cabinetul PCR arag

Partid 1968 Ian. - Dec.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL I

5 ianuarie 1968

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

str. Nicolae Iorga nr. 36

raionul 30 Decembrie

BUCUREȘTI

Telefon 11 78 76

16 PAGINI • 2 LEI

DIN SUMAR

1968 – AL TREILEA AN AL CINCINALULUI (pag. 2).

La masa rotundă pe tema :

SOLUȚII ÎN ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE CONCEPȚIE TEHNICĂ ÎN ÎNTREPRINDERI (pag. 6).

CONVORBIRE CU SPECIALIȘTI DIN BANCA NAȚIONALĂ DESPRE NOI RAPORTURI DE LUCRU ÎNTRE BĂNCI ȘI ÎNTREPRINDERI (pag. 7).

TEXTUL COMPLET AL LEGII PRIVIND MĂRCILE DE FABRICĂ, DE COMERȚ ȘI DE SERVICIU (paginile 8-9).

Ancheta noastră :

CARTEA ECONOMICĂ ÎN MECANISMUL DOCUMENTĂRII ȘTIINȚIFICE (pag. 11).

DIMENSIUNI ALE INFORMATICII (pag. 14).

CHILE : SINUOZITĂȚI ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE (pag. 15)

1968 — AL TREILEA AN AL CINCINALULUI

AM PĂȘIT ÎN AL TREILEA AN AL ACTUALULUI CINCINAL. Sarcinile cuprinse în **Planul de stat pe 1968**, *aprobat de Marea Adunare Națională, depășesc în majoritatea lor prevederile inițiale înscrise pentru anul respectiv în planul cincinal. Prin aceasta se intensifică ritmul prevăzut al dezvoltării economice pe primii trei ani ai cincinalului și se îmbunătățesc proporțiile și structura producției materiale.*

Una din trăsăturile cele mai importante o constituie ritmul înalt de dezvoltare a industriei. Producția planificată este cu aproape 22 miliarde lei mai mare decît cea realizată în 1967 și întrece cu 5,7 miliarde lei nivelul prevăzut în planul cincinal. Depășirile de plan din anii 1966 și 1967 și nivelul planificat pentru 1968 asigură, pe primii trei ani ai cincinalului, un ritm mediu anual de 11,7%, superior celui prevăzut pentru această perioadă în cincinal.

O altă caracteristică principală a planului pe acest an o constituie **accentuarea dezvoltării industriei mijloacelor de producție**, *creșteri mai mari peste nivelele prevăzute în cincinal urmînd a fi realizate în domeniul energiei electrice, metalurgiei, construcțiilor de mașini și industriei materialelor de construcții.*

Reflectînd grija partidului și statului pentru satisfacerea cerințelor mereu crescînde ale populației, planul prevede în același timp ca **producția industriei ușoare** *să fie în 1968 cu 2,3 miliarde lei mai mare decît nivelul stabilit pentru 1968 în planul cincinal. Totodată, sînt prevăzute măsuri menite să asigure o mai bună adaptare a* **industriei alimentare** *la tendințele actuale ale consumului.*

De asemenea, planul cuprinde sarcini realiste, mobilizatoare și în celelalte ramuri de activitate : agricultură, transporturi, investiții etc.

Pentru realizarea cu succes a sarcinilor sporite de plan din acest an, în întreprinderi și pe șantiere au fost luate din vreme măsuri temeinice pe linia organizării superioare a producției și a muncii, astfel încît întreaga activitate să se desfășoare ritmic și cu cheltuieli materiale și bănești tot mai reduse. Ele se vor îmbogăți ca urmare a propunerilor ce vor fi făcute cu prilejul dezbaterii cifrelor de plan la nivelul secțiilor și întreprinderilor.

Primele zile de muncă consemnează și primele realizări obținute în înfăptuirea sarcinilor de plan.

Combinatul siderurgic — Reșița

FOLOSIND DIN PLIN CAPACITATEA AGREGATELOR

LA SPORIREA PRODUCȚIEI DE METAL — atît de necesar tuturor ramurilor economiei naționale în plin avînt — sînt chemați să aducă și în acest an o contribuție de seamă siderurgiștii reșițeni. În 1968, combinatul nostru are sarcini sporite față de anul trecut. **Producția de oțel va crește cu 51 000 tone, cea de fontă cu 10 000 tone, iar cea de laminate finite grele — cu 9000 de tone.** Ținînd seama de aceste sarcini, va trebui să punem un accent deosebit pe sporirea productivității muncii, al cărei nivel va fi cu 7,2% mai mare.

Una din condițiile principale pentru îndeplinirea planului **o constituie utilizarea cît mai din plin a furnalelor, cuptoarelor Martin și a laminoarelor.** Aceasta presupune o mai strînsă colaborare între secții și sectoare, astfel încît aprovizionarea să se facă în mod ritmic. Dacă la **furnale** se pune problema asigurării bunului mers al agregatelor, în scopul sporirii producției de fontă și reducerii consumului de cocs, la **oțelării**, muncitorii și tehnicienii vor trebui să-și îndrepte atenția spre îmbunătățirea calității și spre sporirea producției de oțeluri aliate. Ei vor trebui să primească un sprijin mai mare atît din partea șamotorilor, cît și din partea lucrătorilor de la depozitul de fier vechi. La **laminoare**, utilizarea cît mai rațională a metalului, reducerea pierderilor, precum și evitarea opririlor accidentale a agregatelor, va fi împletită cu urmărirea atentă a felului în care se desfășoară lucrările de construcții de la liniile mijlocie și fină.

Ținînd seama de experiența anilor trecuți, **au fost luate, încă din luna septembrie 1967, măsuri eficiente, creîndu-se baza tehnico-materială pentru buna desfășurare a producției în timpul iernii. Paralel au fost puse la punct unele tehnologii noi și s-au întreprins acțiuni pentru ridicarea nivelului profesional și specializarea cadrelor.** Aceste măsuri vor fi conjugate cu grija de a se materializa cele mai valoroase propuneri ce vor fi făcute de muncitori, tehnicieni și ingineri cu prilejul dezbaterii **cifrelor de plan la nivelul combinatului și pe secții.**

În acest an, vom acorda o atenție deosebită extinderii tehnicii noi, modernizării și perfecționării proceselor de producție, în așa fel încît activitatea să fie cît mai eficientă. **De mare utilitate se va dovedi noul laborator uzinal, cu ajutorul căruia vor putea fi mai bine rezolvate problemele legate de cercetarea activității productive.**

ing. Ion POTOCEANU
director general

Uzina „Steaua Roșie" — București

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR

ÎN NOUL AN în care am intrat, sarcinile de plan ale uzinei noastre, la toți indicatorii întrec pe cele înscrise în cincinal pentru 1968 apropiindu-se, cu mici variații, de nivelul anului 1969. Acest fapt ne obligă să luăm un complex de măsuri menite să întregească pe cele aplicate în 1967 și care ne-au dat putința **să depășim producția globală și marfă cu 9% și să sporim productivitatea muncii cu 11% pe salariat.**

Liniile principale pe care ne vom desfășura activitatea în acest an, urmărește atingerea unui obiectiv de mare însemnătate atît pentru uzină, cît și pentru întreaga economie națională : **asimilarea de produse noi și reproiectarea altora aflate în fabricație, în scopul ridicării parametrilor constructivi și funcționali, scăderii greutății lor specifice și a reducerii, pe această bază, a consumului de metal.**

În direcția asimilării de produse noi, colectivul uzinei a dobîndit o bună experiență. Anul trecut, de pildă, au fost asimilate și trecute în fabricație macaraua-planșeu, mașina de săpat gropi, scarificatorul pentru tractorul U-650 și altele. Prin realizarea mașinii de săpat gropi, o serie de unități agricole au putut fi înzestrate cu mijloace mecanice pentru plantări de pomi și vii etc.

Dacă unele produse pe care le fabricăm au caracteristici tehnico-funcționale superioare, la care consumul de metal este redus (aparatele de zugrăvit, macaralele-fereastră și macaralele-planșeu etc.), avem în schimb altele, care necesită un consum specific mare de materie primă.

De ani de zile executăm, de pildă, topitoare de bitum, al căror sistem de încălzire și acționare este depășit din punct de vedere tehnic. Începînd din trimestrul III, **vom produce topitoare de bitum modernizate care, nu numai că vor fi mai ușoare cu 40%, dar vor avea un randament superior de încălzire și o capacitate dublă de topire a bitumului pe schimb.** În același timp, am luat măsuri ca, în acest an, vinciurile manuale să fie executate cu carcasă mobilă, după proiectul modernizat, iar cărucioarele manuale să fie reproiectate. Tot în 1968, vor intra în fabricație de serie palanele cu planetar de 0,5 și 1 tf, care vor înlocui palanele cu melc. Și vom executa seria zero pentru toată gama de palane astfel ca, **în 1969**, să fabricăm, în mod exclusiv, numai acest tip. **De menționat că acest produs va fi, în medie, cu 50% mai ușor decît palanele cu melc, reducîndu-se astfel în aceeași proporție și consumul de metal.**

În 1967, ca urmare a sporirii producției și productivității muncii și, mai ales, a gospodăririi mai judicioase a materiei prime — metalul — **colectivul uzinei noastre a reușit să obțină economii peste plan de 1800 mii lei și beneficii suplimentare de 1100 mii lei.** Sursele de economii n-au fost însă nici pe departe epuizate. De aceea, în acest an, **vom reproiecta o serie de piese și subansamble și vom înlocui unele materiale mai scumpe cu altele mai ieftine.** Încă din 1967 au fost luate măsuri ca un număr de 40 de piese de schimb, cu un consum mare de metal, să fie reproiectate. În acest an, ele vor fi executate după noile desene. Tot în acest an, roțile de manevră de la palane și cărucioare (în număr de circa 4000 bucăți), vor fi ambutisate și nu turnate. **Numai pe această cale vom obține o economie de 20 de tone de metal.** La toate betonierele cu amestec forțat, paleții din oțel turnat manganos vor fi înlocuiți cu paleți din oțel-aro

ing. L. HÜBNER
șeful serviciului de planificare

Uzina de anvelope — Danubiana

ZILNIC 200 DE ANVELOPE ÎN PLUS

REALIZĂRILE din primele zile ne arată că am pășit chiar de la început cu „dreptul" în noul an de muncă. **Am reușit să producem, în medie, cu 200 anvelope pe zi mai mult față de producția obținută în 1967.** Realizarea unei asemenea creșteri de producție, a fost însă pregătită minuțios din timp, prin multiplele măsuri tehnico-organizatorice luate încă de anul trecut — măsuri izvorîte din acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii — multe urmînd a fi aplicate, în continuare, și în acest an.

Apoi, baza de plecare pentru îndeplinirea sarcinilor de plan reprezintă realizările dobîndite anul trecut. Măsurile aplicate în 1967 **s-au materializat în depășirea sarcinii anuale la producția globală cu 66 milioane lei, iar la producția-marfă vîndută și încasată cu 39 milioane lei. Economiile peste plan la prețul de cost s-au ridicat la 18 milioane lei, iar beneficiile suplimentare la 20 milioane lei.** Multe din aceste măsuri vor da roade și în 1968.

În cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, de exemplu, a fost întocmit un studiu amplu asupra gradului de ocupare a personalului de întreținere a utilajelor tehnologice. Pe baza măsurilor luate privind mai buna organizare a muncii **am ajuns la transferarea a 38 muncitori din cadrul acestui sector în activitatea de confecționare a matrițelor. Acest fapt ne-a creat condiții de realizare a unui volum suplimentar de piese de schimb în valoare de 1,5 milioane lei.**

O altă măsură aplicată în anul 1967 a constat în utilizarea metodei programării liniare la atelierul de calandrare-gumare rețea cord, fapt ce a permis creșterea productivității muncii în acest sector cu 30%.

Încă din trimestrul IV al anului trecut s-a elaborat un studiu privind recalcularea indicatorilor tehnico-economici pentru utilajele existente, **ajungîndu-se la cifra de 3800 anvelope/24 ore, în condițiile eliminării locurilor înguste, renunțării la oprirea uzinei pentru revizia generală (instalațiile verificîndu-se în mers).** De asemenea, s-a întocmit un studiu privind executarea reparațiilor la mașinile de asamblat anvelope, prin utilizarea metodei drumului critic care, aplicată în practică, **va avea o eficiență economică concretizată în reducerea timpului de staționare a utilajelor cu 3,5 zile, ceea ce va conduce la un spor anual de producție în valoare de circa 3 400 000 lei.**

Aceste măsuri au fost și vor fi întregite cu altele, creîndu-se astfel premise sigure pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor sporite de plan din acest an. Printre măsurile preconizate se numără **creșterea greutății șarjei de amestec intermediar cu 5 kg, realizîndu-se astfel o sporire cu 2,5% a capacității de amestecare intermediară.** Ne propunem, de asemenea, să organizăm atelierul de calandrare pentru a putea prelucra minimum 500 tone cord nylon produs de Uzina de fibre sintetice-Săvinești, obținîndu-se extinderea gamei de materie primă (cord) utilizată și îmbunătățirea calității. Folosirea subansamblelor de schimb la reparațiile utilajelor din secția asamblare, va duce la reducerea timpului de oprire a instalațiilor.

Dintr-un calcul întocmit rezultă că **eficiența tuturor măsurilor ce vor fi aplicate în 1968 în domeniul organizării științifice a producției și a muncii se va concretiza într-o producție fizică mai mare cu 50 000 anvelope față de capacitatea proiectată — creștere care va aduce un spor față de planul anual de 60 milioane lei la producția-marfă și beneficii suplimentare de aproape 45 milioane lei. Totodată, consumul de muncă pe unitatea de produs se va reduce de la 7,43 ore, la 6,92 ore.**

dr. ing. Tănase VOLINTIRU
director general

Uzina de pompe — București

O DIVERSITATE LARGĂ DE POMPE PENTRU AGRICULTURĂ

COLECTIVUL uzinei noastre a început noul an de muncă animat de dorința fermă de a dezvolta succesele obținute anul trecut cînd a îndeplinit sarcinile de plan la producția globală și marfă cu o lună mai devreme și a realizat peste plan beneficii de 4150 mii lei și a depășit productivitatea muncii planificate cu 9 mii lei pe salariat.

Dezvoltarea economiei naționale, cerințele mereu crescînde ale tuturor ramurilor, precum și a exportului, impun și o sporire corespunzătoare a producției de pompe. Indicatorii de plan pe acest an, reflectă pe deplin aceste cerințe. Astfel, **la indicatorul producție-marfă vîndută și încasată este prevăzută o creștere de 21,6% față de 1967, iar la export — un spor de 154,2%. Productivitatea muncii** — indice care oglindește elocvent modul în care este folosită tehnica și forța de muncă — **marchează o creștere de 17,9%.**

Ținînd seama de faptul că, în 1967, au intrat în fabricație noi familii de pompe, în prezent — alături de realizarea **acestora — ne vom orienta cu precădere spre producția de pompe mari și foarte mari, necesare îndeosebi dezvoltării irigațiilor și desecărilor în agricultură.** Față de numai 40 de pompe mari obținute anul trecut, în planul pe acest an sînt prevăzute a fi realizate peste 100 de astfel de pompe.

Pentru a crea condiții unei desfășurări susținute a producției chiar din primele zile, comenzile de fabricație pe primul trimestru, defalcate pe luni, au fost comunicate serviciului dispecer-șef cu mult înainte de sfîrșitul anului trecut, astfel încît să se poată întocmi programele de lucru pe secții și ateliere. De altfel, **încă în luna decembrie au fost asigurate cantități importante de semifabricate, turnate și prelucrate, așa că, chiar din primele zile ale acestui an, vom putea finaliza și livra o bună parte din producția de marfă pe luna ianuarie.** De asemenea, întrucît capacitatea turnătoriei nu va putea satisface necesarul de piese turnate — ținînd seama de sarcinile de producție sporite din acest an — uzina a emis din vreme comenzi la uzinele colaboratoare. Din păcate, deși au fost purtate din vreme discuții la direcția generală, unele planuri de colaborare n-au putut fi definitivate nici pînă în prezent.

Măsurile luate pentru pregătirea producției din acest an, vizează obiective majore legate de sporirea producției și productivității muncii, precum și de ridicarea eficienței întregii activități economice.

Ion BUNEA
șeful serviciului de planificare

(Continuare în pag. 4)

DREPTUL LA ODIHNĂ

ÎNSCRISĂ permanent la primul punct al ordinei de zi a activității partidului, problema îmbunătățirii continue a condițiilor de viață materială și spirituală a poporului a primit, în fiecare an al construcției socialiste, rezolvări mereu mai bune, clădite pe fundamentul solid al dezvoltării dinamice a economiei României.

La sfîrșitul anului pe care l-am încheiat cu bogate înfăptuiri, Marea Adunare Națională a adoptat Legea privind concediul de odihnă al angajaților, care, împreună cu majorarea pensiilor de asigurări sociale de stat, îmbunătățirea sistemului de salarizare, ridicarea nivelului salariilor mici, reglementările cu privire la sprijinirea materială a familiilor cu mai mulți copii, își are izvorul în amplul program de măsuri elaborat de cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Mai puțin generațiile tinere, care au intrat în frontul muncii în anii construcției socialiste, dar mai mult cei ce ne-au transmis tradițiile revoluționare ale luptei pentru un trai mai bun, cunosc condițiile în care se acorda concediul de odihnă în vremea regimurilor burghezo-moșierești. În cele mai multe cazuri, oamenii muncii încheiau un an de activitate istovitoare și treceau în celălalt fără să li se respecte dreptul la odihnă pentru refacerea forței de muncă. Astăzi, în Republica Socialistă România, celor ce muncesc li se garantează prin lege dreptul la odihnă.

Adoptarea noii legi, profund umană și plină de echitate, a fost posibilă datorită dezvoltării continue a economiei naționale, creșterii producției și productivității muncii, ridicării nivelului întregii activități economice, realizări care — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român — „sînt rodul creației conștiente a întregului popor român, a muncitorimii, țărănimii și intelectualității, a maselor largi de cetățeni fără deosebire de naționalitate, care au urmat neabătut politica partidului comunist, văzînd în ea expresia intereselor lor vitale, steaua călăuzitoare spre un viitor mai bun și fericit, spre prosperitatea României socialiste".

Pe fondul creșterii duratei minime a concediului, elementul cel mai important al legii îl constituie introducerea criteriului de vechime în muncă în stabilirea dreptului de concediu pentru toate categoriile de salariați. Acest principiu de importanță deosebită, are rolul de a reflecta mai bine aportul fiecăruia în producție, în edificarea societății noastre socialiste. Aceste noi reglementări, precum și celelalte cuprinse în Legea privind concediul de odihnă al angajaților, se înscriu în contextul general al măsurilor luate în scopul continuei ridicări a nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc — țelul suprem al întregii activități politice și organizatorice a partidului și statului. Îmbinarea armonioasă a acestei preocupări, cu necesitatea de a se asigura creșterea continuă a eficienței în toate ramurile economiei naționale constituie o caracteristică evidentă a acestei legi.

Răspunzînd grijii permanente care li se acordă, oamenii muncii își manifestă cu fermitate hotărîrea de a depune toate eforturile pentru înfăptuirea măsurilor de importanță istorică adoptate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român, măsuri care se înscriu în ansamblul preocupărilor partidului nostru pentru asigurarea progresului multilateral și rapid al patriei noastre.

N. SIMIONESCU

SARCINI MOBILIZATOARE, REALISTE ÎN BUGETUL DE STAT PE 1968

Emil HATOS
secretar general în Ministerul Finanțelor

ÎNTREAGA VIAȚĂ economică și socială a țării noastre cunoaște un avînt fără precedent. Acest avînt primește noi impulsuri, ca urmare a aplicării ansamblului de măsuri adoptate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1967.

Planul și bugetul de stat pe anul 1968 marchează o etapă importantă în realizarea saracinilor din cadrul actualului cincinal.

Bugetul de stat pe anul 1968 are o bază de pornire solidă, sănătoasă. Măsurile luate de conducerea partidului și statului pe linia organizării științifice a producției și a muncii, reducerea cheltuielilor de producție și implicit inlăturarea pierderilor, creșterea eficienței economice în toate sectoarele, aplicarea unui regim sever de economii în toate domeniile de activitate și altele au permis ca anul 1967 să se încheie cu rezultate financiare mult mai bune decît se planificase inițial. **Soliditatea finanțelor țării reflectă justețea politicii partidului de dezvoltare consecventă a economiei noastre naționale.**

Succesele obținute, precum și roadele pe care măsurile stabilite de Conferința Națională a partidului le vor da, au permis ca prevederile din planul și bugetul statului pe anul 1968 să fie mai mari decît sarcinile înscrise în planul cincinal pentru acest an. Așa cum s-a subliniat în cadrul dezbaterilor din Marea Adunare Națională, planul și bugetul de stat pe anul 1968 se caracterizează prin realismul prevederilor, exprimînd potențialul economiei noastre în acest an.

Elaborat pe baza indicațiilor conducerii partidului și statului, noul buget reflectă continuarea politicii de identificare a posibilităților de creștere a eficienței economice și financiare, de utilizare cu randament sporit a resurselor materiale și bănești, de aplicare a unui regim sever de economii în toate compartimentele de activitate. Chibzuiala caracteristică tuturor măsurilor întreprinse din indicațiile partidului este prezentă și în bugetul statului, care prevede în anul în curs la venituri 140 miliarde lei, iar la cheltuieli 139 miliarde lei, cu un excedent planificat de 1 miliard lei. **Cu fondurile prevăzute în buget se acoperă integral nevoile de dezvoltare a economiei naționale, finanțarea acțiunilor social-culturale, creșterea nivelului de trai al populației, prevăzute în planul de stat.**

Realizarea integrală și în condiții optime a prevederilor bugetului de stat necesită luarea celor mai raționale măsuri chiar de la început, din primele zile ale anului. Așa, de pildă, **este necesară traducerea în viață cu consecvență a indicațiilor partidului cu privire la respectarea cerințelor gestiunii economice proprii în fiecare întreprindere în parte.** În această ordine de idei, este de amintit faptul că, de exemplu, începînd cu data de 1 ianuarie 1968, în toate unitățile silvice din țară s-a trecut la aplicarea principiului gestiunii economice proprii.

Sporirea acumulărilor bănești — prin reducerea prețului de cost și creșterea rentabilității pe calea măririi productivității muncii, reducerii consumurilor specifice, eliminării rebuturilor și a cheltuielilor neeconomicoase, intrării în funcțiune în termen a noilor investiții și atingerii parametrilor tehnico-economici prevăzuți — constituie una din problemele centrale ale bugetului de stat. Se cuvine a fi menționat acest lucru, cu atît mai mult cu cît cu toate măsurile luate mai există întreprinderi care apelează la dotații de stat sau care fabrică unele produse nerentabile.

Folosirea cu maximum de eficiență a resurselor financiare ale statului constituie o condiție indispensabilă obținerii de progrese în domeniul creșterii eficienței activității economice în toate domeniile. Din păcate, mai există în prezent canale prin care se irosesc însemnate fonduri bănești, ceea ce reprezintă pentru economie o pagubă în adevăratul înțeles al cuvîntului. O asemenea situație este în contradicție cu cerințele unei gospodăriri raționale a resurselor statului. De aceea, **se impune lichidarea cu desăvîrșire a tuturor modalităților de irosire a resurselor de care dispune economia. Acest lucru presupune din partea fiecărei întreprinderi desfășurarea unei activități rentabile, realizarea exemplară pe tot parcursul anului a tuturor indicatorilor planificați.** Cu cît situația financiară a fiecărei întreprinderi în parte este mai bună, obținută ca urmare a acționării în direcția realizării de rezultate maxime cu cheltuieli minime, cu atît acestea își îndeplinesc mai bine obligațiile față de societate cu atît execuția bugetară este mai solidă. Lucrul acesta este valabil nu numai pentru întreprinderile economice, ci și pentru instituțiile bugetare. Practica a demonstrat că există posibilități **largi de folosire mai judicioasă a fondurilor alocate prin bugetul statului instituțiilor bugetare.**

Faptul că bugetul de stat pe anul 1968 prevede un nivel ridicat al cheltuielilor destinate finanțării acțiunilor social-culturale, și anume 30,6 miliarde lei, trebuie să constituie un stimulent în utilizarea cît mai rațională a acestor fonduri, în vederea ridicării nivelului de trai al populației.

Sporirea veniturilor bănești ale populației, ca urmare a majorării salariilor aprobate de conducerea partidului pentru anul 1968, reclamă creșterea în mod corespunzător a volumului desfacerilor de mărfuri. Conducerea partidului a atras cu numeroase prilejuri atenția asupra necesității de a se asigura în permanență sortimentele și calitatea mărfurilor cerute de populație, concomitent cu îmbunătățirea repartizării teritoriale a fondurilor de marfă și extinderea formelor moderne de deservire. Efectele îndeplinirii acestor indicații vor fi dintre cele mai pozitive, contribuind la realizarea unei circulații monetare sănătoase și totodată la executarea în bune condiții a prevederilor bugetului de stat. Se știe că, o dată cu vînzarea bunurilor de consum, statul realizează acumulările bănești incluse în prețurile legale de vînzare. De aceea, concomitent cu satisfacerea obligațiilor contractuale față de comerț, întreprinderile industriale producătoare de bunuri de consum își creează condițiile care le permit să-și îndeplinească obligațiile de vărsăminte la bugetul statului.

Prevederile bugetului de stat sînt mobilizatoare, realiste, bazate pe concentrarea resurselor țării. Nu există domeniu de activitate care, într-un fel sau altul, să nu se regăsească sub aspect financiar în buget. De aceea, **prezintă o deosebită importanță modul în care se îndeplinesc sarcinile la fiecare loc de muncă.**

Sînt create toate condițiile ca și în acest an obiectivele oglindite prin bugetul de stat să fie îndeplinite în cele mai bune condiții.

ÎN 1968

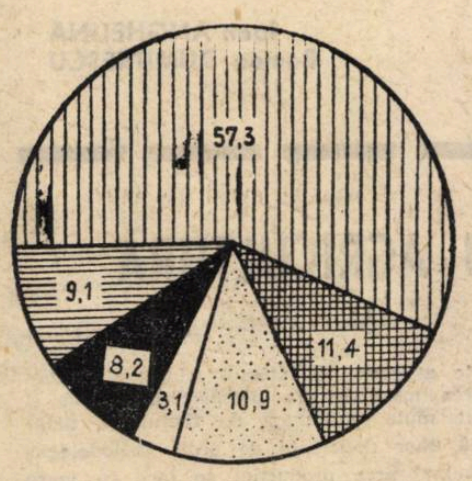

Structura investițiilor centralizate pe ramuri în 1968

PUNCTE DE VEDERE

TRANSFER CU PLATĂ SAU GRATUIT AL MIJLOACELOR FIXE DISPONIBILE?

APARIȚIA FONDURILOR FIXE disponibile și necesitatea redistribuirii lor sînt determinate de cauze variate. Introducerea progresului tehnic generează, de pildă, fenomenul economic al excluderii din producție a fondurilor fixe cu randament scăzut. Tot la fel se petrec lucrurile atunci cînd survin schimbări în profilul sortimentelor de fabricație, modificarea constructivă și schimbarea tehnologiilor etc. La **Uzina de pompe din București**, de pildă, schimbarea profilului producției în fabricația de pompe, specializarea producției au atras inevitabil apariția unor însemnate prisosuri de fonduri fixe. Dislocarea acestora la alte unități a avut loc pe calea redistribuirilor centrale, respectiv a transferurilor gratuite.

La sfîrșitul anului trecut, valoarea fondurilor fixe disponibile însuma peste 846 mii lei, reprezentînd 1,0% din totalul fondurilor fixe.

Redistribuirea fondurilor fixe disponibile, este reglementată în prezent prin decretul 409 din 23 septembrie 1955. Operația legală de transferare cuprinde, pe de o parte, predarea fondurilor fixe disponibile din unitățile deținătoare, iar pe de altă parte acceptarea preluării de către unitățile beneficiare și aprobarea expresă a forurilor coordonatoare.

Depistarea și lichidarea operativă a fondurilor fixe disponibile reprezintă una din preocupările importante ale fiecărei unități, existența lor influențînd negativ o serie de indicatori economico-financiari (prețul de cost, beneficiul, producția la 1000 lei fonduri fixe) etc. **Cunoașterea cu întîrziere a unităților deținătoare de fonduri fixe disponibile, precum și a celor care duc lipsă de acestea, formalitățile complicate de transferare (ordine ministeriale, decizii ale organelor locale, H.C.M.-uri etc.) reprezintă factori care frînează, în prezent, trecerea rapidă în producție, a acestora chiar în condițiile gratuității.**

Transferarea cu plată a acestora, propusă în articolul din revista „Viața economică" nr. 45/1967 **nu înlătură asemenea greutăți, ci dimpotrivă, le amplifică prin aducerea în circuit a noi formalități și fonduri bănești suplimentare.** În plus, **aceasta înseamnă consum de fonduri de investiții fără crearea pe economia națională de fonduri fixe noi.** În acest caz, alocațiile pentru investiții sînt divizate : unele pentru procurarea de fonduri fixe deja existente, sumele alocate avînd doar rolul de mijloace de plată și altele, pentru crearea de fonduri fixe noi, în cadrul procesului reproducției. Prin urmare, fondurile de investiții nu mai contribuie în exclusivitate, cum este și normal, la reproducția fondurilor fixe din economia națională.

De aceea consider necesară menținerea sistemului de transferare gratuită a fondurilor fixe disponibile și reactualizarea dispozițiilor legale care reglementează această problemă. În acest sens cred că ar fi indicat ca lichidarea stocului de fonduri fixe disponibile să fie în exclusivitate de competența unităților interesate, respectiv a celor deținătoare și a celor beneficiare.

Popularizarea unităților care au fonduri fixe disponibile să se facă sistematic și cu mai mare intensitate prin intermediul unei publicații periodice, creindu-se astfel posibilitatea de punere a lor în producție mai operativ. De asemenea, se impune îmbunătățirea actelor normative privind casările.

Vasile DUMITRIU

ÎN COMBINATELE AVICOLE

ARTIFICIILE DE CALCUL NU DUC LA CREȘTEREA BENEFICIULUI

APRECIEREA **gradului de eficiență a** unei activități economice, **sau a realizării** unui produs este organic **legată de calcularea corectă a beneficiului pe baza unei metodologii judicios fundamentată.** Orice deficiență de ordin metodologic care se manifestă în această direcție duce la deformarea rezultatelor economice obținute, cu toate consecințele negative care decurg de aici.

Așa stau, de exemplu, lucrurile la combinatele avicole, unde metodologia care se folosește în prezent nu asigură calcularea corectă a prețului de cost unitar, atît la producția de ouă, cît și la carnea de pasăre provenită de la găinile reformate.

Astfel, prețul de cost al oului este format numai din cheltuielile de întreținere a găinii adulte, ouătoare. El nu cuprinde, cum este firesc, și cheltuielile de producție efectuate cu creșterea tineretului avicol pînă la vîrsta de trecere în categoria „păsări adulte", (în situația obținerii materialului de reproducție în cadrul aceleiași unități), sau prețul de cumpărare (în cazul cînd materialul de reproducție se achiziționează de la alte unități specializate). În schimb, prețul de cost al cărnii de pasăre provenită de la găinile reformate cuprinde aceste cheltuieli, deși nu este de loc justificat, deoarece acestea s-au efectuat în scopul asigurării materialului biologic necesar producției de ouă (produsul principal al acestor combinate avicole). Din această cauză, în timp ce la producția de ouă se obțin beneficii de 300—400 lei/mia de bucăți, de la păsările reformate se înregistrează pierderi între 8000 și 15000 lei/t de carne valorificată.

Datele înscrise în tabelul de față sînt, din acest punct de vedere, semnificative : în timp ce ouăle sînt rentabile, carnea de pasăre obținută din valorificarea găinilor

— în mii lei —

	Combinatul avicol	
	Peris-București	Urlcani-Iași
— Beneficii realizate din vînzarea producției de ouă	6414	2753
— pierderi realizate din vînzarea păsărilor reformate	936	1494

reformate aduce pierderi. Aceste pierderi nu sînt altceva decît acea parte din cheltuielile efectuate cu creșterea sau cumpărarea tineretului avicol, cheltuieli care, de fapt, nu se pot recupera prin sumele încasate din valorificarea cărnii.

O asemenea situație nu este de natură să ofere o imagine reală asupra eficienței fiecărui produs în parte. Prețul de cost al ouălor, necuprinzînd toate elementele de cheltuieli, favorizează planificarea și realizarea unui beneficiu mai mare care, de fapt, nu este real. În schimb, la păsările adulte reformate prețul de cost al cărnii apare cu mult mai mare datorită repartizării în plus a cotei de cheltuieli ce se cuvenea produsului principal — producția de ouă. De aici și pierderile ce se realizează la acest produs.

Toate acestea atestă necesitatea **îmbunătățirii metodologiei de calcul a prețului de cost. La producția de ouă ei trebuie să cuprindă, pe lîngă celelalte elemente, și cheltuielile efectuate pentru creșterea sau cumpărarea tineretului avicol.** În acest fel, cheltuielile necesitate de asigurarea materialului biologic (pentru producția de ouă) sînt recuperate treptat prin valorificarea ouălor, asigurîndu-se, pe această cale, în final, amortizarea găinilor ouătoare.

Prețul de cost, astfel recalculat, pune în fața unităților producătoare date reale. Pe această bază ele pot stabili și aplica măsuri concrete care să asigure creșterea eficienței producției de ouă, prelungirea timpului de exploatare a găinilor de reproducție și scăderea prețului de cost al tineretului avicol de 3—6 luni.

Ioan ANGHELINA
Romeo DUMITRESCU

O DIVERSITATE LARGĂ DE POMPE PENTRU AGRICULTURĂ

(Urmare din pag. 2)

a uzinei. De exemplu, au fost luate măsuri pentru perfecționarea unor linii tehnologice și continuarea acțiunii de modernizare a unor utilaje și adaptarea lor la specificul producției de pompe. Aceste măsuri, precum și altele privind organizarea producției în 3 schimburi la cît mai multe mașini, organizarea de cursuri de calificare și de perfecționare a măiestriei profesionale, au drept scop folosirea mai bună a capacităților de producție, obținerea unei producții și productivități sporite.

Dat fiind că materia primă de bază o constituie metalul — reprezentînd, deci, și ponderea principală în cheltuielile de fabricație — au fost inițiate măsuri pentru utilizarea lui cît mai judicioasă și eficientă. În acest scop, **s-a trecut la revizuirea unor consumuri specifice, care s-au dovedit necorespunzătoare și la înlocuirea unor materiale.** Numai prin înlocuirea postamentelor din fontă cu tablă, se va realiza o economie care se va solda în acest an — după calculele tehnico-economice întocmite — cu cîteva sute de mii de lei.

Dacă desfășurarea optimă a producției este asigurată în primul trimestru, elaborarea măsurilor în perspectivă a fost și este mult îngreunată de faptul că, datorită unor deficiențe de ordin metodologic, nominalizarea producției se face cu mare întîrziere. La ora actuală, pentru trimestrul I și, parțial, pentru trimestrul II s-a făcut contractarea cu beneficiarii ; în schimb, pentru restul trimestrelor au fost emise foarte puține repartiții de pompe. **Este necesar ca direcția generală coordonatoare să accelereze această operație, de ea depinzînd mult și întocmirea pe trimestre a planului de aprovizionare tehnico-materială.**

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

■ **MAȘINEXPORT** a livrat : 20 vagoane în cadrul contractului încheiat pentru exportul în Republica Cuba a 200 vagoane platformă ; prin portul Constanța 10 rulouri compresoare R. 12 către o firmă din Siria ; electromotoare asincrone, de diferite puteri, în Italia, Franța, Iran și Turcia (numai către această țară au fost livrate 440 asemenea electromotoare) ; 3 locomotive Diesel hidraulice de 450 C.P. cu ecartament îngust — din contractul încheiat pentru livrarea în R. P. Polonă a 10 asemenea locomotive.

■ **MINERALIMPORTEXPORT** a livrat ; prin portul Constanța 5600 tone ciment pentru Libia și Malta, iar pe cale terestră 12000 tone ciment în R.S.F. Iugoslavia și R. S. Cehoslovacă ; 181.215 m.p. geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă și Italia, 125.000 m.p. geam laminat în Italia, R. F. a Germaniei, R. S. Cehoslovacă și Turcia ; 2250 tone piatră de gips, 690 tone ipsos ; 95.350 uc. cahle în în R. P. Ungară ; 6250 m.p. dale marmură în R. P. Ungară și R. S. Cehoslovacă ; 32.800 m.c. plăci asbociment în R. S. F. Iugoslavia ; 102.000 buc. cărămizi dialit în R. D. Germană ; 74 t articole sanitare în R. P. Polonă și Libia ; 317.000 ml tapet semilavabil, 24.000 m.p. covor PVC și 127 t polietilenă în URSS ; 3.400 t minereu de mangan în R. D. Germană ; 18.500 t sare în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, R. S. F. Iugoslavia, Grecia ; 1270 t bitum în R. P. Bulgaria și R. D. Germană ; 5.040 t pirită în R. F. a Germaniei și R. D. Germană ; 20 t policlorură de vinil în URSS și R. S. Cehoslovacă.

■ **TEHNOFORESTEXPORT** a livrat 1 273 vagoane cu mobilă în URSS, R. P. Polonă, R. D. Germană, R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă, Anglia, Franța, R. P. Mongolă și Belgia, Suedia, R. F. a Germaniei, Norvegia, Olanda, S.U.A., Austria ; 47 vagoane cu uși și ferestre în R. S. Cehoslovacă ; 6 vagoane cu articole de uz casnic și 600 m.c. lăzi în Anglia ; 2 vagoane săniuțe în R. F. a Germaniei ; 1 vagon articole de sport în Danemarca ; articole de artizanat în valoare de 2.874 dolari către firme din Italia ; 10.000 garnituri butoaie în Grecia ; 270 m.c. lăzi în Liban și Cipru.

■ **AGROEXPORT** a livrat recent : 605 t tutun în Belgia, Franța, Izrael și R. F. a Germaniei ; 1170 t măzăriche în Austria, Belgia și Elveția ; 17.000 maldăre de stuf pentru construcții în Austria, Olanda și R. F. a Germaniei ; 2000 t. deșeuri de trior în Belgia ; 1400 t. secara în R. F. a Germaniei și 30 t spărturi de coreandru în Anglia.

CONTRACTE NOI

■ **MAȘINEXPORT** : va continua livrarea către unele firme din Libia : armături sanitare din alamă cromată ; 24 mașini de găurit în Olanda ; freze și mașini de găurit în Italia ; transformatoare de distribuție totalizînd 27 MVA, în R. P. Albania.

■ **CHIMIMPORT**, a încheiat recent noi contracte pentru exportul a : 26 t cauciuc sintetic — „Carom 1500" — către firme din R. F. a Germaniei și RSF Iugoslavia ; 200 t solvenți organici (tricloretilenă, clorură de metilen și acetonă) către firme din Austria, R. S. Cehoslovacă și Suedia ; 1000 t negru de fum din sorturile Carbonet S (negru de fum activ de canale) nepresat sau sub formă granulată, Furnal R 300 (negru de fum semiactiv de furnal) și Rebonex H (negru de fum activ de furnal), ce va fi livrat unor firme și întreprinderi din R. F. a Germaniei, R. P. Ungară și URSS ; 20 tone azotat de amoniu cu un conținut de 33,5 azot în Grecia.

■ **TEHNOIMPORT** a contractat cu firma „BCS Misure e Regolazioni S.A.S."-Italia, importul unei instalații de măsurat temperatura oțelului topit precum și capete de măsură, lănci, accesorii și cablu de compensație. Instalația va folosi pentru efectuarea măsurătorilor de precizie a temperaturii oțelului topit, în siderurgie. Alte contracte prevăd a se importa de la firma „Asbestos & Chemicals Corporation"-Israel, 380 t fire azbest ; 200 t klingerit fără inserție de la firma „Ranchi Ottone" din Italia (destinat confecționării garniturilor de etanșare), și 50 t asbest fir de la firma „Erica" Spania (pentru fabricarea de garnituri tehnice).

ÎN SPRIJINUL REALIZĂRII INVESTIȚIILOR

UNDE-S CĂRĂMIZILE?

● În loc să se studieze căile modernizării și reducerii cheltuielilor, unele fabrici ale industriei locale au fost închise ca nerentabile

● Cînd subiectivismul în planificarea necesarului forțează și logica elementară

1967 I-A ÎNVĂȚAT pe constructori, că realizarea integrală și eficientă a sarcinilor de plan este înlesnită și garantată de un demaraj puternic: îndeplinirea în trimestrul I — în condiții de iarnă — a 20—25% din planul pe întregul an. Și acest lucru s-a dovedit perfect posibil. Că pe această experiență de debut ei vor să întemeieze o tradiție, este explicabil și de la sine înțeles. Vor avea asigurate condițiile necesare?

Dintre autorii acestor condiții, sectorul de materiale de construcții al industriei locale nu este capabil să dea decît un răspuns evaziv. **Deținînd o pondere de aproape jumătate din producția de materiale de zidărie a țării, el a pășit în primul trimestru al noului an cu un deficit de două cincimi din stocul de cărămizi finite care urma să alimenteze șantierele, față de nivelul prevăzut.** Deficit care, fizic, echivalează cu cantitatea necesară construirii a 5600 de apartamente convenționale. În plus, stocul de cărămizi uscate, care pot fi arse și livrate în timpul iernii, nu va atinge nici 40% din cel preconizat.

Unde-s cărămizile? Poate așteaptă, gata stivuite, pe șantiere? **Din necesarul de materiale de zidărie pe 1968, întreprinderile de construcții ale Ministerului Industriei Construcțiilor au ca rezervă acum, la început de an, doar trei procente,** cele ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — două, cele ale Sfatului popular al orașului București — patru...

Și totuși, materialele tot ar trebui să existe undeva de vreme ce figurează în scripte! Or, tocmai aici e necazul. Există doar în... scripte. La propunerea M.I.C., încă de la 1 august 1967 au fost transmise sfaturilor populare regionale sarcini privind stocul minim de blocuri de zidărie ce trebuia asigurat la sfîrșitul anului. Dar, același ministeri a emis, ulterior, repartiții curente în contul... stocului! În regiunea Bacău, de exemplu, documentele existente la secțiunea de industrie locală, indică, drept existentă „în custodie" la trustul de construcții, o cantitate de cărămizi care, de fapt, de mult se află încorporată în... pereții clădirilor!

Apare, deci, riscul ca, în primele luni ale acestui an — cu toate măsurile luate pentru sporirea producției în industria republicană a ceramicei brute — să se repete situația din 1967 cînd, în iarnă și la începutul primăverii, șantierele au resimțit acut „foamea" de cărămizi. Situația are rădăcini mai vechi și ea este legată de o inadmisibilă și neexplicabilă lipsă de orientare în dezvoltarea producției acestui material, de primă însemnătate în construcții.

CU CÎȚIVA ANI ÎN URMĂ, o serie de capacități din industria locală a cărămizilor și-au încetat activitatea — ca nerentabile — **în loc să se ia măsuri pentru reducerea cheltuielilor de fabricație.** În timpul ce s-a pierdut pînă cînd s-a demonstrat că măsura fusese pripită, s-ar fi putut realiza investițiile minime pentru îmbunătățirile tehnologice necesare. Un asemenea fenomen nu s-a întîmplat însă, iar acum, într-o serie de cazuri, lipsește baza tehnico-materială pentru sporirea planificată a producției în 1968 (Fabricile industriei locale din regiunile Brașov și Galați); apar strangulări din cauza nearmonizării capacităților de prelucrare în diferite faze tehnologice (la Colina și Cordoș, din regiunea Cluj); noile capacități sînt puse în funcțiune cu întîrziere (fabrica Sîntimbru, regiunea Hunedoara); nu s-au făcut experimentările necesare pentru trecerea la realizarea de cărămizi eficiente (industria locală, regiunea Bacău) etc. etc.

Lipsa de previziune și de elasticitate în asigurarea materialelor de zidărie a generat și alte anomalii. Folosirea înlocuitorilor de cărămidă — și, ca o consecință, și producția lor — nu s-au dezvoltat în 1967, din cauza unor normative rigide și a lipsei de inițiativă a unor proiectanți. T.R.C.-Cluj, bunăoară, care deținea un stoc important de înlocuitori, n-a căpătat dezlegarea cuvenită de a-i utiliza la construcția unei școli și a unui internat, pentru care n-avea cărămidă. Și nu-i singurul caz. Abia în luna octombrie 1967 a apărut un nou normativ, care permite în mare măsură întrebuințarea blocurilor mici de zidărie cu agregate ușoare. Și în prezent, unele șantiere ale Sfatului popular al orașului București se plîng că blocurile de beton celular autoclavizat nu sînt modulate la dimensiunile utile pentru construcțiile curente, deși norma internă a producătorului prevede că la comenzi importante, materialul se livrează la dimensiunile dorite.

FIIND ÎN CEA MAI MARE PARTE SEZONIERE, fabricile de cărămizi ale industriei locale nu vor putea realiza, pe ansamblu, în primul trimestru, decît ceva mai mult decît a zecea parte din sarcina anuală. Pentru a putea aprecia exact cît de mare este neajunsul pe care acest fapt îl poate crea constructorilor, ar trebui să cunoaștem la fel de exact necesarul de materiale de zidărie. Or, cifrele prezentate de organizațiile de construcții sînt — în multe cazuri — ipotetice. Uneori, caracterul lor nerealist, încearcă să atenteze la logica elementară (T.R.C.-Banat, de pildă, a prezumat pentru primul trimestru al anului un necesar de cărămizi cu 25—50% mai mare decît în celelalte trimestre!). Pe un plan mai general — și privind problema în perspectivă — se remarcă lipsa unei fundamentări științifice a întregii balanțe la acest material. Cererile de cărămizi pe trim.IV. 1967 s-au situat sub nivelul celor din perioada corespunzătoare a anului precedent. Indică oare aceasta o nouă evoluție a ponderii diferitelor sisteme constructive? În ce proporție certă se vor construi clădiri cu zidărie portantă în 1968 și în anii următori? C.S.C.A.S. ar trebui să fie în măsură s-o spună, dar prezumările pe care le deține n-au decît valoare de studiu.

Apar atîtea aspecte neclare în problema materialelor de zidărie, încît punerea lor în evidență și, mai ales, rezolvarea practică devin presante. În nici un caz nu poate fi îngăduit faptul ca, din pricina nerezolvării la timp a acestor aspecte, să fie stînjenită realizarea în bune condițiuni a planului de investiții pe acest an.

C. DAMIAN

„RELAXARE" — DAR PE SEAMA CUI!...

● De ce fabricile de ciment își reduc producția pe timpul iernii?

● Cîteva propuneri pentru o mai rațională și operativă aprovizionare a șantierului.

ANUL TRECUT, mai ales în iunie-noiembrie — luni de vîrf în activitatea de construcții — pe multe șantiere, din cauza lipsei cimentului, zgomotul sacadat al stațiilor de betoane a scăzut mult din intensitatea normală. De ce? Cerințele mari de ciment n-au putut fi acoperite, cu toate că producția a crescut continuu (de la 1 028 000 tone în 1950 la 6 400 000 tone în 1967), deoarece au apărut unele fenomene cu totul banale.

În trimestrul I, din lipsa spațiilor de depozitare a cimentului, marea majoritate a șantierelor aparținînd Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Construcțiilor pentru Industria Chimică, și Rafinării, Sfaturilor populare regionale Galați, Banat și Sfatului popular al Orașului București, n-au preluat integral cantitățile stabilite prin planul de stat. Ele s-au mulțumit să se aprovizioneze la nivelul necesităților imediate, pentru ca, în trimestrele următoare, cînd ritmul de lucru s-a accentuat, să solicite cantități sporite față de consumul lor curent. Așa stînd lucrurile, în trimestrul I o mare parte din fabricile de ciment au avut o perioadă de... „relaxare", fiind puse în situația să încetinească ritmul de lucru și să producă sub capacități.

Un alt impediment l-a constituit lipsa de vagoane. Organele C.F.R. n-au pus la dispoziția fabricilor de ciment, potrivit planurilor lunare, numărul de vagoane necesare. În luna martie, de exemplu, fabricile de ciment din Tg. Jiu, Comarnic și Bicaz au trimis nenumărate telegrame ministerului lor coordonator în care au arătat că sînt puse în situația să-și blocheze capacitățile de depozitare, deoarece C.F.R.-ul nu le-a asigurat numărul necesar de vagoane pentru a livra ritmic producția. În primele 21 de zile ale lunii decembrie 1967, Fabrica de ciment Turda — una din cele mai importante unități din sector — datorită lipsei de vagoane, nu a putut expedia mai bine de 11 000 tone de ciment. Desigur, toate acestea s-au răsfrînt negativ fie asupra producției, în general, fie asupra realizării unor sortimente, în special.

Acestea sînt unele din fenomenele și cauzele lipsei de ciment apărute în 1967. Care va fi situația în acest nou an?

PLANUL DE CIMENT PE 1968 fiind de 7 100 000 tone, Ministerul Industriei Construcțiilor a luat măsuri ca producția să fie astfel eșalonată, încît fabricile de ciment să poată satisface cererile sporite ale șantierelor din trimestrele II și III. În acest sens, s-a stabilit ca la începutul anului, fabricile să execute un volum însemnat de reparații capitale și curente la agregate. Considerăm util să sugerăm ideea ca la fabricile de ciment să se reanalizeze posibilitățile iărgirii, cu cheltuieli minime, a spațiilor de depozitare. Iarna poate creea greutăți în transport — spațiile suficiente de depozitare vin astfel în sprijinul desfășurării normale a producției.

Ținînd seama de faptul că volumul de construcții-montaj ce urmează a se realiza în trimestrul I trebuie să reprezinte 20—25% din planul anual, unele șantiere industriale ale Ministerului Industriei Construcțiilor (Corabia, Balș, Oradea, Sebeș, Pitești, Iași și altele), și-au organizat în așa fel lucrările, încît au asigurat spații închise în care vor executa volume importante de betoane în tot cursul primului trimestru. Condiții asemănătoare și-au creat și constructorii Combinatului siderurgic-Galați, cei de la Uzina de autoturisme de la Pitești, de la șantierele Direcției Generale Construcții-Montaj a Sfatului popular al orașului București etc. Iată măsuri binevenite, care vor avea dublu efect: consum de ciment și realizarea la termen a noilor obiective.

Dintr-o analiză făcută la sfîrșitul anului trecut, a rezultat că unele șantiere au intrat în 1968 cu stocuri mai mici de ciment decît la începutul anului, așa că vor putea primi o cantitate mai mare în cursul lunilor de iarnă. În același timp, a reieșit că **o serie de șantiere aparținînd Ministerului Căilor Ferate, Ministerului Energiei Electrice, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și altele au, în general, o capacitate suficientă de depozitare și pot face față livrărilor de ciment în cazul unei desfășurări normale a lucrărilor.** Așadar, în acest an sînt create condiții mai bune pentru ca șantierele să poată prelucra întreaga producție de ciment ce va fi realizată în primul trimestru al anului curent.

Sînt însă și șantiere care nu au suficiente spații de depozitare. Așa este cazul la Trustul regional de construcții-Dobrogea (care au o capacitate de depozitare pentru un consum de numai 8 zile), Șantierul complexului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier (10 zile), Întreprinderea nr. 12 Construcții-Montaj Constanța (11 zile) și altele. **Se impune ca toți consumatorii de ciment și, în primul rînd, șantierele de construcții, să ia măsuri pentru a putea prelua în întregime și în mod ritmic cantitățile ce le sînt repartizate în trimestrul I, organizîndu-și spații de depozitare suplimentare fie prin crearea unor magazii demontabile, fie prin amenajarea unor spații închise în corpurile clădirilor nefinisate.**

O PROBLEMĂ CARE se cere studiată atent și rezolvată favorabil, este aceea a modului în care C.F.R.-ul pune la dispoziția fabricilor de ciment vagoanele necesare. Trebuie găsite soluții pentru ca planul de transport să fie nu numai respectat întocmai, dar să existe și mai multe vagoane acoperite, pentru a se evita astfel pierderea sau chiar deteriorarea unor importante cantități de ciment. **Organele C.F.R. nu trebuie să se considere nici o clipă (prin transporturile pe care ele efectuează) ca simpli intermediari între fabricile de ciment și șantiere ci, de la caz la caz, să găsească soluțiile cele mai potrivite încît să sprijine eforturile constructorilor pentru ca ritmul lucrărilor de investiții să se desfășoare normal.**

În prezent, în fabrici cît și pe parcursul transportului, se pierd importante cantități de ciment. Pentru a înlătura acest neajuns, Ministerul Industriei Construcțiilor a luat măsuri ca o cantitate mai mare să fie însăcuită. Pe acest drum trebuie însă perseverat, întrucît din punct de vedere economic costul ambalajului va fi infinit inferior valorilor ce se pierd prin livrarea cimentului în vrac.

Sînt și alte măsuri în curs de a fi elaborate, care vizează înlăturarea perioadei de „relaxare" în industria cimentului. Fabricile vor funcționa neîntrerupt — asigurînd șantierelor și nevoilor populației cantități tot mai mari de ciment. Să sperăm că mult discutata problemă a cimentului, nu va mai constitui în acest an o problemă.

L. ȚINTEA

CURIER

ÎNCEPUT DE AN

Început de an, început de activitate în noi obiective economice. Primele zile ale anului 1968 au găsit înscrise în nomenclatorul industriei nume noi:

● **Fabrica de plăci aglomerate din Sighetul Marmației.** Noua întreprindere a Complexului de industrializare a lemnului va avea anual o producție de 18 000 de tone.

● **Fabrica de confecții din Craiova.** Aici, cu utilaje moderne, se vor realiza pe an peste un milion și jumătate de confecții diverse. Prin dimensiuni, întreprinderea ocupă locul doi pe țară, după Fabrica de confecții și tricotaje-București.

● **Două filaturi — una la Galați, cealaltă la Pitești.** Fiecare din ele va produce pe an cîte 5000 de tone de fire. Tot în industria ușoară este de semnalat intrarea în funcțiune a unei noi țesătorii la Întreprinderea „Dorobanțul" din Ploiești. Unitatea va produce anual 4 milioane de mp țesături.

● **Antrepozitul frigorific de la Tulcea.** Destinat, îndeosebi înmagazinării peștelui adus de navele noastre de pescuit oceanic, antrepozitul are o capacitate de 6 000 de tone.

CU UN PAS ÎNAINTE

Noul an găsește industria energetică cu numeroase unități date în funcțiune în ultimele zile, cu unități care atestă ritmurile înalte de desvoltare a acestei ramuri. La menținerea pasului înainte pe care-l face energetica față de dezvoltarea industrială de ansamblu au contribuit:

● punerea în funcțiune — cu 90 de zile mai devreme — a celui **de-al patrulea agregat de 100 de megawați de la termocentrala București-Sud.**

● **conectarea la sistemul energetic național a noii linii electrice de înaltă tensiune de la hidrocentrala de pe Argeș la Govora.**

● **terminarea construcției unor noi stații de transformare de mare putere la Aref, Mediaș și Deva.**

SPRE COTA FINALĂ

...două importante obiective ale industriei siderurgice.

● **Furnalul numărul 1 de la Combinatul gălățean a fost înzidit.** Constructorii au atins cota finală: 36 de metri. Furnalul va produce anual peste un milion de tone de fontă.

● **A început montajul utilajelor la laminorul Bluming de 1300 de milimetri de la Hunedoara.** Constructorii hunedoreni se apropie astfel de finalizarea unuia dintre cele mai mari obiective siderurgice din țară.

CIFRE JUBILIARE

● În primele zile ale anului au intrat în fabricație — la cunoscuta uzină brașoveană — piesele pentru **tractorul cu numărul 200 000.**

● **Au fost electrificate a 1000-a comună din regiunea Oltenia, a 700-a din regiunea Ploiești și a 500-a din regiunea Hunedoara.**

● Prin începerea lucrărilor la un nou tip de vas — **remorcherul împingător de 1600 de cai putere** (pe șantierul naval din Brăila) — numărul de nave construite în țară de la începutul cincinalului a ajuns la 50.

CURIER

La masa rotundă

SOLUȚII ÎN ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE CONCEPȚIE TEHNICĂ DIN ÎNTREPRINDERI

ACTIVITATEA DE CONCEPȚIE TEHNICĂ, pregătirea asimilării produselor noi și modernizării continue a produselor ce se fabrică, constituie o sarcină deosebit de importantă a întreprinderilor, mai ales în condițiile actualului ritm al progresului tehnic, imprimat de desfășurarea revoluției tehnico-științifice contemporane.

În condițiile aplicării complexului de măsuri preconizat în Directivele cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale vor spori atribuțiile și competențele întreprinderilor în modernizarea continuă a producției, în asimilarea noilor sortimente și procedee de fabricație. În același timp, marile complexe economice, centralele vor avea importante atribuții în dezvoltarea și modernizarea producției, în asimilarea de noi produse. Unele din centralele mari vor dispune de institute de cercetare și proiectare proprii.

Pentru a realiza marile sarcini ce le revin, întreprinderile — și discuția la masa noastră rotundă s-a limitat numai la acest nivel, pentru a putea avea un schimb aprofundat de păreri asupra unui număr mai mic de probleme — sînt obligate să-și actualizeze continuu producția, să scoată din procesul de fabricație produsele cu un grad mai mare de uzură morală, să asimileze produse care să corespundă celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii mondiale. O atare cerință impune, evident, o bună organizare, folosirea acelor forme și metode de organizare care permit cea mai mare mobilitate și adaptabilitate. Este normal ca buna organizare să înceapă de la proiectarea propriu-zisă a produselor, de la compartimentarea muncii de concepție tehnică.

Care sînt principalele cerințe în munca de organizare a activității de concepție? În ce mod poate fi scurtată durata de asimilare și de pregătire tehnică a fabricației — în așa fel încît să răspundă exigențelor asigurării unei calități și eficiențe superioare a producției? Aceste probleme au constituit obiectul dezbaterii în jurul mesei rotunde, organizată de revista „Viața economică" cu o serie de specialiști din întreprinderi, instituții centrale și de cercetare.

● Structuri constructive pentru concepția tehnică

Ing. M. PUPĂZĂ (director tehnic F.M.U.A. București) : Modul de organizare a activității de concepție tehnică din uzină ar putea fi influențat de felul cum se va organiza centrala pentru a-și rezolva sarcinile ce-i revin pe linia promovării tehnicii noi. Nu e mai puțin adevărat însă că dacă munca de concepție tehnică va fi perfect organizată la nivelul uzinei, va fi mai ușor, atunci cînd va fi cazul, a delimita sarcinile și responsabilitățile între unitatea economică și complexul industrial. De aceea, considerăm că este bine că ne-am limitat discuția numai la organizarea muncii de concepție tehnică la nivelul întreprinderii, întrucît putem dezbate în mod eficient aspectele multiple pe care le ridică aceasta.

Așa cum rezultă din practica mondială și din experiența noastră, în organizarea muncii de concepție tehnică din întreprindere trebuie avute în vedere anumite criterii, dintre care aș aminti doar cîteva : rapiditatea proiectării ; crearea tuturor premiselor în vederea trecerii într-un timp cît mai scurt la fabricarea produsului ; o eficiență economică cît mai ridicată. Un alt criteriu, asupra căruia vreau să insist mai mult, este organizarea muncii de concepție în funcție de nomenclatorul de produse ce intră în profilul întreprinderii. Este normal, și acest lucru se pare că s-a omis pînă acum, ca activitatea de concepție într-o uzină producătoare de mașini-unelte să difere de cea dintr-o întreprindere metalurgică sau de îngrășăminte chimice.

Sistemul de organizare pe care-l avem în prezent la F.M.U.A. este cam asemănător cu cel al întreprinderilor din ramură și chiar din alte domenii. Deși sîntem o întreprindere foarte tînără, cu un puternic specific, am fost nevoiți să creăm serviciile prevăzute la regulamentul de organizare și funcționarea întreprinderilor, care nu mai este corespunzător etapei actuale de dezvoltare a industriei.

În cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, ținînd seama de specificul producției, am menținut diviziunea muncii de concepție tehnică în compartimente specializate : constructor, tehnolog, sculer etc. S-au căutat totodată mijloace pentru asigurarea unei mai strînse cooperări între aceste servicii, precum și pentru simplificarea documentației tehnice.

Unificarea serviciilor proiectare, tehnologic, constructor...

Ing. T. Cănescu (inginer șef adjunct Uzina „Electroaparataj"-București) : **Pentru a asigura asimilarea de produse noi și modernizarea celor în fabricație în condiții economice optime, o importanță deosebită are însuși modul de organizare a activității de concepție, stabilirea celor mai raționale legături a serviciilor de concepție între ele și a acestora cu secțiile de fabricație.** Evident, atît în munca de concepție propriu-zisă, cît și în relațiile cu secțiile de fabricație, trebuie să se țină seama de numeroasele particularități legate de specificul produselor, de complexitatea acestora, precum și de forma de producție adoptată : de masă, de serie mare, de serie mijlocie etc.

Pînă nu de mult, în întreprinderea noastră, și o asemenea organizare nu constituie o excepție, ci cazul general, activitatea de concepție constructivă era separată de cea tehnologică. Ca urmare, se puteau ivi trei feluri de situații : soluția constructivă era acceptată și completată cu soluția tehnologică și amîndouă corespundeau posibilităților secțiilor de fabricație ; soluția constructivă se dovedea inadecvată încă în procesul de elaborare a tehnologiei de fabricație și trebuia schimbată ; soluția constructivă și cea tehnologică nu corespundeau nivelului de dotare tehnică a fabricației și trebuiau înlocuite cu altele. În ultimele două cazuri, pierderile de timp și de capacitate de concepție sînt evidente ; dar chiar și în primul caz, cel mai fericit, se înregistra o pierdere de timp, întrucît tehnologul nu-și putea începe munca pînă cînd nu primea întreaga documentație ce se referea la partea de concepție constructivă. De aceea, **pentru a se evita asemenea situații și ținînd seama că în sectorul nostru de activitate nu se pun probleme tehnologice deosebite, ne-am gîndit să unim aceste servicii, astfel încît să înfăptuim o colaborare permanentă și eficace între tehnologi și constructori, să realizăm concomitent o tehnologie corespunzătoare concepției constructive. O astfel de organizare are și avantaje considerabile, în primul rînd, în ce privește termenul de asimilare.** Dispărînd intervalele de timp dintre munca constructorului, tehnologului și a celorlalți participanți la elaborarea concepției produsului, **procesul de asimilare durează cu mult mai puțin. Totodată, din conlucrarea directă a specialiștilor poate rezulta și soluția tehnică cea mai adecvată, lucrul în comun stimulînd căutarea de idei îndrăznețe, înaintate și aplicarea lor.**

În urma studiilor făcute în cadrul acțiunii privind organizarea științifică a producției și a muncii, am ajuns la concluzia că CEA MAI BUNĂ SOLUȚIE DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚII DE CONCEPȚIE TEHNICĂ ÎN UZINA NOASTRĂ ESTE COMASAREA SERVICIILOR RESPECTIVE ÎN ATELIERE COMPLEXE DE PROIECTARE, ÎN CARE LUCREAZĂ ÎMPREUNĂ PROIECTANȚII ȘI TEHNOLOGII. Scopul este de a se asigura o strînsă colaborare între specialiști cu preocupări diferite și o activitate comună pînă în momentul creării prototipului și chiar ulterior, cînd urmăresc comportarea în fabricație și exploatare. Se înlătură astfel și fenomenul destul de răspîndit pînă acum de a arunca vina pentru orice nereușită sau pentru întîrziere pe seama celorlalte servicii de concepție. **Conlucrînd, ei poartă întreaga răspundere pentru calitatea muncii desfășurate, ceea ce contribuie firește la sporirea propriilor exigențe.**

Ateliere și grupe specializate

Ing. O. Grumăzescu (șef serviciu pregătirea fabricației, Uzinele „Autobuzul"-București) : **În urma studiilor făcute, în uzina noastră am ajuns la concluzia că sistemul de organizare a activității din acest domeniu în ateliere este cel mai indicat.** Ținînd seama de specificul întreprinderii noastre, am preconizat, de pildă, crearea, în domeniul concepției constructive, a unei grupe de specialiști care să se ocupe cu proiectarea suspensiilor, alta cu proiectarea caroseriilor ș.a.m.d. Și în domeniul tehnologiei am procedat la fel. O asemenea organizare în ateliere și grupe permite o strictă specializare a cadrelor, cu efecte pozitive asupra calității muncii lor. De pildă, potrivit sistemului de pînă acum, oricărui tehnolog i se putea încredința sarcina să elaboreze tehnologia de fabricație pentru oricare dintre reperele produsului. În prezent, ei sînt solicitați să elaboreze partea de documentație specifică unei anume tehnologii (unii se ocupă de prelucrări mecanice, alții de prelucrări la cald etc.), ceea ce are evident influențe pozitive asupra randamentului pe care-l dau în muncă. Pe de altă parte, împărțirea lor în grupe specializate permite o îndrumare mai bună și un control al muncii mai eficient.

Criterii științifice pentru stabilirea normativelor de proiectare

Pentru o cît mai justă dimensionare a atelierelor și stabilirea capacităților de proiectare este necesar să se soluționeze o problemă foarte veche și anume, elaborarea unei metodologii științifice de stabilire a normativelor de proiectare unificată pentru activitatea de concepție din întreaga ramură de construcții de mașini. În prezent, nu există criterii cît de cît obiective de stabilire a volumului de muncă pe care trebuie să-l depună un proiectant constructor, tehnolog etc. Așa-numita normare care se face acum este departe de orice exigență științifică. **Considerăm că elaborarea pe baze științifice a unor normative unificate la nivelul ramurii construcțiilor de mașini, care să acopere toate activitățile de proiectare în cadrul sectoarelor de concepție, ar conduce nemijlocit la mărirea randamentului muncii de concepție, la descongestionarea schemelor de încadrare și, prin aceasta, la folosirea mai rațională a capacității specialiștilor.** În același scop, este necesar să se găsească o soluție științifică a problemei dotării cu S.D.V. Deoarece legislația în vigoare nu stabilește o metodologie bazată pe criterii raționale de eficiență economică pentru determinarea gradului optim de utilare cu S.D.V., fiecare întreprindere aplică o „politică" proprie în acest domeniu, cu implicații asupra dimensionării sectorului de concepție tehnică. Prin stabilirea unor limite raționale, fundamentate din punct de vedere tehnic, dar și economic, sau cel puțin a unor criterii de urmărit, s-ar asigura un instrument eficace pentru determinarea volumului optim de cheltuieli necesare execuției echipamentului tehnologic aferent unor produse care se asimilează în fabricație.

Ing. M. Pupăză : După părerea mea, nu în toate cazurile este posibil să se organizeze ateliere complexe sau specializate. În domeniul nostru de activitate, de pildă, proiectarea tehnologiei anumitor piese sau ansamble nu poate fi începută pînă nu se prezintă în forma finală concepția constructivă.

Ing. T. Cănescu : Probabil că pentru uzina dv., care produce serii mici și chiar unicate, iar produsele sînt foarte complicate din punct de vedere tehnic, aceste sisteme să nu fie cele mai proprii. În unitatea noastră, problemele muncii de concepție sînt diferite. De altfel, aceasta ne și permite să atacăm la această „masă rotundă" modul de organizare a activității de concepție în întreprinderi cu o producție de mare serie, de serie mijlocie și chiar mică și unicate.

Colaborare permanentă între proiectant și tehnolog

Ing. S. Bude (șef serv. concepție, Uzinele „Semănătoarea" — București) : În cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, noi am optat pentru soluția menținerii serviciilor funcționale specializate.

Pentru a scurta termenele de asimilare de noi produse, am introdus următorul procedeu de lucru : pe măsură ce s-a conturat concepția de construcție a unui reper, aceasta se prezintă „în ciornă" tehnologilor. Ei își încep munca, iar constructorul își definitivează în același timp documentația. În felul acesta se întrepătrund fazele muncii de concepție.

Aș dori să arăt că în anul 1965 am fost nevoiți să asimilăm într-un timp foarte scurt combina de porumb. Dacă în luna martie această combină se afla pe planșetă, pînă în luna septembrie am reușit să fabricăm 3000 bucăți. **În acest caz, în timp ce proiectantul lucra la planșetă, tehnologul elabora tehnologia de fabricație și își făcea eventualele observații. Eu socotesc că atunci cînd sînt repere complicate este necesar ca 2—3 tehnologi, pe specialități, să fie detașați pe lîngă constructor pentru a se consulta în mod permanent și să elaboreze împreună documentația.** Colaborarea permanentă dintre proiectant și tehnolog mai are un avantaj. Este cunoscută tendința primului de a prevedea construcția din materiale din import, pentru care are o „siguranță" mai mare. Tehnologul îi poate da soluțiile necesare pentru ca reperul respectiv să se facă din materie primă produsă în țară.

Gh. Răboacă (cercetător principal la Institutul de cercetări economice) : Considerați că metoda de lucru utilizată la proiectarea combinei pentru porumb ar putea fi aplicabilă și pentru proiectarea celorlalte produse din nomenclatorul fabricii ?

Ing. G. Bude : Se poate face acest lucru. De pildă, acum asimilăm o nouă combină de cereale. Am organizat ca proiectantul să lucreze asistat de tehnolog.

Mai multă suplețe și mobilitate în structurile organizatorice

Gh. Răboacă : Perfecționarea activității de concepție tehnică trebuie să țină seama de **trei cerințe esențiale : scurtarea timpului de asimilare ; asigurarea unei înalte calități a produselor ; o maximă eficiență economică, atît în munca de proiectare, cît și în faza de fabricație.** Acestea mi se par problemele de fond. Restul sînt aspecte derivate. La rezolvarea lor un rol deloc neglijabil îl are **crearea celui mai favorabil cadru organizatoric.** Desigur, problema structurii organizatorice nu se poate rezuma doar la crearea sau contopirea unor servicii. Ea este mult mai complexă, și rezolvarea ei reclamă, în esență, găsirea acelei forme care să asigure o cît mai bună și permanentă colaborare a specialiștilor ocupați în activitatea de concepție, o unitate de gîndire, precum și o cît mai competentă conducere în toate fazele procesului de muncă. Desigur, **ținînd seama de varietatea de activități de concepție, de mărimea întreprinderilor etc., nu se poate da o rețetă unică.** Dimpotrivă, **este necesară o organizare cît mai suplă și mai mobilă.** Cea mai potrivită formă pare a fi, cel puțin în întreprinderile cu producție de serie mare și chiar mijlocie, **organizarea de ateliere complexe, după modelul institutelor de cercetare departamentale.** Eficiența ce s-ar obține este indiscutabilă.

Se pot organiza ateliere și în întreprinderile care produc serii mici

În cadrul întreprinderilor care produc serii mici sau unicate s-ar putea organiza asemenea ateliere dacă s-ar folosi în mai mare măsură metoda de întocmire de proiecte constructive și tehnologii tip pentru grupe de piese reprezentative. Este știut că niciodată nu se concep din nou, de fiecare dată, toate reperele unui produs. Stabilirea unor proiecte și tehnologii tip asigură refolosirea lor la noile asimilări de produse, ușurează munca, permite scurtarea duratei, economii de muncă și respectiv de fond de salarii etc. O asemenea metodă permite și impune o colaborare strînsă între constructor, tehnolog, sculer etc. Dacă organizarea de ateliere complexe nu se consideră oportună, practica arată că este necesară o strictă coordonare a activității compartimentelor de concepție, o strînsă cooperare între ele. Desigur că în acest scop un rol deosebit revine eșalonării judicioase a tuturor fazelor procesului de asimilare.

Ing. G. Bude : Ceea ce subliniază tov. Gh. Răboacă este foate adevărat. În stadiul actual de organizare există multiple posibilități de îmbunătățire a colaborării dintre proiectant, tehnolog, sculer etc. După cum se știe, constructorul nu este totdeauna și un bun tehnolog ; de aceea, **asigurarea unei înalte calități a produsului și scurtarea perioadei de asimilare necesită încă în faza de concepție o strînsă colaborare între ei.** Chiar dacă din diferite motive se păstrează compartimentarea activității de concepție pe mari specialități — și sînt motive destule care pledează pentru această formă — este oportun ca un număr de tehnologi să lucreze alături de constructori chiar de la început și pe toată durata asimilării.

Piedici în calea materializării concepției constructive și tehnologice

Gh. Răboacă : Pentru ca ideile concepute la planșetă să devină produs de calitate într-un termen cît mai scurt, o condiție fundamentală este asigurarea unei temeinice pregătiri a fabricației, adeziunea totală a lucrătorilor din exploatare. În practică, adeseori, colaborarea cu secțiile de fabricație prezintă multe neajunsuri. Serviciile de concepție întîmpină o anumită rezistență din partea secțiilor de producție, care reclamă „imposibilitatea" realizării soluțiilor constructive sau tehnologice propuse.

Ing. M. Pupăză : Aveți dreptate ! Deseori ideea concepțională este acuzată ca „prea teoretică" și se solicită modificarea ei, ceea ce se soldează adesea

O. NICOLESCU

(Continuare în pag. 12)

ÎNTRE BĂNCI ȘI ÎNTREPRINDERI — RAPORTURI NOI DE LUCRU

● Forme suple, diferențiate și operative în relațiile dintre intreprinderi și bănci.
● Crește rolul și ponderea creditului în acoperirea necesarului de mijloace circulante.
● Creditul mai aproape de locul unde se produc valorile materiale.

PERFECȚIONAREA PLANIFICĂRII ȘI CONDUCERII ECONOMIEI NAȚIONALE, sporirea eficienței întregii activități economice sînt legate, într-o măsură importantă, de creșterea rolului finanțelor și creditului, de îmbunătățirea organizării și funcționării sistemului financiar-bancar. Pentru a cunoaște părerile unor specialiști asupra direcțiilor concrete de îmbunătățire a sistemului de creditare, redacția a organizat o convorbire cu tovarășii **I. Beloiu** *și* **A. Petrescu**, *directori în Banca Națională. Din partea redacției a participat* **Maria Ioniță**, *șef de secție.*

RED. : — Una din orientările importante care se impun în relațiile de credit este mărirea operativității, simplificarea operațiunilor prin eliminarea unor formalități administrative care solicită multă muncă atît la organele băncii, cît și la întreprinderi. **În ce va consta în mod concret simplificarea relațiilor dintre întreprinderi și unitățile bancare în sfera creditului ?**

I. BELOIU : — Mă refer mai întîi la simplificarea în munca întreprinderilor industriale, cărora nu li se vor mai cere situații multiple pentru obținerea unor credite, și apoi, în munca bancară, unde nu vor mai fi efectuate analize și întocmite acele acte care, în unele cazuri, duceau la exercitarea tutelei mărunte asupra întreprinderii și reclamau un fond de timp însemnat din activitatea inspectorilor, fără justificare din punct de vedere economic.

La unitățile bancare creditarea se va face, de regulă, printr-un singur cont, în care se va reflecta întreaga activitate a întreprinderii ; în acest sens se va anula un număr important de conturi de împrumut prin care se făceau o serie de operațiuni ; în mod corespunzător se va simplifica și ușura verificarea garanției creditelor bancare. Acordarea creditelor printr-un singur cont va trebui să asigure punerea mijloacelor circulante la dispoziția întreprinderii în strictă concordanță cu necesitățile justificate ale acesteia, eliminîndu-se totodată situația din trecut cînd unele întreprinderi, deși aveau însemnate disponibilități bănești, foloseau totuși și credite. Totodată, se va adopta o formă simplă de creditare a documentelor de decontare în expediție, care înlătură multiplele operațiuni contabile legate de creditarea pe fiecare document, care se efectuau în momentul prezentării documentelor de livrare la bancă.

De menționat, că din munca băncii vor fi eliminate operațiunile ce revin de drept altor organe din economie (raportări statistice, control financiar intern etc.).

Toate aceste simplificări vor degreva fondul de timp al salariaților, atît la bancă cît și la întreprinderi, ceea ce va permite să se pună accentul pe latura economică a diferitelor probleme, în vederea sporirii eficienței muncii, pe efectuarea unor analize economice, care să permită valorificarea mai bună a unor rezerve interne, și atragerea lor efectivă în circuitul economic.

RED. : — Potrivit documentelor aprobate de Conferința Națională a P.C.R., în viitor vor fi atrase și unitățile operative ale băncii în activitatea de planificare a creditelor pentru ca necesarul de credite să se stabilească pe baze cît mai reale, în conformitate cu nevoile producției și circulației. Or, pentru a se putea pronunța cu competență asupra necesității, oportunității și cuantumului creditelor solicitate de întreprinderi, apare necesară cunoașterea temeinică a activității întreprinderilor deservite. **Pe ce căi socotiți că se va obține o legătură directă între întreprinderi și unitățile operative bancare ?**

A. PETRESCU : — Deși creditarea întreprinderilor se va face pe global, respectiv ținînd seama de totalul mijloacelor circulante necesare și de fondurile proprii, totuși banca va ține seama și de eficiența diferitelor acțiuni propuse la creditare (depășiri de plan, produse suplimentare pentru export, produse ieftine de larg consum, conjunctură favorabilă în efectuarea unor aprovizionări cu materii prime din import sau a unor exporturi). **În acest fel se stabilește și legătura directă și nemijlocită între conducerile întreprinderilor și ale băncilor, pe baze economice.**

La aceasta se va adăuga și faptul deosebit de important că întreprinderile vor dispune ele însele efectuarea operațiunilor în conturile lor, în limita disponibilităților existente. Această măsură impune o legătură continuă între întreprinderi și unitățile operative bancare, în vederea asigurării folosirii raționale a mijloacelor bănești în acțiuni care se dovedesc cît mai eficiente.

RED. : — Așadar, banca va refuza acordarea creditelor, pentru producția și circulația mărfurilor, care se dovedesc inoportune, nerentabile sau cu eficiență scăzută.

Ce atribuții vor reveni unităților operative ale băncilor specializate ce se vor înființa potrivit măsurilor adoptate ?

A. PETRESCU : — În acest sens, unităților operative ale Băncii de Industrie și Comerț le vor reveni ca principală atribuție creditarea producției și circulației mărfurilor. Ele vor trebui să se pronunțe, cu tot simțul de răspundere, asupra nivelului mijloacelor circulante necesare realizării planului de producție, cunoscut fiind faptul că în viitor plusul de mijloace circulante determinat de creșterea activității economice se va asigura, în cea mai mare parte, pe calea creditului bancar și numai o mică parte din beneficii, bugetul nemaifinanțînd decît întreprinderile nou înființate. Tot băncii specializate îi va reveni și sarcina creditării acelor investiții care se dovedesc foarte eficiente și care se recuperează într-un termen relativ scurt.

Creșterea rolului și a ponderii creditului bancar va determina și o sporire corespunzătoare a controlului asupra activității economico-financiare a întreprinderilor. În viitor, băncile specializate vor cuprinde în control toate laturile activității întreprinderilor — pe ansamblu, cît și pe fiecare activitate în parte —, cum ar fi : productivitatea muncii și fondul de salarii, utilizarea fondurilor fixe la întreaga capacitate, prețul de cost și, legat de aceasta, cheltuielile neeconomicoase, rebuturile etc.

RED. : — Cum se vor desfășura, după părerea dv., relațiile dintre Banca Națională și băncile specializate, ținînd seama de sarcinile ce revin fiecărei instituții bancare ?

I. BELOIU : — Măsurile aprobate de Conferința Națională a P.C.R. prevăd că Banca Națională va fi o bancă de emisiune, cu rolul de a supraveghea și asigura o circulație monetară sănătoasă. Ca atare, **centrala Băncii Naționale va avea dreptul de control în domeniul creditelor și al circulației bănești, asupra centralelor băncilor specializate, inclusiv în problemele valutare la banca pentru comerțul exterior. Acest drept de control rezultă și din faptul că Banca Națională va elabora planul de credite și de casă pe economie și va pune la dispoziția băncilor specializate resurse de creditare pe anumite termene și în anumite condiții. În acest mod se realizează o politică unitară de credite, care va scoate în evidență ce este mai caracteristic în unele sectoare în anumite perioade de timp.**

Relațiile dintre centrala Băncii Naționale și centralele băncilor specializate nu vor fi relații de subordonare administrativă, ci **relații bazate pe principii economice, care rezidă în volumul resurselor și condițiile de acordare ale acestora (nivelul dobînzilor).**

A. PETRESCU : — Și la nivel de județ vor exista asemenea relații între unitățile Băncii Naționale și cele specializate, în special de natură operativă. Pentru a asigura folosirea unui aparat unic și deci economic, cît și pentru utilizarea integrală a dotării tehnice existente, se prevede ca, în condițiile existenței unor bănci specializate, **să se folosească în comun, de către toate băncile din județ, aparatul și utilajele tehnice. Astfel, se preconizează să existe o singură casierie a Băncii Naționale, care, pe lîngă operațiunile proprii, să deservească și băncile specializate pentru operațiunile de casierie, așa cum se practică în prezent pentru unitățile Băncii de Investiții. Acest lucru va asigura unitatea de dirijare și efectuare a operațiunilor de emisiune, tezaur, colectare, alimentare și retragere de numerar și a efectuării operațiunilor de încasări și plăți cu numerar, printr-un singur ghișeu, ceea ce permite economii de forță de muncă și utilizarea rațională a acesteia, ieftinirea costurilor operațiunilor și accelerarea circuitelor bănești.**

De asemenea, se preconizează să se folosească în comun stațiile de mașini de contabilitate ale Băncii Naționale la care vor avea deschise conturi atît întreprinderile, cît și băncile specializate. O astfel de organizare rațională este de natură să evite numeroase operațiuni contabile între bănci, folosirea incompletă a mașinilor (de contabilizat, telexuri etc.) sau crearea unui aparat contabil complet la fiecare bancă, ceea ce ar scumpi costul operațiunilor. **De asemenea, va fi posibilă cunoașterea rapidă la nivel de județ și pe plan central, a mișcărilor conturilor tuturor întreprinderilor, băncilor și organizațiilor bugetare, precum și efectuarea rapidă a decontărilor.** Toate aceste propuneri de organizare rațională a casieriilor și a stațiilor de mașini au avut în vedere faptul că volumul operațiunilor bancare a crescut ca efect al dezvoltării impetuoase a economiei naționale.

Banca specializată va trebui să adopte un regim diferențiat în politica sa de credite, în funcție de modul cum întreprinderile gospodăresc fondurile, mergîndu-se, în cazul celor cu activitate nesatisfăcătoare, pînă la sistarea creditării.

RED. : — Cum vor răspunde băncile specializate sarcinii de a se pronunța asupra volumului de mijloace circulante necesare întreprinderilor industriale ?

A. PETRESCU : — Pe viitor, modalitățile de stabilire a volumului de mijloace circulante vor trebui mult simplificate, mai adecvate la realitățile din economie și la specificul activității diferitelor întreprinderi. La întocmirea acestor lucrări vor fi atrase unitățile bancare operative, înlăturîndu-se centralismul excesiv care a existat în munca de planificare financiară și de credite.

Calculele simplificate pe care le vor întocmi întreprinderile cu privire la mijloace circulante și la credite ar putea să pornească în viitor de la raportul dintre producția-marfă vîndută și încasată și media mijloacelor circulante totale, efectiv folosite în perioada (perioadele) precedentă, și în perioada ce se planifică, respectiv de la criteriul vitezei de rotație.

Pentru a se putea pronunța asupra calculelor și preliminărilor făcute de întreprinderi, unitățile operative ale băncilor specializate vor examina lucrările respective, urmărind să influențeze întreprinderile în sensul optimizării utilizării fondurilor, respectiv al accelerării vitezei lor de rotație.

După părerea mea, unitățile operative ale băncilor specializate, dat fiind rolul lor în determinarea unei bune gospodăriri a fondurilor și răspunderea ce le revine de acum înainte nu vor da numai un simplu aviz, ci vor avea un cuvînt greu, de răspundere în definitivarea acestor lucrări; de părerea băncilor trebuind să țină seama atît întreprinderile cît și centralele industriale, cărora le revine sarcina înzestrării întreprinderilor cu mijloacele necesare.

RED. : — Este un lucru stabilit că pentru a putea influența activitatea economico-financiară a unei întreprinderi, creditul bancar trebuie să participe la finanțarea acestei activități. Au fost însă sectoare din economie astfel organizate încît erau finanțate de la buget, deși aveau activitate economică, fapt care a influențat negativ folosirea fondurilor. **Cum apreciați, în noile condiții, rolul creditului și al dobînzii în remedierea unei asemenea situații ?**

I. BELOIU : — Sînt de părere că prin trecerea unor întreprinderi lucrative de la sistemul finanțării integrale de la buget și al preluării tuturor beneficiilor la buget la gestiunea economică proprie, precum și prin încetarea finanțării de la buget a creșterilor de mijloace circulante se asigură în suficientă măsură sporirea în perspectivă a participării creditului la formarea mijloacelor circulante ale întreprinderilor. Dacă adăugăm și folosirea într-un mod nou a pîrghiei dobînzii și creditarea diferențiată a întreprinderilor în funcție de felul cum își desfășoară activitatea, credem că sînt create condiții pentru o mai puternică influențare bancară asupra activității întreprinderilor industriale, în scopul folosirii cu eficiență sporită a fondurilor.

A. PETRESCU : — Este adevărat că uneori se producea o deformare a interesului întreprinderilor și ministerelor și o mutare a accentului pe cererea de alocare de la buget de mai multe fonduri — la care nu se plătea dobînzi — pentru a se reduce creditul bancar purtător de dobînzi. **Acum sporirea mijloacelor întreprinderilor se va face exclusiv pe seama creditelor și acest lucru va determina întreprinderile să plătească dobînzi cît mai reduse, lucru care nu poate fi obținut decît printr-o tot mai bună organizare a producției, a livrărilor, prin reducerea costurilor etc., adică prin măsuri economice.**

Cu atît mai mult vor opera în sensul dorit, al perfecționării activității economice, dobînzile majorate la creditele pe care unele întreprinderi le vor obține (dacă băncile vor aprecia că e cazul să le acorde), în cazul cînd nu vor îndeplini sarcinile cu volumul total de mijloace (inclusiv credite) care a fost apreciat ca strict necesar. După cum se știe asemenea dobînzi majorate urmează a afecta fondurile de premiere.

De data aceasta nu mai e vorba de intervenții și sesizări bancare, de procese verbale repetate și adesea inoperante, ci de o metodă nouă, în care creditul devine altceva decît o completare a finanțării de la buget, folosită atît în interesul îndeplinirii planului, cît și în afara acestuia.

RED. : — În concluzie, este vorba ca în relațiile dintre întreprinderile industriale și centralele lor pe de o parte, și bancă, pe de alta, să crească rolul pîrghiilor economice ; dobînda, prin diferențierea ei, urmează să joace un rol însemnat în ce privește influențarea proceselor de producție și de circulație a mărfurilor, gradul de rentabilizare al întreprinderilor, conteresarea materială și utilizarea rațională a mijloacelor materiale și bănești, servește scopului îndeplinirii planului cu un volum tot mai redus de mijloace circulante. Dar așezarea relațiilor dintre întreprinderi și bănci în mai mare măsură pe baze economice va schimba în bună parte și conținutul și caracterul controlului bancar.

I. BELOIU : — Complectîndu-vă ideea, aș spune că schimbarea la care vă referiți este necesară și obligatorie. Pe de o parte, **acest control va avea, așa cum se și cuvine, un profil propriu al său, ceea ce va înlătura multe din paralelismele care existau pînă acum între diferitele feluri de control cu caracter mai mult sau mai puțin financiar. Pe de alta, el va deveni mult mai eficient și mai practic, ca urmare a rolului important ce se acordă creditului și dobînzii în viitor.**

De la stînga la dreapta : I. BELOIU, M. IONIȚA și A. PETRESCU

UN PUTERNIC STIMULENT PENTRU CALITATE

Interviu cu ing. Constantin Tuzu, directorul general al Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții

● Vă rugăm să ne spuneți ce aduce nou Legea privind mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu față de legislația anterioară ?

Pînă la actuala Lege, mărcile de fabrică și de comerț erau reglementate prin „Legea asupra mărcilor de fabrică și de comerț din 1879", care nu mai corespundea dezvoltării economiei noastre socialiste, iar pe de altă parte, nu era în concordanță cu Convenția Uniunii de la Paris pentru protecția proprietății industriale și Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor de fabrică sau de comerț la care România a readerat în anul 1963.

Vechea lege acorda protecția mărcilor de fabrică și de comerț fără nici o examinare prealabilă de fond cu privire la originalitatea și noutatea lor ; din această cauză s-au putut înregistra mărci identice sau mult asemănătoare, de către întreprinderi diferite, pentru aceleași produse. De altfel, o examinare de fond ar fi fost practic imposibil de realizat în condițiile în care asigurarea protecției se făcea prin înregistrarea mărcilor la toate tribunalele populare raionale.

În sfîrșit, legea anterioară, fiind adoptată înainte de apariția Convenției Uniunii de la Paris și Aranjamentului de la Madrid, reglementa numai mărcile de fabrică și de comerț, nu și mărcile de serviciu și cele colective ; de asemenea, nu reglementa modul de aplicare a legii române străinilor și condițiile privind recunoașterea priorităților convenționale și de expoziție.

Toate aceste lacune ale Legii românești din 1879 au fost înlăturate prin recenta Lege privind mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu, care are ca scop stimularea îmbunătățirii calității produselor, lucrărilor și serviciilor realizate de întreprinderi.

Instituind, alături de mărcile de fabrică și de comerț, prevăzute de Legea veche și mărcile de serviciu atît ca mărci individuale cît și colective, noua lege este în concordanță cu prevederile Convenției de la Paris și Aranjamentul de la Madrid și ține seama de practica majorității țărilor dezvoltate industrial.

Un principiu de bază nou adoptat este acela al acordării protecției legale mărcilor numai pe baza examenului de fond cu privire la originalitatea și noutatea lor ; aplicarea acestui principiu va permite respingerea înregistrării și interzicerea folosirii mărcilor care sînt identice sau similare cu mărci înregistrate anterior de alte întreprinderi românești sau străine, pentru aceleași produse, lucrări sau servicii.

De asemenea, trebuie menționat că, spre deosebire de sistemul vechii legi, în care aplicarea mărcilor de fabrică pe produse era facultativă, noua Lege prevede aplicarea obligatorie a mărcilor de fabrică pe toate categoriile de produse destinate consumului intern ; această regulă de bază are ca scop crearea posibilității ca beneficiarii și consumatorii să ia cunoștință de proveniența produselor și, deci, preferind pe acelea ale unei anumite fabrici, să determine, din partea întreprinderilor care produc aceleași sortimente, o preocupare mai mare pentru calitate.

O ultimă subliniere pe care vreau să o fac cu privire la principiile de bază este aceea că noua lege aplică în aceleași condiții și străinilor regulile cu privire la prioritățile convenționale și de expoziție.

● Cum se va asigura examinarea de fond cu privire la originalitatea și noutatea mărcilor ?

— După cum este cunoscut, potrivit legislației anterioare dreptul asupra mărcilor de fabrică se dobîndea prin simplul fapt al folosirii, înregistrarea lor avînd numai efect declarativ. În viitor, pentru a se putea folosi o marcă de fabrică, de comerț sau de serviciu este necesară înregistrarea ei la Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții, singurul organ competent, potrivit noii legi.

Evident, înregistrarea se va face — așa cum am mai arătat — numai după o prealabilă examinare a mărcii propuse, de către Oficiul de stat pentru invenții, sub un dublu aspect : de formă, privind constituirea depozitului reglementar și de fond privind originalitatea și noutatea ei.

Trecerea acestui examen, urmat de un termen de 3 luni de la publicarea mărcii respective într-o publicație oficială, conferă titularului, dacă marca nu a fost contestată, dreptul exclusiv de folosință.

Țin să subliniez că recenta Lege privind mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu se încadrează în ansamblul măsurilor adoptate de partid privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale.

Interviu luat de
AL. DETEȘAN

Titular : **Uzina de mașini electrice București.**
Mărfuri protejate : **motoare electrice etc.**

Titular : **Uzinele „Electronica" București.**
Mărfuri protejate : **aparate de radio, televizoare.**

Titular : **Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice — Onești.**
Mărfuri protejate : **Cauciuc sintetic.**

Titular : **Întreprinderea de Hîrtie și Celuloză Steaua roșie Bacău.**
Mărfuri protejate : **diferite produse de hîrtie.**

MARCI DE FABRICĂ ROMÂNEȘTI...

LEGEA PRIVIND MĂ DE COMERȚ ȘI DE

ADOPTATĂ DE MAREA ADUNARE NAȚIO

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. — Drepturile asupra mărcilor de fabrică, de comerț și de seviciu sînt recunoscute și ocrotite în condițiile prezentei legi.

Întreprinderile din alte state beneficiază de prevederile prezentei legi pe baza convențiilor internaționale la care Republica Socialistă România este parte, iar în lipsa acestora, pe bază de reciprocitate.

Art. 2. — Mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu sînt semne distinctive folosite de întreprinderi pentru a deosebi produsele, lucrările și serviciile lor de cele identice sau similare ale altor întreprinderi și pentru a stimula îmbunătățirea calității produselor, lucrărilor și serviciilor.

Mărcile pot fi constituite din cuvinte, litere, cifre, reprezentări grafice, plane sau în relief, combinații ale acestor elemente, una sau mai multe culori, forma produsului sau ambalajului acestuia, prezentare sonoră sau alte asemenea elemente.

Art. 3. — Mărcile sînt individuale în cazul cînd se folosesc de o singură întreprindere sau colective în cazul cînd se folosesc în comun de mai multe întreprinderi.

Mărcile colective pot fi folosite numai de întreprinderile care îndeplinesc condițiile stabilite în regulamente aprobate de ministerele care au în subordinea lor acele întreprinderi ori de grupările colective care reprezintă interesele acelor întreprinderi.

Art. 4. — Mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu vor putea fi folosite numai după înregistrarea lor potrivit prevederilor prezentei legi. Mărcile pot fi folosite numai pentru produsele, lucrările sau serviciile pentru care au fost înregistrate.

Art. 5 — Întreprinderile producătoare din Republica Socialistă România sînt obligate să înregistreze și să folosească mărci de fabrică pentru toate produsele lor destinate consumului intern.

Înregistrarea mărcilor de comerț de către întreprinderile de desfacere și a mărcilor de serviciu de întreprinderile care execută lucrări sau prestează servicii, precum și folosirea de către acestea a mărcilor înregistrate, este facultativă.

Art. 6. — Ministerele în subordinea cărora se află întreprinderile producătoare, de acord cu ministerele în subordinea cărora se află întreprinderile de desfacere, pot stabili, pentru motive temeinic justificate, ca unele produse să fie prevăzute numai cu marca de comerț. În acest caz marca de comerț devine obligatorie.

Art. 7. — Ministerele în subordinea cărora se află întreprinderile producătoare, de acord cu ministerul beneficiar principal și cu Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții pot stabili, în cazuri temeinic justificate, produsele destinate consumului intern exceptate de la aplicarea obligatorie a mărcilor de fabrică.

Art. 8. — Pentru produsele destinate exportului, ministerele interesate, de acord cu Ministerul Comerțului Exterior, vor stabili mărcile care urmează să fie folosite potrivit cu specificul produsului și al pieței.

Art. 9. — Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții are, în legătură cu mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu, următoarele atribuții :

a) asigură constituirea depozitului mărcilor și le înregistrează în vederea asigurării protecției lor pe teritoriul Republicii Socialiste România ;

b) coordonează, îndrumează și controlează modul de aplicare a dispozițiilor privitoare la mărci și ia, în condițiile legii, măsurile corespunzătoare ;

c) exercită drepturile și aduce la îndeplinire obligațiile ce revin statului în temeiul convențiilor cu privire la mărci la care Republica Socialistă România este parte și întreține relații cu instituțiile similare din celelalte țări și cu organizațiile internaționale interguvernamentale competente în materie de mărci ;

d) verifică mărcile înregistrate internațional, acceptînd sau refuzînd recunoașterea lor, în conformitate cu dispozițiile legii ;

e) editează publicația oficială privind mărcile.

CAPITOLUL II

Constituirea depozitului reglementar al mărcilor. Drepturi de prioritate

Art. 10. — Depozitul reglementar al mărcilor de fabrică, de comerț și de serviciu se constituie prin înregistrarea unei cereri la Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții și asigură solicitantului, în condițiile legii, un drept de prioritate cu începere de la data depunerii cererii de înregistrare, față de orice alt depozit constituit ulterior pentru aceeași marcă, privind aceleași produse, lucrări sau servicii.

Art. 11. — O întreprindere poate cere înregistrarea uneia sau mai multor mărci individuale.

O marcă colectivă poate fi depusă spre înregistrare de ministerul sau de gruparea colectivă care reprezintă interesele unor întreprinderi, chiar dacă ministerul ori gruparea colectivă care cere înregistrarea nu desfășoară o activitate industrială sau comercială.

Aceeași marcă poate fi înregistrată pentru unul sau mai multe produse, lucrări ori servicii.

De asemenea, pentru același produs, lucrare sau serviciu, aceeași întreprindere poate înregistra mai multe mărci.

Art. 12. — Întreprinderile care au sediul pe teritoriul statelor părți la convențiile cu privire la mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu, la care este parte și Republica Socialistă România, care au constituit depozite reglementare în unul din acele state, beneficiază de un drept de prioritate de 6 luni, cu începere de la data primului depozit, dacă solicită în acest termen înregistrarea aceleiași mărci în Republica Socialistă România.

Art. 13. — Se recunoaște o prioritate de expoziție de 6 luni de la data introducerii produselor în expoziție, pentru mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu aplicate sau atașate la produsele depuse într-o expoziție, națională sau internațională, oficială sau oficial recunoscută, organizată pe teritoriul Republicii Socialiste România sau în statele cu care a încheiat convenții în acest sens, ori în statele care asigură un asemenea drept sub condiția reciprocității.

Această prioritate nu va prelungi termenul de prioritate prevăzut de articolul 12.

Art. 14. — Prioritățile prevăzute la articolele 12 și 13 sînt recunoscute dacă sînt invocate o dată cu depunerea cererii de înregistrare a mărcii și dacă, în termen de 3 luni de la data depunerii cererii, se confirmă prin acte de prioritate.

CAPITOLUL III

Examinarea cererilor de înregistrare a mărcilor. Înregistrarea mărcilor. Durata de ocrotire și reînnoirea duratei de ocrotire a mărcilor. Restrîngerea listei produselor, lucrărilor și serviciilor

Art. 15. — Cererile de înregistrare a mărcilor se examinează, după înregistrarea lor, de către Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții din punct de vedere al îndeplinirii condițiilor pentru constituirea depozitului reglementar, precum și din punct de vedere al îndeplinirii condițiilor pentru înregistrarea mărcilor depuse în registrul mărcilor de fabrică, de comerț și de serviciu înregistrate.

Art. 16. — Cererea care îndeplinește condițiile pentru constituirea depozitului reglementar se înscrie în registrul mărcilor depuse ; cererea care nu îndeplinește aceste condiții sau care nu este completată în termenul stabilit de Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții se respinge.

Dacă în urma examinării se constată că sînt îndeplinite condițiile pentru înregistrarea mărcii și dacă în termen de 3 luni de la data publicării în publicația oficială privind mărcile nu s-au introdus contestații sau contestațiile introduse au fost respinse, marca se înregistrează în registrul mărcilor de fabrică, de comerț și de serviciu înre-

FIȘIER

● În legătură cu problemele privind marca fabricii în revista noastră au apărut în ultimii ani mai multe articole dintre care amintim : Un instrument al luptei pentru calitate : Marca fabricii (nr. 70 din 18.XII.1964) ; Controlul calității și marca fa aprilie 1965), tră : Marca fabr 26.II.1965) ; Eco privind marca din 2 aprilie, nr și nr. 93 din 28 necesară o nou

CILE DE FABRICĂ,
ERVICIU

Ă A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

gistrate şi se eliberează solicitantului un certificat de inregistrare.

În cazul cînd se constată că marca nu îndeplineşte condiţiile pentru înregistrare, Direcţia Generală pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii respinge motivat cererea.

Art. 17. — Nu pot fi înregistrate ca mărci semnele care :

a) nu se deosebesc suficient de alte mărci privind produse, lucrări sau servicii, identice sau similare, înregistrate în Republica Socialistă România sau ocrotite în baza unor convenţii internaţionale, cu excepţia cazului cînd înregistrarea este cerută sau autorizată de titularii acestor mărci ;

b) constituie copierea, imitarea sau traducerea unei mărci din alt stat, notoriu cunoscute în Republica Socialistă România, pentru produse, lucrări sau servicii identice sau similare ;

c) cuprind numai denumiri care sînt sau au devenit uzuale, necesare sau generice pentru acele produse, lucrări sau servicii, ori se referă exclusiv la modul, timpul şi locul fabricaţiei sau la natura, destinaţia, preţul, calitatea, cantitatea şi greutatea mărfurilor ;

d) cuprind, fără autorizaţia organelor în drept : nume sau portrete de conducători de partid sau de stat ori de eroi ai clasei muncitoare ; denumiri de organizaţii sau de unităţi administrativ-teritoriale din Republica Socialistă România ; reproduceri sau imitaţii de steme, drapele, ordine, medalii, embleme şi insigne ; semne oficiale de marcare, verificare, calitate, control sau garanţie ;

e) cuprind elemente prevăzute la litera d, aparţinînd altor state sau organizaţiilor internaţionale interguvernamentale, dacă folosirea este interzisă de convenţiile la care Republica Socialistă România este parte ;

f) cuprind indicaţii false sau înşelătoare ori sînt contrare legilor, ordinii publice şi regulilor de conviețuire socialistă.

Art. 18. — Înregistrarea mărcii conferă titularului un drept de folosire exclusivă a mărcii pentru produsele, lucrările sau serviciile pentru care s-a efectuat înregistrarea pe un termen de 10 ani de la data constituirii depozitului.

Art. 19. — Lista produselor, lucrărilor sau serviciilor pentru care s-a înregistrat o marcă poate fi restrînsă de către Direcţia Generală pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii, la cererea întreprinderii titulare a mărcii. Restrîngerea se poate face şi la cererea celor interesaţi sau din oficiu, în temeiul unei hotărîri definitive.

Adăugarea unui nou produs, a unei noi lucrări sau a unui nou serviciu pe listă, precum şi substituirea acestora cu altele, se face numai prin constituirea unui nou depozit.

Art. 20. — La cererea titularului, înregistrarea unei mărci poate fi reînnoită la împlinirea fiecărui termen de ocrotire de 10 ani, începînd din ultimul an al termenului de ocrotire pînă cel tîrziu 6 luni de la împlinirea acestui termen, fără însă a se aduce modificări esenţiale mărcii.

Dacă aceeaşi marcă a fost înregistrată succesiv de către aceeaşi întreprindere pentru produse, lucrări sau servicii diferite, înregistrările anterioare pot fi contopite cu ocazia reînnoirii.

Reînnoirea înregistrării produce efecte cu privire la toate depozitele contopite, iar noul termen de ocrotire începe să curgă de la data împlinirii termenului de ocrotire de care beneficiază cel mai vechi depozit.

CAPITOLUL IV

Transmiterea şi stingerea drepturilor cu privire la mărci. Radierea mărcilor înregistrate. Taxe

Art. 21. — Drepturile cu privire la o marcă individuală înregistrată sau reînnoită pot fi transmise, în total sau în parte, cu titlu oneros ori gratuit, potrivit legii.

Transmiterea drepturilor cu privire la marcă se înscrie în registrul mărcilor de fabrică, de comerţ şi de serviciu înregistrate şi este opozabilă terţilor numai de la data înscrierii.

Drepturile cu privire la mărcile colective nu se pot transmite de către întreprinderile care au primit aprobarea să le folosească.

Beneficiarul care a dobîndit prin transmitere drepturi cu privire la marcă este obligat să asigure menţinerea calităţii produselor, lucrărilor sau serviciilor la care se referă acea marcă.

Art. 22. — Drepturile cu privire la marcă se sting în cazurile cînd :

a) titularul mărcii renunţă expres, prin declaraţie scrisă, la dreptul său ;

b) întreprinderea căreia îi aparţine marca este lichidată, iar în cursul operaţiilor de lichidare drepturile cu privire la marcă nu au fost transmise unei alte întreprinderi ;

c) termenul de ocrotire a mărcii s-a împlinit, fără a se fi efectuat, în termenele legale, formalităţile de reînnoire ;

d) marca a fost anulată.

Art. 23. — În cazul în care dreptul cu privire la marcă s-a stins, marca înregistrată se radiază.

Art. 24. — Direcţia Generală pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii dispune, prin decizii motivate, cu privire la depozitul reglementar al cererilor, publicarea şi înregistrarea mărcilor, reînnoirea înregistrării mărcilor, radierea mărcilor, înscrierea transmiterii mărcilor şi restrîngerea listei produselor, lucrărilor sau serviciilor pentru care este înregistrată marca.

Art. 25. — Cererile prin care se solicită înregistrarea sau reînnoirea înregistrării mărcilor, precum şi orice alte acte sau servicii efectuate de către Direcţia Generală pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii în legătură cu mărcile, sînt supuse taxelor, în condiţiile stabilite prin hotărîre a Consiliului de Miniştri pentru aplicarea prezentei legi.

Direcţia Generală pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii acordă întreprinderilor din alte state reduceri sau scutiri de taxe pentru mărcile de fabrică, de comerţ şi de serviciu, în conformitate cu convenţiile la care Republica Socialistă România este parte sau pe bază de reciprocitate.

Direcţia Generală pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii, cu acordul Ministerului Finanţelor, poate aproba şi alte scutiri sau reduceri de taxe.

CAPITOLUL V

Organe de jurisdicţie. Căi de atac. Repunerea în termen

Art. 26. — Împotriva deciziilor Direcţiei Generale pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii privind depozitul reglementar al cererilor, publicarea şi înregistrarea mărcilor, reînnoirea înregistrării mărcilor, radierea mărcilor, înscrierea transmiterii mărcilor şi restrîngerea listei produselor, lucrărilor sau serviciilor pentru care este înregistrată marca se pot face contestaţii :

a) de părţi, în termen de 3 luni de la comunicare ;

b) de orice alte persoane interesate, în termen de 6 luni de la publicare în publicaţia oficială privind mărcile.

Art. 27. — Orice persoană interesată poate cere anularea unei mărci înregistrate :

a) în termen de 5 ani de la înregistrarea mărcii care, potrivit dispoziţiilor articolului 17 litera b, nu putea fi înregistrată ;

b) oricînd în termenul de ocrotire dacă înregistrarea mărcii s-a făcut cu rea credinţă sau dacă, potrivit dispoziţiilor articolului 17 literele d—f inclusiv, marca nu putea fi înregistrată.

Art. 28. — Contestaţiile şi cererile de anulare se soluţionează de Comisia pentru soluţionarea litigiilor privind mărcile, care funcţionează în cadrul Direcţiei Generale pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii.

Art. 29. — Hotărîrile Comisiei pentru soluţionarea litigiilor privind mărcile pot fi atacate cu recurs, în termen de 2 luni de

(*Continuare în pag. 13*)

din 9 noas- 86 80 din ra ancheta cii (nr. 85 din 7 mai 1965) ; Este eglementare a mărcilor de fabrică (nr. 108 din 10 septembrie 1965) ; Cum se desfăşoară acţiunea de înregistrare a mărcii de fabrica (nr. 106 din 27 august 1965) ; Marca fabricii : formalism cu forme în reguli (nr. 155 din 5 august 1966).

SCURT ISTORIC

Originea : marcarea turmelor

Mărcile de fabrică, semnele sau denumirile care însoţeau produsele meşteşugarilor sau ale agricultorilor, au existat din cele mai vechi timpuri. Începuturile întrebuinţării unor asemenea semne sau denumiri se pierd în negura timpurilor, ceea ce a determinat pe unii autori să considere, pe bună dreptate, că originea lor trebuie căutată în semnele întrebuinţate de popoarele de păstori pentru a-şi marca turmele.

Cu mii de ani în urmă...

La grecii vechi şi la romani, mărcile de fabrică erau aplicate în special pe produsele de olărie, precum şi pe vinuri, medicamente, pîine, unsori şi chiar pe brînzeturi. Semne distinctive s-au găsit şi pe produsele vechilor fabrici de porţelan din China şi Japonia. Cercetările arheologice au identificat peste 6 000 de semne distinctive pe vasele antice care erau formate din numele producătorului, din denumirea localităţii de unde provenea produsul sau dintr-un semn figural.

...şi în Evul Mediu

În Evul Mediu marca de fabrică era cunoscută şi întrebuinţată în toate ţările Europei. Dezvoltarea ghildelor şi a corporaţiilor a făcut să se răspîndească întrebuinţarea mărcilor, mai ales în oraşele comerciale din nordul Europei şi în cetăţile maritime italiene, atît la meşteşugari cît şi la comercianţi şi nu numai pentru produsele fabricate, dar şi pentru produsele naturale ca vinuri, unt etc. Un registru de comerţ din Dantzig din anul 1420 şi un altul din Frankfurt din anul 1556, indică mărcile unui mare număr de negustori din Anglia, Genova, Veneţia, Anvers etc.

Primele sancţiuni

Pe măsura dezvoltării manufacturilor şi trecerii la producţia industrială capitalistă, s-a intensificat utilizarea mărcilor de fabrică şi de comerţ ca mijloc de concurenţă ; astfel au apărut primele legiuri menite să le apere de contrafaceri şi pentru a le atribui calitatea de a putea constitui obiectul dreptului de proprietate, cu toate consecinţele ce decurg din acest drept. Un edict al împăratului Carol Quintul din 16 mai 1544 pedepsea cu tăierea mîinii şi cu excluderea din meserie pe cel care contrafăcea, falsifica sau uzurpa marca altuia.

Legiuiri moderne

Legea franceză din 23 iunie 1857 se înscrie printre primele legi moderne care reglementează regimul juridic al mărcilor de fabrică. Legea românească din 15 aprilie 1879 a luat ca model această lege dar, în ceea ce priveşte caracterele mărcilor, cuprinde dispoziţii mai complete.

Aranjamente internaţionale

Pe măsură ce schimburile internaţionale de mărfuri se intensificau, s-a resimţit nevoia de a fi protejate mărcile înscrise într-o ţară şi în alte ţări în care acestea erau desfăcute. În acest scop s-a întrunit Conferinţa de la Paris care a elaborat Convenţia pentru protecţia proprietăţii industriale, semnată de 14 state, la 20 martie 1883, şi intrată în vigoare la 6 iulie 1884. În prezent din Uniunea de la Paris fac parte peste 65 de ţări. Pentru simplificarea înregistrării în alte ţări a mărcilor de fabrică şi de comerţ, în aprile 1891 mai multe ţări membre ale Uniunii au semnat Aranjamentul de la Madrid pentru înregistrarea internaţională a mărcilor de fabrică sau de comerţ. Ambele documente au suferit mai multe modificări succesive.

Peste 5 milioane

Specialiştii apreciază că astăzi pe glob sînt înregistrate pentru protecţie peste 5 milioane mărci de fabrică, de comerţ şi de serviciu, dintre care aproape 400 000 sînt înregistrate internaţional la Biroul de la Geneva ; la acest for România a înregistrat peste 500 mărci de fabrică şi de comerţ. La noi în ţară au fost înregistrate la tribunalele populare, pînă în prezent, peste 5 000 de mărci româneşti şi ale unor firme străine, dintre care în special de către cele din ţări care nu fac parte din Aranjamentul de la Madrid (S.U.A., Anglia, Japonia).

CONFEX ROMANIA

Titular : **I.S.C.E. „Românoexport" Bucureşti.**
Mărfuri protejate : **confecţii de orice fel destinate exportului.**

BUCUREŞTI Sintofarm

Titular : **Industria Chimico-Farmaceutică — Bucureşti.**
Mărfuri protejate : **produse farmaceutice şi chimice de sinteză.**

Sin

Titular : **Fabrica de Produse Chimice Organice de Sinteză Bucureşti.**
Mărfuri protejate : **acizi graşi sintetici şi derivaţii lor, emulsii de parafină şi derivatele lor, produse sintetice (auxiliari pentru industria tananţilor, textilelor şi cauciucului, tananti sintetici de toate felurile).**

Titular : **Fabrica de bere „Rahova" — Bucureşti.**
Mărfuri protejate : **Bere**

...ÎNREGISTRATE INTERNAŢIONAL LA GENEVA

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

DIN SOLUȚIILE DE INTERES GENERAL

● Plata drepturilor bănești cuvenite pensionarilor angajați

Regimul aplicat pensionarilor angajați, stabilit prin Instrucțiunile nr. IV/—336/1965 ale Ministerului Finanțelor și ale Ministerului Sănătății prevede plata drepturilor bănești cuvenite acestora prin intreprinderea sau instituția la care sint angajați. Pe toată durata angajării Oficiul de prevederi sociale al sfatului popular respectiv suspendă din oficiu plata pensiei.

S-a pus problema dacă litigiile provenite din plata cotei de 50% din pensia stabilită, constituie litigii de muncă sau se rezolvă potrivit regulilor de procedură aplicabile pentru stabilirea pensiei prevăzute în legea nr. 27/1967 și H.C.M. nr. 252/1967.

Tribunalul Suprem, Colegiul civil, prin Decizia nr. 1205 din 14 iulie 1967, avînd în vedere dispozițiile art. 114 și 115 din Codul muncii a statuat că litigiul care are de obiect plata cotei de 50% din pensia stabilită, plată ce incumbă unității care a angajat pensionarul în cauză este un litigiu de muncă de competența organelor obștești de jurisdicție.

REGULI „INCOTERMS 1953"

C.I.F. (Cost Insurance, Freight-Cost, Asigurare, Navlu)

A. Vînzătorul are obligația :

1. Să livreze mărfurile în conformitate cu contractul de vînzare, împreună cu toate dovezile prevăzute în contract.

2. Să angajeze, în condiții uzuale și pe proprie cheltuială, un vas maritim (cu excluderea velierelor) de tip curent folosit pentru transportul mărfurilor specificate în contract, achitînd costul navlului pe ruta uzuală, pînă la portul de destinație convenit, precum și toate spezele de descărcare prevăzute de societățile de navigație cu linie regulată, în momentul în care sînt expediate mărfurile din portul de încărcare.

3. Să obțină, pe riscul și pe cheltuiala sa, orice licență de export sau orice alte autorizații legale ce ar fi necesare pentru exportul acelor mărfuri.

4. Să încarce mărfurile pe propria cheltuială la bordul vasului, în portul de încărcare la data sau în termenul convenit. Dacă nu a fost fixată o dată ori un termen, să încarce într-un termen rezonabil și să notifice fără întîrziere cumpărătorului că mărfurile au fost încărcate la bordul vasului.

5. Să procure, pe proprie cheltuială, o poliță de asigurare maritimă, sub formă transferabilă, contra riscurilor aferente transportului prevăzut în contract. Asigurarea aceasta va fi contractată pe lîngă asigurători sau societăți de asigurare cu renume bun, în condiții „Institute Cargo Clauses FPA".

Exceptînd cazul în care s-ar conveni altfel, riscurile transportului nu vor include și riscurile speciale ce se acoperă pentru anumite mărfuri sau pentru care cumpărătorul ar dori o protecție specială. Printre riscurile speciale asupra cărora părțile trebuie să cadă de acord în mod expres, se află : furtul, furtul parțial, scurgerea, spargerea, asudarea, contactul cu alte caricuri, precum și alte riscuri caracteristice fiecărui fel de marfă. La cererea cumpărătorului și pe cheltuiala sa, vînzătorul poate să asigure și riscurile de război, dacă este posibil, în valuta contractată.

6. Sub rezerva dispozițiilor din articolul B-4 de mai jos, să suporte riscurile mărfurilor pînă în momentul în care ele au trecut efectiv balustrada vasului, în portul de încărcare.

7. Să predea cumpărătorului, fără întîrziere și pe propria cheltuială, un conosament curat și negociabil pentru portul de destinație convenit, precum și factura mărfurilor încărcate și polița de asigurare. Dacă polița de asigurare nu a fost încă eliberată în momentul în care sînt expediate documentele, se va remite un certificat de asigurare, oferind purtătorului aceleași drepturi ca și cînd ar fi în posesia poliței. Certificatul de asigurare, va cuprinde dispozițiile esențiale ale poliței. Conosamentul trebuie să se refere la mărfurile vîndute, să fie datat înăuntrul termenului convenit pentru încărcare și să prevadă, prin andosare ori altfel, livrarea mărfurilor la ordinul cumpărătorului sau al reprezentantului indicat de el. Conosamentul trebuie să fie „joc complet", „la bord" sau „încărcat", ori să fie conosament „primit" spre încărcare în prealabil andosat de societatea de navigație, confirmînd că mărfurile sînt la bord. Andosarea trebuie să fie datată înăuntrul termenului convenit spre încărcare. Dacă un conosament conține o referință la Charter Party, vînzătorul are obligația să predea o copie de pe acest din urmă document.

8. Să procure, pe proprie cheltuială, ambalajul uzual al mărfurilor, exceptînd cazul în care uzanțele comerciale prevăd încărcarea lor fără ambalaj.

9. Să suporte costul oricăror operații de control (al calității, dimensiunilor, greutății sau numărului) ce ar fi necesare la încărcarea mărfurilor.

10. Să suporte orice impozit sau taxe în legătură cu mărfurile, pînă în momentul încărcării lor, inclusiv orice taxe, impozite sau speze aplicabile în legătură cu exportul. De asemenea, să suporte costul oricăror formalități de indeplinit în vederea exportului.

11. Să procure cumpărătorului, la cererea și pe cheltuiala acestuia din urmă (vezi art. B-5) certificatul de origine și factura consulară.

12. Să dea orice concurs cumpărătorului, la cererea, pe riscul și cheltuiala acestuia, pentru obținerea oricăror documente, altele decît cele menționate în articolul precedent, întocmite în țara unde se face încărcarea și/sau de origine și pe care cumpărătorul le-ar cere în vederea importului mărfurilor în țara de destinație (eventual pentru tranzitarea lor prin altă țară).

B. Cumpărătorul are obligația :

1. Să primească documentele atunci cînd sînt prezentate de vînzător, dacă sînt conforme cu contractul de vînzare și să achite prețul convenit în contract.

2. Să ia mărfurile în primire la portul de destinație convenit și să suporte, cu excepția navlului și a asigurării maritime, toate cheltuielile și spezele în legătură cu mărfurile, pe tot cursul călătoriei lor pe mare, pînă ce sosesc la portul de destinație, precum și cheltuielile de descărcare, inclusiv spezele de alimbare și de cheiaj, afară de cazul în care astfel de speze și cheltuieli au fost incluse în navlu ori au fost percepute de societatea de navigație o dată cu achitarea navlului.

3. Să suporte toate riscurile mărfurilor din momentul în care ele au trecut efectiv balustrada vasului, în portul de încărcare.

4. Dacă și-a rezervat un termen pentru încărcarea mărfurilor și/sau dreptul de a alege portul de destinație și nu dă din timp instrucțiunile necesare, va suporta toate cheltuielile suplimentare ivite din această cauză, precum și riscurile mărfurilor, de la data expirării termenului convenit pentru încărcare, cu condiția ca mărfurile să fi fost în prealabil destinate contractului, adică puse de o parte sau individualizate în orice alt mod ca făcînd obiectul acelui contract.

5. Să achite cheltuielile și spezele de obținere a certificatului de origine și a documentelor consulare.

6. Să achite toate cheltuielile și spezele pentru obținerea documentelor menționate în art. A-12 de mai sus.

7. Să achite toate taxele vamale sau orice alte taxe și impozite plătibile în momentul importului sau în legătură cu ele.

8. Să procure, pe riscul și cheltuiala sa, orice licențe de import sau autorizații necesare în țara de destinație pentru importul acelor mărfuri.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

● Care sînt condițiile de numire în funcții gestionare ?

Regulamentul privind angajarea, drepturile, obligațiile și răspunderea gestionarilor de bunuri materiale din organizațiile socialiste, aprobat prin H.C.M. nr. 463 din 20 aprilie 1960 (C.H.D. nr. 14 din 26 aprilie 1960) stabilește la art. 3 că pentru angajarea sau trecerea în funcția de gestionar, trebuie indeplinite cumulativ următoarele condiții de către candidații la aceste funcții : să aibă pregătirea profesională prevăzută în indicatoarele de stagiu și studii ; să aibă o comportare cinstită ; să aibă capacitatea deplină de exercițiu a drepturilor civile.

În același articol sînt enumerate limitativ categoriile de persoane și situațiile expresse în care s-ar afla acestea, care opresc angajarea sau trecerea lor în funcția de gestionar. Potrivit acestui text, nu pot fi angajați sau trecuți în funcția de gestionari, cei care au fost condamnați pentru infracțiuni de orice natură, prin care s-a adus o pagubă avutului obștesc ori proprietății cetățenilor, cei împotriva cărora sînt în curs asemenea procese, precum și cei care au fost amnistiați pentru asemenea infracțiuni. Față de prevederea expresă a actului normativ, apare evident ca o greșeală să se considere că o persoană, care conferă încrederea cuvenită pentru încadrarea sau trecerea în funcția de gestionar, să nu fie încadrată, sau să fie scoasă dintr-o asemenea funcție, pentru faptul că aceasta ar fi suferit o condamnare penală pentru fapte care n-au nici o legătură cu avutul obștesc sau cu proprietatea personală a cetățenilor.

Condițiile sus-arătate, trebuie să fie respectate cu strictețe atît la angajarea sau la trecerea în funcțiune a gestionarilor, respectiv a acelora care au ca atribuții principale de serviciu primirea, păstrarea și eliberarea bunurilor materiale de toate categoriile, oricare ar fi titlul sub care le deține organizația socialistă respectivă, cît și a angajaților cu funcții asimilate gestionarilor, prevăzuți în listele întocmite de fiecare ministeri, în aplicarea regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 463/1960.

Potrivit acestor liste, sînt gestionari : șefii de birou depozit ; șefii de depozit ; manipulanți ; expeditorii, recepționerii, distribuitorii manipulanți ; expeditorii, primitorii de materii prime și materiale ; responsabilii de sucursală ; recepționierii produselor agroalimentare și ambalaje ; șefii centrelor de colectare; tehnologii principali (ape minerale) ; mălțarii principali (la secții dispersate) ; berarii principali ; vinificatorii pivnicieri ; pivnicieri ; șefi de raion (vînzători cu gestiunea unui raion) ; canagiii (restaurant, bar) ; ospătarii ; bucătarii ; bufetierii (restaurant, bar) ; vînzătorii gestionari și vînzătorii cu numerar (remizieri) ; vînzătorii I, II și III și vînzătorii ajutori ; administratorii grupurilor de imobile ; administratorii de imobile, responsabilii sanatoriilor de noapte ; responsabilii de cantină ; responsabilii de gospodării anexe ; administratorii cămincrese ; șoferii de pe autocamioane care execută transporturi de valori materiale fără însoțitori ; însoțitorii de transport; tractoriștii care execută transporturi de valori materiale fără însoțitori ; cărăușii care execută transporturi de valori materiale fără însoțitori ; bibliotecarii ; șefii de secții sau maiștrii la secțiile mici de producție care nu au prevăzută nici o altă funcție arătată mai sus și care primesc, prelucrează și eliberează valori, materiale etc.

PRODUCEM CE VREM SAU CE AM CONTRACTAT ?

RĂSFOIND PRIN DOSARE

ROLUL CONTRACTELOR de furnizare este bine cunoscut : în baza obligațiilor asumate, furnizorii trebuie să livreze beneficiarilor, la termenele stabilite, gama sortimentală și cantitativă de mărfuri contractate.

Ce se întîmplă dacă obligațiile de livrare nu se respectă, iar **producția nu ține seama de regulile de disciplină contractuală ?**

În cele ce urmează, luînd ca exemplu „Dosarul de disciplină contractuală" al Fabricii „Libertatea"-Sibiu, ne-am propus să punctăm efectele economice negative ale unei asemenea atitudini față de contractele de furnizare încheiate.

Iată elementele de la care pornim : la 1 decembrie 1967, evidențele serviciului desfacere reflectau (numai pe trim. IV) — spre disperarea beneficiarilor — restante în livrarea unor sortimente, în cantitate nu mai mică de 86 450 mp țesături de lînă ; în același timp, stocurile de produse finite și țesături nefinisate, fără desfacere asigurată, semnalau valori de 3 169 000 lei, dintre care mii de metri de țesături crude stau, de aproape doi ani, prin depozite sau prin secțiile de fabricație ; la acestea se adaugă nerespectarea calității la unele mărfuri livrate, ceea ce constituie o altă latură a încălcării disciplinei contractuale.

Consecințele ? Multiple și complexe, unele dintre ele reflectîndu-se direct în gestiunea întreprinderii furnizoare, iar altele regăsindu-se la fabricile de confecții, și în ultimă instanță, în magazinele comerciale de desfacere cu amănuntul. Dar, să le luăm pe rînd.

Întreprinderea furnizoare în cauză, numai pe perioada 1 ianuarie—30 septembrie 1967 a plătit amenzi și penalizări beneficiarilor, în sumă de 528 000 lei ; dobînzi pentru stocuri supranormative, din care o mare parte produse finite — 312 000 lei ; bonificații acordate beneficiarilor ca urmare a faptului că aceștia au constatat la recepție defecte de fabricație pe mp peste normele legale — 1 262 000 lei ; cheltuieli de arbitraj cu litigiile decurse din nerespectarea disciplinei contractuale — 27 000 lei.

La întreprinderile beneficiare producătoare de confecții, implicațiile sînt mult mai mari. Dacă în ultimă instanță, întreprinderea furnizoare în discuție s-a aples, în perioada amintită, cu pierderi (provenite din sursele amintite) în valoare de 2 306 000 lei, care au fost suportate de „prea tolerabilul" preț de cost, la întreprinderile beneficiare au fost periclitate însești planurile de producție. Cum și-ar fi putut îndeplini, bunăoară, Fabrica de confecții „Flacăra"-Cluj planul de producție și de livrare, dacă la 1 decembrie 1967 furnizorul de stofe — Fabrica „Libertatea"-Sibiu — i-a trimis cu 21 733 m mai puțin decît prevederile contractelor încheiate pe trimestrul IV. În aceeași situație s-a aflat Fabrica de confecții-Botoșani — cu o restanță de primit de 11 014 m stofă și Fabrica de confecții „1 Mai"-Rîmnicu Sărat, cu 5 587 m.

Evident, pentru aceste restanțe fabricile beneficiare au încasat sau vor încasa cuvenitele penalizări, prevăzute de condițiile fundamentale. Dar în ce măsură le pot „încălzi" pe acestea penalizările încasate (pe care, de altfel, la rîndul lor, le vor plăti organizațiilor comerciale beneficiare de confecții), dacă planul de producție a fost periclitat prin asemenea restanțe ?

În unitățile comerciale, consecințele nerespectării obligațiilor contractuale de către furnizor, pot fi concretizate astfel : în trimestrul IV al anului trecut au intrat mai puține confecții, din sortimentele contractate, corespunzător celor 86 450 m.p. de stofă nelivrate pînă la 1 decembrie 1967 de către Întreprinderea „Libertatea"-Sibiu.

Exemplul prezentat nu constituie un fapt izolat. Sînt și alte întreprinderi producătoare de bunuri de larg consum (din păcate nu puține), care nu-și respectă obligațiile contractuale, volumul restanțelor nefiind de loc neglijabil.

Nu ne-am propus să facem o analiză detaliată ; considerăm, totuși, că dintre măsurile ce urmează a fi luate nu pot lipsi următoarele :

● Pentru ca obligațiile contractuale de livrare să poată fi respectate întocmai este necesar ca întreprinderile producătoare să facă o temeinică analiză — înainte de a și le asuma — cu privire la corelarea acestora cu capacitățile de producție și asigurarea cu materia primă necesară.

● Dar, pentru ca asemenea analize să aibă eficiența scontată, se impune renunțarea la practica — destul de frecvent întîlnită — de a se repartiza, pe plan central, sarcini de desfacere peste capacitățile de producție ale întreprinderilor și, ceea ce este și mai grav, fără asigurarea prealabilă a materiei prime corespunzătoare.

● Evident, concomitent cu lărgirea atribuțiilor conducerii întreprinderilor în ce privește dreptul de a hotărî nivelul obligațiilor de desfacere pe care și le asumă — în funcție de cei doi factori : capacitatea de producție și materia primă asigurată — este necesar ca și răspunderea pentru neîndeplinirea lor să fie sporită.

D. ALEXANDRU

ANCHETA NOASTRĂ

CARTEA ECONOMICĂ ÎN MECANISMUL DOCUMENTĂRII ŞTIINŢIFICE

INFORMAREA în domeniul specialităţii se impune ca o condiţie fundamentală atit pentru cadrele didactice cit şi pentru specialiştii din orice domeniu de activitate economică; ea nu trebuie neglijată însă nici în procesul de formare, pe băncile facultăţii, a viitorului specialist. Studentul — viitor economist, trebuie să se apropie de lucrările fundamentale ale economiei politice, trebuie să muncească cu cartea, în sensul propriu al cuvîntului. Există însă toate condiţiile, pentru aceasta? Au specialiştii în economie, în general, un acces lesnicios la cartea de ştiinţă? În sfera acestor probleme ale muncii de documentare am circumscris discuţia noastră cu cîteva cadre didactice şi lucrători din domeniul informării ştiinţifice (conf. dr. **N. Ivanciu**, *conf. dr.* **M. Todosia**, *conf.* **A. Popper**, *asist.* **V. Iota, I. Ludu** *ş.a.*

● Iniţiativă şi operativitate în organizarea, traducerilor

ÎN ULTIMII ANI s-au amplificat într-adevăr preocupările spre îngrijirea şi publicarea unor traduceri din literatura economică mondială şi a unor lucrări valorase din gîndirea economică românească din secolul trecut. Eforturile depuse trebuie continuate însă cu mai multă iniţiativă şi operativitate. Este necesară, au subliniat interlocutorii noştri, publicarea în versiune românească, cu comentarii şi adnotări, a operelor economice şi ale altor economişti, (în afara clasicilor economiei politice burgheze — dintre care A. Smith şi D. Ricardo au apărut sub îngrijirea Institutului de Cercetări Economice) — ale căror contribuţii în evoluţia economiei politice ca ştiinţă sînt remarcabile (de pildă, François Quesnay, Wiliam Petty, J. Sismondi, R. Owen, Saint Simon şi alţii). Nu se poate ignora, de asemenea, cunoaşterea temeinică a curentelor de gîndire contemporană, în diversitatea lor. De un mare interes s-ar bucura şi traducerea integrală sau fragmentată a unor lucrări care caracterizează, dau profilul şi conţinutul principal al acestor curente noi. N-ar trebui pierdute din vedere în primul rînd lucrările unor economişti progresişti. S-ar putea publica, de asemenea, lucrări sau fragmente, pe probleme metodologice ale econometriei, din lucrările lui Jan Tinbergen, F. Perroux, N. Kaldor, E. Domar ş.a. Aceasta ar completa imaginea circuitului de idei pe plan mondial, ar da posibilitatea unei confruntări mult mai utile a ideilor.

O asemenea activitate apare imperios necesară şi pentru doctorat, unde se cere a fi studiată o vastă listă bibliografică fără a exista, de cele mai multe ori, şi posibilitatea procurării volumelor indicate.

O atenţie sporită — s-a arătat în discuţie — trebuie îndreptată spre **valorificarea gîndirii economice din ţara noastră**, a operelor unor gînditori care au militat pentru progresul economic şi social al României. Acţiunile, binevenite, întreprinse pînă acum, de publicare a unor texte privind secolul al XIX-lea (volumul publicat de Editura Academiei în 1960 fiind epuizat ar trebui reeditat, desigur într-o formă îmbunătăţită şi îmbogăţită) sau a operelor economice ale unor gînditori marcanţi din aceeaşi perioadă — P. S. Aurelian, D. P. Marţian, A. Xenopol, sînt încă departe de a exprima amploarea confruntărilor pe plan economic ce au avut loc în secolul trecut ca şi în secolul nostru. Şi, pentru a aminti numai cîteva din domeniile cele mai neglijate, discuţia a relevat îndeosebi absenţa lucrărilor economice mai reprezentative ale gînditorilor din Transilvania şi Banat din secolul al XIX-lea.

O prea mică preocupare a constituit-o şi republicarea, în ediţii comentate, a operelor gînditorilor marcanţi din secolul nostru, îndeosebi din perioada dintre cele două războaie mondiale. Nu dispunem, de asemenea, de lucrările economice ale celor mai de seamă reprezentanţi ai mişcării socialiste din România şi îndeosebi de opera uneia din cele mai proeminente figuri de gînditori socialişti din ţara noastră de la începutul secolului al XX-lea, — C. Dobrogeanu-Gherea.

Pentru informarea cadrelor didactice şi a studenţilor, la unele facultăţi s-au tradus cu forţe proprii unele lucrări. Dar aceste strădanii meritorii cu caracter local, nu pot constitui o soluţie satisfăcătoare a problemei literaturii de specialitate.

Ritmul remedierii acestor goluri este lent, iar planurile principalelor edituri (Editura Academiei şi Editura Ştiinţifică), în sarcina cărora revine publicarea unor asemenea lucrări, nu permit, deocamdată, relevarea unor acţiuni de mai mare amploare în această direcţie. De aceea s-a apreciat ca utilă şi cu deosebire actuală examinarea lor şi în lumina cerinţelor sporite ce stau în faţa învăţămîntului şi a culturii economice în general.

● Unde se găsesc cărţile în limbi străine?

ŞI PENTRU CĂ traducerile nu pot, şi nici nu trebuie să rezolve toate necesităţile informării, discuţia a relevat unele aspecte legate de posibilităţile reduse de documentare în domeniul literaturii străine, de specialitate. Principala lacună a fost considerată **valorificarea insuficientă, incompletă, a fondului de cărţi** intrat, pe diferite căi, în instituţiile de resort.

În ţara noastră intră anual un volum important de lucrări de specialitate din diferite ţări ale lumii. Acest valoros fond bibliografic este găzduit de o foarte vastă reţea de biblioteci la nivel central, departamental şi chiar de întreprindere. Ea oferă **posibilitatea** unei bune informări, care s-ar putea transforma în realitate **numai în condiţia organizării unui sistem de informare complet şi rapid.** În prezent, cei interesaţi sînt nevoiţi să cheltuiască multă energie şi mai ales timp, pentru a „depista" o lucrare. Dificultatea e legată şi de modul nepotrivit în care o carte apare într-o bibliotecă sau alta: unele lucrări se află în exclusivitate în bibliotecile unor instituţii cu ale căror preocupări n-au nici o contingenţă; altele apar, tot izolat, într-una din bibliotecile din ţară.

Pentru a remedia insuficienţele informării, Biblioteca centrală de stat a organizat inventarierea cărţilor intrate în diferite biblioteci, prin editarea „Catalogului colectiv al cărţilor străine intrate în bibliotecile din Republica Socialistă România", pe ani. Apreciind acţiunea ca meritorie, nu se poate trece asupra unor minusuri ale acestor anuare, dintre care, pe primul loc se situează **lipsa de operativitate.** Din instrumente de informare curentă, datorită apariţiei după 1—1,5 ani de la intrarea cărţilor în biblioteci, acestea se transformă într-un mijloc de informare istorico-bibliografică. Specialiştii noştri nu au posibilitatea să cunoască, pe această cale, decît volumele ce au intrat în ţară (şi care sînt tot mai numeroase) în urmă cu aproape doi ani. Nu poate fi ignorată nici sfera redusă de referinţă a acestui catalog, care nu prinde decît 77 de biblioteci, excluzînd un număr mare de asemenea instituţii, în special pe cele cu caracter departamental sau de întreprindere ş.a.

Nici iniţiativa, desigur binevenită, a Bibliotecilor universitare de a face cunoscute, în caiete cu apariţie de 6—8 ori pe an, titlurile lucrărilor intrate, nu rezolvă decît parţial problema informării ştiinţifice pe scară naţională. Îmbunătăţirea documentării ştiinţifice, s-a arătat în discuţie, este legată de **organizarea unui sistem informaţional complet şi operativ la nivel republican,** ca şi a unui **for coordonator al activităţii în domeniul literaturii străine** (eventual Biblioteca centrală de stat), care să vegheze asupra cheltuirii cu maximă eficienţă a fondurilor valutare alocate şi asupra fructificării lor optime.

● Soluţii = eforturi coordonate

ÎNLĂTURAREA NEAJUNSURILOR semnalate în domeniul literaturii de specialitate, datorită aspectelor multiple şi complexe pe care le implică, impun strădania coroborată a mai multor factori. Căutînd să răspundă cerinţelor operativităţii şi accesibilităţii soluţiilor, în discuţie s-au formulat cîteva sugestii pe care le vom sintetiza în cele ce urmează.

● Pentru uzul imediat al studenţilor, ca o măsură de primă urgenţă, relativ mai uşor realizabilă, apare **publicarea unor crestomaţii.**

Asemenea antologii îşi justifică utilitatea atit pentru gîndirea economică din România, cît şi pentru gîndirea economică burgheză universală. Pentru economiştii din perioada dintre cele două războaie (V. Madgearu, Şt. Zeletin, C. Garoflid, G. Creangă, Gr. Mladenatz ş.a.) ar fi utilă publicarea unor extrase din lucrările fundamentale ale acestora, grupate pe diverse probleme (industrializare, structura şi caracterul economiei româneşti, problema agrară, muncitorească, cooperaţia etc.).

● Culegerile de texte nu exclud necesitatea publicării integrale a lucrărilor celor mai reprezentative ale gîndirii economice mai vechi şi mai noi. În acest sens se cere o activitate mai coordonată pe această temă a principalelor edituri care, prin elaborarea unui plan de perspectivă riguros şi logic, să asigure apariţia în mod consecvent — (şi nu neapărat în ediţii de lux) a genului de lucrări la care ne-am referit.

● Ţinînd seama de **imposibilitatea traducerii tuturor** lucrărilor, un mijloc economicos ar fi pentru bibliotecile universitare, microfilmarea, care ar permite procurarea materialului documentar în condiţii mai avantajoase.

● În ceea ce priveşte lucrările din străinătate, o mai mare operativitate s-ar dobîndi prin publicarea periodică, eventual **trimestrială**, a unor caiete care, ulterior, ar putea fi strînse şi editate sub forma de cataloage anuale. Este necesară, în acelaşi timp, revederea fondului de cărţi existent în bibliotecile noastre şi **organizarea redistribuirii** acelor titluri care n-au nici un corespondent în preocupările specialiştilor pe care-i deserveşte biblioteca respectivă.

FĂRĂ INTENŢIA de a epuiza gama largă de aspecte ridicate de munca de documentare ştiinţifică, discuţia a punctat cîteva din problemele ce se ridică cu mai mare stringenţă şi care solicită din partea celor chemaţi o atenţie sporită, pe firul preocupărilor generale de ridicare a activităţii ştiinţifice pe o treaptă tot mai înaltă.

Florence COSTIN

CURIER

■ În legătură cu definirea categoriei „eficienţă economică", dr. Constantin Iacobovici-Boldişor arată în studiul **Categoria eficienţă economică în socialism** apărut în volumul **Eficienţa activităţii economice** (Editura politică, Bucureşti, 1967, 337 pag), că la nivelul economiei naţionale această categorie reflectă în esenţă productivitatea muncii sociale. Pentru aprecierea eficienţei economice a unei activităţi concrete nu este însă în general concludentă — datorită nivelului deosebit de înzestrare tehnică a ramurilor, precum şi a altor deosebiri — compararea ei cu productivitatea muncii pe ansamblul economiei. Eficienţa economică în forma ei sintetică — spune autorul —, reprezintă un raport exprimat valoric între eforturile şi efectele economice pe care le implică orice activitate economică. Raportul astfel stabilit trebuie să servească la alegerea, dintre mai multe variante posibile ale desfăşurării aceleiaşi activităţi, a variantei prezentînd un raport cît mai favorabil, care să asigure maximum de economisire a muncii sociale.

■ În cartea sa **Le choix des investissements** (Alegerea investiţiilor), Dunod, Paris, 502 pag., apărută în colecţia **Finance et économie appliquée,** Pierre Massé îşi dezvoltă tema folosind aparatul matematic modern. De acord cu Keynes în a pune accentul pe intuiţia omului care face alegerea, Massé este de părere că nu este imposibil de a concilia aceasta cu riscul calculat. Autorul nu se îndoieşte de valoarea practică a calculului economic. Totodată, el avertizează împotriva exagerării importanţei acestuia. În lipsa erorilor de calcul, acesta garantează, spune Massé, doar faptul că concluziile obţinute sînt consecinţa exactă a ipotezelor adoptate, dar nu adaugă nici o părticică de adevăr la ipoteze care, în mod inevitabil, schematizează realitatea. Cu această rezervă, Massé înscrie la activul economiei matematice două avantaje fundamentale. Elaborarea şi discutarea unui model te obligă să reflectezi asupra unor situaţii care probabil nu se vor prezenta aidoma, dar care vor constitui la momentul potrivit referinţe ce vor facilita justeţea şi promptitudinea deciziilor. În timp ce intuiţia e un dar individual iar experienţa dobîndită în cursul unei vieţi poate fi destul de rar utilă altcuiva, ştiinţa calculului economic este transmisibilă.

■ Revista KYKLOS nr. 4/1967 publică, sub semnătura profesorului universitar Hector Correa, studiul **Health Planning** (Planificarea ocrotirii sănătăţii), în care se încearcă elaborarea unui model matematic de optimizare a utilizării resurselor în domeniul sănătăţii, rezolvabil prin metodele programării liniare. Problema care prezintă anumite dificultăţi în acest domeniu este alegerea judicioasă a funcţiei obiectiv, a criteriilor de optimizare. Criteriul cel mai simplu, „minimizarea numărului de decese", are un caracter limitat deoarece exclude cazurile de morbiditate. Un indicator care ar cuprinde, atît pierderile datorate mortalităţii, cît şi morbidităţii este „numărul zilelor de sănătate". Criterii de optimizare mai complexe pot fi: „minimizarea pierderilor economice datorate îmbolnăvirilor şi deceselor" sau „creşterea productivităţii muncii datorată îmbunătăţirii sănătăţii". În pofida obiecţiilor, în studiu este folosit drept criteriu de optimizare numărul de decese ,susţinîndu-se că folosirea altei funcţii obiectiv ar determina modificări neesenţiale ale modelului elaborat.

ERATĂ

În articolul: *„Pentru om şi nevoile sale", (nr. 52/1967)*, la aliniatul 3, rîndul 5, se va citi astfel: *„Creşterea producţiei a fost obţinută atit prin utilizarea în toate ramurile şi subramurile a capacităţilor existente la acea dată (ţesături, tricotaje, încălţăminte şi sticlărie), cît şi prin crearea ulterioară de noi ramuri şi subramuri ale industriei uşoare (industria confecţiilor, industria prelucrării cauciucului şi a materialelor plastice etc.). Industria confecţiilor, de pildă (care în anul 1948 se limita la două întreprinderi, din care una profilată exclusiv pe producţia de efecte militare), a ajuns în prezent la un număr de 28 întreprinderi în care lucrează 51 000 salariaţi" etc. etc.*

★

În articolul: *„Nervul vital al economiei"* (nr. 52/1967), la pag. 5, coloana 2, rîndul 9, se va citi: *circa 7000 m (în 1965).*

„Instinctul de inovaţie, cheia prosperităţii economice"

RECENT a apărut în Anglia cartea lui Michel Shanks, **Inovatorii, economia tehnologiei.** Autorul, se arată într-o recenzie publicată nu de mult în revista **ENTREPRISE,** a participat la coordonarea politicii industriale şi a trăit direct deziluzia insuccesului. În carte, autorul se referă la cauzele care au dus la starea actuală din economia britanică, dar expune, totodată, şi o serie de consideraţii mai generale, interesante, cu privire la cerinţele şi rolul cercetării ştiinţifice şi inovaţiei în zilele noastre. Între cauzele care au determinat criza lirei sterline, autorul menţionează şi „managementul" britanic rămas în faza amatorismului, cu omul bun la toate, produs de un sistem de învăţămînt neschimbat din epoca victoriană. Slăbiciunea lirei nu ar fi deci decît reflexul acelui ansamblu de rigidităţi structurale care au frînat ritmul de aplicare şi exploatare a progresului tehnologic. Efecte economice concrete: nivel de productivitate scăzut faţă de industria americană, cuantum de investiţii insuficient, tendinţe inflaţioniste constante. Ezitarea în aplicarea unor măsuri eficace, lipsa de mobilitate, rezerva faţă de inovaţie, iată cîteva atitudini care au dus la rezultate negative. **Dar inovaţia,** spune autorul, **astăzi nu se mai naşte spontan din uniunea magică dintre inginerul inventator şi antreprenorul dinamic. Ea provine dintr-un întreg climat cultural, educativ, social şi politic.**

Într-o formă succintă ideile principale cuprinse în cartea lui Shanks s-ar formula astfel:

— **Instinctul de inovaţie** este cheia prosperităţii economice. Nu mai există poziţie economică invulnerabilă, nu mai există monopol firesc, care să nu poată fi înlocuit de un nou produs, o nouă tehnică, o schimbare în gustul consumatorilor.

— **Rentabilitatea cercetării** este mai importantă decît descoperirea însăşi.

— **Difuzarea rapidă a inovaţiilor** în industrie şi în întreaga economie reprezintă un atu esenţial al unei societăţi dinamice.

— **Societăţile de cercetare** sub contract au de jucat un rol de pionierat.

— **„Managementul"** este mai mult o ştiinţă decît o artă.

— **Mitul „creativităţii"** trebuie să se substituie dogmei „ordinii" sau a „securităţii".

— **Barierele** sociologice şi economice între specialităţi, între ştiinţa pură şi ştiinţele aplicate, între industrie şi universitate, sînt un obstacol fundamental în calea prosperităţii economice.

SOLUȚII ÎN ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE CONCEPȚIE TEHNICĂ ÎN ÎNTREPRINDERI

(Urmare din pag. 6)

cu compromisuri, iar produsul ce se execută, să fie departe de soluția tehnică inițială. Este vorba în fapt de o frînă în calea promovării rapide a progresului tehnic. Secțiile de fabricație capătă „tradiție" în fabricarea produselor, muncitorii dobîndesc experiență în prelucrarea și montarea pieselor ; se obține un anumit nivel al productivității muncii. Pentru însușirea temeinică a fabricației unui nou produs, dacă nu se face o instruire prealabilă a muncitorilor și tehnicienilor, este necesară o perioadă de timp, în care productivitatea muncii este inevitabil mai scăzută. Nu e mai puțin adevărat că secțiile de producție cunosc cu multă întîrziere intențiile celor care concep noul produs și nu au timpul material să mai facă pregătirea necesară. Din aceste considerente nici omologarea seriei zero nu se realizează în condiții optime.

Lipsa unor linii pilot

Ing. E. Statnic (ing. șef concepție, Uzinele „Electronica"-București): Într-adevăr, întrucît construirea prototipului și experimentarea au loc în atelierele de prototipuri, de multe ori soluțiile constructive nu se pot reproduce ușor în fabricația de serie. Doar cu puțin timp înainte de începerea fabricației se realizează în secțiile de producție seria zero. Ca urmare, nu există o perioadă suficientă pentru a pune totul la punct, pentru a se înlătura eventualele deficiențe. Consecința este că remedierile se fac vreme îndelungată pe producția de serie, ceea ce are influențe negative multiple, în principal asupra eficienței producției, folosirii capacităților de producție și a forței de muncă.

Un mijloc pentru înlăturarea unor atari neajunsuri îl constituie crearea și utilizarea rațională a liniilor-pilot, instrument folosit astăzi încă în mică măsură. În acest fel se verifică reproductibilitatea soluțiilor preconizate, existînd posibilitatea de a opera remedieri înainte de a se trece la producția de serie.

Denaturarea rolului tehnologilor din secțiile de producție

N. Haneș (inginer de specialitate în Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare) : **La lipsurile constatate în materializarea concepției constructive și tehnologice o „contribuție" a adus și denaturarea rolului tehnologilor din secțiile de producție.** Ei ar fi trebuit să promoveze ideile noi, să sprijine aplicarea concepției înaintate. Se constată că în actuala formă organizatorică — subordonați direct șefilor de secții — ei nu-și mai îndeplinesc adevăratul lor rol, ci efectuează diverse servicii complimentare, de mică importanță, dintre care unele, ca de pildă, obținerea de derogări, anihilează în bună măsură eforturile celor din serviciile de concepție.

Pentru a se asigura respectarea întocmai a documentației tehnice, colaborarea secțiilor de producție cu serviciile funcționale, poate ar trebui **studiată problema creării unui nucleu de pregătire a fabricației, sub forma cîte unui birou în cadrul fiecărei secții de producție, căruia să-i revină sarcina detalierii și eventual îmbunătățirii concepției tehnologice, programării producției și lansării ei în fabricație.** În acest fel s-ar degreva serviciile de concepție de o muncă pe care o îndeplinesc cu multe deficiențe, s-ar îmbogăți conținutul muncii tehnologilor din secții, s-ar ține seama mai bine de posibilitățile reale de realizare a soluțiilor preconizate, s-ar asigura o pregătire temeinică a fabricației. Un atare birou ar fi subordonat pe linie ierarhică șefului de secție, iar metodologic coordonatorului activității de concepție tehnică. Bineînțeles, un atare birou se justifică în întreprinderile mari, unde este oportună o lărgire a atribuțiilor secțiilor în programarea producției.

Fragmentarea prea mare a activităților

Ing. E. Statnic : Neajunsurile semnalate sînt rezultatul în bună măsură firesc și al orientării de pînă acum în organizarea activităților de concepție și de producție, precum și al folosirii insuficiente a pîrghiilor economice. Fragmentarea prea mare a acestor activități, lipsa de colaborare între munca de concepție și cea din secțiile direct productive, neurmărirea aspectelor economice ale asimilării și modernizării produselor etc. — toate n-au asigurat legătura necesară între așa-numiții „teoreticieni ai fabricii" și „executanți".

Prevederile din Directivele cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, ansamblul de măsuri preconizat va duce indiscutabil și la înlăturarea anomaliilor din acest domeniu.

O corelare mai bună a salariilor

Ing. G. Bude : Aș dori să pun în discuție și o altă problemă, care la prima vedere are mai puțină contingență cu tema mesei noastre rotunde. Este vorba de sistemul de cointeresare a cadrelor din activitatea de proiectare. În prezent, un inginer care lucrează în sectorul proiectare din uzină are un cîștig lunar mai mic decît dacă ar face aceeași muncă în cadrul unui institut specializat. Din această cauză, unii ingineri sînt tentați să-și schimbe locul de muncă. Pe de altă parte, pentru a primi un salariu mai mare în cadrul întreprinderii, inginerul este „împins" spre posturi de conducere administrativă...

Ing. M. Pupăză : ... Unde nu mai face muncă de concepție tehnică, ci în principal scriptologie. În țările cu economie dezvoltată, **cei mai buni specialiști sînt menținuți în activitatea de cercetare, în laborator, sau în servicii de concepție, fiind remunerați** stimulativ.

Ing. G. Bude : ... Pentru a lichida atari situații este necesar să se dea toată atenția traducerii în viață întocmai a măsurilor adoptate la plenara C.C. al P.C.R. din octombrie referitor la perfecționarea sistemului de salarizare.

Nu avem suficiente cadre de cercetători ?

Ing. E. Statnic : După părerea noastră, în prezent, uzinele duc lipsă de cadre care pot face cercetare. Desigur avem specialiști, capabili pentru aceasta, însă de regulă sînt cadre de conducere, care, trebuie s-o recunoaștem, n-au timpul nici să conducă munca de concepție în forma în care se desfășoară ea în prezent. Cu atît mai puțin să facă și cercetare științifică. Iată de ce și eu sînt de acord cu tovarășii care au subliniat necesitatea unei mai bune organizări a muncii de concepție, astfel încît cadrele noastre tehnice să-și consume timpul nu cu treburi administrative, ci cu muncă de cercetare, de concepție, corespunzător pregătirii lor profesionale.

● *Cîteva concluzii*

DISCUȚIA purtată la „masa rotundă" a reflectat existența unor serioase deficiențe în întreprinderi, determinate în bună măsură de modul actual de compartimentare a acestei importante activități, de slaba coordonare în timp și spațiu, de insuficienta colaborare cu secțiile de producție etc.

Perfecționarea activității în acest domeniu în unitățile de producție presupune realizarea unor cerințe, printre care se numără :

— subordonarea activității de concepție, de pregătire a fabricației și de producție curentă obiectivului fundamental al întreprinderii — obținerea unei cît mai înalte eficiențe economice ;

— o coordonare mai temeinică a activității de cercetare din uzine și valorificarea mai judicioasă a rezultatelor muncii de concepție din întreprinderi ;

— folosirea mai rațională a cadrelor tehnice de specialitate, prin eliberarea lor de sarcini administrative ; cointeresarea specialiștilor să rămînă în activități de cercetare și de proiectare ;

— folosirea unor metode moderne de eșalonare a fazelor muncii de concepție, omologării prototipului, a trecerii la fabricația curentă ;

— sporirea atribuțiilor tehnologilor din secțiile productive și definirea mai precisă a sarcinilor ;

Ansamblul de măsuri privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale creează un cadru favorabil pentru realizarea acestor cerințe. Revine însă fiecărui colectiv sarcina ca, în funcție de particularitățile întreprinderii, să găsească și să utilizeze formele și metodele cele mai potrivite.

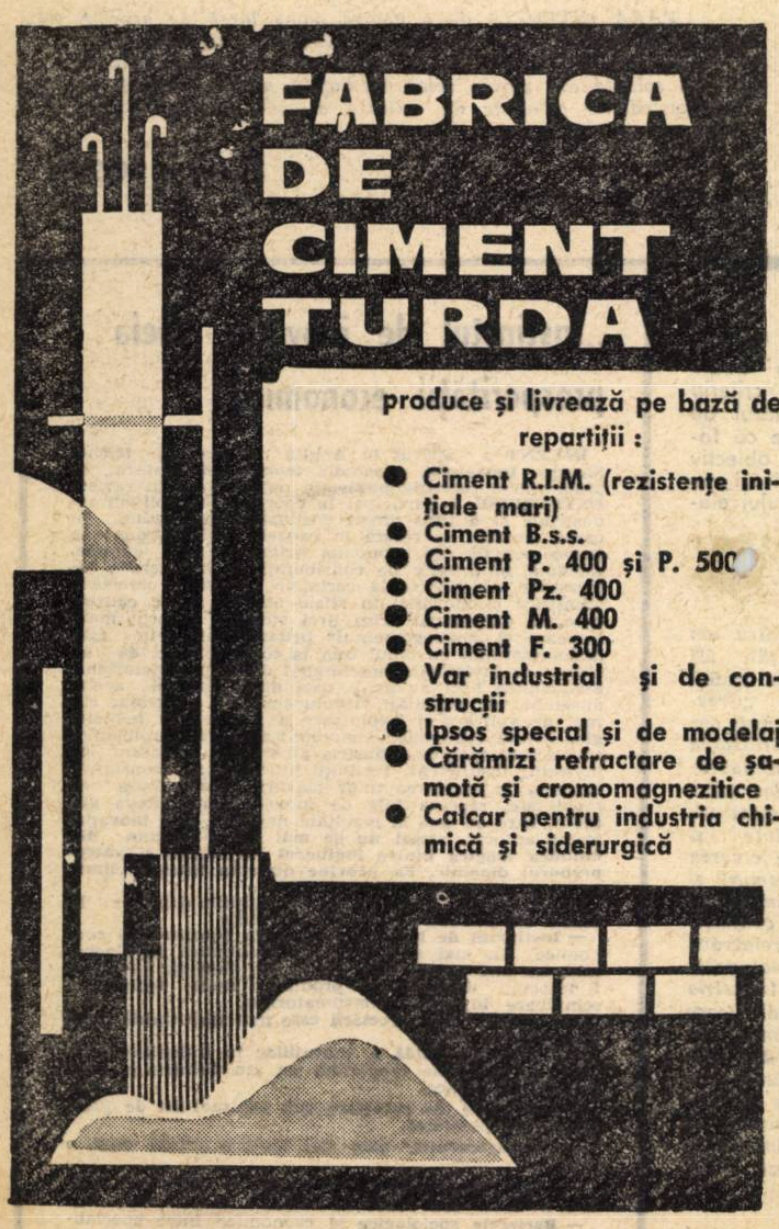

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

INSTRUIREA MANAGERILOR IN S. U. A.

DUPĂ CE ESTE EXPUS modul de organizare și programul de studiu al școlilor superioare de manageri industriali din S.U.A., în articol este relevată orientarea studiului din aceste școli spre practică, ceea ce face ca tinerii absolvenți să intre în viața economică pregătiți și înzestrați cu capacitate de orientare.

„TINERELE CADRE DE MANAGERI ai celor mai importante firme americane se recrutează din ce în ce mai mult din așa-numitele „Graduate Schools of Business Administration" (școli superioare de administrația întreprinderii). Întreprinderi mari cum sînt **Procter and Gamble, General Foods** sau **IBM** vizitează în fiecare primăvară cele mai bune și mai cunoscute asemenea școli, ca cele de pe lîngă universitățile Harvard, Stanford, Northwestern sau Columbia, pentru a angaja sute de noi absolvenți și a-și acoperi pe această cale necesitățile de cadre noi. În întreprinderi ei sînt angajați în toate secțiile posibile, totuși în special în cele de marketing (studiul pieței) și financiare. Salariul lunar la care se poate aștepta un tînăr absolvent în vîrstă de 26 de ani variază în funcție de pregătire și de rezultatele obținute în perioada școlarizării.

Cum se poate obține în S.U.A. titlul de absolvent al școlii de administrație ? Pentru a fi admis la o astfel de școală, studentul american trebuie să posede ca primă condiție o diplomă în vreun domeniu oarecare, adică să fi terminat cu succes o facultate. El a trecut deci prin opt ani de școală elementară, patru ani de școală secundară și patru ani de facultate.

În afară de aceasta, se iau în considerare rezultatele unui test de capacități și scrisorile de recomandație. Numeroase școli bune de administrație preferă ca noul candidat să nu vină direct de pe băncile școlii, ci să fi adunat puțină experiență de viață, fie în armată, fie în economie. Vîrsta medie a studenților admiși este de 24 de ani.

PROGRAMUL CURSURILOR la majoritatea școlilor cuprinde doi ani ; el începe în septembrie, se întrerupe în vara următoare pentru o practică de trei luni și se încheie la mijlocul lunii iunie a anului al doilea. Perioada propriu-zisă de școlarizare constă deci din de două ori cîte trei trimestre. Prima jumătate a programului este alcătuită pentru toți studenții din aceleași 12 cursuri și anume : din trei cursuri din domeniul așa-numitelor «metode cantitative» (matematică, statistică, cercetare operațională), din trei discipline din domeniul gestiunii întreprinderii, din două cursuri de contabilitate și din cîte un curs de metode de producție, microeconomie, finanțe și marketing. Aceste materii au menirea de a-i face studentului cunoscute cele mai importante probleme economice și de a-i procura instrumentele necesare cu ajutorul cărora să poată răspunde la sarcinile din aceste domenii.

Cele trei trimestre din al doilea an sînt destinate specializării... Corespunzător cu aptitudinile și interesele sale, studentul se poate specializa în domeniul studiului pieței, finanțelor, contabilității, transportului, producției sau metodelor cantitative. În mod excepțional le este permis studenților buni să se specializeze în două domenii.

Deși întregul program nu durează decît doi ani, el este totuși foarte multilateral și asigură o instrucție temeinică. Este drept însă că studenții trebuie să muncească cu sîrguință în cursul celor șase trimestre. O săptămînă de 60 de ore este minimum de care are nevoie studentul, deoarece are de rezolvat acasă zilnic o mulțime de probleme grele. Numeroase examene și lucrări scrise, care sînt notate de profesori, îl silesc să fie tot timpul la înălțime.

Neue Zürcher Zeitung

La sfîrșitul fiecărui trimestru se acordă o notă finală pentru fiecare curs urmat, care decide dacă un student a absolvit acest curs sau dacă trebuie să-l repete. Obține titlul de absolvent numai acela care a obținut calificative bune la toate cursurile din progam. Se renunță la un examen de absolvire propriu-zis.

Chiar dacă s-ar putea obiecta unei școli atît de severe că folosește metodele școlii medii și că nu ține seama de vîrsta și maturitatea studenților, totuși ea este salutată de majoritatea absolvenților. Un asemenea sistem permite studentului nu numai să se orienteze exact în orice moment, ci determină și o anumită întrecere între studenți, astfel încît aceștia pot intra în lumea comercială înzestrați cu mai mult spirit de competiție.

STUDIUL ESTE FOARTE MULT ORIENTAT spre practică. Cărți teoretice propriu-zise sînt rareori utilizate. Elevul învață, pe baza studierii a sute de cazuri, să analizeze realist diverse situații și să ia repede și sigur hotăriri. Deoarece aceste cazuri sînt discutate de cele mai multe ori în clasă, fiecare trebuie să fie gata să-și expună în mod public considerațiile, concluziile și propunerile sale, argumentîndu-le. Ceea ce nu rezistă este dezvăluit și criticat de colegi fără cruțare. Firește, rareori există o singură soluție justă a acestor cazuri. Într-o discuție desfășurată în clasă studentul își dă însă seama că, în cadrul unui anumit spațiu de acțiune, este întotdeauna posibil să se pună mai multe diagnosticuri, potrivite într-o anumită măsură, și să se ia hotăriri mai mult sau mai puțin rezonabile. De obicei, profesorul își asumă în aceste discuții rolul conducătorului de discuții, în orice caz rolul arbitrului, deoarece părerile sînt adeseori foarte contradictorii.

Se poate spune că la o astfel de școală americană se transmit mai puțin cunoștințe teoretice de specialitate, dar se formează o gîndire logică, realistă. Ceea ce se exersează de mii de ori este capacitatea de a lua hotăriri, adică tocmai ceea ce li se pare unor angajați de la firme mai mari atît de greu și ceea ce face marile întreprinderi atît de greoaie. Teoria care se predă în domenii, ca de exemplu contabilitate, finanțe, economie națională, studiul pieței, cercetare operațională etc. servește numai la luarea unor hotăriri clare și fundamentate.

Deoarece de obicei în practica economică abia rezultatele demonstrează cît a fost de justă sau de greșită o anumită hotărîre și o anumită măsură, se încearcă să se confere cazurilor studiate o dinamică realistă. Aceasta se poate face, de exemplu, prin analizarea, pas cu pas, a unei serii întregi de cazuri care provin de la aceeași firmă și se îmbină unul cu altul, astfel încît cazul următor arată întotdeauna cum a procedat în realitate conducerea întreprinderii și cu ce rezultat. Metoda cea mai modernă, chiar dacă nu este totdeauna cea mai realistă, utilizează jocuri prin simulare. Se construiește un model și se creează posibilitatea, cu ajutorul unui calculator electronic, ca studenții să fie informați pe loc asupra urmărilor hotăririlor lor. În aceste simulări toate variantele trebuie transpuse în cifre, ceea ce uneori este dificil. De aceea aceste jocuri au și ele limitele lor.

Prin referate ținute adesea de reprezentanți ai industriei se face de asemenea legătura cu practica și se menține contactul cu lumea din afară. Uneori se tratează chiar așa-numite «cazuri de viață», care se petrec în realitatea nemijlocită și la care studenții trebuie să ia contact personal cu organizațiile și firmele respective. Astfel de exerciții se fac mai ales în al doilea an, după ce elevii au obținut cunoștințele fundamentale, pentru a putea utiliza toate cunoștințele care le stau la dispoziție și aborda problemele din toate unghiurile.

ȘCOALA SUPERIOARĂ DE ADMINISTRAȚIE din S.U.A. activează și ca centru de distribuire a locurilor de muncă. După cum s-a menționat la început, toate firmele care caută absolvenți specialiști în administrație se adresează direct universităților. Administrația școlilor organizează în cursul ultimelor două trimestre întrevederi personale, prin care i se oferă elevului posibilitatea de a intra în contact cu toate întreprinderile care îl interesează și de a primi oferte.

Nu este de mirare că firmele americane arată un interes atît de mare față de aceste școli, ba chiar le subvenționează adesea cu sume remarcabile. Ele au recunoscut importanța unor centre de instruire care păstrează legătura cu practica..."

LEGEA PRIVIND MĂRCILE DE FABRICĂ

(Urmare din pag. 8—9)

la comunicare, la Tribunalul Capitalei Republicii Socialiste România.

Recursul se judecă potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă privitoare la recurs.

Hotărîrile pronunțate de Tribunalul Capitalei Republicii Socialiste România se comunică Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții.

Art. 30. — Litigiile privind încetarea faptelor care aduc atingere dreptului de folosire a mărcilor, precum și repararea prejudiciilor cauzate prin folosirea ilegală a mărcilor, se soluționează, după caz, de instanțele judecătorești sau de organele arbitrale.

Art. 31. — Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții sau, după caz, Comisia pentru soluționarea litigiilor privind mărcile ori Tribunalul Capitalei Republicii Socialiste România poate dispune repunerea în termen, la cererea celor interesați sau din oficiu, în cazul cînd constată că termenele în legătură cu mărcile au fost depășite din motive temeinic justificate.

Cererea de repunere în termen sau sesizarea din oficiu se face în 2 luni de la încetarea cauzei care justifică depășirea termenului, dar nu mai tîrziu de 1 an de la împlinirea termenului nerespectat.

În cazul termenului prevăzut la articolul 14, repunerea în termen se dispune numai pentru motive de forță majoră.

Art. 32. — Comisia pentru soluționarea litigiilor privind mărcile din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții examinează contestațiile în complet format din 3 membri și ia hotăriri cu majoritate de voturi.

Prin regulament aprobat de Consiliul de Miniștri se vor stabili compunerea, organizarea și funcționarea comisiei.

CAPITOLUL VI

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 33. — Mărcile înregistrate sau reînnoite înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi se consideră înregistrate sau reînnoite pe termenul de ocrotire prevăzut de dispozițiile legale în vigoare la data înregistrării sau reînnoirii lor.

Mărcile neînregistrate dar folosite în Republica Socialistă România pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor bucura în continuare de ocrotire în condițiile prevăzute de această lege, dacă depunerea cererii de înregistrare a mărcii se face potrivit legii de față, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 34. — Întreprinderile din Republica Socialistă România care au înregistrat sau au reînnoit înregistrarea mărcilor anterior publicării prezentei legi vor depune, în vederea conservării drepturilor lor, la Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții, în termen de 6 luni de la publicarea prezentei legi :

a) procesul verbal de constituire a depozitului sau de reînnoire a mărcii, întocmit de tribunal ;

b) un clișeu și un număr de 10 reproduceri, dacă marca constă într-o grafică caracteristică, o culoare sau o combinație de culori ca elemente caracteristice.

Pentru mărcile înregistrate sau reînnoite în perioada de la publicarea și pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, actele prevăzute la alineatul 1 literele a și b se vor depune de întreprinderile din Republica Socialistă România în termen de 6 luni de la data procesului verbal de constituire a depozitului sau reînnoirii mărcii la tribunal.

Mărcile pentru care nu s-au depus actele prevăzute la alineatele precedente și în termenele prevăzute de aceste alineate se consideră abandonate.

Cererile înregistrate în conformitate cu alineatele 1 și 2 sînt scutite de taxe.

Art. 35. — Sînt și rămîn dobîndite, fără îndeplinirea vreunei formalități, drepturile privitoare la mărcile de fabrică sau de comerț, care au fost transmise statului român pînă la data publicării prezentei legi, indiferent de titlul în temeiul căruia s-a făcut transmisiunea.

Folosirea acestor mărci pe teritoriul Republicii Socialiste România de către persoane fizice sau juridice străine, pînă la data publicării prezentei legi, nu a putut să aducă nici o atingere drepturilor statului român.

Orice înregistrări ale acestor mărci, făcute de persoane fizice sau juridice străine, pînă la data publicării prezentei legi, sînt nule de drept pe teritoriul Republicii Socialiste România de la data efectuării lor. Nulitatea va fi constatată de către Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții.

Art. 36. — Litigiile privind stabilirea anteriorității mărcilor înregistrate sau folosite în conformitate cu Legea asupra mărcilor de fabrică sau de comerț din 1879 se soluționează de Tribunalul popular al raionului Nicolae Bălcescu din București cu procedura prevăzută de dreptul comun.

În cazul cînd la depunerea actelor prevăzute de articolul 34 se constată că există două sau mai multe mărci înregistrate de întreprinderi diferite, pentru produse identice sau similare, Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții va sesiza întreprinderile titulare care au obligația de a soluționa litigiile pe cale de înțelegere sau potrivit alineatului precedent.

Art. 37. — Pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, mărcile românești vor continua să fie înregistrate la tribunalele populare competente, potrivit sediului întreprinderilor respective, iar mărcile străine, la Tribunalul popular al raionului Nicolae Bălcescu din București.

Art. 38. — În termen de o lună de la publicarea prezentei legi, Tribunalul popular al raionului Nicolae Bălcescu din București va preda Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții registrele, dosarele și evidențele privind mărcile străine înregistrate în Republica Socialistă România, continuînd înregistrarea acestor mărci într-un alt registru înființat în acest scop.

În termen de o lună de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Tribunalul popular al raionului Nicolae Bălcescu din București va preda Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții registrul înființat potrivit prevederilor alineatului precedent, precum și dosarele și evidențele privind mărcile străine înregistrate în perioada cuprinsă între publicarea și intrarea în vigoare a acestei legi.

Tribunalele populare vor preda, spre păstrare permanentă, Ministerului Afacerilor Interne — Direcția generală a arhivelor statului, în termen de 1 an de la intrarea în vigoare a prezentei legi, registrele, dosarele și evidențele privind mărcile înregistrate de întreprinderile din Republica Socialistă România.

Art. 39. — După expirarea unui termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, produsele fabricate în întreprinderile românești vor putea fi puse în circulație numai dacă sînt prevăzute cu marca obligatorie, cu excepțiile prevăzute în articolele 7 și 8.

În cazuri temeinic justificate, termenul va putea fi prelungit pînă la 12 luni de ministerul în subordinea căruia se află întreprinderea, de acord cu ministerul principal beneficiar și cu Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții.

Art. 40. — Dispozițiile prezentei legi cu privire la :

a) întreprinderi, se aplică întreprinderilor de stat și celorlalte organizații economice și instituțiilor de stat, organizațiilor cooperatiste și celorlalte organizații obștești, precum și altor persoane juridice, sau persoanelor fizice care produc sau desfac produse, execută lucrări sau prestează servicii ;

b) ministere, se aplică și celorlalte organe centrale ale administrației de stat, Academiei Republicii Socialiste România, organelor centrale ale organizațiilor cooperatiste și ale celorlalte organizații obștești și comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța ;

c) grupări colective, se aplică direcțiilor generale, direcțiilor și oficiilor cu personalitate juridică din ministere, organizațiilor regionale sau de ramură ale organizațiilor cooperatiste și ale celorlalte organizații obștești, precum și asociațiilor, federațiilor, uniunilor și sindicatelor profesionale din alte țări.

Art. 41. — Nerespectarea dispozițiilor privind mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu atrage răspunderea disciplinară, administrativă, civilă sau penală, potrivit legii.

Contrafacerea, imitarea sau folosirea fără drept a unei mărci de fabrică, de comerț ori de serviciu, pentru a induce în eroare asupra calității produselor, lucrărilor sau serviciilor, pentru a obține anumite avantaje, se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă de la 300 la 1 000 lei.

Art. 42. — Modul de aplicare a prevederilor prezentei legi se stabilește prin hotărîre a Consiliului de Miniștri.

Art. 43. — Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la publicare, cu excepția articolului 35, care intră în vigoare la data publicării acestei legi.

Pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi se va aproba regulamentul privind compunerea, organizarea și funcționarea Comisiei pentru soluționarea litigiilor privind mărcile din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții.

Art. 44. — Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea asupra mărcilor de fabrică sau de comerț publicată în Monitorul Oficial nr. 86 din 15 aprilie 1879, Regulamentul asupra mărcilor de fabrică și de comerț din 30 mai 1879, dispozițiile privitoare la mărcile de fabrică și de comerț prevăzute în Decretul nr.324 privind stabilirea taxelor pentru brevetele de invenții și pentru mărcile de fabrică și de comerț, publicat în Buletinul Oficial nr. 22 din 22 august 1955, cu modificările sale ulterioare și orice dispoziții contrare.

VAGOANELE ROMANEŞTI PE CĂILE FERATE IRANIENE

Interviul nostru cu dl. H. Hashemi — Nejad, preşedintele căilor ferate iraniene

DL. H. HASHEMI—NEJAD, preşedintele căilor ferate iraniene care s-a aflat în România în cursul lunii decembrie 1967 ca invitat al Întreprinderii de comerţ exterior „Maşinexport", înainte de a părăsi ţara noastră, a fost solicitat de un redactor al Vieţii Economice să răspundă la cîteva întrebări.

— V-am ruga domnule ministru, să ne spuneţi cum se circumscrie dezvoltarea de viitor a căilor ferate în procesul de dezvoltare a economiei iraniene.

— „În prezent, Iranul intră într-un nou plan cincinal de dezvoltare economică, plan care prevede un larg proces de modernizare a economiei sale naţionale încît acesta să corespundă cerinţelor vieţii moderne. Un rol preponderent este destinat în acest plan dezvoltării comunicaţiilor feroviare. Este vorba în principal de construirea a 2 linii ferate: prima în lungime de 1 000 km de la Ispahan spre Kerman, care are ca scop să lege acest centru important al ţării noastre de uzinele siderurgice şi de centrele de materii prime ale acestora — minele de cărbuni şi de minereu de fier; cea de a 2-a linie de cale ferată va lega Tabrizul de graniţa cu Turcia, asigurînd în acest fel conectarea sistemului nostru feroviar de cel al continentului european.

Socotim că acesta este un program mare de dezvoltare care va cere eforturi susţinute din partea noastră".

— V-am ruga să ne spuneţi cîteva cuvinte asupra obiectului vizitei dumneavoastră în România, despre rezultatul tratativelor pe care le-aţi purtat aici?

— „Am venit în ţara dv. ca invitat al d-lui ing. Nicolae Finanţu, director general al I.S.C.E. Maşinexport. Legăturile noastre cu această firmă românească de comerţ exterior sînt mai vechi şi nu putem exprima decît cuvinte de laudă despre mărfurile pe care le-am importat de la partenerul nostru. Mă refer la vagoanele de marfă româneşti a căror calitate este superioară şi care după părerea mea pot concura cu succes pe piaţa internaţională.

Evident, cu ocazia acestei vizite, am avut posibilitatea să cunosc uzina din Arad care face aceste vagoane, pentru a examina procesul tehnologic de fabricaţie şi mai ales a cunoaşte testele (probele) de calitate la care acestea se supun. Am aprecieri dintre cele mai pozitive asupra calităţii acestor produse şi mai ales asupra metodelor moderne de producţie şi control.

În acelaşi timp, am vizitat uzina de locomotive Diesel de la Craiova, Uzina din Reşiţa care fabrică motoarele Diesel, şi Uzinele „23 August" unde se produc locomotive hidraulice. Vizita m-a impresionat în mod plăcut şi ceea ce m-a satisfăcut — aceasta vreau să spun din punctul meu de vedere ca inginer — este faptul că aceste unităţi sînt foarte moderne şi foarte bine echipate. Mărturisesc că nu mi-am putut închipui că aveţi unităţi cu nivel tehnic atît de înalt. Ele sînt dotate cu maşini-unelte de mare tehnicitate, care sînt stăpînite de muncitori şi tehnicieni cu înaltă calificare şi ca inginer, am remarcat conducerea şi organizarea raţională a procesului de fabricaţie.

În Iran, se află la probe deja 2 locomotive Diesel româneşti; cînd am plecat, aceste probe nu erau încă terminate, sper însă că la întoarcerea mea ele vor fi finalizate favorabil şi vor permite luarea unei deciziuni".

— Referindu-se la colaborarea româno-iraniană în domeniul căilor ferate, dl. Hashemi- Nejad, a spus:

— „Întîlnirea pe care am avut-o cu ministrul român al căilor ferate, Florian Dănălache, a prilejuit o primă luare de contact, care sper că va deschide calea unei colaborări fructuoase între instituţiile celor două ţări. Feroviarii din toate ţările constituie o mare familie, şi deci problemele pe care le ridică transportul feroviar sînt cam aceleaşi pretutindeni. În acest cadru am discutat la Ministerul Căilor Ferate diferite aspecte legate de modernizarea feroviară, cît şi de unele probleme ale transportului feroviar de la noi şi unde românii — care posedă o bogată experienţă —ne-ar putea ajuta ca să le învingem.

O imagine mai cuprinzătoare asupra dezvoltării industriei constructoare de maşini am avut în urma convorbirilor cu domnii Morega şi Oprea, adjuncţii ministrului construcţiilor de maşini, ceea ce îmi va permite să reflectez şi asupra altor posibilităţi de debuşeu al produselor acestei ramuri în ţara noastră".

Emilian GEORGESCU

ÎN 1967, 52 PARTICIPĂRI LA TÎRGURILE ŞI EXPOZIŢIILE INTERNAŢIONALE

35 PARTICIPĂRI ÎN 1965,
41 PARTICIPĂRI ÎN 1966 şi
52 PARTICIPĂRI ÎN 1967 la tîrgurile şi expoziţiile internaţionale ilustrează, şi sub acest raport, realizările economiei noastre naţionale. Căci, după cum dinamica şi structura comerţului exterior al unei ţări oglindesc evoluţia şi nivelul de dezvoltare a economiei sale naţionale, tot astfel frecvenţa şi profilul participărilor la tîrgurile şi expoziţiile internaţionale reflectă, concret, realizările în plină desfăşurare ale tuturor ramurilor economice.

În ceea ce priveşte caracteristica prezenţelor economice în străinătate ale României, trebuie remarcat faptul că în acest an s-a accentuat şi mai mult participarea noastră la tîrguri tehnice, la expoziţii internaţionale specializate pe ramuri de producţie, aceste participări reprezentînd peste 65% din numărul total al participărilor noastre în 1967 la tîrgurile şi expoziţiile internaţionale.

Dar deosebit de semnificativ este faptul că din aceste participări la tîrguri şi expoziţii specializate, ponderea cea mai mare revine participărilor pe profilul maşini-utilaje (Leipzig, Budapesta, Verona, Milano, Bruxelles, Londra, Hanovra, Salonic).

Aceasta reflectă, pe planul competitivităţii internaţionale, creşterea volumului producţiei noastre, sporirea sortimentelor şi îmbunătăţirea calităţii produselor din sectorul construcţiilor de maşini, spre a se măsura astfel cu succes cu produse similare, cu ocazia acestor manifestări internaţionale.

Pe profil specializat am participat însă şi la expoziţii internaţionale de bunuri de consum, mobilă, îmbrăcăminte-textile, încălţăminte, alimentare, medicamente, carte şi artizanat.

O altă caracteristică a participărilor noastre la expoziţii internaţionale în anul 1967 este aceea că, sub raportul repartiţiei geografice, a crescut cu 60% numărul participărilor la tîrgurile internaţionale din ţările în curs de dezvoltare (din Asia şi Africa).

Dacă am delimita pe o hartă a lumii cadrul în interiorul căruia s-au desfăşurat cele 52 de participări economice româneşti, punctele extreme ale acestui cadru poligonal sînt: Leningrad, Tokio, Sidney, Accra, Manchester şi Göteborg: o suprafaţă în care pulsează, în zone cu sisteme social-politice diferite, trei sferturi din viaţa comercială a lumii.

T. CRISTUREANU

ORMIG

MECANIZAREA PREGĂTIRII FABRICAŢIEI

- raţionalizează producţia, contribuie la creşterea productivităţii şi micşorează costurile de fabricaţie;
- confecţionează în numărul de exemplare dorit documente clare, certe şi uşor sortabile pentru decontarea salariilor, materialelor şi pentru poştaleul;
- accelerează sistemul de informare;
- preîntîmpină erori, timpi de aşteptare şi timpi morţi în ateliere
- creează condiţiile pentru introducerea unei planificări raţionale în ateliere, pentru încărcarea justă a maşinilor şi pentru combaterea rebuturilor.

În combinaţie cu fişele perforate, sistemul se aplică de peste 30 ani în multe ţări.

Peste 10 0000 întreprinderi industriale din toate continentele sînt înzestrate cu aparate ORMIG pentru pregătirea mecanizată a fabricaţiei.

Rugăm cereţi prospectul gratuit nr. 202 Ro.

ORMIG Organisation-Mittel GmbH
1 Berlin 42, Wolframstr. 87—91

PUBLICOM

DIMENSIUNI ALE INFORMATICII

NU DE AZI — DE IERI, ci încă din secolul al XVII-lea omul nu mai poate să cunoască tot ce s-a publicat şi nici să urmărească toate scrierile care apar mereu în lume în diferitele domenii de specialitate. Dar abia ştiinţele moderne ale naturii au făcut ca situaţia să devină critică, deoarece activitatea în aceste discipline necesită înregistrarea şi prelucrarea imediată a oricăror modificări în cunoştinţele dobîndite, un gol de informare putînd paraliza întreaga muncă a unui cercetător.

Găsim aceste aprecieri într-un articol recent din revista lunară vest-germană WIRTSCHAFTSDIENST (anul 47, nr. 7) semnat de prof. dr. Helmut Arntz. Autorul vorbeşte de o criză a informaţiilor, a cărei origine o vede, spre deosebire de un trecut mai îndepărtat, nu într-o insuficienţă, ci într-un exces de material de informare pe care nimeni nu mai prididieşte să-l asimileze. În timp ce actualele dificultăţi economice din R.F. a Germaniei şi din alte ţări occidentale, scrie el, invită pe mulţi să exclame: „Stimulaţi cererea!", în domeniul informaticii — cu toate că şi aici se confruntă cererea şi oferta — situaţia este alta. Ambele cresc furtunos, dar oferta nu este capabilă să satisfacă cererea, pentru a cărei acoperire materia primă denumită informaţie trebuie prelucrată, descifrată, valorificată, adeseori condensată şi pusă la dispoziţia „consumatorului" în forme adaptate necesităţilor sale. Tezele sale, autorul şi le ilustrează cu exemple bogate care arată grăitor dimensiunile de astăzi ale informaticii. Şi orice atitudine am adopta faţă de teze, faptele merită să se reflecteze asupra lor.

În domeniul chimiei, de pildă, revista de referate **Chemical Abstracts** înregistrează anual 150 000 de scrieri. Presupunînd că cineva interesat să le cunoască le-ar dedica nu mai puţin de 300 de zile dintr-un an, el ar trebui să citească zilnic 500 de articole de specialitate, scrise în 50 de limbi. Chiar dacă ar cunoaşte toate aceste limbi şi ar citi 12 ore pe zi, el ar putea să consulte cel mult 50 de articole, adică a zecea parte din producţie. Şi trebuie să se mai ştie că numărul scrierilor în domeniul chimiei creşte în medie pe an cu 8%, ceea ce înseamnă că peste nouă ani producţia zilnică nu va mai fi de 500, ci de 1000 de articole!

Nevoia de informare a cercetătorilor putea fi satisfăcută prin îndrumare, reviste de specialitate, reviste de referate etc., ca şi prin contacte personale, atîta vreme cît propriul lor număr nu depăşea anumite limite. Dar astăzi mulţimea creatorilor de informaţii a ajuns ea însăşi, după părerea lui Arntz, una din cauzele a ceea ce el numeşte criza informaţiilor. În S.U.A., de pildă, au existat în anul 1800 circa 2000 de oameni de ştiinţă; de atunci, la fiecare jumătate de secol numărul lor s-a înzecit. Ca urmare a acestui proces, astăzi numai în S.U.A. peste un milion de persoane prestează o muncă ştiinţifică. Presupunînd că producţia lor medie ar fi de două lucrări, rezultă că dintr-o singură ţară „emană" în puţine decenii 2 milioane de lucrări. Iar prognozele actuale vorbesc despre dublarea numărului de oameni de ştiinţă activi din întreaga lume în decurs de 35 de ani, adică în decurs de o generaţie. Cît despre scrieri, în prezent apar în lume circa 30 000 de publicaţii ştiinţifice şi tehnice, în care se tipăresc anual 1,5—2 milioane de articole, cu un spor anual de 150 000, sau aproape 500 pe zi.

Ritmul de creştere este un criteriu hotărîtor pentru toate măsurile care ar putea fi preconizate în această situaţie. După statistici publicate de UNESCO, în **Nuclear Science Abstracts** s-au publicat în 1946 referate despre 1973 de lucrări, iar în 1961 despre 33 500 de lucrări. Fenomenul nu se observă însă numai într-o disciplină tînără cum este fizica nucleară. În **Biological Abstracts** s-au publicat 21 650 de referate în 1947 şi 87 000 în 1961; în **Chemical Abstracts** 32 281 în 1953 şi 144 589 în 1961. Publicaţia franceză **Bulletin Signalétique du CNRS** a tipărit referate despre 80 000 de lucrări în 1948 şi despre 270 000 de lucrări în 1961. **Referativnii Jurnal** din U.R.S.S. — în diferitele sale secţiuni — despre 107 820 de lucrări în 1953, 455 000 în 1958, 775 000 în 1361 şi circa 1 milion începînd din 1963.

Printre cauzele „crizei informaţiilor", autorul vest-german menţionează şi problema limbilor folosite. În anul 1909, nu mai puţin de 92% din lucrările oglindite în **Chemical Abstracts** fuseseră scrise în trei limbi: franceză, engleză, germană. Ponderea lor a scăzut treptat la 85% în 1918, 67% în 1947, 53,7% în 1957 şi este astăzi sub 50%. Încă în 1956 ponderea lucrărilor provenite din U.R.S.S., Japonia şi Italia era de 28%, faţă de 2,7% în 1909. A crescut şi contribuţia lucrărilor din ţări mici. Dacă se exclud lucrările redactate în engleză, rusă, franceză şi germană şi se consideră restul egal cu 100, din cele reflectate în **Bulletin Signalétique** limba română (ca limbă a originalului) reprezintă în anii recenţi 33% în materie de electrotehnică şi electronică, poloneza 15% în biologie, ungara 6% în matematică şi 7% în fizică.

Dar nu cumva, se întreabă Arntz către sfîrşitul reflecţiilor sale, cel căruia i se adresează informaţiile nici nu doreşte să le capete? Şi ar fi oare de mirare, a priori? „Cine priveşte cu toată seriozitatea multitudinea de scrieri din domeniul său de specialitate, cine îşi propune cu minuţiozitate ştiinţifică să scrie despre o problemă numai atunci cînd va fi cunoscut tot ce s-a publicat pînă atunci, acela îşi va petrece viaţa citind fără să epuizeze însă cele dobîndite şi cu atît mai puţin va putea să ţină pas cu ceea ce apare nou şi nu va scrie niciodată nici măcar un rînd". Aceasta nu ar fi de dorit. Dar nu este de dorit nici situaţia actuală, cînd nu mai cunoaştem în medie decît 1% din literatura domeniului de specialitate şi cînd cel mult alte 4% ne parvin sub formă de extrase, referate etc. — deci cînd 95% din ceea ce ar trebui să ştim ne rămîne necunoscut.

Date mai precise reies dintr-o anchetă efectuată de Association of Special Libraries and Information Bureaus (ASLIB) din Londra în rîndul unor persoane ocupate cu cercetări care necesită mult material documentar. Dintre fizicienii şi matematicienii chestionaţi, 25% nu făcuseră niciodată o cercetare bazată pe bibliografie. Acolo unde exista un serviciu de documentare, 50% din ei nu se foloseau de el. Numai 8% apelaseră la un documentarist sau bibliotecar, numai 10% consultaseră un catalog de bibliotecă. În aceste condiţii autorului i se pare consecventă recomandarea unui funcţionar superior guvernamental din S.U.A. ca la comenzile de cercetare în valoare de sub 100 000 de dolari să se renunţe la orice investigaţii bibliografice. El o consideră însă ca „expresia unei disperări totale" şi evaluează pierderile de pe urma unei astfel de renunţări la 2—3 miliarde de dolari anual.

Este acceptată tot mai mult ideea că informaţiile au caracterul unei „materii prime naţionale" şi se pune problema cum să se înlesnească accesul la ele, cum să fie valorificată „imensa comoară acumulată în atîtea documente publicate şi nepublicate". În căutarea unei soluţii, privirile se îndreaptă spre mecanizare. Acum 20 de ani, cartela perforată a cărei lectură necesita 80 de manipulări, era un triumf al tehnicii. Astăzi, „memoriile electronice" pot furniza o informaţie cerută în 8—45 milisecunde. Există asemenea „memorii", care pot înmagazina pînă la 400 milioane de semne, faţă de 7,5 milioane cît era limita superioară pînă nu de mult. Se deschide astfel perspectiva de a pune din nou la dispoziţie omului creator bunurile spirituale făurite de înaintaşi în totalitatea lor — „un ţel înalt, care se la începutul erei tehnice părea să se îndepărteze tot mai mult şi care acum, datorită acestei ere, nu mai este o utopie".

I. PĂDUREANU

CHILE

SINUOZITĂȚI ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

ÎN IANUARIE 1968, în Chile urmează să aibă loc o „revalorizare" a salariilor pentru compensarea deprecierii monetare din cursul anului 1967. Ritmul deprecierii escudo-ului chilian a figurat ani în șir printre cele mai ridicate din lume, atingînd în unii ani 40%. În cadrul programului său de stăvilire a eroziunii monedei naționale, guvernul președintelui Frei a adoptat, printre altele, și principiul reajustării anuale a salariilor în funcție de creșterea costului vieții în cele 12 luni precedente. La o creștere a prețurilor în 1967, evaluată la 22—25%, guvernul declară că bugetul anului ce vine nu permite majorarea salariilor cu mai mult de 15%, diferența urmînd să îmbrace obligatoriu forma de bonuri ale unui împrumut lansat de stat. Din aceste economii forțate urmează să fie constituit un fond de 600 milioane escudos „proprietatea salariaților", destinat oficial finanțării unui program de construcții de locuințe și investițiilor în sectoarele cele mai dinamice ale industriei.

● Inflație și logică

DUPĂ o perioadă inițială în care guvernul a obținut unele succese în eforturile sale de a reduce presiunile inflaționiste, măsura amintită va agrava sub un nou aspect situația populației muncitoare în fața creșterii costului vieții. Evoluția acestuia, deși mai puțin accelerată decît în urmă cu cîțiva ani, întrece totuși ritmurile la care își propuseseră autoritățile să o reducă. În noiembrie 1964, curînd după victoria electorală a partidului creștin-democrat, ministrul finanțelor Sergio Molina declara că se preconizează limitarea creșterii prețurilor la 25% în 1965, 15% în 1966 și 10% în 1967. În 1965 și 1966 creșterea efectivă a costului vieții s-a apropiat de obiectivul propus, fiind în acest din urmă an de 17%, dar în 1967 așa cum s-a văzut, ea s-a accelerat din nou.

Motivarea economiilor forțate, preconizate acum, prin aceea că presiunea inflaționistă s-ar datora creșterii salariilor apare în cazul dat ca deosebit de vulnerabilă. Chiar compensarea integrală a deprecierii monetare, adică sporirea salariilor cu același procent cu care crește costul vieții, nu este o compensare în totul reală, deoarece vine **la capătul** perioadei de un an, în care puterea lor de cumpărare a fost efectiv diminuată. Cu atît mai însemnată va fi diminuarea dacă sporirea salariilor se va face cu un procent inferior aceluia al deprecierii. Intenția autorităților este însă tocmai de a limita prin această măsură consumul și a mări acumulările, în vederea creșterii producției. Anunțînd-o, ministrul finanțelor a declarat: „Fără acest efort, inflația nu va putea fi ținută în frîu și ritmul de creștere al producției, care a fost de 5% în ultimii trei ani, nu va putea fi menținut".

Comentînd recenta hotărîre, Luis Figueroa, secretarul general al Confederației unice a muncitorilor (C.U.T. — Confederación Unica de Trabajadores Chilenos), a declarat: „Este contrar logicii de a impune economii celor care nu au nici din ce să trăiască". Ziarul **El Siglo**, organ de presă al partidului comunist, arăta că guvernul „vrea ca muncitorii să fie cei care să plătească deficitul fiscal", iar **Clarin** prevedea că instituirea „economisirii obligatorii" va fi una din măsurile cele mai combătute ale guvernului. Într-adevăr, la chemarea C.U.T. circa 40 de organizații sindicale au luat parte la greva generală de protest de la 23 noiembrie, soldată cu victime și cu sute de arestări

● Un cent = 8 milioane

ÎN SPRIJINUL măsurilor amintite, guvernul citează deficitul bugetar prevăzut pentru anul 1968, care marchează o dublare bruscă la 1,1 miliarde escudos, după trei ani de scădere continuă (de la 20,8% din cheltuielile bugetare cît reprezenta în 1964, la 8,3% în 1967). Deficitul va fi acoperit în parte prin credite externe în valoare de 420 milioane escudos, iar restul prin noi impozite indirecte și prin reașezarea unor impozite asupra averii. În ceea ce privește fiscalitatea, guvernul are de altfel ca obiectiv declarat accentuarea ei, ce-i drept însoțită de promisiunea de a proceda la repartizarea mai echitabilă a poverii fiscale. Datoria externă a țării a crescut de la 1.8 miliarde dolari, cît era cu trei ani în urmă, la peste 2 miliarde dolari. Evoluția ar fi fost după toate probabilitățile mai neliniștitoare, dacă nu ar fi avut loc o creștere sensibilă a cursului cuprului pe piața internațională, permițînd o creștere a soldului activ al balanței de plăți.

„În Chile toate gîndurile și toată viața sînt legate de cupru, declară ziarul englez **The Guardian**. Cuprul este principalul element în campaniile politice și cea mai mare speranță a țării pentru viitor". Afirmația pare să fie determinată mai ales de importanța acestui sector de producție. Utilizînd 35 000 muncitori, el furnizează peste două treimi din intrările în devize ale țării și 20—25% din veniturile ordinare ale bugetului.

Viața economică națională este condiționată implicit în mare măsură de evoluția cursului mondial al metalului roșu. Creșterile spectaculoase, „aproape peste noapte", ale prețului cuprului, de exemplu, de la 42 la 62 cenți și apoi la 70, în cursul anului 1966, creșteri determinate de cererea sporită pe piața mondială în primul rînd în legătură cu agresiunea S.U.A. în Vietnam și cu embargoul american asupra cuprului, nu fac decît să confirme această afirmație. Fiecare cent cu care crește prețul cuprului înseamnă pentru statul chilian venituri suplimentare de peste 8 milioane de dolari. Dar și reversul este, firește, adevărat. În prima jumătate a anului 1967 cursul mediu al cuprului la bursa din Londra, care tinde să devină cota de referință pentru majoritatea tranzacțiilor internaționale cu metal, a scăzut serios (mai ales doar în timpul din urmă o oarecare înviorare, în legătură cu greva care paralizează de la 15 iulie 29% din minele și rafinăriile de cupru din S.U.A.).

● Gran Mineria

DAT FIIND locul esențial ocupat de industria cuprului în structura actuală a economiei chiliene și perspectiva menținerii ei încă mulți ani în această poziție-cheie, unul din obiectivele fundamentale ale guvernului Frei a fost găsirea mijloacelor de a accelera creșterea producției și a exportului acestui sector, în scopul sporirii resurselor care să fie consacrate diversificării economiei țării și realizării unor proiecte de mai mare anvergură. În 1964 societățile americane controlau încă 90% din producția națională de cupru, avînd investite în acest sector 887 milioane dolari, față de numai 27 milioane în industria prelucrătoare. Noua politică a cuprului inițiată de autorități se axează pe asocierea statului la marile firme străine.

Cadrul legislativ a fost creat, după lungi dezbateri parlamentare, la 25 ianuarie 1966. Primul fruct al noii legi a cuprului a fost „Sociedad Mineral El Teniente", creată în octombrie același an, în care Corporación del Cobre, aparținînd statului, deține 51% din capital, iar Braden Copper Co., filiala companiei americane Kennecott, dispune de 49% din acțiunile noii societăți. Prețul acestei renunțări silite va trebui plătit firmei americane în termen de două decenii, cu obligația din partea acesteia din urmă ca sumele respective să fie integral investite în țară. Deși este titularul majorității acțiunilor noii societăți, guvernul va obține abia peste 11 ani controlul ei efectiv. În orice caz, el va avea acum posibilitatea să preseze din interior în direcția atingerii obiectivelor pe care și le propune a fi realizate în acest domeniu. Un decret ulterior autoriza societatea El Teniente să realizeze un program de investiții record de 230 milioane dolari pînă în 1972.

Alte două acorduri, cu Anaconda Copper Co., realizate după aceleași principii, au dus la crearea societăților Minera Andina și Minera Mixta Exotica, în care statul chilian participă cu 25% din capital. Ultima va exploata Chuquicamata, cel mai mare zăcămînt al țării, pentru care Anaconda a consimțit recent o investiție suplimentară de 200 milioane dolari.

Suma totală a investițiilor prevăzute pentru perioada 1966—1971 în principalele întreprinderi extractive, care formează „la gran mineria", se ridică la 566 milioane de dolari. Acest efort financiar considerabil este menit să dubleze aproape producția de cupru a țării, care ar urma astfel să devină prima în ierarhia mondială. Investiții notabile sînt în curs și în minele mici, aflate unele în proprietatea particulară, altele în cea a statului, dar toate controlate de acesta din urmă prin ENAMI — Empresa Nacional de Mineria.

În domeniul prelucrării cuprului, obiectivul guvernului este ca paralel cu creșterea extracției să se dubleze capacitatea de rafinare, reducîndu-se cantitatea de cupru trimisă în S.U.A. în acest scop. Un prim pas important pe calea creșterii capacității naționale de prelucrare s-a realizat prin darea în funcțiune toamna trecută a rafinăriei de la Las Ventanas, aparținînd aceleiași ENAMI.

Criticată de unele cercuri ale opiniei publice chiliene ca fiind prea moderată, noua politică a cuprului este totuși considerată ca un prim pas pe calea chilenizării celei mai mari bogății a țării. Dar, alături de cupru, un bilanț intermediar al reformelor întreprinse de guvernul Frei trebuie să se oprească și asupra agriculturii.

● O agricultură „subfamilială"

LA UN LOCUITOR revine în Chile, după un calcul din U. S. NEWS & WORLD REPORT, o suprafață arabilă cu 25% mai mare decît în Statele Unite. Cu toate acestea, structura arhaică a proprietății, valorificarea cu totul insuficientă a suprafeței agricole fac ca o țară avînd în plus condiții pedoclimatice favorabile să fie nevoită să importe produse alimentare în valoare de 150 milioane dolari (în 1966), în vreme ce ea ar avea posibilitatea să obțină singură marea lor majoritate, dacă nu și să exporte. Or, față de volumul producției agricole din 1953, cel din 1963 mai reprezenta numai 93%. Cu miliardul de dolari consacrat în perioda 1950—1964 importului de alimente (în medie un sfert din importurile totale în fiecare an), se afirma în mesajul prezidențial adresat Congresului chilian în mai 1965, s-ar fi putut construi două noi combinate siderurgice, trei fabrici de celuloză, trei rafinării de zahăr, două rafinării de petrol și o uzină de prelucrare a cuprului. Importul n-a stăvilit, în schimb, diminuarea sensibilă a numărului de proteine de origine animală și de calorii ce revin pe locuitor.

Potrivit datelor ultimului recensămînt agricol, efectuat în 1955, 53% din totalul familiilor țărănești nu posedau nici cea mai mică suprafață de pămînt. Gospodăriile „subfamiliale", adică cele ale căror dimensiuni sînt insuficiente pentru a acoperi nevoile unei familii și a o ocupa tot anul, reprezentau 37% din total. În același timp proprietățile de peste 200 ha (10,4% din numărul total al proprietăților) totalizau 69% din suprafața arabilă a țării. Concentrarea este însoțită de folosirea necorespunzătoare a două treimi din suprafața cea mai favorabilă culturilor, ocupate cu pășuni naturale cu randament scăzut.

Reforma agrară era o necesitate imperioasă. Cu toate acestea, supusă Congresului în noiembrie 1965, ea a devenit lege abia în februarie 1967, din cauza opoziției marilor proprietari funciari și a modificării constituționale pe care reforma o presupunea (Constituția interzicea exproprierea fără o compensație nu numai integrală, dar și imediată).

Pînă la adoptarea noii legi de reformă agrară, actualul guvern a aplicat prevederile celei anterioare, din 1962, care rămăseseră pînă atunci literă moartă: exproprierea domeniilor abandonate, a celor considerate ca rău gospodărite, ca și a celor aparținînd persoanelor juridice care nu se ocupă direct de exploatarea lor. Noua lege prevede în plus, în primul rînd, exproprierea domeniilor mai mari de 80 hectare aparținînd unei singure persoane fizice sau unei persoane juridice, în zonele irigate, cu o serie de echivalențe în alte regiuni în funcție de fertilitate. În compensație, foștii proprietari vor primi 10% din prețul pămîntului în numerar, iar restul în bonuri rambursabile în treizeci de ani.

Pentru a asigura punerea imediată în valoare a terenurilor expropriate, evitînd astfel scăderea bruscă, a recoltei, Corporația pentru reformă agrară (CORA) acordă asistență tehnică asociațiilor țărănești create în acest scop pe terenurile respective. Repartizarea definitivă a pămîntului se va face la expirarea termenului de trei ani pentru care au fost concepute asociațiile. Chiar dacă țăranii din asociație vor opta atunci pentru gospodăria individuală, legea îi obligă să adere la o cooperativă menită să le furnizeze mașinile și îngrășămintele necesare și să le asigure desfacerea produselor lor.

★

CURSUL pe care urmează să-l ia în continuare politica economică a guvernului nu poate fi descifrat cu ușurință din cauza conflictului latent din sînul partidului de guvernămînt, respectiv dintre conducerea acestuia în frunte cu senatorul Rafael Gumucio și președintele Eduardo Frei. Ascuțirea divergențelor este reflectată de demisia la jumătatea lunii noiembrie a 9 miniștri din cabinetul chilian, iar mai recent de cea a directorului Băncii centrale, care se pronunțase pentru o aplicare diferențiată a principiului „economisirii obligatorii" în funcție de mărimea veniturilor, salariații cu cîștiguri mici urmînd să fie scutiți. Asigurările date recent de președinte proprietății private sînt considerate una din cauzele regresului partidului de guvernămînt — evidențiat și de alegerile parțiale pentru Senat, din 17 decembrie — în fața grupului forțelor de stînga și centru-stînga, care se pronunță pentru naționalizarea industriilor-cheie.

D. DRAGOMIRESCU

AGONIE

ZBUCIUMUL finanțelor americane, care încearcă să apere dolarul de o reconsiderare a raportului său față de aur, capătă, pe zi ce trece, un aspect mai dramatic. Poate de aceea Gordon Tether, cronicarul ziarului englez **Financial Times**, denumește eforturile respective „o agonie". S-ar părea că, în opinia sa, devalorizarea monedei S.U.A. este inevitabilă. Dar chiar și unii economiști americani sînt astăzi, în fond, de această părere.

Cu trecerea vremii, pozițiile țărilor ale căror monede servesc, alături de aur, ca rezerve în schimburile internaționale ale țărilor capitaliste, au fost grav zdruncinate. După recenta devalorizare a lirei sterline (în prezent se și vorbește de o a doua) expus în prima linie — după expresia ministrului de finanțe american Fowler — se află dolarul. Prețul de 35 dolari uncia de aur nu mai exprimă de mult, după cum se știe, un raport real, ci numai o simplă paritate teoretică. Pe măsura pierderilor de aur ale tezaurului S.U.A. și a sporirii continue a deficitului extern, neîncrederea în dolar nu încetează să crească. Unele previziuni, publicate nu demult arată că în 1967 deficitul s-a dublat față de cel din 1966 sau din 1965. Cît privește stocul de aur, el coboară vertiginos spre nivelul de 10 miliarde.

Așadar în pofida mobilizării disponibilităților Fondului comun de aur al băncilor centrale (Gold Pool): a împrumutului de 1 miliard aur ce-l deține de la F.M.I.; a silinței ce și-o dau pentru a obține din partea băncilor centrale ca în cadrul colaborării monetare acestea să le pună la dispoziție — contra unor certificate — proprille lor depozite de metal prețios S.U.A. se apropie ineluctabil, precum s-a prevestit de atîta vreme, de „minutul de adevăr" al monedei sale.

Și dacă așa stau lucrurile, întreabă Gordon Tether, de ce nu se hotărăsc americanii încă de pe acum — înainte adică ca rezervele să le scadă sub 10 miliarde, — să renunțe la ceea ce nu mai este în prezent decît o ficțiune. Persistînd, ei nu fac altceva, după părerea comentatorului britanic, decît să slăbească în mod regretabil posibilitatea unei schimbări a parității în condițiile restabilirii încrederii în dolar și a unui răgaz pentru a căuta o soluție durabilă deficitului cronic al balanței externe de plăți.

Cît despre perspective în general, nimeni nu-și face iluzia că devalorizarea dolarului va rezolva numai ea dificultățile pe care le creează instabilitatea monetară în lumea capitalistă. „Lumea va avea încă de înfruntat în cîmpul monetar o lungă perioadă de acute incertitudini", scria Financial Times, iar această stare de lucruri „va adăuga indiscutabil ponderea ei factorilor care de pe acum amenință să prelungească

NOTE EXTERNE

marea încetinire a activității economice mondiale (capitaliste — n.r.) ce a caracterizat anul 1967".

Este evident, în tot cazul, că nimeni în Occident nu mai crede că S.U.A. va putea evita să facă o revalorizare a aurului și, după cum se vede, partenerii ei cei mai apropiați sînt de părere că dacă așa stau lucrurile „mai bine acum decît mai tîrziu".

VAI, CELOR ÎNVINȘI!

S-AR FI PĂRUT că Anglia are dreptul la o presă mai favorabilă din partea prietenilor ei americani. Judecînd după cele ce scrie recent U.S. News & World Report, cu privire la Anglia, n-ai jura însă că lucrurile stau întocmai așa.

Este adevărat că după devalorizarea lirei sterline, pe care Anglia n-a putut s-o evite în ciuda îndelungatei sale împotriviri, cuvîntul „învinsă"! era pe buzele tuturor. Întrucît, prin devalorizarea lirei, se descoperă flancurile dolarului, este de asemenea de înțeles marea nemulțumire pe care o încearcă S.U.A. Limbajul este însă necruțător, deși multe din învinuirile ce le aduce revista citată economiei britanice pot avea, probabil, un fond real.

Arterele industriei engleze, scrie U. S. News, suferă de scleroză. Productivitatea englezilor e sub nivelul oricărei țări occidentale dezvoltate din Europa, ideile lor sînt vechi și demodate; conducerea ineficientă. Îmbătrînită. Sistemul industriei, instituit o dată cu prima revoluție industrială, — pe vremea cînd Anglia dispunea de un imperiu care-i asigura materii prime ieftine și piețe protejate —, este același și astăzi. Fabricilor engleze le trebuie trei muncitori acolo unde americanilor le trebuie numai unul. Investițiile de modernizare a industriei sînt mai mici în Anglia decît în oricare din țările cu care se află ea în concurență. Rentabilitatea investițiilor e de asemenea mai mică.

Singura apreciere pozitivă a publicației americane se referă la orientarea Angliei către concentrarea industriei. Potrivit cu o anchetă recentă — în ciuda faptului că Anglia „a ajuns la nivelul cel mai coborît ca venit pe locuitor față de țările Comunității Europene" — englezii cred, în proporție de 52%, că standardul lor de trai este cel mai înalt.

După părerea corespondentului de la Londra al revistei citate, 13% din numărul celor tineri ar dori să părăsească țara. Și ca să ia garanții de obiectivitate pentru niște păreri care totuși nu strălucesc prin bunăvoință, U. S. News conchide prin cuvintele unui student englez la medicină, în vîrstă de 20 de ani care spunea: „Voi emigra în America. Anglia duhnește a descompunere, incompetență și eșec".

În englezește *Vae victis!* se traduce prin *Woe to the vanquished!* — dar publicația americană, nefolosind în capul articolului său faimoasa exclamație a celtului Brennus, i-a ratat adevăratul titlu.

din bloc-notesul cronicarului

„CALIFORNIA... EUROPEI"

În cadrul unei recente reuniuni a Asociației directorilor comerciali din Lyon, Olivier Giscard d' Estaing, președintele Comisiei de finanțe a Adunării Naționale Franceze, a prezentat tabloul Franței următoarelor decenii, pe care, optimist, a văzut-o ca o „Californie a Europei".

Deși ca populație — sublinia acesta — Franța va fi inferioară numeric Angliei, R.F.G. și Italiei, ea va reuși totuși în 1985 să treacă din punct de vedere economic de pe locul 5 pe locul 4, nivelul de trai al poporului francez dublîndu-se pînă la acea dată (reprezentînd nivelul de trai al poporului american din anul 1966). După aprecierea sa, produsul național brut (în miliarde de dolari) va marca următoarele nivele în 1985 : S.U.A. — 1455, R.F.G. — 178, Anglia — 134 și Franța — 168, iar ritmul de creștere al economiei Franței va fi de 5%, egalîndu-l astfel pe cel american.

Explicînd apropierea făcută cu California, Giscard d'Estaing a arătat că țara sa posedă toate caracteristicile Californiei americane : climat, echilibru natural între agricultură și industrie, orientarea către tehnica avansată etc...

Totuși, ea nu va putea egala S.U.A., care posedă mai multe resurse naturale. În această situație, a subliniat Giscard d'Estaing, va fi necesar ca „întreaga colectivitate națională să rămînă proprietara unui număr important de pîrghii esențiale, pentru că viața economică este legată de națiune. Investițiile străine trebuie să fie controlate cu cea mai mare precauție"...

Numai în funcție de răspunsul pe care-l va da Franța acestor și altor numeroase probleme — a conchis Giscard d'Estaing — se va realiza optimismul referitor la economia franceză în 1985.

ASCENSIUNE VERTIGINOASĂ

În ultimii ani, diamantul a devenit din ce în ce mai solicitat în industrie, consumul de diamante industriale atingînd în prezent 45 milioane de carate (1 carat metric = 0,2 g). Consumul crește cu 8—10% pe an, ceea ce înseamnă o dublare a acestuia la fiecare 5 ani. În 1975 — potrivit estimațiilor — el va depăși 100 milioane de carate. În acest

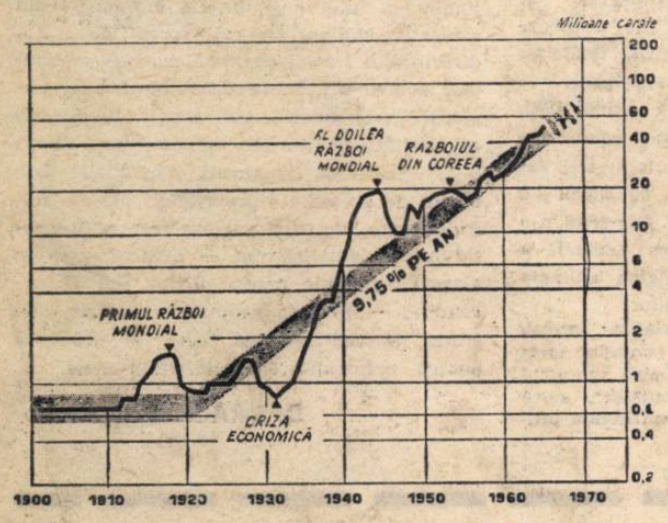

Evoluția consumului de diamante industriale

ritm, minele de diamant natural nu vor putea satisface cererea pieței (acoperită în prezent în proporție de 80% de către Compania „De Beers"). Experții apreciază că peste 25 de ani, aceste mine vor fi epuizate. Rămîne însă diamantul sintetic, care are aceleași calități ca și cel natural și a cărui producție se desfășoară în prezent pe o scară largă.

CAMIONUL — MACARA

Volumul, în continuă creștere, al mărfurilor ce trebuie vehiculate de la industrie și depozite către centrele de desfacere, ridică probleme din ce în ce mai dificile. De aceea, pe plan mondial, se caută diferite soluții, menite să rezolve cît mai eficient imperativele urgente ale transporturilor. Una din aceste soluții este introducerea în transportul de mărfuri a autocamionului-macara, acționat hidraulic. Brațul metalic cu care este prevăzut camionul (și care se poate prelungi după nevoie), poate ridica din

autovehicul la o înălțime de 8,60 m conteinerele metalice cu marfă pînă la o greutate de 700 kg, un volum de 1 m³ și cu o rotire pe o rază de 5,40 m.

Acest sistem a fost conceput în special pentru centrele aglomerate (pentru aprovizionarea magazinelor) mai ales pe timp de noapte, macaraua putînd acționa (după cum se vede din fotografie) pe deasupra vehiculelor staționate la trotuar.

„360"...

Cifra de mai sus (care vrea să se identifice cu simbolul celor 360°), reprezintă titlul unei noi reviste italiene ce-și propune să dezbată în paginile sale și să analizeze dintr-un unghi de... 360°, problemele economiei privind sectoarele informațiilor și comunicațiilor. Revista încearcă să găsească un limbaj comun complex privind posibilitatea punților de contact între „design" (estetică industrială) și „adversiting" (agențiile de publicitate), „marketing" (cercetarea pieței) și fotografie, „packaging" (ambalare) și mijloacele audio-vizuale, „art direction" (arta conducerii) și cibernetică.

Revista se subdivide în două părți distincte : prima, mongrafică, cuprinde articole generale de dezbatere, iar a doua, împărțită pe rubrici, este destinată discuțiilor și schimburilor de păreri în problemele amintite, între specialiștii de renume.

CEA DE-A DOUA FAȚĂ A TIMBRULUI

Știați că vînzarea timbrelor poștale poate constitui unul din principalele capitole de venituri bugetare ale unui stat ? Ce-i drept,este vorba de un stat cu un teritoriu de numai 157 km² și cu vreo 15 000 de locuitori — principatul Liechtenstein. Cele 14 timbre poștale emise în cursul anului 1966 au adus trezoreriei statului nu mai puțin de 12 milioane de franci elvețieni (la un volum total al încasărilor bugetare de 43,7 milioane de franci), fapt care a permis ca bugetul pe anul 1966 să se încheie cu un mic excedent de... 81 000 de franci.

PICTOGRAMELE INTERNAȚIONALE

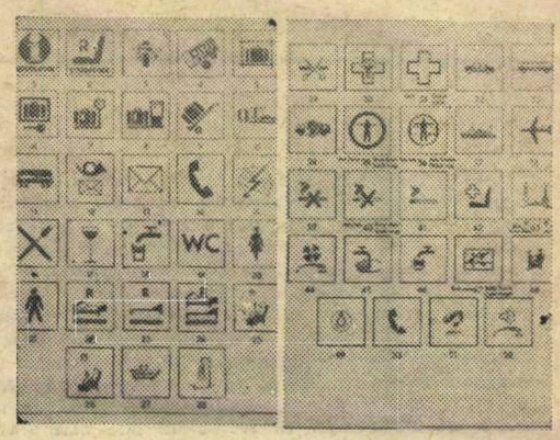

Uniunea internațională a căilor ferate a inițiat introducerea unor noi indicatoare, pentru folosința călătorilor, realizate în așa fel încît să fie înțelese de oricine (fără a mai fi nevoie de cunoașterea unei anumite limbi în care să se scrie semnificațiile respective). Este vorba de așa numitele **pictograme internaționale**, asemănătoare cu cele extistente acum — în număr mai restrîns — pe șosele. O comisie de specialiști, numită în acest scop, a ales, în prima tranșă, 52 din aceste pictograme, hotărînd instalarea lor imediată în cîteva orașe din Europa, în gări, în vagoanele de călători și în hoteluri. Introducerea pe scară mondială a noilor indicatoare este prevăzută pentru primul semestru al anului 1968. În țara noastră, unele din aceste pictograme au și fost introduse.

TELEVIZIUNE ÎN RELIEF ?

În timp ce zeci de milioane de televizoare sînt instalate în cămine și în timp ce industria pregătește activ televiziunea în culori, rezultatele obținute în cercetarea laser-ului — scrie revista TRAVAIL ET MÉTHODES — permit întrevederea într-un viitor apropiat și a televiziunii în relief. În prezent, laboratoarele societății „Siemens" efectuează lucrări asupra hologramelor (adică a plăcilor fotografice luminate care, primind un fascicol laser, sînt capabile să reproducă imagini tridimensionale). Acestea nu sînt de fapt fotografii, așa cum s-ar putea deduce la prima vedere, ci o reproducere codată, o memorie de date și informații, de unde și concluziile cercetătorilor de la „Siemens" că ele vor putea fi folosite în informatică și apoi, în televiziune. Potrivit rapoartelor întocmite, primele aplicări practice ale hologramelor se vor face totuși în industrie, la controlul pieselor de precizie prelucrate în serie, la fabricarea tranzistorilor și a microcircuitelor electronice.

MODA „MINIJUPE" ȘI... PERLELE JAPONIEI

Moda „minijupe" continuă să declanșeze semnale de alarmă, dar de astă dată nu pe planul moralei sociale, ci ca factor conjunctural, defavorabil în unele țări. Una din victimele sale — dacă ne putem exprima astfel — este producția perlelor de cultură din Japonia.

Această ramură este orientată cu predilecție spre export : din producția medie anuală de 112 tone de perle, se exportau nu de mult 90 de tone, în valoare de 65 milioane de dolari S.U.A. Dar — de cînd a intrat în vogă moda „minijupe" a cărei scurtime nu se conciliază cu eleganța sobră a colierelor de perle — volumul vînzărilor de perle de cultură în străinătate a scăzut cu 14,5%.

În așteptarea unei răsturnări a tendințelor modei în Occident, producătorii japonezi și-au restrîns între timp culturile și acumulează stocuri de perle : suficiente în orice caz, pentru a face față timp de mai mulți ani unei înviorări a cererii pe piața externă.

PE GLOB

● **În dorința de a profita de pe urma „pauzei" dintre devalorizarea lirei sterline și noile restricții anunțate de premierul Wilson pentru luna ianuarie 1968, publicul englez a făcut achiziții masive de bunuri de consum : mobilă, îmbrăcăminte, bijuterii etc... Și cu toate că numeroase magazine au făcut cunoscut că nu vor proceda la majorări de prețuri, 636 produse alimentare s-au scumpit de la devalorizare.**

● **Comitetul Fondului european pentru dezvoltare (F.E.D.) a dat recent un aviz favorabil noii tranșe de finanțare a proiectelor privind statele africane. Creditele trebuie să atingă suma de 11 milioane de dolari, din care 4 milioane revin Republicii Malgașe, 2,7 milioane — Senegalului, 1 milion — Voltei Superioare, 850 000 — Republicii Mali, 1,85 milioane — Surinamului și 80 000 — Somaliei.**

● **La 6 februarie 1968, peste 300 000 acri din platforma continentală din largul coastei Californiei, deosebit de bogată în hidrocarburi lichide și gazoase, vor putea fi concesionate prin licitarea publică a societăților interesate. Agențiile de presă menționează că, pînă în prezent, societățile petroliere ar fi investit circa 100 milioane de dolari în studiile privind caracteristicile geofizice și geologice ale zonei oferite concesionării.**

● **Consecințele devalorizării lirei sterline constituie de mai bine de o lună obiectivul unor studii aprofundate în Japonia, țară a cărei rată de creștere economică rămîne ridicată, dar a cărei balanță de plăți va înregistra (după cum se apreciază) un deficit de 600 milioane de dolari în anul fiscal în curs. Menținerea yenului în paritate cu dolarul, facilitează anumite importuri de materii prime esențiale pentru viața economică a Japoniei, dar face pe piața internă, din ce în ce mai ascuțită concurența țărilor cu monedă devalorizată și afectează direct sau indirect exporturile.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu,** (redactor șef adjunct), **C. Topor, S. Taigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 4 (232)
VINERI
26 ianuarie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

Pe bancurile de probă, în stațiile pilot din întreprinderi, noile produse asimilate de industria noastră trec examenul hotărîtor

ÎN PAGINA 8

ÎNNOIREA PRODUCȚIEI

DIN SUMAR

În dezbatere : **Propunerile privind organizarea județelor și municipiilor** (pag. 3).

Un nou sistem de retribuire a muncii în agricultura de stat (pag. 6)

Pagini de istorie economică : **Regia autonomă C.F.R. – piață de stat** (pag. 7).

Estetica industrială – dimensiune a creșterii economice (pag. 10)

Pe marginea unor eseuri de istorie a gîndirii economice : **Dezorientare sau aparentă neangajare ?** (pag. 10).

Perspective conjuncturale 1968 în țările O.C.D.E. (pag. 13).

Belgia : **Dezideratul relansării** (pag. 15).

ÎN PAGINA 4

ÎN PAGINA 5

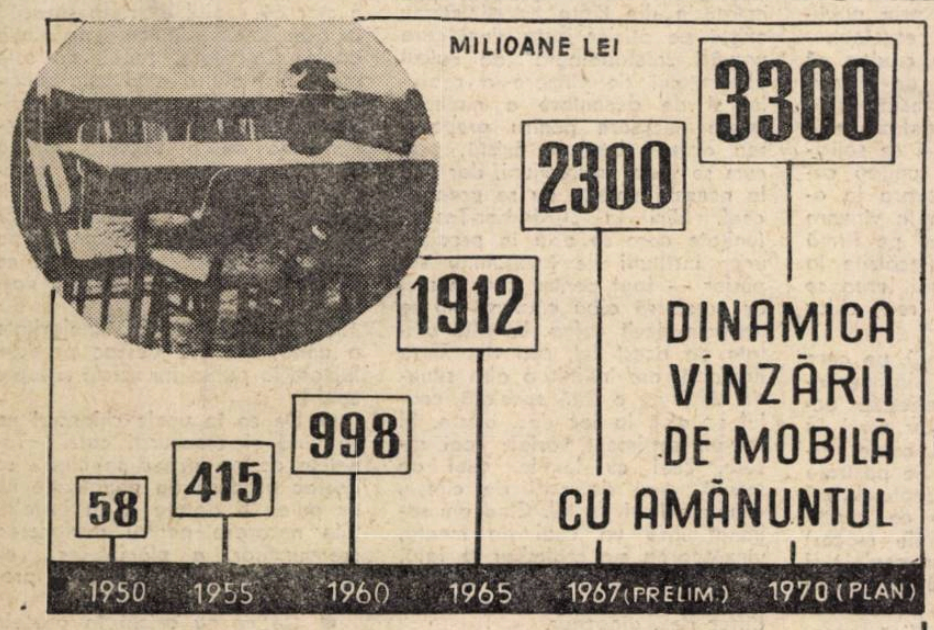

MODERNIZAREA COMERȚULUI CU MOBILĂ – ÎN PAS CU RITMUL DESFACERII!

INGINERI CU PROFIL LARG !

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

DELEGĂRI DE ÎMPUTERNICIRI SPRE DEZAGLOMERAREA CONDUCĂTORILOR DE ÎNTREPRINDERI

AR FI BINE ca, pentru o serie de probleme curente, conducătorul unității să delege dreptul de angajare a întreprinderii unor cadre cu funcții de conducere din subordine. Astfel, comenzile, contractele și alte documente de aprovizionare cu materii și materiale, cuprinse în planul de aprovizionare, să fie valabile sub semnătura șefului serviciului aprovizionare; contractele și celelalte documente de desfacere-vînzare, să fie semnate de șeful serviciului desfacere-vînzare; o serie de documente curente, de ordin financiar, să fie valabile sub semnătura șefului serviciului financiar.

Delegarea dreptului de a angaja întreprinderea — în cadrul legii — pentru realizarea unor sarcini curente ar dezaglomera mesele de lucru ale conducătorilor întreprinderilor (director, contabil șef) de dosare și mape cu diverse documente de semnat și, în același timp, ar scurta considerabil intervalul de timp de la întocmirea documentului și pînă la expedierea lui.

Este de la sine înțeles că o dată cu delegarea împuternicirii, i se transferă salariatului respectiv și întreaga răspundere.

C. PASAT
economist, șeful serviciului financiar
Uzina de pompe București

DACTILOGRAFIE ȘI MECANOGRAFIE

ÎN EPOCA mașinilor electronice de calculat, cînd problema mecanizării și automatizării muncilor de birou a devenit de stringentă actualitate, în multe unități economice și sociale mici, redactarea corespondenței se mai face încă numai cu tocul cu peniță. O serie de măsuri luate în ultimii ani, cum sînt: importul și punerea în comerț a dactilotipelor; înființarea liceelor de specialitate și înmulțirea școlilor tehnice și profesionale (la care se predau și discipline ca dactilografia și corespondența); editarea unor manuale și cărți de corespondență, dactilografie, secretariat și mecanografie (minuirea mașinilor de calculat), tind să înlăture deficiențele și rămînerea în urmă în acest domeniu.

Socot totuși necesar ca elevii de la vîrsta de 13—14 ani, să învețe pe lîngă caligrafie și desen și dactilografia. În școlile tehnice și profesionale, precum și în liceele de orice fel, dactilografia, corespondența și mecanografia elementară să constituie obiecte de cultură generală. Numărul școlilor tehnice de stenodactilografie ar trebui mărit.

Se impune, de asemenea, înființarea unor școli de mecanici reparatori de mașini de scris și de calculat, care să pregătească specialiștii necesari cooperativelor meșteșugărești, care acum nu există în număr suficient. De pildă, într-un raion ca Vaslui, nu există atelier de reparat mașini de scris și de calculat. O cît de mică defecțiune a acestor mașini le scoate din uz pentru multă vreme, căci trebuie duse la reparat tocmai la Iași, ceea ce necesită cheltuieli suplimentare și timp pierdut.

Sergiu FLORIAN
profesor, Vaslui

CU O FLOARE NU SE FACE... PRIMĂVARĂ

LA SFÎRȘITUL ANULUI TRECUT două unități, respectiv Depozitul de laminate Pestișul Mare-Hunedoara și „Industria Sîrmei"-Cîmpia Turzii nu ne-au onorat unele comenzi. Din această cauză, am fost nevoiți să introducem alte produse în fabricație ceea ce a determinat, pe de o parte, unele neajunsuri în procesul de fabricație, iar pe de altă parte, să înregistrăm nerealizarea planului cu peste o sută mii lei. Această situație a dus și la imobilizarea unor stocuri de materiale. În prezent, avem în stoc 39 103 kg tablă de 1 mm care așteaptă oțelul de 40×5 pentru a putea intra în procesul de fabricație.

Cînd vor înțelege furnizorii să respecte prevederile din contracte, pentru a ne livra la timp și în cantitățile cerute comenzile de materiale? În această ordine de idei socotim că s-ar putea lua exemplu de la Baza de desfacere nr. 1-București care respectă termenele de livrare prevăzute în comenzile noastre. Dar, cu o floare nu se face... primăvară.

Ioan NEGRU
contabil șef
Întreprinderea de reparații — Alba Iulia

O SESIZARE JUSTĂ

ÎN ACTELE NORMATIVE de stabilirea prețurilor, se prevede și condiția de franco (franco-vagon stația de încărcare, franco-vagon stația de destinație, franco depozit etc.). Pentru produsele livrate în condiția franco-vagon stația de încărcare, urmează ca odată cu predarea lor către C.F.R. obligația furnizorului să înceteze. Care-i realitatea?

Regulamentul C.F.R. nu concordă în toate cazurile cu condiția de livrare din actul normativ, impunînd furnizorului să predea mărfurile francat (să suporte cheltuielile de transport pînă la destinație). Neconcordanța dintre actele normative de prețuri și tariful local de mărfuri are consecințe defavorabile pentru furnizor. În plus, acesta este obligat să îndeplinească și o serie de formalități (de înregistrare, facturare, evidență etc.), pentru urmărirea și lichidarea cheltuielilor de transport, în afară de imobilizările pe linie financiară.

O punere de acord a condiției de livrare din actul normativ și tariful local de mărfuri, ne-ar scuti de multe forme de evidență și dificultăți pentru recuperarea cheltuielilor efectuate în plus.

Ioan POPA
economist, I. L. L. Făgăraș

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

VALERIAN IANCU, U.M. 01191 T. — Conform prevederilor H.C.M. nr. 918/1960, absolvenții unei instituții de învățămînt superior cu examen de stat, proveniți din cîmpul muncii, au dreptul ca la reîncadrare să fie retribuiți de la început între limitele de salarii prevăzute pentru funcțiile ocupate (economist II, inginer II etc.). Pentru a ocupa funcția de economist I, este necesar un stagiu în funcții economice — pentru care se cere absolvirea învățămîntului superior economic — de cel puțin trei ani.

NIȚA VRÎNCEANU, Întreprinderea de exploatare a conductelor magistrale de gaz metan-Mediaș — Direcția circulației bănești din Banca Națională răspunde:

„Limita soldului de casă nu este destinată să servească pentru acoperirea unor cheltuieli de deplasare, ci pentru a se putea efectua unele cheltuieli mărunte și urgente în orele cînd banca este închisă. Pentru a veni în sprijinul organizațiilor socialiste și a evita deplasarea lor la bancă, numai pentru ridicarea sumelor necesare acestor cheltuieli, instrucțiunile Băncii Naționale prevăd posibilitatea ca limita de sold să fie stabilită pînă la nivelul cheltuielilor pe șase zile.

În ceea ce privește cheltuielile de deplasare, dat fiind regimul de reglementare la care sînt supuse, se ridică de la bancă pe măsura nevoilor efective în limita unor plafoane aprobate de organul tutelar, iar sumele obținute pot fi folosite atît în ziua primirii lor, cît și în ziua următoare, fără ca reținerea în casă să afecteze limita de sold.

Ținînd seama de modificările aprobate în ceea ce privește organizarea și conducerea întreprinderilor, Banca Națională studiază, în prezent, posibilitatea lărgirii competențelor acestora pentru folosirea numerarului, inclusiv prin modificarea instrucțiunilor actuale de lucru în sensul propunerii".

IULIAN POP, Gherla — Așa cum arătați și dv., pentru a ocupa funcția de contabil I este necesar să aveți un stagiu în funcții economice de cel puțin cinci ani. Perioada cît ați urmat cursurile învățămîntului superior economic (trei ani) nu se ia în calculul stagiului în funcții economice medii deoarece, în această perioadă nu ați prestat muncă salariată.

ILIE NISTOR, Fabrica de radiatoare și cabluri-Brașov — Interpretarea dată de dv. prevederilor H.C.M. nr. 1 324/1967 este greșită. Articolul 7 din această hotărîre, se referă exclusiv la posibilitatea acordării unor premii angajaților care, în condițiile prevăzute de hotărîrea sus-menționată, înlocuiesc salariații ce lipsesc din unitate mai mult de 30 de zile. Întrucît, așa cum arătați în scrisoarea dv., ați majorat fondul de premieri cu cota aferentă economiilor realizate în urma unor absențe mai mici de 30 de zile ale unor angajați, fără ca vre-o dispoziție normativă să permită o asemenea interpretare, sumele plătite în plus nu au justificare legală.

CONSTANTIN PAVEL, U.R.C.A.P. Oltenia — Un produs din fire plate de polipropilenă care să înlocuiască rafia, a fost fabricat de I.I.S. „Viitorul" din Oradea. Specialiștii au experimentat în vara anului 1967 noul produs la legatul viței de vie și al tomatelor la unele cooperative agricole din raionul Oradea, obținînd rezultate satisfăcătoare. În prezent produsul este în curs de omologare astfel că utilizarea se va extinde în cursul anului 1968, pentru a înlocui definitiv rafia de import.

FLORICA CĂLȚUN, contabil șef, I.S.C.M. orașul „Gh. Gheorghiu-Dej" — Propunerea dv. ca posturile de controlul circulației care ființează la intrările și ieșirile din oraș, să aibă în orice moment o evidență a necesităților de transport din localitatea respectivă, nu poate fi aplicată. Forul tutelar menționează că, lucrătorii respectivi, au primit unele sarcini deosebite pentru siguranța circulației și nu se mai pot ocupa și de această problemă care i-ar obliga să aibă prezență permanentă la postul fix de control.

CRISTIAN POPOVICI, Exploatarea minieră-Horăști — Pentru aplicarea dispozițiilor art. VII din H.C.M. nr. 1324/1967, este necesar să fie îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții: angajații lipsă care urmează să fie înlocuiți să absenteze mai mult de 30 de zile (în acest termen nu se include perioada concediului de odihnă), sarcinile de serviciu ale celor lipsă să fie preluate de alți angajați din același compartiment de muncă sau din aceeași unitate, pe baza aprobării scrise date de șeful compartimentului (secție, atelier, serviciu, birou etc.), în care se găsesc posturile respective.

La a doua întrebare vă răspundem următoarele: între 1 aprilie 1967 și 1 august 1967 salariul tarifar al absolventului școlii medii, inclusiv al celui care a absolvit și școala tehnică de comerț, de doi ani, în primul său an de activitate, era stabilit la 750 lei lunar. De la 1 august 1967 acest salariu a fost majorat la 800 lei lunar. Avînd studiile necesare, absolventul școlii tehnice de comerț de doi ani, poate ocupa funcții economice de nivelul II (statistician, planificator, contabil, merceolog II etc.). Perioada de stagiu în funcția de calculator nu se ia în calculul stagiului în funcții economice.

EMILIAN GHIȚULESCU, București — Perioada în care ați lucrat ca funcționar la serviciul aprovizionare-desfacere, șef magazie, gestionar și achizitor principal, nu se ia în calculul stagiului necesar pentru ocuparea funcției de merceolog I. Acestea sînt considerate ca funcții care se îndeplinesc de către personalul administrativ. Prin excepție, pentru absolvenții învățămîntului mediu, se prevede posibilitatea unor funcții economice de nivelul II (merceolog II, contabil II, statistician II etc.), numai dacă au îndeplinit în prealabil un stagiu de cel puțin doi ani în funcții de calculatori, facturiști, achizitori, gestionari etc.

VIAȚA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE

ÎN CĂUTAREA UNUI... CEAI

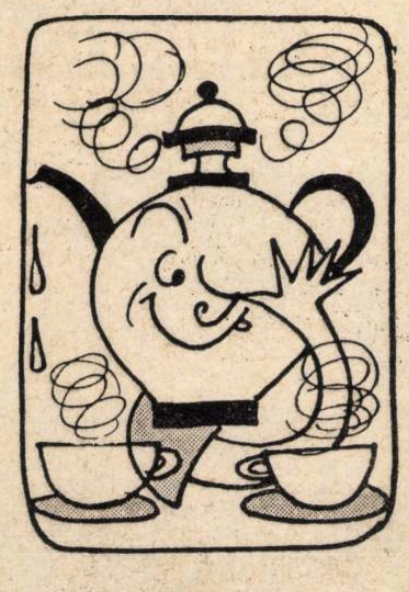

UN TURIST m-a rugat zilele trecute să-i tălmăcesc cuvintele „Centru de răcoritoare". Mercurul din termometre coborîse atunci prin preajma cifrei de —20°. Omul a zîmbit cînd a luat cunoștință de conținutul cuvintelor pomenite.

— E o reclamă care poate atrage consumatori — a zis el. Și la noi un proprietar de restaurant a procedat oarecum la fel. El a publicat anunțuri prin care aducea la cunoștința consumatorilor că în localul său se asigură un serviciu care reușește să enerveze și pe cel mai calm client. Supa e sleită, paharele sînt murdare, vinul e cald, cafeaua e rece, pîinea e veche, iar apa minerală e sălcie. În plus, spunea anunțul, orice cereți nu se găsește. Încercați și o să vă convingeți! Și oamenii, din simplă curiozitate, au încercat. Și s-au convins, mulți dintre ei devenind clienți permanenți. Aceasta, datorită faptului că la localul cu pricina se asigura — în ciuda celor anunțate prin publicitate — un serviciu excelent.

Interlocutorul nostru credea că și titulatura centrelor de răcoritoare e un gen de reclamă de felul celei amintite. Confuzia este evidentă pentru noi cei ce solicităm serviciile acestor unități comerciale. Căci, dacă vara la aceste chioșcuri se pun în vînzare — contrar celor scrise pe firmă — și băuturi calde (încălzite la soare, bineînțeles), apoi iarna se desfac numai băuturi reci, chiar foarte reci.

În fața acestei situații, pe care o socotim anticomercială, ne întrebăm: de ce în perioada octombrie—aprilie nu s-ar servi la aceste centre băuturi calde, urmînd ca cele reci să fie păstrate pentru perioada mai-septembrie? E oare atît de greu ca aceste unități (unele dintre ele măcar) să fie înzestrate cu un ceainic și un reșou la care să se poată prepara un ceai?

Că problema nu ridică „probleme de nerezolvat" ne-o dovedește situația din sectorul de alimentație publică, unde, în majoritatea unităților, se servesc în această perioadă și băuturi calde, însă numai alcoolice. Am întîlnit chiar și o unitate de răcoritoare (cea de pe str. Cosmonauților), la care se servesc băuturi calde: vin fiert și țuică fiartă. Dar, la această unitate, ca și la celelalte, nu se prepară ceai. De altfel și unele unități care au în profilul lor și acest sortiment, nu se preocupă să-l realizeze. Bunăoară, la cofetăria din Piața Kogălniceanu există pe afișier instrucțiuni care prevăd „metodologia" de calcul al prețului de vînzare a ceaiului și de decontare a materiei prime necesare pentru prepararea acestei băuturi. Există, precum se vede, instrucțiuni, dar nici la această unitate nu se prepară ceai. Nici la „Cafe-bar-Tosca" (unitate care se află în preajma unor instituții de învățămînt superior — fapt pentru care ceaiul ar putea să aibă căutare) nu se servește decît cafea. La altă unitate de acest fel, cea din Piața Romană, am întîlnit o altă situație. Aici, pe o listă specială, ceaiul se află la loc de... cinste. Și într-un sortiment variat: ceai rusesc, ceai cu lămîie, ceai de mentă, ceai de cozi de cireșe, ceai din flori de tei. Cînd am solicitat însă un ceai de mentă, vînzătoarea s-a schimbat la față. Am avut impresia (mai bine-zis dînsa a avut-o) că am cerut un biftec de... dinozaur.

— Ceai de mentă! Să vedem, dar cred că n-avem...

S-a dus, s-a sfătuit cu celelalte ospătărițe, a sesizat conducerea unității, s-au făcut cercetări și s-a descoperit că există niște frunze de mentă, dar care, datorită modului în care au fost păstrate, nu mai sînt bune de nimic.

Un cetățean, care a urmărit cu interes discuția despre ceaiul de mentă, ne-a șoptit: „De vreme ce o sută de grame de coniac „Martel" se vinde aici cu 60 lei, iar un ceai de mentă cu 40 de bani, e clar că ceaiul e „ruda săracă" în această unitate, ca și în multe altele. Ca atare, ceaiul nu este oferit nici atunci cînd este solicitat. Ce să mai vorbim de necesitatea unei reclame care să-l recomande ca o băutură ieftină cu efecte pozitive pentru organism?"

Dar problema desfacerii unor produse calde în sezonul rece nu se reduce numai la ceai. Iată ce păreri au unii dintre cititorii noștri:

● De ce în marea majoritate a unităților care desfac produse lactate la pahar nu există și lapte cald?

● De ce în unele chioșcuri nu se vînd și crenvurști calzi? Tonetele de pe stradă la care se desfac produse de panificație nu ar putea fi dotate și cu instalațiile necesare pentru desfacerea crenvurștilor, a plăcintelor cu brînză și cu carne și a altor produse calde?

● De ce nu există în orașele noastre și cîte o ceainărie cu toate sortimentele de ceai, complimentate cu unele produse adecvate?

Sesizări, propuneri, sugestii sînt mai multe. Comerțul, care în ultima vreme a dobîndit unele succese în diversificare și o mai bună aprovizionare, ar trebui să le rețină și să influențeze mai hotărît marea masă a lucrătorilor din acest sector în aplicarea ideilor valoroase.

D. TĂRNĂUCEANU

ÎN DEZBATERE: PROPUNERILE PRIVIND ORGANIZAREA JUDEȚELOR ȘI MUNICIPIILOR

JUDEȚUL — FACTOR IMPORTANT ÎN DEZVOLTAREA RAȚIONALĂ A ECONOMIEI

PROPUNERILE Comisiei centrale de partid și de stat cu privire la organizarea județelor și municipiilor reflectă aplicarea principiului potrivit căruia formele de organizare se perfecționează continuu și sînt menite să asigure punerea de acord a organizării administrativ-teritoriale cu schimbările intervenite în dezvoltarea economiei naționale, în repartizarea forțelor de producție pe teritoriul țării.

Împărțirea teritoriului țării în 35 de județe are în vedere stadiul actual și perspectivele de dezvoltare economică și social-culturală a diferitelor zone și localități. Din acest punct de vedere, **noua împărțire administrativ-teritorială asigură tuturor județelor un caracter omogen, care permite cunoașterea resurselor economice, de forță de muncă și a posibilităților de valorificare superioară a acestora.** Totodată, se creează posibilități pentru elaborarea unor analize și luarea unor măsuri valabile la scara întregului județ.

Astfel, în condiții mai bune ca pînă în prezent, se vor putea studia și lua măsuri corespunzătoare pentru dezvoltarea economică și social-culturală a unor județe ca Bistrița-Năsăud, Buzău, Vrancea, Alba și altele care în prezent fac parte din regiuni dezvoltate din punct de vedere economic.

Propunerile Comisiei centrale de partid și de stat **oferă condiții pentru îmbunătățirea participării organelor locale la elaborarea planurilor economice de perspectivă și la luarea măsurilor necesare pentru atragerea în circuitul economic a noi resurse materiale și umane, pentru folosirea eficientă a potențialului tuturor orașelor și comunelor.**

În același sens va acționa legătura directă care se creează, în cadrul noii reglementări, între organele județene și cele orășenești și comunale, ceea ce se va reflecta în elaborarea unor studii mai bine fundamentate la nivelul fiecărui județ.

Împărțirea teritoriului țării în județe, ca unități administrativ-teritoriale mai mici, va permite în același timp organelor centrale ca, în colaborare cu cele locale, să elaboreze analize, studii și propuneri de natură să accelereze ritmul de dezvoltare economică și social-culturală a județelor și orașelor rămase în urmă, asigurînd reducerea decalajului într-o perioadă relativ scurtă.

Organele județene vor putea aduce o contribuție importantă la îmbunătățirea studiilor elaborate pînă în prezent cu privire la dezvoltarea economiei naționale în profil teritorial în perioada 1971—1975 și pînă în 1980.

Așa cum se arată în propunerile Comisiei centrale cu privire la organizarea județelor și municipiilor, **un rol important revine planificării fondurilor de investiții pe teritoriu.** „La repartizarea fondurilor de investiții în viitorul plan cincinal, precum și în perioada 1976—1980 se va acorda o atenție deosebită județelor mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic, asigurîndu-se repartizarea rațională a forțelor de producție pe întregul cuprins al patriei".

Aplicîndu-se indicațiile Congresului al IX-lea al P.C.R., prin investițiile prevăzute pentru perioada 1966—1970 se asigură dezvoltarea mai rapidă a economiei în unele județe ca: Buzău, Dolj, Ialomița, Iași, Suceava, Olt și altele.

Reducerea în continuare a decalajului privind nivelul de dezvoltare industrială pe întregul teritoriu al țării necesită studierea cu atenție a condițiilor economice favorabile pentru amplasarea unor obiective industriale și în alte județe care din acest punct de vedere prezintă rămîneri în urmă cum ar fi: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Vaslui, Vrancea.

Documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român au scos în evidență necesitatea dezvoltării tuturor orașelor de pe teritoriul țării. În anii de economie planificată și mai ales în cadrul măsurilor luate la elaborarea planului cincinal pe perioada 1966—1970 s-au creat condiții pentru ridicarea economică a unui mare număr de orașe.

Analiza dezvoltării economiei naționale în profil teritorial scoate în evidență, în același timp, faptul că o serie de orașe de mărime mijlocie, respectiv cu peste 20 mii locuitori, foste capitale de județe sau tradiționale centre economice ca, spre exemplu: Bîrlad, Călărași, Rîmnicu Sărat, Giurgiu, Tecuci, Dej, Caracal etc. s-au dezvoltat sub posibilitățile reale de care dispuneau. De asemenea, în timp ce în orașele Iași, Timișoara, Oradea s-au construit numeroase obiective industriale, celelalte orașe din regiunile respective ca, spre exemplu: Huși, Pașcani, Lipova, Oravița, Beiuș, Salonta, cu toate rezultatele pozitive obținute în ultimii ani și îndeosebi în actualul cincinal, se găsesc încă la un nivel nesatisfăcător de dezvoltare.

Propunerile privind noua organizare administrativ-teritorială fac parte din ansamblul măsurilor referitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. **Ele asigură creșterea rolului consiliilor populare județene, orășenești și comunale în rezolvarea operativă a problemelor legate de dezvoltarea economică, socială și edilitar-gospodărească de pe teritoriile respective.**

Județele fiind unica treaptă intermediară administrativ-teritorială, se elimină unele paralelisme existente și se asigură creșterea competențelor și răspunderilor organelor locale, creîndu-se condiții pentru sporirea operativității în rezolvarea problemelor.

Sfaturile populare au acumulat o experiență bogată în conducerea și gospodărirea unităților economice și edilitar-gospodărești, care va trebui pe deplin valorificată în noua organizare administrativ-teritorială.

Lărgirea autonomiei consiliilor populare județene, orășenești și comunale în conducerea și coordonarea vieții economice și social-culturale locale, organizarea unităților locale pe principiul gestiunii economice, vor permite dezvoltarea inițiativei privind utilizarea mai judicioasă a resurselor, atragerea în mai mare măsură a cetățenilor la rezolvarea problemelor obștești, la dezvoltarea activităților economice și edilitar-gospodărești.

Consiliile populare locale vor putea aduce o contribuție mai mare la elaborarea planurilor economice anuale și de perspectivă, mai ales în ce privește dezvoltarea activităților economice locale. Industria locală, de exemplu, va avea un cadru corespunzător pentru a contribui într-o măsură sensibil sporită la utilizarea mai judicioasă a resurselor materiale și a forțelor de muncă, la creșterea nivelului de deservire a populației.

Cunoscînd în fiecare etapă cele mai importante probleme locale ale activității economice curente și de perspectivă, studiind situația concretă din fiecare localitate, organele locale vor putea cu mai multă competență să avizeze propunerile privind amplasarea noilor obiective.

De asemenea, vor putea lua măsurile necesare pentru crearea condițiilor legate de asigurarea cu lucrări edilitar-gospodărești, lărgirea rețelei de unități industriale și social-culturale și de gospodărie comunală pentru deservirea populației.

Aplicarea propunerilor privind organizarea județelor și a municipiilor — parte componentă a măsurilor luate pentru îmbunătățirea conducerii și planificării economiei naționale — va contribui la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a dezvoltării economiei naționale pe întregul teritoriu, la atragerea maselor largi de oameni ai muncii la elaborarea și îndeplinirea planurilor anuale și de perspectivă.

S. FERARU
director adjunct în C.S.P.

O CONTRIBUȚIE LA ELIMINAREA PARALELISMELOR

AM ANALIZAT cu profund interes propunerile Comisiei Centrale de partid și de stat, pentru organizarea județelor și a municipiilor în țara noastră. Ele sînt în interdependență cu întregul ansamblu de măsuri — elaborate de partid — privind continua perfecționare a conducerii și planificării întregii noastre economii. Propunerile supuse dezbaterii opiniei publice, bazate pe ample și aprofundate studii, efectuate de către specialiști din diferite domenii de activitate, asigură eliminarea unor paralelisme în activitatea economică, rezolvarea eficientă și cu o mai mare promptitudine a sarcinilor ce revin diferitelor organe.

În cadrul regiunii Dobrogea, de îndrumarea cooperativelor de consum din comune se ocupau, în paralel, Uniunea regională și 7 uniuni raionale. Existența unor verigi intermediare — uniunile raionale — între cooperative și regiuni a creat o formularistică complicată și a îngreunat munca de îndrumare. Propunerile și măsurile ce vor fi luate, în spiritul principiilor stabilite de Conferința Națională a partidului, vor avea un efect pozitiv nemijlocit și asupra activității organizațiilor cooperatiste din regiunea Dobrogea.

Organizarea a două județe, Constanța și Tulcea, va duce la desființarea uniunilor raionale, pe de o parte, iar pe de altă parte, va constitui un cadru adecvat pentru creșterea inițiativei și întărirea economico-organizatorică a cooperativelor de consum. Existența a două întreprinderi comerciale cu ridicata cu sediul depozitelor în orașele Constanța și Tulcea, va contribui la îmbunătățirea aprovizionării cooperativelor de consum, înlesnind luarea în continuare a unor măsuri eficiente; legăturile directe cu cooperativele de consum se vor consolida, se va crea posibilitatea cunoașterii mai amănunțite a cererii de consum a populației din mediul rural.

Noul cadru organizatoric-administrativ propus, este mai favorabil pentru dezvoltarea întregii noastre societăți pe calea bunăstării și civilizației.

Gh. SEVCENCO
secretar al Comitetului executiv U.R.C.C. Dobrogea

PERSPECTIVE LARGI DE DEZVOLTARE VIITORULUI MUNICIPIU BRĂILA

BRĂILA, bătrînul port dunărean, pășește pragul celei de-a 600-a aniversări de la prima știre documentară cu privire la existența sa. Anii puterii populare au deschis orașului drum spre o dezvoltare continuă, spre o viață materială și spirituală tot mai bogată.

Față de cei 4000 de muncitori ciți avea orașul în 1936, astăzi peste 55 mii salariați din 84 unități economice se recomandă cu mîndrie oțelari, constructori navali, operatori chimiști, laminatori etc. Cele 4,5 miliarde lei — valoarea producției globale realizate în 1967 reprezintă o creștere de 10 ori față de anul 1950; peste 18% din acest volum este destinat exportului, multe produse ale industriei brăilene fiind cunoscute pe diferite meridiane ale globului.

S-au îmbunătățit condițiile de viață ale oamenilor. S-a extins rețeaua de apă și canalizare, s-a modernizat iluminatul public, s-au extins zonele verzi, s-au pavat și asfaltat străzi. Blocurile moderne, amplasate pe evantaiul străzilor largi, dau orașului un aspect innoit, oferind cetățenilor un plus de confort. Mii și mii de oameni au prestat aproape 7 300 000 de ore muncă patriotică în cadrul acțiunii de înfrumusețare și bună gospodărire a orașului. Recent orașul Brăila a primit mențiunea I pe țară în cadrul acestei acțiuni.

Locuitorii Brăilei au luat cunoștință cu satisfacție de propunerile Comisiei centrale de partid și de stat cu privire la organizarea județelor și municipiilor. Brăila, ca municipiu, avînd plan și buget propriu, plecînd de la o bază economică și social-culturală temeinic dezvoltată, va putea să accelereze procesul său de dezvoltare pe toate planurile.

Paralel cu dezvoltarea întreprinderilor existente și cu crearea altora noi, harta orașului se va schimba prin construcția de noi blocuri, școli, complexe comerciale, hoteluri, prin modernizări de străzi și, în general, prin îmbunătățirea serviciilor gospodărești și de deservire.

Atribuirea de largi competențe în conducerea treburilor obștești va conduce la perfecționarea activității organelor locale, va constitui un factor mobilizator pentru antrenarea și mai largă a cetățenilor la înflorirea continuă a orașului.

Ioan Gh. PĂUN
președintele Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului regional Brăila

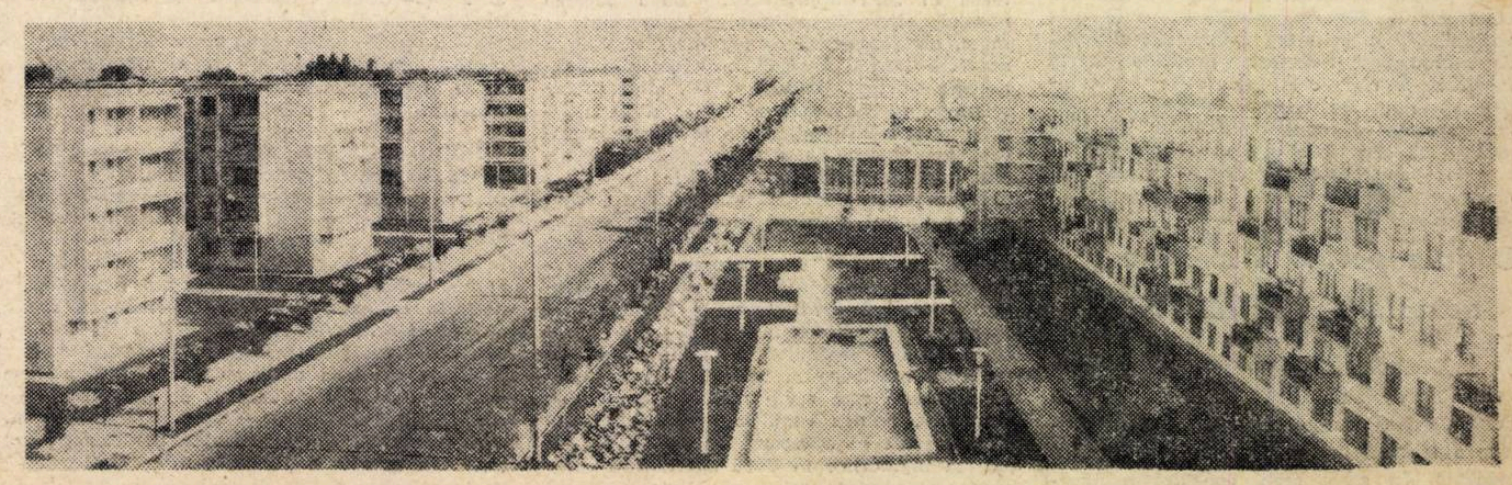

Cartier de noi blocuri în orașul Brăila

PUNCTE DE VEDERE

ÎMBUNĂTĂȚIRI NECESARE ÎN FINANȚAREA TEHNICII

MODUL DE CONSTITUIRE, planificare și utilizare a fondurilor pentru finanțarea tehnicii noi a fost îmbunătățit sensibil în ultimii ani. Ca urmare, a crescut preocuparea întreprinderilor în acest domeniu. Dar sistemul acesta îmbunătățit necesită în continuare... îmbunătățiri. Aceasta, deoarece într-o serie de cazuri el nu asigură o corelare corespunzătoare între planul de finanțare și cel de valorificare a obiectivelor (terminate și omologate sau sistate și casate). Această insuficientă corelare se manifestă **în existența unor însemnate imobilizări de fonduri în stocuri de producție neterminată.**

Pentru exemplificare, ne vom referi la situația Uzinei de pompe din București. În perioada 1 ianuarie 1964 — 31 octombrie 1967, indicatorii care caracterizează acest domeniu au evoluat conform datelor din tabel (în mii lei) :

	1964	1965	1966	1 ian.— 31.X.1967
1. Suma fondurilor constituite pentru tehnica nouă, incluse în cheltuielile de producție	2 354	2 461	2 646	2 229
2. Suma fondurilor alocate prin redistribuire (finanțare)	2 978	3 097	3 602	2 599
3. Valoarea obiectivelor de tehnică nouă soluționate	913	127	1 188	832
4. Soldul producției de bază neterminată la finele perioadei	7 343	7 795	11 207	16 282
5. Soldul producției neterminate în obiectivele de tehnică nouă înscris în soldul producției de bază neterminată	1 631	4 283	6 199	7 539
6. Soldul finanțării tehnicii noi la finele perioadei	1 687	4 854	7 258	8 986

Așa cum arată datele, imobilizările de fonduri au ajuns să fie de trei ori mai mari decît volumul finanțării primite în anul trecut.

Acordarea automată a fondurilor alocate prin redistribuire, precum și depășirea permanentă a soldului producției neterminate de tehnică nouă de către volumul finanțării constituie o importantă sursă de finanțare a deficiențelor interne din întreprindere. Pe această cale se finanțează diferite stocuri supranormative, afectîndu-se parțial volumul elementelor materiale ale garanției creditelor bancare, calculul integrității mijloacelor circulante etc. Nefiind separate de contul de decontare, sumele primite de la forul coordonator pot fi folosite pentru rambursări de credite bancare și lichidări de obligații scadente și viitoare privind activitatea de bază. Diferența între volumul finanțării și soldul producției neterminate de tehnică nouă este omisă din calculul pasivelor stabile și implicit din calculul de acoperire a normativelor mijloacelor circulante. Uneori pentru obiectivele de tehnica nouă se constituie chiar normativ separat, aprobat prin planul financiar. Deși nu este acoperit pe seama finanțării de la buget, după părerea noastră, existența lui în condițiile unui surplus de finanțare și a primirii anticipate de sume apare ca nejustificată.

● *Majorarea fictivă a producției marfă*

SURSA FINANȚĂRII obiectivelor de tehnică nouă sînt cheltuielile generale ale întreprinderilor. Sumele destinate acestei finanțări sînt cuprinse în prețul de cost al producției-marfă planificată și efectiv fabricată, pe măsura constituirii fondului. Ca atare, obiectivele de tehnică nouă sînt de fapt expresia materială a unor cheltuieli raportate anterior ca producție-marfă. Pentru acest motiv, obiectivele de tehnică nouă valorificate, reținute, casate sau sistate **sînt injust socotite din nou producție-marfă.** În fapt, uzinele în cauză își majorează în mod fictiv volumul unor indicatori care caracterizează activitatea lor : producția globală, producția-marfă, producția-marfă vîndută și încasată, stocul de produse finite și de semifabricate etc.

Întrucît valoarea producției-marfă a obiectivelor de tehnică nouă este egală cu cheltuielile efectiv realizate, iar metodologia actuală de planificare omite această distincție obiectivă, apare o „supapă" legală prin care se reglează unul din cei mai importanți indicatori economico-financiari, cheltuieli la 1000 lei producție-marfă : cînd din producția de bază sînt obținute economii însemnate, întreprinderile raportează un număr mai mare de obiective de tehnică nouă finanțate și îndeosebi cele cu valori mari, chiar dacă acestea nu implinesc condițiile producției-marfă, și invers. Primul aspect este mai frecvent la întreprinderile cu producție nenominalizată prin planul de stat, la care indicatorul cheltuieli la 1000 lei producție-marfă este variabil, fiind în mare măsură condiționat de schimbarea structurii producției-marfă fabricată față de cea planificată. Consecințele pozitive ale acestei variabilități sînt anihilate de volumul obiectivelor de tehnică nouă finanțate pe care întreprinderile le declară după nevoie producție-marfă.

● *Cum pot fi eliminate actualele neajunsuri?*

CHIAR ȘI NUMAI ASPECTELE relevate sînt de natură să demonstreze că perfecționarea actualului sistem de finanțare a tehnicii noi se impune ca o cerință evidentă. În acest scop, considerăm necesar **ca gestiunea sumelor primite de unități pentru finanțarea tehnicii noi să fie separată de restul gestiunii acestora.** În acest fel, întreprinderile nu-și vor mai putea „îmbunătăți" situația economico-financiară cu ajutorul acestor valori. **De asemenea, excluderea obiectivelor de tehnică nouă finanțate din producția-marfă, ca și din volumul celorlalți indicatori, ar fi o măsură pe deplin justificată.**

Paralel cu urmărirea modului cum sînt cheltuite sumele destinate finanțării tehnicii noi, **este necesară simplificarea operațiunilor, și implicit a formalităților, ocazionate de valorificarea (reținerea sau casarea) obiectivelor de tehnică nouă. În acest sens, propunem că în acțiunea de valorificare să intervină direct numai părțile interesate, respectiv unitățile producătoare și cele beneficiare. Îmbunătățirea componenței comisiilor de omologare este o altă necesitate practică.**

Separarea gestiunii fondurilor pentru tehnică nouă impune perfecționarea corespunzătoare a metodologiei de planificare, precum și a sistemului informațional respectiv. Pe această linie, considerăm oportun că **planul pentru tehnică nouă să țină seama în mai mare măsură de potențialul uman și tehnic de care dispun întreprinderile, astfel incît sumele afectate dezvoltării tehnicii să nu stea timp îndelungat imobilizate.** Pe de altă parte, urmărirea atentă a modului cum se cheltuiesc fondurile și a rezultatelor care se obțin vor fi de natură să contribuie la obținerea unei eficiențe economice cît mai mari.

Vasile N. DUMITRIU
economist principal, Uzina de pompe-București

LA ÎNCEPUT DE DRUM

Din lista șantierelor deschise în ultima săptămînă, spicuim :

● **Pe traseul Băilești — Tismana — Corlați,** traversînd Oltenia, s-au efectuat **primele lucrări la o nouă linie electrică de înaltă tensiune.**

CONSTRUCTORII PREDAU ȘTAFETA

Din lista șantierelor care au finalizat, în ultima săptămînă, importante obiective industriale se reliefează :

● **Fabrica de oxigen a Combinatului siderurgic Galați,** 85 000 de mc pe oră este capacitatea acestui obiectiv auxiliar al siderurgiștilor.

● **Instalația complexă de zincare a țevilor de la uzina metalurgică din Iași.** Veritabilă uzină, instalația va produce pe an 25 000 de t de țeavă zincată.

● **Țesătoria fabricii textile „Oltul" din Sf. Gheorghe.** Dotată cu utilaje de fabricație românească, țesătoria este proiectată pentru o producție anuală de 3 milioane de mp de țesături.

DRUMURI

Extinderea și modernizarea transporturilor, în pas cu cerințele actuale, își găsesc concretizarea în numeroase fapte. Dintre acestea, menționăm :

● **Începerea lucrărilor de sistematizare a stației C.F.R. București Nord** în vederea apropiatei încheieri a electrificării căii ferate Brașov—București.

● **Cel mai înalt viaduct din țară** se construiește în zona complexului hidrotehnic Paltinu—Valea Doftanei. Viaductul, lung de 180 de m, are înălțimea de 62 de m.

CONSFĂTUIRI

● **La Cluj** s-a desfășurat **consfătuirea pe țară a legumicultorilor.** Reliefarea experienței pozitive în acest domeniu a fost însoțită de trasarea direcțiilor viitoare de dezvoltare a legumiculturii.

● **La Deva,** specialiști ai reprezentanților din întreaga țară ale uzinei „Electronica" s-au întîlnit cu delegați ai comerțului și cumpărătorilor. Tema consfătuirii : **îmbunătățirea calității aparatelor de radio și televizoarelor.**

Perfecționarea învățămîntului

PENTRU INDUSTRIA MINIERĂ — INGINERI CU PROFIL LARG

REALIZAREA SARCINILOR curente și de perspectivă ale industriei noastre miniere impune existența unui aparat ingineresc cu o pregătire corespunzătoare, care să facă față cu succes exigențelor tot mai mari ale tehnicii. Aceasta ridică pretenții noi și în fața învățămîntului minier. La noi în țară, cadrele de ingineri provin de pe băncile Institutului de mine din Petroșeni. Îmbunătățirea procesului de învățămînt și la acest institut, introducerea unor procedee mai eficiente de pregătire a viitorilor ingineri, prin regruparea specialităților conform specificului mineritului din țara noastră, precum și prin restructurarea documentației școlare aferente va permite formarea unor specialiști cu profil larg, utili deopotrivă sarcinilor de producție, cît și celor de concepție.

ACTIVITATEA direct productivă a relevat necesitatea pregătirii unui inginer minier, care să efectueze cu competență și operativitate lucrări complexe cu profil aparent diferit, dar care fac parte integrantă din procesul general de extracție și preparare. În momentul de față în cadrul Institutului de mine din Petroșeni se pregătesc ingineri în specialitățile : „exploatări miniere", „electromecanică minieră", „topografie minieră", „prepararea cărbunilor și minereurilor". O asemenea pregătire limitează în mod nejustificat, după părerea noastră, sfera de acțiune a inginerului de mine, obligîndu-l să se rezume numai la o anumită latură îngustă, a procesului tehnologic existent. În unele țări, mari prelucrătoare de substanțe minerale utile, inginerii pentru instalațiile de preparare minieră se pregătesc în secții organizate în ultimii ani de studii la facultățile de chimie industrială, iar inginerii minieri sînt pregătiți în timpul școlarizării și pentru executarea lucrărilor de topografie specifică, care este strîns legată de tehnologia procesului de extracție propriu-zis. Specialitatea topografie minieră predîndu-se la noi la toate facultățile de mine, într-o proporție apreciabilă, dă posibilitatea inginerului de mine să efectueze la un nivel corespunzător lucrările care revin acestui domeniu de activitate. Pentru condițiile mineritului din țara noastră se apreciază ca necesară pregătirea inginerilor în două specialități complexe și anume : **mine** și **electromecanică minieră.**

Specialitatea **mine,** urmează să înlocuiască pe cea denumită astăzi **exploatări miniere.** Noua specialitate va fi însă mai complexă din punct de vedere al conținutului învățămîntului ; ea trebuie să asigure viitorului inginer minier cunoștințe cu privire la procesul de exploatare propriu-zis, la lucrările de topografie cît și asupra procesului tehnologic din instalațiile de preparare. În institut, studentul să fie format temeinic, în special în domeniul procesului de extracție, iar după terminarea școlarizării să fie specializat în activitatea direct productivă pentru executarea lucrărilor de topografie minieră și de preparare, pe baza cunoștințelor teoretice dobîndite în prealabil. De altfel, considerăm necesar să precizăm că, în stadiul actual de dezvoltare a industriei miniere, și aceasta reprezintă o tendință pe plan mondial, activitatea inginerului minier este strîns legată de activitatea din instalațiile de preparare.

În mod corespunzător, celui de-al doilea specialist cu profil larg, inginerului electromecanic de mine, urmează să i se asigure o pregătire multilaterală, avîndu-se în vedere că mecanizarea și automatizarea lucrărilor în minerit fac obiectul modernizării în perspectivă a unităților productive de acest gen. Inginerul electromecanic de mine nu trebuie să fie numai un specialist pentru exploatarea și întreținerea utilajului și a agregatelor miniere, ci și **constructor al acestora.** Din acest considerent pregătirea lui profesională presupune lărgirea cunoștințelor cu discipline și lucrări privitoare la proiectarea și construcția mașinilor miniere.

DOCUMENTAȚIA ȘCOLARĂ, planurile de învățămînt și programele analitice aferente, trebuie să realizeze o concordanță optimă între teorie și practică, dar în același timp să promoveze o strînsă legătură între problemele teoretice, cu cele din specificul practicii industriei miniere din țara noastră. În acest mod va fi posibil să se asigure o orientare realistă în privința formării personalului tehnic cu pregătire superioară care să rezolve cu competență problemele cele mai actuale și de perspectivă din industria minieră.

În planurile de învățămînt pentru specialitatea „mine" o pondere corespunzătoare va trebui să o dețină disciplinele de cultură tehnică generală (electrotehnică, mecanică, chimie) care asigură studenților un profil larg de cunoștințe atît pentru procesul de extracție, cît și pentru cel din instalațiile de preparare. De asemenea, la specialitatea „electromecanică minieră" în planurile de învățămînt ar trebui prevăzute discipline privind proiectarea și tehnologia construcțiilor de mașini, precum și o pondere mai mare a elementelor de automatizare.

În ceea ce privește alte discipline de cultură generală, care au scopul să întregească formația intelectuală a viitoarelor cadre de specialitate, propunem ca acestea să fie întrunite într-o grupă de discipline facultative, din care enumerăm : matematici speciale ; metode moderne de calcul (programarea dinamică, teoria grafelor) ; psihologia muncii.

În aceeași măsură se impune modernizarea învățămîntului postuniversitar. În acest domeniu apare în continuare necesară restructurarea planurilor de învățămînt, în sensul unei mai juste proporționări între disciplinele de cultură tehnică de specialitate (pentru reactualizarea cunoștințelor celor mai moderne din domeniul mineritului) și disciplinele cu caracter economic.

Pregătirea complexă, multilaterală, va oferi posibilitatea celor două categorii de specialiști să execute în condiții optime atît lucrările de coordonare a procesului efectiv de extracție, cît și lucrările de concepție care în viitorul apropiat vor deține o pondere apreciabilă în activitatea lor curentă.

Utilizarea cît mai rațională a timpului de lucru de care dispun inginerii cu profil minier, și implicit, munca de concepție sînt condiționate de formarea unor **cadre tehnice intermediare,** care prin pregătirea lor profesională să ofere posibilitatea degrevării inginerilor de sarcinile curente de producție, în favoarea muncii de concepție. Amintim că în cadrul industriei miniere a existat în trecutul nu prea îndepărtat chiar o tradiție în pregătirea unor asemenea cadre, formate de școlile de subingineri de la Baia Mare, Brad și Petroșeni.

ing. GH. VASILE
director, Direcția de învățămînt

I. TEICH
Ministerul Minelor

MODERNIZAREA COMERȚULUI CU MOBILĂ — ÎN PAS CU RITMUL DESFACERII !

COMERȚUL DE MOBILĂ prezintă unele particularități (volum mare; suprafețe întinse de expunere; ușor deteriorabile la manipulări repetate sau necorespunzătoare etc.), care, dacă nu sînt luate în considerare, pot scădea eficiența economică a activității organizațiilor comerciale de specialitate și, în unele cazuri, pot provoca neajunsuri cumpărătorilor. De aceea, specialiștii în comerțul de mobilă sînt preocupați de găsirea unor noi soluții, care, pe lîngă îmbunătățirea desfacerii, să conducă și la scăderea cheltuielilor de circulație.

Unele din soluțiile găsite au fost experimentate, altele sînt concretizate numai pe hîrtie, iar cele mai multe, urmează a fi... descoperite.

În ancheta de față ne-am propus să analizăm cîteva din problemele comerțului cu mobilă.

● Ce indică sistemul „clasic ?"

ÎN PREZENT, în comerțul de mobilă predomină sistemul de desfacere întîlnit în toate sectoarele comerciale cu amănuntul : expunerea mărfurilor, urmată de vînzare din magazin. Dacă în toate celelalte sectoare acest sistem dă rezultate bune, în comerțul de mobilă prezintă unele inconveniente, care nu pot fi trecute cu vederea :

● Datorită suprafețelor relativ mici de expunere de care dispun majoritatea magazinelor (ce nu trec de cîteva zeci de m.p.) nu se poate etala decît un număr redus de tipuri de mobilă ; acest fapt frînează posibilitatea cumpărătorilor de a-și crea o imagine completă asupra gamei sortimentale, în funcție de care să-și formuleze preferințele, limitîndu-se astfel la cele 3—4 modele expuse.

● Transportarea de la magazin a mobilei cumpărate este dificilă, ținînd seama că asemenea magazine, de regulă, sînt plasate pe artere centrale, aglomerate.

● Cheltuielile de circulație sînt mari, determinate de duble transporturi și manipulări (la depozite, de aici la magazine) și de un personal numeros la fiecare magazin în parte. Astfel, trei magazine de mobilă din București, la o vînzare în 1967 de 82.000.000 lei au avut cheltuieli de circulație de 6.182.000 lei, ceea ce indică un nivel de cheltuieli de 7,35% (față de 4,1% pe total comerț), și o rentabilitate de numai 2,18%.

„Ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor de circulație — **ne relata tov. C. NEDELCU, șeful serviciului mobilă din M.C.I.** — o reprezintă transportul. De aceea, organizațiile comerciale de specialitate au căutat soluții noi, printre care se numără și vînzarea cu livrare direct de la producător". Pe această linie, rezultate bune au obținut O.C.L. Mobila București, Cluj, Tg. Mureș și altele.

Vînzarea s-a efectuat după sistemul clasic.

Luînd cunoștință de o asemenea rentabilitate, în mod firesc se naște următoarea întrebare : servirea cumpărătorilor s-a îmbunătățit în aceeași proporție ?

Din păcate, răspunsul nu este pozitiv. Din relatările mai multor interlocutori, rezultă că atît în București, cît și în alte orașe, cumpărătorii aleargă ore în șir (ca să nu spunem zile) pe la diverse întreprinderi producătoare de mobilă pentru a-și transporta acasă ceea ce au plătit magazinului cu zile în urmă.

Evident, această situație se impune a fi remediată. Printre soluțiile ce se preconizează se numără și următoarele :

● organizarea de către unitățile comerciale a transportului mobilei (cu mijloace proprii sau închiriate) la domiciliul cumpărătorilor, desigur cu plata tarifelor oficiale ;

● efectuarea acestor transporturi de către întreprinderea producătoare, ipoteză în care ar urma să beneficieze, pe lîngă încasarea tarifelor de transport, și de o parte din rabatul comercial, potrivit serviciilor suplimentare efectuate în contul organizațiilor comerciale.

● Noi formule

DESIGUR, vînzarea cu livrarea de la producător nu poate fi extinsă în toate cazurile. În prezent o mare cantitate de mobilă este aprovizionată de la producători situați la sute de km. De aceea, perfecționarea continuă a sistemului de comercializare a mobilei impune căutarea de noi soluții.

„În condițiile Capitalei, — ne relata tov. P. IONESCU, directorul O.C.L. „Mobila" — *soluția o vedem în construirea unui magazin central, „Casa mobilei", cu mai multe paliere și a unui depozit modern, adecvat comerțului de mobilă. În acest mod sistemul de vînzare se va modifica total. Magazinul central va fi folosit ca expoziție, unde cumpărătorii vor putea alege tipul de mobilă preferat, culoarea tapițeriei etc., care, după întocmirea formelor de plată, vor fi livrate la domiciliu, direct din depozit, în ziua și ora indicată de cumpărător. Pe lîngă o servire superioară, un asemenea magazin va duce și la ridicarea eficienței economice, prin evitarea tuturor cheltuielilor provocate în prezent de răspîndirea comerțului de mobilă în peste 30 de unități și de transportarea mobilei de la depozit la aceste magazine".*

Reluînd aceeași temă, mai mulți specialiști din Ministerul Economiei Forestiere și din Ministerul Comerțului Interior ne-au confirmat eficiența, sub toate aspectele, a soluției preconizate. Mai mult decît atît, ni s-a relatat că în planul de investiții pentru acest an și pentru anul următor sînt prevăzute mai multe depozite moderne, din care unul la București, în suprafață de 15 000 m.p. De asemenea, proiectul Magazinului Central este într-o fază avansată.

ANCHETA NOASTRĂ

Evident, soluția este salutară. Dar cu aceasta nu s-au epuizat posibilitățile de îmbunătățire a comerțului de mobilă în condițiile actuale și chiar în condițiile viitoarelor construcții. Calculele demonstrează că în prezent vînzarea pe m.p. de spațiu comercial afectat acestui sector este mai mică decît în alte sectoare. Astfel, bunăoară, în vreme ce în magazinele de mobilă nu se realizează decît o vînzare anuală în jur de 50 000 lei pe m.p., în magazinele de produse electrotehnice această vînzare trece de 70 000 lei. De aici concluzia : gama produselor comercializate prin magazinele de mobilă se impune a fi diversificată. Pe această linie, un început a fost făcut, prin înființarea în unele magazine de raioane pentru desfacerea de draperii, perdele, covoare. Evoluția ascendentă confirmă justețea acestei măsuri. Atît însă nu e suficient. În ce ne privește, considerăm că asemenea magazine trebuie să desfacă toate produsele legate de aranjarea unui apartament; pe lîngă mobilă, aici trebuie să se găsească de la șnur și cîrlige pentru galerii pînă la aparate de radio, televizoare, frigidere și mașini de gătit. Același spațiu de expunere permite aranjarea — într-un decor firesc — a aparatelor de radio și a televizoarelor, cînd este vorba de dormitoare sau sufragerii, și de frigidere și mașini de gătit, în cazul mobilei de bucătărie.

Avantajele sînt evidente și pentru cumpărători : ei se vor îndrepta spre acele unități unde vor găsi „totul sub același acoperiș", avînd, în același timp, posibilitatea să verifice cum se asortează cutare mobilă cu cutare tip de radio sau televizor.

O altă formă pentru intensificarea folosirii spațiilor comerciale o reprezintă dotarea magazinelor cu cataloage (măsură preconizată de altfel de M.C.I.), care să permită cumpărătorilor să ia cunoștință nu numai de tipurile restrînse de mobilă expusă, ci de tot ceea ce organizația comercială în cauză a contractat cu furnizorii, cunoscîndu-se zilnic stocurile din depozit și obligațiile contractuale asumate de furnizori, acest sistem ar putea fi combinat cu vînzarea anticipată, urmată de livrare la termene viitoare precis stabilite.

● Plimbarea oglinzilor

O CARENȚĂ în comerțul de mobilă, care nu și-a găsit rezolvarea pînă în prezent, este aceea a oglinzilor și în general a cristalurilor. Iată în ce constă problema : pentru finisarea unor anumite garnituri de mobilă, furnizorii se aprovizionează cu oglinzi și cristaluri de la producători din alte localități. Deci, aceste produse, extrem de fragile, fac un prim drum, desigur cu înregistrarea primelor perisabilități. Aici, adică la fabricile de mobilă, sînt montate la toalete, vitrine etc., după care sînt transportate, o dată cu mobila, la beneficiari. În consecință, alte perisabilități, alte cheltuieli. Din cauza condițiilor improprii de depozitare, în majoritatea cazurilor acele oglinzi care au avut șansa să scape neciobite își pierd calitățile inițiale (se pătează, își pierd luciul etc.).

Care ar fi soluția ? Toți interlocutorii noștri (directorul general al Direcției Generale de aprovizionare și desfacere din MEF, șeful serviciului mobilă din MCI, directorul OCL „Mobila" — București) au fost de acord că cea mai simplă cale ar fi aprovizionarea directă a magazinelor de mobilă cu oglinzi, și nu prin fabricile furnizoare de mobilă. Introducerea acestui sistem prezintă serioase avantaje și pentru cumpărători : același tip de mobilă poate fi dotat cu o oglindă (sau cristaluri) de o calitate sau alta, de un model sau altul, în funcție de preferințe.

Legat de „plimbarea oglinzilor" este necesar să mai ridicăm o problemă : transportul încrucișat de mobilă. „În condițiile în care întreprinderile noastre trebuie să realizeze o anumită productivitate — ne relata tov. G. Zamfirescu, directorul general al D.G.A.D.— M.E.F. — este necesară profilarea lor pe anumite tipuri. Or, pentru diversificarea sortimentelor din magazine acestea se aprovizionează de la mai multe fabrici".

Fără să contestăm necesitatea unei mari productivități prin profilarea întreprinderilor de mobilă cu două sau trei tipuri, considerăm totuși că pentru Capitală, unde se desface 22% din întregul fond de marfă destinat pieței, s-ar putea diversifica producția celor două întreprinderi — C.I.L.-Pipera și IPROFIL Tehnica lemnului — la 4—5 tipuri fiecare, ceea ce ar însemna o reducere a cheltuielilor de circulație cu multe milioane lei.

Pe această linie au fost formulate mai multe propuneri printre care și aceea de a se schimba condiția de livrare a mobilei din „franco furnizor" în „franco destinatar". În acest mod, furnizorii de mobilă ar fi interesați să-și polarizeze beneficiarii în imediata apropiere a locului de producție.

AȘADAR, în comerțul de mobilă sînt largi posibilități pentru perfecționarea sistemelor practicate. Pentru traducerea lor în fapt se impun măsuri hotărîte, care trebuie însă să vizeze cumulativ cele două obiective principale : îmbunătățirea servirii cumpărătorilor și ridicarea continuă a eficienței economice.

Al. DEȚEȘAN

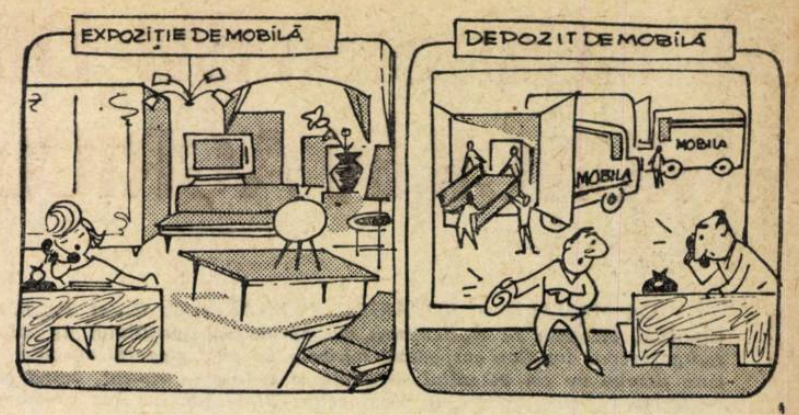

VISUL CUMPĂRĂTORULUI

Telefonista de la magazin : **— Alo, depozitul ? Trimiteți o garnitură „Solca" la adresa X. Cumpărătorul o așteaptă la ora 16,30.**

Gestionarul depozitului : **— Să trimitem și un arhitect pentru aranjament ?**

(Desene de Neagu Rădulescu)

● Cifrele confirmă

ANALIZÎND, în cadrul Organizației Comerciale „Mobila" — București, eficiența economică obținută în anul 1967 la cele trei magazine în care vînzarea se face cu livrarea direct de la producător, constatăm că cifrele contabile sînt deosebit de convingătoare. Pentru demonstrare, le redăm în comparație cu rezultatele obținute de alte trei magazine, unde

Elementele de comparare	trei magazine cu livrare de la producător	Trei unități cu vînzare din magazin
— vînzări în 1967	81.799.000	82.018.000
— cheltuieli de circulație	983.000	6.181.000
— nivel de cheltuieli	1,20	7,53
— beneficii nete	6.958.000	1.781.000
— rentabilitate	8,51	2,18

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

MAȘINEXPORT a livrat de curînd în Japonia 9 strunguri SN 400 și un strung Carusel SC-2500. De asemenea a exportat 200 mașini-unelte ca shapinguri, mașini de găurit, freze universale și ferăstraie alternative pentru firme din Turcia, Iran, Elveția și Olanda. Din contractul încheiat pentru exportul în R.D.G. a 80 bucăți mașini combinate pentru prelucrarea lemnului tip „ILIC-2", s-au livrat recent ultimele 25 bucăți.

TEHNOFORESTEXPORT a livrat la export cantități însemnate de mobilă: 844 vagoane în U.R.S.S., 31 vagoane în R. P. Polonă, 4 vagoane în R. P. Ungară, 26 vagoane în Anglia, 10 vagoane în S.U.A., 7 vagoane în Norvegia, 5 vagoane în Suedia, 4 vagoane în R.F.G. În afara altor garnituri de mobilă livrate în ultima vreme către firme din Austria, Elveția, Belgia, Franța, Olanda și Grecia, s-au mai livrat la export : articole de uz casnic în Anglia și R.F.G. ; articole sportive din lemn în Olanda și R.F.G. ; articole diverse din lemn în S.U.A., ambalaje din lemn în Spania, Franța și Grecia.

ROMTRANS. — Prin portul Constanța au fost livrate la export, printre alte mărfuri, 22 000 t fontă oțelărie cu destinația Japonia pe vasul românesc „Carpați" ; 3960 t ciment cu destinația Dahomey pe vasul românesc „Tîrgoviște" ; 2027 t carbid cu destinația Italia ; 11 536 mc cherestea cu destinația Italia și Algeria ; 2500 t zahăr cu destinația Izrael ; 3500 t sare cu destinația Grecia ; 3900 t ulei de floarea-soarelui cu destinația R.F.G. Din import — tot prin portul Constanța — au sosit : 2500 t celuloză cord din S.U.A. ; 12 560 t fosfați și 3100 t portocale din Izrael; 1000 t laminate din Spania și 2500 t caolină din Anglia. În portul Galați au sosit, pe vasul românesc „Victoria", 1000 t laminate din Franța.

Solicitați la magazinele din țară produsele

IIS „8 MAI"

MEDIAȘ

Un bogat sortiment de încălțăminte pentru femei

UN NOU SISTEM DE RETRIBUIRE A MUNCII ÎN AGRICULTURA DE STAT

CA URMARE A HOTĂRÎRII PLENAREI C. C. al P.C.R. din martie 1967, Consiliul Superior al Agriculturii, cu aprobarea Consiliului de Miniștri, a trecut la reorganizarea fostelor gospodării agricole în puternice întreprinderi agricole de stat, care dispun de un potențial — uman și tehnic — ridicat, avînd ca verigă de bază — ferma agricolă. Astfel, în locul celor 731 G.A.S. au fost organizate 343 întreprinderi agricole de stat, iar în locul celor cca. 7300 de brigăzi și secții, care au funcționat pînă în anul 1967, s-au înființat 2560 ferme agricole de producție. În același timp, strîns legat de reorganizare, au fost adoptate importante măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de planificare, finanțare, creditare, precum și de evidență în întreprinderile și fermele agricole de producție.

Evident, pe lîngă aceste măsuri, s-a impus și revederea elementelor sistemului de salarizare și premiere, care a fost în vigoare pînă la 31 decembrie 1967, urmînd ca prin înlăturarea deficiențelor existente, să fie ridicat gradul de cointeresare a muncitorilor agricoli din fermele de stat, cît și a personalului tehnic-administrativ.

În baza studiilor efectuate, a fost elaborat sistemul de salarizare și premiere, aprobat prin recenta Hotărîre a Consiliului de Miniștri (nr. 3237 din 30 decembrie 1967). Principiile instituite prin Hotărîre, asigură remunerarea lucrătorilor din acest important sector al economiei naționale corespunzător activității depuse și, în același timp, cointeresarea lor la ridicarea în continuare a eficienței economice a întreprinderilor agricole de stat. De asemenea, sistemul aprobat duce la creșterea competențelor șefilor de fermă și a conducătorilor de întreprinderi în domeniul cointeresării materiale a lucrătorilor din unitățile respective.

● Remunerarea muncitorilor, potrivit cu calificarea și aportul lor la locul de muncă

AȘA CUM PREVEDE HOTĂRÎREA, șeful de fermă încadrează muncitorii permanenți **pe categorii de salarizare**, în funcție de ponderea lucrărilor pe care le execută fiecare în timpul anului și de calificarea acestora, evident în cadrul fondului de salarii planificat anual pe unitate. Acest lucru este posibil ca urmare a faptului că sistemul de salarizare introdus prevede o singură rețea tarifară de salarizare — atît în sectorul producției vegetale cît și în cel al creșterii și îngrășării animalelor — care cuprinde gruparea tuturor lucrărilor agricole în 7 categorii ; în cadrul fiecărei categorii se pot acorda pînă la 3 trepte tarifare de salarizare, al căror nivel maxim este cu cca. 12% mai mare decît salariul de bază al categoriei respective, asigurîndu-se astfel posibilitatea diferențierii muncitorilor în cadrul aceleiași categorii, în funcție de experiență, aptitudini și contribuția fiecăruia în sectorul său de activitate.

Față de situația existentă, cînd conducătorul unității era obligat să respecte indicatoarele tarifare de calificare, încadrînd muncitorii din sectorul vegetal în categoria 1 sau 2, iar cei din sectorul de creștere și îngrășare a animalelor strict în categoria ce corespunde speciei de animale îngrijite, indiferent de calificarea și aptitudinile profesionale la locul de muncă, superioritatea acestui sistem este evidentă.

Muncitorii temporari sînt retribuiți cu salarii tarifare zilnice, corespunzător unui anumit volum de muncă și unor condiții de calitate cerute pentru fiecare lucrare în parte. În plus, s-a prevăzut posibilitatea ca în anumite situații excepționale, ținînd seama de specificul lucrărilor, de condițiile naturale în care se execută și de posibilitățile de recrutare a forței de muncă, aceste salarii să poată fi modificate de șeful fermei în plus sau în minus cu pînă la 50%, în limita fondului de salarii planificat anual.

Pentru mecanizatorii agricoli și muncitorii din atelierele de întreținere și reparație a tractoarelor și mașinilor agricole, care lucrează în regie, s-a aprobat tot o singură rețea tarifară de salarizare — față de două rețele existente anterior — care este identică cu cea din ramura construcții de mașini, nivel B, și la care, pentru fiecare din cele șase categorii, s-au prevăzut pînă la trei trepte tarifare de salarizare, al căror nivel maxim este cu cca. 15% mai mare decît salariul de bază al categoriei respective. Ca urmare, între muncitorii din atelierele mecanice ale întreprinderilor agricole de stat și cei din întreprinderile din industria construcțiilor de mașini, salariați după rețeaua B, nu mai există diferențieri de salarizare. Acest fapt va contribui la reducerea fluctuațiilor lucrătorilor mecanici din agricultură.

Pentru lucrările în cîmp sau la transporturi, muncitorii din sectorul mecanic — repartizați la aceste lucrări — vor fi salarizați cu tarife zilnice în funcție de complexitatea lucrărilor, care au fost grupate pe 4 categorii. Deosebit de importantă este și precizarea că în perioada de recoltare a cerealelor păioase, cînd mecanicii agricoli execută o muncă de mare intensitate, salariul tarifar zilnic, în cîmp, prevăzut pentru categoria I-a de lucrări, se va putea majora cu pînă la 50%, în cadrul fondului de salarii planificat.

Pe lîngă aceste reglementări, pentru cointeresarea muncitorilor permanenți în realizarea de economii la fondul de salarii și creșterea productivității muncii, șeful fermei sau șeful sectorului de deservire va putea folosi, pentru retribuirea suplimentară a acestora, pînă la 50% din economiile la fondul de salarii al muncitorilor permanenți, obținute prin reducerea numărului lor, cu condiția îndeplinirii sarcinilor noi ce le revin.

Ceilalți muncitori care lucrează în activități specifice altor ramuri ale economiei — transporturi, industrie alimentară, comerț etc. — se vor salariza în continuare potrivit elementelor de salarizare corespunzătoare ramurii din care fac parte activitățile respective.

În ceea ce privește forma de salarizare — în regie sau în acord — aceasta se stabilește direct de șeful fermei sau șeful sectorului de deservire, în funcție de lucrările ce le are de executat, în scopul creșterii productivității muncii.

● Cointeresarea aparatului tehnic-administrativ

SALARIZAREA personalului tehnic-administrativ se face în continuare pe principiul remunerării diferențiate pe funcții și grade de mărime a unităților. Limitele salariilor sînt majorate în medie cu cca. 10%, față de nivelul actual, ca urmare a includerii în salariul tarifar a unei cote echivalente din premiile ce se acordau pînă în acest an pentru criteriile de realizare a planului. Pentru funcțiile de conducere și alte funcții de execuție salariul tarifar se acordă în proporție de 85%. Diferența de 15% se achită la sfîrșitul anului, în raport cu gradul de îndeplinire a planului.

Sistemul de recalculare a salariului pentru depășirea producției — așa cum s-a practicat pînă în anul 1967 — a fost abrogat, deoarece potrivit noilor reglementări depășirea planului de producție se stimulează prin sistemul premial.

Încadrarea personalului se face pe baza nomenclatorului specific aprobat prin hotărîre, care cuprinde noile salarii tarifare, precum și condițiile de studii și stagiu.

Sporurile și indemnizațiile la salariile tarifare, ce se plătesc în prezent pentru condiții grele de muncă, izolate etc., se mențin și în continuare.

Reorganizarea gospodăriilor agricole de stat pe principiul fermelor și întreprinderilor a determinat o comasare a fostelor gospodării agricole de stat, ceea ce va duce implicit la o altă grupare a acestora pe grade de organizare corespunzător mărimii și complexității lor. Întreprinderile agricole de stat, rezultate din aceste reorganizări, vor fi clasificate pe trei grade de cîte 2 nivele (A și B), fermele de producție pe patru grade, iar sectoarele de deservire pe trei grade, pe baza criteriilor de gradare ce se vor stabili de Consiliul Superior al Agriculturii împreună cu Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare.

● Premierea — stimulent pentru depășirea planului de producție și a veniturilor planificate

PRINCIPIUL DE PREMIERE al muncitorilor și personalului tehnic-administrativ este bazat pe cointeresarea tuturor salariaților în rezultatele finale de producție și financiare ale unității. În acest sens, la ferme s-au prevăzut două criterii de premiere și anume : depășirea planului de producție totală pe fermă ; depășirea venitului net planificat sau reducerea dotației pe fermă.

Fondul de premiere pentru primul criteriu este alimentat tot din depășirea venitului net planificat sau reducerea dotației pe fermă, ceea ce va determina o mai mare preocupare pentru ridicarea eficienței economice a activității din unitatea respectivă.

Pentru sporirea cointeresării materiale a muncitorilor și personalului tehnic-administrativ, premiile nu sînt plafonate, salariații vor putea fi premiați pe măsura realizărilor obținute, iar fondurile cuvenite se vor elibera în afara fondului de salarii planificat anual.

La ferme, fondurile pentru acordarea premiilor se constituie în limita unor cote de pînă la 50% din valoarea depășirii planului de producție, cu pînă la 70% din depășirea venitului net planificat sau reducerea dotației pe fermă, după ce s-a scăzut fondul de premii cuvenit pentru depășirea planului de producție totală. Cotele concrete de constituire a fondului de premiere vor fi stabilite la începutul anului diferențiat, de către Consiliul Superior al Agriculturii pe profile de ferme și condiții de producție.

Fondul de premiere pentru sectoarele de deservire, întreprinderi și trusturi teritoriale va fi constituit prin însumarea fondurilor cuvenite lor de la fermele deservite sau subordonate, care au depășit planul de producție totală și venitul net planificat, sau reducerea dotației planificate. Acest fond poate fi utilizat cu condiția realizării planului de producție și a planului de beneficii, respectiv nedepășirea dotației, pe întreprindere sau pe trust, iar la sectoarele de deservire și cu condiția îndeplinirii sarcinilor proprii de prestații, a planului de venituri și a nedepășirii cheltuielilor planificate pe sector.

În afara acestor premii, care se acordă la sfîrșitul anului, după încheierea bilanțului, se mai pot acorda muncitorilor și personalului tehnic-administrativ premii excepționale în timpul anului pentru realizări deosebite, certe și cu efecte economice imediate, în care scop întreprinderile au la dispoziție o cotă de 2%, calculată la fondul de salarii al acestora.

Sistemul actual de premiere impune o analiză profundă și o cunoaștere temeinică a condițiilor concrete de desfășurare a procesului de producție pe fiecare unitate în parte, ceea ce va crea premisele așezării realiste a indicatorilor economico-financiari ; numai în asemenea condiții sistemul de premiere legiferat va constitui o adevărată pîrghie în ridicarea eficienței economice a întregii activități a întreprinderii și pe fiecare fermă de producție sau sector de deservire.

★

Sistemul de salarizare, recent, aprobat, va constitui un element eficace pentru stimularea inițiativelor și aptitudinilor organizatorice și gospodărești la fiecare loc de muncă ; va mobiliza toți salariații la utilizarea completă a timpului de lucru, în ridicarea nivelului de pregătire pentru obținerea unei eficiențe economice maxime în fiecare fermă și întreprindere agricolă de stat.

ing. Cristian ANGELESCU
director în Comitetul de Stat
pentru Probleme de Organizare și Salarizare

La lansarea de produse noi, o fază neglijată :

CERCETAREA OPINIEI CONSUMATORULUI

ESTE BINE CUNOSCUT faptul că pe măsură ce producția de bunuri sporește și se diversifică, iar nivelul de trai crește, consumatorul devine din ce în ce mai exigent. Astăzi, rezistența (trăinicia) unui produs nu mai este unicul criteriu în alegere. Consumatorul urmărește, pe lîngă acest criteriu, și estetica, frumosul, moda — calități care trec de cele mai multe ori pe planul întîi în alegerea unui sortiment sau a altuia. Pentru ca aceste cerințe să fie satisfăcute, industria bunurilor de larg consum elaborează, perfecționează sau creează permanent noi sortimente, noi modele.

Dar, cu fiecare model nou creat — în oricare ramură industrială — se pune aceeași întrebare: va „prinde" pe piață, adică va place consumatorului ? Întrebarea este firească, deoarece lansarea direct în producție a unor serii mai mari, care ulterior se dovedesc că nu au „prins", înseamnă imobilizări în mărfuri nevandabile.

Un exemplu elocvent, care demonstrează consecințele lansării în producție — fără o prealabilă cercetare a opiniei consumatorului — a unor serii mari de produse noi, ni-l oferă sectorul de aparate de radio. Pentru a se înțelege mai bine problema, este necesar să dăm cîteva explicații cu privire la metodologia de contractare de către comerț a acestor produse : în luna februarie—martie, Direcția generală a comerțului cu ridicata metalo-casnice din M.C.I., împreună cu Uzina „Electronica", stabilesc nomenclatorul tipurilor de aparate radio și cantitățile aproximative ce urmează a se contracta pentru anul care urmează; în baza acestei înțelegeri, furnizorul își definitivează planul de import, întocmind fișele tehnice, care, așa cum bine se știe, trebuie perfectate pînă în luna aprilie; aproximativ în lunile iulie—august, organele comerciale teritoriale încheie contracte cu furnizorul, desigur, în cadrul nomenclatorului de tipuri și cantități prealabil stabilite, așa cum am arătat.

Din cele expuse reiese clar că tipurile noi de aparate de radio, sînt contractate și lansate în producție — în serii de 40 000—60 000 bucăți — fără nici o consultare prealabilă a opiniei cumpărătorilor.

Și acum, rezultatele acestui mod de a contracta: în anul 1967 au fost furnizate organizațiilor comerciale 60 000 bucăți aparate de radio „Dunărea" și 45 000 bucăți „Nordic", din care, potrivit unor calcule prealabile, la 31 decembrie au rămas în stoc 15 000 bucăți și respectiv 10 000 bucăți, a căror valoare totală este de 34 600 000 lei.

Cum putea fi evitată această situație ? Din convorbirile purtate cu mai mulți specialiști din comerț — confirmate și de conducerea uzinei producătoare — rezultă că soluția trebuie căutată în cercetarea prealabilă a opiniei consumatorului.

Dacă, reluînd exemplul dat, s-ar fi produs din tipurile de radio „Dunărea" și „Nordic" un anumit număr de bucăți, care, prin intermediul unor magazine de specialitate, ar fi fost puse în vînzare, atît producătorul cît și organele comerciale **ar fi aflat înainte de contractare** ceea ce au aflat **după ce s-au lansat în producție aceste modele :** că, deși construcția aparatelor în cauză este foarte bună, forma cutiei (prea mult stilizată; joasă, mică, alungită și în față cu lemn în loc de pînză), nu este pe gustul cumpărătorului din țara noastră și în special al celui din mediul rural; această formă de cutie, nu se conjugă cu stilul mobilei care se produce și se comercializează la noi. Toate aceste lucruri nu pot fi însă aflate decît numai în confruntarea directă a produsului cu cumpărătorul. Numai cînd acesta este pus în situația de a-și cumpăra un model sau altul, poate fi cunoscută adevărata lui opinie.

Evident, problema este complexă și realizarea unor asemenea sondaje prezintă multe implicații, printre care cea mai grea este aceea a prețului de cost ridicat al produselor realizate în serie mică. Însă, față de dublul deziderat economic: punerea la dispoziția consumatorului a produselor preferate și evitarea formării de stocuri nevandabile, nici un efort nu trebuie privit ca fiind prea mare.

D. ALEXANDRU

RĂSFOIND PRIN DOSARE

AGENDA ECONOMISTULUI

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

REGIA AUTONOMĂ C.F.R. — PIAȚĂ DE STAT

IN PERIOADA dintre cele două războaie mondiale și mai ales după anul 1933, cînd organizațiile monopoliste încep să joace un rol tot mai important în viața economico-socială a țării, **piața de stat** capătă o importanță crescîndă pentru realizarea unei părți a producției industriale.

Constituind cea mai mare întreprindere economică nu numai în cadrul proprietății de stat, dar și din întreaga economie națională. Regia Autonomă C.F.R. a jucat un rol important în apariția și lărgirea pieței interne de stat.

Pentru a avea o imagine a forței economice a acestei organizații menționăm că ea dispunea în preajma celui de-al II-lea război mondial de un vast patrimoniu în valoare de 103 275 mil. lei, ceea ce reprezenta 43,10% din întreaga proprietate de stat. Ea exploata, la sfîrșitul anului 1940, 11 410 km de cale ferată, 780 km de drumuri, sute de km de conducte de petrol, dispunea de un parc de 3 800 locomotive, de 4 427 vagoane călători, precum și de 64 833 vagoane de marfă.

La căile ferate lucra un număr de 85 997 salariați, ceea ce echivala cu 30% din numărul salariaților din întreaga industrie transformatoare. În anul bugetar 1939/1940, totalul veniturilor bugetare ale căilor ferate au fost de 14 902 mil. lei, adică 36,57% din totalul veniturilor bugetare ale întreprinderilor comerciale și ale instituțiilor cu bugete anexe ale statului. Comparativ cu bugetul ordinar al statului, bugetul Regiei Autonome C.F.R. reprezenta 44,0% față de acesta.

Totodată, subliniem faptul că Regia Autonomă C.F.R. nu constituia o întreprindere în exclusivitate de transport. Pe lîngă aparatul de transport, Regia Autonomă C.F.R. utiliza și o serie de întreprinderi prelucrătoare de bunuri și prestatoare de servicii cu o activitate economică destul de însemnată [1]).

Larga și importanta activitate economică desfășurată de Regie presupunea un consum uriaș de produse care, în perioada analizată, s-a asigurat aproape în întregime din producția internă a țării. **Acest consum a generat o rețea complexă de relații economice, financiare, politice și sociale cu întreprinderile particulare furnizoare.** În cadrul acestor relații au fost implicate interesele celor mai mari organizații monopoliste, care au dat naștere la contradicții multiple.

În baza legii din 27 iunie 1929, Regia Autonomă C.F.R. a acționat ca o întreprindere autonomă organizată independent, cu activitate tehnică, financiară și comercială separată, întreținînd legături cu alte întreprinderi economice. În același timp, trebuie arătat că autonomia sa a fost menținută în anumite limite, care s-au reflectat puternic în întreaga activitate economică și în legăturile sale cu alte întreprinderi. Astfel, Regia nu avea libertatea să-și dezvolte și să-și înzestreze neîngrădit rețeaua de cale, nu putea să desfășoare o politică tarifară proprie, era limitată în activitatea de aprovizionare. Toate acestea tindeau să asigure respectarea intereselor economiei naționale. În condițiile în care însă aceste interese de stat erau sacrificate pentru realizarea scopurilor cercurilor politice dominante, ale diferitelor grupuri monopoliste cu influență puternică în conducerea economică și politică a țării, activitatea sa era pusă în slujba acestor interese, bunurile statului slujeau pentru sporirea profiturilor capitalului particular.

În cele ce urmează vom analiza relațiile de consum și producție, dintre căile ferate și întreprinderile capitaliste particulare, caracterul și urmările lor asupra proprietății de stat.

Comenzile de material rulant — piață avantajoasă și sigură

Un loc important în cadrul consumului C.F.R. l-au ocupat **comenzile de material rulant nou.** Aceste comenzi au fost efectuate în întregime de către întreprinderile particulare: **Astra, Unio, Romloc** — pentru vagoane, **Reșița** și **Malaxa** pentru locomotive [2]).

Valoarea comenzilor de material rulant în perioada 1933—1940, raportul dintre cele două articole de bază (vagoane și locomotive), precum și ponderea fiecărei întreprinderi furnizoare în totalul comenzilor sînt prezentate în tabelul nr. 1.

Referindu-ne, în primul rînd, la volumul mare al acestor comenzi, subliniem că valoarea lor echivala cu 83% din producția totală a industriei metalurgice din anul 1938.

În același timp, producția de locomotive și vagoane achiziționate de C.F.R. constituia o însemnată parte din producția totală a întreprinderilor furnizoare. După unele date, volumul operațiunilor economice la principalele trei întreprinderi furnizoare de material rulant (Astra, Reșița, Malaxa) era de 35 592 mil. lei. Dacă la această cifră generală, reprezentînd întreaga activitate a întreprinderilor amintite, raportăm volumul comenzilor de vagoane și locomotive în valoare de 8 500 mil. lei, ajungem la concluzia că numai prin comenzile de material rulant nou, căile ferate asigurau realizarea unei părți ce depășea 23% din valoarea totală a producției lor. Subliniem însă că raporturile economice dintre Regia Autonomă C.F.R. și aceste întreprinderi nu se rezumau numai la producția și achiziția de material rulant nou. Întreprinderile furnizau, de asemenea, căilor ferate instalații speciale, materiale, precum și servicii de reparații de material rulant. Ca urmare, Regia Autonomă C.F.R. constituia piața de desfacere pentru mai mult de jumătate din producția acestor întreprinderi.

O analiză detaliată pe ani a comenzilor de material rulant scoate în evidență faptul că, în mod constant, ele au avut un volum mare, constituind, în felul acesta, o piață avantajoasă și sigură pentru producția întreprinderilor furnizoare.

Pe lîngă independența față de oscilațiile conjuncturale ale pieței, comenzile C.F.R., ca și întreaga piață de stat, asigurau întreprinderilor furnizoare și o serie de alte avantaje, în urma cărora, acestea (Astra, Reșița, Malaxa) au obținut numai la comenzile de material rulant nou un beneficiu de 2 665 452 336 lei.

Subvenționare pe seama statului

Pentru comenzile C.F.R., întreprinderile particulare primeau avansuri uriașe; suma lor totală, pentru materialul rulant nou furnizat în perioada 1931—1940, s-a ridicat la 5 520 109 773 lei, reprezentînd 58,58% din valoarea comenzilor furnizate. Pe întreprinderi, aceste avansuri au fost repartizate în felul următor: Astra — 24,0%, Unio — 4,90%, Romloc — 1,7%, Reșița — 33,4%, Malaxa — 36%.

Întrucît cea mai mare parte și anume 81,99% au fost avansuri ilegale, reiese că Regia Autonomă C.F.R. a creditat întreprinderile particulare cu suma de 4 526 394 479 lei. Pentru aceste „credite" însă, întreprinderile furnizoare nu au plătit dobînzi.

De asemenea, în multe cazuri, aconturile prevăzute în contracte au fost deținute de către întreprinderile furnizoare peste termenele contractuale, ceea ce a constituit, de asemenea, o formă — indirectă — de subvenționare pe seama statului.

Printre căile de sporire a beneficiilor de pe urma comenzilor C.F.R. întreprinderile particulare au practicat și o serie de abateri de la modul legal de stabilire a prețurilor, aducînd și prin aceasta prejudicii C.F.R.-ului. Astfel, nu arareori prețurile erau fixate după darea comenzilor, ceea ce reprezenta de fapt, impunerea unor prețuri pe care C.F.R. nu le mai putea discuta. De asemenea, se foloseau diferite metode de ridicare artificială a prețurilor. Întreprinderile particulare nu respectau termenele de livrare, ceea ce aducea, de asemenea, însemnate prejudicii statului. Amenzile care se cuveneau pentru întîrzieri nu au fost încasate de C.F.R., pierzîndu-se, în felul acesta, suma de 395 949 922 lei.

În concluzie, totalizînd prejudiciile calculabile aduse C.F.R.-ului de către întreprinderile Malaxa, Reșița, Astra, Unio și Romloc, ajungem la suma impresionabilă de 2 573 674 930 lei, care raportată la valoarea totală a comenzilor furnizate reprezintă 27,31% față de total.

Afară de aceasta, C.F.R. a mai suportat o serie de pierderi, care nu pot fi reprezentate cifric: pierderile provenite din nedarea la timp în exploatare a materialului rulant, din faptul că i-au fost impuse o serie de locomotive de alt tip care nu erau necesare, din defectările materialului rulant în termenele de garanție etc.

Întreprinderile furnizoare, în afară de avantajele directe amintite, au mai beneficiat, de asemenea, de scutiri de taxe vamale de import (care de multe ori au fost folosite și pentru unele mărfuri care nu erau legate în nici un fel de comenzile C.F.R.), tarife vamale protecționiste, avantaje de transport pe C.F.R. etc.

Tabel nr. 1 *)

Total (lei)	În % față de totalul comenzilor	Din care: Astra	Unio	Romloc	Reșița	Malaxa
Comenzi vagoane 3 362 872 330	36	72,5	20,0	7,5	—	—
Comenzi locomotive 6 058 822 085	64	—	—	—	48,5	51,5

*) Tabel întocmit pe baza datelor din Arhiva Centrală a Statului, Fond Președinția Consiliului de Miniștri, dosar 89 din 1944.

C.F.R. — un mare consumator de materiale

Anual, această organizație economică consuma un sortiment foarte larg de materiale (aproximativ 52 000 articole).

Volumul aprovizionărilor cu materiale, precum și raportul lor față de totalul cheltuielilor din buget pentru exploatare, pot fi urmărite în tabelul nr. 2.

Așa cum s-a subliniat, Regia Autonomă C.F.R. avea o serie de întreprinderi productive care asigurau o parte din necesarul de materiale. Obiectul principal al activității acestei organizații economice constituindu-i însă transportul, cea mai mare parte din consumul de materiale se baza pe achizițiile de la furnizorii particulari. În 1938—1939, din totalul aprovizionărilor de materiale, partea furnizată de întreprinderile particulare se ridica la 90,33% din total.

O parte însemnată din valoarea achizițiilor de materiale era reprezentată de combustibilul necesar Regiei Autonome C.F.R. În 1939, cheltuielile pentru combustibil au constituit 33,71% din totalul materialelor achiziționate.

C.F.R. constituia cel mai mare consumator de cărbune din țară. În anul 1938, din producția totală de cărbune a țării, 68% a fost furnizată C.F.R.-ului [3]).

Cea mai mare parte din aceste furnituri era asigurată de către producătorii capitaliști particulari; singura întreprindere furnizoare proprietate mixtă, de stat și particulară, era societatea Lonea. Aceasta însă aproviziona C.F.R.-ul cu cantități foarte reduse de cărbune; în anul 1939 Societatea Lonea furniza doar 6,6% din totalul cărbunelui consumat de C.F.R.

Un rol important l-a avut Regia Autonomă C.F.R. și în asigurarea pieței de desfacere pentru o parte din produsele industriei metalurgice. Astfel, numai materialele metalice de cale achiziționate de către C.F.R. au atins un volum important de 46 807 tone. Principalul furnizor îl constituia tot marele capital particular. Regia Autonomă C.F.R. apela la industria de stat într-o foarte mică măsură.

Cîteva concluzii

În primul rînd, se desprinde ideea că Regia Autonomă C.F.R. a reprezentat o piață sigură, organizată, care în cea mai mare parte nu depindea de fluctuațiile conjuncturale, asigurînd realizarea unei părți considerabile din producția unor mari întreprinderi capitaliste monopoliste.

● Rolul căilor ferate asupra pieței interne nu s-a redus numai la consumul productiv, necesitat de activitatea economică. Așa cum s-a arătat mai sus, în unitățile acestei organizații economice activau circa 86 000 salariați. Este evident că suma salariilor de la C.F.R. reprezenta o piață însemnată pentru bunurile de consum ale industriei.

● Subliniind importanța consumului căilor ferate în creșterea pieței de stat, este necesar să arătăm că, în perioada de care ne ocupăm, piața de stat a contribuit într-o mare măsură la realizarea produsului social total. Piața de stat și, o dată cu aceasta și consumul căilor ferate, au avut o influență însemnată asupra reproducției capitaliste în această perioadă.

● De aici nu se poate trage însă concluzia că piața de stat a rezolvat problemele stringente ale pieței capitaliste. Limitele influenței pieței de stat sînt date, de asemenea, de faptul că piața de stat nu era majoritară în cadrul pieței interne, iar pe de altă parte, după cum se cunoaște, achizițiile de stat erau însoțite de povara impozitelor grele plătite de oamenii muncii și de limitele înguste ale salariilor, ceea ce micșora puterea de cumpărare.

Nu au putut fi înlăturate și nici măcar atenuate contradicțiile dintre monopoluri; dimpotrivă consumul de stat a adîncit conflictele dintre unele grupări monopoliste. Astfel, în legătură cu achizițiile căilor ferate a existat o continuă luptă între întreprinderile producătoare de material rulant pentru acoperirea unei părți cît mai mari din comenzile căilor ferate; s-au ascuțit conflictele dintre producătorii de cărbune și de produse petroliere ale căror interese opuse au imprimat caracterul nerațional al consumului de combustibil la căile ferate.

Fără a intra în detalii, în ceea ce privește urmările acestui gen de relații dintre marile întreprinderi și stat, se impune menționarea, de asemenea importantă, că cele două mari categorii de furnizori s-au opus și electrificării căilor ferate care le-ar fi subminat piața de stat a produselor lor.

● Profiturile ridicate se realizau din exploatarea intensă a muncii salariate, a metalurgiștilor, minerilor și feroviarilor. Datele generale arată că în preajma celui de-al doilea război mondial, gradul de exploatare era de 200—220% în industrie, în timp ce în întreprinderile metalurgice examinate el se ridica la circa 440%.

● Consumul de produse metalurgice și de combustibil de către căile ferate, aducînd profituri considerabile marilor întreprinderi din aceste ramuri, a întărit forța lor economică, adîncind și gradul de concentrare și monopolizare a capitalului. S-ar putea afirma că concernele Malaxa, Reșița, Astra s-au situat în fruntea piramidei capitalului financiar tocmai datorită comenzilor și avantajelor obținute de la stat.

Maria AVRAM

Tabel nr. 2

Anii	Cheltuielile generale de exploat. C.F.R. (în mil. lei)	Cheltuielile pt. materiale (în mil. lei)	% cheltuieli materiale față de total cheltuieli de exploatare
1929	14 076	8 054	57,0
1933	7 828	2 878	36,8
1935	9 517	3 002	33,2
1938/39	11 678	4 556	39,0

1) Principalele întreprinderi productive ale Regiei Autonome C.F.R. erau: 47 ateliere de reparații, uzine electrice, uzine pentru reparatul pieselor de schimb, fabrici de cherestea, de cărămidă, de oxigen, de mobilă, ceramică, uscătorii speciale de lemn, cariere de piatră și balastiere, laboratoare etc.

2) Producția de material rulant C.F.R. a început în România în 1919, prin construirea primelor vagoane. Producția de locomotive românești începe din 1926. Într-o perioadă scurtă s-a reușit să se asigure întregul necesar de locomotive al C.F.R. (în mod excepțional în 1930 s-au achiziționat 80 de locomotive din Germania). Din 1929 și producția de vagoane acoperă integral cererea pentru acest produs. Buletin A.G.R. nr 8/1936, pag. 40.

3) La producția totală pe țară nu a fost introdusă producția de huilă.

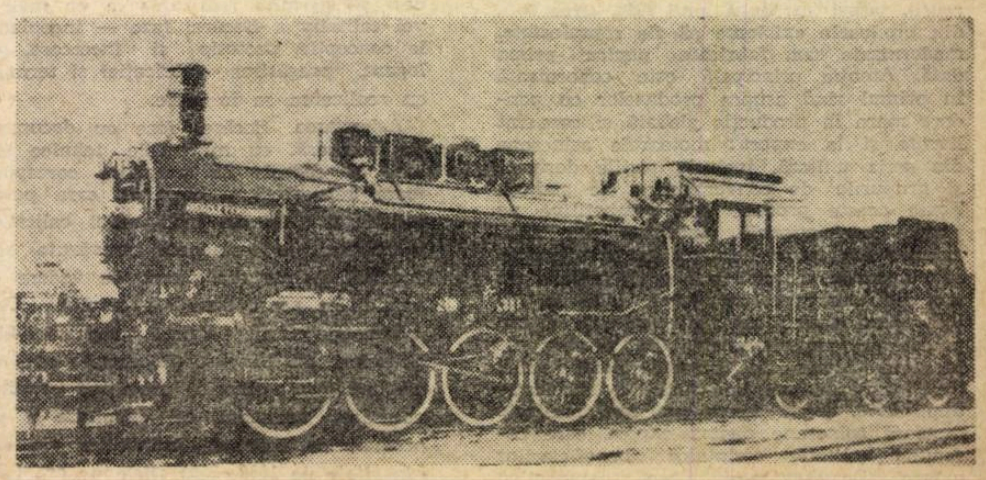

Prima locomotivă românească construită de uzinele Reșița

TEHNICĂ NOUĂ, DIVERSIFICARE, EFICIENȚĂ

ÎNNOIREA PRODUCȚIEI

ORICE PRODUS are un anumit ciclu de viață. După un număr de ani de fabricație el nu mai este solicitat ca la apariție și, ca atare, trebuie înlocuit cu un altul mai perfecționat, modern. În fond, nu este vorba atît de vîrsta fizică — vîrstă ce variază de la domeniu la domeniu, de la produs la produs — ci mai ales de „îmbătrînire", de uzura morală. Revoluția tehnico-științifică contemporană obligă la o reconsiderare dinamică a tuturor etapelor de obținere și realizare a produselor, deoarece introducerea tot mai rapidă a cuceririlor științei și tehnicii în producție duce la scurtarea „curbei vieții" unui produs.

Este firesc ca un produs vechi să fie înlocuit cu altul nou în momentul declinului său. **Propria noastră experiență, ca și a altor țări, atestă necesitatea ca asimilarea de noi produse să fie bine chibzuită și bine organizată. Scopul nu este înnoirea de dragul înnoirii, ci optimizarea nomenclatorului de produse, realizarea numai a acelora care satisfac nevoile economiei și exportului și asigură ridicarea productivității muncii sociale.** De aceea, întreprinderile trebuie să colecteze cît mai multe idei cu privire la inițierea fabricației unui nou produs; să analizeze amănunțit fiecare nouă idee și șansa ei de a deveni nou produs, inclusiv posibilitățile de absorbție ale pieței; să stabilească mai multe variante și, pentru fiecare, eficiența economică.

Reconsiderarea produselor în fabricație și asimilarea altora noi să se realizeze în termene cît mai scurte ● Mobilitate în recepționarea noului ● Sisteme informaționale și condiții optime pentru menținerea și ridicarea nivelului tehnic al produselor.

Anul trecut, în majoritatea ramurilor producției materiale, pe baza planului tehnic, au fost asimilate și puse în fabricația de serie numeroase noi produse, care îmbogățesc nomenclatorul de sortimente, satisfac în tot mai mare măsură cerințele dezvoltării economiei naționale. În industria construcțiilor de mașini, de pildă, au fost lansate în fabricație de serie 520 produse noi, urmînd ca în acest an să fie asimilate alte 660. În ramura economiei forestiere numărul prototipurilor de mobilier proiectate în 1967 s-a ridicat la 450, iar în industria ușoară multiplicarea sortimentelor, articolelor, modelelor și pozițiilor coloristice la circa 70 000.

● Proliferarea noilor produse

UN PRODUS ÎN FABRICAȚIE, altul pe planșeta proiectantului — iată un principiu de acum încetățenit în multe din întreprinderile noastre. În activitatea de concepție nu se admit pauze, întreruperi. Trebuie prevenit în permanență pericolul ca produsul respectiv să rămînă în urmă, să devină necompetitiv față de cele similare de pe piața mondială. **Pe lîngă acțiunea permanentă de îmbogățire a nomenclatorului cu produse noi, expresie a ultimelor cuceriri ale științei și tehnicii, modernizarea celor existente în fabricația de serie trebuie să formeze obiectul unei acțiuni neîntrerupte.** Demnă de remarcat, în acest sens, este experiența a două întreprinderi bucureștene: **Uzina de mașini electrice și Uzinele „Timpuri noi".**

În industria electrotehnică, reînnoirea producției are loc la 5—6 ani pentru mașinile electrice și la 2—3 ani pentru aparatajul electronic. **Deși în nomenclatorul Uzinei de mașini electrice-București intră 400 de tipodimensiuni cu serii mici, s-a reușit, totuși ca, după anul 1960, circa 93% din produsele existente să fie reproiectate, modernizate sau fabricate pentru prima dată.** Atenția principală este concentrată în primul rînd asupra produselor cu pondere mare în producția globală și care sînt livrate și la export: motoarele asincrone din seria unitară, inclusiv seriile derivate și grupurile de convertizoare de sudură. Toate aceste produse sînt competitive pe piața internațională. **Începînd din 1966, uzina s-a preocupat intens de introducerea în fabricație a unei noi serii unitare de motoare asincrone, cu puteri pînă la 132 kW.** Anul trecut au fost realizate cîteva prototipuri experimentale. În prezent se lucrează intens la această nouă serie, care urmează să fie pusă în fabricație după 1970. Anul trecut au fost realizate motoare asincrone pentru export, care corepund calitativ cerințelor beneficiarilor externi. De asemenea, într-o perspectivă apropiată se urmărește extinderea seriei de convertizoare, pe un principiu deosebit, în curent alternativ de frecvență mărită. În reproiectare se află și alte produse (planul tehnic pe 1968 prevede 28 de poziții de asimilări, care se referă la peste 20 de produse, urmînd să se fabrice motoare antigrizutoase, motoare navale în curent alternativ, motoare și echipament pentru tracțiunea urbană etc.).

La rîndul lor, **Uzinele „Timpuri noi", desfășurînd o consecventă activitate de însușire de noi fabricate, de întinerire a producției, își perfecționează toată gama de compresoare.** O parte din acestea se află în producție de serie, iar alta a fost introdusă în fabricația de serie începînd din 1967. În acest an se vor realiza cîteva grupe de compresoare mici și o nouă familie de motoare Diesel mici, a căror construcție va aduce o reducere a consumului de metal între 20—30%.

Realizările celor două uzine bucureștene au la bază unele măsuri valabile și pentru alte întreprinderi:

— organizarea de sectoare de concepție (o grupă de proiectanți — la U.M.E.B., ateliere de concepție la „Timpuri noi");

— introducerea unui sistem informațional operativ, pentru toate cadrele de specialitate;

— organizarea de laboratoare, ateliere de prototipuri și standuri de probă;

— crearea de nuclee de cercetare științifică, care colaborează cu institutele departamentale de proiectări și cercetări.

Toate aceste elemente facilitează o temeinică organizare și desfășurare a procesului de asimilare și înnoire a produselor, introducerea largă a progresului tehnic. De altfel, în ambele uzine sînt prevăzute în acest an noi acțiuni care să permită îmbunătățirea în continuare a parametrilor tehnico-funcționali la un număr important de produse.

Asemenea organizare există în prezent și în multe alte întreprinderi. La **„Tractorul"-Brașov, Uzinele constructoare de mașini-Reșița, Uzina „Strungul"-Arad, „23 August"-București, combinatele chimice din Făgăraș și orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Combinatul siderurgic-Hunedoara, Combinatul petrochimic-Brazi** etc. există largi colective de concepție, laboratoare, stații pilot, standuri de probă unde se desfășoară o laborioasă activitate pe linia perfecționării și înnoirii continue a produselor.

● Sectoare de concepție temeinic organizate

CAPACITĂȚILE DE CONCEPȚIE constituie problema nr. 1 a muncii de perspectivă, prima verigă în organizarea activității de asimilare a noi produse și de modernizare a celor aflate în fabricație. **Cercetătorii și proiectanții trebuie să privească și să analizeze critic, sub raport constructiv și funcțional, toate produsele ce intră în sfera lor de cuprindere, să le compare permanent cu cele mai reușite, realizate pe plan mondial.**

În procesul de însușire a produselor o condiție de bază o constituie **calitatea asimilării.** Aceasta depinde de o serie de factori. În primul rînd, după alegerea produsului ce urmează a fi însușit, trebuie create astfel de condiții tehnice și organizatorice care să permită realizarea la un înalt nivel calitativ a fiecărei faze — începînd de la concepție, prototip și încercare, omologare, pregătirea fabricației și terminînd cu realizarea sa în serie.

Asigurarea fiecărei faze cu documentația necesară, cu mijloacele tehnice adecvate și cadrele cu pregătire corespunzătoare reprezintă o condiție, care permite asimilarea la un înalt nivel calitativ a produselor, la termenele prevăzute și în condiții optime din punct de vedere economic. În acest sens exemplul **Uzinei „Tehnofrig"-Cluj, Uzinei mecanice-Sibiu, Uzinelor, „23 August"-București** este concludent. Aici, datorită pregătirii condițiilor necesare, termenul de asimilare a unor produse ca **linia de îmbuteliat vin cu o capacitate de 1000—2500 sticle pe oră („Tehnofrig"-Cluj), mașina de lustruit piei-fețe tip MLP (Uzina mecanică-Sibiu) și compresorul cu cilindrii opuși pentru gaze de sondă 1—7 atmosfere și 300 CP (Uzinele „23 August"-București) a fost redus cu 4—5 luni, fără a dăuna calității produselor respective.**

În contrast cu aceste exemple pozitive se prezintă situația din alte întreprinderi. **Ca urmare a unei organizări necorespunzătoare a procesului de asimilare, o serie de produse ca mașina electrică de găurit Ø 13 (asimilarea a început la Întreprinderea „Electromotor"-Timișoara în 1963), două tipuri de fier de călcat, cu termoregulator și Lux modernizat (asimilare care se târăgănează din 1965 la Întreprinderea Electro-Mureș), mașinile de frezat roți dințate cilindrice Ø 500 și de mortezat roți dințate Ø 500 (asimilarea începută în 1965 la Uzinele mecanice-Cugir),** etc. **au depășit cu mult termenele inițiale stabilite, nefiind nici în prezent în faza de a putea fi introduse în fabricație.** Pentru mașina electrică de găurit Ø 13 și pentru fierul de călcat, de pildă, termenul normal de asimilare este de aproximativ 1½ ani, iar pentru cele două mașini-unelte amintite un an și opt luni.

Și în industria chimică sînt numeroase exemple de întîrzieri în asimilarea unor produse noi. Bunăoară, de ani de zile, se așteaptă punerea în fabricație a unor sortimente variate de mase plastice pentru industria construcțiilor de mașini, coloranți într-o gamă largă pentru industria ușoară, cleiuri, vopsele și lacuri cu aplicabilitate specială pentru industria forestieră etc.

Prelungirea termenelor de asimilare și nerealizarea în serie a produselor au efecte negative asupra economiei naționale. Pe lîngă consecințele generate de prelungirea termenului de asimilare — uzura morală a produsului, de exemplu — unele ramuri sînt lipsite de aceste produse și nevoite să apeleze la import sau să utilizeze altele cu randament și grad de precizie scăzute.

Tergiversarea activității în domeniul asimilării își are izvorul și în unele deficiențe organizatorice. În activitatea de proiectare, de pildă, printre indicatorii de plan se numără și productivitatea muncii. Or, **personalul din proiectare fiind încadrat în personalul tehnico-administrativ (TA), creșterea ponderii acestora nu face decît să „strice" indicatorii de plan ai întreprinderii (în consecință, ea nu este cointeresată în această direcție). Concluzia? Se cer reconsiderate criteriile de încadrare a proiectanților în personalul TA, găsite căi ca activitatea lor să fie din ce în ce mai fructuoasă.**

Practica arată, de asemenea, că în unele cazuri, munca de concepție este ruptă, fragmentată. Întrucît întreprinderile nu au întotdeauna forțe suficiente, ele fac apel la institutele de cercetări și proiectări ale beneficiarilor, care execută o mare parte a proiectării. Dar aceste institute ori nu dispun deloc, ori au un număr insuficient de specialiști pentru diferite grupe de produse. Mai mult, ocupîndu-se de asemenea treburi, care în alte țări aparțin uzinelor, aceste institute sînt nevoite să-și organizeze ateliere speciale pentru noul produs. Prin aceasta se micșorează capacitatea de proiectare la produsele de bază, ceea ce are ca rezultat lungirea termenelor de proiectare.

Proiectele pentru utilajele destinate industriei construcțiilor și materialelor de construcții, de exemplu, nu se execută la marile unități producătoare, ci aproape integral la I.C.T.C.M., care are în profil cercetări tehnologice pentru procese tehnologice specifice industriei construcțiilor de mașini. Deși pînă în 1970 **Uzinele „Progresul"-Brăila, „Metalurgica"-Bacău și „Nicolina"-Iași** au sarcina de a asimila circa 90 de utilaje pentru industria construcțiilor și materialelor de construcții (excavatoare, screpere, mașini de săpat canale etc), ele nu dispun în momentul de față de capacitățile de concepție necesare. La fel se prezintă situația și în ce privește utilajele și mașinile pentru industria lemnului (care aproape toate se proiectează la I.S.P.F. al Ministerului Economiei Forestiere). Așa stînd lucrurile, apare evidentă necesitatea de a se asigura o concepție unitară în toate fazele asimilării și de a se crea sectoare puternice de concepție pe lîngă uzinele cu ponderea cea mai mare în subramură, iar în institute departamentale — secții specializate.

● Ateliere și standuri de probă

ACTIVITATEA COMPLEXĂ de asimilare de noi produse reclamă, desigur, o bază materială adecvată, ateliere de prototipuri și standuri de încercări. Executarea prototipului în ateliere special destinate acestui scop — și nu în cadrul secțiilor de producție — prezintă numeroase avantaje. În lipsa unor atari ateliere, se impune a se acorda o atenție deosebită executării la timp și la un înalt nivel a tuturor reperelor. În ceea ce privește probele, acestea trebuie făcute în uzina constructoare. **Lipsa standurilor de probe la uzine generează, evident, o suită de greutăți: încercările durează mult, unele probe nu pot fi făcute cum trebuie etc, atrăgînd totodată cheltuieli suplimentare. N-ar fi oare mult mai bine ca ruloul compresor să fie supus încercărilor chiar la uzina constructoare „Progresul" din Brăila, în loc să fie adus la poligonul INCERC în București?** Numai prin economisirea fondurilor de transport pe mai mulți ani s-ar putea amenaja, presupunem, un asemenea poligon la uzina brăileană.

Lipsa unor astfel de ateliere de prototipuri și standuri de probă duce la întîrzieri și îngreunează acțiunea de asimilare. La **Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște,** de pildă, se preconizase, în 1965, fabricarea unor armături (robinete) pentru rafinării, la temperaturi de +400°C; s-a făcut prototipul, dar el n-a putut fi montat la rafinării din cauza pericolului de incendiu (trebuia, deci, un stand de probă). Din aceeași cauză, deși nu singura, s-a întîrziat valorificarea unor licențe (de ex. licența pentru echipamentul de frînă KNORR și altele).

★

Desigur, organizarea și desfășurarea procesului de asimilare a produselor, îmbunătățirea caracteristicilor funcționale a celor din fabricație prezintă și alte aspecte. Esențialul constă în analizarea situației din fiecare întreprindere și în funcție de aceasta, să se ia măsurile cele mai eficiente.

În acest an volumul asimilărilor, cît și al reconsiderării produselor aflate în fabricație, atît la nivelul ramurilor de producție cît și în întreprinderi, este mult mai mare ca în trecut. Un considerent în plus pentru ca, încă de pe acum, să se treacă cu hotărîre la elucidarea tuturor problemelor legate de organizarea unei astfel de activități complexe, să se asigure toate condițiile tehnico-materiale, încît termenele stabilite inițial să fie respectate și chiar reduse.

V. BOESCU, N. IONEL

În industria alimentară, SORTIMENTELE...

CÎND PRIVEȘTI VITRINELE, rafturile și instalațiile frigorifice ale magazinelor care desfac mezeluri, brînzeturi și produse zaharoase, rămîi plăcut surprins de abundența de produse, de gama din ce în ce mai largă de sortimente. Și totuși, sînt perioade cînd la marile magazine de desfacere a produselor alimentare se întîmplă și așa:

— Aveți șuncă, salam de Sibiu?
— Ne lipsesc momentan.
— Dar telemea de oi, tomate, conserve de...?
— !?!

Asemenea răspunsuri nemulțumesc pe drept cuvînt pe consumatori, pun într-o situație dificilă gospodinele în prepararea diverselor meniuri. Lipsa temporară a unor produse industriale alimentare, sau existența unui sortiment insuficient, se datoresc, firește, unor cauze multiple. Dintre acestea însă, cîteva se manifestă cu o deosebită pregnanță, reclamînd grabnice și eficiente măsuri de remediere.

● Optică deformată asupra rentabilității

UNELE UNITĂȚI DIN INDUSTRIA ALIMENTARĂ și-au format o optică greșită, înțeleg asigurarea rentabilității proprii nu prin respectarea disciplinei de plan,

realizării integrale și la termen a sortimentelor stabilite, ci pe seama ignorării unor sortimente — care sînt însă mult solicitate de consumatori. Exemple? Sînt multe.

C.I.L.-Bacău, de pildă, avea realizat planul la 31 octombrie 1967 în proporție de 102,2% și un plus de beneficii de mai bine de 2 milioane lei. Dar cum și, mai ales, pe seama cui au fost obținute aceste rezultate? Din cele 24 de sortimente în fabricație, întreprinderea nu a realizat în această perioadă decît cantități reduse la unele produse principale, depășind în schimb substanțial la altele cu valori mai mari. **În 9 luni, planul de producție la unt a fost îndeplinit în proporție de 132,6%, în schimb la brînză „Olanda" s-a realizat doar 24%, la cașcaval „Dobrogea" 38,7%, iar la brînză telemea — 48%.** La rîndul ei, **Fabrica de produse zaharoase-București** nu a realizat anul trecut, în unele perioade, sortimentele de ciocolată în gramaje mici (de 4, 10, 20 și 30 de grame), în schimb a produs pachete de 50 și 100 de grame.

Sistemul realizării unor sortimente cu valoare mai mare, nu este străin nici **Fabricii de mezeluri „Avîntul"** din București. În semestrul I și trimestrul III din 1967, a livrat unităților comerciale de desfacere cantități mai mari față de grafic a șuncă presată, salam italian, cîrnați Caraiman etc., în timp ce la produsele mai ieftine (salam de vacă, cîrnăciori extra, cîrnați Muntenia) realizările au fost mult inferioare prevederilor de plan. În plus, lipsa temporară a unor produse este cauzată și de calitatea necorespunzătoare. Anul trecut întreprinderii **„Fructonil"-Giurgiu, Fabricilor de conserve-Buftea, Valea Roșie, Zagna-Vădeni** le-au fost refuzate de comerț zeci de tone de conserve de mazăre și tomate.

Ce se întîmplă, în asemenea situații, cu cerințele beneficiarilor și, respectiv, cu cele ale consumatorilor? — iată considerente mai puțin luate în seamă atunci cînd este vorba de produse care aduc mai lesne beneficii.

● Probleme care-și așteaptă de multă vreme rezolvarea

AR FI ÎNSĂ NEDREPT să explicăm lipsa temporară a unor produse sau realizarea unui sortiment încă restrîns, numai prin prisma folosirii unor asemenea prevederi (întrucît nu caracterizează activitatea tuturor întreprinderilor din această ramură) și, mai ales, să nu menționăm și unele greutăți pe care acestea le întîmpină.

Uneori, graficele de livrări de materii prime nu sînt corelate cu necesitățile de producție ale fabricilor. Din această cauză apar situații cînd nu există suficientă materie primă, fabricile fiind împinse să producă alte sortimente decît cele înscrise în plan. Astfel, cererile comerțului și, respectiv, ale cumpărătorilor nu pot fi totdeauna onorate în întregime. În 1967, de pildă, întreprinderile industriei alimentare au rămas datoare cu 821 t brînză de Moldova și cu 186 t cașcaval Dobrogea și Penteleu. În schimb, au dat în plus 786 tone de brînză telemea și 1231 t de caș de oaie. În general, la brînzeturi și, mai ales, la producția de brînză de Moldova **întreprinderile producătoare sînt încă serios handicapate de lipsa de depozite și de aparate frigorifice.** Deși în ultimii ani s-au făcut progrese în această privință, problema rămîne încă deschisă. Lipsa de aparatură și depozite frigorifice afectează uneori serios calitatea producției.

Faptul că unitățile comerciale nu au ridicat, cîțiva ani la rînd, canitățile de brînză de Moldova contractate, a făcut ca întreprinderile lipsite de aparatură frigorifică să înregistreze mari pierderi. Pentru înlăturarea unor asemenea situații, **ar fi indicat ca atît Ministerul Industriei Alimentare, cît și Ministerul Comerțului Interior să studieze posibilitatea alocării de fonduri de investiții mai substanțiale pentru realizarea de spații frigorifice corespunzătoare depozitării acestor produse.**

Ministerul Industriei Alimentare are magazine proprii de prezentare și de desfacere a produselor. Unele din ele nu excelează însă în diferite perioade nici prin abundența de produse și nici prin varietatea acestora. Dacă diverse produse puse în vînzare la aceste magazine (mezeluri, brînzeturi, conserve etc.) se disting uneori poate prin forma de prezentare, ele nu conțin însă valori nutritive deosebite și nici proprietăți organoleptice superioare. De altfel, în marea majoritate a orașelor țării întîlnești, cu unele excepții, aceleași sortimente, produse de ani de zile. Or, gusturile și cerințele populației diferă. Unele preferă consumatorii din sudul țării și altele cei din nordul ei. Satisfacerea tot mai bună a gusturilor populației impune să se țină seama și de specificul local, de particularitățile și preferințele respective. Întreprinderile au posibilitatea să remedieze asemenea situații, să răspundă mai bine cerințelor consumatorilor atît în ce privește cantitatea, cît și diversitatea de produse, dacă dovedesc o mai mare receptivitate la solicitările pieței și o mai mare elasticitate în adaptarea planului și diversificarea corespunzătoare a producției.

● De ce trenează omologarea produselor noi?

INTREPRINDERILE INDUSTRIEI ALIMENTARE fabrică, ce-i drept, an de an, și unele produse noi. Parte din acestea rămîn însă necunoscute marelui public, deoarece nu se face suficientă publicitate în jurul lor. **De fapt, cea mai eficientă reclamă ca un produs nou să fie pus în atenția consumatorilor, este ca el să fie nu numai prezentabil, ci să aibă, în primul rînd, calități nutritive deosebite.**

Anul 1967 s-a caracterizat prin realizarea unui sortiment mai bogat de produse noi. Comisia internă de omologare a Ministerului Industriei Alimentare a avizat un număr de 153 sortimente noi, dintre care 39 în ultimul trimestru. Dintre acestea, au fost prezentate Ministerului Comerțului Interior 122 sortimente, care a omologat 88. Pînă aici toate par în regulă. Cînd este vorba însă de realizarea lor practică, lucrurile încep să se poticnească. Dovadă e faptul că **din cele 88 produse omologate, au fost puse în fabricație și livrate comerțului doar 48** (cozonac cu stafide, cozonac cu nucă, brînză italiană, varză cu cîrnăciori și altele). În acest an, urmează să apară și alte sortimente din cele omologate în 1967: piure cu carne de mînzat; cu orez, cu mere, cu legume, cu morcovi; jambon în aspic, cremă de fasole cu costiță și altele.

În procesul omologării unor noi produse se manifestă însă unele carențe generate de actuala metodologie, care permite să se lungească inutil perioada de la stabilirea produsului nou pînă la intrarea lui efectivă în fabricație. Iată filiera: omologare internă de către organele tehnice, sanitare și economice ale Ministerului Industriei Alimentare; apoi — pe baza procesului verbal încheiat — discuții la Ministerul Comerțului Interior pentru efectuarea aceleiași operații. În sfîrșit, după avizul favorabil și al ministerului respectiv, se înaintează lista Comitetului de Stat pentru Prețuri în vederea stabilirii prețului de vînzare.

N-ar fi oare mai logic — și în interesul intrării mai rapide în producție a unor sortimente noi — **să se abandoneze metodologia în vigoare și să se ajungă la o singură etapă de omologare, prin fuzionarea celor două comisii ale ministerelor respective, care să-și desfășoare lucrările în comun?** Se pare că da, mai ales că în alte domenii, cum ar fi, de pildă, la realizarea unor noi produse cosmetice, acest lucru a dat rezultate foarte bune. S-ar mai putea lua în considerare și o altă soluție: **în mod experimental s-ar putea suprima etapa de omologare, iar un produs nou să fie livrat pe piață direct de întreprinderile industriale, consumatorii urmînd să-și spună cuvîntul asupra lui prin solicitarea sau nu a acestuia.** În sfîrșit, tot în vederea scurtării perioadei de apariție a unor noi produse, ar fi bine ca organelor însărcinate cu avizarea prețurilor să li se stabilească un timp maxim pentru rezolvarea acestei operații.

Întrucît orice produs nou cere timp pentru a fi însușit în fabricație de serie sau de masă, ar fi util ca direcțiile generale productive ale Ministerului Industriei Alimentare să-și fixeze un plan de perspectivă astfel încît, după omologare, produsele noi să poată intra operativ în producție, creîndu-se din timp condițiile necesare, inclusiv asigurarea materiei prime.

L. ȚINTEA

CONTRACTUL ECONOMIC ȘI COOPERAREA DINTRE ÎNTREPRINDERI

MII DE FIRE LEAGĂ activitatea majorității întreprinderilor noastre industriale. Complexitatea și diversificarea producției, promovarea neîncetată a progresului tehnic, participarea comună la realizarea diferitelor produse finite etc., sînt numai cîteva din elementele care favorizează asemenea legături.

Două din formele curente de legătură care au cunoscut și cunosc în ultimii ani o largă extindere, sînt **CONTRACTUL ECONOMIC ȘI COOPERAREA ÎNTRE ÎNTREPRINDERI.** Cuprinzînd obligații reciproce — pe de o parte livrări de materii prime, semifabricate, diferite ansamble, piese de schimb și materiale, iar pe de altă parte, condițiile de plată etc. — ele dau o bază concretă juridică acestor legături. Din practică se pot da numeroase exemple care dovedesc eficiența unor asemenea relații.

Combinatul carbonifer „Valea Jiului", Uzinele siderurgice-Cîmpia Turzii, Uzina de construcții metalice-Brașov, Fabrica de ciment-Turda, Tehnofrig-Cluj, Rafinăria-Brazi, Combinatul chimic-Făgăraș și altele se achită prompt de obligațiile contractuale ce le revin, respectînd cu strictețe atît termenele de livrare, sortimentele, cît și calitatea stabilită. **Respectarea obligațiilor ce decurg din contractele încheiate cu alte unități sau din planurile de cooperare, se repercutează în mod pozitiv atît asupra activității economico-financiare a uzinelor furnizoare, cît și asupra desfășurării în bune condițiuni a proceselor de producție care au loc în întreprinderile beneficiare.**

Avînd la dispoziție materiile prime, materialele, ansamblele, subansamblele sau piesele de care au nevoie, la rîndul lor, beneficiarii pot să folosească din plin capacitățile de producție și forța de muncă, să îndeplinească ritmic planul și, implicit, să livreze la timp economiei naționale sau la export produsele pe care le realizează, să obțină o înaltă eficiență economică. Așadar, o înlănțuire logică a efectelor pozitive, atunci cînd toate angrenajele economiei desfășoară o activitate de producție normală.

Se ivesc însă — din păcate, nu rareori — și altfel de situații. **Sînt întreprinderi care nu-și respectă obligațiile ce le revin, plătind amenzi și penalizări.** Am urmărit recent unele confruntări la Comisia de arbitraj a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — un prim for menit să pună de acord divergențele între părțile contractante. De multe ori acestea nu pot fi soluționate favorabil și astfel ajung la Arbitrajul de Stat. În fond, de ce preferă unii să ajungă pînă aici? Pentru că unele întreprinderi privesc cu o nepermisă ușurință problema obligațiilor contractuale sau de cooperare. Contractul și obligațiile ce le revin nu reprezintă pentru ele acte juridice cu putere de lege în relațiile economice cu partenerii, ci simple „convenții", în care arbitrariul și subiectivismul pot acționa. Acest mod de a gîndi, precum și practica folosită în relațiile cu alte unități, sînt de neînțeles mai ales în condițiile în care aduc în mod evident pagube atît părților contractante, cît și economiei naționale.

● Pîrghii de întărire, nu de nesocotire a obligațiilor. Zilnic, zeci și sute de reprezentanți ai întreprinderilor pe drumuri ● Arbitrajele și milioanele de lei plătite drept daune și penalizări ● Cum pot fi preîntîmpinate asemenea neajunsuri.

Numai în anul 1967, din cauza nerespectării termenelor contractuale, a cantităților și sortimentelor ce trebuiau livrate, furnizării de produse necorespunzătoare din punct de vedere calitativ etc. **au fost înaintate spre soluționare arbitrajului Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini 2684 dosare. Pe baza hotărîrilor emise, s-au plătit 3 424 510 lei sub formă de daune, 1 228 873 lei penalizări și 303 890 lei cheltuieli de arbitraj.** Printre „clienții" cunoscuți prin frecvența litigiilor pentru a căror soluționare au venit în 1967 la arbitraj, se află: **Uzinele „23 August"-București** (217 litigii), **Uzina de pompe-București** (98), **Uzina de mașini electrice-București** (142), **Uzina mecanică-Cugir** (118), **„Electroputere"-Craiova** (105), **„Electromotor"-Timișoara** (87), **„Electroprecizia"-Săcele** (111) etc.

Important nu este însă numai numărul litigiilor, ci și valoarea prevăzută în contracte. Foarte multe din contractele nerespectate reprezintă sute de mii și chiar milioane de lei. La sfîrșitul anului 1967, **Uzinele „23 August"-București nu livraseră, conform contractelor încheiate cu Ministerul Căilor Ferate, Ministerul Petrolului și Combinatul siderurgic-Galați, locomotive Diesel hidraulice de 1250 CP în valoare de 20 500 000 lei, vagoane siderurgice în valoare de 6 080 000 lei, piese de schimb pentru industria chimică și industria de prelucrare a lemnului în valoare de 4 723 000 lei etc. Litigiul contractual al Uzinelor „Grivița roșie"-București** (reclamant) **și „1 Mai"-Ploiești (reclamat) se referă la o valoare de 1 744 422 lei,** reprezentînd produse care n-au corespuns din punct de vedere calitativ — (tronson schimbător de căldură) și 655 571 lei drept remanieri. Sumele amintite se vor majora deoarece, după 10 termene acordate pînă în prezent, litigiul nu a fost soluționat încă.

Așadar, o situație cu totul defavorabilă Uzinei „Grivița roșie". Dar iată și reversul medaliei. **La sfîrșitul lunii august 1967, uzinele respective erau la rîndul lor în restanță cu 26 contracte, reprezentînd 2000 tone de utilaje tehnologice, în valoare de circa 60 000 000 lei, pe care Uzina de alumină Oradea, Combinatul chimic-Tîrgu Mureș și Uzina de sodă-Govora le așteptau pentru a le monta.**

În ansamblul legăturilor de producție, ponderea cea mai mare, atunci cînd vorbim de uzinele constructoare de mașini, o au relațiile de cooperare dintre ele. Pentru realizarea locomotivei Diesel electrice de 2100 CP, de pildă, Uzinele „Electroputere"-Craiova colaborează cu peste 90 de întreprinderi; la fabricarea diverselor tipuri de autobuze, Uzina „Autobuzul"-București primește piese, subansamble și materiale de la 76 întreprinderi; Uzinele „Tractorul" și Uzina de autocamioane din Brașov cooperează cu peste 60 de întreprinderi. Se prezintă oare situația mai bine din punct de vedere al respectării obligațiilor?

Uzina „Hidromecanica"-Brașov a livrat Uzinei „23 August"-București, în cursul anului trecut, numai 23 de transmisii hidraulice pentru locomotivele Diesel hidraulice de 700 CP, din 30 cît aveau ca sarcină. Aceasta a creat greutăți în realizarea și livrarea către beneficiari a locomotivelor respective.

Mai sînt și alte uzine care nu și-au onorat obligațiile în cadrul cooperării, creînd deseori serioase greutăți uzinei coordonatoare în realizarea producției-marfă și livrarea acesteia la termen conform contractelor încheiate cu beneficiarii. **Datorită faptului că, anul trecut, întreprinderile siderurgice** (în special cele din Hunedoara și Reșița) **nu au respectat contractele economice, livrînd laminate la lungimi și grosimi neconforme cu cerințele, întreprinderile constructoare de mașini au consumat în plus aproape 6000 tone metal.** Tot datorită nerespectării clauzelor contractuale privind calitatea unor semifabricate de către întreprinderile producătoare de fire de relon, fabricile de țesături ale industriei ușoare au avut mult de suferit. Calitatea țesăturilor nu a putut, în multe cazuri, să se situeze la nivelul cerințelor comerțului, creîndu-se stocuri greu vandabile.

Pe lîngă pagubele de ordin material pe care le provoacă, nerespectarea obligațiilor contractuale sau a celor din cooperare atrage după sine și alte necazuri: ZECI ȘI SUTE DE OAMENI PUȘI PE DRUMURI ȘI CHELTUIELI DE DEPLASARE CARE SE RIDICĂ LA SUTE DE MII DE LEI.

Așa cum atestă faptele, **întărirea conținutului contractelor economice, respectarea lor, cooperarea dintre întreprinderi impun luarea unor măsuri mai eficiente decît pînă acum.** În cadrul acestora, **ar merita studiată posibilitatea penalizării celor ce încalcă obligațiile care decurg din contracte sau din planurile de cooperare, la nivelul daunelor ce le provoacă.** În prezent, penalizările plătite nu acoperă nici pe departe pagubele pe care le provoacă nerespectarea obligațiilor contractuale. De aceea, o asemenea măsură ar pune pe contractanți în situația de a gîndi temeinic atunci cînd fixează diferitele prevederi în contract, i-ar determina să ia din timp toate măsurile pentru a respecta întru totul clauzele stipulate. Desigur, pot apare și cazuri fortuite, independente de voința și posibilitățile întreprinderii furnizoare. În asemenea situații este necesar ca beneficiarii să fie preveniți din vreme, încît ei să aibă timpul necesar de a acționa pentru a nu-și perturba activitatea de producție. Să înlăturăm deci formalismul și subaprecierea, să facem din contractele economice, din cooperarea dintre întreprinderi, verigi trainice care să garanteze peste tot o bază sigură în îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan.

B. VASILE
I. BUMBEA

CURIER

Expresie a diversificării și ridicării nivelului tehnic al producției industriei noastre, tot mai numeroase produse noi intră în circuitul economiei naționale.

● Uzina „Electroputere" din Craiova a produs primele motoare de 900 de kilowați destinate locomotivelor electrice de 5100 cai putere.

● Un nou tip de transportor a fost introdus în fabricația curentă a Uzinei „Unio" din Satu Mare. Transportorul are lățimea de 1,5 m și lungimea de un km.

● Tot în domeniul construcțiilor de mașini se înscrie și agregatul de defrișat terenuri agricole realizat la Uzina „Nicolina" din Iași.

ESTETICA INDUSTRIALĂ — DIMENSIUNE A CREȘTERII ECONOMICE

● „Piramida" frumosului ● Psihologia formelor și dinamica proporțiilor

DEMULTIPLICÎNDU-ȘI mușchii și mintea, omul adaugă necontenit noi cuburi la coloana infinită a forței sale creatoare, stăpînește și articulează tot mai intim elementele și formele naturii la nevoile și dorințele sale interioare. El a ajuns pînă acolo, încît poate să întruchipeze practic în material orice idee, să gîndească și să proiecteze însăși calitățile materialelor și caracterul prelucrării lor, astfel că mediul material înconjurător este tot mai mult produsul minții și mîinilor sale. Cu realizarea și acordarea acestui mediu la complexul uman (mediu ce trebuie nu numai să-l servească pe om practic, utilitar, dar să-l și bucure cu frumusețea sa), își face intrarea în istorie o nouă disciplină — estetica industrială (sau „industrial design") și un nou creator de forme — designer-ul.

Asistăm azi la o creștere a volumului schimburilor de produse între țări, la o intensificare a comerțului cu brevete și licențe, la coloborarea multilaterală tehnico-științifică, înmulțirea canalelor și creșterea vitezei de circulație a informațiilor. Așa se explică importanța deosebită ce se acordă în ultimul timp, de către întreprinzători, abordării sistematice a esteticii acestor produse care, în condițiile menționate, capătă un rol crescînd în competitivitatea lor atît pe piața internă, cît și, mai ales, pe cea externă. Estetica industrială (definită sumar drept o tehnică anexă de creare a produselor, avînd ca obiect studiul produselor elaborate de întreprindere) a ajuns să reprezinte un scop bine definit pentru toți cei care, în cadrul activității lor productive, sînt conștienți de adevărul că arta și tehnica constituie două aspecte strîns legate ale progresului uman, și că întreprinderea trebuie să-și asume o sarcină bine determinată în aceste două domenii, practic indisociabile.

● Start la Bauhaus

TERMENUL de la care își trage numele estetica industrială a făcut pe mulți să creadă că „design"-ul înseamnă doar o înfrumusețare prin desen a produsului, confundînd această complexă disciplină cu o simplă stilizare și comițînd astfel ceea ce L'EXPRESS numea „înșelătorie estetică". Produsul de azi nu mai poate fi doar o problemă de stil, el trebuie să posede în mod egal proprietățile sale specifice și să pună la dispoziția publicului consumator un maximum de servicii. În consecință, adevăratul design trebuie să atingă natura însăși a produsului : materialul din care el este fabricat, tehnica, funcțiunile sale. Louis Raymond, cunoscutul „designer" american, enumerînd caracteristicile frumuseții produsului industrial spunea : „a înlătura tot ceea ce este de prisos, a simplifica pînă la limită forma, structura, culoarea — abia atunci produsul se poate considera ireproșabil din punct de vedere estetic".

De la toate aceste criterii au pornit și cei care, pe la sfîrșitul deceniului al doilea al secolului nostru, strînși în jurul lui Walter Gropius, au pus la Bauhaus, în Germania, bazele unei noi orientări în activitatea de creație a formelor bunurilor industriale. Acest grup restrîns format din graficieni, pictori, sculptori, arhitecți, dar care numărau printre ei personalități ca Mies Van der Rohe, Kandinsky, Klee, stabilise ca principiu că noua civilizație industrială cere forme noi și că întreg mediul înconjurător al omului secolului XX va fi determinat de aceste forme ireproșabile, precis acordate la o funcție determinată. După ei, esteticul trebuie să pornească de la însăși natura produsului, de la formele sale componente, decurgînd în mod logic din esența acestuia. Mai multe produse industriale puse atunci la punct (în special mobilă), au materializat această orientare, și au acordat în spațiu și timp ceea ce numim astăzi „estetică industrială", „estetica tehnică" sau „design".

Din acest moment, istoria esteticii industriale poate fi asemuită cu dezvoltarea unei piramide : caracterizată printr-un grad relativ înalt de desăvîrșire la început, cu o bază îngustă, dar care se extinde treptat spre exterior, de-alungul cîmpiei activității umane. În prezent asistăm la un fenomen de cristalizare a bazei și la o ridicare vertiginoasă a vîrfului. Dar, deși născută în Europa, estetica industrială a cules primele roade în S.U.A., ca rezultat al emigrării peste Atlantic a inventatorilor săi, în fața amenințării nazismului. Tocmai la timp pentru ca americanii, în plină bătălie cu criza din 1929, să găsească noi impulsuri ale industriei. Faptul că inițial s-a convertit sensul nobil al esteticii industriale într-un stilism cu puternice tendințe baroce — remarcă L'EXPRESS — nu schimbă cu nimic lucrurile. Exemplul lui Raymond Loewy, care produce o adevărată explozie de vînzări prin recrearea mașinii lui Gestetner, ilustrează aportul esteticii industriale la cel de-al doilea suflu al industriei americane.

Din acest moment, drumul către design rămîne deschis. Guvernul englez de coaliție a lui Winston Churchill, înființează în 1944 Consiliul esteticii industriale (Council of Industrial Design), tutelat de Ministerul Comerțului și destinat promovării design-ului în comerț, industrie, arhitectură și publicitate. Acest organism deschide în 1956, la Londra, un centru de informare și expoziții (considerat unul dintre cele mai importante din lume), primit cu deosebit interes mai întîi de industriași și apoi de marele public. Treptat, astfel de centre apar aproape peste tot : la Glasgow și Chicago, Amsterdam și Tokio, la Stockholm și Toronto, la Tel-Aviv, Varșovia și în U.R.S.S. (unde deși nu există un centru propriu-zis, funcționează un institut de estetică industrială în care lucrează circa 1000 de specialiști). Inițiative similare au luat naștere în Africa de Sud, Argentina, Spania, Grecia, Iugoslavia și Franța (care, în ciuda faptului că prin Henri Vienot se numără printre fondatorii Consiliului internațional al societăților de estetică industrială, nu are încă un centru propriu).

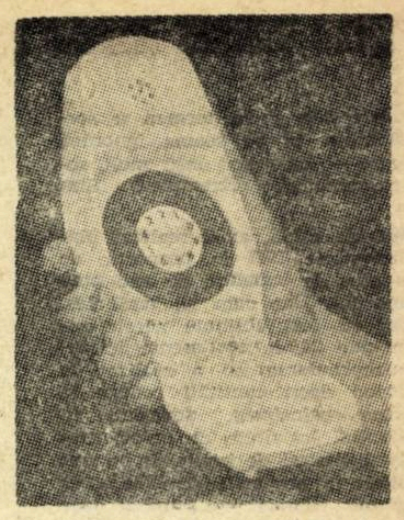

Noul telefon „Siemens"

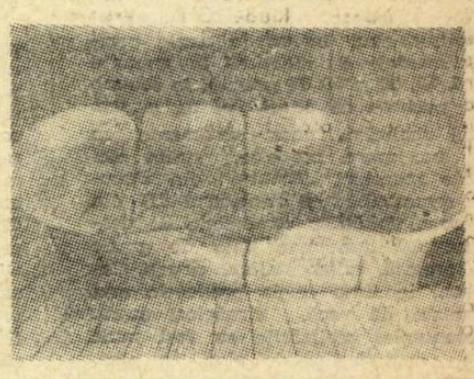

Bancă de grădină din beton alb

● „Calitatea totală"

VORBIND despre estetica industrială, ziarul THE NEW YORK TIMES sublinia că pentru americani în general ea reprezintă o mistică, pentru omul de afaceri, un fel de „glazură artistică pe prăjitura comercială". Profesorul D. Dublin, cunoscut teoretician al design-ului, remarca în mod reprobator că „aproximativ 80% din producția S.U.A. a mărfurilor de larg consum se deosebește exclusiv doar prin aspectul exterior și preț, și numai o parte cu totul neînsemnată, printr-o funcție diferită", preocuparea pentru funcționalitate neîntrînd în vederile designerilor afaceriști.

În unele întreprinderi chiar, există secții speciale care se ocupă cu problemele planificării dinainte a uzurii produsului, inginerii acestor secții construind un produs sau altul cu scopul ca el să iasă din uz fie în întregime, fie doar piesele greu de înlocuit, într-un termen dinainte stabilit (termen în care produsul să se învechească atît moral cît și fizic). Termenul denumit „obsolescence" (îmbătrînire) — susțin ei — sprijină „înviorarea pieței".

Pentru arhitectul sau esteticianul industrial conștient de adevărata menire a profesiunii sale, estetica industrială reprezintă însă produsul său de bază, rezultatul unui gen special de talent dezvoltat prin pregătire și experiență, care duce la rezolvări de probleme creatoare specifice. Este, cu alte cuvinte, simțul său combinat, estetic și inventiv. În prezent, pătrunderea esteticii industriale în ansamblul acțiunilor ce converg în realizarea bunurilor industriale a dus la lărgirea conceptului de calitate a produselor, la o abordare mai complexă a acestuia, reflectată, printre altele, în utilizarea noțiunilor de „calitate totală", de „apreciere de ansamblu", la baza cărora stau o serie de criterii legate de :

1) **economicitatea** produsului — respectiv de eficiența folosirii resurselor sociale în fabricarea, desfacerea și exploatarea acestuia (timpul cheltuit pentru producție, economia de manoperă și materiale, ușurința transportului și desfacerii, a asigurării „service"-ului de după vînzare etc.) ;

2) **utilitatea** produsului — necesitatea reală și importanța funcției pe care o îndeplinește produsul, eficiența satisfacerii funcției date (care depinde direct de gradul aplicării tehnicii „la zi"), durata funcționării sigure, durata „vieții" produsului ;

3) **estetica** produsului — integrarea armonioasă în sistemele mediului înconjurător, caracterul original — creator al realizării de ansamblu cu luarea în considerare a efectelor directe și „laterale" ale produsului (nu

Constantin COJOCARU

(Continuare în pag. 12)

Pe marginea unor eseuri de istorie a gîndirii economice

DEZORIENTARE SAU APARENTĂ NEANGAJARE ?

ISTORIOGRAFII anglo-saxoni ai gîndirii economice ne-au obișnuit, în ultimul timp, cu exegeze, pe cît de erudite și subtile, pe atît de aparent lipsite de combativitate și neangajate. Dacă cunoscusem o critică intransigentă și caustică, iată-ne acum în fața unei comprehensiuni și generozități dezarmante. O bună pildă în acest sens este masiva lucrare a lui B. Seligman **Main currents in modern economics** (Principalele curente ale gîndirii economice contemporane). Pe o linie asemănătoare a pornit și profesorul american B. Mitchell cînd a elaborat culegerea de eseuri **Mari economiști în contextul epocii lor**[1]).

De la bun început acesta își asumă sarcina pozitivă a raportării la timp și spațiu, evitarea purei ideografii, surprinderea unor evoluții și, totodată, identificarea unor idei perene cu semnificație generală. Putem fi de acord cu un asemenea mod de a privi lucrurile dar nu și atunci cînd autorul respinge orice criterii de referință, orice puncte de reper. Ne punem firească întrebare : oare această atitudine nu dezvăluie o anumită dezorientare a gînditorului nemarxist, nu reflectă tocmai lipsa unor criterii valide de apreciere ?

Genul abordat de Mitchell — de loc restrictiv dintr-un punct de vedere tematic, căci nu incumbă exigența de a spune lucrurile cele mai importante despre cei mai importanți economiști — permite un stil alert și poate prilejui o lectură agreabilă. Asociind inedit idei indeobște cunoscute, el nu solicită nici efort deosebit din partea cititorului. Genul prezintă „avantajul" de a permite echivocul, evitarea formulărilor riguroase. Cu toate acestea, vom descoperi, nu de puține ori, asociații de idei interesante ce merită atenție și asupra cărora ne vom opri. Principiile economice — ne spune Mitchell — trebuie privite strîns legat de mediul ce le-a produs și considerate drept o funcție de anumite interese sociale, determinante. Din păcate, în ultimă instanță, această idee este transformată într-un precept dat istoriografului de a nu se angaja în slujba vreunei teorii, de a adopta o atitudine obiectivistă. În ciuda acestei îndoielnice detașări, autorul citează printre valorile durabile și inalterabile anumite principii marginaliste asupra cărora se pot ridica numeroase semne de întrebare.

● Individ și națiune în economia politică burgheză clasică

MITCHELL ne oferă o sugestivă descriere a descompunerii orînduirii feudale, cînd personalitatea individuală, cu inițiativele sale creatoare, începe să fie privită ca un factor motor și de progres. În același timp, este tot mai mult subliniată ideea personalității naționale. Relevînd funcția de eliberare a unor energii încătușate pe care au avut-o opiniile lui Colbert și economia politică clasică engleză, se arată, pe bună dreptate, că la un moment dat, privite unilateral, ele pot deveni o frînă, căci nu permit apelul la înțelepciunea și efortul colectiv, privirea complexului economic național ca un tot și, în consecință, distribuirea rațională a resurselor. Un aspect contradictoriu — arată Mitchell — îl prezintă, în cadrul doctrinei mercantiliste și clasice, afirmarea personalității naționale. Pe lîngă certele aspecte pozitive pe care le aduc la lumină, atît mercantiliștii cît și clasicii englezi se fac exponenții unui anumit tip de egoism național. Deși în manifestări diferite, aproape opuse, esența acestui egoism este aceeași — menținerea celorlalte state într-o stare de cronică înapoiere economică.

Concepția mercantilistă, remarcă Mitchell, orientată exclusiv către sfera circulației mărfurilor, privită ca unică generatoare de avuție, devine ca doctrină a schimburilor internaționale o teoretizare a îmbogățirii unor națiuni în detrimentul altora. Colbert a conceput măsurile de dezvoltare a Franței pe socoteala altor țări, incluzînd, avant la lettre, elemente de colonialism. Cu atît mai mult apare retrogradă și nerealistă azi o politică a schimburilor internaționale inspirată de mercantilism. Mitchell ridică un protest împotriva politicii vamale a Statelor Unite, politică menită să mențină într-o stare de stagnare țările slab dezvoltate, și a practicilor discriminatorii adoptate față de țările socialiste. „Asemănarea dintre cele două politici este supărător de mare. Noi, ca și Colbert, privim necazurile rivalilor noștri cu satisfacție... Înainte de a arunca cu piatra în mercantiliști, ar fi poate mai bine să ne amintim că trăim într-o casă de sticlă" [2])

Doctrina clasică engleză privitoare la schimburile internaționale este concepută într-o perioadă în care Anglia devenise, în mod incontestabil, cea mai mare putere industrială a lumii. Smith și mai cu seamă Ricardo se fac exponenții intereselor ei. Abordînd neistoric problema și teoretizînd aceste interese, ei elaborează o teorie ortodoxă a liberului schimb. Introducerea în practică a cerințelor acestor teorii se dovedește păgubitoare pentru țările mai slab dezvoltate, puse în imposibilitatea de a face ceea ce Anglia făcuse la timpul său, și anume de „a fabrica fabricanți". Găsim oportun faptul că Mitchell discută comparativ concepția clasică engleză a liberului schimb cu concepțiile lui List și Carey. Mai cu seamă List, privind fenomenele în dezvoltarea lor istorică, a arătat că protecționismul sau liberschimbismul corespund intereselor unor momente diferite în dezvoltarea economiei naționale. Punînd accentul pe ideea de complex economic național, List arăta că protecționismul are tocmai menirea de a deschide calea către liberschimbism prin aducerea țărilor mai înapoiate la un moment dat la un nivel egal cu țările dezvoltate.

Contrapunctarea ce o face Mitchell între cele două orientări ni se pare binevenită și din punctul de vedere al înțelegerii cauzelor pentru care gîndirea economică burgheză din România s-a orientat cu predilecție către școala istorică germană. Această orientare se făcea în primul rînd către teoria schimburilor internaționale, se căuta o „teorie a creșterii" proprie acelui moment de dezvoltare. Adoptarea, în acest cadru, a unor principii microeconomice vulgare nu reprezenta, credem, decît un aspect secundar și subordonat. Pe de altă parte, însăși asimilarea teoriilor școlii istorice germane privitoare la schimburile internaționale avea altă semnificație în condițiile României de atunci, decît în condițiile Germaniei.

● R. Owen — realizările sale practice. Recunoașterea influenței marxismului asupra gîndirii contemporane

ÎN PREZENTAREA activității lui Robert Owen, Mitchell insistă îndeosebi asupra vastei sale opere practice și mai puțin asupra subtilităților doctrinare.

Preluînd o fabrică la New Lanark, Owen pornește de la un calcul economic rațional, avînd în vedere — în primul rînd — posibilitățile de a obține un cîștig sporit. El sesizează că există un punct de inciden-

CURIER

■ În cadrul unui colocviu care a avut loc la Roma și ale cărui dezbateri au fost reunite într-un volum intitulat **La programmation économique européenne et la programmation économique nationale dans les pays de la C.E.E.** (Programarea economică europeană și programarea economică națională în țările C.E.E.), Vallecchi, Italia, 406 pag., s-au confruntat părerile unor specialiști francezi — Pierre Massé, Claude Grison, R. Marjolin, P. Uri — cu cele ale unor economiști și oameni politici din R.F. a Germaniei — în frunte cu prof. H. Meinhold, cu privire la planificarea capitalistă. Primii o consideră drept o tehnică de previziune, care nu ar atinge cu nimic economia de piață și libera întreprindere, ca o verificare, a coerenței economice, a proiectelor, în timp ce secunzii susțin că o previziune pe ansamblul economiei ar fi imposibilă și deci, în practică, periculoasă. Apreciind valoarea metodei „bazate pe o înregistrare precisă a fluxurilor circuitului economic, adică pe contabilitatea națională", H. Meinhold este de părere că aceasta servește înainte de toate la stabilirea de proiectări pe termen scurt. Aceste proiectări nu ar constitui nici pronostic, nici program, întrucît ar presupune că nici o modificare exogenă nu se va produce și că nici o măsură nouă încă necunoscută nu ar fi luată în domeniul politicii economice.

■ În capitolul I al volumului **Population growth and land use** al lui Colin Clark (Creșterea populației și folosirea pămîntului), London, McMillan, 1967, 406 pag, autorul se referă, între altele, la calculele lui Malin care, stabilind aria agricolă mondială la 1,43 miliarde de hectare, consideră că extinderea terenurilor cultivabile în mod intensiv în viitor ar fi următoarea: 2,67 miliarde ha, dacă se conservă metodele actuale de cultivare; 5,49 miliarde ha, dacă se recurge la o investiție adițională; 9,33 miliarde ha, dacă se recurge la metode noi și la o mai largă folosire a capitalurilor.

■ Lucrarea economiștilor francezi Claude Abraham și André Thomas **Microéconomie,** apărută în colecția **Statistique et programmes économiques** a Editurii Dunod (Paris, 1966, 460 pag.), prezintă obiectul cercetării în subtitlu: decizii optimale în întreprindere și în natiune. Analiza microeconomică are ca idee fundamentală conceptul de optim: fiecare agent economic, fiind supus unor restricții, are un obiectiv care este tradus matematic printr-o așa-numită funcție de satisfacție, pe care încearcă să o maximizeze sau să o minimizeze. Dificultățile întîmpinate în formularea matematică a funcțiilor de satisfacție (de pildă: satisfacția unui individ depinde de producția întreprinderilor; omul nu poate fi considerat numai consumator; satisfacția unui individ depinde de consumul altor indivizi) determină insuficiențele eoriei optimului în explicarea comportării agenților economici. În ultimă analiză, buna folosire a conceptului de optim este subordonată cunoașterii limitelor sale: pe plan strict economic este dificil de a vorbi despre o repartiție a veniturilor, uitînd procesul de creștere; pe plan etic, teoria face totdeauna o ipoteză implicită sau explicită.

■ Lucrarea **World economic review and forecast 1967** (O trecere în revistă a economiei mondiale și previziunii 1967), editată de Lee Kanner pentru New York Times Company și apărută în 1967 în S.U.A., alcătuită de peste 200 experți din America, Europa, Asia și Africa, este un studiu amplu al popoarelor și industriilor privite prin prisma evenimentelor economice și financiare ale anului 1967. Totodată se încearcă explicarea tendințelor mondiale care afectează afacerile, investițiile și veniturile cetățenilor.

■ H. Guitton analizează în lucrarea sa **Maîtriser l'économie** (Să stăpînim economia), Edit. Fayard, 1966, Paris, elementele de documentar ale economiei contemporane: informația economică, dezvoltarea, teoria economică, indexarea etc. Autorul consideră că problemele economice nu au soluții definitive, dar pentru a acționa în mod eficient asupra fenomenelor economice se impune adînca lor cunoaștere. Demonstrînd imposibilitatea renunțării la teorii, autorul subliniază că cunoaș terea fenomenelor economice prin intermediul informării teoretice permite adaptarea la realitatea în continuă schimbare. Dat fiind că se schimbă din ce în ce mai mult, obiectul economic impune reforme ale structurilor. Dar ce este o structură? H. Guitton o definește astfel: „Fenomenul este asociat noțiunii de arhitectură, deci de construcție umană; orice ansamblu natural are o structură, cu alte cuvinte, elementele sale componente au o calitate sau alta, întreține relații unele cu celelalte, raportul în care se influențează între ele fiind obiect de cercetare".

■ Sub denumirea de „principii de economie", găsim în volumul **L'Entreprise et les facteurs qui influent sur sa marche** (Întreprinderea și factorii care influențează asupra mersului său), Geneva, 1966, 258 pag., redactat de Serviciul de perfecționare a cadrelor conducătoare din Biroul International al Muncii, două principii de gestiune, care, deși evidente și lipsite de pretenția de a reprezenta o descoperire, sînt totuși considerate nu mai puțin fundamentale. Ele se enunță astfel: 1. eficacitatea și economicitatea unei activități sînt în funcțiune directă de grija acordată activităților conexe precedente; 2. (oarecum corolarul primului): volumul resurselor materiale — bunuri capitale, materiale și activități umane — care trebuie să fie utilizate pentru o producție determinată de bunuri sau de servicii tinde să fie invers proporțial cu efortul intelectual depus în prealabil.

■ În revista ORGANISATION SCIENTIFIQUE, buletin lunar al Comitetului național belgian pentru organizarea științifică (nr. 11/1967), Raymond Befays (inginer comercial, controlor de gestiune), în articolul intitulat **Aspectele umane ale controlului gestiunii,** consideră controlul „ca un semn al interesului pe care cel care a luat hotărîri și le-a ordonat, îl poartă executării acestora". Befays susține că „controlorul" gestiunii trebuie să obțină de la conducătorul intreprinderii recunoașterea a trei principii: caracterul extensiv al rolului său și de aici interesul de a asocia pe controlor la gestiunea generală a întreprinderii; principiul conducerii colegiale — șeful întreprinderii fiind arbitrul, controlul gestiunii trebuie să se integreze în conducerea colegială; principiul acțiunii metodice, adică după un program și nu pe baza solicitărilor accidentale.

■ **Cum nu trebuie să fie introdus un sistem electronic de calcul? Care sînt greșelile care trebuie să fie evitate?** sînt întrebările pe care și le pune într-un articol publicat în FINANCIAL TIMES Enid Mumford, de la Școala economică din Manchester. În ceea ce-i privește pe directori, autorul subliniază că necunoașterea avantajelor pe care le prezintă mașinile electronice de calcul sînt atitudini primejdioase pentru o firmă, deoarece ele pot duce la investiții considerabile care să nu aibă alt rezultat decît utilizarea incompletă sau chiar neutilizarea totală a mașinii. În privința proiectanților, aceștia nu țin totdeauna seama de faptul că mașina aduce schimbări profunde în natura muncii salariaților. Nu este suficient, susține, autorul, să proiectezi și să introduci sisteme electronice remarcabile, căci munca va fi inutilă în cazul cînd salariații implicați vor refuza să colaboreze nefiind convinși de avantajele mașinii. Introducerea mașinilor electronice de calcul este un proces complex care impune identificarea preliminară și analizarea problemelor organizatorice și umane, precum și a celor tehnice.

CIRCUITUL LUCRĂRII

PREOCUPAT IN GENERE de problematica organizării științifice a muncii, Jerzy Starościak, profesor de drept administrativ la Universitatea din Varșovia, abordează în cartea **Elemente ale științei administrației** (344 pag.), apărută recent în traducere românească în **Editura politică,** teme ca: organizarea relațiilor într-un colectiv de muncă, calitățile ce se cer unui conducător, activitatea verigii de „stat major" din instituții și întreprinderi, aspecte metodologice și tehnice ale activității instituțiilor ș.a. Autorul concepe știința administrației drept **praxeologie** — definită de T. Kotarbinski, ca „știință a muncii eficiente" — aplicată la domeniul administrativ.

Iată, de pildă, un aspect al documentării referitoare la soluționarea în scris a lucrărilor administrative. Întregul proces de rezolvare a problemei e încadrat în termenul general „circuitul lucrări". Autorul prezintă **două variante** de organizare a circuitului lucrărilor: prima — sistemul pregătirii cazului de către solicitant; a doua — sistemul rezolvării din oficiu. Primul pare simplu și comod. În realitate, spune Starościak, sistemul este incomod pentru ambele părți. Bunăoară, înainte de a se elibera o autorizație de construcție, poate să fie nevoie de un aviz asupra proiectului respectiv, asupra respectării cerințelor organelor sanitare, de protecție a naturii etc. Dacă obligația de a aduna toate documentele necesare revine cetățeanului, acesta cheltuiește mult mai mult timp, iar organele administrației statului nu obțin nici un avantaj, căci ele trebuie oricum să examineze toate aspectele arătate și să ia hotăriri în legătură cu ele, cu deosebirea că în acest caz fiecare organ administrativ ia totul de la început.

În ultima instanță, rezultă o **pierdere de timp din punctul de vedere al ansamblului organelor administrației** de stat. În cîștig este de fapt numai organul administrativ care ia hotărîrea definitivă: un teanc de „anexe" pentru care nu a depus nici un efort îl ferește de orice neplăceri posibile. Dar lipsa de efort propriu mai duce la rezultatul că pe terenul „suprasigurării" apare tendința de a se cere o mulțime de anexe, printre care și inutile. În consecință, poate fi considerat corect numai al doilea sistem: „din oficiu". Faptul că obligația adunării documentelor revine organului care urmează să ia hotărîrea, constituie și cea mai bună chezășie că se vor cere numai documentele cu adevărat necesare; acest sistem economisește și timpul organelor care au un rol auxiliar în rezolvarea problemei deoarece le dă posibilitatea să ia cunoștință pe loc de toate materialele dosarului atunci cînd dau rezoluția; se limitează la minimum timpul de alergătură a cetățeanului și se face și economie de hîrtie.

A. S.

între curba bunelstări a lucrătorilor și cea a maximizării profitului, pleacă de la ideea că activitatea unor oameni ce se dezvoltă într-un microclimat social și economic normal este mai eficace decît aceea a unor oameni ce se zbat în mizerie și promiscuitate. În această ordine de idei, Engels spunea că socialismul lui Owen este rodul unui calcul negustoresc. Owen înființează, pe lîngă fabrica reorganizată, magazine ce desfăceau mărfuri la prețuri reduse, creează o școală așezată pe noi principii educative și, în timpul embargoului american asupra exportului de bumbac, plătește salarii integrale muncitorilor, deși activitatea productivă stagnase. Spre stupefacția tuturor, asemenea metode duc la sporirea rentabilității. În ciuda succesului său, intreprinderea lui Owen se destramă, fiind abandonată de asociații acestuia. În 1817, îl găsim pe Owen propunînd înființarea unor „orășele cooperatiste", în 1824, fondînd o colonie, New Harmony, în America, iar în 1835 punînd bazele „Asociației tuturor claselor națiunii". Toate cele de mai sus le găsim descrise, cu lux de amănunte, în eseul lui Mitchell. Dar, Mitchell nu observă în Owen **un socialist utopic,** faptul că el a avut în vedere reorganizarea întregii societăți pe baze comuniste. Owen înțelesese, în cele din urmă, că microsocietățile comuniste se leagă de transformarea radicală a întregului cadru economic și a formelor suprastructurale.

Ne-am fi așteptat, după ce parcursesem mai bine de jumătate din volumul lui Mitchell, la un eseu dedicat lui Marx, care să ne stîrnească interes. Din păcate, ne-am văzut înșelați în fața unui noian de date biografice nesemnificative, însoțite de platitudini privitoare la gîndirea marxistă. De reținut doar, ca semnificativă pentru intreaga gîndire economică nemarxistă contemporană, recunoașterea influenței uriașe pe care marxismul o are, atît asupra mișcării sociale, cît și asupra gîndirii contemporane.

● Th. Veblen — mult discutatul

H. S. COMMAGER, întreprinzînd un temerar studiu al plămădirii universului spiritual american [3], plasează în centrul înnoirii doctrinei economice americane, personalitatea complexă a lui Th. Veblen. După Commager, Veblen este cel ce dă economiei politice de pînă atunci — știință, socoate el, deductivă și descriptivă — o nouă dimensiune, inductivă și practică.

Veblen se ridică vehement impotriva ideilor clasice și neoclasice, proclamînd **o concepție etică** despre economia politică, sugerînd ideile dirijismului și „revoluției tehnocrate". El este autorul unor faimoase diatribe, nicidecum lipsite de conținut, îndreptate împotriva a ceea ce el numește sabotajul capitalist. După Veblen, economia capitalistă generează dihotomia între economia financiară și economia tehnică; pe această linie, el afirmă și „contradicția dintre ingineri și sistemul prețurilor". Mitchell se oprește asupra criticii sardonice, adresată de Veblen sistemului capitalist. Acesta din urmă, spune autorul, surprinde risipa de resurse proprie acestei orînduiri și sesizează comportarea specifică a membrilor claselor dominante în a sa cunoscută „Teorie a claselor avute". El proclamă aici necesitatea aprecierii globale a alocării resurselor și apelează la competența colectivă. Unii exegeți au văzut, în mod eronat, în acest copil teribil al economiei politice americane, un socialist. Ținînd seama de asemenea atitudini, Mitchell sugerează imaginea unui Veblen care ar fi elaborat un așa-zis „marxism americanizat", observînd însă că: „Este vorba despre un marxism americanizat, readaptat, redus la anumite condamnări selective, în loc a fi îmbibat, după cum se întîmplă la Marx, cu ardoare revoluționară. Lupta de clasă, în mîinile lui Veblen, devine o pantomimă, o piesă de costume și atitudini, jucată de persoane superficiale și privilegiate, a căror comportare contrastează cu aceea nepretențioasă a majorității" [4]). Într-adevăr, o asemenea viziune, la care se adaugă și o anumită concepție darwinistă asupra evoluției sociale, îl depărtează pe Veblen de socialism, punîndu-l în rîndul inamicilor de fapt ai acestuia. Avînd în vedere aceste elemente, marxistul H. Denis notează: „Se vede clar că refuzul unei concepții după care noi am putea cunoaște mersul istoriei duce la aprobarea cu anticipație a acțiunilor celor mai înrăiți adversari ai socialismului". [5])

● Marshall și Keynes

DEȘI DEOSEBIȚI ca viziune și concepție asupra realităților economice, Marshall și Keynes pot fi priviți ca părinți ai analizei economice nemarxiste contemporane, în măsura în care au pus bazele celor două mari capitole ale sale: micro și macroanaliza. Cercetările inițiate de aceștia reprezintă replica pe care economia politică burgheză încearcă să o dea economiei politice marxiste. În această măsură, studiul celor doi economiști reprezintă un prilej de a face dese referiri la Marx.

Mitchell desfășoară discuția referitoare la Marshall pe două direcții principale: pe de o parte, este vorba de principiile metodei sale de cercetare, pe de alta, despre valențele teoriei „eclectice" a valorii, edificate prin concilierea punctului de vedere al teoriei obiective a costurilor de producție cu cel al teoriei subiective a utilității marginale. Un aspect pozitiv al metodei marshalliene îl aflăm în concepția legată de utilizarea aparatului matematic de către economiști. Economistul este obligat să utilizeze un aparat matematic cît mai perfecționat în **decursul** cercetării, dar — arată Marshall — **concluziile** cercetării nu trebuie prezentate neapărat în formă matematică, exprimarea lor în limbajul obișnuit este chiar mai nimerită prin mai larga lor accesibilitate. Raportînd pe Marshall la Marx, Mitchell admite comparativ caracterul profund al gîndirii acestuia din urmă. Marx a reușit să pătrundă esența lucrurilor, în timp ce Marshall „ca să folosim o metaforă... a explorat o peșteră — cavități, cărări, stalactite și stalagmite — dar nu a cercetat marele cataclism geologic ce a dus la formarea cavernei" [6]).

Oprindu-se asupra microanalizei marshalliene, Mitchell relevă — pe bună dreptate — virtuțile ei practice de cunoaștere a realității imediate și arată că implicațiile ei teoretice sînt nesatisfăcătoare. În acest sens, sînt discutate conceptele introduse de Marshall în analiza economică.

Keynes, arată Mitchell, s-a aflat în fața gravei probleme a șanselor de supraviețuire a sistemului capitalist. Din acest motiv, el a neglijat microanaliza, în speranța că va reuși să descopere acel cadru macroeconomic în care principiile clasice și neoclasice să-și găsească valabilitatea. În același timp, spune Mitchell, el a respins categoric aplicarea la nivel macroeconomic a unor principii desprinse din microanaliză. Keynes elaborează binecunoscutele sale categorii și operează cu ajutorul mărimilor agregate, cărora le studiază variațiile marginale. Pe această bază el elaborează faimoasele sale „remedii", ce clamează constituirea statului în investitor și consumator principal, precum și folosirea pîrghiilor fiscale și monetare.

Interesantă și justă ni se pare remarca lui Mitchell că, în ceea ce privește instrumentele de cercetare (este vorba în primul rînd despre mărimile agregate), Keynes a fost precedat de Marx. De asemenea, arată autorul, corelațiile surprinse de Keynes pot fi desprinse cu ușurință și din schemele marxiste ale reproducției capitalului social total. Putem fi de acord cu o asemenea afirmație în măsura în care ținem seama de faptul că, în timp ce Marx a pătruns cauzele profunde ale fenomenelor de instabilitate din economia capitalistă, Keynes, fie că nici nu a încercat să le descopere, fie că le-a dat o explicație superficială, neștiințifică. În orice caz, este semnificativă recunoașterea implicită de către un economist nemarxist a faptului că Marx este creatorul macroanalizei moderne.

Armand POPPER

---

[1]) Broadus Mitchell: **Great Economists in Their Times,** Totowa, New Jersey, 1966.

[2]) Op. cit. p. 11—12.

[3]) Vezi H. S. Commager: **L'ésprit americain,** PUF, 1965, p. 276 și urm.

[4]) B. Mitchell ,op. cit. p. 200.

[5]) Henri Denis: **Histoire de la pensée économique,** PUF. 1966, p. 587

[6]) B. Mitchell, op. cit. p. 177.

ESTETICA INDUSTRIALĂ

(Urmare din pag. 10)

numai în momentul punerii în vînzare, ci și în perspectiva viitorului previzibil).

Aceste grupe se găsesc într-o strînsă interdependență și luarea în considerație a tuturor cerințelor rezultate din aceste criterii, constituie condiția sine qua non a unei juste aprecieri a calității unui produs. Pentru abordarea corespunzătoare a raportului dintre funcție și formă, trebuie avut în vedere și faptul că **forma are atît un caracter funcțional, cît și unul constructiv. Ea nu poate fi ruptă de funcție** (aceasta determinînd trăsăturile cele mai esențiale ale conținutului produsului), dar poate căpăta — după aprecierea specialiștilor — o relativă independență după materialele, tehnologia, construcția folosită într-un anumit timp sau loc. Așa cum un material nou cere o tehnologie nouă, la fel o tehnologie nouă cere o formă nouă, chiar dacă funcția a rămas aceeași. Evident că ponderea tuturor acestor criterii despre care am vorbit este diferită de la un produs la altul și tocmai determinarea ei este primul element necesar în abordarea complexă a calității.

● *Abordare de tip cibernetic*

STUDIUL ȘI ACȚIUNEA de realizare a celei de-a treia componente a calității produselor — estetica — constituie, de fapt, obiectul și scopul esteticii industriale. Urmînd în principal „crearea formelor" estetica industrială trebuie să îmbrățișeze întregul proces al elaborării produselor, începînd cu studiul necesităților umane, determinarea tipurilor de produse care pot satisface la maximum aceste necesități și continuînd cu planificarea, proiectarea, fabricarea și urmărirea comportării produselor. Ea folosește în acest scop datele furnizate de cibernetică, ergonomie, psihologie, discipline tehnice și tehnologice, arhitectură, arte plastice etc... Artele plastice și arhitectura contribuie cu întregul lor arsenal de mijloace de expresie artistică (aplicate la specificul producției de serie), cu formă, proporții, echilibru, textură, motiv, ritm, culoare, contrast etc., care fac ca produsul să asigure o înaltă satisfacție estetică. Ergonomia și psihologia furnizează date prețioase de ordin teoretic și experimental privind asigurarea unor cerințe ca: ușurința utilizării produsului de către om, confortabilitatea, corespondența produsului la complexul fizic, fiziologic și psihic al omului. În felul acesta, estetica industrială realizează o abordare de tip cibernetic a întregului proces de proiectare a produselor industriale, în vederea asigurării ponderate a cerințelor celor trei grupe de criterii menționate mai sus.

Specialistul-estetician industrial, designer-ul-artist, chemat să îndeplinească această complexă sarcină, trebuie să posede o temeinică pregătire teoretică și practică de nivelul învățămîntului superior. El trebuie să substituie și să sintetizeze pe arhitect, inginer și maestru, să posede anumite calități ale omului de știință și ale lucrătorului din comerț. Neputînd, evident, fi specialist în toate domeniile, el trebuie să aibă totuși suficiente cunoștințe pentru a ști să întrebe și să înțeleagă just ceea ce este necesar. Desfășurîndu-și activitatea în cadrul unor întregi grupe de specialiști cu înaltă calificare, contribuția sa va fi cu adevărat creatoare numai în măsura în care va participa direct la toate fazele procesului de elaborare a produselor. În nici un caz el nu trebuie „chemat să-și aducă contribuția" după ce restul echipei a proiectat produsul, rezervîndu-i-se doar rolul de a „înfrumuseța suprafața". Esteticianul devine un participant nemijlocit la procesul general de conducere a producției și desfacerii. Deși neînțeles și subapreciat la început, sau folosit (așa cum remarca Dublin) de către firmele capitaliste ca mijloc de sporire rapidă a profiturilor prin realizarea „glazurilor comerciale", executîndu-și profesiunea fie în cadrul birourilor de design în întreprinderi sau institute specializate, lucrînd pe bază de comenzi, esteticianul este considerat astăzi unul dintre cei mai solicitați specialiști. Asistăm în prezent — remarca ziarista canadiană Lydia Ferrabe — la un adevărat „boom" al acestei profesiuni care, de altfel, și-a și spus deplin cuvîntul cu ocazia lui „Expo '67".

MOBILĂ

MODERNĂ - ELEGANTĂ - DURABILĂ

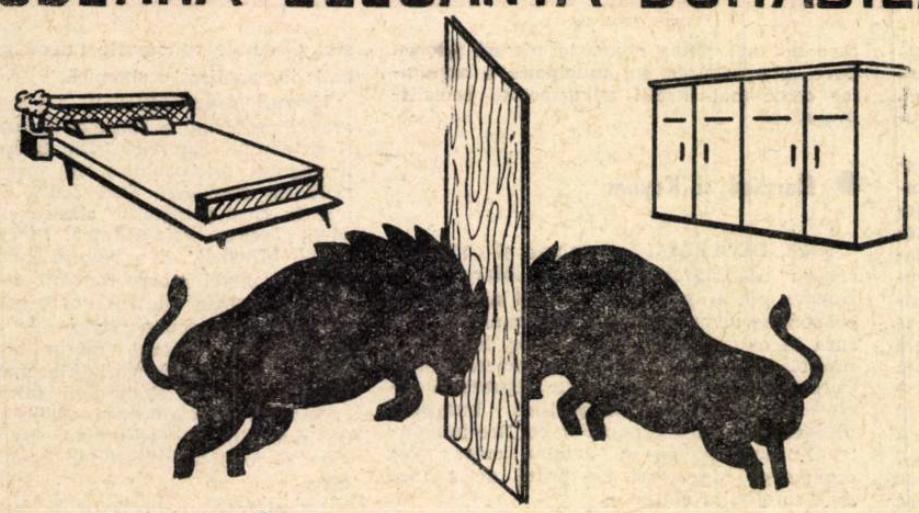

VA OFERĂ:

O.C.L. MOBILA BUCUREȘTI

PRIN UNITĂȚILE SALE:

Nr. unității	Adresa	Telefon
1.	30 Decembrie nr. 52	15.86.23
3.	Bărăției nr. 41	13.21.91
4.	Bd. Muncii nr. 90	22.20.55
5.	Dudești nr. 28	21.23.65
7.	Cal. Rahovei nr. 149	23.74.95
8.	Str. Lipscani nr. 102	15.62.33
9.	Doamnei nr. 18	13.98.02
10.	Ștefan cel Mare „CONFORTUL"	12.52.20
11.	Cal. Moșilor nr. 145	11.71.65
12.	Pantelimon 258	35.04.24
13.	Colentina nr. 4	35.28.28
14.	Bd. Dimitrov nr. 95	35.02.14
16.	Al. Sahia nr. 31	16.67.58
17.	Sos. Iancului nr. 53	35.16.16
20.	Piața 30 Decembrie	14.76.21
21.	Banu Manta nr. 2	18.30.04
22.	Piața Chibrit	17.66.82
23.	București Noi-Bloc	17.67.50
24.	Bd. 1 Mai nr. 126	18.35.25
27.	Cringași nr. 57	—
28.	Cal. Rahovei nr. 318	23.44.44
30.	Sos. Giurgiului-Bloc (Piața Progresul)	23.99.22
32.	Bd. Gării de Nord	18.34.21
33.	Piața 13 Septembrie	31.67.92

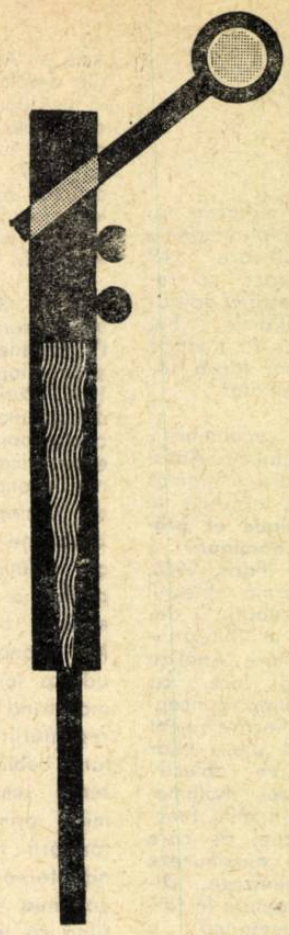

UZINA DE VAGOANE ARAD

PRODUCE:

- Vagoane de călători cl. I — 54 locuri
- Vagoane de călători cl. II — 80 locuri
- Vagoane de călători cl. II, necompartimentate 110 locuri
- Vagoane gondolă cu autodescărcare pe 4 osii pentru 60 t
- Vagoane de marfă descoperite pe 4 osii tip OOR
- Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii, 60 t, tip GVA
- Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii, 60 t, tip GG
- Vagoane de marfă descoperite, 50 t, 4 osii tip ITA
- Vagoane pentru transportat transformatori 110 t.
- Vagoane basculante 40 m^3 (80 t)
- Vagoane basculante 25 m^3, ecartament 900 mm
- Vagoane platformă siderurgice 80 t.
- Vagoane container pentru negru de fum
- Vagoane autodescărcător pentru minereu de 60 t.
- Vagoane refrigerente pe 2 osii tip ORE
- Vagoane marfă pentru transportat ciment, 30 t, ecartament 1 067 mm
- Vagoane autodescărcător 30 t, ecartament 1 067 mm
- Vagoane autodescărcător 50 t, 4 osii, ecartament 1 000 mm
- Vagoane de marfă acoperite 15 t, pentru transportat sare

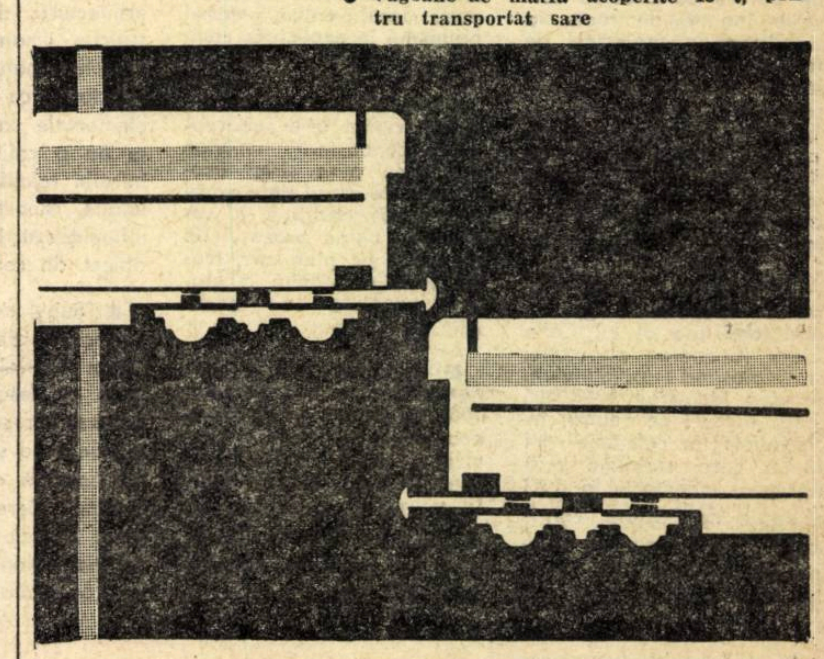

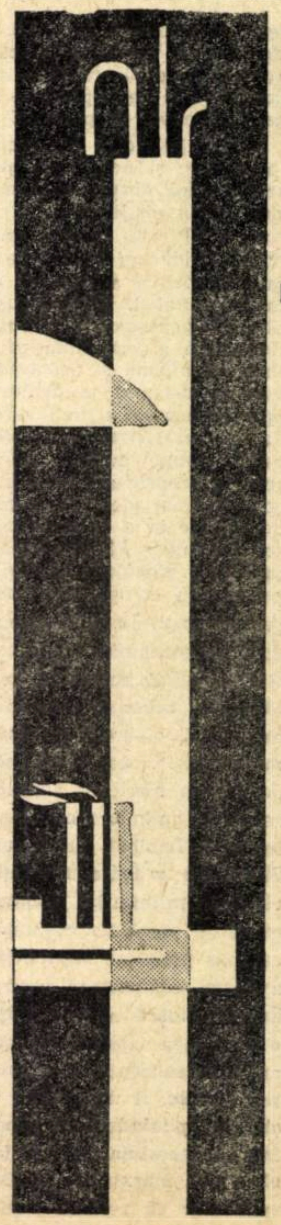

FABRICA DE CIMENT TURDA

produce și livrează pe bază de repartiții:

- Ciment R.I.M. (rezistențe inițiale mari)
- Ciment B.s.s.
- Ciment P. 400 și P. 500
- Ciment Pz. 400
- Ciment M. 400
- Ciment F. 300
- Var industrial și de construcții
- Ipsos special și de modelaj
- Cărămizi refractare de șamotă și cromomagnezitice
- Calcar pentru industria chimică și siderurgică

Telefon 1365–1366. Adresa telegrafică: CIMENTUL TURDA.

„VÎNT DE DEFLAȚIE“

Perspective conjuncturale 1968 în țările O.C.D.E.

„VÎNTUL CARE BATE ACUM ADUCE DEFLAȚIE“, se spune în cercurile experților economici occidentali, de la 1 ianuarie încoace, de cînd Statele Unite au lansat noul lor „program de economii“ în apărarea dolarului și a balanței de plăți a S.U.A. „Deflație“ înseamnă în limbajul acestor experți o situație în care relansarea economiei țărilor capitaliste, așteptată pentru acest an după încetinirile care se cunosc, are mai puține șanse să se producă.

În urma măsurilor anunțate de președintele Johnson (vezi VIAȚA ECONOMICĂ nr. 2), a apărut amenințarea creșterii ratei dobînzii și deci a îngreunării noilor investiții de capital ; pe de altă parte, se prevede o întețire a luptei pentru piețe în și mai mare măsură decît se anunța oricum, mai ales după devalorizarea lirei sterline la 18 noiembrie 1967, ținînd seama că acum și Statele Unite își măresc efortul de desfacere în străinătate pentru sporirea excedentului lor comercial.

Deși a fost pregătit înainte de 1 ianuarie și deci, inevitabil, este ceva mai optimist în concluziile sale, un recent studiu al OCDE * cu privire la perspectivele conjuncturale ale țărilor membre pe 1968 arată că fenomenele de încetinire, stagnare și recesiune înregistrate în evoluția diferitelor economii naționale în 1967 — cu antecedente de durată diferită și ea — nu se lasă ușor depășite. Studiul O.C.D.E. (organizație din care fac parte, cum se știe, S.U.A., Canada, 18 țări europene și Japonia) pornește în analiza sa de la implicațiile devalorizării britanice, în funcție de care sînt ajustate apoi și perspectivele pe ansamblul țărilor industriale capitaliste.

● NU NUMAI AVANTAJE

„Devalorizarea, **se arată în studiul amintit**, a conferit ramurilor industriei engleze un avantaj net de ordinul a 10% în materie de prețuri. Presupunînd că schimburile externe vor reacționa normal la modificările de costuri și de prețuri, efectele favorabile asupra balanței comerciale a Angliei ar trebui să fie substanțiale și ar putea chiar să depășească ameliorarea cu 500 milioane de lire sterline, sau 1,2 miliarde dolari, care este obiectivul guvernului“.

Studiul O.C.D.E. observă însă că „pentru această țară situația nu este bogată numai în posibilități ; ea ascunde de asemenea pericole. Ameliorarea scontată a balanței conturilor curente ar putea absorbi în următoarele 12 luni pînă la 2% din produsul național brut, în timp ce — după unele păreri — ritmul creșterii normale a capacității de producție se situează în jur de 3%. În absența unei frînări viguroase a cererii interne, există deci riscul apariției unei supraîncălziri, care ar duce la o umflare a veniturilor și a prețurilor și nu ar întîrzia să anuleze avantajele competitive create de devalorizare. Deoarece se pare că cheltuielile publice și investițiile fixe vor crește, va rămîne o marjă foarte redusă pentru o eventuală sporire a consumului privat...“

În ce privește consecințele devalorizării asupra altor țări studiul consideră că „grosso modo, volumul vînzărilor în străinătate ale celorlalte țări care exportă mai ales produse manufacturate ar putea să se reducă cu 1—1,5% în raport cu nivelul pe care l-ar fi atins dacă nu ar fi avut loc devalorizarea. Procentajul exact va varia de la o țară la alta în funcție de locul pe care piața britanică îl ocupă în ansamblul debușeelor sale externe și de faptul dacă este mai mult sau mai puțin în concurență cu Anglia pe aceleași piețe și în desfacerea acelorași categorii de produse. În general, repercusiunile asupra cererii globale ar putea fi considerabile în țări ca Norvegia și Olanda, unde exportul de mărfuri și servicii reprezintă între 40% și 50% din produsul național brut ; dimpotrivă, ele vor fi aproape neglijabile în cazul Statelor Unite, țară unde proporția corespunzătoare nu este decît de 5,5%...“ Devalorizarea a modificat datele politicii monetare care, după cum se știe, este unul din factorii de influențare a conjuncturii interne, cît și a situației balanței de plăți prin efectele asupra mișcării capitalurilor pe termen scurt.

Referitor la măsurile care ar trebui adoptate de autoritățile britanice, documentul O.C.D.E. arată că acestea „vor căuta fără îndoială să «neutralizeze» cît mai mult posibil efectele monetare interne ale importantelor intrări de capital care riscă să se producă în prezent, astfel încît să păstreze un control strîns asupra creării de lichidități și să împiedice o scădere prea rapidă a ratei dobînzii“. Atît Statele Unite cît și Anglia au acum interesul să mențină o rată relativ ridicată a dobînzii, în timp ce în cea mai mare parte a țărilor vest-europene, ar fi necesar ca rata dobînzii să rămînă la un nivel scăzut.

● DEFLAȚIE ȘI PSIHOLOGIE

Trecînd în revistă evoluția conjuncturii în anul care a trecut, studiul O.C.D.E. remarcă faptul că în preajma devalorizării lirei sterline perspectivele economice ale țărilor membre păreau să se amelioreze. În Statele Unite de pildă, „după o perioadă de 6 luni de regres, în luna iulie producția industrială și-a reluat expansiunea și, dacă se face abstracție de darea înapoi temporară provocată de greva din industria de automobile, tendința fundamentală a rămas ascendentă. O altă răsturnare a tendinței s-a produs la începutul verii în R. F. a Germaniei, după un regres pronunțat care dura de aproximativ un an... În Canada a avut loc o relansare treptată a activității... În Franța producția industrială a început să scadă în timpul verii și a crescut în oarecare măsură de atunci...“

Tabelul nr. 1 prezintă evoluția producției și a cererii interne în 1967, în raport cu 1966 și perspectivele acestora în 1968, în opinia autorilor studiului.

Tabel nr. 1

Variațiile producției și ale cererii interne, estimări și previziuni, în procente față de anul precedent

		Ponderi din 1966	Variații 1966	1967	1968
S.U.A.	P.N.B.	52,2	5,8	2,5	4,5
	Cererea		6,2	2,5	4,5
Canada	P.N.B.	3,7	5,9	2,5	4,0
	Cererea		6,7	2,0	4,5
Franța	P.I.B.	7,0	4,9	3,75	4,5
	Cererea		5,5	4,0	4,5
R.F.G.	P.I.B.	8,3	2,4	—1	3,25
	Cererea		1,0	—3	3
Italia	P.I.B.	4,3	5,4	5,5	5
	Cererea		5,5	6,5	6
Anglia	P.I.B	7,2	1,6	1,5	3
	Cererea		1,4	2	1,5
Alte țări O.C.D.E. din Europa	P.I.B.	10,6	2,9	2,75	2,5
Japonia	P.N.B.	6,7	9,7	12,5	9
	Cererea		9,1	14	9
Total O.C.D.E. din care :	P.I.B.	100,0	5,1	3	4,5
O.C.D.E. fără S.U.A.		47,8	4,3	3,5	4,5
O.C.D.E. Europa		37,4	3,2	2	3,5
Piața Comună		22,4	3,8	2,25	4

P.N.B. : Produsul național brut
P.I.B. : Produsul intern brut.

În pofida ameliorării constatate în semestrul II al anului, cînd pe ansamblul O.C.D.E. ritmul anual al creșterii produsului național brut s-a situat, după date preliminare, în jur de 4%, după o creștere de numai 2% în semestrul I, perspectivele de redresare nu mai sînt acum la fel de favorabile, în primul rînd, datorită deteriorării stării de spirit provocată de devalorizare. „Deoarece a avut loc la începutul perioadei de reînviorare, remarcă autorii studiului, există pericolul ca îndeosebi în Europa occidentală, ea să aibă asupra climatului activității de afaceri repercusiuni psihologice care depășesc amploarea reală a operațiunii“.

Ținînd seama de efectul acestor tendințe contrarii asupra conjuncturii, studiul apreciază totuși că în 1968 „reînviorarea ar trebui să se accelereze. Pe întregul an ritmul de creștere ar trebui să atingă în zona O.C.D.E. între 4% și 4,5%. Acest ritm ar urma să rezulte dintr-o sporire mai rapidă a creșterii interne în Japonia (cu 9%) și în America de Nord (cu 4,5%), decît în Europa occidentală (3,5%)“. Ne putem aștepta ca în 1968 deosebirile între ritmurile de creștere să se reducă simțitor dacă pornim de la ipoteza că expansiunea se va amplifica în R. F. a Germaniei, în Franța și într-un anumit număr de țări industrializate, că creșterea va deveni ceva mai rapidă în Anglia, dar că progresul viguros înregistrat în Italia va suferi o oarecare încetinire. După devalorizare, creșterea cererii interne în Anglia va trebui să fie menținută în limite înguste. În celelalte țări din Europa cererea internă ar trebui să se înviroreze, fără a atinge însă nivelul prevăzut pentru America de Nord și Japonia.

Revenirea la un ritm de creștere mai normal în zona O.C.D.E. pare să se datoreze în bună parte unei sporiri mai rapide a consumului privat, a investițiilor de stat, a construcțiilor de locuințe și a acumulărilor de stocuri. În schimb, după cvasi-stagnarea din 1967 nu se poate sconta decît pe o accelerare slabă a investițiilor productive, în zona O.C.D.E. luată în ansamblu, căci într-un număr de țări mai mari marja capacităților de producție nefolosite va rămîne probabil apreciabilă“.

● DEZECHILIBRU FUNCIAR

Situația balanțelor de plăți constituie un alt element important în determinarea cursului conjuncturii : este cunoscut efectul deflaționist pe care îl pot avea restricțiile adoptate de țări ce ocupă un loc important în schimburile internaționale. Prin această prismă studiul O.C.D.E. trece în revistă situația din 1967, arătînd că dezechilibrul funciar al plăților internaționale nu pare să fi fost corectat în măsură însemnată. Se atrage atenția că

(Continuare în pag. 14)

*) Publicat în „Perspectives économiques de l'OCDE“, decembrie 1967.

Deficitul plăților americane

FALSĂ ALTERNATIVĂ

„NU SE POATE TRECE cu vederea că între diagnosticul și terapia dificultăților balanței de plăți (a S.U.A.) se deschide o prăpastie. Este adevărat că investițiile directe nete ale firmelor americane în străinătate, reprezentînd în ultimii doi ani cîte 3,1 miliarde dolari, depășesc simțitor deficitul balanței de plăți ; pe de altă parte, însă, trebuie luat în considerare că beneficiile de pe urma lor, transferate în S.U.A., au reprezentat, în aceeași perioadă, 4,0 și respectiv 3,9 miliarde dolari, astfel că în acești doi ani balanța de plăți a Statelor Unite a înregistrat la cele două capitole un cîștig net de 1,1 miliarde dolari.

Aceeași tendință reiese atunci cînd privim fenomenul pe o perioadă mai lungă : din 1950 pînă în 1968 investițiile directe nete americane în străinătate au însumat 27,4 miliarde dolari, în timp ce intrările de fonduri în S.U.A. din beneficiile de pe urma investițiilor directe în străinătate s-au ridicat în aceeași perioadă la 40,9 miliarde.

Cauzele propriu-zise ale deficitului balanței de plăți trebuie căutate de aceea mai puțin în sfera comercială ; ele derivă din angajamentele politice externe ale S.U.A. Între 1950 și 1965 cheltuielile militare au creat în balanța de plăți un gol de 42,5 miliarde, iar ajutorul extern un gol de 34,5 miliarde, astfel că deficitul total la aceste două capitole a reprezentat 77 miliarde dolari. Această sumă a fost redusă datorită balanței active a prestațiilor, mai ales datorită excedentelor balanței comerciale, la un total de 32,7 miliarde dolari în anii 1950—1965.

Prin această prismă, reducerea drastică a investițiilor directe ale firmelor americane în străinătate, înainte de toate în Europa continentală, se prezintă ca o alternativă a unor economii la cheltuielile militare și la ajutorul extern, economii care din motive politice sînt considerate ca fiind aplicabile numai în măsură restrînsă. Cu alte cuvinte, angajamentele comerciale ale economiei americane sînt silite să cedeze întîietatea angajamentelor politice ale S.U.A.“.

(NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, 9 ianuarie)

H. FOWLER
(S.U.A.)

R. JENKINS
(Anglia)

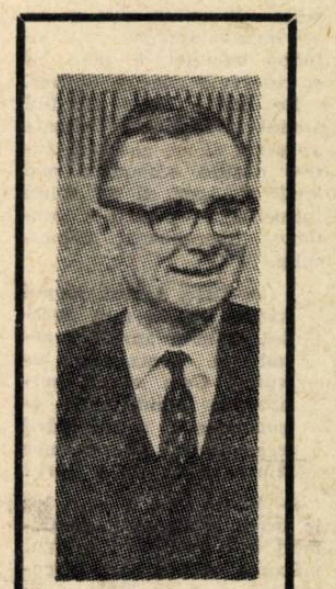

K. SCHILLER
(R.F.G.)

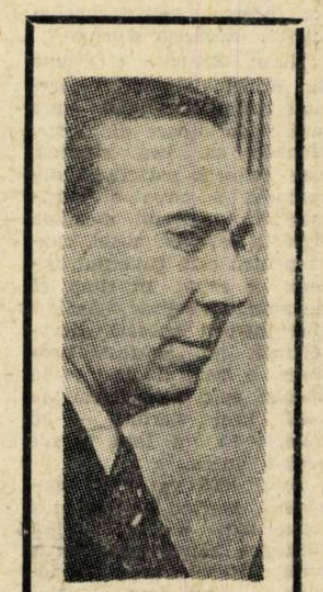

M. DEBRÉ
(Franța)

Incertitudini monetare continuă să încrețească frunțile miniștrilor de finanțe...

„CIFRELE OFICIALE ÎNFRUMUSEȚEAZĂ SITUAȚIA STOCULUI DE AUR AL S.U.A.“

Sub acest titlu DIE WELT scrie la 8 ianuarie :

„Stocul de aur al S.U.A. este mai mic decît indică cifrele oficiale. Rezervele total neangajate nu au mai rămas decît în cantitate mică. Un nou iureș asupra aurului ar crea o situație gravă...

Numai de la devalorizarea lirei sterline, Statele Unite au pierdut aur în sumă de 925 milioane dolari. Pînă la 7 decembrie au fost transferate în fondul de compensare (din care se acoperă cererea externă de aur) 475 milioane de dolari din rezervele S.U.A., iar pînă la 28 decembrie alte 450 milioane. Pierderile totale de aur din 1967 (pînă la sfîrșitul anului) sînt evaluate la 1 175 milioane dolari, față de 574 milioane în 1966.

La finele anului, rezervele ajunseseră la 11,98 miliarde dolari — nivelul cel mai scăzut înregistrat de peste 30 de ani. Acestui stoc îi corespunde o sumă de peste 30 miliarde dolari aflată în mîinile unor neamericani și care, teoretic, poate fi prezentată oricînd spre a fi preschimbată în aur. În plus, cea mai mare parte din stocul de aur de circa 12 miliarde dolari este necesară pentru acoperirea circulației monetare interne“.

Problema desființării acestei acoperiri, care necesită potrivit prevederilor actuale 10,6 miliarde dolari în aur, este în discuție în S.U.A., așa cum s-a mai relatat în revista noastră.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

EVOLUȚIE FAVORABILĂ ÎN COLABORAREA ECONOMICĂ ÎNTRE ROMÂNIA ȘI ANGLIA

Interviu cu lordul ERROLL OF HALE, președintele Camerei de Comerț din Londra

Dl. Frederich James Erroll, președintele Camerei de Comerț din Londra, s-a aflat în țara noastră între 11—17.I.1968 ca invitat al președintelui Camerei de Comerț a Republicii Socialiste România. În acest interval d-sa a vizitat unele întreprinderi și uzine și a avut o serie de întrevederi. Cu ocazia conferinței de presă, un redactor al revistei noastre i-a adresat cîteva întrebări, la care oaspetele a răspuns cu amabilitate.

— Am dori să ne spuneți cîteva cuvinte despre preocupările actuale ale țării dv. în domeniul relațiilor economice externe.

— Deși subiectul este vast, voi încerca să-l cuprind într-un răspuns scurt.

Marea Britanie este una din principalele țări comerciale, fiind cea mai mare țară importatoare din lume. Moneda sa, lira sterlină, este folosită astăzi în decontarea a circa o jumătate din comerțul mondial. Aceasta este, de altfel, cauza pentru care guvernul britanic a ezitat un timp să devalorizeze lira sterlină. Dar întrucît această devalorizare nu a fost prea mare, o serie de țări — în special cele care intrau în zona lirei sterline — au hotărît să nu facă și ele același lucru.

Anul 1968 va fi în consecință martor al unei noi expansiuni a exporturilor britanice către toate țările lumii. Aceasta ar putea însemna o reducere a volumului importurilor chiar dacă ea nu se va înregistra în totalul valoric, întrucît unele importuri se vor scumpi datorită tocmai acestei devalorizări.

Cheltuielile guvernului britanic în străinătate vor fi reduse și aceasta va afecta desigur țările interesate.

Pe de altă parte, afluxul de mărfuri britanice către piețele străine se va intensifica. Așteptăm deci ca să se îmbunătățească atît situația balanței de plăți cît și rezervele noastre de aur.

De aceea către sfîrșitul anului 1968, Marea Britanie ar urma să se găsească într-o poziție economică mai bună și, sper că va folosi influența ei pentru a promova liberalizarea comerțului.

— Care a fost scopul vizitei dv. în țara noastră și cum apreciați rezultatul contactelor avute? Cum vedeți perspectiva schimburilor economice și a cooperării economice și tehnice dintre cele două țări?

— Vizita mea a avut loc la invitația Camerei de Comerț a României. Am avut plăcerea să pot avea discuții interesante și utile cu dl. Ilie Verdeț, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, înainte de plecarea sa la Londra. De asemenea l-am întîlnit pe dl. Gheorghe Cioară, ministrul comerțului exterior, pe dl. Vasile Șandru, adjunct al ministrului afacerilor externe; am mai purtat discuții utile și cu dl. Victor Ionescu și alți membri ai Camerei de Comerț.

Există perspective favorabile pentru cooperarea economică viitoare între Marea Britanie și România, în special acum cînd România tinde tot mai mult să devină o țară industrializată.

Vizita pe care o întreprinde dl. prim-vicepreședinte Ilie Verdeț o consider foarte prețioasă pe această linie. Ea va fi urmată de o altă manifestare — de această dată britanică — de Expoziția Națională a Angliei (cu caracter industrial) — ce se va deschide în toamna acestui an la București.

Și alte acțiuni sînt prevăzute de către cele două camere ale noastre.

Industriași din Marea Britanie studiază posibilitățile importului unor produse românești în compensație cu vînzările lor în România.

Cred că vizita mea a fost folositoare și sînt recunoscător tuturor acelora care au făcut să fie așa.

Emilian GEORGESCU

500 INTREPRINDERI ALE INDUSTRIEI LOCALE CONSTRUITE IN DOI ANI

R. D. VIETNAM

O ȘTIRE DIN HANOI, sosită recent la redacție, relatează:

„În pofida atacurilor violente ale agresorilor americani, industria locală a continuat să se dezvolte. Pe baza datelor statistice provizorii, în ultimii doi ani 500 de întreprinderi industriale au intrat în funcțiune în diferite localități ale R. D. Vietnam. Toate ramurile-cheie ale industriei locale: construcțiile de mașini, de îngrășăminte chimice, produse chimice, textile, încălțăminte, confecții și îmbrăcăminte, precum și produsele alimentare au cunoscut o creștere sensibilă, în unele cazuri chiar cu 30% în comparație cu anul 1964 — an premergător declanșării agresiunii americane asupra R. D. Vietnam.

În cadrul producției industriei locale, ponderea ramurii constructoare de mașini, care în 1964 era de 11% a crescut pînă la 17% în 1967.

Producția industriei alimentare a înregistrat un spor de 4% în perioada 1966—1967. În ultimii ani s-au dezvoltat cu precădere ramurile industriale care deservesc agricultura. Un mare număr de provincii printre care și cele din regiunile muntoase au fost bine aprovizionate cu unelte agricole. În majoritatea provinciilor producătoare de orez valoarea produselor industriale destinate agriculturii a crescut în 1967 cu 3% față de 1966.

Condițiile specifice create de agresiune prin evacuarea întreprinderilor mari în locuri adăpostite, au necesitat o creștere a ponderii investițiilor pe plan local. Astfel, fondurile investite în industria locală au crescut cu 37% în 1967 față de 1966.

Paralel cu dezvoltarea rapidă a industriei constructoare de mașini și a atelierelor de reparații mecanice, care formează o rețea densă de unități, literalmente în fiecare cooperativă agricolă, s-au construit și extins numeroase întreprinderi pentru fabricarea unor articole de consum curent. În ultimii doi ani, în industria locală au fost formați zeci de mii de muncitori de diferite profesiuni.

O dată cu dezvoltarea industriei locale, producția meșteșugărească din toate localitățile a fost accelerată, pentru a servi mai bine agricultura și a satisface nevoile populației locale în articole de consum curent“

V. B.

R. P. POLONĂ

MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA DISCIPLINEI ÎN MUNCĂ

FOLOSIREA MAI BUNĂ a timpului de muncă, asigurarea unei mai bune discipline a muncii în întreprinderi și micșorarea fluctuației brațelor de muncă au fost probleme care au intrat în dezbaterea Seimului polonez și au reținut atenția presei poloneze.

S-a constatat că numărul de ore nelucrate în industrie în 1966 a atins cifra de 450 milioane. Traduse în zile-muncă, aceasta ar însemna că 200 000 de muncitori nu au lucrat un an întreg. Numărul de absențe a atins 295 000 zile din care o bună parte fără justificare.

Aproape 700 000 de muncitori — care reprezintă 25% din totalul celor ocupați în industrie — s-au transferat în alte locuri de muncă. Numai în primele 9 luni ale anului 1967, s-au înregistrat stagnări ce se ridică la echivalentul valoric al muncii anuale a 14 000 de muncitori. Paralel cu aceasta s-a înregistrat o creștere a personalului, precum și o creștere a numărului de ore suplimentare.

Toate acestea — arată presa poloneză — reclamă măsuri concrete din partea organelor de resort.

Un prim pas pe această linie este proiectul de lege adus în discuția Seimului, îndreptat împotriva lipsurilor nemotivate de la locul de muncă.

Proiectul de lege creează baza juridică pentru aplicarea unor măsuri mai severe decît pînă acum de luptă împotriva abuzului de certificate medicale, precum și a lipsei nemotivate de la lucru. Se prevede ca muncitorul să anunțe imediat întreprinderea că nu poate veni la lucru și să explice acest fapt cît mai repede, în caz contrar urmînd a suferi sancțiuni bănești. Proiectul lărgește nomenclatorul celor care pot efectua controlul lucrătorilor scutiți de muncă pe bază de certificate medicale. Dacă pînă acum acest drept îl aveau întreprinderile, organele ocrotirii sociale și organele administrative ale prezidiilor sfaturilor populare, în prezent el este acordat și organelor obștești din întreprinderi.

„VÎNT DE DEFLAȚIE“

(Urmare din pag. 13)

perspectivele plăților externe în 1968 depind încă de un important număr de necunoscute:

„Din iulie 1966 pînă în iunie 1967 deficitul global al celor două țări cu monedă de rezervă s-a apropiat din nou de 1,6 miliarde de dolari, ca și în cele 12 luni precedente...

Dacă devalorizarea lirei sterline va produce efectele pe care le speră autoritățile britanice, este cert că echilibrul plăților internaționale se va îmbunătăți în unele aspecte de importanță capitală. Cu toate acestea, dificultățile pe care le întîmpină celelalte țări mari în restabilirea echilibrului vor persista... Excedentul plăților curente ale S.U.A. ar putea să fie în 1968 ceva mai mic... Excedentul global al balanței plăților curente ale țărilor din Piața Comună s-ar putea situa în jurul a 3,5 miliarde de dolari, adică cu mult superior celor mai mari ieșiri nete de capital pe care aceste țări le-au înregistrat vreodată... Balanța plăților curente ale Japonici, care a devenit deficitară în semestrul II/1967, se va redresa desigur, fără a putea însă asigura un excedent a cărui mărime să permită finanțarea unui export de capital pe termen lung de dimensiunea celui actual...

Echilibrarea balanțelor de plăți în 1968 va depinde de două chestiuni esențiale. În primul rînd, de unde va obține Anglia echivalentul excedentului substanțial pe care îl speră ca urmare a devalorizării lirei? Și, în al doilea rînd, va fi oare posibil să se finanțeze deficitul Statelor Unite și excedentul Pieței Comune prin mijloace care, salvgardînd stabilitatea sistemului monetar internațional să stimuleze totuși destul pe cei în cauză să depună noi eforturi în vederea lichidării definitive a dezechilibrului funciar al plăților externe?“.

● PERSPECTIVE DIFERENȚIATE

Pentru fiecare din principalele țări ale O.C.D.E. studiul prezintă evoluția în 1967 și perspectivele pentru 1968. Trebuie ținut seama însă de faptul că programul de măsuri pentru redresarea balanței de plăți, anunțat la 1 ianuarie în S.U.A., după publicarea documentului, este de natură să dea mai mult relief incertitudinilor notate în dauna elementelor conjuncturale pozitive.

În STATELE UNITE „economia dispune în prezent de o anumită marjă de capacități nefolosite. Există totuși motive pentru a se aștepta o relansare viguroasă în cursul lunilor următoare, care ar putea fi accentuată de o puternică tendință de acumulare a stocurilor. Pare să se impună o politică bugetară cu pronunțat caracter restrictiv dacă se dorește frînarea creșterii costurilor. Politica monetară ar trebui de asemenea orientată astfel încît să se asigure un echilibru intern satisfăcător și să apere balanța de plăți de efectele devalorizării lirei sterline“.

În FRANȚA „efectul global al diverselor măsuri de politică economică luate de autorități, a fost în 1967 de ușoară expansiune, dar el riscă să devină restrictiv în 1968. Aceste măsuri au contribuit indirect la o creștere destul de sensibilă a prețurilor cu amănuntul la bunurile de consum, tendință care ar putea să continue în lunile următoare datorită importantelor modificări ce se aduc în prezent fiscalității indirecte. Realizarea speranțelor unei creșteri mai ferme în 1968 depinde în foarte mare măsură de evoluția consumului și a cererii externe. Efectele nemijlocite ale devalorizărilor efectuate în Anglia și în alte țări ar trebui să fie destul de limitate. Totuși, dacă ele vor fi urmate de alte efecte, indirecte, ar putea să devină necesare măsuri urmărind stimularea cererii interne“.

În R. F. a GERMANIEI, „în trimestrul III/1967 a început o redresare, facilitată de acțiunea autorităților. Nu se poate prevedea însă care va fi durata reînviorării... Pe planul finanțelor externe excedentul plăților curente a ajuns la rata anuală de 2,5 miliarde dolari, dar a fost în bună parte contracarat de importantele ieșiri nete de capital. Dată fiind concurența străină sporită, care va urma devalorizării din Anglia, soldul plăților externe va furniza cererii interne în anul viitor un sprijin mai puțin important decît se prevăzuse. Totuși este puțin probabil ca acest sold să se reducă în măsură însemnată față de nivelul ridicat la care se situează în prezent, căci, dacă autoritățile nu vor amîna măsurile bugetare preconizate sau nu vor impulsiona din nou temporar economia, creșterea acesteia ar putea să nu atingă ritmul de 4% considerat acum normal“.

În ITALIA „producția și cererea internă au continuat să avanseze rapid, iar creșterea prețurilor a rămas moderată. Exportul de bunuri și servicii a avut recent o tendință de plafonare; dar, dată fiind fermitatea cererii interne, această plafonare nu ar trebui să ducă la o încetinire serioasă a ritmului expansiunii, decît dacă va persista o anumită perioadă. Ne putem aștepta în 1968 la o înviorare a cererii pe cîteva din marile piețe externe ale Italiei și se poate considera deci că, în pofida concurenței sporite a țărilor care și-au devalorizat moneda, dezvoltarea economiei italiene va continua“...

În JAPONIA, „datorită efectelor îmbinate ale unei creșteri mai lente a exporturilor și a unei accelerări considerabile a importurilor, excedentul balanței operațiunilor nemonetare a cedat locul unui deficit. Măsurile restrictive care au fost adoptate în lunile din urmă pe plan bugetar și monetar ar trebui să ducă în anul viitor la o ușoară încetinire a creșterii, suficientă pentru a înlătura riscul unei supraîncălziri periculoase a economiei. Este posibil totuși ca deficitul operațiunilor nemonetare să continue cîtva timp ceea ce, ținînd seama de nivelul modest al rezervelor oficiale, va ridica fără îndoială anumite probleme“.

BELGIA

DEZIDERATUL RELANSĂRII

DUPĂ O CREȘTERE relativ rapidă a economiei (în perioada 1960—1965 produsul intern brut a sporit, în prețuri curente, cu 45%, iar venitul național pe cap de locuitor — cu circa 40%), în ultimii ani Belgia cunoaște o slăbire a activității economice. Evoluția recentă a conjuncturii în Belgia este caracterizată într-un raport al O.C.D.E., consacrat Uniunii economice belgo-luxemburgheze (noiembrie 1967), în termenii următori: „slăbirea progresivă a cererii globale s-a făcut simțită încă în 1965... Menținerea politicii restrictive aplicată de la mijlocul anului 1964 și slăbirea cererii externe în 1966 au determinat o nouă încetinire a expansiunii cererii și a producției în tot cursul anului 1966, fenomen care pare să se fi accentuat în 1967" (pag. 6). Creșterea produsului național brut, în expresie reală, a fost de 2,7% în 1966 față de 3,5% în 1965 și 6,9% în 1964; evaluări pe 1967 o situează în jurul a 2,25%. Creșterea volumului consumului privat s-a încetinit și ea: 2,9% în 1966 față de 4,1% în 1965 și 3,4% în 1964, numeroase simptome indicînd că în 1967 slăbirea s-a mai accentuat. „Evoluția cererii de consum particulare, se arată în raportul O.C.D.E., pare să fie condiționată de rezerva consumatorilor față de evoluția viitoare a conjuncturii și a folosirii forței de muncă, față de creșterea șomajului și încetinirea creșterii venitului real disponibil". Raportul semnalează, de asemenea, reducerea continuă a portofoliului de comenzi în majoritatea sectoarelor de producție și menținerea stocurilor de mărfuri la un nivel ridicat.

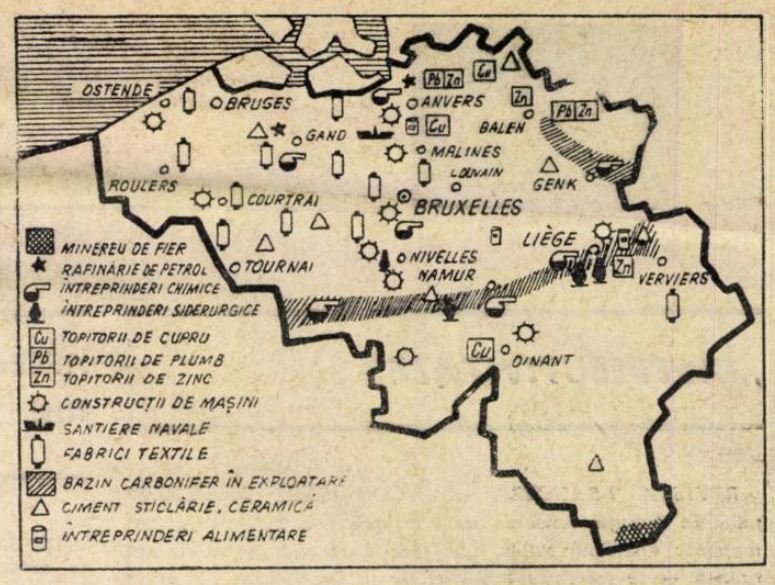

● Din iarna 1965166

DINAMICA industriei și comerțului belgian este ilustrată prin următorii indicatori (vezi tabelul nr. 1).

Producția industrială a rămas practic pe loc din iarna 1965/66: indicele 136, înregistrat în trimestrul II/1967, fusese atins încă în trimestrul I/1966, după care a oscilat în limite foarte înguste, însă mai mult în jos.

Printre ramurile cele mai afectate de înrăutățirea conjuncturii se numără industria cărbunelui, cea textilă, unele sectoare ale construcțiilor de mașini și siderurgia. Procentul capacităților industriale neutilizate s-a menținut destul de ridicat, iar numărul falimentelor (îndeosebi în rîndurile întreprinderilor mici și mijlocii) a crescut an de an: de la 796 de falimente în 1965, la 937 în 1966 și în jur de 1 000 în 1967.

Slăbirea cererii de consum nu și-a găsit o compensare în domeniul investițiilor. Formarea capitalului fix privat s-a încetinit în 1966, progresînd numai cu 2,9%, față de 5,5% în 1965 și 9,9% în 1964. Încetinirea s-a datorat îndeosebi evoluției din domeniul construcțiilor private (—2,6%). Cererea sectorului public s-a mărit simțitor în 1966, consumul crescînd în expresie valorică cu 10,8%, iar investițiile publice cu 38,5%. Dar efectul stimulator asupra conjuncturii a fost în parte neutralizat prin sporirea încasărilor (impozite, taxe etc.), iar în 1967 cererea statului a crescut în proporții mai mici, mai ales din cauza încetinirii consumului public.

În sfîrșit, încetinirea generală înregistrată în economia țărilor capitaliste, s-a făcut simțită și în comerțul exterior al Belgiei, frînîndu-i dezvoltarea; totuși, în primele trei trimestre/1967 exporturile au crescut ceva mai rapid decît importurile: cu 2,2%, față de sporul de 1,2% al acestora din urmă (în expresie valorică, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul precedent).

Măsurile antiinflaționiste adoptate de guvern în ultimii ani și blocarea prețurilor aplicată în mai 1966 n-au putut împiedica creșterea mai departe a prețurilor cu amănuntul la bunurile de consum, respectiv cu 3,17% în 1967, față de 4,2% în 1966 și 4,1% în 1965.

Situația finanțelor publice, în fine, se caracterizează prin deficite bugetare (28,8 miliarde franci în 1965, 27,3 miliarde în 1966 și 19,3 miliarde pe sem. I/1967), precum și prin majorarea accentuată a datoriei publice (dacă în 1966 aceasta a crescut cu 18,4 miliarde franci față de nivelul anului 1965, în 1967 sporul este evaluat la aproape 30 miliarde).

Spre același obiectiv converg cele cinci reduceri succesive ale ratei scontului, efectuate în cursul anului trecut (pînă la 4%), măsurile de reglementare a activității burselor de valori, unele scutiri de impozite sau modificări ale regimului amortismentelor (permițînd accelerarea amortizării anumitor categorii de cheltuieli), precum și reglementarea și stimularea activității societăților care se ocupă cu operațiuni de „leasing". Dorind să stimuleze afluxul capitalurilor străine, încetinit în 1966, guvernul belgian preconizează extinderea asupra lor a avantajelor menționate. Volumul anual al investițiilor străine a atins nivelul său maxim în 1965, cu o cădere în 1966 (de la 18 007 la 5 472 milioane de franci), pentru 1967 estimîndu-se ca probabilă o nouă creștere a acestora. Programul de economii al S.U.A., lansat la 1 ianuarie, îngustează însă foarte mult influența măsurilor belgiene în acest domeniu: firmelor americane, deținătoare a circa 70% din investițiile cumulate din anii 1960—1966, le este interzis să introducă noi capitaluri pe continentul european.

În ce privește investițiile productive în regiunile „defavorizate" (cuprinzînd un sfert din teritoriul țării), acestea beneficiază de reduceri de dobînzi la credite, de garantarea lor de către stat, precum și de o serie de avantaje fiscale. Condiția este ca ele să asigure o diversificare a activității economice în zona respectivă, prin implantarea de noi industrii cu înalt nivel de prelucrare a materiei prime, să utilizeze forța de muncă locală disponibilă și să încurajeze cercetarea științifică aplicată în sectorul respectiv. A fost creat și un Fond de expansiune economică și de reconversiune regională, dotat inițial cu o sumă de 5 miliarde de franci. Ansamblul acestor măsuri vizează îndeosebi regiunile carbonifere afectate de reducerea în ultimii ani a consumului intern de cărbune, precum și a exportului acestuia, de închiderea cîtorva zeci de mine și de depășări corespunzătoare de muncitori. Programul de „însănătoșire" a industriei carbonifere belgiene, conform căruia extracția de cărbune a fost redusă de la 22,4 milioane de tone în 1960 la 16,4 milioane în 1967, prevede restrîngerea ei pînă la 11 milioane de tone în 1970.

În general, în domeniul industriei se urmărește crearea unui sistem de supraveghere și consiliere a întreprinderilor deficitare, iar la nevoie și de ajutorare a lor în vederea redresării, stimulîndu-se totodată crearea de unități de producție mari, cu capacitate de concurență sporită. Pe aceeași linie este atacată problema rămînerii în urmă a Belgiei față de alte țări industriale, pe planul cercetării științifice. Două hotărîri, adoptate în noiembrie 1967, prevăd o lărgire a rolului statului în acest domeniu prin sporirea volumului creditelor pe care le acordă și prin corelarea lor mai strînsă cu obiectivele politicii sale economice, prin coordonarea mai eficientă a organismelor interesate etc.

Tabel nr. 1

1960 = 100

	1965 tr. IV	1966 tr. IV	1967 tr. II
Industria (fără construcții)	135	134	13[illegible]
din care:			
— industria extractivă	96	85	86
— metalurgia de bază	129	127	134
— prelucrarea metalelor	156	164	156
— industria textilă, de confecții și încălțăminte	129	131	113
— industria chimică și petrochimică	141	147	149
Comerțul exterior		165*)	
— exporturile	170*)		186
— importurile	159*)	173*)	182

*) Date pe întregul an.
Sursa: OCDE, UEBL (Etudes économiques), noiembrie 1967.

Pentru reducerea deficitului bugetar au fost majorate o serie de taxe și impozite (asupra articolelor de lux, a țigărilor, a băuturilor alcoolice, a jocurilor și pariurilor etc.), s-a recurs la modificări în finanțarea prestațiilor de asigurări sociale în sensul sporirii contribuției celor asigurați.

În sfîrșit, măsurile adoptate prevăd și stimularea exporturilor, prin acordarea de credite cu dobîndă redusă, ridicarea plafonului global al garantării acestor credite și rambursarea unor taxe de export.

● Confruntările abia urmează

PROBLEMA EFICIENȚEI măsurilor legislative ale guvernului a prilejuit multiple luări de poziție. Cercurile patronale, de pildă, au văzut în aceste măsuri, înainte de toate, o întărire a intervenției statului în economie în dauna inițiativei particulare și au preconizat lărgirea gamei înlesnirilor financiare, îndeosebi fiscale, pentru stimularea investițiilor private.

Partidele de stînga (aflate în opoziție în parlament) și sindicatele s-au pronunțat pentru extinderea acțiunilor de programare economică și au criticat măsurile adoptate de guvern în domeniul bugetar, arătînd că acestea reprezintă pentru populație o povară fiscală suplimentară (evaluată la 5 miliarde de franci pe an). Purtătorii de cuvînt ai stîngii au cerut, de asemenea, adoptarea unor măsuri mai eficiente de frînare a creșterii șomajului, îndeosebi pe linia ridicării regiunilor rămase în urmă.

Sintetizînd evoluția economiei belgiene în cursul anului trecut, autorii raportului O.C.D.E., menționat anterior, apreciază că, „în afară de cazul în care conjunctura internațională se va redresa mult mai puternic decît pare a fi probabil în prezent, îmbunătățirea ce se poate spera pentru economia belgiană rămîne limitată, iar 1968 riscă să fie al patrulea an consecutiv de creștere inferioară a potențialului economiei" (pag. 31). Or, evoluția conjuncturii în majoritatea țărilor membre ale Pieței Comune (spre care se îndreaptă 63% din volumul total al exporturilor belgiene), consecințele devalorizării lirei sterline, iar acum și cele previzibile de pe urma măsurilor de apărare a poziției dolarului, adoptate recent de guvernul american, nu pot decît să îngreuneze sarcina de redresare a economiei belgiene. Intensificarea concurenței pe piețele internaționale, legată de aceste evoluții, înseamnă pentru Belgia — țară în a cărei economie schimburile externe au o pondere ridicată — că, de fapt, confruntările ce-i vor determina conjunctura în 1968 abia urmează.

Luînd cuvîntul, luna trecută, în cadrul dezbaterilor parlamentare asupra politicii economice și sociale a guvernului, primul ministru al Belgiei, Vanden Boeynants a arătat că, în anul 1968, obiectivele fundamentale ale acestei politici vor fi strîngerea colaborării statului cu sectorul privat în vederea consolidării industriei, măririi dimensiunilor întreprinderilor și extinderii pieței lor de desfacere, atragerea investițiilor de capital străin, promovarea mobilității cadrelor etc. Toate aceste acțiuni, a precizat el, urmăresc să pregătească economia belgiană pentru apropiata confruntare în cadrul unei Piețe Comune fără bariere vamale.

N. POPOV

● Impulsuri legislative

ȘI ÎN ANII PRECEDENȚI, paralel cu măsurile antiinflaționiste inițiate din 1964, guvernul belgian a adoptat o serie de măsuri de stimulare țintind, de pildă, la favorizarea dezvoltării regiunilor rămase în urmă; anul 1967 a marcat însă o extindere a acțiunii statului în domeniul economiei. Ea a îmbrăcat forma unei suite de inițiative legislative (bazate pe împuternicirile speciale, care au fost acordate guvernului de către parlament pe perioada aprilie—noiembrie) urmărind relansarea economică, accelerarea reconversiunii regionale și asigurarea echilibrului bugetar.

Pe plan financiar, legile „de expansiune economică" își propun — după cum se exprima Robert Henrion, ministrul de finanțe al Belgiei, în cadrul unui interviu acordat ziarului francez LES ÉCHOS (12/XII/1967) — „să stimuleze economiile dornice să ia forma investițiilor, îndreptînd maximum de capitaluri disponibile și de lichidități către piață sau spre organismele financiare". În plus, arăta ministrul belgian, se urmărește „să se sporească eficacitatea utilizării acestor economii prin canalizarea disponibilităților către obiective precise de expansiune economică". Pe linia organizării pieței capitalurilor, au fost lărgite atribuțiile diferitelor instituții sau organisme publice (financiare, de credit, de economii, de investiții etc.), care urmează să colaboreze mai strîns pentru a traduce în viață politica economică a guvernului.

LA 16 IANUARIE guvernul britanic a anunțat un program de măsuri menite să asigure atingerea directivelor urmărite prin devalorizarea lirei sterline. Se preconizează: retragerea tuturor forțelor militare „de la est de Suez" pînă în 1971; anularea comenzii pentru 50 bombardiere americane F-111; reducerea efectivului forțelor armate cu 75 000 pînă la sfîrșitul anului 1971; renunțarea la unele cheltuieli din capitolele sociale ale bugetului, amînîndu-se de exemplu, pînă în 1973 prelungirea duratei de școlarizare cu 2 ani, reducîndu-se drastic construcțiile de locuințe și de drumuri etc.

Laolaltă, măsurile arătate urmează să reducă cheltuielile publice proiectate cu 300 milioane lire în anul fiscal 1968/69 și cu încă 416 milioane lire în 1969/70.

LA 17 IANUARIE președintele Johnson, în mesajul asupra „Stării Uniunii", a preconizat noi măsuri pentru apărarea dolarului, printre care renunțarea la acoperirea în aur a monedei, reducerea sporului unor cheltuieli bugetare, inclusiv pentru explorarea spațiului cosmic, adoptarea suprataxei fiscale (cerută mai de mult de Administrație, dar amînată mereu de Congres) etc.

Lira sterlină și dolarul

SOLIDARITATE DEFENSIVĂ

RETRAGEREA preconizată a trupelor engleze „de la est de Suez", măsură care, după aprecierea ziarului THE TIMES „încheie o eră (în istoria Angliei — n.n.)" a provocat ca primă reacție o vie nemulțumire la Departamentul de stat al S.U.A., de altfel ca și anularea comenzii pentru bombardierele F-111. În același timp, însă, Trezoreria americană a fost mult mai puțin categorică. Aci se remarcă în surdină că, dacă reducerile de cheltuieli ale Angliei vor reuși să evite o eventuală a doua devalorizare a lirei, ele vor fi justificate, căci ar înlătura pericolul unei crize financiare internaționale. Căci sînt puține dubii că, dacă în viitor noua paritate a lirei nu va putea fi menținută, acest lucru ar afecta inevitabil și dolarul.

Sînt însă alte păreri care pun sub semnul îndoielii aprecierea că măsurile engleze vor fi capabile să înlăture definitiv spectrul necesității unei urcări a prețului aurului. Într-adevăr, după îngrijorarea cu privire la încetinirea schimburilor mondiale, provocată de anunțarea programului S.U.A. pentru echilibrarea balanței de plăți, noile măsuri engleze ar putea să aibă efecte nedorite în sensul scăderii volumului lichidităților generale. Reducerea „debitului" de dolari și de lire pe plan internațional, pe care ar antrena-o — în eventualitatea succesului — o echilibrare a balanțelor de plăți ale țărilor cu monede de rezervă, ar putea în mod paradoxal să repună în discuție problema prețului aurului, pe care urmărește în fond să o înlăture din actualitate. Căci, remarca recent revista engleză THE ECONOMIST, imboldul de pînă acum pentru speculanți de a tezauriza aur, și anume posibilitatea că reducerea continuă a stocului acestui metal prețios în S.U.A. ar putea să ducă la o majorare a prețului său, va fi înlocuit cu un alt imbold, mai convingător: anume că „insuficiența de lichidități internaționale ar putea să determine din ce în ce mai multe țări să favorizeze o urcare a prețului aurului". După cum se vede soluțiile propuse în S.U.A. și Anglia în săptămîna care a trecut riscă să mențină, pe căi ocolite, vechile probleme.

Irina VIANU

din bloc-notesul cronicarului

„DISTRIBUTIVITATE"

REVISTA FRANCEZĂ „LE COMMERCE MODERNE" pune în discuție lansarea unui termen nou în limbajul comercial: distributivitatea. „În faza producției — subliniază revista — se folosește noțiunea de productivitate. Se poate oare vorbi de productivitate în cadrul activității de desfacere a mărfurilor? Nu s-ar putea crea un cuvînt nou pentru faza de distribuție, de exemplu «distributivitate»"?

În comparație cu creșterea productivității, creșterea distributivității ar presupune asigurarea desfășurării optime a tuturor etapelor de distribuție — transport, depozitare, preambalare, sortare, regrupare — în așa fel încît ansamblul operațiilor să determine cheltuieli cît mai reduse per unitate de venituri realizate din vînzare.

CĂRBUNELE COMUNITAR ÎN 1967

PRODUCȚIA DE CĂRBUNE a Comunității europene a cărbunelui și oțelului (C.E.C.O.), a atins în 1967 cifra de 190 milioane tone (față de 210 milioane în 1966), înregistrînd o diminuare de 9% față de anul precedent, ceea ce reprezintă — după cum subliniază IL SOLE — 24 ORE — scăderea cea mai mare de la crearea C.E.C.O. Rata scăderii variază însă de la o țară la alta; R.F.G. de exemplu, care este cea mai mare producătoare din cadrul Comunității, și-a văzut producția diminuînd cu 14 milioane de tone față de 1966; în Franța și Olanda, regresul a fost de cîte 2 milioane tone, iar în Belgia de 1 milion de tone.

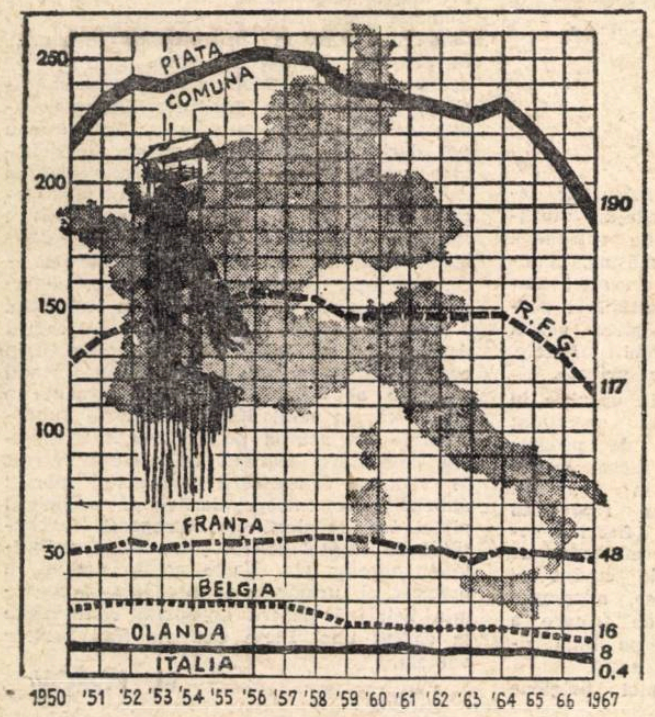

Producția de cărbune a țărilor din Piața Comună (fără Luxemburg) — în milioane tone

ASCENSIUNEA AMBALAJELOR DIN PLASTIC

DE LA vacă direct la punga din material plastic sau la cutia din același material! Aceasta este tendința, pe cît de igienică, pe atît de practică a industriei de ambalaj a produselor lactate. În R.F.G., ambalajele din materiale plastice ocupă locul trei, după cele din hîrtie, și metal. Ascensiunea acestui fel de ambalaje va continua fără îndoială și în anul 1968. Unul din rezultatele acestei evoluții este existența a 17 milioane de lăzi pentru transportul sticlelor, fabricate între 1960 și 1966. Pentru anul 1967, calculul s-a oprit la cifra de 12 milioane bucăți, ceea ce înseamnă că tradiționala producție de lăzi din lemn, a încetat aproape complet.

CRISTALURILE DE BOEMIA

ÎN VECHIUL palat municipal din Praga s-a deschis cea mai mare expoziție de sticlărie veche cunoscută pînă acum. Este vorba de o colecție de peste 1000 de obiecte din sticlă, vechi de sute de ani, provenite din fabricile și atelierele din Boemia și, împreună cu acestea, produse noi de artă ale industriei sticlăriei din Cehoslovacia: cristale (între care faimoasele Moser, renumite în toată lumea), obiecte de sticlă decorate în email (o tehnică exclusiv cehă), pești din sticlă, vitralii. O secție specială o ocupă în expoziție obiectele de metal prețios îmbrăcate în sticlă topită. Cu această manifestare, arta și industria sticlăriei de Boemia marchează peste 800 de ani de existență, primul document care vorbește de sticla de Boemia datînd din anul 1162.

CINEMATOGRAF PENTRU AUTOMOBILIȘTI

Se știe că în unele țări occidentale, cinematograful este serios concurat de televiziune, fapt pentru care multe săli de proiecție s-au transformat în... magazine de desfacere a mărfurilor de larg consum. Totuși, proprietarii unor asemenea săli nu s-au dat cu totul bătuți, ingeniozitatea dînd uneori roade neașteptate. Astfel s-a născut cinematograful pentru automobiliști. Este vorba de locuri largi, amenajate de-a lungul autostrăzilor și înconjurate de un gard viu, în care circa 200—220 automobiliști (ca de exemplu cel din localitatea La Farlède - Franța) instalați comod la volan, pot viziona „în drum" un film, pe ecranul de circa 150 mp, fixat pe o serpantă metalică, cu o perfectă vizibilitate din orice colț al originalului „cinematograf-parking".

Un „haut-parleur" individual asigură sonorizarea în condiții optime, iar un „snack-bar", ...răcoritoarele.

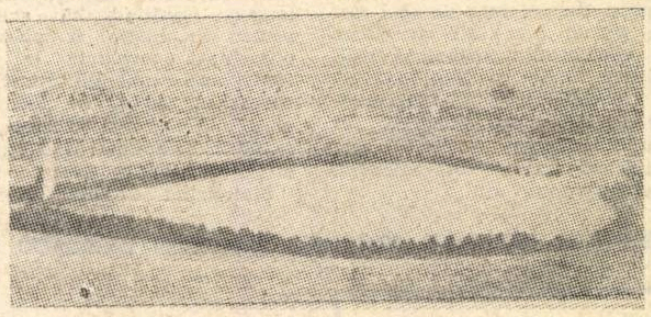

UN NOU SCRUTIN

ÎN FEBRUARIE urmează ca Organizația Statelor Americane (O.S.A.) să procedeze la cel de-al 5-lea scrutin pentru alegerea unui nou secretar general. Mai obscure sau mai fățișe, manevrele de culise au făcut ca cele patru anterioare să nu poată impune un rezultat. Dr. José Mora, actualul secretar, contestat încă în timpul crizei dominicane, nu pare să mai aibă vreo șansă. Acum în urmă el a fost chiar nevoit să accepte o anchetă cu privire la gestiunea fondurilor O.S.A. și ale Alianței pentru progres, și să se despartă de unii dintre cei mai apropiați colaboratori ai săi. Noii candidați la secretariatul general sînt dr. Galo Plaza, fost președinte al Equadorului, panamezul Ritter Aislan și Falcon Briceno din Venezuela.

După cum își vor aminti cititorii, statele latino-americane, în majoritatea lor în dezacord cu politica S.U.A. — care urmărea o organizație panamericană, subordonată, cu un caracter militar și de intervenție primordial, — au reclamat o înnoire a statutelor O.S.A. și transformarea acesteia într-o organizație de natură economică, care să servească drept cadru pentru o cooperare bazată pe egalitate și pentru o contribuție reală din partea Statelor Unite în sprijinul dezvoltării.

Reforma statutară a O.S.A. a fost pregătită încă într-o conferință mai veche, preliminară, ce avusese loc în Panama și a fost adoptată în principiu la întîlnirea de anul trecut de la Punta-del-Este. Dar hotărîrile luate nu au fost realizate nici pînă în prezent. „Criza provocată în primăvara lui 1965 prin intervenția militară americană în San-Domingo — scrie ziarul **LE MONDE** — continuă să paralizeze eforturile întreprinse pentru a renova un organism regional greoi, ineficace și neadaptat".

Chiar dacă faimoasele și tradiționalele **pronunciamiento** de pe continentul latino-american par în prezent a se rări, instabilitatea și manevrele dreptei reacționare pentru putere continuă să caracterizeze multe din țările de pe continentul de la sud de Rio Grande. În aceste condiții va putea avea scrutinul din februarie mai multe șanse să impună un rezultat corespunzător cu interesele de bază ale popoarelor latino-americane?

HÎRTIE PE CALE... „USCATĂ"

PENTRU A OBȚINE o tonă de hîrtie, sînt necesare aproximativ 10 tone de apă. De aceea a fost primită cu un viu interes propunerea inventatorului danez Karl Kreiner de a se fabrica hîrtie pe cale „uscată". Celuloza măcinată este adusă cu aer comprimat cu plase de formare, iar apoi stratul afinat de masă de hîrtie este stropit cu soluții de clei. Astfel se obține o foaie de hîrtie care nu se deosebește cu nimic de hîrtia obișnuită.

Noua metodă prezintă o serie de avantaje. De pildă, pe calea „umedă" se obține numai hîrtia plană, pe cînd pe calea „uscată" se pot confecționa din hîrtie articole de diverse forme, printre care cămăși și rochii (care se îmbracă o dată și apoi se aruncă).

CÎND AU APĂRUT ȘI CÎND S-AU APLICAT

ÎN TRECUT invențiile nu se fructificau decît cu multă greutate și după mulți ani. Oamenii aveau timp, cercetările se întindeau pe perioade de generații întregi și erau transmise descendenților pentru a fi valorificate economic.

O dată cu revoluția industrială, savanții au devenit mai practici, mai operativi sub impulsul necesităților impuse de industrie, de noile tehnologii și de imperativul progresului tehnic. Decalajul între descoperirile științifice și aplicarea acestora se reduce.

Iată, după datele O.C.D.E., cîteva exemple:

Invenția	Anul descoperirii	Anul aplicării
Motorul electric	1821	1886
Radio	1887	1922
Razele X	1895	1913
Reactorul nuclear	1932	1942
Radar-ul	1935	1940
Tranzistorul	1948	1951
Bateria cu energie solară	1953	1955
Cauciucul și materiile plastice stereospecifice	1955	1958

PE GLOB

● **Potrivit datelor Biroului național de statistică, produsul național brut al R.F.G. a înregistrat în 1967 prima scădere din ultimii 18 ani. Pe baza prețurilor constante, s-a înregistrat un declin de 0,5%, iar pe baza prețurilor relative, o creștere de 0,3% față de 1966.**

● **Orville Freeman, secretarul de stat pentru agricultură din S.U.A., a afirmat recent că Statele Unite vor fi obligate să treacă la „represalii vamale" dacă anumite țări — îndeosebi din Piața Comună — vor continua să se eschiveze de la „regulile normale de comerț în sectorul agricol". El a menționat că țările C.E.E. își protejează cu grijă „costisitoarea lor producție" față de concurența străină, subvenționîndu-și exporturile cu ajutorul încasărilor provenite din taxele asupra importurilor.**

● **Un petrolier de 276 000 tone va fi lansat în curînd la Yokohama, de către șantierele navale japoneze „Ishikawajima Harima Heavy Ind." Lung de 346 m și lat de 53,3 m, el va avea o capacitate de transport de 350 000 mc.**

● **Excedentul balanței comerciale a Canadei pe primele 11 luni ale anului 1967, s-a ridicat la 409 milioane dolari (față de 202 milioane la sfîrșitul lunii noiembrie 1966).**

● **Primul port pentru aeroglisoare va fi construit la Pegwell (Anglia). Portul va fi amenajat pentru a putea găzdui aeroglisoare uriașe de 250 pasageri și 30 automobile.**

● **Potrivit unui studiu publicat recent, Franța deține la ora actuală cel mai mare procentaj de creștere a rezervelor monetare și cel mai mare tonaj de aur din cadrul „celor șase" de la crearea Pieței Comune (de la 1 miliard de dolari în 1958, rezervele sale se ridică în prezent la 5,8 miliarde de dolari, procentajul rezervelor în aur trecînd de la 71,4 la 89,7%).**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu, (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 5 (233)
VINERI
2 februarie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
BUCUREȘTI
Telefon 31 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A ÎMPLINIT 50 DE ANI

Scumpe tovarășe Ceaușescu,

La a 50-a aniversare a zilei tale de naștere, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri te felicită din toată inima și îți urează ani mulți, sănătate și fericire.

Cu acest prilej, partidul, clasa muncitoare, întregul popor, aducîndu-ți un cald omagiu, dau o înaltă prețuire activității pe care o desfășori încă din fragedă tinerețe în mișcarea muncitorească, meritelor tale remarcabile în lupta pentru eliberarea socială și națională a poporului român, abnegației și energiei cu care slujești interesele vitale ale națiunii noastre socialiste, cauza socialismului și păcii în lume.

Devotat trup și suflet poporului, animat de un fierbinte patriotism, ai înfruntat, ca militant al partidului comunist, prigoana regimului burghezo-moșieresc, temnița și represiunile polițienești, te-ai distins ca încercat conducător al organizației revoluționare de tineret, ai participat activ la luptele conduse de partid împotriva fascismului, pentru eliberarea țării, pentru victoria revoluției populare.

In anii construcției socialiste, îndeplinind cu nețărmurit devotament sarcini de mare răspundere, ai adus o valoroasă contribuție, împreună cu ceilalți conducători ai partidului, la întărirea politico-organizatorică a partidului, la opera de dezvoltare a economiei naționale și de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii, la organizarea statului nostru socialist, cîștigînd stima și considerația întregului popor român.

Noi toți cunoaștem rolul de seamă pe care îl ai în activitatea Comitetului Central, în elaborarea politicii marxist-leniniste, creatoare a partidului nostru, în fundamentarea programului de desăvîrșire a construcției socialiste adoptat de Congresul al IX-lea al partidului, a măsurilor hotărîte de recenta Conferință Națională, îndreptate spre perfecționarea organizării și conducerii întregii vieți sociale, precum și în dezvoltarea științei, învățămîntului, artei și culturii.

In îndeplinirea înaltelor funcții încredințate de partid și popor se evidențiază preocuparea ta stăruitoare pentru dezvoltarea orînduirii noastre socialiste, întărirea unității dintre clasa muncitoare, țărănime și intelectualitate, a frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare. Este binecunoscută atenția neslăbită pe care o acorzi creșterii continue a rolului partidului ca forță conducătoare în societate, dezvoltării activității sale politice, organizatorice, ideologice și de formare a cadrelor, promovării principiului conducerii și muncii colective, întăririi unității rîndurilor partidului. Exigența și principialitatea partinică, studiul atent al realității, legătura strînsă cu organele de partid, obștești și de stat, cu masele largi populare, dinamismul și perseverența cu care muncești, constituie un exemplu însuflețitor.

Afirmarea viguroasă a României socialiste în concertul națiunilor lumii, prestigiul ei internațional sînt rezultatul politicii externe a partidului și statului nostru, la elaborarea și înfăptuirea căreia ai un remarcabil aport. Se bucură de aprecierea și sprijinul unanim al întregului popor, activitatea neobosită pe care o desfășori în fruntea Comitetului Central al partidului pentru întărirea prieteniei și colaborării frățești a României cu toate țările socialiste, pentru dezvoltarea legăturilor de solidaritate internaționalistă cu partidele comuniste și muncitorești, cu forțele care luptă împotriva imperialismului, pentru unitatea sistemului socialist mondial și a mișcării comuniste internaționale. In același timp, desfășori o activitate rodnică pentru dezvoltarea relațiilor țării noastre cu celelalte state, indiferent de orînduirea lor socială, pentru afirmarea largă în viața internațională a principiilor independenței, suveranității, egalității în drepturi, pentru colaborare și prietenie între popoare.

La această aniversare jubiliară, prilej de bucurie pentru noi toți, te îmbrățișăm cu căldură și îți dorim, scumpe tovarășe Ceaușescu, noi succese în munca pe care o desfășori pentru înfăptuirea măreților idealuri ale partidului nostru, pentru propășirea patriei și fericirea poporului român, pentru triumful ideilor socialismului și păcii în lume.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
CONSILIUL DE STAT AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
CONSILIUL DE MINIȘTRI AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

București, 26 ianuarie 1968.

DIN SUMAR

• Pagina a 3-a :
ROADELE MUNCII CREATOARE, ENTUZIASTE A POPORULUI

• Pagina a 5-a :
Discuții : ECONOMIA AGRICULTURII DIN ZONA DE DEAL

• Pagina a 6 a :
CINE TREBUIE SĂ FACĂ CERCETAREA CEREREA DE MĂRFURI ?

• Pagina a 10-a :
Documentar : ORAȘELE-SATELIT

• Pagina a 13-a :
NIVELURI COMPARATE DE PRODUCTIVITATE ÎN ȚĂRILE INDUSTRIALE

• Pagina a 15-a :
New Delhi : A DOUA CONFERINȚĂ O.N.U. PENTRU COMERȚ ȘI DEZVOLTARE

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

UNIFICAREA UNOR SERVICII PE PLATFORMA DE LA BRAZI

LA AMPLASAREA celor două mari unități industriale pe platforma de la Brazi, respectiv rafinăria și Combinatul petrochimic, s-a avut în vedere cooperarea largă dintre acestea. Dar, pînă în prezent, cooperarea nu s-a limitat numai la livrarea de materii prime, la legăturile tehnologice de prelucrare a gazelor. Combinatul a folosit o parte din platforma și din spațiul atelierului de cazangerie de la rafinărie, iar atelierele de reparații, de confecții de piese de schimb ale combinatului vor asigura satisfacerea unor comenzi importante și pentru rafinărie.

În prezent, la combinat se află în stadiu de finisaj cel mai mare atelier pentru reparații de aparate de măsură și control. În această situație clădirea actuală va fi dată rafinăriei care va avea posibilitatea să-și execute în atelierul A.M.C. activitățile legate de automatizare și metrologie. Se realizează, de asemenea, o cooperare utilă privind folosirea clădirilor din zona preuzinală, ca de exemplu, cantina tip restaurant, policlinica și colonia Brazi, care asigură o deservire corespunzătoare a tuturor salariaților din grupul industrial.

Avîndu-se în vedere dotarea combinatului cu ateliere de reparații, cu mașini-unelte specializate pentru industria chimică și rafinărie se pot lua măsuri care să ridice calitativ activitatea de producție. Astfel, atelierele combinatului — mecanic A.T.M. și electric — ar putea să preia cele mai multe comenzi de confecții și reparații. S-ar putea organiza însă și o întreprindere de reparații specializată care, în momentul cînd își va grupa toate forțele din actualele ateliere, ar putea forma o unitate puternică, capabilă să execute reparații și pentru alte unități din Ploiești.

În afară de personalul din atelierele de reparații și întreținere, se poate folosi mai bine personalul din sectoarele de hidro și termoficare. Astfel, în prezent, există 3 linii de puțuri de apă, de mare adîncime, respectiv o parte pentru termocentrală, o parte pentru rafinărie și alta la combinat. Unirea acestor activități ar duce la o utilizare mai rațională a forței de muncă.

Sistemul ca toată exploatarea circulației feroviare să fie făcută de un singur serviciu ar fi cel mai bun. De asemenea, serviciile de la parcul de rezervoare a pompărilor și manevrărilor de propan, precum și de la rampa de propan-propilenă pot fi făcute la fel de bine numai cu personalul unei singure unități.

Nicolae POPA
economist,
șeful serviciului Organizarea muncii,
Combinatul petro chimic-Ploiești

CASAREA NU ESTE SINGURA SOLUȚIE

UNELE UNITĂȚI economice și bugetare dispun de bunuri de inventar, care deși au fost utilizate un timp, sînt încă în stare corespunzătoare pentru folosirea lor în continuare. Frecvente cazuri de astfel de stocuri se referă la mese de stejar și de brad, dulapuri, bănci și măsuțe din lemn, produse din metal, o gamă întreagă de articole textile (covoare, carpete etc.) și altele. Obiectele din categoria celor arătate se casează sau își fac „stagiul" în diverse magazii pînă în momentul cînd li se pot întocmi formele de casare.

Considerăm că, înainte de a se trece la casare, obiectele bune de a mai fi întrebuințate ar putea fi transmise altor unități la prețuri exprimînd valoarea rămasă. Una din posibilitățile de transmitere ar fi întocmirea de liste nominale care să cuprindă denumirea obiectului, valoarea rămasă etc.

Nicolae MELNICIUC
economist principal în Ministerul Finanțelor

T. MOGA, Brașov — Absolvenții învățămîntului superior, proveniți din cîmpul muncii, au dreptul conform articolului 22 din H.C.M. nr. 918/1960 să fie salarizați, chiar de la începutul activității lor, între limitele salariului tarifar al funcției în care sînt încadrați. Între aceste limite, conducerea unității are competența de a stabili salariul tarifar de încadrare astfel că nu va avea nici-o obligație de a plăti diferență de salariu, în cazul în care, în limita fondurilor de salarii planificate, vă va majora ulterior salariul tarifar pe care-l primiți în prezent la limita minimă.

M. TODIRAȘCU, contabil șef U.R.C.C. Bacău — Direcția circulației mărfurilor din Banca Națională precizează următoarele: „Declararea unor mărfuri în categoria «greu vandabile», înțelegîndu-se prin aceasta mărfurile demodate (depășite), degradate, despercheate, dezasortate, se face pe baza prevederilor H.C.M. nr. 966/1963 și a instrucțiunilor Ministerului Comerțului Interior date în aplicarea hotărîrii de mai sus, care stabilesc următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ (punctul IV din instrucțiuni): a) nu sînt solicitate de populație pentru că nu mai corespund gustului consumatorilor; b) se găsesc în stoc de peste un an; c) nu sînt prevăzute în contractele în curs de executare.

Dispozițiile legale prevăd că anumite mărfuri devenite „greu vandabile" — în condițiile arătate mai sus — pot fi creditate de bancă cu dobîndă normală încă 12 luni, dacă s-au luat măsuri suplimentare pentru impulsionarea valorificării lor.

MIRCEA ROGOJINARU, Galați — Organizarea de cursuri postuniversitare pentru economiști, se va rezolva, după aprobarea studiului privind dezvoltarea învățămîntului superior.

MIHAI GRAJDANU, economist, Fabrica de produse refractare-Pleașa — Angajatul poate primi drepturile care i se cuvin ca urmare a efectuării unei deplasări în altă localitate, numai dacă a fost delegat în interes de serviciu. Dacă angajatul a făcut unele deplasări în timpul concediului de odihnă, fără a avea un ordin de serviciu în sensul întreruperii concediului, determinată de nevoile stringente ale producției, nu i se pot deconta drepturile de delegare, deoarece deplasările nu pot fi considerate ca fiind efectuate în condițiile H.C.M. nr. 822/1959.

VICTORIA DIMITRIU, București — Angajatele care-și alăptează copiii pot beneficia, conform art. 92 din Codul muncii de cîte o pauză de o jumătate de oră la fiece interval de 3 ore. Salariatele, care nu pot utiliza creșele apropiate de sediile unităților unde lucrează, beneficiază, cu avizul organelor medicale, de un program redus — de 2 ore pe zi — primind salariul tarifar corespunzător întregului program de lucru. Potrivit avizului Comitetului de stat pentru probleme de organizare și salarizare aceste angajate pot să lucreze 6 ore în continuare fără pauza de 30' destinată odihnei la jumătatea programului de lucru, dacă în unitățile unde sînt încadrate există condiții de a lucra fără întrerupere.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

CONTROL FĂRĂ EFICIENȚĂ ?

Într-o scrisoare adresată redacției, tov. Vasile David, directorul C.E.C.-Carei, apreciază ca inutile unele prevederi din instrucțiunile comune ale Băncii Naționale și ale C.E.C.-ului referitoare la verificarea bazei materiale a producătorilor care beneficiază de avansuri bănești la încheierea contractelor pentru livrarea de animale.

Cele două organe amintite mai sus răspund următoarele :

Banca Națională

Potrivit normelor existente, controlul prealabil se efectuează numai la acei producători care solicită avansuri pe baza contractelor încheiate simultan pentru mai multe bovine sau porcine, ori cantități mari de produse animale și vegetale și numai în comunele în care s-au constatat cazuri de încheieri de contracte fără bază materială, nelivrarea la termen a produselor contractate și debitori restanțieri. Acest control se efectuează deoarece, în multe cazuri, s-au constatat încheieri de contracte fără ca producătorii respectivi să posede baza materială. S-au creat astfel datorii, nu s-au realizat intrările de produse la fondul central și, în multe situații, s-au produs chiar pagube pentru avutul obștesc.

Prin măsurile luate de a se intensifica controlul existenței bazei materiale, în ultimul timp s-au redus împrumuturile restante și numărul contractelor anulate.

ing. Eugen ALEXE
vicepreședinte

C.E.C.

Analizînd împreună cu Banca Națională problema controlului prealabil asupra bazei materiale a contractelor încheiate cu producătorii agricoli individuali, s-a propus ca acest control să se facă în viitor numai în cazurile în care se constată că, în mod repetat, unii contractanți din unele comune nu posedă baza materială sau nu restituie datoriile restante.

Această măsură urmează să se aplice în acest an.

N. CAMBREA
vicepreședinte

Solicitați la magazinele din țară produsele

IIS „8 MAI"

MEDIAȘ

Un bogat sortiment de încălțăminte pentru femei

ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI

VIAȚA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE

„TOTUL PENTRU CONSUMATOR" ȘI UNELE INADVERTENȚE...

ASPECTE SIMILARE celor de care ne ocupăm pot fi întîlnite aproape la tot pasul, constituind acele nimicuri care formează partea puțin plăcută a evenimentelor cotidiene, și care ne fac să ne întrebăm, mai mult sau mai puțin mirați, sau uneori supărați : de ce cei care sînt plătiți să se ocupe de asemenea treburi nu-și fac datoria în mod corespunzător ?

Iată cîteva din aceste „nimicuri" cotidiene.

1. Zilnic, mii de gospodine (și de ce să nu o spunem, tot atîtea mii de „gospodari") frecventează **unitățile alimentare cu autoservire.** O bună parte din cumpărături o constituie lichidele (nu totdeauna vin !), care, potrivit unor reguli bine împămîntenite, nu se vînd decît cu „ambalajul cuprins în preț". Drept urmare, aceleași gospodine (sau gospodari) mai fac o deplasare (și o coadă) la o altă unitate — situată uneori la o distanță apreciabilă de locuință — pentru a „vinde" sticlele goale „cumpărate" cu cîteva zile în urmă.

A făcut serviciul de statistică din M.C.I. o cît de sumară socoteală a orelor pierdute în modul acesta ?

Pentru evitarea acestei risipe de timp nu este nevoie decît de o inițiativă, surprinzător de simplă: **înființarea, în cadrul magazinelor alimentare cu autoservire, a unor „ochiuri" de achiziționare a sticlelor goale.** Dacă primii beneficiari ai unei asemenea măsuri vor fi consumatorii, nici șefii de unități nu vor rămîne neraplătiți pentru efortul suplimentar: rabatul acordat de IRVA pentru operațiunile respective va ridica eficiența economică a unităților în cauză.

2. Vreți să știți cîte perechi de ciorapi de mătase se vînd anual? Răspunsul l-am primit de la direcția generală de specialitate din M.C.I.: 22 milioane perechi. Cifra demonstrează convingător că acest articol a devenit de mult un produs de larg consum, în adevăratul înțeles al cuvîntului. Cu toate acestea, comercializarea ciorapilor de mătase continuă să se facă numai prin magazine de specialitate, iar pentru procurarea lor se pierd uneori ceasuri în șir.

De aici întrebarea : care să fie cauza că la marile magazine alimentare cu autoservire, unde numărul cumpărătorilor este foarte mare, nu s-au înființat totnete cu ciorapi de mătase, evident, preambalați ?

Căutînd să elucidăm această problemă, ne-am deplasat la mai multe magazine unde am constatat unele realizări meritorii, care ne dau convingerea că dezideratul amintit va putea fi în curînd rezolvat. Astfel, la magazinul „Unic" (Bd. N. Bălcescu nr. 33), funcționează un raion cu diverse articole ca: mercerie, articole de mase plastice. electrice, articole de menaj, marochinărie, jucării, creioane, caiete etc. Inițial, realizările la acest raion nu depășeau 2000 lei zilnic ; pe măsură însă ce sortimentele au fost diversificate, vînzarea a crescut, ajungînd astăzi la 15 000—16 000 lei. Raioane similare, însă mult mai mici, am întîlnit și la alte magazine alimentare cu autoservire.

Văzînd gama variată de produse nealimentare care se desfac prin asemenea magazine, dintre care unele de folosință mai îndelungată (întrerupătoare electrice, poșete de damă etc.), dorim să ne adresăm cu următoarea întrebare organizațiilor comerciale de resort: **pe cînd ciorapi de mătase în marile magazine alimentare cu autoservire ?**

D. ALEXANDRU

(Desene de Neagu Rădulescu)

ROADELE MUNCII CREATOARE, ENTUZIASTE A POPORULUI

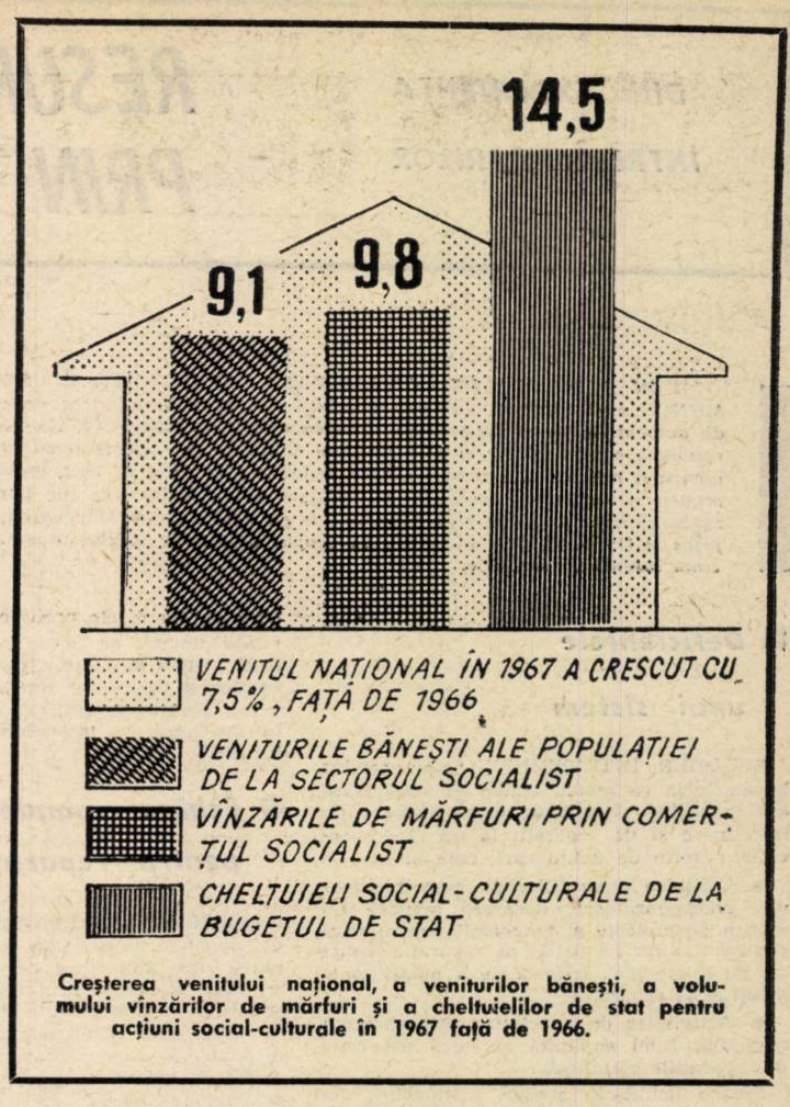

Creșterea venitului național, a veniturilor bănești, a volumului vînzărilor de mărfuri și a cheltuielilor de stat pentru acțiuni social-culturale în 1967 față de 1966.

A DEVENIT O OBIȘNUINȚĂ ca în fiecare an, la sfîrșitul lunii ianuarie, să luăm cunoștință despre Comunicatul organelor de specialitate care informează opinia publică cu datele definitive privind îndeplinirea planului de dezvoltare a economiei naționale în anul precedent. Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat pe anul 1967, care înfățișează tabloul de ansamblu al economiei românești în cel de-al doilea an al actualului plan cincinal, ne dă și de această dată o caracterizare pe cît de concisă pe atît de expresivă, în graiul laconic, dar viu, al cifrelor, a roadelor muncii entuziaste, creatoare depuse de muncitori, țărani, intelectuali, de întregul nostru popor, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru edificarea orînduirii socialiste. Constituind o nouă confirmare a entuziasmului și abnegației cu care poporul nostru traduce în viață politica științifică a partidului, sarcinile planului cincinal, el atestă, în același timp, încă o dată realismul și forța mobilizatoare a prevederilor mărețului program de înflorire multilaterală a României socialiste, trasat de cel de-al IX-lea Congres al partidului. Planul producției globale în industrie a fost îndeplinit și depășit de toate ministerele și organizațiile economice; s-au obținut rezultate bune în agricultură; s-a realizat integral volumul planificat de investiții; s-au intensificat și diversificat relațiile economice externe; a crescut eficiența economică și s-au obținut noi realizări în ridicarea nivelului de trai al poporului.

DIN ANALIZA PRINCIPALILOR INIDICATORI ce caracterizează în formă sintetică procesul reproducției lărgite, activitatea social-culturală și ridicarea nivelului de trai, precum și a datelor și faptelor referitoare la fiecare ramură și domeniu în parte, se desprinde în primul rînd concluzia că atît prin rezultatele anului 1967, cît și cumulat pe primii doi ani ai cincinalului se menține și se consolidează una din trăsăturile devenite caracteristice economiei românești: ritmul înalt de dezvoltare și mărire a producției. O creștere a produsului social de 9,5% și a venitului național de 7,5% față de 1966, un spor al producției industriale de 13,5% — ritm care depășește nu numai creșterea medie prevăzută pentru cincinal, ci și sarcinile stabilite pentru 1967, — precum și mărirea producției de construcții-montaj cu 20,6%, sînt date ce caracterizează dinamismul economiei noastre naționale.

Pe baza continuării procesului de industrializare, în 1967, ca și în anul precedent, a sporit și mai mult potențialul economic al țării: producția industrială obținută în anul 1967 echivalează cu cea obținută în anii primului plan cincinal 1951—1955. Industria noastră a produs în anul trecut în mai puțin de 4 săptămîni cît în întregul an 1948; în ramurile principale realizările sînt și mai mari: producția de energie electrică s-a obținut în numai 14 zile, a construcțiilor de mașini în 10 zile, iar a chimiei în 7 zile.

Se ridică nivelul producției industriale totale precum și la principalele produse pe locuitor: în anul trecut s-au produs pe locuitor 200 kg oțel, peste 1 260 kwh energie electrică, 324 kg. ciment.

O dată cu aceste creșteri cantitative, Comunicatul relevă și însemnate realizări de ordin calitativ. Continuă procesul de perfecționare a structurii producției industriale, în cadrul căreia crește ponderea ramurilor hotărîtoare pentru progresul și dinamismul întregii economii naționale: în primii doi ani ai cincinalului producția de energie electrică și termică a crescut în medie cu 22,6%, metalurgia feroasă — cu 12,5%, metalurgia neferoasă cu 17,0%, producția industriei constructoare de mașini cu 15,5%, iar producția industriei chimice cu 22,4%, față de 1965. În cadrul acestor ramuri are loc sporirea rapidă a producției unor produse de importanță majoră: oțeluri aliate, în metalurgia feroasă, mijloace de automatizare, mașini unelte pentru aschierea metalelor, aparataj electrotehnic, în construcția de mașini etc.

PE LINIA TRADUCERII ÎN VIAȚĂ a sarcinilor trasate de partid, concomitent cu dezvoltarea cu precădere a producției mijloacelor de producție, a ramurilor de bază pentru reproducția lărgită, s-a accelerat creșterea producției bunurilor de consum. În condițiile în care în anii 1966—1967 producția globală industrială a crescut într-un ritm mediu anual de 12,6%, industria mijloacelor de producție s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 12,8%, iar producția bunurilor de consum — cu 12,3%. Pe baza accelerării creșterii producției în industria ușoară, nivelul atins în 1967 în această ramură aproape că egalează producția globală prevăzută în planul cincinal pentru anul 1968. Aceasta constituie o confirmare elocventă a preocupării partidului și statului pentru lichidarea rămînerii în urmă manifestate în industria ușoară, pentru satisfacerea cerințelor crescînde ale populației.

Între schimbările de ordin calitativ reținem, de asemenea, și faptul că în anul 1967 a continuat, în toate ramurile industriale, procesul de diversificare a producției, ridicarea nivelului tehnic al producției, s-a îmbunătățit calitatea produselor.

Așa cum se arată în Comunicat, în anul care a trecut au fost obținute în continuare rezultate remarcabile în dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii — una din ramurile de cea mai mare importanță ale economiei noastre naționale. Ca rezultat, producția agricolă obținută în anul trecut a fost mai mare decît cea din 1965, iar creșterea medie anuală de 7,5% obținută în acești doi ani depășește ritmul mediu anual prevăzut în cincinal. Producția de cereale obținută în 1967, de peste 13,5 milioane tone, se situează printre cele mai ridicate producții obținute în agricultura României. Comunicatul consemnează în același timp faptul că la unele culturi principale, cum sînt porumbul, legumele, planul nu a fost îndeplinit și ca urmare a neînsămînțării integrale a suprafețelor planificate. Rezultate remarcabile au fost obținute și în creșterea animalelor; producția animală în 1967 a înregistrat creșteri față de 1966 la toate produsele.

CREȘTEREA POTENȚIALULUI ECONOMIC al țării a făcut posibil ca statul să aloce pentru dezvoltarea forțelor de producție și lărgirea bazei materiale a acțiunilor social-culturale un volum de investiții de 52,2 miliarde lei, ceea ce depășește cu 17,1% realizările din 1966 și egalează pe cele din cursul primului cincinal 1951—1955. Pe această bază, la cele 300 de capacități și obiective industriale din 1966 s-au adăugat în 1967 circa 200, intrate în funcțiune în industria energetică, de prelucrare a petrolului, chimică, constructoare de mașini, de industralizare a lemnului, în industria alimentară și ușoară. Comunicatul scoate în evidență, în același timp, că, deși planul de investiții a fost realizat integral, nu s-a îndeplinit planul anual de punere în funcțiune a fondurilor fixe, rămîneri în urmă înregistrîndu-se, în principal, la Ministerele Industriei Metalurgiei, Industriei Chimice, Industriei Alimentare, la Consiliul Superior al Agriculturii și la sfaturile populare. Aceasta impune organelor respective, tuturor factorilor care concură la realizarea investițiilor să tragă învățămintele necesare, să ia măsuri pentru eliminarea și prevenirea deficiențelor care au determinat aceste rămîneri în urmă.

Nu mai puțin semnificative sînt rezultatele obținute pe linia ridicării eficienței activității economice. Creșterea productivității muncii obținută în anul trecut, ca și în primul an al cincinalului, situează țara noastră printre țările cu ritmurile cele mai ridicate din lume. În industrie productivitatea muncii a crescut cu 9,4% față de 1966, în construcții-montaj cu 9,1% iar în agricultură ritmul mediu anual de creștere în cei doi ani ai cincinalului a fost de 9,5%. Au fost obținute rezultate mai bune în valorificarea superioară a materiei prime prin sporirea gradului de prelucrare și reducerea consumurilor specifice; s-a redus prețul de cost al producției și s-au obținut beneficii suplimentare.

UN ROL DEOSEBIT de important în obținerea acestor rezultate l-a avut acțiunea amplă, inițiată de către conducerea partidului, privind organizarea științifică a producției și a muncii, creșterea eficienței activității economice. Așa cum s-a subliniat și la Conferința Națională a partidului, ținînd seama de rezultatele obținute pînă acum, este necesar ca această acțiune să continue și să fie extinsă în toate domeniile activității productive, în vederea creșterii rentabilității tuturor unităților economice.

Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului relevă, de asemenea, realizările în domeniul circulației mărfurilor în comerțul interior și exterior. Vînzările de mărfuri prin comerțul socialist au crescut în anii 1966 și 1967 într-un ritm mediu de 9,9%, ceea ce depășește limita maximă prevăzută pentru perioada cincinalului. Planul comerțului exterior a fost îndeplinit și depășit, volumul schimburilor înregistrînd în 1967 o creștere de 22,4% față de 1966 și de 34,8% față de 1965. Țările socialiste au continuat să dețină o pondere însemnată în volumul comerțului nostru exterior. În același timp s-au dezvoltat și diversificat relațiile comerciale cu celelalte țări.

O DATĂ CU DEZVOLTAREA economiei noastre naționale și pe temelia trainică a realizărilor obținute a crescut numărul de salariați și gradul de ocupare a forței de muncă, au fost luate noi măsuri pentru ridicarea nivelului de trai al poporului. Veniturile bănești ale familiilor de salariați au crescut în 1967 cu 8,9%, îndeosebi prin majorarea salariilor mici, iar cele ale familiilor de țărani cu 9,8% față de 1966. Începînd din anul trecut s-au majorat pensiile și s-a aplicat noua lege privind pensiile de asigurări sociale și pensia suplimentară; a intrat în vigoare și s-a generalizat sistemul de pensionare a membrilor cooperativelor agricole de producție.

În același timp statul a alocat din resurse bugetare 25,9 miliarde lei pentru acțiuni social-culturale, ceea ce reprezintă peste 1300 lei pe locuitor față de numai circa 200 de lei în 1950. S-au dezvoltat învățămîntul, arta, cultura. Au fost date în folosință noi capacități de spitalizare, policlinici și dispensare. S-au construit din fondurile centralizate ale statului 51 mii de apartamente, iar din fondurile proprii ale populației 69 mii locuințe, majoritatea situate în mediul rural.

Realizările remarcabile obținute de poporul nostru în dezvoltarea producției materiale, a activității social-culturale și în ridicarea nivelului de trai în anul 1967, — realizări exprimate în graiul sobru al cifrelor din Comunicat — constituie o mărturie vie a traducerii în viață a politicii partidului privind dezvoltarea economiei noastre în actuala etapă. Totodată ele constituie o temelie sănătoasă pentru noi victorii ale muncii creatoare, însuflețesc pe toți oamenii muncii în activitatea lor patriotică de ridicare a patriei noastre pe noi trepte ale civilizației și constituie o chezășie a realizării mai departe în condiții bune a mărețului program elaborat de Congresul al IX-lea al partidului și îmbogățit și dezvoltat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1967, privind înflorirea continuă a României socialiste.

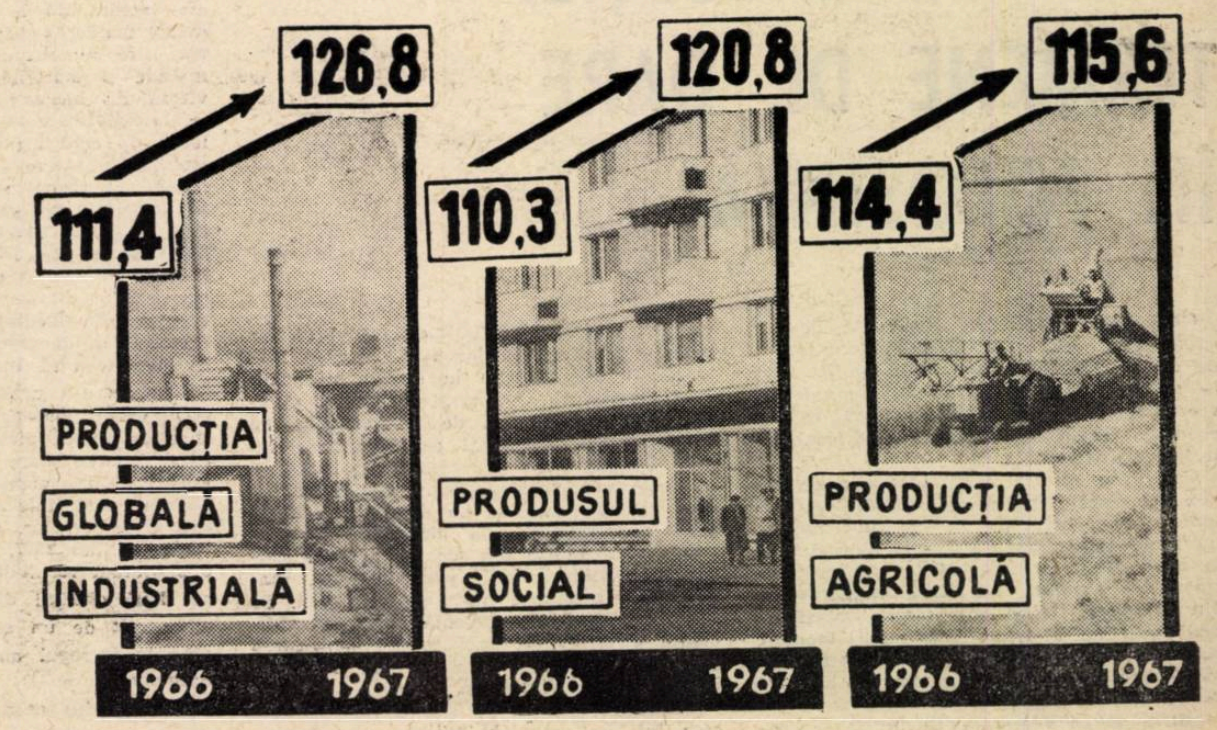

Dinamica produsului social, a producției industriale și a producției agricole în anii 1966—1967 (1965 — 100%)

DIN EXPERIENȚA ÎNTREPRINDERILOR

RESURSE IMPORTANTE PRIN CENTRALIZAREA REPARAȚIILOR

ÎN ACȚIUNEA DE ORGANIZARE ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII s-au desprins numeroase soluții pentru îmbunătățirea activității într-o serie de domenii, care se reflectă în sporirea eficienței economice. Astfel, organizarea mai rațională a reparațiilor și a întreținerii utilajelor are efecte remarcabile pe linia economisirii muncii vii și materializate, reducerea prețului de cost, îmbunătățirea calității muncii și respectiv a indicilor de utilizare a fondurilor fixe etc. Pornind de la analiza calității reparațiilor și a cheltuielilor pe care acestea le necesită, în studiul întreprins la Uzina „1 Mai"-Ploiești s-au propus o serie de măsuri organizatorice, care prezintă însemnate avantaje.

● Deficiențele unui sistem

STUDIILE ÎNTREPRINSE ne-au condus la concluzia că modul actual de organizare a reparațiilor folosit de uzină — baze de întreținere și de reparații la secții — prezintă o serie de neajunsuri, cum sînt:

● Calitatea reparațiilor nu este întotdeauna corespunzătoare, deoarece maiștrii nu dispun de proiecte și tehnologii pentru executarea tuturor lucrărilor de reparații și nici nu au capacitatea tehnică de a hotărî toate soluțiile de reparații.

● Activitatea de întreținere este oarecum neglijată, fiind suplinită în mică proporție de reparațiile planificate.

Pentru lichidarea acestor neajunsuri, am considerat necesare separarea celor două activități, — de altfel din punct de vedere tehnologic diferite — centralizarea tuturor catgoriilor de reparații la atelierul mecanicului șef, unde se poate asigura o asistență tehnică competentă și organizarea unor echipe complexe care să se ocupe de repararea utilajelor.

Prin această centralizare a activității de reparații se realizează însemnate economii. Astfel, devine posibilă realizarea reparațiilor planificate — în ipoteza menținerii constante a productivității muncii — cu un număr de 56 de muncitori mai puțin, ceea ce reprezintă o treime din necesarul folosit în condițiile vechii organizări. Economia relativă la fondul de salarii se ridică, la nivelul unui an întreg, la 739 200 lei. Trecerea muncitorilor, astfel eliberați, în secțiile de bază a influențat pozitiv activitatea uzinei (prin producția fabricată și calitatea acesteia). De asemenea, are loc micșorarea necesarului de maiștri la reparații, numărul lor micșorîndu-se de la 14 la 9. Pe lîngă faptul că devine posibilă folosirea lor mai judicioasă în procesul de producție propriu-zis, se obține o economie anuală de 99 600 de lei. Economia totală la fondul de salarii ajunge astfel la 838 800 de lei anual.

S-au creat totodată premise favorabile pentru o mai temeinică specializare a muncitorilor, cu efecte pozitive asupra productivității muncii și calității lucrărilor executate, pentru urmărirea centralizată a reparațiilor și scurtarea timpului de executare a lor, ceea ce se reflectă în mărirea timpului de folosire a utilajelor în decursul anului etc.

● Echipe complexe pentru reparații

EXECUTAREA REPARAȚIEI la un utilaj de oarecare importanță presupune participarea unor muncitori cu calificare diferită — lăcătuși, strungari, frezori, electricieni, sudori, instalatori etc. Potrivit organizării de pînă acum, adeseori nu era posibil să dispunem de toate categoriile de muncitori, astfel că muncitori de o anumită calificare executau și lucrări de altă calificare. Evident, calitatea muncii avea de suferit. Prin centralizarea reparațiilor, s-au putut constitui echipe complexe de muncitori, în care fiecare efectuează lucrări din specialitatea sa. Ca urmare, ei își perfecționează cunoștințele, capătă o mai mare îndemînare, desfășoară o muncă de calitate mai înaltă. Și, desigur, randamentul utilajului bine reparat este mai ridicat, iar timpul de funcționare între două reparații se mărește.

Pe de altă parte, potrivit sistemului folosit mai înainte, operațiunile se executau succesiv în decursul unei perioade de timp, în funcție de gradul de ocupare a diferiților muncitori. Un atare mod de lucru avea drept consecință o durată mare de imobilizare a utilajelor, timp care, în unele cazuri, depășea pe cel prevăzut în normele în vigoare. Această perioadă de imobilizare era uneori mărită și din cauza neprevederii din timp și, respectiv, a lipsei unor piese de schimb.

În urma centralizării reparațiilor și a formării echipelor complexe, situația se prezintă mult îmbunătățită. Cunoscînd necesitățile de reparații la nivelul întregii uzine, se poate prevedea mai bine necesarul de piese de schimb, numărul de muncitori, pe categorii de calificare, devine posibilă aplicarea metodelor moderne de programare a reparațiilor etc. De pildă, studiind duratele de reparații cu ajutorul grafelor, am constatat că perioada de imobilizare pentru reparația capitală a unui strung se poate reduce de la 17 zile la numai 12, iar a unei mașini de frezat — de la 17 zile la 13 zile. Trebuie menționat, de asemenea, că prin efectuarea unor reparații de calitate, se ușurează în bună măsură și activitatea de întreținere curentă a utilajelor. Constituirea echipelor complexe de reparații permite de asemenea trecerea la autocontrolul lucrărilor executate. Am considerat că este util ca verificarea operațiilor din cadrul reparațiilor și, respectiv, a celor de întreținere a utilajelor să fie trecută în sarcina lucrătorilor șefi de echipe și a maiștrilor. Promovînd această metodă de control, întreprinderea realizează, la nivelul unui an întreg, o economie la fondul de salarii de 138 000 de lei.

● Mărirea duratei de funcționare a utilajelor

MAJORITATEA UTILAJELOR au o durată de funcționare între reparații, calculată conform normelor M.I.C.M., de 26 100 ore. Altele, mai mari, de complexitate sporită, au un ciclu de 52 200 de ore. Uzura este un fenomen aleator, care se manifestă diferit de la utilaj la utilaj, de la organ de mașină la organ de mașină, de la atelier la atelier etc., după condițiile practice reale în care se lucrează. Astfel, făcîndu-se măsurători la mai multe batiuri de strung, s-a constatat că la strungurile care erau echipate cu apărători împotriva prafului și a pulberilor metalice și au fost unse și spălate, conform programului zilnic, s-au uzat numai 0,02—0,04 mm anual din suprafața ghidajelor batiului, în timp ce cele la care nu s-au efectuat aceste operații s-au uzat într-o proporție mai ridicată (dublă sau triplă).

Bazîndu-ne pe experiența proprie și pe cea din alte țări, ținînd seama de îmbunătățirile aduse printr-o mai bună întreținere și prin reparații de calitate, am considerat că durata dintre două reparații capitale poate fi mărită, față de cea actuală, în funcție de felul producției, astfel:

— pentru utilajele care sînt folosite în producția de serie a uzinei, deci la secțiile remorci și sape-foraj, ciclul să fie mărit față de cel actual cu 50%, adică de la 26 100 ore la 39 150 ore;

— pentru utilajele care sînt folosite în secțiile cu producție individuală, ciclul de reparații să se mărească de la 26 100 ore la 52 200 ore, deci cu 100%.

Pentru calculul economiilor s-a luat drept bază planul de reparații capitale pe anul 1967 și planul reparațiilor mijlocii, curente și controale planificate pe anul 1966. Economia totală calculată se cifrează la 4 424 750 lei anual.

Sistemul presupune totuși planificarea reparațiilor, însă la un ciclu cu durata dintre reparații mărită. Valoarea ridicată a eficienței economice prezumate impune să recomandăm prelungirea duratei ciclurilor de reparații și îmbunătățirea activității de întreținere.

Dimensionarea optimă a serviciului mecanic șef depinde în mare măsură de politica de reparații adoptată. Teoretic, se poate considera că un utilaj poate fi menținut în funcțiune un timp nelimitat, făcîndu-se la momentul oportun reparațiile necesare. Este practic eficientă o atare politică de reparații? Desigur că nu. Există o limită cînd utilajele în funcțiune, ca urmare a uzurii fizice și a uzurii morale, trebuie înlocuite cu altele noi.

Pe baza studiilor întreprinse în uzină, luînd în considerație utilajele pe feluri și proveniență, s-a ajuns la concluzia că cele achiziționate din import trebuie astfel reparate încît să li se prelungească cît mai mult viața și să fie exploatate timp cît mai îndelungat. Înlocuirea lor după expirarea duratei normate, cel puțin în condițiile actuale, nu ni se pare rentabilă.

În ceea ce privește utilajele ce se pot achiziționa din țară, să se calculeze ce este mai eficient: a prelungi durata de funcționare prin reparații repetate sau a înlocui utilajele în timpul sau la sfîrșitul duratei normate de funcționare. S-a constatat, de altfel, că ele trebuie neapărat înlocuite după ce au ajuns la termenul normat, repararea lor în continuare nemaifiind de loc rentabilă. Mai mult, atunci cînd valoarea reparației capitale, chiar și în timpul duratei normate, echivalează cu o bună parte din prețul de achiziție a utilajului în stare nouă (de regulă, dacă depășește 60%) este mai bine a nu se mai face acea reparație, iar utilajul să fie înlocuit cu unul nou. Este preferabil să se asigure o întreținere cît mai bună și să se prelungească cît mai mult durata ciclului dintre data intrării în funcțiune a utilajului și data primei reparații capitale și a duratei celui de-al doilea ciclu și, eventual, a celui de-al treilea.

Reducerea numărului de reparații se poate lua în considerare, bineînțeles, și pentru utilajele importate și a căror producție a fost ulterior asimilată sau a căror fabricare în țară se prevede a se realiza într-un viitor apropiat.

Prin aplicarea unei asemenea politici în domeniul reparațiilor se realizează, în afară de economii însemnate, rezultate din neefectuarea unor reparații costisitoare, certe avantaje economice, care se concretizează în sporirea producției și a calității acesteia, știut fiind că un utilaj nou are un randament în general mai mare decît cel pe care-l înlocuiește, precum și o precizie de prelucrare superioară celor reparate.

Micșorarea numărului de reparații, respectiv reducerea activității serviciului mecanic șef, va face posibilă transferarea unei părți din personalul acestui serviciu în secțiile de bază, adică acolo unde se creează nemijlocit noi valori de întrebuințare.

V. BUCUR
mecanic șef
E. GHINEA
tehnician la serviciul mecanic șef
Uzina „1 Mai"-Ploiești

Construcțiile de locuințe

RITM DE EXECUȚIE, TERMENE DE DARE ÎN FOLOSINȚĂ

CEL CE VIZITEAZĂ șantierele de locuințe din Galați ale Întreprinderii nr. 7 de construcții-montaj ar putea spune: iată ce oameni prevăzători! Și-au asigurat din vreme front de lucru pentru iarnă, se pot concentra acum la operațiile de finisaj interior, la instalații...

Ca să nu oferim teren pentru o asemenea apreciere departe de realitate, se cuvine să precizăm de la început: da, se lucrează, dar în bună parte la blocuri care la ora actuală trebuiau să fie de mult locuite. **La sfîrșitul lui 1967, constructorii din regiunea Galați rămîseseră datori cu mai mult de o treime din apartamentele prevăzute în planul anual.** Proporții asemănătoare de nerealizare a sarcinii de dare în folosință a suprafeței locuibile s-au înregistrat și în regiunile București, Suceava, Argeș, Ploiești. Pe lîngă faptul că întîrzie efectul eforturilor financiare și materiale făcute de stat în cadrul măsurilor de îmbunătățire a traiului oamenilor muncii, **asemenea abateri de la disciplina de plan creează dificultăți constructorilor înșiși, obligîndu-i** — pentru recuperare — **la suprasolicitarea capacității de lucru, ceea ce nu poate să nu ducă și la dereglări organizatorice, la pierderi.**

Cauzele? Multe din ele nu aparțin șantierelor: documentații, amplasamente, materiale — asigurate tîrziu și incomplet. Se manifestă încă insuficientă grijă, insuficientă exigență în pregătirea, planificarea și executarea unor investiții din domeniul construcției de locuințe.

Ciclul tehnologic al șantierelor are logica lui. La actualele structuri constructive, la tipodimensiunile curente ale clădirilor, duratele de execuție ale blocurilor trebuie să fie cuprinse între 4 și 9 luni, cu o medie ponderată (dată de proporția relativ mare a clădirilor cu multe nivele) destul de apropiată de limita superioară acestui interval. În cadrul duratei totale, care scade continuu, industrializarea tot mai accentuată a realizării structurilor a mărit ponderea lucrărilor de finisaj, pentru care nu dispunem încă îndeajuns de metode și materiale capabile să asigure viteza de lucru necesară. Aceste operații — la interioare — se pot executa optim iarna, în clădiri închise și încălzite cu instalații definitive sau provizorii. **De unde rezultă că ritmul cel mai rațional de dare în folosință pe parcursul anului este de cîte 20% din apartamente în trimestrele I și IV și de cîte 30% în celelalte două trimestre.** Potrivit calculelor specialiștilor, premisa necesară unei asemenea dinamici este ca **din locuințele ce trebuie date în folosință în decursul unui an, jumătate să fie ataeate încă în anul precedent.**

Dar nu s-a procedat așa, și rezultatele s-au văzut. Întîrzierea deschiderii fronturilor de lucru, planificarea neechilibrată a sarcinilor de dare în folosință de către unele sfaturi populare regionale, la care s-au adăugat defecțiunile în ritmul de lucru al șantierelor, au făcut ca, **în ultimul** trimestru din 1967, **să se dea în folosință o suprafață locuibilă echivalentă cu aproape două cincimi din sarcina anuală. La mai mult de un sfert din locuințele predate în întregul an, recepția s-a făcut în decembrie!**

Unde a dus această aglomerare? La risipă de manoperă și de materiale, la concesii neîngăduite față de calitate atît din partea organelor tehnice ale constructorilor, cît și din partea comisiilor de recepție. Numeroase apartamente (în regiunile Argeș, Suceava, în orașele București și Constanța) au fost date în folosință — sau doar raportate ca atare — cu finisaje și instalații neterminate; și, mai ales, fără fațade. Nefinisarea fațadelor a devenit, dintr-o excepție, o adevărată regulă pentru o serie de șantiere care predau blocurile pe timp de iarnă. „Nu le putem executa, acum, pe frig; le vom isprăvi la primăvară...". Da, dar iată că **în regiunea Oltenia 29 de blocuri recepționate pînă la 31 decembrie 1966 (!) așteaptă și acum primăvara promisă.** Care, atunci cînd va veni, va însemna cheltuieli suplimentare, plus incomoditatea pe care o reprezintă pentru locatari blocarea ferestrelor, timp de o lună-două, cu schelele tencuitorilor.

În Capitală și în majoritatea regiunilor țării, 1968 a început în condiții mai favorabile în ce privește frontul de lucru în construcția de locuințe.

Aceste condiții trebuie valorificate de pe acum. **Terminarea urgentă a apartamentelor restante de anul trecut, pregătirea pentru predare treptată a blocurilor cu termene scadente în trimestrul I, atacarea de noi clădiri** (cu restricțiile tehnice impuse de temperaturile scăzute), **sînt activități ce trebuie să se desfășoare corelat și în paralel,** astfel ca ritmicitatea dării în folosință a suprafeței locuibile să nu rămînă înscrisă doar în studiile specialiștilor, ci să devină realitate.

C. DAMIAN

DISCUȚII

ECONOMIA AGRICULTURII DIN ZONA DE DEAL

EVOLUȚIA AGRICULTURII DIN ȚARA NOASTRĂ pe o cale intensivă și multilaterală are loc în cadrul unui proces complex ale cărui coordonate principale le formează dezvoltarea bazei tehnico-materiale, îmbinarea armonioasă a ramurilor pe fondul condițiilor economice-naturale, perfecționarea formelor de conducere, planificare și organizare a producției.

Întrunită într-un asemenea proces de ample proporții, această evoluție ridică multiple probleme de rezolvarea cărora depind gradul și ritmul de dezvoltare ale întregii agriculturi. Una dintre acestea o formează economia agriculturii din zona de deal.

De-a lungul anilor, agricultura din această zonă — care ocupă un loc însemnat în cadrul agriculturii noastre — a cunoscut o linie ascendentă. Baza tehnică-materială, făurită în procesul transformării socialiste a satului și care se află în continuă dezvoltare, a dat posibilitate unităților agricole socialiste să pună în valoare cu eficacitate sporită condițiile naturale specifice acestei zone. Cu ajutorul multilateral al statului, unitățile agricole socialiste au trecut la o largă acțiune de valorificare superioară a terenurilor aflate în pantă prin terasări și prin extinderea pomiculturii și viticulturii. O dată cu îmbunătățirea structurii culturilor și a modului de folosință a pământului, s-au extins lucrările de combatere a eroziunii solului ; o dezvoltare tot mai mare a înregistrat, în același timp, creșterea animalelor.

Toate acestea au schimbat înfățișarea agriculturii din zona de deal. Terenuri întinse aflate în pantă, care în trecut erau supuse unui pronunțat proces de eroziune, au intrat în circuitul agricol, devenind roditoare. În țara noastră s-a acumulat, de altfel, o bogată experiență în valorificarea eficientă a acestor terenuri.

O expresie grăitoare a evoluției agriculturii din zona de deal este creșterea producției agricole globale, a veniturilor și a acumulărilor.

Rezultatele agriculturii din această zonă pot atinge însă un nivel incomparabil mai înalt decît cel existent, deoarece ea dispune de însemnate posibilități pentru dezvoltarea producției agricole. Important este ca acestea să fie valorificate din plin, în funcție de factorii economici și naturali locali.

Creșterea gradului de exploatare eficientă a pămîntului prin îmbunătățirea structurii culturilor și a modului de folosință a terenurilor, orientarea cît mai gospodărească a investițiilor astfel încît acestea să asigure dezvoltarea intensivă și multilaterală a producției agricole, valorificarea din plin a tradițiilor locale ș.a. — s-au dovedit, alături de organizarea și planificarea temeinică a producției și a muncii, pîrghii prețioase pentru avîntul agriculturii, inclusiv a celei din zona de deal.

Redacția „Viețiі economice", ținînd seama de importanța agriculturii din zona de deal, inițiază o largă dezbatere în paginile revistei, dezbatere menită să contribuie la rezolvarea problemelor pe care le pune dezvoltarea producției în această zonă. Cadrele de specialiști din întreprinderile agricole socialiste, din organele agricole centrale, teritoriale, precum și cele din institutele de cercetări agricole, pot aduce în această privință o contribuție substanțială, oferindu-ne spre publicare sugestii și soluții izvorîte din experiența practică acumulată pînă în prezent.

RESURSELE MULTILATERALE IMPUN O VALORIFICARE SUPERIOARĂ

PENTRU AGRICULTURA NOASTRĂ unde 2/3 din suprafața țării este reprezentată prin dealuri și munți, dezvoltarea ramurilor agricole adecvate în aceste zone are o importanță economică deosebită. Astfel, prin dezvoltarea viticulturii și pomiculturii — care găsesc în zonele de deal condiții favorabile — se asigură valorificarea la un înalt grad de eficiență a unor întinse terenuri ; de asemenea, dezvoltarea ramurilor zootehnice — în special bovinele și ovinele — constituie, am putea spune, unica posibilitate de utilizare eficientă a întinselor suprafețe de pășuni și fînețe naturale ce se află în aceste zone și care însumează circa 70% din totalul suprafețelor existente în întreaga țară. Toate acestea creează cadrul necesar pentru utilizarea rațională a forței de muncă aflată în aceste zone și care deține o pondere importantă în totalul populației ocupate în agricultură.

Încoronarea importanței economice a dezvoltării ramurilor agricole în zonele de deal își găsește cea mai bună expresie în aportul pe care-l aduce la creșterea producției agricole globale și a sortimentelor acesteia. Astfel, agricultura din zonele de deal furnizează cea mai mare parte din producția de struguri și fructe și deține un loc principal în creșterea bovinelor și ovinelor, în producția de lapte și lînă, în apicultură ș.a.

Ridicarea producției agricole din această zonă pe trepte superioare ar însemna un real aport la efortul pe care întreaga agricultură îl face în vederea satisfacerii cerințelor mereu crescînde ale economiei naționale.

Împlinirea acestui imperativ economic **este organic legată de operativitatea îmbunătățirea repartizării producției agricole.** Pe această cale nu numai [illegible] se asigură punerea cît mai eficientă în valoare a condițiilor naturale, dar se lărgesc în măsură considerabilă posibilitățile de creștere a producției agricole globale și de ridicare a rentabilității.

În unele regiuni, cerealele ocupă o pondere prea mare în raport de condițiile favorabile. Astfel, din totalul suprafeței arabile, 73,2% în Hunedoara, 64,5% în Maramureș și 53,4% în Brașov, este destinată culturilor cerealiere. În schimb, culturile furajere, de mare valoare nutritivă, ocupă o pondere neînsemnată în suprafața cultivată deși aceste regiuni au o bogată tradiție în creșterea animalelor. Stabilirea arealului culturii cerealelor pentru producție-marfă în limitele cele mai favorabile din punct de vedere pedoclimatic și al mecanizării lucrărilor, va permite, pe lîngă creșterea producției medii la hectar, folosirea mai eficientă a mijloacelor materiale și financiare ale unităților agricole socialiste, prin orientarea lor în ramurile zootehnice, în viticultură sau pomicultură. Bineînțeles că îmbunătățirea structurii culturilor devine posibilă pe măsura creșterii producției medii la hectar la culturile cerealiere (îndeosebi grîu și porumb), ceea ce va permite concentrarea acestora pentru producția-marfă, în zonele cele mai favorabile. În rest, aceste culturi urmează să fie păstrate pentru satisfacerea nevoilor de consum ale membrilor cooperatori și țăranilor cu gospodărie individuală.

În țara noastră, condițiile cele mai favorabile pentru cultura viței de vie se găsesc în zona dealurilor, pe terenurile în pantă, care nu pot fi valorificate economic

Traian LAZĂR
sef de sector la Institutul de cercetări pentru economie agrară

(Continuare în pag. 12)

ÎMBUNĂTĂȚIREA PROFILĂRII PRODUCȚIEI

UN ATRIBUT ESENȚIAL al unei agriculturi moderne de înaltă rentabilitate, este **existența unui profil rațional al producției**, profil care, cu ajutorul tehnicii și al tehnologiei superioare, este în măsură să valorifice cu maximum de eficiență condițiile naturale și economice concrete. În acest fel investițiile care se efectuează capătă cu adevărat sens economic, oferind certitudinea eficienței lor, a creșterii producției și a productivității muncii, a reducerii cheltuielilor pe unitatea de produs.

După încheierea cooperativizării, și în raionul Curtea de Argeș, s-au creat condiții mai bune pentru studierea factorilor care hotărăsc dezvoltarea fiecărei cooperative agricole în parte și a agriculturii pe scara întregului raion. Cu toate greutățile inerente începutului, cooperativele agricole au reușit ca, treptat, să-și organizeze și să-și dezvolte un profil de producție apropiat de condițiile economico-naturale concrete.

Pe acest temei **s-a mărit tot mai mult** gradul de valorificare a pămîntului, ceea ce a influențat favorabil dezvoltarea economică a cooperativelor agricole. Față de 1962, proprietatea cooperatistă, veniturile bănești și fondurile fixe calculate la 100 ha teren, au crescut cu 20,1%, 2,9% și respectiv de 1,6 ori. Semnificativă în ce privește dezvoltarea cooperativelor agricole este evoluția grupării acestor unități după valoarea proprietății cooperatiste, a fondurilor fixe și a producției agricole globale (vezi tabel nr. 1).

Tabel nr. 1

	Anul	Pînă la un milion lei	De la 1,1 la 2 mil. lei	De la 2,1 la 3 mil. lei	Total cooperative agricole
1. Proprietatea cooperatistă	1963	5	5	1	11
	1964	2	8	1	11
	1965	2	7	2	11
	1966	2	6	3	11
2. Fonduri fixe	1963	7	4	—	11
	1964	2	9	—	11
	1965	2	8	1	11
	1966	1	7	3	11
3. Producția agricolă globală	1963	—	8	3	11
	1964	—	7	4	11
	1965	—	6	5	11
	1966	—	6	4	11

Creșterea puterii economice și ridicarea gradului de înzestrare tehnică au determinat sporirea producției agricole, atît în sectorul vegetal cît și în cel animal. Drept urmare, producția globală agricolă a marcat o continuă creștere, ea fiind în 1966 cu 19,3% mai mare decît în 1963.

Economia cooperativelor agricole din raionul Curtea de Argeș dispune de largi posibilități care, puse în valoare, pot imprima dezvoltării producției un ritm cu mult mai rapid. Între aceste posibilități pe prim plan se înscrie **îmbunătățirea structurii producției agricole.**

La fel ca în întreaga agricultură cooperatistă, și în cooperativele agricole din acest raion stadiul de dezvoltare la care au ajuns permite ca producția-marfă să fie concentrată treptat, pentru fiecare cultură și ramură, în unitățile cu condițiile cele mai favorabile. Restul producției, în fiecare unitate, urmează să se realizeze numai la proporțiile cerute de acoperirea necesarului de consum al membrilor cooperatori, în măsura în care acesta nu este satisfăcut de loturile date în folosința lor personală. În acest mod, fiecare cooperativă agricolă, **dezvoltînd acele ramuri și culturi pentru care există cele mai bune condiții**, asigură folosirea rațională a fondului funciar și, pe această bază, ridicarea eficienței economice a investițiilor.

I. CHIRCULESCU

(Continuare în pag. 12)

CINE TREBUIE SĂ FACĂ CERCETAREA CEREREA DE MĂRFURI?

RELAȚIILE COMPLEXE dintre producție și desfacere impun, ca o necesitate obiectivă, studierea prealabilă a cererii de mărfuri în vederea programării producției. Evident, nimeni nu contestă actualitatea acestui imperativ. El ridică însă o serie de probleme care dau naștere la discuții vii și la păreri contradictorii.

În dorința de a contribui la elucidarea lor, redacția revistei noastre și-a propus să pună în dezbatere această temă, publicînd opinii ale unor specialiști din industrie și comerț. Interlocutorilor noștri le-au fost adresate două întrebări:

1. În condițiile economiei planificate, studierea cererii de mărfuri este suficient să se rezume numai la produsele destinate fondului pieței?

2. Cine trebuie să facă această cercetare: industria sau comerțul?

OPINII DIN COMERȚ...

Radu PAUL, consilier în Ministerul Comerțului -Interior și Eduard BIBIRI, redactor șef al revistei „Comerțul Modern":

1. Cererea este o categorie a economiei de schimb și poate avea ca obiect toate produsele materiale care apar pe piață sub formă de mărfuri. Prin urmare și în economia noastră, cererea de mărfuri are ca obiect atît bunurile de consum destinate populației, cît și materiile prime, materialele și mijloacele de producție destinate consumului productiv.

Ținînd seama de faptul că marea majoritate a mijloacelor de producție, ca și majoritatea materiilor prime necesare procesului de producție au făcut în decursul anilor obiectul unei repartizări centralizate, cererea de mărfuri în accepția uzuală, s-a limitat la bunurile de consum personal. În mod implicit și studierea cererii s-a referit la această categorie de mărfuri.

Una din trăsăturile măsurilor privitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale constă în înlăturarea fenomenelor de centralism și lărgirea cadrului de activitate economică, asigurîndu-se astfel o îmbinare armonioasă între rolul pieței și a legităților acesteia și creșterea continuă a rolului planificării.

În cadrul acestei concepții, se impune aplicarea efectivă a gestiunii economice proprii, ceea ce necesită extinderea relațiilor directe și a contractelor economice între diferite unități, creîndu-se condiții pentru adaptarea elastică și operativă a activității acestora la condițiile concrete ale economiei.

Aplicarea acestor principii conduce în mod necesar la restringerea numărului de produse și materiale repartizate centralizat. O dată cu restringerea repartițiilor centralizate și dezvoltarea relațiilor economice directe, desigur că problemele legate de studierea cererii se pun și pentru mărfurile ce fac obiectul aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor producătoare și chiar pentru unele mijloace de producție.

Fără îndoială că legitățile, metodele de prospectare a pieței și întreaga organizare a acestei activități pentru mijloacele de producție și materiile prime prezintă aspecte cu totul deosebite față de studierea cererii pentru bunurile destinate consumului populației.

2. Necesitatea studierii cererii de mărfuri din partea organelor comerciale este evidentă. Această activitate stă la baza corelării pe baze științifice a unor indicatori sintetici ai economiei naționale, atît la nivelul întregii țări, cît și la nivelul diferitelor unități teritoriale. O dată cu dezvoltarea producției bunurilor de consum, cu creșterea veniturilor bănești și paralel cu atingerea unui grad de satisfacere a cererii pentru principalele bunuri de consum și realizarea unui grad de înzestrare cu bunuri de uz îndelungat, problemele studierii cererii de mărfuri sub aspectul structurii sortimentale și adaptarea producției la structura cererii capătă o importanță tot mai acută.

De studierea cererii pe baze științifice este condiționată nu numai satisfacerea exigențelor consumatorilor, ci și îndeplinirea rolului comerțului socialist în cadrul economiei naționale. Folosirea eficientă a investițiilor, a utilajelor și materiilor prime din sectorul producției bunurilor de consum este tot mai strîns legată de adaptarea operativă și elastică a producției la necesitățile pieței, la volumul și structura cererii.

Cunoașterea cererii de mărfuri trebuie să devină un instrument de lucru în activitatea de influențare a producției bunurilor de consum, precum și în profilarea rețelei comerciale la toate verigile comerțului de stat și cooperatist.

Aceasta nu este însă suficient. Numai cu concursul industriei se va putea crea un echilibru între cererea populației și oferta de bunuri. Este vorba de două aspecte importante și anume: a) necesitatea adaptării operative a programelor de producție la cererea de mărfuri; b) prospectarea cererii de mărfuri și de către organele industriei în colaborare cu cele ale comerțului, în special înainte de lansarea produselor și modelelor noi.

Din cauza insuficientei cunoașteri a cererii, unele articole apar pe piață în neconcordanță cu moda sau cu sezonul. Pe de altă parte, necunoașterea prealabilă a unor noi necesități ale populației, de exemplu cererea crescîndă pentru articolele de sport, camping, în condițiile creșterii numărului de posesori de autoturisme, sau a unor nevoi latente manifestate cu ocazia satisfacerii altor necesități, (cererea de covoare, de articole casnice și mobilă, provocate de mutarea într-o nouă locuință) poate duce la un dezechilibru între cererea populației și oferta industriei.

Apar articole cu proprietăți noi care de multe ori se produc fără a se face un sondaj prealabil asupra comportamentului consumatorilor, față de produsul nou, asupra reacției consumatorilor cu privire la calitatea, prețul și aspectul comercial al produsului. În acest mod, dialogul comerț-industrie se desfășoară cu ocazia contractărilor în mare măsură pe baza unor aprecieri subiective. Consecințele negative ale acestui fapt sînt cunoscute.

În concluzie, studierea cererii de mărfuri trebuie să fie efectuată atît de către comerț cît și de către industrie.

...ȘI DIN INDUSTRIE

Ion FARCAȘ, director general adjunct și Ștefan PETRESCU, șef serviciu în D.G.A.D.-M.I.U.:

1. O dată cu creșterea capacităților de producție la nivelul cererii de mărfuri s-a impus, ca o necesitate obiectivă, studierea cererii de consum. Dacă acest studiu este necesar în toate ramurile industriei producătoare de mărfuri de larg consum, el se impune cu mai multă acuitate în sectorul nostru de activitate. Este binecunoscut că produsele realizate de industria ușoară sînt supuse și influențate într-un grad mai mare de fluctuațiile modei. Astfel, bunăoară, modelele de rochii oferite de industria confecțiilor în sezonul de primăvară al anului 1967, nu au mai fost solicitate la contractările din acest an, deoarece linia modei pe 1968 a prezentat cu totul alte caracteristici. În aceste condiții, ținînd seama de preferințele în continuă evoluție ale populației se impune ca înainte de a se trece la producția de serie să se sondeze preferințele pentru a se putea face adaptările corespunzătoare. În cazul în care nu s-ar efectua asemenea cercetări — printr-un studiu complex și științific — industria nu și-ar putea organiza activitatea în perspectivă, riscînd ori să nu fie în măsură să aprovizioneze populația, ori să producă peste necesar.

2. Necontestată fiind, deci, necesitatea efectuării cercetării cererii de mărfuri — ca mijloc de planificare a structurii sortimentale — s-a ridicat următoarea problemă: cine trebuie să facă acest studiu?

La prima vedere s-ar părea că cercetarea cererii de consum ar trebui să fie efectuată exclusiv de către industrie. Pe această linie, în prezent funcționează un număr de magazine ale industriei ușoare care au drept scop să sondeze, prin prezentarea și punerea în vînzare a modelelor create, în ce măsură acestea vor fi preferate de cumpărători, în sezonul următor.

Pe baza vînzărilor efective — care exprimă în ultimă instanță preferințele cumpărătorilor cu privire la creația prezentată — au fost stabilite unele concluzii. Pentru exemplificare, arătăm că numai la magazinul de încălțăminte al Fabricii „Clujana" au fost prezentate în perioada precontractuală 16 sortimente în 100 de modele noi. Cei 301 625 vizitatori-cumpărători au făcut diverse aprecieri, care au stat la baza definitivării colecției prezentate la contractarea fondului de marfă pentru sezonul următor.

Din cele arătate reiese clar că studiul cererii de mărfuri efectuate de industrie se rezumă numai la un singur aspect: verificarea orientării creatorilor de modele, cu alte cuvinte măsura în care linia modei preconizate corespunde sau nu gustului cumpărătorilor. Celelalte aspecte ale problemei — stabilirea volumului de mărfuri în totalitate și pe structura creației prezentate de industrie, precum și repartizarea acestora în raport de specificul local — considerăm că trebuie să revină comerțului. Și este firesc să fie așa, dacă ținem seama că Ministerul Comerțului Interior dispune de o largă rețea de unități comerciale cu amănuntul prin care se pot cunoaște părerile și cerințele consumatorilor. De asemenea, prin organul de specialitate — Institutul de cercetări comerciale — se cunoaște structura populației sub toate aspectele, putîndu-se astfel determina în mod științific necesarul de mărfuri în prezent și în perspectivă. Toate aceste elemente permit comerțului să formuleze și să remită industriei comenzi cît mai aproape de realitate, influențînd astfel în mod pozitiv producția de bunuri de larg consum.

Gh. FEȚEANU, directorul Direcției de studii și organizarea comerțului și V. SMĂRĂNDESCU, șeful serviciului studiul cererii de consum din Centrocoop:

1. Desigur că această problemă este legată de precizarea conținutului și a sferei de cuprindere a cererii de mărfuri.

După cum spun și alți participanți la această dezbatere, cererea de mărfuri cuprinde toate bunurile materiale care apar pe piață. După opinia noastră, cercetarea trebuie să se refere, deci, și la mijloacele de producție. Problema care se ridică este ca și în acest domeniu să existe o preocupare pentru cercetarea în amănunt a cererii, bazată pe o metodologie adecvată. Aceasta ar aduce, fără îndoială, o contribuție însemnată la prevenirea formării de stocuri supranormative de materii și materiale.

2. Ar fi o greșeală, după părerea noastră, dacă s-ar considera că cercetarea cererii de mărfuri trebuie făcută numai de către industrie, după cum tot atît de greșit este dacă această sarcină s-ar lăsa numai pe seama comerțului.

Pornind de la obiectivul fundamental comun al industriei și comerțului, de la legăturile de cauzalitate ale acestor activități, precum și de la rolul pe care îl are comerțul în realizarea mărfurilor rezultă că această cercetare cuprinde în sine cercetarea cererii pentru produsul muncii, care dobîndește recunoașterea deplină numai prin realizarea lui ca marfă.

În consecință, deși cercetarea cererii de mărfuri vizează atît industria, cît și comerțul, **totuși industriei** îi revine un rol principal, deoarece ea este primul factor interesat de soarta producției sale, condiției indispensabilă pentru desfășurarea eficientă a activității fiecărei întreprinderi bazată pe gestiune economică proprie. Numai cunoscînd tot mai bine cerințele pieței, industria poate să orienteze corespunzător fondurile de investiții, să planifice și să organizeze producția.

Comerțul, pe de altă parte, în raporturile sale cu industria, atît în etapa premergătoare elaborării planului de producție și în etapa încheierii contractelor de furnizare cît și în etapa repartizării fondului de mărfuri pe teritoriu, trebuie să fie în deplină cunoștință de cerințele pieței și să fie în măsură să-și spună un punct de vedere competent în această privință.

În acest context, apare imperios necesară elaborarea unui sistem metodologic unitar pe economie de cercetare a cererii, în cadrul căruia ar urma să se precizeze sarcinile ce revin industriei pe ramuri și destinația produselor, pe de o parte, și comerțului, pe de altă parte. În cadrul acestui sistem metodologic ar trebui să capete un cimp mai larg de aplicare metodele moderne de cercetare, diferențiate pe etapele procesului de reproducție și desfacere și în mod deosebit cercetările demoscopice de investigare.

Nu dorim să se înțeleagă din cele expuse că acțiunile industriei sînt rupte de ale comerțului ci, din contră, vrem să subliniem necesitatea desfășurărilor într-o perfectă colaborare. Un exemplu concludent în acest sens ni-l oferă orientarea dată de către Ministerul Comerțului Interior privind producția de articole pentru copii, care, pe baza calculelor preliminare a fost lărgită, atît ca structură sortimentală cît și ca volum. Astfel, în sectorul confecțiilor și tricotajelor pentru copii, luînd ca bază indicațiile date de comerț, indicele producției în anul 1968 a crescut, față de anul 1967, la 112%.

Gh. ILIE, director general și Victor LUNGU, economist în D.G.A.D. — M.I.C.M.:

1. Cu privire la prima întrebare, considerăm că cercetarea cererii de mărfuri nu se poate rezuma numai la acea parte din producție care este destinată fondului pieței ci — ca o necesitate obiectivă — trebuie extinsă și la mărfurile din sfera consumului industrial (mijloace de producție și obiecte ale muncii).

Luînd ca exemplu ministerul nostru, mărfurile destinate populației, reprezintă circa 7—8% din producția totală. Or, aceasta ar însemna ca 92—93% din producția ramurii noastre industriale să se realizeze fără nici o previziune cu privire la consumul productiv — ceea ce, bineînțeles, este de neconceput într-o economie planificată.

Evident, metodele de investigare a cererii de mărfuri, în prezent și în perspectivă, sînt diferite în funcție de destinația acestora. Dacă cu privire la mărfurile destinate fondului pieței un început a fost făcut, cercetarea trecînd din faza empirică în aceea științifică, sub acest aspect în domeniul aprovizionării tehnico-materiale ne aflăm, în fază avansată efectuîndu-se studii pe perioade îndelungate.

2. Sistemul de organizare, legăturile și raporturile nemijlocite pe care organele comerțului le au cu populația, le oferă acestora posibilitatea de a cunoaște atît nevoile cantitative cît și gusturile și preferințele consumatorilor, legate de modă, sezon, culoare etc. În acest fel, comerțul devine organul cel mai competent în a informa — operativ și documentat — pe producător, care urmează să ia măsurile de realizare.

Aceasta nu înseamnă că este exclusă sarcina producătorului de a face la rîndul său investigații asupra perspectivei mai îndepărtate a nevoilor populației. În primul rînd prin studierea tendințelor în perspectivă ale fenomenului analizat, evident ținînd seama de evoluția aceluiași fenomen pe piața mondială.

În ce privește celelalte consumuri, principalul organ care urmează să facă studiul necesarului de mărfuri rămîne beneficiarul. Desigur, nici producătorul nu poate rămîne în afara acestor preocupări, cu atît mai mult cu cît are și posibilități de investigare mult mai ample.

DIN OPINIILE EXPRIMATE mai sus rezultă, fără echivoc, necesitatea cercetării complexe, multilaterale, a cererii de mărfuri atît în sfera celor destinate fondului pieței cît și pentru consumul productiv. Nu s-a conturat însă suficient unde sfîrșesc atribuțiile industriei, de unde încep cele ale comerțului și nici modalitatea de interferare a acestor cercetări. De asemenea, din aceste dezbateri a rezultat necesitatea adoptării celor mai adecvate metodologii.

Este motivul pentru care redacția revistei noastre consideră oportună continuarea dezbaterilor. AȘADAR, SPECIALIȘTII AU CUVÎNTUL!

Dezbatere organizată de **AL. DETEȘAN** și **M. FERARINI**

● Începînd din luna ianuarie a.c. în sistemul cooperației de consum s-a introdus cercetarea cererii de mărfuri nesatisfăcute pe un nomenclator restrîns de produse la un număr de 160 magazine. Aceste magazine informează bilunar, paralel, Centrocoopul și uniunile regionale asupra numărului de cereri și zile de cerere nesatisfăcută la produsele respective. Primele informări primite, care dau posibilitatea de a se lua măsuri operative de aprovizionare, arată eficiența acestei metode și interesul stîrnit în rîndul lucrătorilor.

● În trimestrul I al anului 1968, în comerțul cooperatist s-a introdus cercetarea cererii de confecții pe baza etichetelor cu talon detașabil, printr-un eșantion la peste 200 magazine reprezentative. Datele obținute vor fi folosite în acțiunea de contractare a fondului de marfă.

● În scopul cunoașterii structurii desfacerilor prin comerțul cu amănuntul, mergînd pînă la nivel de articol, pentru o serie de mărfuri (țesături de bumbac, lînă, mătase, încălțăminte din piele etc.) s-a constituit, prin aplicații ale metodei selective, un eșantion de magazine care asigură comercializare acestor produse. Fondul de date pe care-l furnizează magazinele selecționate permite cunoașterea unor aspecte pe care nu le poate asigura nici un alt canal de informare.

● Pentru mărfuri ca tricotaje, confecții, unele bunuri de folosință îndelungată (frigidere, mașini de spălat, aparate radio, televizoare, mobilă, aspiratoare etc.), în mai multe regiuni s-a efectuat în ultimii doi ani, anchete selective cu scopul de a măsura corelația care există între cererea populației și oferta de mărfuri, gradul de înzestrare cu aceste mărfuri al familiilor cercetate, intențiile de cumpărare pentru produsele cercetate (în vederea estimării vînzărilor probabile în perioadele imediat următoare), precum și alte aspecte care prezintă interes pentru mai buna orientare a activității organelor comerciale. Ținînd seamă de rezultatele obținute, se intenționează lărgirea sferei de aplicabilitate a acestor metode de cercetare și la alte grupe de mărfuri.

● Una din cerințele majore ale cercetărilor de piață constă în obținerea de informații cît mai analitice în special în legătură cu aspectele cantitative și calitative ale mărfurilor supuse în mai mare măsură schimbărilor modei. Pornind de la acest considerent, I.C.C., împreună cu M.I.U., începînd cu a doua jumătate a anului 1967, a aplicat, pentru 9 grupe de confecții sistemul de culegere a informațiilor dorite cu ajutorul etichetelor cu talon detașabil. În acest talon, sub formă de coduri (în vederea prelucrării mecanizate) sînt înscrise principalele caracteristici ale mărfurilor (fabrica producătoare, modelul, mărimea, țesătura, prețul etc.). Centralizarea acestor date este în măsură să pună la dispoziția organelor comerciale informații care să orienteze și să ajute la contractarea unui fond de marfă într-o structură mai apropiată de necesitățile și cerințele populației.

ÎN DEZBATERE: PROPUNERILE PRIVIND ORGANIZAREA JUDEȚELOR ȘI MUNICIPIILOR

CRITERII JUDICIOASE ÎN STABILIREA AREALULUI MUNICIPIILOR

DIN ANALIZA HĂRȚII cu privire la propunerile de delimitare a celor 35 de județe, rezultă o serie de aspecte dintre cele mai semnificative. Astfel, județele, ca suprafață și număr de locuitori, sînt în general echilibrate. În viitor, economia lor va căpăta treptat un caracter complex, ceea ce va duce la ștergerea deosebirilor existente, ca nivel de dezvoltare, între diferitele părți ale țării.

În ceea ce privește orașele, cu toate realizările importante de pînă acum în ridicarea lor economică, social-culturală și în schimbarea aspectului lor arhitectonic, ca urmare a aplicării pe scară largă a operei de sistematizare și de zonare funcțională internă, totuși s-a remarcat pe drept cuvînt că unele dintre aceste centre nu s-au dezvoltat la nivelul cerințelor actuale ale economiei naționale și ale populației. De aceea, consider că măsura preconizată în proiectul împărțirii administrativ-teritoriale, ca unele orașe să fie trecute în categoria municipiilor, este binevenită. În această categorie au fost incluse acele localități care, în procesul dezvoltării istorice și economice a țării în ansamblul ei, cît și a diferitelor ei părți, au devenit importante centre de polarizare a activității economice, culturale, științifice etc., ceea ce a dus implicit și la concentrarea populației.

În acest mod, cele 13 orașe care au peste 100 000 de locuitori (București, Cluj, Timișoara, Brașov, Iași, Galați, Constanța, Craiova, Ploiești, Brăila, Arad, Oradea și Sibiu) vor deveni municipii. Alte orașe, care au o populație sub 100 000 locuitori, dar care în anii construcției socialismului au devenit însemnate centre economice și culturale, ca, de exemplu: Suceava, Bacău, Baia-Mare, Satu-Mare, Pitești, Hunedoara, Reșița, Roman, Tîrgu-Mureș etc., vor fi de asemenea municipii.

În ultimii ani, arealul municipiului orașului Constanța, ca urmare a sistematizării litoralului nostru a devenit principala zonă balneo-climaterică a țării, cunoscută și pe plan internațional. Ținîndu-se seama, în același timp, de faptul că orașul Constanța își lărgește tot mai mult funcțiunea portuară, apare pe deplin justificată propunerea de a se crea acest areal municipal. Aceleași principii au stat la baza creării arealului municipiului Petroșeni, în subordonarea căruia vor fi incluse toate orașele și comunele din depresiunea Văii Jiului, al cărei profil economic îl constituie industria carboniferă.

Zona **Porților de Fier,** prin intrarea în funcțiune a celui mai mare obiectiv hidroenergetic al țării, prin sistematizarea întregului defileu al Dunării, prin creșterea funcțiunii sale industriale și turistice, va căpăta o extindere deosebită. În acest mod, este binevenită conferirea rangului de municipiu orașului Turnu-Severin, în subordonarea căruia se includ numeroase localități din această zonă. Așadar, **în stabilirea celor trei arii municipale s-a avut în vedere faptul că, aceste municipii vor avea funcții deosebite, rezultate din particularitățile cadrului natural, al resurselor specifice și al orientării lor economice actuale și de perspectivă.**

Viitoarele municipii, ca și alte orașe ale țării, în raport de nivelul lor de dezvoltare, au de pe acum variate legături cu zonele înconjurătoare, care în etapele următoare se vor multiplica; cu alte cuvinte, orașele, pe măsura dezvoltării lor, vor exercita o influență tot mai evidentă asupra satelor din zonele apropiate. **Ținîndu-se seama de acest proces obiectiv de dezvoltare a orașelor noastre și de raportul de interdependență dintre orașe și sate, apare de la sine înțeles ca în definitivarea împărțirii administrativ-teritoriale a țării, în subordonarea orașelor să fie incluse și unele sate, a căror dezvoltare se află sub directa influență a orașelor, pe baza legăturilor deja existente.**

O altă problemă importantă care a stat în fața Comisiei Centrale pentru elaborarea proiectului privind împărțirea teritorială a țării, a fost, pe bună dreptate și cea cu privire la fixarea orașelor reședință de județe. Și pentru a mă referi la unele exemple, mă voi opri la trei cazuri.

Astfel, reședințele județelor Vaslui, Ialomița și Teleorman au fost fixate în orașele Vaslui, Slobozia și Alexandria, orașe care pentru moment, se găsesc la un nivel mai scăzut de dezvoltare față de orașele Bîrlad, Călărași și Turnu-Măgurele. Orașele Vaslui, Slobozia și Alexandria ocupînd poziții centrale în limitele județelor respective, avînd legături cu teritoriul județelor prin căi de comunicație corespunzătoare, pe baza unităților economice existente și a celor care se vor mai construi vor ajunge, într-un viitor apropiat, centre de polarizare a activității economice și social-culturale a respectivelor județe.

Pe baza politicii partidului și statului nostru de dezvoltare continuă a forțelor de producție și de repartiție geografică cît mai rațională a acestora, orașele țării vor cunoaște un avînt deosebit, corespunzător perspectivei de dezvoltare a României socialiste.

conf. C. HERBST
șeful catedrei de geografie economică — Universitatea București

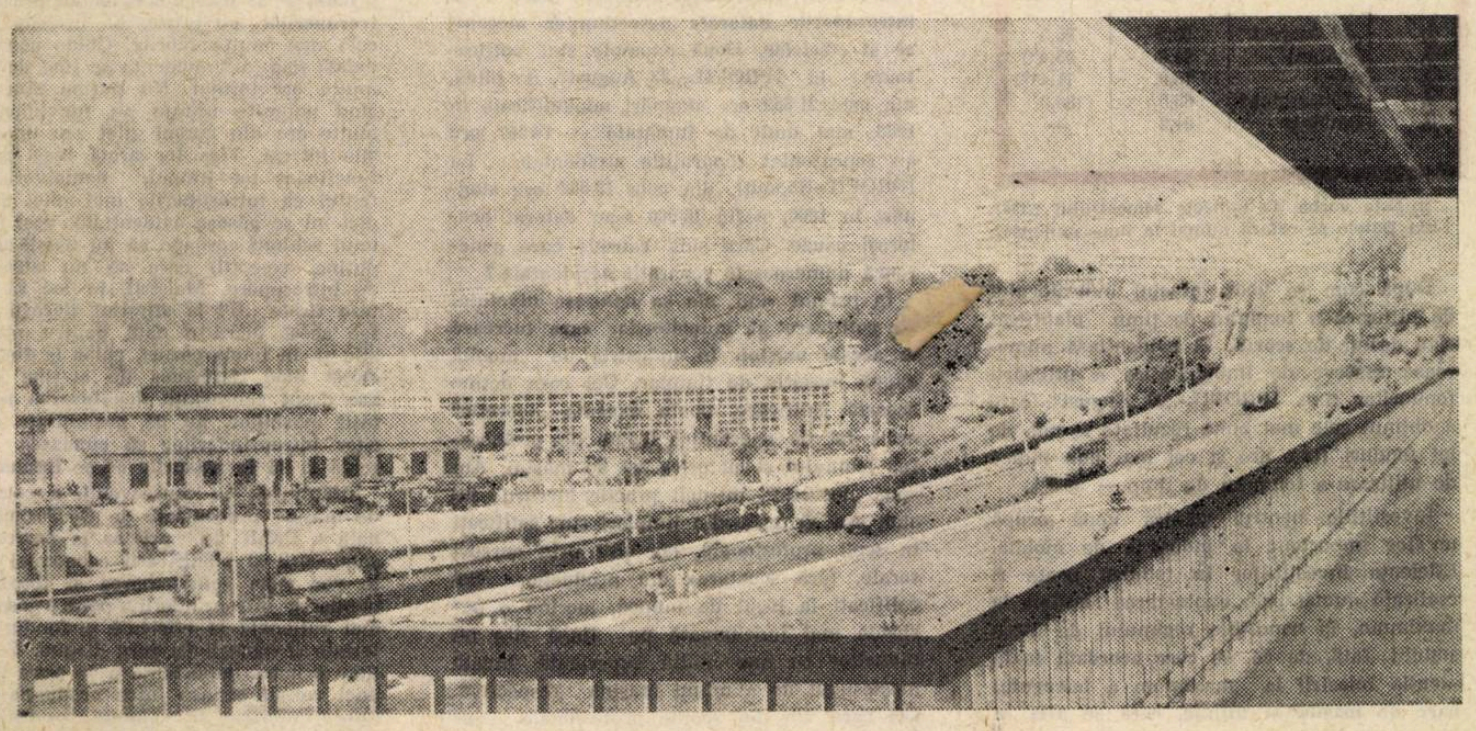

În raza municipiului Constanța vor intra localitățile Ovidiu și Năvodari — cu funcții economice complexe (industrie, agricultură, turism) și stațiunile Eforie-Nord, Eforie-Sud, Techirghiol, Costinești și Mangalia, cu funcțiune economică dominantă — turismul.
În fotografie: vedere din orașul Constanța

JURNAL DE ȘANTIER

● **Început de lucrări la două importante obiective industriale: un nou complex de industrializare a lemnului la Focșani** (cu o capacitate anuală de 90 000 t plăci fibrolemnoase) **și o fabrică de benzen-toluen în zona întreprinderilor chimice de pe Valea Trotușului** (40 000 t anual).

● Pe rețeaua sistemului energetic național apar noi trasee, prefigurate de **șantiere deschise în ultima săptămînă: Arefu—Pitești-sud** pe o distanță de 82 km (linia va avea 220 kilovolți) și **Brașov—Tîrgu Secuiesc** pe o distanță de 60 de km (linia va avea 110 kilovolți). În același timp a început construcția unor puternice stații de transformare a energiei electrice la Roman, Moinești și Mizil.

● Dimensiunile unei noi mine cunosc o amplificare continuă. **La Dîlja (Valea Jiului)** au fost deschise **două noi abataje** de unde se vor extrage

anual 80 000 t de cărbune.

● Și tot un final de lucrări, de astă dată din domeniul industriei materialelor de construcții. **Marele complex de la Bîrsești s-a întregit cu ultimul cuptor de klincher și a 6-a linie de fabricare a cimentului.** Astfel, complexul ajunge la capacitatea de 2 milioane t de ciment pe an.

● Două vești din industria alimentară. **La Slatina s-au efectuat primele lucrări la o nouă fabrică de produse lactate, iar la Corabia a în-**

CURIER

ceput montajul utilajelor la o mare fabrică de zahăr cu o capacitate de prelucrare de 400 000 t de sfeclă într-o campanie.

ÎN NOMENCLATORUL PRODUSELOR...

...se înscriu nume noi. Dintre acestea semnalăm:

● **primul recipient de înaltă presiune pentru sinteza amoniacului și primele vagoane cisternă pentru transportul bitumului.** Ambele produse sînt realizate la Uzina „Griviția roșie" din Capitală.

● **electrocompresorul 2 EC-10.** Folosibil la operațiile de foraj, precum și pentru producerea aerului comprimat, acest produs al uzinei bucureștene „Timpuri noi" se remarcă prin randamente ridicate și printr-o mare rezistență.

● **nitrocalcarul de calitate superioară.** Acest îngrășămînt care permite sporirea recoltei la ha, în medie, cu 15—20% a început să fie produs la Combinatul chimic din Făgăraș.

● **case prefabricate din elemente modulare.** Realizator: C.I.L. Bacău. Aceste case pentru folosință individuală și colectivă pot fi asamblate cu un număr variabil de încăperi, asigurînd condiții optime de confort.

REZULTATE ALE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

● Specialiști ai Institutului de cercetări metalurgice în colaborare cu uzinele siderurgice din țară au elaborat **trei noi tipuri de oțel inoxidabil pentru construcțiile de mașini, poduri și instalații energetice.**

● La Călan a fost dată în exploatare o **stație pilot pentru granularea uscată a gudroanelor.** Primele rezultate confirmă valabilitatea soluțiilor menite să asigure valorificarea subproduselor siderurgice.

● Un alt rezultat al cercetării științifice îl constituie **trecerea la brichetarea industrială a prafului de var și de cocs,** la Combinatul chimic Tîrnăveni. Se estimează că astfel se vor obține pe an 10 milioane de lei economii.

● **La** uzinele de autocamioane din Brașov a fost realizată, cu ajutorul laboratorului de cercetări, o instalație care asigură **o înaltă precizie a controlului prin mijloace ultra-sonice.**

TRANSPORTURI ȘI TELECOMUNICAȚII

● Au început **lucrările la poarta de acces a navelor în noul bazin portuar Constanța.** Aici vor fi instalate și trei faruri.

● A fost terminată **construcția noii și modernei stații C.F.R. Bîrlad.**

În industria de mobilă

REZERVE NEVALORIFICATE DE RIDICARE A GRADULUI DE UTILIZARE A FONDURILOR FIXE

INDUSTRIA MOBILEI este dotată cu mașini și utilaje de mare randament. Calculînd eficiența fondurilor fixe obținută la opt întreprinderi, rezultă că, la 1000 lei fonduri fixe s-a obținut, în medie, 1900 lei producție globală, ceea ce dovedește o situație satisfăcătoare. La obținerea acestor rezultate a contribuit și faptul că productivitatea muncii a devansat mult gradul de înzestrare tehnică a muncii.

De remarcat însă că nu toate întreprinderile au obținut aceleași rezultate. **În unele cazuri diferențele sînt destul de mari, ceea ce dovedește că există încă serioase rezerve de ridicare a coeficientului eficacității fondurilor fixe.** Dacă urmărim dinamica acestui indicator în ultimii doi ani, observăm că valoarea producției globale pe 1000 de lei fonduri fixe a crescut în toate întreprinderile. Iată cum se prezintă situația la cele opt întreprinderi, privind producția globală realizată la 1000 de lei fonduri fixe.

în mii lei

Nr. crt.	Întreprinderea	1965	1966
1.	„Tehnica lemnului“	1,5	1,7
2.	„Mobila“-Iași	1,2	1,3
3.	Arad	2,3	2,5
4.	„23 August“	2,5	2,9
5.	„Libertatea“	2,2	2,6
6.	Focșani	1,2	1,3
7.	Dej	1,0	1,3
8.	Rădăuți	1,3	1,4

După cum rezultă din tabel, trei din cele opt întreprinderi au obținut cele mai bune rezultate (între 2500—2900 lei pe mia de lei fonduri fixe). Întreprinderile cu cea mai bună înzestrare tehnică a muncii cum sînt: Rădăuți, Dej, Focșani, „Mobila“-Iași și „Tehnica lemnului“-București, au obținut totuși cele mai slabe rezultate în ce privește producția realizată cu 1000 lei fonduri fixe.

Eficiența fondurilor fixe este influențată — după cum se știe — între altele, și de structura lor. **Cu cît este mai ridicată ponderea celor active în totalul fondurilor fixe, cu atît mai ridicată va fi și producția ce se poate obține la 1000 lei total fonduri fixe.** Era normal, deci, ca acele întreprinderi în ale căror fonduri fixe categoria a IV-a — mașini, agregate și instalații de lucru — ocupă o pondere mai mare, să aibă și rezultate mai bune. În cazul de față însă, situația nu se prezintă așa.

Întreprinderea „23 August“, de exemplu, cu o pondere a categoriei a IV-a de mașini de 17,5% în 1965 și 19,1% în 1966, a obținut o producție globală de 2500—2900 lei pe mia de lei fonduri fixe, în timp ce „Tehnica lemnului“ cu 19,4% în 1965 și 20,9% în 1966, numai 1500 și, respectiv, 1700 lei pe mia de lei fonduri fixe; IPROFIL-Focșani, cu o pondere a categoriei a IV-a de mașini de 21,2% în 1965 și 21,5% în 1966 a obținut o producție de 1200 și, respectiv, 1300 lei la mia de lei fonduri fixe. Anormale sînt și următoarele fapte: IPROFIL-Focșani, deși are o pondere mai bună a categoriei a IV-a de mașini decît „Tehnica lemnului“, obține totuși o producție mai mică decît aceasta. O situație similară există și între IPROFIL-Focșani și IPROFIL-Arad.

Un exemplu și mai concludent în acest sens îl constituie IPROFIL-„Libertatea“-Cluj. Deși are cea mai ridicată pondere a categoriei a IV-a (28,5—30,9%), realizează producții de 2200—2600 lei pe mia de lei fonduri fixe, în timp ce „23 August“, cu o pondere a categoriei a IV-a mult mai mică (17—20%), realizează producții cu mult mai mari.

Pentru a evidenția și mai bine modul cum au fost folosite fondurile fixe active, mașinile, agregatele și instalațiile de lucru — am studiat producția globală obținută la 1000 de lei fonduri fixe categoria a IV-a. Rezultatele sînt următoarele:

în mii lei

Nr. crt.	Întreprinderea	1965	1966
1.	„Tehnica lemnului“	7,8	8,3
2.	„Mobila“-Iași	6,5	7,5
3.	Arad	11,1	11,2
4.	„23 August“	13,8	48,6
5.	„Libertatea“	7,7	8,9
6.	Focșani	6,6	6,3
7.	Dej	5,7	7,4
8.	Rădăuți	7,5	7,1

Analizînd aceste rezultate observăm că diferențele sînt destul de sensibile. **Cifrele redate oglindesc încă o dată rezervele mari de care dispune industria de mobilă pentru sporirea producției.**

Rezultatele mai slabe ale unor întreprinderi își au originea în: folosirea nejudicioasă a capacităților de producție, lipsa pregătirii din timp a fabricației, a documentației și lansării comenzilor în fabricație, nestabilirea unor fluxuri raționale de fabricație, neorganizarea completă a schimburilor II și III, neutilizarea judicioasă a timpului de lucru etc.

● Carențe în folosirea utilajului...

ÎN CELE CE URMEAZĂ ne vom referi doar la modul cum sînt folosite mașinile și utilajele și la factorii care au acționat în acest sens. **Consider că aglomerarea fabricilor cu multe sortimente, schimbarea la intervale scurte a celor aflate în fabricație, precum și folosirea incompletă a utilajelor în schimburile II și III, constituie principalii factori care creează disponibilități de utilaje în fabricile de mobilă.**

Prin urmare, folosirea completă a utilajelor în toate cele 24 ore este o problemă încă nerezolvată. Aceasta explică de ce indicele de utilizare a timpului calendaristic în industria de mobilă gravitează în jur de 50%. Unele întreprinderi — „Tehnica lemnului“-Dej și „Mobila“-Iași — nici nu au ținut pînă nu de mult evidența funcționării utilajelor, cu toate că Ministerul Economiei Forestiere a trimis la 4 martie 1964 o circulară către toate întreprinderile de mobilă, obligîndu-le să introducă fișa individuală „U“ pentru fiecare utilaj.

Se știe că ceea ce caracterizează starea de funcționare a utilajului este **indicele de utilizare a fondului de timp planificat.** În funcție de nivelul acestui indice, corelîndu-l cu producția obținută, putem aprecia gradul de eficiență al investițiilor făcute pentru înzestrarea tehnică a întreprinderii respective, nivelul productivității muncii, precum și spiritul organizatoric, de inițiativă și răspundere a colectivului de muncă. Indicele utilizării fondului de timp planificat într-un număr de cinci întreprinderi este realizat după cum rezultă din tabelul următor:

Nr. crt.	Întreprinderea	Indicele de utilizare a fondului de timp planificat în 1966 (%)	Indicele de utilizare a fondului de timp planificat în trim. I.1967 (%)
1.	„23 August“	98,9	96,5
2.	Focșani	96,3	95,4*)
3.	Arad	76,9	71,4**)
4.	„Libertatea“	65,5	86,3
5.	Rădăuți	51,2	—

x) Este vorba de indicele semestrului I.1967.
xx) Datele se referă numai la luna iunie 1967.

După cum se vede, nivelul indicatorului de utilizare a fondului de timp planificat este destul de scăzut. El evidențiază numeroase rezerve de îmbunătățire a utilizării fondurilor fixe. IPROFIL-„23 August“, care a obținut cele mai bune rezultate la mia de lei fonduri fixe, are și cel mai bun indice de utilizare a fondului de timp — 96,5%.

Investițiile pentru tehnica nouă ocupă un loc important în industria de mobilă. Eficiența investițiilor în tehnică poate fi realizată numai prin exploatarea acesteia la maximum, în condițiile regimului de lucru stabilit. **Iată, de ce, se cere acordată toată atenția folosirii la maximum a întregului parc de mașini și utilaje, care se află în dotarea fabricilor de mobilă.**

Rezerve mari de timp neutilizat din fondul planificat, se constată la mai toate întreprinderile de mobilă.

Nr. crt.	Întreprinderea	Ore de întreruperi neplanificate	
		1966	Trim.I .1967
1.	„Libertatea“	176 779	14 191
2.	Arad	147 807	14 514*)
3.	„23 August“	21 559	11 413
4.	Rădăuți	18 582	—
5.	Focșani	16 221	10 100**)
	Total	380 948	50 218

x) Datele se referă numai la luna iunie 1967.
xx) Datele se referă la semestrul I.1967.

La IPROFIL-Arad o serie de utilaje au înregistrat cele mai multe ore stagnări: în 1966, o mașină de înnădit furnire „Kuger“ nu a funcționat timp de 4 luni, mașina de îndreptat și profilat pe 4 fețe tip „Roman“ nu a funcționat decît foarte puțin și într-un singur schimb fiind mai mult defectă, iar în 1967 nu a funcționat de loc. Presa dublă cu vacuum a funcționat doar în luna mai 190 ore și în iulie 410 ore etc. În 1967, la aceeași întreprindere, întîlnim și alte utilaje care nu au funcționat: mașină de frezat locașuri, mașină semiautomată cu bandă, mașină de șlefuit cu bandă orizontală etc.

La IPROFIL-„Libertatea“ în 1966 și în trim. I 1967 nu au funcționat: o mașină de șlefuit în petrol, mașină de lustruit, mașină de rindeluit la grosime (tip „Roman“, nereușită din punct de vedere constructiv), cinci pompe de vid (din import) circular cu pînză înclinabilă (producție indigenă), mașină de zimțat etc. Așa s-au prezentat lucrurile numai la două întreprinderi. Dar situația poate fi completată, generalizată și la celelalte fabrici de mobilă.

IPROFIL-„23 August“ avea în 1965 utilaje inactive în valoare de circa 700 mii lei. Acum numărul și valoarea lor s-au redus substanțial — la numai 20 mii lei. La „Libertatea“-Cluj, de pildă, s-au înregistrat în 1966 în medie cîte 2 300 ore stagnări a fiecărei mașini, iar la Arad, în aceeași perioadă, au revenit 1 100 ore stagnări pe mașină.

În anul 1967, în urma măsurilor care au fost luate pentru organizarea științifică a producției și a muncii, numărul orelor de stagnări s-a redus. Totuși acest fenomen continuă să se mențină, ceea ce reclamă măsuri eficiente. Pentru a vedea pierderile înregistrate de sectorul de mobilă datorită întreruperilor în funcționarea utilajelor este semnificativ următorul calcul: **în cele 390 000 de ore stagnări înregistrate în 1966, s-ar fi putut produce 7000 de garnituri de mobilă tip „Magnolia“ sau 8600 garnituri tip E.040.**

● ...și cauzele care le generează

ÎN AFARĂ DE repetatele schimbări ale sortimentelor aflate în fabricație, la numărul mare de întreruperi neplanificate au contribuit și alți factori: reparațiile accidentale, lipsa de energie electrică, în unele cazuri lipsă de comenzi, de materii și materiale etc. **Din totalul stagnărilor, ponderea mare o au întreruperile datorate defecțiunilor mecanice și electrice.** Două exemple sînt edificatoare: la IPROFIL-„23 August“, de pildă, din cele 21 559 ore stagnări neplanificate în 1966, mai mult de jumătate — 14 257 ore au reprezentat reparațiile accidentale. La IPROFIL-Rădăuți, din cele 18 582 ore stagnări în 1966, peste 15 000 s-au datorat acelorași cauze. Care sînt cauzele care generează numeroasele reparații accidentale?

În primul rînd, **ele se datoresc nivelului de calificare al muncitorilor care lucrează la aceste mașini.** În industria de mobilă există meseria de tîmplar. Cel care deține această calificare poate executa „teoretic“ orice fel de operațiuni legate de prelucrarea lemnului și cu orice fel de mașini. Am spus „teoretic“, întrucît practic lucrurile nu stau așa. O parte din tîmplari sînt calificați în școli profesionale, iar alții prin cursuri serale, fără scoaterea din producție. Cei calificați la locul de muncă, lucrînd o perioadă mai îndelungată pe lîngă cîte un muncitor cu mai multă experiență, învață meșteșugul de a mînui mașina respectivă. Cei care vin din școlile profesionale sînt repartizați, de asemenea, pe o anumită mașină pe care o învață mai bine. Necazurile încep o dată cu schimbarea sortimentelor de fabricație care determină o deplasare a muncitorilor tîmplari dintr-un sector într-altul, de la un loc de muncă la altul, de la o mașină la alta. Iată cîteva exemple: la IPROFIL-Focșani, 229 de muncitori (1966) și 159 în semestrul I 1967, au fost mutați de la un loc de muncă la altul de două și de trei ori; la IPROFIL-„Libertatea“, 61 de muncitori (în semestrul I.1967), la IPROFIL-Rădăuți 419 muncitori (în 1966), la IPROFIL „23 August“ 138 de muncitori (în luna mai 1967), iar în luna iunie 291. Asemenea exemple pot fi date și de la alte fabrici de mobilă. Chiar dacă muncitorul rămîne la aceeași mașină, schimbîndu-i-se sortimentul, el are nevoie de o perioadă de acomodare, de stăpînire a mașinii în noile condiții de producție.

Paralel cu acomodarea, el trebuie să-și îndeplinească norma, pentru a-și asigura cîștigul de bază. În condițiile în care muncitorul nu cunoaște bine mașina și nici nu stăpînește cum trebuie toate operațiunile ce urmează să le execute, este greu de presupus că el va putea să asigure funcționarea mașinii în condițiuni normale. Chiar dacă mașina este reglată de oameni specializați, datorită vitezelor mari la care se lucrează și a naturii materiei prime (care în orice moment poate prezenta dificultăți), mașinile se dereglează și astfel apar defecțiuni neașteptate.

O altă cauză a deselor reparații accidentale o constituie și calitatea slabă a unor materii prime, care supune mașina la eforturi mai mari și, în condiții de neatenție din partea muncitorului, poate să provoace stricăciuni utilajului respectiv.

În sfîrșit, **o a treia cauză o constituie slaba calitate a reparațiilor.** Sub presiunea îndeplinirii sarcinilor de plan, graficele de reparații ale utilajelor nu sînt respectate de cele mai multe ori. La aceasta se adaugă și calitatea slabă a unor materiale cu care se efectuează reparațiile (de exemplu, sîrma de bobinaj pentru motoare).

Dar în legătură cu reparațiile utilajelor, în industria de mobilă se mai ridică și o altă problemă. Consider că **este necesar să se revadă sau, eventual, să se elaboreze un alt normativ, întrucît cel în vigoare prezintă serioase deficiențe.** Pentru reparația mașinii de lustruit cu cilindri, de exemplu, actualul normativ prevede 320 ore pentru R. K. în valoare de 12 000 lei. Se știe însă că o asemenea mașină poate avea 1, 2 sau 3 cilindri. În acest caz, ar trebui precizat cîte ore sau ce valoare se acordă pentru repararea fiecărui tip de mașină în parte. Dar nu numai atît. Se impune a fi precizat mai bine și felul reparației: dacă este vorba de schimbarea unor piese sau de recondiționarea celor existente etc. În unele cazuri, pentru repararea diferitelor mașini se acordă fonduri mari și manoperă puțină. Exemplu: pentru mașina de șlefuit cu bandă se acordă 3500 lei și numai 70 ore (cele 70 de ore valorează aproximativ 500 lei). Dar cei 3500 lei nu pot fi cheltuiți, întrucît mașina este compusă din: două șaibe, două axe, 4 rulmenți, un electromotor și un șasiu și orice reparație i s-ar face tot nu poate costa 3500 lei.

Multe întreruperi în funcționarea utilajelor ar putea fi evitate dacă în toate întreprinderile ar exista o evidență precisă a întreruperilor, pe cauze. Ea lipsește însă în cele mai multe fabrici. Chiar acolo unde există fișa „U“, evidența se ține de cele mai multe ori formal. Nu puține sînt cazurile cînd anumite utilaje nu funcționează mai multe ore din cursul zilei sau uneori chiar zile întregi. Fișa lor arată însă că ele au funcționat tot timpul, nemaivorbind de faptul că întreruperile mai mici de o oră nici nu se găsesc evidențiate, deși în cursul unui schimb aproape că nu există utilaj (cu puține excepții) care să nu aibă 40'—50' de întreruperi. Maiștrii, în loc să completeze fișele „U“ la sfîrșitul fiecărui schimb, fac acest lucru o dată pentru mai multe zile și, în unele cazuri, chiar la finele lunii. **Acest mod defectuos de a ține evidența, are drept consecință denaturarea poductivității mașinilor, nu dă posibilitate conducerilor întreprinderilor să cunoască situația reală și să ia măsurile ce se impun.**

Înfăptuirea cu consecvență a complexului de măsuri preconizate de Conferința Națională a P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale vor mări cointeresarea și totodată răspunderea întreprinderilor pentru gospodărirea mai rațională și eficientă a fondurilor materiale și bănești de care dispun. Pe această linie o mare importanță o va avea stabilirea unei relații strînse între **producția-marfă a întreprinderilor și volumul fondurilor de producție.** În acest fel, fiecare întreprindere va fi mai interesată în utilizarea mașinilor și utilajelor.

lector univ. Radu LUNGU

PRODUCȚIA aparatajelor electrice de joasă tensiune poate fi mai aproape de CERINȚE

„ELECTROAPARATAJ" DIN BUCUREȘTI, este singura fabrică profilată din țară care produce circa 80% din aparatajele electrice de joasă tensiune. Aceste produse sînt necesare pentru locomotivele Diesel electrice, locomotivele Diesel hidraulice, vagoane, tramvaie și troleibuze, nave, tractoare, pentru mașini de ridicat și ascensoare, pentru instalațiile interioare de construcții ș.a. În total, peste 500 de sortimente principale, cu mai bine de 2000 tipodimensiuni. Așadar, o gamă variată cu multiple întrebuințări. Cerințele pentru astfel de echipamente electrice au crescut în ultimii ani simțitor. Cum le satisface însă Uzina „Electroaparataj" ?

● Măsuri tehnico-organizatorice și rezultate

ANUL ACESTA, **sarcinile de plan sînt cu 47,3% mai mari față de realizările din 1967, depășind cu 21% prevederile din cincinal pe 1968.** La unele sortimente cu pondere mare (contactoare A.C. 3 și mijloace de automatizare), sînt prevăzute sporuri de 70,7% și, respectiv, de 62,6%. Pentru realizarea lor, cum e și firesc, în fabrică au fost luate numeroase măsuri.

Anul trecut, de exemplu, în secția de montaj-automate s-a întreprins un amplu studiu în legătură cu felul în care este organizată producția și utilizat timpul de lucru. A reieșit că o mare parte din timp era irosită de către muncitori, în special din cauza neaprovizionării locurilor de muncă cu cele necesare. De aceea, s-a trecut la o nouă organizare a producției, stabilindu-se loturile optime de fabricație, necesarul de materiale și de scule. Un prim rezultat : **la banda de montaj a contactelor în aer, timpul de producție a fost redus cu 45%.** Pe baza experienței dobîndite, se va trece la începutul acestui an la generalizarea măsurilor și la celelalte 3 benzi din secție (lucrările se află de altfel într-un stadiu avansat). **Această măsură va avea drept efect o economie de manoperă de peste 1 milion de lei, paralel cu sporirea simțitoare a productivității muncii.**

Asigurarea desfășurării uniforme a producției a creat premise ca, anul trecut, **productivitatea muncii să sporească cu 18,58% față de 1966, iar întreprinderea să obțină o producție suplimentară de peste 21 milioane lei, în condițiile depășirii sortimentelor planificate și a respectării contractelor încheiate cu beneficiarii.** Și în timpul ce a trecut din 1968 pe baza folosirii experienței acumulate, s-au pus în practică măsuri care asigură desfășurarea normală a producției. **În decada I, de pildă, s-a realizat 28,2% din planul pe ianuarie, iar în decada a II-a, peste 35%.** Pe întreaga lună, sarcinile de plan au fost realizate în întregime.

Studiile nu s-au limitat însă numai la organizarea mai bună a producției și a muncii, **ci ele au îmbrățișat și rezolvat, deopotrivă, și probleme legate de introducerea unor tehnologii noi.** Extinderea turnării pieselor în modele ușor fuzibile, de pildă, la 17 repere (reprezentînd 5% din volumul pieselor turnate), s-a materializat în reducerea totală a prelucrării mecanice la unele subansamble. În acest an, lărgind sfera de preocupări pentru extinderea tehnologiei avansate, s-a prevăzut executarea operațiilor de platisare și îndoire simplă a pieselor pe dispozitive rotative. Efectul economic ? Se va realiza o economie la manoperă de 25 000 lei pe an. De asemenea, introducerea sudării contactelor mai mari de 4 mm pe mașini de sudat cu curenți de înaltă frecvență, permite obținerea unei economii la manoperă de 30 000 lei ; extinderea acționării pieselor excentrice prin comenzi date de fotocelule, confecționarea de scule combinate pentru executarea a 25 de repere se vor materializa în economii anuale de alte 30 000 lei. **Pe ansamblul întreprinderii, aplicarea prevederilor din planul M.T.O. se va solda cu eficiență antecalculată de 4,5 milioane lei.**

Și totuși, întreprinderea are încă serioase posibilități ce se cer a fi fructificate. Aceasta o impune mai ales faptul că cerințele actuale de aparataj de joasă tensiune nu sînt acoperite în totalitate și, din această cauză, multe întreprinderi constructoare de mașini și organizații de construcții sînt serios stînjenite în activitatea lor. Potrivit relatărilor inginerului-șef Gh. Cosmin, atît în 1967, cît și în acest an, **circa 50% din cererile beneficiarilor n-au putut fi contractate, din lipsă de capacitate.** Așadar, este imperios necesar ca, prin folosirea mai deplină a unor resurse, această întreprindere să-și depășească la limită maximă sarcinile de plan.

● Deficiențele interne — surse de pierderi

CREȘTEREA CAPACITĂȚII DE PRODUCȚIE (în urma investițiilor alocate de stat, anul trecut a intrat în funcțiune o hală de sculărie-montaj, unele secții au fost dotate cu utilaje noi), măsurile luate pentru sporirea producției și productivității muncii creează posibilități întreprinderii să realizeze o însemnată cantitate de aparataje peste plan. **Dar dacă la aceste potențe s-ar adăuga și altele care există, prin eliminarea unor deficiențe, „Electroaparataj" ar putea să se apropie, cu forțele de care dispune, mult mai mult de satisfacerea actualelor cerințe.** Iată doar cîteva din aceste posibilități :

Se știe că una din condițiile principale de sporire a producției, o constituie **mai buna utilizare a mașinilor și utilajelor.** Anul trecut, indicele de utilizare al acestora a fost cu mult inferior celui planificat. Redăm situația folosirii extensive a unor grupe de mașini și linii tehnologice principale din secțiile de bază, în tabelul de mai jos.

Așa cum se desprinde din tabel, în ultimele două trimestre ale anului 1967, atît indicele de folosire a fondului de timp calendaristic, cît și cel planificat, nu s-a ridicat la un nivel corespunzător. În afară de faptul că în unele zile au lipsit muncitori care să deservească mașinile, s-au înregistrat dese întreruperi neplanificate în funcționarea utilajului, datorită mai ales defecțiunilor mecanice și electrice. **Numai pentru remedierea acestora, s-au consumat 2475 ore în trim. I și 2500 în trim. IV — timp în care s-a pierdut o producție echivalentă de 1510 bucăți întrerupătoare automate** (Ditu 25/A). Dacă am mai adăuga și pierderile înregistrate în primele două trimestre ale anului, ajungem la concluzia că volumul producției putea fi mult mai mare.

Analizînd măsurile stabilite pentru 1968 se desprinde că în acest domeniu nu au fost prevăzute suficiente măsuri, care să conducă la înlăturarea definitivă a deficiențelor manifestate și la valorificarea totală a resurselor disponibile.

O altă sursă insuficient valorificată este **ridicarea calității produselor.** Deși reduse la jumătate față de 1966, **rebuturile au reprezentat totuși în 1967 o pierdere de 632 000 lei — contravaloare a 180 000 bucăți întrerupătoare sub tencuială.** Evident, în timpul pierdut pentru realizarea de... rebuturi, se puteau turna piese bune pentru sute și chiar mii de produse, care ar fi mărit posibilitățile fabricii de a acoperi și alte cerințe.

Nici în ce privește **folosirea deplină și productivă a timpului de muncă,** nu se poate spune că s-a făcut totul. Anul trecut, la nefolosirea rațională a sa, au contribuit nu numai opririle neplanificate în funcționarea unor mașini și utilaje, ci și absențele nemotivate și învoirile fără plată, care au totalizat nu mai puțin de 5266 om/zile. Ce s-ar fi putut produce în acest interval de timp ? **Un calcul sumar arată că s-ar fi putut realiza alte 12 191 bucăți întrerupătoare automate de tipul celui amintit mai sus.**

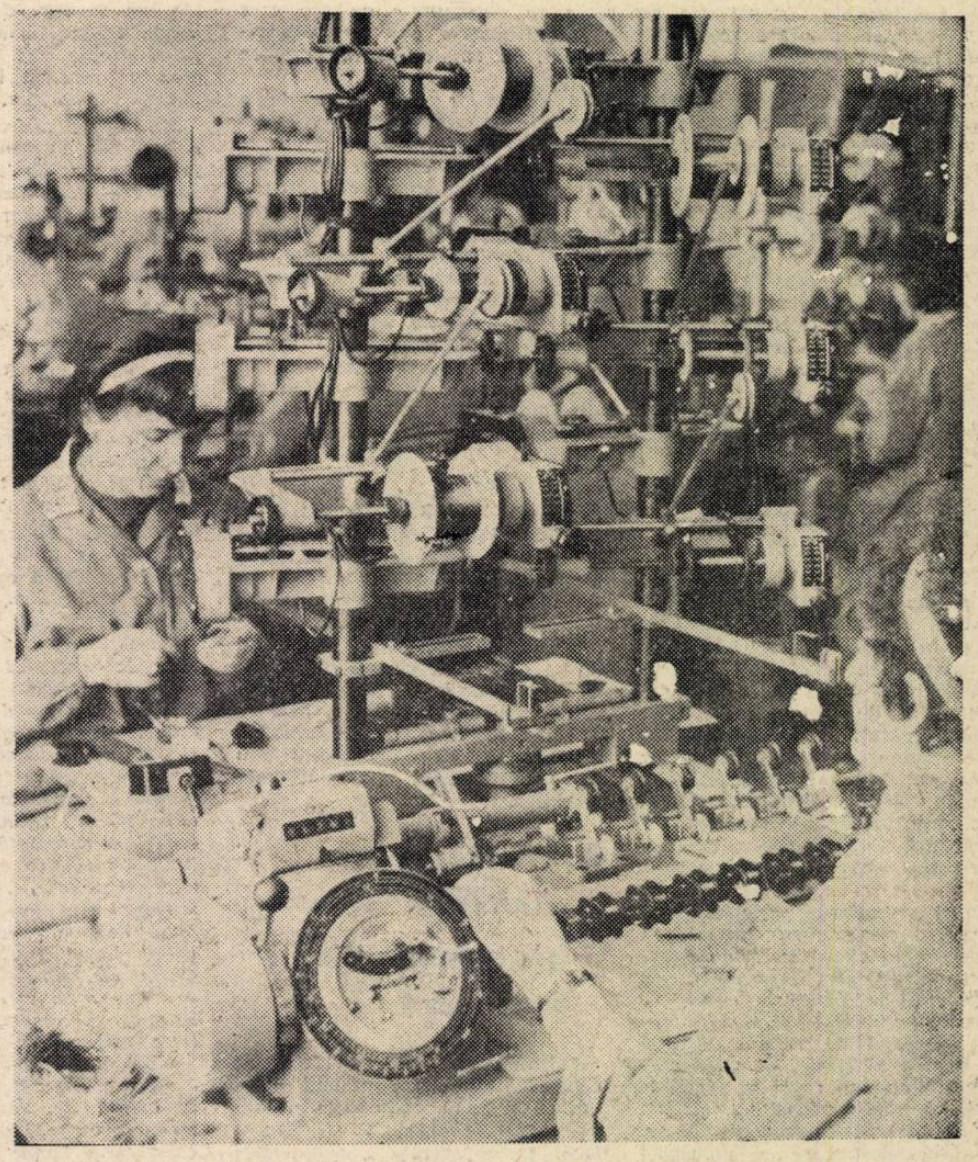

Una din cele 3 mașini moderne de bobinat, de înaltă productivitate, cu care a fost înzestrată de curînd întreprinderea, produce zilnic 750 de bobine pentru diferite aparataje. La vechile mașini de acest gen se realizau zilnic numai 300 de bobine.
(Foto : V. Godeanu)

Șirul posibilităților de care dispune „Electroaparataj" mai poate fi amplificat. Condițiile actuale permit, așadar, întreprinderii să producă mai mult. Dar aceasta depinde de măsurile ce vor fi luate pentru eliminarea deficiențelor tehnice și organizatorice ce se mai fac simțite.

● Sprijin nu numai „în principiu"

PENTRU A SE PUTEA ACHITA în mai bune condițiuni ca pînă acum de sarcinile ce-i revin, fabrica are de făcut multe pentru a putea valorifica mai bine posibilitățile de care dispune. Dar tot atît de adevărat este că ea întîmpină și multe greutăți în activitatea pe care o desfășoară. În primul rînd, are nevoie de două mașini de rectificat pentru prelucrarea magneților. Dar nu i s-au asigurat repartiții decît pentru una. În acest caz, este pusă sub semnul întrebării posibilitatea realizării planului la contactoare. De asemenea, în 1967 au fost prevăzute în planul de investiții achiziționarea a 10 prese hidraulice, necesare atelierului de prese-bachelită. N-a sosit încă nici una și, în acest an, se vor manifesta neajunsuri în realizarea pieselor de bachelită. **Dacă direcția generală electronică și automatizări a M.I.C.M. n-a făcut demersurile cuvenite la timp, n-ar fi oare cazul să le facă acum pentru a sprijini astfel eforturile colectivului fabricii ?**

Și în domeniul aprovizionării se manifestă unele neajunsuri. La ora actuală lipsesc repartițiile pentru o parte din materialele necesare producției din trimestrul I (oțel lat, bare trase din oțel inoxidabil și multe altele). Încă un aspect care merită relevat : pînă acum, fabrica primea piesele din cauciuc de la Întreprinderea „Victoria". În acest an, i s-a schimbat însă furnizorul — Întreprinderea „Tehnica nouă" — și „Electroaparataj" este nevoită să-și ocupe o serie de capacități de producție cu confecționarea a noi matrițe pentru piesele din cauciuc.

În vederea sporirii producției aparatajului de joasă tensiune în 1968, a început încă din primăvara anului trecut — pe baza fondului de investiții alocat de stat — construirea unei noi hale din care urmează să facă parte și atelierul de galvanizare. La sfîrșitul anului, construcția urma să fie gata pentru ca, în trim. I/1968, să înceapă montarea utilajelor tehnologice, astfel ca sporul de capacitate obținut să asigure realizarea sarcinilor sporite de plan. **Constructorul, respectiv, Trustul 1 Construcții-montaj și subantreprenorii** (Trustul 11 Instalații și Trustul 3 Izolații) **cu tot sprijinul acordat de beneficiar** (executarea tîmplăriei metalice, executarea și montarea instalațiilor și echipamentelor electrice etc.), **n-au terminat toate lucrările interioare, inclusiv pardoseala antiacidă, astfel că montarea instalațiilor tehnologice nu poate fi începută.** Ca și în alte situații, constructorul s-a mulțumit să-și realizeze planul valoric, lăsînd pe cei de la „Electroaparataj" să se descurce cum vor putea. Dacă utilajele tehnologice nu vor fi montate în timp util la atelierul de galvanizare, îndeplinirea planului pe acest an va fi mult stînjenită. **Ar fi cazul ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să se intereseze mai mult de această problemă și s-o rezolve favorabil.**

Sprijinind îndeaproape activitatea întreprinderii, ajutînd-o practic să învingă unele neajunsuri pe care le întîmpină, ar fi poate utilă punerea de acord a planului pe anul în curs cu posibilitățile reale existente. În același timp, ar fi indicat ca, în perspectivă, să se studieze posibilitatea profilării și a unei alte uzine în producția de aparataje electrice de joasă tensiune, ținîndu-se seamă de necesitățile mereu sporite ale economiei naționale.

L. ȚINTEA
S. POPESCU

Felul utilajului	Indicele de folosire a fondului de timp (%)			
	calendaristic		planificat	
	trim. III	trim. IV	trim. III	trim. IV
— Strunguri paralele	57	61	93	95
— Mașini de frezat	48	50	62	87
— Liniile semiautomate de fabricat șuruburi	55	54	99	99

ORAȘELE – SATELIT

*„LUMEA ÎNTREAGĂ VA DEVENI UN IMENS ORAȘ“ — **a declarat cu mai bine de un an în urmă cunoscutul urbanist francez Paul Virilio, într-un moment în care se discuta „soarta“** Parisului în contextul „crizei universale a spațiului locuibil“ al marilor metropole. Departe de a fi făcut o simplă afirmație utopică, i'aul Virilio a „proiectat“ viitorul, întemeindu-se pe modificările structurale reclamate cu necesitate de realitatea aglomerărilor urbane actuale și de tendințele extinderilor periferice, ceea ce astăzi ne-am obișnuit să cuprindem în noțiunea de oraș-satelit.*

Problema-cheie a urbanistului de mîine este aceea de a putea concilia două aspecte: creșterea demografică și tendința de concentrare urbană, cu „sărăcia“ spațiului disponibil al viitoarelor „super-metropole“. Acest fenomen de concentrare a dat de gîndit în primul rînd urbaniștilor, impunînd studii cu caracter sociologic și geografic, menite să rezolve (în raport cu creșterea masivă și rapidă a populației) imperative legate de aprovizionare, transport urban și interurban, spațiul de locuit, sau, cu alte cuvinte, să găsească soluții în domeniul sistematizării urbane și descongestionării economice și rezidențiale. Așa s-au născut orașele-satelit (formate din orașul polarizator și un număr de alte orașe care gravitează către acesta) cu dublă tendință în raport cu metropola propriu-zisă: una legată de apariția acestora în procesul de creștere a spațiului urbanizat (și deci de extindere a influenței centrului polarizator), iar cea de-a doua (mai recentă), de descongestionarea sub diferite aspecte, a spațiului urbanizat.

● Ierarhia urbană

FORMAREA SATELIȚILOR este un proces complex, de durată, realizat în contextul unor influențe reciproce între orașul polarizator și spațiul asupra căruia își exercită acțiunea. După geneza lor, sateliții sînt de mai multe feluri: sateliți apăruți din orașe bine individualizate, de multe ori chiar mai vechi decît metropola, care au intrat în sfera de influență a acesteia, transformîndu-și funcția lor economică după cerințele economice ale orașului principal; un alt tip de sateliți sînt aceia apăruți prin transformarea unor sate, cu funcțiuni predominant agrare, în orașe cu funcțiuni industriale, fenomen legat atît de procesul de creștere a industriei în cadrul aglomerației urbane, cît și de atracția prilejuită de existența forței de muncă calificate, de posibilitățile de investiții ca și de piața de desfacere a produselor; totodată se remarcă și fenomenul invers, de descongestionare a industriei din oraș, pentru care acești sateliți devin focarele cele mai propice. Numai astfel pot fi înțelese disproporțiile vizibile dintre numărul întreprinderilor și volumul producției industriale, dintre orașul propriu-zis și sateliți. De exemplu la Londra, Paris, Tokio, Moscova, sateliții dețin peste 3/4 din valoarea producției industriale a centrelor respective.

În sfîrșit, ca un fenomen mai nou, se remarcă apariția de sateliți în cadrul noilor schițe de sistematizare a marilor orașe, menită să îmbunătățească condițiile de locuit și să descongestioneze marea concentrare de populație din cartierele centrale ale orașului. Asemenea sateliți cu funcții rezidențiale, numiți și „orașe-dormitor“, sînt în atenția edililor din Londra, Paris, Stockholm, iar în ultimul timp și în unele orașe din R.F. a Germaniei. Amplasarea sateliților respectivi, care au în general o populație de 100 000—200 000 locuitori, se face în funcție de spațiile libere și de căile de acces, pe o rază convenabilă din centrul urban, de obicei pînă la 30—40 km. Așa sînt „new-town“-urile Londrei (Basildon, Harlow etc.) sau Paris II — în cadrul aglomerației parizlene. În U.R.S.S., procesul de descongestionare a orașelor Moscova și Leningrad se face prin împletirea cerințelor rezidențiale cu fenomenul de implantare a obiectivelor industriale în zona orașelor nou construite. Cînd teritoriul dintre orașul polarizator și sateliții săi este complet sau aproape complet urbanizat, avem de-a face cu o conurbație; marile ansambluri urbane, formate din conurbații dau naștere la ceea ce numim un megalopolis.

● „Metropolitan statistical areal“ și aglomerația londoneză

DEFINIREA ENUNȚIATIVĂ a categoriilor ierarhiei urbane (aglomerație urbană, conurbație și megalopolis) ne ajută să înțelegem locul și importanța orașului-satelit, asamblat în mod organic diferitelor tipuri de aglomerații urbane. Fără îndoială că sînt și autori care definesc și altfel aceste trepte ierarhice. Pentru aglomerațiile din S.U.A. este folosită denumirea de „metropolitan statistical areal“, ceea ce ar corespunde, în linii mari, aglomerațiilor urbane din categoriile amintite. De altfel aici s-a pus și se pune cel mai acut problema sistematizării urbane cu atît mai mult cu cît problema creării unei rețele moderne de sateliți și sistematizarea marilor conurbații capătă un caracter pregnant de gigantism. Astfel, la New York, dacă orașul propriu-zis cu cele 5 cartiere principale — Bronx, Manhattan, Richmond, Brooklyn, Queens — are 7,8 milioane locuitori, constelația de sateliți ce gravitează în jurul său formează o aglomerație de peste 15,6 milioane locuitori. De aceea, majoritatea spațiilor pe o suprafață urbanizată de 10 000 kmp, pînă la o distanță de 100 km de centrul New York, ridică multe probleme, iar dezvoltarea pe verticală a construcțiilor nu a reușit să oprească extinderea deosebită a suburbiilor și sateliților pe arie orizontală. Cu toate că realizările în domeniul transporturilor interioare sînt însemnate (58 poduri — între care marile poduri suspendate, Washington, Manhattan, Verrazzano —, 15 tunele submarine, numeroase linii de ferry-boats, 300 km de linii de metrou), problema traficului în New York și în suburbiile sale rămîne cea mai grea de rezolvat în cadrul urbanismului american.

Un aspect aparte îl constituie aglomerația urbană Los-Angeles, formată din nucleul urban Los-Angeles—Long Beach și numeroși sateliți, cu o autonomie economică pronunțată, o anumită izolare în teritoriu, și preferințe în modul de habitat. De aceea nu trebuie să ne mire dacă 2/3 din populația conurbației locuiește în acești sateliți (Hollywood, Fontana, Glendale, Pasadena, Burbank, Beverly Hills etc.). Aceasta a dus la o importantă dezvoltare a traficului rutier (cunoscuta autostradă Hollywood-Freeway cu 160 000 vehicule pe zi) și chiar a transportului aeronautic (33 aeroporturi).

În Anglia, cu specificul său insular, chiar dacă în ansamblu această problemă este asemănătoare cu cea din S.U.A., ea îmbracă totuși unele aspecte particulare. Astfel, conurbația Londrei, cu o populație de peste 8,2 milioane locuitori, este formată din orașul propriu-zis, compus din City of London, Royal Borough of Kensington și 26 de metropolitan boroughs (cartiere), fiecare cu administrație proprie comunală. Ele cuprind circa 1/3 din populația conurbației (avînd o suprafață totală de 1900 kmp și incluzînd și 50 sateliți, numiți boroughs sau urban-districts), între care amintim Wembley, Fulham, West Ham, Woolwich, Leyton, Catford, Wandsworth etc. Spre exteriorul Londrei, în zona intermediară dintre suburbii și sateliți, au apărut cartiere rezidențiale cum sînt Wimbledon, Richmond, sau Croydon și 8 noi orașe-satelit, care au și funcții industriale. Remarcăm, de asemenea, reorganizarea sateliților și construcția unor orașe-dormitor pe o rază de 30 km de centrul Londrei, mai ales în regiunea fără industrie.

● Noul Paris și sateliții portuari

EVIDENT că în cadrul țărilor industrializate cu o puternică tradiție urbană între care (în afară de S.U.A. și Anglia) se numără și Franța, R.F. a Germaniei, U.R.S.S. și Japonia, se întîlnesc în proiectele de sistematizare și cele mai dificile probleme. Pentru rezolvarea lor în Franța, de exemplu, a fost creat Institutul național al sistematizării zonei pariziene, care se preocupă de posibilitățile de realizare în cîteva etape a unor condiții moderne, optime urbanistice. Parisul este format din nucleul urban central care cuprinde 20 de arondismente, fiecare cu administrație comunală proprie. Acest Paris propriu-zis are 2,8 milioane locuitori. Spre exterior se află „les banlieues“ care formează, împreună cu centrul, marele Paris — o aglomerație de 6 milioane locuitori. Pentru descongestionarea Parisului se construiesc amplasamente noi rezidențiale în toate suburbiile și sateliții săi, iar în partea de sud-vest la 40 km de centrul Parisului, se construiește noul Paris, ultra-modern, un satelit tipic dormitor, cu peste 200 000 locuitori.

În R.F. a Germaniei, conurbația Ruhr se distinge printr-o concentrare urbană la nivelul primei categorii de țări. Ea apare ca un spațiu puternic urbanizat pe o lungime de 60 km și o lățime de 10—14 km, cuprinzînd mari centre populate (Duisburg, Essen, Gelsenkirschen, Dortmund) și circa 40 de alte localități, între care unele cu peste 100 000 locuitori. Aici s-au ridicat probleme dificile pentru sistematizare datorită existenței unor nuclee urbane vechi, a unei haotice dispoziții a zonelor industriale și rezidențiale, a dificultăților dezafectării terenurilor pentru construcții.

Caractere originale de sistematizare se întîlnesc și în cadrul aglomerației urbane de la Hamburg, care cu cele 2 milioane locuitori reprezintă o importantă conurbație portuară. Distrus aproape complet în timpul celui de-al doilea război mondial (58% din fondul de locuințe și 60% din obiectivele economice), Hamburg-ul a fost reconstruit după principii urbanistice moderne, dispunînd astăzi de suburbii și sateliți cu o bună înzestrare edilitară și social- culturală. Același lucru se poate afirma și despre aglomerația urbană de la Frankfurt pe Main, în care ansamblul sateliților a fost organizat pe baza orașelor preexistente, toate cu o veche tradiție industrială și comercială (Hanau, Darmstadt, Offenbach etc.).

Aspecte interesante oferă și sistematizările din U.R.S.S. (raportate la formele sale industriale și întinderea teritoriului) și Japonia (caracteristică prin spațiul restrîns și fărîmițarea teritoriului specific insular). Moscova, bunăoară, reprezintă o puternică conurbație de 7,8 milioane locuitori, care include numeroase orașe-satelit, multe dintre ele cu o populație de peste 50 000 locuitori și chiar mai mult. Descongestionarea Moscovei se face prin construirea unor sateliți moderni la distanța de 30—40 km, în medie, de centrul orașului, care dispun de instalații industriale ce pot asigura de lucru celei mai mari părți a populației stabilite în noul satelit. Această tendință urbanistică aplicată la Moscova, rezolvă cu succes atît problema locuințelor, cît și cea a descongestionării industriale.

În Japonia, orașul Tokio formează una din cele mai puternice aglomerații urbane din lume, cu cele 11 milioane locuitori ai orașului polarizator, 14 milioane locuitori din cadrul conurbației și cele peste 22 milioane locuitori din ansamblul urban integrat al Golfului Tokio. De orașul Tokio depind 30 de sateliți situați la o distanță pînă la 70 km de centru. Evoluția impresionantă a populației și a fenomenelor economice în această conurbație, a dus la încercări urbanistice de avangardă, atît în domeniul transportului și, după cît se pare, într-un viitor nu prea îndepărtat, și în domeniul construcțiilor de locuințe, care se vor realiza pe piloni fixați în apele Golfului Tokio.

● O problemă care rămîne încă deschisă

O A DOUA CATEGORIE de țări, care deși dezvoltate din punct de vedere economic nu au — cu unele excepții — o concentrare urbană prea puternică, sînt țările scandinave. Totuși, orașele fiind vechi, s-a impus păstrarea fondului monumental al construcțiilor. Așa este cazul cu Suedia, unde Stockholm-ul, fără a avea o populație numeroasă (800 000 locuitori — iar cu suburbiile 1,2 milioane locuitori), are în împrejurimile sale, pe o rază de 15 km, cîțiva sateliți — Solna, Vällingby, Sandböberg Nakka etc., printre cei mai moderni din lume, atît în privința concepției urbane cît și a confortului (Vällingby este primul oraș alimentat cu energie electrică și căldură furnizate de o centrală nucleară). Sateliții moderni ai Stockholm-ului s-au impus datorită vechimii construcțiilor din oraș și mai ales imposibilității extinderii construcțiilor în vatra veche a orașului, situată în lunaul strîmtorii Horstrõm și pe insulele din Lacul Mäleem.

Aspecte mai delicate prezintă însă problema sistematizărilor în țările în curs de dezvoltare, în care fenomenul urban și industrial se află încă la începuturile sale. Totuși, nu este neglijabilă posibilitatea apariției unor puternice aglomerații urbane, datorită afluxului migratoriu de populație spre metropolele comerciale și portuare și a dezvoltării, uneori impresionante, a industriei, cu precădere în aceste metropole. Mai putem adăoga și o eventuală tradiție urbană, cum este cazul Americii Latine, unde apar puternice aglomerații, cum sînt: Buenos-Aires, São Paulo, Ciudad de Mexico. În cadrul acestora se ridică serioase probleme de reorganizare economico-edilitară și totodată de construcții de locuințe în limitele orașelor-satelit, deoarece populația crește într-un ritm impresionant.

Astfel, São Paulo, care are 3,8 milioane locuitori, iar cu întreaga zonă de sateliți 5,6 milioane, este orașul cu cea mai rapidă creștere a populației din lume (în anul 1870 avea 25 000 locuitori, iar în prezent populația crește cu 150 000 locuitori anual). Principala cauză a acestei extinderi considerabile o formează concentrarea deosebită a industriei (3/4 din valoarea producției industriale a Braziliei). A și fost creată o rețea de sateliți (unii dintre ei în condiții urbanistice moderne) apropiată de tendințele urbanistice contemporane, uneori chiar cu caracter de anticipație, specifică marilor orașe braziliene și poate de aceea în contrast izbitor cu rețeaua încă slab definită și organizată a suburbiilor și sateliților din restul țării.

Pentru Africa și Australia, fenomenul de concentrare urbană, inclusiv orașele-satelit, este foarte puțin caracteristic. Doar la Cairo, Johannesburg (în Africa) și Sydney, Melbourne (Australia), apar o serie de sateliți cu funcții industriale.

★

ÎN CONCLUZIE, trebuie să reținem că în contextul urbanismului contemporan, orașele-satelit reprezintă o verigă deosebit de importantă. Dacă existența lor a fost inițial determinată de extinderea cadrului urbanizat, acum se remarcă tot mai mult că ele sînt alese de edili în vederea descongestionării spațiului urban, atît prin atragerea noilor industrii spre vechii sateliți, cît și prin construcția unor orașe noi în condiții urbanistice ultramoderne. Ele reprezintă tendința experimentului de avangardă în domeniul urbanistic, îmbinînd astfel utilul și necesarul, cu căutările creatoare menite să asigure condiții perfecte orașelor viitorului.

Ion LEȚEA

Cezar POPESCU

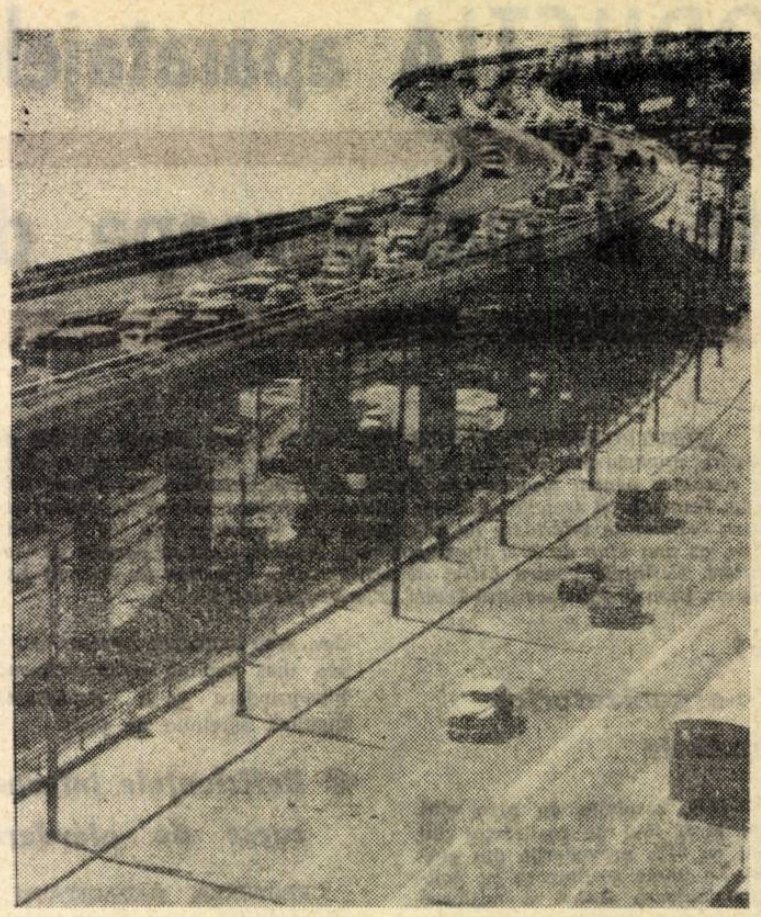

Între metropolă și orașele-satelit, legături rutiere rapide

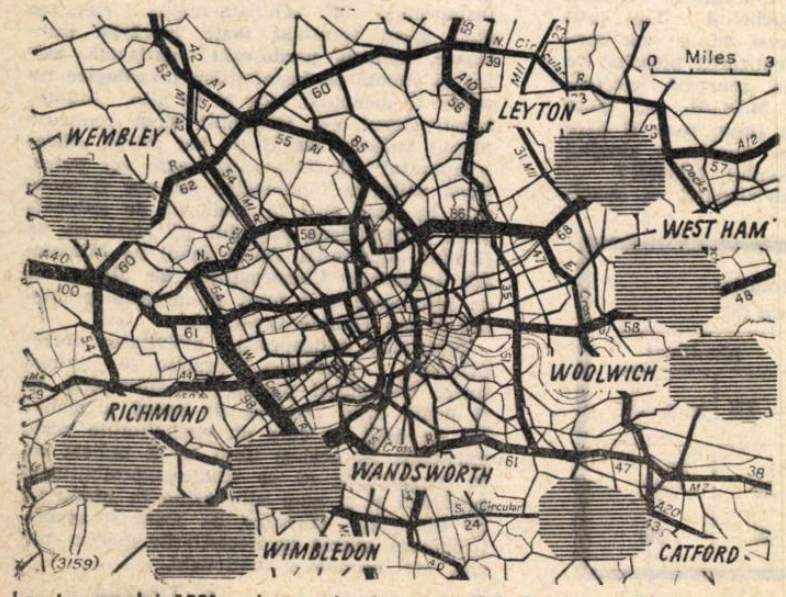

Londra anului 1981: sistem circular și radial de autostrăzi, proporționat traficului în perspectivă (circa 106 000 vehicule pe zi, pe o singură distanță)

CURIER

■ Combătînd teza susținută vreme îndelungată, potrivit căreia în economia socialistă nu ar putea avea loc fenomene aleatoare, că procesele nu ar avea un caracter stohastic, și, în consecință, metodele și modelele previzionale nu și-ar găsi aplicare, I. Measnicov, I. Marinescu, C. Moineagu și V. Trebici susțin, în articolul **Metode de preliminare a îndeplinirii planului pe perioade mici,** publicat în revista **STUDII ȘI CERCETĂRI DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ,** nr. 6, 1967, că într-o asemenea economie previziunile sînt posibile și necesare, dar că ele au un cadru limitat — la previziuni pe termen scurt. Ei își justifică punctul de vedere considerînd că liniile evoluției viitoare, pe o perioadă mai mare de timp, sînt determinate prin plan, „curba" de evoluție a unui fenomen putînd fi modificată prin intervenția activă a acestuia. În consecință, previziunile, sub forma unor extrapolări generale, ar avea, după părerea lor, valoarea unor **„perspective condiționale",** cu caracter informativ.

■ Sub titlul **Fin de l'ère de prosperité ?** (Sfîrșitul erei prosperității ?), Michel Drancourt se întreabă în ENTREPRISE (13 ian. 1968) dacă măsurile economice luate recent de Marea Britanie și Statele Unite nu vor avea ca efect repunerea în cauză a „sistemului sub care trăim de aproximativ cincisprezece ani". Acest „sistem" s-ar fi caracterizat printr-un anumit echilibru mondial în care economia americană juca, prin cheltuielile sale externe, un oarecare **rol motor** (important, deși destul de limitat în raport cu masa ei). Măsurile menționate ar constrînge celelalte economii să-și limiteze și ele importurile și să-și forțeze exporturile prin scăderi de prețuri, creînd un climat deflaționist care ar antrena mari dificultăți.

■ Reimprimată anul acesta de editura americană **The Free Press,** cartea de eseuri **The Sociology of Science,** în care de problema pe care o denumește titlul se ocupă 38 de autori, dezbate între altele problemele legate de rolul științei, de relațiile între știință și societate, de legăturile reciproce ale însiși oamenilor de știință.

Deși criteriile de orientare de care se folosesc autorii în cercetarea pe care au întreprins-o sînt de multe ori discutabile, iar tipul de societate din care își trag experiența și la care se referă este înainte de toate acela în care trăiesc ei, materialul cărții este instructiv. Analiza procesului social al descoperirilor științifice, al factorilor din structura socială care pot să stimuleze, sau, dimpotrivă, să frîneze dezvoltarea științei, a problemelor pe care le pune corelarea între cercetarea fundamentală și cea aplicativă, toate, pot fi pentru cititori de un real interes.

■ Economistul Thorstein B. Veblen susținea teza potrivit căreia există un continuu și ireconciliabil conflict între tehnicieni și întreprinzători, primii fiind adînc preocupați de raționalizarea producției, optimizarea folosirii resurselor și maximizarea producției, în timp ce ultimii acționează în vederea limitării producției, a înnăbușirii inovațiilor. În lucrarea sa **The technical elite** (Elita tehnicienilor), apărută la New York, 1966, Edit. Augustus M. Kelley, lucrare care inițial urma să constituie introducerea la o nouă ediție a cărții lui Veblen, „Inginerii și sistemul prețurilor", Jay M. Gould arată că, în ultimele două secole, numărul tehnicienilor a crescut în permanență — de la Benjamin Franklin care în epoca respectivă a fost singurul om de știință angajat în procesul de producție, numărul tehnicienilor a crescut la 1,5 milioane — și consideră că în zilele noastre tehnicienii au o situație predominantă în rîndurile cadrelor medii de conducere, ceea ce s-ar accentua și mai mult în viitor.

■ În cartea sa intitulată **Rationalité et irrationalité en économie** (Paris, François Maspero, 1966, 293 pag.), Maurice Godelier încearcă, printre altele, să separe calculul marginalist, pe care-l socotește util, de ideologia marginalistă, tendențioasă. Studiul în chestiune poartă titlul „Teoria marginalistă și teoria marxistă a valorii și a prețurilor : cîteva ipoteze".

■ În lucrarea **Creditarea, decontările și operațiile bănești la unitățile cooperației de consum,** apărută recent în **Editura Centrocoop,** Alex. I. Mihail și Ilie Vlăducu prezintă unele soluții noi în domeniul normării mijloacelor circulante în sectorul circulației mărfurilor. Printre acestea, se remarcă îndeosebi ideea normării stocurilor de mărfuri în rețeaua comercială cu amănuntul în funcție de tipul unității, volumul desfacerii și frecvența în aprovizionare. Potrivit acestor criterii, volumul stocurilor în rețeaua cu amănuntul este direct proporțional cu numărul sortimentelor comercializate și invers proporțional cu volumul desfacerii.

■ **Raportul F.A.O. pentru produsele 1967** (231 pag.) apărut la Roma, în 1967, consideră că comerțul mondial de produse agricole va cunoaște o creștere progresivă în deceniul viitor, dar sporurile vor fi repartizate neregulat. Nu se prevede, în cadrul politicilor actuale, nici o îmbunătățire susținută a nivelului general al prețurilor agricole internaționale. În schimb, perspectivele sînt mai bune pentru schimburile între țările în curs de dezvoltare, ceea ce va duce la o regionalizare mai accentuată a comerțului. În ceea ce privește structura schimburilor, se prevede o creștere substanțială a volumului exporturilor de mărfuri alimentare de bază, cereale furajere și de produse animaliere, în timp ce expansiunea exporturilor se va micșora, poate, pentru zahăr și produse oleaginoase. Perspectivele pentru materii prime agricole sînt considerate nesigure, probabil cu o creștere regulată a cantităților exportate pentru lînă și cauciuc, o tendință incertă pentru comerțul de bumbac, iută și fibre dure. Perspectivele pentru produsele forestiere și anumite produse de pescuit sînt considerate încurajatoare.

■ Preocuparea pentru o amănunțită prezentare a obiectivelor mari ale companiei și a obiectivelor mai mici ale fiecărui serviciu, pentru descrierea detaliată a fiecărei funcții constituie, după părerea lui Edward H. Wrapp, profesor la Universitatea din Chicago, autorul articolului **Directorii: capabili și activitatea lor** publicat în HARVARD BUSINESS REVIEW (sept. — oct. 1967) primul simptom al unei întreprinderi aflate în primele etape de atrofiere. Un director priceput, susține autorul, trebuie să fie un maestru în crearea de posibilități. Pentru aceasta, se cere : să organizeze o rețea de canale cu ajutorul cărora să fie în permanență bine informat ; să-și economisească timpul și energia, concentrîndu-se numai asupra unui număr limitat de probleme importante ; să identifice și să susțină, în fața opoziției altora, o propunere care face să se deschidă largi perspective întreprinderii ; să nu limiteze obiectivele, ci să lase cîmp deschis inițiativei ; să încurajeze planificarea, dar să-și dea seama că oricît de măreț și de imaginativ ar fi un plan, munca dificilă, de durată, a traducerii în viață a planului depinde în ultimă instanță de propria sa capacitate.

■ Oprindu-se pe larg asupra principiilor, căilor și metodelor de perfectionare a relațiilor de repartiție, lucrarea **Cointeresarea materială a țăranilor cooperatori** de prof. univ. I. Berceanu și conf. univ. dr. C. Grumici, apărută recent în Editura agro-silvică, urmărește să sintetizeze multiplele aspecte pozitive ale utilizării cointeresării materiale, îmbinate cu ridicarea conștiinței socialiste a cooperatorilor, în sporirea producției agricole.

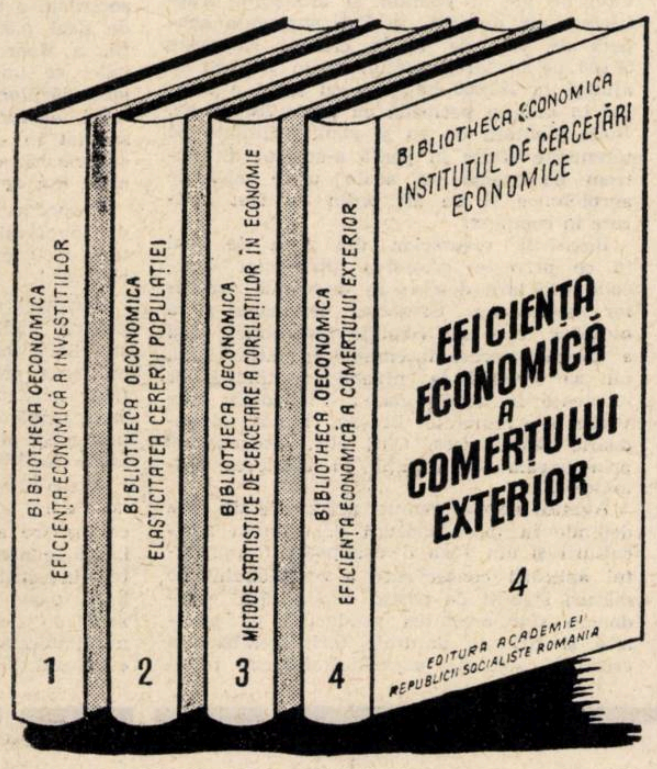

Colecția BIBLIOTHECA OECONOMICA reunește studiile elaborate sub egida Institutului de cercetări economice. Prin tematică și nivel științific, BIBLIOTHECA OECONOMICA constituie un instrument util pentru cei interesați în problemele economice actuale.

Lucrările se găsesc în principalele librării din țară.

SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ

Institutul de construcții București organizează între 9 și 11 februarie a.c. o sesiune științifică consacrată sărbătoririi a **100 de ani (1867—1967) de la înființarea Școlii naționale de poduri și șosele.**

Ședința de deschidere, care va avea loc în sala de festivități a institutului vineri 9 februarie, orele 17, cuprinde comunicările :

— O sută de ani de la înființarea Școlii Naționale de Poduri și Șosele de acad. Aurel A. Beleș.

— **Istoricul învățămîntului de construcții,** de prof. Vasile Nicolau, rectorul Institutului de construcții.

Comunicările sesiunii se referă la problemele începutului și dezvoltării căilor ferate, construcțiilor de drumuri și poduri din țara noastră, precum și ale învățămîntului și tehnicii construcțiilor. Vor fi evocate figurile unor reprezentanți de seamă ai construcțiilor din România, ca Anghel Saligny, Ion Ionescu, Elie Radu, A. G. Ioachimescu, C. Mănescu, G. Em. Filipescu, Gh. Constantinescu.

ANALIZA ECONOMICĂ — DISCIPLINĂ INDEPENDENTĂ

FAȚĂ DE cea apărută în anul 1961, recenta ediție a lucrării **Analiza activității economice a întreprinderilor industriale** (Editura Științifică), de Al. Gheorghiu, D. Mărgulescu și E. Nișulescu se prezintă mult îmbunătățită.

Pornind de la cerințele actuale, subliniate în documentele de partid și de stat, de a situa pe prim plan analiza economică, autorii s-au străduit să contribuie la perfecționarea instrumentelor de analiză în scopul depistării rezervelor interne existente în întreprinderi, al ridicării la un nivel superior a eficienței economice a întreprinderilor. Din acest punct de vedere se poate aprecia că lucrarea răspunde unei cerințe de mare actualitate, de înarmare a unor cadre din economie cu un instrument util în luarea unor decizii optime de ridicare a eficienței economice a întreprinderilor.

Relevăm, în raport de literatura de specialitate, contribuția autorilor în perfecționarea metodelor de analiză pe baza studierii aprofundate a realităților din țara noastră, cum ar fi : analiza calității producției, analiza generală a prețului de cost, analiza rentabilității și a situației financiare, analiza investițiilor etc. De asemenea, străduința autorilor de a ridica nivelul teoretic al metodelor de analiză. În acest sens merită apreciere pozitivă faptul că partea generală, teoretică a analizei economice nu se limitează la nivelul microeconomic, ci se ridică și la cel macroeconomic.

Merită a fi subliniat efortul autorilor de a transpune în formule generalizatoare diversele metode de determinare a factorilor direcți și indirecți de influență. În acest fel s-a făcut un salt calitativ foarte important în analiza economică, obținîndu-se o formă mai sugestivă și ușor de reținut, chiar dacă la prima vedere mai dificilă, dat fiind multitudinea de formule folosite. Important este că se depășește astfel stadiul empiric de descriere și exemplificare practică a felului în care se determină influența diverșilor factori asupra unui anumit rezultat. Acest mod de exprimare pune în evidență într-o măsură mai mare legăturile cauzale și relațiile care există între factori. De asemenea, se creează posibilitatea de a exprima într-o singură formulă lucruri, influențe, care în alte condiții și pînă nu de mult necesitau pagini întregi, timp și răbdare. Reproșăm însă autorilor, și mai ales editurii, că nu au eliminat în întregime neuniformitatea în simbolizarea acelorași factori, evitînd astfel repetarea definirii conținutului lor la unele capitole. Conținutul fiecărui simbol ar fi putut fi notat o singură dată, cînd se folosea pentru prima oară, sau, mai convenabil, la începutul sau sfîrșitul lucrării. Aceasta ar fi ușurat mult lectura și ar fi dus și la economie de spațiu. De asemenea, credem că ar fi trebuit urmărită cu mai multă perseverență folosirea simbolurilor utilizate în alte cursuri sau cărți de specialitate, cum ar fi lucrările de economie de ramură, statistică economică, contabilitate etc.

Lucrarea este de un real folos, atît studenților Academiei de studii economice sau ai altor facultăți economice, care își însușesc pentru prima dată noțiunile de analiză economică, cît și practicienilor, care au la dispoziție un model de determinare a diverselor legături de cauzalitate care există între fenomenele economice ce se desfășoară în întreprinderi și de interpretare economică a acestor legături.

Considerăm că ar fi fost utilă, deși ar fi necesitat poate mai multă muncă, încercarea de a elabora o schemă generală a factorilor de influență asupra rezultatelor obținute de întreprindere. Această schemă generală ar fi sugerat poate și un alt mod de abordare a problemelor : să se înceapă cu analiza rezultatelor financiare și descompunerea acestor rezultate pînă la factorii de producție. Acest mod de tratare, specific metodei analizei, este caracteristic, de altfel, capitolelor lucrării luate fiecare în parte.

APARIȚIA celei de-a doua ediții a fost determinată — mi se pare — nu numai de dorința autorilor de a aduce unele îmbunătățiri de structură față de vechea ediție, cît mai ales de necesitatea de a reflecta importantele schimbări intervenite în economia noastră în acest timp. Această străduință este desigur meritorie.

Personal, cred că o serie de elemente privind verificarea datelor culese, cu cele trei laturi : verificarea formală, verificarea aritmetică, verificarea de fond ar fi putut lipsi, fără să dăuneze conținutului lucrării.

Era necesar și posibil ca autorii să urmărească în mai mare măsură eliminarea prezentării unor indicatori, a modului de stabilire și determinare a conținutului lor etc. Nu ar fi fost necesar să apară în lucrare descrierea conținutului producției industriale și a metodelor ei de evaluare (pag. 101), a indicatorilor circulației și fluctuației forței de muncă (pag. 188), și mai ales schema analitică a bilanțului întreprinderii (pag. 418). Renunțarea la unele descrieri de indicatori ar fi marcat și mai pregnant caracterul independent al analizei economice ca disciplină de sine stătătoare, conținutul său deosebit față de unele discipline economice de ramură, de statistica economică, de evidența contabilă. Ar fi ieșit și mai mult în relief faptul că analiza economică începe tocmai de unde sfîrșesc aceste discipline, chiar dacă ea se bazează pe cunoștințele căpătate la aceste discipline.

ÎN EXEMPLIFICAREA metodelor de stabilire a influenței factorilor, autorii au pornit de la date reale din diverse întreprinderi, desigur prelucrate corespunzător, pentru a fi mai accesibile. În diversele capitole datele nu au însă o legătură directă. S-ar părea că pentru o înțelegere mai ușoară, de ansamblu, a metodelor de analiză economică, asigurarea legăturii între exemplificările folosite în diverse capitole ar fi fost utilă. Sîntem de părere că metoda adoptată de autori este totuși mai potrivită pentru a prezenta la fiecare capitol o multitudine de influențe, în toate sensurile, ceea ce nu s-ar fi putut asigura în cazul axării exemplificărilor din diverse capitole pe ideea unei continuități.

Sîntem, bineînțeles, conștienți de faptul că observațiile cu caracter critic constituie opinii strict personale și ele nu știrbesc cu nimic valoarea lucrării. Cei interesați în studierea problemelor de analiză economică pot găsi în lucrarea **Analiza activității economice a întreprinderilor industriale** un ajutor prețios în sesizarea și interpretarea fenomenelor economice care au loc în întreprinderi, în obținerea unor rezultate superioare.

Nicolae MIHUȚIU

ÎMBUNĂTĂȚIREA PROFILĂRII PRODUCȚIEI

(*U r m a r e d i n p a g.* 5)

Atît pomicultura cît și unele ramuri ale creșterii animalelor găsesc în raionul Curtea de Argeș condiții extrem de favorabile. Și atenția acordată de către cooperativele agricole acestor sectoare de producție și-a dovedit eficiența într-o măsură din ce în ce mai mare. Dar această eficiență poate crește considerabil prin îmbunătățirea structurii producției, deoarece în acest fel cooperativele agricole își vor putea lărgi substanțial mijloacele materiale și financiare pentru dezvoltarea producției-marfă în pomicultură și creșterea animalelor.

Multe foloase se pot trage prin amplasarea mai judicioasă a culturii grîului și a porumbului. Aceste culturi, mai ales porumbul, nu găsesc, în toate cooperativele agricole, condiții naturale favorabile pentru a fi realizate ca producție-marfă. Cu toate acestea, în perioada de 5 ani (1962—1966), suprafața cultivată cu grîu a crescut de mai bine de 7 ori, ponderea ei în totalul suprafeței arabile ajungînd la 16,7 ; a crescut, de asemenea, suprafața cultivată cu porumb, ponderea ei în totalul suprafeței arabile reprezentînd în prezent 23,4%.

Existența unor condiții naturale puțin favorabile, la care se adaugă terenul accidentat și împărțit în numeroase parcele mici, ceea ce nu permite decît în mică măsură mecanizarea lucrărilor — a condus la realizarea unor producții mici, cu cheltuieli de muncă vie și materializată ridicate. Semnificative din punct de vedere al eficienței acestor culturi sînt datele tabelului 2. Deși cerealele dețin cea mai mare pondere în consumul total de zile-muncă, ele au o participare foarte mică la obținerea veniturilor bănești.

Tabel nr. 2

— în % din total —

	Anii				
	1962	1963	1964	1965	1966
Ponderea consumului de zile-muncă pe ramuri de producție					
1. Cereale	17,0	17,9	32,9	32,8	33,3
2. Pomicultură	8,1	13,7	9,8	21,7	20,5
3. Creșterea animalelor	8,0	10,4	16,4	23,1	21,1
Ponderea veniturilor bănești pe ramuri de producție					
1. Cereale	1,1	1,3	0,8	0,6	2,1
2. Pomicultură	21,1	33,7	19,7	44,0	30,8*)
3. Creșterea animalelor	18,5	19,5	31,5	29,1	36,1

*) În anul respectiv condițiile climatice au fost nefavorabile, ceea ce a influențat negativ producția de fructe.

Prin concentrarea treptată a grîului și a porumbului în cooperativele agricole care au condiții de a le produce ca marfă și prin limitarea acestor culturi în celelalte unități la necesitățile de consum ale membrilor cooperatori, se pot mobiliza însemnate mijloace materiale care pot fi utilizate în pomicultură, creșterea animalelor, sau alte activități rentabile ; totodată, terenurile eliberate urmează să fie cultivate cu plante furajere de înaltă valoare nutritivă, ceea ce va contribui la îmbunătățirea cantitativă și calitativă a balanței furajere.

O contribuție însemnată la folosirea mai eficientă a resurselor materiale și financiare ale unităților agricole poate aduce și îmbunătățirea structurii producției în ramura creșterii animalelor. Nefiind într-o zonă a cerealelor, cooperativele agricole din acest raion au irosit însemnate mijloace materiale în organizarea creșterii porcilor și a păsărilor pentru producția-marfă, fără a înregistra eficiența necesară. Plină de semnificație este, bunăoară, ponderea veniturilor obținute din creșterea porcilor în totalul veniturilor realizate din zootehnie, pondere care descrește de la 11,5% în 1963 la 5,6% în 1967.

Concentrarea eforturilor materiale și financiare pentru dezvoltarea puternică a creșterii vacilor de lapte și a ovinelor, va da un sens economic eficient zootehniei din cooperativele agricole.

Valorificarea din plin a tradițiilor locale existente în diferite domenii de activitate constituie, de asemenea, o pîrghie economică importantă pentru dezvoltarea agriculturii din zona de deal. Experiența demonstrează, de altfel, că la scara cooperativei agricole, asemenea activități anexe se pot organiza temeinic, cu maximum de eficiență economică.

Rezultatele bune obținute de către cooperativele agricole din raionul Curtea de Argeș pot fi însă conjugate cu unele de mai mare anvergură ; mai ales că în această direcție există, pe lîngă o bogată tradiție, și mari posibilități, iar punerea lor în valoare nu cere atît fonduri materiale cît, în special, spirit gospodăresc. Tocmai de aceea este bine ca, o dată cu îmbunătățirea profilării producției, să se stabilească măsuri care să conducă la reconsiderarea unor îndeletniciri locale. Astfel, se poate asigura extinderea culturilor de căpșuni, coacăzul negru, smeura de grădină (îndeletniciri tradiționale prin aceste locuri) ; de asemenea, se poate organiza temeinic valorificarea fructelor de pădure. Toate aceste produse sînt aducătoare de însemnate venituri, ele fiind căutate și la export.

Nu de mai mică importanță pentru economia cooperativelor agricole este dezvoltarea apiculturii, precum și organizarea unor activități anexe (gatere și prelucrarea lemnului, împletituri, dogării etc.), care în partea locului se bucură de o bună tradiție.

Îmbunătățirea structurii producției agricole fiind un atribut al creșterii eficienței economice, are pentru cooperativele agricole o semnificație deosebită, marcată prin coordonatele : contribuție considerabilă la dezvoltarea economică și sporirea rentabilității producției, economisirea mijloacelor materiale și mărirea veniturilor membrilor cooperatori.

RESURSELE MULTILATERALE

(*U r m a r e d i n p a g.* 5)

prin alte culturi. Tocmai de aceea, ca urmare a măsurilor inițiate de partid, în aceste zone este în curs de aplicare un vast program pentru dezvoltarea culturii viței de vie, a pomilor și arbuștilor fructiferi. Față de 1955, în 1966 suprafața ocupată de vița de vie a crescut cu peste 50 000 de hectare, urmînd ca în 1970 ea să ajungă la 283 000 ha ; cea cu pomi a crescut în aceeași perioadă cu peste 200 000 ha. Noile plantații de vii și pomi înființate pe terenurile aflate în pantă s-au dovedit extrem de economice, acolo unde măsurile agrotehnice și de alt ordin au fost aplicate în complex.

Registrul resurselor din zona de deal în ce privește creșterea producției agricole este larg deschis în domeniul ramurilor zootehnice. Creșterea bovinelor și a ovinelor (care au condiții favorabile), deși a marcat succese însemnate în ultimii ani, nu se situează la nivelul posibilităților existente în aceste zone ; îndeosebi este vorba de regiunile Brașov, Banat, Hunedoara, Maramureș, Cluj etc., recunoscute prin bogata lor tradiție în creșterea animalelor.

Avîntul acestei ramuri principale de care depinde în mare măsură dezvoltarea agriculturii și din zona de deal poate fi rezultatul aplicării consecvente a complexului de măsuri stabilit de partid — ale cărui coordonate sînt creșterea producției pe pășunile și fînețele naturale (prin combaterea eroziunii solului, suprainsămînțarea pășunilor și aplicarea îngrășămintelor ș.a.), asigurarea reproducătorilor de înaltă valoare zootehnică, organizarea temeinică a însămînțărilor artificiale și a acțiunii de selecție etc.

Dezvoltarea în cadrul unităților agricole socialiste a ramurilor agricole care în zona de deal găsesc cele mai favorabile condiții, a unor activități și profesii tradiționale, se împletește organic cu sprijinirea gospodăriilor individuale ale țăranilor. Ajutorul acordat acestora ocupă un loc însemnat în efortul general de valorificare superioară a condițiilor naturale și economice din zonele de deal ale țării.

Gospodăriile individuale cuprind 9,9% din numărul populației ocupate în agricultură și dețin 8,8% din suprafața agricolă a țării.

Sprijinul multilateral de care aceste gospodării individuale se bucură din partea statului, contribuie în mod hotărîtor la creșterea gradului de valorificare a condițiilor existente în zonele de deal. Mărturie stau următoarele date : valoarea totală a producției acestor gospodării a crescut cu 14,3% în 1965 față de 1963.

Agricultura din zona de deal va cunoaște în anii următori o largă dezvoltare, ca urmare a atenției ce se acordă întăririi bazei tehnice-materiale și creșterii eficienței investițiilor. Aceasta va consolida în bună parte rolul și locul agriculturii din zona de deal în dezvoltarea intensivă și multilaterală a producției agricole pe întreg cuprinsul țării.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **TEHNOFORESTEXPORT** a livrat la export 664 vagoane cu mobilă în U.R.S.S., 23 vagoane în R. P. Polonă, R. D. Germană, R. S. Cehoslovacă, 22 vagoane în Anglia, 11 vagoane în Suedia, 21 vagoane în Franța, R. F. a Germaniei, Italia, Norvegia, Belgia, Olanda, Elveția, Canada, Austria.

● **ROMTRANS** — Prin portul Constanța au fost livrate la export în ultima perioadă 2000 mc cherestea cu destinația Anglia, 2513 t carbid și 5250 t semințe de floarea soarelui cu destinația Italia, 13 080 t ciment cu destinația Kuweit și Nigeria, 11 800 mc cherestea cu destinația Kuweit. Tot în portul Constanța au sosit din import 3 000 t laminate din Franța și R. F. a Germaniei pe vasul românesc „Iași", 45 000 t minereu de fier din Algeria pe vasele românești „Reșița" și „Maramureș", 9 000 t minereu de fier din India, 1 100 t colofoniu din Spania, 1 000 t cacao din Brazilia, 1 500 t portocale din Izrael. În portul Brăila au sosit 3 600 t laminate din Franța pe vasul românesc „Cluj".

● **AGROEXPORT** a încheiat în ultima perioadă contracte care prevăd, printre altele, exportul a 105 t semințe coreandru în Anglia, Franța, Belgia, S.U.A., R. F. a Germaniei ; 27 t semințe de mac în Anglia și Izrael ; 4 818 t tutun în Franța, Austria, Belgia, Spania, R. F. a Germaniei.

● **CARTIMEX** a încheiat următoarele contracte : cu firma „Middle East Stamps" Beyrouth din Liban, pentru tipărirea unui lot de timbre filatelice în valoare de 33 200 dolari ; pentru livrarea de produse de marochinărie, un contract cu firma „Opal Farup" din Norvegia ; alte contracte prevăd vînzarea de obiecte din fier forjat. Partenerii acestor contracte sînt firme din Austria, R. F. a Germaniei și Olanda.

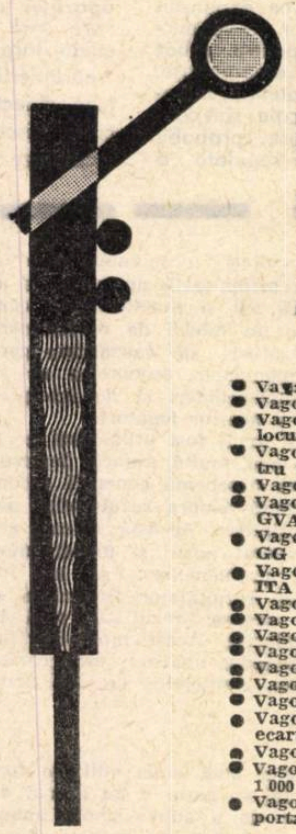

UZINA DE VAGOANE ARAD

- Vagoane de călători cl. I — 54 locuri
- Vagoane de călători cl. II — 80 locuri
- Vagoane de călători cl. II — necompartimentate 110 locuri
- Vagoane gondolă cu autodescărcare pe 4 osii pentru 60 t
- Vagoane de marfă descoperite pe 4 osii tip OOR
- Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii, 60 t, tip GVA
- Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii, 60 t, tip GG
- Vagoane de marfă descoperite, 50 t, 4 osii tip ITA
- Vagoane pentru transportat tronsformatori 110 t.
- Vagoane basculante 40 m³ (80 t)
- Vagoane basculante 25 m³, ecartament 900 mm
- Vagoane platformă siderurgice 80 t.
- Vagoane container pentru negru de fum
- Vagoane autodescărcător pentru minereu de 60 t.
- Vagoane refrigerente pe 2 osii tip ORE
- Vagoane marfă pentru transportat ciment, 30 t, ecartament 1 067 mm
- Vagoane autodescărcător 30 t, ecartament 1 067 mm
- Vagoane autodescărcător 50 t, 4 osii, ecartament 1 000 mm
- Vagoane de marfă acoperite 15 t, pentru transportat sare.

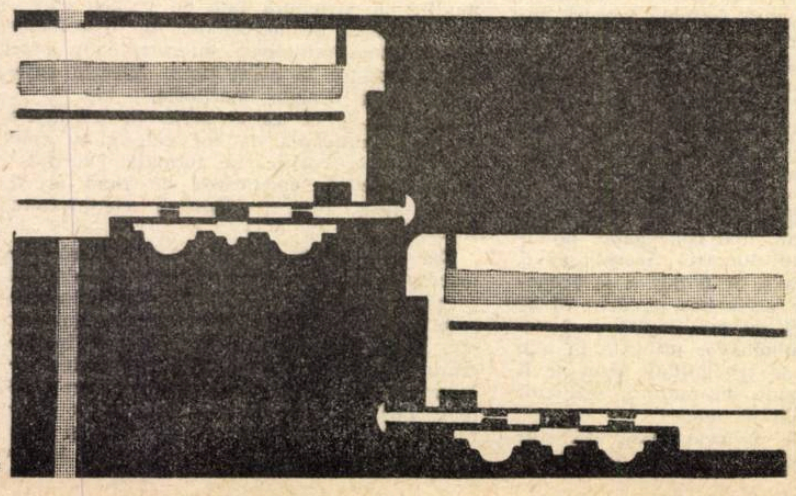

siguranță, prevedere și înțelepciune: asigurarea autoturismelor la

adas

PENTRU CAZURILE DE AVARII ȘI DESPĂGUBIRI CIVILE

Administrația Asigurărilor de Stat face cunoscut posesorilor de autoturisme și celor care conduc autoturisme proprietatea terților sau a unităților socialiste, că a pus în aplicare diferite forme de asigurări de autoturisme care satisfac cele mai felurite cerințe de asigurare. În baza acestor asigurări ADAS acoperă :

— pagubele ce pot surveni ca urmare a accidentelor provocate autoturismului asigurat :

— pagubele provocate alter autoturisme sau bunuri ;

— despăgubirile civile datorate proprietarilor de autoturisme sau persoanelor transportate și accidentate, cît și celor din afara autoturismului asigurat și alte cazuri de pagube.

Pentru cunoașterea amănunțită a condițiilor și încheierea de asigurări adresați-vă organelor ADAS.

Articol scris pentru „Viața economică" de ANGUS MADDISON

NIVELURI COMPARATE DE PRODUCTIVITATE ÎN ȚĂRILE INDUSTRIALE

ÎN ULTIMUL DECENIU preocuparea în legătură cu creșterea economică a fost atît de intensă încît studiul empiric al nivelurilor productivității a fost relativ neglijat. Din acest motiv estimările asupra situației prezente din diverse țări trebuie să se bazeze mai ales pe extrapolări ale unor rezultate obținute cu 10 ani în urmă.

● Niveluri de productivitate

UNUL DIN MOTIVELE pentru care acest domeniu a fost neglijat este că O.E.C.E. (Organizația europeană de colaborare economică, predecesoarea O.C.D.E. — **Nota red.**) a elaborat destul de temeinic tema nivelurilor reale ale produsului intern brut (P.I.B.) în studiile sale publicate între 1954 și 1959 și că acestea continuă să ofere o bază destul de solidă pentru extrapolări. Sursa principală este un studiu al O.E.C.E. publicat în 1958 și care se referă la anul 1955 [1]). Sînt cuprinse opt țări vest-europene și S.U.A. Am completat aceste comparații folosind studii care au apărut ulterior și în care se pune față în față situația din Canada, Japonia și U.R.S.S., pe de o parte, și S.U.A., pe de altă parte. Rezultatele acestor studii au fost aduse la zi folosindu-se mai ales seriile publicate de O.C.D.E., ale cărei estimări cu privire la ritmul de creștere al produsului național brut (P.N.B.) real sînt socotite indeobște a fi foarte bine fundamentate.

Rezultatele ce se obțin atunci cînd se fac comparații între cheltuielile reale din diverse țări variază în funcție de sistemul de ponderare folosit. Dacă „coșul" de bunuri produse de două economii se evaluează în prețurile engleze, rezultatul nu va fi același ca atunci cînd el va fi evaluat în prețurile americane. De fapt singurul sistem de ponderare comun, disponibil pentru cele 12 țări examinate aici, este cel american.

Prima concluzie interesantă pe care o putem trage din comparație se referă la nivelul produsului național în diversele țări (tabel nr. 1).

Tabel nr. 1

Produsul național brut real în anul 1965, la costul factorilor, în prețurile relative americane din 1965

(în miliarde dolari)

S.U.A.	630,5
U.R.S.S.	382,1
Japonia	145,0
R.F. a Germaniei	137,5
Anglia	120,0
Franța	107,0
Italia	76,9
Canada	45,1
Olanda	24,2
Belgia	20,3
Danemarca	10,8
Norvegia	8,4
Totalul celor 12 țări	1707,8

● Puterea de cumpărare a monedelor

A DOUA CONCLUZIE semnificativă care se poate deduce din asemenea studii privește puterea de cumpărare relativă a monedelor și raportul dintre puterea de cumpărare și cursurile de schimb oficiale. Dacă cursul de schimb ar reflecta fidel puterea de cumpărare a monedelor, atunci nu ar fi nevoie să se efectueze studii amănunțite cu privire la venitul real. Am putea să recalculăm pur și simplu în dolari, la cursul de schimb oficial, datele statisticii contabilității naționale a diverselor țări și am obține rezultatele imediat. Tabelul nr. 2 arată că de fapt există diferențe considerabile între puterea de cumpărare a monedelor și cursurile de schimb.

Deoarece se pornește de la structura prețurilor din S.U.A., comparațiile sînt raportate la puterea de cumpărare a dolarului la cursul de schimb oficial. În toate celelalte țări, cu excepția Canadei, puterea de cumpărare internă a monedei este mai ridicată decît cursul de schimb. În condiții normale acest agio al puterii de cumpărare în raport cu cursul de schimb tinde să varieze invers proporțional cu nivelul venitului real pe locuitor. Pe măsură ce o țară devine mai bogată, prețul relativ al serviciilor crește, deoarece veniturile celor care lucrează în această sferă de activitate sporesc mai mult sau mai puțin paralel cu acelea ale restului societății, în timp ce productivitatea lor nu crește. Întrucît este vorba de servicii care nu fac obiectul unor schimburi internaționale, evoluția prețurilor lor nu afectează competitivitatea internațională a economiei, care este determinată mai ales de nivelul prețurilor la mărfurile care se vînd în străinătate. Diferențele între cursul de schimb și puterea de cumpărare nu pot fi de aceea considerate ca reflectînd nevoia unei ajustări a cursului de schimb. Totuși, dacă diferența dintre cursul de schimb și puterea de cumpărare a monedei unei țări se abate mult de la aceea din alte țări cu un nivel asemănător de dezvoltare, faptul poate fi considerat ca un indiciu că este nevoie de o ajustare a cursului de schimb. În anul 1955 au existat dovezi clare în acest sens în cazul Franței și al Olandei (vezi tabelul nr. 2). Cursul de schimb este însă afectat și de mișcările de capital sau de plățile guvernamentale în străinătate, sau de gradul de control exercitat de stat asupra tranzacțiilor cu străinătatea.

ECONOMISTUL englez Angus Maddison este un cercetător cu renume internațional al problemelor concrete ale creșterii economice a țărilor industriale capitaliste. Lucrează de un deceniu și jumătate la Organizația de colaborare și dezvoltare economică (O.C.D.E.), respectiv la predecesoarea ei — O.E.C.E. Pe lîngă activitatea didactică desfășurată în S.U.A. și Canada, a publicat cărți și articole. A fost unul din autorii unei ample cercetări intitulate „Europe's Needs and Resources", publicată sub auspiciile organizației Twentieth Century Fund. Lucrarea sa „Economic Growth in the West" (Allen and Unwin, Londra, 1964) a fost tradusă în mai multe limbi. Este în curs de apariție o nouă lucrare a sa — „Economic Growth in Japan and the U.S.S.R.". Problemele eficienței economiei, ale productivității — cărora le este consacrat și studiul de față — se bucură de o deosebită atenție din partea cercetătorului englez, care în prezent predă la Universitatea din California (S.U.A.).

Tabel nr. 2

Raportul dintre puterea de cumpărare a monedei și cursul de schimb în 1955 și 1965

(S.U.A. = 100)

	1955	1965
Japonia		1,86
Italia	1,84	1,52
R.F. a Germaniei	1,66	1,41
Olanda	1,71	1,40
Norvegia	1,49	1,38
Anglia	1,52	1,38
Belgia	1,32	1,36
Franța	1,19	1,35
Danemarca	1,51	1,25
U.R.S.S.		1,16
S.U.A.	1,00	1,00
Canada		0,93

● Produsul pe locuitor

AL TREILEA FAPT interesant care rezultă din cifre este mărimea produsului pe locuitor. În tabelul nr. 3 vedem că în S.U.A. produsul pe locuitor este cu aproximativ 50% superior celui din Anglia și că în R. F. a Germaniei el este cu 10% peste nivelul din Anglia. În Canada, Danemarca, Norvegia, Anglia, Franța și Belgia nivelurile produsului pe locuitor sînt atît de apropiate încît nu există temeiuri de a face deosebiri între aceste țări, ținîndu-se seama de marja de erori. Tot așa Japonia și Italia se află la niveluri practic identice.

Tabel nr. 3

Produsul real pe locuitor în 1965

(Anglia = 100)

S.U.A.	147,5
R.F. a Germaniei	110,0
Canada	104,6
Danemarca	103,2
Norvegia	101,9
Franța	99,4
Belgia	97,5
Olanda	91,9
U.R.S.S.	75,4
Italia	67,8
Japonia	67,4

● Consumul pe locuitor

NUMAI O PARTE din produsul național brut este însă disponibilă pentru consum, cantități apreciabile din acesta fiind consacrate cheltuielilor guvernamentale și investițiilor. Tabelul nr. 4 arată în ce proporție produsul național brut era alocat acestor scopuri în 1965.

Tabel nr. 4

Partea produsului național brut alocată investițiilor și cheltuielilor guvernamentale în 1965

U.R.S.S.	(50,0)
Japonia	44,5
Norvegia	44,0
R.F. a Germaniei	43,2
Olanda	42,0
Canada	38,2
Italia	37,7
Danemarca	37,5
S.U.A.	37,4
Franța	36,2
Anglia	36,0
Belgia	34,5

Este de remarcat faptul că tabelul nr. 4 arată raporturile în monede naționale, la prețurile pieței, și nu în prețurile relative din S.U.A., la costul factorilor.

● Productivitatea

TRECEM ACUM de la nivelurile naționale ale consumului la productivitate. Unele țări obțin un anumit nivel al consumului printr-o muncă mai intensă decît altele, și indicele productivității măsoară mai precis eficiența economiei lor. Tabelul nr. 5 arată pentru 12 țări proporția populației ocupate. Se poate constata că există deosebiri substanțiale, Japonia, Danemarca și Anglia situîndu-se în vîrful scării cu aproape 50% din populație ocupată, în timp ce în Canada proporția este doar ceva mai mare de 1/3.

Tabel nr. 5

Proporția populației ocupate în 1965

Japonia	48,5
Danemarca	47,8
Anglia	47,3
R.F. a Germaniei	45,9
U.R.S.S.	44,8
Franța	40,9
Norvegia	40,9
Belgia	39,2
S.U.A.	38,0
Italia	37,7
Olanda	36,6
Canada	35,6

Diferențele constatate nu s-au datorat șomajului, ci au reflectat mai ales deosebiri în structura demografică, în atitudinea față de folosirea muncii femeilor sau în gradul de participare la învățămîntul superior. În oarecare măsură ele reflectă de asemenea deosebiri metodologice în ce privește membrii de familie care lucrează, dar care nu sînt plătiți, majoritatea lor fiind femei ocupate în agricultură, a căror muncă este greu de măsurat cu exactitate. Aceasta se vede clar din tabelul nr. 6 care arată proporția femeilor folosite în agricultură și în afara agriculturii în diverse țări, în 1965. Deosebirile între țări în ce privește folosirea forței de muncă feminine în agricultură sînt mult mai mari decît pentru restul economiei. În agricultură proporția variază între 8,3% și 54,0%. În sectoarele neagricole proporțiile se situează între 24,8% și 40,9%. De fapt, deosebirile care reies în ce privește agricultura par destul de improbabile. Atitudinile sociale și viața familială în zonele rurale nu sînt atît de diferite în Olanda și R.F.G. încît să justifice diferența de la 8,3% la 54,0%; aceasta ține probabil mai curînd de metodele statistice folosite, mai ales dacă se are în vedere că proporția femeilor care lucrează în ramurile neagricole este atît de asemănătoare în cele două țări. Deosebirile se datorează de fapt în mare măsură metodelor diferite de evaluare a activității forței de muncă (familiale) care nu este plătită [2]).

Tabel nr. 6

Ponderea forței de muncă feminine în 1965

	în totalul forței de muncă	în forța de muncă agricolă	în forța de muncă neagricolă
Belgia	31,0	20,4	31,6
Canada	28,6	10,7	30,5
Danemarca	35,0	28,7	36,1
Franța a)	33,4	32,6	33,6
R.F.G.	36,2	54,0	27,4
Italia	27,3	31,6	25,9
Japonia	39,8	52,4	35,5
Olanda b)	23,2	8,3	24,3
Norvegia	30,0	29,7	30,1
Anglia	34,6	12,6	35,4
S.U.A.	34,0	18,7	34,9
U.R.S.S.	44,1	51,6	40,9

a) 1962 ; b) 1964

Cel mai bun mod de a corecta aceste variații pur statistice este probabil de a ajusta structura pe sexe a forței de muncă din agricultură după structura respectivă din restul economiei. Dacă facem acest lucru obținem cifrele din tabelul nr. 5, care reprezintă o alternativă a tabelului nr. 7.

Tabel nr. 7

Proporția populației ocupate în 1965, date ajustate

Danemarca	48,5
Anglia	47,8
Japonia	45,2
U.R.S.S.	43,5
Franța	41,0
Norvegia	41,0
R.F.G.	40,3
Belgia	39,5
S.U.A.	38,3
Olanda	37,3
Italia	36,9
Canada	36,5

(*Continuare în nr. viitor*)

1) **M. Gilbert and Associates,** Comparative National Products and Price Levels, Paris, 1958. În parte acest studiu era doar o extrapolare a unui studiu mai vechi (pentru cinci țări), vezi **M. Gilbert and J. B. Kravis,** An International Comparison of National Products and the Purchasing Power of Currencies, Paris, 1954, în care datele se refereau la anul 1950. Aceste două studii se ocupau de nivelul cheltuielilor în termeni reali. Un alt studiu s-a ocupat de nivelul produsului real dar acesta s-a referit numai la două țări, Anglia și S.U.A., vezi **D. Paige and G. Bombach,** A Comparison of National Output and Productivity of the U.K. and U.S., Paris, 1959. Măsurarea produsului real făcută de Bombach-Paige este mai potrivită ca bază de pornire a unui indice al productivității decît estimările lui Gilbert și ale coautorilor săi cu privire la cheltuielile reale, dar rezultatele celor două metode nu s-au deosebit prea mult în ce privește comparația între Anglia și S.U.A. Pornind de la prețurile relative din S.U.A. Bombach și Paige au ajuns la o estimare a produsului englez cu 5,7% superioară celei care rezultă din folosirea metodei Gilbert. Vezi **Bombach and Paige,** Lucr. cit., pag. 15.

2) Sîntem întăriți în această concluzie de faptul că deosebirile în ce privește forța de muncă feminină în agricultură persistă de mulți ani. Dacă ar fi de dată recentă, ele ar putea fi considerate cu mai mult temei ca reflectînd deosebiri reale și temporare în dinamica forței de muncă între țări care cunosc ritmuri de creștere foarte diferite.

Corespondență din Moscova

ARTERELE DE OȚEL ALE ȚĂRII

PORNIND DE LA MOSCOVA, ca dintr-o inimă, arterele de oțel ale Uniunii Sovietice împinzesc întreaga țară. Zi și noapte garnituri lungi de trenuri gonesc cu mare viteză, transportînd oameni și mărfuri, făcînd să pulseze viața economică a orașelor și satelor din regiunile centrale ca și din cele periferice, aflate la multe mii de kilometri depărtare de capitală. Pe calea ferată au fost transportate anul trecut 2 miliarde 590 milioane tone de mărfuri. Transportul feroviar reprezintă aproape trei sferturi din volumul total al transporturilor din Uniunea Sovietică.

● De trei ori în jurul ecuatorului

REȚEAUA FEROVIARĂ a cunoscut o dezvoltare rapidă în anii puterii sovietice. Încă în primul cincinal a fost construit „Turksib"-ul — magistrala care a legat pentru prima oară Turkestanul de Siberia. 1 445 kilometri de cale au fost instalați în trei ani și jumătate. Cele două coloane — una care a înaintat spre sud de la Semipalatinsk, cealaltă spre nord de la stația Lugovaia — s-au întîlnit la 28 aprilie 1930. În cincinalele următoare au fost construite linii, totalizînd zeci de mii de kilometri, de o mare importanță pentru dezvoltarea economică a unor vaste regiuni din Ural, Kuzbas, Kazahstan, bazinul Volgăi, Siberia etc. Printre acestea o importanță deosebită o are magistrala sud-siberiană al cărei traseu străbate nordul Kazahstanului, unește Uralul de sud cu Siberia. Pentru a mai da un exemplu recent, amintesc linia Abakan—Taișet, apărută pe harta țării în anii septenalului. Avînd o lungime de 700 de kilometri, traversînd sălbaticii munți Saian, linia a cerut constructorilor eforturi considerabile. Numai pămîntul dislocat în timpul lucrărilor de terasare, încărcat în vagoane ar alcătui trei garnituri uriașe care s-ar întinde de la Moscova pînă la Vladivostok. În prezent constructorii magistralei Abakan—Taișet lucrează la realizarea unei noi linii care va lega orașul Tiumen din Siberia apuseană cu noul centru petrolier Surgut, aflat spre est la o depărtare de 700 de kilometri în adîncul taigalei. Linia Tiumen—Surgut este primul tronson al viitoarei magistrale nord-siberiene care va fi înfăptuită treptat și care va străbate întreaga Siberie, pînă la Oceanul Pacific, la 400—700 kilometri spre nord de prima magistrală transsiberiană. Pe porțiunea Tiumen—Tobolsk, de 212 kilometri, trenurile de lucru au început să circule în ajunul semicentenarului Revoluției din Octombrie. Tot atunci a fost terminată și linia Makat—Uzeni, în Kazahstanul de vest, lungă de 704 kilometri. Ea asigură transportul țițeiului extras din Peninsula Mangîșlak spre rafinăriile Bașkiriei.

Rețeaua feroviară a Uniunii Sovietice are în prezent ramificații de linii care, puse cap la cap, ar putea înconjura de trei ori globul pămîntesc la ecuator.

Numeroase linii sau ramificații noi se află în construcție. Astfel, de exemplu, se lucrează la calea ferată Termez—Kurgan—Tiube—Iavan, cu o lungime de 264 kilometri. Înfruntînd puternice furtuni de nisip, iar vara o canicula de 45 de grade, constructorii înaintează prin pustiul Barhan. Aceasta va fi cea mai sudică linie ferată a Uniunii Sovietice. Ea va străbate întreaga vale Vahș și va permite valorificarea bogățiilor naturale din sudul Tadjikistanului. Aici se înalță un mare combinat electrochimic precum și noul oraș Iavan care va avea 100 000 de locuitori. De-a lungul căii ferate vor lua ființă noi sovhozuri specializate în cultura bumbacului, citricelor, fructelor, viței de vie.

O nouă legătură a Asiei Centrale cu regiunile Volgăi, Centrului și Caucazului se realizează prin construirea liniilor Kungrad—Beineu, cu un traseu de 400 de kilometri, Siguriev—Astrahan de 333 kilometri. În total, în actualul cincinal se construiesc circa 7 000 kilometri de linii ferate noi.

● Aburul detronat

ELECTRIFICAREA primelor porțiuni de cale ferată a fost realizată în U.R.S.S. în 1926. Acum lungimea totală a liniilor cu tracțiune electrică și diesel a ajuns la 96 mii de kilometri. Cea mai lungă linie electrificată — de la Moscova pînă la Lacul Baikal din Siberia, are 5 500 kilometri. Anual se electrifică aproximativ 2 000 kilometri. Continuă electrificarea liniei transsiberiene de la Baikal mai departe spre răsărit, a magistralei sud-siberiene de la Telinograd pînă la Magnitogorsk și a altor trasee de circulație intensă. În anii următori se va încheia electrificarea traseelor Moscova—Kiev—Lvov—Ciop și Moscova—Zaporojie—Simferopol.

Aburul, ca forță de tracțiune feroviară a fost detronat aproape în întregime. În prezent locomotivele electrice și Diesel asigură peste 92% din întregul transport de mărfuri.

Se modernizează, de asemenea, baza tehnică a transportului feroviar. Au apărut noi locomotive electrice, cu curent alternativ, de 8 700 cai putere, care pot remorca garnituri de circa 10 000 de tone. A fost încercată cu succes o locomotivă care funcționează atît cu curent continuu, cît și cu curent alternativ, atingînd o viteză de 110 kilometri pe oră. Producția actuală de locomotive a Uniunii Sovietice este echivalentă cu cea a S.U.A., Marii Britanii și Japoniei. Se produc în serie locomotive de 4 000 și 5 700 cai putere, cu viteze maxime de 100 de kilometri pe oră pentru trenurile de marfă și de 3 000 și 5 580 cai putere cu viteze maxime de 160 kilometri pe oră pentru trenurile de pasageri. Se află în exploatare vagoane în întregime metalice, pe patru osii, dar constructorii au și trecut la realizarea unor modele mai perfecționate. Au fost puse în circulație vagoane cu încălzire electrică, cu aer condiționat, lămpi fluorescente. Au fost construite vagoane turistice cu etaj, cu acoperiș de sticlă transparentă. La „parter" sînt cușetele, dușul, bufetul, două frigidere, iar la „etaj" salonul. Stînd instalați în fotolii comode, călătorii au posibilitatea să admire în voie peisajul, privind prin acoperișul de sticlă. Noile vagoane de marfă sînt de mare capacitate: 63 și 93 de tone. Se află în curs de experimentare vagoane cisterne pe 8 osii, în stare să transporte 120—125 de tone.

Ca urmare a modernizărilor liniilor și locomotivelor, sporește și viteza de trafic. Noile locomotive pot remorca trenurile de pasageri cu viteze de 140 kilometri pe oră, iar pe linia Moscova—Leningrad cu 180 de kilometri pe oră. În următorul cincinal vor fi realizate trenuri electrice, capabile să dezvolte viteze pînă la 220—250 kilometri pe oră. Primele superexprese care vor circula cu astfel de viteze vor putea fi văzute tot pe linia Moscova—Leningrad. Locomotivele și vagoanele lor vor avea o formă perfect aerodinamică.

● Electronica și automatica

ELECTRONICA ȘI AUTOMATICA pătrund masiv și în transportul feroviar al Uniunii Sovietice. Anual se introduc sisteme de semnalizare și blocaje automatizate, puncte centrale de dispecerat pe 2 500 kilometri de linii. Un sistem automat oprește trenul, chiar dacă mecanicul nu intervine, în cazul cînd locomotiva a trecut pe lîngă un semafor aflat pe roșu sau trece cu viteză pe lîngă un semnal ce indică micșorarea vitezei pe o porțiune limitată de linie. Semnalele de pe marginea căii sînt reproduse și în cabina mecanicului. Instalațiile centralizate controlează riguros semnalizările pe mari distanțe, împiedicînd intrarea trenurilor pe porțiunile ocupate de linie.

În planificarea optimă a circulației trenurilor, în automatizarea operațiunilor de vînzare a biletelor și de evidență exactă a locurilor libere din trenuri și în alte domenii ale transportului feroviar, o largă aplicare își găsesc mașinile electronice de calcul. Se află în faza finală construcția centrelor feroviare de calcul din Moscova și Gorki, vor lua ființă astfel de centre, în anii viitori și la Leningrad, Kiev, Harkov, Sverdlovsk și Novosibirsk.

Silviu PODINĂ

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● „U.R.S.S. — FRANȚA: Colaborare rodnică"

SUB TITLUL DE MAI SUS ziarul PRAVDA din 12 ianuarie 1968 publică un comentariu TASS, în care arată, printre altele:

Între 8—11 ianuarie 1968, la Moscova a avut loc sub președinția lui V. A. Kirillin, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., președintele Comitetului de Stat pentru știință și tehnică, cea de-a doua sesiune a Comisiei mixte permanente sovieto-franceze, creată pe baza declarației sovieto-franceze din 30 iunie 1966. Delegația franceză la sesiune a fost condusă de ministrul economiei și finanțelor al Franței, Michel Debré.

La sesiune au fost examinate problemele colaborării tehnico-științifice, economice și comerciale între U.R.S.S. și Franța, ale colaborării în domeniul televiziunii în culori, energiei atomice, cercetărilor și studierii spațiului cosmic în scopuri pașnice, precum și cu privire la activitatea Camerei de comerț franco-sovietice.

În prezent, arată PRAVDA, sarcina principală a grupelor de lucru pe ramuri constă în a contribui la dezvoltarea schimburilor comerciale și a asigura, între ambele țări, organizarea practică a colaborării economice și industriale pe termen lung, în probleme care prezintă interes reciproc.

S-a constatat evoluția favorabilă a schimburilor comerciale dintre cele două țări și îndeplinirea cu succes a acordului comercial pe termen lung încheiat în 1964 pe o perioadă de 5 ani. În anul 1967 schimbul de mărfuri între ambele țări a depășit nivelul anului 1964 aproape de două ori.

Ziarul arată că lucrările de organizare a Camerei de comerț franco-sovietice de la Paris și a filialei acesteia din Moscova au fost în linii mari încheiate și că această cameră și-a început activitatea practică.

● R. P. UNGARĂ: Relații cu firme occidentale

REVISTA PĂRTELET, — nr. 1/1968 analizează într-un articol evoluția relațiilor economice cu țările nesocialiste care reprezintă aproximativ 30% din volumul tranzacțiilor de comerț ale Ungariei. Revista ilustrează evoluția exporturilor și importurilor cu o serie de parteneri occidentali prin următorul tabel: (Cifrele reprezintă milioane de forinți-devize:)

	Import		Export	
	1960	1966	1960	1966
Austria	404,9	565,3	377,0	572,2
Anglia	366,2	656,1	208,1	375,4
Franța	297,2	385,9	159,0	319,1
Finlanda	54,2	92,3	32,1	77,6
R.F.G.	648,2	1080,3	525,5	1001,4
Italia	314,3	558,9	244,3	793,2
Belgia și Luxemburg	142,7	227,9	67,9	104,1

În ultima perioadă, arată revista, ia amploare și cooperarea în producție și pe plan tehnico-științific cu țări și întreprinderi capitaliste, pe baza avantajelor reciproce și a egalității în drepturi.

Astfel, de exemplu, cu firma „Neyprick-Alsthom" (Franța) s-a încheiat un acord de cooperare. Întreprinderile maghiare „Ganz-MAVAG" și „Transelectro" produc subansamble de turbine hidraulice pe baza proiectelor franceze, plătind cu produse ale industriei constructoare de mașini din Ungaria. Firma maghiară „MOGURT" a încheiat un acord de cooperare cu firmele „Fiat", „Renault" și „Volkswagen". Firmele occidentale vor livra autoturisme contra unor piese și accesorii auto fabricate în Ungaria.

Alte acorduri similare au fost semnate recent cu firma britanică „Dobson", cu firma suedeză „Mechman", cu firmele „Metalimpex" din Austria și „Richards" din Franța. Cu firma „Krupp" s-a încheiat un contract de cooperare pentru producerea strungului cu program „CER—200".

● R.S. CEHOSLOVACĂ: Autocamioane asamblate din piese franțuzești

DUPĂ CUM SE ARATĂ într-un articol publicat de ziarul RUDE PRAVO, Cehoslovacia a achiziționat de la firma franceză „Saviem", pe baza unui credit pe termen lung, licența pentru producția de autocamioane „Super-Goelette" de o tonă și jumătate și „Super-Galion" de trei tone. Conform acordului cu firma susmenționată, semnat pe termen de zece ani, întreprinderile cehoslovace au dreptul să exporte autocamioanele fabricate după licența franceză pe piețele din terțe țări. La rîndul său, firma „Saviem" va achiziționa din Cehoslovacia mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor.

La sfîrșitul acestui an, pe piața cehoslovacă vor apare primele 150—200 de autocamioane asamblate în special din piese franțuzești. Pentru anul 1970 este prevăzută producția a aproximativ 4000 autocamioane care vor fi asamblate în special din piese produse în Cehoslovacia, iar pentru 1972 — producția a 12 000 autocamioane.

● R.P. POLONĂ: Noi acorduri cu firme străine

ÎN ULTIMUL TIMP, întreprinderile de comerț exterior poloneze au încheiat numeroase acorduri cu diferite firme din țările occidentale. Unul din contractele cele mai recente, arată agenția PAP, este cel încheiat cu firma britanică „Woolmslece", în vederea producției în comun a unor utilaje și piese pentru o linie tehnologică complexă de producere a cartoanelor de înaltă calitate. Cu concernul britanic „Stavely Industries" a fost încheiat un acord de colaborare în producția unor mașini-unelte, iar cu altă firmă britanică — „Steel Founders and Endhains" — un contract pentru construcția macaralelor pășitoare tip „Johns".

Dintre contractele încheiate cu firme franceze, cele mai importante sînt considerate contractul încheiat cu întreprinderea „Sotex" pentru producția de mașini de tricotat și cel încheiat cu întreprinderea „Abc Loire" de colaborare în producție și desfacerea utilajului greu pentru prelucrarea plastică a metalelor.

În conformitate cu alte acorduri de cooperare, industria poloneză va livra în Italia motoare electrice, iar cu unele firme occidentale va colabora în producția de mașini pentru construcții. Cu Finlanda, Polonia colaborează, în special, în producția de cazane și utilaj naval. Acorduri de colaborare au fost încheiate cu cunoscutele firme vest-germane „Mirella Werke", „Siemens" și „Fibig".

După cum arăta agenția PAP acordurile de cooperare reprezintă unul din elementele importante ale dezvoltării relațiilor economice și comerciale ale Poloniei cu Occidentul. Au fost semnate tratate de colaborare tehnico-științifică cu Italia, Belgia, Olanda, Finlanda, Marea Britanie, Danemarca și Franța.

ORMIG

MECANIZAREA PREGĂTIRII FABRICAȚIEI

- raționalizează producția, contribuie la creșterea productvității și micșorează costurile de fabricație;
- confecționează în numărul de exemplare dorit documente clare, certe și ușor sortabile pentru decontarea salariilor, materialelor și pentru postcalcul;
- accelerează sistemul de informare;
- preîntîmpină erori, timpi de așteptare și timpi morți în ateliere;
- creează condițiile pentru introducerea unei planificări raționale în ateliere, pentru încărcarea justă a mașinilor și pentru combaterea rebuturilor.

În combinație cu fișele perforate, sistemul se aplică de peste 30 de ani în multe țări

Peste 10 000 întreprinderi industriale din toate continentele sînt înzestrate cu aparate ORMIG pentru pregătirea mecanizată a fabricației.

Rugăm cereți prospectul gratuit nr. 202 Ro.

ORMIG

Organisation-Mittel GmbH
1 Berlin 42, Wolframstr. 87—91

PUBLICOM

NEW DELHI

A DOUA CONFERINȚĂ O.N.U. PENTRU COMERȚ ȘI DEZVOLTARE

IERI S-A DESCHIS LA NEW DELHI a doua Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, la care participă 132 de țări, reprezentate de circa 1400 de delegați. Delegația Republicii Socialiste România este condusă de tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Din delegație fac parte, de asemenea, Mircea Malița, adjunct al ministrului afacerilor externe, locțiitor al șefului delegației, Costin Murgescu, membru al Biroului executiv al Consiliului Național al Cercetării Științifice, director al Institutului de cercetări economice al Academiei și alții.

Conferința de la New Delhi urmează să examineze problemele principale ale dezvoltării economice și ale comerțului internațional în lumina evoluțiilor din ultimii ani. De la prima Conferință, întrunită în primăvara anului 1964 la Geneva, disparitatea dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare nu a contenit să se adîncească, iar obstacolele în calea lichidării acestei disparități au avut tendința de a spori în loc să se atenueze.

Schimburile externe, sursă principală de finanțare a economiei țărilor în curs de dezvoltare, furnizează încasări în descreștere în raport cu volumul exportului, nereușind să acopere necesitățile de import. O influență deosebită asupra acestei stări de lucruri o au fluctuațiile bruște ale prețurilor la produsele primare, care fac obiectul principal al exportului acestor țări (vezi graficul nr. 1). Prețul la cacao,

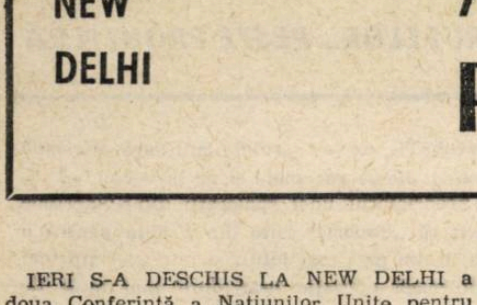

Indicele prețurilor la export al unor produse primare

de exemplu, care depășea 34 cenți per livră în 1959, a scăzut la 22,5 cenți în 1964 și la 16,1 cenți în 1965. Zahărul, care se vindea cu 8,29 cenți livra în 1963, înregistra în 1966 un preț de 5 ori mai mic. Tendința de scădere a prețurilor la produsele primare a fost însoțită de continuarea unei tendințe în sens contrar la produsele industriale, fapt care a deteriorat și mai mult raportul de schimb al țărilor în curs de dezvoltare (vezi graficul nr. 2). Cum

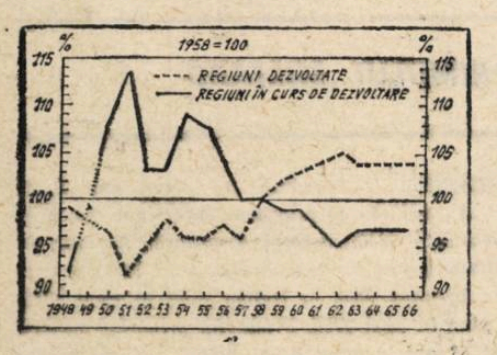

Raportul de schimb al regiunilor dezvoltate și al regiunilor în curs de dezvoltare

se arată într-un material informativ pregătit de Consiliul U.N.C.T.A.D., minerii și agricultorii din țările subdezvoltate „au fost nevoiți, din an în an, să lucreze din ce în ce mai mult ca să cumpere aceleași mașini necesare modernizării țării lor".

Înlesnirile pentru exportul de produse industriale al țărilor în curs de dezvoltare se lasă așteptate în continuare. În exportul de produse primare dificultățile au crescut datorită dezvoltării producției de materiale sintetice și subvențiilor acordate producătorilor interni de produse primare în diferite țări industrializate. În ce privește runda Kennedy, deși aceasta a avut unele consecințe favorabile pentru schimburile țărilor în curs de dezvoltare, ea nu a ameliorat simțitor condițiile lor de acces pe piață. Reducerile vamale au fost cu mult mai mici la produsele semifinite decît la alte produse. Au fost menținute măsurile speciale vizînd limitarea importului de textile — principalul produs industrial în exportul țărilor în curs de dezvoltare. Rezultatul interacțiunii acestor factori diverși a fost că țările în curs de dezvoltare nu au putut ține pasul cu ritmul de creștere al comerțului mondial în ansamblu, partea lor scăzînd de la 1/4 în 1954 la mai puțin de 1/5 în 1966.

Ineficiența schimburilor externe în asigurarea resurselor pentru dezvoltarea economiei a fost însoțită de o scădere a volumului ajutorului financiar extern, de la 0,87% din venitul național global al țărilor industrializate, în 1961, la numai 0,72% în 1965, și această tendință continuă. Faptul a fost însoțit de o acumulare îngrijorătoare a datoriei publice externe a țărilor în curs de dezvoltare, volumul acesteia sporind de la 10 miliarde în 1955 la 38 miliarde în 1965, iar serviciul datoriei s-a mărit în aceeași proporție. Se apreciază că în cele 96 de țări la care se referă aceste date, serviciul datoriei a reprezentat în 1965 suma de 3,5 miliarde dolari, absorbind o parte crescîndă din încasările externe. La serviciul datoriei se adaugă plățile la capitolul „invizibile" pe care trebuie să le facă țările în curs de dezvoltare — mai ales pentru transporturi maritime și asigurări. Într-un număr crescînd de țări, la fiecare 100 dolari încasați, 1/3 din sumă este consacrată rambursării datoriilor externe, dobînzilor la datorii și plății serviciilor.

Pornind de la aceste fapte, materialul publicat de Consiliul U.N.C.T.A.D. amintește că situația necesită măsuri hotărîte și urgente care să reducă decalajele existente astăzi în lume și că sporirea puterii de cumpărare a țărilor în curs de dezvoltare ar putea acționa ca un puternic catalizator al activității economice generale. De aceea, se preconizează o strategie globală a dezvoltării care să îmbine eforturile proprii ale țărilor în curs de dezvoltare cu înlesniri și asistență din partea țărilor industriale.

Cuprinzînd în sfera analizei sale situația economică mondială în ansamblu, cea de-a doua Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare își propune să examineze gradul de traducere în viață a recomandărilor primei Conferințe, precum și să dezbată perspectivele mai îndelungate. Numeroasele probleme înscrise pe ordinea de zi a Conferinței de la New Delhi pot fi orînduite în următoarele opt grupuri principale:

- tendințe în comerțul internațional și în dezvoltarea economică;
- comerțul cu produse de bază;
- modalitățile de a lărgi și diversifica exportul de articole industriale și de produse semifinite al țărilor în curs de dezvoltare;
- finanțarea dezvoltării economice;
- problemele legate de comerțul invizibil, inclusiv transporturile maritime;
- lărgirea schimburilor între țările în curs de dezvoltare, inclusiv variatele aranjamente regionale, subregionale și interregionale;
- înlesniri speciale pentru țările cele mai puțin dezvoltate dintre țările în curs de dezvoltare;
- în sfîrșit, o trecere în revistă generală a lucrărilor U.N.C.T.A.D.

Dezbaterile vor dura pînă la 25 martie.

I. V.

Interviu cu TIBOR MENDE despre semnificațiile Conferinței

TIBOR MENDE, profesor la Institutul de studii politice al Universității din Paris și Școala de înalte studii comerciale din Paris, laureat în economie și sociologie al Universității din Londra, se ocupă îndeaproape de problemele țărilor în curs de dezvoltare, despre care a publicat numeroase studii și cărți. Profesorul Mende deține și calitatea de consilier al secretarului general al U.N.C.T.A.D. Solicitat de colaboratorul revistei noastre, H. Liman, corespondentul AGERPRES la Geneva, domnia sa a avut bunăvoința de a răspunde la cîteva întrebări.

— Care sînt în opinia dv., cauzele decalajului între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate din punct de vedere economic?

— Cauzele la care vă referiți pot fi clasificate în două categorii: istorice și imediate. Cauzele istorice decurg din faptul că în ultimele 2—3 secole, o mînă de țări nord-atlantice au condus lumea și au determinat structura ei economică. Cauzele istorice au provocat deci o diviziune a muncii care, vorbind în general, a lăsat moștenire perioadei postbelice actuale o lume unde, alături de țările industriale, în țările de curînd independente, există o masă uriașă de oameni — în principal producători de materii prime.

Pe acest fundal istoric au apărut cauze mai imediate ale acestui decalaj: măsurile vechilor țări privilegiate pentru a-și apăra și menține privilegiile, și, pe de altă parte, rămînerea în urmă, economică și tehnică, a țărilor în trecut colonizate, rămînere în urmă care se traduce în prezent într-un nivel de viață scăzut și care prezintă un handicap serios în calea modernizării.

Cea mai mare parte a țărilor decolonizate au dispus în momentul obținerii independenței de o economie extrem de vulnerabilă, ducînd lipsă de personal calificat, și cu un nivel de viață care face practic imposibile orice economii de dimensiunea celor indispensabile pentru a alimenta o modernizare în ritmul dorit.

— Vă rugăm să ne vorbiți despre consecințele pe plan internațional ale decalajului la care v-ați referit mai sus.

— Situația prezentă se aseamănă în mod izbitor cu aceea existentă înăuntrul statelor naționale la sfîrșitul secolului al XIX-lea, cînd o mică minoritate deținea practic toate pîrghiile puterii economice, în timp ce majoritatea de-abia începea să-și organizeze sindicatele pentru a-și îmbunătăți pozițiile de negociere.

În prezent, țările subdezvoltate, făcînd apel la religie, la solidaritate regională sau la un numitor economic comun, încearcă să găsească o platformă de negociere cu popoarele care au moștenit privilegiile erei imperiilor. Și în secolul al XIX-lea au existat tentative, din partea claselor conducătoare, de a dezbina proletariatul. În ultimă instanță două evoluții au fost decisive. În primul rînd, a avut loc o organizare din ce în ce mai eficientă a claselor neprivilegiate și, în al doilea rînd, s-a făcut descoperirea „revoluționară" că muncitorul care cîștigă mai bine devine un consumator mai atrăgător.

Sînt convins că pe plan internațional se conturează aceleași direcții. Țările cu economie vulnerabilă vor trebui să găsească un numitor comun și să-și îmbunătățească astfel pozițiile de negociere. În același timp, este de sperat că țările industrializate își vor da seama că o putere de cumpărare sporită a țărilor subdezvoltate ar fi în interesul lor. În acest mod ele ar putea obține într-o perspectivă mai îndelungată clienți care să le asigure în același timp o prosperitate mai mare.

— Ce părere aveți despre posibilitățile de a reduce și desființa acest decalaj?

— În ultimii 20 de ani am fost martorii unui număr de măsuri întreprinse în domeniul ajutorului pentru țările rămase în urmă din punct de vedere economic. Din păcate însă aceste măsuri au fost dictate adesea mai mult de considerente imediate decît de preocupări născute dintr-o dorință de a crea o lume unită, mai stabilă. Este deci evident că orice încercare serioasă de a reduce prăpastia care desparte țările dezvoltate de cele subdezvoltate pe plan economic va necesita o strategie globală și măsuri coordonate din partea țărilor industrializate.

Fără a dori să simplificăm la extrem problema, este evident însă că dezvoltarea este în primul rînd o chestiune de investiții. De fapt există trei componente indispensabile în procesul de modernizare al unei țări în curs de dezvoltare: mobilitatea resurselor interne (materiale și umane), ajutorul extern și, în sfîrșit, încasările din schimburile internaționale.

Metodele de mobilizare a resurselor interne au fost suficient dezbătute în mii de cărți și de studii publicate în ultimii ani. Aplicarea lor ridică adesea probleme politice și implică schimbări structurale. S-a dovedit însă că izvoarele inițiativei și ale dinamismului, ale eforturilor și seriozității în ce privește mobilizarea resurselor trebuie să fie interne. Acestea nu pot fi importate. Celelalte țări nu pot să ofere decît stimulente.

Rămîn de examinat deci ajutorul și comerțul internațional. În acest moment aproximativ 1/5 din încasările în devize ale țărilor în curs de dezvoltare, adică din devizele de care dispun și de care au nevoie pentru a plăti partea importată a mijloacelor de modernizare, provin din ajutor și 4/5 sînt obținute pe calea comerțului internațional. Avînd în vedere starea de spirit actuală a opiniei publice în țările industrializate, este puțin probabil că volumul ajutorului va spori. Este evident deci că principalul efort în orice tentativă de emancipare organizată trebuie să fie concentrat asupra creării unui sistem de comerț mondial care să sporească posibilitățile țărilor în curs de dezvoltare de a cîștiga mai mult prin propria lor muncă, mai curînd decît să depindă și mai mult de ajutorul extern. Dimensiunile catastrofale la care a ajuns de pe acum datoria țărilor în curs de dezvoltare, confirmă această părere. Ne aflăm deci în fața imperativului unei restructurări a sistemului schimburilor internaționale. Aceasta este o sarcină care nu poate fi însă îndeplinită de la o zi la alta, dar în acest domeniu se pot adopta fie inițiative negative, fie inițiative care deschid perspective pozitive în direcția dorită.

Din acest punct de vedere Conferința pentru comerț și dezvoltare de la New Delhi este deosebit de semnificativă. Chiar mai mult decît rezultatele concrete pe care le va obține, ea va constitui un barometru al direcției pe care țările industriale o vor alege.

MITUL ARMONIZĂRII

INTERPENETRAȚIA economiilor concurente, circulația mai lesnicioasă a produselor peste granițe sînt căile de la care partizanii ideilor de integrare din cele șase țări comunitare europene așteaptă și o „armonizare a condițiilor sociale". O mare dezamăgire le-a cauzat însă acestora rezultatele nu de mult publicate de Oficiul statistic al C.E.E. la o anchetă asupra bugetelor familiale în țările Pieței Comune. Deși ideea de menaj reflectă o diversitate infinită de situații, iar ancheta se referă la anii 1963—1964, analiștii Oficiului statistic de la Bruxelles nu consideră că informațiile obținute sînt din cauza aceasta mai puțin semnificative. Diferențe considerabile de nivel de viață se constată atît între diferitele pături sociale și profesionale, cît și în general între țările Pieței Comune.

Din clasificarea stabilită în funcție de paritățile monetare oficiale, rezultă — în ceea ce privește familiile salariaților (fără cele din agricultură) — următoarea situație comparativă a consumului anual: Luxemburg 6872 franci francezi; Belgia 6245; Franța 5872; R.F.G. 5794; Olanda 5509; Italia 4098.

După cum se vede, dacă nivelul francez și cel vest-german se învecinează, nu același lucru se poate spune despre Luxemburg, de pildă, și Italia. Luînd cifra de 100 ca indice pentru volumul consumului mediu al unei familii italiene, observăm că în Luxemburg nivelul este 168.

Discrepanța de consum

NOTE EXTERNE

în familiile din agricultura „celor șase" se arată încă mai mare. Ancheta publică următoarele cifre comparative: în Olanda, puterea de cumpărare se ridică la 4892 franci francezi; în Luxemburg la 4392; în R.F.G. la 4156; în Belgia la 4147; în Franța la 3735; în Italia la numai 2715. O familie olandeză din aria agriculturii, cumpără deci cu 80% mai mult decît cea italiană.

Rezultatele anchetei trebuie firește apreciate ținînd seama și de autoconsumația de tip tradițional în mediul rural. Ea reprezintă încă și azi un volum egal cu 40,7% în familia agricolă vest-germană; cu 24% în cea din Franța; cu 21,4% în cea italiană și numai cu 10,2% în cea olandeză. Comparînd consumul mediu al muncitorilor și funcționarilor cu acela al agricultorilor (muncitori, dar și proprietari), se constată că în trei din cele șase țări — Luxemburg, Olanda, R.F.G. — ei ar fi mai mare la țară decît la oraș, în timp ce în Belgia, Franța și Italia, stăruie o diferență care variază în jurul procentului de 20% în favoarea orășenilor.

Evident, ancheta nu și-a putut propune să facă investigații asupra consumului și la nivelul claselor posedante; de aceea, în această privință, domnește, ca întotdeauna, cea mai deplină discreție. Nu de alta, dar s-ar putea, doamne ferește, stabili vreun raport supărător.

Ceea ce nu înseamnă că după această anchetă nu se va mai discuta despre „armonizarea condițiilor sociale" ca despre unul din numeroasele și feluritele mituri ale Comunității Economice Europene.

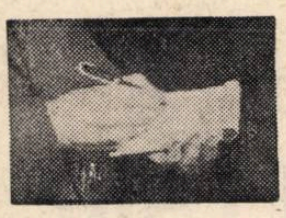

din bloc-notesul cronicarului

ÎNTRE ARŞIŢA INFLAŢIEI ŞI GERUL DEFLAŢIEI

SOARTA NESIGURĂ a muncitorilor străini în Elveţia este iar în discuţie. Partidul democrat din cantonul Zürich a propus un amendament la Constituţie, care are drept scop să limiteze la 10% faţă de populaţia totală, numărul străinilor cu dreptul de a locui în ţară. Guvernul s-a declarat împotrivă. O comisie a Consiliului Naţional, în care chestiunea a fost pusă la vot, s-a raliat cu 19 voturi contra 1 la poziţia guvernului. În ceea ce priveşte organizaţiile patronale. ele se pronunţă pentru îmblînzirea chiar a restricţiilor în vigoare.

Greutatea alegerii pare să se afle mai ales de partea sindicatelor muncitoreşti. Preşedintele Uniunii centrale, socialist, nu este de acord cu iniţiativa partidului democrat, pe care o socoteşte de inspiraţie xenofobă, dar este de părere că ar trebui să se prevină totuşi creşterea excesivă a contingentelor de muncitori străini. În comisia care a dezbătut problema, acesta s-a abţinut de la vot.

Diviziunea de opinii este de aceeaşi natură ca în toate ţările capitaliste, unde patronatul şi guvernele recurg azi din ce în ce mai puţin jenate la măsuri menite să sporească oferta mîinii de lucru şi unde muncitorii resping o politică care tinde să-i cruţe pe proprietari şi să transfere pe umerii celor ce muncesc dificultăţile unei economii care se zbuciumă între arşiţa inflaţiei şi gerul deflaţiei.

PIAŢA EURO-OBLIGAŢIUNILOR

CU CEI APROAPE 350 milioane de dolari emişi sub formă de obligaţiuni, în cursul lunii septembrie 1967 pe piaţa europeană — menţionează AGEFI — piaţa euro-obligaţiilor a atins recordul totalului realizat într-o sin-

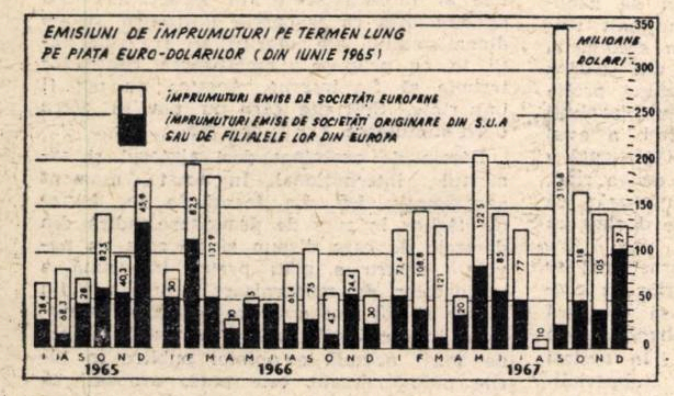

gură lună. Pentru întreg anul 1967, aceste sume se presupune a se ridica chiar la două miliarde de dolari (faţă de 1 100 milioane în 1966). Din ce în ce mai mult, societăţi de talie internaţională (mai ales din S.U.A.), care doresc să-şi procure sume importante (media emisiunilor situindu-se la circa 15 milioane de dolari), fac apel de preferinţă la această piaţă şi nu la pieţele naţionale. Piaţa euro-obligaţiunilor oferă deci celor care posedă „o suprafaţă de garanţie necesară" (cum se exprimă AGEFI), mijlocul de a depăşi limitele strîmte ale pieţelor financiare naţionale. Totuşi, apelul tot mai mare la euro-obligaţiuni, ridică problema prejudicierii pieţelor financiare interne, pe de o parte, iar pe de altă parte, amploarea acestei pieţe depăşeşte la ora actuală posibilitatea capacităţilor de intervenţie sau control asupra operaţiunilor din partea oricărei ţări vest-europene luată separat.

Un alt subiect de îngrijorare — aflat în discuţia cercurilor de specialitate — este şi acela care leagă dezvoltarea acestor împrumuturi de contextul crizei sistemului monetar internaţional, „folosirea dolarilor în Europa reprezentînd imaginea cea mai clară a dezechilibrului acestui sistem".

„METODA" DENSITĂŢII DE LECTURĂ...

S-A SFÎRŞIT CU STUDIILE aride şi interminabile făcute pentru cunoaşterea nivelului de trai, pe baza cărora se pot face comparaţii între diverse ţări. Există o „metodă" foarte simplă — afirmă L'ECHO DE LA PRESSE ET DE LA PUBLICITÉ, — prin care s-ar ajunge la un rezultat identic şi mult mai repede: „coeficientul de densitate a lecturii" care se obţine, pur şi simplu, prin raportarea tirajului total al cotidienelor unei ţări, la populaţia sa. Acest coeficient ar putea informa imediat despre eficienţa unei economii, tot atît de bine ca şi analiza venitului naţional al populaţiei, consumul de energie sau echipamentul telefonic.

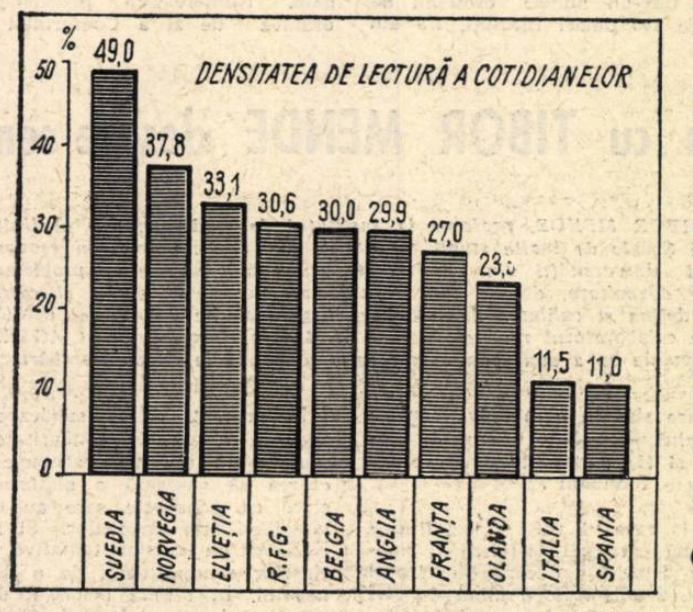

Într-un studiu fundat pe difuziunea jurnalelor, s-a ajuns la constatarea că „densitatea de lectură" a Turciei este de 4,5%, iar aceea a Suediei de 49%. Or, Suedia este considerată o ţară cu un nivel de trai de 10 ori mai înalt decît al Turciei, afirmă ziarul. Cu tot acest exemplu, „metoda" densităţii lecturii inspiră totuşi chiar şi celor care au lansat-o, multe rezerve. Marea Britanie citeşte, de pildă, mai puţine ziare decît i-ar permite nivelul de trai. E drept că Franţa, în cadrul Pieţei Comune, se situează pe locul patru la consumul de electricitate, pe locul cinci la echipament telefonic şi pe locul patru la „densitatea de lectură". Acest clasament ar confirma cumva — se spune — eficienţa „metodei densităţii". Dar în cadrul Pieţei Comune, Franţa se află pe locul întîi în ceea ce priveşte produsul naţional brut pe cap de locuitor... şi asta încurcă socotelile.

SPĂLATUL RUFELOR... PESTE FRONTIERĂ

CINE NU CUNOAŞTE zicala: „rufele murdare se spală în familie" ? Şi totuşi, ele se pot spăla şi pe la vecini ! A. S. Hunt, de exemplu, proprietarul unei spălătorii din Kolkestone (Anglia) s-a hotărît să „importe" rufe din Franţa pentru a le spăla în Anglia, la un preţ mai ieftin şi într-un timp mai scurt. După el, întreaga operaţie n-ar dura mai mult de 72 ore.

CINE PÎINEA ŞI CINE PARAFINA?

DE CURÎND Societatea engleză „British Petroleum" a anunţat că în 1968 va fi pusă în şantier o uzină ce va intra în funcţiune în 1969 şi care va da o producţie anuală de 16 000 tone de proteine din petrol.

Procedeul constă în a face să fermenteze nişte drojdii de petrol. Se introduc în bazine de cultură microorganisme care se hrănesc cu parafina ce o conţine produsul şi care se înmulţesc extrem de rapid. Smîntîna drojdiei apărută după fermentaţie este separată prin centrifugare, purificată prin solvenţi, uscată prin sicative, ea transformîndu-se apoi într-un praf gălbui.

Înainte de a fi introduse în alimentaţia oamenilor, aceste proteine vor fi deocamdată încorporate numai în raţiile animalelor de fermă, mai ales ale puilor, găinilor ouătoare şi porcilor destinaţi mezelăriei.

Algele marine, planctonul apelor şi planctonul atmosferic, spirulina de pe faţa lacurilor din Ciad, la care savanţii adaugă acum „aurul negru" al adîncurilor terestre, iată tot atîtea resurse pentru hrana de mîine. Avansuri importante în domeniul industriei de proteine din petrol sînt pe cale de a se face nu numai în Anglia dar şi în Franţa, Statele Unite etc. Cu toate acestea oamenii nu par să se arate deosebit de entuziasmaţi de aceste epocale performanţe ale ştiinţei.

Poate pentru că nu ştiu cine urmează să mănînce cozonacii din grîu şi cine pe cei din... parafină !

CUMPĂRĂTURI PE BANDĂ RULANTĂ

LA MOSCOVA a fost construit un magazin alimentar, capabil să deservească un centru de 200 000 locuitori. Munca vînzătorilor va fi aici uşurată de aparate electronice şi automate, care vor cîntări, măsura şi ambala produsele. Gospodinele, care vor intenţiona să facă cumpărături mai mari, vor putea utiliza o linie automată. Pentru aceasta ele vor trimite comenzile cu ajutorul poştei pneumatice şi vor primi imediat produsele comandate pe bandă rulantă.

Cu toate că magazinul va vinde zilnic o mare cantitate de produse, lîngă el nu vor putea fi văzute niciodată autocamioane sau maşini frigorifice, deoarece căile de acces la depozite au fost construite sub pămînt.

VÎRSTA PRIMULUI MILIARD

POTRIVIT STATISTICII întocmite de „Iron and Steel Institute" din S.U.A., uzinele metalurgice americane au produs pînă la 6 februarie 1966, în total, 4 miliarde de tone de oţel. Primul miliard a fost produs pînă în anul 1928, al doilea miliard pînă în anul 1946, al treilea pînă în anul 1956, iar al patrulea pînă în anul 1966. Producţia primului miliard de tone a durat 68 ani, a celui de-al doilea miliard numai 18 ani, a celui de-al treilea 10 ani iar a celui de-al patrulea — 9 ani.

PE GLOB

● **Potrivit datelor furnizate de Ministerul englez al Comerţului, taxele de aterizare pe aerodromurile Marii Britanii în cursele internaţionale vor fi majorate cu 12,5%, cu începere de la 1 aprilie 1968. Această măsură urmăreşte evitarea scăderii veniturilor în devize străine ale aerodromurilor, după devalorizarea lirei sterline.**

● **Guvernul francez a hotărît acordarea în anul 1968 a unui ajutor financiar în valoare de 1326 milioane franci, destinat industriei carbonifere. Cea mai mare parte din această sumă — 913,5 milioane — va fi afectată raţionalizării în industria cărbunelui.**

● **Înregistrînd o creştere de circa 8% faţă de anul 1966, exporturile Austriei au atins în 1967 un record: 47,2 miliarde şilingi. Deficitul balanţei comerciale a scăzut astfel cu 4,2 miliarde şilingi faţă de anul precedent.**

● **Rezervele de unt ale Elveţiei au atins la începutul acestui an, cifra record de 9 milioane kg, adică triplul consumului anual al ţării. Punînd cap la cap pachetele de unt de 125 g, aceasta ar permite construirea unui pod de unt care să lege Berna de Polul Nord. Guvernul Confederaţiei Elveţiene a luat măsuri pentru reducerea acestor rezerve.**

● **Sporirea exportului, creşterea excedentului balanţei de plăţi şi o uşoară creştere a şomajului — acestea sînt, potrivit Oficiului olandez al planului, caracteristicile principale ale economiei Olandei în 1968. Se prevede ca balanţa de plăţi, al cărei excedent se ridica în 1967 la 200 milioane florini, să înregistreze în 1968 un sold activ de circa 500 milioane florini.**

● **Gustavo Magazinos, secretar executiv al Asociaţiei latino-americane a liberului schimb (ALALC), a declarat recent că „monopolurile industriale străine sînt pe cale să preia controlul industriei şi comerţului în ţările Americii Latine", subliniind că în prezent monopolurile străine au investit peste 4 miliarde dolari în aceste ţări şi că beneficiile acestora depăşesc anual 8 miliarde dolari.**

● **Consumul de energie electrică în ţările C.E.E. s-a ridicat în 1967 la 440 miliarde kWh (cu 5,4% mai mare decît în 1966, dar inferior anilor precedenţi). Agenţiile de presă apreciază că această situaţie se datoreşte încetinirii activităţii economice în cele mai multe dintre ţările membre ale Pieţei Comune.**

● **În 1967, producţia mondială de oţel a atins 498 milioane t (reprezentînd o creştere de 4,2% faţă de anul precedent). Cele mai mari producţii s-au înregistrat în S.U.A. — 118,03 milioane t, şi U.R.S.S. — 101,9 milioane t Pe locurile imediat următoare s-au situat Japonia cu 62,16 milioane t, R.F.G. — 36,74 milioane t şi Franţa — 19,65 milioane t.**

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), L. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu, (redactor şef adjunct), C. Topor, S. Ţaigăr, L. Văcărel, L. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informaţia" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

Bale. P.C.R.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 12 (240)
VINERI
22 martie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINA 5

Ancheta NOASTRĂ

CU CE CHELTUIELI OBȚINEȚI 1000 LEI PRODUCȚIE-MARFĂ ?

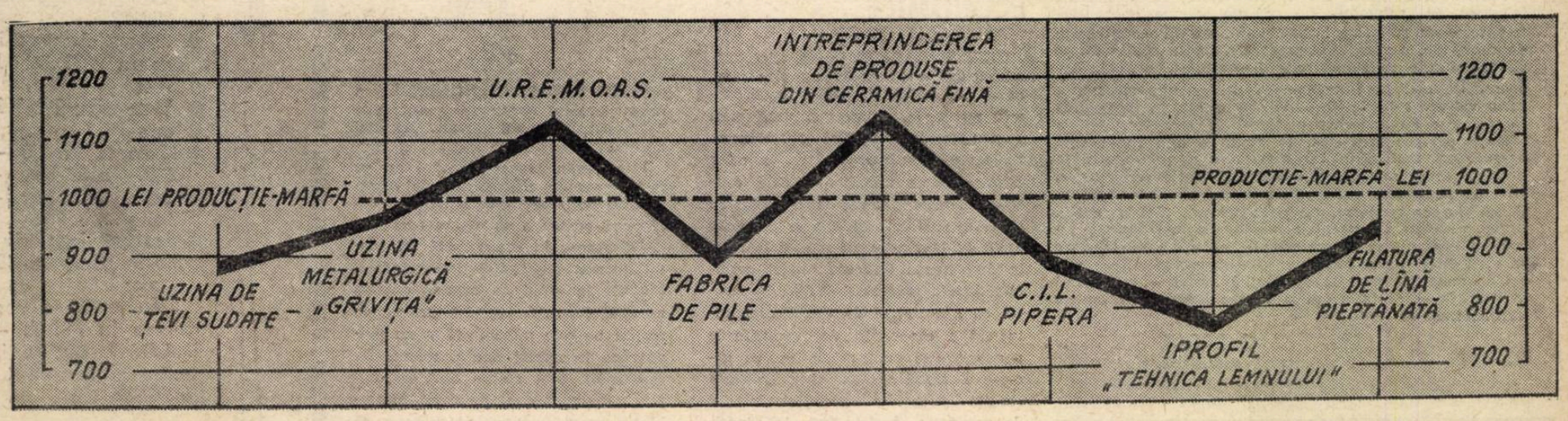

DIN SUMAR

● Pagina 3-a :

PERFECȚIONAREA ACTIVITĂȚII DE CONTROL FINANCIAR

● Paginile 8—9 :

POSTULATELE EFICIENȚEI ÎN ÎNTREPRINDERILE AGRICOLE DE STAT

● Pagina 13-a :

FEBRA AURULUI — CRIZĂ DE ÎNCREDERE ÎN DOLAR

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

BALASTIERELE POT DEVENI RENTABILE

AM CITIT cu interes articolul intitulat „Prețuri diferențiate, stimulative pentru produsele de balastieră" din numărul 7/1968 al revistei. În legătură cu această temă vreau să arăt că, în prezent, se observă o tendință de scumpire a produselor de balastieră prin includerea unor cheltuieli neeconomicoase.

Sînt pentru stabilirea unor prețuri ferme atît în ceea ce-l privește pe producător, cît și pentru consumator, luîndu-se în calcul numai cheltuielile făcute rațional. Se pot stabili un preț ferm „loco-vagon stația de încărcare", preț ce urmează a fi folosit de producător pentru facturare și preț „loco-șantier" folosit de consumator pentru decontare. Prin folosirea acestor prețuri se va înlătura de la început oscilația, arbitrariul, atît consumatorul, cît și producătorul fiind interesați să-și organizeze cît mai bine munca pentru a nu plăti operațiuni de manipulare în plus. Prețurile ce se vor stabili ar trebui să nu fie mai mari decît cele practicate în forma actuală.

Socot că efectuîndu-se o analiză temeinică a cauzelor care generează cheltuielile neeconomicoase, se poate ajunge ca balastierele să livreze produse la prețuri acceptabile pentru consumatori și în același timp să devină rentabile.

Mihai BEREANU
economist, Iași

CUM SĂ ÎMBUTELIEM ULEIUL ?

SPERAM CA ÎN ACEST AN sectorul de ambalaje din CENTROCOOP să respecte cu mai multă fermitate repartițiile ce le transmite inițial. Dar situația înregistrată cu cîteva zile în urmă trădează tendința de a infirma aspirațiile noastre. Iată însă despre ce este vorba.

CENTROCOOP ne-a repartizat (documentul nr. 17) 330 mii sticle pe trimestrul I și 200 mii pe trimestrul II de la unitățile subordonate din București și Constanța. La 20 de zile după emiterea repartiției — 28 februarie — ni se anulează însă de la prima unitate 100 de mii de sticle pe trimestrul I și 270 de mii din trimestrul II, iar de la Constanța 30 mii și respectiv 40 mii pe trimestrul II, lăsîndu-ne astfel în gol de producție.

Deși supărarea noastră a fost și este destul de mare n-am putut trece peste momentul hazliu al acestui joc de-a repartițiile. Cum se poate oare anula dintr-o repartiție 270 mii de sticle — pe trimestrul II — dintr-una de 200 de mii și alta de 40 mii — tot de la Constanța — dintr-alta inexistentă.

Luca IGNAT
economist,
Fabrica de ulei „Muntenia"-București

20 DE SEMNĂTURI PENTRU... UN RULMENT

PENTRU NEVOILE DE PRODUCȚIE, uzina noastră folosește și rulmenți de diferite dimensiuni. Dintr-o serie de rulmenți lipsind unul, s-a întocmit cerere de repartiție, comandă, contract etc. Toate aceste forme au fost făcute cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare. De ce-i oare necesar ca pentru un rulment, a cărui valoare este de 50—60 lei, să se întocmească atîtea forme, care au necesitat peste 20 de semnături ?

După părerea mea trebuie găsită o altă formă mai operativă și mai ieftină. În acest sens aș propune să se preconizeze ca materiale în cantități infime și de valori mici (se poate stabili un plafon-limită) să fie cumpărate direct, fie cu numerar, fie cu virament, fără a mai fi nevoie de toate documentele menționate mai sus.

Posibilitatea ca întreprinderile să se aprovizioneze în mod direct de la baze sau alte întreprinderi, cu orice fel de materiale pînă la o anumită limită — cantitativă și valorică — ar influența și asupra lichidării stocurilor supranormative.

C. PASAT
șeful serv. financiar,
Uzina de pompe-București

DOUĂ RĂSPUNSURI LA O SCRISOARE

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ „ILEFOR"-Tîrgu Mureș este profilată pentru fabricarea mobilei, avînd și secții la Reghin, Toplița, Miercurea Ciuc și în alte părți. Pentru a evita stagnările, întîrzierile în executarea și livrarea mobilierelor cauzate de unele dificultăți ce le întîmpinăm la capitolul aprovizionarea cu materii prime și auxiliare, sîntem nevoiți să înlocuim diferite materiale cu altele existente în magazie. Dar, actele normative prevăd că înlocuirea materiei prime, a materialelor etc., se poate face numai în cazuri justificate și numai cu aprobarea conducerii întreprinderii.

Ne exprimăm convingerea că propunerea de plafonare valorică sau în procentaje a înlocuirilor de materiale auxiliare ne-ar scuti de o serie de formalități inutile.

Aurel SABĂU
„ILEFOR"-Tg. Mureș

N.R. Deoarece reglementarea menționată de cititorul nostru este cuprinsă în **Regulile de bază pentru planificarea, evidența și calcularea prețului de cost al producției industriale** *emise de Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor și Direcția Centrală de Statistică, am solicitat opinia M.F. și D.C.S. care răspund următoarele :*

Ministerul Finanțelor

Pentru a evita consecințele negative, este necesar ca înlocuirile să fie aprobate, de la caz la caz, pe baza unei justificări obiective care să îndreptățească abaterea de la prevederile inițiale ale documentației tehnice de fabricație.

În cazul întreprinderilor cu secții de producție dispersate la distanțe mari, înlocuirile justificate privind materialele mărunte care nu afectează buna calitate a produselor, nu influențează esențial prețul de cost planificat și rentabilitatea, pot fi aprobate de organul de conducere al secției respective în baza competenței acordată de conducerea întreprinderii din care face parte. Acest mod de lucru evită formalitățile inutile și pierderile de timp, situîndu-se pe linia descentralizării sarcinilor și a răspunderii corespunzătoare.

Decebal URDEA
director

Direcția Centrală de Statistică

Conducerea întreprinderii este răspunzătoare de fabricarea produselor în toate secțiile sale de producție, cu respectarea strictă a prevederilor STAS sau normelor interne și de asigurarea realizării tuturor parametrilor de calitate prevăzuți pentru fiecare produs, astfel încît să fie satisfăcute exigențele beneficiarilor interni și externi. Pentru conducerea întreprinderii este esențial să analizeze dacă prin încorporarea într-un produs a altor materiale decît cele prevăzute de STAS, norme interne etc. se realizează, în final, produse de un nivel calitativ și de o estetică pe care beneficiarii să le accepte.

Pe considerentele arătate mai sus, apreciem că plafonarea valorică sau în procentaje a înlocuirilor de materiale în fabricarea produselor nu poate fi în principiu acceptată și că, menținerea pe mai departe a atribuțiilor conducerii întreprinderii în aprobarea înlocuirilor de materii prime și materiale, constituie o condiție de bază în asigurarea calității produselor.

ing. M. ISAC
consilier

NICOLAE PĂDUREANU, economist, Sadu — În cazul desfacerii contractului de muncă al unui angajat pe data de 1 martie în vederea satisfacerii obligațiilor militare, calculul îndemnizației de concediu se face astfel : pentru lunile ianuarie și februarie cîte o zi și un sfert — întrucît pînă la cinci ani vechime în muncă angajatul are dreptul la 15 zile de concediu (lucrătoare) pe an, iar în cazul plecării în cursul anului, la compensarea în bani a timpului lucrat în anul calendaristic respectiv. În afară de acest concediu (care se rotunjește la trei zile lucrătoare), angajatul mai are dreptul la compensarea în bani a concediului corespunzător intervalului de timp dintre data de la care se socotește în anul 1967 vechimea sa neîntreruptă în muncă și 31 decembrie 1967. Calculul duratei concediului se face potrivit legislației existente pînă la 31 decembrie 1967. De pildă, dacă un angajat s-a încadrat în muncă la 1 iulie 1963 și i se desface contractul de muncă la 1 martie 1968, el are dreptul și la încă șase zile (jumătate din 12 zile lucrătoare) de concediu pentru anul 1967, chiar dacă în acest an a efectuat concediul de odihnă. În cazul cînd un angajat a efectuat concediul prin anticipație și i se desface apoi contractul de muncă din cauză că urmează să satisfacă obligațiile militare, nu este obligat la restituirea cotei-părți din îndemnizația care depășește contravaloarea zilelor primite în plus. Angajații care au plecat din întreprindere la cererea lor, după ce au efectuat concediul de odihnă, sînt obligați să restituie cota-parte a concediului efectuat în plus. Durata concediului cuvenit se calculează ca în exemplul anterior.

PETRU COJOCNEANU, Fabrica „9 Mai"-Turda — Școala de tehnicieni contabili pentru pregătirea cadrelor necesare unităților agricole are un caracter special. Elevii acestei școli se pot recruta și dintre absolvenții învățămîntului elementar de șapte (opt) clase. Spre deosebire de aceste școli, în cele medii tehnice se cere absolvirea învățămîntului mediu de cultură generală. Dacă angajata la care vă referiți are asemenea studii medii, ea poate fi angajată în calitate de contabil II și în unități industriale.

VASILE CIUPERCĂ, Iași — Stagiul în funcția de șef de serviciu sau de șef contabil pentru care indicatorul prevede condiția alternativă — învățămîntul superior economic sau învățămîntul mediu — se ia în considerare ca stagiu util pentru angajații care ocupînd asemenea funcții și-au completat ulterior studiile, (adică au absolvit învățămîntul superior, în timp ce ocupau aceste funcții sau după ce au trecut în altele). În consecință dacă ați ocupat funcția de șef de serviciu sau de șef contabil, avînd studii medii și ați absolvit — cu examen de stat — învățămîntul superior economic, perioada în care ați prestat această muncă se ia în considerare la ocuparea funcției de economist sau de economist principal (economist II sau I).

NICOLAE TIMPLARU, economist, Timișoara — Potrivit art. 17 din Legea nr. 26/1967 privind concediul de odihnă al angajaților, perioadele de concedii medicale, de concedii de studii și altele expres prevăzute nu se iau în calcul la stabilirea îndemnizației. Dacă — așa cum arătați — în cursul ultimelor 12 luni de activitate, angajatul a fost în concediu medical în fiecare lună cîte cinci zile lucrătoare, deci în total 60 de zile, calculul îndemnizației se face împărțindu-se suma veniturilor cu caracter permanent încasate în decursul celor 12 luni (fără să se ia în considerare ajutoarele pentru incapacitate temporară de muncă) la numărul zilelor lucrătoare din această perioadă, respectiv la 240 (306 zile lucrătoare mai puțin 60 de boală). Rezultatul se înmulțește cu numărul zilelor de concediu. Durata concediului de odihnă este aceeași cu a celorlalți salariați, dacă perioada incapacității temporare de muncă a fost mai mică de 12 luni. Același mod de calcul se aplică și în celelalte cazuri semnalate de dv. cînd, din motivele arătate la art. 17 din lege, angajatul n-a prestat muncă (spre pildă, dacă angajatul care a avut în cursul unui an 24 zile lucrătoare concediu medical, 15 zile concediu de studii și 20 de zile de încetare a activității fără vina sa, din numărul de 306 zile se scad 59 de zile) suma veniturilor obținute împărțindu-se la 247 zile.

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

ECOURI · ECOURI ·

LICHIDAREA PIERDERILOR PLANIFICATE — MIJLOC DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE

CELE RELATATE în articolul susmenționat sînt exacte, cu precizarea că ele se referă la două din produsele noastre și anume : panouri mari pentru locuințe și fișii de planșeu. Existența în întreprindere a celor două produse nerentabile este cauzată de neconcordanța între prețul cu ridicata al întreprinderii și costurile reale de fabricație, în special la fișiile de planșeu (la care numai costurile directe reprezintă 91,5% din prețul cu ridicata) și de neutilizarea integrală a capacității de producție la panouri mari pentru locuințe, ca urmare a lipsei de desfacere. Aceasta rezultă chiar din sarcinile planului de producție. Astfel, față de capacitatea noastră de producție, corespunzătoare cu panouri și fișii de planșee pentru 1500 apartamente, am fost planificați pentru anul 1967 cu materiale pentru 1320 apartamente (sarcină menținută și în anul 1968) și am livrat comenzi numai pentru un număr de 1122 apartamente, restul rămînînd în stoc.

Se știe că depășirea planului este admisă numai în condițiile asigurării desfacerii, ori în cazul de față nici pentru sarcina de plan nu s-a asigurat desfacerea. În aceste condiții, este normal ca întreprinderea să nu folosească integral capacitatea de producție la acest sortiment, cu consecințele negative asupra tuturor indicatorilor economici. Colectivul nostru de muncă va depune și în viitor toate eforturile pentru reducerea pierderilor prin aplicarea de noi măsuri privind reducerea consumurilor specifice, gospodărirea rațională a materiei prime etc. Eforturile noastre vor trebui sprijinite însă în soluționarea desfacerii panourilor mari la nivelul capacității de producție.

ing. Cornel BÎRSAN
director,
I.P.E.C.-Brașov

★

ÎNTREPRINDEREA NOASTRĂ a redus numărul produselor nerentabile de la patru la unul singur : furtunul radiator.

Într-adevăr, la acest produs nu au fost prevăzute alte măsuri de rentabilizare decît aceea de a se face demersuri pentru a se obține preț nou de desfacere în concordanță cu prețul de cost realizat de întreprindere. Forurile în drept au respins cererea noastră, deoarece acest produs se va realiza pe cale mecanizată și nu manual ca în cursul anului trecut. De reținut că, deși nu au fost preconizate măsuri, s-a găsit totuși posibilitatea ca și furtunul de radiator să fie rentabil înainte de intrarea în producție a noii linii mecanizate.

Socotim că încă nu am făcut totul pentru a elimina neajunsurile din activitatea noastră economică și mulțumim revistei pentru ajutorul dat. Asigurăm că vom căuta să descoperim și să valorificăm în continuare toate rezervele interne ale întreprinderii, în scopul obținerii unei eficiențe economice ridicate.

ing. Vasile DINU
director,
Fabrica de articole tehnice din cauciuc-Brașov

FABRICA DE CUIE SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ :

- Sîrmă arsă STAS 889-52
- Cuie construcții gama 1,8–4,00 mm
- Ținte albe 1,2–1,6 mm
- Cuie tablă 2,0 – 2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20–38 mm

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. – D.A.D. București, pentru obținerea repartițiilor.

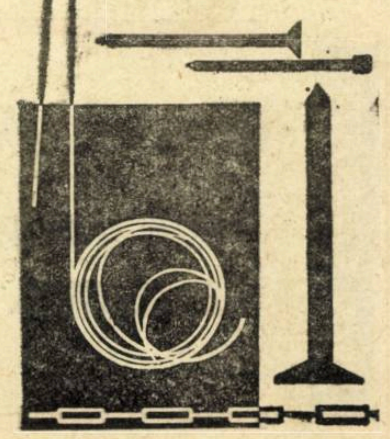

PERFECȚIONAREA ACTIVITĂȚII DE CONTROL FINANCIAR

Radu MĂNESCU
adjunct al ministrului finanțelor

APLICAREA COMPLEXULUI DE MĂSURI elaborate de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967 pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale va avea, fără îndoială, adînci repercusiuni și asupra condițiilor de desfășurare a unui control economic eficient, făcînd astfel inutile multe din activitățile de control administrativ, care pînă acum încercau să suplinească — cu mai multă sau mai puțină eficacitate — un insuficient control economic. Un rol important în această direcție revine controlului financiar.

Precum se știe, controlul financiar se exercită ierarhic în cadrul unităților — din treaptă în treaptă de către verigile superioare — și de către conducerea unității prin organe specializate (servicii financiar-contabile și corpuri speciale de control). Exercitat sistematic în toate compartimentele de activitate ale unităților economice, el este forma cea mai eficientă de control, prin aceea că se integrează în complexul controlului economic exercitat de fiecare lucrător la locul său de muncă, se înlănțuie cu celelalte laturi ale controlului administrativ (controlul tehnic, organizatoric) și este deosebit de operativ. **Este evident că nu pot exista organe din afara unității, oricît de bine pregătite ar fi ele, care să cunoască specificul fiecărui loc de muncă mai bine decît cele ce lucrează permanent acolo și care să poată mobiliza rezerve materiale și bănești mai mari decît colectivul care ar fi interesat în aceasta.**

Dar cîți din conducătorii unităților economice depun eforturi susținute pentru a cunoaște realitatea faptică care se desprinde din activitatea de zi cu zi? Cîte din studiile care se efectuează în toate unitățile se ocupă cu competență și de latura financiară a problemelor tratate? După părerea noastră, foarte puține. **Eficiența controlului ierarhic ar putea spori simțitor dacă conducerile întreprinderilor ar urmări cu tot atîta exigență problemele financiare ca și pe cele tehnice sau organizatorice, dacă ar folosi mai bine organele lor de control financiar** (contabilitatea, controlul financiar intern) **pentru depistarea lipsurilor pe care ELE în primul rînd trebuie să le înlăture.**

Controlul financiar, exercitat de organele financiare și bancare, are desigur importanța sa, prin aceea că poate cuprinde probleme care depășesc sfera de activitate a întreprinderii sau ramurii de producție, fiind exercitat de organe specializate de înaltă calificare; el poate să releve, pe calea controlului încrucișat, deficiențe care n-ar putea fi sesizate de organe de control cu atribuții mai restrînse, poate scoate în evidență și dificultățile în exercitarea controlului ierarhic intern; poate îndruma metodologic, avînd perspectiva activității financiare în toate ramurile economice, pe fiecare din ele. Dar el nu poate și nici nu trebuie să se substituie controlului ierarhic. Din păcate, întîlnim încă astfel de situații, de multe ori inerente, din cauza proastei funcționări a acestei forme de control. Și această constatare este valabilă nu numai pentru controlul financiar, ci și pentru toate activitățile de control.

Organele de control și revizie ale Ministerului Finanțelor și organele Băncii de Investiții au adus o contribuție însemnată la identificarea și valorificarea unor rezerve de reducere a prețului de cost și de sporire a beneficiului, la stabilirea unor normative de mijloace circulante mai corespunzătoare, la descoperirea unor posibilități de creștere a veniturilor bugetare, de reducere a plafoanelor valutare pentru importuri.

Documentele Conferinței Naționale a P.C.R. au scos în evidență că în activitatea aparatului de control financiar se mențin deficiențe, care diminuează contribuția acestuia în prevenirea, descoperirea și lichidarea la timp a cauzelor generatoare de pagube și de cheltuieli neproductive și au indicat principalele direcții de perfecționare a activității în acest domeniu.

Pentru a transpune în fapte sarcinile stabilite de Conferința Națională cu privire la perfecționarea activității de control financiar în economie și creșterea eficienței acestuia, Ministerul Finanțelor, împreună cu celelalte instituții centrale interesate, a luat (sau este în curs de a lua) o serie de măsuri. Prin conținutul lor, măsurile respective cuprind laturi esențiale ale activității de control financiar, cum ar fi: coordonarea și orientarea controlului, delimitarea mai bună a sarcinilor între diversele organisme de control, sporirea răspunderii, atît a organelor verificatoare, cît și a celor verificate, pentru luarea măsurilor corespunzătoare de înlăturare și prevenire a deficiențelor și de stabilire a răspunderii celor vinovați, întărirea răspunderii Ministerului Finanțelor în exercitarea controlului financiar, în coordonarea, îndrumarea și verificarea cu mai multă exigență a activității celorlalte organisme cu atribuții de control. Astfel, pentru îmbunătățirea coordonării în activitatea de control financiar s-au elaborat norme comune cu organele interesate din economie privind formele și metodele de coordonare și care au fost utilizate începînd din acest an la coordonarea planurilor organelor de control financiar intern, atît pe plan central, cît și local; a fost introdus jurnalul controlului în toate unitățile economice ca instrument de lucru care să oglindească frecvența și conținutul controalelor, să servească la limitarea și eliminarea verificărilor repetate pe aceleași obiective, la orientarea mai bună a controlului și la urmărirea modului în care sînt aplicate măsurile stabilite în urma controalelor precedente.

Pe prim plan — controlul preventiv

LA NIVELUL UNITĂȚILOR ECONOMICE, controlul preventiv se efectuează în principal de către organele de contabilitate. Citeodată se pierde din vedere însă că acest compartiment constituie organul de control ierarhic al conducerii întreprinderii pe care aceasta trebuie să-l folosească pentru a analiza și stabili măsurile necesare pentru prevenirea și înlăturarea deficiențelor. Mai sînt conducători care se preocupă în insuficientă măsură de felul în care este organizat și se exercită controlul preventiv în unitățile lor, considerînd aceasta ca o sarcină secundară.

Controlul preventiv trebuie organizat și exercitat în așa fel încît, pe de o parte, să împiedice, înainte de efectuare, operațiunile ilegale, neoportune și neeconomicoase, iar pe de altă parte, să sesizeze din timp cauzele care pot duce la nerealizarea în bune condiții a sarcinilor de plan. **O condiție principală de care depinde nivelul la care se desfășoară munca de control preventiv din întreprinderi și instituții și eficiența acestuia este analizarea cu atenție a acestei activități de către toate organele specializate de control financiar — controlul financiar intern, al organelor de control și revizie ale Ministerului Finanțelor, inspecția bancară,** — cu ocazia verificărilor pe care le efectuează. În acest sens, se impune ca orice constatare a acestor organe să conțină și o apreciere asupra modului în care a fost organizat și exercitat controlul preventiv în problema respectivă, stabilindu-se totodată cauzele deficiențelor și măsurile de remediere.

Lipsurile care mai dăinuie în organizarea și exercitarea controlului preventiv se datorează și faptului că forurile tutelare ale unităților se ocupă insuficient de această problemă. De aceea, **este necesar să crească preocuparea ministerelor, a celorlalte instituții centrale și a organelor locale de stat pentru luarea unor măsuri menite să asigure creșterea eficienței controlului preventiv în toate compartimentele de activitate.**

Sarcini de mare răspundere revin și controlului financiar intern, a cărui activitate se impune să fie orientată, în principal, spre urmărirea respectării de către toate organizațiile socialiste a normelor legale cu privire la existența și utilizarea valorilor materiale și a fondurilor bănești, paza proprietății socialiste, reflectarea reală a rezultatelor financiare și alte probleme legate de gospodărirea judicioasă a unităților controlate. Pentru rezolvarea acestor probleme tot mai aproape de nivelul cerințelor actuale este necesar să sporească exigența în munca de control, să crească combativitatea față de abaterile de la disciplina de plan și financiară, să fie adoptată o atitudine fermă față de abuzuri, neglijență și risipă.

Creșterea eficienței controlului financiar intern necesită o preocupare sporită față de problemele acestuia din partea **conducerilor unităților.**

O altă cerință importantă în activitatea de control financiar intern este **orientarea ei spre problemele cele mai importante și actuale ale unităților controlate.** Consultîndu-se cu organele interesate, Ministerul Finanțelor a elaborat pentru anul acesta un cadru general de obiective care să fie urmărite de aparatul de control financiar intern, urmînd ca, în funcție de situația concretă din întreprinderile subordonate și de specificul acestora, conducerea organului central să stabilească pentru organele proprii obiectivele cele mai importante care urmează a fi controlate.

O mai bună delimitare a sarcinilor

SARCINI SPORITE și de mare răspundere revin și **organelor bancare** care, alături de organele financiare, au datoria să exercite un control permanent și diferențiat asupra situației financiare a unităților. Aparatul de inspecție bancară a adus o contribuție de seamă în sprijinirea organizațiilor socialiste pentru întărirea disciplinei financiare și de plan. Este necesar însă să se realizeze o mai bună delimitare a sarcinilor ce revin organelor bancare, pentru a se evita paralelismul cu alte organe și a se îndrepta controlul băncilor către problemele esențiale ale muncii organizațiilor socialiste. În afară de aceasta, relevăm faptul că actuala metodologie de lucru obligă aparatul bancar la întocmirea a numeroase acte de control, nu toate eficiente. Măsurile indicate de Conferința Națională a P.C.R. pentru specializarea controlului bancar vor permite întărirea controlului ierarhic asupra organelor de inspecție bancară, astfel ca activitatea acestora să răspundă tot mai mult necesităților actuale.

Un rol deosebit de important în creșterea eficienței controlului financiar în economie revine Ministerului Finanțelor și aparatului său de control și revizie. Așa cum se cunoaște, Ministerului Finanțelor îi revine răspunderea pentru coordonarea și orientarea unitară a controlului financiar pe toate treptele economiei, în vederea exercitării ireproșabile a acestuia, din toate punctele de vedere, la toate nivelele și de către toate verigile.

Pînă în acest an, coordonarea activității de control financiar de către Ministerul Finanțelor nu a fost suficient de cuprinzătoare și nu a avut eficiență deplină. Măsurile luate ca urmare a sarcinilor trasate de Conferința Națională pe această linie constituie un început bun. **Trebuie continuată preocuparea pentru găsirea de noi forme și metode îmbunătățite de coordonare și orientare a controlului financiar și, mai ales, urmărite sistematic aplicarea și eficiența acestora.**

Activitatea de coordonare și orientare a controlului financiar nu poate fi considerată terminată prin organizarea unor ședințe trimestriale. Este necesar ca ea să constituie o preocupare continuă. Practica arată că, oricît de judicioase ar fi măsurile stabilite de colectivele de coordonare, dacă ele nu se aplică în mod corespunzător, toate eforturile celor care le-au stabilit rămîn doar intenții bune, nefinalizate. Iată de ce controlul asupra modului în care sînt cunoscute și aplicate de întregul aparat de control financiar, indicațiile date pe linie de coordonare și orientare, trebuie să constituie o sarcină de bază a aparatului de control și revizie al Ministerului Finanțelor. Este necesar ca acest lucru să fie realizat și în cadrul ministerelor, celorlalte instituții centrale și al organelor administrației locale, în vederea asigurării unei coordonări eficiente între activitatea diverselor verigi de control ale fiecărei unități.

Se impune, totodată, întărirea colaborării între toate organele de control, atît pe plan central, cît și teritorial. Această colaborare se poate realiza prin constituirea de echipe mixte, colective lărgite, formate din controlori, inspectori, organe tehnice, precum și prin alte forme care, în practică, s-au dovedit eficiente. Prin aceasta se înlătură suprapunerile, se pot concentra mai bine eforturile pentru rezolvarea anumitor probleme, se pot trage concluzii multilaterale, iar măsurile preconizate sînt mai fundamentate, mai temeinice.

Coordonarea controalelor în întreprinderi reprezintă într-adevăr o problemă de strictă necesitate și din acest punct de vedere socotim ca fiind binevenită inițiativa revistei „Viața economică" de a o supune dezbaterii pentru a putea cunoaște și pe această cale părerile și pozițiile de pe care sînt privite problemele controlului de către diferiți factori interesați.

Este neîndoios că în ceea ce privește controlul financiar, a existat o lipsă de coordonare a diverselor acțiuni și — așa precum s-a arătat — Ministerul Finanțelor se străduiește să lichideze această deficiență. Dar, problema nu privește numai controlul financiar.

Așa cum s-a menționat în coloanele revistei, la Uzina de pompe-București, de pildă, în anul 1967, s-au înregistrat 170 de controale; dar după datele de care dispunem, din acestea, în 42 de cazuri au fost verificate posturile de pază, în 17 cazuri s-au controlat măsurile luate contra incendiilor, 84 cazuri reprezintă verificări asupra gestiunilor uzinei făcute de organul de control intern propriu, iar în 22 cazuri în decursul unui an inspectorul Băncii Naționale a rezolvat în întreprindere problemele acesteia derivînd din raporturile cu banca. Cam în același fel și în aceleași proporții se prezintă lucrurile și la alte unități exemplificate. Desigur că pentru evitarea consumării unui timp așa de mare cu ocazia controalelor de către cadrele de conducere și salariații din unitățile economice este necesar ca întreprinderile să-și organizeze în așa fel munca încît fiecare resort al acestora să se ocupe de problemele sale. În felul acesta, fără îndoială, timpul consumat de conducere pentru discutarea problemelor cu diferite organe de control se va raționaliza, iar dacă aceasta va lua din timp măsurile indicate de Sanepid, Protecția muncii sau Serviciul de pompieri, diversele compartimente de muncă din întreprindere vor fi în mai mică măsură distrase de la activitatea lor, pe linia controalelor mai sus-menționate.

O latură a muncii organelor de control financiar, care este necesar să fie mult îmbunătățită o constituie pregătirea și organizarea acțiunilor de control.

În cadrul măsurilor preconizate pentru simplificarea și creșterea eficienței muncii aparatului propriu, Direcția generală de control și revizie din Ministerul Finanțelor a dat indicații pentru experimentarea unei forme noi de întocmire a proceselor verbale de control. Fără îndoială că aceste indicații nu pot constitui decît un ghid în munca aparatului de control, fiind menite să ducă, în principal, la simplificarea proceselor verbale, la orientarea muncii organelor de control numai pe probleme de control propriu-zis, la stabilirea mai precisă a răspunderilor și a măsurilor de remediere pentru fiecare din deficiențele constatate. Rămîne în sarcina echipei de control, a fiecărui controlor, să adapteze metodica de întocmire a actelor la situația din sectorul controlat. Aceasta reclamă din partea organelor de control o atenție deosebită în sintetizarea numai a ceea ce este important de reținut din materialele de control. Asemenea măsuri este necesar să fie luate și de către aparatul de control financiar intern.

Evident că în cursul realizării măsurilor de îmbunătățire a conducerii și planificării economiei indicate de Conferința Națională a P.C.R. vor trebui găsite noi forme și metode de control. Ele vor putea fi corespunzătoare numai dacă, în aplicarea indicațiilor date de conducerea de partid și de stat, își vor aduce contribuția cadrele de conducere din organizațiile socialiste, ca și întreg activul de lucrători care, într-o verigă sau alta a aparatului economic, exercită o activitate de control financiar.

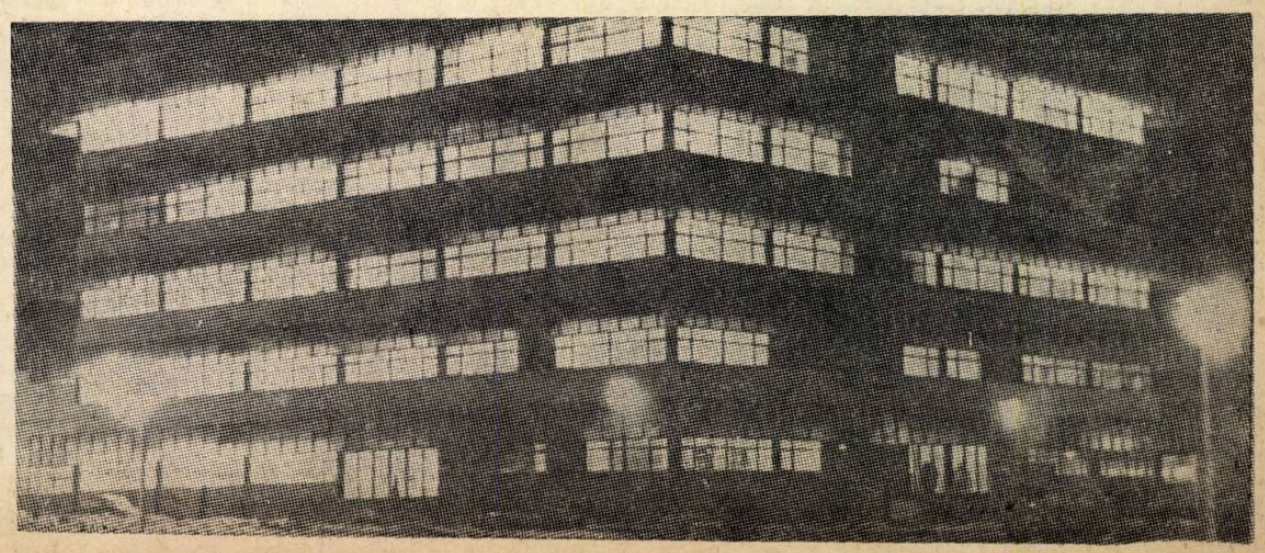

În lumina feerică a lămpilor de neon: Fabrica de elemente de automatizare-București

(Foto: S. Păun)

ÎN COOPERAȚIA MEȘTEȘUGĂREASCĂ

DIVERSIFICARE MAI PRONUNȚATĂ ÎN UNITĂȚILE DE CONFECȚII ȘI TRICOTAJE

Materie primă de calitate superioară, colorit policrom, modele pline de fantezie și armonie, lucru manual și finisare la un înalt nivel artistic, sînt caracteristici care fac din covoarele produse la Cooperativa „Arta populară" mărfuri mult apreciate în țară și peste hotare

CONFECȚIILE ȘI TRICOTAJELE constituie un important sector al cooperației meșteșugărești. Prin unitățile cooperatiste specializate se realizează an de an un impresionant volum de bunuri vestimentare — care este în continuă creștere — destinate în principal consumului intern, și într-o oarecare măsură exportului. Evoluția ascendentă a activității este ilustrată și de indicele valoric al anului 1967, care față de 1966, reprezintă o creștere de 50%.

Paralel cu creșterea volumului se pune însă problema diversificării gamei de produse ce se realizează și îmbunătățirea condițiilor de servire a populației. De aceea, prin ancheta de față ne-am propus să răspundem la următoarea întrebare: **Este corespunzător ritmul actual în care se realizează diversificarea și îmbunătățirea servirii populației în sectorul de confecții și tricotaje ?**

● *O primă condiție: aprovizionarea*

DIVERSIFICAREA gamei de confecții și într-o oarecare măsură și îmbunătățirea servirii clienților este în strînsă legătură cu modul în care se face **aprovizionarea** unităților cooperatiste. În condițiile moderne de viață, clientul dorește să fie servit repede. Dar, pentru aceasta se cere ca în unitatea cooperatistă preferată să găsească o gamă variată de stofe, precum și toate furniturile necesare.

În prezent, cooperativele dispun de o gamă largă de stofe și căptușeli superioare ? Iată răspunsul la această întrebare, dat de tov. **G. MOISE**, președintele Cooperativei „Casa Modei"-București :

„Din păcate, aprovizionarea unităților noastre este departe de a fi la nivelul pretențiilor clientelei. Dispunem de stofe frumoase, dar acestea nu se deosebesc cu nimic de cele întîlnite în magazine sau la fabricile de confecții. După părerea mea unitățile care aparțin de „Casa modei" ar trebui să fie aprovizionate cu tot ce produce nou și mai deosebit industria ușoară și înainte ca aceste modele să ajungă pe piață în serie mare. La fel se pune problema și la furnituri. Noi avem dese cazuri cînd nu dispunem de furnituri care să se asorteze cu stofa preferată de client".

Situația se prezintă la fel în toate unitățile cooperatiste de modă din țară, ca să nu mai vorbim de cele mai mici, unde stocul de stofe se reduce la 2—3 modele.

În ce privește problema furniturilor, aceasta este binecunoscută de ani de zile. Cu toate cererile repetate ale fabricilor de confecții și în special ale cooperației meșteșugărești, industria ușoară nu a reușit să facă nici un pas înainte în îmbunătățirea și diversificarea producției de căptușeli și furnituri.

„În prezent este o mare discrepanță între calitatea din ce în ce mai bună a stofelor și cea a furniturilor pe care le utilizăm, ceea ce nemulțumește pe clienți". — ne declara maistrul E. Ilie, responsabilul unității din str. Cristian Tell nr. 35 al Cooperativei „Drum nou" din București.

Vitrină cu articole tricotate mecanic, ce se produc în mod curent în unitățile cooperației meșteșugărești. Pe cînd și tricotaje realizate manual?

Fiind de acord cu părerile interlocutorilor noștri, susținem propunerea ca întreprinderile producătoare de țesături să livreze cooperativelor de confecții, care au unități de modă, capetele de serii ale modelelor nou create, evident în perioada precontractuală cu industria confecțiilor și cu comerțul. În acest mod s-ar realiza, atît o mai bună aprovizionare a cooperației meșteșugărești, cît și o sondare a preferințelor consumatorilor. Desigur, prin contractele de furnizare ar urma să se prevadă clauze care să oblige beneficiarii de a face cunoscut producătorilor preferințele clienților față de un model sau altul.

O altă măsură pe care o socotim necesară a fi luată este aceea a descentralizării aprovizionării. Urmare a sistemului centralizat al repartizării textilelor, la UCECOM s-a creat, în mod corespunzător un organ central de aprovizionare. În condițiile creării centralelor industriale, restrîngerea activității acestui organ și acordarea de largi drepturi uniunilor cooperatiste județene, și în multe cazuri direct cooperativelor, va avea ca rezultat o mai bună și mai diversificată aprovizionare.

● *Rezerve neutilizate pentru reducerea termenelor*

O ALTĂ CALE de îmbunătățire a servirii populației constă în **organizarea rațională a muncii**, astfel ca toate unitățile să satisfacă cerințele clientelei într-un timp cît mai scurt. Constatările făcute în numeroase unități de confecții din București și din alte orașe ne-au reliefat că nici acest deziderat nu-i totdeauna realizat. Un client din București ne-a relatat, bunăoară, că anul trecut el a comandat un costum la o unitate a Cooperativei „Sporul" în același timp cînd a contractat și construcția unei locuințe personale. După 20 de drumuri făcute la probă și după ce s-a mutat în casă nouă a fost gata și costumul.

Acesta poate fi un caz izolat. Dar calculele făcute de noi pentru un mare număr de unități cooperatiste ne-au arătat că termenele de realizare a unor confecții se ridică în medie în unele perioade la 30—40 de zile pentru costume bărbătești și la 50—60 de zile pentru taioare și mantouri de damă. Pe de altă parte, trebuie să arătăm că atît în București cît și în celelalte orașe din țară nu există nici o unitate cooperatistă care să realizeze **comenzi de urgență**, adică în două-trei zile.

„Ca să-ți confecționezi urgent un costum — ne-au declarat mai mulți clienți — *trebuie să te „înțelegi"* — *cu meșterul. De ce nu s-ar introduce și în acest sector „servicii de urgență", astfel ca în schimbul unei taxe suplimentare* — *legal stabilită* — *să-ți poți confecționa un costum într-un timp foarte scurt ?"*

Numeroși interlocutori, între care N. Hanganu, directorul Direcției confecții textile și tricotaje din UCECOM, Grigore Mosor, vice președinte la U.C.M.B., Apostol Olteanu, președinte al Cooperativei „Sporul" din Focșani, Nicolae Ciupercă, maistru la unitatea nr. 42 a Cooperativei „Îmbrăcămintea", au fost de acord cu ideea stabilirii unor servicii de urgență și în sectorul confecțiilor. Totodată, din discuțiile purtate cu lucrători din unitățile cooperatiste și cu unii clienți s-au desprins și alte soluții. Din cele relatate reținem :

● *Acordarea unor avantaje pentru clienți în perioadele cînd unitățile nu sînt aglomerate (extinderea nomenclatorului de articole care pot fi realizate cu plata în rate, executarea unor lucrări suplimentare — retușuri, reparații — fără taxe suplimentare).*

● *Maiștrii solicitați de un număr mare de clienți să fie ajutați în unele operații minore (retușuri, coaserea nasturilor etc.) de către ucenici și lucrători cu o calificare mai slabă.*

● *Stabilirea de tarife diferențiate pentru termene diferențiate.*

● *Stabilirea de penalizări pentru unități în favoarea clienților cînd termenele fixate nu sînt respectate și pentru clienți în favoarea unității cînd confecțiile realizate nu sînt achitate la termenul stabilit.*

● *Popularizarea prin diverse mijloace de reclamă a unităților care nu sînt solicitate la nivelul capacității de producție.*

● *Extinderea în cît mai multe unități a sistemului de calificare prin ucenicie la locul de muncă.*

● *Descongestionarea lucrătorilor calificați de sarcinile privind diversele evidențe și lucrări administrative care le răpesc mult timp.*

COOPERATIVA „Casa modei" din București — renumită prin calitatea deosebită a lucrărilor pe care le realizează — dispune actualmente de 7 unități în cadrul cărora lucrează circa 500 de cooperatori. Ținînd seama de cerințele clientelei — din ce în ce mai numeroasă — s-a hotărît construirea unei noi clădiri care va găzdui diversele activități și servicii prestate de cooperativa amintită.

Clădirea pentru „Casa modei" va avea subsol, parter, magazin și 7 etaje care vor totaliza aproape 9000 de mp. „Casa modei" va dispune de numeroase ateliere dintre care amintim :

● Confecții bărbătești. Aici vor lucra 16 maiștri și 180 lucrători.

● Confecții baloane: 2 maiștri și 10 lucrători.

● Lenjerie : 2 maiștri și 8 lucrători.

● Confecții mantouri și taioare : 12 maiștri și 84 lucrători.

„CASA MODEI" VA AVEA O NOUĂ... CASĂ

● Confecții rochii : 8 maiștri și 66 lucrători.

● Pălării : 3 maiștri și 6 lucrători.

● Corsete : 2 maiștri și 8 lucrători.

● Lenjerie brodată : 1 maistru și 4 lucrători.

● Confecții pentru copii : 1 maistru și 6 lucrători.

● Flori artificiale : 1 maistru și 3 lucrători.

„Casa modei" va dispune, de asemenea, de ateliere de blănărie (circa 30 de lucrători), servicii pentru cosmetică (50 lucrători), ateliere pentru încălțăminte de lux, pentru galanterie și podoabe anexe, un magazin și o expoziție pentru articole de artizanat.

Deci conform proiectului, la sfîrșitul anului viitor, cooperativa „Casa modei" din București va dispune de o „casă" care va satisface în bune condițiuni exigențele... foarte exigente ale beneficiarilor bucureșteni.

● *Unde sînt tricotajele de mînă?*

TEHNICA și-a pus amprenta și în domeniul tricotajelor, permițînd ridicarea productivității muncii. Cu toate acestea, au o largă căutare tricotajele manuale, realizate în serii mici sau unicate.

Dezvoltarea acestui sector de activitate revine, fără îndoială cooperației meșteșugărești. Din ancheta noastră a rezultat însă că realizările pe această linie sînt departe de a fi la nivelul cerințelor. O oarecare dezvoltare a luat tricotarea mecanică. Tricotajul manual este puțin utilizat. Bunăoară, Cooperativa „Sporul" din Focșani, care dispune de 40 unități de producție are doar... 3 cooperatori cu munca la domiciliu. *„În orașul București* — așa după cum ne spunea tov. Grigore Mosor, vicepreședinte al U.C.M.B. — *s-ar putea extinde mult munca la domiciliu în domeniul tricotajelor manuale. Există posibilități de a coopta în acest sistem de lucru încă 1000 de cooperatoare, dar nu dispunem de materia primă necesară. Este deci necesar ca UCECOM să se preocupe de a asigura în cantități suficiente materia primă necesară extinderii formei de realizare a tricoturilor manuale la domiciliu".*

În continuare, tov. director N. Hanganu din UCECOM ne-a relatat : ***„Avem condiții deosebite să dezvoltăm sectorul de tricotaje — dar nu dispunem de materia primă necesară. Produsele noastre de tricotaje, și în special, cele pentru copii sînt mult căutate atît de magazinele noastre de specialitate, cît și la export, cereri pe care în prezent nu putem să le satisfacem".***

Desigur, materia primă — lîna și înlocuitorii sintetici de lînă — constituie încă o problemă. Dar, aceasta nu înseamnă că nu trebuie căutate soluții. Bunăoară, importul unor fire, urmat de exportul unor tricotaje de valoare cel puțin egală ar constitui o sursă importantă de materii prime și pentru consumurile interne. Pe de altă parte, s-ar realiza activizarea unui mare număr de gospodine dornice de a-și pune în practică cunoștințele artistice dobîndite din generație în generație. Aceasta ar constitui, totodată, un bun mijloc de conservare și dezvoltare a bogatelor tradiții de artă populară, deosebit de apreciate atît în țară, cît și peste hotare.

Al. DETEȘAN
D. TĂRNĂUCEANU

ANCHETA NOASTRĂ

CU CE CHELTUIELI OBȚINEȚI 1000 DE LEI PRODUCȚIE MARFĂ?

IN FIECARE UNITATE INDUSTRIALĂ, reducerea cheltuielilor de muncă vie și materializată reprezintă, în etapa actuală, o problemă esențială a micșorării prețului de cost și ridicării pe o treaptă superioară a eficienței întregii activități. **„Problema hotărîtoare, de fond, în legătură cu situația prețurilor în economia noastră — *arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Conferința Națională a P.C.R.* — este scăderea continuă a cuantumului cheltuielilor de producție, a consumului de materiale și forță de muncă, creșterea productivității muncii, a căror urmare trebuie să fie reducerea continuă a prețului de cost — elementul fundamental de care depinde eficiența întregii economii".**

Reducerea cuantumului de materiale și manoperă încorporate în fiecare produs, micșorarea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă, contribuie la sporirea volumului de beneficii și creșterea ratei rentabilității, concomitent cu realizarea unui volum de produse mai mare, cu același consum de resurse materiale, de forță de muncă și bănești.

Pentru a analiza și exprima sintetic acest proces, o importanță deosebită o are indicatorul „cheltuieli la 1000 lei producție marfă", al cărui nivel și evoluție caracterizează activitatea de ansamblu pe linia reducerii prețului de cost atît la producția comparabilă, cît și la cea necomparabilă. Iată ce oglindesc cifrele privind cheltuielile la 1000 lei producție marfă planificate și realizate anul trecut și în luna ianuarie 1968, în cîteva din întreprinderile muncipiului București:

(lei)

Întreprinderea	1967 P.	1967 R.	1967 Depășire (+) Economie (—)	1968 (ian.) P.	1968 (ian.) R.	1968 (ian.) Depășire (+) Economie (—)
Uzina de țevi sudate	861,10	855,80	— 5,30	890,80	883,40	— 2,40
Uzina metalurgică „Grivița"	980,20	975,38	— 4,82	975,16	975,31	+ 0,15
UREMOAS	1340,50	1234,27	—106,23	1176,68	1138,67	— 38,01
Fabrica de pile	921,10	894,20	— 26,90	893,80	899,10	+ 5,30
Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții	942,80	967,00	+ 24,20	969,00	1141,00	+172,00
CIL-Pipera	856,12	835,63	— 23,09	855,41	887,75	+ 32,34
IPROFIL - „Tehnica lemnului"	772,38	752,66	— 19,72	731,82	764,91	+ 33,09
Filatură de lînă pieptănată	944,30	943,40	— 0,90	935,10	941,50	+ 6,40

AȘA CUM SE VEDE, din cele 8 întreprinderi, 7 au redus substanțial în 1967 cheltuielile la 1000 lei producție marfă. IPROFIL-Tehnica lemnului, deși din totalul întreprinderilor analizate avea planificate cheltuielile cele mai mici la 1000 lei producție marfă, a reușit să le micșoreze cu încă 19,72 lei. În ce privește Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții, depășirea în 1967 cu 24,20 lei a cheltuielilor planificate își are originea, în primul rînd, în folosirea unei cantități mai mari de materii prime și în efectuarea unor cheltuieli neproductive.

Un al doilea fenomen — și poate cel mai pregnant — **este cel cu privire la nivelul cheltuielilor.** UREMOAS — întreprindere relativ nouă dotată modern — cu toate că a reușit să reducă cheltuielile cu mai bine de 106 lei la 1000 lei producție marfă — eforturile făcute sînt incontestabile — are un nivel al cheltuielilor excesiv de mare.

Analizînd însă mai profund nivelul cheltuielilor efectuate la 1000 lei producție marfă în luna ianuarie 1968, **cînd 6 din cele 8 întreprinderi au depășit nivelul planificat,** se desprinde pregnant faptul că, în special în direcția reducerii cheltuielilor de fabricație, rezervele existente nu au fost nici pe departe pe deplin valorificate. Dimpotrivă, există încă domenii insuficient explorate, ceea ce face ca productivitatea muncii, nivelul consumului de materii prime, materiale și manoperă pe unitatea de produs și cel al cheltuielilor neproductive să se mențină ridicat, determinînd ca eficiența activității să nu fie pe măsura posibilităților tehnice și organizatorice create.

● Gospodărire diferită a materialelor

ÎN ANSAMBLUL cheltuielilor pentru realizarea producției marfă, cele efectuate cu materia primă ocupă un loc central (ele reprezintă 60—80% din total). Utilizarea rațională a materiei prime, realizarea din aceeași cantitate a unui volum sporit de produse de calitate, asigură întreprinderilor respective o rentabilitate mai înaltă, le creează posibilitatea de a pune la dispoziția economiei naționale sau a populației produse mai multe, mai bune și mai ieftine. **Astfel, în unele dintre întreprinderile amintite există preocupări pentru găsirea căilor care să conducă la utilizarea rațională a materiilor prime și a materialelor, îndeosebi pe baza reducerii consumurilor specifice.**

La Fabrica de țevi sudate, de pildă, prin îmbunătățirile tehnologice aduse procesului de fabricație, consumul specific de bandă a scăzut în 1967, față de cel normat, cu 61 kg pe tona de țeavă. Economisirea metalului pe calea reducerii consumului specific a continuat și în luna ianuarie 1968. Aceasta a contribuit, în mare măsură, la reducerea peste sarcina planificată a cheltuielilor la 1000 de lei producție marfă, atît în anul trecut, cît și în cursul lunii ianuarie 1968. Prin îmbunătățirea tehnologiei și a debitării judicioase a materialului, la Uzina metalurgică Grivița consumul specific realizat în luna ianuarie la oțel carbon, a scăzut, față de cel normat, cu 0,005 tone pe tona de produse. Aceasta s-a reflectat în reducerea cheltuielilor la mia de lei producție-marfă în anul trecut, cît și la diminuarea depășirii acestor cheltuieli în cursul lunii ianuarie 1968. De asemenea, la Fabrica de pile s-au economisit anul trecut materii prime și materiale de 328 000 lei.

Concomitent cu economiile realizate la unele materii prime și materiale, într-o serie de întreprinderi — CIL-Pipera, IPROFIL Tehnica lemnului, Întreprinderea de produse din ceramică fină etc. — **atît în 1967, cît și în ianuarie 1968 s-au înregistrat pierderi la altele.** La CIL-Pipera, de pildă, numai la furnire pentru uși finisate la producător s-au consumat, în 1967, peste consumurile normate, o cantitate de 52 694 mp, iar la cheresteaua de fag pentru uși 83 mc, adică o cantitate care ar fi fost suficientă pentru confecționarea în plus a circa 153, și respectiv, 103 mp uși. Valoric vorbind, numai depășirea consumului normat la aceste două materiale a atras după sine o cheltuială în plus la capitolul materiale de circa 200 000 lei. Situația a rămas neschimbată și în ianuarie 1968. De asemenea, la Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții, prin depășirea consumului specific la placaj ceramic în 1967 cu 429 619 kg și 33 000 kg în ianuarie 1968, s-au cheltuit în plus 112 000 lei și, respectiv, 8500 lei. Depășirea consumului de masă ceramică în ianuarie 1968 a echivalat cu o scădere a producției de placaj de acest gen cu 2720 mp. **Așa se explică faptul că întreprinderea a depășit anul trecut cu 24,20 lei cheltuieli la mia de lei, iar în ianuarie 1968 cu 172 lei.**

Situații similare au existat și la **Filatura de lînă pieptănată** care, în luna ianuarie a acestui an, **a pierdut prin depășirea unor consumuri specifice, materii prime în valoare de peste 500 000 lei; la IPROFIL Tehnica Lemnului s-a înregistrat la capitolul materiale o depășire de 32 000 lei.**

Șirul exemplelor ar putea continua. Concluzia care se desprinde este însă peste tot aceeași: **depășirea consumurilor de materii prime și materiale.** Ținînd seama de faptul că fondul de materii prime de bază al economiei naționale — metalul, lemnul, lîna etc. — este limitat, se impune cu acuitate utilizarea lor cît mai rațională. Pentru aceasta este necesară **revizuirea** normelor de consum, punerea lor de acord **cu schimbările calitative survenite în activitatea întreprinderilor, ca urmare a dotării cu mașini și utilaje noi, perfecționării tehnologiilor de fabricație, apariției de noi materiale cu caracteristici fizico-mecanice îmbunătățite, creșterii calificării cadrelor.**

Paralel cu aceasta, se impune ca **normele de consum uzinale** — care se bazează în multe locuri pe rutină și conțin o mare doză de aproximare — **să fie înlocuite cu norme științifice de stat sau departamentale. Cum să nu depășească consumul de materie primă Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții, cînd aici normele practicate sînt 100% uzinale?** Forul coordonator al acestei întreprinderi — Ministerul Industriei Construcțiilor — n-a luat nici pînă în prezent măsuri, deși fabrica funcționează de cîțiva ani, pentru elaborarea unor norme departamentale corespunzătoare.

Slaba preocupare ce există în unele întreprinderi pentru gospodărirea economicoasă a materiei prime, este reflectată și în planurile MTO. Din studierea acestora, rezultă că la IPROFIL Tehnica lemnului nu este prevăzută nici o măsură care să contribuie direct la reducerea consumurilor specifice, iar la Întreprinderea de ceramică fină pentru construcții, de pildă, planul MTO pe 1968 nu a fost definitivat nici pînă în prezent.

● Cînd rebutul ocupă 15% din producție

ÎN GOSPODĂRIREA JUDICIOASĂ a materiilor prime și materialelor, un loc important îl ocupă îmbunătățirea calității producției. Rebuturile constituie o latură negativă a activității unei întreprinderi, influențînd în mod nefavorabil cheltuielile la 1000 lei producție-marfă.

Unele întreprinderi din cele analizate au dovedit, practic, că se poate lucra fără rebuturi. Filatura de lînă pieptănată, Fabrica de țevi sudate nu au înregistrat rebuturi nici în 1967 și nici în luna ianuarie 1968. La Întreprinderea de produse de ceramică fină pentru construcții și CIL-Pipera, unde în 1967 au existat rebuturi, în luna ianuarie din acest an au fost lichidate complet. În schimb, **Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte și articole sanitare (UREMOAS) a avut în 1967 un volum de rebuturi în valoare de 14 044 000 lei, fapt ce a încărcat cheltuielile la 1000 lei producție-marfă cu 36 lei.** Nu mai la turnătoria de băi și radiatoare, au fost rebutate anul trecut circa 6570 tone, aproximativ **15% din volumul fizic de producție.**

Ir. loc ca această stare de lucruri **să** constituie un semnal de alarmă, să determine luarea unor măsuri operative și eficiente, în uzină au continuat să stăruie și în luna ianuarie din acest an o serie de deficiențe în organizarea producției și respectarea tehnologiei de fabricație. **Drept urmare, în această lună valoarea rebuturilor a atins circa 1 500 000 lei, revenind circa 50 lei la 1000 lei producție-marfă.** La turnătoria de băi și radiatoare volumul fizic al rebuturilor a fost în această perioadă de 510 tone.

Dar nu numai la UREMOAS s-a înregistrat un volum însemnat de rebuturi. În 1967 valoarea acestora a fost la IPROFIL Tehnica lemnului de 405 000 lei, la CIL-Pipera — 111 000 lei, iar la Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții — 231 000 lei — sume ce au afectat, în mod cu totul nejustificat, cheltuielile la 1000 lei producție-marfă. Numai la IPROFIL Tehnica lemnului, rebuturile au influențat negativ nivelul acestui indicator cu 8,33 lei. Și în luna ianuarie volumul de rebuturi înregistrat la această întreprindere s-a ridicat la circa 5000 lei.

De asemenea, la Fabrica de pile a fost rebutată în 1967 o producție în valoare de 392 000 lei, iar în luna ianuarie a acestui an pierderile din rebuturi s-au ridicat la 18 000 lei.

Rebutul nu constituie numai o formă de irosire a materiei prime, de îngustare a posibilităților întreprinderilor de a realiza mai multe produse necesare economiei naționale. Recondiționarea lui — în cazul cînd mai este posibil acest lucru — **implică uzura suplimentară a mașinilor, un consum în plus de manoperă, de combustibil, de energie etc., care, toate, încarcă costul produselor și sporesc cheltuielile la mia de lei producție fabricată.**

● Procentele sînt mici, dar valorile — mari

O ALTĂ SURSĂ DE CREȘTERE a cheltuielilor la 1000 de lei producție-marfă o constituie **cheltuielile neproductive sau neeconomicoase.** Apariția lor este facilitată de diversele neajunsuri care se mai manifestă în organizarea producției și a muncii, în gospodărirea întreprinderilor, în respectarea disciplinei tehnologice etc. Cu toate că aceste cheltuieli apar spontan, ca urmare a dereglărilor apărute în domeniile amintite, în final ele sînt incluse în prețul de cost al producției dintr-o anumită perioadă, influențînd negativ atît nivelul acestuia, cît și pe cel al cheltuielilor la 1000 de lei producție-marfă.

Deși ponderea lor în prețul de cost efectiv al producției este relativ scăzută, exprimate în valori absolute ele reprezintă sume destul de mari. Numai în cursul anului 1967, **la cele 8 întreprinderi analizate, cheltuielile neproductive au însumat circa 6 800 000 lei, fără pierderile din rebut, iar în luna ianuarie din acest an peste 53 000 lei.** Dintre întreprinderile care au „excelat" în 1967 în acest domeniu amintim: UREMOAS — 3 723 000 lei, CIL-Pipera — 1.264.000, Filatura de lînă pieptănată — 1.047.000 lei.

Privite din punct de vedere al structurii, ponderea cea mai mare o au **dobînzile pentru împrumuturi restante, amenzile și penalizările.** La UREMOAS, de pildă, împrumuturile restante, amenzile și penalizările s-au ridicat la 2.444.000, iar la CIL-Pipera la 444.000 lei. În luna ianuarie 1968, Filatura de lînă pieptănată a plătit dobînzi pentru împrumuturi restante în valoare de 20.000 lei. În aceste întreprinderi, cheltuielile neproductive amintite au fost determinate de existență unor stocuri supranormative de materii prime și materiale, producție neterminată și produse finite, de o serie de deficiențe existente în sistemul de aprovizionare, de neonorarea la termen a contractelor și altele.

Ca pondere, în ordinea imediat următoare, se situează **pierderile din casări și declasări de materiale,** care au însumat în 1967, **la toate întreprinderile analizate, peste 1 800 000 lei, iar în ianuarie 1968 — 11 157 lei.** În această direcție amintim UREMOAS cu 1.158.000 lei și Filatura de lînă pieptănată cu 126.000. E adevărat că în luna ianuarie din acest an, ambele întreprinderi n-au mai înregistrat asemenea pierderi.

La întreprinderile analizate s-au mai înregistrat, atît în 1967, cît și în ianuarie a.c. și alte cheltuieli neproductive provocate de pierderile din întreruperile în funcționarea utilajelor. La Uzina metalurgică-Grivița de exemplu, valoarea acestor pierderi a fost de 85.000 lei anul trecut și de 12.425 lei în luna ianuarie a.c., iar la Uzina de țevi sudate de 47.985 lei, respectiv, 6.420 lei.

● De ce sarcini nemobilizatoare?

DIN CELE ARĂTATE, se desprinde clar faptul că, sub o formă sau alta, întreprinderile analizate n-au valorificat pe deplin posibilitățile pe care le au pentru a reduce cheltuielile la 1000 lei producție-marfă. Pare curios faptul că, **forurile coordonatoare au stabilit unora dintre ele — CIL-Pipera, Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții, Fabrica de țevi sudate — nivele mai înalte de cheltuieli în 1968 decît cele obținute anul trecut.** Dacă organele coordonatoare ale acestor întreprinderi ar fi analizat mai temeinic situația fiecăreia, dacă ar fi luat în considerație marile rezerve și posibilități pe care le au — mai ales în domeniul înlăturării unor cheltuieli neeconomicoase — fără îndoială că nivelul ar fi fost mai just stabilit, mobilizînd mai intens întreprinderile în reducerea lor. **Așa stînd lucrurile, se impune reconsiderarea critică a cifrelor de cheltuieli la 1000 lei producție-marfă planificate și reașezarea lor pe baze mai juste, în funcție de posibilitățile reale ale acestor întreprinderi.**

Din analiza efectuată la cele 8 întreprinderi s-a mai desprins un fapt și anume: **modul în care se urmărește evidența consumurilor specifice de materii prime și materiale.** Dacă pentru forurile coordonatoare și pentru alte organe centrale urmărirea trimestrială — din necesități de ordin statistic — a felului în care se realizează normele de consum la materii prime și materiale reprezintă o măsură corespunzătoare, în schimb, cînd este vorba de întreprinderi, lucrurile se prezintă cu totul altfel. **Faptul că ele cunosc, după evidență, situația realizării consumurilor de materii prime și materiale pe unitatea de produs și pe totalul producției doar global și abia după încheierea trimestrului, deci post factum, le pune în imposibilitate de a lua măsuri operative pentru eliminarea cauzelor care le provoacă.**

Pentru a înlătura caracterul periodic, constatativ și inoperant al modului actual în care se ține evidența consumurilor specifice de materii prime și materiale, **se cere găsită o modalitate practică de urmărire la zi a acestora, pe feluri de material și tip de produs, sau pe grupe principale de produse.** În acest mod, conducerile întreprinderilor vor cunoaște în orice moment nivelul consumului real, comparativ cu cel normat, putînd interveni prompt acolo unde se manifestă abateri.

I. BUMBEA
S. POPESCU

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

ACTE NORMATIVE APĂRUTE

Prin H.C.M. nr. 466 din 5 martie 1968, publicată în B. Of. nr. 31/1968, au fost luate unele măsuri de reorganizare a Arbitrajului de Stat :

● **Componența Arbitrajului de Stat :** Arbitrajul de Stat Central, Arbitraje de Stat interjudețene (Bacău, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Deva, Galați, Iași, Tg. Mureș, Oradea, Pitești, Ploiești, Satu Mare, Suceava, Timișoara) și Arbitrajul de Stat al Municipiului București.

● **Competența Arbitrajelor de Stat interjudețene și a Arbitrajului de Stat al Municipiului București :** a) Litigiile, indiferent de valoarea lor, inclusiv cele născute din neîndeplinirea obligației de a contracta și divergențele ivite cu prilejul încheierii contractelor, dacă părțile sînt instituții locale de stat, întreprinderi și organizații economice de stat de interes local, cooperative și uniuni de cooperative sau alte organizații obștești locale și își au toate sediul pe teritoriul județelor ce intră în competența teritorială a aceluiași arbitraj de stat interjudețean sau pe teritoriul Arbitrajului de Stat al Municipiului București. b) Litigiile a căror valoare se ridică pînă la 100 000 lei inclusiv, precum și litigiile născute din neîndeplinirea obligației de a contracta și divergențele ivite cu prilejul încheierii contractelor a căror valoare este pînă la 2 000 000 lei inclusiv, dacă : părțile sînt instituții locale de stat, întreprinderi sau organizații economice de stat de interes local, cooperative și uniuni de cooperative sau alte organizații obștești locale și nu-și au toate sediul pe teritoriul județelor ce intră în competența teritorială a aceluiași arbitraj de stat interjudețean sau pe teritoriul Arbitrajului de Stat al Municipiului București ; cel puțin una din părți este o instituție centrală de stat, o întreprindere sau organizație economică de stat de interes republican, o uniune centrală de cooperative sau altă organizație obștească centrală.

● **Soluționarea dosarelor în curs :** litigiile, cererile de reexaminare și cererile de rearbitrare se vor rezolva de organele de arbitraj noi înființate, în fața cărora sînt pendinte ; cererile de rearbitrare aflate în curs de soluționare la fostele comitete executive ale sfaturilor populare regionale și al Capitalei vor fi trimise Primului Arbitru de Stat, pentru rezolvare.

DIN SOLUȚII DE INTERES GENERAL

● **Pentru pierderea totală sau parțială a produselor încredințate spre transport, Calea ferată răspunde cu contravaloarea produselor calculat la prețul cu ridicata.**

Problema care s-a pus în practică și căreia Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 266 din 31 ianuarie a.c. i-a dat o rezolvare de principiu, este aceea ce se înțelege prin „prețul din factura care însoțește transportul" și dacă la calcularea despăgubirilor, se aplică prețul cu ridicata sau cel cu amănuntul. Soluția dată este următoarea : întrucît în factura care însoțește transportul se prevede prețul cu amănuntul din care se deduce rabatul comercial, preț pe care destinatara produselor urmează să-l plătească furnizorului, nu poate pretinde, de la Calea ferată pentru pierderea totală sau parțială, alt preț decît cel care l-a plătit furnizorului, respectiv prețul cu ridicata al industriei și nu prețul cu amănuntul.

● **În cazul în care părțile contractante prevăd, în contractele ce le încheie termene de executare anterioare datei perfectării contractului nu se pot acorda penalități și nici daune pentru nerespectarea acestor termene.**

Avînd a se pronunța, în exercitarea dreptului de control asupra consecințelor nerespectării termenelor expirate la încheierea contractului, Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 211 din 31 ianuarie 1968, a precizat că în aceste cazuri nu există temei legal de acordare a penalităților de întîrziere.

● **Valoarea juridică a mențiunilor din rubrica „Condiții de aplicare și explicații" din tariful local de mărfuri.**

Tariful Local de Mărfuri, în vigoare de la 1 ianuarie 1963, este aprobat prin H.C.M. nr. 1279/1962 și orice modificare a prevederilor acestuia nu se poate face decît printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri.

O dată cu republicarea T.L.M., la sfîrșitul anului 1965, la rubrica „Condiții de aplicare și explicații" la art. 19 (10) s-a prevăzut că „Dacă vagoanele goale puse inițial la dispoziție, au un tonaj total mai mic decît cel ce trebuia încărcat, sînt refuzate tacit (art. 19 pct. 13), o nouă avizare nu se mai face în cazul cînd acestea se lasă în continuare pentru încărcare".

Cunoscîndu-se că această „explicație" nu este în concordanță cu dispozițiile normative în vigoare și cu interpretarea ce trebuie dată prevederilor T.L.M., Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 276 din 31 ianuarie 1968 a precizat că modificarea intervenită nu are putere obligatorie proprie dispozițiilor normative, fiind lipsită de eficiență juridică. Textul din T.L.M. care impune căii ferate obligația avizării clienților de sosirea vagoanelor cerute pentru încărcare și cel care prevede că termenul liber de încărcare nu începe să curgă decît după expirarea a trei ore de la avizare nu au fost modificate printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, așa că ele sînt în vigoare și în prezent.

FONDURILE DE ASISTENȚĂ TEHNICĂ ȘI DE ȘCOLARIZARE, IN CONTRACTUL COMPLEX DE IMPORT

ÎN VALOAREA CONTRACTULUI complex de import, sînt cuprinse, pe lîngă obiectul propriu-zis (livrări de proiecte, utilaje, echipamente industriale, licențe, montaj etc.) și fondurile necesare pentru asistență tehnică și școlarizare. Deseori, în practică, aceste două poziții distincte sînt confundate, ceea ce se repercutează negativ asupra valorii în lei investiții și în lei valută a contractelor în cauză. Pentru a înțelege mai bine problema, este necesar ca, de la început, să facem distincție între aceste două noțiuni.

Asistența tehnică reprezintă întreaga activitate a furnizorului pe șantierul cumpărătorului, în vederea efectuării montajului, probelor mecanice și tehnologice, la rece și la cald, recepția și punerea în funcțiune. Toate aceste operațiuni se realizează prin aducerea specialiștilor străini pe șantier, plata acestora făcîndu-se atît în valută, cît și în lei. Ambele plăți sînt plăți comerciale și se calculează în planul de investiții la fel ca și celelalte cheltuieli pentru utilaje, echipament etc.

Școlarizarea reprezintă instruirea cadrelor cumpărătorului la uzinele furnizorului, cheltuieli care nu sînt comerciale, dar care se includ în contractul complex și deci în planul de import, potrivit circularei Ministerului Finanțelor nr. 2428/5.IV.1965.

Este bine știut că plățile comerciale, adică toate plățile privind furnitura, asistența tehnică Know-how etc. se calculează astfel : se stabilește valoarea totală a acestor cheltuieli în valuta respectivă și se înmulțește cu cursul comercial al valutei respective. Produsul rezultat reprezintă „lei valută" care se înscrie în planul de import. Pentru stabilirea valorii în „lei investiții" (importurile complexe fac parte din planul de investiții), se înmulțește totalul în lei valută cu corectivul pentru plăți comerciale, stabilit de Ministerul Finanțelor. Produsul rezultat reprezintă valoarea în lei investiții a întregului contract complex, cu excepția cheltuielilor de școlarizare.

Pentru stabilirea fondurilor de școlarizare, trebuie să se țină seama de faptul că, fiind vorba de cheltuieli necomerciale, și metodologia de calcul diferă.

În general, proiectanții calculează greșit aceste fonduri, asimilîndu-le cu celelalte operațiuni comerciale ale contractului, așa cum am arătat mai sus. Aplicînd corectivul comercial, desigur că și rezultatele vor fi necorespunzătoare, ele afectînd, în minus sau în plus, valoarea în lei investiții a întregului contract complex.

În conformitate cu circulara nr. 983/13.V. 1965, a Băncii de Investiții, cheltuielile de școlarizare se recalculează în lei și se suportă din planurile de investiții ale beneficiarilor respectivi.

Să analizăm acum, modul de calculare a fondului de școlarizare. În această cheltuială intră diurna, cazarea și transportul. Primele două categorii de cheltuieli se plătesc în valută, deoarece, așa cum am arătat mai sus, școlarizarea se face la furnizorul extern.

Transportul dus-întors se calculează în lei, întrucît se plătește în țară. Pentru stabilirea diurnei și cheltuielilor de cazare, se ține seama de baremurile stabilite de Ministerul Finanțelor și Banca Națională, pentru fiecare țară în parte, și pe categorii de specialiști.

O dată stabilit fondul necesar în valuta respectivă pentru întregul lot de specialiști, se înmulțește această sumă cu cursul necomercial fixat de Ministerul Finanțelor (circulara 50 071/14.02.1968). Pentru cheltuielile de școlarizare calculul este următorul : total valută × cursul necomercial al valutei respective = total valută necomercială. Pentru vest, calculul este următorul : total valută × cursul valutei × prima 100% = total lei valută necomercială.

Procedînd în acest fel, se obține necesarul de fonduri pentru școlarizare. Acest fond este egal totodată cu fondul în lei investiții.

Sumele rezultate în acest mod, se vor înscrie în devizele generale ale obiectelor de investiții, la care se vor adăuga cheltuielile de transport calculate în lei. În planul de import — operațiune care nu se mai face de proiectant (respectiv de beneficiar), ci de întreprinderea importatoare, ca parte contractantă — se va înscrie această sumă, ținînd seama de corectivul stabilit de Ministerul Finanțelor.

Aurel DELIO

VIAȚA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE

AUDIATUR ET ALTERA PARS

PRINCIPIUL are o vechime ce nu poate fi stabilită cu precizie. Formularea aparține strămoșilor noștri din peninsula italică, asemeni atîtor altor principii care și-au găsit fericită haină în cuvintele de o geometrică exactitate ale limbii latine.

Așadar, principiul cuprins în titlul de mai sus ne obligă să nu judecăm niciodată, necum să condamnăm cumva pe cineva — fie el un particular, întreprindere ori instituție — fără a-i asculta punctul de vedere asupra chestiunii în litigiu. Asta în condițiile în care fiecare parte are posibilitatea neîngrădită de a prezenta dovezile cuvenite și a-și expune argumentele proprii.

Așteptînd să vină tonul...

Iată însă că sînt cazuri în care una sau alta dintre părți preferă să nu uzeze de străvechiul și recunoscutul drept.

În speță, una din părți este alcătuită din cei cuprinși în lista abonaților telefonici bucureșteni, iar cealaltă din salariații de la Direcția P.T.T.R. a Capitalei. Obiecțiile multora dintre abonați sînt binecunoscute tuturora. Din propria experiență, din istorisirile prietenilor și cunoscuților, din corespondența sosită la redacție, știm că :

● la anumite ore ale zilei și cu preferință în anumite zone ale orașului (de ex. la postul cu nr. 11.28.25, ca și la numeroase posturi ale căror numere încep cu 13, 25 sau 36) tonul vine foarte greu, după 10—15 minute și chiar mai mult de la ridicarea receptorului din furcă.

● serviciile P.T.T.R. (02. 03, 04) răspund cu întîrziere solicitatorilor. Ba mai mult, nu o dată — în ultimele săptămîni mai ales — după o îndelungată așteptare, în locul glasului centralistei s-a auzit din nou tonul și... istoria a reînceput ;

● numeroase centrale de instituții și întreprinderi sau de bloc sînt neverificate sau nepuse la punct, astfel încît comunicarea telefonică devine foarte greoaie, uneori imposibilă ; chiar cele din cînd în cînd verificate funcționează după verificare tot atît de defectuos ca și înainte — cazul centralei de la redacția noastră ;

● în repetate rînduri — faptul este quasi - cotidian — formezi corect un număr și răspunde altul. Rezultatul imediat : pierzi fisa, dacă ești la un telefon public sau „cîștigi" o impulsie, dacă vorbești de acasă, ca să nu mai vorbim de neplăcerile pe care le poate provoca o comunicare nefăcută ori nerecepționată la timp ;

În rîndurile de față nu ne-am propus să discutăm oportunitatea măsurii care limitează numărul de convorbiri, după categoriile de taxe lunare plătite de abonați. În treacăt fie spus, metoda este uzitată și în alte țări și pare necesară.

Vrem numai să înfățișăm Direcției P.T.T.R. a Capitalei un cerc vicios pe care numai tehnicienii săi îl pot sparge... și încă ceva...

Circula cîndva o istorioară pusă pe seama unui cunoscut profesor și avocat ieșean. O dată, cînd un client venit în biroul său avocațial i-a atras atenția că receptorul este pus alături de furcă, juristul nostru i-a răspuns.

— Domnule, nu mi-am pus telefon ca să mă sune alții, ci ca să chem eu atunci cînd am nevoie.

Mentalitatea specifică, a cărei evitare și combatere ne este recomandată chiar de regulamentul de utilizare a comunicațiilor telefonice urbane, de la începutul listei de abonați.

Dar, nu imităm noi oare pe personajul mai înainte pomenit stînd zeci de minute în șir cu receptoarele la urechi în așteptarea tonului sau a răspunsului unei centraliste ! Și nu îngreunăm astfel fără vrere bunul mers al circuitului telefonic al orașului, blocînd linii ce s-ar elibera rapid, dac-ar funcționa cum trebuie ? Și nu aceleași consecințe le are functionarea necorespunzătoare a centralelor telefonice ori repetata formare a unui număr dintr-o cauză ori alta ?

În ceea ce privește observațiile unor abonați privind taxarea convorbirilor, funcționarele de la ghișee răspund de regulă că înregistrările sînt făcute de către automate, care pot greși numai în măsura în care poate greși o mașină.

Dar, în afara acestor înregistrări, celelalte operațiuni tehnice nu sînt săvîrșite tot de mașini, care, după cum știm cu toții, greșesc nu o dată ?

De aici nemulțumiri, reclamații, discuții, explicații, îndoieli.

Iată cîteva dintre chestiunile pe care am fi vrut să le discutăm cu cineva din conducerea Direcției P.T.T.R. a Capitalei spre edificare și mai ales spre a afla ce se face ori se va face pentru a remedia stările semnalate.

După numeroase apeluri telefonice soldate cu răspunsuri — întrebări de soiul acesta : „în ce chestiune ?" sau „cine întreabă ?" urmate de „lipsește din birou" sau „astăzi e în cutare loc", și după mai multe tentative de a pătrunde în partea interzisă publicului din clădirea de pe Calea Victoriei, deci după aproape două săptămîni de neizbutite încercări de a aborda un factor de conducere de la telefoane, am renunțat.

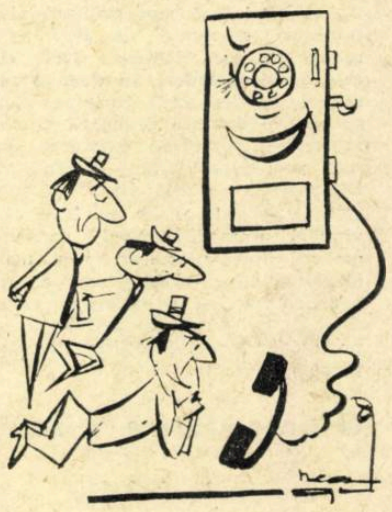

Fără cuvinte...
(desene de Neagu Rădulescu)

N-am abandonat însă nădejdea și convingerea că vom primi un răspuns clar, precis și deloc formal pe care să-l putem aduce la cunoștința cititorilor noștri.

Pentru că totuși, în epoca noastră și într-un oraș de întinderea Bucureștiului telefonul reprezintă o problemă esențială pentru „viața noastră cea de toate zilele".

Să ascultăm, deci, și „cealaltă parte".

Mircea POSTELNICU

PUNCTE DE VEDERE

În industria minieră

PROBLEME ACTUALE ALE PERFECȚIONĂRII SISTEMULUI DE SALARIZARE

PRINCIPALELE MĂSURI stabilite de către Conferința Națională a partidului privind perfecționarea sistemului de conducere și planificare a economiei naționale, implică obligația fiecărei unități economice și ramuri industriale de a întreprinde măsuri menite să contribuie la îmbunătățirea pe toate planurile a propriilor activități. Între acestea, problemele privind îmbunătățirea formelor cointeresării materiale, stau în momentul de față în atenția specialiștilor din toate sferele activității economice.

Dacă în linii generale, principiile sistemului îmbunătățit de salarizare sînt cunoscute din hotărîrile adoptate de conducerea partidului, proiecția lor la nivelul întreprinderilor comportă unele detalieri de natură să pună în evidență aspectele ce urmează să fie rezolvate cu acest prilej. În această ordine de idei, industria minieră, cu particularitățile sale, ridică o serie de aspecte intrucitva diferențiate de celelalte ramuri economice.

O primă trăsătură a întreprinderilor și unităților care fac parte din această ramură a industriei, o constituie caracterul lor deosebit de dispersat, cele mai multe exploatări miniere aflîndu-se în localități sau puncte geografice izolate, de multe ori cu condiții social-economice diferite de ale orașelor mari sau chiar mijlocii. Totodată, datorită condițiilor în care se află multe unități miniere, stabilitatea cadrelor este mult mai redusă în raport cu alte unități industriale. La acestea trebuie adăugată și trăsătura de bază a ramurii: munca grea, prea binecunoscută pentru a mai comporta explicații.

Din aceste realități a izvorît, de altfel, și politica de salarizare preferențială aplicată cu consecvență în minerit. La aplicarea sistemului actual de salarizare apar însă unele neajunsuri, care trebuie analizate cu toată atenția și înlăturate.

Diferențe prea mari

Este cunoscut faptul că tehnologia de producție a industriei miniere se desfășoară atît în subteran, cît și la suprafață. În Valea Jiului, spre exemplu, 37,1% din efectivul muncitoresc industrial lucrează la suprafață: în uzinele de preparare, atelierele de întreținere, funiculare, stații de compresoare, de ventilatoare etc. Muncile prestate la suprafață nu sînt decît pe alocuri necalificate, marea majoritate a acestora reclamînd o înaltă calificare. Deși de modul în care funcționează compartimentele tehnologice amintite depinde în mod direct și nemijlocit randamentul și volumul extracției din subteran, mărimea salariului mediu al muncitorilor angrenați în aceste activități nu reprezintă decît aproximativ 50—60% din salariile medii ale muncitorilor din subteran.

De aici, apar unele dificultăți în activitatea întreprinderilor miniere. Ele se caracterizează, în primul rînd, **prin permanenta tendință de migrație a personalului muncitoresc de la suprafață spre subteran, în dorința de a obține cîștiguri mai bune, fără însă ca tehnologia de producție să permită realizarea acestor mutații.**

După opiniile unora, justificarea situației amintite ar consta în gradul de dificultate sporit al muncii în subteran, față de cea de la suprafață. Fără îndoială că munca în subteran este mai grea decît cea de la suprafață. Dar nu trebuie scăpat din vedere faptul că în ultimii 15—20 de ani s-au făcut serioase eforturi materiale pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru în subteran, fapt ce s-a reflectat în ameliorarea simțitoare a condițiilor de muncă de aici. În același timp, nu pot fi ignorate nici considerentele potrivit cărora activitățile de la suprafață desfășurate de multe ori sub cerul liber, sînt afectate, la rîndul lor, de vicisitudinile intemperiilor, de complexitatea instalațiilor etc. Ne referim sub acest aspect, în mod special, la lucrătorii de la funiculare, stații de înhaldare a sterilului, transportul la suprafață. Totuși, unii specialiști consideră că activitatea de la suprafață este mult favorizată.

De unde provine atunci tendința de migrație spre subteran?

În multe țări nivelul de salarizare tarifară a muncitorilor de la suprafață reprezintă minimum 70—75% din media salariilor tarifare subterane. De aceea, considerăm că această problemă merită a fi luată în seamă în studiile ce se întreprind și reconsiderată.

O corelare mai justă a remunerării

Din totalul muncitorilor care lucrează în subteran 45—50% sînt salarizați în acord, iar 50—55% în regie. Din totalul celor salarizați în acord, circa 90—95% lucrează în locurile de muncă **direct productive** (abataje, deschideri, pregătiri).

De remarcat că, deși la tehnologia de extracție participă o pluralitate de profesii, totuși, în acord, lucrează doar brigăzile propriu-zise formate numai din mineri, ajutori de mineri și vagonetari. Dar rezultatele muncii acestora — comensurabile prin gradul de realizare a planului și normelor — **sînt influențate în mod nemijlocit de contribuția muncitorilor de profesiuni conexe — artificieri, lăcătuși, electricieni — necuprinși în formația de lucru și, ca atare, salarizați în regie.** Deci, din acest punct de vedere rezultă un fenomen oarecum contrastant și anume: în timp ce formația de lucru în acord este compusă după principiul monoprofesiei (atît minerii, ajutorii mineri cît și vagonetarii au un profil unic profesional, diferențiați între ei doar prin gradul de calificare), la procesul lucrativ propriu-zis, participă o gamă de atribuții poliprofesionale. S-ar impune, deci, ca, pe fondul acestei interdependențe organice între aceste contribuții reciproce, **ca atît unii cît și ceilalți să fie cuprinși în sistemul muncii în acord.** Aceasta, pentru ca aportul fiecăruia să se materializeze în rezultatul comun.

În prezent sînt cuprinse însă în sistemul de acord, numai brigăzile formate din mineri, ajutori de mineri și vagonetari. Consecințele acestei situații nu sînt satisfăcătoare deoarece, în multe cazuri, cei salarizați în regie nu manifestă suficient interes pentru desfășurarea ritmică și la nivelul impus a procesului de producție. De cele mai multe ori, artificierii, electricienii, lăcătușii, deservind mai multe brigăzi pot fi cu greu controlați în activitatea ce o desfășoară, ei putînd invoca — oricînd li se impută lipsa de promptitudine în deservirea brigăzilor — motive deseori neintemeiate. **Pentru înlăturarea acestui neajuns, care se răsfrînge adesea negativ asupra bunului mers al producției, ar fi potrivit să se creeze brigăzi complexe, avînd în componența lor muncitori din toate aceste meserii.**

În rețeaua tarifară a personalului subteran apar și unele diferențieri, mai puțin explicabile sub aspectul principiului retribuției după gradul de calificare. Sînt cazuri în care un muncitor calificat, avînd 5—10 ani vechime, beneficiază de aceeași încadrare cu funcția de vagonetar, spre exemplu, funcție practic necalificată. Este cazul, în general, al funcțiunilor considerate auxiliare, hotărîtoare totuși în procesul de producție. Nu este lipsit de interes să menționăm că muncitorilor electromecanici, bunăoară, li se impune absolvirea școlii profesionale cu durata de 2—3 ani și să aibă o practică anumită, în timp ce vagonetarii își pot ocupa funcția chiar după o lună de la angajare.

Perfecționarea salarizării în acord

Un alt aspect, care impune remedieri ale actualului sistem de salarizare, este insuficienta stimulare chiar a muncitorilor mineri ce lucrează în acord. El nu ține seama de vechimea în muncă și de anii lucrați în unitate, nu stimulează suficient ridicarea calificării. Din această cauză, unii muncitori preferă să lucreze 6—8 și chiar 10 ani ca vagonetari, sau ajutori de mineri în brigăzile frontașe, unde își asigură cîștiguri bune, în loc să fie preocupați de ridicarea calificării pentru a deveni mineri, artificieri sau chiar maiștri.

Legat de aceasta, ar merita să fie studiată și posibilitatea îmbunătățirii actualelor formații de lucru tip din industria cărbunelui, care nu stimulează îndeajuns perfecționarea profesională. De pildă, dacă la un loc de muncă formația tip prevede încadrarea cu un miner, un ajutor de miner și un vagonetar, iar în realitate lucrează un miner și doi vagonetari, obținînd aceleași rezultate, atît minerul cît și vagonetarii cîștigă mai bine, în salariul lor regăsindu-se și diferența de tarif dintre funcția de ajutor miner — absentă în formație — și cea de vagonetar cu care a fost înlocuită.

Situații similare se întîlnesc de altfel și în ceea ce privește personalul mediu tehnic, îndeosebi la maiștri care lucrează în sectoarele de producție și cei din sectoarele de transport, electromecanici din subteran. În timp ce limitele de salarizare a maiștrilor din prima categorie variază între 1850—2550 lei/lună, cele ale maiștrilor electromecanici și chiar ale minerilor din sectoarele de deservire subterană, sînt de 1650—2200 lei/lună. Cît privește gradul de complexitate și responsabilitate, socotim că ele nu justifică acest decalaj. Dimpotrivă, privită prin prisma procesului de introducere și extindere a tehnicii noi în subteran, responsabilitatea și gradul de dificultate a muncii propriu-zise, cresc strict proporțional pentru ambele genuri de funcțiuni.

Fără îndoială că nivelul efortului fizic în procesul muncii este unul din criteriile fundamentale ale așezării tarifelor. Este, de asemenea, cunoscut faptul că munca celor de la abataje și înaintări este mai grea sub raport fizic. Dar și gradul de complexitate a muncii constituie un factor hotărîtor în procesul de producție și de aceea ar trebui să se oglindească și el în stabilirea tarifelor de încadrare.

Rezolvarea favorabilă a acestor probleme, stabilirea unei corelații mai apropiate ar fi binevenite, contribuind la înlăturarea multor neajunsuri ce se fac simțite azi pe această linie în unitățile miniere.

Cum se determină în prezent cîștigurile

Am relevat două aspecte legate de dificultățile provenite, pe de o parte, din unilateralitatea în compoziția formațiilor de lucru care muncesc în acord, iar pe de altă parte, din tarifele diferențiate în salarizarea unor profesii.

Potrivit actualului sistem de salarizare în minerit, respectiv determinarea cîștigului brigăzilor (așa cum sînt ele în prezent constituite), se face în funcție de realizarea planului și de unele implicații legate de aceasta. Pentru a facilita mai buna înțelegere a problemei vom da un exemplu. Brigăzii X, de pildă, i se stabilește un plan lunar de producție de 2000 tone cărbune, cu un preț pe tonă de 11,7 lei și cu un număr de 350 posturi. Deci, productivitatea muncii planificate este de 5,7 t/post. În cazul cînd brigada realizează planul în proporție de 100—105%, prețul pe tonă crește la 13,5 lei, iar cînd depășirea este de peste 5%, prețul pe tonă sporește la 14,10 lei. În aparență, sistemul pare acceptabil, întrucît urmărește să stimuleze realizarea și depășirea planului de către brigăzi. Analizînd însă mai în adîncime această situație, observăm că există o serie de neajunsuri, confirmate de altfel de cei 10 ani de aplicare și anume:

— planul înmînat la începutul lunii are, de cele mai multe ori, un caracter pur informativ, întrucît pe parcursul lunii au loc o serie de modificări în condițiile de muncă, de zăcămînt. Toate acestea atrag după sine modificări ale normelor și tarifelor și, ca atare, planul se cere corectat în funcție de noile condiții;

— numărul zilelor de lucru planificate se schimbă; în consecință, planul inițial, care a avut în vedere un anumit număr de zile, se modifică și el.

În circa 80—85% din cazuri, planurile inițiale stabilite se cer recalculate. Nu sînt rare nici cazurile în care la stabilirea definitivă a planului la sfîrșitul lunii, apar nuanțe subiectiviste, în scopul înlesnirii realizării lui de un număr cît mai mare de grupe. Această tendință este, în general, calificată ca o notă slabă pentru conducerea sectorului respectiv. În consecință, la recalcularea finală a planului se întîlnesc situații cînd unele grupe sînt „scoase" de sub plan, fie pentru a li se asigura cîștiguri mai bune, menite să compenseze greutățile pe care acestea le-au întîmpinat în cursul lunii (aprovizionare, deservire etc.), fie pentru a se îmbunătăți procentul grupelor cu planul îndeplinit, înlăturînd astfel eventualele critici pentru un număr prea mare de grupe sub plan.

Toate acestea nu ar fi atît de dăunătoare dacă, prin modificările amintite, **nu s-ar solicita fonduri de salarii suplimentare, întrucît actualul sistem de salarizare — așa cum am arătat — acordă prețuri unitare mai mari grupelor care-și realizează și depășesc planul.** Or, cum aceste realizări și depășiri sînt deseori rezultatul unor artificii de calcul, sensul stimulativ al salarizării se deformează.

Există uneori și situații inverse cînd sectorul fiind obligat să se încadreze în fondul de salarii, procedează în așa fel încît, prin recalcularea planurilor, să coboare unele grupe sub plan. Procedîndu-se astfel, scad prețurile unitare și, ca atare, se realizează încadrarea în fondul de salarii.

Ceea ce trebuie însă înlăturat, după părerea noastră, sînt tocmai aceste largi posibilitățile în manevrarea planului grupelor, fie într-un sens fie în altul.

Se întîlnesc și cazuri cînd, din diferite motive, conducerile sectoarelor nu pot asi-

Conf. univ. dr. I. LUNGU
S. MICHEL
economist,

(Continuare în pag. 12)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

ÎN LOC DE PIERDERI, BENEFICII

CINE NU CUNOAȘTE sau nu a auzit despre mașina de calcul „Mureșul", fabricată la Întreprinderea „Electromureș"? Mai puțini știu însă că pînă anul trecut prețul de cost al mașinii de calcul depășea prețul de vînzare — așa cum se vede din grafic — ceea ce făcea ca la producerea ei să se înregistreze pierderi.

Colectivul întreprinderii a luat însă o serie de măsuri tehnice și organizatorice menite să rentabilizeze acest produs, ale căror rezultate sînt evidente. Astfel, s-a introdus tehnologia turnării sub presiune a unor piese, debitarea centralizată a tablei, utilizarea pe scară mai mare a înlocuitorilor (la suportul mînerului, bucșele distanțiere etc.), iar procesele tehnologice de fabricație au fost dotate cu SDV-uri de randament superior etc. Ca urmare, **ultimele partizi de mașini de calcul livrate la sfîrșitul anului 1967 aveau un preț de cost care se situa sub nivelul celui de vînzare. Cu alte cuvinte, începînd din trimestrul IV al anului 1967, acest produs a devenit rentabil.**

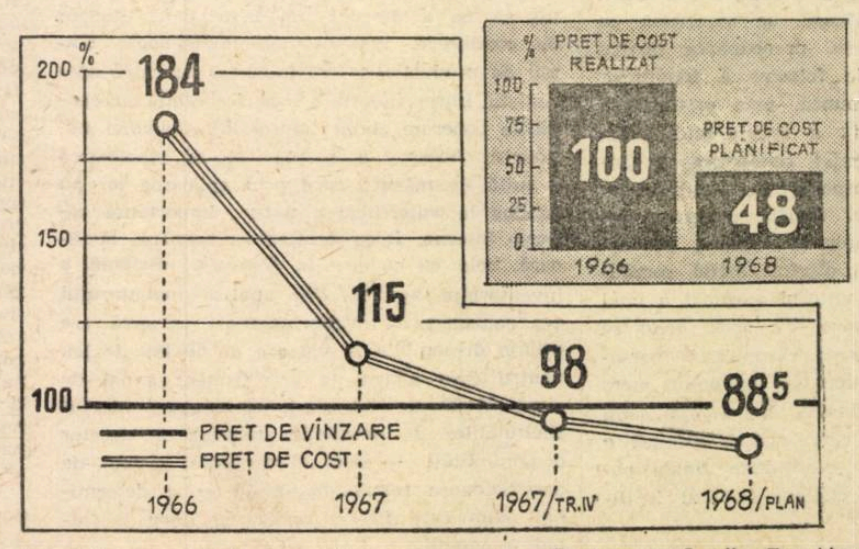

Problema căreia trebuie să i se acorde, în continuare, o atenție deosebită este permanenta specializare a cadrelor de constructori. Aceasta va permite, pe lîngă ridicarea continuă a calității mașinilor de calcul aflate în prezent în fabricație de serie, și crearea condițiilor pentru constituirea unui nucleu de specialiști care să contribuie la modernizarea și lărgirea nomenclatorului de produse. Experiența cîștigată pînă în prezent în materie de fabricație, măsurile ce se vor lua pe linia înzestrării în continuare a sectoarelor de producție și a specializării cadrelor, constituie premise care vor permite ca, la „Electromureș", din Tg. Mureș, să se creeze un nucleu pentru viitoarea industrie de mașini de calcul de randament superior, care să satisfacă într-o măsură din ce în ce mai mare necesitățile economiei naționale.

POSTULATELE EFICIENȚEI

ORGANIZARE • CONDUCERE • GESTIUNE ECONOMICĂ • RENTABILITATE

ANSAMBLUL DE MĂSURI stabilite de către plenara C.C. al P.C.R. din martie 1967, cu privire la îmbunătățirea conducerii, planificării, finanțării și organizării unităților agricole de stat se conturează tot mai pregnant în viața practică. În locul celor 731 de gospodării agricole de stat s-au creat 344 de întreprinderi, care însumează 2 615 ferme agricole. Acest nou cadru, departe de a fi o simplă schimbare de ordin cantitativ, are la bază concepția modernă, izvorîtă din experiența țării noastre și a altor țări, cu privire la organizarea exploatării agricole în sectorul de stat, concepție ale cărei principii sînt: separarea activității de producție de cea de deservire; cointeresarea tuturor lucrătorilor din ferme, sectoare și întreprinderi, în rezultatul final al activității, asocierea tuturor celor care răspund de realizarea sarcinilor, într-o formă de conducere colectivă, care să permită examinarea complexă și competentă a acțiunilor principale, precum și răspunderea economică personală; ridicarea calificării lucrătorilor permanenți, astfel încît să poată executa toată gama de lucrări agricole.

Caracterul complex pe care îl îmbracă noul sistem al agriculturii de stat determină o verificare atentă a lui în practică, verificare care să confirme modul în care principiile adoptate își justifică în viață eficiența. Tocmai de aceea, în cursul acestui an, întreprinderile agricole de stat aplică experimental noul sistem de organizare, planificare și finanțare, urmînd ca în 1969 el să fie generalizat în forma sa definitivă cu corectivele survenite din activitatea practică.

Experimentul din acest an, aplicîndu-se pe scara întregii agriculturi de stat, va fixa, prin amploarea sa, coordonatele principale ale ridicării pe o treaptă superioară a activității întreprinderilor agricole de stat. Între acestea se numără: îmbunătățirea planificării și lărgirea competențelor fermelor agricole; perfecționarea finanțării și a creditării întreprinderilor și fermelor agricole de stat; îmbunătățirea conducerii, eliminarea verigilor intermediare, apropierea specialiștilor de producție; introducerea consecventă a gestiunii economice proprii; continuarea procesului de concentrare și specializare a producției; trecerea la aplicarea concretă a măsurilor de profilare științifică a producției, de zonare și repartizare a acesteia; realizarea unei înalte discipline contractuale; accentuarea principiului muncii colective ș.a.

Pe temeiul îndeplinirii acestor obiective se va asigura ridicarea fiecărei unități agricole de stat la nivelul unei întreprinderi moderne de producție, cu un înalt grad de intensivitate, capabilă să asigure aplicarea unei tehnologii cu caracter industrial din ce în ce mai pronunțat, precum și economisirea sistematică a muncii vii și materializate, să obțină cu cheltuieli minime de exploatare și cu investiții specifice reduse, maximum de randament pe fiecare hectar sau animal.

Experimentul ce se desfășoară în cursul acestui an este un bun prilej nu numai pentru verificarea practică a noului sistem de organizare a agriculturii de stat, ci și pentru îmbunătățirea și perfecționarea principiilor care stau la baza lui. Pentru a-și aduce contribuția la reușita experimentului, revista „Viața economică" deschide în paginile sale o largă dezbatere menită să sintetizeze experiența acumulată pînă în prezent în acest domeniu, să elucideze unele aspecte de ordin principial pe care le ridică aplicarea noului sistem. Cadrele de specialiști din întreprinderile agricole de stat, din organele agricole centrale, teritoriale, precum și cele din institutele de cercetări agricole și învățămîntul superior, pot aduce în această direcție o contribuție substanțială.

AVANTAJELE NOII ORGANIZĂRI CONFIRMATE DE PRACTICĂ

ÎNFIINȚATĂ printre primele unități-etalon pe baza principiilor stabilite de către Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1967, Întreprinderea agricolă de stat „30 Decembrie 1947", alături de celelalte create în întreaga țară, a confirmat prin rezultatele obținute eficiența noului sistem de organizare și conducere a agriculturii de stat. Desigur, în procesul aplicării lui s-au ivit o serie de dificultăți. În mare parte ele sînt însă inerente dacă ținem seama de complexitatea acestei organizări, care prin conținutul ei se deosebește structural de cea precedentă.

Verificîndu-se treptat în practică, acest sistem evidențiază pe o scară tot mai largă, posibilitățile mari pe care le oferă ridicării eficienței întregii activități, noile principii de organizare și conducere a producției. În cazul unității noastre, bunăoară, se manifestă cu tot mai puternică tărie, preocuparea pentru creșterea gradului de folosire a fondurilor fixe și a forței de muncă, prin organizarea temeinică a producției; a sporit mult grija pentru ridicarea eficienței economice a investițiilor, pentru gospodărirea mijloacelor materiale și financiare. Capătă contururi tot mai pregnante principiile organizării producției pe ferme agricole, oferind astfel certitudinea materializării în viitorul apropiat a unei înalte eficiențe economice. Pe acest fond se afirmă, totodată, creșterea răspunderii personale a tuturor lucrătorilor față de bunul mers al proceselor de producție, lucru explicabil dacă ținem seama că noul sistem asigură o legătură organică între rezultatele finale obținute în producție și cîștigul fiecărui lucrător în parte.

Toate aceste schimbări calitative care se manifestă în întreg ansamblul proceselor economice, tehnice și organizatorice, s-au materializat, cum este și firesc, într-o activitate economică mai eficientă. **Astfel, beneficiul realizat anul trecut este de 3 528 000 de lei, fiind cu 26% mai mare decît cel planificat după organizarea întreprinderii agricole, și de peste 7 ori, decît cel preconizat a fi realizat înainte de reorganizare. Sînt ferme agricole care au depășit substanțial planul de beneficii, cu mult peste media realizată pe întreaga întreprindere agricolă. Astfel, ferma agricolă nr. 6 se înscrie cu o depășire față de plan de peste 4 ori, iar ferma nr. 8 cu aproape 50%.**

Pe întreaga întreprindere, prețul de cost a fost redus față de plan cu 2,8%, ceea ce, alături de creșterea producției și a productivității muncii, a permis obținerea unor asemenea beneficii.

Activitatea desfășurată pînă în prezent a evidențiat rolul important al planificării, faptul că ea a devenit un instrument eficient de conducere. Potrivit noii metodologii, planul de producție a fost întocmit de către specialiștii întreprinderii, în conformitate cu condițiile concrete și cu interesele economiei naționale. Aceasta a permis să se stabilească o suită de măsuri, care prin aplicarea lor au condus la valorificarea unor importante rezerve interne. Între acestea se numără, bunăoară, cele cu privire la folosirea eficientă a inventarului agricol. Din analiza inventarului s-a constatat că întreprinderea agricolă are utilaje disponibile în valoare de 680 000 de lei, pentru care plătea un amortisment anual de circa 74 500 de lei, ceea ce majora nivelul cheltuielilor de producție. Eliminarea acestor disponibilități — efect al vechiului sistem de aprovizionare tehnico-materială — a determinat, cum este firesc, realizarea unor însemnate economii.

Gh. DUMITRESCU
economist-șef al Întreprinderii agricole de stat „30 Decembrie 1947"

RESPECTAREA CONȚINUTULUI ECONOMIC AL FACTORILOR DE PRODUCȚIE

ÎN CONTEXTUL GENERAL al experimentului noului sistem de organizare a agriculturii de stat, considerăm necesar să ne spunem părerea asupra uneia din măsurile preconizate de Departamentul întreprinderilor agricole de stat și anume aceea prin care se stabilește natura economică, evaluarea și înlocuirea turmei de bază.

• Animalele de reproducție — mijloace circulante?

ÎN SISTEMUL experimental de finanțare a activității economice din întreprinderile agricole de stat, animalele de reproducție — tauri și vaci, vieri și scroafe, berbeci și oi — sînt trecute în categoria mijloacelor circulante, urmînd regimul de finanțare și folosire a acestora. Scopul acestei măsuri este de a micșora fondul de investiții al întreprinderilor agricole de stat, de a reduce volumul formalităților cerute de finanțarea investițiilor pentru turma de bază, precum și de a pune capăt unor practici dăunătoare folosirii rationale a fondurilor de investiții.

Problema se pune însă dacă această măsură are o justificare economică obiectivă și dacă nu puteau fi găsite alte mijloace economice, care să aibă efecte asemănătoare sau chiar mai bune.

O cerință esențială și, în același timp, elementară a oricărei măsuri economico-organizatorice este ca ea să se bazeze pe aprecierea obiectivă a fenomenelor economice, să izvorască din realități și să țină seama de cerințele legităților economice. În această ordine de idei, considerăm că **trecerea animalelor de reproducție în categoria mijloacelor circulante contravine rolului pe care-l joacă diferitii factori în procesul de producție.** Independent de discuțiile care se mai poartă încă cu privire la definirea unora din aspectele noțiunii de fonduri fixe, este însă un fapt incontestat atît în literatura de specialitate, cît și în practica mondială, **că animalele de reproducție fac parte din fondurile fixe ale agriculturii, ținînd seama numai de faptul că ele participă la un mare număr de cicluri de producție.** Chiar dacă, în mod voluntar și subiectiv, decretăm taurul sau vaca drept mijloc circulant, punîndu-le în aceeași categorie cu finurile pe care le consumă, prin **funcția lor economică** în procesul de producție rămîn fonduri fixe de agricultură.

În teoria și practica economică mondială, animalele de reproducție reprezintă un însemnat element al fondurilor fixe din agricultură, de a căror dezvoltare și perfecționare depinde în bună măsură crearea unei agriculturi intensive și multilaterale, în care creșterea animalelor deține un loc preponderent.

Un asemenea punct de vedere asupra animalelor de reproducție există nu numai în țările socialiste, ci și în țările capitaliste dezvoltate, fiind susținut de economiști agrari cu renume mondial. Aș cita în acest sens pe americanii E. Heady și J. Black, pe francezul Chombert de Lauwe, pe belgianul G. Bublot și alții [1]). În manualele lor de conducere a agriculturii, acești autori menționează „șeptelul viu" (animalele de reproducție) alături de „șeptelul mort" și „capitalul-plantație", fără a-l include în „capitalul circulant", care constituie o categorie aparte. În manualul său, J. Black dedică un paragraf special animalelor de muncă și de reproducție ca elemente componente ale mijloacelor fixe din agricultură. De reținut că un asemenea sistem de apreciere este nu numai o problemă de teorie livrească, ci de ordin **practic.** În contabilitatea agricolă din Franța, Belgia, Anglia [2]), animalele de reproducție sînt considerate ca mijloace fixe ale agriculturii. De reținut că în țările în care s-au făcut încercări de a trece animalele de reproducție în categoria mijloacelor circulante (ca Bulgaria, de exemplu [3]) teoria și practica și-au dat mîna, respingînd o asemenea măsură care denaturează rolul factorilor de reproducție în procesul de producție.

Trecerea animalelor de reproducție în categoria mijloacelor circulante contravine, de asemenea, principiului unității fenomenelor economice pe ansamblul agriculturii. **Este știut că în agricultura noastră cooperatistă, animalele rămîn mai departe fonduri fixe, fiind finanțate de la fondul de acumulare.** Activitatea de creștere a animalelor de reproducție reprezintă aici (așa cum stau lucrurile în realitate) o activitate de investiție. Ce explicație poate fi pentru situația în care aceeași categorie de animale face parte din grupa fondurilor fixe sau a mijloacelor circulante, după proprietarul pe care îl are? Rezultă că un animal de reproducție cumpărat de o fermă de stat de la o cooperativă agricolă își pierde (prin simplul act de vînzare-cumpărare) calitatea de fond fix, devenind mijloc circulant.

Prin **natura** lor, prin **modul de creștere și intrare în funcțiune,** precum și prin **modul de exploatare,** animalele de reproducție se aseamănă cu plantațiile viticole și pomicole: sînt mijloace vii de muncă ale agriculturii, necesită un timp mai îndelungat de pregătire pentru intrarea în producție, au o anumită curbă a capacității de producție în cursul vieții etc. Cu toate acestea, plantațiile sînt considerate mai departe fonduri fixe, cu toate urmările economice care decurg din aceasta, în timp ce animalele de reproducție sînt trecute la mijloace circulante. **Prin aceasta, se încalcă însăși unitatea rolului factorilor de producție în cadrul aceluiași sistem, în cadrul chiar al aceleiași întreprinderi.**

În sfîrșit, amintim în treacăt, că acordarea pentru animale de reproducție a atribuțiilor de mijloace circulante încalcă înseși principiile de delimitare a fondurilor fixe stabilite de către Departamentul întreprinderilor agricole de stat. Potrivit propriei definiții sînt considerate fonduri fixe obiectele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: a) au o durată de serviciu normată de peste un an și b) au o valoare de inventar de cel puțin 500 lei. Or, animalele de reproducție îndeplinesc cu prisosință aceste condiții cumulate.

S-ar părea atunci că unele considerente de ordin practic sînt atît de puternice, încît includerea animalelor de reproducție la mijloace circulante ar avea o influență binefăcătoare asupra activității întreprinderilor agricole de stat.

Critica vechiului sistem de finanțare a acestor unități se referă, printre altele, la faptul că prin lichidarea animalelor adulte, bugetul de stat recuperează numai valoarea rezultată din valorificarea animalelor pentru carne. Această critică este justificată, în condițiile inexistenței sistemului de amortizare la animalele de reproducție, ceea ce duce la micșorarea fondurilor fixe ale agriculturii cu diferența dintre valoarea de înregistrare și valoarea de lichidare a animalului. Deci, bugetul de stat era nevoit să suporte această pierdere. Se îmbunătățește oare situația în cadrul noului sistem? Nicidecum, deoarece și acum diferența dintre valoarea de înregistrare și cea de lichidare va fi suportată tot de la bugetul statului, numai că din alt buzunar — sub forma completării de mijloace circulante. În principiu deci, nici o schimbare.

Se reproșează sistemului de finanțare de la investiții a turmei de bază că necesită un volum exagerat de muncă impus de formalități multiple și greoaie pentru asigurarea fondurilor, antrenînd în această acțiune și alte organe, chiar centrale. Dar singura posibilitate de înlăturare a acestor greutăți era numai cea găsită? Oare sistemul de evidență poate schimba conținutul economic al factorilor de producție? Simplificarea formalităților nu impune, în nici un caz, o asemenea măsură. Se poate afirma că sistemul preconizat rezolvă definitiv problema? Să privim succesiunea procesului de finanțare: cînd este trecut la turma de bază, animalul este evaluat (după greutate și calitatea cărnii); diferența în plus sau minus se reflectă în rezultatele financiare ale anului; la lichidare, diferența în plus sau în minus este suportată sau vărsată la buget, fiind stabilită în sume fixe pe animal de către Consiliul Superior al Agriculturii cu avizul Ministerului Finanțelor. Se vede clar că și acum sistemul de finanțare este complex, cu participarea organelor centrale.

Este adevărat că noul sistem dă o larghețe mai mare întreprinderilor agricole de a înlocui animalele slab productive, îmbunătățind structura turmei de bază. Dar această posibilitate nu era exclusă nici în cadrul vechiu-

sistem : și atunci și acum, reformarea înaintre de termen a animalului de reproducție reamnă tot o pierdere pentru întreprindere. portarea valorii acestor animale numai de re întreprindere este o clauză care se putea adra perfect și în prevederile vechiului em de finanțare a turmei de bază.

Evaluarea nu poate urma regimul animalelor

INDIFERENT DE CATEGORIA DE FONURI de producție căreia aparțin animalele reproducție — fonduri fixe sau mijloace culante — **problema evaluării lor necesită atenție deosebită.** Animalele de reproducsînt mijloace de producție producătoare numai de bunuri de consum, dar și de noi jloace de producție. Animalul de reproducare deosebiri calitative față de celelalte imale, care devin bunuri de consum. Nu ice animal tînăr poate deveni animal de producție, ci numai cel care îndeplinește amite condiții de randament și de transmire a calităților ereditare. De aceea, **nicăieri niciodată animalele de reproducție nu au st evaluate la nivelul animalelor pentru rne.**

Or, potrivit sistemului experimental, animale de reproducție existente în întreprindere agricole de stat la 31 decembrie 1967 au st reevaluate în funcție de greutatea și catea lor, la prețurile de livrare a animalepentru carne (rezultatele regularizîndu-se in fondul statutar). În viitor, ar urma să evaluate după prețuri interne de decontare abilite anual de Departamentul întreprindelor agricole de stat pentru fiecare unitate dată cu întocmirea planului de venituri și eltuieli.

Se știe că în trecut au fost săvîrșite abuzuri către întreprinderi în evaluarea animalelor reproducție pentru că nu exista un sistem evaluare a lor, care să limiteze finanțarea vestiției din bugetul statului. În ultimul mp, se reușise stabilirea unui asemenea stem care, cu toate deficiențele pe care le ai avea, prezenta o bază pentru justa evaare a animalelor de reproducție, inclusiv in luarea în considerare a aptitudinilor lor producție determinate prin filiera descenței ereditare. În această ordine de idei, nunțarea la ceea ce se cîștigase și trecerea folosirea prețurilor pentru animalele de rne ni se pare un pas înapoi.

O asemenea evaluare, indiferent de specia animale, ar pune semnul egalității între ate exemplarele de aceeași categorie, **slăind în mod serios interesul material pentru unca de selecție, într-o perioadă cînd trebuie să facem pași hotăritori în această direcție.**

Într-un sistem în care baza evaluării o onstituie greutatea animalului, fără a avea vedere deosebirile productive calitative, -ar ajunge la rezultate cu totul opuse celor orite. Iată un exemplu. O tendință de bază e pe plan mondial în selecția vacilor de lapte onstă în obținerea unui tip productiv cu greutate mai mică, dar cu mai mare randament de lapte și grăsime. Greutatea mai mică determină un consum de furaje mai mic pentru rația de întreținere și dă posibilitatea sporirii eficienței producției de lapte. Sînt oare interesate fermele sau întreprinderile de selecție în crearea unui asemenea tip ? Nu, deoarece animalul cu greutate mai mare, neconomic în exploatare, este cel care le-ar aduce un beneficiu mai mare, pentru că are o greutate mai mare. Sau un alt exemplu. Două ovine — una de rasă merinos și alta de rasă turcană — cu aceeași greutate, ar fi evaluate la același preț, indiferent de deosebirea calitativă esențială și de cheltuielile de producție necesitate de pretențiile mai mari sau mai mici de furajare și îngrijire a exemplarelor din fiecare dintre cele două rase menționate. Ar fi oare cointeresate fermele de reproducție (sau chiar cele care își autoreproduc animalele de montă) să vîndă berbecuți și mioare de rasă merinos la același preț cu cele din rasă turcană ? Evident că nu !

Renta de calitate și stimularea muncii de selecție

TOCMAI DE ACEEA, în țările cu agricultura dezvoltată, animalele de reproducție sînt evaluate la un preț superior celor pentru carne (reflectînd de fapt și cheltuielile mai mari necesitate de creșterea lor pînă la trecerea la turma de bază, iar aptitudinea ereditară de producție se oglindește, prin adaos de preț, în prețul unitar total. De altfel, în literatura de specialitate există o recunoaștere aproape unanimă că animalul de reproducție aduce o adevărată **rentă de calitate**, ca și pămîntul de calitate mai bună. Nu întîmplător vechile manuale și tratate de economie agrară din țara noastră denumeau animalele de reproducție animale de „rentă". În tratatul menționat mai înainte, G. Bublot arată că în creșterea animalelor de prăsilă, la cheltuieli practic egale, prețul de vînzare este totdeauna mai ridicat. El nu șovăie să afirme că această orientare în creșterea animalelor procură o adevărată rentă de calitate, care nu este accesibilă tuturor, dar de care nu pot beneficia decît cei mai buni crescători de animale. **Tocmai această „rentă de calitate" constituie o forță motrice de perfecționare a raselor de animale pe baza unei atente munci de selecție.**

Problema nu este însă numai de ordin teoretic și confirmarea ei o găsim nu numai în manuale sau tratate, ci în însăși activitatea practică. În unele lucrări privind agricultura americană se remarcă faptul că prețurile taurilor de rasă pură sînt foarte ridicate, variind între 10 000 și 50 000 de dolari. Pentru cei mai buni tauri de rasă pură se plătesc prețuri și mai ridicate. În Franța se apreciază că un taur de rasă cu calități productive superioare costă aproape cît o întreagă moșie !

În Anglia, după cum rezultă din sistemul contabil practicat în agricultură, metoda de evaluare a animalelor face deosebire între categoriile de animale destinate reproducției și cele destinate vînzării, în sensul că cele de reproducție sînt evaluate pe baza prețului lor inițial, pe cînd cele de carne, din contră, sînt evaluate la preț de piață, minus cheltuielile de desfacere.

Nu există, prin urmare, nici un motiv pentru a nu continua să practicăm o metodă economică, verificată de practica mondială, metodă care va da impulsul necesar activității de selecție a animalelor în țara noastră.

Amortizare sau înlocuire ?

CONSIDERAREA ANIMALELOR de reproducție drept mijloace circulante face, desigur, inutilă problema amortizării lor. Aceasta nu diminuează însă cu nimic din necesitatea reproducției lor valorice. După cum arată cercetările întreprinse în acest sens atît pe plan intern, cît și pe plan internațional, valoarea de lichidare a animalului de reproducție este mai mică decît cea de inventar. Ca atare, reproducția simplă este asigurată prin acoperirea diferenței de la buget, sub forma completării de mijloace circulante, printr-o sumă fixă pe animal. Prin urmare, sistemul preconizat nu asigură totuși cerința elementară a oricărui proces de producție — recuperarea cheltuielilor de producție — fiind necesară subsidia de la buget. De fapt, sistemul propus nu se deosebește de cel practicat anterior, cînd această diferență era suportată tot de la buget, însă din fondul de investiție. **Deci, trecerea animalelor de reproducție în categoria mijloacelor circulante și modul propus de reglementare a înlocuirii lor, nu răspunde cerinței de bază a principiului gestiunii economice proprii — acela al recuperării cheltuielilor de producție, în cazul de față animalele de reproducție.**

De aceea, funcționarea animalelor de reproducție ca fonduri fixe ale agriculturii necesită în mod obligatoriu și folosirea sistemului de amortizare a lor. De altfel, considerăm că deficiența principală a sistemului anterior de finanțare a turmei de bază constă tocmai în nepracticarea amortismentului, ceea ce nu dădea posibilitatea recuperării investițiilor efectuate. În asemenea condiții, sporirea efectivului de animale de reproducție era însoțită, în mod paradoxal, de reducerea fondului propriu reinvestit pentru turma de bază, tot așa cum în noul sistem preconizat va crește volumul subsidiilor de la buget pentru acoperirea valorii de înlocuire a animalelor de reproducție.

Introducerea amortizării animalelor de reproducție ar pune însă pe baze obiective, realiste, întreg sistemul de finanțare a turmei de bază, în funcție de cerințele principiului gestiunii economice proprii. Amortismentul, împreună cu valoarea de lichidare ar permite recuperarea integrală a investiției inițiale și reproducția fondului de producție sub forma animalului de reproducție. Acest sistem nu numai că ar elibera bugetul de suportarea pierderilor reprezentînd diferența dintre valoarea de inventar și valoarea de lichidare, dar ar cointeresa fermele, întreprinderile agricole la folosirea cît mai productivă a animalelor, la adevăratul lor potențial de producție : o dată ce amortismentul s-ar include în prețul de cost al produselor animaliere, mărimea lui pe unitatea de produs ar depinde de însuși randamentul animalului.

Ideea amortizării animalelor de reproducție, emisă de autorul rîndurilor de față încă în anul 1961 [1], susținută și de alți autori chiar în paginile revistei de față, nu a fost însă însușită de forurile în drept, pe considerentul principal al măririi volumului de lucrări necesitat și al unei oarecari creșteri a prețului de cost.

Lăsînd de o parte primul argument, care este de ordin formal, nici cel de-al doilea nu rezistă unei analize mai atente. Prețul de cost al oricărui produs trebuie să reflecte totalitatea cheltuielilor de muncă materializată și pentru retribuirea muncii, care au concurat la obținerea lui. Or, prețul de cost al laptelui nu a reflectat și nici nu va reflecta totalitatea acestor cheltuieli, pe simplul considerent că o parte din valoarea animalului participant la procesul de producție nu se include în cheltuielile de producție, ci se suportă de la buget. Se vede clar că este încălcată una din cerințele de bază ale eficienței economice — reflectarea totalității cheltuielilor de producție. Necunoașterea reală a prețului de cost nu ne dă nici posibilitatea să apreciem în mod obiectiv mărimea prețului de vînzare al produsului. De aceea, perfecționarea întregului sistem de organizare economică în agricultură necesită în mod imperios includerea părții de valoare a animalului, nerecuperată prin valoarea de lichidare, în cheltuielile de producție ale ramurii respective, forma cea mai adecvată fiind aceea a amortismentului anual (în funcție de valoarea inițială și de lichidare și de termenul normat de funcționare — animalele cu o mai mare longevitate putînd fi folosite și peste acest termen, fără a se mai percepe amortisment).

Este adevărat însă că, în cazul animalelor de reproducție (și în general al mijloacelor vii de muncă, cum sînt și plantațiile perene), problema determinării ratei anuale de amortizare este mai complexă. Fapt este că, în cazul unei vaci, de pildă (lucru valabil și pentru celelalte animale de reproducție), valoarea ei (exprimată inclusiv prin greutatea absolută și calitatea cărnii),urmează o curbă bine definită. În prima perioadă, valoarea crește (ca urmare a împlinirii dezvoltării corporale) ; în cea de-a doua perioadă, valoarea scade, în condițiile creșterii randamentului ; în sfîrșit, în ultima perioadă, valoarea continuă să scadă paralel cu reducerea randamentului. Unii autori străini (ca, de pildă, J. Black, M. Clawson, Ch. R. Sayre, W. W. Wilcox și alții), consideră că momentul amortizării de producție, adică scăderea valorii, intervine atunci cînd micșorarea randamentului animalului nu mai este compensată de creșterea în valoare, ca urmare a creșterii corporale și în greutate. În cazul vacilor de lapte, aceasta ar însemna în mod practic corelarea ratelor anuale de amortizare cu curba lactației. Este firesc ca, în prima perioadă, cînd vaca sporește în greutate, iar randamentul este mic, și rata amortizării să fie mai mică. Cea mai mare rată a amortizării ar trebui să fie cea de-a doua perioadă, cînd amortismentul se repartizează asupra unui volum mai mare de lapte. Asemenea calcule de stabilire a amortismentului s-ar putea face o dată cu mișcarea efectivului de animale și planificarea calendaristică a producției animaliere, fără a necesita un efort sau cunoștințe deosebite.

Rezultă deci că există suficiente posibilități pentru a pune pe baze realiste sistemul de finanțare a turmei de bază din întreprinderile agricole de stat, înlăturîndu-se voluntarismul în aprecierea rolului și funcțiilor pe care animalele de reproducție le au în procesul de producție.

Existența unei asemenea probleme arată încă o dată necesitatea unei colaborări mai strînse între specialiștii din domeniul cercetării și cel al producției. O asemenea colaborare ar fi utilă atît cercetării, cît și producției, îmbogățind însă teoria și practica conducerii științifice a agriculturii românești.

Conf. univ. ing. dr. O. PARPALĂ

[1]) **Heady E. ș.a. — Farm Management Economics ; Black J. ș.a. — Farm Management ; Ch. de Lauwe ș.a — Nouvelle gestion des exploitations agricoles ; G. Bublot — L'entreprise agricole.**
[2]) **Pierre Fromont — La modernisation de l'agriculture.**
[3]) **D. V Kinov — Amortizirane na asmovite fondove selskoto stopanștvo.**
[6]) **Probleme economice nr. 11/1961.**

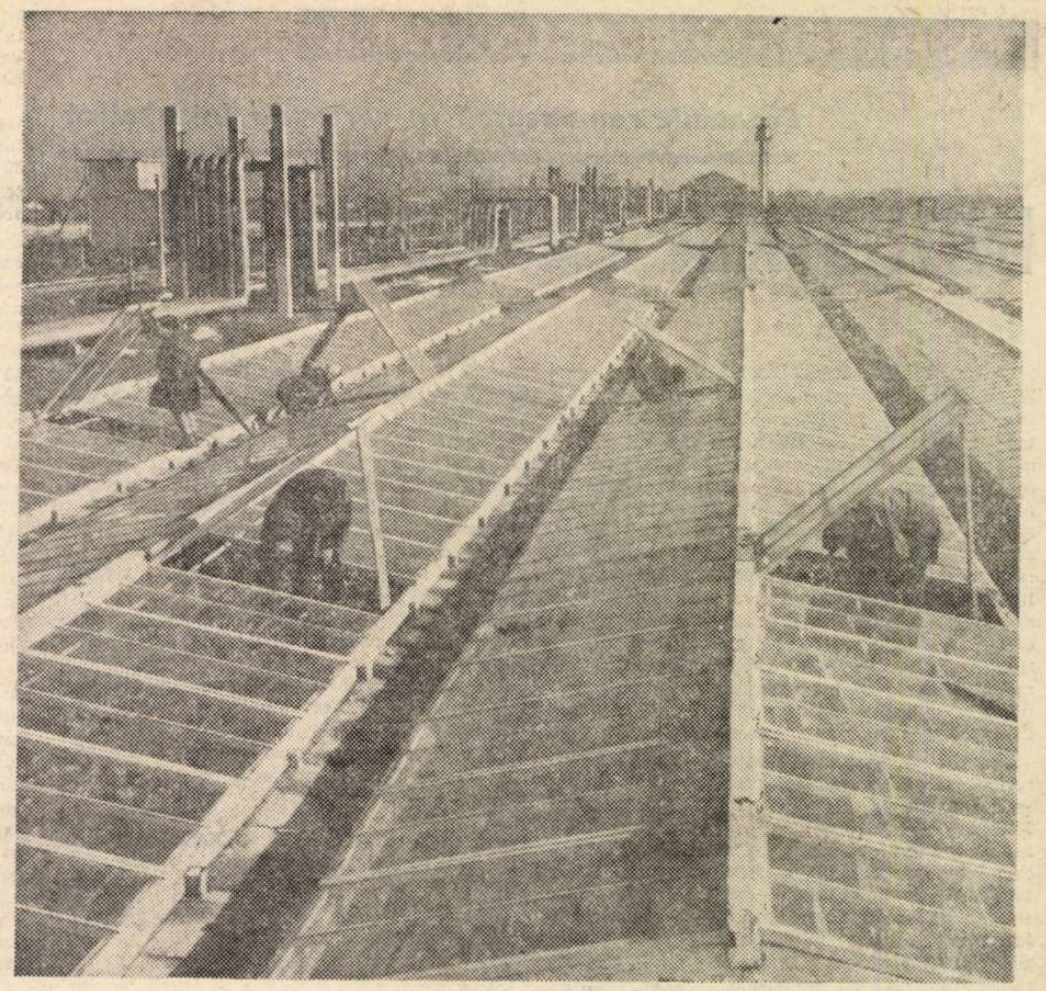

Serele legumicole de la I.A.S.-Bragadiru

FERMA DE PRODUCȚIE — CELULA DE BAZĂ A AGRICULTURII DE STAT

O TRĂSĂTURĂ ESENȚIALĂ a noului mod de organizare și conducere a agriculturii de stat este faptul că ferma agricolă reprezintă **unitatea de producție de bază, cu responsabilitate economică proprie.**

Deși a trecut o perioadă scurtă de la introducerea în mod experimental a noii forme de organizare, rezultatele obținute sînt cît se poate de concludente. Să analizăm, de pildă, pe cele obținute de către ferma nr. 1 din cadrul Întreprinderii agricole de stat Giurgiu. Precizăm că ferma a luat ființă în perimetrul unei foste gospodării de stat și are o suprafață de 2 600 ha teren arabil, cultivat în mare parte cu cereale păioase și plante furajere. Ramura creșterii animalelor se dezvoltă prin creșterea a 350 juninci prăsilă și a unui efectiv de 1 100 ovine.

Superioritatea noii forme de organizare a producției din fermele agricole este vădită, în primul rînd, de **folosirea mai rațională a bazei tehnico-materiale.**

Corelarea dotării tehnice cu necesitățile impuse de procesul de producție au permis ca la ferma nr. 1 **numărul de tractoare să fie redus în proporție de 65,6%.** O reducere a numărului de tractoare nu a însemnat însă scăderea gradului de mecanizare. Dimpotrivă. Pentru executarea volumului de lucrări din perioadele de vîrf, s-au încheiat **contracte de cooperare** cu alte ferme sau întreprinderi agricole.

Expresie a superiorității noilor forme de organizare a producției prin crearea fermelor agricole, sînt și măsurile ce privesc locul și rolul cadrelor tehnice și de specialitate din agricultura de stat. Așezat pe o poziție fundamental nouă, **specialistul agricol devine figura centrală a agriculturii de stat.**

În vechiul sistem de organizare, majoritatea specialiștilor nu lucrau nemijlocit în producție. Cea mai mare parte a timpului lor de lucru (potrivit unor calcule circa 80%) era ocupată cu întocmirea de documente și situații privind evidența muncii, a lucrărilor executate, a producției etc. La fosta gospodărie de stat Gogoșari (actuala fermă nr. 1) un salariat tehnico-administrativ revenea la 92,8 ha.

Simplificarea evidenței, înlăturarea unor verigi care îngreunau desfășurarea procesului de producție, a dus la o folosire mai eficientă a personalului tehnico-administrativ. **Bunăoară, astăzi la un salariat tehnico-administrativ revin 650 ha.** A fost posibilă în același timp o redistribuire rațională a cadrelor tehnice, legarea organică, nemijlocită a acestora de activitatea de producție.

Lărgirea atribuțiilor, precum și creșterea răspunderii celor ce lucrează nemijlocit în sfera producției, creează condiții superioare și pentru gospodărirea cît mai eficientă a mijloacelor materiale și bănești, în scopul creșterii producției și a productivității muncii, a reducerii cheltuielilor de producție.

Posibilitățile create șefului de fermă în ce privește angajarea personalului în funcție de necesitățile stricte ale procesului de producție, au permis reducerea fondului de salarii planificat cu circa 50%. Faptul că lucrările sînt executate acum de un număr redus de angajați, a determinat folosirea lor la un număr complex de operații. Rezultatul : pe trimestrul I al anului 1968 reiese o economie la fondul de salarii de 150 000 lei în cea mai mare parte pe seama utilizării personalului permanent la mai multe operații.

Un aspect important este și cel ce privește asigurarea unei mai corecte corelații între nivelul retribuirii și activitatea de producție desfășurată de lucrătorii din fermele agricole. De pildă, la muncitorii permanenți, nivelul salariilor a crescut de la 760—890 lei la 1 280—1 415 lei.

Dacă fosta G.A.S. Gogoșari realiza an de an pierderi (numai în 1967, ele s-au ridicat la 2 400 000 lei), actuala fermă agricolă, potrivit unor calcule estimative va realiza în primul trimestru, beneficii de circa 350 000—400 000 lei.

V. OTOPELEANU

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

Economia românească în perioada interbelică

INDUSTRIA CARBONIFERĂ

O EVOLUȚIE PARTICULARĂ și o problematică economico-socială deosebită a înregistrat, în perioada interbelică, industria carboniferă. Cu toate că subsolul României conținea însemnate zăcăminte de cărbune, punerea lor în valoare, în formă eficientă, a fost frînată de interesele grupărilor burgheziei române, ale capitalului străin și ale aparatului de stat aflat sub influența primelor. Întrucît piața de realizare a cărbunilor, în cea mai mare parte, era cea de stat reprezentată de instituția căilor ferate care consuma 70—80% din totalul cărbunilor, un nod de interese se creează între stat, capitalul autohton, pe de o parte și cel străin pe de altă parte, în lupta de acaparare a acestei piețe.

Situația specială a ramurii carbonifere constă în aceea că majoritatea producției și desfacerii se găsea în mîinile unui mare concern — **Petroșani**, care reprezenta, de fapt, un monopol al producției și desfacerii. Pe de altă parte, însă, consumatorul principal — C.F.R.-ul — avea monopolul asupra pieței de desfacere. În raport cu diferitele interese și în dependență de grupurile burgheziei care compuneau guvernul, acești doi factori se găseau fie în relații de „eficiență" colaborare pentru „Petroșani", fie în relații mai puțin avantajoase. În unele perioade, **Petroșanii** dictau la **Direcția Generală a Căilor Ferate Române** iar în altele **C.F.R.-ul** impunea anumite condiții concernului. În ultimă instanță, cîștigau atît capitalul autohton, cît și cel străin din industria carboniferă.

Exploatările mari din Valea Jiului își au originea de prin 1850 cînd au fost puse în valoare **de Societatea Brașoveană de Mine și Cuptoare.** Exploatarea a continuat pînă în 1894 cînd **Societatea Brașoveana** vinde exploatările unei noi societăți **Minele de cărbuni din Salgo-Torjany — Budapesta.** După desăvîrșirea unității naționale **Salgo-Torjany** împreună cu un grup bancar sub conducerea **Băncii Românești** constituie, în 1920 în spiritul naționalizărilor, Societatea **Petroșani**, pentru exploatarea minelor de cărbuni cu un capital inițial de 160 mil. lei din care grupul maghiar a adus ca aport investiții evaluate la 90 mil. lei, plus subscrieri de numerar împreună cu **Banca Comercială Ungară din Pesta,** de 5 mil. lei. Grupul român constituit din 19 bănci care erau sub influența **Băncii Românești** subscrie 5 mil. lei. Pentru a avea o participare egalitară grupul român primește de la grupul maghiar acțiuni de 45 mil. lei pe care trebuia să le plătească cu 19 mil. franci elvețieni, preț foarte ridicat. Din lipsă de fonduri grupul românesc contractează un împrumut la grupul maghiar egal cu valoarea acțiunilor primite, care, în baza unor convenții, se obliga să-l achite într-o anumită perioadă plus dobînzile cuvenite. Între timp, pînă la achitarea datoriei, acțiunile cumpărate de grupul românesc rămîneau în gaj la grupul maghiar. Convențiile mai prevedeau acoperirea împrumutului și din dividendele ce vor reveni la acțiunile cumpărate dar necedate. Mizînd pe această variantă foarte avantajoasă pentru ea, burghezia interesată în societatea **Petroșani** urmărea, prin prețurile ridicate la cărbunele vîndut căilor ferate, să-și asigure dividendele mari la acțiunile pe care le avea.

Societatea **Petroșani** își reevaluează ulterior patrimoniul, mărind succesiv capitalul prin emisiuni ulterioare de acțiuni pînă la 820 mil. lei în 1927.

În 1931, **Petroșani** fuzionează cu societatea **Lupeni**, tot din Valea Jiului, naționalizată la fel ca și prima și al cărei capital tot prin reevaluare se ridică la 590 mil. lei. Prin fuziune se creează societatea **Petroșani cu un capital** de 1 410 mil. lei în care acțiunile erau repartizate în mod egal între grupul străin și cel român. În Valea Jiului mai funcționa întreprinderea **Lonea,** proprietate a statului român. Pe baza legii de comercializare a bunurilor statului din 1924, în anul 1925 întreprinderea **Lonea** devine întreprindere mixtă, de stat și particulară, în care statul aducea un aport de 150 mil. lei, iar capitalul particular, în special acționarii **Petroșanilor** subscriau 30 mil. lei.

Astfel, concernul **Petroșani** își stabilește controlul asupra tuturor marilor exploatări carbonifere din Valea Jiului și pe majoritatea acestei ramuri. În perioada următoare, Societatea **Petroșani**, printr-o rețea întreagă de participații acaparează societatea carboniferă **Sălătruc**, creează marea societate de fire de mătase artificială **Viscoza Românească** cu un capital de 250 mil. lei, și se cointeresează la alte numeroase întreprinderi electrice, carbonifere, aurifere etc. În 1938, la un activ de 3 964 mil. lei, investițiile se ridicau la 2 565 mil. lei. Pentru a ne da seama de mărimea acestor investiții este suficient să le comparăm cu totalul investițiilor celor 203 societăți din industria lemnului de circa 1 800 mil. lei, a celor 70 societăți din ramura hîrtiei și celulozei și artelor grafice de circa 3000 mil. lei sau investițiile de 2 700 mil. lei a celor 102 societăți din ramura materialelor de construcții.

Concernul **Petroșani** era una din cele mai mari organizații capitaliste monopoliste din țară. El exploata bogățiile țării noastre în avantajul marelui capital autohton și străin.

Avînd monopolizată producția și desfacerea cărbunilor, fiind susținut de oligarhia financiară interesată în afacerile sale, Concernul **Petroșani** reprezenta o împletire strînsă a marii burghezii autohtone și străine cu aparatul de stat. **Semnificativă în aceste direcții este constatarea pe care o face Virgil Madgearu, în calitate de ministru al industriei și comerțului în 1929, asupra legăturilor strînse dintre căile ferate și societățile carbonifere: ...„ cine comandă calea ferată, comandă și întreprinderile carbonifere din Valea Jiului, și cine avea această comandă, comanda și căile ferate ale noastre...".** Această afirmație este confirmată de faptul că miniștrii guvernului liberal sau personalități marcante din departamente economice treceau prin succesiune din fruntea acestor departamente în conducerea societății **Petroșani** și invers ca: Tancred Constantinescu, I. Bujoiu, George Brătianu.

Între cele două războaie mondiale producția de cărbune înregistrează o linie oscilatorie.

După refacerea acestei ramuri producția atinge nivelul cel mai înalt în 1927, reprezentînd 3 223 mii tone, apoi urmează o scădere lentă, după care reducerea producției se accelerează în perioada crizei economice, ajungînd la mai puțin de jumătate, respectiv 1 508 mii tone în 1933. Creșterea care a urmat pînă în 1938 nu a mai atins nivelul maxim anterior. În 1938, producția de cărbuni era de 2 395 mii tone. Ponderea cea mai mare o avea cărbunele brun, acesta reprezentînd, în 1938, peste 85% din total.

Atît din cauza slabei exploatări și utilizări a cărbunilor, cît și din cauza abundenței și concurenței petrolului și a gazului metan din țară, consumul pe locuitor al cărbunilor în România era mult scăzut în comparație cu alte țări. Față de 170 kg în România, în 1928 se consumau 2049 kg în Franța, 2200 kg în Cehoslovacia, 946 kg în Polonia, 790 kg în Austria, și 287 kg în Italia.

Cărbunii erau consumați aproape în întregime în interiorul țării fiind destinați aproape exclusiv producerii de energie pentru calea ferată (circa 80%) și pentru industria energiei electrice (circa 10%). O parte mică a producției, cea de antracit și huilă, era folosită în industria metalurgică. În perioada interbelică, producția internă asigura aproape întregul necesar al consumului industrial de cărbune.

Pentru îmbunătățirea calității cărbunilor se foloseau pe larg prepararea și selecționarea lor. Avînd ca puternic concurent petrolul, societățile carbonifere, chiar din timpul crizei economice au făcut eforturi de îmbunătățire a calității și reducerii prețului de cost.

În 1931, s-au construit la Lupeni și Petrila două mari separatoare de cărbuni considerate printre cele mai mari din lume.

Urmărind creșterea puterii calorice a ligniților într-o serie de întreprinderi s-au aplicat diferite sisteme de deshidratare. Unul dintre procedee aparținînd inginerului român Filiti, a fost aplicat pe scară largă de societatea **Petroșani.**

După criză, a crescut cererea și producția internă de cocs, care era produs din gaze și cărbuni de către U. D. Reșița și o serie de societăți de gaz și electricitate. **De la 27 715 tone în 1933 producția de cocs indigen ajunge în 1938 la circa 80 000 tone.**

O creștere masivă a cunoscut și producția de brichete de cărbune, produs al valorificării cărbunelui mărunt, de la 30 403 t în 1931 la 262 330 tone în 1937, partea cea mai mare revenind societății **Petroșani.**

Dependența reciprocă dintre industria carboniferă și C.F.R. ca și diferite interese ale burgheziei române în aceste ramuri au determinat ascuțite lupte de interese. În perioada 1929—1938 se reduce considerabil numărul întreprinderilor de la 60 la 33, determinînd o puternică concentrare a producției. Din capacitatea maximă zilnică de producție, apreciată la circa 11 845 tone, 6 870 tone reveneau societății **Petroșani,** 1 000 tone **Reșiței,** 770 tone societății **Lonea,** 540 tone societății **Lignitul,** 800 tone societății **Creditul carbonifer,** iar restul celorlalte întreprinderi. Capacitatea de producție fiind însă folosită diferit, unele societăți aveau o pondere mai mare în producția efectivă. Astfel, concernul **Petroșani** producea pînă la 70% din totalul cărbunilor.

Criza economică înrăutățește mult situația industriei carbonifere și o dată cu aceasta și a grupului Petroșani care trebuia să plătească dobînzi mari și în valută pentru creditele acordate în vederea achiziționării celor 50% din acțiunile societății. În fața acestei situații se ajunge la un aranjament în 1934, pe baza căruia, ca urmare a greutăților de plată și a altor cauze, „convenția cu privire la achiziționarea celor 50% din acțiunile **Petroșani** de către băncile românești cade". Aceasta duce la modificarea raportului între participanții la capitalul societății Petroșani.

Dacă avem în vedere că și în alte societăți mari participau firme străine putem afirma că industria carboniferă, în mare parte, se găsea sub influența capitalului străin. Dominația capitalului străin, cu tot procentul ridicat în ponderea capitalului și a producției nu putea exercita însă o influență mare asupra evoluției acestei ramuri din mai multe cauze.

În primul rînd, societățile străine — care erau interesate în concernul Petroșani, la rîndul lor aflate sub influența capitalului austriac, francez, german etc. aveau o putere financiară relativ redusă pe plan european. **În al doilea rînd,** cum s-a menționat, realizarea producției de cărbuni era în cea mai mare parte dependentă pe piața de stat, de consumul căilor ferate. Capitalul străin putea fi îngrădit în pretențiile lui, atunci cînd aceasta era dictată de interesele grupărilor burgheziei autohtone sau ale statului, cu atît mai mult cu cît statul avea la îndemînă un argument hotărîtor pentru societățile carbonifere: amenințarea de trecere a căilor ferate la alimentarea cu păcură în loc de cărbuni. Aici intrau în joc și interesele monopolurilor petroliere care urmăreau o asemenea deplasare a orientării consumului de combustibil în locomotive.

În repetate rînduri, firmele străine au încercat să vîndă exploatările miniere din România unor grupuri capitaliste din țară. Tranzacția nu s-a realizat din cauza lipsei de capitaluri cît și din cauza slabei rentabilități a minelor. N. Malaxa a dus, de asemenea, tratative în vederea achiziționării unui pachet majoritar de acțiuni în societatea Petroșani.

Grupul burgheziei românești interesat în societatea Petroșani urmărea folosirea statului în avantajul său, ceea ce a și realizat în mare măsură. Dovadă este faptul că fără a aduce un aport însemnat, pînă în 1938, ponderea capitalului autohton în capitalul societății crește la aproape 20%.

Burghezia industrială, care colabora cu capitalul străin, a profitat de luptele permanente dintre industria petroliferă și cea carboniferă pentru acapararea pieței de combustibil. Cu ajutorul taxelor vamale, al taxelor și impozitelor interne al tarifelor de transport pe căile ferate, diferitele guverne, reprezentînd interesele diferitelor grupări ale burgheziei legate fie de industria petroliferă, fie de industria carboniferă avantajau pe una sau pe cealaltă. Aceasta s-a observat deosebit de clar în perioada crizei economice din 1929—1932.

Susținerea întreprinderilor carbonifere de către guvernul burghez s-a făcut mai substanțial după 1918 pînă la criza economică. În 1923, se acordau din partea statului, chiar prime de producție. Prețurile la cărbunele furnizat de societăți erau plătite de C.F.R. la un nivel mult mai ridicat decît pe piața mondială.

Greutățile din perioada crizei economice ridică unele probleme în fața industriei cărbunelui. În concluziile făcute cu ocazia cercetării situației din această ramură, Comisia economică guvernamentală recomanda: „În vederea stabilirii unui program de cel puțin doi ani cu începere de la 1.I.1932 industria carboniferă va depune toate eforturile pentru a desăvîrși raționalizarea pînă la finele acestui an, tinzînd la egalizarea randamentului industriei similare din străinătate. În acest scop, guvernul va facilita prin modificările legii sau prin decizii ministeriale, raționalizarea și concentrarea producției, fiind indicată închiderea exploatărilor neeconomice".

În perioada 1927—1933, numărul întreprinderilor carbonifere se reduce la jumătate, se închid numeroase mine, iar numărul muncitorilor scade de la 56 385 la circa 30 000 *).

Cu toate acestea, prețul cărbunilor în perioada crizei nu scade în aceeași proporție cu al celorlalte produse industriale.

Tabel nr. 1

	1929	1932	1934	1936
Indice prețuri industriale	100	62	75	85
Indice preț cărbuni	100	89	70	75

În schimb, după 1934, prețul cărbunilor rămîne sub nivelul mediei prețurilor industriale, fapt ce a determinat o rămînere în urmă a extracției de cărbuni față de celelalte ramuri.

Industria carboniferă a fost una din pu-

Conf. univ. dr. Victor AXENCIUC

*) Sînt cuprinși și muncitorii din întreprinderi de minereuri și cariere.

(Continuare în pag. 14)

Istoria economiei naționale

DEZBATERE METODOLOGICĂ

RECENT A AVUT LOC la Academia de studii economice-București, un simpozion organizat de colegiul de redacție al primului volum — Istoria economiei naționale a României — din Tratatul de economie națională, în curs de elaborare. În cuvîntul de deschidere a lucrărilor simpozionului, prof. dr. doc. M. A. Lupu, șeful catedrei de Istoria Economiei Naționale și redactorul responsabil al acestui volum, a subliniat oportunitatea discuțiilor științifice pe problemele fundamentale ale istoriei economice a țării noastre și, totodată, caracterul metodologic al acestora, rezultat din necesitatea tratării unitare a problemelor în cadrul volumului.

Dezbaterile au atras un număr însemnat de oameni de știință și cercetători, economiști și istorici, din cadrul unor institute ale Academiei — Institutul de istorie N. Iorga, Institutul de cercetări economice, Institutul de arheologie etc. — ca și cadre didactice de la Facultatea de istorie a Universității-București, Academia de studii economice din București și de la Arhivele Statului-București.

Participanții la discuții s-au oprit îndelung asupra unor probleme de ordin teoretic general cum sînt: periodizarea științifică a istoriei noastre economice; rolul factorilor interni și ai celor externi în dezvoltarea economică a țărilor române; trăsăturile feudalismului românesc; unitatea economică a provinciilor românești de-a lungul veacurilor. Cu privire la problema periodizării istoriei economiei naționale au fost făcute precizări asupra începuturilor îndepărtate ale societății omenești pe teritoriul nostru ca și asupra încadrării istoriei noastre economice în dezvoltarea de ansamblu a istoriei Europei centrale și de răsărit.

În discuții s-a reliefat rolul hotărîtor al factorilor interni în dezvoltarea economică a țării. În același timp, s-a insistat asupra necesității unui studiu nuanțat pentru diverse perioade istorice în care factorul extern a avut o înrîurire mai mare în dezvoltarea economică.

O mare parte din discuții s-au purtat asupra problemei unității economice a țărilor române și modului cum trebuie ea analizată în fiecare perioadă istorică, care au fost formele specifice pe care le-au îmbrăcat legăturile economice. Vorbitorii au subliniat că studierea unor particularități și diferențieri va reliefa și mai puternic unitatea economică în toată diversitatea sa.

Analiza trăsăturilor feudalismului românesc a scos în evidență caracterele specifice, influențele pe care le-a suferit. Elementele vechii legislații feudale aplicate de-a lungul secolelor pe întregul nostru teritoriu — dreptul consuetudinar sau „obiceiul pămîntului" — se cer restudiate cu atenție pentru că scot în evidență tocmai trăsăturile comune și în același timp, specifice feudalismului românesc, ca urmare a dezvoltării unitare a poporului român. O atenție deosebită ar trebui acordată rolului cnezatelor și voievodatelor românești și îndeosebi a cnezilor în formarea și consolidarea clasei feudale.

Discuții fructuoase s-au purtat cu privire la relațiile agrare în țările române în perioada de descompunere a feudalismului, cît și cu privire la evoluția, rolul și modul de tratare a economiei tîrgurilor și orașelor medievale românești. Din discuții a reieșit necesitatea studierii aprofundate a marii gospodării agrare boierești, domnești, bisericești, a evoluției formelor rentei feudale în fiecare etapă istorică dată. În viitor, este absolut necesar — au subliniat vorbitorii — să se dea o mult mai mare atenție studierii organizării domeniului feudal, structurii și legăturilor sale cu piața, evoluției folosirii fondului funciar și tehnicii agricole etc.

Dacă în unele din problemele puse în discuție în cadrul simpozionului — arăta prof. dr. doc. M. A. Lupu în concluziile trase — au putut să se desprindă aprecieri unanime, în altele, eforturile economiștilor și istoricilor este necesar să continue spre a se putea desprinde o linie unitară în tratarea istoriei noastre economice. Numai printr-o colaborare fructuoasă a economiștilor și istoricilor se vor putea realiza progrese simțitoare în întocmirea unei lucrări științifice privind istoria economiei naționale a României.

Pornind de la interesul și rezultatele pozitive obținute cu această ocazie, colegiul de redacție al volumului I — Istoria Economiei Naționale a României — a socotit necesar ca discuțiile să continue în luna aprilie prin organizarea unui al doilea simpozion pe baza unor referate privind problemele principale ale economiei capitaliste din România.

Conf. univ. N. MARCU

VALOROASE CERCETĂRI TEORETICE — METODOLOGICE

— In domeniul eficienței economice a investițiilor —

ÎN EFORTURILE făcute de partidul și statul nostru în prezent pentru dinamizarea procesului construcției socialiste și creșterea nivelului calitativ al activității economice în toate compartimentele economiei naționale sporirea eficienței investițiilor ocupă un loc de frunte. Acest lucru este și firesc deoarece așa cum arată realitatea, pentru a menține un ritm susținut de dezvoltare a economiei și a obține, pe această bază, ridicarea nivelului de trai al poporului nu-i suficient a se stabili o rată ridicată a acumulării, a aloca sume mari pentru investiții, ci este necesar să se realizeze o astfel de utilizare și orientare a acestora, încît sumele investite să corespundă cît mai deplin nevoilor și posibilităților reale ale economiei, să aducă o eficiență economică cît mai înaltă. Deci a lupta pentru cea mai înaltă eficacitate, pentru a obține din fiecare leu investit maximum de randament cu minimum de cheltuieli, este o cerință majoră, un principiu fundamental al economiei noastre socialiste.

În acest context capătă importanță și semnificații sporite înseși problemele teoriei și metodologiei eficienței economice a investițiilor.

În ultimii ani s-a manifestat o preocupare crescîndă în literatura economică marxistă pentru studierea eficienței economice. Unele din studiile publicate aduc o contribuție substanțială la elucidarea unui aspect sau altul al eficienței investițiilor, însă trebuie spus că altele se caracterizează prin empirism, insuficientă fundamentare a propriilor sugestii, rămîn în limitele considerațiilor teoretice sau ale unor modalități de calcul matematic.

Au apărut, de asemenea, o serie de acte normative aprobate de guvern privind determinarea eficienței economice a investițiilor.

CU TOATE PROGRESELE realizate în acest domeniu, au rămas încă numeroase probleme de ordin teoretic, metodologic și de calcul propriu-zis nesoluționate, parțial sau integral. De aceea considerăm că apariția lucrării, sub formă de culegere de studii, „EFICIENȚA ECONOMICĂ A INVESTIȚIILOR, realizată de un colectiv de cercetători *) de la **Institutul de cercetări economice**, răspunde unei necesități stringente cerută de practică, acoperă un gol de mult resimțit în literatura noastră economică.

Autorii nu și-au propus să trateze exhaustiv problemele eficacității investițiilor, ci să abordeze un număr relativ limitat de aspecte referitoare la: indicatorii eficienței economice și utilizarea lor în analiza economică; factorul timp și implicațiile lui în aprecierea eficienței economice; conținutul normativelor de eficiență a investițiilor și unele criterii pentru determinarea lor. Scopul urmărit de colectivul de autori, așa cum subliniază Costin Murgescu, directorul I.C.E., în introducerea sa la volum — introducere care prin conținutul său este un studiu în care se analizează nivelul atins, precum și sarcinile cercetării științifice în domeniul eficienței economice — constă, în primul rînd, în a expune o serie de păreri care să contribuie la soluționarea unor probleme teoretico-metodologice și să mărească „interesul pentru studierea și dezbaterea cît mai largă a problemelor nesoluționate pe deplin în literatura noastră de specialitate".

STUDIUL DE SINTEZĂ despre indicatorii valorici ai eficienței economice a investițiilor și utilizarea lor în analiza economică (vezi cap. I) abordează o serie de probleme teoretice deosebit de actuale ale eficacității investițiilor. Printre acestea menționez raportul dintre efortul de investiții și efectele obținute, gruparea fundamentală a indicatorilor valorici ai eficienței investițiilor, semnificația economică a termenului de recuperare a investițiilor. În acest capitol se sugerează, totodată o serie de modalități, nu lipsite de interes, de exprimare a relației investiții-efecte valorice.

O contribuție la studierea concretă a problemelor determinării eficienței economice a investițiilor se aduce în cap. II, „Cu privire la coeficienții eficienței absolute și comparative".

Interesul pentru analiza acestei probleme este mai mare, întrucît atît în literatura de specialitate, cît și în activitatea practică există opinii contradictorii în legătură cu utilitatea, în cadrul sistemului de indicatori, a coeficienților eficienței absolute și comparative pentru aprecierea eficienței diferitelor variante de proiect.

Autorii consideră că coeficientul de eficiență a investițiilor „este unul din indicatorii cu poziție centrală în analiza complexă a variantelor de proiect". Pe baza unei demonstrații largi, după părerea mea, autorii reușesc să argumenteze avantajele pe care le oferă luarea în considerare în calculul eficienței economice a investițiilor, atît a coeficientului eficienței absolute, cît și a coeficientului eficienței comparative.

Cap. III este consacrat analizei investiției specifice. După ce se dezvăluie conținutul economic al acestui indicator, se trece la determinarea mărimii investiției specifice, iar în încheiere se vorbește despre utilizarea investiției specifice în planificarea producției. În general, autorii acestui capitol reușesc să-și îndeplinească în bune condiții sarcina asumată, aducîndu-și aportul mai ales prin metode matematice moderne la clarificarea problemei analizate.

Bine realizat este și cap. IV despre „Determinarea mărimii cheltuielilor necesare pentru construirea și punerea în funcțiune a obiectivului de investiții". Autorii acestui studiu militează pentru criterii științifice în determinarea mărimii cheltuielilor de investiții, pentru eliminarea tuturor acelora care nu sînt legate nemijlocit de construirea și punerea în funcțiune a obiectivului de investiții. În mod just autorii remarcă că „includerea în volumul total al investițiilor unui obiectiv productiv a tuturor cheltuielilor pentru construcții de locuințe și alte obiective social-culturale ca și pentru efectuarea de lucrări edilitare în orașe, duce la denaturarea valorii reale a investițiilor, grevează asupra costului produselor și în ambele cazuri poate denatura, în mare măsură, eficiența economică a investițiilor".

Utilizarea indicatorilor naturali în analiza eficienței economice a investițiilor a făcut obiectul cap. V. După ce se prezintă pe scurt conținutul și importanța indicatorilor tehnico-economici în expresie naturală, se insistă, cum este și firesc, asupra locului și rolului indicatorilor naturali în analiza eficienței economice a investițiilor. Sugestive și instructive, în primul rînd pentru economiștii din practică, sînt paragrafele în care sînt prezentate modalitățile de utilizare, criteriile de grupare a indicatorilor naturali, prelucrarea acestora.

În cap. VI se analizează semnificația economică a factorului timp. După ce tratează la un nivel corespunzător principalele premise teoretice pentru înțelegerea naturii efectelor economice ale factorului timp, autorul își expune considerentele personale privind posibilitatea determinării mărimii coeficientului de actualizare a cheltuielilor și efectelor procesului de producție, distribuite diferit în timp. Studiul despre factorul timp și implicațiile luării în considerare a perioadei de construcție la aprecierea eficienței variantelor de investiții (cap. VII) este axat, în principal, pe analiza implicațiilor factorului timp în condițiile în care diferă durata de construcție, precum și în cazul intrării parțiale în funcțiune a obiectivelor înainte de terminarea întregii construcții. În acest capitol se remarcă preocuparea autorilor, pe de o parte, de a motiva necesitatea luării în considerare în alegerea celei mai eficiente variante de investiții a factorului timp, iar pe de altă parte, de a evidenția, cu ajutorul unor demonstrații de calcul, utilitatea acestui factor, absolut indispensabil în determinarea eficacității economice a investițiilor.

Volumul se încheie (cap. VIII) cu un studiu de sinteză despre conținutul economic al normativelor de eficiență a investițiilor și unele criterii pentru determinarea lor. În acest capitol, autorul și-a propus, și trebuie spus că a reușit, să arate că nu se poate lua o decizie finală și stabili cu maximum de precizie soluția optimă de investiție, fără compararea diferitelor variante de investiții, a indicatorilor care le caracterizează. Pornind de aci autorul consideră că mărimile normative, cu toate dificultățile determinării lor, constituie importante puncte de sprijin în fundamentarea eficienței economice. Studiul se caracterizează prin profunzime și o manieră personală de abordare a problemelor cercetate.

LUCRAREA ARE UN PRONUNȚAT CARACTER DE CERCETARE. Autorii nu se limitează la o simplă inventariere a literaturii de specialitate, la prezentarea rezultatelor obținute în practică, ci încearcă să pătrundă în interiorul fenomenelor și proceselor studiate, să descearnă pe baza unor criterii științifice contribuția pozitivă, soluțiile fundamentate privind determinarea eficienței economice a investițiilor, unele soluționări necorespunzătoare, să stabilească posibilitățile unor rezolvări practice, precum și direcțiile spre care trebuie îndreptate eforturile pentru a elabora un sistem cuprinzător de indicatori și metode care să permită alegerea variantei optime de investiții. Majoritatea studiilor cuprinse în volum se caracterizează prin profunzime, spirit critic și inovator, preocuparea pentru a depăși ceea ce s-a scris și s-a experimentat pînă acum în practică.

În afară de aceasta volumul are și un caracter de sinteză, de generalizare a cunoștințelor existente pe plan național și internațional pe problemele eficienței economice a investițiilor. Privită prin această prismă, se poate aprecia că lucrarea recenzată reprezintă o introducere extrem de utilă pentru un cerc larg de cercetători, economiști și ingineri din activitatea practică, cît și pentru cadrele didactice de la catedrele de specialitate din învățămîntul superior.

Nivelul științific al volumului este ridicat și de faptul că autorii nu ocolesc problemele teoretice controversate, sau mai puțin cercetate în literatura de specialitate, nu neglijează finalitatea practică a cercetării. Astfel, autorii aduc un aport substanțial în analiza unor probleme mai puțin studiate în literatura noastră de specialitate, cum ar fi indicatorii naturali, factorul timp și eficiența economică a investițiilor, funcțiile și principiile determinării mărimilor normative ale coeficienților de eficiență a investițiilor, cît și în cercetarea unor aspecte despre care s-a scris mult, fără să se obțină însă în toate cazurile răspunsurile cele mai juste, ca de exemplu, utilizarea termenului de recuperare a investițiilor, calcularea tuturor cheltuielilor pentru realizarea obiectivelor de investiții, metodologia de determinare a investițiilor conexe.

O altă latură pozitivă a lucrării care merită să fie subliniată este că analiza nu are un scop în sine, ci de cele mai multe ori urmărește o anumită utilitate practică, autorii sugerînd — pe baza analizei critice a literaturii de specialitate și a practicii — unele ipoteze noi de calcul, o serie de scheme metodologice, menite să contribuie la o determinare mai exactă a eficienței economice. De aceea, se impune să se consemneze ca pozitivă preocuparea colectivului de autori de a oferi organelor economice centrale și institutelor de proiectări criterii tot mai perfecționate de alegere între variantele de proiect și de analiză a eficienței economice obținute. Desigur, autorii nu au pretenția că spun ultimul cuvînt în acest domeniu; unele opinii și propuneri suscită discuții în continuare și abia după o dezbatere largă și experimentare în practică se pot formula soluții concrete definitive.

Trebuie remarcat și efortul, în general încununat de succes, de a ține seama în cercetarea problemelor complexe ale determinării eficacității investițiilor de toate elementele și factorii care contribuie la aceasta, începînd cu indicatorii valorici și tehnico-economici și terminînd cu aspectele de natură socială.

În sfîrșit, unele observații critice. Am rămas cu impresia că studiile din volum scrise de autori diferiți nu au fost suficient de bine coordonate, integrate organic într-un tot unitar. Așa se explică unele reluări de probleme. De asemenea, aș reproșa autorilor lipsa unor concluzii de sinteză, mai ales că în diferite studii se exprimă opinii diferite cu privire la un aspect sau altul al problemelor cercetate, ceea ce lasă impresia, de fapt explicabilă, că nici colectivul de autori n-a ajuns la păreri unitare în unele chestiuni.

În concluzie apreciem volumul „Eficiența economică a investițiilor" editat de Editura Academiei, cu care se deschide seria „Bibliotheca oeconomica" inițiată de I.C.E. ca un început bun, promițător, ca o lucrare de sinteză de nivel superior, originală și utilă practicii.

conf. dr. M. PĂRĂLUȚĂ

*) Colectiv format din I. Desmireanu și Dr. Pascu Veiner, redactori coordonatori și Gr. Corlan, dr. C. Iacobovici-Boldișor, Iancu Aurel, Mihai Ion, Rodica Mînzărescu, Cornelia Murgu, Romeo Constantin, Petre Rotaru, Maria Stănescu, Elena Steiu.

CURIER

■ Referindu-se la împărțirea obișnuită a cercetării în **aplicativă** și **fundamentală** (sau pură), W. I. Beveridge, de la Universitatea din Cambridge, este de părere, în cartea sa **Arta cercetării științifice,** tradusă recent în limba română (Editura Științifică, București 1968, 262 pag), că aceasta ar fi o clasificare arbitrară și vagă. Adeseori distincția dintre cele două feluri de cercetare este superficială fiindcă poate să depindă, pur și simplu, de faptul dacă subiectul investigat este sau nu de importanță practică. De exemplu, investigarea ciclului vital al unui protozoar într-un bazin este cercetare fundamentală, dar dacă protozoarul studiat este un parazit al omului sau al unui animal domestic, cercetarea va fi considerată drept aplicativă. După W. I. Beveridge, printr-o diferențiere mai profundă, care corespunde numai în mod aproximativ cu dicotomia fundamental-aplicativ, am ajunge la următoarele tipuri de cercetare: a) cel în care obiectivul este prestabilit și se caută mijloacele de a-l atinge și b) cel în care mai întîi se face descoperirea și apoi se caută o utilizare a ei.

■ A. Cousin prezintă în articolul **Réflexion sur une nouvelle méthode de calcul et de prévision** (Reflecții asupra unei noi metode de calcul și de previziune), publicat în ÉCONOMIE ET POLITIQUE, nr. 162, ian. 1968, metoda „Echivalentul-muncă al unei producții", propusă de Jacques Magaud, de la Institutul național (francez) de studii demografice. Metodele actuale ale „contabilității naționale" — spune autorul — nu reflectă echilibrul consumurilor și resurselor națiunii decît cu prețul unor simplificări extreme, dintre care cea mai importantă este reducerea de bunuri și servicii produse și schimbate la simpla lor expresie monetară. Magaud a propus să se afecteze la fiecare obiect produs atîtea cifre exprimînd timpul de muncă, cîte feluri de muncă au concurat la elaborarea sa în toate ramurile de care se ocupă contabilitatea națională. Calculul a fost efectuat pe baza modelului Leontieff, cu deosebirea că interconsumurile nu au fost anulate. Se ajunge la o relație care exprimă munca totală conținută într-un produs, obținută ca o sumă de muncă nemijlocită, mijlocită (consumuri intermediare) și muncă cristalizată (amortizări).

■ Sprijinindu-se pe un vast material documentar, Karlheinz Klebs face în prima parte a cărții sale **Langfristige Wirtschaftspolitik in Westeuropa** (Politica economică pe termen lung în Europa occidentală), Edit. Rombach, Freiburg im Breisgau, 1966, o analiză amănunțită a concepției și realizărilor planificării sau programării din Franța, Belgia, Anglia, Italia, Norvegia, Suedia și Olanda. Pentru a dispune de un criteriu obiectiv de apreciere, autorul cercetează și eficiența cantitativă și calitativă a diverselor măsuri. Analiza eficienței calitative, care condiționează rezultatele cantitative, scoate în evidență, în ceea ce privește obiectivele și metodele, o serie de contradicții dintre doctrina și practica planificării sau programării în țările mai sus-amintite.

■ Etienne de Rufz subliniază în articolul intitulat **Comptabilité et gestion** (Contabilitate și gestiune) publicat în L'ÉCONOMIE nr. 1059/11.I.1968, însemnătatea fundamentală pe care o are pentru un industriaș nu numai cunoașterea prețului de cost global, ci și structura sa pentru a putea urmări evoluția elementelor care-l compun. Acesta este scopul urmărit **de contabilitatea industrială,** scop care ar impune acesteia următoarele calități: concluziile la care se ajunge în baza operațiilor contabile trebuie să fie **înțelese** de toate cadrele cu munci de răspundere la diferitele nivele ale întreprinderii; să servească de **bază** comparațiilor, deci, o dată ales un mod de calcul al prețului de cost, acesta să fie modificat cît mai puțin posibil; trebuie să fie **rapidă,** căci dacă se ajunge la cunoașterea costurilor cu 6 luni întîrziere nu mai este timp să se remedieze erorile de gestiune; să fie pe cît posibil de **economicoasă,** căci dacă cîștigurile pe care metoda le permite sînt inferioare cheltuielilor care se fac cu aplicarea ei, atunci nu mai prezintă nici un interes; să urmărească suficient de **precis** elementele prețului de cost pentru a putea localiza originea unei evoluții dăunătoare relevate de contul de exploatare.

TÎRGUL de la HANOVRA

27 aprilie — 5 mai 1968

O PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA TEHNICII

oferită vizitatorilor interesați în domeniul lor de specialitate și în branșele înrudite; posibilități de cunoaștere asupra celor mai noi procedee tehnice, precum și utilizarea noilor materiale și produse.

Prin posibilitățile de cunoaștere pe care le oferă, precum și prin facilitarea relațiilor de afaceri, vizitarea tîrgului de la Hanovra prezintă interes, atît pentru tehnician și comercialist, cît și pentru omul de știință.

PUBLICOM

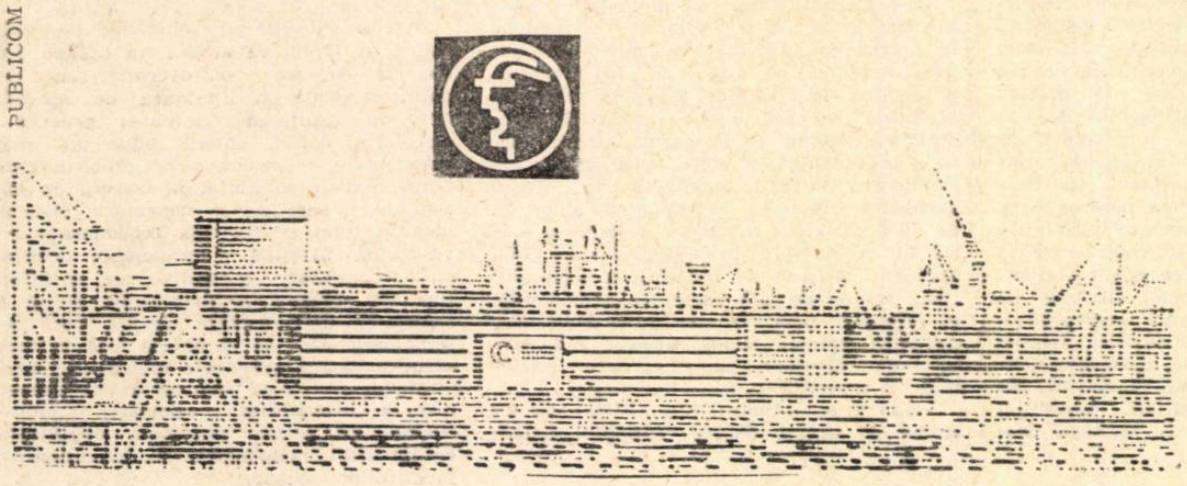

Legitimații de intrare se vor cere în scris de la DEUTSCHE MESSE UND AUSSTELLUNGS A.G. D 3 Hanovra Messegelände, R. F. a Germaniei

Într-o convorbire avută cu un redactor al revistei noastre, dl. ing. ERNST PĂZOLD, directorul general al Societății pentru tîrguri și expoziții din R.F. a Germaniei, a declarat:

— Tîrgul de la Hanovra, în care producători diverși expun produse din numeroase ramuri, oferă vizitatorului posibilitatea să se documenteze asupra exponatelor mai multor ramuri: construcții de mașini (industria electrică, industria de birou, tehnica construcțiilor, industria sculelor, mecanică fină și optică, fier și oțel etc.), industria bunurilor de consum (porțelanuri, ceramică, sticlă, articole metalice, articole pentru cadouri, bijuterii, ceasuri. Între 26 aprilie și 5 mai pe aeroportul din Hanovra va funcționa de asemenea o expoziție aviatică vest-germană. Țin să precizez că pe durata funcționării tîrgului, vor avea loc conferințe tehnice pe următoarele teme: tehnica aerului și uscării, electronica și folosirea practică a spațiului extraterestru. Ca să puteți avea o imagine cît mai completă asupra tîrgului din Hanovra, menționez că el cuprinde 890 000 m², din care suprafața de expunere este de 613 250 m², (392 730 m² reprezentînd cele 6 hale).

În legătură cu prezența întreprinderilor exportatoare românești la Tîrgul din Hanovra, oaspetele vest-german a spus:

— Atît România cît și Republica Federală a Germaniei sînt interesate în lărgirea schimburilor de mărfuri. Noi sîntem în măsură să livrăm mașini și utilaje necesare extinderii continue a industrializării țării dv. Pentru plata acestora, întreprinderile românești de export sînt interesate în a exporta cît mai multe mărfuri în Republica Federală a Germaniei. De aceea, noi am salutat inițiativa forurilor competente care au decis participarea, pentru prima oară în anul 1966, a întreprinderilor din România la Tîrgul de la Hanovra. Cu ocazia acestei vizite mi s-a confirmat faptul că această participare a dat bune rezultate. Ca urmare, participarea întreprinderilor dv. se intensifică.

Tîrgul de la Hanovra este profilat pe numeroase ramuri, care stau la dispoziție cu o ofertă internațională. Fiecare al patrulea expozant provine din altă țară. În principiu, industria românească are posibilitatea să fie prezentă în toate sectoarele care sînt reprezentate la acest Tîrg, cum ar fi: materiale de construcții, industria ceramicei, industria fierului și a oțelului ș.a.

Pentru viitorul apropiat cred că pe primul plan, dintre ramurile dv. industriale, se vor situa produsele industriei de mașini, electrotehnice și a chimiei.

Referindu-se la vizita făcută în țara noastră, dl. Păzold a arătat:

— În cele cîteva zile de ședere în București am avut un program încărcat, care mi-a dat posibilitatea să iau contact cu multe personalități marcante. Printre alții, am avut convorbiri foarte utile cu dl. Hristache Zambeti, vicepreședinte al Camerei de Comerț și cu dl. Ion Cosma primviceprimar al municipiului București, precum și cu unii conducători de întreprinderi de comerț exterior. În cursul convorbirilor avute am găsit un ecou favorabil și sînt convins că prin vizita făcută am stabilit bune legături cu forurile de coordonare ale activității de comerț exterior din țara dv.

ORMIG

MECANIZAREA PREGĂTIRII FABRICAȚIEI

- raționalizează producția, contribuie la creșterea productivității și micșorează costurile de fabricație;
- confecționează în numărul de exemplare dorit documente clare, certe și ușor sortabile pentru decontarea salariilor, materialelor și pentru postcalcul;
- accelerează sistemul de informare;
- preîntîmpină erori, timpi de așteptare și timpi morți în ateliere;
- creează condițiile pentru introducerea unei planificări raționale în ateliere, pentru încărcarea justă a mașinilor și pentru combaterea rebuturilor.

În combinație cu fișele perforate, sistemul se aplică de peste 30 de ani în multe țări

Peste 10 000 întreprinderi industriale din toate continentele sînt înzestrate cu aparate ORMIG pentru pregătirea mecanizată a fabricației.

Rugăm cereți prospectul gratuit nr. 202 Ro.

ORMIG Organisation-Mittel GmbH
1 Berlin 42, Wolframstr. 87—91

PUBLICOM

INTREPRINDEREA METALUL ROSU CLUJ

STR T VLADIMIRESCU 12-14 - tel. 147.30

produce:

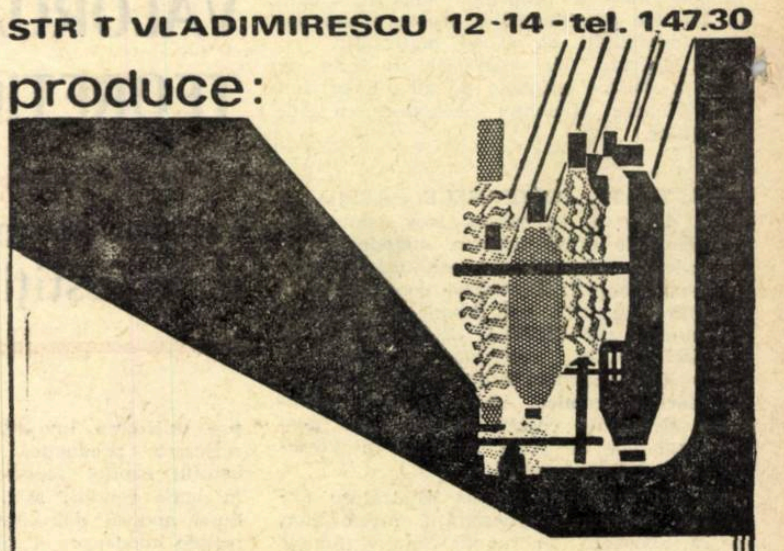

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:
- Mașini de tricotat degete de mănuși
- Mașini de uscat cu tamburi pentru fibre și tricoturi
- Mașini de tricotat cu comandă program
- Mașini de tricotat rectilinii
- Cuve pentru țesături grele
- Aparate de vopsit sculuri
- Aparate de vopsit sub presiune
- Diferite aparate de uscat și vopsit

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:
- Aparate de uscat pe plăci de sticlă
- Agregate pentru finisaj în tăbăcării
- Benzi pentru fabricile de încălțăminte
- Butoaie de vopsit
- Butoaie de tăbăcit
- Diverse alte aparataje de uz gospodăresc

PROBLEME ACTUALE ALE PERFECȚIONĂRII SISTEMULUI DE SALARIZARE

(*Urmare din pag. 7*)

gura formațiilor de lucru efectivele pe care le planifică. În această situație brigada, chiar dacă își realizează pentru fiecare component al său productivitatea cerută, nu poate beneficia de sporul de preț unitar, deoarece pe total — neavînd efectivele planificate — nu și-a realizat planul. Dacă unei brigăzi, spre exemplu, i se planifică un randament de 5 tone/post cu 21 posturi pe zi (deci o producție de 105 tone/zi, respectiv 2680 tone/lună), iar aceasta realizează 5,5 tone/post cu 17 posturi/zi (deci o producție lunară de 2384 tone pe lună) ea nu va beneficia — conform prevederilor actuale — de sporul la prețul unitar/tonă, din cauză că nu și-a realizat planul, cu toate că individual fiecare membru din brigadă și-a făcut pe deplin datoria. Deși repartizarea efectivă a muncitorilor pe brigăzi este un atribut exclusiv al conducerii sectoarelor și al maiștrilor, brigăzii respective nu i se recalculează planul în funcție de posturile efectiv prestate. Este o prevedere din regulament.

Printre sugestiile făcute pe această linie, trebuie menționată și cea privind **aplicarea acordului simplu cu premiere pentru depășirea productivității muncii planificată** pe brigăzi (de dorit ca acestea să aibă caracter complex), **precum și a realizării productivității muncii planificate pe sectorul din care face parte.**

Privită prin prisma generală a noilor principii de salarizare preconizate prin măsurile adoptate de Comitetul Central, premiile suplimentare pentru depășirea productivității muncii planificate, ar urma să fie plătite la sfîrșitul anului. Problemei respective ar trebui să i se acorde o atenție deosebită, cu atît mai mult cu cît este știut că, în industria minieră, cheltuielile cu forța de muncă reprezintă ponderea cea mai importantă în prețul de cost.

AMĂNUNTE PRIVIND ASIGURĂRILE DE PERSOANE

PENTRU A INFORMA pe cititori asupra posibilităților variate ce există în alegerea asigurării de persoane care să le satisfacă cel mai bine interesele, am solicitat unele amănunte tov. MARIN RECE, directorul Direcției asigurări de persoane din Direcția generală ADAS. Iată, pe scurt, ce ne-a declarat interlocutorul nostru, cu privire la unele forme de asigurări practicate în prezent:

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE are la bază condițiile unei asigurări mixte de viață obișnuite, oferind un avantaj suplimentar, în cazul urmărilor unui accident intervenit în orice împrejurare: plata pînă la de 5 ori a sumei asigurate. De asemenea, suma asigurată se plătește și la expirarea asigurării, sau mai înainte, la ivirea cazurilor asigurate: invaliditate permanentă sau deces, precum și în caz de amortizare.

ASIGURAREA FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ satisface dorințele celor care vor să-și asigure întreaga familie. În ea se pot cuprinde toți membrii familiei (stabiliți de către asiguratul principal), indiferent de numărul lor, inclusiv copiii de la vîrsta de 5 ani. Suma asigurată se plătește în caz de amortizare, la expirarea asigurării, precum și în caz de invaliditate permanentă sau deces a oricăreia dintre persoanele asigurate.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ CU PENSIE PENTRU URMAȘI permite să se asigure, pe lîngă o sumă de cel puțin 12 000 de lei pentru cazurile de invaliditate permanentă totală, parțială sau de deces și o pensie pentru urmași, în cazul de deces al asiguratului. Asigurarea se încheie pe durate cuprinse între 10 și 20 de ani. Suma asigurată se plătește la expirarea asigurării, precum și în caz de invaliditate permanentă totală sau parțială ca urmare a unui accident, sau în caz de deces. În caz de deces al asiguratului, se plătește imediat jumătate din suma asigurată, o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la termenul de expirare a asigurării, cînd se plătește și cea de-a doua jumătate din suma asigurată.

ÎN ASIGURAREA FAMILIALĂ DE ACCIDENTE se cuprind pe lîngă asiguratul principal, soția, precum și toți copiii în vîrstă de la 5 la 16 ani. Sumele asigurate se plătesc în cazurile de invaliditate permanentă totală, parțială sau de deces a oricăruia dintre asigurați.

ASIGURAREA DE ACCIDENTE „TURIST" satisface interesele acelor cetățeni, care doresc să încheie asigurări pe durate scurte, utile în cazurile de deplasări, concedii, drumeții etc. În asigurare se cuprinde persoana contractantă, pentru urmări din accidente, precum și bunurile acesteia, pe perioada de o lună.

LA ASIGURAREA DE ECONOMIE ȘI DE INVALIDITATE PERMANENTĂ DIN ACCIDENTE, suma asigurată se plătește la apariția cazului asigurat, sau la expirarea contractului independent de plățile făcute anterior. La expirare, asiguratul poate să opteze pentru încasarea sumei ce i se cuvine, fie dintr-o dată, fie sub formă de rentă anuală (pe timp limitat). În ultima situație, pe lîngă faptul că beneficiază de fructificarea sumelor, obține și o asigurare gratuită pentru cazurile de invaliditate permanentă totală sau parțială.

ASIGURĂRILE VIAGERE DE DECES (valabile pe toată viața) oferă posibilitatea să se asigure anumite sume ce vor fi primite de beneficiarii înscriși în contracte, la decesul asiguraților. Astfel de asigurări pot fi încheiate CU PRIMA UNICĂ (plătită integral la încheierea contractului), sau CU PRIME PLĂTITE PE TIMP LIMITAT (în rate).

ASIGURAREA CU TERMEN FIX se încheie pentru o anumită sumă (nelimitată), care se plătește persoanei înscrise în contract, la o anumită dată stabilită de asigurat. Suma se plătește la expirarea contractului, indiferent dacă asiguratul va fi sau nu va fi atunci în viață.

LA ASIGURAREA DE RENTĂ PE TIMP LIMITAT, suma asigurată se plătește persoanei înscrisă în polița de asigurare, ca beneficiar, după expirarea contractului, sub formă de rente lunare de 100, 200 sau 300 de lei, pe o perioadă de 4 pînă la 7 ani, stabilită de asigurat.

La toate asigurările de persoane, prezentate mai sus, primele ce se plătesc de asigurați sînt deosebit de convenabile. Încheierea asigurărilor se face în condiții simplificate, Administrația Asigurărilor de Stat plătind cu maximum de operativitate sumele cuvenite, în cazul ivirii riscurilor asigurate, sau la termenele prevăzute în contracte.

Aurel CRIȘAN

FEBRA AURULUI — CRIZA NEÎNCREDERII ÎN DOLAR

COMUNICATUL PUBLICAT în seara zilei de 17 martie la Washington, la încheierea reuniunii guvernatorilor băncilor centrale din S.U.A., Anglia, R.F.G., Olanda, Italia, Elveția și Belgia — membre în pool-ul aurului, — anunță formarea a două piețe paralele ale aurului: una oficială, unde se vor efectua tranzacții între autoritățile financiare la prețul fix de 35 dolari uncia și una liberă, a tranzacțiilor private. Pe această piață băncile centrale nu vor mai susține un preț fix al aurului, acesta urmînd a se stabili prin jocul cererii și ofertei. După părerea comentatorilor această măsură echivalează în fapt cu lichidarea pool-ului aurului, creat cu 8 ani în urmă pentru a sprijini paritatea actuală a dolarului și, simultan, cu o devalorizare a dolarului pe piața liberă, în raport cu aurul.

Măsurile extraordinare anunțate în comunicatul guvernatorilor băncilor centrale au fost luate după două săptămîni de febră crescîndă pe piețele metalului prețios, în cursul cărora tranzacțiile au totalizat 700 tone, în valoare de aproape 1 miliard de dolari, și care s-au încheiat prin închiderea la 14 martie a bursei londoneze și a tuturor burselor vest-europene, cu excepția celei din Paris.

Intr-o încercare de ultim moment de a restabili încrederea în dolar, Senatul american a aprobat suspendarea acoperirii obligatorii a 25% din circulația monetară în aur, eliberînd 10 500 milioane dolari-aur pentru a apăra paritatea monedei americane. Bursa din Londra va rămîne închisă pînă la 1 aprilie.

FURTUNA CARE S-A ABĂTUT săptămîna trecută peste piețele valutare și ale aurului din vestul Europei a surprins poate prin proporțiile ei neobișnuite, însă ea trebuia să vină, mai devreme sau mai tîrziu. După o scurtă hibernare, aceste piețe s-au trezit zguduite de avalanșa cererilor de aur și a ofertelor de dolari și lire sterline. Pentru a le face față, noi transporturi din aurul american închis la Fort Knox au trecut Oceanul în Europa.

● Picătura decisivă

DECLANȘAREA ultimului acces de febră de pe piața aurului a avut, ce e drept, cauze imediate. Dar el se „cocea" de mai multă vreme. Cauzele imediate au fost zvonurile tot mai insistente cu privire la intenția cercurilor guvernamentale americane de a interzice exportul de aur, adică, de fapt, de a recurge la o suspendare camuflată a convertibilității dolarului. În ceea ce privește Anglia, știrile cu privire la faptul că balanța ei de plăți continuă să fie deficitară au venit să confirme temerea că devalorizarea din noiembrie 1967 a lirei sterline nu a fost suficientă pentru redresarea situației și că nu este exclusă o nouă devalorizare.

Aceste cauze imediate au fost picătura care a făcut să se reverse paharul. Adevărul este că ambele valute-cheie ale sistemului valutar interoccidental sînt bolnave. Reputatul economist american Robert Triffin a putut să-și intituleze o lucrare, încă acum opt ani, „Criza dolarului". De atunci, situația acestei valute nu s-a îmbunătățit, ba dimpotrivă, n-a contenit să se agraveze. Cît despre lira sterlină, încercările de a o aduce pe linia de plutire datează încă de pe timpul guvernului conservator care a precedat actualul guvern laburist venit la conducere în 1964.

Marele paradox al actualei crize valutare din Occident este că ea nu a apărut, așa cum s-a întîmplat în anii 1929—1933, pe fundalul unei mari crize economice. Cu excepția fenomenelor de recesiune, care s-au făcut simțite într-o țară sau alta în ultima vreme, starea conjuncturii economice din țările vest-europene și din S.U.A. nu poate fi comparată cu aceea de la începutul deceniului al patrulea. Așadar, dezechilibrul care stă la baza actualei crize valutare se încadrează într-un lanț cauzal diferit de acela din 1931. Este posibil să fie vorba de o chestiune de succesiune a fenomenelor: în 1931 criza valutară a urmat după izbucnirea crizei economice, pe cînd astăzi numeroși economiști occidentali nu exclud posibilitatea ca izbucnirea crizei valutare să fie urmată, în sfera producției și a desfacerii, de fenomene asemănătoare cu cele din 1929—1933. De asemenea, are un rol cert factorul politic.

Să luăm, de exemplu, cazul lirei sterline. Criza acestei valute a fost pusă pe seama dezechilibrului balanței de plăți externe a Angliei. Dar însuși acest dezechilibru este un efect. Ce factori împing Anglia să cheltuiască în străinătate mai mult decît încasează? În primul rînd, menținerea bazelor militare britanice pe teritoriul altor state. Această politică pretinde cheltuieli care depășesc actualele posibilități financiare ale Angliei. Reminiscențe, în cea mai mare parte, ale unei politici imperiale care în noua înfățișare a lumii a căzut în desuetudine, bazele militare în străinătate constituie o povară prea grea pentru o țară a cărei putere este în declin. De-abia o dată cu devalorizarea lirei sterline din noiembrie 1967, guvernul Wilson s-a angajat să lichideze bazele „de la Est de Suez" — dar pînă în anul 1971. Iar în proiectul de buget pe 1968—1969 cu toate reducerile efectuate, cheltuielile militare nu sînt mai mici decît în bugetul precedent, ci cu 66 milioane lire sterline mai mari, reducîndu-se doar sporul proiectat. De altfel, cheltuielile Angliei în străinătate se datoresc și marilor nevoi de import ale unei țări care, datorită condițiilor naturale și structurii economice, este nevoită să aducă din alte țări cea mai mare parte a materiilor prime și a produselor alimentare. Pentru a avea o balanță comercială echilibrată, ar trebui ca exportul de mărfuri să corespundă acestor mari exigențe de import. Dar Anglia are dificultăți la export, datorită concurenței altor țări, astfel încît balanța ei comercială este deficitară.

Se știe că balanța de plăți a S.U.A. se încheie de asemenea cu deficite, ca urmare a expansionismului economic și politic al guvernanților americani. În 1967, deficitul a fost de 3,6 miliarde de dolari, cu 2,2 miliarde mai mult decît în 1966. Numai agresiunea din Vietnam i-a costat pe americani în ultima vreme, în medie anuală, 26 miliarde de dolari. Pentru anul bugetar 1 iulie 1968 — 30 iunie 1969, statul major a prevăzut cheltuieli militare de peste 100 miliarde de dolari, motivate în primul rînd prin intensificarea acestei agresiuni.

● Promisiunea

În urma dezechilibrului cronic al balanțelor de plăți ale Angliei și S.U.A., în conturile băncilor centrale, ale întreprinderilor și particularilor din afara granițelor acestor două țări se acumulează cantități tot mai mari de dolari și de lire sterline. Din punctul de vedere al interesului țărilor de origine a acestor valute, o asemenea acumulare nu poate decît să le bucure. Orice dolar, orice liră sterlină aflată în mîinile unui străin înseamnă că străinătatea a livrat Statelor Unite sau Angliei mărfuri, ori a prestat servicii de această valoare, pentru care însă nu a primit în schimb decît o simplă promisiune, exprimată prin biletul de un dolar sau de o liră sterlină, ori prin respectivul disponibil în cont.

Dezechilibrul balanței de plăți a S.U.A. și Angliei nu a constituit deci, multă vreme, o temă de îngrijorare pentru conducerile celor două țări. Dimpotrivă, cu cît deficitul creștea, cu atît avantajul pentru aceste țări era mai mare. O astfel de situație, certată cu cea mai elementară logică economică, a fost generată de o concepție pe care Statele Unite au impus-o lumii occidentale în 1944, atunci cînd s-a plămădit organizarea monetară a acestei lumi pentru perioada postbelică. Concepția, care se desprinde din documentele Conferinței de la Bretton Woods, este că dolarul și — în mai mică măsură — lira sterlină sînt destinate să servească în exterior nu numai ca valute comerciale, de facturare internațională a mărfurilor și serviciilor, dar și ca valute de rezervă pentru uzul altor țări. Așadar, în locul clasicelor rezerve de aur care garantau circulația bănească națională pe vremea etalonului aur, țările trebuiau să-și constituie rezerve de dolari și de lire sterline. Implicit, s-a încercat să se acrediteze părerea că dolarul este „tot atît de bun ca aurul", dacă nu chiar „și mai bun" (pornindu-se de la amănuntul că rezervele de aur nu produc nimic, în timp ce rezervele de dolari produc dobîndă).

Bazate pe această concepție a creării de rezerve în dolari și lire sterline (așa-zisul etalon aur-devize), Statele Unite și Anglia au găsit o admirabilă justificare „altruistă" pentru deficitul balanței lor de plăți. Ceea ce le-a determinat să cheltuiască mai mult decît încasează ar fi, chipurile, numai dorința sinceră de a înlesni celorlalte țări formarea rezervelor legale de dolari și de lire sterline, de a asigura lichiditățile valutare indispensabile desfășurării normale a schimburilor internaționale.

● Viciul congenital

S-AU GĂSIT totuși critici ai etalonului aur-devize care au pus la îndoială aceste sentimente „altruiste". Ei au constatat unele fenomene cel puțin curioase, care se datoresc tocmai mecanismului acestui etalon. Astfel, Statele Unite pot cumpăra întreprinderi în țările vest-europene, sau construi întreprinderi proprii în acele țări, fără alt efort decît acela de a emite dolari. Sau: popoare care nu sînt de acord cu agresiunea S.U.A. în Vietnam, sînt constrînse totuși să sprijine indirect această agresiune, de vreme ce cheltuielile agresiunii contribuie la deficitul balanței de plăți a S.U.A., iar acest deficit contribuie la formarea rezervelor de dolari ale țărilor în cauză.

În plus, acest eșafodaj al sistemului valutar interoccidental are un viciu congenital: volumul lichidităților și rezervelor internaționale nu este calibrat după nevoile efective ale pieței mondiale și ale băncilor centrale, ci după deficitele balanțelor de plăți ale S.U.A. și Angliei. Din această cauză se poate crea un decalaj între aceste nevoi și apetitul de a cheltui al celor două țări cu valută-cheie. Iar decalajul, sau, altfel exprimat, disponibilitățile excedentare de dolari și lire sterline ale țărilor străine, poartă în sine germenele unor situații primejdioase. Cîtă vreme aceste valute prezintă o siguranță deplină pentru deținători, ele sînt păstrate chiar în cazul cînd depășesc nevoile efective. Ce se întîmplă însă dacă încrederea în stabilitatea valutelor de rezervă este zdruncinată? Atunci, aceste valute nu vor mai fi considerate „tot atît de bune ca aurul" și, în fața perspectivei de păgubire, deținătorii vor căuta să le transforme în aur.

Evenimentele din ultima vreme ilustrează tocmai această stare de spirit. Lira sterlină a dovedit că ea nu mai poate fi considerată o valută stabilă. Deținătorii de lire au pierdut anul trecut, în noiembrie, ca urmare a devalorizării, 14,3% din sumele deținute. Știrile recente cu privire la continuarea deficitului balanței de plăți a Angliei lasă să se înțeleagă că programul de redresare a acestei balanțe nu a îndreptat pînă acum situația, astfel încît nu este exclus ca lira sterlină să sufere o nouă amputare, ceea ce înseamnă o nouă pierdere pentru deținători. Evoluția dolarului nu este nici ea de natură să asigure pe posesori că nu vor avea de suferit. În străinătate se află peste 30 miliarde de dolari, pe care posesorii i-ar fi putut virtual prezenta tezaurului S.U.A. pentru a fi convertiți în aur. Statele Unite însă nu mai dispun de aur nici pentru 12 miliarde.

Zvonurile tot mai insistente cu privire la interzicerea exportului de aur din S.U.A., confirmate de ultimele evenimente, atestă că Statele Unite — în pofida asigurărilor, date la începutul anului, că vor vinde aur contra dolarilor „pînă la ultimul gram de aur" — n-au mai fost dispuse să arunce rezervele lor în gura unui Moloch mereu nesătul, în vederea apărării fără perspectivă a dolarului.

● Emisari în loc de aur

ÎN SCHIMB, actuala administrație a Statelor Unite a trimis în Europa, după anunțarea programului de măsuri în vederea micșorării cu 3 miliarde de dolari a deficitului balanței de plăți, o serie de emisari pentru a solicita sprijinul principalilor parteneri ai S.U.A. în eforturile de salvare a dolarului. Acest sprijin ar consta, pe de o parte, în abținerea deținătorilor de dolari de la convertirea lor în aur, iar pe de alta, în crearea unor condiții mai bune pentru pătrunderea mărfurilor americane pe piețele respective, îndeosebi prin grăbirea reducerilor vamale stabilite în cadrul „rundei Kennedy". Apelul la ajutor străin în vederea salvării din criză a celei mai puternice valute a lumii capitaliste este un semn al timpului, care în urmă cu 15—20 de ani ar fi fost cu neputință de imaginat.

Subminarea încrederii în stabilitatea celor două valute de rezervă subminează de fapt întregul sistem valutar interoccidental. Din momentul în care dolarul și lira sterlină nu vor mai beneficia de încredere, baza acestui sistem se va sfărîma. În aceste condiții, aurul capătă o dublă atracție. El constituie, pe de o parte, o valoare certă, la adăpost de primejdiile pe care le ascund valutele „tot atît de bune ca aurul". Pe de altă parte, prin voința conducătorilor americani, el este subevaluat. Prețul de 35 dolari uncia — pe care autoritățile S.U.A. l-au menținut neschimbat din 1934 și pînă la hotărîrile luate la Washington săptămîna trecută, deși între timp nivelul general al prețurilor în S.U.A. a crescut mai mult de două ori — constituie o altă sfidare a logicii economice. Pînă în prezent, acest preț a putut fi menținut prin pomparea de aur pe piețe, de către organe anume înființate pentru o asemenea operație. Dar dacă această pompare a încetat, legile pieței vor majora prețul pînă la echilibrarea cererii și ofertei, făcînd pe deținătorii de aur să cîștige, iar pe deținătorii de valute să piardă.

Cu aceasta însă nu se rezolvă criza sistemului valutar interoccidental, deoarece cauzele crizei, după cum s-a văzut, sînt altele. Marea îngrijorare a cercurilor conducătoare din Occident este determinată de lipsa unei alternative. Deși au fost întocmite, de ani și ani, zeci de planuri de reformă a sistemului, niciunul nu a întrunit adeziunea tuturor factorilor interesați, din cauza intereselor divergente ale marilor puteri. Americanii luptă pentru menținerea supremației lor în cadrul Fondului Monetar Internațional, propunînd crearea de „lichidități suplimentare", („hîrtie-aur") din care — avînd în vedere că S.U.A. deține cota cea mai mare la Fond — ei ar avea partea leului. Economistul american Robert Triffin propune o altă variantă a aceleiași idei, în sensul concentrării la F.M.I. a majorității rezervelor de aur și devize de care dispun țările membre și al emiterii de certificate aur („bancor") pe baza acestor rezerve. Francezii, însușindu-și ideile lui Jacques Rueff, luptă pentru lichidarea supremației dolarului în sistemul valutar interoccidental și consolidarea rolului central al aurului în cadrul acestui sistem — Alte proiecte — Stamp, Roosa, Harrod, Habeslev etc. — se situează între acești doi poli. Nici unul din acestea nu are șanse imediate de a fi aplicat. Cuvîntul hotărîtor îl vor avea în perioada următoare tot faptele.

Primejdia gravă care apare la orizont este ca prelungirea crizei valutare să se repercuteze asupra întregii vieți economice. Dacă se va ajunge la o criză economică majoră, a cărei posibilitate o întrevăd azi mulți observatori occidentali, popoarele vor plăti scump echilibristica financiară a unor cercuri din Occident care au considerat că nesocotirea legilor economice poate continua la nesfîrșit.

dr. Costin KIRIȚESCU

Graficul de mai jos arată nivelul rezervelor și pierderile oficiale de aur — și cîștigul net în ce privește Elveția — ale țărilor făcînd parte din „pool"-ul aurului, în perioada 30 septembrie 1967 — 31 ianuarie 1968

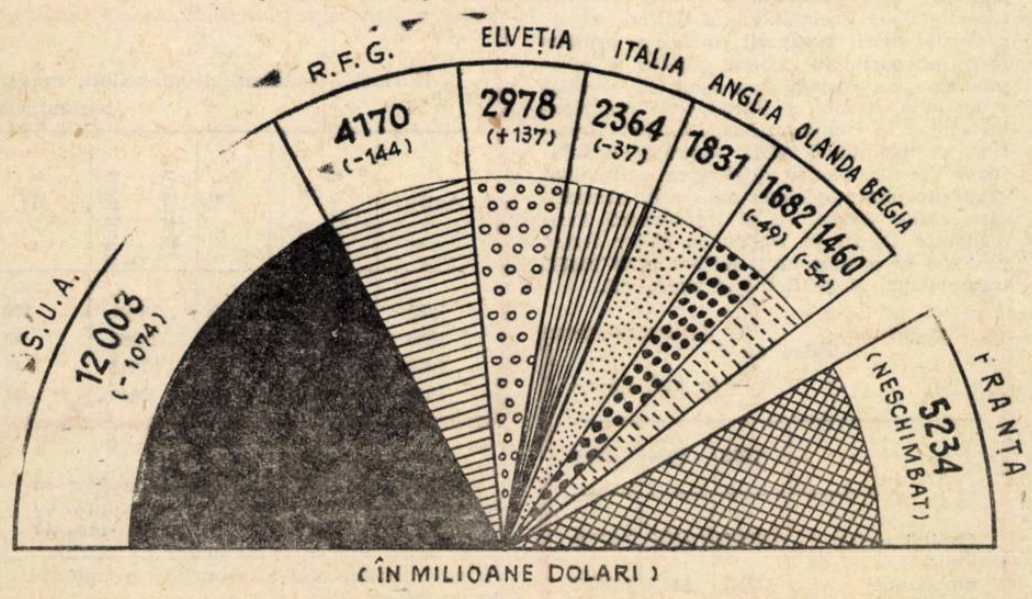

Rezervele metalice la 31 ianuarie 1967 (pentru Anglia, la 30 septembrie 1967). Numărul între paranteze reprezintă diferența, în plus sau în minus, față de 30 septembrie 1967

● „...Evoluția febrilă a pieței aurului neliniștește înainte de toate prin următoarele 4 elemente: în primul rînd, valul de speculații reflectă scăderea pe plan mondial a încrederii în cele două monede-cheie — dolarul și lira sterlină; în al doilea rînd, faptul că frontul valutar occidental a putut fi slăbit — contrar pronosticurilor emise, în special de responsabilii americani — prin uriașele valuri de cumpărare a aurului, denotă o subestimare a adevăratelor probleme; în al treilea rînd, s-a dovedit că dezmințirile oficiale în problemele monetare sînt primite de public cu un scepticism crescînd; iar în al patrulea rînd, acest al treilea asalt asupra aurului de la devalorizarea lirei sterline din luna noiembrie a anului trecut ar putea să aibă repercusiuni grave, încă greu de evaluat astăzi în toate semnificațiile lor, asupra relațiilor financiare internaționale"...

(NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, 17 martie 1968)

● „...Financiarii și comercianții din întreaga lume sînt cufundați în incertitudine: un negustor care dorește să cumpere lînă sau un constructor care exportă automobile nu mai știe în ce monedă să încheie contractele. Această nesiguranță, repercutîndu-se asupra afacerilor, ar putea să încetinească activitatea economică. Ceea ce părea pînă acum o chestiune a bancherilor și speculatorilor pare să privească pe fiecare în parte. Se evocă de pe acum criza din 1929. Este posibil că vinerea de 15 martie 1968, va rămîne și ea pentru istorici o «vinere neagră»..."

(L'EXPRESS, 18—24 martie 1968)

● „...Criza aurului este în fond o criză a dolarului... Dolarul este bolnav pentru că S.U.A. duc războiul din Vietnam și cheltuiesc atîta cu ajutorul militar și pentru dezvoltare încît nu-și mai pot echilibra balanța de plăți..."

(DIE WELT, 16 martie 1968)

DOCUMENTAR

METODOLOGIA STABILIRII NECESARULUI DE LOCUINȚE

UN STUDIU AL O.N.U. DESPRE

CONTRIBUȚIA O.N.U. în direcția rezolvării problemei locuințelor în lume ia în primul rînd forma unor studii, a unor schimburi de păreri între specialiști din diverse țări, reuniți sub egida unor organisme cu caracter economic sau social. De asemenea, prin intermediul unor proiecte cu caracter de preinvestiții, finanțate de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), se studiază posibilitățile și căile de soluționare a problemei pe plan local, punerea în aplicare a soluțiilor revenind bineînțeles în întregime forurilor competente din fiecare țară. În plus, organismele Națiunilor Unite elaborează normative, standarde cu caracter de recomandare, prin comparație cu care se poate stabili nivelul atins într-o țară sau alta. În acest context se înscrie lucrarea **„Metode de evaluare a necesităților de locuințe"** **), studiu cu caracter tehnic, elaborat în scopul de a servi drept ghid și, în același timp, ca stimulent pentru viitoare cercetări la nivel național, în vederea găsirii metodelor celor mai eficiente de calcul în acest domeniu.*

● Elemente generale de estimare

CA O CERINȚĂ DE BAZĂ în studiu se menționează că, în adoptarea deciziilor cu privire la un program de construcții de locuințe, planificatorii „trebuie să cîntărească dimensiunile necesităților în raport cu cerințele altor sectoare ale economiei. În ce privește resursele existente... programul trebuie să se încadreze în planurile generale de dezvoltare îndreptate nu numai spre ridicarea nivelului de trai, ci și spre realizarea unei creșteri economice susținute..."

Cunoașterea cît mai exactă a necesarului de locuințe se dovedește a fi deosebit de utilă în activitatea de sistematizare urbană și rurală, în stabilirea planurilor de dezvoltare a diferitelor localități. Cunoscînd de la început numărul de locuințe, se poate evalua amplasarea infrastructurii necesare dezvoltării localităților — a rețelelor de comunicații, de apă și canalizare, numărul de școli, spațiile comerciale, spațiile destinate activităților cultural-artistice și sportive.

Se consideră preferabil ca estimarea necesarului de locuințe să se bazeze pe date rezultate în urma unui recensămînt general al populației și locuințelor. Este necesar să se introducă unele variațiuni în standardele folosite, astfel ca ele să corespundă zonei climaterice, gradului de urbanizare, perioadei de timp pentru care se face evaluarea (de obicei 15—20 de ani) etc. În pregătirea unor estimări pe termen lung o atenție specială trebuie acordată următoarelor elemente :

1. În ce măsură normele existente vor fi acceptabile și în viitor, ținînd seama de evoluția standardului de viață al populației.

2. În ce măsură estimările pentru întreaga perioadă acoperită pot fi bazate pe un „set" fix de norme.

3. În ce măsură va fi necesar să se stabilească succesiv norme mai ridicate, pe parcursul întregii perioade pentru care se face estimarea.

Studiul O.N.U. dezbate și problema locuințelor din mediul sătesc, ca și din orașele mici, pornind de la ideea necesității de a se îmbunătăți condițiile de viață de aici, pentru diminuarea migrării spre zonele urbane aglomerate. Întrucît în multe țări, în ciuda unui ritm relativ ridicat de urbanizare, o parte substanțială a populației continuă să trăiască la sate și în orașe mici, și este de așteptat ca această situație să existe încă o perioadă îndelungată, problema micilor orașe și a satelor face parte integrantă din ansamblul preocupărilor care se pun în fața unei țări în materie de locuințe.

În ce privește rata formării gospodăriilor, ea poate fi stabilită pornind de la ritmul de creștere a populației, avîndu-se în vedere însă că numărul de gospodării tinde să crească în ritm diferit de cel al populației totale. De pildă, numărul de gospodării poate spori mai rapid decît populația totală, atunci cînd dimensiunile familiilor se reduc și cînd căsătoriile au loc la o vîrstă mai fragedă. De aceea, în acest caz ritmul creșterii populației furnizează doar o indicație cu privire la minimul necesar de locuințe. Dimpotrivă, existența unor familii mai mari duce la o creștere proporțional mai mică a necesarului de locuințe în raport cu creșterea populației.

Analiza ciclului de viață al familiei este considerată un mijloc deosebit de util al aprecierii necesarului de locuințe. Pentru aceasta trebuie să se cunoască rata de formare și dizolvare a familiilor, ele constituind baza celei mai mari părți din gospodării. Diferite stadii de viață a familiei corespund în linii mari apariției unor nevoi diferite în ce privește locuința. De pildă, un cuplu nou va avea nevoie la început de o locuință mică, apoi — pe măsură ce apar copiii — de mai mult spațiu. O dată cu căsătoria copiilor și formarea unor familii proprii, cuplul va avea nevoie de spațiu din ce în ce mai puțin. Datele cu privire la vîrsta bărbaților și femeilor la căsătorie, vîrsta părinților la nașterea fiecărui copil, vîrsta la care are loc moartea soțului sau a soției constituie elemente cu ajutorul cărora se poate calcula durata probabilă a familiilor și deci evoluția necesităților în acest domeniu.

● Metode de evaluare

STUDIUL O.N.U. propune două metode de evaluare : o metodă generală, care presupune existența tuturor datelor statistice necesare și o metodă simplificată, care ar urma să fie utilizată acolo unde lipsesc o parte din date.

Metodă generală. Dacă necesarul total de locuințe noi, pentru o perioadă de timp determinată (t), se notează cu E(t) atunci :
$E(t) = K [E_1 + E_2 + E_3 + E_4 + E_7 (t)] + E_8 + E_9 (t)$ în care :
K = coeficientul pentru locuințele neocupate**);
E_1 = numărul apartamentelor necesare familiilor fără locuințe ;
E_2 = numărul locuințelor necesare familiilor care trăiesc în condiții inacceptabile ;
E_3 = numărul de apartamente pentru familiile care locuiesc în comun ;
E_4 = numărul de locuințe cerut de reducerea densității la un nivel dorit, în apartamente de tip acceptabil ;
E_5 = numărul locuințelor necesare înlocuirii caselor care, deși sînt de un tip acceptabil, necesită reparații capitale ;
E_7 (t) = numărul de locuințe care vă fi cerut de creșterea numărului de familii în perioada pentru care se face estimarea ;
E_8 (t) = numărul de locuințe care vor înlocui locuințe de tip acceptabil ce vor trebui să fie scoase din inventar în perioada pentru care se face evaluarea (demolări, distrugeri cauzate de cutremure și incendii etc).

Metodă simplificată de evaluare a necesarului de locuințe :
$E(t) = H - U + H (t) + r U (t)$
în care :
H = numărul de familii existent la începutul perioadei ce urmează să fie acoperită de evaluare ;
U = numărul de locuințe acceptabile, existente la începutul perioadei considerate ;
H (t) = creșterea probabilă a numărului de familii în perioada respectivă ;
r = procentul de locuințe acceptabile care, din diferite motive, vor trebui să fie înlocuite în perioada pentru care se face evaluarea.

Rezultatele obținute prin această metodă vor reflecta numărul total al locuințelor necesare pentru eliminarea neajunsurilor existente, plus locuințele cerute de creșterea populației, ca și acelea care vor trebui să ia locul clădirilor devenite improprii în perioada pentru care se face evaluarea.

● Întreținere și durabilitate

PROBLEMA ÎNTREȚINERII LOCUINȚELOR este considerată de mare importanță în evaluarea necesarului de locuințe. Întreținerea și reparațiile necesită un volum substanțial de forță de muncă, materiale și resurse financiare. În țările europene, după o evaluare citată în studiu, cheltuielile pentru întreținerea fondului de locuințe sînt de ordinul unei treimi din totalul investițiilor în locuințe noi.

De aceea, în estimarea necesarului de locuințe este important să se includă o evaluare a lucrărilor de întreținere și reparații ce vor trebui efectuate în perioada cercetată. În evaluări se ține seama atît de fondul de clădiri existent la începutul perioadei, precum și de lucrările de întreținere și reparații pentru locuințele ce vor fi construite în perioada pentru care se încearcă previziunile. „În țările cu ritmuri ridicate de construcții este necesar să se prevadă și o creștere corespunzătoare a cheltuielilor pentru lucrări de întreținere și reparații". Pentru a determina aceste cheltuieli, autorii studiului propun folosirea formulei $E_{10}(t) = U + U_8(t)$

în care :

$E_{10}(t)$ = numărul de locuințe care vor necesita lucrări de întreținere în perioada respectivă ; U = numărul de locuințe acceptabile la începutul perioadei (t) și $U_8(t)$ = numărul probabil de locuințe ce vor fi construite în perioada (t).

În strînsă dependență de întreținerea și repararea locuințelor este durabilitatea lor, un alt factor important de care trebuie să se țină seama în evaluarea necesarului de locuințe.

În ce privește rata de înlocuire a fondului de locuințe și numărul de ani care ar fi necesari pentru înlocuirea tuturor locuințelor, se citează în studiu date privind cîteva țări europene :

ȚARA	Rata de înlocuire, %	Număr de ani
Bulgaria	0,33	(300)
Danemarca	0,35	(286)
Franța	0,79	(127)
Norvegia	0,76	(132)
Olanda	0,66	(152)
Polonia	0,36	(270)
Portugalia	0,45	(222)
Spania	0,49	(204)
Ungaria	0,39	(256)

STUDIUL O.N.U. referitor la metodologia evaluării necesarului de locuințe sintetizează experiența acumulată în acest domeniu într-un număr mare de țări, cu niveluri diferite de dezvoltare economică și cu sisteme social-politice diferite. Această sinteză poate fi utilă celor care se ocupă de planificarea construcției de locuințe, în măsura în care pornește de la necesitățile existente în fiecare țară, de la posibilitățile de a le veni în întîmpinare și de la situarea întregii probleme în contextul obiectivelor specifice puse dezvoltării economiei naționale.

ing. D. MARCEL

x) Methods of Estimating Housing Needs, United Nations, New York, 1967.

**) După experiența generală, se arată în studiul O.N.U. 2—3% din numărul total de locuințe rămîn, într-o perioadă determinată, libere ; acest procent poate atinge uneori 8—9%. Iată cîteva exemple : Canada 3,3% ; Italia 1,3% ; Mexic 3,0% ; Olanda 1,5% ; Spania 1,0% — 3,0% ; Suedia 2,0% ; Marea Britanie 3,0% ; S.U.A. 10,2%.

INDUSTRIA CARBONIFERĂ

(Urmare din pag. 10)

tinele ramuri care în 1938 n-au ajuns la nivelul dinaintea crizei economice din 1929—1932. Printre cauzele principale se numără în primul rînd o cerere redusă pe piața internă, mai ales a statului, trecerea, într-o anumită măsură, a locomotivelor de cale ferată la consum de păcură, precum și creșterea mai rapidă a consumului de combustibil lichid în industriile particulare, — legat de extinderea motoarelor moderne cu combustie internă — decît a combustibilului solid. Datele arată că între 1928—1939 consumul de benzină auto a crescut de la 5 780 t la 10 020 t, cel de păcură de la 57 407 t la 83 434 t, iar cel de petrol lampant de la 11 269 t la 15 181 t.

Cu toate eforturile societăților capitaliste de a reduce prețul cărbunilor prin reducerea numărului salariaților și scăderea salariilor muncitorilor pentru a concura petrolul, aceasta nu s-a obținut decît în măsură redusă. Menținerea producției carbonifere la nivel relativ redus nu a însemnat însă și scăderea profiturilor societăților respective, fapt confirmat de creșterea fondurilor de rezervă, de amortizare, a profiturilor societății Petroșani.

Fondurile menționate subliniază o creștere substanțială a profiturilor acestui concern.

Relațiile strînse ale societăților carbonifere cu Regia autonomă a C.F.R., influența exercitată de societățile carbonifere și de grupările marii burghezii românești grupate în jurul partidului liberal pentru a plasa producția de cărbuni, au avut ca rezultat o anumită frînare a introducerii progresului tehnic în ramura transporturilor. Urmărind să mențină o piață sigură și avantajoasă de stat pentru desfacerea cărbunilor, grupurile interesate s-au opus atît, electrificării căilor ferate, cît și introducerii locomotivelor Diesel în tracțiunea căilor ferate cu toate că acestea ar fi ieftinit mult costul transportului și ar fi mărit viteza lui.

Tabel nr. 2

— în mil. lei —

	1932	1934	1938
Capital social	1 410,0	1 410,0	1 410,0
Fond amortizare	771,1	843,3	1 166,7
Fond de rezervă	88,7	97,1	118,6
Profit	92,8	109,6	102,6

Concentrată în mîna marelui capital românesc și străin industria carboniferă a țării a constituit o sursă însemnată de profituri pentru acestea pe seama exploatării maselor de muncitori din industria minieră, pe seama maselor de contribuabili care plăteau impozite tot mai mari pentru a se acoperi o perioadă deficitele provocate de căile ferate prin prețurile ridicate cu care erau plătite comenzile la trusturile carbonifere și metalurgice. O imagine a acestei exploatări ne furnizează datele din tabelul nr. 3.

Tabel nr. 3

Producția, numărul de muncitori, randamentul și prețul tonei de cărbune în bazinul văii Jiului

Anii	Producția în mii t.	%	Numărul de muncitori	%	Producția în kg pe muncitor	%	Prețul unei tone de cărbune brun și lignit	%
1925	1690	100	18101	100	93	100	750	100
1928	1731	104	13269	73	130	140	921	124
1932	1062	63	7247	40	146	157	743	99
1936	1110	66	6640	37	170	183	635	85

În condițiile cînd producția scade doar cu 34%, numărul de muncitori se reduce cu 63%, adică la aproape o treime, însoțită fiind după 1928 de o micșorare a salariilor. În mod absolut însă randamentul pe muncitor crește cu 83%.

Creșterea producției pe muncitor, cînd investiții substanțiale în extracția cărbunelui nu s-au făcut, marchează o intensificare a muncii și creșterea ratei plusvalorii. Totodată, prețul de vînzare al tonei de cărbuni s-a menținut ridicat, înregistrînd o reducere doar de 15%, ceea ce a asigurat, în continuare, profituri însemnate capitalului.

Așa se explică acțiunile clasei muncitoare care desfășura o luptă permanentă, organiza manifestații împotriva capitalului, pentru a obține un salariu modest, care și așa rămînea mult mai scăzut decît în alte țări.

UNCTAD — 2

UN NUMITOR COMUN GREU DE GĂSIT

IN PERIOADA care s-a scurs de la corespondența publicată în nr. 10 al „Vieții economice", desfășurarea lucrărilor celei de a II-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare ar putea avea ca motto locuțiunea latină „tantae molis erat". Între pozițiile Chartei de la Alger și cele ale țărilor capitaliste dezvoltate, exprimate în documentul adoptat de O.C.D.E. în noiembrie trecut distanțele sînt atît de mari, încît numitorul comun pare extrem de greu de găsit. Desigur conștiința gravității fenomenului subdezvoltării a căpătat o extindere mult mai mare în opinia publică mondială și se admite ideea responsabilității internaționale pentru sprijinirea dezvoltării țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic. Dar comunitatea internațională este formată din state distincte, cu interese economice și politice distincte și care, fatal au păreri diferite despre formele și metodele sprijinului care ar urma să fie acordat sau primit, despre cuantumul acestui sprijin. Un program internațional pentru facilitarea dezvoltării țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic poate deveni efectiv operativ numai dacă soluțiile preconizate întrunesc adeziunea factorilor interesați. Or dacă „grupul celor 77" insistă asupra adoptării unor soluții pe linia programului formulat la Alger, țările capitaliste dezvoltate nu admit nici o modificare substanțială a pozițiilor cu care au venit la Conferință. În aceste condiții devine problematic dacă U.N.C.T.A.D.-II se va putea încheia cu rezultate pozitive „fără învingători și fără învinși", așa cum se definea aici țelul eforturilor desfășurate în această etapă finală a lucrărilor.

★

ÎNCERCĂRILE de conciliere a punctelor de vedere divergente în probleme fundamentale nu lipsesc, dar rezultatele sînt modeste, iar uneori nu fac decît să scoată la iveală diferențele de optică existente în sînul aceluiași grup, fie că este vorba de „grupul celor 77", fie de grupul țărilor dezvoltate.

Principalul obstacol care blochează lucrările Conferinței este problema preferințelor. Am prezentat în corespondența trecută unele aspecte și implicații ale acestei probleme. Țările membre ale O.C.D.E. admit în principiu ideea unor preferințe acordate fără reciprocitate tuturor țărilor în curs de dezvoltare. Săptămîna trecută secretarul general Raul Prebisch a apreciat că „documentul O.C.D.E. asupra preferințelor generale ce urmează să fie acordate lumii a treia constituie o adevărată cotitură în politica comercială a țărilor industrializate". Dar în ceea ce privește produsele finite și semifinite care ar urma să beneficieze de preferințe, din lista acestora lipsesc produsele prelucrate de origine agricolă. Atît Statele Unite, cît și Anglia, Franța și Republica Federală a Germaniei resping categoric ideea extinderii preferințelor asupra acestor produse. Țările scandinave și Olanda, aflate într-o altă situație sînt însă favorabile acestei idei, deși ar revendica prevederea unei clauze de salvgardare pentru produsele care le interesează: lactate în cazul Danemarcei, produse de pescuit în cazul Norvegiei etc. Evident însă că nu aceste țări pot da tonul în grupul occidental.

În fața acestei situații delegația indiană a făcut un efort pentru a depăși impasul la care s-a ajuns, dar încercarea ei a fost reprobată de către țările africane. Din punctul de vedere indian lista produselor pentru care țările dezvoltate sînt dispuse să acorde preferințe este satisfăcătoare. Ea acoperă peste 80% din produsele finite ale exportului indian așa încît India este interesată, cum scrie „Indian Express", să clasheze problema produselor prelucrate de origine agricolă. Țările africane sînt însă interesate aproape exclusiv în aceste mărfuri și ele nu sînt dispuse să accepte o schemă care nu cuprinde produsele agricole, astfel că delegația indiană a fost nevoită să renunțe la încercarea sa. Comentînd acest lucru, ziarul citat mai sus scria că încă o dată India și-a sacrificat interesele individuale pentru a menține unitatea țărilor în curs de dezvoltare, în timp ce țările africane dau prioritate propriilor lor interese, transformînd linia lor în linia tuturor țărilor în curs de dezvoltare. În problema preferințelor, scrie ziarul „Indian Express", India trebuie să lupte nu cu națiunile avansate, ci cu alte țări în curs de dezvoltare. Țărilor africane li se reproșează de asemenea faptul că datorită lor, grupul țărilor asiatice nu a obținut postul de președinte în nici unul din cele 5 comitete ale Conferinței.

În legătură cu faptul că Franța ca și alte țări sînt mai curînd pentru „preferințe selective decît pentru un sistem general de preferințe", un delegat francez prezenta următoarea argumentare. Nu fiecare țară în curs de dezvoltare este interesată în a-și asigura acces pe piața mondială în întregul ei. Națiunile în curs de dezvoltare se orientează fiecare spre anumite piețe. Atunci de ce să nu se tindă spre acorduri între țări în curs de dezvoltare și acele țări dezvoltate, ale căror piețe prezintă interes pentru ele. Delegatul francez a apreciat că, de fapt, nu sînt probleme insolubile în ceea ce privește preferințele, dar sînt „sloganuri" care împiedică rezolvarea lor. În presa indiană această formulă este descifrată ca fiind o aluzie la declarații emanînd de la S.U.A., potrivit cărora preferințele inverse și preferințele speciale existente ar trebui lichidate înainte ca sistemul general de preferințe să intre în funcțiune. Se spune că în rîndul țărilor din grupul B este răspîndită părerea că la instigarea S.U.A., unele țări în curs de dezvoltare își concentrează atacurile împotriva Franței și a țărilor membre ale Pieței Comune

Este larg răspîndită părerea că întrucît problema preferințelor constituie principala sursă a blocării lucrărilor Conferinței, tocmai aici trebuie depuse eforturile principale pentru a se asigura ieșirea din impas. Oglindind, de fapt, rolul moderator și conciliator pe care încearcă să-l joace India, ziarul THE INDIAN EXPRESS relatează fără a cita vreun nume, părerea unui delegat occidental, după care țările capitaliste dezvoltate n-ar fi în principiu împotriva includerii produselor alimentare într-o schemă generală a preferințelor. Ele au însă nevoie de timp pentru a studia problema, caz cu caz, înainte de a acorda preferințe la acest grup de produse. Întrucît, în orice caz va trece mult timp înainte ca un sistem general de preferințe să poată fi realizat, ar fi absurd să se renunțe la discuții în acest stadiu, ar fi spus delegatul.

O încercare a secretariatului U.N.C.T.A.D. de a găsi un compromis în această chestiune a rămas deocamdată fără ecou. Potrivit propunerii secretariatului, valoarea adăugată produselor alimentare prin prelucrare ar urma să fie scutită de taxe vamale.

În Comitetul nr. 3, care se ocupă de problemele finanțării dezvoltării, țările capitaliste dezvoltate și-au făcut cunoscută reacția la propunerile formulate de țările în curs de dezvoltare printr-un document intitulat „sugestii prezentate de membrii donatori ai grupului B asupra obiectivului privind volumul ajutorului". Țările dezvoltate „recunosc răspunderea de a furniza resurse crescînde țărilor în curs de dezvoltare" și subliniază că „eforturile țărilor dezvoltate în sprijinul dezvoltării trebuie să fie intensificate în continuare". Țările în curs de dezvoltare au primit cu răceală acest document, care nu face altceva decît să reafirme pozițiile recomandării corespunzătoare cuprinse în actul final al Conferinței U.N.C.T.A.D.-I. Or, după cum se știe, țările în curs de dezvoltare ar dori, între altele, un angajament ferm ca într-o perioadă determinată afluxul net de resurse din țările dezvoltate să atingă 1% din produsul lor național brut. Rămînînd pe pozițiile elaborate la reuniunea O.C.D.E., documentul prezentat de țările din grupul B se eschivează de la orice cuantificare a ajutorului. Chestiunea fundamentală, este în concepția care stă la baza lui, cea a volumului resurselor și nu definirea tehnică a obiectivului. Obiectivul trebuie să fie privit ca un stimulent spre eforturi mai mari și nu ca un plafon sau ca o metodă de a compara eforturile cantitative și calitative corespunzătoare în domeniul asistenței pentru dezvoltare făcute de diferitele țări avansate din punct de vedere economic. În document se notează că numai unele țări au atins obiectivul de 1% din venitul național net la nivelul factorilor de producție. Celelalte țări vor face eforturi pentru a atinge acest obiectiv. Țelul ulterior al tuturor țărilor dezvoltate este de a atinge progresiv o mai mare proporție în venitul național a resurselor furnizate. De reținut că în acest document, nu numai că nu se admite ideea raportării la produsul național brut, dar însuși venitul național, ca mărime de raportare, este considerat la nivelul factorilor, și nu la nivelul prețurilor pieței, ceea ce după părerea unor specialiști dă o diferență în minus de circa 10%.

În aceste condiții președintele Dinesh Singh și secretarul general Raul Prebisch au desfășurat o intensă activitate de contacte și discuții neoficiale cu șefi ai delegațiilor din diferitele grupuri de țări îndemnînd, de la caz la caz, la reținere, moderație și spirit realist sau manifestarea unor semne de bunăvoință. Prebisch a pus în gardă țările în curs de dezvoltare împotriva tendinței de a „provoca o înfruntare deschisă cu «Occidentul», de a impune rezoluții pe care țările dezvoltate nu le acceptă". O asemenea încheiere a Conferinței, ar însemna după părerea lui o victorie à la Pyrrhus pentru țările în curs de dezvoltare. El a sugerat că o alternativă mult mai bună în cazul în care reuniunea de la Delhi nu s-ar ridica la nivelul speranțelor țărilor în curs de dezvoltare ar fi „o declarație puternică, clară și solidă". Asupra opiniei publice din țările dezvoltate aceasta ar avea o mai mare influență decît decizii majoritare care n-ar face altceva decît să îndîrjească țările dezvoltate. Un asemenea punct de vedere fusese de altfel exprimat anticipat în presa indiană. „Chiar dacă, a scris ziarul **Patriot**, grupul «celor 77» este în stare, prin situația sa majoritară să impună o rezoluție, recurgerea, la aceasta ar avea puține urmări. Aplicarea deciziilor depinde în ultima analiză de relațiile între țări".

Lucrările Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare vor trebui să se încheie în curînd. Un final pozitiv cere din partea tuturor multă înțelepciune, bunăvoință și spirit realist, cu atît mai mult cu cît la contextul internațional defavorabil pe care îl constituie agresiunea S.U.A. din Vietnam, dificultățile lirei sterline etc. s-au adăugat în ultimele două săptămîni noi elemente de criză majoră a sistemului monetar internațional. Aceste elemente, care reduc șansele unei încheieri pozitive întăresc convingerea observatorilor de aici că țările dezvoltate nu își vor asuma noi angajamente, căutînd să obțină acceptarea unor rezoluții finale vagi și de o importanță limitată.

Indiferent însă de rezultatele ei imediate reuniunea din capitala Indiei va avea meritul de a fi subliniat cu o deosebită vigoare cît de vital necesar este un climat de pace și înțelegere între popoare, un climat de cooperare internațională în care omenirea să se poată apleca netulburată asupra marilor probleme ale progresului pe întreaga noastră planetă.

Gheorghe DOLGU

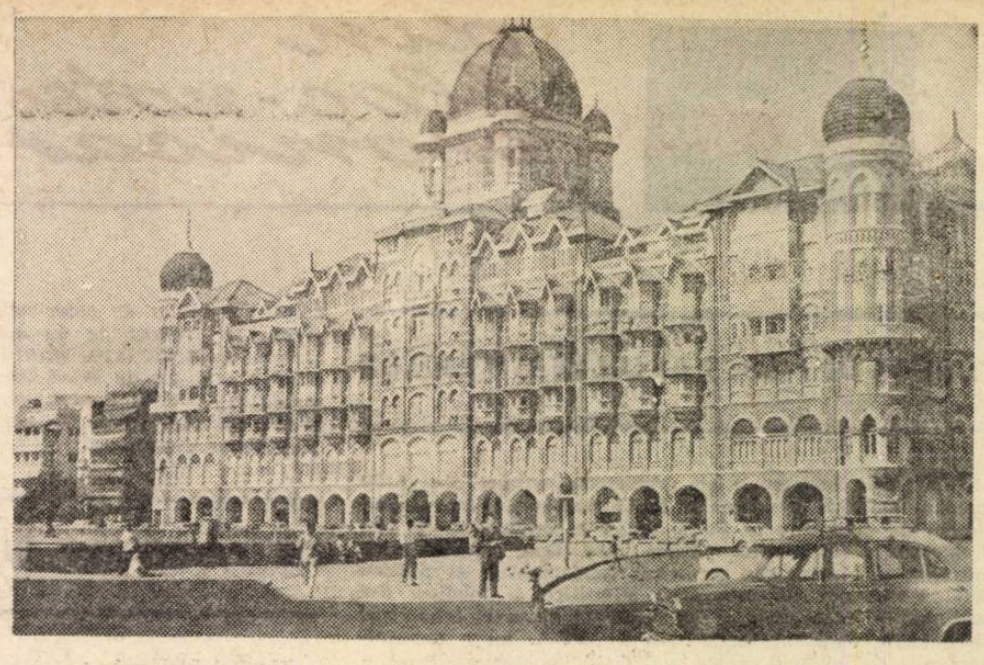

Vedere din Bombay

CORESPONDENȚĂ DIN NEW DELHI

PROIECT DE REZOLUȚIE PREZENTAT DE DELEGAȚIA ROMÂNĂ LA CONFERINȚA DE LA DELHI

Delegația română la Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la Delhi a prezentat participanților proiectul de rezoluție cu privire la formarea de personal tehnic specializat în domeniul promovării exporturilor. Subliniind că expansiunea comerțului exterior al țărilor în curs de dezvoltare, diversificarea acestuia, precum și ameliorarea metodelor folosite depind în mare măsură de disponibilitățile în personal calificat în acest domeniu, proiectul de rezoluție român, căruia i s-au alăturat în calitate de coautoare delegațiile Franței, Iranului, Senegalului și Tunisiei, afirmă importanța factorului uman în progresul țărilor în curs de dezvoltare și în special în promovarea exporturilor. Se recomandă secretarului general al U.N.C.T.A.D. să elaboreze, împreună cu diversele organisme ale O.N.U. și cu alte instituții internaționale specializate, un program de acțiune cu privire la instruirea profesională și tehnică, inclusiv schimburi de informații asupra formelor comerțului exterior. Un asemenea program ar urma să cuprindă definirea priorității acțiunilor organizațiilor internaționale în acest domeniu și mijloacele adecvate de realizare a lor; coordonarea și raționalizarea activităților de asistență tehnică; ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare în obținerea informațiilor necesare privind sursele de asistență disponibile. Secretarul general al U.N.C.T.A.D. este invitat, de asemenea, să vegheze ca cererile de asistență tehnică ale țărilor în curs de dezvoltare în scopul formării de personal tehnic și specializat să se bucure de o atenție mai mare din partea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, a Centrului pentru comerțul internațional U.N.C.T.A.D.-G.A.T.T. și a altor organisme specializate ale O.N.U.

Proiectul de rezoluție prezentat de delegația română a fost publicat de secretariat ca document al conferinței și va face obiectul dezbaterilor în plenara sesiunii în cursul acestei săptămîni.

La insistența grupului celor 77 s-a căzut de acord să se prezinte un program de acțiuni complex de dezvoltare a bazei de producție a exporturilor din țările în curs de dezvoltare, care să includă și cooperarea economică, ca parte a acestui program. Propunerile făcute de delegația română cu privire la dezvoltarea cooperării economice, industriale și tehnice au fost incluse într-un proiect mai larg de rezoluție prezentat de „grupul celor 77" intitulat „Un program de dezvoltare a exporturilor, pentru lărgirea și diversificarea lor în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, promovarea cooperării economice, tehnice și industriale în acest scop".

Contribuția României la elaborarea proiectului a fost apreciată de delegația indiană și de alte delegații cînd acesta a fost introdus oficial în Comitetul nr. 2. Raportul acestui comitet menționează, de asemenea, într-un paragraf separat, importanța propunerilor privind cooperarea economică, industrială și tehnică.

Ion PUȚINELU

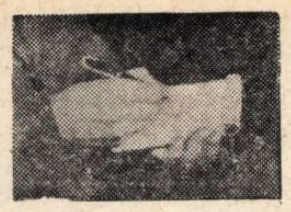

din bloc-notesul cronicarului

TURNUL DE FILDEŞ AL UNIVERSITARILOR

MINIŞTRII însărcinaţi cu problemele ştiinţei din ţările membre O.C.D.E. s-au reunit la 11 martie a.c. într-o conferinţă de două zile la Paris, avînd la ordinea de zi trei probleme : decalajele tehnologice între ţările membre, promovarea şi organizarea cercetării fundamentale şi politica privind sistemul de informaţii ştiinţifice şi tehnice. S-a subliniat — între altele — că diferenţa de nivel tehnologic între ţările europene occidentale şi S.U.A. nu e determinată nici de volumul pieţei, nici de dimensiunea întreprinderilor, ci de mărimea ajutoarelor guvernamentale şi de sistemele de educaţie. În scurtarea drumului care conduce de la cercetarea fundamentală la comercializarea unui produs nou, o verigă esenţială o constituie strategia eficace a întreprinderilor, bazată pe facultatea promptă de decizie în serviciul căreia, trebuie puse tehnici de gestiune deosebit de rafinate. Cercetarea fundamentală are o natură esenţial prospectivă ; ea a fost obiectul de predilecţie al universităţilor. Însă, structurile tradiţionale ale universităţilor din ţările vest-europene nu sînt adaptate sarcinilor prezentului, păstrînd încă o serie de trăsături negative cum ar fi : o anumită anchiloză a personalului ştiinţific superior ilustrată de acele „fiefuri ştiinţifice rezervate", care îmbătrînesc împreună cu „patronii" lor ; dificultatea sau imposibilitatea de a face cercetări care să se situeze între mai multe discipline, sau de a face cercetări care să intereseze în acelaşi timp atît industria, cît şi ştiinţa fundamentală, avînd în vedere că descoperirile noi presupun combinaţii noi de idei. La conferinţă s-a accentuat asupra ideii că nu trebuie să existe o diferenţă de natură între o întreprindere destinată cercetării — o universitate — şi o întreprindere cu caracter productiv-comercial. Deci, universitatea trebuie să-şi însuşească spiritul de întreprindere desfăşurînd un efort sporit de experimentare pe căi noi, spre moduri noi de organizare.

LLOYD'S RENUNŢĂ LA TRADIŢIONALISM

RECENT, o veste venită de peste Canalul Mînecii a produs senzaţie în cercurile de specialitate : celebra companie engleză de asigurări Lloyd's, considerată „bastionul conservatorismului britanic", — după cum menţionează săptămînalul „La vie française" — şi-a deschis porţile solicitanţilor străini ! Din 1871 şi pînă în prezent — potrivit statutului — niciodată o astfel de iniţiativă nu s-a înscris în registrele acestei instituţii.

Observatorii s-au întrebat la început dacă nu cumva ea s-ar datora dificultăţilor financiare prin care trece Marea Britanie. Dar realitatea este alta : exemplul catastrofei petrolierului „Torrey Canyon" neasigurat în condiţii „echitabile" a fost punctul de plecare, iar în al doilea rînd, perspectiva posibilităţii asigurării într-un viitor apropiat a unor avioane de talia lui „Concorde", a unor petroliere uriaşe sau a unor uzine nucleare, nu este de neglijat. În asemenea cazuri se acordă anual pentru un miliard dolari garanţie, o acoperire de 5—10%.

Iată aşadar motivul pentru care amatorii de asigurări europeni sau americani pot azi lua loc printre cei 6000 membri ai Lloyd's-ului. Preţul unui asemenea „avantaj" nu este chiar la îndemîna oricui. Există o condiţie : solicitantul, prezentat de şase membri vechi ai companiei, va trebui să dispună de un activ de cel puţin 100 000 lire sterline (faţă de 75 000 pentru cetăţenii britanici) şi să depună o cauţiune de 40 000 lire, faţă de numai 15 000 pentru autohtoni). De mai mult nu-i nevoie — se remarcă în presă, nu fără ironie — pentru a fi admis în cel mai scump club din lume.

TELEVIZIUNEA ÎN COMERŢ

ÎN COMPETIŢIA pe plan european pentru dezvoltarea comerţului prin coletărie, organizarea de întreprinderi de mari dimensiuni şi modern mecanizate are o mare importanţă.

Întreprinderea de vînzare prin corespondenţă „Les trois Suisses" a inaugurat la sfîrşitul anului 1967, un nou ansamblu dintre cele mai moderne şi mai avansate pe plan tehnic în acest domeniu.

Cîteva cifre sînt grăitoare : o gamă largă, cuprinzînd peste 25 000 articole curente se oferă celor 3 milioane de

clienţi înregistraţi în fişierul întreprinderii. Anual se expediază circa 5 milioane de colete.

Pentru preluarea celor 60 000 de comenzi zilnice, firma utilizează sistemul „Data-Entry" cu ecrane de televiziune în circuit închis, legate direct la două maşini electronice IBM 360.

Un număr de 72 de secretare-vînzătoare, care dispun fiecare de cîte un ecran de televiziune şi de o claviatură mecanografică, bat ca la o maşină de scris comenzile cu specificarea clienţilor şi a articolelor solicitate. Textul bătut apare pe ecran şi maşina detectează imediat orice anomalie atît în ce priveşte adresa clientului, cît şi în formularea comenzii. Totodată, ea dă indicaţiile necesare privind stocurile disponibile.

Cînd un anumit număr de comenzi a fost înregistrat, maşina declanşează procesul de livrare şi întocmeşte un borderou de preluare pentru fiecare articol existent în stoc, ca şi facturile corespunzătoare fiecărei comenzi.

La pregătirea comenzilor se efectuează trieri succesive prin care se formează coletele destinate fiecărui client, colete care sînt ambalate în timp de un sfert de oră după sosirea bonului de recepţie.

Activînd în aceste condiţii, firma scontează să-şi menţină un ritm anual de creştere a vînzărilor între 20 şi 25%.

PRIORITATE LECTURII

SĂ SARI UN CUVÎNT într-o poezie de Mallarmé ar echivala cu un fel de crimă. Dar să mergi direct la sensul frazei, sărind rapid peste umpluturile gramaticale într-un raport, un text tehnic sau economic înseamnă să procedezi eficace — se afirmă într-un articol publicat de ziarul **Le Monde** *în legătură cu importanţa* **lecturii.** *Lectura, spun specialiştii, rămîne tehnica de vîrf în asimilarea mai rapidă a cunoştinţelor, a culturii. Un cititor mediu poate citi 27 000 de cuvinte într-o oră, în timp ce un profesor sau un prezentator de lecţii televizate emite abia 9 000. În plus, avansul „cantitativ" marcat de lectură faţă de metodele audeovizuale se dublează cu un avans „calitativ" : ceea ce este citit e mai bine reţinut. Accelerarea prodigioasă a cunoştinţelor pretinde perfecţionarea specialiştilor, după terminarea studiilor. Procesul „lecturii rapide" este studiat ştiinţific în laboratoare. Obiectivul nu e de a atinge o viteză de lectură determinată, ci de a mări fiecărui cititor propria viteză de lectură — scăzută, medie sau ridicată. Diferenţa între un cititor lent şi unul rapid se situează la trei nivele :* **mişcarea** *ochiului, constantă şi lină la cititorul rapid, dar la cititorul lent prezentînd salturi inegale, reluări, pierderea firului ;* **amplitudinea,** *adică numărul de semne şi spaţii cuprinse de ochi în fracţiuni de secundă ; în fine,* **tactica :** *cititorul lent citeşte mereu în acelaşi ritm, cel rapid îşi adaptează viteza lecturii după interesul sau dificultatea textului. Ochiul trebuie tratat nu prea diferit de oricare alt muşchi care face obiectul culturii fizice clasice. Dezvoltîndu-i o activitate mecanică adecvată, se ajunge la „lectura rapidă", adică la depistarea directă a sensului frazei.*

ÎNCĂLZIRE PRIN... VOPSEA

Soba, caloriferul şi radiatorul electric vor intra se pare în curînd în domeniul muzeistic. O vopsea, pusă la punct de tehnicienii de la „National Coal Board" din S.U.A., este pe punctul de a le lua locul, fiind mai comodă, mai ieftină, mai practică. Această vopsea poate fi dată pe pereţii camerelor, cu pistolul sau cu pensula şi după uscare se „leagă" la reţeaua de electricitate din casă prin cîteva fire lipite pe tencuială şi, bineînţeles, vopsite. Vopseaua este făcută dintr-un suc vegetal şi o răşină sintetică, în care se amestecă puţin carbon, pentru sporirea conductibilităţii. Un comutator obişnuit „stinge" şi „aprinde" încălzirea. Pereţii puşi sub tensiune prin acest sistem nu curentează decît... muştele şi celelalte insecte „casnice". Deci miraculoasa vopsea are şi rol... insecticid.

Corespondenţă din München

TÎRGUL INTERNAŢIONAL DE ARTIZANAT

ZILELE TRECUTE s-a deschis la München a 20-a ediţie a Tîrgului internaţional de artizanat şi meserii. Pe o suprafaţă de peste 70 000 m² sînt prezente 3 200 de firme din 44 de ţări, între care : Anglia, Austria, Brazilia, Bulgaria, Cehoslovacia, R. P. Chineză, Franţa, Italia, Japonia, India, Maroc, Portugalia, Polonia, România, Suedia, Siria, Uniunea Sovietică. Interesul stîrnit de acest eveniment este explicabil ; în R. F. a Germaniei artizanatul reprezintă, după industrie, un important sector economic, revenindu-i un procent de 11% din volumul total al venitului naţional. Totodată, acest tîrg a reuşit să devină în ultimii ani un prilej de confruntare internaţională pentru artizanii din toată lumea în ceea ce priveşte promovarea celor mai noi forme de exprimare artistică.

Este prezentată în cadrul expoziţiei o mare varietate de mărfuri : maşini de birou şi de calculat, aparate pentru desen industrial, modele de uşi, ferestre, instalaţii de încălzire centrală, radiatoare (toate acestea, în cadrul expoziţiei sectorizate „Artizanatul — furnizorul industriei") plăci, folii din materiale plastice, maşini şi utilaje pentru prelucrarea maselor plastice (expoziţia sectorizată „Prelucrarea maselor plastice în lucrările de artizanat"), articole diverse de artizanat din lemn, ceramică, sticlă, email, piele, aur, argint, împletituri, piese de mic mobilier (stil şi modern), sufragerii, dormitoare, mobilier în stil rustic, tapete, decoraţii interioare, bijuterii de mare artă, instrumente muzicale, maşini pentru prelucrarea lemnului şi metalului, articole de modă, blănuri, confecţii, mobilă de grădină şi camping, articole de sport.

Ţara noastră este prezentă prin întreprinderile româneşti de comerţ exterior „Cartimex" şi „Tehnoforestexport" care expun : covoare lucrate de mînă, cu motive folclorice, coşuleţe şi poşete din pai, răchită sau papură, feţe de masă şi ştergare din alesătură, obiecte din ceramică neagră, din ceramică colorată şi zmălţuită.

Un punct de atracţie al expoziţiei îl constituie piesele de mobilă în stil rustic expuse de „Tehnoforestexport" : sufragerille „Bran", „Gabriela" şi „Trăisteni", frumos decorate cu sculpturi inspirate din arta populară românească.

În prima zi, după inaugurarea tîrgului, expoziţia românească a primit vizita ministrului economiei al R. F. a Germaniei, dr. Karl Schiller, a prim-ministrului landului Bavaria, dr. Alfons Gappel şi a ministrului economiei şi comunicaţiilor landului Bavaria, dr. Otto Schedl. Oaspeţii au felicitat pe organizatorii standului românesc pentru frumuseţea şi originalitatea produselor expuse.

Nicoleta DRAGOMIR

PE GLOB

● **Din date publicate recent într-o Carte Albă niponă, rezultă că produsul naţional brut al Japoniei ocupă în prezent locul trei în lumea capitalistă după S.U.A. şi R.F.G. (anul trecut aflîndu-se pe locul patru). Astfel, la încheierea anului fiscal 1966—1967 (30.III/1967), el se cifra la 115 miliarde de dolari (S.U.A. — 781,2 miliarde, R.F.G. — 120 miliarde, Franţa — 109 miliarde, Anglia — 81 miliarde, Italia — 66,5 miliarde şi Canada — 56,5 miliarde dolari).**

● **Potrivit datelor publicate de revista** *Le progrès scientifique,* **investiţiile americane în lume (exporturi de capital, reinvestiţii şi finanţări locale) s-au ridicat în anul 1967 la peste 10 miliarde de dolari, din care peste 4 miliarde au revenit Europei occidentale. Din aceste 4 miliarde, 10 milioane de dolari au fost afectate industriilor miniere, 1200 milioane industriilor petroliere, 2 500 milioane industriilor de transformare şi 290 milioane altor industrii.**

● **În Chile au declarat grevă 3500 muncitori ai minelor de salpetru, revendicînd majorarea salariilor pe măsura creşterii costului vieţii. Potrivit datelor oficiale, în 1967 preţurile au crescut în Chile cu 21,9%.**

● **Experţii O.C.D.E. au făcut recent cunoscute „punctele esenţiale ale perspectivelor economice pentru anul 1968". Ei apreciază că relansarea economică va fi mai puternică în Japonia (unde cererea internă va creşte cu 9%) şi în America de Nord (unde aceasta va creşte cu 4,5%), decît în Europa occidentală (unde nu va progresa decît cu 3,5%).**

● **Numeroase familii ţărăneşti din Nicaragua, aduse la disperare de sărăcie, au ocupat pămînturile nelucrate ale latifundiarilor de pe ţărmul Atlanticului. Între ţărani şi „reprezentanţii" moşierilor au avut loc ciocniri violente, care au determinat deplasarea la faţa locului a ministrului agriculturii, pentru analizarea şi aplanarea situaţiei create.**

● **La Leningrad are loc punerea la punct a unui telescop uriaş, a cărui oglindă în greutate de 40 tone, va avea un diametru de 6 metri. Este vorba — după aprecierea specialiştilor — de cel mai mare instrument de acest tip care va fi instalat în Caucaz, la 2000 m altitudine şi va avea o lungime de 25 m şi va cîntări 270 tone.**

● **În 1967, criza cărbunelui vest-german s-a accentuat, determinînd o scădere a producţiei acestei industrii cu peste 20 milioane tone în comparaţie cu anul precedent. Cu toate acestea, stocurile de cărbune continuă să fie uriaşe, atingînd 17,08 milioane tone.**

● **În ciuda boicotului la care sînt supuse produsele Franţei pe piaţa americană, exporturile franceze în S.U.A. au progresat cu 10% în luna decembrie 1967 şi cu 23% în luna ianuarie 1968 (faţă de lunile corespunzătoare ale anilor 1966 şi 1967).**

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor şef adjunct), C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 13 (241)
VINERI
29 martie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

AMPLU PROGRAM DE ACȚIUNE ÎN FAȚA NOILOR ORGANE DE PARTID ȘI DE STAT JUDEȚENE

PRIMA CONSFĂTUIRE de lucru cu conducătorii organelor de partid și ai consiliilor populare județene organizată la Comitetul Central al P.C.R. în zilele de 21—22 martie a.c. se înscrie în activitatea sistematică, laborioasă desfășurată cu consecvență de partidul nostru pentru traducerea în viață a hotărîrilor adoptate de Conferința Națională privind perfecționarea conducerii vieții economice și sociale, în concordanță cu cerințele actualei etape de dezvoltare a României socialiste.

Făcînd bilanțul muncii desfășurate pentru traducerea în viață a hotărîrilor și măsurilor privind noua împărțire administrativ-teritorială, consfătuirea a prilejuit în același timp și o analiză amplă a sarcinilor de viitor ale noilor organe de conducere ale județelor.

Noua organizare administrativ-teritorială a țării — materializare a uneia dintre sarcinile de mare importanță stabilite de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a partidului în domeniul perfecționării conducerii activității economice și sociale — creează un cadru mai adecvat pentru realizarea mai operativă și la un nivel calitativ superior a sarcinilor curente și de perspectivă privind dezvoltarea mai departe a patriei noastre socialiste. Dar, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire, formele organizatorice nu rezolvă prin sine însăși problemele. Este necesar ca acestor forme noi să li se asigure și un conținut nou, printr-o perfecționare continuă a metodelor de muncă, a activității tuturor organelor de partid și de stat, a tuturor organizațiilor de partid și a fiecărui comunist în parte. Noua structură organizatorică impune, așa dar, ca încă de la început să se realizeze o cotitură hotărîtoare în munca de partid și de stat.

Lucrările Consfătuirii, expunerea secretarului general al C.C. al partidului, constituie în acest sens un îndrumar prețios în activitate pentru noile organe de partid și de stat județene.

În expunere au fost jalonate un număr important de direcții ale dezvoltării vieții noastre politice, economice, sociale și culturale și sînt analizate o serie de probleme de importanță teoretică principială, a căror semnificație se înscrie pe orbita abordării creatoare, novatoare a problemelor construcției socialiste, inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al partidului. Teze cum sînt: dialectica factorilor obiectiv și subiectiv, a luptei dintre vechi și nou în dezvoltarea orînduirii socialiste, socialismul și personalitatea, căile dezvoltării democrației socialiste etc., se înscriu, fără îndoială, cu semnificații majore în teoria și practica construcției socialiste, fiind un prilej de reflecții și mijloc de orientare pentru fiecare activist al partidului și statului nostru.

CONSTRUCȚIA SOCIALISTĂ ȘI COMUNISTĂ reprezintă un proces de o deosebită complexitate, a cărei realizare, prin excelență conștientă, nu este de conceput fără cunoașterea profundă a legilor obiective de dezvoltare a societății, fără rolul primordial al partidului comunist care trebuie să sesizeze la timp noile fenomene și cerințe ale dezvoltării economice și sociale, să înlăture cu hotărîre tot ceea ce este vechi și perimat, să creeze condiții pentru promovarea

Gheorghe CREȚOIU

(Continuare în pag. 3)

PAGINILE 8-9

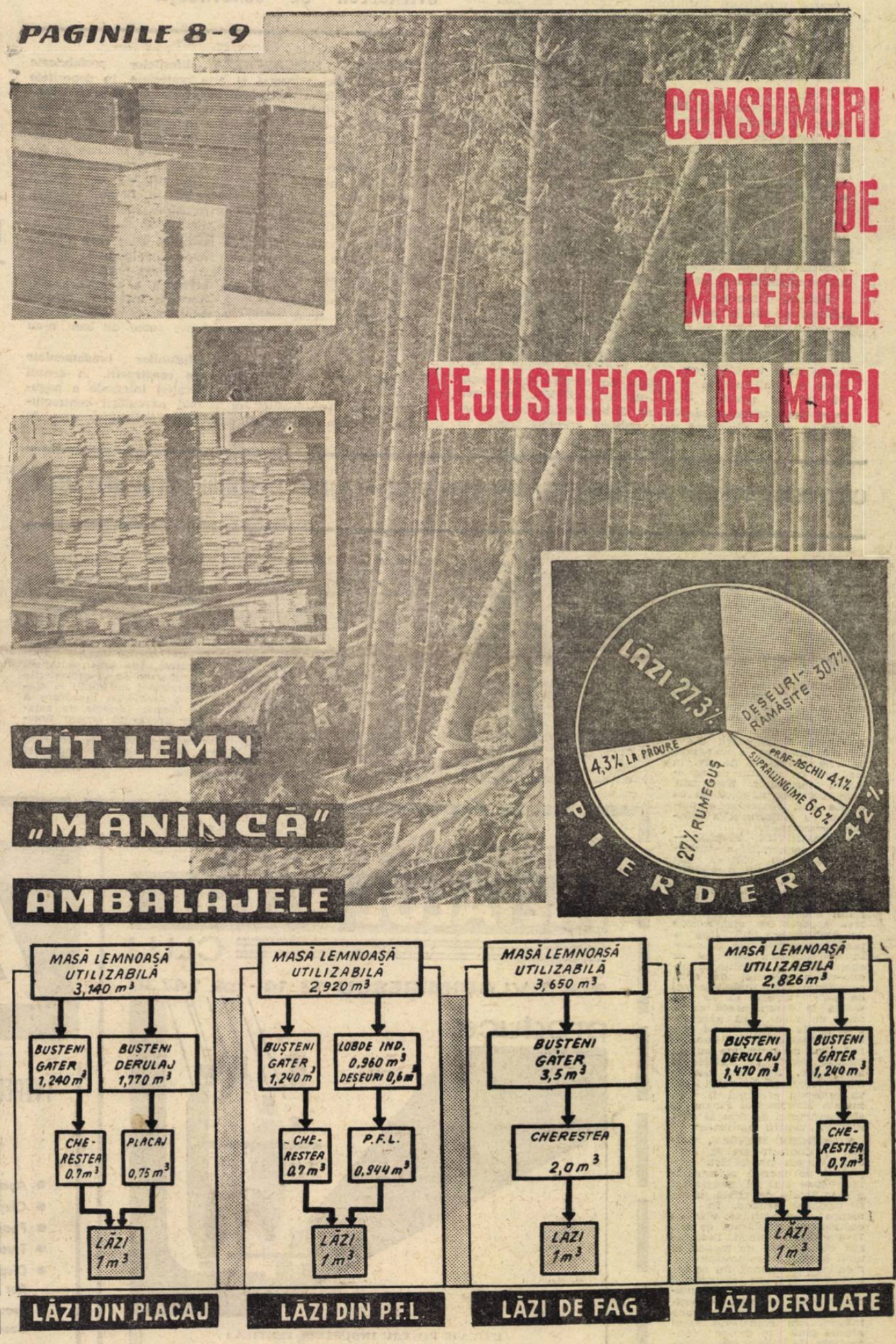

DIN SUMAR

● Pagina 5-a:

Rezultate ale unei experimentări

CONDIȚII PENTRU AFIRMAREA INIȚIATIVEI

● Pagina 7-a:

RELAȚIILE CONTRACTUALE ALE VIITOARELOR CENTRALE INDUSTRIALE

● Pagina 13-a:

ECONOMIȘTI OCCIDENTALI DESPRE AUR, DOLAR ȘI CRIZA VALUTARĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CÎT VALOREAZĂ UN BUTOI

ÎN PROCESUL TEHNOLOGIC al întreprinderii noastre sînt utilizate mari cantități de clorură de var, primite de la furnizor în butoaie de fag. Acestea se facturează la valoarea integrală de achiziție separat de produse. Beneficiarul are obligația să le recondiționeze pentru a fi corespunzătoare unei noi expediții, restituindu-i-se 70% din valoarea butoaielor achitate. La livrarea următoare furnizorul facturează din nou butoaiele tot la valoarea de achiziție, iar beneficiarul primește și de data aceasta 70%. Și așa mai departe.

Încasînd întreaga valoare a butoaielor și restituind numai 70% din suma încasată, furnizorul ajunge — după cîteva circuite — să realizeze beneficii la acest capitol.

Dar nu numai atît. După cum se știe, butoaiele utilizate la clorură de var (noi primim anual 1500 bucăți în valoare de 237 mii lei) sînt atacate de acest reactiv și după mai multe livrări nu mai pot fi folosite. Neputînd fi recondiționate ele rămîn la beneficiar fără posibilitate de recuperare a sumelor plătite. Pe lîngă aceasta, beneficiarul mai este și penalizat pentru nerestituirea în termen a butoaielor (pînă la 300% din valoarea de achiziție). Problema nu este diferită nici în cazul altor ambalaje. De pildă, prețul celor pentru explozivi minieri este cuprins în valoarea produsului ambalat, cu obligațiunea beneficiarului de a restitui într-o anumită cotă ambalajul primit.

Refuzul acestor ambalaje ca necorespunzătoare atrage, pe de o parte, răspunderea materială a unor angajați (cu toate că paguba este determinată de însuși modul de reglementare a circulației ambalajelor), iar pe de altă parte, furnizorului i se creează posibilitatea unor beneficii cu nimic justificate. Avînd în vedere și multitudinea de litigii pe această temă socot că trebuie revăzut H.C.M.-ul nr. 628/1951. Emiterea unui act normativ adecvat ar fi binevenit. Pînă atunci însă n-ar fi rău dacă s-ar publica normele legale în vigoare, deoarece întreprinderile înființate mai de curînd nu cunosc toate completările și modificările survenite în decursul anilor.

Ioan VUȘCAN
director adjunct,
Întreprinderea minieră Baia de Arieș

ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNCHIRIEREA UTILAJELOR DE CONSTRUCȚII

PENTRU DESCĂRCAREA diferitelor prefabricate grele din beton armat și alte materiale, în depozitele noastre utilizăm macarale închiriate de la alte întreprinderi. Defectarea acestor utilaje (din păcate aceasta se întîmplă frecvent) ne pune în situația de a nu descărca vagoanele în termenele prevăzute și sîntem astfel obligați să plătim penalizări pentru întrarea în locație. Același lucru se mai întîmplă și pe unele din șantierele noastre. O parte din utilajele de excavat și încărcat pămînt se defectează în timpul lucrului, motiv pentru care, mijloacele auto stau imobilizate, iar noi plătim penalizări întreprinderii de transporturi.

Achitarea unor asemenea sume de bani ne-a obligat să acționăm împotriva furnizorului, gîndindu-ne să recuperăm contravaloarea plătită pentru nefuncționarea utilajelor sale. Recuperarea integrală a sumelor achitate n-a fost însă posibilă. Normele legale în vigoare stabilesc în acest sector de activitate o răspundere civilă limitată și astfel, importante sume de bani n-au mai intregit contul nostru.

Propunem **modificarea condițiunilor fundamentale pentru închirierea utilajelor de construcții**, în sensul de a se inscrie principiul reparației integrale a pagubelor produse părților în timpul executării contractului. Socotim că acceptarea acestui principiu, care de altfel se află înscris în toate celelalte condiții fundamentale va fi de natură să ducă la îmbunătățirea activității în acest sector și implicit la întărirea răspunderii personale.

Gh. BUDURCĂ
consilier juridic — Trustul de construcții-Iași

„S-A PIERDUT UN NASTURE"... DAR SE POT PRODUCE DESTUI

ÎN NUMĂRUL 7 al revistei am citit cu interes materialul „S-a pierdut un nasture" prezentat la rubrica **Din corespondența săptămînii.** Atenția mea a fost reținută de cele scrise și pentru faptul că îmi desfășor activitatea la o fabrică de nasturi.

Nu pot să înțeleg de ce această lipsă acută de nasturi în timp ce unitatea noastră nu are asigurată desfacerea pentru întreaga capacitate de producție. Nu este o anomalie? Este posibil ca lucrătorii din comerț să nu cerceteze piața și pentru satisfacerea pe deplin a solicitărilor de nasturi? Nu cred că sînt lipsite de interes următoarele două propuneri: să fie înmulțit numărul unităților de vînzare cu amănuntul; fabricile de confecții și croitoriile la comandă să atașeze la confecții și cîtiva nasturi în plus pentru eventuale înlocuiri. Posibilități de producție există.

Ștefan SĂVULESCU
economist,
Fabrica de nasturi- Jimbolia

TIMPUL COSTĂ BANI

PREȚURILE DE VÎNZARE pentru produsele executate de unitățile de industrie locală, pe bază de comenzi individuale, se stabilesc conform prevederilor H.C.M. nr. 1087/1960. Pentru fixarea prețului se consumă însă un timp considerabil de către: un proiectant care execută proiectul, stabilește consumul de materii prime și materiale; un tehnolog normator care stabilește necesarul de ore și tariful pe unitate de produs; un economist care aplică prețurile unitare, calculează valoarea materiilor prime și a materialelor, formează prețul de vînzare etc.

Anul trecut la întreprinderea noastră au fost întocmite un număr de 116 antecalculații pentru diferite piese de mobilă și articole din lemn. Făcînd analiza consumului de timp pentru întocmirea acestor antecalculații, am constatat că din fondul de timp al personalului de mai sus 11,4%, respectiv 1044 ore de lucru au fost pierdute.

Fără îndoială că va trebui să satisfacem în continuare cererile individuale (fie de la populație, fie de la întreprinderi sau instituții). Aceasta însă nu trebuie să constituie un izvor de pierderi. Toate cheltuielile provocate de executarea produsului comandat să fie suportate de beneficiar. În acest scop, propun ca toate lucrările de proiectare și formare a prețului să fie efectuate în afara programului legal de muncă. Personalul care concură la întocmirea documentațiilor, respectiv antecalculațiilor, să fie remunerat cu salariul orar majorat cu 50% — spor ore suplimentare. Suma respectivă să fie inclusă în prețul produsului și achitată în afara fondului de salarii scriptic.

Iosif DOBRA
șeful serviciului plan, I.I.L. „Mobila"-Sfîntu Gheorghe

CITITORII CĂTRE REDACȚIE ● CITITORII CĂTRE REDACȚIE ● CITITORII CĂTRE REDACȚIE

A. STĂNESCU, Cluj — Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene nu este de acord cu propunerea dv. Iată răspunsul: „Amenajarea unei săli de gatere la o întreprindere de reparații auto este neeconomică. Ar însemna, ca la o asemenea unitate, să se amenajeze tot felul de instalații sau de microîntreprinderi pentru asigurarea unor materiale necesare reparațiilor și care de fapt, fac obiectul unor întreprinderi specializate".

I. TODOR, Cluj — Centrala Editurilor și Difuzării Cărții ne comunică că a luat notă de cele semnalate de dv. în legătură cu rabatul ce se acordă librăriilor. Eventuale modificări vor fi efectuate cu ocazia noii reașezări a prețurilor cu ridicata și a rabatelor comerciale.

A. SAIMOVICI, Ploiești — Direcția generală a industriei linii și mătăsii din M.I.U. a analizat materialul trimis de dv. cu titlul **Metodologia, bat-o vina.** Iată ce răspuns am primit: „Materialul scoate în evidență cîteva aspecte din metodologia de planificare fără însă a fundamenta calculele propuse. În determinarea nivelului de cheltuieli și a sarcinii de reducere a prețului de cost, contribuie mai mulți factori de care trebuie să se țină seama la determinarea sarcinilor de plan. Sînt necesare o serie de completări și calcule fundamentate pe baza unui plan de producție cu un anumit număr de articole și sortimente. Noi vom analiza acest calcul și în cazul cînd va prezenta eficiență îl vom înainta Ministerului Finanțelor și Comitetului de Stat al Planificării pentru aprobare".

GHEORGHE MANOLE, Oradea — Conform art 68, alin. 3 din Legea nr. 26/1967, contractul de muncă al angajaților care sînt și pensionari pentru limită de vîrstă, poate fi desfăcut oricînd. În asemenea cazuri nu se plătește compensația prevăzută de art. 73 din Codul muncii. Desfacerea contractului de muncă al unui pensionar reîncadrat sau menținut în muncă nu se întemeiază deci pe prevederile art. 20 lit. b din Codul muncii, nefiind necesară o motivare expresă a unei asemenea măsuri, așa cum este cazul atunci cînd se desfac contractele de muncă ale celorlalți angajați.

MAI MULȚI SALARIAȚI, Cluj — În cazul unui angajat care a fost în cursul ultimelor 12 luni premergătoare plecării în concediu 14 zile în incapacitate temporară de muncă și 3 zile învoit, la calcularea indemnizației de concediu se adună veniturile cu caracter permanent obținute în această perioadă, exclusiv ajutorul material primit pe linia asigurărilor sociale de stat. Această sumă se împarte la 289, numărul zilelor lucrate în perioada de referință (306 zile lucrătoare — numărul mediu anual — mai puțin 17 zile) aflîndu-se astfel valoarea indemnizației pe o zi lucrătoare. Această indemnizație se înmulțește cu numărul zilelor lucrătoare de concediu la care angajatul este îndreptățit.

GHEORGHE MARIN, Drăgășani — Conform Hotărîrii nr. 880/1965 ajutorul material în cazul incapacității temporare de muncă este, în cazul celor care suferă de T.B.C. de 90 la sută din salariul tarifar lunar de încadrare, indiferent de numărul anilor de vechime neîntreruptă în muncă. Pentru unele probleme privind reglementarea dreptului la pensie pe linia asigurărilor sociale, vă puteți adresa M.S.P.S., Direcția generală a pensiilor, str. Locotenent L. Lemnea nr. 2 — București.

ION BRÎNZAN, Exploatarea minieră — Leurda — Pentru a putea obține premiul de 30 la sută prevăzut de Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1 324/1967, în afara altor condiții legate de îndeplinirea sarcinilor preluate, se mai pune condiția ca unitatea unde sînteți încadrat să nu fi fost exceptată de la aplicarea acestei hotărîri. Întrucît Exploatarea minieră Leurda-Motru face parte dintre întreprinderile care n-au avut drept de a aplica această hotărîre, nu este posibil să se acorde nici premiul la care vă referiți.

Față de prevederile exprese ale indicatorului de studii și stagiu, nu este posibilă încadrarea ca secretar dactilograf a unui angajat care avînd numai șapte clase elementare, nu are un stagiu de cel puțin trei ani în funcții administrative. În cazul că totuși, prin abatere de la prevederile indicatorului de studii și stagiu, o asemenea încadrare a fost făcută, limitele de salarizare prevăzute pentru funcția de secretar-dactilograf se reduc cu 5%—15%. Cei care au făcut asemenea angajări răspund însă pentru abaterea comisă.

INTREPRINDEREA
METALUL ROSU
CLUJ
STR T VLADIMIRESCU 12-14 - tel. 1.47.30
produce:

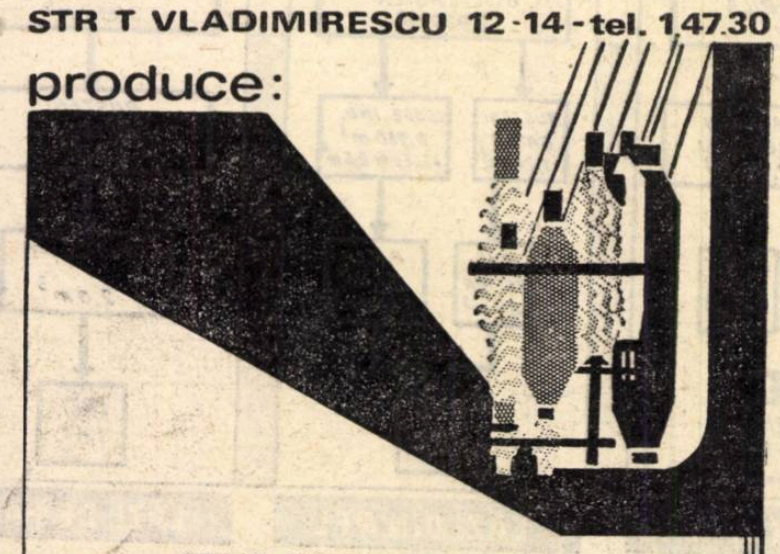

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:
- Mașini de tricotat degete de mănuși
- Mașini de uscat cu tamburi pentru fibre și tricoturi
- Mașini de tricotat cu comandă program
- Mașini de tricotat rectilinii
- Cuve pentru țesături grele
- Aparate de vopsit sculuri
- Aparate de vopsit sub presiune
- Diferite aparate de uscat și vopsit

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:
- Aparate de uscat pe plăci de sticlă
- Agregate pentru finisaj în tăbăcării
- Benzi pentru fabricile de încălțăminte
- Butoaie de vopsit
- Butoaie de tăbăcit
- Diverse alte aparataje de uz gospodăresc

AMT

ÎNTREPRINDEREA „6 MARTIE" — TIMIȘOARA
calea Circumvolutiunii nr. 8—12
PRODUCE:
- Aparat pentru găurit și frezat în zidării;
- Clupă pentru tăiat filet la țevi 1/4" — 2";
- Foarfecă manuală pentru tăiat SBP;
- Trusă pentru aplicarea placajelor ceramice;
- Dispozitiv mecanic pentru îndoit țevi de instalații pe șantier;
- Trusă pentru montarea dalelor din PVC la pereți și pardoseli;
- Cofraje metalice și accesorii;
- Roabă basculantă;
- Tomberon basculant;
- Grinzi telescopice cu zăbrele;
- Popi extensibili filetați pentru construcții înalte;
- Popi triunghiulari 18 tf. — 5,5 m;
- Capre pentru lucrări de finisaje;
- Stîlpi suporți pentru corpuri de iluminat, precum și alte scule și dispozitive pentru mecanizarea lucrărilor pe șantiere de construcții.

AMPLU PROGRAM DE ACȚIUNE ÎN FAȚA NOILOR ORGANE DE PARTID ȘI DE STAT JUDEȚENE

(*Urmare din pag. 1*)

noului și înlăturarea a tot ce-i stă în cale. **Partidul, — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuire — trebuie să promoveze cu curaj nou în toate domeniile de activitate, — aceasta fiind o lege fundamentală a edificării cu succes a socialismului, a transformării revoluționare a societății omenești. Nu trebuie uitat nici un moment că legea dialecticii acționează și în socialism, că lupta între vechi și nou se manifestă și în societatea noastră ca o puternică forță motrice a progresului, avînd un rol determinant în dezvoltarea economico-socială.**

Cunoașterea și înțelegerea particularităților acestui proces, pe baza materialismului dialectic și istoric, este chezășia conducerii conștiente a dezvoltării economice și sociale a prevenirii unor contradicții antagoniste în societate, a asigurării victoriei noului. Subliniind importanța acestor factori, secretarul general al Comitetului Central al partidului a relevat în același timp că în trecut în activitatea partidului nostru s-au manifestat pregnant și tendințe conservatoare, tendințe de nesocotire a legilor obiective, care au adus daune serioase operei de construcție socialistă. Este un mare merit al Congresului al IX-lea al partidului, al Comitetului Central, faptul că s-a pășit cu hotărîre pe calea lichidării tendințelor conservatoare, de rigiditate și anchilozare în viața economică, socială și politică. Vasta și prodigioasa activitate desfășurată pentru elaborarea programului înfloririi multilaterale a patriei, pentru perfecționarea formelor și metodelor de conducere și planificare, reprezintă elementele cele mai elocvente, dintr-un șir întreg, care atestă spiritul novator, creator, introdus atît în domeniul practicii construcției socialiste, cît și al gîndirii social-politice de Congres și de Conferința Națională a partidului. Așa cum s-a subliniat la Consfătuire, partidul va uni și în continuare eforturile întregului popor pentru promovarea acestui spirit novator, înaintat în construcția socialistă, pentru adaptarea mai departe a formelor de organizare și metodelor de muncă la condițiile și cerințele noii etape de dezvoltare a țării.

Construirea socialismului, proces de mare amploare, nu este de conceput fără o puternică dezvoltare a forțelor de producție pe baza cărora este posibilă satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății. În această direcție partidul nostru orientează cu consecvență activitatea creatoare a poporului, în vederea transformării României într-o țară cu o industrie puternică și o agricultură înaintată, capabilă să satisfacă din plin toate cerințele oamenilor muncii.

PE TEMELIA TRAINICĂ a creșterii forțelor de producție, a dezvoltării științei și culturii și adîncirii continue a democrației socialiste se creează condiții pentru manifestarea liberă a personalității umane, pentru realizarea înaltelor principii ale umanismului socialist, astfel încît fiecare membru al societății să-și manifeste plenar aptitudinile și să-și aducă întreaga contribuție la progresul și înflorirea multilaterală a patriei. Caracteristice pentru consecvența cu care în ultimii ani partidul nostru traduce în viață aceste principii sînt dezbaterea largă, cu întregul popor, a celor mai importante probleme ale politicii interne și externe, instituirea unor principii ale conducerii care să asigure participarea largă a specialiștilor, a activiștilor de partid și de stat, a tuturor oamenilor muncii la rezolvarea treburilor obștești. Însești măsurile referitoare la perfecționarea organizării administrativ-teritoriale a țării, ca și a celorlalte acțiuni importante, sînt o emanație a gîndirii colective a conducerii de partid și de stat, a specialiștilor și oamenilor muncii care au participat la elaborarea și dezbaterea lor, constituind o afirmare grăitoare a profundului democratism al orînduirii noastre.

Pornind de la faptul verificat de viață că găsirea celor mai bune soluții pentru multitudinea problemelor pe care le ridică practica socială se poate asigura numai prin participarea largă a specialiștilor din toate domeniile, a tuturor categoriilor de cetățeni ai patriei, iar îmbogățirea învățăturii marxist-leniniste nu se poate baza decît pe gîndirea și experiența maselor, pe noile descoperiri ale cercetării științifice, pe generalizarea succeselor obținute în cunoașterea umană, partidul nostru este preocupat ca și pe viitor să asigure condițiile necesare dezvoltării gîndirii social-politice.

ÎN NOILE CONDIȚII cresc răspunderea și sarcinile organelor locale de partid și de stat în întreaga viață economică. Această creștere este determinată de sporirea atribuțiilor încredințate și de cerințele perfecționării conducerii și planificării. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la Consfătuire, comitetele de partid județene trebuie să pună în centrul activității lor înfăptuirea planurilor de dezvoltare economică a tuturor întreprinderilor republicane și locale, din raza lor de activitate. Munca fiecărui comitet județean, municipal, orășenesc și comunal, a fiecărei organizații de bază și a fiecărui comunist va fi judecată după modul în care militează și înfăptuiește hotărîrile de dezvoltare economico-socială din raza teritorială în care lucrează, după contribuția adusă la dezvoltarea generală a țării.

Realizările obținute în cei doi ani ai cincinalului, ca și în lunile scurse din acest an, dovedesc caracterul realist al prevederilor planului nostru de stat, constituind în același timp o chezășie și un factor mobilizator pentru realizarea sa în bune condiții.

Una din direcțiile importante ale activității noilor organe de partid și de stat o constituie mobilizarea tuturor factorilor și rezervelor de ridicare a eficienței întregii activități economice, prin reducerea cheltuielilor de producție, a consumurilor de materii prime și materiale și îmbunătățirea continuă a calității producției. Realizarea acestor sarcini este în mod hotărîtor legată de continuarea și finalizarea vastei acțiuni inițiate de conducerea de partid, în domeniul organizării științifice a producției și muncii, de transformarea acesteia într-un resort permanent al folosirii optime a potențialului tehnic și uman existent în întreprinderi.

UN DOMENIU IMPORTANT în care sînt chemate să-și aducă contribuția organele județene îl constituie investițiile, factor hotărîtor al dezvoltării economiei noastre naționale. Importanța și stringența realizării la termen și în bune condiții a planului de investiții pe anul în curs sînt amplificate și prin faptul că obiectivele prevăzute în planul pe 1968 — sînt planificate a intra în funcțiune peste 650 de capacități de producție și obiective social-culturale — au o importanță decisivă pentru realizarea actualului cincinal.

În toate județele există condiții pentru dezvoltarea agriculturii sau a unor ramuri ale acesteia. La Consfătuire au fost subliniate sarcinile ample ale organelor județene atît pe linia accelerării lucrărilor de primăvară, cît și a creșterii generale a producției agricole și îmbunătățirii structurii acesteia în concordanță cu sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al partidului.

Realizarea integrală a planului special elaborat în toamnă pentru sporirea producției legumicole — plan menit să satisfacă în întregime cerințele crescinde ale populației și necesitățile de export, — lichidarea neajunsurilor care s-au manifestat în domeniul îngrijirii viilor și pomilor și creșterea producției vitipomicole, asigurarea tuturor condițiilor pentru sporirea mai rapidă a efectivelor de animale, — unde pe baza indicațiilor Comitetului Executiv al C.C. al partidului s-au stabilit sarcini superioare celor cuprinse în planul cincinal — iată jaloanele principale ale muncii ce va trebui desfășurată în agricultură de comitetele județene de partid, consiliile populare și de organele agricole. Totodată perfecționarea activității în această ramură presupune un ajutor sporit ce trebuie acordat întreprinderilor agricole de stat, unităților cooperatiste și cooperativelor în vederea perfecționării conducerii și organizării activității acestora, întăririi lor economico-organizatorice.

La Consfătuire s-au relevat de asemenea, sarcinile actuale în domeniul aprovizionării populației cu produse alimentare și industriale, al deservirii populației, subliniindu-se necesitatea lichidării urgente a carențelor ce se mai manifestă în acest domeniu. Vor trebui luate măsuri pentru cunoașterea exactă a stocurilor de mărfuri ce se află nevîndute în canalele circulației și pentru lichidarea acestora, folosind într-o măsură mai largă decît pînă acum căile economice — practica soldărilor. În același timp se impune un control exigent și permanent din partea organelor județene, al opiniei publice asupra tuturor sectoarelor de deservire, asupra modului cum sînt satisfăcute cerințele populației. Așa cum s-a subliniat la Consfătuire, trebuie să fie pretutindeni bine înțeles adevărul că nu cetățenii sînt la dispoziția aparatului de stat și de partid, a funcționarilor, ci aceștia au datoria să slujească interesele cetățenilor.

O PROBLEMĂ IMPORTANTĂ dezbătută la Consfătuire este utilizarea rațională a forței de muncă în economia națională. S-a subliniat necesitatea ca, ținînd seama de faptul că dezvoltarea economiei naționale și asigurarea unei eficiențe maxime sînt legate de cuprinderea forței de muncă, în primul rînd, în sfera producției materiale, să se acorde și în viitor atenție reducerii aparatului administrativ-funcționăresc. Combătîndu-se tendința unor instituții județene și mai ales a unor ministere de a crea scheme umflate, s-a trasat sarcina ca organele județene să vegheze cu atenție la încadrarea justă a fiecărei instituții județene, municipale și orășenești, înlăturîndu-se orice supraîncărcare a schemelor.

Noile forme de organizare și conducere necesită o activitate coordonată pentru îndrumarea instituțiilor economice, de învățămînt, sănătate, cultură care au o dublă subordonare, astfel încît în condițiile în care ele rămîn mai departe sub conducerea organelor județene să se asigure o îndrumare unitară în domeniile respective de activitate, din partea ministerelor, — chezășia înfăptuirii în mod unitar pe întreaga țară a hotărîrilor de partid și de stat. Ministerele și instituțiile centrale trebuie să acorde un sprijin permanent organelor județene în rezolvarea mai eficientă și operativă a multiplelor probleme legate de îndeplinirea planului de realizare a investițiilor, în domeniul agriculturii, sănătății, învățămîntului etc.

Creșterea continuă a rolului conducător al partidului, determinată în mod legic de sporirea complexității problemelor și sarcinilor construcției economice și sociale, impune îmbunătățirea muncii organelor de partid. Precizînd cu claritate direcțiile principale ale acestei acțiuni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că organele județene, comitetele orășenești și comunale de partid trebuie să desfășoare o activitate sistematică atît pentru elaborarea hotărîrilor și măsurilor, cît și pentru aplicarea lor în viață, iar membrii organelor de partid trebuie să participe efectiv la întreaga conducere a activității politice și sociale din localitățile sau instituțiile unde își desfășoară activitatea. Totodată Consfătuirea a trasat sarcina întăririi continue a legăturii organelor de partid și de stat cu masele, atragerii sistematice a activului de partid, a maselor largi de cetățeni la dezbaterea principalelor aspecte ale politicii partidului.

Îmbunătățirea activității organelor de partid este strîns legată de modul în care fiecare activist de partid și de stat depune eforturi neslăbite pentru ridicarea pregătirii sale profesionale, politice, ideologice. În acest fel comuniștii își vor putea îndeplini rolul de organizatori și conducători ai activității sociale.

Consfătuirea a subliniat necesitatea ca în întreaga lor activitate organele și organizațiile de partid să analizeze și să dezbată diferitele fenomene ale dezvoltării sociale, să se preocupe de înțelegerea justă de către fiecare comunist a concepțiilor partidului nostru despre lume și viață. Se impune, de asemenea, ridicarea cunoștințelor științifice, filozofice, de cultură generală ale tuturor membrilor de partid. Numai pe această bază, s-a remarcat la Consfătuire, este posibil ca membrii de partid să fie militanți activi în combaterea unor concepții străine, a influențelor ideologiei imperialiste, a manifestărilor retrograde, cosmopolite, naționaliste, șovine și a altor concepții și teorii antisocialiste. Subliniindu-se sarcinile muncii politico-ideologice și creșterii acesteia în dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, la consfătuire s-a arătat că îndrumarea muncii ideologice se realizează cu succes nu pe cale administrativă, ci prin dezbaterea largă a problemelor cu oamenii de știință și cultură, cu cadrele de intelectuali, astfel ca aceștia să-și însușească concepția partidului despre lume și viață, și să devină ei înșiși militanți activi pentru propagarea ei.

Punerea în practică a ideilor valoroase exprimate la Consfătuire, aplicarea în bune condiții a programului de acțiune trasat cu această ocazie vor asigura, fără îndoială, ridicarea pe o treaptă superioară a întregii munci a organelor locale de partid și de stat, mobilizarea forțelor creatoare ale maselor în vederea realizării sarcinilor prevăzute de mărețul program al înfloririi multilaterale a României socialiste.

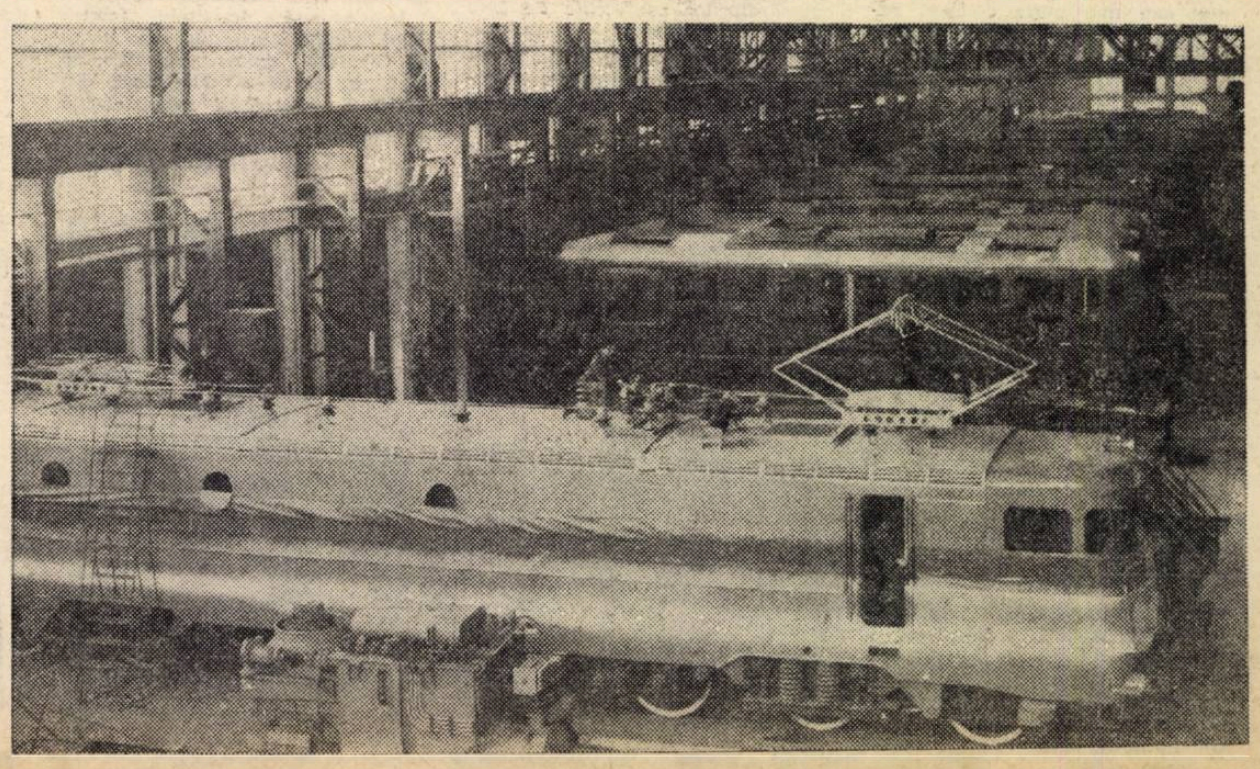

UZINELE „ELECTROPUTERE" CRAIOVA: Hala de montaj a locomotivelor Diesel și Diesel — electrice.

VINE, VINE PRIMĂVARA...

DE FAPT, CALENDARISTIC vorbind, a venit. Cu o săptămînă în urmă a avut loc fenomenul astronomic cel mai dorit al anului, echinocțiul de primăvară.

Ne-am dezbrăcat paltoanele devenite subit prea grele, am uitat prin cine știe ce cotlon galoșii, bocancii, șoșonii. Ne-am scos din șifoniere haine mai ușoare și de culori mai deschise. Lumina strălucitoare a soarelui pune mai bine în valoare asortimentul culorilor, măiestria tăieturilor croitoricești, arta împletiturilor, dar totodată scoate în evidență și cele mai neînsemnate cusururi ale vestmintelor noastre.

A venit primăvara în natură și în suflete. Sîntem mai vioi și mai veseli, mai... primăvărateci.

Primăvara, anunțată și prin revistele de modă ce și-au umplut paginile cu ce se poartă în sezonul florilor 1968, a poposit și în vitrinele magazinelor de confecții, de țesături și tricotaje, de galanterie și sport, de încălțăminte și marochinărie. Văzîndu-le, ne-am pus întrebarea : **Sînt aprovizionate corespunzător în acest sezon unitățile comerciale ?** *Și astfel am început documentarea...*

● Ce oferă nou magazinele de țesături

CA DE OBICEI, ne-am adresat organului de resort din Ministerul Comerțului Interior. Situațiile consultate atestă că toate organizațiile comerciale din țară au fost aprovizionate cu însemnate cantități de țesături, confecții, tricotaje și încălțăminte.

„Oricît le-ați studia, hîrtiile nu vă pot da o imagine completă a ceea ce înseamnă aprovizionarea de primăvară a unităților comerciale. Mai bine documentați-vă «pe viu» „— îmi sugeră un economist, adept al muncii concrete, pe teren".

...Și i-am ascultat sfatul.

Un raid prin mai multe magazine bucureștene m-a convins că primăvara nu le-a surprins nepregătite. Raioanele de țesături din bumbac — materia primă tradițională — prezintă un bogat sortiment. De la țesături din popiin, în culori „de actualitate" — pastelate și închise — pentru cămăși și bluze bărbătești, la o gamă largă de fanteziuri moderne pentru rochii și bluze pentru femei. **Calisana, Elena, Aurora, Belona, Coloris, Florentina, Toscana, Darclée sau Cleoptra,** nume mai mult sau mai puțin celebre, reprezintă tot atîtea sortimente cu un colorit viu pe linia modei din acest sezon.

Și raioanele cu țesături de mătase se prezintă în colorit primăvăratec. Ne-au atras atenția articole imprimate pentru rochii și bluze : **Petrina** din mătase artificială, **Iuliana** și **Oltenița,** care potrivit informațiilor primite, au calitatea de a fi nesifonalibe și **Rusalca,** cu desene care sugerează zilele însorite de pe litoral (atenție ! se pretează și pentru costume de baie). „Și încă un amănunt — mă lămurește unul din vînzători — în primăvara aceasta, pentru lenjerie fină pentru femei sîntem aprovizionați cu o gamă variată de mătase naturală, într-un colorit pastel".

cat de perdesie și taioare mi-a atras atenția : din tergal, din lînă, jerse sau teron, toate într-o multitudine de modele, desene și culori — bleumarin, roșu, gri, verde etc — realizate într-o croială modernă.

„În pas cu moda, în acest sezon sîntem aprovizionați cu un bogat sortiment de rochii din diferite țesături, cu desene fantezii sau țesături reversibile cu buline, precum și din brocat cu lame sau din dantele" — ne relata, cu vădită satisfacție, o vînzătoare de la magazinul „Eva", care, așa cum am aflat de la responsabilul unității, își îndeplinește, lună de lună, planul de vînzări.

Unitățile și raioanele de confecții pentru bărbați sînt mai sobre, așa cum le stă bine reprezentanților sexului „tare", dar la fel de bine aprovizionate. De la cămăși de seară, sau cu mîneci scurte, și pînă la sacouri, costume, raglane și pardesie din stofă de calități diferite, se găsesc mai în toate magazinele de specialitate.

„Nu vă vine bine ? atelierul nostru de retușuri vă stă la dispoziție. Poate reveniți peste o jumătate de oră sau așteptați aici, poftim un ziar...". Sînt cuvinte care pot fi auzite la magazinele specializate în vînzarea confecțiilor.

MINISTERUL COMERȚULUI INTERIOR informează că potrivit Ordinului nr. 94/1968, pînă la 30 aprilie a.c. și următoarele mărfuri se vînd cu plata în rate :

- **confecții textile finite și la ultima probă (cu unele excepții precizate în Ordin) ;**
- **lenjerie de pat — garnituri complete și piese separate ;**
- **stofă de mobilă și perdele „Florentiner", din bumbac.**

Condițiile de vînzare pentru toate categoriile de salariați și membrii cooperativelor meșteșugărești, indiferent de mărimea salariului : aconto minimum 25% și restul în 6 rate lunare.

● Și industria de confecții este bine reprezentată

DIRECTORUL TEHNIC al unei fabrici de confecții m-a întîmpinat cu următorul microdocumentar : „Astăzi, în întreaga lume procesul de trecere de la confecțiile de comandă, la confecțiile produse industrial se intensifică. Avantajele pe care le prezintă — economisirea timpului liber al cumpărătorilor, prețuri mai reduse, gama mare de modele, oferite în contexturi și poziții coloristice multiple — au determinat ca în unele țări aproape 90% din fondul de țesături să fie prelucrat în confecții de către marea industrie, linie pe care, evident ne înscriem și noi. Pentru a vă convinge de avantajele reale pe care le oferă cumpărătorilor confecțiile de gata vă rog să vizitați..."

Nu am mai așteptat sfatul și am plecat să vizitez mai multe magazine specializate în vînzarea confecțiilor. Pentru început am trecut pe la raioanele de confecții pentru femei. Un sortiment diversifi-

● Pentru amatorii de sport și turism

ÎN CURÎND, locul săniuțelor și al schiurilor va fi luat de mici ambarcațiuni, de înot, de plimbări și excursii. Și implicit, se schimbă și înfățișarea vestimentară ; locul bocancilor grei pentru schiuri îl iau baschetii, bocancii ușori de turism sau pantofii de canotaj (mult preferați de automobiliști !) ; al pufoaicelor și jerseelor groase îl iau treningurile din bumbac și tricotaje ușoare.

Continuîndu-mi vizita prin magazine, m-am oprit și la cîteva cu articole sportive. Primăvara și-a pus și aici pecetea. În rafturile ocupate pînă mai ieri de articolele pentru sporturile de iarnă și-au făcut loc tricotaje ușoare, supraelastice, tricouri sport, treninguri, pantaloni scurți, slipuri, încălțăminte ușoară, genți de voiaj etc.

Adolescenți, părinți cu copii de mînă, tineri înainte sau după „majorat", foiesc de la raion la raion, grijulii să se asigure din timp cu articole necesare viitoarelor activități sportive, nautice, montane sau automobilistice.

În această activitate febrilă după cumpărături, din care unele se vor folosi poate peste luni, se regăsește parcă o veche zicală din bătrîni : „cumpărați iarna căruța și vara sanie".

S. ALEXANDRU

Magazinele din întreaga țară oferă un bogat sortiment de poșete din PVC expandat, în modele variate, practice și atrăgătoare : cu burduf, cu două-trei sufleuri, cu ramă, clips sau fermoar, în diferite culori.

Rezultate ale unei experimentări

CONDIȚII PENTRU AFIRMAREA INIȚIATIVEI

ÎNTRE MĂSURILE LUATE pe baza hotărîrilor Congresului al IX-lea al P.C.R. privind perfecționarea continuă a conducerii și planificării economiei naționale, se înscrie experimentarea, începînd de la 1 iulie 1967, în 71 de întreprinderi industriale importante, a unui ansamblu de măsuri privind folosirea unui număr mai redus de indicatori în activitatea de planificare, lărgirea competențelor conducerii unităților economice și sporirea cointeresării materiale a întreprinderilor și colectivelor de salariați ai acestora.

Continuînd analiza asupra efectelor pozitive ale lărgirii atribuțiilor, în numărul de față publicăm cîteva din opiniile desprinse cu prilejul anchetei noastre într-o serie de întreprinderi industriale (Fabrica de confecții și tricotaje-București, Întreprinderea textilă „Dacia"-București, Fabrica de mașini-unelte și agregate București, Uzina de mașini agricole „Semănătoarea"-București, Uzina mecanică Poiana-Cimpina și Uzina „1 Mai" Ploiești).

● Îmbunătățire sensibilă a activității economice

Cei șapte indicatori

Menținerea unui număr de șapte indicatori esențiali, ca sarcină obligatorie din planul de stat, la nivelul întreprinderii, așa cum dovedesc rezultatele celor peste opt luni de experimentare, a creat premise favorabile pentru desfășurarea unei activități economice rodnice, pentru sporirea inițiativei unităților de producție în stabilirea detaliilor planurilor proprii și a programelor în concordanță cu condițiile specifice fiecăreia dintre ele.

Prin posibilitățile create de adaptarea operativă a producției — în limitele indicatorilor primiți ca sarcină obligatorie de la organul central — întreprinderile au avut condiții mai bune pentru folosirea capacităților de producție, a mijloacelor materiale și bănești, a potențialului uman de care au dispus.

Rezultatele înregistrate pînă acum, așa cum au subliniat toți interlocutorii noștri, dovedesc că reducerea numărului de indicatori obligatorii stimulează întreprinderile în obținerea unor rezultate cantitative și calitative superioare, concomitent cu asigurarea unei concordanțe între interesele generale ale economiei în ansamblu și cele ale întreprinderilor.

În aproape toate întreprinderile cuprinse în anchetă, indicatorii prevăzuți au fost îndepliniți și depășiți, realizările obținute fiind sensibil mai mari. Situația pe semestrul II, în care a început experimentarea, față de semestrul I/1967, cuprinsă în tabelul nr. 1, dovedește clar acest fapt.

Tabel nr. 1

Întreprinderea	Perioada	Producția-marfă vîndută și încasată	Cheltuieli la 1000 lei prod. marfă vîndută și încasată (în lei)		Fond total salarii	Productivitatea muncii	Investiții și reparații capitale	Livrări	
			plan	realiz.				Fondul pieței	La export
Fabrica de confecții și tricotaje-București	sem. I 1967	101,59	873,19	864,46	100,09	100,81	101,05	109,94	100,1
	sem II 1967	102,87	862,80	857,21	103,21 *)	101,42	107,00	101,72	102,45
Uzina „Semănătoarea"	sem. I 1967	103,20	865,80	880,60	97,60	103,80	100,70	—	—
	sem II 1967	103,80	823,40	794,90	94,50	107,90	105,60	—	—
Uzina mecanică Poiana-Cimpina	sem. I 1967	105,8	920,4	893,9	99,80	104,4	65,5	—	—
	sem II 1967	106,6	930,5	835,3	103,00	106,4	116,9	—	—
Fabrica de mașini-unelte și agregate București	sem. I 1967	101,2	960,23	945,40	99,7	101,2	127,7	...	101,2
	sem II 1967	101,7	903,20	871,58	98,2	101,1	89,4	...	114,1
Întreprinderea textilă „Dacia"	sem. I 1967	100,9	972,73	969,20	100,0	101,50	89,5	100,5	100,0
	sem II 1967	100,7	958,22	937,53	95,2	106,00	156,0	102,2	118,2

*) Producția globală a întreprinderii a fost realizată în proporție de 114,50 la sută.

Urmărind zilnic evoluția indicatorului „producția-marfă vîndută și încasată", întreprinderile au acordat o mai mare atenție desfășurării ritmice a producției, obținîndu-se o îmbunătățire continuă a acesteia. De pildă, la uzina „Semănătoarea", care în anul 1966 realiza în decada a III-a circa 58,3% din volumul producției, situația s-a prezentat astfel :

Tabel nr. 2

	Decada I	Decada II	Decada III
Semestrul I	25,6	30,0	44,4
Semestrul II	28,7	32,0	39,3
Total :	27,1	31,0	41,9

Prin mai buna folosire a materiilor prime și materialelor, printr-o organizare mai judicioasă, precum și prin urmărirea livrărilor de produse finite în timp cît mai scurt, viteza de rotație a mijloacelor circulante a fost accelerată, la „Semănătoarea" ajungînd la 67 de zile în trim. IV, față de 83 zile în trim. I/1967. La „Dacia" durata unei rotații s-a micșorat cu 6 zile față de 1966, și în semestrul II cu 2 zile față de primul semestru 1967 ; la F.M.U.A.B. timpul de rotație a mijloacelor circulante normate a scăzut de la 258 de zile în semestrul I, la 210 zile în semestrul II. În semestrul al II-lea întreprinderile au avut în general o situație financiară mai bună și datorită aplicării instrucțiunilor Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale cu privire la simplificarea operațiunilor de finanțare și creditare. Cu toate acestea, în întreprinderi se mai mențin încă stocuri supranormative care, chiar dacă sînt mai reduse decît în trecut, grevează asupra eficienței activității întreprinderilor, asupra rezultatelor ei financiare.

Stabilitatea planului trebuie consolidată

Majoritatea specialiștilor anchetați au considerat ca pozitiv faptul că indicatorii valorici au avut o mai mare stabilitate, ceea ce a permis întreprinderilor să-și defalce mai riguros sarcinile, în funcție de cerințele formulate la începutul perioadei, să-și organizeze mai temeinic procesul de producție, implicit lansarea în fabricație a comenzilor interne, să-și sincronizeze aprovizionarea și desfacerea în raport cu ciclurile de producție etc.

● Valorificarea competențelor

Efervescență organizatorică

Ținînd seama de faptul că experimentarea a început să se aplice în plină acțiune de organizare științifică a producției și a muncii și de creștere a eficienței economice a activității întreprinderilor, cele șase unități au putut adopta o serie de măsuri bine studiate. La Întreprinderea textilă „Dacia", de pildă, indicatorii tehnico-economici pentru semestrul II/1967 au fost, încă de la început, mai bine corelați cu indicatorii fizici stabiliți de direcția generală pentru aceeași perioadă ; s-a trecut apoi la defalcarea lor pe activități și secții de producție, stabilindu-se termene calendaristice de realizare, corespunzător capacităților de producție în funcțiune și cu asigurarea forței de muncă calificată. S-a organizat urmărirea zilnică a îndeplinirii indicatorilor și s-a trecut la analiza periodică a realizărilor.

În vederea înlăturării paralelismelor în elaborarea documentațiilor tehnologice și folosirea mai bună a cadrelor de specialiști și a fondului de salarii, la Uzinele „Semănătoarea"-București și Uzina mecanică Poiana Cimpina, s-au unificat serviciile de pregătire a fabricației, inclusiv serviciul sculer șef, într-un singur serviciu — denumit serviciul tehnic la Uzina din Poiana și serviciul pregătirea tehnică — la „Semănătoarea". La întreprinderile care fabrică produse pentru export — „Semănătoarea", „1 Mai" etc. — a fost creat un birou special pentru export.

La Uzina „1 Mai"-Ploiești a luat ființă, în cadrul serviciului de proiectări, o grupă de autodotări, destinată să se ocupe de lucrările de mică mecanizare. În afara unei grupe de organizare științifică a producției se află în curs de constituire un serviciu de pregătire a fabricației, în vederea programării operative a producției. În toate întreprinderile anchetate s-a reexaminat modul de folosire a muncitorilor auxiliari, căutîndu-se să se reducă la strictul necesar, iar surplusul — la Uzina „Semănătoarea" 72 — a fost trecut în producție, la meseriile pentru care erau pregătiți.

Noi pîrghii de stimulare

Lărgirea aplicării principiului cointeresării materiale, prin crearea unui fond de premiere excepțională a muncitorilor și personalului tehnic-administrativ pentru reducerea peste plan a cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată, a creat un cadru favorabil pentru mobilizarea colectivului întreprinderilor la îmbunătățirea activității în vederea obținerii de economii.

Pentru a valorifica din plin acest instrument, conducerile întreprinderilor au stabilit criterii precise de premiere care au fost aduse la cunoștința masei de salariați. În unele întreprinderi, el a devenit un mijloc important de eliminare sau diminuare a unora din fenomenele negative existente (de exemplu, absențele nemotivate la Întreprinderea „Dacia") și de întărire a disciplinei în muncă.

Ca urmare a mobilizării colectivelor în obținerea de economii peste plan, întreprinderile au realizat importante beneficii din efort propriu, care a fost afectat în proporție de 50% pentru fondul de premiere. Astfel la „Dacia" beneficiul peste plan s-a cifrat la 1752 mii lei ; Fabrica de confecții și tricotaje-București a obținut prin economiile realizate ca urmare a reducerii consumului de materii prime și materiale, a procentului de cupoane și a volumului de deșeuri, un beneficiu de circa 9000 mii lei ; Uzina mecanică Poiana-Cimpina a obținut în anul 1967 beneficii peste plan din efort propriu în sumă de 11 879 mii lei, din care peste 2/3 numai în semestrul al II-lea ; la F.M.U.A.B. — diminuarea manoperei cu 4—31% pe produs și cu 17% pe ansamblul producției, ca și creșterea peste plan a producției cu 1,2% au contribuit la obținerea unui beneficiu suplimentar în semestrul al II-lea, de 2239 mii lei. Întreprinderile au avut în vedere premierea cu precădere a sectoarelor care au contribuit în cea mai mare măsură la obținerea volumului respectiv de economii.

● Și unele... locuri înguste

Planul și... comenzile ferme

Considerînd prevederile Hotărîrii ca mobilizatoare pentru colectivele întreprinderilor, tov. Alex. Szabo, contabil șef la Uzina „1 Mai"-Ploiești a relevat necesitatea creării unor condiții optime de aplicare a lor, în funcție de particularitățile producției diferitelor întreprinderi. Atît timp cît planul de producție se elaborează valoric, nenominalizat și fără a se cunoaște cererea de pe piața internațională, există o serie de elemente pozitive sau negative, care pot influența, hotărîtor, asupra indicatorilor de plan la Uzina „1 Mai". Pentru ca planul să fie elaborat într-adevăr științific, el ar trebui să fie acoperit complet, sau aproape complet, cu comenzi ferme încă de la elaborarea lui. De altfel, multe întreprinderi din străinătate cu care colaborează uzina dau termene de livrare între 6 și 12 luni de la data perfectării contractului. După calculele specialiștilor din uzină, termenele normale de livrare a completelor de foraj ar trebui să fie de cel puțin 9 luni. Or, această premisă încă nu există ; la începutul anului uzina avea acoperit cu comenzi din partea comerțului exterior, numai 33% din planul de producție.

Întrucît, în condițiile actuale, cunoașterea cerințelor de export nu este încă la îndemîna întreprinderii, uzinele neputînd să acționeze pe piața internațională, se apreciază necesar ca **indicatorii din planul întreprinderii să fie actualizați în funcție de cerințele beneficiarilor.** Se are în vedere atît indicatorul „producție-marfă vîndută și încasată", cît și „cheltuieli maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată", și „livrări pentru export". De altfel, în Legea planului de Stat pe 1968, s-a adus un amendament în acest sens, și anume ca, în cazuri excepționale, indicatorii care se experimentează să fie modificați în funcție de condițiile concrete, ceea ce va permite să se determine în mod corespunzător eforturile pe care le depune întreprinderea în îndeplinirea sarcinilor de plan. Deoarece o asemenea prevedere n-a existat în anul precedent, cu toate eforturile depuse, în cadrul Uzinei „1 Mai" nu s-au putut constitui fondurile suplimentare de cointeresare materială.

Ce generează stocurile supranormative ?

O altă problemă ce nu și-a găsit rezolvarea o constituie aprovizionarea. Deși, în general, întreprinderile au luat măsuri pentru o aprovizionare corespunzătoare necesităților producției, se constată că stocurile supranormative rămîn încă un capitol în bilanțul acestora. Printre cauzele generatoare de asemenea stocuri vom releva următoarele : **nenominalizarea încă de la începutul anului, în mod complet a întregii producții, prezentarea cererilor de aprovizionat înainte de cunoașterea cu rigurozitate a producției fizice ce urmează a fi fabricată, modificarea sarcinilor de producție conform dorințelor unor beneficiari.** De pildă, Uzina mecanică-Poiana Cimpina își întocmește cererile de aprovizionat cu mult timp înainte de începerea perioadei de plan, cînd nu cunoaște nici ce materiale vor rămîne în stoc și nici volumul consumului de asemenea materiale, respectiv piese de schimb, în anul următor. Chiar dacă, în cursul realizării planului, uzina reușește să modifice comenzile de piese de schimb de aprovizionat, pe baza unor discuții directe cu furnizorii-producători, ea întîmpină unele dificultăți din partea unui intermediar, și anume I.A.P.S.-Cîmpina.. Acesta, pentru a-și îndeplini planul de desfacere, se opune și cere respectarea contractelor semnate. Ținînd seama că Uzina mecanică Poiana asigură un fel de „service" pentru uzinele „Tractorul" și „23 August", că acestea din urmă sînt principalele unități furnizoare de piese de schimb (circa 50%), tov. Nicolae Popescu, contabil șef al uzinei din Poiana apreciază să **stabilirea de relații directe** cu acești furnizori ar fi de preferat.

Greutăți în aprovizionare întîmpină și uzinele „1 Mai"-Ploiești ca și „Semănătoarea"-București. După cum ni s-a relatat, Uzina „1 Mai"-Ploiești, nici pînă la începutul lui martie nu primise toate repartițiile de materii prime și materiale necesare realizării planului pe trimestrul I !

Raporturi simple cu banca

Pentru simplificarea raporturilor cu Banca Națională, întreprinderile apreciază că este necesar ca aceasta să urmărească numai global mijloacele circulante, iar garanția creditelor să fie constituită din ansamblul mijloacelor circulante. Deși un asemenea punct de vedere poate suscita obiecțiuni, studierea sa în mod aprofundat merită a sta în atenția organelor de resort.

Folosirea indicatorului producția-marfă vîndută și încasată — ca principal criteriu de apreciere a activității de producție a întreprinderii, pune cu necesitate și problema găsirii unei **forme de decontare** cît mai rapidă a produselor livrate furnizorilor.

O asemenea cerință a fost exprimată de mai mulți dintre interlocutori, printre care Uzina „Semănătoarea", F.C.T. și F.M.U.A.B. Astfel, P. Donescu, șeful serviciului financiar de la Uzina „Semănătoarea" ne-a arătat că în actualele condiții ale descentralizării investițiilor în agricultură, ale unui număr sporit de beneficiari — întreprinderea poate aștepta și trei săptămîni pînă la încasarea facturilor și aceasta în cazul cînd cumpărătorul are finanțarea deschisă ! Pentru accelerarea decontării facturilor, uzinele sugerează ca în momentul depunerii la Bancă a facturilor, însoțite de procesul verbal de recepție semnat de delegatul cumpărătorului, să se vireze în contul întreprinderii furnizoare contravaloarea mărfurilor livrate. Dacă se consideră o atare soluție ca inacceptabilă, se apreciază ca fiind necesară **stabilirea unei metodologii clare și bine determinate pentru calcularea stocului de facturi.** În prezent, din cauza impreciziunilor metodologice, întreprinderile au tendința de a stabili un număr de zile cît mai mare de stoc, în timp ce organele Băncii și ale Ministerului de Finanțe caută să scurteze termenele de decontare.

Unele obiecțiuni au fost ridicate și în legătură cu indicatorul „investiții și reparații capitale". Întreprinderile care execută investițiile în antrepriză apreciază că ele au încă puține posibilități de a determina pe constructorul antreprenor să respecte acest indicator, după care este „judecată" activitatea lor. De aceea, se propune, fie lărgirea competențelor lor în acest domeniu, adică posibilitatea de a acționa mai hotărît asupra modului în care antreprenorul respectă contractul, fie găsirea unei alte soluții echitabile.

„Durerea" cea mare a întreprinderilor

O constituie **stabilirea efortului propriu,** în funcție de care se determină beneficiile peste plan și se constituie fondul de premiere excepțională. După părerea majorității interlocutorilor, instrucțiunile în vigoare nu sînt în acest domeniu suficient de clare, ceea ce dă naștere la interpretări diferite, de multe ori contradictorii.

Potrivit părerilor specialiștilor de la Uzina „1 Mai", în determinarea efortului propriu ar fi util **să se țină seama numai de acele elemente noi intervenite care sînt urmarea unor acțiuni luate pe plan central,** cum este cazul modificărilor de prețuri pe bază de hotărîri sau alte dispoziții și care influențează direct asupra nivelului prețului de cost și

Florence COSTIN
Florin DUCA

(Continuare în pag. 13)

Elemente de calcul și analiză

EFICIENȚA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

prof. univ. Gheorghe ȘICLOVAN

APRECIEREA CANTITATIVĂ a eficienței economice la nivelul unei întreprinderi, a unei ramuri industriale etc., face necesară stabilirea tuturor elementelor ei determinante și a expresiilor în care acestea sînt exprimate. Totodată, se impune tot mai mult găsirea mijloacelor, care să facă posibilă alegerea soluțiilor optime, din punctul de vedere al fiecărei întreprinderi și al întregii economii naționale, în toate etapele conducerii concrete a proceselor economice, din momentul planificării, al proiectării investițiilor, pînă la analiza rezultatelor ce se obțin cu mijloacele investite.

În fapt, analiza eficienței economice înseamnă punerea față în față a rezultatelor activității economice cu mijloacele cu care acestea sînt obținute. În mod firesc, este necesar ca analiza eficienței economice să cuprindă ansamblul de factori care fac ca activitatea unei unități din economie să se soldeze cu rezultate maxime, cu un volum de cheltuieli totale minime. De asemenea, rezultatul analizei eficienței, planificate sau realizate, trebuie să precizeze, pe lîngă expresia cea mai cuprinzătoare a acesteia, participarea fiecărui factor al producției în situarea ei la un nivel mai ridicat sau mai scăzut, în vederea identificării celor mai adecvate căi pentru maximizarea eficienței.

1. Este știut că fondurile (F) cu care își desfășoară întreprinderile activitatea se concretizează în **fonduri fixe** (Ff) și **fonduri circulante** (Fc). Indiferent de proveniența lor — dacă sînt rezultatul înzestrării cu caracter nerambursabil a întreprinderilor, provin din creditele pentru nevoi temporare sau dacă sînt constituite din diverse rezerve proprii etc. —, fondurile servesc la desfășurarea întregului ciclu al activității unităților economice.

2. Rezultatul obținut de o întreprindere, prin folosirea mijloacelor ce îi sînt încredințate, apare în primul rînd sub forma **producției fizice** (q), compusă dintr-o gamă mai mult sau mai puțin variată de produse, al căror volum este determinat de numărul de salariați participanți la procesul de producție și de productivitatea medie a muncii vii din unitatea în cauză. Este ușor de înțeles însă că exprimarea în acest fel a efectului util al mijloacelor materiale și al forței de muncă puse în mișcare nu poate să satisfacă. Pentru a avea cu adevărat o expresie sintetică mai cuprinzătoare a producției, este necesar să se țină seama de natura sortimentelor fabricate, de calitățile acestora, de a răspunde scopului pentru care au fost fabricate, de valorile lor de întrebuințare. Or, toate aceste elemente de calitate își găsesc un mod comun de exprimare prin intermediul **prețurilor** (ele țin, în multe cazuri seama, cu toate lipsurile existente încă în materia aceasta, de calitatea produselor). În consecință, totalul producției (Q) este exprimat în formă valorică ca produs între cantitățile de produse fabricate (q) și prețurile corespunzătoare sortimentelor și calităților acestora (Pr.).

3. Dar activitatea desfășurată de unitățile economice este un rezultat al valorificării fondurilor ce le-au fost afectate din totalul avuției naționale. Este, deci, firesc ca și **valoarea creată** să fie raportată la aceste fonduri *), obținîndu-se astfel raportul

$$Q' = \frac{Q}{F} \cdot$$

ca rată a valorii producției raportate la fondurile fixe și circulante, participante la crearea producției ; **acest raport reprezintă** în același timp **o formă, și se poate spune cea mai simplă formă, de redare a eficienței economice.**

Cu toată simplitatea lui, calcularea acestui raport nu este de multe ori ușoară, iar analiza lui, ca moment al fundamentării planurilor sau al unor lucrări de investiții, ridică de fiecare dată ample probleme, a căror lămurire pînă la capăt constituie o sarcină obligatorie pentru economistul care — ca pregătire sau prin natura preocupărilor — construiește ipoteze ale dezvoltării viitoare, sau supune analizei critice realizările perioadelor trecute, în vederea depistării tuturor posibilităților nemobilizate în suficientă măsură.

4. Producția constituie un moment important al procesului economic. Ea nu trebuie și nici nu poate să fie judecată numai prin prisma realizărilor fizice. Pentru a putea răspunde cu succes scopului pentru care este creată, este necesar ca producția să nu reclame un volum de muncă socială superior celui socotit acceptabil în comparație cu situația obiectivă a dezvoltării forțelor de producție din economia națională și în comparație cu economia mondială. A produce — da, dar nu cu orice cheltuieli. Bineînțeles, însă, că în măsura în care condițiile materiale ale producției — utilaje, materii prime, calificare a forței de muncă etc. — nu se vor situa la un nivel satisfăcător, rezultatul muncii va consta în produse pentru crearea cărora se vor fi cheltuit excesiv de multe valori, prețul de cost al acestora va fi atît de ridicat încît, prin vînzarea produselor la prețuri corespunzătoare condițiilor mijlocii de producție, pe plan național și internațional, el nu va permite recuperarea tuturor valorilor consumate. Pentru acest motiv apare necesitatea precizării, paralel cu volumul, și a prețului de cost absolut al produselor. **Fiind el însuși un rezultat de sinteză al unei serii de factori care participă în procesul de producție, prețul de cost absolut al produselor poate fi considerat ca un element de apreciere a eficienței economice.**

Prețul de cost, respectiv realizările în evoluția cheltuielilor de producție, poate fi exprimat în mai multe forme. Alături de forma arătată, aceea a prețului de cost absolut al produselor principale fabricate (care tocmai datorită naturii sale nu poate cuprinde întreaga producție a unei unități economice decît în cazuri excepționale — de foarte restrînsă nomenclatură a producției), există și modul de exprimare a cheltuielilor de producție, în totalitatea lor pe o unitate, sau pe o ramură din economie, respectiv indicatorul cunoscut în practica muncii de planificare economică și financiară sub denumirea de **„cheltuieli maxime la 1 000 lei producție marfă, în prețuri cu ridicata de întreprindere"** $\left(Pc' = \frac{Pc}{Q} \times 1000\right)$ în care Pc' = indicatorul amintit exprimat ca rată ; Pc = cheltuielile de producție, iar Q = valoarea producției).

Datorită caracterului său mai cuprinzător, capacității sale mai mari de sintetizare a rezultatelor, întrucît se știe că în prețul de cost se repercutează practic influențe din toate compartimentele de activitate — producție, aprovizionare, organizare etc. — **acest indicator poate reflecta, și într-adevăr reflectă, aspecte variate ale efectului muncii sociale, ale utilizării mijloacelor întreprinderilor ; de aceea, el are calitatea de a exprima laturile respective ale eficienței economice.**

5. De o deosebită însemnătate pentru aprecierea calității rezultatelor unei întreprinderi, ramuri etc., este exprimarea relației dintre Q și Pc nu numai sub forma raportului arătat mai sus, **ci și sub forma unei diferențe între ele.** În acest sens se obține, în cazul cînd valoarea producției este calculată în prețuri cu ridicata de întreprindere, **volumul beneficiului realizat : b = Q — Pc, care este un indice dintre cei mai importanți pentru caracterizarea gradului în care o întreprindere este bine sau slab gospodărită, dacă ea are sau nu un aport satisfăcător la crearea fondurilor necesare dezvoltării economiei.**

Cu tot caracterul său complex, ca rezultantă directă proporțională cu creșterea producției și cu reducerea cheltuielilor de producție, pentru a avea o imagine completă a valorilor obținute în procesul economic în plus peste mijloacele consumate în producție, se impune lărgirea expresiei arătate mai sus.

În economia noastră, valoarea creată în producție peste valorile consumate (cheltuielile pentru munca trecută și plata muncii pentru sine) nu îmbracă, în numeroase ramuri ale economiei, numai haina beneficiului. Aceasta poate fi regăsită, de asemenea, sub forma impozitului pe circulația mărfurilor, de o esență economică într-u totul identică cu beneficiul și împreună cu care reprezintă totalul venitului net, a plusprodusului, întîlnit în activitatea curentă sub denumirea de acumulări. Este adevărat că, de fapt, din venitul net fac parte și o seamă de alte elemente, cum sînt cheltuielile pentru contribuțiile la asigurările sociale de stat, diverse plăți pentru dobînzi, penalizări (toate fiind forme de distribuire a venitului net) ; avînd în vedere însă ponderea cu totul hotărîtoare, în mod obișnuit, a beneficiului și impozitului pe circulație în totalul venitului net, omiterea acestora este în practică admisibilă.

Adăugarea impozitului pe circulație la beneficiu este în special cerută de însești caracteristicile sistemului de prețuri în funcțiune în prezent în economie, care conduc la rentabilități foarte disparate între ramuri și produse și la cazuri cînd, alături de un volum foarte mic de beneficiu, unele produse și întreprinderi au mari părți de venit net sub formă de impozit pe circulația mărfurilor.

Ținînd seama de toate aceste motive, pentru a determina situația reală a rentabilității este indicat ca ea să fie exprimată pe baza **întregului venit net** (p) :

$$p = Q - Pc$$

în care, de data aceasta, Q cuprinde nu numai o parte a venitului net, ci totalitatea acestuia, situație care se obține prin calcularea producției în așa-numitele prețuri cu ridicata de industrie. **Pe această cale apare mai bine conturată eficiența economică a unității pentru care se face calculul, în p regăsindu-se, în măsura în care sistemul actual de prețuri permite, diferența reală dintre cheltuielile efectuate pentru realizarea producției și valoarea creată **).** Din această cauză, rentabilitatea totală este considerată, pe bună dreptate, ca unul din mijloacele cele mai folosite de reflectare a eficienței economice ; analiza acestui indicator, în faza de proiectare a unei investiții, a unei activități, a realizării sarcinilor trasate, presupune judecarea efectului pe care îl au în toate fazele procesului de producție și a realizării producției toți factorii care exercită o influență directă sau indirectă asupra lui Q și Pc.

6. Este cît se poate de înțeles că judecata economică cere, pentru exprimarea cantitativă a eficienței economice, raportarea rezultatului economic final, p, la fondurile folosite la crearea lui, F, ajungîndu-se în acest fel la expresia :

$$p' = \frac{Q - Pc}{Ff + Fc} \times 100 = \frac{p}{F} \times 100$$

în care p' este **rata venitului net**, a plusprodusului, sau, după termenul folosit în practica economică și mai ales financiară, a acumulărilor.

Că această expresie este **cea mai completă** formă de redare a eficienței economice și că în consecință asupra ei trebuie să se concentreze cea mai mare atenție în toate lucrările de analiză economică, fie că este vorba de trecut, fie că este vorba de planuri privind viitorul, rezultă din însăși constatarea că **la determinarea ei sînt prezenți toți factorii care ei înșiși prezintă unele aspecte, parțiale sau mai cuprinzătoare, ale eficienței unei întreprinderi sau ramuri economice.** Astfel, aici se regăsesc producția, Q, atît ca volum fizic, cît și ca sortimente și calitate, a căror mărime influențează direct proporțional mărimea venitului net, prețul de cost al producției, Pc, el însuși o sinteză a consumurilor materiale, de forță de muncă, respectiv de salarii și a celorlalte cheltuieli determinate de conducerea și realizarea producției, precum și totalitatea mijloacelor unităților producătoare, reprezentate de valoarea fondurilor fixe și circulante, F. Rezultă în acest fel cu toată claritatea **că elementele arătate mai sus trebuie să constituie obiectul analizei eficienței economice, fiecare din ele cu specificul său, cu cauzele proprii de îmbunătățire sau înrăutățire în timp, și cu influența exercitată asupra eficienței economice.**

Este necesar ca această analiză, uneori foarte amănunțită, să se întemeieze pe elemente concrete și mărimi bine definite și nu doar pe aprecieri calitative. Conducătorul unității economice este obligat de necesitățile cunoașterii posibilităților reale ale întreprinderii să opereze cu toate aceste date, căci în caz contrar judecățile sînt trunchiate, reduse în mod consecvent pînă la capăt.

7. Se ridică problema dacă în calculele de determinare a eficienței economice pe o anumită perioadă (un an) să se utilizeze valoarea integrală a fondurilor fixe reprezentată de prețul de procurare a fondurilor fixe, sau nu. Ea apare datorită specificului transferării valorii fondurilor fixe în valoarea noilor produse.

Răspunsul îl dă cercetarea concretă a celor ce se petrec în utilizarea acestor fonduri. Fondurile fixe, cu toată uzura pe care o suferă, participă — în principiu — tot timpul, la fiecare ciclu de producție, cu întreaga valoare de întrebuințare, cu întreaga lor capacitate, care se menține prin operațiunile de întreținere și reparațiile capitale la care sînt supuse. Aceste fonduri, împreu-

(Continuare în pag. 12)

PREȚURI DIFERENȚIATE LA CUMPĂRAREA ȘI DESFACEREA OUĂLOR

PRODUCȚIA DE OUĂ în țara noastră se realizează în combinate avicole de stat de tip industrial, precum și în sistem gospodăresc — în cadrul unor unități agricole de stat, în cooperativele agricole de producție și în gospodăriile populației. Această producție, cu excepția celei din combinatele avicole, are un pronunțat caracter sezonier. În condițiile în care ouăle obținute în sistem gospodăresc ocupă un loc important în constituirea fondului de stat la acest produs, există unele greutăți în aprovizionarea populației, îndeosebi în sezonul rece, cînd producția este mai mică decît în restul anului. La înregistrarea acestor greutăți a contribuit și practicarea unui preț unic în tot cursul anului, la cumpărare și la desfacere, ceea ce a determinat ca în perioada de toamnă-iarnă cooperativele agricole și gospodăriile populației să găsească convenință în desfacerea ouălor direct pe piața țărănească, la prețuri mai mari decît cele oferite de stat.

De aici a rezultat necesitatea stimulării producătorilor pentru sporirea vînzărilor de ouă către fondul de stat în sezonul rece, în cadrul unui sistem cît mai elastic, care să permită adaptarea operativă a prețurilor la oscilațiile producției și ale cererii de consum. Au fost stabilite **prețuri plafon** de cumpărare și cu amănuntul la ouă, **diferențiate pe trei perioade,** în concordanță cu sezonalitatea producției și consumului.

În raport cu prețul practicat anterior, noile prețuri plafon sînt mai mari în sezonul rece, cînd producția este mai scăzută și prețurile pe piața țărănească ating nivelul cel mai ridicat, în timp ce în sezonul cald, în care se obțin cantități importante de ouă, se situează sub nivelul vechiului preț unic.

În cadrul prețurilor plafon, Ministerul Comerțului Interior a fost autorizat să stabilească prețurile cu amănuntul efective, iar Centrocoop — prețurile de achiziție, care să poată fi diferențiate atît pe perioade, cît și pe teritoriu, în funcție de condițiile concrete de producție și de desfacere.

Prin introducerea noului regim la cumpărarea și vînzarea ouălor s-au avut în vedere și principalele criterii de calitate pe care le poate îndeplini acest produs. Ca atare, prețurile plafon au fost diferențiate și în funcție de greutate — ouă mari peste 50 g/buc. și ouă mici între 40 și 50 g/buc., precum și din punct de vedere al prospețimii — ouă proaspete și ouă conservate în soluție de var.

Toate acestea vor cointeresa producătorii în sporirea vînzărilor către stat și vor contribui la îmbunătățirea aprovizionării populației.

Efectul acestor măsuri este condiționat însă și de minuirea prețurilor de către organele competente — Ministerul Comerțului Interior și Centrocoop — de așa manieră încît atît la cumpărare, cît și la desfacere, prețurile la ouă să fie adaptate operativ la situațiile de conjunctură existente în fiecare județ, în ce privește producția și desfacerea acestor mărfuri, acționîndu-se pe această cale și asupra nivelului de preț pe piața țărănească.

Sanda TOMESCU
de la Comitetul pentru Prețuri

DEZBATERI

UN CADRU JURIDIC ADECVAT RELAȚIILOR CONTRACTUALE ALE VIITOARELOR CENTRALE INDUSTRIALE

PRINTRE MULTIPLELE ATRIBUȚII ce vor reveni centralelor industriale se numără și aprovizionarea întreprinderilor ce le compun, cu materii prime și materiale importante sau deficitare, precum și comercializarea produselor realizate de către acestea. Directivele C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării prevăd dreptul centralei de a încheia contracte de furnizare. Adaptarea cadrului juridic cel mai adecvat relațiilor economice ce vor interveni pe această bază între centrala industrială și alte întreprinderi și organizații economice ridică multe probleme: contractele de furnizare se încheie în nume propriu sau în numele întreprinderilor care le execută? Ce elemente vor putea cuprinde aceste contracte și în special cînd au ca obiect bunuri de larg consum? Care trebuie să fie răspunderea centralelor pentru neexecutarea contractelor?

Perfectarea formelor organizatorice și juridice ale acestor relații încă de acum, cînd se conturează viitoarele centrale, se impune de la sine. De aceea, redacția noastră a considerat oportună organizarea unei dezbateri, în cadrul căreia specialiști din diverse sectoare de activitate și-au exprimat opinia.

● Contracte de un tip nou

AL. DEȚEȘAN: — Este binecunoscut faptul că aprovizionarea întreprinderilor ce vor compune o centrală și desfacerea produselor realizate de acestea, nu se realizează exclusiv de către centrala industrială. Directivele prevăd că aceste operațiuni pot fi făcute pentru unele produse și direct de către întreprinderi, care însă nu ridică nici o problemă de ordin juridic. Ceea ce naște însă discuții este următoarea problemă: **Care este izvorul raporturilor ce se nasc între centralele industriale și întreprinderile direct executante, în cazurile în care contractele sînt încheiate de centrale?**

ION CONSTANTINESCU, Arbitru de stat la Arbitrajul de Stat Central: — *O lege care să reglementeze raporturile juridice pe care le vor încheia centralele industriale privind furnizările de produse încă nu a apărut. Cum contractele de furnizare pe care le vor încheia vor fi executate de întreprinderile ce o compun, înseamnă că centrala industrială se va înfățișa, în aceste contracte, ca reprezentantă a unităților sale.*

Și, întrucît nu se preconizează ca între centrala industrială și întreprinderile sale să se încheie vreun fel de contract, rezultă că această obligație de reprezentare va trebui să fie stabilită prin lege, din care să reiasă că obligațiile asumate de centrală prin contractul de furnizare se vor executa de întreprinderile pe care aceasta (reprezentîndu-le) le va desemna. În drept se cunosc instituții juridice care permit ca o persoană, fizică sau juridică, lucrînd în numele și pentru alta, să încheie contracte pe seama acesteia din urmă, care îi dă această împuternicire. Este vorba de mandatul cunoscut de codul civil.

Sînt și situații în care o persoană, lucrînd chiar în nume propriu, în temeiul unei împuterniciri primite, prin contract sau lege, poate să încheie contracte pe socoteala alteia, pe care o reprezintă. Pe aceste instituții juridice, credem că se poate explica natura juridică a raporturilor dintre centrală și întreprinderile ce o compun.

ALEXANDRU PĂLTINEANU, consilier juridic principal și FLORIN PAVELESCU, director general în M.I.A.: — *În ipoteza în care centrala încheie contractul de furnizare, ca mandatară sau comisionară, ea nu participă în nume propriu în relațiile dintre furnizori și beneficiari, ci în numele și pentru întreprinderile ce le reprezintă. În acest mod centrala va participa numai la încheierea contractului de furnizare, fără a lua parte la executarea obligațiilor din contract, cu privire la aprovizionarea sau desfacerea produselor. Considerăm că acordarea unui asemenea rol centralei nu corespunde scopului pentru care este înființată ca organizație economică cu personalitate juridică. Această răspundere nu poate fi angajată decît numai dacă centrala participă și în nume propriu în relațiile contractuale și nu numai ca mandatară a întreprinderilor din cadrul său, făcînd-o astfel să depindă de organizații pe care, potrivit atribuțiilor administrative, le conduce, îndrumează și controlează.*

Prin urmare este necesar, să se găsească o formă mai simplă care să corespundă condițiilor noii etape de dezvoltare și perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale. Sîntem de părere că soluția cea mai potrivită o putem găsi prin adaptarea unor forme existente, la aceste relații, respectiv **contractul în coparticipare**, *instituit prin H.C.M. nr. 2928/1953. Această formă permite ca o organizație superioară să încheie cu cealaltă parte (cu participarea organizațiilor inferioare) un contract în coparticipare. În acest sistem, întreprinderile din cadrul centralei ar deveni parte contractantă alături de centrală printr-un act adițional la contractul încheiat de către aceasta. Termenul și condițiile de încheiere a acestui act adițional ar urma să fie stabilite prin condițiile fundamentale sau alt act normativ prin care s-ar reglementa disciplina contractuală.*

AL. DEȚEȘAN: — Opiniile exprimate mai sus, evident, sînt diametral opuse. Ne însușim punctul de vedere — exprimat și de alți participanți la dezbatere — potrivit căruia centrala industrială trebuie să încheie contracte de furnizare în nume propriu, avînd răspunderea executării lor întocmai. În ce privește izvorul raporturilor ce se nasc între centrală și întreprinderile ce o compun, furnizoare sau beneficiare, după caz, credem că nu trebuie căutat în instituții juridice preexistente. Izvorul acestor contracte se află în însăși principiile Directivelor unde se prevede că, în principal, aprovizionarea întreprinderilor și desfacerea produselor se face de către centrală. Și este firesc să fie așa, deoarece centrala industrială își elaborează planul economic propriu pornind de la orientările și sarcinile care-i revin din planul de stat; corelat cu aceste sarcini, centrala este aceea care are capacitatea, avînd viziunea de ansamblu, să stabilească necesarul de materiale, precum și producția ce urmează a fi vîndută, și deci să încheie contractele corespunzătoare.

Introducerea oricărui instrument juridic, în afară de simpla transmitere a cotei din contractul global, ce urmează a fi realizată de fiecare întreprindere, ar însemna încheierea unor alte contracte între centrală și întreprinderile care o compun, ceea ce nu este în spiritul Directivelor.

● Rolul major al comenzilor

AL. DEȚEȘAN: — Dacă la livrarea unor produse bine determinate prin natura lor, cum sînt: strunguri carusel, tractoare, locomotive etc. contractele încheiate de centrale pot cuprinde toate elementele necesare executării lor, acest lucru nu este posibil la acele mărfuri și în special de larg consum, care prezintă o gamă sortimentală extrem de variată și unde de regulă termenele de livrare se succed la perioade foarte scurte. Plecînd de la prevederile Directivelor, care stabilesc principiul că, în baza contractelor încheiate de centrale, întreprinderile beneficiare formulează comenzi către întreprinderile producătoare, care le onorează obligatoriu, punem în discuție cea de-a doua problemă: **Ce elemente trebuie să cuprindă contractele încheiate de centrală și ce rol revine comenzilor emise de întreprinderile direct beneficiare?**

ION FARCAȘ, director general adjunct și ȘTEFAN PETRESCU, șef serviciu în M.I.U.: — *În condițiile mărfurilor produse de industria ușoară — caracterizate printr-o gamă extrem de mare de sortimente, modele, poziții coloristice și mărimi — considerăm că centralele industriale vor putea stabili prin contractele ce încheie numai grupele de produse, cantitățile și eșalonarea lor trimestrială, urmînd ca specificațiile sortimentale, precum și termenele de livrare să fie stabilite de întreprinderile direct beneficiare și furnizoare, avînd pentru aceasta ca instrument comanda.*

TOADER CHIRIAC, director și NICOLAE IONESCU, șef serviciu desfacere — Întreprinderea „Industria iutei"-București: — *Considerăm că punctul de vedere exprimat mai sus este în concordanță cu specificul produselor de larg consum. În modul acesta, comanda vine să detalieze pînă la ultimul amănunt elementele necesare executării contractului încheiat de centrală. Totodată, emiterea comenzii de către beneficiar și acceptarea ei de către furnizor, în cadrul obligațiilor contractuale stabilite de cele două centrale, dă conținut concret obligațiilor contractuale preexistente, pe care le întregește.*

OCTAVIAN POPESCU, Consilier juridic M.I.U.: — *Privită astfel funcția comenzii, ea va constitui un instrument economic cu consecințe practice deosebit de importante. În primul rînd, înlătură contractările semestriale, care nu se mai justifică de vreme ce în cadrul contractelor anuale sau pe mai mulți ani, se va putea stabili la perioade mai scurte gama sortimentală, desigur cu respectarea cantităților din contracte. O altă consecință a acestui sistem, pe care dorim să o subliniem: prin contracte stabilindu-se numai grupa de mărfuri, cantitatea și trimestrul în care urmează a se livra, acestea vor deveni instrumente suple și mobile în adevăratul sens al cuvîntului, deoarece vor permite ca, trimestrial sau eventual semestrial, să se comande numai acele modele, culori și măsuri care sînt efectiv cerute în unitățile comerciale. Aceasta este de altfel o formă de influențare a industriei de către comerț și de restrîngere a posibilităților de a se forma stocuri lent vandabile.*

ALEXANDRU SPORNIC, șef serviciu — M.I.U. și GHEORGHE CONSTANTINESCU, șef serviciu — M.C.I.: — *Pentru ca comenzile să-și poată îndeplini funcția preconizată, considerăm că este necesar ca prin acte normative să se stabilească termenele și condițiile în care întreprinderile beneficiare urmează să le emită. Acolo unde termenele sînt la intervale scurte, fiind vorba de produse în cantități mari și din același sortiment, comanda poate îmbrăca forma unor grafice de livrare. Desigur, termenele în care urmează a fi emise comenzile și conținutul lor, diferă de la o ramură industrială la alta. Dar, în toate cazurile trebuie avut în vedere, pe de o parte, termenul optim pentru beneficiari de a cunoaște necesarul pentru o etapă viitoare, iar pe de altă parte, timpul necesar industriei de a-și adapta producția la acest necesar.*

● Concilieri operative

AL. DEȚEȘAN: — Inconvenientele soluționării litigiilor precontractuale de către organele arbitrale sînt binecunoscute. De aceea, Directivele prevăd că în viitor asemenea litigii urmează a se soluționa de: a) centrala industrială tutelară, atunci cînd întreprinderile aparțin aceleiași centrale; b) ministerul tutelar, în cazul în care întreprinderile fac parte din centrale industriale aparținînd aceluiași minister; c) ministerele interesate, atunci cînd centralele industriale aparțin de ministere diferite; d) Comitetul de Stat al Planificării, cînd minisferele respective nu cad de acord între ele.

Dintre problemele care se ridică cu privire la asemenea litigii considerăm util să punem în discuție următoarele: **Natura hotărîrilor ce se vor da în soluționare și forța lor executorie; cine soluționează litigiile ce se vor naște în cazul unor condiții de livrare (termene modele, mărimi) înscrise în comenzi și neacceptate de furnizorul direct, și care, evident, nu sînt prevăzute în contractul încheiat de centrală.**

CONSTANTIN CĂTUȚ, primconsilier la Arbitrajul de Stat Central: — *Considerăm necesar să precizăm de la început că pentru soluționarea litigiilor precontractuale, va trebui să se stabilească o procedură administrativă care să asigure atît operativitatea în soluționarea acestor neînțelegeri, cît și garanția îmbinării în mod just, în toate cazurile, a intereselor fiecărei părți contractante, derivînd din principiul gestiunii economice proprii, cu interesele generale ale economiei naționale.*

Măsurile stabilite de organele competente a rezolva aceste neînțelegeri, reprezintă acte administrative de planificare și sînt obligatorii pentru părți — subordonate din punct de vedere administrativ organelor care le-au emis.

Pentru cazul cînd o organizație socialistă refuză să încheie contractul în baza actelor administrative de planificare comunicate, sau întîrzie încheierea acestuia, va trebui să răspundă potrivit legii pentru daunele provocate partenerului său.

Indiferent de această răspundere patrimonială, este necesar a se stabili și o răspundere administrativă, deoarece refuzul de a contracta sau întîrzierea în încheierea contractului, în baza unor acte administrative de planificare, emise de organele administrative ierarhic superioare, echivalează cu încălcarea disciplinei de stat.

OCTAVIAN POPESCU și MIRCEA SĂVUȚ, consilier juridic principal — M.C.I.: — *Dacă în contractele de furnizare care au ca obiect mașini și utilaje complexe, obligațiile contractuale sînt precizate în adîncime chiar de la data încheierii lor de către centralele industriale (prin caiete de sarcini, standarde etc.), nu la fel se prezintă situația la un număr mare de materii prime, materiale și în special la bunuri de larg consum. La asemenea produse, așa cum s-a preconizat, elementele dificile — termene, modele, poziții coloristice etc. — de care depinde executarea contractului se stabilesc prin comenzi emise de beneficiari. În cazul în care condițiile de livrare privind aceste elemente, cerute de beneficiari prin comenzi, nu convin furnizorilor, evident, se vor naște litigii, care se situează posterior încheierii contractelor de către centrală,* **dar înainte de începerea executării lor** *de către întreprinderile direct interesate; tocmai această împrejurare, le dau caracterul unor litigii precontractuale. Clarificarea acestor neînțelegeri constituie în fond o a doua etapă a perfectării contractului încheiat de centrală. În prezent această procedură este practicată, cu bune rezultate, la contractul de furnizare pentru export, ca și la contractele de lungă durată pentru construcții-montaj.*

În ce privește organele competente să soluționeze asemenea litigii, ele au fost arătate mai sus. Problema se complică în ipoteza în care beneficiarul, neavînd ca for tutelar o centrală industrială, a semnat direct contractul de furnizare. În asemenea situații, în care pot să se găsească organizații comerciale, instituții bugetare etc., credem că organul care este îndreptățit să soluționeze, împreună cu centrala furnizoare, litigiile precontractuale este forul imediat superior al beneficiarului, competent să emită acte administrative de planificare.

● Răspunderea materială

AL. DEȚEȘAN: — Legat de faptul că centrala industrială încheie contracte de furnizare în nume propriu, a căror executare este obligatorie pentru întreprinderile care o compun, se ridică problema răspunderii materiale pentru neexecutarea acestor obligații. **Cui va solicita despăgubiri beneficiarul dintr-un contract încheiat de o centrală? În ce măsură va răspunde centrala industrială de neexecutarea contractelor?**

CONSTANTIN SESCIOREANU, consilier juridic — M.I.U.: — *Întreprinderile direct executante a unui contract de furnizare încheiat de centrala industrială din care fac parte fiind părți în contract (o dată cu emiterea comenzii și respectiv acceptarea ei), urmează să răspundă în nume propriu pentru neexecutarea obligațiilor transmise de centrală și detaliate prin comenzi. Ca urmare, partea lezată urmează să se adreseze pentru despăgubiri direct întreprinderii care nu și-a respectat obligația contractuală. Acest punct de vedere se impune și din necesități realiste și practice, întrucît numai întreprinderea direct furnizoare și nu centrala industrială dispune de toate documentațiile care trebuie eventual opuse pretențiilor beneficiarilor, pentru justa soluționare a cauzelor (acte de livrare și transport, procese verbale de recepție sau de autorecepție, situația analitică a livrărilor, certificate de calitate, buletine de analiză etc.).*

Desigur, față de pretențiile de despăgubire ale întreprinderilor beneficiare, furnizorii urmează să răspundă direct numai pentru prejudiciile provocate din culpa lor, urmînd ca în cadrul aceluiași proces să fie antrenată și răspunderea centralei industriale, în măsura în care neexecutarea contractului a fost determinată de culpa acesteia (neaprovizionarea la timp, aprovizionarea cu materii și materiale necorespunzătoare calitativ, stabilirea de sarcini care depășeau capacitatea de producție a întreprinderii furnizoare etc.).

ÎMPLETIND OPINIILE UNOR SPECIALIȘTI în disciplina contractuală, cu ale unor economiști și tehnicieni care activează direct în sfera circulației mărfurilor, dezbaterea organizată a scos în evidență multiple probleme de ordin teoretic, și, în special, de ordin practic, care așteaptă un cadru organizatoric și juridic corespunzător. Realizarea unui cadru legislativ privind contractele economice, adecvat principiilor de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale înseamnă a traduce în viață prevederile Directivelor P.C.R. Desigur, o asemenea operă legislativă, care va avea adînci implicații asupra acelei sfere a economiei naționale în care se realizează circulația mărfurilor, nu poate fi de la început perfectă. De aceea, mai mulți participanți și-au exprimat părerea că, după elaborarea ei, să fie aplicată experimental o anumită perioadă, în care timp să fie supusă unei dezbateri în presa de specialitate — economică și juridică.

CONSUMURI DE MATERIALE — NEJUSTIFICAT

SALVAȚI LEMNUL, ÎL „MĂNÎNCĂ“ AMBALAJELE

AMBALAJELE DIN LEMN au ocupat și continuă să ocupe la noi în țară un loc dominant atît ca volum, cît și prin valoarea lor. Cerințele mereu sporite de ambalaje, lipsa înlocuitorilor adecvați (materiale plastice, metal, carton), precum și un anumit tradiționalism, **au făcut ca ponderea ambalajelor din lemn aflate în circuitul economic să ajungă în anul 1968 la circa 36% din valoarea totală a ambalajelor.**

● *Cînd nu există restricții...*

NIVELUL RIDICAT al acestei ponderi, situează țara noastră în rîndul țărilor care au promovat în mică măsură, la producția de ambalaje, materialele noi, economice, după cum se poate desprinde din graficul prezentat în coloanele 7—8.

Desigur, valorile luate în calcul nu pot fi absolut comparabile, datorită diferențelor care pot exista între raporturile prețurilor pe diferite feluri de ambalaje în diverse țări, precum și a etapelor diferite luate în calcul. Nivelele respective ne dau însă o imagine asupra locului pe care îl ocupă țara noastră față de unele țări și ne arată orientarea care trebuie dată producției de ambalaje, din punctul de vedere al materiei prime folosite.

Dezvoltînd, an de an, producția de ambalaje din lemn, **consumul reprezintă la nivelul prevăzut pentru 1968 circa 1,2 mil. m³** (nu este cuprins în acest calcul necesarul pentru lăzile și garniturile de butoaie ce se livrează la export). **Această cantitate echivalează cu consumul de material lemnos necesar producției actuale de mobilă și de uși-ferestre luate la un loc și reprezintă 28% din volumul producției globale al industriei de exploatare și prelucrare a lemnului.**

Care sînt categoriile de ambalaje din lemn și materialele consumate pentru realizarea lor ? Cunoașterea acestora, a ponderii lor, precum și a produselor care se ambalează în ele, ne va da posibilitatea să cunoaștem locurile unde se poate interveni, fie pentru îmbunătățirea structurii materiei prime lemnoase utilizate, fie pentru introducerea de înlocuitori.

În primul rînd, să ne oprim asupra lăzilor care se realizează în fabrici specializate și se livrează pe baza planurilor de repartiții emise de către Ministerul Economiei Forestiere. **La nivelul anului 1968, aceste lăzi consumă peste o jumătate de milion de m³ masă lemnoasă :**

U.M. = mii m³

Grupa de lăzi	1960	1965	1966	1967	1968
Lăzi de fag	80,6	169,4	162,3	170 *)	126,9
Lăzi din placaj și PFL	—	30,0	33,4	42,8	43,0
Lăzi din rășinoase	28,3	20,3	15,4	14,0	13,0
Total :	108,7	219,7	211,1	226,8	182,9

*) Date aproximative.

E drept, din acest an s-a trecut la stăvilirea consumului excesiv de lăzi noi din fag, determinîndu-se utilizarea mai judicioasă a fondului de lăzi existent în circulație ; în același timp, a sporit preocuparea din partea beneficiarilor pentru introducerea lăzilor din alte materiale decît lemnul. Totuși, **lăzile din PFL și placaj au încă un ritm de creștere lent, care ar trebui dinamizat de către M.E.F., întrucît ele se dovedesc a fi economice și înlocuitoare foarte bune ale lăzilor din cherestea de fag.**

În ce privește lăzile de rășinoase, se poate afirma că, **la consumul intern, ele au fost înlocuite aproape în întregime.** Cantitatea cea mai mare se confecționează pentru ambalatul unor produse destinate exportului și, în măsura în care condițiile pieței externe o permit, va trebui să se renunțe definitiv la acest ambalaj.

O altă categorie de ambalaje din lemn o reprezintă lăzile confecționate de beneficiarii de materiale livrate de unitățile M.E.F., pe bază de repartiții. Aceste lăzi, fie că au dimensiuni și caracteristici specifice, fie că sînt în cantități mici, sînt neeconomice pentru a fi realizate de către unitățile specializate.

Produsele care se ambalează destinate atît consumului intern, cît și exportului, sînt foarte variate : rulmenți, repere metalice, brînzeturi, materiale lemnoase, mobilă, utilaj petrolier, tractoare, materiale chimice, materiale plastice, dale din mozaic, blocuri de marmură, plăci din azbociment, geamuri ș.a.

Masa lemnoasă necesară pentru ambalarea acestor categorii de produse însumează un volum de aproape 0,4 mil. m³. Creșterea în aceeași proporție, atît a cherestelei de rășinoase, cît și a cherestelei de foioase, arată că, **în domeniul înlocuirii unor specii valoroase, deficitare, cu altele, nu s-a întreprins mai nimic, existînd un cîmp larg de acțiune pentru reducerea substanțială a cantităților de cherestea.** Creșterea mai accentuată a consumului de PFL, indică posibilitatea pe care o oferă acest material în realizarea unor ambalaje corespunzătoare, în combinație cu cherestelele.

În sfîrșit, a treia categorie de ambalaje o reprezintă **vasele din lemn, adică butoaiele și budanele care, la nivelul anului 1968, necesită o masă lemnoasă de aproape un sfert de milion de m³.** Caracteristic este faptul că la realizarea lor, se consumă lemn de cea mai bună calitate. Aceste vase sînt destinate transportului și depozitării — mai mult sau mai puțin îndelungate — a unor băuturi alcoolice (vin, țuică, bere etc.), a unor produse alimentare din legume sau fructe (gemuri, paste), precum și a unor produse chimice sau petroliere.

Sporurile de ambalaje solicitate de beneficiari de la un an la altul, reprezintă, în medie, o masă lemnoasă de circa 100 mii m³. Dacă s-ar da curs acestor cereri, ar însemna ca, în următorii 12 ani, să se dubleze masa lemnoasă destinată în prezent consumului intern de ambalaje, adică să se ridice la circa 2,5 mil. m³. Este oare posibil să se repartizeze numai pentru ambalaje asemenea cantități ?

Dacă avem în vedere creșterea nivelelor de producție la unele produse pentru care lemnul constituie materia primă de bază (celuloză, hîrtie, mobilă, uși-ferestre), dacă ținem seama și de dezvoltarea sectorului de construcții (încă mare consumator de materiale lemnoase), precum și de necesitatea de a asigura la export cantități sporite de produse din lemn, atunci răspunsul nu poate fi decît unul singur : **necesitatea reducerii nivelului de consum la produse mai puțin importante printre care și ambalajul.** Aceasta cu atît mai mult, cu cît resursele forestiere anuale ale țării sînt limitate.

Întrucît căile de reducere a consumului sînt

● Masa lemnoasă necesară pentr 1968, transformată în ambalaje tru valorificarea superioară a le ritele faze ale pro

variate și multiple, vom încerca să le prezentăm în mod grupat, corespunzător liniilor directoare pe care trebuie să se acționeze.

● *Căile economisirii*

Materialele plastice — principalul înlocuitor

Cei mai sigur înlocuitori ai lemnului pentru ambalaje sînt : **metalul, cartonul și materialele plastice.** Care ar fi însă înlocuitorul cu cele mai mari perspective ?

Unele lăzi (navete), confecționate din metal și folosite la transportul sticlelor și borcanelor, au dat rezultate bune, fiind rezistente și practice. Ele mai prezintă avantajul că în caz de casare, metalul se recuperează în cea mai mare parte. Numai că resursele limitate de metal ale țării nu îngăduie o înlocuire masivă a lemnului.

Celălalt material — cartonul — poate înlocui lemnul numai în anumite situații, respectiv numai la ambalarea anumitor produse. Dar dacă ținem seama de faptul că și pentru realizarea cartonului este nevoie de lemn, rezultă că nici acest material nu poate avea o perspectivă prea mare.

Materialele plastice prezintă o serie de însușiri superioare lemnului privind : greutatea, ușurința de prelucrare, rezistența la intemperii și la uzură ș.a. Asemenea caracteristici duc la o economicitate mai ridicată a ambalajelor din materiale plastice față de cele din lemn — îndeosebi la lăzi — exprimată în cheltuiala ce revine la unitatea de produ

---

În întreprinderile siderurgice și constructoare de mașini

PREMISE ALE ECONOMISIRII METALULUI

PONDEREA CHELTUIELILOR PENTRU MATERIALE în ansamblul elementelor prețului de cost al producției în industria siderurgică și constructoare de mașini este ridicată — ca, de altfel, în marea majoritate a ramurilor prelucrătoare. Calea principală de micșorare a acestor cheltuieli o constituie **existența unor consumuri specifice pe fiecare produs, fundamentate pe criterii tehnico-științifice.**

● *Reexaminarea critică, sarcină mereu actuală*

În ultimii ani, numărul normelor de consum de metal — de stat și departamentale — a crescut simțitor, ceea ce a dat putința unor întreprinderi să se încadreze în limitele normate și să înregistreze rezultate pozitive în micșorarea cheltuielilor materiale.

Însă tot atît de adevărat este că, în dese cazuri, normele de consum nefiind fixate la nivelul posibilităților reale, fac ca ele să nu-și poată îndeplini integral rolul mobilizator în folosirea rațională a resurselor materiale, în reducerea mai substanțială a cheltuielilor de producție. De aceea, **reexaminarea critică a acestor norme, punerea lor de acord cu progresul tehnic, cu noile condiții create prin organizarea științifică a producției și a muncii, reprezintă una din pîrghiile importante de micșorare a cheltuielilor materiale.**

Pe această linie, atît în întreprinderile Ministerului Industriei Metalurgice, cît și în cele ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini **se desfășoară în prezent o largă acțiune de revizuire a consumurilor specifice de materii prime și materiale, în scopul obținerii unei economii de metal de 1% peste prevederile stabilite pe acest an.**

Acțiunea, deși în curs de desfășurare, a scos la iveală, chiar de la început, însemnate rezerve de micșorare a unor norme de consum care, în prezent, se dovedesc necorespunzătoare. În multe întreprinderi siderurgice, de exemplu, acțiunea a fost precedată de analize în cadrul cărora au fost luate în considerație noi posibilități de utilizare mai eficientă a materiei prime sau a semifabricatelor. Astfel, la **COMBINATUL SIDERURGIC-REȘIȚA**, prin reducerea unor norme de consum la diferite laminate și profile sub nivelul celor planificate pe 1968, se estimează obținerea unei economii de metal, în semestrul II, de peste 230 tone. La **UZINELE „OȚELUL ROȘU“**, tot pe baza reducerii unei norme de consum, se va realiza, în aceeași perioadă, o economie de 60 de tone cărămizi șamotă și 6 tone de metal utilizat la obținerea diferitelor profile de laminate.

Preocupări sporite în legătură cu găsirea unor resurse noi de utilizare mai eficientă a metalului, vădesc și multe uzine constructoare de mașini. Astfel, la **UZINA DE VAGOANE-ARAD**, primele analize arată că, prin diferite măsuri tehnice și organizatorice ce vor fi luate, se vor putea economisi circa 700 tone de metal. **Această cantitate echivalează cu metalul necesar fabricării în plus a 32 de vagoane pentru minereu tip gondolă.** Constructorii de utilaj petrolier de la **UZINA „1 MAI“-PLOIEȘTI“**, au găsit resurse pentru a economisi o cantitate de 589 tone de metal, **din care vor putea fi executate circa 4 instalații de foraj tip T-50 B.** La **UZINA DE UTILAJ CHIMIC-PLOIEȘTI**, economia de metal ce urmează a fi realizată se ridică la 393 de tone. **Din această cantitate de materie primă, se pot realiza peste 300 tone de utilaj chimic.**

Studiile făcute inițial arată posibilitatea utilizării mai bune a metalului și în multe alte întreprinderi. La **UZLNELE „23 AUGUST“-București**, de pildă, economia de metal ce urmează a fi obținută se ridică la 267 tone (metal necesar pentru 33 motoare Diesel de 350 CP), iar la **UZINELE „SEMĂNĂTOAREA“-București** — de peste 360 tone (echivalent cu materia primă pentru 360 semănători SPC-3).

Firește, propunerile făcute pînă în prezent de unele uzine pentru micșorarea diferitelor norme de consum sau realizarea de economii de metal pe diverse căi sînt susceptibile de o analiză mai profundă și pot fi îmbunătățite.

Nu trebuie uitat că, pe alocuri, există încă norme largi care, prin însuși nivelul planificat, îngăduie fără nici un fel de efort propriu sau prin eforturi minime, scăderi spectaculoase ale consumului de metal și realizarea unor mari economii, pe cînd altele atrag după sine pierderi serioase — pierderi care dacă nu anihilează în întregime economiile, în tot cazul le diminuează mult. **Faptul că în anul 1967 întreprinderile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini au reușit pe deoparte, să realizeze, peste prevederi, o economie de 10 000 tone de metal, iar pe de altă parte, să înregistreze o pierdere de 7 000 de tone, este extrem de grăitor în acest sens.**

Desigur, la așezarea pe baze mai reale a normelor de consum în întreprinderile constructoare de mașini, trebuie să se țină seama nu numai de nivelul lor, ci și de posibilitatea realizării unor produse cu parametri tehnico-economici superiori, corespunzător produselor similare pe plan mondial.

● *Unde duc abaterile de la tehnologie*

UNEORI PIERDERILE în întreprinderile siderurgice încep chiar de la gura cuptoarelor, de acolo de unde se plămădește oțelul, continuînd apoi în diferitele faze ale procesului de producție : la turnarea lingourilor, la transformarea acestora în diferite sortimente de laminate.

— **„Fără a minimaliza succesele obținute de colectivul nostru** — spunea recent tov. **ing. Nicolae Agachi**, directorul general al Combinatului siderurgic-Hunedoara — (de menționat că, în 1967, această unitate de bază a industriei siderurgice a realizat 118,6 milioane lei beneficii suplimentare și a depășit planul producției-marfă vîndută și încasată cu 267 milioane lei — *n.n.)* **trebuie să arătăm că, în oțelăriile noastre, pierderile de oțel au însumat 19 000 tone, iar rebutul reclamat de beneficiar a reprezentat 4 400 tone. Adăugînd la aceste cifre rebutul intern din oțelării și de la laminoare (alte 12 000 tone), observăm ușor de ce rezerve uriașe dispunem pentru a spori volumul producției de metal de calitate, destinat economiei naționale“.**

Pierderi, mai mari sau mai mici de metal, care influențează nefavorabil nivelul consumurilor specifice, se înregistrează și la alte întreprinderi siderurgice (vezi tabel).

Așadar, **numai în cele 3 întreprinderi siderurgice s-au înregistrat pierderi din rebuturi de zeci de tone de metal — materie primă din care constructorii de mașini puteau să execute numeroase produse.**

Sub alte forme, dar avînd aceleași consecințe negative asupra cheltuielilor materiale pe produs, rebuturile au avut o pondere mare și în unele întreprinderi constructoare de mașini. Anul trecut, de exemplu, **UZINA DE AUTOCAMIOANE DIN BRAȘOV** a consumat în plus, numai pentru înlocuirea pieselor și subansamblelor rebutate, 928 tone de metal, iar **UZINA „RULMENTUL“**, din aceeași localitate — 1 430 de tone. Nici **UZINA DE UTILAJ GREU „PROGRESUL“ DIN BRĂILA** nu s-a prezentat mai bine din acest punct de vedere. Aici, cantitatea de metal utilizată în plus în 1967 pentru înlocuirea pieselor rebutate, s-a ridicat la 751 de tone.

Precum se vede, n-au fost de loc cantități neglijabile : sute de tone de metal, încorporat în rebuturi, s-au dus pe apa sîmbetei. **Aceasta explică în bună măsură cauzele car**

DE MARI

OCUPIND O PONDERE importantă în cheltuielile de producție ale majorității întreprinderilor industriale, consumurile de materii prime, materiale, combustibil determină în mod hotărîtor nivelul prețului de cost al produselor. Este firesc, de aceea, ca pentru cele mai multe ramuri industriale micșorarea acestor consumuri să constituie și principala cale de reducere a costurilor de producție și de creștere a eficienței economice a activității productive.

„Este necesar — *a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea C.C. al P.C.R. din 21—22 martie a.c.* — **să se acorde cea mai mare atenție realizării sarcinilor Conferinței Naționale, a indicațiilor Comitetului Central al** partidului privind creșterea **eficienței întregii noastre activități economice, reducerea cheltuielilor de producție, a consumului de materii prime și materiale aflate încă la un nivel nejustificat de mare".**

ambalat. **Aceste avantaje conferă maselor plastice rolul de principal înlocuitor al lemnului, fapt confirmat, de altfel, și de realizările pe plan internațional.** Dar, în țara noastră s-a mers încă timid pe această cale. Cele cîteva tipuri de lăzi (navete) din polietilenă de înaltă presiune, utilizate la unele sortimente de pîine și la sucuri, sînt necorespunzătoare și ca proiecție și ca materie primă folosită. Atît timp cît materia primă adecvată (polietilenă de joasă presiune), nu se fabrică în țară și trebuie importată, nu se poate spera

oducția de mobilă și uși-ferestre din
suficiente preocupări și studii pen-
ui și eliminarea pierderilor în dife-
lui de prelucrare ●

la o producție mare de lăzi din materiale plastice. **De aici concluzia că accentul trebuie pus pe crearea neîntîrziată a capacităților de producție de mase plastice adecvate utilizării lor la ambalaje mari, mai ales că materia primă există în cantități suficiente în țară.**

Întrucît utilizările posibile ale materialelor plastice la lăzi sînt destul de largi (navete pentru sticle și borcane, conserve, legume, fructe, alimente diferite ș.a.), **un calcul estimativ arată că s-ar putea economisi anual** — numai la aceste categorii de ambalaje — **cantități importante de materiale lemnoase, apreciate la sute de mii de m³.**

Creșterea duratei de utilizare

Prelungirea duratei de utilizare a ambalajelor, **reprezintă un alt mijloc principal de economisire a lemnului.** Durata vieții active a ambalajelor din lemn, depinde însă de mai mulți factori, printre care manipularea și depozitarea ocupă un loc central. **În prezent această durată este destul de redusă.** Instrucțiunile și reglementările în vigoare, se referă la circulația ambalajelor din lemn și nu la modul de manipulare și de depozitare a lor, latura gospodăririi fiind lăsată la latitudinea fiecărui deținător.

Slaba preocupare pentru prelungirea vieții ambalajelor din lemn se vădește mai ales prin modul în care sînt depozitate. A devenit un lucru obișnuit să vedem în curți, ganguri, pe trotuare, sub streșine, în depozite, lăzi de tot felul, bătute de ploi, de vînt și de soare, așezate direct pe pămînt, cu zăpada pe ele. Toate acestea duc la degradarea prematură a lemnului, cu consecințe defavorabile asupra vieții ambalajelor.

Deoarece construirea de magazii speciale pentru depozitarea ambalajelor din lemn n-ar fi prea economică și nici posibilă de realizat într-un termen scurt în toate locurile, ar exista alte soluții mai simple, puțin costisitoare și la îndemîna oricui pentru înlăturarea acestor stări de lucruri. O asemenea soluție ar fi acoperirea ambalajelor cu prelate din materiale plastice și neașezarea lor direct pe pămînt. Alta, ar consta în **tratarea — fie și superficială — a lemnului cu impregnanți adecvați, înainte de a fi înglobat în ambalaje, ceea ce i-ar conferi o rezistență mult sporită la putrezire.**

Eficacitatea economică a unor asemenea măsuri apare evidentă, dacă ținem seama că o creștere a duratei de viață a lăzilor de fag numai cu 10% (de exemplu de la 10 la 11 luni), **ar aduce o economie de circa 40 mii m³ masă lemnoasă.**

Consum mai mic pe unitatea de măsură

Ținînd seama că pentru fabricarea lăzilor se folosesc materiale lemnoase diferite (cherestea, placaj, PFL, bușteni), **care suferă prelucrări diferite, o comparație corectă a cantităților de lemn consumate la m³ de lăzi, se poate exprima în masa lemnoasă necesară.** O atare exprimare ține seamă de pierderile pe diverse trepte de transformare a materiei prime lemnoase pînă să ajungă sub forma de lăzi. (Vezi graficul din pag. I).

Din comparația redată rezultă că, **din punctul de vedere al consumului de masă lemnoasă, lăzile derulate sînt cele mai indicate, întrucît un m³ de lăzi necesită 2,826 m³ masă lemnoasă.** Totuși, cantitatea mare de bușteni superiori (derulaj), care se consumă la obținerea acestei categorii de lăzi, pune sub semnul întrebării oportunitatea dezvoltării producției de lăzi derulate. În schimb, cele din P.F.L. (pe schelet din cherestea de fag), pe lîngă faptul că au un consum redus de masă lemnoasă, au avantajul că folosesc parțial o materie primă lemnoasă inferioară (deșeurile de industrializare și lobdele de PFL). De altfel, lăzile din PFL își găsesc o largă utilizare, dovedindu-se corespunzătoare pentru o mare categorie de mărfuri, cu condiția să fie ferite de umezeală. Pentru îmbunătățirea comportării PFL față de umiditate, s-ar putea utiliza eventual o simplă soluție protectoare.

Lăzile din placaj (pe schelet din cherestea de fag), ar fi un bun debușeu pentru placajul inferior, dar necesită o cantitate mare de bușteni superiori (derulaj). Ele sînt pretențioase, scumpe, fiind folosite pentru unele produse care se cer transportate în condiții deosebite, ermetic. Aceste lăzi au dezavantajul că sînt foarte sensibile la umezeală, iar tratarea specială a placajului, ar duce la mărirea rezistenței la umiditate a lăzilor, dar și la o scumpire a lor.

Lăzile de fag deși au cel mai mare consum de masă lemnoasă pe m³, ocupă totuși o poziție predominantă în cadrul consumului, datorită concepției potrivit căreia producția de lăzi de fag „curată" depozitele fabricilor de cheresteaua inferioară.

În prezent însă, cînd necesarul de materiale lemnoase se pe economie este din ce în ce mai mare, iar posibilitățile de satisfacere limitate, se cer eliminate toate formele de risipă, chiar și cele mascate de bune intenții. O diferență de 0,740 m³ masă lemnoasă la un m³ lăzi de fag, față de un m³ lăzi din PFL, reprezintă la nivelul anului 1968, o masă lemnoasă consumată în plus de 220 mii m³. Firește nimeni nu se gîndește la eliminarea completă a lăzilor de fag, **dar ponderea lor trebuie să descrească în favoarea altor categorii de lăzi mai raționale din punctul de vedere al consumului de materie primă lemnoasă.**

Reducerea pierderilor din producție

Ca să ne facem o idee asupra volumului de pierderi în producția de lăzi, trebuie să avem în vedere cele trei prelucrări succesive, la care este supusă materia primă lemnoasă pînă să ajungă produs finit.

Astfel, la lăzile de fag, la care volumul și, respectiv, ponderea pierderilor este mai ușor de reconstituit, situația sintetică este oglindită în graficul prezentat în pag. I.

Așadar, ponderea pierderilor este de 42%, fără a se lua în considerație declasarea în rămășițe și deșeuri a circa 30,7% din materia primă (19,8% la bușteni și 10,9% la cherestea). **La nivelul anului 1968, volumul pierderilor la lăzile de fag însumează o masă lemnoasă de circa 187 mii m³. În lăzi se regăsește doar 27,3% din masa lemnoasă prelucrată.**

Cu unele diferențe, la celelalte categorii de lăzi, situația este asemănătoare: **pierderi nejustificat de mari față de cantitatea utilă.** Pentru a putea acționa în sensul reducerii lor, trebuie cunoscută structura acestora, operațiile de la care provin și ponderea. Din graficul amintit rezultă că rumegușul reprezintă

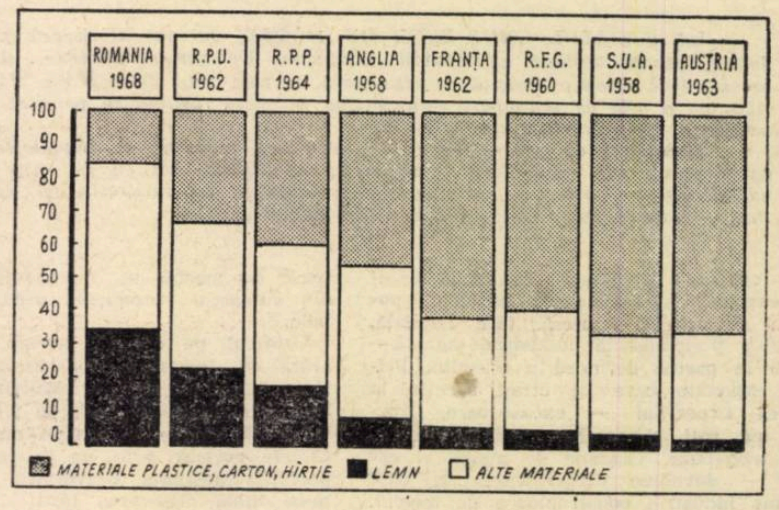

partea cea mai mare a pierderilor (27%). O parte din rumeguș provine de la debitarea buștenilor în cherestea (12,8%), iar cealaltă parte de la transformarea cherestelei în lăzi (14,2%).

Reducerea proporției de rumeguș se poate realiza prin diminuarea numărului de tăieturi, a grosimii și a lățimii lor. **Soluția la care oricine se gîndește din primul moment și anume introducerea unor pinze subțiri la tăiere, nu rezolvă pe deplin problema.** Rămîne loc eventual pentru calcule matematice privind cea mai rațională tăiere repetată a lemnului, care să țină seama de dimensiunile materiilor prime și a lamelelor din lăzi, de calitatea materialului, de mărimea lotului și de alte elemente fixe sau variabile, care pot influența rezultatul. Desigur, se poate acționa și asupra celorlalte categorii de pierderi, deși ponderea lor este mai redusă: pierderile din pădure, supralungimea etc.

★

CUNOSCÎND toate aceste aspecte, concluziile se desprind de la sine: în primul rînd, **necesitatea promovării producției de ambalaje din alte materiale decît lemnul: materiale plastice, carton, metal;** în al doilea rînd, **producția de ambalaje din lemn trebuie orientată spre tipurile cele mai raționale din punct de vedere al consumului de masă lemnoasă și găsite căile pentru reducerea pierderilor de lemn la prelucrarea lui în ambalaje.**

P. CIOCLU
economist în C.S.P.

---

termină ca, în unele întreprinderi, normele de consum să se mențină la un nivel ridicat, ca ponderea cheltuielilor materiale în prețul de cost să fie mare, iar gradul de valorificare a resurselor de materii prime necorespunzător.

Pare curios faptul că unele cadre tehnice susțin că materia primă înglobată în rebuturi (în special cînd este vorba de piesele din fontă) nu se pierde, fluturînd așa-zisa idee a „recirculării metalului". Cu alte cuvinte, piesa rebutată fiind retopită, metalul rezultat poate fi din nou refolosit în circuitul producției.

Combinatul siderurgic-Reșița	Rebuturi 1967 (tone)
— oțel Martin	11 768,4
— semifabricate pentru relaminare și profile grele	1 344
— laminate profile mijlocii	404
— laminate profile ușoare	167
— tablă groasă	204
— laminate	550
Total:	14 437,4
Uzinele „Oțelul roșu"	
— oțel Martin	2 967
— semifabricate pentru relaminare și profile grele	249
— laminate profile ușoare	213
— tablă subțire	45
Total:	3 474

Această concepție nu este însă nici pe departe veridică, întrucît se știe că, prin retopire, o însemnată cantitate de metal se pierde. Dar nu numai atît. Aidoma unui bulgăraș de zăpadă care, prin rostogolire, se amplifică și ia proporții, rebutul, prin metamorfoza prin care trece (de la piese necorespunzătoare la una nouă bună), atrage după sine cheltuieli bănești mari — cheltuieli ce se amplifică continuu pe întregul flux tehnologic: uzajul cuptoarelor, manopera celor ce le deservesc, combustibilul necesar retopirii, executarea noilor forme de turnare, regia secției și altele.

În lumina acestei situații și a necesității stringente de a reduce cît mai mult costurile de producție și, în primul rînd, cele materiale, **esențialul nu este de a justifica sau a minimaliza valoarea rebuturilor, ci de a căuta** — mai ales pe calea promovării unei tehnologii moderne și a respectării ei, în toate amănuntele — **mijloace de înlăturare a cauzelor care le generează.**

● „Grăsimea" metalică subțiază fondul de materie primă

ACȚIUNEA DE REVIZUIRE a consumurilor specifice de materii prime și de depistare a rezervelor existente, cere investigații largi, cuprinderea în analiză a întregului flux de producție din fiecare întreprindere. Un domeniu insuficient explorat este și cel al **adaosurilor mari de prelucrare la piesele turnate și forjate.**

În unele întreprinderi ca, de pildă, **UZINELE „23 AUGUST" DIN BUCUREȘTI,** sînt încă piese turnate și forjate care, prin adaosurile mari de prelucrare, încorporează în ele metal mai mult decît este necesar — metal care se irosește apoi sub formă de capete sau de așchii. La carterul motoarelor, de exemplu, maselotele și rețelele de turnare sînt încă mari. Acest „coeficient de siguranță", luat pentru a se evita rebutarea pieselor, este larg, deși afectează economicitatea producției și consumul de metal.

Cazul nu este de loc izolat. Dimpotrivă. **El are o răspîndire largă în multe secții de turnătorii ale unor întreprinderi constructoare de mașini — rezultat direct al insuficientei activități de cercetare, de studiere și promovare a tehnologiei avansate.** O situație asemănătoare persistă și în secțiile de forjă. Din cauză că se forjează încă multe piese la liber, iar la altele metoda matrițării nu este suficient extinsă, consumul de metal pe o tonă de piese forjate se ridică la 1 220—1 260 kg, cînd literatura tehnică de specialitate atestă că acest consum poate fi redus pînă la 1 150 kg.

Hotărît, **stabilirea unor consumuri specifice de metal cît mai reduse implică reconsiderarea critică a tehnologiilor de fabricație folosite, promovarea pe scară mai largă a metodelor moderne de turnare și forjare.**

Un alt aspect ce se cere luat în considerație, este acela al **modului în care se debitează metalul.** Este incontestabil faptul că, prin organizarea în cele mai multe întreprinderi constructoare de mașini a debitării centralizate și a croirii combinate, s-a făcut un mare pas înainte în domeniul utilizării mai bune a metalului. Dar sînt oare epuizate în aceste domenii toate posibilitățile? Practica din multe întreprinderi demonstrează că nu. Un calcul făcut arată, de pildă, **că la Uzinele „Tractorul" și Uzina de autocamioane din Brașov s-ar putea economisi anual circa 1 000 tone de metal, numai dacă la debitarea semifabricatelor s-ar utiliza pînză de ferăstrău a cărei grosime să nu depășească 2 mm.**

● Consecințele supradimensionării

CELE ARĂTATE PÎNĂ AICI nu epuizează nici pe departe posibilitățile mari care există în întreprinderile constructoare de mașini în domeniul utilizării mai bune a metalului și, implicit, al stabilirii unor norme de consum reale. **Ar fi cazul ca, începînd încă de la proiectare, să se prevadă într-o măsură mai mare decît pînă în prezent, utilizarea unor oțeluri speciale, a maselor plastice sau a altor materiale înlocuitoare, care să permită reducerea greutății mașinilor și utilajelor, concomitent cu îmbunătățirea parametrilor lor tehnici și economici.**

Paralel cu aceste acțiuni, **se impune ca uzinele siderurgice să livreze laminatele, inclusiv tabla, la dimensiuni fixe sau multiple și în grosimi corespunzătoare.** Prin faptul că unele întreprinderi siderurgice (C.S. Hunedoara, C.S. Reșița, Combinatul siderurgic de la Galați, Industria Sîrmei-Cîmpia Turzii), continuă — cu toate progresele făcute în acest domeniu — să livreze uzinelor constructoare de mașini mari cantități de metal supradimensionat, constituie o piedică serioasă în utilizarea judicioasă a acestei importante materii prime. Să consemnăm cîteva cifre edificatoare: **UZINA DE CONSTRUCȚII METALICE ȘI MAȘINI AGRICOLE-BOCȘA a consumat în 1967, în plus, 557 tone de metal, datorită schimbării dimensiunilor prevăzute în contracte, a toleranțelor pozitive și a nelivrării unor laminate la lungimi fixe. Același fenomen s-a întîmplat și la UZINA „VULCAN" din București** (203 tone), **UZINA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI - REȘIȚA** (141 tone), **UZINA DE AUTOCAMIOANE-BRAȘOV** (372 tone) etc.

Se înțelege că, în asemenea situații, întreprinderile respective și altele, au fost nevoite să schimbe un material cu altul, să aibă serioase pierderi sub formă de capete și rămășite, să facă derogări de la dimensiunile și calitatea materialelor prevăzute în proiecte și în normele de consum stabilite. **Anul trecut, numărul derogărilor de acest gen a atins în majoritatea uzinelor constructoare de mașini, 45—60% din volumul total de laminate feroase utilizate.**

★

Precum se vede, acțiunea de revizuire a normelor de consum reclamă spirit gospodăresc, măsuri multilaterale atît în întreprinderile siderurgice, cît și în cele constructoare de mașini, astfel încît, o dată cu sporirea producției de metal, acesta să poată fi valorificat cu o eficiență mereu sporită.

L. ȚINTEA
I. BUMBEA

Impresii din R.P.D. Coreeană

EXPOZIȚIA INDUSTRIAL-AGRARĂ DIN PHENIAN — SINTEZĂ VIE A DEZVOLTĂRII ECONOMICE A ȚĂRII

LA CAPĂTUL UNUI ZBOR DE 14 ORE, avionul aterizează pe aeroportul Sunan, poarta aeriană a Republicii Populare Democrate Coreene. Reveneam în această țară după o absență de cîțiva ani, și cum este firesc, eram stăpînit de dorința de a afla ce schimbări s-au produs în acest răstimp în peisajul industrial și edilitar al țării, în viața locuitorilor ei.

Phenianul de azi — în care arhitectura modernă se împletește pe alocuri cu elemente ale arhitecturii tradiționale, m-a întîmpinat cu un chip înnoit. I se adăugaseră noi obiective economice, noi instituții administrative și lăcașe de cultură — noua clădire a Universității, turnul televiziunii ș.a.

Dar cea mai pregnantă, cea mai sintetică expresie a tenacității, hărniciei poporului coreean ți-o oferă, fără îndoială, Expoziția permenanetă industrială-agrară — situată în partea de nord a orașului. Primele exponate care îți atrag atenția la intrarea expoziției — excavatoare, tractoare pe roți și șenile, camioane, autobuze, troleibuze, vagoane de marfă și călători — dovedesc diversificarea la care a ajuns industria constructoare de mașini. Printre exponate figurează și motoare Diesel de 400 CP, compresoare de mai multe tipuri, utilaje energetice, mașini destinate construcțiilor. Tot aici pot fi văzute mașinile miniere — folosite în extracția minereurilor care reprezintă una din marile bogății ale țării. Oprindu-mă mai îndelung lîngă un tractor și cercetîndu-l am aflat că istoricul fabricării lui este ilustrativ pentru obstacolele ce se cereau depășite de făuritorii lui. Specialiștii coreeni au trebuit să străbată, etapă cu etapă munca de cercetare și de proiectare a tractorului. Pe locul fostului atelier „modest, pe porțile căruia a ieșit în 1958 primul tractor coreean, se înalță azi impunătoarea uzină Kiiang de lîngă Phenian, care an de an a crescut pe verticală și orizontală. În prezent, constructorii de tractoare asigură în întregime necesarul de tractoare al țării atît pentru agricultură, cît și pentru transporturi. În 1967, numărul de tractoare de diverse tipuri, existente în țară a fost de 25 000 (în 15 CP).

În primul pavilion al expoziției mai sînt expuse utilaje și mașini-unelte, printre care războaie de țesut, strunguri, freze, raboteze, mașini de precizie, aparate de proiecție, aparate de măsură și altele. Se remarcă în mod deosebit freza orizontală F 3—250, freza tip Z 1—10 de tăiat roți dințate și strungurile automate cu program și de copiat, strungurile universale de tăiat filet de diverse tipuri. Din explicațiile ghidului rezultă că o mare parte a strungurilor de acest gen sînt produse la fabrica de mașini-unelte din localitatea Hicion și sînt bine cunoscute în multe țări din Asia și Europa, unde se exportă. Construcția acestei fabrici de mașini a început încă în timpul ultimului război, fiind impusă de cerința mare de mașini a țării, cerință lesne de înțeles dacă ne gîndim că în anul eliberării Coreei, industria constructoare de mașini nu reprezenta decît 1,6% din valoarea producției industriale globale.

Graficul pe care îl aveam în față ne arăta că industria constructoare de mașini a țării și-a mărit producția de aproape 2 ori în anii 1954—1956, de 4,7 ori în anii 1957—1960 și de 2,7 ori în anii 1961—1965. Cifrele vorbesc prin ele însele despre importanța acordată dezvoltării acestei ramuri după eliberarea țării.

Trecem în revistă și produsele industriei metalurgice: laminate din oțel, cabluri, laminate și produse din metale feroase și neferoase, precum și produse ale industriei chimice: policlorură de vinil, vinalon, îngrășăminte azotoase și fosfatice, medicamente și altele.

În pavilionul următor destinat industriei ușoare, sînt prezentate produse textile, încălțăminte, mobilă și diferite alte bunuri de larg consum. Dintre acestea se remarcă mătăsurile, cu imprimeuri specific naționale, catifeaua, țesăturile și tricotajele din lînă și vinalon, precum și alte bunuri de larg consum produse în întreprinderile industriei ușoare din orașele Phenian, Keson și Siniigiu.

Vocația autentică pentru frumos a coreenilor se vădește în produsele industriei de artizanat: covoare, coșuri și sacoșe de diferite forme și mărimi, lucrate din paie de orez și papură, casete din lemn incrustat cu sidef reprezentînd flori și pagode, tablouri brodate cu mătase înfățișînd peisaje sau nelipsitele berze și caiși — simbol al vieții fericite și îndelungate. Aceste obiecte de mare valoare artistică, rod al fanteziei și imaginației meșterilor anonimi, înfrumusețează casele coreenilor, sau sînt destinate exportului.

Efectul multiplicator al dezvoltării industriale a deschis orizonturi noi și în domeniul comerțului exterior. Astăzi R.P.D. Coreeană întreține relații comerciale cu 70 de țări ale lumii, volumul comerțului exterior crescînd de 6,5 ori în perioada 1953—1966. În același timp, s-a obținut o îmbunătățire a structurii acestuia: ponderea materiilor prime care reprezentau 66,3% din export a scăzut la 12,7%. Dacă în trecut produsele de export tradiționale erau tutunul, mătasea, băuturile, materiile prime, astăzi crește tot mai mult ponderea unor produse prelucrate ca: mașini-unelte, aliaje, laminate, produse chimice etc.

La intrarea în pavilionul consacrat agriculturii, privirea vizitatorului este reținută, în primul rînd, de un tablou de dimensiuni mari, care înfățișează aspectul satului coreean din zilele noastre cu tractoarele, camioanele, cu mulțimea de canale de irigații, cu numeroasele linii de înaltă tensiune care-și întind păienjenișul de fire deasupra ogoarelor.

Deși văzusem aievea citeva cooperative agricole de producție, harta în relief pe care o aveam în față evoca sugestiv faptul că sistemul de irigații cuprinde aproape jumătate din suprafața arabilă a țării (aproape un milion de hectare). Îngrășămintele chimice produse la marele combinat din orașul Hamhin, tractoarele și camioanele, precum și energia electrică au devenit atribute de nelipsit ale ogoarelor, sporind productivitatea lor. La sfîrșitul anului trecut, un tractor revenea la mai puțin de 100 de hectare teren arabil; la aceasta se adaugă și un număr însemnat de camioane, combine, pluguri, mașini de treierat și alte mașini agricole. Cantitatea de îngrășăminte chimice dată ogoarelor a sporit continuu, revenind, în unele regiuni, pînă la 500 kg/ha. Binefacerile curentului electric sînt cunoscute acum de 98,9% din numărul localităților rurale.

Creșterea an de an a producției de cereale, produse animaliere și plante industriale pe care am constatat-o din numeroasele grafice din acest sector, demonstrează că partea de nord a țării, unde înainte de eliberare se simțea o lipsă acută de produse agricole, satisface azi cerințele în alimente ale populației și asigură materiile prime pentru industria alimentară și ușoară.

Ultimul pavilion este destinat să arate vizitatorilor sintetic — prin grafice și cifre, — realizările obținute în ultimii ani, în diferite domenii de activitate. Dintre acestea, cel mai pregnant ni s-a părut graficul pe care era scrisă cifra 41, care reprezenta de cîte ori a crescut producția industrială a țării în perioada anilor 1946—1966 și care lasă întipărită vizitatorului o impresie generală asupra drumului parcurs de economia coreeană în ultimele două decenii.

Părăsim îndepărtata țară de la soare răsare cu impresia că poporul R.P.D. Coreene, angajat într-o mare operă constructivă, se încadrează cu o pondere tot mai mare în circuitul valorilor mondiale.

I. UDRESCU

NOI CONTRACTE DE COOPERARE FINALIZATE DE ÎNTREPRINDERILE ROMÂNEȘTI DE COMERȚ EXTERIOR

● Cu firma „Voskamp en Vrijland" (Olanda)

ÎN VEDEREA asigurării pieței interne și a participării pe piața externă cu legume proaspete în tot timpul anului, întreprinderile românești de comerț exterior au tratat cu firma „Voskamp en Vrijland" (Olanda), livrarea de echipamente și utilaje pentru sere în condiții de cooperare.

În contractul de cooperare care s-a încheiat se prevede ca partenerul să livreze echipamentele susmenționate în anul 1968, construcția și punerea în funcțiune urmînd să se facă cu asistența tehnică a firmei olandeze.

Echipamentele și utilajele importate pentru aceste sere asigură aplicarea unei tehnologii avansate, prezentînd un grad superior de mecanizare și automatizare a principalelor operațiuni în cadrul fluxului tehnologic.

Aceste sere se vor amenaja atît în unități agricole de stat, cît și cooperatiste.

Plata furniturilor se va efectua de către partea română cu produse obținute din serele construite în condiții de cooperare.

● Cu firma „Metalimpex" din R. P. Ungară

ÎNTREPRINDEREA de stat pentru comerțul exterior „Metalimport" a încheiat un contract de cooperare cu firma „Metalimpex" din Budapesta.

Obiectul contractului îl constituie prelucrarea zgurilor și aglomeratelor de plumb din R.P. Ungară în uzinele românești.

Plata contravalorii serviciului efectuat se va face prin blocuri de plumb rezultate din această prelucrare.

● Cu firma „Finley-Moody" din S.U.A.

ÎN VEDEREA creării unei mătci proprii de pui-bunici în România, care să producă găini de tip „Ghostley Pearl 63", recunoscute ca cele mai ouătoare pe plan mondial, Întreprinderea de stat pentru comerțul exterior „Prodexport" a încheiat un contract de cooperare cu firma „Finley-Moody" din S.U.A.

Conform contractului urmează ca partea română să primească de la partener patentul pentru crearea mătcii, pentru care acesta va acorda asistență tehnică privind selecționarea, astfel încît reproducerea în continuare a liniilor de pui-bunici în țară să nu necesite alte importuri.

Plata patentului se va face prin cote-părți din sumele încasate de partea română pentru pui-bunici exportați în S.U.A

Beneficiarii patentului sînt întreprinderile agricole de stat din țara noastră.

ALGERIA
TREPTELE IEȘIRII DIN SUBDEZVOLTARE

DUPĂ CUCERIREA INDEPENDENȚEI sale politice, poporul algerian a fost pus în fața uriașei sarcini de lichidare treptată a sechelelor colonialismului, de înlăturare atît a condițiilor care mențineau economia țării înfeudată față de capitalul străin, cît și a unor structuri social-economice anacronice, care constituiau și constituie încă frîne puternice în calea edificării unei economii și societăți moderne. În ciuda dificultăților inerente unei opere atît de complexe, ultimii ani au cunoscut o serie de realizări în dobîndirea și consolidarea independenței economice, în transformarea și îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației. Totodată, numeroase alte probleme importante sînt în curs de soluționare sau prevăzute a fi abordate în viitorul apropiat.

● *Necesitatea depășirii „tradiționalului"*

MAI MULT DE DOUĂ TREIMI DIN POPULAȚIA de aproape 13 000 000 suflete a Algeriei trăiesc la sate și au ca ocupație de bază agricultura; de altfel, în acest sector al economiei se realizează mai mult de jumătate din venitul național al țării.

Lăsînd la o parte terenurile aflate în proprietatea statului (constituite din așa-numitele „bunuri vacante", care au apărut în urma victoriei luptei de eliberare), restul pămîntului se împarte între marea proprietate funciară (circa 25 000 de proprietari autohtoni, avînd — în medie — aproximativ cîte 120 ha) și mica proprietate agricolă (reprezentată de 600 000 familii de felahi, două treimi din acestea posedînd sub 10 hectare de pămînt, de regulă puțin fertil). Un număr important de familii țărănești sînt încă cu totul lipsite de pămînt.

Fostele ferme de tip capitalist care aparțineau în cea mai mare parte colonilor străini, sînt administrate în prezent pe bază de autogestiune, constituind ceea ce în Algeria este denumit curent sectorul socialist din agricultură; cuprinzînd circa 2,3 milioane ha și ocupînd aproape 140 000 de muncitori agricoli, aceste unități agricole furnizează 59% din producția agricolă a țării. Suprafața cultivată rămîne însă destul de redusă (doar circa 7% din întregul teritoriu). Extinderea ei este frînată atît de factori climatici defavorabili cît și de condițiile sociale și tehnice existente în agricultură; aceste elemente determină și nivelul scăzut al randamentelor la hectar, îndeosebi în sectorul care folosește metode tradiționale, înapoiate, de cultură — cel al micilor gospodării țărănești. Algeria este în situația de a importa, chiar și în ani favorabili, produse agroalimentare pentru acoperirea nevoilor de consum ale populației.

De aceea, ridicarea agriculturii, eliberarea economiei de povara acestor importuri constituie o problemă acută, cu multiple prelungiri în diferite sectoare economice și domenii ale vieții.

Înzestrarea cu pămînt a țăranilor lipsiți de el se află la ordinea zilei. Se apreciază că, pînă în prezent, 300 000 ha din domeniile statului au fost distribuite foștilor ostași sau familiilor lor, conform principiului „pămîntul — celui care l-a eliberat și-l muncește". După cum a anunțat președintele Houari Boumediène, în cadrul unei cuvîntări rostite la Alger, 1968 urmează să fie „anul revoluției agrare", preconizîndu-se abolirea marii proprietăți funciare.

În cercurile oficiale s-a subliniat însă, în repetate rînduri, că dezvoltarea și modernizarea agriculturii, sporirea producției sale reprezintă o problemă mult mai complexă. Este încurajată, printre altele, constituirea de cooperative, de diferite tipuri și grade, care permite felahilor să efectueze în condiții mai bune muncile agricole sau lucrările hidrotehnice necesare, face posibilă atît utilizarea de mașini agricole cît și aprovizionarea în condiții mai bune cu îngrășăminte, semințe selecționate etc., ușurează desfacerea producției obținute.

Trebuie menționat că statul acordă agriculturii un sprijin substanțial. Bugetul pe 1968, de pildă, prevede în acest sector investiții nerambursabile de 207,5 milioane dinari, la care se adaugă 330 milioane dinari sub formă de credite și avansuri. Acțiunea statului include un vast evantai de măsuri și domenii: începînd cu combaterea eroziunii solului (din cauza căreia se pierd anual 30 000—40 000 ha de teren agricol) și intensificarea operațiunilor de împădurire (se estimează că ar fi necesar să se împădurească 4 milioane ha de terenuri golașe sau în pantă), trecînd prin finanțarea și executarea de baraje, lacuri de acumulare și rețele de conducte de irigație (inclusiv forarea de puțuri de apă, care permit crearea unor oaze de agricultură în regiunile sahariene ale țării) și terminînd cu îmbunătățirea aprovizionării agriculturii cu îngrășăminte (al căror consum se situează la un nivel scăzut) și cu mijloace chimice de combatere a dăunătorilor.

Totodată, autoritățile se preocupă de reconstituirea și completarea inventarului agricol cu mașini și utilaje moderne, de formarea unor cadre calificate de specialiști de care se simte o mare nevoie în agricultură, de dezvoltarea creșterii animalelor și îmbunătățirea metodelor folosite în zootehnie etc. Se depun eforturi pentru diversificarea agriculturii, îndeosebi prin reducerea întinderilor ocupate de vița de vie (ținînd seama de dificultățile întîmpinate la exportul vinurilor algeriene) și extinderea suprafețelor cultivate cu citrice, plante tehnice sau legumicole. În ultimii ani, s-a reușit să se refacă șeptelul (redus la jumătate în perioada luptei de eliberare), acesta fiind evaluat — pentru principalele specii — la 7,5 milioane capete de ovine și 770 000 capete de bovine. Efectivul de animale este încă insuficient, Algeria fiind nevoită să importe anual circa 600 000 de ovine și 50 000 de caprine.

Realizarea obiectivelor urmărite — înzestrarea cu pămînt a familiilor țărănești, ridicarea agriculturii, îmbunătățirea nivelului de trai al populației agricole — se va repercuta favorabil și asupra gradului de ocupare a forței de muncă, contribuind la reducerea fluxului migratoriu de la sat la oraș, la atenuarea șomajului (și a emigrării în străinătate).

● *În fruntea priorităților — industria*

ALĂTURI DE AGRICULTURĂ, statul algerian se preocupă de dezvoltarea și a celorlalte sectoare ale economiei, mergînd pe linia concentrării treptate în mîinile sale a

N. POPOV

(Continuare în pag. 15)

CURIER

■ Acad. Gheorghe Mihoc și Ileana Nădejde au publicat recent în **Editura Științifică** volumul al II-lea al lucrării **Programarea matematică.** Primul volum tratează probleme de **programare deterministică** — în care, cum arată autorii, parametrii care caracterizează procesul modelat sînt cunoscuți cu precizia necesară pentru a garanta valabilitatea rezultatelor, iar construcția modelului nu conține nici un factor aleator. De cele mai multe ori, parametrii unui astfel de model sînt valorile medii ale unor variabile aleatoare. În volumul al doilea, autorii prezintă, sub formă orgainzată, principalele rezultate obținute în domeniul **programării stochastice** — în care unii dintre parametri sau, în cazul general, toți parametrii sînt variabile aleatoare care nu pot fi înlocuite prin valorile medii, fie pentru că aceste valori nu sînt cunoscute, fie pentru că înlocuirea lor ar face ca informațiile obținute prin rezolvarea modelului să se îndepărteze de realitate.

■ J. Kahn în articolul **La livre, le dollar et l'économie française** (Lira, dolarul și economia franceză), publicat în ECONOMIE ET POLITIQUE, nr. 162, ian. 1968, consideră că actualul sistem monetar internațional este perimat și condamnat. În lupta pentru viitorul sistem monetar, autorul prezintă eforturile Statelor Unite de a păstra dolarul ca monedă internațională, cerînd ca el să fie completat de emiterea altor mijloace de reglementare (toate în hîrtie), instrumente monetare care ar fi emise de o autoritate „internațională", dar sub egida și în avantajul lor.

După autor, acesta ar fi un succedaneu al inflației dolarilor, dar o inflație pe care Statele Unite nu o vor avea de rambursat și pe care o vor face în caz de necesitate să fie rambursată de către partenerii lor. Bineînțeles că celelalte țări capitaliste ar căuta să aibă un drept de a decide în emisia unei noi monede internaționale, reducînd privilegiul monetar al Statelor Unite. O eventuală (dar destul de improbabilă) întoarcere la etalonul-aur, ar fi — spune Kahn — în mod evident mai corectă, dar ar oferi cercurilor imperialiste mai puține facilități în direcția inflației internaționale, pe care o plătesc în definitiv muncitorii țărilor capitaliste.

■ Sub egida Institutului central economico-matematic al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice a apărut lucrarea lui V. A. Volkonski **Modeli optimalnovo planirovania i vzaimosviazi ekonomiceskih pokazatelei** (Modelul planificării optime și al legăturii reciproce dintre indicatorii economici), Editura Nauka, Moscova, 1967, 151 pag. După opinia autorului, economia reprezintă o specie de sistem cibernetic de o mare complexitate. Studierea acestui sistem cibernetic special dă posibilitatea formulării unor numeroase principii concrete de modelare. Economia națională poate fi reprezentată ca un obiect unic de reglementare optimă, care poate fi descris cu ajutorul unui model matematic unic de optimizare. Totuși, dată fiind marea complexitate a sistemului economic, calea cea mai rodnică a studierii sale detaliate și a perfecționării constă în reprezentarea acestui model sub forma unui complex de submodele, corespunzătoare unor subsisteme mai mult sau mai puțin autonome ale sistemului economic. O asemenea scindare permite efectuarea unor calcule de plan și analiza concordanței modelului și a rezultatelor obținute cu condițiile reale diferențiate pentru fiecare unitate economică. Planul optim pentru întregul sistem poate fi obținut drept rezultat al unui proces iterativ de corectare a planurilor diferitelor subsisteme în concordanță cu criteriile de optimizare și restricțiile întregului sistem.

■ **Industrial Economics** (Pergamon Press, 226 pag.) de H. G. Hunt de la Royal College of Advanced Technology, Salford, este o introducere în organizarea și conducerea întreprinderii. Referindu-se într-un capitol la stimulente și eficiență, autorul observă, printre altele, că dezvoltarea întreprinderilor a dus la aceea că lucrătorul individual este legat doar de o scurtă etapă a procesului de producție și de distribuție, ceea ce implică tendința de a-și pierde o parte din interesul său relativ la soarta produsului final. Făcînd aici abstracție de faptul că autorul lasă la o parte cauza principală a acestei „pierderi de interes" în condițiile proprietății private, apreciere este veridică. Multe firme — spune Hunt — consideră că este în avantajul lor să stimuleze interesul angajaților în prosperitatea întreprinderilor lor. Aceasta s-ar putea obține, după autor, prin stabilirea unei ambianțe mai bune, de exemplu prin încercarea de a înlătura deosebirile de tratament în aparență insignifiante între diferitele categorii de salariați, prin înlăturarea practicilor oculte și printr-o consultare deplină cu cei al căror interes este vital afectat de o măsură sau alta luată de administrație. Ceea ce, în cadrul întreprinderilor studiate de autor, nu poate să nu se lovească de obstacolele inerente orînduirii bazate pe proprietatea privată.

■ Revista franceză **Réalités** prezintă în numărul său din martie, cartea cunoscutului economist american J. K. Galbraith **The New Industrial State** a cărei versiune în limba franceză se află sub tipar. Autorul ei afirmă în același număr al revistei că, de fapt, în Statele Unite nu mai există o piață liberă, marile întreprinderi fiind singurele capabile să facă față imperativelor progresului tehnologic și reușind totodată să supună pe consumator voinței lor. În articolul menționat, J. K. Galbraith își dezvoltă mai departe analiza, susținînd că „marile întreprinderi (comparate de el cu monstrul biblic Leviathan) au reușit să se elibereze de constrîngerile și hazardul pieței, prin previziune și planificare", apreciere evident exagerată. Arătînd că „același tip de oameni se întîlnește în administrația de stat și în serviciile publice", autorul conchide asupra „strînsei îngemînări între aparatul de stat și sistemul industrial", fapt care duce, în ultimă analiză, la „alinierea politicii statului în raport cu cea a marilor întreprinderi". Galbraith consideră necesară rezistența în fața acestei forțe „înăbușitoare".

■ Ideea de bază pe care H. Bergasse o dezvoltă în articolul său intitulat **Un exemple du problème du financement des équipements collectifs : Les transport urbains** (Un exemplu de problemă de finanțare a echipamentelor colective : transporturile urbane), publicat de REVUE DE SCIENCE FINANCIERE nr. 4/1967, constă în următoarele : principiile strict contabile și financiare ale finanțării e bine să fie trecute cu vederea atunci cînd se pune problema adoptării unui punct de vedere global care trebuie să tindă să asigure, atît eficiența economică, cît și utilitatea socială optimă a echipamentelor colective. Care trebuie să fie coordonatele după care trebuie să se orienteze o asemenae finanțare ? O mai bună repartiție — răspunde autorul — a sarcinilor financiare între stat și colectivitățile locale, pe de o parte, și între contribuabilii în general și cei care beneficiază de pe urma echipamentelor colective, pe de altă parte.

Un călduros salut revistei PROBLEME ECONOMICE

Se împlinesc 20 de ani de la apariția primului număr al „PROBLEMELOR ECONOMICE", revistă lunară editată de Institutul de cercetări economice al Academiei și de Societatea de științe economice din Republica Socialistă România. De-a lungul celor două decenii de existență, economiștii români au găsit în revistă o tribună pentru dezbaterea problemelor teoretice și practice ale construirii socialismului pe pămîntul țării noastre, în toate etapele pe care le-a parcurs, un izvor de informații cu privire la economia națională și economia mondială, un mijloc de orientare marxistă-leninistă în multiple aspecte ale teoriei economice. Fixîndu-și atenția înainte de toate asupra progreselor și perspectivei economiei românești, revista a înțeles să-i consacre bogate numere tematice în momente de hotar, făcînd bilanțul înfăptuirilor și reflectînd calea trasată de partid pentru perioada următoare.

Ne exprimăm convingerea că și pe viitor revista va avea o prezență activă în oglindirea dezvoltării ascendente a economiei românești, în dezbaterea problemelor complexe ce se ridică în procesul desăvîrșirii construcției socialiste, al îndeplinirii programului de înflorire multilaterală a Patriei, elaborat de Partidul Comunist Român.

Cu ocazia celei de-a 20-a aniversări a revistei PROBLEME ECONOMICE, felicităm călduros colectivul său redacțional și tehnic, pe toți colaboratorii și le dorim din toată inima succes în activitatea lor viitoare.

VIAȚA ECONOMICĂ

După primele patru volume, care au cuprins probleme ale economiei contemporane, BIBLIOTHECA OECONOMICA publică un volum în care se tratează un subiect de istorie economică și de istorie a gîndirii economice românești : CREAREA SISTEMULUI MONETAR NAȚIONAL LA 1867 (Editura Academiei 1968, 125 pag.). Volumul, prefațat de Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei, cuprinde comunicările prezentate la sesiunea științifică din cadrul manifestărilor prilejuite de Centenarul sistemului monetar național. Ele au fost susținute de prof. dr. docent G. Zane, membru corespondent al Academiei, prof. dr. docent C. C. Giurescu, Bucur Țincu, dr. Costin C. Kirițescu, M. Maievschi și dr. C. Iacobovici-Boldișor.

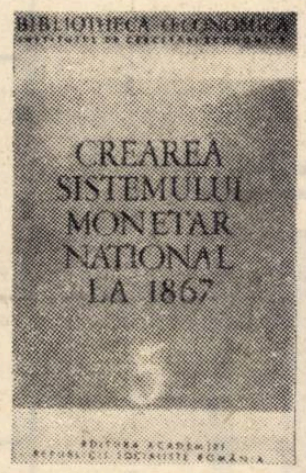

Studiile demonstrează existența unei îndelungate tradiții de gîndire monetară românească pe baza căreia s-a elaborat legea din 4 mai 1867 pentru înființarea sistemului monetar național, apoi analizează aspectele de bază ale acestei legi și aie aplicării ei ulterioare. Din lucrare se desprinde ideea că sistemul monetar național a însemnat un act de afirmare a suveranității naționale, că el a corespuns nevoilor economice și sociale ale epocii cînd a fost legiferat, iar experiența a dovedit că a fost bine conceput și aplicat.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

TEORIA „INOVAȚIEI" ȘI „INOVATORULUI" LA SCHUMPETER

LA O CERCETARE superficială a istoriei doctrinelor economice burgheze ai putea rămîne surprins la constatarea cît de tîrziu au reușit gînditorii burghezi să sesizeze progresul tehnic. Fenomenul nu este însă neexplicabil. Dezvoltarea forțelor productive o dată cu adîncirea contradicției economice fundamentale a orînduirii capitaliste pune sub semnul întrebării însăși perspectiva proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție. Tema este spinoasă. Se prefera într-o vreme evitarea ei. Timp de multe generații economiștii s-au preocupat de echilibrul dintre cerere și ofertă și au început să abordeze problemele creșterii abia în zilele noastre. Iar factorul principal al creșterii, progresul tehnic, a ajuns în centrul preocupărilor abia de un deceniu. În celebrul său articol din 1957 Solow arăta că cea mai mare parte a creșterii economice se datorește nu capitalului ci îmbogățirii cunoștințelor. Se știe că Fourastié și-a susținut întreaga explicare a dezvoltării economice moderne pe ideea că progresul tehnic este motorul creșterii. Teoriile burgheze actuale nu mai merg în general pe linia ignorării progresului tehnic, ci pe aceea a efortului de a demonstra fie că între acesta și relațiile burgheze ar exista perfectă compatibilitate, fie că acestea din urmă s-ar adapta primului în mod automat. Încercările sînt ratate, teoriile sînt desmințite de fapte.

Cu mult înaintea acestei perioade, J. A. Schumpeter a încercat și el o abordare de pe poziții burgheze a progresului în domeniul producției. El a creat o teorie a „inovației", conferind acesteia din urmă un loc central printre factorii creșterii economice.

Teoria inovației și a inovatorului [1] figurează în principalele lucrări ale lui Schumpeter, începînd cu „Teoria dezvoltării economice" [2], trecînd prin masiva carte în două tomuri intitulată „Ciclurile economice" în care această teorie își găsește dezvoltarea cea mai amplă și concretizarea pe material istoric [3] și sfîrșind cu „Capitalismul, socialismul și democrația" [4], unde autorul apelează la teoria inovației și a întreprinzătorului pentru a demonstra imposibilitatea capitalismului de a supraviețui și afirmă, polemizînd cu grupul de autori antisocialiști format din von Mises, Hayek, Barone ș.a., posibilitatea funcționării economiei socialiste și inevitabilitatea instaurării ei.

Așadar, ce este „inovația" ? Răspunsul este succint : „impunerea unor combinații noi" de factori de producție. Schumpeter rezumă aceste posibilități de combinații la cinci cazuri tipice :

1. Producerea unui bun nou însă necunoscut consumatorilor sau realizarea unei calități noi a unui produs existent.

2. Introducerea unor metode de producție noi, practic încă necunoscute în ramura industrială respectivă. Această metodă nu trebuie neapărat să se bazeze pe o descoperire științifică nouă ci poate să constea pur și simplu într-un mod nou de a manipula din punct de vedere comercial o marfă.

3. Dobîndirea unei noi piețe de desfacere, adică a unei piețe în care ramura respectivă din țara în cauză nu a fost încă introdusă, indiferent dacă piața a existat înainte sau nu.

4. Cucerirea unor noi resurse de materii prime și semifabricate, iarăși indiferent de faptul dacă aceste resurse au existat înainte sau nu.

5. „Reorganizarea", de exemplu, dobîndirea unei poziții de monopol sau înfrîngerea unui monopol.

Din cele arătate pînă acum este evident că inovația are foarte puțin comun cu invenția sau orice altă realizare a științei și tehnicii. Pentru Schumpeter acestea sînt concepte complet deosebite, cu o zonă de intersectare redusă : „Nu are absolut nici o importanță dacă o inovație implică o noutate științifică sau nu. Deși majoritatea inovațiilor își au originea într-o cucerire în domeniul cunoștințelor teoretice sau practice, există multe care nu au o asemenea origine. Dar din momentul în care o inovație este aplicată în practica afacerilor, avem în fața noastră un proces care decurge din viața economică și este un element al acesteia și nu ceva ce acționează asupra ei din afară. Înfăptuirea unei invenții și realizarea inovației corespunzătoare sînt din punct de vedere economic și sociologic două lucruri complet deosebite".

Fără îndoială că această deosebire există. Ea pune în evidență meritele „managerului", pe care însă Schumpeter îl identifică oarecum cu „întreprinzătorul", capitalistul. În producția capitalistă modernă se știe însă că proprietatea asupra capitalului este tot mai mult despărțită de conducerea producției. Totuși Schumpeter încearcă să prezinte, pe baza concepției sale despre inovație, profitul capitalistului ca fiind o remunerare a inovațiilor realizate de „întreprinzător".

Teoria inovației acordă rolul primordial persoanei capitalistului în dezvoltarea forțelor de producție și orînduirii capitaliste. Întreprinzătorului inovator i se datoresc, după Schumpeter, nu numai dezvoltarea economiei capitaliste în general, dar și realizarea practică a nenumăratelor invenții și perfecționări tehnice din producția modernă. Prin voința sa, dîrzenia, înclinația de a-și asuma riscul, capitalistul ar fi adevăratul promotor al noului. Inventatorul, fără să mai vorbim de omul de știință, nu ar avea aproape nici un aport la perfecționarea producției. Schumpeter este vădit unilateral. Desigur că, în cadrul dat de relațiile de producție capitaliste, aptitudinile „inovatorilor" nu sînt indiferente. Dar ele nu se pot manifesta decît în acest cadru. Însăși dihotomia invenție-inovație, inventator-inovator reflectă o stare de fapt mai ales dinainte de revoluția tehnico-științifică care se desfășoară în zilele noastre.

Dîndu-și totuși seama că progresul tehnic devine tot mai mult o funcțiune a echipelor de specialiști care lucrează la comandă, Schumpeter întrevede — consecință logică a teoriei inovației — dispariția suportului economic al burgheziei industriale și cu aceasta sfîrșitul capitalismului. Dar, deși clarvăzător, cu o viziune proprie asupra inevitabilității dispariției capitalismului pe care o consideră ca petrecîndu-se automat, fără intervenția unor forțe social-politice corespunzătoare, nu-și ascunde niciodată atașamentul profund față de orînduirea socială căreia și-a consacrat întreaga sa activitate.

I. LEMNIJ

---

1) Termenul de „inovator" a fost introdus de autorii care au reluat ideile schumpeteriene, creatorul teoriei menținînd pe cel de „întreprinzător".

2) Dr. Joseph Schumpeter, Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung, München und Leipzig, ediția I, apărută la Viena în 1911.

3) Joseph A. Schumpeter, Business cycles. A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalist Process. Mc.Graw Hill, New York and London, 1939.

4) Joseph A. Schumpeter : Capitalism, Socialism and Democracy. Harper and Brothers Publishers, ediții în 1942, 1947 și 1950.

INTREPRINDEREA DE PODURI METALICE ȘI PREFABRICATE DIN BETON — PITEȘTI

str. Tudor Vladimirescu nr. 115

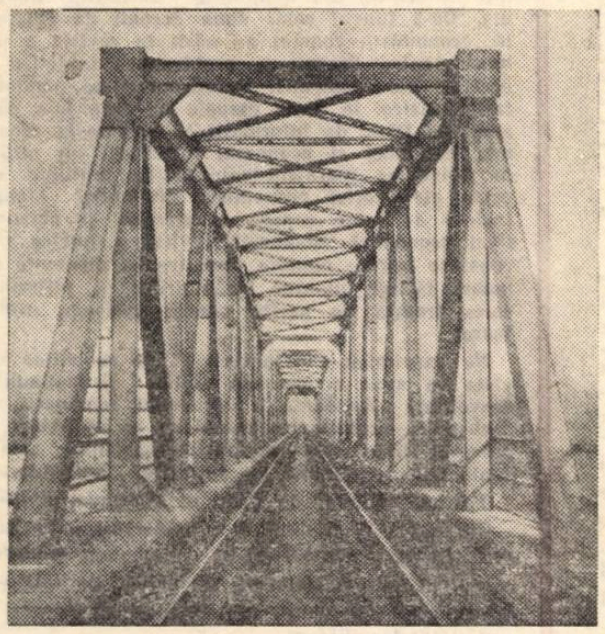

EXECUTĂ TRAVERSE ȘI PODURI METALICE

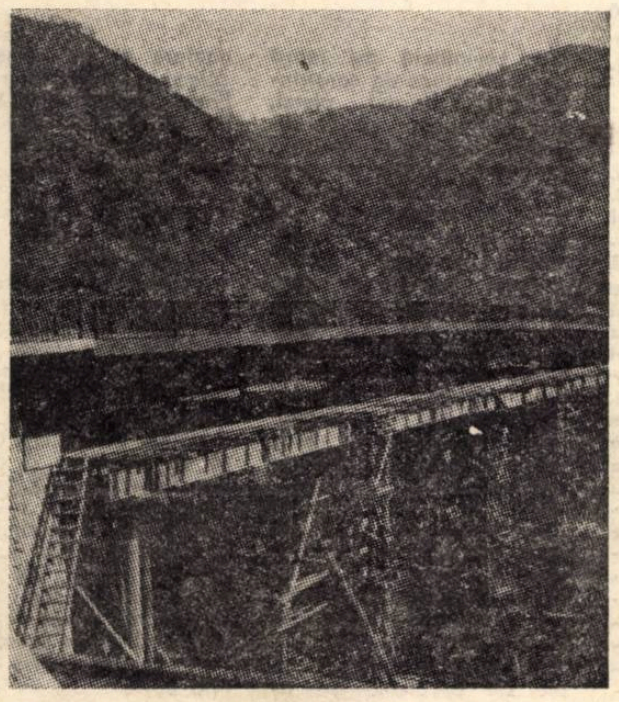

FABRICA DE CUIE, SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ :

- **Sîrmă arsă STAS 889-52**
- **Cuie construcții gama 1,8–4,00 mm**
- **Ținte albe 1,2–1,6 mm**
- **Cuie tablă 2,0 – 2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie**
- **Lanțuri industriale în gama 20–38 mm**

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. – D.A.D. București, pentru obținerea repartițiilor.

1968

27 APRILIE – 5 MAI

TEHNICA DE ACȚIONARE LA TÎRGUL DE LA HANOVRA

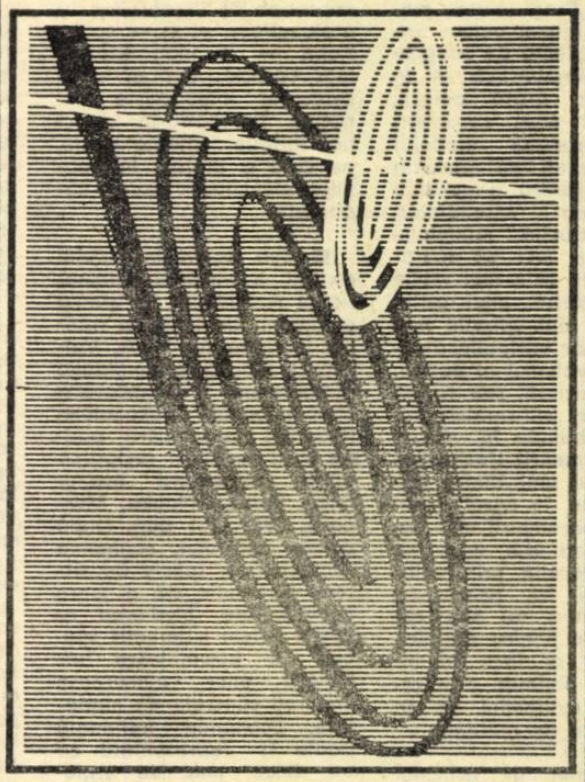

Tîrgul de la Hanovra oferă o privire de ansamblu asupra posibilităților pieței pentru branșa Dvs., prin complexitatea și selecția exponatelor. Aici vi se pot oferta produsele pe care le căutați.

Tîrgul de la Hanovra prezintă cea mai favorabilă ocazie pentru a vă informa asupra dezvoltării și evoluției economice complexe. În două decenii, Hanovra a devenit un tîrg internațional la care expun mai mult de 5 500 firme din 30 de țări.

Vă invităm și în 1968 la Hanovra.

TÎRGUL DE LA HANOVRA

O PIAȚĂ ÎN CREȘTERE A LUMII NOASTRE

PUBLICOM

EFICIENȚA ECONOMICĂ

(Urmare din pag. 6)

nă cu cele circulante corespunzătoare, sînt prevăzute să contribuie în timp la producția unui anumit volum de venit net, între acestea creîndu-se corelația $\frac{\Sigma_p}{Ff + Fc}$. Această corelație, valabilă pentru toată durata de serviciu (de funcționare efectivă) a fondurilor fixe, are în vedere obținerea unui anumit volum anual de venit net, care poate să difere de la an la an. Ca atare, în raportul arătat, p poate fi exprimat și prin elementele sale componente. În acest sens, în cazul unei durate de serviciu de 10 ani, avem :

$$\frac{\Sigma_p}{Ff + Fc} = \frac{p_1 + p_2 + p_3 + \cdots\cdots + p_{10}}{F_f + Fc},$$

care este ea însăși un rezultat al raporturilor parțiale

$$\frac{\Sigma_p}{Ff + Fc} = \frac{p_1}{Ff + Fc} + \frac{p_2}{Ff + Fc} + \frac{p_3}{Ff + Fc} + \cdots\cdots \frac{p_{10}}{Ff + Fc}$$

și care fiecare oglindește situația cîte unui an, situație care, expusă procentual, dă tocmai rata eficienței sub forma ratei venitului net. În ce privește raportul dintre valoarea producției și fondurile de producție folosite, situația este analogă.

8. **Nu poate fi exclus din rîndul indicatorilor de eficiență economică indicatorul „durata de recuperare a investițiilor", care și-a găsit o consacrare binemeritată, corespunzătoare conținutului său,** în indicațiile cu caracter obligatoriu de fundamentare a economicității investițiilor și a urmăririi realizării acesteia.

Impusă de nevoile calculului practic al eficienței economice, durata de recuperare a investițiilor a primit în instrucțiunile legale forma, pe de o parte a unui raport între valoarea obiectivelor de investiții ce intră în funcțiune și beneficiul anual obținut, sau prevăzut a se obține cu ajutorul acestora, (deci : $Db = \frac{I}{b.\ anual}$) și pe de altă parte, ca un raport între investiții și venitul net (plusprodusul) anual, ($Dp = \frac{I}{p.\ anual}$). Fiecare dintre indicatorii obținuți are o anumită semnificație, fiind însă evident că prin conținutul său cu mult mai larg, expresia secundă are o putere de exprimare mai completă. Există cazuri în care, într-adevăr, în special cînd este vorba de mijloace de producție, rezultatul final al activității, rentabilitatea acesteia, este redat de volumul beneficiului într-un sistemul de prețuri în vigoare, pentru unele produse din această categorie, nu prevede și impozitul pe circulație ca mijloc de evidențiere a plusprodusului. În asemenea împrejurări, folosirea formei de calcul a duratei de recuperare pe baza beneficiului este, în actualele condiții, inevitabilă. În cazurile însă cînd, plusprodusul, pe lîngă beneficiu, mai poate fi regăsit și în impozitul pe circulație, argumentele care pledează pentru neglijarea acestuia din urmă în calculele duratei de recuperare nu își găsesc un temei prea solid, apărînd mai justificată folosirea celei a doua forme de calcul a duratei de recuperare, pe baza venitului net (plusprodusului) sau acumulărilor.

Din punct de vedere al analizei economice, dat fiind conținutul termenului investiții luat în calcul (I: ca totalitate a valorii investițiilor, atît a celor directe, a celor colaterale și conexe, cît și a cheltuielilor aferente dotării cu fondurile circulante necesare activității ce urmează să se desfășoare cu noile fonduri fixe rezultate din investiții, este clar că între expresiile duratei de recuperare a investițiilor (respectiv a fondurilor rezultate din ele) și a ratei eficienței obținută ca procent pe baza raportării venitului net la fonduri, diferența de fond nu există, factorii care intră în calcul și într-un caz și în celălalt fiind identici, așezați însă în ordine schimbată la numărător și numitor și una din ele fiind redată procentual. În consecință și datele operațiunii de analiză economică vor fi aceleași în ambele cazuri.

9. În literatura economică, încercările de definire, de precizare a noțiunii de eficiență sînt tot mai frecvente, sub presiunea cerințelor de a găsi mijloacele menite să ducă la obținerea celor mai bune rezultate cu un minim de cheltuială de muncă socială, vie și materializată. În această direcție, un rol însemnat îl au calculele ce se fac, întrucît ele oferă în expresie cantitativă perspectivele diverselor ipoteze. În același timp însă calculelor le revine sarcina importantă, de a furniza o confirmare, sau o infirmare a diverselor concepte despre eficiența economică. Această funcție firească a calculelor economice este importantă îndeosebi în actualul stadiu în care eficiența economică tinde de a înceta să mai fie un concept vag, transformîndu-se într-un element al planului economic. Paralel cu o largă circulație a unor termeni care servesc într-adevăr la lămurirea unor aspecte, apar și se folosesc o serie de termeni de natură mai mult să îngreuneze înțelegerea fondului problemei eficienței decît să ajute la aceasta. Este destul de amintit ca exemplu că se prezintă de multe ori ca materii diferite și, deci, ca sarcini distincte de calcul, eficiența economică a investițiilor, a fondurilor de producție, respectiv eficiența economică în producție. Este evident că aceste noțiuni, luate separat, sînt fără sens, eficiența investițiilor, a fondurilor realizate manifestîndu-se în exploatarea acestora, în producție, după cum condiția elementară a oricărei producții o constituie existența unor mijloace de producție, a fondurilor de producție, în care se concretizează investițiile. Calculelor pe bază de date reale le revine meritul de a verifica realitatea anumitor imagini ale eficienței economice, scoțînd la iveală lipsurile altora (durata de recuperare din reducerea suplimentară a prețului de cost, eficiența brută și netă etc.). Este însă o cerință primară ca orice calcul de eficiență să stabilească legătura dintre efortul economic și rezultate, concluzia fiind cu atît mai valoroasă cu cît formula de calcul cuprinde un număr mai mic, mai mare, sau totalitatea factorilor participanți în activitatea desfășurată.

În ce privește expresiile prezentate mai sus, ca exprimînd eficiența economică, ele au o valabilitate nu numai pentru o ramură economică sau alta, ci pentru toate ramurile economiei naționale. Cu toate că s-ar putea ca în unele cazuri (cum ar fi comerțul exterior), să apară eventual oportunitatea utilizării altor formule de calcul, fondul problemei rămîne același — necesitatea ca orice parte a avuției naționale să fie astfel folosită încît să ajute în maximă măsură dezvoltarea forțelor de producție și, pe această bază, îmbogățirea consumului populației cu bunuri materiale și spirituale.

---

*) Componentele lui F — adică valoarea fondurilor fixe și circulante — se determină pentru perioadele expirate în felul următor :

a) F_f. ca valoare medie anuală a fondurilor fixe, pe baza următoarelor formule :

$$\frac{F_f \text{ la } 1.\ I.}{2} + F_f \text{ la } 31.\ III. + F_f \text{ la } 30.\ VI. + F_f \text{ la } 30.\ IX. + \frac{F_f \text{ la } 31.\ XII.}{2}$$

$$4$$

b) F_c. respectiv valoarea medie a mijloacelor circulante, se va lua din formularul anexă la bilanțul contabil pentru totalitatea mijloacelor circulante (normate + nenormate), stabilite tot după metoda arătată pentru fondurile fixe.

În ce privește, calculele referitoare la perioadele viitoare, atît pentru fondurile fixe, cît și pentru cele circulante, trebuie luate în considerare valorile medii anuale, ce rezultă pe baza datelor planificate.

**) Se vede că nu se intenționează prin acestea să se ia în discuție partea de venit net care se creează în unitățile productive și care se transferă în fapt în alte verigi ale economiei : comerț etc.

Economişti occidentali despre:

AUR, DOLAR ŞI CRIZA VALUTARĂ

IN SĂPTĂMÎNA CARE A TRECUT evoluţia pe pieţele valutare şi financiare ale lumii capitaliste, zguduite de recenta criză a aurului şi a dolarului, a fost ceva mai liniştită. Bursa aurului de la Londra continuă să fie închisă pînă la 1 aprilie. Se aşteaptă reacţiile cercurilor financiare la declaraţiile din 20 martie ale preşedintelui de Gaulle, care a arătat că criza dolarului şi a lirei sterline demonstrează că actualul sistem monetar internaţional „este de acum înainte inaplicabil" şi că a-l impune în continuare ar însemna „grave încercări economice şi sociale".

În cele ce urmează prezentăm părerile unor cunoscuţi economişti occidentali, care participă activ, de un şir de ani, la discuţiile purtate în jurul sistemului monetar internaţional, păreri exprimate în zilele crizei valutare care a culminat cu hotărîrile luate la Washington, la 16 — 17 martie (vezi „Viaţa economică" din 22 martie). Diversitatea soluţiilor preconizate exprimă interesele divergente ale S.U.A. şi Angliei, pe de o parte, şi ale ţărilor vest-europene continentale, pe de altă parte. Se observă totuşi începutul unui consens de opinie în favoarea unei urcări a preţului aurului.

JACQUES RUEFF (Franţa): „Evenimentele de la Washington sînt rezultatul unei evoluţii ce s-a desfăşurat imperturbabil din 1958, cînd principalele ţări din Occident au reintrodus convertibilitatea monetară. Nu numai că aceste evenimente erau previzibile, dar ele au şi fost prevăzute. În 1961 am arătat că menţinerea etalonului aur şi devize ar duce inevitabil la: continuarea deficitului balanţei de plăţi a Statelor Unite, atîta timp cît regimul monetar internaţional nu va fi fost reformat, inflaţie în ţările creditoare şi, în cele din urmă, dislocarea sistemului însoţită de o încetinire a creşterii economice şi pericolul de recesiune, pe care nu putea să nu le atragă după sine.

Este absolut evident că în momentul de faţă ne aflăm în cea de-a treia fază. Dacă va fi lăsată să se dezvolte, ea va da naştere la catastrofe ca urmare a restringerii cererii globale şi a încetinirii creşterii economice, care este consecinţa ei inevitabilă.

Mîine, datorită embargoului total sau parţial asupra aurului, instituit de S.U.A., se va stabili pentru dolar un curs liber, echivalînd cu o adevărată devalorizare. Competitivitatea produselor americane în străinătate va fi astfel mult sporită, provocînd grave prejudicii comerţului exterior al tuturor statelor neamericane din Occident.

Deprecierea dolarului trebuie evitată cu orice preţ. Un singur mijloc poate să întrunească asentimentul tuturor statelor interesate: **creşterea simultană a preţului aurului în monedă convertibilă, cu rambursarea creanţelor în dolari" *).**

(LE MONDE 16 martie)

ALBIN CHALANDON (Franţa): „Sprijinindu-se pe o uriaşă forţă economică, Statele Unite îşi închipuiau că aceasta le va face invulnerabile. Se constată astăzi că pe plan economic, ca şi pe plan militar, această forţă nu este invulnerabilă.

De cîţiva ani s-au desfăşurat mai întîi o încercare de forţe, apoi o cursă de viteză, între aceia care au început să piardă încrederea în dolar şi guvernul american. În această cursă Statele Unite au eşuat. Măsurile luate acum înseamnă în practică un embargou american asupra aurului. Va începe o nouă fază care poate avea consecinţe grave asupra economiilor occidentale, inclusiv a Franţei. Într-adevăr, s-ar putea să asistăm la o dislocare a schimburilor, la un război vamal şi la un război valutar. La ce soluţii ar putea recurge Statele Unite?

Cu 10 ani în urmă ele ar fi putut să impună menţinerea dolarului ca monedă de rezervă. Dar astăzi, numărul soluţiilor posibile este cu mult mai restrîns. Anumite ţări, care vor să-şi apere independenţa politică, ţin să păstreze rezervele lor în aur. Este deci puţin probabil ca dolarul să poată deveni singura monedă de rezervă. Dacă Statele Unite ar dori acest lucru, dolarul ar deveni o monedă cu un curs variabil, supusă legilor pieţei. Deprecierea sa eventuală ar risca atunci să creeze dificultăţi balanţelor de plăţi ale altor ţări occidentale. În interesul lumii occidentale trebuie să se evite atît războiul valutar, cît şi războiul vamal.

Adevărata soluţie este revalorizarea aurului. Acest lucru va avea loc în viitoarele 8 sau 12 luni. Statele Unite sînt încă ostile acestei soluţii, însă mai mult din motive psihologice decît economice. Or, această soluţie prezintă un pericol pentru Europa. Căci ea poate permite Statelor Unite să continue a înregistra deficite ale balanţei de plăţi. De aceea, **condiţia suplimentară este ca Statele Unite să restabilească echilibrul balanţei lor de plăţi, deficitară, de 15 ani.**

Politica Franţei în domeniul valutar nu a fost negativă, ci pur şi simplu realistă. Franţa nu are interes ca criza dolarului să se prelungească, deoarece aceasta ar afecta-o în aceeaşi măsură ca şi pe alte ţări. Europa occidentală trebuie să adopte o politică valutară comună. Pentru aceasta nu este nevoie de o monedă comună căci ea nu ar putea să fie decît o consecinţă a existenţei unei autorităţi politice europene".

(LE MONDE 17—18 martie)

ROBERT TRIFFIN (S.U.A.): „Se pare că ne vom afla în faţa următoarei alternative: sau ne vom îndrepta, în termen foarte scurt — este vorba de zile sau de săptămîni — spre o reformă mult mai substanţială a sistemului valutar, şi vom fi pe calea cea bună, sau, dacă nu se va ajunge la o înţelegere, va fi nevoie ca băncile centrale să exercite din nou controlul asupra pieţei aurului".

Profesorul Triffin consideră că existenţa unui preţ dublu pentru aur va crea în ultimă instanţă o situaţie intolerabilă căci scoate în evidenţă faptul că dolarul se află în pericol. El preconizează un sistem pe care îl denumeşte „fond de conversiune a aurului": „guvernele nu ar păstra valute (dolari şi lire) în rezervele lor monetare decît în proporţia necesară pentru efectuarea operaţiunilor curente: restul de dolari şi lire vor fi vărsate într-un fond comun «Fondul de conversiune a aurului». În schimbul acestor vărsăminte ele vor primi certificate emise de fond. În acest mod lira şi dolarul vor înceta să deţină privilegiile exorbitante pe care le deplora generalul de Gaulle". Profesorul Triffin prevede că creanţele consolidate în dolari sau lire, şi care vor fi blocate de aici înainte în Fondul comun, vor putea fi amortizate la capătul unei anumite perioade, conform unor modalităţi ce vor fi negociate ulterior.

Directorii Fondului comun — care ar reuni 8 sau 9 din ţările cele mai bogate — vor interveni pe piaţa aurului, unde preţul va fluctua liber. S-ar convenі ca aceste ţări să vîndă automat metalul preţios atunci cînd cursul acestuia ar ajunge de exemplu la 50 de dolari uncia, şi să cumpere aurul, atunci cînd preţul său va scădea la 20 de dolari.

Înăuntrul acestei foarfeci a preţurilor, intervenţiile s-ar face în funcţie de circumstanţe. „Pare evident, adaugă profesorul Triffin, că rolul aurului în sistemul monetar internaţional se va reduce treptat, mai ales o dată cu crearea noilor drepturi speciale de tragere în cadrul Fondului Monetar Internaţional. În aceste condiţii, Fondul comun ar fi interesat să vîndă aurul său pe piaţă la un preţ relativ ridicat, ceea ce ar evita o influenţare excesivă a cursului său".

Profesorul Triffin consideră că contracararea speculei în jurul metalului preţios, printr-o reformă judicioasă a sistemului valutar, ar readuce pe piaţă o asemenea cantitate de aur, încît volumul de drepturi de tragere speciale emise în faza iniţială ar putea să fie relativ limitat. Volumul lor ar spori însă în decursul viitorilor 15 sau 20 de ani, pe măsură ce aurul va fi progresiv demonetizat.

(LE MONDE, 20 martie)

PAUL A. SAMUELSON (S.U.A.): „În sfîrşit a sosit momentul: dolarul, care după preşedinţii Kennedy şi Johnson, secretarii de stat Dillon, Fowler şi Roosa, trebuia să se menţină întotdeauna la paritatea de 35 dolari uncia, intră acum într-o epocă nouă. În ce mă priveşte, eu în-

- **RUEFF: A treia fază – pericol de recesiune.**
- **CHALANDON: Risc de război valutar.**
- **TRIFFIN: Pentru o reformă substanţială a sistemului valutar.**
- **SAMUELSON: Să fie ridicat preţul aurului.**
- **HARROD: Analogie cu 1934.**
- **EINZIG: Orice amînare poate să coste S.U.A. miliarde.**

trerup o tăcere pe care am păstrat-o din 1959. Pentru mine de la această dată devenise clar că dolarul era supraevaluat... Noi am semănat furtună şi acum suportăm consecinţele, sub forma unei crize a aurului".

În continuare, profesorul Samuelson se referă la remediile recomandate pe rînd de preşedinţii Eisenhower, Kennedy şi Johnson pentru a pune capăt dificultăţilor: „să încurajăm venirea turiştilor în S.U.A.? A existat vreodată o propunere mai insipidă decît aceasta?... Să recomandăm americanilor să ceară ridicări minore ale salariilor şi să limităm creşterea preţurilor astfel încît, prin intermediul unei politici a veniturilor, să reusim să atenuăm efectele supraevaluării dolarului?" Aceasta ar fi o idee formidabilă, afirmă profesorul Samuelson, dacă ar avea mai multe şanse să fie aplicată. Profesorul Samuelson declară apoi: „Ajung acum la metode mai serioase. Printre acestea — posibilitatea de a nu mai urmări folosirea deplină a forţei de muncă şi de a recurge în mod deliberat la o politică fiscală şi monetară mai severă".

După ce aminteşte că timp de cîţiva ani şi în special din 1959 pînă în 1964, Statele Unite au fost favorizate de împrejurări sub forma inflaţiei în Europa şi Japonia, profesorul Samuelson se întreabă: „Oare supraevaluarea dolarului ar putea fi remediată printr-o depreciere a acestuia în raport cu monedele ţărilor cu balanţe excedentare, sau ar fi recomandabil să se remedieze insuficienţa aurului nou extras, în raport cu nevoile comerţului, **recurgîndu-se la o dublare a preţului aurului în raport cu monedele ţărilor cu balanţe excedentare şi o sporire cu aproximativ 85% în raport cu dolarul? Între aceste alternative aş înclina spre a doua".**

Fără a diminua importanţa argumentelor esenţialmente politice care se opun acestei soluţii, profesorul Samuelson adaugă: „În ce priveşte teza după care creşterea preţului aurului ar avea un caracter inflaţionist, eu o resping în mod neechivoc: orice soluţie care ar permite continuarea politicii folosirii depline a forţei de muncă comportă riscuri în domeniul preţurilor. Dar, în mecanismul devalorizării nu există, în sine, nimic care să sporească acest risc".

ROY HARROD (Anglia): Cunoscutul economist englez compară situaţia actuală cu cea din 1934, de după renunţarea Angliei la etalonul aur. El se pronunţă pentru **modificarea preţului aurului,** considerînd că atîta timp cît statele vor menţine actualele parităţi (deci Anglia, de pildă, raportul 1 liră = 2,40 dolari), modificarea preţului aurului nu va avea efecte negative asupra economiei mondiale. Dimpotrivă, el se aşteaptă să se producă la fel ca după 1934 — după o scurtă pauză — o relansare considerabilă.

(INDUSTRIEKURIER, 16 martie)

PAUL EINZIG (Anglia):, care în trecut s-a pronunţat întotdeauna contra devalorizării aurului, şi-a schimbat părerea, sub impresia devalorizării lirei sterline şi a efectelor ei.

„Devalorizarea lirei a schimbat complet situaţia. Orice devalorizare a unei monede importante subminează încrederea. Cu toate că pînă acum nu a avut loc o a doua devalorizare a lirei, apărarea dolarului a devenit mult mai dificilă. Ea poate fi realizată probabil numai pe baza unei politici deflaţioniste drastice, cu efecte corespunzătoare asupra nivelului producţiei şi standardului de viaţă. Aceasta implică neîndoielnic sacrificii considerabile. Pînă la devalorizarea lirei m-am pronunţat totdeauna în acest sens în interesul menţinerii stabilităţii internaţionale. **Dar, sub impresia evoluţiei de atunci, mi-am schimbat părerea. Acum alternativa este: ori devalorizare acum, într-un moment cînd S.U.A. mai dispun încă de rezerve suficiente de aur (12 miliarde de dolari); ori devalorizare ulterior, cînd se va fi produs probabil pierderea celei mai mari părţi a acestor rezerve...**

După părerea mea, ar fi greşit să se efectueze devalorizarea treptat. Rezultatul nesatisfăcător al devalorizării lirei arată că o reţinere nejustificată în privinţa proporţiilor devalorizării constituie o greşeală. Dacă S.U.A. modifică preţul aurului, ele ar trebui s-o facă într-un mod impresionant. Din numeroasele discuţii purtate în ultimul timp referitor la modificarea preţului aurului pare să rezulte că opinia publică internaţională are în vedere preţul de 70 dolari per uncia de aur. După părerea mea, trebuie acţionat repede. Orice amînare poate să coste Statele Unite miliarde de dolari...

Desigur că lira sterlină şi celelalte devize vor urma aceeaşi cale (ca şi dolarul). Aceasta ar putea — dar nu trebuie neapărat — să declanşeze efecte inflaţioniste. Din cauza unor astfel de temeri m-am pronunţat iniţial împotriva urcării preţului aurului. Dar chiar şi o creştere mai rapidă a nivelului preţurilor mondiale ar fi, după părerea mea, un rău mai mic decît presiunea crescîndă asupra dolarului şi nesiguranţa generală pe care o generează eforturile de a menţine preţul actual al aurului".

Întrebat dacă socoteşte că modificarea preţului aurului ar dăuna poziţiei dolarului, **dr. Paul Einzig** este de părere că situaţia unei monede — şi a unei ţări — „nu depinde de trecut, ci se întemeiază pe situaţia actuală şi pe perspectivele de viitor. Experienţa anilor '30 confirmă lucrul acesta. În ciuda numeroaselor devalorizări din trecut, încrederea în francul francez şi în marca vest-germană este astăzi considerabil mai mare decît încrederea în dolar".

(INDUSTRIEKURIER, 16 martie)

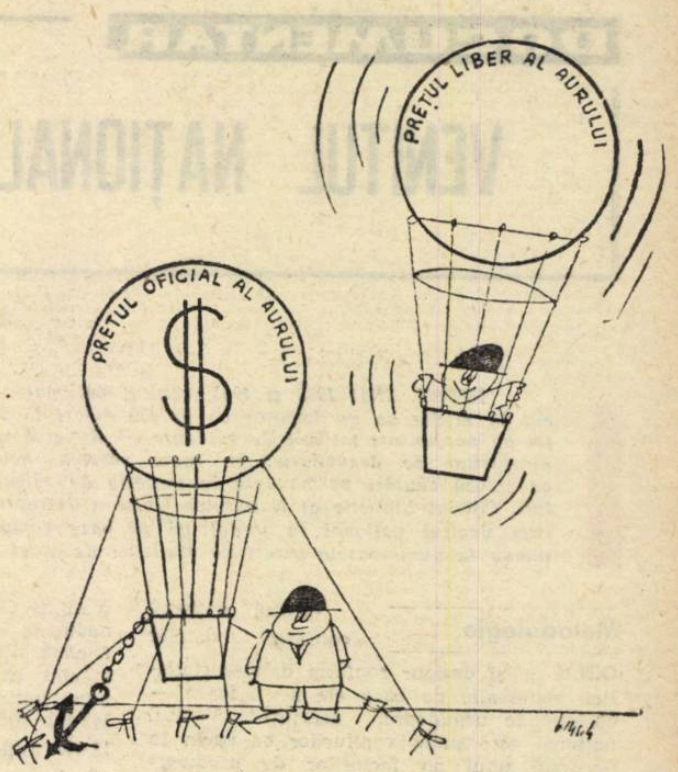

Pînă unde va urca?...
(După HANDELSBLATT, 19 martie 1968)

Producţia şi consumul mondial de aur 1956—1966

— în milioane dolari —

	Oferta	Utilizări industriale şi artistice	Tezaurizare	Adăugiri la stocul monetar mondial
1956	1 125	245	390	490
1957	1 275	240	345	690
1958	1 285	265	340	680
1959	1 380	280	350	750
1960	1 378	375	695	310
1961	1 540	380	545	615
1962	1 515	390	770	355
1963	1 906	390	690	825
1964	1 858	520	620	715
1965	1 840	560	1 070	210
1966	1 370	650	760	—40

Sursa: LE FIGARO, 20 martie 1968

*) Sublinierile aparţin redacţiei.

CONDIŢII PENTRU AFIRMAREA INIŢIATIVEI

(U r m a r e d i n p a g. 5)

al beneficiului. Restul influenţelor, cu caracter accidental, — ca schimbarea unor sortimente de materiale, modificări în structura sortimentelor datorită unor cereri ale beneficiarilor şi neprevăzute iniţial în plan, sînt fenomene legate de activitatea curentă, a căror determinare sub aspectul efortului propriu dă naştere la interpretări şi confuzii ce pun de multe ori sub semnul întrebării posibilitatea aplicării certe a sistemului de premiere excepţională preconizat de Hotărîrea 1404/1967.

Tov. P. Donescu, de la „Semănătoarea" a pledat pentru necesitatea de **a se stabili un regim mai simplu, eventual prin atribuirea unui anumit procent din beneficiul peste plan realizat de întreprindere,** fără a se mai recurge la determinarea beneficiilor rezultate din efort propriu. Bineînţeles, şi în acest caz, ar urma să se ţină seama de schimbările de preţuri, tarife, majorări etc., adică de acele influenţe rezultate exclusiv din acte legale nou intervenite.

Impreciziunile instrucţiunilor privind determinarea economiilor din efort propriu şi implicit neajunsuri create de aceasta ne-au fost semnalate şi la F.C.T.-Bucureşti, însoţite de propunerea tov. I. Matias, contabil şef, ca **problema determinării beneficiului din efort propriu să fie reanalizată şi reglementată,** în acest caz, pe specificul diferitelor ramuri industriale.

Unele nedumeriri la întreprinderile care şi-au constituit fondul de premiere, au apărut în ceea ce priveşte plata cotelor pentru asigurări sociale asupra primelor acordate. În timp ce unii şefi contabili au apreciat că întrucît fondurile respective se constituie în mod asemănător fondului întreprinderii (partea de beneficii peste plan), asupra cărora nu se reţine cota de asigurări sociale, acelaşi principiu trebuie aplicat şi la fondul de premiere excepţională; alţii, mai prudenţi, au făcut reţinerea respectivă; o a treia categorie a aminat plata primelor pînă la primirea răspunsului de la forurile în drept.

Continuarea experimentării în tot cursul anului 1968 va fi de natură să conducă la degajarea unor concluzii mai profunde, care să stea la baza perfecţionării în continuare a activităţii de producţie şi economice a întreprinderilor.

DOCUMENTAR

VENITUL NAȚIONAL AL ȚĂRILOR LUMII CAPITALISTE

CALCULAT DE O.N.U.

ÎNTRE ANII 1958 și 1963, venitul național al țărilor lumii capitaliste a crescut în medie pe un locuitor de la 430 dolari la 530 dolari. Cifrele medii de acest fel au neajunsuri tot atît de evidente cît de evidentă este întinderea mare a scării nivelurilor de dezvoltare; cu toate acestea, nevoile comparațiilor internaționale generează căutări permanente în materie de calculare a indicatorilor acestor niveluri. Oficiul Statistic al Națiunilor Unite a întreprins recent o încercare de a calcula venitul național în unități și pe baze comparabile, tocmai pentru „a răspunde la numeroasele cereri de statistici de acest fel" [1].

Metodologie

Venitul național conform datelor O.N.U. — și desigur conform datelor statisticii naționale, pe care ele se bazează — corespunde următoarei definiții: „Venitul național este suma veniturilor ce revin în decursul unui an factorilor de producție furnizați de persoanele rezidente în mod normal în țara dată, înainte de scăderea impozitelor directe; el este egal cu suma retribuțiilor salariaților, a veniturilor întreprinderilor neconstituite în societăți, a chiriilor, dobînzilor și dividendelor primite de gospodării, a acumulărilor societăților, a impozitelor directe asupra societăților și a veniturilor statului și ale colectivităților locale de pe urma proprietății și a întreprinderilor lor" [2]. **Ca atare, acest „produs național net la costul factorilor" include și alte sume decît venitul nou creat în sfera producției materiale, înglobează venituri derivate etc.** Dar în măsura în care criteriile sînt aplicate unitar diferitelor țări, comparabilitatea cifrelor poate servi la aprecierea nivelurilor de dezvoltare economică.

Estimările — cum le califică Oficiul Statistic al Națiunilor Unite — privind venitul național total și pe locuitor al țărilor lumii capitaliste sînt exprimate în dolari curenți; nu s-au făcut deci ajustări pentru a ține seama de deprecierea monetară. De regulă, baza au constituit-o cifrele oficiale asupra venitului național, recalculate în dolari conform cursului oficial din anul respectiv.

Niveluri absolute

Tabelele 1—4 ilustrează înainte de toate marile discrepanțe inter și intraregionale, care situează cele 89 de țări în grupuri net deosebite ca nivel de activitate economică. Separarea se face „de la sine" între țările din cele trei mari zone subdezvoltate (tabelele 1—3) și cele trei centre ale capitalismului dezvoltat din Europa, America de Nord și Oceania (tabelul 4), la care trebuie adăugate însă Japonia și Republica Sud-Africană. Eliminînd ultimele două țări, constatăm că zonele subdezvoltate aveau în anul inițial un venit național însumat de 142 462 milioane de dolari — numai cu 12 000 milioane mai mare decît cele 6 țări ale Pieței Comune. Pentru anii următori aceeași confruntare nu mai este posibilă, dar după cum vom vedea ritmurile de dezvoltare nu au fost de natură să aducă schimbări esențiale situației.

Tabel nr. 1

AFRICA

Țara	Venitul național total (mil. dolari)		pe locuitor (dolari)	
	1958	1965	1958	1965
Algeria	2 452	2 272 [1]	236	195 [1]
Camerun	384	520 [2]	85	104 [2]
Republica Africa Centrală	101	166	87	123
Ciad	146	192 [2]	49	60 [2]
Congo (Kinshasa)	962	1 014 [1]	71	66 [1]
Etiopia	642	942	32	42
Gabon	86	152 [2]	206	333 [2]
Ghana	929	1 893	145	245
Coasta de Fildeș	429	706 [1]	139	188 [1]
Kenya	521	725	68	77
Liberia	98	154 [1]	102	148 [1]
Libia	132	1 028	105	636
Malawi	101	151	30	38
Mauritania	51	111	54	106
Maroc	1 738	2 324	158	174
Niger	174	259	65	78
Nigeria	2 277	3 650	46	63
Senegal	433	519	146	149
Republica Sud-Africană [3]	5 438	9 092	359	509
Rhodesia	622	877	182	206
Sudan	897	1 221	80	90
Tanzania	462	655	52	64
Togo	87	135	64	82
Tunisia	562	789	138	179
Uganda	381	585	60	77
Zambia	333	647	110	174
Total:	25 700	...	100	...

[1] 1964; [2] 1963; [3] Cifrele includ evaluări pentru Africa de sud-vest, fostele teritorii engleze Basutoland și Bechuanaland și pentru Swaziland.

Tabel nr. 2

AMERICA LATINĂ

Țara	Venitul național total (mil. dolari)		pe locuitor (dolari)	
	1958	1965	1958	1965
Argentina	9 385	16 537	470	740
Bolivia	324	532	96	144
Brazilia	16 465	17 809	247	217
Chile	2 517	4 427	344	515
Columbia	2 725	4 279	188	237
Costa Rica	364	506	338	353
Republica Dominicană	564	769	200	212
Ecuador	672	945	164	183
El Salvador	481	692	207	236
Guatemala	845	1 247	236	281
Haiti	306	353	80	80
Honduras	308	442	169	194
Jamaica	496	728	317	407
Mexic	9 176	17 600	272	412
Nicaragua	319	494	240	298
Panama	322	530	321	425
Paraguay	214	378	127	186
Peru	1 640	2 536	173	218
Trinidad și Tobago	331	488	420	501
Uruguay	1 085	1 458	440	537
Venezuela	5 456	6 497	799	745
Total:	56 100	82 800	290	350

Sub aspectul venitului național pe locuitor, cifrele nu sînt mai puțin grăitoare. Pe lîngă decalajele care erau de așteptat, ne atrage atenția faptul că nivelul mediu înregistrat în 1958 în țările Asiei de Est și Sud-Est, **fără Japonia**, este chiar mai scăzut decît cel din Africa, unde ponderea Republicii Sud-Africane este în orice caz mai mică decît cea a Japoniei în Asia (fără țările socialiste) și deci eliminarea ei din calcul probabil nu ar micșora cifra Africii — 100 de dolari — pînă la cea a Asiei de Est și Sud-Est fără Japonia — 80 de dolari. În Africa sînt multe țări neincluse în tabel din cauza lipsei datelor pentru alți ani decît cel inițial — dar reflectate în medie — cu un venit pe locuitor mult inferior acesteia: de exemplu Angola cu 56 dolari, Burundi — 38 dolari, Dahomey — 55 dolari, Mali — 57 dolari, Mozambic — 40 dolari, Ruanda — 38 dolari, Somalia — 48 dolari, Volta Superioară — 35 dolari. În Asia a contat mult faptul că India cu populația ei atît de numeroasă — 410 milioane în 1958 — nu avea în acel an decît un venit pe locuitor de 64 de dolari.

Mediile sînt pe de altă parte alterate în semnificația lor autentică prin oglindirea în venitul național pe locuitor a exploatării masive, de foarte multe ori nerațională și nepuse în slujba dezvoltării economice locale, a unor bogății naturale. Petrolul oferă exemplele cele mai izbitoare. Extragerea sa accelerată de către concesionarii străini stă la baza nivelului comparativ și absolut ridicat al venitului pe locuitor al Venezuelei în America Latină, al Libiei în Africa, al Kuweit-ului în Orientul Mijlociu. Formal, Kuweit-ul are cel mai ridicat venit național pe locuitor din întreaga lume capitalistă! Este exemplul cel mai elocvent, dar nicidecum singurul, de disociere a acestui indicator de ceea ce trebuie să fie una din temeliile sale, structura economiei naționale respective.

Ritmuri și corelații

Majorarea venitului național pe locuitor datorită extracției intense de materii prime nu a fost suficientă pentru a asigura țărilor în curs de dezvoltare, luate în ansamblu, un asemenea ritm de creștere a venitului care să le apropie de țările capitaliste industrializate. Revenind la creșterea medie pe ansamblul lumii capitaliste, semnalată la început, constatăm că ea reprezintă un spor de 23% în perioada 1958—1963. În Asia de Est și Sud-Est, fără Japonia, sporul este în aceeași perioadă de 12,5%, iar în America Latină de 3%.

Pentru întreaga perioadă 1958—1965 cunoaștem sporul țărilor latino-americane — de 21% — și îl socotim caracteristic pentru țările Asiei pe cel al Indiei, de pildă — de 34% —, iar pentru cele ale Africii, sporul celei mai populate țări de pe acest continent — Nigeria — de 37%. Chiar dacă am presupune aceste din urmă 2 cifre ca semnificative pentru media regională, confruntarea lor cu media zonelor capitalismului dezvoltat nu le este favorabilă. Țările nesocialiste din Europa și-au sporit venitul național pe locuitor cu 61%. America de Nord cu 36%, Oceania cu 38%, iar Japonia cu 145%.

Comparațiile în cadrul grupului țărilor industrializate scot la iveală alte modificări de corelații în urma inegalității dezvoltării. Grupările opuse vest-europene — Piața Comună și Asociația Europeană a Liberului Schimb — se distanțează întrucîtva, una de alta, în favoarea celei dintîi, dar nu hotărîtor. Întrucît datele O.N.U. nu includ totalul pe A.E.L.S., din lipsa cifrelor pentru Suedia, recurgem la o confruntare cu ajutorul produsului intern brut pe locuitor: sporul în cazul Pieței Comune este de 66%, în cazul A.E.L.S. de 53%. Revenind la venitul național pe locuitor, constatăm că de fapt în ambele grupări există o varietate considerabilă de sporuri. De exemplu, maximele sînt de 85% în Piața Comună (Italia) și 86% în A.E.L.S. (Danemarca), minimele de 44% în A.E.L.S. (Anglia) și 43% în Piața Comună (Franța; de fapt, sporul Luxemburg-ului este mai mic — de 39% —, dar ponderea economiei sale în Comunitate ne permite să facem abstracție de ea).

Se impune concluzia că diferența de spor a venitului pe locuitor între cele două grupări se datorează ponderii diferite a țărilor cu spor ridicat și cu spor scăzut în ansamblul lor. Examinînd structura pe țări a venitului național total (Piața Comună) respectiv a produsului intern brut (A.E.L.S.), vedem că în timp ce în primul caz țara cu sporul cel mai mic — Franța — deține 34% în 1958, în cazul al doilea omologul ei ca ritm — Anglia — deține 64% în același an. Ponderea diferită a influențat în mod diferit evoluția întregii grupări, dar în ambele cazuri sporul scăzut a redus la rindul său ponderile corespunzătoare în 1965: a Franței la 30%, a Angliei la 60%. Anglia a fost ajunsă din urmă și depășită în cadrul A.E.L.S., sub unghiul venitului pe locuitor, de Danemarca și Norvegia; Franța a fost întrecută de R.F. a Germaniei și era pe cale, în 1965 să fie depășită și de Belgia. În schimb, Franța a reușit să reducă puțin distanța față de S.U.A. și Canada (de la 211 și respectiv 150 față de nivelul Franței din 1958 = 100, la 201 și respectiv 127 în 1965). Întrucît între Franța și Anglia raportul a rămas practic neschimbat în acești ani, înseamnă că concluzia privind ușoara recuperare este valabilă și pentru venitul pe locuitor al Angliei.

Tabel nr. 3

ASIA DE EST ȘI SUD-EST ȘI ORIENTUL MIJLOCIU

Țara	Venitul național total (mil. dolari)		pe locuitor (dolari)	
	1958	1965	1958	1965
Birmania	1 134	1 362 [1]	53	56 [1]
Cambodgia	361	686	70	112
Ceylon	1 107	1 458	118	130
India	26 459	42 020	64	86
Indonezia	7 222	8 909	81	85
Iran	4 401 [2]	5 221	189 [2]	211
Japonia	25 966	68 169	284	696
Malayezia	1 480	2 349	194	250
Nepal	427	665	48	66
Pakistan	5 095	8 943 [1]	57	89 [1]
Filipine	4 814	7 091	187	219
Singapore	633	948	418	503
Tailanda	1 986	3 204	80	105
Total Asia de Est și Sud-Est	86 900	135 200 [2]	100	140 [2]
Idem, fără Japonia	60 900	81 600 [2]	80	90 [2]
Iordania	193	339 [2]	122	179 [2]
Irak	1 048	1 529 [2]	161	193 [2]
Izrael	1 025	2 736	513	1 067
Kuweit	403	1 487	1 824	3 184
Siria	531	781 [2]	123	156 [2]
Total Orientul Mijlociu	5 200	...	180	...

[1] 1964; [2] 1963.

Tabel nr. 4

EUROPA (FĂRĂ ȚĂRILE SOCIALISTE), AMERICA DE NORD ȘI OCEANIA

	Venitul național total (mil. dolari)		pe locuitor (dolari)	
	1958	1965	1958	1965
Belgia	8 478	13 302	936	1 406
Franța	44 912	70 240	1 003	1 436
R.F. a Germaniei	45 485	85 452	838	1 447
Italia	23 443	45 549	478	883
Luxemburg	334	496	1 077	1 498
Olanda	7 779	15 544	695	1 265
Total Piața Comună	130 400	230 600	770	1 270
Anglia	52 084	79 213	1 005	1 451
Austria	4 106	7 035	588	970
Danemarca	4 011	7 861	888	1 652
Elveția	6 214	11 460	1 195	1 928
Norvegia	3 070	5 409	871	1 453
Portugalia	1 857	3 233	216	351
Cipru	255	370	457	623
Finlanda	3 209	6 454	736	1 399
Grecia	2 663	4 842	326	566
Irlanda	1 325	2 249	464	783
Islanda	162	359	964	1 870
Malta	115	137	357	429
Spania	8 902	18 765	299	594
Turcia	4 666	7 593	178	244
Total Europa	232 000	401 000	700	1 130
Canada	25 732	35 785	1 503	1 825
Statele Unite	369 932	562 938	2 115	2 893
Total America de Nord	395 700	598 700	2 060	2 800
Australia	11 087	18 400	1 126	1 620
Noua Zeelandă	2 695	4 503	1 181	1 706
Total Oceania	14 200	22 500 [1]	960	1 330 [1]

[1] 1964.

*

CREDEM CĂ ESTE VALABILĂ și pentru venitul național total și pe locuitor al țărilor lumii capitaliste, constatarea ce se face la un moment dat referitor la produsul intern brut: „Ele (estimările — **n.n.**) trebuie să fie considerate ca indicii ale producției totale și pe locuitor de bunuri și servicii a țărilor respective, și nu ca măsură a nivelului de trai al locuitorilor lor" [3]. Cele arătate la început cu privire la limitele acestor date sînt un argument în plus în același sens.

S. RUGEA

[1] United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, octombrie 1967, pag. XXIII.
[2] Idem, pag. 170.
[3] Idem, pag. XIX.

DIALOGUL VA CONTINUA

POTRIVIT ultimelor telegrame ale agenţiilor de presă primite la redacţie la ora cînd revista intră în procesul tipografic se pare că UNCTAD-II nu se va termina totuşi în nota de decepţie, prilejuită de un eşec total prezis în permanenţă în ultimele două-trei săptămîni. De la sfîrşitul săptămînii trecute eforturile principale au fost dedicate încercării de a păstra punţile construite şi de a continua dialogul internaţional spre a putea elabora un program concertat de sprijinire a eforturilor de dezvoltare a ţărilor rămase în urmă din punct de vedere economic.

Deşi încheierea lucrărilor, prevăzută iniţial pentru luni 25 martie, a fost amînată pentru marţi şi apoi pentru vineri noaptea din cauza dificultăţilor găsirii unei formule general acceptabile de încheiere, marţi seara a intervenit primul element de acord într-o problemă majoră. Plenara a adoptat în unanimitate o rezoluţie cu privire la mult controversatul sistem general de preferinţă. Elaborarea sa va reveni unui comitet special care funcţionînd ca organ subsidiar al Consiliului pentru Comerţ şi Dezvoltare va ţine o primă reuniune în noiembrie 1968, pentru a analiza progresele obţinute pînă atunci, şi o a doua reuniune în primul semestru al anului 1969. Potrivit rezoluţiei, detaliile angajamentelor trebuie să fie definitivate în cursul anului 1969, astfel încît, în cel mai scurt timp posibil să poată fi obţinute autorizaţiile legislative şi derogările necesare din partea G.A.T.T. După cum apreciază agenţiile de presă, rezoluţia nu este decît o palidă reflectare a rezoluţiei cu 18 puncte, prezentată în Comitetul nr. 2 de „ grupul celor 77" dar oricum consemnează un acord, care cu 24 de ore înainte părea să nu aibă nici un fel de şanse.

În problema stabilizării cursurilor materiilor prime nu se speră să se meargă mai departe de acceptarea unui calendar pentru negocierea de acorduri internaţionale privind cacaoa şi zahărul şi stabilirea unei liste de vreo 20 de alte produse care ar urma să formeze obiectul unor negocieri ulterioare.

În ceea ce priveşte asistenţa financiară, ţările capitaliste dezvoltate par să se fi declarat de acord ca cuantumul de 1% să se refere la produsul naţional brut, aşa cum se cere în Charta de la Alger, şi nu la venitul naţional. Concesia este numai simbolică pentru că n-au fost convenite şi termene pentru atingerea acestui obiectiv cantitativ şi nici cifre planseu pentru proporţia fondurilor guvernamentale.

În zilele care s-au scurs de la reluarea lucrărilor sale, Plenara a adoptat şi o serie de rezoluţii pe probleme cu un caracter, în general necontroversat. Prima rezoluţie adoptată de Plenară s-a referit la „pregătirea cadrelor de specialitate în domeniul promovării exporturilor", iniţiată de România, împreună cu Franţa, Iran, Senegal şi Tunisia. În intervenţia rostită cu acest prilej, Valentin Steriopol, adjunct al ministrului comerţului exterior, a subliniat necesitatea ca Secretarul general al O.N.U. în colaborare cu secretarul general al UNCTAD şi şefii altor organisme competente ale O.N.U. să elaboreze un program de acţiune integrat care să precizeze şi să întărească activităţile pe linia formării de personal la eşalon internaţional şi să definească priorităţile necesare în cadrul acestor activităţi, impulsionînd totodată activităţile de asistenţă tehnică corespunzătoare.

O altă rezoluţie, adoptată în unanimitate la Plenară şi iniţiată de România împreună cu Austria, Chile, Ecuador, Finlanda, Pakistan, Republica Unită a Tanzaniei şi Tunisia se referă la „Măsuri pentru informarea opiniei publice mondiale asupra lucrărilor UNCTAD şi asupra problemelor dezvoltării. Pornind de la necesitatea asigurării unui cît mai larg sprijin public eforturilor de promovare a dezvoltării, de la rolul important pe care-l pot juca organizaţiile naţionale şi internaţionale, rezoluţia se adresează secretarului general al UNCTAD, comisiilor economice regionale, instituţiilor specializate, organizaţiilor interguvernamentale şi neguvernamentale participante la UNCTAD, Secretarului general al O.N.U., precum şi guvernelor ţărilor membre ale O.N.U. pentru ca, pe canale multiple concluziile dezbaterii de la New Delhi să pătrundă cît mai adînc în conştiinţa popoarelor.

Gh. D.

NOTE EXTERNE

MEZZOGIORNO

IN ITALIA, dezechilibrul în dezvoltarea economică şi socială a teritoriilor continuă să prezinte un subiect de preocupare, de îngrijorări şi critici. Situaţia sudului ţării şi a problemelor pe care le pun sarcinile dezvoltării, sînt de mult binecunoscute. Eforturi multiple au fost făcute după război, dar rezultatele nu mulţumesc. Randamentul investiţiilor continuă să fie nesatisfăcător. Venitul brut pe locuitor, în preţuri constante, a crescut între 1951—1953 şi între 1964—1966, în Centru-Nord, cu 84%, în timp ce în Sud a crescut cu numai 72%.

Exodul spre Nord al muncitorilor agricoli, şi al micilor ţărani din Sud continuă fără întrerupere. Se arată că în 1966 şi 1967, în sectoarele extraagricole, folosirea forţei de muncă s-a micşorat simţitor, că investiţiile în Sud n-au reprezentat decît o cincime faţă de totalul lor pe ţară. Aceasta în nepotrivire cu planul cincinal 1966—1970, care a înscris un procent de 40% din suma totală a investiţiilor, pentru Mezzogiorno.

Din cercurile guvernamentale se atrage atenţia că prima fază a dezvoltării Sudului, care a început în 1950, s-a caracterizat prin lucrări de echipare agricolă şi prin crearea de infrastructuri industriale ; a doua — care a început în 1957 — prin acordarea sistematică de facilităţi de credit pentru industriaşii care ar accepta să se instaleze în Sud, prin creşterea cheltuielilor angajate de industriile de stat (I.R.I., E.N.T. etc) şi înfiinţarea marelui centru siderurgic Italsider din Tarente.

Întrucît Italia se află cu două luni înaintea alegerilor generale, unele ziare socotesc că noua fază privind dezvoltarea Sudului, a treia, pe punctul de a fi inaugurată acum, nu este fortuită. Această nouă fază îşi propune să antreneze ansamblul marilor întreprinderi italiene la acţiune. Discuţii animate se poartă în legătură cu mijloacele şi căile de ales. Tehnicienii planului sînt împotriva adoptării „metodelor de planificare franceze", socotind calea înfiinţării de comisiuni pentru echipare şi modernizare drept un sistem „corporatist" care atribuie organizaţiilor profesionale un rol intermediar între întreprinderi şi stat. Responsabilii planului doresc un contact direct cu fiecare întreprindere industrială, pentru a putea obţine din partea acestora un efort mai mare. Pe de altă parte Angelo Costa, preşedintele patronatului italian (Confindustria), afirmă că „nu este moralmente acceptabil ca «Statul să distribuie favoruri, negociind cu întreprinderile una cîte una şi că»... facilităţile trebuie acordate tuturor întreprinderilor...".

Disputa pe care o întreţine patronatul pare să afirme că soarele ar trebui să lucească pentru toate întreprinderile. Dar nu e vorba oare mai întîi de cei din Mezzogiorno ?!

UNTUL ŞI VACILE „SACRE"

POLITICA PREŢURILOR AGRICOLE în Piaţa Comună pare să se afle în încurcătură. În centrul nodului inextricabil sînt acum lactatele. La 1 aprilie trebuie să intre în vigoare reducerea, hotărîtă încă în 1966, a preţului pe kilogramul de unt, de la 39 pfenigi vest-germani la 38 — urmînd ca timp de patru ani acest nivel să rămînă stabil. Reducerea echivalează cu un procent de doi şi jumătate. Scopul Comisiei este pe de o parte, să facă mai puţin rentabilă producţia de lapte şi unt, — stocurile fiind imense, iar finanţarea producătorilor oneroasă, — iar pe de alta să determine o reorientare a fermierilor către producţia de carne.

În depozitele Comunităţii, tonele de unt nevîndut se multiplică piramidal. Cîteva cifre privind supraproducţia sînt elocvente : în prezent stocurile se ridică la 150 000 tone metrice, iar dacă sistemul continuă, acestea se vor ridica spre sfîrşitul sezonului 1971—1972, la circa 750 000 tone. Pe exerciţiul 1967—1968 finanţarea politicii în domeniul lactatelor se apreciază de pe acum la o sumă de 370 milioane de dolari, iar în anul următor la 800 milioane. E urmarea faptului că Piaţa Comună este obligată de politica sa de finanţare să cumpere surplusul de unt la un preţ de intervenţie predeterminat, în scopul de a garanta fermierului un preţ minim, precum şi de a depozita uriaşele cantităţi nevoită să le achiziţioneze. Unele din cantităţile stocate sînt vechi de patru ani, iar eforturile de a le plasa, la preţuri reduse, industriei alimentare, armatei, spitalelor, încă nu au dat rezultate. Sînt de asemenea propuneri ca untul să fie incorporat în hrana vitelor. Dar asemenea măsuri, cum apreciază unii comentatori, n-ar face decît să atace simptomele nu şi cauzele.

Intenţia Comisiei ca la 1 aprilie să procedeze la reducerea planuită a preţului untului de la 39 la 38 pfenigi a produs recent la Bruxelles, unde s-au întrunit cei şase miniştri de agricultură, o adevărată furtună. În timp ce dincolo de sala de conferinţă demonstrau în stradă fermieri adunaţi din patru din cele şase ţări, în incintă în numele acestora, miniştri se războiau cu politica Comisiei. Se presupune că ciocnirile vor duce în curînd la o reconsiderare a principiilor fundamentale ce călăuzesc politica agricolă a „celor şase" în prezent.

În timp ce dr. Mansholt, vice-preşedintele Comisiei pentru problemele agricole, ar dori aşadar să fie tăiate vacile, plătindu-li-se fermierilor o primă de 250 de dolari de cap, plus 150 dolari pentru cumpărarea a trei viţei de parte bărbată, — reprezentanţii ţărilor membre ale Pieţei Comune ar dori mai curînd să vadă jertfite cîteva din cele mai sacre „vaci" ale politicii agricole comunitare.

(Urmare din pag. 10)

pîrghiilor hotărîtoare de care depinde acest proces. Ultimii ani au înregistrat trecerea în patrimoniul ţării a bogăţiilor subsolului şi extinderea participării statului la activitatea societăţilor străine care le exploatează, sau naţionalizarea acestora, instaurarea monopolului de stat asupra comerţului exterior şi transporturilor terestre, naţionalizarea băncilor şi societăţilor de asigurări, a unei mari părţi din reţeaua internă de distribuire a produselor petroliere (proces care urmează să se încheie în acest an). preluarea unor întreprinderi prelucrătoare cu capital străin de către organisme algeriene corespunzătoare etc.

Unul din pilonii acestei politici îl constituie valorificarea crescîndă în folosul economiei a bogăţiilor subsolului. Rezervele de ţiţei descoperite pînă în prezent se ridică la 650 milioane de tone, iar cele de gaze naturale la 2 000 miliarde m³, hidrocarburile reprezentînd principalul capitol al exportului algerian. Lor li se adaugă importante zăcăminte de minereu de fier, plumb, zinc, cupru, mercur, caolin, marmură, fosfaţi etc. Datorită participării crescînde a statului la explorarea, extracţia, transportul, rafinarea şi desfacerea petrolului (prin intermediul societăţii „Sonatrach"), veniturile sale din acest domeniu s-au dublat în decursul anilor 1965—1967. Fondurile respective servesc, alături de alte surse de acumulare, la finanţarea proiectelor de industrializare a Algeriei, la atenuarea disparităţilor regionale, a decalajului moştenit de la stăpînirea colonială între dezvoltarea regiunilor din vestul şi estul ţării, a celor din nordul şi sudul acesteia. Pe aceeaşi linie se înscriu eforturile de rentabilizare a întreprinderilor din sectorul public şi a celor cu autogestiune (aplicată, ca şi în agricultură, în întreprinderile devenite „bunuri vacante" după proclamarea independenţei). Referindu-se la rolul important pe care este chemată să-l joace industria Belaid Abdesselam, ministrul industriei şi energiei, arăta recent că „ori de cîte ori este abordată problema dezvoltării ţării noastre.

ALGERIA

TREPTELE IEŞIRII DIN SUBDEZVOLTARE

industria apare ca o speranţă şi uneori drept singura soluţie".

Posibilitatea realizării pas cu pas a proiectelor prevăzute este confirmată atît de faptul că investiţiile cuprinse în bugetul pe 1968, de pildă, provin în proporţie de 94% din venitul naţional, cît şi de evoluţia favorabilă a balanţei de plăţi în ultimii ani, ceea ce a permis constituirea unei rezerve de aur şi devize de 400 milioane dolari la sfîrşitul anului trecut.

Investiţiile în domeniul industriei urmăresc, pe de o parte, consolidarea, reorganizarea şi modernizarea întreprinderilor existente, iar pe de altă parte terminarea obiectivelor începute şi deschiderea de noi şantiere industriale, accentul fiind pus pe crearea unei industrii grele şi constructoare de maşini. Principalele obiective — un complex siderurgic şi de prelucrare a metalelor la Annaba, o uzină de îngrăşăminte chimice şi o centrală electrică în aceeaşi localitate, o uzină constructoare de maşini (tractoare, automobile, motoare diesel etc.) la Constantine, o fabrică de ciment cu o capacitate de 500 000 tone pe an — vor permite dezvoltarea industrială în special a regiunilor din estul ţării. Această zonă va fi străbătută şi de două noi conducte, prin care se vor scurge, spre portul Skikda, ţiţeiul şi gazele din zăcăminte recent puse în valoare. Din totalul de 5 400 milioane de dinari, cît reprezintă ansamblul investiţiilor industriale proiectate pe perioada 1967—1969, trei pătrimi urmează a fi îndreptate în industria grea. O atenţie susţinută va fi acordată prospectării şi valorificării optime a principalei bogăţii a subsolului — ţiţeiul şi gazele, pe baza cooperării internaţionale (cu Franţa, România, U.R.S.S., Italia etc.). De asemenea, va fi extinsă în continuare extracţia de minereuri, important furnizor la export (3 000 000 tone de minereu de fier şi 50 000 tone de concentrat de plumb, zinc şi cupru exportate în 1967), de fosfaţi etc.

Politica statului de dezvoltare a industriei şi a infrastructurii întîmpină însă unele dificultăţi în traducerea ei în viaţă. Datorită în bună măsură insuficienţei cadrelor calificate şi lipsei de experienţă, nu toate obiectivele se înfăptuiesc în termen, iar investiţiile nu sînt realizate integral. În 1967, de pildă, procentul de realizare a investiţiilor programate în industrie a fost de 72%, în progres totuşi faţă de anii precedenţi. Preocupări serioase nasc de asemenea, problema locuinţelor, ridicarea nivelului de trai al populaţiei (recent, a fost anunţată majorarea cu 50% a salariilor muncitorilor mineri).

● Ţelul — independenţa economică

ANGAJAT în lupta pentru consolidarea şi dezvoltarea independenţei, poporul algerian traversează o perioadă de transformare a structurilor social-economice vechi, moştenite din epoca feudală sau a dominaţiei coloniale, în structuri noi, corespunzătoare idealurilor revoluţiei şi cerinţelor economiei pe care şi-o făureşte. Reforma agrară, reexaminarea critică şi îmbunătăţirea metodelor de autogestiune în agricultură şi industrie, dezvoltarea îndeosebi a acelor ramuri industriale care contribuie la valorificarea sporită a resurselor naturale, la substituirea unor importuri şi la crearea susţinută de noi locuri de muncă, formarea accelerată a cadrelor atît de necesare tuturor ramurilor de activitate, reorganizarea şi extinderea învăţămîntului — iată principalele probleme actuale şi de perspectivă, care preocupă atît forurile conducătoare cît şi întreaga opinie publică din Algeria. Pe plan local, munca uriaşă şi totodată meticuloasă de asigurare a dezvoltării social-economice, în cadrul prevederilor generale ale planului, a fost încredinţată unor adunări departamentale economice şi sociale, instalate la începutul acestui an.

Concomitent, Algeria desfăşoară o vie activitate politică şi economică pe arena internaţională, îndeosebi pe linia apărării intereselor ansamblului ţărilor în curs de dezvoltare, precum şi în cadrul regional — al statelor arabe sau al continentului african, militînd pentru crearea condiţiilor care să permită popoarelor celei de „a treia lumi" să iasă din cercul vicios al subdezvoltării.

În relaţiile sale economice externe, Algeria se ghidează după principiul respectării suveranităţii naţionale şi avantajului reciproc. Numeroasele acorduri comerciale încheiate de Algeria atît cu ţări capitaliste dezvoltate cît şi cu ţări socialiste i-au permis să-şi diversifice exporturile şi să aibă în cea mai mare parte asigurate debuşeele pentru produsele solului şi subsolului său, să perfecteze în ultimii ani importante acorduri interstatale de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică. Fapte, care — corelate cu resursele umane existente — îndrituiesc cercurile conducătoare algeriene să estimeze că, încă în prima jumătate a deceniului următor, Algeria va putea să realizeze în cadrul intern ansamblul produselor esenţiale pentru economia sa : energie electrică, hidrocarburi lichide şi gazoase, minereuri feroase şi neferoase, oţel şi ciment, maşini şi utilaje, principalele produse agricole etc.

---

[1]) El Moudjahid, 8/I 1968, Supplément spécial.

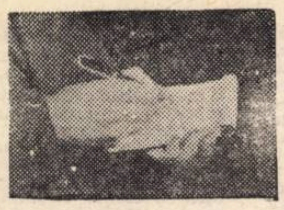

din bloc-notesul cronicarului

OPERAȚIUNEA ANTI — „BRAIN-DRAIN"

FENOMENUL BRAIN-DRAIN („exodul creierilor") a fost comentat pe larg în presa occidentală și în special în Anglia, cu deosebire afectată de această afacere. După un raport al Administrației americane, în 1966 au imigrat în S.U.A. peste 30 000 ingineri și specialiști. Mai bine de 40% din numărul oamenilor de știință intrați în S.U.A. sînt de origine europeană, cea mai mare parte, după cum se știe, provenind din Anglia.

Îngrijorat de proporțiile mari ale exodului de „materie cenușie" britanică în Statele Unite, guvernul englez a trecut la o contraofensivă: recent a fost înființat la New York un birou englez de recrutare a oamenilor de știință americani pentru Marea Britanie. Noul birou, care acționează cam pe aceleași principii ca ale cunoscutului „vînător de creieri" William Douglass, președintele societății americane „Carreers Inc.", își propune să compenseze astfel — după cum menționa revista LA MACHINE-OUTIL FRANÇAIS — măcar parțial pierderile de cadre științifice suferite de Anglia în ultimii ani.

LA RÎND, TOMATELE

ÎN CERCURILE de afaceri interesate se vorbește mult despre iminența unui „război al tomatelor" între Italia și S.U.A. Și aceasta, pentru că guvernul american a hotărît să perceapă o nouă taxă asupra conservelor de roșii de proveniență italiană, hotărîre care a și fost comunicată organismelor conducătoare ale Pieței Comune. Măsura a provocat o vie nemulțumire în rîndul oamenilor de afaceri italieni și pe bună dreptate: pînă în prezent, exporturile de conserve de tomate spre S.U.A. aduceau anual Italiei circa 10 miliarde lire în devize. Și iată că această sursă de venituri este amenințată.

IL GLOBO — organul cercurilor de afaceri din Italia — califică nedreaptă inițiativa Washingtonului. IL GIORNO, la rîndul său, constată că această măsură va lipsi practic producția italiană de capacitatea sa concurențială pe piața americană. Revista se teme ca „Statele Unite să nu extindă acest sistem asupra altor mărfuri".

Această neliniște e cu atît mai justificată cu cît „războiul tomatelor" vine după ce Washingtonul a anunțat limitarea pentru americani a călătoriilor turistice în străinătate. Măsura lovește serios economia Italiei, pentru care turismul are o mare importanță.

Presa italiană atribuie această atitudine dorinței guvernului american de a reduce deficitul balanței de plăți. Investind miliarde pentru războiul din Vietnam, arată presa italiană, Washingtonul vrea să-i recupereze cu ajutorul... tomatelor italiene.

PÎINEA CEA DE TOATE ZILELE

BIOLOGUL Paul Erlich de la Universitatea Stanford-California a publicat recent în revista britanică NEW SCIENTIST un articol în legătură cu creșterea accelerată a populației mondiale și insuficiențele mijloacelor alimentare. În anul 1966, populația mondială a crescut cu circa 70 milioane de oameni. În același an, mijloacele de hrană pe cap de locuitor au fost mai mici cu două procente față de anul 1955. Se vorbește mult despre această problemă, scrie P. Erlich, dar adevărul este că pînă în prezent nu s-a întocmit un plan coordonat de acțiune. Dacă nu se vor lua măsuri energice și imediate, susține el, numărul

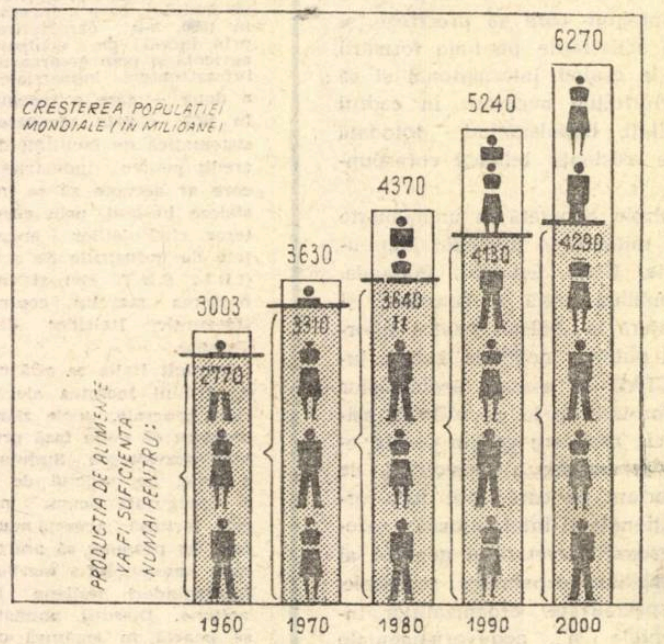

persoanelor înfometate va crește tot mai mult pe măsura sporirii populației mondiale, așa cum rezultă din graficul de mai sus.

CIMITIRELE FRIGORIFICE

LA 23 ianuarie 1967, se înregistra în S.U.A. una dintre cele mai senzaționale operații medicale din zilele noastre: congelarea profesorului James Bedford, mort de cancer la vîrsta de 73 de ani. Dorința defunctului a fost ca trupul său să fie conservat la minus 195 de grade, pînă cînd se va descoperi leacul cancerului și apoi să fie readus la viață. Acesta a fost punctul de plecare pentru o nouă industrie creată în S.U.A.: industria... cimitirelor frigorifice. Mai multe societăți s-au și grăbit să construiască imobile speciale, amenajate cu containere individuale, pe care le pun la dispoziția amatorilor, la temperaturi între minus 200 și 270 de grade Celsius (după preferință). Societățile își recrutează clienții din rîndurile decedaților de bătrînețe, cancer și infarct cardiac. Prețurile de acces în aceste cimitire: 4000—4500 de dolari inițial la intrare, și 300 de dolari anual, pentru funcționarea și întreținerea containerelor congelatoare. Cu toate că oamenii de știință (apreciind dificultățile biologice și biochimice care se pun în calea conservării organismelor vii), privesc cu neîncredere noua industrie (socotind-o mai mult o înșelătorie) și cu toate că prețurile arătate sînt exorbitante (un mormînt în cimitirele obișnuite costă 100 de dolari), societățile menționate sînt totuși asaltate de comenzi, — ceea ce a ridicat problema extinderii unor astfel de cimitire...

AUR ȘI DEVIZE

REVISTA ENTREPRISE a publicat recent, în legătură cu evoluția situației monetare, graficul pe care îl prezentăm și care ilustrează rezervele de aur și devize în principalele țări capitaliste dezvoltate, la 1 ianuarie 1968.

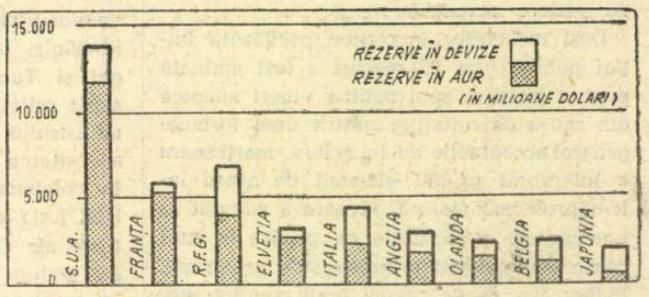

TELEFONUL ELECTRONIC

UN GRUP DE CERCETĂTORI bulgari — ingineri și tehnicieni — care lucrează în cadrul Institutului de cercetări științifice din domeniul comunicațiilor, au inventat un aparat telefonic electronic, care prezintă, între altele, avantajul că formează numerele mult mai repede (și fără posibilități de erori) decît aparatele clasice. Noul telefon

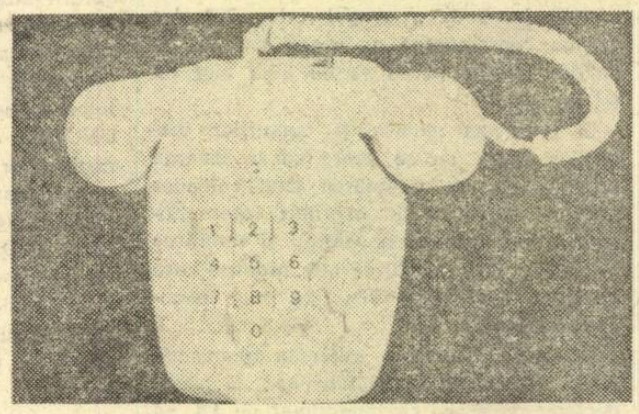

poate fi montat pe oricare circuit aflat în funcție, deci poate lua locul vechilor aparate, fără altă manoperă decît atașarea sa la rozeta existentă. Funcția electronică a aparatului despre care este vorba, o face caseta anexă, în care sînt memorate cel puțin o sută de numere de telefon — cele mai des folosite de abonat. Cu o singură apăsare pe un buton se formează numărul dorit.

DIVORȚUL ȘI BUGETUL

O ORGANIZAȚIE engleză, care are ca obiect concilierea tinerelor căsnicii, a lansat recent o campanie împotriva divorțurilor, încadrînd-o în actuala mișcare pentru economii — „Ajutați Marea Britanie". Problema este abordată prin prisma economiilor bugetare, ținînd seama de faptul că cele 42 000 de procese de divorț încheiate anul trecut au costat statul englez, sub forma cheltuielilor judiciare, apreciabila sumă de 3,5 milioane de lire sterline.

În fața acestui apel adresat „cuplurilor" engleze de a se abține în 1968 de la divorț, comentatorii se întreabă dacă perseverarea voluntară în domeniul căsniciei reprezintă și ea... o măsură de austeritate.

PE GLOB

● **În Abu Dhabi (Golful Persic), a fost inițiat proiectul primului program economic pe cinci ani. În cadrul proiectului, 296 milioane de dinari sînt prevăzuți a fi investiți pentru dezvoltarea industriei și agriculturii, printre celelalte obiective numărîndu-se construirea a 1000 km de drumuri, 50 de școli, a unei uzine de desalinizare a apei etc. Costul întregului program este evaluat la 312 milioane dinari.**

● **Produsul național brut al Marii Britanii a atins în 1967 suma de 34 miliarde de lire sterline — cu 4% mai mult decît în anul precedent. Această creștere, inferioară totuși mediei anilor precedenți (6%), nu reprezintă însă în realitate decît 1%, dacă se ține cont de creșterea prețurilor în aceeași perioadă.**

● **Greva celor 7000 de muncitori de pe plantațiile de ananas din insulele Hawai, declarată la 8 februarie a.c. în vederea majorării salariilor, continuă. Ca urmare a încetării lucrului, patronatul a înregistrat o pierdere de 2,6 milioane de dolari.**

● **Potrivit știrilor publicate de agențiile străine de presă, în urma măsurilor de austeritate prevăzute de noul buget englez, se așteaptă ca numărul șomerilor să se ridice în Anglia în cursul iernii viitoare, la 800 000—850 000. La această creștere — se menționează — va mai contribui și majorarea cu 50% a taxei selective asupra angajărilor, măsură care va determina pe patroni să reducă numărul angajaților.**

● **Comisia federală a comerțului din S.U.A. a făcut cunoscut că în 1967 numărul fuziunilor de întreprinderi a înregistrat cea mai mare creștere din istoria Statelor Unite. Principalele fuziuni au avut loc în industria mecanică și industria electromecanică, urmate de sectorul chimic și de cel al metalurgiei de bază. Comisia precizează că 41 din aceste operațiuni (totalizînd un capital de 3,7 miliarde de dolari) au fost efectuate de 200 din cele mai mari companii americane.**

● **În cadrul Uniunii europene pentru producția și transportul de energie electrică, Austria s-a situat în anul 1966 pe locul doi în ce privește exportul. Ea a livrat în acest an 5,55 miliarde kW/oră de curent, venind imediat după Elveția (7,26 miliarde kW/oră) și fiind urmată de R.F.G. (3,99 miliarde kW/oră).**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 14 (242)
VINERI
5 aprilie 1968
14
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

STOCURILE LENT VANDABILE: MILIARDE CARE ZAC

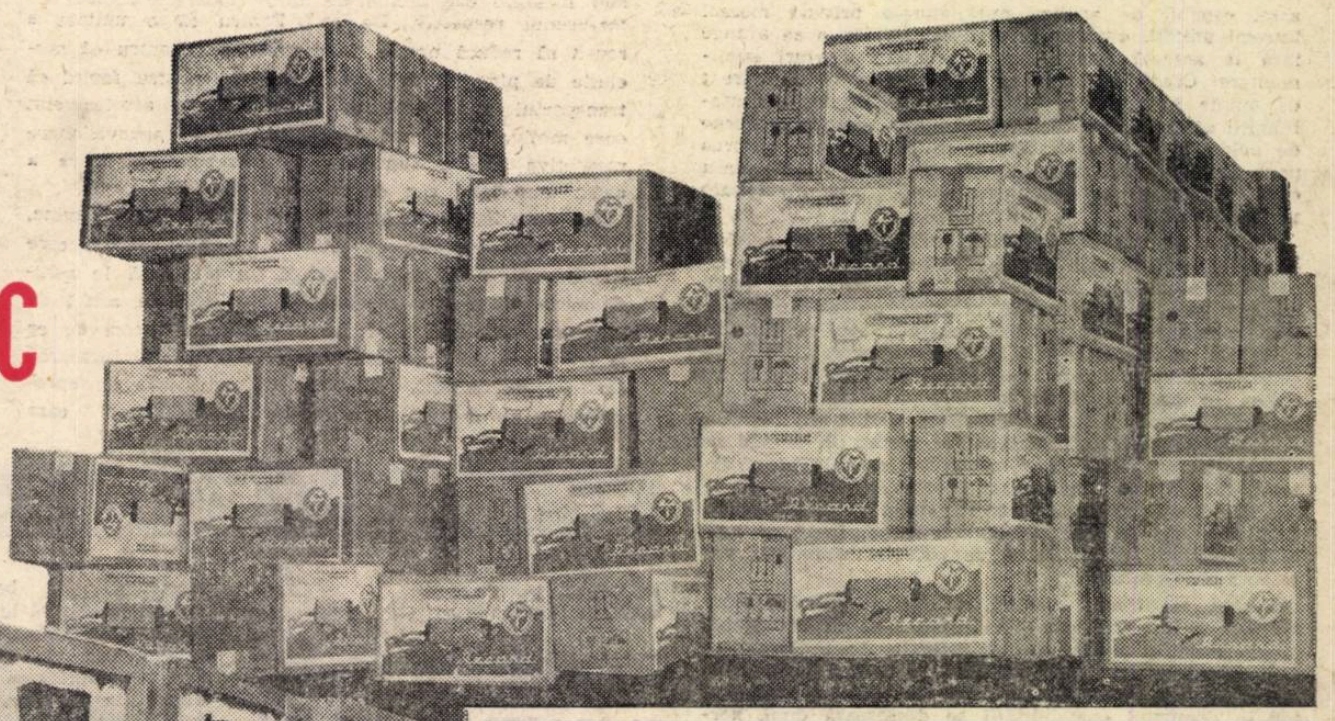

PAGINILE 8-9

DIN SUMAR

● *Pagina 3-a:*

În perspectiva deceniului 1971–1980
TENDINȚELE PROGRESULUI TEHNICO-ȘTIINȚIFIC ȘI CERINȚELE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

● *Pagina 5-a:*

FRÎNE ÎN CALEA RENTABILITĂȚII

● *Pagina 13-a:*

Însemnări din Elveția
MAJESTATEA SA TURISMUL ESTE FOARTE EXIGENTĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

DESPRE ROLUL ȘI PREGĂTIREA CONTABILULUI

IN CONDIȚIILE ACTUALE, cînd exigența trebuie să caracterizeze orice activitate, se face tot mai mult simțită nevoia pregătirii unui nou tip de contabil, cunoscător al metodelor moderne de calcul și de mecanizare, capabil de analize multilaterale privind mersul întregii unități, evoluția ei viitoare. Pentru a se ajunge însă la această situație, sînt necesare eforturi suplimentare. Cred, bunăoară, că ar trebui creat un curent de opinie în favoarea metodelor noi. Predarea contabilității să fie orientată mai mult spre metode moderne de evidență și, n-ar fi lipsită de interes, nici părerea unor specialiști de înaltă calificare în acest domeniu care susțin să se organizeze cursuri postuniversitare pentru contabili.

Oriunde ar activa, contabilii aplică normele privind disciplina contractuală și cea financiară, apărarea proprietății socialiste, răspunderea angajaților etc. După părerea mea, nu se poate concepe un absolvent de liceu economic (specialitatea contabil) sau al facultăților de evidență contabilă și finanțe-credit, fără să cunoască dreptul financiar și al muncii, pe care le va aplica în practică. Socot că este absolut necesar ca predarea dreptului în învățămîntul mediu și superior economic să se facă în trei ani de studiu. În primul an să se predea principiile și noțiunile generale ale dreptului, iar în anii următori, probleme de drept civil, în special disciplina contractuală, drept administrativ, drept financiar și dreptul muncii, insistîndu-se pe normele juridice legate direct de obiectul activității viitoare a absolventului.

Pentru asigurarea creșterii eficienței utilizării contabililor și economiștilor este necesar să se stabilească precis locul și atribuțiile lor, sferele de probleme ce revin fiecăruia, conform pregătirii și locului în ierarhia întreprinderii. Trebuie arătat că în prezent, activitatea în domeniul contabilității se desfășoară după normative depășite sau limitate.

Normele cu privire la funcționarea serviciilor de contabilitate, la drepturile și obligațiile contabililor șefi și a tuturor gradelor de contabili, trebuie deci revizuite și puse de acord cu realitatea actuală, creîndu-se astfel lucrătorilor din domeniul științei contabile un cadru adecvat care să stimuleze inițiativele și să dinamizeze întreaga lor activitate. Avînd în vedere faptul că aparatul contabil este destul de numeros, cred că ar fi necesar să se inițieze o uniune sau asociație a contabililor, așa cum a existat de altfel la noi.

Carol BORA
expert contabil, Craiova

ÎN DEZACORD CU „ÎNCASĂRI NEJUSTIFICATE"

IN LEGĂTURĂ cu cele publicate în nr. 11 al revistei „Viața economică", sub titlul de mai sus, îmi exprim dezacordul cu opinia tov. Corneliu Badea, din motivele următoare:

Stocurile curente de materii prime și auxiliare pot deveni stocuri supranormative sau fără mișcare, datorită schimbării structurii sortimentelor, micșorării consumurilor specifice, reducerii sarcinilor de plan etc. Un material socotit astăzi stoc curent poate deveni mîine disponibil. Sînt cazuri cînd fie datorită depășirii planului de producție, fie sosirii cu întîrziere a unor materii prime sau materiale, o întreprindere este nevoită să apeleze la alta cu profil similar pentru un material extrem de necesar. În această situație, după părerea tov. Badea, pentru materialul cedat să nu se mai încaseze cheltuielile de aprovizionare efectuate cu materialul respectiv. De ce? Pentru că o unitate a reușit să reducă norma de consum, sau pentru că sarcinile de plan au fost modificate, ori pentru faptul că transportul a întîrziat pe drum? Toate acestea sînt oare motive întemeiate ca cheltuielile de aprovizionare respective să fie suportate de întreprinderea care a cedat materialul sau de salariații acesteia?

Un material supranormativ sau fără mișcare devine, la achiziționare, stoc curent. Nici o întreprindere care are asemenea stocuri nu obligă pe altele să le achiziționeze. Dacă o întreprindere achiziționează astfel de materiale înseamnă că-i fac trebuință și atunci de ce la contravaloarea acestora să nu se admită și încasarea cheltuielilor de aprovizionare? De ce bazele de aprovizionare au dreptul de a încasa „cota bazei" care este în fond tot o adăugire, și care nu reprezintă altceva decît tot cheltuieli de aprovizionare?

B. SCHÄHȚER
șeful serviciului aprovizionare,
I.P. „Titan"-București

ESTETICA AMBALĂRII

IMAGINEA CUMPĂRĂTORULUI, încărcat de pachețele, legate frumos cu funde din panglicuțe viu colorate, a dispărut. Și aceasta nu pentru că s-ar fi extins expedierea mărfurilor la domiciliul cumpărătorilor prin comisionar. Arta de a face noduri și legături, nu mai intră în preocupările vînzătorilor din comerț. Derularea sforii bicolore de pe mosor, realizarea rapidă a legăturilor pachetului pe colțuri, cu lațuri strînse și estetic dispuse, executarea inelului de sfoară pentru purtat pachetul, nu prea se mai vede în magazinele noastre.

Dexteritatea în ambalarea mărfurilor înmînate cumpărătorilor, trebuie dobîndită de vînzătorii din comerț în practică îndelungată și la cursuri de perfecționare. Marfa, corect ambalată și bine legată, să aibă un aspect cît mai frumos și să fie ușor de transportat. Din păcate însă, lipsesc și accesoriile corespunzătoare destinate ambalării ca: sfoară bicoloră și panglici colorate, hîrtie de ambalaj viu colorată, pungi în forme variate avînd reclame tipărite, precum și cutii protectoare. Mosorul cu sfoară, fie ea chiar de hîrtie, a dispărut din majoritatea magazinelor, de parcă printr-o ofensivă susținută cineva le-ar fi alungat de acolo.

F. VLADIMIR
economist în M.C.E.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

CONTRACTUL ECONOMIC ȘI COOPERAREA DINTRE ÎNTREPRINDERI

Uzina de mașini electrice – București

Colectivul uzinei noastre este pe deplin conștient de rolul pe care îl are contractul economic în cadrul cooperării și relațiilor economice dintre întreprinderi. De aceea, întărirea disciplinei contractuale a fost mereu în atenția noastră. Așa, de exemplu, încă înainte de trimiterea repartițiilor trimestriale, noi comunicăm principalilor consumatori de motoare electrice planul trimestrial, defalcat pe luni, pentru a se corela producția acestora cu execuția produselor noastre, în vederea evitării litigiilor.

Menționăm că uzina noastră are un larg și variat sortiment de produse cu serii mici, pînă la unicate. Necunoscînd programul nostru lunar de fabricație, majoritatea beneficiarilor solicită produsele în primele 15—20 de zile ale primei luni a trimestrului. Alți beneficiari vor ca același produs să le fie livrat în toate lunile trimestrului, neținînd seama de programarea seriilor economicoase, sau cer fabricarea unor produse cu dispozitive în plus.

Cele 142 de litigii arbitrate în 1967, reprezintă mai puțin de 5% din totalul contractelor perfectate. Fără îndoială că și acestea constituie încă o frînă în activitatea noastră contractuală și că citarea uzinei în articolul menționat, este pe deplin îndreptățită. Vom continua să adoptăm metode și forme corespunzătoare, care să ducă la eliminarea divergențelor.

ing. M. GHEORGHIU
director

Combinatul siderurgic – Hunedoara

Laminatele au fost livrate numai la dimensiunile prevăzute în programele de laminare și repartiții și la lungimile solicitate de beneficiari. Dacă totuși unele livrări s-au făcut la alte dimensiuni decît cele prevăzute în contracte, aceasta s-a produs numai pe bază de înțelegere prealabilă cu beneficiarii respectivi și în funcție de posibilitățile de execuție a utilajelor cu care este dotat combinatul nostru. Pentru că sînt și beneficiari care solicită alte dimensiuni de materiale și alte calități decît cele programate și repartizate. De pildă, Uzina „Autobuzul"-București a avut repartizat oțel lat de 40 x 25 mm, a comandat totuși de 140 x 25 mm. La fel s-a întîmplat și cu Uzina „Tractorul"-Brașov", Uzina „Steaua roșie"-București și Baza nr. 4 din Oradea.

ing. Ion POTOCEANU
director general

C.S.P.

În ce privește propunerea de a se studia posibilitatea penalizării furnizorilor la nivelul daunelor pe care le provoacă prin nerespectarea termenelor stabilite în contracte, precizăm că reglementările în vigoare prevăd obligația furnizorilor de a plăti atît penalități pentru întîrzieri în livrare, sau pentru nelivrarea pînă la finele anului de plan, cît și despăgubiri pentru pagubele dovedite de beneficiari, dacă acestea nu au fost acoperite prin plata penalităților.

Problema unei eventuale majorări a acestor penalități, va fi analizată cu ocazia elaborării noilor reglementări a disciplinei contractuale.

ing. C. NĂCUȚĂ
vicepreședinte

VASILE URSACHE, Piatra Neamț — Pentru a răspunde întrebărilor dv. ne-am adresat tov. ing. I. I. Mateescu, Director tehnic în M.I.C.M. Iată răspunsul: „Tipurile de vagoane aflate în fabricație se deosebesc mult de cele construite înaintea anilor 1948—1950. Alături de satisfacerea cererii interne, performanțele atinse și nivelul calitativ superior, asigură competitivitatea la export a producției noastre de material rulant. Vagonul românesc alunecă, în prezent, pe magistralele de oțel din multe țări din Europa, Asia și America.

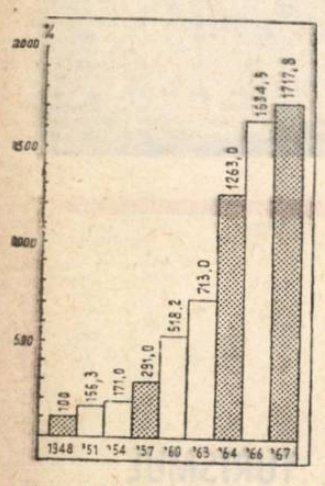

Principalelo linii directoare ce au stat la baza unor succese deosebite sînt: sporirea sarcinii utile maxime (s-a trecut la construcția vagonului pe patru osii asigurîndu-se un coeficient de tara de 0,34—0,36 în comparație cu 0,40—0,45 la vagoanele pe două osii); creșterea rezistenței; sporirea vitezelor de circulație la 120 km/oră în cazul vagoanelor pentru marfă și la 150 km/oră pentru cele de călători; asigurarea calității de mers — în Europa indicele este limitat la 4.25 (vagoanele noastre se situează din acest punct de vedere la nivelul celor mai bune performanțe europene, prin obținerea unui indice al calității de mers de 2,1 la cele de călători și de 2,8 —3,9 pentru cele de marfă); mecanizarea operațiilor de încărcare-descărcare (o notă deosebită prezintă vagonul basculant de 40 mc, dotat cu un mecanism care asigură descărcarea în 5—6 secunde, acționat pneumatic); utilizarea în construcție a metalelor ușoare, a aliajelor și maselor plastice. La export s-au livrat vagoane autodescărcătoare pentru minereu de 50 tone; vagoane basculante de 40 mc. și 25 mc.; vagoane de marfă acoperite pe patru osii de 60 tone; vagoane acoperite pentru transportul cimentului, vagoane platformă, bunker, vagoane de călători și altele. Creșterea impresionantă a producției globale este demonstrată de graficul alăturat".

ION CRAȘOVAN, Timișoara — Funcțiile de economiști din secțiile de producție, serviciile tehnice și tehnico-economice beneficiază (H.C.M. nr. 1627/1960) de un premiu maxim individual de pînă la 50% din salariul tarifar pe perioada în care se face premierea. H.C.M. nr. 328/1967 reglementează salariile tarifare ale unor funcții tehnice și economice și nu problemele legate de premierea personalului tehnico-administrativ. După cum sîntem informați, problema ridicată de dv. urmează să fie cuprinsă și rezolvată în cadrul lucrărilor ce se elaborează ca urmare a Hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967.

LIVIA BAȘTURESCU, planificator I, Combinatul chimic-Rîmnicu Vîlcea — Indemnizația (sporul) de șantier, care se acordă pe baza H.C.M. nr. 1.053/1959 nu se ia în calculul drepturilor de transfer sau al altor drepturi calculate pe baza cîștigului mediu. Sporul (indemnizația) de șantier nu are caracterul unui cîștig permanent, în sensul art. 135 din Codul Muncii, fiind condiționate de existența situației de nelocalnic a angajatului care lucrează pe șantierul de construcții-montaj, a șantierului petrolier etc. Cît timp angajatul nelocalnic nu lucrează pe șantierul respectiv, el n-are dreptul la spor, (în zilele cînd se află în delegație, cînd este învoit, sau dacă are absențe nemotivate etc.). Precizăm că la stabilirea indemnizației de concediu se iau în considerare și sumele primite drept spor (indemnizație de șantier) în ultimile 12 luni premergătoare plecării în concediu.

IOSIF ISZLAI, economist, Întreprinderea de gospodărie orășenească-Miercurea Ciuc — La stabilirea vechimii în muncă în raport de care se fixează durata concediului de odihnă se iau în considerare, în afară de perioadele în care angajații au prestat efectiv muncă și perioadele enumerate în art. 29 și 30 din H.C.M. nr. 252/1967. Conform prevederilor legii nr. 26/1967, pentru întreruperile ivite în muncă ulterior apariției noii reglementări, durata concediului se reduce, pentru primii doi ani după întrerupere, la 15 zile lucrătoare. În toate celelalte situații de întrerupere a muncii, anterioare datei de 1 ianuarie 1968, se ia în considerare vechimea totală în muncă, chiar dacă au avut loc și întreruperi.

DR. GHEORGHE NEMEȘ, Topliță — Conform art. 3 din H.C.M. nr. 3120/1967 și a Instrucțiunilor Ministerului Sănătății nr. XII (C 5-34)/1968 angajații din categoria personalului medico-sanitar superior, mediu și auxiliar sanitar care se află în concediu de boală, de sarcină și lehuzie, de studii, sînt delegați sau detașați în acțiuni speciale, pot fi suplinîți în limita posturilor normate. Suplinirea poate fi efectuată de cadre din categoria respectivă, aceeași specialitate sau de specialitate înrudită, din unitățile respective sau din altele situate în aceeași localitate. Personalul care suplinește în condițiile de mai sus, are dreptul la o remunerare de pînă la 50% din salariul tarifar al funcției sale de încadrare, în raport de timpul efectiv prestat peste programul de muncă al funcției de bază. Pentru a se aproba plata drepturilor cuvenite celor care suplinesc, este necesar ca angajatul suplinit să lipsească din unitate cel puțin 10 zile consecutive. Posturile vacante nu pot fi suplinite. Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 3120/1967 se aplică de la data de 1 decembrie 1967.

VALERIAN M. MIHAIL, economist, Baza de aprovizionare M.I.A. — Observațiile dv. pe marginea răspunsului dat de noi în nr. 11, tov. Dumitru Diaconescu privind dreptul la compensarea în bani a concediului neefectuat (de către angajații cărora li s-au desfăcut contractele de muncă întrucît urmează să îndeplinească serviciul militar) se datorează faptului că n-ați sesizat modificările de principiu aduse reglementării concediului de odihnă. Actuala lege nu condiționează recunoașterea dreptului la concediu de odihnă de prestarea unui stagiu prealabil de 11 luni de muncă. În art. 12 alin. 5 la care vă referiți, nu se condiționează acordarea concediului, ci programarea primului concediu după o perioadă de vechime neîntreruptă de cel puțin 11 luni. În concordanță cu prevederile art. 1 din Legea nr. 26/1967 în art. 19 lit. c. nu se face nici o diferențiere la recunoașterea dreptului la compensarea în bani a concediului, între angajații chemați pentru îndeplinirea obligațiilor militare, după cum aceștia au sau nu un stagiu prealabil de cel puțin 11 luni de muncă neîntreruptă. Desigur că, acolo unde legea nu face asemenea diferențieri, ele nu se pot introduce pe cale de interpretări. Decizia nr. 487 din 28 mai 1965 a Tribunalului Suprem s-a dat înainte de adoptarea Legii nr. 26/1967, care are aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 1968. Concediul de odihnă, în cazul arătat de dv. se compensează proporțional cu lunile lucrate pînă la chemarea pentru îndeplinirea obligațiilor militare.

FLORICICA DUMITRU, Județul Mehedinți — Nu răspundem la întrebările din concursuri.

● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ●

EVENIMENT DE SEAMĂ ÎN VIAȚA ÎNTREPRINDERILOR — PROMOVAREA CONDUCERII COLECTIVE

INSCRIINDU-SE pe linia traducerii în viață a ansamblului de măsuri adoptat de Conferința Națională a partidului cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, Hotărîrea Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România cu privire la Comitetele de direcție ale întreprinderilor și organizațiilor economice de stat, recent apărută, vine să instituționalizeze crearea organelor de conducere colectivă a unităților economice de stat.

Avînd o profundă semnificație economică și socială, Comitetul de direcție este menit să contribuie la valorificarea cît mai deplină a avantajelor orînduirii socialiste, la fructificarea capacității științifice, tehnice și organizatorice a celor mai buni specialiști din întreprinderi prin atragerea lor în conducerea directă a activității acestora, la ridicarea gradului de fundamentare a deciziilor, în scopul utilizării cu maximum de eficiență a întregului lor potențial tehnic și uman.

Așezarea pe baze colegiale a conducerii unităților economice corespunde pe deplin naturii orînduirii noastre socialiste, proprietății care-i stă la temelie, legilor și principiilor care o guvernează.

Existența proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție face obiectiv necesară conducerea activității economice în mod științific, potrivit intereselor generale ale colectivității, adoptarea soluțiilor optime în scopul obținerii celei mai înalte eficiențe în cheltuirea muncii sociale. La proporțiile tot mai mari pe care le capătă procesele și fenomenele economice, alegerea variantei optime din multitudinea de soluții posibile face necesară o analiză multilaterală și profundă a fiecărei probleme pe care o ridică practica, care nu poate fi decît rodul unei gîndiri colective, al confruntării factorului economic cu cel tehnic și uman. Îmbinarea judicioasă a gîndirii unor cadre de înaltă calificare, de diferite specialități, este cu atît mai necesară în condițiile desfășurării revoluției tehnico-științifice contemporane, cînd știința pătrunde tot mai puternic în producție, cînd se petrec mutații extrem de rapide în tehnică și în tehnologia de fabricație, cu repercusiuni profunde și variate asupra sortimentului de produse, asupra diversificării producției, specializării și cooperării în producție. În aceste condiții, numai prin aportul unui însemnat număr de specialiști, economiști, ingineri, psihologi etc., se pot găsi cele mai bune soluții diferitelor probleme, se creează climatul favorabil pentru înfăptuirea întocmai a deciziei luate.

Hotărîrea recent adoptată, ea însăși emanație a gîndirii colective, creează cadrul pentru desfășurarea unei munci în comun cît mai rodnice în cadrul Comitetului de direcție. Prevăzînd componența Comitetului de direcție, modul de funcționare, atribuțiile și responsabilitățile, atribuțiile directorului întreprinderii și raporturile cu Comitetul de direcție, Hotărîrea asigură condițiile ridicării pe un plan superior a conducerii întreprinderilor, creînd, totodată, condiții favorabile pentru ca aceste organe să fie bine organizate și să intre în acțiune într-un timp cît mai scurt.

Desigur că instituirea cadrului instituțional constituie doar premisa pentru promovarea unei munci colective bogate în conținut, străină de orice formalism. Se impune acum de a atrage în organele de conducere colectivă cele mai pregătite și mai destoinice cadre, cu o bună orientare politică și o temeinică experiență, care să răspundă marilor sarcini ce le revin.

TENDINȚELE PROGRESULUI TEHNICO-ȘTIINȚIFIC ȘI CERINȚELE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

prof. univ. Florin CIORĂSCU
membru corespondent al Academiei

SÎNT DESTUI ANI de cînd nimeni nu mai cere să i se demonstreze că progresul științific a devenit o caracteristică fundamentală a societății moderne și a evoluției ei. Ca urmare, **problema cu care este confruntată azi practic întreaga lume constă în găsirea mijloacelor materiale și a metodelor de organizare adecuate însușirii și dezvoltării pe baze științifice a producției de toate categoriile la nivelele calitative, cantitative și de diferențiere, ai căror indici de reprezentare aleargă în sus cu viteze mereu sporite.** Din acest punct de vedere, dificultăți mari se întîmpină pretutindeni și nu numai în țările care s-au lansat mai tîrziu în această cursă tehnologică; înșiși inițiatorii caută să-și pună întrebări asupra justeței metodelor de pregătire și valorificare a noilor tehnologii folosite de ei, dacă nu chiar și asupra principiilor după care se desfășoară actuala revoluție tehnico-științifică.

De aceea, poate n-ar trebui să fim mirați aflînd că **au început să apară semne că starea de permanentă și rapidă inovare pe care o trăiește de peste două decenii industria, agricultura, toate tipurile de mijloace de comunicații etc. — exclusiv pe seama descoperirilor științifice recente — tinde cu încetul să facă loc unor forme MAI STABILE ale tehnicilor aferente.** Este în adevăr, greu să se dea altă interpretare unor fenomene scoase de curînd în evidență de către observatori atenți ai faptelor caracteristice vremii noastre. Voi da aici doar două exemple ce mi se par suficient de grăitoare. **Primul:** diminuarea ratei de creștere a cererilor de brevete, chiar în țările fruntașe pînă acum în acest domeniu. **Al doilea:** menținerea aproape constantă în ultimii 2—3 ani a procentului de sporire a produselor noi, aspect de care nu a rămas străin nici sectorul industrial, atît de caracteristic prin explosivitate, cum ne-am obișnuit să fie electronica.

Mă grăbesc însă să adaug că nici unul dintre cei ce fac constatări ca cele precedente, nu intuiește o eventuală stagnare în evoluția ascendentă a științei și tehnologiei; toți se referă însă la o anumită diminuare a spectaculozității progresului acestora, care — oricum — continuă să se desfășoare într-un ritm mult superior celui dinaintea anilor 40. Dar și așa, întrebarea este de a ști dacă nu ne găsim cumva în fața unui aspect foarte trecător, dictat de împrejurări străine problemei în discuție.

Din acest punct de vedere, opinia celor mai mulți este mai degrabă negativă.

● *Preponderența raționalității cheltuielilor*

CEEA CE PREDOMINĂ în discuții sînt considerentele de natură economică și socială, aflate în relație biunivocă cu știința modernă, de cînd aceasta a intrat în categoria forțelor de producție. În fond se susține că cercetarea, ca și extinderea posibilităților tehnologiei pe baza rezultatelor științei, au ajuns să implice cheltuieli atît de mari din partea societății, încît se impune o examinare mult mai riguroasă decît în trecut a oportunității acestor cheltuieli. Se insistă astfel tot mai mult pentru o confruntare sistematică a scopurilor urmărite prin cercetare și inovare și a gradului de certitudine cu care aceste scopuri pot fi atinse, pe de o parte, cu idealuri mai îndepărtate și cu cerințele imediate ale societății, pe de altă parte. Toate acestea se referă la aspecte a căror anvergură și importanță cu greu ar putea să li se atribuie un caracter conjunctural.

Iată, mai întîi, cîteva exemple de cercetări asupra cărora se concentrează astăzi întrebări derivate din considerațiile precedente și la care, din partea unor oameni de știință cu răspunderi în organizarea cercetării în țările lor, se înregistrează răspunsuri de genul următor: Devine aproape cu certitudine intenabil de scumpă — zic aceștia — continuarea scrutării infinitului mic prin reînnoirea cu frecvența de pînă acum a acceleratoarelor de particule, cînd următorul trebuie să fie cu necesitate uriaș față de precedentul și cînd instalațiile auxiliare ajung de fiecare dată să dubleze cel puțin costul investiției inițiale (ca ordin de mărime, 3—4 sute milioane dolari). Pe de altă parte, rezultatele obținute pînă acum nu au depășit granițele domeniului respectiv — fizica particulelor elementare — adică ele nu pot oferi încă sprijin pentru progresul altor științe și cu atît mai puțin pentru tehnologie, proprietăți caracteristice celorlalte cuceriri ale fizicii.

În aceeași categorie — dar la nivelul unor cheltuieli de multe ori înzecite — intră și problema oportunității continuării acțiunii de explorare a spațiului cosmic în interiorul și în afara sistemului solar; merită să fie desfășurate mai departe programe la fel de ambițioase ca cele pe care le cunoaștem? După cît se pare, răspunsul la care conduce confruntarea cheltuielilor cu ceea ce se cîștigă concret și util este mai degrabă negativ.

Fără îndoială, se vor mai construi acceleratoare noi și alte nave cosmice vor fi trimise mai departe decît pînă acum pentru că — și dintr-o parte și din alta — se mizează pe rezultate noi, utile, în prima etapă, cel puțin pentru extinderea limitelor cunoașterii științifice. În mod necesar, toate vor fi însă mult mai scumpe decît cele aflate azi în pregătire și, ca urmare, înnoirea acestor mijloace de investigare științifică va trebui să fie mai rară.

Îndoieli bine conturate se exprimă și în legătură cu necesitatea depășirii limitelor actuale ale calculatoarelor electronice, cel puțin în ceea ce privește viteza de prelucrare a datelor care a și atins o cifră fantastică (aproape 10 milioane de operații pe secundă). S-a dovedit că chiar la viteze mai mici, aceste calculatoare nu pot fi exploatate încă la deplina lor capacitate datorită, între altele, și încetinelii cu care mintea omenească (nu mă refer la creierele scăpărătoare) se acomodează să raționeze cu suficientă repeziciune dincolo de posibilitățile acestor mașini. Iar dacă se va urmări, chiar de pe acum, integrarea lor masivă în sisteme de producție complet automatizate — unde ar putea fi în adevăr utile — știm bine că lumea se va izbi de alte probleme greu de rezolvat, de data aceasta de natură socială. Deci, încă un domeniu în care pare nejustificat să se continue progresul în ritmul de pînă acum fără a se risca mari cheltuieli în bună parte inutile pentru etapa actuală.

Să nu uităm că cercetările care au dus la realizările citate mai înainte ca și la altele, dintre care să amintim doar armele atomice, rachetele lor purtătoare și avioanele supersonice, au în mare parte o origine politică (prestigiu și scopuri militare). Or, cursa de întrecere la care au fost martore generațiile actuale a dovedit cu prisosință că oricine își pune mintea și alocă mijloace materiale necesare, poate obține orice fel de succese tehnice compatibile cu posibilitățile imediate ale științei, de cele mai multe ori însă în dauna altor necesități ale societății respective.

● *Bilanțul avantajelor și dezavantajelor inovării*

CONDIȚII ASEMĂNĂTOARE, deci de natură atît economică cît și socială, tind să pună limite raționale și în calea înnoirii continue a tehnologiei de producție și a extinderii gamei produselor. **Oamenii încep să ajungă, de pildă, la concluzia că trebuie descoperite metodele care să permită alegerea, după criterii mai sigure, între o soluție de îmbunătățire a unui produs vechi și proiectul unui produs cu totul nou, care să-l desființeze complet pe cel vechi.** Că trebuie mult mai atent examinate consecințele de ordin social ale unei mari investiții industriale noi, chiar dacă din punct de vedere economic se justifică (este o recomandare întîlnită, în fine, și în lumea capitalistă). Că, în final, **trebuie desprinse cu cea mai mare grijă avantajele și dezavantajele fiecărei inovări devenită posibilă și că acceptarea ca și refuzul pregătirii ei au a se sprijini pe o analiză științifică riguroasă, care să cîntărească tot ce ea absoarbe și tot ce oferă, pe toate planurile vieții.** Partea care rămîne pe seama intuiției conducătorului întreprinderii la luarea hotărîrii definitive trebuie să fie subordonată și ea acelorași elemente de judecată.

Nouă ni se par aproape banale aceste recomandări ca și altele la fel pe care nu le mai citățm. Însă, dacă despre ele se vorbește azi în Occident cu destulă insistență, înseamnă a se recunoaște că o bună parte a progresului înregistrat de tehnologia mondială în ultimii 20 de ani a constituit fructul unor acțiuni cvasi-întîmplătoare, necoordonate și, cîteodată, incomplet justificate. Este ceea ce noi știm de mult!

Deveniți conștienți de aceste greșeli, atît responsabilii din industrie, cît și guvernele țărilor tehnologic avansate caută corective dintre care mai aparente cred a fi următoarele:

a) să se treacă pe primul plan problema creșterii în volum și ca durată a desfacerii pe piață a produselor convenționale, acordîndu-se o atenție mai circumspectă creării de produse noi;

b) să se execute un control mai sever asupra proiectelor de cercetare destinate acestui din urmă scop, pentru a se evita risipa de forțe de creație și de mijloace materiale (se are în vedere, evident, costul extrem de ridicat al cercetărilor aplicative și de dezvoltare);

c) să fie sprijinite mai intens decît pînă acum cercetările legate de o alegere rațională a programelor de pregătire a producției viitoare; cercetările proprii științelor sociale sînt chemate să aducă în această direcție contribuții esențiale, alături, bineînțeles, de cercetările din științele fizice, biologice și tehnice.

Dacă tendințele prezentate mai sus — proprii țărilor puternic industrializate și mai ales celor mai mari dintre acestea — se vor dovedi cu adevărat reale (personal n-am îndoieli), **ele creează tuturor celorlalte țări condiții mai favorabile pentru învingerea așa-zisului decalaj tehnologic, creator de mari complexe de inferioritate pentru foarte multă lume.**

Pe scurt, a ajunge din urmă pe cineva care a plecat cu mult înaintea ta și fuge — fie cît de cît — mai repede decît tine, nu-i principial posibil. Asemenea constatări s-au auzit făcute de atîtea ori. Evident, cu totul altfel se prezintă lucrurile cînd cel din față încetinește.

● *Să utilizăm cît mai bine acest răgaz și avantajele planificării*

PRIMA CONCLUZIE care ne privește pare singură: **trebuie să profităm de avantajul care se conturează în acest fel pentru a atinge nivelul mondial în toate direcțiile în care țara noastră este interesată.** Este necesară însă o întărire a efortului actual din cauza ritmului foarte viu în care el trebuie să se desfășoare. **Motivul stă în aceea că răgazul de care putem beneficia nu va fi mai mare de 10—15 ani, fiind foarte probabil ca, începînd din penultimul deceniu al secolului, să asistăm la o nouă svîcnire vijelioasă a progresului tehnologic și științific pe plan mondial pe bazele noi, care se vor contura între timp.**

Cred că sîntem cu toții de perfect acord că pornim bine plasați pentru parcurgerea cu succes a acestei etape. În adevăr, **pe cînd marea majoritate a lumii capitaliste abia a descoperit importanța planificării de lungă durată pentru dezvoltarea sănătoasă a oricărei economii naționale, noi o practicăm de 20 ani, timp în care am perfecționat continuu sistemul și metodologia corespunzătoare, ultima măsură — cea care se transpune azi în fapte — asigurîndu-ne un avantaj serios chiar față de acele țări al căror nivel tehnologic de utilitate socială ne propunem să-l atingem.**

Ca urmare, dispunem pentru toate ramurile economiei de planuri concrete de lungă durată, axate pe obiective a căror importanță este unanim recunoscută, legate organic de realizările din trecut și sprijinite pe posibilități corect inventariate. Sarcina de a depăși aceste prevederi, atît prin scurtarea duratei de atingere a obiectivelor, cît și prin micșorarea costului investițiilor, prin creșterea productivității muncii, prin extinderea piețelor de desfacere a produselor etc., toate prin îmbunătățiri specifice fiecărui proces sau operație tehnologică, **este astăzi o datorie a noastră, a tuturor, mai legată — poate — decît oricînd de viitorul acestei țări.** Îndrăznesc să spun așa și pentru motivele pe care le-am prezentat mai înainte.

(Continuare în pag. 11)

IN INTREPRINDERILE DIN CLUJ

CHELTUIELILE NEECONOMICOASE SE MENȚIN ÎNCĂ RIDICATE

COLECTIVELE DE MUNCĂ din întreprinderile municipiului Cluj, preocupîndu-se cu stăruință de reducerea cheltuielilor de producție și, în mod deosebit de restrîngerea maximă a cheltuielilor neeconomicoase, au obținut în anul 1967 importante economii și beneficii peste plan: **56 851 mii lei economii la prețul de cost și 75 318 mii lei beneficii peste plan.** Rezultate deosebite au obținut Fabrica de piele și încălțăminte „Clujana", Fabrica de medicamente „Terapia", Uzina „Unirea", Fabrica de tricotaje „Someșul", „Metalul roșu", „Carbochim" și altele. **Cheltuielile neeconomicoase au înregistrat o scădere cu 10—12% în comparație cu anul 1966.**

Cu toate acestea, volumul lor absolut se menține încă ridicat, reprezentînd în 1966 peste 22 milioane lei, iar în 1967 — 19 543 000 lei, influențînd într-o măsură mai mică sau mai mare nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă.

După cum se desprinde din tabel, în unele locuri nivelul cheltuielilor neeconomicoase la 1000 lei producție-marfă au mar-

Tabel nr. 1

NIVELUL CHELTUIELILOR NEECONOMICOASE LA 1000 LEI PRODUCȚIE-MARFĂ

lei

Denumirea întreprinderilor	1966	1967
I.C.I.L.	4,60	5,60
Fabrica de porțelan	0,30	0,21
Fabrica Clujana	0,27	0,10
Uzina de reparații	0,50	0,10
I.I.S. Metalul roșu	16,20	6,33
Fabr. tricotaj Someșul	2,40	2,80
Fab. mobilă Libertatea	8,60	10,30
I.R.I.C.	0,30	1,10
Fabr. România Muncitoare	4,30	8,20
Uzina Unirea	1,00	0,60
I.I.S. Carbochim	1,40	0,70
I.I.S. Armătura	1,70	1,50
I.R.A.	0,02	0,03
Întrep. Poligrafică	3,00	3,50
Uzina Tehnofrig	25,60	14,80
Uz. R.M.R. „16 Februarie"	0,82	0,46
Fab. Medic. Terapia	4,10	2,00
I.L.I.C.	4,55	5,39
I.O. Chimica	7,72	2,72
I.O.A. Spicul	0,16	0,21
Întrep. Electrometal	6,00	2,60

cat în 1967 creșteri serioase față de 1966 — semn al slăbirii atenției conducerilor întreprinderilor respective pentru stăvilirea risipei.

● Garanția forului coordonator — o formulă stranie pentru ieșirea din impas

CEEA CE IZBEȘTE ÎN MOD DEOSEBIT este faptul că **aproape o treime din cheltuielile neeconomicoase, reprezintă dobînzile plătite pentru creditele restante** (garantate de forul coordonator), **ceea ce permite continuarea plăților la întreprinderile rămase fără disponibilități în cont.** Ca urmare a folosirii insuficient de chibzuite a mijloacelor materiale și bănești, unele întreprinderi își blochează fondurile în stocuri supranormative, debite greu lichidabile, deturnări de fonduri, etc., în detrimentul accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante și a eficienței economice, prin plata unor dobînzi cu caracter penalizator — așa cum rezultă din tabelul nr. 2:

Așadar, la I.C.I.L., de exemplu, s-au plătit 154 mii lei dobînzi penalizatoare pentru imobilizarea a peste 1.300.000 lei în stocuri supranormative de semifabricate din producția anului 1965, lichidate abia în 1967 — prin declasare — prilej de grevare a costurilor producției cu încă 985 mii lei, precum și pentru imobilizări de fonduri în debitori fără titlu și neclarificați în valoare de aproape 100 mii lei. De reținut este faptul că și în 1966 la această întreprindere s-au pierdut 435 mii lei prin declasarea unor produse finite. **În decurs de 2 ani, deci, piața bunurilor de larg consum a fost lipsită de produse lactate în valori importante, în timp ce costul celor ajunse în consum a fost grevat în mod inutil cu aproape 1,5 milioane lei sumă care, în final, a lipsit din beneficiile pe care întreprinderea le putea aduce bugetului de stat.**

La Fabrica de tricotaje „Someșul", creditul restant s-a menținut în tot timpul anului, dar mai ales în sem. II, cu oscilații între 1—3 milioane lei, antrenînd plata unor dobînzi penalizatoare de 151 mii lei. Factorii care au provocat această situație au fost mai mult de natură subiectivă: nesincronizarea capacităților de producție, produse finite fără desfacere asigurată, neritmicitate în fabricarea produselor și, într-o anumită măsură, restructurări frecvente de plan, fără corelarea operativă a planului de aprovizionare.

Cu prilejul „mesei rotunde" organizată de revista „Viața economică" la Cluj în septembrie 1967, analizîndu-se problema cheltuielilor neeconomicoase, s-a scos în evidență — legat de dobînzile penalizatoare — situația de la uzinele „Unirea", „Metalul roșu", „Tehnofrig" și altele, sugerîndu-se și unele măsuri ce trebuiau luate pentru evitarea lor. Cu toate acestea, nivelul dobînzilor penalizatoare a crescut la „Tehnofrig" cu încă 133 mii lei, la „Unirea" — cu 63 mii lei, iar la „Metalul roșu" — cu 97 mii lei. Aceasta trebuie să dea de gîndit factorilor de răspundere din unitățile respective, deoarece creează impresia că situația n-a fost privită cu seriozitatea care se impunea.

Cu toate că suma plătită ca dobîndă pentru creditul restant de Uzina de reparații Cluj în 1967 este mică, apreciem că este cazul să o menționăm, întrucît stocurile supranormative create aici sînt consecința necorelării sarcinilor de plan cu planul de colaborare. Astfel, deși din planul Uzinei de reparații-Cluj au fost anulate în trim. I/1967 executarea reperelor de carcase și cercei, nu s-au anulat concomitent din planul de colaborare piesele brute turnate. Bineînțeles că stocurile formate nu au fost redistribuite și nu există perspectiva de a fi lichidate nici în acest an.

Dealtfel, unele probleme care depășesc competența întreprinderilor, cum ar fi nenominalizarea integrală a sarcinii de plan din timp sau repetatele restructurări efectuate pe parcurs, fără corelarea operativă a tuturor secțiunilor de plan, au creat și continuă să creeze unităților mari dificultăți îndeosebi în domeniul aprovizionării. Din această cauză, dobînzile penalizatoare plătite de unele întreprinderi în luna ianuarie 1968 au fost destul de mari. „Metalul roșu" — 10.843 lei. Fabrica de tricotaje „Someșul" — 31.465 lei și Fabrica Libertatea 11 984 lei.

Tabel nr. 2

mii lei

Denumirea unităților	Dobînzi pentru credite restante		Casări-declasări	
	1966	1967	1966	1967
I.C.I.L.	93	154	435	985
Fabrica de porțelan	31	23	29	5
Fabrica Clujana	342	70	—	—
Uzina de reparații	38	10	15	7
I.I.S. Metalul roșu	366	224	438	40
Fabrica tricot. Someșul	140	151	1	8
Fabrica mobilă Libertatea	24	261	44	62
Uzina Unirea	214	158	—	—
I.I.S. Carbochim	108	68	—	—
I.I.S. Armătura	—	—	—	—
I.R.A.	—	—	—	—
Uzina Tehnofrig	169	222	—	—
Fabrica medic. Terapia	87	17	177	148
I.L.I.C.	19	39	109	49
I.O. Chimica	111	2	248	98
Electro-metal	22	56	246	58
Total:	1 764	1 455	1 742	1 460

Dacă efectele creditelor restante s-ar răsfrînge mai direct asupra situației financiare a organelor coordonatoare — și considerăm că o dată cu formarea centralelor industriale lucrurile vor sta așa — **problemele a căror rezolvare cade în competența lor ar fi soluționate mai operativ, iar controlul și îndrumarea unităților subordonate s-ar face cu tot simțul de răspundere pe care-l implică calitatea de girant.**

● Declasarea și casarea unor materiale

ÎN VOLUMUL CHELTUIELILOR NEECONOMICOASE **înregistrate de întreprinderile clujene în cursul anului 1967, cele provenite din declasări și clasări, au reprezentat 27%, ridicîndu-se la numai 12 întreprinderi** — așa cum reiese din tabelul nr. 2 — la suma de 1 460 000 lei.

Împrejurările care determină întreprinderile să recurgă la această modalitate de lichidare a stocurilor inutilizabile în producție, sînt variate. La Fabrica „Terapia", de exemplu, mare parte din cheltuieli s-au datorat scoaterii din fabricație a unor produse sau îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație, care au făcut ca unele materii prime deja aprovizionate să nu mai poată fi utilizate sau valorificate sub nici o formă, iar cele contractate să nu mai poată fi refuzate din cauza depășirii termenelor admise de legislația în vigoare. Dar și efectele acestor împrejurări puteau fi în mare măsură atenuate, printr-o mai bună coordonare a diverselor activități, precum și prin evitarea aprovizionărilor peste necesarul strict al fiecărei perioade.

Parte din volumul pierderilor rezultate prin casări, provine de la scoaterea din uz înainte de termenul normat de folosință a unor obiecte de inventar — ambalaje, echipament de protecție etc. — înregistrate la „România muncitoare", „I.O. Chimica", „Metalul roșu" și „Electrometal". Deciziile de casare sînt sprijinite pe documente care invocă o sumedenie de factori generatori de pagube, însă „de natură obiectivă". Dar cît obiectivitate prezintă motivările ca: expunere îndelungată la intemperii (cazul ambalajelor), sau acțiunea factorilor specifici producției (cazul obiectelor de inventar)? Desigur, asemenea situații puteau fi evitate prin măsuri gospodărești, prin controlul permanent al modului în care sînt folosite bunurile materiale în producție.

● Balast în economia întreprinderii: rebutul

ÎN MULTE întreprinderi — „Uzina de reparații", „Clujana" și „Terapia" — s-a redus substanțial în anul 1967 volumul rebuturilor în comparație cu anul precedent. **Pe ansamblul economiei municipiului, volumul rebuturilor a scăzut în 1967 cu circa 10% față de 1966.**

Dar fenomenul rămîne încă la ordinea zilei pentru o serie de întreprinderi din orașul nostru. La „Fabrica de porțelan", „Unirea" și „Tehnofrig", nu s-a produs nici o îmbunătățire în a doua parte a anului 1967, în situația rebuturilor. Deficiențele din activitatea sectoarelor de concepție și proiectare, cele de natură organizatorică, abaterile de la disciplina tehnologică etc. — evidențiate și cu prilejul analizei efectuate de „Viața economică" — nu au fost înlăturate nici în prezent.

La „Metalul roșu" rebuturile se mențin aproape la același nivel ca și în anul anterior și în aceleași sectoare: turnătorie și prelucrări mecanice. Cauzele, în esență lor, sînt de natură subiectivă: calificare slabă a muncitorilor, lipsa de supraveghere continuă din partea conducătorilor proceselor tehnologice, tehnicieni și maiștri insuficienți în schimburile II și III și, îndeosebi, la secția prelucrări mecanice și sectorul frezat.

Preocupările insuficiente în direcția îmbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale **— respectiv a slabei exigențe la recepția materiilor prime** — a calității, caracteristicilor și dimensiunilor acestora, a ridicării calificării cadrelor, a stabilității lor la locul de muncă, a folosirii cu pricepere a metodelor moderne de producție, au creat un climat de sporire a volumului de rebuturi — așa cum a fost cazul la Uzina „Carbochim" și „16 Februarie", sau de menținere a acestuia la un nivel ridicat, ca la „Armătura" și Fabrica de mobilă „Libertatea".

Nu trebuie trecută însă cu vederea nici influența negativă pe care o are necorelarea standardelor produselor finite cu cele ale materiilor prime din care se fabrică. La Uzina „Unirea", bunăoară, din cauza utilizării unor materiale supradimensionate, la prelucrare au căzut însemnate cantități de materiale, mărindu-se inutil consumul de metal. Este cazul fierului cornier la care

Tabel nr. 3

CHELTUIELI CARE AU INFLUENȚAT NEGATIV PREȚUL DE COST DAR NU SÎNT EVIDENȚIATE SEPARAT CA NEECONOMICOASE
(1967)

mii lei

Denumirea unității	Depășiri de consum specific	Amortisment plătit pentru utilaje-instalații neutilizate
I.C.I.L.	179	—
Fabrica de porțelan	—	126
Fabr. de mobilă Libertatea	628	9
I.R.I.C.	—	224
I.I.S. Carbochim	1 098	—
Întrepr. poligrafică	—	19
Uzina Tehnofrig	1 360	—
Fabr. medicamente Terapia	701	—
I.L.I.C.	22	16
I.O. Chimica	—	74
I.O.A. Spicul	39	10
Întrep. Electrometal	13	12
Total	3 980	490

s-a înregistrat un consum suplimentar de 26 tone, ca urmare a faptului că s-a livrat cornier de 120x120x12 în loc de 120x80x12. La „Terapia", STAS-ul „Glucoze industriale" prevede 60% total substanțe reducătoare printre care și glucoză. Or, pentru nevoile fabricării de glucoză injectabilă, este necesară o concentrație de 70% glucoză. Aceeași situație se prezintă la Gluten și cazeină, la care îmbunătățirea concentrației ar duce la reducerea consumurilor specifice și ridicarea nivelului calitativ al produselor.

Dar sub paravanul necorelării unor standarde se pot ascunde și defecțiunile ivite în utilizarea materiilor prime. În astfel de cazuri, toți au sau își confecționează scuzele: furnizorii susțin că au respectat STAS-ul; beneficiarii arată în schimb că n-au avut de unde alege. Rămîne un singur păgubaș: Statul — proprietarul tuturor bunurilor, care suportă totul.

Iată, de ce, socotim că este cazul ca **în reglementarea standardelor să se urmărească armonizarea intereselor furnizorilor și cele ale beneficiarilor, mobilitatea inoirii lor, ca urmare a extinderii progresului tehnic în producție, creîndu-se astfel un cadru legal corespunzător îmbunătățirii calității produselor și eliminării rebuturilor.**

Așa cum s-a arătat la Plenara din 21—23 decembrie 1966 a C.C. al P.C.R., economia națională nu este datoare să suporte consecințele nepriceperii, neglijenței, a slabei calificări, a lipsei de răspundere în muncă. Cei ce provoacă pagube în producție, trebuie să suporte răspunderea materială a actelor lor, să resimtă consecințele.

Au promovat conducerile întreprinderilor acest principiu în activitatea lor? Faptele nu pledează favorabil în acest sens. Față de valoarea totală a pierderilor suferite, sub o formă sau alta, sumele imputate angajaților vinovați reprezintă procente neînsemnate: 0,1% la „Unirea", 0,6% la „Fabrica de porțelan", 0,3% la Uzina de reparat locomotive „16 Februarie", 0,9% la „Armătura", 2% la „Tehnofrig". În alte locuri — „I.C.I.L.", Fabrica de tricotaje „Someșul", „România muncitoare" și „Carbochim" — pagubele au fost suportate în întregime de prețul de cost al produselor.

● Mai sînt și alte forme de risipă

EXISTĂ ȘI ALTE FORME DE RISIPĂ care afectează serios rentabilitatea întreprinderilor. În tabelul nr. 3, am înscris doar două: **depășirile de consumuri specifice și amortismentul pentru capacități de producție neutilizate sau utilizate incomplet.**

Depășirea consumurilor planificate, trece de regulă neobservată, deoarece este acoperită de economiile realizate la alte materii prime și materiale, soldul acestora — după care ne orientăm în mod obișnuit — **fiind de fapt diminuat, de multe ori cu valori foarte importante aferente depășirilor.**

În această situație se găsește Uzina „Tehnofrig", unde depășirile de consumuri specifice privesc materiale ca: profile grele, mijlocii și ușoare (în total 65 de tone); aluminiu bloc (6,5 tone); tablă de cupru (2,5 tone); țevi instalații (19,2 tone).

Întreprinderea „Carbochim", justifică parțial depășirea costurilor la materiale prin folosirea unei cantități mai mari de carbură

ing. Ioan CIORBĂ
ing. Victor FOTESCU
Constantin ENE
Cluj

(Continuare în pag. 10)

FRÎNE ÎN CALEA RENTABILITĂȚII

ÎN ULTIMII ANI, economia noastră a obținut însemnate realizări în direcția creșterii eficienței economice, a sporirii acumulărilor bănești. Ritmul mediu anual de creștere a impozitului pe circulația mărfurilor și a cotelor din beneficii luate împreună a ajuns în ultimii doi ani (1966—1967) la 14,2%, față de 10,8% în perioada 1960—1965, ceea ce dovedește mersul ascendent al economiei noastre și constituie o dovadă grăitoare a însemnătății măsurilor întreprinse de partid pe linia reducerii cheltuielilor de producție și a măririi rentabilității întreprinderilor. În felul acesta au fost asigurate resursele financiare necesare îndeplinirii importantelor obiective înscrise în planurile de stat, reluarea de la un an la altul a procesului de producție pe baze lărgite, cît și satisfacerea nevoilor de consum individual și social.

Referindu-se la sporirea rentabilității, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R. arăta la Conferința Națională a P.C.R. că întreprinderile trebuie să producă mai ieftin, să fabrice mărfuri de calitate superioară și bineînțeles, ca un corolar al acestora, să obțină beneficii tot mai mari. Așadar, **reducerea prețului de cost al producției** se înscrie ca una din căile cele mai sigure pentru obținerea unei rentabilități sporite. Factorii care contribuie la reducerea prețului de cost sînt multipli. Printre aceștia, o atenție deosebită trebuie acordată cheltuielilor materiale, întrucît ponderea lor în totalul cheltuielilor de producție — așa cum a fost subliniat în repetate rînduri în documentele de partid — este încă ridicată în comparație cu alte țări cu o economie dezvoltată.

Reducerea cheltuielilor de producție s-a înscris ca o preocupare permanentă a întreprinderilor și a organelor lor tutelare, obținîndu-se rezultate pozitive. În industria republicană cheltuielile de producție pe anul 1967 s-au situat cu circa 8 lei la mia de lei producție-marfă sub nivelul planificat, ceea ce a permis să se obțină un volum de peste 2,5 miliarde de lei beneficii peste plan.

Cu toate acestea, o serie de întreprinderi nu numai că nu au reușit să diminueze nivelul de cheltuieli de producție planificat, ci din contră l-au depășit. Așa a fost cazul la **Ministerul Industriei Construcțiilor**, ale cărui unități au depășit în anul 1967 nivelul planificat al cheltuielilor de producție cu 1,60 lei la 1000 lei producție-marfă, datorită în principal neîndeplinirii planului de producție la unele întreprinderi (Fabrica de ciment și var-Tg.-Jiu, Fabrica de cărămizi „Reconstrucția"-Feldioara, Fabrica de cărămizi-Tăndărei etc.), cît și înregistrării unui însemnat volum de rebuturi și de alte cheltuieli neeconomicoase, ce reprezintă 1,3% în totalul cheltuielilor pentru producția globală. Numai pierderile din rebuturi însumează peste 23 milioane de lei, fiind localizate în cea mai mare parte la Întreprinderea de prefabricate **„Progresul"**-București, Întreprinderea de prefabricate-Craiova ș.a.

Nivelul cheltuielilor de producție planificat a fost depășit anul trecut și la **Ministerul Industriei Alimentare** (cu 0,5 lei la 1000 lei producție-marfă). În afara neîndeplinirii planului de producție-marfă de unele întreprinderi, cheltuielile de producție ale unităților economice subordonate acestui minister au fost grevate și cu circa 85 milioane de lei cheltuieli neeconomicoase, ceea ce reprezintă 0,3% din totalul cheltuielilor pentru producția globală.

Prin prisma realizărilor obținute în anul 1967 pe linia reducerii cheltuielilor de producție și sporirii beneficiilor, am dori să ne oprim asupra unor factori care, urmăriți îndeaproape de către întreprinderi, pot crea condiții ca în anul acesta să se obțină rezultate economice-financiare mult mai bune.

O influență însemnată asupra micșorării cheltuielilor de producție o poate avea **reducerea consumurilor specifice.** Cu toate rezultatele bune obținute anul trecut, totuși, la un mare număr din normele de consum ce se raportează operativ, consumul a fost substanțial depășit. Așa a fost cazul consumului de cocs metalurgic pentru producția de fontă brută, de feromangan pentru elaborarea oțelului Martin produs de oțelăria nr. 2 de la Combinatul siderurgic-Hunedoara, de laminate pentru rulmenți în industria construcțiilor de mașini, de energie electrică pentru fabricarea amoniacului anhidru ș.a. Realizările primelor două luni din anul acesta arată, de asemenea, că nu toate întreprinderile au luat măsuri ca, încă de la începutul anului, să se încadreze și chiar să reducă consumurile specifice. Așa spre pildă, în luna februarie a.c., consumurile specifice planificate au fost depășite la circa 50% din normele ce se raportează în mod operativ lunar de întreprinderile din industria republicană. Așa se prezintă situația la consumul de cocs metalurgic pentru producția de fontă brută de furnal, la care norma de consum a fost depășită cu 4,9%, consumîndu-se în plus peste 7 400 de tone; la cocsul mărunt pentru aglomerarea minereului feros depășirea normei de consum specific cu 12,9% a determinat utilizarea în plus a unei cantități de peste 3 400 de tone. De asemenea, a fost depășit consumul de metal pentru autocamioane de 3 tone cu dublă tracțiune, la tractoare U—650, la rulmenți ș.a. În asemenea situații, fără îndoială că, volumul acumulărilor bănești în întreprinderile în cauză nu reflectă posibilitățile reale și ca atare se impun măsuri concrete pentru îndeplinirea producției cu un consum de cheltuieli materiale cît mai mic.

Folosirea rațională a forței de muncă, a întregului potențial uman de care dispun întreprinderile, asigură acestora o productivitate sporită și pe această bază și o producție mai mare, cu efecte pozitive asupra reducerii costurilor de producție și respectiv asupra creșterii beneficiilor.

Și aici, întreprinderile au un cîmp larg de acțiune. Anul trecut, spre exemplu, ca urmare a măsurilor luate pe linia unei mai bune utilizări a capacităților de producție, a timpului de muncă și raționalizării unor operațiuni interne, s-a reușit ca, aproape 79% din sporul total al producției globale industriale să se obțină pe seama creșterii productivității muncii, față de 71% cît a fost estimat prin plan.

Cu toate acestea, unele întreprinderi industriale nu au îndeplinit planul productivității muncii, ceea ce a lipsit economia de un spor corespunzător de producție. Cele peste 34 de milioane de ore-om cît reprezintă pierderile de timp de lucru raportate pe linie statistică, care deși în scădere față de anul 1966, au influențat în mod nefavorabil asupra realizării productivității muncii planificate. Pierderi mai însemnate din timpul de lucru se localizează la unele întreprinderi aparținînd de Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Economiei Forestiere.

Întrucît ponderea pierderilor de timp de lucru în totalul fondului de timp maxim disponibil a crescut în trim. IV din anul trecut față de trim. I al aceluiași an, ceeace se reflectă în scăderea indicelui de utilizare a timpului de lucru, este necesar să se urmărească, cu aceeași preocupare, în tot timpul anului, modul cum se utilizează timpul de lucru.

În afara celor enumerate mai sus, desigur că **eliminarea cheltuielilor neeconomicoase** se impune ca o necesitate de prim ordin. Deși în scădere, așa cum am arătat, totuși la o serie de ministere acest gen de cheltuieli, care scoate în evidență o serie de lipsuri de natură subiectivă, a influențat într-un procent însemnat costurile de producție. Așa, spre exemplu, în anul 1967 deși Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei Metalurgice au reușit să obțină însemnate economii suplimentare la prețul de cost al producției, totuși, cheltuielile neeconomicoase au reprezentat 1,6%, respectiv 1,3% din totalul cheltuielilor pentru producția globală, cea mai mare parte reprezentînd pierderi din rebuturi.

Cît de mare poate fi pierderea pentru economie ca urmare a acestor cheltuieli neeconomicoase, scoate în evidență cazul **Uzinei „Tractorul"**-Brașov, care a înregistrat anul trecut circa 25 milioane de lei rebuturi, ceea ce echivalează cu costul a circa 470 de tractoare de 65 CP, sau al **Uzinei de autocamioane**-Brașov, care a avut pierderi din rebuturi de peste 30 milioane de lei, corespunzător valorii a circa 620 autocamioane de 3 tone.

Și din primele luni ale acestui an se constată că costurile de producție au fost încărcate cu un însemnat volum de cheltuieli neeconomicoase. Așa, de exemplu, aceste cheltuieli în industria republicană reprezentau la 29 februarie a.c. peste 37 milioane de lei, la unele întreprinderi fiind în creștere față de perioada corespunzătoare a anului trecut. De asemenea, pierderile din rebuturi, deși într-o oarecare scădere se mențin la un nivel destul de ridicat, peste 87 de milioane de lei, **din care la** întreprinderile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — peste 48 milioane de lei, la întreprinderile Ministerului Industriei Metalurgice — peste 22 milioane de lei și altele.

Se impune încă de pe acum analiza cu tot simțul de răspundere în fiecare unitate a posibilităților existente pentru ca, în acțiunea de rentabilizare a produselor și întreprinderilor care continuă și anul acesta, să fie obținute rezultate pe măsura eforturilor pe care statul le face pentru dotarea lor cu tehnică modernă.

Gh. POPESCU
director general în Ministerul Finanțelor

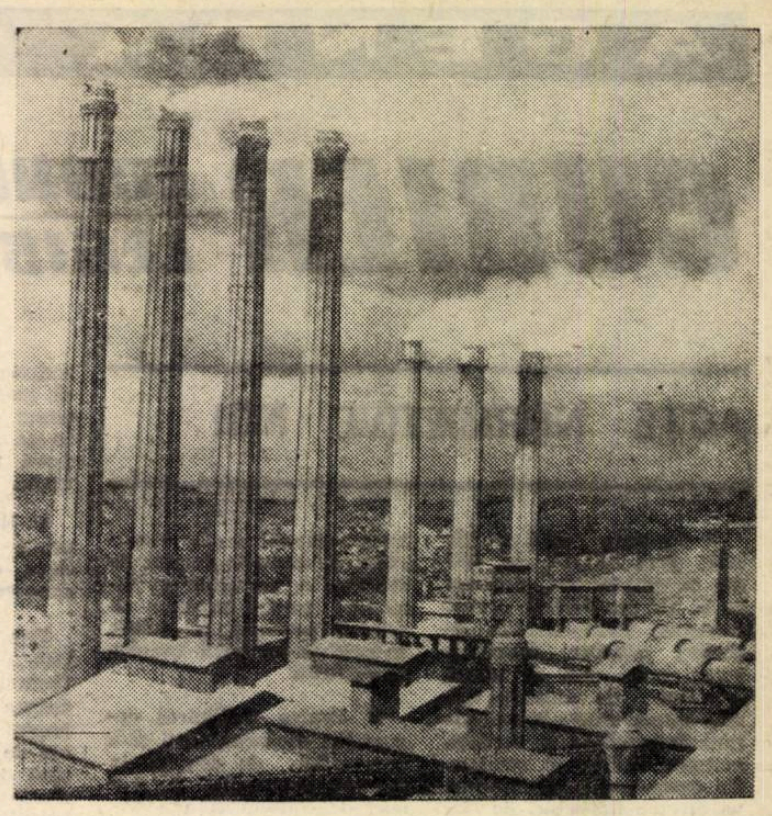

Fabrica de ciment din Turda

În industria cimentului

INDICII CONSUMULUI DE COMBUSTIBIL POT FI SUBSTANȚIAL REDUȘI

REDUCEREA SUBSTANȚIALĂ a cheltuielilor de producție și îndeosebi a celor materiale — care în multe ramuri au ponderea cea mai mare în prețul de cost — constituie o preocupare majoră a politicii economice a partidului și statului nostru în domeniul ridicării eficienței economice.

Micșorarea cheltuielilor materiale, în general, și a consumurilor specifice, în principal, se impune cu atît mai mult, cu cît dezvoltarea multilaterală a tuturor ramurilor economiei noastre naționale are loc pe baza introducerii tehnicii celei mai înalte, creindu-se astfel condiții obiective pentru realizarea unor consumuri specifice, echivalente cu cele realizate pe plan mondial.

Ponderea în totalul cheltuielilor de producție

În industria cimentului, reducerea consumurilor specifice ca, de altfel, în toate domeniile de activitate, constituie o preocupare permanentă a organelor centrale și a întreprinderilor. **În acest sens, o importanță deosebită se acordă reducerii consumului de combustibil, care reprezintă 25—30% din totalul cheltuielilor de producție.**

În vederea obținerii unor indici de consum cît mai reduși, s-a urmărit ca liniile tehnologice de mare capacitate — montate în anii 1960—1965 — să fie echipate cu mijloacele tehnice pentru urmărirea procesului de ardere și dotare cu recuperatoare de căldură mai eficiente decît cele folosite pînă în prezent, astfel încît să permită realizarea unor consumuri de combustibil cît mai apropiate față de cele realizate pe plan mondial.

Reducerea consumului specific de combustibil în industria cimentului trebuie privită însă nu numai ca un factor principal de reducere a prețului de cost. **Ținînd seama că în țara noastră marea majoritate a fabricilor de ciment folosesc un combustibil superior** (gazul metan), **materie primă importantă pentru industria petrochimică, care asigură o valorificare superioară și permite obținerea unor valori de întrebuințare mult mai eficiente, rezultă că economisirea lui capătă o importanță și mai mare pentru economia națională.**

Privită în dinamică, reducerea consumului de combustibil în industria cimentului, pe total sector, se prezintă astfel:

— % —

	1961	1962	1963	1964	1965	1967
Reducerea consumului de combustibil	100,0	94,7	93,3	90,4	88,1	83,5

Așa cum se vede, tendința de reducere s-a accentuat mai ales după 1963, ca urmare, în primul rînd, a intrării în funcțiune a liniilor tehnologice de mare capacitate echipate cu recuperatoare de căldură mai eficiente. La reducerea consumului de combustibil a contribuit în bună măsură Fabrica de ciment Birsești-Tg. Jiu care, deși nu și-a atins consumul proiectat la liniile puse în funcțiune în 1965, realizează totuși indici mai buni, justificîndu-se din acest punct de vedere măsura adoptată ca dezvoltarea, în continuare, a acestei industrii să se facă prin introducerea procedeului uscat de fabricație a cimentului. Au obținut, de asemenea, reduceri mai importante ale consumurilor specifice de combustibil în perioada 1960—1967, și Fabrica de ciment-Turda (22,2%); Fabrica de ciment-Bicaz (11,7%), Fabrica de ciment-Medgidia (15,6%) și Fabrica de ciment-Fieni (11,6%).

Se poate afirma că fabricile de ciment, dezvoltate în perioada 1960—1963, au realizat reduceri importante la consumul de combustibil. Ținînd însă seama de faptul că aceste reduceri s-au făcut într-o perioadă relativ mare (la care trebuie avute în vedere investițiile executate pentru ridicarea înzestrării tehnice), ele nu pot fi socotite totuși performanțe. Această concluzie se impune atunci cînd se ia în considerație faptul că la liniile tehnologice de mare capacitate nu s-a realizat consumul specific proiectat, iar la multe fabrici nivelul acestor consumuri depășește sensibil pe cele realizate pe plan mondial.

Desigur, în judecarea acestor comparații trebuie ținut seama de faptul că media consumului de combustibil din industria cimentului a unei țări depinde și de proporția în care se află procedeul uscat față de cel umed, de gradul de echipare al cuptoarelor cu dispozitive de urmărire și conducere a procesului de ardere, precum și cu recuperatoare de căldură foarte eficiente.

Realizarea consumurilor proiectate

Una din cauzele care fac ca fabricile de ciment din țara noastră să înregistreze un consum specific mai mare, o constituie și nerealizarea consumurilor

Ion BĂDOIU
doctorand, Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu"

(Continuare în pag. 12)

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

ACTE NORMATIVE NOI

● Pe data de 1 aprilie 1968, prin H.C.M. nr. 581 din 20 martie a.c., publicat în B. Of. nr. 40/1968, a fost înființată Întreprinderea de comerț exterior „Romagricola", care are ca obiect exportul de animale vii, ouă, miere, carne bacon, vinuri îmbuteliate și vărsate, material săditor și semințe. De asemenea, întreprinderea va efectua importuri de făinuri proteinice, biostimulatori, animale și păsări, semințe, material săditor, material de uz veterinar, instrumente de uz zootehnic și veterinar și alte produse similare.

● Prin H.C.M. nr. 491 din 12 martie 1968, publicată în B. Of. nr. 35/1968, s-a acordat organizațiilor cooperației meșteșugărești și ale cooperației de consum dreptul de stabilire a prețurilor și tarifelor pentru produse și servicii prestate, în limita și potrivit normelor înscrise în hotărîre.

● Pentru sprijinirea cooperației meșteșugărești și a cooperației de consum în sporirea producției de bunuri de consum și a serviciilor prestate populației, prin H.C.M. nr. 492 din 12 martie 1968, publicată în B. Of. nr. 35/1968, se prevăd măsurile ce urmează a fi luate de Comitetul de Stat al Planificării, de ministerele coordonatoare sau producătoare de materii prime, materiale, utilaje și mijloace de transport.

SOLUȚII DE INTERES GENERAL

● Corelarea clauzelor din contractele externe cu cele stabilite prin contractele încheiate de întreprinderile de comerț exterior cu furnizorii interni.

Prin Hotărîrea nr. 5867/1967 a Arbitrajului de Stat Central se precizează că în materia livrărilor de instalații complexe la export, toate obligațiile contractuale stabilite între furnizorul general exportator și beneficiarul general extern — cînd acestea au fost angajate cu participarea furnizorului general intern — sînt obligatorii pentru acesta din urmă și unitățile subfurnizoare, urmînd a se concretiza prin contractele interne.

Soluția dată se întemeiază pe reglementarea de principiu stabilită prin art. 17 din Regulamentul privind livrarea de instalații complexe la export (aprobat prin H.C.M. nr. 2356/1956) precum și prevederile art. 27 lit. c. a Legii nr. 1/1966 care obligă ministerele și celelalte organe centrale ale administrației de stat, să ia toate măsurile pentru respectarea strictă a obligațiilor ce decurg din contractele comerciale externe.

În temeiul acestor dispoziții normative, întreprinderea exportatoare are dreptul de a obține de la furnizorul general intern, din vina căruia nu s-a putut realiza contractul, nu numai penalitățile legale, ci și — distinct de acestea — daunele produse în acest mod.

● Competența stabilirii termenelor de garanție la produsele din metal, mașini și utilaje.

Prin Hotărîrea nr. 5280/1967 a Arbitrajului de Stat Central, respingîndu-se divergența beneficiarei care solicita modificarea termenului de garanție, s-a statuat că fiind vorba de utilaje — mijloace fixe, competent a stabili întinderea în timp a obligației de garanție este organul tutelar al furnizorului, cu consultarea principalilor consumatori. Temeiul juridic al soluției îl constituie art. 26 din H.C.M. nr. 1211/1955.

În ce privește momentul de la care începe să curgă termenul de garanție, acesta nu poate fi altul decît cel prevăzut de condițiile fundamentale de ramură, de la care părțile nu pot deroga. Astfel — potrivit modificărilor aduse Condițiilor fundamentale prin Decizia P.A.S. nr. 13/1965 — termenul de garanție în materia livrării produselor din metal, mașini și utilaje, începe să curgă din momentul punerii utilajului în funcțiune, dar nu mai tîrziu de 6 luni din momentul livrării.

Prin hotărîrea menționată s-a statuat de asemenea că „în cazul reparării sau înlocuirii unor utilaje, de a căror defecțiune răspunde furnizorul, perioada de garanție pentru utilajul respectiv, cît și pentru celelalte utilaje oprite din producție, din cauza utilajului defect, se prelungește cu durata de imobilizare a agregatului din vina furnizorului". Soluția preconizată este menită să asigure beneficiarului folosința efectivă a termenului de garanție. O reglementare similară a fost instituită și prin Instrucțiunile M.C.I. — M.I.C.M. nr. 800/A/1965 privind garanția de funcționare și durabilitate a bunurilor de folosință îndelungată.

● Efecte juridice diferite ale termenului de prescripție și ale celui de reclamație în materia produselor importate.

Confruntat cu această problemă, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 391/1967 a precizat obligația beneficiarilor de a face toate verificările într-un termen util, care să permită stabilirea calității produsului importat în perioada prevăzută pentru reclamarea eventualelor lipsuri la extern. Încălcarea acestei obligații, printr-o constatare tardivă a lipsurilor de către beneficiarul intern, face ca acesta să suporte prejudiciul ocazionat, și care nu mai poate fi recuperat de la firma externă.

Ca atare, nerespectarea termenului de reclamație — în materia operațiilor din import —, produce efecte de decădere, iar faptul că acțiunea a fost introdusă înlăuntrul termenului de prescripție, nu este de natură să modifice soluția, beneficiarul suportînd consecințele ce rezultă din nerespectarea termenului de reclamație.

● Nesosirea materiei prime din import nu produce automat efecte de exonerare (forță majoră).

Prin Hotărîrea nr. 6171/1967 a Arbitrajului de Stat Central se statuează că nesosirea materiei prime din import poate fi considerată caz de forță majoră, exonerînd de răspundere beneficiarul respectiv pentru neîndeplinirea la rîndul său a obligațiilor asumate, numai în situația în care s-a respectat metodologia de aprovizionare din import. Se cere astfel ca unitatea beneficiară și organul său tutelar să fi depus diligența necesară pentru includerea la timp a materialelor respective în planul de import (întocmirea de îndată a fișelor tehnice și transmiterea lor neîntîrziată către întreprinderea de comerț exterior), urmărindu-se activ realizarea importului.

Numai în aceste condiții se poate considera că imprejurarea menționată are caracter de forță majoră, adică situație de fapt imprevizibilă și de neînlăturat. Pentru aceleași motive practica arbitrală a stabilit că primirea unor produse de calitate necorespunzătoare, din import, nu constituie caz de forță majoră, întreprinderea importatoare răspunzînd față de beneficiarii importurilor pentru calitatea produselor livrate și avînd posibilitatea de a se regresa la rîndul său împotriva furnizorului extern, cu respectarea termenului de reclamație convenit.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

● Cum se procedează cînd se primesc ambalajele necorespunzătoare de la întreprinderile pentru valorificarea ambalajelor?

Dacă la verificarea făcută în condițiile regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 se constată că ambalajele livrate de către I.R.V.A. sau de către I.C.R. nu corespund condițiilor de calitate prevăzute în instrucțiunile de aplicare a H.C.M. nr. 2335/1967 se va proceda astfel:

● se va anunța în scris furnizorul, după care ambalajele necorespunzătoare se țin la dispoziția sa timp de 15 zile de la data încunoștințării;

● după expirarea termenului de 15 zile ambalajele necorespunzătoare se vor expedia sau preda în maximum 15 zile, după caz, la depozitul I.R.V.A. sau I.C.R. cel mai apropiat;

● I.R.V.A. sau I.C.R. sînt obligate să le primească răspunzînd față de întreprinderea industrială beneficiară pentru cheltuielile cauzate prin neprimirea acestora;

● o dată cu predarea ambalajelor necorespunzătoare la depozitul I.R.V.A. sau I.C.R. cel mai apropiat, beneficiarul trebuie să comunice în scris furnizorului, unitatea căreia i-au fost predate ambalajele, anexînd și o copie de pe actul de predare sau expediere, precum și de pe procesul verbal de refuz a ambalajelor.

Cheltuielile făcute cu expedierea și restituirea ambalajelor necorespunzătoare, se suportă de către I.R.V.A. respectiv I.C.R. care le-a livrat.

Depozitul I.R.V.A. sau I.C.R. din localitate, va achita în termen de 5 zile de la primirea acestor ambalaje, direct furnizorului inițial, valoarea de decontare corespunzătoare stării de calitate constatată la preluarea lor, după care dispune de aceste ambalaje, fără nici o altă obligație.

De reținut că: furnizorii care au livrat ambalaje necorespunzătoare sînt obligați să înlocuiască aceste ambalaje cu altele corespunzătoare, în caz contrar suportînd consecințele nerealizării contractului; furnizorii de ambalaje pot conveni cu beneficiarii pentru ca acestia să recondiționeze ambalajele refuzate, situație în care din valoarea ambalajelor se vor scădea cheltuielile ocazionate cu recondiționarea.

● Angajații școlarizați trebuie să plătească despăgubiri dacă lucrează în alte funcții, dar la aceeași întreprindere?

Plenul Tribunalului Suprem, prin Decizia de îndrumare nr. 3/1966 a hotărît că elevul care nu a respectat obligațiile asumate prin contractul de școlarizare încheiat, este obligat să restituie cheltuielile de școlarizare, indiferent de faptul dacă a semnat sau nu alături de părinte sau susținător contractul de școlarizare. Aceasta, deoarece obligația de restituire a cheltuielilor de școlarizare derivă pentru părinți sau susținătorii din contractul pe care l-au semnat, iar pentru elevi din faptul că urmînd cursurile și bucurîndu-se de toate drepturile conferite prin contractul de școlarizare se face dovada pertinentă atît a existenței contractului de școlarizare încheiat, cît și a executării acestuia.

În situația în care, fostului elev, devenit angajat după repartizarea în producție i se desface contractul de muncă din culpa sa de unitatea la care a fost repartizat și ulterior este reangajat de aceeași unitate, dar într-o funcție care n-are legătură cu funcția în care fusese repartizat ca absolvent al școlii, obligația de restituire a cheltuielilor de școlarizare se menține, atît pentru fostul elev cît și pentru părinții sau susținătorul acestuia. Obligația la plata cheltuielilor, se bazează pe faptul că elevul prin contractul de muncă încheiat după reangajare nu mai execută obligațiile stabilite între ei și unitate prin contractul de școlarizare, care-și menține în continuare valabilitatea, ci execută un contract nou, separat, care nu are nici o legătură cu contractul de școlarizare.

Intreprinderea industrială locală Făgăraș, județul Brașov

str. Libertății nr. 11, tel. 1230

execută prompt

● **produse din bachelită și aminoplast**
● **piese de schimb pentru industria textilă**
● **obiecte strunjite din lemn**

CREDITAREA ACTIVITĂȚII DE SILVICULTURĂ

LA 15 MARTIE a.c. a intrat în vigoare un nou sistem de creditare a activității de silvicultură, reglementat prin Instrucțiunile nr. 33 695 din 7 martie 1968, care are la bază aplicarea și în acest sector de activitate a principiilor de gestiune proprie.

Întrucît activitatea de silvicultură prezintă unele particularități, și modul de asigurare a fondurilor necesare realizării sarcinilor de plan are unele caracteristici, pe care le vom arăta mai jos.

Finanțarea fondurilor minime necesare realizării planului se face de la buget sub forma de normativ, care se calculează — în linii mari — astfel:

● pentru aprovizionarea cu materii prime, materiale etc., se acoperă prin fonduri proprii 25% din necesarul de consum anual;

● pentru piese de schimb, obiecte de inventar, materiale de protecție etc., normativul se calculează potrivit metodologiei ce se practică de către întreprinderile industriale (respectiv în funcție de stocul inițial, stocurile prevăzute a se achiziționa și uzura obiectelor de inventar, a pieselor de schimb etc., astfel că normativul este egal cu soldul de la finele perioadelor planificate);

● la elementul „producție neterminată", necesarul de fonduri, respectiv normativul, se stabilește la nivelul stocurilor planificate la finele anului.

Fondurile proprii astfel stabilite reprezintă o sumă constantă sub forma de normativ minim, care se acoperă în totalitate din fonduri bugetare. Toate cheltuielile efectuate cu aprovizionarea, producția etc. în cursul perioadelor, potrivit planului economic aprobat, care depășesc fondurile proprii, sînt acoperite prin credite bancare.

Creditarea acestui sector prezintă un specific cu totul aparte, determinat tocmai de modul cum se realizează cheltuielile de producție și veniturile din valorificarea produselor. În acest sector cheltuielile se efectuează începînd cu primele zile ale lunii (cu aprovizionările, salarii etc.), iar veniturile, din care partea principală o reprezintă venitul silvic (renta forestieră) se realizează de obicei către finele lunilor. Ca atare, în perioada pînă la realizarea veniturilor toate cheltuielile sînt asigurate prin credite bancare, utilizîndu-se un **cont curent** în limita plafonului de credite aprobat; din acest cont se achită toate cheltuielile de producție și, pe măsura realizării veniturilor, acestea sînt folosite la reducerea soldului debitor creat, astfel că la finele lunii, inspectoratele silvice trebuie să respecte plafoanele de credite. Se menționează că plafonul de credite reprezintă diferența dintre soldul cheltuielilor planificate la finele perioadei și fondurile proprii aprobate prin plan.

În cazul că, din diferite motive, (nerealizarea veniturilor, aprovizionări peste necesar etc.) inspectoratele silvice nu se pot încadra în plafonul de credite aprobat, diferența se trece la împrumuturi restante, care se rambursează pe măsura lichidării cauzelor care le-au determinat.

În situațiile cînd se depășește planul de achiziții la fructe de pădure și ciuperci comestibile, sau se creează alte stocuri de produse care au desfacerea asigurată prin contracte sau comenzi și, în urma analizei efectuate de organele bancare, se ajunge la concluzia că se pot acorda și deci se aprobă creditele respective, această operațiune se face tot prin contul curent, adică cu suma creditului aprobat se admite depășirea plafonului de credite pînă la termenele stabilite pentru rambursarea creditelor respective.

De asemenea, aceste unități pot beneficia și de alte credite, ca orice unitate economică organizată pe principiul gestiunii economice proprii.

Deoarece o bună parte din planul acestor unități o reprezintă achiziția de fructe de pădure și ciuperci comestibile, în activitatea lor intervine un credit cu caracter special și anume „Împrumutul avans pentru achiziționarea fructelor de pădure și a ciupercilor comestibile". Acest credit se aprobă și se acordă inspectoratelor silvice, iar utilizarea efectivă are loc la ocoalele silvice, în sensul că sumele puse la dispoziția inspectoratelor sub formă de credite se remit la ocoalele silvice, care le folosesc la acordarea de avansuri achizitorilor.

Pe măsură ce ocoalele silvice justifică folosirea avansurilor și cel mai tîrziu chenzinal, sumele respective se reintregesc — în mod operativ — prin debitarea inspectoratelor silvice (cont de împrumut avans pentru achiziții) și punerea la dispoziția ocolului a sumei justificate. Acest mod de lucru asigură satisfacerea necesităților de numerar la ocoalele silvice pe măsura desfășurării activității de achiziții.

Vlad N. NICOLAE
Nicolae MAGHERESCU

ECONOMIA AGRICULTURII DIN ZONA DE DEAL

IMPORTANTE MĂSURI PENTRU STIMULAREA PRODUCȚIEI VITICOLE

ÎN SCOPUL ridicării viticulturii la nivelul cerințelor economiei naționale, pe baza indicațiilor partidului a fost elaborat un studiu cu privire la măsurile ce se impun a fi luate pentru dezvoltarea viticulturii în perioada 1968—1970 și în perspectiva anilor 1971—1980.

Pe baza acestui studiu, Consiliul de Miniștri a elaborat recent o hotărîre care prevede un complex de măsuri menite să asigure stimularea producției viticole. Despre conținutul acestor măsuri ne vorbesc, în rîndurile de față, tov. ing. **Florea Georgescu**, director tehnic și tov. ing. **Teodor Bejan**, șeful serviciului viticulturii, în Consiliul Superior al Agriculturii, care au avut o convorbire cu tov. **Ion Chirculescu** din partea redacției noastre.

— Îmbunătățirea regimului de cumpărare a strugurilor are implicații economice profunde, a căror esență este stimularea producătorilor pentru dezvoltarea producției viticole. Pe ce temeiuri economice se bazează majorarea actualelor prețuri de cumpărare?

Ing. FLOREA GEORGESCU: — Potrivit recentei Hotăriri a Consiliului de Miniștri, prețul mediu de cumpărare al strugurilor de viță altoită și indigenă vînduți pe bază de contract se majorează cu 53%/kg, iar al celor de hibrizi producători direcți, cu 27%. Această majorare a fost determinată de faptul că în condițiile actuale de producție, prețurile practicate la cumpărarea strugurilor nu asigurau acoperirea integrală a cheltuielilor sociale de producție.

Ing. TEODOR BEJAN: — O asemenea situație nu a fost de natură să intereseze cooperativele agricole în aplicarea metodelor agrotehnice de îngrijire și creștere a producției de struguri. Așa se explică, în mare parte de ce, deși suprafețele plantate cu viță de vie au crescut an de an, producția totală de struguri se menține la un nivel scăzut. Față de întreprinderile agricole de stat, în cooperativele agricole producția medie la hectar a fost, în ultimii ani, cu mult mai mică. Astfel, în timp ce în întreprinderile agricole de stat, începînd din 1962, la viile altoite și indigene se obțin constant peste 6000 kg struguri la hectar, în cooperativele agricole nu se depășesc 4500—4600 kg la hectar.

— În vederea recuperării cheltuielilor suplimentare efectuate de către producătorii care dețin plantații de vii pe terase și livrează cantitățile contractate, hotărîrea prevede acordarea unei compensații bănești de 1000 lei pentru fiecare hectar de vie pe rod. Cum apreciați efectul pe care-l va avea asupra eficienței economice a viței de vie plantată pe terase?

Ing. FLOREA GEORGESCU: — Compensația bănească, acoperind cheltuielile suplimentare pentru executarea lucrărilor de amenajare antierozională, precum și pe cele privind îngrijirea anuală, va stimula în mare măsură organizarea temeinică a valorificării eficiente a terenurilor în pantă prin extinderea culturii viței de vie. Aceasta răspunde pe deplin intereselor economiei naționale și ale cooperativelor agricole, deoarece asigură nu numai folosirea rațională a pămîntului, ci și producții sporite de struguri, vinuri de bună calitate, și ca atare venituri bănești ridicate pentru cooperativele agricole.

— Majorarea sporului de preț de la 25—40% la 60%, la soiurile cele mai valoroase, influențează numai îmbunătățirea calității vinurilor, sau și extinderea suprafețelor cu aceste soiuri?

Ing. TEODOR BEJAN: — Această majorare prevăzută pentru soiurile cele mai valoroase din podgoriile consacrate are menirea de a încuraja unitățile producătoare să planteze și să extindă acele soiuri care alcătuiesc, conform raionării viticulturii, sortimentul de bază în producerea vinurilor de înaltă calitate, mult solicitate pe piața internă și la export.

Faptul că soiurile superioare au în mod obișnuit o productivitate mai mică, comparativ cu soiurile producătoare de vinuri curente, tenta pe producători să nu respecte întocmai, la înființarea plantațiilor, sortimentul specific al podgoriei respective, preferind extinderea soiurilor de mare producție, dar de calitate mai slabă.

În consecință, sporul de 60% va determina, de exemplu, să se planteze la Cotnari: Grasa, Tămîioasa și Frîncușa, la Murfatlar: Pinot gris și Chardonnay, la Pietroasele: Tămîioasa românească, la Dealu Mare: Cabernet Sauvignon etc., care după cum se știe și-au cîștigat faima nu numai în țară, ci și peste hotare.

— De ce a fost necesară o îmbunătățire a corelației prețurilor cu conținutul real de zahăr al strugurilor?

Ing. FLOREA GEORGESCU: — Găsesc deosebit de util faptul că în regimul actual de valorificare a producției de struguri s-a majorat limita maximă a concentrației de zahăr pînă la care se plătesc prețuri proporționale cu conținutul de zahăr al strugurilor. Faptul că această limită maximă reprezenta un plafon peste care prețul rămînea staționar, indiferent de nivelul concentrației zahărului, aducea oarecari pierderi producătorilor care nu reușeau să încadreze culesul în perioada optimă.

Cum însă din struguri cu concentrație mai mare de zahăr se obțin și vinuri cu tăria alcoolică mai ridicată, ce se valorifică la prețuri mai bune de desfacere la consumator, era normal ca de acest lucru să beneficieze și producătorul.

— Ce avantaje prezintă simplificarea sistemului de aplicare a prețurilor?

Ing. TEODOR BEJAN: — Regimul de valorificare al strugurilor și al vinului, aplicat pînă în prezent, a devenit greoi, deoarece se baza pe un număr prea mare de prețuri. Astfel, prețurile de cumpărare a strugurilor erau diferențiate pe șapte grupe de podgorii, care la rîndul lor se împărțeau în cadrul fiecărei regiuni administrative pe grupele respective de podgorii.

Potrivit noii hotăriri, pe baza potențialului calitativ al vinurilor, podgoriile s-au regrupat numai în 4 grupe, restringîndu-se pe același considerent și categoriile de prețuri la 2—3 în cadrul fiecărei grupe.

În felul acesta, pe lîngă că s-a obținut o așezare mai justă a prețurilor în raport cu potențialul actual al podgoriilor noastre, s-a simplificat mult și lista prețurilor practicate la cumpărarea strugurilor.

— Cum se asigură sporirea cointeresării materiale a membrilor cooperatori?

Ing. FLOREA GEORGESCU: — Membrii cooperatori care vor obține producții peste plan pe suprafețele ce le au în îngrijire din via cooperativei, vor putea primi drept retribuire suplimentară în natură struguri sau vin cu scutire de taxă, indiferent de faptul dacă au sau nu lot de vie în folosință personală, și indiferent dacă aceste cantități depășesc 300 kg struguri, sau 200 litri vin pe familie. Menționăm că în condițiile vechii legislații, cantitățile de 300 kg struguri și 200 litri vin, erau cantități maxime ce se puteau acorda cu scutire de taxă, în cazul livrării întregii producții contractate.

DISCUȚII

RELAȚIA DINTRE FACTORUL ECONOMIC ȘI CEL BIOLOGIC

RIDICAREA EFICIENȚEI ECONOMICE A INVESTIȚIILOR reprezintă unul din atributele principale ale dezvoltării viticulturii și pomiculturii noastre. În lumina acestui obiectiv, apreciind recentele măsuri cu privire la stimularea producției viticole, încerc, totodată, să analizez unele implicații economice ale sistemului actual privind stabilirea virstei de intrare în producție a plantațiilor (investițiilor) de pomi și viță de vie, determinarea cotelor de amortizare specifică și acordarea fondurilor de reparații capitale.

● Optimizarea perioadei de intrare în funcțiune

ÎN PLANTAȚIILE de pomi și viță de vie sînt unele particularități specifice, care își pun — și nu pot să nu-și pună — amprenta pe eficiența economică a investițiilor. Așa stau lucrurile, bunăoară, cu termenul de punere în funcțiune a investițiilor.

În industrie acest termen poate fi scurtat într-o măsură aproape nelimitată, cu toate implicațiile pozitive ce decurg de aici. Nu același lucru se poate petrece însă în plantațiile de pomi și viță de vie, unde acest termen este determinat de însăși biologia plantei. Cu toate acestea (pornind poate de la principiul sănătos existent în industrie, de a reduce durata de realizare a investițiilor), în ultimii ani s-a statornicit practica de a trece viile pe rod începînd cu anul al III-lea de la plantare. Se scurtează astfel cu un an perioada de punere în funcțiune a plantațiilor.

Consider însă că această măsură nu poate asigura efectele economice scontate; dimpotrivă. Iată de ce: După cum este cunoscut, plantațiile de viță de vie după ce au început să producă sînt trecute în categoria fondurilor fixe, suportînd, prin urmare, și cotele de amortisment. Or, în primii doi ani de funcționare, creșterile pe care le realizează plantele nu sînt, și nici nu pot fi, suficiente pentru a asigura o producție normală și rentabilă. În această situație, viticultorii, pentru a realiza un preț de cost al produselor acceptabil, recurg la practici care în final dăunează plantațiilor. Astfel, se practică supraîncărcarea butucilor de vie peste potențialul optim al virstei lor, ceea ce reduce vigoarea plantelor în anii următori și determină apariția multor goluri. De asemenea, se restring cheltuielile de îngrijire a plantațiilor tocmai în perioada cea mai importantă pentru buna lor creștere și formare, ceea ce are consecințe dintre cele mai negative asupra productivității lor viitoare. Toate acestea prejudiciază însăși eficiența economică a investițiilor.

Iată de ce ar fi mai economic dacă valoarea producției de struguri recoltați în anii ai III-lea de la înființare s-ar vărsa direct la buget, urmînd să fie scăzută din volumul total al investițiilor în momentul intrării plantațiilor în perioada funcționării productive. Totodată, plantațiile de viță de vie să fie trecute în producție în al IV-lea an de la plantare.

În pomicultură, stabilirea virstei de intrare pe rod a plantațiilor din diferite specii, mai ales a celor conduse în forme joase pe portaltoi vegetativi, în condițiile folosirii unor terenuri mai puțin fertile, constituie o problemă mult mai complexă, dar tot atît de importantă. Experiențele evidențiază ca utilă și eficientă intrarea pe rod (pentru măr și păr pe portaltoi vegetativi), în anul V și nu IV cum se practică. Deși pomii încep să producă din anul IV, valoarea fructelor obținute nu poate acoperi cheltuielile de producție necesare întreținerii plantelor în perioada cea mai critică.

Aplicînd normativele actuale, neglijăm în mare măsură biologia plantelor și, implicit, eficiența economică a producției.

● Elasticitate în stabilirea cotelor de amortizare

DURATA TIMPULUI de exploatare rentabilă a plantațiilor (după sistemul de cultură, speciile cultivate etc.), impune, totodată, reglementarea pe o bază mai reală a modului în care se stabilesc cotele de amortizare anuală. Acest lucru este absolut necesar deoarece sistemul practicat în prezent încarcă în mod exagerat cheltuielile unui ciclu de producție.

În sistemul actual, în viticultură, amortizarea integrală a cheltuielilor de investiții pe hectar se face în mai puțin de 20 de ani (vezi tabelul); prin urmare revine o cotă de aproape 30% din cheltuielile unui ciclu de producție (în unele situații aproape cîte 1 leu pentru fiecare kg de struguri).

Virsta economică a unei plantații este însă cu mult mai mare. Or, în aceste condiții, un asemenea mod de calcul al cotei de amortisment nu este de natură să asigure și să stimuleze rentabilitatea cuvenită la nivelul unităților de producție, deoarece exercită, printre altele, o influență negativă asupra nivelului prețului de cost al strugurilor.

Plantațiile de pomi, chiar după ce au devenit mijloace de producție, își continuă într-o măsură mult mai mare decît în viticultură dezvoltarea lor, printr-o creștere neîntreruptă a potențialului productiv. Iată de ce socotim indicat ca, **în primii ani de producție, cotele de amortizare anuale să urmărească pe cît posibil curba reală a producției acestora**, ceea ce nu prejudiciază recuperarea integrală a fondurilor de investiții la sfîrșitul vîrstei economice a plantațiilor; este, de fapt, un specific al pomiculturii. În aceste condiții și cheltuielile de întreținere pot să ofere, de la bun început, posibilitatea obținerii unor produse rentabile, ceea ce de regulă nu se întîmplă.

● Fonduri separate pentru reparații capitale

ÎN PREZENT, nu se acordă fonduri speciale pentru reparații capitale privind completarea golurilor în viile pe rod (acestea suportîndu-se din cheltuielile anuale de producție). Acest lucru nu se justifică însă de loc din punct de vedere economic, deoarece aduce prejudicii integrității plantațiilor.

Într-o plantație viticolă pierderea oricărui butuc, dintr-o cauză sau alta, se cere a fi imediat înlocuită din fonduri de reparații capitale, nefiind vorba de lucrări curente de întreținere a plantațiilor, ci de însăși înlocuirea a o parte din cele complet distruse, pentru formarea cărora au fost cheltuite importante fonduri de investiții.

Dar poate că nu aceasta constituie argumentul principal. Mai dăunătoare în practica de a nu mai aloca separat fonduri de reparații capitale pentru astfel de lucrări este tendința viticultorului (subiectivă, de altfel, dar care se manifestă), de a nu mai acorda atenția cuvenită completărilor de goluri, reparațiilor lucrărilor hidrotehnice, drumurilor. Aceasta, fie din cauza insuficienței cheltuielilor de producție, fie dintr-un interes material (de moment), de care beneficiază în cazul obținerii unor producții cu economii la prețul de cost.

Este de reținut faptul că în primii ani de funcționare productivă, cînd producția este mai mică și rentabilitatea neasigurată, se cer a fi făcute și cele mai multe completări de goluri în plantații. Efectuarea acestora, precum și a altor reparații capitale, din cheltuielile anuale de producție îngreunează și mai mult situația economică a plantațiilor în primii ani de rod. Această practică duce în final la creșterea numărului de goluri, la scăderea productivității plantațiilor.

Legislația și normativele economice trebuie să asigure condiții optime de creștere și dezvoltare a plantelor, ceea ce înseamnă în fond un nivel de productivitate și o eficiență economică ridicată a investițiilor destinate pomiculturii și viticulturii.

ing. Constantin BUDAN
directorul Stațiunii experimentale Argeș

AMORTIZAREA SPECIFICĂ ȘI PONDEREA EI ÎN CHELTUIELILE ANUALE DE PRODUCȚIE LA ȘTEFĂNEȘTI—ARGEȘ

Sistemul de cultură	Valoarea investițiilor (lei)	Cota actuală de amortizare specifică %	Nr. ciclurilor de producție necesar amortizării investiției de înființare a plantației	Cheltuieli necesare unui ciclu de producție		
				Total (lei)	din care: Salarii de bază directe	din care: Amortizare specifică
În pomicultură						
Plantații de măr în sistem obișnuit	37 100	4,7	20	10 336	3357	1756
Plantații de măr condus în palmetă	43 700	5,5	18	14 967	5740	2404
În viticultură						
Plantații în forme joase	73 600	6	16	16 826	6340	4598
Plantații în formă înaltă (moser)	57 000	6,5	15	13 434	4632	3734

STOCURILE LENT VANDAI

CARENȚE ÎN STRUCTURA ȘI REPARTIZAREA PRODUSELOR

PENTRU MĂRFURILE DESTINATE CONSUMULUI INDIVIDUAL, ciclul B-M-B. se încheie odată cu vînzarea acestora către populație, scopul pentru care de altfel au și fost produse. Întreruperea ciclului normal al procesului de realizare a mărfurilor se reflectă în creșterea nejustificată a stocurilor, cu multiplele consecințe negative asupra rentabilității întreprinderilor comerciale. În aceste condiții se impune, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire cu conducătorii organelor de partid și de stat județene, o analiză atentă a situației actuale a stocurilor de mărfuri din comerț și găsirea celor mai eficiente și operative măsuri care să ducă la îmbunătățirea gospodăririi și valorificării acestora.

Legități proprii ale activității comerciale, condițiile diferite de timp și loc între modul cum se produc și cel în care se consumă mărfurile reclamă necesitatea existenței în rețeaua comercială a unor stocuri de mărfuri. Procesul de producție pentru multe mărfuri se întinde pe tot parcursul anului, cererea pentru asemenea mărfuri însă, se concentrează de regulă în anumite perioade (sezoane) astfel că, în mod obiectiv, putem avea de-a face cu o acumulare temporară de mărfuri pentru ca apoi stocurile formate să descrească prin vînzarea lor. Dar, un principiu comercial, mereu actual, ne arată că nu se pot acumula cantități mari de mărfuri și pe perioade îndelungate fără a avea în vedere posibilitatea valorificării lor în bune condițiuni și cu maximă eficiență.

În condițiile unui comerț la o scară mare stocarea nejustificată de mărfuri prezintă riscul de a se pierde o parte din valoarea acestora, fie din cauza degradării fizice, fie, mai ales, din cauza uzurii morale (în cazul produselor tehnice) sau al demodării. În prezent, elementele de modă nu se mai limitează numai la un număr restrins de produse, ci cuprind o gamă largă de produse, începînd de la cărucior de copii și pînă la automobil.

Analizînd modul în care au evoluat în ultimii ani stocurile de mărfuri în raport cu desfacerea, a rezultat că, în anul 1966 față de anul anterior, creșterea stocurilor a fost de 12,8%, iar în anul 1967 de 19,5%, în timp ce desfacerile de mărfuri au crescut cu 9,9% în 1966 și cu 9,6% în 1967.

La sfîrșitul anului 1967, stocurile existente s-au situat peste nivelul planificat cu 860 milioane lei. Deși au trecut numai două luni din anul 1968, tendința de creștere a stocurilor de mărfuri a continuat, ceea ce va accentua stocarea mai îndelungată a unor mărfuri în rețeaua comercială. Desigur că, o asemenea situație nu a venit de la sine, ci au existat o serie de cauze, de situații negative care nu au fost la timp sesizate de organele comerciale și, ceea ce este mai grav, nu au fost înlăturate nici după ce au fost cunoscute.

● *Un paradox: suprastocuri și goluri în aprovizionare*

PENTRU ORICE MAGAZIN, întreprindere și pentru economia națională în ansamblul ei, asigurarea unei structuri corespunzătoare reprezintă o condiție de bază atît în ce privește buna aprovizionare a populației cît și valorificarea cu maximă eficiență a stocurilor.

În anul 1967, stocurile de mărfuri din sectorul textile-încălțăminte au crescut de trei ori mai mult decît a crescut desfacerea. Creșterea disproporționată a stocurilor s-a realizat în condițiile cînd la unele produse mult solicitate sînt încă greutăți în satisfacerea cererii populației și la care, se înțelege, rezervele sînt reduse. Analiza atentă a evoluției și sporirii stocurilor la produse cu pondere scoate la iveală faptul că s-au înregistrat creșteri de stocuri la acele produse la care desfacerea a crescut prea puțin sau n-a crescut de loc (fînet în dungi, borsec, olandină albă și color de 80—90 cm, indian uni de 80 cm). Cauza principală o constituie faptul că la contractarea cu industria nu s-au avut în vedere, pe de o parte, stocurile existente, iar pe de altă parte, nevoile legate de realizarea desfacerilor.

De asemenea, în rețeaua comercială se găsesc cantități mari de ciorapi, din care marea majoritate au o desfacere foarte lentă. Tendința de stocare la acest articol a apărut mai de mult. Concomitent a existat o cerere mare pentru ciorapii supraelastici și în loc să se găsească posibilități pentru asigurarea ciorapilor care erau solicitați, s-a „acoperit" necesarul cu tot felul de ciorapi care acum stau în rețeaua comercială.

Asigurarea unei structuri corespunzătoare a stocurilor din comerț este un proces permanent și derivă din însuși specificul activității comerciale.

Deși cunoaștem în condiții mai bune modul în care evoluează cererea pentru mărfuri a populației ca urmare a perfecționării continue a planificării veniturilor bănești ale populației este posibil ca în structura nevoilor de mărfuri să apară fenomene cu caracter temporar sau de durată cînd cererea pentru anumite mărfuri să fie mai redusă. În aceste situații, comerțul, în colaborare cu industria, au sarcina de a reglementa situația. În practică însă, asemenea situații se rezolvă destul de greu. Industria motivează că are deja utilaje, materii prime și forța de muncă angajată. Se ajunge la situații dificile de felul celei cu bocancii cu talpă de cauciuc, la care față de o desfacere de circa 700 mii perechi anual, stocul să fie de circa un milion, cu tendințe de creștere în continuare. Este oare economic să producem în continuare bocanci care să îngroașe stocurile deja mari din comerț ? Desigur că nu.

Problema stabilirii în condițiuni bune a nivelului stocurilor și reglarea pe parcurs a măririi acestora rămîne o sarcină de bază, în primul rînd, a comerțului. Din păcate, **de cele mai multe ori, stabilirea necesarului la unele mărfuri (planificarea fondului de marfă) se face pornindu-se de la evoluția care au avut-o în perioadele trecute și în mai mică măsură de la tendințele perioadelor următoare.** La aceasta se mai adaugă și lipsa unui sistem **informațional** complet și operativ, care să permită cunoașterea situației reale a stocurilor din rețea. Este posibil, de pildă, ca la o anumită întreprindere să rămînă cantități mai mari din unele mărfuri. În asemenea cazuri, mărfurile care nu se pot valorifica de întreprinderea care le deține să fie redistribuite operativ altor unități comerciale. Pînă în prezent, nu s-a putut pune la punct un sistem de recartare între întreprinderi, rezultatele obținute în acest domeniu fiind destul de slabe.

Deși Ministerul Comerțului Interior asigură coordonarea întregului comerț socialist, totuși elementele de analiză care stau la baza contractărilor le fundamentează, în general, pe baza situațiilor din întreprinderile cu ridicata, fără să urmărească dacă mărfurile care au ajuns la unitățile cu amănuntul sau în sistemul cooperației de consum s-au valorificat ori stau în stoc.

Se poate aprecia că, deși oficial mărfurile existente la toate întreprinderile comerțului socialist se inventariază (statistic) de două ori pe an, lipsa de operativitate în centralizare și a unei preocupări mai atente în ce privește analiza structurii stocurilor fac de mai mult timp ca această lucrare de inventariere să rămînă fără consecințe favorabile pentru îmbunătățirea situației stocurilor.

● *Cînd comerțul cu ridicata contractează, iar cel cu amănuntul nu ridică mărfurile*

ESTE OARECUM PARADOXAL ca în practică să întîlnim următoarea situație : întreprinderile comerțului cu ridicata care contractează cu industria fac comenzi în „numele cererii populației", iar magazinele cu amănuntul nu ridică mărfurile respective din depozite pentru că populația nu le cere. **Firesc se pune întrebarea care din cele două întreprinderi reprezintă interesele cererii populației și pe contul cui se cere materializarea unei părți din munca societății în anumite produse de care nimeni nu are nevoie ?**

Iată cîteva exemple. La 31 decembrie 1967 din stocul de țesături caro din import de peste 5 milioane metri liniari existent la organizațiile comerciale de stat, numai 8% se găseau în magazine, restul de 92% se găseau în depozitele cu ridicata. Au fost unități comerciale care nu aveau nici un metru din acest produs sau aveau foarte puțin, deși este un sortiment care se caută de populație.

Despre ce spirit comercial poate fi vorba cînd la cooperativa de consum din comuna Moțăței, județul Dolj, se găseau la 31 decembrie 1967 numai 17 bucăți cămăși (față de numărul mare de mărimi, culori etc.), în timp ce în depozitul cu ridicata de la Calafat se aflau 11 mii bucăți ? De ce să fie magazine ale cooperației de consum ca cele din județele Argeș și Vîlcea care să nu aibă pînză albită și nealbită din care în depozite sînt cantități considerabile ? Mulți conducători de întreprinderi comerciale caută să explice că aceste aspecte sînt temporare, că nu sînt caracteristice. Adevărul este altul. De cele mai multe ori s-a dovedit că gestionarii de magazine nu sînt bine informați despre mărfurile care se găsesc în depozite. Merceologii, voiajorii și alți factori legați de aprovizionare fac mai mult muncă de curieri decît cea care derivă din sarcinile funcției respective. Salariații din întreprinderile cu ridicata nu au înțeles **îndeajuns, după părerea noastră, că este nevoie** ca și ei să facă eforturi pentru a vinde mărfurile pe care le au în gestiune. Există uneori o concepție greșită că totul se va rezolva prin sistemul repartizării.

În legătură cu **relațiile depozit-magazin,** după părerea noastră problema este numai pe jumătate rezolvată. În prezent acțiunea merge numai în sensul livrării mărfii din depozit către magazin. O dată ce marfa a fost livrată din depozit se consideră că acesta și-a făcut datoria și lasă magazinul să se descurce mai departe. Se ajunge astfel la situația ca, spre sfîrșitul sezoanelor, magazinele să rămînă cu cantități mari de mărfuri, ceea ce împiedică aprovizionarea normală în sezonul curent. Este necesar să se găsească soluția ca odată ce comerțul intră într-un anumit sezon, în magazine să apară mărfuri de cerere curentă în cantități mari. **Soluția ar consta în retragerea din magazin a unei părți din mărfurile specifice sezonului trecut sau a luării și altor mărfuri care să grăbească desfacerea lor.**

Diversificarea producției de bunuri de consum și deci și a mărfurilor care se pun la dispoziția populației cere spații comerciale tot mai mari. Desigur, creșterea acestor spații nu se poate realiza dintr-o dată și poate nici nu ar fi necesară în toate cazurile. **Se impune însă în mod imperios ca fiecare magazin să aibă la dispoziție un depozit de mină cu ajutorul căruia să poată schimba sortimentul din magazin în raport cu specificul sezonului. Menținerea în magazine în timpul verii, de exemplu, a articolelor specifice sezonului de iarnă îngustează foarte mult posibilitatea prezentării în mod complet a tuturor mărfurilor de vară.**

● *În patru ani de stocare, costul unei mărfi crește cu 20-30% și chiar 50%*

AȘA CUM A SUBLINIAT tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la recenta Consfătuire la C.C. al P.C.R., stocarea îndelungată a mărfurilor în depozite generează numeroase cheltuieli neeconomicoase.

La analiza rezultatelor financiare ale activității comerciale în practica actuală se urmărește însă, din păcate în prea mică măsură costul staționării îndelungate a unor mărfuri în rețeaua comercială, în special în depozitele cu ridicata. Problema prezintă două aspecte. **În primul rînd o marfă care rămîne în rețeaua comercială peste un an de zile își majorează costul în primul an cu 8% iar în ceilalți ani cu 5—6% pe an. Aceasta înseamnă că o marfă care staționează în rețeaua comercială patru ani își majorează costul cu circa 20—30% deși prin vînzarea ei rabatul (adaosul) care se cuvine comerțului rămîne totdeauna fix și nu depășește în medie 10—12%.** Plusul de cheltuieli care nu se poate acoperi din rabatul comercial este suportat din beneficiul rezultat de la mărfurile cu circulație normală, iar în final din beneficiul pe total întreprindere.

Al doilea aspect al problemei este legat de faptul că o marfă care a stat timp mai îndelungat în rețeaua comercială și devine greu vandabilă este valorificată de cele mai multe ori pe calea reducerii de preț, care constă în vînzarea acesteia cu circa 20—30% mai puțin decît suma ce ar trebui să se încaseze. În practică, se valorifică ca mărfuri greu vandabile acele mărfuri care stau un timp îndelungat în rețeaua comercială, de regulă 3—4 ani. Se poate astfel trage concluzia că pentru aceste mărfuri costurile de producție se majorează cu circa 50% din cauza cheltuielilor de circulație suplimentare și a pierderii unei părți din prețul lor.

Desigur că pentru activitatea comercială, problema riscului nu poate fi în totalitate evitată. Multe din conducerile de întreprinderi aduc acest argument și nu li se poate răspunde în toate cazurile că nu au dreptate. Dar pentru orice bun gospodar din comerț se pune problema ca acest risc să fie cît mai mic posibil, să nu provină din slaba activitate, neglijență sau alte cauze de acest fel.

În legătură cu declararea mărfurilor care au devenit lent și greu vandabile trebuie arătat că cu toate îmbunătățirile aduse legislației, aceasta nu este încă suficient legată de timpul de stocare și gradul în care sînt cerute la desfacere mărfurile respective.

● *Măsuri pentru o mai bună determinare a stocurilor*

CONSIDERĂM că în primul rînd trebuie început cu îmbunătățirea planificării în general și în mod deosebit cu îmbunătățirea planificării stocurilor de mărfuri. Măsurile luate pentru lărgirea drepturilor Ministerului Comerțului Interior și Centrocoop-ului în stabilirea pe trimestre a cantităților de mărfuri ce urmează a se livra de industrie și ca urmare a stocurilor trimestriale sînt de natură să întărească răspunderea organelor comerciale în planificarea activității comerciale. Pentru anul 1968, se impunea ca Ministerul Comerțului Interior, ca organ de coordonare, să stabilească cu Centrocoop și alte ministere, sarcinile ce revin acestora. În fapt, lucrurile nu s-au întîmplat așa. Centrocoop-ul și celelalte ministere și-au întocmit singure balanța comercială iar din însumarea acestora cu cea a Ministerului Comerțului Interior nu s-a mai obținut ceea ce s-a prevăzut prin planul de stat. Se creează astfel condiții favorabile formării de stocuri mari de mărfuri a căror desfacere va fi îngreunată.

Cu toate că definitivarea sarcinilor de plan pentru anul 1968 s-a făcut spre sfîrșitul trimestrului IV al anului trecut, totuși stocul de mărfuri cu care trebuia să se pornească în noul an a fost subevaluat cu circa un miliard lei. În loc ca încă de la începutul anului să se analizeze cu atenție situația creată și să se găsească cea mai bună rezolvare, s-au dat indicații întreprinderilor comerciale să-și refacă balanța comercială pe anul 1968 luînd ca stoc de pornire pe cel efectiv realizat la 1 ianuarie 1968. Din cauza neurmăririi și necontrolării acestor indicații, unele întreprinderi au refăcut balanța, altele nu. În prezent, deși a trecut un trimestru din acest an, situația stocurilor planificate nu este clară. În același timp, față de situația inițială, stocurile continuă să crească și este de prevăzut că se vor ridica în continuare probleme pe această linie.

Este necesar să fie combătută practica ce își face tot mai mult loc, în ultimul timp și care nu este de natură să asigure o bună repartizare a fondului de marfă pe județe, întreprinderi și localități și anume ca la unele întreprinderi care acumulează stocuri mai mari în loc să se ia măsurile corespunzătoare pentru reducerea lor, se majorează stocul planificat și se diminuează la cele care au mai puține (dar cărora le sînt necesare). Așa s-a ajuns la situația ca, la organizațiile comerciale de stat în fosta regiune Argeș, unitățile comerciale de stat să dețină la sfîrșitul anului trecut, țesături de lînă care asigurau desfacerea pe 316 zile, în timp ce întreprinderile din fosta regiune Banat pe numai 174 zile.

Ar fi indicat ca în anumite perioade de conjunctură mai deosebite să funcționeze, la nivel central și județean **dispecerate care să dea indicații în legătură cu asigurarea unei circulații normale a mărfurilor către magazinele de desfacere sau recartarea către alte localități unde se va simți nevoia mărfurilor respective.**

N. PRETORIAN
director în Banca Națională

● Față de o creștere a vînzărilor total anul precedent, stocurile au crescut în aceea electrotehnice cu 41%.

● Aprovizionarea cu televizoare și frig anul 1966, cu 16%, în timp ce vînzarea la ac de 1% și respectiv 4%.

● Stocul la 31 decembrie 1967 la aspira este aproape egal cu producția din anul trec În schimb, previziunile de desfacere din acest grazoși nu sînt acoperite de către industrie de rile sînt epuizate.

● Pentru fiecare an de stocare se chel în cauză.

● Mărfurile constatate greu vandabile ieli anuale de peste 26 milioane lei. Numai m sumă" circa 5 milioane lei anual.

ILE: MILIARDE CARE ZAC

MPLICAŢII ALE ÎNCETINIRII ITEZEI DE CIRCULAŢIE MĂRFURILOR

GRUPA mărfurilor nealimentare, articode uz gospodăresc deţin o pondere tot mare pe măsură ce cresc veniturile popu-, ridicîndu-se şi partea destinată pentru ărare de televizoare, aparate de radio, lere etc. În ţara noastră a fost creată dustrie de bunuri tehnice de uz gospodămenită să satisfacă cerinţele în continuă sificare ale populaţiei. Pentru ca întreerile nou create să producă ceea ce este practic, mai util, la parametrii corespunitehnicii actuale şi la nivelul cererii în nuă creştere a cumpărătorilor, un rol imnt îl are comerţul. Ministerului Comerz Interior îi revine sarcina să influenţeze stria — sub aspectele arătate şi **în specit să producă** — atît în faza de elaboa planului, cît şi, în mod operativ, pe rsul executării lui. Este cunoscut faptă această funcţie importantă nu a fost zată corespunzător, datorită mai multor e, printre care necunoaşterea temeinică erii de consum şi a evoluţiei stocurilor pe tură, care au dus la: **crearea de stocuri mărfuri greu vandabile** la unele produse **acoperirea cererii** la altele.

cele ce urmează, ne-am propus să anan evoluţia stocurilor în sectorul metalo-

9,6% în anul 1967, comparată cu rioadă cu 19,5%, iar la articolele

e a crescut în anul 1967, faţă de articole a avut un ritm de creştere

e de praf a fost de 44 mii, ceea ce întreprinderii bănătene furnizoare. la maşini de gătit cu combustibili n proporţie de 85—90%, iar stocu-

ie 6—10% din valoarea mărfurilor

l decembrie 1967 provoacă cheltuetele „Carpaţi" aflate în stoc „con-

ice, implicaţiile pe care le creează şi, în ura posibilităţilor, să concretizăm unele uri ce se impun a fi luate.

Viteza de circulaţie a mărfurilor: de la 180 la 197 zile

TE BINECUNOSCUT că pe măsură ce l B-M-B se realizează într-un timp mai , creşte eficienţa economică. Plecînd de ceastă axiomă, fiecare întreprindere cojială în parte, şi fiecare sector comercial azul nostru al produselor metalo-chimice), interesat să diminueze numărul de zile sare de la aprovizionarea şi pînă la vînd produselor.

aliza datelor pe ultimii doi ani — 1966 67 — scoate la iveală existenţa unor se- carenţe, a căror expresie concentrată stituie încetinirea vitezei de rotaţie. Dacă ul 1965 viteza pe total mărfuri desfăcute fondul pieţei era de 90 de zile, în 1966 uns la 93 de zile, ca în anul 1967 să întreze 101 zile (durata unui ciclu B-M-B) ce reprezintă o scădere în ultimul an, de anul precedent, de 8%.

ecînd de la general la particular — resv la sectorul metalo-chimice de care ne im — situaţia prezintă unele particula: dacă pe total comerţ s-a menţinut dunui ciclu de circulaţie a mărfurilor de zile, pe reţeaua M.C.I. s-a mărit conabil, respectiv de la 180 la 197 zile, ceea eprezintă o încetinire a vitezei de rotaţie %. La aceasta, trebuie să adăugăm faptul nele produse bat recordul în durata ci- motoretele — 462 zile, aspiratoarele praf — 271 zile etc.

Încetinirea vitezei de circulaţie a mărfurilor în sectorul metalo-chimice este de nejustificat dacă ţinem seama de faptul că în ultimii ani au fost luate unele măsuri care **în mod normal trebuiau să ducă la accelerarea ciclului B-M-B.** Astfel, a fost sporit considerabil volumul produselor livrate în tranzit, ceea ce a scurtat drumul acestora de la producător la vînzător. De asemenea, integrarea unor întreprinderi cu ridicata cu organizaţii comerciale cu amănuntul trebuia să aibă ca efect accelerarea vitezei de circulaţie a mărfurilor, prin dispariţia verigii intermediare.

Cum se reflectă această încetinire a vitezei de circulaţie a mărfurilor pe parcursul lor de la producător la consumator?

În sectorul metalo-chimic stocurile au crescut, faţă de anul trecut, cu 21%, iar la articolele electrotehnice cu 41%, ceea ce depăşeşte cu mult media creşterii stocurilor pe total comerţ (19,5%).

Dacă reamintim că în anul 1967 vînzările au crescut faţă de anul 1966 numai cu 9,6%, iar în sectorul metalo-chimice cu un procent mai mic, discrepanţa dintre evoluţia acestora şi aceea a stocurilor este şi mai evidentă.

Structura stocurilor şi cauzele lor

CAUZELE CREŞTERII stocurilor nu pot fi identificate decît în condiţiile analizei lor pe structură. Cum în sectorul de care ne ocupăm ponderea o deţin un număr restrins de produse, ne limităm în analiza ce o vom face la următoarele: televizoare, aparate de radio, frigidere, maşini de spălat rufe şi aspiratoare. Iată dinamica aprovizionării şi vînzărilor în cifre absolute şi procentuale la aceste produse. (Vezi tabelul alăturat).

O primă concluzie care se desprinde: la toate produsele aprovizionarea a crescut într-un ritm mult superior vînzărilor. Astfel, în anul 1967 s-au aprovizionat cu 16% mai multe televizoare decît în 1966, iar vînzările au crescut în aceeaşi perioadă numai cu 1%, ceea ce a dus la un stoc, peste cel normat, de 25 000. Cu toate că această situaţie era previzibilă la data încheierii contractelor pentru anul 1968, numărul televizoarelor ce vor intra în reţeaua comercială în acest an este mai mare decît vînzările probabile, ceea ce face, dacă nu se vor lua măsuri hotărîte, ca la sfîrşitul acestui an stocul peste normativ să fie şi mai mare, respectiv de circa 29 000 bucăţi.

Situaţia se prezintă la fel la frigidere, la maşini de spălat rufe şi la aspiratoare de praf.

Totalul stocurilor peste normativ, numai la aceste cinci produse, la 1 ianuarie 1968 se ridica la 285 milioane lei. Cu toate că s-au făcut unele renunţări la aprovizionare, calculele preliminare arată că dacă nu se vor moderniza factorii de creştere a vitezei de rotaţie, la sfîrşitul acestui an, stocurile peste normativ vor reprezenta peste 178 milioane lei.

Contractarea unui spor anual de peste 16% la produsele în cauză nu este singura cauză care a dus la creşterea stocurilor peste cele normate. O altă cauză trebuie căutată în creşterea lentă a vînzărilor de la un an la altul. Acest fenomen se explică şi prin insuficienta diversificare a modelelor şi tipodimensiunilor din acelaşi produs. Este suficient să arătăm că de aproape zece ani se produce acelaşi model de frigider „Fram", bazat pe principiul absorbţiei (care are un consum mare de curent electric) şi de aceeaşi capacitate — 110 litri. La fel, Uzina „Electronica" produce numai două tipuri de televizor: „Dacia" şi „Intim". Cumpărătorul de azi, datorită creşterii veniturilor, este pretenţios. El doreşte să găsească în magazinele noastre o gamă largă de tipuri din acelaşi produs, dintre care să aleagă pe acel ce îi convine, în funcţie de unele considerente particulare. Este greu de presupus că vînzarea aspiratoarelor de praf va putea creşte anual cu mai mult de 3%, devreme ce cumpărătorilor li se oferă de ani de zile, un singur tip — „Record".

Dacă industriei îi revenea sarcina să îmbunătăţească continuu caracteristicile mărfurilor oferite şi să creeze noi modele, un rol nu mai puţin important trebuia să-l joace comerţul. Aşa cum am arătat, organele de specialitate din Ministerul Comerţului Interior aveau obligaţia să influenţeze industria cu privire la ce şi cît să producă. Pentru aceasta aveau la dispoziţie un arsenal întreg de mijloace: începînd de la omologare, la contractarea fondului de marfă şi pînă la întărirea exigenţei în recepţionarea produselor.

Rezultatele înregistrate la sfîrşitul anului 1967 şi cele din primul trimestru din acest an semnalează — ca un barometru — că toate aceste măsuri nu au fost luate destul de energic la timpul lor; ca urmare, consecinţele vor fi suportate de întreprinderile comerciale încă foarte multe luni, dacă nu ani.

Dacă la produsele analizate mai sus stocurile depăşesc cu mult pe cele normate, au scăzut în schimb sub necesar la alte produse, ceea ce va duce la goluri în aprovizionarea populaţiei. Astfel, la maşini de gătit cu combustibili gazoşi, la 31 decembrie 1967 stocurile nu reprezentau decît 6,3 mii bucăţi, faţă de un necesar de 110 mii bucăţi pe anul 1968.

Produsul	Anul	Aprovizionări	Vînzări	Stoc peste normativ		Indicele anual de creştere	
				mii buc.	mii lei	aprov.+ stoc	vînzări
Televizoare	1966	238	227	—	—	100	100
	1967	276	230	25	110 000	116	101
	1968	238*)	233**)	29	127 600	—	—
Aparate radio	1966	346	318	—	—	100	100
	1967	371	331	40	48 000	107	104
	1968	295*)	338**)	—	—	—	—
Frigidere	1966	138	129	—	—	100	100
	1967	160	135	25	62 500	116	104
	1968	130*)	142**)	12	30 000	—	—
Maşini de spălat rufe	1966	90	89	31	43 400	100	100
	1967	120	100	30	42 000	167	112
	1968	80*)	116**)	—	—	—	—
Aspiratoare de praf	1966	72	56	37	28 305	100	100
	1967	55	58	30	22 950	127	103
	1968	60*)	60**)	29	21 185	—	—

*) Contractat pentru aprovizionare.
**) Previziuni de desfacere calculate prin aplicarea coeficientului de creştere a vînzărilor în anul 1967 faţă de 1966.

O situaţie asemănătoare o prezintă maşinile de cusut şi într-o oarecare măsură articolele de porţelan şi faianţă.

Pentru evitarea nesatisfacerii cererii de asemenea articole se impune încă de pe acum ca organele centrale coordonatoare ale furnizorilor de asemenea produse să ia toate măsurile pentru sporirea producţiei la nivelul solicitat de organele comerţului.

Implicaţii inerente

PRIVITĂ problema din punct de vedere al întreprinderilor care deţin stocuri de mărfuri peste necesarul planificat, consecinţele se reflectă direct asupra rentabilităţii. Încetinirea vitezei de circulaţie a mărfurilor înseamnă, în primul rînd, creşterea cheltuielilor de circulaţie, aşa cum se arată şi în articolul alăturat.

Potrivit unor calcule făcute, oricare produs din sectorul metalo-chimic care stă stocat un an consumă în întregime rabatul acordat de furnizor, iar comercializarea lui după 18—24 luni de la aprovizionare aduce o pierdere de 6—10%. Aceasta înseamnă că la valoarea stocurilor devenite greu vandabile la 31 decembrie 1967 se vor înregistra de către organizaţiile comerciale deţinătoare pierderi care, pe total, se vor cifra la cîteva zeci de milioane. Numai la stocul de motorete — 15,4 mii bucăţi, la 31 decembrie 1967 — din care 25% provin din anul 1965 iar 50% din anul 1966, pierderile efective prin depozitare şi dobînzi bancare reprezintă anual circa 5 milioane lei.

Implicaţiile inerente asupra stocărilor nu se opresc aici. Pe parcursul depozitării unele se deteriorează, ceea ce necesită cheltuieli de reparaţii, schimbarea unor piese etc. La acestea se adaugă uzura lor morală. Aşa cum am arătat şi în alte rînduri în coloanele revistei noastre, este greu de presupus că peste cîţiva ani de zile motoretele „Carpaţi", fabricate în anul 1965 vor mai putea fi desfăcute populaţiei. Tot aşa se pune problema cu unele tipuri de aparate de radio, maşini de spălat rufe, aspiratoare etc.

Pe lîngă consecinţele pe care le suportă întreprinderile comerciale deţinătoare de asemenea stocuri, acestea se reflectă şi asupra economiei naţionale. Cantităţi impresionante de materii prime au fost alocate pentru realizarea unor asemenea produse, fără finalizarea lor: valorificarea către populaţie şi utilizarea lor potrivit destinaţiei pe care o au. De asemenea, pentru producţia unora din aceste mărfuri s-au consumat importante fonduri valutare prin importul unor piese sau de materii prime.

Imperative permanent actuale: lichidarea şi prevenirea formării de noi stocuri

ANALIZA făcută pe structură la cele cinci articole demonstrează că formarea stocurilor poate fi evitată. Pentru aceasta se cere luarea unui complex de măsuri, începînd din faza elaborării planului şi pînă la ultimul act — vînzarea mărfurilor către populaţie.

Planul de mărfuri destinate pieţei trebuie să aibă la bază o temeinică previziune a evoluţiei cererii, fundamentată pe studierea complexă şi de perspectivă a preferinţelor consumatorilor, corelat cu structura şi veniturile acestora. Între planul de mărfuri astfel determinat şi planul de aprovizionare trebuie să fie o perfectă concordanţă. Orice discrepanţă poate duce, fie la crearea de stocuri, fie la goluri în aprovizionare.

O altă condiţie esenţială pentru prevenirea stocurilor este trecerea cît mai grabnică la descentralizarea repartizării fondului de marfă. Oricît de laborios ar fi întocmite repartiţiile centrale, pe grupe de produse, acestea nu vor putea să exprime nevoile reale şi diferenţiate ale întreprinderilor comerciale. **Practica din trecut a demonstrat că repartiţiile emise de organele centrale ale Ministerului Comerţului Interior au ţinut seama, în principal, de capacităţile de producţie ale industriei şi mai puţin de nevoile unităţilor comerciale.**

În condiţiile descentralizării, un rol important îl va căpăta contractul de furnizare, instrument juridic ce va trebui folosit suplu, dar ferm, de către întreprinderile comerciale beneficiare, care nu vor trebui să accepte la contractări decît produsele necesare.

Pe parcursul executării contractelor de furnizare, urmărirea permanentă a evoluţiei vînzărilor către populaţie, şi, implicit, a stocurilor, devine o sarcină primordială a organelor centrale coordonatoare. Pentru aceasta se cere, în primul rînd, introducerea unui sistem informaţional simplu, dar cu eficacitate şi operativitate maximă, care să permită cunoaşterea stocurilor — pe structură — cel puţin o dată pe trimestru şi imediat după expirarea lui. Numai în asemenea condiţii vor putea fi luate măsuri urgente de redistribuire, sau altele ce se impun.

Desigur, redistribuirea stocurilor, pe cale de a se forma, nu este singurul mijloc de a le preveni. Un rol important va trebui să-l joace comenzile lunare, trimestriale sau semestriale, prin care se va putea realiza o reglare a sortimentelor şi a destinaţiilor — în funcţie de vînzări — direct de la producătorul furnizor. Aceasta este, de altfel, o formă de influenţare a industriei de către comerţ, o formă care va imprima contractelor mobilitatea impusă de necesitatea de a se acoperi în mod operativ nevoile pieţei. De asemenea, întărirea exigenţei în recepţionarea produselor livrate de industrie este o altă cale de evitare a formării de stocuri.

Pentru lichidarea actualelor stocuri din sectorul metalochimic căile sînt multiple. Printre acestea considerăm că revederea preţurilor la unele produse tehnice, depăşite faţă de nivelul actual, ar avea ca efect înviorarea vînzărilor. În ce priveşte articolele mărunte de uz gospodăresc, se impune aplicarea cu fermitate a dispoziţiilor legale privind soldarea şi valorificarea lor, prin folosirea de stimulente procentuale acordate vînzătorilor.

Al. DEŢEŞAN

PUNCTE DE VEDERE

Cu privire la normele privind amortizarea

REFLECTAREA CORECTĂ A VALORII FONDURILOR FIXE

IN ACTIVITATEA DE CONDUCERE PLANIFICATĂ a economiei naționale o importanță capitală prezintă folosirea unui sistem de indicatori capabili să reflecte cît mai corect conținutul fenomenelor și proceselor ce au loc atît la nivelul întreprinderilor, cît și la cel macroeconomic. Pentru ca o serie de indicatori valorici deosebit de importanți, cum sînt: avuția națională, produsul social total, venitul național, prețul de cost, cheltuielile materiale de producție, să corespundă cît mai deplin realităților a fost necesară, între altele, reevaluarea fondurilor fixe și stabilirea unui nou regim, mai adecvat, de amortizare a lor. În consecință, de pildă, valoarea reală a avuției naționale se va determina prin însumarea — alături de valoarea celorlalte elemente — a valorii fondurilor fixe așa cum a rezultat din reevaluarea acestora.

Ținînd seama de multiplele implicații ale regimului de amortizare asupra eficienței activității de producție și chiar a dezvoltării ramurilor și subramurilor economiei, apreciem ca deosebit de utilă experimentarea în cursul anului 1967 a unor norme îmbunătățite privind acest regim, ceea ce a făcut posibilă verificarea lor în practică, desprinderea aspectelor pozitive, a eventualelor carențe și imperfecțiuni.

● Două soluții discutabile

PRACTICA arată că **soluțiile preconizate în ceea ce privește amortizarea fondurilor fixe care depășesc durata de serviciu normată, ca și modalitatea de recuperare a valorii neamortizate a unor fonduri fixe scoase definitiv din funcțiune înainte de realizarea duratei lor de serviciu nu apar ca indicate din punctul de vedere al oglindirii corecte a nivelului prețului de cost al produselor și al eficienței economice.**

Potrivit reglementărilor propuse, fondurile fixe sînt amortizate și după expirarea duratei lor de serviciu, ceea ce face ca în prețul de cost să se includă un volum de amortizări mai mare decît valoarea fondurilor fixe respective. În cazul cînd unele fonduri fixe sînt scoase din funcțiune înainte de termenul prevăzut, respectiv înainte de recuperarea întregii lor valori, valorile nerecuperate nu afectează rezultatele economico-financiare ale activității întreprinderilor, ci numai mărimea fondului statutar și a valorii fondurilor fixe.

În actuala reglementare apare posibilitatea de compensare între plusul de amortizări (în cazul cînd unele fonduri fixe rămîn în funcțiune după expirarea duratei lor de serviciu) și valorile neamortizate (în cazul cînd unele fonduri fixe rămîn în funcțiune după expirarea duratei lor de serviciu).

Prețul de cost calculat pe această bază pe o perioadă mare de timp nu va reflecta în mod just situația reală, întrucît, în primul caz, el va fi mai mare (va cuprinde un amortisment mai mare decît valoarea fondurilor fixe), iar în al doilea caz, mai mic (cu valoarea neamortizată a acelor fonduri fixe scoase din funcțiune înainte de expirarea duratei lor de serviciu). **Plusul de amortisment inclus,** în primul caz, în prețul de cost nu este în fapt decît **venit net creat în întreprinderi,** dar înregistrat scriptic ca cheltuieli materiale, iar **valorile nerecuperate** (în al doilea caz) sînt de fapt **cheltuieli materiale** efectuate în producție, dar neevidențiate scriptic ca atare. **În ambele cazuri se deformează, deci, atît nivelul prețului de cost și al cheltuielilor materiale, cît și mărimea venitului net creat.**

Dacă se ține seama că valoarea rămasă a fondurilor fixe constituie un element component principal al avuției naționale, orice deformare a acesteia (prin scăderea unui volum mai mare sau mai mic de amortisment din valoarea fondurilor fixe) se va oglindi în aceeași măsură în mărimea avuției naționale.

Pentru a se evita asemenea consecințe, ar trebui ca în practică duratele de serviciu ale fondurilor fixe, respectiv cotele de amortizare, să fie astfel stabilite încît la expirarea acestor durate fondurile fixe în cauză să nu mai poată funcționa, iar valoarea lor să fie recuperată în întregime. Or, o asemenea sincronizare nu este posibilă — duratele de funcționare fiind în cele mai multe cazuri depășite.

● Prețul de cost — barometru real

DE ACEEA, pentru a rezolva în mod corespunzător problema amortizării, este necesar, după părerea noastră, să se adopte următoarele soluții:

— **Pentru un fond fix care a depășit durata de serviciu în funcție de care s-a stabilit mărimea normei să nu se mai calculeze amortisment; în prețul de cost urmează să se includă numai cheltuielile legate de efectuarea reparațiilor capitale.**

— **Partea nerecuperată din valoarea unui fond fix scos din funcțiune înainte de expirarea duratei de serviciu să fie inclusă în cheltuielile de producție.** Această includere în prețul de cost s-ar putea realiza, fie în mod eșalonat, pînă la realizarea duratei de serviciu a fondului fix respectiv, fie în întregime în anul în care are loc scoaterea din funcțiune. În ambele cazuri, valorile nerecuperate trebuie să fie incluse în prețul de cost, sub formă de cheltuieli neproductive, fiind vorba de investiții productive dar care nu au dat rezultatele scontate.

Un atare regim al amortizării face din prețul de cost un barometru real al felului cum sînt gospodărite fondurile fixe: folosirea lor peste durata de serviciu poate fi considerată ca o economie de muncă trecută, ca de altfel și economia de obiecte ale muncii concretizată prin reducerea consumurilor specifice; scoaterea lor din funcțiune înainte de expirarea duratei de serviciu poate fi apreciată ca o irosire de muncă socială (de ex. ca și rebuturile) deci ca o cheltuială neproductivă.

Propunerile noastre au în vedere și faptul că în practică, în vederea evitării efectelor uzurii morale, se stabilesc durate de serviciu mai scurte decît cele care ar corespunde uzurii fizice a fondurilor fixe, și pe această bază, norme de amortizare mai mari. Pe această linie s-au înscris și instrucțiunile elaborate de Comisia centrală pentru reevaluarea fondurilor fixe, care sînt în curs de experimentare.

● Cîteva eventuale obiecțiuni și contraargumente

DESIGUR, reglementării propuse de noi (amortizarea fondurilor fixe numai pe durata normată de serviciu) i se pot aduce și unele obiecțiuni și anume:

1) Atît timp cît un fond fix funcționează, el continuă să transfere valoare; deci, problema recuperării valorii nu poate fi ruptă de durata efectivă de funcționare a unui fond fix.

2) Încetarea amortizării unui fond fix care rămîne în funcțiune peste durata de serviciu determină deformarea prețului de cost, respectiv scăderea acestuia; în momentul cînd el va fi înlocuit se va calcula amortisment și deci „va crește" nivelul prețului de cost.

3) Încetarea amortizării fondurilor fixe care au depășit durata normată de serviciu poate frîna introducerea tehnicii noi.

4) În cazul includerii în prețul de cost a valorii nerecuperate a fondurilor fixe scoase din funcțiune înainte de expirarea duratei de serviciu, acesta va cuprinde atît această valoare, cît și amortismentul pentru fondul fix nou; ca atare, prețul de cost va fi deformat.

La prima obiecțiune răspunsul este că un fond fix nu poate transfera mai multă valoare decît are. După expirarea duratei sale de serviciu, deci după ce valoarea sa a fost transferată, fondul fix respectiv nu mai are ce transmite și va presta, cum spunea K. Marx, un serviciu „gratuit". O reglementare contrară ar face ca în cheltuielile materiale de producție să nu se includă amortisment, respectiv cheltuieli materiale, ci venit net creat în întreprinderi, ceea ce ar denatura structura prețului de cost, a produsului social total și a venitului național și însăși mărimea avuției naționale.

Situația ca valoarea să fie transferată în întregime pînă la o anumită dată, iar fondul fix respectiv să mai poată fi utilizat, deci să mai „transfere" valoare, poate avea drept cauze, **în primul rînd,** stabilirea în mod intenționat a unei durate de serviciu mai scurte; **în al doilea rînd,** folosirea rațională a fondului fix în cauză, ceea ce a contribuit la mărirea duratei sale de serviciu; **în al treilea rînd,** utilizarea fondului fix în alte condiții decît cele prevăzute inițial, cînd s-a stabilit durata normată de serviciu.

Scurtarea deliberată a duratei de serviciu este impusă, în general, de necesitatea luării în considerare a efectelor uzurii morale. În afară de acest factor economic, în unele ramuri industriale scurtarea duratei de serviciu este impusă chiar de condițiile speciale de producție. De exemplu, în industria extractivă a petrolului sau a gazului metan, deși o sondă ar putea funcționa zeci de ani, totuși durata de serviciu normată se prevede a fi mult mai scurtă. Explicația constă în faptul că dacă la începutul exploatării sondele au un mare randament, pe măsura trecerii timpului acesta scade foarte mult, astfel încît utilizarea lor devine nerentabilă. Scurtarea duratei de serviciu în aceste ramuri este necesară și pentru evitarea situației în care rezervele de țiței și gaze din straturi s-ar epuiza prea repede. Tocmai de aceea, în prezent, termenul de amortizare a sondelor de țiței este de 10 ani.

În ce privește depășirea duratei de serviciu ca urmare a unei folosiri și întrețineri bune a fondurilor fixe, aceasta trebuie să se reflecte în prețul de cost — așa cum s-a spus și mai sus — ca orice economie de muncă trecută.

Dacă însă depășirea duratei de serviciu normate se justifică prin faptul că realitățile nu confirmă premisele stabilirii normelor de amortizare, în astfel de cazuri normele de amortizare trebuie revizuite și puse în concordanță cu condițiile concrete din economie. Dar și în acest caz reglementarea trebuie elaborată de așa natură încît în cheltuielile de producție să nu se includă amortizări mai mari decît valoarea fondurilor fixe.

În legătură cu cea **de-a doua obiecțiune,** trebuie să arătăm că în majoritatea ramurilor și întreprinderilor ponderea amortizării în prețul de cost este relativ redusă. Astfel, în ramurile metalurgiei feroase și neferoase, ponderea amortizărilor în cheltuielile de producție variază între 2% și 7%; în construcții de mașini, între 3% și 4,7%; în industria chimică, ponderea medie a amortizării este de circa 12%; în ramurile **producătoare de bunuri de consum** ponderea amortizării variază între 0,5% (industria confecțiilor) și 2,8% (industria textilă); în exploatarea și industrializarea lemnului amortizarea reprezintă 4,8%; în industria sticlei și ceramicii fine 8,7%; în industria materialelor de construcții — 8,8%. Ponderi mai ridicate ale amortizării se întîlnesc în industria hîrtiei și celulozei (12,6%), industria extractivă a minereurilor nemetalifere și produse abrazive (12,7%), în extracția țițeiului și gazului metan (aproape 50%), în industria cărbunelui (16,6%), în industria energiei electrice și termice (28,4%).

Prin urmare, reducerea normei de amortizare la fondurile fixe ce rămîn în funcțiune după expirarea duratei de serviciu normată la nivelul cotei din care se constituie fondurile de reparații capitale — de aproximativ 30% din norma întreagă — nu poate influența prețul de cost, în majoritatea ramurilor industriale, decît cu 0,35% pînă la 8,8% (fără unele din ramurile industriei extractive și a energiei electrice), și aceasta în ipoteza în care toate fondurile fixe ale ramurilor respective ar ajunge la durata de serviciu normată la aceeași dată și, respectiv, toate ar rămîne să funcționeze în continuare.

În tabelul de mai jos, arătăm cu cît ar putea fi influențat prețul de cost în unele ramuri industriale în ipoteza că nu se mai amortizează (cu cota actuală de înlocuire) fondurile fixe care realizează durata de serviciu și rămîn în funcțiune în continuare (în proporție de la 1% pînă la 5% din valoarea totală a fondurilor, pe ramuri):

Ramura	Ponderea amortizării în prețul de cost, în %	Cu cît este afectat prețul de cost în cazul că unele fonduri fixe rămîn în funcțiune după realizarea duratei de serviciu, în proporțiile: în % din valoarea totală a fondurilor fixe *)				
		1%	2%	3%	4%	5%
— industria confecțiilor	0,5	0,003	0,007	0,010	0,014	0,018
— industria textilă	2,8	0,020	0,040	0,060	0,080	0,100
— exploatarea și industrializarea lemnului	4,8	0,034	0,068	0,100	0,133	0,168
— industria sticlei și ceramicii fine	8,7	0,061	0,122	0,183	0,244	0,304
— industria hîrtiei și celulozei	12,6	0,088	0,176	0,265	0,353	0,441
— industria energiei electrice și termice	28,4	0,198	0,398	0,596	0,795	0,994
— extracția țițeiului și gazelor petroliere	49,7	0,348	0,696	1,044	1,391	1,740

Deci, chiar dacă s-ar admite că 5% din fondurile fixe ar ajunge în același timp să-și termine durata de serviciu normată și că toate ar putea rămîne în continuare numai cu cota de reparații capitale, prețul de cost ar putea fi influențat cu 0,18% pînă la 1,74%.

Desigur că astfel de situații nu se pot însă ivi în realitate din mai multe motive:

— duratele de serviciu diferă de la un tip de fond fix la altul și, deci, nu pot să expire în același moment;

— nu toate fondurile fixe pot funcționa în continuare după realizarea duratei de serviciu normate, chiar dacă unele ar realiza durata de serviciu în același timp;

— actualmente, cînd tehnica se perfecționează în ritmuri rapide, iar introducerea progresului tehnic în producție este o acțiune de masă în toate economiile, este greu de presupus că fondurile fixe cu duratele de serviciu depășite pot rămîne în funcțiune în continuare în proporții de natură să poată duce la o scădere sensibilă a prețului de cost prin încetarea amortizării lor (cota de înlocuire).

Ținînd seama de toate acestea, precum și de faptul că fondurile fixe rămase în funcțiune după durata de serviciu normată lucrează cu randamente scăzute și cu cheltuieli de întreținere și reparații mai ridicate, considerăm că problema scăderii prețului de cost ca urmare a regimului propus nu poate interveni nici în ramurile în care amortizările au ponderi mai ridicate în cheltuielile de producție.

„Pericolul" creșterii prețului de cost în momentul cînd fondul fix care nu se mai amortizează este înlocuit cu altul nou (deci amortizarea se întregește și cu cota de înlocuire) nu se confirmă în realitate. **Dacă se are în vedere că noul fond fix este expresia unei tehnici moderne, are un randament mai ridicat, iar cheltuielile de întreținere și reparații sînt mai reduse, rezultă, dimpotrivă, că cheltuielile cu amortizarea plus cele de întreținere curentă la noul fond fix pot fi mai mici decît cheltuielile de reparații capitale plus cele de întreținere curentă la vechiul fond fix.** Ca atare, se poate obține chiar o reducere a prețului de cost prin înlocuirea vechiului fond fix care nu se mai amortizează. Din același motiv apreciem că încetarea amortizării nu poate frîna introducerea tehnicii noi și înnoirea continuă a fondurilor fixe.

Eventual, s-ar putea lua în discuție și posibilitatea ca amortismentele vărsate după expirarea duratelor de serviciu normate ale fondurilor fixe să fie lăsate întreprinderilor respective și centralelor industriale spre a fi utilizate în scopul procurării de echipament tehnic-industrial.

Gh. ȘICĂ
N. LUCA

*) Considerăm că norma de înlocuire reprezintă 70% din norma totală actuală.

CHELTUIELI NEECONOMICOASE

(Urmare din pag. 4)

de siliciu din import, față de cantitatea planificată, situație în rezolvarea căreia unitatea putea acționa eficient.

Și la întreprinderi cu rezultate economice foarte bune, cum este cazul la „Terapia", s-au înregistrat depășiri de consumuri specifice. Acestea vizează în cea mai mare parte unele produse cu pondere: cloramfenicol, glucoze etc. Ele s-au datorat calității necorespunzătoare a materiei prime în cazul glucozelor și unor deficiențe legate de asigurarea utilităților la nivelul cerut în cazul cloramfenicolului.

Cheltuielile neeconomicoase reprezentate de amortismentul plătit pentru utilaje nefolosite în producție sau folosite incomplet se ridică — numai la întreprinderile analizate — **la aproape 500 mii lei.** În unele cazuri utilajele nu au fost folosite de loc în cursul anului 1967 (situație constatată la I.R.I.C. — instalația „Bacon" pentru prelucrarea porcinelor și abatorul de păsări); I.O.A. „Spicul" — două cuptoare pentru foi tort (lucrare executată din credite de mică mecanizare); întreprinderea poligrafică — mașină de presat carton la cald, mașină de alezat plăci de stereotipie rotativă, mașină de tipar înalt etc.

Sfera cheltuielilor neeconomicoase cuprinde și alte aspecte. Între acestea amintim doar **cheltuielile mari de transport privind aprovizionarea de la surse prea îndepărtate.** Fabrica de porțelan, de exemplu, aduce sodă calcinată de la Govora, deși sîntem foarte aproape de Ocna Mureș; I.L.I.C., I.O. „Chimica" aduc diverse sortimente de sîrmă de la Galați, cu toate că Industria sîrmei-Cîmpia Turzii este la numai 40 km de Cluj.

În etapa actuală, cînd eficiența economică este criteriul fundamental de apreciere al activității fiecărei întreprinderi, reducerea continuă a costurilor producției și înlăturarea cheltuielilor neeconomicoase, se înscriu ca probleme majore, cărora trebuie să li se acorde întreaga atenție.

CURIER

■ În articolul **Valoarea și prețul în economia socialistă**, apărut în revista LUPTA DE CLASĂ nr. 3/1968, conf. univ. Florin Burtan arată că în conformitate cu concepția lui Marx, în determinarea mărimii valorii acționează nu numai timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea **unei** unități de marfă, ci și timpul de muncă pe care societatea îl poate afecta la un moment dat pentru **întreaga** cantitate de marfă de un anumit fel. Intervine **nevoia socială,** adică valoarea de întrebuințare considerată pe scară socială. Florin Burtan nu este de acord cu teza susținută adesea că în condițiile socialismului prețurile se abat în mod necesar de la valoare. Din moment ce pornind de la considerente sociale bine justificate, se stabilesc prețurile de vînzare la un nivel ce întrece prețurile de cost și se asigură corelațiile necesare între prețuri, afirmația potrivit căreia se vinde peste sau sub valoare nu ar mai avea temei. Chiar dacă pentru un anumit produs în fabricație, care nu mai este cerut de populație, sau este cerut în proporții mai restrînse decît cantitatea ce se produce, se stabilește un preț de vînzare mai mic decît cheltuielile efective de producție, corespunzător noii nevoi sociale, nici atunci, după părerea d-sale, nu înseamnă că prețul de vînzare se află sub valoare, ci că în domeniul respectiv nu se creează valoare sau se creează în proporție redusă.

■ În cartea sa **Le tiers monde dans l'économie mondiale** (Lumea a treia în economia mondială), publicată de editura François Maspero, Paris, 1968, 200 pag., Pierre Jalée, ocupîndu-se printre altele de așa-numitul ajutor american dat țărilor subdezvoltate, arată că acesta aduce în mod direct beneficii atît prin ajutorul bilateral legat, cît și prin investiții private, concesii preferențiale, deschiderea sau lărgirea unor piețe pe care de altfel rivalii imperialiști și le disputa cu ajutorul supralicitatiei în cadrul creditelor pentru export. Autorul se referă la un studiu al lui Harry Magdoff care, considerînd nesatisfăcătoare comparația exporturilor cu produsul național brut — deoarece produsul național brut cuprinde cheltuielile guvernului, serviciile, comerțul și activitatea băncilor, a societăților imobiliare și a agenților de bursă — raportează valoarea exporturilor americane la valoarea producției interioare totale de bunuri mobile, adică la produsele agricole, miniere, manufacturiere și transporturi. La valoarea exporturilor propriu-zis americane, el adaugă pe cea a producției rezultate din investițiile americane în străinătate. Rezultă că în 1964, valoarea vînzărilor americane pe piețele străine era egală cu 2/5 din valoarea totală a producției interioare americane de produse agricole, miniere și industriale. De aici interesul pe care-l manifestă Statele Unite pentru a domina piața mondială prin toate mijloacele.

■ Axat pe studierea complexului de probleme legate de perfecționarea organizatorică a întreprinderii, studiul lui **Larry Greiner** intitulat **Succesful organizational change. The ingredients that make it stick** (Schimbare organizatorică reușită. Elementele ce o proiectează) publicat în revista MANAGEMENT REVIEW, august 1967, arată că, în general, sînt utilizate trei modalități de introducere a schimbărilor organizatorice. **Acțiunea unilaterală,** prin care modul de a acționa este precizat și direcționat în jos de eșaloanele superioare ale conducerii, prin mecanismul de control formal și neformal. Aceasta îmbracă trei forme : deciziile ce presupun personal cu mare putere de a raționa ; schimbarea persoanelor-cheie ce dețin funcțiile strategice în structura organizatorică ; restructurarea organizării formale și a planului tehnologic care se bazează pe presupunerea că oamenii se comportă în strînsă legătură cu structura și tehnologia condusă de ei. **Divizarea autorității,** care îmbracă două forme : luarea deciziilor în grup (se bazează pe prezumția că aportul oamenilor sporește cînd ei au un cuvînt de spus la elaborarea deciziilor ce-i privesc) ; **rezolvarea problemelor în grup** (la baza căreia stă presupunerea că oamenii au cunoștințe suficiente pentru a contribui la soluționarea problemei). **Delegarea autorității** este extrema opusă autorității unilaterale, subordonaților acordîndu-li-se, pe lîngă autoritate, și responsabilitate aproape completă pentru definirea și rezolvarea problemelor.

■ Joseph Z. Reday, om de afaceri și expert în problemele economice ale Asiei, susține în articolul **Why devalue the U. S. Dollar ?** (De ce să se devalorizeze dolarul ?) apărut în revista THE ORIENTAL ECONOMIST, februarie 1968, că Statele Unite ar trebui să ajungă treptat la încetarea schimbării dolarilor pe aur. După Reday, aurul nu ar avea o valoare intrinsecă, ci doar aceea pe care i-o atribuie guvernul S.U.A. prin fixarea prețului său în dolari. În această accepție, dolarul și nu aurul este elementul relativ stabil, independent. Dar, tot după Reday, specula actuală cu dolarul și aurul se explică prin posibilitatea ca S.U.A. să ceară mai mulți dolari pentru aur (ceea ce este echivalent cu devalorizarea dolarului — n.r.) și prin convingerea posesorilor de metal galben că oricum prețul aurului nu va scădea și că nu-și vor pierde prin urmare capitalul. Nu este oare procesul spontan semnalat de Reday proba evidentă a faptului că tocmai aurul posedă valoare intrinsecă și că în schimbul internațional dolarul funcționează în numele aurului ?

■ În lucrarea sa **Influența ordinatorului asupra organizării,** din seria **Études et documents du CNBOS,** Bruxelles, Ernest Dale citează un studiu întreprins de Melvin Anshen în 1963—1964 în 32 societăți diverse, care folosesc mașini electronice de calcul. Potrivit acestui studiu, ordinatoarele nu influențează asupra sarcinilor cadrelor superioare și în nici un caz nu le pot înlocui. O mașină electronică de calcul nu ar fi capabilă să indice modul cum vor reacționa concurenții. Aici este nevoie de planul și experiența conducătorilor. „Intuiția" — se arată în studiu — nu poate fi atributul unei mașini. Memoria mașinii nu poate decît să vină în ajutorul întreprinzătorului pentru a-i „servi" cifre și date. Mașina eliberează pe conducător de povara calculului și-i permite să se dedice activității de conducere.

■ Referindu-se în studiul **Management in the 1980's** publicat în volumul „Readings in production and operations management", John Wiley & Sons, inc, New York, 1966, la perspectivele conducerii științifice a întreprinderilor H. S. Leavitt și T. L. Whisler arată că în ultima decadă o nouă tehnologie a conducerii a început să se formeze, pe care o numesc **tehnologia informațională** (Information technology). Ea se compune din mai multe părți înrudite : o parte include tehnici pentru prelucrarea rapidă a unor mari cantități de date și se bazează pe utilizarea calculatoarelor electronice de mare capacitate ; o altă parte este concentrată în jurul aplicării metodelor statistice și matematice în problemele luării deciziilor, fiind reprezentată prin tehnici ca programarea matematică și cercetările operaționale ; ultima componentă, aflată în plin proces de formare, constă în simularea gîndirii de înalt nivel prin programele calculatoarelor electronice.

TENDINȚELE PROGRESULUI TEHNICO-ȘTIINȚIFIC

(U r m a r e d i n p a g. 3-a)

Revederea periodică a acestor planuri oferă, după cum se știe, mari avantaje. Operația respectivă permite ținerea lor în pas cu progresul tehnologiei pe plan mondial, cu depășirea pe parcurs a prevederilor inițiale, cu contribuția pe care industria și cercetările de la noi le pot aduce la dezvoltarea industriei însăși, contribuții care cresc neîncetat.

Este de la sine înțeles că efortul suplimentar de care avem nevoie pentru a profita, grăbindu-ne, de timpul în care alții încetinesc, nu poate fi obținut decît prin stringerea și mai puternică a rîndurilor în jurul obiectivelor principale ale planurilor noastre economice. **Mă refer îndeosebi la oamenii noștri din cercetare, ale căror îndatoriri sporesc astfel suplimentar.**

În adevăr, mare parte din cercetările efectuate pînă acum la noi au fost de categoria celor fundamentale. Motivele principale sînt două : întîi, aceste cercetări sînt pretutindeni mult mai ieftine decît cele aplicative sau de dezvoltare ; apoi, a fost nevoie să ne formăm masiv cadre de cercetători, ceea ce se realizează mai ușor și mai bine tocmai prin investigații plasate la porțile necunoscutului. **Depășind această fază, cercetătorii respectivi sînt realmente capabili să colaboreze în modul cel mai util cu proiectanții și tehnologii din producție cel puțin în următoarele două direcții :**

a) să le ofere acestora elemente de sprijin în alegerea celor mai noi și mai eficiente procedee de fabricație, prin cunoștințele pe care cercetătorii le posedă sau pe care — pe seama pregătirii lor — și le pot însuși din literatura de specialitate în timpul cel mai scurt, asupra bazelor științifice ale acelor procedee ; înțelegerea completă, riguroasă a ordonării și a gradului de participare a fenomenelor care intervin într-o tehnologie dată constituie una din premisele principale ale proiectării și exploatării ei în condiții optime ;

b) să umple prin cercetări adecuate golurile de cunoaștere pe care proiectanții le întîlnesc totdeauna atunci cînd elaborează pentru prima dată un proces tehnologic modern, chiar cînd realizări bazate pe același principiu mai există în lume ; se știe, în adevăr, că în aceste cazuri ceea ce vine să hotărască în ultimă instanță asupra eficienței economice a instalațiilor nu sînt principiile fundamentale, ci gradul de stăpînire a detaliilor asupra cărora întreaga literatură tehnico-științifică tace.

Susținînd cu toată convingerea că dispunem azi de mulți oameni capabili să preia și să rezolve asemenea sarcini, mă văd totodată obligat să afirm, pe seama experienței acumulate de-a lungul anilor la Institutul de fizică atomică, că folosirea lor în cadrul marilor proiecte de dezvoltare a economiei noastre poate fi încă în mod considerabil îmbunătățită.

TÎRGUL DE MOSTRE
DIN HANOVRA
27 APRILIE - 5 MAI 1968

GHIDUL
CELUI MAI MARE
TÎRG
EUROPEAN
AL OȚELULUI

Cel mai mare tîrg european al oțelului are loc la Hanovra. 45 de firme producătoare de oțel din Europa, expun produsele lor pe o suprafață de 40.000 m². Aici se pot discuta direct cu conducătorii tehnici și comerciali ai uzinelor orice probleme în legătură cu producția oțelului. Cele mai recente realizări ale producției de oțel sînt aici prezentate. Se poate deci obține o multilaterală informare ; se poate obține o selecționare judicioasă ; se pot găsi, una lîngă alta, cele mai importante întreprinderi din acest domeniu. Participați la Tîrgul de la Hanovra pentru a rezolva problemele Dv. de specialitate. Industria oțelului vă invită ! Prospectul „Eisen und Stahl Hannover Messe 68", cuprinde : informații detaliate despre firmele care expun și despre mărfurile pe care acestea le oferă, căile de acces la tîrg, la tîrgul propriu-zis și la sectorul oțelului, informații importante asupra legitimațiilor pentru tîrg, despre condițiile de cazare la Hanovra, mijloacele de transport și despre legăturile respective, programul de vizitare a tîrgului. Prospectul este tipărit în trei limbi : germană, franceză, engleză.

Hannover — Messe
3 Hannover, Messegelände
Republica Federală a Germaniei

PUBLICOM

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

AUTO-TRACTOR. În perioada 21 ianuarie — 29 februarie a.c. Auto-Tractor a livrat în Iran 200 tractoare de tipurile U 450, U 650 și U 651, 342 pluguri purtate tip PP 3—30 M și 43 mașini de stropit și prăfuit MSPP. În aceeași perioadă au fost exportate 310 tractoare U 650 și U 651 în R.D. Germană, 45 tractoare U 651 în R.D. Vietnam, 30 tractoare U 520, U 650 și U 651 în Spania, 13 tractoare U 651 și S. 650 în Australia etc. În R.D. Germană au fost livrate 227 autoturisme de teren M-461.

MAȘINEXPORT a livrat recent firmei japoneze Mitsubishi Shoji Kaisha un strung Carusel de tip SC 2500 produs de Fabrica de mașini-unelte și agregate-București, precum și mașini de danturat roți tip FB-320 A fabricate de Uzinele mecanice-Cugir. În R.P. Bulgaria au fost livrate 5 locomotive Diesel electrice de 2100 CP în cadrul contractului încheiat pentru acest an de livrare a 15 locomotive. De asemenea, în luna februarie a.c., s-au livrat în R.S. Cehoslovacă și U.R.S.S., 25 000 corpuri de iluminat pentru tuburi fluorescente.

TEHNOFORESTEXPORT. În luna februarie a.c. au fost livrate 498 vagoane cu mobilă în U.R.S.S. și R.P. Polonă și 81 vagoane cu mobilă și scaune în Anglia, Suedia, R.F. a Germaniei, Franța, S.U.A., Belgia, Norvegia, Italia, Danemarca, Olanda. S-au mai livrat articole de uz casnic în Liban și Olanda, articole de artizanat în Anglia, Irlanda și Suedia.

MINERALIMPORTEXPORT. În perioada 26 februarie — 4 martie a.c. au fost livrate la export 18 600 t ciment cu destinația R.S.F. Iugoslavia, R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară și R.D. Germană. De asemenea au fost livrate 1800 t piatră de gips și ipsos în R.P. Ungară; 1080 mp marmură concasată în R.S. Cehoslovacă; 1960 mp plăci marmură în Liban; 9000 t sare în R.P. Ungară, R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia, Grecia; 1800 t mangan în R.D. Germană; 200 t bitum în R.D. Germană și R.S Cehoslovacă; 132 500 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, U.R.S.S., Italia, Canada, S.U.A.; 80 150 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă, Israel, Italia; 15 000 mp covor PVC pe suport textil, 50 t PVC prelucrat, precum și fire PVC în U.R.S.S.; folii și fețe de masă în Anglia și India.

ROMÂNOEXPORT a încheiat în ultima perioadă contracte care prevăd exportul de tricotaje către firmele vest-germane St. Nissel, Frankfurt și D.I.C. din Köln. Pentru exportul de confecții au fost perfectate contracte cu firme din Libia, Zambia, Danemarca.

FABRICA DE RULMENȚI
BÎRLAD

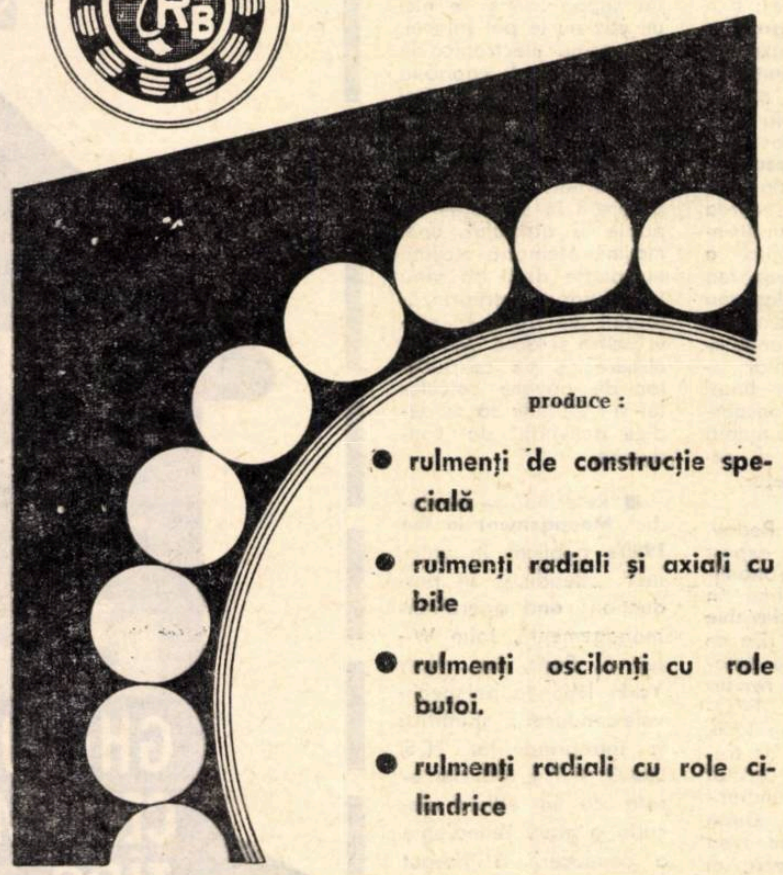

produce :

- rulmenți de construcție specială
- rulmenți radiali și axiali cu bile
- rulmenți oscilanți cu role butoi.
- rulmenți radiali cu role cilindrice

M. I. C. M.
ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT
ELECTROMOTOR
TIMIȘOARA, BULEV. REPUBLICII Nr. 21 - TELEFON: 13856

ASPIRATORUL DE PRAF „PRACTIC"

- absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți;
- consum de numai 0,15 lei la oră;
- preț de vînzare 785 lei.

VENTILATOARE DE MASĂ

- se utilizează în locuințe, birouri și magazine;
- se livrează în două variante:

VM 3 cu două viteze de rotație și suport din tablă;

VM 4 cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE
ȘOSEAUA CHIȘCANI BRĂILA

livrează întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice de stat celofibră tip lînă pentru confecționat saltele, plăpumi, perne
Celofibră tip bumbac pentru tapițerie, saltele, căptușeli etc.
Comenzile se primesc la sediul unității, serviciul desfacere, telefon 2955, interior 646

INTREPRINDEREA FLARO

EXECUTĂ

- Un bogat sortiment de flori în variate culori; trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrimioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

- stilouri.

INDICII CONSUMULUI DE COMBUSTIBIL POT FI SUBSTANȚIAL REDUȘI

(Urmare din pag. 5)

specifice proiectate. O analiză a situației din 3 fabrici, la care au fost montate cuptoare de mare capacitate și folosesc drept combustibil gazul metan, ne conduce la următoarea situație (vezi tabelul):

Din situația prezentată rezultă că, **după trei ani de la expirarea termenului de atingere a parametrilor tehnico-economici, cele trei fabrici nu au realizat consumul specific de combustibil proiectat. Acest fapt a condus la grevarea cheltuielilor de producție în cei trei ani cu circa 18 000 mii lei, ceea ce a atras, implicit, scăderea corespunzătoare a beneficiului fabricilor.**

Dar nu numai atît. Depășirea consumurilor specifice de combustibil de către cele trei fabrici s-a răsfrînt negativ și asupra intereselor economiei naționale. **Dacă cantitatea de gaz metan consumată în plus** — echivalentă cu 89 502 mii mc — **ar fi fost folosită în industria petrochimică s-ar fi putut obține suplimentar circa 77 900 tone de îngrășăminte azotoase, sau 45 000 tone de policlorură de vinil, sau 10 000 tone fibre melană etc.**

De aici rezultă că, din punct de vedere al eficienței economice, reducerea consumurilor specifice constituie o problemă vitală nu numai pentru fiecare întreprindere sau ramură, ci și pentru economia națională. În acest sens, se justifică preocuparea de a se monta linii tehnologice echipate cu recuperatoare de căldură mai eficiente care, pe plan mondial, au permis obținerea unor indici de consum de combustibil mai reduși.

Procedeul uscat se impune

În vederea realizării unor indici de consum de combustibil mult mai reduși în țara noastră, s-a trecut la construcția unor fabrici de ciment pe procedeul uscat — procedeu care s-a impus în ultima vreme pe plan mondial — mult superior celui umed. Pentru exemplificare, vom folosi indici de consum proiectați la fabricile dezvoltate pe procedeul umed și cei proiectați la Fabrica de ciment Birsești-Tg. Jiu, nou construită pe procedeul uscat. Diferența dintre consumul specific de combustibil între cele două procedee este de 500 Kcal./kg de clinker, în avantajul procedeului uscat. **De aici reiese că economia de gaz metan ce se va realiza la Fabrica de ciment Birsești-Tg. Jiu, care va produce circa 1600 mii tone clinker pe an, va fi de 90 000 mii mc.**

Avînd în vedere că procedeul uscat este superior celui umed din punct de vedere al consumului de combustibil, în țara noastră s-au făcut studii privind trecerea unor fabrici de ciment la folosirea lui. Este însă nevoie ca aceste studii să fie continuate pentru a se găsi soluții de adaptare la acele întreprinderi care se pretează la asemenea transformări. Tot în vederea reducerii consumului de combustibil superior (gazul metan), s-a luat măsura ca atît la următoarele dezvoltări ale fabricilor de ciment, cît și la noile construcții ce se vor ridica în această ramură, să se folosească, pe cît posibil, la arderea clinkerului, drept combustibil, păcura.

— Kcal./kg clinker —

	Consum specific de combustibil			
	proiectat	realizat		
		1965	1966	1967
Fabrica de ciment-Turda	1 450	1 737	1 673	1 631
Fabrica de ciment-Bicaz	1 450	1 520	1 512	1 498
Fabrica de ciment-Fieni	1 450	1 602	1 596	1 589

ÎNSEMNĂRI DIN ELVEȚIA

MAJESTATEA SA TURISMUL ESTE FOARTE EXIGENTĂ...

DEZGHEȚUL ESTE SEMNALUL încetării sezonului de iarnă. Sophia Loren s-a bronzat la poalele Weisshorn-ului, Bourvil a făcut ski-bob la Cran-sur-Sierre, Brigitte Bardot și Günther Sachs și-au făcut apariția — o apariție meteorică — la vila lor din stațiunea grisonă Lenzerheide, Alfred Hitchcock, Lino Ventura, ex-împărăteasa Soraya sau ex-regele Burundi-ului sînt la ei acasă, în Elveția, în cursul sezonului de iarnă.

Karl Baedecker nu acorda mai mult ca două rînduri Davos-ului, în 1833, cînd a scos de sub tipar primul său ghid asupra Elveției. În cea de-a 7-a ediție, nu avea de recomandat nici un hotel. Abia în 1868 semnalează două și precizează că Davos este indicat pentru bolnavii de plămîni. Saint-Moritz, Grindelwald, Kandersteg devin stațiuni de iarnă spre sfîrșitul secolului trecut — și, dacă faimosul Sir Arthur Conan Doyle, părintele lui Sherlock Holmes, a imaginat și descoperit mulți criminali fictivi, nu i se poate contesta, în schimb, un merit real: lansarea modei „vacanțelor albe" în Elveția.

● Pe drumurile lui Sherlock Holmes

CEI MAI VÎRSTNICI dintre noi își amintesc că, într-una din povestirile lui Conan Doyle, Sherlock Holmes a dispărut în apele spumegînde ale cascadei de la Reichenbach, în Oberlandul bernez, în cursul unei lupte cu „diabolicul profesor" Moriarty. Sfîrșitul tragic al legendarului detectiv a stîrnit o furtună de proteste și... Conan Doyle s-a văzut obligat să-l reînvie într-o nouă serie de aventuri. „Moartea" lui Sherlock Holmes s-a produs în ziua de 4 mai 1891. „Învierea" lui — trei ani mai tîrziu. Deși nu este vorba de ceea ce se numește o „comemorare rotundă", Oficiul național elvețian de turism a găsit un pretext pentru a aminti că acțiunea unor povestiri ale lui Conan Doyle se petrece în Elveția. Astfel, peste o sută de detectivi amatori din Anglia, Germania, Italia și țările scandinave vor efectua o călătorie colectivă botezată „Pe drumurile lui Sherlock Holmes". Îmbrăcați cu mantale și șepci cadrilate și trăgînd din pipe asemeni eroului aventurilor de neuitat ale celui care i-a venit de hac „profesorului Flax — fiorosul ucigaș", ei vor parcurge — în diligențe, bineînțeles — itinerarul Geneva— Lausanne — Montreux — Sion-Loèche les Bains — Kandersteg — Meiringen — cascada de la Reichenbach — Luzern — Zürich și eventual Davos, Conan Doyle fiind unul dintre promotorii skiului în această stațiune. La înapoiere, pitorescul convoi va face o escală la castelul lui Conan Doyle de la Lucens, transformat în „Muzeul Sherlock Holmes". Ei vor fi primiți de Adrian Conan Doyle, fiul lui Sir Arthur.

● Cine are ultimul cuvînt

ORICE S-AR SPUNE, organizatorii turismului elvețian nu sînt lipsiți de fantezie. În anul comemorării lui Rousseau, au lansat lozinca „Înapoi la natură — înapoi la arta călătoriei". În „Anul Alpilor" au pus accentul pe centenarul celei dintîi ascensiuni a muntelui Cervin și pe începutul sporturilor de iarnă la Davos și Arosa. Propaganda în străinătate nu **aspect zgomotos care,** *după cum remarcă atît de plastic directorul Oficiului Național* **Elvețian** *de Turism,* **Werner** *Kämpfen, „uzează prin abuz". Stilul propagandei are mai curînd un caracter psihologic. O anchetă întreprinsă de O.N.E.T. a dus la concluzia că, după o călătorie în grup, turiștii simt nevoia unei vacanțe individuale și odihnitoare. De-aici sloganul pe cît de modest pe atît de atrăgător tocmai prin modestie: „Parcurgeți Europa — destindeți-vă în Elveția".*

După părerea d-lui Kämpfen, trebuie început prin cunoașterea pieței turistice din diferitele țări vizate, a eforturilor concurenței, a planurilor birourilor de voiaj, căilor ferate, liniilor de navigație aeriană și maritimă, a fluctuațiilor gusturilor și modei. „Elaborarea propagandei — care este o operă creatoare — este, deci, precedată de o analiză și de un studiu serios al faptelor ca și al realităților psihologice, spune d-sa. O dată cunoscute — și binecunoscute — aceste date, revine fanteziei să-și joace rolul, ea rămînînd factorul esențial al muncii noastre. O dată găsit motivul, tema fundamentală care determină acțiunea, trebuie realizată o muncă precisă, de stat major: planificarea mijloacelor pentru abordarea în modul cel mai eficient a unui public cît mai numeros prin intermediul agenților și reprezentanțelor noastre din Amsterdam, Bruxelles, Buenos Aires, Cairo, Copenhaga, Frankfurt, Düsseldorf, Lisabona, Londra, Madrid, Milano, New York, Nisa, Paris, Roma, San Francisco, Stockholm, Tel Aviv și Viena. Trebuie pus publicul masculin, dar mai ales cel feminin, în situația de a alege Elveția. Spun «mai ales cel feminin», pentru că femeia are ultimul cuvînt de spus, în privința programului de vacanță".

● Slogane... autocritice

EXPUNEREA directorului O.N.E.T. atinge însă un aspect neașteptat al propagandei: dacă „prezența Elveției" nu și-a pierdut sensul, nu trebuie uitat că „intensificarea comunicațiilor accelerează și difuzarea criticilor; de aceea nu mai trebuie să vorbim despre țara noastră ca despre «țara-model» a turismului". Supleția elvețiană merge pînă la adoptarea unei propagande autocritice. În Anglia, de pildă, unde s-au găsit detractori ai Elveției, s-a lansat un slogan care i-a dezarmat pînă și pe cei mai rău intenționați: „Elveția nu este totdeauna o țară model... dar totdeauna o țară a vacanțelor". Afluența care a urmat a confirmat simțul britanic pentru umor, dar și remarca directorului O.N.E.T.: „O publicitate ditirambică este, în zilele noastre, neplăcută și devalorizată".

Dimensiunile acțiunii în favoarea turismului într-o țară cu o asemenea tradiție, apar din cifrele pe anul 1967: O.N.E.T. a difuzat în străinătate aproape 15 milioane de prospecte reprezentînd respectabila greutate de 500 tone. La acestea trebuie adăugate 12 000 de fotografii și 3000 copii de filme, broșuri și prospecte prezentînd motelurile, hotelurile, campingurile, munții, castelele, orașele istorice, tradițiile și sărbătorile populare elvețiene, calendarul manifestărilor artistice etc. O revistă în trei limbi „Suisse/Schweiz/Svizzera" este difuzată în Elveția ca și în străinătate. În 1966, O.N.E.T. a invitat 3000 de ziariști, reporteri de radio și televiziune, reprezentanți ai birourilor de voiaj din străinătate, pentru a vizita Elveția. Anul trecut, O.N.E.T. a organizat în 14 țări un concurs pentru un afiș. Cei 13 cîștigători ai premiului I au beneficiat laolaltă de 13 luni de vacanță în Elveția. Concursurile periodice oferă, pînă la sfîrșitul lui septembrie 1968, cîștiguri totalizînd peste 9 ani de vacanțe în Elveția.

● O mare diversitate propagandistică

ANUL TRECUT, O.N.E.T. a colaborat strîns cu Oficiul elvețian de expansiune comercială. Turismul fiind a doua industrie a Elveției, cooperarea dintre cele două oficii apare perfect firească. La tîrgurile internaționale de la Tokio, Milano, Hanovra și Lima, la Expoziția internațională de alimentație din Köln, la Expoziția universală de la Montreal, s-au întîlnit vitrine ale O.N.E.T. la Baden-Baden, Bruxelles, Torino au fost admirate afișele turistice elvețiene, prezentate în expoziții itinerante. „Omul și muntele" a fost tema unei expoziții care s-a plimbat pe toate meridianele pămîntului. Dacă titlul ei n-o mărturisea, imaginile reprezentau omul elvețian și munții helvetici. „Picturile transparente ale lui Franz Niklaus König" a fost un alt titlu de expoziție itinerantă, peisajul fiind același. Pe toate continentele circulă filme documentare de 35 mm intitulate „În ritmul anotimpurilor", sau „Ospitalitate elvețiană", sau „Cantilena Helvetica". Un film despre creația artiștilor din Ticino și regiunea grisonilor este un bun pretext pentru popularizarea unor peisaje care vorbesc de la sine, care conving cu ușurință.

Diversitatea propagandei este mare „Pe drumurile lui Sherlock Holmes" nu se va limita la o călătorie de cîteva zile, în costume de epocă. În presă, la radio, la posturile de televiziune se vor prezenta „enigme polițiste" care vor incita curiozitatea nu numai a detectivilor amatori străini participanți, ci și pe aceea a populației elvețiene ignorînd încă locurile marcate de aventurile „maestrului criminologiei". În lunile iunie și iulie, reprezentanți ai ziarelor olandeze și ai unui mare număr de reviste ilustrate din alte țări vor parcurge regiunile alpestre în automobile. „Belle époque". Nu știu dacă se va cînta

„Nous avons bien rigolé...
Avec les pom
Avec les pom-pom
Avec les pompiers..."

ca atunci, între 1880 și 1914, dar va fi un bun prilej de a se reconstitui peregrinările helvetice ale lui Alphonse Daudet sau Alexandre Dumas-fiul, scriitori ai „epocii frumoase", credincioși admiratori ai Alpilor elvețieni.

● Turismul obligă

ÎN LUNA MAI, la „Swiss British Centres" de la Dürrenäsch și Diablerets, 1500 de membre ale asociațiilor feminine britanice vor participa la cursurile de vacanță organizate de O.N.E.T. în colaborare cu **Fundația Pro Helvetia.** *1500 de femei vor deveni, implicit, propagandiste ale turismului elvețian. Dl. Werner Kämpfen are dreptate, cînd afirmă că „pentru a «importa» oameni, trebuie să ai ochii și urechile dincolo de frontiere". Dar axioma nu uită că turismul obligă...*

Primul vapor cu aburi elvețian, lansat la Geneva în ziua de 20 mai 1823 — „Guillaume Tell" — avea o capacitate de 200 de locuri. Pînă atunci, pe lacul Léman se vedeau numai bărci cu rame și cu pînze, nesigure și mai scumpe. Calea ferată încă nu apăruse, iar diligența era înceată și incomodă, pe drumurile inundate de praf sau de noroi. Mijloc de transport la început, vaporul a devenit apoi esențialmente element de turism.

Traficul lacustru este însă supus fluctuațiilor vremii: duminica, vaporul transportă un număr de pasageri egal cu cel din tot restul săptămînii; în zilele senine, de 20 de ori mai mulți decît în cele ploioase. Un veac după inaugurarea gării Cornavin din Geneva, trenurile elvețiene gonesc cu o viteză constantă de 120 km pe oră și sînt de o desăvîrșită acuratețe. Așadar, mijlocul de transport nu lipsește.

Cînd spui „Elveția", te gîndești la marile sale tuneluri rutiere. În ziua de 31 decembrie 1967, registrul tunelului Grand-St.-Bernard cuprindea 306 907 treceri (293 297 în 1966): camioane, autocare, vehicule venind din Italia și Franța, Germania și Benelux, Anglia și Austria, Suedia și Danemarca Gothard-ul — „marele bulevard al vacanțelor", cum i se spune — primește, în perioadele de sezon, aproximativ 10 000 de vehicule pe zi. Exact la 20 de luni după inaugurarea sa, tunelul Mont-Blanc a înregistrat cea de-a 1 000 000-a trecere, în persoana tinerei cîntărețe italiene Marisa Sannia. S-a organizat, atunci, o caldă recepție, iar „numărul 1 000 000" a cîștigat o vacanță gratuită de o săptămînă pentru două persoane într-o stațiune alpină.

Cînd spui „Elveția", te gîndești la aeroportul atît de animat al Zürichului, dar și la Cointrin — aeroportul Genevei. În 1920, avea un caracter local; în 1947, un „Douglas DC-4" al companiei „Swissair" decola de la Cointrin pentru a asigura prima legătură intercontinentală din istoria aviației comerciale elvețiene, legînd Geneva de New York; în 1959, Cointrin a primit 630 000 de pasageri, iar în 1966 — peste 1,5 milioane. Turismul are însă exigențe mereu sporite. S-au construit, deci, aeroporturi secundare — trambuline spre principalele regiuni solicitate: la Lion, la Mogădino, la Reunaz.

● De la cremalieră, la trenul electric, teleskiuri și télésièges-uri

CÎND SPUI „ELVEȚIA", te gîndești la trenurile cu cremalieră și la funicularele sale. Pe vremea lui Victor Hugo și a lui Goethe, spre Rigi-Kulm, la 1800 m înălțime, călătorii erau purtați pe spinarea măgărușilor. A urmat calașca, pînă în 1871, cînd inginerul german Niklaus Riggenbach a inventat principiul cremalierei. Azi, în locul căii ferate cu cremalieră a apărut trenul electric. El parcurge drumul dintre Vitznau și Rigi în 30 de minute, deși înaintașului său îi trebuiau pentru aceasta 3 ore. Să nu vă imaginați însă că liniile ferate cu cremalieră au fost abandonate. Sînt prea pitorești, pentru a se renunța la ele — și Elveția numără 13 asemenea reliefe. Dar numărul funicularelor se ridică la 41, iar cel al teleferiecelor la 230. Teleskiurile (peste 500) te poartă pe pantele cele mai abrupte, fără să-ți reclame nici eforturi și nici dexterități deosebite, iar télésièges-urile — niște scaune zburătoare — te proiectează la mii de metri înălțime, deasupra nesfîrșitelor întinderi ale zăpezilor eterne (sînt în număr de 60). Și totuși, presa elvețiană consideră insuficiente mijloacele de transport turistice.

Echipamentul turistic se satisfăcea, la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, cu 170 000 de paturi. Azi se pot recenza 240 000 de paturi de hotel și 200 000 în apartamente de vacanță, cabane și locuințe private. În anii din urmă însă, oamenii de afaceri, turiștii, persoanele aflate în tranzit și cele venite în Elveția la diferite conferințe și congrese au totalizat aproximativ 50 milioane de nopți anual. Hotelurile s-au înmulțit și absorb circa 30 milioane de „nopți", celelalte stabilimente de găzduire (cabanele de week-end, camerele particulare, pensiunile — ceea ce se numește „găzduirea complementară") asigurînd aproximativ 17 milioane nopți pe an.

În trecut, turismul avea un caracter exclusiv, contemplativ, recreativ. Făcînd parte dintre „articolele de lux", era accesi-

Horia LIMAN

(Continuare în pag. 14)

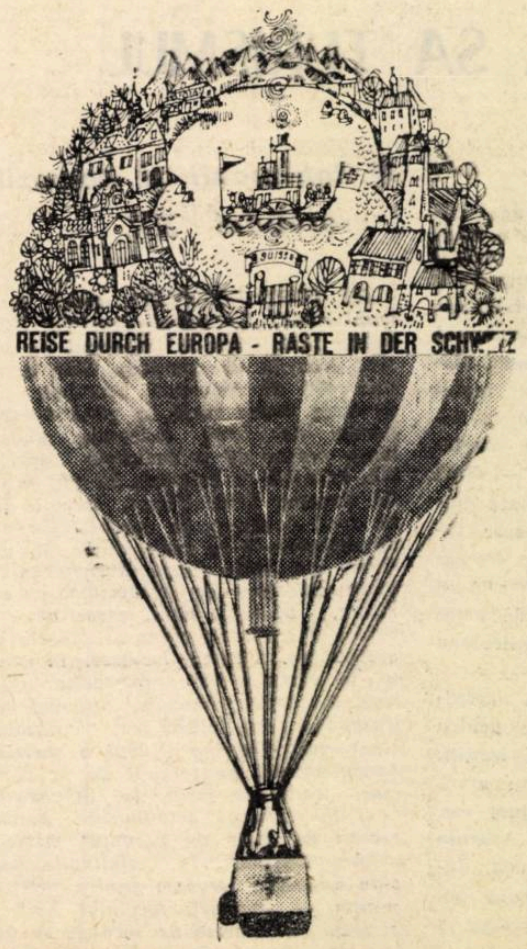

DOCUMENTAR

ECONOMIA REPUBLICII POPULARE UNGARE

ÎN ANII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE, economia R. P. Ungare a cunoscut profunde transformări înnoitoare și o continuă dezvoltare. Ca urmare a acestei dezvoltări, R.P. Ungară este o țară industrial-agrară, în care industria reprezintă sectorul dominant al economiei. Ponderea sa în formarea venitului național este de peste 60% (1966), — față de 37% în 1938 —, în timp ce agricultura participă cu circa 20%, iar construcțiile — cu circa 10%.

În prezent 98% din produsul social se realizează în sectorul socialist al economiei, 2% în sectorul privat. Venitul național, însumînd în 1966 182 miliarde de forinți, a înregistrat între anii 1950—1966 un spor mediu anual de 5,3%, crescînd în acest interval de 2,5 ori. Peste 75% din venitul național se afectează consumului, circa 25% — acumulărilor.

Creșterea continuă a acestora din urmă se oglindește în volumul din ce în ce mai mare al investițiilor, care de la 5,7 miliarde forinți în 1949 a ajuns la 47 miliarde în 1966 (în prețuri curente).

AVÎND PRIORITATE în alocarea investițiilor, industria ungară s-a dezvoltat în ritm susținut realizînd în anii 1950—1966 un spor mediu anual de 9,2% și ajungînd în 1967 la un volum de peste 7 ori mai mare decît în perioada antebelică (1938). Această creștere s-a realizat în condițiile dezvoltării cu precădere a producției mijloacelor de producție, iar în cadrul ei — a industriei constructoare de mașini, ceea ce s-a repercutat și asupra sporirii productivității muncii. Din totalul investițiilor alocate industriei în cel de-al doilea cincinal, (1961—1965), 81,3% i-au revenit industriei grele și 18,7% industriei ușoare și alimentare.

Datele din tabelul nr. 1 caracterizează evoluția economiei industriale între anii 1950—1966 (1950=100) (vezi tabelul alăturat).

Fiind relativ săracă în resurse naturale, Ungaria s-a orientat spre dezvoltarea industriei prelucrătoare. Construcția de mașini a devenit cea mai importantă ramură a industriei, producția ei ajungînd în 1965 la o pondere de 27,3% din producția industrială globală; ea asigură circa o treime din exportul țării. Nevoia de a importa majoritatea materiilor prime necesare a determinat extinderea în primul rînd a producțiilor consumînd mai puțină materie primă și mai multă muncă vie.

Lărgirea însemnată a bazei energetice s-a făcut cu precădere pe seama centralelor termoelectrice, care dau astăzi peste 99% din energia electrică produsă, pe lîngă un coeficient de utilizare a capacităților instalate de 71,5%.

Producția principalelor produse industriale prezintă următoarea dinamică:

Se fac eforturi sistematice pentru îmbunătățirea repartizării teritoriale a industriei, noile obiective amplasîndu-se cu precădere în regiuni mai puțin industrializate.

Al treilea plan cincinal (1966—1970) prevede un ritm mediu anual de creștere a producției industriale de 6% — care urmează a fi realizat în proporție de 80% pe seama creșterii productivității muncii.

În cadrul planului cincinal apar ca obiective de seamă îmbunătățirea balanței energetice, creșterea și modernizarea industriei constructoare de mașini și dezvoltarea rapidă a industriei chimice.

În sectorul energetic, puterea instalată se prevede a spori în cincinal cu 1000 MW. Prin aplicarea unor tehnologii moderne și a specializării în producție, construcția de mașini urmează să-și mărească producția în 1970 cu 45% față de 1965; se prevede creșterea cu precădere a producției mijloacelor de transport, a tehnicii vidului, echipamentelor de telecomunicații, sistemelor de automatizare etc. Totodată se urmărește modernizarea construcției de mașini-unelte, ca factor de perfecționare a parcului de utilaje a întregii industrii.

În industria chimică, care urmează să participe în 1970 cu peste 10% la producția industrială globală, accentul se va pune pe producția de îngrășăminte chimice, fibre sintetice, mase plastice și produse farmaceutice.

Industria R.P. Ungare este organizată după principiul de ramură, unitățile producătoare de același profil sau de profil apropiat, precum și cele realizînd producții conexe fiind grupate în subordinea unor „întreprinderi mari" sau trusturi. Acestea din urmă coordonează producția și investițiile uzinelor și fabricilor pe care le conduc, răspund pentru elaborarea și îndeplinirea planului, activînd pe bază de gospodărire socialistă.

Tabel nr. 1

	Producția globală	Producția pe un salariat
Industria de stat, total	420	210
din care:		
— Industria grea	506	248
din care:		
extractivă	270	133
energetică	460	222
siderurgică	385	230
construcții de mașini	569	265
chimică	944	362
materiale de construcții	438	270
— Industria ușoară *)	344	168
— Industria alimentară	321	187

*) Inclusiv industria de prelucrare a lemnului.
Sursa: Magyar statisztikai zsebkönyv, 1967.

SUPRAFAȚA AGRICOLĂ a țării cuprinde peste 5 milioane de ha de pămînt arabil (peste 60% din total), circa 1,3 milioane ha pășuni și fînețe (peste 15%) și aproape 600 mii ha grădini și vii; 1,4 milioane ha (17%) sînt acoperite cu păduri. Transformarea socialistă a agriculturii a fost încheiată în 1961. În prezent sectorului socialist (de stat și cooperatist) îi revin 97,6% din totalul suprafeței agricole.

Producția vegetală a marcat o creștere sensibilă mai ales pe seama sporirii productivității pe ha. Randamentul mediu la ha la principalele culturi a evoluat, astfel: (chintale pe ha) la grîu de la 13,7 în perioada 1931—1940 la 18,6 în 1961—1965; la orz de la 13,5 la 13,7; la cartofi de la 68,6 la 79,1, iar la sfecla de zahăr de la 203,4 la 246,4.

La realizarea acestor randamente a contribuit mecanizarea consecventă (în 1966, 65 500 tractoare, la un tractor revenind 77 ha teren arabil), precum și chimizarea culturilor. În anul 1967 au fost folosite 97 kg de îngrășăminte chimice la ha (substanță activa). Creșterea producției vegetale este promovată și prin lucrări de irigații.

Pe planul intensificării în continuare a producției agricole se urmărește creșterea randamentului pe hectar al cerealelor, lărgirea bazei furajere, promovarea pomiculturii și legumiculturii, sporirea productivității sectorului zootehnic. Consumul de îngrășăminte urmează să crească în 1970 la circa 130 kg substanță activă pe ha; suprafețele irigate vor crește la 330—360 mii ha.

Concomitent se dezvoltă și producția animalieră, care dă circa 40% din producția agricolă globală. Accentul se pune și în acest sector pe creșterea productivității. Randamentul mediu anual de lapte pe o vacă a fost în 1966 de 2 300 l (față de 1 586 l în 1938).

Creșterea productivității muncii în agricultură permite reducerea treptată a numărului celor ocupați în acest sector și satisfacerea, pe seama lor, a nevoilor crescînde de forță de muncă ale industriei. Astfel, dacă în 1949 din totalul populației active 54% au fost ocupate în agricultură, în anul 1966 acest procent a scăzut la 31%, în timp ce ponderea celor ocupați în industrie a sporit de la 19% la 32%.

DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE a determinat ridicarea nivelului de trai al populației. Între anii 1950—1966 salariul real pe un lucrător a sporit cu 72%, iar venitul real pe un salariat — de peste 2 ori. În aceeași perioadă venitul real al țărănimii (pe o persoană) a crescut cu 72%, iar consumul real — cu 68%. În consumul populației circa 50% reprezintă produsele alimentare, circa 20% îmbrăcămintea și bunuri de uz îndelungat, iar restul — prestații (locuința, igiena, învățămîntul, transporturile, sportul și odihna etc.). În perioada 1961—1965 s-a construit anual, în medie, 56,5 mii locuințe, iar pentru actualul cincinal se prevăd 300 mii locuințe.

În R.P. Ungară există 6 000 de școli generale, circa 600 de școli secundare și 92 de școli superioare, frecventate în anul școlar 1966/67 de circa 1,9 milioane de elevi și studenți. Cele 540 de școli profesionale și speciale pregătesc anual peste 180 000 tineri muncitori (1966/67). Numai în institutele de cercetări lucrează peste 6 000 de cercetători științifici, la care se adaugă cadrele din învățămîntul superior care se ocupă de cercetare.

SCHIMBURILE EXTERNE joacă un rol important în economia Ungariei, exportul reprezentînd circa 1/3 din venitul național. Participarea crescîndă a țării la diviziunea internațională a muncii se oglindește în creșterea volumului comerțului exterior, între 1950 și 1966, de 5 ori, în întreținerea de relații comerciale cu 135 de țări. Aproximativ 2/3 din volumul schimburilor reveneau în anul trecut țărilor socialiste.

Structura exportului și importului reflectă dezvoltarea industrială a țării. Astfel, ponderea în export a mașinilor și utilajelor a crescut de la 9,3% cît era în 1938 la 31,3% în 1966, iar a bunurilor de consum industriale de la 10,2% la 22,5%.

Pornind de la considerentul, că este necesar a se asigura economiei ungare o dezvoltare axată pe folosirea intensivă a resurselor existente (în anii cincinalului 1961—1965 s-a observat o încetinire a ritmurilor de creștere economică [1]), în Ungaria s-a elaborat un complex de măsuri pentru perfecționarea sistemului de conducere și de planificare a economiei naționale, denumit în ansamblu „reforma mecanismului economic". Aceste măsuri sînt axate pe corelarea planificării cu rolul activ al pieței, pe lărgirea inițiativei și răspunderii întreprinderilor în gospodărirea fondurilor și producției lor, pe crearea de legături directe între producători și consumatori și pe dirijarea economiei cu ajutorul pîrghiilor economice, printre care: folosirea chibzuită a sistemului de credite, trecerea la un sistem mai elastic de prețuri și mărirea cointeresării materiale a întreprinderilor și a fiecărui lucrător la rezultatele activității economice. Ansamblul acestor măsuri a început să fie aplicat începînd de la 1 ianuarie 1968.

dr. Ion KUN

1) Ritmul mediu anual de creștere a venitului național pe anii 1949—1965 a fost de 6,7%, pe anii 1960—1965 — de 4,4%, în 1965 de 2%; al producției globale industriale respectiv de 10,3%, 7,7% și 5%.

Tabel nr. 2

	U. M.	1949	1966
Cărbuni (total)	mil. t	11,8	30,3
Energie electrică	mlrd. kWh	2,5	11,9
Bauxită	mii t	561	1 428
Oțel	„ „	860	2 648
Aluminiu (blocuri)	„ „	14,4	60,5
Motoare Diesel	mii CP	...	245
Autobuze	buc.	175	3 049
Televizoare	mii buc.	—	245
Îngrășăminte:			
— azotoase	mii t	53	816
— fosfatice	„ „	49	711
Ciment	„ „	552	2 601
Țesături (total)	mil. m²	213	420
Zahăr	mii t	144	436

Sursa: Magyar statisztikai zsebkönyv 1966 și 1967.

MAJESTATEA SA TURISMUL

(Urmare din pag. 13)

bil unei minorități privilegiate. După primul război mondial a apărut însă o nouă clasă de turiști: „les vacanciers" — turiștii cu vacanțe plătite. Iar în ajunul celui de-al doilea război mondial, s-a ivit „civilizația distracțiilor": automobilul a transformat turismul din „rezident" în „circulant". Hotelul fiind scump, a fost conceput motelul — „hanul secolului XX". Numele s-a născut din contractarea cuvintelor englezești „motor hotel", iar instituția — după cum s-a văzut — dintr-o necesitate impusă de schimbarea concepției despre turism. Spre deosebire de motelul de trecere sau de etape, motelul de ședere se află în locuri îndepărtate de drumurile de mare trafic și se apropie de hotelurile clasice sau de pensiunile de familie.

O statistică recentă evaluează la aproximativ 600 000, locurile amenajate pentru turiștii veniți în Elveția sau în tranzit. Printre aceste locuri amenajate, în afară de paturile de hotel, motel, pensiuni etc. se numără și spațiile de camping. Apărute prin 1948, au luat o extindere rapidă, detronînd curînd hotelul. Într-un singur an, campingul elvețian a acoperit aproape 4 milioane de nopți.

● Robinsonii și nomazii secolului XX

AU FOST BOTEZAȚI, acești turiști de modă nouă, „Robinsonii secolului XX". Tabelele indicatoare îi îndreaptă cu ușurință spre locurile de camping. Sînt în Elveția vreo 400 de asemenea terenuri, oferind avantaje mari: viață în plină natură, economie de bani, existența unor mijloace create de o industrie specializată. Din cele 400 de terenuri, 76 sînt întreținute de Touring Club Suisse, care le-a clasat în două categorii de confort. Un camping de categoria I ca acela de la Morges, sau Orbe, sau Stöfa (lîngă Zürich) are numeroase chioșcuri de aprovizionare cu alimente, băuturi, ziare, piese de schimb pentru mașini, ba chiar și obiecte de îmbrăcăminte. Turiștii locuiesc, în majoritate, în corturi, dar aproximativ 15% folosesc caravane personale. Sesizînd tendința (caravana este, totuși, mai confortabilă decît cortul), Touring Clubul a instalat șase bungalows-uri pe terenul de la Morges și cinci „caravane fixe" la Bönigen-Interlaken. Se studiază actualmente posibilitatea creării de „sate de vacanță" mixte „bungalows-caravane". În stațiunile de iarnă s-au amenajat terenuri pentru prietenii zăpezilor — „nomazii secolului XX" — înzestrate cu aparate de încălzit cu gaz, petrol sau curent electric (Lenzerheide, Leysin etc.). „Majestatea Sa turismul se spune — în Elveția, este foarte exigentă".

Wengen este situat la poalele Tschuggenului (2520 m) și duce spre Männlichen (2342 m), spre Jungfrau (4158 m). Camera de hotel nu costă 120 fr pe zi, ca la Gstaad, după cum mai jos de Wengen, la Lauterbrunnen, prețurile sînt încă mai reduse. Turismul viitorului oferă avantaje egale, diferența fiind marcată doar de decor — care nu este, totuși, elementul esențial al unei vacanțe, de obicei scurte. Cu atît mai mult cu cît, dacă ești la Lauterbrunnen de pildă, te poți considera și la Wengen (20 minute cu trenul electric), și la Männlichen (cîteva minute, cu telefericul care pornește de la Wengen), și pe Jungfrau. În hotelul din Lauterbrunnen ai restaurant, bar, un barmen tot atît de prevenitor ca și cel de la Gstaad. Școlile de hotelieri, de personal de serviciu, de ghizi, de monitori de ski, sînt — în Elveția — furnizoare de personal pentru palace-ul din Saint-Moritz ca și pentru cabana din nu știu ce sat de munte jurasian. Iar „civilizația distracțiilor" este satisfăcută de zecile și zecile de manifestări artistice, culturale, folclorice destinate ei: Sărbătorile Genevei, Septembrie muzical de la Montreux, Festivalul muzical de la Luzern, Întîlnirile culturale internaționale de la Crans.

● Mai mult decît un suris profesional

ÎN SFÎRȘIT, sumarele noastre notații pe marginea turismului elvețian trebuie să se încheie cu un capitol care constituie însăși substanța acestei „industrii" atît de complexe — ospitalitatea. La Basel, de pildă, mașinile care pătrund prin această mare poartă a Nordului țării, sînt „recepționate" de motocicliști ai Societății de dezvoltare, care le conduc spre hotel, motel, terenul de camping sau șoseaua ce duce spre localitatea de destinație. Faptul este de natură să folosească oaspeților, să le facă o impresie plăcută, să faciliteze degajarea circulației. Elementul agreabil se împletește cu cel practic.

La Montreux, un sistem gratuit de informație te pune în legătură — la orice oră din zi și din noapte — cu orice hotel sau organizație turistică din oraș. Prin simpla apăsare a unui buton. La Lausanne, un ziar de mare tiraj publica, mai lunile trecute, următoarea invitație pe cît de grațioasă pe atît de semnificativă: „Manifestați curtoazie și răbdare față de conducătorii auto străini. Conducătorii auto autohtoni nu trebuie să claxoneze, cînd străinii care ne vizitează țara au ezitări sau comit greșeli de circulație. Dimpotrivă, ei trebuie să-i ajute, să-i informeze".

Într-un hotel din Schaffhausen, în seara dinaintea plecării sale, un confrate italian a găsit pe pat, alături de un buchețel de flori, un carton cu un chenar tricolor și frumos caligrafiat: „Iubite oaspete, vă mulțumim din suflet că ați ales hotelul nostru și sperăm că v-ați simțit bine la noi. Cu prilejul zilei naționale a glorioasei dv. țări, care se va sărbători mîine, ne exprimăm dorința vie ca ea să prospere, iar prietenia dintre Elveția și Italia să fie mereu mai trainică, mai profundă. La revedere!".

Comentariul decurge de la sine. Unei bune gazde i se cere mult mai mult decît un suris profesional...

Londra, Washington, Stockholm

„UNDE DE ȘOC" ALE CRIZEI VALUTARE

DACĂ MAI ERA NEVOIE DE DOVEZI, evenimentele le furnizează zilnic: peripețiile dolarului și ale lirei sterline fac parte dintr-un angrenaj mult mai vast de frămîntări politico-economice din lumea capitalistă, a căror dezlegare încă nu se întrevede. Declarația președintelui Johnson că renunță de a mai candida în alegerile din noiembrie a fost în această săptămînă un punct culminant, dar de fapt se încadrează în lanțul care leagă accesele repetate de slăbiciune ale dolarului de agresiunea americană din Vietnam, febra recentă a aurului de criza monedelor de rezervă, dificultățile sistemului monetar internațional de perspectivele imediate ale economiei S.U.A., semnele unei posibile „deflații" pe plan mondial capitalist de ceea ce este definit astăzi ca o criză a „leadership-ului" american.

Cele două săptămini care s-au scurs între reuniunea de la Washington, din 16—17 martie, a reprezentanților băncilor centrale din țările membre ale „pool-ului aurului" **(vezi „Viața economică" nr. 12/1968)** *și întîlnirea grupului „celor zece" la Stockholm, la 29—30 martie, s-au caracterizat prin oscilații continue pe piața aurului. Acestea reflectau nesiguranța în privința creării „drepturilor speciale de tragere" — obiectivul primordial al întîlnirii din capitala Suediei — menite să slăbească presiunea asupra dolarului și lirei și să facă posibilă funcționarea pieților paralele ale aurului. În timp ce piața londoneză a rămas închisă (pînă la 1 aprilie), la Paris tranzacțiile continuau, prețul liber situîndu-se luni 18 martie la 44 dolari uncia, scăzînd miercuri la 37 dolari, urcînd din nou vineri la 39,50 dolari și continuînd să oscileze la începutul săptămînii următoare în jurul a 40 dolari. El a rămas în general la un nivel superior prețului fix, de 35 dolari uncia. La redeschiderea bursei din Londra, la 1 aprilie, prețul a fost de 38 dolari.*

Dacă deciziile reuniunii de la Stockholm erau considerate a avea o importanță decsebită pentru soarta imediată a dolarului și lirei, situația acestora într-o perspectivă mai îndelungată depinde, după consensul general, de ameliorarea balanțelor de plăți ale țărilor cu monedă de rezervă. Iată de ce dezbaterile și măsurile de politică economică în cele două țări au trecut din nou în centrul atenției în perioada amintită. O primă „undă de șoc" a seismelor valutare s-a înregistrat în legătură cu noul buget englez.

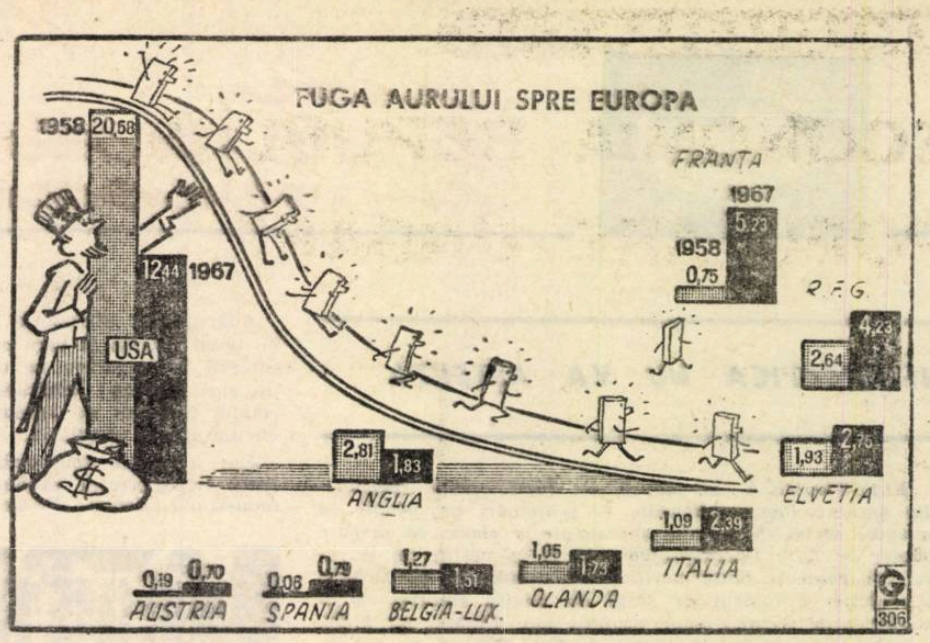

Rezervele oficiale de aur, în miliarde dolari, la sfîrșitul anului 1967.

(după INDUSTRIEKURIER)

● Anglia: bugetul va salva lira?

ÎN CUVINTELE ministrului englez al finanțelor, bugetul (prezentat la 19 martie) „este dominat nu numai de devalorizarea lirei, dar și de evenimentele ultimelor săptămini, care au pus la grea încercare sistemul monetar internațional". Într-adevăr, prin severitatea măsurilor adoptate, Anglia pare să-și fi îndreptat maximum de eforturi spre redresarea lirei — unul din pilonii actualului sistem. Bugetul anunță „cea mai masivă urcare de impozite din istoria Angliei" — cu 923 milioane lire —, însoțită de plafonarea creșterii salariilor nominale la 3,5% pînă la finele anului 1969, ceea ce — împreună cu urcarea prețurilor — va reduce consumul populației cu 500 milioane lire și se speră, va elibera importante resurse pentru export. După deficitul de 540 milioane lire în balanța de plăți pe anul trecut, se urmărește obținerea unui excedent de 500 milioane lire în anul 1969.

Necesitatea unor măsuri atît de severe este argumentată de forurile financiare engleze prin pericolul de a se pierde avantajul competitiv pe piețele externe, creat mărfurilor engleze de devalorizare. Rezultatele de pînă acum ale devalorizării sînt dezamăgitoare. În luna februarie, de pildă, deficitul comercial a atins 70 milioane lire, cel mai mare din noiembrie încoace și cu mult superior mediei lunare din 1967 — de 46 milioane. Soluțiile sînt căutate în continuare pe liniile tradiționale ale economiei capitaliste: primele chemate să facă sacrificii sînt masele. „Standardul muncitorului trebuie să coboare" — afirma deschis revista THE ECONOMIST în preajma prezentării bugetului.

Aceasta se întîmplă după un an în care producția a crescut cu numai 1%, investițiile în industria prelucrătoare au scăzut cu 7%, iar numărul șomerilor s-a apropiat de 800 000. Bugetul va accentua fenomenele de recesiune în producție și urmările lor pe plan social. „Puncția fiscală" va lovi în masele consumatorilor deoarece accentul principal se pune pe creșterea impozitelor indirecte. „Un buget al bancherilor" — acesta este calificativul dat de presa de stînga, marcînd legătura între evoluția internă din Anglia și criza valutară internațională. Îl confirmă indirect și revista THE ECONOMIST, atunci cînd menționează că nu cu mult timp în urmă, Trezoreria mai preconiza o reducere a consumului privat cu 300 milioane lire, față de 500 milioane cît prevede acum bugetul; or, cu două săptămini înaintea prezentării bugetului, la Paris, o reuniune a bancherilor internaționali, întrunind pe principalii creditori ai Angliei, recomanda folosirea instrumentului bugetar pentru o „deflație" cu 450—500 milioane lire a consumului englez.

Salutînd fermitatea ministrului finanțelor, presa afirmă că „este aproape sigur că bugetul va salva lira". Și totuși, păreri influente din Occident pun la îndoială efectul atotputernic al „austerității" engleze, atrăgînd atenția că perspectivele dolarului, ale lirei și ale sistemului monetar internațional depind, în primul rînd, de politica economică și în general de politica externă a S.U.A. în viitoarele luni.

● S.U.A.: „Bisturiu deflaționist"

„ÎNTĂRIREA LIREI nu va salva automat sistemul monetar", — prevenea ziarul american THE NEW YORK TIMES AND HERALD TRIBUNE (21 martie) după publicarea bugetului englez. Măsurile din Anglia trebuie urmate de dovezi din partea Statelor Unite că sînt gata să adopte acțiuni hotărîte pentru a pune ordine în propriile lor finanțe. De aceeași părere este, de pildă, alături de cercurile bancare vest-europene, și președintele lui First National City Bank din New York, George Moore, care consideră că hotărîrile de la Washington din 16—18 martie sînt doar un răgaz pentru adoptarea măsurilor fiscale și monetare indispensabile. Dar, declară tot el:

„Un sistem monetar fără aur sau bazat pe aur-hîrtie (expresia se referă la drepturile speciale de tragere — nota red.), nu va putea intra în vigoare de azi pe mîine. El va fi creat poate într-o zi, dar nu la timp pentru a rezolva problemele ce se pun în prezent". Și prima dintre aceste probleme este persistența deficitului balanței de plăți a S.U.A., după părerea generală, principala cauză a crizei monedelor de rezervă.

De 17 ani încoace, de cînd au o balanță externă deficitară, datoria cumulată a Statelor Unite față de alte țări la acest capitol a ajuns la aproximativ 40 miliarde de dolari. Aceasta în timp ce stocul de aur de care dispun pentru a satisface cererile de conversiune, în virtutea obligațiilor dolarului ca monedă de rezervă, s-a redus la 20 martie 1968 la o sumă de patru ori mai mică decît datoriile — 10,4 miliarde dolari (față de 26 miliarde dolari la sfîrșitul războiului).

Accentuarea pericolului pentru dolar este netă în ultimele șase luni. La pierderea totală de aur înregistrată în 1967 — de 1175 milioane de dolari —, trimestrul IV a contribuit cu 1024 de milioane. Comparînd rezerva de la sfîrșitul lunii decembrie — 11 982 milioane — cu cea de la 20 martie, constatăm că în trimestrul I/1968 pierderea este de ordinul a 1,5 miliarde dolari.

O evoluție analogă cunoaște deficitul balanței de plăți care în 1967 a totalizat 3750 milioane dolari, cu 1360 milioane peste nivelul anului anterior. După aprecieri din surse franceze, cifrele de pînă acum din trimestrul I/1968 prevestesc un deficit de două miliarde, echivalent cu un nivel anual al deficitului de 8 miliarde dolari. Se impune de la sine legătura cu escaladarea agresiunii din Vietnam, unde cheltuielile au atins anul trecut cifra record de 26 miliarde de dolari. „Fiecare soldat în plus trimis în Vietnam este privit ca încă un motiv pentru care America va trebui să sporească prețul aurului" — scria săptămînalul englez THE OBSERVER.

Alături de remediul lichidării războiului și a urmărilor sale asupra economiei americane, un altul recomandat pentru redresarea balanței de plăți a Statelor Unite — o doză de deflație asemănătoare celei engleze — a fost larg dezbătut în ultimele luni. „Pachetul deflaționist" cuprindea urcarea impozitelor cu 10%, propusă încă în anul trecut Congresului, restricții în domeniul creditului și reducerea cheltuielilor guvernamentale pentru micșorarea deficitului bugetar, prevăzut actualmente a atinge 20 miliarde dolari în anul fiscal următor. Unele din aceste măsuri — urcarea impozitelor și o reducere a cheltuielilor federale cu 6 miliarde dolari — au fost adoptate la 2 aprilie de Senatul S.U.A. Nu este prevăzută însă nici o scădere a alocațiilor destinate războiului din Vietnam.

Deși de acord cu necesitatea unei urcări a impozitelor, nu puțini economiști din Statele Unite și din alte țări occidentale atrag atenția că aplicarea deflației „trebuie folosită ca un bisturiu și nu ca un topor". Economia americană pare să se fi redresat după încetinirea înregistrată în prima jumătate a anului trecut: în trimestrul IV/1967 produsul național brut a ajuns la nivelul de 800 miliarde dolari anual; profiturile corporațiilor, după plata impozitelor, au depășit pentru prima oară 50 miliarde dolari anual; șomajul reprezintă 3,5% din forța de muncă (în luna ianuarie). Dar repercusiunile pe care le-ar putea avea măsurile deflaționiste drastice trezesc aprehensiuni. La prudență incită dimensiunile fără precedent ale îndatoririi private. O familie americană mijlocie cheltuiește în prezent aproximativ 22% din venitul său, după plata impozitelor, pentru rambursarea împrumuturilor și plata dobînzilor la acestea. (Datorii mari au de altfel și corporațiile). Îndată ce veniturile ar înceta să crească în urma unei doze severe de deflație, îndatorarea ar putea să pună foarte repede economia în fața unor dificultăți acute.

● Cursa scadențelor

ÎN UMBRA acestor temeri și a ecourilor lor vest-europene s-au desfășurat reuniunile miniștrilor de finanțe occidentali din luna martie, la care s-au căutat modalități de a se pune capăt crizei aurului. În dezbaterile financiare internaționale purtate, Statele Unite au căutat modalități de a evita — sau cel puțin de a amina — o modificare radicală a rolului lor politic și economic în lume, încercînd să convingă pe parteneri să recurgă la diferite paleative. Un prim paleativ de acest fel au fost deciziile Conferinței de la Washington din 16—17 martie, privind formarea a două piețe paralele ale aurului. Dar funcționarea satisfăcătoare a celor două piețe pe o perioadă mai îndelungată avea puține perspective în condițiile în care ar fi continuat neîncrederea în dolar și cererea masivă de aur. Era de prevăzut că, în cazul unei diferențe mari între prețul fix și cel liber al aurului, deținătorii oficiali de dolari nu vor ezita să calce înțelegerea privind suspendarea convertibilității aurului în dolari și să recurgă — pe căi ocolite — la vînzarea aurului la prețul liber. Pentru a micșora acest pericol, al unei noi crize financiare, mult mai puternice, Statele Unite și Anglia au cerut, și au obținut la reuniunea de la Stockholm a reprezentanților „celor zece" — fără adeziunea Franței însă — să se treacă la crearea „drepturilor speciale de tragere" (Special Drawing Rights — S.D.R.), o nouă formă de lichidități internaționale. Destinate a se alătura aurului, dolarului și lirei în tranzacțiile internaționale, S.D.R. vor fi o hîrtie-monedă convențională „creată pur și simplu din văzduh" (THE ECONOMIST). Volumul lor ar urma să fie dirijat după necesitățile schimburilor internaționale și nu va depinde de mărimea deficitelor țărilor cu monedă de rezervă.

În viziunea inițiatorilor creării S.D.R., folosirea lor în plățile internaționale ar reduce cererea de aur, ceea ce ar permite functionarea, un timp mai îndelungat, a celor două piețe paralele ale aurului. Se speră că în viitor S.D.R. vor permite la un moment dat să se „demonetizeze" aurul, cu alte cuvinte să se renunțe definitiv la convertibilitatea dolarului. Desigur, aceasta ar însemna modificarea bazei pe care dolarul își exercită rolul în sistemul monetar internațional, dar forurile financiare americane consideră că el va continua să-și exercite acest rol în virtutea forței economice a Statelor Unite.

Opoziția Franței față de crearea S.D.R. — pe lîngă considerente politice — se bazează pe opinia fermă că numai etalonul aur poate constitui o bază obiectivă, imuabilă, pentru lichiditățile internaționale. Franța acceptase în principiu S.D.R., dar numai ca o formă de credit, nu ca un nou instrument de rezervă, cum s-a conturat finalmente la Stockholm. Un aflux de rezerve, obținut fără efort, ar putea duce — după opinia reprezentanților francezi — la continue turburări în politica economică a țărilor occidentale și în plățile lor externe.

Oricum ar fi, decizia de la Stockholm nu înseamnă încă posibilitatea concretă a introducerii S.D.R. Proiectul urmează să fie aprobat de parlamentele naționale, iar după aceea va trebui să se ajungă la un acord privind dimensiunile emisiunilor de S.D.R. Dacă Franța va participa totuși la viitoarele dezbateri, ea va cere probabil din nou să se recurgă la S.D.R. numai după ce S.U.A. vor fi lichidat deficitul balanței lor de plăți. În plus, chiar cele mai optimiste pronosticuri consideră că S.D.R. nu vor putea fi lansate înainte de mijlocul anului 1969.

În cursa scadențelor, care pare să se angajeze astfel, ar putea să existe însă unele mult mai apropiate. Situația dolarului va reapare, fără îndoială, nu o dată în actualitate încă în cursul acestui an, în funcție de măsurile pe care Statele Unite vor înțelege să le aplice pentru redresarea finanțelor lor interne și externe. Atitudinea față de războiul din Vietnam, ca și apropierea alegerilor prezidențiale vor fi printre elementele decisive în această direcție.

Irina VIANU

INTERDEPENDENȚE

UNII OBSERVATORI economici atrag atenția că actuala criză monetară s-ar putea deosebi de aceea din 1931, cînd prăbușirea standardului-aur fusese urmată de recesiunea activității economice internaționale. Se subliniază că comerțul mondial a crescut și că în ciuda goanei după aur, cheltuielile de consum sau investițiile industriale nu au fost nicăieri reduse pentru a finanța tezaurizarea de metal.

Evident, nimeni în Occident nu dă ca sigur că separația între evoluția monetară și cea a activității economice se va putea menține mult timp, fără cel puțin intervenția unor măsuri guvernamentale din partea diferitelor țări: măsuri care să asigure continuitatea comerțului mondial și a activității economice. În caz de reușită se crede că soarta aurului, legată de situația valutelor, ar putea avea o importanță mai puțin copleșitoare ca în prezent.

În acest context și în această intenție se plasează propunerile președintelui Departamentului de comerț englez Crosland de a se accelera în mod diferențiat reducerile tarifare negociate în cadrul rundei Kennedy, în sensul ca 40% din ele să fie realizate la 1 iulie anul acesta, conform planului, iar restul de 60% la 1 ianuarie 1969 și nu în rate anuale pînă în 1972 cum fusese stabilit. Anglia e dispusă să procedeze la reducerile cu care s-a angajat pînă la 1 ianuarie 1969, cu trei condiții: celelalte țări ale E.F.T.A., ale C.E.E. și Japonia să facă la fel; S.U.A. să nu introducă rabaturi pentru exportatori și taxe pe import; S.U.A. de asemenea să treacă la reducerile cu care s-a angajat și să desființeze sistemul „Prețului de vînzare american" privind produsele chimice.

După opinia experților nu este probabil ca propunerile lui Crosland, acceptate și puse în aplicare, să poată aduce americanilor, în ceea ce privește prețurile, mai mult de un avantaj de 1—2% în medie asupra unei jumătăți din volumul exporturilor lor, pe timp de 2—3 ani, începînd din 1969.

Dar s-ar putea împăca, în general, aceste propuneri, cu insistențele americane de sens contrar, ca țările Pieței Comune să accelereze în mod unilateral reducerile lor tarifare, în cadrul Rundei Kennedy, pentru a veni cu acesta direct în ajutorul balanței de plăți americane deficitare?

De altfel, în această chestiune, Comisia Pieței Comune, sesizată de o propunere anterioară vest-germană în favoarea cererii S.U.A., va trebui să refere.

Propunerile lui Crosland mai sînt în contradicție și cu interesele Franței și ale Italiei, cărora perfectarea uniunii vamale a Pieței Comune la 1 iulie le pune extrem de dificile probleme de ajustare.

Luînd deci ca bază premisele amintite e greu de spus dacă perspectivele comerțului între aceste țări pot fi mai bune decît cele ale ieșirii din profunda criză monetară actuală.

NOTE EXTERNE

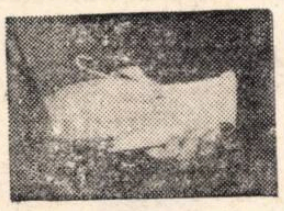

din bloc-notesul cronicarului

INFORMATICA NU VA AȘTEPTA

ELECTRONICA va aduce — după opinia specialistului francez Pierre Lhermite — schimbări importante în domeniul social. Materialul mecanografic clasic va dispare complet în 1975. Dactilografele vor fi convertite în secretare, contabilii și funcționarii administrativi își vor schimba profesia. Surplusul de forță de muncă rezultat va fi absorbit prin crearea unor profesii noi. Franța, de pildă, va trebui să formeze în perioada 1970—1980 un număr de 12 000 ingineri informaticieni, 25 000 de analiști, 40—50 000 programatori și 100 000 de tehnicieni în informatică. După părerea specialistului francez, după terminarea cursului primar, tineretul va trebui să fie orientat spre profesiile pe care le va exercita în 1975. Informatica nu va aștepta.

PARADOX

INTRODUCEREA MAȘINILOR ELECTRONICE de calcul în întreprinderile economice duce, după cum este și firesc, la o reducere a personalului mediu și inferior. Dar aceasta necesită în același timp, oricît de paradoxal ar părea, o mărire a numărului de cadre de nivel superior. Astfel, H. C. Lee, profesor de gestiune a întreprinderilor la „Business School" de pe lîngă State University din New York, a analizat statistica folosirii cadrelor, înainte și după introducerea ordinatoarelor la o întreprindere productivă și la un serviciu public. El a constatat cu acest prilej că, ponderea personalului superior la întreprinderea productivă a crescut de la 19,7% la 26,5%, iar la instituția de deservire publică de la 17% la 20%.

„MOBITAINERUL"

SECȚIA INDUSTRIALĂ a fabricii de biciclete „Peugeot" a înregistrat succese remarcabile în domeniul manipulării mărfurilor. Renumitul ei roll-combitainer (container

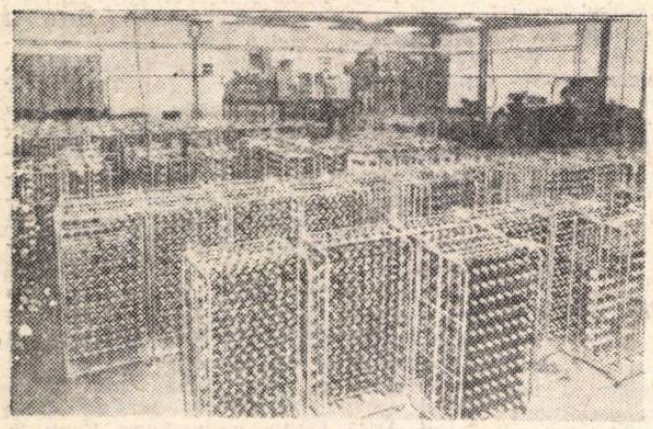

demontabil pe roțile), adoptat de numeroase cooperative și întreprinderi comerciale alimentare din Franța și alte țări, a rezolvat problema transportului rapid al mărfurilor greu de așezat în mod stabil pe o platformă.

Adăugîndu-i elevatorul hidrolift, care poate fi montat pe orice camion și care compensează lipsa rampei de descărcare la magazine, se obține sistemul combilift, a cărui utilizare reduce cheltuielile de manoperă și accelerează rotația parcului de automobile, reducînd cu aproape 50% cheltuielile de circulație.

Dar instalația roll-combitainer nu aduce o soluție perfectă transportului produselor lichide. Iată de ce, secția industrială a firmei „Peugeot" a pus în vînzare recent, un

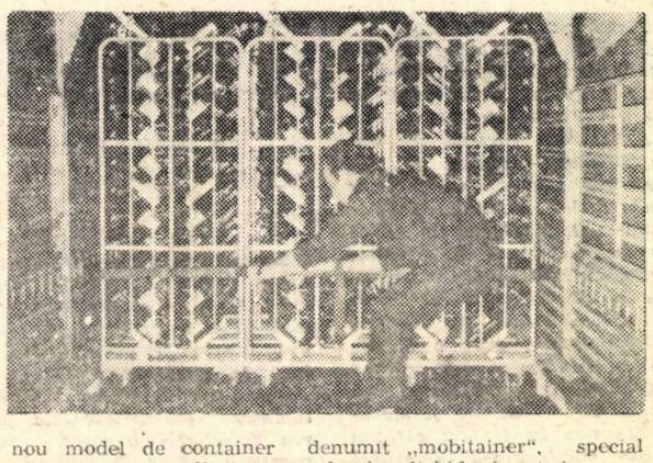

nou model de container denumit „mobitainer", special conceput pentru livrarea produselor lichide în sticle.

„Mobitainerul" se compune dintr-o platformă pe roțile (din care două fixe și două pivotante), din două grătare zincate electrolitic și din alveole permițînd așezarea a 176 de sticle (cîte 88 de fiecare parte). Aceste butelii pot fi așezate cu ajutorul unui mecanism foarte simplu, fie în poziție înclinată, pentru timpul transportului, fie în poziție orizontală pentru prezentare și conservare îndelungată. Variatele sale posibilități își găsesc aplicație de la un capăt la celălalt al procesului de circulație, începînd cu spălarea sticlelor goale și îmbuteliere, pînă la vînzarea în magazinele cu amănuntul.

Dacă înainte timpul de descărcare a unui autocamion de 5 tone, transportînd 1 800 de sticle în 150 de lăzi tradiționale, era de 1 oră și 45 minute, utilizînd doi salariați (șoferul și manipulantul), folosind la același camion „mobitainerul" și elevatorul hidrolift, timpul de descărcare a 2 640 butelii cuprinse în 15 mobitainere este de 10 minute, cu un singur salariat. Pentru încărcare, timpii respectivi sînt de 60 minute (30 de minute cu cîte doi oameni) față de numai 10 minute.

TRICOTATUL ȘI... „ANDRELOTERAPIA"

TOCMAI BĂRBAȚII, care privesc cu un oarecare dispreț această muncă pe care o consideră minoră, sînt cei care au născocit-o. Tricotatul a rămas un privilegiu al bărbaților timp de aproape două secole. Treptat au început și femeile să practice această meserie. Primele tricotaje au apărut în Italia în secolul al XII-lea. De multe ori se organizau chiar întreceri în acest domeniu între bărbați și femei.

În Anglia, William Reeder a fondat meșteșugul tricotării ciorapilor în secolul al XVI-lea. Pînă atunci ciorapii se executau de către croitor. Cam în aceeași epocă, în Germania erau cunoscuți meșteri care tricotau pantaloni călduroși.

În ultimul timp s-a dovedit că tricotatul are o acțiune calmantă asupra sistemului nervos și că imprimă o bună dispoziție celui ce-l practică. Neuropatologul american Brown a început chiar să aplice „andreloterapia". Majoritatea pacienților lui sînt... bărbați.

CRIZĂ DE URANIU ÎN EPOCA ATOMICĂ ?

REVISTA SCIENCE ET VIE informa că experții în fizica nucleară apreciază că Europa va fi, în viitoarele două decenii, literalmente inundată de centrale atomice, competitive cu centralele termoelectrice actuale.

După cum se știe, specialiștii americani au optat pentru construcția de centrale bazate pe utilizarea uraniului îmbogățit, în timp ce francezii consideră că îmbogățirea uraniului ar fi nerațională. Astăzi, cele două tipuri de centrale sînt puse la punct. Centralele cu uraniu îmbogățit, utilizează drept element moderator apa obișnuită, în timp ce centralele de tip francez cu uraniu natural folosesc drept element moderator, grafitul. Centralele americane revin pare-se mai ieftin la instalare, dar utilizează apoi un combustibil relativ mai scump decît centralele franceze.

Necesitățile mereu crescînde ale acestei prețioase materii prime a energiei nucleare, ridică însă problema rezervelor de uraniu.

După părerea profesorului Maucher, de la Universitatea din München, pentru utilizarea energiei atomice în scopuri militare, se consumă astăzi mai mult de jumătate din cantitatea de uraniu extrasă. Dar în viitoarele două decenii această balanță se va înclina în favoarea folosirii pașnice a energiei atomice.

Se prevede însă că în acest timp, o treime din rezervele cunoscute acum vor fi secătuite. Extrapolînd această dinamică la sfîrșitul acestui secol s-ar epuiza și celelalte două treimi.

Ce ar urma în cazul cînd nu s-ar descoperi între timp noi rezerve ? În acest caz va rămîne posibilitatea de a pune în exploatare zăcămintele sărace, neglijate în prezent, nefiind rentabile la stadiul actual al tehnicii.

TRANSPORT PE PNEURI

MIJLOC DE TRANSPORT de mare amploare, metroul — subteran, pe sol sau pe linii aeriene — angajează viitorul unui oraș. În prezent se fac eforturi pentru a așeza metroul pe cauciucuri pneumatice, soluție tehnică cu rezultate incontestabile prin avantajele ce le oferă în materie de confort, de liniște și de viteză. Prezentăm mai jos o serie de date despre diferitele metrouri existente în lume :

Orașe	Data creării	Lungimea rețelei	Trafic (în milioane pasageri)
Londra	1893	393 km — din care 142 prin tunel	700
New York	1885 1904 (pt. rețeaua subterană)	380 km — din care 216 prin tunel	1360
Berlin	1902	92 km — din care 68 prin tunel	200
Hamburg	1912	75 km — din care 18 prin tunel	162
Moscova	1935	96 km în întregime subteran	1260
Tokio	1927	67 km în întregime subteran	1300
Stockholm	1950	57 km — din care 18 prin tunel	175
Philadelphia	1908	47 km — din care 29 prin tunel	120
Chicago	1892 1940 (pt. rețeaua subterană)	122 km — din care 15 prin tunel	160
Milano	1964	12,5 km	40
Montréal	1966	26 km	—

PE GLOB

● **Ultimele statistici asupra comerțului exterior american arată că nu s-a înregistrat o ameliorare sensibilă în evoluția balanței. Excedentul exporturilor față de importuri a fost în luna februarie de 172 milioane dolari, cifră superioară celei din ianuarie (169 milioane), dar cu mult inferioară mediei lunare pe 1967—340 milioane dolari.**

● **Potrivit datelor publicate de „Lloyds Register of Shipping", R. D. Germană ocupă locul al șaselea în lume în ceea ce privește exportul de nave. (În anul 1967, opt șantiere navale din R.D.G., au exportat 125 de nave cu un deplasament de 271 786 tone). În privința construcției navelor de pescuit, R. D. Germană ocupă unul din primele trei locuri, alături de Japonia și Polonia.**

● **În Danemarca, impozitele continuă să crească. Anul trecut, de exemplu, statul a încasat impozite în valoare de 19 892 milioane coroane, față de numai 17 506 milioane în 1966.**

● **Biroul regional al Organizației Mondiale a Sănătății a dat publicității o statistică conform căreia în Africa mortalitatea infantilă este de 30—40 ori mai ridicată decît în țările dezvoltate ale Europei și Americii. Unul din cele mai ridicate procente se înregistrează la mortalitatea noilor născuți : din 1000 copii, mor 180—200. Se menționează de asemenea că un copil african din trei, moare înainte de a împlini vîrsta de 5 ani.**

● **Datorită speculațiilor care au luat amploare în ultima vreme pe piața internațională a argintului, autoritățile elvețiene examinează în prezent posibilitățile baterii unor noi monede în locul celor de argint aflate în circulație. Monedele elvețiene de argint valorează în realitate mai mult decît valoarea nominală înscrisă pe ele, fapt care tentează pe speculanți, mai ales într-un moment în care uncia de argint este cotată pe piața liberă la 2,20 dolari.**

● **Ministrul argentinian al economiei, A. Krieger Vasena, a declarat recent că salariile și prețurile la serviciile publice vor rămîne neschimbate în cursul anului 1968. Se știe că salariile au fost înghețate la începutul anului trecut în cadrul acțiunii guvernului pentru stăvilirea inflației — an în care însă, costul vieții a crescut în Argentina cu 30%.**

● **Indicele costului vieții continuă să crească în Marea Britanie, atingînd în luna februarie 122,2 puncte (1962=100), față de 121,6 cît fusese în luna precedentă și 118,6 în urmă cu un an.**

● **„Transportul aerian internațional în 1970" — aceasta va fi tema celei de-a 9-a Conferințe a Asociației internaționale de transporturi aeriene, care va avea loc între 14—16 mai, la Rio de Janeiro. Patru subiecte vor fi dezbătute cu această ocazie : problema zgomotului, implicațiile financiare ale erei transporturilor de masă, conjunctura comercială și dezvoltarea turismului în 1970.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Taigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 15 (243)
VINERI
12 aprilie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

PAGINILE 8-9

Ritmul actual ASIGURĂ INTRAREA IN FUNCȚIUNE LA TERMEN A OBIECTIVELOR ANULUI 1968 ?

DUPĂ PRIMUL TRIMESTRU 1968 – TRIMESTRUL I

DIN SUMAR

● Pagina a 3-a:

ROLUL STIMULATOR AL LĂRGIRII COMPETENȚELOR

● Pagina a 7-a:

Pagini de istorie economică

METALURGIA DE STAT – ÎNTREPRINDERILE „RIMMA"

● Pagina a 13-a:

După UNCTAD – 2

PROBLEME MAJORE ÎȘI AȘTEAPTĂ ÎN CONTINUARE SOLUȚIILE

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

REGULAMENTE UNICE

ACTUALELE REGULI fixate prin legi, decrete, H.C.M., instrucțiuni etc. sînt în număr apreciabil, fiecare act normativ reglementînd doar o singură latură a problemei. În plus o serie de acte normative, emise de mult timp sînt depășite, fapt pentru care pe parcurs au fost readaptate. Astfel, unele prevederi de articole și aliniate au fost reduse sau anulate, au fost introduse altele ș.a.m.d. Numărul mare de organe (M.F., C.S.P., C.S.C.A.S., D.C.S. etc.) însărcinate cu aducerea la îndeplinire și supraveghere a aplicării acestora, generează apariția unor serii de alte dispoziții legale. Legislația actuală a investițiilor este edificatoare în această direcție.

Reglementările în vigoare pe laturi separate ale unei probleme, răzlețe ca timp și organe emitente, frinează respectarea strictă a legalității socialiste. Din acest punct de vedere redactarea de regulamente unice de genul celor privind operațiile de casă, inventariere, dări de seamă, etc. ar fi binevenită. Pentru activitatea de investiții de exemplu este necesar să existe un singur regulament unitar redactat de toate organele centrale (M.F., B.I., C.S.P., C.S.C.A.S., Arbitrajul de Stat, Tribunalul Suprem etc.) prin care să se redea întregul complex de formalități, interpretări, avize și norme de conduită în lucrări, valabil pentru unitățile titulare, beneficiare, proiectanți, constructori, filiale bancare, etc. Asemenea regulamente ar constitui un prețios îndrumar practic pentru toate cadrele tehnice și economice, îndeosebi pentru cele tinere care intră pentru prima dată în producție.

Vasile N. DUMITRIU
economist principal,
Uzina de pompe-București

ORGANIGRAMĂ PENTRU O ÎNTREPRINDERE DE CONSTRUCȚII-MONTAJ

ÎNTREPRINDEREA de construcții-montaj-Iași — desemnată ca unitate experimentală în sector — a depus în ultimul timp eforturi pentru îmbunătățirea formelor organizatorice și a metodelor de conducere.

Studiul întocmit de noi, în prezent în aplicare, are la bază o serie de principii generale. Primul dintre acestea privește întreprinderea ca un organ de concepție și pregătirea producției. Prin sectoarele sale trebuie să realizeze toate condițiile necesare începerii, desfășurării ritmice, predării și închiderii lucrărilor. O dată cu autonomia dată subunităților sub diferite aspecte, acestea trebuie să-și rezolve toate problemele de producție în condițiile inițial gîndite.

Divizarea activității complexe pe compartimente specializate — sectoare — ținînd seama de succesiunea firească a desfășurării pregătirii producției, este al doilea principiu preconizat de noi. El se bazează pe posibilitatea acoperirii eficiente a fiecărui compartiment de către un coordonator și în principal pe urmărirea fluxului de rezolvare a problemelor. De fapt, sectoarele astfel concepute sînt bine delimitate ca succesiune a activității în timp, caracteristică de bază a sistemului nou de organizare. Un sector rezolvă integral problemele ce-i revin, transmițînd documentul de rezolvare sectorului ce-i succede în fluxul de activitate — sistem ștafetă.

Celelalte principii de bază sînt: eliminarea — prin delimitarea și precizarea sarcinilor — a activităților inutile și paralelismelor care existau; întărirea răspunderii personale; realizarea unui organism elastic pentru a acoperi prin majorări oportune de personal volume mai mari de producție, întreprinderea dimensionîndu-se inițial pentru o valoare de plan dată; posibilitatea de concentrare a informațiilor într-un sector separat pentru a fi prelucrate și folosite în mod rațional și complex pentru corective în acțiuni și rezultate; eliminarea din structură a unor verigi intermediare, comasarea unor atribuții asemănătoare în grupe specializate în cadrul sectoarelor.

Iată organigrama concepută de noi.

Ion MELICESCU
director
Mircea TOFAN
inginer-șef adjunct

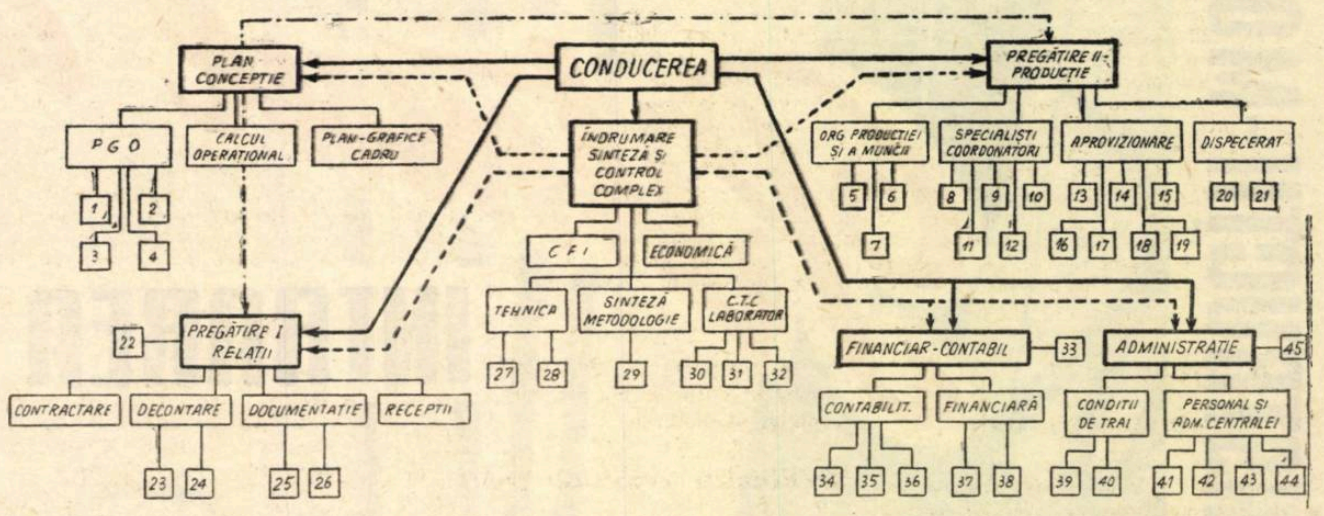

În ordinea numerotării — **la sectorul plan concepție, grupa** resoarte: 1) plan materiale, 2) tehnologic, 3) organizare șantier, **producție, grupa organizarea producției și a muncii** sînt muncii; **la grupa specialiști coordonatori**: 8) control financiar, **grupa aprovizionare**: 13) realizare, 14) materiale construcții, facturi, 19) juridic; **grupa dispecerat**: 20) dispeceri construcții, **Sectorul pregătire I — relații** are în subordine directă tehnic și financiar (23—24) și respectiv documentare și obiecții **tehnică** — 27) tehnic preț cost, 28) protecția muncii; **grupa** — 30) C.T.C., 31) cercetare uzinală, 32) încercări laborator. În dența analitică a decontărilor, 36) înregistrarea și repartizarea localuri, 40) condiții de trai, 41) evidența personalului TA, 42) paza P.C.I. **planul general de organizare (P.G.O.)** — se înscriu următoarele 4) plan general de organizare; **în cadrul sectorului pregătire II** — resoartele: 5) organizarea producției, 6) plata muncii, 7) organizarea 9) energetic, 10) topo, 11) mecanic, 12) precomprimate — glisări; 15) material feros, 16) material divers, 17) prefabricate, 18) stocuri 21) dispeceri instalații. resortul juridic (22), iar **grupele decontare și documentație** resoartele (25—26). **Sectorul îndrumare — sinteză și control complex: grupa sinteză — metodologie** — 29) metodologie; **grupa C.T.C. laborator** continuare sînt resoartele: 33) juridic, 34) mijloace fixe, 35) evicheltuielilor, 37) relații cu banca. 38) plan financiar, 39) cazare salarii TA, 43) școli calificare, 44) probleme cancelarie și 45)

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

TRAIAN UNGUREANU, Piatra Neamț. — Angajații cursului de contabili cooperatori cu durata de trei ani, arătat de dv. pot ocupa — dacă au un stagiu de cel puțin cinci ani în funcții economice — posturi de contabili II, planificatori II, etc. pe baza verificării cunoștințelor economice de către comisia instituită în acest scop.

IOAN GHEORGHIU, Cluj. — La stabilirea dreptului de reducere cu 30% a impozitului pe salarii, nu se ține seama de faptul că copiii aflați în întreținerea angajatului provin din una sau mai multe căsătorii. Pentru a beneficia de această reducere este necesar doar ca soția angajatului să nu fie salariată sau pensionară.

ADRIAN LUCIAN, Direcția paza civilă contractuală, Timișoara. — Salariații din cadrul direcțiilor de pază care, prin natura serviciului, au îndatorirea de a efectua în timpul nopții acțiuni de control și îndrumare, mai mult de 4 ore, sînt îndreptățiți să beneficieze de sporul de 15%. Oportunitatea efectuării controlului cu o durată de minimum 4 ore, trebuie stabilită în prealabil de către Comitetul executiv al Consiliului popular județean provizoriu, la propunerea motivată a unității respective.

LUCIAN GOLOGAN, I.C.H. Lotru. — Perioadele de timp în care ați lucrat ca tehnician instalații, aprovizionare, exploatare și normator nu contează la calculul stagiului necesar pentru ocuparea unei funcții economice. Dacă la cursurile de zi ale învățămîntului economic superior ați fost scos din producție, încheind contract cu întreprinderea unde ați lucrat, iar în timpul efectuării studiilor ați beneficiat de bursă în temeiul actelor normative în vigoare la data scoaterii din producție, anii de frecventare a învățămîntului se iau în considerare la stabilirea duratei concediului de odihnă, incluzîndu-se în vechimea dv. în muncă.

MIHAI BEREANU, economist, Iași — **Analizînd propunerile dv. referitoare la producția de construcții-montaj, tov. ing. C. Marin, vicepreședinte la Comitetul de Stat al Planificării arată:** „Indicatorii planului de stat pe anul 1968 pentru producția de construcții montaj nu prevăd felul în care să se execute lucrările: în antrepriză sau în regie. Modul de execuție al lucrărilor derivă din defalcarea pe care o face ministerul, — respectiv Consiliul Superior al Agriculturii pentru Direcția de îmbunătățiri funciare și organizarea teritoriului — Iași — în funcție de caracterul lucrării și capacitatea de execuție a unității executante, fiind în directă dependență de structura organizatorică a constructorului.

În cazul în care cele sesizate de tov. Mihai Bereanu sînt juste și pot fi fundamentate economic și organizatoric, Consiliul Superior al Agriculturii le poate soluționa: fie repartizînd întreprinderilor de execuție din cadrul Departamentului îmbunătățirilor funciare o parte din volumul de lucrări care depășește posibilitățile reale de execuție — în limitele economice ale D.R.I.F.O.T.-ului Iași, fie cerînd aprobare pentru derogare de la regula generală și autorizarea unității respective — care este o unitate bugetară — de a executa și lucrări în antrepriză".

IOAN MUSCĂ, contabil șef, întreprinderea forestieră Toplița — După ce am publicat scrisoarea dv. „Cine să asambleze"? și opinia tov. director ing. Valeriu Caisan din Ministerul Economiei Forestiere („Viața economică" nr. 7), am primit un răspuns favorabil propunerii dv. Iată ce ne scrie tov. director S. Timofte — Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor: „În conformitate cu actele normative în vigoare — Stas 2834 și 1247/65, asamblarea ambalajelor se face de către unitățile producătoare. Pentru a veni însă în sprijinul producătorilor de ambalaje și a face economie de vagoane la transport, D.V.L.F. a indicat tuturor unităților ca asamblarea lăzilor Stas 1247 să se facă la centre. Pentru lăzile Stas 2834 care reprezintă un mare volum, circa 25 milioane — s-a transmis, de asemenea, ca centrele care au forță de muncă disponibilă să facă ele asamblarea lăzilor.

ERATA

În numărul 14 al revistei (pag. a 2-a), la materialul **Contractul economic și cooperarea dintre întreprinderi** — al doilea subtitlu se va citi **COMBINATUL SIDERURGIC REȘIȚA.**

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

PREȚUL PIESELOR DE SCHIMB

ARTICOLUL cu acest titlu, este menit să contribuie la îmbunătățirea regimului de stabilire a prețurilor pentru piesele de schimb. Actualul regim nu cointeresează producătorii în fabricarea tuturor sortimentelor și în cantitățile solicitate.

Se impune stabilirea unui nivel superior al prețurilor pieselor de schimb, față de nivelul costului produselor în care se încorporează, pentru stimularea fabricației. După părerea noastră, prețurile stimulatoare ar trebui să cuprindă o rentabilitate de 100%. Acest nivel ar da posibilitatea realizării unei productivități apropiate de productivitatea produselor în care se încorporează piesele de schimb respective. Un nivel de preț superior pentru piesele de schimb este justificat și de faptul că, întreținerea și repararea produselor și utilajelor care nu se mai fabrică în mod curent, necesită un volum de piese din ce în ce mai redus, motiv pentru care acestea se execută în condiții economice mai puțin avantajoase.

Considerăm că propunerile făcute de M.I.C.M. privind raportul ce trebuie să existe între nivelul prețurilor pieselor de schimb și nivelul prețurilor mașinilor și utilajelor, constituie o bază de plecare pentru soluționarea noului regim al prețurilor pieselor de schimb. Raportul propus trebuie să fie privit prin prisma intereselor generale ale economiei naționale.

În concluzie, după părerea noastră, prețurile pieselor de schimb trebuie să conțină un beneficiu mai mare decît beneficiul produsului în care se încorporează. La stabilirea raportului între rentabilitatea pieselor de schimb și cea a produselor, trebuie să se țină seama de volumul sporit de muncă ce se consumă la piesele de schimb față de produsele respective.

În legătură cu calitatea pieselor, precizăm că M.I.C.M. s-a preocupat și se preocupă cu toată răspunderea de îmbunătățirea calității pieselor de schimb. A fost îmbunătățită calitatea unui mare număr de piese de schimb, la care au existat consumuri ridicate în prima perioadă de la intrarea în exploatare a unor produse. De exemplu: arborele motor, arborele cu came, blocul motor, roțile dințate SR 211 etc.

În vederea îmbunătățirii în continuare a calității pieselor de schimb, în atenția M.I.C.M. este perfecționarea tehnologiei folosită în prezent, eliminarea strangulărilor existente în unele sectoare (turnătorie de fontă, tratamente termice, danturări etc.), întărirea controlului calitativ etc.

Gh. NESTORESCU
director în M.I.C.M.

Rezultate ale unei experimentări

ROLUL STIMULATOR AL LĂRGIRII COMPETENȚELOR

INTRE CELE 71 DE UNITĂȚI INDUSTRIALE, care experimentează măsurile îmbunătățite de planificare, finanțare, creditare și conducere se numără Fabrica de ulei „Unirea" și Fabrica de tricotaje „Moldova" din Iași.

Rezultatele obținute pînă acum de aceste unități evidențiază rolul stimulator al lărgirii competențelor în folosirea mijloacelor financiare și a cointeresării materiale, al înlăturării multiplelor elemente de tutelă măruntă, ceea ce a dat posibilitate lărgirii inițiativei proprii, a unei intense munci creatoare în vederea creșterii eficienței economice. Nivelul principalilor indicatori a fost în semestrul II al anului 1967 superior atît rezultatelor din primul semestru, cît și celor din perioada corespunzătoare a anului precedent.

Depășirile de plan în al doilea semestru al anului precedent s-au materializat la Fabrica de ulei într-o producție globală suplimentară de 37 893 mii lei, într-o producție marfă vîndută și încasată peste plan în sumă de 57 022 mii lei, iar reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă vîndută și încasată a permis obținerea unei economii de peste 5 milioane lei; la Fabrica de tricotaje sporurile peste plan sînt de 5 471 mii lei la producția globală, de 5 061 mii lei la producția marfă vîndută și încasată și economii suplimentare de peste 3 milioane lei.

În primele două luni ale acestui an cele două întreprinderi ieșene au înregistrat noi succese. Astfel, la Fabrica de tricotaje planul producției globale a fost îndeplinit în proporție de 109%, iar la Fabrica de ulei — de 102%. În același timp, planul producției marfă vîndută și încasată a fost depășit cu 12% și, respectiv, 1,2%.

Evident că rezultatele obținute nu pot fi considerate ca efectul exclusiv al măsurilor prevăzute în hotărîrea ce se experimentează. Ele sînt urmarea și a ansamblului de măsuri întreprinse în ultima vreme pe linia organizării științifice a producției și a muncii, a folosirii mai depline și rționale a timpului de muncă, a stimulării spiritului inovator etc.

● Este necesară și producția globală

MAJORITATEA SPECIALIȘTILOR cu care am discutat apreciază favorabil reducerea numărului de indicatori. Totuși, mulți dintre ei consideră ca necesar și indicatorul „producție globală", acesta fiind indispensabil urmăririi realizărilor pe total întreprindere; el constituie în același timp bază de calcul pentru alți indicatori, printre care productivitatea muncii. Necesitatea folosirii acestui indicator este susținută și prin argumentul că cu ajutorul lui se poate determina și urmări obținerea ritmică a producției. Aceasta ar înlătura și „iureșul" din ultima decadă a lunii, mai ales în ce privește livrările.

În legătură cu indicatorul producția marfă vîndută și încasată, de la bun început trebuie arătat că el corespunde scopului pentru care este utilizat. Nivelul acestuia influențează viteza de rotație a fondurilor circulante, reflectă existența unei economii sănătoase. Realizarea lui, mai ales într-o perioadă mai mare de timp, face necesară eliminarea neajunsurilor din activitatea întreprinderilor (lichidarea produselor fără desfacere asigurată, a produselor greu vandabile, organizarea mai bună a livrărilor, a transporturilor, scurtarea timpului de formularizare a mărfurilor expediate etc.).

Așa cum s-a arătat și în ancheta „Condiții pentru afirmarea inițiativei, publicată în Viața economică, nr. 13, se ridică însă numeroase probleme, a căror rezolvare nu depinde de întreprinderea în cauză, cum sînt, cele legate de acceptarea mărfii, dar mai ales, de decontare. **Pentru scurtarea perioadei de decontare ar fi rațional ca livrările formularizate în ultima decadă a lunii să se deconteze în întreaga țară telegrafic, fără mențiunea furnizorului.** Cheltuielile ocazionate ar fi infim mai mici decît prejudiciile pe care le alimentează actualul sistem. **Aceasta ar lichida și „pelerinajul" de delegați trimiși în ultimele zile ale lunii pentru urgentarea decontărilor.**

● Efectul îmbunătățirii structurii organizatorice

UN PUTERNIC STIMULENT în folosirea mai rațională a potențialului de care dispun întreprinderile se dovedește a fi dreptul acordat acestora în stabilirea structurii organizatorice și în gospodărirea fondului de salarii. De pildă, la Fabrica de ulei, pentru a folosi mai rațional cadrele s-au comasat conducerile secțiilor rafinare și fabricare a margarinei. S-a pus totodată capăt discuțiilor neprincipiale în care colectivele celor două secții își iroseau o parte din forțe, discuții care vizau parametrii calitativi, ritmicitatea cu care secția rafinare asigura materia primă pentru secția de fabricare a margarinei etc. Rezultatele obținute, reflectate în indicii calitativi superiori la margarină, ca și în sporirea economiilor la fondul de salarii, sînt de natură să confirme oportunitatea măsurii întreprinse.

Tot la Fabrica de ulei, prin crearea a 22 posturi de ajutori de maiștri a fost posibilă extinderea zonei de deservire la o serie de operații, precum și eliberarea unui număr de 20 muncitori, un inginer și doi maiștri, care au primit alte sarcini.

La Fabrica de tricotaje, în scopul folosirii mai rționale a mașinilor și a muncitorilor calificați, unele operațiuni de pregătire au fost încredințate spre efectuare unui grup restrîns de lucrători auxiliari. Reducerea numărului de muncitori și a efortului acestora a fost realizată și prin amplasarea mai bună a utilajelor. De asemenea, au fost extinse zonele de deservire la mașini. Așa, bunăoară, la operațiile de bobinat și tricotat, zonele de deservire s-au mărit la finețele 12/1 și 16/1 de la 15 la 20 tamburi, iar la finețele 54/1 și 70/1 de la 20 la 25 tamburi pe muncitor. La mașinile de tricotat „Harghita", zonele de deservire au crescut de la 2 la 3 mașini pe muncitor.

Ansamblul măsurilor luate în această direcție s-au reflectat pozitiv în sporirea productivității muncii. Dacă în primul semestru al anului trecut planul productivității muncii a fost realizat la Fabrica de ulei în proporție de 103,2%, iar la Fabrica de tricotaje — de 100,4%, în semestrul al II-lea, planul a fost depășit cu 20% și respectiv 1,5%.

O reală contribuție în ridicarea eficienței economice și în îmbunătățirea calității produselor au avut-o măsurile întreprinse în domeniul decontării manoperei. În acest sens, la Fabrica de tricotaje salarizarea muncitorilor s-a făcut, începînd din a doua jumătate a anului precedent, în funcție de numărul de defecte convenționale și a cantității de tricot produs. Aceasta a determinat, o dată cu creșterea indicilor calitativi, reducerea numărului de muncitori din sectorul de remaiat, reorganizarea controlului de calitate, a impulsionat acțiunea de ridicare a calificării, a favorizat reducerea numărului de reclamații din partea beneficiarilor.

Folosirea pîrghiilor de cointeresare materială a polarizat atenția muncitorilor spre realizarea și depășirea planului, spre îndeplinirea exemplară a sarcinilor la export, spre reducerea cheltuielilor de producție.

Dispunîndu-se de posibilități mai mari de stimulare a lucrătorilor, au putut fi întreprinse numeroase acțiuni mai operativ, de calitate ridicată. De pildă, la Fabrica de ulei s-a redus perioada de remontă cu 2 zile, ceea ce a permis obținerea unei producții în plus și a unor economii suplimentare. Tot aici au fost efectuate unele intervenții într-un termen „fulger", cum este cazul la secția de prese, limitînd la minimum perioada de staționare. Acțiuni similare au fost întreprinse și la Fabrica de tricotaje.

De asemenea, s-a făcut un pas important în perfecționarea laturii financiare a activității întreprinderilor, măsurile care se experimentează dovedindu-și și din acest punct de vedere utilitatea. Ambele întreprinderi ieșene nu au înregistrat în cursul semestrului II credite restante pentru activitatea de bază. Totodată, a fost accelerată viteza de rotație a fondurilor circulante.

● Prea multe tergiversări

REZULTATELE OBȚINUTE, așa cum se poate vedea din tabel, îndreptățesc crearea fondurilor de premiere și, bine înțeles, recompensarea celor care au contribuit la realizarea lor. Cu toate acestea, **nici pînă la finele lunii martie a.c. premiile cuvenite nu au fost acordate salariaților.** Pe de o parte, **se poartă discuții pentru „clarificarea" noțiunii de „efort propriu"**, organele Băncii Naționale dînd o interpretare diferită de cea a întreprinderilor. Pe de altă parte, **acordarea premiilor pentru depășirea planului la export este amînată în prezent de către forul tutelar în vederea apariției unor instrucțiuni speciale ale Ministerului Comerțului Exterior.** Dacă avem în vedere efectele psihologice cu totul nedorite ale acestor tergiversări, **considerăm că ar fi necesară o operativitate mai mare în rezolvarea problemelor întreprinderilor**, creșterea răspunderii și inițiativei nu numai la unitățile industriale care experimentează aceste măsuri, ci și la unitățile și instituțiile care le deservesc. În vederea evitării unor astfel de strări de lcruri, **propunem să se stabilească prin instrucțiuni termene raționale, precise, de pildă de maxim 30 de zile de la data întocmirii și depunerii documentației în cadrul cărora organele în drept să-și definitiveze poziția.** Totodată, **pentru o mai puternică stimulare, ar fi necesar să se mărească cota acordată din economii în cursul anului de la 20% la 50%.** S-ar realiza o și mai puternică cointeresare, ca și o mai mare responsabilitate pentru realizările anuale.

Unitatea	Indicatorul	Sem. I 1967	Sem. II 1967
Fabrica de ulei	producție peste plan la export (mii lei valută)	2453	11 187
	beneficii peste plan (mii lei)	160	5031
	economii la prod. marfă vîndută și încasată	1729	9603
Fabrica de tricotaje	producție peste plan la export (mii lei valută)	—	98
	beneficii peste plan (mii lei)	2464	1820
	economii la prod. marfă vîndută și încasată	315	3004

Al. FLOAREȘ
director adjunct al Cabinetului județean al P.C.R. — Iași

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

În întreprinderile agricole de stat

RIDICAREA EFICIENȚEI TRANSPORTURILOR

IN INTREPRINDERILE AGRICOLE DE STAT, pe măsura dezvoltării procesului de intensificare și concentrare a producției, cresc atît volumul transporturilor, cît și cheltuielile efectuate cu ele; acestea au reprezentat, în media ultimilor trei ani, peste 400 lei/hectarul cultivat, respectiv, circa 8% din cheltuielile necesitate pentru 1000 lei producție globală și 12% pentru 1000 lei producție-marfă. Greutatea specifică a cheltuielilor cu transporturile a crescut an de an în cadrul prețului de cost, variind, în mijlociu, pe ramuri și produse, între 9 și 32%.

Este însă corelată o atare creștere a volumului transporturilor, cu nivelul costului acestora? Se asigură o judicioasă folosire a mijloacelor de transport și reducerea sistematică a cheltuielilor solicitate de transporturi, a prețului de cost al unei tone/kilometru? Nicidecum. Datele graficului atestă un nivel necorespunzător al eficienței transporturilor, nivel determinat în mare parte de carențele existente în ce privește folosirea mijloacelor de transport. Sondajele efectuate anul trecut în cursul lucrărilor de recoltare a cerealelor păioase au arătat că la zece ore de lucru doar 3,2 ore reprezentau transporturile propriu-zise, restul fiind întreruperi, staționări la încărcare și mai cu seamă la descărcare, ceea ce a prejudiciat serios desfășurarea fluxului de vehiculare. Randamentul scăzut în ceea ce privește transporturile se explică și prin faptul că operațiile de încărcare-descărcare se execută în proporție de peste 95% manual, ceea ce face ca, la o oră de lucru, numai 16,5% să reprezinte vehicularea propriu-zisă a produselor, 33% reprezentînd încărcarea, 6,8% diversele întreruperi și restul descărcarea.

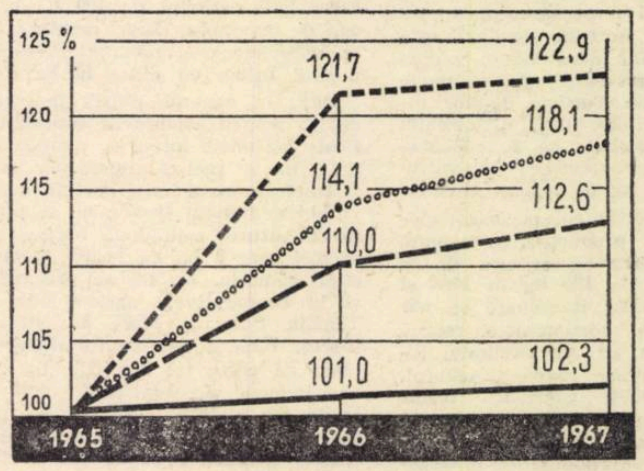

Creșterea eficienței transporturilor este pe deplin posibilă. Ea presupune însă conjugarea unor acțiuni care privesc, pe de o parte, folosirea judicioasă, integrală, a mijloacelor de transport și raționalizarea volumului, precum și a distanțelor de vehiculare, iar pe de altă parte, reducerea prețului de cost al unei tone/km.

dr. ing. Eugen JIANU

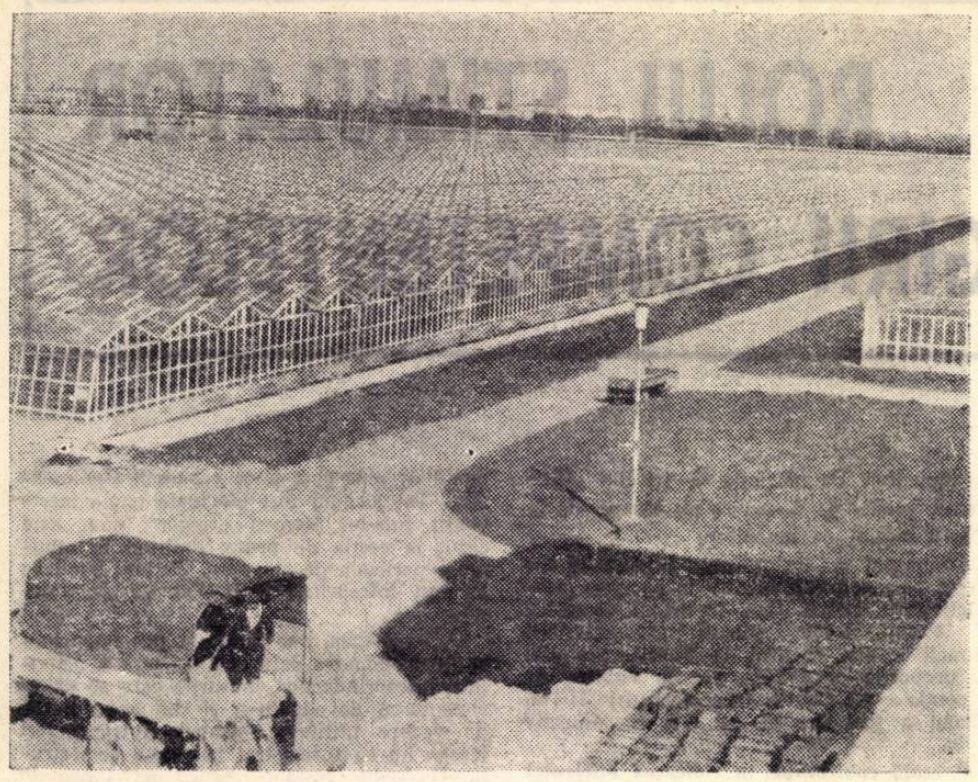

Complexul de sere de la I.A.S. Ploiești în plină activitate de producție

ÎN LEGUMICULTURĂ — ADEVĂRATĂ FABRICĂ DE VITAMINE — PRODUCȚII MARI ȘI DE CALITATE

CULTURA LEGUMELOR în țara noastră a căpătat valențe noi o dată cu reorganizarea pe baze socialiste a agriculturii, cînd, la fel ca celelalte ramuri, a cunoscut o dezvoltare tot mai largă. Suprafețele ocupate cu legume s-au extins de la an la an ajungînd în anul 1967 la 185 000 ha; producția globală a crescut de la 1 831 000 tone în 1960 la 2 000 000 tone în 1967. S-a ridicat, astfel, consumul mediu de legume pe locuitor, ceea ce ne-a situat, din acest punct de vedere, la nivelul reflectat în tabel.

Consumul mediu de legume pe locuitor pe anii 1962—1965

— kg —

Belgia	83,0
Bulgaria	112,0
Danemarca	71,0
Franța	131,0
Italia	133,0
Olanda	72,0
România	90,0
Ungaria	78,0

Paralel cu creșterea consumului de legume în stare proaspătă, s-a mărit atît volumul cît și gama de sortimente de legume industrializate. Cantitățile de legume folosite drept materie primă de către industria alimentară au crescut de la 70,1 mii tone în 1960, la 231 mii tone în 1967.

Tendința generală a nevoilor de produse alimentare, atît pentru anii următori cît și în perspectiva mai îndepărtată, indică o creștere accentuată a consumului de legume al populației. Această tendință este întrutotul explicabilă dacă ținem seama de rolul important pe care-l au legumele în alimentația omului. Potrivit datelor institutelor de specialitate, în alimentația rațională a omului trebuie să se consume zilnic circa 400 g de legume, ceea ce echivalează anual cu 140—150 kg de legume diverse.

Iată de ce se prevede ca, pe baza sporirii substanțiale a producției, consumul de legume pe locuitor să crească de la circa 90 kg în 1967, la 120 kg în 1968 și 125 kg în 1970. Sporuri însemnate se vor realiza, îndeosebi, la sortimentele relativ deficitare pînă acum, ca, de exemplu, tomate de vară și toamnă, ceapă și usturoi, ardei, vinete, castraveți Cornișon, fasole păstăi etc. La rîndul lor, legumele de seră (tomate, castraveți, ardei etc.) vor întregi consumul de legume al populației în sezonul rece, din toamnă pînă în primăvară.

O creștere aprociabilă se prevede în cazul legumelor de seră. În consumul populației cresc, de asemenea, cantitățile de legume conservate, care pe țară vor fi de ordinul a 350 000 tone în 1968, și 500 000 tone în 1970. Realizarea unor astfel de obiective presupune, în continuare, măsuri de mare amploare pe linia organizării producției de legume și a valorificării acesteia în cît mai bune condiții. Aceasta cu atît mai mult, cu cît în legumicultură persistă o serie de neajunsuri, care își au originea în existența unei baze materiale încă insuficient dezvoltate, în carențele ce se manifestă în activitatea de conducere și îndrumare a unor organe agricole, în inconsecvența în aplicarea măsurilor de cointeresare materială a membrilor cooperatori în sporirea producției.

Crearea unei baze puternice de producție legumicolă, care să satisfacă nevoile de consum ale populației la nivelul țărilor dezvoltate, constituie o sarcină de mare răspundere, atît pentru organele agricole centrale și județene, cît și pentru conducerile întreprinderilor agricole socialiste. Eforturile principale se cer a fi concentrate **în direcția realizării suprafețelor planificate, a extinderii irigațiilor, a asigurării răsadnițelor, precum și a folosirii semințelor din soiuri valoroase.** Pe acest temei producția de legume va putea crește, potrivit obiectivelor stabilite, la 3 080 000 tone în 1968, la 3 300 000 tone în 1969 și 3 600 000 tone în 1970.

UNA DIN CONDIȚIILE ESENȚIALE ale creșterii producției globale de legume o constituie **cultivarea unor suprafețe adecvate,** care să asigure producțiile prevăzute pe ansamblul legumiculturii și pe fiecare sortiment în parte. Orice diminuare a suprafețelor prevăzute a fi cultivate cu legume are repercusiuni negative în aprovizionarea populației. Bunăoară, un deficit de suprafață de numai 100 ha față de prevederi, înseamnă un gol în aprovizionare de circa 2 000 000 kg de legume. Referind acest deficit la una din culturi — să zicem la ceapă, ardei, vinete sau morcovi — rezultă circa 300 g legume pe locuitor mai puțin în aprovizionarea populației urbane. Localizînd deficitul de 100 ha la un județ ca, de exemplu, Iași, rezultă o reducere în aprovizionarea populației respective din mediul urban cu circa 10 kg pe locuitor.

Deși, în general, există preocuparea necesară pentru asigurarea suprafețelor planificate, în unele locuri se manifestă tendința de a nu se realiza suprafețele prevăzute a fi cultivate cu diferite sortimente. De pildă, la Letea, județul Bacău, nu se pot însămînța cu usturoi cele două hectare planificate și nici cele 8 ha cu ceapă, pentru că lipsește sămînța. La fel se prezintă lucrurile și în cooperativele agricole din Satulung, Tămaia, Șomcuța Mare din județul Maramureș. Față de asemenea situații este necesar ca peste tot direcțiile agricole și întreprinderile de contractare, cît și conducerile de unități agricole, să urmărească îndeaproape realizarea suprafețelor prevăzute a se cultiva cu diferite sortimente de legume. Nu trebuie uitat că anul trecut deficitul de suprafață cultivată cu legume față de prevederi a fost de proporții mari, respectiv 7 000 hectare. Cele mai mari neajunsuri față de plan au fost la cooperativele agricole din județul Dolj (300 ha), Olt (200 ha), Mehedinți (200 ha), Argeș (400 ha), Bihor (400 ha), Suceava (300 ha), Botoșani (300 ha) etc.

O astfel de situație s-a datorat lipsei de disciplină de plan atît a fostelor organe agricole teritoriale, cît, mai ales, a unităților de producție. La rîndul său, Consiliul Superior al Agriculturii nu a acționat cu toată hotărîrea pentru respectarea obligativității planului legumicol și îndeplinirea lui efectivă. Ca urmare, producția a fost insuficientă, resimțindu-se, în unele perioade și la numeroase sortimente, lipsa legumelor de pe piață.

Este deosebit de necesar să fie combătută cu hotărîre tendința de pînă acum, de reducere a suprafețelor cultivate cu legume, manifestată în unele întreprinderi agricole de stat și în unele cooperative agricole. Legumele cer, într-adevăr, muncă multă și de aceea unii conducători de unități și din conducerile direcțiilor agricole județene, din comoditate și din insuficientă grijă pentru buna aprovizionare a pieței, se feresc de ele.

Grija pentru realizarea integrală a suprafețelor prevăzute a fi cultivate trebuie **conjugată cu preocuparea susținută pentru executarea la timp a însămînțării legumelor.** Aceasta cu atît mai mult cu cît semănatul legumelor din prima urgență, deși s-a realizat pe suprafețe mai mari decît anul trecut, în aceeași perioadă, nu reprezintă decît circa 78% din prevederile stabilite pînă la 1 aprilie. În unele județe gradul de îndeplinire a lucrărilor de semănat este și mai scăzut. Astfel, semănatul cepei este realizat în proporție de 45% în județul Argeș, 56% în județul Botoșani, 47% în județul Dîmbovița; la legumele rădăcinoase, semănatul este realizat în proporție de 40—60% din prevederi în județele Brăila, Teleorman, Iași, Gorj, Vîlcea ș.a.

Recuperarea acestei rămîneri în urmă, precum și crearea condițiilor pentru desfășurarea în bune condiții a lucrărilor ce urmează, necesită luarea unor măsuri eficiente care să conducă la buna organizare a muncii, la creșterea gradului de folosire a tractoarelor și mașinilor agricole. Acest lucru este deosebit de important dacă ținem seama că în anul în curs legumicultura dispune de o bază tehnică de producție superioară anilor trecuți.

O IMPORTANȚĂ DEOSEBITĂ pentru realizarea producției de legume la nivelul sarcinilor are **irigația, din surse sigure de apă, a tuturor terenurilor legumicole.** Nu se poate concepe cultură de legume, cu rezultate bune de producție și mai ales rentabilă, fără irigație. Apa de irigat condiționează și asigură reușita legumiculturii, mai mult ca oricare dintre ceilalți factori indispensabili de vegetație. Deși sînt de remarcat progrese în amenajarea noilor terenuri pentru irigații — în ultima săptămînă realizîndu-se peste 1300 ha — lucrările sînt rămase în urmă față de prevederi. Astfel, în județele Bacău, Arad, Bihor, Timiș, Dolj ș.a. amenajările de noi terenuri pentru irigații sînt realizate numai în proporție de 13—66%.

Extinderea irigațiilor în legumicultură nu este și nici nu poate fi considerată o problemă de conjunctură, ci ea trebuie privită ca o condiție esențială pentru progresul acestei ramuri. Tocmai de aceea este necesar să se asigure amenajarea tuturor terenurilor în vederea irigării, folosindu-se intens utilajele din S.M.T. pentru nivelarea prealabilă, executare de brazde ridicate, precum și alte mijloace care ușurează accesul apei la plante. Anul 1967 a demonstrat caracterul nefast al carențelor irigației în legumicultură. Irigarea a numai 65% din suprafața legumicolă a contribuit, alături de alți factori, la nerealizarea din planul de producție a peste 300 000 tone de legume, creîndu-se greutăți în aprovizionarea populației și în realizarea angajamentelor la export.

Dezvoltarea legumiculturii presupune, pe lîngă cele expuse mai sus, **organizarea temeinică a procesului de producție.** Printre acestea menționăm: existența unui sector puternic de răsadnițe, construcții de solarii, amenajarea de tunele din material plastic pentru protejarea culturilor, sere, semințe din soiuri valoroase, îngrășăminte, mijloace pentru mecanizarea lucrărilor de întreținere.

În scopul înlăturării deficiențelor manifestate în acest domeniu, pentru anul 1968 s-au luat măsuri care au permis dezvoltarea bazei tehnice-materiale a producției legumicole. Astfel, s-au asigurat la timp materialele necesare pentru amenajarea a încă 275 ha de răsadnițe noi, peste 700 de solarii, 1400 ha tunele din material plastic etc., ceea ce a permis ca lucrările de semănat să fie destul de avansate. Cu toate acestea, nu peste tot se asigură folosirea din plin a condițiilor create. Există, de pildă, practica dăunătoare de a nu face repicatul răsadului, ceea ce își găsește expresia în faptul că într-o serie de unități răsadnițele necesare repicatului nu au fost terminate.

Specialiștilor din unitățile agricole producătoare de legume le revine sarcina de mare răspundere de a lua măsurile ce se cuvin pentru realizarea repicatului. Nu se poate uita faptul — elementar de altfel — că un răsad viguros, obținut în urma repicării la distanțele specifice fiecărei culturi, asigură producții de 2—4 ori mai mari decît plantele nerepicate.

O dată cu aceasta, este nevoie să se grăbească plantarea legumelor în solarii, lucrare care în unele județe cum sînt Botoșani, Olt, Satu Mare, Tulcea, Vaslui este în întîrziere. Or, este știut că eficiența culturii legumelor în solarii se asigură atunci cînd plantatul se face de vreme. După experiența unui număr însemnat de unități, sporul de producție timpurie la hectar — față de culturile neprotejate — este în medie de 2500 kg la castraveți, 4000 kg la tomate și vinete, 6000 kg la salată, 6000 kg la varză etc.

În această direcție merită scoasă în evidență experiența unor unități fruntașe ca, de exemplu, Întreprinderea agricolă de stat „30 Decembrie", cooperativele agricole Curtici, Șimand, Conțești, Crețești, Mizil, Mădăraș ș.a. care au executat construcții economice de solarii și au promovat culturi de legume deosebit de eficiente (varză timpurie, ardei, vinete, fasole păstăi, pepeni cantalupi etc.).

Practic, prin protejarea obișnuită a culturilor cu folii de polietilenă, livrările de tomate timpurii pe piața internă și la export pot începe în jurul datei de 5—10 iunie față de 20—25 iunie — în mod obișnuit — ceea ce este deosebit de avantajos. În cazul solariilor recoltarea și livrarea produselor are loc și mai devreme, hibrizii cei mai timpurii de tomate putîndu-se valorifica în primele zile ale lunii iunie.

Grăbirea apariției legumelor cu circa 2—3 săptămîni, lărgește posibilitățile de aprovizionare a populației, prin prelungirea sezonului de consum și creează totodată condiții pentru sporirea simțitoare a veniturilor în unitățile de producție. Totodată, mari avantaje se realizează la export

EȘALONAREA PRODUCȚIEI — astfel încît populația să fie asigurată din abundență cu legume proaspete, pe cît posibil în tot timpul anului — se înscrie între problemele principale care se pun în acest domeniu de activitate. A devenit tot mai pregnantă tendința de a se solicita în consum, indiferent de anotimp, legumele curente (tomate, castraveți, ardei, verdețuri, salată etc.). În general, la noi, ca de altfel în toate țările, se manifestă accentuat tendința pentru consumul de legume proaspete care se prepară cu ușurință și se pot consuma și în formă semipreparată sau conservată cum sînt tomatele, mazărea, fasolea păstăi, salatele etc Toate acestea impun, prin urmare, eșalonarea producției legumicole.

Pînă în prezent, necesităților de aprovizionare a populației cu legume proaspete în tot timpul anului nu li s-a răspuns în mod corespunzător, existînd mari decalaje și sărăcie în sortimente și cantități Înlăturarea fluctuațiilor în apariția legumelor pe piață — mai cu seamă la unele dintre sortimente — evidențiază necesitatea folosirii cu o eficiență maximă a bazei tehnice-materiale a legumiculturii, îndeosebi a terenurilor irigate, a răsadnițelor, a solariilor și a serelor. Or, aceasta presupune, printre altele, promovarea celor mai raționale scheme în succesiunea culturilor. Îndeosebi în zonele cu perioadă mai lungă de vegetație, prin contractele ce se încheie este nevoie să se organizeze, pe scară largă, două-trei culturi succesive în cîmp, folosindu-se solurile cu perioade diferite de coacere, semănatul și plantatul eșalonat al culturilor etc.

Realizarea producțiilor mari și de calitate este organic legată și determinată în bună măsură de **folosirea pe scară largă a semințelor cu valoare ridicată,** din soiuri superioare. Pentru anul în curs s-au asigurat, în această privință, condiții mai bune decît în 1967. Totodată, începînd din 1968, Institutul central de cercetări agricole, prin noul Institut de cercetări pentru legumicultură și floricultură, răspunde de producerea semințelor de legume organizată în stațiunile experimentale; de asemenea, el va îndruma și controla, din punct de vedere tehnic, producerea semințelor de legume în celelalte unități. Se creează astfel premisele necesare pentru organizarea de stațiuni, întreprinderi, ferme și brigăzi specializate în producerea de semințe, care să-și desfășoare activitatea potrivit normelor tehnice stabilite de Institutul pentru legumicultură și floricultură.

Aprovizionarea cu legume a populației depinde, în mare măsură, de **modul în care este organizat întregul proces de valorificare.** În această direcție se impun măsuri deosebite. Astfel, este nevoie ca, pentru

dr. Gh. STANCIU
director general
în Consiliul Superior al Agriculturii

(Continuare în pag. 6)

PĂMÎNTUL — BAZA ORICĂRUI PROCES DE PRODUCȚIE

În dezbatere: Proiectul de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole

ÎN COMPLEXUL DE CONDIȚII materiale necesare pentru activitatea de producție a oamenilor, un loc hotărîtor îl ocupă pămîntul — solul, subsolul — el fiind prima premisă și baza naturală a oricărui proces de producție. Faptul că pămîntul destinat agriculturii este limitat în natură, iar producția agricolă nu se poate efectua în afara lui, atestă importanța deosebită pe care o are modul cum este utilizat.

Folosirea rațională a pămîntului, păstrarea și ridicarea fertilității lui au devenit în țara noastră o problemă de stat, o problemă a întregului popor. Amplele acțiuni desfășurate în procesul reorganizării socialiste a agriculturii, complexul de măsuri elaborate de către Congresul al IX-lea al partidului cu privire la modernizarea și dezvoltarea intensivă și multilaterală a producției agricole, își găsesc expresia în ridicarea neîncetată a gradului de folosire rațională a pămîntului. Pentru creșterea suprafețelor cultivate s-au executat lucrări de îmbunătățiri funciare, îndiguiri și desecări în lunca inundabilă a Dunării și a unor riuri interioare, s-au defrișat terenuri ocupate cu vegetații neeconomice.

O largă dezvoltare cunoaște valorificarea terenurilor în pantă, erodate, improprii culturilor de cîmp. În ultimii ani au fost amenajate și plantate cu vii și livezi peste 250.000 ha, aproape jumătate din acestea fiind executate în terase. Această acțiune este conjugată într-un proces complex cu lucrări de combatere a eroziunii solului, care, în anii următori, vor căpăta o amploare tot mai mare. Concomitent cu acestea se extind amenajările pentru irigații care, pînă în anul 1970, vor însuma circa un milion de ha.

Expresie a atenției deosebite pe care partidul și guvernul o acordă folosirii raționale a pămîntului, este proiectul de lege cu privire la apărarea și folosirea terenurilor agricole, de curînd dat publicității. Acest proiect, care este supus dezbaterii publice, urmînd ca apoi să fie legiferat de către Marea Adunare Națională, creează condiții superioare pentru mai buna gospodărire a pămîntului, pentru apărarea, conservarea și folosirea lui rațională în scopul creșterii producției agricole, împiedicînd totodată micșorarea suprafeței agricole și, îndeosebi, a celei arabile.

Măsurile cuprinse în proiectul de lege au o importanță economică și socială cu atît mai mare cu cît în țara noastră revine în prezent, la un locuitor, o suprafață de 0,51 ha teren arabil și 0,75—0,77 ha teren agricol; în perspectivă, ținînd seama de ritmul actual de creștere a populației, vor reveni 0,40 ha și respectiv 0,55—0,60 ha. Or, de pe această suprafață trebuie să se asigure produse agro-alimentare în cantități sporite, care să satisfacă, în condiții cît mai bune, cerințele mereu crescînde ale consumului populației și ale economiei naționale.

Pentru a răspunde cît mai bine cerințelor dezvoltării societății noastre, proiectul de lege prevede un ansamblu de măsuri menite să asigure **gospodărirea rațională a terenurilor agricole destinate producției vegetale.** Reglementările preconizate în acest sens au o deosebită importanță dacă ținem seama de faptul că, în ultimii ani, producția agricolă a fost prejudiciată de accentuarea unor fenomene cum sînt: risipa fondului funciar, sustragerea din circuitul agricol a unor însemnate suprafețe de teren, micșorarea suprafeței agricole și îndeosebi a celei arabile, folosirea nerațională, cu randament scăzut, a unor terenuri destinate producției agricole.

În ultimii 10 ani, de exemplu, suprafața arabilă a țării a scăzut cu circa 180.000 ha, mai ales datorită înțelenirii terenurilor situate pe pante nemecanizabile. Numai terenurile înțelenite reprezintă peste 80 000 ha, din care, în fosta regiune Oltenia 25 000 ha, Cluj — 15 000 ha, iar în Banat — 15 000 ha.

Risipirea terenului arabil s-a datorat, printre altele, și concepției greșite care a stat la baza amplasării construcțiilor agrozootehnice. Acestea fiind risipite în numeroase puncte, la distanțe mari unele de altele, au determinat scoaterea unor însemnate suprafețe de teren, nu de puține ori de calitatea cea mai bună.

Nu mai puține prejudicii aduce folosirii raționale a pămîntului neaplicarea, de către o serie de unități agricole, a lucrărilor de ameliorare și de prevenire a degradării, în plantațiile vitipomicole și îndeosebi pe pășuni. Drept rezultat, producțiile sînt mici, iar în unele cazuri plantațiile respective s-au degradat, pricinuind pagube însemnate unităților agricole respective și economiei naționale în ansamblu. De exemplu, la cooperativele agricole Clopodia județul Caraș-Severin, Zgîrbești, județul Timiș, Măricelu și Rus, județul Cluj, ș.a., datorită neexecutării lucrărilor de întreținere a plantațiilor, s-au compromis suprafețe însemnate, pomii uscîndu-se.

Sînt situații cînd terenuri arabile mecanizabile, bune pentru culturi de cîmp, au fost plantate cu vii și pomi contrar dispozițiilor legale, diminuîndu-se astfel această categorie de folosință. Numai în perioada 1966—1967, în județul Bihor s-au plantat fără aprobări cca. 2000 ha, iar în județul Bacău — cca. 300 ha.

Proasta gospodărire a terenului arabil, ce se manifestă într-o serie de unități agricole, îmbracă și alte aspecte. Astfel, anual producția agricolă înregistrează însemnate pierderi datorită neînsămînțării întregii suprafețe de teren arabil. În 1967, au rămas neînsămînțate peste 100.000 ha, de pe care s-ar fi putut obține — la nivelul producțiilor medii realizate anul trecut — peste 250.000 tone de cereale. În multe unități agricole, suprafețele amenajate pentru irigații nu sînt folosite așa cum se cuvine. Anul trecut, din cele 440 000 ha amenajate pentru irigații s-au irigat efectiv numai 330 000 ha. Mai mult, pe o bună parte din suprafețele irigate, nu s-au aplicat numărul de udări și cantitățile de apă necesare. Toate acestea au condus la irosirea terenurilor, precum și a investițiilor efectuate, ceea ce a determinat reducerea eficienței irigațiilor, prin nerealizarea sporului de producție prevăzut.

În condițiile țării noastre, folosirea rațională a pămîntului este strîns legată de organizarea temeinică a combaterii eroziunii solului, care constituie un mare dușman al producției agricole. Măsurile luate pentru prevenirea și combaterea eroziunii solului s-au dovedit extrem de eficace, fapt demonstrat de experiența multor unități agricole. Totuși sînt destule cazuri cînd unele unități agricole, nu numai că nu aplică măsurile și lucrările tehnice recomandate de știință pentru prevenirea și combaterea eroziunii solului, dar prin modul greșit de lucrare a terenurilor favorizează și agravează procesul de eroziune. Or, sînt cunoscute pagubele deosebit de mari pe care le produce eroziunea solului în zonele de deal. S-a calculat că anual se pierde, datorită eroziunii solului, o producție agricolă de circa două milioane tone cereale, cu o valoare de 2,5 miliarde lei. La acestea se adaugă pierderile anuale de sol fertil, spălat de ape, care raportate la suprafața agricolă afectată de eroziune, reprezintă circa 160 milioane tone de sol, cu un conținut de 320 000 tone azot de 240 000 tone fosfor substanță activă, pentru a cărei refacere sînt necesare mari investiții și o perioadă lungă de timp.

Prin caracterul și natura lor, reglementările prevăzute în proiectul de lege vor înlătura asemenea fenomene care au influențat negativ producția agricolă, asigurînd în acest scop ca toate terenurile, îndeosebi suprafețele arabile, să fie folosite potrivit destinației lor. Tocmai de aceea, proiectul de lege prevede pentru toți posesorii de teren agricol, cu orice titlu, obligația de a lucra și cultiva potrivit regulilor agrotehnice întreaga suprafață de teren ce o posedă, de a asigura conservarea și ameliorarea terenurilor prin lucrări de îmbunătățiri funciare și de fertilizare a solului.

ÎN ACEASTĂ ORDINE DE IDEI, CONSIDERĂM UTIL CA ÎN PROIECTUL DE LEGE SĂ SE PREVADĂ, PRINTRE ALTELE, ȘI OBLIGATIVITATEA SISTEMATIZĂRII ȘI ORGANIZĂRII TERITORIULUI. Aceste măsuri pot asigura o eficiență maximă în folosirea terenurilor agricole, deoarece organizarea teritoriului creează cadrul necesar pentru lichidarea dispersării parcelelor, pentru identificarea și punerea în cultură a terenurilor folosite neeconomic, pentru stabilirea judicioasă a categoriilor de folosință a pămîntului.

Un principiu de bază al proiectului de lege îl constituie și reglementarea **folosirii terenurilor agricole în alte scopuri decît în producția vegetală** (construcții industriale, agrozootehnice, social-culturale ș.a.). Potrivit măsurilor preconizate, efectuarea de construcții de orice natură pe terenuri arabile sau pe cele plantate cu vii ori pomi, este în principiu interzisă și aspru sancționată. O asemenea reglementare este cît se poate de oportună dacă ținem seama că în ultimii 10 ani au fost scoase din producția agricolă pentru nevoile altor activități economice și sociale cca. 50 000 ha, din care cca. 30 000 ha terenuri arabile. Anual se scot din producția agricolă, în medie, cca. 5000 ha pentru astfel de obiective.

Asistăm în toate colțurile țării la o extindere a zonelor industriale: se amplasează noi obiective, se execută lucrări de prospecțiuni, explorări și de extracție care necesită fără îndoială scoaterea definitivă sau temporară a unor suprafețe de teren. Sînt însă destule cazuri cînd beneficiarii lucrărilor de investiții sau de producție au cerut să beneficieze, în dauna agriculturii, de suprafețe exagerate față de nevoile reale.

Cazurile sînt multiple, însă rezultatul este unul singur și anume risipa de terenuri. Bunăoară, întreprinderile constructoare ale diferitelor ministere, încălcînd prevederile legale, au ocupat terenuri fără a avea în prealabil aprobările de scoatere a lor din producția agricolă. Spre exemplu, Ministerul Industriei Chimice a ocupat în orașul Călărași 20 ha, în comunele N. Bălcescu, Brănești, Balaciu din județul Ilfov cca. 20 ha; Întreprinderea de construcții din Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării a ocupat, fără forme legale, 43 ha în comuna Zărnești — județul Neamț. Alte întreprinderi au ocupat suprafețe mai mari decît cele aprobate. Astfel, Ministerul Industriei Chimice a ocupat în plus, în orașul Tr. Măgurele, 45 ha, Ministerul Transporturilor Auto-Navale și Aeriene a ocupat în plus 27 ha în județele Ialomița și Mureș.

O însemnată risipă de terenuri se întîlnește în spațiile destinate organizării de șantiere, care se scot din producția agricolă pe perioade determinate, datorită nestudierii atente a organizării muncii pe șantier. În unele cazuri redarea în producția agricolă a acestor terenuri nu se face la termenele fixate, iar pe de altă parte, datorită resturilor de materiale care sînt presărate pe toată suprafața, a fundațiilor, a substanțelor chimice nocive etc., terenurile respective se redau formal în producția agricolă, practic ele neputînd fi cultivate.

Pentru a înlătura asemenea stări de lucruri, prevederile proiectului de lege preconizează ca amplasarea obiectivelor industriale, agrozootehnice și social-culturale să se facă, de regulă, pe terenuri situate în perimetrul orașelor sau în vatra satelor, precum și pe terenuri improprii producției agricole. Orice schimbare de destinație a terenurilor agricole (decît producția vegetală), atît intravilan cît și extravilan, se va face numai pe bază de aprobări, precizîndu-se competențele organelor însărcinate cu emiterea acestora. Față de importanța deosebită pe care o prezintă terenurile agricole de categorii superioare cum sînt: terenurile arabile, viile și pomii, aprobarea pentru scoaterea lor din circuitul producției agricole se prevede a se face prin Decrete ale Consiliului de Stat.

În scopul limitării suprafețelor ce vor fi destinate diferitelor obiective de construcții, se preconizează ca beneficiarii lucrărilor de investiții sau de producție ce se execută pe terenurile agricole, să includă în valoarea lucrărilor respective și valoarea terenurilor. O astfel de măsură, pe lîngă faptul că va înlătura risipa de teren agricol, poate avea o semnificație economică mult mai profundă, prin posibilitățile în plus pe care le creează reproducției lărgite în unitățile agricole socialiste.

Iată de ce considerăm util ca proiectul de lege **SĂ PREVADĂ CA FONDURILE BĂNEȘTI CE REZULTĂ DE LA TERENURILE DEZAFECTATE DIN SUPRAFAȚA AGRICOLĂ PENTRU DIFERITE CONSTRUCȚII, SĂ RĂMÎNĂ LA DISPOZIȚIA AGRICULTURII CARE SĂ LE FOLOSEASCĂ PENTRU REDAREA ÎN CIRCUITUL AGRICOL A NOI TERENURI ȘI PENTRU INTENSIFICAREA PRODUCȚIEI.** Totodată, este bine să se stabilească pentru cooperativele agricole **OBLIGAȚIA CA ACESTEA SĂ FOLOSEASCĂ SUMELE REZULTATE DE PE URMA TERENURILOR CE VOR FI AFECTATE DIFERITELOR CONSTRUCȚII PENTRU DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI OBȘTEȘTI.**

Înscrierea acestor măsuri în proiectul de lege poate fi completată cu o altă prevedere care să asigure **STABILIREA DIFERENȚIATĂ A VALORII PĂMÎNTULUI ÎN FUNCȚIE DE CATEGORIA DE FOLOSINȚĂ ȘI CLASA DE FERTILITATE.** În acest fel vor fi mai ridicate valorile pentru terenurile cu folosință superioară.

Referitor la prevederea cuprinsă în proiectul de lege cu privire la obligația organizațiilor socialiste de a reda terenurile scoase temporar din circuitul agricol în stare bună pentru a putea fi folosite în pro-

ing. N. POPESCU

Director general în Consiliul Superior al Agriculturii

(Continuare în pag. 6)

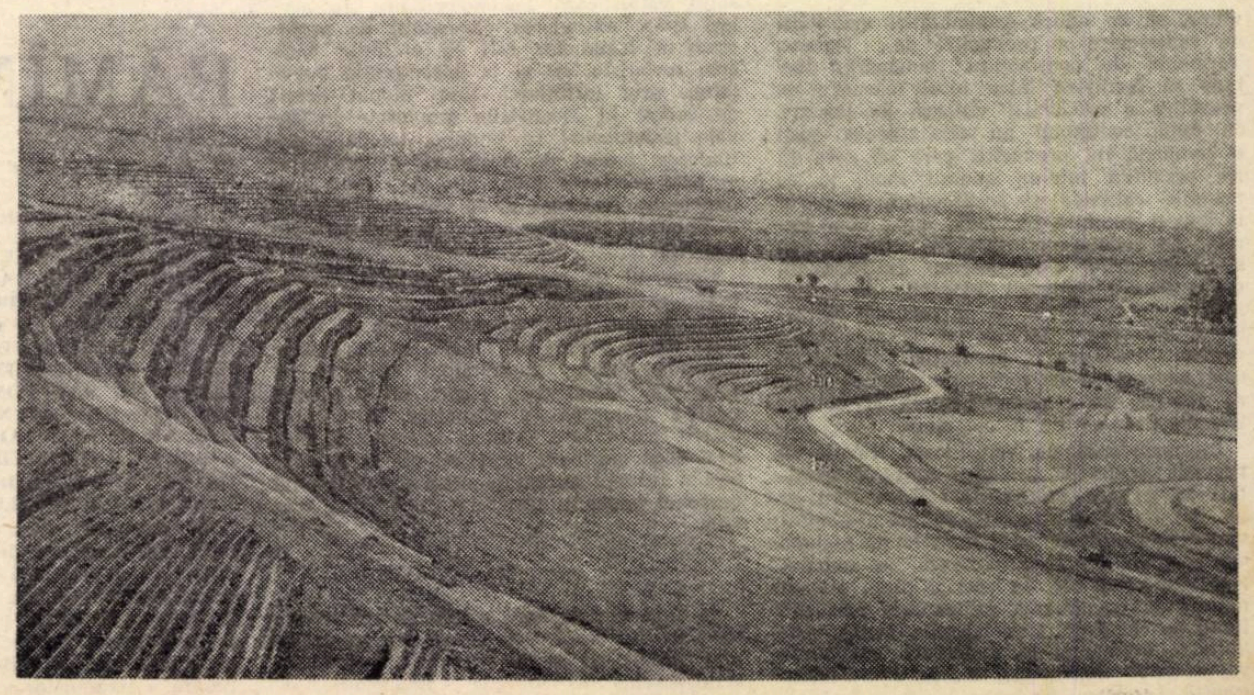

Terasarea terenurilor în pantă constituie o modalitate eficientă de folosire rațională a pămîntului.

În dezbatere:

Proiectul Codului penal

Un principiu de bază:

APĂRAREA CONSECVENTĂ A AVUTULUI OBȘTESC

Profundele transformări economice și social-politice, care au avut loc la noi sînt oglindite în legea fundamentală a statului — Constituția Republicii Socialiste România — care consacră cuceririle istorice ale poporului, cele mai de seamă drepturi de care se bucură cetățenii și creează ordinea de drept necesară dezvoltării în continuare a democrației și construcției socialiste. În perfectă armonie cu Constituția, și respectînd întru totul prevederile ei, dreptul socialist — în ansamblul lui — trebuie să reflecte realitățile din țara noastră, să creeze cadrul legal al noilor raporturi de producție și de conviețuire socială și să le apere.

La Conferința Națională a Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia : **„Normele de drept trebuie să consacre și să apere cuceririle fundamentale ale poporului nostru, să asigure dezvoltarea avutului obștesc, exercitarea drepturilor și libertăților cetățenești"**. Or, în ansamblul normelor de drept un rol important pe această linie revine legislației penale. Pentru a-și îndeplini însă funcția, legislația penală a unei țări trebuie să determine cu rigurozitate și precizie științifică faptele ilicite care constituie infracțiuni și să stabilească pedepse corespunzătoare, potrivit cu periculozitatea socială a acestora.

În condițiile țării noastre, care are la bază proprietatea socialistă, orice atingere adusă avutului obștesc lovește înseși interesele colectivității, atît ale fiecărui cetățean în parte, cît și ale întregii societăți. De aceea, apărarea proprietății socialiste constituie unul din titlurile proiectului Codului penal — „infracțiuni contra avutului obștesc" — de care ne vom ocupa în rîndurile ce urmează, făcînd unele observații și propuneri de îmbunătățiri.

Fermitate și echitate

Cum bine se știe, Codul penal în vigoare a fost adoptat cu mai mult de 30 de ani în urmă, cînd proprietatea de stat se limita la bunurile instituțiilor publice, ceea ce explică inexistența — la acea dată — a unui titlu sau capitol privind infracțiunile contra avutului obștesc. Pe măsură ce cuceririle clasei muncitoare s-au consolidat, iar prin actul naționalizării s-a pus baza proprietății socialiste, au fost aduse importante modificări vechilor prevederi ale Codului penal, în structura căruia a fost introdus, în anul 1950, un nou capitol — „Unele infracțiuni contra avutului obștesc", — care este incomplet, cuprinzînd numai unele infracțiuni, așa cum însuși titlul o arată ; dintre infracțiunile cuprinse în acest capitol lipsește cea mai importantă — delapidarea — al cărui sediu a rămas în continuare tot la Titlul III „Crime și delicte contra administrației publice".

În proiectul supus dezbaterii, urmărindu-se o sistematizare și grupare după criterii științifice, infracțiunile contra avutului obștesc, așa cum am mai arătat, constituie un titlu aparte (IV).

De la prima lectură a textelor consacrate infracțiunilor de care ne ocupăm, impresia pe care o înregistrează specialistul sau orice altă persoană care cunoaște Codul penal în vigoare, este aceea a modului echitabil în care sînt dozate pedepsele, în funcție de gravitatea infracțiunilor. Dar acest adevăr nu poate fi demonstrat decît prin compararea textelor. Astfel, în actualul Cod penal, cu foarte mici excepții, toate infracțiunile intenționate au aceleași pedepse ca delapidarea. Or, nu poate fi contestat de nimeni că gravitatea faptei săvîrșite de un funcționar care își însușește bunul încredințat lui spre administrare sau gestionare este mai mare decît aceea săvîrșită de o persoană — salariată sau nu a organizației obștești păgubite — care, bunăoară, distruge un bun.

Tot cu privire la echitatea pedepselor, mai evidențiem tratamentul diferit al participanților la o infracțiune și a tăinuitorilor. Este știut că în prezent instigatorii, complicii și tăinuitorii se pedepsesc la fel ca și autorii. Gradul lor de vinovăție nefiind egal, în proiect și sancțiunile urmează un regim diferit, echitabil.

Prin proiectul Codului penal a fost, de asemenea, înlăturat criteriul de sancționare a pedepselor potrivit cu valoarea pagubei pricinuite de infractor avutului obștesc. Ca urmare, judecătorul chemat să aplice legea penală are mai multă libertate în a doza pedeapsa, în funcție de toate circumstanțele de fapt și personale ale inculpatului, nefiind ținut să respecte nici un plafon valoric.

Modificarea unor pedepse

Cu toate că, în ansamblu, modul în care au fost stabilite pedepsele considerăm că răspund din plin gradului de periculozitate socială a fiecărei infracțiuni contra avutului obștesc, avem, totuși, cîteva observații și propuneri de îmbunătățire. Între furtul din avutul obștesc și înșelăciune, la alineatul 1 se prevede o limită maximă diferită, respectiv de 4 ani la prima infracțiune și de 5 ani la cea de-a doua. Plecînd de la conținutul infracțiunii de înșelăciune, este evident că datorită modului de realizare — infractorul trebuind să aibă abilitatea de a prezenta fapte mincinoase drept adevărate pentru a putea realiza infracțiunea — și de persoanele care o săvîrșesc de regulă, aceasta prezintă o gravitate mai mare în comparație cu furtul. Pentru aceleași considerente credem că diferențierea trebuie făcută pînă la capăt. De aceea, propunem ca în alineatul 2 să se prevadă pedeapsa înscrisă în alineatul similar de la infracțiunea de delapidare, ceea ce va diferenția în mod just înșelăciunea de furt. Aceasta cu atît mai mult cu cît pedepsele prevăzute la înșelăciune la alineatele 1 și 3, sînt identice cu cele de la delapidare.

O altă observație privește modul de gradare a pedepselor la unele infracțiuni. Ca regulă generală, în funcție de modul cum a fost săvîrșită aceeași infracțiune sau consecințele diferite avute, textele prevăd pedepse diferite. Ca să fim înțeleși și mai bine, exemplificăm : La infracțiunea de delapidare se prevede o pedeapsă cu închisoare de la 6 luni la 5 ani ; în cazul în care delapidarea are consecințe grave, pedeapsa este de la 5 la 15 ani, pentru ca ea să fie sporită la 15—20 de ani, dacă consecințele sînt deosebit de grave. Urmînd aceeași regulă atît la infracțiunea de furt în paguba avutului obștesc, cît și la înșelăciune în paguba avutului obștesc se prevăd pedepse diferite, în funcție de urmările pe care le produc. Numai că, spre deosebire de delapidare și alte multe infracțiuni, cea de-a doua agravantă prevede o pedeapsă de la 3 la 12 ani, pentru ca în cazul în care urmările sînt deosebit de grave pedeapsa să fie de la 15 la 20 de ani. Față de această situație judecătorul nu poate aplica, în cazul unei asemenea infracțiuni cu consecințe grave, decît maximum 12 ani, iar dacă consecințele sînt deosebit de grave minimul să înceapă de la 15 ani. Considerăm că regula generală de la celelalte infracțiuni și anume posibilitatea de a fi sancționat un infractor, în funcție de condițiile concrete ale săvîrșirii infracțiunii și de urmările pe care le produce, cu o pedeapsă începînd cu o limită minimă și pînă la una maximă, fără o întrerupere a acestora, este indicat să fie aplicabilă și în cazul furtului și a înșelăciunii ; aceasta se poate realiza fie prin coborîrea limitei în cea de-a treia agravantă, fie prin sporirea maximului la aceea de-a doua.

Gestiune frauduloasă = delapidare

Printre infracțiunile noi contra avutului obștesc prevăzute de proiect se numără și „gestiunea frauduloasă în paguba avutului obștesc". Cercetînd conținutul acestei infracțiuni, constatăm că art. 214 o definește astfel : „Pricinuirea de pagube unei persoane, cu rea credință, cu ocazia administrării sau conservării bunurilor acesteia, de către cel care ar trebui să aibă grija administrării sau conservării acelor bunuri..." De aici, o primă constatare : Infracțiunea, dacă privește avutul obștesc, se consumă prin pricinuirea unei pagube cu ocazia **administrării sau conservării bunurilor aparținînd unei organizații socialiste.** Or, de vreme ce infractorul avea în administrare sau conservare un bun aparținînd unei asemenea organizații, acesta are și calitatea de funcționar sau salariat, în accepțiunea alineatului 2 al articolului 146 și 147, unde se prevede : „Sînt asimilați cu funcționarii, (cu „alți salariați"), persoanele care îndeplinesc o însărcinare în serviciul unei organizații din cele prevăzute în al. 1. **„indiferent dacă primesc sau nu o retribuție".** Așa fiind situația, elementele constitutive ale infracțiunii de gestiune frauduloasă se confundă cu acelea ale infracțiunii de delapidare, care însă prevede pedepse mult mai aspre. De aceea, menținerea infracțiunii privind gestiunea frauduloasă în paguba avutului obștesc va crea multe discuții în practică referitor la încadrarea unei fapte ilicite în acest text ori în acela care tratează delapidarea, dată fiind pedeapsa mult diferențiată prevăzută de cele două infracțiuni. Pentru aceste considerente propunem să fie înlăturată infracțiunea de gestiune frauduloasă în paguba avutului obștesc, din titlul IV al proiectului de Cod penal.

Completarea titlului cu două infracțiuni

O ultimă remarcă privește modul analitic în care sînt redate multiplele fapte ilicite care pot aduce o atingere avutului obștesc, fiecare în parte constituind o infracțiune de sine stătătoare.

Pentru ca toate infracțiunile contra avutului obștesc să fie grupate sub același titlu, considerăm că ar fi indicată ca, sub forma unui articol de trimitere, să se adauge încă două infracțiuni : „Abuzul în serviciu contra avutului obștesc" și „Neglijența în serviciu în paguba avutului obștesc". Desigur, în mod corespunzător ar urma să se modifice articolele 248 și 249 care cuprind și elementele infracțiunilor propuse mai sus. Procedîndu-se astfel, toate faptele ilicite care pot aduce o pagubă avutului obștesc vor fi grupate în titlul IV.

O altă formulă a art. 225

Cuprinzînd-se de tîlhărie în paguba avutului obștesc, proiectul Codului penal, la alin. 2 al art. 225 prevede : „Cînd tîlhăria a avut consecințe grave, **ori vreuna din urmările prevăzute în art. 211 alin. 2**, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii". Fiind în fața unui text cu trimitere, specialistul sau orice persoană care consultă Codul penal va merge la art. 211 alin. 2 pentru a lua cunoștință de natura urmărilor pe care trebuie să le producă tîlhăria pentru ca pedeapsa să fie închisoarea de la 5 la 15 ani. La textul la care se face trimitere, cititorul ia însă cunoștință de o altă trimitere, respectiv la art. 181 sau 182 din proiect. Pentru a simplifica consultarea Codului penal, prin evitarea a două trimiteri succesive, propunem următoarea formulare a alineatului 2 a art. 225 : „Cînd tîlhăria a avut consecințe grave, ori vreuna din urmările prevăzute în art. 181 sau 182, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii".

Octavian POPESCU
consilier juridic
Elena FODOR
șef adjunct Oficiu C.F.I.

ÎN LEGUMICULTURĂ — PRODUCȚII MARI

(Urmare din pag. 4)

viitor, să se aducă îmbunătățiri activității de contractare a producției de legume. Termenul de contractare, bunăoară, trebuie să faciliteze întru totul măsurile de pregătire a producției viitoare de legume. În fond, contractul nu este altceva decît o comandă de producție, care se cere să fie pregătită într-un anumit mod, în ce privește calitatea și sortimentul, și livrată într-o anumită perioadă, după cum impun, de regulă, cerințele de consum. Așa stînd lucrurile, este necesar ca termenul de lansare a comenzii (respectiv de încheiere a contractului), să premeargă obligatoriu măsurile tehnice și organizatorice pentru pregătirea producției. Totodată, este necesar ca în contract să existe clauze precise, iar angajamentele și obligațiile părților să fie foarte clare.

Întreprinderile de valorificare trebuie să prevadă obligația preluării întregii cantități de legume, oferită de către unități de pe suprafețele contractate, să asigure aprovizionarea acestora cu semințele de legume din sortimentele ce interesează, cu ambalajele respective etc. În același timp, ele au datoria să urmărească pe parcurs măsurile luate de către unitățile agricole pentru asigurarea producției și, îndeosebi, realizarea suprafețelor contractate, a irigațiilor, întreținerii culturilor etc.

Desfășurarea în bune condiții a procesului valorificării legumelor cere, în același timp, extinderea capacității de prelucrare a legumelor atît la unitățile agricole socialiste, cît și la gospodăriile populației, prin înființarea unui număr sporit de centre în localitățile amplasate în zonele legumicole ; se impune, totodată, extinderea rețelei de desfacere a legumelor — prin creșterea numărului de magazine, puncte de desfacere și de vînzători, precum și îmbunătățirea prezentării și desfacerii legumelor.

Comerțul de legume și fructe se deosebește esențial de comerțul cu alte produse. El are de făcut față, în orice timp, unui mare volum de marfă, în care scop pretinde multă rapiditate, prezență în cele mai îndepărtate locuri de producție pentru preluarea și, respectiv, desfacerea mărfii etc. Toate acestea nu se pot realiza decît pe baza unei temeinice organizări a întregii activități și cu ajutorul unui personal instruit, receptiv la tot ce este nou.

★

În fața lucrătorilor, a tuturor specialiștilor care își desfășoară activitatea în domeniul producerii și valorificării legumelor, stau sarcini deosebit de importante, de mare răspundere. Realizarea lor se poate înfăptui cu succes printr-o muncă temeinică, singura în măsură să asigure folosirea eficientă a bazei tehnice-materiale a legumiculturii, aplicarea pe scară largă a metodelor care conduc la creșterea producției.

PĂMÎNTUL

(Urmare din pag. 5)

ducția agricolă, considerăm utilă completarea ei. Astfel, ar fi bine să se prevadă **PLATA UNEI TAXE DE ÎNCHIRIERE PENTRU PERIOADA CÎT TERENURILE SÎNT SCOASE TEMPORAR DIN PRODUCȚIA VEGETALĂ, ÎN CAZUL CÎND PE TERENURILE DEZAFECTATE TEMPORAR, EXISTĂ ANUMITE INVESTIȚII (PLANTAȚII DE VII SAU POMI FRUCTIFERI, LUCRĂRILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE ș.a.), AR FI NECESAR CA PE LÎNGĂ TAXELE DE ÎNCHIRIERE SĂ SE PLĂTEASCĂ ȘI VALOAREA DE ÎNLOCUIRE A INVESTIȚIILOR RESPECTIVE.**

O asemenea precizare va determina beneficiarii lucrărilor de investiții și de producție să se restrîngă la suprafața strict necesară, și să asigure redarea ei cît mai grabnic în circuitul producției agricole. Pe de altă parte, producătorii agricoli, cu sumele rezultate din taxele de închiriere temporară a terenurilor agricole, vor putea asigura — pe perioada respectivă — plusul necesar din producție de pe restul suprafețelor.

Includerea tarifelor de închiriere în prevederea mai sus-menționată, va necesita însă **îmbunătățirea actualelor tarife, astfel încît acestea să servească intereselor producției agricole.**

O măsură importantă menită să contribuie la folosirea rațională a pămîntului prevăzută în proiectul de lege este **introducerea cadastrului funciar.** Pentru aceasta se prevede organizarea în cadrul fiecărui județ a unei unități specializate care să se ocupe de executarea lucrărilor de introducere și de ținere la zi a evidenței funciare, pe deținători, categorii de folosință și clase de fertilitate a terenurilor.

Subliniind o mare lipsă a actelor normative în vigoare care reglementează folosirea terenurilor agricole, prin proiectul de lege se precizează contravențiile și infracțiunile în gospodărirea pămîntului, stabilindu-se sancțiunile ce se vor aplica celor vinovați de săvîrșirea lor.

Proiectul de lege supus dezbaterii publice reprezintă un important sprijin dat tuturor organelor centrale și locale din toate sectoarele de activitate pentru a folosi cu grijă, pămîntul țării noastre. Este de datoria noastră, a direcțiilor agricole județene, a unităților agricole, a tuturor specialiștilor și lucrătorilor, să aplice cu deosebită grijă în practică măsurile înscrise, să manifeste intransigență față de orice abatere de la folosirea judicioasă a fondului funciar, de care este legată creșterea producției agricole, bunăstarea întregului popor.

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

METALURGIA DE STAT: INTREPRINDERILE „RIMMA“

ÎN PERIOADA 1933—1940 industria metalurgică a constituit una dintre cele mai reprezentative ramuri industriale, proprietate de stat, din România. Această ramură a cuprins sectoare ale metalurgiei feroase, neferoase, extractive și de prelucrare.

Întreaga activitate a întreprinderilor metalurgice de stat, începînd din 1931, a fost concentrată într-o singură administrație cunoscută sub numele de **„Rimma“** [1]. Acest grup de întreprinderi cuprindea 10 exploatări miniere, 3 uzine metalurgice și 2 întreprinderi forestiere.

Privită din punct de vedere al greutății sale specifice în totalul valorii producției industriale de stat și în mod deosebit a contribuției la crearea veniturilor statului, industria metalurgică se situa în urma altor ramuri, Astfel, industria metalurgică deținea în 1939 numai 13,5% din totalul patrimoniului întreprinderilor industriale de stat și 17,9% din capitalul fix al acestora.

Aprecierile asupra mărimii și importanței industriei metalurgice de stat vor fi prezentate în strînsă legătură cu industria metalurgică particulară. Pentru aceasta se vor folosi mai multe criterii, avînd în vedere, pe de o parte, complexitatea fenomenului analizat, iar pe de altă parte, limitele pe care le prezintă chiar și cei mai reprezentativi indicatori.

Un rol de seamă în determinarea locului industriei metalurgice de stat în cadrul economiei îl are evaluarea volumului capitalului investit, precum și raportul dintre acesta și întregul capital care era în funcțiune în industria metalurgică în ansamblu. După bilanțul întocmit de administrația „Rimma“ în anul 1939 capitalul investit se ridica la suma de 1133,1 mil. lei, reprezentînd 11,74% din capitalul fix din întreaga industrie metalurgică prelucrătoare a țării.

O imagine parțială dar concludentă asupra creșterii pozițiilor industriei metalurgice de stat ne-o oferă datele cu privire la forța de muncă. Astfel, în timp ce pe ansamblul ramurii metalurgice creșterea forței de muncă a fost de 27,60% în 1938/1939, față de 1929, în sectorul de stat procentul a fost de 80,5% ceea ce a atras și mărirea ponderii întreprinderilor de stat în întreaga ramură.

În 1936, forța motrică din industria metalurgică de stat se ridica la 9 400 C.P. Raportată la puterea instalată pe întreaga ramură reprezenta doar 7,7%.

La sfîrșitul perioadei analizate, capacitatea de producție a întreprinderilor de stat reprezenta 54,5% din capacitatea totală de producție de fontă, 27,8% din potențialul de producție al oțelăriilor și 18% din capacitatea instalată a laminoarelor.

În condițiile unui capital investit de proporții apreciabile, a unor însemnate capacități de producție, precum și ale unui număr mare de lucrători, întreprinderile „Rimma“ s-au caracterizat și printr-o largă activitate de producție. Valoarea producției metalurgice de stat a crescut de la 177,8 mil. lei cît reprezenta în anul 1929 la 680 mil. lei în anul 1938/1939.

În vederea stabilirii anumitor relații între sectorul metalurgic de stat și al întregii ramuri din punct de vedere al volumului producției, al greutății specifice a industriei de stat, precum și a schimbărilor care au avut loc în aceste raporturi, vom folosi expresia valorică a producției. Întrucît mișcarea prețurilor a fost generală, ea nu a influențat acești indicatori în mod diferențiat decît într-o măsură relativ redusă. Astfel, în anul 1938/1939, față de 1929 producția metalurgică de stat a crescut cu 282,45%, iar producția întregii metalurgii prelucrătoare cu 34,54 [2]).

O DATĂ CU DETERMINAREA schimbărilor de ansamblu în metalurgia de stat se impune o analiză pe cele două ramuri de bază — **metalurgia feroasă** care a fost concentrată în grupul întreprinderilor de la Hunedoara și **meta'urgia neferoasă**, care a cuprins întreprinderile miniere și metalo-chimice de la Baia Mare. Luînd ca bază de comparație producția medie a anilor 1926/1931, trebuie menționat că în 1938/1939 producția metalurgiei neferoase de stat a crescut cu 354,27%, în timp ce producția metalurgiei feroase de stat a crescut doar cu 66,35%. Așadar, în perioada analizată a avut loc o puternică detașare în creșterea producției metalurgiei neferoase față de cea feroasă.

Nivelul diferit al activității de producție în cadrul metalurgiei feroase și neferoase a avut ca urmare și schimbări esențiale în raportul dintre cele două sectoare. Astfel, după producția medie a anilor 1926—1931, grupul Hunedoara deținea mai mult de jumătate (52,41%) din producția totală metalurgică de stat, iar în 1938/1939 numai 28,81%. În același timp, greutatea specifică a producției întreprinderilor de la Baia Mare a fost în perioada 1926—1931 de 47,51%, iar la sfîrșitul perioadei de 71,19%.

Creșterea prioritară a producției de metale neferoase s-a datorat în principal noilor investiții al căror volum a depășit mult investițiile din metalurgia feroasă. În perioada 1931—1938 în cadrul întreprinderilor din grupul de la Baia Mare s-au făcut investiții în valoare de 280,4 mil. lei. Pentru întreprinderile de la Hunedoara s-au alocat numai 159,1 mil. lei din care 99,2 mil. lei la sfîrșitul perioadei menționate reprezentau investiții neterminate.

În cadrul celor două ramuri ale metalurgiei de stat evoluția mișcării producției diferitelor produse a fost diferențiată, așa cum reiese din tabel :

Tabel nr. 1

PRODUCȚIA PRINCIPALELOR PRODUSE ALE METALURGIEI DE STAT

(în unități naturale)

Produsul	1929	1933/34	1938/39	1938/39/ 1929 %	1938/39 1933/34 %
Aur (kg)	1927	5059	8558	444,11	166,99
Plumb (tone)	760	1751	2131	280,39	127,4
Fontă (tone)	17 290	6900	26 870	155,40	389,42
Piese de fontă (tone)	2757	2962	2419	87,76	81,66
Unelte agricole (tone)	150	163	192	128,00	117,78
Tuburi de fontă	510	2021	4131	810,00	204,40

Sporirea însemnată a producției în aceste sectoare a fost influențată de crearea unei conjuncturi favorabile pentru produsele respective. Aurul își avea asigurate condițiile de realizare prin achiziționarea de către B.N.R. a întregii producții. În plus, trebuie menționate măsurile de încurajare de către Banca Națională prin creșterea prețului la aur și acordarea unor prime progresive în raport cu creșterea producției realizate de către furnizori. Producția de plumb a fost influențată în mod nemijlocit de creșterea necesităților militare.

Comparativ cu evoluția întregii producții naționale, dinamica producției de stat prezintă deosebiri importante. În timp ce ritmul producției de aur din întreprinderile de stat depășea pe cel al producției luate în ansamblu, producția de argint și plumb rămîne mult în urma celei naționale. De menționat, că în anul 1938 față de anul 1929 producția națională de aur a fost mai mare cu 121,96%, de argint de aproape 8 ori, iar producția de plumb de peste 11 ori.

Dezvoltarea inegală a diferitelor produse se reflectă în schimbarea ponderii întreprinderilor de stat în producția totală a țării. În producția acestor produse ale metalurgiei neferoase, întreprinderile de stat ocupau o pondere destul de însemnată. Totodată, datorită unor ritmuri diferite de creștere, mișcările acestor ponderi sînt pronunțate și contradictorii. Dacă pentru producția de aur se observă o creștere remarcabilă a greutății specifice în producția totală a țării — de la 15,81% în 1929 — la 24,94%, în 1938/1939, ponderea producției de argint și de plumb scade substanțial.

PRODUCȚIA DE FONTĂ, care constituia al doilea produs în ierarhia veniturilor pe care le obținea administrația „Rimma“, a crescut în 1938/1939 față de 1929 cu 55,40%. Un spor foarte mare a cunoscut producția de tuburi de fontă de la 510 t în 1929 la 4 131 t în 1938/1939 (adică de 8 ori). Producțiile de piese de fontă și de unelte agricole s-au menținut la un nivel puțin diferit de cel al anului 1924.

Asupra creșterii metalurgiei feroase a avut o influență foarte puternică sporirea prețurilor la principalele produse, precum și lărgirea posibilităților de realizare ca urmare a dezvoltării construcțiilor industriale și militare și a intensificării acțiunilor de înzestrare a armatei.

În linii generale, privind sub aspect cantitativ, industria metalurgică de stat s-a înscris pe linia dezvoltării producției metalurgiei în ansamblu. Evoluția ascendentă a industriei metalurgice a fost stimulată de creșterea protecției vamale, de contingentarea importurilor și controlul devizelor, precum și de măsurile luate de către stat în vederea dezvoltării unei industrii proprii de armament. Dar modificările de structură prin care s-a caracterizat industria metalurgică națională și care s-au concretizat în creșterea ponderii producției finite și reducerea importanței materiilor prime și a semifabricatelor nu s-au imprimat ca o trăsătură și pentru industria metalurgică de stat.

Purtînd pecetea dezvoltării anarhice, proprie industriei din România în perioada interbelică, industria metalurgică de stat s-a caracterizat prin disproporții între diferite ramuri și sectoare. Astfel, ramura siderurgică fiind reprezentată numai prin furnale, nu se continua procesul de prelucrare a fontei în oțel și laminate care ar fi mărit mult valoarea producției. Instalarea oțelăriei, a secției de laminare precum și a fabricii de muniții, au avut loc mai tîrziu, în perioada 1937—1941. Capacitatea de producție a minelor din regiunea Hunedoara a fost folosită numai în proporție de 20%, în timp ce pentru producerea fontei necesare economiei naționale, se importa cea mai mare parte din minereul de fier.

Potențialul furnalelor uzinei Hunedoara era folosit numai într-o mică măsură. Din cele 5 furnale existente, a funcționat doar unul de 50 tone/zi, care în timpul crizei din 1929—1933 și-a întrerupt activitatea. Gradul cel mai înalt de utilizare a furnalelor a fost de 18,6%, în anul 1938.

O ALTĂ TRĂSĂTURĂ a industriei metalurgice de stat o constituia slaba eficiență economică.

Un alt calcul arată că în timp ce pe total ramură prelucrătoare la 1000 lei capital investit în 1938 reveneau 6001 lei producție, în industria metalurgică de stat s-au obținut numai 1342 lei, adică de 4 ori și jumătate mai puțin.

Caracterizarea laturii calitative a activității economice a întreprinderilor „Rimma“ se reliefează în mod pregnant prin determinarea ratei rentabilității. Întrucît „Rimma“ a lucrat cu pierderi din 1920 pînă în 1933/1934 (cu excepția anilor 1923 și 1924) calculăm acest indicator începînd din anii 1934/1935. Astfel, în acest prim an, rata rentabilității a fost de 0,48%, în 1935/1936 de 5,34%, în 1936/1937 de 4,54%, în 1937/1938 de 4,63%, iar în 1938/1939 de 4,87%.

Trecînd peste situația anilor în care întreprinderile metalurgice de stat nu au adus nici un venit, ci dimpotrivă au avut pierderi care se acopereau din bugetul statului, vedem că și în anii de conjunctură economică ridicată (în special pentru ramurile metalurgice), rentabilitatea întreprinderilor „Rimma“ a fost foarte redusă și a bătut pasul pe loc.

CA URMARE, veniturile obținute de către stat într-o perioadă de 5 ani au atins doar cifra de 91,3 mil. lei, în timp ce deficitele din perioada 1926—1933 (8 ani) au fost de 601 mil. lei. Cauzele nemijlocite ale lipsei de rentabilitate în întreprinderile metalurgice de stat constau în existența unor instalații învechite, lipsa de preocupare pentru ridicarea gradului de tehnicitate, folosirea irațională a utilajului instalat, slaba valorificare a minereurilor extrase, nivelul scăzut al organizării muncii și al producției, risipa în administrarea bunurilor statului etc.

Ridicarea pe o treaptă superioară a activității de producție în sectorul metalurgic de stat presupunea investiții foarte mari de capital. Ca urmare a slabei rentabilități, întreprinderile nu au fost în măsură să facă față acestei necesități. Volumul redus al investițiilor efectuate și-au avut sursa, nu în mijloace proprii, ci în împrumuturi sau dotații din partea statului. O dată cu accentuarea procesului de consolidare a poziților capitaliștilor români în economie, atenția acestora a fost atrasă de ramuri care le oferea posibilitatea obținerii unor profituri mari cu investiții cît mai mici și care să se amortizeze rapid. Așa cum se arată într-un memoriu asupra evoluției întreprinderilor miniere și metalurgice ale statului întreprinderile „Rimma“ s-au păstrat sub administrația statului numai grație nerentabilității lor, deci lipsei de perspectivă de profit pentru capitalul particular și nicidecum unei concepții superioare și hotărîte a statului de a nu-și concesiona bunurile.

Lipsa de rentabilitate a constituit, cauza principală care a împiedicat pătrunderea capitalului particular în acest sector.

O influență deosebită asupra evoluției întreprinderilor metalurgice de stat a avut-o piața pentru produsele metalurgice și relațiile care s-au stabilit pe această linie cu capitalul particular. În perioada analizată producția națională acoperea aproximativ în întregime necesitățile interne pentru produsele care dețineau locul principal în activitatea metalurgiei de stat. În aceste condiții piața era limitată cu atît mai mult cu cît prețul de cost al produselor autohtone nu putea să impună producția respectivă pe piața mondială. Așadar, orice tendință de sporire a producției de stat constituia o creștere a concurenței pentru metalul produs de întreprinderile capitaliste particulare. Aceasta a dus, pe de o parte, la exercitarea unei puternice influențe asupra guvernelor din acea perioadă în scopul favorizării uzinelor aparținînd capitalului particular, iar pe de altă parte, la aplicarea unor măsuri care să dezavantajeze întreprinderile de stat în scopul împiedicării dezvoltării acestora.

După cum se cunoaște, partea cea mai mare a producției metalurgice de stat se realiza pe piața particulară. Marii consumatori în tendința de a fixa prețuri scăzute și de a menține în anumite limite producția de stat refuzau achiziționarea acesteia. Administrația „Rimma“ era forțată nu rareori să facă stocuri uriașe sau să realizeze unele produse, în anumite perioade, la prețuri mult mai reduse decît cheltuielile de producție.

Lipsa de capital și a unei piețe sigure și avantajoase, interesul scăzut al conducerilor întreprinderilor „Rimma“ pentru rentabilizarea producției au avut urmări nu numai asupra dezvoltării cantitative a producției, dar și asupra structurii acesteia. Metalurgia de stat se găsea într-un stadiu de diversificare foarte scăzut, menținîndu-se, în general, la nivelul primelor stadii de prelucrare. Introducerea utilajelor corespunzătoare unei trepte superioare de valorificare a materiei prime s-a tergiversat o perioadă îndelungată și s-a înfăptuit mai ales sub presiunea cerințelor militare.

Creșterea producției, în special în ultimii ani ai perioadei analizate, s-a datorat creării unei conjuncturi favorabile pentru industria metalurgică în ansamblu și nicidecum unor măsuri menite să redreseze metalurgia de stat.

Maria AVRAM

---

[1]) Din punct de vedere al formei juridice grupul de întreprinderi „Rimma“ a funcționat în perioada 14 mai 1931 — 4 mai 1934 sub forma **Regiei publice comerciale.** În perioada mai 1934 pînă în iulie 1937 s-a adoptat regimul administrației comerciale, care s-a menținut pînă în martie 1940 cînd întreprinderile „Rimma“ s-au reorganizat în două societăți pe acțiuni.

[2]) În metalurgia prelucrătoare națională, în timpul crizei economice din 1929—1933 a avut loc o scădere catastrofală a producției ceea ce nu a fost caracteristic și pentru metalurgia de stat, care luată în ansamblu a crescut. Aceasta explică, într-o anumită măsură, diferența mare ce există între indicatorii celor două mărimi comparate.

ANCHETA NOASTRĂ

După primul trimestru pe şantierele de construcţii-montaj

RITMUL ACTUAL ASIGURĂ INTRAREA

ÎN FUNCŢIUNE A OBIECTIVELOR AN

ANUL ACESTA, aşa după cum se prevede în planul de investiţii, urmează să intre în funcţiune un mare număr de unităţi industriale, din care unele de certă importanţă pentru economia naţională. În special, industria chimică, alimentară, uşoară, de energie electrică, construcţiile de maşini şi siderurgia vor primi noi capacităţi, ceea ce le va da putinţa ca, încă în cursul acestui an, să-şi lărgească considerabil producţia, să realizeze o gamă mai largă de sortimente.

Referindu-se la importanţa hotărîtoare pentru economia naţională a înfăptuirii la termen a investiţiilor, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, *în expunerea făcută cu prilejul recentei Consfătuiri ce a avut loc la Comitetul Central al P.C.R., a arătat:* **„INVESTIŢIILE PREVĂZUTE ÎN 1968 S-AR PUTEA SPUNE CĂ SÎNT DECISIVE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR ACTUALULUI NOSTRU CINCINAL. ANUL ACESTA SE PREVEDE A FI PUSE ÎN FUNCŢIUNE CIRCA 650 CAPACITĂŢI DE PRODUCŢIE ŞI OBIECTIVE SOCIAL-CULTURALE; TREBUIE LUATE TOATE MĂSURILE PENTRU A SE ASIGURA REALIZAREA LOR LA TERMEN ŞI ÎN BUNE CONDIŢII".**

Prin aprobarea planului de stat pe 1968, au fost luate măsuri menite să creeze condiţii optime de realizare a planului de investiţii. În acest sens, s-a prevăzut ca volumele de investiţii şi de construcţii-montaj ale fiecărei lucrări să fie stabilite de titularii de investiţii, împreună cu constructorii, în funcţie de situaţia realizărilor din anul 1967 şi ţinîndu-se seama de necesitatea de a se concentra mijloacele materiale, financiare şi forţa de muncă pentru a se asigura respectarea termenului de punere în funcţiune.

Care este stadiul lucrărilor, ce garanţii există că noile obiective planificate pe 1968 vor intra în funcţiune la termenele prevăzute?

În avans faţă de grafice...

MULTE DIN NOILE OBIECTIVE la care se lucrează din plin în prezent, au termene de punere în funcţiune în trimestrele II, III şi IV/1968. Dintre acestea, majoritatea se află pe platformele industriale ale judeţelor Argeş, Vilcea, Dolj, Olt, Iaşi, Prahova, în Municipiul Bucureşti etc. La **Combinatul chimic din Rîmnicu Vilcea** pînă la finele anului trebuie să intre în funcţiune Fabrica de clorosodice (trim. II/1968), care va produce 60 000 tone/an sodă caustică electrolitică, Fabrica de p.v.c. (trimestrul IV/1968), cu o capacitate de 36 000 tone/an policlorură de vinil, Fabrica de alcooli oxo (trim. III/1968), Fabrica de insecticide (trim. III/1968),cu o capacitate de 800 tone/an lindau etc. Tot aici au loc lucrări de extindere a Uzinei de produse sodice-Govora care vor dubla aproape producţia (trim. II/1968).

În judeţul Argeş — unde investiţiile pentru acest an se ridică la 3.8 miliarde lei — urmează să fie puse în funcţiune 19 capacităţi de producţie, printre care: Complexul de piroliză al Combinatului petrochimic-Piteşti, cea de-a doua hală de la Fabrica de motoare electrice (trim. IV 1968), Uzina de autoturisme şi extinderea Uzinei de piese auto-Colibaşi şi a Uzinei mecanice-Muscel, dezvoltarea Întreprinderii „Textila"-Piteşti etc. Asemenea obiective pot fi enumerate şi din celelalte judeţe.

Spre deosebire de perioada de început, cînd pe aceste şantiere întîlneai doar oameni, utilaje şi barăci, astăzi decorul este complet schimbat: centrul de greutate îl prezintă siluetele noilor fabrici, diversitatea de instalaţii moderne care, fie că se află în probe mecanice sau tehnologice, fie în pragul acestora. **La Vilcea şi Argeş, multe din obiectivele enumerate se află în astfel de stadii, graficele fizice fiind respectate, în unele cazuri chiar devansate. Fabrica clorosodică de la Combinatul chimic-Rîmnicu Vilcea, noua capacitate de producţie de la Uzina de produse sodice-Govora, capacitatea de 1875 tone fire/an de la Întreprinderea textilă-Piteşti**, de pildă, sînt pe cale de a da, în trimestrul II al acestui an, primele produse. **În zona industrială Militari-Bucureşti au început probele la noua Fabrică de tuburi din gresie ceramică, ale cărei produse vor fi utilizate la canalizări, şi secţia de plăci de faianţă şi gresie ceramică. Tot în probe tehnologice se află şi Fabrica de împîsliturî din fibre de sticlă de la Bereceni-Ploieşti şi Complexul de uleiuri şi instalaţia atmosferică de la Rafinăria Ploieşti** etc.

Sînt şi şantiere care au respectat termenele privind darea în funcţiune a unor obiective în trimestrul I al acestui an. Astfel, **la Combinatul siderurgic-Hunedoara a fost pus recent în funcţiune laminorul de 800 mm, instalaţia de xantogenaţi de la Combinatul chimic-Baia Mare, dezvoltarea capacităţii de producţie la Fabrica de hîrtie şi celuloză-Zărneşti, şi a Fabricii Sinteza-Oradea.** Din analiza stadiilor fizice, rezultă că şi lucrările altor obiective — avînd termene de punere în funcţiune în trimestrele III şi IV/1968 — sînt în concordanţă cu termenele stabilite prin grafice.

Menţinînd ritmul atins în 1967 şi în primul trimestru al anului curent, constructorii de pe unele şantiere au reuşit să realizeze din planul anual 22—25%. Este un succes remarcabil, întrucît în acest fel s-au creat condiţii favorabile ca planul pe anul în curs, valoric şi fizic, să fie realizat în mai bune condiţiuni. Asemenea realizări au dobîndit constructorii de pe **şantierele industriei siderurgice** (în primul trimestru **23%** din planul anual la construcţii-montaj), de pe cele ale **industriei chimice şi rafinării** (23,4% faţă de planul anual), ale **industriei uşoare** (22% la construcţii-montaj) etc. **Pe ansamblul economiei naţionale, din planul de investiţii pe 1968 s-a realizat în primul trimestru 19,7% iar la construcţii-montaj — 20,4%.**

Evidenţiind aceste realizări, nu pot fi trecute cu vederea situaţiile nefavorabile existente la multe alte obiective, deficienţe care determină ritmuri lente în desfăşurarea lucrărilor şi periclitează intrarea acestora la termen în funcţiune, în trimestrele următoare ale anului 1968.

...şi obstacole în calea respectării termenelor fixate

CU TOATE CĂ anul trecut, s-au făcut serioşi paşi înainte (planul valoric de investiţii a fost îndeplinit şi depăşit), s-au manifestat totuşi unele deficienţe, mai ales în ce priveşte realizarea planului fizic, respectarea termenelor de punere în funcţiune. Or, tocmai pe acest temei se impunea ca, o dată cu începutul anului 1968, să se ia peste tot măsuri care să asigure nu numai înfăptuirea prevederilor curente de plan, dar şi recuperarea restanţelor.

Şi totuşi, unele deficienţe din trecut stăruie în continuare, adăugîndu-li-se altele noi. Una dintre acestea o reprezintă încă...

...insuficienta organizare a activităţii pe şantiere.

Între factorii principali, care conduc la aceasta, continuă să fie lipsa documentaţiei tehnice, întîrzierile în definitivarea unor amplasamente, atacarea unor lucrări de bază fără organizarea prealabilă a şantierelor, insuficienţa numerică a cadrelor cu înaltă calificare, contractarea şi livrarea cu întîrziere a unor utilaje tehnologice şi lipsurile în aprovizionarea cu materiale etc. Nu ne propunem să analizăm toate aceste cauze. Unele din ele sînt consecinţe ale unei activităţi defectuoase din anii trecuţi. Sînt suficiente eforturile ce se depun în prezent pentru înlăturarea lipsurilor şi intensificarea ritmului lucrărilor?

Pe unele şantiere, cum este, de pildă, **la platforma nord Piteşti** (unde se construiesc 5 obiective industriale) **care aparţin de Ministerul Industriei Construcţiilor,** se manifestă serioase deficienţe în organizarea activităţii. Staţia de betoane, care trebuia să fie pusă în funcţiune încă în trimestrul III al anului trecut, nu produce nici în prezent pe motivul că, fiind de un tip nou, are nevoie de o perioadă de experimentare. Din această cauză, betoanele se prepară manual, cantităţile ce se realizează fiind cu mult sub nivelul planificat. De altfel, aici există tendinţa de a se lucra mai mult manual — şantierele fiind dotate cu insuficiente mijloace mecanizate. De aceea, ritmul lucrărilor la Fabricile de bere, pîine, preparate de carne, Combinatul de articole tehnice de cauciuc, este sub cel prevăzut, rămînerile în urmă fiind de 3—6 luni. Ministerul Industriei Construcţiilor, care a analizat de cîteva ori situaţia de pe această platformă, s-a mulţumit de fiecare dată să încheie doar unele procese-verbale de constatări. Deficienţele însă continuă, slaba organizare a activităţii punîndu-şi amprenta asupra ritmului lucrărilor.

Pe **şantierul de extindere a Uzinei de produse sodice-Govora**, cea mai importantă lucrare — priza Olt — de care depinde bunul mers al majorităţii proceselor tehnologice este rămasă serios în urmă. Principala cauză o constituie slaba organizare a muncii pe şantierul nr. 1. Aici, în cursul a doi ani, s-au perindat nu mai puţin de 4 şefi de şantiere. În asemenea situaţii, nu s-a asigurat continuitatea lucrărilor, iar utilajele şi forţa de muncă au fost folosite mult sub posibilităţi.

E drept, în ultimul timp au fost luate măsuri în vederea accelerării ritmului lucrărilor. S-au întocmit grafice zilnice, iar de la 5 februarie a.c. a fost introdus schimbul doi atît la turnări de betoane, cît şi la alte lucrări. Paralel cu aceste măsuri, este nevoie ca şi beneficiarul să asigure utilajele tehnologice necesare.

Un caz similar s-a petrecut şi **pe şantierul dezvoltării Uzinei de anvelope „Danubiana" din Bucureşti.** Trecerea acestui şantier de la o subunitate la alta a întreprinderii executante (I.C.M.B.), a antrenat o parte din cadrele tehnice în operaţii de predare-preluare, producţia fiind lipsită în această perioadă de îndrumarea şi controlul tehnic necesar. A întîrziat amenajarea unei staţii de betoane proprii, aprovizionarea făcîndu-se de la alt şantier în mod neritmic şi cu un număr insuficient de autobasculante. Drept urmare, în primele două luni ale acestui an a fost executat mai puţin de 5% din planul anual.

Pe **şantierul Uzinei de anvelope „Victoria"-Floreşti**, constructorul — I.S.C.M. Braşi — nu a asigurat necesarul de schelă metalică, eşafodaje şi panouri de cofraj, deşi asemenea materiale, obiecte de inventar, au fost, în general, puţin solicitate în anotimpul friguros şi puteau fi lesne procurate. Este oare de mirare că în lunile ianuarie şi februarie producţia realizată pe acest şantier a reprezentat abia o zecime din sarcina de plan pe 1968?

Deficienţele organizatorice pe unele şantiere s-au accentuat şi ca urmare a faptu'ui că o parte a forţei de muncă, unele utilaje au trebuit să fie folosite la executarea unor lucrări restante din anii trecuţi. Aşa se explică de ce sarcina de a realiza 25% din planul anual de investiţii în primul trimestru al anului nu a fost atinsă de către constructorii şi montorii de pe mai multe şantiere aparţinînd Ministerului Industriei Construcţiilor, Ministerului Construcţiilor pentru Industria Chimică şi Rafinării, Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini etc.

La toate aceste neajunsuri se adaugă şi **lipsa de cadre calificate pentru diferite meserii.** Cu toate că de ani de zile s-a ridicat necesitatea organizării de cursuri de calificare în care muncitorii să dobîndească mai multe meserii, lucrul acesta întîrzie. Aşa se face că, în prezent, deşi per total construcţii industriale forţa de muncă este suficientă, totuşi pentru unele meserii se simte nevoie acută de cadre. Mai mult, neexistînd create fronturi de lucru pentru anumite categorii de lucrări, unii muncitori cu o anumită calificare, fie că stau, fie că sînt utilizaţi la activităţi necorespunzătoare.

Iată de ce **policalificarea muncitorilor constructori a devenit o necesitate stringentă. Numai printr-o astfel de măsură se poate asigura o utilizare raţională a forţei de muncă, obţinerea unei productivităţi mai ridicate.**

Unele deficienţe, care determină un ritm nesatisfăcător, se datorează şi...

...întîrzierii în elaborarea documentaţiei tehnice

Nepregătirea condiţiilor de înfăptuire a investiţiilor încă din perioada de organizare este cauzată, de multe ori, de întîrzierea cu care se elaborează documentaţiile tehnice. Cu toate că în acest an s-au făcut unele progrese în această privinţă (pe şantiere documentaţia a fost asigurată în proporţie mai mare decît în 1967), totuşi pe alocuri, ea nu este asigurată nici pînă în prezent în întregime. Bunăoară, la **secţiile de germinare-înmuiere** şi la cea de **fermentaţie din cadrul Fabricii de bere din Piteşti**, a căror construcţie a început în 1968, în loc de trimestrul III al anului trecut, documentaţia s-a predat cu o întîrziere de 2 luni de zile. În prezent, la solicitarea constructorului, o serie de proiecte se refac.

Cu o deosebită acuitate se pune problema urgentării documentaţiei de execuţie şi pe **şantierul Fabricii de fire melana** (III) de la **Uzina de fibre sintetice de la Săvineşti.** Aici, timp de 2 luni, constructorul a lucrat numai cu o cincime din proiectele necesare întregului an şi a realizat doar 3% din sarcina pe 1968.

Grav este şi faptul că mai există probleme cu privire la asigurarea documentaţiei şi pentru unele lucrări care se află în ultimele faze de execuţie. Asemenea situaţii pot fi întîlnite la **şantierul „instalaţiei de cocs măruntă" de la Uzina „Victoria"-Călan**, unde nepunerea în funcţiune în trimestrul IV/1967 a capacităţii prevăzute în plan, a fost serios influenţată de întîrzierea cu care IPROMET a predat proiectele de execuţie. De asemenea, la şantierul pentru dezvoltarea Uzinelor de autocamioane-Braşov, unde nu s-a dat în funcţiune un cazan de 50 Gcal restant din 1966, mai sînt de rezolvat probleme de către Institutul de proiectare a construcţiilor de maşini-Bucureşti privind soluţia pentru traseele reţelelor de apă supraîncălzită. Tot la această uzină, datorită lipsei proiectelor de execuţie pentru lucrările de construcţii şi instalaţii aferente liniilor tehnologice de la turnătoria de fontă, nu se vor putea monta utilajele contractate din import.

Lichidarea acestor stări de fapt impune, în primul rînd, ca institutele de proiectări cît şi beneficiarii de investiţii să se pună de acord asupra diferitelor soluţii constructive, astfel încît constructorii să primească la termen şi în toate detaliile documentaţia tehnică necesară.

Prin aplicarea în unele institute de proiectare a unui nou sistem de salarizare în acord a proiectanţilor se urmăreşte ca, folosind o mai judicioasă cointeresare materială, crearea acelui plus de capacitate care să asigure acoperirea cu documentaţiile de execuţie, fără a se mări numărul de cadre. **Predarea documentaţiei de execuţie, înainte de începerea lucrărilor, va asigura condiţii pentru contractarea utilajelor la timp, precum şi pentru corelarea termenelor de livrare cu graficele de execuţie.**

Evident, buna desfăşurare a activităţii pe şantiere este strîns legată şi de ritmicitatea în care ele primesc diferitele materiale de construcţii şi utilajele tehnologice. Cum înţeleg unii furnizori...

...livrarea materialelor şi utilajelor tehnologice?

La **Fabrica de motoare electrice-Piteşti** ritmul de lucru în luna martie a fost lent, întrucît s-au primit cu întîrziere chesoanele de acoperiş de la **Întreprinderea de prefabricate de beton Militari-Bucureşti** (în luna respectivă au fost livrate abia 230 de chesoane din cele 432 necesare, cu toate că termenul final a fost 29 februarie a.c.). Tot pe acest şantier nu s-au primit repartiţii pentru 16 tone de oţel profil 60 x 60 mm, necesare execută'ii căilor de rulare de la hala de motoare în carcasă de aluminiu. De asemenea, la Uzina de autoturisme, rămînerile în urmă faţă de graficele de execuţie la centrala termică, hala monobloc, reţelele termoenergetice şi canalizare, se datoresc fie primirii cu întîrziere, fie lipsei unor materiale: cărămidă refractară şi normală, bile manele, bitum mastic şi altele.

În ce priveşte contractarea şi livrarea utilajelor tehnologice, se ridică mai multe aspecte. În primul rînd, este vorba de **necorelarea termenelor de livrare a unor utilaje cu necesităţile montării lor după graficele stabilite.** În trimestrul III al acestui an, urmează să intre în funcţiune **Fabrica de zahăr din Oradea.** Aceasta presupune un ritm susţinut de lucru, lună de lună, mai ales la montarea utilajelor tehnologice, care au ponderea cea mai mare în ansamblul lucrărilor. Dar şi aici sosesc cu întîrziere şi nu în ordinea fluxului impus de montaj diferitele utilaje tehnologice. Pînă în prezent, Uzina „Independenţa", din Sibiu nu a trimis decît construcţia metalică de la cuptoarele de var, deşi montajul acestora durează circa 4 luni, iar fabrica trebuie să intre în probe tehnologice în lunile iulie—august a.c. La secţia fierbere-cristalizare ritmul montajului este îngreunat din cauză că Uzina „Vulcan" din Bucureşti a întîrziat livrarea a 6 aparate vacuum.

O recentă analiză făcută la 13 titulari de investiţii de pe teritoriul judeţului Argeş, a scos la iveală faptul că un volum de utilaje în valoare de 14 milioane lei, deşi erau contractate cu furnizorii, nu aveau termene de livrare corelate cu data începerii montajului. La **Combinatul petrochimic-Piteşti**, de pildă, utilaje în valoare de aproape 7 milioane lei au fost contractate pentru a fi livrate cu 1—3 luni după data prevăzută pentru începerea montajului. Aceeaşi situaţie a fost consemnată şi **la Fabrica de tananţi „Argeşul"**. Aici, în timp ce termenul de începere a montajului la cazanul de aburi a fost fixat în luna mai, data livrării utilajului este de... 15 august.

În general, există tendinţa uzinelor producătoare de utilaje de a stabili termenul de li-

LA TERMEN

ULUI 1968 ?

re în trim. IV, indiferent de data la care buie pusă în funcțiune lucrarea. Pentru brica de ulei-Slobozia, de pildă, care are men de punere în funcțiune în trim. III, ina „Vulcan"-București a propus ca ter- n de livrare pentru prăjitoarele de broken de miez, 30 decembrie 1968, deși aceste uti- e au fost comandate încă din 1967. Tot pen- acest șantier **Uzina „Tehnofrig"-Cluj** a sta- it ca termen de livrare pentru 10 prese ulei, 31 decembrie 1967 pentru 4 bucăți și martie 1968 pentru celelalte 6, dar nu a at nimic pînă în prezent, deși la începutul n. III ar trebui să înceapă probele tehno- ice. **Pentru a combate tendința uzinelor a stabili termene de livrare cît mai depăr- e și necorelate cu necesitățile de montaj** și în această privință există mai multe ca- i la Uzina „Vulcan", „Grivița roșie", „Au- natica", Uzina de utilaj chimic-Ploiești etc. **sînt necesare măsuri din partea Ministeru- Industriei Construcțiilor de Mașini pentru determina unitățile în cauză să reprogra- ze diferitele comenzi în funcție de soli- ări.**

În legătură cu asigurarea la timp a utilaje- tehnologice, a creării tuturor condițiilor ntru montarea lor potrivit termenelor din fice, se ridică și necesitatea **respectării cali- ii acestora.** În luna septembrie 1967, de dă, au fost primite pe **șantierul Rafinăriei Pitești** 4 rezervoare sferice în greutate de ca 300 tone, livrate de **Uzina constructoare mașini din Reșița.** Ele au însă defecte care au fost remediate nici pînă în luna martie, și au fost purtate repetate discuții cu fur- zorii și proiectanții respectivi. De asemenea, **Combinatul petrochimic-Pitești** au fost aduse șantier cu defecțiuni sau descompletate 11 laje în greutate de 60 tone, primite de la ina de utilaj chimic-Ploiești și **Uzina „Gri- a roșie"-București.**

Am întîlnit și situații cînd, deși utilajele au sosite pe șantiere, acestea nu puteau fi ntate, deoarece nu au fost create toate nditiile necesare. Așa stau lucrurile pe ele șantiere care execută obiective pentru dustria ușoară. **La Uzinele textile-Cisnădie, sătoria de mătase „Victoria"-Iași** (toate în cuția unor întreprinderi ale Ministerului dustriei Construcțiilor), antreprenorii gene- i nu au asigurat frontul de montaj al unor laje. O situație asemănătoare s-a înregis- t și la **Rafinăria din Pitești.** Aici, ca ur- are a neexecutării în totalitate a drumuri- de acces la anumite obiective, nu s-a pu- t începe în lunile ianuarie și februarie nsportul la punctele de lucru a peste 500 tone utilaje care erau în stoc, deși funda- le erau executate, iar echipe de cazangii teptau.

În alte locuri, ancheta noastră a scos la eală și alte aspecte. De exemplu, termenul punere în funcțiune a **unităților de îngră- minte cu azot de la Combinatele chimice n Turnu-Măgurele și Craiova, este 30 sep- mbrie a.c.** Dar unele utilaje pentru aceste pacități nu sînt nici în prezent contractate, n lipsă de repartiții sau chiar de documen- tii, fapt care împiedică și montarea utilaje- r conexe aflate în stoc.

Aspectele menționate conduc la ideea că ebuie să se stabilească o mai bună gătură între întreprinderile furnizoare de ilaje și șantierele de construcții, care contribuie la cointeresarea acestora în făptuirea la termen a planului de in- stiții. **Ar trebui să se analizeze posi- litatea cointeresării materiale a colectivelor n uzinele producătoare pentru a se evita ractica stabilirii ordinei de executare a co- enzilor, în funcție de parametrii producției. naj, bucăți, fără a se ține seama de ordinea urgență pentru titularul de investiții a co- enzii respective.** S-ar înlătura astfel crearea nor stocuri creditabile de utilaje „convena- le" pentru uzină la unii titulari și lipsa tor utilaje, care împiedică punerea în func- une la termen a investițiilor. **În afară de măsurile organizatorice, trebuie să se găsească un stimulent economic, care să determine zinele constructoare de mașini să livreze uti- jele corelat cu termenele din grafic.**

Probleme majore care așteaptă o mai operativă și rațională rezolvare

VIAȚA, PRACTICA DE FIECARE ZI ridică desea multe probleme care, nerezolvate ope- tiv, îngreunează activitatea, fac ca rezulta-

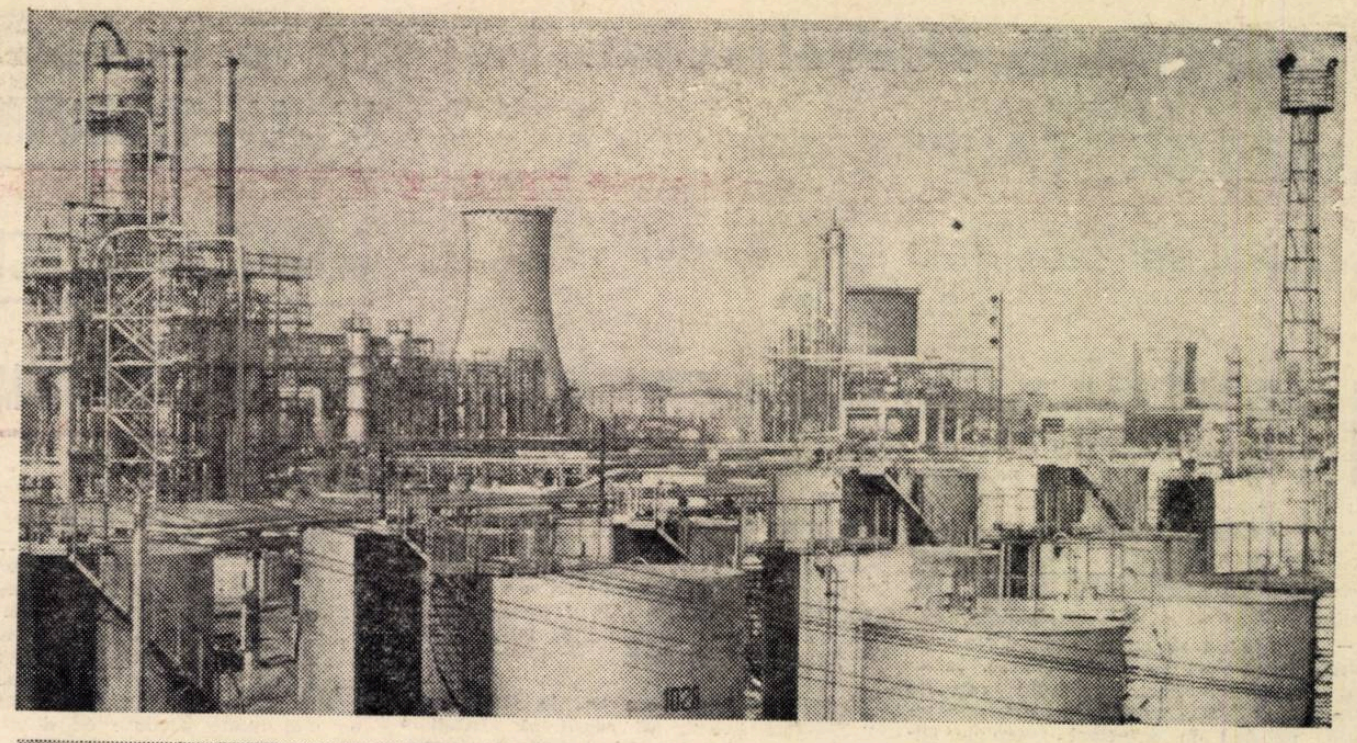

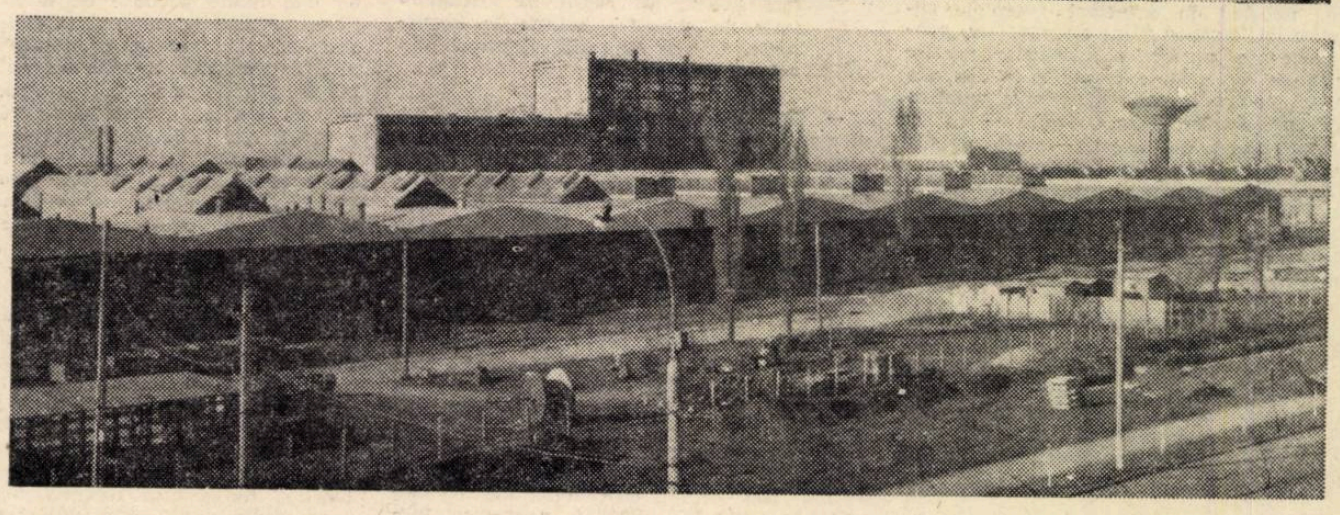

Două din obiectivele industriale importante care urmează să intre în producție în cursul trimestrului II/1968.

SUS : noile instalații din cadrul grupului pentru fabricarea uleiuri'or spe iale și a bitumurilor de la Rafinăria Ploiești.

JOS : Secția de plăci de faianță și gresie ceramică a întreprinderii de produse din ceramică fină pentru construcții din București.

(Foto : V. Godeanu)

tele muncii să nu fie întotdeauna cele dorite. Din multiplele sugestii primite cu ocazia convorbirilor purtate pe diferite șantiere, am desprins unele care, după părerea noastră, prezintă o mai mare importanță.

Plaga „cozilor".

Curios ni s-a părut faptul că, deși unele obiective sînt date în funcțiune, constructorul este încă prezent pe șantier. Am socotit, la început, că este vorba de anumite retușări, finisaje, sau că se satisfac unele cerințe suplimentare ale beneficiarului. Dar pînă la urmă, nimic din toate acestea. Constructorul își continuă activitatea, executînd lucrări la așa-zise obiective de mai mică importanță (sectoare de deservire, depozite, magazii etc.). Adesea, aceste lucrări se tărăgănează, condiționînd de cele mai multe ori în mod nefavorabil utilizarea noilor capacități date în funcțiune.

Pe **șantierul de la Combinatul Rm. Vilcea,** de pildă, valoarea unor asemenea lucrări restante se ridică la cîteva milioane de lei. Constructorul, care și-a încheiat socotelile o dată cu recepția finală a unor obiective date în exploatare, în funcție de posibilități (este vorba mai ales de fonduri disponibile bănești), mai efectuează și asemenea lucrări. Tergiversarea lor este cauzată de faptul că prezintă valori mici, dar necesită manoperă și cheltuieli mari. Efectuînd, de pildă, în trimestrul I a.c. o parte din aceste lucrări (considerate, conform devizului, încheiate încă în anii trecuți), constructorul și-a diminuat nivelul productivității muncii (s-a realizat abia 65% din plan), și a depășit prevederile planificate la prețul de cost cu peste 1 600 000 lei.

În perioada activității de vîrf — trimestrul II — cînd centrul de greutate al activității constructorului îl au lucrări de valori mari, „cozile" rămîn, în continuare, nerezolvate. Asemenea situații pot fi întîlnite și pe multe alte șantiere. Sînt diferite lucrări, așazise auxiliare, dar care au o mare importanță pentru buna desfășurare a procesului de producție, realizarea într-un termen scurt a parametrilor proiectați, care așteaptă să fie terminate nu de un an, ci de mai mulți (la **Combinatul chimic-Craiova, Combinatul chimic-Tr. Măgurele, Combinatul siderurgic-Hunedoara,** la **Uzinele de autocamioane-Brașov,** la **Fabrica de pielărie și încălțăminte-Cluj** etc.). De ce admit beneficiarii asemenea situații ? Un deviz de lucrări încheiat, recepția finală trebuie să însemne efectuarea **tuturor** lucrărilor. **Este în interesul noilor întreprinderi, cît și al întregii economii naționale, rezolvarea pe plan general a acestei probleme, înlăturarea practicii unor constructori, care — pentru a-și crea pentru moment o situație financiară favorabilă — ignoră unele prevederi din deviz, cu asentimentul tacit al beneficiarului.**

O mai judicioasă sincronizare a termenelor.

Urmărind după grafice termenele de intrare în funcțiune (acestea sînt foarte elastice : în trimestrul sau în semestrul cutare), am desprins că, de fapt, ele se suprapun, în multe cazuri, cu sarcina planificată de producție a noilor obiective. Bunăoară, **Fabrica de produse clorosodice de la Combinatul chimic-Rm. Vilcea** are termen de intrare în funcțiune în trimestrul II al acestui an. În același timp, fabrica este planificată să realizeze o producție de 15 000 tone sodă caustică din cantitatea de 60 000 tone cît prevede planul anual. La ora actuală însă, fabrica n-a intrat nici în probe tehnologice. Ea va fi dată în funcțiune — așa cum apreciază constructorul — la sfîrșitul lunii mai sau la începutul lunii iunie. În asemenea situații, cum se va achita noua fabrică de sarcinile de producție ? Chiar de la începutul activității, ea va rămîne cu restanțe. Dar asemenea suprapuneri de termene există și la Fabrica de p.v.c., Fabrica de alcooli oxo, Fabrica de insecticide etc. Situații similare pot fi întîlnite la majoritatea obiectivelor care se află în construcție.

Problema prezintă două aspecte distincte :

a) planificîndu-se cu producție o întreprindere care, în același interval de timp este prevăzută să fie dată în funcțiune, se creează perturbații în economia națională. Bunurile materiale nefiind produse, întreprinderile beneficiare sînt puse în situația să nu primească la termen cantitățile planificate și astfel să nu-și poată realiza, la rîndul lor, sarcinile de plan ;

b) conducerile întreprinderilor noi nu sînt stimulate în activitatea lor economico-financiară, atunci cînd, chiar de la început, pornesc la drum cu restanțe de plan.

Ar fi util să se stabilească o mai justă sincronizare a planurilor, în sensul ca cele de producție să urmeze imediat datelor ferme de punere în funcțiune a noilor obiective — și nu așa cum se petrec lucrurile în prezent.

Elemente științifice în determinarea termenului de punere în funcțiune.

Sîntem de părere că este posibilă o îmbunătățire care să permită o creștere apreciabilă a elementelor științifice în stabilirea termenului de punere în funcțiune a capacităților de producție industrială. În acest sens, **ar fi utilă elaborarea unor normative pentru duratele de execuție ale construcțiilor sau, eventual, îmbunătățirea și lărgirea gamei de obiective a normativelor existente întocmite de C.S.C.A.S. Ar fi, de asemenea, indicat să se studieze un sistem de cointeresare materială a organizațiilor de construcții-montaj pentru respectarea normativelor de durată și realizarea lucrărilor într-un termen mai scurt, decît prevăd ele.** Pentru aceasta ar fi necesară calcularea influenței factorului timp asupra economiilor ce s-ar realiza. Într-o asemenea situație, în cazul depășirii normativelor, ar fi posibilă calcularea despăgubirilor ce le-ar datora constructorul în cazul vinei sale, tot pe baza calculului influenței factorului timp.

O studiere mai atentă ar merita și problema îmbunătățirii normativelor pentru probe tehnologice, care au fost aprobate, cu caracter experimental, în anii trecuți. Din practică se constată însă că, în unele cazuri, constructorul uită de perioada probelor tehnologice, considerîndu-se achitat de obligațiile sale, o dată cu recepția lucrărilor de construcții. Așa, de pildă, la Uzina de sîrmă și produse din sîrmă-Buzău, unde sectorul de electrozi de sudură are termen de punere în funcțiune trim. I/1968, probele tehnologice (care durează cel puțin 3 luni), au fost începute abia la 20 martie și numai la o parte din secții, din cauza întîrzierii montajului unor utilaje.

Deși legislația prevede obligațiile ce revin constructorului în legătură cu operațiile premergătoare încheierii procesului-verbal de punere în funcțiune, sîntem de părere că măsurile administrative, atîta timp cît nu sînt completate cu stimulente materiale, nu vor reuși să curme lipsa de răspundere care se manifestă în unele cazuri pe linia respectării termenului de punere în funcțiune.

Resursele de apă potabilă și industrială.

În multe din județele care cunosc un proces puternic de industrializare se ivesc, în mod firesc, multiple probleme care condiționează buna funcționare a noilor întreprinderi, cum sînt : asigurarea unui număr suficient de locuințe, de cadre de înaltă calificare, probleme edilitare etc. Toate acestea luate din timp în considerare și rezolvate concomitent cu înălțarea noilor obiective industriale, creează condiții pentru buna desfășurare a activității productive și satisfacerea cerințelor social-culturale ale populației.

Din discuțiile cu unii specialiști din județul Argeș și Municipiul București, am desprins o problemă de certă importanță pentru buna activitate a întreprinderilor nou create, cît și pentru populație și anume : **asigurarea unor resurse suficiente de apă potabilă și industrială.** Ni s-a arătat, de pildă, că într-un viitor apropiat, volumul de apă existent în județul Argeș pentru utilitățile amintite va fi insuficient. Avînd în vedere că un însemnat volum de apă de aici este destinat acoperirii nevoilor Municipiului București, problema capătă o și mai acută actualitate.

Se impune încă de pe acum efectuarea unor studii de către Comitetul de Stat al Apelor care să determine nevoile reale de apă și să asigure depistarea a noi resurse, încît să se evite în viitor orice neajuns în această direcție. Problema rămîne valabilă și pentru alte centre din țară care cunosc, de asemenea, un grad înalt de industrializare.

REVENIND LA ÎNTREBAREA : **„Ce garanții există că noile obiective planificate pentru 1968 vor intra în funcțiune la termenele planificate ?"** — *se poate răspunde că acest lucru este posibil, numai în măsura în care pe toate șantierele se vor crea asemenea condiții încît lucrările să se desfășoare într-un ritm alert. În acest sens este însă nevoie de eforturile conjugate ale constructorilor, montorilor, ale proiectanților, titularilor de investiții cît și ale întreprinderilor furnizoare de utilaje tehnologice și materiale.*

V. BOESCU, L. ȚINTEA, L. LACHSZ

„COOPERARE FOLOSITOARE AMBELOR ŢĂRI“

Interviu cu dl. REFET SEZGIN, ministrul energiei şi resurselor naturale al Republicii Turcia

ÎN SĂPTĂMÎNA în care a trecut dl. Refet Sezgin ministrul energiei şi resurselor naturale al Republicii Turcia a fost oaspetele ţării noastre. Domnia sa a vizitat şantierul hidroenergetic de la Porţile de Fier, întreprinderi din oraşele Gheorghe Gheorghiu-Dej şi Braşov şi a purtat discuţii cu persoane oficiale româneşti. Înainte de a pleca, l-am rugat să ne răspundă la cîteva întrebări:

— Ce rol joacă în procesul de dezvoltare a economiei ţării dv. sectorul energetic şi al resurselor naturale şi care sînt perspectivele lor de viitor?

— „Fiind o ţară în curs de dezvoltare, Turcia trebuie să se industrializeze. În acest cadru, dezvoltarea resurselor naturale şi a energiei este sarcina noastră primordială, folosind în principal potenţele hidraulice şi termice. Un alt obiectiv pentru care ne consacrăm eforturile noastre este acela de a pune bazele şi a dezvolta industria petrochimică. În sfîrşit, valorificarea substanţelor minerale utile — cu un conţinut bogat de metal — este o altă componentă a planului de dezvoltare.

Toate aceste obiective ocupă un loc important în planurile noastre de dezvoltare: Un exemplu semnificativ: sectorului energetic i-au fost afectate în cel de-al doilea plan cincinal 25 miliarde lire.

— Cum apreciaţi rezultatele vizitei dv. în România pe linia extinderii relaţiilor economice şi a cooperării între cele două ţări? V-am ruga să ne împărtăşiţi opiniile dv. în legătură cu perspectivele cooperării economice şi tehnice dintre ţara dv. şi România?

— Aş dori să subliniez din capul locului că sînt mulţumit de rezultatele pe care le-am obţinut în cursul acestei vizite. Am ajuns la o înţelegere de principiu în domeniul cooperării tehnice şi economice în mai multe sectoare pentru care există condiţii. Este vorba, în principal, de sectorul petrolului, cu toată gama de activităţi de bază şi anexe, de sectorul construcţiilor energetice, de sectorul valorificării minereurilor, precum şi de alte sectoare, în care vom fi ajutaţi de către partea română în construirea unor obiective cum ar fi barajele de la Ümerli, Ayvacik şi hidrocentrala de la Balahor.

În cadrul acestei cooperări s-a întrevăzut şi posibilitatea ca în acţiunile asupra cărora am căzut de acord să putem folosi eventual şi cooperarea unei terţe părţi.

— Deşi vizita dv. în România a fost scurtă, aţi reuşit să vizitaţi o serie de obiective industriale importante. Cu ce impresii aţi rămas din această vizită?

— Dacă ne-am referi la industrializare, România a ajuns la un grad înalt de dezvoltare. În cursul acestei vizite — făcute cu avionul şi cu maşina — am avut prilejul să văd o serie de lucruri interesante şi, în principal, frumoasa dv. ţară. Vizita pe care am făcut-o acum, a venit să întregească pe aceea pe care am făcut-o cu un an în urmă.

Din cele ce am văzut am ajuns la concluzia că România are un înalt standard de viaţă şi pot afirma că acest obiectiv a fost realizat prin eforturi susţinute. Cunoaşterea reciprocă a ţărilor noastre din punctul de vedere al gradului de dezvoltare la care au ajuns este folositoare ambelor ţări.

Am fost primit cu amabilitate şi căldură de dl. Ilie Verdeţ, prim-vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, căruia i-am transmis un mesaj din partea d-lui Suleiman Demirel — primul ministru al Turciei, — precum şi de dl. vicepreşedinte Gh. Rădulescu.

Am lucrat cu colegul meu român, dl. Alexandru Boabă, ministrul petrolului, într-o atmosferă de colaborare şi încredere reciprocă. Sînt ferm convins că rezultatele colaborării şi cooperării dintre ţările noastre vor fi în folosul ambelor ţări“.

PERSPECTIVE NOI ÎN RELAŢIILE ECONOMICE ROMÂNO-CANADIENE

Interviu cu VASILE RĂUŢĂ, adjunct al ministrului comerţului exterior

ÎN PERIOADA 19—29 martie 1968, o delegaţie română a vizitat Canada pentru semnarea Acordului comercial pe termen lung între România şi Canada. Acordul a fost semnat de V. Răuţă, adjunct al ministrului comerţului exterior, din partea română şi de R. Winters, ministrul comerţului, din partea canadiană.

În legătură cu semnarea acestui acord, redacţia revistei noastre a solicitat tovarăşului V. Răuţă un interviu:

— Aşa după cum s-a anunţat, nu de mult aţi fost în Canada şi aţi semnat primul nostru acord comercial cu această ţară din perioada postbelică. V-am ruga să împărtăşiţi cititorilor noştri cîteva detalii despre acordul semnat.

— Acordul încheiat pe o perioadă de 3 ani prevede că părţile îşi acordă în mod reciproc clauza naţiunii celei mai favorizate, pe baza căreia ţara noastră va beneficia în Canada de regimul G.A.T.T. (lipsa oricărei restricţii cantitative la importul de produse româneşti în Canada şi aplicarea tarifului vamal cel mai redus). În schimbul acestor avantaje, partea română va cumpăra, în condiţii de competitivitate, mărfuri canadiene în valoare de cca. 9 mil. dolari canadieni pe toată durata valabilităţii acordului.

Prin încheierea acordului comercial, întreprinderile noastre de comerţ exterior vor putea exporta în Canada, practic fără nici un fel de restricţii cantitative sau valorice, beneficiind de taxe vamale reduse. Acordul nu cuprinde nici un fel de liste de mărfuri ceea ce înseamnă că pot fi exportate în Canada orice mărfuri produse în România şi care figurează la exportul nostru. Obţinerea tratamentului naţiunii celei mai favorizate, — respectiv aplicarea la produsele româneşti a unor taxe vamale reduse — va deschide noi perspective pentru sporirea exportului nostru de: maşini şi utilaje, confecţii, textile, tricotaje, ţesături, încălţăminte, sticlărie, artizanat, covoare, geamuri, produse chimice, mobilă, produse din lemn, brînzeturi, vinuri etc.

La importul nostru, partea canadiană oferă o gamă destul de variată de produse care interesează economia noastră naţională ca: minereuri, chimicale, produse farmaceutice, echipamente, maşini şi utilaje etc. care în prezent se importă prin firme intermediare din Europa.

— Care sînt primele măsuri pe care le-au luat organizaţiile româneşti de comerţ exterior pe această bază şi care sînt perspectivele relaţiilor economice româno-canadiene?

— Cu prilejul semnării Acordului, s-au deplasat în Canada delegaţi ai întreprinderilor româneşti de comerţ exterior, care au contractat cu firme canadiene;

a) la exportul nostru: tricotaje, confecţii, ţesături, încălţăminte, articole de menaj etc.

De asemenea sînt perspective a se contracta într-un viitor apropiat noi cantităţi de ţesături, confecţii, tricotaje, încălţăminte, mănuşi, sticlărie, precum şi ulei, zahăr, vinuri, conserve de fructe, produse farmaceutice, sodă calcinată, caprolactamă, PVC, negru de fum, rulmenţi, laminate de oţel, aluminiu etc.

b) la import s-au încheiat contracte pentru ace industriale, azbest, fluorură de aluminiu, criolit etc.

Se întrevăd, de asemenea, perspective imediate pentru importul în ţara noastră de mărfuri canadiene ca: maşini şi utilaje, aparatură industrială, ţevi, diverse minereuri, azbest etc.

Piaţa Canadei este o piaţă activă, deschisă unei puternice concurenţe şi competitivităţi. Este de datoria I.S.C.E. şi a firmelor producătoare să intensifice acţiunile de prospectare şi să ofere mărfuri într-o continuă diversificare, ca structură şi sortimente: mărfuri de calitate, fapt ce va asigura un grad tot mai ridicat de competitivitate produselor noastre.

Interviuri realizate de Emilian Georgescu

În comerţul exterior

DE LA OPTIMIZAREA UNEI OPERAŢIUNI DE COMPENSAŢII LA APLICAREA METODOLOGIEI MODERNE

DINTRE OPERAŢIUNILE de import şi export, compensaţiile globale, care se practică uneori, implică cea mai atentă, migăloasă şi complexă analiză statistic-economică în faza iniţială a negocierii unei astfel de operaţiuni. Aceasta, datorită faptului că în cadrul unei compensaţii globale nu e vorba numai de un simplu schimb al unui produs pentru un alt produs, ci adeseori de mai multe produse de diferite categorii şi sortimente, în ambele sensuri. În acest an, în afară de problema fundamentală a preţurilor optime, se pune şi problema egal de importantă a structurii optime pe marfă, a ponderilor respectivelor mărfuri, atît la import cît şi la export.

În împrejurările în care cibernetica, maşinile electronice de calcul, informatica şi metodele matematice moderne nu se folosesc, calculul economicităţii unei compensaţii globale trebuie să treacă prin patru faze: 1) compararea preliminară a aspectului economic al compensaţiei în preţuri absolute, prin confruntarea acestora cu preţurile mondiale, cît şi cu preţuri contractate anterior pe pieţe în valută liberă şi cu altele în valută-clearing;

2) determinarea provizorie a limitelor de realizare avantajoasă a compensaţiei;

3) evaluarea aproximativă, respectiv balansarea volumului şi a sortimentului de mărfuri din cadrul compensaţiei;

4) analizarea sortimentului de mărfuri cu ajutorul indicelui rezultat din raportul dintre nivelul preţurilor la export, şi preţurilor la import, ţinîndu-se seama totodată şi de importanţa economică a mărfurilor.

Examinarea ulterioară a rezultatelor economice ale compensaţiei globale prin prisma modificărilor intervenite în special în ceea ce priveşte preţurile, pe piaţa internaţională, va fi în orice caz instructivă [1]).

Calculele sînt operate pe baza unei continue confruntări a preţului oferit — cerut cu preţul mondial existent sau realizat, deci printr-o combinare a indicelui preţurilor şi a indicelui raportului de schimb, cu indicele teritorial, rezultînd astfel mai multe variante exprimate prin indici, depăşirea cea mai mare a indicelui 100 sintetizînd optimizarea atît sub raport al preţurilor cît şi al volumului fizic, al sortimentelor respective. Formulele de calcul sînt cele cunoscute, pentru indicii raportului de schimb general, bilateral, de structură, de preţ de cost şi de volum fizic [2]).

Din tratarea în acest mod a unei oferte sau proiect de compensaţie globală apar deja cîteva elemente de bază şi anume variabilele care sînt preţurile, cantităţile pe sortimente, precum şi restricţiile care sînt identificate în ierarhia importanţei economice a produselor care fac obiectul compensaţiei, cît şi valoarea-cadru a compensaţiei.

Totuşi, factorul „importanţei economice“ în practica acestor operaţiuni este lăsat de obicei la aprecierea negociatorului, care se orientează după jaloanele principale ale planului, sau după ceea ce e în general cunoscut sub denumirea de „mărfuri greu vandabile“, sau „mărfuri esenţiale“ consumului intern.

Obiectiv şi ştiinţific fundamentat nu e însă nici unul din aceste calificative în practica operativă de import-export, de aplicarea zi de zi a directivelor planului de durată, deşi acesta la rîndul său este de fapt rezultatul unor elaborări pe deplin ştiinţifice.

Între planul de comerţ exterior, de durată, ştiinţific elaborat şi operaţiunea concretă de import-export, există deci un oarecare vacuum metodologic. Eliminarea acestora, ar echivala cu trecerea de la practica meşteşugărească a comerţului exterior la o aşezare egal de ştiinţific fundamentată a comerţului exterior operativ cum este cea a planului de durată. Aplicarea unor metode matematice specifice cu ajutorul calculatoarelor electronice, oferă astăzi posibilitatea de a se remedia această situaţie prin elaborarea prin abstractizare a unor modele economic-matematice.

Evident că prin abstractizări, atunci cînd ele sînt just făcute, aşa cum arată şi Lenin, nu că ne îndepărtăm de realitate, ci ne apropiem de ea.

Cibernetica ne pune la dispoziţie o serie întreagă de metode specifice ei, dintre care amintim metoda „Black-box“, metoda „trial and evror“ şi metoda modelelor.

Într-adevăr însă că „multitudinea metodelor statistice-matematice şi cibernetice reclamă o ierarhizare a acestora în vederea alegerii şi promovării cu precădere a acelora care, în condiţiile concrete date, se dovedesc a fi cele mai necesare şi deci mai eficiente la rezolvarea problemelor pe care le ridică practica construcţiei economice din ţara noastră“ [3]).

În activitatea de comerţ exterior, sub raport operativ, contabil şi statistic, în toate fazele sale de la concepţia planificată (proiectul de plan) sau incidentală, pînă la derularea propriu-zisă, spre a se putea stăpîni ştiinţific multitudinea de probleme şi factori, folosirea de modele economice-matematice şi prelucrarea electronică a datelor se impune cu stringenţă.

Întregul „proces tehnologic“ al activităţii de comerţ exterior, prin prisma obiectivelor şi a aplicabilităţii se poate servi de:

- modele pentru prognoză
- modele pentru planul de perspectivă
- modele pentru planificarea operativă
- modele pentru procesul de realizare

a planului. Acestea, evident că la toate nivelele administrative ale reţelei comerţului exterior.

De o incontestabilă valoare s-au confirmat pînă acum prin aplicare cele două mari genuri de modele: **modelul operaţional şi modelul descriptiv.**

În cadrul modelului operaţional sînt cuprinse modelul strategic (deosebit de valoros în negocieri) şi modelele de optimizare (a structurii regionale, a structurii pe marfă, a transporturilor şi a depozitelor), precum şi modelele de prognoză. Iar modelele descriptive se ocupă, în mod special, de aspectele corelaţiilor care la rîndul lor pot fi legate şi cu anumiţi coeficienţi de rentabilitate.

Se asigură deci pe aceste căi obiective majore ca: alegerea celor mai eficiente mărfuri pentru export din cadrul volumului disponibil, determinarea celor mai juste orientări teritoriale atît pentru export cît şi pentru import, precum şi conjugarea optimă dintre structura-marfă şi structura-teritoriu.

Aplicînd metoda programării liniare, modelul de optimizare se compune dintr-o serie de ecuaţii (balanţe şi restricţii).

Prima grupă de ecuaţii cuprinde balanţele de mărfuri, a doua grupă balanţele valutare, iar a treia grupă, restricţiile producţiei şi raportul între cerere şi ofertă.

Criteriul principal în model este maximizarea venitului calculat ca diferenţă între valoarea în valută şi costurile de producţie legate de comerţul exterior. Iar aceasta, dincolo de asigurarea strictă a importurilor necesare, ci cu obiectivul final de a face faţă sarcinii de a contribui la economisirea muncii sociale, la creşterea productivităţii muncii, la sporirea venitului naţional.

Modelul îşi dă deplina sa contribuţie în îmbunătăţirea comerţului exterior sub raport calitativ la nivelul executiv, ţinînd acesta seama de acei parametri care sînt fixaţi prin planul general al comerţului exterior.

Literatura tehnică străină, privind folosirea metodelor moderne de optimizare a operaţiunilor de export-import, de potenţare a contribuţiei comerţului exterior la sporirea venitului naţional, este acum foarte abundentă şi poate fi folosită cu destulă uşurinţă de către întreprinderile operative din sectorul comerţului exterior. O iniţiativă pozitivă pe această linie a fost şi colocviul organizat în 1967 de către Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România, colocviu axat pe problema „eficienţei economice a comerţului exterior“, problemă de atît de mare actualitate pentru noi.

Între comerţ şi producţie este o strînsă corelaţie, în fapt o completă interdependenţă. Nivelului tehnic ridicat din producţie e normal că trebuie să-i corespundă o activitate perfecţionată în valorificarea pe calea comerţului a mărfurilor livrate de producţie.

Ne exprimăm speranţa că astfel de manifestaţii, cum a fost colocviul amintit, vor fi repetate spre a se putea trece efectiv la faza superioară de proiectare, tratare şi derulare a acestei activităţi atît de sensibile, ca cea a operaţiunilor de export-import.

dr. docent T. CRISTUREANU

[1]) Vezi **Comerţul exterior socialist**, de J. Nykryn, K. Stepan, editura „Die Wirtschaft“, pp. 239—347.

[2]) Vezi **Statistica comerţului exterior**, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti 1965, pp. 156—158 şi 153—154.

[3]) **Calculul economic. Conţinut şi aplicaţii** de Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România în volumul Calcul Economic, p. 13, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti 1964.

CURIER

■ In articolul **Probleme ale economiei științei**, apărut în revista PROBLEME ECONOMICE (nr. 3/1968), T. Malacopol afirmă că economia științei constituie o nouă disciplină, un nou domeniu al activității economice, care vizează toate aspectele economice-organizatorice legate de creația științifică, atît pe plan național, cît și la nivel de institut sau colectiv de cercetare. Deși consideră că urmărirea creșterii eficienței social-economice a cercetărilor nu trebuie să conducă în mod mecanic la transformarea unui institut sau colectiv de cercetare într-o unitate economică ce urmărește realizarea de beneficii — aceasta ar putea frîna deschiderea de drumuri noi, verificarea unor ipoteze și ar implica riscul de a reduce cercetarea la o activitate de rutină, cu efecte fundamentale și aplicative de nivel redus — autorul este de părere că trebuie examinată posibilitatea autofinanțării — parțiale sau totale — a dezvoltării științei acolo unde ansamblul condițiilor permite acest lucru. T. Malacopol propune examinarea problemei înființării, în cadrul institutelor de cercetări, a unor compartimente sau grupe de economiști-cercetători care, în colaborare cu oamenii de știință de specialitate, să se ocupe nemijlocit de studierea și rezolvarea problemelor economice ale cercetării.

■ A încetat din viață fizicianul sovietic de renume mondial acad. L. D. Landau. Născut în 1908 la Baku, el intră la facultatea de fizică a Universității din Leningrad încă de la vîrsta de 14 ani, iar la 19 ani publică prima lucrare științifică. Paralel cu bogata sa activitate științifică, desfășurată în cea mai mare parte a vieții la Institutul de fizică „S. I. Vavilov" din Moscova, Landau a desfășurat și o bogată activitate pedagogică în diferite institute de învățămînt superior. Diapazonul activității științifice o fizicianului Landau este deosebit de vast și variat — de la probleme speciale privind fizica corpurilor solide pînă la problemele teoriei cuantice a cîmpului. Landau a fost creatorul unui nou domeniu al științei — teoria lichidelor cuantice. Pentru meritele deosebite aduse patrimoniului științific universal, L. D. Landau a fost distins cu ordinul Lenin și cu alte înalte distincții ale guvernului sovietic, precum și cu premiul Nobel pentru fizică.

■ **Strategy and Structure. Chapters in the history of the American industrial enterprise** (Strategie și structură. Capitole în istoria întreprinderii industriale americane), Anchor Books Edition 1966, 584 pag., de Alfred D. Chandler jr., este, după expresia autorului, un studiu „al inovației" în administrație. Autorul a ales pentru investigația sa firmele General Motors, Du Pont, Standard Oil of New Jersey și Sears-Roebuck, pe considerentul că au fost printre primele care au început să introducă în mod independent schimbări originale în direcția a ceea ce „ar putea fi numit tipul multisectional de organizare", formă administrativă adesea cunoscută „în limbajul de afaceri" drept „structură descentralizată". În acest tip de organizare, spune Chandler, un oficiu general **planifică, coordonează** și **apreciază** munca unui număr de secțiuni operative și le alocă personalul necesar, fonduri și alte resurse. Executanții, responsabili cu aceste secțiuni, au în schimb multe din funcțiunile necesare pentru a dirija o linie importantă de produse sau o categorie de servicii pe o zonă geografică largă, fiecare din acești executanți fiind răspunzător pentru rezultatul financiar al secțiunii sale și pentru succesul ei pe piață.

■ Lucrarea lui Paul Mandy **Progrès technique et emploi** (Progresul tehnic și ocuparea forței de muncă), 1967, Louvain, 336 pag., abordează problema schimbărilor structurale determinate de procesul de industrializare în domeniul ocupării forței de muncă. Teza fundamentală a autorului este astfel formulată : în efectele sale asupra ocupării forței de muncă, progresul tehnic nu constituie un fenomen omogen ; realitatea istorică a dezvoltării economice este în mod necesar legată de **mai multe tipuri de progres tehnic,** pe care rațiunea umană este chemată să le structureze pentru a asigura astfel coerența fundamentală a ocupării forței de muncă. După opinia autorului, s-ar putea desprinde trei legi de transformare a ocupării forței de muncă sub egida progresului tehnic : **legea substituirii** tehnice, privind substituirea utilizării relative a forțelor de producție din considerente de eficiență ; **legea diversificării produselor,** datorită activității creatoare a producătorilor ; **legea reconversiunii,** datorită deciziilor preferențiale ale consumatorilor. Pentru a asigura dezvoltarea armonioasă a forței de muncă se preconizează o politică economică structurală.

■ Lucrarea profesorului american de economie politică Carl F. Christ, **Econometric Models and Methods** (John Wiley & Sons, Inc., New York, Londra, Sydney — 705 pag.) tratează cele două laturi fundamentale ale cuantificării economiei : a) modelarea economică, de la modele exacte statice la modele stochastice dinamice ; b) metodele empirice ale econometriei, în special, identificarea parametrilor econometrici, estimarea statistică a parametrilor și verificarea statistică a modelelor. Obiectul fundamental al economiei este considerat a fi elaborarea de concluzii economice cu caracter cantitativ, care fie că explică comportarea variabilelor observate, fie că oferă o previziune a comportării viitoare. Modelul este definit ca o mulțime (în sens matematic) de structuri care au același număr de ecuații, aceleași variabile endogene și exogene, aceleași variabile apărînd în ecuațiile corespunzătoare ; prin structură se înțelege o mulțime de relații autonome suficiente pentru a determina valorile numerice ale variabilelor endogene, valorile variabilelor exogene fiind date. Teoria și metodele econometrice sînt ilustrate prin exemplul unui model macroeconometric liniar al Statelor Unite.

■ Sub titlul **La formation des physiciens en U.R.S.S.,** revista LE PROGRÈS SCIENTIFIQUE (Paris, nr. 116, febr. 1968) reproduce din IZVESTIA un articol pe această temă, însoțit de remarca : „Toate țările întîmpină dificultăți în a forma repede și bine cercetători în disciplinele noi ; U.R.S.S. a adoptat o soluție destul de originală". Din articol rezultă că pregătirea specialiștilor la Institutul fizico-tehnic din Moscova se divide în 2 cicluri. În primul ciclu studenții capătă o pregătire științifică generală, largă, de tip universitar. Al doilea ciclu cuprinde însușirea unei specialități concrete și deprinderea unei munci personale de cercetare în birouri de construcție sau institute de cercetări, începînd încă din al doilea sau al treilea an de studii. Aci, studenții asistă la cursuri de specialitate, participă la seminarii și, în al treilea an, întreprind o muncă de cercetare științifică. Activitatea lor se desfășoară în climatul creator al colectivității științifice și, de regulă, sub conducerea imediată a unui mare om de știință. Tot în aceste institute ei își pregătesc și își prezintă lucrarea de diplomă. Avantajul soluției adoptate ar consta în aceea că prima promoție de specialiști într-o nouă ramură poate fi formată în doi sau trei ani după ce nevoia de astfel de specialiști s-a făcut simțită.

Perfecționarea învățămîntului

ECONOMIA POLITICĂ ÎN LICEE

ECONOMIA POLITICĂ este chemată să aducă o contribuție importantă la pregătirea ideologică-politică și profesională a elevilor. Documentele Congresului al IX-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R., măsurile ample pe care le întreprinde partidul în prezent în vederea perfecționării conducerii întregii vieți economico-sociale, mărește într-o măsură însemnată funcțiile educative ale economiei politice, care trebuie să prezinte elevilor din licee un sistem închegat de noțiuni și categorii în domeniul respectiv, să ofere viitorilor absolvenți baza pentru înțelegerea politicii partidului, să facă din ei militanți activi pentru traducerea acesteia în viață. Răspunderea cadrelor didactice crește cu atît mai mult, cu cît o parte din elevi nu vor urma, imediat după absolvire, învățămîntul superior, ci vor lucra în economie. Se impune deci să se asigure elevilor o concepție științifică despre lume și societate, un anumit cuantum de cunoștințe economice.

Atingerea unui asemenea obiectiv este legată de perfecționarea mai departe a manualelor și programei de economie politică pentru licee. De aceea considerăm utilă discuția începută cu cîtva timp în urmă pe această temă de „Viața economică". Ea ar trebui continuată și dezvoltată. Numai un schimb larg de opinii poate să permită perfecționarea mai departe a predării economiei politice ținînd seama de condițiile specifice ale muncii respective în licee, unde timpul afectat este mai mic decît în învățămîntul superior, elevii nu au cunoștințe prealabile, iar lecția este nu numai forma principală, ci de fapt și singura formă de transmitere de cunoștințe (în licee de regulă nu se utilizează, ca formă obișnuită, studierea unei bibliografii mai largi).

Consider ca un merit al actualei programe faptul că ea acordă un mare spațiu sistemului categorial al economiei politice. Această linie trebuie continuată și în viitor întrucît pentru a-și însuși cunoștințele de economie politică, în școală și după aceea, în cadru organizat sau pe bază de studiu individual, elevii trebuie să stăpînească bine noțiunile și categoriile de bază cu care operează această știință. Din acest punct de vedere susțin ideea exprimată în „Viața economică" (nr. 42 din 1967) că trebuie să prevenim o tendință care s-a manifestat în trecut și ale cărei ecouri se mai resimt de a transpune în licee, la „ o scară mai redusă", programa de economie politică (se are în vedere structura acesteia) elaborată pentru învățămîntul superior.

Ținînd seama de cerințele actuale în predarea economiei politice și de experiența mea în acest domeniu, aș dori să fac unele observații și sugestii de îmbunătățire a programei actuale, cele mai multe referindu-se la partea a doua — socialismul.

În lumina documentelor Conferinței Naționale a partidului apare clar că trebuie sporită atenția pe care trebuie să o acordăm unor probleme. Astfel, problemele rolului conducător al partidului și ale rolului economic al statului sînt cuprinse în lecția 26 — „Necesitatea perioadei de trecere de la capitalism la socialism". Or, se impune tratarea mai largă, convingătoare, după părerea mea *într-o lecție de sine stătătoare*, a creșterii rolului conducător al partidului și a rolului economic al statului în etapa actuală. De altfel cred că problema necesității perioadei de trecere ar putea să fie o concluzie la lecția anterioară, care ar trebui să se încheie cu trăsăturile apariției relațiilor de producție socialiste, iar problemele legate de rolul conducător al partidului și rolul economic al statului să fie tratate într-o lecție separată după actuala temă 31.

Credem, de asemenea, că ar trebui să le dăm elevilor cîteva noțiuni despre pîrghiile economico-financiare, al căror rol va crește în condițiile perfecționării conducerii și planificării economiei naționale. În actuala programă nu sînt cuprinse asemenea probleme ca sistemul financiar, creditul și dobînda, prețurile și rolul lor în cadrul mecanismului economic. Tot așa modul în care este formulată problema acumulării nu lasă să se înțeleagă că ar trebui tratate pe larg rolul decisiv și semnificațiile sale în dezvoltarea economică și ridicarea nivelului de trai al poporului.

În legătură cu structura aș dori să mai adaug și faptul că, după părerea mea, problema dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului este nejustificat ruptă de industrializarea socialistă și amplasată fără o încadrare logică, la mijlocul lecțiilor despre economia socialistă. Or, se înțelege că analiza procesului muncii și a transformărilor în caracterul acesteia trebuie precedată de tratarea bazei tehnice-materiale. Aceasta întrucît dezvoltarea forțelor de producție constituie temelia materială pe care au loc schimbări în caracterul muncii, în nivelul productivității muncii etc. În același timp, pentru rațiuni lesne de înțeles, însăși tema despre dezvoltarea agriculturii s-ar cere unită cu cea despre baza tehnică-materială. În acest fel nu am mai avea o tratare de ramură, baza tehnică-materială fiind analizată în mod unitar, atît pentru industrie, cît și pentru agricultură etc.

În încheiere, aș dori să fac recomandarea ca în manualele de economie politică pentru licee să fie utilizate, în măsură mai largă decît în prezent materialele intuitive, foarte utile pentru elevi : diagrame, scheme, grafice, tabele, care permit o mai ușoară înțelegere a problemelor. Din consultarea unor manuale din alte țări am constatat că asemenea metode sînt larg folosite. Or, la noi, în prezent, nici manualul nu folosește asemenea metode, nici edițiile nu tipăresc material didactic ajutător. Lucrarea „Economia politică în scheme și grafice", editată cu ani în urmă de Editura politică, este în bună măsură depășită ; iar pentru partea a doua — socialismul — nici nu s-a elaborat o atare lucrare.

În sfîrșit, cred că putem mări interesul elevilor în însușirea unor teze expuse în lecții, dacă vom folosi ca material ilustrativ, ales în mod judicios, date și fapte și din economia județului sau orașului respectiv. Experiența personală mi-a demonstrat rolul pozitiv al acestei practici.

Gh. NICA
profesor la Liceul nr. 1-Tr. Severin

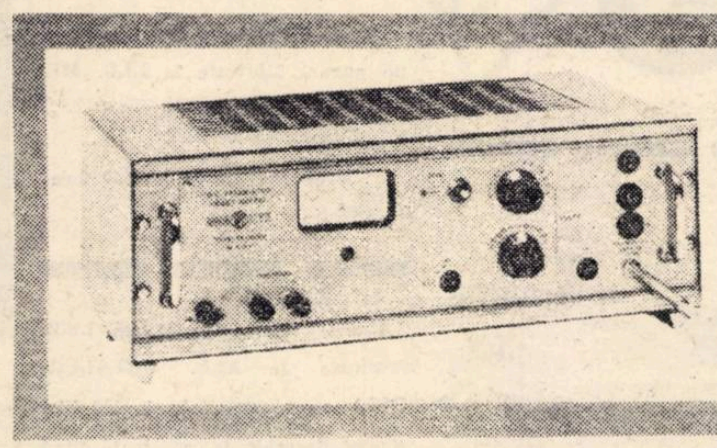

APARATE TRANZISTORIZATE
PENTRU ALIMENTARE
CU CURENT CONTINUU

O serie de aparate stabilizate construite după același principiu care oferă posibilitatea utilizării tipului celui mai adaptat dorinței beneficiarului.
Tensiunile inițiale (sau de ieșire) pot fi reglate în trepte de 0,1 V cu o precizie de ± 1% sau ± 20 m V.
Racord la rețea de 110, 127 și 220 V tensiune alternativă.
Automat de protecție contra supra curentului.
Ieșire simetrică la pămînt.
Aparat de măsură pentru curentul de ieșire.
Date de stabilitate la variațiile de tensiune ale rețelei de ± 10%.

METRIMPEX

Intreprindere ungară de comerț exterior pentru produse ale industriei de aparate.
202, Budapesta 62, Ungaria
Adresa telegrafică : **INSTRUMENT BUDAPEST**
Puteți vedea aparatele noastre la Expoziția **METRIMPEX** de la București, între 19—26 aprilie 1968, Piața Scînteii, Pavilion A.

TIP	TR-9255	TR-9252	TR-9253	TR-9254
INTERVALE DE TENSIUNE CONTINUĂ	0-6 V	0-15 V	0-30 V	0-60 V
INTERVALE DE CURENT	0-10 A	0-5 A	0-2,5 A	0-1 A
REZISTENȚĂ INTERIOARĂ MAXIMĂ	20 m Ohm	40 m Ohm	40 m Ohm	60 m Ohm
REGLARE	± 0,05 %	± 0,05 %	± 0,02 %	± 0,01 %
TENSIUNE PERTURBATOARE SI TENSIUNE DE ZGOMOT MAXIMĂ	1 m V	1 m V	1 m V	0,05 m V

PUBLICOM

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

MINERALIMPORTEXPORT. În prima decadă a lunii martie a.c. au fost livrate 18 000 t ciment în R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, R.S.F. Iugoslavia, 4900 t ciment în Arabia Saudită. Au fost livrate de asemenea 1800 t piatră de gips și 1500 t ipsos în R.P. Ungară, 2630 t plăci azbociment în R.S. Cehoslovacă, 79 140 cărămizi dialit, în R.D. Germană, 62 200 ml tapet semilavabil, 25 000 mp covor PVC pe suport textil în U.R.S.S., 170 t PVC prelucrat în R.S. Cehoslovacă, 1430 t minereu de mangan în R.D. Germană și R.S. Cehoslovacă, 6110 t sare în R.P. Ungară, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, 533 t bitum în R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, precum și 63 000 mp geam mecanic tras în U.R.S.S., Italia, Canada, S.U.A. și 32 000 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă și Austria.

AUTO-TRACTOR. În cadrul contractului pentru exportul în R.P. Bulgaria a 1600 semănători tip SPC-6, au fost livrate în luna februarie 160 semănători precum și 100 secții pentru semănătorile de tipul menționat. Alte 100 semănători SPC-6 și 18 cultivatoare purtate de tip CPU-4,2 au fost exportate în R.P. Ungară. În U.R.S.S. au fost exportate 1158 remorci basculante tip RM-1, iar în R.P. Chineză au fost livrate 24 autocamioane de 3 și 5 tone.

CARTIMEX a contractat în ultima perioadă un export de instrumente muzicale în Olanda și R.F. a Germaniei. Pentru exportul de covoare „Tripolis" și covoare orientale, parteneri sînt firme din Irak, Kuweit, Liban, S.U.A. La sectorul filatelie au fost încheiate contracte de export cu firme din Japonia, Irlanda, Danemarca, Noua Guinee, Canada, Mexic, Norvegia, Brazilia, Australia, Siria, Izrael.

INTREPRINDEREA
METALUL ROSU
CLUJ

STR T VLADIMIRESCU 12-14 - tel. 1.47.30

produce:

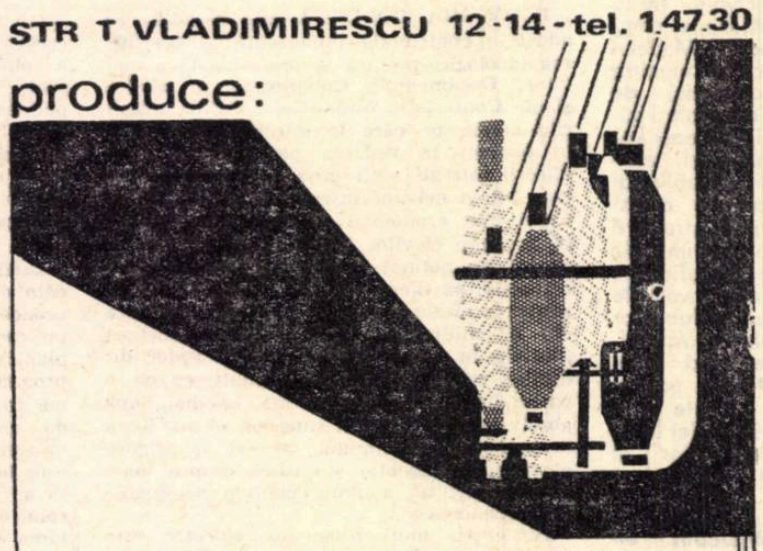

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILA:
- Mașini de tricotat degete de mănuși
- Mașini de uscat cu tamburi pentru fibre și tricoturi
- Mașini de tricotat cu comandă program
- Mașini de tricotat rectilinii
- Cuve pentru țesături grele
- Aparate de vopsit sculuri
- Diferite aparate de uscat și vopsit
- Aparate de vopsit sub presiune

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELARIE:
- Aparate de uscat pe plăci de sticlă
- Agregate pentru finisaj în tăbăcării
- Benzi pentru fabricile de încălțăminte
- Butoaie de vopsit
- Butoaie de tăbăcit
- Diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ LOCALĂ — FĂGĂRAȘ, JUDEȚUL BRAȘOV

str. Libertății nr. 11, tel. 1230

EXECUTĂ PROMPT:
- produse din bachelită și aminoplast
- piese de schimb pentru industria textilă
- obiecte strunjite din lemn

UZINA DE VAGOANE ARAD

- Vagoane de călători cl. I — 54 locuri
- Vagoane de călători cl. II — 80 locuri
- Vagoane de călători cl. II — necompartimentate 110 locuri
- Vagoane gondolă cu autodescărcare pe 4 osii pentru 60 t
- Vagoane de marfă descoperite pe 4 osii tip OOR
- Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii ,60 t, tip GVA
- Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii, 60 t, tip GG
- Vagoane de marfă descoperite, 50 t, 4 osii tip ITA
- Vagoane pentru transportat transformatori 110 t
- Vagoane basculante 40 m³ (80 t)
- Vagoane basculante 25 m³, ecartament 900 mm
- Vagoane platformă siderurgice 80 t.
- Vagoane container pentru negru de fum
- Vagoane autodescărcător pentru minereu de 60 t.
- Vagoane refrigerente pe 2 osii tip ORE
- Vagoane marfă pentru transportat ciment, 30 t, ecartament 1 067 mm.
- Vagoane autodescărcător 30 t, ecartament 1 067 mm
- Vagoane autodescărcător 50 t, 4 osii, ecartament 1 000 mm
- Vagoane de marfă acoperite 15 t, pentru transportat sare. 6

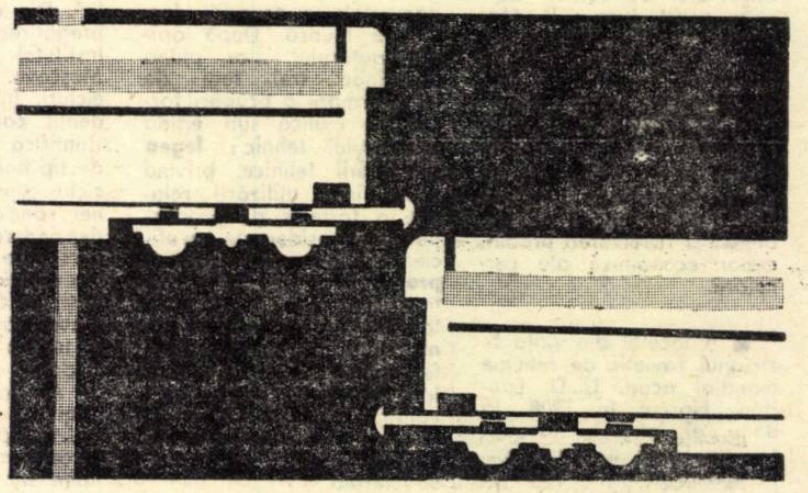

Metalurgica
INTREPRINDERE DE INDUSTRIE LOCALĂ

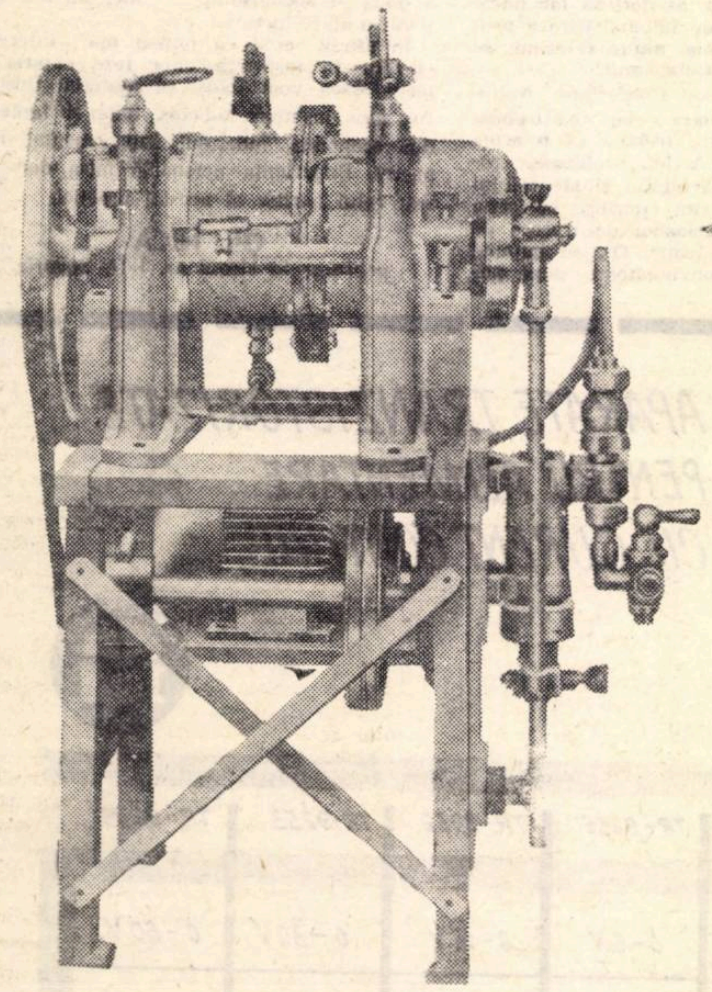

Pentru șantiere folosiți roabele pe pneuri fabricate la I.I.L. METALURGICA-București.

Capacitate 100 litri.

Preț de vinzare lei 540 loco fabrică.

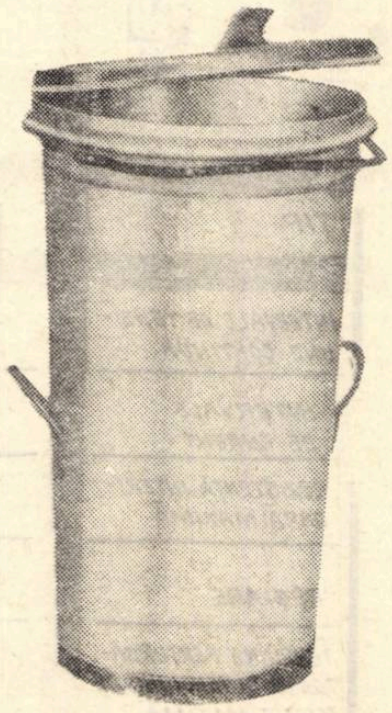

Cutiile pentru gunoi tip I.S.B. fabricate de I.I.L. METALURGICA, au o capacitate de 110 litri și sînt deosebit de rezistente fiind confecționate din tablă galvanizată de 1,5 mm.

Livrările se fac pe baza comenzilor ferme emise de întreprinderi și instituții.

Prețul de vinzare lei 244,35 loco fabrică.

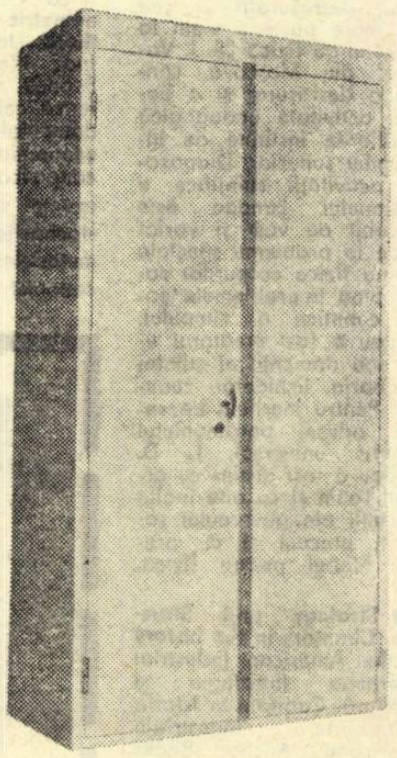

Dulapurile metalice pentru acte sînt rezistente și încăpătoare pentru arhiva dv. curentă.

Sînt finisate în condițiuni excepționale și au o linie elegantă.

Se livrează pe bază de comenzi ferme la prețul de lei 875,50, din fonduri de investiții pentru întreprinderi și instituții.

Atențiune! Instalația de fabricat apă gazoasă „M" realizează un sifon de calitate superioară.

Pentru sezonul călduros dotați unitățile comerciale cu instalația de fabricat apă carbogazoasă TIP METALURGICA!

Pentru muncitorii care lucrează în turnătorii și locuri de muncă supraîncălzite, fabricați sifon cu instalația TIP METALURGICA.

Instalația se livrează pe bază de comenzi ferme la prețul de lei 12.960 sau lei 14.262, echipată cu gazometru și rezervor tampon.

Transmiteți comenzile dv. pe adresa I.I.L. METALURGICA șos. Iancului nr. 46–48, București. Telefon 35.14.14 – 35.44.83 – 35.18.25.

După UNCTAD-2

PROBLEME MAJORE ÎȘI AȘTEAPTĂ ÎN CONTINUARE SOLUȚIILE

ÎNCĂ ÎNAINTE ca președintele celei de-a doua Conferințe O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, care a avut loc la New Delhi în perioada 1 februarie — 29 martie 1968, să fi marcat cu ultima bătaie a ciocanului prezidențial sfîrșitul Conferinței, comentariile cele mai diferite au început să fie făcute asupra consecințelor pe care rezultatele Conferinței le vor avea asupra evoluției viitoare a comerțului mondial și dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare. În prezent, aceste comentarii își fac loc tot mai mult în presă, în literatura de specialitate, în cuvîntările oamenilor politici, inclusiv ale unor șefi de state.

Cei mai mulți reprezentanți ai țărilor în curs de dezvoltare au exprimat o profundă decepție față de roadele Conferinței. Unii au calificat sesiunea chiar ca un eșec total, care dovedește incapacitatea comunității internaționale de a da răspuns unor probleme acute de care este legat progresul majorității popoarelor și pacea lumii.

Mai exactă și mai realistă pare aprecierea că a doua sesiune U.N.C.T.A.D. s-a terminat cu rezultate modeste. Indiferent însă de aprecierea dată rezultatelor ei, este indiscutabil că omenirea a căpătat o imagine mai clară a deformației profilului economic mondial și a urmărilor decurgînd de aici asupra evoluției comunității internaționale. Într-o formă mai largă sau mai restrînsă nici o delegație participantă la dezbateri n-a putut să nu se refere la acest fapt, ca la un punct de pornire în sugestiile și propunerile pentru elaborarea unui program de acțiune.

După datele statistice ale Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare, care au avantajul de a fi mai complete și deci mai semnificative față de cele publicate pînă acum în literatura politico-economică, s-ar putea construi următorul tablou privind inegalitatea dezvoltării economice a celor 158 de țări și teritorii existente în prezent pe glob.

Categorii de țări și regiuni	Gruparea după produsul intern brut (P.I.B.) pe locuitor (în dolari S.U.A.)	Raportul între cel mai scăzut și cel mai mare venit în cadrul grupului	Numărul țărilor	Suprafața		Populația			Produsul intern brut (P.I.B.)			Indexul PIB pe locuitor (bază Grupul D=1)	Comerț exterior	
				milioane km²	% din totalul mondial	milioane	% din totalul mondial	locuitori/km²	miliarde dolari S.U.A.	%	pe locuitor		miliarde dolari S.U.A.	% din totalul mondial
A. Venit mare	750—3270	1:4,3	36	57	43,6	940	28,6	16	1491,8	82,0	1587	18,9	146,8	80,5
B. Venit mijlociu	300—749	1:2,5	33	11	8,2	213	6,5	20	98,8	5,4	463	5,7	14,5	7,8
C. Venit scăzut	100—299	1:2,9	53	29	21,6	465	14,1	17	86,4	4,8	186	2,2	15,1	8,2
D. Venit foarte scăzut	40—99	1:2,4	36	35	26,6	1674	50,8	48	141,2	7,8	84	1,0	6,4	3,5
C + D	40—299	1:7,5	89	64	48,2	2139	64,9	34	227,6	12,6	107	1,3	21,5	11,7
Total mondial	40—3270	1:81,8	158	132	100,0	3292	100,0	25	1818,2	100,0	552	6,6	184,8	100,0

Văzut în acest tablou sinoptic, profilul economic al societății contemporane izbește prin imense disproporții între componentele sale. Cel mai frapant este faptul că în 36 de țări foarte rămase în urmă, cu un venit anual pe locuitor mai mic de 100 dolari, trăiește jumătate din populația globului, căreia în același timp îi revine numai un sfert din suprafața agricolă a pămîntului, 8% din produsul intern brut mondial și 3,5% din volumul comerțului internațional. La celălalt pol, 36 de țări dezvoltate, cu un venit pe locuitor de peste 750 dolari, dețin numai 29% din populația lumii, dar ocupă 57% din suprafața agricolă a globului, produc 82% din produsul intern brut mondial și dețin 80% din exporturile mondiale. În medie, venitul pe locuitor al acestor 36 de țări este de 19 ori mai mare decît cel al jumătății din populația globului care trăiește în țările cele mai slab dezvoltate.

Pe scara inegalităților, produsul intern brut pe locuitor coboară de la 3270 de dolari în Kuweit (S.U.A. sînt a doua țară cu 3240 de dolari) pînă la 40 de dolari în Malawi.

SE PARE CĂ OMENIREA devine tot mai conștientă de implicațiile grave ale discrepanțelor existente și ale cadenței reduse cu care se mișcă economia, în majoritatea covîrșitoare a țărilor de pe glob. Conferința de la New Delhi confirmă dezvoltarea acestei conștiințe. Fără excepție, de la tribuna Conferinței toți vorbitorii au arătat că subdezvoltarea este o amenințare pentru pace și progresul lumii în întregul său.

În prezent, personalități cu mare răspundere politică, oameni de știință, organizații politice și obștești trag tot mai frecvent semnalul de alarmă în legătură cu implicațiile perpetuării subdezvoltării. Un astfel de semnal conține avertismentul lansat de o personalitate politică occidentală, care spunea că „dacă nu putem ajuta pe cei mulți care sînt săraci, nu putem salva pe cei puțini care sînt bogați".

Marea întrebare a Conferinței de la New Delhi a fost: cum se poate ieși din această situație? Dispune omenirea de cheia soluționării problemelor grave și complexe care o confruntă?

Nimeni nu a răspuns nu la această întrebare. Cu toate sinuozitățile, progresul omenirii pe plan general este evident și nu poate fi altfel nici în viitor. Cu atît mai mult în condițiile revoluției tehnico-științifice actuale.

Desigur, Conferința a trebuit să țină seama de faptul că problemele de rezolvat sînt enorme. Și cum spunea Secretarul general al O.N.U. în alocuțiunea sa la Conferință „...Nici o persoană responsabilă nu poate aștepta ca probleme ale secolelor de înapoiere economică să fie rezolvate peste noapte". Conferința a confirmat acest adevăr.

Atît pe planul intern, al țărilor în curs de dezvoltare, cît și pe plan internațional, mecanismul actual este depășit de cerințele progresului mondial. În angrenajul său sînt piese care-i frînează funcționarea. Mulți au spus că acest mecanism nici nu poate fi reparat și că el trebuie înlocuit pe de-a-ntregul cu altul nou. Fără eradicarea tuturor obstacolelor care frînează dezvoltarea forțelor de producție din interiorul fiecărei țări și din exteriorul ei, nu poate fi vorba de progres.

Cum se poate crea un astfel de mecanism nou? Răspunsul trebuie căutat într-un complex de măsuri, realizabile în perspectivă. Complex, fiindcă măsurile parțiale, izolate nu pot avea eficacitate în cadrul unui proces așa de complicat, cum este cel al dezvoltării. Raul Prebisch, secretarul general al U.N.C.T.A.D., l-a denumit „strategie globală a dezvoltării". Noțiunea, care ni se pare destul de expresivă, conține atît ideea perspectivei, cît și pe cea a convergenței și complementarității acțiunilor.

Țările în curs de dezvoltare, care au constituit „grupul celor 77", își precizaseră poziția față de această strategie a dezvoltării în cunoscuta „Cartă de la Alger". Ele au cerut ca principiile Cartei să fie luate ca bază în elaborarea oricărui program pe care comunitatea internațională l-ar adopta pentru a promova comerțul internațional și a asigura dezvoltarea țărilor în surs de dezvoltare.

A EXISTAT UN CONSENS că strategia globală a dezvoltării este indispensabilă (chiar dacă nu toți au numit-o în acest fel), dar în ceea ce privește principiile de bază pe care ea trebuie fondată, părerile au fost foarte variate reflectînd interesele diferite ale statelor.

Dezbaterile au contribuit însă la o mai bună conturare a unora dintre principiile unei strategii a dezvoltării.

Primul principiu fundamental, se poate spune unanim recunoscut la Conferință, este cel conform căruia cooperarea internațională trebuie să fie un complement al voinței ferme de dezvoltare a țărilor în curs de dezvoltare. Este recunoașterea primordialității responsabilității proprii pentru dezvoltare. Creșterea economică este un proces cu rădăcini adînci de ordin intern, care neagă structurile economice și sociale anacronice existente în țările în curs de dezvoltare, presupune reforme în viața economică și în sistemul instituțional, modificarea radicală a atitudinii cu privire la dezvoltare, eforturi de investiții corespunzătoare. Sincronizarea acțiunilor menite să rezolve problemele dezvoltării cere elaborarea unui program pe termen lung care să asocieze măsurile de ordin extern măsurilor de ordin intern pe care țările în curs de dezvoltare le întreprind. Politica internă a dezvoltării este, prin urmare, unul din elementele esențiale ale programului dezvoltării.

Un alt element este politica comercială. Principiile unei politici comerciale care ar putea crea cadrul adecvat creșterii economice au fost formulate la prima Conferință O.N.U. pentru comerț și dezvoltare. Ele au fost dezbătute și la alte reuniuni internaționale, la care România are de mult timp o participare activă. Principiile acceptate în 1964 de majoritatea statelor nu și-au găsit însă o concretizare suficientă în activitatea internațională. Aceste principii vizau în special lichidarea influențelor externe negative asupra procesului creșterii în țările în curs de dezvoltare. Conferința de la New Delhi n-a adus progrese în domeniul principiilor. Rezoluția adoptată la insistența țărilor în curs de dezvoltare și a țărilor socialiste reafirmă importanța principiilor adoptate în 1964 și face apel la guverne să le aplice în practică.

O preocupare majoră a Conferinței a fost stabilirea elementelor principale ale unei politici în domeniul produselor de bază. Au fost abordate problemele referitoare la funcționarea și finanțarea stocurilor regulatorii, la principiile de bază în vederea stabilirii unei politici a prețurilor vizînd să ridice la nivelul cel mai înalt posibil veniturile din exporturile produselor primare, rolul și finanțarea programelor de diversificare etc.

Participanții la Conferință n-au ajuns la elaborarea unui acord general asupra înțelegerilor privind produsele de bază, din cauza rezervelor țărilor occidentale, care au preferat să abordeze problema produs cu produs. S-a convenit totuși ca în anul 1968 să aibă loc conferințe ale O.N.U. pentru cacao și zahăr, iar pentru semințe oleaginoase și materii grase urmează a se crea un comitet consultativ interguvernamental. Vor începe consultații interguvernamentale între guvernele interesate în producția, comerțul și consumul următoarelor produse de bază: ceai, minereu de fier, piper, banane, nichel, tutun, bumbac, vin, citrice, minereu de magnezită, mică, lacuri, tungsten și fosfați.

UNUL DIN OBIECTIVELE U.N.C.T.A.D. este eliminarea graduală într-o perioadă de 20 de ani a restricțiilor pe care țările dezvoltate le mențin asupra exporturilor țărilor în curs de dezvoltare. Economiștii din mai multe țări, printre care și Hal Lary din S.U.A., au elaborat o listă impresionantă de produse, incluzînd textile, produse lemnoase și artizanat, materii prime prelucrate și produse ale industriei ușoare, ale căror exporturi ar putea crește într-o măsură însemnată dacă țările dezvoltate ar elimina aceste restricții, iar țările în curs de dezvoltare ar asigura producția eficientă a acestor produse.

Spre deosebire de Conferința de la Geneva din 1964, la Conferința de la New Delhi, s-a realizat un acord unanim asupra necesității stabilirii unui sistem general de preferințe vamale, nereciproce și nediscriminatorii în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce reprezintă un progres important.

Realizarea unei înțelegeri în domeniul preferințelor a fost o problemă cardinală pentru țările în curs de dezvoltare. Dorind să se ajungă la un acord în cel mai scurt timp posibil, ele au căutat să imprime discuțiilor caracterul unor negocieri concrete, care să permită, încă în această fază, adoptarea principiilor, a mecanismului și a calendarului negocierilor internaționale vizînd aplicarea sistemului de preferințe. Conferința n-a realizat însă deziderатul țărilor în curs de dezvoltare, nereușind să definească nici măcar cadrul general al unui sistem general de preferințe. Discuții îndelungate s-au dus pentru soluționarea unor aspecte concrete, cum ar fi definirea țărilor beneficiare, gradul de eficacitate care poate fi atins de fiecare sistem preferențial dat, scopul acestor preferințe. A rămas o problemă deschisă, problema modului în care preferințele pot ajuta la crearea unor industrii viabile în țările în curs de dezvoltare. În final a fost adoptată o rezoluție prin care se recomandă crearea în cadrul Consiliului pentru comerț și dezvoltare, organul permanent al U.N.C.T.A.D., a unui Comitet pentru preferințe, care va analiza în continuare problema și va face propuneri.

În sfîrșit, un loc central a ocupat în dezbateri cooperarea financiară internațională. Constatînd că acumularea internă este insuficientă pentru a asigura o creștere economică rapidă a țărilor în curs de dezvoltare, Conferința a subliniat importanța și necesitatea finanțării externe. A reieșit însă că, pe lîngă alte cauze, finanțarea externă nu dă rezultatele așteptate pentru că practic ea este anihilată de pierderile suferite de țările în curs de dezvoltare datorită deteriorării raportului de schimb în comerțul lor exterior și de volumul crescînd al rambursărilor scadente și al dobînzilor plătite. Finanțarea externă ar urma să îndeplinească două funcții principale. Una ar fi să furnizeze mijloace financiare sporite de dezvoltare pe calea asistenței internaționale. Cealaltă — să compenseze pierderile suferite de țările în curs de dezvoltare datorită instabilității piețelor și prețurilor la produsele pe care aceste țări le exportă.

În 15 ani (1951—1966), ca urmare a deteriorării raportului de schimb, țările în curs de dezvoltare au pierdut circa 63 miliarde de dolari. Volumul pierderilor anuale totale întrece considerabil pe cel al resurselor înglobate în noțiunea de asistență financiară externă. În același timp, datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare a crescut de la 5—6 miliarde în 1955 la peste 41 miliarde în 1966. Numai 1/5 din volumul afluxului de resurse externe rămîne în prezent la dispoziția țărilor în curs de dezvoltare, celelalte 4/5 fiind utilizate pentru serviciul datoriei externe.

CONFERINȚA a marcat unele progrese și în domeniul finanțării externe, dar nu în măsură să satisfacă cerințele țărilor în curs de dezvoltare. S-a realizat un acord asupra obiectivului ca finanțarea externă din partea fiecărei țări dezvoltate să se ridice la 1% din produsul național brut, calculat la prețurile pieței. În rezoluția adoptată nu se prevede însă vreun angajament concret al țărilor dezvoltate, ci se vorbește de „străduința" lor de a atinge acest obiectiv, fără a se preciza termene. Atingerea obiectivului este considerată nu ca o sarcină, ci ca un stimulent. De asemenea, dacă țările capitaliste dezvoltate au fost de acord ca asistența bilaterală și multilaterală din surse publice să reprezinte o parte „substanțială" din totalul resurselor transferate, ele n-au acceptat în această privință nici un fel de angajamente cantitative (țările în curs de dezvoltare au propus 80%).

Nici în celelalte probleme, cum sînt cele referitoare la ameliorarea condițiilor ajutorului și a datoriei externe, creditele comerciale, liberalizarea ajutorului etc. țările occidentale nu și-au luat nici un fel de obligații ferme.

Supunînd analizei ansamblul curentelor de schimburi internaționale, Conferința de la New Delhi a reafirmat caracterul indivizibil al comerțului mondial. Dezbaterea problemelor privind comerțul Est-Vest și influența acestuia asupra comerțului internațional în ansamblul său poate fi menționată printre realizările celei de-a doua sesiuni U.N.C.T.A.D.

Conferința n-a reușit să ia în discuție toate proiectele de rezoluție care i-au fost supuse. Multe din acestea au fost transmise sesiunii Consiliului pentru comerț și dezvoltare din toamna acestui an.

Printre factorii care au influențat negativ poziția unor țări și rezultatele Conferinței au fost deș menționate criza sistemului monetar internațional și cheltuielile enorme pentru înarmare, mai ales datorită războiului agresiv al S.U.A. în Vietnam. Profesorul american R. Gardner de la Universitatea Columbia aprecia că „atîta timp cît S.U.A. și Anglia au dificultăți serioase cu balanța de plăți, este îndoielnic că vor fi în măsură să se angajeze pe calea acelor măsuri liberale în comerț și asistență, care sînt cerute în prezent". Public sau în discuții personale, mulți delegați și-au exprimat convingerea că lichidarea focarelor de încordare internațională de genul războiului din Viet-

Petre TĂNASIE

(Continuare în pag. 15)

ȘTIINȚA ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ

LEGĂTURA DINTRE ȘTIINȚĂ ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ este atît de evidentă, încît a devenit sau este pe cale de a deveni o axiomă. Măsurarea acestei relații a avansat însă pînă în prezent mult mai puțin, explorarea domeniului sub acest aspect fiind abia la început. Ceea ce datele cunoscute atestă în mod neîndoielnic este distanța considerabilă care separă nu numai statele capitaliste industriale de țările în curs de dezvoltare, dar și pe cele dintîi unele de altele.

● Relația R-D – P.N.B.

TARA care alocă de departe cele mai mari fonduri cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare (research and development — R-D), și anume Statele Unite, oferă totodată și statisticile cele mai detaliate, indispensabile oricărei măsurări a relației progres științific — produs național. În plus, preocuparea în legătură cu rămînerea în urmă tehnologică față de S.U.A. generează în alte țări occidentale studii și analize asupra organizării și finanțării R-D în economia americană. Bogăția de informații a unor astfel de analize, ca de exemplu a recentului studiu amplu întocmit în cadrul O.C.D.E.[1]), oferă un punct de plecare favorabil pentru examinarea legăturii dintre știință și creștere economică.

Deși cu mari inegalități și întreruperi, cu perioade de regres și stagnare, ca urmare a crizelor de supraproducție, îndeosebi a celei din 1929—1933, produsul național brut al S.U.A. a crescut de la 1900 pînă astăzi de circa 8 ori (în prețuri curente).

Potrivit mai multor estimări, aproximativ **jumătate din această creștere se datorează progresului științific-tehnic.**

După opinia economistului american E. F. Denison, ridicarea calității mîinii de lucru, consecință a dezvoltării sistemului de învățămînt, a jucat un rol foarte mare în creșterea economică a S.U.A., mai ales din deceniul al patrulea. El apreciază că, în perioada 1929—1957, circa 23% din creșterea produsului național brut (P.N.B.) s-a datorat dezvoltării sistemului de învățămînt. În perioada 1909—1929, această contribuție este considerată a fi fost de două ori mai mică. În ceea ce privește cercetarea științifică, același autor consideră că progresul cunoștințelor a contribuit cu circa 20% la ritmul de creștere a produsului național brut în perioada 1929—1957. Evident, asemenea aprecieri trebuie privite cu rezervele cuvenite, ca avînd un caracter orientativ. Aceasta, ținînd seama atît de unele trăsături ale concepției și metodologiei folosite de statistica burgheză la determinarea produsului național brut și a venitului național, cît mai ales de dificultățile care — la nivelul cunoștințelor actuale — nu permit practic cuantificarea satisfăcătoare a rolului științei în creșterea economică, printr-o corelație riguros exactă.

Astfel, este extrem de dificilă comensurarea efectelor produselor noi, a influenței tehnicilor și tehnologiilor din ramurile cele mai moderne asupra altor ramuri. Cercetarea științifică din industrie poate cuprinde unele lucrări care să n-aibă ca efect creșterea P.N.B., dar să contribuie la modificarea unor condiții de producție și de viață, ceea ce în ultimă instanță se reflectă favorabil asupra creșterii economice.

În studiul menționat al O.C.D.E., printre cercetările care contribuie mai mult la creșterea P.N.B. sînt menționate : cercetarea din **agricultură**, cea din industrie care vizează **reducerea cheltuielilor de producție** (îndeosebi perfecționarea procedeelor de fabricație), cercetarea **medicală**, cea referitoare la **metodele de învățămînt**, cea privind **tehnicile de gestiune a întreprinderilor.**

Creșterea P.N.B. nu poate servi ca singurul obiectiv și criteriu al orientării eforturilor de cercetare și al determinării eficienței acestora. Totuși legătura dintre creșterea relativ constantă a P.N.B. în perioada postbelică și volumul ridicat al cheltuielilor pentru R-D este vizibilă (vezi graficul). În aprecierea rolului științei ca factor propulsor al creșterii produsului național brut, trebuie să se țină seama desigur și de decalajul în timp, obiectiv necesar pentru materializarea rezultatelor cercetării în tehnologii sau produse noi. Se apreciază că efectul cheltuielilor pentru R-D efectuate în S.U.A. în anii '60 se va materializa pe deplin abia în deceniul următor. **O serie de specialiști consideră că cercetările fundamentale se stratifică în cunoștințe la scara a 30—60 ani, în timp ce cercetările aplicative și pentru dezvoltare se materializează în produse și procedee tehnologice, în general, în 10—20 de ani.**

Știința și tehnica contemporană exercită o influență puternică asupra creșterii economice și a eficienței muncii sociale prin valorificarea resurselor naturale la un nivel superior. Ca urmare, munca încorporată în unitatea de materie primă supusă prelucrării crește într-o măsură sporită față de perioadele precedente. În ultimii 10—15 ani se constată și o scădere a ponderii cheltuielilor aferente materiilor prime în valoarea produsului finit, în timp ce în secolul trecut și în primele decenii ale acestui secol ponderea respectivă era în creștere. Această tendință relativ nouă se reflectă sintetic în **devansarea creșterii produsului social total de către cea a venitului național.**

Cu toată rezerva menționată asupra posibilităților de măsurare a corelației dintre R-D și P.N.B., lucrurile sînt totuși mai simple cînd examinăm fenomenele în cadrul unei singure țări, comparativ cu complicațiile care apar cînd se compară situația din mai multe țări. Așa, de pildă, este cunoscut că în ultimii circa 20 de ani o serie de țări capitaliste dezvoltate au obținut — comparativ cu S.U.A. — ritmuri superioare de creștere a produsului social total și a venitului național, deși au investit mai puțin — absolut și relativ — în domeniul R-D. Fenomenul este însă mult prea complex pentru a putea fi explicat sumar ; în orice caz, pe lîngă progresul științific-tehnic, și alți factori, obiectivi sau subiectivi, de durată sau conjuncturali, contribuie la accelerarea sau la frînarea dinamismului creșterii economice într-o țară sau alta.

● Propulsie în macrostructuri

EVOLUȚIA PRODUSULUI NAȚIONAL BRUT este departe de a oferi o imagine completă asupra rolului științei în creșterea economică, fie și pentru faptul că el nu reflectă decît indirect schimbările intervenite în structura producției. Or, tocmai în acest domeniu progresul științific-tehnic contemporan produce schimbări dintre cele mai spectaculoase. De pildă, în anul 1945, producția de televizoare, avioane cu reacție și calculatoare electronice avea o pondere nu cu mult mai mare de zero în P.N.B. al S.U.A. ; în 1965 ea reprezenta 13 miliarde dolari, dar amploarea influenței acestor produse asupra condițiilor de producție și de viață nu este reflectată nici pe departe de participarea valorică menționată la P.N.B. Aprecieri asemănătoare se pot face și despre numeroase alte domenii, cum este cel al produselor chimice (îndeosebi al celor petrochimice și al medicamentelor) etc.

Potrivit unor prognoze, asemenea schimbări structurale la nivel macroeconomic se vor accentua în deceniile următoare. Se prevede, de pildă, că în anii '70 — cînd, așa cum s-a menționat, vor fi fructificate din plin cheltuielile efectuate actualmente pentru cercetarea științifică — în industria S.U.A. vor avea loc schimbări structurale importante : în timp ce pînă în 1980 producția industrială totală va crește față de 1965 cu 94%, producția industriei chimice va spori cu 245%, cea a maselor plastice și a cauciucului cu 194%, a medicamentelor și a produselor de toaletă cu 172%, a energiei electrice cu 150%, a echipamentului de birou cu 140%, a instrumentelor de măsură și control cu 138%, producția de mașini electrice și electromenajere cu 116%[3]). Se apreciază că în deceniul al nouălea ramurile considerate în prezent moderne vor depăși, ca pondere, pe cele clasice.

Pe de altă parte, trebuie menționat că într-o serie de cazuri nu există o concordanță între ponderea cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare din diferite ramuri și subramuri industriale și contribuția acestora la „valoarea adăugată" pe ansamblul industriei. De pildă, în anul 1960 cele două ponderi se prezentau astfel : industria de avioane și rachete — 35,0% și 3,8%, cea de echipament electric și utilaje pentru comunicații — 23,3% și 8,0%, produse chimice și petroliere, mașini și mijloace de transport, aparatură științifică — 33,8% și 29.2%, alte produse industriale — 7,9% și 59.0%.

În aprecierea acestei situații trebuie să avem în vedere, pe de o parte, că unele sectoare (cum este cel al aeronauticii) au prin excelență un caracter militar, absorbind un volum de cheltuieli pentru R-D disproporționat față de contribuția lor la formarea „valorii adăugate" pe întreaga industrie. Pe de altă parte, creșterea economică nu este rezultanta adiționării mecanice a creșterilor sectoriale, ci este determinată și de influențarea reciprocă între diferite ramuri și subramuri — un întreg în cadrul căruia anumitor părți (sectoarelor moderne de producție din domeniul electronicii, al construcțiilor de mașini, al industriei chimice) le revine rolul de factor propulsor. Ele contribuie la promovarea progresului tehnic și la creșterea productivității muncii în alte ramuri ale economiei naționale, atît prin intermediul produselor lor, cît și prin faptul că unele invenții și inovații realizate în sectoarele moderne își găsesc aplicare în diferite alte domenii.

● Efectul de transfer

ÎN ECONOMIA CONTEMPORANĂ, caracterizată printr-un grad accentuat de diversificare și prin apariția a noi și noi produse, care corespund nevoilor existente sau creează și satisfac altele noi, **are loc un transfer însemnat de cunoștințe și inovații între ramuri.** Rezultate ale cercetărilor efectuate în unele sectoare sînt adeseori aplicate în alte sectoare, care nu au legătură directă cu primele. Astfel, de pildă, xerografia s-a dezvoltat în afara industriei clasice de echipament de birou, iar fotografia instantanee n-a fost descoperită în industria fotografică. Activitatea de R-D constituie deci un factor puternic de diversificare a activităților și de creștere a intercondiționării dintre ramurile și sectoarele economiei.

În legătură cu gradul de utilizare a invențiilor în alte sectoare decît acelea în care au fost realizate, atrage atenția următorul aspect interesant. Se știe că în S.U.A. cheltuielile pentru R-D legate direct sau mijlocit de domeniul înarmărilor au o pondere foarte ridicată. Potrivit unor aprecieri, din 16 invenții efectuate în domeniul civil una este utilizată în cel militar ; pe de altă parte, pentru a obține un brevet utilizabil în industrie sînt necesari, în medie, o mie de ani/cercetător în domeniul militar și numai zece ani/cercetător în domeniul civil[4]). Rezultă că, spre deosebire de ceea ce se afirmă de multe ori în Occident, activitatea legată de înarmare are o influență redusă în sensul dinamizării creșterii economiei, în afară de dezvoltarea producției de armament. De altfel, se pare că se conturează un consens asupra faptului că avantajele de pe urma fondurilor federale afectate cercetării în probleme spațiale și militare „sînt neglijabile în raport cu cele ce ar decurge pentru industria și economia americană dintr-un ajutor federal care s-ar orienta spre alte obiective decît spațiul cosmic sau apărarea"[5]).

În legătură cu problema efectului de transfer merită a fi menționată existența unor disparități geografice ale efortului științific chiar într-o țară cu o economie și știință puternic dezvoltate, ca S.U.A. Cheltuielile pentru R-D sînt foarte inegal repartizate între diferitele regiuni și state, cele din vestul și din nord-estul S.U.A. absorbind 63% din cheltuielile respective destinate industriei. Cinci state cheltuiesc ele singure 56% din acest total : California (27%), New York (10%), New Jersey (7%), Michigan (7%), Pennsylvania (5%). Dacă se iau în considerare numai cheltuielile finanțate din fondurile federale disparitățile sînt și mai mari, regiunilor din vest și nord-est revenindu-le 72% din aceste fonduri. Este evident că în fața unui asemenea dezechilibru geografic, transferul de cunoștințe se dovedește a fi o problemă nu mai puțin importantă în însăși economia americană.

Eficiența cercetărilor depinde deci într-o măsură însemnată de difuzarea cît mai rapidă și cît mai largă a rezultatelor obținute, a celor ale cercetării fundamentale spre cercetarea aplicativă, precum și între diferite ramuri și subramuri economice, între diferite unități geografice etc. De remarcat că, deși baza tehnică a sistemului informațional și organizarea acestuia se află la un nivel ridicat în S.U.A., numeroși specialiști subliniază necesitatea unei **mobilități mult mai accentuate a acestui transfer, ca o condiție a accelerării progresului științific- tehnic și a sporirii eficienței sale pentru creșterea economiei.** Nu este mai puțin adevărat că elementele care țin de natura relațiilor de producție capitaliste frînează transferul și implicit mărimea efectului de transfer.

★

Asupra intercondiționărilor dintre știință și creșterea economică planează încă numeroase semne de întrebare, mai ales în legătură cu corelațiile cantitative, aceste intercondiționări prezentînd aspecte contradictorii și deosebit de complexe. Cu o certitudine de netăgăduit se degajă însă faptul că cercetarea științifico-tehnică constituie astăzi un mijloc principal prin care națiunile pot să-și asigure dinamismul economic, o importantă cale de acces spre un viitor prosper.

AL. PUIU
cercetător științific principal la Institutul de cercetări economice al Academiei

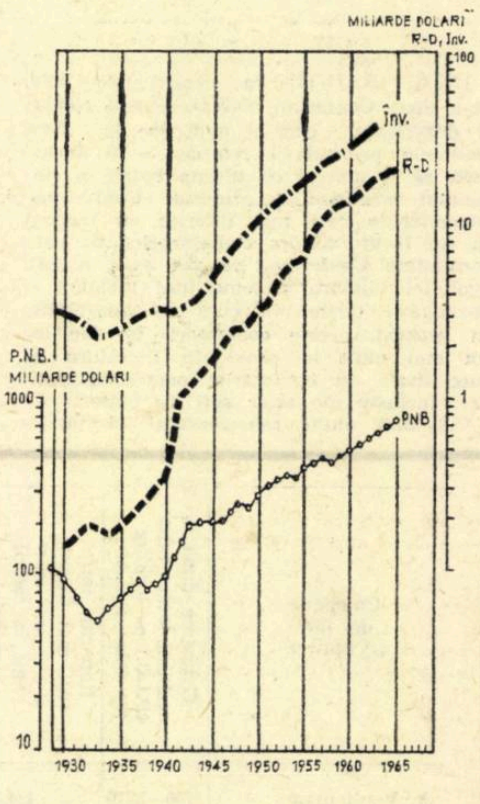

Creșterea comparată a P.N.B. și a cheltuielilor pentru învățămînt și R-D

---

[1]) Organisation de coopération et de développement économique, **Politiques nationales de la science** — Etats-Unis, Paris, 1967.

[2]) Calculat pe baza datelor din **Statistical Abstract of the United States**, 1966, p. 765 și 781 ; **Japan Statistical Yearbook**, 1966, p. 182—183 și **Canada Yearbook**, 1963—1964, p. 645 și 654.

[3]) **L'Usine nouvelle**, Edition supplémentaire, mai 1967, pag. 288.

[4]) Vezi **Problèmes économiques**, nr. 1012, 25 mai 1967 p. 24.

[5]) **Politiques nationales de la science** — Etats — Unis, p. 533.

„FUZIOMANIE“ ÎN ECONOMIA ENGLEZĂ

Anul 1968 a adus cu sine (printre altele) în economia britanică un val de fuziuni de capitaluri în diferite domenii ale vieții economice: industrial, bancar, de servicii. Printre cele mai importante se numără fuziunea a două mari companii de automobile — Leyland Motor Corporation [1]) și British Motor Holdings (BMH) [2]), din care a rezultat British Leyland Motor Corporation, cu un capital de 410 milioane lire sterline, 200 mii de salariați și o cifră de afaceri de 800—1000 milioane lire, anual.

Aceste caracteristici situează noua firmă pe locul cinci în ierarhia celor mai mari companii britanice, conferindu-i totodată avantajele dimensiunilor pe o piață mondială dominată de concerne din ce în ce mai mari. Noul monopol va fi al șaselea din lume și al treilea din Europa după volumul producției de automobile [3]). Se așteaptă ca exportul să se cifreze la 250 milioane lire anual, în primul an, urmînd ca apoi să crească.

Această companie concentrează cea mai mare parte a industriei de automobile din Anglia: Austin, Morris, Wolseley, Riley, M.G., Jaguar, Rover, Standard, Triumph, Daimler, Leyland, Scammel, Alvis, A.C.V., A.E.C. și altele, de la autoturisme „mini“ la excavatoare de 150 tone, incluzînd și monopolul fabricării de autobuze. Celelalte mari companii de automobile sînt americane: Ford, Vauxhall și Rootes.

În 1967 vînzările comune ale celor două companii pe piața externă s-au cifrat la 300 milioane lire sterline. Leyland dispune de 140 de debușeuri străine pe care realizează anual cca. 50% din cifra sa de afaceri. BMH și-a sporit în ultimii șapte ani de trei ori vînzările în Europa și de patru ori pe cele din țările Pieței Comune; în Italia cooperează în producție cu firma Innocenti. Unele dintre piețele străine pe care cele două firme au fabrici, coincid (Australia, Africa de sud, India), fapt ce sporește posibilitățile de lărgire și raționalizare a producției.

Intensificarea procesului de concentrare a industriei trebuie privită pe fondul general al economiei britanice, care numai cu eforturi mari poate face față greutăților acumulate după război ca urmare a dezintegrării imperiului colonial englez și a necesității de a se adapta la statutul unei puteri continentale. A devenit populară zicala că Anglia a pierdut imperiul și nu și-a găsit încă rolul în lume.

În fața deficitului permanent al balanței de plăți și presiunilor externe asupra lirei sterline, Anglia trebuie să-și adapteze aparatul de producție la nevoile unui cît mai competitiv export. Concurența americană se simte în toate ramurile importante ale industriei britanice; înghițirea firmei engleze Rootes de către Chrysler n-a fost nici pînă acum complet digerată de englezi, iar absorbirea companiei engleze „Associated Electrical Industries“ de „General Electric“ nu epuizează șirul încercărilor americane de a-și extinde pozițiile.

În industria de automobile companiile americane dețin cca. jumătate din vînzări, iar metodele lor sînt considerate de englezi de-a dreptul „agresive“. British Motor Corporation (BMH), de la înființare în 1952, a deținut poziția de frunte pe piața internă. În 1967 a suferit greu de pe urma concurenței companiei americane Ford, văzîndu-și partea diminuîndu-se pînă la 30% (de la 40%) la autoturisme, de la 20% la 10% la camioane și de la 30% la 20% la autoutilitare. Și aceasta nu întîmplător. În 1967 firma Ford avea un capital fix aproape egal cu cel al firmelor Leyland și BMH luate la un loc, cu toate că produce doar jumătate din producția ultimelor două. Conform constatărilor engleze, Ford și-a modernizat producția, investind în ultimii cinci ani 200 milioane de lire, sumă aproape egală cu volumul investițiilor realizat în restul industriei de automobile din Anglia. Mai mult de jumătate din această sumă (120 mil.) a fost cheltuită pentru munca de cercetare (fără să se includă aici și costul producției propriu-zise a noului produs). Ca rezultat, în patru ani firma Ford și-a înlocuit întreaga gamă de vehicole. Astfel echipată, compania a lansat un „standard feroce“ de concurență, soldat cu pătrunderea mai mare pe piața de camioane, și poate proceda la fel și pe aceea de autoturisme. Exemplul de mai sus nu este unic în privința acestor realități.

Statul nu a putut să rămînă pasiv Dacă în trecut pentru protejarea interesului public de agresiunea monopolurilor, el a fost nevoit să creeze (destul de tardiv, de altfel — în 1948 —) o comisie (Monopolies Commission) care să cerceteze activitatea monopolurilor (împotriva creșterii excesive a prețurilor și împotriva limitării concurenței), în ultimii ani statul a fost obligat să creeze organe cu scopuri opuse, de încurajare a concentrării de capital (ca de pildă Corporația pentru reorganizarea industriei — Industrial Reorganisation Corporation — IRC —). S-a lansat o campanie pentru „raționalizarea“ industriei, ceea ce înseamnă în cuvintele subsecretarului de stat pentru probleme economice — „concentrarea și închiderea unităților neeconomice“, însoțite de un șomaj „tranzitoriu“.

Statul acordă sprijin industriei să se concentreze în unități mari cerute azi de tehnica modernă, de producția pe scară largă, de nevoile mereu crescînde de capital pentru cercetare și perfecționare în domeniul tehnicii și al științei. Se urmărește formarea unor mari companii engleze în ramurile noi ale industriei, care să poată dispune de fonduri mari pentru cercetare, de posibilități însemnate pentru organizarea modernă a producției și conducerii, computerizarea activității economice și asigurarea de colective de conducere cu mare responsabilitate și maximum de eficiență. „În Anglia — a spus recent prof. P. M. S. Blackett, președintele Societății Regale de Științe și vicepreședinte al Consiliului Consultativ pe problemele tehnicii din Ministerul Tehnologiei din Anglia, cu ocazia banchetului anual al Asociației de ingineri consultanți — numai 30% din firme angajează unul sau mai mulți oameni de știință, ingineri sau manageri. În Republica Federală a Germaniei 60% din firme fac acest lucru“.

Datorită lipsurilor de dotare, fragmentării și insuficienței manageriale, productivitatea muncii în Anglia este, cum remarcau specialiștii, „tragic de scăzută“; o serie de produse tehnice exportate de Anglia îi aduc o valoare cu 30% mai mică per tonă decît la cele importate de Anglia. „Marele val“ de fuziuni care are loc în prezent, este „foarte satisfăcător“, o concentrare mai mare a industriei este „vitală și urgentă“ a spus tot profesorul Blackett.

Statul englez, din motive ușor de înțeles, este direct interesat în asigurarea unei poziții competitive pentru companiile engleze pe piața mondială. Corporația pentru reorganizarea industriei a avut un rol important, uneori decisiv, în concluderea recentelor fuziuni, în împiedicarea absorbirii unor întreprinderi engleze de firme americane, precum și în stimularea pătrunderii capitalului englez pe alte piețe. Un împrumut de 25 milioane lire a fost acordat celor două firme de automobile care au fuzionat recent, acesta fiind cel mai mare ajutor financiar acordat industriei; pînă acum cea mai mare sumă a constituit-o contribuția de 15 milioane lire a Corporației cu ocazia fuzionării firmelor English Electric și Elliott Automation.

În domeniul industrial s-au mai încheiat și alte fuziuni, fiecare prin sine importantă pentru efectele pe care le produce în ramura respectivă și în structura industriei în general. Tendința este azi spre fuzionarea celor mai mari companii între ele; aceasta explică parțial faptul că fuziuni care implică sub 100 de milioane lire sterline, ce ar fi părut gigantice în alte condiții, nu rețin în mod deosebit atenția. O imagine a dimensiunii actualului val de concentrare în economia Marii Britanii ne-o oferă următoarele date: numai în luna ianuarie a acestui an capitalul pe acțiuni negociat la bursă, aparținînd firmelor aflate în procesul de fuzionare sau înghițire, a fost de cel puțin 750 milioane lire sterline, ceea ce reprezintă 3/4 din totalul anului 1967; în 1966 această sumă a fost de 535 mil.; în 1963 de 307 mil.; iar în 1958 de 121 milioane lire sterline (THE TIMES, 31 ianuarie 1968).

O caracteristică a actualelor fuzionări este, de asemenea, sfera în care se produc. „Reorganizarea“ producției are loc cu prioritate în cadrul aceleiași ramuri, prin integrarea activităților a două sau mai multe firme, care deja au o pondere însemnată pe piața respectivă, formarea în acest fel a unui monopol gigant, și reducerea la minimum a concurenței în cadrul ramurii pe piața internă.

Procesul de fuzionări nu s-a încheiat. „Fuziomania“ cuprinde noi și noi sectoare, noi și noi firme. Printre cele încheiate pînă acum sînt firme din industriile de automobile, chimică, alimentară, fibre sintetice, tricotaje, textile, electrică, aluminiu, radio etc.

În ultimul timp s-a anunțat acordul pentru formarea unuia din cele mai mari monopoluri engleze, de talie mondială, în domeniul computerilor prin fuzionarea a trei firme mari: English Electric Computers, International Computers and Tabulators și Plessey. O corporație formată din aceste trei firme va avea o cifră de afaceri în jurul a 120 milioane lire sterline, toate trei asigurînd în prezent 50% din calculatoarele electronice, folosite în Marea Britanie. La negocieri au participat și reprezentanți ai Ministerului Tehnologiei. Se speră că noua firmă va constitui un rival serios pentru companiile americane de același fel. Intenția este de a se iniția diverse proiecte comune cu alte firme vest-europene, în vederea contracarării concurenței americane.

În domeniul bancar mesajul fuzionărilor din industrie nu a rămas fără răsunet. O fuziune s-a încheiat între două dintre cele mai mari bănci particulare britanice — a patra și a cincea ca mărime din grupul „celor cinci mari“ (Barclays Bank, Lloyds Bank, Midland Bank, National Provincial Bank și Westminster Bank). Noua bancă va dispune de depozite în sumă de 2,9 miliarde lire sterline și va fi a zecea mare bancă din lume. Ulterior a fost anunțat proiectul unei alte fuziuni, cu mult mai spectaculoase, între Barclays, Lloyds și Martins. După aprecierea revistei **The Economist**, noul grup bancar, care va avea 5545 filiale și 69.700 funcționari, va ocupa locul doi în lumea capitalistă, ca ordine de mărime.

Aceste restructurări din economia Marii Britanii readuc pe ordinea de zi importanta problemă a rolului statului în condițiile existenței monopolurilor și inevitabila întrebare ce „restructurări“ se vor produce în politica economică a statului englez?

A. P. LILLEY

Ponderea celor mai mari bănci pe piața financiară în Anglia

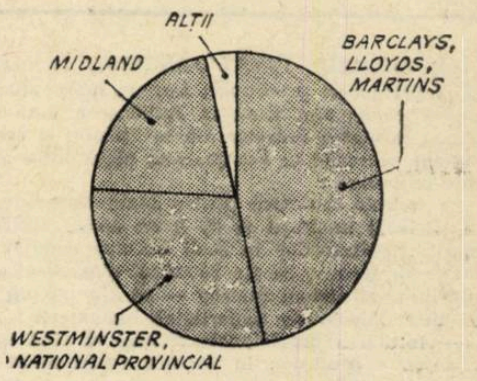

Depuneri la sfîrșitul anului trecut: 10 263 milioane lire

(După THE ECONOMIST, 17 februarie 1968).

1) Leyland Motor Corporation a luat ființă în 1919 sub denumirea de Leyland Motor Ltd.; a operat o serie de achiziții de-a lungul anilor și în 1963 s-a transformat în Leyland Motor Corporation. Ultima sa achiziție a fost firma Rover în 1967.

2) British Motor Holdings s-a format în 1966 prin fuziunea firmei British Motor Corporation (BMC) cu Jaguar. Părinții lui BMC sînt Morris și Austin, care, fuzionînd în 1952, au creat BMC: ponderea lui BMC pe piața internă a fost de 40—42%.

3) General Motors, Ford, Chrysler, Volkswagen, Fiat, BMH+Leyland, Renault, Toyota, Citroen, Nissan (după producția din 1966 — **THE TIMES BUSINESS NEWS**, 18 ianuarie 1968).

PROBLEME MAJORE ÎȘI AȘTEAPTĂ ÎN CONTINUARE SOLUȚIILE

(Urmare din pag. 13)

nam ar crea condiții mai favorabile pentru realizarea obiectivelor U.N.C.T.A.D.

DELEGAȚIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA a participat la lucrările Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare de la New Delhi animată de dorința de a contribui la succesul ei.

Pornind de la preocupările similare ale României cu cele ale țărilor în curs de dezvoltare, delegația română a susținut cerințele acestor țări în problemele fundamentale dezbătute la Conferință: stabilizarea piețelor și a prețurilor la produsele de bază, crearea unui sistem general de preferințe nereciproce și nediscriminatorii, finanțarea externă, precum și în alte probleme. Poziția delegației române și participarea sa la dezbateri s-au bucurat de aprecierea delegațiilor țărilor în curs de dezvoltare. Delegația a cooperat cu succes și cu delegațiile celorlalte țări participante la Conferință.

Delegația română a colaborat la identificarea unor soluții care izvorăsc din practica pozitivă a relațiilor economice internaționale. Străduindu-se să desprindă din contextul actual al relațiilor economice internaționale acele elemente care pot stimula efectiv procesul dezvoltării și comerțul mondial și pornind de la experiența Republicii Socialiste România, delegația și-a adus contribuția la activitățile desfășurate de Conferință supunînd atenției acesteia propriile propuneri în problemele de pe ordinea de zi și examinînd în spiritul dorinței de cooperare propunerile celorlalți participanți.

Proiectele de rezoluție pe care delegația le-a supus forumului Conferinței, privind formarea de personal tehnic de specialitate în domeniile comerțului exterior și conexe, promovarea cooperării economice, industriale și tehnice în scopul promovării exporturilor și măsuri pentru informarea opiniei publice mondiale asupra lucrărilor U.N.C.T.A.D. și problemelor dezvoltării, inițiate de delegația română s-au bucurat de sprijinul tuturor delegațiilor. În calitate de coautor, România a cooperat cu alte țări și la elaborarea altor proiecte de rezoluții, cum au fost cele referitoare la coordonarea de către U.N.C.T.A.D. a activităților organismelor interguvernamentale care se ocupă cu produsele de bază, rolul acordurilor bilaterale pe termen lung în materie de stabilizare a piețelor produselor de bază, navlul și conferințele maritime, dezvoltarea turismului, promovarea comerțului între țări cu sisteme social-politice diferite.

Mesajul adresat Conferinței de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nivelul și componența delegației, intervenția șefului delegației, inițiativele și întreaga participare a delegației române la lucrările sesiunii au fost tot atîtea momente de exprimare în acest for internațional a politicii consecvente a partidului și guvernului nostru de largă promovare a înțelegerii și cooperării între popoare, de participare activă la găsirea soluțiilor care pot sprijini dezvoltarea și progresul general al omenirii.

★

CONFERINȚA O.N.U. PENTRU COMERȚ ȘI DEZVOLTARE și-a închis porțile, dar aceasta nu înseamnă încetarea preocupărilor pentru noi cercetări și formulări de idei și programe de acțiune în vederea soluționării problemelor comerțului mondial și dezvoltării. În prezent guvernele trag concluziile asupra sesiunii U.N.C.T.A.D. de la New Delhi, urmînd să-și precizeze acțiunile de viitor. Reprezentanții unor țări în curs de dezvoltare sugerează o nouă strîngere a rîndurilor lor printr-o mai bună organizare. Unii se gîndesc la crearea unei organizații proprii a țărilor în curs de dezvoltare, de genul Organizației de cooperare și dezvoltare economică (O.C.D.E.), în care sînt organizate țările occidentale. Se emit și multe alte idei.

Un lucru este evident. Comerțul mondial și dezvoltarea au un caracter complex și vor constitui permanent preocupări majore atît pentru fiecare națiune în parte cît și pentru comunitatea internațională.

din bloc-notesul cronicarului

ORIZONT LARG ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

PROBLEMELE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI formează azi obiect de dezbatere și preocupări într-un mare număr de țări. În cadrul colocviului ținut la Amiens în luna martie a.c. pe tema : **formarea cadrelor din învățămînt și cercetarea în domeniul educației în Franța**, s-au făcut, între altele, următoarele propuneri :

— cadrele didactice pentru toate nivelele să fie formate în aceleași instituții și să li se aplice același statut. Formarea institutorilor în școli normale este o formulă perimată. Ei trebuie să fie recrutați după bacalaureat și — în cadrul unui sistem eficace — să fie incitați să-și continue studiile dincolo de școlaritatea obligatorie ;

— formarea profesională trebuie să aibă la bază practica efectivă a profesiei, în condiții reale, adică într-o situație de responsabilitate, dîndu-se studentului sarcina de a preda efectiv un număr de ore la cursul primar sau secundar ;

— formarea continuă a cadrelor didactice să facă parte integrantă din organizarea învățămîntului, cu obiectivele : ținerea la zi în domeniul cunoștințelor științifice și culturale și aprofundarea problemelor pedagogice.

În cadrul colocviului s-a insistat asupra ideii că cercetarea în domeniul educației în afară de studiul transmiterii cunoștințelor, trebuie să asigure înțelegerea rolului și eficacității școlii în lumea modernă. În consecință, s-a cerut crearea pe lîngă fiecare universitate a unui centru universitar de formare și de cercetare în materie de educație.

S-a relevat importanța inovațiilor pedagogice emanînd de la cadrele didactice și puse în practică de ele. Aceste inovații trebuie stimulate în paralel cu dezvoltarea unei cercetări „în laborator" ; să se elaboreze un plan decenal al cercetării în educație.

S-a opinat, de asemenea, că pedagogia trebuie să fie studiată de echipe de profesori ajutați de documentariști, psihologi, medici. Bilanțul acestor experiențe să facă obiectul unei largi difuziuni.

În legătură cu programele, s-a subliniat necesitatea fixării conținutului lor nu pe ani, ci pe cicluri de studii.

U.R.S.S.: AGENDA REFORMEI ECONOMICE

DUPĂ CUM relatează revista EKONOMICESKAIA GAZETA, circa 10 000 de întreprinderi industriale din Uniunea Sovietică au adoptat noul sistem de planificare și stimulare economică ; ele produc 50% din producția industrială a țării. Revista mai relevă că pe baza noilor principii de gospodărire își desfășoară activitatea toate întreprinderile celor cinci ministere ale ramurii construcțiilor de mașini : Ministerul Construcțiilor de Aparataje, Mijloace de Automatizare și Sisteme de Comandă ; Ministerul Construcțiilor de Mașini pentru Industria Chimică și Industria Petrolieră ; Ministerul Construcțiilor de Tractoare și Mașini Agricole ; Ministerul Industriei Electrotehnice ; Ministerul Construcțiilor de Mașini Grele, Energetice și de Transport.

CONCLUZIILE UNUI SONDAJ

ÎNTR-UN NUMĂR RECENT, săptămînalul italian MONDO ECONOMICO publică rezultatele unui sondaj de opinie întreprins în S.U.A. de către **„Opinion Research Corp."** în rîndul a 1758 experți financiari de notorietate, cu tema „Evaluarea și perspectivele întreprinderilor americane în viitor". Grupul de analiști care și-au făcut cunoscute opiniile în urma unor studii privind perspectivele întreprinderilor în contextul evoluției economiei S.U.A., au pus accent în răspunsurile lor îndeosebi asupra previziunilor asupra veniturilor societăților și a unor alte elemente interne sau externe de natură să influențeze această evoluție. Astfel, circa 3/4 din numărul experților chestionați au ajuns la concluzia că patru ar fi, în ansamblu, factorii cu ponderea cea mai mare în ceea ce privește evoluția întreprinderilor (abstracție făcîndu-se de sectoarele operative) :

— evaluarea veniturilor viitoare (88% din experți au răspuns afirmativ) ;

— competența conducerii întreprinderii (80%) ;

— raportul dintre capitalizarea bursieră și veniturile actuale (79%) ;

— tendințele generale ale sectorului industrial (75%).

Dar sondajul întreprins de **„Opinion Research Corporation"** a mai scos însă în evidență și o altă serie de factori considerați importanți pentru perspectivele întreprinderilor de peste 1/2 din analiștii în cauză : potențialul pieței pentru produsele întreprinderii (70%) ; gradul de concurență al sectorului respectiv (69%) ; dezvoltarea noilor produse (69%) ; eficiența tehnico-operativă (63%) ; previziunile dezvoltării economiei în general (58%) ; „agresivitatea" marketing-ului (57%) ; capacitatea de autofinanțare (56%) ; diversificarea producției (51%).

Ca și în prima grupă de factori, în grupa a doua majoritatea este constituită, după cîte se observă, din factori interni, care, la rîndul lor, pot fi grupați după trei direcții principale : una generică, legată de eficiența tehnică ; alta cu caracter financiar (capacitatea de autofinanțare) și a treia, oglindind propriile alegeri și orientări ale întreprinderii (dezvoltarea noilor produse, marketing, diversificarea producției).

SUPERMARKET ÎN CIRC

PORNIND de la deviza „Faceți circ în supermarket-urile voastre", proclamată la Seminarul american din Dayton, două firme comerciale din Franța, inversînd formula citată, au făcut un supermagazin într-un circ.

Astfel, la sfîrșitul anului trecut, în localul circului-hipodrom din Valenciennes (o construcție circulară cu un diametru de circa 40 m), s-a organizat un modern supermarket. Pe o suprafață de 1700 mp, din care 1150 mp suprafață de vînzare, s-au expus peste 4000 produse, dintre care circa 3000 alimentare și 1000 produse nealimentare. În clădirile anexe s-au amenajat laboratoare, camere frigorifice etc.

Pe locul fostei piste a circului, s-au organizat raioanele de produse alimentare, dispuse în formă de stea. Acestea sînt scoase în evidență și prin iluminarea fluorescentă ce s-a asigurat în același mod — în formă radiacentă.

Un punct principal de atracție îl constituie secția de bunuri electrocasnice, organizată de un al treilea colaborator — firma PIPO — care a asigurat o ambianță colorată, veselă, reamintind atmosfera de circ. Pe un podium uriaș în formă de manej și care ocupă locul central, sînt expuse în fiecare săptămînă articolele noi. Cei 4 tineri vînzători, în ținută vestimentară de circ, recomandă și dau lămuriri competente cu privire la caracteristicile tehnice ale noilor produse.

Pentru primul an, s-a prevăzut o cifră de afaceri de peste 10 milioane franci, dar — se susține — sînt condiții pentru depășirea acestei sume.

RITMURI DINAMICE

BILANȚUL anului 1967, așa cum arată comunicatele cu privire la îndeplinirea planului în economia unor țări socialiste, atestă ritmul susținut de creștere a producției materiale. Sporul venitului național, în majoritatea țărilor socialiste, a depășit ritmul său mediu anual pe perioada 1961—1965.

Semnificative în ce privește dinamica dezvoltării industriale sînt cifrele din tabelul de mai jos care redă sporul mediu anual al producției industriale (în procente) :

Țara	1961—1965	1966—1970 (plan)	1966	1967
R.P. Bulgaria	11,7	11,2	12,0	13,4
R.S. Cehoslovacă	5,2	5,1—5,4	7,2	7,1
R.D. Germană	6,0	6,5—7,1	6,1	6,8
R.P. Mongolă	10,5	11—12,5	7,2	7,7
R.P. Polonă	8,5	7,6	7,3	7,5
R.S. România	13,8	11,6	11,4	13,5
U.R.S.S.	8,6	8,0—8,5	8,6	10,0
R.P. Ungară	7,5	5,7—6,3	6,6	9,0

O influență pozitivă asupra rezultatelor obținute au exercitat modificările calitative survenite în dezvoltarea economiei lor ; creșterea eficienței și a nivelului tehnic al producției sociale, îmbunătățirea structurii ei, folosirea mai deplină a rezervelor, perfecționarea sistemului de conducere, planificare și stimulare economică. Toate aceste măsuri au contribuit în bună parte la creșterea productivității muncii și a rentabilității întreprinderilor.

Astfel, productivitatea muncii pe un muncitor în industria Bulgariei a crescut în 1967, față de 1966, cu 8,1%. În Ungaria, productivitatea muncii în industrie a crescut cu 7%, în R.D.G. cu 7,2%, în Polonia cu 3,5%, în U.R.S.S. cu 7%, în Cehoslovacia cu 6%. În România, pe ansamblul industriei, ea a crescut cu 9,4%.

O orientare de seamă în ridicarea eficienței producției sociale — paralel cu creșterea nivelului tehnic — a constituit-o îmbunătățirea continuă a structurii ramurilor de bază ale producției, în special a industriei. Anul 1967 a marcat continuarea politicii de dezvoltare cu precădere a ramurilor hotărîtoare ale industriei. De pildă, industria construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor în Bulgaria și-a sporit producția cu peste 20% față de 1966, industria chimică și a cauciucului — cu 19,9%. În Ungaria, construcțiile de mașini și industria chimică — respectiv cu 9 și 13%. În R.D.G., industria chimică și-a sporit producția cu 7%, industria electrotehnică și electronică cu 9,5%, industria constructoare de mașini grele și utilaje complexe cu 5,3%. Față de 1966, producția industriei constructoare de mașini și a industriei electrotehnice în Polonia a reprezentat circa 111% iar a industriei chimice și cauciucului 115% ; în România, respectiv 115,5 și 122,4% ; în U.R.S.S. 112 și 113% ; în Cehoslovacia 110,4 și 109,5%.

Ritmuri înalte de dezvoltare a cunoscut și economia R.P.D. Coreene. În perioada anilor 1961—1965 sporul mediu anual al producției industriale a fost de 14,3%. În 1966, volumul producției industriale a fost de 1,4 ori mai mare decît în 1962, iar în 1967 creșterea producției a fost cu 10% mai mare decît cea prevăzută în plan. Industria constructoare de mașini a R.P.D. Coreene și-a sporit producția în anii 1961—1967 de peste trei ori.

PE GLOB

• Într-un articol publicat recent în ziarul conservator BERLINGISKE TIBENDE, ministrul danez al afacerilor externe preconizează crearea unei piețe comune a țărilor nordice care va fi susceptibilă — după opinia sa — „să deschidă în cîțiva ani calea unei largi cooperări europene". Potrivit declarațiilor sale, această problemă urmează a fi examinată în amănunt în cadrul Conferinței la nivel înalt a țărilor nordice, ale cărei lucrări vor avea loc la 22—23 aprilie, la Copenhaga.

• Parlamentul Libiei a aprobat decretul regal prin care bugetul țării pe exercițiul financiar 1968—1969 este stabilit la 345 milioane lire libiene. Din acest total, suma de 170 milioane va fi alocată dezvoltării economiei țării.

• Industria electrotehnică și electronică franceză își continuă expansiunea din anul 1967. După datele publicate de agențiile de presă, exporturile industriei electrotehnice și electronice au crescut în 1967 cu 7,6% față de anul 1966, (964,8 milioane franci reprezentînd vînzările către țările Pieței Comune).

În luna ianuarie a.c., indicele producției în aceste două ramuri a fost superior cu 11% celui înregistrat în luna corespunzătoare a anului trecut.

• Potrivit unor aprecieri ale Institutului de studii economice și sociale, suedezii vor cheltui în anul 1975 circa 18% din veniturile lor pentru călătorii, în comparație cu 14% în anul 1964 și 8% în anul 1950.

• Întrucît în Anglia este interzisă prin lege deținerea de către particulari de aur sub formă de lingouri sau monede, aceștia au declanșat o adevărată goană după bijuterii. Astfel, în luna februarie 1968 vînzările de bijuterii au crescut cu 20% comparativ cu aceeași lună a anului trecut.

• Conform noii politicii privind importurile, anunțată recent de ministrul indian al comerțului, întreprinderile care exportă 10% din producția lor vor beneficia de un regim preferențial care le va permite în special importul liber de produse, apreciate ca necesare activității unităților respective.

• Aerobuzul american conceput de firma Lockheed, pare să-și vadă viitorul asigurat din moment ce — scrie LES ECHOS — încă o companie, U. S. Delta Airline, a încredințat societății constructoare o comandă de 25 de asemenea aparate (care se adaugă la alte 144 bucăți deja comandate de către companiile T.W.A., Eastern și Air Holdings). Circa jumătate din comanda companiei Delta Airlines va fi livrată în toamna anului 1971, iar restul, la începutul anului 1973. Întreaga comandă se ridică la suma de 360 milioane de dolari.

• Ca urmare a unor măsuri anterioare privind înlesnirea finanțării planului construcțiilor de drumuri și șosele, de la 1 aprilie a.c. prețul benzinei a fost majorat în Elveția cu o centimă la litru. Aceasta va aduce visteriei Confederației un venit anual de 25 milioane de franci elvețieni, la care se vor mai adăuga alte 8 milioane, rezultați dintr-o majorare concomitentă a prețului gazolinei.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 16 (244)
VINERI
19 aprilie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN ACCELERAREA CIRCUITULUI BANI - MARFĂ - BANI :

CREDITUL ȘI DECONTĂRILE POT SĂ JOACE UN ROL MAI ACTIV

ÎN PAGINILE 8-9

DIN SUMAR

• Pagina a 5-a :

În dezbatere : sistemul de indicatori
UNUL SAU MAI MULȚI INDICATORI AI PRODUCȚIEI INDUSTRIALE ?

• Pagina a 13-a :

REFORMA ECONOMICĂ ȘI LEGEA VALORII
Interviu cu acad. Konstantin Ostrovitianov

• Pagina a 14-a :

EURODOLARII ȘI „PARADISUL" HOLDING-URILOR

REZERVELE INTERNE ATRASE MAI ACTIV ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

IN nr. 2/1968 al revistei noastre arătam că sporirea continuă a eficienței economice constituie o cerință majoră a activității tuturor unităților productive. În articolele „Cît pentru două fabrici de celuloză și hîrtie" și „Impurități „în... utilizarea linii" ne-am oprit asupra modului în care unele întreprinderi folosesc materiile prime și materialele, cît și asupra gradului de utilizare a unor capacități de producție și mijloace tehnice. Iată răspunsurile primite de la unitățile vizate :

CÎT PENTRU DOUĂ FABRICI DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE

C.I.L. – Gherla Ne însușim critica adusă întreprinderii noastre în sensul că, pentru fabricarea PAL-ului, nu am utilizat deșeuri de furnire umede provenite de la fabricarea placajului. Noi am experimentat producerea de plăci aglomerate din lemn cu miez și din aschii din furnire, dar caracteristicile fizico-mecanice ale acestora au fost mult sub cele stabilite de STAS.

Avînd în vedere necesitatea valorificării superioare a masei lemnoase, pentru acest an am planificat ca temă de cercetare științifică un studiu privind influența dimensiunilor aschiilor obținute din furnir tehnic asupra rezistențelor fizico-mecanice ale PAL-ului.

ing. Mihai MARTA
director

C.I.L. – Bacău Se critică în mod just folosirea ca deșeuri de foc a rămășițelor de cherestea și furnir.

După apariția materialului am organizat sortarea și legarea deșeurilor chiar în locul unde se produc pentru a fi predate depozitului de materie primă al fabricii de PFL.

În cadrul întreprinderii, se studiază modificările tehnologiei de frezare a profilelor pentru micșorarea cantității de talaș și rumeguș, spre a obține în locul acestora deșeuri din lemn pentru fabricarea PFL.

S. BUCHLER
director

C.I.L. – Pitești În dezbaterile prilejuite de discutarea cifrelor de plan pe anul 1968, s-a arătat că avem posibilități de valorificare superioară a deșeurilor lemnoase.

Astfel, rămășițele cu dimensiuni mai mari sînt folosite la confecționarea numeroaselor tipuri de ambalaje, dibluri pentru calea ferată, calupuri pentru pardoseli, parchet, etc. Fabrica de făină de lemn este construită pentru a utiliza rumegușul rezultat din procesul tehnologic. Ea folosește ca materie primă 5000 mc pe an. Pentru viitorul apropiat, este prevăzută amenajarea unei secții de valorificare a rămășițelor cu o eficiență economică antecalculată de 639 000 lei.

ing. V. CHELU
director coordonator

„IPROFIL" – Măgura Codlei Noi am încercat de mai mulți ani să valorificăm deșeurile la Fabrica de celuloză din Zărnești. Din păcate, acțiunile noastre nu s-au finalizat. O dată cu răspunsul ce vi-l trimitem intervenim și la fabrica de celuloză pentru stabilirea condițiilor de livrare a acestor deșeuri. Sperăm că, de această dată, vom găsi înțelegerea necesară.

Ing. Aurel POPA
director

C.I.L. – Sighetul Marmației Într-adevăr, în anul 1967 o parte din rămășițele de lemn rezultate în procesul tehnologic al mobilei și placajului cu dimensiuni mai mici, au fost folosite drept combustibil în centrala termoelectrică din întreprindere, care este dotată cu două cazane cu ardere mixtă (păcură + rămășița).

În cursul lunii decembrie 1967, a intrat în funcțiune o secție de produse plăci din aschii de lemn (PAL). Anul acesta va consuma o cantitate importantă de rămășițe și astfel se va îmbunătăți indicele de utilizare a materiilor prime lemnoase în complexul nostru.

ing. Ionel POP
director

Întreprinderea pentru produse finite din lemn – Dej Considerăm valoroasă ideea de a utiliza integral masa lemnoasă și a reduce la minimum pierderile de exploatare și prelucrare a lemnului. Pentru aceasta este necesar însă să se cerceteze posibilitățile de valorificare a acestor deșeuri de către fabricile de hîrtie și celuloză.

Noi am stabilit posibilitatea valorificării lor și iată la ce concluzie am ajuns : într-un an, în unitatea noastră rezultă circa 216 tone deșeuri de rășinoase și 1512 tone deșeuri de fag. Mai dificilă este valorificarea deșeurilor de fag, deoarece majoritatea fabricilor de celuloză și hîrtie lucrează cu lemn de rășinoase (la toate fabricile de mobilă rezultă cantități de deșeuri de fag de șapte ori mai mari decît cele de rășinoase). Pentru a putea fi expediate, este necesar ca deșeurile să fie strînse în pachete de 15 kg. Pentru valorificarea integrală a deșeurilor, rezultate la noi, de fag și rășinoase, deci a 1728 tone, avem nevoie în permanență de 10 muncitori. Salariile acestora ar reprezenta pe an 120 096 lei, iar suma de încasat pentru vînzarea celor 1728 tone deșeuri ar fi de 448.000 lei. Rezultă deci, că vînzarea acestor deșeuri ar fi rentabilă. Avînd în vedere interesul major al valorificării acestor deșeuri se poate lua măsura ca salariații angajați pentru această treabă să nu fie incluși în calculul productivității muncii. Fabricarea unor utilaje care să împacheteze automat deșeurile de lemn ar contribui, de asemenea, la valorificarea lor.

ing. Teodor VÎLCU
director

„IMPURITĂȚI" ÎN... UTILIZAREA LINII

Fabrica de postav – Buhuși Pentru valorificarea materiei prime folosite din import peste cantitățile necesare sau în alte culori decît cele comandate, s-a cerut acordul beneficiarilor de țesături privind livrarea în afara sortimentului contractat, după care, s-a trecut la prelucrarea acestor stocuri. Acolo unde nu a fost nevoie de acordul beneficiarului, așa cum ar fi cazul melanei, s-au creat articole ce au permis utilizarea acestei fibre împreună cu alți componenți. Pentru lichidarea stocurilor de capete pale și pretort, fire resturi partizi etc., s-au găsit de asemenea soluții de valorificare internă, prin utilizarea acestora în cadrul filaturii cardate sau prin producerea de țesături. Acele cantități de fire ce nu au putut fi utilizate în întreprinderea noastră, au fost oferite cooperației meșteșugărești, care le-a cumpărat pentru producerea de articole necesare populației. Măsurile luate de către întreprindere au dus în cursul anului 1967 la valorificarea unor stocuri în valoare de 15 856 mii lei.

Constantin BACIU
director comercial

Filatura de lînă pieptănată – București În cursul anului 1967, am avut împrumuturi restante care au variat între 4—14 milioane lei, cauzate de stocuri mari de materii prime fără mișcare. Ce a dus la crearea unor astfel de stocuri? Sistemul defectuos de contractare a materiei prime pentru industria ușoară, mai precis neconcordanța de timp între comenzile la export a materiei prime și contractările dintre industrie și comerțul interior ; calitatea necorespunzătoare a unor insemnate cantități de melană, furnizate de U.F.S.-Săvinești, precum și livrarea neritmică a acestei materii prime de către același furnizor în cursul anului 1967.

Înlăturarea acestor cauze de care depinde în cea mai mare parte lichidarea stocurilor fără mișcare și, implicit, a împrumuturilor restante cu dobînzi penalizatoare, revine ministerelor de resort, respectiv Ministerul Industriei Ușoare și Ministerul Industriei Chimice.

În tot cursul anului 1967 și mai ales în semestrul II, ne-am preocupat intens de lichidarea stocurilor de materie primă fără mișcare, fie prin prelucrare în producție după revopsire, fie prin redistribuirea lor. La 31.XII.1967 împrumutul restant al întreprinderii, determinat de stocurile de materii prime fără mișcare, a fost numai de 307 mii lei. Din păcate însă, și în prezent livrările de melană furnizată de U.F.S.-Săvinești sînt tot neritmice.

ing. I. MERLUȘCA
director

CONSTANTIN LILEA, Grupul de șantiere nr. 1 Pitești. — Pentru ca un salariat al unei organizații de construcții-montaj să poată beneficia de îndemnizația de șantier prevăzută de H.C.M. nr. 1053/1959, trebuie să îndeplinească mai multe condiții și anume : la șantierul unde este încadrat să se acorde îndemnizație de șantier ; să aibă domiciliul permanent în altă localitate de cît în localitatea unde este situat șantierul ; să nu fie angajat la cererea sa, întrucît în asemenea situații este asimilat, din punctul de vedere al drepturilor de șantier, cu angajații localnici. Dacă îndepliniți aceste condiții puteți solicita prin comisia de litigii, la refuzul nejustificat al unității, să vi se recunoască drepturile dv. legitime.

GRIGORE ANGELESCU, Orașul Dr. Petru Groza. — La stabilirea salariului tarifar al cadrelor didactice din învățămîntul mediu de cultură generală, în specialitatea „istorie", nu se iau în considerare ca ani în specialitate, anii lucrați în funcții tehnice sau economice.

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

ING. IVAN WACHTER, Baia Mare. — Întrucît contractul de muncă la Institutul de igienă a fost desfăcut, așa cum arătați, pe baza art. 18 din codul muncii și nu pe baza art. 19, vechimea în muncă, la plecarea din institut a fost întreruptă. Pentru a putea beneficia de vechime neîntreruptă ar fi necesar ca, în cazul cînd se confirmă motivele arătate de dv., care au determinat desfacerea contractului de muncă, să cereți Institutului de igienă să modifice înregistrarea în carnetul de muncă, precizînd că încetarea angajării s-a făcut în temeiul art. 19 combinat cu art. 133¹ litera c.

Atunci cînd suplinirile în învățămînt cuprind întregul an școlar, vechimea în muncă se consideră neîntreruptă. Transferarea este condiționată de existența unui post vacant. Dacă soția dv. se încadrează în alt sector de activitate, este necesar, pentru a păstra vechimea neîntreruptă în muncă, ca trecerea la o altă unitate să se facă în condițiile prevăzute de art. 133 sau 133¹ din codul muncii.

S. PREOTU, Brașov. — Așa cum arătați și dv. fasonarea produselor refractare, executată cu ajutorul preselor mecanice, nu este prevăzută între operațiile care dau dreptul, pe baza H.C.M. nr. 1478/1952, la concedii suplimentare, astfel că nu se poate stabili un asemenea drept pe cale de aviz. Problema ridicată de dv., va fi examinată cu prilejul definitivării listelor cu locuri de muncă unde se va acorda, în viitor, conform Legii nr. 26/1967, concedii suplimentare de odihnă.

GEORGICA POPOVICI, contabil șef, I.C.M.A. — București. — În legătură cu opinia dv. privind sarcinile de predare a fierului vechi, tov. ing. C. Năcuță, vicepreședinte al C.S.P. răspunde următoarele : „Ministerul Industriei Construcțiilor — care tutelează I.C.M.A. — a avut în anul 1967 sarcină de a preda 23 000 tone fier și a predat efectiv 25 268 tone. În luna ianuarie a.c. planul de predare a fost depășit cu 27 tone, iar în februarie cu 586 tone. Aceasta dovedește că întocmirea planului de predare a fierului vechi ține seama de posibilitățile reale ale ministerelor. Organele de planificare din ministere au sarcina de a analiza temeinic resursele de fier vechi ale fiecărei întreprinderi, astfel încît defalcarea să se facă cît mai corect. Se înțelege că trebuie evitate situațiile în care unele întreprinderi realizează depășiri importante de predare în timp ce la altele, întroducerea unor măsuri pentru reducerea consumului de metal au ca rezultat neîndeplinirea planului. În concluzie, apreciem că față de importanța deosebită a acestei materii prime pentru oțelării, modul defectuos de repartizare a sarcinilor de plan de către organul de planificare al forului tutelar, nu justifică înlăturarea răspunderii pentru îndeplinirea planului de predare a fierului vechi, în cazurile în care acesta este corect stabilit".

C. PASAT, economist, București. — Referindu-se la scrisoarea dv. „Reținerii proporționale la fiecare chenzină" Direcția impozitelor și taxelor din Ministerul Finanțelor ne scrie : „Efectuarea reținerilor din avans și din chenzina a doua ar însemna operații în plus cu calcularea, reținerea, vărsarea și evidența acestor rețineri la unitatea plătitoare a salariului, la unitatea bancară cu virarea și contabilizarea reținerilor, iar la unitatea creditoare cu înregistrarea lor. În consecință, în cazul impozitelor și taxelor se mențin dispozițiile din instrucțiunile 1685/1960. Achitarea datoriilor reprezentînd cumpărări de mărfuri cu plata în rate se face în rate lunare. Decontarea între întreprinderea la care lucrează salariatul cumpărător și întreprinderea comercială vînzătoare, a ratelor scadente nu se poate face (așa menționează documentele normative) decît lunar. Schimbarea decontării lunare, într-una chenzinală ar duce la creșterea cheltuielilor de muncă, atît la organizațiile comerciale cît și la celelalte unități.

FABRICA DE RULMENTI

BÎRLAD

produce :

- rulmenți de construcție specială
- rulmenți radiali și axiali cu bile
- rulmenți oscilanți cu role butoi.
- rulmenți radiali cu role cilindrice

INTREPRINDEREA

FLARO

EXECUTĂ

- stilouri.
- Un bogat sortiment de flori în variate culori : trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrimioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot spălate fără pericol de deriorare.

PUNCTE DE VEDERE

LOCUL COMPARTIMENTULUI „ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII"

Soluții adecvate în industria alimentară

ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII este îndreptată spre fructificarea potențialului tehnic și uman de care dispun întreprinderile noastre. De modul în care conducerea întreprinderii își alege colectivul de muncă, cum îl organizează, îl îndrumă, de felul cum știe să stabilească atribuțiile și competențele, cum controlează, depinde în bună măsură creșterea eficienței economice a activității întreprinderii.

Traducerea în viață a indicațiilor date de conducerea de partid ca acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii să capete un caracter continuu și sistematic este strîns legată de crearea unei forme organizatorice (compartimente) la nivelul întreprinderii și al centralei industriale în atribuțiile căreia să fie incluse cu precădere problemele concrete ale acestui important domeniu de activitate. Aceste compartimente vor avea menirea să elaboreze studii proprii, să acorde asistență de specialitate, să urmărească aplicarea rezultatelor studiilor întocmite de alte compartimente de specialitate, să se ocupe de extinderea și generalizarea celor mai bune metode privind utilizarea completă a resurselor și potențialului tehnic și uman al unităților economice.

O cerință esențială, comună tuturor verigilor, o constituie, dată fiind complexitatea problemelor, atragerea în compartimentele de organizare a producției și a muncii a unor cadre de înaltă specialitate, cu pregătire tehnică și economică și cu experiență în organizarea și conducerea producției.

În această ordine de idei, aș vrea să relev realul interes pe care l-au suscitat considerațiunile tovarășului Petre Turcu în articolul „Ce loc trebuie să ocupe serviciul de organizare a producției și a muncii" („Viața economică" nr. 6/1968), privind problemele ce urmează a fi rezolvate la nivel de întreprindere în domeniul organizării producției și a muncii. Forma organizatorică propusă nu este însă aplicabilă în domeniul industriei alimentare.

● În funcție de mărimea și specificul întreprinderii

ÎN CONDIȚIILE industriei alimentare, unde, alături de întreprinderi mari, complexe, dotate cu utilaje moderne, funcționează și întreprinderi mai mici a căror capacitate este limitată la prelucrarea unor materii prime dintr-o zonă mai restrînsă sau la deserviri locale cu unele produse alimentare, considerăm că stabilirea cadrului organizatoric optim pentru problemele organizării producției și a muncii poate fi făcută numai pornind de la mărimea unității și specificul activității ei.

După părerea noastră, **în cadrul întreprinderilor mari, de gradul I, se justifică crearea unui compartiment distinct de organizarea producției și a muncii,** care să studieze și să facă propuneri în legătură cu stabilirea structurii organizatorice, elaborarea regulamentelor de organizare și funcționare, stabilirea fluxului informațional, folosirea rațională a capacităților de producție, aplicarea metodelor moderne de organizarea și programarea producției, păstrarea și circulația materiilor prime și produselor, organizarea rațională a locului de muncă și a muncii în ansamblu, elaborarea de normative de muncă etc.

Organizarea acestui compartiment ridică problema ca **unele activități, cum sînt cele privind planul forțelor de muncă, salarizare și legislația muncii, să fie incluse în activitatea altor compartimente** (de exemplu, planul forțelor de muncă să fie trecut în sarcina serviciului de plan, problemele de salarizare și legislația muncii — la serviciul de personal).

La întreprinderile de gradul II, unde structura organizatorică este mai restrînsă, se justifică ca în cadrul actualelor servicii de plan și organizarea muncii să se creeze **un compartiment (birou) pentru organizarea producției și a muncii,** condus de un adjunct șef serviciu sau șef birou, care să coordoneze elaborarea și aplicarea studiilor ce s-au efectuat sau se vor efectua de către colectivul organizat la nivelul întreprinderii cînd s-a început acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii și care urmează să-și desfășoare activitatea în continuare.

La întreprinderile mici, de gradul III și IV, problemele organizării științifice a producției și a muncii ar putea fi studiate și rezolvate de către grupe de organizare, aflate în subordinea fiecărei direcții generale industriale (în viitor, a centralelor). Ele ar urma să acorde asistență de specialitate întreprinderilor, să îndrume activitatea colectivelor constituite în aceste unități, să elaboreze la cererea acestora unele studii cu soluții care să ducă la creșterea eficienței economice.

În legătură cu crearea grupelor de organizare subordonate **direcțiilor generale industriale, respectiv a viitoarelor centrale,** pot fi luate în considerare următoarele variante :

a) Dezvoltarea actualelor grupe de normare, care în prezent acordă asistență întreprinderilor, prin lărgirea profilului lor cu probleme de organizare a producției și a muncii. În acest scop, urmează să se încadreze în colectivele respective ingineri și economiști cu experiență în problemele de organizare a producției.

b) Crearea pe subramură a unor ateliere pentru studii, proiectare și asistență de specialitate în domeniul organizării producției și a muncii, care să deservească cu precădere întreprinderile mici.

● Activitate asimilată atelierelor de proiectări

PENTRU A CREA posibilitatea atragerii unor cadre tehnice și economice valoroase în această activitate, considerăm necesar ca **activitatea grupelor de organizare** — în ambele cazuri — **să fie asimilată cu cea a atelierelor de proiectări.** În consecință, ar urma să se acorde acestora și nivelul de salarizare, sistemul de premiere și regimul de lucru existent astăzi în activitatea de proiectare. Aceasta ar permite totodată utilizarea unor colaboratori valoroși din institutele de învățămînt superior, din activitatea de cercetare și din producție, care pot activa în cadrul acestor colective cu jumătate de normă. Asimilarea acestor grupe cu atelierele de proiectare ar face posibilă, pe de altă parte, organizarea lor pe principiul gestiunii economice proprii, urmînd ca acoperirea cheltuielilor să se facă pe seama veniturilor rezultate ca urmare a contractelor încheiate cu întreprinderile pentru care vor elabora studii, proiecte sau cărora le vor acorda asistență în probleme de organizare a producției și a muncii.

De asemenea, considerăm că nu ar fi lipsit de importanță dacă s-ar analiza posibilitatea ca specialiștii ce vor activa în cadrul compartimentelor de organizarea producției și a muncii din întreprinderi să fie salarizați după o rețea diferențiată față de restul personalului. Aceasta ar atrage pe cei mai buni ingineri și economiști la munca de concepție și ar stimula gîndirea creatoare.

● Un proiect de organizare

ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ sînt în curs de proiectare unități noi de producție, a căror punere în funcțiune este prevăzută în anii viitori. Un rol de seamă în asigurarea unui nivel superior al organizării producției și a muncii din aceste unități îl are **Institutul de proiectări al industriei alimentare.** În cadrul acestui institut se impune **înființarea unui compartiment de organizare a producției și a muncii care să studieze pe desenele de ansamblu sau pe machete organizarea rațională a amplasării și dimensionării spațiilor de producție, a depozitelor, a instalațiilor și mașinilor în vederea scurtării la minimum a circuitului materiilor prime și produselor, organizării raționale a locurilor de muncă, stabilirii necesarului de personal și asigurării unor condiții de mediu ambiant optim, care să permită o înaltă productivitate a muncii.**

La fundamentarea indicatorilor tehnico-economici proiectați pentru unitățile noi este necesar să-și aducă o contribuție însemnată și studiile efectuate de compartimentul de organizare a producției și a muncii. De aceea, considerăm că în viitor orice studiu tehnico-economic elaborat pentru unități noi de producție, care se supune spre analiză și avizare în cadrul Consiliului tehnico-științific al ministerului trebuie să fie însoțit și de un proiect de organizare.

Caracterul continuu și sistematic al activității de organizare științifică a producției și a muncii impune de asemenea organizarea unor compartimente speciale în cadrul fiecărei direcții generale industriale (al viitoarelor centrale). În atribuțiile acestor compartimente de organizare a producției și a muncii ar intra îndrumarea, coordonarea și normarea activității ce se desfășoară în întreprinderi în acest domeniu, realizarea unor studii de ansamblu, care privesc mai multe întreprinderi, valorificarea și generalizarea pe întreg sectorul a unor studii cu largă aplicabilitate întocmite în întreprinderi, elaborarea de normative și norme de muncă unificate, determinarea posibilităților de creștere a producției și productivității muncii, realizarea de beneficii peste plan pe seama aplicării unor măsuri specifice organizării producției și a muncii.

Existența în cadrul industriei alimentare a 17 subramuri de producție și a unui număr mare de întreprinderi a condus la necesitatea organizării în cadrul Direcției plan-economic din minister a unui compartiment distinct privind organizarea producției și a muncii. Acest compartiment asigură îndrumarea și coordonarea activității respective la nivel de minister, urmărește elaborarea și aplicarea studiilor cu caracter general, analizează nivelul organizării producției și a muncii în subramurile coordonate și propune măsuri cu privire la îmbunătățirea și simplificarea structurii organizatorice, îmbunătățirea metodelor de programare și conducere a producției etc. ; de asemenea, elaborează indicații metodologice și norme generale de organizare pentru subramurile coordonate, efectuează analize asupra eficienței economice a acțiunilor întreprinse pe linia organizării producției și a muncii. Acest compartiment elaborează studii proprii pe probleme specifice de organizare, care să servească drept model pentru întocmirea de studii similare de către direcțiile generale industriale și întreprinderi.

Existența unui cadru organizatoric în problemele de organizare a producției și a muncii creează o premisă pentru buna desfășurare a acestei activități. Ea nu înlătură însă necesitatea ca în continuare în fiecare întreprindere să acționeze un colectiv larg format din cei mai buni specialiști, care în permanență să aibă în vedere găsirea căilor pentru optima folosire a resurselor ei materiale, umane și bănești.

V. ROTARU
director adjunct M.I.A.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

CÎND STUDIILE NU ȚIN SEAMA DE REALITATE

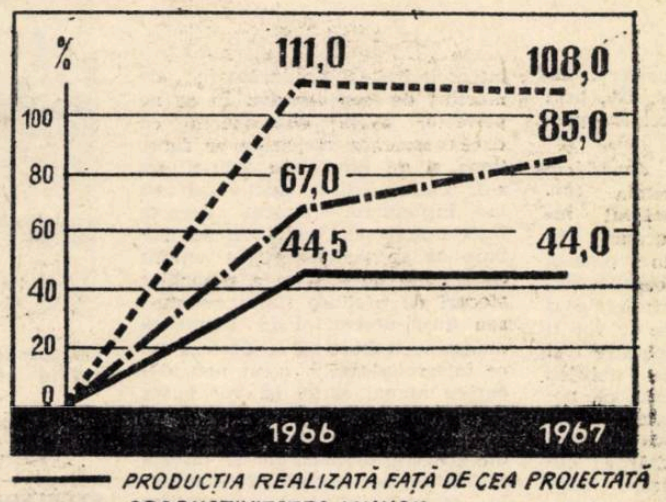

PENTRU O RAȚIONALĂ amplasare a unui obiectiv industrial este necesar să se țină seama, prin studiul tehnico-economic ce se întocmește, atît de resursele de materie primă existente în zona unde urmează să fie construit, cît și de posibilitățile de desfacere a produselor ce se vor realiza. Orice abatere de la aceste cerințe elementare conduce la situații economice nefavorabile. Un astfel de exemplu îl constituie Fabrica de produse lactate-Petroșeni.

Intrată în funcțiune în trimestrul II/1965, ea trebuia să atingă nivelul parametrilor proiectați în 1966. Deși înzestrată cu cele mai moderne instalații, care au costat zeci de milioane de lei, la sfîrșitul anului 1967 ea nu atinsese decît 44% din producția proiectată. Aceasta a atras după sine nerealizarea prevederilor la productivitatea muncii, depășirea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă (în loc de 966 lei prevăzut în proiect, s-au realizat 1048 lei). Activitatea economică-financiară s-a încheiat în anul trecut cu o pierdere destul de serioasă. Ce a generat această stare de lucruri negativă ?

Pe de o parte, resursele de materie primă n-au înregistrat sporurile cantitative pe care s-a scontat în calculele făcute cu ocazia elaborării studiului tehnico-economic, iar pe de altă parte, volumul cererii de produse s-a situat cu mult sub nivelul capacității proiectate.

Dacă în problema asigurării materiei prime s-ar părea că vinovată este agricultura (care nu asigură cantitățile de lapte luate în calcul la întocmirea proiectului), atunci cînd ne referim la consum observăm că factorii subiectivi sînt cei care au ponderea cea mai însemnată. Se presupune că atunci cînd se construiește o unitate productivă primul element care este studiat îl reprezintă capacitatea de absorbție a pieței. Or, din datele analizate rezultă că cererea la produsele pe care le realizează în prezent fabrica este cu mult sub capacitatea ei. Oare cei care au întocmit tema de proiectare au ținut seama de realizarea unor articole ce se cer, de asigurarea unui transport adecvat și în celelalte localități de pe Valea Jiului ?

Pentru redresarea situației existente se impune o diversificare și o popularizare largă a produselor fabricii. Aceasta cere însă inițiativă din partea conducerii întreprinderii. Ar fi posibilă, de pildă, înființarea unei secții de înghețată și de alte derivate ale laptelui, așa cum s-a procedat la fabricile similare din Galați, Constanța, București etc. Bineînțeles, volumul noilor produse trebuie să fie la nivelul cerințelor consumului stabilit pe baza unui studiu aprofundat al pieței.

PUTERNIC STIMULENT PENTRU PRODUCĂTORII VITICOLI

COMPLEXUL DE MĂSURI cuprins în Hotărîrea Consiliului de Miniștri cu privire la stimularea producției viticole a găsit un larg ecou în rîndul producătorilor din această ramură, ecou care își află expresia în preocupările lor susținute de a folosi cît mai eficient acest suport material pentru creșterea rapidă a producției de struguri și îmbunătățirea calității. Calculele efectuate la cooperativa agricolă din comuna Valea Călugărească evidențiază avantajele economice deosebite de care beneficiază atît aceste unități, cît și membrii cooperatori.

Situată în renumita podgorie Dealul Mare, cooperativa agricolă Valea Călugărească și-a organizat și dezvoltat ramura viticulturii, care în prezent cuprinde 221 ha plantate cu viță altoită și indigenă. Viticultura a devenit astfel o principală sursă de venituri, contribuind atît la mărirea acumulărilor, cît și la formarea fondului de consum necesar retribuirii muncii membrilor cooperatori.

Îmbunătățirea regimului de achiziții, prin majorarea prețului mediu de cumpărare a strugurilor, lărgește mult sfera posibilităților cooperativei agricole pentru dezvoltarea viticulturii, pentru creșterea eficienței economice în această ramură. Drept urmare, viticultura își va mări substanțial contribuția la creșterea fondului de acumulare și a fondului de consum individual.

Potrivit calculelor, anul acesta cooperativa agricolă — realizînd producția medie planificată la hectar — va obține din viticultură, ca urmare a majorării prețurilor, un venit suplimentar de 1.359.000 lei; este de remarcat faptul că această sumă reprezintă jumătate din venitul total obținut anul trecut din viticultură, ceea ce subliniază avantajele deosebite pe care le oferă hotărîrea mai sus amintită.

Acest venit suplimentar — potrivit hotăririi membrilor cooperatori — va fi folosit în proporție de 40% pentru acumulări în vederea dezvoltării viticulturii, iar 60% pentru creșterea valorii zilei-muncă. Astfel, valoarea unei zile-muncă, care în acest an însumează — potrivit planului — 25 de lei, va fi mărită cu încă 8 lei. Această creștere a valorii zilei-muncă fiind conjugată cu prevederea cuprinsă în hotărîre de a se acorda retribuire suplimentară în natură (struguri sau vin) cu scutire de taxă, constituie un puternic stimulent pentru cointeresarea membrilor cooperatori în sporirea producției viticole.

Majorarea prețului mediu de cumpărare a strugurilor are însă implicații economice mult mai profunde. Acestea rezultă din influența negativă pe care o aveau asupra economiei cooperativei agricole vechile prețuri practicate la cumpărarea strugurilor. Astfel, acestea nu asigurau realizarea unui venit net eficient care să permită desfășurarea corespunzătoare a reproducției lărgite. Semnificative din acest punct de vedere sînt datele înscrise în tabelul de față.

Dinamica activității economice

	Anii			
	1964	1965	1966	1967
1. Producția medie de struguri (kg/ha)	7 267	2 958	6 342	4 142
2. Venituri bănești la ha (lei)	15 081	10 262	17 476	12 017
3. Cheltuieli materiale la ha (lei)	12 600	11 075	14 270	11 060
4. Venit net la ha (lei)	2 481	—813	3 206	957
5. Cantitatea de struguri realizată la o zi-muncă (kg)	22,7	9,3	21	16,3

Veniturile bănești reduse, cu toate consecințele care decurg de aici, nu au fost de natură să cointereseze membrii cooperatori în creșterea producției viticole. Grăitoare, din acest punct de vedere este reducerea producției medii, la ha cu 43,3% în 1967, față de 1964 ca urmare, în principal, a neefectuării unor lucrări de întreținere. În schimb, cheltuielile materiale s-au redus, în aceeași perioadă cu numai 12,3%, ceea ce a determinat în final micșorarea venitului net pe ha.

Noile prețuri, fiind un puternic stimulent, contribuie nemijlocit la creșterea eficienței economice în această ramură.

Hotărîrea Consiliului de Miniștri creează condiții favorabile pentru extinderea viței de vie pe terase, deoarece prevede acordarea unei compensații bănești de 1000 lei pentru fiecare hectar de vie aflat pe rod. Calculele efectuate la cooperativa agricolă Valea Călugărească sînt, din acest punct de vedere, destul de convingătoare. Dacă pînă în prezent s-au plantat cu viță de vie numai 10 ha pe terenuri amenajate în terase, din care patru intră pe rod în acest an, în perspectiva imediată membrii cooperatori și-au propus să planteze pe asemenea terenuri circa 30 ha. Este de înțeles acest lucru, deoarece compensația bănească ce se acordă acoperă cheltuielile suplimentare necesitate de executarea lucrărilor de amenajare antierozională și a celor de îngrijire anuală.

Ridicarea eficienței producției viticole este organic legată de extinderea soiurilor de struguri de vin din soiurile cele mai valoroase. Hotărîrea amintită stimulează cooperativele agricole și în această direcție. De exemplu, cooperativa agricolă Valea Călugărească este interesată să extindă soiurile valoroase, întrucît la acestea beneficiază de o majorare de preț de 60%, în loc de 25—40% în trecut. O asemenea majorare permite cooperativei agricole să-și acopere cheltuielile pe care le necesită soiurile superioare, care, după cum știm, au în mod obișnuit o productivitate mai mică.

Concomitent cu crearea condițiilor pentru extinderea soiurilor celor mai valoroase, hotărîrea facilitează îmbunătățirea calității vinurilor, prin faptul că majorează limita maximă a concentrației de zahăr pînă la care se plătesc prețuri proporționale cu conținutul de zahăr al strugurilor. Pînă în prezent cooperativa agricolă Valea Călugărească n-a putut beneficia de însemnate sume bănești, deoarece limita plafon a conținutului în zahăr era de 204 g și pentru care se plătea în medie 2 lei/kg. Numai anul trecut ea a livrat peste 7 vagoane de struguri al căror conținut în zahăr era de 230—240 g.

Acum s-a stabilit o scară mult mai elastică în ceea ce privește conținutul în zahăr, ceea ce interesează cooperativa agricolă în producerea de vinuri de calitate superioară.

Astfel, de la 1,59 lei kg de struguri care au un conținut în zahăr de 133—153 g la litrul de must, se înscriu o serie de valori care ajung pînă la 4,90 lei pe kg de struguri care au conținut în zahăr de peste 264 g la litrul de must.

Noua hotărîre cu privire la stimularea producției viticole, deschide largi perspective avîntului viticulturii noastre, ridicării eficienței ei economice.

I. CHIRCULESCU
V. OTOPELEANU

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

MAȘINEXPORT a livrat recent în R. P. Bulgaria 4 locomotive Diesel electrice de 2100 CP; în U.R.S.S. și R. S. Cehoslovacă — 1000 electromotoare ASI, iar în Iran — 150 electromotoare.

MINERALIMPORTEXPORT. — În săptămîna 11—17 martie au fost exportate pe cale terestră 10 000 t ciment către clienți din R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, R. D. Germană, R.S.F. Iugoslavia; 164 t pvc prelucrat și 18.030 mp covor pvc în U.R.S.S.; 30.800 mp plăci azbociment, 100.000 uc. cahle, 2130 t piatră gips și 380 t barită în R. P. Ungară; 66.200 mp geam laminat în R. S. Cehoslovacă și Austria; 35 000 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, U.R.S.S., Italia, R. F. a Germaniei; 6300 t sare în R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia; 430 t bitum și 170 t cretă în R S. Cehoslovacă.

TEHNOFORESTEXPORT — În a doua decadă a lunii martie au fost livrate 915 vagoane cu mobilă în U.R.S.S., R. D. Germană, R. P. Polonă, Anglia, Franța, Suedia, S.U.A., R. F. a Germaniei, Italia, Olanda, Austria; în Anglia și Italia, obiecte de artizanat și uz casnic în valoare de 7.500 dolari, iar în R. S. Cehoslovacă — 8 vagoane de uși și ferestre.

ROMTRANS — Prin portul Constanța au fost livrate în perioada 10—22 martie, printre altele, următoarele: 4040 t semințe de floarea-soarelui cu destinația Italia; 6900 t zahăr cu destinația Algeria și Izrael; 7200 t ciment cu destinația Libia, Arabia Saudită; 14.930 mc cherestea cu destinația Franța, Arabia Saudită și Kuweit; 2140 t sare cu destinația Grecia.

Tot în portul Constanța au sosit din import: 1100 t fuior de iută și 1250 t saci de iută din Pakistan; 1250 t azbest din Anglia; 55 850 t minereu de fier din Algeria și India; 23.900 t fosfați din Izrael; 6 800 t cauciuc natural din Anglia și Singapore; 15.770 t laminate din Anglia, Italia și Spania; 2 200 t bumbac fibre din Egipt; 20.200 t zahăr brut și 11 000 t melasă din Cuba; 1000 t bumbac din Iran; 2 825 t pește congelat din U.R.S.S.; 6 000 t magnezită din R.P.D. Coreeană; 3 500 t pește sărat și congelat din R. P. Chineză. În portul Brăila au sosit 3 600 t orez decorticat din Egipt pe vasul românesc „Oradea".

O cale eficace pentru sondarea preferințelor cumpărătorilor

ÎNFIINȚAREA DE MAGAZINE ALE INDUSTRIEI

ÎN RAMURA INDUSTRIEI de confecții, Întreprinderea bucureșteană „Arta modei" prezintă o anumită particularitate: produce, așa cum însăși emblema o enunță, numai confecții de modă, evident pentru femei. Cum este și firesc într-un sector unde moda se schimbă de la un sezon la altul, creatorii de modele — artiști anonimi — se inspiră permanent din tot ce apare nou, și punîndu-și la contribuție talentul și fantezia, creează noi și noi modele. Citeva cifre sînt edificatoare: numai în anul trecut au fost prezentate spre omologare aproape 1 500 de modele noi; în medie, an de an, sînt omologate peste 1 000 de modele, care sînt oferite organizațiilor comerciale spre contractare.

Dar adevărata omologare, exigentă și semnificativă, se face numai prin confruntarea acestor creații cu cumpărătorii. De aceea, una din formele de cercetare a cererii de mărfuri, pe cît de simplă, pe atît de eficace, este organizarea de magazine, coordonate de industrie, în care producătorii să ofere spre vînzare — în unicate sau în serii mici — produsele nou create. Pe această linie, Întreprinderea de confecții „Arta modei" a organizat, în colaborare cu O.C.L. Confecția, un magazin propriu, cu sediul la parterul fabricii din str. Berzei nr. 100, prin care se vor desface exclusiv produse ale acestei fabrici.

„Luînd inițiativa să deschidem acest magazin — **ne relata tov. Marieta RADNEV, directorul întreprinderii** — am urmărit în principal să intrăm în contact direct cu publicul consumator, pentru ca, studiind preferințele și luînd act de observațiile ce vor fi făcute, să adaptăm operativ și corespunzător producția fabricii noastre. Este bine cunoscut că, potrivit metodologiei actuale, drumul de la crearea unui model și pînă la expunerea sa în unitățile comerciale pentru vînzare este mult prea lung, durînd, de regulă, peste... un an. Așa fiind situația, în mod cronic, la data la care modelele create de noi ajung la consumator, linia modei adoptate este depășită. Pe de altă parte, inexistența în trecut a unui sondaj «pe viu» ne-a lipsit, atît pe noi, cît și organizațiile comerciale, de posibilitatea de a verifica, înainte de producția de serie, dacă modelele create «prind» pe piață".

Inițiativa Întreprinderii „Arta modei" credem că ar trebui să constituie un prilej de reflecție pentru organele interesate, cît și pentru întreprinderile producătoare de mărfuri de larg consum. În ce ne privește, avem convingerea că dacă asemenea magazine ar funcționa și pe lîngă alte fabrici, nu s-ar mai produce unele mărfuri la întîmplare. Pentru aceasta însă, magazinele industriei nu trebuie să se transforme în unități comerciale de soldare a propriilor stocuri de produse finite, rebuturi sau quasi-deșeuri. Prin asemenea magazine trebuie să se desfacă tot ce întreprinderea a creat nou, deoarece numai astfel își vor putea îndeplini funcția pentru care sînt înființate: mijloc de observare și înregistrare permanentă și directă a fluctuațiilor cererii, a tendințelor consumatorilor și sugestiilor acestora cu privire la calitatea, aspectul și modul de prezentare a mărfurilor. Prelucrarea rapidă și științifică a datelor obținute, care, evident, vor trebui să se înregistreze sistematic, prin taloane detașabile, fișe de observații etc., va permite producătorilor să-și îmbunătățească substanțial structura și calitatea mărfurilor oferite pieței.

Nu este aceasta, în ultimă instanță, una din căile de prevenire a formării de stocuri lent vandabile, ca urmare a faptului că unele mărfuri sînt depășite, sau nu sînt pe gustul cumpărătorilor?

Deocamdată în curs de aranjare — magazinul va cunoaște însă în curînd afluența amatoarelor de rochii, taioare, pardesie etc... „în premieră" pe țară!

„Pentru a favoriza însă aceste acțiuni — **ne spunea tov. Nicolae STERIADE, contabilul șef al Întreprinderii „Arta modei"** — ar fi necesar, în primul rînd, să se simplifice formele de deschidere a unor asemenea magazine. Nu înțeleg de ce este nevoie de o hotărîre a Consiliului de Miniștri pentru ca o întreprindere cu gestiune proprie să-și desfacă produsele pe care le realizează și să ia astfel contact cu cumpărătorii?"

Evident, problema ridicată de interlocutorul nostru merită toată atenția. Rezolvarea ei grabnică ar constitui un sprijin efectiv pentru întreprinderile interesate. Printre soluțiile posibile considerăm că se numără și următoarea: împuternicirea, printr-un act normativ, a organelor centrale producătoare, și a consiliilor populare județene, cu dreptul de a înființa magazine pe lîngă întreprinderile industriale subordonate, în care să se desfacă produsele acestora, desigur cu respectarea tuturor regulilor de comerț și de informare statistică. O asemenea măsură ar urgenta înființarea de noi magazine pendinte de industrie, ceea ce ar avea ca efect intensificarea emulației între unitățile comerciale, aparținînd de sisteme diferite, atît de necesară pentru ridicarea calității servirii populației.

Al. DETEȘAN

În dezbatere: sistemul de indicatori

UNUL SAU MAI MULȚI INDICATORI AI PRODUCȚIEI INDUSTRIALE?

PERFECȚIONAREA FORMELOR ȘI METODELOR DE ORGANIZARE, CONDUCERE ȘI PLANIFICARE a economiei naționale face necesară, între altele, reexaminarea critică și îmbunătățirea sistemului de indicatori folosiți la nivelul întregii economii naționale și a subsistemelor de indicatori pe ramuri și domenii, în sensul creșterii valorii lor cognitive, al măririi puterii de caracterizare a proceselor care au loc în economia națională, precum și al sporirii funcțiilor lor în activitatea de conducere.

O importanță deosebită în cadrul acestui sistem o au indicatorii producției industriale și ai punerii în funcțiune a investițiilor. De aceea acțiunea de reexaminare a sistemului de indicatori — încredințată unor organe și instituții centrale, cum sînt Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Direcția Centrală de Statistică, Banca Națională, Banca de Investiții și Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare — debutează tocmai cu acești indicatori de bază.

Exprimîndu-și convingerea că o consultare largă a celor interesați — economiști, planificatori, statisticieni — va contribui la găsirea de soluții adecvate care s-ar înscrie, în ultimă analiză, ca o contribuție importantă la organizarea științifică a producției și a muncii, la îmbunătățirea conducerii și planificării economiei naționale, revista „Viața economică" pune la dispoziție paginile sale pentru desfășurarea unei dezbateri largi pe această temă, dezbatere ce se deschide cu articolul de mai jos.

REFLECTAREA CANTITATIVĂ a proceselor și fenomenelor economice, a categoriilor economice în indicatori, ca expresii numerice, este una din operațiile cele mai delicate, chiar și pentru simplul fapt că asemenea operații de „convertire" au într-o măsură — cel puțin teoretic — riscul pe care-l are orice „traducere": acela de a nu reda întregul conținut, de a nu găsi întotdeauna expresia cea mai adecvată pentru a oglindi toate laturile acestuia. Mai relevăm dificultățile legate de organizarea sistemului informațional care trebuie să asigure cantitatea necesară de informație economică. Este ceva similar cu prelucrarea electronică care necesită, ca o condiție sine qua non, limbaje și algoritme corespunzătoare.

De aceea, sînt explicabile dificultățile în calea calculului exact al venitului național, al produsului social, al productivității muncii sociale, al eficienței economice a investițiilor, în ciuda faptului că acțiunile respective, conținutul lor obiectiv sînt clar definite sub raport teoretic. Discuțiile în jurul problemelor metodologice — inițiate și purtate mai ales de economiștii care se ocupă cu planificarea și statistica economică — invederează această stare de lucruri.

Cei mai controversați au fost și sînt **indicatorii valorici ai producției industriale.** Unele din întrebările formulate cel mai frecvent în legătură cu acești indicatori sînt: **este posibil un singur indicator care să exprime producția industrială sau este necesar un sistem construit pe o ierarhie a indicatorilor în funcție de finalitatea lor specifică? Ce funcții economice poate îndeplini fiecare indicator? Care sînt limitele indicatorilor respectivi și care este gradul de eroare, propriu fiecărui indicator?**

● În loc de istoric

PÎNĂ ÎN ANUL 1948, un indicator valoric al producției la nivelul întreprinderilor, determinat după o metodă unitară, nu a existat. Evidența se limita la cantitățile de produse fabricate și la prețurile lor; numai la nivel central (la fostul Institut Central de Statistică și la fostul Minister al Industriei și Comerțului) se determina producția în expresie valorică, într-o formă care amintește de noțiunea de „valoarea adăugată", cuprinzînd valoarea brută a producției din care s-a scăzut valoarea materiilor prime, materialelor etc.

Un sistem închegat de indicatori și, respectiv, un sistem corespunzător de dări de seamă, au fost create prima dată cu ocazia trecerii, acum douăzeci de ani, la conducerea economiei naționale pe bază de plan. În acest scop, a fost necesară adoptarea unor noțiuni și indicatori noi. Pentru producția industrială, aceste noțiuni au fost: **producția globală și producția-marfă** ca indicatori de plan și statistici la nivelul întreprinderilor și al ramurilor (ministerelor), inclusiv la nivelul întregii industrii, precum și **producția netă,** ca indicator de calcul, analiză și fundamentare economică, la nivelul strict central.

Noii indicatori valorici ai producției industriale — în principal producția globală și producția netă — se fundamentau pe tezele economiei politice marxiste referitoare la produsul brut și produsul net, la venitul brut și venitul net *).

Transcrierea statistică a acestor categorii pare simplă. Realitatea a demonstrat și discuțiile ce se poartă încă atestă că problema este mult mai dificilă și aceasta datorită mai multor cauze. Pentru o mai bună înțelegere, vom prezenta la început definiția acestor indicatori, rezumată la trăsăturile lor esențiale.

Producția globală și producția-marfă se determină după metoda de întreprindere, optică — dacă se poate spune — atomistă: fiecare întreprindere este văzută ca o unitate de sine stătătoare și, deci, producția este determinată oarecum static, fără să se țină seama de fluxurile și articulațiile reale din economie. În această optică, **producția unei ramuri sau a întregii industrii este suma producțiilor întreprinderilor industriale.**

Cît privește **conținutul, producția globală reflectă rezultatele activității productiv-industriale a întreprinderii (și deci a ramurilor etc.), în expresie valorică, cuprinzînd valoarea tuturor produselor finite, a semifabricatelor și a așa-numitelor lucrări cu caracter industrial** (de fapt, servicii productive industriale), **cu singura grijă de a elimina, în cadrul întreprinderii, valoarea acelor produse și semifabricate, care, fiind produse de întreprinderea respectivă, sînt consumate productiv tot în cadrul ei** (consumul intern productiv sau circulația internă productivă). Acest indicator ar fi deci „produsul brut", în concepția lui K. Marx. (De altfel, credem că este mai potrivită expresia de „producție brută" decît „producția globală", în care adjectivul este lipsit de sens clar). Nu insistăm asupra unor particularități, cum sînt: includerea producției neterminate, a stocurilor de semifabricate etc. **Producția-marfă este o parte a producției globale și anume cea destinată să intre în circuitul economic** și, ca atare, cuprinde valoarea produselor finite livrate, a semifabricatelor livrate și a lucrărilor cu caracter industrial, prestate pentru terți.

Din punct de vedere al **funcțiunilor** — căci indicatorii respectivi nu au fost reținuți numai pentru simpla oglindire a rezultatelor activității productiv-industriale — producției globale i-au fost asociate funcțiile de măsurare a așa-numitului „volum fizic" al producției și a dinamicii sale, de fundament pentru calculul productivității muncii și de apreciere a îndeplinirii planului fondului de salarii („corelația dintre indicii fondului de salarii și ai producției globale", determinarea fondului „admisibil" de salarii). De asemenea, indicatorul producția globală este destinat să fie folosit pentru unele calcule economice (gradul de folosire a fondurilor fixe etc.). Producției-marfă i-au fost încredințate alte funcții: corelațiile cu prețul de cost, cu beneficiile și rentabilitatea, cu fondul de mărfuri etc.

Consecința necesară a acestei distincții a fost folosirea unor prețuri diferențiate: producția globală se exprimă în principal în **prețuri cu ridicata de întreprindere comparabile,** în timp ce producția-marfă se exprimă în **prețuri cu ridicata de întreprindere curente** (de plan, ale perioadei).

Situația indicatorului „producția netă" este alta. Fundamentarea lui teoretică și determinarea lui practică nu au suscitat controverse, cu atît mai mult cu cît calculul acestui indicator este rezervat organelor centrale de sinteză (Comitetul de Stat al Planificării și Direcția Centrală de Statistică). Avantajul aparent al acestui indicator (v+p) constă în aceea că nu este influențat de tribulațiile valorii transferate, fiind rezultatul numai al muncii actuale (al muncii vii).

● Pro și contra

CHIAR DIN PRIMII ANI după introducerea noilor indicatori valorici ai producției industriale au început să se formuleze critici la adresa acestora, concentrate în special asupra influenței deformante exercitate de raportul dintre munca trecută și munca vie, care, la rîndul ei, poate fi generată de o serie de împrejurări. Ca urmare, a apărut o vastă literatură consacrată acestei probleme — nu numai la noi, ci și în celelalte țări socialiste — discuțiile fiind departe de a fi terminate.

O inventariere — desigur incompletă — a factorilor care-și manifestă influența asupra indicatorilor valorici ai producției industriale conduce la următoarele:

1. Diviziunea socială a muncii, adîncirea ei, diversificarea producției se exprimă într-o anumită structură organizatorică (pe întreprinderi, ramuri), în anumite relații dintre întreprinderi și ramuri care în actualul sistem de calcul pot modifica mereu mărimea indicatorilor valorici ai producției. În aceste condiții, producția nu este o variabilă de timpul cheltuit și de productivitatea muncii, ci și de alți factori, de multe ori extraeconomici. Așa-numitele înregistrări repetate ale valorilor preexistente sînt direct determinate de acești factori. De aceea, nu se poate spune cu toată tăria că scăderea greutății specifice a produsului net în valoarea produsului global al industriei exprimă creșterea compoziției organice a fondurilor. La acest rezultat se poate ajunge și prin măsuri organizatorice care fac să crească circulația internă productivă între întreprinderi și între ramuri.

2. Prețurile în care se evaluează elementele producției globale și producției-marfă generează și ele o serie de neconcordanțe care se amplifică apoi prin schimbări de sortimente, de aprovizionare cu materii prime, cooperare etc.

3. Deosebit de important este faptul că indicatorilor valorici de tipul producției globale și producției-marfă li se atribuie mai multe funcții decît pot aceștia presta. Dacă producția globală este criteriu pentru eliberarea fondului de salarii, iar producția-marfă este criteriu pentru fondul de premii, atunci este de presupus că există **eo ipso** premise ca acestea să fie denaturate, în mod intenționat în anumite cazuri, ceea ce, desigur, nu este o dovadă că acești indicatori sînt improprii.

Este caracteristic că în cursul discuțiilor care au relevat lipsurile indicatorilor amintiți și-a găsit expresie o anumită nostalgie după indicatorul producția netă, ca unul care ar oglindi mai veridic realitatea, întrucît nu este influențat de munca trecută. Curînd s-a arătat însă că adoptarea unui asemenea indicator la nivelul întreprinderii ar putea genera tendințe nesănătoase în ce privește fabricarea preferențială a unor produse cu un volum mare de muncă, deci tendințe de frînare a introducerii progresului tehnic și a creșterii productivității muncii.

Discuțiile din literatură, ca și măsurile practice de experimentare au proliferat o vastă terminologie corespunzătoare unui număr mare de indicatori propuși: „producție netă convențională", „producția netă clasică", „producția finală", „costul normativ al prelucrării", „indicatorul P." etc., situație cît se poate de semnificativă.

În sistemul O.N.U., al diferitelor țări occidentale, numărul noțiunilor folosite este mai redus, predominînd așa-numita „valoare adăugată" („value added", „valeur ajoutée") pentru utilizări curente. Desigur, există și alți indicatori, cu semnificație bine precizată.

INDICATORII VALORICI ai producției industriale ar trebui — în stadiul actual — să răspundă următoarelor condiții:

a) Să exprime exact rezultatul activității producției la nivelul întreprinderii, pentru a oferi un temei adecvat de corelare cu alți indicatori ai activității economico-financiare, de apreciere a eficienței economice, de stimulare și cointeresare materială.

b) Să permită oglindirea corectă a dezvoltării industriei în ansamblu și pe ramurile ei, a proporțiilor și corelațiilor reale, să evidențieze contribuția reală a industriei la dezvoltarea economiei naționale și la satisfacerea nevoilor populației.

c) Să creeze premisele necesare pentru aplicarea balanței legăturilor dintre ramuri, pentru determinarea coeficienților tehnologici și analiza fluxurilor reale din economie.

d) Să îngăduie comparații internaționale, atît cu țările socialiste, cît și cu celelalte țări și să permită definirea locului țării noastre în contextul economic internațional.

Conf. univ. V. TREBICI
consilier în D.C.S.

*) Karl Marx: Capitalul, vol. III, partea a II-a, E.S.P.L.P. 1955, pag. 790—791.

Indicator de presiune piezoelectric cu patru fascicole

PIEZOGRAFUL TIP IAE—101

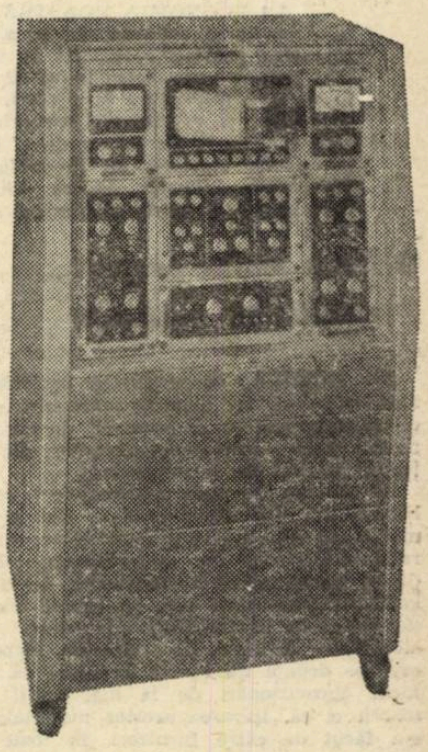

Este un aparat de măsurat de neînlocuit în laboratoarele de proiectare și punere la punct a mașinilor termoelectrice, motoarelor cu combustie internă, precum și ca material ajutător, pentru specialiștii ce se ocupă cu experimentările de producție. Sondele piezoelectrice (se fabrică 44 tipuri, de la IAE-101 pînă la IAE-114 prezentate în catalogul de detaliu) transformă presiunea în spațiul cilindrului mașinii termice în semnal electric. Transformatoarele de măsurat suplimentare schimbă poziția nodurilor mobile ale mașinii termice (de exemplu a pistonului, supapei, pulverizatorului) în semnal electric. În fiecare tub cu fascicol electronic se pot analiza două, adică în total patru schimbări caracteristice în funcție de timp, mers, unghiul de mișcare al manivelei sau pe baza altor reguli.

Scara măsurătorilor presiunii: de la depresiune pînă la cîteva mii de atmosfere, în funcție de transformatoarele folosite.

Exportă:

METRIMPEX

Întreprindere Ungară de Comerț Exterior pentru articole de construcții de aparate.
Adresa: Budapesta 62, căsuța poștală 202
Adresa telegrafică: Instrument Budapesta
Puteți vedea aparatele noastre la expoziția din București, deschisă între 19—26 aprilie 1968
BUCUREȘTI, Piața Scînteii, pavilionul A

PUBLICOM

CUM SE CALCULEAZĂ INDEMNIZAŢIA PENTRU CONCEDIUL DE ODIHNĂ

SPRE DEOSEBIRE de Hotărirea Consiliului de Miniştri nr. 186/1951, în prezent abrogată, legislaţia în vigoare nu mai enumeră veniturile pe baza cărora se face calculul indemnizaţiei ; art. 17 din Legea nr. 26/1967 menţionează numai că se iau în considerare cîştigurile cu *caracter permanent* avute de angajaţi în cursul ultimelor 12 luni premergătoare plecării în concediu.

Caracterul de *permanenţă* al unor venituri se referă la faptul că acestea constituie, pe de o parte, *drepturi care se acordă în mod obligator* atunci cînd condiţiile legale prevăzute în actele normative care le-au instituit sînt îndeplinite, iar, pe de altă parte, ele au un anumit grad de repetabilitate care exclude realizarea lor cu totul ocazională, întîmplătoare. Luîndu-se în considerare acest criteriu, se încadrează între *cîştigurile cu caracter permanent, salariul tarifar* — inclusiv *sporurile, îndemnizaţiile şi majorările,* care, conform dispoziţiilor normative în vigoare, fac parte din acest salariu. Aceste drepturi sînt prevăzute *limitativ* în anexa a III-a la Instrucţiunile Comitetului de Stat pentru Probleme de Organizare şi Salarizare şi ale Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, cu nr. 2.100/1967, care au fost difuzate, prin grija organelor centrale, tuturor unităţilor subordonate.

La salariul tarifar se adaugă *sumele primite pentru depăşirea normelor de muncă* de către muncitorii care lucrează în acord, *premiile lunare sau trimestriale* acordate pentru activitatea de bază, în temeiul regulamentelor de premiere specifice aplicate în unităţile respective, *salariile personale* precum şi premiile stabilite pentru anumite categorii de angajaţi ca formă unică de premiere, chiar dacă nu sînt supuse impozitării. Se mai includ, între cîştigurile luate în considerare la stabilirea cuantumului îndemnizaţiei, *sporurile la salariu* acordate angajaţilor care au lucrat în condiţii deosebite de muncă (vătămătoare, grele sau periculoase) sau pe şantiere ori la puncte izolate, precum şi *sporurile lunare* acordate în unele ramuri ale economiei, pentru vechime *neîntreruptă şi muncă ireproşabilă în aceeaşi unitate.*

Se mai iau în calculul indemnizaţiei, atunci cînd este cazul, plăţile făcute unor angajaţi în perioadele cînd au fost scoşi din producţie *pentru îndeplinirea unor sarcini obşteşti* (de pildă îndemnizaţiile plătite asesorilor populari), *plăţile pentru munca suplimentară* (în regim prelungit de lucru, orele suplimentare şi indemnizaţia pentru muncă nenormată), precum şi sporurile la salariu acordate pentru *orele de muncă prestate în timpul nopţii.*

Dacă în cursul perioadei de referinţă de 12 luni *angajaţii au beneficiat de concediul pe anul calendaristic anterior, indemnizaţia primită se socoteşte şi ea între veniturile realizate* în această perioadă. Nu se iau în calculul îndemnizaţiei premiile cu caracter excepţional (de 1%, respectiv 0,1%), recompensa anuală pentru vechime neîntreruptă în aceeaşi unitate, sumele încasate pentru unele activităţi ocazionale, drepturile primite din fondul nescriptic etc.

Pentru a stabili cuantumul îndemnizaţiei zilnice, cîştigurile enumerate mai înainte, realizate în ultimele 12 luni, se însumează, rezultatul se împarte la 12, aflîndu-se astfel salariul mediu lunar ; acesta se împarte la 25,5 (numărul mediu al zilelor lucrătoare dintr-o lună). Indemnizaţia de concediu cuvenită reprezintă produsul obţinut prin înmulţirea *valorii îndemnizaţiei pe o zi lucrătoare cu numărul zilelor de concediu* la care angajaţii au dreptul. Pentru zilele lucrate, în cursul lunii în care angajatul a beneficiat de concediu ,el are dreptul la salariul tarifar corespunzător.

Sînt unele situaţii, de excepţie, cînd calculul îndemnizaţiei nu se face pe baza veniturilor din ultimele 12 luni, ci pe baza unor perioade mai scurte. Astfel, pentru angajaţii care au fost în incapacitate temporară de muncă, în concediu fără plată mai mic de 30 de zile, au fost concentraţi sau nu au lucrat din cauza încetării activităţii fără vina lor, calculul indemnizaţiei se face cu excluderea perioadelor respective, atît ca timp cît şi ca sume încasate. Astfel, pentru angajatul care a fost, în cursul ultimelor 12 luni, trei luni în concediu medical (în care timp a primit ajutoare materiale pe linia asigurărilor sociale de stat) şi o lună concentrat (cînd a primit îndemnizaţia corespunzătoare) *îndemnizaţia pentru concediul de odihnă se calculează prin însumarea veniturilor realizate în restul de opt luni şi împărţirea rezultatului la opt şi nu la 12 luni, deşi concediul se acordă cu durata integrală,* considerîndu-se, sub acest aspect, ca perioade lucrate şi perioadele de concediu medical, respectiv de concentrare. Acest mod de calcul avantajează pe angajaţi întrucît sumele primite în perioadele cînd n-au prestat o activitate salariată sînt mai mici decît cîştigurile avute în timpul muncii.

Dacă pentru motivele menţionate mai înainte, perioadele de lipsă de la muncă nu coincid cu luni întregi, calculul indemnizaţiei se face însumîndu-se veniturile realizate în cursul ultimelor 12 luni, rezultatul împărţindu-se la numărul zilelor efectiv lucrate în cursul acestei perioade. În acest mod se află valoarea indemnizaţiei zilnice care se înmulţeşte cu numărul zilelor lucrătoare de concediu cuvenite celui în cauză.

Ion STROESCU

ERORI ÎN UTILIZAREA PREŢURILOR ÎN APROVIZIONAREA COOPERATIVELOR AGRICOLE

ÎN ECONOMIA NOASTRĂ socialistă, sistemul de preţuri are un rol de seamă în dezvoltarea schimburilor şi a relaţiilor dintre întreprinderi. El contribuie la înfăptuirea politicii economice şi la determinarea acumulărilor băneşti. În acest context perfecţionarea sistemului de preţuri, cît şi aplicarea cu rigurozitate a legislaţiei în vigoare referitoare la preţuri, are o importanţă mare pentru întărirea disciplinei economice şi a gestiunii întreprinderilor. Pe această temă, s-a efectuat o analiză, prin sondaj, la un număr de 17 baze de aprovizionare ale Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie şi la 47 cooperative agricole din judeţele Ilfov, Teleorman, Ialomiţa, Tulcea, Timiş, Dolj, Arad, Olt, Galaţi, Constanţa. Analiza a scos la iveală unele neajunsuri dintre care amintim cîteva în cele ce urmează.

● Prea multe preţuri... amplifică evidenţa

DE REGULĂ, cooperativele agricole se aprovizionează cu diverse materiale, piese de schimb, utilaje şi accesorii de care au nevoie prin intermediul bazelor din reţeaua proprie de aprovizionare.

În situaţia în care materialele cerute lipsesc din depozitele bazelor, din motive mai mult sau mai puţin obiective, cooperativele agricole fac aprovizionări direct de la întreprinderi producătoare, de la organizaţii comerciale sau, în ultimă instanţă, chiar de la instituţii bugetare, din stocurile deţinute de acestea. Aspectul care se degajă nu constă în aceea că s-au făcut aprovizionări de la mai mulţi furnizori, ci că, livrarea acestor materiale nu s-a făcut de către furnizori, în toate cazurile, la preţuri de vînzare corecte.

În funcţie de sursa de aprovizionare şi destinaţia materialelor indicată în comenzi de către cooperativele agricole, furnizorii au practicat, de cele mai multe ori, cu bună ştiinţă, acele preţuri care le-au găsit cu cale, fără a ţine seama de erorile şi greşelile inerente în calcularea, reţinerea şi vărsarea integrală la bugetul statutului a impozitului pe circulaţia mărfurilor. În acest scop, simpla enumerare a preţurilor practicate este suficient de edificatoare. Bunăoară, din evidenţa cooperativelor agricole la care se referă sondajul nostru rezultă că unele materiale au fost facturate de către furnizori (întreprinderi sau baze de aprovizionare), cu diferite preţuri (legal stabilite) şi anume : preţuri cu amănuntul inclusiv rabatul comercial ; preţuri cu ridicata ale industriei deduse din preţurile cu amănuntul ; preţuri cu ridicata ale industriei stabilite ca atare ; preţuri ale industriei, degrevate ; preţuri cu ridicata ale întreprinderii.

Acest sistem de lucru provoacă însă numeroase încurcături în evidenţele contabile, complică munca personalului respectiv, reclamă un fond de timp suplimentar şi diminuează într-o oarecare măsură eforturile ce se fac pentru organizarea cît mai raţională a muncii administrative.

● Reguli şi excepţii stabilite...

ÎN BAZA H.C.M. nr. 1279/1962, livrările către cooperativele agricole trebuie făcute la preţuri cu ridicata ale industriei. Astfel, dacă o întreprindere industrială livrează mărfuri către bazele de aprovizionare ale uniunilor cooperatiste, facturarea se face la preţuri cu ridicata ale industriei, iar bazele refacturează mărfurile respective către cooperativele agricole la aceleaşi preţuri, inclusiv o cotă de adaos ce variază între 1,5 şi 6% în funcţie de condiţiile de livrare : în tranzit, respectiv prin depozit. În cazul livrărilor directe către cooperativele agricole — prin ocolirea bazei — facturarea trebuie făcută tot la preţuri cu ridicata ale industriei. Plata impozitului pe circulaţia mărfurilor se face în cazurile arătate mai sus de către întreprinderile producătoare. Ca excepţie de la această regulă, plata impozitului ce este cuprins în preţurile cu ridicata ale industriei se deplasează de la întreprinderile producătoare ce aparţin de Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini şi Ministerul Industriei Metalurgice, la bazele de aprovizionare ale Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie. Se înţelege că întreprinderile aparţinînd celor două ministere trebuie să facă livrări numai la preţuri cu ridicata ale întreprinderii, iar bazele să refactureze materialele respective la preţuri ale industriei şi să verse la buget impozitul aferent.

● ...şi abateri de la normele legale

NECUNOAŞTEREA sau neaprofundarea în suficientă măsură de către întreprinderile producătoare sau bazele de aprovizionare ale uniunilor cooperatiste a legislaţiei care reglementează veniturile de stat şi preţurile, conjugate cu insuficienta sprijinire şi îndrumare din partea organelor tutelare, au dus la unele abateri de la disciplina financiară. Aşa de exemplu, Uzina de reparaţii-Arad, Fabrica de articole tehnice din cauciuc-Braşov, Fabrica de ciment-Medgidia, Întreprinderea raională de industrie locală-Orăştie ş.a. au livrat bazelor de aprovizionare din judeţele Dolj, Arad, Timiş, Ilfov, Tulcea şi Olt, incubatoare hrănitoare, electroîncălzitoare de apă, aparate de prăfuit A.P.V., curele trapezoidale, rezervoare din tablă etc., la preţuri cu ridicata ale întreprinderii, deşi aceste întreprinderi trebuiau să aplice regula generală adică, să practice preţurile cu ridicata ale industriei. În schimb, Uzina de sîrmă şi produse din sîrmă-Buzău, Industria sîrmei din Cîmpia Turzii, Uzina „Laminorul"-Brăila şi Uzina Ploieşti-Ploieşti, au livrat bazelor de aprovizionare din judeţele Dolj, Ilfov, Galaţi, Constanţa etc., diverse materiale la preţuri cu ridicata ale industriei, în locul preţurilor cu ridicata ale întreprinderii. Astfel, Uzina Ploieşti-Ploieşti a livrat stingătoare de incendiu aplicînd preţul cu ridicata al industriei de 130,24 lei/buc., în loc de preţul cu ridicata al întreprinderii care însumează 75 de lei. Ceea ce apare curios este că aceeaşi marfă a fost achiziţionată şi de la Întreprinderea comercială interraională-Bucureşti, însă cu preţul cu amănuntul de 148 lei/buc., mai puţin rabatul comercial de 15%.

Pe de altă parte, bazele de aprovizionare ale uniunilor cooperatiste au făcut livrări de materiale, piese de schimb şi utilaje către cooperativele agricole la preţuri cu ridicata ale întreprinderii, în locul preţurilor cu ridicata ale industriei deoarece, la data facturării nu erau aprobate sau cunoscute preţurile cu ridicata ale industriei, iar listele de preţuri întocmite de U.N.C.A.P. deşi au suferit dese modificări nu sînt complete şi cuprind unele erori. Aşa a fost posibil ca, în primele 10 luni din anul 1967, prin livrarea la cooperativele agricole a unor agregate, motoare, bidoane de aluminiu etc. şi facturarea acestora la preţuri cu ridicata ale întreprinderii, bazele de aprovizionare din judeţele Dolj, Tulcea, Galaţi, nu au vărsat la buget impozite în sumă de 600 000 lei.

Aplicarea eronată a preţurilor a existat şi la bazele de aprovizionare din judeţele Teleorman, Ilfov, Ialomiţa, care au livrat cooperativelor agricole remorci basculante, tractoare, rulmenţi, la preţuri formate, rezultate prin includerea în preţurile cu ridicata ale întreprinderii a unor cote de impozit care, uneori, nu au corespuns celor din liste.

● Înlesniri folosite insuficient

POTRIVIT H.C.M. nr. 1975/1966 nr. 1279/1967 şi nr. 1192/1967, la livrările de materiale, utilaje şi piese de schimb pentru înfiinţarea şi funcţionarea brutăriilor, sau pentru lucrări de îmbunătăţiri funciare, se aplică preţurile valabile pentru întreprinderile de stat, adică preţurile cu ridicata ale întreprinderii. Acelaşi regim de preţ se aplică şi în cazul în care se fac aprovizionări pentru nevoile proprii ale uniunilor cooperativelor agricole, ale unităţilor economice ale acestora, a Casei de pensii a membrilor cooperatori şi ale filialelor ce aparţin de aceasta. Pentru a putea beneficia de această înlesnire, este absolut necesar ca în comenzile ce se remit bazelor de aprovizionare, cooperativele agricole şi celelalte unităţi menţionate mai sus, să se indice destinaţia materialelor.

Necunoaşterea acestui criteriu de diferenţiere a preţurilor de către cooperativele agricole din judeţele Dolj şi Olt le-a costat în anul 1967, mai mult cu circa 1 000 000 lei, deoarece bazele de aprovizionare care le deservesc, pe bună dreptate, au facturat livrările la preţuri cu ridicata ale industriei, potrivit regimului general stabilit. Normele de lucru prevăd că pentru materialele primite la preţuri cu ridicata ale industriei şi vîndute, potrivit normelor legale, la preţuri cu ridicata ale întreprinderii, se poate compensa impozitul inclus în preţurile achitate furnizorilor tocmai pentru a se evita greutăţi financiare la baze.

O altă formă de sprijinire a cooperativelor agricole o constituie preţurile preferenţiale sau degrevate ce se aplică la ciment, cherestea din răşinoase, geamuri etc., materiale ce se folosesc la executarea unor lucrări agro-zootehnice. Majoritatea cooperativelor agricole au folosit cum se cuvine acest sprijin. Unele, însă, cum sînt cele din comunele Valea Ciorii, Miloşeşti, Ograda, Babadag, Cobadin, au folosit asemenea materiale şi pentru construirea de sedii administrative, garaje, garduri etc., deşi aceste lucrări nu se încadrează în normele stabilite. Alte unităţi, cum ar fi cooperativa agricolă-Sălcuţa, nemaiavînd nevoie de materialele aprovizionate cu aceste preţuri, le-au revîndut altor cooperative agricole. În alte situaţii, aşa cum a fost cazul la cooperativa agricolă-Călugăreni, cimentul aprovizionat cu preţuri preferenţiale a fost folosit la executarea unor produse (tuburi de ciment), care au fost vîndute la diverşi beneficiari.

Practicarea unor preţuri greşite fie de către furnizori, fie de către bazele de aprovizionare ale Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole, s-a răsfrînt mai mult asupra acestora din urmă. Acestea pe de o parte, au facturat cooperativelor agricole diferenţele de preţ, în cazurile cînd au livrat mărfuri cu preţuri mai mici şi le-au vărsat la buget drept impozit pe circulaţia mărfurilor sau au compensat impozitul aferent mărfurilor cumpărate la preţuri de industrie şi facturate la preţuri de întreprindere. Pe de altă parte, au achitat furnizorilor diferenţele de preţ reclamate. De asemenea, furnizorii au refacturat diferenţe de preţ la mărfurile vîndute cu preţuri mai mici şi au vărsat la buget impozitul respectiv. În plus, bazele de aprovizionare au devenit plătitoare de impozit pentru materialele facturate cu preţuri greşite, deşi această atribuţie revenea întreprinderilor. În alte cazuri, bazele de aprovizionare nu şi-au realizat planul de impozite, deoarece, furnizorii au practicat preţuri greşite de vînzare.

DIN CELE DE MAI SUS se desprinde necesitatea eliminării unor asemenea erori în folosirea preţurilor. În acest scop este necesară îmbunătăţirea muncii personalului care se ocupă cu problemele de preţuri atît la cooperativele agricole şi la bazele lor de aprovizionare, cît şi la întreprinderile furnizoare.

Evident că, un rol important revine şi organelor bancare care, trebuie să urmărească modul cum se respectă legislaţia veniturilor de stat şi a preţurilor şi să sesizeze aspectele nesoluţionate.

Corneliu BADEA
controlor revizor în Ministerul Finanţelor

1848—1968

IDEALURILE REVOLUȚIEI DE LA 1848 ÎN PRESA VREMII

AU TRECUT 120 DE ANI de la unul dintre cele mai de seamă evenimente din istoria patriei noastre, revoluția de la 1848. Înscriindu-se în ansamblul mișcării revoluționare europene, cu adînci rădăcini în realitățile economice, sociale și politice interne, revoluția de la 1848 a constituit o expresie vie a cerințelor dezvoltării societății românești de la mijlocul secolului trecut. După cum arăta N. Bălcescu, **„Revoluția română de la 1848 n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și viitor, fără altă cauză decît voința întîmplătoare a unei minorități sau mișcare generală europeană... Cauza ei se pierde în zilele veacurilor. Uneltitorii ei sînt 18 veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși".**

Consecință firească a agravării contradicției dintre forțele de producție în dezvoltare și relațiile vechi, feudale, a intensificării exploatării și asupririi, revoluția de la 1848 a întruchipat năzuințele de veacuri ale poporului român, revendicările sale fundamentale, în care **cauza națională** *— unirea, independența, eliberarea românilor subjugați —* **s-a identificat cu cauza socială** *— eliberarea țărănimii de asuprirea feudală, desființarea privilegiilor boierești etc.*

Burghezia, clasă socială în plină ascensiune, **interesată** *prin existența sa în lichidarea feudalismului și dezvoltarea relațiilor capitaliste, în înfăptuirea statului român modern, a atras în lupta împotriva rînduielilor feudale, clasele și păturile sociale exploatate. „Un popor întreg — după cum arăta Alecu Russo — de același port și aceeași limbă, a fost chemat să-și spună cuvîntul, să-și ceară și să-și impună drepturile, luptînd împotriva boierimii reacționare și a atitudinii ostile a imperiilor otoman, țarist, și habsburgic".*

Cu toate că a fost înăbușită, revoluția de la 1848 nu a rămas fără urmări. Ea a zguduit din temelii orînduirea feudală, dovedind că vechea stare de lucruri nu mai poate dura. În Banat și Transilvania, legiuirile din 1853 și 1854 au abolit iobăgia. În 1859 s-a înfăptuit unirea Țării Românești cu Moldova, iar în 1864 a fost abolită iobăgia.

Abia după un secol, clasei muncitoare, sub conducerea partidului comunist, i-a revenit sarcina istorică de a asigura realizarea deplină a aspirațiilor poporului pentru dreptate socială și libertate națională, de a crea condiții pentru progresul țării. Pe drumul deschis de insurecția armată de la 23 August 1944 au fost desăvîrșite sarcinile revoluției burghezo-democratice, începută la 1848, au avut loc transformări însemnate în sînul societății românești. Societatea socialistă a pus capăt pentru totdeauna exploatării omului de către om, asupririi de clasă și naționale. Astăzi, clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate și într-o indestructibilă unitate, își consacră energia creatoare pentru desăvîrșirea construcției socialismului, pentru ridicarea României socialiste pe noi culmi ale civilizației și progresului.

CONDIȚII SOCIAL-ECONOMICE SIMILARE — OBIECTIVE COMUNE

Datorită condițiilor social-economice asemănătoare, legăturilor economice permanente, ca și creșterii conștiinței naționale, deși țările române erau dezmembrate, între gînditorii progresiști români au existat legături strînse. Prin presă sau corespondență ei au schimbat păreri și idei, au luat măsuri comune referitoare la revendicările revoluției și modul său de desfășurare, urmărind, prin unitatea de acțiune, împlinirea unor idealuri comune. În cadrul acestor legături, N. Bălcescu, Gh. Barițiu, A. T. Laurian, Simion Bărnuțiu, M. Kogălniceanu etc. au jucat un rol însemnat.

În 1845, de pildă, N. Bălcescu editează la București împreună cu A. T. Laurian, venit din Transilvania, „Magazinul istoric pentru Dacia". La Iași, Ion Ghica și N. Bălcescu colaborează la „Propășirea", iar în Transilvania presa condusă în special de Gh. Barițiu urmărește cu mare atenție evenimentele de peste Carpați. Făcîndu-se ecoul revoluției, el scria în „Foaia pentru minte, inimă și literatură": **„Pentru români, se deschide o epocă nouă. Ei simt că libertatea, egalitatea și frățietatea, această sfîntă deviză a timpului nostru, va fi a noastră scăpătătoare. Ne vom sili din toate puterile noastre a lăți termenii libertății, ai egalității și frățietății pînă în cele mai ascunse unghiuri ale poporului nostru".**

Problemele vitale ale epocii au fost larg dezbătute în coloanele ziarelor și revistelor. **Unitatea națională și cucerirea independenței naționale, emanciparea și împroprietărirea țăranilor, desființarea privilegiilor feudale și dezvoltarea industriei** erau idei progresiste vehiculate în articolele publicate în ziarele vremii sub semnături prestigioase.

GAZETA DE TRANSILVANIA.

UN IDEAL SFÎNT — UNITATEA ȘI INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ

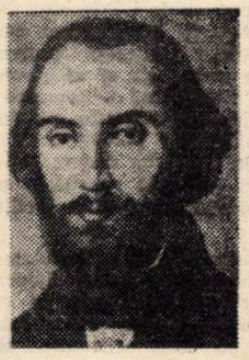

În concepțiile **conducătorilor revoluției din 1848 un loc central** îl **ocupa problema unității naționale a țărilor române. „Înfăptuirea României"** reprezenta pentru N. Bălcescu **„visarea de veacuri a strămoșilor".** Unitatea și independența națională pentru care **luptase** și **se jertfise poporul român erau, pentru prima dată în istorie, înscrise într-un program. Punctul 6 din „Prințipiile noastre pentru reformarea patriei" formula „Unirea Moldovei cu Valahia într-un singur stat neatîrnat românesc",** care reprezenta **„cheia bolței"** fără de care s-ar prăbuși tot edificiul național — după cum afirma M. Kogălniceanu.

În ziua de 17 mai 1848 „Foaia pentru minte, inimă și literatură" publica **„Punturile nației române transilvane votate în Adunarea Națională de la Blaj, din 15—17 mai 1848".**

„Națiunea română răzimată pe principiul libertății, egalității și fraternității pretinde independența sa națională, în respectul politic ca să figureze în numele său ca națiune română, să-și aibă reprezentanții săi la Dieta țării în proporțiune cu numărul său, să-și aibă dregătorii săi în toate ramurile administrative, județătorești și militare, în aceeași proporțiune să se servească cu limba sa toate trebile ce se ating de dînsa atît în legislațiune cît și în administrațiune. Ea pretinde pe tot anul o adunare națională generală. La acestea s-au adaos ca de azi înainte în lucrările legale ale celorlalte națiuni transilvane și în limbele lor, românii să se numească români, iar nu olah, valah..."

N. Bălcescu, descria cu înflăcărare ziua izbucnirii revoluției în Transilvania astfel:

„Zi de 15 mai 1848! Zi de lumină, de libertate și de mărire română, te pomenim și te serbăm cu drag! Tu minunași lumea și arătași că națiа română e matură, vrednică de libertate, vrednică de a intra în frăția cea mare a națiilor. În analele române altă zi nu strălucește mai frumos decît tine și cea asemenea ție, sora ta iubită, ziua de 11 iunie 1848 a poporului din București. Te pomenim și te serbăm cu drag, o zi măreață! Căci întîiași dată auzirăm atunci un popor întreg răspunzînd celor ce vorbeau de unirea Ardealului cu Ungaria, prin această strigare: „Noi vrem să ne unim cu Țeara".

La 7/19 aprilie „Gazeta de Transilvania" publica articolul „Țeara Românească și Moldavia", în care se arăta că „Publicul stă să ne scoată din casă cu silirea de a împărtăși novele din vecinele Principate". Tot din presa vremii, și anume din „Poporul suveran" aflăm că în august 1848, Ion Ionescu de la Brad declara: „mă fălesc cu națiа mea română, care în sfîrșit a rupt și ea lanțurile ce o țineau ferecată, a simțit nevoia de a se emancipa. România a scăpat de robie, a ieșit din întunecata închisoare în care zăcea".

EMANCIPAREA ȘI ÎMPROPRIETĂRIREA ȚĂRANILOR

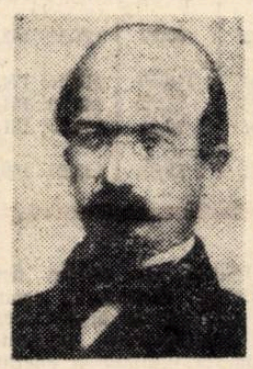

Una din problemele centrale în jurul cărora s-a desfășurat lupta de clasă în toate cele trei țări românești a fost problema emancipării țăranilor și împroprietăririi lor. Revoluția de la 1848 a ridicat acest deziderat pe cea mai înaltă culme, făcînd din el axa în jurul căreia s-au concentrat toate forțele.

După eșuarea revoluției din Moldova, Mihail Kogălniceanu, avînd strînse legături cu revoluționarii de la Blaj, Brașov și Islaz a elaborat — din însărcinarea comitetului revoluționar moldovean — un program de luptă menit să ducă la abolirea regimului feudal: **„Dorințele partidei naționale în Moldova".** El vedea în mase adevărata națiune: **„Puterea și fericirea unui stat se află în puterea și în fericirea mulțimii, adică a nației".** M. Kogălniceanu subliniază că **țăranii formează „nădejdea și puterea patriei",** dar că se găsesc „în cea mai ticăloasă stare, nefiind decît niște instrumente de muncă în mîinile guvernului, ale proprietarilor și ale posesorilor de moșii, în practică lipiți însă pămîntului pe care de sute de ani îl lucrează în folosul altora". În consecință el cere răspicat **„desființarea boierescului și prefacerea țăranilor în mici proprietari, dîndu-li-se pămînturile pe care le-au înrodit cu sudorile lor".**

Aceasta era un act de omenie **„pentru că nu este omenesc ca omul să exploateze pre om, ca cei mulți să fie instrumentele de muncă a acelora puțini și ca un popor să-și jertfească viața în folosul unora..."**

Era un act de dreptate, **„pentru că ar fi drept ca țăranilor să li se dea ceea ce este al lor — adică pămînt",** era în interesul țării, căci numai un țăran proprietar, iubindu-și pămîntul său, va iubi și patria; altfel țăranul pentru ce „și-ar iubi și și-ar apăra o patrie unde el nu are nici un drept, ci numai îndatoriri și sarcini?". În sfîrșit, „emanciparea și împroprietărirea țăranilor era și în interesul proprietarilor"... căci munca bazată pe clacă devenise „o rămășiță a robiei".

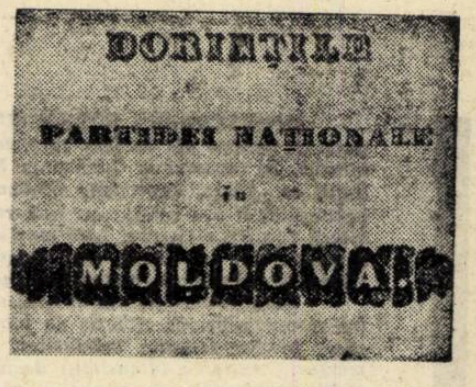

Grupul celor mai înaintați revoluționari moldoveni exilați la Brașov, împreună cu revoluționarii români veniți de la Paris, au redactat la 12/24 mai 1848 cel mai înaintat program revoluționar moldovean, intitulat **„Prințipiile noastre pentru reformarea patriei",** în care se prevedea:

„1. Desființarea boierescului și a orce alte dări a locuitorilor săteni către proprietari.

2. Rădicarea beilicurilor, a lucrului șoselelor și a tuturor împovărărilor puse asupra sătenilor, fără de plată, din partea stăpînirii.

3. Împroprietărirea locuitorilor fără de nici o răscumpărare din partea lor.

4. Nimicirea tuturor privilegiilor și prin urmare, deopotrivă purtarea sarcinilor statului de către tot poporul îndeobște, precum și deopotrivă împărtășirea lui din toate drepturile politice și civile.

5. Întemeierea instituțiilor țării pe principiile de libertate, egalitate și frățietate dezvoltate întru toată întinderea lor.

6. Unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat român".

Și din **„Proclamația de la Islaz"**, care cuprindea în 22 de articole principalele cerințe ale poporului român în general și ale burgheziei și boierimii liberale, în mod deosebit, se desprinde interesul pentru înlăturarea orînduirii feudale și obținerea independenței țării. Punctul central al programului, îl constituia — după cum sublinia N. Bălcescu — emanciparea și împroprietărirea țăranilor. „Poporul Român împarte dreptatea deopotrivă la toți și dreptatea o dă pentru toți și mai virtos pentru cei săraci. Săracii, sătenii, plugarii, hrănitorii orașelor, fiii patriei... ce au purtat toate greutățile țării, prin munca lor de atîtea veacuri au lucrat moșiile și le-au îmbunătățit, au hrănit pe strămoșii proprietarilor, pe moșii lor, pe părinții lor, pe acești proprietari însiși și au drept înaintea generozității proprietarilor, înaintea dreptății patriei, își cer o părticică de pămînt îndestulată pentru hrana familiei și vitelor sale, părticică răscumpărată de atîtea veacuri cu sudorile lor. Ei cer și patria le-o dă... Claca dar și aceea infamă iobăgie se desființează, lucrarea la drumuri se desființează, săteanul fără pămînt se face proprietar și țărie neînvinsă celor mai avuți în folosul tuturor și în paguba nimănui. Vistieria va despăgubi pe toți" — se declara în „Proclamația de la Islaz".

De asemenea, **programul social și politic al românilor din Transilvania, stabilit de Adunarea națională de la Blaj,** era un program burghezo-democrat, care a avut o puternică influență asupra ridicării conștiinței naționale ca și asupra întăririi combativității maselor țărănești.

În **„Punturile națiunii române transilvane"** votate în Adunarea națională de la Blaj în 15—17 mai 1848 — după ce se subliniază necesitatea obținerii independenței naționale și libertății, se spune

„3. Națiunea română, ajungînd la conștiința drepturilor individuale omenești, cere fără întîrziere desființarea iobăgiei fără nici o despăgubire din partea țăranilor iobagi... Cere totodată și desființarea dijmelor ca a unui mijloc de contribuire împiedicător economiei".

. . . . . .

6. Națiunea română cere desființarea dijmei, adică a zeciuielii metalelor... o adevărată piedică pentru lucrarea minelor.

11. Națiunea română cere denumirea unei comisiuni mixte compusă din români

(Continuare în pag. 12)

În accelerarea circuitului bani — marfă — bani:

CREDITUL ŞI DECONTĂRILE

ACCELERAREA RULAJULUI mijloacelor circulante este una dintre cele mai importante sarcini ale acelora care deţin şi care administrează bunurile, ale unităţilor economice. În raportul la Conferinţa Naţională a P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că **„Viaţa, experienţa economică mondială arată că în ridicarea eficienţei un rol primordial îl are rotaţia cît mai rapidă a mijloacelor materiale şi băneşti, realizarea cu viteză sporită a ciclului bani-marfă-bani".** *Pentru a asigura accelerarea vitezei de rotaţie a mijloacelor circulante, este necesar ca întreprinderile să ia o serie de măsuri în toate fazele circuitului: aprovizionare, producţie, desfacere.*

Accelerarea circuitului bani-marfă-bani este condiţionată de o serie de factori, printre care: reducerea ciclului de fabricaţie, ritmicitatea în livrări, micşorarea timpului necesar pentru recepţia mărfurilor, creşterea operativităţii şi rapidităţii transportului de mărfuri, creşterea intensităţii desfacerilor în comerţ, scurtarea timpului necesar circulaţiei instrumentelor de decontare etc.

În condiţiile aplicării principiului gestiunii economice proprii, organele bancare sînt chemate, pe de o parte, să contribuie în mai mare măsură la accelerarea circuitului bani-marfă-bani, iar pe de altă parte, să sprijine activ întreprinderile pentru folosirea raţională a fondurilor, pentru reducerea cheltuielilor de producţie, pentru desfăşurarea unei activităţi rentabile.

● Două constatări:

1. Îmbunătăţirea corelaţiei producţie — mijloace circulante — acumulări.

Pentru a putea desprinde unele concluzii şi tendinţe legate de accelerarea circuitului bani-marfă-bani, cu concursul Sucursalei Băncii Naţionale din judeţul Timiş, revista a efectuat o analiză a activităţii întreprinderilor şi un sondaj în 10 întreprinderi industriale din fosta regiune Banat. Din analiză a rezultat că în anul 1967 întreprinderile industriale din fosta regiune Banat au realizat acumulări cu 11,4% mai mari decît cele din anul precedent. Aceasta a fost posibil, în primul rînd, ca urmare a acţiunilor şi măsurilor complexe desfăşurate şi aplicate cu privire la rentabilizarea şi organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii.

Activitatea economică desfăşurată de cele 10 întreprinderi industriale, pe o perioadă de trei ani, luîndu-se ca bază anul 1965, a evidenţiat, în marea majoritate a cazurilor, corelaţii favorabile între producţia-marfă vîndută şi încasată, media mijloacelor circulante folosite şi acumulările băneşti realizate, reliefînd o viteză accelerată de rotaţie a mijloacelor circulante:

1965=100

	Producţia-marfă vîndută şi încasată la preţ cu ridicata al întreprinderii		Media mijloacelor circulante folosite		Viteza de rotaţie a mijloacelor circulante (în zile)		Nivelul acumulărilor băneşti	
	1966	1967	1966	1967	1966	1967	1966	1967
Întreprinderea pt. contractarea şi industrializarea laptelui	134,16	140,76	120,84	90,10	90,32	64,51	77,76	112,01
Fabrica „Kandia"	106,76	112,70	84,20	93,70	79,31	84,48	105,13	113,95
Fabrica de Bere	103,66	112,17	93,80	99,30	89,86	88,51	101,17	105,15
Întreprinderea „Banatul"	115,08	118,16	101,26	100,73	87,50	85,00	118,27	121,85
Fabrica de confecţii „Bega"	110,89	127,28	172,31	160,56	161,22	130,61	70,33	109,93
Fabrica de încălţăminte-„Banat"	97,89	109,84	95,90	96,96	97,95	88,27	127,32	142,86
Uzinele Mecanice-Timişoara	110,44	136,46	122,72	159,03	110,67	116,50	110,64	174,67
„Electromotor"	123,35	125,66	113,01	123,28	92,75	98,55	145,50	154,38
„Electrobanat"	112,26	189,39	98,17	149,33	86,07	77,21	113,56	181,99
Întreprinderea „Azur"	116,94	148,25	118,87	129,83	102,31	88,07	123,67	159,32

Se observă că, cu foarte puţine excepţii, în toate întreprinderile s-au înregistrat creşteri, unele deosebit de însemnate, la toţi indicatorii luaţi în analiză. Producţia-marfă vîndută şi încasată la cele 10 întreprinderi cuprinse în anchetă a fost mai mare în medie, în anul 1967, faţă de anul 1965 cu 37,35%. În acelaşi timp, media mijloacelor circulante a crescut în anul 1967 faţă de anul 1965 cu 30,01%, iar acumulările băneşti realizate cu 35,60%. Analizînd corelaţiile între indicatorii amintiţi, se desprinde tendinţa accelerării circuitului bani-marfă-bani şi a sporirii acumulărilor băneşti ale întreprinderilor.

2. Importante stocuri şi cheltuieli neproductive.

La întreprinderile luate în sondaj apreciem că mai există încă rezerve care pot şi trebuie să fie descoperite şi mobilizate. Deşi rentabilitatea a crescut, se mai fac cheltuieli neeconomicoase în volum însemnat. Că mai sînt rezerve importante o dovedeşte şi faptul că întreprinderi cu profil similar, cu aproape aceleaşi condiţii de înzestrare tehnică, înregistrează niveluri de cheltuieli la 1 000 de lei producţie-marfă mult diferenţiate. Astfel, în anul 1967, Fabrica de cărămidă şi ţiglă-Jimbolia a cheltuit 974,4 lei la 1 000 de lei producţie-marfă, în timp ce Întreprinderea regională de materiale de construcţie din Timişoara a cheltuit 985,5 lei; Fabrica de zahăr Timişoara a cheltuit 938 lei, în timp ce fabrica similară din Arad 923,8 lei (ambele fabrici de zahăr depăşind cheltuielile planificate). Cercetarea comparativă a cauzelor, a stadiilor de organizare, folosirea reciprocă a experienţelor eficiente ar duce, fără îndoială, la eliminarea cheltuielilor neeconomicoase, la o mai raţională organizare a proceselor economice şi, implicit, la o mai ridicată rentabilitate, la o accelerare a circuitului fondurilor materiale şi băneşti.

În vederea folosirii cu maximă eficienţă a mijloacelor circulante este necesară valorificarea stocurilor supranormative, fără mişcare sau de prisos şi, mai cu seamă, prevenirea formării unor asemenea stocuri.

În întreprinderile din fosta regiune Banat s-au făcut eforturi pentru valorificarea stocurilor supranormative, acestea reducîndu-se la 31 decembrie 1967, faţă de anul precedent, cu aproape 35%. Rezultate bune au fost obţinute şi în reducerea altor imobilizări care, împreună cu stocurile supranormative, la finele anului 1967 reprezentau 4,3% din normativ, faţă de 6,7% cu un an mai înainte. Totuşi volumul stocurilor supranormative şi al celorlalte imobilizări este încă mare şi cauzează însemnate pagube economiei. Numai dobînzile penalizatoare plătite de întreprinderile din fosta regiune Banat pentru împrumuturile restante, consecinţă a acestor imobilizări, s-au ridicat în anul 1967 la 15 028 000 lei.

La obţinerea unei eficienţe sporite în utilizarea creditelor şi, în general, a fondurilor băneşti rolul hotărîtor îl au unităţile economice. Din practica de pînă acum se desprinde concluzia că în multe întreprinderi cadrele de conducere au avut în această direcţie o slabă preocupare. Una din cauzele esenţiale care a dus la această stare de lucruri dăunătoare economiei a constituit-o, fără îndoială, posibilitatea pe care o au întreprinderile cu activitate financiară slabă de a obţine credite. Faptul că o întreprindere, indiferent de situaţia sa financiară, obţine credite pe calea împrumuturilor restante garantate de organul tutelar, pentru care se plăteşte o dobîndă majorată, nu este de natură să favorizeze creşterea eficienţei activităţii economice.

● Dobînzi mari să fie, că premiile curg!

DEŞI DOBÎNZILE se suportă de întreprindere, la elaborarea planurilor financiare se manifestă din plin „prevederea" de a se face unele „rezerve" cu ajutorul cărora preţul de cost să se realizeze cu toate amenzile şi dobînzile plătite. Astfel, deşi aceste dobînzi micşorează economiile şi beneficiile peste plan, întreprinderile îşi realizează indicatorii planificaţi şi obţin şi premii. La unele întreprinderi din fosta regiune Banat deşi s-au plătit importante penalizări şi dobînzi bancare etc., care au majorat preţul de cost, totuşi personalul tehnico-administrativ a primit premii însemnate. Astfel, la întreprinderea „AZUR"-Timişoara, în anul 1967 s-au efectuat cheltuieli neeconomicoase de 649 000 lei (din care dobînzi bancare la împrumuturi restante de 355 000 lei) şi totuşi personalul tehnic-administrativ a primit premii în valoare de 668 000 lei; situaţii asemănătoare am întîlnit şi la întreprinderile **„Tehnometal"** şi **„Industria linei"** din Timişoara. Datorită unor astfel de practici, interesul pentru folosirea cît mai economicoasă a mijloacelor materiale şi băneşti se diluează, fapt care explică, în parte, de ce timp îndelungat se menţin importante imobilizări de fonduri şi, ca urmare, împrumuturi bancare restante. Iată de ce prevederile cuprinse în documentele Conferinţei Naţionale a P.C.R. cu privire la restrîngerea sau sistarea acordării creditelor unităţilor economice care obţin rezultate slabe, cît şi afectarea în anumite proporţii a fondului de premiere a personalului tehnico-administrativ cu amenzile şi dobînzile penalizatoare plătite de întreprinderi vor contribui la ridicarea răspunderii materiale în folosirea cu eficienţă sporită a mijloacelor materiale şi băneşti, deci şi a creditelor bancare.

Lărgirea competenţelor organelor bancare teritoriale, concomitent cu creditarea diferenţiată, în raport cu rezultatele pe care întreprinderile le obţin, aşezarea creditului în mai mare măsură pe baze economice sînt numai cîteva din noile măsuri menite să contribuie la creşterea simţului de răspundere personală a tuturor celor care analizează, aprobă şi acordă credite. Aplicarea acestor măsuri în practică presupune însă din partea organelor bancare o cunoaştere temeinică a realităţilor economice. În acest sens, cooptarea în comitetele de direcţie ale băncilor şi a reprezentanţilor unor unităţi economice constituie pentru aparatul bancar un ajutor substanţial în rezolvarea problemelor de creditare.

În noile condiţii este şi mai necesar să existe un orizont mai larg, o mai mare mobilitate şi operativitate, dar şi fermitate în folosirea mai activă, mai hotărîtă a pîrghiilor proprii activităţii bancare şi să se exercite prin credite o influenţă mai mare în gospodărirea raţională a bunurilor destinate producţiei materiale. **În munca de viitor a organelor bancare credem că accentul va trebui pus nu pe analizarea unor fenomene economice trecute, ci pe luarea unor asemenea măsuri care să prevină apariţia aspectelor negative amintite.**

● Banca nu hotărăşte, dar poate influenţa

PRINTRE PROBLEMELE cele mai acute este şi aceea a aprovizionării tehnico-materiale. Elaborarea planurilor de aprovizionare fără nominalizarea întregii producţii, fără cunoaşterea necesităţilor reale cît şi gradul încă ridicat de instabilitate a planurilor de producţie au avut drept consecinţă aprovizionări care nu erau necesare întreprinderilor. Din analiza efectuată a reieşit că în primele trei trimestre ale anului 1967 întreprinderile au fost nevoite să renunţe la repartiţii de peste 178 milioane lei şi au primit repartiţii fără să le fie necesare, constatate de organele bancare, de alte 41 milioane lei. Deşi multe întreprinderi au făcut eforturi pentru valorificarea acestor stocuri supranormative, volumul lor micşorîndu-se mult, ceea ce a făcut ca şi împrumuturile restante să se reducă la 30 septembrie 1967 faţă de perioada corespunzătoare a anului anterior cu peste 40%, totuşi volumul total al acestor stocuri — de 190 milioane lei — era destul de ridicat, cauzînd multe neajunsuri pentru economie şi o relativă încetinire a ciclului bani-marfă-bani.

Sînt frecvente cazurile în care furnizorii nu respectă termenele contractuale, iar cumpărătorii, cu toate că sînt prejudiciaţi din această cauză, nu pretind daune compensatorii, deşi reglementările în vigoare stabilesc aceasta ca un drept patrimonial al cumpărătorului. Respectarea strictă a reglementărilor legale cu privire la pretinderea daunelor compensatorii ar contribui la statornicirea şi întărirea disciplinei contractuale şi la evitarea în mare măsură a constituirii de stocuri supranormative. **Credem însă că nu se mai poate lăsa la latitudinea întreprinderilor de a pretinde sau nu daune de la furnizori, ci aceasta trebuie să constituie o obligaţie sancţionabilă pentru neexecutare.**

Este adevărat că în condiţiile fundamentale de livrare şi în alte reglementări legale sînt prevăzute, ca mijloace de constrîngere în vederea executării reale a contractelor economice, sancţiuni de drept civil prin care furnizorul este supus la plata unor penalizări şi daune în completare pentru nerespectarea unor obligaţii contractuale, însă acestea nu se pot încasa de către beneficiar decît numai pe baza unui titlu executoriu dat de Arbitrajul de Stat. De regulă, aceste operaţiuni — cînd unitatea prejudiciată a introdus acţiune la Arbitrajul de Stat — au loc cu mult mai tîrziu decît momentul neîndeplinirii obligaţiei contractuale de către furnizor. **Socotim că ar fi mult mai operativ şi eficient dacă, în baza unor reglementări precise, cumpărătorul ar fi îndreptăţit să încaseze aceste penalizări şi daune chiar în momentul constatării abaterii de la contract din partea furnizorului, descongestionîndu-se în felul acesta şi munca Arbitrajului de Stat.**

Organele bancare nu pot preveni prin decontări formarea stocurilor supranormative, deoarece cînd se prezintă documentul de plată la ghişeele băncii se finalizează din punct de vedere financiar un act econmic deja produs, şi nici nu pot interzice întreprinderilor încheierea de contracte pentru aprovizionări care depăşesc necesităţile. Ele nu se pot substitui conducerilor de întreprinderi, drepturilor acestora de a lua acte de decizie, întrucît ar încălca astfel principiile gestiunii economice proprii. **Organele bancare ar putea influenţa însă conducerile unităţilor economice să facă o aprovizionare în raport cu necesităţile reale, dacă s-ar lua măsura ca aprovizionările care depăşesc necesităţile normale să se plătească din împrumuturi restante cu dobîndă majorată. Evident că mărfurile respective ar continua să fie excluse de la creditare, ceea ce s-ar reflecta în împrumuturi restante, atîta timp şi în măsura în care ar depăşi stocul de siguranţă normat.**

Fără îndoială, că dobînda de penalizare care — conform prevederilor din recentele docu-

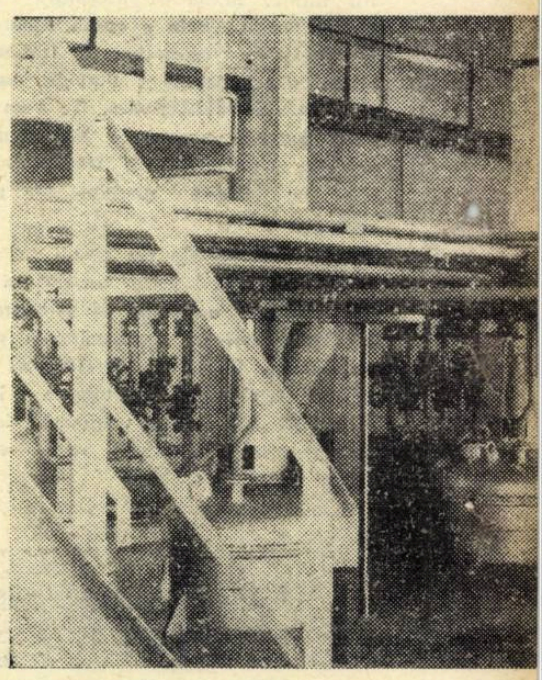

Uzina „Azur" din Timişoara:

POT SĂ JOACE UN ROL MAI ACTIV

...ente de partid — va afecta fondurile de ...remiere va constitui o pirghie serioasă pen...u îmbunătățirea activității economice. **Refu...ul organelor bancare de a finanța prin cre...ite curente aprovizionările neraționale apre...iem că se încadrează pe deplin în sarcina ...asată ca relațiile dintre întreprinderi și unită...le financiar-bancare să se dezvolte pe baze ...conomice.**

● *Mai multă fermitate, dar și elasticitate în creditare*

NU ÎN PUȚINE CAZURI organele bancare ...u constatat că unele întreprinderi nu soli...ită credite cu dobîndă normală și folosesc ...redite restante cu dobîndă majorată, condu...cerile acestora dovedind un insuficient interes ...entru situația financiară a unităților pe care ...e gospodărește. Pare curios, dar în prezent, ...n multe cazuri, organul bancar este acela ...are are un rol activ și impulsionează ela...orarea documentațiilor necesare obținerii ...nor credite, în loc ca aceasta să fie, cum ...este normal, una din preocupările de seamă ...ale întreprinderilor.

Este de neînțeles, de pildă, de ce Întreprinderea de panificație-Timișoara, care avea la o anumită dată din luna august 1967 peste două milioane lei împrumuturi restante, nu a solicitat decît la 7 septembrie 1967, și numai la insistența băncii, credite pentru stocurile de biscuiți și de pastă de ouă, care puteau fi creditate și, în parte, constituiau tocmai cauza împrumuturilor sale restante. Există și cazuri inverse, este drept mai puțin numeroase, cînd întreprinderea nu ar fi avut nevoie de credite, avînd suficiente disponibilități în cont (Fabrica de ciorapi-Timișoara în luna iunie 1967). Alte unități economice nu urmăresc îndeajuns evoluția situației lor financiare și nu-și plătesc cu anticipație datoriile, deși ar fi avut această posibilitate, suportînd astfel cheltuieli cu plata dobînzilor pe care le-ar fi putut evita. În toate aceste cazuri, în ce a constat rolul economistului ? Nu este el acela care trebuie să urmărească îndeaproape eficiența întregii activități a întreprinderilor ?

Prevederea că întreprinderile care își încheie activitatea cu rezultate bune vor putea să-și mărească fondurile proprii pe seama reținerii unei părți din beneficiile realizate este de natură să ridice pe o treaptă superioară preocuparea tuturor unităților pentru gospodărirea mai rațională a mijloacelor de care dispun și deci să le determine să utilizeze mult mai chibzuit creditele bancare, dimensionîndu-le cu grijă sporită, în raport direct cu nevoile și în strînsă legătură cu necesitățile lor economice.

Analiza efectuată a relevat faptul că actualul sistem de creditare a întreprinderilor trebuie substanțial îmbunătățit. **Părerile contabililor-șefi consultați converg către simplificarea creditării și acordarea operativă a creditelor bancare, metodele de creditare urmînd să fie diferențiate în funcție de specificul întreprinderilor economice.**

Considerăm că dezbaterea unui nou sistem de creditare nu poate fi redusă la aspectul creditării pe elemente sau obiective, așa cum o privesc unii specialiști din întreprinderi. De peste nouă luni de zile se experimentează în 71 de întreprinderi, din care trei sînt din fosta regiune Banat, un sistem mult simplificat — **prin cont curent global, fără situații de stoc** etc. **Ținînd seama de sarcina nouă încredințată organelor bancare de a se pronunța asupra volumului total de mijloace circulante necesare îndeplinirii planului de stat, ar fi indicat să se analizeze în spirit novator metodele actuale de finanțare și creditare, precum și rezultatele experimentării și să se introducă acele metode care corespund cerințelor aplicării gestiunii economice proprii și obținerii unei eficiențe economice superioare. În această privință credem că s-ar putea porni de la raportul care există în fapt între producția-marfă vîndută și încasată și volumul total al mijloacelor circulante utilizate în perioada de bază și în noua perioadă pentru care se planifică totalul mijloacelor circulante. O asemenea confruntare ar trebui, fără îndoială, corectată în funcție de condițiile noi în care întreprinderea urmează să-și îndeplinească planul de stat, respectiv de modificările survenite în sfera aprovizionării, desfacerii, în dotarea tehnică etc.**

● *Întîrzieri în realizarea stadiului M—B...*

DECONTĂRILE FĂRĂ NUMERAR contribuie în mare măsură la întărirea disciplinei financiare, la accelerarea fazei marfă-bani. Metodele folosite în efectuarea decontărilor dau posibilitatea achitării mărfurilor pe măsura primirii și recepționării lor, în felul acesta asigurîndu-se și controlul reciproc dintre întreprinderi cu privire la respectarea condițiilor contractuale.

O dată cu sporirea producției și a întregii activități economice a crescut și volumul plăților făcute de întreprinderi prin conturile pe care le au deschise la bancă. Astfel volumul decontărilor fără numerar a crescut în fosta regiune Banat în anul 1967 față de anul 1966 cu 5,3%, însă în proporție mai mică decît volumul producției-marfă vîndută și încasată. Acest fapt reliefează o mai bună gospodărire a mijloacelor materiale și bănești puse la dispoziția întreprinderilor și organizațiilor socialiste, creșterea preocupării organelor bancare pentru accelerarea decontărilor prin găsirea și aplicarea unor forme și instrumente adecvate de decontare, astfel încît să se asigure încasarea în cel mai scurt timp a contravalorii livrărilor efectuate, serviciilor prestate și lucrărilor executate. Din analiza datelor rezultă că cele mai multe întreprinderi s-au preocupat și au reușit să depună la unitățile sucursalei în termenele stabilite, legal și corect, documentele de decontare. Unele întreprinderi au prezentat însă cu întîrziere documentele de decontare la bancă, din care cauză, pe perioada respectivă, pentru a putea continua procesul economic, au utilizat credite cu dobîndă mai mare sau alte mijloace atrase. Mai sînt și cazuri, puține la număr, cînd unele întreprinderi comit abateri grave de la disciplina financiară, sub forma facturilor anticipate.

Alte întreprinderi au întîrziat în anumite perioade ale lunii depunerea documentelor de decontare la bancă în valori importante, pentru a-și asigura existența în conturile de decontare a sumelor necesare unor cheltuieli planificate, în special pentru plata salariilor. Aceste abateri sînt în mare măsură favorizate și de sistemul de penalizări care sînt uneori pur simbolice. **Pentru a se pune stavilă unor asemenea abuzuri, ar fi necesar ca penalizările să se aplice diferențiat, în funcție de valoarea facturilor introduse cu întîrziere în bancă.**

Din analiză au rezultat și situații în care facturile sînt achitate cu întîrziere sau sînt refuzate la plată, de cele mai multe ori din cauza decalajului care există între circulația documentelor și cea a valorilor materiale de la furnizor la cumpărător.

Una din propunerile larg discutate de specialiști este aceea de a se reglementa ca inițiativa în decontare să revină clientului și nu furnizorului, cum se procedează în prezent. În sprijinul uneia sau alteia dintre alternative sînt etalate și puse cu grijă în balanță atît avantajele cît și dezavantajele. Fără a ne pronunța asupra fiecăruia din argumentele pro și contra, credem necesar să subliniem că, după părerea noastră, **prin trecerea inițiativei de plată de la furnizor la client și prin folosirea ca instrument preferat în decontare a dispoziției de plată și nu a facturii-talon nu se imprimă, în fond, nici o accelerare decontărilor. Atît timp cît clientul va plăti ca regulă generală numai după ce a primit și recepționat produsele, și într-un caz și în celălalt nu se poate vorbi de o accelerare reală a decontărilor, fără să se accelereze însuși circuitul valorilor care fac obiectul decontării.**

Este neîndoielnic că schimbarea inițiativei în decontare de la furnizor la client ar aduce în munca bancară operativă simplificări și degrevări de sarcini, ceea ce face ca numeroși lucrători din aparatul bancar să încline spre adoptarea acesteia. Oricîte avantaje ar prezenta pentru organele băncii una sau alta din formele de decontare, ținînd seama de prevederile din recentele documente de partid de a se crea un cadru de mai largă inițiativă, dar și de mai mare răspundere unităților economice, — considerăm că **ar fi indicat să se lase, în continuare, la latitudinea părților contractante alegerea formei de decontare** (factură-talon, acreditiv, dispoziție de plată etc.) **pe care o consideră cea mai potrivită relațiilor dintre ei.**

În situația în care s-ar lua hotărîrea de a se folosi în decontare în mai largă măsură dispoziția de plată, deci cînd s-ar statua achitarea obligațiilor din inițiativa clientului, apreciem că ar fi necesar să se reglementeze obligativitatea pentru acesta ca — indiferent dacă are sau nu posibilitatea de plată — să depună băncii care-l deservește actul de plată, după primirea și recepția mărfurilor sau chiar numai după primire. **Controlul respectării termenelor de plată s-ar putea face operativ și eficient dacă s-ar reglementa obligativitatea prezentării de către client, concomitent cu dispoziția de plată, și a actului din care să reiasă data primirii mărfurilor (scrisoare de trăsură etc.). La constatarea nedepunerii dispoziției de plată pînă la termenele legal stabilite ar fi justificat să se aplice operativ, chiar la ghișeele băncilor, sancțiuni bănești, fapt care ar duce, fără îndoială, la menținerea unei cît mai riguroase discipline în decontare.**

Ținînd seama de seriozitatea cu care numeroase întreprinderi privesc și respectă disciplina financiară, apreciem că s-ar putea lăsa la latitudinea băncilor să prevadă prezentarea, o dată cu dispoziția de plată, și a documentelor din care să reiasă data primirii efective, numai de la un anumit plafon valoric în sus. În acest caz, băncilor le-ar reveni obligația de a controla, în anumite proporții, modul în care întreprinderile au respectat termenele de depunere a documentelor de plată.

● *O cale de reducere a mijloacelor în decontare*

ÎN CEI APROAPE douăzeci de ani cîți au trecut de la organizarea decontărilor fără numerar, de tip socialist, s-au adus numeroase îmbunătățiri care au conturat actualul sistem de decontări. Tot pe această linie considerăm că ar fi necesar să se ia în discuție o variantă de decontare care ar putea duce, după părerea noastră, la accelerarea circuitului valorilor aflate în decontare. Schematic, ea ar consta în următoarele :

● **Banca furnizorului**, la prezentarea facturilor și a documentelor prin care se atestă primirea (dacă se face prin delegatul beneficiarului) sau expedierea efectivă (dacă transportul se face prin unități specializate) a mărfurilor care fac obiectul facturilor, va credita contul furnizorului la preț de facturare plus cheltuielile de transport, debitînd concomitent banca beneficiarului și remițînd în anexă documentele (originale). Pentru această operațiune, băncile ar urma să încaseze de la furnizor un comision, calculat la un nivel procentual din valoarea facturii, care să acopere atît serviciul făcut cît și dobînda pentru fondurile avansate pînă în momentul încasării de la beneficiar. Deci o obișnuită operațiune de incasso.

● **Banca beneficiarului**, la primirea debitării, o va înregistra într-un cont sintetic (ținut analitic pe beneficiari), eventual denumit „documente de decontare de încasat", ar preda documentele unității economice în cauză și ar urmări încasarea valorii bunurilor primite spre încasso.

● **Beneficiarul** ar urma ca după un anumit timp de la primirea mărfurilor, fixat de bancă și necesar atît pentru prelucrarea documentelor cît și pentru recepția mărfurilor (sau numai pentru prelucrarea documentelor), să accepte plata, solicitînd băncii debitarea contului său. Cu aceasta operațiunea de decontare ar fi încheiată.

În scopul întăririi disciplinei în decontări, beneficiarul ar trebui să fie obligat să prezinte băncii care-l deservește, o dată cu acceptul său și deci dispoziția de plată — și documentele originale de transportare a mărfurilor, care ar urma să fie restituite după verificarea lor în bancă pentru a se constata dacă s-a respectat termenul stabilit pentru acceptare și plată. Pentru fiecare zi de întîrziere ar urma să se calculeze și să se aplice beneficiarului în culpă o dobîndă penalizatoare în favoarea băncii, pentru fondurile folosite nerațional.

● În caz de refuz (parțial sau total) făcut — și indiferent de motive — pe răspunderea beneficiarului, banca care-l deservește va restitui documentele primite spre încasso, debitînd banca furnizorului nu numai cu valoarea documentelor primite, ci și cu daunele compensatorii pe care acesta ar trebui să le suporte pentru pagubele provocate clientului său prin nerespectarea condițiunilor cotractuale.

● Tot pentru întărirea disciplinei contractuale ținînd seama de modul de folosire a fondurilor bancare, se poate pune cu destul temei problema dacă nu ar fi judicios ca banca furnizorului, la primirea refuzurilor, să calculeze și să perceapă dobînzi pe timpul de la data refuzului și pînă la recuperarea valorilor de la furnizor.

Desigur se pot aduce în completare și alte reglementări care să ducă la îmbunătățirea acestei modalități de decontare. Între acestea ar putea fi și penalizarea severă în cazul refuzurilor fără temei chiar și atunci cînd beneficiarul revine asupra lor din propria sa voință. De asemenea, pentru a se înlătura o parte din motivele de refuz, s-ar putea prevedea obligativitatea de a nu se refuza plata bunurilor corespunzătoare cantitativ și calitativ primite cu anticipație de o lună, la nevoie apelîndu-se la credite bancare.

Desigur că sistemul propus are multe implicații care, firește, trebuie studiate mai temeinic, ca de pildă cele legate de resursele de creditare necesare, corelarea cu bugetul de stat etc.

Considerăm că aplicarea acestui sistem de decontare prezintă numeroase avantaje, dintre care vom expune pe cele principale :

● **s-ar reduce în proporție de circa 40% volumul mijloacelor circulante în decontări, corespunzător perioadei de parcurs al documentelor de decontare de la cumpărător la furnizor, plus timpul necesar perioadei de prelucrare, avizare, recepție și achitare ;**

● **s-ar realiza importante simplificări în muncă și evidențe, atît la întreprinderi cît și la bancă, dintre care arătăm :**

— volumul lucrărilor la întreprinderi privind operațiunile prin contul „produse expediate, lucrări executate și servicii prestate" se reduce în proporție de cel puțin 95%, în acest cont rămînind să se înregistreze doar livrările neformularizate ;

— ca urmare a desființării contului „B", se reduc toate operațiunile și evidența corespunzătoare ce-i revenea atît la bancă, dar îndeosebi la întreprinderi, descongestionîndu-se în importantă măsură serviciile financiare.

Prin acest sistem, momentul încasării contravalorii mărfurilor de către furnizor corespunde în principiu momentului expedierii acestora, fapt care influențează direct și pozitiv accelerarea trecerii mijloacelor circulante prin stadiile bani-marfă-bani.

Maria IONIȚĂ

Dumitru TERFALOAGĂ
director al sucursalei Băncii Naționale, județul Timiș

...talația de lacuri și emailuri
(Foto : V. Godeanu)

ÎN TRANSPORTURILE AUTO

CONCENTRAREA PARCULUI — MIJLOC DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE

CONCENTRAREA, CA FORMĂ PRINCIPALĂ DE PERFECȚIONARE A ORGANIZĂRII SOCIALE A PRODUCȚIEI, a constituit și constituie o preocupare de seamă a partidului și statului nostru. Astfel, cu toate că s-au construit și dat în exploatare sute de noi obiective, numărul întreprinderilor industriale s-a redus de la 2223 în anul 1955 la 1658 în 1960 și la 1582 la sfîrșitul anului 1966. Organizarea centralelor industriale, măsură aprobată de Conferința Națională a P.C.R., se înscrie ca cea mai recentă inițiativă pentru promovarea procesului obiectiv de concentrare și diversificare a producției, cerință a marii producții moderne.

● *Indici superiori de utilizare a parcului*

ACȚIUNI ȘI MĂSURI SIMILARE au avut loc în ultima vreme și în ramura transportului auto. **În cursul anului 1960 s-a procedat la reorganizarea transportului de mărfuri și călători efectuat cu mijloace auto.** S-au creat astfel condiții pentru trecerea la noi forme de organizare în exploatarea parcului de autovehicule din țara noastră. În prezent, acesta este format din **parcul auto de deservire generală** (parcul public), subordonat Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene și respectiv, Consiliilor populare municipale și orășenești și din cel **destinat transporturilor interne** (parcul propriu), subordonat ministerelor, organizațiilor centrale și obștești etc.

Cu prilejul comasării, parcul de deservire generală a preluat de la cel destinat transporturilor interne autovehiculele care depășeau nevoile reale ale unităților deținătoare. De asemenea, unele unități de transporturi mici, dispersate și cu o rentabilitate scăzută, au fost înglobate în acest sector. Astfel, atît capacitatea, cît și structura parcului au fost mult îmbunătățite. Măsurile luate s-au soldat din primii ani de la reorganizare cu rezultate din cele mai bune. Prezentăm în tabelul nr. 1 cîteva din aceste realizări:

Tabel nr. 1

(în % 1959=100)

Principalii indicatori	Anul 1960	Anul 1966
Creșterea parcului public de autovehicule și remorci pentru transportul mărfurilor:		
— autovehicule de marfă:		
— număr	194,2	289,4
— capacitate (tone)	192,4	290,5
— remorci:		
— număr	288,9	543,5
— capacitate (tone)	293,7	766,1
Creșterea volumului transportului auto de mărfuri efectuat cu parcul de deservire generală:		
— la mărfuri expediate (tone)	183,1	510,7
— la parcursul mărfurilor (tone-km)	198,5	622,4
Principalii indicatori tehnico-economici de utilizare a autovehiculelor de marfă din parcul public:		
— coeficientul de utilizare a parcului de autovehicule	108,4	122,6
— coeficientul de utilizare a capacității autovehiculelor	107,0	121,7
— parcursul mediu zilnic al autovehiculelor	101,1	117,6
— productivitatea medie calculată pe o tonă capacitate, din parcul inventar al autovehiculelor	117,5	175,5
Prețul de cost al unei tone-km convențională	88,8	71,8
din care:		
— în transp. de mărfuri (lei/t-km)	87,5	68,5
— în transp. de călători (lei/căl. km)	94,9	89,0

Cel mai important rezultat al acestei acțiuni este faptul că, în timp ce capacitatea autovehiculelor și remorcilor pentru transportul mărfurilor a crescut în 1966 față de 1959 de 3,1 ori, volumul prestațiilor efectuate a sporit în aceeași perioadă de 5,1 ori la mărfuri expediate și de 6,2 ori la parcursul mărfurilor. Fără îndoială, la aceasta și-a adus contribuția, printre altele, și îmbunătățirea principalilor indicatori tehnico-economici de utilizare a autovehiculelor de marfă, ceea ce a avut o influență pozitivă asupra creșterii productivității muncii și reducerii prețului de cost al transporturilor.

● *De ce rezultatele din sectorul de transporturi interne se situează sub posibilități*

AVANTAJELE CONCENTRĂRII PARCULUI DE AUTOVEHICULE devin și mai evidente dacă comparăm, în dinamică, realizările parcului public cu ale celui propriu.

Din tabelul nr. 2 rezultă că în cadrul ambelor parcuri de autovehicule, **volumul mărfurilor transportate a crescut mai repede decît dotarea cu noi capacități de vehiculare. Nivelul acestor creșteri este însă mai accentuat la parcul de deservire generală decît la cel destinat transporturilor interne,** astfel că raportul dintre acestea este net favorabil celui public (1,4 în ce privește dinamica capacității parcului de autovehicule și remorci pentru transportul mărfurilor, 2,0 în ce privește dinamica parcursului mărfurilor). Acest fapt este determinat de îmbunătățirea mai accentuată — în cazul parcului public — a indicatorilor de utilizare a autovehiculelor de marfă, al căror nivel a fost în anul 1966 mai ridicat decît la cel propriu, cu 2,7% la CUP, cu 16,5% la CUC, cu 18,4% la PMZ și cu 41,6% la productivitatea medie pe tonă capacitate.

De asemenea, din analiza rezultatelor economico-financiare obținute în primul semestru al anului 1967 de **Direcția regională de transporturi auto-Banat** și de întreprinderile industriale de subordonare republicană din aceeași regiune, deținătoare de mijloace auto proprii, rezultă că

Tabel nr. 2

— în % — (1959=100)

	Parc public		Parc propriu	
	1960	1966	1960	1966
Dinamica parcului de autovehicule și remorci pentru transportul mărfurilor (tone capacitate):				
— autovehicule și remorci	197,2	314,3	103,4	228,2
din care:				
— autovehicule	192,1	290,5	91,9	222,3
— remorci	293,7	766,1	129,6	241,4
Dinamica transportului auto de mărfuri:				
— mărfuri expediate	183,1	510,7	108,6	336,5
— parcursul mărfurilor	198,5	622,4	90,5	311,5
Dinamica principalilor indicatori de utilizare a parcului de autovehicule de marfă:				
— coeficientul de utilizare a parcului inventar (CUP)	108,4	122,6	109,7	108,1
— coeficientul de utilizare a capacității de transport (CUC)	107,0	121,7	96,0	102,0
— parcursul mediu zilnic (PMZ)	101,1	117,6	93,4	121,7
— productivitatea medie pe tonă capacitate a parcului inventar	117,5	175,5	98,3	134,1

cerința de a asigura cu cheltuieli minime de exploatare o vehiculare rapidă a mărfurilor, este în mare parte atinsă de către parcul auto de deservire generală și în mai mică măsură de către cel destinat transporturilor interne.

În acest sens, datele prezentate în tabelul nr. 3 sînt deosebit de elocvente:

Tabel nr. 3

Indicatori	U/M	D.R.T.A.-Banat	Întrep. ind. de subord. republ.
— Coeficientul de utilizare a parcului	%	68,5	68,5
— Parcursul mediu zilnic	km	143,0	113,3
— Coeficientul de utilizare a capacității	%	62,3	47,8
— Tone kilometri pe zi de exploatare	t/km	335,7	162,7
— Productivitatea pe o tonă capacitate	t/km	11 045	6 715
— Prețul de cost al unei tone-km	lei	0,85	1,35

Așadar, cu excepția coeficientului de utilizare a parcului, identic la ambele sisteme de transport, ceilalți indicatori sînt net defavorabili celui propriu. **Cauzele acestei stări de lucruri sînt multiple.** Amintim doar cîteva, principalele: **parcurgerea unui mare număr de kilometri fără încărcătură** (peste 15 milioane!) și **folosirea necorespunzătoare a capacității nominale a autovehiculelor** (fapt ce conduce la realizarea unui coeficient de utilizare a capacității scăzut: nici măcar 50%), **staționări masive la operațiile de încărcare-descărcare, imobilizarea unui mare număr de autovehicule în reparații** (mai ales accidentele) etc. Autovehiculele Combinatului siderurgic din Reșița, de pildă, au parcurs distanța de 374 000 km fără încărcătură, adică aproape 45% din totalul parcursului efectuat în primul semestru al anului 1967. Făcînd abstracție de orice alte cheltuieli, numai costul carburanților și lubrifianților consumați de acest parcurs „în gol" se ridică la circa 300 000 de lei. Sub media coeficientului de utilizare înregistrat de către parcul propriu al întreprinderilor industriale de subordonare republicană din Banat (67,3%) se situează cele aparținînd Ministerului Economiei Forestiere (58,2%), Ministerului Minelor (58,8%), Ministerului Industriei Metalurgice (61,7%) ș.a.; întreprinderile din subordonarea Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerului Industriei Ușoare și Ministerului Industriei Alimentare, nu au folosit capacitatea nominală de încărcare a autovehiculelor nici în proporție de 70%.

Nu este deci de mirare faptul că nivelul coeficientului de utilizare a capacității autovehiculelor este scăzut, iar prețul de cost al unei tone-kilometru de marfă transportată — ridicat: 5,60 lei la **„13 Decembrie"-Timișoara**, 5,09 lei la **„Teba"-Arad**, 4,59 lei la **„Electromotor"**, 4,31 lei la **„Kandia"**, 4,01 lei la **Fabrica de țigarete din Timișoara.**

Această situație este determinată și de faptul că numărul de autovehicule aflate în dotarea întreprinderilor pentru executarea transporturilor interne întrece necesitățile reale ale acestora. În acest sens, este concludentă atît proporția creșterii parcului propriu de autovehicule (cu 22,7% la 1.VII.1967, față de sfîrșitul anului 1964, în aceeași perioadă parcul D.R.T.A. sporind cu numai 6,4%), cît și faptul că, ridicînd coeficientul de utilizare a capacității autovehiculelor la 50%, s-ar putea transporta suplimentar, cu aceleași mijloace auto, un volum de aproximativ 5 milioane tone-kilometri.

Măsuri ce se impun

CELE RELATATE CONSTITUIE SUFICIENTE ARGUMENTE care pledează în favoarea luării unor măsuri eficiente de îmbunătățire a modului de gospodărire și folosire a parcului de autovehicule destinate transporturilor interne, a unei noi acțiuni de concentrare a parcului de autovehicule destinat transportului mărfurilor. În această ordine de idei, se impune, în primul rînd, **reanalizarea necesarului de autovehicule pentru efectuarea unor asemenea transporturi, restringerea lui la necesarul strict real și trecerea surplusului în dotarea parcului de deservire generală*).**

La fixarea acestui necesar, trebuie să se aibă în vedere **stabilirea unor indicatori tehnico-economici de utilizare a autovehiculelor cît mai mobilizatori.** Importanța acestora pentru utilizarea rațională a parcului reiese și din următorul exemplu: la Combinatul siderurgic-Reșița, prin creșterea productivității pe o tonă-capacitate cu 10%, rezultă un disponibil de circa 60 tone capacitate autovehicule, ceea ce ar permite efectuarea aceluiași volum de transport cu 12 autocamioane mai puțin (avînd fiecare o sarcină de transport de 5 tone) **)

Cu același prilej, s-ar putea scoate din parc și un număr însemnat de autovehicule vechi, a căror menținere în exploatare se face cu cheltuieli foarte mari. În ceea ce privește parcul ce va mai rămîne la dispoziția întreprinderilor pentru executarea transporturilor interne, acesta va trebui gospodărit în modul cel mai judicios.

V. NINI
directorul Direcției județene de statistică-Timiș

Autobaza D.R.T.A. —Timișoara

*) Deși în perioada 1960—1966 capacitatea parcului de autovehicule și remorci destinate transporturilor interne a sporit de 3,9 ori față de cel deținut de parcul public, parcursul mărfurilor a crescut numai de 3,4 ori.

**) O creștere de numai 10% a coeficientului de utilizare a capacității autovehiculelor, ar crea posibilitatea efectuării — cu același parc — a unui volum suplimentar de transport cifrat la aproximativ ½ miliard t/km.

CURIER

■ Una din prob'emele mult discutate în Franța este viitorul agriculturii acestei țări. Henri Lepage abordează un aspect al acestei probleme, și anume creșterea gradului de concentrare a gospodăriilor agricole (nr. 654 al revistei ENTREPRISE). El constată că din 1954 și pînă în prezent numărul exploatărilor s-a redus cu 500 000. Se pune întrebarea dacă Franța va putea să treacă în viitor la o agricultură de tipul fermelor americane, sau va rămîne o agricultură familială. H. Lepage consideră că pînă în 1985, chiar dacă una din două exploatări s-ar suprima, suprafața medie a unei unități agricole va crește de la 17 ha, cît este în prezent, la 34 de ha, ceea ce îl determină să tragă concluzia că încă pentru mult timp agricultura franceză va rămîne de tip familial.

■ VESTNIK MOSKOVSKOGO UNIVERSITETA, seria Ekonomika, publică în nr. 1/1968, sub titlul **Unele schimbări în economia capitalistă după al doilea război mondial,** o expunere făcută de Maurice Dobb la facultatea economică de la Universitatea din Moscova. Referindu-se, printre altele, la caracterul modificat al crizelor și ciclurilor economice după cel de-al doilea război mondial, fapt observat de mulți economiști, autorul se întreabă dacă acest fenomen este o urmare a unor cauze și influențe temporare, sau este legat de trăsături mai durabile ale epocii noastre. După Maurice Dobb, viața nu justifică aprecierea că situația actuală s-ar explica doar printr-o amînare a unei crize de proporțiile celei din 1929—1932 și că elementele unei astfel de criză ar fi pe cale de a se maturiza. Neexcluzînd o astfel de posibilitate într-o perspectivă mai îndelungată, autorul este de părere că încercarea de a privi teoria crizelor sau „modelul" ciclurilor economice în orice aspect **individual** în lumina unei singure forme a contradicției fundamentale a capitalismului și de a aștepta de la un atare procedeu o aplicare universală ar fi o abordare foarte mecanicistă. Contradicțiile nu se manifestă obligatoriu în aceeași formă în perioade și locuri diferite. Mersul modificat al ciclului în perioada postbelică ar permite concluzia că crizele cu caracter inflaționist au devenit mai obișnuite dacă nu au substituit complet tipul clasic de criză deflaționistă cu care eram obișnuiți în trecut.

■ Din cauza diversității mari de modele și aparate fabricate de diferitele întreprinderi și din cauza apariției permanente de modele noi mai perfecționate, alegerea mașinilor celor mai potrivite lucrărilor de birou ce urmează a fi mecanizate a devenit foarte dificilă. Întrucît compararea parametrilor diferitelor aparate oferite pe piața europeană este aproape imposibilă fără respectarea unei anumite sistematici, editura **Joachim Schilling Verlag,** München-Ganting, publică lunar, de fiecare dată pe un alt domeniu de activitate, broșura **Bürotechnische Sammlung** (Colecție referitoare la tehnica de birou), în care se arată în tabele sistematice caracteristicile principale ale mașinilor fabricate. Aceste tabele poartă cîte un număr de clasificare și ele pot fi detașate din broșură și aranjate după clasificarea lor într-un biblioraft, care va cuprinde astfel situația la zi a mașinilor și aparatelor de organizare existente, un adevărat lexicon mereu la zi al posibilităților de mecanizare a lucrărilor de birou.

■ Conținutul lucrării economistului american Simon Kuznets **Modern Economic Growth** (Creșterea economică modernă) New Haven and London, Yale University Press, 1966, 529 pag., este precizat în subtitlul : **Ritm, structură și dezvoltare.** Autorul identifică creșterea economiei naționale cu un spor susținut al producției pe locuitor sau pe muncitor, cel mai adeseori însoțit de un spor în populație și, de obicei, de schimbări structurale radicale. Studiul comparativ al creșterii economice în ultimele două secole îl determină să considere acest interval de timp ca o epocă distinctă. Prin această noțiune autorul înțelege o perioadă relativ lungă, depășind un secol, ce posedă trăsături caracteristice distinctive care îi dau unitate și o diferențiază de epocile care o preced sau îi succed. O „inovație epocală" este descrisă ca un adaos substanțial la fondul de cunoștințe umane, care constituie o forță potențială pentru creșterea economică susținută — un adaos atît de substanțial încît exploatarea și utilizarea sa absorb energiile societăților omenești și le domină creșterea în decursul unei perioade. Inovația epocală, care ar distinge epoca economică modernă, este considerată aplicarea pe scară largă a științei la problemele producției. Această trăsătură distinctivă îl determină pe S. Kuznets să denumească perioada ultimelor două secole „epoca științifică".

■ Biroul Internațional al Muncii a publicat recent, la Geneva, un studiu, intitulat **La lutte contre la discrimination dans le travail** (Lupta împotriva discriminării în muncă). Arătînd că practicile discriminatorii variază de la țară la țară, autorii studiului le grupează în trei categorii : excluderea, cînd unei persoane îi este refuzată angajarea din cauza apartenenței sale rasiale ; diferențierea, cînd, de pildă, o femeie primește un salariu inferior celui acordat unui bărbat pentru o muncă identică ; regim preferențial, cînd, din doi candidați care atestă aceeași calificare unul se bucură de preferință din alte motive decît cele profesionale. Studiul expune, de asemenea, măsurile preconizate pentru combaterea practicilor discriminatorii.

Un economist nemarxist despre

ANACRONISMUL ANTIMARXISMULUI ȘI ANTISOCIALISMULUI

J. L. SAMPEDRO, profesor de științe economice la Universitatea din Madrid, fost consilier economic al delegației spaniole la O.N.U., prezintă în cartea sa **Forțele hotărîtoare în economia mondială** [1]) o opinie ce poate fi obiectiv încadrată în ceea ce se înțelege prin teoria „convergenței sistemelor sociale". O opinie categoric nemarxistă, deși neformulată ca atare și, după cum mi se pare, vădit nepremeditată. Ne vom opri mai ales asupra modului propriu de abordare a temei, asupra filozofiei autorului, încercînd să evidențiem unele dificultăți reale întîmpinate de autor în promovarea consecventă a punctului de vedere inițial.

Premisele raționamentelor prof. Sampedro sînt libere de elemente preconcepute. „Să începem, în primul rînd, — spune el —, să fim «antimarxiști». Antimarxismul este de altfel ceva tot atît de anacronic ca și anticartesianismul, pentru că influența lui Descartes s-a exercitat asupra noastră a tuturor, deși nimeni nu-și mai amintește azi de falsa teorie a vîrtejurilor, pe care acesta a conceput-o pentru a explica mișcarea planetelor". Tot așa, continuă prof. Sampedro, **„un economist actual poate foarte bine să nu fie marxist, dar el nu poate fi antimarxist, deoarece... ansamblul gîndirii (lui Marx n.r.) impregnează azi deciziile economice ale tuturor sistemelor, inclusiv ale celor mai puțin socialiste. Dacă nu ar exista deprinderi mintale bine ancorate și interese materiale, nimeni nu ar mai nega această influență a lui Marx asupra economiei mondiale și rolul care poate fi atribuit tehnicii ca element determinant al organizării sociale nu ar suscita obiecții «idealiste»"** [2]).

Prof. Sampedro atrage atenția asupra unor denaturări ale marxismului și semnalează faptul că noțiunile sale fundamentale au fost acceptate în principiu chiar de către unii renumiți economiști burghezi : **„E de la sine înțeles că Marx nu a susținut nici o dată că realitățile tehnice și economice determină absolut TOT restul : această poziție este o caricatura exagerată inventată de antimarxismul vulgar cu scopul de a putea nega mai bine teza".** „Mai mult, anumiți autori marxiști disting, în interiorul arhitecturii sociale, o «suprastructură» direct determinată de modul de producție și o «conștiință socială» superioară, mai puțin net definită, care influențează la rîndul său asupra altor elemente ce o compun. **Cu aceste nuanțe, ideea că economia, ca organizare a producției și a circulației bunurilor, constituie un fundament pentru celelalte instituții sociale și evoluția lor istorică devine una din concepțiile pe care o acceptă deja cei care, ca Schumpeter sau Karl Popper, nu sînt marxiști"** [3]).

Este poate mai puțin important de arătat aci că distincția și retroacțiunea la care se referă prof. Sampedro, nuanțele, au fost formulate chiar de autorii concepției materialiste a istoriei — și desigur ulterior multilateral elaborate ; mai importantă ni se pare recunoașterea faptului că, de pe poziții științifice, justețea principiilor fundamentale ale materialismului istoric nu mai poate fi astăzi pusă sub semnul întrebării.

Iată dar un punct de vedere materialist în abordarea fenomenelor istorice, a problemelor progresului structurilor sociale. Dar ajuns aici, prof. Sampedro operează mai întîi o primă circumscriere a valabilității unei astfel de interpretări la „lumea modernă". Prin urmare, conchide prof. Sampedro, „Teza marxistă este conformă cu adevărul azi în Europa și, a fortiori, în lumea modernă neeuropeană".[4]) Vom vedea că ulterior autorul renunță la teza rolului primordial al tehnicii în dezvoltarea socială, în genere. Cum se explică necesitatea pentru autor de a găsi alte premise filozofice decît cea de la care a pornit ? Ne punem în ipoteza, pe deplin plauzibilă în cazul de față, că explicația trebuie căutată în sfera ideii.

Din momentul în care se trece la „lumea a treia", spune Sampedro, tehnica nu mai joacă un rol primordial, pentru că „în definitiv, deciziile umane sînt cele care introduc tehnica și aceste decizii depind în foarte mare măsură de atitudinea socială în fața diferitelor probleme" [5]). Iar, în „societatea tradițională", atitudinea socială este de așa natură încît se consideră „intangibilă moștenirea trecutului". La aceasta, opinează economistul spaniol, „se adaugă o puternică ierarhizare a diferitelor poziții umane în societate", datorită căreia, în opoziție cu „societățile moderne" unde „se admiră inițiativa individuală și capacitatea inventivă" „inovația este rău privită și e considerată aproape ca un atentat la «ordinea socială»" [6]).

Din această nereceptivitate sau inacomodare a „societăților tradiționale" la cerințele noii tehnici, prof. Sampedro trage concluzia necesității introducerii a încă unui factor în explicarea istoriei : **atitudinea socială.** Acest al doilea factor, introdus la început prin logica „lumii a treia", este apoi ridicat la rangul de factor determinant al întregii dezvoltări sociale, alături și paralel cu progresul tehnic. Moara de apă — spune prof. Sampedro — a fost inventată în Europa cu puțin timp înaintea erei creștine, dar nu a deșteptat practic nici un interes. De ce o societate în care sclavajul figura la rangul instituțiilor și-ar lua sarcina de a construi mori de apă ? Ea era sigură că are la dispoziția sa o mînă de lucru ieftină pentru a realiza măcinatul grînelor sale. „Structura socială nu făcea necesară aplicarea și difuzarea acestei invenții" [7]). Iată-l dar pe prof. Sampedro optînd, după cum singur o mărturisește, pentru o interpretare **dualistă** a lucrurilor. Pe „războiul de țesut al istoriei" s-ar încrucișa două categorii de forțe — atît tehnice, cît și sociale — întocmai cum în vechea filozofie chineză („I. Chiang" — „Cartea mutațiilor") se înfruntă permanent principiul masculin **yang** cu cel feminin **yin.** Ambele forțe sînt, în felul lor, creatoare. Ele exercită în plus o influență reciprocă. „Tehnica pune capăt structurilor vechi și generează altele, sparge și deformează recipientul colectiv : societatea face posibile noi tehnici, le adoptă și le organizează în raport cu ele" [8]).

Luat în sine, pasajul citat la urmă nu ar fi de natură să ridice obiecții. El capătă însă o altă coloratură în lumina expunerii ce o precedă. Concepția materialistă a istoriei are în vedere și ea „forțele" la care se referă prof. Sampedro. Forțele de producție (care nu se reduc la tehnică, dar în cadrul cărora tehnica constituie elementul eminamente dinamic) alcătuiesc împreună cu relațiile sociale de producție, o **unitate** dialectică. Înlăuntrul acestei unități, ambele „forțe" exercită, în adevăr „în felul lor", o influență reciprocă : forțele productive au un **rol primordial** — perfecționîndu-se neîncetat, datorită logicii lor interne, ele determină schimbarea corespunzătoare a relațiilor de producție ; acestea din urmă exercită o influență **retroactivă** asupra forțelor productive stimulatoare sau inhibantă. Întrucît relațiile de producție (împreună cu suprastructura politică și juridică, cu conștiința socială corespunzătoare) — adică ceea ce prof. Sampedro înțelege prin „atitudinea socială" — sînt, în ultimă instanță, **o funcție a forțelor de producție,** interpretarea sa dualistă nu o putem considera decît evident neîntemeiată. „Lumea a treia" nu face în această privință excepție.

Inițiativa și capacitatea inventivă întîlnește obstacole mai mari sau mai mici nu numai în această lume „emergentă", dar și în „societatea modernă" — obstacole imputabile în țările capitaliste intereselor de clasă, de **grup** sau individuale ce decurg din proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, sau care sînt explicabile atît în țările capitaliste cît și socialiste prin o anumită inerție a gîndirii, prin

S. ANGHELESCU

(Continuare în pag. 12)

Un exemplu din multe :

SIEMENS

ORGANIZAREA ELECTRONICĂ A CĂLĂTORIILOR

Serviciul de clienți al unui mare organizator de călătorii, cum este TOUROPA, este astăzi atît de vast încît nu mai poate fi stăpînit cu mijloace convenționale. Acest lucru nu-l poate îndeplini decît electronica. Automatizarea unor domenii importante ale administrației TOUROPA se adaptează acum exigențelor mărite ale traficului de călători. Anual trebuie îndeplinite dorințele a 400 000 de clienți dornici de a călători și care doresc să călătorească cu trenul sau cu avionul. Calculatorul electronic elaborează și imprimă liste de călătorii, tabele de participanți, bonuri de camere etc. În afară de aceasta, el emite și biletele de tren. Instalația informează despre ocuparea respectivă a localităților de odihnă. Ea desfășoară decontarea cu gazdele și mai face încă multe lucruri pentru care altfel ar fi necesară o armată de salariați calificați.

Și în numeroase întreprinderi din economie s-au dovedit utile instalațiile Siemens de prelucrare a datelor.

Ele rezolvă sarcini foarte diferite. În performanțele lor se oglindesc experiențele îndelungate ale unei mari întreprinderi. Casa Siemens are un rol conducător în participarea la dezvoltarea instalațiilor electronice de prelucrare a datelor. Astfel a luat naștere, de pildă, în uzina noastră, prima serie complet tranzistorizată de calculatoare electronice pentru prelucrarea datelor.

Experiențe de mulți ani în multe domenii de utilizare și branșe se colectează în uzina noastră de prelucrare a datelor. Aici devin utile pentru clienții noștri cunoștințele mai multor mii de specialiști, matematicieni, ingineri, organizatori și analiticieni.

Ce doriți să știți ? — Vă trimitem bucuroși informații detaliate.

SOCIETATEA ANONIMĂ SIEMENS
Uzina pentru prelucrarea datelor
Sectorul de desfacere Europa I
A 1025 VIENA
Obere Donaustrasse 49/51

Siemens- PRELUCRAREA DATELOR

PUBLICOM

IDEALURILE REVOLUȚIEI DE LA 1848

(*Urmare din pag. 7*)

și alte națiuni transilvane, pentru cercetarea cauzelor de mezuire (**hotărnicie — n.n.**) a moșiilor și a sesiilor coloniale și altele ce se țin de categoria aceasta". Aceasta exprima o a doua revendicare de bază a țăranilor, de a se revizui ocuparea pășunilor și a recăpăta pămînturile răpite de nobilime.

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI, COMERȚULUI ȘI CREDITULUI

PROGRAMELE REVOLUȚIEI de la 1848 au mai cuprins și alte revendicări menite să accelereze dezvoltarea economică: **libertatea muncii, a comerțului, dezvoltarea industriei, înființarea unui sistem de credit, dezvoltarea drumurilor etc.**

În „Dorințele partidei naționale în Moldova" se cerea (art. 34):

„Înlesnirile comerțului și libertății muncii prin: 1) promulgarea legilor de credit spre a asigura plătirea datoriilor fără excepție de persoane. 2) Întemeierea unei bănci naționale și de scont și a caselor de păstrare. 3) Așezarea de școli profesionale. 4) Deschiderea canalurilor și drumurilor de comunicație. 5) Regularea tarifurilor. 6) Desființarea a orice beilicuri, cărături și havalele... etc.".

„Poporul român — se arăta în Proclamația de la Islaz — cheamă toate stările la fericire, recunoaște facerile de bine ale comerciului, scie că sufletul lui este creditul care niciodată n-a vrut să i-l înlesnească sistema trecută. Decretă dar o bancă națională, însă cu fonduri naționale".

„Punturile națiunii române transilvane" proclama „4. Națiunea română poftește libertatea industriei și comerțului cu ridicarea tehurilor și a privilegiilor și a tuturor piedicilor și stavilelor comerțului cu țările vecine, de care se ține desființarea vămilor la graniță".

Aceste revendicări erau menite să contribuie la accelerarea dezvoltării economice pe baze capitaliste, la transformarea țării într-un stat modern.

INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI AGRICOLE
INSTITUTUL DE CERCETĂRI PENTRU ECONOMIE AGRARĂ

ANUNȚĂ

scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

1 Șef Secție cercetare științifică — Secția Sistem informațional
1 Șef sector cercetare științifică — Secția Sistem informațional
1 Șef sector cercetare științifică — Secția Planificarea agriculturii
1 Șef sector cercetare științifică — Secția Centrul de calcul

Cererile de înscriere la concurs se primesc la sediul Institutului — București, B-dul Mărăști nr. 61 — cu cel puțin 15 zile înainte de data ținerii concursului, însoțite de actele prevăzute de Regulamentul privind recrutarea, promovarea și atestarea cadrelor de cercetători științifici din unitățile de cercetări din Republica Socialistă România, publicat în extras în Buletinul Oficial, partea a III-a nr. 4 din 8 ianuarie 1968.

Concursul constă din verificarea și aprecierea comparativă a titlurilor științifice și a valorii lucrărilor, a activității și a realizărilor științifice sau tehnice în specialitate ale candidaților.

Concursul se va ține la sediul Institutului de cercetări pentru economie agrară — București, B-dul Mărăști nr. 61 etaj II, camera 221, la 6 mai 1968 ora 8 dimineața.

Informații suplimentare se pot obține la secretariatul științific al institutului, telefon 17.21.80, interior 190.

COMBINATUL „1 MAI" SATU MARE

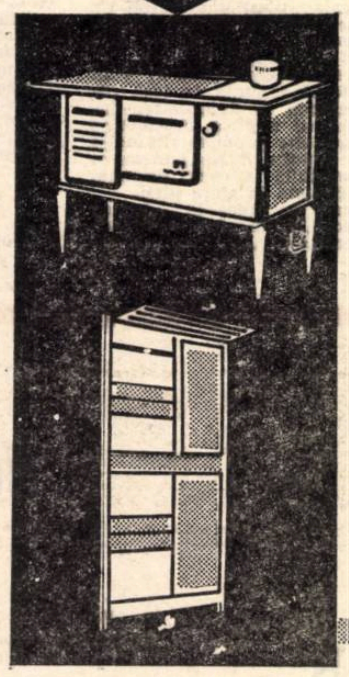

oferă prin magazinele de specialitate:

- **mașina de gătit tip „Casnica";**
- **fotolii tip „Someș";**
- **cuiere perete tip „Marina";**
- **stative pentru flori.**

Întreprinderea mai produce mobilier pentru birouri, laboratoare, școli, cămine, precum și mobilier tehnologic pentru industria ușoară, chimică, alimentară și metalurgică.

ORMIG

MECANIZAREA PREGĂTIRII FABRICAȚIEI

- **raționalizează producția, contribuie la creșterea productivității și micșorează costurile de fabricație;**
- **confecționează în numărul de exemplare dorit documente clare, certe și ușor sortabile pentru decontarea salariilor, materialelor și pentru poștalcul;**
- **accelerează sistemul de informare;**
- **preîntîmpină erori, timpi de așteptare și timpi morți în ateliere;**
- **creează condițiile pentru introducerea unei planificări raționale în ateliere, pentru încărcarea justă a mașinilor și pentru combaterea rebuturilor.**

În combinație cu fișele perforate, sistemul se aplică de peste 30 de ani în multe țări

Peste 10 000 întreprinderi industriale din toate continentele sînt înzestrate cu aparate ORMIG pentru pregătirea mecanizată a fabricației.

Rugăm cereți prospectul gratuit nr. 202 Ro.

ORMIG Organisation-Mittel GmbH
1 Berlin 42, Wolframstr. 87—91

PUBLICOM

ASPIRATORUL DE PRAF „PRACTIC"

- **absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți;**
- **consum de numai 0,15 lei pe oră;**
- **preț de vînzare 785 lei.**

VENTILATOARE DE MASĂ

- **se utilizează în locuințe, birouri și magazine;**
- **se livrează în două variante:**
  VM 3 cu două viteze de rotație și suport din tablă;
  VM 4 cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ LOCALĂ — FĂGĂRAȘ, JUDEȚUL BRAȘOV

str. Libertății nr. 11, tel. 1230

EXECUTĂ PROMPT:

- **produse din bachelită și aminoplast**
- **piese de schimb pentru industria textilă**
- **obiecte strunjite din lemn**

UN ECONOMIST NEMARXIST DESPRE ANACRONISMUL ANTIMARXISMULUI ȘI ANTISOCIALISMULUI

(*Urmare din pag. 11*)

scheme organizatorice rigide. Rolul predominant al forțelor productive în dezvoltarea socială se manifestă în spargerea pînă la urmă a tiparelor vechi în înlăturarea obstacolelor sociale, ideologice. Prof. Sampedro pornește însă de la constatarea că aceste forțe noi productive nu există încă sau există doar în mică măsură în țările „emergente" și pentru a le avea sînt necesare mai întîi „deciziile", „atitudinea" socială — cu alte cuvinte o **politică** orientată în această direcție. Aceasta, politica, ar reprezenta deci aci factorul determinant al dezvoltării sociale, factorul primordial. În sine, în mod nemijlocit, lucrurile așa și stau. Dar țările subdezvoltate nu pot fi privite ca fiind izolate de economia, de piața mondială; ele se încadrează într-un fel sau altul în diviziunea existentă a muncii pe plan mondial și participă la schimbul internațional de mărfuri. În țările respective, **decizia** de a implanta tehnici noi, de a asigura o forță de muncă de calificare corespunzătoare trebuie bineînțeles să preceadă existența propriu-zisă a tehnicii în cauză pe pămîntul respectiv. Dar pe plan mondial tehnica nouă sau elemente ale ei există și acționează înaintea luării în altă parte a vreunei decizii de implantare și acest lucru este adevărat nu numai pentru țările „lumii emergente", ci **parțial** pentru orice altă țară. Nimeni nu neagă însă că, chiar introducerea pentru prima oară a unor tehnici noi cere în prealabil o decizie, un act conștient, la scară micro — sau macro-economică. Problema nici nu este aceasta. Oricum, deciziile ce stau la baza apariției unor forțe productive noi sînt rezultatul unor **cerințe obiective**. Pe de altă parte, o dată introduse pe scară mare, tehnicile noi ridică probleme sociale și impun soluții structurale care depășesc de departe cadrul deciziilor referitoare la introducerea lor. Și pentru că autorul se referă la faptul că moara de apă a fost cunoscută înaintea erei creștine, ni se pare că ar trebui subliniat că nu invenția ca atare determină schimbarea radicală a structurilor sociale ci măsura în care ea este un produs al mișcării interne a forțelor productive. În acest caz invenția respectivă se introduce treptat — de cele mai multe ori spontan — în producție, se perfecționează, își demonstrează eficiența și sfărîmă pînă la urmă ceea ce părea „intangibil". Aceasta cere timp. „Atitudinea socială" — cu valori pozitive sau negative — și în această privință se poate subscrie la opinia prof. Sampedro — joacă un rol istoric ce nu trebuie subapreciat, dar este ea însăși o derivată a forțelor productive.

Am arătat la început că autorul susține în esență teoria convergenței sistemelor economice. El vede pînă și în evoluția modului de organizare a întreprinderilor capitaliste transformarea progresivă a capitalismului în socialism. Ni se pare totuși semnificativ faptul că într-o formă sau alta gîndirea economică burgheză se preocupă de problema posibilității și necesității socialismului. Iată pe scurt cum prezintă prof. Sampedro evoluția problematicii socialismului la economiștii burghezi.

Încă în 1920 von Mises nega posibilitatea de funcționare a unei economii socialiste. El nu ignora totuși faptul că Pareto și mai ales Barone construiseră teoretic în 1908 un model socialist. Lucrarea lui von Mises a fost tradusă în limba engleză în 1935 fără ca autorul ei să fi considerat necesar să-și revizuiască poziția la 15 ani de regim sovietic și după ce americanul Fred M. Taylor a completat ideile lui Barone în studiul „Despre orientarea producției într-un stat socialist". În 1934 și 1935, Roobins și Hayek declarau corectă soluția teoretică a lui Barone, dar continuau să o considere insuficientă din punct de vedere practic. În ciuda replicii lui Oskar Lange — spune Sampedro — această idee negativă a rămas dominantă în lumea occidentală, cu toate că și Schumpeter răspunsese afirmativ în 1942 la întrebarea dacă este posibilă funcționarea socialismului (în cartea sa „Capitalism, socialism și democrație"). „Și ar fi fost totuși posibil — afirmă Sampedro — să se repete fraza lui Galileu «E pur si muove»... **În adevăr socialismul este în marș și își continuă înaintarea. La nivelul său actual, nimeni nu-l mai poate nega**" [9].

Prof. Sampedro admite că planificarea și intervenția statului capitalist în economie încă nu înseamnă socialism, deoarece se menține proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, dar el înclină să confunde perfecționarea sistemului de conducere a întreprinderii capitaliste care implică o relativă descentralizare a deciziilor și o anumită separare a funcției de exploatare de cea de gestiune cu o schimbare a caracterului proprietății. În orice caz el își dă seama că viitorul aparține socialismului. Transformarea progresivă a sistemului capitalist „duce, în toate cazurile, la socialismul viitorului" [10], iar „în lumea emergentă..., după părerea mea, — spune prof. Sampedro — șansa capitalismului este deja depășită..." [11]. Faptul că autorul ajunge la această concluzie se explică — ni se pare — nu în virtutea metodologiei sale explicit formulate, de considerare a problematicii „lumii a treia" în mod izolat, ci în ciuda ei.

---

1) J.L. Sampedro: **Les forces décisives dans l'économie mondiale**, col. L'Univers des connaissances Hachette Paris, 1967, 256 pag.
2) idem pag. 80—81.
3) idem pag. 81.
4) idem, pag. 84.
5) idem. pag. 85
6) idem pag. 87.
7) idem, pag. 100.
8) idem, pag. 102.
9) idem. pag. 163.
10) idem, pag. 160.
11) idem, pag. 234.

U.R.S.S.

REFORMA ECONOMICĂ ŞI LEGEA VALORII

Interviu cu academicianul Konstantin OSTROVITIANOV

— Se ştie că transformările economice care se întâptuiesc în prezent în Uniunea Sovietică şi în ţările socialiste europene sînt strîns legate de folosirea relaţiilor marfă-bani şi a legii valorii. Făcînd un scurt istoric al problemei, v-am ruga să ne vorbiţi mai întîi despre concepţiile lui Karl Marx în problema acţiunii acestei legi în condiţiile socialismului.

— Contribuţia adusă de întemeietorii comunismului ştiinţific, K. Marx şi F. Engels, la elaborarea problemelor economice ale societăţii socialiste, este pentru noi foarte valoroasă şi are o însemnătate mereu actuală. Totuşi, cu toată genialitatea lor, Marx şi Engels n-au putut, firește, să prevadă numeroasele trăsături concrete ale dezvoltării societăţii socialiste şi comuniste.

Caracterizînd în trăsături generale orînduirea economică a viitoarei societăţi, în opoziţie cu economia capitalistă, Marx şi Engels au pornit de la faptul că prin trecerea mijloacelor de producţie în mîinile societăţii, producţia-marfă şi circulaţia vor dispărea, schimbul de mărfuri va fi înlocuit prin repartiţia nemijlocită a produselor, iar evidenţa bănească — prin evidenţa muncii sociale, nemijlocit în timp de muncă.

Marx presupunea că principiul socialist al repartiţiei după muncă se va înfăptui fără valoare şi formele ei, cu ajutorul unor chitanţe, pe care va fi înregistrat numărul de ore efectuate de fiecare muncitor şi, pe baza acestor chitanţe, el va primi, din depozitele statului, cantitatea de bunuri de consum corespunzătoare timpului de lucru prestat. Aceleaşi concepţii le împărtăşea şi Engels.

— În cadrul transformărilor economice efectuate în prezent în Uniunea Sovietică, cea mai complexă este problema corelaţiei juste dintre conducerea economică bazată pe planificarea centralizată şi mecanismul pieţei. Cît de nouă este această problemă pentru economia socialistă?

— Problema legăturii dintre relaţiile marfă-bani, piaţă şi planificarea centralizată — acest factor hotărîtor al dezvoltării economice în socialism — a existat în Uniunea Sovietică în decursul întregii perioade de cinci decenii. Trebuie arătat însă că ambele laturi — centralismul în planificarea şi conducerea economică şi ceea ce trebuie înţeles sub „mecanismul pieţei", — au acţionat în diferite etape istorice în chip deosebit. Centralismul s-a întărit obiectiv în perioada ascuţirii luptei de clasă interne şi a războaielor, împingînd pe planul al doilea acţiunea relaţiilor marfă-bani. Dimpotrivă, acestea din urmă au cunoscut un cîmp mai larg de acţiune în timp de pace.

Reforma economică în Uniunea Sovietică, ca de altfel şi măsurile economice din celelalte ţări socialiste europene constituie în acest sens, o încercare de a rezolva această problemă în condiţiile actuale, cînd au crescut extrem de mult nivelul forţelor de producţie şi proporţiile economiei naţionale.

— Care a fost, în legătură cu aceasta, concepţia lui V. I. Lenin în problema utilizării legii valorii şi a categoriilor ei în socialism?

— Sarcina cercetătorului constă nu numai în înţelegerea unei teorii sau alteia şi în expunerea ei, ci şi în a demonstra, totodată, cum s-a dezvoltat ea.

Concepţiile lui V. I. Lenin în problema utilizării relaţiilor marfă-bani în socialism **au cunoscut o simţitoare evoluţie.** Se ştie că înainte de n.e.p. (noua politică economică), V. I. Lenin s-a situat pe punctul de vedere al lui K. Marx şi F. Engels cu privire la faptul că socialismul este incompatibil cu legea valorii, cu relaţiile marfă-bani. Aşa gîndeau pe atunci şi majoritatea celorlalţi economişti marxişti. De aceea, politica comunismului de război era considerată nu ca o măsură temporară, provocată de război şi de distrugeri, ci ca o cale normală a construirii socialismului. Aceasta şi-a găsit reflectarea şi în proiectul celui de-al doilea program al partidului, în care se arăta că în procesul construirii socialismului trebuie înfăptuită neabătut înlocuirea comerţului prin repartiţia planificată a mărfurilor.

Cu toate acestea, experienţa politicii comunismului de război, pe măsura traducerii ei în viaţă, dovedea că nu e posibilă înlocuirea relaţiilor marfă-bani, a comerţului, cu repartiţia nemijlocită a produselor în întreaga perioadă a construirii primei faze a comunismului. **Meritul lui V. I. Lenin a constat în faptul că el a revizuit la timp teza perimată cu privire la incompatibilitatea socialismului cu relaţiile de marfă.** În cuvîntarea sa la Congresul al X-lea al partidului, V. I. Lenin a pus cu toată ascuţimea problema necesităţii trecerii de la comunismul de război la noua politică economică şi la desfăşurarea schimbului de mărfuri dintre oraş şi sat, în condiţiile rolului regulator al statului.

Trebuie remarcat că Lenin n-a ajuns, de la bun început, la ideea privitoare la necesitatea unui comerţ desfăşurat şi a circulaţiei băneşti. La început el a preconizat admiterea schimbului de mărfuri în cadrul comerţului local. Iar schimbul de mărfuri propriu-zis, el îl examina ca pe un schimb de mărfuri industriale cu produse agricole, fără cumpărare-vînzare şi circulaţie bănească, adică, ca pe un schimb de produse. **Viaţa a demonstrat insuficienţa comerţului şi a schimbului de mărfuri pe plan local, în condiţiile construirii socialismului.** În raportul la cea de-a VIII-a conferinţă gubernială de la Moscova din octombrie 1921, **V. I. Lenin a declarat fără echivoc că încercarea organizării schimbului de mărfuri n-a reuşit, că el s-a transformat în „vînzare-cumpărare", că „a devenit realitate circulaţia bănească".** Ca urmare, Lenin ajunge la concluzia că veriga hotărîtoare în construirea fundamentului relaţiilor sociale socialiste „este înviorarea comerţului interior cu justa lui reglementare de către stat".

Există părerea că V. I. Lenin admitea acţiunea legii valorii şi a relaţiilor de marfă legate de aceasta, numai în perioada de trecere de la capitalism la socialism.

În perioada de trecere, desigur, principala atenţie a lui Lenin era îndreptată asupra problemelor construirii socialismului. Ar fi însă nejust dacă însemnătatea învăţăturii lui Lenin despre relaţiile marfă-bani s-ar limita doar la perioada de trecere. În lucrările lui Lenin există concepţii din care reiese că el era un clarvăzător.

Astfel, în planul articolului „Cu privire la abordarea problemei în spirit comercial" Lenin caracteriza politica comunismului de război, tendinţa de a se renunţa la calculul comercial, drept o încercare de a trece direct la comunism, evitînd stadiul de dezvoltare socialist. În cunoscutul articol „Despre cooperaţie", Lenin considera că trăsătura esenţială a socialismului, alături de cooperativizarea gospodăriilor ţărăneşti, este un comerţ cooperatist civilizat. El a exprimat ideea că „o orînduire de cooperatori civilizaţi, în condiţiile proprietăţii sociale asupra mijloacelor de producţie, în condiţiile victoriei de clasă a proletariatului asupra burgheziei, este orînduirea socialistă".

În articolul „Despre însemnătatea aurului acum şi după victoria socialismului", Lenin a formulat presupunerea că aurul, ca material bănesc, poate fi lichidat numai în cazul victoriei socialismului pe plan mondial.

— Este cunoscut că în legătură cu acţiunea şi folosirea legii valorii în socialism în rîndul economiştilor sovietici a avut loc o largă discuţie. V-am ruga să ne împărtăşiţi opiniile dv. în această problemă.

— După cum se ştie, în această discuţie s-au conturat două tendinţe. Un grup de cercetători consideră că economia socialistă este incompatibilă cu legea valorii şi cu relaţiile de marfă-bani. În acest sens, ei se referă la cunoscutele opinii ale lui Marx şi Engels, precum şi la poziţia iniţială a lui V. I. Lenin. Principala greşeală a acestor economişti, după părerea mea, constă în aceea că ei identifică orice producţie de marfă cu cea capitalistă.

Dar producţia şi circulaţia de marfă, după cum arăta Marx, reprezintă un fenomen propriu celor mai diferite moduri de producţie. Ea reflectă, în diferite formaţiuni, relaţiile de producţie proprii acestor formaţiuni.

În condiţiile socialismului, producţia şi circulaţia de mărfuri exprimă relaţii de producţie socialiste.

Dacă ne referim la legea valorii, aceasta n-a fost inventată de noi, ci ne-a fost transmisă de la formaţiunile anterioare. Dar, în condiţiile în care proprietatea socialistă şi economia planificată sînt dominante, se creează posibilitatea pentru limitarea laturilor negative ale acţiunii legii valorii şi folosirea laturilor sale pozitive în scopul evidenţei cheltuielilor socialmente necesare şi al stimulării materiale a producţiei.

Alături de concepţia negării producţiei de mărfuri în socialism, în presa sovietică s-a observat o tendinţă de supraapreciere a pieţei şi a legii valorii, apropiată de poziţia aşa-numitului „socialism de piaţă". Adepţii ei consideră economia socialistă drept un fel de economie bazată pe producţia de marfă. Ei se pronunţă pentru libertatea nelimitată a pieţei şi a legii valorii, considerînd-o regulator şi, în esenţă, unica lege obiectivă a economiei socialiste. Ei reduc esenţa conducerii planificate a economiei naţionale la studierea şi prevederea dezvoltării relaţiilor de piaţă şi reflectarea lor în planurile economiei naţionale.

Este însă cu totul nejust să se caracterizeze economia socialistă în ansamblu ca o „producţie de mărfuri socialistă" deoarece relaţiile de marfă şi legea valorii în U.R.S.S. nu mai joacă rolul determinant în dezvoltarea economiei. Ele sînt subordonate planului şi se folosesc drept pîrghii economice în conducerea economiei naţionale.

— În ce constă esenţa folosirii legii valorii în condiţiile transformărilor economice actuale?

— După cum se ştie, valoarea mărfii este determinată de cantitatea socialmente necesară de muncă abstractă cheltuită pentru producerea ei. Cantitatea de muncă socialmente necesară este determinată de condiţiile medii de producţie, corespunzătoare nivelului majorităţii întreprinderilor din ramura respectivă, care produc masa cea mai mare de producţie.

Întreprinderile care-şi perfecţionează tehnica şi organizarea producţiei îşi reduc consumurile individuale de muncă, sub cheltuielile socialmente necesare. Vînzîndu-şi mărfurile la preţuri corespunzătoare consumurilor de muncă socialmente necesare, ei obţin un surplus de beneficiu. Şi dimpotrivă. Întreprinderile rămase în urmă, care au cheltuielile de producţie peste consumurile de muncă socialmente necesare, la vînzare obţin un beneficiu mai scăzut şi nu-şi justifică propriul consum de muncă. **Aceasta stimulează întreprinderile să introducă tehnica avansată şi să îmbunătăţească organizarea producţiei, deoarece aceasta duce la creşterea beneficiului.**

Folosirea mai largă a legii valorii în producţia socialistă necesită extinderea autonomiei economice a întreprinderilor şi uniunilor lor şi punerea la dispoziţia lor a unei părţi însemnate a beneficiului, pentru stimularea materială a lucrătorilor şi dezvoltarea producţiei.

După cum vedem, legea valorii se aplică, în primul rînd, şi se foloseşte într-un chip nou în sfera producţiei socialiste. Dar mărfurile se produc pentru ca prin intermediul sferei circulaţiei să fie realizate şi să ajungă în sfera consumului personal sau a celui productiv.

Iată de ce problema realizării mărfurilor are o foarte mare însemnătate în economia socialistă. **Piaţa e capabilă să exercite o mare influenţă inversă asupra producţiei.**

— Care problemă, după părerea dv., suscită în prezent o atenţie deosebită, ţinînd seama de aplicarea mai largă a principiilor gestiunii în practica economică?

— Cred că una din cele mai complexe probleme este cea a formării preţurilor. Nu de mult, în Uniunea Sovietică a fost înfăptuită reforma preţurilor cu ridicata, dar ea n-a rezolvat problema, ci a constituit doar un prim pas în direcţia unor schimbări mai importante. Trebuie ştiut că perfecţionarea preţurilor nu este o campanie, ci **un proces neîntrerupt.**

După cum se ştie, în condiţiile economiei socialiste, **preţul trebuie să fie un mijloc de evidenţă a cheltuielilor efective de muncă precum şi de stimulare materială a producţiei. Pentru a îndeplini cu succes aceste funcţii, preţul trebuie să fie apropiat la maximum de cheltuielile socialmente necesare.**

Orientarea, în stabilirea preţurilor, după cele mai bune întreprinderi, în care cheltuielile sînt sub cele socialmente necesare, ar duce la faptul că majoritatea întreprinderilor unei ramuri ar fi deficitare şi ramura în ansamblu nu şi-ar justifica cheltuielile de muncă.

Nu poate fi considerată drept justă nici orientarea în stabilirea preţurilor după întreprinderile rămase în urmă. Aceasta ar duce la umflarea artificială a preţurilor peste cheltuielile socialmente necesare. În acest fel, întreprinderile codaşe ar primi un beneficiu normal, iar toate celelalte întreprinderi ale ramurii — un beneficiu sporit, numai în virtutea modului de formare a preţurilor.

Este important de arătat că în condiţiile ritmurilor rapide ale progresului tehnic este foarte important ca sistemul de preţuri să fie **flexibil,** să reflecte rapid modificările în creşterea productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost al producţiei precum şi schimbările care se produc în structura cererii.

— Reforma economică în Uniunea Sovietică a trezit un larg ecou peste hotare. Se ştie că în Occident au apărut numeroase articole şi studii speciale în această problemă. Ce părere aveţi despre ele?

— Pentru majoritatea studiilor în legătură cu problema reformei economice, care au apărut în Occident în număr atît de mare, este caracteristic un fapt. Motivul care a provocat trecerea în Uniunea Sovietică la schimbări economice, ei îl văd sau, mai precis, vor să-l vadă în existenţa unei aşa-numite „crize" în economia sovietică. Tocmai aceasta e părerea autorilor cărţii „Noi orientări în economia sovietică", editată nu de mult de Comisia economică a Congresului american. Un şir de economişti occidentali încearcă să interpreteze esenţa reformelor economice ca o îndepărtare de la legea valorii aşa cum ea a fost văzută de Marx. Faptul că reforma prevede întărirea în economia Uniunii Sovietice a unor astfel de categorii economice ca beneficiul, creditul bancar, plata pentru fonduri (fixe) etc. este privit de propagandiştii şi teoreticienii burghezi ca un fel de întoarcere la capitalism. Pe de altă parte, mulţi dintre ei caută să dovedească că reforma economică sovietică este, în acest sens, făcută pe jumătate şi propun reţete pentru instaurarea deplină a stihiei pieţei. Cum s-ar zice, „vrabia mălai viseză".

Istoria a dovedit în repetate rînduri că economia socialistă planificată are uriaşe avantaje faţă de cea capitalistă. E suficient să ne amintim de anii 1929—1933 cînd criza de supraproducţie, de o amploare fără precedent, a cuprins economia aproape a tuturor ţărilor capitaliste şi, parcă vrăjită, s-a oprit la graniţa ţării sovietice.

Netemeinicia teoreticienilor burghezi se manifestă deosebit de limpede prin aceea că ei ne recomandă să renunţăm la planificare şi să dăm libertate deplină stihiei pieţei, în timp ce în ţările capitaliste nu mai există această libertate nelimitată. Capitalismul monopolist de stat intervine tot mai activ în stihia relaţiilor de piaţă şi exercită asupra ei o acţiune regulatoare în interesul monopolurilor stăpînitoare. Dar contradicţia profundă a sistemului capitalist constă în faptul că creşterea rapidă a producţiei capitaliste socializate necesită tot mai imperios o conducere planificată pe scara întregii economii naţionale, iar fără lichidarea proprietăţii capitaliste particulare şi instaurarea proprietăţii socialiste asupra mijloacelor de producţie, acest lucru nu e posibil.

Reforma economică efectuată în U.R.S.S. nu este determinată nicidecum de criza economiei socialiste planificate, ci de creşterea economiei sovietice, de extinderea uriaşă a proporţiilor ei şi de progresul tehnic rapid. Ea îşi propune drept sarcină creşterea considerabilă a eficienţei economiei naţionale — folosirea mai deplină a avantajelor sistemului socialist prin perfecţionarea conducerii planificate centralizat a economiei naţionale şi folosirea largă a legii valorii şi categoriilor marfă-bani, ca pîrghii economice ale creşterii producţiei.

Convorbirea a fost realizată de **D. KONICEV,** corespondent al Agenţiei de presă NOVOSTI

EURODOLARII ŞI „PARADISUL“ HOLDING-URILOR

PE PIAŢA FINANCIARĂ MONDIALĂ se vorbeşte în ultimii ani din ce în ce mai mult de eurodolari şi eurodevize. Frecvenţa acestor noţiuni a ajuns atît de mare, încît în occident „dacă cineva doreşte să facă senzaţie sau să se remarce într-o societate — ca să reluăm cuvintele lui Philippe Olmer, comentatorul săptămînalului LA VIE FRANÇAISE —, este suficient să vorbească de eurodolari“.

În sensul larg al cuvîntului, noţiunea de „eurodolari“ presupune un fenomen monetar, apărut cu mulţi ani în urmă, dar care s-a manifestat cu precădere între 1958—1959, luînd o mare dezvoltare abia după 1965. În sensul strict al cuvîntului, eurodolarii nu sînt de fapt — aşa după cum numele o arată — nici cu tot dinadinsul dolari şi nici măcar europeni; ei nu reprezintă nici bilete de bancă şi nici monedă lichidă, ci o monedă scripturală, respectiv certificate de depozit aflate în conturile unor bănci, în special din S.U.A. şi deţinute de persoane domiciliate în afara S.U.A., de bănci., sau chiar de guverne.

În anul 1965 — după cum se menţionează în presa de specialitate — sumele astfel deţinute de persoane fizice sau juridice din afara graniţelor S.U.A., se ridicau la circa 25 miliarde dolari, din care 14 miliarde aparţineau instituţiilor de emisie, 7 miliarde băncilor private şi 4 miliarde unor persoane fizice particulare. Piaţa eurodolarilor s-a născut din aceste lichidităţi astfel create, care determină operaţiuni de arbitraj şi în special operaţiuni legate de împrumuturi pe termen scurt sau lung.

După cum este bine cunoscut, băncile acordă împrumuturi fie din conturile care le-au fost încredinţate în depozit, fie din fondurile pe care şi le creează din propriile împrumuturi de la băncile centrale, plătind pentru acestea dobînzile oficiale prestabilite. Aşa s-a născut ideea împrumuturilor din fondurile depuse în contul băncilor străine (în special din S.U.A.), fie de către bănci, sau de către particulari. Cum însă tranzacţiile principale au loc în Europa, eurodolarii au luat numele pieţei principale. Dar şi alte monede depuse în condiţiile arătate mai sus pot îmbrăca această formă: există de altfel pe piaţa financiară şi euromărci (vest-germane), eurolire sterline, eurofranci (elveţieni sau francezi etc... Într-un articol recent privind piaţa eurodolarilor, specialistul Jean Lecerf sublinia că aceste schimburi se fac de regulă prin intermediul băncilor din Londra, Paris, Frankfurt şi mai ales al băncilor elveţiene. „Tranzacţiile au loc de cele mai multe ori printr-un acord telefonic. Ele vizează sume foarte mari, iar rata dobînzii se stabileşte pe baza unei severe concurenţe. De fapt — spune Lecerf — întreaga «virtuozitate» a specialiştilor bancari se manifestă pe această piaţă. Anumite bănci iau dolari cu împrumut pentru a-i reîmprumuta. Altele cumpără mărci, le schimbă în dolari, împrumută dolari, sau invers...“ În principiu este vorba de împrumuturi pe termen scurt variind între 8 zile şi 2 ani. Între 1964—1966, rata dobînzii eurodolarilor pe termen de trei luni de exemplu, a crescut de la 4,5% la circa 5,75% — rată inferioară însă cursurilor de pe piaţa americană.

● Conţinutul celor două „euro-pieţe“

DUPĂ CUM AM MAI ARĂTAT, împrumuturile în eurodolari se practică atît pe termen scurt cît şi pe termen lung. Dar folosirea aceleiaşi noţiuni în aceste două feluri de tranzacţii a dat naştere — după aprecierea revistei L'USINE NOUVELLE — la confuzii, întrucît în realitate este vorba de două pieţe diferite. Iniţial, la data apariţiei eurodolarilor, a fost vorba numai de o piaţă a capitalurilor pe termen scurt, organizată exclusiv de bănci particulare, care primind în depozit dolari de la o instituţie monetară oficială, de la o altă bancă sau de la o persoană fizică sau juridică particulară, îi depuneau imediat la o altă bancă din aceeaşi ţară sau din alta, cu o dobîndă superioară celei pe care o acordaseră. Aceasta din urmă la rîndul său, practica acelaşi sistem, astfel încît depozitul cu dobînzi majorate ajungea pe filiera unei spirale la mai multe bănci, oprindu-se doar acolo unde ultima depozitară reuşea să găsească un amator (persoană fizică sau instituţie) care să contracteze un împrumut în asemenea dolari, în vederea finanţării unei afaceri industriale sau comerciale (se apreciază că în prezent piaţa eurodolarilor furnizează fondurile necesare finanţării a 25% din tranzacţiile comerciale ale lumii capitaliste).

Dar alături de împrumuturile pe termen scurt, de la o vreme au început să se negocieze şi împrumuturi pe termen lung (5—20 de ani) efectuate — spre deosebire de primele — în euro-obligaţiuni. Acestea sînt titluri negociabile, reprezentative fracţiunii unui împrumut cu dobîndă, consimţit unei societăţi sau colectivităţi publice pentru emiterea unui împrumut. Euroemisiunile sînt operaţiuni în termen asupra unei valori în eurodolari, operaţiune prin care o societate oferă publicului acţiunile sau obligaţiile sale. Ele sînt rezervate pieţei externe şi sînt garantate de un sindicat multinaţional de bănci (unele emisiuni conţinînd adesea o aşa-numită „opţiune de schimb“, — ceea ce dă dreptul solicitantului la rambursare într-o altă monedă, aleasă de el). Un asemenea solicitant (de regulă o societate care doreşte să facă o anumită investiţie de exemplu), face apel la unul sau doi bancheri (investment bankers), sau curtieri, care după ce au examinat proiectul de investiţie prezentat, şi au stabilit rata dobînzii (în prezent circa 6,50%) pot atrage în această operaţie şi alte instituţii cu care se asociază în două „sindicate“: unul de „garanţie“ (underwriting) şi unul de „plasament“. Referindu-se la aceste două feluri de „sindicate“, L'USINE NOUVELLE menţionează că bancherii primului „sindicat“ sînt cei care se angajează la acoperirea emisiunii pentru cota lor parte — adică o garantează. Cel de-al doilea „sindicat“ cuprinde alţi bancheri (de preferinţă bancheri elveţieni cărora legile ţării lor nu le permit să facă parte din primul), care asigură membrilor săi reuşita scopului final al plasamentului.

Între piaţa eurodolarilor şi piaţa euroemisiunilor există — după cîte se observă — unele legături (dar indirecte şi fără caracter de permanenţă), în principiu ele rămînînd distinct delimitate de termenele (scurte şi lungi) în care se operează tranzacţiile şi de persoanele fizice sau juridice, care deţin şi uzează de dreptul plasamentelor.

● Sanctuarul cu porţi deschise

DEŞI NOŢIUNEA de „eurodolari“ este destul de veche, actul de naştere al pieţei propriu-zise în forma actuală este de factură foarte recentă, respectiv anii 1961—1962. Pînă la această dată, circa 2/3 din masa eurodolarilor aparţineau băncilor centrale. Cînd deficitul balanţei de plăţi a S.U.A. a început să ia amploare, băncile centrale au început să evite deţinerea unor cantităţi prea mari de dolari, fapt ce a deschis accesul pe scară largă al particularilor la această piaţă. (În 1965, băncile centrale nu mai deţineau decît 1/3 din masa eurodolarilor). Fenomenul a început să se manifeste îndeosebi în momentul în care Statele Unite, alarmate de ieşirile masive de capital, au impus anumite restricţii investitorilor pe pieţele străine.

Primele cantităţi mai mari de eurodolari, au fost manevrate încă în timpul intrării în vigoare a Planului Marshall, care punea la dispoziţia ţărilor vest-europene capitaluri masive. Cît priveşte prima euroemisie, ea a avut loc în 1961 la Luxemburg, şi a fost făcută în favoarea unei companii petroliere portugheze, cu concursul a şapte bănci vest-europene: 2 belgiene, 2 elveţiene, 2 olandeze şi una vest-germană. Împrumutul se ridica la 5 milioane unităţi europene de cont cu o dobîndă de 5,75%. Unitatea de cont, a fost „inventată“ de fosta Uniune europeană de plăţi (U.E.P.) pentru a-şi putea ţine, după cum s-a spus, evidenţa.

Potrivit afirmaţiilor şefului Departamentului afacerilor financiare din Luxemburg, ideea utilizării unităţii de cont pentru o emisie internaţională aparţine lui Fernand Collin, preşedintele băncii belgiene Kredietbank, care a pus-o în aplicare cu aprobarea cunoscutului expert financiar, Robert Triffin. S-a prevăzut cu această ocazie ca plata dobînzilor şi rambursarea capitalului să fie efectuate (la libera alegere a purtătorului de titlu), în una din monedele U.E.P., pe baza contravalorii unităţii de cont exprimată în aceste monede de schimb. Această primă euroemisie a fost urmată la scurtă vreme de altele (garantate în dolari) ale unor societăţi vest-europene. Întrucît însă beneficiarul unei asemenea euroemisii nu poate fi în general decît o companie de talie internaţională, solicitanţii în marea lor majoritate sînt societăţi americane. Achiziţionarea fabricii vest-germane „Braun“ de aparate de ras electrice de către „Gillette“ (S.U.A.) a fost finanţată, de exemplu, printr-un împrumut de 50 milioane de dolari, lansat pe piaţa eurodolarilor.

Primul împrumut lansat de o societate de peste Atlantic a avut loc în 1965. Pînă la această dată (în special după cel de-al doilea război mondial) dat fiind că S.U.A. deveniseră o mare piaţă financiară mondială, marile societăţi europene şi neeuropene, obişnuiau să apeleze la împrumuturile băncilor din New York (în plus şi pentru faptul că ele pretindeau o dobîndă relativ scăzută). Referindu-se la această problemă, revista LA VIE FRANÇAISE, menţionează că operaţiile au decurs normal pînă în 1963 cînd fostul preşedinte Kennedy, în dorinţa de a diminua deficitul balanţei americane de plăţi, a introdus cunoscuta „taxă pentru egalizarea dobînzilor“. Măsura a avut ca prim efect reducerea afluxului solicitanţilor străini (în special al celor vest-europeni) pe piaţa americană a capitalurilor urmată apoi de apelul industriaşilor americani la piaţa financiară vest-europeană.

Creşterea impresionantă a euroemisiunilor se datoreşte rapidităţii şi „eficacităţii“ operaţiunilor care reglementează această piaţă. Luxemburgul este considerat astăzi „patria“ acestor operaţiuni. Capitala sa are nu mai puţin de... 26 bănci. Numeroasele societăţi-holding cu sediul în Luxemburg, i-au creat renumele de „paradis al holding-urilor“. Se spune chiar că aici ar avea loc în fiecare zi naşterea unui nou holding şi că actualmente în micul ducat ar exista circa 2 000 de asemenea instituţii. În realitate nu este vorba întotdeauna de instituţii în adevăratul sens al cuvîntului, ci uneori doar de simple... cutii poştale „domiciliate“ în incinta băncilor.

S-a pus evident întrebarea, cărui fapt se datorează această „preferinţă“ pentru Luxemburg şi nu pentru Elveţia sau oricare altă ţară. Răspunsul îşi are explicaţia în reglementările unei legi votată aci încă în 1929 potrivit căreia asemenea societăţi beneficiază de un regim fiscal avantajos, materializat prin scutire de impozite sau de taxe asupra veniturilor şi dobînzilor.

● „Gentlemen's agreements“ primează...

DIFICULTĂŢILE din ultima vreme pe plan financiar ale S.U.A. au determinat societăţile americane să apeleze tot mai mult la piaţa eurodolarilor pentru a se sustrage unor dobînzi prea ridicate practicate pe piaţa internă. Din anul 1965, oficialităţile luxemburgheze au îngăduit chiar ca societăţile-holding, care dispun de capital mare, sau care sînt constituite de importante grupuri financiare, să-şi poată finanţa şi filialele sau societăţile afiliate în care ele nu deţin o participaţie directă. De altfel, pentru a beneficia de acest avantaj societăţile americane au recurs la diferite trucuri. Unul din acestea este cel al creării — de preferinţă la Luxemburg, după cum am văzut — a unei „filiale“ (adesea fictive) cu nume asemănător societăţii-mamă, îndrituită să emită în numele acesteia din urmă. Aşa a procedat de exemplu în luna noiembrie 1967 cunoscuta casă de filme „20th Century Fox“, care a emis un împrumut de 40 milioane de dolari în obligaţiuni cu scadenţă la 1 mai 1969. Acestea au o valoare curentă de 1.000 dolari, deşi adesea, emisiunile se fac sub această valoare.

Luxemburgul mai oferă însă un avantaj în plus: toate operaţiunile legate de euromisiuni, sînt supuse aici doar unui control pro forma.

Reglementările şi formalităţile privind fondurile de plasament sînt în general reduse la minimum, în Marele Ducat acordîndu-se mai multă importanţă aşa-numitelor „gentlemen's agreements“ (acorduri de bună înţelegere), decît regulilor scrise cuprinse în rigide articole de legi.

● Temeri justificate

DEZVOLTAREA VERTIGINOASĂ a eurodolarilor şi invadarea pieţei financiare vest-europene cu euroemisiuni într-un moment în care criza monetară internaţională se accentuează, a dat naştere la serioase temeri şi suspiciuni din partea ţărilor vest-europene. În primul rînd prin aceea că sistemul facilitează — ca să citäm aprecierile exprimate de A.G.E.F.I. — ofensiva din ce în ce mai agresivă a dolarului american pe aceste pieţe periclitînd independenţa economică a fiecărei ţări în parte (marii solicitanţi ai acestor împrumuturi fiind puternice societăţi americane care-şi găsesc în Europa resursele necesare finanţării propriilor lor activităţi pe acest continent). După L'USINE NOUVELLE, paradoxul ar consta în faptul că aceste investiţii se fac cu capitaluri europene împrumutate de societăţile americane. „Cu alte cuvinte — subliniază revista — Europa furnizează ea înseşi americanilor mijloacele absorbirii sale pe plan economic şi tehnologic...“

Pe de altă parte, americanii mai au şi alte avantaje ce decurg din practicarea acestui sistem. Astfel, dolarii împrumutaţi şi... reîmprumutaţi în Europa, nu sînt convertibili în aur. În plus, fiind depuşi prin intermediul sucursalelor europene ale băncilor americane ei se găsesc în realitate la dispoziţia acestor bănci, dolarul ieşind din aceste manevre întărit.

În sfîrşit, circulaţia unei mase atît de mari de fonduri scapă controlului organismelor financiare naţionale asupra mişcărilor de capital, şi slăbeşte piaţa financiară internă a fiecărei ţări. Împotriva acestui sistem s-a ridicat, nu o dată, cunoscutul economist francez **Jacques Rueff**, mai ales în momentul în care societăţile franceze au început să facă apel la piaţa eurodolarilor. În faţa unei asemenea situaţii, organisme financiare şi bancare din ţări vest-europene au trecut la o contra ofensivă. Multe ţări s-au văzut astfel obligate să adopte politici monetare restrictive, contribuind astfel — după cum constata revista COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE — „la finanţarea deficitelor altora şi la suportarea consecinţelor. Ele sînt constrînse la această politică pentru a limita creşterea excesivă a ratei dobînzilor, ceea ce în realitate le îngrădeşte libertatea de acţiune, le obligă la bugete riguroase şi la un credit sever...“ În Franţa, de exemplu, băncile particulare şi etatizate, încearcă să menţină rata dobînzii pe trei luni a francului aproape la acelaşi nivel cu aceea a eurodolarului pe acelaşi termen. Multe elemente însă — subliniază Jean Lecerf — măresc dificultăţile luării unei poziţii ferme: menţinerea unei rate a dobînzilor sub cea a eurodolarului, ar duce la scăderea ofertei pe piaţa internă; invers, prin ridicarea ratei peste cea a eurodolarului, s-ar ajunge la diminuarea cererii; nici restricţiile de credit nu sînt o soluţie, căci piaţa eurodolarilor le-ar deturna; cît despre măsurile privind un control al operaţiunilor externe ale întreprinderilor sau limitarea competiţiilor între bănci, ele apar pentru moment inoportune, pe de o parte pentru că întreprinderile se pot finanţa de oriunde, iar pe de altă parte pentru că există piaţă liberă la care se poate face oricînd apel.

În contextul actual al crizei monetare occidentale însă, accentuată de creşterea deficitului balanţei americane de plăţi şi de cunoscuta „febră a aurului“ care a făcut să se clatine tradiţionala supremaţie a dolarului american, anul 1968 n-ar putea fi lipsit — după aprecierea observatorilor — de surprize resimţite probabil şi pe piaţa eurodolarilor. Şi aceasta cu atît mai mult cu cît, după ce multă vreme considerat „as good as gold“ (la fel de bun ca aurul), dolarul se vede astăzi tratat cu neîncredere şi obligat să se mulţumească cu o poziţie de defensivă, ordonată de Trezoria S.U.A. prin măsurile luate pentru apărarea monedei şi rezervelor sale.

Pronosticurile asupra evoluţiei pieţei eurofondurilor sînt multe şi diverse. Toate îmbracă însă o vădită nuanţă de pesimism.

Viorica BABA

Emisiunile în euro-obligaţiuni (în milioane de unităţi monetare)

Valuta	anul 1966	1967 Trim. I	Trim. II	Trim. III	oct/nov	Total
Dolari S.U.A.	1 185,5	797,5	589,5	566,3	261	2 214,3
Mărci vest-germane	1 310,7	315	60	110	200	685
Franci elveţieni	441,5	130	170,5	162	—	462,5
Lire sterline	145,6	7,2	—	14	—	21,2
Dolari canadieni	20	20	—	—	—	20
Unităţi de cont	74,1	—	—	14	5	19
Franci francezi	200	—	—	200	—	200
Franci belgieni	500	—	—	—	—	—

(Sursa : Il sole — 24 ore — supliment ianuarie 1968)

R. F. a Germaniei

REDRESAREA ŞI CICLUL

O SEAMĂ DE INDICII CONJUNCTURALE din economia vest-germană par să anunțe sfîrșitul recesiunii care a început în 1966 și a marcat rezultatele pe ansamblul anului 1967. Acesta a fost primul an din istoria postbelică a R.F. a Germaniei cînd producția totală nu a înregistrat o creștere, ci a fost dată înapoi (sensul propriu-zis al termenului recesiune). Faptul a eliminat din circulație un termen de creație recentă — cel de „miracol economic" — și în schimb a repus în circulație un altul mult mai vechi — cel de ciclu. Ideea de ciclicitate poate fi regăsită în orice caz nu numai în discuțiile asupra politicii economice actuale, ci și în aprecieri date întregii evoluții de după război a economiei vest-germane.

● Convalescența

CIFRELE asupra dimensiunilor recesiunii din 1967 încă nu sînt definitive și estimările variază de la o sursă la alta. După relatări neoficiale din cercuri apropiate de Consiliul experților economici, cele mai noi calcule ar fi scos la iveală o scădere cu numai 0,1% a produsului național brut față de 1966. Contribuția serviciilor la crearea produsului intern brut a crescut în toate cele patru trimestre, cea a comerțului și a transporturilor a crescut în două și a scăzut ușor în celelalte două, dar producția de bunuri neagricole a scăzut în toate patru și anume în următoarele proporții (în ordinea trimestrelor) : —4%, —4,5%, —4% și —1,5%, față de aceeași perioadă a anului 1966.

Dacă se va confirma că întregul produs național brut nu a scăzut decît puțin pe tot anul 1967, faptul se va datora în orice caz evoluției sale din trimestrul IV, cînd a înregistrat o creștere corespunzătoare unui ritm anual de 4,4%. Dar prima lună din 1968 — singura pentru care există deocamdată cifre — semnalează o nouă dare înapoi, confirmînd că la rezultatele trimestrului IV au concurat unele împrejurări extraordinare : expirarea unor aranjamente de amortizare accelerată, pregătirile pentru trecerea la impozitul pe valoarea adăugată ș.a. Producția industrială, care în decembrie a atins nivelul 174,3 (față de 1958 = 100), s-a situat în ianuarie la 153,3, și situația este aceeași în industria grea ca și în industria ușoară, în producția bunurilor de consum ca și în producția mijloacelor de producție. Evoluția de la începutul acestui an nu se anunță, deci, după informațiile existente, ca o simplă continuare a redresării din trimestrul IV. Extrapolarea rezultatelor de atunci pe anul 1968 nu este, așadar, deocamdată, justificată.

Economiștii care au diagnosticat intrarea economiei vest-germane în convalescență se bazează, între altele, pe o anumită înviorare a intrării comenzilor — indice 267 în februarie 1968 (1954=100) față de 230 în februarie 1967 (cînd se făcea însă simțită deja, din plin, recesiunea). Ei au luat în considerare și faptul că numărul somerilor în martie 1968 a fost de circa 460 000, față de 576 000 în martie 1967. Numărul muncitorilor străini s-a redus însă în același interval de timp cu 104 000 — de la 1 054 000 în martie 1967 la 950 000 în martie 1968 (nivelul maxim dinainte de începerea recesiunii a fost de 1,3 milioane).

Elementele care incită la prudență în aprecierea conjuncturii sînt, așadar, prezente alături de cele care vorbesc despre începuturi de redresare în trimestrul I/1968, după epuizarea eventualilor factori extraordinari care au putut să acționeze în ultimul trimestru al anului trecut. Organe de presă vest-germane anticipează, totuși, un avînt pentru 1968, și INDUSTRIE-KURIER și-a intitulat chiar un articol de fond „Avîntul pare asigurat" (26 martie). În schimb DIE WELT se întreabă : „Cum poate fi asigurat avîntul conjunctural ?" (6 aprilie). Un consens mai larg pare în orice caz să-l întrunească teza prudentă că redresarea a început, dar trebuie abia consolidată, imaginea conjuncturii fiind încă neunitară. Chiar și cei care pronostichează o creștere cu 5% a produsului național brut al R. F. a Germaniei în primele trei luni 1968, condiționează obținerea în continuare a unui „avînt asigurat" de impulsuri mai puternice din partea consumului particular.

● Alternarea

SPUNEAM că extrapolarea pe 1968 a rezultatelor înregistrate în trimestrul IV al anului trecut nu se dovedește deocamdată destul de justificată. Readucerea în circuit a noțiunii de ciclu — în sensul pe care îl are în economia politică burgheză, desigur — prilejuiește însă și încercări de a situa recesiunea din 1967 în cadrul mai larg al perioadei postbelice și de a extrage de aici răspunsuri privitoare la viitorul imediat. Autorul uneia din cele mai interesante, întreprinsă încă în toiul recesiunii, scrie : „Întrebarea este dacă nu ar fi posibil să se ridice puțin chiar și numai foarte puțin, vălul care acoperă viitorul conjunctural". Și tot el răspunde că, dacă nu se subestimează faptele economice exprimate cantitativ și totodată nu se supraapreciază factorii psihologici, trebuie să devină cu putință de a arunca o privire după acest văl, asupra acestui viitor. Calea : „o retrospectivă în trecutul apropiat" (vezi HANDELSBLATT, 23 februarie 1967).

Hermann Hames, autorul articolului succint, dar bogat în conținut pe care îl citățm, ajunge pe această cale la concluzia că „în perioada postbelică, conjunctura (economiei vest-germane — N.N.) nu s-a desfășurat nicidecum liniar sau aproape liniar ascendent, ci în cicluri". El le denumește, în acord cu terminologia Consiliului experților economici, „cicluri de creștere" și le grupează astfel : **ciclul I :** anii 1949—1954, cu „boom" în 1951 și fază de încetinire 1952—1954 ; **ciclul II :** anii 1954—1958, cu „boom" în 1955 și fază de încetinire 1956—1958 ; **ciclul III :** anii 1958—1963, cu „boom" în 1960 și fază descrescîndă 1961—1963 ; **ciclul IV,** cu începere din 1963, „boom" în 1964 și fază de încetinire din 1965 (vezi graficul).

Concluziile principale ale autorului vest-german pot fi rezumate astfel : 1) „Ideea, răspîndită în primul deceniu postbelic, după care oscilațiile conjuncturii ar fi de domeniul trecutului, iar ciclul conjunctural nu ar mai exista, nu corespunde realității" ; 2) în primele trei „cicluri de creștere" postbelice faza de încetinire a durat cîte trei ani, dar o durată de patru ani nu ar infirma regula ; 3) faza de avînt a fost în toate cazurile de pînă acum mai scurtă decît faza de încetinire. Este, bineînțeles, exclus de a socoti ultimele două caracterizări valabile pentru ciclul capitalist în accepția economiei politice marxist-leniniste, fără a se analiza în lumina ei faptele detaliate care au stat la baza lor. Trezește însă interes constatarea suplimentară din articolul citat că, în comparație cu ciclurile conjuncturale din deceniul al treilea al secolului nostru, „ciclurile de creștere" identificate de autor în economia postbelică a R.F. a Germaniei **sînt mai scurte.** Dacă acest aspect ar urma abia să facă obiectul unei verificări temeinice, înainte de a se putea emite o judecată, o altă deosebire relevată de Hames a și fost infirmată de evoluția din 1967 : după recesiunea din anul trecut nu se mai poate afirma, cum face el, că astăzi ciclurile nu mai sînt o alternare de expansiune și contracție, ci doar o alternare a intensității creșterii. Datele prezentate mai sus cu privire la „producția de bunuri neagricole" în 1967 au arătat realitatea contracției.

De altfel, dacă nu ne menținem numai la cazul R.F. a Germaniei, se poate cita — fără ca să fie necesare noi studii cu privire la alte țări — binecunoscutele pa-

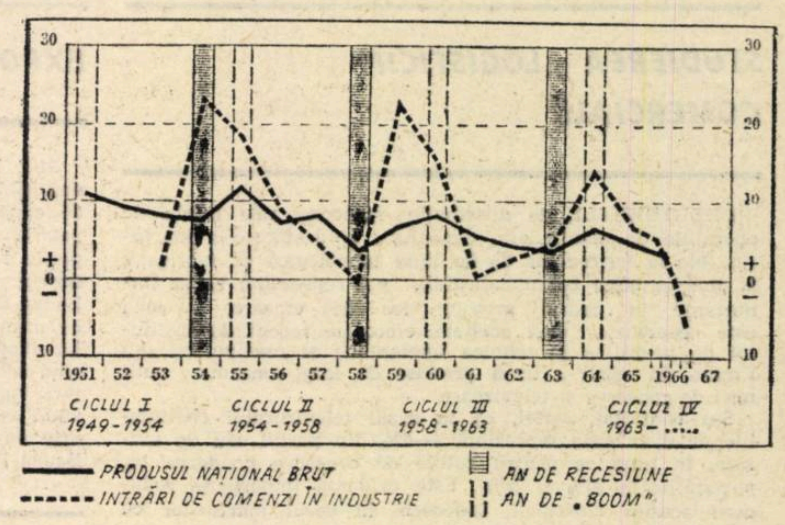

Produsul național brut și intrările de comenzi, modificări în % față de anul precedent. (După HANDELSBLATT, 23 februarie 1967).

tru recesiuni postbelice din economia Statelor Unite, în care nu a fost vorba de o atenuare a intensității creșterii, ci de contracții efective ale producției. Repunerea în drepturi a noțiunii de ciclu ni se pare de aceea în orice caz mai consecventă — în limitele accepției sale burgheze — la un alt autor vest-german (Herbert Hahn, de la Institutul de cercetări economice Ifo - München), care scrie în același context al recesiunii din R.F. a Germaniei : „Ca și în secolul al XIX-lea și în primele trei decenii ale secolului al XX-lea, dezvoltarea economică din țările industriale occidentale se desfășoară și astăzi discontinuu" (DER VOLKSWIRT, nr. 51—52/1967).

● Consumatorii

ALTĂ PROBLEMĂ este desigur înțelegerea cauzelor adînci ale permanenței acestei discontinuități a creșterii, mai bine zis ale permanenței caracterului ciclic al reproducției capitaliste. Chiar autorul citat la urmă afirmă ceva mai departe în textul său că recesiunea din 1967 din economia R.F. a Germaniei a fost „consecința unei anumite politici economice". Starea, evoluția, structura cererii solvabile nu intră în vederile analizei sale și nici în obiectivul analizei lui Hames. Or, multe observații concrete asupra conjuncturii actuale vest-germane relevă tocmai ezitările de care dă dovadă în continuare cererea — și nu numai cererea de bunuri de consum a populației.

„Primele două luni ale acestui an, scrie FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, au arătat cît de slabi sînt piloții oricăror prognoze conjuncturale care se fac fără a ține seama de comportarea imprevizibilă a 60 de milioane de consumatori". Acești consumatori s-au comportat, totuși, chiar dacă nu într-un mod exact previzibil, cel puțin într-un mod lesne de înțeles ca motivare. De exemplu, într-o situație caracterizată prin nesiguranța sporită a locurilor de muncă și semnele de întrebare referitoare la eficacitatea „injecțiilor" guvernamentale pentru stimularea activității economice, s-a înregistrat în ianuarie 1968 un nivel record al economiilor. În ianuarie 1966, adică înainte de recesiune, sporul economiilor a fost de 964 milioane mărci ; în ianuarie 1967, în plină recesiune, cifra corespunzătoare a fost de 1,12 miliarde ; iar în ianuarie 1968 sporul s-a cifrat — surprinzător, declară FRANKFURTER ALLGEMEINE — la 1,44 miliarde. Aceasta, în ciuda faptului că puterea de cumpărare a maselor populației nu înregistrase aproape nici o creștere.

Desfacerea în comerțul cu amănuntul încă nu dă semne de înviorare în contrast cu evoluția comenzilor plasate de comerț, care s-au accelerat în februarie—martie. Cauza intensificării comenzilor din partea comerțului pare a fi reducerea simțitoare a stocurilor intervenită la sfîrșitul anului trecut, între altele din motive fiscale.

Cît despre cererea de bunuri de investiții, nici ea încă nu poate fi clar identificată ca un sprijin al conjuncturii în lunile ce urmează. Reacțiile bursei de acțiuni au permis să se deducă această concluzie dintr-un anumit imobilism al cursurilor înregistrate. De altfel, bursa reflectă nu numai semnalele interne referitoare la perspectivele conjuncturii, ci și pe cele externe. Or, pentru exportul vest-german se acumulează premizele unor dificultăți viitoare sub forma străduințelor engleze și americane pentru intensificarea propriilor exporturi, a căror structură prezintă similitudini considerabile cu cele din R.F. a Germaniei. Similitudinile în ceea ce privește momentul conjunctural și punctul atins în cadrul ciclului sînt mai greu de stabilit, dar este un fapt că economia vest-germană trebuie să caute soluțiile — inclusiv pe plan extern — pentru problemele ei, față în față cu parteneri animați și ei de griji de aceeași natură esențială.

I. PĂDUREANU

UN MIT EXPLODAT

PRIN 1966, cercurile financiare din Occident își puneau mari speranțe în capacitatea de solidarizare și de acțiune comună a băncilor centrale, împotriva proceselor negative care amenințau moneda și economia unora dintre țările capitaliste. Punînd crizele monetare mai mult pe seama speculanților din domeniul valutar decît pe aceea a cauzelor reale, politice și economice, atenția lor s-a oprit asupra unor soluții care rămîneau exterioare proceselor din profunzime și nu puteau oferi decît ameliorări de caracter cu totul temporar.

Nici mobilizarea Fondului Monetar Internațional, nici creditele celorlalte țări membre ale „Clubului de la Paris", nici acordurile Swap, nu au putut salva lira sterlină de la devalorizare. Gold Pool-ul (Fondul comun al aurului), cu toate intervențiile sale extrem de masive, n-a putut opri nici el hemoragia continuă a rezervelor americane de metal prețios, S.U.A. văzîndu-se nevoite pînă la urmă să anuleze întîi acoperirea în aur a circulației monetare interne și să refuze apoi convertirea dolarilor în aur pentru particulari. Azi, la 35 dolari uncia nu mai pot fi operate decît transferurile de aur între băncile de emisiune. Pe piețele financiare, valoarea aurului în dolari este negociabilă în funcție de cerere și ofertă.

A explodat un mit ! — exclamă Gordon Tether, cunoscutul cronicar al ziarului englez FINANCIAL TIMES. Se credea, spune el, în înțelepciunea colectivă și în puterea de foc a comunității băncilor centrale ; că ele ar putea veghea ca lumea să nu se rătăcească niciodată de pe poteca liniilor de ordine monetare și ca ea să nu fie surprinsă într-o mare catastrofă financiară.

În încercările ce se fac de a rezolva într-un fel lucrurile, vor fi oare oprite acum toate roțile mașinăriei financiare în Occident? Și dacă da, se întreabă FINANCIAL TIMES, acest lucru nu va da sistemului economic în general o lovitură care să pricinuiască pagube multă vreme greu de reparat? Impresia este, scrie Gordon Tether, că colaborarea financiară internațională în Occident a pierdut controlul asupra situației și asta dintr-odată în mai multe și diferite direcții.

LES BONS COMPTES...

NU MAI E PENTRU NIMENI, de mult un secret, nici chiar în Statele Unite, că o cauză de prim ordin a dificultului balanței de plăți americane o constituie războiul de agresiune purtat împotriva Vietnamului. Iar între presiunile din interior pentru curmarea acestuia, factorul economic acuză o importanță deosebită. Dar experții au semnalat de asemenea, în multe rînduri, că deficitul global al plăților externe americane, din cauze diferite, existase cu mult înaintea războiului. Cheltuielile militare în străinătate, care începuseră să crească încă din 1955, — cînd erau de 2,9 miliarde de dolari, — s-au majorat o dată cu agresiunea în Vietnam, și apoi, continuu, pe măsura intensificării acesteia, astfel încît ele au atins anul trecut suma de 4,5 miliarde. Astăzi însă, cînd criza conturilor americane se află drept temă principală în bătălia monetară interoccidentală, studiile economice care sînt consacrate problemei revelează date suplimentare, extrem de semnificative. Între acestea și studiul recent întreprins de Societatea de economie și matematici aplicate, din Franța, și care rezumă doisprezece ani de relații financiare între Statele Unite și restul lumii capitaliste.

Privite sub raportul comerțului exterior, datele sînt următoarele : excedentul care în 1957 atinsese 6,1 miliarde de dolari și care se stabilizase la începutul anilor '60, a început să scadă, începînd din 1965, el nemaidepășind în 1967 cifra de 3,6 miliarde.

Sub raportul operațiunilor guvernamentale, de capital, în străinătate (împrumuturi, asistență) acestea au crescut în ultimii ani, trecînd de la 2 miliarde de dolari în 1959 la 4,2 miliarde anul trecut.

Iată deci tot atîția factori defavorabili situației balanței.

Ca cel mai de seamă factor compensator a funcționat însă, după cum se știe, extraordinara creștere a veniturilor din investițiile americane în străinătate. Iată cifrele : de la numai 1,7 miliarde de dolari în 1950 acestea s-au ridicat după zece ani la 3,7 miliarde, iar anul trecut la 7,8 miliarde. Lucrul se explică prin cumularea noilor investiții în străinătate cu dobînzile care se adaogă la produsul investițiilor anterioare. În acest timp, veniturile investițiilor străine în S.U.A. nu au progresat decît de la 0,37 miliarde de dolari în 1950, la 1,06 miliarde zece ani mai tîrziu și la 2,3 miliarde anul trecut.

Alt factor compensator este soldul între investițiile sau plasamentele private americane în străinătate și operațiile analoage ale străinilor în Statele Unite, sold care după ce atinsese 5,8 miliarde de dolari în 1964, a scăzut la numai 1,7 miliarde anul în ultimii doi ani.

Studiul la care ne referim ajunge însă la concluzia că deficitul american nu se poate resorbi ca urmare a încetinirii cheltuielilor guvernamentale, acestea fiind condiționate de factori politici : orice micșorare a lor ar provoca scăderea exporturilor S.U.A., care, astfel, ar pierde la soldul comercial o bună parte din ceea ce ar economisi la titlurile publice de credit. Se apreciază că dacă ameliorarea balanței ar fi depins numai de micșorarea investițiilor particulare peste hotare, echilibrul ar fi putut fi de mult realizat.

Studiul S.E.M.A. nu ignorează faptul că lichidarea deficitului atîrnă în mare măsură de opțiunea politică a S.U.A. dar subliniază că fără un sistem monetar care le-ar obliga să-și plătească datoriile, „primejdia e mare". Aici, concluziile se plasează pe axa orientării franceze în actuala dispută financiară și politică care e încă departe de a ajunge la sfîrșit. **Les bons comptes font les bons amis** — niciodată poate exigența cunoscutului proverb francez nu a avut un atît de direct apropos.

NOTE EXTERNE

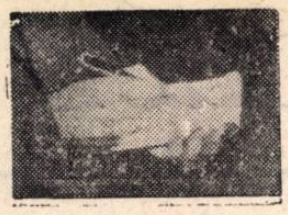

din bloc-notesul cronicarului

STUDIEREA „LOGISTICII" COMERCIALE

CHELTUIELILE de distribuție, respectiv cele legate de operațiile de manipulare, depozitare și desfacere a mărfurior (de la ieșirea lor de pe linia tehnologică de fabricație și pînă în mîna consumatorului), pot reprezenta valori importante în cadrul prețului lor de vînzare. Aceasta este concluzia unei anchete, efectuate recent de Institutul de pregătire în tehnica implantării și manipulării din Franța, în cazul a două produse de larg consum: cutii mici de conserve și televizoare.

S-a constatat, astfel, că în cazul televizorului cheltuielile de distribuție reprezintă 4—6% din prețul său de vînzare, în timp ce pentru cutiile de conserve ponderea lor variază între 30% și 50%. Este evidentă importanța reducerii acestor cheltuieli, îndeosebi în cazul mărfurilor cu valoare mică și de serie mare.

În cadrul unei dezbateri pe marginea rezultatelor anchetei s-a pus accentul pe necesitatea elaborării unei metodologii a distribuției produselor, care să permită punerea bazei unei strategii comerciale științifice. S-a subliniat, totodată, necesitatea efectuării unor anchete similare pe alte aspecte ale activității comerciale, cum sînt promovarea vînzărilor, munca de cercetare în comerț etc. Se preconizează, de asemenea, crearea în Franța a unui „centru de studiere a logisticii industriale și comerciale", care să se ocupe în viitor cu asemenea anchete.

TENDINȚĂ NESATISFĂCĂTOARE

AN DE AN, populația activă din țările Pieței Comune descrește proporțional cu populația totală. Aceasta este constatarea unui voluminos document al O.C.D.E. (200 pag.) intitulat *Statistiques de la population active.*

Iată mai jos cum se prezintă această evoluție, din 1959 pînă în 1966 (în milioane de locuitori):

Țara	1959	1966
R. F. G.	25,57 (46,6%) [1]	26,60 (44,6%)
Belgia	3,36 (37,0%)	3,60 (37,8%)
Franța	18,65 (41,2%)	19,45 (39,4%)
Olanda	3,98 (35,0%)	4,42 (35,5%)
Italia	19,99 (41,1%)	18,70 (36,0%)
Luxemburg	0,13 (42,6%)	0,14 (41,9%)

[1]) Procentele dintre paranteze corespund ponderii populației active, în populația totală.

Potrivit acestor date, se observă că numai Belgia și Olanda au înregistrat o creștere a ratei populației active, celelalte țări cunoscînd o diminuare relativă a acesteia.

Pe ansamblul Pieței Comune — menționează *La Vie Française* — se constată în plus că în această perioadă nu s-a înregistrat decît o creștere de 1 200 000 locuri noi de muncă, ceea ce ar corespunde unei medii de numai 3 500 posturi pe săptămînă.

EXPOZIȚIA, „17x17"

SUB MOTTO-UL „17×17" galeria de stat din Baden-Baden (R.F.G.) intenționează să organizeze un nou program de expoziții: 17 pictori, graficieni și sculptori, invitați de galeria de artă, au la dispoziția lor timp de 17 zile încăperile muzeului, în care își pot expune operele. Nu are importanță dacă lucrările lor ocupă întregul muzeu din Baden-Baden sau se concentrează doar în cîteva săli; ceea ce urmează să fie evidențiat este personalitatea artistului. La expoziția de la Baden-Baden au fost invitați în primul rînd artiști din Republica Federală a Germaniei și din alte țări europene. Programul „17 × 17" urmează să ofere un vădit contrast cu expoziția „Documenta" din Kassel, care este pe cale să devină — după părerea inițiatorilor din Baden-Baden — un domeniu al artiștilor americani.

SUPREMAȚIE... BANCARĂ

DEȘI REDUSĂ ca întindere, Confederația Helvetică numără cele mai multe bănci de pe continentul european. Potrivit ultimului recensămînt al Serviciului de studii și statistică al Băncii Naționale Elvețiene, de exemplu, în 1965 numărul acestora se ridica la 1591. Din acest total, 28 bănci aparțin grupului de bănci centrale, 5 — grupului marilor bănci, 165 — celui al băncilor locale, 135 — caselor de economii, 1121 — caselor de împrumut, iar 157 — altor instituții. Ca mod de organizare, 1220 bănci (adică 75%) sînt societăți-cooperatiste, 296 — societăți anonime, 43 — stabilimente comunale, 24— bănci de stat, iar 8 sînt constituite sub diferite alte forme juridice. Cît privește capitalurile acestora, revista MARCHÉ SUISSE DES MACHINES menționează că 15 bănci aveau în 1965 un bilanț mai mare de 1 000 milioane franci elvețieni, 16 — un bilanț între 500—1 000 milioane, 64 — între 100 și 500 milicane, 292 — între 10 și 100 milioane, 837 — între 1 și 10 milioane și 357 — un bilanț inferior sumei de 1 milion franci.

COMPLEXUL OROVILLE—THERMALITO

EXPANSIUNEA industrială a Californiei scoțind în evidență penuria de apă, un vast program hidrotehnic a fost inițiat și pus în aplicare, de anul trecut, prin amenajări și construcții uriașe, pentru folosirea apelor riurilor Sacrato și Feather. Planul prevede, între altele, construirea unui baraj înalt de 235 de metri — cel mai mare din lume — și lat de 1 065 de metri. Lacul de acumulare ce se va crea va avea 6 300 de hectare (4,5 miliarde metri cubi de apă). Sistemul de aducțiune a apei prin deșertul înconjurător va avea o lungime de 670 de km — cu 19 mari stații de pompare. Cele două uzine electrice — aflate acum în construcție — vor produce, anual, 2,6 miliarde kilowați/oră. Separat de acestea, o centrală nucleară, de 1 200 megawați, va fi dată în exploatare în anul 1973.

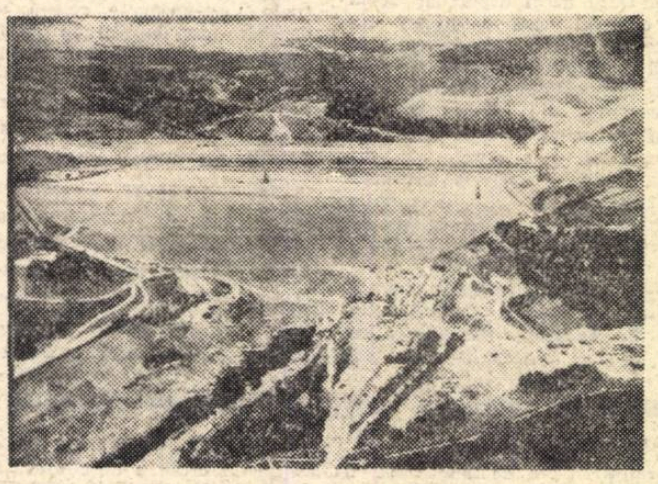

În fotografie: regiunea în care se construiește marele baraj.

„POD" PESTE DOUĂ OCEANE

CANADA urmează să construiască în viitor un adevărat pod terestru pentru traficul maritim dintre Japonia și Anglia. Astfel, în Japonia vor fi încărcate containere pe vase și vor fi transportate la Vancouver, pe coasta canadiană a Oceanului Pacific. Aici containerele vor fi încărcate din nou într-un tren care va parcurge apoi întreaga Canadă pînă la coasta ei atlantică unde containerele vor fi încărcate din nou pe vapoare, ce se vor îndrepta spre insulele britanice. Față de actuala cale maritimă prin Canalul Panama, timpul de transport se reduce de la 45 la 35 de zile, iar cheltuielile per/tonă de marfă transportată se reduc de la 435, la 363 dolari. Lucrările de amenajare la ambele extremități ale podului terestru proiectat a fi terminat în 1969, vor necesita cheltuieli în valoare de 400 milioane dolari.

Corespondență din Tokio

TÎRGUL DE LA OSAKA

LA 9 aprilie s-a deschis la Osaka cea de-a 8-a ediție a tîrgului internațional, care se ține din 2 în 2 ani cu regularitate începînd din 1954, alternînd cu Tîrgul internațional din Tokio. La festivitatea deschiderii au luat parte 1 500 persoane, printre care primarul orașului — Kauru Chuma, guvernatorul prefecturii Osaka — Naraichi Tanaka, precum și reprezentanți ai corpului diplomatic, ai firmelor participante și ai cercurilor de afaceri.

Întinzîndu-se pe o suprafață de 165 mii m² expoziția numără aproximativ 2 500 participanți, din care 1 850 firme japoneze și 650 firme străine din 33 țări printre care: Australia, Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Birmania, Canada, Cuba, Cehoslovacia, Danemarca, R.D.G., R.F.G., Salvador, Franța, Ghana, India, Indonezia, Israel, Italia, Olanda, Norvegia, Pakistan, Polonia, România, Republica Sud Africană, U.R.S.S., Sudan, Suedia Elveția, S.U.A. (Statul Washington) și altele.

Expoziția cuprinde 3 pavilioane generale și 6 pavilioane specializate. Față de edițiile precedente, S.U.A., Italia și Australia nu mai au pavilioane proprii. Numărul standurilor a scăzut la 4 735 față de 5 097 cîte au fost în 1966. Aceasta se explică și prin faptul că expoziția mondială se va ține tot la Osaka peste 2 ani cît și datorită situației economice nefavorabile a Japoniei, ceea ce a făcut ca numărul participanților și volumul exponatelor să fie mai redus. Totuși, organizatorii tîrgului prevăd o activitate intensă în ceea ce privește numărul tranzacțiilor ce urmează să se încheie sau care vor fi inițiate. După aprecierea comisiei tîrgului, volumul tranzacțiilor se va ridica la aproximativ 70 000 milioane yeni, iar numărul vizitatorilor va atinge 2 milioane din care aproximativ 10 mii vor fi vizitatori străini.

Din gama foarte variată de exponate incluzînd de la echipamente industriale pînă la bunuri de consum, punctul de atracție îl prezintă în special echipamentul electronic cu circuite integrate, mașini complete automate, echipament de transport, instalații frigorifice și altele. Pentru prima dată apare o secție nouă, marină și oceanografie, formată din oameni de știință și de afaceri, care își propun ca scop să realizeze un schimb de informații privind dezvoltarea resurselor oceanului.

Între pavilioanele specializate, 4 pavilioane sînt destinate producției industriale japoneze, din care unul cuprinde mașini pentru industria lemnului și 3 pavilioane expun case prefabricate și materialele respective. Asociația japoneză pentru Expoziția mondială ocupă un întreg pavilion pentru a face cunoscut în rîndul publicului Expoziția mondială din 1970 și pentru a atrage un număr cît mai mare de participanți.

Pe o suprafață de 12 m lungime și 8 m lățime e prezentată macheta expoziției, cuprinzînd pavilioanele naționale, precum și ale participanților străini care și-au anunțat pînă acum prezența la Expoziția mondială din 1970. În cadrul tîrgului sînt expuse noi modele de televizoare în culori care atrag un mare număr de vizitatori, aparate de radio și foto într-o gamă foarte variată, precum și un mare număr de produse de consum.

Un punct de atracție îl reprezintă și expunerea de către o firmă engleză a unui diamant evaluat la aproximativ 400 milioane yeni.

România participă în acest an la Tîrgul internațional Osaka pentru a 5-a oară consecutiv. Exponatele prezentate de 7 întreprinderi românești de comerț exterior se axează în special pe produse alimentare, chimice, mobilă, placaj, covoare, metale neferoase, vinuri, conserve și atrag zi de zi un mare număr de vizitatori, produsele noastre fiind mult apreciate.

Oficiul românesc a fost vizitat de reprezentanți ai marilor firme japoneze „Nippon Rayon Co.", „Marubeni Ida", „Mitsubishi", „Kanematsu", „C. Itoh and Co", „Iwai", „Chiori and Co". Discuțiile cu firmele comerciale au devenit foarte active chiar din primele zile, în special pentru produse alimentare, regiunea Osaka fiind considerată piață caracteristică pentru sectorul alimentar din toată Japonia.

În zilele care vor urma pînă la 29 aprilie a.c., data închiderii tîrgului, vor avea loc noi contacte care, așa cum s-a subliniat, vor duce la noi tranzacții.

Ana DIACONESCU
doctor în economie

PE GLOB

● **Potrivit unui comunicat oficial dat publicității la Nürenberg, numărul muncitorilor străini care lucrează în R.F.G. a crescut în primul trimestru al acestui an cu 46.900 persoane, atingînd un total de 950.500. Dintre aceștia, 285.700 sînt femei. Cei mai mulți dintre muncitorii străini sînt italieni (257.400), greci (133.900), turci (125.500) și spanioli (109.300).**

● **Producția de cărbune a țărilor membre ale Pieței Comune, va fi redusă în acest an cu 4% în raport cu anul 1967. Cele mai mari reduceri — se menționează într-un recent studiu al C.E.C.O. — vor fi înregistrate în industria carboniferă a R.F.G. (3,1 milioane tone) și a Belgiei (1,6 milioane tone). Paradoxal însă, studiul apreciază că importurile de cărbune ale Pieței Comune vor atinge anul acesta 25 milioane tone, din care 15 milioane vor proveni din S.U.A.**

● **Consiliul britanic pentru exporturi, a lansat o campanie la scară națională pentru pregătirea expoziției industriale engleze ce va avea loc la Sao Paulo (Brazilia), între 5—16 martie 1969. Costul acestei expoziții a fost evaluat la 1 milion de lire sterline, expoziția avînd ca scop impulsionarea schimburilor cu America Latină.**

● **Agenția niponă de presă „Kyodo Tusin", făcea cunoscut recent că în industria japoneză se înregistrează un proces general de concentrare a producției în mîna cîtorva monopoluri. În prezent — se menționează — 19 mari firme industriale concentrează producția din tot atîtea ramuri industriale ale Japoniei.**

● **Banca Națională a Olandei a anunțat că rezervele de aur ale țării au scăzut în prima săptămînă a lunii aprilie cu 77 milioane de florini, iar circulația fiduciară, cu 164 milioane florini.**

● **Potrivit statisticilor oficiale, rezervele de minereu de fier ale Somaliei se ridică la peste 100 milioane tone, iar rezervele de uraniu de calitate superioară, depășesc un milion tone.**

● **Institutul Național pentru asigurări împotriva accidentelor de muncă din Italia a dat publicității un raport în care se arată că în această țară se înregistrează anual circa 1.500.000 accidente de muncă, multe soldate cu victime omenești. Comentînd acest raport, cotidianul PAESE SERA subliniază că principala cauză a frecvenței acestor accidente o constituie „ritmul infernal de lucru și condițiile de producție vătămătoare sănătății".**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

TRĂIASCĂ 1 MAI — ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A CELOR CE MUNCESC!

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 17 (245)
VINERI
26 aprilie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
28 PAGINI • 2 LEI

CONSECVENȚA RITMURILOR ÎNALTE

1 MAI, ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc, găsește poporul nostru antrenat în efervescenta activitate de înfăptuire a vastului program de continuare a operei de desăvîrșire a construcției socialiste elaborat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Prin munca harnică a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității se dezvoltă într-un ritm susținut industria, se ridică nivelul agriculturii de stat și cooperatiste, crește continuu avuția materială a patriei noastre. Avîntul creator generat de însuflețitoarele obiective stabilite de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., de hotărîrile Conferinței Naționale a partidului este cu fidelitate oglindit în rezultatele obținute în îndeplinirea prevederilor planului pe primii doi ani ai cincinalului și pe primul trimestru al anului în curs.

În 1966—1967, producția globală industrială a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 12,6%, care depășește prevederile pentru perioada respectivă; industria mijloacelor de producție s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 12,8%, iar producția bunurilor de consum într-un ritm mediu de 12,3%. Producția industrială a anului 1967 echivalează cu aceea realizată în întregul cincinal 1951—1955.

În acțiunea de diversificare a producției s-au înregistrat rezultate pozitive în toate ramurile industriale. În 1967, în construcțiile de mașini s-au asimilat aproximativ 500 de mașini și utilaje noi, cu tehnicitate avansată, ca: mașini portale de frezat longitudinale, mașini orizontale de alezat și frezat, locomotiva electrică de 6950 CP, locomotiva Diesel hidraulică de 1250 CP, tractorul forestier, grupul turbogenerator de 50 MW etc.

Și în domeniul industriei ușoare și în cel al industriei alimentare, s-a manifestat, totodată, preocuparea pentru crearea unui sortiment mai larg de produse în scopul satisfacerii în mai mare măsură a exigențelor cumpărătorilor și a necesităților pentru export.

Indicii calitativi ai activității economice au marcat, de asemenea, în această perioadă sensibile sporuri. În 1966—1967 productivitatea muncii pe un salariat în industrie a crescut într-un ritm mediu anual de 8,8% față de 8% în perioada 1961—1967, în ramurile hotărîtoare ale industriei rezultatele fiind și mai bune (energie electrică și termică — 15,4%, metalurgie feroasă — 9,6%, metalurgie neferoasă — 14,1%, construcții de mașini — 9,7%,

(Continuare în pag. 2)

PAGINA 13

NOILE PORȚI ALE DUNĂRII

DIN SUMAR

● Paginile 3-4:

MARX ȘI CONTEMPORANEITATEA

Anchetă — dezbatere

● Paginile 6-7:

În noile județe — o puternică și multilaterală dezvoltare economică

● Pagina 14-a:

În perspectiva deceniului 1971-1980

Producția de mașini-unelte

CONSECVENȚA RITMURILOR ÎNALTE

(*Urmare din pag. 1*)

chimie 12,4% etc.). S-a realizat, în acești doi ani, cel mai înalt spor procentual de producție pe seama productivității muncii — 72,3%, față de 64% calculat pe perioada 1961—1967. Fiecărui procent de creștere a productivității muncii în 1967 i-a corespuns un spor de producție de aproximativ 2 miliarde lei. Pe aceeași linie ascendentă s-a situat acțiunea complexă de economii, volumul acestora în 1967 întrecîndu-l de peste două ori pe cel înregistrat în 1966.

Întregind acest tablou al unor incontestabile succese, agricultura a contribuit cu importante realizări la sporirea avuției materiale a patriei. Producția agricolă globală a crescut în primii doi ani ai cincinalului într-un ritm mediu anual de 7,5%, depășind ritmul prevăzut în cincinal. S-au lărgit volumul și aria lucrărilor de îmbunătățiri funciare, noi terenuri au fost introduse în circuitul agricol. Pe baza extinderii mecanizării, chimizării și irigațiilor, în numeroase unități agricole de stat și cooperatiste se obțin producții constant ridicate la majoritatea culturilor. Toate acestea oglindesc eforturile depuse de partidul și de statul nostru pentru lichidarea rămînerii în urmă a agriculturii prin accelerarea dezvoltării bazei sale tehnice-materiale, prin îmbunătățirea conducerii, finanțării și organizării unităților agricole de stat, prin creșterea interesării producătorilor.

O realizare de seamă pe frontul construcției economice o constituie, în același timp, îndeplinirea în mod integral în 1967 a planului de investiții, în condițiile în care acestea au depășit cu 17,1% realizările anului 1966. A fost depășită și sarcina privind volumul comerțului exterior, care în 1967 a fost mai mare cu 22,4% față de 1966 și cu 34,8% decît în 1965.

Consecvența cu care au fost pregătite și îndeplinite sarcinile privind dezvoltarea economiei țării este demonstrată și de înfăptuirile din primul trimestru al anului în curs — cel de-al treilea an al cincinalului. Toate ministerele economice și-au realizat planul, înregistrîndu-se importante sporuri față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

Succesele evidente obținute pînă în prezent în îndeplinirea planului cincinal demonstrează convingător caracterul realist și mobilizator al prevederilor, stabilirea lor pe baze științifice și confirmă încă o dată patriotismul, abnegația, hărnicia și competența muncitorilor, țăranilor, cadrelor tehnice și economice. Asemenea, rezultate, în fiecare an mai bune, ilustrează clarviziunea și consecvența cu care partidul conduce întreaga viață economică, politică și socială din patria noastră.

Sporurile realizate sînt cu atît mai grăitoare cu cît, după cum se știe, cifrele de plan au fost supuse unor modificări pe anii 1967—1968, în sensul sporirii lor. Asemenea modificări se vor produce și în ceea ce privește sarcinile de plan pe anii 1969 și 1970. Ele sînt în strînsă concordanță cu posibilitățile noi ce se creează în fiecare an și cu importantele rezerve de timp de lucru și de capacități de producție care sînt descoperite în procesul complex și permanent al organizării științifice a producției și a muncii. Înscrierea în plan a acestor rezerve și punerea lor deplină în valoare se răsfrînge pozitiv asupra ritmurilor construcției economice, asupra acumulărilor, accelerînd ascensiunea țării noastre pe treptele civilizației și progresului.

Atingerea obiectivelor pe care ni le propunem pentru o perspectivă mai apropiată sau mai îndepărtată este însă indisolubil legată de îmbunătățirea mecanismului vieții economice și al întregii vieți sociale. Amplele măsuri cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei, adoptate de Conferința Națională a partidului se iau în condițiile în care economia noastră se află în plin avînt, cînd ritmurile de creștere a forțelor de producție, a productivității muncii și a volumului producției industriale se înscriu printre cele mai înalte din lume.

La elaborarea acestui program, care dezvoltă și aprofundează măsurile stabilite de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. au luat parte mii de specialiști, mase largi de oameni ai muncii, iar transpunerea lui în viață antrenează energiile, priceperea și entuziasmul întregului popor. Această participare largă la activitatea de concepție și înfăptuire a hotărîrilor și măsurilor, la întreaga viață economică, politică și socială demonstrează conținutul eficient al democrației care se dezvoltă și se întărește în țara noastră.

„Una din particularitățile principale ale democrației noastre socialiste, asupra căreia partidul pune un accent tot mai puternic, este dezbaterea largă a principalelor măsuri și hotărîri care privesc destinele țării, participarea intensă a maselor la elaborarea politicii interne și externe a României, la conducerea și rezolvarea multiplelor treburi ale statului" — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința pe țară a Uniunii artiștilor plastici. Însăși înscrierea pe ordinea de zi a Plenarei C.C. al P.C.R., care și-a început lucrările în ziua de 22 aprilie, a problemei legate de activitatea organelor și organizațiilor de partid, de stat și obștești privind examinarea și rezolvarea scrisorilor, sesizărilor și cererilor oamenilor muncii dovedește atenția pe care conducerea partidului o acordă acestei surse de cunoaștere a opiniei cetățenilor — una din numeroasele căi prin care se realizează legătura cu masele.

Expresie a încrederii partidului în capacitățile creatoare ale poporului, a profundului democratism care caracterizează politica partidului și statului, programul adoptat de Conferința Națională a P.C.R. oferă răspunsuri la probleme de prim ordin ale asigurării avîntului economiei noastre în noua etapă de desăvîrșire a construcției socialiste. El se referă la toate laturile mecanismului economic și social și prevede adoptarea în toate ramurile economiei, și în primul rînd în industrie, a unor forme organizatorice care să permită utilizarea mai eficientă a potențialului nostru material și uman. Recenta hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la crearea comitetelor de direcție ale întreprinderilor și organizațiilor economice, asigură cadrul juridic și condițiile de bază pentru materializarea în practica de conducere a întreprinderii a principiului muncii colective, prevăzut în măsurile adoptate de Conferința Națională a partidului. Aceste comitete de direcție au fost concepute ca organisme eficiente de dezbatere, ca mijloc de valorificare a experienței specialiștilor, a maselor de oameni ai muncii. Pe aceeași linie a sporirii operativității deciziilor prin înlăturarea verigilor intermediare și paralele, prin creșterea rolului pîrghiilor economico-financiare se înscrie și apropiata constituire a centralelor industriale. Verigă principial nouă a sistemului de conducere a industriei, centralele industriale vor avea rolul unor instrumente indispensabile pentru îmbunătățirea utilizării tuturor resurselor interne ale întreprinderilor.

Organic legate de ansamblul măsurilor referitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale este ampla acțiune de îmbunătățire administrativ-teritorială a țării și de sistematizare a localităților rurale. Prin adoptarea și transpunerea în fapt a acestei măsuri s-a urmărit să se realizeze o mai bună coordonare și organizare pe teritoriu a tuturor factorilor care determină dezvoltarea economică și social-culturală a țării, apropierea conducerii centrale de unitățile de bază, participarea mai largă a oamenilor muncii la conducerea statului și la rezolvarea treburilor obștești. Această acțiune complexă de delimitare a județelor, de instalare a organelor locale de conducere s-a înfăptuit într-un termen scurt, în condițiile continuității normale a vieții și activității instituțiilor și întreprinderilor — fapt care ilustrează capacitatea organizatorică a partidului, adeziunea și sprijinul maselor la îndeplinirea măsurilor stabilite.

Noua împărțire administrativ-teritorială asigură un cadru corespunzător pentru aplicarea cu succes a măsurilor derivate din vastul program de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale, creează condiții bune pentru aplicarea mai eficientă a principiului centralismului democratic — care se manifestă în continuare ca principiu organizatoric fundamental al vieții noastre economice și sociale — marcînd totodată, o dezvoltare în continuare a democrației noastre socialiste.

Sînt în studiu și alte domenii pentru care Conferința Națională a partidului a stabilit principii și criterii de perfecționare: activitatea de planificare al cărui punct de pornire îl constituie experimentul efectuat în 71 de întreprinderi din principalele ramuri industriale, sistemul de aprovizionare tehnico-materială, salarizarea etc. În aceeași direcție converg și dezbaterile în cadrul Plenarei C.C. al P.C.R. care și-a început lucrările la 22 aprilie a.c., cu privire la dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior din Republica Socialistă România. Supusă unei ample dezbateri, la care au luat parte numeroase cadre didactice, oameni de știință, pedagogi, activiști de partid și de stat, problema îmbunătățirii profilului, organizării și conținutului învățămîntului în țara noastră primește soluții care să asigure pregătirea la un nivel superior a tuturor cadrelor necesare economiei și culturii românești.

Unul din meritele principale ale documentelor adoptate de Congresul al IX-lea al P.C.R., de Conferința Națională a partidului, de recentele plenare ale Comitetului Central este acela că, pornind de la imperativele evoluției conștiente a societății socialiste, ele asigură condițiile pentru creșterea rolului conducător al partidului. Totodată, se dezvoltă în continuare funcțiile economico-organizatorice ale statului, potrivit sarcinilor tot mai complexe ce-i revin în opera de desăvîrșire a construcției socialiste.

Pe aceste baze ale efortului susținut pentru accelerarea ritmurilor construcției socialiste, pentru edificarea unei Românii moderne este ancorată politica externă a partidului și statului nostru. După cum se știe, elementul central al politicii externe a Republicii Socialiste România îl constituie alianța cu toate țările sistemului socialist, a căror forță pe arena mondială crește neîncetat, socialismul impunîndu-se mereu mai puternic ca o uriașă realitate istorică. Sînt semnificative ritmurile de creștere a producției materiale în țările socialiste. Antrenate în munca vastă și complexă a construcției socialiste, țările frățești își concentrează eforturile materiale și umane spre dezvoltarea industriei și agriculturii pe baza progresului tehnic, potrivit intereselor proprii. Consolidarea vieții economice, politice și sociale, a tuturor cuceririlor revoluționare din fiecare țară socialistă în parte constituie o contribuție prețioasă la întărirea întregului sistem socialist mondial, la creșterea prestigiului acestuia în lume.

Asemenea rezultate se dezvoltă, în continuare, pe baza activității fiecărui popor în parte și pe baza colaborării rodnice a țărilor socialiste și a lărgirii schimburilor reciproc avantajoase cu alte țări ale lumii

Pe planul luptei pentru apărarea cuceririlor socialismului, al întăririi sistemului mondial socialist, al sprijinului aspirațiilor progresiste ale tuturor popoarelor, împotriva încercărilor imperialismului agresiv de a întoarce istoria înapoi, se întîlnește unitatea de acțiune a partidelor comuniste, a țărilor socialiste.

Consecvent în dezvoltarea legăturilor de prietenie frățească cu țările socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, partidul nostru a subliniat în repetate rînduri că deosebirile de păreri într-o problemă sau alta, determinate de condițiile istorice, economice și naționale diferite nu trebuie să ducă la ascuțirea divergențelor, nu trebuie să împieteze asupra unității de acțiune în problemele fundamentale ale dezvoltării sociale, ale luptei antiimperialiste. Există o unitate indisolubilă între politica internă și externă a partidului și statului, ambele reflectînd țelurile fundamentale ale patriei noastre socialiste.

Politica externă a României se fundamentează pe dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, țara noastră promovînd cu consecvență principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne — principii a căror respectare a devenit una din problemele de bază ale contemporaneității.

Întreaga activitate internă și internațională a partidului și guvernului nostru asigură României socialiste o prezență activă, mereu mai mult recunoscută, în viața complexă a lumii contemporane.

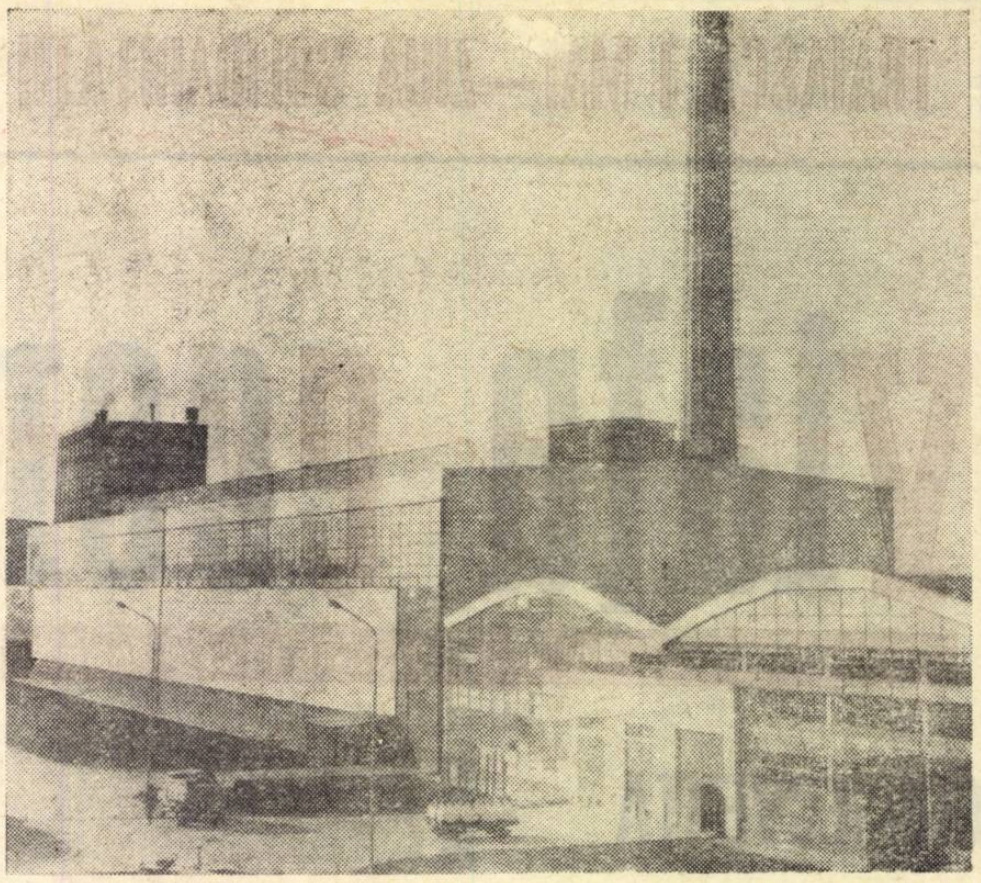

Uzina de aluminiu — Slatina, **deși tînără, este cunoscută, atît în țară, cît și în străinătate, pentru calitatea metalului alb livrat. Aici planul producției-marfă pe trimestrul I 1968 a fost depășit cu 13,3%, realizîndu-se în plus 2868 tone de aluminiu primar și aliaje de aluminiu. De asemenea, uzina a obținut, peste plan, 6 520 000 lei beneficii și 3 057 000 lei economii la prețul de cost.**

Unitate modernă a industriei noastre, Fabrica de mașini unelte și agregate — București — **produce o gamă largă de strunguri, mașini de alezat și frezat, bohrwerkuri etc. Pe primele 3 luni ale anului în curs, colectivul de aici a reușit să realizeze planul producției-marfă în proporție de 104,2%, obținînd totodată 1 015 000 lei beneficii peste plan.**

MARX

ŞI CONTEMPORANEITATEA

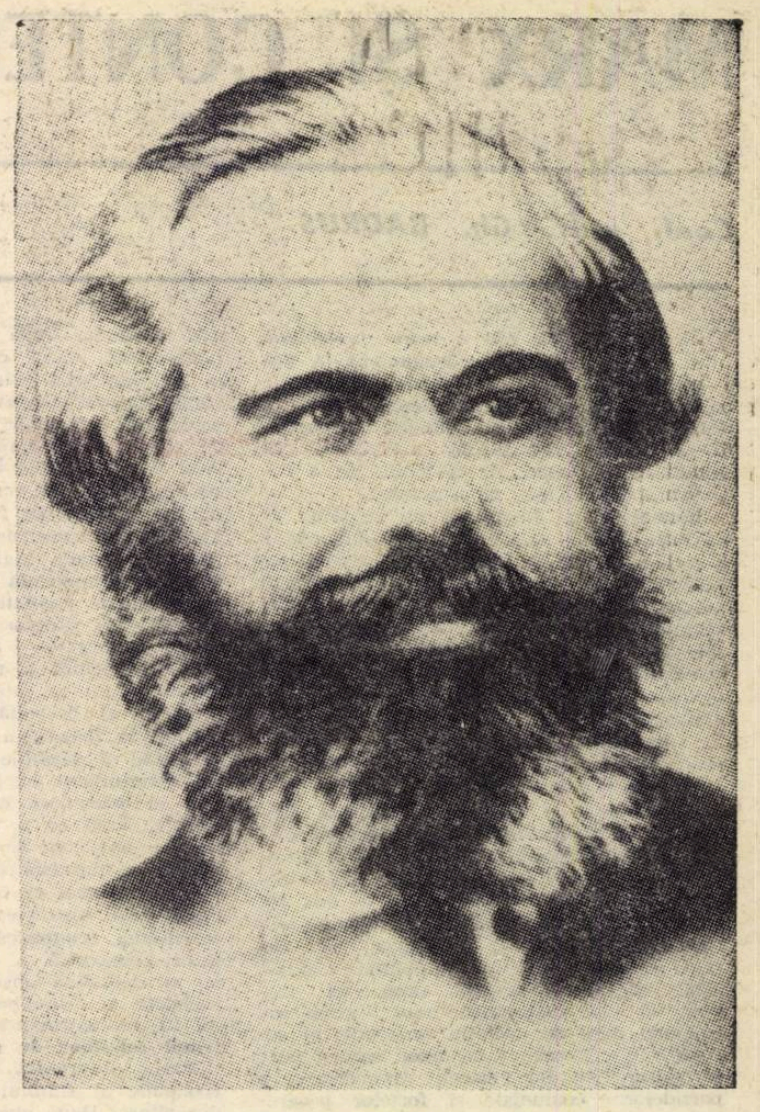

Anchetă — dezbatere a „Vieţii economice"

SE ÎMPLINESC 150 de ani de la naşterea lui Karl Marx, gînditorul genial şi marele conducător al proletariatului. Opera sa, care a pus bazele concepţiei despre lume şi societate a clasei muncitoare constituie de peste un secol arma de luptă a celei mai grandioase mişcări sociale a timpurilor moderne — mişcarea comunistă. Socialismul, a cărei inevitabilitate practică a fost demonstrată ştiinţific de Marx, reprezintă o realitate în 14 ţări aflate pe trei continente şi grupînd o treime din populaţia globului. Niciodată în întreaga istorie a omenirii, o teorie socială nu a avut o asemenea forţă transformatoare.

Dezvoltată de Lenin, de partidele comuniste şi muncitoreşti, de gînditorii situaţi pe poziţiile clasei muncitoare, opera lui Marx rezistă judecăţii severe a posterităţii, se află organic integrată în patrimoniul culturii universale, în viaţa socială contemporană.

Cu ocazia celei de-a 150-a aniversări a naşterii lui Marx, redacţia revistei „Viaţa economică" a organizat o anchetă-dezbatere pe tema „Marx şi contemporaneitatea", rugînd o serie de economişti să răspundă la următoarele întrebări :

1. Ca economist, cînd spuneţi marxism ce aveţi în vedere, înainte de toate ? Prin ce îl consideraţi contemporan pe Marx ?

2. Care sînt, după părerea dv., coordonatele şi direcţiile principale impuse de viaţă, ale dezvoltării gîndirii economice marxiste în epoca contemporană ?

3. Ce păreri aţi dori să enunţaţi în legătură cu raporturile dintre gîndirea economică marxistă şi cea nemarxistă ?

4. Care sînt principalele caracteristici ale aplicării şi dezvoltării marxismului în România ?

În numărul de faţă, publicăm o parte din răspunsurile primite la primele două întrebări. Vom continua publicarea răspunsurilor în numerele viitoare.

Conf. univ. dr. Gh. P. APOSTOL

1 Oricît de paradoxal ar putea să pară, ca economist, cînd spun marxism am în vedere o teză — şi un crez căruia Marx i-a rămas credincios toată viaţa —, la care se referă cel mai des filozofii : celebra teză că „filozofii n-au făcut decît **să interpreteze** lumea în moduri diferite ; este vorba însă de **a o schimba**". Ea oglindeşte concepţia activă a gînditorului şi luptătorului revoluţionar, dezvăluie marea funcţie socială pe care o îndeplineşte ideologia în dezvoltarea societăţii, importanţa finalizării practice a teoriei înaintate.

Am ţinut să subliniez chiar de la început acest aspect deoarece el scoate cel mai bine în evidenţă **rolul militant al marxismului, de instrument al luptei revoluţionare.** Marx n-a cercetat niciodată vreo problemă în spirit speculativ, pur abstract, sau din dorinţa de a fi în ton cu vreun curent la modă. El a avut permanent în vedere **perspectiva**, procesul istoric al dezvoltării, legile obiective ale progresului social şi forţele lui motrice.

În prezent trăim epoca unor transformări înnoitoare fără precedent. Viaţa socială este mult mai complexă decît pe timpul lui Marx ; sub impulsul revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane ,se schimbă rapid şi radical condiţiile producţiei materiale, dezvoltarea devine mai contradictorie. De aceea, mai mult decît oricînd **apare anacronică tendinţa de a considera marxismul ca pe o învăţătură încheiată, osificată, de a-l trata fără strînsă legătură cu tot ce este nou în lume.**

Marx nu şi-a propus să dea explicaţii, soluţii şi reţete bune pentru toate ţările şi pentru toate timpurile. Chiar atunci cînd analizează amănunţit modul de producţie capitalist el îşi propune să dezvăluie **„... tipul lui mediu ideal"**, conştient că numai pe o asemenea bază pot fi pe deplin înţelese **multiplele forme concrete** de manifestare ale relaţiilor de producţie capitaliste. În această analiză Marx elaborează o metodologie nouă de abordare a problemelor economice, un unghi de vedere principial nou — materialist istoric — care i-a permis să înarmeze clasa muncitoare şi gîndirea ştiinţifică cu un instrument de investigaţie deosebit de eficient. De aceea **Marx trebuie considerat contemporan prin contribuţia sa remarcabilă la făurirea unei metodologii ştiinţifice a ştiinţelor sociale în general, a economiei politice în special şi prin efortul de a finaliza pe plan social-politic concluziile analizei economice.**

2 Marxismul este o ştiinţă vie, aflată într-un proces continuu de îmbogăţire şi dezvoltare. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat în expunerea la Consfătuirea de la C.C. al P.C.R. cu conducătorii organelor de partid şi ai consiliilor populare judeţene că **marxismul „îşi trage seva din gîndirea şi experienţa maselor, din noile descoperiri ale cercetării ştiinţifice, din creaţia culturală şi artistică, din generalizarea succeselor obţinute pe întregul front al cunoaşterii umane".** Marea receptivitate faţă de tot ceea ce este nou şi înaintat, studierea multilaterală, fără idei preconcepute a problemelor vieţii sociale şi înlăturarea tezelor depăşite sînt atribute esenţiale ale marxismului care capătă o mare însemnătate în epoca contemporană. Din numeroasele coordonate şi direcţii principale ale dezvoltării gîndirii economice marxiste, impuse de viaţă, ţin să evidenţiez în mod deosebit **necesitatea examinării specificului calitativ** al proceselor şi fenomenelor economice.

Schimbările **structurale** au loc în timpurile noastre pe un plan foarte larg, afectează **toate** domeniile vieţii social-economice. De exemplu, procesul amplu şi contradictoriu al dezvoltării forţelor de producţie în ţările capitaliste capătă numeroase particularităţi, care au implicaţii adînci asupra vieţii sociale. Aici este vorba nu numai despre influenţa adîncă pe care o exercită revoluţia tehnico-ştiinţifică contemporană, ci şi despre rolul deosebit de activ pe care îl are statul capitalist. Pe vremea lui Marx statul nu îndeplinea funcţii economice complexe. În prezent însă, statul burghez contemporan, fără să-şi piardă caracterul său de suprastructură politică a bazei economice capitaliste, joacă un rol cu mult mai activ în **adaptarea** societăţii burgheze la cerinţele actuale ; schimbările care s-au produs în funcţia sa economică introduce multe elemente specifice, fără de care n-am putea înţelege dialectica forţe-relaţii de producţie, în ţările capitaliste. Sînt de părere că tocmai asemenea elemente specifice şi trăsături calitativ noi ar trebui să fie mai temeinic abordate, analizate în literatura de specialitate.

Marx a fost prin excelenţă economistul care a aprofundat analiza **relaţiilor de producţie** istoriceşte determinate în multitudinea manifestărilor acestora. Tezele sale metodologice se bucură de o largă popularitate şi se poate spune că astăzi nu este posibilă nici un fel de analiză ştiinţifică fără a ne referi la imensa lor autoritate. Dar nu este mai puţin adevărat că au devenit pe deplin evidente numeroase schimbări şi în domeniul relaţiilor de producţie capitaliste. Rămînînd în esenţă burgheze, bazate pe exploatarea omului de către om, relaţiile economice capitaliste contemporane au căpătat elemente calitative noi. S-a lărgit sfera exploatării capitaliste, contribuind la producţia plusvalorii şi savanţii nemijlocit legaţi de producţie, s-a schimbat şi conţinutul muncitorului colectiv. După părerea mea ar trebui să dezbatem mai larg asemenea aspecte în publicaţiile de specialitate, în studiile ce se fac. Să recunoaştem că latura ilustrativă are încă preponderenţă în analiza pe care o efectuăm în dauna trăsăturilor noi, **calitative.** Or, cunoaşterea socială nu înaintează cîtuşi de puţin dacă ea nu îmbină în chip armonios ambele aspecte.

Conferinţa Naţională a partidului nostru, stabilind un amplu program de măsuri în vederea perfecţionării conducerii şi planificării economiei naţionale, a avut în vedere tocmai **specificul calitativ al etapei actuale pe care o parcurge ţara noastră,** dinamismul accentuat al dezvoltării economiei, al tuturor laturilor vieţii sociale. Analiza marxistă a problemelor calitativ noi a deschis o largă perspectivă progresului forţelor de producţie şi perfecţionării relaţiilor de producţie socialiste, a introdus elemente specifice noi în acţiunea factorului subiectiv. În acest proces se afirmă tot mai mult politica ştiinţifică a Partidului Comunist Român, care este ferm orientată spre slujirea intereselor poporului, a edificării socialismului şi comunismului în patria noastră.

(Continuare în pag. 11)

SESIUNE ŞTIINŢIFICĂ

IERI, 25 aprilie, s-a deschis în sala Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România sesiunea ştiinţifică „Marxismul şi contemporaneitatea", consacrată celei de-a 150-a aniversări a naşterii lui Karl Marx. Sesiunea se desfăşoară în zilele de 25, 26 şi 27 aprilie.

Participă academicieni, oameni de ştiinţă, cercetători şi cadre didactice de la Institutul de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., Academia de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu" de pe lîngă C.C. al P.C.R., institute de cercetări ale Academiei Republicii Socialiste România şi de la catedrele de ştiinţe sociale ale Universităţii Bucureşti, institutele de învăţămînt, precum şi oaspeţi de peste hotare.

Tematica comunicărilor prezentate cuprinde probleme privind progresul tehnic, economic şi social contemporan, raportul dintre general şi particular în revoluţia şi construcţia socialistă ; interacţiunea dintre naţional şi internaţional în dezvoltarea socială ; cooperarea economică şi ştiinţifico-tehnică internaţională ; democraţia socialistă etc.

O serie de comunicări abordează diferite probleme metodologice în domeniul economiei, filozofiei, sociologiei, istoriei.

În programul sesiunii figurează, de asemenea, teme despre pătrunderea şi răspîndirea marxismului în România, despre teoria şi practica mişcării muncitoreşti în ţara noastră.

MARX ŞI CONTEMPORANEITATEA

Conf. univ. Gh. BADRUS

1 În marxism văd o teorie economică ce se îmbogăţeşte necontenit în pas cu noile date ale dezvoltării sociale şi, înainte de toate, o metodologie ştiinţifică care-i permite continua înnoire necesară. În acest sens, pentru noi marxismul se identifică cu modul de a gîndi, de a interpreta fenomenele, de a acţiona.

Marxismul nu numai că nu se teme de confruntarea cu realitatea, dar dimpotrivă o presupune. Or realitatea demonstrează valabilitatea marxismului în ce are el mai esenţial. O strălucită pledoarie pentru viabilitatea marxismului o constituie şi succesele înregistrate de România socialistă pe calea progresului economic, ca urmare a modului creator în care această concepţie a clasei muncitoare şi-a găsit întruchiparea, în funcţie de cerinţele şi particularităţile concrete ale ţării, în politica generală a Partidului Comunist Român.

În legătură cu aceasta, aş remarca faptul că învăţătura marxist-leninistă cu privire la dialectica raportului dintre general şi particular este aplicabilă şi la doctrina însăşi. Marxism-leninismul — mă refer aici în primul rînd la teoria lui economică, — este o concepţie ale cărei principii au o valabilitate generală, dar, în acelaşi timp, el trebuie să dea răspunsuri unor probleme concrete puse de evoluţia economiei şi societăţii din fiecare ţară, unor sarcini care se ridică în faţa clasei muncitoare, a partidelor comuniste şi forţelor progresiste din fiecare ţară. În măsura în care este în stare să găsească soluţii viabile fiecăreia din aceste situaţii concrete, teoria marxist-leninistă îşi dovedeşte caracterul general-valabil, cu adevărat ştiinţific şi, în acelaşi timp, se îmbogăţeşte cu noi concluzii.

Desigur, la cea de-a 150-a aniversare a naşterii lui Marx, ca şi cu alte prilejuri, noi relevăm continuitatea şi viabilitatea învăţăturii sale. Făcînd aceasta, avem în vedere, în egală măsură, că în peste un secol de existenţă marxismul, teoria lui economică, a dat răspuns în diferite perioade la probleme diferite puse de dezvoltarea economiei, societăţii, ştiinţei, gîndirii, generalizînd experienţa şi datele acumulate, renunţînd la propriile teze depăşite de viaţă. În aceasta rezidă unul din izvoarele forţei marxism-leninismului, izvor pe care, după părerea mea, nu-l exploatăm încă suficient.

Întreaga istorie a marxism-leninismului a demonstrat că îmbogăţirea cu concluzii noi, dezvoltarea lui creatoare reprezintă modalitatea lui de existenţă — singura care-i păstrează nealterată autenticitatea. Nici una din părţile constitutive ale marxism-leninismului, nici unul dintre capitolele teoriei economice marxiste, inclusiv cel despre capitalism, nu pot fi considerate închise, definitiv elaborate, deoarece aceasta ar fi contrar însuşi spiritului învăţăturii lui Marx, ar închide calea cercetării ştiinţifice. **Prin caracterul viu, creator al concepţiei sale, prin deschiderea permanentă spre realităţile vieţii, prin teoria şi metodologia sa ştiinţifică — iată prin ce-l consider pe Marx contemporan.**

2 Întrebarea este atît de vastă şi atît de pretenţioasă, încît nu aş putea da un răspuns global. Ca o apreciere generală, aş spune că nu există componentă a teoriei economice marxist-leniniste care să nu fie susceptibilă de dezvoltare, deoarece lumea contemporană oferă un bogat material pentru aceasta.

Considerînd solicitarea de a aprecia direcţiile şi coordonatele principale ale dezvoltării gîndirii economice marxiste, o sarcină ce depăşeşte puterile mele, îmi permit să sugerez o problemă care, după părerea mea, ar merita să stea în atenţia economiştilor marxişti — şi nu numai a lor: **rolul economic al statului** în zilele noastre.

Este ştiut că, în prezent, ca rezultat al dezvoltării orînduirii capitaliste, în ţările dezvoltate din lumea nesocialistă capitalismul este întruchipat de capitalismul monopolist de stat. Acesta are un şir de caracteristici pe care Marx nu le-a analizat şi nu putea să le prevadă. În condiţiile unui grad înalt de socializare a producţiei şi ale dominaţiei monopolurilor, statul este deţinător al unei părţi a mijloacelor de producţie, influenţează prin intermediul bugetului şi al altor pîrghii procesul de redistribuire a venitului naţional, intervine în diferite domenii şi sfere de activitate, cum sînt concentrarea producţiei, cercetarea ştiinţifică, comerţ exterior şi interior, finanţe, export de capital ş.a.; în ultima vreme în unele ţări amestecul statului capitalist în economie ia forma programării sau a elaborării unor planuri pe termen lung.

Această activitate este apreciată în literatura economică marxistă ca expresie a rolului economic al statului capitalist, care-şi uneşte forţa cu cea a monopolurilor. Cred că această apreciere este insuficientă, întrucît nu surprinde fenomene mai profunde. După părerea mea, datorită faptului că statul capitalist se manifestă ca un capitalist colectiv, ca un agent al vieţii economice alături de monopolurile particulare, datorită faptului că dirijarea de către stat îmbrăţişează compartimente largi din toate sferele reproducţiei, această activitate, politica economică a statului capitalist nu mai pot fi considerate ca făcînd parte din suprastructura societăţii capitaliste, ci trebuie înglobate şi apreciate ca **o parte componentă a sistemului relaţiilor de producţie capitaliste** din zilele noastre.

Care este situaţia în ţările socialiste? Aici, activitatea statului — posesor al marii majorităţi a mijloacelor de producţie, exponent al intereselor societăţii, planificator al dezvoltării întregii economii, capabil să folosească în cunoştinţă de cauză legile şi pîrghiile economice — are un rol determinant în toate sferele reproducţiei, în orientarea evoluţiei economiei naţionale. Cred că a aprecia această activitate — aşa cum se face şi în prezent în literatura marxistă de specialitate, în manuale — numai ca o funcţie a statului socialist este insuficient. După părerea mea, activitatea economică multilaterală şi politica economică a statului socialist, care au o deosebită însemnătate pentru noua societate şi progresul ei, trebuie incluse nu în suprastructura orînduirii, ci **în sistemul relaţiilor de producţie socialiste.**

Este interesant de examinat şi rolul economic al statului în ţările în curs de dezvoltare. După cum se ştie, în unele din aceste ţări, s-a format şi se consolidează un sector de stat, chemat să joace un rol important, activ, în emanciparea economică a tinerelor state naţionale; statul ia aici măsuri împotriva capitalului străin, încurajează capitalul naţional, duce o politică de protecţionism vamal, contribuie în mare măsură la acumularea mijloacelor necesare progresului economic, iar în mai multe ţări în curs de dezvoltare au fost elaborate planuri menite să dirijeze eforturile spre domenii de mare însemnătate pentru ridicarea lor. După părerea mea, sectorul de stat şi intervenţia statelor naţionale în economie **fac parte din complexul relaţiilor de producţie** — atît de variate şi diferite de cele existente în ţările capitaliste dezvoltate şi în ţările socialiste — **proprii ţărilor în curs de dezvoltare.**

În concluzie, după părerea mea, evoluţia economică şi socială contemporană, cît şi perspectivele ei oferă materialul faptic pentru a aprecia că în zilele noastre gradul înalt de socializare a producţiei, contradicţiile acesteia în ţările capitaliste dezvoltate, caracterul forţelor de producţie şi al relaţiilor de producţie în ţările socialiste, necesităţile consolidării independenţei şi ale progresului în ţările în curs de dezvoltare impun ca statul — în funcţie de caracterul său de clasă şi de condiţiile social-economice din fiecare din aceste grupe de ţări — să desfăşoare o largă activitate economică. Această activitate nu poate fi considerată ca aparţinînd suprastructurii respective, ci trebuie inclusă în sistemul de relaţii de producţie specifice fiecărui grup de ţări. După părerea mea, dezvoltarea lumii contemporane arată că **în epoca actuală activitatea statului de intervenţie în economie, de dirijare a proceselor economice s-a intensificat considerabil în cele două orînduiri existente, capătă o amploare deosebită, încît** — spre deosebire de timpurile cînd Marx şi Lenin au analizat statul — **se desprinde de sfera suprastructurii şi devine o parte componentă a relaţiilor de producţie.** Conţinutul activităţii economice a statului este determinat de caracterul orînduirii în care se manifestă. Se înţelege că celelalte activităţi ale statului — pe plan juridic, al apărării etc. — îşi păstrează caracterul suprastructural.

Desigur, cele spuse mai sus nu corespund întru totul reprezentărilor cu care ne-am obişnuit. Dar, din moment ce viaţa ne dă suficiente motive, atunci trebuie să revedem şi să îmbogăţim noţiunile noastre. Nu aş vrea să insist, dar mi se pare că ideile expuse mai înainte au şi o importanţă practică pentru lupta clasei muncitoare în condiţiile capitalismului monopolist de stat, pentru angajarea statului socialist în procesul făuririi şi perfecţionării relaţiilor de producţie, pentru a defini elementele principale capabile să asigure transformarea progresistă şi ridicarea ţărilor în curs de dezvoltare.

Conf. univ. dr. Gh. CREŢOIU

1 Este de mult stabilit că aplicarea şi confirmarea cea mai adîncă, mai multilaterală şi mai amănunţită a teoriei lui Marx este doctrina lui economică. Concretizată într-o operă aşa de vastă cum este „Capitalul", ca şi în celelalte lucrări, în care sînt abordate aşa de larg şi în acelaşi timp minuţios problemele modului de producţie capitalist şi ale dezvoltării societăţii omeneşti, doctrina econmică a lui Karl Marx furnizează un sistem închegat de cunoştinţe şi mai ales oferă **cheia** pentru cercetarea proceselor şi fenomenelor economice.

Există, desigur, numeroase teze şi concluzii în învăţătura economică a lui Marx, care sînt şi azi tot aşa de actuale, ca şi acum o sută de ani. Fie că este vorba de legităţi ale dezvoltării societăţii omeneşti, fie de legităţi ale modului de producţie capitalist, ele sînt rezultatul unor cercetări ştiinţifice a realităţii, în principal, din timpul său, confirmate integral de dezvoltarea ulterioară. Realitatea este însă în continuă mişcare, procesele şi fenomenele economice devin mai variate şi mai complexe, atît ca esenţă, cît mai ales ca formă de manifestare; legităţile descoperite de Marx acţionează în condiţii foarte variate, de la o ţară la alta, de la o perioadă la alta. Însuşi Marx nu a considerat învăţătura sa economică un sistem închis, care ar fi răspuns la toate problemele pe care practica socială le va ridica. Mai mult decît atît, Marx, ca de altfel şi Lenin, ne-au lăsat atîtea exemple strălucite de mobilitate în gîndire, de tratare nuanţată a proceselor dezvoltării economice şi sociale şi, atunci cînd a fost cazul, de dezvoltare sau de reconsiderare a unor concluzii care, formulate anterior de către ei înşişi pe baza cercetării pur teoretice sau a cunoaşterii parţiale a realităţii, s-au arătat mai apoi insuficiente.

De aceea, atunci cînd vorbim de permanenţa lui K. Marx, a învăţăturii sale, trebuie să avem în vedere înainte de toate **spiritul** marxismului. Descifrînd această formulă trebuie remarcate, în primul rînd, **concepţia materialistă despre dezvoltarea socială şi metoda dialectică de cercetare.** Caracterul legic al dezvoltării societăţii de la inferior la superior, rolul hotărîtor al forţelor de producţie în dezvoltarea economico-socială, interacţiunea lor cu relaţiile de producţie, concluziile lui Marx despre legile economice obiective şi rolul lor, despre interacţiunea dintre factorul obiectiv şi subiectiv, despre rolul luptei de clasă în societăţile bazate pe clase antagoniste, — pentru ca să mă rezum numai la aceste exemple —, nu sînt decît unele coordonate a ceea ce Marx a pus la temelia înţelegerii materialiste, profund ştiinţifice, a societăţii.

Pe acest fond general, din opera economică a lui K. Marx reţinem, de asemenea, concluzii **metodologice** deosebit de preţioase cu privire la cercetarea ştiinţifică a fenomenelor şi proceselor economice. N-a uimit oare opera lui Marx şi pe mulţi oameni de ştiinţă nemarxişti, mulţi dintre ei critici ai titanului, prin **logica internă a sistemului său categorial?** Să ne gîndim numai la măiestria analizei lui Marx cu privire la categoria fundamentală a orînduirii burgheziei — plusvaloarea, la modul cum el a **pregătit,** prin premisele ştiinţifice necesare, explicarea acesteia, şi apoi la caracterul multilateral al analizei însăşi, la concluziile teoretice şi politice trase din cercetările sale; să adăugăm aci şi metodologia de trecere de la definirea esenţei legii plusvalorii la analiza formelor de manifestare, a corelaţiilor şi variaţiilor mărimii ei în funcţie de factorii determinanţi şi a relaţiilor sociale, de clasă care apar pe această bază. Nu avem aci un exemplu de unitate a esenţei şi formelor sale, a concluziilor **teoretice** cu problemele social-politice? Nu găsim aci, de asemenea, pagini extrem de reuşite de împletire a analizei **calitative** cu cea **cantitativă** şi, chiar mai mult, un exemplu a ceea ce se cheamă analiza cantitativă şi formalizarea matematică a unei legi economice, refuzată pînă mai recent de mulţi economişti?

Esenţa însăşi a operei lui Marx presupune cunoaşterea la un **nivel superior** a acestei opere. Ea presupune să te ridici **deasupra** însuşirii **textuale** a lucrărilor lui Marx, să nu te opreşti în faţa oricărei probleme noi ridicate de viaţă, să renunţi la practica de a căuta neapărat în opera lui Marx citatul sau explicaţia care se poate aplica unui fenomen economic nou, apărut în zilele noastre.

Marxismul îşi poate păstra nealterate vigoarea, forţa sa interpretativă şi transformatoare numai dacă se asigură o permanentă osmoză între realitatea diversă şi în schimbare, pe de o parte şi teorie pe de altă parte, ceea ce, între altele, presupune căutări creatoare, dezbateri şi confruntări de opinii, obiective, curajoase, aşa cum cere partidul nostru economiştilor din ţara noastră.

2 Problematica dezvoltării economico-sociale în zilele noastre este, indiscutabil, infinit mai variată şi mai bogată decît acum un veac sau un veac şi jumătate. Este suficient să ne gîndim, de exemplu, la varietatea relaţiilor social-economice în condiţiile în care în lume există ţări socialiste, ţări capitaliste dezvoltate şi ţări în curs de dezvoltare, la aspiraţiile largi ale popoarelor spre progres şi prosperitate şi la problemele politice şi economice pe care le ridică dezvoltarea ţărilor şi lărgirea cooperării economice între ele, fără de care nu este posibilă conjugarea eforturilor proprii ale fiecărei ţări cu cuceririle ştiinţei şi tehnicii pe plan mondial.

Sau dacă ar trebui să rămînem în domeniul forţelor de producţie, ce probleme importante ridică în faţa ştiinţei economice marxiste actuala revoluţie tehnico-ştiinţifică! Să ne amintim de locul şi importanţa acordată de Marx revoluţiei industriale petrecută în secolele XVIII—XIX. Am acordat noi oare aceeaşi importanţă, am abordat noi tot aşa de multilateral problemele actualei **revoluţii tehnico-ştiinţifice?**

Sînt cunoscute problemele complexe pe care le ridică găsirea şi utilizarea tuturor posibilităţilor pentru dezvoltarea economică a ţărilor socialiste. În literatura economică devine tot mai larg acceptată teza, subliniată de altfel şi de o serie de economişti nemarxişti [1]), că Marx a iniţiat de fapt o teorie socială a creşterii economice. Sînt cunoscute contribuţiile lui Lenin la analiza reproducţiei lărgite în condiţiile progresului tehnic. Se poate spune însă că economia noastră politică a dus mai departe aceste analize, astfel încît să dispunem azi de o teorie închegată, multilateral fundamentată a **creşterii economice în socialism?** Cred, dimpotrivă, că din acest punct de vedere teoria economică mai este încă datoare în faţa societăţii, a practicii sociale. Pe de altă parte cred că trebuie să ne orientăm într-o măsură mult mai mare către elaborarea unei teorii ample a **mecanismului de funcţionare** a economiei socialiste.

N-am încercat nicidecum, în cele spuse pînă aci, să fac un inventar al problemelor şi direcţiilor de dezvoltare a gîndirii economice marxiste în epoca contemporană. Nici n-ar fi posibil prin forţe individuale. Cele expuse nu constituie decît cîteva reflecţii sugerate de întrebarea pusă şi ele împreună cu cele spuse şi de ceilalţi colegi în cadrul anchetei, dovedesc, după părerea mea, că dacă meditäm asupra acestei chestiuni avem ce culege.

[1]) **E. D. Domar arată în „Essays in the Theory of Economic Growth"; „În literatura economică, modelele creşterii în sensul larg, au apărut de mai multe ori, începînd cel puţin cu cel al lui Marx". Şi mai departe: „Dintre diferitele şcoli de analiză economică, marxiştii s-au apropiat, cred, de dezvoltarea unei şcoli a creşterii economice..."**

Conf. univ. dr. M. PĂRĂLUŢĂ

1 Atunci cînd vorbim de marxism, cred că înainte de toate trebuie să avem în vedere caracterul său militant, metoda materialist-dialectică de analiză a fenomenelor şi proceselor economice, cu ajutorul căreia fondatorii marxismului au descoperit legităţile progresului societăţii omeneşti, au dezvăluit esenţa şi perspectivele modului de producţie capitalist, au proiectat liniile esenţiale ale socialismului, au revoluţionat economia politică, aşezînd-o pe un temeinic fundament ştiinţific.

Teoria economică marxist-leninistă reprezintă o concepţie închegată, ştiinţifică, o ştiinţă care dispune de o metodă proprie de cercetare şi dominată de criteriul practicii, al verificării experimentale a ipotezelor şi reprezentărilor despre fenomenele şi procesele economice, al confruntării lor cu realitatea obiectivă. Economia politică marxistă, ca de altfel marxismul în general, aşa cum a fost făurită şi concepută de ctitorii ei, în esenţa sa este creatoare şi antidogmatică. Ceea ce impresionează la Marx, Engels, Lenin este **rigurozitatea ştiinţifică, spiritul inovator** în concluzionarea faptelor, **capacitatea de previziune, puterea de discernămînt,** de a selecta din imensitatea de fenomene şi **fapte tot ce este mai reprezentativ** şi mai **semnificativ** pentru a elabora marea sinteză a capitalismului. Tocmai în aceasta constă viabilitatea marxismului, forţa sa de atracţie, superioritatea sa faţă de toate celelalte teorii şi curente burgheze.

Economiei politice marxist-leniniste, ale cărei jaloane fundamentale le-a pus K. Marx în geniala sa operă „Capitalul" îi sînt străine subiectivismul şi arbitrariul în tălmăcirea faptelor, simplismul şi schematismul în formularea tezelor şi definirea tendinţelor de dezvoltare a societăţii. Cu părere de rău trebuie să recunoaştem că în trecut, în manualele de economie politică, îşi făceau loc asemenea teze simpliste, eronate, care nu ţineau seama de complexitatea proceselor economice.

(Continuare în pag. 20)

UN ÎNVĂȚĂMÎNT MODERN, LEGAT DE CERINȚELE ACTUALE ȘI DE PERSPECTIVĂ ALE CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

RECENTA PLENARĂ a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a examinat, la primul punct al ordinei de zi, măsurile cu privire la îmbunătățirea profilului organizării și conținutului învățămîntului de toate gradele, corespunzător cerințelor actuale și de perspectivă ale societății noastre socialiste. În încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învățămîntului din țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: *„Măsurile pe care le-am dezbătut în plenară urmăresc să așeze învățămîntul de toate gradele, pe baze moderne, să asigure ridicarea lui la nivelul cerințelor actuale ale dezvoltării științei, culturii, ale construcției socialiste în țara noastră".*

La baza măsurilor luate se află studiile elaborate, în lumina hotărîrilor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, de către Ministerul Învățămîntului, cu consultarea unui mare număr de cadre didactice, oameni de știință și alți specialiști, activiști de partid și de stat. Aceste studii au fost publicate din timp în presă și au fost supuse unei discuții publice, în cadrul căreia s-au formulat numeroase propuneri și observații. Dezbaterea largă a problemelor majore ale învățămîntului din țara noastră, ca și a celorlalte măsuri și hotărîri care privesc destinele țării constituie o particularitate esențială a democrației noastre socialiste. Plenara a aprobat propunerile privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului de cultură generală, tehnic și superior, ca directive ale C.C. al P.C.R.

În epoca actuală se desfășoară o revoluție științifică și tehnică de o amploare fără precedent. Cultura generală contemporană dobîndește noi trăsături calitative, determinate de creșterea impetuoasă a volumului de cunoștințe, ca urmare a cuceririlor științifice și tehnice, a restructurării substanțiale a conținutului de idei în diverse domenii ale științei, a diferențierii unor noi discipline, precum și apariției unor științe de sinteză cu caracter interdisciplinar. Știința devine tot mai mult o forță nemijlocită de producție, iar producția — o aplicare tehnologică a științei moderne. Tot mai mult problemele producției nu mai pot fi soluționate decît prin metode științifice și mijloace tehnice înaintate. Sudura continuă dintre știință și producție implică și un nivel calitativ ridicat al acestei importante forțe de producție care este omul. Folosirea cuceririlor științei și tehnicii moderne în producția bunurilor materiale impune, prin urmare, schimbări esențiale în pregătirea cadrelor. Acestea trebuie să cunoască profund procesele tehnologice, să stăpînească metodele organizării științifice a producției, să posede o multilaterală pregătire economică, pe fondul unui larg orizont de cultură generală și al stăpînirii fundamentelor teoretice ale domeniului respectiv al științei.

REFLECTAREA în procesul de învățămînt a trăsăturilor menționate ale dezvoltării științei contemporane constituie o condiție esențială a asigurării eficienței sociale a învățămîntului. Perfecționarea învățămîntului reprezintă în același timp o cerință a dezvoltării economiei, științei și culturii noastre socialiste, știut fiind faptul că realizarea unei economii dinamice și moderne, orientată spre folosirea celei mai înaintate tehnici în toate domeniile, în cadrul procesului complex al desăvîrșirii construcției socialiste, necesită specialiști cu o înaltă calificare.

Perfecționarea învățămîntului de toate gradele constituie astăzi, în întreaga lume, obiect de studiu și de largi dezbateri. Pus în fața unei noi problematici științifice, a unor responsabilități sociale sporite, învățămîntul este supus unei continui perfecționări, atît ca structură cît și ca forme de activitate.

Sub conducerea partidului, învățămîntul de toate gradele s-a dezvoltat și perfecționat continuu, o dată cu prefacerile revoluționare care au avut loc pe plan politic, social și cultural. Școala de azi, cu marile ei realizări, are rădăcini adînci în trecutul istoric al învățămîntului din patria noastră, reprezentînd o continuare și o ridicare pe o treaptă nouă, superioară a tradițiilor înaintate ale acestuia.

UN MOMENT DE SEAMĂ în dezvoltarea învățămîntului din țara noastră l-a constituit Legea de reformă din anul 1948, care a reorganizat învățămîntul românesc pe baze noi, democratice și științifice. Prin această lege, învățămîntul a devenit de stat, cu structură unitară și caracter laic, accesibil tuturor, fără deosebire de sex, religie, naționalitate; învățămîntul a dobîndit o orientare științifică, întemeiată pe concepția marxist-leninistă. Elaborarea legii de reformă nu s-a întemeiat însă pe un studiu aprofundat al dezvoltării școlii noastre și nici pe experiența mondială în domeniul învățămîntului. Astfel s-a creat un liceu de cultură generală unic, deși experiența țării noastre și cea mondială confirmau justețea organizării diversificate a studiului în licee, pe secții. Învățămîntul superior a fost fărîmițat în specialități înguste, ignorîndu-se discipline de mare actualitate și cu importante aplicații practice, ca cibernetica, sociologia concretă, genetica; nu s-a acordat suficientă atenție predării cunoștințelor de automatică etc. Printr-o serie de măsuri ulterioare, învățămîntului i s-au adus îmbunătățiri de structură și de conținut adecvate cerințelor economiei și culturii naționale. Acțiunile întreprinse au urmărit întărirea ponderii disciplinelor moderne, valorificarea tradițiilor progresiste ale științei românești, eliminarea paralelismelor. Ca rezultat al acestor măsuri, învățămîntul a răspuns din ce în ce mai bine funcției sale sociale, cerințelor mereu crescînde ale societății noastre socialiste. Congresul al IX-lea al P.C.R. a deschis noi perspective școlii noastre stabilind direcțiile principale de dezvoltare și perfecționare continuă a învățămîntului.

COMPLEXUL DE MĂSURI aprobat de plenara Comitetului Central al partidului prevede asigurarea în domeniul învățămîntului de cultură generală a condițiilor necesare măririi duratei învățămîntului obligatoriu, îmbunătățirea învățămîntului seral și fără frecvență, perfecționarea programelor, manualelor și a metodelor de predare, dotarea laboratoarelor școlare cu aparatură tehnică modernă, cu material didactic necesar desfășurării în cele mai bune condiții a procesului de învățămînt, întărirea muncii de educație patriotică și cetățenească a tineretului și promovarea în rîndurile sale a trăsăturilor morale înaintate.

Una din măsurile fundamentale o constituie prelungirea duratei învățămîntului obligatoriu. Plenara a hotărît prelungirea duratei învățămîntului de cultură generală obligatoriu de la 8 ani la minimum 10 ani. Acțiunea de generalizare a școlii de zece ani urmează să se înfăptuiască treptat, pînă în anul 1972. Realizarea acestui obiectiv va situa România printre țările cele mai avansate sub aspectul dezvoltării învățămîntului și culturii.

Se prevede acordarea unei atenții deosebite modernizării învățămîntului, punerii lui de acord cu noile cuceriri ale științei și culturii, ridicării sale la nivelul celor mai bune realizări existente pe plan mondial. Matematica, fizica, chimia capătă un rol de prim ordin, prin faptul că oferă metode noi de investigație, care pot fi aplicate pentru cunoașterea profundă a fenomenelor în numeroase domenii ale naturii, societății și gîndirii. În perspectivă, se va pune un accent mai mare pe studiul unor ramuri și capitole noi ale disciplinelor prevăzute în planurile de învățămînt, precum și pe organizarea judicioasă și unitară a materiei de la diferite obiecte.

ÎN EPOCA NOASTRĂ, de mari progrese în domeniul științei, tehnicii și culturii, învățămîntul profesional este chemat să asigure elevilor o temeinică pregătire de specialitate, precum și bogate cunoștințe de cultură tehnică generală, care să corespundă tot mai mult cerințelor societății moderne. De aceea, hotărîrea plenarei pune în această privință un accent deosebit pe problemele fundamentale ale însușirii meseriei și îndeosebi pe cunoașterea principiilor de funcționare, exploatare și întreținere a utilajelor și instalațiilor, a proceselor tehnologice noi, a metodelor moderne de organizare științifică a producției și a muncii. Aplicarea noilor măsuri va determina sporirea numărului de muncitori calificați, maiștri și tehnicieni, în primul rînd în meseriile și ramurile de bază ale industriei, în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă ale economiei naționale. Avînd în vedere experiența acumulată în țara noastră și orientarea actuală pe plan mondial, ridicarea nivelului de pregătire a muncitorilor, maiștrilor și tehnicienilor se va face prin școli profesionale, ucenicie la locul de muncă, cursuri de calificare organizate de întreprinderi, școli tehnice de maiștri, licee de specialitate, școli tehnice postmedii etc.

ÎN CONDIȚIILE PROGRESULUI științei și tehnicii contemporane și ale dezvoltării ample și în ritm accelerat a economiei și culturii în țara noastră, problema definirii profilului viitorului specialist cu calificare înaltă capătă o importanță deosebită. Necesitățile actuale și de perspectivă ale economiei și culturii țării, ritmul rapid și tendințele fundamentale ale dezvoltării științei, tehnicii și culturii pe plan mondial, natura funcțiilor pe care absolvenții facultăților sînt chemați să le ocupe determină fenomenul de mobilitate a specialiștilor, caracteristic unei societăți moderne. Adaptarea continuă la progres reclamă o pregătire de larg profil, înfăptuită în mod diferențiat în toate sectoarele de învățămînt superior. Un asemenea profil se va realiza prin înlăturarea pulverizării în specialități înguste, prin creșterea ponderii disciplinelor fundamentale, prin reducerea celor de specializare excesivă, prin introducerea în mai mare măsură a disciplinelor la alegere. Măsurile propuse privitoare la stabilirea profilului asigură un cadru elastic pentru perfecționarea de perspectivă a activității de pregătire a tinerilor specialiști, determină o așezare mai rațională a învățămîntului superior, contribuie la creșterea eficienței sale.

Actualmente, cînd cunoașterea umană se dezvoltă furtunos, măsurile luate de plenara Comitetului Central al P.C.R., vor permite ca învățămîntul superior să manifeste maximum de receptivitate și să dovedească capacitate de adaptare rapidă la progresele științei și culturii. Pentru ca viitorul specialist să se poată adapta continuu la noile cuceriri ale științei și tehnicii, în directive se prevede să i se asigure acestuia o pregătire fundamentală, punîndu-se accentul pe aspectele de sinteză și, în același timp pe elementele de concretizare ale domeniului său de pregătire. Un rol sporit vor avea în învățămîntul superior practica în producție și cercetarea științifică, urmărindu-se în mai mare măsură îmbinarea cunoștințelor teoretice cu cerințele practicii, legarea învățămîntului de practica construcției socialiste. În perspectivă se va extinde forma de practică cu încadrarea efectivă a studenților în diferite locuri de muncă.

În învățămîntul economic se prevăd direcții noi de pregătire — cibernetică economică, mecanizarea și automatizarea calculului economic, a căror introducere a și început în anul în curs, precum și folosirea în genere, în mai mare măsură, a tehnicilor moderne de calcul.

În conformitate cu cerințele actuale se iau măsuri și în direcția perfecționării procesului de învățămînt, în vederea întăririi elementelor proprii unui învățămînt cu adevărat universitar, în care să se pună un accent mai mare pe munca proprie, pe documentare și cercetare, pe activitatea practică. Întrucît asigurarea cu specialiști în numărul și cu profilul necesar constituie o preocupare importantă a unei societăți cu o economie planificată, în documentele plenarei se prevede întărirea disciplinei de prezentare la posturi, corespunzător cerințelor diferitelor ramuri ale economiei și culturii.

Pentru a se evita pe viitor dispersarea forțelor și paralelismele, pentru valorificarea mai bună a potențialului științific, se vor crea centre de cercetare pe lîngă catedrele cu activitate științifică recunoscută. O asemenea măsură corespunde cu experiența din trecut a învățămîntului nostru, precum și cu situația din alte țări avansate. Cercetările în domeniul calculatoarelor electronice, energeticii nucleare, automaticii, ciberneticii economice, unele domenii ale construcției de mașini, chimiei, biofizicii, biochimiei, geneticii își vor găsi un loc mai larg în problematica abordată în cercetarea științifică din învățămîntul superior.

Perfecționarea profilului, organizării și conținutului învățămîntului, promovarea unei activități de creație științifică valoroasă legată de necesitățile economiei și culturii socialiste vor asigura ridicarea calitativă a învățămîntului de toate gradele pe o treaptă mai înaltă, corespunzătoare cerințelor actuale și de perspectivă ale societății socialiste. Plenara a hotărît să se supună spre legiferare Marii Adunări Naționale, proiectul de lege a învățămîntului, întocmit pe baza directivelor aprobate de C.C. al P.C.R. prin care se stabilesc principiile și normele generale de organizare și funcționare a învățămîntului din țara noastră. De asemenea, plenara a considerat necesar să se elaboreze Statutul personalului didactic prin care să se reglementeze situația juridică a corpului didactic de la intrarea în învățămînt și pînă la pensionare.

Așezat pe temelia concepției înaintate despre natură și societate, folosind tradițiile progresiste ale școlii românești și experiența pedagogică universală, strîns legat de cerințele științei și tehnicii moderne, ale construcției socialiste, învățămîntul din țara noastră va juca un rol tot mai important în formarea tinerelor generații, în educarea omului nou, în ridicarea pe o treaptă mai înaltă a cunoștințelor de cultură generală, științifice și tehnice ale tuturor cetățenilor patriei.

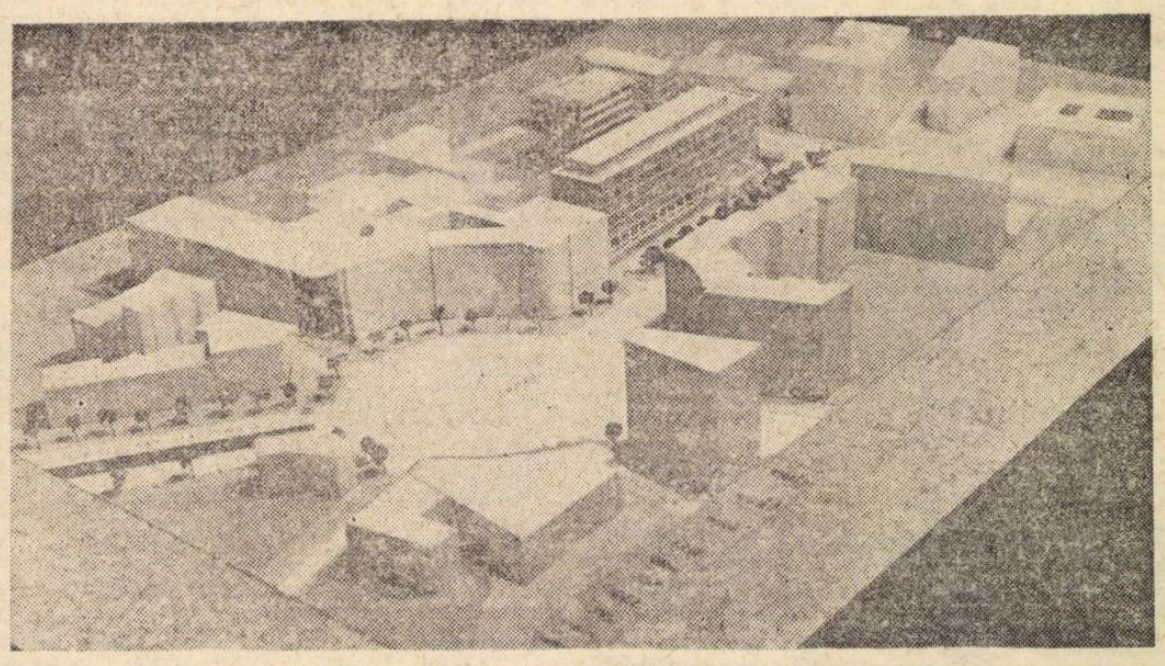

Macheta lucrărilor de extindere a Academiei de studii economice — București

...NOUA ORGANIZARE ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ a țării și întregul complex de măsuri cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale reprezintă un vast șantier de activitate prezentă și de perspectivă pentru organele de partid și de stat din județe, pentru toți oamenii muncii, asigurînd în același timp, un cadru optim pentru continuarea în ritmuri mai înalte a construcției socialiste.

Înfăptuirea practică a acestor importante măsuri deschide o nouă etapă în viața județelor, pentru valorificarea superioară a resurselor naturale și dezvoltarea puternică a industriei, agriculturii, a tuturor celorlalte ramuri și sectoare de activitate, în scopul ridicării continue a nivelului de trai al întregii populații.

În noile județe

O PUTERNICĂ

ARAD

ÎNTREGUL POTENȚIAL VALORIFICAT SUPERIOR

Teodor HAȘ

Prim-secretar al Comitetului județean de partid, președintele Comitetului executiv al Consiliului popular provizoriu

SITUAT ÎN EXTREMITATEA VESTICĂ A ȚĂRII, la poarta spre apus a podișului Transilvaniei, județul Arad a cunoscut și cunoaște o dezvoltare multilaterală. Diversele ramuri ale industriei sale au tradiții a căror vîrstă se măsoară cu decenii. Uzina de vagoane-Arad, care este, de pildă, furnizoarea majorității vagoanelor din țară și cu mare pondere în export, a împlinit anul trecut 75 de ani de existență. Printre celelalte ramuri cu tradiție se numără cea textilă, alimentară, producătoare de mobilă etc. În cadrul județului, se remarcă în mod deosebit ramura construcției de mașini-unelte, reprezentată prin Uzina de strunguri-Arad. Deși tînără, produsele ei sînt mult apreciate atît pe plan intern, cît și pe cel extern. De asemenea, noua fabrică de mobilă din Arad, a cărei producție în proporție de 98% ia calea exportului, întrunește aprecieri unanime pentru calitatea și varietatea produselor sale.

Dinamică semnificativă

Tradițiile industriale existente în județul Arad, experiența acumulată, sînt valorificate eficient prin eforturile susținute ale colectivelor de muncă din întreprinderi. Toate acestea au permis ca în trim. I al acestui an, **sarcina de plan la producția globală să fie realizată în proporție de 103,2%, la producția-marfă — 102,8%, la producția-marfă vîndută și încasată — 102,4%, iar la productivitatea muncii — 101,2%.**

Însemnatele depășiri de plan s-au materializat în 391 t oțel, 15 buc. strunguri paralele, 12,7 mii mp țesături bumbac, 3,1 mii bucăți tricotaje bumbac, peste 10 mii perechi încălțăminte, mobilă în valoare de aproape 2300 mii lei, confecții în valoare de 2150 mii lei și alte produse. Succesele din primul trimestru al anului 1968 constituie o continuare a rezultatelor valoroase obținute anul trecut și în întreaga perioadă de dezvoltare planificată a economiei naționale.

Paralel cu creșterea producției, **o atenție deosebită a fost acordată diversificării gamei de produse industriale și ridicării nivelului calitativ al acestora.** Astfel, Uzina de vagoane-Arad, care în 1950 producea 6 tipuri de vagoane de marfă și de călători, livrează astăzi beneficiarilor interni și externi 17 tipuri, cu parametri tehnico-funcționali îmbunătățiți. Preocupări în direcția diversificării producției au existat în perioada 1950—1968 și la Uzina de strunguri-Arad (numărul tipurilor fabricate crescînd de la 2 la 9), Uzinele textile „30 Decembrie" (sortimentele de țesături sporind de la 34 la 42), Fabrica de încălțăminte și calapoade „Libertatea" (de la 2 sortimente de încălțăminte în 1950 a ajuns în 1968 la 6) etc.

În acest an, întreprinderile din județul nostru vor asimila o gamă largă de noi produse. Numai la Uzina de vagoane, de pildă, se vor introduce în fabricație 10 noi tipuri: vagonul de 56 t pentru transportul pieselor lungi, vagonul autodescărcător dozator pe 4 osii, vagonul refrigerent în varianta gabarit britanic etc. La Uzina de strunguri, vor intra în producție de serie 2 noi familii de strunguri normale (SN—450, 500, 560 și SN-630, 710 și 800), iar la Uzina de reparații, 6 noi produse: remorcă cu amestecător, cicloane Liot, separator magnetic, împingător paleți cu motor electric și altele.

Intensificarea activității de asimilare atestă tendința de reînnoire a fabricației, concomitent cu îmbunătățirea parametrilor tehnico-funcționali ai produselor, în condițiile unei eficiențe economice sporite.

Dezvoltarea și modernizarea întreprinderilor

Sporirea potențialului economic al județului Arad a fost posibilă și ca urmare a dezvoltării bazei tehnico-materiale a întreprinderilor și prin noile obiective puse în funcțiune. În ultimii ani, la Uzinele de vagoane au fost date în exploatare noi capacități (Fabrica de oxigen, hala de vagoane-clasă, hala de vopsitorie) și s-au extins atelierul de forjă, atelierul de arcuri inelare etc. Investițiile la această întreprindere vor permite ca, în 1970, să se atingă o producție de 6000 buc. vagoane-marfă echivalente pe 4 osii și 200 buc. vagoane-clasă.

La Uzina de strunguri s-a modernizat și dezvoltat hala de prelucrări mecanice (care, în acest an, își dublează capacitatea), hala de montaj-vopsitorie, turnătoria de fontă, hala de mecanică grea și altele. Toate acestea vor determina ca, la finele cincinalului, producția anuală să ajungă la 7300 buc. strunguri convenționale IK—62.

În industria ușoară, la Uzinele textile „30 Decembrie" a fost construită o nouă secție de albitorie, s-a modernizat filatura și reutilat țesătoria, înlocuindu-se războaiele mecanice cu războaie automate din țară și import. În viitor, în cadrul județului se prevede construirea unei filaturi neintegrate și a unei fabrici de tricotaje. S-au extins spațiile de producție la Fabrica de confecții, la întreprinderile „Arădeanca", „Teba", „Libertatea", „Tricoul roșu" și altele.

În industria alimentară, ca obiective noi date în funcțiune, se pot remarca: mărirea capacității de producție a secției de spirt de la Întreprinderea „7 Noiembrie", o nouă secție de pîine la Întreprinderea de panificație și altele. De asemenea, se vor construi noi obiective ca, de exemplu, cîte o fabrică de produse lactate și alta de pîine la Chișineu-Criș și Lipova, o fabrică de pîine la Ineu și altele.

Ținînd seama de faptul că sporuri însemnate de producție se pot obține nu numai prin efectuarea de noi investiții, ci și prin organizarea științifică a producției și a muncii, am acordat și acordăm toată atenția punerii în valoare a tuturor resurselor ce sînt depistate ca urmare a studiilor complexe care se fac în fiecare întreprindere. Rezultatele de pînă acum, cît și obiectivele conturate în planurile de măsuri, creează condițiile obținerii în plus a unei producții globale de peste 1 miliard lei pînă la sfîrșitul cincinalului, concomitent cu o reducere suplimentară a prețului de cost de 80 milioane lei. Obținerea acestei producții suplimentare la un preț de cost mai scăzut, se va realiza și prin sporirea, la nivelul județului, a productivității muncii cu circa 35 mii lei pe salariat.

Valorificînd din plin tradițiile industriale existente în județul nostru, și ținînd seama de necesitățile economiei naționale, ne vom orienta, în perspectivă, spre dezvoltarea cu precădere a unor ramuri-cheie. Astfel, volumul producției globale a **industriei construcțiilor de mașini**, va fi mai mare în 1970, față de 1965, de aproape 1,5 ori, în 1975 de peste 1,85 ori, iar în 1980 de circa 2,4 ori. Această creștere, rezultată din studii temeinice, fundamentate, va avea o deosebită importanță pentru asigurarea într-o măsură sporită a mijloacelor de muncă necesare economiei naționale, cît și pentru mărirea ponderii acestora în volumul mărfurilor exportate.

O importantă creștere a producției va cunoaște și **industria ușoară.** Astfel, față de anul 1965, se va putea ajunge în 1970 la un nivel de 135%, în 1975 — 190%, iar în 1980 — 220%. În vederea asigurării unei asemenea dinamici a producției cu forța de muncă necesară, o atenție deosebită vom acorda, în continuare, pregătirii unor cadre cu o înaltă calificare, capabile să valorifice din plin potențialul tehnic existent.

Dezvoltarea industriei este de neconceput fără **sporirea producției de energie electrică și termică.** Ținînd seama de volumul sporit de mașini, utilaje și instalații tehnologice consumatoare de energie ce vor fi puse în funcțiune în diferitele ramuri ale industriei județului nostru, vom mări, față de prevederile anului 1970, producția de energie electrică și termică a centralei termo-electrice din Arad de 10 ori în 1975 și de 15 ori în 1980.

Agricultura — sursă puternică de produse alimentare

În cadrul geografic al județului Arad, terenurile agricole ocupă suprafețe întinse — aproape 500 mii ha. La circa 20 km de orașul Arad, se întind, pe coastele dealurilor, podgorii cu vii și pepiniere viticole, livezi cu pomi fructiferi, precum și mari suprafețe de pășuni și fînețe. De aceea, pe lîngă creșterea volumului și diversificarea, în continuare, a producției industriale, **va fi dezvoltată din ce în ce mai mult și agricultura — sursa principală pentru asigurarea produselor alimentare și a materiei prime pentru prelucrări în industrie.**

Cele 16 întreprinderi agricole de stat și cele 160 cooperative agricole de producție din cuprinsul județului, au obținut — datorită priceperii, experienței dobîndite de-a lungul anilor de cei ce-și desfășoară activitatea pe ogoare — rezultate remarcabile. Printre acestea subliniem, de pildă, obținerea a peste 4700 kg porumb boabe la hectar pe terenuri neirigate la I.A.S. Pecica, cooperativele agricole de producție „Mureș" și „Victoria" din Nădlac și peste 7500 kg boabe la hectar pe terenuri irigate la I.A.S. Nădlac. Asemenea rezultate au impulsionat **continuarea unor vaste lucrări de irigații** pentru care s-au alocat însemnate fonduri de investiții. La cultura grîului, a fost obținută anul trecut la C.A.P. Peregul Mare, o producție ce depășește 3 000 kg la hectar.

În județul nostru s-a format un **puternic bazin legumicol**, în cooperative agricole și întreprinderi agricole etc. care dau producții medii la hectar dintre cele mai mari pe țară. În ultimii ani a fost construit aici combinatul de sere din Arad, a cărui producție de legume a fost în 1967 de 5 850 tone față de 5 400 tone planificate. Ca prețuire a rezultatelor obținute, combinatului i s-a decernat în anii 1965 și 1967 Steagul de întreprindere fruntașă pe ramură.

Livezile cu pomi fructiferi asigură, de asemenea, o mare varietate de fructe, de calitate superioară. Numai la I.A.S. Lipova s-au obținut anul trecut peste 1 500 t fructe din livezi, care au dat o producție de peste 45 kg/pom, față de cantitatea planificată de circa 23 kg/pom.

Alături de producția vegetală, **o dezvoltare importantă a cunoscut și va cunoaște creșterea animalelor, datorită existenței unei puternice baze furajere. În perspectivă, ne vom orienta spre creșterea mai ales a efectivului de bovine, porcine și păsări, ameliorarea caracteristicilor raselor prin selecție și îngrijire atentă.**

Un factor important al creșterii și diversificării producției agricole vegetale și animale îl constituie **dezvoltarea și perfecționarea bazei materiale a unităților de stat și cooperatiste — investițiile din ramura agriculturii, la nivelul județului, fiind orientate spre obiective de mare importanță: sere, mari combinate de tip industrial pentru creșterea și îngrășarea animalelor, irigații și desecări.** În ultimii ani, a fost construit, pe o suprafață de 34 ha., Combinatul de sere Arad, complexele avicole de la I.A.S. Aradul Nou, Mureș și Utviniș, complexul de îngrășat taurine de la Nădlac, fermele de vaci de la I.A.S. Aradul Nou, Mureș și Nădlac etc. La acestea se adaugă sere, grajduri, creșe, maternități și silozuri realizate din credite acordate de stat și din fondurile proprii ale cooperativelor agricole de producție.

Comerț modern — la nivelul actualelor exigențe

Dezvoltarea continuă a vieții economice, creșterea complexității ei în cadrul județului nostru, este atestată și de **amplificarea volumului circulației mărfurilor, a desfacerilor de bunuri de consum industriale și agricole, datorită, pe de o parte, măririi producției, diversificării și ridicării calității ei, iar pe de altă parte, creșterii veniturilor bănești ale populației de la orașe și sate.**

Întreprinderile și organizațiile comerciale din județul Arad **și-au realizat în trim. I al anului 1968 sarcinile de plan, ocupînd locul II pe țară.** Planul desfacerilor cu amănuntul a fost îndeplinit în proporție de 102,1%, din care la grupa mărfurilor alimentare 103,1%, la alimentația publică — 103,8%, iar la grupa mărfurilor nealimentare — 101%.

În perioada de perspectivă, pînă în 1975, așa cum rezultă din studiile efectuate la nivelul județului, sarcinile de plan la principalii indicatori economici privind activitatea comercială vor putea crește cu 6—7% față de realizările preliminate ale anului 1968. **Baza tehnico-materială a comerțului se va îmbunătăți prin dezvoltarea rețelei de unități, prin modernizarea și dotarea lor cu utilaje și mobilier.**

Ținînd seama de importanța comerțului, vom urmări, pe lîngă creșterea volumului, diversificarea activității sale, buna deservire a consumatorilor și ridicarea gradului de eficiență prin reducerea cheltuielilor de circulație.

Lărgirea și perfecționarea rețelei de transport

În vederea accelerării procesului de circulație a bunurilor materiale și a pasagerilor, o atenție deosebită se va acorda și în viitor dezvoltării rețelei de transport feroviar și rutier.

În domeniul transportului pe calea ferată s-a extins rețeaua de linii, construindu-se varianta Aradul Nou-Glogovăț, în vederea descongestionării nodului feroviar Arad. Pentru a permite creșterea tonajului trenurilor de marfă și a vitezei de circulație, s-au consolidat liniile de la Arad la Brad, Nerău, Timișoara. Totodată, **s-au modernizat și sistematizat electrodinamic** stațiile Arad și Radna, asemenea lucrări fiind în curs de efectuare și la stațiile Sîntana și Curtici.

Pentru a asigura o bună dirijare și siguranță deplină a transportului feroviar, s-au montat **blocuri de linie automată** pe unele trasee din județ, ce pleacă de la Arad spre Glogovăț, Aradul Nou, Sofronea, Utviniș și Bujacul Nou. **Dieselizarea traficului feroviar de mărfuri și călători într-o proporție însemnată — Arad-Timișoara (85%), Arad-Simeria (70%) și Arad-Oradea (40%)— a permis creșterea tonajului pe tren și a vitezei comerciale.**

Pe lîngă dezvoltarea transportului pe calea ferată, **o atenție deosebită a fost acordată extinderii și modernizării rețelei rutiere, în vederea asigurării creșterii volumului de prestații și a măririi frecvenței de trecere a autovehiculelor.**

În perspectivă, **vom construi noi drumuri și le vom moderniza pe cele existente, în funcție de necesitățile impuse de amplasarea noilor obiective industriale ce se vor ridica, de dezvoltarea social-economică a orașelor și comunelor, de intensitatea fluxurilor de trafic rutier la transporturile de mărfuri și călători.**

★

DEZVOLTAREA ECONOMICĂ a județului Arad, realizarea și depășirea sarcinilor izvorîte din Directivele aprobate de Conferința Națională a P.C.R., rezervele interne ce mai există încă în diferitele sectoare de activitate, pun în fața tuturor întreprinderilor, organizațiilor și unităților economice obiectivul de mare răspundere de a-și mobiliza continuu forțele de care dispun, pentru înfăptuirea înainte de termen a prevederilor planului de dezvoltare a economiei noastre naționale.

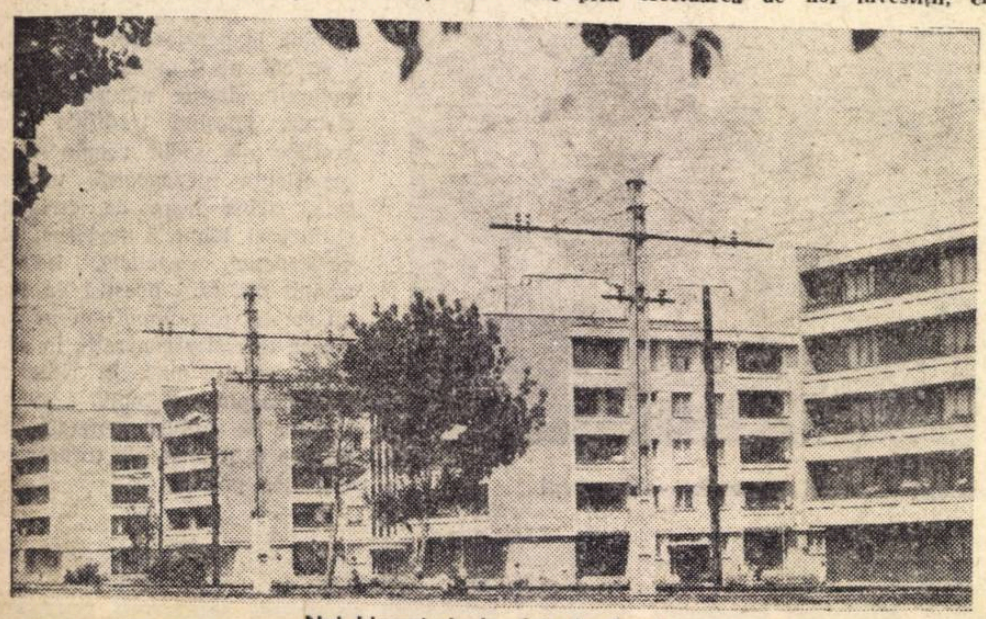

Noi blocuri de locuințe la Arad.

ŞI MULTILATERALĂ DEZVOLTARE ECONOMICĂ

GORJ

PROFIL INDUSTRIAL

Gheorghe PALOŞ

Prim secretar al Comitetului județean de partid, președintele Comitetului executiv al Consiliului popular provizoriu

JUDEȚUL NOSTRU CONSTITUIE O UNITATE administrativ-teritorială complexă din punct de vedere economic și social-cultural, armonios echilibrată ca întindere, număr de locuitori, potențial economic și cu largi perspective de dezvoltare. Situat între lanțul Carpaților și învecinat cu județele Mehedinți, Dolj și Vîlcea, Gorjul se întinde pe o suprafață de aproape 6000 km pătrați și are o populație de peste 300 000 locuitori. Cuprinde aproape toate formele de relief, în care locul predominant — circa 70% — îl ocupă terenurile deluroase și munții. Pe lîngă însemnatele suprafețe de teren agricol și pășuni naturale, care îi oferă condiții favorabile ca într-un viitor nu prea îndepărtat să practice o agricultură intensivă — mai ales în ceea ce privește pomicultura, viticultura și creșterea vitelor — județul Gorj dispune, totodată, de însemnate bogății naturale: **lignit, petrol, lemn, materiale de construcții etc.**

Prin valorificarea superioară a resurselor naturale

În anii construcției socialiste, ca urmare a înfăptuirii politicii consecvente a partidului de industrializare socialistă și de repartizare judicioasă a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării, în județul Gorj, cunoscut altă dată ca unul din cele mai sărace locuri, au fost înălțate numeroase obiective industriale, menite să pună în valoare importantele sale resurse umane și bogății naturale. Exploatările de lignit de la Rovinari și Motru, schelele petrolifere de la Bilteni și Țicleni, Complexul de industrializare a lemnului, Fabrica de ciment din Tg. Jiu și altele, aduc o însemnată contribuție la sporirea producției materiale a țării, valorifică în mod superior bogățiile naturale ale județului.

Potrivit prevederilor planului de stat pe anul în curs, în județul Gorj se vor extrage aproape 3,7 milioane tone cărbune și zeci de mii de tone de țiței, se vor produce peste 1 600 000 tone ciment, 170 000 tone var, 120 000 mc cherestea, 18 000 tone plăci aglomerate din lemn, 250 000 mp parchete, mobilă în valoare de peste 47 milioane lei și altele. Valoarea producției globale ce se va realiza în acest an în industria județului se ridică la circa 2,3 miliarde lei, din care 7,3% va fi destinată exportului. **Din sporul de producție de 12,3% prevăzut a se realiza în acest an în comparație cu anul precedent, cea mai mare parte — respectiv 64,4% — se va obține pe seama creșterii productivității muncii.** Totodată, o caracteristică a planului economic pe anul 1968 o constituie creșterea rentabilității producției. În acest domeniu, **prin reducerea prețului de cost, se prevede a se obține un volum de economii mai mare cu peste 50 milioane lei față de 1967, în special pe seama micșorării cheltuielilor materiale.**

Transpunerea în viață a măsurilor privind îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării, a permis realizarea unei legături directe cu unitățile de producție. În perioada relativ scurtă care a trecut de la constituirea sa, Comitetul județean de partid a întreprins o serie de acțiuni menite să ducă la îmbunătățirea muncii de partid în conducerea activității economice în întreprinderile industriale.

Un obiectiv principal: eficiență ridicată

Ceea ce ne-a preocupat și ne preocupă în cel mai înalt grad este **concentrarea tuturor factorilor de răspundere spre atingerea obiectivelor esențiale ale activității economice, în vederea soluționării lor la un nivel calitativ superior, în așa fel încît activitatea fiecărei unități productive să se soldeze cu maximum de eficiență.** Eforturile și preocupările colectivelor de muncă din întreprinderile industriale, din unitățile economice și șantierele de construcții au fost și sînt orientate, în principal, spre soluționarea unor probleme majore legate de **folosirea din plin a capacităților de producție, perfecționarea bazei tehnico-materiale, raționalizarea transporturilor interne, reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, ridicarea nivelului calificării muncitorilor, întărirea disciplinei, folosirea deplină a timpului de muncă** etc. Toate acestea, în scopul îndeplinirii exemplare, cantitative și calitative, a indicatorilor de plan.

Măsurile întreprinse și munca politică desfășurată, au avut darul să impulsioneze activitatea productivă, să-i imprime un ritm mai viu. Dacă în lunile ianuarie—februarie 11 unități republicane din cele 15 existente în județ nu și-au îndeplinit planul producției industriale, în martie, situația s-a îmbunătățit radical. Pe trimestrul I al acestui an, **întreprinderile amintite au dat peste plan o producție globală și marfă de 7,7 milioane lei și, respectiv, 8,1 milioane lei, iar planul de livrări la export a fost depășit cu 7,4%.** La obținerea acestor rezultate, o contribuție de seamă au adus colectivele întreprinderilor miniere Motru și Rovinari, Schela de extracție-Țicleni, Combinatul de industrializare a lemnului, întreprinderile de industrie locală etc.

Dacă, în ansamblu, rezultatele pe primul trimestru au fost pozitive, în schimb unele unități industriale — Fabrica de materiale de construcții din Tg. Jiu și întreprinderile forestiere — nu au reușit să pună încă în valoare întregul lor potențial pentru realizarea integrală a sarcinilor ce le revin din planul de stat. Lichidarea greutăților și neajunsurilor, care dăinuie de multă vreme în aceste unități, constituie obiectul unor preocupări perseverente ale Comitetului județean de partid. Colectivele formate din activiști de partid și specialiști, acordă un sprijin concret și efectiv unităților respective în îmbunătățirea muncii de conducere a producției, în grăbirea soluționării unor probleme de ordin tehnic și organizatoric. Măsurile preconizate vizează, îndeosebi, folosirea utilajelor, instalațiilor și mecanismelor la întreaga lor capacitate, utilizarea judicioasă a forței de muncă, organizarea transporturilor, asigurarea unei asistențe tehnice eficiente la locurile de muncă, ridicarea nivelului de calificare, stabilitatea cadrelor etc.

Acțiunile întreprinse pînă acum în aceste unități au început să se resimtă pozitiv. **Începînd cu luna aprilie a.c., de pildă, Fabrica de materiale de construcții a izbutit să sporească producția zilnică de ciment cu peste 900 tone față de cea realizată în luna martie și să depășească aproape zilnic planul la plăci și tuburi de azbociment.**

Studierea, descoperirea și luarea în considerație a rezervelor existente în întreprinderile județului, au permis colectivelor de muncă să-și reînnoiască angajamentele privind depășirea principalilor indicatori de plan, astfel încît, în acest an, **să se obțină, o producție cu 5,2% mai mare față de prevederi, iar beneficiile peste plan să se ridice la peste 9,4 milioane lei.**

Îndeplinirea lor presupune însă ca, în toate întreprinderile, să se inițieze acțiuni eficiente pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale, care au o pondere mare în elementele prețului de cost al produselor, pe baza micșorării consumurilor specifice de materii prime și materiale, înlăturării risipei de orice fel și reducerii cheltuielilor neeconomicoase. În acțiunea de ridicare a rentabilității, se cer îmbinate preocupările pentru utilizarea judicioasă a materiei prime și a materialelor, cu cele pentru sporirea continuă a productivității muncii.

În următorii doi ani, industria județului va cunoaște un avînt și mai puternic. Potrivit prevederilor actualului cincinal, județului Gorj îi revin sarcini importante în direcția valorificării superioare a rezervelor naturale de cărbune, țiței, gaze și minerale necombustibile, extinderii capacităților de producție și construirii de noi obiective industriale, energetice și social-culturale.

Producția globală industrială, căreia în această perioadă îi va corespunde un ritm mediu anual de creștere de 11,2%, se va ridica la sfîrșitul cincinalului la circa 3 miliarde lei. În anul 1970, județul Gorj va livra economiei naționale peste 33% din producția de cărbune a țării, aproape 30% din producția de ciment, întreaga producție de frigidere cu absorbție, mari cantități de țiței, mobilă și alte produse.

Fondurile de investiții — judicios repartizate

Pentru asigurarea sporurilor de producție și dezvoltarea rațională, economică și social-culturală a județului, se prevede **alocarea de către stat a unui volum de investiții de aproape 4 miliarde lei.** Numai în acest an, el se ridică la peste 1 090 milioane lei, cea mai mare parte a fondurilor fiind destinată deschiderii de noi mine și cariere, extinderii capacităților de producție, construirii de noi obiective industriale și social-culturale. Astfel, **pînă la sfîrșitul lui 1968 vor fi date în funcțiune Centrala termică de la Motru, Exploatarea minieră Ploștina, Fabrica de produse din azbociment, vor fi construite peste 1000 de apartamente, se vor moderniza circa 60 km de drumuri etc.**

Realizarea ritmică a planului de investiții și asigurarea predării la timp și în bune condiții de exploatare a noilor capacități de producție reprezintă una din preocupările noastre de bază. Factorii de răspundere care au atribuții în domeniul investițiilor, vor trebui să asigure elaborarea și predarea documentațiilor tehnice, să stabilească amplasamentele, să creeze front de lucru și să organizeze judicios munca pe șantiere. Realizarea unei colaborări strînse între proiectant, constructor și beneficiar, va crea condiții pentru grăbirea ritmului lucrărilor, potrivit graficelor de execuție și intrarea în funcțiune la termenele prevăzute a obiectivelor.

Perspective

În prezent, se desfășoară lucrările de elaborare a propunerilor preliminare cu privire la dezvoltarea economiei județului pe perioada 1971—1975 și a liniilor principale pentru 1976—1980, avînd la bază directivele Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. Comisia economică a antrenat la aceste lucrări un număr însemnat de cadre care, pe baza unor studii complexe, fundamentează propunerile de plan.

Ținînd seama de rezervele importante de lignit situate în bazinele Rovinari, Motru și Jilț, **pentru dezvoltarea în perspectivă se are în vedere ca producția netă de lignit să atingă în 1975 cel puțin 18,5 milioane tone, iar în 1980 — 28 milioane tone, reprezentînd o creștere de 2,8 și, respectiv, 4,2 ori față de nivelele prevăzute în actualul plan cincinal.** În cadrul acestei dezvoltări, o pondere însemnată, respectiv 59,4% în 1975 și 71,4% în 1980, va avea extracția prin cariere.

Ca urmare a dezvoltării prevăzută la extracția de lignit, **se creează baza materială pentru construcția în bazinul Rovinari a unei termocentrale cu o putere instalată de 2.200 MW la nivelul anului 1980** (în 1975 va avea 1300 MW). Ea va fi alimentată aproape în întregime cu lignit din acest bazin, urmărindu-se ca celelalte exploatări miniere din Motru și Jilț să asigure în continuare, combustibilul necesar pentru termocentrala de la Ișalnița. Orientarea privind construirea de termocentrale chiar în bazinele de lignit, va permite cea mai rațională folosire a acestui produs, evitîndu-se cheltuielile de transport.

În prezent se fac studii pentru a cuprinde în măsurile de perspectivă și unele obiective care să ducă la înnobilarea lignitului, în vederea aprovizionării populației cu combustibil superior.

În ce privește economia forestieră, lucrările pentru planul de perspectivă au fost orientate spre valorificarea superioară a masei lemnoase. În acest scop, vor fi puse în funcțiune în cadrul C.I.L. Tîrgu Jiu noi fabrici care să ducă la realizarea unei capacități suplimentare de 57 000 tone P.F.L., 125 000 m.p. de uși, ferestre, elemente mulate pentru construcția mobilei, în valoare de circa 150 milioane lei, 4 000 tone făină de lemn etc. Prin aceasta, ramura economiei forestiere va înregistra creșteri la valoarea producției globale de aproape 60% în 1975, față de 1970.

Baza de materii prime existentă în județul nostru, necesitatea ocupării forței de muncă creează condițiile amplasării unor importante obiective în ramura construcției de mașini. **În calculele preliminare efectuate, se are în vedere dezvoltarea, în continuare, a Uzinei Sadu, construcția unor ateliere de reparat utilaj minier și mijloace de transport auto, precum și a unor uzine pentru producția de rulmenți, organe normale de asamblare, o unitate nouă pentru vase emailate, o uzină de mașini-unelte grele etc.**

Folosind condițiile deosebit de favorabile create prin noua organizare administrativ-teritorială a țării, oamenii muncii din județul Gorj sînt hotărîți să-și consacre întreaga lor pricepere, energie și capacitate de muncă pentru punerea în valoare a bogățiilor naturale, în scopul realizării exemplare a sarcinilor economice ce le revin din planul de stat. Ei sînt conștienți că prin aceasta își aduc contribuția la ridicarea județului în care trăiesc și muncesc și la întărirea economică a patriei noastre socialiste.

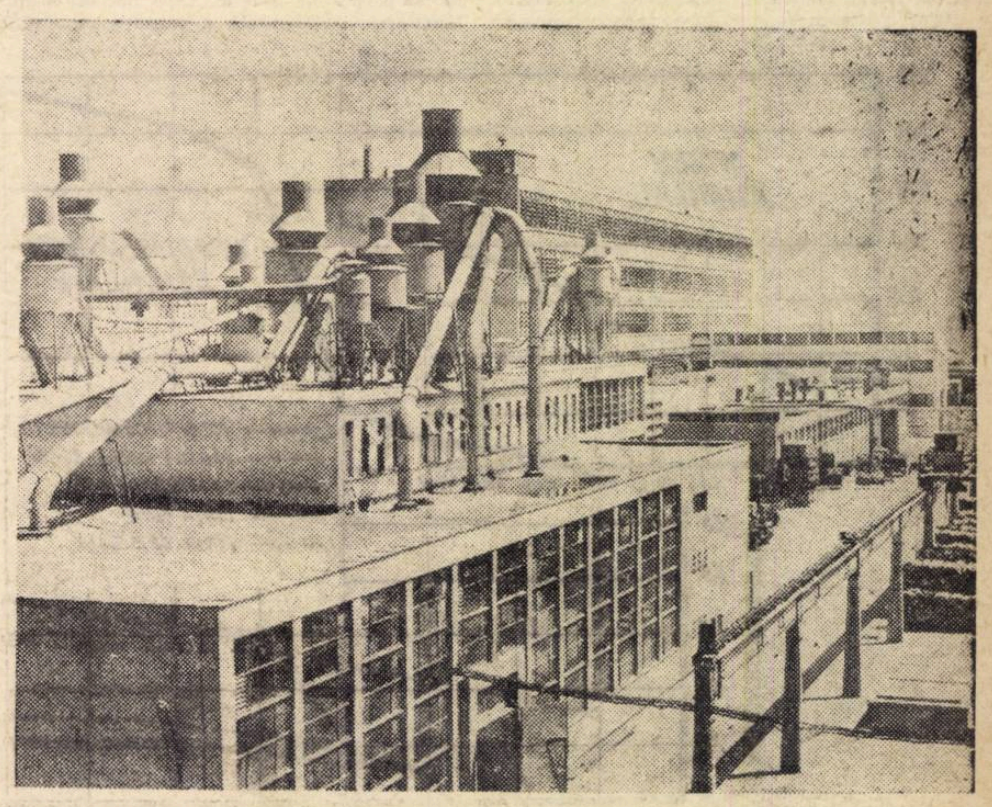

C.I.L. Tg. Jiu

DIVERSIFICARE ● CALITATE

IN PRIMUL TRIMESTRU AL ACESTUI AN, ca urmare a inițiativei creatoare, a străduinței pline de abnegație a oamenilor muncii, au fost obținute succese remarcabile în îndeplinirea sarcinilor de plan la toți indicatorii. Transpunînd în viață sarcina trasată de partid, de a ridica eficiența economică a întregii activități, colectivele din întreprinderi au valorificat mai intens rezervele interne ale producției pentru a spori productivitatea muncii, au utilizat mai bine resursele materiale și financiare, în scopul reducerii prețului de cost și al sporirii beneficiilor peste plan. Paralel cu creșterea cantitativă a producției, s-a intensificat preocuparea pentru ridicarea nivelului calitativ al produselor.

În etapa actuală de dezvoltare impetuoasă a economiei noastre naționale, diversificarea mereu mai accentuată a producției și îmbunătățirea continuă a calității produselor, în pas cu evoluția progresului tehnic, cu sporirea tot mai accentuată a exigenței oamenilor muncii, constituie — *așa cum subliniază documentele de partid* — **una din cerințele esențiale, hotărîtoare.** *Realizînd produse la un nivel înalt calitativ, oamenii muncii din toate ramurile industriale creează premise favorabile pentru satisfacerea cerințelor economiei naționale, ale producției și consumului, pentru ridicarea nivelului de trai al populației, precum și pentru dezvoltarea comerțului exterior și intensificarea participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii.*

„CARATELE“ METALULUI

ing. Nicolae AGACHI
director general al Combinatului siderurgic-Hunedoara

CARACTERUL DINAMIC al nivelului calității metalului determinat de progresul științei și tehnicii, în special în domeniul construcției de mașini, impune ridicarea continuă a nivelului general al proprietăților fizico-mecanice și chimice, precum și restrîngerea domeniului de variație și deplasarea lui spre valorile superioare, paralel cu realizarea unei omogenități ridicate a întregii producții de masă. Ținînd seama de caracterul complex al noțiunii de calitate în siderurgie, munca de cercetare și concepție a fost orientată în principal spre următoarele domenii :

— lărgirea gamei sortimentale potrivit cerințelor progresului tehnic din industria construcțiilor de mașini ;

— creșterea proporției produselor de calitate, cu prescripțiuni tehnice superioare ;

— îmbunătățirea caracteristicilor tehnice și a constanței valorilor lor ;

— revizuirea periodică a prescripțiilor tehnice, pe baza rezultatelor obținute din cercetare și a cerințelor determinate de dezvoltarea științei și tehnicii.

Lărgirea structurii sortimentelor

O ilustrare succintă a rezultatelor obținute în ridicarea nivelului calitativ al metalului produs la combinatul nostru, în condițiile sporirii permanente a volumului producției, poate fi exprimată prin **creșterea, în 1967 față de 1965, cu 48% a producției de oțeluri carbon de calitate superioară și cu 70% a oțelurilor aliate și slab aliate.**

În același timp, s-a îmbunătățit și structura sortimentală a producției de oțel : **ponderea oțelurilor carbon de calitate superioară a crescut de la 4,48%, cît s-a realizat în 1965, la 5,82% în 1967 ; în ce privește ponderea oțelurilor aliate și slab aliate în totalul producției, aceasta a crescut de la 6,69% la 9,89%.**

Ca urmare a preocupărilor susținute pentru îmbunătățirea continuă a tehnologiei în elaborarea diferitelor sortimente de metal (oțel eutectoid pentru sîrmă trefilată, oțeluri cu Cr, Mn, Si, oțel silicios slab aliat fabricat în cuptoare Martin etc.), s-a obținut o creștere simțitoare a nivelului calitativ al acestuia, deplasarea caracteristicilor fizico-mecanice spre valori ridicate, ceea ce a determinat sporirea proporției de oțeluri de calitate superioară.

Numai în perioada 1966—1967 s-au asimilat 13 noi mărci de oțeluri și 15 tipodimensiuni de laminate, ceea ce a făcut ca, în prezent, să se elaboreze 205 mărci de oțel și să se lamineze 256 tipodimensiuni de laminate (vezi graficul nr. 1).

În acest an, vom oferi beneficiarilor noștri noi tipodimensiuni și mărci de oțeluri. Sectorul minier va primi un nou profil de armătură de mină fabricat dintr-un oțel de calitate superioară și un profil pentru transportoare, iar industria de tractoare un nou profil de șenilă. De asemenea, se fac cercetări pentru asimilarea benzilor laminate la cald din oțeluri de înaltă rezistență cum sînt 17M13, OL38M3, C38Ef etc.

Ce arată calculele statistico-matematice

În scopul stabilirii gradului de influență a calității metalului asupra performanței produsului finit, s-a trecut, în ultimul timp, la efectuarea unor lucrări de cercetare metalurgică asupra unor produse realizate la diverși beneficiari din metalul produs la C.S.H. cît și din cel din import. Pentru aceasta, **o deosebită atenție s-a acordat dezvoltării și îmbunătățirii activității laboratoarelor.** A fost dat în exploatare curentă un spectrograf de mare dispersie de tip PGS_2, cu care se determină, cu un grad înalt de precizie, conținutul elementelor de aliere din oțeluri a căror concentrație este greu dozabilă. Cu ajutorul acestuia pînă acum s-au cercetat caracteristicile oțelului pentru fabricația sapelor cu role, ale oțelurilor de rulmenți și armăturilor de mină. Cercetarea ne-a permis să constatăm că, din punct de vedere al valorilor caracteristicilor mecanice, oțelurile respective sînt, în marea majoritate a cazurilor, comparabile cu cele produse în țările avansate din punct de vedere industrial.

Pe baza concluziilor rezultate din cercetarea statistico-matematică și de laborator, s-au revizuit și elaborat o serie de standarde și norme interne, care prevăd o îmbunătățire substanțială a calității metalului.

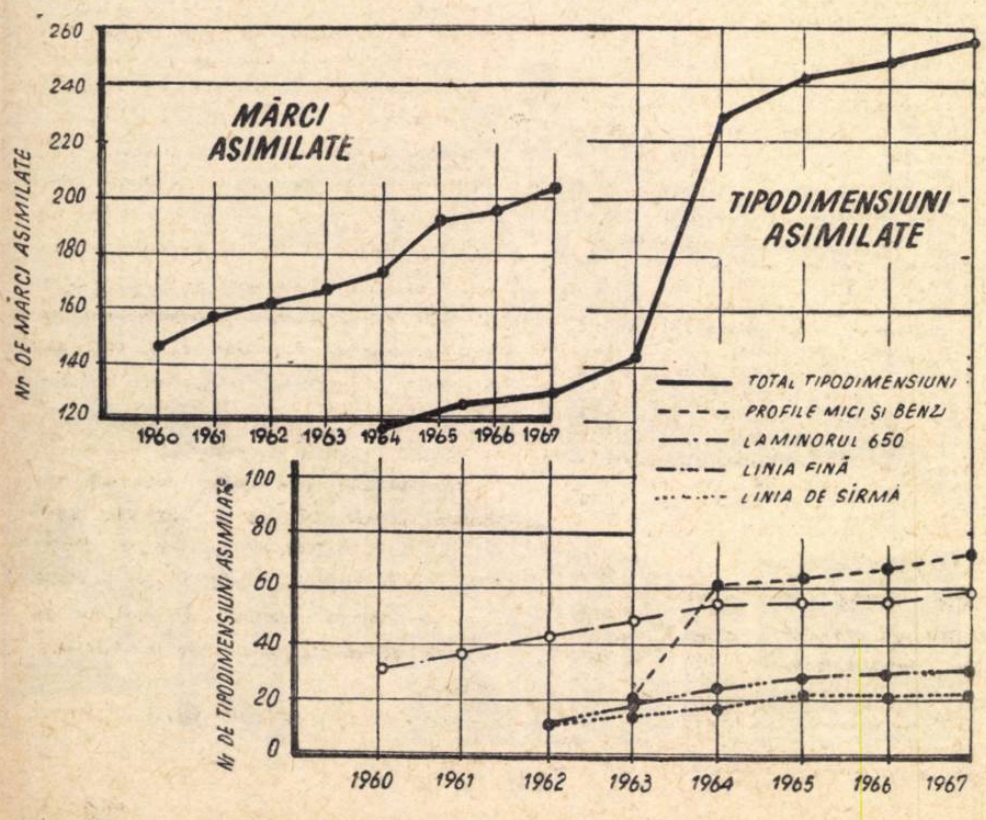

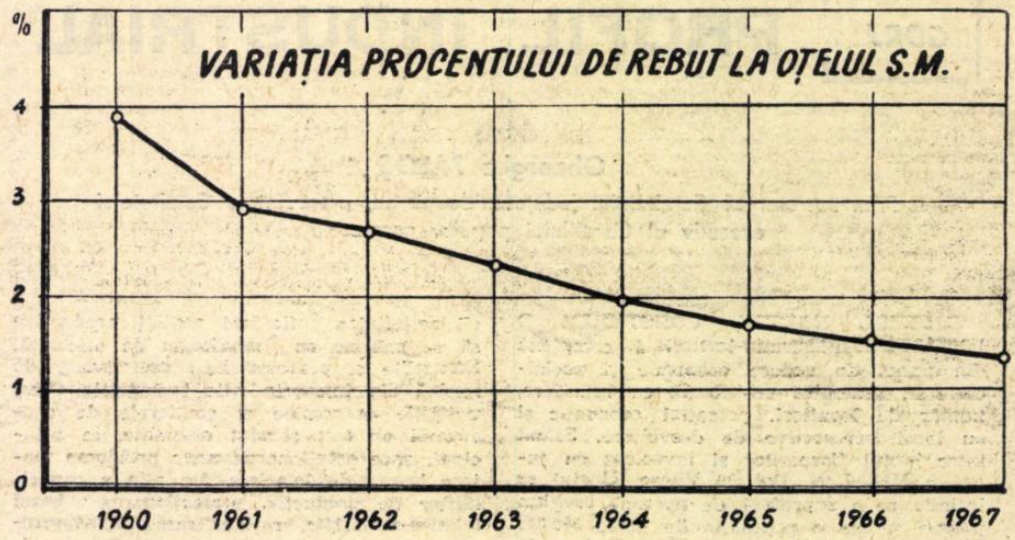

Criteriul hotărîtor în aprecierea calității metalului — așa cum s-a prevăzut de către conducerea de partid și de stat — **îl constituie însă modul lui de comportare la beneficiar, reflectat atît în obținerea unor consumuri minime, cît și în performanțele realizate de mașinile și utilajele la care este utilizat.** O confirmare a creșterii nivelului calitativ al metalului o dă folosirea lui la realizarea utilajelor cu grad ridicat de tehnicitate : instalații de foraj, autocamioane, tractoare, material rulant, țevi pentru foraj și instalații de diferite tipuri și din diferite domenii.

Un alt criteriu, în funcție de care se poate aprecia nivelul calitativ îl **reprezintă și dinamica cantităților reclamate de beneficiar ca fiind necorespunzătoare.** În 1967, de pildă, **numărul reclamațiilor primite de la beneficiari a scăzut cu peste 32%, față de 1966, degrevîndu-se prețul de cost la acest capitol cu 7,3 milioane lei.** În primul trimestru al acestui an, s-a făcut un nou și important pas înainte : **reclamațiile beneficiarilor au fost reduse cu aproape 13%, față de media anului trecut, iar reducerea cheltuielilor cu rebutul, datorită viciilor ascunse apărute la prelucrare în atelierele beneficiarului, a reprezentat 16,9%.**

Coeficienți mai înalți de utilizare, paralel cu diminuarea rebuturilor

Creșterea calității este atestată și de ridicarea nivelului tehnic și economic al întregului proces de fabricație, reflectat prin îmbunătățirea continuă a coeficienților de utilizare a metalului, începînd de la materia primă — minereul — și pînă la produsul vandabil :

	Coeficientul de utilizare a metalului (%)		
	1961	1965	1967
Blumuri calmate	69,5	73,9	76,2
Țagle calmate	63,5	70,1	71,5
Profile ușoare calmate	—	64,5	65,9

În același timp, rebutul declarat în cadrul fluxului de fabricație a avut o tendință continuă de scădere, existînd posibilități ca în acest an să fie micșorat sub 1% (vezi graficului nr. 2).

Reducerea însemnată a procentului de rebut, se reflectă în mod pozitiv în diminuarea cheltuielilor de producție. Astfel, valoarea rebuturilor raportate la mia de lei producție globală a scăzut continuu și într-un ritm susținut :

	1965	1966	1967	1968 trim. I
Cheltuieli cu rebuturile raportate la o mie de lei producție globală — în lei	24,4	20,7	16,5	13,3

Cu toată lărgirea gamei sortimentale, industria noastră siderurgică nu satisface integral cererile beneficiarilor. Există încă domenii multiple care vor trebui acoperite prin însușirea de noi mărci de oțeluri, cum sînt cele de înaltă rezistență pentru construcții, oțeluri refractare și inoxidabile pentru agregate termoenergetice, industria chimică, alimentară, pentru ambutisaj adînc etc.

La asimilarea noilor mărci de oțeluri, va trebui să se evite amplificarea numărului lor din aceeași clasă, care au caracteristici fizico-mecanice apropiate. **Asimilarea va trebui să fie fundamentată prin eficiență economică și, în general, să se materializeze prin economii de metal și rentabilitate, urmînd ca ea să se facă numai după ce s-a constatat că acoperirea domeniului respectiv nu poate fi realizată cu mărcile existente.** Cercetările pe care le întreprindem vor lărgi gama de oțeluri — în special a acelor aliate sau slab aliate — precum și a unor oțeluri cu proprietăți speciale, refractare sau rezistente la temperaturi scăzute.

Un consum specific cît mai redus

Pe lîngă tendința de îmbunătățire continuă a calității oțelurilor și a elaborării de noi mărci, reducerea consumului specific de metal constituie o preocupare de fond, permanentă, a întregului nostru colectiv. De aceea, atenția s-a fost și este îndreptată în direcția măririi procentajului de scoatere, diminuării influenței cauzelor care provoacă rebuturi, a obținerii unor produse cu caracteristici fizico-mecanice și chimice la un nivel superior. În acest sens, s-au luat măsuri pentru optimizarea dimensiunilor maselotierelor, extinderea folosirii plăcilor termoizolante combinate cu prafuri termogene și termoizolante, lărgirea utilizării aliajelor complexe și creșterea cantității de oțel purificat prin insuflarea argonului în oala de turnare. **Numai introducerea plăcilor termoizolante, de pildă, ridică procentul de scoatere cu 3—5%.** Avînd în vedere rezultatele experimentale obținute, fabricarea la scară industrială a acestor plăci trebuie organizată pe țară în întreg ansamblul ei.

Tot legat de micșorarea consumului specific și îmbunătățirea calității, la producția de laminate ne preocupăm de perfecționarea regimurilor de încălzire prin introducerea unor instalații automatizate, care permit sporirea cantității de metal frezat la cald și cojit pe mașini de mare productivitate. De asemenea, sînt în curs de introducere procedee noi de curățire în flux cu flacără, sablare cu alice și tratamente termice în atmosferă de protecție. La toate liniile de laminoare se vor extinde, în continuare, tehnologiile avansate de ajustare a laminatelor prin mărirea și modernizarea actualelor ajustaje, introducerea de utilaje care vor contribui la eliminarea defectelor în diferite stadii de fabricație, iar pentru urmărirea îndeplinirii obligațiilor contractuale se vor generaliza lucrările de automatizare a evidenței.

Concomitent cu optimizarea procesului de tăiere a metalului, timpul disponibil rămas la calculator a făcut posibilă mecanizarea și automatizarea unor importante lucrări cu caracter tehnico-economic, printre care coordonarea planului de aprovizionare și programare a producției de oțel și laminate cu obligațiile contractuale, prin întocmirea și introducerea unui sistem de program valabil pentru toate liniile de laminare, urmărirea nivelului calitativ al producției de oțel și laminate prin metode statistico-matematice.

Prin folosirea mai largă a pîrghiilor economico-financiare

Firește, în acțiunea de sporire a producției de metal și de ridicare continuă a calității lui, rezervele n-au fost nici pe departe epuizate. Sîntem hotărîți să le

● EFICIENȚĂ

descoperim și să le valorificăm și mai intens, conștienți fiind că, în acest fel, vom aduce o contribuție mare la dezvoltarea economiei naționale și la ridicarea eficienței economice a întregii activități a combinatului.

În scopul ridicării continue a nivelului calitativ al produselor siderurgice **vor trebui folosite cu mai mult curaj — după părerea noastră — și pirghiile economico-financiare, menite să asigure cointeresarea directă a producătorului și consumatorului de metal.**

Îmbunătățirea performanțelor utilajelor și agregatelor impune **necesitatea unor garanții suplimentare privind calitatea metalului.** Există însă uneori tendința ca aceste garanții să fie extinse la întreaga clasă de oțel, indiferent de destinație, ceea ce creează serioase greutăți în fluxul tehnologic de producție.

Considerăm că pentru a determina o creștere rațională a producției de oțeluri de calitate **sînt necesare măsuri care să conducă, pe de o parte, la stimularea producătorului prin stabilirea unor prețuri comparabile care, în final, să compenseze efortul și cheltuielile reale făcute de acesta pentru fabricarea mărcii respective, iar pe de altă parte, să cointereseze pe consumator în utilizarea rațională și economică a oțelurilor de calitate.**

LA NIVELUL TEHNICII MODERNE

ing. Alexandru HEINRICH
director general al Uzinei „Electroputere" — Craiova

INDUSTRIA ELECTROTEHNICĂ — ramură tînără în patria noastră — își afirmă, de la an la an, maturitatea, participînd într-o măsură tot mai largă la satisfacerea cerințelor economiei naționale. Noile uzine, puternicele complexe construite și dotate cu tehnică modernă realizează largi sortimente de produse electrotehnice care se înscriu, din punct de vedere calitativ, alături de cele fabricate în țări cu veche tradiție în acest domeniu. Una din cele mai reprezentative întreprinderi ale țării în această ramură este **Uzina „Electroputere"-Craiova.**

Alcătuită din mai multe fabrici cu un profil determinat, uzina produce în principal locomotivele Diesel-electrice și electrice, motoare de diferite puteri, transformatoare de forță și aparataje de înaltă tensiune. Paralel cu sporirea, an de an, a producției și productivității muncii, utilizarea eficientă a fondurilor materiale și bănești, **diversificarea producției și îmbunătățirea continuă a calității au căpătat în uzina noastră noi dimensiuni.** Și e firesc să fie așa. Produsele ce le realizăm încorporează în ele valori de ordinul milioanelor de lei, fapt ce pune în fața întregului colectiv sarcina de a lucra cu toată răspunderea și exigența pentru a da produse numai de calitate.

Pentru magistralele de fier

Zilele acestea, uzina noastră va livra economiei naționale **cea de a 600-a locomotivă Diesel-electrică de 2 100 CP.** Este un succes remarcabil, cu care colectivul nostru întîmpină ziua de 1 Mai. De la prima locomotivă Diesel-electrică realizată n-au trecut mulți ani. Dar pe parcursul acestora, ea a cunoscut multe îmbunătățiri, fapt ce-i conferă calități și caracteristici tehnico-funcționale înalte. Prin modificările constructive aduse motoarelor de tracțiune s-a universalizat locomotiva și pentru remorcarea eficace a trenurilor de călători. Aceasta a condus la creșterea vitezei maxime a locomotivei de la 100 km/oră la 120 km/oră, ceea ce se reflectă într-o eficiență economică sporită în exploatare. Totodată, **îmbunătățirile aduse permit ca locomotivele Diesel-electrice să se mențină la nivelul tehnicii mondiale — peste 40% din producție fiind destinată în acest an exportului.**

Ca urmare a preocupărilor pe linia unei mai bune organizări a producției, a mecanizării ei, creșterea permanentă a nivelului calitativ al acestui produs a fost însoțită de o reducere substanțială a manoperei unitare și a prețului de cost. În ultimă instanță, **locomotiva Diesel-electrică se realizează cu eficiență economică din ce în ce mai sporită.**

DINAMICA MANOPEREI UNITARE ȘI A PREȚULUI DE COST

1960 = 100

	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Manopera pe o locomotivă	73	58,5	57,6	46,1	35	33,1	29,7
Prețul de cost	70,5	70,5	70,5	70,2	55	53,8	47,6

Lărgindu-și activitatea, **începînd din 1967 colectivul nostru produce și locomotive electrice de 5 100 kW.** Primele locomotive de acest fel se și află în prezent în plină activitate pe magistrala electrificată de cale ferată Brașov-Ploiești.

Experiența acumulată în domeniul producției de locomotive Diesel-electrice, la care în ultima perioadă s-a adăugat și cea electrică, ne permite să ne ocupăm în continuare în modul cel mai serios, de perfecționarea calitativă a acestor produse (performanțe, nivel de execuție, consumuri specifice de materiale etc.), precum și de organizarea tot mai rațională a procesului lor de fabricație. Corpul nostru de specialiști se preocupă în prezent de elaborarea unei noi variante constructive de locomotive cu ecartament mărit, cu sarcini reduse pe osie, cu cuplă centrală automată. Totodată, studiile sînt îndreptate și spre introducerea frînării reostatice.

Lărgirea gamei de putere este o altă direcție în dezvoltarea producției, concomitent cu creșterea puterii la maximum posibil a actualei locomotive Diesel-electrice, precum și elaborarea unei noi construcții pentru puteri pînă la 4 000 C.P. etc. Paralel cu aceste preocupări, avem în vedere și aplicarea unor soluții constructive și tehnologice, care vor permite exploatarea locomotivelor noastre în climat și medii speciale.

Serii variate de motoare electrice

În ultimii ani, în uzina noastră au fost realizate noi serii de motoare de înaltă tensiune, motoare asincrone protejate, motoare asincrone închise. A fost diversificată producția de motoare, în funcție de nevoile foarte variate ale economiei, în mod special pentru hidroameliorații, instalații de foraje, industria de ciment, cît și pentru exploatarea în condiții climatice speciale. **Pe baza unor studii tehnico-economice noile serii de motoare au fost realizate cu un consum de materiale cu 10% mai redus la cele de înaltă tensiune și cu peste 25% la cele de joasă tensiune.**

Dezvoltarea impetuoasă a economiei noastre naționale și cerințele foarte variate ale beneficiarilor externi obligă colectivul nostru să conceapă serii noi de motoare electrice, din seriile normale pentru regimuri de funcționare specială (pornirea grea, conectări frecvente etc.) pentru poziții de lucru speciale (verticale, în consolă etc.) și pentru medii de exploatare speciale (antiexplozive, antideflagrante, rezistente la umiditate, la praf, la mediul acid, la mediul alcalin etc.). În prezent **atenția noastră este îndreptată spre asimilarea treptată a motoarelor și generatoarelor aferente diferitelor tipuri de locomotive Diesel-electrice și electrice. Paralel, se va lărgi sortimentul de motoare de curent alternativ, prin asimilarea a trei noi gabarite, precum și prin extinderea treptată a performanțelor de la puterea actuală de 1 600 kW la 6 300 kW.**

Echipamente complexe pentru electrificarea țării

Electrificarea, în continuare, a patriei noastre pe perioada pînă la 1975, clar conturată prin Directivele celui de al IX-lea Congres al partidului nostru, a impus și impune asigurarea de echipament electro-energetic aferent, pe o structură foarte variată, la nivelul tehnicii moderne. Pentru aceasta, constructorii noștri de transformatoare au asimilat în anii din urmă transformatoare pentru tensiunea nominală de 220 kV, transformatoare bloc de 63 și 80 MVA (megavolți amperi) pentru centralele electrice. Paralel, a fost diversificată gama transformatoarelor de distribuție, noile construcții elaborate avînd nivele de pierderi reduse cu **15%**, greutatea totală mai mică cu 7%.

O dată cu activitatea de diversificare a producției, colectivul nostru a proiectat și realizat în uzină, prin compartimentele de autoutilare, zeci de utilaje și instalații tehnologice pentru dotarea Fabricii de transformatoare. În acest sens, se asigură un nivel tehnologic ridicat al fabricației, în mod deosebit la operațiile de prelucrare a tablei silicioase, confecționarea bobinelor, realizarea pieselor izolante și uscarea sub vid avansat a transformatoarelor. **Nivelul tehnic și calitativ al fabricației de transformatoare de forță ridicîndu-se la cel mondial, a permis ca peste o treime din producția totală să fie solicitată la export.**

În preocupările noastre viitoare în domeniul diversificării producției de transformatoare de forță se conturează două direcții principale: asimilarea de noi serii pe principii constructive avansate, cu nivel de pierdere redusă, cu sisteme de răcire mai eficace, mai economice, precum și asimilarea în fabricație a transformatoarelor la tensiunea de 400 kV. De asemenea, ne preocupă studierea posibilităților de extindere a folosirii maselor plastice, a tablei silicioase cu pierderi specifice reduse, sporirea rezistenței electrodinamice pe scurt-circuit a transformatoarelor cu bobine din aluminiu.

În ce privește aparatajele de înaltă tensiune, problema diversificării ridică multiple aspecte. În ultimii ani, s-au obținut rezultate de seamă în acest domeniu, însă insuficiente față de nevoile foarte variate ale economiei noastre. În prezent, producția de întrerupătoare s-a diversificat pentru tensiuni pînă la 220 kV și curenți nominali pînă la 2500 amperi. Noile tipuri asimilate asigură puteri de rupere de două-trei ori mai mari decît a tipurilor realizate în trecut.

Acordînd o atenție deosebită perfecționării tehnologiei de fabricație a întrerupătoarelor de medie și de înaltă tensiune cu mare putere de rupere, constructorii noștri de aparate se orientează spre noi soluții constructive ca, de exemplu, folosirea autosuflajului magnetic, în cazul întrerupătoarelor de medie tensiune și cu sulf, în cazul celor de înaltă tensiune. Se va diversifica fabricarea separatoarelor de sarcini, ținînd cont de rolul acestora în electrificarea rurală.

La grupele de aparataje de linie, sporirea curenților nominali și a curenților limită termici și dinamici ai separatoarelor, în mod corelat cu performanțele în creștere ale întrerupătoarelor, prezintă obiective de prim ordin în domeniul diversificării producției. Ridicarea puterii de rupere a siguranței fuzibile și introducerea suflajului magnetic în domeniul descărcătoarelor cu rezistență variabilă vor conduce la diversificarea aparatajului de protecție. Asimilarea transformatoarelor de tensiune în rășini sintetice, creșterea curentului nominal al transformatoarelor de curent de medie tensiune și ridicarea performanței de tensiune la 220 kV a acestui grup de produse, reprezintă sarcini imediate pentru constructorii noștri de aparataje.

Receptivitate operativă și coordonare mai bună a eforturilor

Cu toate rezultatele înregistrate uzina noastră dispune încă de însemnate rezerve pe linia diversificării și îmbunătățirii calității produselor. Cu mai mult curaj va trebui să promovăm folosirea de noi materiale. De asemenea, o coordonare mai bună a activității de cercetare și proiectare, în scopul valorificării cu randament mai ridicat a capacității de concepție colectivă a proiectanților și cercetătorilor, este un izvor important pentru noi realizări.

Se manifestă încă neajunsuri în cercetarea nevoilor beneficiarilor, ceea ce duce uneori la situații că la locul potrivit nu ajung și utilajele cele mai potrivite sub aspect tehnic sau economic. Va trebui să acordăm atenție sporită acestui aspect, conjugat și cu preocupările mai largi în privința propagandei tehnico-comerciale. S-a constatat că diversificarea este frînată și de cunoașterea insuficientă a posibilităților altor ramuri industriale ale economiei. Într-un cuvînt, este încă loc pentru a munci mai bine în domeniul diversificării și ridicării calității pentru a atinge pe aceste căi o eficiență economică din ce în ce mai ridicată. În acest sens am de făcut și unele propuneri:

● În general, **diversificarea în cadrul unei întreprinderi din industria constructoare de mașini nu se poate realiza fără contribuția altor întreprinderi și ramuri industriale. Receptivitatea și coordonarea în acest domeniu nu se ridică însă în prezent la nivelul cerințelor. Bunăoară, extinderea sortimentelor de transformatoare nu se poate realiza fără diversificarea producției de rășini în cadrul industriei chimice, fără asigurarea cantităților și sortimentelor necesare.** De asemenea, **diversificarea producției de întreruptoare pentru puteri de rupere ridicate nu poate fi concepută fără asimilarea în fabricație a pînzei de sticlă** etc. **Se simte nevoia unei stimulări materiale speciale pentru realizări importante în domeniul diversificării producției peste prevederile din plan.**

● **Întreprinderile ar trebui să dispună de largi competențe pentru organizarea activității de propagandă tehnico-comercială. Centralismul excesiv practicat în acest domeniu, determină un schimb nesatisfăcător de informații între producători și beneficiari și frînează organizarea operativă a propagandei tehnice necesare pătrunderii pe piața externă a unor produse.**

Apreciez că prin folosirea mai bună a rezervelor care există în uzina noastră în domeniul creșterii eficienței economice, prin diversificare și prin îmbunătățirea calității, prin soluționarea din partea organelor în drept a problemelor enunțate, am putea obține în viitor realizări și mai însemnate, la nivelul posibilităților determinate de gradul înalt de utilare și înzestrare tehnică a uzinei.

TOATE PRODUSELE LA PARAMETRI ÎNALȚI

ing. Constantin IONESCU
director Uzina „Înfrățirea"-Oradea

PERFECȚIONAREA ȘI DIVERSIFICAREA continuă a mijloacelor de producție și, îndeosebi, a mijloacelor de muncă reprezintă o premisă hotărîtoare pentru creșterea eficienței economice în toate ramurile de producție. În această direcție, colectivul uzinei noastre acordă o atenție deosebită lărgirii gamei și îmbunătățirii parametrilor tehnico-economici ai mașinilor-unelte pe care le produce (mașini de găurit verticale și de rabotat, freze universale de sculărie, ciocane de forjă, mașini de filetat, ferăstraie circulare etc.).

Rezultatele dobîndite în primul trimestru din 1968 atestă eforturile depuse în direcția creșterii producției și ridicării nivelului eficienței economice: **sarcina de plan la producția-marfă a fost depășită cu 6,3%, iar la producția-marfă vîndută și încasată cu 4,5%.** Eficacitatea cheltuirii muncii vii este dovedită de realizarea indicatorului planificat al productivității muncii în proporție de 101%. **Pe plan financiar, toate acestea s-au reflectat în reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă cu 12,30 lei.**

Începînd să producă mașini-unelte din anul 1949 (cînd s-au fabricat 38 bucăți), în 1955 întreprinderea noastră a executat 583 bucăți, în 1960 — 1425 bucăți, ajungînd anul trecut la 2631 bucăți. În funcție de creșterea necesarului de mașini-unelte pentru economia națională și pentru export, producția globală a uzinei va ajunge în 1970, față de anul 1967, la un nivel de 161,3%, în 1975 — de 283,3%, iar în 1980 — de 416,6%.

Gamă largă în funcție de necesitățile beneficiarilor

Din multiplele aspecte pe care le ridică interdependența, dintre calitatea produselor și eficiență economică, atît la producător cît și la beneficiar, o **semnificație deosebită prezintă diversificarea producției.** Atît produsele de o construcție relativ simplă, cît și cele complexe, de înaltă tehnicitate, vor putea corespunde scopului pentru care au fost fabricate, numai în măsura în care au fost concepute și executate la nivelul cel mai înalt al tehnicii actuale. Diversificarea producției de mașini-unelte, mobilitatea de adaptare la necesitățile interne și externe, creșterea ponderii mașinilor-unelte complexe cu parametri tehnico-economici superiori capătă, în actualele condiții, o importanță deosebită pentru uzina noastră. Pe plan mondial, se manifestă o puternică tendință de creștere a volumului, de diversificare sortimentală și de îmbunătățire a calității acestor produse.

Ținînd seama de aceste tendințe, programul de fabricație al uzinei noastre pe perioada 1960—1970 se va îmbogăți continuu. **Față de anul de bază, la sfîrșitul anului 1970, numărul de tipodimensiuni va crește pe total mașini-unelte de la 10 la 16.** Pe grupe, creșterea va fi la mașini de găurit de la 2 la 6, la șepinguri de la 2 la 3, la mașini de frezat de sculărie de la 1 la 3 etc. **Studiind necesitățile economiei naționale, recent am dat în fabricație noul tip de freză universală de sculărie FUS-250; sînt în curs de asimilare alte produse care, în viitorul apropiat, vor contribui la lărgirea gamei de mașini-unelte fabricate în țară.**

Pentru asigurarea unei eficiențe econo-

(Continuare în pag. 11)

Esențialul în transporturile auto, navale și aeriene

RAPID, SIGUR, ECONOMIC

ing. I. BAICU
ministrul transporturilor auto, navale și aeriene

CREȘTEREA RAPIDĂ a producției materiale, gradul înalt de complexitate a legăturilor economice, diversificarea largă a cooperării, reprezintă doar cîteva din principalele aspecte care caracterizează economia perioadei pe care o parcurgem. Toate aceste atribute esențiale ale dezvoltării societății și, în general, desfășurarea normală a întregului ei proces economic, nu ar fi însă posibile fără o rețea de transporturi bine organizată, care să asigure circulația operativă a mărfurilor și cetățenilor.

Pornind de la această corelație, programul dezvoltării multilaterale a României socialiste adoptat de Congresul al IX-lea al partidului a înscris ca una din sarcinile economice principale în perioada 1966—1970 dezvoltarea continuă a transporturilor de mărfuri. **În 1970 volumul acestora va trebui să crească cu 55—60%, față de 1965, într-un ritm mediu anual de 9—10%.**

Dezvoltarea capacităților de transport și a bazei tehnice respective potrivit cerințelor economiei naționale și folosirea acestor capacități în cele mai bune condiții de regularitate și siguranță, reprezintă coordonatele principale ale activității de transporturi auto, navale și aeriene din țara noastră.

● Baza tehnică materială în continuă dezvoltare

Pentru a putea face față sarcinilor mereu sporite, sectorul transporturilor auto va fi dotat corespunzător. Astfel, **în perioada 1966—1970 parcul auto se dotează cu circa 34 500 autovehicule, din care 20 000 autocamioane de 3—5 t, 10 000 autobasculante de 1,5 t și 1 500 autotractoare cu semiremorcă de 8—10 t.** Se va asigura, totodată, îmbunătățirea structurii parcului, prin creșterea numărului autovehiculelor grele, **ceea ce va conduce la sporirea capacității medii de încărcare a autocamioanelor de la 3,9 în 1965, la 4,7 t în 1970.**

Pentru buna deservire a rețelei de călători, parcul de autobuze va crește cu peste 63%. Prin aceasta, în 1970 numărul de autobuze pe 1 000 km rețea de drumuri va fi de 140, față de 111 realizat la sfîrșitul anului 1965. Creșterea numărului de autobuze face de asemenea posibilă sporirea rețelei de transport auto pentru călători.

Pentru întreținerea și exploatarea parcului, se construiesc stații noi de întreținere cu o capacitate medie de 300 autovehicule fiecare, ajungîndu-se astfel în 1970 la un număr total de 142; se dezvoltă și se amenajează unele autobaze existente.

Creșterea traficului auto propriu din ultimii ani și dezvoltarea turismului în țara noastră contribuie ca una din preocupările principale legate de transportul auto să fie aceea a modernizării și întreținerii rețelei de drumuri. **Dacă la sfîrșitul anului 1965 drumurile modernizate reprezentau 11,7% din totalul lungimii rețelei, la finele anului 1970 ele vor ajunge la 22%.** Se prevede reconstruirea drumurilor naționale Gura Văii—Comarnic și Orșova—Moldova Veche, pe porțiunile de traseu care vor fi sub cota viitorului lac de acumulare de la Porțile de Fier. **Ca urmare a creșterii traficului pe unele magistrale, cum ar fi București—Brașov și București—Pitești, se va trece la proiectarea și la începerea execuției de autostrăzi.** Este în curs de realizare podul de peste Dunăre de la Giurgeni—Vadul Oii, care va crea o legătură rutieră permanentă, între Dobrogea și litoralul Mării Negre, pe deoparte, și restul țării, pe de altă parte. Pînă în 1970 se vor construi 4 600 m poduri și aproape 1 100 m pasaje denivelate. De asemenea, unitățile de drumuri vor fi dotate cu utilaje adecvate pentru executarea mecanizată a lucrărilor de întreținere și deszăpezire.

TRANSPORTUL NAVAL marchează, de asemenea, o dezvoltare rapidă și susținută. **În prezent, navele țării noastre ating porturi din 55 de țări, iar volumul importurilor și al exporturilor prin porturile românești va fi, în 1970, de circa trei ori mai mare decît în 1960. Pînă în anul 1970, flota maritimă comercială va dispune de un număr de nave cu o capacitate totală de 18 ori mai mare decît în 1960.** Pînă în prezent au și fost date în exploatare nave de mare capacitate, ca tancuri petroliere de 36 130 tdw, mineraliere de 25 400 tdw și cargouri pentru mărfuri generale de 14 850 tdw.

În transportul fluvial se va trece și în țara noastră la navigația prin împingere, dovedită a fi mai economică. În acest scop, **se construiesc împingătoare puternice, totalizînd aproximativ 15 000 CP și nave propulsate pentru navigația prin împingere.** De asemenea, flota de pasageri se dotează cu nave rapide cu aripi portante, precum și cu alte nave moderne și confortabile, avînd capacitatea de 150—300 locuitori.

În mod corespunzător se dezvoltă flota tehnică și de serviciu, maritimă și fluvială. Recent s-au construit în țară și s-au dat în exploatare drăgi maritime Diesel-electrice autopropulsate de 400 m³/h, șalande maritime autopropulsate de 500 m³/h, remorchere portuare pentru manevrarea navelor maritime în portul Constanța, remorchere salvatoare-spărgătoare de gheață de 2 200 CP, care asigură navigația pe Dunărea maritimă în tot cursul iernii. **Datorită lucrărilor importante de regularizare pe Dunăre, ce sînt în curs de execuție, începînd cu anul 1970 pe sectorul fluvial românesc nu va mai exista nici un punct cu adîncimea sub 2,5 m, iar pe sectorul maritim se vor menține permanent adîncimile minime de 7,30 m.**

Concomitent cu dezvoltarea flotei, în porturile maritime și fluviale se execută lucrări de reconstrucție și construcții noi, pentru a face față traficului portuar sporit. **Recent, s-a terminat sistematizarea portului Constanța în limitele actuale, iar la extinderea spre sud a acestui port, proiectată în întregime de ingineri români, lucrările sînt în plină desfășurare și în devans față de plan.**

Pînă în anul 1970 se va reconstrui portul Orșova pe un amplasament nou, iar în alte porturi fluviale vor spori fronturile de acostare. Totodată, **continuă acțiunea de înzestrare a porturilor cu utilaje mecanizate moderne necesare operațiilor de transbordare a mărfurilor și de deservire, astfel încît în anul 1970, peste 73% din volumul mărfurilor din porturi să fie manipulat mecanizat.**

ȘI ÎN TRANSPORTUL AERIAN are loc o creștere importantă a capacității și a bazei tehnice respective, ca urmare a dezvoltării turismului internațional și sporirii traficului intern. Astfel, **a sporit parcul de avioane de transport internațional și intern, s-a îmbunătățit și s-a înnoit dotarea aeroporturilor cu mijloace moderne de radionavigație și radiocomunicații.** Acestea au avut ca rezultat mărirea securității și a regularității curselor aeriene, precum și deschiderea de noi linii interne și internaționale.

Pentru viitor, se prevede o dezvoltare și mai mare a posibilităților de transport aerian, **prin continua mărire a parcului de avioane de tip nou cu viteze și caracteristici tehnice superioare, prin modernizarea aeroporturilor Suceava, Oradea, Iași și Tg. Mureș și a aparaturii de bord pe avioanele de transport pentru a se asigura securitatea zborurilor, atît ziua în condiții meteorologice grele, cît și în cursul nopții.** Ca o realizare deosebită în acest domeniu se înscrie construcția noului aeroport internațional Otopeni, care va permite primirea aeronavelor de toate tipurile în condiții de securitate moderne și va oferi în clădirile și instalațiile aferente un grad ridicat de confort pentru călători.

● Organizarea superioară a producției și muncii

O PREMISĂ DE BAZĂ ca să se poată transporta un volum cît mai mare de mărfuri și călători în condiții optime de calitate (regularitate, promptitudine, siguranță deplină, confort) și cu un preț de cost cît mai redus, **o constituie asigurarea unei stări tehnice cît mai bune a mijloacelor și căilor de transport.** În această privință au fost luate o serie de măsuri privind intensificarea organizării și specializării unor ateliere pentru reparat ansamble și subansamble, în vederea creării unor stocuri de piese care să permită executarea reparațiilor de autovehicule pe bază de schimb de agregate; aplicarea sistemului de schimbare imediată a autovehiculelor care intră în reparații capitale; omologarea unei stații speciale de spălare pentru autocamioane; asimilarea reparării în țară a tuturor tipurilor de avioane existente în parc.

Ridicarea continuă a nivelului de pregătire profesională a cadrelor din transporturile auto, navale și aeriene constituie o preocupare permanentă și susținută. În acest sens, sînt organizate școli de diferite tipuri, cursuri permanente cu scoaterea din producție pentru calificarea și specializarea personalului operativ de exploatare și întreținere, pregătirea muncitorilor calificați prin ucenicie la locul de muncă, instruirea și perfecționarea profesională a muncitorilor, personalului operativ de producție, tehnicienilor, maiștrilor și inginerilor prin diferite forme cu caracter permanent etc. O grijă deosebită se acordă folosirii cît mai raționale a forței de muncă, prin îmbunătățirea continuă a structurii personalului și întărirea disciplinei în muncă.

ÎNCEPÎND CU ACEST AN, se vor experimenta noi forme îmbunătățite de organizare și executare a transporturilor de mărfuri cu mijloace auto pe trasee interurbane. Se va experimenta, de asemenea, sistemul de funcționare a autobazelor ca stații de exploatare și întreținere auto, iar transportul internațional de mărfuri se va efectua în viitor pe bază de grafic de circulație. **În urma rezultatelor bune obținute pînă în prezent, în cursul acestui an vor fi create condițiile necesare pe întreg sectorul auto pentru organizarea și funcționarea autocoloanelor, ca nucleu de bază în transportul auto de mărfuri.**

De asemenea, se va extinde metoda executării lucrărilor de încărcare-descărcare a navelor pe bază de procese tehnologice, volumul mărfurilor astfel manipulate urmînd să sporească în acest an cu 12%, față de anul 1967. În transportul auto și naval și în sectoarele industriale, construcții și drumuri se va extinde sistemul de lucru în două schimburi, precum și cel în brigăzi complexe.

O atenție deosebită se acordă mecanizării operațiilor de încărcare-descărcare. În 1967, datorită depășirii indicatorului de mecanizare a operațiilor de încărcare-descărcare și transbordare a mărfurilor în porturi, timpul de staționare a navelor maritime a fost redus cu 14%. Rezultate bune s-au obținut prin mecanizare și în sectoarele industriale, construcții, întreținere drumuri, dar în aceste domenii există încă posibilități însemnate de extindere. De aceea, **în 1968 este prevăzută o dotare cu utilaje în valoare de peste 210 milioane lei pentru mecanizarea atelierelor de reparații, a lucrărilor de construcții și de întreținere a drumurilor etc.**

O altă cale importantă pentru asigurarea progresului tehnic în transporturi o constituie activitatea de cercetare științifică, ale cărei direcții principale sînt axate pe îmbunătățirea proceselor tehnologice de exploatare și întreținere a mijloacelor și căilor de transport, precum și pe dezvoltarea în perspectivă a transporturilor auto, navale și aeriene.

Se află în curs de desfășurare acțiunea de introducere a calculului electronic în activitățile de transporturi auto, navale și aeriene. **Pentru început, în cursul acestui an, se va face codificarea mărfurilor și localităților, precum și îmbunătățirea documentelor de transport, urmînd ca din anul 1969 elaborarea și conducerea executării planurilor operative de transport să se facă cu ajutorul calculatoarelor electronice.** Pentru anii următori se prevede extinderea utilizării calculului electronic și în alte activități.

● Cote tot mai înalte pe traseul eficienței

INFLUENȚA POZITIVĂ a factorilor amintiți asupra creșterii eficienței economice a activității din transporturile auto, navale și aeriene se reflectă în realizarea și depășirea planurilor anuale de transport și în continua îmbunătățire a indicatorilor tehnico-economici și finaciari. **În 1967, o dată cu depășirea planului de transport cu 8% la volumul tonelor de marfă transportate și cu 9% la parcursul călătorilor, capacitatea mijloacelor de transport a fost mai bine folosită.** Coeficientul de utilizare a parcului auto realizat în 1967, de pildă, a fost cu 4% mai mare decît cel obținut în 1966. Totodată, în transporturile auto productivitatea muncii pe tonă capacitate a autocamioanelor a sporit cu 5,8% față de realizările anului anterior, iar în transportul naval cu 18,4% în transportul maritim și cu 9,2% în transportul fluvial. De asemenea, în primul trimestru al anului în curs, planul a fost îndeplinit la toți indicatorii.

Totuși, în aceste direcții există încă suficiente rezerve. **Una din ele o constituie posibilitatea exploatării mai intensive a parcului prin îmbunătățirea într-o măsură sporită a folosirii mijloacelor de transport, a utilajelor și instalațiilor.** În 1968, sînt prevăzute în acest scop diferite acțiuni: mărirea numărului de ore în exploatare a parcului de autobasculante prin creșterea ponderii celor la care se lucrează în schimburi, cu cel puțin 20% față de media realizată în 1967; intensificarea folosirii parcului de remorci la fiecare direcție regională de transporturi auto; creșterea indicelui de utilizare a spațiului tehnologic din ateliere, prin extinderea lucrului în schimburi la utilaje și mașini-unelte etc. Totodată, se studiază posibilitatea stabilirii mai judicioase a necesarului de dotare în viitor cu autovehicule — pe tipuri și capacități — pe baza determinării structurii volumului de transport, în funcție de mărimea medie a expediției de marfă, în care scop se vor analiza în cursul acestui an cîte 4—5 unități reprezentative din ramurile industriale, construcții, agricultură și circulația mărfurilor.

Sporirea eficienței activității din transporturi își găsește expresia în creșterea rentabilității.

Depășirea indicatorului de plan „venituri în lei valută" constituie un alt aspect al creșterii eficienței economice a activității din transporturi. Astfel, numai ca urmare a unei mai bune utilizări a parcului de nave maritime s-au obținut în anul 1967 venituri peste plan importante. În vederea creșterii în continuare a eficienței valutare a prestațiilor externe efectuate prin transporturi auto, navale și aeriene, în cursul acestui an se examinează posibilitatea cointeresării întreprinderilor de transporturi în realizarea de încasări în valută peste cele planificate.

Asigurarea unei eficiențe sporite a activității de transporturi este condiționată în mare măsură de organizarea rațională, pe baze științifice, a proceselor de producție și de muncă în toate sectoarele acestei activități. **Acțiunile privind organizarea științifică a producției și a muncii în sectorul industrial al transporturilor, desfășurate în anul 1967, au și condus la identificarea și valorificarea unor noi rezerve privind sporirea producției, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității reparațiilor, reducerea timpului de imobilizare în reparație a utilajelor etc.** Astfel, **s-a putut majora valoarea volumului producției industriale pentru anul 1968 cu 224 milioane lei, adică cu 16% față de prevederile planului cincinal, ajungîndu-se astfel aproximativ la nivelul prevăzut în planul cincinal pentru anul 1970.** De asemenea, productivitatea muncii pe anul 1968 a fost majorată cu 4,6% față de planul cincinal, iar volumul cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă va scade cu 14,3 lei. **În perioada 1967—1970 urmează să se realizeze o creștere a producției industriale globale față de prevederile planului cincinal cu 660 milioane lei, ceea ce reprezintă un spor de 11%.**

Rezultatul eforturilor pe care le depun lucrătorii din transporturile auto, navale și aeriene pentru îmbunătățirea continuă a acestei activități este condiționat de **colaborarea cu beneficiarii de transport.** În anul 1967, nu s-a putut extinde în suficientă măsură lucrul în brigăzi de șoferi, ceea ce a creat unele greutăți în exploatarea autovehiculelor. Pe viitor, se cere o preocupare mai susținută din partea tuturor factorilor care concură la activitatea de transporturi pentru luarea măsurilor care să facă posibilă desfășurarea acestei activități în cele mai bune condițiuni.

PRIMII SOLI AI ŞCOLII DE CONDUCERE ECONOMICĂ

ŞTIINŢĂ SAU ARTĂ, sau şi una şi alta, **conducerea** *se afirmă tot mai puternic ca o meserie distinctă, bazată pe un sistem de principii, metode, tehnici şi deprinderi, a căror însuşire nu mai poate fi concepută în cadrul strîmt al metodelor empirice, tradiţionale. O profesiune a cărei însuşire impune forme şi instituţii corespunzătoare condiţiilor şi cerinţelor economiei moderne.*

Căutarea unor modalităţi adecvate de formare a cadrelor de conducere, care să răspundă particularităţilor evoluţiei forţelor de producţie în lumea contemporană, constituie astăzi o preocupare a tuturor ţărilor angrenate pe drumul dezvoltării economice.

Ţinînd seama de necesitatea perfecţionării conducerii şi planificării activităţii economice, a creşterii eficienţei întregii munci în toate ramurile economiei naţionale, ce se desfăşoară pe coordonatele stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R., partidul şi guvernul ţării noastre au iniţiat crearea în 1967 a Centrului de perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi (C.E.P.E.C.A.), de pe lîngă Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare şi Salarizare.

În plin proces de constituire, centrul a început să-şi facă simţită prezenţa, astfel că, pe lîngă alte realizări, putem consemna faptul că mai multe mari unităţi economice ale ţării vor beneficia, din luna aceasta, de aportul primei promoţii de conducători, absolvenţi ai programului de perfecţionare în conducerea generală a întreprinderilor.

Cu prilejul terminării cursurilor de către prima serie de absolvenţi ai acestui program a avut loc o şedinţă de analiză a activităţii desfăşurate la care au participat, pe lîngă cursanţi şi cadre din conducerea Centrului, reprezentanţi ai conducerii C.S.O.S. şi a unor ministere şi instituţii centrale. Cu acest prilej s-au evidenţiat o serie de laturi pozitive din activitatea programului, şi s-au făcut unele sugestii pentru munca de viitor.

PARTICIPANŢII au apreciat pozitiv atît tematica cursurilor parcurse cît şi metodele utilizate în transmiterea cunoştinţelor. Diferitele metode şi procedee — conferinţe urmate de răspunsuri la întrebări, conferinţe-discuţii, în care expunerea temei este întreruptă ori de cîte ori se resimte necesitatea unor precizări şi explicări suplimentare, metoda „cazurilor", conferinţe însoţite de proiecţii şi filme pentru prezentarea unor tehnici şi metode sau ilustrarea unor situaţii concrete etc. — au ajutat la mărirea capacităţii cursanţilor de a folosi instrumentele moderne de conducere şi la adaptarea cunoştinţelor teoretice corespunzător realităţilor concrete din unităţile economice şi compartimentele acestora.

Organizarea programului pe cicluri de cîte 2—3 săptămîni, urmate de reluarea activităţii obişnuite a participanţilor şi de rezolvarea anumitor teme — sistem denumit în mod plastic „sandwich" — alternanţa realizată între şcoală şi activitatea practică, a permis consolidarea cunoştinţelor teoretice, confruntarea dintre noţiunile căpătate şi posibilitatea aplicării lor în viaţă.

● Sensibilizare faţă de ştiinţa conducerii

SE POATE SPUNE că parcurgerea programului şcolii şi efectuarea unor studii în perioadele între cicluri au condus la o puternică sensibilizare a participanţilor cadre de conducere din întreprinderi şi ministere, faţă de caracterul ştiinţific al muncii pe care o desfăşoară.

Ei nu numai că au avut posibilitatea să se convingă de necesitatea înlocuirii metodelor tradiţionale de conducere, bazate îndeosebi pe experienţa proprie şi intuiţie, printr-o serie de metode moderne, principii şi tehnici fundamentate ştiinţific, dar au şi învăţat să aplice multe din aceste metode. Participarea la aceste cursuri de perfecţionare a contribuit la stimularea gîndirii participanţilor, la dezvoltarea simţului critic şi analitic, la utilizarea unor metode şi tehnici avansate, ce au ca scop optimizarea folosirii potenţialului material şi uman al întreprinderii. Programul a contribuit, totodată, la formarea şi folosirea unui limbaj comun, care permite angrenarea eforturilor echipelor de conducere ale unităţilor economice în direcţia elaborării şi urmăririi unei strategii proprii a întreprinderii, precum şi coordonarea acestor eforturi în sensul promovării consecvente a metodelor şi tehnicilor moderne de conducere.

Studiile efectuate de participanţii la program în perioadele de activitate în unităţile în care lucrează, perioade dintre ciclurile de audiere a cursurilor, au permis aplicarea unora din noţiunile căpătate, adaptarea lor la condiţiile date. De remarcat că unele dintre studiile efectuate au avut consecinţe practice imediate, concretizate în descoperirea unor importante rezerve. De pildă, studiul privind reorganizarea sistemului de transport la Întreprinderea de produse lactate-Bucureşti a dus la 1,5 milioane economii, studiul locurilor de muncă la U.R.E.M.O.A.S. s-a soldat cu economii echivalente cu 100 oameni/an. Numeroase idei noi privind simplificarea sistemului informaţional, îmbunătăţirea structurii organizatorice a unităţilor, înfiinţarea unui laborator psihotehnic (la C.S. Reşiţa) şi-au deschis drumul către viaţa întreprinderilor.

● Prin prisma practicii

EXIGENŢELE sporite ce se pun în faţa conducătorilor de întreprinderi ca urmare a lărgirii atribuţiilor şi competenţelor verigilor inferioare ale sistemului piramidal, a creşterii rolului raporturilor economice fac necesară — aşa cum a rezultat din analiza întreprinsă de cursanţi, — sporirea volumului de cunoştinţe economice şi financiare ce se predau. Orientarea de viitor a sistemului de pregătire a cadrelor de conducere ar trebui să ţină seama în mai mare măsură de formaţia cu precădere tehnică a actualilor directori de la diferite nivele ierarhice.

Discuţiile au relevat, de asemenea, că noţiunile privind conducerea ştiinţifică a producţiei şi a muncii ar trebui să capete o foarte largă audienţă în toate verigile sistemului nostru economic, astfel încît noile metode şi tehnici să fie promovate cu aceeaşi consecvenţă, atît în întreprinderi cît şi la nivelele ierarhic superioare. Această necesitate se face cu atît mai mult simţită cu cît aplicarea în viaţă a noilor principii, metode şi tehnici de conducere presupun înţelegerea deplină a utilităţii şi avantajelor acestora de către toate organele din aparatul economic şi de stat. Prin „sensibilizarea" tuturor cadrelor de conducere din economie faţă de imperativul ridicării nivelului de cunoştinţe în domeniul organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii şi, respectiv, faţă de rolul important pe care Centrul îl are în această direcţie, vor spori solicitările ministerelor pentru obţinerea de locuri, se vor crea condiţii dintre cele mai bune pentru participarea cadrelor din subordine la programele Centrului.

O altă cerinţă exprimată este confruntarea în continuare a principiilor şi tehnicilor care se degajă din studierea teoriei şi practicii ţărilor puternic industrializate cu sistemul nostru economic, aşa cum este el astăzi şi cum este prevăzut a fi în lumina hotărîrilor Conferinţei Naţionale a partidului. Trebuie studiate cu atenţie cerinţele interne, specifice economiei noastre naţionale.

Promovarea ştiinţei conducerii pe o arie cît mai largă face necesară creşterea rolului propagandistic şi formativ al C.E.P.E.C.A., prin iniţierea unor „centre satelit" la nivel de judeţ, care să completeze activitatea centrului de la Otopeni. În acelaşi timp, apare necesară diversificarea formelor de pregătire, accentuîndu-se ponderea activităţilor de instruire şi informare pe calea unor cursuri de scurtă durată, a conferinţelor, simpozioanelor etc.

★

AM NOTAT cîteva probleme legate de desfăşurarea activităţii acestui nucleu al şcolii româneşti de formare a cadrelor de conducere economică.

Rapiditatea cu care el a început să funcţioneze, rezultat al muncii colectivului Centrului şi a organului său coordonator — Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare şi Salarizare — precum şi rezultatele obţinute pînă în prezent, sînt o garanţie că acesta va reuşi să-şi aducă contribuţia dorită la acţiunea de îmbunătăţire a conducerii economiei naţionale, iniţiată şi condusă de partid.

C. COJOCARU
FL. COSTIN

DIN PROPUNERILE CURSANŢILOR LA CEPECA

- **ORGANIZAREA DE UNITAŢI SATELIT cel puţin la nivelul judeţelor cu industrie dezvoltată, care să constituie filiale ale centrului naţional.**
- **Înfiinţarea unei ASOCIAŢII a specialiştilor în organizare şi conducere, ale cărei puncte de sprijin să fie grupările din întreprinderi.**
- **CADRE DE CONDUCERE în învăţămîntul superior tehnic şi economic.**
- **Apariţia unui BULETIN BIANUAL al conferinţelor ţinute la toate programele Centrului.**

TOATE PRODUSELE LA PARAMETRI ÎNALŢI

(Urmare din pag. 9)

mice ridicate. În condiţiile unei producţii larg diversificate, **ne-am propus folosirea unui număr însemnat de piese şi subansamble tipizate, care să permită formarea a cît mai multor tipuri de maşini-unelte destinate să satisfacă multilateral exigenţele beneficiarilor.** La noua gamă de maşini de găurit verticale, de pildă, se prevede livrarea acestora în mai multe variante de viteze şi avansuri corespunzătoare diferitelor procese tehnologice la care urmează să fie folosite.

Precizie, grad ridicat de automatizare

Paralel cu măsurile de diversificare a producţiei, **urmărim şi îmbunătăţirea parametrilor tehnico-funcţionali ai utilajelor fabricate — factor de seamă al ridicării nivelului calitativ al operaţiilor de prelucrări mecanice executate cu acestea.** În domeniul maşinilor-unelte caracteristicile principale vizate sînt: precizia, capacitatea de lucru (randamentul), timpii auxiliari, gradul de automatizare şi greutatea proprie. Alegerea justă a acestor parametri constituie o problemă complexă, necesitînd o permanentă legătură cu beneficiarii.

Întreprinderea noastră — interesată vital în asigurarea competitivităţii produselor ei — solicită, prin anchete, părerile beneficiarilor chiar de la faza de asimilare a produselor. În plus, utilajele livrate sînt urmărite în exploatare de către o grupă specială, în care intră reprezentanţi ai C.T.C. şi ai serviciului constructor-şef. Considerăm că, în ceea ce priveşte urmărirea sistematică a produselor exportate, activitatea de „service" ar trebui extinsă şi organizată astfel încît ea să fie în măsură să furnizeze informaţii certe despre comportarea lor în exploatare.

O activitate meritorie desfăşoară compartimentele de concepţie ale uzinei în domeniul îmbunătăţirii caracteristicilor constructive ale produselor din fabricaţia curentă şi al asimilării unor utilaje modernizate. La maşina de frezat universală de sculărie FUS-200-P, de exemplu, s-a pus un accent deosebit pe îmbunătăţirea condiţiilor de precizie şi pe lărgirea domeniului de utilizare, printr-o înzestrare mai completă cu accesorii. În acest fel, abaterile admise la precizia de lucru a maşinii s-au redus la toleranţe ce reprezintă 1/2 sau 1/3 din valorile cerute la maşinile de precizie normală. Tot la această maşină-unealtă, **au fost introduse 24 de noi probe de precizie (50% din numărul total al probelor).**

La noul tip de şeping S-800, s-a urmărit, în special, îmbunătăţirea caracteristicilor de lucru şi a productivităţii maşinii — vitezele, limitele mişcărilor de avans şi puterea electromotorului fiind stabilite în mod corespunzător. Pentru reducerea timpilor auxiliari, masa a fost prevăzută cu mişcare de avans rapid, iar la cerere, maşina poate fi echipată şi cu dispozitiv de copiat hidraulic. Redăm comparativ, în tabelul alăturat, caracteristicile cîtorva tipuri de şepinguri, asimilate în decursul anilor de uzina noastră.

Avînd în vedere importanţa gospodăririi judicioase a metalului, cu ocazia modernizării produselor s-a acordat o atenţie deosebită reducerii greutăţii maşinilor-unelte fabricate. În această privinţă, **consider că rezultatele ar fi fost şi mai bune dacă, prin sistemul de preţuri, s-ar fi găsit un stimulent în conceperea construcţiilor mai uşoare.** Un asemenea stimulent ar putea fi, de pildă, **criteriul preciziei.** Pe piaţa mondială, valoarea unei maşini de înaltă precizie este de 2—3 ori mai mare decît a unei maşini similare în execuţie normală, pe cînd în cazul nostru, la stabilirea preţului unei maşini noi se foloseşte adeseori criteriul corelării pe bază de greutate.

Deşi caracteristicile tehnice ale maşinilor fabricate de uzina noastră sînt, în general, comparabile cu cele ale produselor similare străine, totuşi ele pot fi încă substanţial îmbunătăţite. La maşinile de găurit verticale, de exemplu, se poate automatiza ciclul de lucru prin folosirea unor tamburi cu tampoane reglabile şi prin echiparea cu mese în coordonate avînd mişcarea rapidă, creîndu-se astfel premisele unei automatizări complexe, prin utilizarea unui sistem de programare numerică. Vom studia posibilităţile de realizare a acestor îmbunătăţiri.

Pentru ca lucrările de asimilare şi de modernizare să ducă la diversificarea mai accentuată a producţiei, în condiţiile unei eficienţe economice ridicate, este necesară înlăturarea unor carenţe ce se fac simţite în metodologia de asimilare care are — după părerea noastră — prea multe faze obligatorii, fără a se permite suprapunerea unora din ele. Eliminarea unor faze n-ar afecta de loc calitatea, în schimb ne-ar crea posibilitatea să accelerăm procesul de asimilare şi de modernizare a produselor.

Aprecieri care ne obligă

Munca rodnică, iniţiativa creatoare a colectivului nostru este încununată adesea de satisfacţii. Mulţi beneficiari interni (Uzina de autocamioane Braşov, Trustul Minier-Baia Mare, Combinatul „1 Mai"-Satu Mare ş.a.) manifestă mulţumiri pentru modul de comportare a utilajelor pe care le livrăm. **Produsele uzinei noastre sînt apreciate favorabil şi peste hotare, ponderea valorică a maşinilor-unelte ce le exportăm crescînd de la 30,3% în 1965 la 42,3% în 1968.** Printre ţările beneficiare se numără: Anglia, Franţa, R.F.G., Elveţia, Belgia, Olanda, Turcia, R.S. Cehoslovacă, R.P. Chineză, Iran etc.

Desigur, aceste aprecieri pozitive ne obligă să ne sporim exigenţele. De altfel, pe linia ridicării calităţilor maşinilor-unelte, preconizăm aplicarea unor măsuri tehnico-organizatorice multilaterale. Astfel, încă din acest an, vom elabora normativele de proiectare pentru elemente şi construcţii tipizabile. Aceasta va permite fabricarea în serii mai mari a elementelor componente ale utilajelor, precum şi scurtarea timpului de asimilare a produselor noi.

Ne propunem, de asemenea, elaborarea şi aplicarea unui complex de măsuri pe toate verigile — concepţie, execuţie şi control final — menite să ducă la diminuarea intensităţii zgomotului produs de angrenajele în funcţionare ale unor utilaje ce le producem. Totodată, vom urmări rigidizarea unor subansamble ale maşinii de rabotat S—425, în vederea creşterii rezistenţei la trepidaţii, fapt ce va determina sporirea gradului de precizie a lucrărilor efectuate cu această maşină.

Îmbinînd organic acţiunea de diversificare cu ridicarea nivelului calitativ al produselor, în scopul obţinerii unei eficienţe economice sporite, vom contribui într-o mai mare măsură atît la acoperirea cu maşini-unelte a necesarului economiei naţionale, cît şi la creşterea competitivităţii mărfurilor româneşti pe piaţa mondială.

Denumirea caracteristicii	U/M	Tipul şi anul asimilării		
		S—650 (1956)	S—700 (1961)	S—800 (1965)
Numărul treptelor de viteză	bucăţi	6	6	8
Viteza maximă de lucru	curse duble/min.	73	118	125
Numărul treptelor de avans ale mesei	bucăţi	5	8	continuu
Avansul maxim	mm/ cursă dublă	1,67	1,25	2,5
Productivitatea	kg aşchii/ oră	22	30	80

Pe locul „DEȘERTURILOR" de apă...

● Un mare șantier

ale cărui coordonate cresc tot mai mult, de la un colț la altul al țării, își semnează cu majuscule rolul său în impunătorul și complexul proces de dezvoltare economică a României — **lucrările de îmbunătățiri funciare.** Cu ajutorul lor, omul, sprijinindu-se pe o tehnică tot mai avansată, conservă și ridică fertilitatea pămînturilor destinate agriculturii, redă circuitului agricol noi suprafețe de teren, lărgindu-și astfel posibilitățile de hrană, de trai în general.

Este deajuns să parcurgi terenurile ce se întind de la Dunăre la Prut, în numita zonă Brateșul de jos, ori cele care formează, între brațele Dunării, Insula Mare a Brăilei, sau, trecînd în Dobrogea, întinsele suprafețe de pe valea Carasu, pentru a-ți da seama de semnificația lucrărilor de îmbunătățiri funciare. În zona Brateșul de jos și în Insula Mare a Brăilei, peste 10 000 hectare și respectiv 68 130 hectare sînt redate agriculturii în urma executării lucrărilor de îndiguiri și desecări. Aceste terenuri, din care mai mult de 27 000 hectare erau supuse inundației, cu frecvențe de 1 la 5 ani — ceea ce se solda cu pierderea a mii de tone de cereale anual — iar aproape 60 000 hectare erau acoperite permanent cu ape, mlaștini și stufărișuri, sînt pregătite la adăpostul digurilor, pentru a cocheta cu marile producții, răsplătind astfel eforturile proiectanților, munca plină de abnegație, marcată la tot pasul de adevărate acte de eroism, a mecanizatorilor și specialiștilor, acești pionieri ai luptei împotriva „deșerturilor" de apă și mlaștinilor. Pe fețele lor arse de soare, bătute de ploaie, vînt și lapoviță, citești încă de pe acum bucuria muncii împlinite, certitudinea succesului. Anul trecut, în Insula Mare a Brăilei, pe 27 000 ha s-au obținut în medie circa 4 300 kg porumb boabe/ha.

Obișnuim să spunem că pămîntul este un „dar" al naturii. Aici el este însă un dar al omului, fiind rodul muncii lui neobosite, care, unită cu tehnica și știința, supune și anulează treptat forțele oarbe ale naturii.

Această încleștare, pe alocuri acerbă, nu a fost și nu este de loc ușoară, eforturile fiind, nu o dată, supraomenești. Statistica, deși aridă, vorbește, prin cifrele sale, cu prisosință. În zona Brateșul de jos, unde lucrările au început în anul 1964 și s-au terminat în septembrie 1967 — în afara nodului hidrotehnic Ghimia care va fi terminat în acest an — digul de apărare la riul Prut are o lungime de 20 km și un volum de 1 200 000 mc terasamente. Lungimea tuturor canalelor de desecare se ridică la 190 km, rezultînd o densitate de 1,9 km/100 ha. Volumul de terasamente necesitate de rețeaua de canale este de 3,5 milioane mc, cu un indice de 270 mc/ha. Sistemul de amenajare a mai necesitat și alte lucrări, printre care: stații de pompare cu capacități de la 1 mc/sec, la 10 mc/sec; defrișări pe 100 ha; destufizări pe 1000 ha; racorduri electrice, poduri, stăvilare ș.a.

În Insula Mare a Brăilei — unde lucrările de îndiguire au început în 1964, terminîndu-se în același an, iar cele de desecare în 1965, fiind în curs de realizare (pînă în prezent s-au predat agriculturii peste 45 000 ha) — lungimea digului este de 150 km, cu un volum de terasamente de 9 milioane mc, revenind 125 mc/ha. Defrișările însumează 15 000 ha, iar destufizările 24 000 ha. Cele 7 stații de pompare și 6 stații de repompare au un debit total de 74,380 mc/sec.

● Astăzi, în incinta indiguită —

Brateșul de jos, precum și în Insula Mare a Brăilei, agricultura modernă, intensivă, care capătă contururi tot mai pregnante, a luat locul bălților slab productive în pește, al mlaștinilor și stufărișurilor. A dispărut oare de pe aceste meleaguri ale Dunării, bogate în faună și floră, chemarea către poezie, antrenul turistic? Nicidecum. Dacă a dispărut, într-adevăr, ceva, este tristețea ce te cuprindea în aceste locuri, sentimentul neputinței omului față de calamitățile naturii. În schimb, viața de aici, prin munca omului, a căpătat un sens nou, util societății. Terenurile, bine nivelate, împărțite în parcele parcă pictate cu mina, încorsetate de diguri trainice și străbătute de canale de desecare, vor produce anual sute de mii de tone de porumb, floarea-soarelui, lucernă ș.a.; o mare extindere va lua îngrășarea taurinelor pe baza de metode industriale. La fel piscicultura, care va căpăta un puternic caracter intensiv; cele 2 434 de hectare amenajate pentru piscicultură, în zona Brateșul de jos vor produce o cantitate de pește egală cu cea care se obținea de pe lacul Brateș în suprafață de circa 13 000 hectare.

● Pe treptele

activității de corectare a naturii se înscriu și marile lucrări de amenajare a terenurilor pentru irigații în sisteme moderne. Unul dintre acestea este sistemul de irigare „Carasu", din Dobrogea, care în final va însuma 171 000 ha; numai în acest an vor fi gata pentru irigații peste 23 000 ha. O cifră care se impune de la sine atenției, dar care, în condițiile Dobrogei, capătă o semnificație cu totul deosebită. Situată într-una dintre cele mai aride zone din țara noastră, agricultura dobrogeană — deși față de trecut și-a schimbat din temelii fizionomia, devenind un mare grînar al economiei naționale — nu beneficiază de cantități suficiente de apă. În zona Carasu, precipitațiile medii anuale sînt de 384—445 mm, din care în perioada de vegetație cad numai 15—20%; numărul de zile secetoase dintr-un an variază de la 31 (anul 1955), pînă la 163 de zile (anul 1947). Lipsită, în bună parte, de această condiție vitală, fără de care agricultura nu poate exista, marea „uzină" agricolă dobrogeană nu poate produce la capacitatea ei maximă. Dar va produce curînd — făcînd să pălească și mai mult datele statistice din 1938 — deoarece apa dirijată de om, pe lîngă faptul că va înlătura dependența agriculturii de aceste capricii ale naturii, va înlesni tehnicii și științei agricole, minuite de harnicii gospodari ai pămîntului, să-și spună pe deplin cuvîntul.

Despre modul cum se va realiza acest lucru ne vorbește schema hidrotehnică a sistemului de irigare „Carasu" — realizare de seamă a specialiștilor. Apa, captată din Dunăre prin portul Cernavodă (pentru un debit de 140 mc/sec), este transportată gravitațional pe canalul Carasu pînă la km 18, după ce la km 4 trece printr-un barajstăvilar. La km 18 este amplasată o mare stație de pompare pentru un debit de circa 120 mc/sec, care ridică apa la o înălțime de circa 4 m. În continuare, apa este condusă pe canalul Carasu la stația de pompare Poarta Albă, amplasată la km 34 pe canal, care are un debit de 80 mc/sec și o înălțime de pompare de 21 m. De aici, este transportată pe canalul Poarta Albă — Basarabi în lungime de 8 km, unde este preluată de o nouă stație de pompare, care are un debit instalat de 74 mc/sec și o înălțime de pompare de 61 m. La rîndul ei, stația Basarabi pompează apa în canalul Negru-Vodă, în lungime de 64 km, care va asigura irigarea întregii zone pînă la Mangalia.

● Parcurgînd acest sistem

de la un capăt la altul, sistem care se impune prin grandoarea lui (stația de pompare Basarabi prin caracteristicile sale și prin soluțiile de realizare este unică în țară și în Europa), simți la tot pasul forța creatoare a omului, capacitatea lui de a schimba și modela natura pe măsura intereselor sale, ale societății. Grăitoare sînt următoarele date: în afara celor 3 stații mari de pompare menționate, în întregul sistem Carasu se vor mai construi încă 62, care vor totaliza un debit de peste 210 mc/sec. Executarea canalului Carasu necesită excavarea unui volum de 8,5 milioane mc terasamente, iar a canalului Negru-Vodă, 7,5 milioane mc terasamente. Pentru restul lucrărilor de aducțiune și amenajare se vor executa aproximativ 26 milioane mc terasamente, peste 3000 km de conducte din azbociment și din beton armat precomprimat, precum și aproximativ un milion mc de betoane simple și armate.

Corespondentul eforturilor materiale și financiare pentru realizarea acestui important sistem de irigații este eficiența economică ridicată ce se obține. Potrivit calculelor, pe aceste terenuri se vor putea obține în medie la hectar: 6000 kg porumb boabe, față de 3000 kg în condiții de neirigare; 4000 kg grîu, față de 2 200 kg; 60 000 kg lucernă — masă verde, față de 14 000 kg; 10 000 kg fructe, față de 5000 kg, 15 000 kg struguri față de 8000 kg. Obținerea unor asemenea producții, nu numai ridicate dar și stabile, permite recuperarea investițiilor într-un termen scurt.

● Lucrările de indiguiri, desecări și irigații

în sistemele amintite mai sus au ridicat și ridică o seamă de probleme de ordin tehnic, organizatoric și economic. Rezolvarea lor întîmpină deficultăți, unele inerente, dacă ținem seama de amploarea acestor lucrări. Dar pasiunea și capacitatea profesională, îmbinate cu dîrzenia și voința de a supune natura, găsesc necontenit soluții pentru trecerea obstacolelor. Și aceste calități, pe care le simți la tot pasul, își găsesc o tot mai deplină afirmare cu ajutorul tehnicii moderne.

Această tehnică, strunită de oameni ce-și cunosc bine meseria, încoronează amploarea acestor lucrări, transformă anii în luni, iar zilele în ore și minute. Și nici nu poate fi altfel, din moment ce aproape 95% din întregul volum de lucrări se execută cu utilaje de mare randament, cum sînt: autoscrepere cu capacitatea de 10 mc; screpere de 6 și 4 mc; excavatoare cu capacități de cupă între 0,3—1,5 mc și lungimi de săgeată între 5 și 15 m; buldozere pentru nivelarea terasamentelor, cu comandă hidraulică, echipate cu motoare de 80—130 CP; săpătoare de șanțuri (excavatoare cu mai multe cupe) ș.a.

Munca mecanizată, înlocuind-o pe cea manuală cu auxiliarele ei — lopata și tîrnăcopul — a condus la creșterea substanțială a productivității muncii. Un screper înlocuiește munca a 200 de oameni, iar un excavator are un randament de 15—40 mc/oră. Un săpător de șanțuri are un randament de circa 1—2 km/zi, înlocuind zilnic munca a 30—50 oameni. Nu mai vorbim de capacitatea stațiilor de pompare, al căror debit ajunge pînă la 180 mc/sec., o adevărată performanță pe plan mondial.

Rezultatele sînt incontestabile, ele oferind certitudinea eficienței economice a lucrărilor de îmbunătățiri funciare. Ceea ce pe planșetă s-a gîndit și s-a socotit ore și ore în șir, a fost și este transpus în viață de harnicii mecanizatori, tehnicieni și specialiști, pasionați pînă la deplina dăruire.

I. CHIRCULESCU

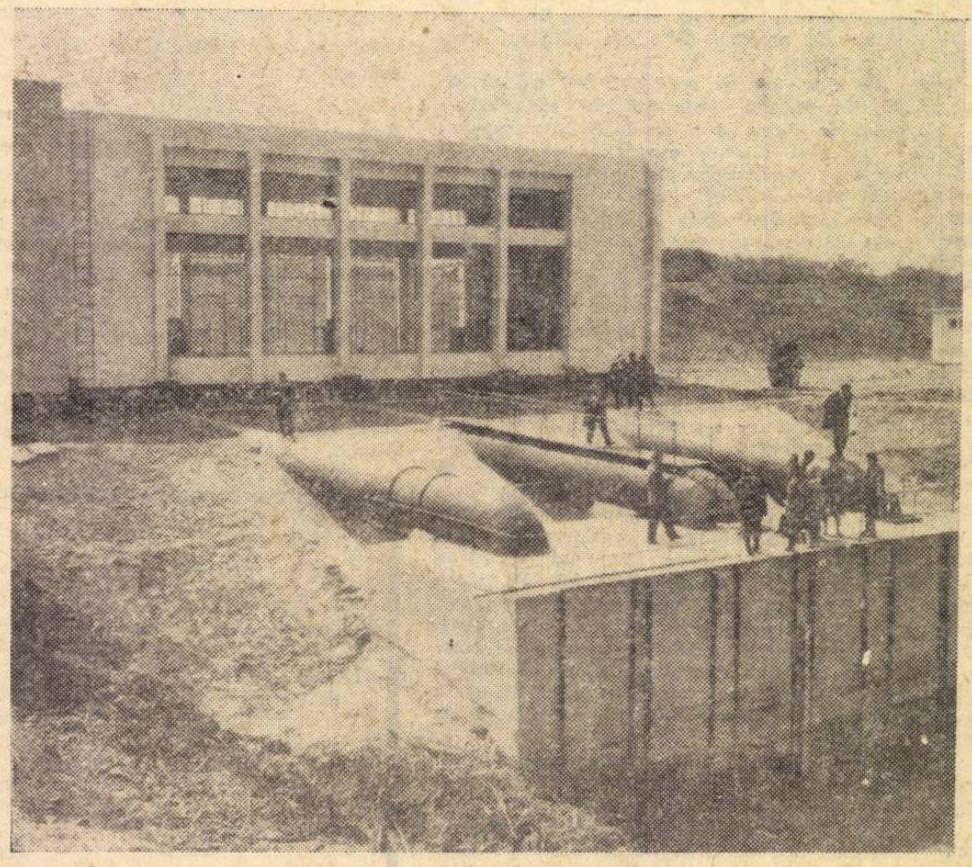

Una dintre stațiile de pompare ale sistemului de îmbunătățiri funciare Greaca, județul Ilfov

CAMERA FEDERALĂ DE COMERŢ A AUSTRIEI

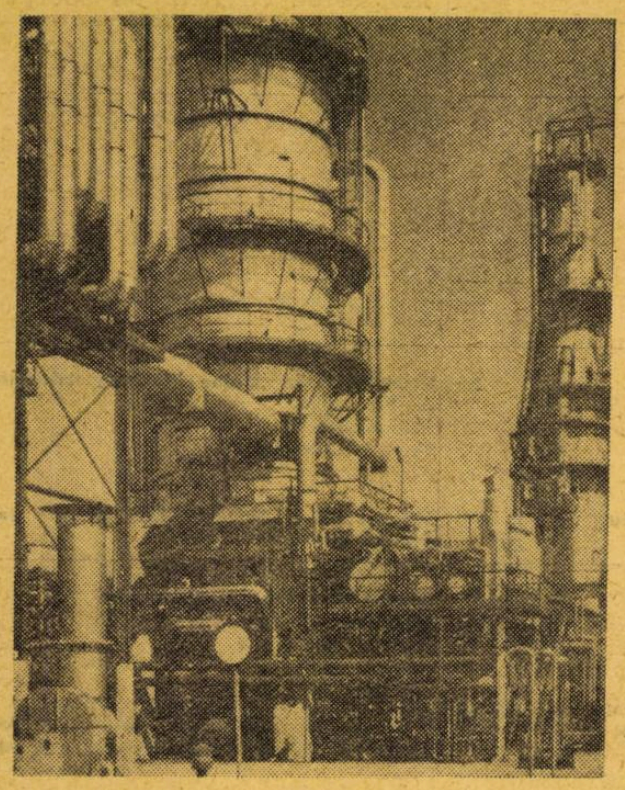

organizează

„ZILELE TEHNICO-ŞTIINŢIFICE AUSTRIECE“

Bucureşti, 6-16 mai 1968

Ciclul de conferinţe tehnico-ştiinţifice însoţite de un bogat material documentar ca: filme, diapozitive, prospecte etc. are ca scop prezentarea nivelului tehnic al realizărilor în diferite domenii industriale din Austria. În cadrul unui ciclu de referate vor fi trecute în revistă cercetări fundamentale şi la nivel industrial, probleme tehnologice de fabricaţie, dificultăţi şi rezultate obţinute în exploatare etc. Sînt tratate şi probleme de evidenţă, de control şi de laborator, precum şi problemele importante ale materialelor.

În afara unor referate de interes general pentru majoritatea institutiilor şi întreprinderilor economice şi tehnico-ştiinţifice, lucrările care se vor prezenta se adresează în primul rînd specialiştilor din uzine, din institute de proiectări, din ministere şi alte organe centrale ca C.S.P., Academia, consilii populare etc.

Astfel considerăm că următoarele institutii centrale, uzine, institute şi întreprinderi tutelate de ele vor găsi teme interesante în cadrul conferinţelor:

— Consiliul Superior al Agriculturii
— Ministerul Căilor Ferate
— Ministerul Industriei Chimice
— Ministerul Comerţului Interior
— Ministerul Industriei Construcţiilor
— Ministerul Energiei Electrice
— Ministerul Industriei Alimentare
— Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini
— Ministerul Industriei Metalurgice
— Ministerul Minelor
— Ministerul Petrolului
— Ministerul Industriei Uşoare
— Ministerul Poştelor şi Telecomunicaţiilor
— Ministerul Sănătăţii
— Consiliile populare etc.

Conferinţele vor fi expuse în limba română şi vor avea loc în sălile Clubului Finanţe-Bănci din str. Doamnei nr. 2 şi în sala I.D.T. din str. Cosmonauţilor nr. 27.

Programul detaliat al tuturor conferinţelor, care ţine loc de invitaţie, precum şi orice alte informaţii se pot obţine prin Agenţia Română de Publicitate „Publicom“, Bucureşti, bd. N. Bălcescu nr. 22, tel. 14.75.35.

PROGRAMUL COMPLET AL CONFERINŢELOR

Pentru orice informaţii în legătură cu conferinţele de mai jos, vă rugăm referiţi-vă la cifra trecută în paranteză după textul conferinţei.

Data	ora	CLUBUL FINANŢE-BĂNCI — Sala A	CLUBUL FINANŢE-BĂNCI — Sala B	INSTITUTUL CENTRAL DE DOCUMENTARE TEHNICĂ — Sala C
6 mai 1968	8,30	**Gebrüder Bohler & Co; A.G. Edelstahlwerke**; A—1011 Wien Elisabethstrasse 12 Materiale pentru armături de înaltă presiune şi pentru aparate sub presiune folosite în chimie **(4)**	**Aichelin Industrieofenbau G.m.b.H.**: A—2340 Mödling Fabriksgasse 3 Film despre: Diagrama de echilibru fier-carbon **(1)**	**Theo Seitz, Kellereimaschinenfabrik** A—1030 Wien Ungargasse 59—61 Prelucrarea modernă a strugurilor **(38)**
	12	**Oesterreichische Alpine Montangesellschaft**; A—1011 Wien Schliessfach 91 — Friedrichstrasse 4 Unele rezultate ale cercetării fundamentale şi industriale în domeniul materialelor feroase **(28)**	**Ebner Industrieofenbau** A—4020 Linz Landwiedstrasse 125 Recoacerea semifabricatelor din metale neferoase în atmosferă de gaz de protecţie **(56)**	**H. Katzenberger K. G. Baukonstruktionen-Vertriebsgesellschaft** A—6021 Innsbruck Archenweg **(52)** Grinda de oţel striat „Katzenberger“, ca armătură rigidă la încovoiere în planşee parţial prefabricate din beton armat **(21)**
7 mai 1968	8,30	**Plasser & Theurer** A—1010 Wien Johannesgasse 3 Mecanizarea totală şi economică a refacţiei liniilor ferate **(32)**	**Fessler G.m.b.H.** A—1190 Wien Boschstrasse 18 O instalaţie nouă de încărcat bateriile de acumulatori ale vagoanelor pentru 1 000, 1 500 şi 3 000 V, alimentată din circuitul de încălzire a vagoanelor **(14)**	**Schoeller-Bleckmann, Stahlwerke A. G.** A—1010 Wien Wildpretmarkt — 2 Utilizarea procedeului „Vogel-busch“ de ventilaţie ultrafină în industria biochimică şi chimică, precum şi pentru epurarea apelor potabile şi a celor uzate **(37)**
	12	**Anker Datentechnik** G.m.b.H.K.G. A—1011 Wien Brandstätte 3 Propuneri practice pentru organizarea şi controlul în gastronomie **(2)**	**Stromag, Kupplungsbau und Handelsges m.b.H.** A—1031 Wien Zaunergasse 3 Cuplajele de înaltă elasticitate tip „Stromag“ Periflex **(42)** Cuplajele de inducţie şi posibilităţile de folosirea lor **(43)**	**Norma G.m.b.H. Fabrik elektrischer Messgeräte** A—1111 Wien Postfach 88 Fickeystrasse 1—11 Controlul aparatelor de măsurat şi de reglat temperatura cu termocompensatoare şi termopunţi **(27)**

PUBLICOM

(Continuare în pag. II)

(Urmare din pag. 1)

		CLUBUL FINANȚE—BĂNCI		INSTITUTUL CENTRAL DE DOCUMENTARE TEHNICĂ
		Sala A	Sala B	Sala C
8 mai 1968	8,30	**Österreichische Alpine Montangesellschaft ;** A—1011 Wien Schliessfach 91 Friedrichstrasse 4 Realizarea unui sistem de susținere complet mecanizat pentru abataje frontale, din punctul de vedere al mecanicii sarcinilor sale **(29)**	**Wiener Schwachstromwerke** G.m.b.H. A—1031 Wien Apostelgasse 12. Sisteme telefonice omogene „Crosspoint" în tehnica „ESK" **(51)**	**Siemens G.m.b.H.** A—1010 Wien Nibelungengasse 15 Cuptoare industriale cu funcționare continuă pentru probleme speciale **(39)**
	12	**Kretztechnik G.m.b.H.** A—4871 Zipf Aparate noi în domeniul defectoscopiei ultrasonice **(24)**	**Wiener Schwachstromwerke G.m.b.H.** A—1031 Wien Apostelgasse 12 Construcția și utilizarea cuptorului de inducție cu creuzet **(50)**	**Österreichische Alpine Montangesellschaft :** A—1011 Wien Schliessfach 91 Friedrichstrasse 4 Influența circulației moderne pe șine asupra dezvoltării macazurilor **(30)**
9 mai 1968	8,30	**Elin—Union A. G. für elektrische Industrie :** A—1140 Wien Penzingerstrasse 76 Transformatoare pentru puteri și tensiuni foarte înalte **(5)**	**Kretztechnik G.m.b.H.** A—4871 Zipf Aparate pentru diagnostic medical cu ajutorul aparatelor ultrasonice cu ecou **(25)**	**Elin—Union A.G. für elektrische Industrie :** A—1140 Wien Penzingerstrasse 76 Instalații de inducție pentru forjare și călire, cu folosirea convertizoarelor statice de frecvență ca sursă de energie de frecvență medie **(6)**
	12	**Wiener Schwachstromwerke** G.m.b.H. A—1031 Wien Apostelgasse 12 Instalații de semnalizare pentru circulație **(49)**	**Emco, Maier & Co.** A—5400 Hallein Postfach 131 Automatizarea controlului durității, o condiție pentru succesul în lupta de concurență **(7)**	**Austria Kabel Export, reprezentat prin Felten & Guillaume** A—1101 Wien Gudrunstrasse 11 Cabluri cu izolație de hîrtie, montarea și comportarea lor în exploatare **(3)**
10 mai 1968	8,30	**Emco, Maier & Co.** A—5400 Hallein Postfach 131 Folosirea mașinilor combinate în învățămîntul politehnic și în industrie **(8)**	**Dr. Ernst Fehrer G.m.b.H. & Co. K. G.** A—4021 Linz Postfach 332. Fabricarea și folosirea produselor din fire fine și groase de cauciuc, după procedeul Dr. Fehrer **(11)**	**Viennatone-Hörgeräte, Vertriebsges, m.b.H.** A—1164 Wien Fröbelgasse 28—30 Sistemul austriac de proteze bioelectrice **(47)**
	12	**Ruthner Industrieanlagen Vertriebsgesellschaft** A—1031 Wien ; Salmgasse 6 Instalații noi pentru decaparea oțelului cu acid clorhidric și pentru regenerarea acidului clorhidric uzat (procedeul de decapare în circuit „Ruthner") **(36)**	**Steirische Gusstahlwerke AG** A—1010 Wien — Schreyvogelgasse 2 Oțeluri pentru ventile **(41)**	**Dr. Ernst Fehrer G.m.b.H. & Co. K. G.** A—4021 Linz Postfach 332 Tehnologii noi de fabricație în tehnica materialelor nețesute (NON—WOVEN) **(12)**
11 mai 1968	8,30	**Sprecher & Schuh, Fabrik Elektrischer Apparate G.m.b.H.** A—4020 Linz Franckstrasse 51 **(40)** Nivelul tehnic în construcția instalațiilor de distribuție electrică pentru tensiuni înalte **(40)**	**Franz Kohmaier & Sohn, Ketten und Hebezeugfabrik** A—1050 Wien A—1171 Wien Siebenbrunnengasse 72 Domeniile cele mai noi de folosire a lanțurilor cu role, în special în industria petrolului **(22)**	**Goerz Elektro G.m.b.H.** A—1101 Wien Postfach 204 Sonnleithnergasse 5 Potențiometrul înregistrator de laborator și utilizarea lui (SERVOGOR) **(16)**
13 mai 1968	8,30	**Ludwig Engel K. G.** A—4311 Schwertberg Prelucrarea modernă a termoplastelor, duroplastelor și a elastomerilor **(9)**	**C., Reichert, Optische Werke A. G.** A—1171 Wien Hernalser Hauptstrasse 219 Din domeniul microscopiei aplicate **(34)**	**Chemie-und Anlagenbau Dipl. Ing. Zebisch & Co. K. C.** A—4780 Schärding Instalații de hidrocicloane „LINATEX" **(52)**
	12	**Festo—Maschinenfabrik G.m.b.H.** A—1171 Wien Haslingergasse 11 Raționalizarea în industrie cu elemente pneumatice de comandă **(53)**	**Gebrüder Böhler & Co. A. G.** A—1011 Wien — Elisabethstrasse 12 Utilaje pentru forajul găurilor cu diametre mari, în rocă și minereuri **(54)**	**Hoelscherpumpen Wien, Vertriebsges. m.b.H.** A—1040 Wien Goldeggasse 5 „GORATOARELE" (R) ca pompe economice pentru apc uzate (17)
15 mai 1968	8,30	**Hauke Rudolf Dipl. Ing.** Gmunden OÖ A—4810 Automatizarea în industria chimică și în gospodărirea apelor, ținînd cont în mod special de tehnica dozării **(55)**	**Föderanlagen Vertriebsges m.b.H.** Graz A—8011 Graz merangasse 20 Instalații de transport în special benzi de dozare **(57)**	**Hoelscherpumpen Wien, Vertriebsges, m.b.H.** A—1040 Wien Goldeggasse 5 „GORATOARELE" (R) în tehnologia de fabricație
	12	**Evg Entwicklungs- und Verwertungsgesellschaft m.b.H.** A—8011 Graz Vinzenz Muchitschstrasse 36 Armături din oțel de construcție și bioțelul în practică **(10)**	**Hutter & Schranz A. G. Siebwaren- und Filztuchfabriken** A—1061 Wien Windmühlgasse 26 Site sintetice pentru industria hîrtiei, celulozei și a plăcilor fibro-lemnoase **(19)**	**Metallwerk Plansee A. G.** A—6600 Reutte **(18)** Probleme noi și interesante despre aliaje dure și metale cu punctele maxime de fuziune **(31)**
16 mai 1968	8,30	**Tyrolit—Schleifmittelwerke Swarovski KG.** A—6130 Schwaz Polizarea și retezarea cu turații înalte în industria metalurgică și a fierului **(45)**	**Konrad Rosenbauer K.G.** A—4010 Linz Raimundstrasse 5 Metode combinate de stingere a incendiilor — în cazul incendiilor de uleiuri minerale și de gaze, în special în legătură cu ceața de înaltă presiune **(35)**	**Hutter & Schrantz A. G. Siebwaren — und Filztuchfabriken** A—1061 Wien Windmühlgasse 26 Funduri perforate speciale pentru industria minieră (cărbune, minereuri, nisipuri) **(20)**
	12	**Waagner—Biro A. G.** A—1050 Wien Margarethenstrasse 70 Instalații pentru arderea gunoaielor **(48)**		**König K. G.** A—6830 Rankweil Langgasse 8 Pistoane și segmenți — ajutoare pe calea progresului în construcția motoarelor **(33)**

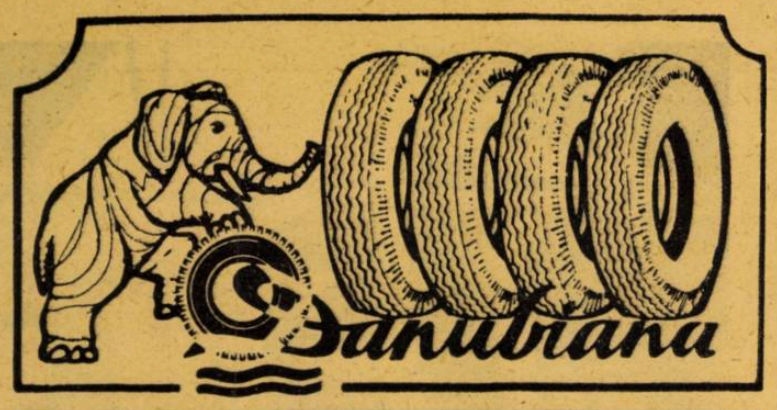

fabrică anvelope pentru autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare într-o gamă variată de profile, care asigură o aderență sporită la sol, avînd un randament kilometric ridicat.

— Anvelopele de autoturism cu carcasă din cord tip nylon asigură o viteză de rulaj pînă la 150 km/oră
— Anvelopele de autocamion cu carcasă din cord tip nylon, asigură o capacitate de încărcare sporită.

Reţineţi : DANUBIANA — marca tuturor timpurilor, tuturor meridianelor !

Telefon : 23.42.80 — Telex : 276.

INTREPRINDEREA ORAŞENEASCĂ

„CHIMICA" CLUJ

produce:

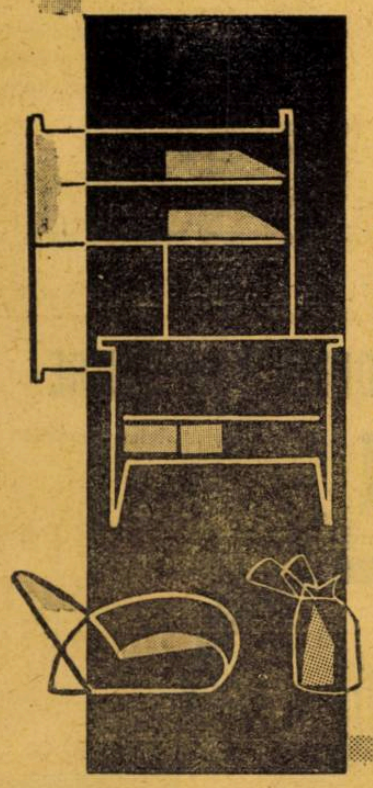

- comode televizor tip „Sighet" ;
- biblioteci tip „Făgăraș" ;
- fotolii tip „Sibiu" ;
- capete autosifon din relon ;
- tocuri școlare din masă plastică ;
- stilouri tip „Feleacul", „Dacia", „Carpați" ;
- curele pentru ceasuri ;
- sacoșe pentru sport, excursie, călătorie, piață ;
- oxid verde de crom pentru prepararea vopselelor la zugrăvit.

FABRICA DE CUIE SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ :

- Sîrmă arsă STAS 889-52
- Cuie construcții gama 1,8–4,00 mm
- Ținte albe 1,2–1,6 mm
- Cuie tablă 2,0 – 2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20–38 mm

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. – D.A.D. București, pentru obținerea repartițiilor.

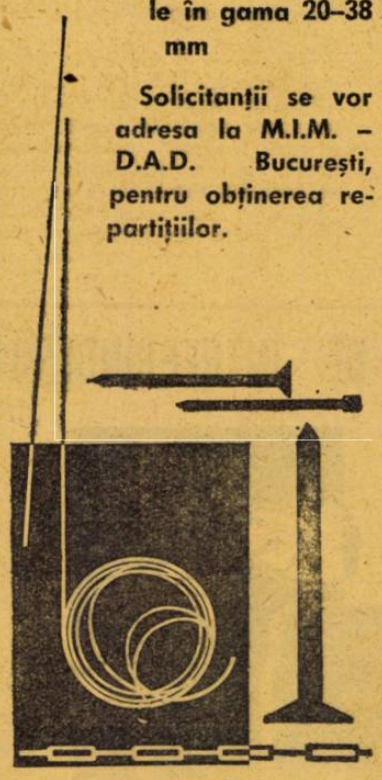

La Tîrgul internațional de la Budapesta

AUSTRALIA PREZINTĂ PROGRAMUL EI TEHNIC

Australia de ieri, însemna canguri, bumeranguri, pustiuri, turme de oi, lînă, grîne.

Australia de astăzi înseamnă minerale, exploatarea acestora pe scară largă, sectoare de prelucrare în industria grea și ușoară. Australia, țară industrială – iată ce va reflecta pavilionul Australiei la Tîrgul internațional de la Budapesta.

Sînt expuse : instalație de uscare a grînelor, spectrofotometre cu absorbție nucleară, aparat de reglare cu autoacordare, mașini pentru brutării, pompe și instalații de irigații, instalații de uscare a lemnului, o gamă largă de bunuri de consum, precum și produsele de export cele mai cunoscute ale Australiei : lînă și produse din lînă.

Vizitați pavilionul Australiei industriale la Tîrgul internațional din Budapesta, care va avea loc în perioada 17–27 mai 1968.

Informații la :

Consilierul comercial al Ambasadei Australiei din Viena.

PUBLICOM

IPROFIL ARAD

Calea Aurel Vlaicu nr. 14

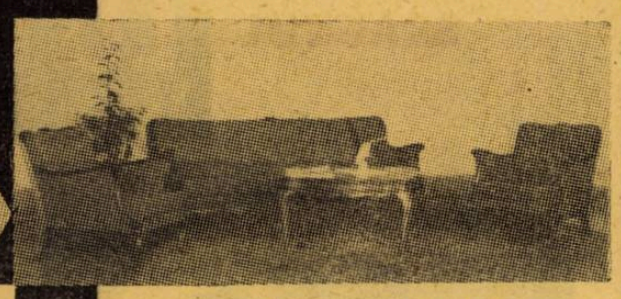

1. Garnitura de hol „Neptun".

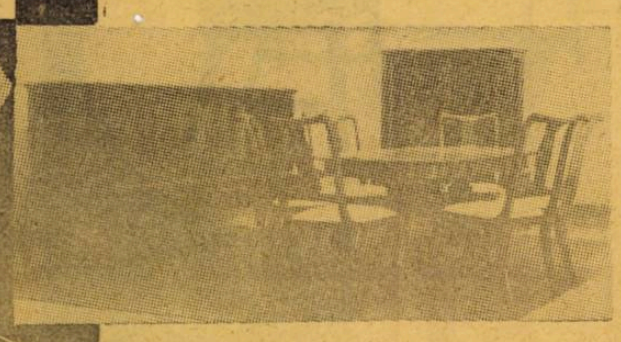

2. Sufrageria Sheraton.

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE

livrează întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice de stat:

- celofibră tip lînă, pentru confecționat saltele, plăpumi, perne ;
- celofibră tip bumbac, pentru tapițerie, saltele, căptușeli etc.

Comenzile se primesc la sediul unității, serviciul desfacere, telefon 2955, interior 646.

Solicitați la magazinele din țară produsele

IIS „8 MAI" MEDIAȘ

Un bogat sortiment de încălțăminte pentru femei.

COMPLEXUL PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI — FOCȘANI

Oras de multă vreme cunoscut ca un important centru al viticulturii și viniculturii noastre, Focșanii au devenit de cîțiva ani și un centru industrial.

Una dintre întreprinderile cele mai însemnate ale orașului de reședință a poului județ Vrancea este Complexul pentru industrializarea lemnului. Construcția sa a început în 1961—1962 pe baza unor proiecte întocmite de Institutul de Studii și Proiectări Forestiere. Primul obiectiv, însemnînd totodată și prima etapă, a fost fabrica de mobilă, care a intrat în funcțiune în anul 1963.

● **Fabrica de mobilă** are o capacitate de producție proiectată de 15 000 garnituri etalon pe an, care în prezent se depășește, în anul 1967 realizîndu-se circa 17 000 garnituri etalon tip „Modern 3".

Pentru această producție mărită fabrica necesită anual circa 6 600 mc cherestea de foioase, 3 500 mc cherestea de rășinoase, 3 500 mc plăci aglomerate din lemn, 520 mc plăci fibrolemnoase, 520 mc panel, 820 mc placaj și 510 mc furnir estetic.

În cantitățile acestea este cuprins și necesarul pentru ambalarea mobilei. O bună parte din utilaje au fost produse în țară, altele achiziționate de la firme specializate cu renume din străinătate.

Mobila produsă este executată din panouri de plăci aglomerate din lemn, furniruită cu nuc și alte esențe din țară sau exotice; finisajul exterior este executat cu lac polisteric, iar finisajul interior cu nitrolac, ceea ce asigură mobilei o rezistență îndelungată și un aspect agreabil.

În afara garniturii de cameră-dormitor „Mugur 3", alcătuită din dulap cu trei uși, divan studio, masă extensibilă, toaletă, la C.I.L. Focșani se mai fabrică în sute și mii de exemplare: canapeaua extensibilă „Mureș", divanuri-studio „Mugur 3", măsuța pentru radio „Prahova", pătuț pentru copii „Fantezia", dulapul combinat pentru copii „Aura". Finisate și tapițate în condiții superioare, produsele fabricii de mobilă din Focșani sînt căutate în țară și solicitate peste hotare. Se exportă cantități însemnate de garnituri complexe pentru sufragerie și dormitor, birouri, paturi, comode, etajere de colț și altele. O bună parte din producția pentru export este nominalizată pe bază de comenzi speciale.

● **Fabrica de plăci fibroleminoase**, care urmează să intre în funcțiune în 1969, va produce anual 114 000 tone plăci după procedeul uscat. Materia primă utilizată în acest scop va fi de circa 275 000 mc lemn rotund și despicat, la care se adaugă o cantitate importantă de sortimente lemnoase inferioare și anume circa 32 500 tone deșeuri de la fabricarea cherestelei și circa 6 300 mc crăci pînă la 6 cm diametru legate în snopi. Consumul specific mediu va fi de 1,15 tone lemn absolut uscat pe tona de plăci.

Lemnul va fi adus din masivele păduroase ale Vrancei.

Față de fabricile de plăci fibrolemnoase existente astăzi în țară și care lucrează după procedeul umed, fabrica nouă de la Focșani va prezenta următoarele avantaje: consumuri mai reduse de materii prime, materiale auxiliare și utilități; folosirea de chimicale care se produc în țară; caracteristici fizico-mecanice superioare ale produsului finit; producerea de plăci stratificate cu amîndouă fețele netede; reducerea substanțială a consumului de apă industrială; rezolvarea problemei epurării apelor reziduale prin reducerea aproape totală a acestora, deoarece aerul va înlocui apa ca purtător al fibrelor de lemn.

În perspectivă, pentru întregirea profilului acestui complex, se mai prevede construcția următoarelor: **o fabrică de innobilare a plăcilor fibrolemnoase prin emailare** (capacitate anuală 2 500 000 mp), **o fabrică de mobilă de artă** (1000 garnituri pe an), **o fabrică de ferestre** (250 000 mp anual) **și un depozit de export** (cu capacitatea de tranzitare de 20 000 tone pe an).

Toate acestea sînt forme și modalități de valorificare superioară a lemnului spre folosul întreprinderii și satisfacția cumpărătorilor.

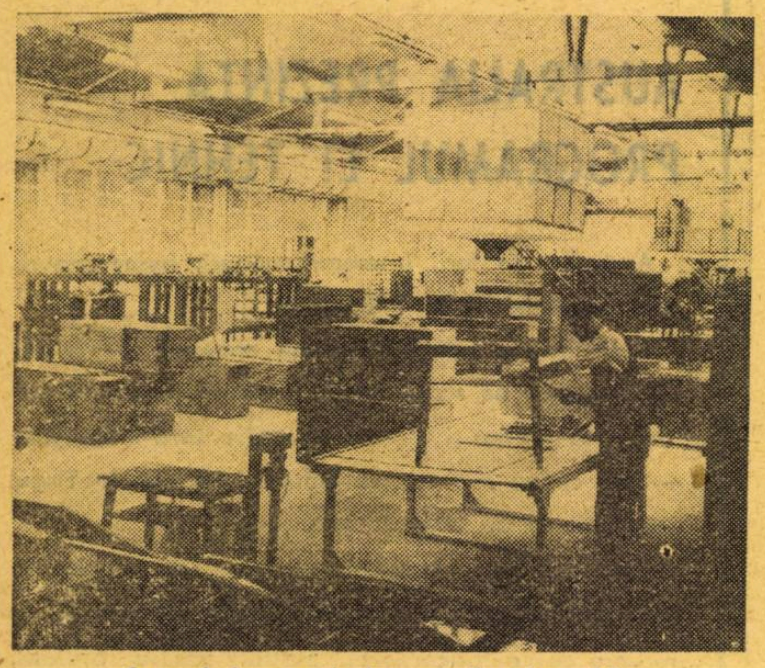

Sectorul de montaj al garniturilor de mobilă.

Hala de tîmplărie mecanică.

Găsiți la toate magazinele de specialitate:
- **CANAPEAUA EXTENSIBILĂ „MUREȘUL"**
- **DULAPUL COMBINAT PENTRU COPII „AURA"**
- **PĂTUȚUL PENTRU COPII „FANTEZIA"**

Finisate și tapițate în condiții superioare, produse de C.I.L. Focșani.

VĂ PREZENTĂM PRODUSE REALIZATE DE ÎNTREPRINDERILE MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE

canapeaua extensibilă

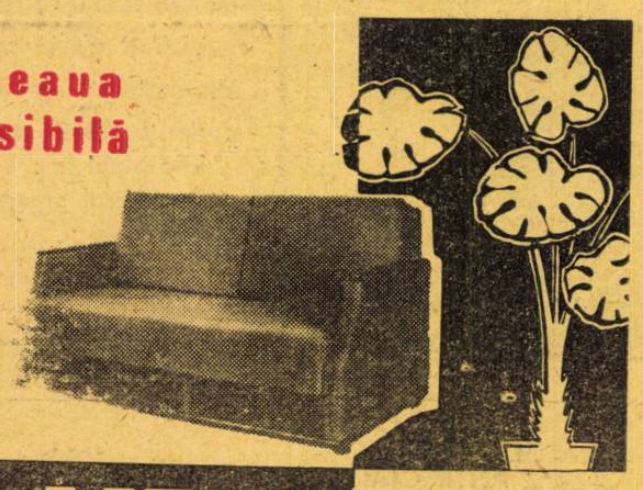

Rezistentă și comodă, canapeaua extensibilă SANDA este mult solicitată de cumpărători pentru avantajele pe care le oferă. Avînd dimensiuni convenabile pentru orice apartament, canapeaua extensibilă SANDA se poate transforma după dorință într-un pat de două persoane. Sistem de extensie simplu și ușor de manevrat. Produs realizat de Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere. Prețuri de vînzare 2341 lei, 2535 lei, 2729 lei, în funcție de calitatea stofelor folosite.

SANDA

rezistentă comodă

TAPIȚAT COMOD DURABIL

Vă recomandăm acest produs realizat de Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere.

Comoditatea și rezistența sînt atributele scaunului tapițat LOTRU.

Preț de vînzare: 188 lei — cu tapițeria pe placaj: 216 lei — cu tapițeria pe chingă.

SCAUNUL LOTRU

16 corpuri cu diferite utilități asamblabile în funcție de spațiu sau dorință.

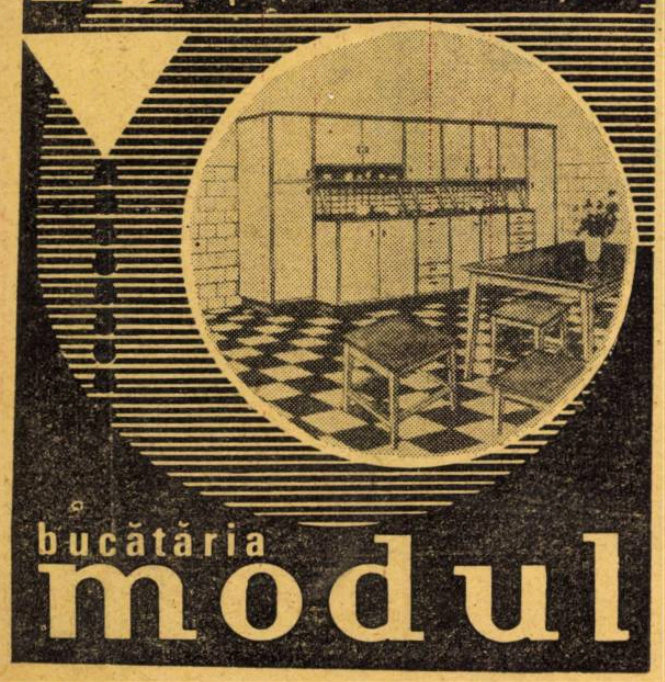

bucătăria modul

Doriți să înzestrați apartamentul dv. cu o bucătărie modernă?

Bucătăria MODUL, realizată de Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere, răspunde tuturor exigențelor funcționale și estetice. Se poate livra în ansamblu — 16 corpuri componente cu utilități diferite, masă și trei scaune suprapozabile — sau în piese separate, după dorința dv. Prin simpla alăturare și suprapunere a corpurilor componente se pot realiza diferite combinații ale garniturii MODUL, corespunzătoare spațiului destinat bucătăriei. Prețurile de vînzare ale corpurilor componente oscilează între 214 și 706 lei. Prețul de vînzare al mesei este de 161 lei, iar al celor trei scaune suprapozabile 139 lei.

MEF

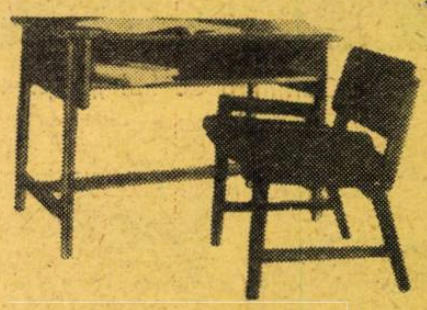

PUPITRUL ȘCOLAR BACĂU

util ieftin dimensiuni convenabile

Pentru copiii dumnevoastră, Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere realizează „PUPITRUL ȘCOLAR", un produs deosebit care oferă confortul atît de necesar în timpul studiului. Avînd dimensiuni convenabile, PUPITRUL ȘCOLAR se poate ușor integra în aranjamentul general al apartamentului dv.

Preț de vînzare: 418 lei — furniruit cu fag; 446 lei — furniruit cu nuc.

NOILE PORȚI ALE DUNĂRII

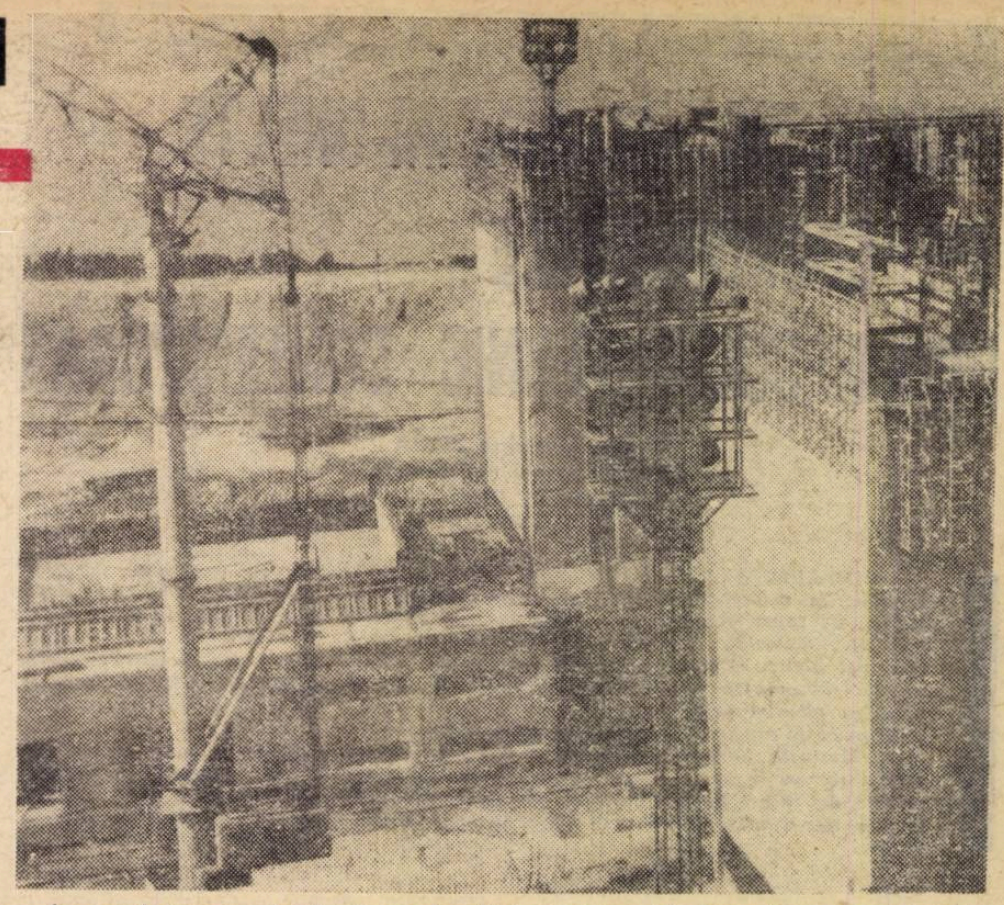

La capul amonte al ecluzei, ca de altfel pe tot șantierul, se lucrează în trei schimburi și construcția înaintează în ritm rapid

SE ȘTIA DE MULTĂ VREME că meleagurile acestea dintre Gura Văii și Baziaș — cît se va întinde lacul de acumulare al Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier — poartă dovezile unei permanențe istorice pe solul românesc al Dunării. Dar cercetările arheologice întreprinse în ultimii ani au dus la rezultate care amplifică mult profilul istoric al acestui teritoriu românesc față de ceea ce se cunoștea pînă acum. **„Este mesajul nenumăratelor generații de locuitori ai Clisurei** — arăta arheologul C. S. Nicolaescu-Plopșor într-un articol recent publicat — **a căror succesiune a început să se înscrie în istorie în urmă cu peste o mie de veacuri și s-a desfășurat fără întrerupere pe aceste locuri, înfruntînd la început neprevăzutul căutărilor în lupta crîncenă pentru supunerea naturii și mai apoi, nu arareori, riscul confruntărilor antagoniste social-politice".**

Într-adevăr, în zona aceasta s-au dat la iveală resturi fosile și unelte, vetre de locuire și necropole, obiecte de os decorate și ceramică, care confirmă prezența omului în aceste părți încă din paleoliticul superior și continuitatea vieții sociale pînă în prima virstă a fierului și în cea de-a doua. Cărămida dacică descoperită cu prilejul săpăturilor efectuate în jurul cetății romane de la Orșova, mormîntul cu umbo de scut de la Săcoviștea Mare, pe stînca scăldată de Dunăre, ca și altele, atestă prezența strămoșilor daci în ținutul Porților de Fier cu mult înainte de sosirea romanilor, care au lăsat urme încă mai numeroase și mai evidente. Zona a cunoscut apoi și prezența unor populații în migrație și multe frămîntări. Cetăți s-au ridicat, cetăți s-au năruit, dar aici, la Gura Cernei, viața nu s-a oprit niciodată.

● Lupta cu timpul, stînca și apa

AȘADAR, viața continuă de 100 000 de ani în aceste locuri, adevărată poartă spre importante centre europene.

Au fost epoci mai liniștite și epoci mai agitate. Într-un fel sau altul, Dunărea le-a fost nelipsită martoră și adesea erou principal.

Dar iată că de cîțiva ani, Dunării și locuitorilor contemporani din Clisură le e dat să fie eroi și martori ai celui mai important eveniment din istoria ținutului dintre Turnu-Severin și Baziaș.

Lucrările au fost declanșate în toamna anului 1964. În iunie 1965, de pe moderne platforme autoridicătoare — adevărate insule plutitoare — s-a pornit asaltul Dunării. Echipajele conduse de inginerii Dan Predoiu și Virgil Nicoară au început înșăilarea uriașului brîu de oțel căruia-i zice batardou și care a obligat Dunărea să se retragă de pe o suprafață de vreo 200 000 mp, pentru a îngădui începerea lucrărilor de excavare și apoi de construcție a ecluzei de pe malul românesc, a celor două porturi, a hidrocentralei.

Repede, precis, sigur, ritmic — cam acestea sînt adverbele ce-ar putea caracteriza munca depusă aici de-a lungul anilor și lupta îndîrjită ce se dă cu timpul, stînca și apa.

● Recorduri și cifre

E GREU SĂ EVIȚI superlativele și să reziști tentației metaforei în încercarea de a descrie cumva cele ce s-au petrecut și continuă pe acest imens șantier. Căci ceea ce se poate vedea la Porțile de Fier e copleșitor prin proporții și spectaculos. Lăsînd de o parte măreția peisajului, care oricum nu poate fi ignorată, admirația se îndreptată în primul rînd către izbînzile prezente și viitoare ale minții, voinței, hărniciei omenești.

Obiectivele în curs de construcție aici — cele două ecluze și cele două centrale electrice (cîte una pe fiecare parte: română și iugoslavă) și barajul deversor traversează firul Dunării pe o lungime de 1 172 m. Aici fluviul are un debit mediu de 5520 metri cubi pe secundă, prezentînd o cădere de 34 metri pe o lungime de 104 kilometri în defileul Porților de Fier. De la începutul lucrărilor și pînă la sfîrșitul trimestrului I — 1968 au fost excavați 1 158 000 metri cubi de stîncă, s-au turnat 620 869 metri cubi de beton, s-au montat 39 000 tone de armături, folosindu-se 147 000 metri pătrați de cofraje. Zilnic, pe șantier se înglobează în operă — cum zic specialiștii — 1 700 mc de beton și se montează 125 tone de oțel. O comparație edificatoare mai ales pentru cine a văzut marele baraj de pe Argeș: volumul de 470 000 mc de beton al aceluia se toarnă aici într-un singur an.

● Ingenios, practic

PERMANENTA COLABORARE creatoare dintre proiectanți, constructori, montori și beneficiar a generat o serie întreagă de idei ingenioase, a contribuit la adoptarea soluțiilor celor mai potrivite, la îmbunătățirea unor metode sau tehnologii.

Sînt multe lucruri noi aici, față de șantierele altor hidrocentrale. Organizarea, de pildă, s-a realizat în cea mai mare parte pe platforme create prin umpluturi în albia Dunării. Pentru desfășurarea activității la ecluză și centrală s-a făurit în albia fluviului o incintă cu ajutorul unui batardou alcătuit din celule din palplanșe și diguri de pămînt. Peste Dunăre trebuia întins un funicular care să aducă balastul necesar confecționării betoanelor. Lucru greu și deloc obișnuit. Dar a izbutit pe deplin. Ingeniozitatea maistrului Constantin Dumitrescu și a oamenilor săi, care au îmbunătățit soluția prevăzută în proiect pentru întinderea rețelei de 40 de cabluri de oțel, fiecare cu o grosime de pînă la 60 mm, a permis ca montajul să se realizeze în mai puțin de jumătate din timpul prevăzut.

Dealtminteri, depășirea termenelor este aici un fapt obișnuit. Desecarea incintei de care aminteam mai înainte s-a realizat cu două luni și jumătate înainte de termen, construcția portului aval cu o jumătate de an. Planurile de betonare pe trimestrul I al anului la porturile din aval și amonte, din zona centralei electrice, la ecluze au fost depășite cu aproape 16 000 mc. În aceeași perioadă s-au executat peste plan lucrări de montaj în valoare de 15 milioane lei.

Așa înțeleg oamenii din Clisura contemporană aplicarea practică a noțiunii atît de frecvente: eficiența investițiilor. Ea se concretizează în uriașele construcții verticale ce se înalță ca niște trainice stavile în calea puterii apelor.

Dar nu numai apele bătrînului Dunăriu sînt aici supuse voinței și puterii prometeice a omului, ci și munții cu stîncăria și apele lui. Șoseaua și calea ferată au trebuit deviate și înălțate deasupra nivelului viitorului lac din spatele barajului, care va atinge cota 72, față de nivelul Mării Adriatice.

Recent, s-a atins cota finală a suprastructurii la viaductul de la Tufari, ultimul dintre cele 21 similare construite în noua zonă a căilor de comunicație de la Porțile de Fier. Pentru acest viaduct s-au folosit peste 9 500 mc de beton. Operațiile de turnare sînt avansate cu aproape trei luni, ceea ce prezintă o deosebită importanță pentru terminarea la timp a tuturor construcțiilor de cale ferată din zonă, care s-a prevăzut să se pună în circulație la 30 iunie.

● Vocația marilor șantiere

TOATE ACESTEA și altele de care vom pomeni în continuare le fac oamenii născuți și crescuți în străvechea Clisură. Dar alături de ei lucrează mulți specialiști veniți din multe părți ale țării. Unii au muncit ani de zile pe alte mari șantiere, la Bicaz, pe Valea Bistriței ori a Argeșului. Sînt veterani care simt chemarea marilor șantiere ca inginerii Ștefan Fințescu, Gheorghe Sălăjean, Gheorghe Zaharia, Adolf Phingsgraef, Ștefan Manole și mulți alții. Dar au venit și din alte părți. Inginerul Aurel Dan a sosit de la Hunedoara, Paul Ungur și Ion Pavel au schimbat Clujul cu Porțile de Fier și funcția de inginer-șef cu aceea de inginer de șantier. Inginerul Ioan Vlăduț, care ne-a fost amabilă gazdă și ghid competent, a venit de la Timișoara.

Ei și ceilalți ingineri, împreună cu cei 4 000 de fierari, betoniști, dulgheri, macaragii, mecanici, sudori, șoferi, maiștri și muncitori cu cele mai felurite profesii își unesc forțele și priceperea spre înălțarea marii cetăți de lumină și energie. Ceea ce-i caracterizează pe toți este un optimism robust, de loc fantezist și pe deplin conștient, întemeiat pe izbînzile de pînă acum. Am văzut, de pildă, brigada de fierari betoniști condusă de Gheorghe Murgău lucrînd la armătura conului aspirator de la turbina 4, una dintre cele 6 inimi ale viitoarei hidrocentrale.

Pe cerul dominat de șapte macarale imense ce urcă și coboară cu mișcări solemne, descărcînd cîte 3 mc de beton, se profilău siluete parcă nemișcate prinse de înaltele scări metalice. Sînt oamenii lui Murgău. Montează armăturile de oțel, unele groase de 60 mm, neutilizate pînă acum pe șantierele noastre. La început a fost cam greu. Dar a mers totul bine și progresele sînt evidente. Succesele de pînă acum — anul trecut au fost depășite toate sarcinile de plan, iar productivitatea muncii a crescut cu 17% — ne fac să înclinăm a împărtăși optimismul lui Murgău în ceea ce privește viitorul.

● Amonte și aval

PE ACEST MARE ȘANTIER s-a aplicat cu succes o metodă de lucru puțin obișnuită. O dată ajunși într-o anume fază, constructorii predau montorilor obiectivul spre executarea operațiunilor specifice, iar aceștia din urmă o repredau constructorilor, care continuă încă o etapă, după care iarăși lasă rîndul montorilor. Ritmul trebuie să fie de aceea uniform și perfect corespunzător programului, iar predările reciproce repetate sînt menite să înlesnească folosirea avansului uneia sau alteia dintre întreprinderi.

Terminarea lucrărilor de betonare la cele două porturi situate amonte și aval de hidrocentrală (ultimul va fi chiar înundat), continuarea lucrărilor de betonare și montaj la ecluză — acest uriaș coridor de beton armat lung de 650 m, lat de 34 m și prins între două ziduri înalte de 23—35 m, și la hidrocentrală, iată principalele obiective ale anului 1968. Paralel, se lucrează intens la montarea macaralei portal de 160 tone forță și a podului rulant cu capacitate de 400 tone forță, ale cărui grinzi de rulare vor avea o deschidere de 42 m. Tot în acest an încep construcția barajului nedeversor și o serie de lucrări de finisaj și instalații la ecluză și la centrală.

Atingerea la termenele stabilite și chiar mai înainte a tuturor obiectivelor planificate reprezintă o condiție și o garanție pentru izbîndirea celor planificate pentru la anul, cînd se vor produce aici evenimente mai spectaculoase. Primul obiectiv care va intra provizoriu în funcțiune va fi ecluza, în iunie 1969. Pe aici se va face circulația vaselor, iar prin galeriile de sub blocul de montaj, se vor scurge o parte din apele Dunării îngrădite. Căci tot în 1969 se va trece la o nouă fază de execuție a sistemului: închiderea albiei Dunării la mijloc, construcția barajului deversor lung de 441 m. E poate cea mai pretențioasă și desigur cea mai impresionantă lucrare de acest fel făcută cîndva de-a lungul Dunării. Stabilopozi (blocuri de beton) și blocuri de stîncă de 10—25 tone sînt de pe acum pregătite spre a fi prăvălite în calea apelor dunărene și pentru protecția patului viitorului baraj. Și tot în anul 1969, construcția turbinelor va ajunge la cota finală, va începe montajul turbinelor și se va realiza închiderea totală a sălii mașinilor.

● În Clisura contemporană și viitoare

AȘADAR, pe tărîmurile străvechii Clisuri se ctitorește cetate nouă, cu întăriturl strașnice menite să domolească Dunărea și să-i îndrepte puterea spre folosul nostru și al vecinilor noștri iugoslavi.

Fiecare dintre cele două hidrocentrale ridicate pe fiecare mal vor fi echipate cu cîte 6 turbine, fiecare cu o putere de 178 MW și un debit de 725 m pe secundă. Puterea instalată a fiecăreia va fi de circa 1 025 MW, iar producția medie totală de energie electrică de peste 10 miliarde kWh anual.

Este acest sistem hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, fără îndoială, cea mai măreață și mai folositoare fortificație zidită pe firul Dunării în cei 100 000 de ani de viață omenească, istoricește neîntreruptă din Clisură.

Lupta voinicească cu natura și supunerea ei spre folosul omului sînt în tradiția străveche a acestui colț de țară. Generația actuală intră în istorie cu aureola celei mai strălucite izbînzi, care-i asigură dreptul la respectul țării de azi și la recunoștința viitorimii.

Mircea POSTELNICU

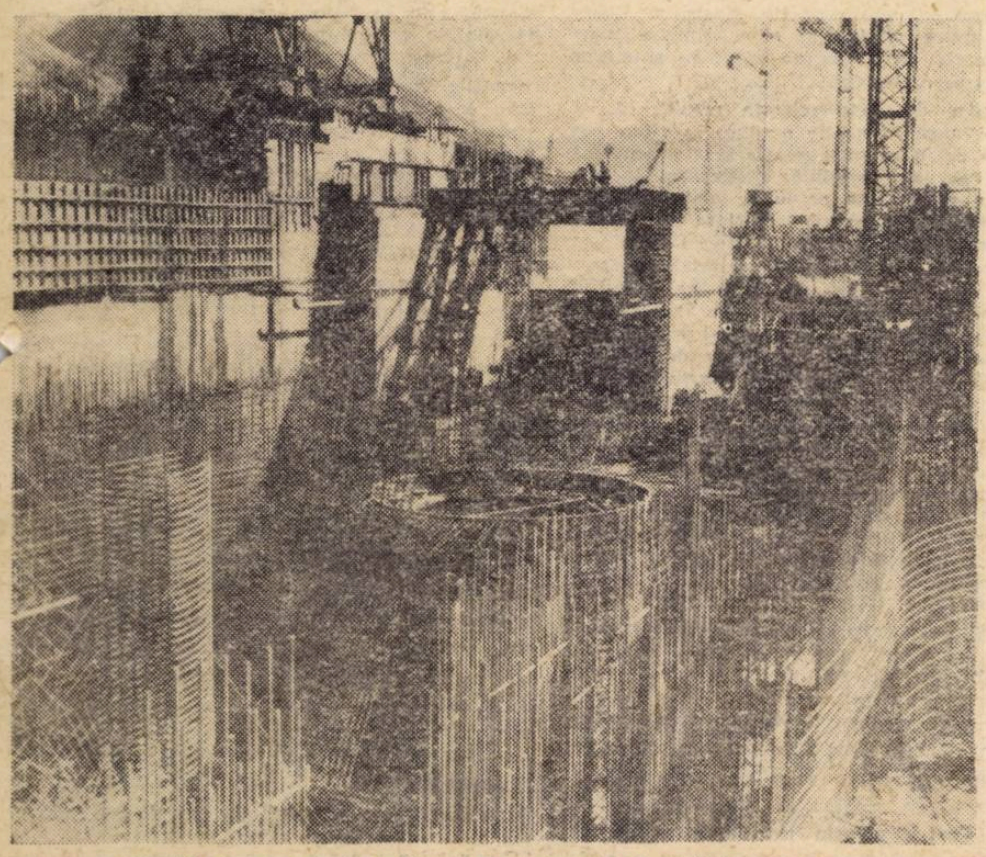

Detalii de armare la turbina 1 — minunate dantelării metalice

ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 1971-1980

PRODUCȚIA DE MAȘINI-UNELTE PE COORDONATELE PROGRESULUI TEHNIC CONTEMPORAN

Ing. Nicolae POPA
directorul Institutului de cercetări
și proiectări mașini-unelte
și agregate

ÎNFAPTUIREA PROGRESULUI TEHNIC pe ansamblul economiei naționale depinde, în mod hotărîtor, de gradul de dezvoltare a industriei constructoare de mașini, de capacitatea sa de a pune, în mod operativ, în cantitățile și sortimentele solicitate, mașinile, utilajele, instalațiile și agregatele necesare cu performanțele cele mai înalte. Pentru a răspunde în condiții optime exigențelor mereu crescînde, această ramură trebuie să asimileze cu maximum de rapiditate cuceririle înregistrate pe plan mondial de tehnica constructivă, tehnologia de fabricație, parametrii funcționali de exploatare, economicitatea producției.

Masivele fonduri alocate de stat au permis dezvoltarea în ritm susținut a acestei ramuri în anii construcției socialiste, fapt oglindit în **creșterea producției globale de 26 ori în 1966 față de 1938, în posibilitatea de a înzestra economia națională într-o măsură tot mai mare cu noi mașini și utilaje de înaltă productivitate.**

● *Etapele dezvoltării*

La rîndul său, această ramură industrială trebuia dotată cu cele mai moderne și mai productive mașini-unelte. În consecință, a fost necesar ca, paralel cu dezvoltarea ei în ansamblu, să fie acordată atenția cuvenită subramurii de mașini-unelte.

Care era situația acestei subramuri industriale la noi în țară înainte de război ?

Propriu-zis nu se putea vorbi de existența unei industrii de mașini-unelte, întrucît dotarea uzinelor cu mijloace mecanice de muncă se făcea prin importuri, considerîndu-se neeconomică finanțarea necesară creării unei astfel de industrii la noi în țară. Cîteva firme mici ca Schiell din Brașov și Janto din Arad fabricau în cantități mici strunguri paralele de construcție simplă și de o calitate destul de îndoielnică.

Procesul de industrializare socialistă a țării, impunea ca o condiție sine qua non crearea unei industrii de mașini-unelte proprii pentru a se asigura înlocuirea în ritm rapid a parcului vechi al uzinelor și utilarea întreprinderilor nou create sau dezvoltate. Se începe astfel la Arad fabricația de strunguri. De asemenea, în această perioadă, la Satu-Mare și Oradea se mai produc o serie de mașini-unelte — prese cu excentric, ciocane pneumatice, ferăstraie alternative și circulare, șepinguri, mașini de găurit etc.

Caracteristic pentru această primă etapă de dezvoltare a industriei de mașini-unelte din țara noastră (1950—1960), este faptul că ea trebuia să asigure cererile stringente ale industriei constructoare de mașini aflată în plină dezvoltare și, în consecință, producția ei a fost axată pe fabricarea de mașini simple, universale, din cele mai des utilizate în atelierele de prelucrare : strunguri, freze, șepinguri, mașini de debitat etc. De asemenea, în această **etapă accentul** se pune pe cantitatea produsă, unele uzine neglijînd, uneori, nivelul tehnic al mașinilor-unelte. Cu timpul, pe măsura dezvoltării tot mai accentuate a economiei naționale și, implicit, a industriei constructoare de mașini nevoile de mașini-unelte de diferite tipuri cresc și se simte din ce în ce mai mult necesitatea diversificării acestei producții

In cea de-a doua etapă de dezvoltare a producției de mașini-unelte românești, care ar putea fi situată între anii 1961—1965, s-au mărit foarte mult suprafețele productive ale uzinelor specializate în fabricația acestor produse, s-au construit unități noi, dotate cu cele mai moderne și productive mașini și utilaje. S-a pus un accent deosebit pe calitatea și nivelul tehnic al mașinilor-unelte produse și pentru a se suplini lipsa de experiență în proiectare și a se urgenta asimilarea noilor tipuri s-a recurs la experiența unor firme cu tradiție în acest domeniu, s-a lucrat și pe bază de licențe. S-a ajuns astfel ca, într-un timp relativ scurt, lucrîndu-se după concepție proprie sau cu licențe, să se fabrice **peste 70 de tipodimensiuni de mașini-unelte cu caracteristici moderne, la nivelul fabricatelor similare străine.** Marea majoritate a nevoilor uzinelor noastre pot fi acum acoperite din producție proprie, importîndu-se numai acele mașini-unelte speciale cu un grad mare de automatizare, a căror asimilare în țară s-a dovedit a fi neeconomică. În această perioadă, țara noastră începe chiar să exporte unele din tipurile de mașini-unelte produse și, datorită calității lor, cererile de acest gen devin din de în ce mai mari. Industria noastră de mașini-unelte, ca de altfel întreaga industrie, a ajuns deci la maturitate și dezvoltarea ei în etapele următoare va ține seama de acest lucru.

CONSTRUCȚIA DE MAȘINI-UNELTE în actualul cincinal, 1966—1970 se înscrie pe linia indicațiilor date de partid. Se diversifică producția, asimilîndu-se, în continuare, noi tipodimensiuni. Pe baza experienței căpătate din documentațiile de licențe și a practicii proprii, se proiectează noi mașini-unelte, cu caracteristici superioare, la nivelul tehnicii mondiale, care vor înlocui pe cele fabricate pe bază de licență. **Pînă în 1970, numărul tipodimensiunilor asimilate aproape se va dubla, față de cele produse în 1965. De asemenea, se pune un deosebit accent pe automatizare, trecîndu-se chiar la fabricația mașinilor-unelte cu comenzi după program. Sînt în curs de experimentare și mașini programate numeric.**

Tot în această etapă a ieșit pregnant în relief rolul important pe care trebuie să-l joace cercetarea științifică în diversificarea producției de mașini-unelte. Pornind de la această cerință, s-a înființat în anul 1966 „Institutul de cercetări și proiectări mașini-unelte și agregate" (I.C.P.M.U.A.), care trebuie să aibă rolul de coordonator al dezvoltării subramurii mașinilor-unelte și, prin îmbinarea activităților de cercetare, proiectare, execuție a modelelor și experimentarea lor, să scurteze la maximum asimilarea noilor tipuri sau modernizarea celor existente

● *Diversitate mare și mai ales nivel tehnic ridicat*

CARE SÎNT PERSPECTIVELE DE DEZVOLTARE a industriei de mașini-unelte în perioada 1971—1980 ?

Dezvoltarea fabricației noastre de mașini-unelte în perioada 1971—1980 va trebui să țină seama întîi de faptul că ea trebuie să acopere marea majoritate a necesarului intern și apoi că țara noastră trebuie să devină un factor important în exportul de mașini-unelte. Studiile preliminare întocmite de Institutul de cercetări și proiectări mașini-unelte și agregate au arătat că pentru a se putea obține producția globală industrială prevăzută pentru anul 1980, **parcul de mașini-unelte — ținînd seama și de creșterea productivității muncii — va trebui să fie la acea dată, de circa două ori mai mare decît cel existent în 1965.**

Pentru a satisface această cerință, luînd în considerare și casările necesare datorită învechirii parcului, importul și cota rezervată exportului, se ajunge la concluzia că **producția de mașini-unelte din 1980 trebuie să fie, ca număr de bucăți, de circa 2,5 ori mai mare decît cea din 1965,** ceea ce arată de la sine sarcinile mari ce stau în fața constructorilor în această perioadă.

Din punctul de vedere al diversificării tipurilor de mașini-unelte, dat fiind faptul că cele ce se vor însuși pînă în 1970 acoperă o bună parte din necesar (se știe, de exemplu, că pe întreaga industrie, numărul de strunguri, mașini de frezat, mașini de găurit și mașini de rectificat reprezintă, în medie, peste trei sferturi din totalul parcurilor naționale, chiar în țările puternic industrializate), sarcinile de asimilare nu vor fi așa de mari. Numărul de tipodimensiuni fabricate în 1960 va fi doar cu circa 40% mai mare decît al celor fabricate în 1970. În schimb, **ele vor fi substanțial diferite constructiv de cele așa-zise clasice, întrucît procedeele de prelucrare neconvențională : electrice, electromagnetice, electrochimice, ultrasunete, cu fascicole de energie înaltă etc., care, în prezent, nu au încă o răspîndire prea mare, vor cuceri teren din ce în ce mai mult.**

Chiar și la mașinile-unelte clasice construcția va fi puternic influențată de tendințele tehnologice noi. Pînă nu de mult, se punea accentul pe reducerea timpului efectiv de lucru al mașinii. Se construiau mașini robuste, cu motoare electrice puternice, care puteau prelucra cu viteze de lucru și avansuri ridicate. Se aprecia productivitatea mașinii după cantitatea de așchii produsă în unitatea de timp. Cercetările recente au arătat că puterile instalate ale mașinilor nu sînt utilizate la maximum decît în proporție de circa 10% din timpul de lucru, că la prelucrarea unei piese există o viteză de tăiere limită care produce piesa la un cost minim și că prelucrarea la viteze mai mari ridică costurile datorită uzurii rapide a sculelor și mașinilor.

Tendințele tehnologice moderne converg spre obținerea de materiale și semifabricate cît mai ușor prelucrabile, cu structuri și dimensiuni cît mai uniforme și cu adaosuri minime, așa încît la prelucrări cantitatea de așchii de luat să fie cît mai mică. La ora actuală, chiar la fabricile de serie, pierderile de material prin așchii sînt de 20—30%. În viitor, prin laminări și turnări de precizie, prin forjări în matrițe, adaosurile de prelucare vor scădea. Se apreciază că, în viitorii ani, așchiile vor reprezenta doar 10—15% din greutatea brută, iar prelucrările prin așchiere se vor orienta direct spre finisări. În concluzie, se poate spune că în viitor construcția mașinilor-unelte va fi influențată în primul rînd de precizia pieselor, cît și de calitatea suprafețelor prelucrate.

Dinamica raportului valoare-greutate în producția de mașini-unelte

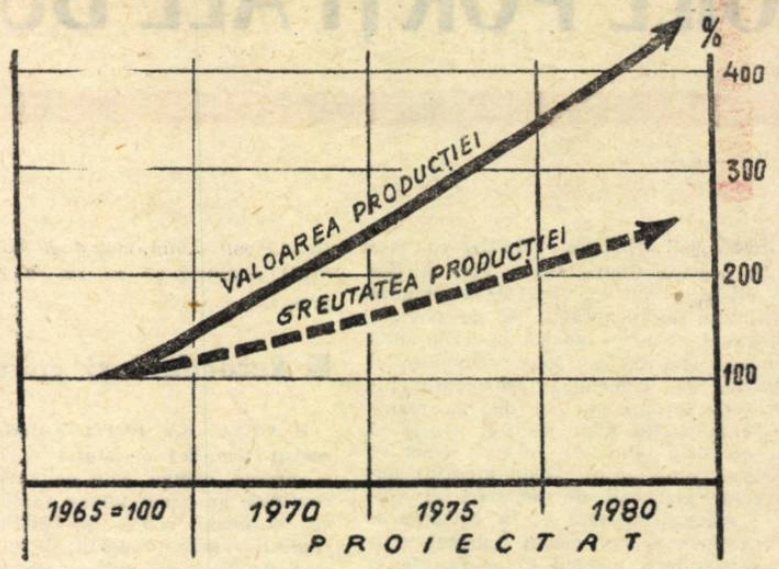

Studiul privind evoluția nivelului tehnic al mașinilor-unelte indică că greutatea producției ce se va realiza în 1980 va crește de numai 2,32 ori, față de cea din 1965, în timp ce valoarea ei va fi mai mare de peste 4 ori

Orientarea dezvoltării fabricației de mașini-unelte din țara noastră în perioada 1971—1980 va trebui să țină seama de influența acestor tendințe tehnologice și să acorde o mai mare atenție decît pînă acum mașinilor de deformare plastică pentru a se putea obține semifabricate cu adaosuri minime de prelucrare. De asemenea, toate mașinile-unelte vor trebui să fie cît mai precise, ceea ce va necesita o execuție tot mai îngrijită și un control cît mai riguros.

Durata efectivă de prelucrare reprezintă, în medie, doar o treime din timpul total de lucru al unei piese. Celelalte două treimi constituie timpul auxiliar (prinderea și desprinderea piesei, reglajul sculelor, minuiri, măsurători etc.). Noile mașini-unelte au menirea să asigure o reducere cît mai mare a acestui timp și a efortului muncitorului. De aceea, **automatizarea și mărirea gradului de universalitate al mașinii prin dotarea cu dispozitive speciale va influența și mai mult construcția de mașini-unelte în perioada 1971—1980.** Este necesar ca actualelor tipuri de mașini-unelte fabricate să li se adapteze dispozitive de copiat, de strîngere și de alimentare automată, comenzi centralizate, reglaje continui ale turațiilor și avansurilor, spre a se putea folosi regimuri optime de lucru etc. De asemenea, trebuie să se dezvolte construcția mașinilor agregat din elemente și unități tipizate și a variantelor derivate din mașinile clasice, pentru a se putea satisface cît mai adecvat cererile beneficiarilor. **Concentrarea diferitelor genuri de operații pe aceeași mașină, așa-zisele „centre de prelucrare", reprezintă una din cele mai moderne tendințe de mărire a gradului de universalitate a acestora și va trebui să stea și ea în atenția constructorilor de mașini-unelte.**

Una din formele cele mai avansate de automatizare existente la ora actuală este **comanda după program a mașinilor-unelte.** Ea, și mai ales comanda numerică, cîștigă teren din ce în ce mai mult. Și la noi, cele două institute — I.C.P.M.U.A. și I.P.A. — împreună cu Fabrica de mașini unelte și agregate București, pun la punct primele mașini cu comandă numerică. Este necesar ca aceste cercetări și experimentări să fie continuate și mai ales urgentate, întrucît în alte țări se fac de pe acum cercetări asupra mașinilor cu comandă numerică adaptivă, care le permite să-și regleze automat regimul optim de funcționare, în funcție de schimbarea condițiilor de lucru întîlnite de sculă. În literatura de specialitate au apărut unele informații care presupun că s-ar putea ca, în viitor, să se construiască și mașini-unelte „instruite", care și-ar putea calcula și alege singure regimurile de lucru optime specifice anumitor genuri de prelucrări.

Așadar din cele relatate rezultă că, și la noi, **mașinile-unelte produse în viitor vor fi din ce în ce mai precise și mai automatizate și, în consecință, producerea lor va cere o muncă din ce în ce mai calificată, începînd de la faza de cercetare pînă la livrarea la beneficiari.** În aceste condiții, este de presupus că materialul utilizat va fi mai bine valorificat, adăugîndu-se pe tona de mașină o manoperă mai mare. Într-adevăr, **studiile amintite indică că, deși în greutate producția din 1980 crește doar de 2,32 ori față de cea din 1965, valoric raportul va fi de peste 4 ori, ceea ce denotă o creștere sensibilă a nivelului calitativ al produselor.** Cu atît mai serioase vor fi sarcinile constructorilor de mașini-unelte în viitor. Numai o bună organizare și o cordonare a activităților de cercetare, proiectare, execuție și experimentare va face posibilă ridicarea nivelului industriei noastre de mașini-unelte și menținerea competitivității lor pe piețele externe.

Progresul tehnic a devenit în prezent deosebit de rapid, grație avîntului luat de știință. Mașinile considerate azi ca foarte moderne, sînt în scurt timp înlocuite cu altele mai productive. Numai cine reușește ca, în cel mai scurt timp, să transforme în produse rezultatele activității de cercetare și dezvoltare, rămîne în cursa competitivității. **Pentru aceasta este însă nevoie de laboratoare și baze de execuție și experimentare bine dotate.** Numai cine dispune de astfel de laboratoare poate face într-adevăr cercetări serioase cu efecte practice, care să recupereze cheltuielile făcute.

Institutul de cercetări și proiectări de mașini-unelte și agregate are prevăzute în dotarea sa astfel de laboratoare și baze. Trebuie însă să se acorde mai multă atenție realizării investițiilor și să nu mai fie tratate ca investiții „neproductive". **Pentru urgentarea execuției și experimentării prototipurilor consider necesar ca, în uzinele constructoare de mașini-unelte, în cadrul serviciului constructor șef, să existe mici nuclee de cercetare, care să lucreze în strînsă colaborare cu institutul.** De asemenea, găsirea unui mijloc adecvat de cointeresare materială în uzine pentru introducerea modernizărilor și a execuției prototipurilor, ar fi de natură să ducă la realizarea scopului urmărit.

Recrutarea și formarea personalului de cercetare și dezvoltare sînt îngreunate la ora actuală din cauza unor regulamente și instrucțiuni depășite. Este necesară, după părerea mea, ca să se revizuiască aceste acte normative în sensul de a se defini noțiunea de cercetare în construcția de mașini, **de a nu se mai face deosebiri de angajare, salarizare și premiere între cercetători și inginerii proiectanți, întrucît în această ramură nu este posibil să se separe cele patru activități ale dezvoltării unui produs — cercetare, proiectare, execuție și experimentare — fără riscul de a-i lungi inacceptabil durata de asimilare.**

● *Licențe sau creație proprie ?*

PENTRU CÎȘTIGAREA unei experiențe în proiectare și, mai ales, pentru scurtarea timpului de asimilare a unor tipuri de mașini, în perioada 1960—1968 s-a lucrat foarte mult cu documentație străină, de licență. Am văzut, de asemenea, că în această perioadă, pe baza experienței cîștigate din documentațiile de licență, s-a trecut și la proiectarea și executarea de mașini de concepție proprie. Se pune întrebarea : **Cum este mai rațional de lucrat în perioada 1971—1980 ? Să se continue cumpărarea de documentații de licență, sau să se lucreze pe bază de concepții proprii ?**

Desigur, asimilarea unei fabricații pe bază de licență are multiple avantaje. În primul rînd, se pune în lucru un produs verificat în exploatare și, deci, pus la punct în această privință. Se economisește o substanțială muncă de cercetare și proiectare care, chiar admițînd că există capacitatea tehnică și materială pentru asemenea muncă, este în general extrem de costisitoare și de lungă durată.

În al doilea rînd, prin studierea documentației primite și prin execuția produsului în ateliere, se cîștigă într-un timp mai scurt o bună experiență în domeniul respectiv, ceea ce va contribui incontestabil la ridicarea nivelului tehnic al viitoarelor produse. **Pentru aceasta trebuie să se ia toate măsurile ca documentația de licență respectivă să fie cît mai urgent pusă în lucru și execuția produsului să se facă cu precădere.** Orice întîrziere nu face altceva decît să lungească perioada de asimilare și, deci, de recuperare prin producție a fondurilor investite și atrage după sine riscul ca produsul să fie depășit din punct de vedere tehnic în momentul cînd a apărut pe piață.

Fabricația după licențe are însă și multe dezavantaje. În primul rînd, nu întotdeauna se reușește să se ia licența de la firmele cele mai renumite în fabricarea produsului respectiv. În general, firmele nu cedează drepturi de licență pentru produsele ce sînt căutate pe piață, ci pentru acelea pentru care a început declinul vînzărilor și se gîndesc ca foarte curînd să le înlocuiască cu tipuri mai productive. Chiar dacă produsul luat ca licență este foarte modern, fabricația în țară este dificilă din cauză că firmele respective utilizează, ca forme și

(Continuare în pag. 20)

Organizarea științifică a producției și a muncii

UN CURS CONTINUU ASCENDENT

Ion TULPAN
adjunct al ministrului finanțelor

REZULTATELE OBȚINUTE în acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii inițiată de conducerea partidului nostru sînt, fără îndoială, pozitive. Ele s-au reflectat în bună măsură în plusul producției globale, în depășirea sarcinii de creștere a productivității muncii, în reducerea prețului de cost, în îmbunătățirea tuturor indicatorilor ce caracterizează gospodărirea mijloacelor materiale și bănești.

Date fiind efectele obținute, ca și cele potențiale ale organizării științifice a producției și a muncii, considerăm util să insistăm asupra unor laturi ale problemei care să faciliteze înțelegerea sau, mai bine zis, realizarea rolului acestei acțiuni, în care sînt antrenate valoroase cadre tehnice și economice din unități și organe de coordonare.

● Activitate continuă, nu o campanie

AȘA CUM REZULTĂ din documentele Conferinței Naționale a partidului, este necesar ca acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii să beneficieze în continuare de o atenție deosebită și să constituie o preocupare permanentă, atît pentru organele de coordonare, cît și pentru unitățile în cauză. Ca izvor nesecat de creștere a producției și productivității muncii, de îmbunătățire a tuturor laturilor activității productive, acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii nu poate să aibă un caracter temporar, de campanie, ci trebuie să constituie **o preocupare majoră, permanentă, plină de profunzime și fermitate.** Măsurile care se preconizează pe această linie se încadrează constant ca parte integrantă atît din activitatea curentă, cît și din cea de perspectivă a întreprinderilor.

Din datele culese în legătură cu modul cum s-a desfășurat acțiunea pînă în prezent rezultă că nu în toate cazurile și pe tot parcursul problema organizării științifice a fost tratată cu atenția cuvenită și aplicată în conformitate cu principiul utilizării maxime a disponibilităților întreprinderilor.

Reține atenția faptul că, pînă în prezent, deși este vorba de o acțiune al cărei conținut este axat în principal pe elemente de organizare, personalul chemat să îndeplinească sarcinile în acest domeniu nu a fost încadrat într-o formă de organizare unitară. Într-o serie de unități activitatea de organizare științifică a producției și a muncii este desfășurată de colective de lucru formate din salariați care fac parte din diferite compartimente de muncă, iar în alte cazuri, de către salariați ai unor compartimente (servicii sau birouri) constituite în acest scop. **Inexistența unui cadru organizatoric bine definit, neprecizarea atribuțiilor pe această linie în regulamentele de organizare și funcționare a întreprinderilor împiedecă asupra desfășurării în bune condițiuni a muncii de îndrumare și coordonare.** De altfel, munca de îndrumare din partea forurilor coordonatoare nu s-a ridicat nici ea în toate cazurile la nivelul dorit. Un exemplu în acest sens îl constituie Întreprinderea de cariere și balastiere din Cluj, din cadrul Ministerului Căilor Ferate, care a primit indicațiile metodologice cu întîrziere, iar datele solicitate în legătură cu parametrii obținuți în realizarea producției de unități similare nu au fost încă primite.

Slaba preocupare din partea unităților și a organelor de conducere este subliniată și de faptul că, pînă în prezent, nu s-a trecut la generalizarea procedeelor și măsurilor aplicate cu bune rezultate în unele locuri, la transmiterea experienței dobîndite în cadrul unei ramuri sau subramuri industriale sau între întreprinderile cu producție similară.

Un element de ordin cantitativ, îl constituie diminuarea intensității inițiale în abordarea și studierea căilor și metodelor de sporire a producției și a indicilor ei calitativi pe baza organizării științifice a producției și a muncii. Ca urmare, numărul studiilor întreprinse pentru 1968 și anii următori a scăzut față de anul precedent, ceea ce impune **reactivizarea colectivelor** însărcinate cu studierea acestor probleme.

● Caracterul realist al planurilor tematice

NU MAI PUȚINĂ ATENȚIE este solicitată de conținutul concret, de modul de elaborare și orientare a acestor studii, în sensul perfecționării lor.

La alegerea și tratarea temelor în vederea organizării științifice a producției și a muncii trebuie să se țină seama de ansamblul factorilor care ar putea influența, favorabil sau nefavorabil, eficiența activității economice și, în același timp, să fie adoptate măsuri reale, dependente de condițiile proprii ale întreprinderilor. **În planurile tematice se cer a fi înscrise pentru studiu acele probleme care se încadrează în posibilitățile de rezolvare ale unităților și răspund cerințelor imediate și de perspectivă ale producției.** Este necesar de subliniat acest lucru deoarece la unele unități s-a observat tendința de a prezenta propuneri de îmbunătățire, în diverse domenii de activitate, condiționate de îndeplinirea unor lucrări care nu în toate cazurile depind de posibilitățile unității sau pot fi rezolvate în cadrul relațiilor curente (de exemplu înlocuirea unor instalații sau agregate cu altele cu randament ridicat din import, creșterea producției pe seama unor materii prime deficitare sau limitate ca posibilități de aprovizionare). Caracteristice în acest sens sînt propunerile făcute de unele întreprinderi de industrializarea cărnii, la care sporul producției s-a stabilit fără a se cunoaște în prealabil posibilitățile de procurare a materiei prime.

Pentru ca studiile ce se elaborează să se soldeze cu eficiența scontată, este necesar ca tematica să aibă un caracter unitar, să asigure o permanentă sincronizare între teme și studii, în sensul de a se ataca în paralel aspecte din domenii diferite dar care au o legătură între ele și se completează reciproc. În această privință, analiza întreprinsă relevă o neconcordanță între numărul studiilor privind rezolvarea unor probleme ale procesului tehnologic și cele privind organizarea rațională a locului de muncă și din domeniul normării muncii. Numărul relativ mic de studii, întocmite în prima etapă în legătură cu **organizarea rațională a locului de muncă,** insuficienta preocupare în această direcție au determinat ca sporul de productivitate obținut pe această cale să fie minim, deși în acest domeniu, la nivelul economiei naționale, există încă rezerve însemnate.

Același fenomen s-a constatat și în domeniul normării muncii, unde eficiența economică obținută, raportată la studiile efectuate, este de asemenea redusă.

● Studii fundamentate asupra consumurilor de muncă

UN OBIECTIV de mare însemnătate căruia acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii îi conferă un cadru propice de realizare, așa cum s-a subliniat în documentele de partid și de stat, este **stabilirea etapelor de atingere a nivelului productivității muncii, a nivelului normelor, a manoperei specifice pe produs etc. realizat în țările dezvoltate din punct de vedere industrial.**

Din materialele amintite a reieșit că asemenea analize comparative privind nivelul productivității muncii sau al consumului specific de muncă pe produs cu unități similare din țările cu industrie dezvoltată, au fost efectuate doar în mică măsură; pe de altă parte, ele nu oferă o imagine de ansamblu care să ducă la concluzii complete, referindu-se de regulă la instalații sau utilaje limitate.

Sînt situații în care chiar la proiectarea unor unități noi manopera specifică prevăzută pe produs depășește nivelul mediu realizat în țările cu industrie dezvoltată. De exemplu, pentru viitoarea fabrică de cărămizi de la Iași se prevede un nivel de manoperă de 5,5 salariați la un milion de cărămizi anual, în timp ce nivelul mediu realizat în Republica Federală a Germaniei este de 5 salariați la milionul de cărămizi anual, iar cele mai bune întreprinderi din Italia și R.F.G. realizează un nivel de 1,3—1,5 salariați la milionul de cărămizi anual (A.S.T.I. — Italia și Schwarten-Wald — R.F.G.). În același timp, nu putem omite existența unor diferențe însemnate între consumurile de manoperă la produse similare realizate de întreprinderile din țara noastră.

Rezolvarea acestei probleme în mod corespunzător, într-o perioadă de timp scurtă, impune o preocupare sporită din partea organelor coordonatoare în vederea creării condițiilor pentru documentarea și informarea unităților interesate.

La această activitate informațională vor trebui să fie antrenate și instituțiile de cercetări științifice și centrele de documentare tehnică.

Paralel cu valorificarea completă a studiilor efectuate pînă în prezent, cu extinderea și la alte întreprinderi, secții, locuri de muncă a studiilor care pot fi generalizate și elaborarea de studii noi în domeniile prevăzute de tematica aprobată, este necesară **lărgirea continuă a sferei de cuprindere a acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii.** În această direcție nu pot fi date soluții limitative. De la caz la caz și în funcție de condițiile și cerințele fiecărei unități, pot fi incluse în analiză și alte laturi ale activității care să ducă la aplicarea unor măsuri cu rezultate pozitive în ceea ce privește eficiența economică. În documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. și, ulterior, în alte documente de partid și de stat, s-a pus un accent deosebit pe îmbunătățirea activității în domeniul investițiilor, folosirea mai eficientă a fondurilor fixe, reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, creșterea gradului de prelucrare a materiei prime, reducerea cheltuielilor materiale de producție și a prețului de cost. Înscrierea acestor importante probleme ca obiective în acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii va contribui și mai mult la punerea în valoare a rezervelor de sporire a productivității muncii și la creșterea venitului național.

★

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE în toate sectoarele de activitate, sarcină finală în aplicarea ansamblului de măsuri privind ridicarea pe o treaptă superioară a conducerii economiei, din care face parte și acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii, impune o creștere calitativă și în activitatea organelor financiar-bancare. Dat fiind caracterul de sinteză al muncii acestor organe, al orizontului lor larg de cuprindere a sumei tuturor celorlalte activități (tehnico-operative, productive, de aprovizionare-desfacere etc.), este imperios necesar ca organele financiar-bancare să depună toate eforturile pentru a putea răspunde în cele mai bune condiții sarcinilor și a se încadra astfel în avîntul general creator al poporului nostru, în aplicarea programului trasat de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967. Organele financiar-bancare pot și trebuie să exercite, datorită poziției lor și posibilităților multiple pe care le are munca de sinteză financiar-bancară, un control eficace pentru îndeplinirea la timp a cerințelor organizării științifice a producției și a muncii, a prevenirii oricăror tergiversări în aplicarea metodelor avansate de producție și de muncă, a studiilor efectuate, a măsurilor preconizate și întreprinse.

De asemenea, aceste organe, prin concentrarea evidențelor și datelor pe care le au la îndemînă, pot efectua sinteze și informări relevante asupra rezultatelor obținute, astfel încît tot timpul, pe parcursul acestui uriaș proces al organizării științifice a producției, să nu se piardă din vedere esențialul și să se urmărească cu perseverență țelurile majore prevăzute.

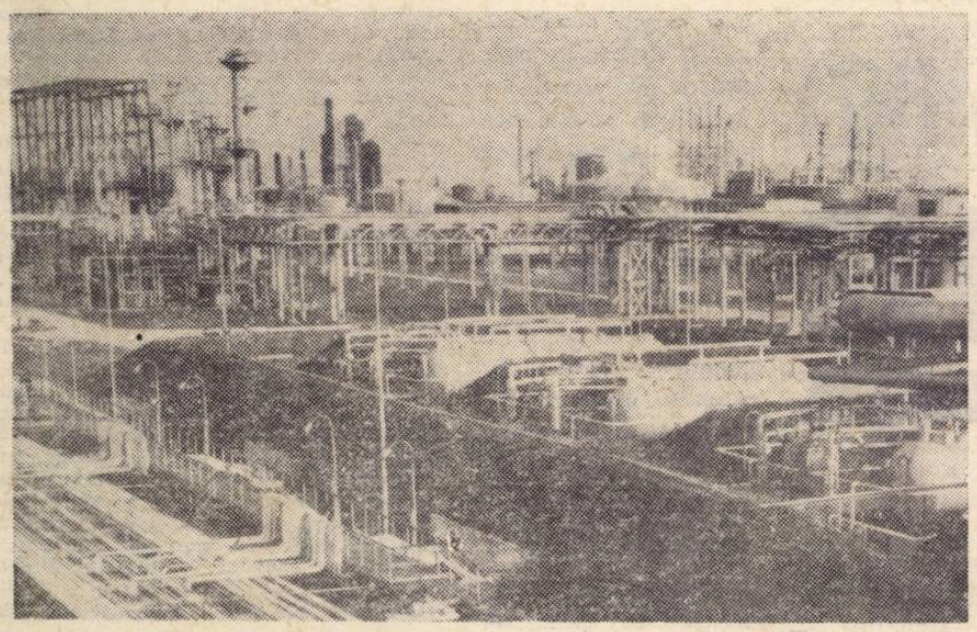

Combinatul petrochimic-Ploiești **a realizat, în trimestrul I a.c., planul la producția marfă în proporție de 104,8%, dînd în plus 156 tone polietilenă și 160 tone anhidridă ftalică. Beneficiile obținute peste plan și economiile suplimentare la prețul de cost au reprezentat 12 000 000 lei și respectiv 9 600 000 lei.**

Fabrica de pielărie și încălțăminte din Cluj **a realizat în primul trimestru al acestui an, peste prevederi, o producție-marfă vîndută și încasată de 3 750 000 lei, dînd peste plan 24 900 perechi încălțăminte. În aceeași perioadă, colectivul fabricii a obținut 4 834 000 lei beneficii peste plan și economii suplimentare la prețul de cost în valoare de 3 329 000 lei.**

În comerțul de mărfuri alimentare

SINUOZITĂȚI ÎN PRODUCTIVITATEA MUNCII

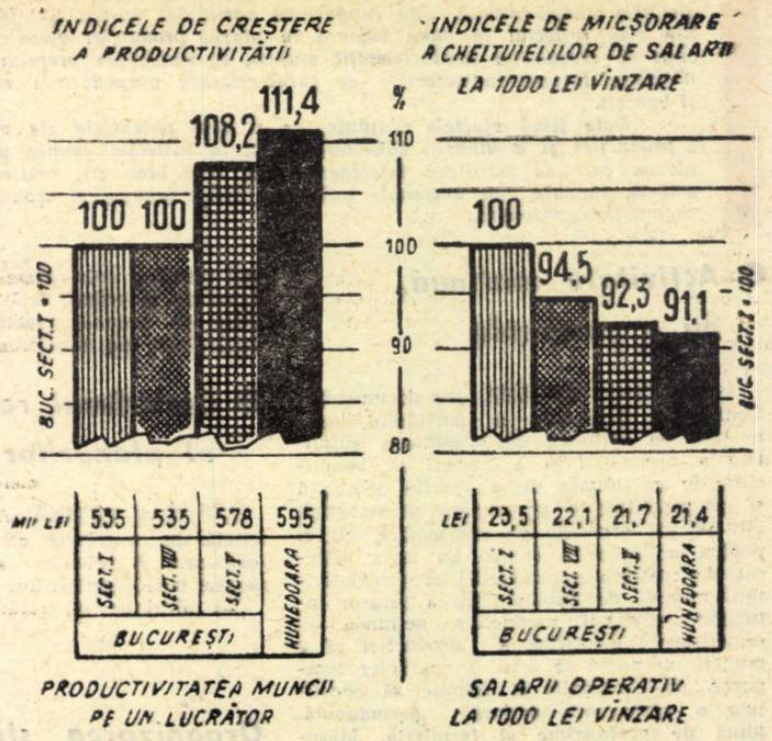

IMPORTANȚA COMERȚULUI DE MĂRFURI ALIMENTARE rezidă nu numai în faptul că reprezintă peste 35% din valoarea mărfurilor desfăcute la fondul pieței, ci și din aceea că prin acest sector se pun la dispoziția populației produse de strictă necesitate. Așa se explică numărul mare de unități comerciale care desfac, zi de zi, un impresionant volum de mărfuri, fapt care duce, implicit, la un nivel ridicat al cheltuielilor de circulație. De asemenea, sectorul alimentar are un rabat comercial mediu scăzut, ceea ce face ca și rentabilitatea să fie mai mică decît în alte sectoare comerciale.

Cu toate acestea, cheltuielile de circulație sînt mai mici sau mai mari și, deci, rentabilitatea este sub sau peste media realizată în acest sector, aceste sinuozități fiind determinate într-o bună măsură de modul în care sînt administrate unitățile ce compun o organizație comercială sau alta.

Urmărind să determinăm acele elemente care compun cheltuielile de circulație și care influențează negativ sau pozitiv rezultatele financiare ale unei organizații comerciale alimentare am efectuat o analiză economică la patru asemenea organizații (O.C.L. „Alimentara": Sectorul I, V, VIII—București și O.C.L. Hunedoara). În principal, la baza analizei stau datele concretizate în bilanțurile contabile pe anul 1967 ale celor patru organizații comerciale alimentare.

● Vînzări pe un lucrător: de la 534 la 595 mii lei

ÎN STRUCTURA cheltuielilor de circulație ale organizației comerciale, în general — și ale celor de comerț alimentar, în particular — salariile lucrătorilor operativi dețin o pondere însemnată. Astfel, dacă luăm ca exemplu O.C.L. „Alimentara"-Sectorul I București, aceste salarii reprezintă aproape 50%. De aceea, ridicarea productivității muncii în acest sector are o importanță deosebită. Pe măsură ce valoarea mărfurilor vîndute pe un lucrător operativ, în fiecare unitate, este mai mare, cheltuielile de circulație scad, ceea ce în final duce la sporirea beneficiilor, deci a rentabilității. Această axiomă, indeobște cunoscută, nu a preocupat în aceeași măsură pe toți conducătorii organizațiilor comerciale analizate. Ca urmare, vînzarea pe un lucrător operativ diferă mult de la o organizație la alta (vezi graficul).

O sumară analiză a datelor prezentate în grafic conduce la unele concluzii interesante: în condiții de activitate apropiate, cele trei organizații comerciale bucureștene au realizat o productivitate diferită, între prima și ultima fiind un decalaj de 8,2%. În ce privește ultima organizație comercială — din Hunedoara — productivitatea muncii pe anul 1967 se situează cu 11,4% deasupra O.C.L. „Alimentara" — Sectorul I București. Evident, pe măsură ce productivitatea muncii crește ponderea cheltuielilor privind salariile lucrătorilor operativi — la 1000 lei vînzare — se micșorează (fără însă a urma aceleași proporții din cauza cîștigului individual diferit).

Cum se reflectă asupra rentabilității asemenea sinuozități în productivitate? Calculele făcute arată că prin înregistrarea de către O.C.L. „Alimentara" Sectorul I a unei productivități mai scăzute cu 8,2% față de organizația comercială similară a Sectorului V, **prima organizație comercială a înregistrat cheltuieli de circulație mai mari cu 686.952 lei**; raportată la totalul cheltuielilor de circulație, această creștere reprezintă circa 4%. De asemenea, productivitatea muncii mai mare a organizației comerciale hunedorene (cu 11,4% față de aceea a Sectorului I București) s-a reflectat în gestiunea proprie a acestei organizații comerciale prin micșorarea cheltuielilor de circulație cu 470.022 lei.

Desigur, apar și unele condiții de lucru diferite de la o organizație comercială la alta, care fac ca în mod obiectiv să existe unele diferențe în productivitate. Astfel, în unitățile cu autoservire numărul lucrătorilor operativi este mai mic decît în sistemul de vînzare clasic, ceea ce face ca și productivitatea muncii în asemenea unități să fie mai mare. De asemenea, dacă o organizație comercială are un număr mai mare de unități mici, din care unele fără „vad comercial" desigur că și productivitatea muncii pe total va fi influențată nefavorabil de vînzările realizate în aceste unități. Această situație nu justifică însă, după părerea noastră, discrepanțele existente între cele trei organizații comerciale bucureștene. Practica a dovedit că acolo unde există preocupare în această direcție productivitatea muncii poate fi considerabil sporită. Astfel, conducerea O.C.L. — Sector V, constatînd în anul trecut că productivitatea muncii era scăzută a analizat, unitate cu unitate, luînd măsurile corespunzătoare de redistribuire a personalului, ceea ce a avut ca rezultat obținerea unei productivități dintre cele mai mari în cadrul organizațiilor comerciale alimentare din Capitală.

● Rezerve în folosirea spațiilor comerciale...

DETERMINANT în ridicarea rentabilității este intensificarea folosirii spațiului comercial, cheltuielile de administrare a unităților comerciale și de întreținere și amortizare a mijloacelor de bază folosite în procesul de desfacere a mărfurilor avînd o pondere mare. Așa, bunăoară, la O.C.L. Sector VIII București aceste cheltuieli, raportate la cheltuielile generale de circulație, reprezintă circa 27%; dată fiind natura acestor cheltuieli, care de regulă sînt prestabilite și nu pot fi reduse decît în măsura în care un utilaj sau altul nu mai este necesar, diminuarea lor (raportată la 1000 lei vînzare) nu se poate realiza decît pe calea intensificării folosirii spațiului comercial și, implicit, a mijloacelor fixe aferente.

Ceea ce indică gradul de folosire a spațiilor comerciale este vînzarea realizată pe un metru patrat. Plecînd de la acest indicator, în analiza făcută am constatat realizări diferite la cele 3 organizații comerciale bucureștene care au condiții edilitare și organizatorice aproximativ similare (vezi tabelul de mai jos).

Organizația comercială locală:	Cheltuieli de administrare a unităților, întreținere și amortismente, la 1000 lei vînzare — în lei —	Vînzare pe un m. p. spațiu comercial — în lei —	Indicele de: creștere a vînzării pe m.p.	Indicele de: micșorare a cheltuielilor de administrare, la 1000 lei vînzare
București- Sector V	14,90	27.000	100	100
„ „ VIII	13,70	30.000	111	92
„ „ I	12,50	35.000	129	83

La vînzarea pe metrul patrat de spațiu comercial diferențele sînt, evident, mult mai accentuate. Dacă O.C.L. „Alimentara" — Sectorul I a reușit să realizeze, prin intensificarea folosirii spațiului, o vînzare de 35.000 lei la mp, organizația comercială similară a Sectorului V se înscrie cu o desfacere de numai 27 000 lei. Corelația care există între creșterea pe mp a vînzărilor și diminuarea cheltuielilor la 1000 lei desfacere rezultă mai pregnant decît în capitolul precedent. Astfel, o vînzare mai mică cu numai 8000 lei/mp înregistrată de O.C.L. „Alimentara"-Sector V-București, (față de O.C.L. Sector I), a avut ca efect majorarea cheltuielilor pentru administrarea unităților cu 17% sau, cu alte cuvinte, cu 2,40 lei la 1000 lei vînzare. În cifre absolute, aceasta înseamnă, încărcarea cheltuielilor generale de administrare a O.C.L.-Sector V cu 766.466 lei. Potrivit aceluiași raționament, ținînd seama și de volumul desfacerii, O.C.L. Alimentara-Sector VIII a înregistrat cheltuieli de administrare a unităților mai mari decît organizația comercială similară a Sectorului I cu 383.233 lei.

Valorile diferite înregistrate de cele 3 O.C.L. indică nefolosirea la maximum a spațiilor comerciale de care dispun, semnalînd totodată o cale de reducere a cheltuielilor la 1000 lei vînzare. Printre elementele care au contribuit la intensificarea folosirii spațiului comercial de către O.C.L. „Alimentara" Sector I scoatem în evidență organizarea în incinta unităților a unor raioane „cafe-bar", datorită cărora vînzarea a crescut simțitor. Experiența acestei organizații comerciale merită analizată și — în funcție de condițiile locale — este indicată a fi extinsă și la alte organizații comerciale alimentare, organizîndu-se asemenea raioane, ca cel amintit, sau altele, care asigură o mare desfacere. O altă cale de intensificare a folosirii spațiului comercial o constituie organizarea vînzărilor pe două schimburi, desigur acolo unde condițiile și cererea de mărfuri o permit.

● ...și în scăderea perisabilităților și a cheltuielilor de ambalare

PIERDERILE LA AMBALAJE — la 1000 lei vînzare — înregistrate de cele 4 organizații comerciale analizate, urmează aceeași linie sinuoasă: O.C.L. „Alimentara" București Sector I — 1,10 lei, Sectorul VIII — 1,70 lei, Sectorul V — 2,10 lei, iar O.C.L. Hunedoara 3,75 lei. Deși ponderea acestor cheltuieli nu este determinantă în cadrul cheltuielilor generale de circulație, luarea unor măsuri gospodărești de întreținere a ambalajelor refolosibile și de conservare rațională a acestora, poate duce la importante economii. Să exemplificăm: dacă organizațiile comerciale analizate ar fi înregistrat o cheltuială la ambalaje (raportate la 1000 lei vînzare) similare cu cele realizate de O.C.L. „Alimentara" Sectorul I București (unde există, totuși, posibilități de reducere), cheltuielile generale de circulație ale acestora ar fi fost mai mici cu: 191 616 lei (la O.C.L. Sectorul VIII), 380 115 lei (la O.C.L. Sectorul V) și 581 932 lei (la O.C.L.-Hunedoara).

Desigur, nu poate fi contestat faptul că o sumă de condiții diferite de desfășurare a activității comerciale (și în special a organizației hunedorene față de cele din București) — implică unele cheltuieli diferențiate la ambalaje. Cu toate acestea, volumul mult prea diferit al acestor cheltuieli înregistrat de cele patru organizații comerciale atestă existența unor factori subiectivi în gospodărirea lor, care, prin depistare și înlăturare, pot duce la scăderea cheltuielilor generale de circulație.

O situație similară se prezintă și la peri-

Al. DEȚEȘAN
Modesto FERARINI

(Continuare în pag. 20)

APROVIZIONAREA LA DOMICILIU prin CASA DE COMENZI MERCUR

Înființată cu cîțiva ani în urmă, în cadrul organizației comerciale „Alimentara", sectorul V-București, **Casa de comenzi „MERCUR"** și-a dovedit din plin utilitatea pentru consumatori. Numai în anul trecut produsele alimentare transportate la domiciliu reprezintă aproape 4 milioane lei.

Desigur, extinderea pe care o cunoaște acest gen de servire se datorează avantajelor pe care le prezintă: **este suficientă o comandă telefonică, pentru ca zilnic între 10—14 sau 14—20 (la alegerea clientului) să sosească la domiciliu orice produs alimentar**, contra unei taxe de numai 3 lei pentru un colet de 5 kg sau de 5 lei pentru unul de 10 kg, plus 0,50 lei pentru fiecare kg care depășește această greutate (Valoarea minimă a unei comenzi trebuind să fie de 60 lei).

Numeroși interlocutori — dintre care unii clienți obișnuiți ai Casei de comenzi „MERCUR" — ne-au relatat însă și unele lacune în funcționarea acestei unități. Așa bunăoară, în cazul unor oaspeți neașteptați, „MERCUR" nu are posibilitatea să scoată din încurcătură pe gospodine prin livrarea **urgentă** (în circa 20—30 minute) a mărfurilor solicitate.

Pentru a răspunde și la acest deziderat al consumatorilor, sugerăm forurilor competente: **adoptarea unui tarif special pentru transport, care să fie aplicat în cazul comenzilor cu mențiunea urgent** (și care ar permite organizației comerciale să apeleze, în unele cazuri, și la serviciile taximetrelor).

TELEF. 14 09 75 și 16 73 40 ORELE 7⁰⁰ - 21⁰⁰

CURIER

■ Profesorul american Douglas McGregor susține în volumul **The Professional Manager,** McGraw Hill Book Company, New York, 1967, 201 pag., că întreprinderea este un sistem **deschis, organic** și **sociotehnic.** Deschis, întrucît ea se angajează în raporturi cu societatea. Organic, deoarece ea își schimbă natura economică în urma modificării mediului înconjurător. Adaptarea ei nu este un proces pasiv, ea influențînd în mod direct asupra caracterului, formelor și intensității părților ce alcătuiesc mediul ambiant. Procesul de adaptare neîntreruptă pe care îl trăiește întreprinderea îi conferă și un caracter dinamic. În sfîrșit, întreprinderea este un sistem sociotehnic întrucît nu constituie pur și simplu un ansamblu de clădiri, forță de muncă, mașini, procese, ci constă în organizarea oamenilor în jurul unor tehnologii diverse. Conceperea organizării întreprinderii ca un sistem deschis organic și sociotehnic lărgește și amplifică posibilitățile de înțelegere a raporturilor cauză-efect ale organizării întreprinderii în complexitatea lor. Pe această bază, susține autorul, se poate efectua un control și o prevedere mai eficace a activității viitoare a întreprinderii.

■ În colecția **Economie et socialisme,** care apare sub direcția lui Charles Bettelheim, a apărut în 1967, la Paris, lucrarea lui Michel Gutelman **L'agriculture socialisée à Cuba** (Agricultura socializată în Cuba), 230 pag. Autorul arată că, ținînd seama de condițiile specifice ale Cubei, decizia de a miza în primul rînd pe dezvoltarea agricolă și pe industria direct legată de agricultură, creează bazele pentru o dezvoltare industrială ulterioară a țării.

■ Recent, a apărut la Londra o nouă carte, cu titlul **The American Take Over** (Invazia americană, dedicată penetrației economice americane în Anglia. Autorii lucrării, doi ziariști specializați în probleme economice — James Macmillan și Bernard Harris — arată că la mijlocul anului trecut societățile industriale din S.U.A. dețineau pe teritoriul Angliei nu mai puțin de 1600 de filiale sau sucursale, foloseau peste un milion de salariați și furnizau o zecime din producția industrială britanică. Capitalul american deține poziții mai puternice în industria de automobile (mai mult de jumătate din întreaga producție), în industria farmaceutică (50% din producție), industria alimentară, de aparatură electromenajeră, electronică etc.

Deși autorii consideră că pînă în prezent penetrația americană n-a provocat perturbări considerabile în activitatea vreunui sector al economiei engleze, ei sînt mai puțin optimiști pentru viitor și susțin necesitatea aderării Angliei la Piața Comună, în care văd un mijloc de a evita subordonarea economică a Angliei față de Statele Unite.

■ MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOŞENIA nr. 3/1968 publică expunerea făcută de Nicolas Kaldor cu ocazia obținerii titlului de profesor de economie al Universității din Cambridge în toamna anului 1966. Expunerea, cu titlul **Cauzele ritmurilor scăzute ale creșterii economice în Marea Britanie,** a fost publicată ulterior, cu completări, într-o broșură. Enumerînd diferitele explicații oferite de alți autori — nepricepere în domeniul conducerii, sistemul de instruire cu accent pe disciplinele umaniste, volumul slab de investiții ș.a. — N. Kaldor consideră că ele cuprind o părticică de adevăr, deși neverificabilă. După părerea sa, ritmuri înalte de creștere economică sînt în general strîns legate de tempouri ridicate ale dezvoltării sectoarelor „secundare", în special ale ramurilor industriei prelucrătoare (sectorul „primar" ar cuprinde agricultura și industria extractivă, iar cel „terțiar" — sfera serviciilor), fapt caracteristic unui stadiu tranzitoriu de la „nematuritate" la „maturitate". Anglia ar fi atins nivelul înalt al „maturității" cu mult înaintea altor țări, de unde epuizarea tuturor posibilităților de menținere a unor ritmuri înalte de creștere, prin imposibilitatea de a atrage din alte sectoare brațe de muncă în industria prelucrătoare.

Kaldor vede o soluție probabilă de viitor în introducerea electronicii și automaticii în așa măsură încît să se obțină reducerea ocupării forței de muncă în industrie. Autorul mai preconizează ridicarea gradului de dependență a industriei Angliei de cea a altor țări. În comentariul său, apărut în același număr al revistei, S. Mensikov arată că măsurile deflaționiste ce rezultă dintr-o atare concepție și aplicate timp de 1½—2 ani nu au dus la rezultatele scontate și că devalorizarea lirei sterline reprezintă recunoașterea faptului că principala cauză a stagnării industriale se găsește în slaba competitivitate a mărfurilor engleze.

■ Apariția primei cărți a lui Viktor Valentinovici Novojilov, laureat al premiului Lenin, la vîrsta de 75 de ani, după o activitate științifică de peste cinci decenii, în care perioadă a publicat peste 60 de lucrări în reviste și culegeri, este considerată un eveniment marcant în știința economică sovietică. În cartea **Problemî izmerenia zatrat i rezultatov pri optimalnom planirovanii** (Problemele măsurării cheltuielilor și rezultatelor în condițiile planificării optime), Editura **Ekonomika,** Moscova, 1967, 376 pag., V. V. Novojilov consideră, printre altele, că este greșită opinia că planul și legea valorii ar fi incompatibile. Legea valorii (ca și oricare lege economică obiectivă) nu ar putea fi îngrădită. Este posibil și necesar numai de limitat **consecințele** negative ale abaterii prețurilor planificate de la cheltuielile socialmente necesare. Expresia cea mai precisă a legii valorii o reprezintă prețurile planului optim; în aceste prețuri, legea valorii se realizează cu abateri întîmplătoare minime.

■ În articolul **Le Japon et le management moderne** (Japonia și managementul modern, apărut în revista HOMMES ET TECHNIQUES, martie 1968 C. Charmont evidențiază următoarele obiective ale strategiei industriale a Japoniei: preferarea sectoarelor privilegiate pentru a asigura pătrunderea (tancuri petroliere, electronică pentru marele public, camere de televiziune, textile sintetice), alegerea marilor unități (furnale înalte, petrochimie), eliminarea fără menajamente a întreprinderilor inapte, cumpărarea materiilor prime în țara unde sînt mai ieftine (de pildă, cărbunele și minereul de fier australian), concentrarea eforturilor asupra sectorului comercial. Industriașii europeni care au condus firme în Japonia — spune autorul — subliniază calitatea birourilor lor de studii, explorarea sistematică a celei mai bune soluții, politica de a cumpăra din străinătate orice brevet util ș.a. Deși numărul de cercetători la 100 de lucrători nu este în Japonia decît de 0,8% față de 2,4% în S.U.A., 2,7% în țările Pieței Comune și 2,8% în Anglia, dispersării micilor echipe de cercetare fundamentală îi corespunde în Japonia gruparea eforturilor numai asupra **cercetării tehnologice,** care se întemeiază pe descoperiri științifice anterioare.

MANAGEMENT

LITERATURA ECONOMICA se îmbogățește zilnic în Occident cu cărți tratînd știința conducerii. Față de acestea, cititorii manifestă un interes sporit — dată fiind complexitatea mereu sporită a sarcinilor ce revin conducătorilor de întreprinderi — alții însă nu-și ascund scepticismul cu privire la eficacitatea lor.

Poate pentru că numeroase probleme și dificultăți provin din natura relațiilor între oameni, literatura conducerii întreprinderilor cuprinde, ca cea engleză de pildă, numeroase aforisme morale. De altfel, asemenea cărți se vînd — între toate celelalte de temă identică — cel mai bine. Obligați să primească ordine de la patroni pe care poate nu-i respectă, să colaboreze cu colegi care nu-s pe placul lor, suferind chinul consultărilor și al tîrguielilor sindicale, conducătorii de întreprinderi își dau seama că problemele lor sînt în primul rînd de ordin uman, scrie o cronică în FINANCIAL TIMES. Un număr de reguli, glăsuiește cronica pomenită, îl poate ajuta pe om să-și stăpînească temperamentul, să înțeleagă chiar punctul de vedere al celui cu care se află în dispută, să adopte o conduită corespunzătoare. Lucrurile vor decurge apoi mult mai lin.

Cu toate acestea, cronicarul englez este de părere că iluzia răspîndită cu privire la rolul acestor opere „morale" ca substitut pentru o reală instruire în conducere, e periculoasă. Exemplele pe care le dă cronica sînt specifice relațiilor lumii de afaceri în care trăiește autorul și vorbind despre ele acesta nu este lipsit de humor. „Dacă vrei să te descurci, sună un aforism din READER'S DIGEST, instruiește și pregătește succesor; nu fii niciodată indispensabil". Mi-a fost folositor sfatul, mai de mult, scrie cronicarul, cînd ocupînd o slujbă care nu-mi plăcea și instruind un succesor, am fost în cele din urmă dat afară.

Dar READER'S DIGEST nu-i decît un magazin și în el se scriu multe. Un om de afaceri din Yorkshire, pe nume D. J. Slingsby, recomandă pe același ton aforistic într-o broșură . „Înțelege problemele superiorului tău... Critică greșeala, nu persoana... Urmărește beneficiile înainte de a te preocupa de piedici..."

Cronicarul englez citează, între alte cărți și una recentă, de mare succes, intitulată „Conducătorul eficient", de profesorul Peter Drucker. „Cu cît e mai puțin numeros personalul și de rang mai mic, — se poate citi în această carte, — cu cît e mai mică activitatea internă, cu atît mai aproape de perfecțiune va fi organizarea în ceea ce privește unica rațiune de existență a întreprinderii: serviciile pentru clienți".

Dar în cartea altui profesor, Parkinson, se află următorul sfat: „Realitatea centrală este o largă cunoaștere a metodelor de organizare... eficiența este tehnologia specifică a cercetătorului științific".

O categorie deosebită o reprezintă cărțile care se ocupă cu „studiul cazurilor" și testele psihologice de tipul: „Sugerează consecințele comerciale posibile, dacă, datorită vreunui accident cosmic, întreaga cantitate de sticlă existentă în lume devine subit opacă!"

Fără îndoială există numeroase lecturi instructive în materie de management în Occident; după cum se arată însă nu lipsesc nici cele amuzante.

SURSE NATURALE POTENȚIALE ȘI VALORIFICATE

IN LUCRAREA **The Shorter Oxford Economic Atlas of the World,** întocmită de Uniunea de Întreprinderi economice și de departamentul cartografic al presei din Clarendon, Oxford University Press, găsim un studiu interesant al resurselor naturale mondiale atît în ce privește evoluția lor, cît și modul de răspîndire sau grupare pe suprafața globului pămîntesc. Vom prezenta doar unele aspecte referitoare la **bogățiile minerale și la unele materii prime necesare bunurilor de consum.**

Un loc important se acordă în lucrare **surselor mondiale producătoare de energie electrică.** Una din aceste surse o constituie cărbunele, pe baza căruia s-a realizat pînă în prezent circa jumătate din producția mondială de energie electrică. În S.U.A. în 1961 aproape 40% din producția de cărbune, adică 180 mil .t. au fost consumate în centralele electrice, iar după ultimele evaluări, necesitățile de cărbune pentru producția de energie electrică se vor urca în 1980 la circa 700 mil. t din producția totală de 900 mil. t.

Un interes deosebit prezintă dezvoltarea producției și consumului mondial de **combustibil** ca sursă de energie, care a crescut de la 1.910 mil. t. în 1937, la 4.311 mil. t. în 1960, o creștere de circa 2,2 ori. Dintre combustibilii solizi **cărbunele** deține un rol predominant pe plan mondial. Producția medie mondială de cărbune, inclusiv lignit, a fost pe anii 1958—1960 de 1.901.700.000 t.

În privința producției totale de **petrol** se constată că în 1960 aceasta a fost de 1.055.600.000 t, comparativ cu 266.000.000 t înainte de război. Dacă principalii producători de petrol, atît înainte cît și după cel de-al doilea război mondial, au rămas S.U.A., U.R.S.S., Venezuela etc., cele mai mari rezerve mondiale, evaluate în 1960 la 41.660 mil. t, se găsesc în Orientul Mijlociu (24.963 mil. t), mai mult de jumătate din rezervele de petrol ale lumii. Rezervele S.U.A. sînt de 5.933 mil. t, ale U.R.S.S. și ale țărilor din Europa de Est — 4.572 mil. t, ale Americii de Sud — 5.994 mil. t. ale Orientului Îndepărtat și Australiei 2.758 mil. t, ale Africii — 1.173 mil. t și ale Europei de vest — 244 mil. t.

Producția mondială de **gaze naturale** a crescut de la 75.555 mil. mc înainte de război la 427.900 mil. mc după război deci e vorba de o creștere de 5,6 ori. Cei mai mari producători și consumatori mondiali de gaze naturale sînt — după cum se arată în această lucrare — S.U.A., **U.R.S.S., Canada, România, Mexicul.**

O sursă mondială de cea mai mare **importanță în producerea energiei electrice o constituie apa. În 1960 exista pe plan mondial o capacitate instalată de producție de energie hidroelectrică de 154,6 mil. kW. Totalul capacității potențiale de apă curgătoare era, la aceeași dată, de 2.767 mil. kW, din care U.R.S.S. deținea o capacitate potențială de 16,8%, Asia 23,4%, Africa 23,1%, America de sud 16,9%, Europa 6%, iar America de Nord de 8,9%.**

Energia nucleară se află încă în **stadiu de experimentare. Ca efect economic** ea nu depășește momentan pe cea a cărbunelui. Se constată totuși că energia nucleară poate fi produsă mai ieftin, mai economic, în unități mari, concentrate în același loc și dacă s-ar folosi un combustibil cu un conținut radioactiv mai bogat.

Producția de **minereu de fier** a atins în medie în anii 1958—1960, o cantitate de 227 900 000 t, față de 84 300 000 înainte de război. Cei mai mari producători de minereu de fier sînt: U.R.S.S., a cărei pondere în producția mondială a crescut de la 19% înainte de război la 25%, China — de la 3 la 10% ,în timp ce S.U.A. scade de la 31 la 19 la sută.

Producția mondială de **oțel brut** a fost în 1960 de 300 mil. t și cea de **fontă** de 225 mil. t.

Cîteva date din domeniul **industriei textile.** În 1900 textilele cuprindeau 8,7% din producția mondială de mărfuri manufacturate pentru ca în 1913 să atingă 32,6%. În 1938 producția textilă scade la 16,5%, în 1950 la 10,1%, iar în 1955 ajunge la 10,7% din producția mondială. Fibrele naturale textile sînt mult mai căutate decît cele artificiale. În 1960 ele cuprindeau circa 22% din consumul mondial de materiale textile. Producția mondială de lînă a atins în medie în anii 1958—1960 cantitatea de 2 492 300 t față de 1 700 000 t înainte de război. Trebuie remarcat că marii producători de lînă au rămas aceiași, ca și înainte de război. În 1960 Australia producea 30% din producția mondială de lînă, U.R.S.S. — 14%, Noua Zeelandă 10%. Producția de lînă scade în S.U.A. de la 12% la 6% în 1960. Crește în schimb producția mondială de fibre sintetice. Consumul mondial de lînă crește de la 1 203 mii t în 1950 la 1 488 în 1960, iar cel de fibre sintetice de la 69 mii t la 709 mii t în aceeași perioadă.

Am redat doar cîteva date mai semnificative din lucrarea semnalată, remarcabilă atît prin bogăția ei informațională, cît și prin acuratețea și caracterul sugestiv al hărților și graficelor.

Ioan BURDUJA
Universitatea „Al. I. Cuza"-Iași

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

INDUSTRIALEXPORT a convenit cu societatea națională de petrol „Sonatrach" din Algeria, să colaboreze în vederea construirii în comun a unor instalații de foraj transportabile de tip T 50 pentru executarea de foraje pînă la adîncimi de 1200 m necesare părții algeriene. „Industrialexport" va livra instalațiile de foraj propriu-zise fără motor de acționare, iar „Sonatrach" va pune la dispoziție camioanele pe care se vor monta instalațiile, precum și motoarele.

TEHNOFORESTEXPORT. În cadrul contractelor anterioare au fost livrate 933 vagoane cu mobilă în U.R.S.S., R. P. Polonă, Anglia, Franța, Izrael, Suedia, S.U.A., Italia, R. F. a Germaniei, Elveția, Olanda, Belgia. De asemenea au fost livrate articole de uz casnic din lemn către firme din Olanda, Irlanda, Anglia, Izrael, precum și 32 000 garnituri butoaie din fag și stejar și 780 mc lăzi din fag în U.R.S.S..

MINERALIMPORTEXPORT .— Recent au fost livrate pe cale terestră 25 000 t ciment cu destinația R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, R.D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, iar pe cale maritimă 5350 t ciment cu destinația Libia. Au mai fost livrate la export 10 600 t sare în R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Bulgaria, Grecia; 90 t PVC prelucrat în R. S. Cehoslovacă și U.R.S.S.; 10 400 mp covor PVC pe suport textil în U.R.S.S.; 36 300 mp geam laminat în R. S. Cehoslovacă și Italia; 72 500 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, U.R.S.S., Italia, S.U.A.

ROMTRANS. — În săptămîna de la 23 la 29 martie au fost livrate prin portul Constanța, pe lîngă alte mărfuri: 6980 t ulei de floarea soarelui cu destinația Anglia; 3100 t fasole soia și 2450 mc cherestea cu destinația Italia. În aceeași perioadă au sosit din import tot în portul Constanța 1100 t portocale și 1200 t șroturi soia din Izrael; 20 000 t minereu de fier din Algeria; 3500 t celuloză din S.U.A.; 1350 t laminate din Italia. În portul Galați au sosit 3500 t laminate din Belgia și R. F. a Germaniei pe vasul românesc „Brăila".

CONTRACTE NOI

TEHNOIMPORT a încheiat noi contracte pentru exportul de rulmenți: 300 000 firmei „Kirchfeld" din R. F. a Germaniei; 50 000 — firmei „Roulements FRC" din Franța; 32 000 firmei „Damaso de Torres" din Spania; 10 700 firmelor „All India" din Bombay și „India Impex" din Calcutta

MAȘINIMPORT a încheiat un contract cu firma italiană „Ceretti & Tanfani" din Milano, pentru importul a 2 teleferice bicablu care se vor amplasa unul la Poiana Brașov și unul la Sinaia (Cota 1400). Un contract cu firma vest-germană „Brückner-Trookentechnik" prevede importul a 1 mașini de apretat destinate secțiilor de finisare din întreprinderi textile.

MAȘINEXPORT. — La tîrgul de primăvară de la Leipzig, „Mașinexport" a încheiat contracte cu firme din R. D. Germană pentru exportul de mașini-unelte.

INDUSTRIALIMPORT — a încheiat cu consorțiul vest-german Demag, Schloemann, Siemens, A.E.G., Siemag Brown-Bovery, un contract pentru importul unui laminor cu 5 caje pentru produs benzi de oțel la rece, destinat Combinatului Siderurgic Galați.

INDUSTRIALEXPORT. — Recent a fost semnat la New-Delhi un contract cu societatea de stat „Oil & Natural G.A.S. Commission" pentru livrarea în India a două instalații de foraj T—50 transportabile pe camion pentru adîncimi pînă la 1.200 m.

CHIMIMPORT. — Cu firme din Turcia au fost perfectate contracte care prevăd importul de produse farmaceutice; cu firme din Iran, Turcia, R.S.F. Iugoslavia, au fost încheiate contracte pentru exportul a 3700 t sodă calcinată, precum și contracte pentru exportul a 1000 t sodă caustică în Turcia. Din grupa îngrășămintelor azotoase au fost contractate la export 2000 t uree în granule cu firme din Iran, și 520 t azotat de amoniu cu firme din Maroc și Grecia.

U. R. S. S.

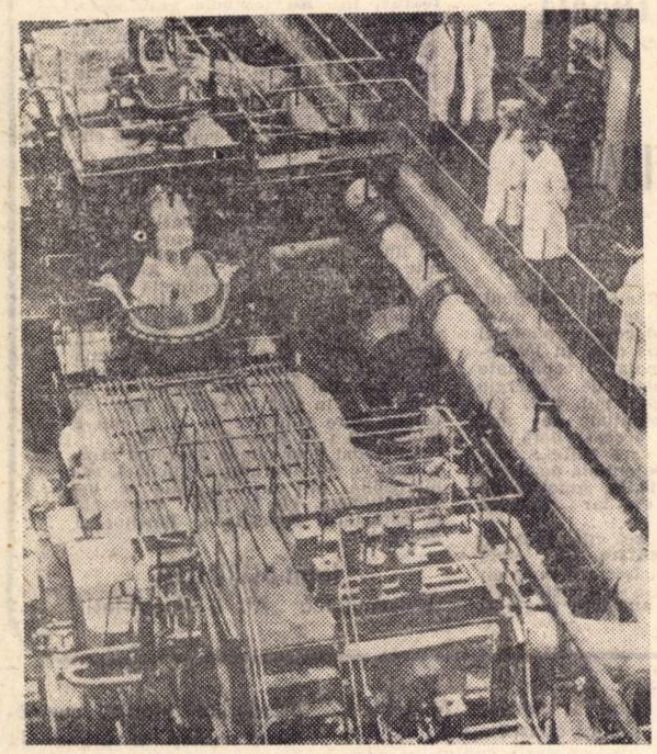

Această instalație experimentală magneto-hidrodinamică, construită în centrul Moscovei, este denumită pe bună dreptate, prototipul centralelor electrice ale viitorului. Transformînd direct energia termică în energie electrică, ea a vărsat în rețeaua energetică a capitalei sovietice mii de kilowați

BILANȚ TRIMESTRIAL

INDUSTRIA SOVIETICĂ a depășit planul pe primele trei luni ale acestui an — a anunțat Direcția Centrală de Statistică de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. Față de perioada corespunzătoare a anului trecut, producția industrială a crescut cu 9,3%. În domeniul energeticii s-a înregistrat o creștere a producției de 10%; în industriile chimică, constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor — de 12%. Producția industriei ușoare a crescut cu 8% iar a industriei alimentare cu 9%.

Comunicatul Direcției Centrale de Statistică consemnează că toate republicile unionale au depășit planul trimestrial, atît pe ansamblu, cît și la principalele produse industriale.

În comparație cu trimestrul I al anului trecut, s-a obținut o producție mai mare la energie electrică — cu 12,8 miliarde kWh, la petrol — cu aproape 7 milioane tone, gaze naturale cu 3,6 miliarde de mc, cărbune—cu aproape 2 milioane tone, fontă — cu 1,5 milioane tone, oțel — cu 1,4 milioane tone, îngrășăminte minerale — cu 1 milion tone, automobile — cu 15 200 bucăți, tractoare — cu 5 800 bucăți.

Producția bunurilor de consum popular a crescut la textile — cu 87 mil. mp, tricotaje cu 14 mil. bucăți, confecții cu 361 mil. ruble, încălțăminte din piele cu 9,6 mil. perechi, televizoare cu aproape 160 mii bucăți, frigidere cu 133 mii bucăți.

Beneficiul în industrie a crescut față de primul trimestru al anului trecut, în prețuri comparabile, cu peste 20%.

Comunicatul subliniază, totodată, că cele 10 mii de întreprinderi care lucrează după noul sistem de planificare și stimulare economică, au depășit planurile sporite ale trimestrului I la producția realizată și la beneficiu.

R. P. Albania

NOI PROGRESE

ANUL 1967 a marcat în economia R. P. Albania noi progrese. Producția industrială a crescut cu 11% față de anul precedent, cea agricolă cu 12%. Pe harta economică a țării au apărut noi obiective de importanță majoră pentru progresul țării: fabrica de ciment de la Fushe Kruja, uzina de îngrășăminte azotoase din Fieri, uzina de sodă caustică din Vlora, cea de superfosfați din Lac; au fost desecate mari suprafețe de teren la Durres, Lezhe-Mati, Diviake-Karavasta etc.

Perspective și mai mari deschide planul pe anul 1968, în curs de realizare. Planul prevede o creștere de 20,7% a producției industriale. Pe ramuri, creșterea va fi de 22% pentru industria petrolieră, de 18% pentru industria cromului, 50% pentru cea de cupru, 37% pentru producția de energie electrică, 53% pentru industria chimică, 12% pentru industria alimentară.

În anul 1968 producția agricolă, va fi cu 12% mai ridicată decît în anul 1967.

Potrivit datelor publicate, în primul trimestru al anului în curs industria ușoară și alimentară au dat un volum sporit la următoarele mărfuri: cu 5,2% la fibre textile, cu 4,9% la țesături, cu 2,2% la tricotaje, cu 12,4% la încălțăminte, cu 56% la zahăr, față de prevederile planului.

Pe diferite șantiere din țară se lucrează la reconstruirea și lărgirea unor întreprinderi, în unitățile productive se asimilează produse noi. Se lucrează la construcția hidrocentralei Vau i Dejës, a fabricii de sticlă din Kavaja.

Anul acesta, pe coasta Mării Ionice, în regiunea localității Saranda se plantează mari suprafețe de măslini și citrice.

R. P. Bulgaria

RENTABILITATEA — INDICATOR DE BAZĂ AL ACTIVITĂȚII ECONOMICE

CREȘTEREA RENTABILITĂȚII producției constituie obiectul unor largi preocupări în R. P. Bulgaria. O Hotărîre din 1967 a Consiliului de Miniștri prevede aplicarea unei serii de măsuri în diferite ramuri de activitate economică, menite să ducă la ridicarea eficienței lor. În spiritul acestei hotărîri au fost elaborate și prevederile planului pe 1968, potrivit cărora productivitatea muncii în toate ramurile va trebui să crească cu 9% comparativ cu anul trecut. Pe seama reducerii consumului de materii prime, materiale, energie electrică și combustibil se vor economisi peste 200 milioane leva. De îndeplinirea acestor sarcini depinde realizarea indicatorilor de bază din plan.

Pe baza creșterii eficienței economice se prevede pentru acest an o creștere mai intensivă a produsului social.

La ridicarea eficienței economiei naționale cea mai mare contribuție o va aduce industria. Ea va realiza 64% din produsul social și peste 50% din venitul național.

Toate sporurile prevăzute vor fi realizate în principal pe seama creșterii productivității muncii, în care scop au fost stabilite mai multe măsuri tehnice, științifice, organizatorice și financiare.

De exemplu, printr-o recentă Hotărîre a Consiliului de Miniștri a luat ființă pe lîngă Comitetul de stat pentru muncă și salarii Comisia interdepartamentală compusă din conducătorii tuturor ministerelor economice. Sarcina acestei comisii este de a da dispoziții cu caracter obligatoriu pentru diferite departamente privind aplicarea metodelor de analiză complexă a activității întreprinderilor, de perfecționare a organizării producției, a muncii și conducerii.

R. S. Cehoslovacă

CHIMIA ÎN AVÎNT

CEA MAI DINAMICĂ DEZVOLTARE în ultimii ani au înregistrat, în R. S. Cehoslovacă, industriile chimică și constructoare de mașini. Față de 1960, luat ca bază, în 1967 industria chimică a crescut cu 104% iar cea a construcțiilor de mașini cu 64,1%, în timp ce producția industrială globală a crescut cu numai 48,4%.

În actualul cincinal, pentru dezvoltarea chimiei, se alocă 17—18% din volumul total de investiții destinate pentru industrie. Se pune accent mai ales pe dezvoltarea producției de mase plastice, cauciuc sintetic, hîrtie, produse agro-chimice cerute de dezvoltarea diferitelor ramuri ale economiei naționale asupra cărora industria chimică are implicații.

În viitor, în agricultură va spori necesarul de îngrășăminte minerale. Față de consumul actual de aproximativ 130 kg (substanță activă) la hectar, în 1970 potrivit prevederilor, va fi de 180—190 kg.

Pentru a putea face față acestor cerințe se realizează noi complexe industriale. Astfel la Duslo Sala a început să producă fabrica pentru sinteza amoniacului și a ureii, a cărei construcție a necesitat investiții în valoare de aproape o jumătate de miliard de coroane. În cursul anului acesta vor începe să producă și uzina chimică Chemka din Strazko și fabrica Chemlon din Humenne — pentru fibre poliamidice.

La dezvoltarea intensivă a chimiei o importantă contribuție are și baza de cercetare științifică pentru care se prevede ca pînă în 1980 ponderea produselor originale, rezultat al cercetărilor proprii, să fie de aproximativ 20% din exportul global al produselor chimice.

R. P. D. Coreeană

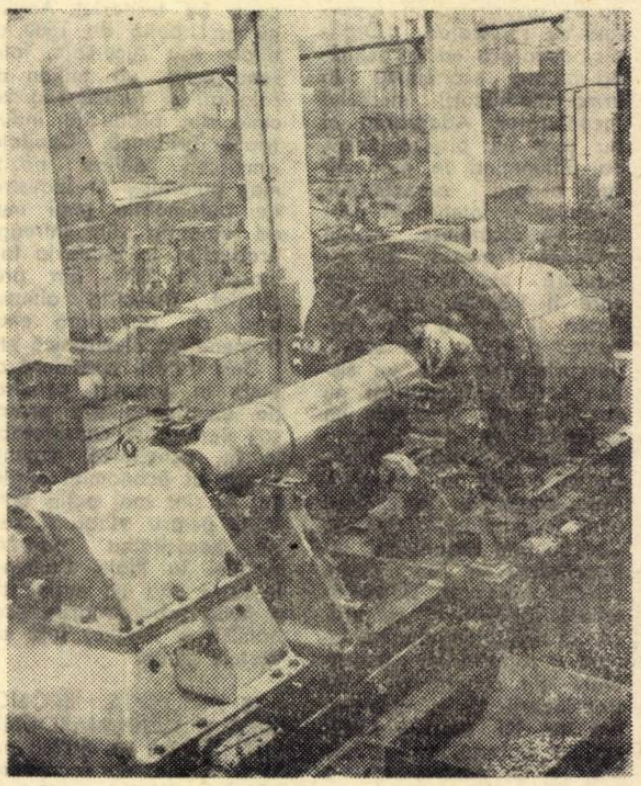

În fotografie: **aspect dintr-o hală a fabricii de mașini-unelte „Rakwon" — important pilon al ramurii construcțiilor de mașini.**

Printre ramurile economiei R.P.D. Coreene care au cunoscut o dezvoltare deosebită în ultimii ani se numără și industria constructoare de mașini. Creșterea producției de 4,7 ori în anii 1957—1960 și de peste 3 ori în anii 1961—1967 atestă ritmul înalt de dezvoltare a acestei ramuri.

În prezent industria constructoare de mașini a R.P.D. Coreene produce o vastă gamă de produse dintre cele mai variate: de la excavatoare și tractoare la vagoane pentru marfă și pentru călători; de la strunguri și freze la mașini miniere. Astăzi, industria constructoare de mașini asigură aproape în întregime necesarul țării pe plan intern, iar unele din produsele ei au ajuns să fie cunoscute și pe piețele externe.

Republica Cuba

„CORDONUL HAVANEI" PRINDE CONTUR

ÎMPREJURIMILE HAVANEI cunosc în aceste zile freamăt de șantier. Se împlinește în aprilie un an de cînd în Cuba a fost lansat un vast program de lucrări în zonele din jurul capitalei, cunoscut sub denumirea de „Cordonul Havanei". Programul prevede construirea a numeroase creșcătorii de porci, păsări, grajduri de bovine, depozite agricole, cantine, precum și de locuințe confortabile. Mare parte din acest program a fost realizat. S-au executat defrișări pe mii de hectare de pămînt, au apărut în jurul Havanei noi localități de tip urban, cu construcțiile agricole aferente.

„Cordonul Havanei" însumează, ca suprafață agricolă, 30 000 de hectare, din care 19 000 ha se plantează cu arbori fructiferi, iar ca plantă intercalată — arborele de cafea. În locurile mai periferice s-au rezervat aproape 7000 ha pentru pășuni, precum și 900 ha pentru păduri, de o parte și de alta a riului Almendares, care scaldă Havana; pe alte 500 ha se amenajează Grădina botanică, în care vor fi amplasate Universitatea și Școala de botanică.

Alte suprafețe vor fi ocupate de lacuri de acumulare, care vor asigura ogoarelor apa atît de necesară în această zonă geografică.

Săptămînalul cubanez GRANMA relatează că oamenii muncii antrenați în această lucrare de vaste proporții, nu contenesc munca nici ziua, nici noaptea. Organizați pe echipe, înzestrați cu tractoare și buldozere, sau folosind simple care tarse de boi (pe terenurile în pantă) lucrătorii „Cordonului" pot fi văzuți pe colinele San Francisco de Paula, de o parte și alta a autostrăzii Mediodia, la Cangrejeras sau pe pămînturile străbătute de Via Monumental. Cordonul Havanei, potrivit programului, se va termina anul acesta.

ÎN ŢĂRILE SOCIALISTE

R. D. Germană

„ZERO DEFECTS" ÎN CONSTRUCŢIA DE LOCUINŢE

ALĂTURI DE APLICAREA metodelor industriale şi a tehnicii înaintate, constructorii de la combinatul pentru construcţii de locuinţe din Rostock au iniţiat o acţiune complexă în vederea realizării unor lucrări de calitate superioară. În acest scop ei şi-au propus aplicarea sistemului de muncă „Zero Defects", generalizat şi preluat la ora actuală de constructorii şi din alte oraşe din R.D.G. Unul din elementele componente al acestui sistem de muncă îl constituie controlul preventiv efectuat electronic. Datele privind desfăşurarea construcţiei se prelucrează cu maşini electronice pentru a se putea depista din timp şi preveni eventualele defecţiuni. Utilizarea maşinii electronice de calcul pe lîngă economia de timp şi de muncă realizată prezintă şi o importantă de exploatare. Numai viteza maşinii electronice poate sesiza pe moment defecţiunea survenită care peste cîteva zile poate deveni iremediabilă.

Iniţierea acestei acţiuni în vederea realizării construcţiilor de calitate a trezit o adevărată reacţie în lanţ cuprinzînd pe toţi partenerii care conlucrează la realizarea obiectivului. Astfel, în întreprinderile firmei Beton, pe baza valorificării experienţei a peste 50 de fabrici producătoare de beton din R.D.G. a fost elaborat un model pentru introducerea sistemului de muncă „Zero Defects". Primele experienţe ale aplicării modelului au dus la descoperirea unor importante rezerve nevalorificate în ceea ce priveşte utilizarea capacităţilor şi organizarea muncii.

Munca de calitate este stimulată printr-un sistem premial. Premiul se atribuie colectivelor care în cursul mai multor etape realizează sistematic lucrări fără defecte.

R. S. F. Iugoslavia

NOI OBIECTIVE INDUSTRIALE ŞI LUCRĂRI DE PROSPECTARE

PRESA IUGOSLAVĂ relatează despre recente realizări din diferite sectoare de activitate ale economiei ţării :

● A intrat în funcţiune prima parte a Combinatului siderurgic din Skoplie, a cărui construcţie a început în anul 1963. Suprafaţa de 400 ha pe care se întinde, cea de 256 ha cît însumează secţiile, sînt cifre care sugerează dimensiunile viitorului combinat. El mai cuprinde şi cîteva mine de fier — la Tainişte şi Demir-Hisar — ale căror zăcăminte de minereu cu un conţinut de 36—40% fier sînt evaluate la 145 milioane de tone.

● Specialiştii din domeniul tehnicii nucleare din Liubliana şi Zagreb au realizat şi au încercat cu succes primul sistem iugoslav de comandă de la distanţă a reactoarelor nucleare. În timpul încercării s-a constatat că aparatura respectivă poate regla în permanenţă funcţionarea reactorului atomic conform unui program dinainte stabilit. Acest sistem de reglaj, la care specialiştii iugoslavi lucrează de mai mulţi ani, va fi folosit pentru comanda de la distanţă a reactoarelor nucleare ale viitoarelor centrale atomoelectrice, care se vor construi în Iugoslavia.

● Lucrătorii din domeniul industriei petroliere urmăresc cu viu interes prospectările de pe platoul continental al Mării Adriatice. Primele rezultate au confirmat existenţa, şi în această regiune, a petrolului, iar specialiştii susţin chiar că rezervele de petrol de pe platoul continental adriatic ar putea egala cu cele din Marea Nordului.

● Ca urmare a unor noi lucrări de prospectare, tabloul bogăţiilor subterane iugoslave s-a completat cu însemnate zăcăminte de cupru, plumb, zinc şi cărbune, situate în Serbia, Bosnia, Herţegovina, Macedonia.

● O nouă centrală hidroelectrică pe riul Nereva (Iugoslavia centrală) cu o putere instalată de 160 MW urmează să-şi semneze actul de naştere în a doua jumătate a acestui an. Lucrările sînt într-un stadiu avansat. Hidrocentrala va avea un lac de acumulare cu un debit de 487 mil. mc de apă şi va produce circa 700 milioane kWh anual.

R. P. Mongolă

PLANUL PE ANUL 1968 SE CONCRETIZEAZĂ

ANUL 1968 — al treilea an al celui de-al 4-lea plan cincinal de dezvoltare economică a ţării — prevede un complex de măsuri care pot fi rezumate astfel : întărirea bazei tehnico-materiale a agriculturii, perfecţionarea continuă a structurii de ramură a industriei, creşterea eficienţei economice a producţiei. Volumul produsului social global va depăşi cu 8,8% nivelul anului 1967, iar venitul naţional va creşte cu 7,4%. Pe lîngă importanţa deosebită care se va acorda în continuare ramurii de bază a economiei — agricultura — a cărei producţie va creşte cu 12%, planul prevede şi accelerarea industrializării ţării. Producţia globală industrială va spori cu 9,2% comparativ cu anul trecut, pe seama intrării în funcţiune a unor noi capacităţi de producţie, a folosirii mai eficiente a celor existente, precum şi prin îmbunătăţirea organizării muncii, perfecţionarea salarizării, ridicarea nivelului mecanizării.

În 1968 se construiesc şi urmează să fie date în exploatare mai multe obiective industriale, agricole şi de prestări de servicii.

Presa mongolă relatează despre dezvoltarea în continuare, în acest an, a industriei energetice. În cinci dintre cele mai mari aimace ale ţării este în curs construcţia de centrale electrice de diferite capacităţi, iar la Ulan-Bator şi Cioibalsan se construiesc termocentrale. În ţară se construiesc, de asemenea, noi linii de înaltă tensiune pentru transportul energiei electrice, care permit conectarea la sistemul energetic central a zece gospodării agricole mari.

În oraşul Nalaiha a fost inaugurată, în acest an, fabrica de sticlă — complet reconstruită, cu o capacitate de 1,8 mil. bucăţi articole de sticlă.

Succesele înregistrate în diferite sectoare de activitate sînt o urmare a eforturilor depuse de întregul popor mongol pentru dezvoltarea şi întărirea economiei naţionale, pentru ridicarea nivelului de trai.

R.P. Polonă

PREOCUPĂRI PENTRU CREŞTEREA EFICIENŢEI

ÎN CADRUL actualului plan cincinal de dezvoltare a economiei naţionale o sarcină importantă o constituie creşterea eficienţei economice şi accentuarea proceselor de dezvoltare intensivă. Dezvoltarea cantitativă şi calitativă a producţiei se va realiza în primul rînd pe baza progresului tehnic, a perfecţionării organizării şi a conducerii, a ridicării productivităţii muncii şi valorificării mai bune a materiei prime şi materialelor.

În acest sens se întreprind o serie de măsuri în diferite ramuri ale economiei. În industrie accentul se pune pe modernizarea utilajelor şi a maşinilor, pe acordarea priorităţii de dezvoltare a sectoarelor hotărîtoare ale progresului tehnic : energetică, chimie, construcţii de maşini şi metalurgie neferoasă.

Creşte de la an la an ponderea electronicii şi a automaticii în producţia globală a industriei constructoare de maşini. În 1967 ponderea acestor ramuri a fost de 10,1% iar în 1968 va fi aproximativ de 11,5%.

În industria chimică se va dezvolta cu precădere producţia de fibre sintetice, de mase plastice, precum şi de îngrăşăminte pentru agricultură.

Pe linia preocupărilor de creare a condiţiilor pentru creşterea eficienţei în actualul cincinal se înscriu şi măsurile de intensificare a producţiei agricole. În acest scop 78% din suprafaţa arabilă şi 70% din păşuni vor fi supuse proceselor de ameliorare. Se prevede îmbunătăţirea aprovizionării agriculturii cu îngrăşăminte chimice şi ierbicide pentru care se alocă aproximativ 20 mlrd. zloţi. Valoarea îngrăşămintelor chimice utilizate în 1965 a fost de 4 697 mil zloţi — revenind cîte 57 kg îngrăşămînt (în substanţă activă) la ha suprafaţă arabilă — iar în 1970 aceasta va creşte la 11 mlrd. zloţi ceea ce înseamnă în medie 136 kg la ha.

Totodată se prevede extinderea înzestrării tehnice a agriculturii cu utilaje moderne.

R.P. Ungară

INVESTIŢII 1968

ÎN ANUL 1968 investiţiile din economia naţională a R.P.U. se cifrează la 57—58 miliarde forinţi, care se vor realiza în proporţie de 60% din fondul centralizat de stat şi 40% din fondurile întreprinderilor şi cooperativelor. Anul trecut 70% din aceste investiţii au fost efectuate din fondul centralizat de stat şi 30% din fondurile întreprinderilor şi cooperativelor. În ceea ce priveşte repartiţia acestora o pondere însemnată este afectată dezvoltării industriei. În comparaţie cu anul precedent, producţia industriei miniere a sporit cu 1—2%, a industriei siderurgice cu 4%, a industriei chimice cu 11—12% şi a energiei electrice cu 8%.

Investiţiile destinate agriculturii, ating cifra de 10 miliarde forinţi.

În actualul plan o preocupare centrală o constituie întărirea bazei tehnico-materiale a întreprinderilor şi a cooperativelor agricole de producţie, precum şi sporirea producţiei animaliere (în special de porcine) şi a producţiei de fructe.

În vederea coordonării activităţii producţiei de bunuri agroalimentare şi a prelucrărilor industriale, printr-o recentă hotărîre a Adunării Naţionale Ungare s-a realizat unificarea Ministerului Agriculturii şi a Ministerului Industriei Alimentare. În acest sens au fost luate o serie de măsuri printre care se menţionează şi noul regulament privind circulaţia mărfurilor agricole şi decretul guvernamental prin care se reglementează relaţiile comerciale dintre întreprinderile agricole de producţie şi întreprinderile prelucrătoare în scopul stimulării activităţii ambilor parteneri.

R. P. Chineză

TÎRGUL DIN CANTON — OGLINDĂ A DEZVOLTĂRII ECONOMICE A ŢĂRII

Tîrgul din Canton : aspect din sala cu exponate ale industriei alimentare.

A DEVENIT O TRADIŢIE, începînd din anul 1957, ca timp de o lună, în fiecare primăvară şi toamnă, oraşul Canton să găzduiască Tîrgul de articole pentru export.

Organizat de societăţile naţionale de comerţ exterior ale R. P. Chineze, Tîrgul din Canton — şi în ediţia de primăvară a acestui an (15 aprilie-15 mai) — se înscrie ca un eveniment de seamă pe linia dezvoltării schimburilor economice cu alte ţări. Oameni de afaceri din cele cinci continente au răspuns invitaţiilor primite de la organizatorii tîrgului şi au sosit în mare număr în oraşul de pe Fluviul Perlelor, pentru a discuta probleme de import şi export, pentru a încheia tranzacţii.

Realizările poporului chinez în domeniul industriei şi al agriculturii, în diferite ramuri ale ştiinţei, îşi găsesc o expresie vie în exponatele prezentate.

În pavilionul de utilaje şi instrumente de măsură şi control figurează utilaje noi pentru întreprinderi de capacitate medie şi mică, pentru industriile uşoară şi alimentară, peste 70 de tipuri de instrumente de măsură şi control, multe produse noi din domeniul industriei chimice.

În sectorul destinat produselor agricole, standurile etalează un număr sporit de varietăţi de orez, grîu, legume, plante oleaginoase, faţă de cele prezentate în ediţia din toamna anului trecut.

Continuă să trezească interes din partea vizitatorilor, a oamenilor de afaceri, microrulmenţii ca şi vestitele mătăsuri chineze şti, maşinile-unelte de înaltă precizie, ca şi minunatele opere de artă ale artiştilor anonimi — sculpturile în fildeş şi jad.

Oficialităţile chineze participante la deschiderea din acest an a Tîrgului din Canton au subliniat, printre altele, că R. P. Chineză promovează politica schimburilor pe bază de egalitate şi avantaj reciproc.

R. D. Vietnam

EROISM ÎN LUPTĂ ŞI ÎN MUNCA PAŞNICĂ

Oamenii muncii din R.D. Vietnam, îşi continuă cu eroism eforturile şi pe frontul muncii paşnice. Recolta din toamna anului 1967 — principala din cele două recolte anuale — a constituit o biruinţă pentru lucrătorii ogoarelor. Provincia Thaibin a obţinut de pe întreaga suprafaţă însămînţată o producţie de aproape 55 chintale orez la hectar. În împrejurimile Hanoiului recolta de orez a fost de 51,69 chintale la hectar ; în 41 districte şi în peste 1000 de cooperative agricole s-au obţinut 50 de chintale la hectar. În cooperativa „Mi-Sa" din provincia Haidung recolta a fost de 86 chintale, iar în cooperativa Tan Fong (provincia Thaibin) 83,69 chintale. Chiar şi în unele districte cu relief muntos s-au strîns pe alocuri cîte 50 de chintale de orez la hectar. Rezultatele au fost cu atît mai remarcabile, cu cît condiţiile climaterice ale anului 1967 n-au fost favorabile pentru agricultură, iar atacurile aviaţiei americane au provocat distrugeri mari sistemelor de irigaţii, digurilor şi barajelor, ogoarelor şi satelor.

Anul trecut s-au utilizat în agricultură 350 mii tone de îngrăşăminte chimice. Producţia zootehnică a crescut cu 11,2% în 1967 faţă de 1966.

În ceea ce priveşte industria, s-au obţinut succese importante în dezvoltarea diferitelor ramuri. S-a continuat şi în anul acesta construirea de noi întreprinderi pe plan local, care au răspuns tot mai mult cerinţelor agriculturii, comunicaţiilor, transportului. În ciuda bombardamentelor, şi în acest an s-a reuşit asigurarea în permanenţă a liniilor de comunicaţie în orice împrejurări, fapt care a contribuit în mare măsură la victoriile obţinute de popor în domeniul producţiei şi al luptei.

Potrivit ştirilor publicate, industria locală, a cărei producţie a crescut în anii 1965—1967 de 3,5 ori faţă de anii 1962—1964, continuă să înregistreze succese.

MARX ŞI CONTEMPORANEITATEA

(Urmare din pag. 4)

Desigur, în mod firesc se pune întrebarea: este economia politică marxistă o ştiinţă încheiată, a dat ea răspuns la toate problemele economice pe care le ridică epoca noastră? Evident că nu. Marxismul concepe lumea ca un complex de procese, în care formele de organizare a societăţii şi, pe această bază, şi noţiunile, categoriile, sînt într-o neîntreruptă transformare. De aceea nu trebuie să privim marxismul ca o sumă de adevăruri absolute şi se cere combătută practica cu circulaţie în trecut de a privi realitatea zilelor noastre prin prisma unor teze sau aprecieri valabile pentru alte condiţii. Contemporaneitatea lui Marx, a lui V. I. Lenin o demonstrăm nu prin decretarea valabilităţii şi aplicabilităţii „integrale" a tuturor concluziilor din operele lor la realităţile contemporane, ci prin cercetarea, pe baza metodei materialist-dialectice, a schimbărilor care au intervenit în lume, prin completarea învăţăturii marxiste cu noi teze şi concluzii. Marxismul este veşnic tînăr, tocmai prin metoda sa de cercetare, prin capacitatea de a da o explicaţie ştiinţifică tuturor fenomenelor şi proceselor care au loc în societate şi de a prevedea dialectica dezvoltării lor.

2 O primă cerinţă care se impune în această direcţie constă în ridicarea economiei politice marxiste la exigenţele secolului XX. Trebuie să recunoaştem, şi de acest lucru sînt convinşi majoritatea economiştilor marxişti, că teoria noastră economică nu a ţinut pasul cu progresul societăţii omeneşti, că avem multe fenomene, procese, asupra cărora nu s-a întreprins o analiză temeinică, despre care nu avem concluzii, interpretări proprii şi pentru care utilizăm de multe ori teze, aprecieri ale clasicilor marxismului, juste la timpul lor, dar necorespunzătoare situaţiei noi de astăzi. Aceasta nu înseamnă că se subapreciază cursul nou creator pe care l-a luat gîndirea economică marxistă în deceniul al şaptelea, rezultatele obţinute de o serie de economişti marxişti în analiza unor probleme economice majore şi în primul rînd contribuţia substanţială a partidelor comuniste şi muncitoreşti la dezvoltarea teoriei economice. Însă nu se poate afirma că acest proces s-a încheiat, că nu mai există lacune în interpretarea problemelor economice ale contemporaneităţii, că a învins definitiv spiritul nou creator şi inovator în teoria economică marxistă. De aceea consider că problematica teoriei economice marxiste trebuie să fie mai puternic axată pe analiza problemelor multiple şi complexe ale realităţii contemporane, pe generalizarea noilor procese economice care au loc în lume.

Pornind de la aceste premise, aş reliefa unele domenii care necesită, după părerea mea, o atenţie specială din partea economiştilor. În ceea ce priveşte economia politică a socialismului, eforturile de generalizare teoretică a practicii, cred că trebuie pornit de la marea diversitate de forme şi metode de soluţionare a problemelor concrete, de la modelele economice naţionale ale construcţiei noii orînduiri, de la faptul că nu există o experienţă standard, valabilă pentru toate ţările şi că învăţătura marxist-leninistă, care este ideologia comună a tuturor partidelor care conduc opera de edificare a socialismului, nu presupune rezolvarea identică a sarcinilor revoluţiei şi construcţiei socialiste, ci luarea în considerare a particularităţilor, a specificului diverselor ţări. De asemenea trebuie ţinut cont că nu există un „model economic" al socialismului, general valabil pentru toate ţările, şi că au fost elaborate teze care au căpătat circulaţie în economia politică a socialismului, pe baza unor experienţe cu caracter conjunctural sau cu valabilitate parţială. Sînt desigur necesare încă mari eforturi pentru elaborarea unei teorii economice ştiinţifice multilaterale cu privire la capitalismul contemporan. K. Marx a creat o teorie cuprinzătoare privind capitalismul premonopolist, V. I. Lenin a dezvoltat-o la condiţiile noi ale imperialismului, a completat-o cu teoria sa despre capitalismul monopolist. Economiştilor marxişti de astăzi le revine sarcina de a-şi aduce aportul la sinteza capitalismului monopolist de stat. Încă insuficient sînt studiate — şi ar trebui înlăturată această carenţă — noile legităţi, forme şi tendinţe ale diviziunii internaţionale a muncii în condiţiile existenţei celor două sisteme sociale economice mondiale diferite, laturile noi şi implicaţiile asupra dezvoltării economice a fiecărei ţări, a unor fenomene şi procese economice ale economiei mondiale ca: piaţa mondială, preţurile internaţionale, cooperarea economică internaţională, competitivitatea şi eficienţa comerţului exterior, sistemul valutar internaţional etc. După părerea mea, acesta este un capitol prea puţin elaborat pînă acum al teoriei economice marxiste.

În sfîrşit, o atenţie mult mai mare cred că ar trebui să fie concentrată asupra proceselor economice care au loc în ţările în curs de dezvoltare.

PRODUCŢIA DE MAŞINI — UNELTE

(Urmare din pag. 14)

performanţe, elemente şi subansamble diferite de cele ce se fabrică în ţară. Mă refer în special la aparataje electrice, hidropneumatice etc.

Diversitatea acestor elemente şi subansamble nu permite nici o execuţie centralizată cu efecte economice bune şi este nevoie de o modificare a construcţiilor pentru unificarea şi tipizarea lor, în vederea centralizării fabricaţiei. Este una din sarcinile importante din activitatea de azi a Institutului de cercetări şi proiectări maşini-unelte şi agregate. **Dacă documentaţia de licenţă a fost binevenită pentru a forma în timp mai scurt proiectanţi în domeniul maşinilor-unelte, ar fi o greşeală, cred, dacă această şcolarizare nu ar fi utilizată pentru a se construi maşini-unelte mai noi şi mai moderne decît cele realizate pe baza documentaţiei de acest fel obţinută de la firme străine.** Industria noastră de maşini-unelte a mers pe această linie, proiectînd noi tipuri de astfel de produse cu performanţe ridicate. **Consider că şi în etapa 1971—1980, în urma experienţei acumulate, este posibil să se meargă în cea mai mare parte pe construcţii proprii.**

Dacă totuşi se vor pune probleme tehnice dificil de rezolvat şi va fi nevoie de apelat la documentaţii străine, acestea ar trebui să se refere numai la maşini cu totul speciale sau mai ales la anumite subansamble complexe din punct de vedere tehnologic (şuruburi cu bile, lagăre hidrostatice etc.).

La primele produse, aceste elemente şi subansamble vor fi importate de la firme cu renume mondial, urmînd ca, pe baza cercetărilor, să se stabilească dacă este posibil şi economic ca ele să fie asimilate în ţară şi data de la care maşinile produse să fie echipate cu ele. Desigur, aceasta presupune ca cercetătorii şi proiectanţii de maşini-unelte să dispună de o documentare adecvată şi, pe lîngă revistele şi lucrările de specialitate pe care trebuie să le consulte, va fi nevoie să fie trimişi în număr cît mai mare la expoziţiile organizate în ţara noastră sau în alte ţări. De asemenea, cercetătorii şi proiectanţii vor trebui să cunoască şi produsele similare cu renume mondial şi consider că, printr-o colaborare eficace între institut şi uzine, s-ar putea stabili importurile de maşini-unelte de aşa manieră încît să existe în ţară modele cît mai multe şi mai corespunzătoare. O asemenea acţiune ar costa incontestabil mult mai puţin decît luarea, în continuare, în întregime a documentaţiilor de licenţă pentru maşini-unelte. Totodată, s-ar crea şi un puternic potenţial uman de cercetători şi proiectanţi cu experienţă în acest domeniu.

Rezultă de aici că eforturile principale în dezvoltarea maşinilor-unelte în perioada 1971—1980 în ţara noastră trebuie să le facă constructorii noştri. Totuşi, aceste acţiuni nu vor avea rezultatele scontate, dacă şi în alte ramuri şi subramuri industriale, care furnizează subansamble ce intră în componenţa maşinilor-unelte, nu se vor face eforturi susţinute pentru mărirea producţiei şi mai ales pe linia îmbunătăţirii calităţii fabricatelor proprii. Printre acestea se numără, în primul rînd, industria electrotehnică. **Nu se mai poate concepe azi o maşină-unealtă modernă care să nu aibă în schema ei de acţionare elemente electrice sau electronice. De calitatea acestor produse depinde randamentul maşinii şi gradul de precizie al prelucrării pe care o execută.** Cu tot progresul realizat pînă în prezent, mai sînt multe de făcut în acest domeniu. De asemenea, şi **industria siderurgică trebuie să livreze materiale omogene ca structură, uşor prelucrabile şi cu abateri dimensionale minimale.** Concomitent cu aceasta, este necesar ca sortimentele şi dimensiunile să fie sensibil lărgite.

În construcţia maşinilor-unelte se utilizează foarte mult piese turnate din fontă. **Turnătoriile trebuie să facă eforturi de îmbunătăţire a proceselor tehnologice pentru a se obţine piese de calitate şi cu adaosuri minime de prelucrare. La fel pentru piesele forjate.** Se pare că la multe uzine aceste ateliere primare, la fel ca şi cele de tratamente termice, au fost neglijate din punctul de vedere al dotării cu utilaje moderne, ceea ce în viitor trebuie evitat.

Multe din acţionările maşinilor-unelte şi maşinilor agregat moderne se fac cu elemente hidropneumatice. Execuţia acestora comportă anumite subtilităţi tehnologice şi o fabricaţie centralizată a lor le-ar ridica simţitor calitatea. În felul acesta s-ar putea face mai uşor şi unificarea lor constructivă.

Performantele unei maşini-unelte sînt puse în evidenţă şi de calitatea sculelor cu care este dotată. Scule combinate, scule cu reglaje micrometrice reduc simţitor timpul de lucru. De aceea, **în viitor, industria noastră de scule trebuie să ia măsurile necesare pentru îmbunătăţirea şi diversificarea fabricaţiei.**

Sînt şi alte elemente, ca rulmenţi, şuruburi şi piuliţe, racorduri, garnituri de cauciuc etc. care intră în componenţa maşinilor-unelte. De calitatea lor depinde viabilitatea maşinii.

Este de aşteptat ca toţi factorii, care contribuie la dezvoltarea acestei subramuri, să facă eforturile ce se impun şi să ia toate măsurile necesare pentru ridicarea calităţii maşinilor-unelte româneşti.

SINUOZITĂŢI ÎN PRODUCTIVITATEA MUNCII

(Urmare din pag. 16)

sabilităţile acordate, unde O.C.L. Hunedoara a înregistrat în 1967 o cheltuială de numai 3,40 lei la 1000 lei vînzare, iar organizaţiile comerciale bucureştene: 4,20 lei (Sectorul VIII); 4,30 lei (Sectorul I) şi 4,80 lei (Sectorul V). Dacă decalajul existent între organizaţia comercială hunedoreană şi cele din Bucureşti poate fi în parte justificat prin structura oarecum diferită a mărfurilor desfăcute, considerăm că această justificare nu mai poate fi susţinută în motivarea diferenţelor înregistrate de cele trei O.C.L. bucureştene.

Pentru a demonstra ce „greutate" au şi aceste pierderi în gestiunea organizaţiilor comerciale în cauză, arătăm că în condiţiile în care perisabilităţile înregistrate de cele trei organizaţii din Bucureşti ar fi fost la nivelul celei din Hunedoara (fapt posibil, dacă ar fi acţionat mai puternic spiritul gospodăresc), primele ar fi încheiat anul 1967 cu cheltuieli de circulaţie mai mici cu: 255.488 lei (Sectorul VIII), 343.476 lei (Sectorul I) şi 532.161 lei (Sectorul V).

Cu privire la perisabilităţi se impune o precizare. Deşi sînt intitulate de actul normativ emis de M.C.I. şi Centrocoop pierderi normale, oscilaţiile mari pe care le-au înregistrat diferite organizaţii comerciale alimentare ne sugerează ideea că acestea nu au o explicaţie tocmai „normală". De aceea, revine ca o sarcină permanentă a conducătorilor unor asemenea organizaţii comerciale să urmărească reducerea cît mai mult posibil a perisabilităţilor; este cunoscut faptul că coeficienţii stabiliţi reprezintă limita maximă, care nu trebuie cu orice chip atinsă. Dimpotrivă!

AŞADAR, DIN ANALIZA EFECTUATĂ rezultă pregnant că nivelul cheltuielilor, pe diferite elemente, înregistrat de cele patru organizaţii comerciale care au făcut obiectul analizei noastre, prezintă importante sinuozităţi. Modul cum se reflectă în gestiunea proprie nivelele diferite de cheltuieli realizate, precum şi cîteva cauze esenţiale, le-am arătat. Fără îndoială însă că prin compararea analitică a rezultatelor înregistrate de fiecare unitate sau sector de activitate din cadrul organizaţiilor comerciale, conducerile acestora au posibilitatea de a depista mai în amănunt, mai în profunzime cauzele care generează asemenea situaţii, precum şi remediile corespunzătoare.

Asemenea analize nu pot fi făcute însă decît printr-o observare atentă şi concretă, într-o perioadă mai îndelungată, a tuturor fenomenelor, izolat şi în interferarea lor. Acesta este, în ultimă instanţă, rolul unui bun colectiv de conducere pentru asigurarea unei rentabilităţi cît mai ridicate organizaţiei comerciale în cadrul căreia activează.

Răspuns la întrebările despre

Asigurările de Stat (I)

„Care este asigurarea cea mai avantajoasă?"

O cititoare din Lugoj solicită să i se comunice care este asigurarea cea mai avantajoasă, pe care o poate încheia la ADAS. Iată-ne puşi în încurcătură. Administraţia Asigurărilor de Stat practică numeroase forme de asigurări, atît de bunuri cît şi de persoane. Fiecare dintre acestea corespunde unei anumite necesităţi, unei anumite măsuri de prevedere: pentru gospodărie, pentru autovehicule, pentru accidente etc. Există şi asigurări care se referă la o complexitate de riscuri atît în ceea ce priveşte bunurile cît şi în ceea ce priveşte persoanele. Considerăm că asigurarea cea mai avantajoasă este cea care corespunde cel mai bine intereselor celui ce doreşte să ia o măsură de prevedere.

Pentru a lua o hotărîre este însă necesar să se cunoască cel puţin avantajele principale ale fiecărei forme de asigurări, riscurile pe care le acoperă etc. Pentru aceasta — şi pentru a răspunde cititoarei din Lugoj, şi altor persoane care doresc să ia o măsură de prevedere, încheind o asigurare la ADAS — vom publica începînd din acest număr unele amănunte despre asigurările de bunuri şi de persoane practicate de ADAS.

Începem cu...

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR CETĂŢENEŞTI

Aceasta dă posibilitatea de a se obţine despăgubiri pentru eventualele pagube la bunuri, să se încaseze sumele asigurate pentru urmările unor accidente (invaliditate permanentă sau deces), întîmplate asiguratului şi soţiei acestuia, sau pentru acoperirea sumelor pe care asiguratul şi membrii familiei le-ar datora proprietarului, ca urmare a unor pagube provocate la imobil, fără voinţa lor, sau altor persoane — pentru accidentarea lor şi avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului.

Precizînd că în asigurare se cuprind aproape toate bunurile din gospodărie, menţionăm că asigurarea aceasta se referă atît la bunurile asiguratului şi membrilor familiei acestuia (soţie, copii şi orice alte persoane care locuiesc împreună şi gospodăresc în comun cu asiguratul), cît şi la cele aparţinînd altor persoane dacă se află în folosinţa sau păstrarea asiguratului şi a membrilor familiei acestuia.

Cîteva cuvinte despre cazurile în care, producîndu-se pagube, ADAS acordă despăgubiri. Menţionăm doar pe cele mai frecvente: incendiu, trăsnet, explozie (chiar dacă trăsnetul sau explozia nu au fost urmate de incendiu), ploaie torenţială, grindină, inundaţie, furtună, greutatea zăpezii sau a gheţii, furt prin spargere, stricăciunile accidentale produse la instalaţiile de apă, canal sau încălzire centrală şi multe altele.

Alte amănunte în legătură cu această asigurare, într-un număr viitor.

Aurel CRIŞAN

DREPTURILE SPECIALE DE TRAGERE
SOLUȚIE SAU RĂGAZ?

IMPLICAȚIILE DECIZIEI adoptate la ultima reuniune a miniștrilor de finanțe ai „celor zece", de a se trece la crearea drepturilor speciale de tragere (S.D.R.) menite să completeze lichiditățile internaționale, continuă să fie larg dezbătute în presa occidentală. Părerile sînt foarte diferite, mergînd de la considerarea lor ca o soluție care va permite menținerea rolului dolarului, în cadrul actualului sistem valutar capitalist, și pînă la evaluarea lor numai ca un răgaz sortit să fie urmat de noi crize, și mai grave decît cea din luna martie (vezi VIAȚA ECONOMICĂ, nr. 12/1968). De altfel, despre situația actuală McChesney Martin, președintele Consiliului guvernatorilor de la Sistemul Federal de Rezerve, a declarat: „Ne aflăm în mijlocul celei mai grave crize financiare pe care am cunoscut-o din anul 1929".

● O picătură în mare

CARACTERUL TEMPORAR al soluțiilor adoptate de „cei zece" la Stockholm este recunoscut de cele mai multe publicații, chiar de acelea care ceruseră insistent crearea noii forme de lichidități, ca săptăminalul londonez THE ECONOMIST (6 aprilie).

„Pentru moment, scrie revista, dolarul și lira sînt în siguranță... Cu toate acestea, acela care, cunoscînd evenimentele ultimelor 5 luni, ar miza excesiv pe următoarele 5, trebuie să aibă mult curaj. Bursele manifestă încă nervozitate, și ar fi greșit să se creadă că toate dificultățile au fost înlăturate. Evenimentele de la sfîrșitul lunii martie au introdus un element de siguranță în sistemul monetar internațional, dar au scos la iveală, în același timp, un întreg nou domeniu de incertitudini. Întrunirea de la Stockholm a asigurat că proiectul pentru suplimentarea lichidităților internaționale, prin crearea S.D.R. în cadrul Fondului Monetar Internațional, va progresa... Pe de altă parte, declarația președintelui Johnson (cu privire la încetarea parțială a bombardamentelor asupra R.D. Vietnam și renunțarea la prezentarea în alegeri — n.r.) introduce elemente noi în calcul. Dacă dezescaladarea nu se va materializa în curînd, dezamăgirea va fi cu atît mai mare. Șocul psihologic în ce privește poziția dolarului ar putea fi considerabil.

În plus, în condițiile persistenței problemei balanței de plăți. Cine știe cum ar acționa un nou președinte american în ce privește angajamentul de a menține prețul aurului la 35 dolari uncia în orice condiții? Președintele Johnson a făcut promisiuni în acest sens, dar oare senatorul Kennedy sau dl. Nixon ar face același lucru?... Chiar dacă vara va trece fără prea multe dificultăți — și cu oarecare noroc lucrurile se vor petrece în acest fel —, perioada imediat următoare alegerilor prezidențiale ar putea să coincidă cu noi presiuni asupra dolarului".

O părere similară, în sensul că decizia de la Stockholm oferă doar un răgaz, aparține și ziarului englez THE GUARDIAN (1 aprilie) care scrie: „Drepturile speciale de tragere, în sine, reprezintă numai o speranță... Planul conține germenele unei structuri complet noi a plăților internaționale, bazată pe o nouă monedă internațională, dar va trece mult timp pînă cînd S.D.R. vor atinge acest statut. În orice caz, proiectul prevede ca ele să fie emise numai în proporții reduse — un miliard de dolari pe an, ceea ce este o picătură în mare în comparație cu totalul rezervelor oficiale de aur și devize.

Înainte de a putea fi aplicat planul va trebui să mai fie aprobat de membrii F.M.I.... Piața Comună, luată ca un tot, rămîne interesată în întîrzierea creării S.D.R., pînă ce Statele Unite nu vor fi adoptat acțiuni drastice în legătură cu balanța lor de plăți. Astfel S.D.R. sînt departe de a furniza o soluție a crizei monetare...".

● S. D. R. și prețul aurului

INDIFERENT DE DATA la care vor fi create drepturile speciale, vor oferi ele o alternativă a urcării prețului aurului? „Această întrebare încă nu a fost pusă și în și mai mică măsură i s-a dat un răspuns", scrie Philip Courtney, comentatorul ziarului TRIBUNE DE GENÈVE la 9 aprilie, adăugînd că urcarea prețului aurului „a devenit inevitabilă datorită inflației masive de hîrtie-monedă după cel de-al doilea război mondial și creșterii extraordinare a prețurilor care a însoțit în mod necesar această creare de monedă.

Estimări asupra producției de aur arată clar că, dacă se va menține prețul de 35 dolari uncia, începînd din 1970 producția va scădea și că din 1980, în cazul în care va fi menținut același preț, două treimi din minele de aur vor fi obligate să-și închidă porțile. Necesitățile industriei sporesc și ele continuu și este clar că la prețul actual producția nu va putea să satisfacă cererea. Dacă, în plus, se ține seama că aurul trebuie să rămînă la baza sistemului monetar internațional, ne dăm seama că se merge spre o situație imposibilă atunci cînd se încearcă să se mențină aurul la acest preț...

Moneda hîrtie-aur care se va crea (este vorba de S.D.R. — N.R.) va trebui să-și dovedească întîi valabilitatea și va fi nevoie de mulți ani pentru ca ea să inspire încredere băncilor centrale. Nu este exclus ca băncile centrale care vor trebui să achiziționeze această monedă să se străduiască să scape de ea cît mai repede posibil.

În plus, cîți ani vor fi necesari pentru a se ajunge la o cantitate suficientă de hîrtie-aur, echivalentă cu aceea pe care ar furniza-o o sporire a prețului aurului?

O altă întrebare este aceea de a se ști în ce mod Statele Unite și Anglia vor reconstitui rezervele lor monetare pe baza prețului de 35 dolari uncia. Sfîrșitul războiului din Vietnam ar înlesni evident situația bugetului și a balanței de plăți externe a Statelor Unite. El nu va rezolva totuși problema balanței de plăți americane, și nici aceea a dolarului, problemă care ține fundamental de umflarea peste măsură a volumului monedei naționale, adică a dolarului..."

De aceeași părere, în ce privește prețul aurului, este și Victor Voulcouve autor al unui articol din LE MONDE (9 aprilie), care scrie:

„Se pune din nou întrebarea dacă drepturile speciale de tragere create la Stockholm, fără acordul Franței, constituie un pas hotărîtor spre demonetizarea aurului și spre definitivarea rolului primordial al dolarului sau dacă ele reprezintă pur și simplu o facilitate suplimentară de credit care întîrzie, reforma sistemului monetar. Noi înclinăm spre a doua ipoteză...

Desigur, dacă încrederea în dolar ar fi restabilită, cursul său pe piața liberă a aurului ar fi destul de apropiat de paritatea oficială pentru a nu provoca reacții de apărare. Fără îndoială că încetarea ostilităților în Vietnam, care este eminamente dezirabilă, poate să restabilească pentru un timp încrederea .Dar americanii nu trebuie să-și facă iluzii, problema monetară nu ar fi încă rezolvată. Deficitul extern a existat înaintea conflictului din Vietnam, care l-a agravat doar. Dacă nu vor modifica fundamental politica lor economică, americanii ar putea să piardă din nou aur.

...În perspectiva nu prea îndepărtată, în pofida deciziilor de la Stockholm, reevaluarea rămîne evenimentul cel mai probabil..."

● Diagnostic greșit

PORNIND DE LA PREMISA că esențialul pentru ieșirea din actualele dificultăți ale sistemului valutar rămîne lichidarea deficitului extern al S.U.A. printr-o politică economică adecvată, mulți comentatori își pun problema dacă măsurile deflaționiste în curs de adoptare (urcarea impozitelor cu 10% și reducerea cheltuielilor bugetare) sînt suficiente. Profesorul B. Baudhouin, într-un articol din LIBRE BELGIQUE (23—24 martie), consideră că tratamentul se bazează pe un diagnostic greșit.

„Criza are evident legătură cu retragerile de capital din Anglia și S.U.A. În Anglia cauza inițială, dacă nu exclusivă, a fost criza din Orientul Mijlociu, care a alarmat pe aceia care aveau depuneri la Londra... Dezechilibrul balanței engleze este un dezechilibru în sfera **capitalurilor** și nu a **veniturilor.**

Același lucru se poate afirma despre Statele Unite care au mari datorii față de străinătate. Activele țărilor vest-europene și ale altor țări, plasate în Statele Unite sînt evaluate la 35 miliarde dolari, din care 19 sau 12 miliarde pe termen foarte scurt, putînd fi retrase de proprietar printr-un simplu telefon. Pentru satisfacerea acestor cereri de rambursare, Statele Unite nu mai dispun decît de vreo 16 miliarde în aur, care pot fi considerate aproape integral ca o rezervă strategică indispensabilă. Este vorba deci de o criză a Trezoreriei și nu de o criză a încasărilor obișnuite. Statele Unite se află în situația unei bănci care imobilizează prea multe fonduri și a păstrat prea puține lichidități. Această bancă nu va reuși să ramburseze datoriile sale făcînd economii la rechizitele de birou, la creioane și hîrtie...

A spune că problema esențială, aceea a balanței de plăți, continuă să rămînă nerezolvată, nu este o explicație completă. Rămîne de văzut de ce Statele Unite au o asemenea balanță deficitară, iar motivul este evident: politica lor inflaționistă, dusă prin intermediul mecanismului etalonului aur și devize și al eurodolarilor...

Nu vedem altă soluție decît aceea a revenirii la etalonul aur, aplicat în mod inteligent, adică dozîndu-se volumul creditelor, după posibilitățile reale ale economiei. Etalonul aur reprezintă un instrument excelent de reglementare care permite să se acorde credite exact pînă la limita la care ele ar începe să devină un pericol.

Pe de altă parte, însă, la prețul de 35 dolari uncia de aur, etalonul nu ar putea să funcționeze, deoarece nu ar dispune de baza necesară, adică de un volum suficient de încasări în aur de către băncile de emisiune. Revalorizarea metalului ar pune capăt acestei imposibilități și ar permite lumii să regăsească echilibrul pe care l-a pierdut prin neîndeminarea și temeritatea acelora care au pretins să o dirijeze..."

● Retractare transatlantică

DE CEALALTĂ PARTE a Atlanticului, Paul Samuelson, unul din economiștii de seamă care în zilele crizei din martie s-a pronunțat în mod neechivoc pentru urcarea prețului metalului prețios (vezi VIAȚA ECONOMICĂ nr. 13/1968), retractează acum, într-un articol publicat la 9 aprilie în ziarul NEW YORK TIMES AND HERALD TRIBUNE: „La 17 martie am publicat un articol despre aur care a șocat lumea experților... Îndată telefonul meu a început să sune și prietenii m-au întrebat dacă mi-am pierdut mințile. Mai rău, am primit scrisori de felicitare de la Jacques Rueff și Sir Roy Harrod; și atunci cînd va sosi vaporul din Africa de Sud voi auzi probabil că s-au ridicat acolo statui în onoarea mea...

Convertirea mea la urcarea prețului aurului a durat însă numai 24 de ore". Retractarea este explicată prin aceea că articolul în cauză a fost scris înainte de deciziile de la Washington privind crearea celor două piețe paralele ale aurului și înainte de hotărîrea de la Stockholm cu privire la crearea S.D.R., apreciată ca un „pas curajos, menit să apere sistemul monetar de excentricitățile tezaurizării private" .Mai departe, Samuelson precizează însă:

„Înseamnă oare acest lucru că dezechilibrul finanțelor internaționale a fost înlăturat sau că este pe cale de a fi înlăturat prin acțiunile și mecanismele asupra cărora s-a convenit? Nu. Washington-ul și Stockholm-ul au însemnat pași în direcția bună. Dar în sine acest lucru nu este suficient pentru a rezolva problemele care ne confruntă".

Samuelson se referă la cîteva aspecte. „Consider în continuare, scrie el, că dolarul se află într-un dezechilibru fundamental". El este considerabil supraevaluat, dar „există motive să se creadă că situația se va îmbunătăți în oarecare măsură în viitor". Primul motiv menționat de autor este că „sfîrșitul războiului din Vietnam ar putea reduce substanțial supraevaluarea dolarului". Dar chiar și după luarea în considerare a tuturor factorilor favorabili, inclusiv măsurile pentru stabilizarea conjuncturii economice interne din S.U.A., consideră Samuelson, „dolarul va rămîne supraevaluat. A remedia acest lucru prin tarife vamale, contingentări, aranjamente reciproce rămîne în continuare o posibilitate. Dar asemenea expediente devin din ce în ce mai ineficiente și denaturează situația". Soluția propusă este înlocuirea actualelor cursuri valutare fixe prin cursuri flexibile .În orice caz, economistul american avertizează împotriva părerii că actualele aranjamente pot fi considerate definitive, scriind: „Să ținem minte că aceia care seamănă vînt, culeg furtună".

● Prea multă hîrtie

AVERTISMENTE izvorîte din aceeași preocupare fundamentală și anume că situația principalelor valute capitaliste poate oricînd redeveni acut labilă, se fac auzite și în Europa occidentală. Referitor la situația mărcii vest-germane, într-un articol publicat la 5 aprilie sub semnătura lui W. Müller-Haeseler, de ziarul DIE ZEIT se consideră că Banca federală a R.F. a Germaniei a acumulat în casele sale „prea multă hîrtie". Menționînd că rezerva de devize a Băncii federale este formată în proporție de trei pătrimi din dolari, săptăminalul atrage atenția că în cursul primului trimestru al acestui an creanțele R.F. a Germaniei asupra S.U.A .— în devize și sub alte forme — au crescut cu nu mai puțin de 3 miliarde mărci, ajungînd la 13 miliarde. „Ele se apropie astfel tot mai rapid de stocul de aur din rezervele noastre valutare, care se ridică în prezent la 16,2 miliarde mărci. Nu se poate încă întrevedea un sfîrșit al acestui aflux. Dimpotrivă, se înmulțesc temerile că în viitor vor intra și mai mulți dolari la Banca Federală. Căci nu se poate exclude posibilitatea că o nouă speculație împotriva dolarului și lirei nu se va mai îndrepta către aur. Posesorii de dolari și lire pot căuta refugiu în francul elvețian și în marcă.

Banca Federală trebuie deci să se aștepte ca, în cazul unei noi intensificări a neîncrederii în monedele-cheie, să pornească spre Frankfurt un flux uriaș de dolari spre a fi preschimbați acolo în mărci. În cercurile bancare se consideră ca nefiind exagerat să se evalueze la două-trei miliarde de dolari suma care ar putea căuta refugiu în Republica federală; aceasta echivalează cu opt pînă la douăsprezece miliarde mărci.

Ar fi un angajament în dolari care, față de suprasolicitarea monedei americane, n-ar mai fi acceptabil..."

În lumina acestor date și posibilități, conchide ziarul, Banca federală „va trebui să reflecteze cît timp poate să se mai abțină voluntar de la preschimbarea dolarilor în aur, preschimbare care, oricum, face parte și ea din regulile de joc ale actualului sistem monetar. Căci prelungirea lipsei de disciplină în politica balanței de plăți a S.U.A. poate să ducă foarte bine la prăbușirea sistemului de la Bretton Woods... Banca federală este în dilemă. Dar cămașa economiei germane trebuie să-i fie mai aproape decît haina solidarității monetare internaționale".

Este greu de presupus că același raționament perfect logic nu se face și în alte țări occidentale, ale căror bănci centrale au acumulat „prea multă hîrtie" și care, în plus, se află în fața perspectivei de a vedea și aurul înlocuit tot mai mult prin aur-hîrtie sub forma S.D.R.

The Economist
THE GUARDIAN
LA TRIBUNE DE GENÈVE
Le Monde
LA LIBRE BELGIQUE
The New York Times.
Herald Tribune

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

O. I. M. DESPRE LUPTA ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII ÎN MUNCĂ

ÎN CADRUL ANULUI ÎN CURS, proclamat solemn de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite drept Anul internațional al drepturilor omului, s-au inițiat multiple acțiuni menite să ducă la o mai bună cunoaștere și respectare pe plan mondial a prevederilor cuprinse în numeroase declarații, convenții și recomandări, adoptate în cadrul acestui for internațional (cum sînt Declarația universală a drepturilor omului, Pactele internaționale relative la drepturile omului ș.a.). Organizațiilor internaționale le revine în această perioadă misiunea esențială de a populariza rezultatele pozitive obținute de diferite țări în respectarea acestor drepturi și de a releva situațiile în care ele mai sînt încălcate. Printre acestea din urmă, o preocupare deosebită suscită fenomenul discriminării sociale în lumea capitalistă, în special în domeniul muncii (al formării profesionale, al utilizării forței de muncă și al condițiilor de muncă).

● Conținut și cauze

ÎN SENSUL CONCRET atribuit discriminării în instrumentele adoptate de către Organizația Internațională a Muncii (O.I.M.), și îndeosebi în convenția nr. 111 (1958), prin aceasta se înțelege „orice distincție, excludere sau preferință fondată pe rasă, culoare, sex, religie, opinie politică, ascendență națională sau origine socială", fără a se exclude și alte eventuale motive. În spiritul definiției de mai sus discriminarea are loc în cazul cînd se prejudiciază : a) egalitatea de șanse sau b) egalitatea de tratament în materie de formare profesională sau angajare a tuturor salariaților și lucrătorilor independenți, indiferent de meseria pe care o au.

Aceste două aspecte nu epuizează, bineînțeles, sfera cuprinzătoare a discriminării. Multiplele ei forme și manifestări au transformat-o într-o problemă majoră a epocii noastre, întrucît aduce atingere drepturilor unui imens număr de persoane din țări capitaliste de pe toate continentele globului. Este deajuns să menționăm discriminarea rasială (instituția apartheid-ului) din Republica Sud-Africană, practicile segregaționiste împotriva populației de culoare din S.U.A., menținerea a sute de mii de femei într-o poziție de inegalitate față de bărbați în viața economică, politică și socială etc. Se adaugă la acestea discriminarea tribală, religioasă sau de castă care se mai practică chiar și în țări mari ca India, situația precară a numeroase populații subdezvoltate.

Analiza discriminării practicate **în domeniul muncii**, a principalelor sale forme constituie tema unei lucrări publicate recent la Geneva de Biroul Internațional al Muncii (Secretariatul O.I.M.) sub titlul „Lupta contra discriminării în muncă" [1]). Autorii lucrării califică discriminarea drept „o crimă împotriva societății" (p. 6), „un rău foarte răspîndit" (p. 9), „o formă a injustiției" (p. 14) etc. Discriminarea fondată pe criterii de rasă, culoare sau sex, — se arată în lucrare — privează pe cei care îi cad victimă, printre altele, de orice egalitate de șanse și de tratament, indiferent dacă sînt în căutare de lucru, vor să-și mențină slujba sau doresc să obțină o calificare superioară pentru a ocupa un post mai bun.

Printre cauzele care provoacă discriminarea, în lucrare sînt citate ura, „superioritatea" rasială, antipatia, prejudecățile, teama de concurență, intoleranța, în fine — politica oficială promovată de unele state, recomandîndu-se totodată combaterea lor, respectiv, „atacarea răului la rădăcină" (p. 13). Se poate observa, însă, că astfel sînt incriminate numai manifestări de suprafață, trecîndu-se sub tăcere sursele profunde ale discriminării practicate în trecut și în prezent, în țările capitaliste, respectiv relațiile sociale de producție bazate pe împărțirea societății în clase antagoniste, completate cu relații de exploatare de tip colonialist și cu alte forme de asuprire.

● Fațetele discriminării

PE PLAN ECONOMIC, discriminarea generează risipă, deoarece ea nu permite utilizarea deplină a capacității de muncă a victimelor sale ; pe de altă parte, sub orice formă s-ar manifesta, discriminarea împiedică dezvoltarea armonioasă a personalității omului și, prin aceasta, progresul uman și social.

Formele discriminării, localizate la domeniul muncii, sînt variate, dar cu atît mai importante cu cît vizează însuși fundamentul existenței umane. Ele încep de la treapta accesului la muncă și la pregătirea generală și profesională în acest scop, ajungînd pînă la inegalitate în salarizare sau pierderea serviciului pentru unul din motivele de descriminare (rasă, culoare, sex etc.). Victimele — oamenii de culoare, femeile (mai ales cele căsătorite) — nu găsesc decît cu greu angajament în anumite ramuri, chiar dacă dispun de calificarea cerută, iar cînd sînt angajate, salariul lor este, de regulă, inferior celui al albilor (sau al bărbaților). Dacă au loc concedieri, aceleași categorii sînt vizate în primul rînd (în Statele Unite, de pildă, negrii, care reprezintă 11% din populație furnizează circa 20% din numărul total al șomerilor). Toate acestea se întîmplă și în statele unde constituțiile prevăd numeroase libertăți și drepturi, care însă rămîn negarantate.

Este vorba nu numai de statele capitaliste dezvoltate. În unele dintre statele care și-au dobîndit recent independența se mai mențin manifestări de discriminare sub influența vechilor rînduieli, iar de multe ori chiar și atunci cînd sînt proclamate principii de egalitate în diferite domenii ale vieții sociale, ele nu pot fi aplicate imediat în practică deoarece — în virtutea stării de subdezvoltare — lipsesc mijloacele necesare.

O formă foarte răspîndită a discriminării este reprezentată de limitarea accesului la instrucțiunea generală sau formarea profesională, fenomen care apare deosebit de evident, de pildă, în sistemul de învățămînt din Republica Sud-Africană. Conform ultimelor măsuri legislative, populația de culoare nu are dreptul de a studia în universități și în alte școli rezervate pentru albi, ci numai în școli separate, de regulă de nivel inferior, cu o slabă dotare de cadre și materială. În școlile secundare ponderea elevilor de culoare este chiar în scădere : de la 3,47% în 1953 la 3,02% în 1967. Discriminarea se reflectă și în nivelul cheltuielilor per elev : în medie, raportul este de peste 10/1 în favoarea școlilor pentru albi.

Ca urmare a discriminării practicate în fostele colonii, în Africa de la sud de Sahara (exclusiv R.S.A.) nu mai mult de 2% din fiecare grupă de vîrstă a populației au studii secundare, chiar incomplete (E. CN. 5/417/Add. 2, p. 160), iar din totalul de peste 700 milioane de analfabeți de pe glob, în Africa trăiesc peste 100 de milioane, în Asia — circa 525 milioane și în America Latină — peste 40 milioane.

În privința discriminării în pregătirea fetelor, situația este mai precară decît ar putea apărea din exemplele de mai sus. Se apreciază că în 1965 în Africa fetele reprezentau doar aproximativ 25% din efectivele școlilor primare și 22% din efectivele școlilor secundare (E/CN. 5/417/Add. 2, p. 158). Cu toate că în țările occidentale procentul fetelor este mai ridicat în școli, discriminarea persistă totuși mai ales în legătură cu posibilitatea continuării studiilor secundare și superioare.

Discriminarea legată de sex se menține și la angajarea în producție. Așa se explică, în parte, de ce femeile au încă o pondere redusă în producție, față de numărul total al funcționarilor și muncitorilor. Astfel, conform datelor furnizate de Biroul Internațional al Muncii **(Annuaire des statistiques du travail**, *1966) ponderea lor este în Spania de 21,7% (1965), în Olanda de 23,5% (1960), în Italia de 25,4% (1965), în Belgia de 29,7% (1964) etc.*

Un alt aspect important al discriminării îl constituie diferențierea substanțială în tratamentul imigranților comparativ cu cel al autohtonilor, situație întîlnită frecvent în țările vest-europene. Condițiile de muncă și de viață ale muncitorilor din Spania, Portugalia, Grecia, Turcia, Italia, Algeria etc. care emigrează în căutare de lucru în R.F. a Germaniei, Elveția, Franța sau Belgia au devenit o problemă atît pentru țările primitoare, cît și pentru cele, de origină. De regulă, imigranții îndeplinesc muncile mai grele și vătămătoare, primind în schimb salarii mai mici decît muncitorii autohtoni, nu se bucură de regim similar în ceea ce privește locuința, asigurările sociale ș.a. Dificultăți întîmpină uneori imigranții de culoare veniți în Anglia din țările Commonwealth-ului (Antile, India, Pakistan, Kenya) și care alcătuiesc un contingent de circa 800 000 de persoane. De altfel recent a fost adoptată o nouă lege, care prevede limitarea imigrării în Anglia.

Muncitorilor imigrați le sînt rezervate mai ales muncile grele și mai prost plătite

Sub pretextul eliminării punctelor de „fricțiune" între grupele rasiale, guvernul R.S.A. a adoptat o serie de măsuri legislative începînd cu crearea unor „zone rezervate" (Group Areas Act din 1950), în care au dreptul de a locui permanent numai albii. Totodată, negrilor nu li se recunoaște calitatea de „salariat" și dreptul de a se afilia la un sindicat oficial. Ca urmare, ei nu pot fi reprezentați la negocierile asupra încheierii contractelor colective de muncă și nu se bucură nici de alte drepturi sindicale, prevăzute de legislația muncii, salarizarea și condițiile de muncă ale băștinașilor fiind reglementate printr-o lege specială.

O altă formă a discriminării o constituie repartizarea inegală a veniturilor, care reprezintă — în fond — rezultanta sintetică a tuturor formelor menționate anterior.

În S.U.A., de pildă, în 1963 numărul persoanelor care nu dispuneau de venitul minim considerat vital se ridica la 33,4 milioane, în marea lor majoritate negri, portoricani, italieni etc. (E. CN. 5/417/Add. 2, p. 285). Așa cum indică un raport mai recent al O.N.U., în R.S.A. venitul mediu al unui african nu atinge 100 de dolari, în timp ce cel al afrikaanderilor și europenilor depășește 1 500 de dolari. Africanilor, care formează două treimi din populație, nu le revine decît o cincime din venitul național (E. CN. 5/417/Add. 2, p. 164).

● O activitate complexă

ÎN SFERA ACTIVITĂȚII normative a Organizației Internaționale a Muncii, preocuparea pentru apărarea drepturilor omului și lichidarea descriminării în domeniul muncii ocupă un loc important. Din 1919 și pînă în prezent la sesiunile O.I.M. s-au adoptat numeroase convenții și recomandări pe diferite aspecte ale acestei probleme. Cea mai recentă convenție (nr. 122), referitoare la politica utilizării forței de muncă, a inclus pentru prima dată — în baza propunerii făcute de delegația țării noastre — recunoașterea dreptului la muncă.

Pentru verificarea aplicării prevederilor acestor convenții de către statele membre, O.I.M. a instituit diferite organisme proprii ; totodată, misiuni internaționale de experți au efectuat studii și anchete într-o serie de țări. Pot fi citate în acest sens studiile realizate acum cîțiva ani referitor la libertatea sindicală din S.U.A., Anglia, Suedia, ș.a. — studii de o certă valoare documentară sociologică și care au servit ca bază de discuții la diferite întîlniri internaționale.

De asemenea, la cererea unor state africane s-a efectuat o anchetă asupra utilizării muncii forțate în coloniile portugheze. Din păcate, în ciuda evidenței faptelor, concluziile misiunii de experți însărcinați cu ancheta au fost echivoce, reieșind o încercare de a justifica acțiunile colonialiștilor.

DUPĂ CUM SE ARATĂ în introducerea la lucrarea „Lupta contra discriminării în muncă", aceasta discriminare „nu poate fi abolită prin eforturi izolate, care nu pot duce decît la rezultate parțiale într-un domeniu sau altul. Cauzele, formele și manifestările discriminării sînt, de fapt, componente ale uneia și aceleiași realități. Iată de ce măsurile necesare — indiferent dacă sînt adoptate de sindicate, de cei care angajează sau de autoritățile publice — trebuie, ele însele, să facă parte integrantă dintr-un plan general de luptă".

În acest cadru, O.I.M. prin mijloacele sale specifice, contribuie la lărgirea sferei de aplicare a normelor internaționale referitoare la drepturile omului, activitate care a căpătat o amploare crescîndă în ultimii ani. Convențiile și recomandările adoptate în materia respectivă reflectă tocmai această preocupare, răspunzînd tendințelor înnoitoare care se manifestă în sînul organizației.

V. TEODORESCU

[1]) Bureau International du Travail, **La lutte contre la discrimination dans le travail**, Genève, 1968.

Corespondență din Geneva

ARGINTUL — ALTERNATIVA TEZAURIZATORILOR

GOANA TEZAURIZATORILOR privați după aur pare să se fi calmat în oarecare măsură. Dar lipsa de încredere în eficiența măsurilor aleatorii adoptate de forurile monetare internaționale anunță grave revoltări ale crizei în viitor. Neliniștea în ce privește viitorul valutelor de rezervă se exprimă, între altele în pregătirea unui alt război, în umbră. Este vorba de un război larvar, dar nu mai puțin dur : acela al argintului, ale cărui prime bubuituri au izbucnit în Elveția

Iată, pe scurt, datele problemei.

„Manejul a început anul trecut", se spune aici. În ziua de 18 mai 1967 trezoreria S.U.A. a decis să nu mai lase pe piață argintul aflat în stocurile sale. Sechestrul acesta a avut un reflex imediat : creșterea prețului metalului alb. În R.F.G., de pildă, majorarea a fost mai mult decît semnificativă : de la 170 la 290 mărci vest-germane. Puțin după aceea, un fenomen inedit a apărut pe piața elvețiană : așa-zișii turiști vest-germani cumpărau — la Basel, oraș de graniță între cele două țări — mari cantități de franci elvețieni. Nu bancnote, ci monede de argint de 2, 1 și 0,50 franci. Trecut neobservat la început, simptomul avea să atragă atenția abia atunci cînd s-a aflat că „turiștii" nu veneau la Basel pentru a vedea mormîntul lui Erasmus și că, topită, moneda-argint elvețiană își sporește prețul. Cîștigul ajungea pînă la 36% din valoarea ei nominală. Traficanții și-au concentrat activitatea asupra micilor oficii poștale și a birourilor de schimb. De la Basel au trecut la Zürich și în lunile din urmă, și-au extins cîmpul de operațiuni în Elveția romandă. Comerțul ilicit a căpătat o asemenea amploare încît vîrsele de 2 franci au devenit, practic, de negăsit pe piață. În scurtă vreme, peste 10 tone de argint-monedă au escaladat granița.

Devenită problemă de stat, afacerea traficului de argint a declanșat măsuri preventive, reclamate cu urgență, pentru a culmina în măsuri radicale. După ce a limitat vînzarea de monede, în vara trecută, iată Consiliul Federal ajungînd la concluzia necesității unei reforme grabnice : argintul unor monede urmează să fie înlocuit cu un aliaj de nichel și aramă.

Trebuie amintit că încă în mesajul guvernamental din 25 august 1967, se dădea un avertisment în acest sens : „Piața mondială a argintului — se spunea atunci — ar putea trece prin fluctuații neprevăzute care ar obliga Consiliul Federal să intervină". Momentul a sosit acum, precipitat de impulsul evenimentelor. Etalonul-argint, pe care se baza regimul monetar elvețian încă din 1850, este pe cale de dispariție. La orizont se conturează o ascensiune a nichelului și aramei.

Horia LIMAN

DOCUMENTAR

Schimburile între țările cu orînduiri sociale diferite

UN SECTOR DINAMIC AL COMERȚULUI MONDIAL

UNA DIN COMPONENTELE cele mai dinamice ale comerțului internațional o reprezintă în ultimii ani schimburile dintre țările socialiste, pe de o parte, țările capitaliste dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, pe de altă parte. Ponderea majoritară în comerțul exterior al țărilor socialiste o dețin schimburile economice între ele. Totodată ele acordă atenție dezvoltării relațiilor economice cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială. Astfel, între 1960 și 1966 volumul schimburilor între țările socialiste și țările capitaliste dezvoltate a crescut într-un ritm mediu anual de 11,3%, depășindu-l pe cel al comerțului exterior total al fiecăruia din cele două grupuri de țări, ca și pe cel mondial. De aceea și ponderea țărilor capitaliste dezvoltate în ansamblul schimburilor externe ale țărilor socialiste de la 18% a ajuns la capătul perioadei amintite la 23%. În comerțul mondial, însă, aceste relații reprezintă numai 5%, iar în comerțul exterior al țărilor capitaliste dezvoltate — 3%, deși cele două grupuri de țări concentrează cea mai mare parte a producției industriale mondiale.

„Este general admis la ora actuală — observă un recent studiu întocmit sub egida Secretariatului UNCTAD (TD/18 — vezi nota tabelului nr. 1) — că volumul și structura pe mărfuri a acestui comerț nu corespund în întregime posibilităților existente. Nivelul industrializării diversificate a celor două grupuri de țări și o anumită complementaritate a resurselor lor naturale oferă mari posibilități de sporire a schimburilor specializate și complementare, care de altfel sînt deseori facilitate de vecinătatea geografică" (pag. 34).

O evoluție foarte rapidă cunoaște comerțul dintre țările socialiste și lumea în curs de dezvoltare, al cărui volum s-a dublat la fiecare cinci ani în deceniul 1955—1965. Aproape trei sferturi din sporul total al exporturilor din 18 țări printre care R.A.U., Siria, Afganistan, Argentina, Birmania, Ceylon, India, Maroc, Pakistan, Sudan, a căror populație reprezintă 60% din totalul populației țărilor în curs de dezvoltare, au fost destinate în perioada 1960—1965 țărilor socialiste.

Tabel nr. 1

Comerțul între țări cu sisteme sociale diferite în 1955, 1960, 1965

	milioane dolari			ponderea în %			creșterea în %	
	1955	1960	1965	1955	1960	1965	1960/1955	1965/1960
Exportul total al țărilor socialiste	9 450	15 020	21 710	100	100	100	59	45
din care înspre :								
— țările capitaliste dezvoltate	1 650	2 620	4 200	18	17	19	56	60
— țările în curs de dezvoltare	650	1 430	3 390	7	10	16	120	127
Importul total al țărilor socialiste(*)	8 860	15 000	21 110	105	150	100	69	41
din care dinspre :								
— țările capitaliste dezvoltate	1 295	2 778	4 534	15	19	22	115	63
— țările în curs de dezvoltare	610	1 402	2 796	7	9	13	130	99

Sursa : Etude sur les rélations commerciales entre pays à systèmes économiques et sociaux différents. Rapport du Secrétariat de la CNUCED. TD/18, 1967, pag. 4.
*) Fără R.S.F. Iugoslavia.

● *Capacitate industrială și structuri*

STRUCTURA COMERȚULUI dintre țările socialiste și țările capitaliste dezvoltate s-a îmbunătățit în decursul anilor în legătură directă cu procesul de industrializare a țărilor socialiste, cu „voința (lor) de a duce repede la bun sfîrșit mari programe de modernizare tehnică, legate de modificări profunde în structura diferitelor sectoare ale economiei" (pag. 9). Totuși acest comerț constă încă în linii mari din schimbul de produse industriale finite și semifinite ale țărilor capitaliste dezvoltate (64% din exportul lor spre țările socialiste în 1965), contra produse alimentare, materii prime și combustibili din țările socialiste (63% din exporturile acestora).

Exporturile către țările socialiste ale unor țări capitaliste dezvoltate cum sînt Austria, Danemarca, Finlanda, Olanda conțin o cantitate proporțional mai mare de produse industriale finite decît exporturile lor către alte țări. În același timp, în 1965 mașinile și materialul de transport, deși au format 28% din exportul mondial al țărilor socialiste, reprezentau numai 6% din mărfurile destinate țărilor capitaliste dezvoltate. Mai precis, numai 4% din exportul de mașini și material de transport al țărilor socialiste se îndreaptă către Vest, în importul total al căruia nu depășește 1%.

Constatînd că structura comerțului exterior al țărilor socialiste corespunde în linii mari celei a comerțului mondial în ansamblul său, dar că diferă încă sensibil de cea a comerțului țărilor capitaliste dezvoltate, studiul citat remarcă eforturile întreprinse în țările socialiste în direcția „lichidării decalajului care există între capacitatea lor industrială crescîndă și rolul încă modest pe care ea îl joacă în comerțul exterior" (pag. 5).

Un anumit număr de factori, subliniază mai departe autorii studiului, ar putea modifica favorabil în viitor volumul și compoziția schimburilor între țările socialiste și țările capitaliste dezvoltate. Printre aceștia se situează, în primul rînd, progresul tehnic care are loc în ambele grupuri de țări și care favorizează în mod deosebit schimburile de mașini și utilaje moderne. În plus, „importanța acordată modernizării și eficienței în planurile actuale ale țărilor socialiste din Europa răsăriteană sporește cererea lor de import de materiale în anumite sectoare" (pag. 39).

În compoziția tradițională a comerțului Est-Vest încep să se observe unele modificări ca reflectare a schimbărilor produse în structura producției și a consumului. Paralel cu sporirea proporției produselor industriei prelucrătoare în exportul țărilor socialiste, și în general cu creșterea complexității, varietății și calității lor deci a competitivității, exportul țărilor capitaliste dezvoltate conține mai puține produse siderurgice și echipament industrial de bază și un număr crescînd de uzine complete. Eforturile în direcția valorificării superioare a resurselor naturale și a sporirii exportului de produse finite duc la creșterea importului de utilaj minier, agricol și forestier, de fabrici de hîrtie și de utilaj pentru industria alimentară. Bunurile de consum joacă și ele un rol crescînd în exporturile celor două grupuri de țări.

Cît privește complementaritatea resurselor naturale, ea va continua să joace un rol important de vreme ce țările vest-europene și Japonia depind pentru satisfacerea cererii interne de petrol, produse petroliere și lemnoase din ce în ce mai mult de import iar contribuția țărilor socialiste din Europa răsăriteană în aprovizionarea lor este încă relativ redusă : în cazul Europei apusene, de exemplu, 6% pentru petrol și produse petroliere, 2% pentru pasta de lemn. Și exportul unor produse alimentare ale țărilor socialiste ar putea fi sporit. Studiul remarcă însă că „politica agricolă comună a Comunității Economice Europene are ca efect restrîngerea acestor exporturi" (pag. 40).

În 1965 articolele industriale (produse chimice, mașini și materiale) au reprezentat circa 70% din exportul țărilor socialiste, în primul rînd al celor din Europa răsăriteană, către țările în curs de dezvoltare. „Locul destul de important pe care mașinile și materialele provenind din țările Europei răsăritene îl ocupă în importurile totale ale țărilor în curs de dezvoltare din Africa și Asia, dovedește rolul din ce în ce mai activ pe care primele îl joacă în expansiunea industrială a țărilor în curs de dezvoltare". (pag. 19).

Tabel nr. 2

Principalele curente de schimb Est-Vest a) în 1966
(în milioane dolari f.o.b.)

		Țări socialiste b)					Întreaga lume
		Total	din Europa răsăriteană			din Asia	
			Total	U.R.S.S.	Celelalte țări		
Total țări capitaliste dezvoltate	1 c)	5 292	4 202	1 526	2 676	1 090	140 137
	2	4 952	4 244	1 853	2 390	708	137 304
Europa occidentală	1	3 782	3 282	926	2 356	500	85 137
	2	4 062	3 723	1 553	2 170	363	89 634
America de Nord	1	740	565	337	228	170	39 560
	2	253	231	62	169	21	33 670
Australia și Noua Zeelandă	1	185	90	48	42	93	4 130
	2	41	16	1	15	25	3 760
Japonia	1	600	275	215	60	325	9 760
	2	580	280	240	40	300	7 970
Întreaga lume	1	22 050	19 790	7 640	12 060	2 350	203 200
	2	23 060	20 900	8 840	12 060	2 160	

Sursa : Doc. TD/18 1967, pag. 35.
a) exclusiv comerțul intergerman ; b) fără R.S.F. Iugoslavia și Cuba ; c) 1) exporturile țărilor din coloana din stînga către țările din rîndul de sus ; 2) exporturile țărilor din rîndul de sus către țările din coloana din stînga.

● *Conștiința reciprocității avantajelor*

„PE MĂSURĂ ce se dezvoltă schimburile, cunoașterea reciprocă a posibilităților comerciale și încrederea au crescut în țările celor două grupuri, ceea ce are la rîndul său ca efect stimularea comerțului. Conștiința avantajelor sale este tot mai puternică astăzi (...) și se admite în linii mari că diferențele între sistemele economice și sociale nu constituie un obstacol în calea schimburilor. Totuși, se recunoaște și că există încă piedici și că vor trebui depuse eforturi serioase pentru a le suprima și a favoriza o expansiune continuă a comerțului" (pag. 34).

Studiul menționează o serie de probleme a căror rezolvare ar servi expansiunii nu numai a comerțului Est-Vest, dar și a comerțului mondial în ansamblul său : acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate, usurarea accesului pe unele piețe renunțîndu-se și la contingentarea discriminatorie a importurilor provenind din țările socialiste, realizarea unei reciprocități efective, asigurarea finanțării etc.

„Aplicarea necondiționată a clauzei națiunii celei mai favorizate — subliniază autorii — este prelungirea principiului politic al egalității suverane și o condiție fundamentală pentru relații comerciale stabile" (pag. 43). Ei reamintesc principiile generale ale UNCTAD care cheamă ca „schimburile internaționale să se facă în interesul reciproc al partenerilor, pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate și să nu comporte măsuri care să prejudicieze interesele comerciale ale altor țări".

Un alt principiu, care însă nu a obținut sprijinul tuturor statelor, este cel care preconizează că „nu va exista nici o discriminare avînd la bază deosebirile între sistemele social-economice". Pe această linie se constată că în ultimii ani un număr de țări capitaliste dezvoltate și-au liberalizat sensibil importurile din țările socialiste. De asemenea, s-a renunțat la multe restricții care grevau exporturile spre aceste țări și acordarea de credite guvernamentale pentru garantarea lor, astfel că azi nu puține credite merg pînă la o durată de 10 ani. Chiar contingentele de mărfuri anexe acordurilor comerciale au căpătat cîteodată un caracter mai curînd indicativ decît limitativ.

Deși în general plățile se efectuează în monedă convertibilă și nu pe bază de clearing, „încrederea în perspectivele schimburilor pe termen lung ar putea atenua preocuparea excesivă pentru reglementarea rapidă a soldurilor comerciale".

Îmbunătățirea în viitor a structurii schimburilor Est-Vest — ca și creșterea volumului lor — atrage atenția studiul UNCTAD — este posibilă numai „cu condiția ca politicile în materie de comerț exterior să nu împiedice acești factori să-și producă efectul" (pag. 39).

★

ȚĂRILE CU SISTEME SOCIALE DIFERITE, se arată în finalul studiului UNCTAD, „își dau tot mai bine seama că promovarea comerțului este indispensabilă" (pag. 55). Autorii lui constată totodată avîntul cooperării tehnice și economice Est-Vest, considerînd că ea ar putea deveni sectorul cel mai dinamic al relațiilor între țările socialiste și țările capitaliste dezvoltate. „Evoluția tehnică, atît în țările socialiste cît și în țările capitaliste dezvoltate, determină ca întreprinderile din cele două grupuri de țări să depindă tot mai mult de cooperarea tehnică, industrială și economică, să facă schimb de procedee tehnologice și să-și repartizeze cheltuielile de cercetare și de fabricație asupra unei producții pe scară mai mare, care necesită debușee importante".

D. DRAGOMIRESCU

VISUL ÎNDEPĂRTAT AL VICEPREȘEDINTELUI

LIDERII PIEȚEI COMUNE se arată îngrijorați de soarta armonizărilor economice și mai ales de aceea în domeniul economiilor agrare. Un proiect al Comisiei de la Bruxelles, privind cel de-al doilea program de politică economică pe termen mediu, afirmă că îmbunătățirea veniturilor agricultorilor nu se poate realiza fără a acționa asupra structurilor agricole. „A acționa în continuare asupra veniturilor pe baza unei politici de sprijinire a prețurilor, se arată în proiect, înseamnă a ajunge în curînd la costuri insuportabile". Comisia este împotriva încurajării pe această cale a unei „producții excesive" care provoacă „surplusuri structurale".

S-a mai scris, recent, în aceste coloane, despre situația stocurilor imense de produse lactate acumulate în Piața Comună, ca urmare a politicii de subvenționare a prețurilor. Problema menține un mar al discordiei între liderii Comisiei și țările membre ale C.E.E. interesate în continuarea sistemului de susținere.

De fapt, Sicco Mansholt, vice-președintele Comisiei însărcinat cu problemele agriculturii, nu vede o ieșire din impas decît abia în anii 1990, adică peste vreo douăzeci de ani, și într-o „societate cu totul alta decît cea de azi". El este de părere că luînd în continuare prețul ca regulator al pieței și hotărînd de pildă scăderea prețurilor agricole, vor mai fi încă atîți agricultori care să producă încît chiar în aceste condiții nu vor putea fi evitate „excedentele". Singura soluție, afirmă el, este restructurarea. Iar pentru viitor, în anii 1990, zugrăvește optativ următorul tablou: „Ceea ce aș dori nu este numai un nivel de viață financiar, material, comparabil cu cel al altor profesiuni; dar de asemeni, un mod de viață echivalent pe plan social. De ce nu pot lua oare agricultorii vacanță? De ce acela care crește porci, sau vite, trebuie să muncească șapte din zilele săptămînii ?" Agricultorii, spune Mansholt „muncesc mai mult și cîștigă mai puțin", iar cei mai în urmă, cei care au „cea mai rea situație socială" sînt micii agricultori.

Desigur, întrebările de mai sus și le pun înaintea domnului Mansholt agricultorii înșiși.

Pentru reforma structurilor vor trebui însă, arată vicepreședintele Comisiei, fonduri „de 5 ori, de 10 ori superioare celor pe care le avem acum". Iar asta înseamnă, adaugă el, că trebuind să prezentăm o notă majorată în domeniul structurilor, trebuie să reducem în același timp sprijinul pentru piață.

Vor sfîrși însă agricultorii — care nu încetează să-și manifeste împotrivirea, și al căror standard de viață actual vice-președintele Mansholt însuși îl deplînge — prin a accepta o nouă scoborîre de nivel și aceasta numai în schimbul unui vis îndepărtat, nesigur, duodecenal ?

NOTE EXTERNE

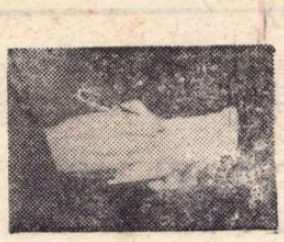

din bloc-notesul cronicarului

GRUPUL „McGRAW-HILL" PREVEDE...

GRUPUL DE ECONOMIȘTI ai cunoscutei edituri americane McGraw-Hill a elaborat recent, sub conducerea lui Douglas Greenwald, un amplu studiu privind evoluția economiei S.U.A. pînă în anul 1982. Potrivit acestui studiu — la care face referire revista BUSINESS WEEK — se consideră că în viitorii 15 ani, rata de creștere a producției va trebui să fie de 4,3% (față de rata medie de 3,9% înregistrată pe perioada 1947—1967, și de 2,5% în perioada 1909—1939). Produsul național brut va trece — conform previziunilor — de la 785 miliarde de dolari cît reprezenta în 1967, la 960 miliarde în 1972, la 1 200 miliarde în 1977 și la 1 500 miliarde în 1982. Venitul pe cap de locuitor este prevăzut să crească pînă la această dată cu 55%, față de 45% cît se apreciază creșterea pentru Canada, Australia și Noua Zeelandă, și 47% pentru Europa. În ceea ce privește cheltuielile militare (dacă toate ostilitățile vor fi încheiate pînă în 1972), grupul de experți apreciază că vor suferi o reducere de 51% în raport cu actuala sumă prevăzută în buget ; ele vor reprezenta doar 6,4% din produsul național brut în 1972, 5,2% în 1977 și doar 4,2% în 1982 (față de 9,2% cît reprezintă în prezent). Din datele cuprinse în studiul respectiv, procentele de creștere pe sectoare în perioada 1967—1982 ar fi următoarele : chimie — 227% ; echipament electric — 176% ; utilaj electric — 138% ; mobilă — 117% ; metale neferoase — 111% ; materiale pentru transport — 109% ; utilaj neelectric — 91% ; textile — 80% ; minerale — 78% ; îmbrăcăminte — 75% ; petrol — 72% ; alimente și băuturi — 58% ; oțel — 49% ; extracție metale — 43% ; gaz natural — 35% ; lemn — 25% ; cărbune — 16% ; produse pentru apărare — minus 17%.

OLANDA : INDUSTRIA FLORILOR ÎN PERICOL ?

INDUSTRIA FLORILOR este, pe drept cuvînt, una din cele mai... înfloritoare ramuri ale Olandei. Această țară exportă anual în 125 de țări 86 000 tone de lalele, în valoare de 100 milioane dolari. Dar unele semne conjuncturale arată că peste un an-doi această ramură, cu vechi tradiții, va trebui să facă față unor dificultăți serioase.

În primul rînd, temerile floricultorilor olandezi sînt legate de politica agrară a C.E.E., pe baza căreia, începînd din iulie a.c. vor fi desființate toate tarifele vamale între țările membre ale Pieței Comune. Olandezii consideră că liberalizarea comerțului ar lovi în primul rînd industria lor floricolă. O altă cauză a îngrijorării lor este concurența tot mai mare, pe piața mondială a florilor, din partea unor țări ca Japonia, Anglia, S.U.A. În Anglia, de pildă, se cultivă peste jumătate din cantitatea narciselor din lume și cam un sfert din numărul lalelelor. S.U.A. le revin 85% din toate gladiolele lumii.

Deși floricultorii olandezi își dau seama că pînă la „furtună" mai e timp, de pe acum ei iau măsuri de prevenire : modernizează procesul de cultivare a florilor, îmbunătățesc munca de cercetare, elaborează noi metode de cultivare a florilor în sere, prospectează noi piețe.

„UMBRELELE" DE LA OSAKA

CINCISPREZECE PROPUNERI valorează mai mult decît una singură. Pentru proiectul pavilionului francez la expoziția universală ce se va ține la Osaka în 1970, s-a instituit un concurs. Majoritatea lucrărilor prezentate nu au reușit să depășească „limbajul uzat" al structurilor utilizate excesiv în arhitectura modernă. O machetă, însă, a fost reținută. Cu greu i se putea găsi o referință în schemele arhitecturale cunoscute : modelul e constituit din „structuri umflabile" în formă de sferă și de emisferă, cu un diametru de 50 pînă la 70 metri, așezate pe sol ca niște imense umbrele. Trei calote sferice pentru pavilionul expoziției și una izolată pentru restaurante și săli de spectacol. În fapt, e vorba de niște cupole duble din material plastic armat care se „mențin" grație unei presiuni de aer pulsat de o centrală... care poate fi programată să facă, „să respire" aceste cupole prin varia-

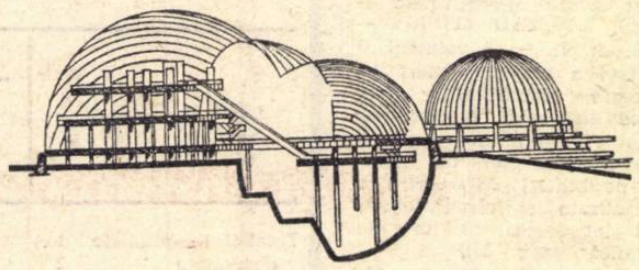

ția presiunii. O mare parte din „mesajele" destinate publicului vor fi proiectate — prin tehnici audio-vizuale — chiar pe anvelopa acestei arhitecturi peliculare care va deveni un „ecran total". Un univers de suprafețe curbe cu imagini, analog realității fizice a Universului. O sferă cu diametrul de 50 m, pe jumătate îngropată în sol, va oferi spectacolul unei planete văzută din interior.

HÎRTIA DOMESTICĂ

SÎNTEM, se pare, în pragul unei vieți cotidiene în care hîrtia va juca un mare rol. Un specialist a lansat butada că după consumul de hîrtie s-ar putea măsura just nivelul de evoluție al unei civilizații. Alți tehnicieni au evocat pragul hîrtiei ca criteriu de dezvoltare economică. În 1966, în Franța s-a utilizat 80 kg de hîrtie și carton pentru 1 locuitor față de 30 kg în 1950. În Canada, Suedia, S.U.A., în aceeași perioadă, consumul a trecut de la 140 kg la 220 kg. În U.R.S.S., producția de papetărie se va mări de 4 ori în viitorii 15 ani. În fine, după studiile F.A.O., consumul mondial de papetărie va crește în viitoarele decenii cu 5% pe an. Acest miraculos material se pretează celor mai diverse utilizări domestice și celor mai fertile imaginații : rochii pantofi, pălării, impermeabile, haine de lucru, dulapuri, paturi, fotolii etc. După unii specialiști, în curînd vom locui în case de carton.

CĂRȚI „MOZAIC"

O NOUĂ FORMĂ de cunoaștere cere o formă nouă de întocmire a cărților. Omul modern — afirmă A. Moles, profesor la Universitatea din Strasbourg, — nu mai poate să-și însușească o „cultură liniară", construită progresiv ca un edificiu ; aceasta era cultura lui Descartes, Diderot, sau mai aproape de noi, a lui Paul Valéry. „Culturii liniare" exhaustive, azi impracticabilă din cauza multitudinii cunoștințelor, trebuie, spune el, să i se substituie „cultura în mozaic". Intelectul caută și preia din toate domeniile ceea ce are nevoie, fără altă regulă în afară de aceea a utilizării materialului preluat pentru efectuarea unei lucrări date.

Unitatea vine din diversitatea elementelor apropiate și juxtapuse (ca într-un mozaic) și nu din ideea prealabilă ce ne-o facem despre noțiunea de cultură. Dar în acest caz, structura însăși a unor cărți trebuie schimbată. Lucrărilor de fond, similare tratatelor clasice, trebuie să li se adauge altele care să permită nu o lectură continuă, evoluînd riguros liniar, ci din contră, o lectură selectivă prin care să se poată alege ceea ce este util de a citi la un moment dat. Nu se pune, evident, problema de a suprima lucrările construite după un plan continuu și progresiv, care vor fi necesare întotdeauna în studierea detaliată a problemelor de fond, ci de a întocmi un tip de lucrări care să ofere rapid o serie de elemente disparate necesare. Un fel de dicționar alfabetic în care ordonanța articolelor este aliată cu un sistem de trimiteri. El poate fi citit și ca un tratat, dar poate fi consultat și ca enciclopedie.

Acest gen de carte, prevăzută cu indexuri, note, bibliografii integrate în textul curent, permite asamblarea rapidă a tuturor datelor privind o anumită problemă. Structura combinată de dicționar și tratat face posibilă reunirea într-un singur volum — fără a o condensa — a materiei mai multor volume.

MOTOCICLETĂ ÎN... SACOȘĂ

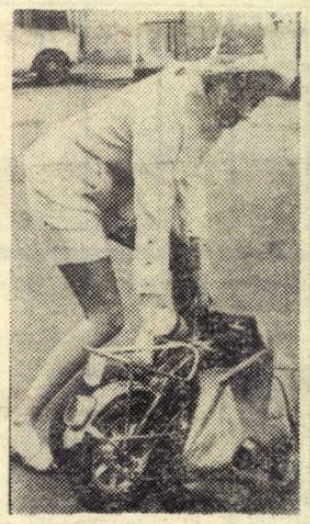

„MINIMO" este numele celei mai mici motociclete, care a constituit senzația expoziției pentru articole de camping și sporturi nautice din parcul de expoziții „Planten und Blumen" din Hamburg. Inginerul Wilhelm Poppe din Kiel, un pasionat sportiv, a construit mini-vehiculul pliant. El cîntărește 25 de kilograme și face 25 de kilometri pe oră, fără ambreiaj și fără schimbare de viteză. Motorul de 0,7 C.P. nu are nevoie de mai mult de un litru de benzină la 100 de kilometri. Mica motocicletă poate fi băgată cu ușurință într-o sacoșă din plastic de 80X40X28 de centimetri. „Minimo" este destinat în primul rînd vilegiaturiștilor care pleacă la drum cu yachturi cu motor sau cu vele, dar își dovedește utilitatea și în cazul unor pene de mașină, motiv pentru care — se recomandă — nu trebuie să lipsească din nici un portbagaj.

PE GLOB

● Cu peste 10% din exporturi destinate țărilor în curs de dezvoltare — menționează LES ECHOS — Austria se plasează din acest punct de vedere pe locul nouă în cadrul țărilor vest-europene (după Portugalia, Anglia și Franța), iar cu 7,7% din importuri din aceste țări, pe ultimul loc.

● Potrivit unui comunicat recent al departamentului planificării, Venezuela a pierdut în perioada 1961—1966 peste 500 milioane de dolari, ca urmare a schimburilor comerciale neechivalente cu S.U.A.

● Producția britanică de oțel a atins în primul trimestru al anului în curs 6 235 000 tone, reprezentînd — după aprecierile agențiilor străine de presă — nivelul cel mai ridicat din ultimii doi ani. Cu toate acestea, capacitățile de producție n-au fost folosite decît în proporție de 78%.

● Numărul turiștilor străini, care au vizitat Italia în 1967, a scăzut cu 5,7% față de anul 1966. Această diminuare a fost atribuită restricțiilor impuse de Anglia privind călătoriile în străinătate, devalorizării lirei sterline și altor monede, situației economice dificile din R.F.G., precum și concurenței pe plan turistic din partea Franței și Spaniei.

● Potrivit unui raport al Sindicatului național al industriilor de echipament din Franța, acest sector a suferit în anul 1967 o stagnare completă, cifra de afaceri a întreprinderilor din această ramură rămînind la nivelul anului 1966. Raportul subliniază că este pentru prima oară după cel de-al doilea război mondial, cînd se înregistrează în Franța un asemenea fapt, expansiunea anuală a întreprinderilor din industria de echipament reprezentînd o rată de creștere de 10—15% între anii 1958—1963, și de 5—6% între 1964—1966.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Taigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 18 (246)
VINERI
3 mai 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

DIN SUMAR

● *Pagina a 3-a:*

SUPORT TEORETIC ȘI METODOLOGIC EVALUĂRII ECONOMICE A PĂMÎNTULUI

● *Paginile 4-5:*

KARL MARX ȘI CONTEMPORANEITATEA

Anchetă — dezbatere organizată de „Viața economică"

● *Pagina a 6-a:*

Puncte de vedere

REGULAMENTUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A ÎNTREPRINDERILOR

● *Pagina a 7-a:*

MILITANȚI DE SEAMĂ AI REVOLUȚIEI DIN TRANSILVANIA DE LA 1848

SIMION BĂRNUȚIU ȘI ION AXENTE SEVER

● *Pagina a 10-a:*

TURISMUL ȘI COMERȚUL

● *Pagina a 13-a:*

Documentar

UNITARIZAREA — UN „LIMBAJ UNIVERSAL AL TRANSPORTURILOR"

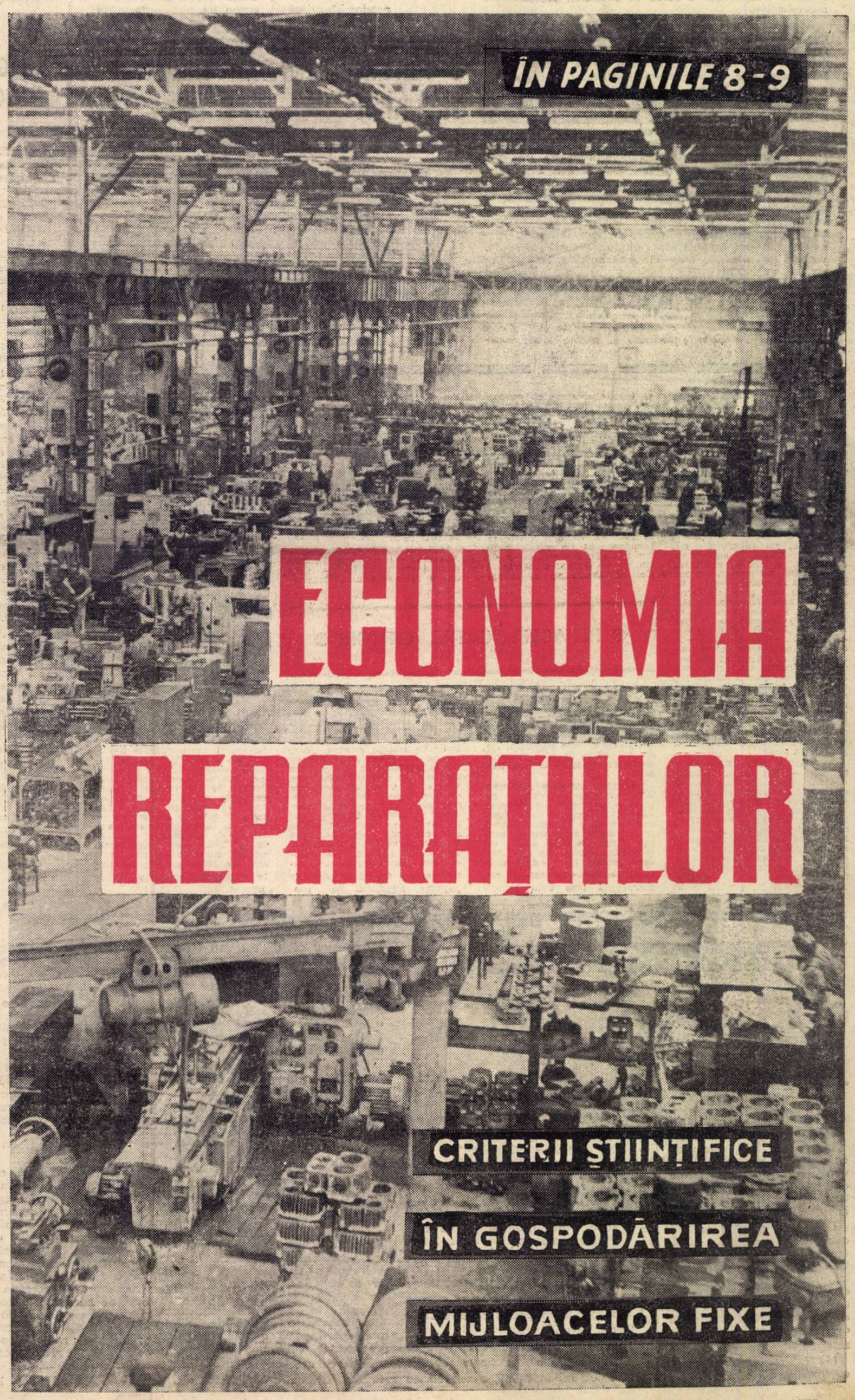

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

DECLARAREA TERMENELOR DE LIVRARE

UNA DIN FORMELE neobservate de nerealizare a contractelor economice este și aceea a decalării termenelor de livrare. Obținerea acestor decalări de către partea interesată, care de regulă sînt furnizorii, se face fie prin corespondențe multiple, fie prin trimiterea de delegați la sediul celeilalte părți contractante. Orice decalare este așadar o sursă de cheltuieli suplimentare neproductive.

Actul decalării are un dublu rol. El atestă legal renunțarea benevolă a întreprinderii cliente la acoperirea parțială de către furnizori a pagubelor provocate de nelivrările în termen, în timp ce la întreprinderile furnizoare este un document justificativ de acoperire a deficiențelor interne de producție.

Repercusiunile economice ale decalării termenelor sînt mai pronunțate îndeosebi cînd este vorba de livrări de utilaje și instalații cu caracter de investiții. Prin acceptarea decalării, întreprinderile cliente consimt implicit la neîndeplinirea planului propriu de investiții și a planului de punere în funcțiune și deci a planului de producție, preț de cost etc. De asemenea se permite întreprinderilor furnizoare ca, în perioada decalată, să execute fie produse cu termene de livrare decalate anterior, fie produse livrabile în avans și care satisfac în perioada respectivă îndeplinirea unor indicatori economici și financiari cum sînt: producția-marfă fabricată, vîndută și încasată, beneficiul, cheltuielile la 1 000 lei etc.

Formula actuală de decalare a termenelor de livrare este facilitată de existența în principal a doi factori importanți: admiterea legală a decalării fără perceperea de penalități și considerarea surplusului dintre amenzile și penalizările încasate și plătite drept beneficiu nedatorat efortului propriu, care se virează integral la buget.

Pentru eliminarea consecințelor economice negative succint enunțate, considerăm oportună luarea unor măsuri corespunzătoare. **De exemplu, ar fi binevenită măsura interzicerii decalării termenelor de livrare care expiră în ultima lună a trimestrului precum și perceperea de penalități legale procentuale și cu plafon minim.** Aceasta ar contribui la întărirea disciplinei contractuale și la realizarea ritmică a planului de aprovizionare, producție, desfacere și investiții din întreprinderi.

Vasile N. DUMITRIU
economist principal, Uzina de pompe-București

O PROPUNERE: COLECTIV PERMANENT DE CONTROL

REALIZAREA CONTROLULUI executării sarcinilor curente de muncă sau a celor ocazionale, stabilite prin dispoziții ale organelor proprii de conducere sau ale forului tutelar, constituie garanția desfășurării procesului de producție în condiții optime. În întreprinderile de foraj și schele de extracție s-a folosit pentru control practica constituirii a numeroase și diferite colective pe probleme sau a numirii unor responsabili. Procedîndu-se astfel, nu s-a putut asigura un control de ansamblu care să privească procesul economic în totalitatea sa. Procedeul este nesatisfăcător și din punct de vedere economic, deoarece imobilizează zilnic mijloace de transport auto, cu destinația „control locuri de muncă" și scot din producția efectivă cadre cu calificare superioară.

Pentru realizarea unui control complet, competent și sistematic, atît pe linie tehnică, cît și economică — socială — administrativă a modului cum sînt executate sarcinile de către toți angajații, conducerea ar trebui să dispună de un organ specializat. Un asemenea organ — colectiv permanent de control — ar trebui constituit din angajați aleși cu multă grijă, care se impun prin pregătirea lor multilaterală: să fie buni cunoscători ai întregului proces de producție, capabili să analizeze activitatea desfășurată la locul de muncă, să formuleze concluzii de sinteză, concepînd procesul de producție ca pe un tot unitar și indivizibil, să propună măsurile cele mai indicate și realizabile, în stadiul respectiv, pentru îmbunătățirea muncii. Prin acest colectiv s-ar asigura legătura între realitatea fizică din teren și modul cum se reflectă aceasta în documente, dări de seamă etc.

Petre COSTOVICI
consilier juridic principal,
Trustul de foraj — Pitești

● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ●

VICTOR MOLDOVAN, economist principal, D.S.A.P.C. Tîrgu Mureș. — Conform H.C.M. nr. 722/1966 fondul de premiere pentru contribuția deosebită în activitatea de proiectare se constituie prin aplicarea cotei de 1% asupra fondului de salarii planificat al personalului tehnic-administrativ. Acest fond se află la dispoziția conducerii organizației de proiectare, nefiind necesar și nici posibil să fie repartizat anticipat sau în procesul acordării premiilor respective, pe categorii de personal. Astfel, acordarea premiilor, chiar și exclusiv, personalului de proiectare, nu reprezintă o abatere de la principiile de premiere stabilite în hotărîrea menționată mai sus. În mod eronat se susține de Direcția Județeană Mureș, a Băncii de Investiții că fondul de 1% se calculează asupra fondului de salarii tarifar. Din acest punct de vedere observația dv. este justă în sensul că, procentul de 1% se aplică la fondul de salarii al personalului tehnic administrativ din organizația de proiectare. Singura cerință în legătură cu acest fond, este ca plata premiilor să se facă înlăuntrul fondului de salarii planificat.

ȘTEFAN I. CRĂCEA, județul Olt. — Pot ocupa funcția de tehnician normator numai cadrele care îndeplinesc condițiile prevăzute în anexa IV-a la Hotărîrea nr. 1053/1960. Între categoriile de angajați care sînt enumerate limitativ în această anexă, nu figurează și cei aflați în situația dv. Absolvenții institutului pedagogic de 2 ani, secția matematică—fizică nu pot ocupa funcția de economist II, pentru care se cere absolvirea cu examen de stat a învățămîntului superior economic.

IULIU UȚIU, Luduș. — Conform circularei Comitetului de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare cu nr. 2850/1967, emise în aplicarea H.C.M. nr. 918/1960, absolvenții învățămîntului superior — cu examen de stat — cursuri serale și fără frecvență, care înainte de absolvire au avut o vechime de cel puțin un an în muncă, au dreptul ca imediat după reîncadrare să fie salarizați între limitele funcției ce o dețin, și nu la limita inferioară. Ceilalți absolvenți ai învățămîntului superior, de la cursuri de zi, pot beneficia de o asemenea încadrare numai dacă au avut, înainte de înscrierea în facultate, cel puțin un an de muncă salariată. Dv. nu vă aflați în nici una din situațiile menționate mai înainte.

DUMITRU MILAN, Cîmpina. — Fiind pensionat la 1 februarie, înainte de efectuarea concediului anual de odihnă, aveți dreptul la compensarea lui în bani atît pentru timpul lucrat în anul 1968, cît și pentru partea din anul 1967 care începe de la data cînd vechimea dv. se consideră neîntreruptă (așa cum arătați dv. — 1 mai) pînă la sfîrșitul anului, respectiv pentru 8 luni. Durata concediului pentru perioada de muncă din anul 1967 se calculează potrivit reglementării existente pînă la 31 decembrie 1967. Aveți dreptul la compensarea în bani a concediului numai dacă vi s-a desfăcut contractul de muncă în urma pensionării. În caz contrar, puteți beneficia în oricare lună a anului 1968, de concediul cuvenit pe acest an, cu durata întregală.

ION ȚUHAȘU, Timișoara. — Așa cum s-a arătat și în răspunsul publicat în nr. 6/234 din 9 februarie a.c., Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare a precizat că angajații menționați (în conformitate cu prevederile hotărîrii nr. 1053/1960) în anumite funcții pentru care nu au îndeplinit condițiile de studii, și care au fost trecuți ulterior pe posturi inferioare, fără să se fi anulat aprobarea de menținere, dată de organul superior, pot fi reîncadrați în aceeași funcție sau în una echivalentă pentru care au beneficiat de aprobarea de menținere. În cazul transferării în altă unitate, subordonată aceluiași organ central sau Consiliu județean popular, angajatul își păstrează același drept. Dacă transferarea se face la o unitate subordonată altui organ central, este necesar ca de către conducerea acestui organ să se aprobe, în prealabil, menținerea derogării. Trebuie subliniat faptul că reîncadrarea în funcția deținută sau încadrarea într-o funcție echivalentă nu constituie o obligație pentru unitățile respective, ci numai o posibilitate. Pensionarea de invaliditate se poate face numai pe baza constatării — de către Comisia de expertiză a capacității de muncă — a incapacității dv. totale sau parțiale de a munci. La calculul pensiei de invaliditate se ține seama de numărul anilor de muncă. Dat fiind faptul că aveți peste 25 de ani de activitate, dacă sînteți declarat invalid, pensia se acordă în cuantum pentru limită de vîrstă.

IOAN VUȘCAN, I. M. Baia de Arieș. — Legislația destul de numeroasă și uneori contradictorie privind producția și circulația ambalajelor a fost unificată și îmbunătățită prin elaborarea H.C.M. nr. 2335/1967. Prin grija a 11 organe centrale, au fost elaborate și instrucțiunile de aplicare a hotărîrii susmenționate, valabile de la 1 ianuarie a.c. Toate celelalte acte normative și instrucțiuni neconcordante cu H.C.M. 2335, au fost abrogate. În cazul butoaielor folosite la clorură de var s-a îmbunătățit cota valorică de decontare de la 70 la 75%, iar penalizările pentru nerestituire nu mai sînt de 300%, ci numai pînă la maximum valoarea ambalajului.

Din corespondența săptămînii

LITIGII MINORE, NECAZURI MAJORE!

CITITORUL NOSTRU, Iosif BIRO, din Miercurea Ciuc ne relatează următoarea situație:

Cooperativa de producție meșteșugărească „Oltul" din Miercurea-Ciuc a solicitat în septembrie 1967 de la Oficiul de aprovizionare și desfacere din Tg. Mureș 60 de tone de talaj din tulpini de in (inlocuitor de zegras). Cooperativa avea nevoie de acest material pentru întregul an 1968. Dorea să-l primească ritmic, începînd din ianuarie 1968. Timpul a trecut repede. În ianuarie, cooperativa nu primise nici repartiție, și, ca atare, n-avea nici contract încheiat pentru asigurarea materialului respectiv. Pentru ca cererile clientelei să fie satisfăcute și planul cooperativei să poată fi îndeplinit, cooperativa „Oltul" și-a asigurat materialul necesar pentru primul trimestru al anului din altă sursă.

La 12 februarie cooperativa a primit repartiție pentru cele 60 de tone de înlocuitor de zegras. Furnizor: Întreprinderea de prelucrare a tulpinilor de in din Joseni, județul Harghita. La 13 februarie reprezentanții cooperativei au semnat contractul. Au făcut însă „divergență". Au cerut ca din cota totală să se reducă 15 tone, cantitate necesară pentru primul trimestru pe care cooperativa o obținuse din altă sursă. De aici încep necazurile. Întreprinderea furnizoare nu acceptă să încheie contractul pentru o cantitate mai mică decît cea prevăzută în repartiția emisă de forul tutelar — direcția de specialitate din M.I.U. Cooperativa beneficiară a semnat contractul făcînd „divergență" în sensul de a se reduce cantitatea aferentă pentru un trimestru. Aceasta fiind situația, au intrat în funcțiune serviciile juridice. S-au întocmit actele trebuincioase și cazul a fost înaintat la Arbitrajul de stat.

La Arbitrajul interjudețean s-au acordat pînă acum două termene: la 12 și la 23 martie. Vor urma altele. Sînt necesare hîrtii, copii după hîrtii, dovezi etc.

Cititorul nostru nu face calcule, dar susține, pe bună dreptate, că se pierde timp prețios, se cheltuie bani în zadar. Pentru ce? Pentru că repartiția n-a sosit la termen. Pentru că contractul a fost trimis spre semnare după 45 de zile de la data intrării lui în vigoare.

Cooperativa are dreptate: nu poate să primească un produs care a fost necesar pentru o perioadă trecută.

Întreprinderea furnizoare are dreptate: ea trebuie să producă și să livreze cantitățile prevăzute în repartiții.

Atunci?

D. TĂRNĂUCEANU

RĂSFOIND PRIN DOSARE

OMUL GOSPODAR ÎȘI FACE ...IARNA CAR

IN ACEST AN, așa cum fiecare din noi a putut să constate, vara s-a făcut simțită poate mai devreme decît în alți ani, fără însă să constituie un fenomen imprevizibil.

Cum s-au pregătit unitățile de alimentație publică să-și primească oaspeții dornici de a petrece cîteva ore din timpul liber în... aer liber? Este întrebarea care ne-a purtat prin mai multe unități de alimentație publică, care, prin natura și profilul lor, ar trebui să satisfacă aceste deziderate.

Ne găsim într-un vechi local, cu tradiție, din strada Virgiliu nr. 25, denumit „Cosminul", care în decursul anilor s-a făcut cunoscut printr-o spațioasă dar intimă grădină de vară. Aspectul care ni se înfățișează ochilor astăzi este mai mult decît deplorabil. Fosta grădină poartă amprenta unui șantier aflat într-o fază incipientă, adică în plină demolare.

Evident, se naște întrebarea: cum este posibil și cine poartă răspunderea pentru această stare de lucruri?

Răsfoind dosarul cu privire la documentația tehnico-economică a lucrării în cauză, constatăm cu surprindere că din cauza întîrzierii în mod birocratic a întocmirii formalităților necesare, termenul contractual de dare în funcțiune a grădinii de care ne ocupăm este... 15 mai, fără însă a exista garanția (față de întîrzierile în lucrări) că va fi terminată înainte de 1 iunie a.c.

Dacă exemplul citat ar fi fost izolat, nu ar fi prilejuit rîndurile de față. Din păcate, situația se repetă mai mult sau mai puțin similar, și în alte multe unități de alimentație publică. Astfel, după proiecte și para proiecte, la unitatea „Pustnicul", aparținînd de I.A.P.L. „Izvorul Rece", lucrările, în plin sezon, se află în stadiul de... demolare. Faptul că cele cîteva căsuțe gen „camping" sînt lipsite în prezent de cele mai elementare instalații sanitare, duce pe bună dreptate la nemulțumirea vizitatorilor care vin să-și petreacă o sîmbătă și duminică în acest pitoresc punct turistic. La km. 22, șoseaua București—Ploiești, în localitatea Săftica, funcționează o unitate de alimentație publică a cooperației de consum, unde situația este similară cu cea de pe marginea lacului Pasărea. Există, astfel, aici circa 8 căsuțe prefabricate, montate cu ani în urmă, dar care nu dispun nici de cel mai elementar confort.

O situație aparte o prezintă localul situat pe șoseaua Ploiești—București (km. 45) intitulat „Românești", pentru care s-au investit fonduri importante. Deși se susține de cei în drept că această unitate este dotată cu „tot ce este necesar", lipsesc totuși cîteva lucruri elementare, avînd în vedere amplasamentul localului: un camping cu cîteva căsuțe prefabricate și un grup sanitar.

O situație identică cu cea de la „Românești" o găsim și la km. 25, pe șoseaua București—Oltenița, la localul denumit „Pasărea". Într-un cadru natural, care ar putea să atragă un număr însemnat de turiști dacă aceștia ar avea unde să înnopteze, nu există nici un amenajament în acest scop. Președintele Cooperativei de consum din comuna Pasărea, care ar trebui să se ocupe de amenajarea cîtorva căsuțe prefabricate și un grup sanitar, refuză să prevadă măcar în plan această investiție.

Consecințele? Se întrezăresc fără prea multe analize economice. Bunăoară, preparatele oferite de localul „Cosminul" atrag prin calitatea și diversitatea lor un număr apreciabil de consumatori, dar inexistența spațiului de servire determină ca o parte din clienți să plece „de la ușă". După aprecierile responsabilului unității, datorită acestui fapt vînzările sînt mai mici cu 10 000—15 000 lei pe zi. Cu alte cuvinte, întîrzierea de circa 2 luni a grădinii presupune un minus de vînzare de aproape un milion lei.

Situația este sub aspectul deficitului mai mult sau mai puțin identică și la celelalte localuri amintite, ceea ce înseamnă milioane de lei care ar putea fi repuse în circuitul monetar, cu numai cîteva zeci de mii lei investiții și cu... puțin spirit gospodăresc.

Pentru întărirea acestui spirit gospodăresc se impune însă ca și organele care coordonează comerțul din sectorul alimentației publice (din sistema M.C.I. și a Cooperației de consum), să dea dovadă de mai mult simț al răspunderii și să fie în același timp mai exigente.

C. CRISTEA

În dezbatere: PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA APĂRAREA, CONSERVAREA ȘI FOLOSIREA TERENURILOR AGRICOLE

SUPORT TEORETIC ȘI METODOLOGIC EVALUĂRII ECONOMICE A PĂMÎNTULUI

OBIECTIVUL PRINCIPAL urmărit prin proiectul de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole este gospodărirea rațională a principalului mijloc de producție al agriculturii. Or, aceasta presupune, printre altele, **evaluarea judicioasă a capacității de producție a pămîntului.** *În cele ce urmează încercăm să ne aducem contribuția la elucidarea unor aspecte privind această controversată problemă, în jurul căreia se poartă vii discuții în țară și peste hotare.*

● Un „dar" al naturii ?

ÎN ULTIMUL TIMP s-a făcut simțită tendința de reducere a bazei teritoriale de producție a agriculturii, prin sustragerea din circuitul agricol, a unor suprafețe de teren, uneori din cele mai fertile. Asemenea fenomene au avut loc în condițiile în care și în agricultură, din cauza unor deficiențe organizatorice, anual însemnate suprafețe de teren arabil rămîn neînsămînțate.

Asemenea practici dăunătoare economiei naționale își au origina, în bună parte, în interpretarea greșită a tezei după care pămîntul, ca „dar" al naturii, nu are valoare, nu costă nimic societatea.

Într-adevăr, pămîntul — materie, în forma lui nativă (înțelegînd prin pămînt și apele de orice fel) — este un dar al naturii, așa cum sînt și aerul, pădurea virgină, minereurile. Dar, fiecare din aceste daruri ale naturii, valorificate de către om prin procesul de muncă, devin în tot mai mare măsură un produs al muncii omenești.

Pămîntul, ca și celelalte daruri ale naturii, capătă prețul valorificării lui, care este determinat de cheltuielile sociale necesare pentru valorificare. În țara noastră, valorificarea unui hectar de teren în lunca inundabilă a Dunării, prin lucrări hidroameliorative, necesită investiții de circa 3 200 lei, echivalentul a 95 zile/om. Prin urmare, în agricultură, pămîntul capătă valoare încă din momentul în care începe să funcționeze ca mijloc de producție, înmagazinînd un anumit consum de muncă vie și materializată.

Pămîntul este veșnic numai ca materie, dar nu și ca putere productivă. El își păstrează și își sporește fertilitatea atunci cînd sînt menținute condițiile necesare. Altfel, își pierde capacitatea de producție ca oricare alt mijloc de producție. Dovadă avem regiuni ale lumii, altădată cu agricultură înfloritoare, unde n-au rămas decît amintirile vremurilor apuse și solurile secătuite.

Din acest proces istoric îndelungat rezultă atît greutățile, cît și complexitatea evaluării juste a capacității de producție a pămîntului ; fertilitatea creată de om a înlocuit sau s-a adăugat fertilității naturale a solului, în funcție de modul de utilizare al acestuia. Fapt este însă că unitatea dintre aceste elemente este atît de evidentă, încît cu greu (numai convențional sau în condiții speciale de comparație), mai pot fi delimitate.

În țara noastră, problema evaluării economice a pămîntului a constituit o preocupare demnă de menționat pentru cele mai proeminente personalități ale științelor agricole și economiei agrare. În rîndurile agronomilor și oamenilor de știință înaintați a existat o evidentă preocupare pentru bonitarea solurilor ca un mijloc de îmbunătățire a folosirii terenurilor și a condițiilor de trai ale țărănimii. Un mare merit al școlii românești constă în faptul că bonitarea a fost privită mai întîi prin prisma contribuției la progresul agriculturii și apoi prin aceea de mijloc de stabilire a impozitelor agricole. În Marea enciclopedie agricolă, cunoscutul agronom E. Grințescu arată că aflînd calitatea solului (prin cadastrare), inginerul agronom poate recomanda plantele care reușesc mai bine pe acel teren, ce lucrări necesită, ce îmbunătățiri, ce îngrășăminte, felul optim de cultură etc., iar aceste recomandări, izvorîte din controlul efectiv al fiecărui petec de pămînt al țării, ar aduce o schimbare temeinică în bine a plugăriei noastre. În aceeași lucrare, Amilcar Vasiliu preciza că bonitarea se face în scopul stabilirii capacității agricole a solului. O mare contribuție în această direcție a adus regretatul dascăl al multor generații de agronomi — N.O. Popovici-Lupa care, în manualul său de economie rurală apărut în 1925, îi dedica o întreagă secțiune sub titlul „Estimațiuni de terenuri și moșii".

● Criteriul principal — venitul net

Am ținut să subliniem aportul înaintașilor noștri la studierea și rezolvarea problemei privind evaluarea economică a pămîntului, deoarece ni se pare nepotrivită tendința de a da uitării ceea ce s-a realizat mai înainte, de a se neglija valorificarea unor elemente științifice din cercetările întreprinse mai înainte.

În această ordine de idei, considerăm dăunătoare scopului urmărit de toți cercetătorii tendința de a contrapune sistemul natural și sistemul economic de evaluare comparativă a pămîntului, mai ales că prin această contrapunere se caută, de fapt, absolutizarea condițiilor naturale în determinarea capacității de producție a diferitelor soluri. Îngrijorătoare din punct de vedere științific ni se pare înclinația de care dau dovadă unii autori în trecerea sub tăcere sau diminuarea importanței pe care o are venitul net în evaluarea economică a pămîntului.

Care sînt, după părerea noastră, deficiențele metodelor preconizate în prezent în literatura de specialitate ?

O metodă științific fundamentată de evaluare comparativă a pămîntului trebuie să fie obiectivă și să se bazeze pe realitate. Din acest punct de vedere, la prima impresie — s-ar da cîștig de cauză metodei naturaliste, știut fiind că factorii naturali se bucură de o existență obiectivă. Dar, transpusă în viață și absolutizată, această metodă ne poate servi ca exemplu al faptului cum obiectivul se transformă în subiectiv.

Greutățile decurg din însuși sistemul și modul de exprimare al condițiilor naturale care concură la stabilirea capacității de producție a terenurilor, pentru că punctele acordate unui element sau altul (sol, relief, hidrologie etc.), au totuși un caracter convențional și este greu de închipuit că s-ar putea ajunge vreodată la un sistem bine fundamentat de apreciere. Iată numai cîteva exemple. Același tip de sol, să presupunem cernoziom, va avea o capacitate de producție diferită în funcție de regimul pluviometric. Vom putea exprima just acest raport în cadrul aceluiași sol ? Este îndoielnic !

Intervin însă și alți factori privind compoziția fizică și chimică a solului, cu urmări de neestimat, mai ales sub aspectul proporțiilor și al raportului dintre proporțiile în care se află diferite elemente componente ale solului. Dar, chiar capacitatea de producție a aceluiași teren variază în funcție de modul de valorificare de către plante a elementelor nutritive etc. Iată de ce, bazată pe convenționalism în apreciere (pe care nu-l pot nega nici chiar susținătorii ei), absolutizarea metodei factorilor naturali poate duce la subiectivism în aprecierea economică comparativă a pămîntului. Această absolutizare împiedică, de asemenea, înțelegerea caracterului dinamic al evaluării comparative a terenului. Fenomenul este prea evident, pentru a putea fi contestat. Rezultă, deci, că factorii economici sînt cei care contribuie la creșterea fertilității solului, chiar dacă au uneori numai rolul de mijlocitor al unor fenomene naturale. Din acest punct de vedere, fertilitatea concepută ca aptitudine sau capacitate de a produce, este în funcție de progresul tehnic, de factorii economici de producție, exprimați în :

$$Y = f(x_1, x_2, x_3, x_4 \ldots x_n)$$

Aceasta înseamnă că factorii economici nu intervin numai ca elemente minore, de corectare a factorilor naturali, ci au rolul determinant în creșterea capacității de producție a solului. În plus, gama factorilor economici este mult mai largă, ea neputînd fi redusă la căile de transport sau nivelul agrotehnic.

Precum se vede, avem de a face cu o influență crescîndă a factorilor economici, pe fundalul factorilor naturali. În asemenea condiții, **criteriul obiectiv și real de evaluare economică, bazat pe rezultatele obținute din aprecierea factorilor naturali de fertilitate, este venitul net.**

Fără îndoială că evaluarea comparativă a pămîntului, care trebuie să se bazeze pe un sistem unitar — format din totalitatea condițiilor naturale, corelate cu mărimea venitului net la ha — nu poate fi redusă la o simplă comparare a diferitelor terenuri după mărimea venitului net. În acest caz, într-adevăr am avea de-a face cu o simplă oficializare a unor rezultate de producție. Evaluarea după venitul net presupune existența a două elemente esențiale : solul etalon și venitul net potențial al solului etalon. Tocmai în acest sens trebuie înțeleasă utilitatea aprecierii însușirilor naturale ale solului pentru evaluarea economică a pămîntului și unitatea dintre sistemul natural și cel economic de evaluare. Solul etalon, prin însușirile sale productive, tipice, trebuie să exprime venitul net ce poate fi obținut pe hectar la un nivel corespunzător de organizare a producției și a muncii. Evaluarea comparativă a celorlalte terenuri ne permite nu numai aprecierea lor față de terenul etalon, ci și a rezervelor de fertilitate nefolosite prin sistemul de cultură practicat.

Sistemul venitului net este supus însă diferitelor critici de ordin principial sau metodologic. De multe ori, se face apel la deosebirea fundamentală a scopului urmărit prin taxarea terenului în condițiile economiei capitaliste și socialiste. Să privim, însă, mai aprofundat această problemă.

Din punct de vedere al intereselor statului socialist, taxarea constituie mijlocul de stabilire a veniturilor impozabile, a impozitului agricol. Mai mult. Taxarea terenurilor își mărește actualitatea sa de bază obiectivă pentru stabilirea judicioasă a veniturilor impozabile, deoarece ea asigură cointeresarea producătorilor colectivi în folosirea cît mai completă a capacității de producție a terenului, concomitent cu creșterea proporțională a participării lor la constituirea fondului de venit net centralizat al statului. Or, cum impozitul trebuie să reprezinte o parte a venitului net, avem un argument în plus în favoarea folosirii acestuia drept criteriu principal și final pentru evaluarea economică a pămîntului.

Din punct de vedere al intereselor producătorilor particulari, taxarea prezenta o dublă importanță : pe de o parte, în condițiile în care pămîntul circula ca marfă între producătorii agricoli, taxarea îi orienta asupra prețului pămîntului, în funcție de capacitatea lui de producție ; pe de altă parte, taxarea îi orienta în alegerea terenurilor de cumpărare. Fertilitatea terenului nu putea fi indiferentă cumpărătorului, știut fiind faptul că investițiile efectuate pe terenul mai fertil dau o eficiență mai mare, se recuperează într-un termen mai scurt și invers, influențînd întreaga activitate economică a producătorului.

În economia socialistă, pămîntul își pierde proprietatea de marfă între producătorii agricoli, devenind fie proprietate de stat, fie proprietate cooperatistă. Rămîne însă de cercetat natura economică a pămîntului în relațiile dintre agricultură — „posesoare" de pămînt și alte ramuri ale economiei naționale (industrie, construcții, transporturi) — „consumatoare" de pămînt. Agricultura ca „proprietară" a terenului agricol, în condițiile întăririi principiului gestiunii economice proprii, nu poate înstrăina gratuit din suprafața de care dispune, avînd în vedere pierderile de producție pe care le va suporta, precum și investițiile suplimentare pe care va fi nevoită să le facă pentru valorificarea unei suprafețe egale cu cea pierdută. Acesta este însă un aspect secundar al problemei pe care o urmărim, asupra căruia vom reveni mai departe. În orice caz însă, taxarea își pierde importanța ca mijloc de evaluare bănească a pămîntului în vederea vînzării-cumpărării sale.

Cel de al doilea aspect al problemei însă nu numai că rămîne, dar își mărește importanța. Producătorilor colectivi, care efectuează un volum tot mai mare de investiții, nu le este indiferentă eficiența acestora, determinată în bună măsură de fertilitatea solului. Mai mult decît atît, problema iese din cadrul grupului de producători colectivi și devine o importantă problemă de stat în condițiile în care investițiile din fond centralizat al statului sînt preponderente în dezvoltarea agriculturii. Aprecierea judicioasă a eficienței în orientarea pe teritoriu și pe obiective capitale a acestor investiții nu se poate face decît pe baza unei taxări corecte a capacității diferitelor terenuri de a produce venit net, sursa eficienței economice a oricărei investiții. Deci, și din acest punct de vedere, se impune folosirea venitului net drept criteriu principal de evaluare economică a pămîntului, preluînd din practica trecută acele elemente care contribuie la întărirea metodelor socialiste de folosire rațională a fondului funciar.

Sub aspectul metodologic, folosirea venitului net presupune următoarele precizări :

Variația producției și deci a venitului net de la un an la altul, în funcție de oscilația condițiilor atmosferice (care influențează potențialul de producție) face necesară utilizarea unor date medii ponderate pe o perioadă de mai mulți ani (minimum 5 ani).

De asemenea, mărimea venitului net este influențată de mărimea prețului de vînzare al produselor. Lipsa de corelație a prețurilor cu cheltuielile de producție poate da o imagine deformată asupra mărimii venitului net.

Socotim că mărimea venitului net trebuie circumscrisă numai la sfera producției vegetale. Nu împărtășim punctul de vedere ca în calcul să fie luat atît venitul net de la producția vegetală, cît și cel de la producția animală, pe simplul considerent că numai producția vegetală este nemijlocit legată de utilizarea pămîntului, pe cînd creșterea animalelor intră deja în sfera îndeletnicirilor prelucrătoare de produse vegetale, iar o dată cu dezvoltarea metodelor industriale de creștere a animalelor, aceasta

conf. univ. dr. ing. O. PARPALĂ

(Continuare în pag. 11)

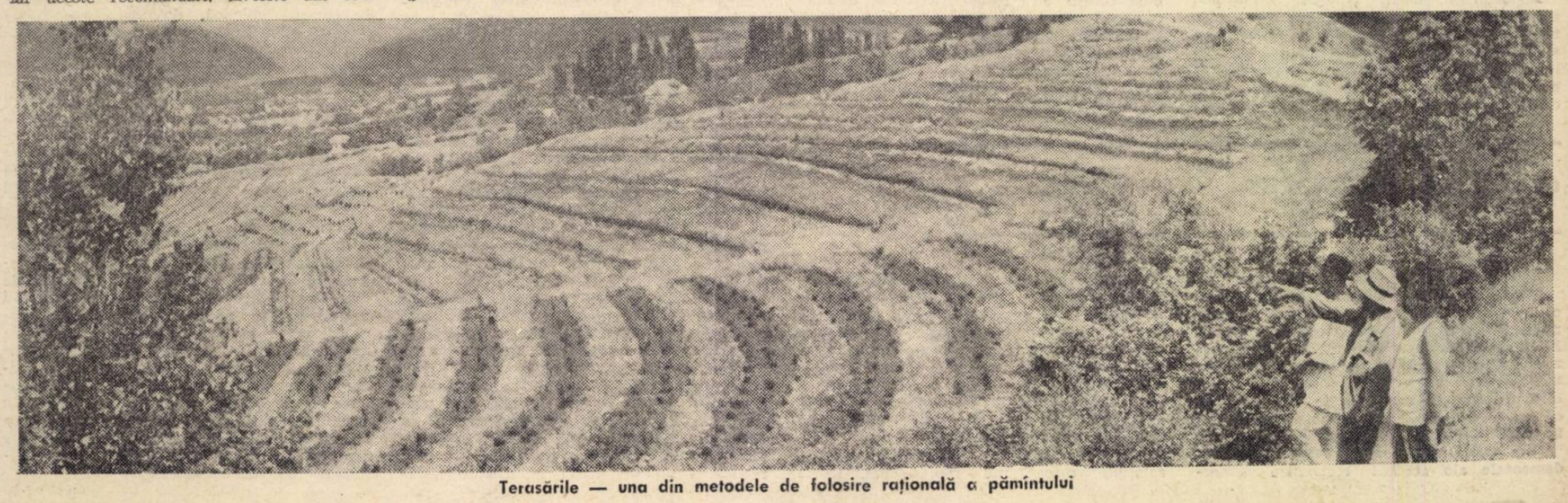

Terasările — una din metodele de folosire rațională a pămîntului

KARL MARX

Anchetă — dezbatere

CONTINUĂM ANCHETA-DEZBATERE organizată de redacția revistei noastre cu ocazia celei de-a 150-a aniversări a nașterii lui Marx. În numărul trecut (nr. 17 din 26 aprilie 1968) am publicat răspunsurile la primele două întrebări. În numărul de față prezentăm răspunsurile la întrebările 3 și 4. Reamintim aceste întrebări:

3. Ce păreri ați dori să enunțați în legătură cu raporturile dintre gîndirea economică marxistă și cea nemarxistă?

4. Care sînt principalele caracteristici ale aplicării și dezvoltării marxismului în România?

Conf. univ. dr. Gh. P. Apostol

Istoria gîndirii economice consemnează, pe toate treptele dezvoltării societății omenești, numeroase dispute. Este pe deplin firesc ca epoca noastră să nu facă excepție de la această regulă. Ceea ce se impune de la bun început celui care studiază aceste probleme nu este atît existența disputei, cît mai cu seamă aspectele și tendințele ei noi.

Raporturile dintre gîndirea economică marxistă și cea nemarxistă sînt dominate de conținutul principal al epocii noastre, epoca trecerii de la capitalism la socialism; ele reflectă confruntarea aprigă dintre două orînduiri social-economice radical deosebite, interesele unor forțe sociale incomparabil mai vaste și mai puternice decît pe treptele anterioare ale istoriei societății.

Din caracterul militant al marxismului, din esența sa revoluționară, adînc transformatoare, rezultă **că nu coexistența ci lupta este trăsătura esențială a raporturilor dintre gîndirea economică marxistă și cea nemarxistă.** Tocmai un asemenea aspect a avut în vedere tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită recent la adunarea activului de partid din Capitală subliniind că se impune cu multă acuitate „necesitatea sporirii combativității față de orice fel de concepții idealiste, față de orice confuzii ideologice, inclusiv unele idei retrograde sau chiar reacționare, care, din păcate își mai fac loc și față de care nu întotdeauna se ia poziție corespunzătoare".

Dialogul, confruntarea tezelor economice marxiste cu cele nemarxiste constituie o pîrghie importantă a afirmării și dezvoltării gîndirii economice marxiste. Noi sîntem convinși că viitorul aparține socialismului și comunismului, că pe baza învățăturii economice a lui Marx putem să explicăm mai bine realitatea contemporană și tendințele ei decît ideologii burghezi, dar aceasta nu ne dă dreptul de a ne izola de mișcarea internațională a ideilor. **Gîndirea economică marxistă capătă influență și poate fi apărată împotriva oricăror falsificări numai în confruntarea cu tezele opuse, indiferent de natura lor.** După părerea mea, este corect să recunoaștem că nu am fost întotdeauna prezenți așa cum se cuvenea, în această confruntare, că au fost sesizate cu întîrziere unele procese și fenomene noi din economia țărilor capitaliste, în special legate de dezvoltarea forțelor de producție, de progresul tehnico-științific; de multe ori au fost respinse în bloc tezele economice nemarxiste, manifestîndu-se o falsă combativitate, bazată nu pe argumente și fapte, ci pe etichetări. Toate acestea au fost piedici, care au scăzut din eficacitatea confruntării cu gîndirea economică nemarxistă.

Forța marxismului nu rezidă numai în faptul că permite descifrarea și interpretarea realității, prospectarea viitorului, ci și **în marea lui receptivitate față de nou, față de tot ce este progresist, capacitatea lui deosebită de a integra și sintetiza tot ceea ce omenirea are mai bun.** În studiile economice nemarxiste există de multe ori aspecte sesizate cu luciditate, firește, de pe pozițiile claselor sociale interesate în țările respective, care merită analiză în reflecție din partea gînditorilor marxiști.

Raporturile dintre gîndirea economică marxistă și cea nemarxistă trebuie să fie privite astăzi dintr-un unghi de vedere nou și datorită prestigiului internațional pe care l-a cucerit marxismul. După cum se știe n-a fost deloc ușor ca, de la complotul tăcerii, să se ajungă la situația în care un Raymond Aron să spună: „...învățătura lui Marx aparține prezentului; indiferent dacă ești marxist sau antimarxist nu poți tăgădui că tot mai multe milioane de oameni invocă ideile lui Marx". Desigur, nu ne imaginăm că economiștii burghezi contemporani renunță la ideile lor și la crezul lor politic, dar chiar și faptul că adoptă o atitudine mai realistă față de marxism nu este deloc lipsit de semnificație.

O evaluare a principalelor caracteristici ale aplicării și dezvoltării marxismului în România ar necesita un spațiu cu mult mai mare decît ar fi posibil în cadrul acestei discuții. De aceea mă voi opri pe scurt, doar la una dintre aceste caracteristici.

Partidul Comunist Român, elaborînd amplul program al construcției socialiste, a ținut și ține seama de condițiile concrete ale țării noastre, de particularitățile specifice fiecărei etape pe care o parcurgem. De exemplu, industrializarea țării se înfăptuiește astăzi în cu totul alte împrejurări decît ar fi fost necesare în urmă cu 3—4 decenii. Trăim perioada celei mai ample revoluții în știință și tehnică, care schimbă fundamental numeroase aspecte ale producției și ale vieții sociale: structura pe ramuri a industriei, specifică unei țări, nu poate fi considerată ca perfectă pentru celelalte; sînt necesare investiții enorme și, deci, o rată înaltă de acumulare; se impune introducerea largă în producție nu a tehnicii medii, ci a celei mai înaintate tehnici; trebuie creat un raport just între cercetarea științifică aplicativă și cea fundamentală, măsuri eficiente pentru asigurarea reproducției forței de muncă calificate. Este un merit deosebit al partidului nostru, al politicii sale consecvente marxist-leniniste, că la aceste aspecte, și la multe altele, a găsit soluții corespunzătoare cerințelor edificării noii societăți, intereselor poporului român.

Mergînd cu hotărîre pe linia transformării socialiste a satelor, partidul nostru nu a naționalizat pămîntul, nu a copiat forme și metode aplicate în alte timpuri și în alte țări, a ținut seama de condițiile istorice concrete. Rezultatul îl cunoaștem: cooperativizarea agriculturii s-a încheiat cu succes și a fost însoțită de creșterea continuă a producției agricole.

Aplicarea marxismului la condițiile istorice concrete nu este o problemă de loc simplă. Ea cere cunoașterea perfectă a realităților, determinarea judicioasă a perspectivelor și a forțelor motrice capabile să le înfăptuiască. La realizarea acestei cerințe contribuie practica partidului nostru de a se sfătui cu poporul, cu specialiști din diferite domenii în rezolvarea problemelor vitale.

Luarea în considerație a condițiilor istorice concrete din țara noastră a permis Partidului Comunist Român să-și aducă contribuția la îmbogățirea științei marxist-leniniste, la dezvoltarea acestei măreți învățături. Deosebit de fertilă pentru dezvoltarea continuă a gîndirii marxist-leniniste este ideea, susținută de partidul nostru, că singurii în măsură să stabilească ce este bine pentru țara respectivă, sînt partidul comunist și guvernul din țara respectivă. Evident din această poziție derivă creșterea considerabilă a răspunderii partidului comunist, a conducerii statului socialist pentru viitor, pentru progresul și bunăstarea țării, poporului, națiunii.

Conf. univ. Gh. BADRUS

În cei peste 100 de ani trecuți de la apariția marxismului, practica socială a oferit nenumărate prilejuri de importanță istorică pentru verificarea viabilității teoriilor enunțate de către economiștii marxiști, cît și de către cei nemarxiști. Examinînd evoluția economică și socială în această perioadă de timp, rezultă că ea a dat cîștig de cauză, a confirmat în mod strălucit teoria lui Marx.

Este suficient să luăm coordonatele fundamentale ale gîndirii economice nemarxiste, care pornește de la premisa permanenței istorice a capitalismului, pentru a vedea că în lume, de peste o jumătate de secol, capitalismul nu mai este singura orînduire social-economică, iar noua orînduire, socialismul, pe care mintea genială a lui Marx a prevăzut-o, s-a statornicit și s-a dezvoltat în 14 țări ale lumii. Este edificator, de asemenea, că principalele teze ale lui Marx, cum sînt cele cu privire la plusvaloare, exploatarea muncii salariate, mecanismul reproducției, teoria valorii ș.a. își mențin neștirbită actualitatea.

Încă de la apariția lor cît și de-a lungul zecilor de ani, teoriile economice ale lui Marx au constituit obiectul diverselor atacuri din partea economiștilor nemarxiști, dar toate încercările n-au fost în stare să zdruncine construcția teoretică de granit a gîndirii economice marxiste. Dimpotrivă, asistăm la adoptarea teoriei economice marxiste de către tot mai mulți cercetători care doresc să studieze în mod obiectiv realitatea. Fenomenul cel mai remarcabil, după părerea mea, este faptul că teoria economică a lui Marx, tezele marxist-leniniste au fost și sînt însușite de **clasa muncitoare, de masele populare,** adică de cei cărora de fapt le-a adresat Marx opera sa.

Desigur, cu toată trecerea timpului, opoziția ireductibilă dintre gîndirea economică marxistă și cea nemarxistă a rămas aceeași, avîndu-și izvorul în pozițiile de clasă radical diferite. Dar ar fi neconform cu realitatea dacă ne-am închipui că înfruntarea dintre concepțiile marxiste și cele nemarxiste se prezintă în zilele noastre în același fel ca pe timpul lui Marx. Altele sînt timpurile noastre, altele sînt și problemele cărora trebuie să le dea răspuns gîndirea economică. La aceasta se adaugă faptul că în acest răstimp însăși gîndirea economică marxistă s-a dezvoltat, s-a îmbogățit cu un șir de teze noi, și-a perfecționat aparatul său de cercetare, pătrunzînd mai adînc în mecanismul social. Pe de altă parte, gîndirea economică nemarxistă s-a schimbat și ea, abordează o altă optică, dispune de metode noi.

Una dintre remarcile pe care aș dori să le fac, este aceea că, dacă în timpurile lui Marx, într-o mare măsură disputele se duceau în jurul unor probleme cu un pronunțat caracter abstract, acum ponderea factorului politic în problemele economice aflate în dispută a crescut considerabil. Aș zice că **în zilele noastre economia politică este mai politică decît oricînd.** Explicația rezidă între altele în faptul că teoria economică marxistă și-a dovedit utilitatea sa practică, forța sa transformatoare și mobilizatoare. O altă cauză constă în faptul că — așa cum arătam în răspunsul la întrebarea anterioară — după părerea mea, în zilele noastre activitatea statului și politica sa economică au un rol foarte important în desfășurarea activității economice, în dirijarea acesteia. Actele economice își dezvăluie cu tot mai multă pregnanță substratul lor politic. De aceea economiștii, elaborînd, aprofundînd diferitele teze teoretice, au în vedere și consecințele politice ale acestora.

Se știe că în țările capitaliste, numeroși economiști nemarxiști își desfășoară activitatea în institute de cercetări care au tangență directă cu elaborarea politicii economice a statului.

În țările socialiste, economiștii marxiști participă sub diferite forme la înfăptuirea politicii economice a statului. În această privință ar fi de dorit ca economiștii din țara noastră să ia parte mai activ la studierea realităților din țara noastră, la elaborarea măsurilor de politică economică, avînd un rol mai activ în generalizarea teoretică a proceselor economice, în sesizarea fenomenelor noi, a neajunsurilor și în întocmirea de propuneri pentru mersul înainte al economiei noastre naționale.

După părerea mea, se simte nevoia ca economiștii din țara noastră să ia o atitudine mai combativă față de diferitele teorii moderne care au circulație în lumea capitalistă, cum sînt teoriile creșterii, ale convergenței, ale societății industriale, diferite teorii apologetice — expunîndu-și punctul de vedere. În același timp, nu trebuie uitat că în gîndirea nemarxistă își găsesc reflectarea unele probleme reale, pe care dezvoltarea contemporană le impune și atenției economiștilor marxiști. De pildă, în cercetarea problemelor organizării raționale a producției și a muncii, a consecințelor social-economice ale progresului tehnic contemporan, ale participării cercetărilor științifice la activitatea de producție, ale eficienței sferei serviciilor, există, în țările capitaliste, rezultate care merită să fie studiate, trăgîndu-se concluzii pentru activitatea din țările socialiste și pentru generalizări teoretice marxiste. Problemele dezvoltării comerțului internațional, ale formelor de colaborare și cooperare economică atrag atenția în mod egal cercetătorilor marxiști și a economiștilor nemarxiști. Dialogurile care au loc în zilele noastre pe diferite probleme contemporane, cu prilejul unor sesiuni științifice sau al unor întîlniri internaționale, la care participă economiști marxiști și nemarxiști, relevă utilitatea confruntărilor de opinii, din care gînditorii marxiști au numai de cîștigat. Cu cît în înfruntarea cu adversarii noștri ideologici, argumentarea noastră, a economiștilor marxiști, va fi mai bogată, mai profundă și bazată pe granitul faptelor, cu atît forța de influențare a teoriei marxiste va spori. Consider, totodată, că pentru realizarea unității clasei muncitoare internaționale ar fi utilă intensificarea dialogului ideologic între economiștii comuniști și cei social-democrați.

O altă remarcă în legătură cu această problemă. Unii din generația noastră am ajuns să aderăm la gîndirea economică marxistă pe baza unei convingeri formate în urma unei confruntări cu concepțiile nemarxiste și a activității practice. Actuala generație tînără din țara noastră își însușește marxismul în școală, primind din manuale, de la profesori, învățătura marxistă ca pe o teorie unanim acceptată, fără adversari, omițîndu-se că ea s-a format în bună parte printr-o luptă intensă cu diverse teorii antiștiințifice. De aceea pentru a reliefa și mai bine justețea marxism-leninismului, pentru a sublinia caracterul său militant și a-i ajuta pe tineri să-și facă din această învățătură o **convingere,** cred că ar fi bine ca atît în învățămîntul de cultură generală cît mai ales în învățămîntul superior, tezele marxism-leninismului să fie predate nu numai ca atare, în esența lor, dar și în contrapunere cu părerile adversarilor noștri ideologici, argumentîndu-se cît mai bogat justețea învățăturii lui Marx, Engels, Lenin. Bineînțeles că aceasta presupune o serioasă reexaminare a actualelor manuale și programe de învățămînt.

În fond, după părerea mea, aplicarea și dezvoltarea marxismului în România se identifică cu politica Partidului Comunist Român, exponentul intereselor fundamentale ale poporului român, port-drapelul marxism-leninismului în țara noastră. Prin întreaga sa activitate, partidul și-a demonstrat fidelitatea față de marxism-leninism, capacitatea de a aplica această învățătură la condițiile specifice ale țării noastre.

O caracteristică fundamentală a aplicării și dezvoltării marxismului de către partidul nostru o constituie **modul creator** în care partidul a rezolvat multiplele probleme puse de progresul economic, social, politic, cultural al României. Dovada strălucită a acestui caracter creator și a modului eficient în care partidul nostru a aplicat și aplică marxismul la condițiile țării noastre o constituie rezultatele dobîndite de poporul român sub conducerea partidului său comunist.

Caracterul creator al politicii partidului și realizările dobîndite în înfăptuirea acestei politici își au izvorul în faptul că partidul a pornit și pornește de la realitățile social-economice ale țării noastre. De aceea, în mod firesc, aplicarea marxismului în țara noastră poartă pecetea societății românești. Faptele arată că cu cît mergem mai departe pe calea socialismului cu atît se evidențiază, în funcție de condițiile concrete, amprenta mediului economic, politic, social, a tradițiilor și specificului din țara noastră. În același timp, aplicarea marxismului în țara noastră poartă și amprenta condițiilor internaționale în care se desfășoară construirea noii societăți. Printre aceste condiții se numără faptul că încă alte 13 țări construiesc socialismul și comunismul, particularitățile actualei perioade a procesului de dezvoltare a sistemului mondial socialist, precum și influența pe care socialismul o exercită asupra evoluției societății contemporane.

Unul din procesele caracteristice aplicării și dezvoltării marxism-leninismului în România, care au transformat înfățișarea economiei și societății, îl constituie **industrializarea intensă, susținută,** a țării noastre ca un proces de însemnătate esențială, cu repercusiuni multiple pentru întregul popor. Mi se pare că nu mai trebuie insistat asupra faptului că, aplicînd învățătura marxist-leninistă cu privire la industrializarea socialistă, partidul nostru a ținut seama de condițiile concrete ale României, ceea ce se reflectă în structura de ramură a industriei noastre, în dezvoltarea anumitor ramuri, cum este de pildă industria chimică, de mare importanță pentru valorificarea superioară a resurselor noastre naturale.

Un alt proces caracteristic îl constituie, după părerea mea, **ritmul înalt al acumulării,** care a stat și stă la baza vastului program de investiții, înfăptuit în anii construcției socialismului. Importanța deosebită a acestui proces fundamental nu poate să scape atenției, deoarece el se reflectă în alte trăsături esențiale ale dezvoltării economice a României.

Una dintre aceste trăsături o constituie **ritmul rapid de creștere a producției industriale,** recunoscut pe plan internațional ca unul dintre cele mai rapide din lume. Poate s-ar părea că ritmul rapid de creștere a producției industriei românești nu ar avea legătură cu aplicarea marxismului. Or, după părerea mea, ritmul rapid de creștere a industriei și economiei, exprimă în mod sintetic modalitatea creatoare în care partidul nostru a știut să aplice tezele marxiste cu privire la reproducția lărgită, să dirijeze procesele reproducției și ale dezvoltării proporționale a economiei naționale.

ŞI CONTEMPORANEITATEA

a „Vieţii economice“

Ritmul înalt de acumulare reflectă şi o altă caracteristică a modului în care partidul nostru înfăptuieşte învăţătura marxist-leninistă — anume faptul că **construcţia socialismului este înainte de toate rezultatul mobilizării resurselor şi al eforturilor poporului român.** Partidul nostru porneşte, pe bună dreptate, de la ideea că socialismul îşi dovedeşte superioritatea înainte de toate prin capacitatea sa de a pune în valoare toate forţele şi rezervele existente în ţara în care poporul l-a instaurat.

Un exemplu grăitor de aplicare creatoare a învăţăturii marxiste cu privire la **formele de organizare şi de conducere a vieţii economice şi sociale, la planificarea economiei socialiste** o constituie hotărîrile luate de Conferinţa Naţională a P.C.R. din decembrie 1967. Măsurile preconizate de Conferinţa Naţională, care concretizează hotărîrile Congresului al IX-lea al partidului, corespund stadiului la care a ajuns economia noastră naţională, societatea românească, ţin seama, totodată, de experienţa altor ţări socialiste.

Mi se pare că din hotărîrile Conferinţei Naţionale cît şi din măsurile luate în ultima vreme de partidul nostru se desprinde o idee preţioasă care călăuzeşte politica partidului şi a statului şi anume strîngerea legăturilor şi **intercondiţionarea ce există între dezvoltarea economică şi democraţia socialistă.** Pe linia acestei idei călăuzitoare se înscriu măsurile preconizate cu privire la acordarea de drepturi şi atribuţii mai largi întreprinderilor, tuturor unităţilor economice, aplicarea unor forme de conducere colectivă la toate nivelele în economie, antrenarea mai largă a specialiştilor, a colectivelor de oameni ai muncii la dezbaterea şi rezolvarea problemelor economice.

Aceste măsuri, cît şi altele, sînt de natură să stimuleze dezvoltarea economică, permiţînd oamenilor muncii să se bucure mai din plin de drepturile democratice oferite de orînduirea socialistă, să se simtă stăpîni deplini asupra mijloacelor de producţie, a vieţii economice, a întregii puteri.

Nu ar corespunde desigur realităţii dacă, vorbind despre aplicarea şi dezvoltarea marxismului în România, am ignora faptul că acest proces nu a fost lipsit de neajunsuri şi greşeli. Dar una din trăsăturile caracteristice ale acestui proces a fost faptul că partidul nostru şi-a demonstrat capacitatea de a înlătura lipsurile, de a corecta greşelile făcute şi de a rezolva problemele potrivit cerinţelor mersului înainte al ţării. În cursul înfăptuirii politicii sale, partidul a învins unele tendinţe de ignorare a particularităţilor ţării noastre, de aplicare a unor soluţii necorespunzătoare condiţiilor româneşti, tendinţe conservatoare, promovînd spiritul progresist, novator.

Un model în această privinţă îl constituie hotărîrile Congresului al IX-lea al partidului, celelalte hotăriri adoptate după Congres de către partidul nostru, îndreptate spre lichidarea unor disproporţii în economia naţională, a rămînerii în urmă a unor ramuri, spre promovarea ştiinţei şi progresului tehnic, spre înlăturarea subiectivismului şi arbitrariului, spre adoptarea unor soluţii corespunzătoare stadiului în care se află economia şi societatea noastră şi necesităţilor progresului lor. Spiritul realist, dinamic, imprimat de Congresul al IX-lea al partidului întregii vieţi economice şi sociale din ţara noastră, reprezintă o ilustrare grăitoare a spiritului viu, înnoitor, ce caracterizează marxism-leninismul.

Aplicarea marxismului la condiţiile ţării noastre, înfăptuirea politicii partidului în toate domeniile economiei şi societăţii socialiste, conturează modelul românesc de construire a socialismului, model în care se îmbină trăsături comune cu modelele existente în celelalte ţări socialiste, cît şi trăsături specifice ţării noastre, să-şi păstreze nealterat spiritul său militant, caracterul său de clasă.

Politica P.C.R. constituie o aplicare a învăţăturii marxist-leniniste la condiţiile concrete ale ţării noastre.

Succesele obţinute pînă acum în întreaga construcţie socialistă, în dezvoltarea economică, politică şi social-culturală a ţării noastre sînt indisolubil legate de politica profund ştiinţifică a partidului şi o confirmare, în acelaşi timp, a viabilităţii şi caracterului transformator al învăţăturii marxist-leniniste care călăuzeşte neîncetat politica P.C.R.

Ceea ce caracterizează, în primul rînd politica partidului nostru este aplicarea **creatoare** a învăţăturii marxist-leniniste la condiţiile concrete ale ţării noastre şi realismul obiectivelor stabilite în construcţia economică şi socială. Ea se bazează pe cunoaşterea aprofundată a legilor de dezvoltare economică şi socială şi a condiţiilor şi particularităţilor acţiunii acestora în România, pe luarea în seamă a interacţiunilor dialectice simultan cu relevarea factorilor primordiali ai dezvoltării. Totodată partidul nostru porneşte de la premisa că fiecare etapă a construcţiei socialiste îşi are cerinţele şi trăsăturile sale de care în politica economică trebuie ţinut seama.

Din studierea particularităţilor aplicării marxismului în România se desprinde, pe de altă parte, caracterul **inovator, îndrăzneala revoluţionară dar şi chibzuinţa şi maturitatea** cu care sînt elaborate măsurile întreprinse pentru dezvoltarea economică. Un exemplu grăitor al aplicării creatoare şi spiritului inovator în care se fundamentează politica economică îl constituie documentele Congresului al IX-lea şi ale Conferinţei Naţionale a P.C.R., care au dezbătut probleme cardinale pentru continuarea operei de desăvîrşire a construcţiei socialiste în ţara noastră.

De o mare valoare teoretico-principială şi politică, şi cu largi implicaţii practice este teza expusă în raportul tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Conferinţa Naţională că socialismul ca orînduire **socială nu şi-a epuizat încă posibilităţile,** iar punerea acestora în valoare depinde în mod hotărîtor de **elaborarea şi înfăptuirea unei politici ştiinţifice.** Aş releva, de asemenea, **consecvenţa,** ca şi **originalitatea** formelor şi metodelor prin care partidul nostru urmează şi aplică una din tezele de bază ale învăţăturii marxist-leniniste şi anume, **creşterea rolului factorului conştient** în dezvoltarea economico-socială.

În conducerea procesului construcţiei socialiste, partidul nostru studiază sistematic **propria sa** experienţă, acumulată cu timpul, trage concluziile corespunzătoare din aceasta, valorifică tot ce este pozitiv şi reconsideră cu curaj ceea ce este depăşit. În toată această muncă partidul nostru **se sprijină pe mase, valorifică experienţa şi înţelepciunea** acestora, atrage cadrele cele mai capabile la elaborarea, dezbaterea şi traducerea în viaţă a politicii economice. În acelaşi timp, partidul nostru studiază şi **experienţa celorlalte ţări socialiste, întreaga experienţă** mondială, trăgînd învăţăminte din aceasta.

Întreaga politică a partidului nostru, care izvorăşte din interesele poporului român şi serveşte aceste interese, are un profund caracter patriotic şi, urmărind demonstrarea superiorităţii socialismului, întărirea prieteniei şi colaborării cu toate ţările socialiste — un caracter internaţionalist.

Conf. univ. dr. Mihai PĂRĂLUŢĂ

Conf. univ. dr. Gh. CREŢOIU

Marxism-leninismul reprezintă o treaptă calitativ nouă, o revoluţie în gîndirea filozofică, economică şi social-politică.

În legătură cu aceasta aş sublinia două momente importante. Mai întîi trebuie remarcat faptul că marxismul a apărut şi s-a dezvoltat într-o **confruntare** permanentă de idei, de concepţii, în care Marx, Engels şi Lenin au apărat necontenit adevărul ştiinţific, au dat la iveală adevăratul substrat politico-ideologic şi inconsistenţa ştiinţifică a oricăror teorii burgheze, situîndu-se neabătut pe poziţiile clasei muncitoare. Găsim, în primul rînd, în operele lui Marx şi Engels şi apoi ale lui Lenin pagini de critică magistrală a diferitelor concepţii şi teorii burgheze, neştiinţifice, atît din punctul de vedere al **modului de abordare,** al **metodei** de conducere a unei polemici cît şi al **varietăţii formelor:** din acest punct de vedere se impune probitatea şi obiectivitatea ştiinţifică, întinderea cunoştinţelor acumulate şi temeinicia argumentelor utilizate de clasicii marxism-leninismului în purtarea „dialogului“ sau a disputei cu alţi economişti, filozofi etc.

În al doilea rînd: Acest salt calitativ implică momentul continuităţii în gîndirea economică. Marx a făcut o analiză titanică a concepţiilor de pînă atunci, în primul rînd a celor grupate în ceea ce Lenin a denumit cele trei izvoare ale marxismului — economia clasică engleză, socialismul utopic francez şi filozofia clasică germană, dar şi a celorlalte teorii, concepţii etc., precedente şi contemporane cu el. În această analiză găsim un exemplu strălucit, în primul rînd, **de delimitare** faţă de ce este străin ideologiei şi intereselor clasei muncitoare, ştiinţei, în al doilea rînd **de preluare** sau **asimilare** a ceea ce este raţional şi poate să intre în tezaurul culturii universale şi, în al treilea rînd, de eforturi pentru **a depăşi** limitele ştiinţei timpului, de a o duce mai departe prin dezvoltare şi îmbogăţire.

Aş vrea să remarc din toate aceste puncte de vedere, cu titlu de exemplu, dar şi ca model, — în primul rînd capodopera lui Marx „Capitalul“ (inclusiv volumul IV — Teorii asupra plusvalorii) şi lucrarea lui Lenin „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului“.

Toate acestea constituie temeiul pentru a considera că şi din acest punct de vedere opera lui K. Marx este un izvor de învăţăminte pentru noi, economiştii.

Este indiscutabil faptul că o sarcină a noastră este de a apăra învăţătura marxist-leninistă şi politica partidului nostru, care se bazează nestrămutat pe această învăţătură, de orice încercări de denigrare, de falsificări. Trebuie să luptăm împotriva oricăror concepţii străine concepţiei revoluţionare despre lume şi societate, — învăţăturii marxist-leniniste, idealurilor noastre. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., promovarea cu consecvenţă a concepţiei materialist-dialectice, a ideologiei marxist-leniniste constituie, în continuare, garanţia victoriei noastre în lupta pentru construirea socialismului şi comunismului.

Trebuie să arătăm însă că e nevoie să facem încă eforturi pentru îmbunătăţirea metodelor şi formelor de promovare a concepţiei marxiste şi de combatere a ideologiei străine nouă în domeniul economiei politice. Este necesar să lichidăm reminiscenţele unui mod declarativ, neconvingător de combatere a teoriilor şi tezelor economiei politice burgheze.

Cred, în al doilea rînd, că există astăzi o serie de domenii ale cercetării economice nemarxiste în care pot fi găsite şi elemente interesante şi utile. Ar fi neraţional ca ele să fie ignorate pe criteriul că sînt înglobate într-o concepţie generală burgheză. Nu mă refer numai la problemele tehnicilor de gestiune a întreprinderilor, de calcul şi optimizare a deciziilor economice, ci şi la unele domenii importante macroeconomice ca studii despre ştiinţa, cercetarea ştiinţifică şi creşterea economică, schimbările în structura economiilor ca urmare a progresului tehnico-ştiinţific, despre factorii creşterii economice contemporane etc. Nu putem omite, de asemenea, rezultatele unor studii şi lucrări referitoare la probleme economice ale ţărilor în curs de dezvoltare. Evident, în dialogul cu gîndirea nemarxistă, economia politică marxist-leninistă trebuie

---

Conf. univ. dr. Mihai PĂRĂLUŢĂ

Consider că aceasta este o problemă insuficient clarificată în literatura noastră de specialitate. Aici continuă să se manifeste — în ciuda unor studii mai complexe în ultima vreme — predilecţia pentru un mod de abordare simplist, concretizat în negarea a priori a oricăror temeiuri ştiinţifice ale studiilor, ale rezultatelor cercetărilor realizate de gîndirea economică nemarxistă.

După cum se ştie, K. Marx n-a pornit în elaborarea teoriei sale economice de pe un teren gol, ci de la tot ceea ce a creat pînă atunci gîndirea economică, de la care a preluat un bogat conţinut faptic, multe concluzii şi idei, pe care le-a „asimilat“ în conţinutul lor, după ce le-a eliberat de expresia lor burgheză şi le-a dus mai departe. La fel a procedat V. I. Lenin, genial continuator al operei lui K. Marx, care a adus un strălucit aport la teoria economică-marxistă prin formularea concluziilor sale cu privire la noul stadiu de dezvoltare a capitalismului. De aceea, opera lor economică reprezintă o sinteză a epocilor respective, caracterizată printr-o viziune multilaterală a perioadei analizate. Ei au polemizat în cunoştinţă de cauză cu economiştii teoreticieni burghezi sau de altă factură, dezvăluind prin argumente irefutabile limitele lor, netemeinicia unor teze, caracterul apologetic de clasă al concluziilor lor, însă n-au negat nici părţile pozitive, contribuţia lor la cercetarea unor fenomene şi procese economice.

Se pune problema dacă economia politică marxistă este capabilă să dea un răspuns ştiinţific la toate fenomenele şi procesele care au loc în viaţa economică. Fără îndoială că da, însă aceasta nu se realizează închizîndu-se în sine, ci prin studiul faptelor totodată, prin examinarea cu obiectivitate a tot ce au dat mai valoros diferite curente, şcoli nemarxiste. Care ideea crizei economici politice burgheze trebuie interpretată în sensul că aceasta este incapabilă de orice aport în domeniul gîndirii economice? Firește că nu; unele dintre concluziile trase de teoria economică burgheză, deşi nu au vindecat şi nu puteau vindeca sistemul capitalist de racilele sale de esenţă, conţin şi reflectări relativ reale ale unor aspecte fenomenale ale acestui sistem. În prezent, alături de latura apologetică în economia politică burgheză se observă şi o tendinţă pragmatică, utilitaristă, care în limite determinate obligă la o considerare mai obiectivă a realităţii, deşi, bineînţeles în toate ipostazele ei teoria economică burgheză îşi păstrează caracterul de clasă.

Trebuie spus că în ultimii ani se constată un proces înnoitor în gîndirea economică marxistă, fapt ilustrat de apariţia unor lucrări, studii despre capitalismul contemporan de certă valoare ştiinţifică. De asemenea, dialogul început cu gîndirea economică nemarxistă, prin participarea economiştilor marxişti la sesiuni ştiinţifice, simpozioane, sau alte manifestări internaţionale comune, este de bun augur

În concluzie teoria economică marxistă nu trebuie să privească gîndirea economică nemarxistă în mod nediferenţiat, ca fiind în totalitatea ei greşită. Păstrînd nealterată combativitatea necesară faţă de ideologii burghezi este însă necesar să armăm spiritul nostru critic cu analize şi argumente solide şi totodată să discernem ceea ce este apologetic de acele elemente care conţin adevăruri, fie şi numai parţiale.

Vrem să subliniem în primul rînd suflul viu, creator generat de Congresul al IX-lea al P.C.R. în abordarea şi soluţionarea problemelor economice ridicate de etapa desăvîrşirii construcţiei socialiste. În concepţia partidului nostru, marxism-leninismul nu este o teorie abstractă, ruptă de realitate ci un ghid în acţiune, o călăuză în studierea propriilor noastre realităţi şi în concluzionarea pe această bază a celor mai adecvate măsuri economice, în sintetizarea experienţei româneşti de construire a socialismului. Teoria marxist-leninistă îşi poate demonstra viabilitatea şi superioritatea faţă de celelalte doctrine şi concepţii despre societate în condiţiile studierii aprofundate a proceselor obective care se desfăşoară în societate, numai aplicînd, aşa cum pe bună dreptate afirma V. I. Lenin, principiile fundamentale ale comunismului la condiţiile naţionale ale fiecărui stat. Aceasta presupune în mod obligatoriu luarea în considerare, în elaborarea programului construcţiei socialiste, în primul rînd a situaţiei concrete existente în ţara respectivă, aplicarea maxismului în esenţa sa creatoare şi nu ad literam.

Partidul Comunist Român, al cărui rol conducător creşte în etapa desăvîrşirii construcţiei socialiste, elaborează liniile directoare ale construcţiei socialiste, stabileşte principalele măsuri de politică economică,

(Continuare în pag. 13)

SIMPOZION ŞTIINŢIFIC

Sîmbătă 4 mai 1968 are loc în aula Academiei de studii economice un simpozion organizat cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la naşterea lui Karl Marx. Participă cadre didactice de la Academia de studii economice.

Comunicările vor aborda următoarele teme:

Lupta lui K. Marx împotriva socialismului mic-burghez (proudhonismului); Consideraţii privind acumularea capitalului şi forţa de muncă superfluă în Europa occidentală postbelică; Teoria marxistă a rentei absolute în lumina dezvoltării contemporane a capitalismului; Militanţe socialiste şi contribuţia lor la răspîndirea marxismului în România; Poziţia lui Ştefan Zeletin faţă de doctrina economică a lui K. Marx; Folosirea de către K. Marx a matematicii în analiza proceselor economice; Doctrina economică marxistă şi disputele în jurul problemelor economice din România la finele sec. XIX; Valoarea cognitivă a categoriilor economiei politice marxiste; Poporanismul şi teoria economică marxistă; K. Marx şi unele probleme actuale ale axiologiei.

PUNCTE DE VEDERE

REGULAMENTUL DE ORGANIZARE ŞI FUNCŢIONARE A ÎNTREPRINDERILOR

CUM ESTE ŞI CUM AR TREBUI SĂ FIE

UNA DIN CĂILE PERFECŢIONĂRII organizării producţiei şi a muncii, o constituie elaborarea unei structuri organizatorice raţionale, delimitarea judicioasă a treptelor, verigilor, precum şi a atribuţiilor şi a răspunderilor fiecărei funcţii din cadrul sistemului ierarhic în vederea simplificării aparatului, evitării suprapunerilor şi paralelismelor, pentru a imprima activităţii economice un grad înalt de precizie şi eficacitate.

Statuarea atribuţiilor şi competenţelor astfel ca fiecare lucrător din cadrul întreprinderilor, centralelor şi ministerelor să acţioneze în deplină cunoştinţă de cauză şi să alcătuiască împreună un tot unitar şi perfect armonizat, face cu deosebire necesară revizuirea regulamentelor de organizare şi funcţionare existente astăzi în întreprinderi. Elaborate cu mulţi ani în urmă (unele în 1960 sau chiar mai înainte), acestea nu mai corespund actualelor sarcini de dezvoltare a întreprinderilor; ele nu mai constituie documentul de bază al organizării conducerii întreprinderii şi nici instrumentul cu ajutorul căruia salariaţii pot să-şi cunoască pe deplin sarcinile şi modul cum trebuie să le execute. O analiză, chiar şi sumară, dezvăluie o serie de neajunsuri, dintre care vom aminti cîteva ce ni se par mai importante.

De regulă, cadrul acestor regulamente a fost elaborat de ministere, care au prevăzut atribuţiile generale ale întreprinderilor din subordine, acestea din urmă avînd obligaţia să le adapteze la specificul activităţii lor. În realitate, însă, întreprinderile în cele mai frecvente cazuri le-au preluat tale quale fără a mai efectua operaţia strict necesară de a le modifica, potrivit activităţilor proprii.

Lipsa unei orientări de ansamblu a dus la apariţia a numeroase **paralelisme** în atribuţiile diferitelor compartimente de muncă. De exemplu, în unele regulamente, pentru compartimentul mecanicului şef sînt prevăzute sarcini privind aprovizionarea cu piese de schimb, atribuţii care de fapt ar trebui să revină în exclusivitate compartimentului de aprovizionare. Ca urmare a unor aprecieri subiective, unele probleme privind personalul au apărut atît la compartimentul de organizare a muncii, cît şi la compartimentul de personal. Tot la organizarea muncii sînt prevăzute problemele de plan forţe de muncă, care-şi găsesc o plasare raţională la sectorul de planificare.

O repartizare insuficient de judicioasă a sarcinilor apare şi în domeniul muncii de conducere. La unele întreprinderi, de pildă, inginerul şef răspunde de realizarea producţiei, coordonînd direct secţiile de producţie, în timp ce inginerul şef adjunct, care îi este ierarhic subordonat, coordonează serviciul tehnic, serviciul producţiei şi controlul tehnic de calitate, deci activitatea de concepţie care revine de fapt inginerului şef.

O lipsă principală a regulamentelor de organizare şi funcţionare o constituie şi caracterul lor general şi static: ele cuprind doar atribuţiile generale ale întreprinderii şi compartimentelor ce o compun, fără ca acestea să fie defalcate pe fiecare loc de muncă şi funcţie în parte şi fără o delimitare precisă a responsabilităţilor pe care le are fiecare salariat în desfăşurarea activităţii sale. De asemenea, regulamentele nu cuprind o sistematizare şi grupare a sarcinilor în cadrul compartimentelor, care să dea posibilitatea acestora să realizeze o bună organizare internă, după cum nici indicaţii asupra specificului şi complexităţii lucrărilor de executat în subdiviziunile structurale ale compartimentelor respective.

De foarte multe ori intervin schimbări în structura întreprinderii, unele din ele esenţiale (suplimentări sau reducerea unor funcţii de conducere, înfiinţări, comasări sau desfiinţări de compartimente, introducerea de noi activităţi), fără însă ca, în mod corespunzător, acestea să fie prinse în regulamentul de organizare şi funcţionare.

Pentru a crea un cadru corespunzător perfecţionării structurii întreprinderii, elaborarea unor noi regulamente de organizare şi funcţionare, în care să-şi găsească concretizarea toate măsurile preconizate pentru o mai bună organizare şi conducere a întreprinderii este imperios necesară.

● *Activităţi preliminare*

STABILIREA ATRIBUŢIILOR întreprinderii şi compartimentelor, precum şi a sarcinilor şi responsabilităţilor tuturor funcţiilor existente are o deosebită importanţă în construirea unei structuri organizatorice raţionale, echilibrate, elastice şi dinamice. A imprima acestei activităţi un caracter ştiinţific, riguros, bazat pe experienţa acumulată în ţara noastră şi pe plan mondial, este o problemă de mare actualitate în acţiunea de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii.

Pentru elaborarea regulamentelor de organizare şi funcţionare şi descrierea propriu-zisă a sarcinilor, responsabilităţilor şi delegărilor de autoritate pot fi utilizate diferite metode, în funcţie de volumul şi complexitatea întreprinderii şi a compartimentelor. Astfel, la întreprinderile mari, unde structura organizatorică cuprinde multe trepte ierarhice şi compartimente este raţional ca înregistrarea şi descrierea atribuţiilor şi competenţelor fiecărui compartiment să fie făcute de un colectiv din cadrul acestuia, pe baza unei tematici elaborate de o comisie de studii la nivel de întreprindere, care va avea şi rolul să definitiveze regulamentul. Rod al unei munci colective, această metodă prezintă avantajul că permite cuprinderea tuturor aspectelor esenţiale a activităţii fiecărui compartiment, salariat şi loc de muncă.

O altă metodă constă în constituirea unei comisii de studii la nivel de întreprindere, care să elaboreze întregul regulament, cu consultarea conducătorilor pe diferite trepte ierarhice. Această metodă, utilizată frecvent în întreprinderi, prezintă neajunsuri în ceea ce priveşte coordonarea activităţii membrilor comisiei, ceea ce duce, de cele mai multe ori, la prelungirea termenului util pentru elaborare. De asemenea, întocmirea regulamentului poate fi încredinţată unui compartiment specializat din cadrul întreprinderii, de exemplu compartimentului de organizare a producţiei şi a muncii; şi în acest caz se prelungeşte prea mult timpul afectat acestei acţiuni.

În ceea ce priveşte descrierea sarcinilor pe compartimente şi detalierea lor pe fiecare funcţie şi loc de muncă în parte, aceasta poate fi făcută, fie prin urmărirea activităţii şi întocmirea de observaţii, completate de şeful compartimentului, fie prin descrierea de către salariaţi a atribuţiilor lor, a felului cum realizează sarcinile, cu cine colaborează şi ce metode de muncă sau propuneri de îmbunătăţire a activităţii consideră că se pot aduce. Dacă prima modalitate reclamă un timp îndelungat şi mulţi salariaţi pentru întocmire, existînd şi pericolul unor omisiuni de sarcini, cea de-a doua este mai operativă, completă şi prezintă avantajul participării tuturor salariaţilor la găsirea celor mai bune metode de organizare a activităţii, de înlăturare a paralelismelor şi evitare a birocratismului.

● *Statuarea atribuţiilor*

ÎN PROCESUL DE STABILIRE a atribuţiilor şi răspunderilor funcţiilor şi compartimentelor în cadrul regulamentelor de organizare este necesar să se respecte o serie de principii fundamentale, dintre care individualizarea funcţiilor, respectiv a domeniilor în care se execută activitatea funcţională, economia de legături ierarhice şi funcţionale, economia de personal prin realizarea unui grad raţional de ocupare au un rol determinant în asigurarea unei activităţi economice operative, suple şi economicoase. Acestea sînt nemijlocit legate de **precizarea prealabilă a domeniului de activitate a întreprinderii**, de stabilirea locului acesteia în organizarea de ansamblu a economiei naţionale, de caracterizarea activităţii desfăşurate, a problemelor generale şi specifice ale unităţii economice respective.

Ca formă concretă, diferitele capitole ale regulamentului este necesar să cuprindă aspectele esenţiale ale activităţii întreprinderii. Se impune, după părerea noastră ca, de la început, într-un capitol de **Dispoziţii generale**, să se arate actul normativ şi data înfiinţării întreprinderii, subordonarea ierarhică, obiectul şi activităţile principale, precum şi modul cum se desfăşoară acestea. Apoi, pe rînd, urmează a fi detaliate pe aspecte legate de organizarea întreprinderii, atribuţiile şi competenţele conducerii, sarcinile şi atribuţiile compartimentelor de muncă, prezentarea organigramei.

Un capitol special — **Organizarea întreprinderii** — va trebui să se refere la structura organizatorică a acesteia: comitetul de direcţie (organizare şi funcţionare, componenţă şi responsabilităţi), conducerea operativă (directorul şi conducătorii pe funcţiuni) şi compartimentele întreprinderii (servicii, birouri, secţii de producţie şi unităţi-anexe — ateliere de proiectare, laboratoare, cantina, creşa, gospodăria anexă şi alte activităţi). De asemenea, acolo unde este cazul, este util să se specifice condiţiile pentru crearea unor compartimente temporare legate de o activitate ce se desfăşoară pe o perioadă delimitată sau sezonieră. Legat de structura organizatorică se cer precizate comunicaţiile şi elementele de circuit informaţional.

Atribuţiile şi competenţele conducerii sînt nemijlocit legate de respectarea principiului unităţii de conducere (prin care un salariat nu poate fi subordonat decît unui singur şef, de la care primeşte dispoziţii şi în faţa căruia răspunde de toată activitatea sa), ca şi a principiului corespondenţei între autoritate şi responsabilitate (în care autoritatea dată unui salariat, la un anumit nivel ierarhic, trebuie să fie pe măsura responsabilităţilor sale). Tot la acest capitol, se cer incluse alte două principii de conducere: supremaţia obiectivelor şi nivelul ierarhic al luării deciziilor.

Definirea atribuţiilor şi competenţelor comitetului de direcţie, directorului întreprinderii şi a conducătorilor pe funcţiuni, trebuie să se bucure de o atenţie deosebită, printr-o delimitare precisă şi concretă. Un loc special îl are problema delegării atribuţiilor, care necesită precizarea limitelor în care funcţia delegată poate să-şi exercite în depline puteri autoritatea şi să poarte totodată răspunderea activităţii desfăşurate în cadrul acestei delegări de atribuţii.

Problemele analizei şi controlul activităţii, ca atribut esenţial al funcţiei de conducere, necesită stabilirea unor sarcini concrete, pe toate treptele ierarhice, ţinînd cont de principiile de organizare şi atribuţiile activităţii de control.

Într-un capitol special, pe care l-am denumi **Sarcinile comune şi generale ale salariaţilor**, urmează să se cuprindă obligaţiile pe care le au toţi salariaţii unei întreprinderi (executarea la timp şi de calitate corespunzătoare a sarcinilor, respectarea dispoziţiilor legale, păstrarea secretului profesional, disciplina în muncă, ridicarea nivelului profesional şi altele). În scopul evitării eventualelor pagube materiale ce s-ar putea aduce întreprinderii prin neîndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor, este necesar ca răspunderea materială să fie precizată în regulament şi cunoscută de toţi salariaţii.

Pentru a se putea cunoaşte şi urmări în condiţii optime activitatea întreprinderii, este util ca regulamentul să cuprindă în mod detaliat **sarcinile şi atribuţiile pe compartimente de muncă** (servicii, birouri independente, secţii şi unităţi anexe) **şi pe funcţii.** Ca urmare, acesta ar cuprinde prevederi referitoare la activitatea în care este încadrată funcţia şi rolul acesteia, şeful direct, calificarea cerută, atribuţii şi sarcini concrete, responsabilităţi, supravegherea primită şi supravegherea ce o exercită. În acest sens, vor trebui precizate sfera răspunderii, raportul de subordonare, dreptul de a da dispoziţii şi de a controla, documentaţia sau lucrările pe care le primeşte şi de la cine, ce execută şi cui transmite mai departe documentaţia.

La stabilirea sarcinilor pe compartimente, acestea pot fi grupate după caracterul lor: sarcini cu caracter metodologic şi de studii, generale, de colaborare şi cu caracter specific, care de regulă sînt sarcini permanente, fără a se ignora sarcinile periodice ce urmează a se realiza.

Şi în cadrul atribuţiilor pe compartimente şi funcţii, literatura de specialitate indică drept importantă precizarea legăturilor ierarhice, funcţionale şi de colaborare, analiza şi modul de desfăşurare a controlului activităţii respective.

Prezentarea organigramei întreprinderii, necesară a se face în regulament, are drept scop să ajute pe toţi salariaţii de a cunoaşte organizarea conducerii întreprinderii, domeniile de activitate şi denumirea compartimentelor de muncă, legăturile ierarhice şi funcţionale etc.

În dispoziţii finale ar fi utile diverse precizări, privind colaborările cu alte întreprinderi, unităţi bancare sau sociale. Nu ar fi, credem, de prisos a se preciza, în cuprinsul regulamentului obligativitatea salariaţilor nou angajaţi, ca, înainte de a-şi începe activitatea, să cunoască bine atribuţiile şi responsabilităţile funcţiei pe care o vor deţine. De mare importanţă ne apare şi obligativitatea completării regulamentului, ca urmare a oricărei modificări ce ar putea surveni în organizarea şi conducerea întreprinderii, sarcini noi sau altele.

★

ÎN CONDIŢIILE ACTUALE, cînd întreprinderilor li se acordă drepturi şi competenţe sporite, în scopul asigurării unei activităţi cît mai operative şi eficiente, regulamentul de organizare şi funcţionare va trebui să constituie unul din principalele acte normative ale conducerii în asigurarea desfăşurării optime a întregului proces de muncă. În cea mai mare parte realizările întreprinderii se vor datora cunoaşterii şi executării întocmai de către fiecare salariat a sarcinilor şi responsabilităţilor ce-i revin.

Anton ŞTEFĂNESCU

VARIMEX
PTHZ
WARSZAWA

ÎNTREPRINDEREA POLONEZĂ DE COMERŢ EXTERIOR

VARIMEX

organizează o

EXPOZIŢIE

între 6–13 mai a.c., în pavilionul A din cadrul Complexului Central Expoziţional din Piaţa Scînteii Bucureşti.

Se expun:
– aparatură industrială, aparatură medicală, scule pneumatice, electrice, echipament pentru mari obiective sociale (cantine, restaurante, hoteluri).

Vizitarea zilnic, între orele 10–18.

Invitaţii se pot obţine de la Agenţia Română de Publicitate „PUBLICOM" – telefon 14 75 35.

PUBLICOM

120 DE ANI DE LA ADUNAREA DE PE CÎMPIA LIBERTĂȚII

AU TRECUT 120 de ani din ziua cînd mii de țărani, ca niște rîuri se revărsau spre Blaj, imprimînd istoricei adunări măreție. Plini de speranță au venit iobagii din toate colțurile Transilvaniei pe Cîmpia Libertății în nădejdea că li se va face dreptate. Poporul era rînduit în forma unei stele deasupra căreia filfîia un steag tricolor — declarat steag național și asculta programul expus de Simion Bărnuțiu în care, printre altele, se afirma: **„Națiunea română se declară și se proclamă de națiune de sine stătătoare și de parte întregitoare a Transilvaniei pe temeiul libertății egale".** *Deși nu s-a proclamat acolo imediata desființare a iobăgiei, a independenței naționale, în conștiința participanților a rămas vie convingerea că românii din Transilvania, treziți la viața națională, nu vor renunța niciodată la dreptul de a fi națiune liberă, independentă, egală în drepturi cu celelalte națiuni. Adunarea a săpat adînc în mințile maselor țărănești convingerea că românii din Transilvania, Țara Românească și Moldova formau o singură națiune. Adunarea a dat un nou avînt luptei de eliberare socială și națională a maselor largi populare pentru făurirea unei Românii libere și independente. Visul de veacuri al românilor transilvăneni de a se uni cu „țeara" s-a realizat în anul 1918, cînd s-a desăvîrșit statul național unitar, eveniment al cărui semicentenar îl vom sărbători anul acesta. Abia după aproape 100 de ani, aspirațiile poporului la dreptate socială și libertate națională au fost înfăptuite de clasa muncitoare sub conducerea partidului comunist. Clasa muncitoare — continuatoarea celor mai bune tradiții de luptă și stegar al celor mai înaintate idei aliată cu țărănimea, cu intelectualitatea a făurit o Românie socialistă în care întreaga societate a fost eliberată de exploatare și asuprire, a inaugurat epoca dreptății sociale. Poporul nostru a mers mereu înainte, dovedindu-se în decursul veacurilor un puternic factor de progres și civilizație în această parte a lumii, aducîndu-și contribuția la tezaurul creației materiale și spirituale a popoarelor, la înflorirea geniului uman.*

Ca înfăptuitori ai revoluției socialiste, cinstim cu adîncă recunoștință și mîndrie pe marii noștri înaintași care în zilele anului 1848 au luptat pentru libertate și progres, pentru unitatea și independența națională. Evocăm în acest număr două personalități de seamă ale revoluției din Transilvania care s-au distins prin lupta lor împotriva tiraniei feudale, a oprimării sociale și naționale, pentru realizarea unității și independenței poporului român.

MILITANȚI DE SEAMĂ AI REVOLUȚIEI DIN TRANSILVANIA

SIMION BĂRNUȚIU

PRIN LUPTA ȘI ACTIVITATEA consecventă pe care a dus-o împotriva asupririi sociale și naționale a românilor transilvăneni, Simion Bărnuțiu poate fi situat alături de M. Kogălniceanu și N. Bălcescu, printre marile personalități ale revoluției de la 1848.

Mișcarea revoluționară care începe și în Transilvania în primăvara anului 1848, a pus în fața românilor transilvăneni problema căilor pe care trebuiau să le urmeze în viitor. Simion Bărnuțiu, bazat pe argumente istorice, politice, juridice și economice a arătat că problema esențială care se ridica pentru românii transilvăneni era recunoașterea existenței lor naționale, susținînd cu fermitate independența și suveranitatea națională a tuturor românilor. Proclamația întocmită de S. Bărnuțiu la 25 martie 1848 a reușit să imprime direcția și orientarea principală a românilor transilvăneni în mișcarea de la 1848—1849. De rezolvarea problemei naționale „...atîrna viața sau moartea românilor... a venit timpul cu care de se vor folosi rău — se spunea în **proclamație** — le perde pe toate, și care le-au mai rămas: își vor pierde naționalitatea și cu ea toate". Proclamația le indica românilor: „cereți să se șteargă iobăgia, pentru că de vreo zece sute de ani ați plătit pămîntul". Proclamația ale cărei principii au fost dezvoltate în cuvîntarea lui Simion Bărnuțiu din catedrala de la Blaj, la 2/14 mai 1848 a devenit programul revoluției românilor din Transilvania la 1848—1849.

În cuvîntarea mai sus-amintită se arăta cu mult spirit de pătrundere, că orînduirea feudală a nimicit „personalitatea poporului: făcîndu-l șerb domnilor pentru totdeauna, iară pe de altă parte îi răpește mijloacele de a-și cîștiga cele de trebuință pentru traiul vieții... și astfel îi stoarce toate puterile ca să nu mai poată ieși din servitute". El constată că nobilii au concentrat în mîna lor întreaga putere economică și politică. Pe popor însă feudalismul „îl dezbracă de toate drepturile omenești și îi luă toată puterea de a se apăra în contra cruzimii domnești, zicînd că țăranul nu se poate judeca cu cel nobil nicidecum. Poporului nu-i este îngăduit nicidecum a-și alege judecători și alți dregători, cum aleg nobilii: judecătorul lui e domnul său, care îl mînceste toată ziua".

Adversar neîmpăcat al nobilimii feudale, exponent al aspirațiilor populare din vremea sa și al burgheziei române îngrădită și ea de asuprirea națională și de dominația marii nobilimi, Simion Bărnuțiu a descris cu un pronunțat spirit analitic formele de exploatare feudală. Legarea șerbului de glie, observa S. Bărnuțiu, a fost făcută de nobili în scopul perpetuării iobăgiei. Aceasta face din el „un iobag absolut, pentru vecii vecilor, ca să nu mai aibă o rază de speranță că vor scăpa cumva vreodată din jug nici măcar nepoții și strănepoții lor". Enumerînd unele obligații ale țăranilor față de nobili, Simion Bărnuțiu a arătat că ei sînt siliți la o serie întreagă de prestații în muncă: aratul, căratul grîului, fînului, vinului etc. La dispoziția nobilului trebuia să stea întreaga familie a șerbilor. Soțiile acestora erau obligate să toarcă, să coase, să scoată cînepa etc. Obligațiile față de nobil se împleteau cu cele față de stat și biserică.

Statul îi obliga pe iobagi să construiască drumuri, poduri, să participe la sarcinile militare, îi punea la contribuții bănești grele. Simion Bărnuțiu a sesizat că schimbările intervenite în obligațiile în muncă ale iobagilor au avut ca efect creșterea gradului de exploatare. Lipsit de proprietate, de drepturi politice și juridice, expus la arbitrariul nobililor, supus la enorme obligații

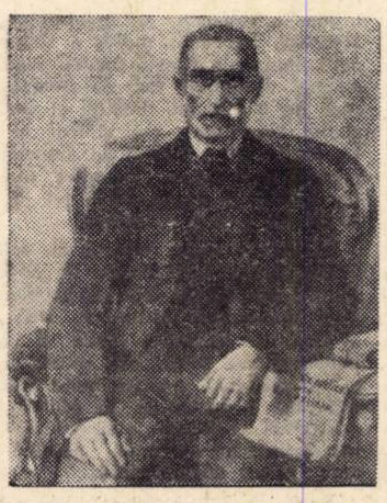

de natură feudală: robote, dijme, rușfeturi etc. țăranul iobag nu era stimulat în producția materială. Ba mai mult, aceleași stări feudale, aceleași legi ale sale nimiceau „libertățile poporului, nimiceau industria și comerțul... artele și științele". Monopolurile de natură feudală, lipsa școlilor și a interesului nobilimii pentru dezvoltarea lor în Transilvania, reprezentau cauze esențiale ale înapoierii economice a Transilvaniei.

Singura cale de lichidare a acestor stări de lucruri, a demonstrat Simion Bărnuțiu, era lichidarea feudalismului, eliberarea popoarelor de sub asuprirea socială și națională. „A sosit timpul — spunea el în adunarea de la Blaj din 30 aprilie — ca iobăgia să se șteargă și Românii încă să capete drepturile ce li se cuvin". Lichidarea feudalismului avea ca efect — după el — activizarea vieții economice. Micii producători, devenind proprietari de pămînt, vor fi mult mai cointeresați în creșterea producției. Pentru dezvoltarea economiei naționale, el susținea că este necesară „o bancă națională pentru înaintarea, înlesnirea și înflorirea industriei și a comerțului în toate ramurile de stat".

Concepția înaintată a lui Simion Bărnuțiu cu privire la feudalism — ținînd seamă de situația românilor din imperiul hasburgic — s-a reflectat și în petiția, adresată monarhului austriac la 3/15 mai 1848. Această petiție exprima principii înaintate pentru acea perioadă. Un asemenea principiu înaintat îl reprezintă conținutul punctului 3 al documentului amintit în care se spunea: **„Națiunea română ajungînd la conștiința drepturilor individuale omenești, cere, fără întîrziere, desființarea iobăgiei, fără nici o desdăunare din partea țăranilor iobagi, atît în comitate cît și în districte, scaune și granițe militare".** Iar în punctele 4, 6 și 14 se cereau, printre altele „libertatea industrială și comercială", „ridicarea țehurilor", „desființarea zecimelor metalelor", „purtarea comună a sarcinilor publice după starea și averea fiecăruia și ștergerea privilegiilor". Ideea împroprietăririi țăranilor ca o condiție a libertății și egalității este legată la S. Bărnuțiu de asigurarea libertății și egalității românilor nu numai în raporturile interne, ci și în raporturile externe. Acest lucru, el îl vedea asigurat prin dezvoltarea industriei și a comerțului. **Întreaga activitate a lui Simion Bărnuțiu înainte de 1848 și în perioada imediat premergătoare adunării din 3/15 mai de pe Cîmpia**

lector univ. Toader IONESCU
Universitatea din Cluj

(Continuare în pag. 14)

ION AXENTE SEVER

ION AXENTE s-a născut în comuna Frîua județul Tîrnava Mare, la 15 aprilie 1821. Școala primară a urmat-o la Blaj, iar gimnaziul la Sibiu. În 1840, se reîntoarce la Blaj unde studiază filozofia și fizica. A făcut parte din cercul de filozofie condus de profesorul Simion Bărnuțiu care, luptînd pentru emanciparea filozofiei de teologie, intră în conflict cu biserica. Ion Axente, adept al acestui principiu, își susține profesorul, fapt care determină conducerea seminarului să-l elimine din școală la începutul anului 1846 pentru răsvrătiri.

În 1847, fiind urmărit pentru activitate revoluționară, trece în Țara Românească, la București, unde devine profesor de latină și română. Are strînse legături cu Nicolae Bălcescu și A. T. Laurian. În 1848, ia parte — în Țara Românească — la revoluție. Este numit comisar de propagandă în județul Ilfov și apoi la Craiova. După arestarea lui N. Bălcescu se reîntoarce în Transilvania unde organizează legiunile române și conduce luptele pentru apărarea Munților Apuseni și a orașului Alba Iulia.

În această perioadă, sub influența curentului latinist, adaugă numelui său și pe cel de Sever. Are strînse legături cu Avram Iancu. La sfîrșitul anului 1849, este arestat. Eliberat după 30 de zile pleacă la moșia contelui Bonfi din Cenade în calitate de arendaș. În anul 1851, este numit secretar la tribunalul corecțional din Alba Iulia. În 1854, retrăgîndu-se din serviciul statului, se stabilește la Cricău. În 1870, are un accident care îl determină să se retragă pentru restul anilor din viața publică. În 1890, se stabilește la Brașov unde, deși bolnav, scrie foarte mult. (Răspuns la Cartea Neagră, Pentru ce nu prosperează comerciul și industria la noi, etc.). Nu mai participă la viața publică, în schimb, devine un luptător neînfricat pentru dezvoltarea mișcării culturale a românilor din Transilvania. În prefața la „Răspuns la Cartea Neagră", își caracterizează astfel activitatea: „Virtuțile și gloria noastră — a poporului român — ... va străluci pe cît timp va trăi neamul românesc, pentru ale cărui drepturi am încins și purtat în tinerețe sabia, am împlîntat și ținut de coarne plugul, am încercat a învîrti negoțul și comerțul și acum, la bătrînețe, cînd nu mai am putere a continua acelea, scriu, scriu și voi scrie să se înalțe și să strălucească numele, onoarea și gloria neamului românesc". „Acest minunat fiu al poporului român, după cum spune N. Iorga, foarte sărac și cam uitat de toată lumea", a murit la Brașov la 13 august 1906.

Personalitate de seamă a epocii sale, Ion Axente Sever s-a remarcat de-a lungul a șase decenii, printr-o bogată activitate revoluționară, politică și culturală.

Adept al principiului că poporul român nu poate prospera decît prin libertate și prin realizarea unității naționale. I. Axente Sever a militat pentru aceasta, atît prin participarea la pregătirea și desfășurarea revoluției de la 1848 cît și după aceea. Simțind din plin nedreptatea și exploatarea la care era supus poporul român din Transilvania „sărac în drepturi și bogat în obligații", el a militat pentru obținerea drepturilor politice pentru poporul din care provenea, pentru egalitatea tuturor în fața legilor, indiferent de naționalitate sau avere, pentru libertate și independență națională.

În Țara Românească și în special în Transilvania, cu vorba și cu fapta, în calitate de comisar de propagandă în județul Ilfov și Craiova sau de prefect la Blaj, el a organizat legiunile române din 1848 și 1849, al cărui „suflet" a devenit și a luptat pentru apărarea drepturilor și idealurilor revoluționare ale poporului.

Profund cunoscător al realităților din Transilvania, I. Axente Sever a susținut ideea **desființării definitive a iobăgiei și a urmărilor ei, instituirea drepturilor egale pentru întregul popor, libertate și independență națională. Pentru a se ajunge la realizarea acestor „deziderate de veacuri ale poporului român, sărăcit și asuprit", el a propus organizarea unei revoluții comune și concomitente, pe întreg teritoriul țării.**

După revoluție, continuînd să analizeze situația materială, politică și socială a țăranilor români din Transilvania, el a arătat că deși în mai 1848, pe Cîmpia Libertății, ștergerea iobăgiei a fost decretată de adunarea celor 40 de mii, după cinci decenii situația țăranilor români a continuat să fie foarte grea. La aceasta a

contribuit — după cum a arătat I. Axente Sever — legiferarea urbariului în 1848, prin care „moșiile țăranilor iobagi se reduc cu articolul IV la jumătate din cît au fost pînă atunci...". Și în continuare arată: „Dar magnații nu fură îndestulați nici cu această poftă de rapacitate... ci ei le denegrează iobagilor și dreptul de lemnărit, pădurit, vînat, cîrciumărit, morărit, măcelărit, mai obligîndu-i a da pe de-asupra încă și cîte 2 găini, 2 pui, 10 ouă și decimă din toate, pînă și din cînepă etc. etc.".

I. Axente Sever nu se limitează însă numai la constatarea situației economice grele a poporului român din Transilvania, ci mergînd mai departe, propune și soluții. Astfel, în articolul intitulat „Despre cauzele mizeriei poporului românesc" arăta:

„Prima și fundamentala cauză a mizeriei poporului nostru este neștiința, în contra căreia e instituită asociațiunea transilvană și chemată a porta resboi...".

Ideea cauzelor mizeriei poporului român este reluată mai tîrziu, în 1884, cînd susține în „Disertațiunea economică gătită pentru adunarea generală a asociațiunii transilvane" că „lipsa, neajunsul și necazul cel mai mare al poporului român, o constituie lipsa de școli cum s-ar cădea, lipsa de preoți și învățători luminați, pătrunși de chemarea lor, care să pască, să îngrijească și să-și pună sufletul pentru turma încredințată lor", lipsa de locuințe mai luminoase, mai sănătoase... lipsa de notari și primari, mai morali, care să țină cu comunele care-i aleg și îi plătesc, nepăsîndu-le prea mult de grația celor a cărora șierbesc etc...". În consecință, el susține ideea că, pentru a se ajunge la îmbunătățirea situației materiale a poporului român, este necesar ca toți cei care au cunoștințe superioare și posturi de conducere, să se îngrijească să ridice nivelul cunoștințelor poporului, să fie drepți și să țină cu poporul care de fapt îi plătește și nu cu exploatatorii poporului, cu asupritorii lui. Ridicarea nivelului cultural al poporului, reprezintă — după părerea lui I. Axente Sever — prima cale spre îmbunătățirea situației existente. Un popor cult, care să posede cunoștințe suficiente și bune despre modul cum trebuie

Maria IONIȚĂ

(Continuare în pag. 14)

Economia reparațiilor

CRITERII ȘTIINȚIFICE ÎN GOSPO

CHELTUIELILE PENTRU ÎNTREȚINEREA ȘI REPARAREA MAȘINILOR dețin o pondere importantă în structura prețului de cost al produselor. Folosirea lor rațională, menținerea permanentă a preciziei de funcționare, conjugată cu întreținerea și repararea la timp și de bună calitate, reprezintă căi de reducere a cheltuielilor de producție și, deci, în ultimă analiză, o condiție a sporirii eficienței activității economice în ansamblu. În legătură cu aceasta se ridică o serie de probleme deosebit de actuale și importante, pe care le-am numi, cu un termen general, **economia reparațiilor: cum trebuie organizate și care sînt căile creșterii eficienței acestei activități economice.**

● Limite în determinarea volumului de reparații

ÎN MAJORITATEA LUCRĂRILOR DE SPECIALITATE, drept criteriu al eficacității unei reparații capitale se consideră inegalitatea rK<Vi (rK = valoarea unei reparații capitale și Vi = valoarea de înlocuire). Rezultă deci că, atunci cînd costul reparației capitale depășește valoarea de înlocuire, reparația nu este eficientă. Cercetările teoretice, experiența țării noastre și a altor țări arată că **pentru stabilirea duratei optime de funcționare a mașinilor și utilajelor, se cer îmbinate concluziile ce rezultă din studiile referitoare la: numărul optim de reparații capitale care urmează a fi efectuate în cursul întregii durate de funcționare a mașinilor; posibilitățile de modernizare a mașinilor vechi și a prelungirii, pe această bază, a duratei lor de funcționare în condiții rentabile; oportunitatea economică a înlocuirii mașinilor vechi cu altele noi, ținîndu-se seama de progresul tehnic și de uzura morală generală de acesta.**

Pentru fundamentarea duratelor optime de funcționare este necesar să se stabilească limita economică a efectuării reparațiilor, să se determine momentul cînd devine mai avantajoasă înlocuirea utilajului vechi cu altul nou, decît prelungirea duratei lui de funcționare prin efectuarea de noi reparații. În principiu, s-ar putea considera justificată efectuarea reparației capitale, pînă în momentul în care valoarea ei este egală cu valoarea mijloacelor de muncă. Practica a arătat însă că, în general, mijloacele de muncă sînt scoase definitiv din funcțiune cu mult înainte ca valoarea reparațiilor capitale să se apropie de valoarea utilajelor. Aceasta și-a găsit expresia și în criteriile care reglementează scoaterea definitivă din funcțiune a mijloacelor de muncă în economia noastră națională. Astfel, limita maximă pe care o putea atinge valoarea unei reparații capitale a fost stabilită, pînă în 1962, la cel mult 70% din valoarea mijloacelor de muncă, iar începînd de atunci la cel mult 60%. În cazurile cînd valoarea reparației capitale este mai mare, se renunță la efectuarea ei, iar mijlocul de muncă, vechi și uzat, se înlocuiește cu un altul nou. Rezultă, deci, că durata de funcționare se determină sub aspectul eficienței efectuării reparațiilor capitale, ținîndu-se totodată seama de creșterea celorlalte cheltuieli de producție (reparații curente, întreținere etc.), pe măsură ce mijloacele de muncă se învechesc.

Criteriul principal pentru aprecierea oportunității economice a înlocuirii înainte de expirarea duratei de funcționare normate, **o constituie timpul în care se recuperează valoarea mașinilor noi (investiția) plus valoarea neamortizată (valoarea rămasă) a mașinii vechi din beneficiul suplimentar ce rezultă din această înlocuire.**

La aprecierea oportunității economice a înlocuirii este foarte important să se țină seama nu numai de economiile ce se realizează din reducerea prețului de cost al producției, ci și de timpul în care aceste economii asigură recuperarea valorii mașinii noi și a valorii neamortizate a mașinii vechi, înlocuite. Este totuși posibil ca introducerea unei mașini noi să aducă economii anuale însemnate, dar termenul în care s-ar realiza recuperarea valorii ei să nu fie convenabil și, ca atare, să se renunțe la această înlocuire.

Ar fi însă simplist și departe de realitate dacă ne-am mulțumi cu asemenea aprecieri. Eficacitatea economică a reparațiilor a devenit în etapa actuală o noțiune complexă. În activitatea curentă, găsim de altfel cazuri rare — am putea spune excepționale — cînd costul reparației depășește plafonul maxim de 60%. Iată de ce **considerăm absolut necesar ca, în aprecierea eficacității reparațiilor, să se țină cont și de o serie de alți factori printre care: reducerea cheltuielilor pentru lucrările de demontaj-montaj, mărirea duratei de funcționare a utilajului între două reparații, scurtarea perioadei de imobilizare în reparații a utilajului, efectul promovării metodelor moderne și îmbunătățirea calității reparațiilor.** Acești factori ne ajută să facem o apreciere mai realistă cu privire la aportul colectivelor secțiilor de fabricație și a serviciilor „mecanic-șef" la buna întreținere și reparare a mașinilor. Firește, toți acești factori se cer analizați într-o strînsă interdependență cu preocupările pentru mai buna organizare a întregii activități de gospodărire a mașinilor și utilajelor.

● Fondurile alocate, folosite rațional

PENTRU ÎNTREȚINEREA ȘI REPARAREA MAȘINILOR, întreprinderile industriale din județul Brașov cheltuiesc anual sute de milioane de lei. Ponderea cheltuielilor efectuate cu întreținerea și funcționarea utilajelor la Uzinele de autocamioane și, respectiv, de tractoare din Brașov a variat în ultimii ani în jurul a 7% și, respectiv, 8% față de prețul de cost al produselor. **Gospodărirea judicioasă a acestor fonduri reprezintă o importantă cale de sporire a eficacității întreținerii și reparării mașinilor și a activității economice în general.**

Una din principalele căi de reducere a acestor cheltuieli constă în întreținerea și supravegherea zilnică a funcționării mașinilor. Ea presupune curățirea și ungerea pieselor, verificarea condițiilor de exploatare, controlul pieselor supuse frecării, înlăturarea operativă a micilor defecțiuni etc. Cît de importante sînt aceste activități, rezultă din numeroase studii întreprinse de organizatorii producției. La Uzina „Tractorul", de exemplu, plecîndu-se de la constatarea că marea majoritate a defecțiunilor accidentale se datoresc abaterilor de la regulile de întreținere, au fost alcătuite și puse la dispoziția secțiilor de fabricație scheme și grafice privind executarea acestor operații. Rezultatul: numai prin ungerea corectă a mașinilor, se realizează lunar la această uzină o economie între 200.000 și 300.000 lei. Dacă înainte de aplicarea metodei amintite, defecțiunile mecanice și electrice se cifrau la circa 15 000 ore lunar, ca urmare a respectării riguroase a programului de ungere, volumul lor a scăzut cu circa 4 500 ore normă lunar (considerînd 30 lei costul unei ore normă de reparații, rezultă o economie de 135 000 lei; dacă se mai adaugă și producția suplimentară ce se poate realiza în cele 4.500 ore smulse din sfera inactivității utilajelor, ajungem la concluzia unei surse lunare de producție suplimentară în valoare de 225 mii lei).

O altă cale a micșorării cheltuielilor cu întreținerea și repararea mașinilor constă în reducerea ponderii muncitorilor auxiliari prin mai buna organizare a muncii. Tot la Uzina „Tractorul", au fost alcătuite echipe de reparații pe feluri de mașini și linii de fabricație. Cunoscînd bine „diagnosticul" fiecărei mașini, și aplicînd metode moderne de reparații, ele realizează o productivitate a muncii cu mult sporită față de celelalte echipe. **După calculele efectuate, aplicarea acestei forme de specializare, permite reducerea numărului de muncitori ocupați cu reparațiile în 1968 cu 14, în 1969 cu 40 și în 1970 cu 73, diminuîndu-se astfel și costul reparațiilor.**

În alte întreprinderi însă costul planificat al reparațiilor este adeseori depășit fie din cauza unor deficiențe organizatorice ale serviciului mecanic-șef, fie din pricina neajunsurilor manifestate în întreținerea mașinilor și utilajelor. Iată, în acest sens, cîteva exemple de la Uzina de autocamioane:

Costul unor reparații capitale în anul 1967

Denumirea utilajului	Cost în lei	
	Plan	Realizat
Sablaj T.K.B. (nr. de inv. 44196)	79 900	120 946
Sablaj T.K.B. (nr. de inv. 44292)	68 200	110 216
Ciocan matriță de 2 t. (nr. de inv. 42255)	66 000	108 450

Aceste cheltuieli suplimentare se datoresc nu rareori calității necorespunzătoare a reparațiilor. Din această cauză, pentru buna funcționare a mașinilor sînt efectuate alte reparații, deci alte cheltuieli fără a mai vorbi de prelungirea duratei întreruperilor în funcționare. La Uzina „Hidromecanica", de exemplu, după reparația capitală a „mașinii de mortezat M.D.—5" s-au mai înregistrat 48 ore stagnări din cauza defecțiunilor mecanice, iar după reparația Borwerk-ului, în luna decembrie 1967, a urmat o altă reparație în luna ianuarie 1968, iar în luna februarie o staqnare de 24 ore, datorită tot unor defecțiuni — conducînd la alte cheltuieli suplimentare.

Ar fi greșit însă să generalizăm aceste tendințe de subapreciere a importanței întreținerii corespunzătoare a mașinilor. La secția motor a Uzinei „Tractorul" costul unei reparații la un strung „Rangheț" (nr. inv. 11474) a fost planificat la 20 000 lei; datorită bunei întrețineri a mașinii, uzura unor piese a fost mai mică și astfel reparația a costat numai 15 130 lei. Și la Uzina de autocamioane, tot ca urmare a mai bunei întrețineri, costul unei reparații la un tip de strung similar (nr. inv. 43781) s-a redus cu circa 900 lei.

Atitudinea față de mașini diferă de la om la om, de la secție la secție. Ea se reflectă, de altfel, în starea în care se prezintă utilajele la reparații și, bineînțeles, în costul acestora. La secția motor a Uzinei „Tractorul", suma planificată pentru repararea unui strung „Rangheț" (nr. de inventar 11249) a fost de 20.000 lei. Costul ei însă, datorită slabei întrețineri, s-a ridicat la 23 132 lei. La secția 390 a Uzinei de autocamioane, reparația unui strung „Rangheț" (nr. de inventar 43 869), a costat 24748 lei, în loc de 20 000 cît a fost planificat.

Exemplele date reflectă de altfel nivelul preocupărilor colectivelor de conducere din secțiile respective față de problema eficacității întreținerii utilajelor. Dacă la Uzina „Tractorul" la secția motor și la Uzina de autocamioane secția 590, există o preocupare permanentă pentru buna întreținere și reparare a mașinilor, în schimb la secțiile „șasiu" și, respectiv, la secțiile 530 și 390, din întreprinderile amintite, această activitate este uneori subapreciată.

● Cînd stimulentele materiale își ating ținta

PENTRU SPORIREA EXIGENȚEI în efectuarea cheltuielilor cu întreținerea și repararea mașinilor, ar trebui folosite, după părerea noastră, în mai mare măsură pîrghiile cointeresării materiale — atît la nivelul întreprinderilor, cît și al salariaților. În acest sens, ni se pare valoroasă propunerea făcută în paginile revistei „Viața economică" **ca fondurile destinate reparațiilor capitale să fie incluse în cheltuielile de producție.** Considerăm că în acest mod va crește răspunderea întreprinderilor față de starea utilajelor și efectuarea cheltuielilor, mai ales în condițiile aplicării efective a gestiunii economice proprii.

Pe linia cointeresării materiale a lucrătorilor din cadrul serviciilor mecanic-șef, socotim că **ar fi utilă extinderea salarizării în acord și legarea în mai mare măsură a sistemului premial de îndeplinirea criteriilor eficienței reparațiilor.** Faptul că în unele întreprinderi ca, de pildă, la Fabrica de scule — Rișnov, muncitorii din cadrul serviciului mecanic-șef sînt plătiți în regie, în timp ce lucrătorii din secțiile productive muncesc în acord, creează o discrepanță în defavoarea lucrătorilor din serviciul mecanic-șef, deși ei au o înaltă calificare profesională.

În favoarea acestei opinii pledează și experiența dobîndită în întreprinderile care aplică un ansamblu de măsuri pentru sporirea eficacității economice, pe baza prevederilor H.C.M. 1404. La Combinatul chimic din Făgăraș, bunăoară, salariații din cadrul serviciului mecanic-șef sînt încunoștiințați din timp despre sarcinile pe care trebuie să le îndeplinească pentru a fi îndreptățiți să beneficieze de prime excepționale. Un astfel de obiectiv l-a constituit reducerea cu 10 zile a perioadei reparațiilor la instalația de fenol. Conducerea combinatului a făcut un calcul din care reieșea că în acest timp se va putea realiza o producție suplimentară de 200 tone fenol, produs mult solicitat de beneficiari. Eficacitatea reducerii perioadei reparațiilor a permis conducerii combinatului să ofere brigăzii care va realiza reparația în condițiile amintite, o primă excepțională de 100.000 lei. Fiind stimulată din punct de vedere material, brigada a găsit soluții pentru a da în funcțiune instalația cu 12 zile înainte de termen.

Firește, acest caz constituie doar un exemplu. Anul trecut, durata reparațiilor capitale a mai fost redusă într-un mod asemănător cu 5—9 zile la instalațiile de amoniac, rășini sintetice, acid azotic, celuloid, aminoplast. **Prelungirea pe această cale a duratei de funcționare productivă a instalațiilor a contribuit la realizarea peste plan a 879 tone amoniac, a 2876 tone azotat de amoniu 100%, a 1 000 tone materiale plastice și rășini sintetice; cei care și-au dat aportul la obținerea acestei producții suplimentare au beneficiat de prime excepționale în valoare de 500 000 lei.**

● Planificarea — riguros respectată

PENTRU A FI EFICIENTĂ, o reparație trebuie astfel pregătită, încît perioada de imobilizare a utilajului să fie cît mai scurtă. Atingerea acestui deziderat depinde în mare măsură de modul în care sînt organizate reparațiile, de metodele folosite, de calificarea muncitorilor și de calitatea reparațiilor.

Practica confirmă că **devine tot mai necesară contribuția organizatorilor producției în programarea reparațiilor.** Este adevărat că în întreprinderile constructoare de mașini se folosește un sistem de reparații preventiv planificate. Aceasta presupune însă aplicarea unui ansamblu de măsuri tehnico-organizatorice de întreținere, control și reparare a utilajului, efectuate periodic, după un anumit număr de ore de funcționare, în scopul prevenirii uzurii excesive și menținerii utilajului în bună stare de funcționare. În unele întreprinderi, din această definire nu s-a reținut decît forma, denumirea. În practică, însă, se menține în continuare așa-zisul sistem de reparații „după nevoie".

Mergînd pe firul cauzalității, am constatat că în numeroase întreprinderi — Uzina mecanică de automotoare, Întreprinderea de unelte și scule, Fabrica de scule Rișnov sau Uzina „Hidromecanica" — planificarea reparațiilor se bazează în cea mai mare parte pe aproximații statistice, sau pe normative elaborate de forul coordonator, departe de a oglindi actualele caracteristici ale structurii ciclului de reparații. Or, se știe că uzura diferitelor părți componente ale mașinilor diferă de la o etapă la alta, în funcție de regimul de lucru, de nivelul indicilor de utilizare, de complexitatea produselor prelucrate. În aceste condiții, preluarea mecanică a datelor din normative cu privire la ciclul de reparații, a structurii acestuia, a duratei de funcționare a utilajului, nu este suficientă pentru fundamentarea planului de reparație.

Plecîndu-se de la asemenea concluzii, la **Uzina „Tractorul" se aplică cu succes o metodă de planificare controlată a reparațiilor, ca o variantă superioară a sistemului de reparații preventiv planificată.** Pe baza controlului planificat al stării utilajului, se constată uzura fiecărei piese componente și se determină volumul lucrărilor de reparații, aducîndu-se corective planificării inițiale. În acest context, **data și costul reparațiilor se stabilește de către o comisie permanentă formată din muncitorul care deservește mașina, tehnologul secției, mecanicul șef de secție și inspectorul de utilaje, din cadrul serviciului mecanic-șef.** Cu prilejul unei reparații mijlocii sau curente, cînd se demontează mașina sau anumite subansamble — cu cel puțin 9 luni înainte de data fixată prin normative pentru reparația capitală — comisia constată defecțiunile efective și, pe această bază, determină volumul pieselor de schimb și al materialelor necesare și stabilește modernizările ce se impun.

Este un lucru de necontestat că diferitele organe ale utilajului se uzează în mod neuniform; în timp ce unele piese sau repere se uzează, altele își mențin caracteristicile funcționale. În aceste condiții este necesară cunoașterea gradului de uzură a tuturor pieselor componente, pentru a se prevedea din timp înlocuirea lor cu prilejul reparațiilor curente, mijlocii sau capitale. La Uzina „Tractorul" au fost alcătuite, pe baza unor calcule de specialitate, nomenclatoare speciale cu piesele componente ale mașinilor pe categorii de uzură. Un astfel de nomenclator se aplică deocamdată experimental pentru circa 800 strunguri paralele.

Concluziile, astfel concretizate, sînt preluate apoi de grupele de pregătire anticipată — specializate în reparații capitale pentru sectoare calde, pentru sectoare reci, partea

...ĂRIREA MIJLOACELOR FIXE

electrică și piese de schimb — din cadrul serviciului mecanic-șef, care au misiunea să urmărească realizarea proiectelor și a pieselor de schimb solicitate. Astfel, la data fixată pentru executarea reparației, sînt asigurate toate condițiile necesare, micșorîndu-se la minimum perioada imobilizării utilajului.

Tot pe linia perfecționărilor organizatorice, la Uzina de autocamioane urmează, în mod experimental, **să se unifice baza de reparații a mecanicului-șef cu baza de S.D.V.-uri la secția motor.** Aceasta va asigura o mai justă încărcare a mașinilor, folosirea mai judicioasă a forței de muncă contribuind la scurtarea timpului afectat reparațiilor.

Un aspect deosebit îl ridică faptul că în majoritatea atelierelor mecanice de reparații din întreprinderi se lucrează un singur schimb, sau, în cel mai bun caz, două schimburi. În același timp însă, reparațiile capitale durează foarte mult, imobilizînd pentru o vreme îndelungată utilaje de mare productivitate. **Oare nu ar fi fost util ca organizatorii producției din întreprinderile citate să fi determinat eficacitatea lucrului pentru cei din atelierul mecanic în trei schimburi sau chiar cu săptămînă neîntreruptă ? Noi credem că da.**

Pentru a ilustra veridicitatea acestei afirmații am făcut cîteva calcule în cazul Uzinei „Tractorul". Aici, durata reparațiilor preventiv planificate a scăzut simțitor, în urma aplicării unor metode de reparații rapide, ajungînd ca 32,5% din volumul acestora să se realizeze într-o singură zi, 21,2% în două zile și 16,2% în trei zile și așa mai departe. Cu toate acestea, executarea reparațiilor în afara timpului de lucru al muncitorilor care deservesc mașinile au oferit noi căi de reducere a perioadei imobilizărilor. După sondajele efectuate rezultă că majoritatea lucrărilor de reparații se efectuau în schimburile în care lucrau și muncitorii productivi (pe secții, între 71—100% în schimbul I și între 5 și 29% în schimbul II, în timp ce în schimbul III abia între 1,3 și 2,7%). Totodată s-a constatat că ar fi deosebit de eficientă utilizarea zilelor de repaos în activitatea secțiilor productive care, în afara cazului turnătoriei și a oțelăriei, erau foarte rar folosite pentru executarea de reparații. Pe baza calculelor întocmite de organizatorii producției, a rezultat că **numai prin folosirea zilelor de repaos se poate obține scurtarea duratei de imobilizare a utilajelor pe secții între 11% și 52%, cu o medie pe uzină de 32,5%, timp în care se poate realiza o producție echivalentă cu 2 225 000 lei pe an.**

● *Ridicarea nivelului de organizare a activității*

RAȚIUNEA ÎNTREGII ACTIVITĂȚI de întreținere și de reparare a utilajelor este aceea de a **asigura menținerea lor pe o vreme cît mai îndelungată în bună stare de funcționare.** Preocupările dovedite în acest sens, au determinat, în multe întreprinderi, creșterea indicilor de utilizare a mașinilor, reducerea întreruperilor și a reparațiilor accidentale *).

(%)

	Uzina de autocamioane			Uzina de tractoare			Total întrepr. pe jud. Brașov aparținînd M.I.C.M.		
	1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967
Indicele de utilizare a fondului de timp calendaristic	47,2	51,9	48,9	44,9	45,8	53,5	51,6	53,7	52,1
Indicele de utilizare a fondului de timp planificat	94,8	93,3	94,9	95,5	92,8	95,6	92,0	91,7	93,7
Ponderea întreruperilor datorate reparațiilor accidentale din totalul întreruperilor neplanificate.	28,2	52,1	29,5	21,8	21,0	55,1	25,7	28,0	29,0

*) Datele se referă la indicii de utilizare pe luna mai din anii menționați, la nivelul utilajelor și mașinilor urmărit de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini care, ca structură, diferă de la un an la altul, fapt căruia se datoresc în parte variațiile indicilor de utilizare.

Situația relevă, pe lîngă tendințele de creștere a indicilor de utilizare a fondului de timp al utilajelor la cele două mari uzine brașovene, numeroase neajunsuri în folosirea zestrei tehnice a întreprinderilor constructoare de mașini. Indicele de utilizare a fondului de timp planificat atestă faptul că, în numeroase întreprinderi, volumul întreruperilor accidentale este încă ridicat și, din cauza acestora a crescut de la un an la altul ponderea întreruperilor datorate defectării accidentale a mașinilor.

Căutînd să stabilim cauzele folosirii incomplete a mașinilor — ilustrată în tabelul de mai sus — specialiștii din cadrul serviciului mecanic-șef ne-au oferit numeroase exemple din care rezultă că sectoarele productive nu respectă pe alocuri structura ciclului de reparații și nu exploatează, nu întrețin rațional utilajele. Faptele dovedesc că aceste afirmații sînt întemeiate. La Întreprinderea de unelte și scule din Brașov, de pildă, în primele 2 luni ale acestui an, nu au fost executate la termen 6 reparații curente și 9 reparații mijlocii, în timp ce costul celorlalte reparații a fost sporit din cauza uzurii accentuate a mașinilor, determinate tocmai de întreținerea lor necorespunzătoare.

În alte întreprinderi, reparațiile nu se execută la datele fixate, ele fiind amînate de multe ori din cauza neprocurării din vreme a pieselor de schimb. Așa au stat lucrurile cu „mașina de frezat caneluri", de la Fabrica de scule din Rîșnov, care a fost programată pentru reparații în luna februarie a.c. Deși piesele de schimb necesare au fost comandate la Fabrica de mașini unelte și agregate-București încă din octombrie anul trecut, „s-a uitat" menționarea termenului de livrare. În această situație, piesele n-au sosit la vreme, iar reparația n-a putut fi executată. Între timp, gradul de uzură al mașinii crește, ridicînd astfel nivelul cheltuielilor cu reparațiile.

Pe de altă parte și specialiștii din sectoarele productive ne-au furnizat exemple cu privire la slaba calitate a unor reparații sau la planificarea necorespunzătoare a acestora. Faptele confirmă că și aceștia au dreptate. Repararea necorespunzătoare a unor mașini de la Uzina de autocamioane a făcut să se înregistreze o serie de întreruperi accidentale, necesitînd alte reparații cu cheltuieli suplimentare. Așa a fost cazul cuptorului electric de 3 tone, care s-a defectat la 21 februarie 1968 din cauza executării necorespunzătoare a unor suduri, remedierea costînd 13 000 lei. Tot astfel, la secția șasiu s-au produs întreruperi în funcționarea a 3 utilaje, la scurt timp după efectuarea reparațiilor capitale.

Desigur că atît deficiențele semnalate de sectoarele productive, cît și de secțiile mecanicului-șef, sînt reale. Principalul este însă că ele se soldează de obicei cu abateri de la prevederile planului de reparații, cu utilizarea mașinilor pînă la uzura lor excesivă, cu executarea unor reparații ce necesită cheltuieli suplimentare și, în final, cu scurtarea duratei de funcționare a utilajelor între două reparații. Care este însă cauza acestor anomalii ? După părerea noastră, **ea trebuie căutată în fisurile actualului sistem de organizare a activității de întreținere și reparare a mașinilor.** Aceasta face ca sectoarele productive să nu fie îndeajuns de interesate în exploatarea rațională a mașinilor, ca ele să refuze pe motivul unor „necesități momentane ale producției" predarea utilajului spre a intra în reparații la termenele prevăzute.

Pe calea înlăturării deficiențelor semnalate, **credem că ar fi utilă, pentru moment, mai ales în cazul întreprinderilor mici și mijlocii, unificarea organizatorică a activității de întreținere, reparații curente și mijlocii cu cea a reparațiilor capitale, sub egida mecanicului-șef.** Aceasta ar ridica pe de o parte calitatea și promptitudinea înfăptuirii lucrărilor de întreținere, contribuind la prelungirea duratei de funcționare între două reparații și reducerea costului acestora, iar pe de altă parte, ar obliga sectoarele productive să respecte întocmai structura ciclului de reparații.

În cazul întreprinderilor mari, după părerea noastră, **se justifică, în continuare, subordonarea atelierelor de întreținere față de secțiile pe care le deservesc, reparațiile capitale și mijlocii la utilajele complexe urmînd să se execute de secția „mecanic-șef" pe uzină.** Considerăm că în acest mod se va putea asigura operativitatea pe care o reclamă înlăturarea defecțiunilor accidentale și specializarea reparatorilor de mașini pe tipuri de utilaje și linii de fabricație. Această subordonare nu trebuie înțeleasă într-un sens absolut, ci doar sub raport organizatoric, urmînd ca, din punct de vedere metodologic, activitatea reparatorilor de mașini să fie subordonată serviciului mecanic—șef. În acest fel, se va putea asigura o unitate metodologică și de coordonare a întregii activități de întreținere și de reparații. Mecanicul—șef, fiind factorul cel mai interesat în prevenirea exploatării și uzurii excesive a utilajelor și dispunînd de personal de specialitate competent, va avea posibilitatea să asigure realizarea întocmai a ciclului de reparații planificat, să verifice periodic precizia de funcționare a utilajelor-cheie, să pregătească din timp reparațiile capitale. **Pentru ca această dublă subordonare să-și atingă eficacitatea scontată, folosirea mijloacelor de cointeresare materială a celor ce execută reparațiile la mașinile din secție va trebui făcută doar cu avizul sau chiar la propunerea serviciului mecanic-șef, care poate aprecia cel mai bine aportul fiecăruia la realizarea planului de întreținere și reparare a mașinilor.**

● *Mai multă inițiativă în promovarea metodelor avansate*

SCURTAREA DURATEI REPARAȚIILOR depinde în mare măsură de modul în care s-au făcut pregătirile necesare, dacă la data reparațiilor sculele, piesele de schimb, subansamblele necesare sînt asigurate, dacă există condiții pentru reducerea timpului afectat reparației. În țările cu industrie dezvoltată se folosesc în acest timp pe scară largă diferite metode avansate. În R. F. a Germaniei de pildă s-au creat uzine de reparații specializate pe grupe sau pe articole de utilaje, iar în Anglia ele se execută în cadrul uzinelor care le-au produs. Pe alocuri, s-a trecut la programarea reparațiilor cu ajutorul mașinilor electronice de calcul și devin tot mai vădite tendințele centralizării lor și a fabricării în serie a pieselor de schimb, în scopul reducerii stagnărilor utilajelor și a costului reparațiilor.

Și în țara noastră au fost promovate o serie de astfel de metode. La Uzina „Tractorul" s-a dobîndit o valoroasă experiență în utilizarea pieselor de schimb și a subansamblelor mici și mari în cadrul reparațiilor. De altfel, în această uzină, cea mai mare parte a pieselor de schimb necesare se asigură din producție proprie. Dacă privim dinamica producției și consumului de piese de schimb la Uzina „Tractorul", observăm că, în ultimii ani, valoarea pieselor de schimb consumate la reparații este mai mică decît valoarea celor produse. Astfel, în timp ce în anul 1967, valoarea pieselor de schimb produse s-a ridicat la 5 707 000 lei, s-au consumat la reparații piese de schimb numai în valoare de 5 027 000 lei. Pentru acest an, valoarea pieselor de schimb ce vor fi realizate se va ridica la 7 000 000 lei, iar cea prevăzută pentru reparații va fi de numai 6 470 000 lei.

Excedentul realizat față de necesități, a permis și permite crearea unor rezerve și, totodată, acordarea unui sprijin întreprinderilor colaboratoare la fabricația tractoarelor. De altfel, această dinamică este prevăzută să-și urmeze cursul său ascendent și în anii viitori.

Cît privește eficacitatea pregătirii din timp a pieselor de schimb, a utilizării lor rationale, rezultă că ea contribuie la scurtarea simțitoare a perioadei de imobilizare a utilajelor în reparații, dînd posibilitate depășirii producției planificate. În cadrul Uzinei „Tractorul", valoarea acestei producții suplimentare, în condițiile utilizării pieselor de schimb în proporție de numai 15,3% din valoarea reparațiilor (pentru anul 1970 ea este prevăzută să atingă 19%), se apreciază la circa 4 000 000 lei anual. Pentru fundamentarea acestei aprecieri, iată un exemplu : în conformitate cu normativele în vigoare, reparația capitală a unei mașini de format tip 254 este prevăzut să dureze 25 zile. **Aplicînd metoda reparațiilor rapide, prin folosirea pieselor de schimb, reparația poate fi realizată în numai 13 zile.** În cele 12 zile cu cît s-a scurtat timpul afectat reparației, se obține o producție de 108 000 kg piese bune turnate.

O altă cale de accelerare a execuției reparațiilor, este aceea a **utilizării schimbului de agregate sau subansamble.** Prin această metodă, în locul subansamblului defect se montează un altul din așa-numitul fond de subansamble de rezervă. La Uzina „Tractorul", de exemplu, ambreiajele preselor de 250 t, distribuția de la ciocanele și mașinile de format, se înlocuiesc integral cu prilejul reparațiilor capitale. Pregătirea anticipată a unui ambreiaj pentru reparația capitală a unei prese de debavurat tip Brăila de 250 tone, a permis reducerea timpului de imobilizare în reparație de la 30 la numai 10 zile.

Față de amploarea pe care au luat-o în diferite țări industriale introducerea unor metode eficiente în domeniul întreținerii și reparării mașinilor și utilajelor, considerăm că și în întreprinderile noastre trebuie acționat în acest sens mai organizat, mai rapid. Bunăoară, nivelul de utilizare a pieselor de schimb este încă destul de redus, în special în întreprinderile mici și mijlocii — realizîndu-se doar circa 25—30% din necesar — iar procurarea lor de la alte întreprinderi este încă destul de anevoioasă. Asigurarea unor subansamble de rezervă (cu excepția unor inițiative locale) este abia în faza de studiu.

Considerăm că, în interesul sporirii eficacității reparațiilor, actuala etapă a tatonărilor va trebui depășită. **Se simte tot mai mult necesitatea luării unor măsuri pentru specializarea întreprinderilor la nivel național sau cel puțin teritorial — pe genuri de reparații, dotarea lor cu mijloace tehnice, piese de schimb și agregate de rezervă** (așa cum se procedează de altfel pe linia modernizărilor) — **domenii în care se așteaptă mai multă inițiativă, în special din partea Direcției mecano-energetică a M.I.C.M.** Pentru început, ar fi bine ca uzinele producătoare de mașini-unelte să asigure tuturor beneficiarilor interni o asistență tehnică sub forma unor „servicii" și a pieselor de schimb și agregatelor de rezervă solicitate la reparații. De altfel, într-o serie de țări dezvoltate, firmele furnizoare garantează livrarea operativă a pieselor de schimb pe o perioadă medie de 10—12 ani de la fabricarea produsului.

Considerăm, de asemenea că, în condițiile actuale ale adîncirii specializării producției, **ar fi utilă crearea unor întreprinderi specializate pentru repararea diferitelor categorii de utilaje și a pieselor de schimb necesare.** Acestea ar justifica pe deplin eficacitatea, avînd în vedere volumul mare de lucrări și numărul mare al mașinilor similare.

EXISTĂ MULTIPLE CĂI pentru sporirea eficienței reparațiilor, pentru a se asigura o funcționare normală a mașinilor și utilajelor și reducerea costului lucrărilor de întreținere și reparații. Colectivele de întreprinderi au datoria să ridice activitatea lor la nivelul actualelor preocupări de valorificare eficientă a mijloacelor din dotare — domeniu în care, pe alocuri, sectoarelor mecanicului-șef nu li se acordă importanța cuvenită. Se așteaptă deci extinderea preocupărilor organizatorilor producției și asupra acestui important compartiment — al întreținerii și reparării principalelor mijloace de muncă.

Zoltán FOKT
Marin STOIANOVICI
economiști — Brașov

TURISMUL ŞI COMERŢUL

„DE DOUĂ SĂPTĂMÎNI SÎNT ROMÂNCĂ". Sub acest titlu, o frumuseţe de pe meleagurile noastre, investmintată într-un costum naţional, invită pe francezul care citeşte „Paris Match" sau „Nouvel Observateur" să-şi petreacă vacanţa în România. Las la o parte stereotipia formulei utilizate (am mai văzut şi alte fete, dar care afirmau că de două săptămîni sînt libaneze sau grecoaice) şi înfiorătoarea platitudine a textului însoţitor şi pentru că sînt optimist din fire, presupun că aceste reclame vor atrage în ţara noastră mii şi mii de noi turişti. Mi-am pus numai întrebarea ce face comerţul pentru a-l ajuta pe turistul străin să se simtă bine la noi şi să găsească cu uşurinţă şi plăcere acele lucruşoare, mai mărunte sau mai puţin mărunte, pe care toţi dorim să le avem în universul nostru casnic, spre a ataşa trainic de ele amintirile de pe locurile pe care le-am călcat. Recunosc că întrebarea mea izvorăşte nu numai din dorinţa de a vedea asigurată tradiţionala ospitalitate românească, ci şi din considerentul prozaic că nu ne poate fi indiferent ce încasări în valută realizăm pentru o zi-turist în România.

În această direcţie ceva s-a făcut. Dar, din păcate, extrem de puţin.

● Produsele oferite reamintesc locul vizitat?

PE UNUL DIN CHESTIONARELE distribuite turiştilor străini de către O.N.T., pentru efectuarea anchetei selective din anul trecut, am citit următoarea notare: „Vizitînd Braşovul nu am găsit nici un obiect deosebit, interesant, atractiv, care să-mi amintească de acest frumos oraş". Răspunsuri mai mult sau mai puţin similare au fost date de numeroşi alţi turişti, care au semnalat, pe această cale, existenţa unor serioase lacune în aprovizionarea magazinelor.

Trecînd peste aspectele de servire semnalate de sondajul efectuat, mă rezum în a reda concluziile la care au ajuns organizatorii acestei anchete: „mărfurilor oferite turiştilor străini le lipseşte nota specifică a ţării, a regiunii sau a localităţii unde se vînd; gama sortimentală este prea săracă". Într-adevăr, nu este nevoie de o analiză prea aprofundată pentru a constata că de la un colţ al ţării la altul, de la munte la mare, sînt oferite turiştilor aceleaşi articole de artizanat, furnizate în serii mari de industria locală sau de cooperaţia meşteşugărească, fără a se ţine seama de specificul local.

Dar nu numai magazinele comerciale poartă amprenta lipsei de diversificare. Ea se regăseşte şi în localurile de alimentaţie publică, precum şi în formele de agrement oferite turiştilor. Iată ce am citit într-un alt chestionar: „Prăjiturile sînt prea dulci şi au aproape toate acelaşi gust; ar fi bine dacă s-ar pune în vînzare mai multe sorturi de răcoritoare din sucuri naturale". Această remarcă este deosebit de semnificativă; ea scoate în evidenţă „standardizarea" care se mai menţine în unităţile de restaurante şi cofetării, începînd de la mîncăruri, deserturi, cafea şi pînă la băuturi.

Revenind la modul de organizare a formelor de agrement puse la dispoziţia turiştilor, subliniez părerea unanim împărtăşită şi anume că „organizatorii" lor nu au reuşit să depăşească faza incipientă în această materie. Argumente? O mulţime: la mare, preocuparea pentru organizarea înotului subacvatic sau a schiului nautic lipseşte aproape în întregime; de asemenea, sînt prea puţine sau lipsesc de tot terenurile de golf, mini-golf, popicării, săli de biliard, călărie etc. etc. La munte situaţia se prezintă la fel; staţiuni ca Sinaia, Poiana Braşovului şi altele sînt lipsite de bazine de înot, fără să mai vorbim de formele de agrement arătate mai sus.

Aşa fiind situaţia, organizatorii în cauză mai sînt surprinşi de semnele de plictiseală pe care le manifestă unii turişti?

Evident, această situaţie se reflectă şi asupra acelui element prozaic de care vorbeam în introducere: încasările în lei-valută sînt mult prea scăzute faţă de potenţialul de care dispune ţara noastră. Este suficient să menţionez că în anul 1967 noi am realizat pe zi-turist (din vînzări de mărfuri şi cheltuieli pentru agrement) de zece ori mai puţin decît Istambulul. Statisticile de specialitate arată, de asemenea, că în ţările cu turism dezvoltat — Italia, Spania, Portugalia — turiştii străini cheltuiesc numai pe cumpărături, în medie, 20 de dolari pe zi.

● Mărfuri reprezentative = reclamă pentru export

DESIGUR, pentru a ne apropia de astfel de performanţe este necesar să se schimbe în primul rînd optica, atît a producătorilor cît şi a organizaţiilor comerciale, cu privire la această activitate. Analiza făcută la Mamaia, după terminarea sezonului din anul trecut, a reliefat faptul că şi în cazurile produselor ce nu ridică probleme deosebite, cantităţile livrate au fost mult sub necesar. Astfel, au lipsit parţial articole de piele, os, ceramică, cusături cu specific regional, broderii, covoraşe, diverse articole din nuiele şi din papură, articole din aramă cu incrustaţii (care sînt mult solicitate) etc., deşi producătorii dispun, în general, de materii prime şi de mînă de lucru. De asemenea, faţă de posibilităţi, gama sortimentală de vinuri indigene a fost săracă, atît sub aspectul varietăţilor cît şi al modului de îmbuteliere. Un singur exemplu: sticlele de 300 g şi 500 g au lipsit aproape complet în sezonul trecut. Tot aşa, unele sortimente ca salam de Sibiu, caviar etc. nu au existat pe măsura resurselor. Au lipsit din magazine fructele de calitate superioară, deşi sîntem o ţară cu livezi renumite.

Lipsa unor asemenea produse — de artizanat, industriale, alimentare etc., — demonstrează că încă nu s-a înţeles rolul reclamei în forma ei cea mai simplă şi mai eficientă: aducerea la cunoştinţa străinilor a posibilităţilor de care dispunem prin punerea lor în vînzare de către magazinele specializate pentru turişti. Cum poate fi făcută o mai bună reclamă vinurilor indigene decît prin vînzarea în magazinele pentru turişti a acelor sorturi care în mod obişnuit se exportă? La fel se pune problema şi cu articolele de artizanat, originale şi de autentică valoare artistică, în producerea cărora dispunem de mari posibilităţi. Dar pentru ca asemenea produse să abunde în magazinele specializate de care ne ocupăm, este necesar să fie cointeresaţi, sub diverse forme, şi producătorii. Printre formele de cointeresare se numără şi deschiderea de magazine coordonate de Ministerul Industriei Alimentare, Departamentul întreprinderilor agricole de stat şi UCECOM, care să aibă responsabilitatea bunei şi variatei aprovizionări, dar, totodată, să beneficieze şi de o cotă din valuta încasată.

● Unele furci caudine...

APROVIZIONAREA în anul trecut sub posibilităţi a magazinelor pentru turişti nu a fost singura carenţă. Ne-au fost relatate unele neajunsuri provocate cumpărătorilor din cauza formalităţilor ce se întocmesc pentru vînzarea cu reducere de 20%. Şi iată despre ce e vorba. Pentru ca un turist care dispune numai de valută să intre în posesia unui anumit produs — să presupunem un disc, de la magazinul de pe Calea Victoriei — se îndeplinesc următoarele forme: după alegerea obiectului dorit se întocmeşte o notă cu preţul iniţial, din care se scade 20%; cu această notă, turistul se deplasează la magazinul „Romarta" (peste drum, la etajul I), unde casierul acreditat pentru a efectua operaţiuni cu valută întocmeşte un borderou, după care schimbă moneda străină în lei.

O dată această operaţiune terminată, turistul amator de discuri româneşti traversează din nou Calea Victoriei, prezintă vînzătorului borderoul de schimb, pentru ca numărul acestuia să fie trecut într-un bon ce se emite la asemenea vînzări, după care achită la casa magazinului valoarea în lei. La întrebarea, cît durează toate aceste formalităţi, majoritatea interlocutorilor au apreciat că de la alegerea obiectului şi pînă la intrarea în posesia lui, trece mai bine de o oră. „Nu rare au fost situaţiile — ni s-a relatat de către tov. N. Scarlete, directorul Întreprinderii „Romarta" — cînd unii turişti au renunţat la cumpărături din cauza formalităţilor greoaie".

Dar lucrurile nu se termină aici. După efectuarea vînzărilor intervine o altă serie de formalităţi pentru decontarea şi recuperarea de către organizaţiile comerciale a reducerii de 20% acordate. Se pot simplifica aceste formalităţi? Desigur. Majoritatea interlocutorilor au sugerat că introducerea unui sistem de cecuri turistice nominale, care să exprime în lei valuta consemnată şi care prin completarea cu valoarea cumpărăturilor şi detaşare să constituie instrumentul de plată, ar înlătura toate aceste formalităţi; la sfîrşitul zilei, casierul ar include în monetar şi valoarea cecului (majorat cu 20%"; în modul acesta gestiunea magazinului ar fi decontată operativ. Soluţia prezentată nu este singura. Printr-o analiză şi documentare aprofundată pot fi găsite şi altele.

La magazinele cu plata în valută formalităţile de care am vorbit mai sus sînt complet excluse. Cumpărătorul intră în magazin, alege produsul, prezintă paşaportul la casă şi plăteşte în oricare monedă liber convertibilă. Dacă în oraş această formalitate nu incomodează prea mult pe turistul străin, ea provoacă unele implicaţii pe litoral sau în oricare staţiune de munte. Astfel, bunăoară, pentru a face unele cumpărături, cum ar fi ţigări sau răcoritoare, turistul străin trebuie să aibă asupra lui pe plajă paşaportul. Evident, regulile de bună servire cer înlăturarea acestui formalism, care, în practică, aşa cum mi-au relatat mai mulţi interlocutori, nu s-a putut respecta.

● Un serviciu util, dar... inexistent

RĂSFOIND BROŞURA publicitară editată de Oficiul Naţional de Turism, prin care se fac cunoscute produse ce pot fi cumpărate în România (în care, în treacăt fie zis, nu se arată adresa nici măcar a unui singur magazin), am luat cunoştinţă, pe ultima pagină, de următorul anunţ, editat în toate limbile de largă circulaţie: „Toate articolele cumpărate de dumneavoastră pot fi expediate la adresa indicată, formalităţile urmînd a fi făcute de magazinul unde a fost efectuată cumpărătura".

Apreciind utilitatea acestei măsuri, care face parte din practicile comerţului modern, ne-am deplasat din nou prin magazinele atît de călduros recomandate de prospectul O.N.T., spre a vedea cum este aplicată. De astă dată, n-am întîlnit nici o formalitate de prisos, pentru simplul motiv că acest serviciu nu există. Nici măcar un singur responsabil de magazin nu avea cunoştinţă de existenţa unui sistem de expediţie a mărfurilor cumpărate de turişti, la adresele indicate.

Cum poate fi explicată această lipsă de corelare între acţiunile de propagandă ale O.N.T. şi măsurile concrete ce trebuiau luate? Ne rezumăm la a semnala că absenţa acestui serviciu a determinat renunţarea la multe cumpărături de articole de artizanat mai voluminoase, al căror transport i-ar fi incomodat pe turişti.

Sperăm că în timp util un asemenea serviciu va fi pus în funcţiune, iar publicitatea în legătură cu mărfurile puse în vînzare şi cu modalităţi de cumpărare şi expediere va fi mai largă, cuprinzînd şi informaţii despre adresa exactă a magazinelor, profilul lor, preţurile articolelor mai reprezentative, condiţiile de expediere la adresele indicate, tarifele pentru prestarea acestor servicii etc.

★

Analiza noastră a scos în evidenţă şi faptul că în anul care a trecut au fost depuse eforturi pentru aprovizionarea şi diversificarea formelor de desfacere prin magazinele specializate în vînzarea către turiştii străini. Dar aceste eforturi nu pot fi considerate decît ca un început, lacunele care s-au manifestat fiind de natură să reţină în mod serios atenţia organelor responsabile cu această activitate. Practica a infirmat utilitatea unor formalităţi concepute în birouri şi care, potrivit experienţei căpătate, impun revizuiri de fond.

Pînă la începerea noului sezon a mai rămas puţin timp, suficient însă pentru ca prin coordonarea eforturilor tuturor organelor interesate să se ia toate măsurile pentru perfecţionarea sistemului de vînzare şi pentru aprovizionarea magazinelor destinate turiştilor cu o gamă variată de mărfuri (şi din abundenţă), cărora să li se facă reclama necesară, eficientă şi conformă cu realităţile din aceste magazine.

Al. DETEŞAN

„VATRA"

Recentă realizare a întreprinderii „Romarta" constituie la Mamaia şi în acest sezon un punct turistic inedit...

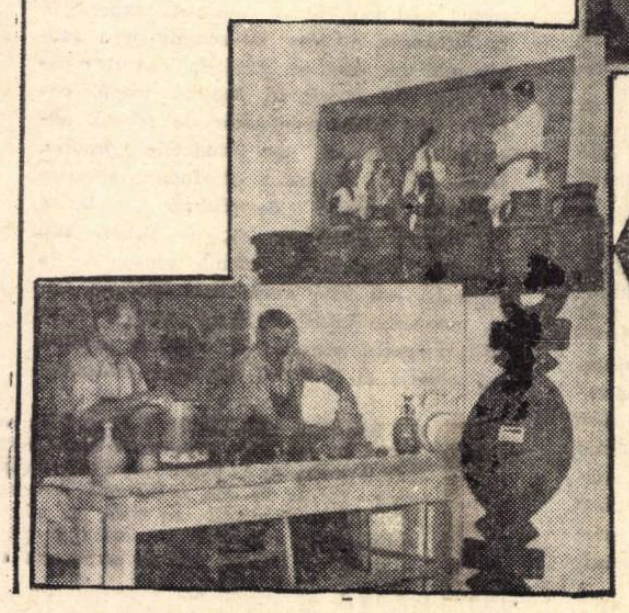

...Vizitatorii iau cunoştinţă de străvechiul meşteşug de pe meleagurile noastre — olăritul şi sculptura în lemn

Mîini iscusite produc împletituri de paie şi covoare româneşti, sub privirile admirative ale turiştilor

La terminarea vizitei produsele acestor harnici artizani pot fi cumpărate pe loc, iar amatorii de preparate tradiţionale româneşti (frigărui haiduceşti şi crap la protap) pot face un plăcut popas în curtea complexului, unde sînt serviţi cu străvechea ţuică de Turt şi vestitul vin de Murfatlar.

CURIER

■ Lucrarea **Les fondements philosophiques des systèmes économiques** (Payot, Paris 1967, 523 pag.) a fost pregătită în onoarea economistului francez Jacques Rueff, cu prilejul celei de-a 70-a aniversări. Ea cuprinde o serie de texte ale lui Rueff, precum și eseuri elaborate în cinstea sa de o seamă de economiști occidentali. Spre a se evita eterogenitatea lucrării, studiile au fost orientate spre două teme principale : metodologia și ordinea socială. Caracterul științei economice este abordat în cîteva eseuri din volum. În eseul **Economia politică, știință statistică**, J. Rueff afirmă că legile economice fiind opera unei infinități de fenomene elementare, nu sînt legi absolute, susceptibile numai de a fi sau nu verificate, ci legi limită, cu atît mai adevărate cu cît condițiile în care au fost stabilite sînt mai bine realizate. La scara individului nu există fenomene economice, ci numai caractere elementare, succesiuni imprevizibile și ar fi tot atît de zadarnic de a spera elaborarea unei economii politice a individului ca și a unei termodinamici a moleculei ; numai cunoașterea fenomenelor globale ne-ar permite să descoperim legăturile permanente din economie. În eseul lui Henri Guitton **Știință și exactitate** se încearcă a se răspunde la întrebarea : în ce grad relațiile măsurate între fenomenele economice pot fi considerate exacte ? După părerea autorului, economia politică nu poate fi decît o știință exactă.

■ Referindu-se la lucrările unor autori ca P. T. Ellsworth, Ch. Kindleberger, W. Krause ș.a., V. Motilev scrie în articolul **Critica teoriei burgheze a „reconstrucției" economiei capitaliste mondiale** (apărut în VOPROSI EKONOMIKI nr. 3/1968) că economiștii burghezi admit existența unei crize profunde în sfera relațiilor internaționale monetaro-valutare și elaborează proiecte de reformă în această privință. Teoreticienii burghezi recunosc în genere — spune autorul — **manifestările** crizei sistemului capitalist mondial, dar nu și însăși criza acestui sistem. Ei consideră încercările din perioada postbelică, de reformă a sistemului valutar, de integrare economică regională în Europa și de „ajutor" acordat fostelor țări coloniale drept o reconstrucție și o reformă a economiei mondiale. În realitate, spune Motilev, lupta pentru redistribuirea aurului a luat un caracter foarte ascuțit, „efectul productiv" al integrării întărește concentrarea monopolistă, izolarea și protecționismul și, prin aceasta, dezintegrarea economiei mondiale capitaliste, iar condițiile desfășurării comerțului între țările capitaliste înaintate și lumea a treia ascut și mai mult această criză. După Motilev, economiștii burghezi abordează în mod superficial aspectele menționate, considerîndu-le în sine și nu ca expresii ale unor legități mai profunde.

■ Celebrul economist englez Sir Roy Harrod consideră într-un studiu recent, intitulat **The Devaluation of Sterling** (Devalorizarea lirei sterline), apărut în revista WELTWIRTSCHAFTLICHES ARCHIV (vol. 100, 1968, nr. 1) măsura menționată în titlu ca inutilă și eronată. Efectele ei asupra nivelului de trai — spunea Harrod — vor fi serioase. Raportul de schimb (terms of trade) se va înrăutăți ; poporul englez va trebui să trimită în străinătate o cantitate mai mare de muncă socială pentru a obține aceeași cantitate de mărfuri în schimbul internațional. Îmbunătățirea balanței comerciale va fi minoră din cauza inelasticității prețurilor la mărfurile care reprezintă patru cincimi din importul englez : alimente, combustibili și materii prime pentru industrie. Sir Roy Harrod susține că ar fi fost preferabilă trecerea la cursuri de schimb flexibile.

Ce contribuție poate aduce cercetarea științifică la orientarea politicii agricole de stat și în strategia comercială agricolă ?

SUB ACEASTĂ FORMĂ, interogativă, este prezentat obiectivul general al celui de-al VI-lea seminar **Agriculture and Farmers** (Agricultura și fermierii), organizat de **Asociația europeană pentru anchete de opinie și studiul pieței** (European Society Opinion and Market Research — ESOMAR) la Killarney în Irlanda, în zilele de 9—11 mai 1968. Discuțiile se vor grupa pe 4 probleme principale și anume :

1) Precizarea fenomenelor și formularea previziunilor în cercetarea pieței produselor agricole ; referatul de bază va aborda cele două aspecte sub unghiul de privire al economistului (elaborarea de modele teoretice) și sub cel al practicianului de marketing (tehnica experimentală ca bază a deciziei); se vor analiza de asemenea două cercetări concrete : a) practica prețurilor la tomate în Olanda ca politică de marketing în ferme și b) importanța, respectiv oportunitatea politicii de marketing în sectorul produselor lactate ;

2) Precizarea fenomenelor și formularea previziunilor în studiile de marketing în ferme ; referatele principale au ca teme : prognoze în domeniul investițiilor capitale de mașini și construcții din prefabricate ; probleme și soluții în legătură cu organizarea de anchete selective la ferme ;

3) Aspecte ale intervenției statului în agricultură, în cadrul unor discuții și comentarii ;

4) Probleme privind legăturile (comunicațiile) dintre fermieri și influențele ce le suportă, temele principale supuse dezbaterilor fiind : comunicațiile dintre fermierii unei regiuni în dezvoltare, care prezintă dificultăți particulare, problema marketing-ului privind furajarea animalelor ; expozițiile agricole ca mijloc de legătură între fermieri.

Se propune ca la sfîrșitul discuției generale să se încerce definirea domeniilor în care ar fi de dorit să se întreprindă acțiuni și a măsurilor pe care le-ar putea lua ESOMAR pentru a le stimula.

SUPORT TEORETIC

(Urmare din pag. 3)

capătă o independență tot mai mare față de rezultatele obținute în producția vegetală.

● Prețul — expresie a evaluării absolute a pămîntului

Actualul sistem de evidență a fondurilor fixe din agricultură suferă de o mare deficiență : este incomplet, deoarece lipsește principalul fond fix — pămîntul, pe considerentul că nu are valoare. Aceasta face ca și eficiența economică a investițiilor, precum și a altor măsuri de intensificare a agriculturii să nu fie corect determinată. Aceeași investiție are o eficiență mai mare pe un teren mai bun, în care s-a acumulat mai multă muncă, decît pe un teren mai slab. Or, după cum am văzut, pămîntul începe să aibă valoare încă din momentul luării în cultură. De aceea, **includerea valorii pămîntului în balanța fondurilor fixe ale întreprinderilor ar permite aprecierea, pe baze mai obiective, a eficienței economice a investițiilor și în general a producției.**

În felul acesta, **măsurile de ordin juridic prevăzute prin proiectul de lege ar fi completate de factorii economici**, care ar exercita o influență mult mai mare în direcția cointeresării producătorilor agricoli la folosirea rațională a pămîntului.

După ce criteriu trebuie făcută **evaluarea bănească a pămîntului ?**

Considerăm că, și de data aceasta, criteriul principal, absolut chiar, **este venitul net potențial la hectar.** Folosirea acestui criteriu și nu al celui al rentei sau venitului global la hectar, este determinat de considerente de ordin principial și metodologic.

Se știe că în condițiile economiei capitaliste, prețul pămîntului este determinat de rentă, el nefiind nimic altceva decît rentă capitalizată, adică capitalul care ar aduce sub formă de dobîndă o rentă egală.

În condițiile economiei socialiste, criteriul rentei nu numai că își pierde din importanță, dar devine impropriu datorită următoarelor cauze. În primul rînd, în economia socialistă, datorită socializării pămîntului, nu mai există rentă absolută. Ca atare, prețul pămîntului, determinat numai de rentă diferențială, ar apărea mult micșorat, ceea ce n-ar corespunde realității economice.

Criteriul venitului global la unitatea de suprafață ni se pare și mai puțin consistent, dat fiind faptul că din valoarea nou creată prin utilizarea pămîntului (v+m), cea mai mare parte (v) are caracter de compensație reprezentînd partea cuvenită pentru retribuirea muncii.

În felul acesta, prețul pămîntului în agricultură poate fi definit ca venitul net capitalizat, reflectat în formula :

$P = Vn. K$ în care :

P — prețul (în lei) pe ha teren agricol.
Vn — venitul net (în lei) pe ha teren agricol.
K — coeficientul de capitalizare al venitului net.

Dată fiind diferențierea proporțiilor de preluare de către stat a unei părți din venitul net creat în agricultură la diferite culturi, este necesar ca **la venitul net al întreprinderilor** (beneficiul) **să adăugăm și venitul net centralizat al statului** (inclusiv partea preluată prin impozit și prime de asigurare). În cazul cooperativelor agricole, este nevoie să se treacă la **calcularea prețului de cost pentru a se putea determina venitul net al întreprinderii.**

Cît privește coeficientul de capitalizare al venitului net, el poate fi determinat prin analogie cu cel de capitalizare a rentei, pornind de la dobînda plătită celui care ar dispune de o sumă de bani și nu ar investi-o într-o activitate de producție. În acest caz, un criteriu de determinare al lui ar fi dobînda plătită pentru sumele depuse la C.E.C. (5—6%). Dacă ținem seama că, în egală măsură, suma poate fi folosită pentru cumpărarea altor fonduri destinate îmbunătățirii procesului de producție agricol, coeficientul de capitalizare este exprimat și de termenul mediu de rotație al fondurilor fixe, determinat ca raport între fondul de amortizare și valoarea de balanță a fondurilor fixe pe total agricultură. Din unele calcule, și într-un caz și într-altul, coeficientul de capitalizare este egal cu circa 20 ani.

Prețul determinat prin metoda de mai sus, reprezintă un preț mediu pe țară, pe hectar teren agricol. Dar terenul agricol este de diferite categorii de folosință și grad de fertilitate, fiecare unitate de suprafață avînd, bineînțeles, un preț diferit. Și de data aceasta, criteriul venitului net își dovedește utilitatea și raționalitatea, dîndu-ne posibilitatea să facem trecerea de la evaluarea comparativă la cea absolută a pămîntului, fără a mai fi nevoie de calcule suplimentare. Dispunînd de prețul mediu pe ha teren agricol și de evaluarea comparativă (în puncte) după venitul net al diferitelor categorii de teren, putem determina prețul acestora după următoarea formulă :

$P = \frac{Pm.p}{Pm}$ în care :

P — prețul (în lei) pe ha teren de folosință dată (arabil, pășune etc.).
Pm — prețul mediu (în lei) pe ha teren agricol.
p. — evaluarea în puncte după venitul net al terenului de folosință dată.
pm — evaluarea în puncte după venitul net al terenului agricol.

Ca și evaluarea comparativă, nici evaluarea absolută nu este statică. Prețul pămîntului crește o dată cu intensificarea agriculturii, deoarece creșterea productivității muncii pe baza noilor investiții atrage după sine sporirea venitului net la unitatea de suprafață. Aceasta presupune folosirea unor coeficienți de corectare în calculele de perspectivă, ținînd seama de ritmul de creștere a productivității muncii.

Este clar că, față de cele de mai sus, problema prețului pămîntului se pune cel puțin cu aceeași tărie în relațiile cu alte ramuri ale economiei naționale, pornindu-se de la principiul folosirii raționale a fondului funciar și al cointeresării celorlalte ramuri la utilizarea unor terenuri improprii agriculturii.

Considerentele de mai sus ne întăresc convingerea că sistemul de evaluare economică a pămîntului trebuie inclus în sistemul general de eficiență a întregii activități economice, prin folosirea cît mai rațională a principalei bogății de care dispune agricultura — pămîntul cu rodnicia lui.

Unul din multele exemple de aplicare a electronicii :

INSTALAȚII DE CULEGERE ELECTRONICĂ PENTRU TIPĂRIREA PRESEI

SIEMENS

Redacția unui cotidian lucrează mereu sub presiune. Ea trebuie să informeze de dimineață cititorul asupra tuturor evenimentelor ce au avut loc, cu o seară înainte. Trebuie deci acționat cu mare rapiditate.

În tipografia din Nürnberg funcționează o instalație SIEMENS pentru prelucrarea datelor, economisind zețarului un timp prețios și costisitor. În calitate de calculator de zaț această instalație de prelucrarea datelor dispune de capacitatea de a despărți silabe, poate introduce inițiale, texte și execută o culegere cu margine exactă. Zețarul este astfel ajutat și eliberat de o parte din munca sa, ziarul se culege și se machetează mai repede, ajungînd într-un timp record la difuzare.

Același calculator, adăugîndu-i-se unele dispozitive de programare, poate înlocui o parte însemnată din munca administrativ-comercială dintr-o redacție.

Instalațiile de prelucrare a datelor pot găsi aplicare în toate ramurile economiei, asigurînd o activitate mai rapidă și ușurînd munca oamenilor.

Instalațiile de prelucrare a datelor de fabricație SIEMENS se bucură de mare succes. Ele întrunesc experiența îndelungată a unei întreprinderi mari. Uzinele SIEMENS ocupă un loc de frunte în fabricarea instalațiilor de prelucrarea datelor. Astfel a fost construită în uzinele de prelucrarea datelor prima serie de calculatoare electronice complet electronizate.

Experiența îndelungată în multe domenii de aplicare și branșe industriale este concentrată în uzinele pentru prelucrarea datelor. Aici se pune în slujba clientului știința a mii de specialiști, matematicieni, ingineri, organizatori și analiști.

Specialiștii uzinelor SIEMENS stau cu plăcere la dispoziția dv. cu informații detaliate asupra tuturor problemelor ce vă interesează.

Adresați-vă la :

SIEMENS — Aktiengesellschaft Werk für Datenverarbeitung
Vertriebsbereich Europa I
A 1025 Wien
Obere Donaustrasse 49/51.

Siemens- PRELUCRAREA DATELOR

PUBLICOM

Răspuns la întrebările despre Asigurările de Stat (II)

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR CETĂȚENILOR

Răspunzînd unei cititoare din Lugoj, și în dorința de a prezenta diferite asigurări de bunuri și de persoane, practicate de ADAS, continuăm să publicăm alte amănunte.

Precizam, în numărul trecut, că se cuprind în asigurare toate bunurile din gospodărie și că ADAS plătește despăgubiri în cazul pagubelor rezultate din numeroase riscuri. Este însă important să se rețină și faptul că persoana care încheie o asigurare complexă a gospodăriilor, cît și soția sa, sînt asigurați și pentru cazurile de:

— invaliditate permanentă și deces, produse la domiciliul asiguratului, de: incendiu, trăsnet, explozie, arsură, lovire, cădere și de multe alte riscuri (sumele asigurate de fiecare persoană sînt: maximum 10 000 de lei pentru invaliditate permanentă, și 5 000 de lei pentru cazul de deces);

— despăgubirile civile datorate de asigurat sau de membrii familiei acestuia, proprietarului, pentru unele pagube la imobil, precum și cele datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor, la domiciliul asiguratului.

În cazul mutării asiguratului, asigurarea continuă fără nici o modificare și la noul domiciliu, indiferent de localitaote.

Din cele arătate, rezultă cît de necesară este asigurarea complexă a gospodăriei, în contextul celor mai utile măsuri de prevedere, cu atît mai mult, cu cît prima de asigurare ce se plătește de cetățeni este foarte convenabilă. Iată cum se stabilește aceasta:

Persoana, care solicită încheierea unei asigurări complexe a gospodăriei, semnează o declarație de asigurare pentru toate bunurile asigurabile. Acestea se asigură pentru sumele declarate de asigurat (dar nu trebuie să depășească valoarea reală, apreciată pe baza prețurilor de vînzare cu amănuntul ale statului sau ale cooperației — mai puțin uzura). La suma totală — asigurată, să presupunem: 30 000 de lei, se calculează prima anuală care este de 0,20%. Rezultă 60 de lei. Asigurarea se încheie — de regulă — pe termen de un an. La cerere, asigurarea se poate face și pe un termen mai scurt, dar, cel puțin pe 3 luni. Bineînțeles, într-un astfel de caz, prima de asigurare se reduce corespunzător.

În încheiere, un ultim amănunt: asigurarea complexă a gospodăriei poate fi încheiată sau reînnoită, ca de altfel orice altă asigurare, prin organele de teren ale ADAS, sau, direct la direcțiile județene și punctele de lucru ADAS.

★

Cunoscînd, acum ele prevederi în legătură asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor, se poate trage concluzia că aceasta este una din cele mai avantajoase asigurări practicate de ADAS. Despre alte forme de asigurări vom publica amănunte în numerele viitoare ale revistei.

Aurel CRIȘAN

UZINA DE PRODUSE SODICE OCNA MUREȘ

livrează:

- Sodă calcinată ușoară 99% Na_2CO_3;
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3;
- Sodă caustică 98% NaOH;
- Bicarbonat de sodiu industrial;
- Bicarbonat de sodiu alimentar;
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic;
- Silicat de sodiu 1/2 și 1/3;
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be 58/60° Be;
- Silicat de sodiu lichid tip C, D și E;
- Clorură de calciu tehnică hidratată;
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare;
- Ionosil;
- Sodil;
- Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic;
- Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

M.I.C.M.
ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT
ELECTROMOTOR
TIMIȘOARA, BULEV. REPUBLICII Nr. 21 - TELEFON: 13856

ASPIRATORUL DE PRAF „PRACTIC"

- absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți;
- consum de numai 0,15 lei pe oră;
- preț de vînzare 785 lei.

VENTILATOARE DE MASĂ

- se utilizează în locuințe, birouri și magazine;
- se livrează în două variante:

VM 3 cu două viteze de rotație și suport din tablă;

VM 4 cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

produce:

- rulmenți de construcție specială
- rulmenți radiali și axiali cu bile
- rulmenți oscilanți cu role butoi.
- rulmenți radiali cu role cilindrice

INTREPRINDEREA METALUL ROȘU CLUJ

STR T VLADIMIRESCU 12-14 - tel. 1.47.30

produce:

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:
- Mașini de tricotat degete de mănuși
- Mașini de uscat cu tamburi pentru fibre și tricoturi
- Mașini de tricotat cu comandă program
- Mașini de tricotat rectilinii
- Cuve pentru țesături grele
- Aparate de vopsit sculuri
- Diferite aparate de uscat și vopsit
- Aparate de vopsit sub presiune

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:
- Aparate de uscat pe plăci de sticlă
- Agregate pentru finisaj în tăbăcării
- Benzi pentru fabricile de încălțăminte
- Butoaie de vopsit
- Butoaie de tăbăcit
- Diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

Danubiana

fabrică anvelope pentru autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare într-o gamă variată de profile, care asigură o aderență sporită la sol, avînd un randament kilometric ridicat.

— Anvelopele de autoturism cu carcasă din cord tip nylon asigura o viteză de rulaj pînă la 170 km/oră
— Anvelopele de autocamion cu carcasă din cord tip nylon, asigură o capacitate de încărcare sporită.

Rețineți: DANUBIANA — marca tuturor timpurilor, tuturor meridianelor!
Telefon: 23.42.80 — Telex: 276.

DOCUMENTAR

Specialiștii O. N. U. prezintă

UNITARIZAREA — UN „LIMBAJ UNIVERSAL AL TRANSPORTURILOR"

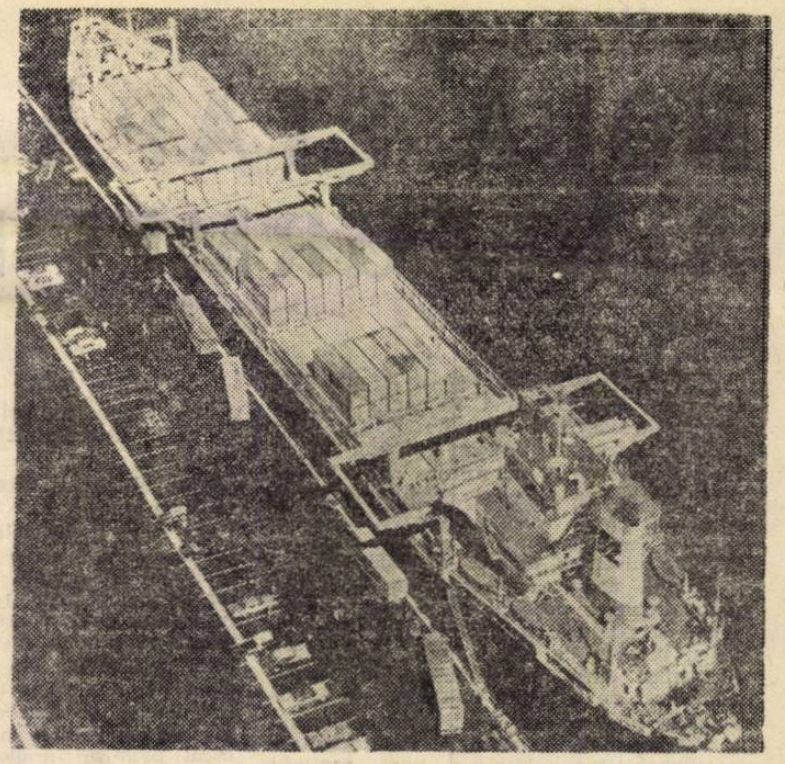

Încărcarea unor furgoane închise pe o navă specializată în transportul containerelor, în portul Elizabeth (S.U.A.). În partea din față a navei o macara-capră ridică un asemenea furgon de pe șasiul de camion, care l-a adus pe chei.

CREȘTEREA NEÎNTRERUPTĂ a comerțului mondial, legată de progresul tehnic și adîncirea diviziunii internaționale a muncii, și volumul crescînd al transporturilor (terestre, maritime și aeriene) de mărfuri care o însoțește pun tot mai presant problema unei îmbunătățiri a organizării acestora, a perfecționării mijloacelor de transport și utilizării mai eficiente a capacităților lor. Pe aceste căi s-a obținut, de pildă, triplarea volumului mărfurilor transportate pe căi maritime în perioada 1950—1965, în timp ce tonajul mondial (în serviciu) al navelor respective a crescut — în aceeași perioadă — de 2,2 ori.

Din necesitatea de a ușura deplasarea mărfurilor, de a accelera și simplifica traficul, operațiile de manevrare, transbordare, depozitare etc. a încărcăturilor, s-a născut ideea „unitarizării" acestora — sub una sau mai multe forme. Folosirea sistemului de transport prin unități de încărcătură, respectiv în containere și pe palete, a luat o extindere rapidă în ultimul deceniu. Practicată în condiții optime, „unitarizarea" oferă o serie de avantaje economice imediate, printre care pe primul loc se situează reducerea prețului de cost al transportului, și contribuie totodată la extinderea cantitativă și geografică a schimburilor internaționale. Avantajele sale sînt evidente mai ales în cazul utilizării tranzitului neîntrerupt (de la furnizor la beneficiar) prin autocamion, tren, cargou și, eventual, avion. Acest lucru interesează îndeosebi țările care importă mari cantități de bunuri de consum sau de mijloace de producție necesare progresului economiei lor. S-a calculat că, în multe cazuri, costul transportului reprezintă 50—75% din prețul total la care sînt livrate mărfurile respective.

După cum se subliniază într-un studiu recent al O.N.U. [1], „unitarizarea a devenit un instrument fundamental pentru distribuirea mărfurilor pe scară mondială" (pag. 33). Subliniind efectele amplificatoare pe care este capabilă să le genereze aplicarea acestui sistem, autorii studiului arată că „unitarizarea poate contribui la accelerarea și diversificarea dezvoltării industriale și agricole. Ea poate favoriza o penetrație geografică mai profundă — dezvoltarea economică a regiunilor interioare atît ca piețe, cît și ca sursă de producție. Deoarece mărește productivitatea mîinii de lucru și ocuparea totală, sistemul unităților de încărcătură își aduce aportul la ridicarea nivelului de trai. Contribuind la dezvoltarea comerțului de export, el va constitui și o sursă de devize" (pag. 5).

Amploarea pe care o capătă utilizarea combinată, pe baza unitarizării, a mai multor mijloace de transport pentru deplasarea mai rapidă și mai economică a mărfurilor de la furnizor la beneficiar, este ilustrată de același studiu pe exemplul transporturilor feroviare din S.U.A. În progresie susținută în ultimii ani, expedițiile de mărfuri în containere mari (remorci) pe calea ferată au reprezentat în 1966 circa 3% din volumul total al încărcăturilor transportate în vagoane, dar specialiștii consideră că în 1970 acest sistem de transport va însuma 50% din traficul feroviar de mărfuri de pe teritoriul S.U.A.

● *Catalizator al activității*

STUDIUL O.N.U. relevă că unitarizarea este un important catalizator al comerțului, ale cărui avantaje economice reies cel mai pregnant cînd efectul său este examinat la scară mai mare. Chiar atunci cînd costul efectiv al transportului nu este mai mic, expeditorul și destinatarul beneficiază de reducerea cheltuielilor generale care rezultă din aspecte multiple, cum ar fi, în primul rînd, economisirea timpului cerut pentru transportul mărfii, a ambalajului, simplificarea formelor administrative, reducerea cheltuielilor de asigurare etc.

Economia de timp rezultă, de pildă, din micșorarea numărului de operațiuni de manevrare a mărfurilor. Se apreciază că folosirea containerelor pe întregul traseu necesită numai 3 sau 4 manipulări, față de 8 sau 12 manipulări necesare în transportul cu mijloacele clasice — triplîndu-se astfel randamentul lucrărilor de manevrare —, elimină munca manuală grea și reduce frecvența accidentelor.

Mărind viteza de circulație a mărfurilor și reducînd implicit timpul necesar transportului, unitarizarea **micșorează cheltuielile pentru finanțare**, fondurile respective întorcîndu-se mai repede în mîinile expeditorilor; scade astfel durata pentru care expeditorii contractează credite și deci și dobînda plătită. De asemenea, destinatarul poate să păstreze un volum mai redus de stocuri, fiind aprovizionat mai repede și mai regulat cu mărfuri. Și în acest mod rezultatul este **imobilizarea unor fonduri mai reduse.**

Mărfurile transportate în containere și manipulate mai rar riscă în mai mică măsură să sufere stricăciuni. În consecință există o garanție sporită că marfa va ajunge la destinatar în condiții bune. În plus, transportul în containere oferă posibilități de a preveni furturile pe traseu. În acest mod se obține și o scădere a **cheltuielilor de asigurare.** Primele de asigurări maritime, de exemplu, sînt reduse cu 20—25% în cazul transportului cu containere și palete.

Cheltuielile pentru ambalaj se micșorează și ele considerabil. Transportul cu containere și palete reducînd pericolul de deteriorare, nu mai este necesar ambalajul obișnuit „de export", al cărui cost este uneori ridicat în raport cu valoarea mărfii. Drept exemplu al economiilor ce se pot obține la cheltuielile de ambalaj, studiul citează cazul unui transport de 50 de tone de utilaje din Iowa (S.U.A.) în R.F.G., în furgoane-remorci descoperite, la care s-au realizat economii de 20% la ambalaj, în comparație cu cheltuielile care ar fi fost necesare dacă s-ar fi recurs la ambalajul de export obișnuit. Studiul O.N.U. apreciază că folosirea containerelor permite să se economisească pînă la 60% din materialele de ambalaj.

Reducerea operațiunilor de transbordare, micșorarea numărului de unități de încărcătură **simplifică multe formele administrative** pentru expedierea mărfurilor. Atrăgînd atenția că unele din cele mai mari cheltuieli și cele mai frecvente cauze de întîrzieri în transportul internațional țin de necesitatea de a completa o mulțime de formulare, de a marca, numerota și eticheta fiecare colet expediat, studiul O.N.U. relevă că „unitarizarea face posibilă realizarea unor economii importante în această privință... Ea reduce lucrările de birou necesare, numărul de tarife ce urmează a fi aplicate, al convorbirilor telefonice, al telegramelor și scrisorilor ce trebuie expediate" (pag. 12). Se realizează astfel o importantă economie de timp și de cheltuieli. Într-un caz concret, expediindu-se 273 colete într-un singur container din oțel, în comparație cu 97 lăzi de lemn care ar fi fost necesare în cazul expedierii prin mijloace clasice, mărfurile au fost însoțite de un singur document de expediție, în loc de 20. Simplificarea formelor administrative înlesnește de asemenea calcularea anticipată a tarifelor, ceea ce facilitează negocierile asupra condițiilor de contractare și întărește astfel poziția competitivă a expeditorului.

Cheltuielile vamale sînt afectate și ele de folosirea containerelor și paletelor, căci aceasta duce la micșorarea greutății și a dimensiunii încărcăturilor, de care depinde în general mărimea taxelor vamale.

După unele estimări, multiplele economii realizate sub formele pe care le-am amintit ar putea ajunge la 30% din prețul mărfii livrate.

La avantajele care privesc nemijlocit pe expeditori și beneficiari, se adaugă altele, cu caracter mai general, cum ar fi descentralizarea zonelor de încărcare și descărcare și a punctelor de transbordare. „Sistemul unităților de încărcare va favoriza dezvoltarea antrepozitelor și a centrelor de distribuție în exteriorul porturilor. El va reduce astfel presiunea exercitată de transporturi asupra instalațiilor portuare intermediare, care servesc drept puncte de transbordare, asigurînd expedițiile directe" (pag. 13).

● *Generalizarea — condiție a eficienței*

AUTORII STUDIULUI O.N.U. atrag atenția asupra faptului că, cu toate avantajele arătate, unitarizarea nu va rezolva automat problemele dificile ale transportului de mărfuri. Totodată, extinderea acestui sistem de transport „integral", transformarea sa într-un „limbaj universal al transporturilor" duce la apariția unor aspecte noi, legate de adaptarea sau reorganizarea corespunzătoare a transporturilor „clasice".

Transformarea vechilor mijloace de transport sau construirea altora noi, în raport cu cerințele containerizării sau paletizării, ridică serioase probleme financiare, îndeosebi în transporturile navale.

Se apreciază, astfel, că transformarea unui cargou „clasic" poate costa între 2 și 4 milioane de dolari, capacitatea sa de transport reducîndu-se totodată (în cazul utilizării containerelor) în proporție însemnată (cu 30—40%). În plus, se estimează că noul sistem este avantajos pentru societățile maritime în cazul transporturilor pe distanțe mai scurte (pînă la 2000—3000 km.), respectiv atunci cînd timpul de staționare în porturi are o pondere ridicată comparativ cu durata cursei propriu-zise. Experții consideră că, în schimb, pe distanțe lungi și mai ales în cazul existenței unor facilități (servicii) portuare multiple, sistemul paletizării are toate șansele de a se extinde rapid.

Perspectivele unitarizării, în special ale folosirii containerelor, sînt determinate și de șansele „adoptării" lor oficiale pe scară mondială, respectiv de introducerea unor stipulații corespunzătoare în convențiile internaționale maritime, vamale etc. Acest lucru ar da un impuls acțiunii de standardizare a containerelor, ar permite utilizarea unui parc de containere în comun de către deținătorii diferitelor mijloace de transport, angrenate în sistemul „integral", ar facilita rezolvarea altor premise multiple ale extinderii și rentabilizării progresive a unitarizării. Căci, — după cum se subliniază în studiul O.N.U. — chiar dacă este avantajoasă pentru transporturile de mărfuri între două porturi, unitarizarea nu-și valorifică întreaga ei eficiență decît în condițiile extinderii sale la toate etapele sau verigile transportului de mărfuri de la furnizor la beneficiar.

A. NICOLAE

Transport „integral" = aducerea mărfurilor în container de la rampa de încărcare a expeditorului pînă la rampa de recepție a destinatarului.

„Unitarizare" = sistemul de combinare a diferitelor elemente mărunte ale unei încărcături într-o singură unitate mai mare, avînd ca obiectiv reducerea cheltuielilor de ambalare, depozitare, manevrare și transport, precum și desfacerea mai eficientă și mai largă a mărfurilor.

Paletă = un fel de soclu (din rețea de oțel, lemn sau carton presat, avînd două platforme suprapuse la o anumită distanță, între care se introduc — cu ajutorul unui autostivuitor — cutii, saci sau alte feluri de colete, ce se fixează apoi de soclu cu ajutorul unor benzi metalice.

Container = instrument de transport, cu un volum fix (de cel puțin 1 m³), fabricat din aluminiu, oțel sau alt material rezistent, ușor de manipulat de descărcat, și încărcat, care se pretează la transportul integral al mărfurilor. Spre deosebire de palete, containerele pot fi închise ermetic și sigilate.

1) Étude de certains aspects du système de transport des marchandises par unités de charge: application aux pays en voie de développement (ST/ECA/93). Nations Unies, Département des affaires économiques et sociales. New York, 1967.

KARL MARX

(Urmare din pag. 5)

conduce întregul proces al construcției socialiste.

Partidul nostru are în vedere, în elaborarea politicii sale economice, rolul hotărîtor, determinant pe care îl are baza tehnico-materială în progresul multilateral al societății, necesitatea vitală pentru România de a lichida cît mai grabnic rămînerea în urmă din punct de vedere economic față de țările industrial dezvoltate, studiază profund propriile noastre realități, concluziile care se desprind din analiza critică a dezvoltării economiei naționale, a posibilităților materiale și umane de care dispune țara noastră, tendințele în dezvoltarea economiei care decurg din revoluția tehnico-științifică contemporană, căile și direcțiile de participare crescîndă la circuitul mondial. El examinează cu atenție factorii care frînează progresul nostru, și se situează ferm în apărarea noului, a tot ce contribuie la dinamizarea și progresul societății noastre. Toate acestea au permis rezolvarea într-o formă originală a multor probleme economice ale construcției socialiste.

În ceea ce privește teoria economică marxist-leninistă, partidul nostru aduce o contribuție substanțială la îmbogățirea ei cu noi teze și concluzii care decurg din experiența țării noastre.

Dintre principalele preocupări și contribuții ale Partidului Comunist Român în domeniul teoriei economice aș menționa: generalizarea drumului parcurs în scopul formulării de aprecieri teoretice menite să îmbunătățească teoria economică marxistă și de concluzii privind dezvoltarea în viitor a economiei noastre naționale; dezvăluirea formelor particulare, specifice în care acționează legile economice în contextul economiei noastre naționale și indicarea de noi căi, metode pentru a le utiliza mai bine atît în elaborarea planului cît și în realizarea lui; perfecționarea întregului mecanism de organizare și conducere a economiei naționale; găsirea celor mai adecvate și mai eficiente modalități de aplicare a măsurilor adoptate; cercetarea implicațiilor revoluției tehnico-științifice contemporane pentru economia noastră națională și formularea de propuneri menite să accelereze ritmul progresului tehnic; analiza teoretică și a implicațiilor utilizării practice a unor categorii, metode, pîrghii de o importanță deosebită pentru economia socialistă, ca rentabilitate, prețuri, eficiență economică, gestiune economică proprie, cointeresare materială; cercetarea căilor participării României cu o eficiență sporită la circuitul economic internațional etc.

Este important de precizat că în rezolvarea problemelor economice ale construcției socialiste, partidul nostru nu neglijează experiența acumulată pe plan mondial și, în primul rînd, în țările socialiste, experiență pe care o studiază și din care reține, cum este și firesc, acele laturi care se potrivesc specificului economiei noastre naționale.

R. S. CEHOSLOVACĂ

NOUA ETAPĂ A REFORMEI ECONOMICE

Josef VLČEK
redactor șef al revistei „Hospodarske Noviny"

CEHOSLOVACIA, la fel ca și alte țări socialiste, încearcă mai de mult să găsească metode mai eficiente pentru conducerea economiei naționale. Caută forme care să permită o valorificare mai eficientă a resurselor reale și potențiale, forme prin care să se asigure o dezvoltare continuă a economiei și o creștere neîntreruptă a nivelului de trai al populației.

Această activitate presupune rezolvarea unor probleme deosebit de complexe, teoretice și practice, învingerea unor concepții și practici de înrutinare a unor cadre economice. Asemenea fenomene sînt legate, mai ales, de practica existentă în Cehoslovacia pînă nu de mult, cînd, economia a fost orientată în principal spre rezultate cantitative, spre obținerea unor cantități mari de producție fără a ține seama cu precădere de costul acestei producții, de utilitatea ei. Ca urmare acestui fapt au ieșit la iveală o serie de dificultăți și fenomene negative în dezvoltarea economiei concretizate în scăderea ritmului de creștere economică.

Situația creată a fost analizată la Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Cehoslovac în anul 1966, cînd s-a subliniat necesitatea luării, fără întîrziere, a unor măsuri de perfecționare multilaterală a organizării, conducerii, planificării și finanțării economiei naționale. De atunci s-au purtat discuții ample, la care au luat parte atît lucrătorii de pe frontul teoretic, cît și de pe cel al practicii economice. S-au ridicat, de pildă, probleme ca cele privind rolul planificării, relația dintre plan și piață, rolul concurenței și al economiei de piață în economia socialistă planificată, situația întreprinderii în modelul economiei socialiste de piață, situația de monopol a producătorului etc.

Deși, în general, discuțiile purtate au avut un caracter fundamental, nu au dat, și evident nici nu au putut să dea soluții la toate problemele ridicate. Cu toate acestea în unele puncte esențiale s-au realizat progrese importante și un înalt grad de unitate de concepție așa că noul sistem a putut fi introdus în mod complex în întreaga economie națională, începînd de la 1 ianuarie 1967.

ANUL 1967 a fost deci anul inaugurării procesului de reînnoire. Pentru aprecierea definitivă a unui proces atît de important cum a fost trecerea de la modelul de conducere centralizată al economiei, încetățenit și devenit aproape tradițional, la un model în care rolul dominant îl au instrumentele indirecte de conducere, un singur an este totuși o perioadă prea scurtă. De aceea nu se pot trage concluzii definitive. Se pot mai degrabă face aprecieri reale asupra tendințelor de dezvoltare și asupra efectelor modificărilor la care s-a ajuns.

Cu toate problemele și dificultățile existente s-au realizat o serie de acțiuni deosebit de importante în aplicarea măsurilor de conducere și planificare. A avut loc în primul rînd o acțiune de transformare amplă și dificilă a prețurilor cu ridicata (deși deocamdată s-a realizat numai prima etapă). S-a introdus un sistem complex de instrumente economice și o nouă concepție privind planificarea și bugetul de stat. S-au creat premise juridice și economice pentru dezvoltarea conducerii economiei în ansamblu. Totodată a fost elaborată strategia de bază a politicii economice în condițiile noului sistem de conducere, în special în privința aspectului nou introdus — privind politica veniturilor statului — adică a fost elaborată o nouă politică financiară, de credite, de salarizare.

ÎN TOATE SECTOARELE economiei naționale s-a reușit să se reducă cheltuielile materiale și să se ridice productivitatea muncii. S-a încetinit ritmul creșterii numărului angajărilor în industrie. S-a accelerat ritmul creșterii salariului mediu și s-a reușit să se înlăture nivelarea salariilor. S-a ridicat ritmul dezvoltării economiei naționale purtînd primele indicii ale mult așteptatei schimbări spre o economie eficientă. La creșterea globală cu aproximativ 8% a produsului social, creșterea producției industriale contribue cu aproximativ 6,7%, a construcțiilor cu circa 14% și a producției agricole cu 3,5%. Consumul productiv a crescut mai încet de cît produsul social. A continuat o mai bună valorificare a factorilor intensivi de creștere, începută din anul 1966. Venitul național a atins, în prețuri curente, peste 230 miliarde coroane, fiind aproximativ cu 8% mai ridicat decît în anul 1966.

Reforma prețurilor cu ridicata a permis introducerea unor cote unice de rețineri din venitul global, respectiv din beneficiul întreprinderilor și prin aceasta s-a înlocuit de fapt modul de stabilire dirijat, de la centru, a sarcinilor lor de producție. S-au manifestat temeri că prin introducerea noului sistem, organele centrale le vor pierde conducerea și controlul asupra dezvoltării economice. S-a dovedit însă că centrul, prin vasta gamă a instrumentelor economice de care dispune, are posibilitatea și în continuare să conducă economia mai bine ca pînă acum, căci aceste instrumente sînt mult mai eficiente decît metodele administrative de conducere.

Toate acestea, evident, sînt rezultatele deosebit de pozitive ale aplicării noului model economic de conducere și confirmă pe deplin că acest pas politico-economic atît de important a fost just. Totuși nu au fost rezolvate toate problemele. Mai mult decît atît, au apărut noi probleme. Într-un proces de asemenea amploare este pe deplin normal. De pildă, nu a fost înlăturată în esență poziția de monopol a producătorului, deși aceasta a constituit unul din scopurile fundamentale urmărite în noul sistem. Și, ca urmare, se menține în continuare preponderența cererii asupra ofertei. Întreprinderile nu au reușit să satisfacă în mod curent cerințele beneficiarilor. În ceea ce privește prețurile, trebuie să recunoaștem că, în majoritate, ele încă se stabilesc administrativ. Nu am reușit să asigurăm o suficientă posibilitate de oscilație a prețurilor și mai ales prețuri suficient de elastice pentru a împiedeca întreprinderile să-și creeze venituri nemeritate.

Firește, problemele sînt multe. Totuși, dacă apreciem în ansamblu dezvoltarea economiei în anul care a trecut, trebuie să recunoaștem că desfășurarea generală a reformei economice în Cehoslovacia a fost în general utilă. Este însă absolut necesar ca reforma economică să se dezvolte în continuare, să se perfecționeze și, în concordanță cu posibilitățile reale, să se accelereze desfășurarea ei. În cadrul dezbaterii Programului de acțiuni adoptat de recenta plenară a partidului nostru se analizează și măsurile viitoare ce trebuie întreprinse în acest sens.

PE BAZA EXPERIENȚEI anului trecut, anul acesta se introduc unele modificări ale instrumentelor economice care vor fi valabile în actualul, în cel de-al IV-lea cincinal, deci pînă la finele anului 1970. Aceste modificări precizează mai bine pîrghiile economice și vin în sprijinul orientării planului de stat de dezvoltare a economiei naționale în special în ceea ce privește dezvoltarea unor ramuri și valorificarea eficientă a tuturor resurselor.

ÎN SFERA EFECTULUI modificărilor intră pe primul loc și crearea unui astfel de mecansim al prețurilor care să permită o mai elastică oscilare a lor. În al doilea rînd vin măsurile care vor duce la realizarea în continuare în întreprinderi a bazei financiare proprii pentru mijloace circulante și vor asigura solvabilitatea întreprinderilor. În al treilea rînd vin măsurile restrictive în bugetul de stat și în acordarea de credite și în fine „armonizarea" sistemului de instrumente economice atît la nivelul ramurii cît și al regiunii.

Toate aceste modificări intrate în vigoare de la 1 ianuarie 1968 vor duce la limitarea cererii exagerate de mijloace bănești din partea întreprinderilor, la intensificarea presiunii asupra întreprinderilor pentru a le determina să mărească eficiența producției. Importanța acestor măsuri constă și în faptul că au caracter selectiv (sînt stimulate unele ramuri ale producției și ale serviciilor), se asigură modificările structurale necesare în concordanță cu sarcinile fundamentale ale celui de-al patrulea cincinal și cu criteriile de eficiență verificate pe piață.

Se înțelege că aceste măsuri nu privesc numai domeniul economic ci ele aduc pe ordinea de zi serioase probleme social-politice. Promotorii noului sistem de conducere speră că cu ajutorul acestor măsuri, principiile generale ale noului sistem vor fi aduse mai repede la îndeplinire, că vor fi tot mai puține compromisuri, că procesul de reînnoire instaurat și de reforma economică va continua să se dezvolte în mod lin și că întreaga economie își va găsi un făgaș normal și sănătos. Iată cîteva probleme.

În primul rînd, se așteaptă că se va putea rezolva mai bine ca pînă în prezent așa-numita problemă a poziției de monopol a producătorului, urmărindu-se slăbirea acestei poziții nu numai pe piață ci și în sfera instituțională a întreprinderii.

În al doilea rînd, în legătură cu aceasta se așteaptă că în viitor se va ajunge la o și mai mare influențare din partea pieței. Prin aceasta nu se urmărește nici pe de parte numai influența pieței în sensul restrîns al cuvîntului adică în ceea ce privește activizarea concurenței interne și admiterea concurenței externe în rețeaua comerțului cu amănuntul și a prestărilor de servicii pentru populație. Va fi necesar să se treacă treptat la situația în care beneficiarul intern va putea să aleagă liber furnizorii dintre cei interni sau externi (natural în cadrul anumitor restricții practicate la urma urmei de toate țările în cadrul politicii lor de comerț exterior). Și nu numai atît. Ar trebui, de pildă, să se ridice problema utilizării firmelor străine de construcții în realizarea programului de construcții capitale.

În al treilea rînd, se așteaptă că se va modifica fundamental activitatea comerțului interior, că acesta nu va mai fi pur și simplu un mijloc de repartizare a mărfurilor din comerțul cu ridicata, comerțului cu amănuntul, iar vînzarea o distribuire a mărfurilor populației.

În fine, se așteaptă că se va lămuri poziția executanților reali ai noului sistem (și cu ajutorul acestora orientarea planurilor de stat) adică poziția întreprinderii în noul model de conducere al economiei va fi lămurită din punct de vedere social-economic și juridic. Se va lămuri de asemenea raportul ei față de organele centrale, politice de stat și economice, față de unitățile în subordine și relațiile dintre întreprinderi.

Am amintit aceste probleme numai cu titlul de exemplu. Ele sînt mult mai multe. Se poate ca unele din ele să nu fie atît de actuale nici atît de importante. Dar toate au fost determinate de acel mare proces denumit de noi reforma economică sau noul sistem de conducere. Fiecare succes al reformei economice va fi, se înțelege, un stimulent pentru accelerarea desfășurării lui în R. S. Cehoslovacă.

Simion BĂRNUȚIU

(*U r m a r e d i n p a g. 7*)

Libertății ni-l recomandă ca unul din autorii principali ai punctelor cu conținut antifeudal și al celor legate de lupta pentru eliberarea națională. Cu toate acestea nu este exclusă și contribuția altor conducători ai revoluției transilvănene și în primul rînd a lui George Barițiu și A. T. Laurian. Realizarea acestor deziderate ale românilor ar fi creat cîmp liber dezvoltării forțelor și relațiilor de producție capitaliste. Desființarea feudalismului reprezenta, în fond, expresia luptei burgheziei înaintate și a reprezentanților săi pentru găsirea unor căi care să ducă la dezvoltarea economică în sens capitalist.

Simion Bărnuțiu a fost preocupat de problema mijloacelor care să ducă la dezvoltarea activității economice și după revoluția de la 1848. Într-un articol publicat în „Foaie pentru minte, inimă și literatură", în mai multe numere din 1853 și 1854, cu titlul „Observații statistice despre cultivarea pămîntului Europei" el indică printre altele îmbunătățirea soartei colonilor prin ștergerea obligațiilor în bani, produse, zile de lucru etc., impozite echitabile în funcție de venituri, credit ipotecar avantajos, bănci de credit agricole cu dobîndă redusă, protecționism sau liberalism în funcție de condițiile concrete, introducerea mașinilor perfecționate, premii pentru produsele cele mai bune, expoziții industriale, dezvoltarea învățămîntului real etc. El vedea realizarea deziderateloc economice numai prin asigurarea libertății politice și naționale, ștergerea privilegiilor de orice natură ca și libertatea culturală.

Militînd pentru cîștigarea drepturilor naționale și sociale ale românilor, Simion Bărnuțiu, n-a ignorat drepturile celorlalte naționalități conlocuitoare din Transilvania. Vorbind în numele românilor la 2/14 mai el spunea: **„Națiunea Română dă de știre națiunilor conlocuitoare, că, vroind a se constitui și organiza pe temelie națională, n-are cugetul dușman în contra altor națiuni, și le recunoaște tuturor același drept și voiește a-l respecta cu sinceritate, cerînd respect reciproc după dreptate; prin urmare națiunea română nici nu voiește a domni peste alte națiuni, nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voiește drept egal pentru toate".** Ideolog înaintat al vremii sale, cu vederi progresiste, burghezo-democrate foarte avansate, care a făcut deosebire între nobili și masele asuprite, nu putea să nu ceară pentru celelalte popoare conlocuitoare decît drepturi egale. Omul a cărei operă este străbătută ca un fir roșu de ideea libertății nu putea suferi oprimarea altor popoare și nici a poporului său.

Militant politic și ideologic al revoluției de la 1848, luptător activ pentru desființarea iobăgiei și a privilegiilor nobiliare în Transilvania, pentru independența și suveranitatea poporului român, Simion Bărnuțiu se situează în rîndurile personalităților de seamă ale trecutului nostru.

Ion Axente SEVER

(*U r m a r e d i n p a g. 7*)

să cultive, să trăiască, să se hrănească și să se îmbrace, nu poate decît să prospere.

Acest deziderat — fiind considerat de durată — I. Axente Sever propune și soluții imediate. Astfel, pentru a se ajunge la prosperitatea economică generală și imediată el propune practicarea unei agriculturi rationale, care să utilizeze îngrășăminte naturale (animale și vegetale), mașini agricole sau aratul adînc; iar pentru a nu se ajunge la sărăcirea excesivă a pămîntului, culturi prin rotație. Pentru ca toți țăranii să ajungă să cultive rațional pămîntul, să practice o agricultură rentabilă este nevoie — spunea I. Axente Sever — „să ne unim toate poterile, spre ridicarea și înaintarea economiei, se rugăm cu toții pe cei puțini elevi ieșiți din Praga, pentru ca cele ce le văzură și practicaseră să le scrie, predice, tipărească și răspîndească în toate colțurile, în toate foile, în toate adunările... Sus cu economia... să trăiască progresul, aceasta să fie parola elevilor noștri, iară noi să-i ascultăm și urmăm".

De altfel, chiar el, de-a lungul a peste patru decenii, în scrierile și discursurile sale, dă sfaturi, informații, indicații agrotehnice — căpătate în urma experienței personale, sau prin lecturi. El descrie cu lux de amănunte cum trebuie lucrat un teren destinat agriculturii, cum trebuie întreținut și cultivat. A susținut întotdeauna utilizarea măsurilor agrotehnice moderne ca și introducerea în cultură a unor plante sau legume noi sau mai puțin obișnuite, care aduc venituri și producții sporite.

Pentru prosperarea economică a poporului, el cerea, în același timp, cu insistență sprijinirea comerțului și a industriei la români, pentru că numai așa națiunea română va prospera și va scăpa de exploatarea negustorilor și industriașilor străini.

Pentru a se ajunge la dezvoltarea industriei și comerțului la români, el propunea și cerea în același timp tuturor românilor, indiferent de situația lor materială, să încurajeze aceste ramuri, cumpărînd tot ce au nevoie de la industriașii și negustorii români. Este necesară o astfel de măsură pentru că numai prin asigurarea unui debușeu permanent și sigur de desfacere, meseriașii și negustorii români pot prospera și își pot mări importanța și numărul. La început — spune I. Axente Sever — produsele fabricate de meseriașii români vor fi mai puțin frumoase decît cele produse de străini. Cu timpul însă, dacă vor fi sprijiniți, ei vor ajunge să producă la fel de bine ca și străinii sau chiar mai bine. Pentru a se ajunge la această situație trebuie ca numărul lor să ajungă în toate branșele „nu numai egal cu al lor — al străinilor —, ci de trei ori așa de mare, adică precum sîntem în realitate: trei părți români și numai una străini, în părțile acestea, așa să fim și în ale comerciului, inteligentei superioare și industriei mari și mici. Deci trăiască comerciantii și industriașii români, trăiască toți frații lor care îi ajută și-i sprijinesc".

În ultimul sfert al veacului trecut însă numai sprijinul cumpărătorului era insuficient pentru dezvoltarea unei industrii. De acest lucru era conștient I. Axente Sever, care propunea celor care se ocupau cu industria și comerțul să se asocieze, pentru a-și spori puterea și a rezista concurenței și să dezvolte fabrici mari și moderne. „Industriașii, fabricanții români de tot ramul — spunea el — vor prospera numai dacă se vor asocia 2, 3, 5, 10 și mai mulți la un loc și vor ridica fabrici, vor aduce mașini care ușurează lucrul și suplinesc puterile omenești; altfel, numai vor vegeta și în urmă își vor da sufletul în mîinile industriei asociate".

Activitatea multilaterală desfășurată de Ion Axente Sever de-a lungul ultimelor șase decenii ale secolului trecut, în vederea ridicării nivelului de trai al poporului român, preocupările lui pentru dezvoltarea agriculturii, industriei și comerțului, îl situează între personalitățile de seamă ale Transilvaniei. În același timp, devotamentul și abnegația de care a dat dovadă, apărînd idealurile revoluției cu arma și fapta, atît în Țara Românească cît și în Transilvania, ne îndreptățesc astăzi — după 120 de ani de la revoluția de la 1848 — să-i cinstim memoria admirîndu-i curajul, munca neobosită și puternica dragoste de popor și de țară.

Elveţia

SPECIFICUL ECONOMIC ŞI REMEDIILE CONJUNCTURALE

INCETINIREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE — fenomen întîlnit anul trecut în majoritatea ţărilor vest-europene — n-a ocolit nici Elveţia. Desigur, evoluţia conjuncturii a prezentat aici aspecte şi probleme specifice, determinate de o serie de trăsături proprii economiei elveţiene, cum ar fi ponderea ridicată a forţei de muncă străine, rolul acestei ţări de centru internaţional financiar şi bancar ş.a. Structura variată a economiei, specializarea complexă în diferite sectoare i-au permis Elveţiei să fie prezentă, pe plan mondial, în domenii-cheie ale producţiei şi circulaţiei bunurilor. Dependenţei pronunţate faţă de piaţa externă, Elveţia îi datorează însă, totodată, sensibilitatea la oscilaţiile conjuncturale din economia principalilor săi clienţi şi furnizori, şi îndeosebi la evoluţia mai recentă a conjuncturii vest-europene.

● Calitate şi competitivitate

NEVOITĂ SĂ IMPORTE majoritatea materiilor prime şi ansamblul combustibililor energetici, necesari economiei sale, Elveţia şi-a axat dezvoltarea industriei pe prelucrarea superioară a materiei prime şi valorificarea unei forţe de muncă specializate, prioritatea fiind acordată construcţiei de maşini, de aparatură de precizie şi industriei chimico-farmaceutice. Maşinile, ceasurile şi produsele chimice au reprezentat în 1967 circa 62% din întregul export elveţian. Într-o serie de sectoare importante ale construcţiilor de maşini, Elveţia se numără printre primii exportatori din lume : ea furnizează 14% din exportul mondial de maşini pentru industria textilă, 12% din cel de aparatură de precizie, 11% la maşinile cu abur, 9% la maşini-unelte, 8% la utilajele pentru industria hîrtiei etc.

Treptat însă, în condiţiile creşterii concurenţei pe piaţa mondială, întreprinderile industriale elveţiene, de proporţii comparativ mai modeste şi profilate pe producerea de articole de calitate superioară, dar în serii restrînse, au început să întîmpine dificultăţi la export. Un exemplu, am putea spune tipic, îl oferă industria ceasurilor. Deşi în acest domeniu Elveţia îşi menţine poziţia de cel mai important producător din lume, totuşi ponderea sa a scăzut de la 51% în 1937 la 46% în 1967, ca urmare a dezvoltării mai rapide (şi la preţuri mai reduse) a producţiei de ceasuri în Japonia, în S.U.A. ş.a. Or, pentru o industrie care exportă 97% (în 1967) din producţia sa, problema debuşeurilor externe rămîne capitală. Cerinţa sporirii competitivităţii prin concentrarea întreprinderilor, renunţarea, în unele cazuri, la o specializare îngustă etc. se face auzită, de altfel, şi în alte ramuri, cum sînt, de pildă, constructiile de maşini.

Industria beneficiază de suportul considerabil al cercetării ştiinţifice proprii, Elveţia situîndu-se — cu peste 2% din venitul naţional — pe un loc de frunte în privinţa alocaţiilor pentru cercetarea ştiinţifică. Din ansamblul fondurilor destinate acestui scop de întreprinderi (peste 965 milioane de franci în 1965, cu o creştere anuală de circa 15%), partea leului — peste 92% — revine industriei chimice, construcţiilor de maşini şi prelucrării metalelor. Preocuparea pentru cercetarea ştiinţifică a permis Elveţiei să devină (raportat pe cap de locuitor) cel mai mare exportator de invenţii din lume, ea numărîndu-se printre puţinele ţări cu o balanţă a brevetelor excedentară.

În ceea ce priveşte agricultura, rolul acesteia în cadrul economiei este relativ limitat : ea ocupă mai puţin de 1/10 din populaţia activă. Între 1955 şi 1965 numărul exploatărilor agricole şi horticole a scăzut cu 22%. Agricultura se orientează îndeosebi către creşterea vitelor, cu o specializare preponderentă în producţia de lapte şi produse lactate, care acoperă cu prisosinţă necesarul intern de consum şi furnizează un important surplus pentru export. Totodată, Elveţia înregistrează un deficit masiv în balanţa ei agroalimentară, produsele respective reprezentînd cel mai cuprinzător capitol al importurilor (16% din total, în 1966).

Dificultăţile crescînde în desfacerea laptelui şi a derivatelor sale pe piaţa internă au dus la acumularea unor stocuri considerabile, creînd o adevărată problemă naţională, agravată de faptul că principalul client al Elveţiei — Piaţa Comună — suferă şi ea de o supraproducţie relativă de lapte şi produse lactate. Ca urmare, politica tradiţională de subvenţionare a agriculturii a început să fie contestată în ultimul timp cu atît mai mult cu cît subvenţiile acordate producătorilor pentru a face faţă dificultăţilor de valorificare a laptelui au crescut treptat, fiind evaluate pentru anul în curs la 335 milioane de franci elveţieni (în condiţiile unui deficit bugetar de 156 milioane de franci, pe exerciţiul încheiat).

● Supradimensionare financiară

UN FACTOR care, sub o formă sau alta, influenţează întreaga viaţă economică a Elveţiei îl constituie situaţia sa de mini-putere financiară, care îi conferă un loc aparte pe eşichierul lumii capitaliste. Prin politica sa de neutralitate, prin relativa stabilitate economică şi financiară internă, prin respectarea riguroasă a secretului afacerilor, ca şi prin poziţia sa geografică favorabilă, Elveţia a început încă din secolul trecut să atragă preferinţele marilor depunători din străinătate, devenind ulterior o placă turnantă pentru operaţii financiare pe scară internaţională, îndeosebi în ceea ce priveşte circulaţia capitalurilor pe termen scurt. În lipsa petrolului, siderurgiei sau a minelor de aur, Elveţia a devenit una din ţările cel mai bine dotate cu stabilimente financiare.

Statisticile Băncii Naţionale arată că în 1966 în Elveţia se numărau 1668 • asemenea instituţii, iar dacă se ţine seama şi de sucursalele sau filialele acestora, ţara dispune de cea mai densă reţea financiară din lume. În perioada 1950—1966, numărul băncilor a crescut de la 389 la peste 500 (cu capital autohton sau străin), ele ocupînd un personal de circa 34 000 de salariaţi şi avînd un bilanţ total de aproximativ 105 miliarde franci — o sumă de aproape două ori mai mare decît venitul naţional. „Industria" bancară joacă un rol apreciabil în echilibrarea balanţei de plăţi a Elveţiei : veniturile nete de pe urma capitalurilor plasate în străinătate au reprezentat, în acelaşi an, 1,25 miliarde franci (comparativ cu 1,73 miliarde, realizate în activitatea turistică). Elveţia oferă o activă piaţă a capitalurilor, suma totală a împrumuturilor lansate aici anul trecut fiind evaluată la circa 3 miliarde franci.

Francul elveţian se numără printre monedele naţionale a căror putere de cumpărare s-a deteriorat mai puţin şi care se bucură de o bună reputaţie internaţională, iar rezervele elveţiene de aur şi devize, deşi s-au redus întrucîtva în ultimele luni, se menţin la un nivel apreciabil (aproape 13 miliarde franci la sfîrşitul lunii martie a.c.). „Elveţia, comenta LA TRIBUNE DE GENÈVE, a recăpătat poziţia sa de refugiu financiar în perioada superspeculaţiei, ca şi de pilastru de bază în mijlocul unei instabilităţi generale a monedelor". Acest complex de împrejurări permite, de altfel, Elveţiei să se situeze printre protagoniştii reuniunilor financiare şi monetare internaţionale, să aibă un cuvînt destul de greu în cadrul dezbaterilor privind situaţia şi reforma sistemului monetar internaţional. Pînă în prezent, Elveţia a promovat o politică prudentă în acest domeniu ; fără a nega deficienţele funcţionării actualului sistem şi necesitatea ameliorării sale, oficialităţile elveţiene au sprijinit constant, cu unele nuanţe de ton, măsurile de apărare a poziţiilor dolarului şi lirei sterline.

Politica porţilor deschise circulaţiei capitalurilor generează însă şi anumite riscuri, printre care nu cel din urmă îl constituie penetraţia crescîndă a capitalului străin în economia ţării. Folosind în ultimul timp capitaluri colectate chiar pe piaţa elveţiană, cercurile de afaceri străine, îndeosebi din S.U.A. îşi intensifică pătrunderea în reţeaua comercială şi în alte activităţi terţiare precum şi în industria prelucrătoare. Datele publicate relevă că, faţă de numai 50 de sucursale înainte de război, la sfîrşitul anului 1966 societăţile americane dispuneau în Elveţia de 641 sucursale, iar totalul investiţiilor americane a crescut de la 25 milioane de dolari în 1950 la 1,1 miliarde în 1965. Experţii apreciază că în cadrul AELS industria elveţiană se situează pe locul doi, imediat după cea engleză, în ceea ce priveşte atenţia de care se bucură din partea capitalului american. Este lesne de înţeles de ce această evoluţie este privită cu o anumită neliniste atît de presa elveţiană cît şi de cercurile de afaceri din această ţară.

● Avansare încetinită

ÎN CENTRUL ATENŢIEI forurilor oficiale, a cercurilor de afaceri şi a opiniei publice elveţiene se află însă astăzi, indiscutabil, evoluţia conjuncturii economice.

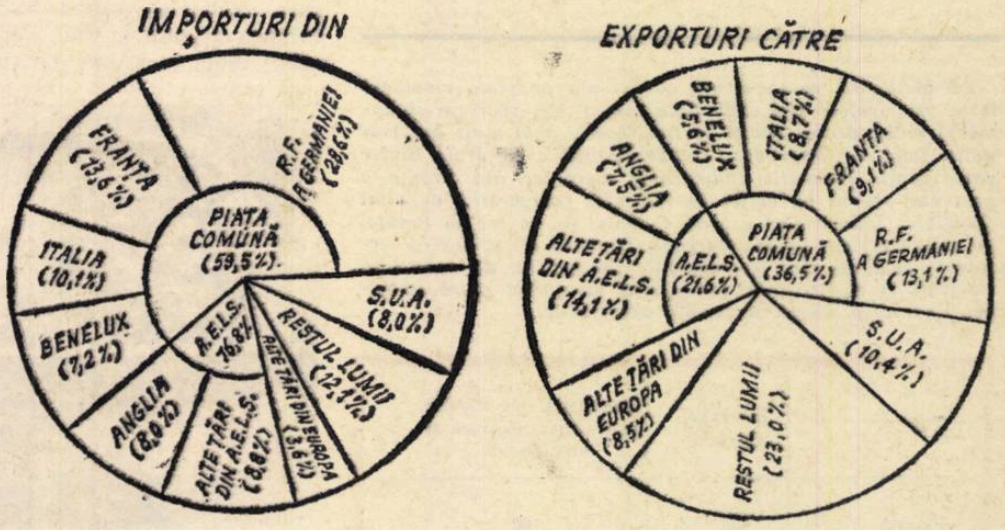

Orientarea geografică a schimburilor comerciale ale Elveţiei
(Sursa : SCHWEIZERISCHES WIRTSCHAFTSJAHR, 1967, Zürich)

Ultimii ani au cunoscut o relaxare a ritmului de creştere, ca urmare — în parte — a efectului politicii de stabilizare economică aplicată începînd din 1964. Sporul produsului naţional brut a coborît de la 5,1% în 1964, la 2,8% în 1966 şi 1,7% în 1967.

Un studiu elaborat de experţi ai O.C.D.E. (decembrie 1967) aprecia că măsurile de stabilizare au contribuit la restabilirea echilibrului între cerere şi ofertă, încît „din mare importator net de bunuri şi servicii şi de muncitori străini — cum era, Elveţia a devenit un important exportator net de resurse reale, reuşind în acelaşi timp să reducă efectivul forţei de muncă străine. În schimb, ritmul creşterii economice a devenit mai puţin satisfăcător în cursul ultimilor doi ani, iar problema preţurilor... s-a dovedit a fi greu de reglementat" (pag. 38). Într-adevăr, indicele preţurilor la bunurile de consum a continuat să crească — deşi ceva mai lent — în cursul lui 1967 (+3,5%, faţă de +4,6% în 1966).

În aceleaşi culori este zugrăvită situaţia şi în ultimul studiu asupra economiei elveţiene (SCHWEIZERISCHES WIRTSCHAFTSJAHR 1967), publicat de Uniunea băncilor din această ţară. Autorii studiului semnalează, printre altele, încetinirea evidentă a investiţiilor private, al căror volum a depăşit cu numai 0,4% nivelul din 1966. O tendinţă similară s-a manifestat în domeniul comerţului exterior — exporturile au sporit cu 6,8% (+10,6% în 1966), iar importurile cu 4,3% (+6,7%), precum şi în cel al construcţiilor de locuinţe (îndeosebi în primul semestru 1967).

Dar, poate nici unul din aspectele prezentate pînă aici n-a suscitat o asemenea diversitate de opinii şi soluţii contradictorii ca problema muncitorilor străini. Comparativ cu alte ţări vest-europene care apelează la forţa de muncă străină, în Elveţia ponderea acesteia este cea mai ridicată : 14—15% din populaţie sînt cetăţeni străini (mai ales italieni). În ciuda măsurilor de frînare a imigraţiei, la finele anului trecut numărul lor total (inclusiv cei statorniciţi mai de mult) depăşea cu puţin nivelul anului 1965, fiind evaluat la circa 790 000 de persoane (ocupate îndeosebi în construcţii, în industria prelucrătoare, în reţeaua hotelurilor şi restaurantelor etc.).

În cercurile oficiale se apreciază că menţinerea unui regim restrictiv, limitarea posibilităţilor întreprinderilor de a angaja forţa de muncă de care au nevoie ar jena dezvoltarea normală a economiei elveţiene. De altfel, relaxarea prevederilor care limitează posibilităţile întreprinderilor de a angaja forţă de muncă străină este apreciată de autorii studiului OCDE, menţionat anterior, drept una din premisele înviorării activităţii economice în Elveţia.

● Privirile se îndreaptă spre exterior

OPINIILE asupra unei orientări de perspectivă care să determine înviorarea economiei elveţiene cuprind uneori opţiuni contrastante. Experţii O.C.D.E. înclină către acţiuni de stimulare a cererii interne de către autorităţile elveţiene, în special prin acţiuni de accelerare sau extindere a programelor de investiţii publice pe termen lung. Formulîndu-şi recomandările, autorii studiului O.C.D.E. pornesc de la considerentul că „slăbirea cererii se datoreşte, de doi ani, unor factori interni, relaxarea cererii la export nefăcînd decît să agraveze efectul lor. Dacă este aşa, — susţin ei — înviorarea destul de modestă a schimburilor internaţionale, care se prevede acum pentru 1968, nu va fi probabil suficientă pentru a restabili o rată normală a creşterii economice în Elveţia".

Dar aceste recomandări „n-au stîrnit un entuziasm general în cercurile competente", cum se exprimă LA TRIBUNE DE GENÈVE (5/III). În sferele guvernamentale se estimează că în prezent nu există semne de recesiune economică în Elveţia şi că adoptarea unor măsuri de stimulare a cererii ar fi prematură. Pe de altă parte, se subliniază faptul că sistemul instituţional al federaţiei elveţiene nu lasă decît o marjă foarte limitată pentru intervenţiile statului în scopul influenţării conjuncturii şi al modificării structurilor existente (de pildă, prin metode fiscale). Comentatorii consideră că proiectata extindere şi întărire a atribuţiilor Băncii Naţionale a Elveţiei, în special în domeniul creditului, ar putea constitui un mijloc mai eficace de dinamizare a vieţii economice.

La începutul lunii martie, guvernul elveţian şi-a făcut cunoscută în mod oficial dorinţa de a participa la orice aranjament comercial sau de cooperare tehnologică şi ştiinţifică, care ar putea interveni între Piaţa Comună şi Anglia sau alte ţări ale A.E.L.S. Întrucît Elveţia este unul din principalii clienţi ai Pieţei Comune (îndeosebi la producţia agricolă), se apreciază că un aranjament pentru reducerea tarifelor vamale ar putea uşura situaţia balanţei comerciale elveţiene, debitoare anul trecut faţă de ţările C.E.E. cu peste 5 miliarde franci elveţieni. Un interes susţinut suscită şi posibilităţile de aderare la eventualele acorduri de colaborare ştiinţifică, tehnologică, juridică etc., stipulîndu-se condiţia respectării principiului suveranităţii naţionale şi a neutralităţii Elveţiei.

N. POPOV

O IDEE MIŞCĂ... MUNŢII

ÎN MATERIE DE CERAMICĂ, unii fac oale şi străchini. N-are nimeni de spus ba, unei industrii artizanale, care, dacă ar izbuti mai bine să popularizeze peste hotare înclinaţia spre frumos a poporului din care s-a tras Brâncuşi, şi-ar justifica pe deplin existenţa. În mare măsură oamenii noştri de la sate îşi mai cumpără vasele şi azi la tîrguri şi iarmaroace. Mai degrabă acestea, decît cele ieşite din ateliere, continuă să ne încînte privirile şi, dacă avem gust, pe ele le atîrnăm în perete şi le punem pe policioare.

Italienii, de pildă, fac şi ei ceramică artistică. Au făcut lucruri frumoase dintotdeauna. Dar iată că ceramiştii italieni nu vor să rămînă de căruţă într-o vreme cînd faima ţării lor în lume o duc mai degrabă automobilele Fiat, maşinile Olivetti şi încă atîtea alte produse ale noii industrii. Şi astfel în împrejurimile localităţii Sassuolo, pe o rază de 15 km, între provincia Modena şi Reggio Emilia, a luat naştere în ultimii zece ani o adevărată industrie ceramică, cu o preocupare de export şi cu succese invidiate. Dar aici se produc în primul rînd dalaje. În prezent, la Sassuolo se fabrică 70% din producţia de dalaje de ceramică a Italiei şi 50% din producţia tuturor ţărilor Pieţei Comune. Japonia, care în această „ramură" era concurentul cel mai puternic, a rămas în urmă faţă de Sassuolo.

NOTE EXTERNE

Evident, această nouă activitate industrială a Italiei s-a dezvoltat în legătură cu o perioadă de avînt în domeniul construcţiilor. Se produceau şi mai înainte dale smălţuite, din gresie roşie, pentru podirea teraselor ; ideea a fost de a le utiliza în interiorul caselor.

Greu de spus ce pondere mai are azi producţia de vase în ceramică italiană — care desigur continuă — dar o idee a transformat regiunea agricolă înapoiată Sassuolei — din care emigrau altădată oamenii în căutare de lucru, — într-un centru economic înfloritor. Şi ce sursă nesperată de devize ! O idee...

Unul dintre ceramiştii întreprinzători de la Sassuolo povestea : „Am inventat desene şi culori, am făcut publicitate şi am elogiat dalajul ceramic: uşor de pus, uşor de curăţat uşor de întreţinut. Scopul nostru era să obţinem ca un număr cît mai mare de încăperi în apartamente, să fie podite cu dale de ceramică.

Locuitorii din partea locului, la Sassuolo, obişnuiau să spună că numai de şi-ar putea vinde munţii la kilogram ar scăpa de sărăcie. Acum munţii lor de argilă se măsoară într-adevăr cu cîntarul. Şi iată cum o idee, mişcă munţii !...

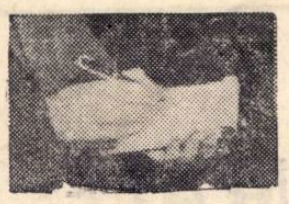

din bloc-notesul cronicarului

DECALAJUL PUTERII INDUSTRIALE

PE MĂSURĂ ce se ascute concurența pe piața mondială între principalele țări capitaliste industriale, sporește și numărul indicatorilor meniți să ilustreze — mai mult sau mai puțin fidel — capacitatea competițională a fiecăruia dintre participanți. Federația industriilor mecanice din Franța a prezentat recent un astfel de indicator comparativ, denumit „ponderea industrială" a țării. Calculat (în raport cu Franța, pe anul 1967) atît pentru întreaga industrie, cît și pentru sectoarele sale de vîrf (construcțiile de mașini, de aparatură electrică și electronică), indicatorul menționat oferă imaginea unor disproporții și variații apreciabile.

Țara	Întreaga industrie	Construcții de mașini, aparatură electrică și electronică
Franța	100	100
S.U.A.	654	1230
R.F.G.	141	178
Anglia	112	159
Japonia	75	183
Italia	49	41

FUNCȚIA COMERCIALĂ

CU OCAZIA Zilei comerțului exterior, ținută recent în Franța, s-au relevat, între altele, următoarele idei privind impulsionarea schimburilor comerciale externe. E necesar să se dezvolte schimburi comerciale cu un număr cît mai mare de țări. Diferența între piața națională și piața internațională scade tot mai mult. În consecință, întreprinderea trebuie să se obișnuiască cu ideea confruntării cu o singură piață: piața mondială. S-a subliniat cu intensitate o altă noțiune insuficient înțeleasă: întreprinderea trebuie să-și adapteze produsele în concordanță cu cererea externă. *Funcția comercială* nu trebuie să fie o activitate secundară față de celelalte activități ale întreprinderii din domeniul tehnic, financiar sau administrativ. Trebuie, deci, revalorizată funcția comercială dezvoltînd învățămîntul comercial nu numai în școlile specializate, dar și în întreprinderi.

ORAȘ ÎN LARGUL MĂRII

ÎN 40 DE ANI, populația globului se va dubla. Serios preocupați de problema terenurilor de construcție (care vor deveni tot mai rare), urbaniștii și arhitecții imaginează rezolvări din în ce mai originale. Astfel, după orașul-turn imaginat în R.F. a Germaniei, după studiul sovietic asupra unui oraș-piramidă în Extremul Nord, după discuțiile din Italia asupra orașului-fluviu dezvoltat liniar, după diferitele formule de orașe supraetajate (dintre care una a și fost demonstrată la expoziția de la Montreal), iată un studiu de anticipație englez, semnat de arhitectul Hal Moggridge și purtînd girul Ministerului britanic al Tehnologiei: o insulă artificială, din beton și sticlă, pentru 30.000 de locuitori. S-a propus și amplasamentul primei insule de acest fel, care ar urma să fie construită peste 50 de ani, la 15 mile în largul mării, în dreptul coastei răsăritene a comitatului Norfolk.

„Orașul marin" este conceput ca un uriaș amfiteatru pe piloni (adîncimea apei este în acest loc de 10-11 m), înconjurat de un original „dig" circular pentru spargerea valurilor, alcătuit din saci de material plastic umpluți cu apă. Peretele exterior al amfiteatrului este curbat, pentru a abate vîntul. Construit din elemente spațiale de beton ar-

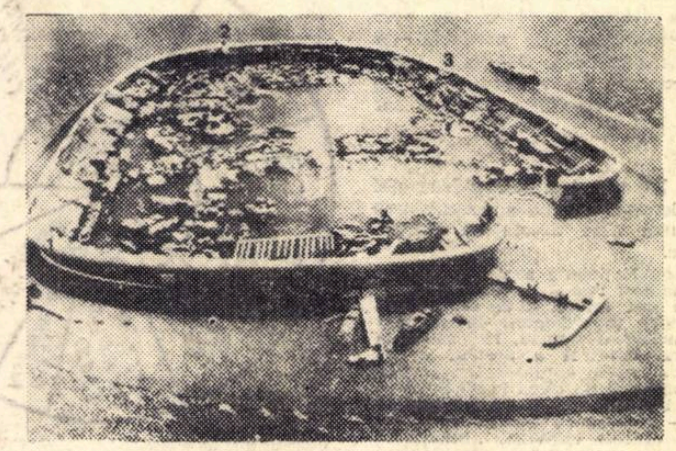

mat, asamblate prin precomprimare și în terase pe 16 nivele, orașul perimetral ar urma să fie completat cu un mare număr de insule plutitoare cuprinzînd locuințe, școli, clădiri publice etc., ancorate în laguna interioară și putînd fi deplasate după dorință. Gazele naturale, exploatate prin sonde marine, vor acționa turbine pentru producția de electricitate, căldura reziduală fiind utilizată la o instalație de desalinizare ce va furniza apă dulce, ca și la încălzirea apei din lagună. Economia orașului se va baza mai cu seamă pe pescuit, pe industria de prelucrare a peștelui, pe turism (una din atracții constituind-o posibilitățile deosebit de favorabile pentru practicarea sporturilor nautice).

LIMITA GIGANTISMULUI

TENDINȚA SPRE GIGANTISM a petrolierelor de mare tonaj, ridică o serie de probleme extrem de importante, unele legate de economicitatea folosirii unor asemenea giganți, altele legate de adaptarea și modernizarea portuară și de

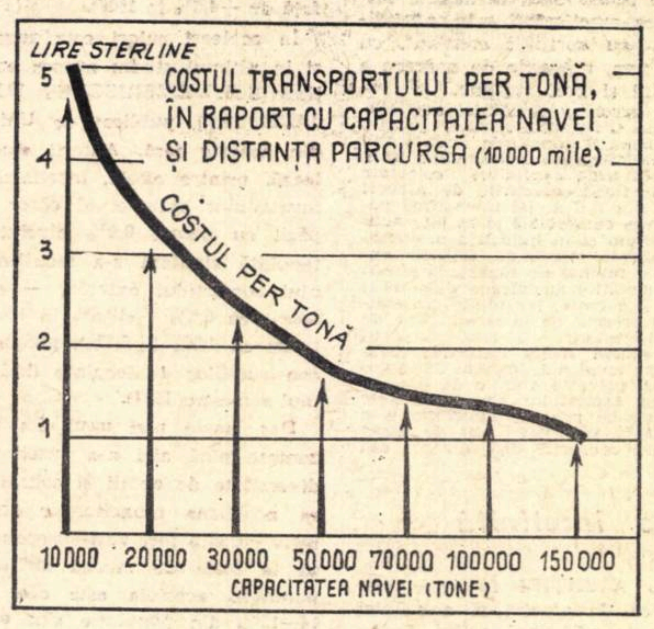

investițiile reclamate de acestea. În ceea ce privește primul aspect, majoritatea opiniilor experților converg către convingerea că, dacă în prezent s-a verificat în practică tendința spre scăderea costurilor per tona transportată în raport cu dimensiunea navei și distanța parcursă (vezi graficul), limita maximă a unor asemenea giganți nu trebuie să depășească 200 000 t. Într-un studiu întreprins de W.H.L. Ashford privind costurile transporturilor oceanice cu diferite escale, s-a constatat că o depășire a limitei de 200 000 t (pînă la 500 000 t), economiile realizabile ar fi „neînsemnate și irelevante". Analizele sale confirmă că, în timp ce pentru o navă de 200 000 t care efectuează un transport pe ruta Mina al Ahmadi—Rotterdam (via Cap și retur prin Suez), costul per tona de țiței transportat se ridică la 2,53 dolari, pentru un petrolier de 300 000 t parcurgînd aceeași rută cu oprire la Bantry Bay, costul per tonă se ridică la 3,05 dolari. La un petrolier de 500 000 t exploatat în aceleași condiții, costul ar putea scădea, în mod ipotetic, la 2,59 dolari, sumă în orice caz superioară costului unui transport cu un petrolier sub 200 000 t.

La aceasta se mai adaugă faptul că actualele porturi (în special cele vest-europene aflate la estuare de fluvii) sînt greu amenajabile și adaptabile unor asemenea „mamuți"; superpetrolierele de foarte mare tonaj sînt dificil și periculos de manevrat și acostat, implicînd riscuri greu previzibile în momentul actual; asigurările unor nave-gigant (după experiența cu Torrey Canyon) ca și salariile unui echipaj specializat de înaltă calificare, vor fi extrem de ridicate — ceea ce implicit va influența în largă măsură economicitatea transporturilor

APĂ LA PACHET

WHISKY-ul scoțian este cunoscut și apreciat pe toate continentele. O societate scoțiană a întreprins însă, recent, acțiunea de valorificare la export a însăși apei folosite la fabricarea „scotch"-ului, căreia acesta îi datorează în bună măsură calitățile sale. Prețioasa apă este oferită în săculețe, putînd fi consumată fie sub formă de cuburi de gheață, fie în stare... lichidă.

Oferta a găsit amatori chiar și peste ocean. Astfel, o firmă din Venezuela a și cerut să i se livreze în decurs de un an apă scoțiană pentru suma de 12.000 de lire sterline.

TURNUL AMERICILOR

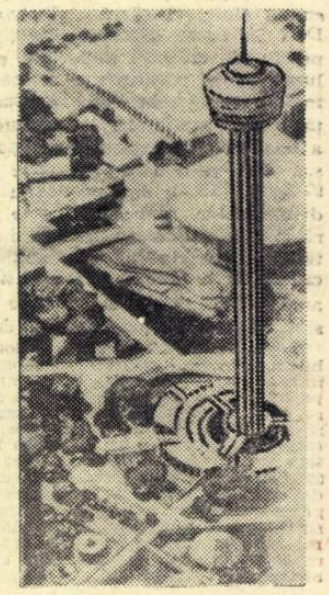

LA 6 APRILIE 1968, cu ocazia deschiderii expoziției industriale internaționale **HEMISFER '68**, s-a inaugurat la San Antonio (Texas — S.U.A.), un turn înalt de 290 de metri, căruia i s-a dat numele de **Turnul Americilor**. Organizatorii expoziției consideră că turnul acesta constituie principala atracție a expoziției, pe tot timpul duratei sale (aprilie—septembrie 1968), mai ales datorită faptului că pe vîrful construcției a fost amplasat un restaurant cu o sută de mese.

VÎNZARE — SPECTACOL

A TRECUT TIMPUL cînd cuvîntul „a cumpăra" era oarecum sinonim cu „a colinda magazinele". În Pennsylvania, la firma „Armstrong Cork", clientul odată intrat în magazin, se așează într-un fotoliu, i se agață la urechi căști, iar pe ecranul unui televizor sînt trecute în revistă toate articolele care l-ar putea interesa. Cumpărătorul vede mărfurile și alege fără să se miște din loc.

De atîtea ori s-a spus — scria recent revista VENDRE — că lucrul cel mai important în vînzare este să-l faci pe client să treacă de la un raion la altul, pentru a-l determina astfel să facă cumpărături spontane. Iată însă că televiziunea schimbă totul, pînă și noțiunea de... marketing.

PE GLOB

• La 20 mai va fi examinat la Londra, în cadrul unei reuniuni, proiectul privind constituirea unei asociații a țărilor producătoare de cauciuc natural, și a unei organizații de coordonare a pieței și stabilirii prețurilor acestei materii prime. Reuniunea de la Londra va fi urmată de o conferință a Comitetului consultativ al țărilor producătoare de cauciuc natural și sintetic vizînd politica prețurilor, iar la 27 mai, de Conferința de la Paris a grupului internațional al cauciucului, care reunește atît țările producătoare cît și pe cele consumatoare.

• În cursul primului trimestru al anului 1968, importurile canadiene au atins suma de 2,8 miliarde de dolari — cu circa 12% mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului trecut (S.U.A. rămînînd în continuare principalul furnizor al Canadei).

• Comisia economică a O.N.U. pentru Asia și Extremul Orient a inițiat înființarea la Tokio a unui Centru asiatic pentru instruirea statisticienilor, centru care-și va începe activitatea în luna septembrie a acestui an.

• Asociația americană a companiilor de asigurări a făcut recent cunoscut că daunele materiale provocate de „dezordinile rasiale" din vara trecută de la Newark și Detroit s-au ridicat la circa 80 milioane de dolari. Acest calcul are în vedere doar daunele acoperite de asigurări, respectiv 60—65% din total. Pe de altă parte, potrivit primelor evaluări, daunele provocate de incidentele ocazionate de asasinarea pastorului Martin Luther King s-ar ridica la cel puțin 45 milioane de dolari.

• Potrivit datelor publicate de Institutul național de statistică din Roma, producția industrială a Italiei a crescut în luna februarie a acestui an cu 3% față de luna precedentă, și cu 7,6% față de luna februarie a anului trecut (În primele două luni ale anului, media creșterii producției industriale reprezentînd 5,9% față de aceeași perioadă a anului trecut).

• Recent, a fost prezentat în Austria așa-numitul „Raport verde", care cuprinde rezultatele producției agricole pe anul trecut. Aceste cifre au permis să se calculeze că necesitățile alimentare ale țării au putut fi acoperite în anul respectiv în proporție de 83% din producția agricolă națională, ceea ce reprezintă o creștere de 4% față de anul precedent.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu**, membru corespondent al Academiei, **P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth**, membru corespondent al Academiei, **V. Rausser, N. Simionescu** (redactor șef adjunct), **C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 19 (247)
VINERI
10 mai 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

În dezbaterea Sesiunii Marii Adunări Naționale

PROBLEME DE LARG INTERES PENTRU ÎNTREGUL POPOR

IZVORÎTE dintr-o vastă și profundă cunoaștere a realităților, Hotărîrile adoptate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român își confirmă viabilitatea în toate domeniile activității economice, sociale și spirituale. Întregul popor își exprimă prin munca sa avîntată și creatoare, prin participarea largă la dezbaterea și hotărîrea destinelor sale, adeziunea deplină față de legile și documentele care prefigurează dezvoltarea în perspectivă a societății noastre. Găsim în aceasta cea mai strălucită confirmare a largului democratism, care caracterizează orînduirea noastră, a unității de gîndire și acțiune dintre popor și conducătorii săi.

Actuala sesiune a Marii Adunări Naționale — exprimînd voința întregului popor expusă în largile dezbateri ce au avut loc — legiferează o suită de proiecte de lege, care, prin caracterul și natura lor, cuprind unele dintre cele mai importante aspecte ale vieții noastre materiale și spirituale. Semnificația lor majoră constă, în esența ei, în faptul că vizează progresul social-economic al țării, îmbunătățirea condițiilor de viață ale poporului, asigurarea acelui climat favorabil dezvoltării libere, armonioase a personalității umane.

Noile cerințe, cu mult mai complexe, ale dezvoltării societății în etapa actuală pot fi satisfăcute numai prin aportul sporit al inteligenței și activității fiecărui membru al său, prin eforturile convergente de a descoperi și generaliza metode noi, perfecționate, de producere a bunurilor materiale și elaborare a celor spirituale. Răspunzînd acestui imperativ, Marea Adunare Națională va legifera perfecționarea învățămîntului de toate gradele. Preluînd tot ce s-a acumulat prețios în ultimii 20 de ani, învățămîntul va fi așezat pe baze moderne, corespunzător cerințelor actuale ale dezvoltării științei și culturii, la nivelul impus de continuarea în ritmuri înalte a procesului de desăvîrșire a construcției socialismului în patria noastră. Școala românească va oferi posibilitatea ca toți oamenii muncii să-și însușească știința și cultura, va permite fiecărui cetățean să-și dezvolte aptitudinile și însușirile sale cele mai nobile spre folosul patriei.

De mare însemnătate pentru ridicarea activității economice pe o treaptă superioară, astfel încît producția bunurilor materiale să răspundă cît mai bine cerințelor societății, va fi legiferarea proiectului de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole, precum și a celui privind organizarea cooperației meșteșugărești. Prin reglementarea problemelor care privesc principalul mijloc de producție din agricultură — pămîntul — se asigură una din condițiile de bază pentru folosirea rațională a terenurilor, în scopul creșterii producției vegetale și animale, împiedicîndu-se, totodată, micșorarea suprafeței agricole și, îndeosebi, a celei arabile. Semnificația reglementărilor ce se vor aduce în domeniul organizării cooperației meșteșugărești și al exercitării meseriilor de către meșteșugari în ateliere proprii, constă în crearea unor condiții mult îmbunătățite, menite să contribuie la stimularea acestor activități în creșterea producției de bunuri de consum, lărgirea sortimentelor și diversificarea serviciilor destinate satisfacerii cerințelor populației.

Statul nostru socialist, în cadrul programului general de ridicare a nivelului de trai al poporului, acordă o atenție deosebită asigurării unor condiții

(Continuare în pag. a 3-a)

PAGINILE 8-9

ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 1971-1980

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR ENERGETICE

DIN SUMAR

• Pagina a 3-a
HOTĂRÎRI DE O MARE ÎNSEMNĂTATE PENTRU ACTIVITATEA PARTIDULUI, PENTRU DEZVOLTAREA DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

• Pagina a 5-a
Scrisorile și sesizările oamenilor muncii
CONTRIBUȚIE IMPORTANTĂ LA SPORIREA VALORILOR MATERIALE ȘI SPIRITUALE

• Pagina a 10-a
Ancheta noastră
„DEPANAREA" MECANISMULUI DE ÎNTREȚINERE A BUNURILOR DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

COMPARTIMENT UNIC ÎN RAPORTURILE CU SALARIAȚII

FIECARE VERIGĂ din lanțul organizatoric al unei unități trebuie să-și găsească locul în angrenajul de ansamblu, să-și înțeleagă rolul pe care-l are și să contribuie cu cunoștințele sale, cu metode de muncă și cu rezultatele muncii la îndeplinirea și depășirea planului. În această ordine de idei, apreciez ca depășită forma de organizare prin care angajarea unui salariat se face de compartimentul personal, stabilirea drepturilor lui aparține compartimentului plan, iar calcularea acestora revine ca sarcină sectorului financiar-contabil.

Consider că gruparea într-un singur compartiment a angajării de cadre, ar sistematiza munca, ar fixa răspunderea și ar da posibilitatea salariatului să-și rezolve toate problemele personale printr-o singură verigă organizatorică. Acest compartiment ar aplica și interpreta unitar legislația muncii, în toate fazele ivite în raporturile unității cu salariații.

D. CORNEA
contabil șef, Direcția generală producție și transport a energiei electrice, M.E.E.

ANOMALIE ÎN CONTEXTUL UNOR REGLEMENTĂRI POZITIVE

INSTRUCȚIUNILE nr. 112510 pentru aplicarea H.C.M. 121/1963 și nr. 1683/1967, cu privire la finanțarea tehnicii noi în întreprinderi industriale, emise în comun de C.S.P., Banca Națională, Ministerul Finanțelor și D.C.S. aduc elemente noi, pozitive. Economiștii din uzina noastră consideră însă că unele paragrafe ale acestor instrucțiuni sînt în discordanță cu restul.

La punctul 34 din instrucțiuni, pag. 14, se spune: „Raportarea ca producție-marfă a obiectivelor terminate, ce au caracter de producție industrială, efectuate prin efort propriu, se va face la costul efectiv realizat numai pentru partea A din postcalculul corespunzător literei A din lista obiectivelor (anexa 1) care se consideră și preț cu ridicata de întreprinderea al perioadei. Această raportare se face numai după ce întreprinderea a primit aviz de valorificare din partea organului tutelar. Pînă în momentul valorificării, valoarea obiectivelor executate din fondul pentru introducerea tehnicii noi va rămîne în cadrul producției-marfă". În continuare există și o notă: „Se consideră valorificat un obiectiv, pentru a fi raportat ca producție-marfă vîndută și încasată, în momentul cînd s-a livrat ca atare...".

Cu alte cuvinte același produs nou se poate include în indicatorul producției-marfă vîndută și încasată din momentul livrării efective către un beneficiar, dar, în același timp, el nu poate fi inclus în alt indicator din care de fapt s-a născut (producția globală). Această indicație se poate citi mai clar exprimată, în anexa 6. „Obiectivele executate din fondul pentru introducerea tehnicii noi, se includ în producția-marfă și producția globală, numai după ce întreprinderea a primit din partea organului tutelar indicația privind modul de valorificare" (pct. 1 paragraf 4).

În practica industrială un obiectiv de tehnică nouă se consideră apt de a-și începe viața funcțională, respectiv productivă, cînd i-a fost semnat actul de naștere. Dacă comisia de omologare și-a pus parafa pe documentul acesta de naștere, atunci orice beneficiar interesat se declară gata de a achiziționa noul produs. Uzina noastră, avînd pentru majoritatea produselor noi repartiții de la forul tutelar (ce s-ar putea defini ca indicații exprese de valorificare) nu mai așteaptă nimic și, venind în întîmpinarea cerințelor beneficiarilor, valorifică obiectivele tehnicii noi, expediindu-le și facturîndu-le acestora. Conform instrucțiunilor valoarea încasată intră automat în producția-marfă vîndută și încasată în luna cînd s-a petrecut acest fapt. Dar, indicatorii producției globale și producției-marfă nu pot beneficia de întregirea lor cu nici o valoare în luna respectivă și sigur nici în luna următoare pentru că trebuie obținut avizul de valorificare de la forul tutelar.

Despre ce valorificare mai poate fi vorba? Se știe doar că costul efectiv al obiectivului nu poate fi cunoscut decît cu circa 15 zile după sfîrșitul lunii; întocmirea documentației solicitată de minister pentru avizare mai durează și ea cîteva zile, iar indicația de valorificare nu se primește, de regulă, niciodată în mai puțin de 20—30 zile.

Sînt și cazuri cînd obiectivul de tehnică nouă se casează din diverse motive. În această situație este necesar avizul corespunzător din partea organului tutelar, dar a aștepta timp îndelungat un asemenea aviz, în cazul vinderii efective a obiectivului către un beneficiar mulțumit de el, nu are nici un rost, nu este de loc rațional. Indicația cuprinsă în instrucțiuni se transformă astfel într-o practică birocratică. Ea împiedică uzina să-și raporteze realizarea nu numai a sute de mii de lei dar, adesea, a cîtorva milioane chiar. De aceea, socotim necesară completarea instrucțiunilor cu următorul paragraf:

„În cazul cînd obiectivul (produsul) a fost vîndut, se consideră că întreprinderea are dat avizul de valorificare prin însuși actul vînzării, respectiv facturării și încasării acestuia. Numai în cazul casării sau suportării costului de către fondul centralizat să se aștepte avizul din partea forului tutelar. Dacă produsul este supus dirijării și repartizat, repartiția se consideră aviz de valorificare și produsul se poate raporta chiar dacă nu este livrat la prețul de cost planificat în anexa de finanțare, cap. A". Diferența între costul efectiv și cel planificat s-ar putea regla în luna următoare.

Este cazul, credem, ca organele legiuitoare să analizeze punctul nostru de vedere și, totodată posibilitatea de a îndepărta ceea ce numim noi o anomalie, strecurată în contextul unor reglementări pozitive.

Ion DUGĂEȘESCU
economist principal,
Uzina „Electroputere"-Craiova

Din corespondența săptămînii

„UNICATELE" DIN SERIA MARE

DA, ÎN UNELE ÎNTREPRINDERI continuă să se producă „unicate" în cadrul unor serii mari de produse. Se întîmplă, bunăoară, — așa după cum ne sesizează mai mulți cititori — la Fabrica de blănuri din Oradea. Aici se prezintă din cînd în cînd cîte un „delegat", care, cu o recomandare de la „un tovarăș din minister", comandă o haină de piele. Fabrica produce astfel de haine și le livrează comerțului. „Delegatul" însă nu e mulțumit cu cele din comerț. El dorește să i se facă una la comandă. Și, pe baza recomandării, i se face.

Practica aceasta, a „unicatelor" în cadrul seriilor mari se... practică și în alte întreprinderi. Cititorul nostru Ștefan Zugun, din București, ne relata zilele trecute: „Am fost la depozitul de mobilă al M.E.F. din Calea Plevnei. Aici erau trei garnituri de mobilă de tip „Solca". Am solicitat o garnitură. Responsabilul depozitului m-a îndrumat către magazinul de prezentare și desfacere al M.E.F. din piața Palatului Republicii, unde să mi se întocmească formele și să plătesc mobila preferată. Directorul magazinului tov. Gherea mi-a spus că nu dispune de nici o garnitură de mobilă tip „Solca". Cînd i-am precizat însă că în depozit se găsesc trei garnituri de acest fel, el a exclamat:

— Ei, alea au fost „repartizate" încă înainte de-a ajunge în București!

— Cum, adică?

— Problemă complicată și...delicată... relații...

De aici am dedus că poți să-ți comanzi o garnitură de mobilă nu numai la cooperația meșteșugărească, ci chiar la cea mai mare întreprindere de mobilă care produce numai serii mari.

N-am știut acest lucru. Tovarășii din Direcția de specialitate a M.E.F. știu? Dacă da, de ce nu ne informează și pe noi, pe toți cumpărătorii de mobilă, cum trebuie să procedăm?"

Nu știm dacă tovarășii din Direcția de aprovizionare și desfacere a M.E.F. cunosc practica relatată de cititorul nostru. (Din cîte am aflat, garniturile „reținute" la depozitul din Calea Plevnei erau pentru trei salariați ai Ministerului Economiei Forestiere). Situația relatată impune cu insistență o întrebare: E nevoie de o „comandă" specială pentru curmarea acestui favoritism? Dacă da, cine din conducerea M.E.F. poate da o „recomandare" în acest sens? O așteptăm!

D. TĂRNĂUCEANU

ION LUNGU, Făgăraș — Perioada celor șase ani prestați în funcții economice, înainte de absolvirea școlii tehnice financiare, se ia în considerare la calcularea stagiului în aceste funcții. După reîncadrare, urmează să fiți salarizat între limitele funcției pe care o veți deține și nu ca stagiar. Timpul cît ați urmat cursurile de zi ale școlii tehnice financiare, nu intră în calculul vechimii în muncă, deoarece n-ați fost trimis de unitate. În anul 1968 nu puteți beneficia de concediu, deoarece primul concediu se acordă după prestarea a cel puțin 11 luni de muncă neîntreruptă. Funcțiile de facturist și de calculator, indiferent de ramurile din care fac parte unitățile, nu se consideră funcții economice, deoarece fac parte din categoria „personal administrativ".

AVED COLOMAN, Tîrgu Mureș — Pentru a cere recalcularea pensiei, în condițiile art. 53 alin. 2 din Legea nr. 26/1967, astfel cum a fost modificată prin Decretul nr. 70/1968, este necesar ca pensionarii în cauză să fi prestat **muncă salariată** cel puțin trei ani după pensionare, din care o parte după 1 ianuarie 1967. Dacă în perioada cît ați fost contabil șef la c.a.p. ați fost încadrat ca salariat și nu ca membru al cooperativei, fiind retribuit cu un salariu lunar și dacă îndepliniți și celelalte condiții menționate, puteți solicita recalcularea pensiei. Se poate lua în considerare fie salariul tarifar care a stat la baza calculării inițiale a pensiei, fie salariile tarifare din perioada lucrată după pensionare.

NICOLAE FIERA, Balș — Conform precizărilor Comitetului de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare, transmise Ministerului Justiției, prestarea unui sfert de normă la o altă unitate de către jurisconsultul încadrat cu o normă întreagă, nu se consideră cumul. Plata muncii astfel prestate nu poate depăși a patra parte din salariul tarifar al funcției îndeplinite, fără să depășească însă 1/4 din salariul tarifar al funcției unde jurisconsultul îndeplinește funcția de bază. De pildă, atunci cînd la funcția de bază jurisconsultul are un salariu de 1 600 lei, iar sfertul de normă se prestează la o funcție pentru care este prevăzut un salariu de 2 000 lei lunar, remunerarea maximă nu poate depăși 400 lei. Potrivit H.C.M. 175/1959, la cumul de funcții nu este prevăzută și funcția de jurist consult.

ION PAȘOL, București — Precizările fostului C.S.M.S. cu nr. 11 512 din 17 octombrie 1967 stabilesc dreptul la recunoașterea stagiului în funcții economice, prestat înainte de

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

anul 1956, drept stagiu în funcții economice superioare, numai dacă angajații respectivi au fost absolvenți ai învățămîntului superior economic, în perioada cînd au prestat această muncă. Din cele arătate de dv. rezultă că ați absolvit acest învățămînt abia în anul 1964, astfel că reglementarea la care vă referiți nu se poate extinde și pentru timpul cînd ați fost absolvent al învățămîntului mediu.

IOAN VATCA, Turda — Cheltuielile din planul lunar al automacaralelor privind elementele: revizii tehnice, reparații curente, consum de combustibil și ulei se stabilesc în funcție de kilometrii echivalenți, rezultați din parcursul efectiv realizat, corectat cu coeficienții de drum respectivi, la care se adaugă kilometrii echivalenți obținuți prin transformarea orelor de funcționare a motorului pentru acționarea macaralei după relația: una oră de funcționare egală cu 20 kilometrii echivalenți. Pentru elementul „anvelope" se iau în calcul numai kilometrii efectiv realizați de macara, considerată ca autovehicul.

Norma de parcurs pentru reparația capitală a automacaralei, este aceeași cu norma de parcurs a mărcii și tipului autoșasiului pe care este montată macaraua. În cazul în care aceasta este montată pe un autovehicul SR 101, norma de parcurs este de 80 000 km echivalenți pentru primul ciclu de exploatare și de 65 000 km pentru ciclurile următoare. Calculul realizării normei de parcurs, se face în funcție de kilometrii echivalenți însumînd, ca și în cazul cheltuielilor din planurile lunare de cheltuieli, atît kilometrii parcurși cît și kilometrii obținuți prin transformarea orelor de funcționare a motorului pentru acționarea macaralei.

În cazul anvelopelor care nu și-au îndeplinit norma de rulaj prevăzută, comisia tehnică din unitate stabilește cauzele care au determinat această nerealizare și cine se face vinovat de aceasta, imputînd celui sau celor în cauză, suma corespunzătoare diferenței de kilometri între normă și rulajul realizat. Potrivit completărilor la regulamentul republican de premiere a șoferilor, avizate de Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare cu nr. 14228/1965, toate cheltuielile determinate de efectuarea reparațiilor curente la un autovehicul — cu excepția celor care se tratează pe linia imputării sumelor celor vinovați, în unele cazuri de accidente tehnice sau de circulație — se înregistrează ca realizări în planul lunar de cheltuieli al autovehiculului. Șoferii pot fi premiați pentru economiile realizate, numai în momentul în care se creează baza economică a premierii, respectiv pentru economia netă rămasă după acoperirea integrală a depășirilor înregistrate anterior.

COMBINATUL „1 MAI" SATU MARE

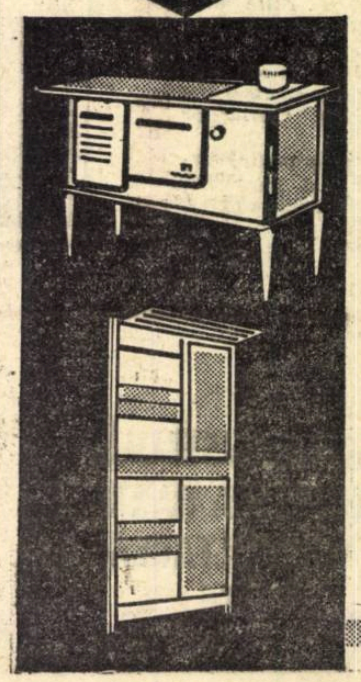

oferă prin magazinele de specialitate:

- mașina de gătit tip „Casnica";
- fotolii tip „Someș";
- cuiere perete tip „Marina";
- stative pentru flori.

Întreprinderea mai produce mobilier pentru birouri, laboratoare, școli, cămine, precum și mobilier tehnologic pentru industria ușoară, chimică, alimentară și metalurgică.

HOTĂRÎRI DE O MARE ÎNSEMNĂTATE PENTRU ACTIVITATEA PARTIDULUI, PENTRU DEZVOLTAREA DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

prof. univ. ROMAN MOLDOVAN
membru corespondent al Academiei

ÎNTREGUL PARTID, întreaga opinie publică din țara noastră au primit cu un sentiment de adîncă satisfacție hotărîrile recentei plenare a Comitetului Central privind : perfecționarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior ; întărirea continuă a rîndurilor partidului și intensificarea activității de educare a comuniștilor ; rezolvarea scrisorilor, sesizărilor și cererilor oamenilor muncii ; pregătirea de luptă și politică a forțelor armate și înzestrarea lor cu armament și tehnică militară ; probleme actuale ale activității internaționale a P.C.R. și reabilitarea unor activiști de partid.

Așa cum au dovedit dezbaterile din adunările activului de partid care au avut loc în întreaga țară, rezoluțiile adoptate în aceste adunări, dezbaterile din presă etc., hotărîrile plenarei Comitetului Central au avut un puternic ecou în conștiința opiniei publice și sînt însușite pe deplin de masele largi ale oamenilor muncii.

Mă voi opri în cele ce urmează asupra problemelor discutate de plenară la ultimul punct al ordinei de zi, asupra reabilitării unor activiști de partid.

Necesare, importante și semnificative privite ca măsuri în sine, măsurile de reabilitare a unor activiști de partid se încadrează în complexul de măsuri stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru transpunerea neabătută în practică a normelor de bază ale activității de partid și de stat. Privite într-un context mai larg, am putea spune că ele se înscriu în preocuparea generală a partidului pentru ridicarea eficienței întregii activități în toate sferele vieții sociale și, în special, în sfera producției materiale. Respectarea consecventă a normelor de bază ale muncii de partid și de stat are o importanță hotărîtoare pentru promovarea spiritului de inițiativă și găsirea celor mai corespunzătoare soluții la problemele care se ridică în toate domeniile activității sociale.

Sîntem convinși că dezvăluirea și condamnarea abuzurilor și ilegalităților care s-au comis în trecut vor întări autoritatea și prestigiul partidului. Este neîndoios că prin punerea în dezbatere și luarea de hotărîri într-o atare problemă nu se aruncă nici o umbră asupra activității eroice a partidului, aceasta fiind mult prea amplă și cuprinzătoare și neputînd fi identificată cu faptele — reprobabile și dureroase — comise de unii oameni cărora le-a fost străin spiritul de partid. Activitatea partidului are un conținut revoluționar, de transformare radicală a societății, de făurire a unei orînduiri noi, iar în această operă, poporul nostru, sub conducerea partidului, a obținut victorii de importanță istorică. Abuzurile și ilegalitățile comise, practicile condamnate de plenară izvorăsc din concepții burgheze, reacționare, din mentalitățile înapoiate ale unor oameni, din încălcarea principiilor de organizare și de muncă a partidului nostru și din nesocotirea normelor de bază ale societății socialiste. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, ele nu numai că nu sînt un însoțitor inevitabil al socialismului, dar vin din afara lui și n-au ce căuta în cadrul său.

Hotărîrile plenarei în legătură cu reabilitarea unor activiști de partid nu se caracterizează numai prin spiritul de dreptate, umanismul lor, prin curajul cu care partidul dezvăluie abuzurile și nedreptățile săvîrșite în trecut împotriva unor militanți ai săi ; conținînd o profundă analiză a cauzelor și condițiilor în care aceste abuzuri au putut fi săvîrșite, ele permit să se tragă toate învățămintele necesare și stabilesc măsurile de luat, direcția eforturilor care trebuie depuse pentru a preveni, în viitor, din embrion reînvierea unor procedee și metode străine socialismului și partidului nostru.

Între aceste măsuri, un prim loc ocupă desigur promovarea democrației de partid, asigurarea condițiilor pentru ca, în toate problemele dezbătute, membrii de partid să-și spună deschis părerea, în conformitate cu principiile de bază ale partidului și obligațiile statutare. O asemenea cerință decurge, de altfel, și din necesitatea întăririi rolului conducător al partidului, care presupune creșterea considerabilă a spiritului de inițiativă și a răspunderii fiecărui membru de partid. Așa cum se subliniază în documentele elaborate de plenară, este necesar ca, în toate sectoarele de activitate, în general, și în organele de securitate și justiție, în special, să domnească spiritul de partid, ca întreaga activitate a acestor sectoare să fie îndeaproape îndrumată de partid.

A fost încă o dată afirmată, subliniată cu tărie, importanța aplicării și respectării cu strictețe a principiului muncii și conducerii colective, principiu suprem pentru activitatea partidului. Hotărîrile care se iau la diferitele eșaloane trebuie să fie rezultatul unor dezbateri largi și principiale în cadrul organelor și organizațiilor de partid. La toate nivelele — așa cum ne învață partidul și cum ne dă exemplu conducerea sa — transformarea într-o regulă a principiului muncii colective constituie o puternică pîrghie a optimizării deciziilor, a înlăturării arbitrariului și subiectivismului. Promovarea consecventă a principiului muncii și conducerii colective, sporirea răspunderii fiecărui activist pentru activitatea organelor din care face parte, ca și pentru activitatea sa personală constituie una din condițiile esențiale ale dezvoltării continue a democrației socialiste.

Preocuparea intensă din ultimii ani a partidului nostru pentru întărirea și respectarea riguroasă a legalității socialiste și-a găsit o nouă și viguroasă expresie în lucrările plenarei Comitetului Central. Consfințirea în legi a normelor de conduită izvorîte din natura orînduirii noastre, obligația respectării legilor de către toți cetățenii și, în primul rînd, de cei chemați să vegheze la aplicarea lor constituie, indiscutabil, o condiție primordială a dezvoltării democrației noastre socialiste.

Avem încrederea și convingerea fermă că măsurile luate de partid pentru asigurarea legalității socialiste, respectarea normelor și principiilor vieții de partid, dezvoltarea continuă a democrației socialiste vor contribui la accelerarea progresului multilateral al societății noastre, la completarea premiselor necesare înfloririi umanismului socialist, dezvoltării plenare a personalității umane.

HUNEDOARA : Pe șantierul laminorului bluming de 1300 mm

ÎN DEZBATEREA SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

(Urmare din pag. 1)

optime de locuit, știut fiind că acestea au o influență puternică asupra dezvoltării fizice și spirituale a omului, asupra capacității sale de muncă și stării de sănătate. Tocmai atingerii acestui scop îi sînt menite proiectele de lege pe care le dezbate, în vederea legiferării, actuala sesiune a Marii Adunări Naționale. Reglementările ce se vor aduce în această direcție vor permite dezvoltarea fondului locativ proprietate de stat, îmbunătățirea întreținerii și administrării spațiului locativ, perfecționarea sistemului de finanțare a construcției de locuințe, sprijinirea mai intensă a populației în vederea construirii de locuințe proprietate personală. Totodată, prin noul regim al chiriilor se asigură echitatea necesară, astfel încît chiria să reflecte gradul de confort respectiv, iar pe de altă parte, să permită acoperirea cheltuielilor făcute cu administrarea și întreținerea fondului locativ.

In obținerea de bunuri materiale și spirituale este interesat întregul popor — care produce efectiv aceste bunuri și pe care dorește să le pună în slujba propriei sale înfloriri. El nu admite, de asemenea, și nu poate admite, nici un fel de încălcări ale drepturilor și libertăților sale. Împotriva oricăror încălcări de orice natură ar fi ele, vine noul proiect de Cod penal, supus dezbaterii și legiferării Marii Adunări Naționale, în prevederile căruia intră măsuri menite să împiedice definitiv apariția unor asemenea manifestări.

Prin legiferarea sa, noul Cod penal creează cadrul corespunzător pentru întărirea și asigurarea legalității, pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, a tuturor bunurilor materiale create de popor.

Actuala sesiune a Marii Adunări Naționale se înscrie, prin conținutul problematicii dezbaterilor sale, între marile coordonate stabilite de către Congresul al IX-lea al partidului cu privire la desăvîrșirea construcției socialismului în patria noastră, la ridicarea României pe treptele cele mai înalte ale civilizației.

În întreprinderile agricole de stat

POSTULATELE EFICIENȚEI

ORGANIZARE ● CONDUCERE ● GESTIUNE ECONOMICĂ ● RENTABILITATE

OPTIMIZAREA SOLUȚIILOR DE STRUCTURARE ORGANIZATORICĂ

GĂSESC EXTREM DE UTILĂ dezbaterea intitulată „Postulatele eficienței", organizată de revista „Viața economică", întrucît ea contribuie, prin sugestii și soluții fundamentate, la reușita experimentării generalizate a noului sistem de organizare a agriculturii de stat. În rîndurile ce urmează ne propunem să evidențiem cîteva din tendințele manifestate în domeniul lucrărilor de structurare organizatorică și de producție a întreprinderilor agricole de stat.

Organizarea și funcționarea întreprinderilor agricole de stat în mod experimental, pe baza principiilor enunțate în Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967, prilejuiește confruntarea dintre noul sistem conceput și realitățile practicii nemijlocite. Evident, această confruntare se referă cu deosebire la soluțiile date formelor concrete prin mijlocirea cărora se scontează asigurarea eficienței economice maxime a principiilor structurale și funcționale pe care se bazează noul sistem de organizare și conducere a întreprinderilor agricole de stat.

A trecut, după cum se știe, un an de la înființarea primelor unități agricole de stat „etalon", iar constatările de pînă acum vin să aducă confirmarea deplină a concepției originale pe care practica și experiența agriculturii socialiste de stat din țara noastră au impus-o. Viabilitatea sistemului perfecționat de organizare și conducere a întreprinderilor agricole de stat rezidă în adaptarea organică a acestuia la concepția generală de modernizare a economiei noastre naționale, folosind în acest scop drept căi principale adaptarea structurilor funcționale la progresul tehnico-științific contemporan, mobilitatea soluțiilor organizatorice, lărgirea inițiativei factorului activ, sporirea răspunderii economice colective și individuale etc.

Ce constatări și ce concluzii prilejuiesc transpunerile în viață a sistemului nou de organizare și conducere, în ce măsură deciziile la nivel departamental, în domeniul cadrului structural, reflectă cu fidelitate spiritul hotărîrii din 27—28 martie 1967? Iată întrebări ce se impun, chiar dacă răspunsurile nu pot purta decît caracterul specific al proceselor experimentale.

Eficiența soluțiilor organizatorice se reflectă cu obligativitate în rezultatele economice pe care le determină. Dacă ne vom ghida după nivelul rezultatelor obținute în acest an experimental de către întreprinderile agricole de stat, va trebui să fim de acord că, în general, soluțiile ce s-au dat diverselor laturi tehnico-organizatorice au contribuit la impulsionarea ritmului de creștere economică, iar stilul de muncă imprimat întregii activități a descătușat energii și inițiative neexplorate în trecut. Dacă însă, vom analiza mai profund **anumite laturi** ale soluțiilor organizatorice date, sau dacă vom desprinde tendințele ce se manifestă în **unele unități** în ceea ce privește aprecierea unor soluții organizatorice indicate de organele superioare, vom constata menținerea unor deficiențe în unele cazuri sau insuficiența fundamentării economice a unor măsuri sau forme organizatorice puse în practică, în altele.

● Tipul de structură în funcție de profil

STRUCTURA ÎNTREPRINDERILOR agricole de stat a fost statuată prin hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967, în sensul că toate întreprinderile sînt constituite din ferme agricole de producție și sectoare de deservire a fermelor. Plecînd de la această indicație de principiu, Departamentul întreprinderilor agricole de stat a trecut la structurarea unităților, dînd soluțiile pe care le-a considerat ca fiind cele mai eficiente în condițiile concrete de ordin natural-economic. S-au constituit întreprinderi agricole de stat cu un număr diferit de ferme și cu diverse specializări, sau cu un număr diferit de ferme, dar cu aceeași specializare; după cum s-au constituit întreprinderi cu o singură fermă (anumite complexe zootehnice de tip industrial). Și deși s-a hotărît ca întreprinderile agricole de stat să aibă ca obiect atît producerea, cît și industrializarea, livrarea și desfacerea produselor agrozootehnice, totuși în afară de combinatul agro-industrial „30 Decembrie"-București și de încă 2—3 unități (cu pondere incomparabil mai mică) în această direcție nu s-au înregistrat rezultatele scontate și posibile.

Diversificarea tipurilor de structură organizatorică corespunde indiscutabil variabilității condițiilor în care întreprinderile agricole de stat amplasate în diferite zone de producție sînt obligate să-și desfășoare activitatea. Cu toate acestea, diversificarea tipologiei de structurare trebuie să fie subordonată unei **concepții unitare** referitoare la motivarea fiecărei variante în parte.

Ținînd seama de atribuțiile ce-i sînt conferite, întreprinderea nu reprezintă o simplă verigă intermediară în rețeaua organelor tutelare. Dimpotrivă, ea este **o unitate complexă de producție** a cărei funcționalitate majoră este dublă; de a se preocupa de cadrul organizatoric productiv atît al întreprinderii în ansamblu, cît și al fiecărei ferme în parte și de a coordona activitatea proiectată și operativă a fermelor, asigurîndu-le toate condițiile pentru ridicarea continuă a eficienței economice a activității lor productive.

Plecînd de la o asemenea premisă, este desigur necesar să se pună în discuție tipul optim de structură a întreprinderilor agricole de stat care să fie de natură a asigura aplicarea în practică a principiilor moderne de organizare și conducere economică a producției. În momentul de față, așa cum s-a arătat mai înainte, se folosesc mai multe variante de structură, însă în esență ele se reduc la două, și anume: întreprinderi cu ferme de aceeași specializare și întreprinderi cu diverse specializări. Este, fără îndoială, greu de conchis asupra superiorității uneia din cele două variante, cu atît mai mult cu cît rezultatele de pînă acum se referă la o perioadă mult prea scurtă pentru a putea fi socotită reprezentativă. Cu toate acestea **încă de pe acum este necesar să se precizeze orientarea de principiu în domeniul structurii întreprinderilor ținînd seama de spiritul și concepția de care s-a călăuzit conducerea de partid și de stat în acțiunea de perfecționare economică — organizatorică a agriculturii de stat.**

În fond, după părerea noastră, reorganizarea unităților agricole de stat s-a efectuat, printre altele, cu scopul de a îmbina avantajele pe care le asigură atît specializarea producției, cît și cooperarea. Și dacă este așa, înseamnă că soluțiile ce se dau structurii organizatorice a întreprinderilor agricole de stat trebuie subordonate acestui obiectiv. Pentru a se putea evita cheltuieli inutile, în condițiile cooperării, este de dorit ca întreprinderile să cuprindă în structura lor ferme cu diverse specializări între care să intervină schimburi de produse și de servicii. Aceste schimburi, trebuie precizat, urmează a se face în măsura și în scopul asigurării rentabilității fiecărei ferme și în limitele cerințelor de ordin strict economic. Altfel, am goli de conținut principiul gestiunii economice interne care guvernează activitatea fiecărei ferme în parte. Privită problema în acest fel, înseamnă că la structura întreprinderilor, numărul și specializarea fermelor va fi, în toate cazurile, rezultatul unor fundamentate calcule economice care să aibă în vedere înfăptuirea obiectivelor de mai sus.

Din considerațiunile expuse, poate oare rezulta că întreprinderile agricole de stat urmează a fi structurate monotip, adică urmează a se adopta doar varianta structurii bazate pe ferme cu specializare diferită? Dacă plecăm de la principiul corelării formelor organizatorice cu particularitățile condițiilor natural-economice locale, evident că nu!

Întreprinderile agricole de stat amplasate în zone de producție în care profilul de producție este extrem de îngust, cum sînt zonele viticole de pildă, evident că vor trebui în mod obiectiv să fie structurate pe ferme cu aceeași specializare. În schimb, condiția fundamentală a unei asemenea variante de structură este compactizarea spațiului de amplasare a fermelor și completarea structurii de producție al întreprinderilor cu instalațiile de industrializarea vinificației.

De multă vreme se discută despre necesitatea de a se prelua întreprinderile de vinificație de la Ministerul Industriei Alimentare și a fi trecute în administrarea și exploatarea întreprinderilor agricole de stat care produc și materia primă necesară. Cu toate acestea, funcția de industrializare este încă netransferată, în detrimentul unei eficiențe ce poate fi mult mai sporită și al unei mai integrate structuri economice a unităților agricole de stat.

Dacă însă împrejurările obiective reclamă organizarea de întreprinderi agricole de stat care să cuprindă în structura lor ferme cu profil unitar, rezolvările formale date în alte cazuri nu fac decît să diminueze avantajele noului sistem de organizare a unităților agricole de stat. Este vorba de întreprinderile profilate în creșterea păsărilor în combinate de tip industrial, care au fost create prin însumarea cîtorva ferme amplasate la mari distanțe între ele. Este greu de imaginat, în mod practic, cum poate, de pildă, conducerea întreprinderii de stat „Avicola"-Hălchiu să-și exercite funcțiile sale deplasîndu-se la Sibiu și Sighișoara și cîte cheltuieli inutile nu se efectuează pentru a realiza o unitate de comandament coordonator.

În general, pentru justificarea adoptării unor asemenea soluții de structurare se invocă avantajele care derivă din înfăptuirea unei specializări mai înguste a producției. Dar experiența țării noastre, precum și cea mondială ne arată că specializarea este atributul unității de **producție nemijlocite**, a fermei, astfel cum este ea astăzi concepută, nu și a unității de coordonare. Dacă o întreprindere de genul celei denumite „30 Decembrie", înregistrează rezultate economice remarcabile, dacă structura deosebit de complexă a acestui combinat nu ridică problema incompetenței conducerii întreprinderii, care are de rezolvat și probleme de prelucrare industrială a produselor agricole, atunci se poate susține neeconomicitatea includerii unei ferme avicole în structura unei întreprinderi agricole complexe invecinate? Desigur că nu.

● Cooperarea între ferme

DEȘI ACEASTĂ PROBLEMĂ este strîns legată de cea anterioară, ea prezintă și unele elemente specifice. Evident, cea mai importantă latură o prezintă cooperarea între ferme în domeniul producției. Sfera cooperării între ferme este și trebuie să fie cu atît mai largă cu cît structura de producție a întreprinderii în ansamblu este mai complexă. Perfecționarea sistemului de organizare și conducere a întreprinderilor agricole de stat a dat o rezolvare corespunzătoare din punct de vedere economic conținutului și condițiilor cooperării în producție. Dar atît la noi în țară cît și pe plan mondial se analizează cu multă atenție efectul economic al sferei și proporțiilor cooperării în agricultură. Întrebarea fundamentală care-și caută răspunsul este următoarea: este obiectiv necesar ca întreprinderile agricole să se specializeze pe ramuri distincte? Cu alte cuvinte, este indispensabilă orientarea spre o separare a producției animale de cea vegetală, sau, dimpotrivă, este necesară realizarea unei îmbinări a ramurilor în cadrul unor unități de proporții mai mari cu o structură complexă a producției?

Răspunsul nu poate fi dat decît în raport de condițiile specifice ale agriculturii țării noastre. Pe plan mondial vom constata rezolvări cu totul diferite. În timp ce în Statele Unite, de pildă, marile ferme capitaliste se îndepărtează tot mai mult de tipul „mixed farming-ului", în majoritatea țărilor capitaliste din Europa occidentală acest tip structural reprezintă încă prototipul dominant din agricultură. Și aceasta nu provine din diferențieri de nivel tehnic, tehnologic și organizatoric, ci mai cu seamă din rațiuni economice, și naturale.

Separarea marcată a zonelor și întreprinderilor agricole se poate justifica numai în condițiile unor spații teritoriale imense în lăuntrul cărora pot apărea diferențe foarte mari de producție care să favorizeze o cooperare pe baze de eficiență economică ridicată. Totodată, o asemenea organizare a cooperării presupune anumite raporturi între prețurile produselor furajere și produselor animale, fără să mai vorbim de nivelul prețurilor la prestațiile de servicii care intervin în realizarea unei astfel de cooperări între zone și unități specializate. Părerea noastră este că în țara noastră nu sînt întrunite asemenea condiții speciale, sau, mai bine zis, nu sînt încă întrunite, cel puțin unele din ele. Din această cauză pentru o anumită perioadă, **varianta optimă de structurare a întreprinderilor este aceea care permite cooperarea internă în cadrul întreprinderilor.**

În ceea ce privește cooperarea în prestarea serviciilor, și în mod special în utilizarea mai completă a mijloacelor tehnice de muncă, anumite tendințe care se manifestă în prezent, vin să amintească sisteme și practici depășite.

După cum se știe, noul sistem de organizare a întreprinderilor agricole de stat prevede înzestrarea tuturor fermelor cu mijloacele tehnice necesare pentru ca pe această bază să se poată asigura o autonomie lărgită în producție a acestor unități de bază. Cu toate acestea, unele conduceri de întreprinderi, cum este cazul conducerii întreprinderii agricole de stat Dragalina, (vezi articolul din revista Departamentului Întreprinderilor agricole de stat nr. 12/1967), opinează pentru retragerea parcului de tractoare și mașini agricole din ferme și concentrarea lui în cadrul sectorului mecanic al întreprinderii. Motivarea se referă la deficiențele apărute în utilizarea acestui parc la nivelul fermelor. În realitate, sub această motivare se disimulează calculele insuficient fundamentate efectuate de conducerea întreprinderii la dotarea fermelor și se încearcă să se revină la unele vechi practici administrative de conducere a producției.

Consolidarea principiului cooperării dintre ferme în cadrul întreprinderii, pe bază de **contracte**, trebuie să constituie trăsătura fundamentală a eforturilor depuse pe linia instaurării noilor sisteme de conducere bazate pe pîrghiile economice ce acționează în economie. Aceasta va elimina tendințele de tutelare îngustă a unităților de producție subordonate și va instaura principiul răspunderii materiale a colectivului fiecărei ferme în parte.

Considerațiunile de mai sus nu îmbrățișează, desigur, decît anumite compartimente ale activității de structurare organizatorică și productivă a întreprinderilor agricole de stat și ele nu au decît valoare de referință pentru discuții și, mai ales pentru experimentări care să conducă la optimizarea soluțiilor ce se impun în acest domeniu. Aș remarca faptul că, spre deosebire de cooperativele agricole de producție care în ultimul timp au apelat în repetate rînduri la Institutul de cercetări pentru economia agrară, cu scopul experimentării diverselor metodologii și variante de organizare a diferitelor laturi ale activității unităților, întreprinderile agricole de stat se mulțumesc să pună în practică metode, forme și soluții recomandate exclusiv de forul lor tutelar. Ar fi extrem de util însă ca un anumit număr de întreprinderi agricole de stat să fie afectate institutului sus citat, în calitate de **baze de experimentare** în care să se determine, pe temeiuri strict științifice, eficiența diverselor măsuri organizatorice practicate. Ar fi un fericit prilej de îmbinare între activitatea practică și cea de cercetare, de cooperare între teorie și practică.

V. V. TOPOR

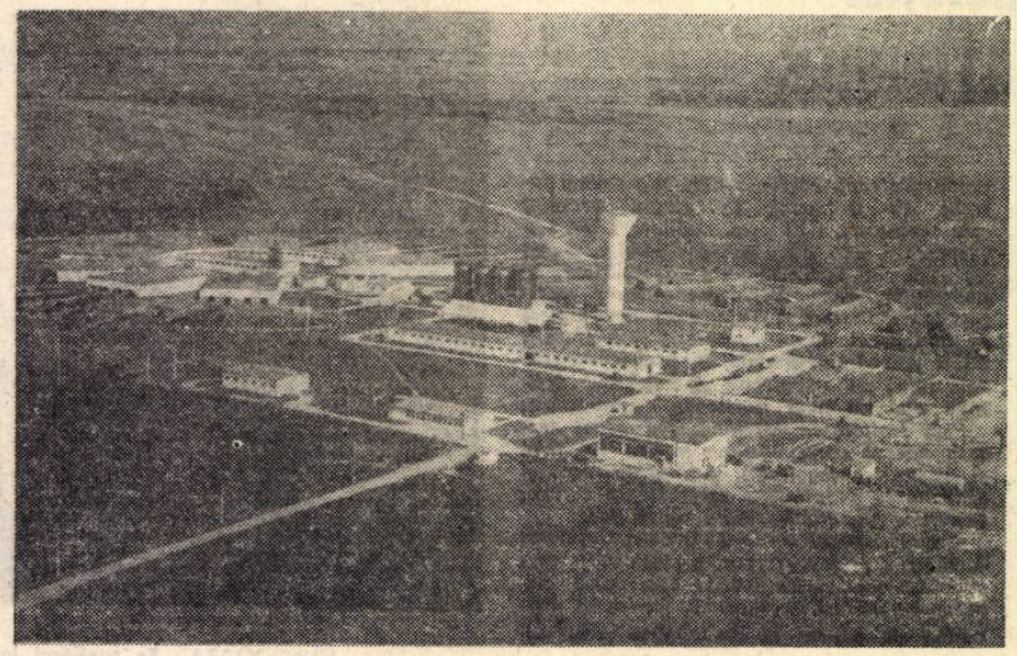

I. A. S. „30 Decembrie" — una din întreprinderile agricole de stat cu o dezvoltare complexă, cu ferme de producție specializate și bine organizate.
În fotografie: **ferma de creștere industrială a vacilor de lapte.**

CONTRIBUŢIE IMPORTANTĂ LA SPORIREA VALORILOR MATERIALE ŞI SPIRITUALE

Dumitru BALALIA

prim-secretar al Comitetului judeţean de partid, preşedintele Comitetului executiv al Consiliului popular provizoriu-Prahova

PARTICIPAREA ACTIVĂ A MASELOR la conducerea statului — expresie a democratismului ce caracterizează orînduirea noastră — se manifestă sub multiple şi variate forme. Una dintre acestea, larg folosită, o reprezintă **scrisorile, sesizările şi audienţele.** Prin asemenea forme, cetăţenii patriei iau parte efectiv la perfecţionarea continuă a activităţii de conducere, exprimîndu-şi practic grija pentru gospodărirea şi valorificarea eficientă a întregului potenţial pus la dispoziţia întreprinderilor şi a diferitelor organizaţii economice, pentru satisfacerea mai bună a diferitelor cerinţe social-culturale.

Conştiinţa înaltă a majorităţii cetăţenilor patriei îi determină să nu fie indiferenţi faţă de ce se petrece în jurul lor, să participe activ la înfăptuirea măreţelor programe elaborate de partid pentru dezvoltarea economiei naţionale şi ridicarea întregii naţiuni pe treptele tot mai înalte ale bunăstării. Prin propria lor experienţă, oamenii muncii s-au convins că tot ceea ce se înfăptuieşte este în interesul lor, că aportul cît mai larg la bunul mers al activităţii de producţie şi obşteşti, contribue la dezvoltarea şi întărirea neîncetată a cuceririlor socialismului în patria noastră.

Prin scrisorile şi sesizările adresate de cetăţeni, organele de partid şi de stat — aşa cum arată tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea rostită în faţa activului de partid şi de stat din Capitală — **„primesc un sprijin puternic în descoperirea unor neajunsuri, în elaborarea măsurilor pentru îmbunătăţirea activităţii în diferite domenii, pentru rezolvarea problemelor ce se ridică pe teren, în activitatea practică".** Aceasta exprimă creşterea contribuţiei oamenilor muncii la rezolvarea unor probleme de interes general, oglindeşte maturizarea gîndirii social-politice a maselor, experienţa acumulată în conducerea treburilor de stat şi obşteşti — bun de mare preţ şi un bogat izvor de tărie şi vitalitate a orînduirii noastre socialiste.

IN PRIMUL TRIMESTRU AL ACESTUI AN, Comitetului judeţean de partid Prahova i s-au adresat în scris şi verbal aproape 2 800 cetăţeni, din care 1 800 prin scrisori, iar circa 1000 prin audienţe. La acestea se adaugă un număr mare de scrisori şi sesizări primite, de la începutul anului de fostul sfat popular al regiunii Ploieşti. Unele dintre scrisorile adresate de cetăţeni organelor de partid şi de stat se referă la aspecte care, la prima vedere, par minore: tărăgăneală în eliberarea unor acte, aminarea repetată a soluţionării unor probleme curente de ordin administrativ, diferite cerinţe sociale, edilitare, culturale etc. Altele, se referă la modul de comportament al unor cetăţeni, care încalcă regulile cerute de buna convieţuire în blocuri, la educaţia tineretului, sau vin cu o serie de sugestii privind modul în care personalul din comert ar trebui să se comporte faţă de cumpărători. Fiecare dintre aceste scrisori însă, cercetată atent, are importanţa sa şi impune o atenţie deosebită pentru rezolvarea operativă şi corespunzătoare a problemelor menţionate.

Într-un mare număr din scrisorile primite de la cetăteni, au fost semnalate lipsuri în activitatea economico-financiară din unele întreprinderi, altele se referă la organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, la calitatea produselor realizate de unităţile industriei republicane, locale şi cooperatiste. S-au făcut, totodată, propuneri valoroase pentru stabilirea celor mai eficiente căi în vederea înlăturării deficienţelor ivite şi a perfecţionării, în continuare, a activităţii economice. Astfel, **în urma propunerilor primite din partea unor specialişti de la Uzina Poiana Cîmpina pentru rentabilizarea lucrărilor de reparaţii la tractoarele S. 80 şi S. 100 — propuneri care au completat substanţial măsurile stabilite iniţial la nivelul întreprinderii — se scontează ca, în acest an, să se realizeze o economie de circa 13 000 000 lei.**

De asemenea, o scrisoare adresată de unii cetăţeni ai oraşului Urlaţi se referă la necesitatea atragerii în circuitul economic a unor importante resurse locale, fapt ce a determinat analizarea minuţioasă a problemei respective, găsindu-se soluţii potrivite pentru dezvoltarea, în continuare, a acestei aşezări urbane (construirea unei fabrici de cărămidă şi a uneia de piine, dezvoltarea capacităţilor de producţie la unităţile existente etc.).

Atît în anul trecut, cît şi în 1968, s-au primit sesizări în legătură cu modul nejudicios în care sînt folosite cadrele inginereşti la **Combinatul petrochimic-Brazi, Uzina ceramică, Uzina chimică „Dero"** din Ploieşti etc. Totodată, s-au făcut propuneri concrete pentru îndrumarea lor la locuri de muncă unde pot să-şi valorifice mai bine cunoştinţele profesionale, la repartizarea pe schimburi, în funcţie de necesitatea acordării unei asistenţe tehnice adecvate. În prezent, problema se află în curs de rezolvare.

Numeroşi cetăţeni au semnalat comitetului judeţean al P.C.R. şi consiliului popular judeţean o serie de deficienţe în transportul în comun din oraşele Ploieşti, Cîmpina, precum şi în circulaţia autovehiculelor care transportă muncitorii din comunele de pe Valea Teleajenului, Cricovului şi altele la unităţile din centrele industriale din judeţ. Analizîndu-se cu toată atenţia această problemă, s-au stabilit măsuri operative pentru înlăturarea deficienţelor, ceea ce a permis evitarea pierderii a mii de om-ore din fondul de timp planificat al întreprinderilor.

Nu de mult, la Comitetul judeţean Prahova al P.C.R. s-a primit o scrisoare de la un grup de muncitori de la **Întreprinderea textilă „Dorobanţul"-Ploieşti** privind o serie de abuzuri grave ale unor cadre din conducerea unităţii (cuponarea unor stofe de calitate superioară şi vînzarea lor la preţuri situate sub valoarea reală, care se soldau cu însemnate pierderi materiale). În urma verificării la faţa locului a situaţiei semnalate, s-au luat măsurile corespunzătoare pe linia îmbunătăţirii sistemului de evidenţă a producţiei, pe secţii şi calităţi, pe tot parcursul procesului de fabricaţie, pentru a se evita pe viitor posibilitatea reeditării unor astfel de abuzuri.

Sesizări au fost făcute şi din unităţile agricole. O scrisoare a unor ţărani cooperatori din Tîrgşorul Vechi, de pildă, arată că rezultatele slabe din punct de vedere economic şi financiar obţinute anul trecut în sectorul vegetal-legumicol şi zootehnic, s-au datorat nefolosirii raţionale a suprafeţelor agricole irigabile, slabei organizări a muncii în sectorul zootehnic şi nerespectării recomandărilor referitoare la hrănirea şi îngrijirea animalelor. Lipsa de preocupare a conducerii acestei cooperative agricole pentru rezolvarea unor asemenea probleme a făcut ca deficienţele amintite să se răsfrîngă asupra valorii zilei-muncă. Ţinînd seamă de toate acestea, potrivit indicaţiei comitetului judeţean de partid, au fost reorganizate echipele şi brigăzile pe baza cerinţelor obiective ale producţiei şi s-a întocmit un plan de măsuri tehnico-organizatorice, cu responsabilităţi concrete pe sectoare, pentru redresarea economică şi financiară a acestei unităţi agricole cooperatiste.

Au apărut, de asemenea, cazuri cînd nu a fost respectată democraţia cooperatistă, încălcîndu-se legislaţia financiară cu privire la întocmirea şi manipularea documentelor contabile, fapt ce a facilitat apariţia unor abuzuri şi sustrageri din avutul obştesc. Asemenea sesizări au fost confirmate de către cercetările efectuate la cooperativele agricole din comunele Fulga, Sălciile, Ciorani, Tătaru, Plopu, măsurile preconizate urmărind curmarea acestor situaţii, ameliorarea urmărilor lor şi evitarea repetării.

Oamenii muncii au manifestat o atenţie deosebită şi în legătură cu noua organizare administrativ-teritorială a ţării. Numeroasele propuneri au ajutat comitetul de partid şi consiliul popular judeţean în delimitarea mai bună a unor comune, în funcţie de criteriile fizico-geografic, economic şi demografic. Aşa a fost cazul comunelor Băltăţeşti cu Podenii Vechi, Mehedinţa cu Podenii Noi, Ologeni cu Pucheni etc.

ANALIZÎND MODUL DE REZOLVARE A SCRISORILOR şi sesizărilor, precum şi problemele rezultate de la audienţe, comitetul judeţean de partid a ajuns la concluzia că, deşi s-au luat unele măsuri de îmbunătăţire a acestei activităţi, stilul de muncă al unor organe, care au ca sarcină rezolvarea problemelor ridicate de cetăţeni, este încă necorespunzător. Nu puţine sînt cazurile cînd unii conducători nemijlociţi ai întreprinderilor, instituţiilor şi unităţilor socialiste din agricultură nesocotesc obligaţiile ce le revin, nu sînt suficient de receptivi la frămîntările colectivului de muncă pe care-l conduc. În anul trecut, în cadrul fostei regiuni Ploieşti, s-au rezolvat favorabil de către toate organele de partid şi de stat aproape 70 mii scrisori şi audienţe, iar în trimestrul I/1968 peste 6000. Multe din aceste probleme se puteau soluţiona la locurile de muncă respective. Dar, datorită formalismului ce se mai manifestă în activitatea de examinare a sesizărilor, datorită tendinţelor de comoditate, de tergiversare a soluţionării acestor sesizări, oamenii muncii au fost nevoiţi să irosească timp şi să facă cheltuieli inutile, la care s-au adăugat şi cele pentru multiplele cercetări efectuate. În anul 1967, peste 1800 scrisori (circa 10% din total) au fost rezolvate într-un termen care l-a depăşit pe cel prevăzut, iar în primul trimestru al anului 1968, ponderea acestora a crescut la 12%, situaţia fiind, în parte, determinată şi de complexitatea procesului de trecere la noua organizare teritorială.

APARE, ÎN CONSECINŢĂ, şi mai pregnantă însemnătatea măsurilor pe care comitetul executiv le-a prezentat la recenta plenară a C.C. al P.C.R., măsuri menite să asigure un cadru prielnic soluţionării şi valorificării eficiente a propunerilor, sugestiilor şi iniţiativelor ce izvorăsc din scrisorile oamenilor muncii. Este deosebit de semnificativ în acest sens accentul ce se pune pe obligaţia directă a activiştilor de partid şi de stat, a cadrelor cu munci de răspundere din toate domeniile de activitate — indiferent de funcţiile lor — de a dovedi o deosebită solicitudine în rezolvarea cererilor şi sesizărilor cetăţenilor, de a fi un exemplu în această privinţă faţă de toţi lucrătorii din subordinea lor. Acest imperativ va determina, după părerea mea, **o schimbare calitativă pozitivă în ceea ce priveşte receptivitatea cu care sînt primite sesizările, propunerile şi sugestiile formulate de cetăţeni prin intermediul scrisorilor sau prin viu grai în cadrul audienţelor. Ele trebuie analizate cu răbdare, profunzime şi solicitudine, distingîndu-se implicaţiile multiple de ordin economic, social şi politic pe care le poate atrage după sine ignorarea sau aplicarea cu întîrziere a propunerilor şi iniţiativelor valoroase.**

O dată cu crearea noului organ judeţean de partid, am stabilit măsuri şi am remediat mai multe lipsuri în acest important domeniu al activităţii noastre. **La comitetul judeţean de partid s-a organizat program de audienţe de două ori pe săptămînă, ţinute de secretarii şi şefii de secţii (membri ai biroului), iar consiliile populare şi celelalte instituţii de nivel judeţean au organizat corespunzător programul de audienţe care, în general, este respectat.** Urmărirea şi, mai ales, rezolvarea mai operativă a scrisorilor se va îmbunătăţi continuu prin legătura directă a organelor de partid cu cetăţenii, prin prezenţa şi dialogul permanent dintre activişti şi oamenii muncii. Vom căuta să ajutăm mai bine noile organe constituite, astfel ca ele să-şi îmbunătăţească stilul şi metodele de muncă, să fie mai receptive la tot ceea ce este nou, să rezolve mai realist problemele de care răspund.

Biroul comitetului judeţean de partid va acorda, în continuare, o atenţie deosebită selecţionării şi pregătirii cadrelor care vor lucra în organele de partid şi de stat nou constituite în oraşe şi comune. Vom ajuta mai mult organizaţiile de partid să-şi îmbunătăţească substanţial stilul de muncă, încît să fie în măsură să rezolve operativ şi eficient toate problemele ivite în activitatea social-economică din raza judeţului nostru.

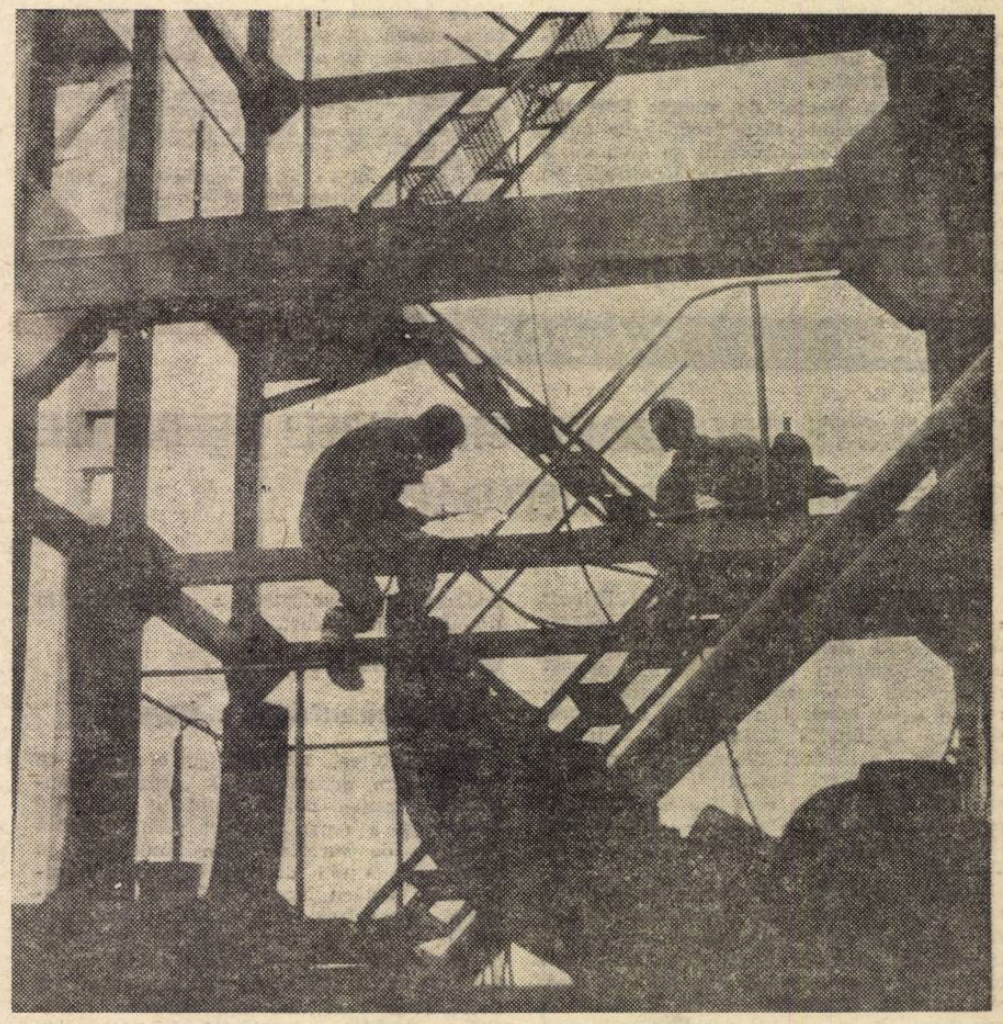

La punerea în funcţiune a noilor obiective industriale din Ploieşti, sudorii aduc o însemnată contribuţie.

(Foto : S. PAUN)

ORGANIZAREA RAȚIONALĂ A LOCULUI DE MUNCĂ

ÎN ANSAMBLUL MĂSURILOR menite să asigure ritmuri înalte de creștere a eficienței întregii activități economice, un rol important revine organizării locului de muncă. Pregătirea și organizarea rațională a locului de muncă este o condiție fundamentală pentru o activitate de înaltă productivitate, reflectată în rezultatele bune obținute de întregul sistem de organizare a producției în ateliere, secții, uzină. Eficiența activității la nivelul atelierelor, secțiilor, uzinei, depinde de rezultatele obținute pe fiecare **loc de muncă** *care* **reprezintă veriga de bază a producției.** *La rîndul său, randamentul pe fiecare loc de muncă depinde de buna organizare a întregului proces de muncă, deoarece el este legat de alte locuri de muncă prin executarea în comun a aceloraşi produse.*

Recent, Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare a elaborat un îndreptar metodologic în care se prezintă elementele care caracterizează organizarea locului de muncă, metodele generale de cercetare a organizării locului de muncă, principiile economiei mișcărilor, precum și unele noțiuni cu privire la adaptarea condițiilor de muncă la om. *Noțiunile și exemplele au în vedere industria constructoare de mașini, dar ele pot fi folosite — bineînțeles adaptate — și în celelalte ramuri și sectoare de activitate.*

● O analiză multilaterală

LOCUL DE MUNCĂ se definește ca parte a atelierului sau secției de producție ce se repartizează unui muncitor sau grup de muncitori, prevăzut cu anumite mijloace de muncă și unde se execută o anumită operație (anumite operații), acționîndu-se asupra unor anumite obiecte sau grupe de obiecte ale muncii, în cadrul uneia și aceleiași tehnologii.

Organizarea rațională a locului de muncă se caracterizează prin îmbinarea armonioasă, într-un tot unitar, a tuturor elementelor locului de muncă — mijloacele de muncă, obiectele muncii, forța de muncă (elementele procesului de producție) — și mediul înconjurător (respectiv ambianța locului de muncă). Ea este determinată de întregul complex de factori care caracterizează elementele locului de muncă sau își exercită influența asupra lor. Factorii mai importanți sînt :

a) **mijloacele de muncă :** felul utilajului și gradul de tehnicitate a acestuia (ales în funcție de tehnologia producției), organizarea procesului de producție, specializarea locului de muncă, înzestrarea cu garnituri complete de SDV de bună calitate ;

b) **obiectul muncii :** cantitatea și calitatea ; ritmicitatea aprovizionării corespunzătoare a locului de muncă ; modul și mijloacele cu care se face aprovizionarea locului de muncă ; degajarea locului de muncă de materialele prelucrate ;

c) **forța de muncă :** pregătirea profesională ; capacitatea de muncă ; starea sănătății ; felul cum muncește ; felul cum utilizează timpul de lucru ; preocuparea față de muncă ;

d) **mediul ambiant :** temperatura ; umiditatea ; gaze ; zgomote ; curățenie ; iluminare ; condiții tehnico-organizatorice (ușurința deservirii locului de muncă, căi de transport, tehnica securității muncii, mijloace de semnalizare, documentația tehnică etc.).

Pentru stabilirea unei organizări raționale a muncii într-o întreprindere este necesar să se urmeze următoarele etape esențiale, din care :

a) **Alegerea locului de muncă.** Deși urmează a fi studiate **toate** locurile de muncă din cadrul întreprinderii, se impune a se stabili o anumită ordine prioritară, în funcție de importanța lor în cadrul procesului de producție. În alegerea locului de muncă la care se efectuează studiul se ține seama de trei categorii de considerente : **economice** (care au importanța primordială) ; **tehnice ; reacțiile personalului interesat.** Este evident că vor fi alese în primul rînd acele locuri de muncă de care depinde în mod hotărîtor desfășurarea procesului de producție și apoi cele de mai mică importanță. În același timp, se va pune un accent mai mare pe studiul locurilor de muncă unde există mai multe și mai importante rezerve.

Sînt unele locuri de muncă pentru care nu există alternativă și, ca urmare, au prioritate absolută : locuri de muncă ce constituie puncte de strangulare și care blochează seria operațiilor de producție din fluxul tehnologic ; locuri de muncă la care se deplasează un volum important de materiale sau la care operațiile ce se execută necesită forță de muncă sau materiale în volum considerabil ; locuri de muncă la care operațiile comportă munci repetitive.

b) **Observarea și consemnarea situației existente.** Această etapă joacă un rol important în obținerea unui rezultat corespunzător, căci faptele relevate vor servi drept bază analizei critice și găsirii noilor forme de organizare. Esențialul este ca înregistrarea să fie **clară, scurtă și precisă.** Trebuie căutate și utilizate faptele și nu părerile ; căutate motivele și nu scuzele ; să se acționeze asupra cauzelor și nu asupra efectelor.

Metodele folosite sînt cele practicate în activitatea de normare (fotografierea, fotocronometrarea, observările instantanee etc.).

c) **Analiza critică a situației existente.** În această etapă este necesar să se **reliefeze deficiențele existente,** să fie găsite și **explicate cauzele care le-au provocat.** Elementele care se supun examinării sînt : **obiectul** activităților analizate ; **locul** unde se produc acestea ; **momentul** cînd se produc ; **mijloacele** întrebuințate și **persoana** care execută.

Prin analiza celor de mai sus se urmărește combinarea, redistribuirea și simplificarea muncii ce se execută.

Pentru analiză se recomandă să se utilizeze în mod curent metoda interogativă, care constă în punerea unor întrebări legate de fiecare element în parte, prin următorul chestionar :

— **Ce** se face ? Este necesar ? În ce scop ? Se justifică prin valoarea produsului ?
— **Unde** se face ? Pentru ce acolo ? Este bine situat ? Nu s-ar putea face în altă parte mai bine ?
— **Cînd** se face ? În ce moment se face ? Pentru ce în acest moment ? Este cel mai indicat ? Nu se poate face mai devreme sau mai tîrziu ?
— **Cum** se face ? Prin ce mijloace se execută ? Pentru ce în acest mod ? Nu s-ar putea face altfel ? Există un procedeu mai bun ? Poate fi mecanizat ?
— **Cine** face ? Este cea mai indicată persoană ? Cine ar putea executa mai bine ?

Aceste întrebări trebuie să se pună sistematic, în ordinea arătată, ele formînd baza și în același timp cheia succesului studiului.

d) Pe baza analizei critice a materialelor rezultate din cercetare și în funcție de realizările științei și tehnicii și de experiența existentă în organizarea producției și a muncii se determină **măsurile ce trebuie luate, proiectîndu-se, în mai multe variante, organizarea rațională a locului de muncă.** În scopul găsirii celor mai bune soluții, specialistul va folosi din nou metoda interogativă, căutînd să dea răspunsurile cele mai corespunzătoare întrebărilor **ce ?, unde ?, cînd ?, cine ?, cum ?** El va stabili prin proiectul de organizare a locului de muncă norma generală a acestuia, în care se concretizează o serie de norme parțiale : norma de înzestrare a locului de muncă (utilaje, SDV) ; norma de obiecte ale muncii (aducerea materialelor, gradul de utilizare, modul de transport la locul de muncă și de la acesta a produselor) ; norma condițiilor de muncă (iluminat, culori, temperatură, ventilație, umiditate, zgomot etc.) ; norma de calificare a executantului ; norma metodelor de muncă etc.

e) Urmează apoi **adoptarea și punerea în aplicare a noii organizări** a locului de muncă. Dintre variantele posibile se alege cea optimă din punct de vedere al eficienței economice. Aceasta se experimentează în condițiile de producție, făcîndu-se pe baza rezultatelor eventualele corectări și numai ulterior se generalizează la toate locurile de muncă similare.

f) **Supravegherea aplicării noii forme adoptate** se face permanent, folosindu-se controlul regulat și sistematic ; se urmărește respectarea întocmai a instrucțiunilor date și dacă rezultatele corespund celor din proiect. Dacă este cazul, se aduc îmbunătățiri pentru a se realiza maximum de eficiență.

● Metode și mijloace moderne de cercetare

ÎN VEDEREA ANALIZEI situației de fapt și a proiectării raționale a locului de muncă se pot folosi o serie de metode și mijloace, atît pentru observarea și consemnarea situației existente, cît și pentru aprecierea critică a acesteia.

Printre cele mai uzuale mijloace sînt indicate graficele specializate, cum ar fi graficul sau schema operațiilor, graficul de analiză a procesului, diagrama cu fire, graficul om-mașină, graficul celor două mîini.

Rezultatele activității de organizare a proceselor de muncă și a locurilor de muncă se reflectă în „economia de mișcări" efectuată în procesul de muncă. Cu cît lucrarea se execută cu un număr mai redus de mișcări, la distanțe și cu eforturi cît mai mici, cu atît gradul de oboseală a executantului este mai mic, iar productivitatea muncii crește.

Pentru economisirea mișcărilor există anumite principii și reguli care au fost definite pe baza experienței și care formează punctul de plecare în îmbunătățirea metodelor de muncă. Acestea duc la : simplificarea mișcărilor, grupelor de mișcări, mînuirilor și grupelor de mînuiri ; reducerea oboselii industriale, sub ambele sale aspecte (fizice și psihologice) ; mărirea securității muncii ; creșterea eficacității muncii.

La proiectarea mișcărilor necesare efectuării unei operații se recomandă să se țină seama de următoarele șapte principii de bază și anume :

1. Interdependența între mișcările mîinilor ; mișcările mîinilor și brațelor să fie simetrice și simultane.
2. Succesiunea logică a mișcărilor.
3. Raționalizarea grupelor de mișcări, a grupelor de mînuiri (cu respectarea zonei normale sau maxime de lucru).
4. Loc stabil pentru unelte și materiale.
5. Utilizarea forței de gravitație (la aducerea și evacuarea materialelor și pieselor, prin folosirea de jgheaburi, sertare etc.).
6. Fabricarea pieselor perechi, în măsura în care acest lucru este posibil.
7. Asigurarea condițiilor de securitate deplină a muncitorilor, în cadrul desfășurării procesului de muncă.

Pentru îmbunătățirea metodelor existente (organizarea rațională) se folosesc cu bune rezultate normativele de timp pe mișcări. Unii cercetători au observat că operațiile din procesul de producție, deși sînt foarte diferite, conțin totuși o serie de elemente comune, care se repetă în proporții și succesiuni diferite. Pornind de la această observație, s-au elaborat normative de timp pentru cele mai mici elemente ale procesului de muncă — mișcări — care pot fi reduse la un număr limitat de tipuri (10...30) și care se combină apoi pentru orice lucrare executată în practică. Sistemele de normativ cele mai utilizate sînt M.T.M. și WORK-FACTOR.

La îmbunătățirea metodelor existente, prin folosirea sistemelor de normative de mișcări, se face o analiză detaliată a fiecărei mișcări care intră în componența unei operații, permițîndu-se astfel descoperirea și eliminarea mișcărilor inutile și raționalizarea celor care necesită un efort mare. În legătură cu aceasta, se are în vedere ca mișcările considerate ca raționale să fie avantajoase nu numai ca urmare a faptului că au o durată mai scurtă, dar să și poată fi realizate de lucrător fără încordarea anormală a atenției. De asemenea, trebuie ținut seama de faptul că deseori efectuarea unor mișcări considerate raționale necesită o instruire mai îndelungată și o perioadă mai lungă de antrenare pînă la realizarea productivității cerute, precum și o perioadă mai mare de asimilare la început. În cazul unor locuri de muncă, care, prin specificul lor, nu sînt ocupate continuu, ci numai în anumite ore, timpul zilnic de asimilare poate să reprezinte o pondere însemnată din timpul total de lucru și prin aceasta să afecteze negativ producția. Este necesar ca din analiză să rezulte cele mai raționale mișcări, strict necesare, pentru executarea operației.

Stabilirea anticipată a celor mai eficace metode de muncă reprezintă proprietatea cea mai caracteristică a sistemelor de normative de timp pe mișcări, în sensul că permite să se stabilească încă în faza de proiectare, înainte de începerea fabricației, cea mai bună metodă de executare a lucrului.

Ion UNGURU
Mihail RĂDOI

RĂSFOIND PRIN DOSARE

PROIECTE PROVIZORII, CHELTUIELI DEFINITIVE ȘI REMEDIERI COSTISITOARE

REPUTAȚIA Hotelului „Athenée Palace" a trecut de mult granițele țării. Numeroase publicații străine reproduc declarațiile unor personalități marcante care apreciază serviciul ireproșabil și confortul asigurat de acest hotel. Din „Cartea de impresii" am spicuit la întîmplare : „Sînt într-adevăr satisfăcut de sejurul meu la „Athenée Palace". Felicit călduros personalul și direcțiunea, care fac un efort remarcabil" (Haulot Arthur — președintele Uniunii Internaționale a Organizațiilor de Turism).

Fără a contesta confortul și serviciile bune puse la dispoziția pasagerilor români și străini de către acest hotel, nu pot fi trecute cu vederea unele deficiențe, atît în realizarea construcției noi, cît mai ales, a reparației executate — și în curs de execuțare — a aripei vechi. Semnalarea și precizarea lor acum o considerăm utilă, cu tot avansul lucrărilor, pentru că există încă multiple posibilități ca milioanele investite în aceste lucrări să fie justificate prin calitatea înaltă a execuției și prin punerea în exploatare a obiectivelor în timpul cel mai scurt.

● Reconsiderări, suplimentări, ...impas

Reconstituirea, secvență cu secvență, ca într-un film documentar a „istoriei" construirii aripei noi a hotelului „Athenée Palace" și a reparării celei vechi prezintă elemente de surpriză. În anul 1963, în baza unor studii documentare și „definitive" s-a hotărît începerea lucrării, cu termene de dare în folosință : semestrul I/1965 — pentru aripa nouă, și semestrul II al aceluiași an — pentru aripa veche. La apropierea scadenței, printr-un nou act normativ a fost majorată valoarea lucrării — cu 40% —, motivată de necesitatea îmbunătățirii proiectului și modernizarea construcției ; ca urmare, termenul de dare în folosință a aripei noi a fost decalat pentru trimestrul II/1966, iar cel al aripei vechi, pentru trimestrul III/1967. La numai doi ani, respectiv în preajma noilor scadențe, a fost promovată o nouă majorare, de data aceasta de numai 4%, ceea ce, în cifre absolute, înseamnă circa două milioane lei. În urma unor noi sugestii de îmbunătățire a proiectului, exclusiv din inițiativa beneficiarului, fondurile s-au epuizat din nou, fără însă ca și lucrările să fie terminate. Astfel, în luna februarie ritmul de lucru a încetinit : lipseau 680 000 lei pentru ducerea la bun sfîrșit a reparațiilor.

Cum se explică un număr atît de mare de modificări de proiect ?

● De la început, proiectul nu a fost decît un... proiect

Trecînd peste prima majorare a proiectului, determinată de necesitatea sporirii confortului, se poate afirma, nu fără temei, că toate sau aproape toate celelalte modificări de soluții, precum și unele lacune existente la construcție, au ca geneză refundamentarea temeinică a proiectului inițial. Pentru a demonstra această susținere arătăm numai cîteva aspecte. Deși corpul nou este dotat cu instalații tehnice complexe, care necesită o întreținere permanentă și calificată, proiectantul nu a prevăzut în subsolurile clădirii nici un atelier, motiv pentru care beneficiarul a trebuit să facă tot felul de improvizații în sala termică etc. Nu au fost definitivate decît la 15 septembrie 1967 soluțiile pentru planșeul peste un fost gang, precum și pentru scara de la frizerie și de la barul de noapte. Finisarea florăriei s-a făcut, nu după un proiect, ci după indicații verbale, ceea ce a avut drept consecință majorarea costurilor de la 45 000 lei, cît era prevăzut inițial, la... 88 000 lei. Provizoratul proiectului mai rezultă și din faptul că soluția definitivă pentru sala de conversații a fost găsită abia în luna... ianuarie 1968, deși, așa cum am arătat, termenul final (modificat) pentru toată lucrarea a fost fixat la 30 septembrie 1967. La aceasta mai adăugăm faptul că predarea desenelor se făcea fragmentat, iar din unele secțiuni lipseau indicații pentru lucrări elementare. Asemenea lacune au creat situații tragi-comice, cum a fost aceea de la barul de noapte : cu cîteva zile înainte de inaugurare, după ce, firește, totul fusese finisat, s-a constatat că la toaleta pentru bărbați lipsesc cele mai elementare instalații pentru a putea fi folosită.

Evident, ar fi greșit dacă toate aceste deficiențe din faza de proiectare ar fi

Al. DEȚEȘAN

(Continuare în pag. 11)

Județul Sibiu

SPRE COTE TOT MAI ÎNALTE ALE EFICIENȚEI ECONOMICE

Nicolae GAVRILESCU
prim-secretar al Comitetului județean de partid,
președintele Comitetului executiv
al Consiliului popular provizoriu

SITUAT ÎN INIMA ȚĂRII, județul Sibiu se întinde pe o arie geografică deosebit de variată, dispune de importante bogății naturale ale solului și subsolului — păduri, pășuni, fînețe, gaz metan, marmură, piatră de construcție etc. — fapt ce imprimă economiei sale un caracter complex și armonios. Forța economică și potențialul său uman îl situează printre județele cu o pondere însemnată în ansamblul economiei naționale.

Un peisaj industrial complex

O imagine fidelă a dezvoltării industriale a județului o prezintă cele 60 de unități ale industriei (56% dintre acestea fiind de interes republican), care trebuie să dea anul acesta o producție în valoare de **9,7 miliarde lei, ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 10%, față de realizările anului trecut.**

De la industria constructoare de mașini, pînă la cea chimică și extractivă, aproape toate ramurile economiei naționale sînt prezente în peisajul economic al județului. Marile uzine constructoare de mașini „Independența", „Balanța", „Automecanica"-Sibiu, „Mecanica"-Mîrșa, „Automecanica"-Mediaș, ale căror produse sînt cunoscute și peste hotarele țării, alcătuiesc, împreună cu Combinatul chimico-metalurgic, Uzina „Carbosin" din Copșa Mică și marile unități ale industriei ușoare, cum sînt Uzinele Textile din Cisnădie, Fabrica de stofe „Libertatea"-Sibiu, Filatura de bumbac din Tălmaciu etc., complexul industrial al județului.

Creșterea forțelor de producție a determinat, firește, un puternic proces de urbanizare, astfel că din cei peste 415 000 locuitori, 59% locuiesc în orașe, iar aproximativ 35% sînt salariați.

Potențele organizării muncii și producției

În toate întreprinderile, pe baza indicațiilor partidului, au loc, cu caracter permanent, largi acțiuni menite să ducă la **organizarea științifică a producției și a muncii.** Ce importantă economică are această activitate ne-o dovedesc rezultatele obținute în anul trecut de către multe din întreprinderile noastre. **Aplicarea, de pildă, a 943 de studii și măsuri s-a materializat într-un spor de producție de 258 milioane lei, în reducerea cheltuielilor de fabricație cu 52 milioane lei și în obținerea unui beneficiu suplimentar de peste 93 milioane lei.**

În răstimpul care a trecut de la crearea noilor organe locale de partid și de stat, Comitetul județean de partid a inițiat o analiză a modului în care se desfășoară în prezent această acțiune, cum se preocupă organele și organizațiile de partid din întreprinderi, conducerile tehnico-administrative, de aplicarea în practică a studiilor elaborate în anul trecut, de îmbunătățirea acestora, de conceperea altora noi. Cu această ocazie **au fost reliefate noi rezerve de creștere a volumului producției cu aproximativ 50 milioane lei. Utilizarea cu simț gospodăresc a metalului, investigarea unor căi de înlocuire a acestuia cu mase plastice, preocuparea pentru reducerea greutății unor repere și subansamble, vor permite obținerea unei economii de peste 1 300 tone, cu 500 tone mai mult decît angajamentul inițial al întreprinderilor din județul nostru. Potrivit calculelor specialiștilor, la nivelul acestui an se vor putea realiza peste plan aproximativ 100 autocamioane basculante, 8 000 mi lanțuri cu role, 5 000 mp covoare** etc.

În realizarea acestei ample acțiuni, organele de partid și de stat se bizuie pe capacitatea cadrelor tehnice și economice de a rezolva problemele complexe și adeseori dificile pe care le ridică activitatea productivă.

Îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan din trim. I

O preocupare continuă a organelor de partid și de stat din județul nostru este aceea de a acorda un sprijin nemijlocit și sistematic colectivelor din întreprinderi pentru ca toți indicatorii economici și financiari ai fiecărei unități productive să fie îndepliniți în mod exemplar. Rezultatele bune obținute de întreprinderile industriale la finele primului trimestru al acestui an — unele depășind chiar nivelul mediu pe țară — ilustrează seriozitatea cu care oamenii muncii din județ își mobilizează forțele și valorifică rezervele interne. Astfel, **producția globală industrială pe întregul județ s-a realizat, în primul trimestru din acest an, în proporție de 102,2%, obținîndu-se un spor de produse în valoare de 54 milioane lei; productivitatea muncii a fost depășită cu 1,6%, iar la export au fost livrate, peste plan, produse în valoare de 16 milioane lei.**

Sarcinile de producție ce revin întreprinderilor și unităților economice din județ prevăd, la principalii indicatori, nivele de creștere superioare față de anul 1967, cît și față de prevederile planului cincinal. Este de remarcat faptul că în anul acesta s-au prevăzut ritmuri înalte de creștere în ramurile de bază ale economiei județului. Bunăoară, **în ramura construcțiilor de mașini ritmul va fi de 14,3%, iar în industria ușoară de 10,3%.** Aceste sporuri sînt fundamentate pe crearea unor noi capacități de producție la uzinele „Independența" și „Elastic"-Sibiu, iar în industria chimică la U.C.M. Copșa Mică; în industria ușoară, la întreprinderile „Vitrometan"-Mediaș, „Steaua roșie"-Sibiu, Uzinele Textile-Cisnădie, „Sticla"-Avrig etc.

Evident, realizarea acestor sarcini sporite presupune mobilizarea tuturor potențelor materiale și umane din fiecare întreprindere, reclamă o preocupare sistematică, perseverentă din partea organelor județene de partid și de stat.

Noul ansamblu de locuințe din orașul Sibiu

Specializată pe producția de mașini și utilaje, Uzina mecanică-Sibiu aduce o contribuție însemnată la dotarea cu tehnică nouă a industriei noastre ușoare.

Rentabilizarea tuturor produselor

Creșterea eficienței activității economice a producției constituie pentru toate întreprinderile unul din obiectivele de bază. Deși în ultima vreme s-au făcut progrese apreciabile, realizările nu satisfac, ele situîndu-se mult sub posibilitățile existente. În cursul anului 1967, în județul Sibiu au intrat în acțiunea de rentabilizare 24 de întreprinderi ale căror produse reprezentau pentru economia națională anual o pierdere de 90,4 milioane lei. Pentru perioada în care ne aflăm, eforturile noastre vor trebui concentrate pentru rentabilizarea celor peste 50 de produse care mai provoacă încă pierderi. Sînt vizate, în primul rînd, întreprinderile forestiere, la nivelul cărora pierderile se ridică la 5,3 milioane lei, Uzina „Independența" și U.C.M. Copșa Mică. **Într-o perioadă de timp relativ scurtă, ca urmare a acțiunii organizate și coordonate de comitetul județean de partid, colectivele din întreprinderi au reușit să rentabilizeze mai mult de 10 produse, obținîndu-se pe această cale economii de circa 1 milion lei.** În acest an, am preconizat măsuri complexe, rentabilizarea devenind o problemă centrală, de care trebuie să se ocupe toate cadrele din industrie. Pe această linie, vom urmări modul în care sînt cheltuite fondurile bănești, nivelul consumurilor specifice de materii prime și materiale și al cheltuielilor neeconomicoase. La nivelul județului, cuantumul acestora din urmă s-a ridicat pe lunile ianuarie și februarie ale acestui an la 2,6 milioane lei. Faptul că aproximativ jumătate reprezintă pierderile din rebuturi, constituie pentru noi un serios semnal de alarmă.

O atenție similară acordăm lichidării stocurilor supranormative de materii prime și materiale, care imobilizează importante fonduri bănești și sustrag din circuitul economic mijloacele materiale necesare procesului de producție al altor întreprinderi.

Desigur, la baza obiectivului de creștere a eficienței economice a activității întreprinderilor punem în mod consecvent sporirea productivității muncii. **Preocuparea pentru așezarea pe baze științifice a procesului de producție și de muncă, pe de o parte, ridicarea nivelului de înzestrare tehnică al întreprinderilor, pe de altă parte, au permis oamenilor muncii din industria județului Sibiu să depășească în trimestrul I al acestui an indicatorul de productivitate cu 1,6%, înregistrînd, față de aceeași perioadă a anului trecut, o creștere de 10,7%. Printr-o analiză mai atentă a posibilităților existente în fiecare întreprindere, secție și loc de muncă s-au mai găsit rezerve de creștere a productivității muncii cu 1,1%, ceea ce va permite obținerea unor economii suplimentare la prețul de cost de peste 16 milioane lei pe acest an.**

Un bogat program de perspectivă

În noul cadru organizatoric creat, îndeplinirea sarcinilor de plan pe linia activității de investiții, în condițiile unei înalte eficiențe economice, are o importanță de prim ordin. Aceasta cu atît mai mult, cu cît **volumul total al investițiilor din acest an este, la nivelul întregului județ, de 1,3 miliarde lei, din care 0,5 miliarde vor fi afectate lucrărilor de construcții-montaj.** Prin realizarea acestui important volum de investiții se vor dezvolta mai ales întreprinderile din industria extractivă, din industria ușoară și constructoare de mașini.

Realizarea și punerea în funcțiune a noilor capacități industriale va permite ca volumul producției întreprinderilor constructoare de mașini, bunăoară, să crească în următorul cincinal de 2 ori față de anul de bază, iar în 1980 acest spor va putea înregistra o creștere de 3,3 ori față de 1970. De asemenea, sînt perspective pentru amplasarea pe teritoriul județului a unor obiective noi, care să ridice potențialul economic al orașelor mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial. Astfel, se întrevede posibilitatea creării unei uzine la Dumbrăveni, dezvoltarea și modernizarea celor din Sibiu, Mediaș, Mîrșa. În același timp, pe baza fondurilor de investiții ce se vor aloca, a mobilizării resurselor interne, majoritatea unităților existente își vor dubla capacitatea de producție. **În industria ușoară, la finele anului 1975 producția poate fi cu 90% mai mare decît cea înregistrată la începutul acestui cincinal, iar în 1980 de 2 ori față de același an.** Aceasta se va realiza atît prin sporirea producției și productivității muncii în unitățile existente, cît și prin crearea de noi capacități.

Peste puțin timp, se va pune în funcțiune, la întreaga capacitate, noul complex de morărit și panificație din Sibiu. Importante capacități de producție vor fi date în exploatare la „Libertatea", Uzinele Textile din Cisnădie, „Emailul Roșu" și „Vitrometan" din Mediaș, U.C.M. Copșa Mică, „Firul Roșu"-Tălmaciu. De asemenea, va fi pusă în funcțiune o nouă stație de 220/400 kV etc. Amplasarea unor obiective industriale în orașele Dumbrăveni și Agnita ar permite valorificarea unor însemnate rezerve de forță de muncă, a potențialului și tradițiilor profesionale ale oamenilor din aceste locuri.

Cu toate că în domeniul investițiilor județul nostru se găsea, la începutul anului, mult rămas în urmă (pe luna ianuarie era realizat abia 4,3% din planul anual total), datorită unei serii de acțiuni întreprinse atît la întreprinderile executante cît și la cele beneficiare, s-a reușit ca la finele trimestrului să se realizeze 20,4% din planul anual la total investiții și 23,1% la construcții-montaj.

Pentru a preveni pe viitor rămînerile în urmă, au fost luate măsuri pentru înlăturarea lipsurilor de pe șantiere, pentru întărirea răspunderii personale a factorilor de conducere, pentru îmbunătățirea activității organizațiilor de partid.

Dezvoltarea economică a județului, a industriei și agriculturii sale, a activității turistice, **cere cu acuitate modernizarea și extinderea căilor de comunicație.** Deși în acest scop s-au alocat, în anii din urmă, fonduri însemnate, situația căilor rutiere din județ nu este din cele mai bune. Cauza rezidă, pe de o parte, în absența unei concepții clare, a unui studiu de ansamblu privind dezvoltarea în perspectivă a rețelei rutiere a județului (fapt ce a dus la pulverizarea și consumarea fondurilor cu operații de întreținere și reparare), iar pe de altă parte, în lipsa unei coordonări a lucrărilor de execuție propriu-zise. Actualmente, aceste lucrări se realizează de către mai mulți antreprenori. În acest sens, consider necesară preluarea acestor lucrări de către o singură întreprindere specializată, care să fie dotată cu un puternic parc de mijloace mecanice.

Din succinta prezentare a preocupărilor actuale și de perspectivă privind dezvoltarea economică a județului, se desprind suficiente elemente care ne îndreptățesc să privim cu încredere viitorul. Organizarea administrativ-teritorială actuală s-a dovedit de pe acum generatoare de progres în toate domeniile activității economice și social-culturale, capabilă să contribuie din plin la înfăptuirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea și a măsurilor stabilite de Conferința Națională a Partidului Comunist Român.

VALORIFICAREA SUPERIO

acad. Mari

ÎN TOATE RAMURILE ECONOMIEI NAȚIONALE se pune un accent deosebit pe valorificarea superioară a resurselor naturale, a potențialului de utilaje de producție și de forță de muncă. Această acțiune, a cărei intensitate va trebui să se accentueze în viitor, pe măsura dezvoltării economiei naționale, este dictată, în principal, de creșterea continuă și în ritmuri susținute a cantităților de resurse naturale, utilaje și forța de muncă cerute de procesul de producție. Procente chiar mici de valorificare mai bună a acestor componente ale procesului de producție, conduc la creșteri importante ale volumului producției realizate pe seama valorificării superioare a resurselor.

În sectorul energetic, fie că este vorba de resursele energetice primare — cărbuni, țiței, gaze naturale, combustibili nucleari etc. — fie de forme de energie intermediare — energie electrică, abur, apă fierbinte etc. — **problema valorificării superioare a tuturor elementelor care participă la procesul de producție capătă o importanță specială în țara noastră, datorită situației deosebite pe care acest sector îl are și îl va avea și mai accentuat în viitor.**

Această situație poate fi caracterizată, în principal, în modul următor:

— energia, sub diversele ei forme, intervine în toate ramurile producției industriale, în agricultură, construcții, transporturi și în viața de toate zilele a omului. În structura formelor de energie consumate, se accentuează ponderea formelor „superioare" de energie — electrică, gaze, abur sau apă fierbinte. **Astfel, consumul de energie, sub formă de energie electrică, care reprezintă în prezent 20—30% din consumul total de resurse energetice, este prevăzut să crească, pînă în anul 2000, la 40—50%;**

— necesitățile de resurse energetice primare cresc mai repede decît posibilitățile de acoperire cu resurse energetice primare clasice — cărbuni, țiței, gaze naturale, energie hidroelectrică — de producție internă, din cauza rezervelor disponibile limitate și a oportunității rezervării unor surse — ca, de exemplu, gazele naturale și unele subproduse din prelucrarea țițeiului — care se folosesc și ca materie primă pentru industria chimică, pentru o perioadă viitoare cît mai lungă; din aceste motive va trebui să se facă apel, în măsură din ce în ce mai mare în viitor, la importuri de resurse energetice primare, în primul rînd țiței, și la folosirea energiei nucleare pentru producerea de energie electrică și probabil de abur și apă fierbinte;

— consumurile proprii tehnologice de energie, pierderile de energie (se poate vorbi chiar și de risipă), sînt în toate etapele fluxului, de la punctele de producție și pînă la cele de consum, relativ foarte mari; **ca o cifră orientativă se poate arăta că, din conținutul de energie al tuturor purtătorilor de energie primară, care intră în balanța energetică mondială, numai circa 40% se regăsește sub formă de energie utilă, realmente consumată la nivelul ultimului consumator, restul de circa 60% reprezentînd pierderi.**

Consumurile de resurse energetice primare și de energie electrică urmăresc foarte de-aproape dezvoltarea producției globale industriale, a venitului național sau a altor indicatori economici sintetici caracteristici ai economiei naționale. În Republica Socialistă România, această corelație pentru perioada 1950—1970 este redată în tabelul de mai jos (realizări 1950—1965, plan 1970):

	1950	1955	1960	1965	1970
Consumul de resurse energetice primare	100	181	224	314	408
Consumul de energie electrică	100	205	335	750	1 520
Producția globală industrială	100	202	340	649	1 070
Venitul național	100	192	268	413	580

După cum rezultă din aceste date, **consumul de resurse energetice primare crește mai încet decît valoarea producției globale industriale sau venitul național.** Acesta este un fenomen general, întîlnit în toate țările, și se explică, în principal, prin introducerea de procedee de producție cu consumuri specifice de energie mai reduse, folosirea de agregate de producție de mare capacitate, care au întotdeauna randamente energetice mai bune, eliminarea consumurilor nejustificate și a risipei, reintroducerea în circuitul energetic a resurselor secundare etc. Situația respectivă mai poate fi ilustrată și prin următoarele date: **consumul specific de energie primară a scăzut de la circa 300 kg combustibil convențional pe 1 milion lei producție industrială în 1960, la circa 240 kg în 1965 și este prevăzut să scadă, în continuare, pînă la sub 200 kg în 1970.**

În schimb, consumul de energie electrică crește mai repede decît valoarea producției globale industriale sau a venitului național, deși și în acest domeniu intervin din plin căile de reducere a consumurilor indicate mai sus pentru resursele energetice primare. Totuși, în epoca pe care o traversăm, asistăm la o intensificare a utilizării energiei electrice — grație multiplelor avantaje tehnice și economice pe care această formă le prezintă în tot mai numeroase procedee de producție, în viața de toate zilele a omului — la dezvoltarea tracțiunii electrice în transporturile feroviare etc. **Toate aceste cauze de creștere a consumurilor de energie electrică depășesc cu mult acțiunile de reducere și de economisire a ei, așa că va trebui să asistăm și în viitor** — chiar mai intens ca în prezent — **la dezvoltarea consumului de energie electrică cu ritmuri mai rapide decît ale economiei naționale.**

Esențialul: mai buna gospodărire

Datele statistice relevate arată în mod neîndoielnic o îmbunătățire continuă a valorificării resurselor noastre energetice în ultimii 15—20 ani, în sensul că se realizează producții egale sau sporite cu consumuri mai mici de energie. **Aceasta este, fără îndoială, rezultatul unei serii de acțiuni hotărîte care s-au dus în acești ani pentru o mai bună gospodărire a bazei noastre energetice — atît de energie primară, cît și de energie electrică.**

Dar nu se poate afirma că ele au epuizat totalitatea posibilităților de îmbunătățire în continuare a acestei gospodăriri, ci din contră. Experiența anilor trecuți ne îndreptățește să afirmăm că acțiunea de mai bună gospodărire a resurselor energetice trebuie continuată cu și mai multă intensitate.

Este clar că, paralel cu căutarea și alegerea soluțiilor optime pentru acoperirea necesarului în continuă creștere de resurse energetice, trebuie urmărită menținerea acestui necesar cît mai aproape de limitele inferioare, rezultate din aplicarea unei politici sănătoase de gospodărire rațională și științific fundamentată a resurselor energetice disponibile.

Ca o premisă a unei asemenea politici, socot că este mai eficient de a economisi o tonă de combustibil convențional (bineînțeles acolo unde e cazul), decît de a produce o tonă de combustibil convențional. **Calcule orientative arată că investițiile necesare pentru a economisi o tonă de combustibil convențional sînt de circa 5 ori mai mici decît cele pentru crearea unei capacități de producere a unei tone de combustibil convențional.**

Balanțe judicios întocmite

În condițiile specifice țării noastre, în perioada 1971—1980 și după această perioadă, cînd necesitățile de energie cresc în proporții impresionante și mai repede decît posibilitățile interne de acoperire cu resurse clasice, dublarea în 15—20 ani a energiei primare și în 6—8 ani a celei de energie electrică, apare deci ca oportună trecerea în revistă a principalelor căi care ne stau la dispoziție, pentru o valorificare superioară a resurselor energetice disponibile.

Vom începe cu etapa finală a fluxului de energie, cu faza „consum", pentru că este binecunoscut că cele mai mari pierderi, cele mai importante consumuri nejustificate, apar la consumatorii finali. La aceștia are loc întotdeauna o ultimă transformare a resurselor energetice primite, în formele de energie pe care procesul tehnologic de producție le necesită; **asemenea transformări sînt însă mai întotdeauna întovărășite de pierderi mari care, în unele cazuri, depășesc 50% din energia consumată.**

Pentru a cunoaște modul cum decurge consumul de energie a unei unități, pentru a depista focarele de consumuri nejustificate de energie și sursele secundare de energie, tehnic și economic valorificabile, **se elaborează balanțe energetice pe întreprinderi, secții sau agregate individuale la intervale regulate de timp sau la schimbări importante în instalațiile producătoare.** Aceste balanțe urmăresc îndeaproape fluxul de energie în interesul unității, în corelație cu fluxul materiilor prime prelucrate și permit o fundamentare științifică a consumurilor specifice pentru produsele de bază, precum și a măsurilor eficiente ce pot fi luate pentru reducerea acestor consumuri și mobilizarea resurselor energetice secundare. Repetarea balanțelor energetice la anumite intervale are drept scop de a se constata dacă măsurile luate de la ultima elaborare a balanței au condus la efectele scontate, dacă nu au apărut noi focare de consumuri nejustificate, dacă nu pot fi folosite noi mijloace de reducere a consumurilor etc. Balanțe se cer elaborate și la punerea în funcțiune a unor întreprinderi, secții sau agregate noi, pentru a se constata, în primul rînd, dacă și din punct de vedere energetic prevederile proiectelor sînt îndeplinite.

Întocmirea balanțelor necesită o cercetare atentă și competentă a întregului proces de producție a unității și, din aceste motive, ea trebuie efectuată de întreprinderile consumatoare înseși. De cele mai multe ori însă — în principal pentru marile întreprinderi energo-intensive — **această acțiune nu poate fi efectuată de personalul propriu din serviciul energetic, ci trebuie atrase echipe de specialiști cu experiență în asemenea operații, de exemplu de la institutele departamentale de cercetări sau de proiectări din ramura respectivă.**

Acțiunea de elaborare a balanțelor energetice pe întreprinderi, secții sau agregate a început în țara noastră în anii 1955—1960; totuși, nu se poate afirma că ea a atins cantitativ și calitativ nivelul necesar. **Astfel, în cursul anului 1967, au fost întocmite numai 83 balanțe energetice, din care 44 de către Inspecția generală energetică din Ministerul Energiei Electrice și 39 de către întreprinderi.**

Majoritatea balanțelor întocmite sînt pe secții și agregate. **Din cele 44 balanțe întocmite de Inspecția generală energetică, 25 sînt pe agregate, 18 pe secții de întreprinderi și una pentru o întreprindere completă.** Cauzele pentru care numărul și volumul balanțelor energetice care se elaborează în cursul unui an sînt relativ mici față de numărul întreprinderilor consumatoare, sînt în principal:

— dotarea încă insuficientă a instalațiilor energetice consumatoare din întreprinderile industriale cu aparate de măsură și control, care să permită efectuarea măsurătorilor necesare pentru întocmirea balanțelor; în unele întreprinderi, deși există aparate, ele nu funcționează sau dau indicații eronate din lipsă de întreținere adecvată;

— lipsa unui personal energetic suficient numeric și corespunzător calificat profesional pentru efectuarea în bune condițiuni a cercetărilor și măsurătorilor necesare întocmirii balanțelor;

— inexistența unor ateliere energetice în institutele departamentale de cercetare și de proiectare care să poată prelucra, pe bază de contracte, felul în care au fost efectuate balanțele energetice din întreprinderile aparținînd acelorași departamente;

— lipsa unor preocupări corespunzătoare din partea direcțiilor generale și ministerelor tutelare.

Din experiența cîștigată în anii trecuți cu ocazia elaborării balanțelor energetice pe întreprinderi, s-a putut constata că această acțiune este cel mai potrivit mijloc pentru cunoașterea amănunțită a întregii situații energetice a întreprinderilor, a corelațiilor care există între procesele de producție industrială și procesele de consum al energiei, precum și a căilor optime pentru ridicarea randamentului global de valorificare a resurselor energetice disponibile.

În aceste condițiuni, **considerăm ca o sarcină de primă importanță pentru perioada actuală și imediat următoare, intensificarea și permanentizarea activității de elaborare a balanțelor pe întreprinderi, secții și agregate, în primul rînd pentru cele mari și mijlocii, cu consumuri importante de resurse energetice.**

Normarea consumurilor specifice și urmărirea realizării lor

Paralel cu elaborarea balanțelor pe întreprinderi, **va trebui să se continue și acțiunea de stabilire și normare a consumurilor specifice de energie primară și de energie electrică pentru toate produsele mai importante** (cu pondere mai mare în producția industrială) **și pentru prestațiile sau serviciile în care energia intervine cu o participare mai însemnată.** Cunoașterea acestor consumuri specifice permite urmărirea lunară, trimestrială, sau anuală a consumurilor totale de energie primară și energie electrică a fiecărei întreprinderi sau secții, în directă corelație cu producția fizică sau valorică în același interval de timp a unității respective.

Normarea consumurilor specifice de energie primară și energie electrică, pe produse sau servicii, raportate la volumul fizic sau valoric al producției, este o acțiune care se poate realiza și direct, ca o operație de sine stătătoare. Ea trebuie repetată anual, atît pentru fiecare întreprindere mai importantă, cît și pentru fiecare ramură, întrucît în fiecare an intră în funcțiune noi unități sau se pot găsi și aplica noi măsuri care să conducă la scăderea continuă a consumurilor specifice și, deci, la economisirea resurselor energetice. Astfel, **în cincinalul 1956—1960, consumurile specifice de energie au fost reduse, în medie, pe întreaga economie, cu circa 12%, conducînd în anul 1960 la o economie de resurse energetice primare de peste 3 milioane tone combustibil convențional. În perioada 1961—1965, reducerea a fost de alte 18%, cu o economie de resurse energetice primare în anul 1965 de peste 7 milioane tone combustibil convențional, pentru ca în planul pentru cincinalul 1966—1970 să mai fie posibilă o nouă reducere de 10%, cu o economie de energie în 1970 de peste 6 milioane tone combustibil convențional.**

De menționat însă că aceste reduceri succesive ale consumurilor specifice de energie se datoresc în parte intrării în funcțiune, pentru numeroase produse, a unor noi unități, folosind procese de producție moderne, cu consumuri specifice de energie reduse, dar și faptului că la o serie de produse s-au cercetat cu atenție consumurile la unitățile existente, găsindu-se căi adecvate pentru reducerea lor.

Urmărirea continuă — lunară, trimestrială sau anuală — a realizării consumurilor specifice normate de energie, atît de către organele întreprinderilor producătoare cît și de organele superioare, prezintă un interes deosebit prin aceea că orice depășire a acestor consumuri denotă o deficiență în conducerea proceselor de producție, fie pe linie tehnologică, fie pe linie energetică — deficiențe care pot fi astfel la timp depistate și înlăturate. În ceea ce privește deficiențele energetice, care conduc în fond la o risipă de energie, ele își au originea, de regulă generală, într-o slăbire a atenției sau disciplinei personalului de exploatare. Este îndeobște cunoscut că „nimic nu se risipește mai ușor decît energia": lămpi electrice uitate aprinse în încăperi rar frecventate, robinete de apă sau gaz incomplet închise sau neetanșe, conducte termice cu izolația exterioară defectuoasă, conducte de aer comprimat cu pierderi etc.

Deși în ultimii 10—15 ani s-au înregistrat succese importante în acțiunea de normare a consumurilor specifice de energie și de urmărire a realizării acestor norme, se poate constata totuși că mai există numeroase lipsuri și însemnate posibilități de reducere în continuare a acestora. Astfel, **se constată că în întreprinderile unor ministere, consumurile de energie depășesc cu cote importante pe cele normate: în anul 1966, din 57 norme de consum specifice de combustibil stabilite prin planul de stat, 21 au fost depășite, iar din 77 norme de consum specific de energie electrică, prevăzute de asemenea în planul de stat, 46 au fost depășite.** Aceste depășiri, în afară de faptul că au influențat în mod negativ realizarea planurilor economice ale întreprinderilor (prețurile de cost, beneficiile planificate etc.), **au avut drept urmare și un consum sporit de combustibil cu circa**

ARĂ A RESURSELOR ENERGETICE

RCOVICI

125 000 tone combustibil convențional și de energie electrică cu mai mult ca 160 milioane kWh în anul respectiv. În anul 1967, depășirea normelor de consum specific de energie prevăzute în planul de stat și în planul departamentelor a condus la o depășire a consumurilor totale de combustibil de aproape 560 000 tone combustibil convențional care, deși ca cifră relativă reprezintă cam 1% din consumul total de resurse energetice primare din același an, ca mărime absolută reprezintă o cantitate importantă, în valoare de aproape 170 milioane lei.

Cauzele care au contribuit la această situație sînt, în afară de cele semnalate mai sus în legătură cu întocmirea balanțelor energetice, și unele specifice acestei acțiuni ca, de exemplu, lipsa unor prescripții generale și instrucțiuni pe ramură pentru normarea consumurilor specifice și pentru urmărirea realizărilor.

Considerăm că și această acțiune va trebui continuată și intensificată în anii viitori, în primul rînd prin înlăturarea cauzelor care frînează în prezent buna ei desfășurare și apoi printr-o participare mult mai activă a ministerelor industriale care, de foarte multe ori, sînt înclinate să considere problemele energetice ca fiind străine de specificul și preocupările lor și să le rostogolească pe seama ministerelor cu caracter energetic, în principal pe seama Ministerului Energiei Electrice.

Resursele secundare – mai bine folosite

O altă acțiune menită să contribuie în mod substanțial la economia de energie și care derivă, de asemenea, din cunoașterea rezultatelor balanțelor energetice ale întreprinderilor, constă în **mobilizarea resurselor energetice secundare.** În foarte multe instalații consumatoare de energie, apar în procesul de transformare și utilizare a diverselor forme de energie sau chiar în procesul de producție al unității respective, diverși purtători de energie care au caracter de deșeuri; aceste deșeuri pot fi însă valorificate în instalații corespunzătoare în scopuri energetice, din care cauză au fost denumite „resurse energetice secundare", pentru a le distinge de cele primare sau naturale. Se pot cita astfel ca resurse energetice secundare: gazele de furnale înalte, cele de la fabricarea cocsului metalurgic, de la rafinării, de la fabricile de negru de fum (care toate sînt gaze combustibile), cele de eșapament de la motoare, cuptoare de tratament termic, de încălzit, de topit metale etc., căldura fizică a produselor calde (zgură, cocs, etc.), deșeuri de lemn (rumeguș), coji de semințe de la fabricile de ulei, aburul sau apa caldă folosite în diverse procese tehnologice (foraj, instalații chimice etc.), apa caldă de la diverse operații de răcire (condensatoare etc.). Toate aceste deșeuri conțin cantități importante de energie valorificabile care, dacă nu sînt transformate în forme de energie utile, trebuie evacuate în mediul înconjurător constituind pierderi de energie.

Acțiunea de valorificare a resurselor energetice secundare constă din două operații succesive distincte: mai întîi inventarierea lor, prin stabilirea localizării cantităților și parametrilor energetici corespunzători și apoi recuperarea lor prin construirea instalațiilor de valorificare — bineînțeles după ce, pe baza unor calcule tehnico-economice, a rezultat eficiența economică a acestor valorificări.

La noi în țară, în ultimii 10 ani, mobilizarea resurselor energetice secundare a făcut progrese însemnate, fără însă a se putea afirma că acțiunea este încheiată. De altfel, apar continuu noi resurse energetice secundare, care se cer depistate și valorificate. Rezultatele cercetărilor din ultimii ani au arătat că mai există importante cantități inventariate de resurse energetice secundare valorificabile, dar neutilizate încă și, ca atare, trebuie considerate ca pierderi de energie. **În cursul anului 1967, de exemplu, au fost produse în total, pe întreaga economie, peste 4,15 milioane tone combustibil convențional sub formă de resurse energetice secundare, din care au fost valorificate circa 2,52 milioane tone, adică circa 60% din producție, restul de 40% reprezentînd circa 3% din necesarul total de resurse energetice primare în acest an, au fost evacuate în mediul înconjurător fără a putea fi folosite.** Pentru unele categorii de resurse energetice secundare, situația anului 1967 se prezintă în felul următor:

Din grupa resurselor energetice secundare combustibile, rezultate din procese de producție de natură chimică, **din totalul de cca. 1,92 milioane tone combustibil convențional produse, nu s-au valorificat circa 0,45 milioane tone, adică circa 24% din producție.** Nu sînt epuizate încă toate posibilitățile de folosire a gazelor de furnale înalte. La Combinatul siderurgic-Hunedoara și Uzinele „Victoria"-Călan s-au pierdut gaze de furnal totalizînd 132 000 tone combustibil convențional, adică circa 18% din gazele de furnal rezultate. La Uzina „Victoria"-Călan continuă a rămîne complet nevalorificate gazele combustibile rezultate de la producția cocsului și semicocsului, reprezentînd circa 68 000 tone combustibil convențional.

La grupa valorificării căldurii sensibile conținute în gazele arse, care se elimină în atmosferă, situația este și mai puțin satisfăcătoare. **Din cantitatea de circa 727 000 tone combustibil convențional — reprezentînd echivalentul energetic din anul 1967 al acestor resurse — au fost recuperate circa 147 000 tone combustibil convențional, adică circa 20%, restul de 80% rămînînd nevalorificat.** Nu s-a realizat încă recuperarea gazelor arse de la oțelăriile Martin de la combinatele siderurgice din Hunedoara și Reșița, de la uzinele „Laminorul" și „Progresul" din Brăila etc. O serie de recuperatoare de căldură pentru valorificarea căldurii sensibile din gazele arse funcționează defectuos, micșorînd eficiența lor energetică și economică ca, de exemplu, la Reșița, Oțelul roșu, Pașcani, Iași etc.

Și la celelalte grupe de resurse energetice secundare mai există posibilități de valorificare nefolosite încă și, deși cantitativ sînt mai puțin importante decît la grupele indicate mai sus, ele trebuie totuși cercetate cu atenție și împinse pînă la limita eficienței lor economice.

Cooperare strînsă între unitățile industriale

O acțiune fructuoasă de valorificare superioară a resurselor energetice primare constă în **cooperarea dintre unitățile industriale sau de altă natură învecinate pentru rezolvarea în comun a unor probleme energetice.** Există, de exemplu, numeroase cazuri cînd două sau mai multe unități învecinate necesită abur sau apă fierbinte pentru scopuri tehnologice sau pentru încălzit. În loc ca fiecare unitate să-și instaleze sau să exploateze instalații individuale pentru producerea căldurii necesare, apare aproape întotdeauna mai avantajos, tehnic și economic, ca să se construiască o singură instalație, de capacitate mai mare, capabilă să asigure alimentarea tuturor consumurilor. Se realizează prin aceasta, la nivelul economiei naționale, pe lîngă economii de investiții și de materiale, și economii de resurse energetice primare, știut fiind că instalațiile energetice mai mari lucrează cu randamente mai bune decît cele mai mici.

Cum adesea unitățile învecinate sînt tutelate de departamente diferite, realizarea unor cooperări în sensul celei schițate mai sus prezintă unele greutăți formale. Pentru eliminarea lor, trebuie găsite căile cele mai propice, de exemplu, pe linia colaborării între institutele departamentale de proiectări, a Inspecției generale energetice din Ministerul Energiei Electrice sau a altor organe superioare de avizare.

În complexul măsurilor pentru o mai bună gospodărire a resurselor energetice disponibile, mai există o serie de acțiuni ca: îmbunătățirea factorului de putere, raționalizarea consumului de putere și energie electrică în orele de vîrf (reglarea curbei de sarcină și crearea consumatorilor tampon de energie electrică), întocmirea și urmărirea realizării planurilor de măsuri tehnico-organizatorice (M.T.O.) pentru economisirea de energie etc., pe care nu avem posibilitatea de a le analiza mai în amănunt, mulțumindu-ne doar să le semnalăm. **Aceste acțiuni au o parte importantă de contribuție la rezolvarea problemelor energetice din Republica Socialistă România și, deci, trebuie să stea permanent în atenția energeticienilor noștri.**

Un consum redus de combustibil pe kilowat/oră produs

Probleme analoage, ca importanță, deși prezentînd aspecte diferite în ceea ce privește rezolvarea lor, se întîlnesc și la fazele: extracția resurselor energetice primare, prelucrarea și transformarea intermediară a resurselor energetice și transportul purtătorilor de energie din circuitul energiei de la producție și pînă la consumatorii finali.

Și în aceste cazuri apar consumuri de resurse energetice care pot fi reduse pentru a se obține valorificarea lor superioară. Astfel, **în centralele pentru producerea energiei electrice, care reprezintă o transformare intermediară a resurselor energetice primare în energie electrică, problema creșterii randamentelor globale și parțiale, adică problema reducerii consumurilor specifice de resurse energetice primare, formează o cale principală în acțiunea de valorificare superioară a acestor resurse, ca urmare a creșterii foarte rapide a consumului de energie electrică.**

În centralele noastre termoelectrice, consumul specific de combustibil pe kW oră produs a scăzut continuu în ultimii 15 ani. **Numai în perioada 1960—1966, acest consum a scăzut cu circa 25%.** Reducerile se datoresc în parte noilor instalații puse în funcțiune în această perioadă, cu puteri unitare mari, construcțiilor moderne și cu parametrii agentului motor ridicați, deci cu randamente ridicate și, în parte, îmbunătățirilor constructive și de exploatări aduse instalațiilor mai vechi. **Experiența anilor trecuți ne îndreptățește să afirmăm că există în permanență posibilități de reducere a consumurilor specifice de combustibil la instalațiile existente de producere a energiei electrice, posibilități care se cer depistate și transformate în realizări concrete.** Termoficarea urbană și industrială, care contribuie de asemenea într-o măsură însemnată la reducerea consumurilor globale și specifice de energie, trebuie continuată și intensificată oriunde și ori de cîte ori se justifică din punct de vedere tehnico-economic.

Reducerea consumurilor specifice de combustibil în centralele electrice formează o preocupare de bază a tuturor organelor centrale și locale din acest sector. **Problema trebuie menținută însă permanent în atenția specială a acestor organe și considerată ca fiind întotdeauna actuală.**

Atenție la pierderi!

În rafinăriile de petrol, în care de asemenea se produce o transformare energetică intermediară, de astădată a țițeiului în produse rafinate, **problema reducerii pierderilor de energie prezintă o importanță deosebită.** Noile rafinării construite cuprind de la început toate dispozitivele necesare valorificării la maximum a țițeiului și a resurselor energetice folosite pentru prelucrarea materiei prime. Totuși și în acest domeniu se mai găsesc posibilități de îmbunătățire a gospodăriei energetice. Astfel, la instalațiile de reformare catalitică de la Rafinăria Brazi lipsesc instalațiile pentru recuperarea căldurii gazelor arse și pentru utilizarea integrală a gazelor combustibile rezultate din procesele tehnologice.

În rețelele de transport și distribuție au loc în mod natural pierderi de energie, datorate așa-numitului fenomen Joule; aceste pierderi ating valori de ordinul a 10% din energia distribuită, deci în cantități care, în anii viitori, se vor măsura prin cîteva miliarde kW ore pe an, reprezentînd consumuri de energie primară de milioane tone combustibil convențional pe an. **Există însă întotdeauna posibilități ca, printr-o structurare și exploatare corespunzătoare a sistemului electroenergetic național, aceste pierderi să poată fi reduse, de exemplu, cu 5—10% într-un cincinal, ceea ce înseamnă economii de resurse energetice primare de ordinul a 100—200 mii tone combustibil convențional pe an.** Se cere în acest scop o preocupare continuă și perseverentă a organelor centrale și locale de conducere a sistemului electroenergetic național, preocupare care constă în urmărirea realizării tuturor căilor tehnico-economic justificabile, care conduc la reducerea pierderilor de energie electrică din rețelele de transport și distribuție.

Cîteva acțiuni imperative

Datele și exemplele prezentate arată marea varietate și complexitate a problemelor ce se pun în acest domeniu și interesul deosebit pentru economia națională ca aceste probleme permanent actuale, să fie abordate și rezolvate în condiții optime. Dintre numeroasele măsuri care se impun în acest scop, considerăm util de-a scoate în evidență trei acțiuni care apar ca importante pentru perioada viitoare.

Una din cauzele care îngreunează sau împiedică întocmirea balanțelor energetice pe întreprinderi, secții sau agregate, stabilirea și urmărirea realizării consumurilor specifice normate de energie și, în genere, orice acțiune de mai bună valorificare a resurselor energetice, este lipsa de aparate de măsură și control și buna întreținere a celor existente din unitățile consumatoare de energie. S-a căutat în ultimii ani, cu oarecare succes, să se remedieze această deficiență, prin echiparea unor laboratoare mobile, dotate cu aparatura strict necesară. Ele sînt folosite de Inspecția generală energetică din Ministerul Energiei Electrice pentru cercetări cu caracter energetic la întreprinderile consumatoare. Asemenea laboratoare pot da rezultate satisfăcătoare în acțiunea de elaborare a balanțelor sau de determinare a consumurilor specifice de energie pentru un număr relativ mic de cazuri; ele nu pot fi însă de nici un folos pentru urmărirea continuă de către personalul unităților consumatoare a funcționării instalațiilor energetice. Această urmărire nu poate fi realizată decît prin existența unor aparate de măsură și control, indicatoare și înregistratoare fixe, cel puțin pentru mărimile de bază ale fluxului de energie din instalațiile consumatoare.

Apare, deci, ca o problemă primordială pentru industria noastră constructoare de mașini, **de a asimila și intensifica în anii viitori fabricarea de aparate de măsură și control energetic cît mai diversificate, iar pentru unitățile consumatoare de energie instalarea și, în special, întreținerea lor curentă pentru a le menține în stare de funcționare normală.**

Rezolvarea în condiții tehnico-economice optime și în concordanță cu specificul țării noastre a problemelor energetice, necesită elaborarea continuă de noi metodologii de calcul și efectuarea de numeroase lucrări de cercetare tehnico-științifică. În prezent există în țară un singur institut de cercetare specializat — Institutul de energetică al Academiei — care, prin caracterul său energetic general, poate cuprinde aspectele generale, principiale, ale acțiunii de valorificare superioară a resurselor energetice. Institutelor de studii și cercetări departamentale din ramurile țiței și gaze naturale, cărbune, hidro-energetică, energie electrică, prin caracterul lor oarecum unilateral, le revine în schimb sarcina rezolvării problemelor specifice.

În anii trecuți, Institutul de energetică al Academiei R.S.R. a desfășurat o activitate mai intensă de cercetare aplicativă în domeniul economiei de energie — acțiune care, în ultimii ani, s-a transformat din ce în ce mai mult într-o activitate de studii și cercetări cu caracter fundamental, lăsînd cercetările cu caracter aplicativ pe seama institutelor departamentale. Actualitatea și importanța acțiunilor din anii viitori pentru o mai bună gospodărire a resurselor energetice disponibile, pretinde însă o coordonare și îndrumare permanentă a întregii activități de cercetare fundamentală și aplicativă în domeniul energetic, care revin, în primul rînd, Consiliului Național al Cercetării Științifice. **Această coordonare și îndrumare, trebuie să urmărească, în principal, evitarea paralelismelor, raționala folosire a forțelor și utilajelor de cercetare, precum și introducerea în tematicile de cercetare a diverselor institute, a problemelor și temelor care pot contribui în mod substanțial la valorificarea superioară a resurselor energetice disponibile.**

Inspecției Energetice, locul ce i se cuvine!

În cadrul Ministerului Energiei Electrice funcționează Inspecția generală energetică. Ea a fost înființată în anul 1954, prin H.C.M. nr. 539, în cadrul fostului Minister al Energiei Electrice și Industriei Electrotehnice, în scopul promovării folosirii economice a energiei electrice și ridicării nivelului tehnic al exploatării centralelor electrice aparținînd întreprinderilor industriale și altor organizații. Prin H.C.M. nr. 35 din 1959, Inspecția generală energetică a fost încadrată în Oficiul de stat pentru energie, nou înființat în Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții. Cu această ocazie s-au extins atribuțiile ei asupra tuturor formelor de energie.

Prin desființarea Oficiului de stat pentru energie în anul 1961, Inspecția generală energetică, păstrîndu-și menirea de-a activa în continuare pentru valorificarea superioară a tuturor formelor de energie, a fost încadrată în Ministerul Minelor și Energiei Electrice și apoi în Ministerul Energiei Electrice în anul 1965. **Apare, deci, important, în momentul de față, cînd se discută și se iau hotărîri în legătură cu noua organizare a ministerelor, în baza recentelor hotărîri ale Comitetului Central al P.C.R. ca Inspecția generală energetică să capete un statut, o structură organizatorică și o dotare cu personal și echipament de investigații, care să o pună în situația de-a putea răspunde cu eficiență și promptitudine tuturor obligațiilor sale.**

Concomitent este neapărat necesar ca, în cadrul acțiunii de reorganizare a ministerelor industriale, în cadrul consiliilor populare județene și municipale și, în genere, al tuturor organizațiilor care tutelează unități cu consumuri mai importante de resurse energetice, **să se vegheze ca serviciile energetice să fie menținute și dezvoltate la nivelul sarcinilor de viitor ce le revin în importanta acțiune de valorificare superioară a resurselor energetice disponibile ale țării noastre.**

ANCHETA NOASTRĂ

„DEPANAREA“ MECANISMULUI DE ÎNTREȚINERE A BUNURILOR DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ

PREOCUPAREA PENTRU A ASIGURA CUMPĂRĂTORULUI folosința unui bun este străveche. Primele pravile sau legiuiri domnești, precum și codul nostru civil, în vigoare din anul 1865, vorbesc de răspunderea pe care o are vinzătorul pentru viciile ascunse ale lucrului vîndut.

Un conținut cu totul nou, legat de relațiile vînzător-cumpărător și de complexitatea lucrurilor tehnice, îl are asigurarea pe care comerciantul socialist o dă cumpărătorului zilelor noastre, o dată cu eliberarea „Certificatului de garanție“. Această garanție, izvorîtă din lege — H.C.M. nr. 753/1965 și Instrucțiunile de aplicare nr. 800 A din 28 septembrie 1965 — dă dreptul cumpărătorului să pretindă, și obligă pe vînzător să asigure folosința neîntreruptă a bunului, pe toată durata prevăzută de actul normativ. Ținînd seama de natura bunurilor a căror folosință este garantată (televizoare, aparate de radio, ceasornice, frigidere etc.) necesitatea organizării unei rețele largi de ateliere și a unei aprovizionări operative cu piese de schimb este evidentă. De aceea, prin contracte încheiate între vînzători și cooperativele meșteșugărești (în unele cazuri și unități de industrie locală) sarcina de a repara și întreține bunurile în garanție le revine acestora din urmă.

Cum se achită aceste unități de obligațiile pe care și le-au asumat? *Este întrebarea la care ne-am propus să răspundem prin ancheta de față.*

● Drumul întortocheat al pieselor de schimb

DE REGULĂ, bunurile a căror funcționare este garantată o anumită perioadă de la cumpărare sînt articole tehnice, pentru întreținerea și repararea cărora sînt necesare, în primul rînd, piese de schimb. De aceea, instrucțiunile în cauză se ocupă în mod detaliat de sistemul de aprovizionare cu piese. Dar, de la prima lectură a capitolului II „Aprovizionare cu piese de schimb“ cititorul constată — ca o caracteristică de bază — spiritul excesiv de centralist al metodologiei de aprovizionare. Astfel, toate lucrările de determinare a necesarului de piese se fac centralizat fie de ministerul producător, pentru bunurile de producție internă, fie de organele comerțului beneficiare ale importului. Încheierea contractelor se face în baza unor repartiții emise tot centralizat iar cantitățile prevăzute, fără a fi cerute de beneficiarii direcți, sînt obligatorii la contractare — deci și la aprovizionare. Pentru a fi înțeleasă și mai bine problema, redăm în schema alăturată formalitățile multiple ce se întocmesc pentru asigurarea cooperației meșteșugărești cu piesele necesare. Astfel, cererea unei Uniuni județene pentru piese de radio se centralizează la UCECOM, după care se depune la M.C.I. (?!!). De aici necesarul de piese se remite ministerului industriei construcțiilor de mașini, care, după definitivarea planului de aprovizionare, emite „repartiții“ pe aceeași filieră. Pe baza lor întreprinderea producătoare încheie contract cu uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești care la rîndul său aprovizionează cu piesele necesare cooperativele în subordine.

Poate că în condițiile unor produse deficitare, cu foarte mulți ani în urmă un asemenea circuit s-ar fi justificat prin nevoia de a drămui fiecare piesă. Astăzi, cînd întreprinderile producătoare, pe lîngă că sînt obligate, sînt și în măsură să asigure necesarul de piese de schimb sub sancțiunea suspendării vînzării bunurilor de folosință îndelungată, ne întrebăm ce rost mai are un asemenea sistem complicat de repartiții centralizate. (În afară de acela de a justifica „funcționarea“ unui aparat complicat începînd de la U.J.C.M., UCECOM, M.C.I. și ministere producătoare).

Această critică nu este singura care poate fi adusă sistemului actual de aprovizionare cu piese de schimb. Din motive care nu ne-au fost destăinuite, pentru aprovizionarea cu piese de schimb au fost create două sisteme paralele: un prim sistem în cadrul organizațiilor cooperatiste și al industriei locale, potrivit circuitului de repartiții expus mai sus; cel de-al doilea sistem, în cadrul organizațiilor comerciale, pentru piese similare destinate fondului pieței. Pe lîngă faptul că se încarcă cheltuielile de circulație prin menținerea unui aparat paralel de aprovizionare, depozitare etc., apar și unele fenomene care influențează negativ asigurarea cu piese. Astfel, pe cînd vreme la fondul pieței lipsesc unele repere, acestea zac în număr mare în depozitele cooperației meșteșugărești. Aceeași situație se petrece uneori și invers. O altă consecință este aceea a majorării fondurilor necesare în stocarea paralelă a pieselor de schimb, care astfel au o mișcare mai lentă. Numai în sistema cooperației meșteșugărești există stocuri de asemenea piese în valoare de circa 200 milioane lei.

Evident, pentru remedierea acestei stări de fapt există mai multe soluții. Printre acestea, credem că cea mai indicată ar fi aceea ca unitățile comerciale specializate să fie organe unice de aprovizionare cu piese de schimb, atît pentru fondul pieței, cît și pentru cooperativele meșteșugărești. De asemenea, se impune descentralizarea aprovizionării și revederea baremurilor imperative de piese obligatorii la determinarea necesarului. Numai în condițiile în care necesarul se va stabili de beneficiarii direcți (în perfectă corelare cu volumul de bunuri planificate a se desface populației), fără

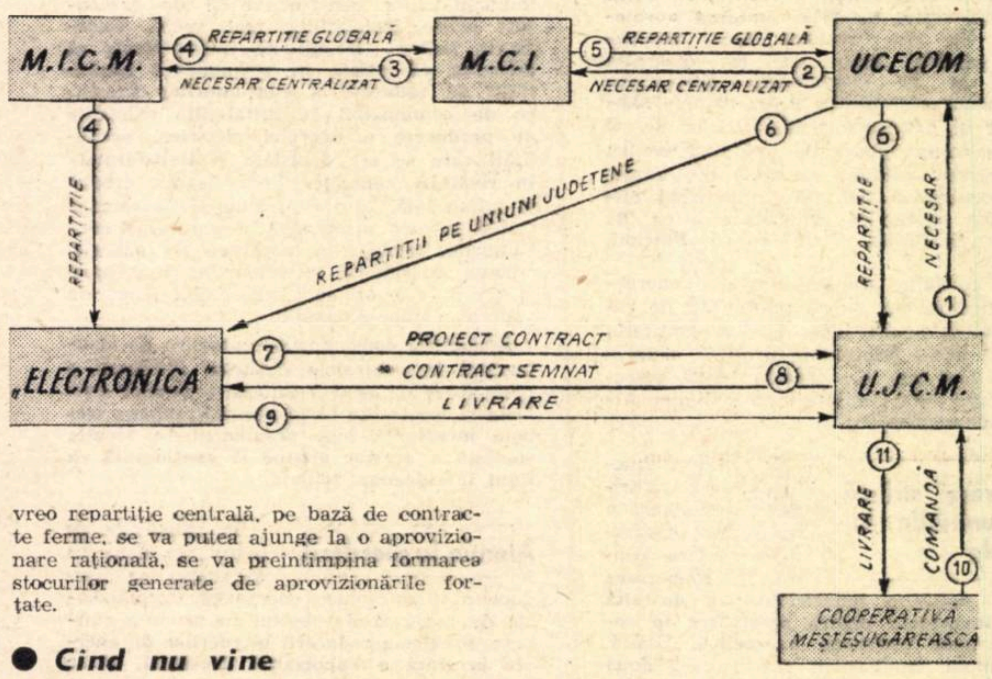

vreo repartiție centrală, pe bază de contracte ferme, se va putea ajunge la o aprovizionare rațională, se va preîntîmpina formarea stocurilor generate de aprovizionările forțate.

● Cînd nu vine Mahomed la munte...

LA MULTE BUNURI de folosință îndelungată — cele cu un volum mare sau o construcție mai complicată — deplasarea lor repetată le poate dăuna. Tocmai de aceea instrucțiunile prevăd ca acestea să fie reparate la domiciliul cumpărătorilor, iar în cazul cînd pentru reparare este nevoie ca bunul să fie adus în atelierele cooperativei, pentru unele produse (televizoare, frigidere, mașini de spălat rufe etc.) **transportul revine unității care are obligația reparării.** Această ultimă reglementare ni se pare deosebit de importantă. De vreme ce bunul este în garanție, este firesc ca toate cheltuielile — inclusiv transportul — să fie suportat de vînzător. În practică, însă, lucrurile nu se petrec așa. Ca regulă generală aceste bunuri se transportă de către posesori, uneori de la distanță de zeci de km. și cu mijloace... nemotorizate. Exemplele sînt multiple. De aceea ne limităm să dăm numai cîteva.

Astfel, la Roșiorii de Vede, televizoarele se aduc la reparat și se înapoiază cetățeanului — care suportă transportul — cu căruțe. La Gherla nu se fac reparații la domiciliul clienților, aceștia aducînd „cum pot“, aparatele la unitățile cooperativei „Meseriașul“. Nu există mijloace de transport pentru a aduce aparate la unitățile din județele Teleorman și Ialomița. „Adu-l“ se recomandă celor din Pașcani care reclamă defecte.

„Este drept că în ceea ce privește transporturile există încă greutăți — ne spune tov. Gică Leonescu, director al direcției metal-lemn-chimie din UCECOM. În prezent studiem posibilitatea de a dota cooperativele cu mijloace de transport adecvate. În unele județe — Brașov, Constanța, Timiș, Prahova — s-au și introdus forme noi de servire — ateliere auto, remorci — care putem spune că au dat rezultate“. Lipsa momentană de mașini poate fi o motivare întemeiată. Cum rămîne însă cu celălalt aspect al problemei, respectiv încălcarea sistematică a următoarei prevederi din instrucțiuni: „În cazul cînd unitatea de **deservire** nu efectuează transportul bunului în termenul de mai sus, posesorul poate efectua el transportul, unitatea de deservire fiind obligată — în acest caz — **să-i plătească costul transportului** la tariful legal stabilit sau pe bază de acte emise de întreprinderea de transport“ (pc. 21, al 6). Ce motivare poate fi adusă pentru nerespectarea acestei prevederi legale? Nu se profită, oare, de buna credință a cumpărătorilor, care, îndeobște, nu cunosc acest drept legal pe care îl au? Și o ultimă întrebare: Ce au făcut organele competente din UCECOM pentru ca posesorii de bunuri în garanție să nu fie astfel păgubiți?

Evident, această situație trebuie urgent remediată. Uniunile județene ale cooperativelor meșteșugărești au obligația să ia toate măsurile pentru efectuarea transporturilor în bune condițiuni și în timpul legal stabilit. Pentru aceasta nu este necesar să se folosească în toate cazurile mijloace proprii de transport. Acolo unde condițiile permit, pot fi încheiate contracte de prestații cu întreprinderile de transport din raza respectivă. În cazurile în care deocamdată nu pot fi, totuși, efectuate aceste transporturi, trebuie să se restituie cheltuielile făcute de posesori. Pentru aceasta ni se pare indicat ca **în toate unitățile de reparații să fie afișate anunțuri cu obligația de restituire a cheltuielilor de transport, precum și tariful legal la care au dreptul posesorii bunurilor în garanție.** Credem că o dată popularizată această prevedere legală, va fi greu ca vreo cooperativă să se sustragă obligației pe care o are.

● Reparațiile... poveste veche

UNIUNEA CENTRALĂ a Cooperativelor Meșteșugărești are obligația să creeze unități de deservire pentru întreținerea și repararea bunurilor în folosință îndelungată în perioada de garanție, cît și post-garanție. Dar, deși unitățile UCECOM încasează pentru fiecare aparat vîndut populației tariful cuvenit (de la M.C.I. — la produsele de import și de la M.I.C.M. — pentru producția indigenă) există cîteva zeci de orașe în care asemenea unități n-au fost înființate încă. Comănești, Cugir, Dr. Petru Groza, Victoria, Călan, Predeal, Oțelul Roșu, Petrila, Sulina, Odobești, Strehaia, Cîmpia Turzii sînt numai cîteva din orașele despre care vorbeam. Pe grupe de bunuri la care zestrea populației este mare, situația se prezintă astfel: în peste 70 și respectiv 60 de orașe nu există unități de reparații pentru aparate electronice și electrocasnice. Mai mult decît atît. În multe județe numărul unităților de reparație și întreținere a bunurilor în garanție a fost redus fără consimțămîntul Ministerului Comerțului Interior și al organelor centrale producătoare, s-a trecut cu vederea că cooperativele meșteșugărești de la care s-au redus asemenea unități au contracte încheiate prin care se obligă să asigure în bune condiții lucrările de întreținere și reparare a bunurilor în perioada de garanție.

Dar cum se fac reparațiile în unitățile existente? Fără îndoială că acolo unde există laboratoare bine dotate, personal calificat și — mai ales — conștiință profesională, lucrurile merg bine. În multe orașe însă, cumpărătorului unui aparat de radio, televizor, sau frigider, pînă reușește să-și vadă din nou în stare de funcționare aparatul defectat îi ies „peri albi“. O cauză principală a acestei stări de lucruri este următoarea: multe unități nu sînt dotate cu întreaga aparatură de care au nevoie (verificare, reparare, control) și de aici ritm de... melc în ceea ce privește punerea în stare de funcționare, tergiversarea reparării etc. La Calafat, Huedin, Băilești și alte orașe, unitățile cooperației meșteșugărești nu corespund din acest punct de vedere.

Greutăți sînt și în ceea ce privește calificarea personalului, a tehnicienilor care trebuie să repare bunurile aflate în termen de garanție. Această problemă are două aspecte: ori tehnicienii nu au încă o calificare corespunzătoare (și atunci cetățeanul umblă cu televizorul pe care a dat 4000—5000 lei, uneori chiar din oraș în oraș, pentru a găsi un meșter priceput), ori există unul sau doi tehnicieni la cîte un oraș întreg plus comunele învecinate (de pildă, Roșiorii de Vede) care nu pot face față. Cu privire la acest aspect al problemei, tov. Gh. Augustin, directorul direcției personal-învățămînt din UCECOM ne-a informat că în prezent funcționează o școală tehnică de radio și televiziune care pregătește an de an circa 100—150 de tehnicieni și că în 1970 începe construcția unei școli mai mari. Planuri frumoase, recunoaștem, dar se pare... nu liniștitoare din punct de vedere al nevoilor actuale, al cerințelor anilor 1968, 1969 și chiar 1970. Sîntem în măsură să afirmăm că unele unități de reparații deși sînt create pe hîrtie, pe lîngă că nu dispun de tot ceea ce le este necesar pentru a efectua reparațiile reclamate de termenul de garanție, nu dispun de tehnicienii necesari, în adevăratul înțeles al cuvîntului, decît într-o măsură încă nesatisfăcătoare. Ceea ce, bineînțeles, duce la efectuarea unor reparații de slabă calitate, uneori repetate (respectiv purtarea pe drumuri a posesorului bunului), la întreținerea necorespunzătoare a acestora în termenul de garanție. Aceasta deși — repetăm — UCECOM **încasează taxele cuvenite pentru o întreținere perfectă.** În această situație sînt unitățile profilate pe repararea bunurilor electrocasnice (frigidere, mașini de spălat, aspiratoare de praf etc.) din Huedin, Hîrșova, Lupeni, Adjud, Suceava, Zimnicea, Fălticeni, Huși, Hîrlău, Miercurea Ciuc, ș.a.

Repararea bunurilor în garanție fiind o obligație imperativă, se impune ca UCECOM să-și îndrepte atenția, în principal, spre înlăturarea a două lacune: lipsa personalului calificat și a aparaturii adecvate.

● Cum se comprimă termenele de garanție!

MAJORITATEA interlocutorilor ne-au relatat că în condițiile unei lupte susținute pentru îmbunătățirea calității produselor, termenele de garanție stabilite cu trei ani în urmă sînt depășite, în sensul că sînt prea mici. Cu excepția frigiderelor, toate termenele de garanție sînt de 6 sau 12 luni. Or, pe bună dreptate, față de durata medie de folosire de 8—10 ani (prevăzută în aceleași instrucțiuni) a unor bunuri ca televizoare, magnetofoane, picupuri, motorete, autoturisme etc. termenul de garanție de 6 luni apare mult prea mic.

Dar înainte de a se învinge rezistența industriei — respectiv M.I.C.M. — care amînă mereu majorarea termenelor (sînt de acord M.C.I. și UCECOM) este necesar ca organele competente să înlăture o altă practică dăunătoare cumpărătorilor: tendința unităților de reparații de a „comprima“ aceste termene, care și așa sînt prea scurte. Iată despre ce este vorba. Pentru ridicarea bunurilor ce urmează a fi reparate se prevăd 5 zile; pentru reparații alte 5 zile. Deci, în condițiile în care se respectă termenele, posesorul unui bun în garanție pierde minimum 10 zile. Dacă ținem seama de faptul că în mod regulat aceste termene se depășesc și că sînt situații cînd se efectuează mai multe reparații, se ajunge ca din cele 6 luni acordate pentru garanție, în unele cazuri bunul să nu fie în funcțiune o lună sau chiar mai mult. Tocmai de aceea legiuitorul a prevăzut în mod expres: „Nu se socotește în durata termenului de garanție timpul scurs de la data la care posesorul a reclamat defectarea bunului și pînă la data repunerii acestuia în stare de folosință; timpul respectiv se dovedește cu mențiunile ce se înscriu în evidența unității de reparație și în certificatul de garanție...“. Preocupați de acest drept pe care îl au cumpărătorii de a li se asigura o garanție efectivă a funcționării bunurilor în toată perioada stabilită de lege, am constatat o tendință de eludare a acestui drept prin aceea că în foarte multe unități nu se ține această evidență. „N-avem întotdeauna imprimate“, „Eu sînt bun să fac reparații, nu să scriu în registre“, „Ne luăm cu treaba și uităm“ ne-au răspuns unii responsabili de unități (Cluj — unitatea de reparații radio nr. 3; Gherla — cooperativa „Meseriașul“; Dej — cooperativa „Progresul“; Năsăud — cooperativa „Munca colectivă“ ș.a.).

Evident, asemenea explicații nu pot subsista deoarece ele duc, așa cum am arătat, la prejudicierea cumpărătorilor. De aceea, organele de resort au datoria să ia toate măsurile ca **evidența** să fie repusă în drepturile ei legale, spre beneficiul cumpărătorilor.

Modesto FERARINI
S. ANDREI

CURIER

■ În țară se află de cîteva zile, ca invitat al Academiei Republicii Socialiste România, renumitul economist Wassily W. Leontief, autorul analizei relațiilor interindustriale, cunoscută mai ales sub denumirea de „metoda input-output". Lucrarea sa principală în această privință este **The Structure of American Economy (1818—1939)**, New York, 1941. Leontief are contribuții importante și în domeniul studiului cererii și al prețurilor, precum și al cercetării econometrice a istoriei (vezi „Viața economică" nr. 7/16 februarie 1968). Economistul american ne vizitează țara între 8 și 18 mai.

■ În articolul **Probleme metodologice de analiză marxistă a capitalismului contemporan,** apărut în revista LUPTA DE CLASĂ nr. 4/1968, I. Stoian și T. Postolache scot în evidență, printre altele, necesitatea abordării dinamice, nuanțate a contradicțiilor capitalismului. Incontestabil, spun autorii, pe fondul intensificării dominației monopolurilor, contradicțiile specifice ale capitalismului se amplifică, se adîncesc sau își extind sfera implicațiilor. Dar, atîta timp cît reproducția se desfășoară pe baze capitaliste, mișcarea lor nu poate să nu genereze și forme capitaliste de „rezolvare". Măsurile capitalist - monopoliste de stat pot modifica o contradicție concretă sau alta, pot înlătura un „loc îngust" sau altul, pot acționa asupra ciclului economic, în general pot exercita o influență efectivă asupra economiei. De fiecare dată însă, aceste rezultate se obțin cu prețul apariției altor contradicții concrete, al altor „locuri înguste"; acest cerc vicios își are originea în faptul că măsurile capitalist-monopoliste de stat urmăresc să înlăture **consecințe** ale unor trăsături esențiale ale modului de producție capitalist, pe care ele caută să-l **conserve.**

■ Articolul **L'impact social de la nouvelle technologie** (Influența socială a noii tehnologii) de F. Lehouck (REVUE DU TRAVAIL, Bruxelles, nr. 11—12/1967), rezumă principalele probleme dezbătute în **Seminarul de studii americane** (Salzburg, iunie—iulie 1967). Autorul relevă, printre altele, teza prof. Brooks conform căreia problema previzibilității progresului tehnic ar fi intrat azi categoric din domeniul aspirațiilor în cel al științei, luînd forma planificării complexe de perspectivă. Aceasta se explică — în concepția autorului comentat — prin specificul evoluției tehnologiei, anume prin ceea ce el denumește „band wagon effect" — efectul cumulativ al inovațiilor și perfecționărilor tehnice. Se pot folosi pentru proiectarea progresului tehnic, fie modele matematice în funcție de variabile cantitative și calitative, fie curba exponențială a nivelului dat al dezvoltării tehnice, fie consultarea individuală a experților și discutarea ideilor lor în ansamblu, ținînd seama de efectul menționat mai sus.

■ În articolul **Möglichkeiten der Anwendung von Beziehungsmodellen im Aussenhandel** (Posibilități de folosire a modelelor de referință în comerțul exterior), apărut în nr. 3/1968, al revistei SOZIALISTISCHE AUSSENWIRTSCHAFT, G. Umbreit consideră că modelele de referință constituie o treaptă preliminară în elaborarea modelelor de optimizare. Pentru modelele de referință este caracteristică contrapunerea, într-o schemă materială, a cîte o pereche de categorii ale comerțului exterior (țara - marfa). Relațiile reciproce dintre elementele componente ale modelului se prezintă sub formă de ponderi. Prezintă interes diferitele modalități de calcul și de folosire a „coeficientului de rentabilitate" (inversul **cursului de revenire,** calculat în țara noastră), care ocupă un loc important în model. După cum rezultă din expunerea autorului, unul din principalele avantaje ale modelelor de referință este simplitatea calculelor și posibilitatea folosirii datelor existente în evidența statistică și în baza documentară de plan.

■ Revista ENTREPRISE nr. 652 din 8—14 martie 1968 prezintă în articolul apărut sub semnătura lui François Giroust **Diriger, c'est vouloir** (A conduce înseamnă a voi) unele opinii cu ocazia apropiatei apariții în limba franceză a lucrării **The will to manage** (Voința de a dirija) de Marvin Bower. Nu servește la nimic — spune Giroust — cunoașterea ad literam a metodelor și procedeelor de organizare, sofisticarea în jurul lor, dacă nu există capacitatea și voința reală de a le aplica. Întreprinderile care au marcat o reușită datorită organizării, fie ele de stat sau particulare, în S.U.A. sau Europa, au asigurat **traducerea în practică** a unui sistem de gestiune modernă sprijinit pe o sarcină de bază, o strategie, o schemă organizatorică, procedeuri adecvate, o filozofie. Dacă aceste elemente sînt puse în aplicare cu obiectivitate, suplețe și dinamism, poziția concurențială a întreprinderii (este vorba de economia capitalistă), ar trebui să se întărească. Toate acestea sînt foarte simple — se spune în articol —, dar numai conducătorii de întreprinderi care îndeplinesc bine aceste lucruri simple reușesc.

CARACTERISTICI ȘI TENDINȚE ALE DEZVOLTĂRII COMERȚULUI MONDIAL CAPITALIST *)

DEZVOLTAREA într-un ritm fără precedent a comerțului exterior al țărilor capitaliste după cel de-al doilea război mondial, necesită o analiză serioasă din care s-ar putea trage învățăminte prețioase atît în ce privește teoria cît și practica comerțului exterior. Prin publicarea lucrării **Studii despre comerțul mondial capitalist**, de dr. Iosif Anghel, Sorica Sava, Gheorghe Zaman, se atenuează, într-o oarecare măsură, lipsa unei lucrări de sinteză asupra comerțului mondial capitalist.

Volumul este alcătuit din două studii distincte, primul intitulat **Unele caracteristici și tendințe ale comerțului mondial capitalist în anii de după cel de-al doilea război mondial**, al doilea — **Cu privire la comerțul țărilor în curs de dezvoltare cu țările capitaliste dezvoltate.**

În primul studiu, autorii (dr. Iosif Anghel și Sorica Sava) reușesc să prezinte în mod documentat caracteristicile și tendințele principale ale dezvoltării comerțului exterior al țărilor capitaliste. Deși din acest prim studiu se desprind cu ușurință trăsăturile principale ale dezvoltării comerțului mondial capitalist în perioada postbelică, ele sînt reluate și sintetizate în 9 puncte pentru a se fixa probabil mai bine rezultatele analizei, în genere cunoscute din lucrările făcute în cadrul U.N.C.T.A.D., al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa și din alte materiale O.N.U. și unele publicații. Studiul însă, analizînd perioada 1950—1965, reliefează creșterea foarte rapidă a exporturilor țărilor capitaliste dezvoltate, într-un ritm de 8,7% în medie pe an în perioada amintită, considerat ca „neobișnuit în istoria comerțului mondial capitalist", dinamica spectaculoasă a acestor exporturi în cazul Japoniei, R.F.G. (16,8%, respectiv 15,8%) și creșterea modestă a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare (4,6% în medie pe an) și trage concluzia că ritmurile rapide ale exporturilor țărilor capitaliste dezvoltate constituie „caracteristica fundamentală a comerțului mondial capitalist în perioada postbelică".

Concluzia cu privire la faptul că comerțul mondial capitalist postbelic este cel mai dinamic din toată istoria sa nu este ilustrată cu date, iar tabelul din anexa 1 a studiului nu este concludent, din acest punct de vedere, în ce privește perioada antebelică (1928—1938). În ce privește țările în curs de dezvoltare, autorii nu se opresc asupra faptului că, deși ritmul mediu de dezvoltare a comerțului lor exterior este mai lent decît al țărilor capitaliste dezvoltate, cum se arată în concluziile studiului, ritmul exporturilor lor a crescut în perioada 1957—1965 față de perioada 1950—1957, (de la 4,4% la 4,8%) în timp ce în cazul țărilor capitaliste dezvoltate acesta a scăzut (de la 10,3% la 7,0%), ceea ce a făcut ca decalajul dintre aceste ritmuri să se reducă simțitor, după cum se vede din tabelul nr. 2, pag. 18 din lucrare.

Totodată, în perioada 1957—1965 exporturile țărilor capitaliste dezvoltate au crescut mai încet decît importurile (7% la export și 7,3% la import), în timp ce în cazul țărilor în curs de dezvoltare se observă un ritm mai susținut de creștere a exporturilor decît în perioada 1950—1957 și o scădere substanțială a ritmului de creștere a importurilor (4,8% la export și 3,1% la import), ceea ce a condus la o balanță comercială excedentară. Este cunoscut că țările în curs de dezvoltare au o balanță comercială excedentară și una de plăți deficitară datorită deficitului important al comerțului invizibil. Participarea țărilor în curs de dezvoltare la comerțul mondial este însă în scădere, datorită ritmului de creștere superior al țărilor capitaliste dezvoltate. Nici explicația dată în legătură cu dinamismul comerțului exterior japonez — rata ridicată a plusvalorii și deci îngustimea relativă a pieței interne (pag. 21) — nu este prea convingătoare și nu clarifică problema.

Autorii aprofundează concluzia că ritmul exporturilor l-a depășit pe acela al producției și scot în evidență faptul ca principala manifestare a acestui fenomen s-a produs la **exportul și producția din industria prelucrătoare**, emițînd totodată părerea că creșterea relativă și absolută a pieței mondiale capitaliste și evoluția piețelor naționale **ar fi atenuat, cel puțin la țările vest-europene „din gravitatea pe care problema pieței a cunoscut-o în perioada dintre cele două războaie mondiale".**

Tendința de regionalizare a schimburilor comerciale este analizată destul de sumar însă într-un mod sugestiv.

O concluzie prețioasă pe care studiul o reliefează este aceea privind acapararea de către țările capitaliste dezvoltate a piețelor unor produse primare care anterior aparțineau țărilor în curs de dezvoltare.

Rezultate interesante se pot obține și din compararea indicilor de valoare, volum și preț în dinamica comerțului mondial (tabelul 4, pag. 22), unde însă problema prețurilor de comerț exterior este practic neanalizată. Este adevărat că prețurile nu au influențat decît în mică măsură dinamica exporturilor mondiale, dar ele nu trebuie neglijate.

În cazul exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, prețurile au fost în perioada 1952—1963 cu 10—25% mai mici față de 1951, ceea ce constituie o problemă serios analizată în cel de-al doilea studiu (pag. 124—131).

Consider că autorii au procedat bine reluînd într-un subcapitol al primului studiu problema ritmurilor rapide de dezvoltare a comerțului mondial al țărilor capitaliste. Este **partea din studiu unde se vede pregnant contribuția autorilor** în explicarea ritmurilor rapide înregistrate în comerțul exterior capitalist și care, cum remarcă autorii, constituie „problema cea mai puțin cercetată în literatura economică marxistă".

Se poate aprecia în mod obiectiv că primul studiu al volumului aduce o anumită contribuție la studierea comerțului mondial capitalist, în special în problema ritmurilor. Cercetarea, a cărei valoare în primul rînd teoretică nu poate fi contestată, îmbrățișează totuși într-un număr redus de pagini un număr prea mare de probleme, pe care, cum este firesc, nu le-a putut adînci cu exigența cuvenită.

În ce privește prima parte a celui de-al doilea studiu, intitulată **Analiza economică-statistică a comerțului țărilor în curs de dezvoltare cu țările capitaliste dezvoltate** (pag. 100—152), elaborată de Sorica Sava, trebuie spus că autoarea reușește să prezinte o imagine destul de completă a situației economice generale a țărilor în curs de dezvoltare, a relațiilor lor comerciale cu țările capitaliste dezvoltate. Această parte a studiului este o sinteză a relațiilor comerciale a țărilor în curs de dezvoltare, făcută de pe poziții marxiste.

Spre deosebire de primul studiu, autoarea pune un accent firesc pe problema raportului dintre indicii de volum, valoare și preț, în dinamică la exporturile țărilor în curs de dezvoltare către cele dezvoltate și invers, întocmind un tablou sugestiv, pe care îl analizează serios și pe care însăși autoarea îl apreciază ca fiind „unul dintre cele mai interesante pe care am reușit să le prezentăm în cadrul acestei analize" (tabelul 9, pag. 125). Tabelul evidențiază una din problemele fundamentale ale schimburilor comerciale ale țărilor capitaliste dezvoltate cu cele în curs de dezvoltare, și anume aceea a schimbului neechivalent care le-a costat pe acestea din urmă circa 50 miliarde dolari în perioada 1951—1963, adică peste 4 miliarde dolari în medie pe an, sumă de nerecuperat, dacă avem în vedere nu numai evoluția din 1963 și pînă în prezent a prețurilor de comerț exterior la produsele de bază, dar și înăsprirea condițiilor asistenței externe. Tot atît de interesante ni se par și alte tabele și analize. Mai slab analizată este problema balanțelor comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare (pag. 131—133).

Partea a doua a celui de-al doilea studiu, intitulată **Dezbaterile internaționale — poziții și controverse pe tema relațiilor comerciale dintre țările în curs de dezvoltare și țările capitaliste dezvoltate** (pag. 153—216), autor Gh. Zaman, analizează problema comerțului cu materii prime, produse finite și semifinite, unele opinii cu privire la influența C.E.E. asupra comerțului țărilor în curs de dezvoltare și face o sinteză a dezbaterilor, în special din cadrul U.N.C.T.A.D., în problema creditelor, serviciului datoriei publice și finanțării compensatorii — completare absolut necesară a primei părți, din care se desprind problemele majore care frămîntă țările în curs de dezvoltare și perspectiva rezolvării lor.

Al doilea studiu are o încheiere (pag. 217—233), care în mod normal ar fi trebuit să se încadreze în textul studiului la capitolul tratînd problema prețurilor. Autorul încheierii (dr. Iosif Anghel) minimalizează de fapt importanța stabilizării prețurilor produselor primare, care desigur și-ar găsi o rezolvare ideală dacă s-ar integra în structuri economico-politice progresiste. Dar pînă la realizarea unor asemenea structuri, stabilizarea acestor prețuri constituie un deziderat vital pentru toate țările în curs de dezvoltare.

Consider că cele două studii reprezintă o contribuție reală a autorilor la analiza științifică a unor probleme de bază ale comerțului mondial capitalist postbelic, și ideea de a le publica este binevenită. Ele evidențiază cît de necesară este elaborarea unei vaste lucrări de sinteză asupra comerțului mondial capitalist, a cărui tematică sperăm să fie dezbătută pe curînd cu participarea unui cerc larg de cercetători și specialiști în cadrul Institutului de cercetări economice al Academiei.

C. GAVRILESCU

*) Dr. Iosif Anghel, Sorica Sava, Gheorghe Zaman: **Studii despre comerțul mondial capitalist**, Institutul de cercetări economice al Academiei, Editura Științifică, București 1968, 238 pag.

PROIECTE PROVIZORII

(Urmare din pag. 6)

puse exclusiv în sarcina proiectantului. Într-o importantă măsură a greșit și beneficiarul, care nu a dovedit suficientă exigență cînd a avizat proiectele și în special cînd au fost puse în executare. În mod normal, pretențiile ridicate pe parcursul lucrărilor trebuiau prevăzute, preîntîmpinate. Este foarte ușor să se susțină azi că „După proiectant, urma ca toate lucrările **(în aripa veche — N.N.)** *ca schimbarea țevilor de la încălzire, montarea tuburilor electrice, schimbarea obiectelor sanitare etc., să se facă peste macheta existentă". Dar, se naște întrebarea: Cum de nu s-a observat această gravă deficiență înainte de începerea lucrărilor și nu după?*

● „Bine că am încasat banii!"

Acestea au fost, probabil, cuvintele exprimate de conducerile celor două întreprinderi executante — Întreprinderea de construcții-montaj nr. 2 și Întreprinderea de instalații, montaj și izolații — la primirea multiplelor scrisori remise de beneficiar, prin care li se făceau cunoscute defecțiunile constatate la recepție sau în perioada de garanție. Și ca să nu se creadă că ar fi vorba de mici remedieri, reproducem unele din cele mai importante deficiențe, spicuite din actele dosarului de lucrări:

La aripa nouă este necesară înlocuirea compresoarelor de la uzina mecanică, care nu corespund (de altfel un compresor a fost demontat și transportat la Conservatorul „Ciprian Porumbescu"); de doi ani nu s-a reușit să se termine racordarea instalației de ventilație la instalația de automatizare; instalația de avertizare—incendiu nu este pusă în funcțiune; nu este terminat plafonul la camera de condensare-aburi: nu s-a confecționat nici pînă în prezent o ușă de intrare în canalul principal de aer proaspăt; la camera de frig se scurge umezeala pe scări în jos, datorită proastei izolații etc.

La aripa veche de doi ani crematoriul de gunoi și centrala de ventilație funcționează cu o instalație electrică provizorie; camera de aburi nu are sifon în pardoseală pentru evacuarea apei; deși „revizuite", ceasurile nu funcționează; la terasa de la sala de banchete nu este polizată pardoseala de marmură și nu are pantă de scurgere; sînt nefinisați pereții și plafonul la camera distribuitorului de căldură; lipsind izolația hidrofugă la coșul de la grătar, camerele nr. 426 și 526 au fost scoase din folosință etc. etc.

● Și unele consecințe

Desigur, întîrzierile și defecțiunile constatate în darea în funcțiune a obiectivelor de care ne-am ocupat au avut serioase urmări în gestiunea beneficiarei — Întreprinderea „Athenée Palace" — fără a mai vorbi de majorarea, uneori nejustificată economic, a investițiilor (cazul florăriei și altele). Să încercăm să conturăm unele din aceste urmări: întîrzierea în darea în funcțiune a braseriei cu aproape trei luni înseamnă un gol de peste un milion lei în planul de desfacere. De asemenea, numai la frizerie, prin nedarea în folosință la termen (1 octombrie 1967), planul de realizări a fost afectat aproximativ cu aceeași sumă. Cele două camere scoase din funcțiune (lipsă izolație la coș) înseamnă pierderi lunare de circa 6000 lei, din care o bună parte în valută.

Față de o asemenea situație, în mod firesc se naște întrebarea: **Ce a făcut și ce face beneficiarul?**

Răspunsul este simplu: Se mulțumește cu intervenții peste intervenții. A scăpat oare din vedere conducerea acestei întreprinderi că regulile de disciplină contractuală o obligă să acționeze mai energic?

Un principiu de bază al gestiunii economice proprii impune ca prejudiciile să fie localizate la întreprinderea în culpă. Pe cînd aplicarea acestui principiu și în cazul de față?

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **MAȘINEXPORT.** — În luna martie a.c. au fost exportate 70 strunguri universale, 5 strunguri carusel și un strung revolver unor firme din Turcia, R. S. Cehoslovacă, Olanda, Franța, Elveția, R. P. Polonă, R. D. Germană, Izrael, Iran. În aceeași perioadă în Anglia au fost livrate aparate de radio tranzistorizate portabile și aparate de radio staționare cu tuburi electronice. De asemenea în R. P. Polonă au fost livrate primele 2 locomotive Diesel electrice de 2100 CP dintr-un nou contract de export încheiat pentru livrarea a 30 asemenea locomotive. Două locomotive de același fel au fost livrate și în R.P.Bulgaria.

● **MINERALIMPORTEXPORT** a exportat în ultima perioadă 40 000 t ciment în R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, R. D. Germană, R. S. F. Iugoslavia. 7800 t ciment cu destinația Libia și R. P. Chineză; 260 t pvc prelucrat în U.R.S.S., R. P. Ungară și R. P. Albania; 123.000 ml tapet semilavabil și 183 400 mp covor pvc pe suport textil în U.R.S.S.; 74 200 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă și Italia; 82 000 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, U.R.S.S., Italia, S.U.A.; 1210 t minereu de mangan în R.D. Germană; 11.700 t sare în R. P. Bulgaria, R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia; 5425 t pirită în R. F. a Germaniei; 770 t barită în R. P. Ungară; 210 t dolomită în R. P. Polonă; 212 000 mp carton asfaltat în R. P. Ungară și R. P. Albania; 3200 t piatră de gips, 500 t ipsos, 44 000 mp plăci de azbociment, 55 000 u.c. cahle în R. P. Ungară; 10 400 mp dale de marmură concasată în R.S. Cehoslovacă; 42 mc marmură blocuri în R. S. Cehoslovacă și R. P. Ungară; 2500 mp marmură plăci în Liban și R. S. Cehoslovacă.

● **ROMTRANS** — În săptămîna de la 30 martie — 5 aprilie au fost livrate la export prin portul Constanța, pe lîngă alte mărfuri: 5000 t zahăr cu destinația Arabia Saudită; 1840 t blocuri de aluminiu cu destinația Anglia. La 1 aprilie nava românească „Sinaia" a plecat spre Japonia și R.P.D. Coreeană, transportînd mărfuri românești în cantitate de 14 800 t. Totodată au fost expediate pe cale terestră, cu destinația S.U.A., 40 vagoane cu încălțăminte românească. S-au mai expediat — spre Australia — tractoare, care urmează a fi expuse în diverse expoziții sau supuse la probe, în vederea contractării. La export au mai fost livrate 32 t rulmenți cu destinația India și Pakistan. Tot prin portul Constanța au sosit din import 1520 t laminate din R. F. a Germaniei pe vasul românesc „Tg. Mureș"; 25 000 t minereu de fier din Algeria, pe vasul românesc „Hunedoara"; 1530 t bumbac din Iran și 300 t plută brută și 250 t deșeuri de plută din Portugalia. În portul Galați au sosit 1000 tone platbandă din Franța pe vasul românesc „Sibiu", iar pe vasul românesc „Mamaia" au sosit 1 800 tone premixuri din Anglia și 2 000 tone antracit din Olanda.

CONTRACTE NOI

● **AGROEXPORT.** Contractele încheiate prevăd — printre altele — exportul a 75 t semințe de cînepă în Anglia și Suedia; 1700 t rădăcini de cicoare în Austria și Elveția; 2700 t mazăre în Anglia, Austria, Elveția, Italia, Izrael; 730 t semințe de sorg în Austria; 270 t făină de coceni în Elveția; 30 400 maldări de stuf pentru construcții în Olanda; 36 t boia de ardei, 200 t semințe de in și 6 t semințe fenicol în R.F.G.

● **TEHNOIMPORT** a contractat exportul a 25 600 bucăți rulmenți cu firmele „Forges de Clabeq" din Belgia și „Klinger" din Austria.

● **CHIMIMPORT** a încheiat noi contracte pentru exportul de anvelope pentru tractoare, autoturisme și biciclete, cu firme din U.R.S.S., R.D.G., Cuba, Grecia, R.F.G., Anglia, Belgia, Sudan, Irak și Liban. Pentru exportul de produse cocsochimice realizate de Combinatul siderurgic din Hunedoara, s-au încheiat contracte care prevăd livrarea a 70 t antracen brut în R.P. Chineză și 60 t naftalină cristalizată în Izrael.

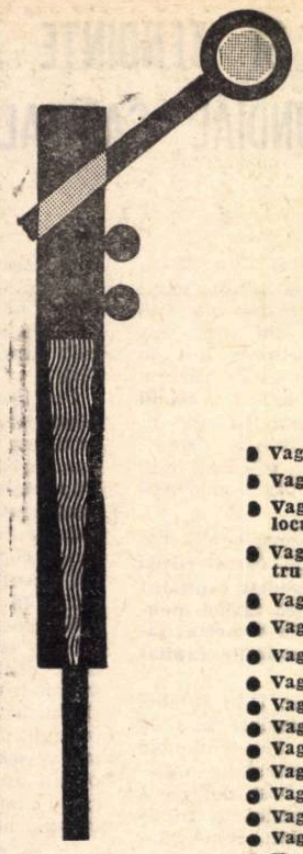

UZINA DE VAGOANE ARAD

PRODUCE:

- Vagoane de călători cl. I — 54 locuri
- Vagoane de călători cl. II — 80 locuri
- Vagoane de călători cl. II — necompartimentate 110 locuri
- Vagoane gondolă cu autodescărcare pe 4 osii pentru 60 t
- Vagoane de marfă descoperite pe 4 osii tip OOR
- Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii ,60 t, tip GVA
- Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii, 60 t, tip GG
- Vagoane de marfă descoperite, 50 t, 4 osii tip ITA
- Vagoane pentru transportat transformatori 110 t
- Vagoane basculante 40 m³ (80 t)
- Vagoane basculante 25 m³, ecartament 900 mm
- Vagoane platformă siderurgice 80 t.
- Vagoane container pentru negru de fum
- Vagoane autodescărcător pentru minereu de 60 t.
- Vagoane refrigerente pe 2 osii tip ORE
- Vagoane marfă pentru transportat ciment, 30 t, ecartament 1 067 mm.
- Vagoane autodescărcător 30 t, ecartament 1 067 mm
- Vagoane autodescărcător 50 t, 4 osii, ecartament 1 000 mm
- Vagoane de marfă acoperite 15 t, pentru transportat sare.

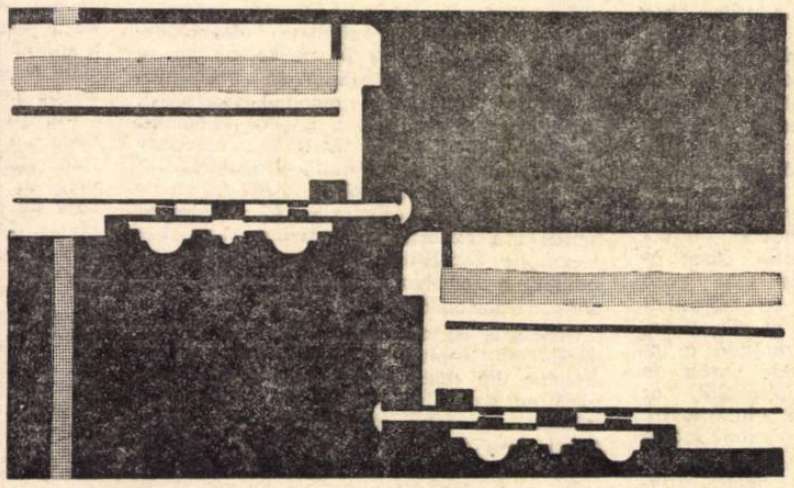

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER

Baia Mare

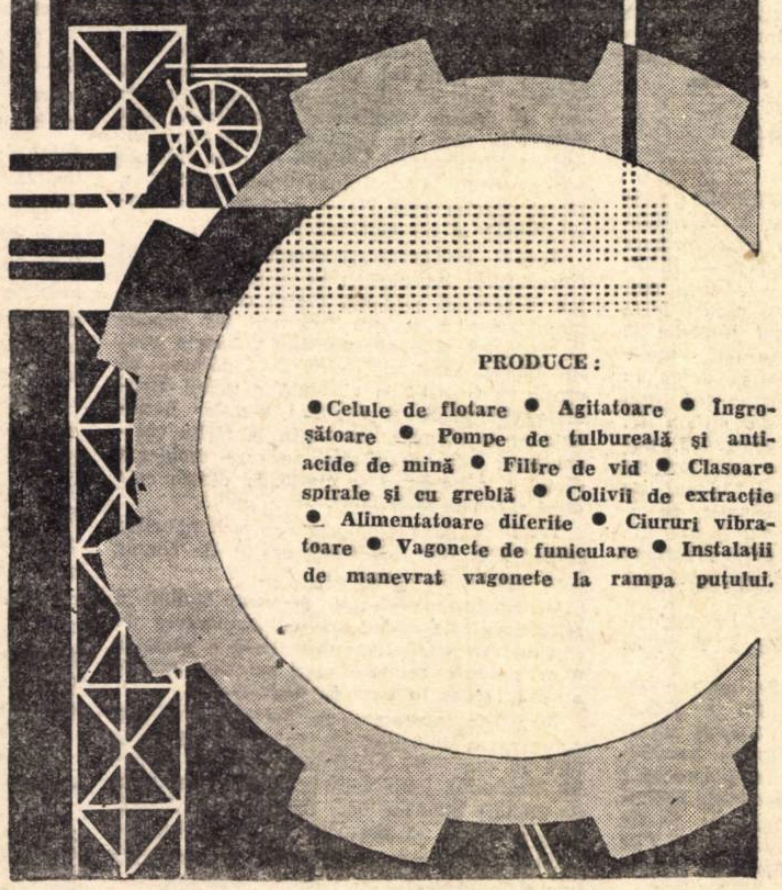

PRODUCE:

● Celule de flotare ● Agitatoare ● Îngroșătoare ● Pompe de tulbureală și antiacide de mină ● Filtre de vid ● Clasoare spirale și cu greblă ● Colivii de extracție ● Alimentatoare diferite ● Ciururi vibratoare ● Vagonete de funiculare ● Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului.

Adresa: Baia Mare, str. Baia Sprie nr. 170, tel. 2412

FABRICA DE CIMENT TURDA

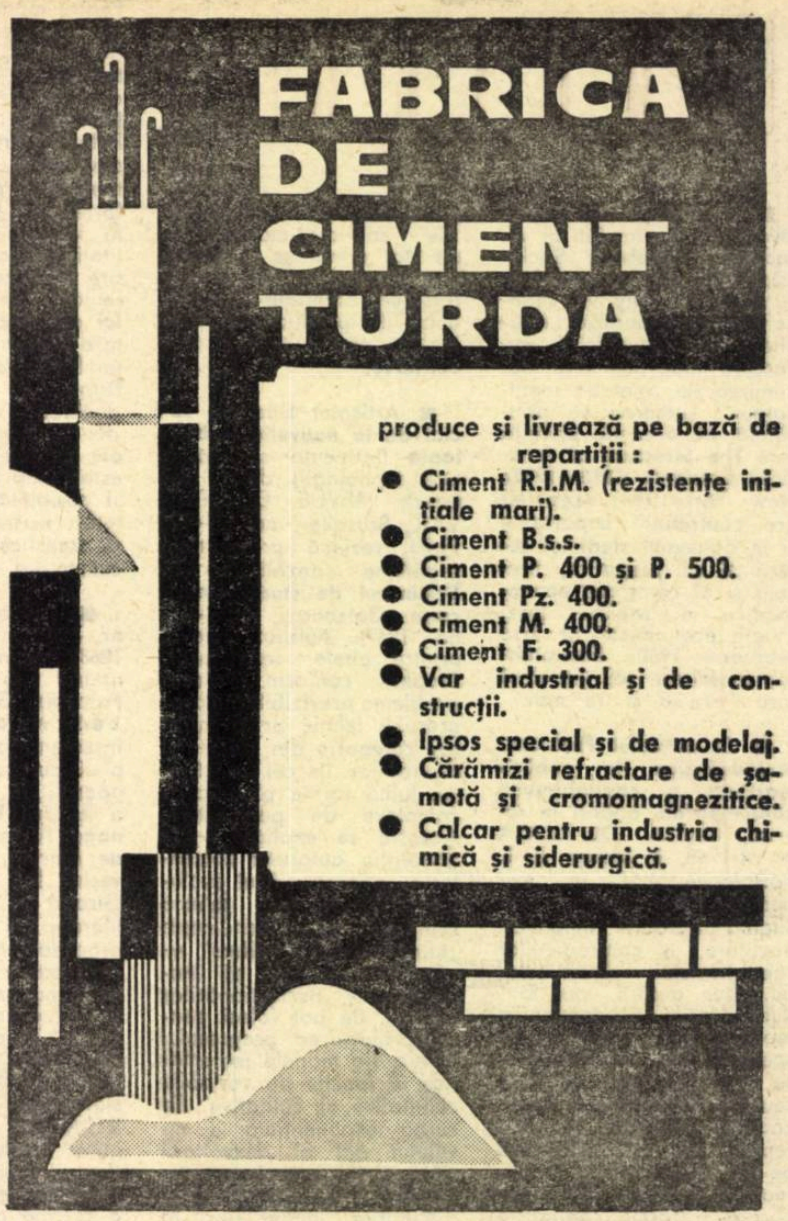

produce și livrează pe bază de repartiții:

- Ciment R.I.M. (rezistențe inițiale mari).
- Ciment B.s.s.
- Ciment P. 400 și P. 500.
- Ciment Pz. 400.
- Ciment M. 400.
- Ciment F. 300.
- Var industrial și de construcții.
- Ipsos special și de modelaj.
- Cărămizi refractare de șamotă și cromomagnezitice.
- Calcar pentru industria chimică și siderurgică.

Telefon 1365–1366. Adresa telegrafică: CIMENTUL TURDA

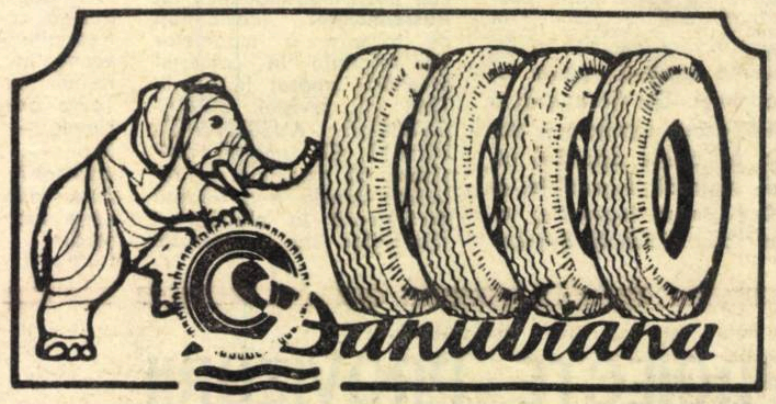

fabrică anvelope pentru autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare într-o gamă variată de profile, care asigură o aderență sporită la sol, avînd un randament kilometric ridicat.
— Anvelopele de autoturism cu carcasă din cord tip nylon asigură o viteză de rulaj pînă la 170 km/oră
— Anvelopele de autocamion cu carcasă din cord tip nylon, asigură o capacitate de încărcare sporită.

Rețineți: DANUBIANA — marca tuturor timpurilor, tuturor meridianelor!
Telefon: 23.42.80 — Telex: 276.

Solicitați la magazinele din țară produsele

IIS „8 MAI"

MEDIAȘ

Un bogat sortiment de încălțăminte pentru femei

FRANŢA

O PROBLEMĂ PRIORITARĂ — AMENAJAREA TERITORIULUI

UNUL DIN ASPECTELE esenţiale ale politicii economice interne, viu dezbătut in ultimele luni in cadrul dialogului dintre forurile guvernamentale şi cercurile de afaceri sau organizaţiile profesionale din Franţa, il constituie amenajarea teritoriului. Abordată pentru prima oară în anii postbelici, animată printr-o serie de măsuri legislative incepind din a doua jumătate a deceniului trecut, această problemă imbracă tot mai mult caracterul unei politici coerente de anvergură, cu o perspectivă imediată dar şi indepărtată, acţiune în cadrul căreia rolul preponderent revine statului francez. După cum arăta preşedintele Charles de Gaulle la inaugurarea tirgului de la Lyon (martie a.c.), se impune ca, în prezent, politica multiseculară de centralizare, care a fost mult timp necesară pentru a realiza şi a menţine unitatea ţării, să fie inlocuită prin „activităţi regionale, care apar drept resorturi ale puterii sale economice de mîine". Măsurile legislative adoptate in ultimele luni în Franţa sînt orientate tocmai către realizarea unui echilibru economic între dezvoltarea capitalei şi a „provinciei", către amplasarea mai raţională a zonelor industriale pe teritoriul Franţei, către punerea în valoare a posibilităţilor naturale şi demografice, proprii fiecărei regiuni.

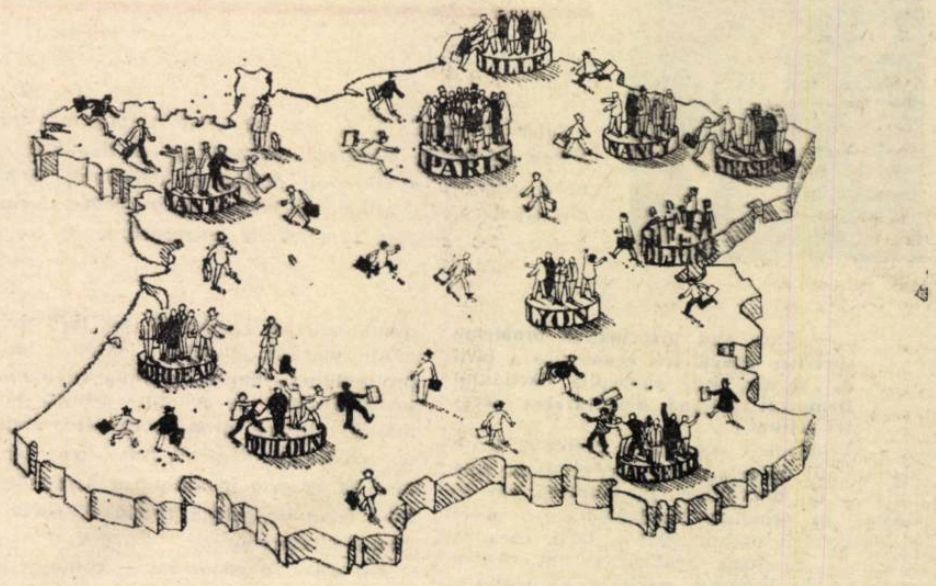

(După PARIS-MATCH)

● Amenajare = dezvoltare

IN DIFERITE DOCUMENTE oficiale sau studii dedicate amenajării teritoriului, aceasta este privită ca un mijloc de dezvoltare regională, de apropiere a restului ţării de nivelul regiunii pariziene, în privinţa gradului de industrializare, de dotare cu infrastructura social-economică şi culturală, a posibilităţilor de angajare şi promovare, a condiţiilor de trai etc., minus inconvenientele marilor aglomeraţii urbane. De fapt, unul din scopurile urmărite prin amenajarea teritorială este tocmai micşorarea afluxului continuu de populaţie din „provincie" către Paris, prin dezvoltarea unor „metropole de echilibru" (în prezent, pentru acest rol sînt preconizate oraşele Bordeaux, Dijon, Lille, Lyon, Marseille, Nancy, Nantes, Strasbourg şi Toulouse — vezi harta), prin crearea sau extinderea altor centre industriale, ştiinţifice şi culturale.

Pornind de la concepţia larg răspîndită că amenajarea teritoriului înseamnă „organizarea dezvoltării diferitelor părţi ale ţării în raport cu interesul general", autorii unui studiu recent publicat pe această temă subliniază că, în accepţiunea sa ştiinţifică actuală, nu poate fi vorba „de un regionalism folcloric sau de mitul unei dezvoltări sistematic egalitare a diferitelor regiuni", ci de „dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor pe ansamblul teritoriului în funcţie de propria lor vocaţie" [1]).

Din multitudinea încercărilor mai recente de a defini amenajarea teritoriului, autorii studiului citează cea aparţinînd Comisiei naţionale de amenajare a teritoriului, conform căreia aceasta „tinde către ameliorarea nivelului de trai şi a condiţiilor de existenţă ale indivizilor, uşurîndu-le alegerea locului de reşedinţă sau de muncă şi corijind disparităţile geografice care rezultă din creştere şi care o periclitează într-o perspectivă mai îndepărtată" (pag. 6). Noţiunea de amenajare teritorială — se arată în studiu — se apropie de cea a expansiunii regionale, rămînînd însă un concept cu limite suple, mai puţin precise. Pentru fiecare ţară, problema amenajării teritoriale prezintă date de bază, dimensiuni şi mijloace de acţiune specifice.

Apreciind că obiectivele amenajării teritoriale în Franţa trebuie concepute în perspectiva evoluţiei economico-sociale interne şi internaţionale pe un interval de o jumătate de secol, studiul menţionează, printre ele, reglementarea creşterii urbane, descentralizarea industriei şi a activităţilor terţiare, specializarea optimă a agriculturii şi amenajarea spaţiului rural, modernizarea reţelei mijloacelor de comunicaţie etc.

În acest cadru, rolul principal revine în prezent industrializării (în regiunile mai puţin dezvoltate sub acest aspect) şi reconversiunii unor ramuri ale industriei, îndeosebi în centrele mai vechi cu profil preponderent minier sau metalurgic. Datorită progreselor tehnologice şi modernizării transporturilor, întreprinderile industriale pot să se îndepărteze de sursele de energie şi de materii prime, ceea ce — după cum accentua recent Olivier Guichard, ministrul industriei — „conferă o mare supleţe de mişcare industriei pentru care devin determinante considerentele legate de mîna de lucru şi de piaţă". În perspectiva deceniilor viitoare, însă, o importanţă crescîndă — mai ales în ceea ce priveşte crearea de noi locuri de muncă — va căpăta descentralizarea şi dezvoltarea în regiuni a activităţilor terţiare (administraţia publică, centrele de studii şi cercetări, instituţiile bancare şi de asigurări, reţeaua comercială, prestările de servicii etc.). Aceasta cu atît mai mult cu cît, conform previziunilor unor experţi, pe perioada 1965—1985, în timp ce numărul persoanelor ocupate în industrie va creşte în Franţa în aceeaşi măsură în care va scădea efectivul lor din agricultură (cu circa 1,4 milioane), numărul persoanelor ocupate în sectorul terţiar va spori cu peste 3 milioane.

● Impulsuri de accelerare

ACŢIUNEA statului francez în domeniul amenajării teritoriale se desfăşoară concomitent pe mai multe planuri: organizatoric, legislativ, financiar etc. În acest scop au fost create organisme publice cu caracter naţional, cum sînt Comisia naţională de amenajare a teritoriului (C.N.A.T.) şi Delegaţia pentru amenajarea teritoriului şi acţiunea regională (D.A.T.A.R.), la acestea adăugindu-se instituţii financiare: Fondul de intervenţie pentru amenajarea teritoriului (F.I.A.T), Fondul naţional de amenajare funciară şi de urbanism (F.N.A.F.U.), şi Fondul de dezvoltare economică şi socială (F.D.E.S.), care aduc suportul financiar necesar funcţionării primelor două. Alături de instituţiile amintite, există o serie de societăţi cu capital mixt, profilate pe diverse aspecte ale amenajării teritoriale, precum şi organisme publice pe regiuni, respectiv conferinţa administrativă regională şi comisia de dezvoltare economică regională (C.O.D.E.R.).

În cadrul unei întîlniri cu economişti, ziarişti şi reprezentanţi ai cercurilor de afaceri, în toamna anului trecut, primul ministru al Franţei, Georges Pompidou, sublinia că amenajarea teritorială nu poate fi concepută oricum, ci trebuie să ţină seama de acţiunea legilor economice. El a precizat că acţiunea statului în acest domeniu nu se rezumă la acordarea unor prime de descentralizare, a anumitor ajutoare ori subvenţii; în acelaşi sens concură într-o măsură mai mare sau mai mică toate iniţiativele de amploare ale guvernului, îndeosebi în domeniul transporturilor şi telecomunicaţiilor, al echipării în general şi chiar al formării cadrelor şi al învăţămîntului.

Ultimii ani au cunoscut o extindere a măsurilor legislative şi financiare ale guvernului, precum şi o intensificare a acţiunilor concrete pe planul amenajării teritoriale.

În toamna anului trecut, au fost emise o serie de decrete vizînd relansarea politicii de descentralizare industrială şi atenuarea dezechilibrelor existente în anumite regiuni. S-a prevăzut, printre altele, o sporire a primelor pentru dezvoltarea şi adaptarea industrială, acordate societăţilor care înfiinţează noi întreprinderi (sau extind cele existente) mai ales în departamentele din partea centrală şi de vest a ţării, precum şi instituirea unor prime pentru descentralizarea activităţilor terţiare, combinată cu întărirea controlului asupra implantării în regiunea pariziană a instituţiilor şi întreprinderilor publice sau private. Totodată, s-au prevăzut măsuri de accelerare a reconversiunii industriale în zonele miniere şi siderurgice din nordul ţării, din Lorena şi Alès-St. Étienne.

Decretul referitor la „reînnoirea" (rénovation) rurală vizează o serie de zone cu profil agricol pronunţat, ca Bretagne, Limousin, Auvergne, la care se adaugă cîteva departamente din sud-vestul Franţei. Un program de măsuri recent aprobat prevede stimularea creşterii vitelor în Bretagne şi Auvergne, dezvoltarea turismului în zonele montane şi premontane, extinderea şi modernizarea reţelei transporturilor (în scopul lichidării unei anumite izolări a regiunilor respective), încurajarea creării de întreprinderi industriale mici şi mijlocii (îndeosebi în domeniul prelucrării produselor agricole), a activităţii meşteşugăreşti, a formării de cadre în mediul rural etc. Pentru a facilita realizarea acestor obiective, a fost alocat un fond suplimentar de echipare de 177 milioane de franci.

Pe de altă parte, statul francez acordă, prin instituţiile menţionate mai sus, credite în condiţii avantajoase pentru procurarea de către societăţi a echipamentului industrial destinat creării de noi întreprinderi în regiunile insuficient industrializate sau reconversiunii unor întreprinderi. Astfel, numai F.D.E.S. a distribuit anul trecut 300 milioane de franci (din împrumutul naţional pentru echipare), ceea ce va permite — după aprecieri oficiale — să se creeze 12 000 — 14 000 de noi locuri de muncă în decurs de trei ani. Pentru 1968, F.D.E.S. dispune, în acelaşi scop, de o sumă de 250 milioane de franci.

Contribuţia statului şi a organelor administraţiei locale la ansamblul fondurilor investite în scopul amenajării teritoriului creşte an de an, ca de altfel, în general în domeniul investiţiilor. Surse oficiale apreciază că un sfert din totalul investiţiilor efectuate în Franţa sînt finanţate din fonduri publice, iar prin diferitele sale organisme de finanţare statul controlează aproape 50% din investiţiile naţionale. Alocarea unor fonduri considerabile, antrenarea iniţiativelor şi resurselor locale, realizarea unor studii de perspectivă asupra dezvoltării atît a aşa-numitor „arii metropolitane" (cum există deja pentru regiunea pariziană), cît şi a regiunilor mai puţin dezvoltate de pe teritoriul Franţei etc. — deschid un larg evantai de posibilităţi în faţa acţiunii susţinute de amenajare teritorială, de extindere a profilului economic al regiunilor mai înaintate asupra întregii ţări.

N. POPOV

[1]) L'Aménagement du territoire en France. Notes et Etudes Documentaires. La documentation française, Secrétariat général du gouvernement nr. 3461/1968.

FRANŢA — PARTENER DINAMIC AL SCHIMBURILOR NOASTRE ECONOMICE

FRANŢA modernă este un important producător de valori, un partener activ în relaţiile economice internaţionale. Dezvoltarea şi diversificarea acestor relaţii constituie unul din obiectivele importante ale politicii Franţei în ultimii 10 ani şi, ca o particularitate a acestei ţări — promovarea unei politici mai active de lărgire şi multilateralizare a relaţiilor comerciale şi de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică cu ţările socialiste. Ca şi în alte împrejurări, Franţa a dovedit îndrăzneală şi realism, suplete şi receptivitate în lărgirea relaţiilor est-vest, volumul schimburilor comerciale cu ţările socialiste europene în perioada 1958—1967 crescînd de 2,5 ori.

Înţelegînd importanţa şi semnificaţia profundă a necesităţii îmbunătăţirii relaţiilor între ţări europene aparţinînd unor sisteme social-economice diferite, iniţiativă românească la care Franţa a subscris, cele două ţări sînt preocupate de lărgirea continuă a suportului material al prieteniei lor tradiţionale.

Dezvoltarea multilaterală a economiei noastre socialiste, evidenţiată de ritmurile înalte de creştere înregistrate, creează continuu posibilităţi reale pentru o diversificare şi extindere a relaţiilor sale cu economia franceză.

România promovează relaţii cu toate ţările, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza principiilor suveranităţii şi independenţei naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc. Dar în contextul general al schimburilor noastre externe, legăturile economice româno-franceze — modul în care ele se extind şi se consolidează în climatul favorabil existent, bazat pe respectarea dreptului fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta şi de a urma calea de dezvoltare corespunzătoare voinţei şi intereselor sale fundamentale — pot servi în esenţă ca exemplu în ceea ce priveşte dezvoltarea relaţiilor dintre două state cu orînduiri sociale diferite.

O gamă variată de instrumente bilaterale creează cadrul adecvat dezvoltării acestor schimburi. Între acestea Acordul comercial de lungă durată (1965—1969) încheiat la 8 februarie 1965 la Bucureşti a constituit o importantă bază stimulatorie; volumul schimburilor reciproce evidenţiază o creştere de peste 4 ori în perioada 1958—1967, Franţa situîndu-se pe locul 6 în comerţul exterior total al ţării noastre.

Pe lîngă o largă gamă de produse ale industriei constructoare de maşini importate din Franţa, se pot menţiona şi o serie de obiective, instalaţii complete şi echipamente ca: 2 grupuri a 345 MW fiecare pentru centrala termoelectrică de la Craiova; 2 fabrici de îngrăşăminte azotoase; fabrica de motoare electrice asincrone; Uzina de aluminiu de la Slatina; o fabrică de celuloză; o fabrică de negru de fum ş.a.

Noi posibilităţi de contractare din Franţa a unor instalaţii şi echipamente se prefigurează în următorii ani şi, fără îndoială că îndeplinind condiţiile de competitivitate tehnică şi comercială, în măsura în care piaţa franceză ne va crea posibilităţi de plată sporite prin desfacerea de mărfuri româneşti, ele se vor concretiza.

O formă de schimburi economice existente deja între cele două ţări, cu importante perspective de extindere, o constituie relaţiile de cooperare economică, industrială şi comercială, care se desfăşoară în baza acordului de cooperare încheiat la 2 februarie 1967.

Temele de cooperare ca. : interesează cele două părţi fac obiectul discuţiilor comisiei şi comitetelor mixte instituite prin acord, realizîndu-se pînă în prezent o serie de acţiuni de cooperare între organizaţiile de specialitate române şi firmele franceze.

Damian LASCU

(Continuare în pag. 14)

„O ETAPĂ NOUĂ ÎN RELAȚIILE ECONOMICE DINTRE ȚĂRILE NOASTRE"

Interviu cu N'FAMARA KEITA, ministrul schimburilor al Republicii Guineea, membru al Biroului Politic al Partidului Democrat din Guineea.

Intre 30 aprilie și 6 mai s-a aflat în țara noastră Dl. N'Famara Keita, ministrul schimburilor al Republicii Guineea, membru al Biroului Politic al Partidului Democrat din Guineea. La încheierea vizitei, un redactor al revistei noastre i-a adresat următoarele întrebări:

— Care sînt principalele probleme specifice dezvoltării economice a țării dv. și care este concepția Partidului Democrat privind desfășurarea acestei acțiuni?

- „Problemele economice preocupă toate statele, atît pe cele dezvoltate, cît și pe cele în curs de dezvoltare. În Guineea am adoptat un principiu fundamental — acela al dezvoltării necapitaliste a țării, ceea ce înseamnă că toate realizările sînt pentru popor și în interesul exclusiv al acestuia. Ne opunem, deci, monopolurilor capitaliste, fie că acestea sînt indigene sau internaționale.

Începutul construcției bazelor economice ale dezvoltării noastre necapitaliste — al cărui inițiator și organizator este Partidul Democrat Guineez, partid de guvernămînt în țara noastră — l-a constituit elaborarea și punerea în practică a primului plan trienal 1960—1963. Acest plan avea ca scop să accelereze decolonizarea structurii economice a țării. Pe această linie am creat propria noastră monedă națională, am creat sectorul de stat în industrie și în comerț. Realizări importante am obținut și în infrastructură (învățămînt, sănătate etc.).

În 1964 am trecut la un plan de șapte ani, care cuprinde toate sectoarele economiei naționale, acordînd proporțiile cuvenite industriei și agriculturii.

Trebuie reținut faptul că, în Africa, colonialismul a favorizat scindarea, dispersarea. Noi dorim să ne adunăm toate mijloacele noastre și să facem alți pași înainte, să obținem alte realizări. Un rol important îl joacă, în atingerea acestor scopuri, Organizația Unității Africane (O.U.A.), care a favorizat înființarea de grupări economice regionale și subregionale. De exemplu, în Africa Occidentală patru state — Mali, Mauritania, Senegal și Guineea — s-au asociat pentru a pune în valoare bazinul fluviului Senegal și a realiza și alte obiective economice"

— Ce ne puteți spune despre tratativele pe care le-ați purtat cu partea română, despre perspectiva schimburilor comerciale dintre țara dv. și România?

— „Negocierile și tratativele care s-au purtat sînt pozitive și deosebit de fructuoase. Ele deschid o etapă nouă, mai dinamică, în relațiile economice dintre cele două țări ale noastre. Aceasta se referă nu numai la relațiile comerciale clasice, ci și la cooperări economice, existînd posibilități ca România și Guineea să colaboreze în interesul lor.

Schimbul dintre cele două țări, va înregistra o creștere sensibilă, ceea ce se va traduce prin faptul că vom cumpăra mai multe mărfuri românești, iar țara dv. mai multe mărfuri guineze. Astfel, pe baza protocolului semnat, România va livra tractoare și piese de schimb pentru acestea, mașini utilitare, produse chimice, materiale de construcție (ciment), sare, pvc, iar țara mea va exporta în schimb minereu de bauxită, lemn de esență prețioasă, cafea, precum și alte produse.

Am decis să cooperăm — conform protocolului — în domeniul prospecțiunilor geologice și al mineritului, precum și al agriculturii.

Toate acestea creează premise tot mai favorabile pentru ca România și Guineea să se cunoască mai bine, să coopereze în tot mai multe domenii în folosul ambelor țări".

E. G.

Magdeburg: Vedere de pe noul bulevard Karl Marx Strasse

R. D. GERMANĂ

MAGDEBURG — CENTRU AL CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI GRELE

MAGDEBURG pe Elba, cu cei 270 000 de locuitori ai săi, este un oraș al contrastelor. Alături de cartierele moderne de blocuri cu fațade luminoase, se găsesc vestigii ale istoriei sale milenare. Dar Magdeburg-ul de azi este cotat în R.D.G. ca centru al industriei de mașini grele.

Patru mari întreprinderi naționalizate determină în prezent caracterul industrial al acestui oraș: fabricile de mașini grele „Karl Liebknecht", „Ernst Thälmann", „Gheorghi Dimitrov" și Uzina de instalații sanitare „Karl Marx". Aceste întreprinderi participă cu 20% la producția totală a ramurilor industriale respective.

Reclădit aproape în întregime după distrugerile din timpul celui de-al doilea război mondial, Magdeburg-ul a cunoscut în anii construcției socialiste o perioadă de înflorire. S-a procedat nu numai la reconstrucția întreprinderilor producătoare de mașini grele, ci și la extinderea lor. Uzina „Karl Liebknecht", cunoscută pînă nu de mult prin motoarele sale Diesel, s-a dezvoltat și ca întreprindere-pilot pentru construcția de instalații chimice și de instalații pentru industria petrolieră.

Cu cei 13 000 de muncitori, Uzina „Ernst Thälmann" este cea mai mare întreprindere constructoare de mașini grele din R.D.G. Cei 1,4 milioane mp. cît reprezintă suprafața ocupată de instalațiile de fabricație, cele 500 milioane de mărci la cît este evaluată producția ei anuală — sînt cifre care vorbesc de la sine despre dimensiunile uzinei. Sectorul metalurgic cuprinde două oțelării, trei turnătorii de fontă cenușie, o mare forjă și o fabrică în care se efectuează toate tratamentele la cald.

Din totalul mărfurilor livrate, 85% sînt destinate exportului. Uzinele din Magdeburg produc laminoare complete, torsoane de cablu, instalații de concasare și triere, instalații pentru prepararea minereurilor, prese hidraulice, cilindri pentru industria metalurgică, piese turnate și piese forjate.

Districtul Magdeburg participă în prezent cu 7,5% la produsul social al R.D.G. iar producția lui industrială a înregistrat o creștere de 30% în perioada 1962—1967.

În decursul ultimilor ani s-au investit 5 miliarde de mărci în districtul Magdeburg. Printre proiectele de investiții, în curs de realizare, figurează o mare hală pentru montajul final al tractoarelor grele din Schönebeck, transformarea Uzinei „Karl Liebknecht" într-o puternică întreprindere de construcție pentru instalații chimice și o nouă fabrică de laminoare complete, precum și alte importante măsuri de raționalizare din diverse alte orașe ale districtului.

ACORD DE COOPERARE ECONOMICĂ ÎNTRE ROMÂNIA ȘI ARABIA SAUDITĂ

PE LINIA DEZVOLTĂRII relațiilor economice externe ale Republicii Socialiste România cu toate țările lumii, indiferent de sistemul lor social, pe baza respectului și avantajului reciproc, și în cadrul sarcinilor de asigurare a economiei noastre naționale, în perspectivă, cu principalele materii prime necesare — în primul rînd prin export de mașini și utilaje și acțiuni de cooperare, Ministerul Comerțului Exterior a stabilit în cursul anului 1967 contacte cu autoritățile din Arabia Saudită — privind exportul din România a unor instalații complete, mașini și utilaje, cu plata în țiței din Arabia Saudită. Ca urmare a discuțiilor purtate, la 3 decembrie 1967 a fost încheiat și semnat un Acord de cooperare economică între organizațiile de stat General Petroleum and Mineral Organisation din Arabia Saudită și I.S.C.E. Industrialexport - România.

În Acordul semnat se consemnează dorința celor două părți și prevederi concrete privind stabilirea și dezvoltarea cooperării economice și tehnice pe termen lung, cu schimburi de mărfuri pe o bază de barter, ca rezultat, pe de o parte, al furnizării de către partea română de produse industriale, instalații, mașini și echipamente, asistență tehnică din domeniul industriilor: petrolieră — inclusiv rafinării —, minieră, energetică, chimică, a materialelor de construcții etc., iar pe de altă parte, al furnizării de țiței brut de către partea saudită. O listă de obiective industriale ce formează obiectul colaborării este anexată la Acordul sus-menționat.

Pentru concretizarea acțiunilor prevăzute în Acord, au avut loc o serie de întîlniri între reprezentanții și experții celor două părți, discutîndu-se probleme concrete tehnice și comerciale.

În cadrul acestor acțiuni, pe data de 27 aprilie 1968 a fost semnat contractul privind livrarea din Arabia Saudită în perioada 1968—1972 a unei cantități de 9 milioane tone țiței brut, pe o bază de preț competitiv, la nivelul celor ce se practică uzual în tranzacții pentru tipul respectiv de țiței.

Paralel se poartă discuții tehnice și se pregătesc ofertele tehnice și comerciale pentru o serie de obiective industriale de livrat din România — în special pentru rafinării de petrol.

FRANȚA — PARTENER DINAMIC

(Urmare din pag. 13)

Printre obiectivele din acest domeniu se numără: fabricarea în România de transportoare cu bandă, fabricarea de macarale turnmobile, fabricarea de cutii de viteză pentru autoutilitare tip „Estafette", fabricarea de agregate termoenergetice de 330 și 600 MW, construirea unei fabrici de frigidere cu compresor pentru uz casnic etc. În general, obiectivele realizate sau produsele lor sînt destinate satisfacerii nevoilor partenerilor și, în unele cazuri, desfacerii pe terțe piețe.

Un pas important pe linia adîncirii și diversificării relațiilor economice dintre cele două țări îl constituie înființarea societății comerciale mixte româno-franceze „Decofra", avînd ca obiectiv exportul de produse chimice românești în Franța și importul de produse chimice franceze în România. Din activitatea desfășurată pînă în prezent rezultă că această formă de cooperare se desfășoară cu rezultate ce oferă satisfacție ambelor țări.

În tratative se află în prezent o serie de noi acțiuni de cooperare, prin care ar urma să se realizeze prin efort comun o serie de obiective industriale pe terțe piețe (combinate siderurgice, rafinării), cercetări geologice pentru punerea în valoare a unor resurse naturale etc. Există încă largi posibilități de intensificare a relațiilor de cooperare în diverse domenii, pentru a căror fructificare se cere însă perseverență în tratare, o studiere atentă a posibilităților reale existente și a punctului de vedere al partenerului.

Dar aria relațiilor tradiționale statornicite între România și Franța este mult mai largă. O bună parte din acestea au la bază instrumente juridice internaționale încheiate la nivel guvernamental sau departamental care vizează colaborarea în diverse domenii ale tehnicii și științei: aranjamentul de colaborare științifică și tehnică (Paris, 1964); aranjamentul de colaborare în domeniul agriculturii (Paris, 1965), precum și alte înțelegeri de colaborare în domeniul petrolului, transporturilor aeriene, rutiere, în cinematografie, energie nucleară etc.

Interesul permanent manifestat de specialiștii și oamenii de știință din cele două țări pentru cunoașterea realizărilor reciproce a determinat menținerea unui contact continuu între instituții și organizații și, în ultimă instanță, încheierea unui important număr de acorduri și înțelegeri. O explicație constă și în faptul că știința și tehnica franceză a dobîndit realizări de seamă unanim recunoscute într-o serie de domenii ca: aeronautică, fizică nucleară, telecomunicații, electronică, chimie, agricultură etc. Aceste realizări, conjugate cu cele obținute de știința și tehnica românească, constituie un tezaur prețios capabil să accelereze progresul celor două economii.

O importantă cale de cunoaștere reciprocă, de apropiere între cele două țări o constituie turismul internațional. Schimburile turistice, deși nu au încă la bază vreo înțelegere încheiată, cunosc o evidentă dezvoltare. Numărul turiștilor în perioada 1960—1967 a crescut de peste 5 ori în ambele sensuri. Această creștere este de prevăzut să se mențină în continuare, ceea ce ar putea să ducă la inițierea de acțiuni de cooperare bilaterală, la folosirea experienței franceze în dezvoltarea unor zone turistice de mare atracție la noi în țară etc.

Colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică româno-franceză nu se limitează însă numai la cadrul bilateral. Ea se dezvoltă și capătă un conținut din ce în ce mai larg și mai profund și pe plan multilateral, în organizațiile economice și tehnico-științifice internaționale la care sînt membre cele două țări. Numeroase inițiative adoptate ca rezoluții la sesiunile Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, la sesiunile Consiliului Conferinței pentru Comerț și Dezvoltare sau la cele două conferințe de comerț, la F.A.O., E.C.O.S.O.C. etc. au fost rodul unei active colaborări între membrii delegațiilor celor două țări.

Amintim aici numai cîteva din cele mai importante inițiative ale României, sau susținute de România, la care Franța și-a adus o prețioasă contribuție: la C.E.E. — O.N.U. — „Dezvoltarea comerțului dintre state cu sisteme social-economice diferite". „Cooperarea științifică și tehnologică", „Studiul situației țărilor în curs de dezvoltare sau cu un nivel mediu de dezvoltare din Europa"; la cea de-a doua Conferință pentru comerț: „Formarea de cadre specializate în domeniul comerțului exterior"; la Adunarea generală O.N.U.: „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între țări europene aparținînd unor sisteme social-economice diferite" etc.

Raporturile de prietenie româno-franceze se bazează pe o colaborare multilaterală, fructuoasă, o colaborare între două state suverane și independente, îndreptată spre înțelegere, destindere și cooperare între țările Europei și în interesul acestora. Receptivitatea uneia din cele două țări față de acțiunile inițiate de cealaltă, spiritul realist de abordare avînd ca rezultat promovarea unor idei care și-au pus o amprentă profundă în atmosfera generală europeană, constituie căi importante ale destinderii relațiilor în Europa.

S.U.A.

TENDINȚELE PROTECȚIONISTE ȘI PARTENERII VEST-EUROPENI

ÎN ULTIMA LUNĂ în capitalele principalelor țări occidentale s-au purtat tratative susținute pe teme ale regimului schimburilor internaționale. După ce, la Luxembourg, în luna aprilie, țările membre în Piața Comună au căzut de acord să accelereze unilateral reducerile tarifare prevăzute de Runda Kennedy, Congresul S.U.A. dezbate acum condițiile de care este legată această concesie vest-europeană. Țările Pieței Comune vor introduce de la 1 ianuarie 1969 a treia tranșă de reduceri, prevăzute prin acordurile de la Geneva, în timp ce Statele Unite nu o vor introduce pe aceasta decît la 1 ianuarie 1970. Totodată, după cum se știe, țările Pieței Comune au cerut ca pînă la 1 ianuarie să fie înlăturat regulamentul privind American Selling Price (A.S.P. — prețul de desfacere american ca criteriu al stabilirii tarifelor vamale la produsele chimice), și renunțarea la orice noi măsuri protecționiste. Dar, în fața Congresului S.U.A. sînt depuse în prezent peste 700 proiecte de legi cu caracter protecționist, unele urmărind introducerea unor contingentări a importurilor, altele — o suprataxă la import.

În Europa de vest această situație provoacă o nemulțumire lesne de înțeles. Amploarea tendințelor protecționiste șochează cu atît mai mult cu cît ele survin la scurt timp după încheierea tratativelor Kennedy, inițiate cu 6 ani în urmă de S.U.A., și al căror scop declarat era tocmai liberalizarea schimburilor internaționale.

Evoluția balanței comerciale a S.U.A.

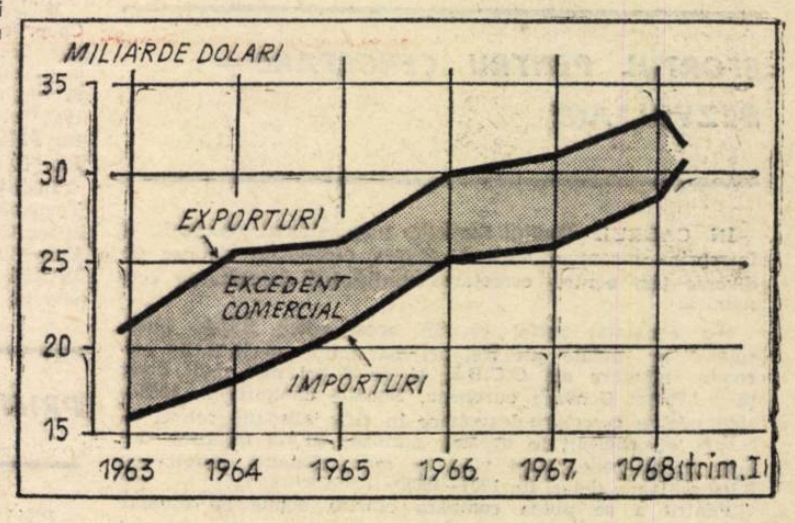

Sursa : L'USINE NOUVELLE, nr. 8/1968 (Pentru 1968, curbele reprezintă nivelul anual, calculat pe baza datelor din trimestrul I).

● Meandrele conjuncturii

ÎNTR-ADEVĂR, trecerea de la liberalizare la protecționism poate să pară paradoxală dacă nu sînt luate în considerație o serie întreagă de transformări ce au ieșit la iveală în ultimii ani pe planul raportului de forțe între Statele Unite și principalii săi parteneri comerciali, al conjuncturii generale a lumii capitaliste și al situației financiare specifice a Statelor Unite.

Dacă inițierea tratativelor Kennedy a coincis cu începutul unei perioade de înviorare economică în principalele țări occidentale, și în primul rînd în S.U.A., încheierea rundei Kennedy cu rezultate mult mai modeste decît cele scontate a avut loc într-o perioadă de manifestare neechivocă a unor tendințe recesive. La jumătatea anului 1967, cînd a fost semnat acordul pentru reducerile tarifare, Anglia și R.F.G. cunoșteau o scădere absolută a producției industriale și un șomaj record, iar Franța, Belgia, Italia și alte țări vest-europene înregistrau încetiniri însemnate. Lunile următoare, care ar fi trebuit să apropie și să pregătească aplicarea reducerilor vamale, au dus la o accentuare și generalizare a tendințelor recesive ale căror simptome de data aceasta începeau să se facă resimțite și peste ocean. Semestrul II/1967 duce și în S.U.A. la o scădere a producției industriale și la reapariția, după 6 ani, a spectrului recesiunii. La sfîrșitul anului 1967 și în primul trimestru 1968 produsul național brut al S.U.A. își accelerează creșterea, dar aceasta se explică în mare parte prin sporul prețurilor (4,5% anual). În luna ianuarie producția industrială s-a situat cu 3,5% peste nivelul atins la mijlocul anului trecut, dar totodată numărul persoanelor ocupate s-a redus, a scăzut gradul de utilizare a capacității de producție, iar portofoliul de comenzi pentru bunuri industriale de folosință îndelungată s-a micșorat pentru prima oară în ultimele 8 luni. Atrăgînd atenția asupra acestor fapte, buletinul lunar publicat de First National City Bank of New York (martie 1968) concluzionează că se menține tendința generală de încetinire, apărută în 1966, care s-a exprimat, de pildă, în faptul că după această dată, cheltuielile de consum au crescut în ritm anual de 2,5%, adică într-un ritm reprezentînd numai 1/3 din sporul anilor 1964—1965.

În Europa Occidentală, cu excepția Angliei, economia pare să reia un curs ascendent, mai pronunțat în Franța și Italia, încă oscilant în R.F.G. Dar înviorarea economică în măsura în care are loc, se datorează în primul rînd introducerii unor stimulente fiscale și monetare. Evoluția conjuncturii generale fiind încă incertă, este explicabilă îngrijorarea cu care, de o parte și de cealaltă a Atlanticului, cercurile industriale urmăresc mișcările concurenților.

● Spre o „încercare a forțelor" ?

Concurența însă promite să devină cu atît mai intensă, cu cît forțele pe plan comercial exterior, ale Statelor Unite pe de o parte, și ale țărilor membre ale Pieței Comune pe de altă parte, s-au apropiat considerabil, lichidînd discrepanța uriașă ce a existat după război în acest domeniu. Un studiu publicat recent de revista l'USINE NOUVELLE arăta că, dacă în 1958 exportul Statelor Unite se ridica la 17,7 miliarde dolari, iar acela al țărilor Pieței Comune spre țări terțe la 15,9 miliarde, în semestrul I/1967 cifrele respective au urcat la 31,4 miliarde dolari (nivel anual) în cazul Statelor Unite și 31,3 miliarde dolari în cazul țărilor din Piața Comună. Raportul s-ar modifica în și mai mare măsură dacă s-ar ține seama și de exportul intracomunitar al „celor 6", care în semestrul I/1967 a fost de 24 miliarde dolari (nivel anual).

Pînă în prezent Statele Unite nu au răspuns vest-europenilor dacă acceptă sau nu condițiile acestora pentru accelerarea reducerilor tarifare. Referindu-se la acest fapt, precum și la tendințele protecționiste, Jean Rey, președintele comisiei Pieței Comune, a declarat zilele acestea unui auditoriu la Harvard Business School că „nu din vina Europei, ci a dv., s-ar putea ajunge la o încercare a forțelor în domeniul comerțului internațional". În condițiile creșterii mai accelerate a ponderii vest-europene pe piața mondială, ce are loc în ultimii ani, este greu de prevăzut cine ar pierde și cine ar cîștiga o asemenea competiție.

● Dolarul în ecuație

CURENTUL PROTECȚIONIST din S.U.A. se va întări probabil simțitor, așa cum lasă să se întrevadă publicarea datelor cu privire la schimburile externe în luna martie. Pentru prima oară de cinci ani încoace, în această lună balanța comercială este deficitară — anume cu 175 milioane dolari. Această veste a stîrnit neliniște, considerîndu-se că va scoate la iveală deteriorarea progresivă a competitivității mărfurilor americane pe piețele externe. La scurt timp după un interviu al fostului subsecretar de stat la Trezorerie, Roosa, în care acesta evalua deficitul balanței de plăți pe trimestrul I la un nivel anual de 5 miliarde dolari, și după evaluările O.C.D.E. — un deficit de 4 miliarde în 1968 (față de 2,1 miliarde — media anilor 1950—1966), cifrele cu privire la comerț sînt privite drept o dovadă a slăbirii în continuare a dolarului. La 28 aprilie, ziarul londonez THE TIMES relata că cercurile vest-europene încep să se întrebe din nou dacă dolarul nu este supraevaluat. Convențiile monetare de la Washington și Stockholm nu au făcut decît să dea un răgaz Statelor Unite, care nu l-au folosit încă. Fragilitatea situației financiare a devenit „dureros de evidentă", scrie comentatorul ziarului, relevînd că Administrația va putea cu greu să adopte în lunile viitoare reducerea cheltuielilor publice cu caracter social. De asemenea, atmosfera pre-electorală va rămîne puțin propice aprobării unei urcări a impozitelor în Congres.

În cazul în care ameliorarea balanței comerciale va fi urmărită de S.U.A. nu pe calea accelerării liberalizării unilaterale a schimburilor de către Piața Comună, ci pe aceea a protecționismuplui, o generalizare a acestuia „ar constitui cea mai serioasă amenințare pentru comerțul internațional de 20 de ani încoace", (de Schacht, director general pentru relațiile externe în Secretariatul Consiliului Comunităților Europene). Acesta este și sensul unui raport, publicat la sfîrșitul lunii aprilie la Geneva de experții monetari din principalele țări occidentale. În condițiile actuale, se afirmă în acest raport, refuzul de a urca prețul aurului și adoptarea în schimb a unor măsuri protecționiste pentru a ameliora situația dolarului ar putea declanșa o escaladare care „ar amenința progresul economiei mondiale".

S-ar părea că împrejurările expuse mai sus, diferite de cele în care au fost inițiate tratativele Kennedy, înclină balanța spre un asemenea curs.

Irina VIANU

ILUZIA BANCNOTEI NESCHIMBATE

ÎMENSUL DEFICIT BUGETAR al S.U.A. în ultimii ani obligă Administrația americană să plătească dobînzi la împrumuturile ce le contractează a căror sumă nu este concurată decît de aceea a cheltuielilor militare și a altora de același ordin. Costurile finanțării datoriei publice se ridică în prezent, cum informează revista U. S. NEWS & WORLD REPORT, la aproximativ un miliard de dolari anual. Dacă în 1946 sarcinile dobînzilor pentru datoria publică erau de 4,7 miliarde de dolari, crescînd în 1956 la 6,8 miliarde, iar în 1966 la 12 miliarde, acum, pentru anul financiar care începe la 1 iulie, ele se vor ridica la 15 miliarde.

Experții particulari din S.U.A. pun această progresie în seama numeroaselor programe ale guvernului, care se traduc prin împrumuturi cu dobînzi ridicate și reîmprumuturi cu dobînzi „ieftine". Un cetățean miniat din Oklahoma, pe care îl citează revista americană amintită, își exprimă astfel părerea: „Mi se pare aproape criminal ca să împrumuți bani la o dobîndă de 5 la sută sau mai mult și, făcînd stînga împrejur, să-i reîmprumuți ieftin, pentru niște proiecte minore, subvenționate în scopuri politice".

Precum se arată, datoria publică se ridică azi în S.U.A. la 352 miliarde de dolari și e sigur că încă va mai crește. Dar chiar dacă datoria în sine nu va crește povara dobînzilor va spori deoarece titlurile tezaurului american plasate cu ani în urmă devin mereu scadente și trebuie refinanțate la rate mult urcate. Administrația este de aceea în continuă căutare de împrumuturi noi.

Cu pasiunea lor cunoscută pentru statistică, economiștii americani arată că cele 15 miliarde de dolari cît reprezintă dobînzile la datoria publică pentru anul ce începe, ar putea ridica cei 29 milioane de americani socotiți a se afla sub „linia sărăciei" la nivelul de deasupra — și încă ar mai rămîne bani. Sau, n-ar mai fi necesară propusa sporire a impozitelor, iar bugetul n-ar mai acuza decît un deficit modest, de 2 sau 3 miliarde. Sau, ar putea fi triplate cheltuielile pentru programul spațial. Sau.... etc., etc.

Desigur, după cum se subînțelege, produsul național brut al S.U.A. a crescut mai repede decît datoria federală. În anul financiar care începe la 1 iulie, datoria va fi egală cu numai 42,5 la sută din produsul național brut.

Dar oare S.U.A. nu seamănă într-un fel cu datornicul care cîștigînd o bancnotă de un milion la loterie și neavînd cine să i-o schimbe ca să-și plătească creditorii contractează mereu alte datorii și nutrește iluzia că o dată cu biletul i-a rămas întreagă și avuția ?

PUBLICITATE ȘI PROBLEME

NU-I UN LUCRU NECUNOSCUT că epoca actuală, în Occident, e obsedată de funcția publicității. Discuțiile recente din Franța, purtate pînă în incinta parlamentului, în jurul ideii de a introduce publicitatea la televiziune, îi subliniază pondere. Nu de mult, problema a reținut și atenția unui juriu la Sorbona. Un membru al Centrului Național al Cercetării Științifice, D. Gérard Lagneau, a prezentat aici o teză de sociologie, numită „Introducere în fenomenul publicității". Interesantă în încercarea ei de a enunța problemele, unele idei merită cu deosebire a fi menționate.

Ca fapt social, susține autorul tezei, publicitatea este de o mare ambiguitate. Ea se sustrage logicii care guvernează simpla comunicare, conținutul ei oscilînd între informația pură — destinată atenției conștiente — și simbolul cu înțelesuri nesigure, ce se adresează în conștientului.

Abordînd funcția psihologică a publicității, — de neignorat, evident, în acele țări unde reclama a fost de atîtea ori învinuită că siluiește voința cumpărătorului, — autorul acordă cu aceeași justificare o mare importanță implicațiilor sale sociale. Calitatea celor ce o profesează preocupă în mare măsură opinia publică, mulți considerînd activitatea acestora ca avînd un caracter parazitar și ocupînd un loc inutil între producție și consum. Cu atît mai multă suspiciune este privit modul de recrutare a agenților publicitari. Dacă unii consideră că publicitatea este o artă, iar alții pretind că este o știință, profesioniștii se consideră cînd „artiști", cînd „experți", cînd „avocați ai produselor pe lîngă tribunalul clienților", cînd „medici ai întreprinderilor". Este un fapt constatat însă că cei mai mulți improvizează. Unele reușite extraordinare nu ascund precaritatea economică a acestei profesiuni care nu este în nici un fel instituționalizată. În publicitate, observă cu regret autorul tezei de la Sorbona, unii se înclină într-adevăr în fața ideii de cultură, dar de cele mai multe ori numai pentru a abuza de ea. Imaginea aleasă este de foarte multe ori un mijloc de șoc pentru scandalul vizual sau verbal. Un timp diferențiată, acțiunea publicității asupra cererii se confundă azi aproape cu aceea asupra ofertei prin promovarea vînzărilor. În funcția serviciului de **public relations** în prezent se amestecă reclama, publicitatea și propaganda, fețe multiple ale aceluiași fenomen.

Să fie oare publicitatea altceva decît un accident istoric, se întreabă autorul devreme ce aceasta — deși canalizator al consumului — este incapabilă să promoveze cererea în perioadele de criză ? Un fapt care se mai constată este și acela că, deși în general cheltuielile pentru publicitate și creșterea economică merg împreună, volumul cheltuielilor și stilul publicității diferă considerabil, între țările cu un nivel comparabil de dezvoltare.

Definind publicitatea în țările capitaliste ca fiind „conflictuală" și bazată pe practicile „sugestive", iar pe aceea din țările socialiste ca fiind (în lipsa concurenței) „armonică" și „informativă", autorul consideră că esența ei este în fond aceeași.

Este însă, indiferent unde, comensurabil randamentul publicității ? Contribuie ea la dinamismul producției industriale? Iată întrebări de o incontestabilă importanță economică și sociologică care încă nu și-au aflat răspunsuri riguroase, în pofida frecventelor analize de eficiență, de tot soiul, și care fără îndoială merită să mobilizeze, în lămurirea lucrurilor, aparatul științific.

NOTE EXTERNE

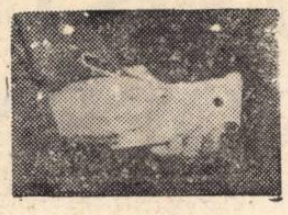

din bloc-notesul cronicarului

EFORTUL PENTRU CERCETARE — DEZVOLTARE

IN CADRUL Anului Statistic Internațional, O.C.D.E. a întreprins recent o anchetă asupra eforturilor depuse de diverse țări pentru cercetarea științifică și dezvoltarea economică.

S-a constatat astfel că, în acest scop, S.U.A. cheltuiesc în medie de trei ori mai mult decît țările europene membre ale O.C.D.E. și de 6 ori mai mult decît țările Pieței Comune europene. Sumele cheltuite în 1963—1964 pentru cercetare-dezvoltare în cifre absolute relevă că S.U.A. au cheltuit în această perioadă 21 075 milioane dolari. În al doilea rînd vine, la mare distanță, Anglia cu 2 160 milioane dolari (în 1964—1965).

Pentru a se putea compara efortul depus de diverse țări pentru cercetare-dezvoltare, s-a calculat și procentul din produsul național brut pe care aceste sume îl reprezintă. Astfel, Statele Unite cheltuiesc 3,4% din produsul național brut calculat la prețurile pieței; urmează Anglia cu 2,3% și Olanda cu 2%, Franța, R.F.G., Japonia și Suedia cheltuiesc circa 1,5%; apoi Canada, Belgia și Norvegia cu circa 1%; Italia urmează cu 0,6%, iar celelalte țări ale O.C.D.E. cheltuiesc circa 0,5%. În privința personalului folosit în cercetare, S.U.A. vin din nou în frunte cu 700 000 cercetători, ingineri și tehnicieni. Apoi, Japonia la oarecare distanță cu 187 000 cercetători, urmată de Anglia cu 160 000 oameni de știință în acest domeniu, R.F.G. și Franța cu cîte 100 000 și apoi celelalte țări cu un număr mult inferior de cercetători. În ce privește proporția față de populație, la 10 000 locuitori există în S.U.A. circa 36 cercetători, în Anglia — 30, iar în celelalte mari țări industriale europene (cu excepția Italiei) 18—20 cercetători la 10 000 locuitori. Cu un număr mai redus se înscriu în cronologie Olanda și Suedia, iar Grecia, Irlanda, Portugalia și Spania se situează la nivelul de 6 cercetători la 10 000 locuitori.

SEMNIFICAȚIA DECALAJULUI...

SĂPTĂMÎNALUL american BUSINESS WEEK a publicat recent alocațiile bugetare ale Pentagonului pentru studii și cercetări științifice și tehnice în exercițiul fiscal 1966/1967.

Potrivit acestor date, societatea „Lockheed Aircraft Corp." (care este angajată în realizarea a patru programe: racheta Poseidon, avionul de transport C—5A, elicopterul militar Cheyenne și o navă recuperabilă de mare profunzime), se află pe primul loc. Pe locul doi se află „General Dinamics" care construiește avioanele F—111. Urmează „General Electric Comp.", ce elaborează un sistem de control pentru propulsarea rachetei Poseidon, construiește stabilimentele laboratorului orbital cu echipaj la bord (Manned Arbiting Laboratory) și altele de același fel pentru anti-rachete. Printre institutele universitare, alocații bugetare substanțiale a primit „Massachusetts Institute of Technology" care, printre altele, se ocupă și de realizarea sistemului de ghidaj al rachetei Poseidon. Iată mai jos societățile și sumele alocate (în milioane de dolari) din care rezultă decalajul acestor alocații — exorbitante pentru societățile afectate direct construcțiilor militare și aproape infime pentru instituțiile „necomerciale".

Societăți afectate direct construcțiilor militare:

1) Lockheed Aircraft Corp. 5 709; 2) General Dinamics Corp. 461; 3) General Electric Co. 439; 4) Western Electric Co. Inc. 414; 5) Mc. Donnel Douglas Corp. 237; 6) Worth American Aviation Inc. 236; 7) Boeing Co. 220; 8) Hughes Aircraft Co. 166; 9) Martin Marietta Corp. 156; 10) Westinghouse Electric Corp. 122; 11) Avco Corp. 112; 12) Philco-Ford Corp. 102; 13) Raytheon Co. 98; 14) TRW. Inc. 90; 15) Sperry Rand Corp. 82;

Instituții necomerciale: 1) Massachusetts Institute of Technology 92; 2) Johns Hopkins University 71; 3) Aerospace Corp. 71; 4) Stanford Research Institute 31; 5) Mitre Corp. 21; 6) Rand Corp. 19; 7) System Development Corp. 19; 8) University of California 17; 9) Columbia University 16.

PRIMA AUTOPOMPĂ AMFIBIE

PRIMA AUTOPOMPĂ amfibie din lume, pusă în exploatare în R.F.G., pare o combinație între o șalupă rapidă și un camion. Vehiculul învinge pante cu înclinație de 85%, pe care nu le poate urca nici o mașină cu șenile, înaintează prin apă cu 13 km pe oră și atinge pe stradă netedă viteza maximă de 100 km pe oră. Denumită „Alf 1", autopompa a fost construită pentru intervenția

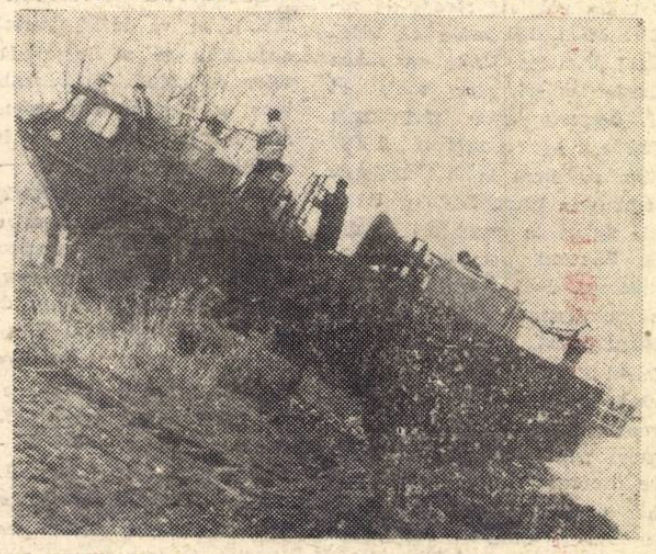

în caz de incendiu în apropierea de sau chiar în apă, sau la accidente de avion.

Un motor de 285 cai putere pune în mișcare elicea și cele patru roți, iar cele două pompe de apă de la bord au o capacitate de cîte 4 000 litri pe minut. La aceasta se adaugă o pompă de spumă, una de spumă ușoară și un aruncător de pulbere. Cele șase țevi pot fi îndreptate simultan în orice direcție.

DIN ISTORIA RECENSĂMINTELOR

DINTRE OPERAȚIUNILE STATISTICE importante, recensămîntul populației se bucură de notorietatea vechimii și a răspîndirii cvasiuniversale. În forma sa mai simplă — cea de numărătoare a populației — el a fost cunoscut încă în China antică (cu mai mult de un mileniu î.e.n.), în vechea Iudee, precum și în Imperiul Roman, începînd cu domnia împăratului Octavian August. Aceste numărători satisfăceau nevoile de atunci, în special în domeniul militar (recrutarea ostașilor) și fiscal (perceperea impozitelor).

Recensăminte ale populației organizate pe principii și în scopuri științifice datează abia de la jumătatea secolului al XVIII-lea: în Finlanda (1749), în Suedia (1750), în Norvegia și Danemarca (1769), în Statele Unite (1790), în Anglia și Franța (1801). Creșterea rolului studiilor demografice în epoca modernă și contemporană a determinat perfecționarea metodelor de recenzare, precum și stabilirea unei periodicități adecvate a efectuării recensămintelor populației. Paralel, s-a extins mult și sfera obiectivelor vizate. În prezent, recesămintele urmăresc, pe lîngă componența și mișcarea populației (global și pe profil regional), și evoluția unor indicatori importanți, ca: structura profesională și resursele de forță de muncă, nivelul instrucțiunii, situația patrimoniului imobiliar și condițiile de locuit ale populației, gradul de echipare a gospodăriilor casnice etc. Aceste date servesc cercetătorilor din domenii diverse ca: economia, sociologia, urbanistica, geografia sau istoria, precum și — în măsură crescîndă — la elaborarea studiilor de tendință sau de perspectivă în dezvoltarea social-economică.

ORAȘUL DE SUB CUPOLĂ

IN S.U.A. se proiectează construirea unui oraș acoperit, în care nu va fi niciodată noroi, va fi întotdeauna cald, dar nu va fi arșiță.

Noul proiect prevede amplasarea întregului oraș sub cîteva cupole cu diametrul de 2 mile, înălțimea fiecărei cupole fiind de o milă. Sub sase din astfel de cupole vor trăi aproximativ 250 000 cetățeni.

La proiectarea unui asemenea oraș, a cărui construire este prevăzută în nordul statului Minnesota (într-o zonă a cărei populație se reduce rapid datorită iernilor aspre), participă ingineri, arhitecți și proiectanți reputați. Încă nu a fost aleasă în mod definitiv amplasarea orașului.

15 comisii speciale, fiecare alcătuită din 10 specialiști, discută modalitățile menite să confere cît mai mult confort acestui oraș. Astfel, se studiază folosirea unor cupole asemănătoare celei a pavilionului american de la „Expo '67" din Montreal. Casele de locuit de sub cupole vor fi cu totul neobișnuite, deoarece nu vor mai trebui să fie apărate împotriva intemperiilor, iar edificiile nu vor trebui să reziste la vînt.

Într-un astfel de oraș nu vor exista decît puține autoturisme individuale, sau poate chiar de loc. Locul lor va fi luat de mici vagoane electrice ce se vor deplasa pe șine prin fața fiecărei case și care vor transporta rapid pe locuitori la locul de destinație.

BILANȚ COMPARATIV

ÎNTR-UN AMPLU articol privind conjunctura economiei franceze în 1967 și perspectivele sale în 1968, revista L'EXPANSION publică, printre altele, date comparative privind producția industrială, costul vieții și produsul național brut global și pe cap de locuitor, în principalele țări capitaliste. În ceea ce privește producția industrială, Italia a cunoscut între anii 1959—1967 un drum ascendent spectaculos, depășind cu mult celelalte țări analizate. Ea deține însă și primul loc în ceea ce privește creșterea costului vieții (1961—1967). Cît despre produsul național brut, Japonia a ajuns, pentru prima dată în 1967, pe locul imediat următor Statelor Unite. Franța se situează pe locul trei în clasament cu produsul național brut global și pe locul doi în ce privește produsul pe cap de locuitor, în timp ce Italia, din acest punct de vedere, rămîne în coada clasamentului.

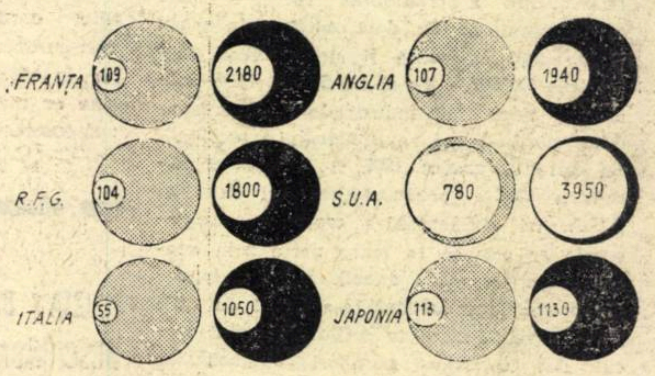

PE GLOB

● **ÎN buletinul statistic** publicat recent de Comisia C.E.E., se arată că **producția de cereale a Pieței Comune a scăzut în anul trecut cu 4%** (în anul agricol 1966/1967 ea reprezenta 58 milioane tone, față de 60,2 milioane tone în anul precedent). Datorită scăderii producției, țările C.E.E. au trebuit să importe 11,9 milioane tone cereale.

● **DE LA 1 septembrie 1961 pînă la 31 decembrie 1967, investițiile străine în R.F.G. s-au ridicat la 14,518 miliarde mărci** — precizează ministerul vest-german al economiei. Sectoarele petroliere și al construcțiilor de drumuri sînt domeniile în care capitalurile străine au pătruns cel mai mult. America de Nord se află în frunte, investițiile sale în R.F.G. ridicîndu-se la 7,293 miliarde mărci.

● **POTRIVIT** unei declarații a ministrului finanțelor al Irlandei, în noul buget al țării pentru anul 1969 s-a prevăzut o sporire a impozitelor indirecte la benzină, băuturi spirtoase, tutun și bere.

● **PRODUCȚIA** de petrol a Argentinei s-a ridicat în primul trimestru al acestui an la 4 991 200 m³, cu 15,7% mai mult decît în aceeași perioadă a anului precedent.

● **GREVA** muncitorilor din industria cuprului (care a început în iulie 1967 și a durat opt luni), precum și amenințarea cu o nouă grevă în această vară din partea muncitorilor din industria americană de oțel ar putea contribui la creșterea deficitului balanței de plăți a S.U.A. cu circa 900 milioane de dolari. Această evaluare a fost făcută de către Lawrence Fox, directorul Biroului internațional al comerțului din Departamentul Comerțului S.U.A.

● **DIN 11 273 ordinatori** aflați în serviciu la sfîrșitul anului 1967 în Europa Occidentală, 7 291 se aflau în țările membre ale Pieței Comune. În fruntea acestor țări se situează R.F.G., cu 3800 ordinatori (față de numai 94 în 1959), numărul lor urmînd a atinge cifra de 11 550 în 1974. La sfîrșitul anului 1967, menționează LES ECHOS, în S.U.A. se aflau în serviciu 40 000 ordinatori.

● **„BANQUE DE PARIS et des Pays-Bas"**, principala bancă franceză de afaceri, a hotărît, în cadrul marii reforme a structurilor întreprinse de mai mulți ani de băncile franceze, să se transforme într-o societate-holding, sub numele de „Compagnie Financière de Paris et des Pays-Bas".

● **ÎN APROPIERE** de localitatea Mitake din regiunea centrală Honshu, au fost descoperite recent cele mai bogate zăcăminte de uraniu din Japonia. Zăcămintele de uraniu de la Mitake, evaluate la 1 300 000 tone, au un conținut de uraniu de 0,1%, ceea ce reprezintă echivalentul unui kilogram de oxid de uraniu pentru o tonă de minereu.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Taigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 20 (247)
VINERI
17 mai 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINILE 8-9

PLANURILE TEHNICE — POARTĂ DESCHISĂ NOULUI

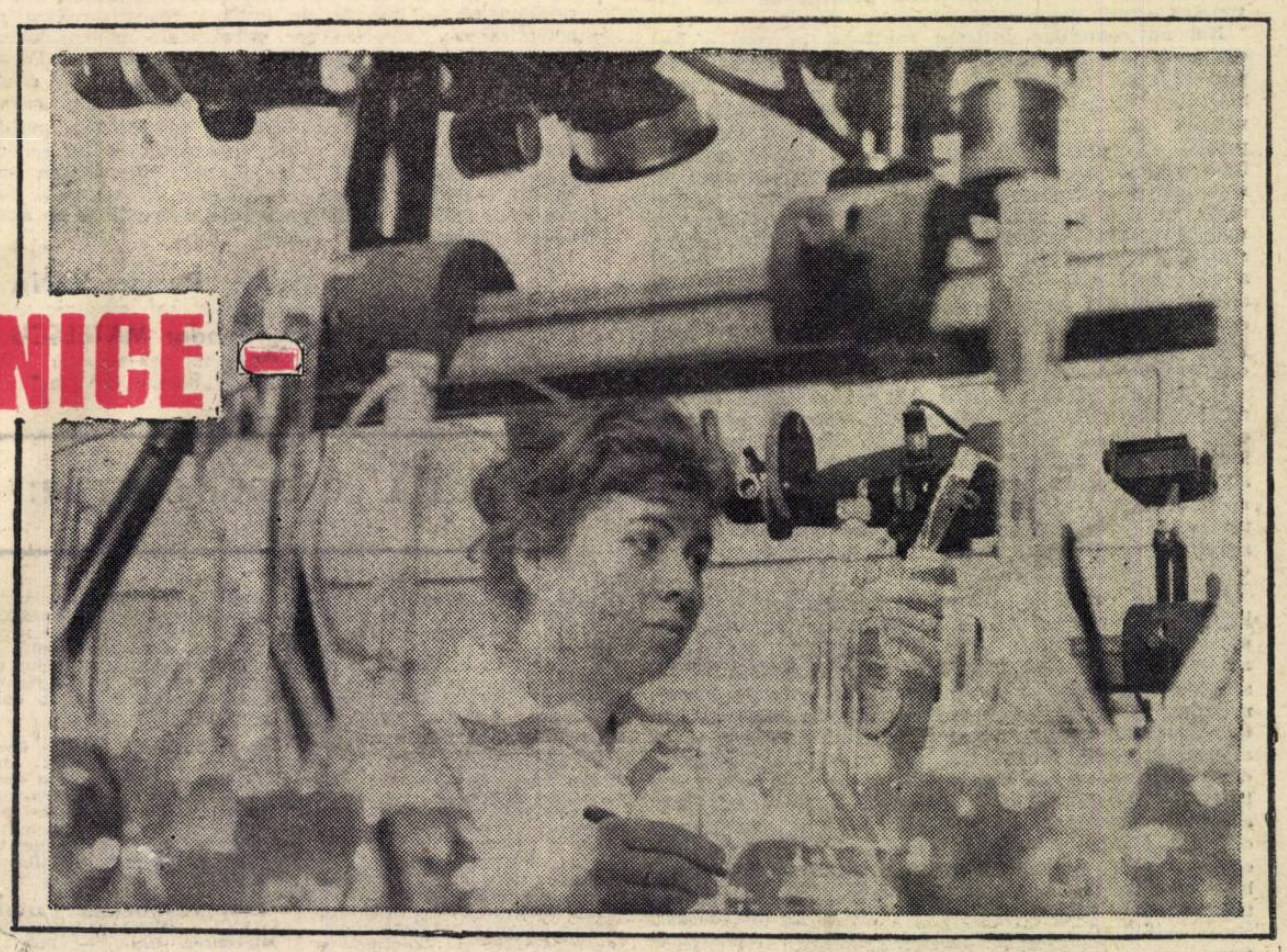

ÎN PAGINA 6

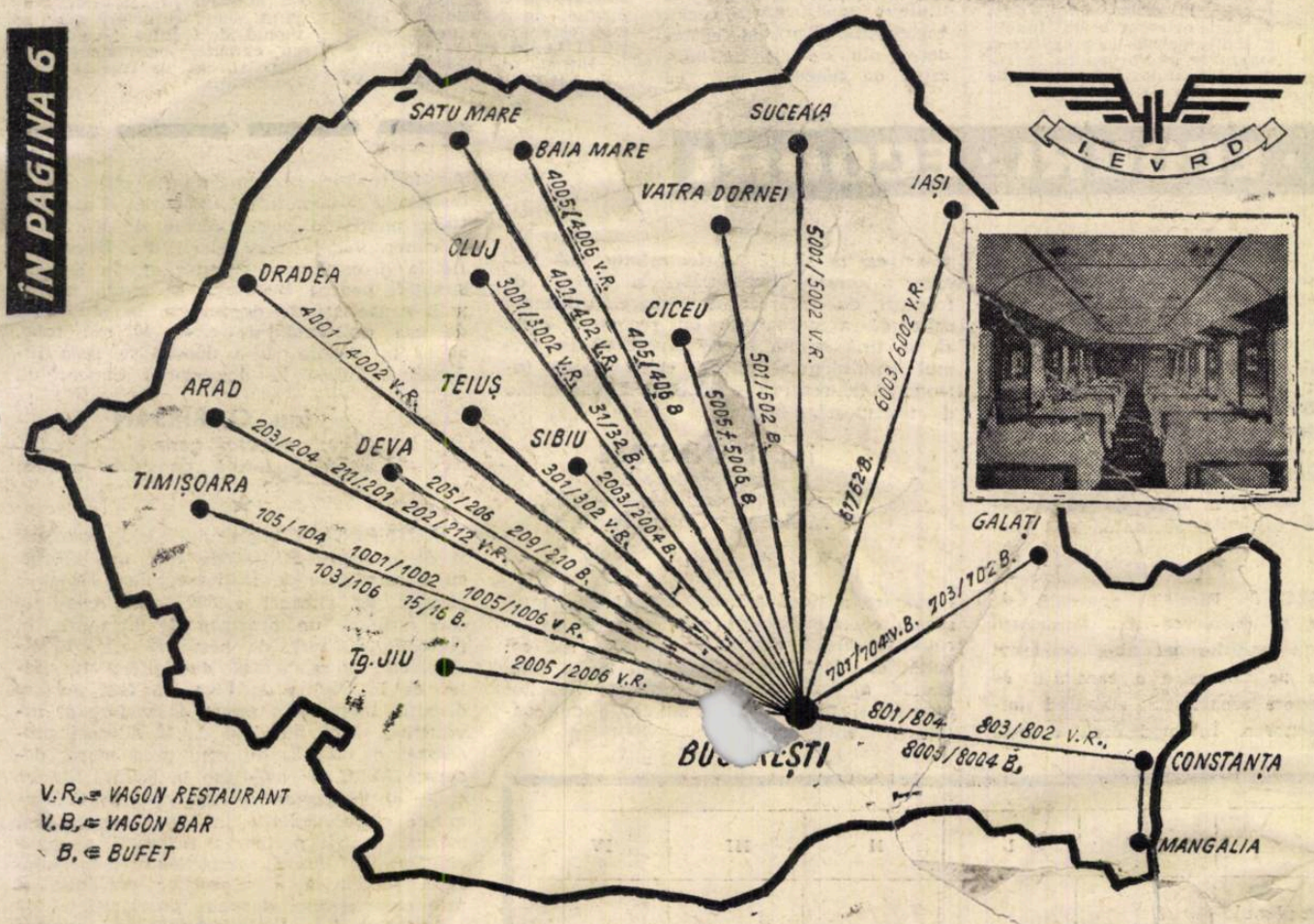

ZILNIC, PE CALEA FERATĂ

800 000 CĂLĂTORI

CUM SÎNT SERVIȚI ÎN

VAGOANELE RESTAURANT?

DIN SUMAR

● Pagina a 3-a:

IRIGAȚIILE — CERTITUDINEA SUCCESULUI ÎN ACȚIUNEA DE COMBATERE A SECETEI

● Pagina a 5-a:

Dezbateri

RELAȚII CONTRACTUALE DE LUNGĂ DURATĂ

● Pagina a 13-a:

CONVERTIBILITATEA MONETARĂ

Necesitate sau convenienţă ?

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

INUTILITATEA UNOR AUTORIZAȚII

DATORITĂ APLICĂRII foarte stricte a ordinului nr. 41/1968 al Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene privind reglementarea traficului auto interurban, Grupul de șantiere I.C.H. „Porțile de Fier" întîmpină o serie de greutăți.

Noi nu contestăm justețea spiritului în care a fost emis ordinul citat și care urmărește executarea transporturilor de mărfuri cu o eficiență economică maximă. Dar, în anumite cazuri, aprecierea eficienței economice nu trebuie să se facă neapărat numai prin prisma economicității transportului. În activitatea unor întreprinderi apar situații în care unele transporturi sînt aparent necconomicease, dar care au efecte economice pozitive ce anihilează în mod substanțial eventualele pierderi. Este normal însă că aprecierea acestor situații, în ansamblul lor, este de competența exclusivă a conducerii unităților respective. De altfel, tocmai de aceea, anumite unități printre care și I.C.H. „Porțile de Fier" au fost dotate cu parcul auto necesar realizării sarcinilor de producție respective în condițiile economice cele mai favorabile.

În această situație, considerăm că este lipsit de logică ca dispunînd de parcul propriu auto, să nu putem efectua în mod operativ necesarul de transport fără încuviințarea direcțiilor de transporturi auto. Pierdem adesea timp prețios pentru a purta tratative cu organele D.R.T.A., în vederea obținerii autorizațiilor de transport. În ultimul timp, ca urmare a aplicării ordinului nr. 41, tratativele noastre se încheie uneori fără obținerea autorizației solicitate.

În multe cazuri trebuie să transportăm din diverse localități piese și materiale mărunte cu o greutate de pînă la o tonă. Pentru astfel de transporturi am primit autoutilitare T.V. de 1 tonă. Normal ar fi ca M.T.A.N.A. să elibereze pentru aceste autovehicule autorizații permanente în întreaga țară, întrucît ele nu intră în dotația curentă a autobazelor D.R.T.A. Totuși nu avem autorizație decît pentru trei din cele 13 autoutilitare din dotație și aceasta numai pentru anumite județe din țară. În această situație sîntem obligați să solicităm autorizații ocazionale de la D.R.T.A.-Turnu Severin care deși nu dispune de autovehicule de 1 tonă ne refuză eliberarea lor, pretextînd că transportul respectiv trebuie efectuat cu mașini de la autobază. Astfel, așteptăm pînă se string mai mulți beneficiari pentru acoperirea capacității unei mașini care este de minimum 5 tone.

Am solicitat întreprinderii din Turnu Severin o autorizație pentru o mașină de 1 tonă care urma să procure de la mai multe unități navale dispuse pe litoral, diverse piese de schimb necesare navelor din dotația șantierului nostru. Acest lucru ne-a fost refuzat. Așa că la ora actuală avem imobilizate în reparații, din lipsa unor piese de schimb, două remorchere pentru care plătim sume importante drept amortisment. O situație similară se prezintă și în cazul transporturilor de piese și utilaje grele care depășesc 8 tone și pentru care D.R.T.A. nu dispune de parc corespunzător. În fine, mai este vorba și despre autovehicule de 3—5 tone care, deși fac parte din dotația curentă a D.R.T.A., sînt adesea inutilizabile pentru noi din cauza lipsei de operativitate.

Avînd în vedere că prin specificul activității noastre necesarul de transport nu are totdeauna un caracter ritmic și pe rute bine definite, cunoscute dinainte, considerăm că se impune de urgență reanalizarea și reactualizarea autorizațiilor permanente pentru parcul nostru astfel încît grupul de șantiere I.C.H. „Porțile de Fier" să aibă asigurate condițiile necesare desfășurării unei activități productive optime. De asemenea, considerăm că este oportună soluționarea problemelor privind traficul rutier interurban și în general a problemelor utilizării parcului auto din dotația unităților socialiste. Opinia noastră este că actualele forme de organizare a transportului auto pe bază de autorizații este perimată.

Dumitru VANĂ
inginer șef mecanic
ing. Teodor MATEESCU
adjunct șef serviciu
I.C.H. „Porțile de Fier"

LA LEGE NOUĂ, INSTRUCȚIUNI NOI

LEGEA nr. 26/1967 a adus modificări esențiale regimului concediului anual de odihnă al angajaților; creșterea duratei minime a concediului, acordarea dreptului de concediu diferențiat în raport de vechimea în muncă etc. Desigur că textul legii a fost studiat și însușit de lucrătorii din compartimentele interesate. Totuși, legea nereglementînd prin dispoziții finale anumite situații tranzitorii, lucrătorii interesați nu știu cum să procedeze.

Legea nr. 26 aduce elemente noi în materie de restituire a indemnizației de concediu în cazul încetării raporturilor contractuale de muncă. După H.C.M. nr. 136 din 1951 se făcea distincția dacă aceste raporturi au încetat din vina angajatului sau nu. Mai este valabil acest criteriu o dată ce noua lege nu-l enunță? Se pune pe alte baze dreptul la compensare a concediului de odihnă decît vechea reglementare. Rezultă că angajații cărora li s-a desfăcut contractul de muncă pentru încălcări grave sau sistematice ale obligațiunilor de serviciu (art. 20 lit. e din Codul Muncii) să beneficieze de dreptul la compensare? Situația pare neobișnuită sau chiar nejustă.

Deși pe marginea textului acestei legi au apărut unele comentarii care să elucideze problemele rămase neclare, socotim însă că trebuie să fie elaborate instrucțiuni de aplicare care să fie difuzate tuturor unităților.

E. Ilie RĂDUCAN
economist principal,
Complexul industrial de faianță și sticlă — Sighișoara

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

DAN IOAN, Sadu — Pulberile emanate din materialul ce se polizează (pulberile abrazive sintetice, emanațiile de vapori toxici existente la locul dv. de muncă) nefiind în cantități mari, Ministerul Sănătății n-a acordat sporul la salarii pentru condiții deosebite în laboratoarele dentare.

CAROL BORA, Craiova — Referindu-se la scrisoarea dv. „Despre rolul și pregătirea contabilului", tov. P. Turcu, Director în Comitetul de stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare ne scrie:

„Atît prin normele generale de elaborare a structurilor organizatorice, cît și prin cadrul de elaborare a regulamentelor de organizare și funcționare, se vor face precizări pentru ca să se asigure o creștere a eficienței utilizării funcțiilor economice medii și superioare, precum și în vederea stabilirii precise a atribuțiilor acestor funcții. În același timp, o dată cu nomenclatoarele de funcții și indicatoarele de pregătire și stagiu ce se vor aplica în cadrul sistemului îmbunătățit de salarizare, se vor rezolva și celelalte probleme ale corelării dintre atribuțiile ce revin funcțiilor economice medii și superioare și deci și celor cu caracter contabil cu pregătirea ce este necesară pentru ocuparea lor".

P. ALMAJAN, Arad — Constatările și opiniile dv. din materialul „Derogările și anomaliile pe care le provoacă" au fost trimise spre analiză organelor centrale competente. Ca să vă putem răspunde, vă rugăm să ne indicați adresa dv.

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ METALO-CHIMICĂ, Miercurea Ciuc. — Potrivit art. 22 al. 2 din Legea privind concediul de odihnă, care se aplică de la 1 ianuarie 1968, H.C.M. nr. 136/1951 a fost abrogată. Prevederea la care vă referiți și care constituie o modificare a vechii reglementări, privind excluderea din calculul indemnizației de concediu, atît ca timp cît și ca sume, a perioadelor de incapacitate temporară de muncă, este cuprinsă în art. 17 al. 3 al legii sus-menționate.

MAI MULȚI SALARIAȚI, Uzina Mecanică-Turnu Severin. — Atunci cînd cumulul de funcțiuni, exercitat în temeiul Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 191/1963, astfel cum a fost modificată prin H.C.M. nr. 722/1966, s-a practicat în unități diferite, impozitul pe salariu se calculează separat, la fiecare unitate în parte, fără a se cumula sumele primite. Dacă acest cumul s-a efectuat în cadrul aceleiași unități, impozitul pe salariu se calculează asupra sumelor cumulate. Venitul realizat prin cumul, atît în cadrul aceleiași unități, cît și în două unități diferite, nu se ia în considerare la stabilirea indemnizației de concediu, astfel cum este expres prevăzut atît în Legea nr. 26/1967, cît și în H.C.M. nr. 175/1959.

E. VICTOR, Craiova. — Vă mulțumim pentru propunerea făcută. Ea va fi studiată de către colegiul nostru de redacție.

S. CASSABALIAN, Constanța. — Am primit materialele trimise de dv. Cel intitulat „Organizarea și planificarea activității economice a întreprinderilor, ca obiect de studiu în învățămîntul profesional și tehnic" a fost reținut. Celălalt articol este tardiv.

I.I.S. ANTREPOZITUL FRIGORIFIC, Galați. — Așa cum s-a arătat și în articolul „Cum se calculează indemnizația pentru concediul de odihnă" („Viața economică" nr. 16), premiile cu caracter excepțional nu se iau în considerare la stabilirea cuantumului respectiv. Premiile plătite în baza Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 1324/1967, avînd acest caracter, nu se includ deci între veniturile cu caracter permanent pe baza cărora se fixează indemnizația.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

„RELAXARE" — DAR PE SEAMA CUI?

ÎN ACEST ARTICOL se arată „că anul trecut, mai ales în iunie — noiembrie, luni de vîrf în activitatea de construcții — pe multe șantiere, din cauza lipsei cimentului, zgomotul sacadat al stațiilor de betoane a scăzut mult din intensitatea normală". De ce? „...au apărut fenomene cu totul banale", fenomene care, socotim noi, nu vor mai apare și în acest an.

★

„Articolul a expus just unele aspecte ale relațiilor dintre unitățile de cale ferată și beneficiari, precum și neajunsurile înregistrate în activitatea de transport. Direcția generală a mișcării, ca organ central coordonator, a analizat cu aparatul său problemele ridicate și concluziile din articol și consideră că acestea constituie un ajutor pentru organele din calea ferată.

Avînd în vedere importanța aprovizionării șantierelor cu ciment, calea ferată urmărește zilnic — informînd la nivel de conducere a ministerului — situația încărcărilor la cele nouă fabrici producătoare. Datorită nerepartizării uniforme de către beneficiari a planului de transport pe trimestru, în perioada vîrfului de trafic, se adaugă și cantitățile neplanificate și netransportate în primul trimestru al anului. Această stare de lucruri determină o reducere substanțială a capacității de transport a vagoanelor acoperite, respectiv a posibilităților de transport a cerealelor, fructelor, produselor alimentare etc. destinate pieței interne și externe.

An de an, calea ferată a repetat insistențele sale pentru îmbunătățirea planului de transport în primul trimestru al anului, în scopul asigurării ritmice cu vagoane a fabricilor de ciment.

Totodată, se vor lua măsuri pentru construcția prin devansare în anul 1968 a întregii cote de vagoane Zcv pentru transportul cimentului în vrac prevăzută pînă în anul 1970. Astfel se va putea prelua întreaga cantitate de ciment în vrac în măsura în care unitățile beneficiare vor fi dotate cu instalații pneumatice de încărcare-descărcare. S-a prevăzut, de asemenea, construirea și experimentarea unui nou tip de vagon de mare capacitate cu acoperiș rulant etc.

Pentru ca măsurile luate de calea ferată să aibă eficiența scontată, este necesar ca pe lîngă unele măsuri tehnico-organizatorice (mecanizări și sporiri de fronturi de încărcare-descărcare, utilizarea rațională a vagoanelor cu recipienți etc.), să se țină seama și de faptul că în primul trimestru al anului calea ferată introduce în rezervă o însemnată capacitate de transport".

ing. P. NĂSTASE
director tehnic,
Direcția generală a mișcării,
Ministerul Căilor Ferate

★

ANUL TRECUT, Direcția generală de aprovizionare și desfacere din Ministerul Industriei Construcțiilor nu ne-a consultat în defalcarea pe trimestre a cantității de ciment ce ne era repartizată, stabilind unilateral eșalonarea. În mod cert, această eșalonare a ținut seama numai de interesele coordonatorului care este și producător. De altfel, din datele de mai jos, rezultă că desfășurarea unilaterală a cotei anuale a fost necorespunzătoare nevoilor noastre și necorelată cu sarcinile de construcții-montaj:

	1967	I	II	III	IV
Eșalonarea planului de C+M (%)	100	22,6	26,4	28,6	22,4
Eșalonarea cotei de ciment (%)	100	24,4	25,2	22,6	27,8

Pentru a evita situația creată anul trecut, am luat măsuri ca să putem primi întreaga cantitate de ciment ce a fost defalcată și am informat organele competente că vom primi cantități în plus față de defalcarea trimestrială. Sperăm ca și Ministerul Industriei Construcțiilor, împreună cu organele C.F.R., să asigure livrarea și transportul cantităților repartizate, fără a se recurge la diminuarea cotelor sau obligarea beneficiarilor de a mai primi cimentul în vagoane descoperite și pe proprie răspundere.

Faptul că Municipiul București va rămîne un mare consumator de ciment, pune mereu în actualitate problema spațiilor de depozitare a unor importante cantități, în special în primul trimestru al anului, cînd producția fabricilor producătoare nu va putea fi preluată integral pentru consumul șantierelor de construcții. Propunem continuarea studiului început de Ministerul Industriei Construcțiilor în această problemă, asigurîndu-se fondurile de investiții necesare construirii de silozuri pentru depozitarea a cca. 70—80 mii tone.

Aceste fonduri ar urma să fie puse ori la dispoziția Ministerului Industriei Construcțiilor pentru o bază proprie de desfacere a cimentului la beneficiarii din București, fie la dispoziția constructorilor. În această situație, pentru București se simte nevoia unei capacități de depozitare, în plus față de cea existentă, de circa 40 mii tone, avînd în vedere că o depozitare prea îndelungată duce la degradarea cimentului.

ing. O. BÎRSAN
director general,
Direcția generală construcții-montaj

★

ȘANTIERUL Complexului hidroenergetic și de navigație-Porțile de Fier are silozuri cu o capacitate de însilozare de 6 000 tone ciment (12 silozuri a 500 tone), cantitate care asigură un program de betonare, în perioada de vîrf, de peste 10 zile. Precizăm că în momentul deschiderii lucrărilor de la Porțile de Fier, au fost purtate discuții ample (din punct de vedere al investiției), dacă numărul de 12 silozuri preconizat de M.E.E. nu este prea mare, deoarece M.I.C. se angajase la livrări ritmice chiar și în perioadele de vîrf. În conformitate cu prevederile în vigoare, s-au luat măsuri pentru preluarea integrală a capacităților de ciment repartizate prin folosirea judicioasă a silozurilor existente și prin crearea unor depozite provizorii.

Articolul din „Viața economică" cuprinde mai multe propuneri dintre care menționăm ca deosebit de valoroase următoarele: „Considerăm util să sugerăm ideea că la fabricile de ciment să se reanalizeze posibilitățile de lărgire, cu cheltuieli minime, a spațiilor de depozitare"; „Trebuie găsite soluții pentru ca planul de transport să fie nu numai respectat întocmai, dar să existe și mai multe vagoane acoperite, pentru a se evita astfel pierderea sau chiar deteriorarea unor importante cantități de ciment". Aplicarea în practică a acestor propuneri va duce la asigurarea unei producții ritmice a fabricilor și la îmbunătățirea aprovizionării cu ciment a șantierelor.

ing. Fr. DORKA
director adjunct,
Ministerul Energiei Electrice

IRIGAȚIILE — CERTITUDINEA SUCCESULUI ÎN ACȚIUNEA DE COMBATERE A SECETEI

ÎN ÎNTREAGA ȚARĂ, dar cu deosebire pe cîmpiile Bărăganului, Dobrogei, sudului Olteniei și Moldovei, unde seceta are un caracter mai pronunțat, se desfășoară cu intensitate sporită — prin eforturi conjugate — o vastă acțiune pentru irigarea unor suprafețe cît mai întinse. Pînă în prezent, în întreaga țară s-au irigat peste 300 000 ha, din cele 472 000 ha amenajate. Pe scară tot mai largă se folosesc variate posibilități locale de irigat cum sînt: forări de puțuri acolo unde apa freatică este mai la suprafață, utilizarea grupurilor mobile pentru pomparea apei din pîraie, bălți, iazuri, eleștee, transportul apei cu cisterne și butoaie etc.

Prin eforturile țăranilor cooperatori, ale mecanizatorilor și lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat, conjugate cu cele din industrie, transporturi etc., capătă astfel viață măsurile stabilite în recenta Hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la prevenirea și combaterea efectelor secetei.

Lipsa de umiditate din acest an a evidențiat mai mult ca oricînd importanța deosebită pe care o are **organizarea temeinică și desfășurarea ritmică a întregii activități în domeniul irigațiilor (amenajarea suprafețelor la timp, întreținerea corespunzătoare a lucrărilor executate și a utilajelor, efectuarea întregului ciclu de udări în perioada optimă, prin folosirea la maximum a timpului de lucru și a agregatelor).**

Aceste adevărate principii majore ale eficienței irigațiilor, nu se fac însă simțite așa cum se cuvine în toate unitățile agricole socialiste. Într-o serie de cooperative agricole din județele Ilfov și Teleorman — cum sînt cele din comunele Epurești, Radovanu, Lița și Crețești — s-au produs surpări de taluze sau colmatări de canale, stînjenind astfel irigarea suprafețelor respective.

În alte locuri, deși există terenuri amenajate, surse de apă și utilaje de irigat, nu se lucrează din plin la efectuarea udărilor. Cauzele sînt multiple: neasigurarea forței de muncă necesare, lipsa pieselor de schimb, sau a materialelor și combustibilului etc. Izvorul lor este însă unul singur și anume slaba preocupare a conducerilor unor unități și a unor organe agricole județene pentru buna organizare a muncii, asigurarea cadrelor calificate și pentru funcționarea exemplară a agregatelor. La cooperativa agricolă din comuna Cornetu, județul Ilfov, de pildă, lipsind forța de muncă necesară nu este asigurată folosirea intensă a suprafețelor amenajate pentru irigat. În schimb, la cooperativa agricolă din Herești, același județ, din cauza lipsei aspersoarelor necesare, la un aspersor revin peste 62 ha; și aceasta în timp ce în bazele de aprovizionare ale Uniunii județene Dolj a cooperativelor agricole (ca să dăm numai un exemplu) erau încă nedistribuite în ziua de 9 mai, 116 aspersoare. Situația aceasta este cu atît mai de neînțeles cu cît se cunoaște că pentru efectuarea ciclului de udări în perioada optimă și în cantitățile necesare — pe lîngă respectarea altor condiții — la un grup mobil de irigare trebuie să revină circa 30—40 ha.

În urma măsurilor luate de către partid și guvern, unitățile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — principalul furnizor de pompe, vane și aspersoare — depun eforturi suplimentare pentru satisfacerea cerințelor agriculturii. Important este ca uniunile cooperatiste să asigure repartizarea sau redistribuirea judicioasă și operativă a utilajelor pentru irigat, procurarea la timp a pieselor de schimb, aprovizionarea cu carburanți și lubrifianți, organizarea exemplară a activității atelierelor mobile de depanare, precum și a cadrelor de mecanici și udători, astfel încît fiecare agregat să funcționeze din plin.

Nu de mai mică importanță este **eliminarea tuturor cauzelor care conduc la defecțiuni tehnice în sistemul de irigații.** Aceasta cu atît mai mult cu cît nu sînt puține cazurile cînd pe terenurile amenajate o parte din culturi rămîn neirigate sau se irigă parțial. La Întreprinderea agricolă de stat-Baldovinești, județul Brăila, în ziua de 4 mai un grup de 6 aspersoare a lucrat doar 3 ore; și pe alte terenuri amenajate în acest județ apa nu ajunge pe canale și mai departe, la plante, datorită deselor defecțiuni la stațiile de pompare și repompare.

Practica arată că, în cazul cînd nu se efectuează la timp și corect udările, nu se obțin rezultatele scontate.

Iată de ce înlăturarea cauzelor care conduc la defecțiuni tehnice, organizarea în 3 schimburi a deservirii utilajelor de pompare și de aspersiune de către mecanici competenți, respectarea graficelor de udare ș.a., se înscriu drept coordonate esențiale în activitatea cadrelor de conducere din unitățile agricole socialiste și, în primul rînd, a inginerilor agronomi.

Dar nu numai beneficiarii, adică unitățile agricole socialiste, sînt chemați să acorde cea mai mare atenție activității din domeniul irigațiilor. În aceeași măsură, dacă nu chiar mai mult, este nevoie să răspundă și întreprinderile care execută amenajările pentru irigații, deoarece de calitatea de execuție a acestora depinde în mare parte eficienta economică a irigațiilor.

Despre acest adevăr ne vorbesc numeroase exemple pozitive, dar și unele de natură negativă cum este cel al Trustului nr. 3 construcții de îmbunătățiri funciare București. Acesta a avut sarcina executării noului sistem de irigații al Întreprinderii agricole de stat-„30 Decembrie" — jud. Ilfov, în suprafață de 2071 ha și în valoare de 31 800 000 lei. Amenajat pentru culturi furajere, acest sistem de irigații trebuia să fie dat în exploatare în trimestrul I/1967, el urmînd să deservească ferma nr. 4 a întreprinderii, a cărei activitate de bază este producția de lapte, organizată într-un mare combinat cu o capacitate de circa 3500 vaci. Spunem că trebuia, întrucît nici noul termen fixat (30 mai 1967) nu a fost respectat, recepția provizorie fiind efectuată abia în iulie 1967. Dar nici după această dată sistemul de irigații nu a funcționat normal pe întreaga suprafață (pe 690 ha funcționează nesatisfăcător, iar pe 125 ha de loc), el prezentînd defecțiuni și astăzi.

La timpul cuvenit, revista „Viața economică" a sesizat aceste aspecte în articolul intitulat: „Sincronizarea investițiilor cu ciclul de producție", publicat în nr. 39, din 29 septembrie 1967, și din care spicuim următoarele: „Contrar așteptărilor, lucrările de irigații au putut fi recepționate abia la 22 iulie 1967, cînd o mare parte a culturilor erau recoltate, iar altele pe punctul de a se compromite. Dar nici după această dată instalațiile respective nu au putut fi folosite în mod eficient din cauza defecțiunilor frecvente ivite în exploatare". Consecințele, subliniate de altfel și în articolul amintit, s-au materializat atît în creșterea cheltuielilor, cît mai ales în reducerea producției; astfel, ferma nr. 4 a realizat mai puțin cu 5991 tone porumb siloz în valoare de 770 000 lei, 1404 tone lucernă fin în valoare de 184 000 lei și 398 tone porumb boabe în valoare de 326 000 lei.

Era de așteptat — așa cum se subliniază în articol — ca Trustul de construcții de îmbunătățiri funciare amintit să remedieze deficientele semnalate, astfel încît în acest an întregul sistem să funcționeze din plin. Or, acest lucru nu s-a petrecut, deși potrivit planului de măsuri, remedierile necesare trebuiau efectuate pînă la 15 martie 1968 (reamintim că primul termen stabilit a fost 25 iulie 1967). Și de ce să se grăbească trustul, dacă o întreagă comisie formată din specialiști de la DRIFOT, TCIF, Trustul I.A.S. și Departamentul I.A.S., au acordat lucrărilor executate calificativul de... FOARTE BINE. Da, tocmai un asemenea calificativ, deși în procesul verbal de recepție provizorie sînt stabilite deficiențele de proiectare și de ordin constructiv, enumerîndu-se 33 de remedieri.

Această lipsă de răspundere nu a rămas fără urmări dintre cele mai negative pentru producție și, în final, pentru rezultatele economice. Pînă la sfîrșitul lunii aprilie a.c. din totalul suprafeței amenajate nu au fost irigate decît 500 ha. Zile întregi sistemul nu funcționează, deoarece ba într-un loc, ba într-altul cad jgheaburile, se defectează conductele sau se colmatează rețeaua de canale cu aluviunile aduse de apele Argeșului. Înlocuirea jgheaburilor rupte sau căzute a determinat, în intervalul de la 4 la 7 mai, zece întreruperi, echivalentul a 248 ore, corespunzătoare unei udări la o suprafață de circa 1700 ha. Datorită aluviunilor, debitul de apă se reduce în proporție de 50%, determinînd în final oprirea stației de pompare pentru desnisipări, care pînă în prezent au însumat circa 150 ore de întrerupere a lucrărilor de irigații. Pe alte zeci și zeci de hectare irigația nu se poate efectua de loc, datorită diferitelor defecțiuni ale conductelor și canalelor.

Eliminarea acestor defecțiuni nu poate suferi nici un fel de aminare, orice pretext sau „cauze obiective" fiind de prisos. Nu trebuie uitat că persistența acestor defecțiuni, determinînd nerealizarea producției de furaje planificate, poate pune în pericol hrana și producția de lapte a cîtorva mii de vaci cu lapte.

Preocuparea de a folosi cu un înalt randament toate terenurile amenajate pentru irigat — astfel ca pe suprafețele respective culturile să se dezvolte în bune condiții — **trebuie conjugată, în același timp, cu grija pentru extinderea suprafețelor amenajate pentru irigat.** Atingerea acestui obiectiv, deosebit de important, cere din partea uniunilor cooperatiste — în strînsă colaborare cu celelalte organe județene — precum și a consiliilor de conducere din cooperativele agricole, o muncă vie, concretă, pentru mobilizarea membrilor cooperatori la executarea lucrărilor de amenajări, astfel încît ritmul de muncă pe șantierele de irigații să sporească substanțial.

Acolo unde inițiativa nu numai că a cunoscut tot concursul necesar, dar a și fost stimulată din plin, rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Astfel, la cooperativa agricolă Călugăreni, județul Ilfov, prin procurarea unui aspersor se vor putea iriga în plus circa 50 ha cu lucernă. La Întreprinderea agricolă de stat-Roșiori — județul Teleorman, prin lungirea unei conducte se irigă în plus 10 ha teren. Sînt dovezi care arată cît de variate sînt posibilitățile de extindere a irigațiilor, atunci cînd există preocuparea de a smulge pămîntului cît mai multe roade în orice condiții.

I. CHIRCULESCU

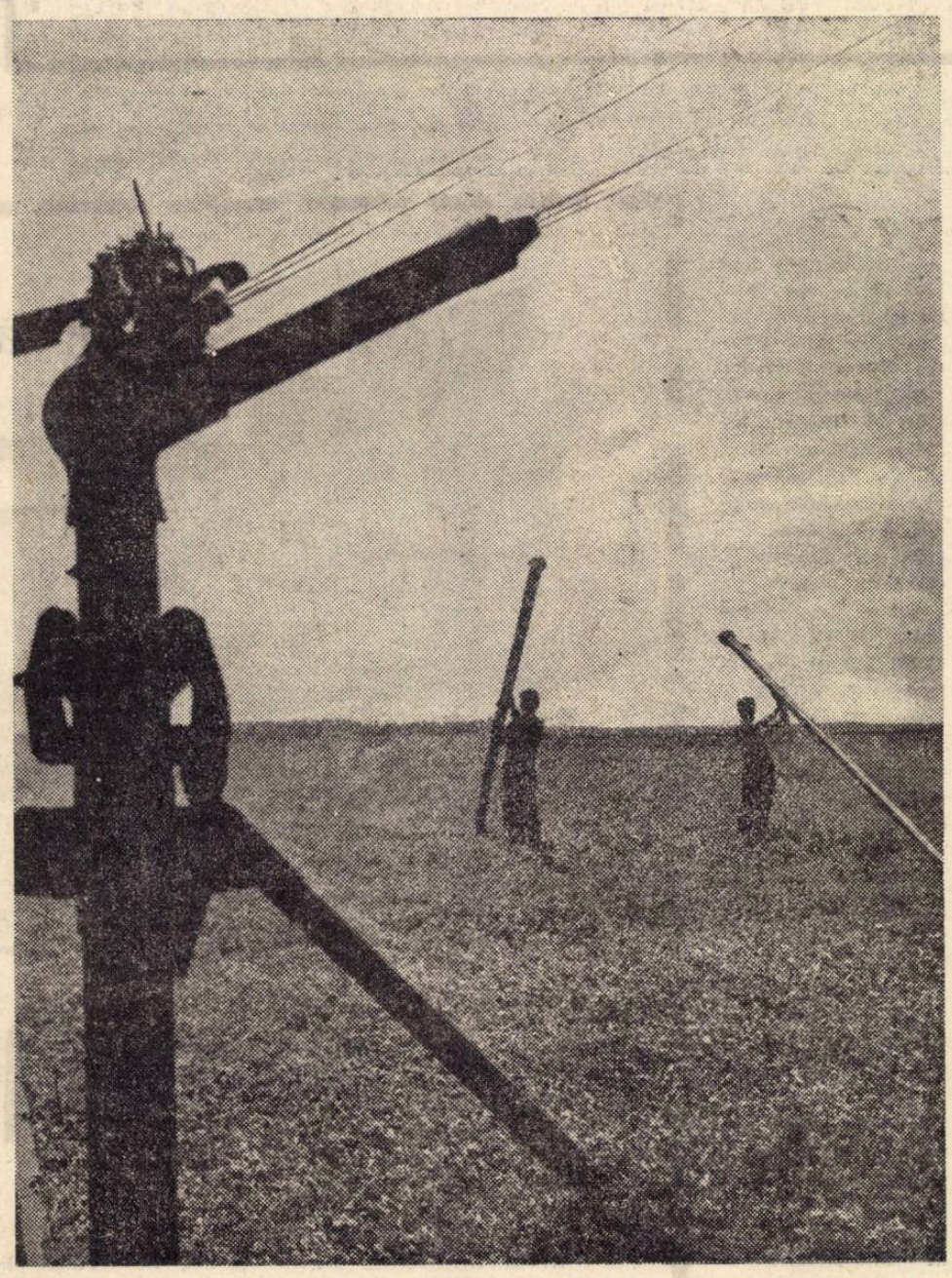

Lucrări de întreținere a utilajelor necesare irigațiilor

ECONOMIA AGRICULTURII ÎN ZONA DE DEAL

ORGANIZAREA TERITORIULUI MĂREȘTE GRADUL DE EFICIENȚĂ ECONOMICĂ A INVESTIȚIILOR

LEGEA cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole, adoptată în cursul zilei de marți 14 mai, de sesiunea Marii Adunări Naționale, creează o puternică bază juridică pentru gospodărirea cu eficiență maximă a pămîntului. Esențial, este ca prevederile sale să fie aplicate cu toată consecvența, creindu-se în acest scop feră la valoarea producției totale și la hectar din cooperativele agricole, la sporul valoric de producție obținut după organizarea teritoriului și la valoarea producției realizate pe fiecare ramură de producție vegetală. Astfel, valoarea producției după amenajarea teritoriului este cu mult superioară. Dacă, înainte de amenajare, produc-

lul nr. 2, în care sînt prezentați principalii indicatori ai eficienței economice a investițiilor în plantații: venitul net, sporul de venit net al suprafeței amenajate (S.V.N.), coeficientul de eficiență a suprafeței amenajate (Cf. Spr. a), durata de recuperare (D) și creșterea rentabilității (R).

După cum vedem, în final, gradul de creștere a rentabilității, ne redă o imagine clară asupra efectului economic pozitiv al organizării terenului pentru plantațiile de pomi și vie.

ing. Marin CONSTANTIN
ing. Grigore GÎLCĂ
Universitatea din Craiova

Tabel nr. 1

Cooperativa agricolă	Valoarea producției *) (lei)									Spor valoric de producție (lei) **)	
	Arabil	Pomi	Vie	Pășuni și fînețe	Păduri	Total	La ha	După amenajare (V. p. 1)		Total	La ha
								Total	La ha		
Valea Mare	—	—	1 875	8 272	850	10 997	191	501 390	8 725	490 393	8 534
Valea Motrului	—	8 750	—	7 720	864	17 334	286	458 400	7 566	441 066	7 280
Severinești	90 860	—	—	33 338	—	124 198	379	2 064 608	6 308	1 940 410	3 928
Pueşti	60 230	7 680	99 506	4 298	—	191 714	879	2 427 636	12 434	2 255 992	11 555
Răcari	28 700	—	6 100	—	—	34 800	879	474 400	11 982	439 600	11 103
Bicleș	53 702	—	—	—	—	53 702	960	971 334	17 364	917 632	16 404

*) La baza evaluării producției globale stau prețurile constante pentru agricultură și producțiile medii realizate de la respectivele categorii de folosință. Pentru ramurile proiectate s-a ținut seama și de introducerea noilor sortimente și soiuri de pomi și viță de vie care duc la o creștere a producțiilor medii la hectar, la obținerea unei evaluări diferențiate.
**) Sporul valoric de producție reprezintă diferența dintre valoarea producției înainte (V.Po) și după (V.P. 1) proiectare.

Tabel nr. 2

Cooperativa agricolă	VENITUL NET *) (lei)				Sporul de venit net la suprafața amenajată (S.V.N.)		Coeficient de eficiență q supraf. amenajate (Cf. Spr. a)	Rentabilitatea (R)	Durata de recuperare — ani — (D)
	Înainte de amenajare (Vpo-Chpo)		După amenajare (Vpl-Chpl)						
	Total	La ha	Total	La ha	Total	La ha			
Valea Mare	4 272	74	386 970	6 734	382 698	6 660	0,408	3,55	2,45
Valea Motrului	10 386	171	301 862	4 982	291 476	4 811	0,308	2,95	3,19
Severinești	53 530	163	1 393 316	4 257	1 339 966	4 094	0,359	1,95	2,77
Pueşti	31 911	163	1 662 708	8 516	1 630 797	8 553	0,212	2,61	4,72
Răcari	14 000	354	311 000	7 854	297 000	7 500	0,124	2,03	8,02
Bicleș	25 782	461	704 484	12 594	678 702	12 133	0,234	2,84	4,36

*) Venitul net reprezintă diferența dintre valoarea producției și cheltuielile de producție, înainte sau după organizarea teritoriului. Sporul de venit se exprimă ca rezultat al diferenței între valoarea producției după amenajare (Vp_1) redusă cu cheltuielile de producție după amenajare (CHp_1) și valoarea producției înainte de amenajare (Vpo) redusă cu cheltuielile de producție înainte de amenajare (Chpo), după formula:

$$S.V.N. = (Vp_1 - Chp_1) - (Vpo - Chpo)$$

Coeficientul de eficiență a suprafeței amenajate se calculează raportînd sporul de venit net (S.V.N.) la volumul investiției totale (I).
Creșterea rentabilității se exprimă raportînd sporul de venit net (S.V.N.) la diferența cheltuielilor ($Chp_1 - Chpo$).

condițiile necesare. Una dintre acestea este (pe lîngă altele subliniate în dezbaterea purtată în paginile revistei, pe tema de față), **organizarea teritoriului.** La fel ca în celelalte zone, și în zona de deal organizarea teritoriului agricol asigură amplasarea rațională a culturilor, organizarea temeinică a producției, reducerea drumurilor, înlăturarea fărîmițării parcelelor ș.a.

Un argument, din acest punct de vedere, îl constituie experiența acumulată în zonele de deal ale Olteniei, unde în ultimii ani, în cooperativele agricole, s-a acordat o atenție deosebită îmbunătățirii modului de folosință a pămîntului. Terenurile mai fertile au fost repartizate pentru culturile de cîmp, iar cele cu pante mai frămîntate și degradate au fost plantate cu pomi și viță de vie.

Pentru evidențierea unor aspecte din lucrările de proiectare a masivelor pomivitícole și pentru verificarea posibilităților de aplicare a acestor proiecte în condițiile de deal ale Olteniei, s-a întocmit un studiu într-un număr de 6 cooperative agricole reprezentative: Valea Mare, Județul Vîlcea; Valea Motrului și Severinești, județul Mehedinți orientate cu deosebire în producția de fructe; Pueşti, Județul Vîlcea; Răcari, din nordul județului Dolj și Bicleș, județul Mehedinți — profilate în producția de struguri. Ce ne arată acest studiu? Înainte de proiectare, categoriile de folosință erau multiple, și se dispersau pe suprafețe de teren extrem de mici. Altfel stau lucrurile după proiectare, cînd aceste categorii de folosință sînt restructurate la una principală — pomi sau vie — și una sau două secundare.

Toate soluțiile de modificare menționate în structura categoriilor de folosință, propuse pe baza cercetărilor de teren, sînt justificate prin calculele de eficiență economică. Semnificative sînt — din acest punct de vedere — datele tabelului nr. 1 care se refe-

tia nu depășea, la nici o unitate, valoarea de 1000 lei la hectar, după amenajare valoarea producției la hectar variază între 6 208 și 17 364 lei.

Organizarea plantațiilor pomiviticole solicită, după cum știm, sume importante pentru lucrările de amenajare antierozională, de înființare și întreținere pînă la intrarea lor pe rod (între 11 390 lei și 16 316 lei pentru un hectar de livadă și între 39 453 lei și 60 181 lei pentru un hectar de vie). Însă, atît coeficientul de eficiență a suprafeței amenajate, cît și corolarul său — durata de recuperare — compensează sumele investite. Deși cheltuielile de producție ocazionate cu amenajarea terenului sînt mult mai mari ca înainte de proiectare, ele sînt recuperate prin obținerea unui venit net cuprins între 4 257 lei și 12 594 lei la hectar datorită înaltului grad de intensivitate al plantațiilor și datorită producțiilor ridicate de fructe și struguri. Sintetic, aceste relații sînt cuprinse în tabe-

SOLUȚII POSIBILE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA STRUCTURII PRODUCȚIEI

ESTE BINEVENITĂ inițiativa revistei „Viața economică" de a dezbate pe larg problemele privind căile și metodele prin care agricultura din zona de deal să fie ridicată la nivelul celorlalte zone mai avansate.

În numerele 5 și 6 ale revistei, articolele publicate au abordat, în linii mari, problema profilării și specializării producției agricole, în așa măsură încît să se asigure o corelație optimă între cerințele de producție și condițiile naturale și social-economice.

În zona de deal, ramurile care au condiții optime sînt pomicultura, zootehnia și anumite culturi de cîmp cum sînt: in fuior, cartofi, lupin, trifoliene pentru furaje și pentru semințe (trifoi, ghizdei, sparcetă). Totuși dacă analizăm structura culturilor, structura producției globală sau marfă vom ajunge la concluzia, că nu aceste culturi sau ramuri agricole sînt acelea care predomină în profilul de producție al cooperativelor agricole.

În anul 1964, pentru fostul raion Oaș, s-a

— în % —

Denumirea produsului	Structura producției-marfă		
	1964	1966	Stabilită ca cea optimă
In fuior	9,0	16,7	9,9
Floarea-soarelui	11,2	0,6	—
Trifoliene pt. semințe	2,0	1,3	14,9
Cartofi	1,0	2,2	3,9
Alte culturi	9,4	—	—
Fructe	7,9	19,7	24,8
Carne bovine	17,8	10,2	8,3
Carne ovine	1,1	2,6	1,7
Carne porcine	10,5	12,3	—
Total carne	29,4	15,1	12,5
Lapte	12,8	19,2	18,2
Lînă	18,1	25,2	15,8

ing. Alexandru BRASSAY
DIFOT — Baia Mare

(Continuare în pag. 10)

INTREPRINDERILE MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE realizează pentru dv. garnitura de sufragerie „ASTOR".

Realizată din materiale de cea mai bună calitate, furniruită cu mahon și avînd un fileu decorativ din lamelin, **SUFRAGERIA ASTOR** conferă apartamentului dv. o notă de bun gust, eleganță și confort.

Preț de vînzare: VITRINA — lei 1818, BUFETUL — lei 1214, MASA CU PLACĂ EXTENSIBILĂ — lei 680, MĂSUȚĂ JOASĂ — lei 153, SCAUN TAPIȚAT — lei 183.

DEZBATERI

RELAȚII CONTRACTUALE DE LUNGĂ DURATĂ

ÎN CONTINUAREA DEZBATERII pe tema **„Un cadru juridic adecvat relațiilor contractuale ale viitoarelor centrale industriale"** *(„Viața economică" nr. 13), publicăm în acest număr unele opinii cu privire la problemele mai importante pe care le ridică contractul de lungă durată, precum și căile cele mai indicate pentru întărirea răspunderii contractuale.*

● Perioada optimă: planul cincinal

AL. DEȚEȘAN : — În condițiile înlăturării centralismului excesiv în aprovizionarea tehnico-materială, viitoarelor centrale industriale și întreprinderilor direct beneficiare le va reveni importanta sarcină de a-și întocmi din timp planul propriu de aprovizionare, fundamentat temeinic pe sarcinile de producție ce decurg din planul cincinal și planurile anuale. Cum pentru cele mai multe produse repartizarea nu se va mai face pe plan central — și ca urmare nici acte administrative de planificare nu se vor mai emite — rolul contractelor de furnizare va crește considerabil. Acestea nu vor mai avea acel rol limitat de a concretiza o sarcină de aprovizionare cantitativ determinată prin repartiții, ci, prin intermediul lor se vor stabili toate elementele — sortimente, cantități, termene de livrare etc. — în funcție de nevoile reale ale beneficiarilor și posibilitățile de livrare ale furnizorilor. Cu alte cuvinte, contractul va fi singurul instrument care va da naștere raportului juridic de furnizare, nefiind condiționat în viitor (cu excepția unor produse deficitare care se vor repartiza tot centralizat) de existența actelor administrative de planificare, sub forma actualelor repartiții. Pentru ca aceste raporturi de furnizare să dea garanția și perspectiva unor producții cu desfacere asigurată pentru mai mulți ani, iar beneficiarilor certitudinea aprovizionării ritmice și neîntrerupte. Directivele C.C. al P.C.R. privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale indică încheierea de contracte de lungă durată ori de cîte ori între părți s-au statornicit relații de furnizare tradiționale, precum și pentru produsé cu ciclu lung de fabricație.

Cum, pînă în prezent, nu există o legislație care să reglementeze diversele aspecte legate de contractul de lungă durată, considerăm util să punem în discuție, pentru început, următoarele probleme : obligațiile contractuale asumate pe mai mulți ani vor fi executate integral în natură chiar dacă, față de cantitățile anuale stabilite, sînt unele rămîneri în urmă la 31 decembrie ? Care este perioada optimă pentru încheierea contractelor de lungă durată ?

NICOLETA MANOLESCU, **arbitru de stat, la Arbitrajul de Stat Central :** — Deocamdată, contracte de lungă durată se încheie numai în cadrul relațiilor privind realizarea construcțiilor, a documentației tehnice pentru investiții, precum și furnizarea utilajelor cu ciclu lung de fabricație, destinate obiectivelor de investiții. Aceste contracte au caracter operativ, precizînd, pe date calendaristice, obligațiile părților pentru fiecare an de plan, precum și răspunderea patrimonială. Actele adiționale, pe care părțile le încheie în anii ulteriori încheierii contractelor, dezvoltă și adaptează contractul corespunzător sarcinilor precizate prin planul de stat anual, asigurînd o suplete contractului inițial încheiat. Părțile sînt obligate să execute lucrarea pînă la punerea ei în funcțiune, sau să furnizeze în natură utilajul chiar dacă a expirat anul de plan. Înlocuirea executării în natură a obligației care n-a fost îndeplinită pînă la sfîrșitul anului de plan prin executarea în echivalent, adică prin plata de penalități, astfel cum este prevăzut pentru contractele de furnizare anuale, nu poate acoperi pagubele ce le-ar produce economiei naționale, întrucît acestea sînt utilaje necesare punerii în funcțiune a unor investiții industriale cu un rol preponderent în reproducția socialistă lărgită.

Ing. MIHAIL TICĂ, **director general** și C. CONSTANTINESCU, **responsabil cu disciplina contractuală, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini :** — Dacă principiul actual potrivit căruia repartițiile de produse și în consecință contractele economice de furnitură încheiate pe baza acestora își încetează existența la 31 decembrie (livrarea produselor efectuîndu-se în anul următor în contul unor noi repartiții), nu generează aspecte deosebite cu privire la materiale, ridică însă probleme pentru utilaje. Mai ales utilajele tehnologice destinate obiectivelor de investiții, pentru care obligațiile contractuale acoperă mai mulți ani, credem că ar trebui executate integral în natură, chiar dacă față de sarcinile anuale sînt unele rămîneri în urmă la 31 decembrie.

Sîntem de aceeași părere cu punctul de vedere exprimat mai sus și anume că renunțarea la prestația în natură și reducerea consecințelor numai la penalizări și daune ar putea influența negativ realizarea în termen a obiectivelor de investiții. Trebuie găsite însă modalitățile cele mai adecvate de preliminare a restanțelor — ceea ce nu este întotdeauna ușor — și de prindere a acestora în planul de producție, respectiv în balanțe. Pentru aceasta însă este necesar cadrul legal de reglementare a acestor relații noi de furnizare.

Cu privire la termenul pentru care este indicat a fi încheiate, arătăm, că, în general, așa cum de altfel indică și prevederile H.C.M. nr. 1446/1966, perioada optimă este planul cincinal. Desigur, de la un caz concret la altul, ele vor putea fi încheiate și pentru perioade în care urmează să se furnizeze utilajele destinate unui anumit obiectiv de investiții. În cazurile speciale, ale unor obiective de investiții deosebite, credem că ele se pot încheia și pentru perioade care să nu se încadreze în planul cincinal, putînd uneori să-l depășească.

● Sferă largă de aplicare

AL. DEȚEȘAN : — Desigur, actualele contracte de lungă durată nu pot fi considerate decît faza experimentală a unor viitoare asemenea contracte, care vor trebui să cunoască o sferă de aplicare mult mai largă. În principiu, centralele industriale și întreprinderile direct furnizoare și beneficiare, cunoscînd planul de producție pentru o perioadă de cinci ani, în mod practic nu au nici un impediment care să le oprească de la elaborarea planului de aprovizionare în perspectiva cincinalului. Cu toate acestea, unele sectoare de activitate prezintă particularități care determină menținerea contractelor anuale. De aceea, se pune următoarea problemă : care este sfera optimă de aplicare a contractelor de lungă durată ?

C. CONSTANTINESCU : — Prin recentele îmbunătățiri ale instrucțiunilor comune (C.S.P., M.I.C.M. și Arbitrajul de Stat Central) privind contractarea de lungă durată a utilajelor destinate investițiilor, sfera de aplicare a fost extinsă. Cu toate acestea, ele rămîn să acționeze numai cu privire la utilaje. Apreciem însă că contractele de lungă durată pot fi aplicate cu bune rezultate și în alte sectoare economice în care sînt statornicite de vreme îndelungată raporturi contractuale pentru aceleași produse, ca materii prime, materiale etc.

Ing. GH. BARNA, **directorul Fabricii de stofă de mobilă-București :** — Noi livrăm de ani de zile stofă de mobilă acelorași beneficiari, respectiv combinatelor și fabricilor de industrializare a lemnului. Cu toate acestea, în fiecare an reluăm aceleași discuții în vederea contractării, care uneori durează timp mai îndelungat sau se termină la organele de arbitraj. Pentru simplificarea formalităților și întărirea relațiilor de furnizare, cred că și în sectorul nostru se poate trece la încheierea de contracte de lungă durată. Asemenea contracte ne-ar permite să ne organizăm producția în perspectiva mai multor ani, iar, pe de altă parte, am trece și la o aprovizionare cu materii prime și materiale bazată pe contractarea pe termen lung.

VICTOR LUNCAN, **consilier juridic principal — Ministerul Industriei Alimentare :** — Încheierea de contracte de lungă durată, ca regulă generală, este facilitată, așa cum s-a mai arătat, pe de o parte, de cunoașterea sarcinilor de plan pe cinci ani, iar pe de altă parte, de posibilitatea ca aceste contracte să fie adaptate, printr-un act adițional, la sarcinile de plan ale fiecărui an. Recentele Condiții fundamentale pentru valorificarea produselor agrozootehnice de către organizațiile agricole de stat și cooperatiste (cu aplicare din 1968), prevăd posibilitatea contractării pe mai mulți ani, între cooperativele agricole de producție și beneficiari, cu eșalonarea cantităților pe sortimente în fiecare an, în termen de 15 zile de la data hotărîrii adunării generale prin care s-a aprobat planul de producție pentru anul respectiv. Avantajele sînt evidente : cooperativele agricole de producție, avînd desfacerea asigurată pe mai mulți ani, fac pregătirile corespunzătoare care, de cele mai multe ori, cer investiții, iar beneficiarii — printre care și fabricile industriei alimentare — au garanția aprovizionării cu materii prime. De aceea, consider necesar ca, în lumina Directivelor, încheierea de contracte de lungă durată în sectorul agrozootehnic să fie extinsă și în raporturile cu întreprinderile agricole de stat.

AL. DEȚEȘAN : — Opiniile exprimate pînă acum conturează ideea că contractele de lungă durată pot avea sferă de aplicare largă în aprovizionarea tehnico-materială. Se poate trage concluzia că o aplicare largă și o eficiență deosebită vor avea în toate cazurile în care produsele ce fac obiectul lor nu intră în sfera repartizării centralizate. Desigur, aceasta nu înseamnă că ele nu vor putea fi utilizate și la contractarea acelor produse pentru care repartizarea se va menține centralizat, în măsura în care sistemul de repartiții va fi astfel conceput încît să se cunoască cantitățile globale repartizate pe beneficiari în perspectiva planului cincinal. În aceste condiții, ca în general la toate contractele de lungă durată ce au ca obiect produse complexe sau materii prime care se realizează într-o multitudine de repere sau modele, ar urma ca gama sortimentală, termenele de livrare și eventualele modificări cantitative să fie determinate la perioade mai scurte (anual sau semestrial) prin acte adiționale, în funcție de resurse, nevoi etc.

În ce privește aprovizionarea organizațiilor comerciale cu mărfuri destinate populației, metodologia de contractare prezintă unele implicații determinate de măsura în care se cunoaște cererea consumatorilor, de sezonalitate, modă etc. De aceea, ne-am propus ca relațiile contractuale dintre industrie și comerț, să constituie o temă aparte pe care să o dezbatem într-un număr viitor al revistei noastre.

● Despăgubirea integrală = întărirea disciplinei contractuale

AL. DEȚEȘAN : — Pentru ca contractele de lungă durată (sau cele anuale) să răspundă rolului atribuit — realizarea aprovizionării tehnico-materiale potrivit cu interesele părților — este necesar, în primul rînd, ca răspunderea materială pentru neexecutarea obligațiilor asumate să fie considerabil întărită. Avem în vedere, în primul rînd, răspunderea furnizorilor pentru nerespectarea termenelor de livrare, a gamei sortimentale stabilite etc. Sînt binecunoscute urmările „gîtuirilor" în aprovizionare. În procesul complex al producției, lipsa unor piese sau a unui singur reper dintr-un material auxiliar poate întîrzia finisarea unor produse, care, astfel, la rîndul lor, lipsesc altor beneficiari. Care sînt căile pentru întărirea disciplinei contractuale ? Ce măsuri eficiente se impun pentru ca furnizorii să respecte termenele de livrare ? Iată întrebările cu privire la care ne-am propus să consemnăm în continuare opiniile specialiștilor participanți la dezbatere.

OCTAVIAN POPESCU, **consilier juridic în Ministerul Industriei Ușoare :** — Practica de pînă acum arată că una din cauzele care au facilitat încălcări frecvente ale disciplinei contractuale o constituie actualul sistem de răspundere materială a părților contractante. Multiplele condiții fundamentale, elaborate pe diverse ramuri industriale, prevăd tot atît de diferite cuantumuri de penalizări pentru aceeași abatere de la obligațiile contractuale asumate, care, în general, sînt prea mici. De aceea, în unele cazuri nu există un interes major pentru executarea unor sarcini de furnizare ; întreprinderile în cauză acceptă riscul unei penalizări insignifiante, față de o eventuală cheltuială mai mare pentru executarea unor repere dificile. La această situație mai contribuie încă o carență. Potrivit sistemului în vigoare, penalizările au atît un rol sancționator, cît și unul reparator. Ca urmare, sînt foarte rare cazurile în care partea prejudiciată cere și despăgubiri. Consider că, în scopul ridicării simțului de răspundere al părților — și dintr-un considerent de echitate — se impune să se revadă acest sistem și prin înlăturarea cumulului, să se legifereze obligația părții în culpă de a plăti penalizări, independent de repararea integrală a prejudiciului cauzat prin nerespectarea obligațiilor contractuale. Aplicarea de sancțiuni în cote prestabilite și proporționale cu gravitatea obligației încălcate (întîrziere, nelivrare, calitate necorespunzătoare etc.) — unice pentru toate întreprinderile — precum și obligarea la dezdăunare integrală pentru paguba pricinuită celeilalte părți, va fi de natură să mobilizeze părțile la executarea întocmai a contractelor, dîndu-le astfel un conținut real, conform cu interesele lor și ale economiei naționale. În asemenea condiții, orice încălcări ale disciplinei contractuale se vor reflecta în gestiunea proprie, putînd pune întreprinderile care nesocotesc aceste măsuri în situații financiare precare.

ELENA FODOR, **șef adjunct oficiu C.F.I.** și ION MINEA, **șef serviciu C.F.I. :** — Măsurile preconizate mai sus vor putea da rezultatele scontate numai dacă prin lege se va stabili imperativ obligația părților prejudiciate de a acționa pentru dezdăunare. Practica anilor precedenți demonstrează că, dintr-un spirit de conciliere, în mod frecvent părțile „se acoperă" reciproc în detrimentul disciplinei contractuale, care, în ultimă instanță, înseamnă disciplină de plan. Este binecunoscută practica minutelor, care se încheie la sfîrșitul fiecărui trimestru pentru decalarea unor livrări, pentru a acoperi incapacitatea furnizorilor de a le fi executat. Dacă asemenea manevre vor continua, orice penalizări se vor prevedea, ele vor rămîne fără efect practic. De aceea, considerăm necesar ca, pe lîngă un sistem de îngrădire preventiv, organele de control financiar intern, cele bancare, precum și organele de arbitraj, să aibă ca obiectiv permanent verificarea temeiniciei modificărilor aduse contractelor de furnizare ; ori de cîte ori se constată că asemenea modificări au fost făcute în scopul eludării regulilor de disciplină contractuală, organele C.F.I. ar trebui să stabilească răspunderi materiale în sarcina celor vinovați.

★

DEZBATEREA a scos în evidență și alte aspecte care sînt de natură să întărească răspunderea contractuală. Reținem, din relatările interlocutorilor, necesitatea de a se soluționa operativ litigiile privind cererile de penalizări și despăgubiri. În prezent, asemenea litigii durează uneori luni de zile și în unele cazuri despăgubirile realizate se reflectă în alte perioade gestionare decît în acelea în care s-a petrecut încălcarea obligației contractuale. De asemenea, sistemul de probe solicitate de diferitele organe de arbitraj (situații, mai mult sau mai puțin complicate, expertize etc.) complică uneori lucrurile și duce la tergiversarea soluționărilor. Se impune, deci, ca și sub acest aspect să se ia măsuri, care să aibă ca efect întărirea disciplinei contractuale.

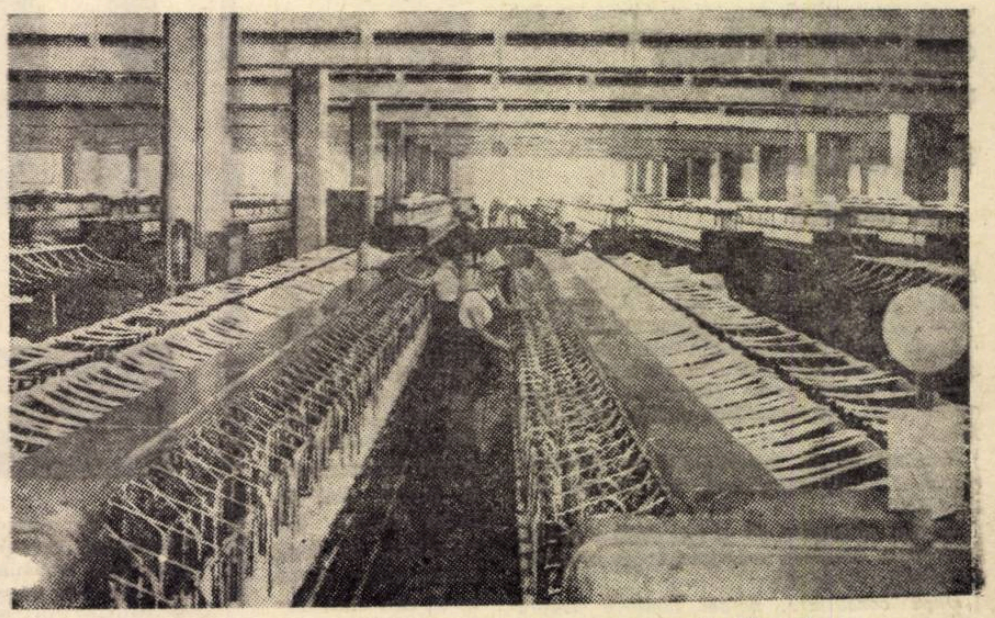

Uzina textilă „Moldova" din Botoșani — secția filatură

ANCHETA NOASTRĂ

COMERȚUL PE ROȚI... SCHIOAPĂTĂ!

ÎN ȚARA NOASTRĂ transportul călătorilor pe calea ferată continuă să dețină întîietatea. Față de 1938, numărul călătorilor a sporit în 1967:

- *Pe C.F.R.: de la 71 709 mii la circa 300 000 mii;*
- *În transportul public auto: de la 3 723 mii la peste 200 000 mii;*
- *Pe mare: de la 44 mii la peste 55 mii;*
- *Pe fluvii: de la 709 mii la circa 1 900 mii;*
- *Prin aer: de la 12 mii la aproape 500 mii.*

Deci, mai mult de jumătate din numărul călătorilor din țara noastră folosesc trenul. Precum se vede, numărul celor ce utilizează acest mijloc de transport e astăzi de peste 4 ori mai mare decît în 1938.

Am reprodus cifrele de mai sus pentru a ilustra un anacronism în transporturile pe calea ferată și anume: în vreme ce numărul călătorilor a sporit de peste 4 ori, numărul vagoanelor-restaurant — rețeaua comerțului pe roți — a scăzut an de an pînă în 1967. Anacronismul era flagrant. El n-a fost însă luat în considerare de organele de resort decît anul trecut, cînd au început să se inițieze unele măsuri care să amelioreze situația critică în care se găsea acest comerț.

● Rezultate bune, dar la mari distanțe de posibilități

ANUL 1967 a marcat, de altfel, pentru Întreprinderea de exploatare a vagoanelor-restaurant și de dormit, ieșirea din impas. După o perioadă îndelungată, acesta este primul an cînd vagoanele-restaurant au devenit rentabile, înregistrînd beneficii — cei drept destul de mici (799 mii lei) — ceea ce indică totuși o rentabilitate de 1,95%.

Față de alte unități de hoteluri și restaurante mai „terestre", cum ar fi, bunăoară, I.H.R.-„Sinaia" (care în aceeași perioadă a avut o rentabilitate de numai 0,98%), conducerea întreprinderii feroviare are motive să fie mulțumită de primele rezultate obținute. Dar nu numai atît. Compararea unor elemente componente ale cheltuielilor de circulație demonstrează existența unor premise pentru întărirea în continuare a situației financiare: pe cînd vreme la întreprinderea de pe Valea Prahovei cheltuielile de administrare și conducere reprezintă 39 lei, iar cele pentru dobînzi bancare 1,40 lei — la 1000 lei vînzare — cele ale întreprinderii de care ne ocupăm au înregistrat numai 23 lei și respectiv 0,17 lei.

Pentru a ne edifica asupra cauzelor care au determinat revirimentul întreprinderii din Gara de Nord — care ani de zile a funcționat cu pierderi planificate — am făcut o vizită prin secțiile sale. Astfel, am constatat că această întreprindere dispune de o puternică bază materială: depozite bine aprovizionate, laboratoare de cofetărie, o „fabrică" de produs și îmbuteliat sucuri naturale din citrice, utilaje de prăjit și măcinat cafea etc.

„Preparînd totul, noi — ne relata, în timpul vizitei, tov. Nițâ Samson, directorul întreprinderii — asigurăm aprovizionarea unităților noastre „pe roți" cu lucruri proaspete. În același timp contul nostru de beneficii înregistrează, pozitiv, acele sume care, în alte condiții, s-ar cuveni furnizorilor de produse «gata fabricate».

După terminarea vizitei prin secțiile de fabricație, dorind să vedem dacă în primul trimestru al acestui an rentabilitatea se înscrie pe aceeași linie ascendentă, ne-am deplasat din nou la organele bancare pentru a consulta bilanțul (aceasta, deoarece tov. Paul Ionescu, directorul adjunct al Direcției plan financiar din M.C.F. a refuzat să ne furnizeze datele, fiind considerate, după concepția sa, „secrete" pentru presă). Rezultatele nu ne-au dezamăgit: față de 1967 nivelul cheltuielilor de circulație a scăzut, de la 27,81% la 25,92%, iar planul de desfacere, a fost realizat în proporție de 114,84%. Și pentru a se înțelege mai bine influența pe care o are asupra rentabilității scăderea cheltuielilor de circulație cu 1,89%, menționăm că numai pe trimestrul I, datorită acestei scăderi, au fost majorate beneficiile cu peste 200 mii lei.

Aceste rezultate financiare „spectaculoase", ne-au sugerat însă unele întrebări: zecile de mii de călători care sînt serviți — de-a lungul și de-a latul țării — de unitățile mobile ale acestei întreprinderi sînt și ei mulțumiți? S-a făcut totul pentru realizarea unui serviciu la nivelul pretențiilor actuale ale călătorilor?

Pentru a afla răspunsul la aceste întrebări am plecat și noi... la drum.

● La ce folosesc listele de meniuri?

SÎNTEM ÎN TRENUL „806", ceea ce în limbaj ceferist înseamnă accceleratul care pleacă din Constanța spre București la orele 15,50. Evident, în cîteva minute toate locurile vagonului-restaurant au fost ocupate. Cineva cere lista de meniuri.

— Nu avem, sosi răspunsul prompt, avem însă... și ospătarul înșiră vreo 3—4 feluri.

La insistențele noastre, ni se prezintă, totuși, o listă, însoțită de următoarea explicație:

— Nu obișnuim să o prezentăm consumatorilor, deoarece s-ar putea să ne ceară ce este înscris în ea.

După consultare, ne-am lămurit asupra reținerii manifestate. Lista-meniu este, de fapt, un caiet voluminos, tipărit în bune condiții grafice. Are 20 de pagini. Textul e publicat în 5 limbi. Din această listă nu lipsește aproape nimic. Sînt produse și preparate din cele mai diferite: 6 sorturi de băuturi alcoolice naturale, două sorturi de vin „Gostat"; 8 sorturi de vinuri din soiuri pure; șampanie, vermut alb și roșu; 7 sorturi de băuturi alcoolice industriale; două sorturi de bere; ape minerale diferite (Borsec, Buziaș, Sarul Dornei, Biborțeni); 5 sorturi de băuturi răcoritoare plus înghețată; 12 sortimente din preparate reci; 10 sortimente de „minuturi"; 19 sortimente de pescărie; 6 sortimente de garnituri; 12 sortimente de salate; 5 sortimente de deserturi; 3 sortimente de fructe; două sortimente de cafea; 6 feluri pentru micul dejun; patru sortimente la grătar etc.

Am cerut un meniu constituit la întîmplare. Ni s-a oferit nelipsitul cotlet pane, care, culmea!, lipsea de pe listă. Dintre cele 10 soiuri de vin am fost serviți cu... al unsprezecelea („Dealul Mare" de 750 ml) care, de asemenea, lipsea de pe listă și avea cu totul alt preț decît cele înscrise.

Indiscreți, am ascultat frînturi de convorbiri, de la mesele vecine. „Nu avem ouă!" (în plin sezon!?); în gară la Ciulnița: „ultima bere!", „s-a terminat coniacul!" etc. etc. Din numeroasele sorturi de băuturi tari nu mai era decît țuică.

La coborîrea din tren, ne-am întrebat: cum este posibil ca un tren care circulă pe o distanță atît de scurtă să fie neaprovizionat? Ce se întîmplă pe distanțe lungi? Și cu ce folos s-au mai cheltuit bani pentru tipărirea unor liste atît de prezentabile și apetisante?

Evident, în aceste condiții etalarea la mese a unor asemenea liste ar avea un efect contrariu celui dorit. Nu ar face decît să provoace nemulțumiri din cauza ofertei bogate tipărite pe liste și... realitatea din bucătărie.

● O inovație apărută cu 50 de ani întîrziere!

REDUCEREA NUMĂRULUI de vagoane-restaurant i-a pus pe gînduri pe cei ce conduc întreprinderea de exploatare a vagoanelor - restaurant și de dormit. La un trafic de călători, care se cifrează anual la circa 300 000 mii pasageri, e oarecum hazliu să susții că-i poți deservi civilizat cu 35 vagoane - restaurant, dintre care numai 13 au construcție metalică și pot fi utilizate la trenurile accelerate.

Pentru a ameliora cît de cît situația, întreprinderea respectivă a luat măsuri pentru amenajarea în incinta vagoanelor-clasă a 20 de bufete. Acestea au la dispoziție două compartimente și sînt încadrate cu doi vînzători, care pe cea mai mare parte de pe traseu nu au ce face, din lipsă de mărfuri. Pentru a demonstra această susținere e suficient să amintim că în unele cazuri, cînd bufetele respective erau deservite de un singur vînzător, s-a realizat aceeași desfacere ca și atunci cînd la bufet lucrau doi vînzători. Și încă ceva: chiar și în acest caz, cînd bufetul e deservit de un singur vînzător, planul ar fi putut fi depășit cu 300% dacă ar fi existat o bună aprovizionare cu produsele solicitate.

Nu se asigură însă o aprovizionare cît de cît satisfăcătoare. Un exemplu. Bufetul trenului accelerat 501/502 distanța București — Vatra Dornei și retur. La Bacău, la reîntoarcerea spre București, în bufet nu mai exista aproape nimic. Cîteva pachete cu biscuiți. Nu era nici măcar apă potabilă. S-ar fi vîndut și acest „articol", dar lipsea cu desăvîrșire. Și atunci, pe o distanță de circa 300 km, bufetul a circulat în gol. Ce volum de desfaceri s-ar fi realizat pe această distanță?

Un alt aspect. Trenul 15/16 pe distanța București—Timișoara și retur. Pe ușa bufetului scrie: „Se servește numai la vagonul-clasă". Am așteptat la vagonul-clasă de la București pînă la Timișoara și de la Timișoara pînă la București. E o distanță destul de apreciabilă. Nimeni nu ne-a deranjat însă. Nici un ospătar de la bufetul trenului nu ne-a oferit produsele preferate. A doua oară n-am mai repetat experiența. Dacă nu vine Mahomed la Munte..., am mers noi la bufet. E adevărat, în incinta bufetului nu se servește. Nici nu există spațiu pentru așa ceva. Pe culoarele de pe întinsul a două vagoane călătorii stau însă la o coadă apreciabilă, iar unii mai fericiți consumă bere direct din sticle. Pe bună dreptate, observa un călător că acest mod de servire trebuia inventat acum 50 de ani. La care noi adăugăm: și atunci era depășit.

● Aprovizionare excesiv centralizată

SECRETUL acestor stări de lucruri ne-a fost destăinuit chiar de conducerea întreprinderii, unde ni s-a explicat, cu lux de amănunte, nevoia ca *toate vagoanele-restaurant să fie aprovizionate exclusiv prin depozitul din București.*

În asemenea condiții este clar că nici o dată aceste unități de alimentație publică mobile nu vor fi aprovizionate la nivelul cererilor, ci numai pînă la... nivelul relativ mic de depozitare al vagonului. De altfel, organul coordonator al acestei întreprinderi, conștient de discrepanța care există între capacitatea de depozitare și cererea reală de mărfuri, a emis un ordin, care, după părerea sa, rezolvă problema: jumătate din alimente se desfac la dus, iar restul la întors. Ceea ce nu se prevede însă în ordin este modul în care trebuie să procedeze responsabilii de unități în situațiile foarte frecvente cînd, atît la dus cît și la întors, cele două jumătăți de „rații" se termină la... jumătatea drumului.

Așa fiind situația, ce pretenții mai pot avea consumatorii la diversificarea produselor, cînd nici preparatele și băuturile „clasice" nu pot fi servite la nivelul cererii?

Bine, bine, dar atunci cum se explică depășirea planului în ultima perioadă? — am putea fi întrebați. Acest „fenomen" nu este, de fapt, de loc miraculos. Răspunsul este simplu: planul de desfacere nu este fundamentat științific. Are la bază un procedeu empiric, ce se mai practică uneori. În loc să fie întocmit pe baza posibilităților reale de desfacere, indicate de cererea de consum, la baza lui stau realizările din anul precedent, majorate într-o foarte mică măsură. Or, în asemenea situație, un efort minim de aprovizionare suplimentară duce ușor la o depășire a planului de 10—15%, depășire care însă nu asigură nici pe departe cererea de consum, la pretențiile actuale ale călătorilor.

● Baza viitoarelor preocupări: cerințele, nu realizările anterioare!

DE CE NU S-AR FACE un studiu practic privind cererea de consum pe calea ferată? Acțiunea nu implică probleme dificile. Într-o perioadă oarecare — o lună de zile, de pildă — cîteva vagoane-restaurant să fie aprovizionate la nivelul cerințelor cu produse și preparate existente în comerț. Toate produsele prevăzute în listameniu, și chiar mai multe! Rezultatele — după părerea noastră — ar putea produce chiar senzație. S-ar constata că volumul desfacerilor poate fi dublat sau chiar triplat. Cine ar pierde? Beneficiile întreprinderii ar spori substanțial, iar pasagerii s-ar bucura de un serviciu civilizat, care să le satisfacă cît de cît cerințele.

Concluziile acestui studiu — și nu desfacerile anterioare — ar trebui să stea la baza viitoarelor acțiuni menite să îmbunătățească activitatea de alimentație publică pe calea ferată.

Ce s-ar impune în această direcție? Cîteva sugestii:

● Descentralizarea aprovizionării. Înființarea unor puncte de aprovizionare în centrele feroviare importante: Timișoara, Baia Mare, Arad, Oradea, Brașov, Teiuș, Craiova, Mărășești, Galați, Bacău, Vatra-Dornei, Iași, Suceava, Constanța etc.; găsirea unor soluții astfel ca la punctele de aprovizionare să poată fi lăsate ambalajele goale care blochează spațiile din vagoanele-restaurant și din bufete; cointeresarea materială a lucrătorilor de pe vagoanele-restaurant în directă legătură cu volumul desfacerilor; asigurarea unor stocuri de produse alimentare neperisabile (conserve de legume și fructe, de carne și peste etc.).

● Acoperirea liniilor „albe" cu vagoane-restaurant și bufete. Bunăoară, trenurile care circulă de la Galați la Ciceu — Răz-

D. TARNĂUCEANU
D. ALEXANDRU

(Continuare în pag. 12)

Vă recomandăm canapeaua extensibilă MUREȘ, produs realizat de Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere. Avînd materialele, execuția și finisajul de calitate superioară, canapeaua MUREȘ întrunește unanime aprecieri. REZISTENȚĂ, ELEGANȚĂ, și COMODITATE sînt atribute care recomandă cu prisosință acest produs superior. Lada pentru așternut, încăpătoare, precum și tapițeria realizată cu stofe de calitate, în culori atrăgătoare, completează calitățile acestei canapele. Prețurile de vînzare oscilează între 2228 lei, 2402 lei și 2576 lei, în funcție de calitatea stofelor folosite.

CONDIȚII PENTRU GOSPODĂRIREA MAI BUNĂ A FONDULUI LOCATIV

dr. D. HOLT
secretar general la Comitetul pentru Problemele Administrației Locale

ÎN CADRUL LUCRĂRILOR sesiunii Marii Adunări Naționale au fost supuse spre dezbatere și adoptate două importante proiecte de legi și anume: Legea pentru dezvoltarea construcției de locuințe, vînzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case proprietate personală și Legea privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași. Ambele legi se înscriu în contextul Directivelor stabilite de Congresul al IX-lea al partidului și al ansamblului de măsuri hotărîte de Conferința Națională referitoare la perfecționarea activității în toate domeniile vieții social-economice din țara noastră.

Ținînd seama de însemnătatea pe care condițiile de locuit o au pentru existența și prosperitatea individului, ca și a societății în ansamblul ei, îmbunătățirea continuă a acestora a ocupat și va continua să ocupe și în viitor un loc important în preocupările partidului și statului nostru. Abordînd cu toată răspunderea această problemă, partidul și statul au în vedere, în primul rînd, influența pe care o are locuința asupra dezvoltării fizice și spirituale a omului, asupra capacității sale de muncă și stării de sănătate, precum și importanța locuinței ca factor cu profunde implicații pentru întemeierea și consolidarea familiei. Această preocupare a partidului și statului s-a concretizat și se concretizează în construirea, an de an, a unui număr tot mai mare de locuințe.

Luînd în considerație situația foarte grea ce s-a moștenit în domeniul locuințelor — un fond locativ foarte redus ca suprafață, cu o dotare tehnico-edilitară scăzută și cu o uzură avansată — de creșterea populației urbane în condițiile dezvoltării continue și în ritm susținut a economiei naționale pe temelia industrializării, precum și de sporirea venitului național, numai în ultimii 16 ani s-au investit în construcția de locuințe circa 23 miliarde lei, respectiv mai mult de 6% din volumul de investiții realizat în economia națională. Concomitent, au fost luate măsuri eficace pentru reorganizarea unităților de proiectare și de execuție, de diversificare a producției de materiale de construcții și instalații, de mărire a capacității tehnice de execuție etc.

Amploarea fără precedent în istoria țării pe care a luat-o în ultimii ani construcția de locuințe a schimbat fundamental înfățișarea majorității orașelor din patria noastră. Astfel, au apărut noi și numeroase cartiere moderne, orașe întregi. Este concludent în acest sens că numai în perioada 1957—1967 au fost realizate din fondurile statului, ale organizațiilor cooperatiste și obștești și din credite acordate de stat, circa 380 mii de apartamente, la care se adaugă și cele peste 102 mii de locuințe construite de populația de la orașe. În prezent, peste 95% din fondul locativ al statului este format din clădiri construite din materiale rezistente (cu pereți portanți, din zidărie de cărămidă cu planșee de beton armat, cu schele de beton armat și pereți din beton etc.).

Fără discuție că succesele obținute pînă acum sînt remarcabile. Cu toate acestea, asigurarea unor condiții superioare de locuit constituie și în continuare o problemă majoră.

● O mai mare echitate

POTRIVIT UNUI PRINCIPIU statornicit în politica partidului și statului nostru — subliniat de altfel și cu prilejul plenarei din octombrie 1967 a C.C. al partidului — și în viitor se vor aloca de la bugetul statului importante mijloace materiale și financiare pentru dezvoltarea construcției de locuințe și modernizarea rețelei tehnico-edilitare a orașelor. Conform prevederilor planului cincinal, în perioada 1968—1970 urmează să se construiască în mediul urban circa 183 de mii de apartamente care vor fi puse la dispoziția oamenilor muncii. Aceasta exprimă încă o dată în mod elocvent efortul pe care statul nostru îl face pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit.

Întrucît o bună parte din populație dispune în prezent de importante economii — ca urmare a creșterii necontenite a salariilor și a celorlalte forme de venituri provenite din muncă — precum și pentru a se grăbi rezolvarea corespunzătoare a problemei locuințelor, s-au creat totodată noi posibilități pentru construirea de locuințe proprietate personală. În acest fel, posesorii unor asemenea economii au căpătat posibilitatea de a-și asigura condiții de locuit care să corespundă mai deplin gusturilor și preferințelor lor, iar pe de altă parte, să-și aducă o contribuție mai susținută la rezolvarea unei probleme deosebit de importante pentru țara noastră.

Dezvoltarea într-un ritm susținut a construcției de locuințe situează pe un plan superior și problema administrării fondului locativ. În această privință se cere un înalt simț gospodăresc atît din partea organelor administrative, cît și din partea locatarilor, întrucît atît fondul locativ existent, cît și cel ce va fi creat, trebuie să fie păstrat cu cea mai mare grijă. Nu este îngăduit nimănui ca la eforturile statului pentru continua întregire a fondului locativ să răspundă cu nepăsare și chiar deteriorarea acestuia. Or, vechea legislație stabilită în 1953 prezenta în acest domeniu, după cum se știe, numeroase carențe.

Examinarea atentă a acestei chestiuni pune într-o lumină clară faptul că atît chiriile, cît și criteriile stabilite cu atîția ani în urmă, nu mai erau de natură să contribuie la o întreținere satisfăcătoare a locuințelor, la conservarea fondului locativ. Este de la sine înțeles că era necheltabil ca în continuare să se percoapă o chirie mică, numai pentru motivul că așa prevedea legea din anul 1963. Este necesar să arătăm că nivelul scăzut al chiriilor nu era de natură să stimuleze activitatea de construcții de locuințe. Pe de altă parte, statul era obligat să acopere de la buget o parte destul de mare din cheltuielile necesare întreținerii fondului locativ. Dacă suma cheltuită de stat numai în perioada 1960—1967 pentru întreținerea fondului locativ — peste încasările din chirie, adică aproximativ 3,5 miliarde lei — ar fi fost destinată construcțiilor de locuințe s-ar fi putut mări fondul locativ cu aproape 60 mii de apartamente. Menținerea unei situații necheltabile între investițiile statului și încasările din chirii nu mai putea dăinui, deoarece limita posibilităților statului de a înfăptui o serie de acțiuni economice sau social-culturale de interes național; totodată, îi limita posibilitățile de sporire a acțiunilor legate de buna întreținere și conservare a fondului locativ existent.

Pornind de la aceste considerente, noua lege cu privire la administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași prevede criterii mult mai echitabile de stabilire a chiriilor. **Principiul călăuzitor statuat în noua lege este ca încasările să acopere cheltuielile legate de întreținerea, administrarea și amortizarea fondului locativ.** Numai în acest fel pot fi asigurate mijloacele financiare necesare pentru întreținerea în condiții de bună funcționalitate a locuințelor. De asemenea, în atari condiții se vor putea construi noi locuințe, care să ia locul celor ce ies din folosință în urma uzurii lor.

Așa după cum a arătat tov. Mihai Gere, președintele Comitetului pentru Problemele Administrației Locale, în expunerea prezentată în sesiunea Marii Adunări Naționale asupra proiectelor de legi susmenționate, potrivit unor calcule estimative, noile chirii vor deține o pondere de 8,6% în salariul mediu actual. Trebuie menționat că în timp ce sporul de chirie plătit de populație va însuma în 1970 aproape 650 milioane lei, populația va beneficia, prin creșterea generală a salariilor, la nivelul aceluiași an, de venituri suplimentare care vor totaliza aproape 11,3 miliarde de lei. Această dinamică se înscrie în contextul măsurilor stabilite de Congresul al IX-lea al partidului cu privire la creșterea salariului real în acest cincinal cu aproximativ 25%.

Una din cerințele echității de care s-a ținut seama la fixarea chiriilor a constituit-o faptul că acestea au fost diferențiate în funcție de veniturile chiriașilor. În acest sens au fost luate în considerare propunerile cetățenilor făcute cu prilejul dezbaterii publice, ceea ce a dus la stabilirea a cinci categorii de tarife de bază, în loc de trei, cîte se prevăzuseră inițial. Fără îndoială că această măsură va permite ca un număr sporit de salariați să beneficieze de tarife reduse. În sprijinul celor cu salarii mai mici de 1500 lei este și prevederea potrivit căreia pînă la aplicarea noilor majorări de salarii, acestora să li se acorde o indemnizație care să compenseze — total sau parțial — sporul ce rezultă din noua așezare a chiriilor.

Tot ca o măsură de echitate este luarea în calcul, potrivit legii, și a celorlalte părți ale locuinței (dependințele, instalațiile sanitare, electrice și de încălzire etc.) și nu numai a suprafeței locuibile. Pe lîngă confortul sporit, aceste părți solicită de fapt însemnate cheltuieli pentru întreținere. Tarifele prevăzute sînt progresive, proporțional cu gradul de confort, precum și cu suprafața deținută. Desigur că, așa cum era și firesc, legea stabilește criterii de reducere a tarifelor în cazurile în care nu sînt satisfăcute o serie de condiții elementare de confort (construcții din materiale inferioare, lipsa instalației de apă — canal, electricitate, amplasarea locuinței la subsol sau în mansarde).

● Sarcini sporite

DIN CELE DOUĂ LEGI VOTATE de Marea Adunare Națională decurg o serie de sarcini de mare răspundere atît pentru organele centrale ale administrației de stat, cît și pentru comitetele executive ale consiliilor populare, precum și pentru unitățile de administrare, întreținere și reparare, subordonate acestora. Este îndeobște cunoscut că interesele cetățenilor și ale statului obligă să se manifeste permanent o grijă deosebită față de modul cum este utilizat fondul locativ. Tocmai de aceea, o dată cu aplicarea noilor legi, este necesar să crească răspunderea și preocuparea tuturor acelor care, într-un fel sau altul, sînt obligați să vegheze la construirea, administrarea, întreținerea și conservarea fondului locativ.

Revine ca o obligație de prim ordin comitetelor executive ale consiliilor populare și organizațiilor locale de construcții subordonate, de a acorda toată atenția realizării integrale a planului de construcții de locuințe, îmbunătățirii calității construcțiilor, a finisajelor interioare și exterioare. Fondurile însemnate alocate construcțiilor de locuințe obligă atît proiectantul, cît și constructorul, să-și îmbunătățească substanțial modul de lucru, astfel încît acestea să fie folosite cu maximum de eficiență. De asemenea, este necesar ca organele locale ale administrației de stat să vegheze cu deosebită atenție la modul cum sînt gospodărite și folosite toate materialele de construcție, să ia măsuri împotriva tuturor celor care risipesc asemenea materiale, precum și a celor care încep lucrări fără a avea asigurate toate condițiile necesare (aprovizionare, utilaje, forță de muncă etc.).

Sarcini deosebite revin și oficiilor pentru construcția locuințelor proprietate personală, care vor trebui să-și perfecționeze în mod radical stilul și metodele de muncă, să devină cu adevărat un factor care să rezolve cu operativitate și maximă responsabilitate cererile solicitanților. Ele au obligația să impună constructorilor de locuințe respectarea întocmai și la termen a prevederilor din contractele de construcție de locuințe proprietate personală.

În vederea unei mai bune administrări și întreținere a fondului de locuințe, a economisirii cheltuielilor în aceste domenii se impune să se studieze cele mai bune soluții pentru organizarea și perfecționarea muncii organizațiilor de gospodărie locativă și de reparații. În această direcție, va trebui să valorificăm experiența pozitivă dobîndită pînă acum, dar să găsim și mijloacele noi pentru lichidarea multiplelor carențe care s-au manifestat în activitatea acestor organizații. Un sprijin susținut va putea aduce viitoarea organizare a locatarilor în asociații. Se impune ca organele centrale ale administrației de stat competente să pregătească în timp cît mai scurt statutul tip al asociației de locatari, potrivit căruia să se constituie asociațiile de locatari. De asemenea, este necesar să se stabilească cît mai repede, în mod concret, drepturile și obligațiile întreprinderilor de stat care închiriază, precum și ale chiriașilor, în legătură cu întreținerea și folosirea fondului locativ de stat. De altfel, aceste drepturi și obligații vor trebui să fie prevăzute în noile contracte de închiriere tip. Printr-o delimitare clară și precisă a drepturilor și obligațiunilor contractanților, ca și prin felul cum se va urmări respectarea întocmai a prevederilor din contracte se vor putea asigura toate condițiile pentru folosirea cît mai îndelungată și cu menținerea condițiilor de confort a întregului fond locativ al statului.

Răspuns la întrebările

despre Asigurările

de Stat (III)

CE REGLEMENTĂRI RECENTE S-AU INTRODUS CU PRIVIRE LA ASIGURAREA AUTOTURISMELOR?

ÎNTREBAREA ne-a fost adresată de mai mulți posesori de autoturisme și conducători amatori, care se pregătesc să plece în concediu, dornici să străbată șoselele țării, să se bucure de frumusețile peisajului marin sau montan. Unii vor să plece în călătorie peste hotare. În prealabil ei doresc, însă, să ia o măsură de prevedere, încheind asigurările necesare, la ADAS.

Iată răspunsul solicitat:

Administrația Asigurărilor de Stat a introdus noi forme de asigurări facultative de autovehicule. Acestea satisfac preferințe variate. Astfel...

● Asigurarea suplimentară pentru cazurile de accidente ale conducătorilor de autoturisme și ale altor persoane aflate în autoturism

...se poate încheia concomitent cu asigurările de autovehicule (de avarii sau răspundere civilă) sau ulterior, oricînd, pe parcursul valabilității acestora. Sumele asigurate, pentru fiecare persoană, sînt de 10.000 lei pentru cazul de invaliditate permanentă totală (sau parțială) și 5 000 de lei pentru deces, din accidente. Prima de asigurare suplimentară ce se plătește, global, la încheierea asigurării, este de 80 de lei anual. Se pot încheia asigurări și pentru dublul sau triplul acestor sume. În acest caz, primele de asigurare se majorează în mod corespunzător.

● Asigurarea conducătorilor amatori care conduc autoturisme aparținînd altor persoane sau unităților socialiste...

...se încheie numai cu conducătorii amatori și acoperă: fie numai cazurile de despăgubiri datorate proprietarului autoturismului (sau unității socialiste), ca urmare a pagubelor de avarii produse din vina conducătorului autoturismului, fie numai cazurile de despăgubiri civile (sume) pe care acesta ar fi obligat să le plătească pentru vătămarea persoanelor și avarierea bunurilor, din afara sau dinăuntrul autoturismului, fie ambele cazuri.

În cazul asigurărilor încheiate de conducătorii amatori, pentru autoturisme proprietatea altor persoane, primele de asigurare sînt reduse cu 25% (față de primele ce se plătesc la asigurările obișnuite). Despăgubiri se acordă pentru avarii (pînă la valoarea reală a autoturismului) și pentru sumele datorate ca despăgubiri civile (în limita sumei asigurate); în cazul asigurărilor încheiate de conducătorii amatori, pentru autoturismele aparținînd unităților socialiste, primele de asigurare sînt reduse cu 40% pentru cazurile de avarii, și cu 30% pentru cazurile de despăgubiri civile (față de primele ce se plătesc la asigurările obișnuite). Despăgubiri se acordă în cazurile de avarii (cînd vina este a conducătorului, răspunderea este limitată la suma de 15 000 de lei) și pentru sumele datorate ca despăgubiri civile (în limita sumei asigurate).

Un ultim amănunt: asigurările de mai sus se pot încheia și pe perioade mai mici de un an, însă pe minimum 3 luni.

Aurel CRIȘAN

SÎNT OGLINDITE TENDINȚELE MODERNE ÎN P

SATISFACEREA sub raport cantitativ și calitativ a cerințelor economiei naționale și a necesităților pentru export cu mașini și utilaje moderne, presupune respectarea întocmai de către fiecare întreprindere a prevederilor planului tehnic de stat sau departamental, ca acestea să oglindească în permanență tendințele moderne ce apar pe plan mondial. În acest fel, se asigură asimilarea de produse noi, în ritmul și la calitatea cerute de înnoirea și diversificarea producției.

Faze, termene, calitate

Întreprinderile din sectorul administrativ III din București — sector cu o puternică pondere industrială — au în acest an un bogat plan de asimilare, urmînd să însușească peste 500 de produse noi de mare însemnătate pentru economia națională. Pentru anii 1969—1970 sînt, de asemenea, prevăzute a fi asimilate și puse în fabricație încă 1 200 produse noi.

Realizarea cu succes a acestor sarcini este condiționată, în primul rînd, de modul în care se face **pregătirea fiecărei faze de lucrări** — verigă componentă a întregului proces de asimilare. Acolo unde se respectă această cerință de bază, se obțin rezultate bune. La unele produse — șubler de exterior cu tijă de adîncime, cabluri de forță și de semnalizare în PVC, cablu telefonic urban în hîrtie și manta de plumb, mașina de dințat pile — datorită preocupărilor permanente ale serviciilor de concepție și aplicării unor soluții de proiectare și constructive eficiente, s-a reușit ca, o dată cu reducerea termenelor de asimilare, să se îmbunătățească caracteristicile funcționale ale produselor respective, precum și parametrii de exploatare și să se obțină o economicitate apreciabilă.

În contrast cu aceste laturi pozitive, la unele produse (mașina de alezat și frezat AF Ø 125 și 150, utilaje tehnologice complexe), ca urmare a nerealizării calitative a unor faze ale procesului de asimilare de către **Uzinele „23 August" și Fabrica de mașini unelte și agregate**, termenele de finalizare s-au prelungit nepermis de mult. Aceasta a făcut ca, în momentul trecerii la fabricația de serie, ele să nu mai fie întru totul la nivelul tehnicii moderne.

O deficiență care persistă în asimilarea produselor noi o constituie **necorelarea termenelor de execuție între proiectare, elaborarea tehnologiei la cald și la rece, pregătirea de S.D.V.-uri.** Din analiza planurilor tehnice și a programelor de proiectare efectuată la mai multe uzine, a rezultat că, la majoritatea produselor, fazele de proiectare, de execuție a prototipurilor și de omologare, se întind pe o perioadă de 3 trimestre și uneori pînă la 2 ani. În schimb, pentru faza de punere în fabricație — care cuprinde un volum de muncă cel puțin egal cu prima parte a însușirii — nu rămîne, de cele mai multe ori, decît un singur trimestru. La **Uzina de pompe**, de pildă, electropompa E.R.M.O.L.E.-100 proiectată în 1967 va fi omologată în august 1968, urmînd ca lucrările pentru pregătirea fabricației pînă la omologarea lotului 0 să fie terminate în luna octombrie 1968; la **Fabrica de mașini-unelte și agregate** — strungul Carusel S.C. 1600 cu traversă fixă a fost proiectat în 1966, omologarea prototipului se va face în luna iunie 1968, iar cea a seriei 0 trebuie să fie gata în septembrie 1968. Așadar, ultima fază trebuie terminată în trei luni, față de doi ani cît s-a tergiversat prima fază. **De aici se desprinde necesitatea stabilirii, de la bun început, a unor termene reale pentru fiecare fază de lucrări, respectarea strictă a acestora, astfel încît întregul proces de asimilare a noilor produse să se desfășoare ritmic și în cele mai bune condiții.**

În acțiunea de asimilare a noi produse se manifestă și alte carențe. **Nu puține sînt cazurile cînd, la unele produse, datorită prelungirii nejustificate a unor faze anterioare, se intră în criză de timp și, pentru a se recupera rămînerea în urmă, se ignorează pur și simplu faza de serie 0, trecîndu-se direct la execuția primului lot de serie.** Asemenea fenomene s-au întîmplat la **Uzina „Electroaparataj"** cu întrerupătorii și comutatorii pentru instalații electrice, iar **la Uzina de mecanică fină** — cu dispozitivul de centrat cu comparator Ø 40, raportorul optic etc., care s-a repercutat negativ în realizarea în serie a noilor produse. Trebuie să fie limpede că pentru asigurarea unei execuții de bună calitate și economice a produsului pus în fabricație de serie, faza lot 0 este strict necesară, ea creînd posibilitatea verificării și punerii la punct a tehnologiei și a SDV-urilor.

Folosirea eficientă a cadrelor tehnice

Asimilarea noilor produse presupune **utilizarea cît mai rațională și productivă a cadrelor inginerești și a celor cu calificare tehnică medie.** În întreprinderile sectorului III, din totalul inginerilor și tehnicienilor 57% și, respectiv, 35% sînt afectați serviciilor de proiectare și tehnologice. Marea majoritate a acestora desfășoară o activitate rodnică, rezultatul muncii lor fiind concretizat în crearea unor produse originale, competitive pe piața mondială, cum ar fi locomotiva Diesel hidraulică de 1250 CP, pompele TERMA și PCH, diversele aparate de măsură și control etc.

Nu peste tot, însă, inginerii și tehnicienii din serviciile de concepție sînt folosiți la nivelul pregătirii pe care o au. Sînt cazuri cînd mulți dintre aceștia efectuează cu precădere lucrări de birou, de dispecerat mărunt, copiază desene sau execută diferite alte lucrări care necesită pregătire medie și submedie. La **F.M.U.A.B.** și **I.C.P.M.U.A.**, de pildă, unii ingineri din cadrul serviciilor de concepție se îndeletnicesc cu traducerea unor prescripții tehnice, adaptarea toleranțelor din licențe după Stas, reproducerea unor desene de ansamblu, cu acte și informări cu caracter statistic pentru forurile tutelare; marea majoritate a șefilor de ateliere de proiectare consumă o bună parte din timp pentru ținerea evidenței activității proiectanților sau pentru alte lucrări cu caracter administrativ. Pare de-a dreptul straniu faptul că în serviciile de concepție ale unor Uzine ca **„23 August", F.C.M.A., Mecanică fină, „Acumulatorul"** etc. — la un inginer revin nici doi tehnicieni și desenatori. O situație aproape cu totul ieșită din comun există la I.C.T.C.M. și I.C.P.M.U.A. unde proporția este sub un tehnician și un desenator la un inginer.

Așa stînd lucrurile, nu este de mirare faptul că, în unele cazuri, serviciile de proiectare dau celor tehnologice proiecte greșite, incomplete sau care suferă modificări repetate. Așa a fost cazul, de pildă, cu proiectele pentru linia de laminare **de 3 țoli** de la Uzinele Republica, furnizate de I.P.L. Avînd omisiuni sau fiind incomplete, acestea au trebuit să fie refăcute, ceea ce a determinat prelungirea termenelor de punere în funcțiune a acesteia.

În unele întreprinderi, activitatea de concepție se desfășoară în regim de institut. Aici, proiectarea și elaborarea tehnologiilor se face pe baza programelor de proiectare, care detaliază sarcinile din planul tehnic de stat și departamental. Elaborarea, definitivarea și aprobarea programelor de proiectare pentru 1968 făcîndu-se cu întîrziere, s-au creat serioase neajunsuri în activitatea de asimilare. De pe acum se prevăd întîrzieri în elaborarea tuturor fazelor de lucru pentru noile produse, cum sînt blocurile de relee termice 30 A — 380 V, compresoarele cu cilindri opuși și altele, care vor trebui executate de uzinele „23 August" și „Electroaparataj".

Folosirea deplină a capacității de creație a specialiștilor, presupune, după părerea noastră, ca atît **întreprinderile, cît și forurile lor coordonatoare, să asigure un raport optim între cadrele cu pregătire superioară și medie din serviciile de concepție.** Aceasta ar înlătura în bună măsură neajunsurile ce se manifestă în prezent în unele întreprinderi și institute, ar crea condiții pentru stimularea activității de concepție și pentru realizarea la termen și în bune condiții a planurilor tehnice.

În pas cu tendințele progresului tehnic

Asimilarea produselor noi la termen și la nivelul impus de progresul tehnic, prin elaborarea la timp a documentației, constituie o obligație de prim ordin a proiectanților din cadrul serviciilor de concepție. Dar activitatea lor nu se poate rezuma numai la atît. **Paralel cu aceasta, ei au obligația să desfășoare o activitate fecundă pe linia reproiectării unor produse existente deja în fabricație, dar depășite sub aspect constructiv și funcțional de progresele înregistrate de tehnica modernă în domeniul respectiv.**

Din analiza unor programe de proiectare reiese însă că există o slabă preocupare pentru modernizarea, prin reproiectare, a unor tipuri de mașini și utilaje. La **F.M.U.A.B.**, de pildă, se fabrică de aproape 4—5 ani unele mașini-unelte ai căror parametri sînt susceptibili de a fi îmbunătățiți. Dar nici proiectanții uzinei și nici cei de la Institutul de proiectări, special creat în acest scop, nu se preocupă în măsura necesară de perfecționarea caracteristicilor lor tehnice și funcționale. Tendința progresului tehnic actual în acest domeniu este îndreptată către fabricarea unor mașini-unelte cu comenzi după program și comandă numerică. Totuși, abia în acest an se va asigura aici asimilarea primului tip de mașini cu comandă program numerică (AF 85). Și **Uzina de mecanică fină** produce de mai mulți ani un model de aparat de desen de un tip învechit, fără ca serviciile de concepție de aici să se preocupe de reproiectarea lui, pentru a-l aduce la nivelul tehnicii actuale.

O insuficientă atenție acordă unele uzine și reproiectării unor produse supradimensionate existente în fabricație de ani de zile, cu greutăți proprii și gabarite ce nu mai corespund tehnicii actuale. Este concludent în acest sens cazul tipurilor mici de compresoare cu cilindrii opuși, asimilate de Uzina **„23 August"**, după licență. Deși grele — motiv pentru care beneficiarii nu le mai solicită ca mai înainte — reproiectarea lor nu a început nici pînă în prezent.

În condițiile actuale, cînd partidul pune în fața industriei sarcina de a realiza numai produse de un înalt nivel calitativ, în așa fel încît ele să corespundă tot mai bine nevoilor economiei naționale și să fie competitive pe piața internațională, preocuparea pentru respectarea termenelor de asimilare a unor produse noi se cere îmbinată cu grija permanentă de a se îmbunătăți și produsele aflate în fabricație.

- **Prevederile din planul tehnic,**
- **Termenele de asimilare, respec**
- **Toate produsele însușite să se si mici înalți.**

Tehnologia modernă — criteriu principal

Alături de soluțiile constructive alese, care conferă produsului nou asimilat certitudinea executării lui la nivelul cerințelor și exigențelor actuale ale tehnicii, **o mare însemnătate tehnică și economică are și tehnologia adoptată.** Un proiect, elaborat fie după o concepție originală, fie după un model de referință, cu înalte însușiri tehnico-funcționale, poate fi asimilat cu eficiență maximă numai în condițiile alegerii și aplicării unei tehnologii moderne.

Începînd cu sectoarele calde — turnătorii, forje, tratamente termice — și terminînd cu montajul, în toate fazele de realizare a unei mașini sau utilaj, tehnologiile sînt susceptibile de a fi îmbunătățite și perfecționate în scopul utilizării raționale a materiilor prime și a materialelor și al economisirii muncii vii. Pe linia extinderii tehnologiilo

Pe șantierele de construcții

MAXIMUM DE RANDAMENT ÎN FOLOSIREA UTILAJELOR GRELE!

DIN CANTITATEA de 150,4 milioane mc de săpături de pămînt, executată anul trecut pe șantierele de construcții, s-a realizat cu ajutorul mijloacelor mecanice 89,3% (față de 83,6% în 1966). La creșterea gradului de mecanizare al acestor lucrări grele și de mare volum au contribuit, în primul rînd, investițiile pe baza cărora ramura construcțiilor și-a mărit parcul de utilaje, în primii doi ani ai actualului cincinal, cu 49% la excavatoare și dragline, cu 76% la săpătoare de șanțuri, cu 13% la screpere și autoscrepere și cu 88% la buldozere. Totodată, la aceste categorii de utilaje s-au îmbunătățit indicele de activizare a parcului inventar (cu excepția screperelor) și indicele de exploatare a parcului activ (cu excepția buldozerelor). Cu toate acestea, 16 milioane mc săpături de pămînt s-au efectuat manual, necesitînd mii de muncitori și afectînd negativ nivelul productivității muncii.

Cît de obiective sînt cauzele care au determinat această situație?

Indicele de mecanizare planificat la această categorie de lucrări n-a fost realizat la o serie de ministere care tutelează importante sectoare de construcții. Printre acestea se numără, cu o pondere substanțială, ministerele energiei electrice, minelor, industriei metalurgice, industriei construcțiilor de mașini, industriei construcțiilor. Faptul că progresele în dotarea tehnico-materială a organizațiilor de execuție nu s-au regăsit într-o măsură corespunzătoare în producția realizată pe unitatea de capacitate, se datorește gradului scăzut de utilizare a programului de lucru al utilajelor. Astfel, **timpul de lucru efectiv pe întreaga ramură a fost de numai 63,9% din program la screpere și autoscrepere, 64,5% la săpătoare de șanțuri și 72,3% la excavatoare și dragline.**

În contextul acestor date, cum să ne explicăm faptul că la principala categorie de utilaje de săpat — excavatoare și dragline — producția medie pe unitatea de capacitate, raportată la parcul inventar, a depășit cu 6,4% nivelul planificat (sub acest nivel situîndu-se numai M.I.C.M. și M.I.C.)?

Graficul alăturat ne permite o analiză de principiu. Cu puține excepții, anul 1967 a adus un spor minim de productivitate; creșterea relativ cea mai importantă — la Ministerul Economiei Forestiere — nu este și cea mai semnificativă, întrucît construcția de drumuri forestiere, prin condițiile ei specifice, nu implică decît într-o măsură limitată aportul excavatoarelor și draglinelor. Pe loc fruntaș în ce privește producția medie pe metrul cub de cupă se situează organizațiile de construcții locale — adică tocmai acelea cu lucrările cele mai dispersate și de volum redus, pe cînd la M.I.C.M., care execută cu precădere construcții industriale concentrate, acest indice este considerabil mai scăzut.

Ciudat ni se pare că, prin plan, s-a stabilit — pentru ministerele minelor, petrolului, industriei metalurgice, construcțiilor pentru industria chimică și rafinării, căilor ferate, ca și pentru Consiliul Superior al Agriculturii — o producție în mc/mc cupă sub cea efectiv realizată în anul precedent. Aceasta, în condițiile cînd se știa ce carențe există în folosirea utilajelor pe șantiere! Bineînțeles că asemenea sarcini formale nu au putut stimula aplicarea unor concepții organizatorice și tehnologice, care să asigure exploatarea optimă a parcului mecanic existent.

Printre cauzele principale care au determinat insuficienta activizare a parcului și gradul scăzut de utilizare a programului de lucru, se numără IMOBILIZAREA ÎN REPARAȚII PESTE TIMPUL PLANIFICAT, FRECVENTA DEPLASARE A UTILAJELOR DE LA UN PUNCT DE LUCRU LA ALTUL — consecințe directe a unei programări nejudicioase. Totodată, **s-au înregistrat întreruperi însemnate datorită lipsei de mijloace de transport pentru evacuarea pămîntului săpat, ca și folosirea unor utilaje sub capacitate, din cauza repartizării lor la lucrări cu un specific necorespunzător.** S-au semnalat numeroase cazuri cînd excavatoarele nu au fost utilizate în 2 și 3

ANURILE TEHNICE ALE ÎNTREPRINDERILOR?

înaintate, unele întreprinderi au înregistrat progrese remarcabile. Astfel, la Uzina de pompe a fost extinsă folosirea materialului vinidur la confecționarea modelelor de turnare, iar la **Uzinele „23 August"** turnarea în coji de bachelită la frina K.E., folosirea termicemului pentru micșorarea maselotelor la toate tipurile de lingouri, utilizarea intensivă a deșeurilor aliate pentru economisirea feroaliajelor (wolfram, nichel etc.). Numai prin turnarea pieselor mari în miezuri coajă s-au economisit în primul trimestru al anului 200 tone oțel lichid.

Extinderea tehnologiilor avansate s-a soldat cu rezultate bune și la alte întreprinderi. La **Uzina de Mecanică fină**, de pildă, prin aplicarea procedeului de gravare electrochimică a șublerelor, s-a obținut o creștere a productivității muncii de peste două ori la această operație. De asemenea, la productivității muncii. La fabricile **„Electroaparataj", „I.C.M.A." și „Metaloglobus"**, de exemplu, la uzinarea unor aparataje de joasă tensiune, a armăturilor industriale, confecții metalice și altele, tehnologiile prevăd un consum de muncă manuală de 2—3 ori mai mare decît dacă prelucrarea s-ar efectua pe mașini și instalații mecanizate. O astfel de situație este generată și de concepția greșită care mai persistă la unele cadre tehnice de conducere care, în pofida realităților, continuă să susțină că mecanizarea muncii poate fi realizată numai din fonduri de investiții. Că nu este așa, ne-o dovedește experiența Uzinei de pompe. Aici, folosindu-se pentru autoutilare credite de mică mecanizare, s-au modernizat o serie de mașini vechi, ceea ce a facilitat organizarea prelucrării în flux tehnologic continuu a carcaselor și arborilor de pompe, precum și a altor repere.

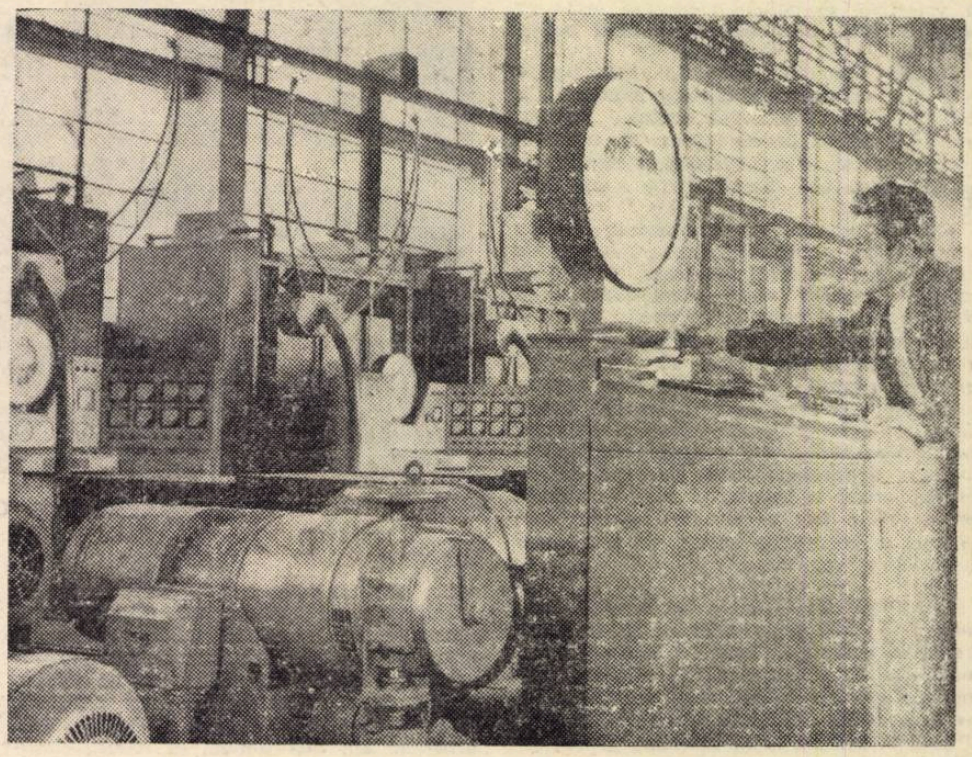

Uzina de pompe-București: la bancul de probe se fac încercări de rezistență și funcționalitate la diferite tipuri de pompe pentru agricultură, industria petrolului și chimiei

Aria tematică a cercetării

Asimilarea de produse noi, modernizarea celor existente în producția curentă, perfecționarea tehnologiilor de fabricație sînt nemijlocit legate de desfășurarea unei susținute activități de cercetare tehnico-științifică. **Pentru ca cercetarea să fie eficace, este necesară o selectare atentă a temelor, ținîndu-se seama de nevoile curente și de perspectivele producției, de posibilitățile de finalizare în timp util a diferitelor soluții, de eficiența lor asupra proceselor de fabricație la care se referă.**

În raza sectorului administrativ III-București funcționează o serie de institute de cercetare și proiectare — **I.C.P.M.U.A., I.C.T.C.M., I.P.L., I.N.C.E.R.C.** — precum și laboratoare uzinale și nuclee de cercetare în marile uzine, în care își desfășoară activitatea peste 200 de specialiști. În cursul anului trecut și în primele luni din 1968 au fost rezolvate — datorită activității de cercetare — numeroase probleme importante. Astfel, I.C.T.C.M. a rezolvat o temă de importanță majoră și anume: mărirea durabilității în exploatare a sapelor de foraj (la nivelul celor similare din S.U.A.), ceea ce creează condiții pentru satisfacerea mai bună a cerințelor unor beneficiari externi, pentru creșterea exportului de utilaj petrolier. De asemenea, I.C.T.C.M., împreună cu U.M.G.B., a turnat pentru prima oară în țara noastră axul cu butuc al turbinei Kaplan pentru hidrocentrala de la Porțile de Fier, în greutate de 180 tone. În continuare se va experimenta turnarea paletelor pentru turbine.

Nu peste tot însă, planurile tematice ale institutelor și nucleelor de cercetare uzinale cuprind problemele cele mai stringente ale producției, selectarea oprindu-se adesea asupra unor aspecte minore și de complexitate redusă. În acest mod aplicarea lor în producție nu contribuie la perfecționarea constructiv-funcțională a produselor sau la elaborarea unor tehnologii cu eficiență tehnică și economică superioară. În planul de proiectare-cercetare al I.C.T.C.M., de pildă, s-a introdus ca temă studierea mașinii de călcat lenjerie. La I.C.P.M.U.A. figurează în plan proiecte fără determinarea eficienței economice (agregatul pentru prelucrarea corpului ventilului de la frina KE, verificarea unor subansamble ale mașinii de țesut lină, mașina combinată pentru prelucrarea complexelor de mobilă).

În schimb, teme de importanță majoră pentru economia națională, cum sînt cele privind extinderea cercetărilor în domeniul turnătoriilor, scăderea sau chiar înlăturarea rebuturilor, micșorarea adaosurilor de prelucrare la unele piese turnate sau forjate, nu-și găsesc oglindirea nici în planurile institutelor de cercetare și nici în cele ale laboratoarelor uzinale. Batiurile unor mașini-unelte turnate la Uzina „23 August", de pildă, continuă să aibă pereții mai groși decît este prevăzut în desenele de execuție, deoarece piesele respective au fost supradimensionate de către executanți în scopul de a se evita, chipurile, pe această cale, rebuturile. Ceva mai mult. Unii specialiști apreciază că adaosurile mari de prelucrare garantează calitatea și, ca urmare, activitatea de cercetare, de studiere și promovare a noului, în această direcție, este neglijată.

O practică dăunătoare în munca de planificare a cercetărilor este aceea a **studierii neaprofundate a etapizării și corelării lucrărilor de cercetare cu cele de proiectare, în vederea scurtării ciclurilor și valorificării cît mai operative a soluțiilor.** Un exemplu concludent îl oferă proiectarea mașinii de alezat și frezat AF 85 și a strungului carusel adaptat la comanda numerică, unde nu s-au studiat în prealabil ghidajele și șuruburile cu corpuri de rostogolire și ghidajele statice. Deci, în loc să se facă mai întîi cercetarea și, folosind rezultatele acesteia, să se întocmească ulterior proiectul, s-a procedat tocmai invers. Toate acestea au avut drept rezultat refacerea unor documentații, întîrzierea nejustificată a temei de cercetare. Situații asemănătoare există și la „Metaloglobus".

Un obiectiv de seamă al activității științifice îl constituie **valorificarea rezultatului cercetării.** Un exemplu pozitiv în acest sens îl constituie **Uzinele „23 August"** care, în urma cercetărilor efectuate, au reușit să renunțe la achiziționarea unor licențe străine, fapt ce va asigura în perioada 1968—1970 economii de peste 50 milioane lei. **Începutul făcut în această direcție nu ne îndreptățește însă să trecem cu vederea preocuparea insuficientă a unor cercetători pentru valorificarea rezultatelor cercetării. tărăgănelile care se mai manifestă în aplicarea lor.**

Cercetarea are menirea principală de a rezolva problemele stringente ale producției, de a ridica eficiența economică a activității întreprinderilor. De aceea, conducerile tehnico-administrative au datoria să vegheze și să ia măsuri ca activității de cercetare din institute și întreprinderi (laboratoare, grupe, ateliere sau servicii de cercetare, dezvoltare), să i se imprime, în toate cazurile, un caracter practic-aplicativ, în scopul diversificării fabricației, al satisfacerii într-o măsură tot mai mare a cerințelor sporite ale economiei noastre.

ing. Barbu PETRESCU
secretar cu probleme economice al Comitetului de partid al sectorului 3 București
Ion BUNEA
economist

ini formale sau obligatorii?
riguros.
e la parametrii calitativi și econo-

Uzina „Republica" se fac cercetări intense privind elaborarea deformării plastice și tratamentul termic al materialului tubular pentru foraj adînc, pentru refularea prăjinilor de foraj cu racorduri sudate și altele.

În raport însă de posibilități și, mai ales, de necesități, extinderea unor tehnologii moderne de fabricație se face încă lent. Faptul că în planurile tehnice nu sînt concretizate tehnologiile avansate ce urmează a fi introduse sau extinse în acest an, că nu se acționează mai hotărît pe linia extinderii tehnologiilor moderne — de turnare, forjare și tratamente termice — în multe întreprinderi se înregistrează rebuturi, adaosuri mari de prelucrare, ceea ce atrage după sine suprasolicitarea utilajelor în secțiile de prelucrări mecanice. Toate acestea se reflectă negativ nu numai asupra calității produselor, dar și asupra economicității lor.

Insuficientă preocupare există în unele întreprinderi și pentru mecanizarea unor operații — factor important de sporire a

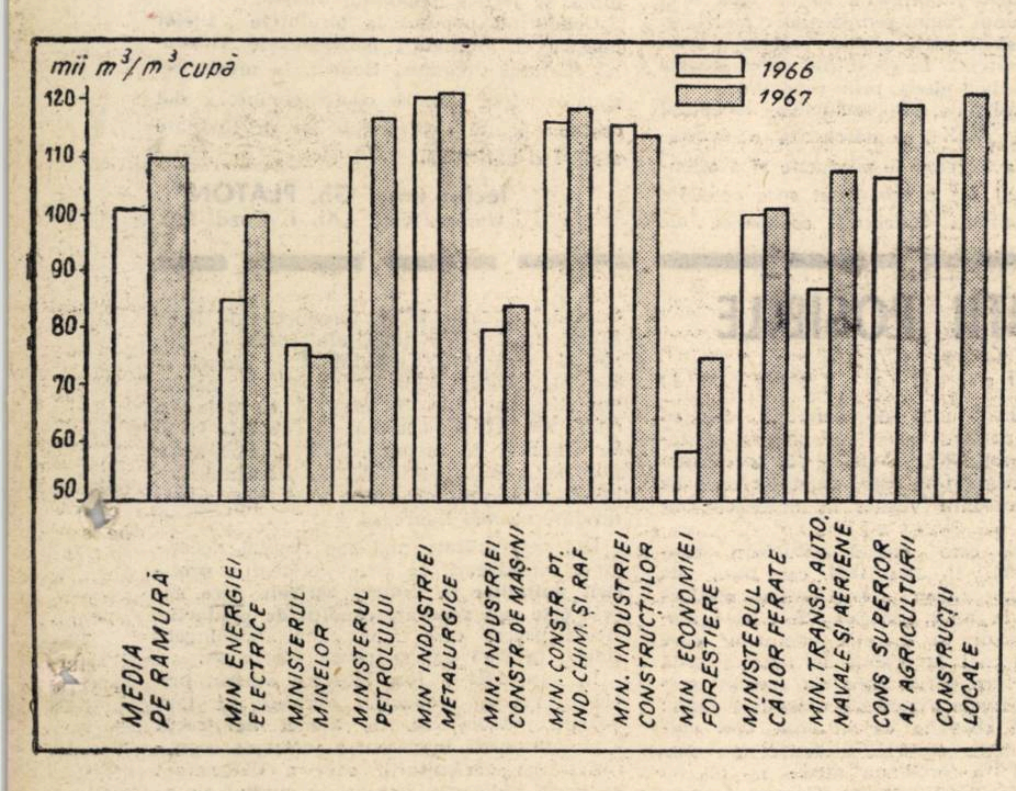

Producția medie pe unitatea de capacitate la excavatoare și dragline

schimburi, fie din lipsa mecanicilor, fie din lipsa condițiilor de lucru pe timp de noapte. Pe de altă parte, progresează încă lent extinderea lucrului utilajelor la plan fizic — metodă menită să intereseze unitățile de prestații mecanice în creșterea productivității parcului, în scurtarea duratei de execuție a lucrărilor.

Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini îi revine o răspundere însemnată în legătură cu deficiențele în mecanizarea lucrărilor de pămînt. Aceasta se referă nu numai la faptul că nu se asigură în cantitățile și ritmul necesar piesele de schimb, ci și la performanțele scăzute ale unor utilaje din producția curentă (a căror modernizare, propusă și studiată de multă vreme, încă nu s-a realizat), precum și la întîrzierea asimilării unor mecanisme și echipamente care să acopere o gamă mai largă de utilizări, în special la săpături în spații înguste, la finisări de săpături masive etc.

Cea mai înaltă eficiență economică la lucrările de pămînt se obține prin mecanizarea complexă, care angrenează într-un ciclu tehnologic unitar și închegat utilajele de săpat, de deplasare a pămîntului, de nivelare și mijloacele de transport. Indicele de mecanizare complexă la această categorie de lucrări a crescut de la 79,6% în 1966, la 55,6% în 1967. Este un succes relativ, căci în alte țări indicele respectiv e sensibil mai ridicat (în 1966: U.R.S.S. — 97,9%, Polonia — 95,3%, R.D. Germană — 89,8%, Cehoslovacia — 87,2%). Constituirea de eșaloane mecanice specializate pentru lucrări complexe, preluarea executării acestora de către unitățile deținătoare de utilaj (înlocuindu-se sistemul închirierii cu tarif orar), stabilirea precisă a perioadelor, volumelor și tehnologiilor prin proiectele de organizare a șantierelor și prin grafice, sînt măsuri capabile să amelioreze rapid situația în această privință.

La ora actuală, utilajele de săpat sînt solicitate din plin pe șantiere. În cadrul actiunii de organizare științifică a producției și a muncii în construcții, trebuie să se asigure folosirea lor deplină și cu maximum de randament, astfel ca gradul de mecanizare din acest an să reflecte posibilitățile create și, la rîndul său, să se oglindească în creșterea productivității muncii, în accelerarea ritmului de execuție a lucrărilor.

C. DAMIAN

PREMISELE SOCIAL-ECONOMICE ALE REVOLUȚIEI DE LA 1848

SĂRBĂTORIREA împlinirii a 120 de ani de la revoluția din anul 1848, nu reprezintă numai un omagiu adus generației pașoptiste. Ea este, în același timp, o categorică demonstrare a hotăririi de a păstra, continua și valorifica exemplele trecutului eroic pe care se înalță biruințele prezentului nostru socialist.

Partidul Comunist Român, întruchipînd cele mai nobile năzuințe ale poporului, a dat întotdeauna o înaltă prețuire faptelor trecutului aflînd în ele izvoare de nesecată energie creatoare și îndemnuri statornice în marea operă de transformare a societății românești.

Unitare în principii programatice și în planurile de organizare, integrate organic în mișcarea generală europeană, revoluțiile române de la 1848 sînt — după expresia lui N. Bălcescu — rezultatul celor „...optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși" și, totodată, afirmarea hotărîtă a unei națiuni tinere și viguroase de a-și impune voința de a trăi o viață demnă, liberă și independentă. Constituind un veritabil salt calitativ spre o orînduire nouă, generată de ascuțirea crizei sistemului feudal, revoluția de la 1848 a fost un rezultat necesar, inevitabil, al întregului proces de dezvoltare a societății românești.

ÎNCEPÎND din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, pe teritoriul patriei noastre criza sistemului feudal a început să se manifeste cu tot mai multă vigoare. Elementele noi au apărut, s-au dezvoltat și s-au impus tot mai mult în viața economică și socială, precum și în ideologia țărilor române. Dezvoltarea pieței interne, cu toate atributele proprii acesteia, creșterea populației, afirmarea tîrgurilor și orașelor — aflate în plin proces de dezvoltare — ca centre de producție și de schimb, posibilitățile tot mai mari de plasare a cerealelor pe piața internă și externă au determinat orientarea mereu mai pronunțată a domeniilor feudale pe făgașul producției de mărfuri.

Ca urmare a transformărilor menționate, obligațiile în muncă ale țăranilor au crescut, condițiile de viață ale acestora s-au înrăutățit. La obligațiile față de stăpînii de pămînt se adăugau cele față de stat, deosebit de grele în Transilvania, accentuate la maximum în Moldova și în Țara Românească de regimul de instabilitate politică și de fiscalitatea regimului fanariot. În Transilvania, asuprirea socială era dublată de o asuprire națională și religioasă.

Cu toate greutățile impuse Transilvaniei de politica colonială habsburgică și principatelor de monopolul economic otoman și stăpînirea politică fanariotă, forțele de producție s-au dezvoltat. Crește numărul tîrgurilor și al orașelor, al atelierelor și manufacturilor, al meșterilor și negustorilor, se dezvoltă comerțul, se extinde munca salariată.

Noua clasă, burghezia, aflată în plin proces de afirmare, suporta tot mai greu stavilele impuse în calea dezvoltării sale de rînduielile feudale, generate și păstrate de stăpînirea străină. De aceea, atît în Transilvania, cît și în Moldova și Țara Românească, lupta pentru eliberarea socială s-a împletit organic cu lupta națională pentru scuturarea dominației străine.

Răscoala din 1784, în fruntea căreia se află Horia, îmbrăcînd un caracter național, și social subliniat puternic de observatorii contemporani, lansa lozinca eliberării de sub cătușele feudale: „nobili să nu mai fie".

La rîndul ei, răscoala poporului din 1821 a oglindit în programul său social și național năzuințele cele mai arzătoare ale societății românești aflată în plin proces de afirmare.

Mișcarea din 1821 a imprimat sensul, direcția de dezvoltare impusă obiectiv de necesitățile interne ale societății românești. Revoluția din 1848 care, așa cum o definește și Bălcescu, este „dezvoltarea progresivă a aceleia din 1821", constituie o reluare, pe un plan superior, impus de o dezvoltare mai plenară a societății românești, a unor cerințe ce fuseseră proprii anului 1821.

În lipsa unei burghezii suficient de dezvoltate, capabilă să preia conducerea luptei pentru transformări înnoitoare, boierimea a fost aceea care și-a impus acest rol. Din această cauză, firesc, ea nu putea și nu voia să împingă aceste transformări pînă la ultimele lor consecințe. Boierimea, împinsă pe drumul înnoirii de cauze care decurgeau din desfășurarea însăși a crizei sistemului feudal, înțelegea să facă concesii noului în măsura în care acesta era compatibil cu interesele sale, nu-i atingea privilegiile și dominația. Ea nu dorea să atingă bazele regimului în ființă, ci să-l adapteze doar noilor sale interese, generate de noul stadiu al dezvoltării istorice.

Desființarea monopolului economic otoman a avut consecințe deosebit de însemnate. Economia principatelor s-a putut dezvolta în condiții mult mai favorabile ca pînă atunci. Intrarea deplină a grînelor românești în circuitul pieței internaționale a sporit considerabil cererea. Exploatarea moșiilor era tot mai adaptată necesităților schimbului. În Moldova, mai ales, procesul acesta ia o mare extensiune. În preajma anului 1848, țăranii, în totalitatea lor, posedau aceeași întindere de pămînt ca și infimul număr al boierilor. Situația era asemănătoare în Transilvania unde reglementarea urbarială din 1847 trebuia să reducă simțitor pămînturile țăranilor, și apropiată în Țara Românească unde, cu toate particularitățile, rezerva feudală atinsese o destul de mare extensiune.

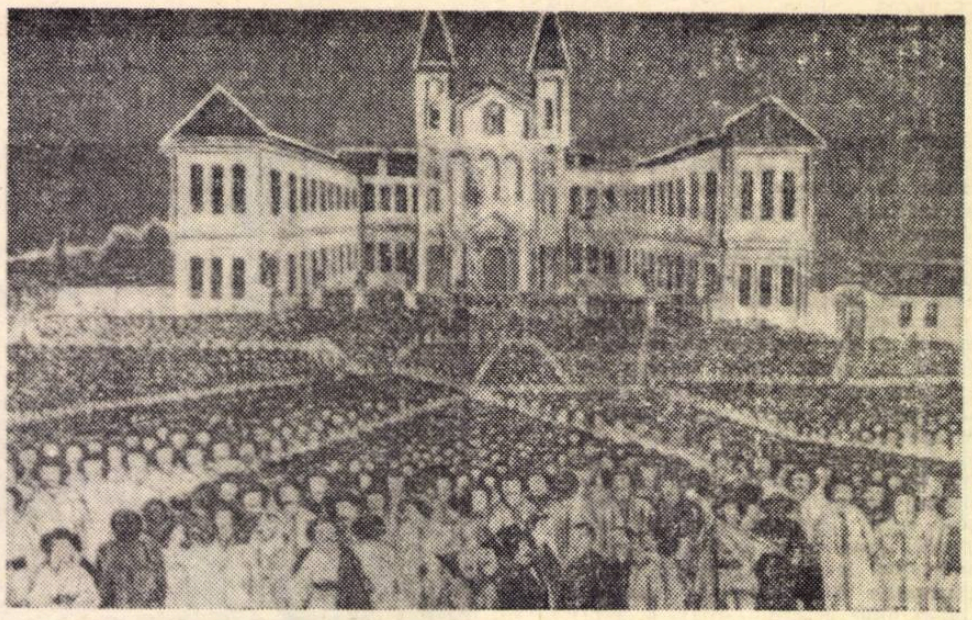

Adunarea națională de pe Cîmpia Libertății de la Blaj

Prin intermediul Regulamentului Organic, reducînd suprafețele aflate în folosința țăranilor, boierii au impus acestora robia clăcii, cu scopul de a-și mări cîștigurile. Numărul zilelor reale creștea nu numai prin intermediul normei — al nartului — ci și prin învoielile pentru prisoase, la care țăranii erau constrînși să recurgă. În condițiile în care le lipseau și capitalul dar și prisperea necesară, boierii puneau munca iobagă în serviciul producției de mărfuri. Ca urmare a acestui fapt, situația țăranilor s-a înrăutățit într-o măsură considerabilă. Din aceste cauze, mișcarea revoluționară a țărănimii a cunoscut — în epoca în discuție — o extensiune și o amploare fără precedent.

Munca iobagă însă, cu tot sporul oferit de dispozițiile regulamentare, nu putea acoperi toate necesitățile moșiilor, în marea lor majoritate arendate. Mai ales muncile de sezon impuneau folosirea pe scară adesseori largă a muncii salariate oferită, în majoritatea cazurilor, tot de țăranii dependenți. Țăranii, ei înșiși, în virtutea acestor fapte, participau tot mai activ la procesul de schimb însă, din cauza capacității reduse de cumpărare, mai mult vindeau decît cumpărau.

În perioada regulamentară, piața internă s-a dezvoltat, legăturile între diversele regiuni devin mai rapide și mai lesnicioase, bîlciurile și iarmaroacele devin din ce în ce mai numeroase. La rîndul lor, orașele și tîrgurile se înmulțesc, își definesc tot mai net profilul și luptă cu tot mai multă constanță împotriva rînduielilor feudale. Se dezvoltă atelierele meșteșugărești, manufacturile și industria de fabrică. Proprietarii, deși timid, manifestă tot mai atente preocupări pentru exploatarea bogățiilor subsolului: păcură, cărbune, fier ș.a.

Sporirea activității economice a atras după sine dezvoltarea burgheziei, a acelei comerciale, mai ales, pe care Regulamentul Organic o definea drept **o clasă din cele mai însemnătoare ale societății.** Aceasta însă nu-și putea valorifica posibilitățile din cauza multiplelor piedici pe care le ridica regimul feudal.

Regulamentul Organic cuprindea în sine o gravă contradicție care exprima, în fond, încercarea nereușită de compromis, de adaptare, pe care boierimea o spera durabilă. Pe de o parte, cuprindea dispoziții favorabile cu privire la dezvoltarea comerțului și a meșteșugarilor, a industriei și a învățămîntului, dînd expresie, prin aceasta, unor necesități cu caracter obiectiv, iar pe de altă, menținea și întărea feudalismul, fapt care excludea aplicarea, în toată plenitudinea lor, a tuturor celorlalte dispoziții necesar cerute de stadiul dezvoltării istorice. În mîinile marii boierimi era concentrată întreaga putere politică: ea alegea pe domn care făcea parte tot din rîndurile sale și, în același timp, domina categoric în Adunarea obștească. În felul acesta, cu mici excepții, erau excluse de la participarea la viața politică întreaga clasă burgheză, boierimea mică și mijlocie, din care se recruta și intelectualitatea progresistă a vremii. În același timp, menținînd rînduielile feudale în sectorul dominant al economiei, în agricultură, boierii își impuneau, în fond, monopolul asupra întregii activități economice.

ACEASTĂ SITUAȚIE a adus grave prejudicii dezvoltării societății în ansamblul ei. Industria putea funcționa doar pe bază de privilegiu exclusiv de care beneficiau, în majoritate, tot boierii. Comerțul, lovit de o serie de piedici — care nu existau pentru beneficiarii regimului — era lezat, de asemenea, de regimul juridic și fiscal inegal aplicat diferitelor categorii de negustori și meșteri care populau tîrgurile Moldovei și ale Țării Românești.

Boierimea, singura profitoare a regimului, era scutită de impozite. Bugetul statului, bazat exclusiv pe impozite, impuse și percepute printr-un sistem feudal în esența sa, nu corespundea cerințelor unei dezvoltări moderne a societății.

Din aceste contradicții economice și sociale pe care doar le-am enunțat aici și care reflectau necesitățile obiective ale societății românești în dezvoltare s-a născut programul revoluționar al anului 1848, care își propunea să transforme societatea în raport cu cerințele impuse de „spiritul veacului".

Burghezia, în rîndul căreia s-a încadrat și intelectualitatea progresistă, ridicată, mai ales, din rîndul boierimii mici și mijlocii, pentru a-și legitima propriile sale aspirații, a pornit deschis lupta împotriva vechiului regim. Eliberarea și improprietărirea țăranilor trebuia să-i pună la dispoziție nu numai aliații în lupta împotriva feudalismului, ci, în același timp, să creeze condiții favorabile pentru dezvoltarea capitalismului. Înlăturarea îngrădirilor în desfășurarea comerțului și a industriei trebuia să dea cîmp liber activității sale constructive.

REALIZAREA ACESTOR OBIECTIVE, instituirea unui larg program de reforme, care să corespundă mersului înainte al societății românești, trebuia să se facă prin instalarea unui regim reprezentativ mai larg, de natură să-și poată asuma rezolvarea unor asemenea sarcini. În condițiile date, aceasta nu era posibilă decît prin revoluție.

În Transilvania, de asemenea, începutul secolului al XIX-lea marchează o dezvoltare reală a forțelor de producție și o orientare tot mai vie a economiei spre celelalte două principate. Potențele economice ale românilor au sporit. Burghezia românească se întărește incluzînd în rîndurile ei un șir de valoroși intelectuali care formulează noul program de luptă economică și politică.

Problemele sociale, în noua conjunctură istorică, capătă și mai mult un caracter național. Lupta pentru eliberarea socială trebuia să fie — necondiționat — o luptă națională.

Folosind capacitatea revoluționară a maselor țărănești și orășenești, vital interesate în înlăturarea regimului feudal, burghezia, al cărei interes, din acest punct de vedere corespundea cu cel al maselor, și-a asumat conducerea luptei revoluționare. Ea era chemată de dezvoltarea istorică să descătușeze din lanțurile robiei feudale forțele active ale societății și să le canalizeze potențele creatoare pe făgașul construirii unei societăți noi. Înfăptuirea acestor sarcini nu era însă posibilă în condițiile separației celor trei țări românești.

LEGĂTURILE PERMANENTE economice și spirituale, care s-au întărit și generalizat în primele decenii ale secolului al XIX-lea, impuneau cu tot mai multă acuitate realizarea unui stat românesc unitar. Acestei necesități, i se dă o înaltă expresie în mișcarea ideologică și politică a vremii. Viziunea Daco-României este mereu prezentă în variatele manifestări pe plan suprastructural, în toate cele trei provincii românești. De asemenea, ea constituie obiectul principal al programelor societăților secrete cu caracter conspirativ, revoluționar, expresie a aceloraș tendințe cu caracter înnoitor care frămîntau societatea românească.

În același timp, lupta românilor pentru libertate socială, pentru instituții democratice, corespunzătoare stadiului de dezvoltare al civilizației contemporane, pentru unitate și independență națională, trebuia să fie, totodată, și o luptă împotriva dominației străine, pentru înlăturarea stăpînirii habsburgice și turcești și a protectoratului tarist.

Pe întreg teritoriul locuit de români, lupta pentru nou, pentru eliberarea socială și viață democratică se împletea organic cu lupta națională — expresie a faptului că poporul romîn, constituindu-se în națiune, ajunsese la conștiința de sine. Această conștiință își va avea suportul material în întregul proces de dezvoltare asupra căruia am stăruit.

Programul anului 1848, cu deosebiri și limite generate de rațiuni de natură tactică, nu este rodul unor strădanii de cabinet, nu este — așa cum s-a apreciat în trecut — o încercare sterilă de a impune la noi idei și instituții caracteristice altor locuri. El constituie expresia concentrată a cerințelor proprii societății românești care, la jumătatea secolului trecut, în urma unei evoluții îndelungate, era pe deplin pregătită pentru saltul spre viitor.

Revoluțiile din 1848 au fost înăbușite. Ideile generoase ale acestora însă, cu adînci rădăcini în relațiile interne românești, nu au putut fi zăgăzuite. Ele și-au găsit împlinirea, treptat, în anii care au urmat, prin lupta și jertfele poporului român.

Conducînd poporul la biruințele zilelor noastre și arătîndu-i perspectivele viitorului, Partidul Comunist Român, la nivelul cerințelor vieții noastre contemporane, a dat cea mai înaltă expresie ideilor de libertate socială și națională.

lector univ. Gh. PLATON
Universitatea „Al. I. Cuza"-Iași

SOLUȚII POSIBILE

(Urmare din pag. 4)

întocmit un studiu de profilare, iar ca punct de pornire s-a luat profilul unităților în anul 1964. Trebuie să specificăm că fostul raion Oaș este situat în zona de deal pe versanții vestici ai muntilor Oașului.

În tabel este redată structura producției-marfă în anul 1964, ca bază de pornire, comparativ cu structura producției-marfă în anul 1966, ca efect al orientării unităților în direcția ramurilor care au condiții mai favorabile în această zonă și cu structura dorită care s-a stabilit pentru cooperativele agricole din această zonă:

Se poate constata că în anul 1964 cultura de floarea soarelui a ocupat un procent de 11,2% (producția medie pe ha nu a depășit însă 300—400 kg). Carnea de porcine a dat 10,5% din producția-marfă, deși furajele concentrate nu au fost asigurate din producție proprie. La fel și ponderea altor culturi unde intră mai ales produsele cerealiere, a reprezentat 9,4%.

Față de structura dorită a producției marfă (tabel coloana 3), se poate observa că profilul unităților se apropie de cel stabilit, cu diferența că la început s-au accentuat acele ramuri care se pot dezvolta într-o perioadă relativ scurtă cum a fost cultura de in fuior 16,7%, producția de lapte 19,2%, lînă 25,2% (mai ales prin cumpărări de vaci și oi), urmînd să se ajungă la structura dorită după ce plantațiile masive vor intra pe rod. Se observă că deja, în anul 1966, floarea soarelui a scăzut la 0,6%. Se observă, de asemenea, că și carnea de porcine, a scăzut la 2,3%. În structura stabilită prin profilare nici unul din aceste produse nu mai figurează.

Din cele arătate mai sus rezultă necesitatea introducerii în zona de deal **a profilării unităților în ramuri agricole care găsesc cele mai adecvate condiții de producție.** Acest proces cere un timp îndelungat; totuși, în 2—3 ani se poate face mult.

În anul 1961 a fost întocmit studiul privind zonarea producției agricole în țara noastră. Bineînțeles, de atunci au trecut 7 ani, perioadă în care s-a înfăptuit cooperativizarea agriculturii, care a determinat ca multi indicatori stabiliti în studiul amintit să nu mai corespundă condițiilor nou create.

Totuși această lucrare, revizuită și completată, ar putea să constituie un jalon și pentru profilarea unităților socialiste din zona de deal.

Eu aș propune ca Institutul de economie agrară, împreună cu alte organe, să revizuiască această lucrare, pe baza căreia să pornim la o profilare judicioasă a unităților din zona de deal.

CARACTERISTICI ȘI TENDINȚE ALE DEZVOLTĂRII COMERȚULUI MONDIAL CAPITALIST

Răspuns la o recenzie sau început de discuție

NE EXPRIMĂM satisfacția că tov. C. Gavrilescu ne dă prilejul — prin observațiile critice formulate în recenzia *) cărții noastre **) — să prezentăm propriile noastre puncte de vedere la aceste observații și să inaugurăm, poate, prin aceasta, o discuție științifică ce s-ar putea dovedi rodnică.

1. În legătură cu primul studiu cuprins în volumul nostru, se afirmă, încă de la început, că rezultatele analizei noastre ar fi „în genere cunoscute din lucrările făcute în cadrul U.N.C.T.A.D., al Comisiei economice O.N.U. pentru Europa și din alte materiale O.N.U. și unele publicații". Mărturisim că, în ceea ce privește datele statistice, îndeobște cunoscute, și care au constituit obiectul principal al prelucrărilor și analizei noastre, nu am putut aduce nimic nou. Se înțelege că nici ritmurile comerțului mondial capitalist nu au fost descoperite de noi. Ceea ce ne aparține, însă, este analiza datelor statistice cunoscute și concluziile întemeiate pe această analiză. Nu am întîlnit nici unde, în toată bibliografia consultată de noi: caracteristica fundamentală a comerțului mondial capitalist în perioada postbelică; aprecierea cu privire la creșterea absolută a pieței mondiale capitaliste și calculul proporțiilor acestei creșteri care vine, de altfel, să pună sub semnul întrebării o apreciere mai veche, diferită, a unor economiști marxiști; ideea atenuării (în țările Europei occidentale continentale) din gravitatea pe care problema pieței a cunoscut-o în perioada dintre cele două războaie mondiale — idee care iarăși, contrazice părerile altor economiști marxiști; concluziile cu privire la efectele tendințelor de regionalizare a schimburilor asupra C.E.E. și asupra A.E.L.S.; concluziile cu privire la unele dintre efectele luptei de concurență; concluziile cu privire la efectele răsturnării structurilor comerciale; relevarea tendințelor de acaparare a piețelor unor produse primare de către puterile imperialiste [1]). De altfel, tov. C. Gavrilescu, trecînd în revistă unele dintre concluziile noastre, le caracterizează ca fiind sau „prețioase", sau „interesante", sau reprezentînd „aprofundări" și conchide în sensul unei „anumite contribuții la studierea comerțului mondial capitalist", adăugînd: „Cercetarea, a cărei valoare în primul rînd teoretică nu poate fi contestată..." Dacă am insistat întrucîtva asupra acestei prime observații critice a tov. C. Gavrilescu este pentru că nimic nu ni se pare a fi mai dăunător pentru o adevărată discuție științifică decît acuzația neîntemeiată, chiar dacă ea este formulată în mod implicit și nu explicit, de preluare sau repetare a unor adevăruri cunoscute. Este adevărat că nici o cercetare nu poate începe *ab ovo*, că toți trebuie să consultăm, și să folosim chiar, cercetări faptice și concluzii teoretice prealabile, tocmai pentru a putea stabili dacă și în ce măsură au devenit necesare elaborarea de puncte de vedere noi sau înlăturarea de teze vechi. Aceasta ține de însăși natura muncii științifice.

2. Se afirmă, tot în legătură cu primul studiu, că „Concluzia cu privire la faptul că comerțul mondial capitalist postbelic este cel mai dinamic din toată istoria sa nu este ilustrată cu date, iar tabelul din anexa 1 a studiului nu este concludent, din acest punct de vedere, în ce privește perioada antebelică (1928—1938)". Deși tabelul la care se referă tov. C. Gavrilescu nu este destinat demonstrării valabilității tezei noastre, se poate, totuși, constata că, între 1928 și 1938, comerțul mondial capitalist (exporturi) s-a redus la mai puțin de jumătate. Noi credem că am făcut demonstrația necesară — și nu numai o simplă „ilustrare" — prin tabelele nr. 3, p. 19, nr. 16 și 17, pp. 52—53, și prin comentariile care le însoțesc.

3. În ceea ce privește comerțul țărilor slab dezvoltate — este vorba tot de primul studiu —, autorul recenziei crede că ar fi trebuit să ne rețină atenția împrejurarea (relevată de tab. nr. 2 de la p. 18) că, între 1957 și 1965, s-a produs o reducere simțitoare, în comparație cu perioada 1950—1957, a decalajului care separă ritmurile acestui grup de țări de ritmurile țărilor capitaliste dezvoltate. Noi credem că fenomenul este lipsit de semnificația unei tendințe reale de îmbunătățire a poziției țărilor în curs de dezvoltare în comerțul mondial. De altfel, chiar tov. C. Gavrilescu consemnează faptul că participarea țărilor în curs de dezvoltare la comerțul mondial „este însă în scădere", și tocmai aceasta este tendința esențială, asupra căreia ne-am oprit, și care nu poate fi anulată de o scădere temporară a decalajului dintre ritmuri.

4. Sîntem de acord că explicația noastră cu privire la dinamismul comerțului japonez (p. 21) nu este suficientă; de aceea am și prezentat-o cu titlul unei probabilități și ne-am exprimat părerea că evoluția economiei Japoniei, în perioada postbelică, ar merita un studiu aprofundat. Cercetările, ale căror rezultate sînt consemnate în studiul nostru, nu au putut avea acest obiectiv. Discuțiile pe această temă ar putea aduce contribuții interesante, mai ales că un asemenea studiu despre economia postbelică a Japoniei și despre factorii care au determinat creșterile economice cunoscute este actualmente în curs de elaborare în institutul nostru, sub forma unei teze de doctorat.

5. O altă temă, asupra căreia discuțiile ni se par deosebit de necesare, este aceea a schimbului neechivalent, respectiv a prețurilor produselor primare. Tov. C. Gavrilescu apreciază că autorul capitolului de încheiere din cel de-al doilea studiu (I. Anghel) „minimalizează de fapt importanța stabilizării prețurilor produselor primare". Și problema, în sine, a prețurilor este gravă, și aprecierea tov. C. Gavrilescu ar fi gravă dacă ar fi întemeiată. Punctul nostru de vedere, pe care am încercat să-l explicăm cu grijă pentru claritate — și chiar cu oarecare insistență, tocmai pentru a preveni o eventuală interpretare eronată — este că „tendința de scădere a prețurilor produselor primare este un factor al subdezvoltării, al permanentizării sărăciei, un factor preluat de neocolonialism de la vechiul colonialism", dar că înlăturarea lui nu ar putea deveni, *în sine*, un factor al dezvoltării. „Aceasta nu înseamnă, cîtuși de puțin, că importanța stabilizării prețurilor ar putea fi subapreciată. Dimensiunile sărăciei ar putea fi micșorate și s-ar *ușura*, prin aceasta, *condițiile* industrializării, dar, în nici un caz, nu s-ar înlocui însăși necesitatea industrializării și, mai ales, nu s-ar înlocui necesitatea unor reforme structurale; mai mult: realizarea prealabilă a reformelor condiționează succesul industrializării și ele nici nu depind de stabilizarea prețurilor; dimpotrivă, întîrzierea lor este un factor primar al permanentizării instabilității prețurilor" [2]). Pornind de la aceste considerente, am încercat să aducem dovada — întemeindu-ne tocmai pe datele tabelului nr. 9, p. 125, apreciat ca interesant de recenzent, pentru că a permis evaluarea pierderilor țărilor în curs de dezvoltare de pe urma schimbului neechivalent, între anii 1951 și 1963, la o sumă globală de circa *50 de miliarde de dolari* (ceea ce ar putea fi o dovadă suplimentară că nu am „minimalizat" problema prețurilor — am încercat să demonstrăm, spunem, că stabilizarea prețurilor, *în măsura în care celelalte împrejurări ar rămîne neschimbate*, nu ar putea produce decît efecte foarte modeste asupra *ritmului* creșterii economice și, din această cauză, „nici nu ar putea fi privită ca un factor de lichidare a decalajului economic dintre cele două grupuri de țări" [3]). După părerea noastră, această demonstrație a și fost făcută pe bază de calcul. Am amintit, de altfel, și de experiența unor țări socialiste, în care procesul de lichidare a stării de înapoiere a *început* în condiții de schimb neechivalent, iar proporțiile neechivalenței, au fost atenuate abia în cursul dezvoltării și ca urmare a acesteia și a industrializării în primul rînd [4]). În sfîrșit, am încheiat amintind de formele cinice pe care le îmbracă manifestările neocolonialismului pe tărîmul relațiilor comerciale și am pledat pentru continuarea luptei în vederea ameliorării condițiilor comerciale „care va trebui, pînă la urmă să fie impusă imperialismului" [5]). Nu credem, însă, cunoscînd realitățile lumii capitaliste, că ameliorările ar putea cuprinde și o adevărată stabilizare a prețurilor, cel puțin atîta timp cît producția rămîne predominant primară, iar țările în curs de dezvoltare se izolează, prin aceasta, de noile curente ale diviziunii internaționale a muncii — determinate de revoluția tehnico-științifică — și se lipsesc de posibilitatea adaptării la noile structuri ale nevoii sociale mondiale — posibilitate pe care numai industria modernă a zilelor noastre o poate conferi. Rezultatele conferințelor internaționale, inclusiv cele ale conferinței de la New Delhi, par să confirme justețea punctelor noastre de vedere.

Nu putem crede că raționamentele și calculele noastre economice ar putea fi anihilate prin simpla afirmație că am fi „minimalizat" importanța problemei prețurilor. Seriozitatea problemei merită, credem, o atenție mai mare, o analiză a însești raționamentelor și calculelor noastre, o apreciere fundamentată asupra valabilității sau nevalabilității lor, și am fi bucuroși dacă discuția ar continua în acest sens și în acest spirit, în vederea elaborării, în comun, a unui punct de vedere obiectiv științific, căruia nu i-ar putea fi substituit nici un deziderat de ordin moral.

dr. Iosif ANGHEL
Sorica SAVA

*) „Viața economică" nr. 19 din 10 mai 1968.
**) Dr. Iosif Anghel, Sorica Sava, Gheorghe Zaman: „Studii despre comerțul mondial capitalist", Institutul de cercetări economice al Academiei, Ed. Științifică, București 1968, 238 pagini.
[1]) Vezi paginile 44—48 din studiul nostru, în care sînt rezumate, în 9 puncte, principalele concluzii ale primului studiu.
[2]) Vezi p. 220 din textul lucrării.
[3]) idem p. 221
[4]) idem p. 229
[5]) idem p. 230 din textul lucrării.

CURIER

■ Joi 23 mai 1968, în aula Academiei de Studii Economice va avea loc deschiderea Sesiunii științifice de comunicări a Centrului de Calcul Economic și Cibernetică Economică din București. Cuvîntul de deschidere va fi rostit de acad. prof. Miron Nicolescu, președintele Academiei Republicii Socialiste România. De asemenea, vor prezenta comunicări prof. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei, acad. prof. Nicolae Teodorescu și prof. dr. ing. Nicolae Racoveanu.

Lucrările sesiunii se vor desfășura în continuare, în cursul zilelor de 24 și 25 mai a.c. pe următoarele simpozioane: Secția I: Cibernetică economică; a II-a, Cercetări operaționale cu aplicații în economie; a III-a, Informatică; a IV-a, Calcul și utilizarea calculatoarelor.

■ Volumul **„Capitalul" lui Karl Marx în România,** de P. Lucaciu, V. Piucă, M. Neagu, apărut recent în Editura Politică, București, 1968, 262 pag., reprezintă prima monografie referitoare la difuzarea, studiul și influența acestei lucrări fundamentale a marxismului în societatea românească. Drumul „Capitalului" în România — spun autorii — exprimă într-un anumit sens istoria mișcării revoluționare a

clasei muncitoare, a poporului nostru.

■ Cartea **What Keynes means** (Ce vrea să spună Keynes), College & University Press Publishers, New Haven, Conn., 224 pag., 1964, de Anatol Murad poartă subtitlul: **O clarificare critică a teoriilor economice ale lui John Maynard Keynes.** Autorul afirmă că lucrarea capitală a lui Keynes **The General Theory of Employment, Interest and Money** se aseamănă în unele aspecte cu teoria lui Marx. Keynes — spune Murad — se face ecoul lui Marx arătînd în special că: 1) Munca este singurul factor al producției; 2) Pentru a continua să funcționeze, sistemul capitalist reclamă o rată crescîndă înaltă a investițiilor; 3) Sistemul capitalist generează subocuparea forței de muncă; 4) Capitalismul este confruntat de o criză permanentă; 5) Conducerea socială a economiei trebuie să o înlocuiască pe cea privată. Ca deosebiri, autorul menționează: Keynes nu dădea atenție conflictului de clasă, nu considera contradicția ca fiind inerentă modului de producție capitalist și afirma că criza capitalismului poate fi rezolvată și înaintarea sa poate fi asigurată în mod nelimitat cu singura condiție ca cererea efectivă să fie menținută la un nivel suficient de ridicat. Chiar cu acestea — spune Murad — înclinația lui Keynes spre ideile lui Marx este evidentă. „El însuși — adaugă ceva mai jos autorul — pare însă să fie inconștient de asemănarea dintre ideile sale și cele ale lui Marx". Este și explicabil, întrucît Keynes a pornit de la anumite contradicții reale ale capitalismului, încercînd să găsească însă, de pe poziții burgheziei, remedii unui sistem condamnat în definitiv de mersul obiectiv al lucrurilor.

■ O nouă publicație lunară intitulată **Population et sociétés** (Populația și societățile), a apărut recent în Franța, sub egida Institutului național de studii demografice. Publicația, care apare sub forma unui buletin lunar, își propune „să explice și să analizeze fenomenele sociale, înțelese în sensul cel mai larg, fenomene care privesc Franța, Europa sau lumea, în lumina cunoștințelor și realităților demografice". Subliniind, în editorialul primului număr, necesitatea informării rapide, clare și obiective a cititorilor, redacția revistei se angajează să exploreze în același timp „domeniul științelor umane... pentru a culege roadele celor mai bune studii și cercetări, în scopul de a le face cunoscute, concentrîndu-le și simplificîndu-le fără a le deforma".

■ Abordînd problema dezvoltării abilității de a conduce, Paul J. Meyer consideră în articolul **How to develop leadership ability** (Cum să dezvoltăm priceperea de a conduce), publicat în revista RESEARCH DEVELOPMENT, ianuarie 1967, că trei calități sînt indispensabile formării unui bun conducător: **automotivația,** exprimată prin voința de a folosi orice prilej pentru a învăța să conducă, inclusiv diferite activități voluntare, unde se dobîndește experiență; **abilitate organizatorică,** adică capacitatea de a mobiliza și conduce subordonații cu întregul lor potențial la realizarea obiectivelor stabilite: **capacitatea de a lua decizii,** ceea ce implică alegerea unei anumite soluții, cea mai rațională în condițiile date din mai multe variante; este elementul hotărîtor — spune Meyer — care indică pe adevăratul conducător.

La București

SIMPOZION INTERNAȚIONAL

CAPITALA țării noastre găzduiește în perioada 20—22 mai un simpozion internațional asupra problemelor privind alimentarea cu căldură și cu energie electrică a marilor complexe industriale. Simpozionul este organizat, la invitația guvernului Republicii Socialiste România, sub auspiciile Comitetului Energiei Electrice al Comisiei Economice pentru Europa a O.N.U.

Organizarea unei astfel de manifestări cu subiectul menționat, în România, țară cu o dezvoltare industrială rapidă, perspective însemnate în producția de energie, oferă prilejul de a dezbate diferitele posibilități de soluționare practică a problemelor supuse discuției. În consecință, este de așteptat ca lucrările simpozionului să prezinte interes deopotrivă pentru constructorii de centrale electrice și de rețele de transport și distribuție a energiei electrice și a căldurii, precum și pentru proiectanții de mari complexe industriale și urbane.

O dovadă a interesului pentru lucrările simpozionului de la București o constituie faptul că 160 de specialiști din 19 țări europene și-au anunțat participarea la simpozion.

Cele peste 70 de rapoarte întocmite pentru simpozion vor fi discutate în cadrul a 3 grupe.

Prin tematica de mare actualitate și participarea a numeroase personalități din țară și de peste hotare, simpozionul de la București va prilejui un schimb util de experiență și de păreri în problemele legate de alimentarea cu căldură și cu energie electrică a marilor consumatori industriali, va conduce la strîngerea legăturilor între energeticienii țării noastre și ai celor din multe țări europene și, în același timp, vor oferi pentru specialiștii străini care ne vizitează țara o privire generală asupra unora din realizările importante ale energeticii românești.

ing. Victor ANTONESCU
expert tehnic principal,
Ministerul Energiei Electrice

Uzinele
LAMINORUL
BRĂILA

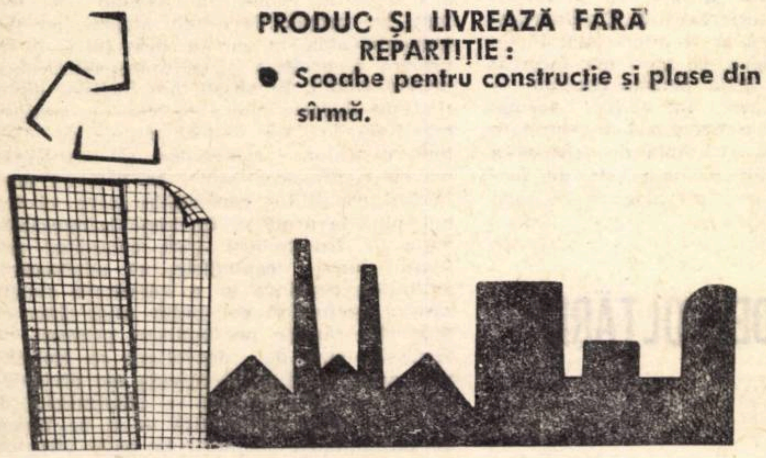

PRODUC ŞI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIŢIE:

- Scoabe pentru construcţie şi plase din sîrmă.

INTREPRINDEREA
METALUL ROSU
CLUJ

STR T VLADIMIRESCU 12-14 - tel. 147.30

produce:

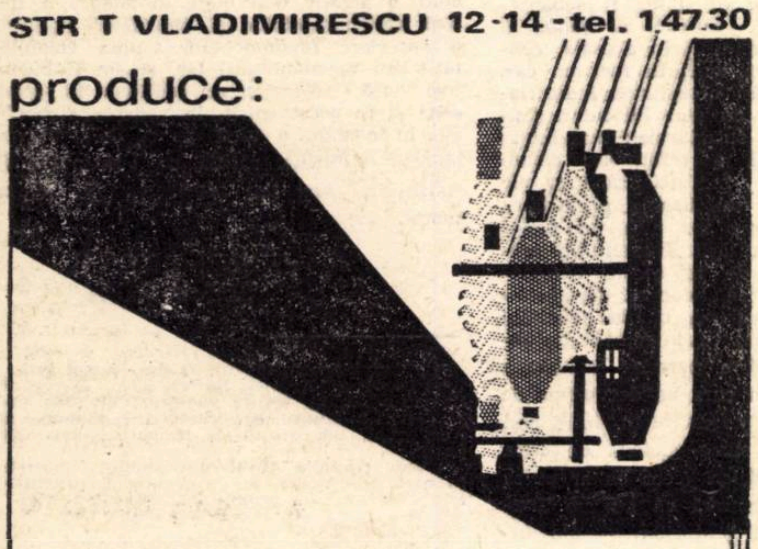

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:

- Maşini de tricotat degete de mănuşi
- Maşini de uscat cu tamburi pentru fibre şi tricoturi
- Maşini de tricotat cu comandă program
- Maşini de tricotat rectilinii
- Cuve pentru ţesături grele
- Aparate de vopsit sculuri
- Diferite aparate de uscat şi vopsit
- Aparate de vopsit sub presiune

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:

- Aparate de uscat pe plăci de sticlă
- Agregate pentru finisaj în tăbăcării
- Benzi pentru fabricile de încălţăminte
- Butoaie de vopsit
- Butoaie de tăbăcit
- Diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

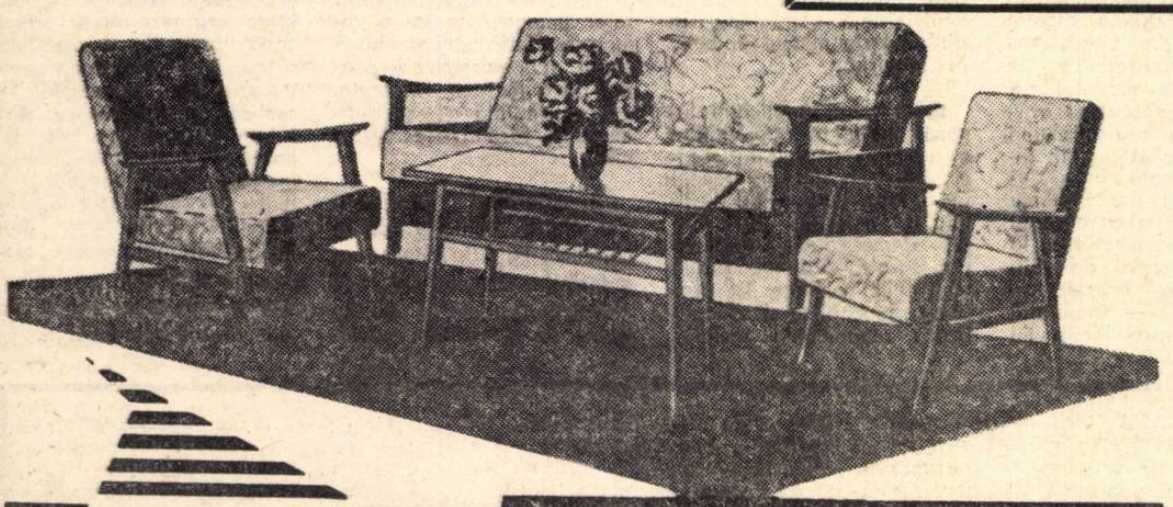

suplă
elegantă
modernă

garnitura de hol
NORMA

Garnitura de hol NORMA, suplă, elegantă, modernă, este un produs superior pe care îl recomandăm atenţiei dumneavoastră.

Creaţie a Întreprinderilor Ministerului Economiei Forestiere avînd o construcţie simplă şi dimensiuni convenabile, garnitura de hol NORMA îndeplineşte condiţiile unui produs superior.

Preţ de vînzare: CANAPEA EXTENSIBILĂ 1951 lei, FOTOLII 1200 lei (2 bucăţi), MĂSUŢĂ 258 lei

Un produs nou, modern şi atrăgător, care va aduce în apartamentul dv. o notă desăvîrşită de confort şi bun gust.

Linia suplă precum şi multiplele posibilităţi de utilizare a pieselor fac din „Camera combinată CIBIN" o garnitură care nu trebuie să lipsească din nici un cămin. Realizată de Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere, camera combinată CIBIN are următoarea componenţă:

Dulap combinat cu oglindă	2 432 lei
Dulap cu două uşi	1 351 lei
Masă extensibilă	677 lei
Măsuţă fantezie	274 lei
Canapea extensibilă	2 805 lei, 3 003 lei, 3 199 lei
Fotoliu (se livrează cu 2 fotolii)	766 lei, 809 lei, 851 lei
Scaun Olt (se livrează cu 4 scaune)	248 lei, 261 lei, 274 lei

Preţurile la canapea, fotolii şi scaune oscilează în funcţie de calitatea stofelor.

COMERŢUL PE ROŢI... SCHIOAPĂTĂ!

(Urmare din pag. 6)

boieni ar trebui să dispună de vagoane-restaurant sau bufete. Problema se pune şi în cazul altor trenuri locale, care nu au plecarea din Bucureşti şi care — datorită aprovizionării centralizate, numai din Bucureşti — nu pot fi actualmente aprovizionate. Şi aceastǎ problemă s-ar rezolva prin înfiinţarea punctelor de aprovizionare în cît mai multe centre feroviare.

● Introducerea unor specialităţi culinare şi a unor băuturi cu specific local: în trenurile care pleacă din Galaţi (bunăoară) renumita ciorbă pescărească, în trenurile care pleacă din Vatra-Dornei — sarmale cu crupe şi slănină afumată etc. Toate acestea însoţite şi de un vin specific zonei respective.

● Asigurarea vagoanelor-restaurant cu băuturi alcoolice şi răcoritoare în butelii de la 300 miligrame pînă la un litru. În legătură cu această problemă cîteva întrebări: de ce nu se aprovizionează vagoanele-restaurant şi bufetele din trenuri şi cu bere în butelii de 1/2 litru? Unde este vinul de masă „Gostat", anunţat prin listele de meniuri?

● Independent de înfiinţarea unor puncte de aprovizionare în principalele staţii de destinaţie, se impune mărirea capacităţilor de depozitare şi conservare. Aceasta se poate realiza prin modernizarea actualului sistem de răcire cu gheaţă, respectiv adaptarea de depozite frigidere. Avantajele sînt evidente. Pe lîngă mărirea spaţiului de depozitare — prin îndepărtarea gheţei — se asigură şi o conservare mai bună, ceea ce ar permite diversificarea preparatelor de laborator care necesită pentru păstrare o anumită temperatură minimă.

● Forma de servire, de asemenea, poate fi îmbunătăţită. O cale importantă este aceea a preambalatelor folosită în prezent într-o măsură mult prea mică. Astfel, servirea la clasă în pungi de material plastic a unor preparate reci şi însoţirea sticlelor de bere sau a altor băuturi, de pahare din hîrtie cerată sau plastic ar înlătura scenele inestetice provocate de consumarea pe coridoarele vagoanelor direct din sticlă.

AŞADAR, DIN CELE RELATATE, la care am putea să adăugăm multe alte exemple aproape de pe toate traseele, rezultă, fără echivoc, un adevăr puţin îmbucurător şi anume că serviciul în restaurantele pe roţi... şchioapătă.

Pe lîngă unele condiţii obiective, cum ar fi acela al numărului redus de vagoane-restaurant (dar care printr-o prevedere ar fi putut fi preîntîmpinat), la crearea acestei situaţii contribuie din plin şi lipsa unor măsuri organizatorice, dintre care o parte au fost arătate.

Vagoanele-restaurant nu au numai funcţia unor unităţi de alimentaţie publică obişnuite, în care consumatorii intră de multe ori din divertisment, ci sînt auxiliare indispensabile ale serviciului de transport pe calea ferată. Gradul de confort al călătorului din zilele noastre este apreciat nu numai după viteza trenului şi calitatea tapiţeriei din vagoanele de clasă, ci şi în funcţie de modul în care organizatorii acestui mod de transport răspund unor necesităţi firesti: mîncarea şi... răcoritoarele.

Pentru toate aceste considerente, credem că se impun măsuri care să asigure buna funcţionare a vagoanelor-restaurant.

CONSULTAȚIE

CONVERTIBILITATEA MONETARĂ

NECESITATE SAU CONVENIENȚĂ?

*DIN TOTALUL DE 108 țări membre ale Fondului Monetar Internațional, numai 31 țări au monedă convertibilă. Dintre principalele monede capitaliste, beneficiază de convertibilitate internă și externă (pentru rezidenți și nerezidenți), atît pentru plăți curente cît și — în general — pentru plăți de capital, numai cinci: dolarul S.U.A., dolarul canadian, francul francez, francul elvețian și marca vest-germană. Cinci țări au convertibilitate numai externă, atît pentru plăți curente, cît și pentru plăți de capital: Anglia, Belgia, Italia, Luxemburg, Olanda. Țări cu convertibilitate numai externă și în principiu numai pentru plățile curente sînt: Austria, Danemarca, Finlanda, Grecia, Japonia, Norvegia, Portugalia, Spania, Suedia *).*

Publicînd aceste date, ca și articolul de mai jos, răspundem unor cititori, cursanți în diferite forme ale învățămîntului de partid care ne-au rugat să dăm lămuriri în legătură cu esența, rolul și situația convertibilității monetare.

● Evoluția istorică

IN DIALECTICA teoriei și practicii monetare, convertibilitatea apare printre noțiunile și instituțiile care au suferit în ultimele decenii transformările cele mai profunde. În acceptia clasică, convertibilitatea monedei se efectua în aur (sau argint) și avea un caracter general și standardizat. Sistemele bănești bazate pe etalonul aur sau argint și pe bimetalism, așa cum funcționau înainte de 1914, prevedeau obligația necondiționată a băncii de emisiune de a achita prezentatorilor de bancnote, oricine ar fi fost ei (rezidenți ai țării sau nerezidenți) suma în metal corespunzătoare valorii nominale a bancnotelor prezentate și conținutului de metal prețios stabilit prin lege pentru unitatea monetară respectivă.

Este de la sine înțeles că în condițiile etalonului aur clasic, monedele naționale aveau și o convertibilitate în valute, în sensul că ele puteau fi preschimbate în valuta oricărei alte țări, la cursul care se forma pe baza raportului între conținutul de aur al monedelor în cauză. Această convertibilitate avea însă un caracter subsidiar: ea deriva în mod logic din convertibilitatea în aur, singura care avea un caracter definitoriu pentru moneda unei țări.

Dreptul deținătorului de bancnote de a cere aur în schimbul acestor bancnote și obligația băncii de emisiune de a satisface o asemenea cerere derivau din concepția că bancnota este emisă și circulă în locul aurului și, ca atare, poate și trebuie să fie oricînd preschimbată în metal. Pentru a face față operațiunilor de convertire, băncile de emisiune erau datoare să-și formeze și să mențină o rezervă metalică suficientă.

Convertibilitatea monetară, astfel cum apărea în cadrul etalonului aur clasic, nu avea numai o funcție de ordin psihologic, în sensul asigurării populației că biletul băncii de emisiune era echivalent cu aurul, dar, înainte de toate, o funcție economică. Ea menținea, în linii mari, echilibrul între masa monetară în circulație și nevoile monetare ale economiei. Dacă masa monetară depășea la un moment dat aceste nevoi, bancnotele riscau să se deprecieze, deci să provoace o pagubă deținătorilor. Pentru a o evita, aceștia puteau lua măsura de precauție de a converti în aur o parte din bancnote. În felul acesta, masa monetară se reducea, adaptîndu-se nevoilor efective, iar aurul era tezaurizat. Invers, dacă numerarul devenea insuficient pentru tranzacții, o parte din aurul tezaurizat era scos și predat la banca de emisiune, iar aceasta îl plătea cu bancnote care intrau în circuitul economic. Și într-un caz și în celălalt, convertibilitatea avea rolul de a restabili spontan echilibrul între volumul circulației bănești și nevoile de bani ale economiei.

● Sensul dispariției

O DATĂ cu prăbușirea etalonului aur clasic după primul război mondial, convertibilitatea a trecut printr-o serie de avataruri care, de fapt, au reflectat însăși transformările suferite de sistemele bănești naționale, sub presiunea unor fenomene economice și politice hotărîtoare. Astfel, cele mai multe țări nu au mai putut face față permanent operațiunilor de convertire și au suspendat convertibilitatea monedei lor, pentru un timp mai mult sau mai puțin îndelungat. România, de exemplu, în întreaga perioadă dintre cele două războaie mondiale, nu a avut monedă națională liber convertibilă decît trei ani: 1929—1932. Numeroase țări capitaliste nu au restabilit nici pînă azi convertibilitatea și nu manifestă nici o dorință de a o face. Țările socialiste, care au procedat la reforme importante în domeniul monetar, nu au adoptat în cadrul acestor reforme principiul convertibilității.

În țările unde convertibilitatea monetară a fost menținută sau reintrodusă, termenul lexical a rămas cel vechi, însă înțelesul lui și, implicit, sensul economic al operațiunii s-au modificat substanțial. Convertibilitatea generală în aur care pe timpuri constituia trăsătura dominantă, a dispărut între timp cu desăvîrșire. Chiar o țară cu largi posibilități în acest domeniu, cum este Elveția, nu a putut în perioada de după cel de-al doilea război mondial să o reintroducă decît pentru scurtă vreme, iar pînă la urmă a renunțat definitiv la o asemenea măsură.

Dispariția liberei convertibilități în aur dovedește că această formă de convertibilitate a avut un caracter istoric, marcînd de fapt faza de tranziție de la circulația efectivă de aur sub formă de monede, la circulația bancnotelor. De atunci însă au trecut cîteva decenii, timp suficient pentru o cădere în desuetudine pe plan mondial a obligației emitentului de a preschimba bancnota în aur.

Actualul conținut general al noțiunii s-a redus în felul acesta la forma convertibilității în valute: prin monedă convertibilă se înțelege în prezent, înainte de toate, acea monedă care poate fi preschimbată într-o valută străină — indiferent care ar fi ea — la un curs oficial, inclusiv dreptul deținătorului de a dispune liber de valuta străină astfel obținută.

Spre deosebire, însă, de convertibilitatea clasică, noua convertibilitate este practic îngrădită de o serie de restricții. Astfel, ea privește în cele mai multe țări numai sumele destinate plăților curente și nu pe cele destinate transferurilor de capital. Dar nici convertibilitatea pentru tranzacții curente nu este nelimitată. În nici o țară din lume nu există o libertate deplină în această privință. Fiecare din ele subordonează convertibilitatea unei anumite politici naționale, menită să protejeze interesele economice și sociale ale țării respective.

Din această cauză în fiecare țară convertibilitatea este înconjurată cu o gamă mai vastă sau mai limitată de măsuri restrictive în materie de mărfuri, de solicitanți, de valute etc., după cum se promovează o politică intervenționistă mai strictă sau mai liberală. În timp ce convertibilitatea în aur a avut deci trăsături valabile pe plan universal, actuala convertibilitate în valute are de fapt aproape tot atîtea conținuturi, cîte țări au trecut la aplicarea ei.

● Schimbare de rațiune

MODIFICAREA conținutului convertibilității a dus, evident, la o schimbare fundamentală a rațiunii pentru care o țară înțelege să mențină sau să adopte această măsură. Azi nu mai poate fi vorba, ca acum cîteva decenii, de factorul psihologic, adică de asigurarea deținătorului de bancnote că bancnotele sale reprezintă aur. Nu mai poate fi vorba nici despre realizarea pe această cale a unui echilibru între existentul de bani și nevoile circulației interne. În prezent, convertibilitatea apare ca un mijloc de realizare a unor schimburi externe multilaterale de mărfuri și servicii. O țară cu monedă convertibilă poate face comerț cu toate celelalte țări, avînd capacitatea de a preschimba moneda proprie cu orice altă monedă, deci de a cumpăra și vinde pe orice piață, după cum îi dictează conveniența.

Desigur, schimburi economice multilaterale se pot realiza, într-un cadru regional sau chiar supraregional, și fără convertibilitate monetară. Exemplul țărilor care nu au în prezent monedă convertibilă este concludent în această privință. Însă nu este mai puțin adevărat că trecerea la convertibilitate înlesnește mult crearea și dezvoltarea unor relații economice externe multilaterale, descongestionîndu-le de balastul măsurilor administrative și al rutinei birocratice care tergiversează traducerea în viață a deciziilor, și în felul acesta, reduc sau chiar anihilează efectul economic optim al unor asemenea relații.

Trebuie însă subliniat că legăturile economice externe, la a căror promovare contribuie convertibilitatea monetară, nu reprezintă un scop în sine. Fiecare țară face comerț cu alte țări nu de dragul comerțului, ci numai în măsura în care el reprezintă un mijloc rațional de sprijinire a dezvoltării social-economice a propriei societăți. În această privință, poziția față de comerțul exterior, deci și față de convertibilitate, diferă după cum țara se află sau nu pe treptele mai ridicate ale dezvoltării economice.

O țară dezvoltată din punct de vedere economic găsește conveniență în formele cele mai largi ale comerțului exterior deoarece, avînd o productivitate a muncii superioară, ea cîștigă de pe urma acestui comerț. Pentru o asemenea țară, convertibilitatea constituie un mijloc de expansiune economică și, așa fiind, nu este de mirare că toate marile puteri capitaliste au monedă convertibilă. O țară mai puțin dezvoltată poate găsi, dimpotrivă, conveniență într-o politică protecționistă, care prin relații bilaterale în locul celor multilaterale, prin restricții comerciale și valutare etc., controlează influența pieței mondiale asupra celei interne, menținînd decalajul dintre prețurile interne, ca expresie a cheltuielilor de producție ridicate, și prețurile externe mai reduse. În acest caz, convertibilitatea monetară ar fi, bineînțeles, ori o măsură formală, ori un lux foarte costisitor.

Există însă păreri potrivit cărora dezvoltarea economică sub „clopotul de sticlă" al politicii protecționiste nu poate fi menținută decît o anumită perioadă de timp, mai precis atîta vreme cît dezvoltarea are un caracter extensiv. De aci înainte, direcțiile de dezvoltare, opțiunile în materie de investiții sau chiar de produse nu pot fi verificate din punct de vedere al eficienței lor fără un contact direct cu piața mondială, deci fără asumarea riscului de a suporta toate influențele negative pe care le-ar declanșa un asemenea contact, o dată cu cele pozitive. Dacă este așa, adoptarea la momentul potrivit a unei variante a convertibilității, adecvată situației țării respective, ar fi preferabilă — după aceste păreri — politicii de „apărare" a economiei naționale de prețurile mondiale, care sînt singurul criteriu universal al eficienței.

Trecerea la convertibilitate nu se poate face însă decît după îndeplinirea cîtorva condiții principale, cum ar fi:

— stabilirea unui conținut aur al unității monetare naționale, corespunzător puterii reale de cumpărare a acelei unități;

— realizarea unui nivel și a unei structuri a prețurilor interne cît mai apropiate de nivelul și structura prețurilor mondiale;

— o producție de mărfuri care să satisfacă nu numai cerințele interne, dar și pe cele externe, din punct de vedere cantitativ și calitativ;

— constituirea unei rezerve valutare de stat, suficientă pentru operațiunile de convertire și pentru eventualele nevoi de susținere a cursului propriei valute la bursele internaționale.

● Cadrul contemporan

ACESTA fiind cadrul general al problemei convertibilității în lumea contemporană, rămîne de examinat modul cum ea a fost rezolvată în practică pînă la ora actuală. Singura monedă națională pentru care a fost menținută convertibilitatea în aur este dolarul S.U.A. Această convertibilitate are însă un caracter trunchiat, în sensul că autoritățile americane primesc de la orice vînzător aur spre cumpărare la prețul de 35 dolari uncia (31,1035 g), însă nu vînd la acest preț aur particularilor, ci numai autorităților monetare din alte țări.

Particularii pot totuși cumpăra aur la bursele aurului din Europa și din alte continente. Pînă în 1960, cu rare și neinsemnate excepții, prețul aurului pe principalele piețe și îndeosebi pe piața Londrei nu a fost altul decît cel oficial al S.U.A. În octombrie 1960 însă, cererile de aur ale particularilor au crescut atît de mult, încît prețul a ajuns la 41 dolari uncia. Pentru reducerea acestui preț și menținerea lui mai departe la nivelul oficial, S.U.A. a luat în 1961 inițiativa organizării unei coaliții constituite din opt bănci de emisiune, care a primit denumirea „pool-ul aurului". Rațiunea acestei coaliții a fost aceea de a-și asuma controlul prețului aurului la bursa din Londra și de a pune la dispoziția bursei orice cantitate de aur pentru a face față cererilor, astfel încît prețul să nu depășească niciodată 35,20 dolari uncia. Aurul pus la dispoziția bursei londoneze de către „pool-ul aurului" era furnizat în proporție de 50% de S.U.A. (după retragerea Franței din „pool", în iunie 1967, proporția a devenit 59%).

Între timp, criza de încredere în dolar s-a accentuat tot mai mult, pentru motivele cunoscute, ceea ce a echivalat cu o cerere tot mai mare de aur din partea autorităților monetare și a particularilor. Prețul aurului la bursă a fost menținut, însă cu sacrificarea unor cantități sporite de metal provenite de la „pool-ul aurului". Criza monetară acută din noiembrie—decembrie 1967 și martie 1968 a dat lovitura de grație acestei coaliții. După cum se știe, prin măsurile luate în martie, piața aurului a fost scindată, în sensul că prețul oficial de 35 dolari uncia a rămas valabil numai în tranzacțiile dintre autoritățile monetare, iar în tranzacțiile particularilor prețul se formează liber, pe baza cererii și ofertei, fără controlul vreunei autorități naționale sau internaționale. În același timp, convertibilitatea în aur a dolarului S.U.A., care și înainte de aceste evenimente avea un caracter limitat, a fost și mai mult îngustată. Cercuri financiare influente preconizează, în legătură cu reforma sistemului valutar interoccidental, dominat în prezent de dolar, soluții care comportă, practic, o îndepărtare și mai mare de aur a mijloacelor de plată internaționale (una din aceste soluții ar fi de pildă S.D.R. — drepturile speciale de tragere — a căror creare a fost convenită la Stockholm la sfîrșitul lunii martie).

Reprezintă această tendință o amenințare la adresa convertibilității monetare în general? Răspunsul nu este ușor de dat. Am arătat mai sus că principiul convertibilității este legat de ideea lărgirii și multilateralizării schimburilor internaționale. Dar în lumea contemporană circulă și ideea opusă, a limitării și orientării de la centru a acestor schimburi, într-un grad mai mare sau mai mic, pentru o perioadă mai îndelungată sau mai scurtă. Faptul că monedele convertibile reprezintă în prezent o minoritate, dovedește că omenirea nu este, în ansamblu, interesată sau pregătită să lichideze toate obstacolele care stau în calea unor schimburi internaționale de genul celor promovate de convertibilitatea liberă a monedelor. Totuși, o țară ca Iugoslavia prevede trecerea dinarului la convertibilitate în 1970, iar Cehoslovacia pe cea a coroanei peste 5—7 ani. Așadar, nu lipsesc nici luările oficiale de poziție favorabile convertibilității.

dr. Costin KIRIȚESCU

*) Situația țărilor cu monedă convertibilă este reprodusă după Buletinul săptămînal de informații valutare și financiar-bancare externe al Băncii Naționale a Republicii Socialiste România.

LA MAMAIA: UN IMPORTANT EVENIMENT CINEGETIC

DE PE EMBLEMA Festivalului de muzică ușoară de la Brașov, cerbul carpatin își mută sediul, de data aceasta pe afișul care anunță că țara noastră va fi în curînd gazdă, la Mamaia, a unui important eveniment cinegetic — Adunarea generală trienală a C.I.C. (Conseil International de la Chasse).

În legătură cu aceasta, redactorul nostru Valentina Brăneanu s-a adresat tovarășului PAUL BUGIU, vicepreședinte al Asociației generale a vînătorilor și pescarilor sportivi:

— Vă rugăm să ne vorbiți despre importanța Adunării generale trienale de cinegetică găzduită anul acesta de țara noastră.

— După cum este cunoscut, între 23—29 mai, la Mamaia se vor desfășura lucrările Adunării generale trienale a C.I.C. Organizarea în țara noastră a acestui important eveniment din activitatea C.I.C. reprezintă pentru noi o cinste și totodată o recunoaștere a eforturilor care se fac la noi pe linia gospodăririi vînatului, a ocrotirii, în general, a faunei cinegetice, a măsurilor luate împotriva distrugerii speciilor de interes vînătoresc pe cale de dispariție: este în același timp o dovadă de apreciere a contribuțiilor noastre pentru întărirea continuă, pe plan mondial, a Consiliului internațional de vînătoare (cu sediul central la Paris).

Datorită acestor considerente, Consiliul internațional de vînătoare și-a fixat ca loc de întîlnire anul acesta, cînd își sărbătorește 40 de ani de la înființare, tocmai țara noastră, de la care a pornit inițiativa constituirii lui.

— Cum se va concretiza programul de lucru al participanților la Adunarea generală a C.I.C.?

— La Mamaia se vor discuta propunerile de modificare a statutului C.I.C. și constituirea comitetului științific, se vor face alegeri pentru conducerea C.I.C. și a comisiilor sale. Hotărîrile ce se vor lua în legătură cu statutul vor determina viitoarea formă de funcționare a acestui organism, iar constituirea comitetului de documentare științifică va ridica la un nivel mai înalt caracterul științific al acestui for.

La actuala Adunare generală trienală toate cele 10 comisii își vor desfășura din plin lucrările. Vor participa reprezentanți de frunte ai vînătorilor din peste 20 de țări, oameni de știință în domeniul cinegetic. Vor sosi reprezentanți din Statele Unite ale Americii, Austria, Anglia, Belgia, Suedia, Italia, R.F. a Germaniei, Norvegia, Portugalia, Cehoslovacia, Polonia, Olanda, Elveția, Venezuela etc. Peste 250 de persoane vor fi prezente la Mamaia.

Măsurile luate de comitetul de coordonare din țara noastră au drept scop să îmbine cît mai armonios asigurarea bunei desfășurări a lucrărilor cu posibilitatea ca participanții să cunoască multiplele realizări ale poporului nostru.

O expoziție de trofee de vînătoare, o alta de fotografii selecționate cinegetice, un stand-expoziție de mărci poștale pe aceeași temă, vor veni să întregească posibilitățile de informare ale participanților.

Ținînd seama de condițiile deosebit de favorabile pe care le are țara noastră, de fauna cinegetică bogată, ca și de interesul manifestat de amatorii de peste graniță, s-a luat măsura ca să se deschidă în țara noastră, începînd din acest an, vînătoarea și pentru turiștii străini.

Corespondență din Brno

PRIMUL TÎRG CEHOSLOVAC DE BUNURI DE CONSUM

ORGANIZAREA în acest an — la Brno, în luna mai — a unui tîrg național de bunuri de consum, primul de acest fel în Cehoslovacia, are o semnificație deosebită în condițiile atenției sporite de care se bucură în prezent ramurile industriale producătoare de asemenea bunuri, ale eforturilor întreprinse în direcția modificării structurii economiei țării, conform obiectivelor recentului Program de acțiune al P.C.C. Pentru Cehoslovacia, comerțul exterior are un rol foarte important, vital. Privind prin prisma necesității dezvoltării acestuia, producerea mai multor mărfuri de calitate, în sortimente mai largi, cu mai multă fantezie, contribuie nu numai la satisfacerea în măsură mai mare a nevoilor populației, ci — după cum remarca la deschiderea festivă a tîrgului Frantisek Hamouz, vicepreședinte al guvernului — servește și sarcinii lărgirii exporturilor.

O contribuție importantă la asigurarea participării mai largi a economiei cehoslovace pe piața mondială și în general la stringerea contactelor cu această piață este chemat să aducă tîrgul acesta de primăvară, de bunuri de consum de la Brno, care va căpăta la următoarele ediții un caracter internațional.

Totuși, chiar în acest an întreprinderile cehoslovace de comerț exterior organizează, numai pentru clienții și vizitatorii străini, expoziții individuale. Negocierile cu partenerii străini vor avea loc între 27 mai și 1 iunie.

Tîrgul dispune de o suprafață acoperită de expunere de peste 77 000 m², la care se adaugă 7 000 m² în aer liber. De dimensiuni mai ample decît expozițiile de bunuri de consum organizate la Brno în ultimii ani cu prilejul contractărilor de primăvară, primul tîrg de bunuri de consum, desfășurat sub semnul aniversării a 50 de ani de existență a Republicii Cehoslovace, prilejuiește o trecere în revistă practic a întregii producții naționale a acestui sector. Sînt prezente aici 60 de uniuni de ramură reprezentînd 400 de întreprinderi și mărci de fabrică ale industriei republicane, 126 de întreprinderi industriale locale și 243 de cooperative de producție din întreaga țară. Acestea din urmă sînt grupate într-o mare sală de expoziție (20 000 m²). Se remarcă participarea și mai însemnată decît la expozițiile anterioare a întreprinderilor de importanță republicană. Alături de produsele acestora, de mult interes se bucură articolele realizate în întreprinderile locale și în cooperativele de producție, în speță în întreprinderile socialiste mici și mijlocii, cărora li se acordă o atenție sporită întrucît ele completează producția și dispunînd de o tehnică universală, pot aduce mai ușor noutăți pe piață și reacționa mai elastic la diferitele cerințe ale cumpărătorilor.

Natura produselor expuse, posibilitatea de a cunoaște aproape întreg sortimentul din fiecare produs, deci de a putea face o apreciere comparativă mai exactă a articolelor realizate în diverse întreprinderi ca și faptul că circa un sfert din produsele expuse poartă eticheta „novinka" (noutate) constituie desigur o explicație a interesului stîrnit de acest tîrg. Numai în primele două zile, lucrătoare, vizitaseră tîrgul 95 000 de oameni, iar duminică — 75 000.

Pentru specialiști au fost organizate o serie de colocvii științifice și tehnice, diferite întîlniri, iar la standuri, personal calificat stă de asemenea la dispoziție cu informații tehnice și comerciale.

Cunoașterea preferințelor publicului este realizată atît prin diferite anchete cît și prin urmărirea vînzărilor directe la stand. Noile produse care au întrunit acum aprecieri pozitive vor apărea pe piață în semestrul II al anului curent sau în 1969, în funcție și de durata ciclului lor de fabricație. Aprecierile și sugestiile din anchete ca și mersul vînzărilor diferitelor produse sînt chemate să constituie un important indiciu orientativ la contractările care au loc zilele acestea la Brno, după închiderea tîrgului pentru publicul larg.

Desfacerea produselor este asigurată alături de organizațiile comerciale și de către întreprinderile producătoare însele. Încă din primele zile după deschidere s-a înregistrat o mare afluență de cumpărători la stofe, la unele tricotaje, la articolele de piele și blănuri, ca și la anumite articole mărunte de uz casnic. Un variat sortiment de pantofi permite celor 60 de vînzători de la pavilionul de încălțăminte să vîndă pe zi circa 15 mii de perechi, ceea ce a fost considerat aici un adevărat record. Dintre produsele de valoare mare se cumpără în special mobilă, covoare și anumite instrumente muzicale. Chiar în condițiile în care, după cum ni s-a explicat, cererea internă de mobilă nu este satisfăcută, publicul are variate posibilități de a alege: mobilă expun atît întreprinderile republicane, cît și cele locale și cooperativele, în trei pavilioane. Se creează în acest fel și o emulație sporită a producătorilor în a realiza în viitor produse care să întrunească cît mai multe sufragii. Și un amănunt: mobila aleasă și comandată la tîrg este livrată ulterior la domiciliul cumpărătorului.

Alegerea cumpărătorilor este desigur influențată și ușurată de premiile și mențiunile acordate la diferite nivele creatorilor pentru calitatea, funcționalitatea, estetica produselor sau pentru modul de organizare și atractivitatea standurilor. Unele produse, considerate cele mai reușite din punct de vedere estetic, poartă eticheta „înscris la C.I.D." (Centre of Industrial Design). C.I.D. funcționează de aproape doi ani; produsele supuse aprecierii comisiilor pe ramură care funcționează în cadrul său sînt alese de întreprinderi.

O imagine cît de sumară a acestui prim tîrg de bunuri de consum de la Brno ar fi incompletă dacă n-am adăuga la aspectele prezentate deosebita amabilitate a gazdelor precum și pitorescul orașului și al împrejurimilor. Toate acestea fac ca scurta noastră vizită la Brno să fie nu numai instructivă, dar și plăcută.

D. DRAGOMIRESCU

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

EVOLUȚII ÎN CURSUL ANULUI 1967

COMERȚUL CAPITALIST

ESTE SUFICIENT să se examineze ritmurile de creștere ale exportului țărilor capitaliste pînă în 1966 și să se compare cu datele pe 1967, publicate recent de G.A.T.T., spre a constata o încetinire sensibilă a creșterii schimburilor comerciale capitaliste. Căci, pe ansamblu, ritmul mediu de creștere anuală a exportului, de 7,8% în perioada 1957/59—1966, a scăzut în anul 1967 la 5%.

De acest proces de încetinire pronunțată din anul 1967, comparat cu 1966, n-au fost scutite nici organismele integrate, „Piața Comună" înregistrînd o reducere a ritmului de creștere de la 10% la 7%, iar „Mica zonă a comerțului liber", de la 7% la 2%.

Alte două țări industrializate, S.U.A. și Japonia s-au încadrat, de asemenea, în această evoluție. Exportul Statelor Unite ale Americii și-a diminuat creșterea de la 10% la 4%, iar exportul Japoniei a crescut cu numai 7% față de 16% în anul precedent.

Nici importurile, pe ansamblul țărilor capitaliste industrializate n-au mai crescut în același ritm ca în anul precedent, acesta reducîndu-se de la 11% în 1966 la 5% în 1967.

Importurile „Pieței Comune", de exemplu, și-au redus rata de creștere de 9% din 1966 la 3% în 1967, iar importurile S.U.A. n-au mai crescut decît cu 5% față de 20% în anul precedent.

Ponderea acestor țări, în totalul exportului mondial, este în scădere: de la 27,0% în 1953 la 22,8% în 1959, la 18,5% în 1967. În acest din urmă an, exportul țărilor în curs de dezvoltare a crescut cu numai 1%. Iar dacă se face abstracție de exportul de petrol, înseamnă că volumul exportului net al acestor țări a scăzut de fapt cu 2%.

Deficitul balanței comerciale al țărilor în curs de dezvoltare, care în 1966 a fost de 7 miliarde dolari, s-a agravat în anul 1967, el fiind evaluat la 8 miliarde dolari. Iar începînd din 1958, indicele raportului de schimb al țărilor în curs de dezvoltare a continuat să fie defavorabil acestora. Numai între anii 1961 și 1966, așa cum rezultă dintr-un studiu elaborat de către secretariatul UNCTAD, ca urmare a raportului de schimb nefavorabil țărilor în curs de dezvoltare, a rezultat pentru acestea o pagubă de 13,39 miliarde dolari, ceea ce reprezintă o pierdere medie anuală de peste 2,2 miliarde dolari.

T. TUDOR

PRODUCȚIA DE ȚIȚEI

EXTRACȚIA DE ȚIȚEI și-a continuat progresia în 1967, în ciuda handicapului constituit de operațiunile militare din două regiuni producătoare — Orientul Mijlociu și Nigeria. Pe glob, ea a atins un nou nivel record de 1 757 milioane de tone, cu 116 milioane mai ridicat decît în 1966. Ritmul de creștere, 7,1%, a fost mai scăzut decît în anul precedent (8,6%), fără să se distanțeze însă prea mult de media anilor 1960—1965 (7,4%). Dintre țările producătoare afectate de acțiunea unor factori extraeconomici, cel mai mult a avut de suferit Nigeria, unde extracția a scăzut cu circa 1/4. În Irak s-a extras cu 12,5% mai puțin țiței decît în 1966, pe cînd în majoritatea țărilor arabe din bazinul Golfului Persic s-a înregistrat o stagnare. În Arabia Saudită, producția a crescut cu 8%, în Libia și în Algeria cu 15%. Cel mai mare spor s-a înregistrat însă în Iran, unde extracția a crescut cu 22,6%. În emisfera occidentală, Venezuela și-a putut mări producția cu 5,1%, după ce în 1966 înregistrase o scădere. În Statele Unite creșterea extracției s-a încetinit puțin față de anul precedent — de la 6,7% la 5,7%. În Europa occidentală volumul ei a rămas neschimbat.

În ceea ce privește consumul de produse petroliere, ritmul creșterii sale s-a redus întrucîtva în cursul anului trecut în lumea capitalistă. După evaluările existente, sporul a fost de circa 7%, în comparație cu 8,3% în 1966. În Statele Unite, ca urmare a slăbirii conjuncturii în prima jumătate a anului, s-au consumat numai cu 3% mai multe produse petroliere decît în 1966. Și în Canada ritmul de creștere al consumului s-a redus, de la 6,1% la 4,6%, iar în Europa occidentală cifrele corespunzătoare, după estimațiile existente, au fost de 10,2% și circa 8%. În diferite țări vest-europene evoluția a fost însă net diferită. După cifre, pe primele nouă luni ale anului trecut, creșteri mai mari decît media s-au înregistrat în Franța (+15,2%) și Italia (+12,1%), în timp ce în Olanda sporul a fost la nivelul mediei. Pe de altă parte, creșterea înregistrată în Anglia nu a fost decît de 6,1%, iar în Republica Federală a Germaniei chiar numai de 3% (după +10,4% în anul 1966). Încetinirea creșterii consumului de produse petroliere în țările vest-europene în 1967 se înscrie în contextul slăbirii generale a conjuncturii economice înregistrată în această parte a lumii capitaliste.

V. IONESCU

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **AUTO-TRACTOR. — În perioada 1 martie — 10 aprilie, au fost livrate în Iran 450 tractoare de tipurile U-450, U-650 și U-651, 320 pluguri purtate PP-3-30 M, 5 agregate de aspersiune tip APT-4 și 5 elemente de cultivație; 700 tractoare U-650 și U-651 în R.D. Germană; 300 tractoare în Israel; 30 tractoare U-450 și U-650 și 4 buldozere în Irak; 38 tractoare U-650 și U-651 în Grecia; 27 tractoare U-650 în Sudan, Spania și Irlanda; 500 semănători tip SPC-6 și 518 instalații ierbicide în R.P. Ungară; 62 semănători SPC-6, 15 cultivatoare purtate tip CPU-4 în U.R.S.S. și R.S. Cehoslovacă, 2 în R.P. Ungară; 158 selectoare universale în R.P. Bulgaria; 1842 remorci basculante tip RM 1 în U.R.S.S.**

● **MINERALIMPORTEXPORT. — Între 1 și 13 aprilie, au fost livrate 17 000 t ciment cu destinația R.S.F. Iugoslavia, R.D. Germană, R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă; 10 000 t ciment cu destinația Libia și R.P. Chineză; 20 000 t sare în R.P. Ungară, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Grecia; 1300 t minereu de mangan în R.D. Germană; 200 t mică în Libia; 2000 t pirită în R.F. a Germaniei; 59 200 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă; 42 600 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, R.F. a Germaniei, Irak, Italia, S.U.A.; 24 000 t carton asfaltat, 3600 mp dale marmură concasată, 430 t bentonită în R.S. Cehoslovacă; 800 t ipsos, 2600 t piatră de gips, 51 000 uc cahle și 1100 t barită în R.P. Ungară; 61 t articole sanitare în R.P. Polonă; 16 000 mp covor pvc pe suport textil, 250 t pvc prelucrat, precum și fire din pvc în U.R.S.S.; folii și fețe de masă în Anglia.**

● **TEHNOIMPORT. — În prima decadă a lunii aprilie au fost livrate la export 40 t rulmenți în R.S. Cehoslovacă; 34 t rulmenți cu destinația U.R.S.S., R.D. Germană, R.P. Bulgaria. Din import au sosit 100 t plăci plută și 25 t dopuri plută din Portugalia; 420 t azbest și 18 t paronit de la firma „Soiuzpromexport" din U.R.S.S.; 15 t klingherit de la firma „Klinger" din Austria; 120 t anumite sortimente de rulmenți din Austria, U.R.S.S., R.P. Bulgaria, 18 t articole de porțelan pentru menaj din R.P. Bulgaria.**

● **ROMTRANS. — Între 6—12 aprilie au fost livrate la export prin portul Constanța, 116 autocamioane Carpați cu destinația R.P. Chineză; 1024 t untură de porc cu destinația Anglia; 1460 t cartofi cu destinația Siria. În aceeași perioadă au sosit din import, tot prin portul Constanța, 1525 t piei din Argentina; 6800 t laminate din Italia; 8500 t fosfați din Israel; 22 350 t minereu de fier din Algeria pe vasul românesc „Dunărea". În portul Galați au sosit 11 950 t laminate din Anglia și Italia; 2870 t laminate din Franța și R.F. a Germaniei au sosit în portul Brăila pe vasul românesc „Bacău". În același port au sosit 1100 t bumbac din Turcia.**

CONTRACTE NOI

● **AGROEXPORT. — Contracte de export încheiate de Agroexport în ultima perioadă, prevăd exportul a 170 t semințe de dovleac și 540 t semințe de sorg în Austria; 1000 t deșeuri de trior în Belgia; 21 t semințe forestiere în Danemarca, Franța, R.F.G.; 20 t germeni de grîu în Finlanda; 100 000 puieți de dud în Franța; 40 t năut în Israel; 15 000 maldări de stuf pentru construcții, 10,5 t fenicol, 2,2 t boia de ardei în R.F.G.; 18,4 t diverse semințe în Iran.**

● **CHIMIMPORT. — Pentru exportul de cauciuc sintetic tip Carom, au fost încheiate contracte pentru o cantitate de 1563 t cu firme din R.S.F. Iugoslavia, Suedia, Franța, Spania, Japonia; 500 t negru de fum cu marca „Rebonex H" în R.P.D. Coreeană. Din grupa solvenților organici a fost contractată la export o cantitate de 14 800 t metanol, cu firme din R.S.F. Iugoslavia, Spania, Olanda; 210 t tricloretilenă cu firme din R.S.F. Iugoslavia și Austria; 60 t acetonă în Suedia; 40 t monoetilenglicol în Turcia.**

Franţa

PE MAGISTRALELE ŞTIINŢEI

IN CONTEXTUL COMPETIŢIEI MONDIALE în domeniul cercetării ştiinţifice, al promovării pe scară largă a progresului tehnic şi tehnologic în ramurile-cheie ale economiei naţionale şi în însăşi viaţa oamenilor, Franţa se situează pe unul din locurile de frunte. Efortul crescînd, desfăşurat în această direcţie, este ilustrat, între altele, de faptul că Franţa consacră în prezent cercetării ştiinţifice ceva mai mult de 2% din venitul său naţional şi circa 7% din volumul total al alocaţiilor bugetare, faţă de mai puţin de 1% şi, respectiv, 2,6% cu un deceniu în urmă.

Principiile directoare ale politicii ştiinţifice şi tehnice a guvernului francez au fost precizate de Maurice Schumann, ministru de stat însărcinat cu cercetarea ştiinţifică şi cu problemele atomice şi spaţiale, cu ocazia dezbaterii de către Adunarea Naţională a bugetului cercetării ştiinţifice pe anul 1968. Cercetarea fundamentală — a arătat el — va constitui şi mai departe un sector avansat al efortului ştiinţific, iar în cadrul ei anumite discipline se vor bucura de o atenţie specială. În al doilea rînd, sprijinul acordat de stat cercetării ştiinţifice va urmări, în special, să orienteze utilizarea rezultatelor cercetării în cadrul unor ramuri importante, de viitor, ale industriei, dar totodată va căuta să contribuie la realizarea, pe ansamblul industriei franceze, a transformărilor impuse de o concurenţă internaţională tot mai vie. În sfîrşit, guvernul francez este conştient de faptul că, oricît de ambiţios şi de eficace ar fi efortul naţional de cercetare, el nu poate reuşi decît dacă se întemeiază pe cooperarea internaţională în acest domeniu.

Pentru desfăşurarea sistematică şi concertată a activităţii de cercetare, în multiplele ei forme şi localizări, principalele obiective au fost incluse în prevederile celui de-al V-lea plan economic (1966—1970), creîndu-se paralel verigile unui cadru organizatoric şi administrativ adecvat. Ca urmare, şi rolul statului s-a întărit an de an atît în domeniul finanţării activităţii de cercetare, cît şi în cel al îndrumării tematice, al coordonării acesteia.

Totalul creditelor pentru cercetare s-a ridicat la 7,16 miliarde franci în 1965 şi se apreciază că va atinge 10 miliarde franci în 1970; ele sînt totuşi considerate în cercurile de specialişti ca insuficiente pentru a putea asigura reducerea treptată a decalajului tehnologic în ramurile de care depinde viitorul economiei franceze. Ţinînd seama de acest lucru, guvernul francez şi-a anunţat intenţia de a accentua în viitor efortul depus, astfel încît în 1970 alocaţiile publice şi particulare pentru cercetarea ştiinţifică să reprezinte 2,4—2,5% din produsul naţional brut, iar numărul cercetătorilor şi tehnicienilor să se dubleze comparativ cu anul 1965. Trebuie remarcată ponderea ridicată a contribuţiei statului la ansamblul cheltuielilor pentru cercetare şi dezvoltare; conform unor statistici din 1964, această pondere era de 63,3% în Franţa, faţă de 63,8% în S.U.A., 56,6% în Anglia, 47,7% în Suedia, 40,4% în R.F.G. etc. În cercurile oficiale se apreciază că, dacă efortul statului ar fi completat în mod corespunzător de contribuţia societăţilor particulare (în primul rînd în industrie), ar avea de cîştigat mult întreaga economie franceză. O anchetă efectuată într-o serie de întreprinderi industriale a relevat că, în medie, acestea au consacrat (în 1965) cercetării 3,2% din cifra lor de afaceri.

● *Multipla desfăşurare a investiţiilor*

UN PROIECT DE ANVERGURĂ, pus în aplicare încă din 1966, îl constituie aşa-numitul „plan calcul", care îşi propune să creeze — în decurs de 5 ani — o industrie naţională în domeniul tratării informaţiilor. Ţinînd seama că, conform previziunilor, personalul utilizat în Franţa în domeniul informaticii va însuma în 1975—1980, circa 400 000—500 000 de salariaţi, guvernul francez a luat iniţiativa ca, paralel cu formarea cadrelor respective, să fie pusă pe picioare şi o industrie de calculatoare electronice. Gama destul de largă a producţiei acesteia ar urma să satisfacă în măsură crescîndă necesităţile pieţei interne, asigurînd totodată independenţa dezvoltării unui sector atît de important pentru progresul ştiinţei şi tehnicii. Se prevede că ansamblul investiţiilor de stat şi particulare pentru dezvoltarea industriei electronice franceze se va ridica, în perioada 1966—1970, la circa 1 miliard de franci.

O convenţie de colaborare în acest scop a fost încheiată, în 1967, între statul francez şi Compagnie internationale pour l'informatique, o societate creată de un grup de firme electronice franceze. În acelaşi an a fost înfiinţat şi Institutul de cercetare în domeniul informaticii şi automaticii, avînd drept misiune să studieze orientările necesare pentru dezvoltarea informaticii în Franţa, realizarea diferitelor sale aplicaţii, utilarea serviciilor publice cu echipamentul de care au nevoie, precum şi perspectivele şi condiţiile cooperării internaţionale în acest domeniu.

O activitate similară se desfăşoară şi în alte sectoare. Tot în 1967 a fost înfiinţat Centrul naţional pentru exploatarea oceanelor, care — coordonînd lucrările dispersate pînă atunci în cadrul a numeroase instituţii şi dispunînd de alocaţii considerabile — va orienta cercetarea oceanografică franceză. Se extind an de an creditele alocate activităţii Institutului naţional al sănătăţii şi al cercetării medicale, instituţiilor de cercetare în domeniul biologiei, agronomiei etc.

Merită a fi relevate, de asemenea, eforturile depuse în domeniul aeronauticii şi zborurilor spaţiale, pe de o parte, precum şi în cel al utilizării paşnice a energiei atomului, pe de alta. Cercetările spaţiale sînt concentrate în jurul Centrului naţional de studii spaţiale, al cărui buget se ridică anul acesta la aproape 600 milioane de franci. În ceea ce priveşte bugetul atomic „civil", acesta însumează în 1968 peste 2 miliarde de franci.

Rezultatele efortului financiar ilustrat de cifrele de mai sus sînt destul de grăitoare. În domeniul construcţiilor de avioane, Franţa a realizat performanţe tehnice recunoscute (între altele, este vorba de proiectul avionului pentru pasageri, de mare capacitate şi rază de acţiune, de tipul „Concorde", executat în comun cu Anglia). În domeniul energeticii, pentru a reduce treptat dependenţa economiei franceze de surse externe de energie, se pune accentul pe construcţia de centrale electrice nucleare; bazate pe utilizarea uraniului natural conform concepţiei tehnice franceze (în perioada 1966—1970 urmează a fi realizate investiţii într-o capacitate instalată totală de cel puţin 2500 MW); ulterior, se prevede şi construirea de centrale care vor funcţiona pe bază de uraniu îmbogăţit.

Lista domeniilor în care ştiinţa şi tehnica franceză ocupă un loc înaintat nu poate fi încheiată, fără a aminti de realizarea sistemului Secam al televiziunii în culori, de perfecţionările aduse aparaturii de utilizare a laserului etc.

● *Efort naţional + colaborare internaţională*

ÎN EXPUNEREA amintită, Maurice Schumann sublinia că „cooperarea internaţională este imposibilă dacă nu începe printr-un efort naţional", adăugînd că „ştiinţa şi tehnica sînt domenii în care este în acelaşi timp de dorit, posibil şi necesar să fie depăşite toate antagonismele şi să se caute toate apropierile".

Acţionînd în acest sens, Franţa promovează o largă şi variată activitate de cooperare internaţională, de colaborare cu diferite organisme sau ţări, indiferent de sistemul lor politic sau social. La cooperarea cu Anglia în domeniul construcţiei de avioane, se poate adăuga cooperarea cu R.F.G. în realizarea unui satelit de comunicaţii şi a unui reactor atomic, cea cu S.U.A. în lansarea unor sateliţi, cu U.R.S.S. în acelaşi domeniu, precum şi în dezvoltarea sistemului televiziunii în culori etc. — numărul exemplelor concrete putînd fi mult extins.

Parte integrantă a acestei politici o constituie acordurile de colaborare ştiinţifică, tehnică şi culturală, încheiate în ultimii ani de Franţa cu majoritatea ţărilor socialiste. Aceste acorduri au un caracter general, ori se referă la anumite domenii ale tehnicii sau tehnologiei, ca, de pildă, la construcţia de automobile sau motoare Diesel (cu România, U.R.S.S., Bulgaria şi Ungaria), la producţia şi distribuţia energiei electrice (cu Cehoslovacia, Polonia, Bulgaria şi Ungaria), la construcţia de maşini-unelte (cu Polonia), la utilizarea paşnică a energiei nucleare (cu ţările francofone din Africa) etc. Ele demonstrează, odată mai mult, voinţa poporului francez de a contribui la promovarea progresului tehnico-ştiinţific în lume şi în acelaşi timp la dezvoltarea colaborării internaţionale.

N. POPOV

MONOPOLURI DE AZI, DE IERI...

NU DE MULT, ziarele străine au anunţat fuziunea hotărîtă în principiu dar care urmează a deveni fapt abia mai tîrziu în cursul acestui an, dintre firmele japoneze „Yawata" şi „Fuji Steel", — respectiv a 4-a şi a 5-a ca dimensiune şi însemnătate în ordinea întreprinderilor de siderurgie ale lumii capitaliste. Contopindu-se, ele vor ocupa — după societatea americană „U. S. Steel Corporation" — locul al doilea.

Utilizînd 75 000 de muncitori, noul gigant japonez va produce 21 000 000 tone de oţel brut, adică 35% din producţia totală a Japoniei, şi, pentru a oferi o comparaţie, ceva mai mult decît întreaga producţie de oţel a Franţei.

Înteţită în ultima vreme, mişcarea de concentrare industrială în Japonia va primi prin fuziunea celor două firme unul din stimulentele cele mai puternice. Rămîne încă preponderentă — e adevărat — masa de întreprinderi mici şi mijlocii, dar acestea nu pot concura mult timp cu firmele uriaşe, înfloritoare, înzestrate cu mijloacele tehnice cele mai avansate. Dacă în urmă cu 6 ani se înregistra anual, în total, un număr de aproximativ 2000 falimente, în anul 1965 s-au înregistrat peste 6000, în 1966 — 8000, iar în anul trecut, 10 000. Restricţiile de credit practicate în Japonia pentru a modera tendinţele inflaţioniste, precum şi instabilitatea monetară, au accentuat anul acesta încă mai mult aceste tendinţe.

Comentatorii din Europa de vest nu acordă credit responsabililor politicii industriale japoneze, atunci cînd aceştia dau ca motiv al fuziunilor necesitatea de a se proteja de concurenţa firmelor europene. Adevărul este, arată ei, că întreprinderile europene sînt de pe acum inferioare ca dimensiune celor japoneze. Evident, siderurgia vest-europeană este destul de îngrijorată de concurenţa japoneză, dar situaţia şi avantajele pe care şi le creează firmele japoneze îl neliniştesc pe unii observatori şi din alt punct de vedere. O corespondenţă de la Tokio, a ziarului LE MONDE pune problema dacă poate fi acceptată reconstruirea industriei nipone în forme care amintesc monopolurile de dinaintea războiului. Iar FINANCIAL TIMES, indicînd ca posibile şi alte fuziuni în siderurgia japoneză, aminteşte că Statele Unite şi-au asumat după cel de-al doilea război mondial răspunderea de a desface marile monopoluri din această ţară.

Cît priveşte Comisia japoneză de luptă împotriva monopolurilor — inspirată la înfiinţarea ei de considerente pe care azi pare să le socotească învechite — ea se arată, aşa cum menţionează presa, mai interesată să favorizeze expansiunea decît să-i protejeze pe consumatori şi să vegheze la respectarea unor obligaţii în care nu numai Japonia e interesată.

MĂRFURILE ÎN ZBOR

JUDECIND după elementele aduse în discuţie la o recentă „masă rotundă" care a avut loc în Franţa, pe aerodromul de la Orly,

NOTE EXTERNE

naţiunile îşi vor intensifica eforturile în vederea transportului aerian de mărfuri. Iniţiată de revista MOUVEMENT, împreună cu „Asociaţia internaţională a aeroporturilor civile", această masă rotundă a pornit de la o premisă al cărei adevăr e de mult învederat: o marfă care călătoreşte este un capital care doarme — de aici interesul de a o face să călătorească cît mai rapid cu putinţă. Că în această privinţă convingerea creşte, o arată dezvoltarea traficului aerian de mărfuri, mai rapidă decît cea a traficului de pasageri: 17% pe an în medie, faţă de numai 14%.

Un utilaj pe care o întreprindere îl aşteaptă cu nerăbdare, în loc să „doarmă" în cala vaporului ce îl transportă, ar putea să intre în lucru cu mult mai devreme; să economisească de asemenea bani din cheltuielile de asigurare, de ambalaj etc. Aşadar, e vorba de echipamentul greu şi nu numai de mărfurile uşor perisabile sau de cele extrem de urgente prin natura lor, cum e de pildă presa. Reprezentantul firmei franceze de transporturi U.T.A. a arătat în cifre, mai ales cu privire la anumite articole sezoniere, că transportul aerian permite o adaptare continuă a ofertei la cerere. În Africa se apreciază la 10 milioane franci francezi anual pierderile rezultate din stocurile depreciate. Cu toate acestea, transporturile aeriene participă încă într-o proporţie mică la schimburile mondiale. Producătorul trebuie să includă preţul de transport, ca un element al distribuţiei, în preţul de cost, a opinat un reprezentant al firmei americane „Seabord". Multe întreprinderi în Occident se preocupă de producţie mai întîi, de vînzare apoi, dar neglijează verigile intermediare. Reprezentantul firmei „Panamerican" atrage atenţia asupra faptului că unii vînd „la uzină", transportul rămînînd în sarcina clientului şi că deci va trebui convins aceasta să prefere avionul.

Aeroporturile au început să se echipeze pentru noile lor sarcini, care ar putea face din ele factori tot atît de însemnaţi ai dezvoltării industriale cît şi porturile navale. Problemele ce rămîn de rezolvat, după cum a reieşit din discuţiile dela Orly, sînt numeroase. Vor trebui probabil tratate în aerogări separate traficul de pasageri şi cel de mărfuri; vor trebui accelerate grupajele la plecare şi degrupajele la sosire; simplificate formalităţile privitoare la documentele de credit, operaţiile de vămuire etc. În ceea ce priveşte vama, există un proiect care are în vedere „un sistem integrat de tratare automată a datelor pentru vămuirea mărfurilor". În Anglia deja există instalat un sistem electronic care permite vămuirea aproape instantanee a mărfurilor de pe uriaşele avioane-cargo. În Franţa va fi instalat un asemenea sistem în 1971. Reprezentantul firmei belgiene „Sabena" arăta că un colet expediat spre Paris, din S.U.A. va putea fi vămuit înainte de a părăsi New-Yorkul. Vor fi construite adevărate avioane-cargo, întrucît cele care transportă mărfuri în prezent sînt avioane de pasageri adaptate. Mijloace materiale corespunzătoare în aer şi servicii eficace pe sol, sînt cheile dezvoltării transportului de mărfuri aviatic — aceasta a fost concluzia amintitei mese rotunde.

Pare, în orice caz, de reţinut, perspectiva ca transportul aerian de mărfuri să devină, nu peste mult timp, un factor de pondere însemnată în lupta pentru competitivitate a comerţului internaţional.

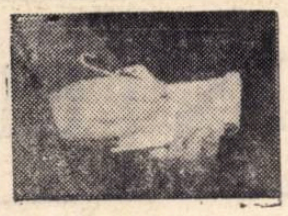

din bloc-notesul cronicarului

PRODUCȚIA AMERICII LATINE ÎN REGRES

DUPĂ CUM SE ARATĂ în raportul Comisiei Economice O.N.U. pentru America Latină, în cursul anului trecut produsul național pe cap de locuitor al țărilor latino-americane a crescut doar cu 1,5%, în timp ce programul „Alianței pentru Progres" prevedea ca această creștere să fie de 2,5%.

Datele publicate în acest raport demonstrează încetinirea ritmului de dezvoltare economică a țărilor latino-americane, fenomen care a început să se facă simțit încă din anul 1960. Între anii 1960—1966, de pildă, creșterea producției naționale pe cap de locuitor reprezintă 1,7%, în timp ce în perioada 1950—1956 acest procent era de 2,2%. Dezvoltarea producției în țările latino-americane este foarte diferită de la țară la țară. Astfel, raportat pe cap de locuitor, produsul național a crescut în 1967 în Panama și Costa Rica cu circa 4%; în Argentina, Brazilia și Chile însă producția pe cap de locuitor a bătut pasul pe loc, iar în Uruguay, Haiti și Republica Dominicană se află chiar în descreștere.

„TAXI"-ul... DECOLEAZĂ

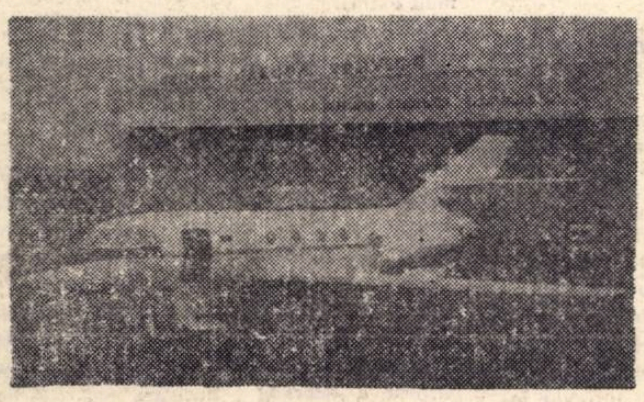

DESPRE ZBORURILE regulate ale avioanelor de transport, se vorbește azi ca de un fapt divers. Dar mai există însă și o altă categorie de zboruri, cele de curse neregulate ale avioanelor-charters (cu devieri de rută) și avioanelor-taxi, practic ignorate, deși de mai mulți ani ele evoluează într-un ritm susținut.

Dacă judecăm situația după rezultatele obținute în acest domeniu în S.U.A, vom ajunge la concluzia că pe plan mondial „zborurile neregulate" au luat un avînt considerabil. Transporturile aeriene de tip „charters" de exemplu, au crescut între 1960—1965 de aproape patru ori mai mult decît cursele regulate. În avans se află și zborurile cu avioanele-taxi, aparținînd diferitelor societăți constituite în acest scop. Astfel, asemenea societăți, al căror număr, depășește 3000, utilizează peste 6000 de avioane, din care circa 3000 bimotoare. Numărul orelor de zbor efectuate de avioanele-taxi în 1966 a depășit cifra de 2 milioane. Acestora li se adaugă și elicopterele (circa 400) care au efectuat și ele în același an 190 000 ore de zbor. Avioanele-taxi utilizează în prezent 3600 de aerodroame. Potrivit unui studiu recent, circa 30% bireactoare vor fi afectate în 1975 unor asemenea servicii.

CEI MICI EXPORTĂ MAI MULT

SUB ACEST TITLU, săptăminalul hamburghez DIE ZEIT din 3 mai a.c., a publicat graficul pe care îl prezentăm mai jos, menționînd că S.U.A., cea mai mare națiune industrială

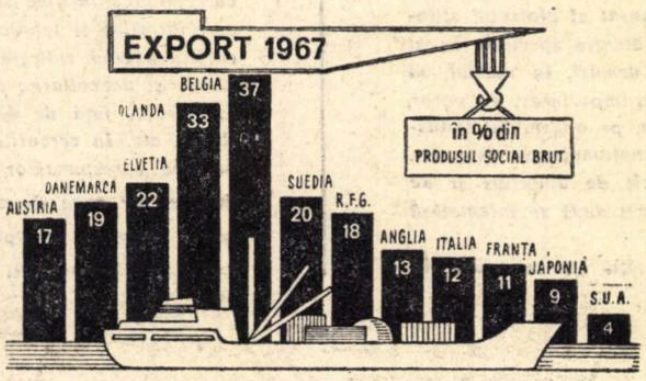

din lumea capitalistă au cea mai redusă pondere a exportului în produsul social brut. La celălalt capăt al scării stă Belgia, cu cea mai mare pondere.

CONGRESUL PARFUMULUI

PRIMUL CONGRES INTERNAȚIONAL al parfumului se va ține anul acesta la Paris, între 9 și 13 iunie. Organizarea revine Societății tehnice a fabricanților de parfumuri din Franța, care-și va sărbători, cu ocazia aceasta, împlinirea unui sfert de veac de la înființare. La congres vor lua parte delegați ai industriei și comerțului de parfum din întreaga lume. Temele care vor fi dezbătute: problema materiei prime naturale; plantele și parfumul; materia primă sintetică; psihologia mirosului; evoluția parfumului contemporan; tehnica parfumării; aplicarea metodelor psihice în parfumerie; prezentarea parfumului în ambalaje; arta modernă și relațiile sale cu parfumeria.

Programul congresului are ore speciale pentru vizitarea fabricilor de parfum din Paris și pentru încercarea de către femeile participante, a produselor rare, de renume mondial.

INTERSECȚIA CEA MAI SCUMPĂ

ÎN R.F.G. a fost definitivat recent proiectul intersecției de drumuri de la Sonnborn-Wuppertal. Prin construcția pe

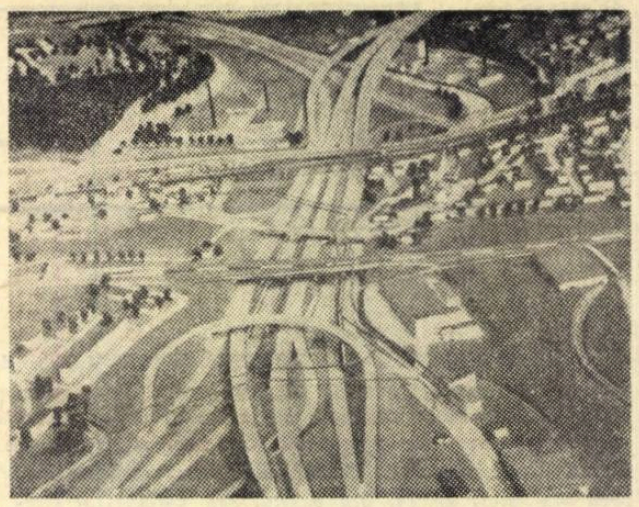

cît de interesantă pe atît de complicată, situată pe trei nivele, această încrucișare odată terminată, va deveni unul dintre cele mai atrăgătoare sisteme de organizare modernă a circulației în Europa. Prin nodul de la Wuppertal vor trece peste 20 piste automobilistice, amplasate unele lîngă altele, sau deasupra altora, ele urmînd a face legătura cu șoselele din regiunea industrială și autostradă. Pentru realizarea proiectului (care va dura circa patru ani și va costa 25 milioane de dolari), va trebui ridicată schela celebrului tramvai suspendat din Wuppertal și coborîtă albia riului Wupper, ce se revarsă adeseori peste maluri.

SARCINI ÎNCREDINȚATE CALCULATORULUI

O AMPLĂ anchetă efectuată de **American Management Association** *asupra modului în care sînt utilizate calculatoarele electronice în întreprinderile americane (s-au studiat aproape 300 mari unități) confirmă, printre altele, faptul binecunoscut că lucrările de birou constituie principalul obiect al activității calculatorului. S-a observat însă că analiza vînzărilor și gestiunea stocurilor surclasează, ca număr, lucrările contabile. Iată mai jos o repartizare a sarcinilor calculatoarelor în cele 300 unități americane care au făcut obiectul anchetei în cauză.*

	număr de întreprinderi
Plata salariilor	247
Analiza vînzărilor	235
Gestiunea stocurilor	211
Contabilitate generală	197
Facturări	195
Contabilitate industrială	188
Emisiuni de scrisori de trăsură	183
Emisiuni de cecuri	152
Personal	136
Gestiunea producției	133
Programarea producției	128
Livrări	106
Programarea vînzărilor	95
Cumpărări și comenzi la furnizori	89

CORESPONDENȚĂ DIN SUEDIA

TÎRGUL DE LA GÖTEBORG

LA 10 MAI 1968 s-a deschis în Göteborg cea de-a 51-a ediție a Tîrgului internațional anual de bunuri de larg consum, la care participă 34 de țări. Pe o suprafață de peste 20 000 mp țările participante — printre care și România — expun produse ale industriei ușoare, alimentare, lemnului, farmaceutice etc.

Pavilionul român s-a bucurat de aprecieri elogioase din partea d-lui Krister Wickman, ministrul economiei, cu ocazia vizitei făcute imediat după deschidere, precum și din partea cercurilor de oameni de afaceri și a ziariștilor. Majoritatea ziarelor apărute la 10 și 11 mai au anunțat deschiderea tîrgului, prezentînd țările participane și produsele expuse. Astfel ziarele „Göteborgs Tidningen" și „Dagens Nyheter" din 10 mai a.c. menționează:

„România are un mare pavilion în care este expusă o gamă largă de produse agro-alimentare, prin aceasta arătîndu-și dorința de dezvoltare în continuare a schimburilor sale comerciale".

În cuvîntul rostit cu ocazia deschiderii oficiale a tîrgului, dl. Krister Wickman a arătat că oamenii de afaceri suedezi „trebuie să-și intensifice adevărate legături cu țările est-europene, în special în domeniul comerțului, industriei și tehnologiei".

Din primele zile standurile pavilionului român au fost vizitate de un numeros public. Ca urmare a interesului suscitat de exponate, oameni de afaceri suedezi au și semnat contracte cu I.S.C.E.-urile Tehnoforestexport, Românoexport, Artizanat și altele.

G. LUNGU

PE GLOB

„Încrederea în dolar va continua să se degradeze, atîta vreme cît S.U.A. vor continua să mascheze problema balanței de plăți prin controale directe" — menționează în buletinul său trimestrial Chase Manhattan Bank. Controalele — se spune în continuare — nu pot rezolva situația balanței de conturi; ele pot doar duce la cîștigare de timp. Pentru moment — după opinia băncii — ar fi mai nimerit să se reducă deficitul finanțelor publice, să se încetinească sistemul de creștere al masei monetare și a creditului și să se reducă angajamentele pe termen lung ale Statelor Unite în străinătate.

• Australia este una dintre țările care beneficiază în prezent de tensiunea monetară internațională. 179 milioane de lire sterline „refugiindu-se" aci numai în primul trimestru al acestui an. O mare parte din capitalurile care se îndreaptă spre Australia — menționează agențiile străine de presă — provin din S.U.A., dar Anglia rămîne mai departe unul din principalii furnizori, în ciuda faptului că investițiile britanice sînt supuse în Australia acelorași restricții ca și cele din afara zonei lirei sterline.

• Recent a fost încheiat în Italia un acord în baza căruia firma americană General Electric Company, care deține încă din 1964 circa 75% din acțiunile societății Olivetti General Electric, creată atunci, și-a asigurat și restul de 25% din acțiunile Olivetti. Prin aceasta, societatea americană și-a asigurat 100% controlul în sectorul italian al industriei de ordinatoare, noua societate purtînd de acum înainte numele de General Electric Italia Information Systems.

• În locul unde se întîlnesc provinciile Salzburg, Carinthia și Tyrolul oriental, se preconizează crearea primului parc național austriac, de amploarea renumitului parc Yellowstone din S.U.A. Acest proiect urmează a fi realizat pînă în 1970, declarat Anul european al protecției naturii. Noua rezervație naturală se speră a constitui una din principalele atracții turistice ale Austriei, ea cuprinzînd circa 1300 km².

• Potrivit datelor publicate de săptăminalul LA VIE FRANÇAISE, indicele mediu al efectivelor de personal, cifrei de afaceri și investițiilor întreprinderilor publice în totalul întreprinderilor din C.E.E., reprezintă 18,2% pentru Franța, 15,9% — Italia, 12,9% — R.F.G., 12,6% — Olanda, 8,7% — Belgia și 8,1% — Luxemburg.

• În Franța a luat recent ființă un nou organism economic — Centrul național de informare pentru productivitatea întreprinderilor. În colaborare cu Institutul național de statistică și studii economice și cu Fundația națională pentru instruirea în gestiunea întreprinderilor, această instituție se va ocupa de multiplele aspecte ale informării întreprinderilor, în vederea sporirii productivității lor.

• „În deceniul 1971 — 1980 Japonia va deveni, cu siguranță, a 3-a mare putere a lumii" — aceasta este concluzia la care ajunge săptăminalul englez THE ECONOMIST, într-unul din ultimele sale numere.

În 1967 existau două puteri-gigant: S.U.A. și U.R.S.S. De pe acuma însă — susține revista — populația și ritmul de dezvoltare economică din Japonia sînt de două ori mai mari decît într-o țară înalt industrializată cum este R.F.G. de exemplu.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 21 (248)
VINERI
24 mai 1968
21
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

IN INDUSTRIA UȘOARĂ

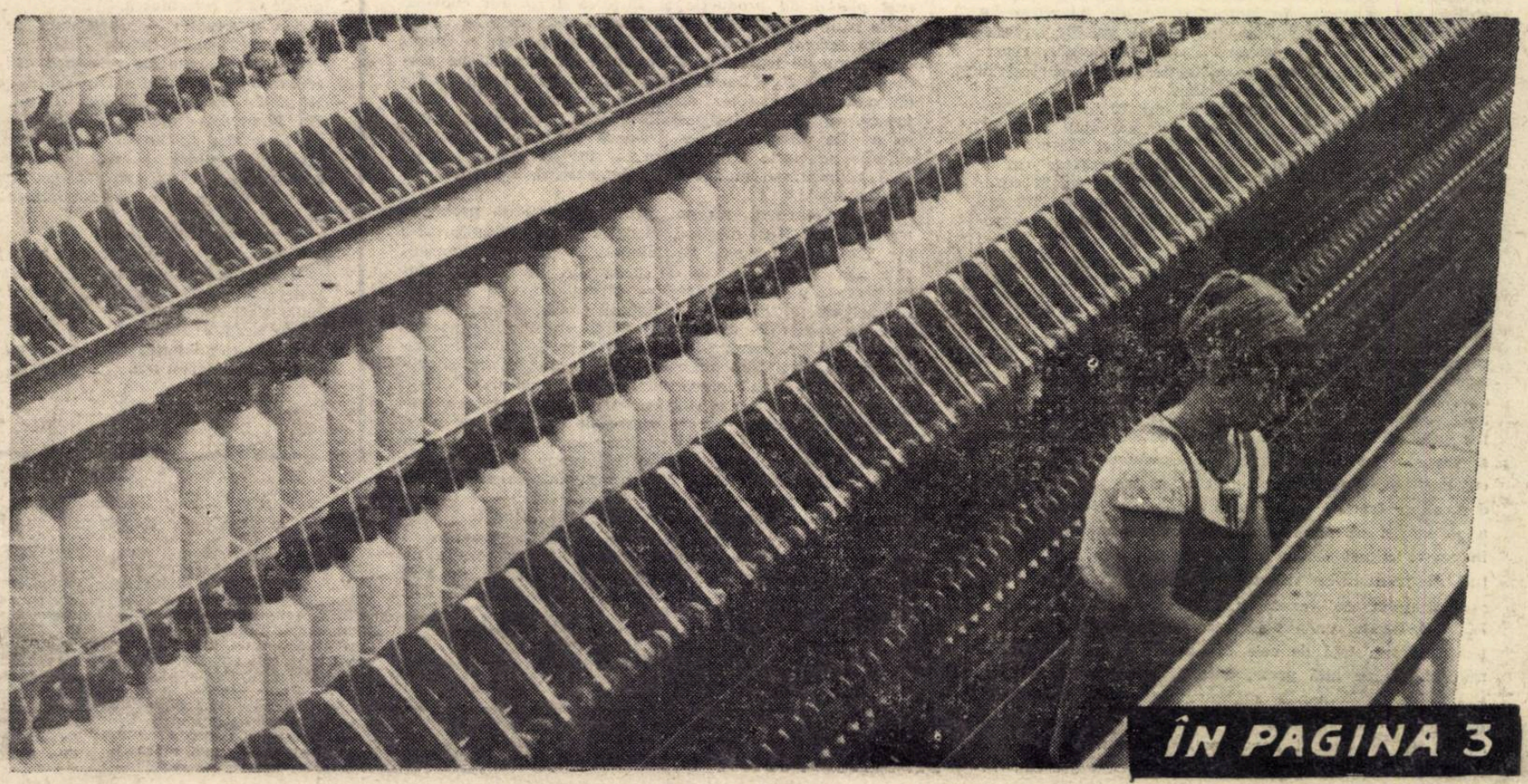

ÎN PAGINA 3

O PRODUCȚIE CARE SĂ BUCURE ȘI SĂ ÎNFRUMUSEȚEZE VIAȚA OAMENILOR

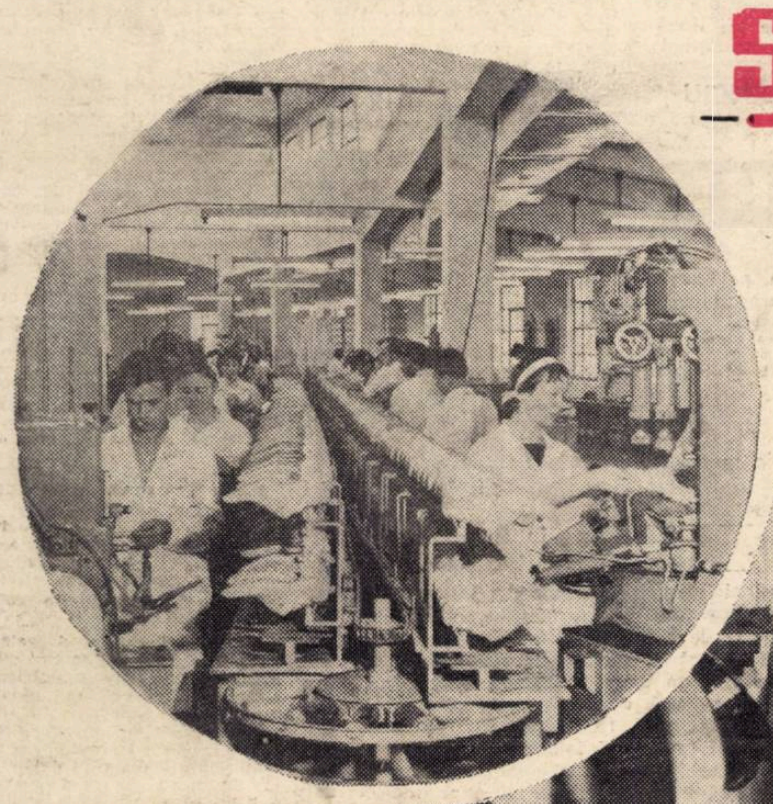

DIN SUMAR

● Pagina a 5-a:

PREZENȚA LUI KARL MARX ÎN GÎNDIREA ECONOMICA MODERNĂ de Costin Murgescu

● Paginile 8-9:

PERFECȚIONAREA SISTEMULUI DE PREȚURI

● Pagina a 13-a:

DESPRE METODA INPUT-OUTPUT

Convorbire cu prof. W. Leontief

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

NECUNOAȘTERE SAU SUPERFICIALITATE?

PRIN NOUA LEGISLAȚIE care reglementează executarea și decontarea lucrărilor de investiții, s-a realizat o simplificare a modului de întocmire a documentelor de decontare ce se depun la Bancă. Nu toți constructorii respectă însă aceste instrucțiuni, ceea ce obligă atît organele de supraveghere ale beneficiarilor de investiții, ca și pe acelea de control bancar, să opereze modificări în documente. Aceste modificări reprezintă însă în fapt schimbarea indicatorilor cuprinși în bilanțuri și alte raportări statistice.

Se pare că nerespectarea acestor instrucțiuni este cauzată de necunoașterea legislației de către unii salariați. Astfel, la lucrarea „Spital de 300 paturi Caransebeș" (antrepriza T.R.C.-Banat — Grupul de șantiere nr. 2-Lugoj) s-au depistat erori de calcul care au determinat reducerea situațiilor de lucrări cu suma de 220 mii lei. Alte reduceri au fost cauzate de faptul că în procesele verbale de recepție au fost cuprinse și lucrări neterminate. Astfel, la „Depozite produse industriale Caransebeș", „Trăgătoria de bare Oțelul roșu", și „Atelier de reparații I.C.F.-Caransebeș" (antrepriza I.C.M.M.-Reșița) s-au operat reduceri ce însumează 350 mii lei.

În conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, decontarea prin situațiile de lucrări a prefabricatelor și a tîmplăriei neintroduse în operă este interzisă. Fac excepție de la aceasta: tablierele metalice pentru poduri, procurarea conductelor de dimensiuni mari pentru gaze și lichide, suprastructura căilor ferate normale și înguste. La unele lucrări, constructorii au decontat cu preț de factură-furnizor (mai mare decît cel din devizul contractat) unele materiale și prefabricate fără a se îngriji ca notele de comandă suplimentare emise în aceste cazuri să fie însoțite de noile analize de prețuri și justificările necesare vizate de proiectant. Așa s-a întîmplat, de exemplu, la lucrările în antrepriza I.C.M.M.-Reșița, unde s-au decontat nejustificat diferențe de prețuri față de cele din deviz, în valoare de 200 mii lei. Pe de altă parte, datorită nedepunerii la timp a notelor de comandă suplimentare pentru decontarea producției realizate, s-a reținut din contul unor organizații de construcții aproximativ 350 mii lei. Au excelat în această direcție beneficiari de lucrări ca: Întreprinderea forestieră-Caransebeș, Direcția regională C.F.R.-Timișoara etc.

Se impune deci să respectăm cu strictețe reglementările legale în vigoare, în vederea întocmirii documentelor de decontare privind producția realizată. Vor fi evitate astfel perturbațiile financiare ce apar în activitatea întreprinderilor de construcții ca urmare a necreării condițiilor pentru decontarea unei părți din producția realizată sau a decontării uneia nereale.

ing. Alexandru FRANȚ
Filiala Caransebeș a Băncii de Investiții

INTERPRETARE UNITARĂ A NOȚIUNII „STOC FĂRĂ MIȘCARE"

ÎN URMĂ cu cîtva timp, întreprinderea noastră a înaintat o situație — pentru anul 1969 — cu necesarul de rulmenți ce se produc în țară, fără a cunoaște concret planul de producție și fără să fi primit comenzi certe pentru produsele ce le vom executa în anul viitor.

Prin aplicarea acestui procedeu este posibil ca unele sortimente de materiale să nu intre în procesul de producție și să fie folosite ca stocuri minime normate. Cu cît gama materialelor respective are mai multe sortimente, cu atît crește posibilitatea ca unele din sorturi să nu fie utilizate într-o perioadă de timp. În această situație se naște întrebarea: sînt acestea materiale fără mișcare sau nu? Cine reglementează regimul acestor materiale?

Pînă în prezent, nu am găsit reglementată problema materialelor fără mișcare, decît în instrucțiunile 22-b ale Direcției Centrale de Statistică. Se menționează că: „În întreprinderile de producție industrială, stoc de materiale fără mișcare = stocul care nu are nici un fel de *utilizare* în unitatea care-l deține, indiferent dacă este în cadrul sau peste stocul fizic normat maxim". Deci, singurul parametru care stabilește noțiunea de stoc fără mișcare, este faptul că nu-și găsește utilizare în întreprinderea deținătoare. Totuși, unele organe bancare stabilesc în întreprinderi ca materiale fără mișcare acele materiale care nu au avut mișcare timp de 9—12 luni, chiar dacă au utilizare în procesul de producție. Și astfel, în unele cazuri, se plătesc dobînzi de 12%, chiar dacă întreprinderea are disponibil în cont.

Consider că este necesar ca noțiunea de „stoc fără mișcare", să capete o nouă definire și să fie interpretată de toate organele de stat în mod unitar, pentru a nu se crea situații, care duc la plăți de dobînzi de 12% și care majorează prețul de cost al produselor noastre.

G. POPOVICI
contabil șef,
I.C.M.A.-București

DEPOZITE PUBLICE

REȚEAUA DE SERVICII PUBLICE din mediul urban, ar putea fi extinsă prin înființarea unor „case" de păstrare pentru acte și obiecte proprietate personală sau obștească. Depozitarea s-ar putea face contra unei taxe.

Desigur că, organizarea unor astfel de servicii, de care ar putea beneficia pături destul de largi ale populației, în special în perioada concediilor, nu constituie o noutate. Acest gen de servicii să funcționeze pe lîngă Banca Națională, Casa de Economii și Consemnațiuni sau în cadrul altor instituții.

Petre DANCIU
Cluj

Din corespondența săptămînii

CORUL SCAUNELOR FĂRĂ... MANȘOANE

DIMINEAȚĂ DE VARĂ! În Borsec și în împrejurimile sale, pînă hăt departe, e o liniște tainică. Te îndeamnă la visare! E plăcută o asemenea atmosferă într-o stațiune unde oamenii vin să se odihnească. Dar asta e în zorii zilei. Mai tîrziu zgomotele se prind în lanțul întrecerii.

Ora 8. S-a deschis cofetăria. Nu e nevoie de nici un anunț. Pe stradă, aflîndu-te, auzi scrîșnitul scaunelor și meselor. Cauza? Picioarele metalice ale acestor mobile n-au manșoane de cauciuc sau din alt material plastic. La început au avut. Între timp s-au pierdut. Nimeni nu s-a gîndit să le înlocuiască.

Așa e situația — după cum ne sesizează cititoarea noastră, Eleonora Duică — la Borsec.

Dar, după cum ne relatează alți cititori, la fel se întîmplă și în alte localuri de alimentație publică. La restaurantul din Ciceu, la „Cafe-bar" din Miercurea-Ciuc, la numeroase bufete, bodegi, cofetării din București și din alte orașe și sate ale țării scaunele și mesele cu picioare metalice produc un zgomot care te asurzește. Manșoanele de cauciuc, menite să amortizeze acest zgomot, au dispărut.

De ce nu se înlocuiesc?

Pentrucă nici beneficiarii, nici furnizorii n-au prevăzut în contractele de livrare rezerve de manșoane pentru picioarele metalice de la scaune și mese.

Problema e „minoră". Cei ce se ocupă de problemele alimentației publice n-au sesizat-o. De aceea o semnalăm noi.

T. DUMITRU

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

V. FUNDUC, economist București — Direcția organizării comerțului din Ministerul Comerțului Interior, consideră juste afirmațiile dv. din scrisoarea „Estetica ambalării". În răspuns se menționează:

„Ambalarea estetică a mărfurilor vîndute constituie un atribut al bunei deserviri. Urmare acestui considerent, viitorii vînzători — elevi ai școlilor profesionale comerciale — învață modul de ambalare a mărfurilor în cadrul orelor de practică efectuate în magazinele-școală special amenajate. De asemenea, au fost realizate de către organizațiile comerciale unele ambalaje mai deosebite cum ar fi pungi-sacoșe pentru magazinele cu autoservire, cutii-valize din carton pentru ambalarea confecțiilor în unele magazine reprezentative, diferite pungi din celofan și material plastic, precum și hîrtie de ambalaj avînd imprimate inscripții cu caracter publicitar.

Din păcate organizațiile comerciale întîmpină greutăți în extinderea acestor inițiative din cauza unor neajunsuri. De exemplu, repartiții insuficiente de hîrtie și carton, lipsa capacităților de producție la întreprinderile care execută ambalaje, costul ridicat al imprimării și confecționării ș.a. Direcția învățămînt din minister are în preocuparea sa luarea de măsuri ca la toate formele de școlarizare a cadrelor de vînzători (instructaje, cursuri de calificare de scurtă durată etc.) să se acorde o atenție mai mare însușirii de către cursanți a artei ambalării".

GHEORGHE BUDURCA, consilier juridic, Trustul de construcții-Iași. Modificarea Condițiilor fundamentale pentru închirierea utilajelor de construcții poate fi făcută de Primul Arbitru de Stat la cererea organelor centrale interesate. După cum ne comunică Oficiul juridic din Ministerul Industriei Construcțiilor, modificarea actualei reglementări este în studiu. Între altele, un loc important îl ocupă reexaminarea actualelor tarife, a căror eventuală modificare va antrena în mod necesar și schimbări în conținutul normelor și Condițiilor fundamentale de închiriere, cu privire la prestațiile și obligațiile reciproce ale furnizorilor și beneficiarilor de utilaje.

Vă vom răspunde din nou în momentul cînd Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare — organul în a cărei atribuție intră elaborarea materialelor normative privind activitatea de construcții — ne va răspunde pe marginea propunerii dv.

PROF. LUCIAN PENESCU, Liceul economic, Tîrgoviște — Pe marginea scrisorii dv. „Programa adecvată în liceele economice", Direcția planuri, programe, manuale din Ministerul Învățămîntului răspunde următoarele:

„Propunerile privind selecționarea cadrelor didactice dintre cei mai buni practicieni, procurarea materialului didactic corespunzător sînt în sfera preocupărilor noastre. Nu ne putem însuși propunerea de modificare a planului de învățămînt în sensul ca Economia politică să se predea în anul I. În acest an elevii nu au suficiente cunoștințe pentru a însuși problemele ce ar urma să fie dezbătute. De asemenea, nu este posibil să se renunțe la tratarea unor probleme de economie politică în partea introductivă a unor capitole la „Contabilitate", deoarece fără aceste probleme nu se pot însuși în bune condițiuni noțiunile de contabilitate explicate în capitolele respective. Nu sîntem de acord nici cu propunerea de reducere a numărului de ore la obiectul „Statistică". Din consultările avute cu numeroase cadre didactice de specialitate nu a rezultat o atare necesitate. Urmează să studiem posibilitatea aplicării celorlalte propuneri după ce vom consulta cadrele didactice care predau contabilitatea și calculul economic."

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

CERCETAREA UZINALĂ ȘI CERINȚELE PRODUCȚIEI

APĂRUT la rubrica **Dezbateri** *(„Viața economică" nr. 9), articolul cu titlul de mai sus s-a bucurat de atenție deosebită din partea organelor vizate. Iată cîteva din răspunsurile primite:*

M.I.C.M. Dezbaterile purtate într-o ședință la care au participat membrii Comisiei de coordonare a activității științifice din M.I.C.M., conducerile tehnice ale unor uzine, precum și delegați ai Consiliului Național al Cercetării Științifice au dat posibilitatea stabilirii cadrului organizatoric și funcțional al unităților de cercetare din uzine. Printre altele, s-a stabilit crearea în uzinele mari și în cele care nu au institute de cercetare, a unor servicii-laborator speciale pentru cercetare, folosindu-se rețeaua de salarizare existentă pentru industrie. În întreprinderile mici, care nu justifică unități proprii de cercetare, activitatea se va efectua, în continuare, prin utilizarea unor cadre tehnice din serviciile funcționale și secțiile productive ale uzinei. În perioada efectuării lucrărilor de cercetare, aceste cadre vor fi însă absolvite de sarcinile curente ale serviciului respectiv.

În ce privește legătura strînsă care trebuie să existe între munca de concepție din uzină și cea de cercetare, s-a stabilit ca, prin colaborare cu serviciile de proiectare și tehnologice, în cadrul serviciului laborator să se realizeze modelele experimentale ale produselor studiate sau ale unor părți componente ale acestora. Finanțarea lucrărilor în uzine se va face din fondul de tehnică nouă, pe baza unui plan ce se va stabili la finele anului precedent, iar pentru a putea aborda lucrări ce apar ca urmare a unor cereri exprimate în cursul anului, planul să cuprindă, pe lîngă teme rezultate din planul tehnic de stat și departamental, și o serie de teme-cadru, de interes local etc.

Cadrul preconizat va contribui la dezvoltarea unei activități de cercetare organizată și va răspunde într-o largă măsură observațiilor și propunerilor din articolul publicat în „Viața economică". În momentul de față așteptăm aprobările de rigoare de la Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare.

ing. Aurel BĂNCILĂ
director tehnic,
Direcția generală tehnică

M.E.F. Problemele referitoare la modul de organizare și funcționare a activității de cercetare uzinală sînt juste și actuale. Pentru a impulsiona activitatea de cercetare, direcția noastră generală a întreprins o serie de acțiuni. S-au creat nuclee de cercetare în mari întreprinderi. Ca urmare a introducerii în producție a rezultatelor cercetărilor, s-a obținut, anul trecut, economii la prețul de cost în valoare de 3 072 mii lei și beneficii suplimentare de 1 189 mii lei.

Desigur, pe lîngă rezultatele bune obținute, mai sînt încă lipsuri în activitatea de cercetare a unor întreprinderi. Acestea se exprimă în întîrzierea efectuării cercetării, ca urmare a faptului că experimentările se execută, în general, la liniile tehnologice industriale, precum și în lipsa de cadre tehnice suficiente, care fac aproape imposibilă cuprinderea problemelor de cercetare.

Considerăm că ar fi foarte util pentru noi ca, pe baza unui schimb larg de păreri a tuturor departamentelor care coordonează activitatea de cercetare uzinală, împreună cu C.N.C.S., să se stabilească o linie unitară de desfășurare a acestei activități.

ing. V. ILIESCU
director tehnic,
Direcția generală produse finite din lemn

M.E.E. În centralele electrice, laboratoarele uzinale sînt laboratoare de exploatare. Rolul lor esențial este de a controla operativ o serie de indici ce caracterizează funcționarea sigură și economică a instalațiilor și de a verifica buna funcționare a aparatajului de măsură, comandă, protecție și reglare a procesului tehnologic. În virtutea destinației lor, aceste laboratoare nu sînt dotate cu mijloace și personal necesar efectuării de studii, cercetări și experimentări complexe, după cum se cere în articol.

În ce privește problemele expuse concret în material și care privesc C.T.E. Luduș-Iernut, depunerile de natură organică de pe țevile condensatoarelor din centrală se datoresc deversărilor în riul Mureș a reziduurilor unor industrii din amonte. Soluționarea problemei este legată, în primul rînd, de epurarea corectă a apelor reziduale deversate de aceste industrii. În acest scop, M.E.E. a făcut intervenții la Comitetul de Stat al Apelor pentru a obliga întreprinderile respective să se încadreze în prevederile legislației de protejare a apelor. Optimizarea funcționării circuitului hidrotehnic și îmbunătățirea sistemului informațional sînt legate de intrarea în funcțiune a calculatorului electronic, care se află în montaj la C.T.E Luduș.

ing. St. FELDMAN
director general

In industria ușoară

O PRODUCȚIE CARE SĂ BUCURE ȘI SĂ ÎNFRUMUSEȚEZE VIAȚA OAMENILOR

Alexandru SENCOVICI
ministrul industriei ușoare

OBȚINEREA UNEI GAME FOARTE LARGI de sortimente în domeniul îmbrăcămintei, încălțămintei, al bunurilor de uz casnic și gospodăresc etc., se impune ca o necesitate absolută în industria ușoară și este determinată de o serie de factori, care au la bază un element comun: necesitatea satisfacerii cererilor foarte variate ale marii mase a consumatorilor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. sublinia în fața lucrătorilor Fabricii de confecții și tricotaje-București, cu ocazia a 20 de ani de la înființarea acestei întreprinderi: **„Este de înțeles, tovarăși, că oamenii vor îmbrăcăminte mai bună, că femeile vor să se îmbrace mai frumos, este aceasta o dorință firească — și toată lumea știe cît este de plăcut să fii bine îmbrăcat și hrănit — să duci o viață civilizată. De aceea, trebuie să facem totul pentru a da o producție care prin calitățile sale, să bucure și să înfrumusețeze viața oamenilor muncii, constructori ai socialismului".**

În afara necesităților imediate, directe, pe care trebuie să le satisfacă produsele industriei ușoare, pentru a asigura omului o îmbrăcăminte, încălțăminte sau articole de uz casnic etc., ele trebuie să corespundă și modei. Iar **moda înseamnă pentru noi diversificarea permanentă, reimprospătarea continuă a sortimentelor.** Idei noi, produse noi. Articolele industriei ușoare trebuie deci să corespundă din punct de vedere calitativ și estetic, încît să producă consumatorilor bucurie și plăcere în a le dori și folosi. Iată, de ce, această problemă constituie pentru Ministerul Industriei Ușoare o sarcină de prim ordin, obiectul unei permanente preocupări.

Fructificarea mai largă a posibilităților de creație

Muncind pentru traducerea în fapte a sarcinilor trasate de către partid și guvern și aplicînd măsurile multilaterale hotărîte de colegiul și conducerea ministerului și cele luate de direcțiile generale industriale și de întreprinderi, lucrătorii din industria ușoară au reușit ca, an de an, să îmbogățească gama de sortimente și să îmbunătățească calitatea produselor. **Astfel, pentru contractările cu organizațiile comerciale a fondului de marfă destinat consumului intern pentru trimestrele I—III/1968, au fost prezentate peste 77 000 de sortimente, față de numai 9 000 cît s-au realizat în anul 1950.** Din acestea, 52% au fost creații noi. La unele sectoare (confecții, marochinărie), proporția creației noi a atins aproape 100% din numărul sortimentelor prezentate. În totalul sortimentelor, ponderea creației noi, pe elemente componente, s-a prezentat astfel (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Sortimentele	Nr. de sortimente		Ponderea sortim. noi %
	total	din care: noi	
— articole	11 822	4 619	39,1
— modele	19 285	14 818	76,8
— desene	3 319	1 583	47,7
— poziții coloristice	43 066	20 093	46,7
Total sortimente:	77 492	41 113	52,0

Sarcina realizării unei diversificări permanente a sortimentelor, începe cu **activitatea de creație**, căreia ministerul nostru îi acordă o atenție deosebită. În prezent, **în cadrul unităților M.I.U. funcționează 160 de unități de creație**, în care activează 830 de creatori, mulți dintre aceștia avînd studii superioare tehnice sau de arte plastice.

Pentru a putea realiza produse la un înalt nivel calitativ și estetic, creatorii întreprind o largă acțiune de documentare la muzee, case de creații, biblioteci etc., sau se deplasează în principalele zone din țară unde culeg motive din folclorul inepuizabil al poporului nostru, le prelucrează și le transpun în produse moderne. De asemenea, s-au încheiat contracte cu case de mode străine, în baza cărora se aduc schițe și mulaje de confecții și tricotaje, mostre de țesături și cartele de culori și modele de încălțăminte pentru fiecare sezon al anului. Zecile de reviste de modă din străinătate, la care sîntem abonați, reprezintă o altă sursă importantă de informare. Creatorii noștri participă la diferite manifestări în străinătate, îmbogățindu-și sursele de inspirație, fiind astfel la curent cu realizările pe plan mondial.

Munca de creație, care se află în plin proces de maturizare, va trebui racordată însă mai mult la cerințele actuale. Mai apar țesături, confecții și tricotaje create cu mai puțină fantezie, necorespunzătoare, tributare unor modele învechite. În mod deosebit, **trebuie îmbunătățită creația de modele la articolele de îmbrăcăminte și tricotaje destinate adolescentilor și copiilor, precum și la paltoane și la pardesie.** Pentru a ține pasul cu moda, pentru a nu produce articole depășite, care devin greu vandabile, studiem și aplicăm măsuri menite să ducă la scurtarea timpului de introducere în producția de serie a modelelor create.

La lărgirea gamei produselor realizate de industria ușoară și, în special, la ridicarea continuă a calității acestora, o contribuție tot mai mare o are activitatea celor două institute de cercetări, a celor 17 laboratoare uzinale, a oficiului de documentare tehnică și a cabinetelor tehnice din întreprinderi. Activitatea de cercetare s-a axat, în principal, pe soluționarea unor probleme ca: micșorarea șifonabilității țesăturilor, reducerea contracției la spălare, producerea de textile nețesute, fono, termo și hidroizolante, creșterea gradului de stabilitate a tricoturilor, asigurarea unui grad mărit de comoditate al încălțămintei etc.

Punînd în practică rezultatele muncii de cercetare și de creație, producem ca și alte țări: țesături din relon, stofe de tergal, tricotaje din fire sintetice, blănuri tricotate, țesături și tricotaje cașerate pe folii din poliuretan, articole de sticlărie din semicristal, textile nețesute, talpă artificială și multe altele. **Printre sortimentele noi realizate, menționăm: țesături din fire din bumbac în amestec cu fibre polinozice, poliesterice și polipropilenice, țesături elastice tip lină, bumbac și mătase din fire naturale și chimice cu urzeală din fire texturate, articole elastice din fire elastomere, covoare din fibre sintetice și artificiale** etc.

Tehnica nouă își spune cuvîntul

Desigur, creația și cercetarea sînt elemente indispensabile pentru diversificarea sortimentelor și îmbunătățirea calității produselor. Dar acestea nu ar putea fi concretizate în producție fără crearea condițiilor tehnice și organizatorice necesare, respectiv introducerea și extinderea permanentă a progresului tehnic, ridicarea nivelului tehnic al producției. În acest scop, industriei ușoare i-au fost alocate importante fonduri de investiții pentru construirea de noi fabrici mari, înzestrate cu utilaje moderne, cît și pentru dezvoltarea și reutilarea unităților existente. **Cele 12,5 miliarde lei, alocate M.I.U. pentru investiții în acest cincinal, vor permite dotarea corespunzătoare a întreprinderilor noastre cu fonduri fixe.** Lista noilor fabrici cu care va fi înzestrată industria ușoară pînă în anul 1970, cuprinde 40 de fabrici noi și dezvoltarea, modernizarea și reutilarea a 116 întreprinderi existente. Nu este locul să le înșirăm aici. Aceste dezvoltări sînt de proporții însemnate și duc la creșterea gradului de reînnoire a fondurilor fixe. Un exemplu este edificator în acest sens: gradul de reînnoire anual a fondurilor fixe, concretizate în mașini și utilaje, a crescut de la 13,2% în anul 1966, la 19,6% în anul 1968.

Tehnica nouă își spune cuvîntul în toate subramurile industriei ușoare. Noile războaie automate de țesut lînă, care au fost montate la **Întreprinderea textilă „Libertatea"-Sibiu**, la **Fabrica de stofe-Buhuși** și cu care va fi dotată și noua **Fabrică integrată de lînă „Argeșana"-Pitești**, realizează o producție dublă față de războaiele de țesut mecanice, permit obținerea unui sortiment variat de articole, iar productivitatea muncii este de 3,5 ori mai mare decît la vechile războaie utilizate pînă în prezent. Întreprinderile din industria de tricotaje au fost dotate cu mașini circulare de tricotat moderne, de mare productivitate și cu posibilități foarte mari de diversificare a producției. În timp ce o mașină circulară de tricotat bumbac de tip vechi producea, în 8 ore, o cantitate de 3 kg tricot, o mașină modernă de tricotat, construită în țară, realizează o cantitate de 30 kg. În prezent 90% din mașinile de tricotat de tip vechi au fost înlocuite cu aceste mașini noi.

În industria sticlei, gradul de automatizare a crescut de la 30%, cît reprezenta în anul 1960, la 55,4% în anul 1967. Mașinile cu care urmează a fi dotată noua **Fabrică de sticlă din București** vor produce, fiecare, o cantitate de 100 mii bucăți butelii pe zi de diferite tipuri, față de 40 mii bucăți pe zi cît produc mașinile automate de la **Complexul de sticlărie și faianță din Sighișoara.** Toate acestea creează condiții pentru sporirea, diversificarea și îmbunătățirea calității produselor, în scopul satisfacerii din ce în ce mai bune a exigențelor consumatorilor.

Materiile prime — valorificate superior!

În afara unei satisfaceri din ce în ce mai corespunzătoare a cerințelor consumatorilor, diversificarea sortimentelor și îmbunătățirea calității acestora contribuie în mod pozitiv și substanțial la creșterea eficienței economice a activității noastre. Aceasta se oglindește și în valorificarea superioară a materiilor prime utilizate (fibre textile, piei etc.) prin prelucrarea lor în sortimente variate, superioare din punct de vedere calitativ. Așa, de pildă, **valoarea producției-marfă obținută din 1000 lei materii prime și materiale, a crescut de la 1337 lei în anul 1966, la 1356 lei în 1967 și se prevede să ajungă la 1364 lei în 1968.**

Valorificarea superioară a materiilor prime, prin diversificarea sortimentelor, cît și celelalte măsuri luate pe linia utilizării mai bune a forței de muncă, au dus, în final, la reducerea nivelului cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă. Acestea vor ajunge în acest an la 885 lei, față de 923 lei cît s-a realizat în anul 1965, ceea ce reprezintă, în trei ani, o reducere cu 4,2%.

Materiile prime și materialele puteau fi valorificate mai eficient dacă nu ar mai fi existat unele deficiențe în activitatea noastră. Realizarea unor țesături cu defecte care impun cuponări, acordarea unor bonificații pentru defecte de țesături, rebutarea unor produse, precum și fabricarea unor mărfuri de calitate inferioară, au micșorat volumul de economii.

Respingerile afectează nivelul eficienței

Ca un prim aspect, trebuie să arătăm că situația respingerilor de mărfuri, care au revenit la 1000 lei producție globală, în anul 1967, comparativ cu anul 1965, se prezintă după cum urmează (vezi tabelul nr. 2).

Din datele tabelului rezultă că, în 1967, volumul respingerilor de mărfuri la 1000 lei producție globală, a scăzut față de anul 1965 cu 44%.

În 1967, o serie de întreprinderi au reușit ca, prin măsurile luate, să lichideze complet respingerile de mărfuri. De pildă, **Fabrica de postav-Azuga, Întreprinderea textilă „Ardeleana"-Satul Mare, „Drum Nou"-Oradea, „Carmen"-București** și altele nu au avut, în întreg anul 1967, nici o respingere de produse. Au existat însă și fabrici care în cursul anului trecut au înregistrat respingeri de mărfuri necores-

(Continuare în pag. 11)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

CÎT DE JUSTIFICATĂ ESTE DIVERGENȚA ACESTOR CURBE?

GRAFICUL ILUSTREAZĂ modul în care a evoluat, în ultimii 8 ani, consumul specific de cherestea, lemn rotund și oțel beton în construcții, raportat la un milion de lei valoare a lucrărilor.

În interpretarea curbelor trebuie să pornim de la cîteva elemente caracteristice, care au exercitat o influență hotărîtoare asupra acestei evoluții în perioada respectivă. Astfel, extinderea utilizării prefabricatelor din beton armat, introducerea pe scară largă a panourilor de cofraj din înlocuitori de cherestea (placaj cu tegofilm, plăci fibrolemnoase), a schelelor metalice, a obiectelor demontabile de inventar pentru organizarea de șantier generalizarea acoperișurilor — terasă la clădirile de locuit, se numără printre principalele pîrghii asupra cărora s-a acționat pentru reducerea consumului de lemn. Rezultatele aparent bune, consemnate în grafic, trebuie judecate însă prin prisma faptului că, în nici un an din perioada menționată, normele de consum nu au

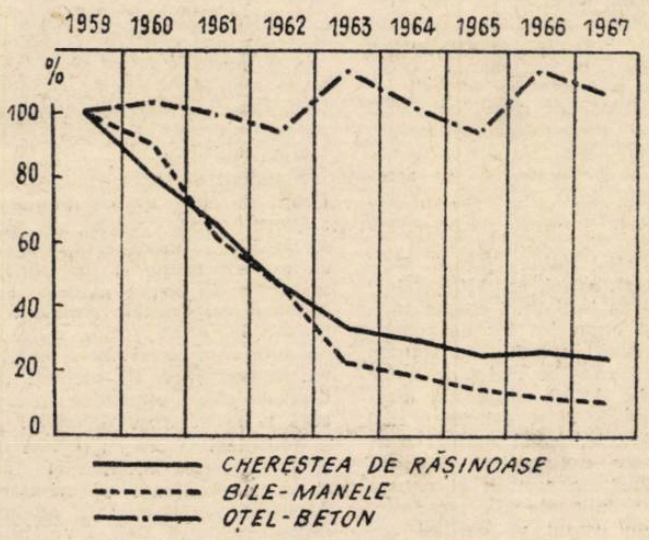

fost respectate. **Anul trecut**, de pildă, **depășirea a fost de 24% la cherestea de rășinoase și de 10% la bile-manele.**

Menținerea consumului de oțel beton la un nivel foarte ridicat se explică prin soluțiile constructive adoptate, care au urmărit cu precădere reducerea fie a consumului de lemn și a celui de laminate, fie a celui de manoperă: înlocuirea structurilor metalice și din lemn cu structuri din beton armat, prefabricarea acestora din urmă. S-ar putea deduce de aici, la prima vedere, că liniile curbelor de consum la oțel beton și lemn sînt obligatoriu divergente, că pentru ca una din ele să coboare, cealaltă trebuie neapărat să se păstreze cît mai aproape de orizontală sau chiar să urce.

Posibilitățile actuale ale tehnicii dovedesc însă cît de falsă este această teză. Realitatea este că, în ciuda progreselor realizate în raționalizarea construcțiilor, posibilitățile existente și cele ce pot fi lesne create sînt departe de a fi epuizate. **Din cauza unor normative și proiecte tip depășite, sau datorită insuficientei elasticități a unor uzine siderurgice în adaptarea sortimentală a producției la cerințele consumatorilor, dar în multe cazuri și ca urmare a rutinei și lipsei de inițiativă a unor proiectanți și constructori, folosirea oțelurilor superioare TOR și PC, în locul sortimentului neeconomic OL 38, se extinde lent. Sîntem rămași în urmă și în ce privește utilizarea betonului precomprimat, caracterizat prin cel mai redus consum de metal.** Dintre elementele pentru structuri de rezistență aflate în producție industrială, singurele realizate prin acest procedeu sînt cele destinate acoperișurilor de hale, iar aplicarea precomprimării la construcțiile monolite, raportată la volumul global de lucrări, este astăzi chiar mai redusă decît în anii trecuți. Nu s-a acționat suficient în vederea reluării și răspîndirii unor experimentări reușite — elementele tip „hipar" de mare suprafață pentru hale industriale, fîșiile sau dulapii precomprimați pentru planșee. De asemenea, producția de elemente ușoare pentru pereți neportanți, slab armate sau nearmate, este încă în curs de organizare și asimilare la Ministerul Industriei Construcțiilor — iar în așteptarea ei, se consumă beton armat.

Pe terenurile irigate

NICI O SECUNDĂ DIN 24 DE ORE, FĂRĂ APĂ!

REALIZAREA UNEI EFICIENȚE ECONOMICE ridicate în domeniul irigațiilor presupune, printre altele, o judicioasă organizare a activității de exploatare a sistemelor amenajate. Rezultatele obținute de Întreprinderea agricolă de stat Jegălia, județul Ialomița, pe suprafața amenajată pentru irigații, atestă acest lucru. Astfel, în anul 1967 la porumb s-a obținut o producție medie de 7600 kg la ha cu un preț de cost de 560 lei/tona, față de o producție medie de 3700 kg la hectar și un preț de cost de 670 lei/tona, cît s-a realizat pe suprafețele neirigate. La lucernă (o mare parte din suprafața sistemului de irigații este ocupată de această cultură), s-a obținut o producție medie de 90 000 kg masă verde la hectar cu un preț de cost de 65 lei/tona.

În condițiile lipsei de umiditate din acest an, organizarea temeinică a activității de exploatare a sistemelor de irigații se impune în și mai mare măsură. Încă de la începutul lucrărilor de primăvară și mai ales după Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la prevenirea și combaterea efectelor secetei, la Întreprinderea agricolă de stat Jegălia au fost întreprinse o serie de acțiuni organizatorice.

Pentru buna funcționare a utilajelor s-a asigurat deservirea lor de către cadre calificate. Ca motopompiști, au fost încadrați cei mai buni mecanizatori din întreprindere. Remedierea la timp a tuturor defecțiunilor ivite este asigurată de grupe de intervenție (ziua și noaptea). În vederea irigării culturilor în permanență, munca a fost organizată în două schimburi.

Toate aceste măsuri au fost conjugate și cu altele de o deosebită importanță. E vorba, printre ele, de cointeresarea materială a lucrătorilor. Remunerarea se face în acord, în funcție de suprafața irigată. În plus, se acordă un premiu săptămînal pentru îndeplinirea și depășirea graficului de irigat. În cadrul analizei acestor grafice se ține seama de întreruperile provenite din cauza lipsei de apă, precum și a altor defecțiuni nedatorate lucrătorilor. Pentru a evita goana după cantitate (hectare irigate), în dauna calității, una din „cotele de punctaj" o constituie respectarea normei de udare.

Pregătirea din timp a utilajelor, amenajarea suprafețelor respective au creat condițiile necesare începerii irigării culturilor încă de la începutul lunii aprilie, cînd, de fapt, întreprinderea a și lansat nota de comandă către D.I.F.O.T.-București. Totuși, irigatul nu a început la data stabilită. De ce? Pentru „simplul" (!) motiv că tocmai în acea perioadă D.I.F.O.T.-București a început lucrările de reparații a canalului magistral, care trebuiau să se execute cu mult mai devreme.

Dar lucrurile nu s-au oprit aici. După repararea canalului, s-a constatat că... instalațiile nu funcționează. Deci, reparații și la motoare. Pe data de 19 aprilie a început să funcționeze sistemul, dar nu cu întreaga capacitate, deoarece o parte din motoare erau defecte datorită executării unor reparații de mîntuială. În sfîrșit, de la 1 mai lucrurile au intrat oarecum în normal. Însă Întreprinderea agricolă de stat Jegălia a înregistrat pierderi la producția de lucernă, ceea ce prejudiciază hrana a 1300 vaci. Din cauza lipsei de apă, în momentul de față se execută prima coasă de lucernă, cînd în mod normal trebuia să se înceapă cea de-a doua.

Și în prezent, aproape zilnic, în perioadele de vîrf (orele 11—17) din cauza lipsei de apă, 3—4 agregate stau. Pe data de 4 mai — un agregat a funcționat 14 ore, iar altul numai 3 ore; pe data de 6 mai — un agregat a funcționat 18 ore, iar altul 9 ore; pe 9 mai — un agregat a funcționat 14 ore, iar altul 19 ore. Deci, niciodată (și acest lucru e valabil pentru toate zilele), agregatele nu au funcționat în permanență și concomitent.

Este de la sine înțeles ce urmări negative au aceste întreruperi în executarea udărilor. Iată de ce considerăm necesar ca D.I.F.O.T.-București să ia măsurile necesare în vederea bunei funcționări a agregatelor. Este adevărat că sistemul de irigații pe cele 611 ha de la I.A.S.-Jegălia e un sistem mai vechi, mai greu de exploatat. Dar acum, cînd fiecare oră de întrerupere în funcționarea utilajelor înseamnă mult pentru producție, găsirea unor justificări nu-și are rostul. Carențele amintite se pot lichida printr-o organizare mai bună a activității, prin luarea unor măsuri tehnice adecvate condițiilor respective, prin exercitarea unui control mai riguros din partea cadrelor de conducere.

Existența unor asemenea litigii între întreprinderea agricolă, ca beneficiar și D.I.F.O.T., ca furnizor, ne îndreptățește să afirmăm că **relațiile dintre aceste întreprinderi ar trebui să aibă la bază un suport economic mai solid.** În momentul de față întreprinderea agricolă (în speță, Jegălia), plătește contravaloarea apei livrate de către D.I.F.O.T. după numărul de ore de funcționare a agregatelor și nu după apa consumată. Or, se întîmplă (și destul de des), ca motoarele să nu funcționeze din plin și, din această cauză, debitul de apă să fie foarte mic. Pentru evitarea unor asemenea neechivalențe ar fi mai bine ca **plata apei să se facă în funcție de volumul consumat.** Întreprinderea a cerut instalarea unor apometre tocmai pentru acest lucru, dar practic nu s-a făcut nimic. Considerăm, totodată, necesar ca **în contractele încheiate între cele două părți să se prevadă (și să se respecte, în același timp), cu mai multă exactitate, sancțiunile economice ce se pot lua pentru nerespectarea obligațiilor cuvenite.**

Nu ar fi lipsit de importanță dacă lucrătorii din D.I.F.O.T. ar fi cointeresați prin remunerarea lor și în funcție de rezultatele obținute de întreprinderile agricole pe terenurile irigate.

Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri subliniază că efectele negative ale secetei pot fi prevenite și înlăturate nu numai prin efectuarea irigațiilor în sisteme amenajate. Un rol deosebit au și alte posibilități locale de irigat. Asemenea resurse nu au fost neglijate nici la I.A.S.-Jegălia. Toate cisternele existente în întreprindere au fost adaptate cu un dispozitiv simplu de udare (o țeavă prevăzută cu niște orificii prin care se scurge apa, la distanța de un rînd de porumb sau altă plantă). O asemenea cisternă irigă zilnic circa un hectar. Pe unele suprafețe se udă cu sacalalele (de pildă, la ferma nr. 3, — 9 hectare cu sfeclă). Toate aceste realizări se impun completate cu cele privind înlăturarea lipsurilor semnalate, cu continuarea într-un ritm și mai viu a acestei importante bătălii ce se desfășoară în prezent pe ogoare.

V. OTOPELEANU

PRODUCȚIA MEȘTEȘUGĂREASCĂ ȘI CERINȚELE POPULAȚIEI

COOPERAȚIA MEȘTEȘUGĂREASCĂ din țara noastră, parte componentă a economiei socialiste, realizează o gamă largă de servicii și un bogat sortiment de bunuri de consum, satisfăcînd o mare varietate de cerințe zilnice ale consumatorilor.

Cîteva cifre ilustrează locul important pe care-l ocupă cooperația meșteșugărească în ansamblul economiei noastre naționale.

- Numărul cooperativelor meșteșugărești: 309; unități de producție: 12 000 dintre care 11 000 centre care prestează diverse servicii pentru populație.
- Producția cooperației meșteșugărești a crescut în perioada 1962—1967 de circa două ori, cu un ritm mediu anual de 14,1%. Valoarea producției-marfă și a prestărilor de servicii se ridică în acest an la peste 6 miliarde lei.
- Pentru prestările de servicii în mediul rural, cooperația meșteșugărească a organizat aproape 1000 de unități fixe și mobile.
- O contribuție însemnată aduce cooperația meșteșugărească la îmbogățirea sortimentelor de produse realizate de industria republicană. Pe această linie, în ultimii doi ani au fost elaborate peste 1500 modele noi în special în ramurile confecții, tricotaje, încălțăminte și produse metalice.
- În cadrul unităților care realizează obiecte de artă populară și artizanat lucrează aproape 18 000 cooperatori; valoarea producției obținută în aceste unități a sporit în ultimii 5 ani de 2,4 ori.
- O bună parte a obiectelor de artă populară și de artizanat, ca și alte produse (mobilă, confecții, articole de metal) sînt exportate în numeroase țări; volumul produselor livrate peste hotare a fost în 1967 de 2,8 ori mai mare decît în 1962.

Dezvoltarea activității cooperației meșteșugărești, care are loc în etapa actuală de ample și profunde transformări, nu s-a ridicat însă la nivelul cerințelor tot mai sporite ale populației. Și în acest sector viața impune o serie de măsuri menite să ducă la perfecționarea activității cooperației meșteșugărești, la creșterea capacității sale de producție, pentru diversificarea producției și a serviciilor. Este necesar ca întreaga activitate a cooperației meșteșugărești să se ridice la nivelul celorlalte ramuri ale economiei naționale și să contribuie — așa cum se precizează în Directivele adoptate la Conferința Națională a P.C.R. — „la satisfacerea într-o măsură tot mai mare a cerințelor populației în domeniul prestărilor de servicii, la producerea, într-o gamă diversificată, de bunuri de consum pentru fondul pieței, la realizarea unor piese, subansamble și alte produse în cadrul colaborării cu întreprinderile de stat, la dezvoltarea producției de artă populară și artizanat, la realizarea unor produse destinate exportului".

Vechea legislație, care datează de aproape 20 de ani, referitoare la organizarea și funcționarea cooperației nu mai corespundea etapei actuale și nu asigura cadrul necesar pentru rezolvarea tuturor problemelor legate de activitatea economică și organizatorică a acestui sector. Era, deci, necesară elaborarea unui nou act normativ, acțiune împlinită la sesiunea Marii Adunări Naționale, care a votat recent Legea privind organizarea și funcționarea cooperației meșteșugărești.

Prin articolele sale, noua lege — act normativ de bază pentru activitatea cooperației meșteșugărești — asigură cadrul juridic corespunzător pentru perfecționarea organizării, planificării și conducerii întregii activități ce se desfășoară de către toate unitățile din sistema cooperației meșteșugărești. În baza acestei legi, Uniunii Centrale a Cooperativelor Meșteșugărești i se acordă largi posibilități de a reglementa prin acte normative proprii toate problemele economico-financiare ce intră în sfera de activitate a cooperației meșteșugărești. Prevederile legii creează, astfel, condiții prielnice pentru dezvoltarea inițiativei cooperatorilor, a unităților și organelor lor de conducere pe linia rezolvării operative a tuturor problemelor proprii care se ridică în acest sector de activitate. Astfel cooperația meșteșugărească va putea să-și orienteze mai bine întreaga activitate, luînd măsuri pentru înființarea unor noi unități de producție și de prestări de servicii și pentru dezvoltarea celor solicitate de populație.

Ca și pînă acum, statul va sprijini activitatea cooperației meșteșugărești, prin acordarea de credite, repartizarea de materii prime, utilaje și mijloace de transport din fondul central și din procurări directe de la uzine și fabrici, prin atribuirea de terenuri în folosință pentru lucrările de investiții, repartizarea de spații cu chirie pentru unitățile de deservire etc. În același timp, statul acordă scutiri de impozite la cooperativele și secțiile de nevăzători și reduceri de impozite la celelalte unități ale cooperației meșteșugărești în care sînt încadrați invalizi. În conformitate cu prevederile noii legi, cooperatorii care lucrează în unitățile cooperației meșteșugărești și membrii lor de familie se bucură de aceleași drepturi de asigurare la bătrînețe și în caz de boală ca și cei înscriși la asigurările sociale de stat.

TOT LA ACEASTĂ SESIUNE a Marii Adunări Naționale s-a aprobat și Legea cu privire la exercitarea meseriilor de către meșteșugari în ateliere proprii. Această lege vine să stimuleze inițiativa meșteșugarilor cu ateliere proprii care au rolul de a completa activitatea organizațiilor socialiste în producerea unor bunuri specifice și, îndeosebi, în prestarea anumitor servicii către populație.

Măsura legiferată e deosebit de importantă acum cînd cerințele de bunuri de uz casnic și gospodăresc și de servicii ale populației s-au diversificat, iar unitățile industriei locale și cele ale cooperației meșteșugărești nu pot întotdeauna să acopere integral solicitările.

Stabilind condițiile pentru obținerea calificării de către cei ce doresc să lucreze în ateliere proprii, modul de obținere a autorizațiilor, modalitățile de aprovizionare cu materii prime și materiale, pregătirea ucenicilor în aceste ateliere, cuprinderea în sistemul asigurărilor sociale a celor ce lucrează în acest sector noua lege creează condiții corespunzătoare, astfel ca activitatea meseriașilor cu ateliere proprii să se dezvolte și să contribuie în mai mare măsură la satisfacerea cerințelor populației.

Noile legi — cea cu privire la organizarea și funcționarea cooperației meșteșugărești și aceea referitoare la exercitarea meseriilor de către meșteșugari în ateliere proprii — asigură condiții mai favorabile cooperației meșteșugărești și meseriașilor particulari în vederea creșterii contribuției lor la lărgirea sortimentelor de bunuri de larg consum și diversificarea serviciilor corespunzător cerințelor tot mai mari ale populației.

D. TĂRNĂUCEANU

Răspuns la întrebările despre Asigurările de Stat (IV)

CARE SÎNT AVANTAJELE MAI IMPORTANTE ALE ASIGURĂRII DE ACCIDENTE?

Printre numeroasele asigurări de persoane, pe care Administrația Asigurărilor de Stat le pune la îndemîna cetățenilor se află și asigurarea pentru cazurile de accidente, care se poate practica sub două variante: *cu sume limitate (fixe)* și *cu sume nelimitate (convenite)*. Cunoașterea caracteristicilor asigurării va fi de un real folos celor care doresc să-și materializeze spiritul de prevedere, prin încheierea unei asigurări de accidente.

Astfel, asigurările de accidente pot fi încheiate de orice persoană în vîrstă de la 16 la 70 de ani, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre numeroasele evenimente neprevăzute, ce se pot întîmpla (la domiciliu, la locul de muncă, pe stradă, în călătorie, la practicarea sporturilor etc.), pentru urmările cărora Administrația Asigurărilor de Stat plătește sumele asigurate, amintim: explozia, căderea, arsura, accidentele produse de funcționarea ori folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor, cele întîmplate ca urmare a circulației mijloacelor de transport (sau din cauza accidentelor întîmplate acestora) și multe altele.

La alegerea persoanei interesate, *asigurările de accidente cu sume limitate* (de 10 000 de lei pentru cazul de invaliditate permanentă totală și 5 000 de lei pentru deces sau pentru dublul ori triplul acestor sume) se încheie pe durate de trei sau de șase luni (în funcție de profesia asiguratului și de felul întreprinderii în care lucrează) sau pe durate constituind multiplul acestora, dar nu mai mult de 2 ani. *Asigurările de accidente cu sume nelimitate (convenite)*, dar nu mai mici de 10 000 de lei (pentru cazuri de invaliditate permanentă și de deces), se încheie pe durate de la 1 la 5 ani.

Primele de asigurare, la ambele feluri de asigurări, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, de profesia și felul întreprinderii în care acesta lucrează, precum și de durata contractului. De exemplu pentru o persoană avînd profesia de dulgher, zugrav sau zidar, lucrînd în construcții, prima anuală de asigurare este de 3,20 lei pentru fiecare 1 000 lei din suma asigurată totală. Menționăm că la asigurările cu sume nelimitate (convenite) primele de asigurare se pot plăti și în rate lunare, trimestriale sau semestriale.

Venind în întîmpinarea dorințelor unor cetățeni, Administrația Asigurărilor de Stat a oferit posibilitatea ca primele să poată fi achitate și pe baza unui „consimțămînt scris". Acesta constă în împuternicirea pe care asiguratul o dă lucrătorilor care îi achită drepturile bănești, pentru a plăti Administrației Asigurărilor de Stat, în numele său, primele de asigurare, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele ce le va încheia sau reînnoi.

Aurel CRIȘAN

PREZENȚA LUI KARL MARX ÎN GÎNDIREA ECONOMICĂ MODERNĂ

Cîteva reflecții sumare la o aniversare*)

Costin MURGESCU

I

150 DE ANI de la nașterea lui Karl Marx reprezintă în același timp un secol întreg de dispute în jurul concepțiilor sale.

Pentru a le înțelege, ar trebui, poate, să pornim de la apropierea, făcută pentru prima dată de Fr. Engels, între „Capitalul" lui Marx și „Originea speciilor" a lui Darwin; de la similitudinea funcției de eliberare îndeplinită de prima lucrare în științele sociale, de a doua, în biologie.

Despre opera lui Marx, care acționează ca un cîmp electromagnetic în gîndirea economică modernă, s-au scris între timp biblioteci întregi.

Nu de puține ori, argumentele **pro** sau **contra** Marx păreau a se fi epuizat; dar tot de atîtea ori, dezbaterile s-au reaprins cu o vigoare nouă, alimentate de forța stimulatorie a „Capitalului".

În prelungitele controverse stîrnite de opera economică a lui Karl Marx, unii dintre adversarii săi n-au ezitat s-o prezinte fie drept „un accident" în evoluția gîndirii economice a omenirii, fie drept „un ultim suspin al școlii ricardiene", fie drept o deviere de la linia analizei economice științifice, ecourile ei datorîndu-se doar „apelului afectiv" pe care-l conține.

Am irosi timpul cititorului dacă l-am reține spre a demonstra inconsistența unor asemenea caracterizări, menționate mai mult pentru aspectul lor anecdotic.

V. I. Lenin a arătat de mult, într-un mod magistral, că doctrina lui Marx reprezintă continuarea necesară, contopirea și desăvîrșirea pe o nouă treaptă a cunoașterii umane, a trei curente principale de idei din veacul al XIX-lea: filozofia clasică germană, economia politică clasică engleză și socialismul francez în legătură cu teoriile revoluționare franceze în general.

De altfel, nu numai istoricii marxiști, dar și alți remarcabili istorici ai gîndirii economice universale au relevat modul în care idei economice premarxiste (uneori confuz formulate sau sărace) au fost dezvoltate, îmbogățite și puse într-o lumină nouă în „Capitalul", valențele noi pe care asemenea idei le-au dobîndit, integrate în arhitectura de ansamblu a doctrinei economice a lui Karl Marx [1].

Din păcate, recunoașterea acestei realități istorice este însoțită uneori de încercarea de a se amputa **esența revoluționară** a doctrinei economice a lui Karl Marx.

Un exemplu recent în această privință ni-l oferă observațiile lui Martin Bronfenbrenner, de la Carnegie Institute of Technology. Dezacordul cu criticii burghezi care au subapreciat contribuția teoretică a lui K. Marx și considerarea autorului „Capitalului" drept cea mai mare personalitate apărută vreodată în științele sociale, nu-l împiedică pe M. B. să reducă totuși creația lui Marx la o sinteză de cunoștințe preexistente lui [2]. Precizarea că sinteza este genială și „întregul" marxist mai mare decît „suma părților componente" — formulare care decurge de altfel din Schumpeter, unde apare mai nuanțat și mai puțin restrictiv [3] — nu schimbă esența caracterizării.

Am convingerea că a reduce pe Marx la „un geniu al sintezei" înseamnă a închide posibilitatea de a se înțelege revoluția pe care opera sa a efectuat-o în științele economice; înseamnă a renunța să se găsească răspuns la întrebarea: de ce poziția față de concepția sa fundamentală a devenit, de la apariția „Capitalului", principala linie de demarcație în istoria gîndirii economice? Înseamnă, în ultimă instanță, a omite faptul că, o dată cu Marx și prin opera sa, economia politică s-a scindat definitiv în **economia politică a proletariatului**, care pornește de la concepția evoluției sociale ca un proces **istoric-natural** și **economia politică burgheză.**

II

ÎN ÎNCERCĂRILE de a se evalua modul în care a evoluat de-a lungul unui secol gîndirea economică nemarxistă față de autorul „Capitalului", s-a făcut remarca subtilă cu privire la trecerea de la **negarea totală la analiza parțială**, caracterizată prin respingerea aspectelor explozive (revoluționare), concomitent cu acceptarea unora dintre concluziile analitice și tehnicile operei economice a lui Marx [4].

Pentru a se explica această reorientare, ar trebui să reflectăm desigur la destinul istoric comparativ al socialismului și capitalismului în ultima jumătate de veac. Este interesantă în acest sens și o observație (menționată în lucrarea mai sus-citată) a americanului B. Seligman care consideră că atitudinea de dispreț față de Marx a început să se destrame în Occident în momentul cînd economia politică a venit în contact cu creșterea monopolurilor și cu posibilitatea unui fenomen de șomaj distrugător, ceea ce a obligat pe specialiști să ia în considerare mai serios efortul lui Marx de a privi sistemul economic în totalitatea sa. O observație de aceeași natură făcea recent și Al. Erlich, de la Universitatea Columbia, cînd remarca faptul că economiștii apuseni se preocupă acum de problemele puse de Karl Marx în loc să le expedieze ca nefiind confirmate de datele reale [5].

Într-un anume sens, este abordată astfel implicit problema **capacității previzionale** a analizei economice marxiste.

Problema are o importanță majoră întrucît **capacitatea previzională** reprezintă, în ultimă instanță, piatra de încercare a oricărui sistem de analiză economică științifică. Dar, ea este importantă și sub un alt aspect; chiar sub zodia a ceea ce s-a numit **analiza parțială**, preocuparea centrală a majorității economiștilor burghezi constă tocmai în negarea acestei capacități previzionale a analizei marxiste [6].

Examinarea tuturor argumentelor invocate în acest sens ar depăși considerabil cadrul însemnărilor de față. Ne vom limita deci la cîteva observații de ansamblu.

O primă observație. După elaborarea „Capitalului", capitalismul liberei concurențe s-a transformat în capitalism monopolist, în imperialism. Trecerea capitalismului într-un nou stadiu al dezvoltării sale a fost rezultatul nemijlocit al procesului de concentrare a producției și capitalului, al tendinței istorice a acumulării capitaliste, studiate cu o pătrunzătoare forță analitică de Marx și puse în lumină de el pentru prima dată. Meritele previziunii marxiste, confirmată de istorie, au fost recunoscute nu numai de economiștii marxiști, dar și de reprezentanți de prestigiu ai gîndirii economice nemarxiste contemporane.

În 1937, W. Leontief inventaria la Marx „o serie neîntreruptă de pronosticări împlinite", considera că „inventarul este impresionant" (concentrarea crescîndă a bogățiilor, limitarea progresivă a concurenței, progresul tehnologic neîncetat însoțit de importanța mereu crescîndă a capitalului fix, etc.) și ajungea la concluzia că împotriva acestor pronosticări „teoria economică modernă are puțin de arătat". Este drept, creatorul modelului „input-output" consideră că forța pronosticărilor corecte ale lui Marx izvorăște nu atît din superioritatea metodologiei promovate de acesta, cît din cunoașterea realistă a sistemului capitalist.

Deși nu văd cum ar putea fi separate cele două aspecte, cel de-al doilea decurgînd logic din primul, constat că independent de explicații și de rezervele sale privind ansamblul doctrinei marxiste, Leontief recunoaște la Marx „strălucita lui analiză privind tendințele pe termen lung ale sistemului capitalist" [7].

Ar putea fi menționate, în aceeași direcție, comentariile lui Schumpeter la analiza marxistă a procesului dezvoltării tehnologice care-l duce la constatarea că „nu poți fi decît impresionat de ambele virtuți, analitice și realiste, ale acestei concepții privind evoluția capitalismului, în special dacă aceasta este comparată cu modestele elemente pe care Marx le-a găsit în capitolul lui Ricardo despre mașini" [8].

Pe firul unei similare investigări a izvoarelor intelectuale ale autorului „Capitalului", profesorul american Emil Kauder releva recent amploarea analizei economice, sociologice și istorice făcută de Marx, spre a concluziona că „cel mai important rezultat al abordării sale globale este descoperirea capitalismului". Deși în dezacord cu doctrina economică a lui Marx, profesorul din Florida consideră că fără monumentala analiză marxistă („numai un geniu poate țese o canava din atît de diferite culori"), n-ar fi fost posibile ulterior, nici studiile lui Max Weber asupra spiritului capitalismului, nici cercetarea fenomenelor economiei capitaliste de către Werner Sombart, nici chiar lucrările instituționaliștilor americani [9].

Ar putea fi citate alte nenumărate comentarii și recunoașteri în sensul lui Leontief, Schumpeter sau Kauder; referindu-mă la ele, îmi este însă teamă să nu mă îndepărtez prea mult de problema **criticilor** pe care le aduc analizei marxiste economiștii burghezi.

Între aceștia, poate că cel mai incisiv după Böhm-Bawerk este astăzi Paul Samuelson. Între altele, el ajunge să impute doctrinei economice a lui Marx faptul că nu a întrevăzut **formele contemporane** ale exploatării proletariatului în capitalism, ca și faptul că oferă „o bază săracă" pentru înțelegerea rolului politicii fiscale în menținerea unui nivel ridicat de utilizare a forței de muncă și, în general, pentru explicarea evoluției economice a Europei occidentale și S.U.A. între 1937—1967 [10]. Am impresia că Samuelson — ca și alți economiști occidentali de altfel — critică opera lui Marx mai mult prin prisma lucrărilor unora dintre adepții săi.

Opera economică a lui Karl Marx este însă tot atît de puțin responsabilă de interpretările dogmatice pe care i le dau adversarii săi, pe cît este de puțin responsabilă și de interpretările pe care i le-au dat aceia dintre adepții săi care, la anumite momente, au fost gata s-o transforme într-o scolastică.

În secolul care a trecut de la apariția „Capitalului", noul rol al monopolurilor și trecerea capitalismului în stadiul său imperialist; scindarea lumii în două sisteme ca urmare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie; prăbușirea sistemului colonial; dinamica și implicațiile dezvoltării concomitente pe plan mondial a socialismului și capitalismului; revoluția științifico-tehnică contemporană, toate acestea — fără a schimba esența capitalismului — au pus o puternică pecete asupra evoluției sale economice.

Este evident că unele formulări ale lui Marx nu mai dau răspuns unei situații concrete complect schimbată, că unele fenomene contemporane ale economiei capitaliste nu pot fi explicate prin formulări datînd de acum un secol. Numai cine consideră că economia politică marxistă ar fi un sistem închis de dogme poate s-o critice prin metoda extrapolării unor formulări la condiții istorice diferite.

Dimpotrivă, cine înțelege esența concepției promovată de Marx, logica ei internă, metoda, înțelege și implicațiile practicii sociale pe planul teoriei. Teoria economică a lui Marx reflectă practica socială, legile obiective ale mișcării sociale; ea respinge însă rolul de simplă „oglindă" și îmbină descripția cu prescripția, devenind ea însăși parte în procesul de transformare a societății. Prin aceasta ea **se obligă** însă, în mod inevitabil, la o permanentă îmbogățire cu concluziile care decurg din fiecare pas nou pe care îl face societatea omenească în cursul neîntrerupt al dezvoltării sale istorice. Forța analizei marxiste nu decurge în principal dintr-un enunț sau altul, ci din capacitatea ei de a reflecta relația dialectică dintre funcționalitate și disfuncționalitate în procesul dezvoltării economice și sociale. Problema care se pune nu este de a „adapta" anumite concluzii la faptele noi, ci de a perfecționa mereu însușirea concretului, de a-și dezvolta conceptele, în ceea ce au esențial și decisiv, în raport cu realitatea economică în transformare.

V. I. Lenin a făcut una din cele mai strălucite demonstrații ale acestei virtuți a marxismului, întregindu-i concluziile cu cele care decurgeau din dezvoltarea socială de după Marx, ceea ce a și determinat asocierea numelui său la cel al autorului „Capitalului".

Probleme similare sînt puse astăzi (este drept, cu o anumită întîrziere) economiei politice marxist-leniniste, date fiind transformările intervenite în economia mondială în ultima jumătate de veac.

O a doua observație. Nici una dintre formulările concrete ale lui Marx care se refuză extrapolării la condițiile actuale ale economiei capitaliste nu contrazice concluzia fundamentală a operei sale, previziunea istorică ce-i încununează analiza: caracterul istoric al sistemului capitalist, înlocuirea lui inevitabilă cu un sistem superior, socialismul.

Tabloul lumii la 150 de ani de la nașterea lui Karl Marx, în primul rînd existența unui sistem mondial al socialismului, independent de formele concrete pe care le-a luat formarea sau le capătă dezvoltarea sa, reprezintă cea mai pregnantă confirmare istorică a acestei previziuni.

III

CONCEPȚIA GENERALĂ a lui Karl Marx cu privire la dezvoltarea economică a societății omenești — rezultat al aplicării materialismului dialectic și materialismului istoric la studiul proceselor economice — reprezintă principalul izvor al măreției operei sale, al forței sale analitice, al prezenței sale active în gîndirea economică modernă.

Economiști marxiști contemporani (E. Varga și O. Lange, de exemplu, pentru a cita numai doi dintre ei) au demonstrat capacitatea teoriei economice marxiste de a explica ceea ce „pură" analiză economică burgheză nu a reușit să explice în legătură cu tendințele fundamentale ale dezvoltării economiei capitaliste.

Pentru economiștii care nu împărtășesc concepția generală a lui Marx, dar recunosc cu onestitate modernitatea de substanță a unora dintre analizele sale dinamice, meritele autorului „Capitalului" s-ar defini aproape exclusiv în raport cu stadiul atins de analiza economică a predecesorilor săi.

O asemenea abordare a problemei are incontestabile merite de natură istorică; ea are totodată neajunsul că amputează serios rațiunile prezenței lui Marx în contemporaneitate și, sub anumite aspecte, o face de neînțeles după un secol de dezvoltare a analizei economice.

Înfăptuirea practică a principalei previziuni care decurge din analiza lui Marx — caracterul istoric al capitalismului, căruia îi succede socialismul — a schimbat substantial, în ultimele decenii, problematica de bază a cercetării economice.

Pentru economia socialistă, problematica și tehnica **prognozei** pe termen lung, problematica și tehnica **planificării** — momente cu caracteristici distincte, dar între care nu se pot ridica ziduri din punct de vedere al aparatului analitic — stau în centrul teoriei și practicii economice.

Pentru economia politică burgheză, problema destinului capitalismului, căutarea unui „model al ciclului de afaceri" care să permită reglarea dezvoltării în continuare a economiei capitaliste, a devenit numitorul comun al majorității teoriilor economice contemporane.

Oricît de divergente ar fi direcțiile acestor preocupări — prin prisma concepțiilor și scopurilor care se confruntă — ele au totuși un anumit element comun: **încercarea de reprezentare cantitativă și calitativă a viitorului posibil.** Or, problematica modernă a cercetării economice și instrumentarul ei oferă un cadru în care viziunea economică a lui Karl Marx își dezvăluie o nouă față a măreției sale.

(Continuare în numărul viitor)

---

*) Comunicare prezentată la colocviul internațional organizat de UNESCO la Paris, între 8—10 mai 1968, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la nașterea lui Karl Marx.

[1]) În acest sens, atrag atenția, în primul rînd, observațiile pertinente făcute de Joseph A. Schumpeter în monumentala **„History of Economic Analysis"**, New York, 1954; Prof. E. James în **„Histoire sommaire de la pensée économique"**, Paris, 1959; Prof. H. Denis în **„Histoire de la pensée économique"**, Paris, 1966, pentru a ne referi numai la cîteva dintre cele mai interesante lucrări de istorie a gîndirii economice universale apărute în ultimele decenii în Occident și a nu intra în categoria mult mai largă a studiilor dedicate în mod special teoriei economice marxiste.

[2]) „Marx a fost, ca și Keynes, în primul rînd un sintetizator, cel puțin în lucrările lui economice („in his economics"). Sînt puține elemente, dacă sînt, în sistemul său care să nu poată fi găsite în embrion la un predecesor sau altul. („Socialiștii ricardieni" din Anglia vin imediat în minte). Sînt încă și mai puține elemente care să nu existe în paralel la unul sau altul dintre reformiștii sau socialiștii contemporani sau aproape contemporani. Geniul lui Marx stă, ca și al lui Keynes, în sinteză, în combinarea bucăților și pieselor dintr-un sistem sau altul într-un întreg mai mare decît suma părților". **(„Marxian Influences in „Bourgeois" Economics"**, „American Economic Review", mai 1967).

[3]) „Marx ca și alți autori are un sistem în care totalul este mai mult decît suma părților, ceea ce constituie sursa fascinației intelectuale pe care o exercită asupra tuturor, prieteni ca și dușmani". (J. Schumpeter, op. cit. pag. 384).

[4]) A Popper, „Karl Marx și unii istorici nemarxiști ai doctrinelor economice" în volumul „Capitalul" lui Marx și „contemporaneitatea", București, 1967, pag. 76—110.

[5]) Alexander Erlich, „Notes on Marxian Model of Capital Acumulation" în "American Economic Review", mai 1967.

[6]) Pentru Paul Samuelson, de exemplu, autorul „Capitalului" a fost „o importantă figură în istoria ideilor", dar, în același timp, „ca profet, Marx a fost colosal de ghinionist" (unlucky). („Marxian Economics as Economics" în „American Economic Review", mai 1967). Pentru G. N. Bousquet meritele materialismului istoric al lui Marx și ale „Manifestului Comunist" pot fi tratate distinct de teoria sa economică, lipsită de merite analitice-previzionale, ceea ce distanțează prea puțin pe profesorul de la Bordeaux de tradiționala apreciere făcută în materie de Vilfredo Pareto. („Un siècle après le Capital. Brèves remarques sur l'héritage scientifique du marxisme" în „Revue d'économie politique" **nr. 1/1968).**

[7]) „American Economic Review", martie 1938; citat după „A.E.R.", mai 1967.

[8]) Op. cit. pag. 686—687.

[9]) Emil Kauder, „The intellectual Sources of Karl Marx", „Kyklos" nr. 2/1968.

[10]) Lucr. cit.

PUNCTE DE VEDERE

ÎMBUNĂTĂȚIREA PLANIFICĂRII ȘI FINANȚĂRII MIJLOACELOR CIRCULANTE

MODUL ACTUAL de planificare financiară, în multe cazuri, reclamă un volum mare de muncă și de materiale, iar cel de acoperire cu fonduri a necesarului de mijloace circulante nu stimulează în suficientă măsură întreprinderile pentru mobilizarea cît mai completă a rezervelor interne și pentru efectuarea unei aprovizionări în concordanță cu nevoile producției.

La lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din decembrie 1967, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — în raportul prezentat — a subliniat că **„în ridicarea eficienței, un rol primordial îl are rotația cît mai rapidă a mijloacelor materiale și bănești, realizarea cu viteză sporită a ciclului bani-marfă-bani".**

În scopul realizării acestui obiectiv, în directivele adoptate de Conferința Națională a P.C.R. s-au prevăzut sarcini pentru îmbunătățirea organizării sistemului financiar-bancar, pentru ridicarea rolului controlului financiar în viața economică. S-a prevăzut, de asemenea, lărgirea sferei de folosire a creditului în finanțarea activității economice, dezvoltarea relațiilor directe dintre întreprinderi și bancă. Sistemul de finanțare a întreprinderilor trebuie să creeze condiții pentru creșterea rolului beneficiului, creditului și dobînzilor în activitatea economică, pentru folosirea cu răspundere sporită a fondurilor proprii și împrumutate, pentru perfecționarea gestiunii economice.

Pentru traducerea în viață a acestor sarcini este necesar ca întreprinderile și organele financiar-bancare să găsească metode tehnice simple care să reducă volumul de muncă în planificarea mijloacelor circulante proprii și împrumutate, dar care, în același timp, să mărească simțul de răspundere al întreprinderilor în gospodărirea eficientă a mijloacelor materiale și bănești și să întărească controlul financiar asupra utilizării acestor mijloace.

Pe această temă, dorim să ridicăm unele probleme legate de creșterea eficienței mijloacelor circulante și de simplificarea metodologiei de planificare a acestora, în scopul eliminării volumului mare de muncă și de documentație ce se întocmește în prezent, dar care, în același timp, să creeze unele drepturi întreprinderilor pentru utilizarea mai elastică a fondurilor în procesul de producție și de desfacere a produselor.

Pornind de la premisa că, în etapa actuală, întreprinderile noastre economice au ajuns la un grad de maturitate care să le permită să se gospodărească în cadrul normativului de mijloace circulante calculat pe total, ca strict necesar pentru realizarea planului de producție, considerăm că se poate trece la folosirea unei metodologii de planificare financiară mai simplă, eliminîndu-se numeroasele calcule și documentații ce se efectuează în prezent cu determinarea normativului de mijloace circulante, prin calcule analitice pentru fiecare element în parte, iar în cadrul acestora, pentru fiecare material sau grupă de materiale, produs sau grupă de produse etc.

În acest scop, la întreprinderile în funcțiune, o cale simplă pentru determinarea necesarului de mijloace circulante ar fi aceea prin care normativul să se stabilească în mod global, prin raportarea producției globale din anul de plan la viteza de rotație a mijloacelor circulante planificată în anul precedent (an de bază) **corectată cu factorii obiectivi apăruți în acest an, care se mai mențin și în anul de plan, cît și cu cei care intervin în structura producției anului ce se planifică.**

Determinarea necesarului de mijloace circulante pe baza vitezei de rotație planificată a anului de bază, pe lîngă faptul că simplifică foarte mult lucrările de planificare financiară, sporește rolul acestui indicator în aprecierea volumului de mijloace circulante propuse de întreprinderi, care, în condiții comparabile de producție, trebuie să marcheze o îmbunătățire continuă. Cu ajutorul acestei pîrghii, organele bancare, care, potrivit directivelor adoptate de Conferința Națională, trebuie să se pronunțe în mai mare măsură asupra volumului de mijloace circulante și de credite calculat de întreprinderi, vor avea posibilitatea să cunoască cauzele care ar duce la încetinirea vitezei de rotație și să analizeze împreună cu întreprinderile creșterea nejustificată a ciclurilor de fabricație, schimbarea consumurilor specifice, a surselor de aprovizionare etc.

În situația întreprinderilor care se gospodăresc bine și nu ajung să-și imobilizeze mijloacele circulante în stocuri și cheltuieli de producție peste necesar, nu mai apare necesitatea determinării și urmăririi normativului pe elemente de mijloace circulante.

În cazul cînd unele întreprinderi ajung la greutăți financiare și recurg la credite bancare pentru nevoi temporare, în scopul determinării garanției creditelor, al justificării acestor nevoi și al stabilirii termenelor de rambursare, întreprinderile respective vor fi obligate să-și defalce normativul de mijloace circulante și pe elemente. Defalcarea pe elemente urmează a se face tot pe o cale simplă, prin aplicarea ponderii elementului respectiv din anul de bază la producția anului de plan. Normativul elementului respectiv, astfel calculat, se compară cu stocul existent și se determină supranormativul ce urmează a fi creditat, stabilindu-se și măsurile de luat pentru lichidare.

La întreprinderile nou înființate sau la cele în funcțiune, la care intervin schimbări însemnate în procesul tehnologic, în condițiile de aprovizionare și de desfacere etc., care ar duce la modificarea substanțială a vitezei de rotație planificată în anul de bază și prin aceasta la denaturarea necesarului de fonduri pentru anul de plan, **normativul de mijloace circulante se va determina prin calcule analitice, pentru fiecare element în parte, avîndu-se în vedere ca normele de stoc să fie în corelație cu planul de aprovizionare, planul prețului de cost, planul de producție și de desfacere a produselor. Totodată, va trebui să se țină seama de periodicitatea livrărilor, distanța de aprovizionare, durata ciclurilor de fabricație, durata staționărilor produselor în magazie pentru sortare etc.**

Pentru o simplificare substanțială a calculelor de determinare a necesarului de mijloace circulante după metoda arătată mai înainte, atît la întreprinderile în funcțiune, cît și la cele noi înființate, **ar trebui ca normativul de mijloace circulante proprii să se determine la nivelul necesarului mediu anual, urmînd ca diferența pînă la necesarul aferent activității maxime din cursul anului să se acopere cu credite bancare pentru creșteri trimestriale de normativ.**

Sînt însă păreri, pe care le împărtășește și autorul, ca în scopul antrenării în mai mare măsură a creditului bancar și prin aceasta, al creșterii răspunderii organelor bancare asupra necesarului de mijloace circulante calculat de întreprinderi, **normativul pentru fondurile proprii să se stabilească la nivelul trimestrului cu activitatea cea mai scăzută din cursul anului, așa cum se procedează în prezent.**

Creșterile de mijloace circulante proprii determinate de sporirea activității economice, potrivit hotărîrilor adoptate de Conferința Națională, **se vor finanța prin credite bancare rambursabile din beneficiile realizate în cadrul planului și peste plan, cu condiția îndeplinirii planului de producție-marfă, a cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă și a planului de beneficiu.**

În legătură cu această măsură, unii economiști sînt de părere ca împrumuturile bancare să fie rambursate pe măsura realizării beneficiului (lunar, trimestrial), iar alții, după încheierea bilanțului contabil anual, cînd se cunosc rezultatele definitive și respectiv și gradul de îndeplinire a condițiilor de constituire a fondurilor proprii pentru acoperirea creșterii de mijloace circulante.

După părerea noastră, **rambursarea creditelor în cursul anului, pe măsura realizării beneficiilor, cu regularizare trimestrială și anuală, degrevează întreprinderile de cheltuielile ocazionate cu plata dobînzilor pe un an de zile, ceea ce va influența pozitiv prețul de cost al acestora. Mai mult, în cazul nerealizării beneficiului planificat, pentru acoperirea creșterii de mijloace circulante, creditele scadente să fie trecute la restanță, cu dobînzi majorate, pînă la realizarea beneficiului.** În acest fel întreprinderile vor fi stimulate să lupte pentru realizarea ritmică a beneficiilor, spre a evita greutățile financiare, asigurînd, în același timp, vărsăminte ritmice la buget.

Necesarul de mijloace circulante, la întreprinderile nou înființate ar trebui acoperit de la buget din momentul intrării lor în funcțiune. Există și părerea că pînă la atingerea parametrilor planificați, necesarul de mijloace circulante la întreprinderile nou înființate să se finanțeze cu credite bancare, considerîndu-se că s-ar evita imobilizarea unor sume prea mari de la buget. Considerăm că finanțarea prin credite bancare grevează prețul de cost în mod nejustificat, iar metoda de calculare anuală a normativului de mijloace circulante pe baza vitezei de rotație planificată în anul de bază, îmbunătățită cu factorii obiectivi care contribuie la accelerarea acesteia, va readuce la buget sumele alocate în plus la dotare pe calea prisosurilor de mijloace circulante.

Pentru sporirea controlului bancar prin credite asupra activității întreprinderilor economice, în Directive sînt prevăzute măsuri de lărgire a sferei creditului pentru acoperirea mijloacelor circulante.

O primă măsură, așa cum s-a arătat, ar fi creditarea creșterii de normativ de la an la an, urmînd ca creditele să fie rambursate din beneficiile realizate. Aceasta va impulsiona întreprinderile să-și calculeze mijloacele circulante într-un volum cît mai redus pentru a nu plăti dobînzi la creditele bancare și totodată le va stimula să realizeze beneficiile planificate pentru a nu ajunge la împrumuturi restante.

Această măsură va asigura lărgirea participării creditului bancar la finanțarea nevoilor de fonduri proprii ale întreprinderilor dintr-o serie de ramuri importante ale economiei, în care, în prezent, creditul are o participare redusă. În același timp, faptul că întreprinderile își vor spori mijloacele circulante proprii din beneficii, numai în funcție de rezultatele bune cu care-și vor încheia activitatea, va spori și mai mult preocuparea cadrelor din conducerea întreprinderilor și întregul lor colectiv de muncă pentru realizarea și depășirea producției, reducerea prețului de cost și depășirea beneficiilor.

Totodată, în legătură cu eficiența acestei măsuri, trebuie arătat că va spori și preocuparea organului tutelar, deoarece la stabilirea cotei de beneficii destinată accelerării creșterii fondurilor proprii acesta va trebui să stabilească un raport optim între mijloacele proprii și creditul bancar în formarea mijloacelor circulante ale întreprinderilor. Aceasta pentru faptul că, după cum este știut, nivelul rentabilității diferă de la întreprindere la întreprindere în cadrul aceleiași ramuri economice.

O altă măsură care ar trebui să stea în atenția aparatului bancar este **simplificarea metodologiei de acordare a creditelor pentru nevoi temporare, lăsîndu-le mai multă competență sucursalelor și filialelor în acordarea și stabilirea termenelor de rambursare, singurele care cunosc mai operativ nevoile întreprinderilor și cauzele care le aduc în situația să recurgă la fonduri împrumutate peste nomativ.**

Metoda folosită în prezent pentru finanțarea mărfurilor în curs de expediție prin asigurarea, pe calea creditelor de decontări, a mijloacelor circulante cuprinse în prețul de cost planificat al acestor produse s-a dovedit a fi calea cea mai operativă în asigurarea circuitului bani-marfă-bani, pentru întreprinderile furnizoare care își îndeplinesc obligațiile contractuale față de cumpărători.

Plata mărfurilor imediat după primirea și recepționarea lor, cu acceptul expres al cumpărătorilor, s-a dovedit, de asemenea, eficientă, contribuind la întărirea disciplinei contractuale între furnizor și cumpărător.

Cu toate acestea, practica a dovedit că achitarea de către bănci a documentelor de plată acceptate de cumpărător pe calea creditelor restante, în cazul lipsei de disponibil în contul lor de decontare, nu a determinat în toate cazurile întreprinderile și organele lor tutelare să ia cele mai eficiente măsuri pentru lichidarea cauzelor și respectiv pentru restituirea la intervale mai scurte a acestor credite anormale.

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, sînt necesare măsuri de creditare cu dobînzi diferențiate stabilite în raport cu gradul de bonitate al întreprinderilor și organelor lor tutelare, mergînd pînă la sistarea creditării.

În legătură cu sistarea creditării unei întreprinderi trebuie luate măsuri, care vor asigura pe furnizorii acestei întreprinderi de riscul neprimirii contravalorii produselor livrate, avînd în vedere că în economia noastră planificată întreprinderile produc unele pentru altele.

Prin dezbaterea în presă a metodelor de finanțare și de creditare, precum și a celor de decontare a livrărilor de mărfuri sau a prestațiilor de servicii între întreprinderi, prin arătarea părților slabe a metodelor actuale și cu propuneri de îmbunătățire pentru adaptarea la spiritul nou al dezvoltării economiei noastre, considerăm că se vine în ajutorul întreprinderilor, aparatului bancar și financiar care, în prezent, sînt preocupate de îmbunătățirea tehnicii de finanțare a economiei naționale în spiritul hotărîrilor noi adoptate.

C. DUȚU
director general adjunct
în Ministerul Finanțelor

Emisiuni Radio despre:

ȘTIINȚA CONDUCERII ÎNTREPRINDERII

Inaugurîndu-și schema de vară-toamnă, Radioteleviziunea română și-a propus să se adreseze specialiștilor din diverse ramuri de activitate pentru a le prezenta cele mai noi cunoștințe din domeniul științei și economiei.

În cadrul acestor preocupări se înscrie și emisiunea „Știința conducerii întreprinderii", difuzată în fiecare luni pe programul II la ora 20,30 și în reluare în aceeași săptămînă — joia — pe programul I la ora 11,03.

Emisiunile difuzate pînă acum — în număr de 4 — au dezbătut probleme legate de aspectul științific pe care-l îmbracă conducerea unităților noastre economice, cu referiri detaliate privind sfera problemelor conducerii întreprinderii, delimitarea și legăturile ce există între acestea — în principal între organizarea conducerii, a producției și a muncii.

În ultimele două emisiuni, ascultătorilor — cadre de conducere din întreprinderi industriale și alte unități economice — le-au fost înfățișate funcțiunile întreprinderii și anume: cercetare-dezvoltare, producție, comercială și financiar-contabilă.

Emisiunile viitoare — de luni 27 mai și de luni 3 iunie a.c. — vor fi dedicate organizării, funcționării și atribuțiilor atît ale comitetelor de direcție, cît și ale directorului.

Inițiativa Radioteleviziunii se situează astfel pe linia preocupărilor generale îndreptate spre înarmarea cadrelor economice cu cele mai moderne forme și metode de conducere a activității unităților economice.

ENTUZIASMUL LOCAL ARE NEVOIE DE MAI MULT SPRIJIN

VALORIFICAREA DEPLINĂ a posibilităților create prin perfecționarea organizării administrativ-teritoriale a țării, îndeplinirea la un nivel calitativ superior a atribuțiilor de mare răspundere ce revin consiliilor populare județene provizorii și comitetelor lor executive cer, evident, din partea tuturor salariaților din aparatul propriu al organelor locale, al instituțiilor executive și al unităților subordonate consiliilor populare o muncă susținută, competentă, temeinic organizată, un înalt simț al datoriei și foarte multă inițiativă. În același scop, se impune, mai ales acum la început de drum, să se acorde noilor organe un sprijin susținut și o largă asistență de specialitate din partea tuturor ministerelor și celorlalte instituții centrale. Aceasta este cu atît mai necesar pentru organele județene cu reședința în localități care nu au fost capitale de regiuni, întrucît cadrele acestora au avut și mai au multe probleme urgente de rezolvat, dispun în general de mai puțină experiență în domeniul încredințat.

Pentru a constata în ce măsură noile organe dintr-un asemenea județ primesc sprijinul necesar din partea organelor centrale ale administrației de stat în organizarea și desfășurarea activității, am purtat discuții cu mai multe cadre cu sarcini de răspundere din Comitetul executiv al Consiliului popular provizoriu al județului Sibiu, din aparatul acestuia și din unitățile cu caracter economic subordonate.

Sibiu, — îmbinare între trecut și prezent

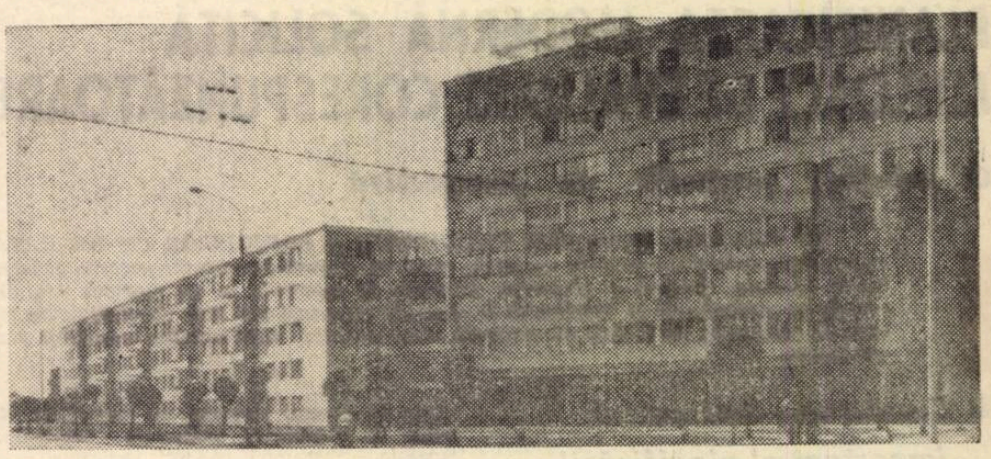

● Conducere operativă, competentă

DEȘI DE LA CONSTITUIREA județelor a trecut puțin timp, activitatea desfășurată de organele locale ale administrației de stat și de unitățile economice subordonate din județul Sibiu dovedesc că trecerea la noua organizare administrativ-teritorială a țării nu a însemnat o simplă modificare de formă, ci ridicarea pe o nouă treaptă, superioară a întregii activități de conducere a treburilor de stat și obștești la nivelul județului, valorificarea experienței pozitive acumulate pînă acum.

Încă din prima zi, îmi spunea tov. I. Șerbănescu, secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular județean provizoriu, am pus un mai mare accent pe îmbunătățirea stilului de muncă, pe folosirea a noi forme și metode adecvate. Pentru a se asigura o muncă de calitate cît mai înaltă și o maximă operativitate, s-a făcut o judicioasă repartizare a sarcinilor de coordonare și îndrumare a aparatului propriu, a instituțiilor executive și unităților de specialitate cu dublă subordonare între membrii comitetului executiv, fiecare răspunzînd personal pentru activitatea verigilor din subordine, precum și în colectiv de întreaga muncă a comitetului.

În îndeplinirea sarcinilor se primesc mai puține instrucțiuni scrise din partea ministerelor și celorlalte instituții centrale. De asemenea, se cer mai puține dări de seamă, rapoarte, informări. În schimb, reprezentanți ai acestor instituții merg la organele județene, dau îndrumările de care e nevoie, ajută în mod concret la rezolvarea problemelor. La rîndul lor, organele județene procedează la fel față de consiliile populare ale orașelor și comunelor. În acest fel, munca este mai vie, mai concretă, mai dinamică, sarcinile sînt îndeplinite mai bine și mai operativ. Pe lîngă reducerea timpului ce se consuma cu citirea instrucțiunilor și întocmirea rapoartelor și respectiv creșterea timpului pentru analiza și soluționarea problemelor, micșorarea volumului corespondenței echivalează și cu însemnate economii bănești. De remarcat faptul că în perioada 15—31 martie, potrivit datelor unui sondaj efectuat, comitetul executiv a primit de la localitățile din cuprinsul județului numai 175 acte.

Fiind în plin proces de organizare, apar noi și noi probleme, dintre care unele nu au găsit încă răspunsul necesar. De pildă, în actuala organizare a aparatului consiliului popular nu-și găsise pînă la sfîrșitul lunii aprilie rezolvarea corespunzătoare :urmărirea realizării contribuției voluntare bănești și în muncă, colectarea liniii, contractările și achizițiile de carne, preluarea uiumurilor, plata salariilor personalului didactic și sanitar ș.a. Inițiativa C.S.P. de a elabora și trimite la județe un volum de „Extrase din acte normative în care se reglementează principalele probleme legate de planificarea economiei naționale" a fost deosebit de utilă și ea ar trebui preluată și de ministerele economice, pentru domeniile de activitate pe care le coordonează.

● În domeniul economic — o înaltă eficiență

PE PRIMUL PLAN al preocupărilor noilor organe ale județului Sibiu s-au situat, încă de la începutul începutului, problemele economice.

Investiții-construcții. — În acest an județul are un important volum de investiții de realizat. De aceea, o primă grijă în acest domeniu a fost asigurarea din timp a întregii documentații și asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare cu cele necesare. După cum remarca tov. T. Petru, vicepreședinte al comitetului executiv, toate proiectele, cu excepția celor pentru o fabrică de gheață și pentru construirea unei școli la Tălmaciu, erau gata aprobate.

Întrucît și în viitorii ani se vor face importante investiții în județ, se ridică problema creării **unei organizații de sistematizare, arhitectură și proiectare a construcțiilor proprii, prin întărirea continuă a filialei din Sibiu a D.S.A.P.C.-Brașov, organizație în prezent interjudețeană.** Pentru a întocmi proiectele necesare lucrărilor ce se execută prin contribuția voluntară a cetățenilor, comitetul executiv a cerut și a obținut aprobarea pentru crearea unui serviciu de proiectare în cadrul direcției de investiții. Trebuie reținut faptul că aceste proiecte se efectuau înainte de un serviciu din cadrul fostelor sfaturi populare raionale în mod gratuit. Prin desființarea acestora, nu s-au putut contracta proiectele pentru lucrările respective cu D.S.A.P.C., întrucît, după cum aprecia tov. T. Petru, „s-ar duce numai pe proiecte 10%—20% din sumele adunate".

Volumul mare de lucrări de construcții ridică însă și o altă problemă, de stringentă actualitate: **cine le execută.** În prezent, de acest lucru se ocupă o întreprindere interjudețeană, cu sediul la Brașov. De felul cum își organizează activitatea această întreprindere, cum își planifică termenele de execuție a lucrărilor, sibienii nu sînt prea încîntați, ba, chiar, dimpotrivă, întrucît se simt neglijați.

Avem nevoie, imi spuneau mai mulți interlocutori, de un sprijin mai substanțial în acest domeniu. Și mai bine ar fi să se aprobe să creăm o întreprindere de construcții, care să-și desfășoare activitatea numai pe teritoriul județului Sibiu. Ar avea suficient de lucru și am fi siguri că și-ar planifica activitatea potrivit necesităților și urgențelor pe care le avem.

Față de necesitățile județului, dinire care unele foarte urgente, fondurile de investiții alocate nu ajung; o serie de lucrări ar rămîne neterminate și s-ar degrada. De ce nu apelează la rezerva bugetară ? Pentru că, în cea mai mare parte, a fost de la început... nominalizată !

● O insuficientă solicitudine

INDUSTRIA LOCALĂ dispune de bune condiții de dezvoltare în județul Sibiu. Vom căuta să folosim cît mai bine aceste condiții: resursele naturale, capacitatea oamenilor, îmi spuneau tovarășii Simion Schorsten, vicepreședinte al comitetului executiv și Gheorghe Boghici, directorul Direcției industriei locale. Pe lîngă unitățile existente, vrem să înființăm altele noi: o fabrică de cărămidă la Dumbrăveni, o exploatare de marmură la Porumbacu de Sus, cu o secție de prelucrarea marmurei (nucleu al unei viitoare unități), o stație de deservire auto la Sibiu și alta la Agnita, să dezvoltăm fabricile de cahle de teracotă de la Agnita și Mediaș ș.a. Pentru unele din ele s-a întocmit documentația necesară. Au primit tot sprijinul din partea C.P.A.L., C.S.P., Ministerul Industriei Construcțiilor și al altor instituții centrale.

Se întîmpină însă și greutăți, din cauză că unele ministere nu manifestă încă solicitudinea necesară. Deși ministerele economice au obligația să acorde asistență tehnică întreprinderilor de industrie locală și unităților cooperației meșteșugărești, ele fac prea puțin sau nimic în această direcție. Neavînd la dispoziție materiale documentare privind noutățile ce apar în domeniile respective, cadre de înaltă specialitate cum sînt în ministere, uneori se mai fabrică și produse care nu țin pasul perfect cu cerințele și preferințele consumatorilor. În consecință, se impune o temeinică informare despre noutățile tehnice, despre rezultatele studiului pieței etc., fără a mai vorbi de sprijinul concret pe care l-ar putea da cadrele de specialiști din ministere.

O problemă și mai importantă pentru industria locală din județul Sibiu (și situația nu este mai bună nici în alte județe) este aprovizionarea cu materii prime ce se repartizează centralizat, domeniu unde se așteaptă un sprijin substanțial. Din lipsă de repartiții pentru unele materii prime din această categorie, întreprinderile de industrie locală din județ au avut și în acest an mari greutăți în îndeplinirea sarcinilor de plan.

Analizînd situația pe trimestrul II privind aprovizionarea, de pildă, cu material lemnos pentru producția de mobilă și binale, se constată că față de cantitățile necesare, s-au primit repartiții numai pentru 75% cherestea de fag, 45% cherestea diverse esențe, 75% cherestea de rășinoase, 10% furnir de nuc, 60% plăci aglomerate, 30% plăci fibrolemnoase etc. Mai mult, chiar și aceste cantități se livrează uneori (destul de des) în dimensiuni și formate necorespunzătoare sau de calitate inferioară. La fabricarea mobilei se mai consumă poliuretan și polistiren (cotele repartizate sînt cu mult sub necesar), stofă mobilă (repartizat 50%), iarbă de mare (0% repartizat), arcuri mobilă (0%), țesătură încinepă (0%), răzături piele (0%) etc. Și exemple s-ar putea da încă multe. Este necesar ca ministerele coordonatoare — Ministerul Economiei Forestiere, Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Constructoare de Mașini, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Petrolului ș.a. să se gîndească și la industria locală și să-i asigure necesarul de materii prime și materiale.

Dacă pînă acum, releva tov. Gh. Boghici, ne completam aprovizionarea cum puteam, măsurile luate pentru lichidarea stocurilor supranormative, pentru o mai strictă normare a consumurilor ne-au privat de o asemenea posibilitate.

Și încă o problemă: de ce industria locală „fuge" de producția de bunuri de consum pentru satisfacerea nevoilor locale ? O explicație dată de tov. Gh. Boghici, care merită puțină atenție din partea C.S.P.: ni se stabilesc indicatorii la nivelul întreprinderilor de subordonare republicană; ei nu pot fi realizați producînd 100 ciubere sau 200 de fote; de aceea, căutăm colaborări cu întreprinderile republicane sau fabricăm un număr mic de sortimente, dar de mare serie !

● Izvor de sănătate, izvor de venituri

ȚINÎND SEAMA de condițiile excelente pentru dezvoltarea turismului intern și internațional, noii gospodari ai județului Sibiu și-au dat friu imaginației și depun eforturi stăruitoare pentru a valorifica la maximum frumusețile naturii, ca și numeroasele vestigii istorice.

Pe lîngă punerea în mai mare valoare a Sibiului, Mediașului și a altor localități, îmi relata tov. Nicolae Hurbean, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular, vom dezvolta stațiunile Păltiniș și Ocna Sibiului. De pildă, la Ocna vom crea toate condițiile pentru folosirea civilizată a lacurilor Horia și Cloșca. O zonă turistică, pe nedrept puțin cunoscută în țară, este Crințul. El are o poziție mai bună și mai multe frumuseți decît Păltinișul. De asemenea, vom construi o mare stațiune turistică în zona lacului Bilea.

Gospodăria comunală. — Atît pentru nevoile turismului, cît și — și nu în ultimul rînd — pentru a asigura condiții de trai cît mai bune populației, Sibiul, Mediașul și celelalte localități din județ se bucură de o grijă deosebită din partea edililor, căutîndu-se să li se scoată în evidență întreaga lor personalitate și întregul lor farmec, să li se asigure toate utilitățile gospodărești și căile de circulație la un înalt nivel. În activitatea noastră, am găsit înțelegerea necesară la unele instituții centrale și în primul rînd la C.P.A.L., care ne-au dat un substanțial sprijin, imi releva tov. Nicolae Hurbean.

Modernizarea drumurilor. — Deși se fac eforturi pentru a se asigura drumuri cît mai bune, atît a celor naționale, cît și a celor județene, ca și a străzilor, se constată că rezultatele nu sînt pe măsura cheltuielilor materiale și financiare ce se fac și cu mult sub necesități. Considerăm că de construirea, întreținera și repararea drumurilor se ocupă în prezent prea multe întreprinderi, ceea ce se reflectă în lipsă de coordonare și în dispersarea eforturilor sublinia tov. N. Gavrilescu, prim secretar al Comitetului județean P.C.R., președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean. În același timp, remarca faptul că se ține prea puțin seama de necesitățile prioritare ale județului. După părerea sa, **ar fi util să ființeze în fiecare județ o întreprindere, cel mult două, care să acționeze în acest domeniu, ceea ce ar permite stabilirea și urmărirea unui program unitar în funcție de nevoile generale și ale județului, ar conduce la o eficiență ridicată în gospodărirea mijloacelor materiale și financiare.** De altfel, soluția aceasta ar conduce și la rezolvarea problemei coordonării de către consiliul popular a activității de întreținere și reparare a drumurilor, ca și a urmăririi efectuării contribuției în muncă a locuitorilor satelor. Crearea unui serviciu de drumuri și poduri, încadrat cu numai trei cadre cu pregătire superioară, nu corespunde exigențelor, remarca tov. Mircea Biberea, directorul Direcției planificării din cadrul Consiliului popular. Volumul mare de lucrări ce trebuie efectuat de acest serviciu depășește cu mult capacitatea lucrătorilor. Chiar și în urma organizării a trei „șantiere" care să se ocupe cu întreținerea și repararea drumurilor (inclusiv de controlul cantonierilor și picherilor) nu se pot rezolva toate problemele.

O mare acuitate are și problema dotării județului cu mijloace de transport în comun, atît pentru cel orășenesc, cît și dintre diferitele localități. Actualul parc de autobuze este cu mult sub necesar. Se simte lipsa de mijloace de transport adec-

Florin DUCA

(Continuare în pag. 13)

PERFECȚIONAREA SIS

SISTEMUL DE PREȚURI constituie o latură esențială a mecanismului de conducere planificată a economiei naționale. El este o pîrghie importantă utilizată de societate în reflectarea proceselor economice și proporțiilor reproducției sociale, în orientarea prin plan a activității economice, în dezvoltarea schimburilor între ramuri și întreprinderi și asigurarea stabilității monetare.

Pentru ca prețurile să îndeplinească rolul și funcțiile economice sporite ce le revin în acțiunea de ridicare a eficienței producției și circulației se impune perfecționarea activității în acest domeniu, astfel încît prețurile să stimuleze utilizarea rațională a resurselor naturale, a mijloacelor materiale și de muncă și să contribuie la introducerea progresului tehnic și ridicarea calității produselor.

Așa cum se subliniază în Directivele privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale aprobate de Conferința Națională a P.C.R., o cerință esențială a perfecționării sistemului de prețuri este adoptarea principiului fundamental potrivit căruia prețurile în toate ramurile economiei naționale să aibă la bază cheltuielile sociale de producție.

În vederea stimulării progresului tehnic, modernizării sortimentelor de fabricație și înlăturării din producție a produselor învechite se va practica o diferențiere mai accentuată a prețurilor în funcție de calitate. Totodată, se impune asigurarea unui mecanism elastic și mai operativ de stabilire a prețurilor în condițiile aplicării unei politici unitare în acest domeniu pe baza directivelor partidului și guvernului.

Pornind de la indicațiile Conferinței Naționale a partidului cu privire la perfecționarea sistemului de prețuri, revista noastră publică în cele ce urmează un grupaj de articole în care sînt exprimate puncte de vedere în legătură cu utilizarea prețurilor de perspectivă în planificare; conținutul și rolul prețurilor-plafon și diferențierea prețurilor la unele produse agricole. Cu această ocazie, redacția noastră invită și alți specialiști la dezbaterea căilor de perfecționare a sistemului de prețuri în conformitate cu cerințele etapei actuale.

PLANIFICAREA MODERNĂ SOLICITĂ MIJLOACE DE EVALUARE CORESPUNZĂTOARE

O soluție : prețurile de perspectivă

ÎN PROCESUL STABILIRII PLANIFICATE A PREȚURILOR CU RIDICATA, un principiu de bază îl constituie **corelarea** *acestora. Aceasta decurge din necesitatea menținerii nivelului general al prețurilor existente în economie la un moment dat, din cerința ca prețurile să se stabilească în anumite raporturi atît față de cheltuielile sociale de producție, cît și față de prețurile altor produse care satisfac necesități asemănătoare.*

● Corelarea — instrument important al planificării

CORELAREA PREȚURILOR contribuie astfel la folosirea cît mai rațională a resurselor materiale, la stabilirea unor diferențieri normale a produselor pe calități, sorturi, dimensiuni, avîndu-se în vedere caracteristicile tehnice și efectul lor util în producție, respectiv în consum, întărirea gestiunii economice proprii a întreprinderilor etc. Este vorba deci de încadrarea prețurilor produselor noi în nivelul general al prețurilor.

În stabilirea concretă a prețurilor cu ridicata, nu este suficient, așadar, să se asigure concordanța cu prețul de cost și o rentabilitate normală pe fiecare produs în parte ; trebuie asigurate raporturi fundamentate din punct de vedere economic între prețurile diferitelor produse din aceeași grupă, între prețurile produselor și cele ale elementelor lor componente (piese, semifabricate etc.), între prețurile materiilor prime și cele ale produselor fabricate din acestea etc. În cadrul sistemului nostru de prețuri, asemenea corelări există între prețurile diferitelor feluri de combustibil, între prețurile materialelor de construcție înlocuitoare față de cele clasice și altele.

Aceste corelații nu sînt stabilite o dată pentru totdeauna, ci se stabilesc, de fiecare dată, cu ocazia reexaminărilor periodice ale prețurilor cu ridicata, astfel ca ele să corespundă cît mai bine condițiilor concrete ale etapei respective, ținîndu-se seama de schimbările intervenite în structura producției și a consumului. Evident că în cazul în care intervin anumite necesități ale economiei naționale, care arată că unele corelații ale prețurilor cu ridicata nu ar fi corespunzătoare, se iau măsurile impuse de noile condiții create în economie.

Un rol important în planificarea prețurilor produselor noi îl are metoda corelării prețurilor cu ridicata, folosind drept criteriu **comparația parametrilor tehnico-economici.** Această metodă prezintă avantajul că leagă mai strîns nivelul prețului de calitatea produsului și stimulează introducerea tehnicii noi. Este adevărat că pentru asigurarea unui raport just între parametrii tehnici esențiali și prețul produsului este absolut necesară o analiză tehnico-economică aprofundată care implică, pe lîngă cunoașterea tehnologiei de producție, și legătura care există în mod obiectiv între acești parametri și cheltuielile de producție.

Considerăm că, în general, metoda corelării prețurilor va constitui și în viitor un criteriu de planificare a prețurilor, chiar dacă în unele domenii ea va ceda locul unor metode mai moderne.

În legătură cu planificarea de perspectivă devine tot mai preocupantă azi următoarea problemă : în ce prețuri trebuie să se facă exprimarea sarcinilor din planurile economice ?

● Procesele economice sînt dinamice; instrumentele de evaluare pot fi statice?

ÎN PREZENT proiectele planurilor de dezvoltare curente și de perspectivă ale economiei naționale se întocmesc folosindu-se în general sistemul de prețuri în vigoare în momentul elaborării lucrărilor. Aceasta înseamnă că toți indicatorii cuprinși în lucrările respective se calculează în condițiile de prețuri ale unei anumite perioade (de bază) ca și cum în perioada următoare nu ar interveni nici un fel de schimbare în nivelul prețurilor, deși fără îndoială, acest nivel (legat de cheltuielile sociale de muncă) va suferi influențe determinate de creșterea productivității, reducerea cheltuielilor materiale etc. Un proces economic dinamic nu poate fi însă reflectat în mod corespunzător cu instrumente de evaluare statice, cu prețuri imobile.

De aceea, fenomenul de „imobilism" al prețurilor a fost combătut, pe bună dreptate, la Conferința Națională a P.C.R. Pe viitor va trebui să ținem seama ca nivelul productivității sociale a muncii să se reflecte mai operativ în prețurile cu ridicata.

După cum este știut, în cadrul perfecționării activității de planificare, se va pune tot mai mult accentul pe planurile de perspectivă, pe prognozele tehnico-economice. **Prețurile vor trebui și ele planificate în funcție de factorii înscriși în aceste planuri de perspectivă și totodată ele vor ajuta la stabilirea corespunzătoare a indicatorilor de plan, a raporturilor și proporțiilor specifice perioadei date.**

Concomitent cu elaborarea planului de perspectivă (în prețuri ale perioadei de bază) **se ridică sarcina de a întocmi, cel puțin pentru ramurile hotărîtoare, calcule prealabile care să țină seama și de planificarea în perspectivă a prețurilor. Aceasta ar ridica planificarea prețurilor pe o treaptă superioară. Realizarea în practică a unor asemenea lucrări de mare complexitate ar fi posibilă într-o mai mare măsură în viitor prin folosirea metodelor moderne de calcul și a metodelor matematice — inclusiv folosirea balanței legăturilor dintre ramuri — care să permită elaborarea mai multor variante care să țină seama de dinamica proiectată a prețurilor.**

Elaborarea prețurilor de perspectivă ar urma să se bazeze pe datele din planurile respective privind volumul și structura producției viitoare, dinamica cheltuielilor de producție, volumul și direcțiile investițiilor, datele care rezultă din planurile de cercetare științifică și de proiectare pe viitor etc. În același timp, o astfel de concepție presupune modificări în sistemul de formare a prețurilor cu ridicata și conduce la perfecționarea teoriei și practicii planificării.

Modalitatea de a planifica numai pe bază de prețuri constante (comparabile) — utilă de altfel în evaluarea ritmurilor de dezvoltare a economiei —, nu mai poate satisface. Pentru a evita eventualele disproporții în economie, la planificarea proporțiilor, trebuie avute în vedere prețurile care vor acționa, probabil, **efectiv** în diferite perioade ale viitorului.

Considerăm că determinarea judicioasă a prețului de cost al produselor pe o perioadă de perspectivă ca și dimensionarea unui venit net care să fie stabilit în funcție de fondurile de producție ce se cer a fi avansate diferitelor ramuri într-o anumită perioadă de viitor, sînt problemele esențiale ce se cer rezolvate spre a se putea trece la planificarea prețurilor de perspectivă.

Prețurile de perspectivă reclamă îmbunătățirea calitativă a planificării prețului de cost al produselor pe o perioadă mai mare de timp, ca și organizarea urmăririi unui **indice general al prețurilor cu ridicata cu o structură variabilă. La aceasta ar mai trebui adăugat și studiul evoluției în perspectivă a pieței care poate avea influențe asupra nivelului prețurilor curente într-o perioadă dată în viitor.** În același timp va trebui să se țină seama și de unele corelații întîlnite în scara de prețuri pe plan mondial.

La stabilirea prețurilor cu ridicata la celofibră și relon — produse fabricate pentru prima oară în țară — s-a ținut seama de necesitatea diferențierii prețurilor acestora, în funcție de utilizarea lor, fie ca înlocuitor de lînă, fie ca înlocuitor de bumbac, acoperindu-se în orice caz, pe ansamblu, prețul de cost al produselor respective. Astfel, de pildă, prețul relonului tip B (bumbac) a fost corelat cu prețul bumbacului, deși prețul de cost al relonului este mai ridicat. La fel, în cazul folosirii înlocuitorului de lînă, prețul relonului tip L (lînă) a fost corelat cu prețul linii, deși prețul cu ridicata al acesteia este superior prețului de cost al relonului.

Scara de prețuri adoptată în funcție de toate considerentele economice menționate mai sus, a devenit mai apropiată de raporturile mondiale de prețuri, astfel :

Materii prime	Corelația mondială de prețuri	Corelația internă de prețuri
Grupa I		
Bumbac puf	100	100
Celofibră tip B	54	58,8
Relon tip B	204,5	185,5
Grupa II		
Lînă spălată	100	100
Celofibră tip L	20,5	23,4
Relon tip L	82,5	58,5

Noile raporturi de prețuri au creat condiții mai bune pentru desfășurarea activității economice, atît în întreprinderile care folosesc materii prime textile cît și în în-

DIFERENȚIERE ÎN FUNCȚIE DE CONDIȚIILE PRODUCȚIEI

ÎN ULTIMII ANI, în condițiile înregistrării unei curbe ascendente a producției de lapte, fondul de stat de lapte și produse lactate a marcat creșteri importante. În 1967, cumpărările de lapte la fondul de stat au crescut cu 29% față de anul 1965.

Deși cantitățile de lapte cumpărate de la producători au crescut continuu, acestea prezintă o mare variabilitate pe perioade, o pondere însemnată concentrîndu-se în sezonul cald al anului. Analizînd cumpărările de lapte de la cooperativele agricole, de la membrii acestora și de la producătorii individuali din anii 1964—1967, evoluția ponderii lor pe perioada de vară (1.V—30.X) și iarnă (1.XI.—30.IV) se prezintă astfel :

	Cooperative agricole de producție		Membri cooperatori și producători individuali	
	vara	iarna	vara	iarna
1964	65,5	34,5	63,6	36,4
1965	65,7	34,3	63	37
1966	65,3	34,7	59,8	40,2
1967	63,5	36,5	61,1	38,9

Preluările de lapte în aceleași perioade din sectorul gospodăriilor de stat sînt mult mai echilibrate, reprezentînd circa 44—47% iarna și circa 53—56% vara. Ponderea importantă a preluărilor de lapte de vacă de la cooperativele agricole, de la membrii acestora și de la producătorii individuali, care reprezintă peste 60%, determină ca, pe total, intrările la fondul de stat să manifeste un mare decalaj (pînă la 60% vara și 40% în perioada de iarnă). Analizînd producția de lapte realizată în aceste gospodării în anul 1967, pe luni, observăm că ea prezintă următoarea curbă :

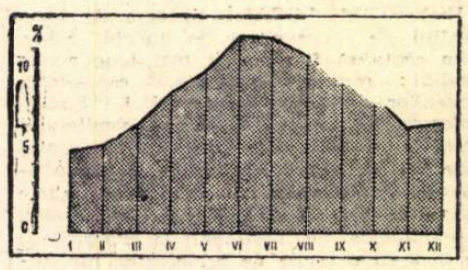

Față de producția obținută în sezonul rece, cea obținută în perioada de vară este dublă sau chiar mai mare. Ținem să subliniem să această situație, deși este influențată în bună măsură de factorii naturali, ea este determinată și de unii factori organizatorici legați de dirijarea montei și a fatărilor, de furajarea și hrănirea animalelor.

Paralel cu producția de lapte, dacă analizăm consumul de lapte și produse lactate vom observa că și acesta prezintă o variație accentuată de la o perioadă la alta, însă diferită de cea a producției. (Vezi graficul al doilea).

Cu unele modificări și abateri, în anumite luni, se poate desprinde ca o caracteristică a consumului de lapte și produse

TEMULUI DE PREȚURI

treprinderile producătoare ale materiilor prime respective.

Preeturile de perspectivă vor trebui să țină seama, intr-o anumită măsură, și de schimbările probabile ce vor putea interveni în astfel de corelații pe plan mondial. Un rol important îl vor avea prețurile de perspectivă în **evaluarea proiectelor industriale.** în stabilirea cît mai corectă a eficienței economice a efectului util pe o perioadă oarecare din viitor.

Viața însăși a impus unele soluții de lucru în evaluarea proiectelor industriale cu prețuri de perspectivă și în țara noastră. Astfel, în studiul tehnico-economic pentru „instalația de supernuclee" (vamixuri) — biostimulatori importanți pentru creșterea efectivelor de animale și a producției de carne, lapte și ouă, — analiza economică s-a întocmit ținînd seama de variantele de profil, capacitate și amplasament propuse și avînd la bază **două ipoteze de prețuri** pentru produsele componente ale vamixurilor :

— ipoteza I — prețuri de catalog în vigoare la data întocmirii studiului (baza legală de calcul) ;

— ipoteza II — pentru materiile prime fabricate în țară, s-a luat în considerație prețul de cost plus rentabilitatea medie a întreprinderii producătoare, iar pentru materiile prime din import un preț mediu realizat pe baza cursurilor de revenire pentru vamixurile (supernucleele) importate pînă atunci.

La definitivarea studiului a fost aleasă cea de-a II-a ipoteză întrucît ea corespunde într-o mai mare măsură cheltuielilor sociale de producție și conduce la un nivel de prețuri stimulativ pentru beneficiari, respectiv pentru sectorul agricol de stat și cooperatist.

Este de la sine înțeles că pînă la intrarea în producție a instalațiilor respective urmează să se ia toate măsurile pentru crearea cadrului legal de stabilire a noilor prețuri în conformitate cu normele în vigoare.

● *Stimularea introducerii tehnicii noi*

UN ALT OBIECTIV al planificării prețurilor de perspectivă îl constituie **stimularea introducerii tehnicii noi**, modernizarea sortimentelor, înlăturarea din producție a produselor învechite, ridicarea calității produselor. **Pentru realizarea acestui**

Gh. ȘICĂ
doctorand, Catedra de Planificare a Economiei Naționale,
Academia de Studii Economice

(Continuare în pag. 14)

Prețurile plafon

INSTRUMENT AL ELASTICITĂȚII

PROBLEMA PREȚURILOR PLAFON — care, în măsură relativ mică, se practicau și pînă în prezent la produsele agricole — a stat în atenția lucrărilor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din decembrie 1967, care a făcut recomandarea ca, în afara prețurilor pentru produsele și serviciile de bază din economia națională și hotărîtoare pentru nivelul de trai al populației, să se indice pentru anumite categorii de mărfuri plafonul maxim în cadrul căruia se vor stabili prețurile sau tarifele pentru sortimentele sau prestările din grupele respective de produse sau servicii. Stabilirea prețurilor plafon ridică însă unele probleme cu privire la conținutul și metodologia de determinare a acestora. Ne propunem să abordăm această temă cu referire la sortimentele de țesături.

● Conținut și avantaje

Prețul plafon este un preț ipotetic, el reprezentînd limita maximă în cadrul și pînă la nivelul căreia se pot fixa prețuri de vînzare determinate în funcție de anumiți parametri pentru fiecare sortiment concret din grupa respectivă de produse. El este un preț care se încadrează în nivelul general al prețurilor la un moment dat. În limita prețului plafon, întreprinderile vor avea posibilitatea să producă operativ o diversitate de sortimente în funcție de necesitățile pieței, fără a mai fi necesar timpul afectat stabilirii prețurilor. Prețurile plafon nu permit apariția de sortimente noi la prețuri mai mari decît plafonul grupei de produse respective, limitîndu-se astfel posibilitățile de înlocuire a unor sortimente prin altele. Totodată, ele dau întreprinderii producătoare posibilitatea să vîndă produsul și la prețuri mai scăzute, în funcție de cererea pieței, de necesitatea impulsionării vînzării etc.

Pe lîngă garanția menținerii nivelului general al prețurilor existente la un moment dat, prețul plafon prezintă o serie de alte avantaje importante : reducerea simțitoare a numărului de verigi angrenate în stabilirea prețurilor (întreprinderea va stabili direct prețurile), simplificarea documentației prevăzute de metodologia actuală de calcul și reducerea la minim a lucrărilor (ceea ce asigură posibilitatea intrării imediate a mărfurilor în circuitul comercial) și (în caz de adaptare la situația concretă a unor prețuri existente) impulsionarea vînzărilor, mărirea vitezei de rotație a fondurilor bănești.

Aceste avantaje sînt recunoscute. Se ridică însă problema dacă prețurile plafon nu frînează diversificarea producției și dacă nu se creează tendința de orientare a prețurilor spre limita maximă a plafonului.

Din analiza unui număr de grupe de produse pe o perioadă mai îndelungată, rezultă că sortimentele oscilează în jurul calității medii a grupei respective și că nu se manifestă o tendință de frînare a diversificării sortimentelor. Pentru exemplificare au fost luate un număr de 44 țesături dintr-o grupă. Deși scara prețurilor este cuprinsă între limitele de 28,60 lei și 34,80 lei, prețurile s-au situat în ordinea cronologică a stabilirii lor între 30,80 și 32,30 lei. Eventuala tendință a întreprinderilor de a se orienta spre stabilirea unor prețuri cît mai apropiate de plafonul maxim poate fi evitată prin fixarea unor criterii de stabilire a prețurilor — în primul rînd compararea prețului noului sortiment cu prețurile existente pentru sortimente apropiate, îngrădirea prețului în limitele unor anumite beneficii maxime ori cote de impozit pe circulația mărfurilor sau rabat comercial maxim.

● Sfera de aplicare eficientă

este, după părerea noastră, următoarea : a) grupele de produse cu o varietate mare de sortimente și în care creațiile se succed la intervale de timp reduse ; b) cazurile în care caracteristicile unor sortimente sînt apropiate, iar modificările de la un sortiment la altul se referă la un număr redus de parametri, restul parametrilor rămînînd neschimbați ; c) grupele de produse unde piața solicită adaptarea permanentă a produselor în funcție de modă și intrarea imediată în circuitul comercial a sortimentelor create. În toate aceste cazuri, se au în vedere produsele sau grupele de produse la care se asigură pe deplin sau chiar se depășește necesarul de consum.

Iată, de pildă, situația la țesăturile din fire fine de bumbac, destinate confecționării rochiilor pentru femei. Cu toate că greutatea specifică a cantității de țesături cu o astfel de destinație este relativ redusă (doar cîteva procente din totalul de țesături), sortimentele noi din această categorie se situează ca număr pe primul loc. Deosebirile dintre aceste sortimente sînt minime. Astfel, dintr-un total de 120 sortimente alese pentru exemplificare, 44 sortimente se deosebesc doar prin diferență de desime în urzeală, respectiv prin cîteva grame de fir în plus sau în minus, diferențe care de multe ori se încadrează în toleranțele admise în norma internă sau STAS. Celelalte sortimente sînt și ele foarte apropiate în ceea ce privește materia primă folosită, modul de lucru, desimea, greutatea etc. Am considerat suficient să luăm numai cazurile în care variază doar un parametru. Evident că, în ultimă instanță, deosebirea rezultă din modelul (desenul) țesăturii. Din punct de vedere al costurilor, al stabilirii prețurilor cu amănuntul, influențele sînt minime. În ceea ce privește **legătura** (respectiv modul de combinare a firelor), de regulă nu pot apărea deosebiri în costuri, deoarece toate țesăturile considerate, fiind articole de modă, au legături speciale. De aceea nu se poate aprecia că un articol se lucrează mai complicat decît altul. Toate aceste sortimente au legături la fel de complicate.

● Limita maximă și modul de determinare

În ceea ce privește limita la care se stabilește plafonul, există **mai multe posibilități**, care pot fi adoptate după situația fiecărei grupe de produse. Limita maximă a prețului-plafon ar trebui să fie determinată ținîndu-se seama de următoarele :

a) La grupele unde modificările sînt minime, iar din datele statistice se constată că majoritatea sortimentelor noi se situează la același preț sau prețuri apropiate, **plafonul maxim va fi dat de prețul majorității sortimentelor.** Spre exemplu, la o grupă de 20 sortimente, prețurile se pot prezenta astfel : 14 sortimente a 25 de lei ; 1 sortiment a 24 de lei ; 2 sortimente a 21 lei ; 3 sortimente a 28 de lei. Limita maximă a prețului va fi dată de cele 14 sortimente cu prețul de 25 de lei care formează majoritatea sortimentelor. În cadrul prețului-plafon, prețurile sortimentelor noi se vor stabili pînă la nivelul plafonului prin comparare. Apariția în această grupă a unor sortimente avînd prețuri mai mari trebuie considerată întîmplătoare, urmînd a se stabili criterii de determinare a prețurilor în astfel de cazuri. De altfel, depășirile peste plafon în aceste cazuri întîmplătoare nu pot fi mari, deoarece în cadrul unei grupe de produse omogene, sortimentele reprezintă în general variante cu mici modificări în plus sau minus față de produsul de bază, ceea ce în costuri prezintă diferențe relativ nu prea mari.

b) La grupele unde se consideră că sortimentul cel mai bun la un moment dat nu va putea fi depășit ulterior de alte sortimente, **prețul acestuia trebuie să fie considerat limită, urmînd ca pentru restul sortimentelor prețurile să se încadreze pînă la nivelul acestui plafon, în funcție de diferențele existente.** În această situație, deși prețul sortimentului considerat cel mai bun și care nu va putea fi depășit ulterior, este mai mare decît prețurile sortimentelor care constituie majoritatea, limita plafonului va fi dată totuși de prețul acestui produs, dîndu-se posibilitatea să se creeze o diversificare a sortimentelor.

c) La grupele de produse unde se pot prevedea pentru o durată mai îndepărtată sortimentele care vor apărea, se poate determina un **preț-plafon teoretic**, la baza căruia să stea produsul considerat drept cel mai reprezentativ. În acest caz, chiar dacă în cadrul grupei de produse nu există vreun astfel de sortiment la data stabilirii plafonului, urmează să se stabilească prețul ce ar corespunde sortimentului care în perspectivă va reprezenta limita pînă la care se pot diversifica celelalte sortimente.

Indiferent de nivelul care se fixează pentru prețurile-plafon, acestea trebuie să aibă la bază **cheltuielile sociale de producție.** În situația cînd prețul-plafon este considerat prețul unui anumit sortiment (ca în cazul de la litera b), sau al mai multor sortimente (ca în cazul de la litera a), eventualele neconcordanțe ce ar exista în structura acestui preț (a prețului practicat, socotit plafon) — anomalii în acumulări sau un raport necorespunzător între beneficiu și impozitul pe circulația mărfurilor — ar urma să fie corectate, astfel încît și acest preț să aibă la bază cheltuielile sociale de producție.

Stabilirea prețurilor celorlalte sortimente în cadrul plafoanelor devine în continuare simplă, ea rezumîndu-se la determinarea prețului de cost al sortimentului în cauză la care se aplică acumulările prețului-plafon.

Considerăm că, pentru început, aplicarea prețului-plafon **trebuie făcută experimental**, în sensul că la grupele de produse sau la produsele pentru care se vor folosi astfel de prețuri să se determine și prețurile care ar fi rezultat prin metoda actuală, pentru a se constata diferențele ce ar rezulta între aceste modele și a dispune de posibilitatea atenuării eventualelor abateri.

S. TEICH
Comitetul pentru prețuri

lactate, pe total, faptul că el prezintă o curbă cu scăderi accentuate în perioada de vară și cu creșteri în sezonul rece. Fără îndoială că fiecare produs prezintă particularitatea sa în curba de consum așa cum se poate constata, de exemplu, la brînza de vacă la care în lunile de vară consumul depășește media anuală, în timp ce la unt și smîntînă, consumul este invers ca la brînzeturi (mai mare în sezonul rece). Numai în luna ianuarie consumul la toate produsele lactate este sub media anuală, fiind influențat de producția care este mult mai mică în această perioadă.

Acest decalaj existent în producția **de lapte cauzează neajunsuri pe întreaga economie, întrucît pe lîngă faptul că nu se asigură o aprovizionare continuă și uniformă a populației, produce perturbații în industria prelucrătoare a laptelui și are consecințe economice nefavorabile pentru cooperativele agricole.**

Procurarea neritmică a materiei prime necesare, determină ca întreprinderile industriei laptelui să desfășoare o activitate cu un pronunțat caracter sezonier. Fabricile de lapte sînt supraîncărcate cu lapte de vacă în perioada de vară, cînd cele mai multe dintre ele trebuie să prelucreze și laptele de oaie, care este o producție de sezon, iar iarna trebuie să-și reducă activitatea cu 50—60%. În felul acesta nu se utilizează în mod rațional capacitatea de producție a fabricilor în tot cursul anului.

Livrarea unor cantități mari de lapte într-o perioadă relativ scurtă, de circa 4 luni din an, face ca, în locul unei producții ritmice și în sortimentele planificate, în perioada de vîrf de producție să se treacă la prelucrarea laptelui în principal în brînză telemea și unt, sortimente cu o rentabilitate mai scăzută. Totodată, pentru păstrarea produselor obținute în perioada caldă a anului se solicită în mod accentuat spațiile frigorifice de depozitare, care sînt insuficiente. Ca urmare, costurile produselor cresc atît prin mărimea cotelor de amortizare din perioada de neutilizare completă a capacităților de producție, cît și prin cheltuielile de depozitare pe perioada cît produsele sînt păstrate pentru desfacerile viitoare.

Decalajul existent în producția de lapte produce greutăți întreprinderilor și în permanentizarea cadrelor de muncitori calificați. Între perioada de minim de producție și cea de vîrf, fluctuația muncitorilor se ridică la peste 25% din totalul efectivului, fapt ce influențează asupra nivelului de calificare, disciplinei în producție și asupra calității produselor.

Realizarea unei producții de lapte cu mari variații de la o perioadă la alta are influențe negative și asupra unităților agricole producătoare în ce privește consumul de furaje, utilizarea forței de muncă, asupra cheltuielilor de producție și, în final, asupra nivelului veniturilor.

În perioada de iarnă, producția de lapte a cooperativelor agricole, care în 1966 a fost de 37% din totalul realizat pe întregul an, s-a obținut cu un consum de 52% din cantitatea de furaje. Prin urmare, în această perioadă per litru de lapte se consumă cu 40% mai multe furaje — exprimate în unități nutritive — decît consumul mediu anual.

Dacă avem în vedere faptul că cheltuielile cu furajele reprezintă circa 50—60% din totalul cheltuielilor pentru obținerea laptelui, atunci putem deduce că **folosirea lor mai rațională — prin obținerea unei producții de lapte cu variații minime pe perioade — poate duce la scăderea prețului de cost pe litru de lapte, influențînd deci asupra veniturilor realizate de cooperativele agricole.**

Atenuarea decalajului existent în producția de lapte nu se poate face dintr-o dată, ci **în mod treptat**, în funcție de condițiile existente și de cele pe care trebuie și va fi interesată să și le creeze fiecare unitate.

Ținînd seama de faptul că aceasta constituie un efort în plus și că în perioada de iarnă în mod obiectiv cheltuielile pentru obținerea producției de lapte sînt mai mari, considerăm că toate aceste măsuri fără să fie însoțite și de cointeresarea materială a producătorilor în realizarea unei producții de lapte mai ridicate în perioada de iarnă, nu vor avea rezultat. În acest sens, **stabilirea de prețuri de cumpărare a laptelui diferențiate pe perioade, care să țină seama de condițiile de producție, survenite sub influența factorilor climatici, apare ca o necesitate economică de prim ordin.**

După părerea noastră, în locul actualului preț de cumpărare a laptelui, unic în tot cursul anului, este necesar să se stabilească două prețuri de cumpărare, astfel :

- un preț de cumpărare, la un nivel mai ridicat, care să se aplice în perioada de iarnă (1 noiembrie—30 aprilie) și
- un alt preț, la un nivel mai scăzut decît cel actual, și care să se aplice în perioada de vară (1 mai—30 octombrie).

Un prim rezultat al aplicării de prețuri diferențiate pe perioade va fi creșterea cantităților de lapte cumpărate la fondul de stat în perioada de iarnă și, ca urmare îmbunătățirea aprovizionării cu lapte a populației și a întreprinderilor prelucrătoare, în sezonul rece. În perioada de vară, cînd prețul de cumpărare este mai mic, vor scădea costurile de producție la brînza telemea și unt care se obțin din laptele ce depășește consumul din perioada respectivă și este dirijat spre aceste produse. Se creează astfel rezerve de reducere a prețului cu amănuntul.

Diferențierea prețurilor de cumpărare constituie o măsură ce poate contribui la acoperirea cheltuielilor de producție pe care le realizează producătorii pentru obținerea producției de lapte.

Zoe ANTONIU

PERSPECTIVE FAVORABILE ÎN DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ECONOMICE ROMÂNO—ENGLEZE

Interviu cu ALEXANDER ROSS, președintele Consiliului Britanic pentru Comerțul cu Europa de Est

Domnul Alexander Ross, președintele Consiliului Britanic pentru Comerțul cu Europa de Est, s-a aflat săptămîna trecută în țara noastră în legătură cu organizarea Expoziției industriale britanice care se va deschide la 17 octombrie la București.

L-am rugat pe dl. Ross să răspundă pentru cititorii revistei noastre la cîteva întrebări referitoare la relațiile economice româno-engleze și posibilitățile dezvoltării lor.

— Care este părerea dv., domnule președinte, despre rolul relațiilor economice între state cu orînduiri social-politice diferite? Ce căi și forme considerați utile pentru promovarea acestor schimburi?

— „Consider că existența unor sisteme social-politice diferite nu poate să afecteze schimburile de valori materiale între popoare. Prin muncă perseverentă și prin bunăvoință se poate ajunge la rezultate satisfăcătoare așa cum o dovedesc relațiile dintre România și Anglia.

Țările noastre trebuie să cerceteze, să vadă care sînt posibilitățile reciproce, ce poate furniza unul celuilalt, pentru a putea complimenta și suplimenta necesitățile economice.

Există posibilități de colaborare și în domeniul tehnologic; le dovedește evoluția pozitivă a relațiilor de acest gen între țările noastre. Tehnicieni, specialiști din diferite domenii din țările noastre se întîlnesc, explorează care sînt posibilitățile de cooperare. De exemplu, în prezent un grup de specialiști britanici în domeniul metalurgiei feroaselor și neferoaselor se află în România. Săptămîna viitoare un grup românesc din același domeniu va face o călătorie în Marea Britanie pentru aceleași probleme.

Reunind o serie de organisme guvernamentale și particulare între care mi-aș permite să citez Confederația Industriilor Britanice, Camera de Comerț a Angliei, Asociația Camerelor de Comerț, Consiliul britanic pentru export, diferite departamente guvernamentale și firme particulare — Consiliul britanic pentru promovarea relațiilor economice cu țările Europei de Est este vital interesat în dezvoltarea schimburilor între cele două țări, considerînd de datoria sa investigarea și folosirea tuturor posibilităților existente în acest domeniu".

— V-am ruga să ne împărtășiți opiniile dv. despre perspectiva schimburilor româno-britanice, precum și despre scopul vizitei dv. în România.

— „Perspectivele relațiilor economice dintre țările noastre nu ne pot da decît motive de satisfacție. Vizita pe care a făcut-o în primul trimestru al acestui an în Anglia dl. Ilie Verdeț, prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a fost încununată de succes pentru relațiile dintre țările noastre. Domnia sa apreciază favorabil dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări și mi-a făcut deosebită plăcere să-l reîntîlnesc din nou, acum, la București. Nu lipsită de interes a fost vizita la București a lordului Eroll, președintele Camerei de Comerț din Londra. Este așteptată în acest context favorabil vizita la București în luna iunie a d-lui Ben, ministrul tehnologiei al Marii Britanii.

În relațiile noastre am depășit faza discuțiilor. Numai în ultimul an, comerțul dintre țările noastre a crescut cu 7,8%.

După cum rezultă din planul dv. cincinal, va avea loc o creștere sensibilă a comerțului exterior. Consider că Anglia poate participa la aceste schimburi cu mărfurile sale alături de ceilalți parteneri tradiționali ai României ca: U.R.S.S., R. F. a Germaniei, Suedia, Finlanda etc. care au avut sau vor avea expoziții la București. Iată motivul pentru care împreună cu colaboratorul meu, dl. Hore, mă aflu la București. Dorim ca la 17 octombrie, în toamna acestui an, să deschidem cea mai mare expoziție industrială britanică la București atît ca reprezentare a industriilor noastre, cît și ca suprafață. Contactele avute la Camera de Comerț, Banca Națională, la Ministerul Comerțului Exterior, la Consiliul Superior al Agriculturii, la C.S.P., ne îndreptățesc să credem că această manifestare se va bucura de succes".

— Cum apreciați d-le Ross posibilitățile diversificării schimburilor dintre țările noastre?

„Sînt bucuros că puneți o asemenea întrebare care preocupă în mod deosebit consiliul nostru. Este în esență vorba de a căuta noi căi, noi forme comerciale, care, alături de cele clasice, să poată sluji dezvoltării relațiilor economice cu țara mea, ale cărei schimburi au atins anul trecut cifra de 11 miliarde lire sterline. România poate găsi în Marea Britanie un partener capabil să intre într-o competiție comercială, dar mai ales tehnică. Noi facem studii minuțioase în ceea ce privește piața României, în ceea ce privește nevoile dv. Cred că aceleași lucru trebuie să-l faceți și dv. Depășind faza discutiilor, așa cum arătam mai înainte, trecînd la forme comerciale noi, reciproc avantajoase ambilor parteneri, să deschidem o perspectivă mai largă schimburilor româno-engleze.

Contractul încheiat cu B.A.C. și acordul de cooperare tehnologică aferent este un exemplu de început, promițător, care arată ceea ce pot face doi parteneri, cînd există bunăvoință din ambele părți".

Emilian GEORGESCU

ORMIG

MECANIZAREA PREGĂTIRII FABRICAȚIEI

- raționalizează producția, contribuie la creșterea productivității și micșorează costurile de fabricație;
- confecționează în numărul de exemplare dorit documente clare, certe și ușor sortabile pentru decontarea salariilor, materialelor și pentru postcalcul:
- accelerează sistemul de informare;
- preîntîmpină erori, timp de așteptare și timpi morți în ateliere;
- creează condițiile pentru introducerea unei planificări raționale în ateliere, pentru încărcarea justă a mașinilor și pentru combaterea rebuturilor.

În combinație cu fișele perforate, sistemul se aplică de peste 30 de ani în multe țări

Peste 10 000 întreprinderi industriale din toate continentele sînt înzestrate cu aparate ORMIG pentru pregătirea mecanizată a fabricației.

Rugăm cereți prospectul gratuit nr. 202 Ro.

ORMIG

Organisation-Mittel GmbH
Berlin 42, Wolframstr 87—91

PUBLICOM

O hală de producție la întreprinderea „Rade Koncear" din Zagreb

Corespondență din Belgrad

GENERATORII DE LUMINĂ

- Comparații la „Rade Koncear"
- Eforturi convergente pentru kilowații de la Porțile de fier

ÎN PRIMĂVARA ACEASTA, aflîndu-mă la Zagreb, capitala Republicii Socialiste Croația, am avut prilejul să vizitez Întreprinderea Rade Koncear. Mai exact ar trebui spus că am luat cunoștință de activitatea acestei mari unități industriale iugoslave cu un colectiv de circa 8500 salariați, deoarece, pentru a o vizita cu adevărat, îți trebuie zile întregi: Rade Koncear reunește nu mai puțin de 19 fabrici și institute de cercetări situate la Zagreb sau în alte localități.

Franio Prah, președintele comitetului de conducere, îmi arată o fotografie îngălbenită de vreme, reprezentînd cîteva barăci modeste. „În urmă cu 22 de ani, în aceste ateliere, care astăzi nu mai există, și-a început activitatea Întreprinderea Rade Koncear — ne spune dînsul. Punînd față în față acest document, cu înfățișarea de astăzi a întreprinderii, dotată cu utilaje de înalt nivel tehnic, am avut imaginea progresului realizat de acest mare colectiv, ca și de întreaga Iugoslavie socialistă, în anii de după eliberarea țării de sub jugul fascist. La început, aici se produceau motoare electrice pînă la 25 kW, transformatoare pînă la 5 KVA, întrerupătoare, mașini de calculat și boilere electrice pînă la 150 l. În 1948, deci numai după doi ani, programul de fabricație cuprindea generatoare și transformatoare de mare putere. Primul generator de 24 000 KVA a fost construit pentru hidrocentrala de la Mariborski. De atunci pe poarta întreprinderii Rade Koncear au ieșit peste 200 de generatoare. Cele mai puternice unități (de 120 000 KVA) au fost cele construite pentru hidrocentralele Rieka și Baina Bașta. De asemenea, a fost livrat echipament electric pentru o serie de centrale și întreprinderi industriale din Pakistan, India, Guineea, Etiopia, Togo, Siria, R.A.U., Nepal, Sudan, Argentina etc.

L-am întrebat pe inginerul Zlatko Petrovici, director general adjunct, cum se explică succesele obținute de această întreprindere, care în ultimii ani și-a sporit producția cu 80%, fără să sporească numărul angajaților. „Cred — a spus dînsul — că secretul constă în primul rînd în atenția pe care am acordat-o cercetării științifice, în preocuparea permanentă de a ridica tot mai mult calitatea produselor fabricilor noastre. Noi dispunem de un institut electrotehnic la Trešnievka, unde din 500 de angajați, 140 sînt ingineri. De asemenea, avem un centru școlar cu șase unități pentru specializarea cadrelor din întreprinderi. Trebuie de asemenea spus că pe cheltuiala întreprinderii, noi întreținem în facultate cîte 150 de studenți pe an".

Ing. Zlatko Petrovici mi-a vorbit apoi despre relațiile de cooperare ale întreprinderii cu fabrici și uzine din țară și de peste hotare. De exemplu, împreună cu firma italiană „Castor" (Torino), la Zagreb se fabrică mașini de spălat rufe și de spălat vase. Condițiile acordului sînt apreciate ca deosebit de avantajoase: importul părților mecanice ale acestor mașini este plătit prin exportul mașinilor pe piețele partenerului italian. Rade Koncear produce echipament pentru locomotivele Diesel electrice, motoare și transformatoare electrice pentru nave. „Preocuparea noastră — ne-a spus ing. Dejan Dejanovici — este îndreptată în prezent spre fabricarea a trei mari generatoare, fiecare de cîte 190 000 KVA pentru Hidrocentrala de la Porțile de Fier, lucrare uriașă pe care popoarele noastre vecine și prietene o execută în comun. Pregătirile pentru începerea fabricării celor trei generatoare, la care sînt detașate cele mai bune cadre ale întreprinderii, sînt practic încheiate, așa încît în 1970 primul agregat va fi livrat beneficiarului". „Johann Strauss — continuă apoi interlocutorul nostru — a devenit celebru prin valsul «Dunărea albastră». De fapt, la Viena, Dunărea nu este nici albastră și nici frumoasă. Ea va deveni astfel la Porțile de Fier, cînd simfonia pe care constructorii o compun din beton și oțel va fi terminată".

Rade Koncear nu este singura întreprindere iugoslavă care lucrează pentru șantierul de la Porțile de Fier. În afară de Energo Proiekt, care este proiectantul principal al părții iugoslave, la aceste lucrări de mari proporții au fost angajate și alte institute de studii și cercetări cum sînt: Iaroslav Cerni, Hidrozavod, Hidroproiekt și altele.

Lucrările de construcții pe șantier sînt executate de muncitori, ingineri și tehnicieni de la mai multe întreprinderi specializate, care și-au cîștigat o bună experiență de-a lungul anilor, înălțînd zeci de centrale termo și hidroelectrice în Iugoslavia ca și în alte țări. Pentru Iugoinvest, Hidrotehnika, Hidrogradnia, Mostogradnia, Rad etc., Porțile de Fier reprezintă examenul maturității. O altă mare întreprindere, Hidromontaj din Maribor execută lucrările de montaj și instalații.

Zilnic, alte zeci de întreprinderi iugoslave trimit spre acest colos mari cantități de ciment, fier-beton și alte materiale de construcții. Progresinvest din Belgrad, în cooperare cu firma elvețiană Spreher und Schuh, produce stațiile de transformare și instalațiile de distribuire a curentului; echipamentul hidromecanic și stîlpii de oțel pentru macarale sînt produse de Metalna din Maribor în colaborare cu firmele Krupp (R.F.G.) și Wagner Büro (Austria). Construcția ecluzelor a fost încredințată întreprinderilor Hidrogradnia din Sarajevo și Unimatik din Belgrad, iar Întreprinderea Litostroi din Liubliana participă la construirea turbinelor. La baraj, lucrările sînt efectuate de Întreprinderea belgrădeană Hidrogradnia.

Pe bună dreptate, scrie ziarul Borba: „Pe șantierul de la Porțile de Fier, unde se lucrează ziua și noaptea, întîlnești muncitori și specialiști din toată țara. Întreaga Iugoslavie participă la construirea hidrocentralei". Și ziarul continuă: „Barajul care se înalță a devenit astfel un simbol al prieteniei, prin hotărîrea celor două țări — Iugoslavia și România — de a construi în comun Hidrocentrala de la Porțile de Fier".

Nicolae PLOPEANU

CURIER

■ În Editura științifică a apărut lucrarea **Orientări noi în comerțul românesc** de prof. Mihail Levente (București, 1968, 154 pag.). Autorul tratează probleme legate de: planificarea fondului de marfă și a desfacerilor, relațiile comerțului cu furnizorii, organizarea și conducerea acestei ramuri, stabilirea prețurilor bunurilor de consum, raționalizarea vehiculării mărfurilor, perfecționarea sistemului de cointeresare, precum și organizarea și conducerea

științifică a comerțului socialist. „Modul de abordare — spune M. Levente — se deosebește de cel obișnuit. Nu ne-a reținut atenția nici descrierea și nici definirea de pe poziții teoretice a acestor probleme, ci căutarea de soluții cît mai potrivite pentru ca munca repartizată de societate în sfera circulației să fie minimă, iar avantajele consumatorilor și ale economiei naționale, cît mai mari".

■ În cadrul săptămînii tehnico-științifice austriece, țara noastră a fost vizitată pentru a doua oară de prof. dr. Leopold Scheidl, directorul Institutului de geografie al Școlii superioare de comerț mondial din Viena. În cadrul Institutului de geologie și geografie al Academiei, cît și la Universitatea Al. I. Cuza din Iași și la Institutul pedagogic din Oradea oaspetele a prezentat conferința „Industria Austriei — localizare și posibilități de dezvoltare", care a trezit un viu interes în rîndul auditorilor. În cursul vizitei oaspetele a făcut și o excursie documentară în estul și nord-vestul țării.

■ După I. Kuzminov (articolul **Economia mondială capitalistă: situație și perspective,** apărut în MEJDUNARODNAIA JIZN nr. 5/1968), legea ciclului și crizelor își conservă întreaga forță și în perioada postbelică. Particularitățile ciclului postbelic nu se explică, după autor, în primul rînd prin reglementarea statală a economiei, ci prin schimbarea condițiilor economice, determinate de consecințele celui de-al doilea război mondial, revoluția tehnico-științifică și accentuarea concentrării producției, destrămarea sistemului colonial și lupta pentru independență a țărilor în curs de dezvoltare, precum și de dezvoltarea sistemului socialist mondial. I. Kuzminov susține că nici durata ciclului nu a suferit modificări radicale, neexistînd temeiuri pentru afirmația că s-ar fi redus la 3—4 ani. Criza din 1957—1958 a desăvîrșit — după autor — primul ciclu postbelic, economia capitalistă s-ar fi găsit în ultimii 4—5 ani în faza de avînt, iar în momentul de față al doilea ciclu postbelic se apropie de deznodămînt. Spre sfîrșitul lui 1966 și începutul lui 1967 forțele care au alimentat avîntul ar fi început să slăbească și economia capitalistă începe să se lovească, atît în interior, cît și în exterior de limitele saturației cererii. Devalorizarea lirei sterline a semnalat un inel slab al economiei capitaliste, dar și existența unei boli cronice a întregului sistem.

■ Cartea **Pe treptele calificării profesionale** (Editura Politică, București, 1968, 252 pag.), de Viorel Micu, este o pledoarie pentru continuarea neîncetată a procesului de perfecționare a calificării profesionale a muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și a celorlalte categorii de salariați, după absolvirea diferitelor cursuri și trepte ale învățămîntului de stat. Școala — spune autorul — nu poate suplini în întregime nevoile omului modern, nefiind decît o primă etapă în instruirea generală și profesională. Ea trebuie completată de alte forme de învățămînt — studiul individual, cursurile de perfecționare a calificării profesionale, cele postuniversitare și doctorantura. Autorul tratează problemele calificării profesionale în legătură cu cerințele economiei naționale.

■ În revista TRAVAIL ET MÉTHODES din martie 1968, Georges Bezine prezintă în articolul **Pour réduire les délais de mise en fabrication** (Pentru a reduce termenele de punere în fabricație) ceea ce el numește „circuitul scurt" de la laborator la atelier sau „metoda directă". De multe ori, spune autorul, avansul tehnic obținut de laboratoare se pierde în duratele lungi de punere în fabricație. În genere, șeful de laborator, de birou de desen, de serviciu prototip, de lansare, de aprovizionare și șefii de ateliere consideră că este imposibil să comprime termenul afectat și că ei nu pot lucra decît din momentul în care serviciul precedent le-a predat documentele sau piesele necesare. Un astfel de proces este de altfel întrucîtva logic — fiecare fiind bine specializat în munca sa, pe care o execută bine, apoi transmite rezultatul activității sale altora ș.a.m.d. Pentru a nu dezorganiza acest „mecanism" bine reglat, s-a considerat mai înțelept să se creeze pentru producții speciale pe termen scurt și pentru debutul fabricației de serie un proces **paralel,** în care un colectiv format dintr-un număr mic de buni specialiști din fiecare serviciu sau secție lucrează sub conducerea în special a unui inginer de laborator, fac desenele, machetele, întocmesc nomenclatoarele, execută prototipul și îl supun la probe, ceea ce —în exemplul expus în studiu— scurtează intervalul dintre comandă și terminarea primei producții de la 18 luni la 10 luni.

ÎN INDUSTRIA UȘOARĂ

(Urmare din pag. 3)

punzătoare calitativ ca, de exemplu: **„Progresul"-București** (16 mil. lei), **Fabrica de confecții-Focșani** (7 mil. lei), **„Partizanul"-Bacău** (2,4 mil. lei), **„Moldova"-Botoșani** (1 milion lei) și altele. Pentru înlăturarea deficientelor la întreprinderile la care se mai mențin respingeri, au fost și sînt necesare măsuri eficiente din partea noastră, împreună cu conducerile acestora

Tabel nr. 2

în lei

Sectorul industrial	Respingeri de mărfuri ce revin la 1000 lei producție globală	
	1965	1967
— bumbac	2,40	1,04
— in-cînepă	0,19	0,23
— tricotaje	3,09	1,17
— lînă-mătase	2,36	1,35
— confecții	4,82	2,60
— pielărie-încălțăminte	9,94	6,52
— cauciuc-mase plastice	2,25	0,83
— sticlă-ceramică fină	5,14	0,87
— articole casnice	1,82	1,79
Total M.I.U.	3,82	2,14

pentru eliminarea rapidă a cauzelor care le generează.

Pentru a ilustra influența calității necorespunzătoare a unor produse asupra rezultatelor economico-financiare a întreprinderilor producătoare, dăm cîteva exemple comparative între fabrici din același sector (vezi tabelul nr. 3).

Din acest tabel rezultă următoarele: **Fabrica de confecții-Mureș**, care a înregistrat în anul 1967 numai 1000 lei respingeri de mărfuri, are un nivel de cheltuieli neeconomicoase la 1000 lei producție-marfă de 0,22 lei; **Fabrica de confecții-Brăila**, cu un volum de respingeri de 326 mii lei, are un nivel de cheltuieli neeconomicoase la 1000 lei producție-marfă de 4,10 lei.

Același lucru este valabil și pentru celelalte întreprinderi exemplificate, demonstrînd faptul că, cu cît volumul respingerilor este mai mare, cu atît crește și nivelul cheltuielilor neeconomicoase. Generalizarea experienței întreprinderilor care au reușit să elimine respingerile de mărfuri și la celelalte întreprinderi la care mai persistă asemenea refuzuri, va contribui la creșterea eficienței economice a acestora.

Un sortiment de producție diversificat și la un înalt nivel calitativ reprezintă, după cum se știe, adevăratul tablou al activității unei întreprinderi și asigură desfacerea rapidă a produselor acesteia. Este cunoscută cererea susținută pentru produsele **Fabricii de încălțăminte „Victoria" din Timișoara, cu marca „Arta Guban"**, țesăturile în carou ale **Fabricii „Aurora"-București**, confecțiile și tricotajele executate de **Fabrica de confecții și tricotaje-București** și a altor întreprinderi fruntașe.

În 1968, au fost luate noi măsuri în vederea realizării importantelor sarcini ce ne stau în față privind lărgirea gamei de sortimente și îmbunătățirea în continuare a calității produselor. Astfel, în cadrul permanentizării acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, se va pune un accent deosebit pe respectarea la fiecare loc de muncă a prescripțiilor proceselor tehnologice, pe perfecționarea continuă a tehnologiilor de fabricație, pe întărirea controlului pe fiecare fază de producție etc.

Activitatea de creație și de cercetare, a primit un nou impuls și s-au creat condiții pentru o mai bună desfășurare a muncii în colectivele de creație, institutele de cercetare, laboratoarele uzinale, cabinetele tehnice din întreprinderi etc.

Ridicarea pe o treaptă superioară a producției industriei ușoare, a diversificării produselor sale și a îmbunătățirii calității acestora, sînt probleme a căror rezolvare depinde și de aportul furnizorilor noștri de materii prime și materiale, cărora le solicităm, în continuare, tot sprijinul necesar.

Ministerul Industriei Ușoare, prin măsurile pe care le-a luat și prin cele care urmează a fi luate, pentru aplicarea liniei partidului și a statului pentru accelerarea dezvoltării industriei ușoare, contribuie la sporirea cantitativă a producției și, concomitent, la diversificarea și îmbunătățirea permanentă a calității produselor, cu rezultate pozitive în creșterea eficienței economice a întregii noastre activități.

Tabel nr. 3

Întreprinderea	Volumul respingerilor de mărfuri — mii lei —	Nivelul cheltuielilor neeconomicoase la 1000 lei V.P.M. (lei)
Fabrica de confecții-Mureș	1	0,22
Fabrica de confecții-Brăila	326	4,10
Fabrica de încălțăminte „Progresul"-Buc.	16 032	1,08
Fabrica de încălțăminte „Flacăra roșie"-Buc.	1 421	0,66
„Tricoul roșu"-Arad	77	6,76
„Crinul"-București	15	3,12

Un exemplu din multe:

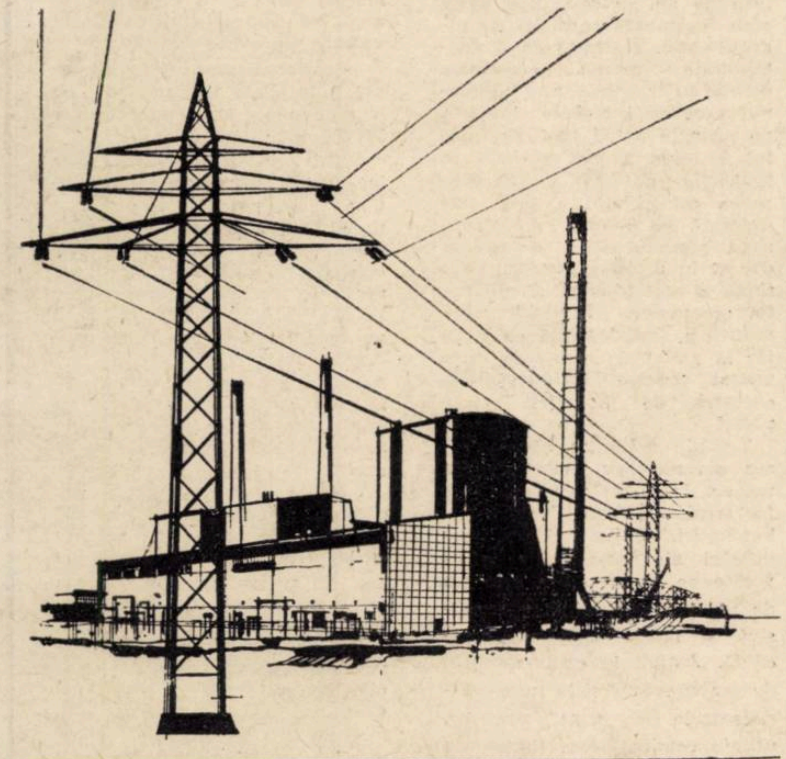

DECONTAREA ELECTRONICĂ A VÎNZĂRII DE ENERGIE ELECTRICĂ

SIEMENS

Cei 210 000 clienți ai societății de stat *Electricité et Gaz de France* primesc de scurt timp facturile, documentele pentru extrasele de cont și somațiile, de la o instalație *Siemens* de prelucrare a datelor. Ea este amplasată la Asnières, o suburbie a Parisului. Cele 6 imprimatoare rapide racordate imprimă 35 formulare diferite și consumă zilnic 1,5 t de hîrtie. Această instalație nu rezolvă însă numai decontarea vînzării. Din sarcinile ei fac parte, de pildă, contabilitatea și dispozițiile la depozit, calculul salariilor celor 7500 salariați și controlul muncii cititorilor.

Instalațiile *Siemens* de prelucrare a datelor lucrează în multe țări din Europa. De pildă, în Finlanda, la un centru de calcul de deservire sau într-o fermă de prelucrare a laptelui în Suedia; în Danemarca, ele rezolvă sarcini de rezervare a locurilor, calculează necesarul de avioane în Olanda și comandă în Belgia circulația vagoanelor de marfă. În Elveția, ele calculează activitatea generatoarelor, iar în Spania sînt folosite la desfășurarea traficului de călători. În Austria și România, ele controlează conducereea procesului de producție într-o uzină metalurgică LD și lucrează în administrația poștelor din Italia.

În toate sectoarele economiei, instalațiile de prelucrare a datelor pot ușura și accelera munca omului. Dovadă sînt instalațiile *Siemens* de prelucrare a datelor folosite cu succes. În performanțele lor se oglindesc experiențele îndelungate ale unei mari întreprinderi. Casa *Siemens* are un rol conducător în participarea la dezvoltarea instalațiilor electronice de prelucrare a datelor.

Experiențe de mulți ani în multe domenii de utilizare și branșe se colectează în uzina noastră de prelucrare a datelor. Cunoștințele mai multor mii de specialiști, matematicieni, ingineri, organizatori și analiticieni, devin aici utile pentru clienții noștri.

Ce doriți să știți? — Vă trimitem bucuroși informații detaliate.

Societatea Anonimă SIEMENS
Uzina pentru prelucrarea datelor,
Sectorul de desfacere Europa I
A 1025 Viena
Obere Donaustrasse 49/51

Siemens- PRELUCRAREA DATELOR

PUBLICOM

Vă prezentăm
Combinatul
de îngrășăminte
cu azot
din Piatra Neamț

GRANULELE FERTILIZĂRII

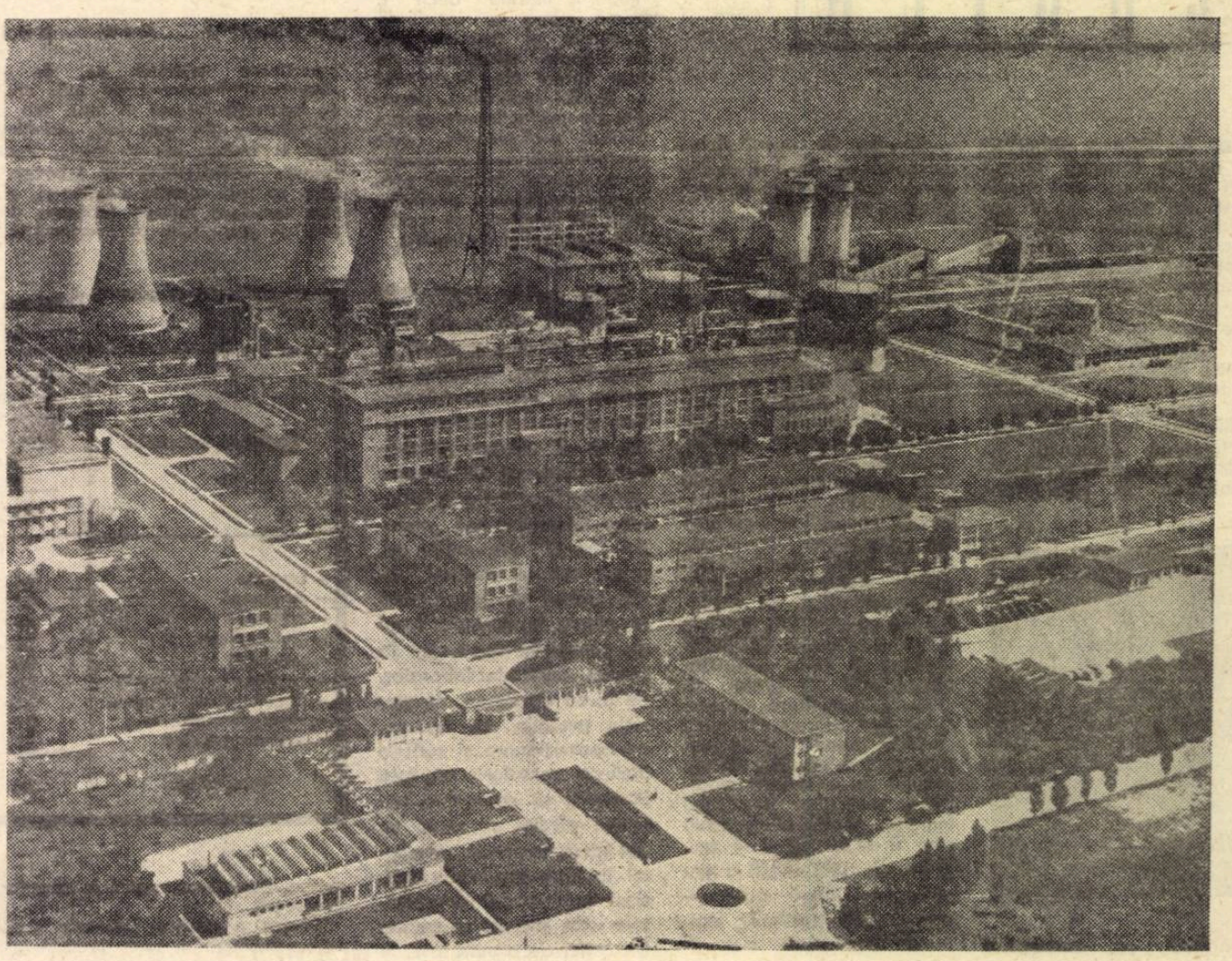

INDUSTRIA DE ÎNGRĂȘĂMINTE chimice este una dintre cele mai tinere dar și cele mai dinamice ramuri ale industriei noastre chimice. Ritmurile anuale de creștere a producției de peste 24% în ultimii 6—7 ani, concretizează preocuparea continuă a conducerii de partid și de stat pentru dezvoltarea acestui important sector al industriei chimice.

O contribuție însemnată la sporirea cantităților de îngrășăminte o aduce în ultimii ani și Combinatul de îngrășăminte cu azot din Piatra Neamț, ale cărui principale produse sînt azotatul de amoniu în granule (230 000 tone anual) și ureea (25 000 tone anual).

Ce înseamnă un kilogram de azot folosit ca îngrășământ? Cercetările au demonstrat că pentru fiecare kilogram de azot încorporat în pămînt, sporurile de recoltă sînt cuprinse între 4—15 kg boabe de grîu, 5,5—16 kg boabe de porumb, 37—73 kg rădăcini de sfeclă de zahăr, 60—83 kg cartofi, 10—30 kg fîn, 5—15 kg struguri la hectar.

Azotatul de amoniu are un ridicat conținut de substanță activă, peste 33% azot, ceea ce face să fie cu deosebire apreciat de către toți producătorii agricoli.

La rîndul ei, ureea — unul dintre produsele mai noi ale industriei noastre chimice — este un prețios îngrășămînt, fabricat la Combinatul din Piatra Neamț din amoniac și bioxid de carbon la presiuni și la temperaturi înalte. Conținînd o și mai mare cantitate de azot, 46,6%, ureea contribuie la sporirea substanțială a recoltelor de orez, struguri, hamei și altele. O întrebuințare mai puțin cunoscută, dar foarte eficientă, și-o găsește ureea în zootehnie, fiind folosită ca înlocuitor rațional al proteinei în hrana taurinelor puse la îngrășat. În această privință rezultatele sînt de-a dreptul surprinzătoare. Atunci cînd în hrana tineretului taurin s-a adăugat și uree, s-au obținut sporuri zilnice de greutate între 650—900 grame. Dacă în hrana animalelor adulte s-a înglobat și melasă de uree, s-au înregistrat creșteri în greutate de peste 1350 grame pe zi. Totodată, prin folosirea ureei în sectorul zootehnic, se pot valorifica mari cantități de coceni și ciocălăi, se economisesc parțial proteine, iar sporurile în greutate sînt obținute la un preț de cost cu 20—30% mai scăzut față de alte metode de îngrășare.

Așadar, acestea sînt principalele produse ale combinatului, dar nu singurele, iar în cele de mai sus sînt înfățișate utilizările lor în agricultură, nici acestea nefiind limitative.

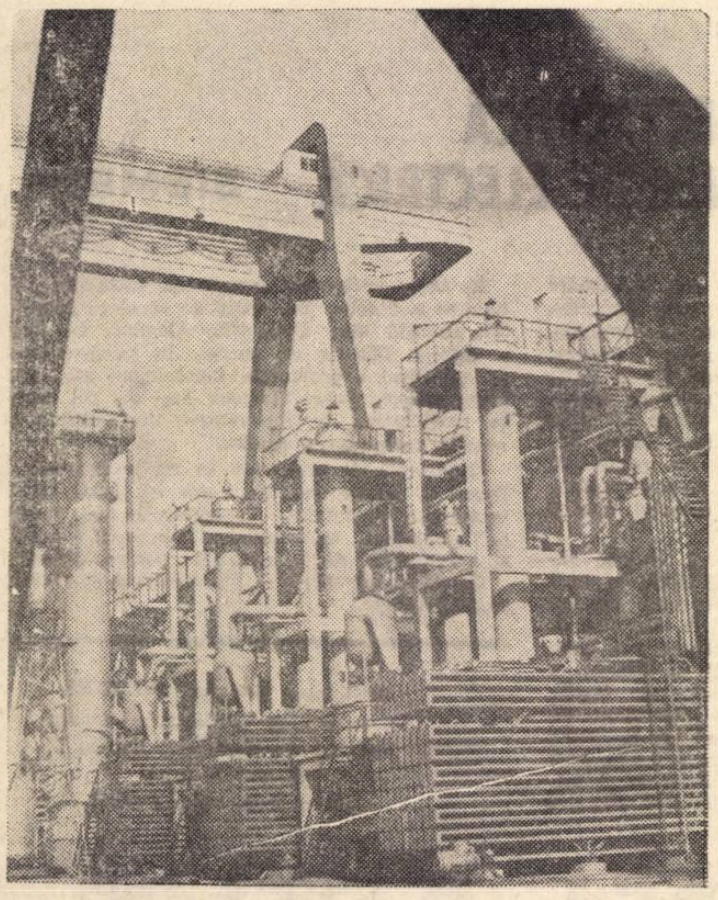

Secția de amoniac — în prim plan, aspecte din cadrul subsecțiilor de conversie și sinteză a amoniacului

● Din aer și din pămînt, pentru fertilizarea solului

CONSTRUCȚIA Combinatului de îngrășăminte cu azot din Piatra Neamț a început în 1959 și s-a terminat în 1962, anul următor, 1963, fiind cel dintîi în care întreprinderea a dat producție planificată.

Amplasarea sa în imediata vecinătate a Uzinei de fibre sintetice de la Săvinești a fost făcută în ideea cooperării celor două mari unități ale industriei noastre chimice. Astfel, centrala termică este comună, deși situată pe „teritoriul" combinatului, ca și stația de distribuire a gazului metan, după cum tot comună este și sursa de energie electrică. Totodată, combinatul livrează uzinei de fibre o serie de materii prime necesare realizării producției sale, cum sînt: bioxid de carbon, azot, amoniac, hidrogen, oxigen — numite aici produse intermediare.

Cele două mari secții ale combinatului, cu cele patru fabrici principale, legate între ele prin kilometri și kilometri de țevi și conducte, sînt dominate de silueta svelță a turnului de evacuare a gazelor reziduale, înalt de peste 100 de metri, și de prezența masivă a turnurilor de granulare și a celor de răcire a apei industriale.

Fabrica de amoniac, care constituie o secție aparte, folosește drept materii prime azotul (care se colectează din aer) și hidrogenul (obținut din gaz metan printr-un proces de cracare).

La rîndul său, amoniacul devine materie primă pentru fabricarea acidului azotic, azotatului de amoniu și ureei.

Principalul beneficiar al produselor combinatului este agricultura, dar nu numai ea. Combinatul chimic din orașul Victoria primește anual 16 000 tone uree pe care o folosește pentru fabricarea cleiurilor. Aceeași uree mai este utilizată pentru producția de lacuri, vopsele, medicamente, după cum amoniacul are o serie întreagă de utilizări directe în industria chimică și farmaceutică.

● Cifre semnificative

1944 de salariați de toate categoriile, între care 63 de ingineri chimiști, electricieni, electroniști, mecanici, lucrează în trei schimburi și se străduiesc să depășească indicii de producție prevăzuți în proiect. Ing. Mihai Vicol, director tehnic al combinatului, ne arăta: **„An de an au fost date peste plan însemnate cantități de îngrășăminte, realizate cu o rentabilitate mereu crescîndă. Semnificativ este faptul că planul producției globale și marfă pe primele patru luni ale anului în curs a fost realizat în proporție de 109,1%. Preocuparea colectivului a fost îndreptată nu numai spre depășirea planului fizic și valoric, dar și în direcția creșterii continue a rentabilității și eficienței economice. Productivitatea muncii a fost depășită cu 9,4%, iar la prețul de cost s-au înregistrat economii, făcînd posibilă obținerea de beneficii peste plan".**

Trebuie subliniat că depășirea parametrilor prevăzuți în proiect la toate produsele, a fost realizată datorită unor îmbunătățiri, suplimentări și modificări ale instalațiilor intervenite pe parcurs. S-a urmărit, de asemenea, o utilizare extensivă și intensivă mereu crescîndă. Astfel, la compresoarele de gaz convertit și la turbocompresoarele de gaze nitroase, utilaje conducătoare, timpul de funcționare a crescut în primele patru luni ale anului 1968, cu 3,5% față de anul trecut, iar producția cu 3,8%.

În cadrul măsurilor de organizare științifică a producției și a muncii, în trimestrul I 1968 au fost elaborate un număr de 55 studii și analize, cu teme diferite a **căror fructificare practică în procesul de producție va însemna obținerea pînă în 1970 a unui spor de producție față de prevederile planului cincinal de circa 28 milioane lei, economii la prețul de cost de circa 8 765 000 lei și creșterea productivității muncii cu 5,7%.** după cum menționa ing. Ilarion Botez, director general.

De asemenea, sînt în curs de elaborare o serie de studii menite să ducă la o și mai bună utilizare a agregatelor și utilajelor, a forței de muncă și la reducerea consumurilor specifice. Printre aceste studii se numără cele privind:

— îmbunătățirea procesului de absorbție a oxizilor de azot la fabricarea acidului azotic, ceea ce înseamnă anual un plus de 3 350 tone acid azotic monohidrat și o economie de circa 1 600 000 lei;

— reducerea consumului de energie electrică prin intercalarea hidrogenării între spălarea cu apă și alcalii și trecerea instalației de precatalizi numai pentru azotul de dozare. Eficiența economică a acestei măsuri duce la o economie anuală de energie electrică în valoare de peste 800 000 lei:

— raționalizarea folosirii apei industriale în combinat, cu o economie de aproximativ 500 000 lei.

Printre măsurile privind valorificarea rezervelor de creștere a producției este de menționat montarea celui de-al cincilea turbocompresor de aer, ceea ce va duce la mărirea capacității fabricii de acid azotic la 200 000 tone anual. Aceasta va face posibilă creșterea producției de îngrășăminte cu peste 16 000 tone de azotat de amoniu anual, cu care se va putea fertiliza o suprafață de aproape 10 000 hectare de teren arabil.

...Zilnic de pe rampa de încărcare a combinatului pleacă 700 tone de azotat de amoniu și 100 tone de uree; 16 000 de saci de polietilenă sau hîrtie, plini cu granule de fertilizare, iau drumul întinsurilor țării.

Pentru anul în curs, colectivul s-a angajat să depășească planul producției globale cu 4 milioane lei, să producă 1 100 tone azotat de amoniu peste plan și să obțină 2,5 milioane lei beneficiu suplimentar.

În contextul succeselor de pînă acum, angajamentul însuși poate constitui o chezășie a realizării lui.

Mircea POSTELNICU

CU CREATORUL EI DESPRE

METODA INPUT—OUTPUT

Convorbire cu profesorul W. LEONTIEF

PROFESORUL W. LEONTIEF, de la Harvard University, a fost de curînd oaspetele țării noastre ca invitat al Academiei Republicii Socialiste România, cu care ocazie i-am solicitat interviul pe care-l publicăm în cele ce urmează.

Numele profesorului Leontief este astăzi bine cunoscut economiștilor în special prin răspîndirea metodei „input-output". Avînd în vedere importanța majoră a contribuției oaspetelui tocmai în acest domeniu și interviul s-a concentrat asupra ei [1]), presupunînd că cititorilor le este cunoscută metoda, cel puțin în linii mari.

● *Geneza metodei*

— Am dori să ne vorbiți în primul rînd despre apariția metodei input-output, despre motivele care v-au determinat să recurgeți la ea, știind că în anii '20 preocupările dv. s-au îndreptat mai mult spre studiul construirii statistice a curbelor de cerere și că în acest domeniu ați elaborat o soluție (de fapt unica soluție) de înferare a curbelor Cournot-Marshall.

— Într-adevăr primele mele preocupări au fost legate de studiul curbelor de cerere, care în esență constituie o analiză parțială (partial analysis) bazată pe cercetarea unei anumite mărfi. După un timp în care am efectuat studii economice teoretice și empirice, pornind de la analize parțiale, mi-am dat seama că este practic imposibilă înțelegerea funcționării economiei printr-o asemenea abordare limitată a problemei, în care se analizează separat fiecare piață, fiecare grup de mărfuri sau chiar fiecare marfă. Aș spune că motivele pentru elaborarea unei alte metode au fost în primul rînd teoretice. Nu mi-am pus problema dacă noua metodă va avea aplicații practice, pornind în orice caz de la presupunerea că dacă poți explica un fenomen, acest lucru de obicei va duce și la unele aplicații concrete.

Încă economia politică clasică din secolul al XVIII-lea concepea economia ca un sistem cuprinzător de părți aflate în corelație. La fel și Marx pe care-l consider de asemenea un clasic. Abordarea economiei ca un tot nu a însemnat ceva nou. Ceea ce am încercat să aduc nou a fost traducerea acestor legături în limbaj matematic, măsurarea acestor raporturi. Am încercat deja să fac acest lucru și în legătură cu studiul cererii și era firesc să dezvolt în acest sens și analiza „echilibrului general". Pornind de la această idee am încetat să lucrez la probleme de analiză parțială și am trecut la analiza input-output care în esență este o interpretare empirică a echilibrului general al economiei. Cînd Universitatea Harvard mi-a propus un angajament, în 1931, am acceptat aceasta cu condiția să mi se ofere posibilitatea să angajez un cercetător și să încerc să construiesc cu el un fel de „hartă" sau „tablou" al economiei americane. Conducerea universității a fost de acord dacă, atunci cînd îmi voi da seama că un asemenea obiectiv este complet irealizabil, le voi raporta în amănunt despre condițiile nereușitei experimentului meu pentru ca ei să poată considera chestiunea închisă.

Astfel, cu asistentul meu, am folosit toate informațiile disponibile și am început să construim un model input-output al economiei americane, formulînd desigur în prealabil cadrul teoretic pentru analiza datelor. Aceasta deoarece, după părerea mea, **orice progres în munca științifică își are sursa în abordarea corectă din punct de vedere teoretic. Faptele în sine nu pot vorbi, ele sînt mute. Numai analiza teoretică poate da viață faptelor.**

● *Posibilități de utilizare în planificare*

— În ce mod poate servi metoda input-output planificatorilor?

— Cred că atunci cînd se urmărește analiza unui anumit fenomen și se încearcă reglementarea lui, trebuie să facem o deosebire între înțelegerea fenomenului și posibilitatea de a-l influența. Fenomenul poate fi reglementat numai dacă este înțeleasă structura sa și se cunosc elementele componente ale mecanismului care-l generează. Dar în practică, adesea dorința de a reglementa desfășurarea unui fenomen nu este însoțită de o înțelegere suficientă a sa. **De aceea trebuie avut înainte de toate o imagine clară a ceea ce dorești să realizezi și apoi să alegi în mod adecvat mijloacele de înfăptuire. Cred că dacă toate acestea vor fi înțelese și dacă se va ști ce să se pretindă de la ea, metoda input-output va putea contribui și la planificarea economiei.**

În economia capitalistă se recurge de obicei la planificare în momente de dificultăți. În Statele Unite în anul 1941, în preajma intrării S.U.A. în război, guvernul a apelat la analiza input-output. Președintele Roosevelt a dorit să știe cum va afecta războiul economia și ce efecte va avea apoi demilitarizarea acesteia după încheierea păcii. La cererea Ministerului Muncii am organizat o secție la Universitatea Harvard și am început să construiesc primul model input-output de format mai mare al economiei S.U.A. Nu eu am fost acela care am făcut propunerea; guvernul, avînd nevoie de contribuția mea, a fost acela care a venit la mine.

● *Input-output și cercetările operaționale*

— În ultimii ani metoda input-output a început să fie folosită și pe plan microeconomic, pentru optimizarea activității în cadrul unor concerne industriale mai complexe. V-am fi recunoscători dacă ne-ați vorbi de aplicațiile existente și rezultatele obținute.

— Într-adevăr, modele de tip input-output sînt folosite în prezent și de concerne foarte mari. Este vorba de societăți cu producție anuală de 2—3 miliarde dolari, cifră asemănătoare cu bugetele unor țări mai mici. Problemele pe care le pun organizarea și conducerea unor asemenea întreprinderi sînt deosebit de complicate. **Metoda input-output este folosită pentru o conducere cît mai sistematică, coordonată, a întreprinderii.** Acest lucru a devenit posibil mai ales o dată cu apariția calculatoarelor electronice de mare capacitate, care pot prelucra foarte repede și cu costuri reduse un volum mare de date.

Metoda este folosită pentru controlul producției, pentru dirijarea stocurilor, pentru calculul costurilor și chiar pentru adoptarea unor decizii privind investițiile, îndeosebi atunci cînd investițiile urmează să servească la lichidarea anumitor goluri în fluxul continuu al activității. În plus, desigur, oricît de bine este organizată activitatea internă a unei întreprinderi capitaliste, succesul depinde în ultimă instanță de posibilitatea de a desface produsele. Aici intervine rolul analizei pieței. O întreprindere poate să-și sporească an cu an, fără limită, profiturile dacă ar putea să stabilească anticipat cît să producă în anii următori, ce anume și cui va putea să-și vîndă produsele.

O bună parte din aceste previziuni pot fi evaluate cu ajutorul metodei input-output. Cum se realizează acest lucru? O anumită societate este considerată ca fiind amplasată undeva în modelul general input-output al economiei, căutîndu-se modul în care ea își poate îmbunătăți poziția în acest complex. Se încearcă, apoi să se determine cum se vor dezvolta diverse secțoare ale economiei incorporate în model, pentru a vedea care anume ramuri oferă cele mai mari posibilități, unde vor putea fi sporite vînzările și ca atare cum trebuie să reacționeze întreprinderea inclusă în model la toate aceste modificări. Un exemplu interesant este oferit de North American Aviation Co., producător de avioane și aparatură pentru zboruri spațiale. Societatea dorea să reducă dependența sa exclusivă față de această piață și să se reorienteze și spre alte domenii. La cererea firmei am analizat întreaga economie americană din punct de vedere al structurii sale de input-output și am urmărit căile diferențiale de dezvoltare a diverselor ramuri. Am analizat apoi diversele societăți din ramurile care urmau să se dezvolte cel mai repede pentru a vedea care dintre ele sînt cele mai promițătoare. Am ales în cazul respectiv Rockwell Manufacturing Co., care era o societate uriașă, producătoare de utilaje și piese pentru utilaje. Rezultatul este că în prezent cele două societăți au fuzionat creînd concernul North American Rockwell Co. și care are o activitate fructuoasă. După cîte îmi amintesc întreaga analiză input-output pentru North Aviation a costat aproximativ 300 000 dolari. Cercetările au fost făcute de noi și de firme de consultanți, cărora le-am repartizat prin subcontractare unele cercetări. În cursul tuturor acestor cercetări un accent deosebit am pus pe urmărirea schimbărilor tehnologice. Deoarece ritmul progresului tehnic este atît de rapid, tehnica folosită astăzi se poate dovedi învechită peste 10 ani. De aceea construirea unui model viitor de tip input-output și folosirea sa pentru previziuni presupune în primul rînd **anticiparea schimbărilor în tehnologie.**

Un alt exemplu mai recent de aplicație a metodei este acela al planificării resurselor de apă. În Statele Unite există unele regiuni (Colorado, New Mexico, Dakota) care duc o mare lipsă de apă pentru industrie. Guvernul a apelat la metoda input-output pentru a determina necesitățile viitoare de apă. Planificarea resurselor de apă este foarte anevoioasă și este necesar să se planifice de pe acum resursele pînă în anul 2000. Noi am reușit astfel să prezicem cererea de apă de diverse categorii: (potabilă, pentru scopuri casnice, industriale, irigații). Aceste studii au fost finanțate de guvern.

— Considerați, după cîte știm, că pe lîngă rolul de instrument de analiză cantitativă, matematica poate, de asemenea, să servească drept un limbaj universal în tratarea problemelor economice generale, inclusiv a unor probleme importante ale economiei politice...

— Fără îndoială, deoarece un element necesar al oricărei analize economice este definirea clară a noțiunilor, matematica poate contribui foarte mult la satisfacerea acestei exigențe. Interesant este că la Universitatea Harvard — cînd s-a introdus pentru prima oară studiul matematicii la institutul de economie, aceasta a fost menționată la capitolul „limbi". S-a cerut ca studentul să aleagă între „limbi" ca: franceza, germana și matematica. De altfel, după părerea mea, categoriile folosite în analiza input-output, terminologia și conceptele elaborate în acest cadru ar putea contribui la claritatea exprimării. Ar putea să servească că un limbaj pentru tratarea unei clase mari de probleme.

● *Dezvoltări recente*

— Ce ne puteți spune în legătură cu noile contribuții ale dv. la analiza interindustrială. După cîte știm, la ultimul Congres al Asociației internaționale de econometrie ați prezentat o comunicare cu privire la o nouă variantă dinamică a modelului input-output.

— În domeniul input-output mă ocup acum de elaborarea unui **model dinamic**, cu alte cuvinte de analiza unui sistem industrial extins pe mai multe perioade de timp. Am publicat cîte ceva în acest domeniu și în curînd sper că voi putea spune mai mult. De altfel în general caut să nu public numai aspectele teoretice ale unei cercetări, ci să furnizez, de asemenea, cititorilor și unele rezultate empirice, căci am constatat că o teorie poate să fie frumoasă și să pară valabilă, dar se prăbușește uneori de îndată ce este confruntată cu datele empirice. Astfel, în forma sa definitivă, noul model va fi publicat împreună cu rezultatele verificării sale empirice.

În ce privește formularea matematică a noului meu model dinamic trebuie să arăt că m-am aflat în fața următoarei alternative: fie să descriu fenomenul prin foarte puține raporturi, fiecare din ele extrem de complicat din punct de vedere matematic (este vorba de sisteme complicate de ecuații diferențiale), fie să descriu același fenomen prin raporturi simple, — în cazul dat ecuații liniare — dar foarte numeroase. Eu tind spre ultima soluție, cu atît mai mult cu cît ea corespunde logicii calculatoarelor moderne. În acest mod de a aborda problema, pornesc de la ideea că un proces care poate fi descris prin ecuații diferențiale sau ecuații cu diferențe, poate fi descris mai simplu cu un număr considerabil mai mare de ecuații liniare obișnuite. Această idee stă la baza construirii unor modele input-output cuprinzînd simultan într-o singură matrice cîteva momente succesive de timp. Aș adăuga la aceasta că logica oricărei analize teoretice este să încerce să descrie ceva foarte complicat prin ceva mai simplu [2]).

O altă sferă de probleme, care mă interesează în momentul de față, ține de **analiza multiregională**, în care economia este analizată nu numai pe ramuri, dar și pe regiuni, după amplasarea producției și a consumului. Aș mai adăuga că mă preocupă de asemenea **aspectele metodologice și de filozofie a științei, ale științei economice.** De fapt eu am studiat inițial filozofia și logica și numai apoi economia și astfel continuă să mă preocupe mult metodologia cercetării științifice, întreaga problemă a modului în care trebuie construit un sistem teoretic, în care realitatea poate fi divizată în părți componente pentru scopurile analizei.

— O ultimă rugăminte, de data aceasta extraprofesională: am dori să ne spuneți cîteva cuvinte despre călătoria în țara noastră.

— Trebuie să spun în primul rînd că sînt nevoit în ultimul timp să limitez foarte mult numărul invitațiilor pe care pot să le accept. Cu toate acestea am dorit să onorez invitația amabilă a Academiei Republicii Socialiste România, anticipînd experiențe interesante și sperînd să punem bazele unor raporturi reciproc folositoare. Pot să vă asigur că nu sînt deloc dezamăgit, că am întîlnit oameni interesanți și am aflat lucruri interesante. Sper că relațiile stabilite acum vor continua și în viitor.

I. VIANU
T. SEBASTIAN

1) Pentru informații generale asupra activității prof. W. Leontief, vezi „Viața economică" nr. 7/1968.

2) Prof. W. Leontief a prezentat o expunere introductivă la noul său model în ziua de 13 mai la Casa Universitarilor.

ENTUZIASMUL LOCAL

(Urmare din pag. 7)

vate — autobuze cu dublu diferențial — pentru a se asigura transportul turiștilor la și de la stațiunile montane. În această direcție M.T.A.N.A. ar putea acorda un ajutor substanțial, punînd la dispoziție mijloacele de transport necesare.

Comerțul, mai ales alimentația publică, reprezintă un sector cu care sibienii se laudă foarte puțin și nu fără motiv. Lipsa unor depozite și magazii pentru produse textile-confecții duce la supraîncărcarea rafturilor și reducerea spațiilor de deservire. Oricită bunăvoință are personalul operativ, mărfurile sînt prezentate în multe cazuri în mod neaspectuos, făcînd o impresie neplăcută cumpărătorilor. În ceea ce privește alimentația publică, în timp ce restaurantele, bufetele și braseriile din orașul Sibiu aparțin unei întreprinderi — I.H.R. — subordonată O.N.T. —, cofetăriile sînt în subordinea consiliului popular. Cîteva restaurante și bufete au fost concesionate. Eficiența activității unităților subordonate I.H.R. este mai mult decît discutabilă. Alături de „bombe" — dintre care unele chiar în centrul orașului — care aduc beneficii, există multe unități „model", care nu-și îndeplinesc planul și provoacă pierderi. De cînd s-a „modernizat", nu ne îndeplinim nici planul și nu ne asigurăm nici cîștigul, spunea o ospătăriță de la restaurantul „La Sibiul vechi", unitate ce ar vrea să fie echivalentul „Cerbului carpatin" brașovean. Dacă aș fi mandatară aici, aș face 2—3 planuri! Cît a fost iarna de lungă nu s-a făcut nimic, și acum, cînd începe sezonul, intrăm în reparație, se tînguia un ospătar de la Restaurantul-terasă „Dumbrava". Cum să facem planul? Credem că organizarea restaurantelor și bufetelor sibiene ar trebui reexaminată, sînt de părere atît gospodarii județului, cît și cei ai orașului. O întreprindere așa mare cum e I.H.R. nu poate practic să conducă în mod eficient întreaga activitate. Dacă O.N.T. are nevoie de asemenea unități, să păstreze cîteva, care să servească și ca etalon de bună deservire pentru celelalte. Asigurarea unui comerț civilizat, care să poarte amprenta specificului local, ar contribui totodată la sporirea veniturilor unităților respective și deci și ale bugetului orașului.

COOPERAREA EUROPEANĂ ÎN DEZBATEREA ZIARIȘTILOR

ESTE O REALITATE că asistăm în ultimul timp la o înmulțire a reuniunilor și conferințelor internaționale care-și propun să abordeze problemele continentului european. Îmbunătățirea cooperării între țările europene, securitatea europeană — cerință a zilelor noastre, a asigurării păcii și progresului popoarelor de pe acest continent și a destinderii internaționale, — ocupă azi un loc de prim ordin pe agenda opiniei publice din Europa și din întreaga lume. Ca urmare cooperarea europeană se află azi pe ordinea de zi a unor organisme internaționale, formînd în același timp și obiectul unor conferințe, mese rotunde și simpozioane internaționale cu caracter neguvernamental. În rîndul acestora se situează și „Conferința intereuropeană a redactorilor de la publicațiile creatoare de opinii" organizată recent la Londra de publicația engleză **European Review.**

Conferința a reunit aproape 40 de delegați reprezentînd circa 35 de publicații (în majoritate periodice de politică externă și economice) din 21 de țări [1].

Dezbaterile conferinței au avut ca punct de pornire trei referate principale: „Contradicțiile de bază ce divizează Europa ca factori potențiali de dezvoltare comună și impulsuri specifice spre o unitate a continentului european", comunicare susținută de Egon Busch, redactor șef al publicației pragheze **Mezinarodni politika**; „Poate fi realizată unitatea politică europeană fără o putere unificatoare ?", teză prezentată de Gilles Martinet din conducerea săptămînalului parizian **Le Nouvel Observateur**; „În legătură cu unele probleme economice ale unității europene", referat prezentat de dr. Zdenko Stambuk, director al revistei iugoslave **Medunardna Politika.**

Este probabil că organizarea acestei conferințe — de notat că, așa cum a arătat din partea gazdelor Edward Hulton la încheierea lucrărilor Conferința urmează să devină o manifestare anuală, — constituie, în felul său, un mijloc de afirmare a vocației europene a țării gazdă. Asocierea se impune dacă se ține seama de preocupările engleze pentru rolul și locul Marii Britanii în lume, de faptul că intențiile de a intra în comunitatea „celor șase", în ciuda rezistențelor întîmpinate, nu par deloc să fie scăzut în intensitate.

După cum era de așteptat, la conferință s-au avansat multe idei și propuneri pornite de pe poziții foarte diferite, mai ales în legătură cu căile și formele cooperării și înfăptuirii unității europene. Mult controversată a fost, de exemplu, ideea susținută de unii dintre participanți, în primul rînd din rîndul gazdelor, după care integrarea economică și mai ales, politică a Europei, prin crearea unor organisme supranaționale, corespunzătoare unei structuri federaliste a continentului, ar constitui unica soluție a realizării unității europene.

DINCOLO DE ACESTE OPINII și soluții pe care un coleg le numea „romantism logic" dar... romantism, adică opinii și soluții lipsite de realism și care n-au fost împărtășite de mulți participanți, s-au afirmat însă și o serie de poziții realiste, de puncte de convergență — confirmare a unor cerințe imperioase ale îmbunătățirii climatului și cooperării europene.

Această convergență a izvorît, pe de o parte, din recunoașterea aproape unanimă a rolului deosebit pe care-l joacă cooperarea europeană azi în apropierea și înțelegerea între popoarele continentului nostru, în stimularea progresului acestora, dar și în creșterea rolului Europei ca factor al progresului și păcii în întreaga lume. Cu toate deosebirile opțiunilor și aspirațiilor politice — sublinia Z. Stambuk în referatul său, — există premise obiective pentru unitatea politică a Europei, dacă se înțeleg prin această noțiune interesele vitale ale popoarelor europene care sînt, în ultimă analiză, superioare contradicțiilor și situațiilor conflictuale trecătoare. După două războaie mondiale declanșate pe continentul european, după ce lumea devine tot mai conștientă că un război atomic ar avea consecințe dezastruoase pentru toate popoarele sînt evidente cerința și interesul politic pentru toți de a intensifica colaborarea și a consolida pacea pe continentul nostru.

Conferința a subliniat, totodată, cerința obiectivă — care se ridică pentru toate țările europene, indiferent de orînduirea lor social-politică — de a realiza o largă cooperare economică, știut fiind că pentru apropierea între popoare nu sînt suficiente apropierea geografică, culturală și nici cooperarea politică. Chiar dacă la unii participanți — vădit preocupați de integrarea politică — s-a manifestat tendința de a împinge mai mult discuția spre această latură, mulți vorbitori au scos în evidență faptul că țările europene, legate prin vecinătate geografică, au numeroase interese comune de a coopera în toate domeniile economiei, interese determinate de stadiul dezvoltării forțelor lor productive, de complementaritatea în dezvoltarea economiilor lor naționale, de capacitățile lor de producție și de consum, de proporțiile apreciabile ale pieței europene. Chiar și un asemenea referat ca cel susținut de Gilles Martinet, promovînd, evident, teza unificării politice instituționalizate a Europei, remarca faptul că aceasta este determinată între altele de „formidabile imperative economice". „Noi trăim într-o lume — remarca referentul — în care se afirmă simultan vitalitatea națiunilor și necesitățile unei economii de dimensiuni. Nici o țară europeană nu poate spera să rezolve singură problemele puse de dezvoltarea cercetării științifice și crearea unor complexe industriale mari, comparabile cu cele de care dispun S.U.A. și, în anumite ramuri, Uniunea Sovietică".

COOPERAREA EUROPEANĂ trebuie înfăptuită în condițiile existenței pe continentul nostru a unor țări cu sisteme social-politice diferite. Mulți participanți la conferință au subliniat că aceasta constituie o realitate obiectivă, de la care trebuie pornit, dar care nu poate împieta buna înțelegere între țări atunci cînd există dorința sinceră de a găsi un limbaj comun, de a înlătura toate piedicile ce se ridică în calea existenței unor relații normale între state. Dezvoltarea relațiilor politice, economice, culturale se poate și trebuie să se facă pornind de la respectarea opțiunilor popoarelor pentru o orînduire sau alta. „Ar fi absurd — remarca L. O. Meysels, de la **Wochenpresse**-Viena — să se creadă că țările din Europa de Est ar putea fi determinate să renunțe la comunism". Arătînd apoi că prin contacte se poate ajunge la înțelegere, participantul austriac sublinia exemplul României, ca țară care duce o politică externă proprie, de colaborare cu toate țările, indiferent de sistemul social-politic, rămînînd consecventă opțiunilor sale socialiste fundamentale.

Înfăptuirea unei cooperări europene largi, asigurarea coexistenței pașnice pe acest continent reclamă, bineînțeles și o evoluție politică internațională care să reducă și apoi să lichideze tensiunile existente și să asigure un climat de încredere reciprocă între popoare. Așezarea relațiilor politice europene pe baze sănătoase, înfăptuirea dezideratului reclamat de interesele tuturor popoarelor din Europa și, deopotrivă, de cerințele asigurării progresului și păcii în lume — securitatea europeană — constituie tot atîtea premise indispensabile pentru realizarea unui asemenea tel. Unii ziariști, participanți la conferință, printre care și cei români, au arătat însă că lărgirea destinderii în Europa, abordarea rațională a problemei securității europene presupune să se pornească de la realitățile rezultate după cel de-al doilea război mondial și în primul rînd de la existența celor două state germane. Totodată securitatea europeană nu este posibilă fără a se întreprinde pași reali în direcția dezarmării, fără lichidarea blocurilor militare și fără retragerea tuturor trupelor de pe teritoriul altor state în granițele lor naționale.

Desigur că realizarea unei asemenea cerințe presupune eforturi stăruitoare, acțiunea conjugată a tuturor țărilor, mari și mici, din Europa, mobilizarea tuturor forțelor democratice. Pe de altă parte s-a remarcat necesitatea unor acțiuni sistematice, întreprinse cu răbdare și realism, în primul rînd de factorii de răspundere, de guverne, acțiuni care să ducă la îmbunătățirea sistematică a relațiilor între țările europene. „Ar fi o utopie să se creadă cumva că securitatea europeană ar putea fi făcută de intelectuali, fără intervenția hotărîtă a factorilor de răspundere care să înlăture orice obstacol din calea apropierii între popoare, în primul rînd din calea dezvoltării normale a relațiilor economice", sublinia în cadrul discuțiilor ziaristul turc Metin Toker. Ziaristul cehoslovac E. Busch, vorbea de rolul pozitiv pe care l-ar avea prezentarea de către țările europene a poziților lor, elaborarea unor planuri privind problemele securității europene, amintind în acest context faptul că țările socialiste europene participante la Tratatul de la Varșovia și-au expus poziția de principiu în cunoscuta Declarație adoptată la București în 1966.

DUPĂ CUM SE ȘTIE o problemă viu disputată în presa și literatura vest-europeană, este decalajul tehnologic față de S.U.A. și mai ales prezența capitalului american în Europa. Evocarea ei și în discuțiile Conferinței de la Londra — inevitabilă prin însăși natura lucrurilor —, avea să-i sporească importanța și mai ales actualitatea. N-au fost puțini ziariștii care au uzat, unii dintre ei cu destulă fervoare, de acest argument pentru a susține necesitatea cooperării și unității Europei, factori care pot să asigure o dezvoltare independentă a acestui continent. Astfel, Gilles Martinet atrăgea atenția asupra procesului de pătrundere a capitalului american în Europa ca factor care subminează suveranitatea țărilor vest-europene, asupra pericolului deplasării în afara continentului a principalelor centre de decizie economică. A fost remarcată ca o realitate situația oarecum paradoxală că firmele americane au profitat mai mult — ca urmare a puterii de concurență mai mari, — de existența Pieței Comune, reușind să cucerească poziții însemnate, mai ales într-o serie de ramuri-cheie.

S-a subliniat faptul că Europa, care posedă o știință și o tehnologie dezvoltată, rămîne totuși în urmă S.U.A., uneori considerabil. Datele prezentate arată că, în timp ce în S.U.A. se alocă anual pentru cercetarea științifică circa 110 dolari, pe locuitor, Anglia nu alocă decît circa 40, iar alte țări și mai puțin. În acest context s-a vorbit totodată de pierderea care rezultă pentru progresul științific și tehnologic modern din faptul că o parte însemnată a cheltuielilor de cercetare sînt afectate, în special în S.U.A., unor scopuri neeconomice, în primul rînd înarmărilor.

Este evident că terenul cel mai propice pentru o cooperare largă europeană, pentru apropierea între popoare îl constituie dezvoltarea multilaterală a relațiilor economice, culturale, turistice, etc. între țări. Dacă se spune, pe bună dreptate, că mobilurile economice se regăsesc într-o formă sau alta, în acțiunile politice, nu-i mai puțin adevărat că relațiile politice, climatul politic contribuie într-o largă măsură la dezvoltarea relațiilor economice între țări. O asemenea interdependență a fost evocată și în discuțiile Conferinței pentru a susține atît eficiența și rolul creșterii schimburilor economice în îmbunătățirea climatului european, cît și necesitatea unor măsuri mai eficiente din partea guvernelor care să ducă la înlăturarea unor obstacole ce se întîlnesc în schimburile economice între țări cu orînduiri sociale diferite.

ANALIZA SCHIMBURILOR comerciale între țările din Vestul Europei și țările socialiste europene arată o evoluție încurajatoare. Astfel, exporturile țărilor membre ale Pieței Comune către țările socialiste europene au sporit în perioada 1958—1965 cu 106,5% iar importurile din aceste țări cu 131,8%, ceea ce înseamnă un ritm mai rapid decît cel înregistrat în schimburile cu celelalte țări terțe.

Cu toate aceste rezultate, s-a remarcat la conferință, nu se poate spune nici pe departe că au fost epuizate toate posibilitățile existente de dezvoltare a schimburilor economice între țările europene cu sisteme social-economice diferite. Ponderea comerțului țărilor europene membre ale C.E.E. sau A.E.L.S. cu țările socialiste europene rămîne încă redusă. Numai Finlanda a stabilit relații cu țările socialiste care reprezentau în 1966 18—19% din comerțul ei exterior, în timp ce pentru celelalte țări membre ale celor două grupări economice cifrele respective au înregistrat valori între 3 și 6%, de la țară la țară.

Au fost remarcate o serie de obstacole, care au stat, uneori cu tendințe de întărire în calea dezvoltării comerțului Est—Vest, precum și a comerțului între toate țările europene, obstacole legate de evoluția și situația din cadrul Pieței Comune, de influența negativă a crizei sistemului monetar internațional și de alți factori. Referindu-se la efectele unor asemenea obstacole, delegatul iugoslav a vorbit, între altele, de amînarea antamării discuțiilor la cererea prezentată de autoritățile iugoslave de a se ajunge la un aranjament cu Piața Comună.

Pe de altă parte, s-a menționat necesitatea ca în adoptarea unor măsuri de politică comercială și financiară să se țină seama de implicațiile multiple și interdependențele dintre economiile naționale, de efectul lor asupra economiei celorlalte țări europene și, în primul rînd, a celor care sînt mai puțin dezvoltate. În acest sens, în conferință a fost emisă părerea că prin devalorizarea lirei sterline Marea Britanie n-a ținut cont în măsură suficientă de perturbările pe care aceasta le-a provocat asupra economiei țărilor mai puțin dezvoltate și că n-au fost luate în privința acestora din urmă suficiente dispoziții compensatorii.

TOATE ACESTEA au constituit tot atîtea argumente care invitau la o abordare realistă a problemelor europene, îndreptățind concluzia subliniată de mulți ziariști că trebuie promovate formele de colaborare care-și dovedesc în mod real viabilitatea și eficiența, iar căutările de noi forme trebuie să pornească de la interesele vitale ale popoarelor, de la principiile care trebuie să stea la baza relațiilor internaționale în societatea modernă.

Ziariștii români prezenți la întîlnirea de la Londra, George Serafin, redactor șef adjunct la revista „Lumea" și subsemnatul din partea „Vieții economice" au subliniat că România militează activ pentru înfăptuirea securității și cooperării europene, fiind convinsă că aceasta corespunde intereselor vitale ale poporului român, intereselor tuturor popoarelor europene și în general, ale păcii și progresului. Pornind de la importanța eforturilor pentru îmbunătățirea relațiilor dintre țările continentului, în toate domeniile de activitate, noi am arătat că guvernul român a întreprins și întreprinde mereu pași concreți în această direcție, dezvoltînd continuu relațiile sale politice, economice, culturale cu țările europene. Am subliniat că în convingerea noastră, dezvoltarea normală a relațiilor între statele europene nu poate fi viabilă fără a se sprijini pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altora și avantajului reciproc. Așa cum arată realitatea, cooperarea între state trebuie să se fondeze pe principiul dezvoltării independente a fiecărei țări.

Numai pe asemenea baze se poate dezvolta încrederea reciprocă între țări și se pot găsi soluții care să îmbine interesele vitale ale tuturor popoarelor, să asigure realmente un climat favorabil unei cooperări europene largi.

Țările europene au condiții deosebit de favorabile pentru dezvoltarea unor largi schimburi economice, pentru aceasta pledînd nu numai apropierea geografică, ci și cerințele și condițiile obiective ale acestor țări. Favorizînd schimbul de valori materiale și spirituale între popoare, dezvoltarea acestor schimburi are și un rol important în stabilirea unui climat de înțelegere între popoare, în promovarea coexistenței pașnice între țările cu orînduiri social-politice diferite.

Intervențiile noastre au reliefat ideea că stadiul și condițiile actuale ale dezvoltării economice, implicațiile revoluției tehnice și științifice, ca și cerințele planificării economice fac necesară asigurarea unei mai mari stabilități în relațiile economice între țări și reclamă sporirea în slujba unei asemenea stabilități a rolului acordurilor și contractelor economice de lungă durată. În problema căilor dezvoltării relațiilor economice intraeuropene, am atras atenția asupra faptului, că forțele de producție moderne, modul de desfășurare a revoluției tehnice și științifice etc. fac necesară promovarea cooperării economice — industriale, tehnice și științifice — ca formă avansată de relații economice internaționale care prezintă anumite caracteristici și avantaje — caracter de durată și stabilitate, formarea unui larg spirit de conlucrare între parteneri, combinarea factorilor de producție, etc. —, ce o fac deosebit de avantajoasă. România acordă o mare atenție acestei forme de colaborare — atît în relațiile sale bilaterale, cît și în activitatea desfășurată în diferite organisme internaționale, — promovînd o mare varietate de forme, capabile să armonizeze interesele partenerilor.

Discuțiile în cadrul conferinței de la Londra au evidențiat optimismul participanților în ceea ce privește viitorul relațiilor dintre țările europene. Și dacă părerile au diferit, uneori substanțial, caracterul amical al întîlnirii n-a făcut decît să confirme o dată în plus necesitatea dialogului direct pe problemele majore ale epocii noastre.

Gheorghe CREȚOIU

[1] Anglia, Austria, Belgia, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Franța, Finlanda, Iugoslavia, Irlanda, R. F. a Germaniei, Islanda, Italia, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Suedia, Spania, Ungaria.

PLANIFICAREA MODERNĂ

(Urmare din pag. 8—9)

scop, prețurile produselor noi, de înaltă tehnicitate, ar urma să se stabilească la un asemenea nivel care să asigure asimilarea în producție a acestor produse, în timp ce prețurile produselor depășite din punct de vedere tehnic ar trebui treptat reduse, mergîndu-se pînă la eliminarea totală a beneficiului, astfel ca întreprinderile să fie determinate pe căi economice la înlăturarea din fabricația curentă a unor asemenea produse. Totodată, pentru produsele care se fabrică într-o gamă mai largă de sortimente, tipuri, dimensiuni și calități, prețurile urmează să fie diferențiate în funcție de valoarea de întrebuințare a produselor, luîndu-se în considerare, după caz, o serie de caracteristici care determină condițiile de utilizare a produselor cum ar fi: parametrii tehnici de funcționare, conținutul de substanțe utile, puterea calorică, economicitatea în exploatare, durata și rezistența produselor, conținutul de substanțe nutritive etc.

De aceea, prețurile de perspectivă pentru produsele industriei extractive, spre exemplu, vor trebui să aibă la bază prognozele tehnice privind exploatarea zăcămintelor de minereuri, conținuturile acestora, balanțele materiale pentru viitor.

Studiile unor economiști străini în legătură cu așa-numitele „prețuri din umbră" (shadow-prices) — prețuri ce sînt proiectate pe baza funcției duale a programării liniare —, arată că problema prețurilor pentru etapele următoare frămîntă tot mai mult specialiștii pe plan mondial. Ca atare, considerăm că astfel de probleme trebuie să-și găsească locul cuvenit în preocupările specialiștilor din țara noastră, în actuala etapă cînd se ridică cu tărie sarcina perfecționării continue a metodelor de conducere și planificare a economiei naționale.

Integrarea vest-europeană

IMPLICAȚIILE MAJORE ALE UNUI IMPAS MINOR

REALIZAREA „PIEȚEI COMUNE VERZI", una din etapele-cheie ale unificării prețurilor interne și a tarifelor vamale externe pentru țările membre ale Comunității Economice Europene, în vederea trecerii la libera circulație a produselor în cadrul acestei regiuni, se dovedește a fi mult mai dificilă decît își puteau imagina pînă nu de mult promotorii săi. Opiniile optimiste din vara-toamna anului trecut că piața comună a produselor agricole se va înfăptui înaintea celei a produselor industriale au fost infirmate de realitate.

Aplicarea hotărîrilor adoptate anterior, de regulă pe bază de compromisuri, referitoare la nivelul prețurilor și la politica de finanțare în diferite sectoare ale producției agricole nu numai că a stîrnit, în continuare, nemulțumiri din partea unor categorii de producători, dar s-a dovedit a fi ineficace în soluționarea anumitor dezechilibre dintre producție și consum. Așa este, de pildă, cazul cu producția comunitară de lapte și unt, care depășește sensibil capacitatea de absorbție a pieței și a cărei finanțare ridică probleme acute pentru majoritatea țărilor Pieței Comune. Au ieșit pregnant în evidență contradicțiile inevitabile între tendințele și interesele naționale (în domeniul agriculturii) ale țărilor membre și concepția Comisiei asupra evoluției viitoare a pieței comune agricole.

După cum arăta recent REVUE DU MARCHÉ COMMUN (nr. 111, aprilie 1968) această concepție este axată nu numai pe politica prețurilor și a pieței, a căror incidență asupra costului vieții nu poate fi negată, dar și pe un efort în ceea ce privește structurile atît în domeniul producției (concentrarea exploatărilor, raționalizarea promovată paralel cu un exod rural pregătit în mod corespunzător), cît și în cel al comercializării (problema debușeelor).

● O politică prea costisitoare

TOCMAI ACEST EFORT de a modifica „structurile", de a reorienta producția spre alte sectoare, de a reduce numărul exploatărilor agricole mici și mijlocii, întărind pe cele mari, a stîrnit o mișcare de protest de masă în rîndurile agricultorilor dintr-o serie de țări. Opoziția dintre interesele naționale și cele comunitare a ieșit aici atît de puternic, încît a dus la eșecul întrunirilor miniștrilor agriculturii din ultimele luni.

Ca urmare, „ o politică care datează de 10 ani, explicată amănunțit, acceptată și apoi precizată în ce privește efectele sale salutare, este pusă din nou sub semnul întrebării", scrie în continuare, revista citată, întrebîndu-se cum de s-a ajuns la această situație tocmai în ajunul termenului-limită al intrării în vigoare a pieței comune industriale și agrare (1 iulie 1968). De ce tocmai produsele lactate și carnea de bovine au scos din nou la iveală contradicțiile care păreau pînă acum aplanate ?

După înfăptuirea pieței comune a cerealelor și produselor derivate, care reprezintă 40% din producția agricolă a țărilor membre ale Comunității, la 1 iulie 1968 realizarea pieței comune a produselor lactate și a cărnii de bovine ar duce la integrarea a 90% din producția agricolă totală a „celor șase". Integrarea presupune libera circulație a produselor în cadrul Comunității, stabilirea sistemului unic de protecție față de țările terțe și finanțarea comunitară a exportului, precum și a susținerii prețurilor producției interne. Dar, așa cum observatorii au atras atenția încă în 1965, atunci cînd s-a căzut de acord asupra creării Fondului European de Orientare și Garanție Agricolă (F.E.O.G.A.), tocmai problemele finanțării au fost acelea care au scos la iveală conflictul adînc între interesele naționale și cele supranaționale și pericolul încălcării suveranității statelor. Nivelul prețurilor unice propuse de Comisie încă în 1966, favorizînd Franța, Olanda și R.F.G., dezavantaja în oarecare măsură Belgia, Luxemburg-ul și Italia. Aceste prețuri unice au stimulat crearea unui excedent de produse lactate, materializat, de pildă, în stocuri de 180 000 tone de unt.

Scurgerea unor asemenea stocuri a devenit însă din ce în ce mai costisitoare pentru F.E.O.G.A. Aceasta se explică atît prin dificultățile de desfacere a untului pe piața mondială, unde principalul importator este Anglia care se aprovizionează la prețuri reduse din țări ale Commonwealth-ului, cît și prin scăderea în ultimul timp a prețului mondial al untului. După aprecierile experților, totalul cheltuielilor F.E.O.G.A. pentru susținerea prețurilor la lapte și produse lactate va ajunge în 1968/69 la 4—5 miliarde franci, ceea ce reprezintă aproape jumătate din întregul buget al F.E.O.G.A.

Pentru a reduce aceste cheltuieli, propunerile Comisiei s-au îndreptat spre o restabilire a echilibrului între producție și consum. Prima variantă a fost aceea a reducerii prețului produselor lactate, pentru a obliga pe producători, desigur în primul rînd pe cei mici, să reducă producția. Această variantă fiind respinsă, a fost emisă, la ultima întrunire a miniștrilor agriculturii, ideea stabilirii unui plafon al subvențiilor pe care F.E.O.G.A. le va consacra susținerii prețurilor, producția suplimentară nemaibeneficiind de subvenții. Această propunere (emisă de Italia), care viza și ea în ultimă instanță o modificare a structurilor producției, n-a întrunit sufragiile partenerilor.

Situația este oarecum diferită în ce privește carnea de bovine, celălalt produs în discuție la ultima reuniune a „celor șase" deoarece în acest domeniu țările Pieței Comune reușesc să acopere din producția internă numai 87% din consum. În această privință, propunerile Comisiei vizează stabilirea unor prețuri de intervenție care să încurajeze cît mai mulți agricultori să treacă de la creșterea vitelor de lapte la aceea a vitelor pentru carne. Ceea ce înseamnă însă că vor fi lovite în primul rînd exploatările mici și mijlocii și vor fi favorizate cele mari, deoarece desfacerea laptelui furnizează așa-numitul „salariu" zilnic al agricultorului, asigurînd chiar și celor cu proprietăți mici venituri regulate și relativ sigure (după aprecierea Comisiei Pieței Comune, produsele lactate furnizează 25% din totalul veniturilor agricole a 75% din agricultorii țărilor membre). Trecerea la creșterea vitelor pentru carne ar necesita investiții și imobilizări importante de fonduri, care nu ar furniza venituri decît după 2—3 ani. Rezultatul ar fi falimentul a numeroase gospodării mici și mijlocii.

● Încredere zdruncinată

EȘECUL NEGOCIERILOR la ultimele întîlniri ale miniștrilor agriculturii din țările C.E.E. n-a surprins majoritatea observatorilor. Din motive politice interne, Belgia (care se află în plină criză guvernamentală) și Italia (al cărei guvern nu-și putea permite să nemulțumească alegătorii din rîndurile țărănimii în preajma alegerilor parlamentare de la 19 mai), au adoptat o poziție mai rigidă. Ele n-au subscris, alături de Luxemburg, la formula de compromis prezentată în ultimul moment de delegația franceză (în esență, o reducere cu 1,5% a prețului de intervenție la unt).

S-a căzut de acord ca miniștrii agriculturii să se întîlnească la 27—29 mai pentru un nou efort de conciliere a pozițiilor divergente, iar în caz de eșec problema ar putea fi reluată de reuniunea imediată (la 30 mai) a miniștrilor de afaceri externe din țările comunitare. În ciuda unor încercări de stimulare a optimismului în cercurile oficiale, numeroși comentatori subliniază că acesta este ultimul termen de realizare a unui acord (în speranța că incertitudinile politice, menționate mai sus în cazul Belgiei și Italiei, vor fi între timp, depășite). Este, totodată, ultima posibilitate pentru ca piața comună agricolă să mai poată intra efectiv în vigoare la data de 1 iulie 1968, o dată cu aplicarea taxelor vamale externe comune și cu traducerea în viață a hotărîrilor adoptate în cadrul „rundei Kennedy".

Ministrul francez al agriculturii, Edgar Faure, subliniind că „un compromis mediocru este preferabil unei absențe a soluției", a atras în același timp atenția celorlalte delegații că țara sa nu va accepta aplicarea uniunii vamale pentru produsele industriale fără realizarea acordului în domeniul agriculturii. Fapt care a determinat pe unii observatori să considere reuniunea de la finele lui mai, drept „maratonul ultimei șanse" (FRANCE PRESSE), iar pe alții să-și pună întrebarea dacă uniunea vamală nu se află ea însăși în pericol (HANDELSBLATT, 7/V). La rîndul său TIMES (3/V), opina că, dacă pînă la 1 iulie nu se va ajunge la un acord în politica laptelui și produselor lactate, „Comunitatea va fi zdruncinată din temelii și ar putea reapare toate divergențele vechi".

N. POPOV

Sesiunea Consiliului O. N. U. D. I.

EFORTUL PROPRIU ÎN ACCELERAREA INDUSTRIALIZĂRII

IDEEA ÎNFIINȚĂRII în cadrul Națiunilor Unite a unui organism specializat în domeniul dezvoltării industriale și-a găsit concretizarea la 20 decembrie 1965, cînd Adunarea Generală a O.N.U. a hotărît crearea Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.NU.D.I.). Pînă la apariția O.N.U.D.I. promovarea industrializării țărilor în curs de dezvoltare intra în sfera preocupărilor Comitetului pentru dezvoltarea industrială (înființat în 1960), a cărui responsabilitate și sferă de acțiune erau însă mult mai reduse. Prin încurajarea mobilizării și valorificării resurselor materiale, financiare și umane ale fiecărei țări, precum și a cooperării internaționale, O.N.U.D.I. își propune să aducă o contribuție importantă la accelerarea procesului de industrializare a țărilor în curs de dezvoltare.

● Strategie, necesități și aspirații

Recent (între 17 aprilie și 14 mai) s-au desfășurat la Viena lucrările celei de-a II-a sesiuni a Consiliului dezvoltării industriale (organ permanent al O.N.U.D.I., din care face parte și România). Pe agenda sesiunii au fost înscrise probleme de mare importanță pentru activitatea viitoare a O.N.U.D.I., cum sînt : programul de lucru pe anii 1968 și 1969, examinarea și coordonarea activităților organismelor Națiunilor Unite în domeniul dezvoltării industriale etc.

În cadrul dezbaterilor sesiunii, accentul principal a fost pus pe conținutul politicii de industrializare a țărilor în curs de dezvoltare, pe măsurile și acțiunile care ar trebui întreprinse de aceste țări pentru accelerarea industrializării lor și reducerea decalajului care le separă de țările dezvoltate.

În cursul discuțiilor s-a evidențiat lipsa unei concepții generale unitare cu privire la industrializare. Au fost formulate opinii afirmînd prioritatea dezvoltării industriei față de agricultură, iar în cadrul industriei, a acelor ramuri industriale care să prelucreze produsele agricole sau să producă mașini agricole și îngrășăminte. S-a evidențiat, de asemenea, necesitatea unei îmbinări armonioase a dezvoltării industriale cu cea a creșterii producției agricole. Diversitatea opiniilor și concepțiilor a scos în evidență cu o deosebită forță utilitatea elaborării unei strategii a industrializării țărilor în curs de dezvoltare.

În luările lor de cuvînt, reprezentanții țării noastre au subliniat rolul pe care îl are O.N.U.D.I. în ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare astfel încît fiecare dintre ele să poată elabora și realiza o strategie proprie a industrializării, potrivit condițiilor și necesităților sale specifice ; s-a arătat că dreptul de a decide asupra priorităților aparține în exclusivitate guvernelor țărilor respective, care cunosc cel mai bine necesitățile dezvoltării lor industriale.

Un aspect contradictoriu au îmbrăcat discuțiile cu privire la raportul dintre mica industrie și marea industrie modernă în procesul industrializării țărilor în curs de dezvoltare. Delegațiile unor țări ca Anglia, S.U.A. ș.a. au acordat o deosebită atenție micii industrii, declarîndu-se pentru tratarea ei cu prioritate în activitatea viitoare a O.N.U.D.I. Alte delegații, ca cea a Spaniei și Austriei, au exprimat părerea că țările în curs de dezvoltare ar trebui să creeze întreprinderi cu o dotare tehnică intermediară (între mica și marea industrie), pe motivul că aceasta ar fi mai ușor de utilizat.

Delegațiile țărilor socialiste s-au pronunțat împotriva tendinței de a se pune accentul în primul rînd pe mica industrie, susținînd ca țările în curs de dezvoltare să fie sprijinite în a-și construi o bază industrială modernă. Numai o astfel de industrie, a subliniat delegația română, este în măsură să scoată tinerele țări din situația economică grea pe care au moștenit-o. În favoarea dezvoltării marii industrii moderne s-au pronunțat și reprezentanții unor țări în curs de dezvoltare, printre care Argentina, Brazilia, India etc.

O problemă viu discutată a fost aceea a raportului dintre sectorul de stat și cel particular. Delegațiile S.U.A., Angliei și Canadei au vorbit în exclusivitate de rolul și importanța inițiativei particulare și a capitalului privat intern și extern. Reprezentanții unor țări în curs de dezvoltare ca R.A.U., India etc., după ce au subliniat că în țările lor sînt dezvoltate ambele sectoare, s-au declarat în favoarea expansiunii sectorului de stat.

În intervenția sa, delegația română a arătat marile posibilități pe care le are sectorul de stat în mobilizarea resurselor naturale și umane și folosirea lor eficientă pentru realizarea unor obiective de mare anvergură, decisive, care să permită dezvoltarea rapidă și coordonată a economiei naționale a țărilor în curs de dezvoltare.

O atenție specială a fost acordată rolului efortului național. Marea majoritate a participanților, fără a subestima importanța asistenței tehnice și financiare externe, au subliniat că factorul determinant în accelerarea industrializării țărilor în curs de dezvoltare îl constituie efortul intern al fiecărei țări. Dezvoltarea industrială a multor țări, printre care și România — a spus șeful delegației române, ambasadorul Gheorghe Pele —, evidențiază pregnant faptul că factorul hotărîtor este efortul național. După cum se afirmă, pe bună dreptate, într-unul din documentele dezbătute de Consiliu „este indiscutabil că succesul industrializării țărilor în curs de dezvoltare depinde în mod esențial de expansiunea propriilor lor eforturi pentru creșterea mijloacelor financiare naționale și orientarea lor de o manieră corespunzătoare și eficace spre dezvoltarea industriei" (Doc. ID/B/21, pag. 23).

Recenta sesiune a însemnat un pas înainte spre cristalizarea deplină a convingerii că nu există soluții durabile pentru nici una din problemele complexe pe care le ridică dezvoltarea economică, atîta timp cît nu se pornește de la mobilizarea resurselor naturale și umane de care dispune fiecare țară.

● Prioritatea formării cadrelor

În intervențiile lor, numeroase delegații au apreciat eforturile depuse pînă acum de O.N.U.D.I. și s-au pronunțat pentru intensificarea activității sale viitoare în această direcție. Referindu-se la importanța punerii în valoare și utilizării resurselor umane în procesul dezvoltării industriale, delegația română a arătat că țara noastră a inițiat și sprijinit o serie de acțiuni pe plan internațional pentru formarea de personal tehnic național în diferite domenii de activitate. Din inițiativa României, Consiliul a adoptat în unanimitate o rezoluție care prevede, în esență, elaborarea de către O.N.U.D.I. a unui program detaliat pe termen lung pentru formarea de personal tehnic național.

Convinsă fiind de necesitatea unei cooperări fructuoase între toate organismele din familia O.N.U., care au preocupări în domeniul dezvoltării industriale, țara noastră a inițiat o rezoluție cu privire la intensificarea colaborării O.N.U.D.I. cu comisiile economice regionale, rezoluție adoptată de asemenea în unanimitate.

Relevînd aspectele pozitive ale dezvoltării economice contemporane, șeful delegației române a atras în același timp atenția asupra persistenței unor fenomene îngrijorătoare, cum sînt: ritmul lent de creștere economică în multe țări în curs de dezvoltare, deteriorarea raporturilor de schimb în defavoarea acestor țări, creșterea continuă a datoriei lor externe, accentuarea decalajului între nivelul de dezvoltare economică al țărilor industrializate și cel al țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, din statisticile O.N.U. rezultă că la începutul acestui deceniu producția industriei prelucrătoare pe locuitor în țările occidentale industrializate era de peste 30 de ori mai mare decît în țările în curs de dezvoltare. În condițiile menținerii actualului ritm de dezvoltare al acestei producții — de 7% în medie pe an — în țările în curs de dezvoltare, ele vor atinge abia la sfîrșitul secolului nostru nivelul existent în prezent în țările occidentale industrializate (de 600 dolari pe locuitor). Aceasta explică, printre altele, consensul general realizat în cadrul lucrărilor sesiunii Consiliului dezvoltării industriale asupra necesității stringente de a se accelera, prin toate mijloacele, ritmul dezvoltării industriale a țărilor în curs de dezvoltare.

B. ION

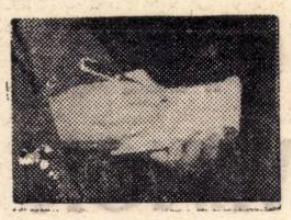

din bloc-notesul cronicarului

MILIARDARI ŞI ÎNFOMETAŢI

LA a 150-a ANIVERSARE a naşterii lui Karl Marx, două rapoarte publicate aproape concomitent în S.U.A., scot la iveală persistenţa inegalităţilor sociale în cea mai dezvoltată ţară a lumii capitaliste.

Într-un material apărut în luna mai, revista americană **Fortune** arată că în prezent în S.U.A. există doi miliardari — Howard Hughes şi J. Paul Getty. După diverse estimări, averea celui dintîi se situează între 985 500 000 dolari şi 1 373 000 000 dolari, iar a celui de-al doilea, între 957 404 289 dolari şi 1 336 417 316 dolari. Cei doi miliardari sînt urmaţi de alţi şase magnaţi care deţin aproximativ o jumătate miliard fiecare şi alţi 153 care posedă fiecare peste 100 milioane dolari. În 1957, cînd a mai fost efectuat un studiu similar, numărul celor care deţineau averi de peste 100 milioane dolari fusese de numai 45.

Cu numai o săptămînă în urmă, sub titlul elocvent „Foame în S.U.A.", un raport întocmit de organizaţia denumită „Cruciada cetăţenilor împotriva sărăciei", arăta între altele că 10 milioane de americani suferă de foame. Cercetările au constatat că foamea şi subalimentarea sînt atît de evidente în 256 districte din 20 state, încît acolo ar trebui să se declare o stare de urgenţă pentru combaterea foamei.

PROBLEMA MARILOR BARAJE

SUB TITLUL „Recommandation concernant les barrages-reservoires" secţia de specialitate UNESCO a publicat recent un studiu referitor la gravele catastrofe care, în ultimii ani, au cauzat pierderi umane şi materiale, datorite în primul rînd, condiţiilor recorespunzătoare de construcţie a marilor baraje din calea apelor. Sînt în prezent, în întreaga lume, peste 9000 de mari baraje şi numărul lor creşte în fiecare an. Cu tot progresul tehnic din zilele noastre, multe din aceste baraje sînt construite fără respectarea tuturor condiţiilor necesare evitării unor catastrofe. Se reaminteşte, ca exemplu tipic, catastrofa petrecută la 9 octombrie 1963, în provincia Belluno, de lîngă Veneţia, unde se află unul dintre cele mai mari baraje din lume (265 m înălţime). Un munte s-a prăvălit în lacul de acumulare şi apele revărsate au distrus un oraş şi opt sate din vecinătate. Studiul tehnic editat de UNESCO elaborează reguli, norme şi recomandări, întocmite de specialiştii Comisiunii Internaţionale a Marilor Baraje, pentru viitoarele proiecte în domeniul respectiv.

LONGEVITATE REDUSĂ

CONFORM CALCULELOR efectuate de cunoscutul specialist american în probleme monetare, Franz Pick, vîrsta medie a monedelor lumii capitaliste (socotită de la ultima devalorizare oficială a fiecărei monede luată în considerare) este de 9 ani şi 9 luni. Această vîrstă contrastează puternic cu longevitatea principalelor monede pînă la introducerea controlului asupra schimburilor în 1914, după cum se poate vedea din datele de mai jos:

Moneda	Perioada stabilităţii	Longevitatea (în ani)
Francul francez	1814—1914	100
Florinul	1816—1914	98
Lira sterlină	1821—1914	93
Francul elveţian	1850—1936	86
Francul belgian	1832—1914	82
Coroana suedeză	1873—1931	58
Lira italiană	1883—1927	44
Marca germană	1875—1914	39

Explicînd deprecierile survenite prin cheltuielile şi distrugerile uriaşe din cursul celor două războaie mondiale, precum şi prin abandonarea progresivă a etalonului aur, Franz Pick arată că — din totalul de 94 de monede urmărite — numai 9 (printre care una singură importantă — dolarul S.U.A.) au scăpat de devalorizare oficială. Trebuie menţionat, că la efectuarea calculelor de mai sus nu s-a ţinut seama de deprecierea lentă a monedelor, datorată creşterii treptate a costului vieţii.

TRANZACŢII

Într-un articol privind bursele de valori din lume, revista franceză **L'Expansion** *ajunge la concluzia că bursa din New York, sau Big Board cum i se mai spune, este de 20 de ori mai importantă decît cea din Paris şi de 35 de ori decît cea din Londra. În cinci ani (1962—1966) de exemplu, cifra de afaceri a lui New York Stock Exchange a crescut cu 108%, în timp ce cea a bursei din Paris a scăzut cu 22,5%.*

Şi deşi numărul de titluri tranzacţionate la Paris a crescut în această perioadă, cursurile valorilor au scăzut cu 40%. Redăm alăturat (după aceeaşi publicaţie) un grafic comparativ al tranzacţiilor pieţei valorilor la New York şi Paris (în miliarde franci).

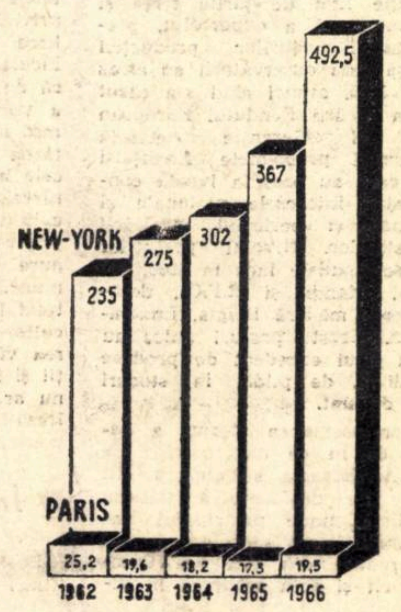

CONJUNCTURA TEXTILELOR ÎN C.E.E.

ÎN CADRUL adunării generale anuale a Comitetului de coordonare a industriilor textile din cadrul C.E.E. (Comitextil) care a avut loc recent la Bruxelles, s-a subliniat că exporturile textile comunitare, în ansamblu, au permis degajarea în 1967 a unui sold pozitiv de 290 milioane dolari (mai mult de 1/3 din soldul pozitiv total al balanţei comerciale externe a Pieţei Comune). Cu aceeaşi ocazie însă, Comitextil a publicat şi un bilanţ al textilelor pe fiecare ţară în parte, din care rezultă că industria textilă vest-germană a cunoscut în 1967 o „conjunctură foarte dificilă". În volum, producţia a scăzut cu 7%, iar cifra de afaceri a înregistrat o scădere de 7,3%. Această cifră — se menţionează — resimţită mai cu seamă de industriile de lînă, bumbac şi fibre artificiale, a antrenat rămînerea fără lucru a circa 50 de mii persoane, reducerea efectivelor reprezentînd un total de 100 000 persoane din 1962 încoace.

Dacă se urmăreşte evoluţia sectorului textil vest-german pe o perioadă de cinci ani (1962—1966), se constată că în volum producţia se situează în prezent la un nivel inferior cu 5,1% anului 1962, iar numărul întreprinderilor (care s-a redus de la 4391 în 1962 la 3917), se diminuează în medie cu circa 100 unităţi pe an.

„CA O UMBRĂ"

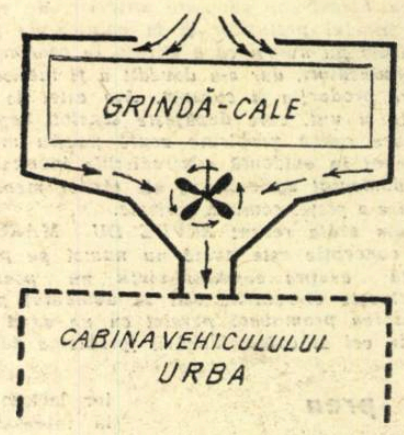

Principiul pernei de aer inverse: susţinerea prin aspiraţie sub cale, nu prin presiune pe cale

Fără pilot, fără roţi şi aparent fără motor, Urba 4 — o cabină lungă de teleferic cu trei canapele — e prototipul unui aerotren invers: în timp ce aerotrenul suflă pentru a luneca deasupra instalaţiei care îl ghidează, Urba alunecă sub o bîrnă situată la 7,5 m de la sol şi aspiră pentru a se deplasa. Urba este creaţia inginerului francez M. Barthalon realizată ca machetă iniţială în noiembrie 1965, din materiale casnice: aspiratorul doamnei Barthalon, o caroserie de polistiren luată de la un răcitor de camping model familial şi multă panglică adezivă. Urba 2, peste cîteva săptămîni, era un lucru mai serios: o cale de 10 m care lansa o încărcătură de 60 kg cu 15 Km/oră de-alungul salonului şi sufrageriei transformate în pistă de încercare. Primul Urba în serviciu comercial va zbura cu propriile aripi în 1971. Cu o viteză moderată: 90 km/oră, deosebit de rentabilă. Urba va costa — conform primelor estimaţii — 2—3 milioane de franci pe km, în timp ce trenul aerian clasic revine la 6—9 milioane, iar metro-ul prin tunel la 40—70 milioane. Minibuz convenabil la periferiile marilor oraşe, Urba va intra şi în centru, pe unele artere, unde, afirmă creatorii lui — „va trece ca o umbră uşoară, fără zgomot, fără trepidaţie", propulsată de un motor liniar.

GEOGRAFIA TELEFONULUI

PÎNĂ ÎN ANUL 1966, Suedia a deţinut permanent supremaţia mondială la numărul de posturi telefonice folosite de locuitorii săi. După statisticile din 1967, geografia telefonului cunoaşte noi schimbări de ordine, pe locul 1 situîndu-se S.U.A. (50% din locuitori au telefon); 2. — Suedia, cu 48%; 3. — Noua Zeelandă — 40%; 4. — Canada — 39%; 5. — Danemarca — 29%; 6. — Norvegia — 25% şi 7. — Anglia — 21%. Oraşul cu cele mai multe telefoane este Washington-ul — 94 de telefoane la 100 de locuitori. Pe locul doi — Stockholm, cu 77,5, iar pe locul trei — San Francisco — 77,4 telefoane la 100 de locuitori.

DUPĂ PETROL, SULFUL

UN ACORD încheiat recent între Irak şi Kuweit a reţinut atenţia opiniei mondiale. Deşi a primit o serie de oferte din partea unor firme occidentale pentru exploatarea bogatului zăcămînt de sulf nativ de la Michraq (în nordul ţării), guvernul irakian a preferat soluţia creării unei societăţi mixte irakiano-kuweitiană, al cărei capital (de 8 milioane de dinari kuweitieni) este subscris în părţi egale de cele două state.

Se prevede ca extracţia de sulf să atingă un milion de tone în cursul primului an de exploatare. Ţinînd seama de cererea crescîndă pe piaţa mondială, experţii apreciază că extragerea şi exportul sulfului ar putea aduce, în viitor, statului irakian încasări anuale de 50 milioane de dinari, situîndu-se ca importanţă imediat după exploatarea petrolului.

PE GLOB

• Al III-lea Congres al textilelor din fibre sintetice organizat la fiecare opt ani de către Comitetul internaţional al firelor şi fibrelor sintetice (CIFRS), va avea loc în luna iunie 1971 la München. Producătorii mondiali de textile artificiale şi sintetice vor reuni cu această ocazie 2500 congresişti, care vor dezbate evoluţia acestei ramuri industriale în anii care urmează.

• Potrivit datelor publicate de Departamentul american al agriculturii, recolta de bumbac a S.U.A. a fost în 1967 cea mai slabă din 1895 încoace.

• În Luxemburg, la un efectiv total de 70 000 muncitori manuali, mai mult de 30 000 sînt străini.

• Ca urmare a convenţiilor încheiate între 120 de state de pe cele cinci continente, în prezent îşi fac studiile în străinătate 341 000 de tineri. Majoritatea acestora — după cum anunţă publicaţia ETUDES A L'ETRANGER, editată de UNESCO — urmează cursurile universităţilor şi institutelor de învăţămînt superior din: S.U.A., Franţa, R.F.G., U.R.S.S. şi Anglia, care acordă 40% din totalul burselor instituite în întreaga lume.

• Producţia industrială a R.F.G. a depăşit cu 5% în ianuarie, cu 7% în februarie şi cu 9% în martie nivelul mediu înregistrat în perioadele corespunzătoare ale anului trecut. Ministrul federal al economiei, Karl Schiller, a precizat că este vorba de cel mai mare ritm de creştere înregistrat din ianuarie 1965.

• Potrivit datelor publicate de ziarul LIBRE BELGIQUE, datoria publică a Belgiei s-a ridicat în luna aprilie 1968, la 18,1 miliarde franci belgieni. În primele patru luni ale acestui an datoria publică a Belgiei a crescut cu 4,1 miliarde franci.

• Balanţa comercială a Japoniei a înregistrat în luna aprilie un deficit de 47 780 000 dolari — indică o statistică a Ministerului Japonez al Finanţelor.

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor şef adjunct), C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informaţia" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 22 (249)
VINERI
31 mai 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
24 PAGINI • 2 LEI

PAGINA A 3-a

TENDINȚE ÎN VALORIFICAREA FONDULUI FORESTIER ȘI ÎN STRUCTURA UTILIZĂRII LEMNULUI

IN PERSPECTIVA DECENIULUI 1971 - 1980

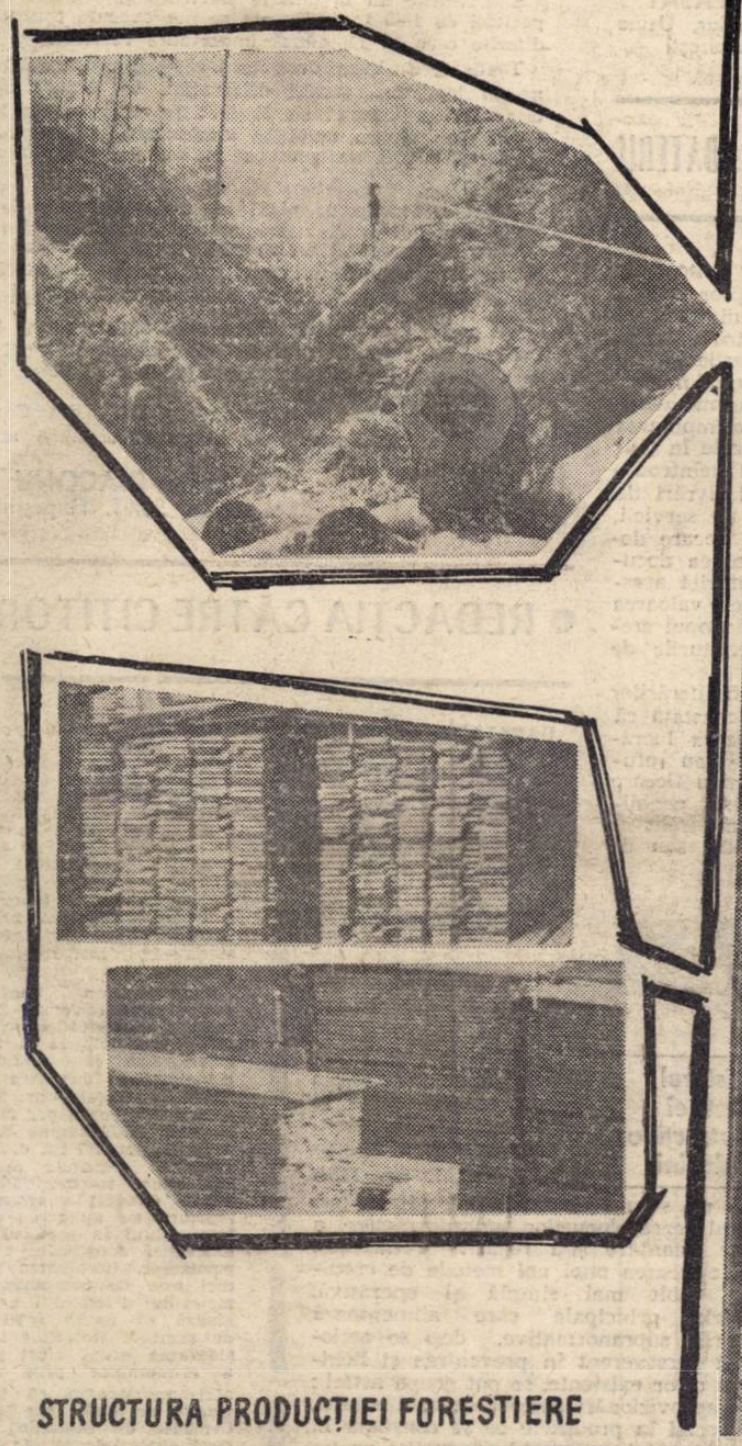

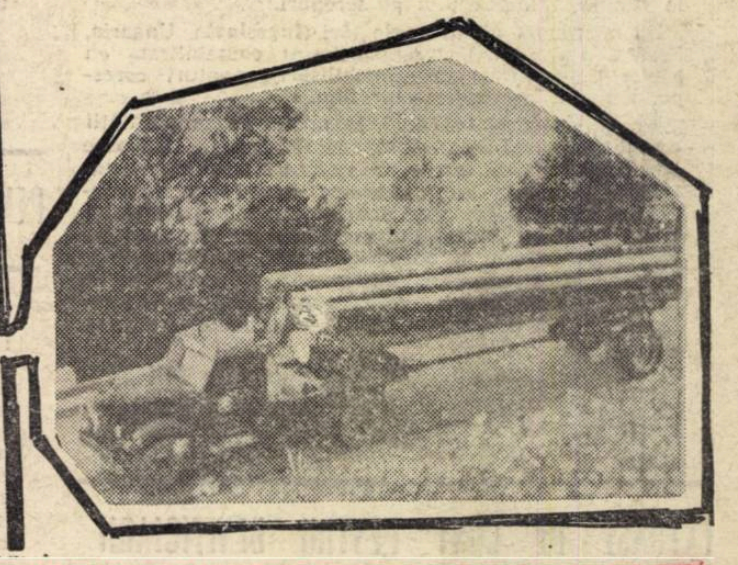

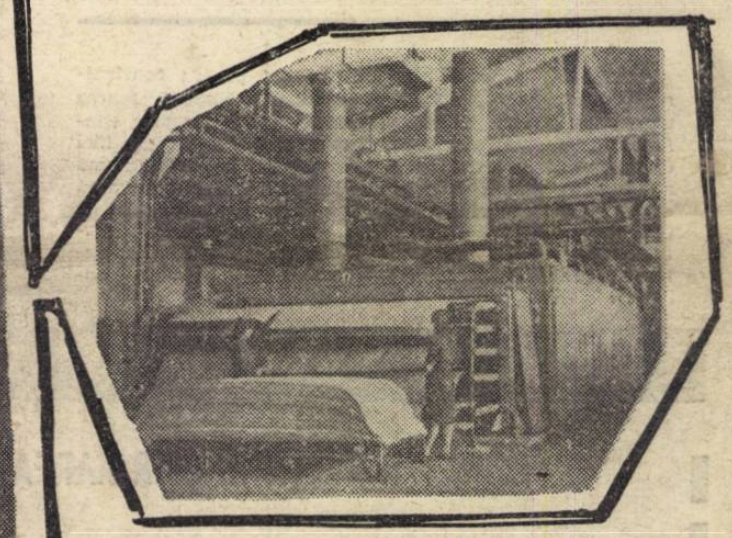

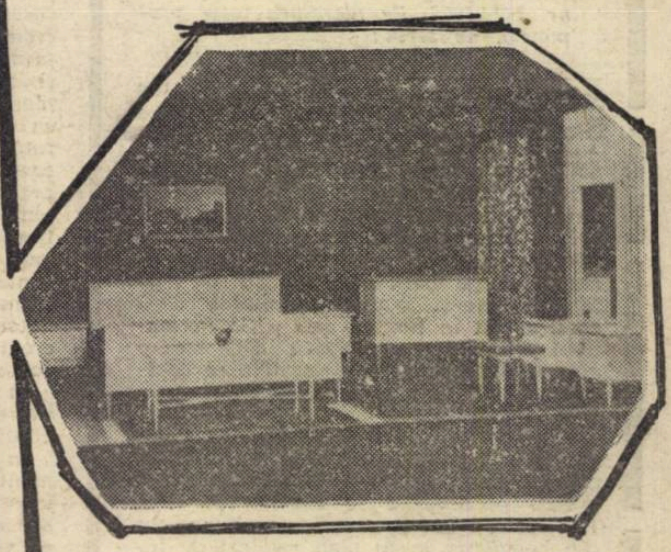

STRUCTURA PRODUCȚIEI FORESTIERE

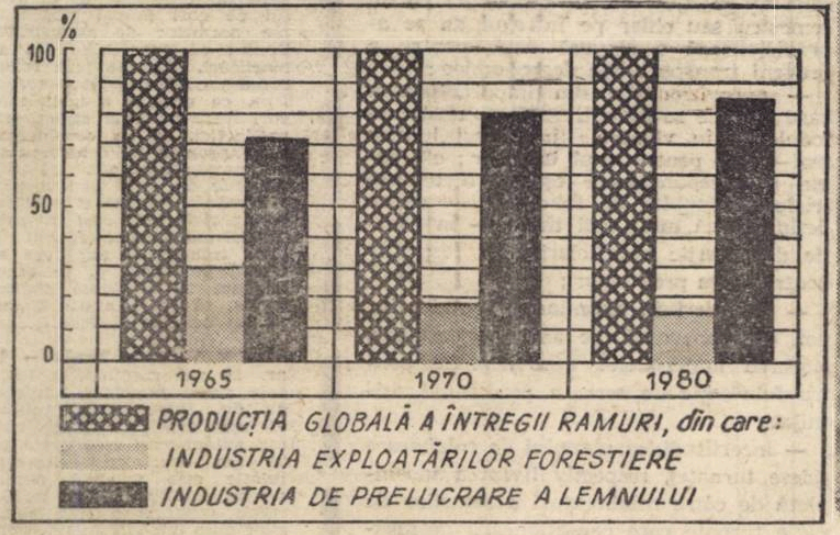

DIN SUMAR

● *Pagina a 5-a :*

Expresie a lărgirii democrației socialiste în activitatea economică și socială
COMITETUL DE DIRECȚIE

● *Paginile 12-13 :*

CORELAȚIA PRODUCȚIE SOCIALĂ — TRANSPORTURI ÎN PLANIFICAREA ECONOMICĂ

● *Pagina a 21-a :*

Prof. W. Leontief despre
METODA CANTITATIVĂ ÎN ȘTIINȚA ECONOMICĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CONTABILIZAREA TERENURILOR AGRICOLE

ÎN LEGEA privind apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole, se arată că unitățile agricole socialiste trebuie să țină o evidență proprie a terenurilor agricole pe care le dețin. Față de această indicație, după părerea mea, ar trebui ca terenurile agricole să fie înregistrate în contabilitate, în contul „Mijloace fixe", alături de celelalte mijloace de producție ale unităților respective, evaluarea terenurilor urmînd să se facă după criteriile avute în vedere la stabilirea impozitului pe terenuri.

De menționat că în unele țări (Iugoslavia, Ungaria, Franța, Italia etc.), terenurile sînt contabilizate cu ajutorul conturilor de „imobilizări", conturi corespondente la noi mijloacelor fixe.

Și în țara noastră pînă la normarea contabilității terenurile agricole au fost contabilizate la mijloace fixe. Ulterior însă terenurile au fost scoase din contabilitate, evidența lor ținîndu-se numai extra contabil, cu ajutorul evidenței tehnico-operative. Acest lucru a făcut ca contabilitatea să nu mai exprime întregul patrimoniu al unităților socialiste. Prin contabilizarea terenurilor la mijloace fixe, se va putea urmări mai bine modul de folosire a acestora, în conformitate cu prevederile legii menționate mai sus.

Constantin MIHAI
metodolog principal
în Ministerul Finanțelor

EXTRASE DE CONT PENTRU BENEFICIARII DE CREDITE

ACORDAREA CREDITELOR de stat pentru construirea de locuințe proprietate personală, implică luarea unor măsuri care să asigure rambursarea sumelor conform contractului încheiat. În această ordine de idei doresc să fac următoarea propunere: În prima lună a anului unitățile Băncii de Investiții să întocmească extras de pe contul fiecărui beneficiar de credite. Aceste extrase de cont să fie trimise unităților care au efectuat reținerile de la salariații titulari ai conturilor. Întreprinderile, după ce verifică concordanta dintre datele din extras și reținerile efectuate prin statele de salarii, să remită extrasul salariatului respectiv.

De ce consider că este necesar extrasul? Se știe că, pentru sumele reținute drept rate, salariatul nu primește nici o dovadă. Se poate întîmpla deci ca sumele reținute să fie eronat virate de către întreprindere sau să se strecoare erori în evidența băncii. În asemenea situații, omul crede că a terminat cu datoria, se va trezi somat să achite niște restanțe. Și, cum documentele de încasări și plăți prin bancă au un termen limitat de păstrare, după 15 ani va fi greu sau chiar imposibil să se stabilească dacă sumele reținute au fost virate la timpul potrivit. Cu extrasele de cont eliberate de bancă el va proba, fără a fi pus pe drumuri, că și-a achitat la timp datoria.

Constantin PASAT
șef serviciu financiar, Uzina de pompe-București

PENALIZĂRI ÎN FUNCȚIE DE GRADUL ABATERII

IN UNELE SITUAȚII sancțiunile prevăzute prin regulamentul actual de aplicare a penalităților pentru nerespectarea normelor referitoare la circuitul documentelor bancare, nu-și ating scopul pentru care se aplică. În general, ar fi bine ca penalizările să fie juste și diferențiat aplicate în funcție de gradul abaterii, să aibă la bază nerespectarea unor norme de la disciplina decontărilor și să stimuleze preîntîmpinarea abaterilor. Or, actualul sistem nu îndeplinește în toate cazurile aceste condiții. Astfel, pentru neintroducerea la termen a facturilor reprezentînd livrări de mărfuri, executări de lucrări sau prestări de servicii, furnizorii sînt penalizați cu 1 leu pentru fiecare document și zi întîrziere, indiferent că valoarea documentului este de 1000 sau 100 000 lei. Datorită acestei penalizări minime și neproporționale cu valoarea abaterii, se înlesnesc o serie de abuzuri în scopul creării unor rezerve de disponibilități în conturile de decontare.

În cazul cînd, la regularizarea decontării lucrărilor de investiții sau de reparații capitale, se constată că constructorii au încasat sume peste valoarea lucrărilor executate, care nu au fost semnalate sau refuzate la timp, sînt penalizați cu 0,10% pentru fiecare zi, asupra sumelor plătite în plus. De pildă, penalizarea maximă de 200 lei este aplicată indiferent că suma decontată în plus este de 200 000 lei, sau de 2 000 000 lei.

Dacă suma încasată în plus de 2 000 000 lei se încadrează în marja de 10% din valoarea producției planificate, atunci nu mai constituie o abatere și deci nu se mai penalizează. În schimb, dacă 200 000 lei nu se încadrează în respectiva marjă de 10% din valoarea producției planificate, atunci încasarea ei constituie o abatere ce se penalizează.

Prin acest sistem unii constructori sînt încurajați să-și creeze surse atrase în mod nejustificat. Este necesar, după părerea noastră, să se revizuiască actualul sistem de penalizare pentru ca sancțiunile aplicate să fie în concordanță cu normele referitoare la circuitul documentelor bancare, în permanentă perfecționare și simplificare.

Mircea ATANASOAIE
contabil șef, Filiala Hunedoara a Băncii de Investiții

PREȚ UNITAR PENTRU SERVICIU IDENTIC

S.M.T.-urile au în dotație tractoare și remorci cu capacități de 4—5 tone. Cu ele se pot executa transporturi diferite care să ne aducă importante venituri.

Toate ar fi bune dacă la încheierea contractelor nu ne-am lovi de... tariful diferențiat. La C.A.P. ora de transport se taxează cu 31 lei; la celelalte unități cu 45 lei, iar pentru unitățile Ministerului Economiei Forestiere, tariful se percepe în lei pe tona transportată.

Cele trei tarife de plată nu sînt cunoscute de unitățile beneficiare de transporturi și, din acest motiv, ele nu le acceptă. Din această cauză nu putem folosi la întreaga capacitate parcul existent și înregistrăm în același timp importante cheltuieli neproductive.

De aceea, cred că, stabilirea unui tarif pe tona transportată (în raport cu cheltuielile efective) ar fi convenabil tuturor unităților, ar ajuta la folosirea maximă a parcului de mașini.

Sperăm ca Direcția generală S.M.T., din Consiliul Superior al Agriculturii, să răspundă sesizării noastre.

Vichente DIACONU
tehnician, S.M.T. Filipești-Bacău

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

HARALAMBIE IVAN, Schela de extracție Cartojani — Instrucțiunile nr. 1536/1967 nu mai sînt în vigoare. Acestea au fost înlocuite cu instrucțiunile Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale nr. 112510 din luna septembrie 1967, pentru aplicarea HCM 121/1963 și HCM nr. 1683/1967, cu privire la finanțarea introducerii tehnicii noi în întreprinderile industriale. Problemele sesizate în legătură cu modul de raportare în cadrul cheltuielilor de producție, pe elemente, a contribuției la fondul centralizat de introducere a tehnicii noi sînt soluționate în anexa 6 „Indicații privind raportarea statistică" la instrucțiunile susamintite.

Recunoașterea beneficiilor peste plan realizate ca urmare a efortului propriu prin mai buna folosire a mijloacelor fixe este soluționată principial de circulara Ministerului Finanțelor nr. 25426 și Băncii Naționale nr. 42/42 din 15 iulie 1967, pagina 6, capitolul D, pct. 167 lit. d. Această circulară cuprinde modificările aduse instrucțiunilor nr. 1/1964. Greutățile sesizate în legătură cu aplicarea acestei instrucțiuni în sectorul foraj-extracție, constituie un caz particular. Rezolvarea problemei este de competența Ministerului Petrolului care urmează să emită instrucțiuni de ramură. Referitor la considerarea drept efort propriu a economiilor prin amortizări, menționăm că instrucțiunile nr. 4/1968 ale Direcției Centrale de Statistică consideră abateri legale de la prețul de cost numai modificarea normelor de amortizare. Pentru ca economiile din amortizări, obținute prin reducerea numărului mijloacelor fixe, ca urmare a unor măsuri luate pe linia organizării producției, să fie considerate efort propriu în conformitate cu prevederile pct. 113 din *Regulile de bază pentru planificarea, evidența și calcularea prețului de cost al producției industriale*, organul tutelar trebuie să analizeze această problemă și, în cazul în care le consideră abateri legale, să ceară avizul Comitetului de Stat al Planificării.

IOAN VATCĂ, Turda — În nr. 19 am răspuns la toate cele patru întrebări adresate de dv. Între altele arătam că una oră funcționare motor automacara este egală cu 20 km echivalenți. Această relație este valabilă numai pentru unitățile tutelate de Direcția generală a transporturilor auto din M.T.A.N.A. Pentru celelalte întreprinderi, care au în dotație automacarale, relația în vigoare stabilită de C.S.C.A.S. este de 25 km pentru o oră de funcționare pe loc a automacaralei.

RADU VALEANU, Corabia — Cîștigurile cu caracter permanent care se iau în considerare la stabilirea indemnizației de concediu sînt menționate în articolul apărut în nr. 16/1968 al revistei noastre sub titlul „Cum se calculează indemnizația pentru concediul de odihnă".

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

CONDIȚII PENTRU AFIRMAREA INIȚIATIVEI

În articolul cu acest titlu („Viața economică" nr. 13) au fost publicate cîteva opinii desprinse cu prilejul anchetei noastre în unele întreprinderi industriale, privind aplicarea H.C.M. nr. 1404/1967. Pe marginea unor propuneri, ne scriu:

Ministerul Finanțelor

Se analizează noi măsuri ce trebuie luate pe linia îmbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale, care vor contribui și la eliminarea unora din cauzele care creează supranormativele. Menționăm însă că unitățile economice răspund atît pentru stocurile supranormative pe total, cît și pentru stocurile fără mișcare și de prisos, indiferent dacă acestea sînt în limitele sau peste normativul mijloacelor circulante, deoarece se apreciază că stocurile respective se datoresc activității nesatisfăcătoare a unităților în cauză.

Propunerea uzinei Semănătoarea de a se stabili un regim mai simplu de determinare a cuantumului premiilor excepționale preconizate de H.C.M. nr. 1404/1967, prin atribuirea unui anumit procent din beneficiul peste plan realizat de întreprindere, fără a se recurge la determinarea beneficiilor rezultate din efort propriu, nu poate fi acceptată întrucît acest sistem nu ar stimula, considerăm noi, inițiativa întreprinderii în realizarea unei producții de calitate și la un preț de cost cît mai scăzut.

În colaborare cu celelalte organe de sinteză economică și cu ministerele interesate, urmează să se elaboreze și să se prezinte Consiliului de Miniștri propuneri de îmbunătățire a reglementării actuale de stabilire a efortului propriu.

Gheorghe POPESCU
director general
Direcția generală a finanțării industriei și transporturilor

Banca Națională

Prin metodele de creditare ce se experimentează s-a prevăzut creditarea globală — și în mod corespunzător și constituirea garanției creditelor — printr-un cont unic de împrumut (cont curent) atît a stocurilor din cadrul normativului, cît și a stocurilor planificate peste acesta. S-a menținut, ca fiind încă necesară, creditarea separată a unor stocuri cu caracter special, care se asigură pe baza unor hotărîri, precum și a stocurilor care se creditează temporar, ca urmare a unor devieri obiective de la plan. În prezent, Banca Națională studiază posibilitatea acordării prin contul curent și a creditelor pentru nevoi temporare. Totodată, într-un proiect de hotărîre a Consiliului de Miniștri, privind creditarea și finanțarea organizațiilor economice, care este în curs de elaborare, s-au prevăzut și alte măsuri de îmbunătățire a sistemului actual de finanțare și creditare.

În ceea ce privește sugestia ca în momentul depunerii la bancă a facturilor, însoțite de procesul verbal de recepție semnat de delegatul cumpărătorului, să se vireze în contul întreprinderii furnizoare contravaloarea mărfurilor livrate, menționăm că nu putem fi de acord cu luarea unei astfel de măsuri. Ar însemna ca banca să se transforme în plătitorul mărfurilor livrate, lucrărilor executate sau serviciilor prestate de furnizori. Or, acest lucru ar fi incompatibil cu funcțiile Băncii Naționale în cadrul cărora poate acorda credite furnizorilor pentru reîntregirea mijloacelor circulante pînă la încasarea facturilor, dar nu poate prelua obligațiile de plată, care sînt exclusiv ale cumpărătorilor.

D. D. MURGAN
director adjunct
Direcția de coordonare și sinteză

Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

Efectele pozitive obținute de Fabrica de mașini-unelte și agregate - București ca urmare a aplicării H.C.M. nr. 1404/1967, nu s-au reflectat însă decît parțial în reducerea stocurilor supranormative, a căror finanțare și-a regăsit rezolvarea prin aplicarea unei noi metode de creditare, mult mai simplă și operativă. Cauzele principale care alimentează stocurile supranormative, deși se acționează perseverent în prevenirea și lichidarea celor existente, se pot grupa astfel:

— aprovizionări peste necesarul curent, în special la produsele ce se consumă în cantități mici, necesarul producției pe un semestru sau chiar pe întregul an se aprovizionează o singură dată, pentru a preveni transporturile neeconomice;

— aprovizionările din import, pentru care cererile se definitivează, potrivit metodologiei în vigoare, în cursul lunilor mai—iunie pentru anul următor; ele devin necorespunzătoare eșalonării trimestriale a planului de fabricație — ce se definitivează mult mai tîrziu — în funcție de cererile beneficiarilor și respectiv contractarea produselor;

— întîrzieri în asimilarea produselor noi, care provoacă, pe anumite perioade, stocarea materialelor aprovizionate pentru fabricația de serie a produsului asimilat;

— incertitudinea planului de colaborare (piese turnate), respectiv livrarea incompletă de către colaboratori a seturilor de piese turnate care condiționează desfășurarea normală a prelucrărilor pe fluxul de fabricație.

În scopul eliminării unor asemenea stocuri, este necesar să se depună eforturi pentru găsirea și aplicarea unor noi metode în planificare și aprovizionare.

Horațiu MAICAN
director adjunct
Direcția generală de mașini unelte

ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 1971-1980

TENDINȚE ÎN VALORIFICAREA FONDULUI FORESTIER ȘI ÎN STRUCTURA UTILIZĂRII LEMNULUI

PENTRU SOCIETATEA OMENEASCĂ, pădurile reprezintă o condiție a bogăției și a nivelului de trai. Ele normalizează clima și cursul apelor, împiedică eroziunile, filtrează aerul în zonele industrializate, oferind omului loc de destindere, iar faunei țării — azilul natural. În același timp, pădurile asigură una din cele mai importante materii prime pentru economia națională.

Marile prefaceri din țara noastră au un efect deosebit de important asupra utilizării lemnului, el fiind mereu mai solicitat ca materie primă pentru industrie și mai puțin folosit în stare brută. În același timp, cerințele dezvoltării mai departe a economiei naționale necesită utilizarea rațională și valorificarea superioară a resurselor naturale între care lemnul ocupă un loc important.

● Schimbări structurale

ÎN PERIOADA ACTUALULUI DECENIU în țara noastră utilizarea lemnului a suferit importante schimbări structurale; au apărut noi subramuri de producție și s-a modificat și se modifică în continuare ponderea celor existente astfel:

Tabel nr. 1

Prevederi referitoare la modificarea structurii utilizării lemnului pentru 1970 față de 1960

Denumirea domeniului de utilizare	Cota-parte din masa lemnoasă (în procente)	
	1960	1970
• Masa lemnoasă totală	100	100
din care:		
— lemn de lucru	57,8	75,0
— lemn de foc	42,2	25,0
• Lemn de lucru total	100	100
din care:		
— bușteni de furnir și de rulaj	2,2	5,4
— bușteni pt. cherestea	53,4	50,9
— lemn pt. celuloză	5,8	17,0
— lemn pt. plăci	0,9	6,4
— lemn de mină și diverse	37,7	20,3

Realizarea acestei schimbări de structură are loc numai printr-o susținută și consecventă politică de investiții, bazată pe principiul — care prinde teren mereu mai mult pe plan internațional — potrivit căruia **cultura, protecția și recoltarea arborilor, împreună cu transportul lemnului și valorificarea lui superioară în întreprinderile prelucrătoare, constituie părți integrante ale unui proces global de producție.**

Introducerea rapidă a noilor tehnologii în exploatările forestiere și în industria de prelucrare a lemnului a marcat progrese importante în aproape toate domeniile de activitate, care cer un efort uman ridicat. Aceste schimbări importante sînt în mare parte obținute prin dezvoltarea cercetărilor științifice în sectorul forestier și aplicarea rezultatelor acestora în producție. Pe aceste baze, s-a organizat gospodărirea rațională a fondului forestier, cultura și refacerea pădurilor, extinderea speciilor repede crescătoare și cu valoare economică ridicată. Construirea de drumuri forestiere în masivele pădUroase a permis mobilizarea mai bună a masei lemnoase, valorificarea produselor accesorii, a fructelor de pădure și ciupercilor comestibile, precum și a fondului de vînătoare al țării.

Comparativ cu o serie de țări europene, România se situează pe primele locuri în ceea ce privește volumul de masă lemnoasă pe picior — 1 130 milioane m³ — și creșterea medie pe an și pe hectar de 3,4 m³.

Masa lemnoasă ce se exploatează anual este limitată și se menține la un nivel relativ constant, întregul spor al producției-marfă din industrie realizîndu-se pe seama valorificării ei superioare și complexe. În acest scop, se construiesc drumuri forestiere, astfel că densitatea rețelei de drumuri forestiere la hectar va crește de la 3,9 ml în 1960, la 6,8 ml la hectar în anul 1970. Cu toate progresele înregistrate, această densitate este încă insuficientă pentru o bună gospodărire a fondului forestier.

Folosirea industrială a lemnului de fag și reducerea pierderilor de exploatare au fost puternic stimulate și prin extinderea mecanizării operațiunilor grele și cu volum mare de muncă în exploatări forestiere, obținîndu-se următoarele rezultate:

Tabel nr. 2
(%)

	1950	1960	1970
— Lemnul de lucru de fag din totalul masei lemnoase de fag exploatată	26	45, 3	70, 0
— Pierderi de exploatare	10,9	7, 4	3, 8
— Indicele de mecanizare a lucrărilor în pădure	2	15,22	65,85

Un factor care a contribuit substanțial la valorificarea superioară și complexă a lemnului a fost crearea a 14 combinate noi, care au asigurat un indice superior de prelucrare a materiei prime de 80—85% față de 50—68% cît se obținea în fabricile vechi monoprofilate.

Dezvoltarea continuă și în ritm susținut a industriei de prelucrare a lemnului se reflectă în creșterea producției la sortimentele superioare, îndeosebi la cele de fag, astfel:

Tabel nr. 3

		1950	1960	1970
Cherestea de fag	mii m³	224	933	2025
Parchete	mii m²	419	2488	5000
Lăzi de fag	mii m³	—	128	240
Placaj	mii m³	15	69	265
Furnire	mil m²	1,3	9,6	55
PAL	mii t	—	31	260
PFL	mii t	—	—	370
Mobilă	mil lei	54	461	3160
Uși-ferestre	mii m²	93	552	3700

În urma acestei dezvoltări, **exportul total al economiei forestiere reprezintă circa 15% din totalul exportului țării.** Este important de subliniat că 68% din întreaga producție de mobilă ce se realizează în întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere, este exportată. România se situează în prezent pe locul 2 în Europa la exportul de placaj și pe locul 4 la cel de plăci aglomerate din lemn.

● Sporirea productivității pădurilor...

PRIVIND PERSPECTIVA de dezvoltare pentru perioada 1971—1980, **problema centrală în silvicultură o constituie sporirea productivității pădurilor.** În această privință un rol foarte important revine cercetării științifice. Ea este chemată să rezolve îmbunătățirea continuă a formulelor de împădurire, a calității puieților speciilor cu productivitate ridicată și să sprijine acțiunea de substituire în mod treptat a arboretelor slab productive cu specii eficiente pentru economia națională.

Avînd în vedere disproporția dintre cererile crescînde de material lemnos ale economiei naționale și resursele limitate ale fondului forestier, **este indicat să se continue acțiunea de plantare cu specii forestiere a marginilor drumurilor, canalelor, digurilor etc. și să se găsească soluții de folosire cît mai eficientă a unor terenuri din afara fondului forestier.** De altfel, această orientare există în numeroase țări europene.

● ...și valorificarea superioară a masei lemnoase

ÎN CONDIȚIILE DIMINUĂRII treptate a masei lemnoase exploatată anual, **sporul de producție al ramurii urmează a fi realizat pe seama creșterii gradului de valorificare.** Astfel, ponderea lemnului industrial din volumul net exploatat va putea să crească, pe total masă lemnoasă, de la 69% în 1965, la circa 82% în 1980. În acest scop, prin îmbunătățirea tehnologiei exploatărilor, se va extinde folosirea industrială a lemnului de mici dimensiuni, lărgindu-se baza de materie primă pentru dezvoltarea industriei celulozei și a plăcilor din lemn. Pe această bază, va crește ponderea produselor finite și a semifabricatelor superioare în structura producției, (vezi graficul din pag. 1-a):

În anul 1980, producția industriei de mobilă va reprezenta circa 36% din volumul producției ramurii.

● Tehnologia — în pas cu cuceririle științei

DACĂ ANALIZĂM TEHNOLOGIA APLICATĂ la fabricarea diverselor produse lemnoase, constatăm că ea este foarte dezvoltată sub unele aspecte și, în același timp, rămasă în urmă sub altele. Fabricile de cherestea, de exemplu, utilizează o tehnică învechită. Fie că este vorba de gater, ferăstrău panglică sau circular, pînza de tăiere avansează în lemn lăsînd o urmă de rumeguș. Debitarea bușteanului în cherestea, se face cu un randament de 55—68%. Rumegușul reprezintă o pierdere netă, fibrele lemnului fiind mai mult sau mai puțin dezintegrate și inutilizabile. Rumegușul nu poate servi ca materie primă nici pentru industria hîrtiei, nici pentru cea a plăcilor. Printre multiplele utilizări propuse pentru rumeguș, nici una nu rezolvă problema pe scară largă și astfel, continuăm să ardem rumegușul fără mare randament. În mod teoretic, problema s-ar putea rezolva în două feluri:

a) **utilizarea rumegușului în noi procese chimice.** Aceasta ar permite, pe lîngă folosirea celulozei — care nu constituie decît circa 50% din materialul lemnos — și utilizarea cu eficiență economică a ligninei, reprezentînd peste 35% din materialul lemnos.

Studiile efectuate în acest sens permit să se întrevadă posibilitatea folosirii în perspectiva viitorilor 10 ani a rumegușului (în proporție mergînd pînă la 100%) la fabricarea diferitelor tipuri de plăci, valorificarea lui pe cale chimică în drojdii furajere (mergînd pînă la 70%). De asemenea, va deveni posibilă întrebuințarea ligninei pe cale chimică pentru materiale de construcție și ca îngrășăminte agricole:

b) **modificarea completă a tehnicii debitării.** Deoarece este imposibil să se reducă grosimea pînzei de tăiere dincolo de limita cerută de rezistența și rigiditatea lemnului, cercetarea a pornit pe căi cu totul noi pentru decuparea lemnului gros în cherestea și grinzi, fără deșeuri. Aceste soluții cu totul noi (utilizarea jeturilor de apă de înaltă presiune și aplicarea LASER-ului la debitarea lemnului), au și fost în parte experimentate în An-

dr. ing. D. IVĂNESCU
director, Institutul de cercetări forestiere

(Continuare în pag. 4)

CRITERII ȘI INDICATORI AI EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII DE CONDUCERE A INTREPRINDERILOR

ACTIVITATEA PRACTICĂ a dovedit cu prisosință corelația strînsă care există între eficiența conducerii întreprinderilor, respectiv între posibilitățile de informare rapidă și cuprinzătoare a conducerii asupra activității, capacitatea ei de a lua decizii optime și operative și de a le aplica cu rigurozitate, și rezultatele economico-financiare ale întreprinderilor. Pe aceste temeiuri, complexul de măsuri adoptat de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1967 vizează tocmai crearea unui climat de rigurozitate științifică în rezolvarea tuturor problemelor legate de activitatea întreprinderilor, a unui climat favorabil ridicării continue a eficienței economice a întregii lor activități.

● Structura organizatorică — în concordanță cu diviziunea muncii de conducere

CARE TREBUIE SĂ FIE criteriile și indicatorii de apreciere a eficienței activității de conducere a întreprinderilor? În legătură cu această problemă facem în continuare cîteva considerațiuni.

Frecvent, în literatura de specialitate, nivelul de organizare a activității de conducere se judecă prin prisma raportului existent între diferitele categorii de personal și anume: raportul dintre numărul inginerilor și tehnicienilor și numărul muncitorilor; raportul dintre numărul personalului tehnico-administrativ și numărul muncitorilor; raportul dintre numărul maiștrilor și numărul muncitorilor. Analiza indicatorilor menționați permite să se vadă dacă întreprinderile asigură un anumit raport între diferitele categorii de personal.

De menționat că acest raport, în mod firesc, diferă de la o ramură la alta și chiar de la o întreprindere la alta din aceeași ramură sau subramură, datorită unei multitudini de factori, dintre care menționăm: particularitățile procesului de producție; gradul de înzestrare tehnică; gradul de mecanizare a lucrărilor administrative și a calculelor tehnico-economice; volumul sarcinilor de asimilare de produse noi și de modernizare a produselor aflate în fabricația curentă; tipul de producție (gradul de repetare a operațiilor) etc. Prin urmare, la compararea raporturilor existente între diferitele întreprinderi este necesar să se țină seama de toți factorii menționați. În condiții asemănătoare, raporturile diferite dintre numărul muncitorilor și personalul tehnico-administrativ se explică, fără îndoială, numai prin nivelul de organizare a conducerii întreprinderilor.

Îmbunătățirea structurii organizatorice a întreprinderilor se înscrie ca o problemă actuală și deosebit de importantă pentru creșterea eficienței activității de conducere a întreprinderilor. Este necesar ca **structura organizatorică a întreprinderilor să reflecte clar diviziunea muncii în cadrul aparatului de conducere, compartimentelor funcționale, legăturile de subordonare a serviciilor funcționale față de conducerea întreprinderii**, să stabilească legături optime între serviciile funcționale și între acestea și secțiile și atelierele întreprinderii. **În toate cazurile, la baza stabilirii structurii organizatorice trebuie să stea, ca principiu călăuzitor, asigurarea unei conduceri competente și operative a producției, cu cheltuieli minime de administrație.**

În contextul celor arătate, **o conducere eficientă implică, ca o cerință de prim ordin, delimitarea precisă a competențelor și răspunderilor pe fiecare treaptă a conducerii, pentru fiecare compartiment funcțional, precum și pentru fiecare lucrător din aparatul tehnico-administrativ.** Acest deziderat are multiple implicații asupra eficienței conducerii. În primul rînd, stabilirea precisă a gradului de autoritate și a sferei de răspundere a fiecărui post din aparatul de conducere permite cunoașterea persoanelor care au dreptul de a emite decizii și a persoanelor care au sarcina de a supraveghea înfăptuirea lor. În cazul cînd o persoană lipsește din întreprindere, se poate ști, cărui lucrător îi revin în mod automat atribuțiile și răspunderile persoanei absente temporar de la lucru. Se asigură, în felul acesta, o bună desfășurare a muncii de conducere, fiecare lucrător din întreprindere știe cui trebuie să se adreseze pentru rezolvarea problemelor care se ivesc în activitatea întreprinderii, iar conflictele de autoritate și competență sînt înlăturate.

În al doilea rînd, **stabilirea clară a atribuțiilor, evitarea oricărei diluări a responsabilităților în activitatea de conducere se înscrie ca unul din factorii cei mai importanți care contribuie la întărirea disciplinei.**

În al treilea rînd, **fixarea precisă a drepturilor, obligațiilor și răspunderilor pe care le are fiecare lucrător în exercitarea funcției sale constituie o condiție importantă a introducerii și extinderii normării muncii** și la activitatea aparatului tehnico-administrativ, problemă care nu s-a bucurat pînă acum de atenția cuvenită. Pe această cale se poate determina cu exactitate necesarul de personal tehnico-administrativ, eliminîndu-se atît paralelismul în atribuții și, deci, umflarea artificială a acestui aparat, cît și supraîncărcarea unor lucrători, ambele situații avînd consecințe negative.

În al patrulea rînd, **localizarea cît mai precisă a atribuțiilor și răspunderilor în activitatea tehnico-administrativă**, înlăturarea paralelismului în exercitarea diferitelor atribuții, care mai există în prezent, datorită carențelor regulamentelor de organizare și funcționare ale întreprinderilor și ale regulamentelor de ordine interioară, **contribuie la crearea cadrului necesar de aplicare a măsurilor adoptate în domeniul cointeresării materiale.**

Pentru eficiența muncii de conducere, o importanță deosebită are și delimitarea realistă a verigilor din subordine (a razei de control) pe care un conducător trebuie să le îndrume și controleze. La stabilirea razei de control a unui conducător este necesar să se aibă în vedere posibilitățile reale ale acestuia în condițiile concrete ale fiecărei întreprinderi de a avea un contact permanent.

Stabilirea de atribuții și responsabilități precise reprezintă una din problemele axiale ale perfecționării conducerii tehnico-administrative a întreprinderilor, ale sporirii eficienței acesteia.

Prin dreptul ce se acordă întreprinderilor de a stabili propriul lor regulament de organizare și funcționare, corespunzător condițiilor specifice ale fiecărei unități, pornind de la normele generale de organizare și funcționare a întreprinderilor pe baza statutului tip, devine posibilă înlăturarea tuturor carențelor existente în organizarea conducerii activității întreprinderilor, atît în ce privește delimitarea competențelor și răspunderilor, cît și din punct de vedere al numărului și raportului dintre diferitele categorii de personal.

● Consecințele unei aprecieri unilaterale

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, raportul dintre diferitele categorii de personal tehnic-administrativ și de muncitori constituie un barometru al gradului de organizare a conducerii întreprinderilor. Dar, după părerea noastră, **el caracterizează eficiența activității de conducere numai dintr-un singur unghi de vedere**, în timp ce aceasta trebuie privită într-un sens larg, respectiv ca un raport între cheltuielile de administrație și efectele activității productive. Ca atare, indicatorii referitori la raportul dintre diferitele categorii de personal și numărul muncitorilor reflectă numai **latura cantitativă** a organizării conducerii, nu și latura calitativă a acesteia. Ba, mai mult, indicatorii la care ne-am referit nu concretizează complet nici latura cantitativă a organizării conducerii. Este știut faptul că nu este suficientă asigurarea unui raport rațional între diferite categorii de personal.

O importanță deosebită o prezintă și asigurarea unei **structuri raționale** a personalului tehnico-administrativ din punct de vedere al nivelului de instruire, al specialității, precum și o judicioasă repartizare a inginerilor, tehnicienilor și maiștrilor pe schimburi, aspecte care ies din sfera de caracterizare a indicatorilor referitori la raporturile existente între categoriile de personal. **Practica arată că în condiții asemănătoare din punct de vedere al rapotului dintre personalul tehnico-administrativ și numărul muncitorilor există diferențe, și chiar foarte mari, între rezultatele economico-financiare ale activității diferitelor întreprinderi cu profil similar.** Toate acestea atestă faptul că rezumarea la analiza raporturilor dintre diferitele categorii de personal înseamnă, de fapt, îngustarea noțiunii de eficiență a activității de conducere a întreprinderilor.

● Trebuie să se pornească de la rezultatele economice

DUPĂ PĂREREA NOASTRĂ, eficiența activității de conducere a întreprinderilor poate fi apreciată și caracterizată în mod sintetic numai prin acei indicatori care exprimă raportul dintre cheltuielile de conducere și administrație și rezultatele economico-financiare obținute de întreprindere, sau dintre cheltuielile de muncă ale personalului tehnico-administrativ și volumul producției obținute de întreprindere. În acest sens, pot fi folosiți, după părerea noastră, următorii indicatori: cheltuielile cu salariile personalului tehnico-administrativ ce revin în medie la 1000 lei producție globală, producție marfă, producție marfă vîndută și încasată, sau la 1000 lei beneficii; producția medie pe un lucrător din aparatul tehnico-administrativ; cheltuielile de conducere și administrație ce revin în medie la 1000 lei producție globală, producție marfă, producție marfă vîndută și încasată sau la 1000 lei beneficii.

În componența cheltuielilor de conducere și administrative, considerăm că este necesar să se includă următoarele elemente de cheltuieli ocazionate de desfășurarea activității personalului tehnico-administrativ: salariile de bază și suplimentare și C.A.S. ale personalului tehnico-administrativ scriptic și nescriptic folosit la nivelul întreprinderii și al secțiilor de fabricație; cheltuielile pentru delegații în interes de serviciu; cheltuielile de transfer; cheltuielile de birou la nivelul întreprinderii și secțiilor de fabricație; cheltuielile pentru întreținerea și repararea fondurilor fixe și ale obiectelor de uz gospodăresc și administrativ; amortizarea fondurilor fixe destinate activității de conducere și administrative la nivelul întreprinderii și secțiilor de fabricație; cheltuielile de laborator, cercetări, experimentări și inovații; cheltuieli pentru protecția muncii aferente personalului tehnico-administrativ; cheltuielile pentru pregătirea și specializarea cadrelor din aparatul tehnico-administrativ.

Cheltuielile de conducere și administrație constituie o parte însemnată a cheltuielilor generale ale întreprinderilor și a cheltuielilor secțiilor de fabricație. Ținînd seama de actualul plan de conturi folosit în evidența contabilă a întreprinderilor industriale, elementele de cheltuieli de conducere și administrative menționate mai înainte și incluse în cheltuielile generale ale întreprinderii sînt evidențiate în conturile analitice 130 — 01, 04, 05, 06, 11, 12, 13, 14, 15, 35. Elementele de cheltuieli de conducere și administrative incluse în cheltuielile secțiilor de fabricație sînt integrate distinct în conturile analitice 134 — 06, 09, 10, 11, 12, 13 și 14. Din analizele efectuate la unele întreprinderi constructoare de mașini rezultă că, în totalitate, cheltuielile de administrație și conducere reprezintă circa 90% și chiar peste 90% din cheltuielile generale ale întreprinderilor. Cheltuielile de administrație și conducere incluse în cheltuielile comune ale secțiilor de fabricație reprezintă în totalul acestor cheltuieli, circa 30%.

Considerăm că indicatorii care privesc raportul dintre cheltuielile de administrație și conducere și rezultatele economice ale activității au putere de sintetizare a eficienței activității de conducere mult mai mare decît indicatorii referitori la raportul dintre cheltuielile cu salariile personalului tehnico-administrativ și rezultatele economice obținute. Această concluzie apare și mai evidentă dacă avem în vedere și extinderea mecanizării lucrărilor administrative și de calcul tehnico-economic. Acest proces, care exprimă un imperativ al perfecționării activității de conducere, duce la mărirea cheltuielilor pentru întreținerea și amortizarea fondurilor fixe; el trebuie să conducă totodată la reducerea altor cheltuieli de conducere și administrație, precum și la sporirea rezultatelor economice, ca urmare a unor decizii mai operative și mai bine fundamentate din punct de vedere economic.

Din complexul de indicatori referitori la raportul dintre cheltuielile de conducere și administrație și rezultatele economico-financiare ale activității, **indicatorul „cheltuieli de conducere și administrație ce revin la 1000 lei beneficii" exprimă, după părerea noastră, în modul cel mai sintetic eficiența activității de conducere.**

Sporirea eficienței activității de conducere în sensul îmbunătățirii raportului dintre cheltuielile de conducere și administrație și rezultatele economico-financiare ale întreprinderii necesită adoptarea, pe de o parte, a unei structuri organizatorice adecvate cerințelor reale ale conducerii producției, ca număr de personal tehnico-administrativ, specialitate și grad de calificare și, pe de altă parte, ridicarea nivelului calitativ al muncii de conducere, concretizată în luarea cu maximum de operativitate a celor mai eficiente decizii privind organizarea producției, ridicarea nivelului tehnic al producției și adaptarea operativă a producției la nevoile economiei naționale.

Conf. univ. dr. C. ȘTEFAN

TENDINȚE ÎN VALORIFICAREA FONDULUI FORESTIER

(Urmare din pag. 3)

glia, U.R.S.S. și S.U.A.

Dacă ținem seama că circa 50% din lemnul de lucru exploatat se prelucrează pe calea debitării în gatere, putem desprinde faptul că o astfel de modificare a tehnologiei poate revoluționa întreaga producție de cherestea, mărind substanțial resursele economiei naționale care, în prezent, ne asigură un consum de cherestea pe 1000 de locuitori de 152 m³/an, față de media europeană de 185 m³/an. După părerea specialiștilor, această schimbare calitativă se va produce în a doua jumătate a deceniului următor.

Pierderi însemnate sînt ocazionate astăzi și de insuficiența tehnologiei utilizate la **derularea bușteniilor pentru fabricarea placajului și decuparea furnirelor estetice.** În prezent, consumul specific de materie primă asigură un randament sub 50%. Cincinalul următor va trebui să aducă și în acest domeniu un salt calitativ, în sensul **ridicării randamentului la circa 70%.**

Alt domeniu de mare importanță, unde deceniul următor va trebui să aducă o schimbare esențială este producția de celuloză și hîrtie, care în 1960 a consumat 6% din totalul lemnului de lucru, iar la nivelul anului 1980 va necesita peste 40%. Consumul de hîrtie pe cap de locuitor în țara noastră este încă mic față de consumul mediu european. Recuperarea rămînerii în urmă în acest domeniu va necesita un efort deosebit, datorită și faptului că investițiile calculate pe m³ de materie primă sînt de circa 10 ori mai ridicate la acest produs decît la celelalte realizate de industria de prelucrare a lemnului. **Trebuie intensificată preocuparea pentru utilizarea în procesul de fabricare a celulozei și hîrtiei a lemnului de foioase și, în special, a celui de fag, România avînd importante disponibilități din aceste specii.**

Perioada 1971—1980 va trebui să aducă o schimbare și în domeniul ambalajelor, deoarece evoluția tehnicii de ambalare pe plan mondial, care a dus la o modificare a structurii consumului de lăzi, nu a găsit o suficientă aplicare la noi. În această privință, este semnificativă ponderea valorică mare a ambalajelor din lemn în țara noastră, comparativ cu alte țări.

Una din sarcinile centrale ale deceniului următor o va constitui îmbunătățirea, în continuare, a calității producției în unitățile Ministerului Economiei Forestiere și în întreprinderile de subordonare locală, care vor trebui să producă mobilă într-o gamă mai variată și la nivelul cerințelor calitative ale populației. Este binecunoscută deosebita importanță a operațiilor de încleiere și de finisare a lemnului pentru realizarea unor produse cu rezistență, durabilitate și aspect plăcut. În prezent, se folosesc în acest scop materiale care au un cost relativ ridicat și necesită perioade lungi de aplicare și prelucrare. **Marile progrese realizate în ultimul timp, precum și cele ce se întrevăd în privința obținerii unor astfel de materiale pe bază de polimeri, vor permite extinderea pe scară largă în producție a unor lacuri și adezivi superiori, cu tehnologie de aplicare simplă și foarte rapidă. Ele vor conferi produselor lemnoase proprietăți superioare celor obținute în prezent, reducînd la jumătate sau chiar la o treime costul operațiilor de finisaj și încleiere.**

Perioada 1971—1980 va trebui să însemne intensificarea acțiunii de asimilare și modernizare a unor utilaje pentru economia forestieră, făcînd din România un important furnizor de instalații complexe al țărilor în curs de dezvoltare.

Cercetarea științifică atît cu caracter fundamental cît și aplicativ, sprijină în mod susținut realizarea sarcinilor ramurii privind sporirea randamentului pădurilor, exploatarea lor rațională și îmbunătățirea prelucrării materialului lemnos cu eficiență economică mereu sporită.

Expresie a lărgirii democrației socialiste în activitatea economică și socială

COMITETUL DE DIRECȚIE

DIND VIAȚĂ Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la comitetele de direcție ale întreprinderilor și organizațiilor economice de stat, în întreaga țară se desfășoară acțiunea de numire și constituire a acestor organe de conducere colectivă, menite să ridice pe o nouă treaptă, superioară, întreaga activitate economică a unităților de bază în care se desfășoară producția materială. Izvorîtă din particularitățile și cerințele producției moderne, din amplitudinea și dimensiunile proceselor economice în etapa desăvîrșirii construcției socialiste, organizarea comitetelor de direcție constituie o nouă afirmare a principiilor democrației socialiste în activitatea economică și socială.

APLICAREA ACESTEI noi metode de conducere presupune și implică stabilirea precisă, în detaliu, a cadrului prevăzut de lege, particularizarea atribuțiilor și competențelor comitetului de direcție în funcție de caracteristicile fiecărei unități economice, modalitățile concrete de funcționare și de desfășurare a activității acestui for, delimitarea clară a raporturilor dintre comitet și conducerea operativă etc.

Discutînd cu mai mulți directori de întreprinderi din București, Sibiu și Constanța pe marginea acestor probleme, am desprins, în primul rînd, consensul unanim cu privire la crearea unui asemenea for; pe de altă parte, au fost exprimate numeroase păreri și sugestii privind funcționarea concretă a comitetelor de direcție, pe care le vom sintetiza în rîndurile de față.

● O primă judecată de valoare: eficiența economică

Adoptarea măsurii privind constituirea comitetelor de direcție este considerată ca fiind pe deplin corespunzătoare cerințelor care se pun în fața întreprinderilor, complexității activității de conducere a acestora. Dacă și pînă acum directorul de întreprindere apela la o serie de colaboratori apropiați pentru a se consulta în diverse probleme, în prezent promovarea muncii și conducerii colective creează un nou cadru organizatoric de exprimare și utilizare a gîndirii colective și de valorificare multilaterală a experienței cadrelor de specialiști și a întregului colectiv.

În contextul muncii colective, desfășurată în comitetul de direcție, fiecare membru devine **direct interesat** de întregul mers al întreprinderii, arăta tov. Anghel Rădulescu (director general al Întreprinderii de montaje-București). **„Munca de conducere prin comitetul de direcție** — sublinia interlocutorul — **are marele avantaj că oferă membrilor colectivului o viziune largă asupra ansamblului de probleme și laturi ce compun activitatea unei întreprinderi, îi obligă să judece nu prin prisma sectorului îngust de care răspund direct, ci luînd în considerare interesele generale ale întreprinderii".** Pînă acum nu erau puține cazurile cînd un cadru considera că munca ce se desfășoară în compartimentul sau sectorul pe care-l conduce are rolul hotărîtor în cadrul unității și, ca atare, trebuie să se bucure de o situație privilegiată în raport cu celelalte servicii sau compartimente. Or, această optică îngustă va ceda neîndoielnic locul unei priviri de ansamblu, unei aprecieri a situației și problemelor la scara întregii întreprinderi.

De asemenea, așa cum ne relatau unii dintre directori, se vor produce modificări și în concepția că problemele pot fi soluționate oricum, fără a avea totdeauna în vedere criteriul primordial al economicității. Uneori — sublinia ing. Nicolae Nan, director al Fabricii „Libertatea"-Sibiu — se dădea atenție mai ales laturii tehnice a unor soluții, pierzîndu-se din vedere sau lăsîndu-se pe planul doi latura economică, eficiența economică. Prin constituirea comitetului de direcție și celelalte măsuri ce se întreprind acum în cadrul perfecționării conducerii și planificării, **„se creează premisele unei înțelegeri și analize mai adînci a proceselor ce se desfășoară în întreprindere, a necesității ca fiecare măsură să fie solid fundamentată și justificată din punct de vedere economic".**

Includerea principalilor factori de decizie în comitetul de direcție, așezarea la aceeași masă pe picior de egalitate a cadrelor tehnice și economice permite să se confrunte multilateral soluțiile preconizate, să se formeze și să acționeze o gîndire complexă, corespunzătoare proceselor economice.

„Numai judecînd multilateral toate datele problemei, constata Al. Pocol, directorul Uzinei „Balanța"-Sibiu, **sîntem feriți de subiectivism în conducerea unității, sîntem siguri că adoptăm soluția cea mai justă, atît din punct de vedere tehnic, cît și economic și social. Noi am folosit și mai înainte acest stil de muncă și se pare că rezultatele obținute dovedesc că nu am greșit".**

Stabilirea de comun acord a soluțiilor și sarcinilor sporește **spiritul de responsabilitate** al tuturor, constituie o garanție că deciziile adoptate vor fi înfăptuite cu maximă perseverență și la un nivel calitativ superior. Căci, așa cum remarcă unii specialiști în știința conducerii, nici o decizie nu este bună numai în sine; ea devine bună prin adeziunea totală a tuturor celor însărcinați să o pună în aplicare.

Datorită multitudinii de atribuții care au fost acordate comitetului de direcție, ca și prezentării lor sub formă de principii, unii interlocutori au relevat necesitatea ca ministerele să dea lămuriri clare și precise **pînă unde operează competența comitetului de direcție și unde încep sarcinile conducerii operative.**

Asemenea explicitări, menționează ing. M. Lucaci, director la Uzina de prelucrare mase plastice-București, sînt cu precădere utile pentru a răspunde la astfel de întrebări: pînă la ce limite (valorice) directorul poate să aprobe executarea de lucrări de mică mecanizare; dacă îmbunătățirea încadrării unui salariat tehnico-administrativ trebuie să fie făcută cu aprobarea comitetului sau poate avea loc numai cu aprobarea directorului; dacă desfacerea contractului de muncă al unui salariat sau aplicarea de sancțiuni intră în competența comitetului sau a directorului.

Nu lipsită de importanță este și **reglementarea situațiilor provocate de cazuri de forță majoră sau de maximă urgență,** cînd decizia trebuie luată cu maximă operativitate. Conform părerilor exprimate, în asemenea cazuri, ar trebui să se prevadă ca directorul sau împuternicitul său să poată stabili măsurile ce se impun. Acestea să fie aplicate pe propria sa răspundere, iar respectiva hotărîre, dacă este de competența comitetului, să fie ratificată la proxima ședință a acestuia.

● Competențele comitetului și autoritatea directorului

Punînd în discuție felul cum înțeleg desfășurarea activității comitetului de direcție, cea mai mare parte a conducătorilor de întreprinderi au subliniat necesitatea ca acesta să-și elaboreze **un plan de muncă,** în care să includă principalele aspecte și probleme pe care le ridică înfăptuirea sarcinilor întreprinderii într-o perspectivă mai apropiată și mai îndepărtată. În acest plan se vor circumscrie jaloanele esențiale, coordonatele majore ale strategiei și politicii întreprinderii, ceea ce constituie atribute ale autorității comitetului. Problemele trebuie să fie clar formulate, să se prevadă termene precise pentru studierea și dezbaterea lor în cadrul colectivului, precum și responsabilități pentru fiecare membru, astfel ca să fie exclusă posibilitatea de nerealizare sau de tergiversare a lor. Totodată, se va stabili, implicit, și o delimitare netă față de problemele curente, de a căror soluționare se va ocupa în mod nemijlocit directorul și, prin delegare de atribuții, principalii săi colaboratori.

În discuțiile purtate, unii directori, ca de pildă, ing. Gh. Muscoi (Combinatul industrial de morărit și panificație-Dobrogea), aprecia ca necesară **revederea,** în spiritul Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. și a Consiliului de Miniștri **a atribuțiilor ce revin directorului,** în sensul ca acesta să fie degrevat de o serie de activități de mai mică importanță (de exemplu, instructajul pentru protecția muncii, semnarea corespondenței care nu angajează patrimoniul unității etc.) și **trecerea acestora, prin delegație, asupra șefilor compartimentelor respective. Totodată, se consideră necesară întărirea rolului hotărîrilor care se adoptă de către comitetul de direcție sau de către conducerea operativă.** Ținîndu-se seama că deciziile majore privind activitatea întreprinderii se iau în colectiv, pe baza unei analize multilaterale și cu cea mai mare responsabilitate, acestea au, cel puțin în principiu, garanția că reflectă soluția optimă și asigură îndeplinirea lor. În asemenea condiții, trebuie revăzută practica repetatelor intervenții din partea organelor tutelare. Prin aceasta, comitetul de direcție și conducerea operativă vor evita în viitor să ceară aprobări de la forurile tutelare pentru problemele a căror rezolvare intră în competența lor, nu vor mai „împinge" soluționarea lor la veriga superioară.

ANCHETA NOASTRĂ

● Un stil de muncă adecvat

Complexitatea aspectelor și laturilor proceselor și fenomenelor ce au loc la nivelul întreprinderii, mutațiile rapide și, în funcție de acestea, amploarea și diversitatea muncii de conducere, cer organului de conducere o mare capacitate de analiză și opțiune. De aceea, îndeplinirea cu succes a atribuțiilor comitetului de direcție implică folosirea **unui stil adecvat de muncă,** utilizarea unor forme și metode variate, capabile să răspundă specificului problemelor ce urmează a fi rezolvate.

O premisă a unei munci de calitate, ne spunea ing. V. Vasu, director la Uzina mecanică-Sibiu, o constituie distribuirea precisă a sarcinilor între membrii comitetului de direcție, stabilirea unor responsabilități cît mai bine conturate. Este evident, au subliniat cei mai mulți dintre interlocutori (Anghel Rădulescu, Al. Pocol, M. Lucaci ș.a.) că **formarea unor colective de studiu** pentru examinarea unor probleme deosebite, ce comportă o analiză aprofundată și multilaterală, este de natură să furnizeze comitetului mai multe variante, din care acesta să aleagă pe cea optimă. De aceea, se consideră necesară formarea unor colective de specialiști, ori de cîte ori va fi cazul, **atragerea la discuțiile din comitetul de direcție și a altor cadre cu experiență din întreprindere sau din afara ei.** Totodată, se apreciază ca necesară o programare judicioasă a ședințelor, o temeinică pregătire a acestora, promovarea unui climat propice exprimării opiniilor. Cei mai mulți directori consideră util ca ședințele comitetului să fie fixate spre sfîrșitul fiecărei luni, cînd există condiții pentru analiza activității desfășurate și pentru stabilirea măsurilor necesare în vederea înfăptuirii sarcinilor din planul lunii următoare.

În cursul dezbaterilor din cadrul ședințelor de comitet se cer folosite, potrivit opiniilor exprimate, metode de muncă capabile să antreneze pe toți membri comitetului la discutarea problemelor, pentru afirmarea fără reticență a părerilor, astfel ca **hotărîrile ce se adoptă să exprime opinia unui număr cît mai mare de membri.**

În vederea angajării, încă de la început, a noului organ de conducere colectivă pe calea îndeplinirii cu maximă eficacitate a prerogativelor care îi revin, **este de dorit,** așa cum sublinia ing. N. Nan, **să se revadă cît mai curînd întreaga legislație economică și să fie pusă în concordanță cu noile realități din viața practică.**

O problemă care a rămas încă nerezolvată o constituie elaborarea regulamentelor proprii de funcționare a comitetelor de direcție. Din discuțiile purtate a reieșit necesitatea întocmirii unui model de regulament de către organele de specialitate, cu atît mai mult cu cît în întreprinderi există puțini specialiști, iar literatură în materie care să poată fi folosită nu există.

★

Discuțiile purtate au relevat, după cum rezultă din cele arătate, superioritatea formei de conducere colectivă, expresie a adîncirii democrației noastre socialiste, maturitatea cu care cadrele de conducere abordează înfăptuirea sarcinilor majore ce le revin. Ele au reflectat, în același timp, necesitatea ca noile organe ce s-au constituit în întreprinderi să primească un sprijin calificat și susținut din partea forurilor de resort, astfel încît perioada de rodaj să fie cît mai scurtă, iar noul mecanism să-și afirme cît mai curînd potențele creatoare.

Florence COSTIN
Florin DUCA

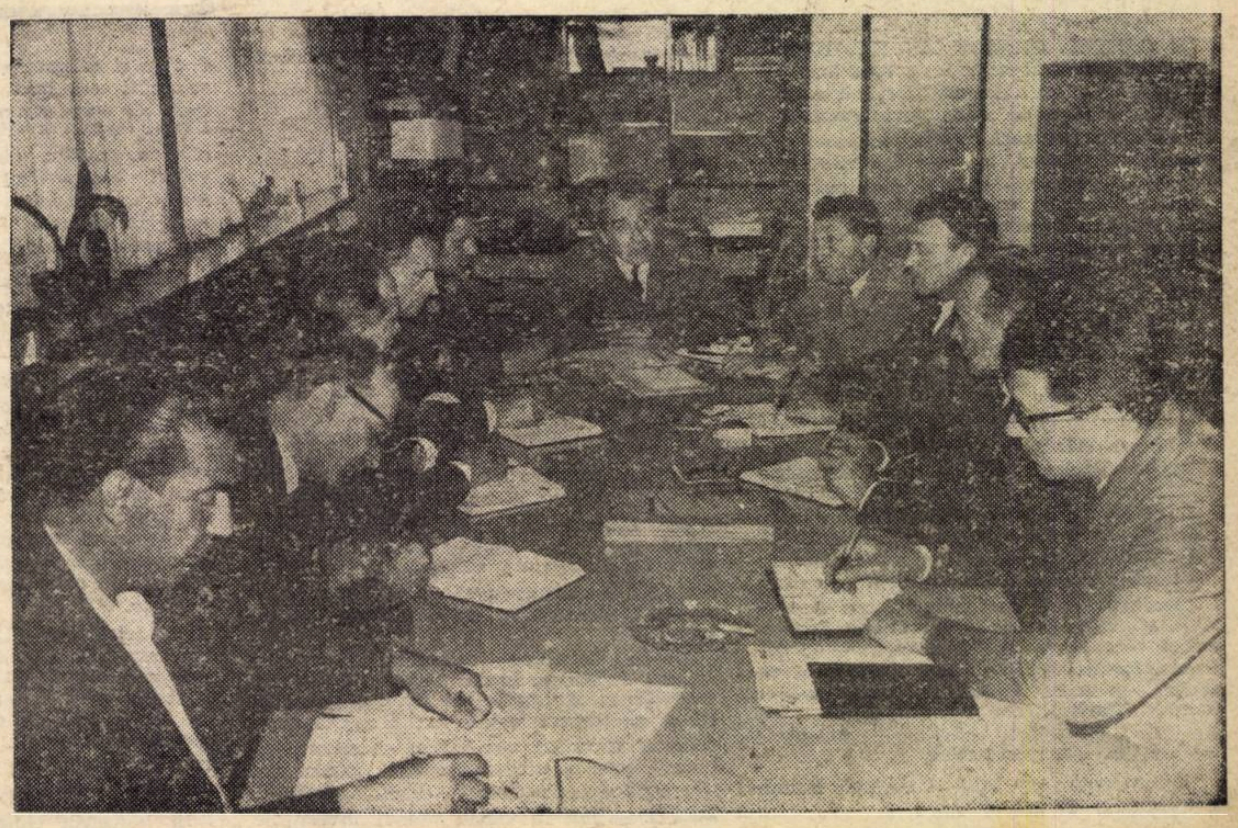

Prima ședință de lucru a Comitetului de direcție de la Uzina de prelucrat mase plastice — București

CUM POT FI STABILITE VALORI NORMATIVE PENTRU DURATA DE RECUPERARE

PENTRU APRECIEREA eficienţei economice a investiţiilor dispunem în prezent de un act normativ deosebit de util: lista indicatorilor tehnico-economici aprobaţi prin H.C.M. nr. 3060/1966. Printre aceştia este şi **durata de recuperare a investiţiilor**, *indicator sintetic cu o mare putere de caracterizare a eficienţei economice.*

Cu toată importanţa lui, pînă acum nu s-au stabilit valori normative pentru el, care să permită stabilirea unor comparaţii privind eficienţa — din acest punct de vedere — a investiţiilor. De aceea, practicianul, pus în faţa unei durate de recuperare calculată pentru un obiectiv de investiţii oarecare, nu poate aprecia dacă aceasta este sau nu favorabilă, chiar dacă există posibilitatea unor comparaţii cu obiective similare construite, aflate în curs de construcţie sau de proiectare, întrucît nu dispune de valorile de referinţă (normative) ale duratei de recuperare; el nu a avut asemenea normative nici atunci cînd a fundamentat obiectivele de investiţii alese acum pentru comparaţie.

Trebuie să remarcăm faptul că prin instrucţiunile nr. 110 100/1967. C.S.P. şi Ministerul Finanţelor au stabilit pentru ministerele economice sarcina de a elabora asemenea normative ale duratei de recuperare, fără însă a indica în acest scop şi o metodologie de lucru.

NORMAREA DURATEI de recuperare este o problemă complexă, factorii care o condiţionează fiind foarte numeroşi şi destul de greu de pus în evidenţă. Ea este complicată şi mai mult din cauza actualului sistem de preţuri, care face necesar ca durata de recuperare să fie determinată în formă dublă: pe baza beneficiului şi pe baza plusprodusului.

Pentru stabilirea unei metodologii unice de calcul a valorii normative, considerăm că este necesar să se pornească de la factorii de influenţă asupra duratei de recuperare. Din relaţia sa de calcul, se deduce că durata de recuperare are doi factori principali de influenţă: investiţia totală şi beneficiul, respectiv plusprodusul. Aceştia sînt însă la rîndul lor funcţii complexe de alţi factori. Astfel, investiţia totală depinde de mărimea investiţiilor directe, a celor colaterale şi conexe, de efectul imobilizării fondurilor de investiţii, de volumul mijloacelor circulante necesare desfăşurării procesului de producţie. La rîndul său, beneficiul este determinat de volumul producţiei marfă şi de rentabilitatea acesteia. Desigur, cercetarea factorilor de influenţă poate fi continuată. După părerea noastră, este necesar a limita analiza la factorii care au influenţă directă asupra investiţiei totale şi asupra beneficiului.

Investiţia totală rezultă prin insumarea investiţiilor directe (I_d), a investiţiilor colaterale (I_c) şi conexe (I_{cn}), la care se adaugă efectul imobilizării (I_t) şi volumul mijloacelor circulante (N). Suma elementelor de mai sus se poate scrie sub formă de produs astfel:

$$I = I_d\ (1+\alpha)\ (1+\beta)\ (1+\gamma) \qquad (1)$$

în care:

α = raportul dintre valoarea investiţiilor colaterale plus a celor conexe şi valoarea investiţiilor directe, $(I_c+I_{cn})/I_d$;

β = raportul dintre mărimea efectului imobilizării fondurilor de investiţii şi cheltuielile totale de investiţii (investiţiile directe plus investiţiile conexe şi colaterale), $I_t/(I_d+I_c+I_{cn})$;

γ = raportul dintre mijloacele circulante şi cheltuielile totale de investiţii plus efectul imobilizării fondurilor de investiţii, $N/(I_d+I_c+I_{cn}+I_t)$.

Pentru înţelegerea relaţiei (1) vom da următorul exemplu numeric. Să presupunem că pentru un anumit obiectiv de investiţii s-au calculat pe baza devizului general *): I_d = 128 970, I_c = 23 330, I_{cn} — 780, I_t — 19 220, N = 9 400. Pe baza datelor prezentate se calculează: α = 24 110 : 128 970 — 0,187; β = 19 220 : 153 080 — 0,126; γ = 9 400 : 172 300 = 0,0545. Ca urmare, investiţia totală, exprimată după modelul relaţiei (1), va fi: 181 700 = 129 970 (1+0,187) (1+0,126) (1+0,0545).

Această formă de prezentare a investiţiei totale ne îngăduie să observăm cu uşurinţă ceea ce urmărim şi anume: 1) investiţiile colaterale şi conexe faţă de investiţiile directe; 2) efectul imobilizării fondurilor de investiţii faţă de valoarea cheltuielilor totale de investiţii; 3) ponderea valorii mijloacelor circulante faţă de cheltuielile totale de investiţii luînd în considerare şi imobilizarea lor.

Pentru a pune în evidenţă factorii de influenţă a beneficiului (B), se poate utiliza o relaţie cunoscută:

$$B = R\ \frac{\rho}{1+\rho} \qquad (2)$$

în care:

R = producţia marfă ce urmează a fi obţinută în cadrul noului obiectiv de investiţii (mii lei/an)

ρ = rentabilitatea acesteia (%).

Pentru acelaşi obiectiv, vom continua exemplificarea numerică: R = 65 960; ρ = 29,36%; rezultă:

$$B = 65\,960\ \frac{0{,}2938}{1{,}2938} = 14\,983 \text{ mii lei/an}$$

CONSECVENŢI IDEII pe care o urmărim, să împărţim acum relaţia (1) la relaţia (2). Vom obţine durata de recuperare din beneficiu în funcţie de factorii săi de influenţă:

$$D_B = (1+\alpha)\ (1+\beta)\ (1+\gamma)\ \frac{I_d}{R}\ \frac{1+\rho}{\rho} \qquad (3)$$

Se observă că raportul $\frac{I_d}{R}$ reprezintă investiţia specifică (i.e. lei investiţii/1 leu producţie) determinată exclusiv pe baza investiţiilor directe. Dacă se înmulţeşte $(1+\alpha)\ i_d$ se obţine investiţia specifică corespunzătoare cheltuielilor totale de investiţii.

De asemenea, făcînd înlocuirile cuvenite se deduce relaţia de calcul a coeficientului μ în funcţie de investiţia specifică directă şi de viteza de rotaţie a mijloacelor circulante (v).

$$\mu = 1 + \frac{1}{i_d\ v\ (1+\alpha)\ (1+\beta)} \qquad (4)$$

Cu precizările de mai sus, relaţia (3) va deveni:

$$D_B = \left[(1+\alpha)\ (1+\beta)\ \left(i_d + \frac{1}{v}\right) \right] \frac{1+\rho}{\rho} \qquad (5)$$

Relaţia (5), care este relativ foarte simplă, finalizează părerea noastră cu privire la posibilitatea normării în practică a duratei de recuperare. Într-adevăr, pentru oricare obiectiv de investiţii, avînd o capacitate de producţie stabilită, se poate determina un volum al investiţiilor directe care practic nu se modifică (sau se modifică cu totul insensibil) prin schimbarea amplasamentului său dintr-o localitate într-alta. Dacă ţinem seama că nici valoarea producţiei nu depinde de amplasament, vom reţine ca foarte important faptul că investiţia specifică i_d poate fi considerată practic o constantă pentru fiecare obiectiv de investiţii.

Elementul variabil în valoarea cheltuielilor totale de investiţii îl constituie volumul investiţiilor colaterale şi conexe. Influenţa acestuia asupra duratei de recuperare apare în relaţia (5) prin coeficientul α. In exemplul numeric prezentat, investiţiile colaterale şi conexe reprezintă 18,7% din valoarea investiţiilor directe.

Faţă de investiţiile directe, investiţiile colaterale şi conexe nu pot fi oricît de mari. Consecinţă necesară: coeficientul poate şi trebuie să fie normat, în funcţie de specificul fiecărei ramuri economice.

O discuţie similară ocazionează coeficientul β. Factorii săi de influenţă sînt: durata de construcţie şi eşalonarea volumului de investiţii — în cadrul acestei perioade. Se înţelege că durata de construcţie a unui obiectiv nu trebuie să fie oricît de mare, după cum nici eşalonarea unei investiţii nu poate fi făcută oricum. Sîntem de părere de aceea ca şi coeficientul β să fie normat.

Argumente bine justificate din punct de vedere economic impun ca rentabilitatea noilor unităţi economice să fie cel puţin egală cu rentabilitatea medie pe ramură sau pe sector. Din aceleaşi considerente, viteza de rotaţie a mijloacelor circulante la noile unităţi nu este permis să scadă sub nivelul mediu al acesteia pe ramură sau pe sector.

Se deduce, prin urmare, că atît rentabilitatea, cît şi viteza de rotaţie, pot şi trebuie să fie normate, luîndu-se ca bază mediile acestora pe ramură sau pe sector.

Dispunînd de aceste elemente, se pot stabili implicit şi valorile normative pentru durata de recuperare.

Pentru exemplificare, prezentăm modul de determinare a duratei normate de recuperare. Să acceptăm că studii elaborate anterior ne pun la dispoziţie următoarele mărimi normative: α = 0,20; β = 0,13; i_d = 1,8; v = 7,2; ρ — 0,28.

Pe baza acestora, durata de recuperare normată ar fi

$$D_B(N) = \left[(1+0{,}20)\ (1+0{,}13)\ 1{,}8 + \frac{1}{7{,}2} \right]_{0{,}28}^{1{,}28}$$

— 12 ani

Normarea duratei de recuperare din plusprodus nu ridică probleme deîndată ce se cunoaşte metodologia normării duratei de recuperare din beneficiu. De aceea nici nu vom insista cu amănunte.

Propunerea prezentată mai sus ar putea constitui, după părerea noastră, o bază de pornire în stabilirea unei metodologii de normare a duratei de recuperare. Apreciem că succesul nu poate fi dobîndit decît printr-un susţinut efort colectiv din partea tuturor specialiştilor care lucrează în domeniul investiţiilor.

C. MARINESCU

*) Cifrele în mii corespund obiectivului de investiţii care a fost exemplificat în articolul „Durata de recuperare a investiţiei totale", publicat în Revista de Statistică nr. 10/1967.

În industria cimentului

FACTORII DE INFLUENŢĂ A EFICIENŢEI

Fabrica de ciment	Felul investiţiei	Durata de recuperare (ani)		Coeficientul de eficienţă	
		pentru investiţii cf. proiect	pentru investiţii recalculate	pentru investiţiile din proiect	pentru investiţiile recalculate
Birseşti	nouă	4,8	5,1	0,20	0,19
Turda	dezvolt.	4,0	4,6	0,25	0,22
Bicaz	„	4,2	5,0	0,23	0,20
Medgidia	„	4,0	4,2	0,25	0,24
Fieni	„	7,8	9,1	0,13	0,10

ÎN CADRUL SISTEMULUI DE INDICATORI cu ajutorul cărora se apreciază eficienţa economică a investiţiilor, cel cu privire la durata de recuperare prezintă o deosebită importanţă. Acest indicator caracterizează ritmul în care se desfăşoară procesele economice intensive şi extensive — ritm care este cu atît mai mare, cu cît este folosit mai eficient volumul de investiţii şi cu cît raportul dintre investiţiile executate şi efectul total obţinut este mai mic.

Durata de recuperare

Pentru determinarea duratei de recuperare, în industria cimentului s-a avut în vedere un calcul cît mai corect al volumului de investiţii atît pentru construirea fabricilor noi, cît şi pentru dezvoltarea celor existente. În acest sens, în cazul obiectivelor noi s-a ţinut seama de lucrările directe, colaterale şi volumul mijloacelor circulante, iar la fabricile existente, supuse dezvoltării, pe lîngă aceste elemente, s-a luat în calcul — acolo unde a fost cazul — şi valoarea fondurilor fixe demolate şi neamortizate, precum şi valoarea recuperată a acestor fonduri. De asemenea, în calcul s-a avut în vedere recuperarea totală a investiţiilor din plusprodus.

Ţinînd seama de felul investiţiei, formulele folosite în calcul sînt:

— pentru investiţiile destinate construirii fabricilor noi

$$Dr = \frac{I}{P_p}$$

în care:
Dr = durata de recuperare
I — volumul de investiţii
P_p = plusprodusul proiectat

— pentru investiţiile destinate dezvoltării fabricilor existente

$$Dr = \frac{I}{\Delta P_p}$$

în care:
ΔP_p = creşterea plusprodusului la fabricile dezvoltate.

Avînd în vedere aceste elemente, în industria cimentului nivelul duratei de recuperare se prezintă aşa cum se arată în tabelul din coloana alăturată.

Din tabel ,prima concluzie care se desprinde este aceea a **nivelului scăzut al duratei de recuperare, atît pentru investiţiile destinate lucrărilor noi, cît şi pentru cele destinate dezvoltării întreprinderilor existente.**

A doua concluzie se referă la nivelul duratei de recuperare, calculat atît pe baza investiţiilor prevăzute în devizul aprobat, cît şi a celor recalculate, în care se oglindeşte întregul efort pe care-l face economia naţională pentru construcţia unei fabrici noi sau pentru dezvoltarea celor existente. Dacă s-ar lua în calcul numai investiţiile directe şi colaterale, termenele de recuperare ar fi mai mici. Aceasta nu înseamnă însă că s-au recuperat toate cheltuielile făcute cu construcţia sau dezvoltarea fabricilor respective, deoarece volumul de investiţii din devizul general nu cuprinde fondurile circulante sau eventualele pierderi care au loc prin dezafectarea sau demolarea unor fonduri fixe neamortizate.

Indicatori normativi

În analiza complexă şi multilaterală a eficienţei economice a investiţiilor, una dintre cele mai importante probleme o constituie stabilirea unor indicatori normativi, care joacă un rol hotărîtor în alegerea celor mai bune soluţii. Indicatorii normativi sînt mărimi cu ajutorul cărora avem posibilitatea să adîncim analiza eficienţei economice şi se poate afirma că ei permit o analiză concentrată din punct de vedere calitativ şi ajută la obţinerea unor concluzii cît mai veridice.

Aşa cum s-a văzut, nivelul duratei de recuperare a investiţiilor în industria cimentului este foarte mic. Inexistenţa unui indicator normativ ne împiedică să afirmăm cu certitudine că eficienţa investiţiilor în industria cimentului, caracterizată prin durata de recuperare, este în prezent o limită maximă.

În industria cimentului se pot considera ca indicatori normativi pentru construcţia unei fabrici noi, durata de recuperare de 5 ani, respectiv nivelul Fabricii de ciment-Birseşti, iar pentru dezvoltarea fabricilor existente, limitele înscrise între 4—5 ani.

Remarcăm faptul că pentru determinarea limitei normative a duratei de recuperare în industria cimentului, nu s-au luat în calcul influenţele negative rezultate din întîrzieri la punerea în funcţiune şi neatingerea parametrilor tehnico-economici în termenele prevăzute. **Din acest punct de vedere, considerăm că pentru determinarea unor indicatori normativi este necesar ca, în fiecare ramură, să se cerceteze materiale faptice pe exemplul celor mai recente construcţii şi, prin analize sistematice, să fie eliminate acele aspecte negative, care au fost accidentale, astfel încît indicatorul normativ obţinut să corespundă unei activităţi desfăşurate în condiţii normale, tocmai pentru ca el să constituie un element mobilizator pentru viitoarele lucrări de investiţii.**

Prin specificul industriei cimentului, pe lîngă indicatorii normativi înscrişi în cadrul anumitor limite, se pot admite şi cei

Ion BĂDOIU
doctorand la Academia de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu"

(Continuare în pag. 18)

PREZENȚA LUI KARL MARX ÎN GÎNDIREA ECONOMICĂ MODERNĂ

Costin MURGESCU

(Urmare din nr. trecut)

Cel puțin cîteva argumente sînt semnificative în această privință.

1. Pentru Marx, economia nu este o simplă sumă de unități, piața nu are o funcție „neutrală" de punere în contact a acestor unități, iar relațiile extrem de variate care se dezvoltă între oameni în procesul social de producție nu se află într-o simplă **stare de coexistență.** Relațiile economice se întrepătrund și se condiționează reciproc într-un sistem unitar, a cărui complexitate crește în raport cu dezvoltarea societății. Dezvăluirea legilor mișcării economice nu poate decurge deci exclusiv din analize parțiale, microeconomice sau „regionale"; ea implică etapa necesară și decisivă a analizelor globale, studierea dialecticii interdependențelor, a modului în care elemente și relații eterogene se cuplează într-un imens agregat social.

O asemenea concepție clară, de la care pornește analiza previzională modernă, n-au avut nici economiștii care l-au precedat pe Marx, nici neoclasicii marginaliști care i-au urmat; prin această concepție, autorul „Capitalului" a pus însă bazele analizei macroeconomice moderne și a situat-o în centrul teoriei economice.

2. Prin descoperirea mecanismului istoric-natural al dezvoltării economiei capitaliste, Karl Marx a ajuns la ceea ce Schumpeter numea „marea viziune a unei evoluții imanente a procesului economic" care „rămîne după ce cel mai viguros criticism și-a epuizat tot rău" [11].

În legătură cu aceasta, poate nu e inutil să reamintim că Marx a destrămat, la capătul unei acidulate analize, teoria autoreglării armonioase în capitalism. Faptul merită să fie menționat deoarece tocmai nonvalabilitatea viziunii idealist-optimiste promovată de Say, preluată apoi, sub o altă formă, de Walras și transmisă tradițional în întreaga gîndire burgheză pînă prin deceniul al treilea din acest secol, reprezintă punctul de plecare al keynesismului și al tuturor teoriilor moderne care caută mijloace de „reglare" a ciclului capitalist.

3. K. Marx pornește de la ideea că „privit în legătura sa continuă și în fluxul neîntrerupt al reînnoirii sale, orice proces de producție social este deci în același timp un proces de reproducție".

Pe această bază au fost elaborate principiile metodologice ale analizei marxiste a procesului de reproducție socială, atît prin prisma caracteristicilor pe care i le determină orînduirea economică în care se desfășoară, cît și prin prisma unor legități ale realizării cantitative valabile în orice orînduire.

Marx a reușit să elucideze astfel mecanismul reproducției capitaliste și a construit vestitele scheme ale corelațiilor și proporțiilor dintre cele două sectoare principale ale producției sociale.

Este știut că autorul „Capitalului" a întîlnit ideea unui tablou economic de ansamblu la Fr. Quesnay și a apreciat-o drept „o idee genială, se poate chiar afirma cea mai genială pe care a avut-o pînă acum economia politică". Este știut, în același timp, că cu cîțiva ani înainte de a tipări primul volum din „Capitalul", Marx îi trimitea lui Engels primele sale scheme ale procesului de reproducție definindu-le drept un „tablou economic cu care eu înlocuiesc tabloul lui Quesnay". Numeroși autori au analizat deosebirile dintre cele două „tablouri", pentru a nu mai fi necesar să demonstrăm aici măsura în care schemele marxiste ale reproducției reprezintă punctul de plecare al modelării economice moderne, problemă asupra căreia vom reveni de altfel.

Nu mai înainte de a aminti însă că publicarea unor caiete, pînă nu de mult inedite, au permis să se constate că Marx însuși făcuse încă un pas înainte în această direcție, prin elaborarea unui **model de interdependență** între ramuri și nu numai între două sectoare.

4. Analiza economică modernă implică folosirea limbajului matematic, nu se poate dispensa de formalizarea matematică a unor inferențe.

De regulă, se consideră că datorăm abordarea statistico-matematică a fenomenelor economice „școlii neoclasice", asimilată uneori cu o „școală matematică". Am impresia că se uită în felul acesta că numeroase capitole din „Capitalul", folosind amplu metoda matematică, erau publicate sau redactate înainte de apariția lucrărilor lui Jevons, Walras și Edgeworth și mult înaintea lui Pareto. Capitolul III din al treilea volum al „Capitalului", redactat prin 1870, oferă un exemplu tipic; Marx definește aici rata profitului ca „o funcție cu mai multe variabile" și analizează raportul dintre rata profitului și rata plusvalorii „pe baze pur matematice", ca să folosim propria-i expresie. Publicarea postumă a acestui capitol a cerut, de altfel, participarea unui încercat matematician de la Cambridge pentru prelucrarea ecuațiilor din caietele lui Marx. Este adevărat că în alte capitole sau lucrări, Marx folosește sporadic sau nu folosește deloc aparatul matematic; aceasta nu dovedește decît că limbajul matematic nu este indispensabil pentru orice inferență teoretică [12].

Problema principală nu este însă **în ce moment** și **cît** a folosit Marx limbajul matematic în raport cu școala matematică, ci funcția care revine aparatului matematic în procesul cunoașterii economice.

La Marx, determinarea mărimilor unor categorii economice și analiza raporturilor cantitative dintre fenomene se îmbină — prin utilizarea dialectică a inducției și deducției — cu analiza calitativă, cu determinarea esenței fenomenelor economice. Aspectul este fundamental deoarece numai în felul acesta, numai prin confruntarea permanentă a raporturilor cantitative cu esența fenomenelor economice, se exclude utilizarea disimulatorie din punct de vedere economic a limbajului matematic și acesta din urmă capătă într-adevăr acea funcție pe care Maurice Allais o definea acum cîțiva ani ca fiind de „eliberare a economiei litetare de negurile metafizicei".

Aceste trăsături ne permit să considerăm că îi revine lui Marx meritul de a fi acela care a deschis drumurile utilizării metodei matematice în interesul analizei economice științifice moderne.

Ar putea fi evocate și numeroase alte aspecte. Cred însă că cele menționate sînt suficiente pentru a face înțeleasă ideea care mă preocupă în acest paragraf.

Analiza macroeconomică și fundamentarea rațiunii ei; negarea posibilității autoreglării armonioase a economiei capitaliste; principiile metodologice ale studierii reproducției și modelarea; folosirea aparatului matematic într-un mod cu adevărat eficace pentru cunoașterea științifică a economiei, oferă tot atîtea temeiuri ale prezenței lui Marx în modalitatea modernă a cercetării economice.

IV

ÎN ECONOMIA SOCIALISTĂ această prezență este explicit afirmată și atît de evidentă încît o demonstrație nu ar fi utilă.

În legătură cu remarcile din paragraful anterior, aș menționa numai — exempli gratia — că balanțele legăturilor interramuri și elaborarea modelelor de creștere a economiei socialiste (începînd cu primul asemenea model întocmit de economistul sovietic G. Feldman și terminînd cu modelele care se întocmesc în momentul de față în diferite țări socialiste), întreaga activitate teoretică și practică de planificare, își au punctul de pornire și de sprijin în teoria economică a lui Karl Marx, în principiile sale metodologice privind reproducția socială, în vestitele sale scheme; reprezintă, în ultimă instanță, o considerabilă dezvoltare creatoare, în condițiile proprii economiei fiecărei țări socialiste, a uneia din marile „moșteniri" lăsate de autorul „Capitalului".

Care sînt însă ecourile prezenței lui Marx în analizele economiei politice burgheze a zilelor noastre?

Aș începe să schițez un răspuns, oprindu-mă întîi la J. M. Keynes; două motive mă îndeamnă la aceasta.

Pe de o parte, întrucît este vorba de principalul reformator al gîndirii economice burgheze moderne și de o operă în care se află punctul de plecare teoretic al eforturilor actuale de reglare și modelare a ciclului de afaceri; pe de altă parte, întrucît economistul englez a fost un adversar „à outrance" al operei lui K. Marx, pe care a dezavuat-o și a ignorat-o în același timp.

Elaborîndu-și propria „teorie generală", lordul Keynes nu a ezitat să proclame „Capitalul" lui Marx drept „un manual demodat", „eronat științific", „fără interes sau aplicație pentru lumea modernă"; de altfel, într-o scrisoare adresată lui Bernard Shaw, el anunța încă înainte de a-și publica principala lucrare că „va revoluționa" într-o mare măsură modul de a se gîndi problemele economice contemporane.

Keynes ajunge la două concluzii interdependente pe care avea să-și ridice întreaga construcție; prima, nonvalabilitatea teoriei autoreglării automate, armonioase, în capitalism; a doua, relația de egalitate dintre economii și investiții ca o condiție generală a echilibrului.

Comentariile ulterioare au demonstrat că în primul caz Keynes nu făcea decît să descopere cu o întîrziere de o jumătate de veac ceea ce Marx consemnase în al său „manual demodat", în timp ce în al doilea caz, identitatea economii-investiții era considerată implicit la Marx care împingea însă mult mai departe analiza, în același manual considerat de Keynes „fără aplicație pentru lumea modernă". Dar, în fond, constatarea privește mai mult zădărnicia unui orgoliu exacerbat; adevăratele avataruri ale „revoluției" keynesiste își au principala sorginte nu în ignorarea analizei marxiste, ci în concepția ei antimarxistă [13].

Chiar economiștii nemarxiști care nu împărtășesc această concluzie, constată totuși — așa cum o face cu finețe Joan Robinson — că dacă Keynes ar fi plecat de la Marx, acest lucru „l-ar fi cruțat de o serie de complicații".

Analiza keynesistă a fost ulterior extinsă, completată sau corectată prin intermediul a numeroase modele.

Sînt și acestea „independente" de contribuția pe care Marx a adus-o în patrimoniul științelor economice? Paul Samuelson — a cărui poziție față de K. Marx am evocat-o în treacăt — recunoaște („We kan make a deposition-as the lawyers say") că autorul „Capitalului" a inovat prin modelul său dublu sectorial al reproducției și creșterii și conchide că aceasta reprezintă „o anticipare utilă a muncii depuse în zilele noastre de Harrod, Domar, Leontief, Solow, Robinson, Uzawa, Pasinetti, Kaldor, Findley și mulți alții". Economistul american consideră însă că dezvoltările moderne nu au fost mult influențate direct sau indirect de lucrările marxiste; în același timp, declară că, dacă nu ar fi fost ignorate, „am fi putut beneficia mai de mult de studierea tablourilor lui Marx".

Într-un sens similar comentează și Al. Ehrlich: „Modelul lui Marx privind acumularea capitalului a fost mult mai complex și apt a căpăta un șir de soluții mult mai mare decît se presupune în general".

I. Anghel a supus unei atente analize modelele moderne ale creșterii elaborate în occident și a ajuns să formuleze ceva mai precis unele dintre „anticipările" marxiste la care se referă probabil autorii citați. Astfel, în „coeficientul capitalului", pe care Roy Harrod îl introduce ca instrument suplimentar de analiză și totodată ca un corectiv al analizei lui Keynes, el dezvăluie formularea tehnică a unor noțiuni familiare economiei politice a lui Karl Marx: compoziția organică a capitalului și rata plusvalorii [14]. În cadrul aceluiași examen analitic, autorul amintit evidențiază ecouri ale unor categorii economice marxiste în modelele întocmite de Joan Robinson, Nicolas Kaldor, D. G. Champernowne [15] sau în teoria „efectului de antrenare" a prof. François Perroux [16].

Reminiscențele analizei lui K. Marx par a fi mai ușor sesizabile cînd ecourile „Capitalului" se unesc cu ecouri ale aplicării marxismului în țările socialiste; astfel se petrec lucrurile cu metoda „input-output" a lui W. Leontief și cu modelul lui Evsey Domar, ale cărui tangențe cu eforturile făcute anterior de G. Feldman și E. Preobrajenski sînt evidențiate de unii analiști prin denumirea ca „model Feldman-Domar".

Cei doi economiști sînt de altfel printre cei dintîi care subliniază explicit importanța modernă a schemelor marxiste ale reproducției.

★

Explicite sau implicite, directe sau indirecte, ecourile marxiste care pot fi regăsite în diferite modele economice moderne se cuvin evaluate cu luciditate științifică.

Ele fac dovada că, după un secol de la elaborarea „Capitalului", aparatul său analitic pentru studierea reproducției sociale și a creșterii economice continuă să stimuleze pe adepții lui Marx și să impresioneze chiar pe cei care nu-i împărtășesc concepția economică de ansamblu. În acest din urmă caz, ecourile respective nu depășesc **pragul critic** al distincției dintre formele de manifestare a fenomenelor economice și esența lor.

Destinul modelelor economice construite pe concepții economice opuse marxismului par adesea a vorbi prin gura lui Marcellus în fața umbrei regelui care refuză să i se destăinuiască:

„Făcurăm rău că-acestui duh măreț
Am vrut tăria noastră-a-i arăta".

Prin aceasta nu intenționăm să diminuăm nici una dintre contribuțiile care au fost aduse de-a lungul deceniilor la instrumentarul de analiză a reproducției și de modelare. Datorită acestor contribuții instrumentarul de care dispune cercetarea științifică modernă este incomparabil mai complex și mai rafinat decît cel de care a dispus Marx. Am vrut numai să subliniem odată în plus că tocmai prin modernitatea lui științifică **sistemul teoretic** elaborat de Karl Marx rămîne și astăzi **sistemul de referință** pentru determinarea coordonatelor în cercetarea economică.

---

11. Op. cit. pag. 440—441.

12. Oscar Lange făcea în problema formalizării matematice în economie următoarea observație extrem de justă: „Este inutil să se axiomatizeze și să se formalizeze (și, în consecință, să se recurgă la matematicile formalizate) atunci cînd supozițiile modelului teoretic nu sînt prea complicate și cînd mersul raționamentului este simplu. A te încăpățîna, în asemenea cazuri, în axiomatizări și în formalizări ar reprezenta un pedantism inutil" („Economie politique", vol. I, 1962, pag. 159).

13. Nu insistăm asupra acestui aspect, întrucît există o întreagă literatură care a dezbătut problema, fie pe firul unei orientări idilice „dela Marx la Keynes", fie pe firul unei orientări „Marx contra Keynes", de critică marxistă a keynesismului.

14. I. Anghel, „Teorii și modele ale creșterii economice", București, 1966, pag. 80—101 și 193—241.

15. Op. cit. pag. 315—350; 357—374.

16. I. Anghel și S. Sava, „Planificarea capitalistă. Eseuri critice" (sub tipar).

RITMICITATEA — COROLAR AL ORGANIZĂRII ȘTIINȚIFICE A PRODUCȚIEI

SÎNT ÎNDEOBȘTE CUNOSCUTE importanța și avantajele îndeplinirii ritmice a planului. Aceasta permite o încărcare uniformă a capacităților de producție și utilizarea rațională a potențialului uman al întreprinderilor, constituind în același timp premisa înfăptuirii unor legături economice normale între întreprinderi și în întreaga economie națională.

Se asigură în toate întreprinderile condițiile necesare pentru o desfășurare ritmică a planului? Iată ce se desprinde din analiza efectuată în cîteva uzine din București.

● Relaxare și asalt

Dacă urmărim realizările obținute în primul trimestru al anului 1968, observăm că gradul de îndeplinire a planului este diferit de la o întreprindere la alta, cît și în cadrul fiecărei întreprinderi de la o decadă la alta în cadrul aceleiași luni, precum și de la o lună la alta în timpul trimestrului (vezi tabelul).

Tabel nr. 1

Întreprinderea	Luna	Decada I %	Decada a II-a %	Decada a III-a %	Luna raportată la total trim. %
Uzina Semănătoarea	ianuarie	25,5	34,5	40,0	30,0
	februarie	31,1	29,8	38,9	34,4
	martie	30,1	33,2	36,7	34,6
Fabrica de ventilatoare-București	ianuarie	18,3	21,1	60,6	26,7
	februarie	29,9	27,2	42,9	37,4
	martie	13.1	39,2	47,3	35,9
Fabrica de încălțăminte „Progresul"-București	ianuarie	23,1	36,5	40,4	31,8
	februarie	29,9	30,3	39,8	31,4
	martie	29,8	34,1	36,1	36,8
Uzina de prelucrare a maselor plastice-București	ianuarie	19,3	44,4	36,3	32,9
	februarie	37,1	31,8	31,1	34,4
	martie	29,3	38,3	32,3	32,7

Dacă pe luni se observă o desfășurare normală a activității productive, în ce privește ritmicitatea în cadrul fiecărei luni, în toate întreprinderile — exceptînd Uzina de prelucrare a maselor plastice — ultima decadă este cea mai mare iar, prima, cu unele mici excepții, este cea mai mică. Cu alte cuvinte, în prima parte a lunii există o perioadă de „relaxare", iar în ultima decadă există o perioadă de „asalt", cînd sînt mobilizate toate forțele pentru îndeplinirea sarcinilor de plan. Situația de la Uzina de prelucrare a maselor plastice unde nu ultima decadă ci, de regulă, cea de-a doua este cea mai mare, se explică prin faptul că termenele de livrare a produselor, în marea lor majoritate, sînt eșalonate între 22 și 27 ale fiecărei luni; ca atare perioada de vîrf este decada a II-a.

La „Semănătoarea" există o preocupare mai consecventă pentru realizarea ritmică a sarcinilor de plan. Deși și aici ritmicitatea este departe de a fi ideală, urmărind acest indicator în dinamică observăm că ponderea decadei a treia în totalul realizărilor a scăzut în mod permanent. Dacă în anul 1966 de pildă se realiza circa 58,3% din volumul producției în decada a III-a, în 1967 ponderea acesteia a scăzut la 41,9% continuînd ca și în acest trimestru să evolueze pe o linie favorabilă.

Printre măsurile luate aci, care asigură o ritmicitate bună, se numără programarea uniformă zilnică și orară a fiecărui loc de muncă, aprovizionarea ritmică cu materii și materiale, analiza-rea operativă a abaterilor de la plan, întărirea colaborării între secții etc. Uzina folosește în prezent un grafic program în care sînt stabilite termenele precise față de ciclul de fabricație, o corelare judicioasă între toate operațiile necesare pentru obținerea produsului finit în funcție de capacitatea de producție și de forța de muncă disponibilă. Pe baza acestui grafic-program se stabilește **curba consumului de forță de muncă și cea a capacității de producție, comparîndu-se în permanență cu graficul urmăririi producției.** A devenit o practică curentă în această uzină ca zilnic la orele 9 să se comunice realizările din ziua precedentă pe mașini, ateliere, sectoare etc., iar la două zile are loc o ședință operativă cu toți factorii de producție unde se iau măsurile necesare pentru înlăturarea și evitarea lipsurilor semnalate sau previzibile.

La toate aceste măsuri de organizare judicioasă și rațională a producției și a muncii se adaugă faptul că s-a realizat organizarea **montajului în flux** a Combinei C 3 și dotarea locurilor de muncă cu cărucioare și containere, mașini pneumatice de înșurubat etc., ceea ce a dus la **economisirea a 23 000 ore-normă.**

● În timp ce se solicită forță de muncă, mii de ore de lucru se pierd

Din analiza efectuată, din discuțiile purtate cu factorii de răspundere ai Fabricii de ventilatoare a rezultat că **neritmicitatea producției este legată în bună măsură de necunoașterea din timp a structurii planului de producție (nominalizarea colaborărilor este împiedicată de nenominalizarea din timp a planului); emiterea cu întîrziere a repartițiilor și neîncheierea la timp a contractelor; neonorarea la termen și integral a contractelor, de către toți furnizorii; nedefinitivarea la timp a proiectelor de investiții de care este legată direct producția fabricii etc. Desigur, nu numai factorii externi sînt cei care conduc la situația de a nu se lucra ritmic. Anumite deficiențe, mai ales organizatorice, se manifestă pregnant în activitatea internă a fabricii de ventilatoare.**

La unele poziții din plan, în primele două luni nu s-au realizat diferite sortimente de produse. Insuficienta organizare și urmărire a executării colaborării între secții și ateliere a dus la neconcordanțe în producție, lansări greșite de comenzi și lipsuri în aprovizionare. Deficiențe se manifestă și în privința disciplinei muncii. Spre exemplu, **în timp ce întreprinderea solicită sprijinul direcției generale pentru aducerea de noi muncitori, în primele două luni ale anului s-au pierdut 7 000 oreom datorită absențelor nemotivate și învoirilor, iar în aceeași perioadă s-a efectuat un volum egal de ore suplimentare.**

● Trecere lină sau in cascadă de la un plan la altul?

Deși pare paradoxal, sînt cazuri cînd chiar prin modul în care se face planificarea curentă se creează portițe pentru realizarea neritmică a producției. Practic, în mai toate întreprinderile la care ne referim, este prevăzut prin plan ca în decada a III-a să se realizeze o pondere mai mare a producției decît în prima. Spre exemplu, la Uzina de prelucrare a maselor plastice, indiferent de situația concretă, se aplică „formula" 30, 35, 35.

Dacă urmărim cifrele de plan la celelalte întreprinderi se pot remarca, de asemenea, diferențe sensibile stabilite prin plan. Iată cum arată planificarea producției pe decade:

Tabel nr. 2

Întreprinderea	luna	Decada I %	Decada a II-a %	Decada a III-a %
Uzina „Semănătoarea"	ianuarie	25,0	35,0	40,0
	februarie	30,0	32,8	37,2
	martie	30,0	33,0	37,0
Fabrica de ventilatoare-București	ianuarie	25,0	30,5	44,5
	februarie	31,6	31,6	36,8
	martie	24,7	27,2	48,1
Fabrica de încălțăminte „Progresul"-București	ianuarie	22,3	37,8	40,9
	februarie	42,4	29,9	34,7
	martie	27,6	34,2	38,2

După cum se vede, prin comparare cu primul tabel, desfășurarea inegală a producției pe decade a fost influențată, într-o anumită măsură, și de planificare. Concluzii și mai interesante se desprind din compararea cifrelor de

D. RĂDULEA

(Continuare în pag. 14)

VIAȚA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE

BARAJE ÎN CALEA VALORIFICĂRII APELOR MINERALE

LA SÎNCRĂIENI CIUC, din județul Harghita, I.I.L. „7 Noiembie" avea o fabrică de cărămizi. În 1956 se fora un puț pentru apă. Cînd s-a ajuns la adîncimea de 30 m, din pămînt a țîșnit cu mare presiune apa minerală, care, la analiză, s-a dovedit a avea calități superioare celei din izvoarele cunoscute.

A început, cam timid, exploatarea. În 1957 se umpleau aici zilnic 6000—7000 de sticle cu apă dătătoare de sănătate. În 1962 s-a ajuns la 40 000 de sticle pe zi, producția crescînd ritmic cu fiecare an. În iunie trecut s-a introdus automatizarea, iar pînă în 1970 se va construi aici un complex de exploatare a apei cu o capacitate zilnică de 47 vagoane.

Izvorul Sîncrăieni este una din secțiile întreprinderii „Spicul", cu sediul în orașul Sf. Gheorghe, care mai are în administrarea și exploatarea sa izvoarele de la Bodoc, Malnaș, Vîlcele, Biborțeni, Covasna și Zizin. Toate laolaltă îmbuteliază 210 000 l apă minerală pe zi. Și oricînd ar putea spori această cantitate, spre satisfacerea cererii consumatorilor din întreaga țară. Și sînt mulți, foarte mulți consumatori. Într-o recentă convorbire, contabilul șef, Gheorghe Varga, arăta că întreprinderea are clienți în toate județele țării, că cererile cresc necontenit și că salariații „Spicului" se străduiesc să satisfacă toate comenzile, să mulțumească pe toată lumea și, evident, să mărească beneficiile, care anul trecut s-au ridicat la aproape 7,5 milioane lei.

Beneficiile sînt, însă, cu mult sub nivelul posibilităților și, totodată, obținute cu prețul unor eforturi care n-ar fi fost necesare dacă lucrurile ar fi mers normal.

Ne aflăm, așadar, în fața unei situații destul de neobișnuite: resurse sînt îndeajuns pentru a putea acoperi orice cereri; totodată, piața de desfacere este pe deplin asigurată, solicitările actuale și cele posibile fiind mari. Cu toate acestea...

Producătorul nu-și poate desface la timp toată marfa, deși are destulă. Iar cetățenii din numeroase localități ale țării nu găsesc totdeauna, în cantitățile și sortimentele dorite, apele dătătoare de sănătate.

Cauzele acestei situații nefirești și de două ori păgubitoare sînt două: lipsa, devenită cronică, de ambalaje (sticle și lăzi) și defecțiuni de transport.

Pentru livrarea cantităților de ape contractate cu diferiți beneficiari din țară, întreprinderea are nevoie de circa 50 milioane de sticle pe an, dintre care peste 30 milioane în trimestrele II și III (perioadele de vîrf). O zecime din necesar este acoperit prin repartiția de sticle noi. Pentru rest, s-au încheiat contracte cu unitățile I.R.V.A. și ale cooperației de consum. Sînt prevăzute în aceste contracte termene fixe, decadale și lunare, cifre foarte exacte, condiții de livrare etc. Totuși în trimestrele III și IV/1967, nu s-au putut livra 1 500 000 l de apă din lipsă de ambalaje. În trimestrul I al anului în curs s-au înregistrat 500 000 sticle sub necesar. Pentru trimestrul II este prevăzut un deficit de peste un milion de sticle față de nevoi. Mai mult, livrările de sticle, departe de a fi făcute în mod ritmic — așa cum prevăd contractele și după cum ar fi și firesc — sînt total dezordonate, singura consecvență pe care-o manifestă cele mai multe dintre unitățile furnizoare constînd în sistarea totală a livrărilor în primele zile și accelerarea lor către sfîrșitul lunii. Același lucru se întîmplă și cu lăzile, care pe deasupra, sosesc în mare parte deteriorate și nereparate.

Iată, așadar, cum se produc pagube: prin nevalorificarea unor bogății de mulți dorite, prin penalizări, arbitraje și, în ultimă analiză, prin neaprovizionarea ritmică a pieței, a consumatorilor cu ape minerale.

La asemenea baraje ridicate în calea acestor izvoare de sănătate mai pune și Direcția Regională C.F.R.-Brașov cîte o cărămidădouă. Rareori vagoanele, în prealabil planificate prin graficele de livrare înaintate la fiecare 5 zile, sînt repartizate la termenele și de dimensiunile solicitate. Adică, trec uneori săptămîni fără ca numărul de vagoane necesar transportului de ape minerale, care se îmbuteliază zilnic în cantitățile mai sus-amintite, să fie puse la dispoziția secțiilor întreprinderii, ca alteori să sosească multe vagoane peste numărul celor care pot fi încărcate cu forțele întreprinderii. De aici întîrzieri, arbitraje, penalizări ș.a.m.d. De reținut că e vorba de niște cifre impresionante: 9000 de vagoane anual la încărcare, alte 9000 la sosire (adică cele care vin cu ambalajele).

Dar oare normele de disciplină contractuală nu sînt obligatorii pentru toate părțile, respectiv unitățile I.R.V.A., cooperatiste și pentru amintita direcție regională C.F.R.? Și știu oare forurile de resort din Ministerul Comerțului Interior și cel al Căilor Ferate că în unele țări ale lumii apa minerală, cu calități uneori inferioare celor din bazinul Covasna, este mai scumpă decît vinul? Și mai știu aceleași foruri ce cantități din acest prețios lichid se pierd zilnic, fără nici un folos, din cauzele mai sus-arătate, în timp ce atîția oameni le caută, le așteaptă, au nevoie de ele?

Sînt întrebări care-și așteaptă un răspuns prin rezolvarea cît mai urgentă a problemelor legate de ambalaje și transport. Aceasta avîndu-se în vedere neapărat volumul real al resurselor și posibilitățile crescînde de valorificare a lor.

Mircea POSTELNICU

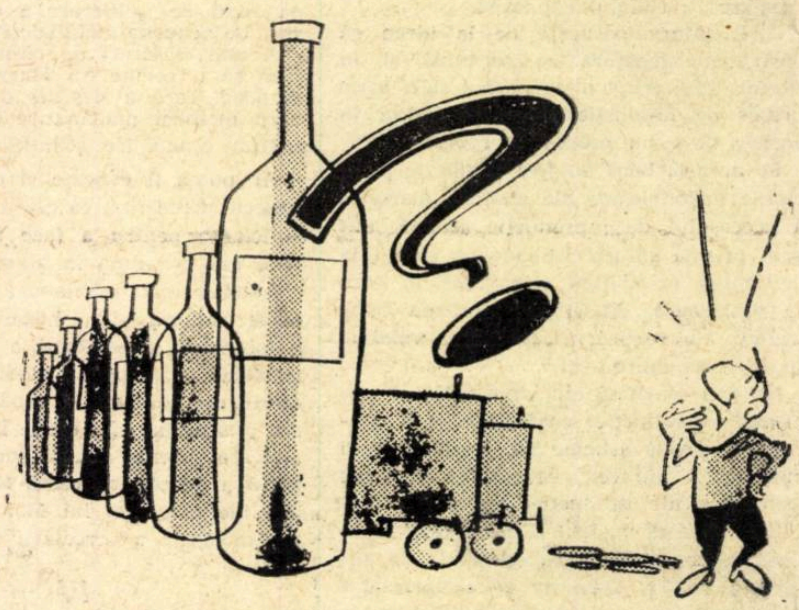

— Cu cărămizile era mai simplu! Ce ne-au trebuit ape minerale?!

(Desen de Neagu Rădulescu)

CIBERNETICA ŞI PROGRESUL ECONOMIC

prof. univ. Edmond NICOLAU

A treia sesiune ştiinţifică a Centrului de calcul economic şi cibernetică economică din Bucureşti

ÎN PROCESUL COMPLEX al dezvoltării şi diversificării producţiei materiale, al promovării unor forme înaintate de conducere şi control al desfăşurării fenomenelor economice, în organizarea pe baze ştiinţifice a producţiei şi a muncii, un loc tot mai însemnat îl ocupă aplicarea cuceririlor cibernetice şi calculului economic. Apărute în ultimul sfert de veac, aceste ramuri ale ştiinţei îşi dovedesc din plin rolul major în sporirea eficienţei economiei. De aceea, o sarcină de maximă importanţă care stă în faţa cercetării ştiinţifice din ţara noastră constă în generalizarea teoretică a multiplelor laturi şi aspecte pe care le ridică practica socială, dezvoltarea teoriilor, conceptelor şi instrumentelor proprii acestor noi discipline ştiinţifice, precum şi găsirea căilor şi mijloacelor pentru folosirea în practică a cuceririlor dobîndite.

Un important rol în prezentarea şi confruntarea rezultatelor cercetărilor, în promovarea discuţiilor creatoare între specialişti, în efectuarea unor largi schimburi de informaţii, în verificarea ipotezelor de lucru etc., îl au consfătuirile ştiinţifice. Pe această linie s-au înscris şi lucrările celei de-a treia sesiuni ştiinţifice a Centrului de calcul economic şi cibernetică economică-Bucureşti, care a reunit, pentru mai multe zile, într-o dezbatere fructuoasă, un numeros grup de economişti, matematicieni, ingineri şi alţi specialişti.

ÎMBINÎND PREOCUPĂRI TEORETICE fundamentale cu cele aplicative, cele 126 de comunicări prezentate au înfăţişat o bună parte din rezultatele obţinute în ultimul timp de lucrătorii Centrului de calcul economic şi cibernetică economică în elucidarea, cu ajutorul cibernetici, al tehnicii moderne de calcul şi automatizare, a unor importante aspecte legate de conducerea şi planificarea economiei naţionale, a ramurilor acesteia şi a întreprinderilor, de organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii. Specialiştii din cadrul Centrului de calcul au prezentat, de asemenea, modul cum au fost soluţionate unele probleme concrete, rod al colaborării realizate în cadrul contractelor dintre centru şi diferite întreprinderi, ministere şi alte instituţii centrale.

Lucrările sesiunii au reflectat totodată interesul crescînd pe care cercetătorii din alte instituţii şi centre de cercetare, cadrele didactice, specialiştii din ministere, institute de cercetare departamentală şi din uzine îl acordă cibernetici economice şi calculului economic. Cadre din Comitetul de Stat al Planificării, Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare şi Salarizare, Ministerul Finanţelor, Banca Naţională, Centrul de statistică matematică al Academiei, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej", Academia de studii economice, Institutul de proiectări de laminoare, Uzinele „23 August"-Bucureşti, Întreprinderea de condiţionare şi livrare a produselor petroliere-Constanţa ş.a. au adus o contribuţie nemijlocită la lucrările sesiunii prin comunicările prezentate, în care se reflectă preocupările de promovare a cercetărilor şi aplicaţiilor de cibernetică şi de calcul economic în viaţa practică. Discuţiile purtate în cadrul sesiunii au prilejuit de asemenea un rodnic schimb de păreri şi informaţii.

REFLECTÎND PĂTRUNDEREA din ce în ce mai accentuată a metodelor moderne ale matematicii şi a tehnicilor de calcul bazate pe folosirea ordinatoarelor în studiul fenomenelor şi proceselor economice şi sociologice, comunicările susţinute în cadrul celei de-a treia sesiuni ştiinţifice a Centrului de calcul economic şi cibernetică economică au abordat o gamă largă de probleme şi aspecte. Aceasta ne permite să facem o serie de consideraţiuni.

În procesul dialectic al întreprinderii dintre ştiinţă şi practica socială, de transformare a ştiinţei în forţă nemijlocită de producţie, un rol de prim ordin revine ştiinţelor noi, de sine stătătoare, fie prin desprinderea — prin diversificarea — din trunchiul unei discipline, fie prin sinteza — prin integrarea — unor cunoştinţe din domenii diferite.

Cibernetica economică, ca şi calculul economic, ştiinţe apărute prin sinteză, deşi în plin proces de formare şi cristalizare, îşi manifestă din plin vitalitatea, imprimînd un deosebit avînt cercetării ştiinţifice în general şi, ceea ce este şi mai important, stimulînd dezvoltarea producţiei materiale. Aşa cum rezultă şi din comunicările prezentate la sesiune, un loc de prim ordin în activitatea Centrului de calcul economic şi cibernetică economică îl ocupă cercetările legate de cerinţele producţiei. Rezultatele dobîndite lasă să se întrevadă posibilităţile deosebite pe care le oferă cibernetica economică şi noile tehnici de calcul pentru modernizarea economiei noastre naţionale, pentru îmbunătăţirea conducerii şi planificării proceselor economice, pentru organizarea superioară a producţiei şi a muncii, în scopul sporirii eficienţei cu care este cheltuită munca socială. Pe de altă parte, necesităţile practicii pun în faţa cercetării, cum este şi firesc, importante probleme teoretice, deschizînd noi orizonturi în faţa cercetării ştiinţifice fundamentale, care, la rîndul ei, va permite elucidarea unor aspecte concrete, practice.

O LATURĂ ESENŢIALĂ a cibernetici economice este **modelarea.** Modelul economic are atît o valoare cognitivă, cît şi, mai ales, una practică, el servind la conducerea fenomenului sau procesului economic. Cu cît modelul economic va reflecta mai corect fenomenul real economic, conexiunile sale, cu atît el va putea servi la dirijarea mai bună a acestuia, se vor putea stabili modurile în care să se realizeze controlul. Pentru conducerea şi planificarea economiei sînt necesare modele macro şi microeconomice, cu diferite grade de adecvaţie la realitatea modelată, în funcţie de scopul urmărit. Dacă privim prin această prismă activitatea Centrului de calcul se constată — după cum a remarcat şi prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei, în cuvîntul de închidere a lucrărilor sesiunii — un progres evident faţă de anii precedenţi, concretizat în trecerea de la analiza generală a modelelor la elaborarea de modele concrete. Astfel, cu titlu de exemplu, relevăm că s-au prezentat: un model care să descrie evoluţia unei economii caracterizată printr-un ritm înalt de creştere, pe baza căruia se poate studia evoluţia mărimii fondurilor fixe, a produsului social total, a venitului naţional şi a altor indicatori sintetici; un model de planificare a sistemului educaţional, sistem considerat în parte controlabil şi format din trei sisteme suprapuse: circulaţia persoanelor, circulaţia informaţiei şi circulaţia obiectivelor şi energiei; un model macroeconomic pentru principalii indicatori ai dezvoltării economiei naţionale; modele de calcul previzional privind elasticitatea cererii în comerţul internaţional; modelarea sistemului de aprovizionare cu combustibil şi energie a economiei naţionale; un model pentru stabilirea ciclului de producţie a lucrărilor de amenajare a pădurilor, un model de previziune a dezvoltării centralelor electrice.

Fără a minimaliza succesele incontestabile obţinute pînă în prezent, subliniem că modelarea proceselor economice este încă la început. Or, activitatea în acest domeniu va trebui să capete o largă extindere, să devină o preocupare principală a Centrului de calcul economic şi cibernetică economică. În acest scop sînt necesare eforturi susţinute pentru a dezvolta în continuare teoria şi practica modelelor cibernetice, începînd cu modelarea unor procese simple, la nivelul secţiilor de producţie, şi terminînd cu modele dintre cele mai complicate, la nivelul economiei naţionale, cum sînt planul de dezvoltare a economiei sau balanţa legăturilor dintre ramuri.

În activitatea de modelare a proceselor economice se impune folosirea teoriei şi tehnicilor de simulare. Practica dovedeşte că ele constituie mijloace deosebit de eficiente în cercetarea realităţii, în dezvăluirea legăturilor interne ale fenomenelor şi proceselor, a esenţei acestora.

ÎN DIRECTĂ ŞI INDISOLUBILĂ legătură cu modelarea cibernetică se află informatica economică. Analiza şi formularea opţiunilor nu sînt posibile fără a avea la dispoziţie, la timpul potrivit, datele esenţiale care reflectă activitatea economică. Pentru a stabili volumul de date necesare, circuitul lor, modul de prelucrare etc., sînt astăzi folosite o serie de metode şi tehnici moderne. Pe de altă parte, paralel cu dezvoltarea şi perfecţionarea calculatoarelor electronice, apar noi metode şi tehnici de programare, se fac cercetări pentru stabilirea de limbaje algoritmice, se stabilesc programe redactate într-o limbă naturală.

În cadrul recentei sesiuni a Centrului de calcul, au fost prezentate îndeosebi algoritmi şi sisteme de programare. O atare orientare în tematica privind informatica economică reflectă necesităţile tot mai stringente din economie de a forma biblioteci de programe, dar şi stadiul încă de început în dotarea economiei cu mijloace moderne de calcul. Înzestrarea economiei cu calculatoare electronice şi integrarea lor într-o reţea complexă şi unitară de mijloace moderne de calcul ridică numeroase probleme. Chiar şi procurarea ordinatoarelor nu se poate face decît treptat, numai şi pentru simplul motiv că necesită mari fonduri valutare. În acelaşi timp, sînt necesare pregătiri minuţioase şi laborioase, apreciate în literatura de specialitate ca posibile de efectuat în 2—3 ani, pentru ca, o dată cu instalarea calculatorului, acesta să poată fi folosit la maximum. Înscriindu-se pe linia stabilirii de programe şi sisteme de programare, comunicările prezentate contribuie evident la pregătirea introducerii calculatoarelor electronice, la elaborarea de algoritmi de rezolvare concretă a diferite probleme din practică.

O importanţă primordială în utilizarea calculatoarelor şi în general în folosirea metodelor şi tehnicilor cibernetici economice şi a calculului economic, chiar mai mare decît pregătirea „tehnică" a introducerii ordinatoarelor, o are formarea cadrelor de specialişti. Ţinînd seama de această necesitate, aşa cum a subliniat prof. univ. Manea Mănescu în comunicarea prezentată, au fost luate măsuri de pregătire a cadrelor prin facultăţi — la Academia de studii economice, Universitatea din Bucureşti, Institutul politehnic-Bucureşti, precum şi prin cursuri speciale la Universitatea-Bucureşti şi Academia de studii economice, la C.E.P.E.C.A. etc.

UN ÎNSEMNAT NUMĂR de comunicări au avut drept subiect diferite metode matematice folosite în elaborarea deciziei, cunoscute sub denumirea generică de cercetări operaţionale. Ele vădesc preocupările tot mai mari ale cercetătorilor pentru promovarea metodelor respective — teoria grafelor, programarea liniară şi neliniară, dinamică, stohastică etc. — în optimizarea conducerii fenomenelor economice. Aceste metode, aşa cum se degajă din comunicările prezentate în sesiune, au un cîmp larg de aplicare, începînd, de pildă, cu studiul structurii proceselor sociale, al organizării muncii personalului tehnic-administrativ şi pînă la stabilirea reţetei optime de fabricaţie a unui produs sau de formare a unor amestecuri.

Se poate considera că cercetările de calcul economic se înscriu în preocupările tradiţionale ale Centrului de calcul. Calculul economic se dezvoltă pe o linie continuu ascendentă, bazîndu-se pe teoria modernă a calculului. În cadrul sesiunii au fost prezentate comunicări privind rezolvarea unor probleme de calcul economic izvorîte din practică, din nevoile economiei naţionale.

LUCRĂRILE SESIUNII au arătat progresele sensibile înregistrate în dezvoltarea cercetărilor de calcul economic şi cibernetică economică în ţara noastră. Ele au arătat în acelaşi timp că Centrul de calcul economic şi cibernetică economică — principalul for în care se desfăşoară activitatea de cercetare în aceste domenii — şi-a orientat eforturile spre preocupările majore în aceste domenii şi dispune de un valoros colectiv de cercetători.

S-a evidenţiat şi de această dată că în condiţiile actuale, cînd ştiinţa este atît de diversificată, cînd pentru soluţionarea corespunzătoare a problemelor se cer cunoştinţe foarte variate, este necesară o colaborare strînsă a unor specialişti de formaţie diferită, că alături de economistul — prin pregătire sau ocupaţie — trebuie să existe inginerul, matematicianul, cibernet« ianul, sociologul.

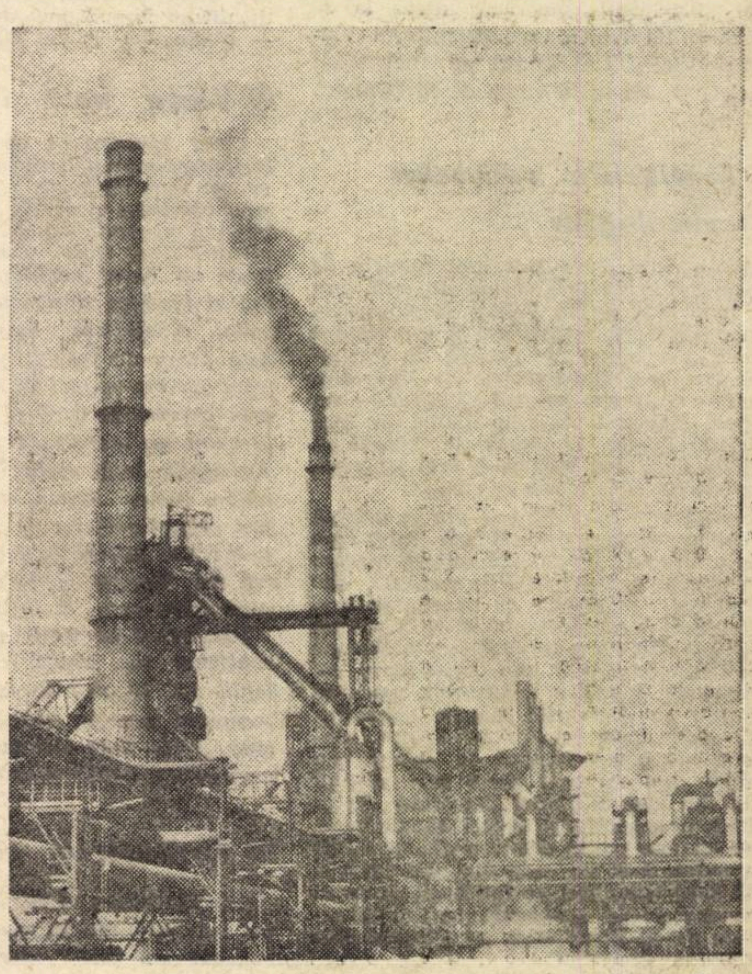

Furnale hunedorene

BRĂILA

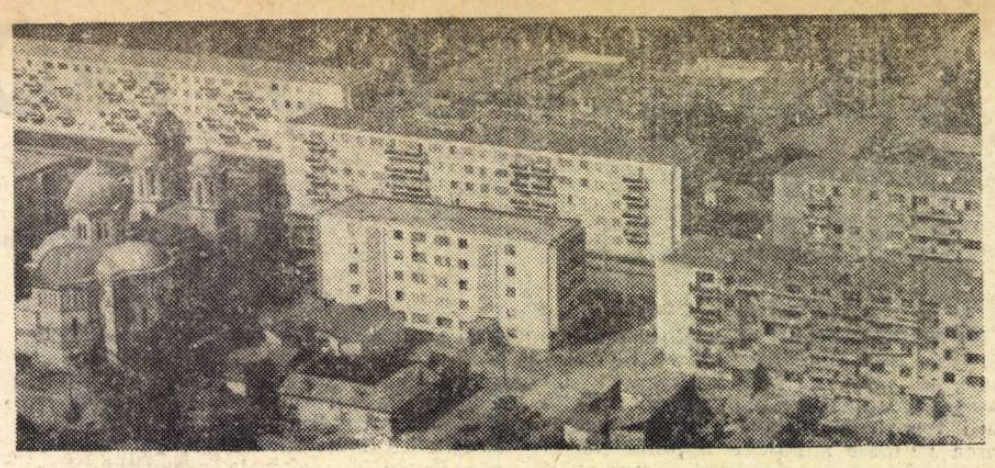

Noi blocuri de locuințe în centrul Brăilei.

ÎNCEPUTURILE străvechiului tîrg și port al Brăilei par să se prelungească dincolo de anul 1300, cînd Basarab I a întemeiat Țara Românească. Izvoare și cercetări istorice din vremea noastră emit chiar ipoteza că această așezare dunăreană ar fi existat la sfîrșitul secolului al XII-lea. Domnitorii munteni au acordat atenție deosebită „schelei de la Dunăre". Ei au dat negustorilor brașoveni și din Țara Bîrsei scutiri de taxe și vamă, pentru a-i determina să cumpere sau să aducă cît mai multe mărfuri în porturile dunărene. Un atare hrisov domnesc este „Privilegiul de comerț" al voievodului Vladislav I (Vlaicu Vodă), la 20 ianuarie 1368, care garanta negustorilor brașoveni: libertatea de a vinde și cumpăra mărfuri în Țara Românească, scutirea de vamă pentru mărfurile exportate prin portul Brăila („per... viam Braylam") etc. Acest document este prima menționare precisă a numelui Brăilei.

Avînd relații comerciale cu orașe din Transilvania, din centrul și apusul Europei, portul Brăila s-a dezvoltat cu repeziciune: pe aici s-au exportat mărfuri pe Dunăre și mare spre răsărit. Și tot de aici s-a cumpărat și s-a încărcat marfă importată sau produse locale (pește, vite, lînă, piei, miere, ceară, brînză etc).

Istoria Brăilei este tot atît de frămîntată ca și a Țării Românești. Brăila a suferit numeroase atacuri, asedii și cuceriri, fiind arsă de șase ori între anii 1462—1770. În secolul al XVI-lea, acest mare tîrg și port dunărean devine „raia" turcească, suferind timp de trei secole cea mai cumplită exploatare, decăzînd economic.

În timpul regimului burghezo-moșieresc, Brăila era un oraș de negustori, cu iz cosmopolit, care trăia în febra afacerilor puse la cale de aventurieri, mari armatori, moșieri etc. Exploatarea muncitorilor din port și de la cele cîteva fabrici locale a fost crîncenă. La fel de crîncenă a fost însă și împotrivirea exploataților: rebeliunea din port de la 1868, grevele din 1884, 1910, 1912, 1913, 1915, 1920, 1927... Aici apare la 1886 primul ziar muncitoresc **Lampa**...

AM CUNOSCUT Brăila de odinioară, cu locuințele ei insalubre, cu mahalalele Comorofcei și Brăiliței, unde mizeria fizică se rotunjea cu cea sufletească. Și am revăzut-o — acum cîteva zile — cînd își serba cele șase secole de existență...

Un oraș trezit la viață activă, care te întîmpină cu realizări ce i-au schimbat fundamental înfățișarea și semnificația. Investițiile alocate municipiului Brăila — în perioada 1955—1967 — s-au ridicat la aproape 7 miliarde lei, ceea ce a permis construirea de noi obiective industriale, precum și dezvoltarea, reutilarea și modernizarea celor existente. 32 de întreprinderi (17 de interes republican) dau astăzi Brăilei dreptul de a fi categorisită o „cetate a industriei". De la Chiscani pînă-n buza Brăiliței, orașul cuprinde în aria sa:

- Uzina „Progresul", care fabrică mașini și utilaje pentru industria construcțiilor. (Peste 30 de produse noi asimilate în ultimii doi ani), Marca uzinei este prețuită și peste hotare.
- Combinatele de celuloză, hîrtie și de fibre artificiale, ce se întind pe circa 400 de ha în cîmpia Chiscanilor.
- Fabricile PAL, care prin prelucrarea lemnului de salcie și plop, realizează plăci aglomerate din lemn. (Peste jumătate din producția țării. Anul trecut s-au exportat 1,7 milioane mp).

Salba industrială a Brăilei o completează: Uzina „Laminorul" (se laminează aproape toată gama oțelurilor aliate, a oțelurilor pentru arcuri etc.). Fabrica de ciment „Stînca", Fabrica de confecții „Brăila" (exportă anul acesta în 19 țări, 1 885 000 bucăți confecții), Șantierul naval care construiește șlepuri, tancuri petroliere, remorchere maritime etc.

Orașul și-a schimbat structura economică. Din oraș de negustori a devenit centru industrial și cultural. S-a ridicat specializarea muncitorilor, au apărut categorii profesionale noi (chimiști, filatoare și țesătoare în fibre artificiale, specialiști în automatizare).

AN DE AN, începînd din toamna lui 1944, Brăila și-a lichidat vestigiile trecutului. S-au construit noi locuințe (recent s-au dat în folosință 390 apartamente în microraionul Hipodrom, iar alte 530 vor fi predate pînă la sfîrșitul anului) și două complexe de deservire comercială; au fost reparate și asfaltate străzi (23 numai anul trecut), s-au făcut lucrări de canalizare în diferite cartiere ale orașului, s-a introdus iluminatul fluorescent pe străzi.

Mihail Sebastian numea Brăila „orașul cu salcîmi". Astăzi putea adăuga și pe cel al florilor (17 milioane flori plantate pe 678 000 mp peluze, în centru și cartiere).

33 unități preșcolare, 30 școli de cultură generală, 5 licee teoretice și 3 de specialitate, 14 școli profesionale și 6 școli tehnice; un teatru ce-și va serba în curînd 20 de ani de activitate; un muzeu de istorie și un altul al artelor; un palat al culturii; o puternică mișcare artistică de amatori. Dar Brăila și-a marcat prezența și pe tărîmul științei, artei și literaturii, prin numeroși fii ai ei: Sandu Aldea, Ilarie Voronca, Ștefan Petică, Panait Cerna, George Baronzi, Anton Bacalbașa, Camil Baltazar, Perpessicius, Maria Filotti, Petre Ștefănescu-Goangă, acad. Ștefan Bălan, V. Vîlcovici, prof. univ. Edmond Nicolau, Mihu Dragomir, acad. Gh. Mihoc, Ștefan Mihăilescu-Brăila.

Și tot din Brăila se trage cel mai înfocat trubadur al ei: Panait Istrati. A iubit-o, imortalizînd-o în cărțile sale, ducîndu-i faima peste mări și țări; la revenirea în orașul natal (1930), el a declarat: „pentru tot ce alcătuiește o viață — Brăila îmi ajunge. Ea e toată omenirea".

Alexandru TALEX

SĂRBĂTOAREA CELOR 600 DE ANI

SLATINA

DUPĂ CE a fost proclamată reședință de județ — moment de seamă în drumul pentru dezvoltarea viitoare — Slatina a trăit zilele trecute un alt eveniment: împlinirea a 600 de ani de cînd numele orașului din vadul Oltului a fost menționat într-un document oficial. Este vorba de acel „Privilegiu comercial" (emis la 20 ianuarie 1368) prin care domnitorul Vladislav Vlaicu I îi scutea pe negustorii brașoveni „de toată vama de la Slatina".

● Mărturiile relicvelor arheologice

AȘEZAREA care și-a luat numele de la un izvor de apă sărată datează însă de mult mai multă vreme. Descoperirile arheologice din ultimii ani îi semnalează prezența începînd din neolitic. În vremurile mai apropiate (secolele X—XIV) Slatina — străveche așezare sătească — s-a impus, devenind tîrg cu faimă în țară și peste hotare. O seamă de monezi cu efigiile unor țari bulgari și regi polonezi, descoperite aici, atestă afirmația.

Faptul este explicabil și are la origină temeiuri economice și naturale, între care valea Oltului, lesnicioasă arteră pentru transportul și schimbul de produse ale cîmpului, păstorilor și meșteșugarilor. Așezată la capătul șesului și la începutul dealului, Slatina a mijlocit din totdeauna întîlnirea mocanilor din nord, care, cu productele specifice ținuturilor, porneau la vale pe drumurile, plastic denumite, „ale sării", „ale țuicii", „ale oilor", pentru a perfecta schimbul cu cojanii din cîmpie. Așa au luat ființă aici vestitul bîlci din ziua Sfîntului Gheorghe (23 aprilie) și renumitele tîrguri săptămînale, care adunau multă omenire din așezările din preajmă și din cele din alte ținuturi mai depărtate. Aici se întîlneau drumuri comerciale bine cunoscute: cel al Sibiului cu cel al Brașovului, care trecea prin Cîmpulung și Pitești.

O altă dovadă care certifică importantul rol, ca centru de negoț, al Slatinei ne-o oferă petiția semnată de 150 de negustători slătineni, care veneau cu rugă la domnitorul Alexandru Ghica de a orîndui înființarea unui tîrg cu schelă la Dunăre pentru înlesnirea negoțului cu alte orașe și nații. Prin petiția lor, slătinenii au impulsionat nașterea — în 1836 — o orașului Turnu Măgurele.

● Viața bate incetinel...

DEȘI ÎNCEPUSE să-și piardă unele atribute, din pricină că negoțul se dezvoltă pe căi mai moderne, Slatina de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea continua să-și impună prezența cu activități și pe alte planuri decît cele comerciale. În acel timp, un bogat negustor de aici, a inițiat și finanțat zidirea unei școli, a unui spital, construirea primelor apeducte, Este demn de reținut că la acea școală (care nu era numai primară, ci pregătea prin cursuri de vară și pe învățătorii de la sate) au activat ca dascăli Gheorghe Ardeleanu, tatăl economistului P. S. Aurelian, Alexe Mavin, care mai tîrziu a fost primul profesor de chimie al Universității din București, Ion Lugoșianu, elevul lui Timotei Cipariu, C. Stanicovici. participant activ la revoluția din 1848.

Dar, odată cu trecerea anilor, orașul a continuat să... scadă, ceea ce i-a prilejuit lui Nicolae Iorga să constate, la începutul acestui veac, că și în acest oraș „viața bate incetinel într-un timp amorțit de multă vreme..".

● Strălucirea aluminiului

LA RECENTA SĂRBĂTOARE, Slatina s-a înfățișat în straie tinerești, cu podoabe noi care-i sporesc rolul în an-

Cartierul Crișani din Slatina

samblul orașelor noastre în continuă și profundă transformare. În anii socialismului, orașul din vadul Oltului și-a amplificat vechile drumuri comerciale. Industrii noi, în plină dezvoltare, îl leagă trainic de numeroase alte așezări din țară și de peste hotare. Bogatele zăcăminte de bauxită din munții Pădurea Craiului, metamorfozate în alumină la Oradea, îi asigură Slatinei substanță pentru înălțarea ei. Marca „ALRO" — aluminiu românesc — este solicitată în peste 20 de țări, între care unele — Canada, S.U.A., Anglia, Belgia — au vechi tradiții în fabricarea acestui produs.

Prin noi lucrări de investiții, capacitatea uzinei va crește de la 75 000 tone la peste 100 000 tone.

Dar, Uzina de aluminiu nu e singura zestre a Slatinei contemporane. În preajma ei, și în alte cartiere ale orașului, s-au construit și continuă să se construiască alte edificii industriale și socialculturale. Între acestea se numără: noua unitate de prelucrare a aluminiului, o fabrică de produse carbonoase, o fabrică de tricotaje, una de produse lactate, numeroase blocuri de locuințe, magazine, școli, așezăminte sanitare etc.

Se poate spune că scurta perioadă istorică, care a trecut de la eliberarea patriei, s-a dovedit și pentru orașul Slatina atît de bogată în înfăptuiri încît ea nu are corespondent cu nici o altă perioadă din istoria de șase secole a străvechii așezări. Pentru viitorul apropiat, ca reședință de județ, acestui oraș i se deschid largi perspective de dezvoltare economică și urbanistică. Slatina va deveni un important centru economic, social și cultural, cu o puternică forță de înrîurire asupra dezvoltării întregului județ Olt. Sub aceste auspicii orașul a pășit în cel de al șaptelea secol!

D. TĂRNĂUCEANU

În întreprinderile agricole de stat

POSTULATELE EFICIENȚEI

ORGANIZARE ● CONDUCERE ● GESTIUNE ECONOMICĂ ● RENTABILITATE

ÎMBUNĂTĂȚIRI NECESARE ÎN METODOLOGIA PLANIFICĂRII PRODUCȚIEI

PRIN NOUL CADRU organizatoric în care își desfășoară activitatea întreprinderile agricole de stat s-a îmbunătățit atît metodologia de planificare, cît și conținutul planurilor de producție și economico-financiare. Acest fapt a contribuit, alături de alte măsuri, la obținerea unor rezultate economice superioare în anul 1967. Spre edificare, prezentăm în tabelul nr. 1 principalii indicatori economici realizați de cele 16 întreprinderi agricole de stat organizate în perioada aprilie—iunie 1967, în cadrul Trustului I.A.S.-București.

Tabel nr. 1

Denumirea indicatorilor	U/M	Plan	Realizat	%
Producția globală	mil. lei	1.191	1 209	102
Venituri	„	885	886	100,1
Cheltuieli la 1000 lei venituri	lei	908	880	97

Avantajele nete ale noii forme de organizare și planificare ar putea însă fi mult mai consistente dacă s-ar elimina unele deficiențe în metodologia actuală de stabilire a producțiilor medii. În prezent, acestea se stabilesc în fiecare an pe baza producțiilor obținute anterior într-un anumit șir de ani. O asemenea bază de calcul a mediei cuprinde însă și unii ani în care s-au realizat producții cu mult inferioare condițiilor normale (ca urmare a calamităților naturale). Această metodă de calcul s-a dovedit generatoare de practici dăunătoare. Astfel, în multe unități, deși condițiile de fertilitate naturală și de dotare tehnico-materială sînt identice cu ale altor ferme sau întreprinderi agricole vecine, s-au planificat producții mai mici decît ale acestora din urmă, deci sub posibilitățile reale. Semnificative, din acest punct de vedere, sînt datele prezentate în tabelul nr. 2.

Tabel nr. 2

Denumirea unității și cultura	Producția medie realizată în anii 1964	1965	1966	Media pe 3 ani	Plan îmbunătățit 1967	Realizat 1967	Plan 1968
Griu de toamnă							
I.A.S.-Lehliu total	1 516	3 711	2 654	2 892	2 909	3 711	3 300
din care :							
Ferma Dor Mărunt	1 915	3 356	2 590	2 662	2 752	3 760	3 135
„ Pădure	1 176	4 085	2 670	2 644	2 950	3 448	3 255
Floarea-soarelui							
I.A.S.-Roșiori total	1 940	1 092	1 820	1 543	1 508	1 950	1 600

Este evident că un asemenea mod de stabilire a sarcinilor de plan nu poate mobiliza în suficientă măsură colectivul întreprinderii sau fermei agricole pentru găsirea celor mai adecvate soluții de valorificare a potențialului economic al unității respective.

Totodată, este lezat principiul cointeresării materiale, în sensul că se beneficiază de premii pentru o depășire a planului care, de fapt, nu provine din aplicarea unor măsuri tehnice, organizatorice sau economice, ci din simpla stabilire a unor obiective de plan inferioare posibilităților existente.

În agricultură, date fiind condițiile specifice de producție, sînt ani favorabili și mai puțin favorabili din punct de vedere climatic. Deci, realizarea de producții mari datorită unor condiții naturale deosebite, în nici un caz nu poate fi pusă exclusiv pe seama efortului specialiștilor agricoli și al celorlalți lucrători din unități. După cum nici existența unor calamități naturale, și ca urmare obținerea unor producții mici, în anumiți ani, nu poate caracteriza potențialul productiv al fermei respective și nu poate fi apreciată nici ca o consecință a neintervenției colectivului de muncă din unitatea sau zona respectivă.

Toate acestea pledează pentru îmbunătățirea metodologiei de planificare a producțiilor medii. Astfel, **(atunci cînd în perioada respectivă sînt și ani cu producții calamitate), în calculul mediei producției planificate să se aibă în vedere producțiile realizate în anii normali, precum și caracteristicile potențialului productiv al zonei respective, iar pentru anii cu calamități naturale să fie luată în calcul producția medie planificată a anului respectiv, și nu cea realizată.**

Pentru argumentarea acestei propuneri recurgem la următorul calcul. Întreprinderea agricolă de stat-Lehliu a realizat în perioada 1964—1966 (perioada de calcul a mediei) următoarele producții medii la grîu : în 1964 — 1516 ; 1965 — 3711 ; în 1966 — 2654. Media celor trei ani a fost de 2892 kg/ha.

După propunerea noastră, înlocuind producția realizată în anul 1964 (este evident că datorită unor condiții naturale nefavorabile s-au obținut numai 1516 kg/ha), cu producția medie planificată în acel an, și anume 2500 kg, rezultă o medie a celor 3 ani de 2 960 kg/ha. Comparînd această medie, la care este necesar să se adauge sporul de creștere a producției de 7%, cu producția medie realizată în 1967, de 3 711 kg/ha, observăm că ea este mai aproape de condițiile de producție ale unității, față de aceea rezultată din calculele făcute după actualul sistem.

Considerăm, de asemenea, că se impun cîteva reglementări și în ce privește stimularea materială a lucrătorilor pentru depășirea sarcinilor de plan. În prezent, regulamentul de premiere prevede o cotă de premii de pînă la 50% din depășirea producției, indiferent de procentul de depășire. Procedîndu-se astfel, se egalizează efortul pentru realizarea și depășirea producțiilor planificate. De aceea, propunem ca **această cotă de premiere să fie diferențiată, și anume : o parte minimă din premiu să se acorde pentru diferența dintre producția realizată și producția medie planificată calculată pe baza mediei perioadei anterioare ; o parte mai substanțială să se acorde pentru diferența dintre producția realizată și producțiile maxime obținute în anii anteriori, luați în calcul la stabilirea mediei.** În felul acesta colectivele de lucrători și specialiști din întreprinderi și ferme vor fi în mai mare măsură cointeresate în sporirea producțiilor. În același timp, recunoașterea efortului lor s-ar face pe baze mult mai reale.

Ar fi necesar, de asemenea, ca Departamentul I.A.S., pe baza unui studiu aprofundat al condițiilor economice și naturale existente în diverse zone agricole, să elaboreze tehnologii-ghid pe culturi, specii și categorii de animale. Aceste tehnologii, spre deosebire de cele vechi care aveau multe carențe, vor trebui să cuprindă în detaliu întreaga gamă de lucrări și de consumuri necesare activității respective, în funcție de condițiile de producție concrete. Fiind în posesia unor astfel de tehnologii-ghid, cei însărcinați cu întocmirea planului vor avea posibilitatea să le adapteze specificului unității respective și să facă o planificare justă.

Spre a se dezvolta cointeresarea și a se întări răspunderea pentru buna gospodărire a fondurilor propunem, de asemenea, ca **premierea pentru depășirea venitului net să fie condiționată și de nivelul cheltuielilor de producție realizate, comparativ cu cele din tehnologiile-ghid.**

Romeo DUMITRESCU

CORELAȚIE OPTIMĂ ÎNTRE PREVEDERILE PLANULUI ȘI BAZA TEHNICĂ-MATERIALĂ

ACTIVITATEA ECONOMICĂ și financiară a întreprinderilor agricole de stat se desfășoară avînd drept coordonate liniile directoare ale dezvoltării agriculturii socialiste, stabilite prin planul de stat, pe baza cerințelor legilor economice ale socialismului. Introducerea gestiunii economice proprii, îmbunătățirea planificării, respectiv lărgirea competențelor în stabilirea sarcinilor de plan pe temeiul prevederilor planului general al economiei naționale, constituie tot atîtea pîrghii cu ajutorul cărora urmează să se înfăptuiască angajarea fiecărei unități în circuitul economic cu toate resursele și rezervele interne.

De aici se desprinde importanța deosebită pe care o are **fundamentarea științifică a proceselor economice din fiecare fermă agricolă de producție și sector de deservire. Realizarea acestui deziderat implică, printre altele, așezarea corectă a sarcinilor planului de stat pe fiecare întreprindere agricolă de stat, asigurarea corelației optime între obiectivele urmărite și baza tehnico-materială existentă, precum și stabilirea ritmului de înfăptuire a acestor obiective.**

Această concluzie se desprinde cu deosebită claritate din experiența celor 71 întreprinderi agricole de stat etalon și experimentale, care au luat ființă în perioada aprilie—iunie 1967. Aceste unități, deținînd 16% din suprafața agricolă și 32% din U.V.M. pe ansamblul întreprinderilor agricole de stat, au realizat circa 30% din valoarea producției globale și marfă obținute în total ; față de un beneficiu planificat de 302 milioane lei, aceste unități au realizat în 1967, un beneficiu de 427 milioane lei. Faptul subliniază, firește, nivelul și ritmul superior de realizare a intensificării producției agricole, străduințele depuse pe linia folosirii maximale a bazei tehnico-materiale.

Analizele efectuate ne-au arătat însă că la stabilirea sarcinilor de plan nu s-a mers întotdeauna pe **mobilizarea tuturor rezervelor și resurselor de creștere a producției și a productivității muncii, nu s-a urmărit în toate cazurile corelarea judicioasă a sarcinilor de plan cu dezvoltarea bazei tehnice-materiale.** Astfel, la Întreprinderea agricolă de stat-Băilești, care a realizat în media ultimilor 3 ani 2 900 kg grîu la hectar, pentru anul 1967 s-a planificat o producție tot de 2 900 kg/ha. Producția obținută a fost însă de 3 740 kg/ha, consecință a extinderii mecanizării (parcul de tractoare a crescut cu 12 unități convenționale), și chimizării (volumul îngrășămintelor chimice aplicate pe hectar a fost cu 8% mai mare), a posibilităților mai largi de aplicare integrală a complexului agrotehnic, pe seama investițiilor făcute a organizării mai judicioase a producției și a muncii. Așadar, toate aceste premise — previzibile încă din etapa planificării și, ca atare, materializabile în sarcinile de plan — au fost considerate drept „rezerve". Or, **stabilirea judicioasă a sarcinilor de plan** — de care depind, nemijlocit, atît rezultatele economice finale cît și cointeresarea materială a lucrătorilor întreprinderilor și fermelor agricole de stat — **constituie o primă cerință a desfășurării procesului de consolidare economică-organizatorică a unităților agricole de stat.**

În majoritatea cazurilor, producțiile medii planificate (în kg/ha) au ținut seama de media realizărilor în ultimii ani ; de asemenea, după organizarea întreprinderilor agricole de stat etalon și experimentale, în reașezarea sarcinilor de plan prevederile au fost mărite la nivelul noilor condiții create. Cu toate acestea, au fost cazuri cînd stabilirea sarcinilor de plan, atît înainte cît și după organizarea fermelor, n-a fost corelată nici cu media ultimelor realizări și nici cu premisele nou create. Aceasta a făcut, de altfel, ca între sarcinile de plan și producțiile realizate să existe, în unele cazuri, și depășiri de circa 1 500 kg/ha la grîu, 1 200 kg/ha la porumb boabe, fapt care nu reflectă întotdeauna și întru totul efortul propriu al fermelor în depășirea sarcinilor planificate ci „păstrarea unor rezerve" prin plan !

Organizarea superioară, rațională a producției și a muncii, aplicarea legii randamentului maxim cu minimum de efort, pe temeiul satisfacerii cerinței ca fiecărei lucrări agricole, fiecărei investiții sau cheltuieli suplimentare să-i corespundă nu numai o producție suplimentară ci și o creștere a beneficiului, implică realizarea unei înalte discipline de plan care să devină, într-adevăr, instrumentul principal de programare a mobilizării tuturor resurselor și a rezervelor de sporire a producției și a productivității muncii.

ing. E. POPESCU

COMASAREA PĂMÎNTULUI — CONDIȚIE IMPERATIVĂ

ÎNTREPRINDERILE AGRICOLE de stat din județele Mureș și Harghita dețin aproape 46 700 hectare teren agricol, reprezentînd circa 7,5% din fondul funciar al celor două județe.

Principala problemă pe care o ridică folosirea rațională a patrimoniului funciar al întreprinderilor agricole de stat din cele două județe, o formează comasarea — ca primă treaptă în desfășurarea procesului de organizare a teritoriului și de organizare științifică a producției agricole. Deși pe această linie s-au înregistrat în ultimii ani progrese însemnate, încă nu se poate spune că ne aflăm într-un stadiu mulțumitor. Astfel, de la un număr de 266 parcele, cu o mărime medie de 173 hectare în 1965, s-a ajuns, în 1966, la 248 parcele cu o mărime medie de 186 hectare, iar în 1967 la 226 trupuri cu o mărime medie de 206 hectare teren agricol. În spatele acestor cifre medii se află însă o situație mai puțin imbucurătoare, determinată de existența, în majoritatea unităților, a unui număr excesiv de mare de parcele reduse ca dimensiuni și mult împrăștiate, ceea ce face ca raza de activitate a unei întreprinderi agricole de stat să depășească, în mijlociu, 23 km, iar a unei ferme 6,5 km. Datele tabelului nr. 1 sintetizează evoluția numărului de parcele pe mărimi medii în ansamblul unităților agricole de stat din județele Mureș și Harghita în perioada 1965—1967 (vezi pag. 19).

Rezultă, deci, că în 1967 — situație menținută de altfel și astăzi —, existau în unitățile agricole de stat din cele două județe un număr de 55 parcele — respectiv, o pătrime a numărului total — în suprafață de pînă la 20 hectare ; așadar cu totul neeconomice în exploatare, fiind improprii unei mecanizări multilaterale. Practic, în perioada analizată nu s-a realizat nici un progres în ceea ce privește comasarea pămîntului unităților agricole de stat în parcele masive de peste 200 hectare, numărul acestora menținîndu-se egal în toți acești trei ani.

Nu poate fi trecut cu vederea faptul că între unități există deosebiri flagrante în ceea ce privește comasarea și, ca atare, organizarea teritoriului, precum și desfășurarea procesului de intensificare a folosinței pămîntului. Astfel, datele tabelului nr. 2 ne indică situația existentă astăzi, după generalizarea măsurilor de îmbunătățire a organizării producției prevăzute în Rezoluția Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1967 (vezi pag. 19).

Apar evidente deosebirile între unități în ceea ce privește posibilitățile de organizare rațională a teritoriului și, implicit, a producției. Menționăm că la I.A.S.-Reghin, în condițiile dispersării teritoriale arătate, cheltuielile cu transporturile s-au menținut, în media celor trei ani analizați, la peste 450 lei/hectarul de teren agricol cultivat, consecință directă a numărului crescut de transporturi, precum și a măririi distanțelor de vehiculare a produselor.

Existența unui mare număr de parcele a condus nemijlocit la situații în care, unei ferme — de exemplu la I.A.S.-Acățari — îi revin 6—8 parcele, distanțate la 20—27 km unele de altele ; în atari cazuri, șeful de fermă nu mai poate fi „conducătorul nemijlocit al producției fermei sale", fiind nevoit ca, cel puțin pentru o parte a locurilor de muncă, să apeleze la personal tehnic-administrativ interpus.

Continuarea procesului de comasare — ca primă etapă a unei organizări teritoriale judicioase — devine un imperativ

dr. ing. Eugen JIANU

(Continuare în pag. 19)

CORELAȚIA PRODUCȚIE SOCIALĂ-TRA

ÎN CONDIȚIILE NOII ETAPE DE DEZVOLTARE A CONSTRUCȚIEI SOCIALISMULUI în patria noastră, ale creșterii gradului de socializare a producției, amplificării și diversificării legăturilor de cooperare dintre întreprinderi și ramuri, crește considerabil rolul transporturilor ca sistem circulator al întregii societăți.

În prezent, producția pune în fața transporturilor sarcini mereu sporite pentru satisfacerea cărora ele trebuie să se dezvolte în ritm susținut. Pe de altă parte, transporturile condiționează dezvoltarea producției, atît prin faptul că asigură aprovizionarea tehnico-materială și desfacerea produselor finite, cît și în calitate de consumator de mijloace de producție (material rulant, combustibil etc.) pentru care, sporindu-și cererea, o impulsionează. Așadar, **între producția socială și transporturi există o corelație obiectivă ce exprimă raportul de cauzalitate în care se găsesc acestea în procesul de ansamblu al reproducției socialiste și al cărei conținut material îl formează schimbul continuu de activități.**

● Încercare de optimizare

ACEASTĂ CORELAȚIE trebuie privită atît sub aspect cantitativ (raportul dintre volumul producției și cel al transporturilor), cît și sub aspect **calitativ.** Progresul tehnic continuu, determinînd apariția unor ramuri noi, diversificarea producției (mai ales a celei industriale), modifică structura producției sociale și, implicit, pe cea a transporturilor de mărfuri. Corelația dintre producție și transporturi nu este imuabilă, ea are un caracter dinamic și complex, fiind în funcție de o multitudine de factori, împrejurări istorice, etapa de dezvoltare a societății, nivelul economiei și gradul ei de complexitate.

În relația dintre aceste două sfere de activitate, determinantă este producția socială a cărei creștere sau scădere are repercusiuni directe asupra volumului de transport. O deosebită importanță teoretică și practică prezintă însă problema cuantificării acestei interdependențe.

Produsul social și coeficienții de transportabilitate

Pentru exprimarea cît mai exactă a legăturii dintre diferitele procese, se impune, în primul rînd, **găsirea unor indicatori corespunzători.** În cazul nostru, transportul de mărfuri fiind o continuare a procesului de producție, dezvoltarea lui trebuie corelată cu volumul producției din toate ramurile economiei naționale, a cărei creștere să fie exprimată printr-un indicator general. Un asemenea indicator sintetic, care ar putea fi utilizat în acest sens, este **produsul social.** De aceea, în studiul respectiv am exprimat corelația dintre cele două sfere de activitate sub forma corelației dintre produsul social și volumul de transport terestru (căile ferate, auto, inclusiv cel intern și prin conducte), a cărei evoluție este reliefată de datele cuprinse în tabelul nr. 1 *).

Tabel nr. 1
1955 = 100

	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	Ritmul mediu anual de creștere 1956/1966
— Produsul social (prețuri comparabile)	101	111	116	128	142	158	168	182	203	223	241	8,3
— Volumul mărfurilor transportate (t-km)	109	118	119	123	141	159	177	196	218	232	261	9,1
— Raportul între indicii vol. mărfurilor transportate și produsul social	1,08	1,06	1,03	0,96	0,99	1,01	1,05	1,08	1,07	1,04	1,08	

*) Calculat pe baza datelor D.C.S. și Anuarului statistic al R.S.R./1967 pag. 398—399

Dependența creșterii volumului de transport, de cea a produsului social este evidentă: unui spor mediu anual de 8,3% a produsului social i-a corespuns o creștere de 9,1% a volumului de transport. Dacă pînă în 1961 ritmurile erau aproape egale și corelația strînsă, după această dată se manifestă o devansare a dinamicii produsului social de către volumul de transport.

Intensitatea relației de dependență între creșterea produsului social și volumul de transport se poate determina folosind formula coeficientului de corelație simplă,

$$(r.\ x.\ y = \frac{n \Sigma xy - (\Sigma x)(\Sigma y)}{\sqrt{|n \Sigma x^2 - (\Sigma x)^2|\,|n \Sigma y^2 - (\Sigma y)^2|}}$$

care variază între —1 și +1 adică $-1 \leqslant r \leqslant 1$. Cu cît valoarea lui este mai apropiată de 1 sau —1, cu atît corelația dintre fenomenele studiate, respectiv dintre produsul social (x) și volumul de transport (y), este mai puternică. Cînd coeficientul oscilează în jurul lui 0, corelația este slabă. Or, în cazul nostru, din calculul efectuat, rezultă că mărimea acestuia este egală cu 0,990, reflectînd influența intensă a creșterii produsului social asupra transporturilor.

● Modelul — instrument complimentar în prognoze

CUANTIFICAREA intensității acestei influențe ar avea nu numai o însemnătate teoretică, ci și utilitate practică, servind la elaborarea unor prognoze și studii previzionale, în condițiile în care s-ar stabili modelul matematic corespunzător, pe baza căruia să se poată determina sporul volumului de transport corespunzător unei anumite mărimi a produsului social. Investigînd și acest aspect al corelației, considerăm că aplicarea unor elemente de statistică matematică, respectiv a **funcției de regresie liniară** în acest sens, ar avea eficiența scontată.

Pentru a determina legătura dintre două fenomene între care există o corelație directă liniară, în sensul că unul din ele se schimbă uniform sub influența modificărilor celuilalt, se poate utiliza funcția: $y = a + bx$; în care x reprezintă cauza în cadrul legăturii studiate (produsul social) și se numește **caracteristica factorială,** iar y (volumul de transport), care este efectul schimbărilor lui x și se numește **caracteristica rezultativă.** Toți ceilalți factori care influențează variația lui y, se consideră constanți și se exprimă prin coeficienții a și b. Parametrul b se numește **coeficientul de regresie** și arată cît de mare este schimbarea lui y, ca urmare a modificării variabilei x cu o anumită mărime. Valorile lui a și b se pot calcula aplicînd metoda celor mai mici pătrate, potrivit căreia $\Sigma (y - a - bx)^2$ trebuie să fie minimă. Anulînd derivatele parțiale în raport cu a și b, se obține următorul sistem de ecuații normale:

$$n\,a + b \Sigma x = \Sigma y$$
$$a \Sigma x + b \Sigma x^2 = \Sigma xy$$

Pentru a afla termenii necesari rezolvării acestor ecuații am întocmit tabelul nr. 2:

Tabel nr. 2

Anii	Produsul social (x)	Volumul de transport (y)	xy	x^2
1	x_1	y_1	x_1y_1	x^2_1
2	x_2	y_2	x_2y_2	x^2_2
.	.	.	.	.
.	.	.	.	.
.	.	.	.	.
n	x_n	y_n	x_ny_n	x^2_n
n	$\sum_{i=1}^{n} x_i$	$\sum_{i=1}^{n} y_i$	$\sum_{i=1}^{n} x_iy_i$	$\sum_{i=1}^{n} x^2_1$

După înlocuirea termenilor din ecuațiile date cu sumele înscrise în tabel, s-a stabilit în continuare, cu ajutorul determinanților, mărimea parametrilor a și b.

Eficiența practică a întregului sistem de calcul utilizat constă în faptul că, **în condițiile în care se cunoaște coeficientul de regresie și sporul anual al produsului social din anii următori, se poate determina în mod orientativ evoluția volumului de transport în perspectivă.** Astfel, în perioada 1967—1970, întrucît ritmul mediu anual de creștere a produsului social se menține la nivelul anilor analizați, se apreciază ca fiind valabilă relația după care, unui spor dat al produsului social, îi corespunde o creștere a volumului de transport în tone-km egală ca dimensiune cu mărimea lui b. Pornind de la acest raționament, prin calcule s-a determinat evoluția volumului de transport terestru (tone-km) în perspectivă, care este mult apropiat de prevederile din planul cincinal 1966—1970.

Ținînd seama de aceasta apreciem că modelul preconizat **poate fi utilizat în mod complimentar** în prognoza și elaborarea unor studii previzionale privind necesarul de transport care, în prezent, se realizează, în principal, pe baza coeficienților de transportabilitate.

Corelația dintre producție și transporturi este influențată de o serie de factori care determină ca, în anumite perioade, volumul de transport să crească — așa cum am văzut — mai repede sau mai încet, în comparație cu producția socială și de care am făcut abstracție în analiza noastră anterioară. De aceea, în cele ce urmează vom încerca să identificăm acești factori, cuantificînd pe cît posibil influența lor.

● Factori care influențează volumul de transport

Repartizarea teritorială a forțelor de producție

Unul dintre obiectivele importante ale politicii economice a partidului și statului este îmbunătățirea continuă a repartizării teritoriale a forțelor de producție, prin care se urmărește ridicarea nivelului economic al tuturor județelor țării, intrarea în circuit a resurselor naturale neutilizate, apropierea producției de sursele de materii prime și bazele de consum etc. Ca urmare, distanța dintre sursa de aprovizionare și locul de consum reducîndu-se, duce la scăderea necesităților de transport. În unele situații, materiile prime ca, de pildă, cărbunele, minereul de fier, petrolul etc., se pot transporta la locul de consum chiar direct de la mină sau sondă cu ajutorul conveierelor, al funicularelor, al conductelor, deci pe calea transportului uzinal, fără să afecteze transportul de deservire generală. Efectul înfăptuirii principiului amplasării noilor obiective industriale pe cît posibil în apropierea surselor de materii prime asupra reducerii necesităților de transport, se poate determina pe baza coeficienților de transportabilitate (care exprimă cît din producția obținută se transportă).

La repartizarea teritorială a forțelor de producție trebuie avută în vedere și necesitatea apropierii întreprinderilor de centrele de consum, a producției materialelor de construcție de șantiere, dezvoltarea industriei alimentare și a legumiculturii pe lîngă orașele mari consumatoare etc., fapt care, de asemenea, permite reducerea relativă a necesităților de transport. De aceea, **minimul cheltuielilor de transport trebuie să constituie întotdeauna unul din criteriile amplasării pe teritoriul țării a noilor obiective industriale și al ridicării eficienței economice a investițiilor.**

În vederea valorificării resurselor de muncă, amplasarea unor întreprinderi poate avea loc însă independent de baza de materii prime. În acest caz, volumul de transport va spori în raport cu producția, datorită necesităților de aprovizionare tehnico-materială și desfacere a produselor.

Distanța medie — de la 250 km în 1967 la 245 km în 1970

Repartizarea teritorială a forțelor de producție fiind într-o mare măsură o problemă a distanțelor dintre diferitele ramuri de producție, dintre producție și consum în profil teritorial, îmbunătățirea acesteia se oglindește nu numai în coeficienții de transportabilitate, ci și în indicatorul **distanța medie de transport.**

Datele statistice indică, în general, o creștere a dimensiunilor acesteia, mai ales la produsele industriei metalurgice și constructoare de mașini (de la 295 km în 1950 la 373 km în 1967). Aceasta se datorește, în principal, procesului industrializării, care a facilitat creșterea importului de produse metalurgice, prelucrării succesive a acestora în diferite centre din țară, implicînd o reexpediere a lor. În aceeași direcție a influențat și intrarea în circuitul economic a unor resurse naturale în trecut nevalorificate, cum sînt cele petroliere din județul Gorj, care se prelucrează în parte la rafinăriile din Bacău și Prahova, preluarea de către unitățile auto a unor transporturi pe distanțe scurte, efectuate anterior de căile ferate etc. La alte produse însă, ca: materiale de construcții și cărbune, distanța medie a scăzut, ca urmare a apropierii producției de

Producția de fontă și oțel
Transportul de fontă, fier și oțel brut (cu toate mijloacele)
Coeficientul de transportabilitate

*) Calculat pe baza datelor din Anuarul s

Cea mai mare parte din producția de fontă și oțel este prelucrată în cadrul combinatelor și apare în final, sub formă de laminate — fapt care se oglindește, de altfel, și în coeficientul de transportabilitate de 0,459—0,620. Și în industria chimică, construirea unor întreprinderi integrate duce la reducerea necesarului de transport. De pildă, la Combinatul de îngrășăminte chimice-Tr. Măgurele, integrarea producției de îngrășăminte pe bază de azot, alături de cea a îngrășămintelor pe bază de fosfor, în comparație cu fabricarea izolată a acestor produse, a dus la micșorarea volumului de transport cu 44 vagoane pe zi și reducerea prețului de cost pe o tonă de amoniac cu 30—105 lei.

Concentrarea și integrarea producției trebuie realizată pînă la un anumit nivel optim, în sensul ca economiile ce se realizează în urma acestui proces să depășească cheltuielile de transport suplimentare ocazionate cu aprovizionarea și desfacerea mărfurilor. Altfel, concentrarea poate avea unele efecte negative. Un exemplu concludent în acest sens îl constituie procesul de concentrare a producției de carne (în perioada 1962—1966), care s-a realizat prin desființarea numeroaselor unități din județele: Argeș, Bacău, Galați, Prahova, Cluj și în urma căreia distanța de la sursa de aprovizionare și baza de desfacere a crescut, sporind cheltuielile de circula-

SPORTURI ÎN PLANIFICAREA ECONOMICĂ

sursele de materii prime și bazele de consum.

Variația distanței medii de transport este în funcție și de măsurile de raționalizare a transporturilor, de coordonare a formelor acestora, problemă deosebit de actuală datorită creșterii într-un ritm rapid a dimensiunilor absolute ale transporturilor. În cadrul măsurilor de raționalizare, **un rol deosebit îl are optimizarea, alegerea celor mai corespunzătoare variante de transport, care asigură deplasarea mărfurilor într-un termen scurt și cu cheltuieli minime.**

Înfăptuirea politicii partidului de îmbunătățire continuă a repartizării teritoriale a forțelor de producție în perspectivă, va contribui în corelație cu alți factori la reducerea distanței medii de transport pe calea ferată de la 250 km, cît era în 1967 la aproximativ 245 km, în 1970.

În transportul auto, în schimb, aceasta va crește de la 18 km în 1967, la circa 21—23 km în 1970, atît datorită folosirii formei respective de transport pe distanțe mai mari, pînă la limita în care își manifestă o eficacitate economică, cît și în urma măsurilor de dezafectare a parcului auto de deservire generală de unele sarcini de transport pe distanțe scurte din șantiere și repartizarea lor transportului intern al întreprinderilor de construcții și al beneficiarilor. Modificările respective vor influența desigur, într-o anumită măsură, și relația producție-transport.

Concentrarea și integrarea producției

Paralel cu diversificarea producției, se conturează și alt proces semnificativ pentru o economie modernă și anume: **concentrarea producției în unități mari sau în grupuri integrate**. Acest fenomen se va intensifica în viitor în aproape toate ramurile industriale, în urma măsurilor luate de către Conferința Națională a P.C.R. Combinarea și integrarea producției se reflectă în creșterea transportului intern pe seama căruia întreprinderile integrate își rezolvă cea mai mare parte a nevoilor de transport.

Reducînd necesitățile de transport din afară, apare o creștere a producției fără sporirea corespunzătoare a transportului de deservire generală, proces care se manifestă mai evident în industria noastră siderurgică, unde gradul de concentrare și integrare este mai ridicat. (vezi tabelul nr. 3).

Tabel nr. 3*)
(mii - tone)

	1961	1962	1963	1964	1965	1966
	3 225	3 962	4 410	4 963	5 445	5 868
	2 000	2 178	2 299	2 280	2 608	2 968
	0,620	0,555	0,522	0,459	0,479	0,506

ic al R.S.R. 1967, pag. 178 și a celor de la D.C.S.

ție și mai ales, cele de transport, cu circa 1,5 mil. lei. De aceea, **paralel cu procesul de concentrare a producției în unități mari, se cer create și întreprinderi de dimensiuni mijlocii și mici care, în anumite condiții, sînt eficiente din punct de vedere economic.**

În această situație, volumul de transport este influențat în două direcții: satisfacerea mai deplină a nevoilor de consum din resursele locale duce la scăderea necesarului de transport, iar în cazul cooperării cu întreprinderile mari — la creșterea acestuia.

Atît îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție, cît și procesul de concentrare și integrare, contribuie la scăderea necesităților de transport în raport cu sporirea producției, deci la o creștere mai rapidă a acesteia din urmă. Dar asupra corelației respective acționează și o serie de factori care determină, în anumite perioade de timp, o sporire mai accentuată a volumului de transport în raport cu producția, dintre care cei mai importanți sînt:

Importul de mărfuri și tranzitul

Datorită importului de mărfuri, volumul de transport crește mai repede în raport cu producția internă. Aceeași situație se manifestă și în cazul transporturilor în tranzit. Acțiunea acestor factori se intensifică, dacă ținem seama de faptul că țara noastră participă într-o măsură tot mai largă la circuitul economic internațional, pe calea exporturilor și importurilor de mărfuri. Astfel, din volumul total al mărfurilor transportate în anul 1966 pe calea ferată, 6,3% erau din import. Variația coeficienților de transportabilitate în funcție de importul de mărfuri apare evidentă la unele produse deficitare ca: minereu de fier, cocs ș.a. (vezi tabelul nr. 4).

Tabel nr. 4*)

		Coeficientul de transportabilitate					
		1961	1962	1963	1964	1965	1966
Laminate:	— inclusiv importul	1,634	1,637	1,460	1,919	1,781	1,725
	— exclusiv importul	1,067	1,045	0,953	1,330	1,305	1,233
Minereu de fier:	— inclusiv importul	1,568	2,197	2,269	2,791	2,048	2,244
	— exclusiv importul	0,843	1,093	1,290	1,598	0,990	1,179

*) Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S.R. 1967, pag. 456, și a celor de la D.C.S.

O influență mai mare a importului s-a manifestat asupra transporturilor de minereu de fier, determinînd o devansare a acestuia, în raport cu producția

Neuniformitatea și sezonalitatea unor activități

Spre deosebire de industrie, care se caracterizează, în general, printr-o producție uniformă în tot cursul anului, agricultura și, parțial, construcțiile, au caracter sezonier, impunînd o anumită neuniformitate a transporturilor. Mărfurile care se produc și se consumă neuniform și necesită transporturi mai intense, în anumite perioade ale anului, sînt: îngrășămintele chimice, produsele agricole, materialele de construcții etc.

Analizînd transportul de mărfuri pe calea ferată în ultimii ani, rezultă că unele produse sezoniere (sfecla de zahăr, fructele, legumele etc.), solicită mai intens mijloace de transport în perioada septembrie-decembrie, depășind cu 10—15% media lunară anuală. Din această cauză, în anumite etape ale anului, necesitățile de transport depășesc posibilitățile (impuse de mărimea parcului de vagoane), făcînd imposibilă satisfacerea la timp a cererilor de transport. Neuniformitatea transporturilor nu trebuie să justifice însă lipsa de interes din partea beneficiarilor și a unităților de transport pentru reducerea acesteia. Dimpotrivă, în vederea sporirii eficienței întregii activități economice, se impune ca toți factorii care contribuie la înfăptuirea procesului de transport să sporească preocuparea în direcția **aplatizării neuniformității. Vîrful de trafic trebuie diminuat nu prin investiții suplimentare în mijloace de transport, care să fie utilizate numai cîteva luni pe an, ci pe calea construirii de silozuri și depozite pentru produse sezoniere, aprovizionarea din timp a șantierelor de construcții cu materialele necesare, folosirea unor mijloace de cointeresare materială a beneficiarilor în această direcție, organizarea cît mai rațională a transportului etc. Numai după epuizarea tuturor acestor căi se poate crea, pe baza calculelor de eficiență, o anumită rezervă a capacităților de transport.**

Transporturi neraționale și alți factori

Creșterea transporturilor neraționale mărește în mod nejustificat volumul de transport, fără să indice o sporire corespunzătoare a producției, iar munca cheltuită nu se verifică drept muncă socială, deoarece consumarea ei nu a fost determinată de nevoile producției. Este dificil însă a determina uneori în ce măsură diferitele transporturi sînt neraționale. Cîte o dată, apar cereri de transport pe calea ferată pe distanțe scurte (sub 20 km) izvorîte din necesitățile impuse de structura și particularitățile mărfurilor; alteori, transporturile lungi sînt o consecință a posibilităților reduse de aprovizionare a unor întreprinderi din resursele existente în cadrul județului, de unde apare necesitatea completării lor din localități mai îndepărtate.

Studiind această problemă prin prisma criteriilor menționate, se constată totuși că, deși s-au luat unele măsuri, fenomenul transporturilor neraționale este destul de frecvent. Astfel, în luna mai 1967 au fost eliminate din planul operativ de transport următoarele transporturi considerate ca neraționale: în regionala C.F.R.-Craiova — 21914 tone; Iași-13 838 tone; Timișoara — 1 328 tone etc. Numeroase cazuri de transporturi încrucișate se manifestă mai ales la produsele de carieră și balastieră și materialele de construcții (ciment, var ș.a.).

Una din cauzele acestei situații o constituie — așa cum se arată în documentele Conferinței Naționale a P.C.R. — neajunsurile actualului sistem de aprovizionare și desfacere, unde se manifestă un centralism excesiv în repartizarea materiilor prime și a materialelor, care îngreunează satisfacerea operativă a necesităților întreprinderilor, complică relațiile economice dintre producători și consumatori. **Măsurile ce vor fi luate în direcția perfecționării sistemului de aprovizionare și desfacere, conjugate cu cele de extindere a sistemului de optimizare a transporturilor pe calea utilizării programării liniare și a altor metode de calcul moderne, vor contribui într-o mare măsură la raționalizarea acestora.**

Asupra creșterii mai rapide a transporturilor influențează și alți factori ca: intrarea în circuitul economic a mijloacelor circulante eliberate în urma măririi vitezei lor de rotație, reducerea stocurilor supranormative, sporirea producției agricole marfă în urma încheierii procesului de cooperativizare și a măsurilor luate de către partid în direcția cointeresării materiale. De asemenea, aplicarea cuceririlor științei contemporane în producție implică o adîncire a diviziunii sociale a muncii, o diversificare a producției sporind gradul de specializare și cooperare. În acest caz, continuitatea activității unor întreprinderi devine dependentă de altele, iar produsele sînt reexpediate de mai multe ori, ceea ce sporește volumul de transport în raport cu producția.

● *Producția, transporturile și planificarea*

ACȚIUNEA CONTRADICTORIE a tuturor factorilor analizați determină ca, în anumite perioade, transporturile să crească mai repede sau mai încet decît producția, tendința generală fiind însă creșterea mai rapidă a acestora. **Deci, corelația producție-transporturi este complexă și multilaterală.** O deosebită importanță prezintă cunoașterea de către oameni a caracterului obiectiv al acesteia, a factorilor care o influențează și reflectarea ei realistă în activitatea de planificare.

Reflectarea rațională a necesităților

Pentru ca planurile de transport să aibă un caracter științific, **este necesar ca ele să oglindească în modul cel mai corespunzător necesitățile reale de transport ale producției, aprovizionării și desfacerii mărfurilor.** Măsura în care ele exprimă aceste deziderate reiese din analiza îndeplinirii lor. Or practica arată că nu întotdeauna prevederile din planuri au fost realizate. În afară de cauzele care aparțin direct de activitatea organizațiilor de transport, la aceasta au contribuit și unele deficiențe de planificare și organizare ale beneficiarilor de transporturi, care au determinat numeroasele „anulări" ale prevederilor din planurile operative, transporturi în afară de plan, schimbări de destinații, imobilizări de mijloace de transport la încărcare-descărcare etc.

„Anulările" de transporturi oglindesc în modul cel mai pregnant faptul că la întocmirea planurilor nu s-a ținut seama de necesitățile reale de transport. Strîns legat de aceasta este fenomenul foarte frecvent al „transporturilor în afară de plan", adică după stabilirea sarcinilor de plan, unitățile beneficiare solicită schimbarea lor. Existența unor greutăți în organizarea încărcărilor pe direcții de mers și repartizarea ritmică a vagoanelor se datorește și schimbărilor de destinații de către unele întreprinderi beneficiare.

Una dintre cauzele principale ale acestei situații este — după părerea noastră — faptul că planurile de producție, aprovizionare tehnico-materială și desfacere ale numeroaselor întreprinderi, nu sînt întotdeauna fundamentate din punct de vedere științific și, în consecință, nici cererile de transport nu sînt veridice. Așa se explică de ce imediat după definitivarea planurilor operative de transport, apar solicitări și anulări din partea întreprinderilor beneficiare și modificări ale acestora, imobilizări de mijloace de transport din cauza inexistenței planurilor de repartiție etc.

Planuri de perspectivă realiste

Perfecționarea conducerii și planificării în domeniul transporturilor **vizează necesitatea coordonării unitare a procesului de transport, crearea unor unități teritoriale echilibrate, viabile din punct de vedere economic și în concordanță cu cerințele zonei în care își desfășoară activitatea, ridicarea competenței și răspunderilor fiecărei unități, aplicarea pe scară largă a calculelor de optimizare pentru asigurarea unui transport modern și rapid, în măsură să satisfacă operativ nevoile economiei naționale și ale populației etc.**

În afară de acestea, pe linia îmbunătățirii activității de planificare se pot înscrie, după părerea noastră, și alte măsuri. Deoarece actuala metodologie dă numai indicații orientative asupra tendinței de variație a volumului de transport al unor produse ca, de pildă, cele de carieră și balastieră și alte materiale de construcții, este necesar să se cunoască din timp noile obiective care vor fi construite, amplasarea și beneficiarii acestora, astfel încît să se poată stabili nevoile reale de transport, înlăturîndu-se pe cît posibil fenomenul frecvent încă, al deservirii „la cerere", în funcție de organizarea șantierelor. Greutățile în această privință se datoresc și faptului că în domeniul investițiilor, la începutul perioadei de plan pentru numeroase lucrări lipsind proiectele de execuție, nu se pot preciza din timp nevoile de materii prime și materiale. **Cunoașterea mai devreme a planului de investiții, care urmează să fie realizat în anul viitor, și a proiectelor corespunzătoare, va permite încheierea unor contracte pentru materii prime și materiale înainte de definitivarea planurilor de producție ale întreprinderilor furnizoare, asigurînd astfel îndeplinirea ritmică a planului de aprovizionare tehnico-materială și a celui de transport.**

În prognoza necesităților de transport trebuie deci să se țină seama în mai mare măsură nu numai de creșterea volumului producției și al desfacerii mărfurilor prevăzute pentru întreprinderile existente, ci și al celor care vor intra în funcțiune, de repartizarea lor în profil teritorial. Legat de aceasta, trebuie să se întocmească și **curenții de mărfuri interjudețeni**, la produsele care au ponderea cea mai mare în volumul de transport. De asemenea, se impune o **simplificare a indicatorilor de plan utilizați și studierea posibilității introducerii unor indicatori sintetici**, care să exprime într-un mod mai real activitatea și să mobilizeze întregul colectiv de lucrători la realizarea lor.

lector univ. D. REBUSAPCĂ

Pe șantierele de amenajări hidroameliorative

OPERATIVITATE ÎN EXECUȚIA LUCRĂRILOR!

EFECTUAREA LUCRĂRILOR de investiții, pe anul în curs, la cele 9 șantiere de amenajări hidroameliorative ale Consiliului Superior al Agriculturii, se va materializa în desecarea unei suprafețe de 63 203 hectare din zone inundabile și în irigarea a încă 72 456 hectare. Rolul acestor lucrări pentru sporirea producției agricole capătă acum valențe noi în condițiile amplei acțiuni ce se desfășoară pe scară națională, în vederea combaterii efectelor secetei. De aci și importanța deosebită pe care o are intensificarea ritmului de execuție astfel încît aceste amenajări să intre în funcțiune cît mai devreme.

HOTĂRÎREA cu privire la combaterea secetei prevede măsuri pentru urgentarea lucrărilor de hidroameliorații, astfel ca să se asigure darea lor în folosință cu mult înainte de termenul prevăzut. Care este baza de pornire la îndeplinirea acestei sarcini pe cele 9 șantiere principale care, toate, aveau inițial ca termen de punere în funcțiune trimestrul IV ? Iată care era situația la începutul lunii mai :

Șantierul	Suprafața amenajată (ha)	Realizat în 4 luni din planul anual (%)
Îndiguiri-desecări		
Gostinu—Greaca—Argeș (jud. Ilfov)	6 600	49,3
Insula Mare a Brăilei (jud. Brăila)	44 660	35,7
Albița—Fălciu (jud. Vaslui)	11 948	20,0
Amenajări pentru irigații		
Sistemul Calafat—Băilești (jud. Dolj)	15 615	28,0
Sistemul Jegălia (jud. Ialomița)	18 700	24,2
Sistemul Valea Carasu (jud. Constanța)	23 837	23,6
Terasa Brăilei (jud. Brăila)	7 800	18,6
Băneasa—Giurgiu (jud. Ilfov)	3 504	14,8
Călmățui—Gropeni (jud. Brăila)	3 000	12,4

După cum vedem, numai la două șantiere realizările pe 4 luni sînt superioare unei treimi din sarcina valorică anuală. Destul de puțin, mai ales dacă ținem seama că aceste obiective trebuie realizate cu un devans considerabil. Așa stînd lucrurile, apare evidentă necesitatea intensificării ritmului de execuție, în care scop este nevoie să fie înlăturate barierele care au frînat, pînă acum, activitatea pe cea mai mare parte din șantierele menționate.

O astfel de „barieră" își are izvorul în carențele ce se manifestă în mecanizarea lucrărilor. Departamentul îmbunătățirilor funciare dispune de un parc mecanic bogat, care însă, din anumite cauze (uzură pronunțată, slabă întreținere sau lipsă de cadre calificate), este insuficient utilizat. La șantierul Valea Carasu, în tot cursul lunii trecute, 6 screpere, o draglină și un autogreder n-au lucrat, fiind defecte ; o draglină și-a realizat doar jumătate din plan ; din 12 buldozere au funcționat, în medie, 8. La șantierul Calafat—Băilești stagnările (totalizînd 1112 ore înregistrate în aprilie, datorită defecțiunilor la cele 16 screpere de 6 mc), au determinat nerealizarea unui volum de terasamente de 46 300 mc ; tot aici, o draglină a stat toată luna, iar alta n-a funcționat decît o săptămînă. Pe șantierul Călmățui—Gropeni, din planul operativ lunar de 140 000 ore, cele 25 de screpere de 6 mc au executat doar 35% ; 6 screpere mai mici, de 2,75 mc, au stagnat o săptămînă, din lipsă de... mecanici. Înlăturarea unor asemenea stări de lucruri impune **organizarea temeinică și intervenția operativă a atelierelor mobile de depanare, asigurarea rezervei de piese de schimb, folosirea largă a metodei rapide de reparații prin schimbul de agregate.** Rezolvarea bunei deserviri mecanice este cu atît mai imperioasă, cu cît la unele șantiere de îmbunătățiri funciare nu s-a reușit să se acopere necesarul de forță de muncă, lipsa de muncitori calificați și necalificați determinînd neîndeplinirea planului operativ pe luna aprilie.

Concomitent cu aceasta este nevoie **să se îmbunătățească aprovizionarea tehnică a șantierelor,** care în bună parte, lasă de dorit, prejudiciind astfel mersul lucrărilor. Astfel, rămînerea în urmă a construcțiilor hidrotehnice din sistemele Gemenele, Bălaia și Maicanul, ce se execută în cadrul lucrărilor de îndiguiri-desecări din Insula Mare a Brăilei, se explică și prin faptul că, în condițiile în care efectivele șantierului erau cu 200 de oameni sub necesar, un număr important de muncitori au fost utilizați la operații manuale nejustificate, determinate de neprimirea a 4 ștanțe de tăiat oțel-beton și a 6 autocrane pentru montarea tuburilor centrifugate. La șantierul Jegălia, peste 13 km de conductă din azbociment n-a putut fi montată deoarece întreprinderea de mecanizare a D.I.F. n-a repartizat două săpătoare de șanțuri. Primind numai jumătate din cele zece screpere de 2,75 mc, solicitate prin planul operativ, șantierul Calafat—Băilești a rămas în urmă cu peste 12 000 mc la lucrările de terasamente.

Dacă toate aceste volume erau executate la timp, în prezent ele ar fi contribuit substanțial la lupta pentru combaterea efectelor secetei ! Iată de ce, paralel cu eforturile pentru menținerea în funcțiune a parcului de mașini, este necesară o judicioasă și elastică programare a dirijării lui, ținînd seama de urgențele reale. A stabili prin planurile operative obiective mobilizatoare nu ajută la nimic, cîtă vreme nu se asigură și mijloacele tehnico-materiale care se cer pentru îndeplinirea lor.

Intensificarea ritmului lucrărilor de hidroameliorații este organic legată, totodată, **de calitatea și cantitatea materialelor de construcții.** In industria materialelor de construcții s-au creat, în ultimii ani, importante capacități de producție pentru elemente specifice lucrărilor de îmbunătățiri funciare — tuburi de presiune din beton precomprimat sau centrifugat și din azbociment, jgheaburi precomprimate. Însă, fie din pricina lipsei temporare a unor materii prime, fie din cauza ritmului lent în care decurge încadrarea în indicatorii proiectați a noilor secții, **livrările se fac uneori neritmic, iar procentul încă ridicat de rebuturi, de produse declasate, diminuează posibilitatea** de satisfacere a necesarului. Din cei peste 42 km de tuburi din azbociment pe care noua fabrică de la Tîrgu Jiu trebuie să-i livreze în trimestrul II pentru amenajările de irigații de la Băneasa—Giurgiu, în prima lună șantierul a primit abia a opta parte. Aceeași fabrică, precum și întreprinderea de prefabricate de la Craiova, au determinat, prin nerespectarea contractului, serioase rămîneri în urmă la șantierul Calafat—Băilești. La unele lucrări din sistemul Jegălia, oamenii și utilajele nu au lucrat în aprilie cîte 5—15 zile, pentru că n-au avut tuburi precomprimate și alte materiale. De la fabrica din Medgidia, șantierul Valea Carasu a primit o cantitate de conducte și mufe din azbociment neutilizabile, deoarece nu corespundeau dimensiunilor și condițiilor de calitate prevăzute în standard.

Măsurile luate de conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor pentru folosirea deplină a capacităților de producție trebuie să ducă nu numai la ritmicizarea livrărilor, ci și la îmbunătățirea calității, precum și la expedierea unor cantități importante de produse cu devans de cîteva luni față de cotele acordate.

Relativ simple ca tehnologie, lucrările de construcții pentru îmbunătățiri funciare capătă însă complexitate datorită întinderii pe suprafețe mari. Fără o organizare riguroasă, pe eșaloane specializate, fără o îndrumare și supraveghere continuă, fără elasticitate în adaptarea la situațiile ce apar, există riscul — așa cum s-a dovedit — ca marea concentrare de oameni și utilaje să nu dea rezultatele scontate, să fie utilizată cu o productivitate scăzută.

Intensificarea ritmului de execuție este nu numai posibilă, ci indispensabilă pentru a pune în funcțiune, treptat și cît mai urgent, amenajările hidroameliorative.

C. DAMIAN

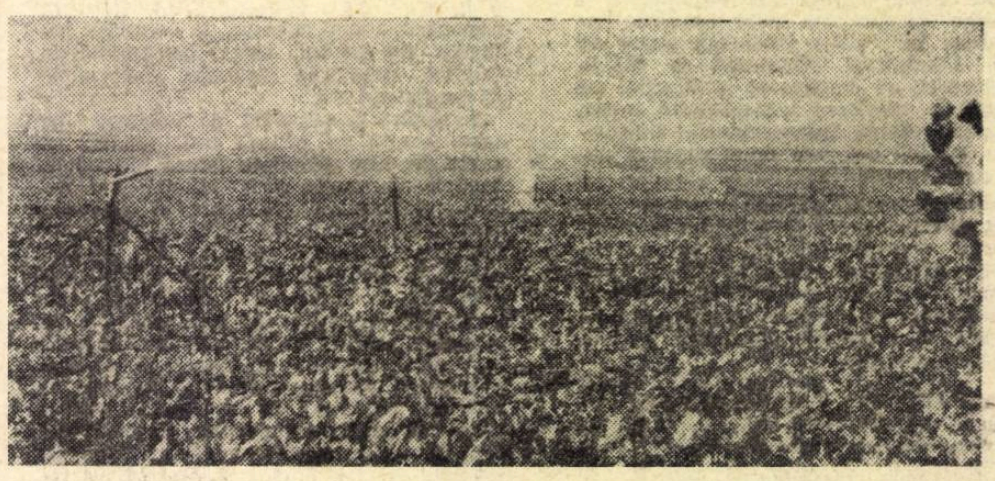

Un imperativ în agricultură — folosirea la maximum a instalațiilor pentru irigații

RITMICITATEA

(Urmare din pag. 8)

plan și a realizărilor obținute în fiecare lună a primului trimestru din acest an și a realizărilor obținute în luna decembrie a anului trecut. Considerăm revelatoare această comparație întrucît ea arată modul cum a fost organizată legătura între vechiul și noul an (considerăm cifrele de plan și realizările lunii decembrie = 100).

Tabel nr. 3

Întreprinderea	decembrie 1967	ianuarie 1968		februarie 1968		martie 1968	
		plan	efectiv	plan	efectiv	plan	efectiv
Uzina „Semănătoarea"	100	89,9	82,3	101,1	95,1	110	98,2
Fabrica de ventilatoare-București	100	75	56,3	79,8	79,8	80,1	78,9

Chiar dacă, într-o măsură anumită, activitatea din luna decembrie a fost ceva mai încordată, fiind vorba de sfîrșitul anului — încordare care nu este nici ea justificată — cred că este evidentă folosirea sub posibilități a întregului potențial al întreprinderilor, în primul rînd în luna ianuarie, dar și în celelalte. Ceea ce impune concluzia că trecerea „lină" de la un plan la altul — un imperativ al conducerii științifice — nu poate fi decît rezultatul unor acțiuni bine organizate, care să asigure atît încheierea integrală a contractelor pînă la începutul perioadei de plan, cît și a aprovizionării, lansării planului etc.

In afara neajunsurilor legate de planificarea internă, curentă, considerăm că însăși metodologia actuală de defalcare și repartizare a sarcinilor de plan mai poate fi îmbunătățită pentru a crea condițiile necesare pentru o „ritmicitate planificată". Astfel, sistemul actual al repartițiilor și al încheierii contractelor — asupra cărora nu ne-am propus să insistăm aici — îngreunează în mod artificial circuitul documentelor și al informațiilor, prin crearea de fluxuri paralele sau încrucișate. Spre exemplu, la Fabrica de ventilatoare nu s-au cunoscut din timp toate repartițiile de ventilatoare pentru trimestrul I, primindu-se repartiții chiar și la începutul lunii ianuarie, deși specificațiile de materiale s-au înaintat în cursul lunii iulie 1967 la D.G.M.A. Aceasta întrucît beneficiarii se adresează ministerului propriu, acesta, la rîndul său se adresează M.I.G.M. și apoi comenzile ajung la Fabrica de ventilatoare. De asemenea, și contractele parcurg un drum tot atît de sinuos, ca să nu mai vorbim de faptul că tot aici în plan se află prevăzute produse care nu sînt nici măcar proiectate.

Un alt fenomen negativ care trebuie să fie combătut este acela că se practică, în unele cazuri, „ajustarea" cifrelor de plan în funcție de realizările obținute. Astfel, la Fabrica de încălțăminte „Progresul", în luna aprilie s-a „remarcat" că pentru luna februarie s-a făcut o planificare nerațională pe decade și, ca urmare, cifrele de plan au fost „ajustate" — în cadrul lunii — în funcție de realizările obținute în fiecare decadă.

● *Reacție în lanț*

Neritmicitatea realizării sarcinilor de producție are consecințele ei, care se răsfrîng negativ asupra întreprinderii în cauză, precum și asupra altora.

Este cunoscut că economia națională este un mecanism complex, în care toate părțile componente — ramuri, întreprinderi etc., sînt într-o strînsă interdependență. De aceea, îndeplinirea ritmică a planului și respectarea obligațiilor de către fiecare întreprindere se răsfrînge pozitiv, sau în caz contrar — negativ, asupra economiei naționale.

Datorită îndeplinirii neritmice a sarcinilor de plan, Fabrica de ventilatoare, de exemplu, nu poate să livreze decît în luna iunie Uzinei „Semănătoarea" ciclonul Combinei C3, deși el era așteptat, conform programului, pentru producția lunilor aprilie și mai. Sînt ușor de imaginat efectele nu numai asupra Uzinei „Semănătoarea", ci și asupra unora din beneficiarii acesteia.

Desfășurarea neritmică a activității influențează asupra calității producției. La „Progresul", numai în primul trimestru al acestui an, au fost refuzate de comerț pentru calitate necorespunzătoare 50 593 perechi încălțăminte cu fețe de piele, pentru adulți, și 23 480 perechi încălțăminte cu fețe de piele, pentru copii. O situație asemănătoare este întîlnită și la Fabrica de ventilatoare.

Pe de altă parte, în perioadele „de vîrf" sau de muncă „în asalt", crește numărul orelor suplimentare (lucru remarcat în special la Fabrica de ventilatoare), iar în perioadele de „relaxare" există goluri de producție (la Uzina de prelucrare a maselor plastice, de exemplu, la atelierul de extrudere nu este folosită întreaga capacitate de producție, între altele și din cauza neritmicității).

De aceea, îmbunătățirea conducerii și organizării activității întreprinderilor trebuie să cuprindă măsuri hotărîte, care să asigure perfecționarea planificării interne, a relațiilor contractuale etc. Dar aceasta este legată și de îmbunătățirea relațiilor între întreprinderi, mai ales prin respectarea obligațiilor contractuale. De notat că în toate cele patru întreprinderi la care ne-am referit, ni s-au semnalat unele defecțiuni în relațiile contractuale cu alte întreprinderi — atît datorită actualului sistem organizatoric, cît și datorită nerespectării obligațiilor contractuale de către toți furnizorii.

Se impun măsuri care să asigure o activitate normală, ritmică. Ele se vor reflecta pozitiv asupra modului de folosire a capacităților de producție a fiecărei întreprinderi.

Industria României între cele două războaie mondiale

EXTRACȚIA GAZULUI METAN

ÎN PERIOADA INTERBELICĂ, România era țara cu cele mai bogate rezerve de gaze naturale printre țările capitaliste din Europa. La acestea se adăugau și gazele de sondă. Ele constituiau una din marile bogății miniere și, totodată, una din sursele însemnate de energie potențială. După unele aprecieri ale Institutului Geologic al României, rezervele sigure și probabile, evaluate în 1935, se ridicau la aproximativ 580 miliarde m³ de gaze naturale în zăcămînt.

Exploatarea gazelor naturale a început cu cîțiva ani înaintea primului război mondial în sectoarele Turda, Tîrnava Mare, Mureș. Între cele două războaie mondiale exploatarea s-a intensificat, s-au forat sonde noi, gazul metan a căpătat întrebuințări mai largi. Consumul de gaze naturale a crescut continuu după cum se poate constata din datele următoare :

în mil. m³		
	Gaze de sondă	Gaze de domuri
1921	90,4	90,0
1924	146,3	216,0
1928	341,0	272,0
1932	1313,0	143,0
1934	1642,6	171,4
1938	1559,4	300,8

Cu toată creșterea prioritară a consumului gazului de sondă, gazul natural din domuri, în special cel din Transilvania, și-a găsit o exploatare și utilizare mai rațională. Gazul provenit din exploatările petroliere, atît de la sonde cît și de la rafinare, se ridica în 1937 la 2 740 mil. m³.

Trebuie relevat, pentru aprecierea importanței sale economice, că gazul natural din România conținea între 97—99% metan, fiind considerat, la timpul său, ca cel mai curat zăcămînt din lume. Puterea sa calorică era deosebit de mare ajungînd pînă la 9500 calorii pe m³.

SPECIALIȘTII ȘI ECONOMIȘTII recunoșteau în gazul metan o mare bogăție naturală a țării, foarte ușor de exploatat și o sursă de numeroase produse chimice. Cu toate acestea, valorificarea lui era în faza primară. Astfel, gazul natural era folosit în proporție de 93% în calitate de combustibil pentru industrie și 7% în consumul casnic. Gazul de sondă era supus unor prelucrări sumare. În 1937, cele 2 740 mil. m³ erau utilizate astfel : 70% era supus prelucrării pentru extragerea gazolinei, 12% era consumat direct în rafinării sau pe șantiere ca combustibil, 4% era supus prelucrării pentru obținerea țițeiului și 14% era suflat în aer fără utilizare.

Dacă la cele 380 mil. m³ nefolosite se mai adaugă 950 mil. m³ rezultate din desbenzinare pentru obținerea gazolinei, și care, de asemenea, erau nefolosite, se obține o cifră de 1330 mil. m³ care se pierdeau anual.

O comisie a Băncii Naționale a României, care a făcut o analiză tehnico-economică a hidrocarburilor lichide și gazoase din țară, a ajuns la concluzia că **din slaba valorificare a gazelor de sondă, economia națională pierdea anual sume deosebit de mari, cifrate la peste 2086 mil. lei**. Experții arătau că la stadiul ajuns în acea perioadă, gazul metan constituia o prețioasă materie primă pentru industria chimică, preconizîndu-se obținerea de alcool, formaldehidă, rășină artificială, cauciuc sintetic și multe alte produse de care avea nevoie economia națională.

ÎNTREAGA PRODUCȚIE de gaz metan din Transilvania se găsea sub monopolul a două societăți capitaliste : **Societatea anonimă română de gaz metan (S.R.G.)** și **Societatea națională de gaz metan (Sonametan)**. Prima, provenea din societatea ungară de gaz metan înființată în anul 1916. A doua societate era o creație a statului român și a unui grup de capitaliști români pe baza legii comercializării bunurilor statului din anul 1924. Statul poseda 78,12% din capitalul social, iar restul era proprietatea grupului de capitaliști particulari. Scopul principal al înființării acestei societăți era „naționalizarea" S.R.G., care s-a realizat mai tîrziu, prin achiziționarea majorității acțiunilor **S.R.G.** de către **Sonametan**. Astfel, monopolul asupra producției gazului metan din Transilvania îl deținea de fapt **Sonametan**.

Cu toate că gazul metan era cel mai ieftin combustibil [1]), consumul nu a crescut pe măsura avantajelor rezultate din aceasta. În anii 1937—1938, în afară de cîteva localități, nu se consuma gaz metan. Abia în perioada războiului s-au adus conducte la Brașov și București. Una din cauzele importante ale limitării consumului de gaze era costul ridicat al investițiilor pentru transportul său, respectiv instalarea conductelor, cît și piedicile de instalare a conductelor legate de proprietatea privată asupra terenurilor pe care treceau conductele.

Nu se poate, de asemenea, ignora și faptul că între capitaliștii cu investiții în diferite surse de energie : petrol, cărbuni, lemne de foc și gaz metan se **ducea o luptă ascunsă sau fățișă pentru cucerirea pieței interne de combustibil.** Cele mai interesante erau marile monopoluri din industria petrolieră care, prin monopolul intern **Distribuția** avea dominația în proporție de 60—70% asupra consumului intern de produse petroliere. Monopolurile petroliere erau cu atît mai interesate în desfacerea unei cantități mai mari de produse, cu cît prețurile interne erau mult mai mari decît cele de export.

Avînd și o puternică influență asupra aparatului de stat, mai ales prin veniturile mari pe care le aduceau în bugetul statului din exportul și vînzarea pe piața internă a produselor petroliere, societățile străine determinau îngreunarea, prin legislația luată de stat, a răspîndirii consumului de gaz metan. Astfel, taxa asupra consumului de gaz metan se ridica la 40—60% din prețul de vînzare.

Societățile de gaz metan vindeau produsul lor pe baza prețurilor stabilite de stat și publicate în Monitorul Oficial. De subliniat, că prețurile pentru consum casnic erau mult mai ridicate decît pentru industrie. Un m³ de gaz pentru menaj, de exemplu, era de 1,28 lei, iar pentru consum industrial în medie de 0,82 lei, ajungînd chiar la 0,24 lei. Statul și societățile de gaz metan avantajau, pe seama maselor consumatoare, pe întreprinzătorii capitaliști.

ACAPARAREA ZĂCĂMINTELOR de gaze naturale, a exploatării lor ca și a societăților organizate a reprezentat obiectul unor ascuțite lupte între diferite grupări politice ale burgheziei. De la constituirea sa, **Sonametan** a intrat sub influența finanței grupate în jurul partidului liberal, un pachet însemnat de acțiuni fiind deținut de **Creditul minier, Banca Românească** și alte instituții legate de aceasta. Dat fiind faptul că **Sonametan** fusese creată pentru „naționalizarea" **Societății anonime române de gaz metan** cu capital străin, o dată înfăptuită această operație, sfera de dominare și influență a capitalului liberal se extindea. De altfel, acțiunea de naționalizare împletită cu cea de monopolizare a exploatării și distribuirii gazului natural din Transilvania a fost obiectul multor dezbateri furtunoase și demascatoare. În Parlamentul cu majoritate țărănistă din anii 1929—1934 s-au dezvăluit numeroase capete de acuzare la adresa politicii liberale din anii 1922—1928 în acest domeniu. Exagerînd, însă pornind de la o posibilitate reală, **Virgil Madgearu**, ministru al industriei și comerțului, spunea în 1929 : **„...gazul metan formează obiectul celui mai caracteristic monopol. Cine deține gazul metan, deține combustibilul în mină, poate să ajungă să stăpînească, întreaga industrie din Ardeal".**

După criza economică apare un nou pretendent, destul de puternic și viguros la industria de gaz metan, în persoana financiarului N. Malaxa. Întrucît acesta urmărea să construiască o uzină de laminat țevi, avea nevoie de o piață internă asigurată. Societățile petroliere străine nu aveau nici un interes să cumpere țevi pentru explorare și exploatare de sonde de la N. Malaxa și nici nu voiau să depindă de monopolul acestuia.

Urmărind să asigure un monopol producției de țevi de oțel concernului **Malaxa,** care a construit și apoi a pus în funcție o uzină de țevi laminate în București, statul a ridicat puternic tariful vamal la importul de țevi de la 1.81 lei per kg. — în 1933 la 14 lei în 1938.

TRANZACȚIA CU SOCIETĂȚILE petroliere pentru plasarea țevilor mergea greu, cu tot sprijinul pe care-l avea din partea statului. În schimb, pentru conductele de gaz metan piața era mai ușor de cucerit și monopolizat. Ca urmare, N. Malaxa acționează în direcția acaparării societății **Sonametan** pentru a-și asigura piața de desfacere. Nu ne propunem să prezentăm diferitele combinații întreprinse, în acest scop. Menționăm însă că în final N. Malaxa achiziționează la **Sonametan,** un pachet de acțiuni care-l făcea să aibă o influență puternică asupra destinelor societății. În arhivă, se găsesc numeroase piese din care reiese că cele ce urmează au fost regizate de N. Malaxa.

În 1935, **Sonametan** capătă forma de regie mixtă cu un capital de 160 mil. lei în care aportul statului [2]) reprezenta 125 mil. lei, restul de 35 mil. lei revenind capitalului particular. Legea de organizare a regiilor mixte prevedea că consiliul de administrație, conducerea acestor societăți trebuia să fie constituită în majoritate din reprezentanții capitalului particular, iar statul asigura în orice condiții un minim de rentabilitate acționarilor particulari. Pe această bază se întemeia acțiunea capitalului particular. Cu un pachet redus de acțiuni avea controlul legal asupra întreprinderilor statului și un dividend minim asigurat.

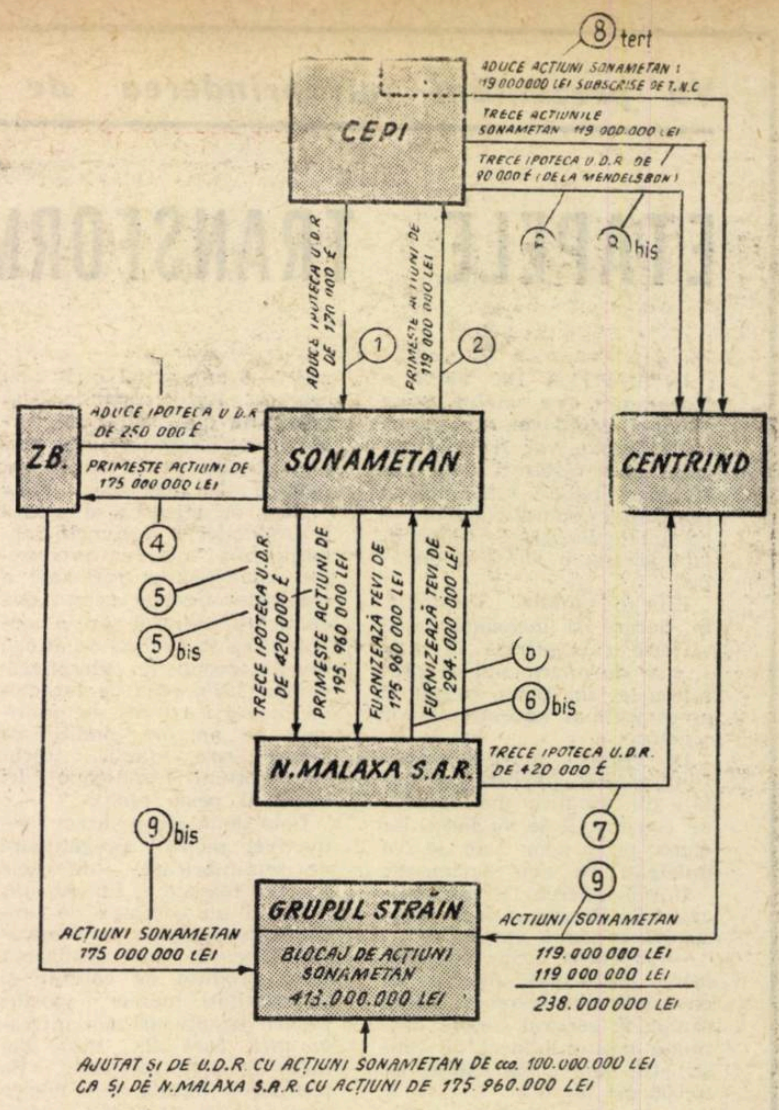

Schema uneia din alternativele de acaparare a Societății „Sonametan" de către N. Malaxa, în combinație cu un grup străin. În această variantă erau antrenate și două societăți holding, C.E.P.I. și Centrid din Monaco, controlate de N. Malaxa, M. Aușnit și alții.

Sonametan reușește pînă în 1937 să achiziționeze aproape totalitatea acțiunilor **Societății anonime române de gaz metan,** în sumă de 160 mil. lei. În aceste condiții **Sonametan** cere și obține, după multe demersuri, aprobarea Ministerului de Finanțe, de fuzionare a acestor două societăți și mărirea capitalului la 320 mil. lei prin atribuirea gratuită a unei noi acțiuni pentru fiecare acțiune veche. O a doua operațiune a fost aceea de mărire, pe baza reevaluării activului, a capitalului de la 320 mil. lei la 640 mil. lei. Din noua emisie, statul a primit de la **Sonametan** 125 mil. lei pentru prelungirea pe o perioadă mare a dreptului său de concesiune asupra cîmpurilor de gaze, 35 mil. lei au fost subscrise de vechii acționari particulari, iar 160 mil. lei au fost subscrise de grupul N. Malaxa. Ca urmare a noilor emisiuni se schimbă proporția între capitalul statului și cel particular. Statul care deținea înainte peste 78% din capitalul acționar, după ultima mărire de capital deținea numai 58,6%. În același timp. N. Malaxa constituie un sindicat al acționarilor particulari, el însuși devenind imputernicitul lor și impunînd în societate o conducere care să-i reprezinte interesele.

Avînd astfel controlul asupra lui **Sonametan,** N. Malaxa și-a propus să tragă toate foloasele, dintre care menționăm : vînzarea țevilor la prețuri ridicate, extinderea utilizării gazului metan în industrie etc.

Într-un memoriu al Societății naționale de gaz metan din 18.XI.1941, se protesta asupra prețului ridicat la țevile-conducte pentru gaz metan. Se arăta că în timp ce țeava importată costa 29,10 lei/kg, la care se adăugau încă 22,50 lei/kg cît reprezenta taxa vamală, prețul țevilor în țară era de circa 100 lei/kg.

Datele expuse subliniază cu deosebită putere rolul de frînă al monopolurilor capitaliste în ceea ce privește valorificarea uneia dintre bogățiile importante ale țării noastre.

★

Analiza celor trei ramuri ale industriei extractive : petrolieră, a cărbunelui și gazului metan publicate în revistă ne dă posibilitatea unor scurte considerații asupra resurselor energetice ale țării.

În rîndul unor economiști ai timpului, cît și al unor ingineri a existat o preocupare deosebită pentru cercetarea și utilizarea surselor energetice ale țării. Există lucrări, studii care argumentau necesitatea folosirii raționale a izvoarelor de energie, în care se critica exploatarea prădalnică a bogățiilor noastre naturale ; o serie de ingineri, economiști au elaborat proiecte de folosire a surselor hidroenergetice ale țării, însă ele au rămas numai ca deziderat din cauza condițiilor, a piedicilor sociale impuse de regimul politico-social, influențat de capitalul internațional.

● România dispunea de însemnate surse de energie. Totalul rezervelor termice echivala cu circa 19 000 mil. kWh anual, la care se adăuga și potențialul forțelor hidraulice apreciat la 36 000 mil. kWh/an. Rezultă un potențial de circa 55 000 mil. kWh/an. Menționăm că aceste aprecieri sînt doar orientative, stabilite cu mare aproximație și cu mijloacele tehnico-economice de evaluare existente atunci.

● Cu toate că resursele cunoscute de petrol erau pe sfîrșite, rezerva reprezentînd abia 4,3% din total, petrolul avea ponderea cea mai mare în consum, de 88%. În schimb cărbunii, unde aveam rezerve considerabile, participau prin exploatare doar cu 10% din necesar și de 7 ori mai puțin față de posibilități. Cea mai mare disproporție însă ilustra gazul metan, care față de rezerva de 23% din totalul acestor trei surse energetice reprezenta abia a 13-a parte din consum.

Desigur că nici un criteriu economic nu impune o proporție mecanică exactă între rezerve și consum. Aici însă era evidentă discrepanța între aceste sectoare, care reliefează o exploatare de secătuire, o slabă valorificare și o eficacitate scăzută a acestor bogății ale țării. În plus de aceasta, o mare parte din aceste bogății — petrolul — era exploatată în favoarea marilor trusturi internaționale.

● Utilizarea nerațională a combustibilului se manifesta și în folosirea în uzinele termoelectrice de combustibil de calitate superioară : petrol, cărbune superior. „Normal ar fi — se arăta într-un studiu privitor la producția de energie — să se utilizeze, de preferință, la uzinele electrice, căderile de apă, și combustibili de calitate inferioară, praf de cărbune, deșeuri și gaze de sondă și numai excepțional un combustibil superior. În realitate, situația din acest punct de vedere este defavorabilă nouă". Cu date statistice se demonstra că peste 90% din combustibilul consumat îl reprezentau derivatele petroliere și cărbunii superiori.

Cu toate rezervele însemnate de surse energetice, din cauza slabei lor utilizări România se situa în urma multor țări în ce privește consumul de energie pe locuitor.

conf. dr. V. AXENCIUC

1) De 3—4 ori mai ieftin decît lemnul de foc, de 3 ori și respectiv de 2 ori mai scăzut decît cărbunii și păcura.

2) De notat că aportul statului evaluat la 125 mil. lei era mult mai mare. Instalațiile și cîmpurile de gaze au fost apreciate, cu ocazia inventarierii din același an, la o valoare de circa 1100 mil. lei.

Vă prezentăm întreprinderea de prefabricate din Roman

ETAPELE TRANSFORMĂRII BETONULUI

ÎN PARTEA DE VEST a Romanului, pe malul stîng al apei Moldovei, pe locuri unde cîndva vor fi fost așezate tabere răzeșești și se vor fi purtat bătălii întru apărarea ființei poporului nostru — pe aceste locuri se poartă în anii aceștia o altfel de bătălie.

Este o bătălie cotidiană, în fiecare zi încheiată cu o victorie concretizată în sute și sute de metri cubi de prefabricate din beton armat și precomprimat necesare noilor construcții.

În viitorul apropiat, profilul acestei importante unități din ramura materialelor de construcții se va lărgi, iar gama produselor sale se va îmbogăți cu noi sortimente.

Întreprinderea de prefabricate din Roman a fost construită în două etape:

— în etapa întîia, cuprinsă între 1952—1954, fabrica de elemente din beton și beton armat, în general simple, destinate trustului local de construcții, cu o capacitate de 25 000 mc pe an;

— în etapa a doua, eșalonată între anii 1962 și 1964, întreprinderea a fost reprofilată pe elemente mai complexe, destinate construcțiilor de locuințe, de hale industriale, ca și șantierelor de electrificare, avînd o capacitate anuală totală de 95 000 mc

★

Dezvoltarea întreprinderii nu se oprește aici, întrucît în prezent sînt în curs de executare, într-un ritm susținut, lucrările de construcție a unei noi secții, în care se vor fabrica tuburi precomprimate pentru irigații și aducțiuni. Anual se vor produce aici 10 000 mc de tuburi, ceea ce înseamnă 100 kilometri de tuburi cu diametrul de 600 mm și 800 mm. Este prevăzut ca prima linie de producție din noua secție să intre în funcțiune în primul semestru al anului viitor, iar cea de-a doua — în semestrul II al aceluiași an. Și astfel se va încheia etapa a III-a din istoria edificării acestei întreprinderi, care tot atunci va începe să aducă o contribuție substanțială la realizarea marilor lucrări de irigație prevăzute pentru anii următori.

★

În această întreprindere, ale cărei secții ocupă 12 hectare de teren — suprafață minimă avînd în vedere volumul de materiale și produse care se manipulează zilnic — selecționarea și pregătirea cadrelor a stat pe primul plan al preocupărilor în ultimii 5—6 ani, astfel încît s-au asigurat forțe capabile să facă față obligațiilor de serviciu, în condițiile unor sarcini sporite de la an la an. Alături de măsurile luate pentru organizarea științifică a producției și a muncii, rentabilizarea tuturor produselor, valorificarea rațională a resurselor interne, acesta este elementul esențial care a contribuit ca în 1967 să se atingă nivelul producției planificate pentru 1970, ceea ce înseamnă aproape 110 000 mc fabricate pe an, în condiții de rentabilizare (anul trecut s-au obținut 4 milioane lei beneficii peste plan).

Cele două secții direct productive, secția pregătitoare de semifabricate, diferitele servicii tehnice și funcționale, aplicînd un complex de procedee tehnologice de fabricație, concură la realizarea unor produse de calitate și în cantități mereu sporite, pentru beneficiari din întreaga țară. Încă din 1960 s-a mers în mod progresiv pe profilarea liniilor tehnologice pe anumite produse, astfel că, la schimbarea tehnologiilor sau la trecerea la produse noi, însușirea acestora a fost mult ușurată. În perioada 1960—1965 productivitatea muncii pe cap de salariat a sporit cu 71% față de 1959. Pentru perioada pe care o străbatem (1966—1970) este planificată o creștere a productivității muncii cu încă 56% față de 1965.

● *Sortimentele ce se produc:*

A. Panouri mari

Pentru construcții de clădiri de locuit ce se execută în orașele Iași, Bacău, Roman, se fabrică panouri mari conform proiectului 1168 varianta de izoiare termică 1120, întocmit de Institutul de proiectări al construcțiilor-tip București. Toate tipurile de panouri se execută din beton de marcă B. 250. Panourile exterioare sînt prevăzute cu izolație termică din beton celular autoclavizat și barieră de vapori din carton asfaltat.

B. Stîlpi electrici precomprimați

Stîlpii electrici din beton precomprimat se execută pentru linii electrice aeriene de joasă tensiune pînă la 1 kV și de înaltă tensiune — 6 — 15 kV, de diverse tipuri și dimensiuni. Betonul folosit este de marcă B. 400, iar precomprimarea se realizează prin preîntinderea corzilor S.B.P. din fire Ø 3 mm. În fabrică se execută și elementele de susținere pentru echipamentul electric, vîrfare și console din beton armat B. 250.

C. Fîșii cu goluri rotunde

Fîșiile cu goluri se folosesc pentru alcătuirea planșeelor la clădiri de locuit și, în unele cazuri, la acoperișuri pentru construcții industriale.

D. Chesoane de acoperiș

Chesoanele sînt utilizate pentru alcătuirea acoperișurilor la construcții industriale și se execută în două tipuri:

1. Cheson C. 2 594 x 149,5 x 25 cm (în diverse variante de armare).
2. Cheson C. 6 594 x 99,5 x 25 cm (în diverse variante de armare).

E. Diverse elemente industriale

În cadrul acestui sortiment se execută elemente prefabricate netipizate pentru construcții industriale. Aceste prefabricate sînt în general de serie mică sau mijlocie și cuprind: grinzi, stîlpi, plăci, piloți pentru fundații, dale etc.

F. Elemente tip π

Se mai fabrică o serie de elemente de tip π pentru planșee de hale industriale de 6/3 m, cu nervuri interioare, în care pot fi așezate și mascate conductele și instalațiile tehnologice.

Tot aici se realizează panouri pentru pereții halelor industriale, ce vor înlocui zidurile din cărămizi; aceste panouri sînt prevăzute cu nervuri ce pot masca țevile și conductele.

● *Fluxul tehnologic*

Betonul este preparat în două centrale de beton:

— centrala veche de beton, cu o capacitate de circa 25 000 mc/an; — centrala de beton nouă, cu o capacitate de circa 110 000 mc/an. La această centrală, dozarea materialelor se face automat. Agregatele utilizate sînt obținute din balastiera proprie, sortate și spălate prin stația de sortare.

Cimentul folosit este de marcă RIM 200, caracterizat prin rezistențe mari obținute în interval mic de timp (minimum 200 kg/cmp în 24 ore).

Aprovizionarea cu ciment o asigură fabrica de la Bicaz, transportul efectuîndu-se cu vagoane cisternă, iar descărcarea în siloz și transportul de la acesta la centralele de beton — cu conducte de aer comprimat.

Pentru elementele de beton precomprimat se folosește sîrmă S.B.P. împletită în corzi din 3 x Ø 3 mm.

Betonul celular autoclavizat, folosit ca material izolant termic la panourile exterioare este adus de la fabrica din Doicești. Acest beton are o greutate specifică de 500 kg/mc și nu necesită nici o prelucrare în fabrică, el fiind executat în 3 dimensiuni modulate, din care se poate alcătui stratul izolant la toate tipurile de panouri exterioare.

Prepararea amestecului de beton se face în malaxoare cu amestec forțat, cu capacitate de 500 și 1000 litri, descărcarea făcîndu-se prin buncăre, prevăzute la centrala nouă cu vibratoare pentru golire.

Sectorul organizat pentru confecționarea carcaselor și semifabricatelor cuprinde: atelierul de carcase, atelierul de tîmplărie, atelierul de croit cartonul asfaltat pentru bariere de vapori, stația de sortare a agregatelor, atelierul de împletit corzi S.B.P. și o echipă de transport interior. Confecționarea carcaselor se face într-un atelier cu o capacitate anuală de prelucrare de 7 000 tone (cu o productivitate de 200 kg/om-zi).

Atelierul de tîmplărie, dotat cu mașini mecanice de prelucrare a materialului lemnos execută materialul necesar pentru stivuiri; de asemenea, execută tiparele de lemn pentru comenzile de mică serie.

Transportul betonului de la centrala de beton la elementele de formare a prefabricatelor se efectuează în buncăre cu ajutorul podurilor rulante în interior și a electrocarelor în exterior. Compactarea betonului se execută cu vibratoarele de cofrag sau de adîncime, iar la casetele de panouri mari — cu corpuri vibrante înglobate.

Betonul este format în tipare metalice pentru toate cazurile, în afara comenzilor de serie mică la sortimentul „diverse elemente industriale".

Tiparele metalice fiind de tip încălzitor, tratarea termică a elementelor se face cu ajutorul aburului care circulă prin tipare. Prefabricatele sînt apoi decofrate cu ajutorul podurilor rulante și al macaralelor de tip portal, la panouri mari decofrarea părților componente ale tiparului făcîndu-se cu ajutorul unor pistoane acționate hidraulic.

Tehnologiile actuale se îmbunătățesc continuu prin creșterea gradului de mecanizare și automatizare și prin aplicarea procedeelor tehnologice avansate. În prezent este în curs de transformare tehnologia de la linia de fișii cu goluri din hala veche — tehnologie care va permite creșterea productivității la acest sortiment cu 40%.

★

Cele mai „proaspete" produse ale întreprinderii sînt panourile mari pentru fațade (5/2,80 m) cu finisări exterioare, superioare, adică placate cu ceramică, granule de marmură sau agregate în relief din pietrișuri de rîu. Aplicate pe fațade în figuri geometrice, cu dispunere diversă, în specific regional, aceste finisări dau un aspect plăcut și înlocuiesc zugrăvelile de la fațadă. La astfel de panouri s-a introdus și tîmplăria direct din turnare, fapt care duce la eliminarea unor operațiuni de șantier și a nepotrivirilor între tîmplărie și golurile lăsate în panouri.

Mai sînt în curs de experimentare alte două serii de panouri: unele acoperite cu straturi de mozaic turnat direct pe betonul crud, pentru planșee de holuri și trepte de scări și altele de fațadă, cu linii arhitectonice specifice diferitelor zone folclorice din Moldova.

P. MIRCEA

Din:

- **110 000 mc agregate (diverse categorii de pietriș sortat)**
- **34 000 tone ciment**
- **8000 tone oțel-beton**
- **400 mc beton celular (material termoizolant pentru panouri mari)**

...se fabrică anual:

- **1560 mp panouri mari pentru locuințe**
- **20 000 mc stîlpi precomprimați pentru linii electrice aeriene**
- **150 000 mp fișii cu goluri pentru planșee**
- **30 000 mc diverse elemente pentru construcții industriale, social-culturale, agricole etc.**

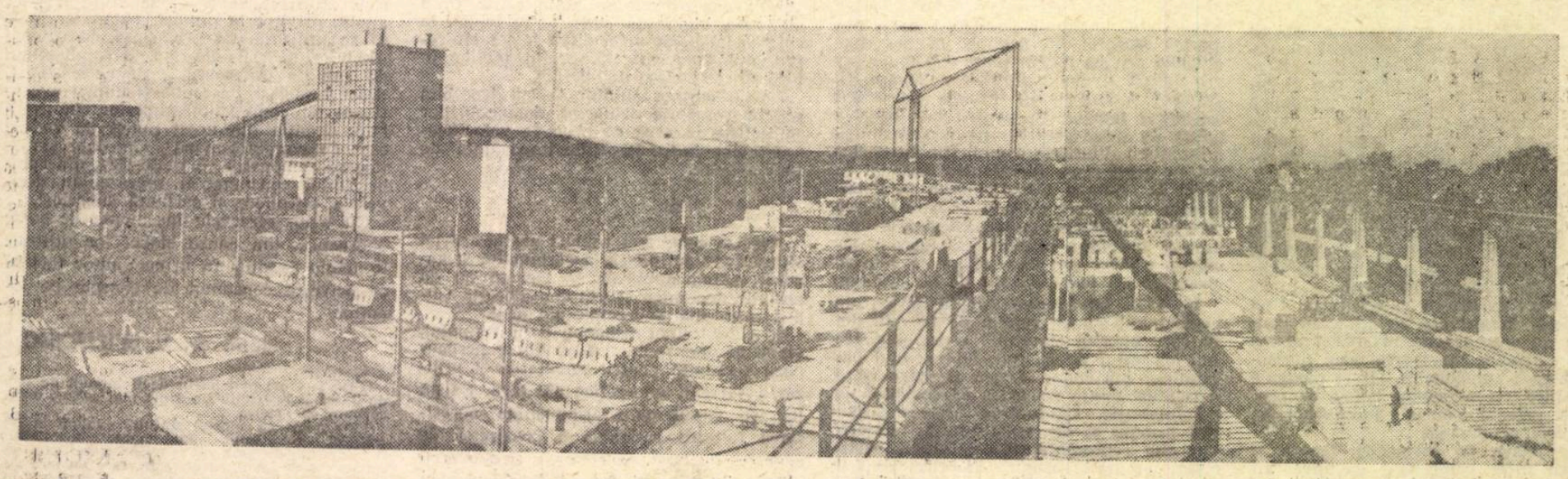

CURIER

■ Lucrarea lui Henry Deschampsneufs **Marketing Overseas** (Studiul pieței externe), Perganon, Londra, 1967, 229 pag., este opera unui expert englez în domeniul exportului, care își propune să aplice principiile marketing-ului în condițiile pieței internaționale. **Marketing-ul** este definit ca un sistem de activitate economică desemnat să planifice, să stabilească prețul și să promoveze un produs sau un serviciu care poate să satisfacă o dorință a unor clienți existenți sau potențiali. El este, după autor, conceptul total al producerii și livrării de produse și servicii într-o economie de piață și se bazează pe ideea că alegerea efectuată de client sau consumator este de însemnătate primordială. Marketing-ul — spune autorul — implică cinci principii fundamentale: 1) pentru orice piață trebuie stabilite sarcini și obiective; 2) trebuie produse acele mărfuri pe care clientul sau consumatorul le dorește sau poate fi determinat să le dorească; 3) toate canalele de distribuție sînt importante și trebuie integral acoperite; 4) este necesară o politică bine definită a prețurilor și a limitelor profitului; 5) toate aspectele privind informațiile marketing-ului sînt inextricabil legate de celelalte patru principii, toate împreună constituind operația integrată de marketing.

■ Revista **Administrative Management,** din aprilie 1967, publică studiul lui Lewis Lachter, intitulat **Administrators' Broadening Responsabilities** (Responsabilitățile extinse ale administratorilor), elaborat pe baza unui chestionar difuzat la 1000 de conducători administrativi. Studiul relevă faptul că există o tendință de lărgire a responsabilităților administratorului. Peste 90% din aceștia au afirmat că în ultimii 5 ani, în afara conducerii personalului — principalul lor domeniu de activitate — responsabilitățile s-au extins și asupra altor sfere de activitate: financiar, vînzări, relații industriale, reclama fabricației, comerț și, într-o mai mică măsură, în comunicații, relații publice, vînzări cu amănuntul etc. În aceste condiții volumul orelor efectuate peste programul de lucru a fost în medie de 10,2 pe săptămînă. Majoritatea celor chestionați au apreciat că efectuarea de ore suplimentare a fost determinată în mare parte și de durata excesivă a ședințelor, de numeroasele întreruperi în programul de lucru și de numărul mare de convorbiri telefonice.

■ În introducerea la lucrarea **Produits agricoles — projections pour 1975 et 1985** (Produse agricole — proiectări pentru 1975 și 1985) vol. I, F.A.O., 1967, 366 pag., B. R. Sen, consideră că, dacă ritmul de dezvoltare economică se accelerează conform ipotezei optimiste, cererea totală de produse alimentare în țările în curs de dezvoltare se va mări cu 45% între 1965 și 1975 și cu mai mult de 110% între 1975 și 1985; în acest caz, dacă disponibilitățile alimentare cresc într-un ritm echivalent cu creșterea proiectată a cererii, o proporție substanțială a populației mondiale ar cunoaște încă foamea în 1975; în schimb în 1985 problema alimentară, considerată în optica rației calorice, ar fi aproape rezolvată.

În ipoteza pesimistă, cererea de produse alimentare, frînată de o expansiune mai lentă a venitului, nu ar atinge, în 1985, nivelul proiectat pentru 1975 în cazul unei creșteri economice rapide. Numărul celor care ar cunoaște însă chinurile foamei ar fi, în această ipoteză, sensibil același în 1985 ca astăzi. Chiar acest rezultat, atît de puțin satisfăcător, ar cere ca producția alimentară a țărilor în curs de dezvoltare să crească cel puțin cu 3% pe an, adică un ritm mai rapid decît cel atins în ultimii ani.

■ În cartea sa AMERICAN CAPITALISM (Capitalismul american), republicată în anul 1967 în Editura Penguin Books, J. K. Galbraith introduce conceptul de „countervailing power" (putere contravalentă, putere care contracarează) — formulat de altfel și în subtitlul cărții — pentru a explica un mecanism care, după părerea sa, se substituie în oarecare măsură concurenței. Tendința către concentrarea întreprinderilor industriale — spune Galbraith — a dus la ivirea nu numai a unor vînzători puternici, dar și a unor cumpărători puternici. O categorie este corespondenta celeilalte. Concurența care — cel puțin din vremea lui Adam Smith — a fost considerată ca regulatorul autonom al activității economice și ca unicul mecanism valabil de reglementare în afară de stat, a fost — susține Galbraith — în mare măsură înlocuită. În cadrul pieței moderne tipice, conținînd puțini furnizori, restricția activă ar proveni nu de la concurenți, ci de la cumpărătorii puternici aflați la celălalt pol al pieței.

■ În Republica Democrată Germană a apărut primul lexicon economic, în două volume: **Ökonomisches Lexicon** (Editura Die Wirtschaft, Berlin 1967, 1192 pag și respectiv 1227 pag). Lexiconul explică termeni (circa 15000) din domeniul economiei politice ,al conducerii și planificării economiei naționale, al economiei de ramură, precum și noțiuni economice legate de drept, cibernetică, matematică și statistică, filozofie, sociologie și tehnologie. Se găsesc de asemenea sinteze ale economiei tuturor țărilor.

CURIER

ȘEDINȚA CONSILIULUI ȘTIINȚIFIC AL INSTITUTULUI DE CERCETĂRI PENTRU ECONOMIA AGRARĂ

ZILELE TRECUTE a avut loc prima ședință a Consiliului științific al Institutului de cercetări pentru economie agrară. Ședința a avut drept obiectiv dezbaterea și aprobarea programului de cercetare științifică.

Prezentînd, în deschiderea ședinței, Proiectul de program al cercetării științifice, directorul Institutului și președintele Consiliului tov. D. Dumitru a subliniat concepția unitară, modernă ce stă la baza programului de activitate. S-a elaborat mai întîi „planul orizont" în perspectiva anului 1980 și, pe această bază, s-au stabilit direcțiile de cercetare pînă în 1975 și planurile anuale pe 1968, 1969 și 1970. S-a arătat că punctul de plecare metodologic al întregii cercetări îl constituie studierea procesului de optimizare a dezvoltării agriculturii ca o parte a mecanismului economic de ansamblu. Creșterea eficacității economice în agricultură constituie axa principală a cercetării. În vederea dispunerii de metode unitare, precum și de fondul documentar de date, s-a început elaborarea sistemului informațional al cercetării științifice, precum și realizarea bibliotecii de date pentru utilizarea mașinii de calcul „Aritma" și a calculatorului electronic „Dacicc-200". Au fost stabilite unitățile agricole — cooperative, întreprinderi agricole de stat și stațiuni de mașini și tractoare — unde se vor face cercetări experimentale economice și sociologice.

Participanții la dezbateri au făcut sugestii utile privind modalitățile de realizare a planului.

Planul tematic pe 1968 cuprinde: agricultura și creșterea economică, stabilirea zonelor actuale ale agriculturii și analiza lor economică, optimizarea gestiunii economice a unităților agricole de stat, studiul formelor de cointeresare materială în C.A.P., calculul eficienței economice a investițiilor în agricultură, probleme ale stabilirii prețului de cost, prețurilor produselor agricole, rentabilității în C.A.P. și corelării prețurilor produselor agricole cu cele industriale, tendințele agriculturii în economia mondială și implicațiile lor asupra agriculturii românești, probleme ale elaborării sistemului informațional în agricultură și folosirea calculului economic ș.a. O parte din aceste teme vor fi continuate în anii următori. Rezultatele cercetărilor vor fi publicate în biblioteca „Ex terra aurum".

TARIMEX SOCIÉTÉ ANONYME

Alfred H. Schütte, August Steinhäuser, Herman Traub (R.F.G.)

TAREX S.A. (Elveția)

PREZINTĂ

EXPOZIȚIA DE STRUNGURI AUTOMATE

31 mai – 7 iunie 1968

Pavilionul B de expoziții din București, șos. Kiseleff nr. 32 (pe malul lacului Herăstrău).

Orele de vizitare: zilnic între 10–18

În cadrul expoziției se vor efectua demonstrații practice cu 20 de mașini moderne în funcțiune.

Pentru invitații a se adresa la Agenția de Publicitate PUBLICOM (telefon 14.75.35), B-dul N. Bălcescu 22 București).

PUBLICOM

BUGETUL ȘI CONTROLUL FINANCIAR

PRIN PUBLICAREA volumului al doilea al cursului **Bugetul de Stat și controlul financiar**[1], se pune la dispoziția viitorilor economiști ciclul complet al acestui curs. Cele două volume, care alcătuiesc împreună un tot unitar, constituie prima tratare completă, de pe pozițiile învățăturii marxist-leniniste și pe baza generalizării practicii economico-financiare, a teoriei și practicii bugetare, precum și a controlului financiar din țara noastră. Datorită ținutei sale științifice, problematicii bogate, ca și aportului propriu la elucidarea esenței unor fenomene și procese economice cercetate, volumul amintit poate fi studiat cu folos nu numai de către studenți, ci și de o sferă largă de cititori, economiști din aparatul financiar, întreprinderi etc.

Volumul pe care îl prezentăm cuprinde două părți: **Veniturile bugetului de stat** și **Controlul financiar.** Autorii izbutesc să imprime expunerii o dezvoltare logică, cursivă, bine dozată. Remarcăm modul argumentat și amplu cum autorii tratează veniturile bugetare în contextul problemelor economice majore și actuale, evidențiindu-se contribuția finanțelor în general și a bugetului în special la efortul general de organizare și desfășurare eficientă a activității economice.

În primul capitol, înainte de a ne introduce în problemele de bază ale veniturilor bugetului de stat, autorii prezintă pe scurt, cu deosebită claritate, noțiunile principale la care face apel cursul respectiv (acumulare bănească, venit, impozit, taxă etc.), cu precizările necesare asupra formei și conținutului pe care le îmbracă aceste categorii în orînduirea socialistă. Tot aici se tratează succint aspectul juridic al temei.

Merită o subliniere deosebită demonstrarea în capitolul II a legăturii indisolubile dintre sistemul de prețuri și impozitul pe circulația mărfurilor, precum și coordonatele așezării și mobilizării la buget a acestui venit. Corelația strînsă dintre impozitul pe circulația mărfurilor și prețuri, ca și înseși problemele sistemului de prețuri care îndeplinește funcții economice și social-politice fundamentale în economia noastră, aduc în actualitate necesitatea unei pregătiri analitice în această direcție a tuturor economiștilor și îndeosebi a celor ce se specializează în domeniul financiar-contabil. Prezentarea măsurilor ce au fost adoptate în ultimii ani pe linia perfecționării sistemului de prețuri și mai ales a celor privind așezarea și organizarea modului de prelevare a impozitului pe circulația mărfurilor, sugestiile de perfecționare a practicii financiare în acest domeniu dau lucrării un caracter actual și interesant. Ar fi fost indicat și ar fi suscitat interesul cititorilor tratarea mai largă și a altor puncte de vedere referitoare la această problemă și chiar în privința naturii economice a impozitului pe circulația mărfurilor — probleme asupra cărora se poartă după cum se știe o vie discuție în literatura de specialitate. Este și aceasta o cale de a realiza o confruntare de idei, de a stimula aportul teoreticienilor și practicienilor la găsirea soluției optime, și în același timp un procedeu didactic atractiv și util de cultivare a dorinței de cunoaștere.

Autorii au acordat, în același timp, un loc amplu funcțiilor și rolului beneficiului, direcțiilor de creștere a acestuia în etapa actuală, ca și importanței și căilor de creștere a rentabilității întreprinderilor.

Favorizînd, în mod justificat, prin lărgimea și profunzimea tratării, principalele venituri ale bugetului de stat — impozitul pe circulația mărfurilor și cotele din beneficii — lucrarea abordează cu competență și celelalte venituri provenite de la unitățile de stat, cooperatiste sau de la populație. Prezentarea veniturilor din comerțul exterior, de la cooperația meșteșugărească și de consum sau de la C.A.P. este precedată de analiza evoluției în timp, cantitative și calitative, a activității acestor sectoare.

În ultima parte a lucrării, respectînd conținutul programei analitice în vigoare, autorii au încadrat tratarea teoretică și practică a problemelor controlului financiar. Fundamentîndu-se necesitatea obiectivă a controlului, decurgînd din cerințele gospodăririi raționale a mijloacelor materiale și bănești, se tratează în același timp sfera de cuprindere, formele și direcțiile întăririi controlului economico-financiar în etapa actuală.

Tratarea veniturilor bugetare și a controlului financiar este străbătută pe întreaga sa întindere de ideea necesității perfecționării continue a formelor și metodelor financiare, a intensificării rolului categoriilor financiare în activitatea economică în scopul creșterii permanente a eficienței economice în toate domeniile.

Dovedind o deosebită exigență și rigurozitate științifică, beneficiind de un stil cursiv, lucrarea este accesibilă chiar în cazul abordării unor probleme mai dificile de către cititorul care face cunoștință pentru prima dată cu acest domeniu al relațiilor financiare. Se poate afirma că manualul universitar la care ne referim reprezintă un aport prețios la îmbogățirea literaturii noastre economice de specialitate.

N. ANTONIU
P. BRAN

---

1. M. Popovici, I. Bituleanu și C. Iuga **Bugetul de Stat și controlul financiar** vol. II, Editura didactică și pedagogică, 1967, 313 pag.

EXPANSIUNE SUSȚINUTĂ PE PIAȚA CONFECȚIILOR

UNA DIN CARACTERISTICILE exportului mondial de textile și confecții după al doilea război mondial, mai precis după reintrarea oarecum în normal a economiei mondiale, a fost creșterea accentuată a acestui export, ca urmare a cererii sporite, cît și a intrării pe piață a unor noi produse, de natură sintetică. Ceea ce merită însă să fie scos în evidență în mod deosebit este faptul că ritmul de creștere a exportului de confecții din textile a fost net superior ritmului de creștere înregistrat de exportul de fibre și țesături textile. Astfel, pe cînd exportul de confecții al țărilor capitaliste dezvoltate reprezenta în 1959 numai 20,3% din valoarea exportului de fibre și țesături, în 1963 ponderea respectivă era de aproape 30%.

Evoluția ulterioară pe piața capitalistă a adus o confirmare a acestei tendințe, unele evaluări pînă în anul 1971 permițînd să se tragă concluzia că pentru producătorii de confecții se deschid perspective interesante, de desfacere sporită a confecțiilor de tot felul pe piețele occidentale.

Cîteva date vor ilustra pregnant cele de mai sus, pe baza unei analize a importurilor țărilor membre ale O.C.D.E. Din această analiză rezultă în primul rînd că, pe cînd importul total al țărilor O.C.D.E. a crescut cu numai 53% între 1962 și 1966, importul lor de confecții a înregistrat în același interval o creștere de 92%.

Valoarea acestor importuri de confecții (grupate în nomenclatorul S.I.T.C. sub codul 841) a atins în 1966 aproape 2,4 miliarde dolari. Cei mai mari importatori sînt: S.U.A. (604 milioane dolari), R.F.G. (509 mil.), Olanda (266 mil.), Anglia (192 mil.), Suedia (123 mil.), Franța (122 mil.), Belgia-Luxemburg (114 mil.), Elveția (114 mil.), Canada (90 mil.) și Japonia (9 mil.).

Evident că partea cea mai mare a importului de confecții (din valoarea celor 2,4 miliarde de dolari) a fost acoperită de către exportatori din țările O.C.D.E. Nu e mai puțin adevărat însă că țările capitaliste dezvoltate au importat și mari cantități de confecții din țările în curs de dezvoltare, exporturile acestora ridicîndu-se în 1966 la peste 516 milioane dolari, ele avînd deci o pondere de aproape 22% în importul total de confecții al țărilor O.C.D.E.

Mai e de remarcat că între 1964 și 1966, de exemplu, importul de confecții al țărilor capitaliste dezvoltate din țările socialiste a crescut de la 43,3 la 81,3 milioane de dolari, înregistrîndu-se astfel un spor de aproape 88% în acest scurt interval de timp.

Cu aproximație poate fi evaluată și elasticitatea cererii acelor piețe din O.C.D.E., care își intensifică importurile de confecții. Importul următoarelor 8 țări — S.U.A., R.F.G., Olanda, Anglia, Suedia, Franța, Canada și Japonia — a însumat circa 2 miliarde dolari, cheltuiți pe confecții străine. Acest import n-a reprezentat însă în 1965 decît circa 3% din consumul lor anual de confecții estimat la circa 70 miliarde dolari anual.

Remarcabil este însă fenomenul că ponderea importurilor de confecții în cheltuiala totală pentru îmbrăcăminte a acestor țări este în creștere. Astfel, în S.U.A. această pondere a crescut între 1961 și 1965 de la 0,9% la 1,4%, în R.F.G. — de la 2,9% la 5,5%, în Olanda — de la 8,4% la 13,2%, în Suedia — de la 6,4% la 9,2%, în Franța — de la 0,5% la 1,3%, ea menținîndu-se la un nivel constant de 2,3% în Anglia și de 3,3% în Canada în aceeași perioadă de timp.

Tabel nr. 1

	Import 1966	Import probabil 1971
	(în milioane dolari)	
S.U.A.	604	890
R.F.G.	509	1 130
Olanda	266	646
Anglia	192	248
Suedia	123	250
Franța	122	330
Belgia-Luxemburg	114	220
Elveția	114	180
Canada	90	116
Japonia	9	12
Alte țări	228	378
Total O.C.D.E.	2 371	4 400

SURSA: Forum, vol. IV, nr. 1, februarie, 1968, Geneva.

Perspectivele piețelor occidentale

SE APRECIAZĂ că în anul 1971 importurile de confecții vor atinge nivelul de 4,4 miliarde dolari, deci o creștere probabilă de peste 83% față de 1966. Pe țări situația se prezintă după cum se arată în tabelul nr. 1.

Dacă facem o comparație între valoarea importului de confecții din 1962 și previziunile pentru 1971, rezultă că în acest deceniu importurile țărilor O.C.D.E. vor înregistra probabil un spor de peste 254%. **Este evident că ne găsim în fața unui fenomen conjunctural favorabil confecțiilor, de care se poate profita printr-o temeinică prospectare a pieței și ajustare a producției, atît sub raport calitativ, cît și estetic.**

Această tendință favorabilă poate fi identificată și prin confruntarea unui număr de patru indicatori pentru anul 1965: a) consumul general, b) cheltuielile pentru confecții, c) importurile totale, d) importurile de confecții (baza 1961 = 100).

Tabel nr. 2

	a	b	c	d
S.U.A.	129	129	146	202
R.F.G.	136	135	160	258
Olanda	153	141	145	222
Anglia	127	120	131	122
Suedia	139	128	150	183
Franța	143	137	155	333
Canada	131	122	150	127
Japonia	152	143	137	400

Rezultă că, în timp ce cheltuielile pentru confecții au crescut, în ansamblu, mai puțin decît consumul general, importurile de confecții în schimb (d) ating nivele net superioare tuturor celorlalți indicatori în cazul S.U.A., R.F.G., Olandei, Suediei, Franței și Japoniei.

Imperativul prospectării

CENTRUL pentru comerțul internațional U.N.C.T.A.D. — G.A.T.T., care are în atribuțiile sale și analiza piețelor, ca asistență specială în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, s-a ocupat recent, în cadrul problemei importurilor de confecții, de prezentarea analitică a cererii de confecții din S.U.A. și Olanda, două piețe cu o mare capacitate de absorbție și cu o dinamică apreciabilă în ceea ce privește importul.

Evoluția pieței de confecții din Statele Unite în perioada 1961—1966 s-a aflat, desigur, sub influența războiului din Vietnam, cu repercusiuni generale nu numai asupra importului de confecții pentru bărbați, dar și în ceea ce privește confecțiile pentru femei și copii; astfel, o mare parte din capacitatea de producție a industriei textile și de confecții a S.U.A. a fost afectată livrărilor tipic militare. Nu e de mirare deci că rata de creștere anuală a importurilor de confecții în perioada 1962—1966 a fost de 13,5%.

În ceea ce privește ponderea valorică pe sortimente (în milioane de dolari), în 1966 pe primele locuri se situau importurile de pulovere din lînă pentru femei (35,0), de pantaloni din bumbac pentru femei (22,6), de pulovere din lînă pentru bărbați (21,9) etc.

În total, importul de confecții în 1966 a fost de 604 milioane de dolari, din care confecții netricotate 238,8 milioane, accesorii netricotate 46,3 milioane, tricotaje 255,7 milioane de dolari.

Deosebit de dinamică este piața confecțiilor pentru tineret, mai ales pentru tinerele între 14 și 22 ani.

Confecțiile importate au pătruns cel mai mult pe piața New York-ului; alături de marile magazine, unde mențiunea „importat" este afișată ca o atracție deosebită, magazinele de specialitate, „boutiques" de lux își bazează circa 50% din vînzările lor pe confecții importate.

O piață deosebit de importantă este însă Olanda, a cărei populație reprezintă numai 5% din cea a Statelor Unite, și care realizează un import de confecții la nivelul de aproape 50% din cel al S.U.A. Rata medie anuală de creștere a importului olandez de confecții în perioada 1962—1966 a fost de 26,4%.

Evoluția spectaculoasă a importului de confecții în Olanda se datorează faptului că industria olandeză n-a putut acoperi necesarul crescînd de lenjerie de calitate decît în proporție de 42% în 1967, față de 82% în 1960, ceea ce a avut ca efect sporirea importului de lenjerie de lux de la 900 000 bucăți în 1960 la circa 7 milioane de bucăți în 1967. Din aceleași cauze, importul de lenjerie obișnuită din bumbac a crescut de la 1 milion la 12 milioane de bucăți, cel de ciorapi de damă — de la 17,2 milioane perechi la 53,5 milioane perechi etc.

Conform previziunilor pe 1971, importul de confecții al Olandei va atinge valoarea de aproape 646 milioane de dolari, deci mai mult decît a fost importul S.U.A. în 1966.

Aceste cîteva detalii sînt totuși departe de a ține locul unei prospectări. Dat fiind însă faptul că în perioada 1960—1966 România s-a afirmat din ce în ce mai mult pe piața internațională a confecțiilor, exportul nostru sporind de la 53,3 la 236,4 milioane lei valută, **conjunctura favorabilă pe piețele O.C.D.E. poate fi în continuare exploatată, printr-o temeinică, dar și grabnică și organizată „prelucrare" a acestor piețe, printr-o intensivă contactare a lor.** Industriei și comerțului nostru le stau deschise interesante și promițătoare posibilități.

I.S.C.E. „Romănoexport", întreprinderile industriei textile și de confecții, Institutul pentru studiul conjuncturii și Camera de comerț, printr-o acțiune concertată, pot acționa pozitiv în favoarea expansiunii exportului de confecții românești.

T. CRISTUREANU

FACTORII DE INFLUENȚĂ A EFICIENȚEI

(Urmare din pag. 6)

realizați la unele fabrici în funcțiune. Astfel, dacă s-ar propune dezvoltarea unei fabrici de ciment cu trei linii tehnologice de capacitatea celor realizate la Turda, atunci se poate admite ca indicator normativ al duratei de recuperare cel realizat la această fabrică, respectiv 4,6 ani.

Datorită evoluției progresului tehnic, nivelul indicatorilor normativi nu poate fi stabilit pentru un timp prea îndelungat. Este nevoie ca, periodic, acești indicatori să fie reactualizați, avîndu-se în vedere atît realizările obținute în exploatare, cît și evoluția progresului tehnic.

Respectarea termenului de punere în funcțiune

La Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967, subliniind importanța respectării termenului de punere în funcțiune, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: **„În mod deosebit trebuie să ne preocupe lichidarea neajunsurilor ce se manifestă în domeniul investițiilor. Durata mare a lucrărilor de construcție generează importante pierderi pentru economie, sustrage pe o perioadă îndelungată fonduri considerabile din circuitul economic, are urmări negative asupra recuperării investițiilor, asupra eficienței reproducției lărgite. Este necesar, de aceea, ca pe viitor să concentrăm mijloacele materiale, financiare și forța de muncă asupra unui număr mai restrîns de obiective pentru a asigura mai bine folosirea acestui potențial și pentru scurtarea termenelor de dare în funcțiune a noilor capacități de producție".**

În industria cimentului, marea majoritate a lucrărilor de investiții, executate pînă în prezent, au fost puse în funcțiune cu o întîrziere mai mică sau mai mare, fapt ce s-a reflectat negativ asupra eficienței economice:

Denumirea fabricii de ciment	Durata de recuperare (ani)		Coeficientul de eficiență economică		Diminuarea eficienței economice a investițiilor
	exclusiv pierderile rezultate din întîrzierea punerii în funcțiune	inclusiv aceste pierderi	exclusiv pierderile	inclusiv pierderile	— % —
Turda	4,6	5,5	0,22	0,18	18,2
Bicaz	5,0	5,5	0,20	0,18	10,0
Medgidia	4,2	4,7	0,24	0,21	12,5
Fieni	9,1	9,8	0,11	0,10	10,0

Se observă că pierderile rezultate din prelungirea duratei de punere în funcțiune sînt mari, ele fiind **direct proporționale cu volumul și durata investițiilor imobilizate în această perioadă.** Aceste pierderi au dus la scăderea eficienței economice a investițiilor atît pentru fiecare fabrică în parte, cît și pentru întreaga industrie a cimentului. În medie, coeficientul de eficiență a investițiilor a scăzut cu 15%. Dacă s-ar fi respectat termenele de punere în funcțiune, plusprodusul realizat la fabricile de ciment dezvoltate ar fi fost egal cu 111 milioane lei, ceea ce ar fi însemnat că și durata de recuperare se diminua corespunzător. La aceste pierderi mai trebuie avut în vedere și faptul că o însemnată cantitate de ciment n-a intrat în circuitul economic pentru satisfacerea nevoilor economiei naționale.

Efectul negativ al întîrzierilor de punere în funcțiune a capacităților de producție se măsoară în pierderi care nu mai pot fi recuperate în timp, privindu-se în acest fel economia națională de crearea unor resurse necesare dezvoltării ei într-un ritm rapid.

Influența parametrilor tehnico-economici

Atingerea parametrilor tehnico-economici are o deosebită însemnătate în ridicarea eficienței economice a investițiilor. Nerealizarea acestor indicatori a avut o influență negativă asupra eficienței economice, în general, și a investițiilor, în special. Așa, spre exemplu, nerealizarea în termen de către Fabrica de ciment-Turda a productivității muncii, a consumurilor de combustibil, de energie electrică și a prevederilor planului prețului de cost, a făcut să scadă eficiența economică a investițiilor cu peste 18%, iar la Fieni cu 31%. La Fabrica de ciment-Medgidia, unde au fost îndepliniți indicatorii tehnico-economici — cu excepția consumului de combustibil — pierderile sînt mai mici, respectiv influența negativă asupra eficienței este de numai 4%.

Din cele prezentate, se desprinde concluzia că orice nerealizare la termen a indicatorilor tehnico-economici are o influență negativă asupra activității economice a fiecărei fabrici. De aici și importanța ce se cere acordată acestei probleme de către toate întreprinderile și forurile lor coordonatoare.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

CALITATEA — FACTOR ESENȚIAL AL „STRATEGIEI COMERCIALE"

IN ARTICOLUL „Controlul integral al calității" publicat nu demult în buletinul Comitetului național belgian pentru organizare științifică (C.N.B.O.S.). A. V. Feigenbaum (directorul serviciului operațiuni de fabricație și control de calitate al companiei „General Electric", și președinte al lui „American Society for Quality Control") consideră că în momentul de față **calitatea produselor este pe punctul de a deveni factorul esențial al deciziilor clientului.** Această problemă, ca și includerea ei în mod judicios în planul întreprinderii, constituie — după aprecierea sa — una din sarcinile primordiale ale conducerii. Și aceasta pentru că, în prezent, **trei tendințe îmbracă o importanță deosebită.** Prima este legată de faptul că piața modernă s-a schimbat radical: **în loc să rămînă o piață bazată exclusiv pe concurența prețurilor, ea s-a transformat într-o piață bazată pe concurența intensivă a calității produselor.** Perioada 1960—1970 — susține Feigenbaum — trebuie considerată „era strategiilor comerciale, ce se întemeiază pe acel nivel de calitate care depășește cu mult așa-numitul «juste assez bon»". Cea de-a doua tendință are în vedere împrejurarea că **reducerea prețului de cost și diversificarea producției presupun, în actualul stadiu de concurență a pieței, metode și utilaje de fabricație din ce în ce mai complexe, care depind însă de calitatea ce le este incorporată.** De aceea, „cu cît mecanizăm și automatizăm mai mult pentru a obține avantaje de randament și preț de cost, cu atît calitatea devine un factor critic". În sfîrșit din cauza acestor factori, **investițiile legate de realizarea și menținerea calității produselor au crescut în așa măsură, încît ele sînt pe punctul de a deveni „un vîrf al cheltuielilor" cuprinse într-un capitol separat, denumit „cheltuielile de calitate".**

În lumina acestor trei tendințe, directorii generali cei mai perspicace s-au angajat să reevalueze locul destinat calității produselor în planul și programele întreprinderilor lor. Așa se explică de ce ei au încercat să-și adapteze programele unui **dublu obiectiv:**

— punerii la punct a metodelor cele mai eficace pentru obținerea unei calități a produselor mult ameliorată în raport cu exigențele clientului;

— atingerii acestui scop cu un minimum de „cheltuieli de calitate".

● Controlul integral

„DIN ACEASTĂ NECESITATE — subliniază autorul articolului — s-a născut un important concept nou care a primit numele de «controlul integral al calității». El este bazat pe principiul că, pentru a asigura o adevărată eficacitate în domeniul calității, **controlul trebuie să înceapă cu planning-ul și concepția produsului, și nu trebuie să înceteze decît în momentul în care în mîinile clientului a parvenit un produs impecabil, care-i va da o satisfacție durabilă.**

Baza acestui concept devine clară în momentul în care examinăm efortul global necesar asigurării unei calități impecabile produsului. Un asemenea efort este mult mai vast decît simpla utilizare a examenului de control sau simpla utilizare a unei tehnologii de fiabilitate, sau simpla punere în practică a metodelor destinate asigurării calității. Raționea este aceea că, în general, calitatea unui produs — de exemplu a unui motor — este influențată de stadii mai numeroase ale ciclului de producție, decît cele care se acordă unui examen de control, unei tehnici a fiabilității sau metodelor proprii asigurării calității.

«Greutatea totală» a calității este realizată efectiv în două stadii succesive:

1. Calitatea este influențată de funcția **comercializare,** care evaluează nivelul calității motorului (ca să rămînem la acest exemplu) pe care clientul îl dorește, dar pe care nu este dispus să-l plătească;

2. Ea este influențată într-o mare măsură de **studiul tehnic,** care trebuie să convertească evaluarea comercializării în caracteristici precise ale planurilor de studii;

3. Calitatea motorului este influențată de **funcția aprovizionare,** care trebuie să aleagă și să rețină furnizorii pentru cumpărarea pieselor și materialelor, și să încheie contracte cu ei;

4. Calitatea este influențată de **tehnica de fabricație** în alegerea aparatelor de montaj, a uneltelor și operațiilor care joacă un rol vital asupra calității în toate stadiile producției;

5. **Supravegherea fabricației și conduita atelierelor** au o influență decisivă asupra calității în timpul uzinării pieselor ,montajului organelor și asamblajului total;

6. Este aproape de la sine înțeles că **funcția control mecanic și probele funcționale** este necesară pentru verificarea dacă produsul este perfect conform specificațiilor;

7. **Expediția** are și ea influența sa asupra calității, influență pe care o observăm în prezentarea îngrijită a ambalajelor și condițiile optime ale transportului;

8. **Instalarea** are o influență considerabilă, determinînd genul instalației produsului și furnizînd instrucțiuni corespunzătoare exigenței clientului;

9. **Controlul serviciului** joacă de asemenea un mare rol, permițînd studierea calităților fiabilităților inerente produsului în condițiile de practică efectivă".

Referindu-se în continuare la faptul că din punct de vedere al organizării, satisfacția clientului este influențată de întregul ciclu industrial, autorul recomandă patru domenii de activitate tehnică asupra cărora controlul calității trebuie să se oprească: controlul prototipurilor, al materialelor primite (recepția materialelor cumpărate), controlul produselor și studiilor speciale ale procedeelor. De aici concluzia că responsabilitățile individuale relative la calitate nu vor putea fi îndeplinite cu maximum de eficacitate, decît dacă ele sînt sprijinite și susținute printr-o gestiune cu adevărat modernă și o funcție tehnică bine concepută.

● Problema sistemului

PRIN SISTEMUL CALITĂȚII se înțelege ansamblul tehnicilor și metodelor pe care personalul serviciilor comerciale, tehnice și de fabricație îl pune în practică în colaborare strînsă, pentru a putea asigura aplicarea celor patru elemente ale controlului integral al calității. Totalitatea condițiilor pe care un asemenea „sistem al calității" ar trebui să le îndeplinească este mare și variată, dar autorul se oprește îndeosebi asupra a două dintre ele: **evaluarea calității înaintea producției** (care are în vedere concepția și planul de fabricație) și **planul calității produselor și procedeelor** (determinarea caracteristicilor calității ce urmează a fi măsurate, modalitățile de măsurare, personalul afectat activității respective etc.). Feigenbaum consideră că punerea în practică și eficacitatea „sistemului calității" nu poate fi asigurată decît de funcția „control al calității" prin aplicarea a trei tehnici distincte:

1) controlul calității produsului; 2) controlul procedeelor de fabricație; 3) engineering-ul echipamentelor de control. Primul punct — cel al controlului calității produsului — presupune un vast domeniu tehnic din care însă autorul reține ca esențiale două elemente tipice: a) „prima contribuție adusă de «inginerul de calitate» constă într-o activitate ce precede producția efectuată în stadiul concepției și studiului produsului. În acest stadiu sînt stabilite necesitățile de fiabilitate și nivelele calității produsului; aceste necesități sînt transpuse în planul calității pentru a le conforma posibilităților de fabricație...

Pentru a efectua acest «plan dinaintea producției», inginerul controlului de calitate îndeplinește un rol vital în cadrul echipei de planning a produsului, reexaminînd concepția produsului din punct de vedere al calității și eficacității. **«Inginerii de calitate» nu mai pot de acum înainte să se mulțumească doar cu simpla aprobare a specificațiilor. Ei trebuie să cunoască atît de complet concepția produsului încît să poată recomanda cu autoritate toate imperativele calității, inclusiv elementele de fiabilitate necesare...** b) a doua contribuție a controlului de calitate privește programul efectiv de control de calitate al produselor. Pentru inginerii însărcinați cu controlul procedeelor, pentru contramaiștrii de fabricație, pentru inspectorii și verificatorii și pentru exploatanții înșiși, acest plan comportă în fiecare stadiu de fabricație, necesitatea măsurării și controlării cu precizie a intrărilor și ieșirilor produselor semifinite în numeroasele operațiuni succesive care tind spre scopul final. Acest plan de calitate a produselor trebuie să prevadă echipamentul exact al măsurătorilor de folosit, ca și posturile de verificare ce urmează a fi utilizate pentru efectuarea probelor și controalelor necesare. El trebuie în mod egal să cuprindă un sistem corespunzător pentru recepția și acceptarea materialelor cumpărate, ca și pentru controlul calității și fiabilității pieselor individuale, a organelor semimontate și a ansamblelor montate pe măsura intrării lor pe banda de montaj"...

În ceea ce privește problema controlului procedeelor de fabricație, autorul are în vedere tehnica acestui control, pe care o consideră fundamentală în punerea în practică a planului de calitate. Această tehnică comportă punerea la punct a controalelor necesare asigurării operațiilor efectuate asupra materiilor prime, pieselor și organelor semifinite ca și asamblajului produsului finit. **„Dat fiind că inginerul însărcinat cu controlul procedeelor lucrează în sfera fabricației** — menționează autorul — **el este chemat să devină consilierul tehnic al șefului de fabricație și al altor specialiști importanți, sub toate aspectele producției și controlului calității și fiabilității produselor.** El integrează «eforturile calității» tuturor lanțurilor de fabricație participante la scopul final al calității produsului finit. **Pentru a putea îndeplini această muncă, inginerul însărcinat cu controlul procedeelor trebuie să se bizuie pe experiența sa și pe cunoștințele sale de fizică, electronică, chimie și mecanică, pentru a asigura fluxul continuu de produse acceptabile — nu numai din punctul de vedere al concepției, fiabilității, prezentării sau particularităților constructive — ci ținînd cont și de folosirea finală și efectivă a produselor de către client.**

Cea de-a treia tehnică, despre care am vorbit, este cea a engineering-ului echipamentelor. Este vorba de activitatea de dezvoltare și instalare a unui echipament eficace de control al calității. Un asemenea echipament va trebui să poată percepe (sesiza), retroacționa și controla; rolul care-i incumbă nu este doar un simplu triaj mecanizat...".

Date fiind toate aceste considerente, Feigenbaum consideră că „un program de control al calității bine conceput duce de la sine la reducerea prețului de cost corespunzător ameliorării calității. Acest lucru este scos în evidență, dacă ținem seama de cele trei categorii de cheltuieli încorporate noțiunii de «cheltuieli de calitate» și anume: 1) **cheltuielile determinate de o degradare prematură,** datorită materialelor defectuoase sau produselor care nu sînt conforme cu specificațiile de calitate stabilite de întreprindere (retușuri, rebuturi, reclamații ale clientului, înlocuire etc.); **2. cheltuielile de control,** cuprinzînd cheltuielile făcute pentru menținerea nivelului calității la media verificărilor oficiale a calității produsului (inspecțiile și probele, atestările exterioare și expertizele); 3. **cheltuielile de prevenire** al căror scop este de a împiedica defectele de fabricație înainte ca ele să se producă (studiul tehnic al calității, instruirea personalului în materie de calitate etc.)".

CNBOS

● Rolul directorului general

DESIGUR CĂ PROBLEMA CONTROLULUI INTEGRAL al calității nu poate fi lăsată numai în sarcina inginerilor sau specialiștilor angajați anume pentru aceasta. **„În condițiile economice și tehnice care caracterizează epoca noastră** — conchide autorul — **directorul general nu-și poate delega complet responsabilitățile sale din domeniul calității. El trebuie să lucreze în colaborare strînsă cu profesioniștii controlului de calitate și să consacre o parte considerabilă din propriul său timp și din propriile sale energii acestei probleme, în aceeași măsură în care acordă din timpul său altor activități importante ca vînzarea și finanțarea.** De exemplu, directorul general poate să decidă linia de conduită pe care trebuie s-o adopte întreprinderea în domeniul calității, atît pe ansamblul său, cît și pentru produsele luate separat...

Această concentrare mai intensă și mai directă a eforturilor asupra controlului integral al calității va reprezenta poate un rol nou pentru anumiți directori generali, dar nu mic este numărul acelor directori care l-au acceptat cu interes și entuziasm; **căci într-adevăr, dacă un client se lasă influențat prima dată de un preț atrăgător sau de alte avantaje ale produsului, pînă la urmă tot calitatea este aceea care-l va face să revină la același furnizor, o dată, de două ori, de douăzeci de ori...".**

V. P.

COMASAREA PĂMÎNTULUI

(Urmare din pag. 11)

categoric pentru întreprinderile agricole de stat din județele Mureș și Harghita.

Soluționarea practică a problemelor variate pe care le ridică efectuarea comasărilor impune **ca actualul regim, ca și actuala metodologie de comasare să fie îmbunătățite în sensul ca unităților,** respectiv consiliilor de administrație ale acestora, **să li se lase o mai largă autonomie, precum și latitudinea de a face și schimburi prin echivalent, nu numai schimburi în cadrul aceleiași categorii de folosință a pămîntului.** Practica a dovedit că, în anumite condiții, e preferabil să se renunțe, de pildă, la o parcelă de teren arabil cu o suprafață prea mică — sub 20 ha — și izolată, în contul unui schimb pentru o altă parcelă de teren pretabil pomiculturii sau viticulturii și aflată alături de o parcelă masivă de plantații ale întreprinderii. De asemenea, este necesar să se creeze consiliilor de administrație posibilitatea pentru ca acestea să poată trata direct cu unitățile cooperatiste vecine problemele de comasare și organizare teritorială, asigurîndu-li-se și competențele adecvate.

În condițiile specifice celor două județe, în care pomicultura și viticultura constituie ramuri de perspectivă, problemele comasării trebuie privite și prin prisma creării premiselor formării de plantații pomiviticole în masiv, atît în cadrul unităților agricole de stat, cît și al celor cooperatiste. Faptul că în întreprinderile agricole de stat ca Seuca, Zăgar există deja plantații viticole în masiv — în suprafață de peste 300 hectare — cu mari posibilități de promovare a unei tehnologii înaintate, bazate pe extinderea mecanizării lucrărilor, trebuie să constituie un stimulent pentru desfășurarea pe o scară din ce în ce mai amplă a acțiunii de comasare chiar pe terenurile în pantă.

În noul sistem de organizare a unităților agricole de stat fiecare șef de fermă este direct interesat în rezolvarea problemelor pe care le ridică comasarea și, pe această cale, organizarea teritorială. Extinderea atribuțiilor și a competențelor șefului de fermă și în această direcție devine, actualmente, o imperioasă necesitate. Ca atare, inițiativele trebuie stimulate, iar șefii de fermă cointeresați direct în funcție nu numai de greutățile rezolvate în desfășurarea comasărilor, ci și de implicațiile, respectiv, consecințele economice pe care comasările le vor repercuta asupra activității fermelor în cauză.

Tabel nr. 1

Mărimea medie (în hectare)	Numărul de trupuri existente		
	1965	1966	1967
1 — 5	52	44	24
5 — 10	19	17	16
10 — 20	17	18	15
20 — 50	39	36	35
50 — 100	33	28	26
100 — 200	38	59	40
200 — 500	37	37	57
500 — 1000	24	24	24
peste 1000	7	7	7

Tabel nr. 2

Denumirea întreprinderii agricole de stat	Suprafața (în hectare)	Numărul parcelelor	Mărimea medie a unei parcele
Iernut	3 225	8	403
Acățari	3 640	23	282
Seuca	3 119	12	260
Sîncrai	4 604	23	200
Reghin	6 696	35	191

M.I.C.M.
ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT
ELECTROMOTOR
TIMIȘOARA, BULEV. REPUBLICII Nr. 21 - TELEFON: 13856

ASPIRATORUL DE PRAF „PRACTIC"

- absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți;
- consum de numai 0,15 lei pe oră;
- preț de vînzare 785 lei.

VENTILATOARE DE MASĂ

- se utilizează în locuințe, birouri și magazine;
- se livrează în două variante:

VM 3 cu două viteze de rotație și suport din tablă;

VM 4 cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.

FABRICA DE CUIE, SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ:

- Sîrmă arsă STAS 889-52
- Cuie construcții gama 1,8—4,00 mm
- Ținte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20-38 mm

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. — D. A. D. București, pentru obținerea repartițiilor

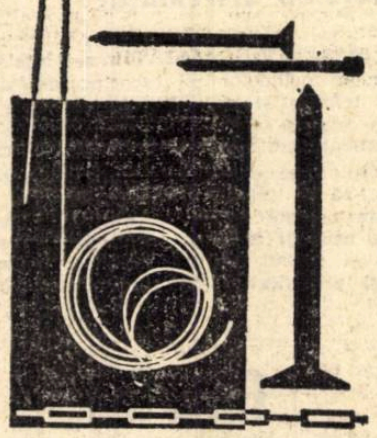

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

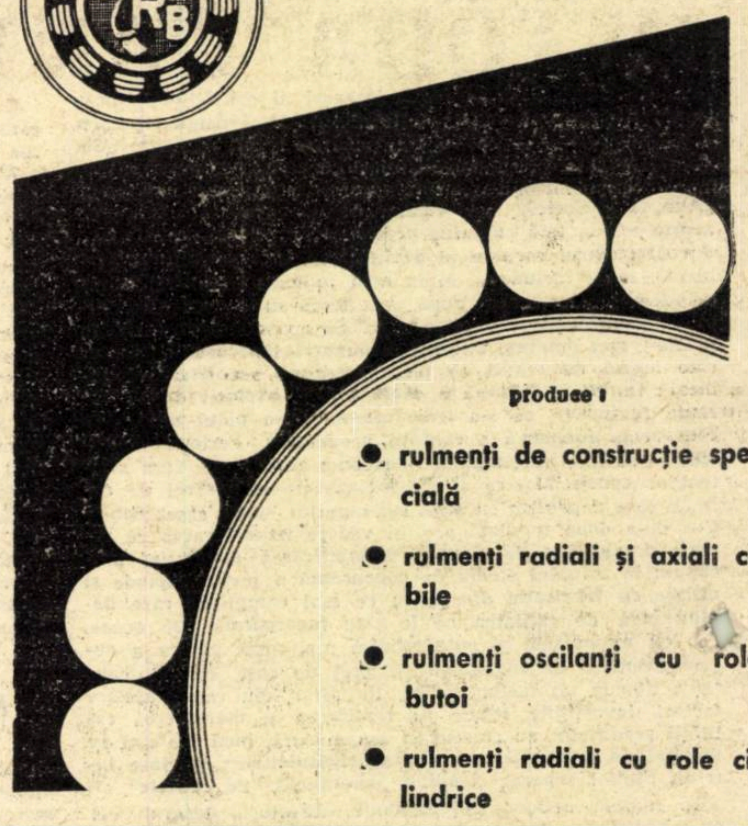

produce:

- rulmenți de construcție specială
- rulmenți radiali și axiali cu bile
- rulmenți oscilanți cu role butoi
- rulmenți radiali cu role cilindrice

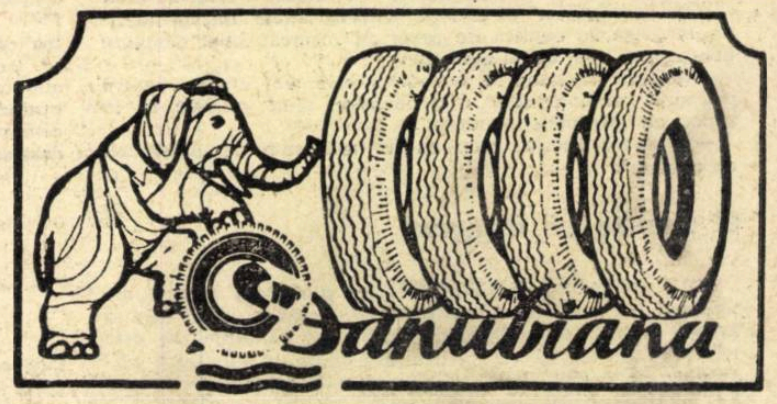

fabrică anvelope pentru autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare într-o gamă variată de profile, care asigură o aderență sporită la sol și avînd un randament kilometric ridicat.
— Anvelopele de autoturism cu carcasă din cord tip nylon asigură o viteză de rulaj de pînă la 170 km/oră.
— Anvelopele de autocamion cu carcasă din cord tip nylon, asigură o capacitate de încărcare sporită.

Rețineți: DANUBIANA — marca tuturor timpurilor, tuturor meridianelor;
Telefon: 23.42.80 — Telex. 276.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

MINERALIMPORTEXPORT a livrat recent circa 35 000 t ciment în R.S.F. Iugoslavia, R. D. Germană, R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă, Arabia Saudită, Brazilia și Turcia. De asemenea, s-au exportat 63 600 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, U.R.S.S., Canada, S.U.A., Irak, Cipru; 46 600 mp geam laminat în R. S. Cehoslovacă, R. F. a Germaniei, Izrael, Italia; 615 t piatră de gips și 335 t ipsos către firme din R. P. Ungară; 2160 mp dale marmură concasată și 15 360 mp plăci azbociment în R. S. Cehoslovacă; 43 uc cahle în R. P. Ungară și 84 740 bucăți cărămizi dialit în R.D.G. și R. P. Polonă. De asemenea, s-au mai livrat recent 119 000 ml tapet semilavabil; 25 000 mp covor PVC și 5000 mp covor PVC pe suport textil în U.R.S.S.; 1700 t minereu de mangan în R. D. Germană; 7800 t sare în R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia; 220 t cretă în R. S. Cehoslovacă; 1550 t pirită în R.F.G.

ROMTRANS. — In ultimul timp au fost exportate prin portul Constanța, printre altele, următoarele mărfuri: 4120 t minereu de mangan cu destinația Anglia; 10 350 t ciment cu destinația Brazilia etc.

Din import au sosit în portul Constanța următoarele mărfuri: 23 000 t minereu de fier din Algeria (pe vasul „Hunedoara"), 9600 t zahăr din Cuba; 23 000 t cărbuni cocsificabili din S.U.A.; 3700 t antracit din Olanda (pe vasul „Tîrgoviște"); 1300 t laminate din Spania (pe vasul „Brașov"). In portul Galați au sosit 1200 t laminate din Anglia (pe vasul „Galați").

CONTRACTE NOI

CHIMIMPORT a contractat cu întreprinderea „Chemolimpex"-Budapesta — exportul a peste 100 t alcooli grași fabricați de Combinatul chimic-Borzești; exportul a 1000 t fenol cu firme din Olanda și R. S. Cehoslovacă. Alte contracte prevăd exportul a 260 t acetonă în R.S.F. Iugoslavia și Izrael; 643 t cauciuc sintetic „Carom" de tip butadien — stirenic în R.S.F. Iugoslavia, Turcia, Franța, Austria, Izrael.

TEHNOIMPORT a contractat importul de diverse materiale foto de la firma „Kodak Pathe" — Franța, destinate industriei poligrafice; de la firma „Sauter"-Elveția, se vor importa 1916 termostate, 96 higrostate, 12 manostate și 2 nivostate, pentru dirijarea ventilației și reglarea temperaturii în hale industriale. Cu firme din R.P.D. Coreeană, Belgia, Kenya și Turcia s-a contractat recent exportul unor cantități de rulmenți.

INTREPRINDEREA METALUL ROSU CLUJ

STR T VLADIMIRESCU 12-14 - tel. 147.30

produce:

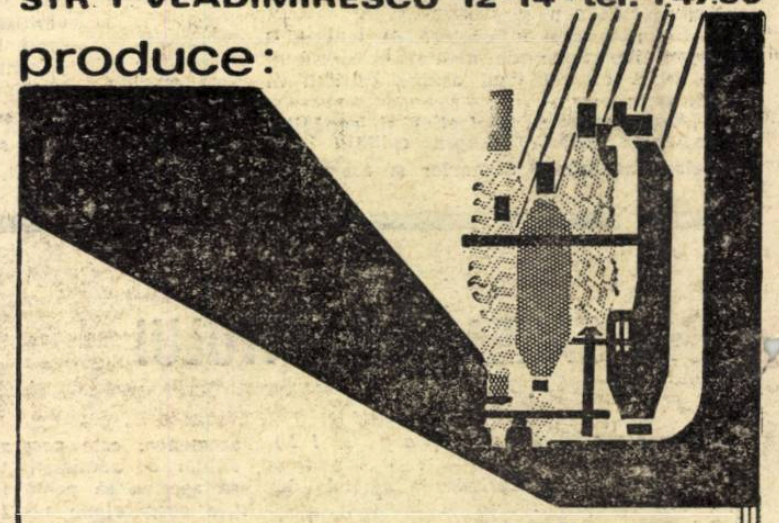

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILA:
- Mașini de tricotat degete de mănuși
- Mașini de uscat cu tamburi pentru fibre și tricoturi
- Mașini de tricotat cu comandă program
- Mașini de tricotat rectilinii
- Cuve pentru țesături grele
- Aparate de vopsit sculuri
- Diferite aparate de uscat și vopsit
- Aparate de vopsit sub presiune

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELARIE:
- Aparate de uscat pe plăci de sticlă
- Agregate pentru finisaj în tăbăcării
- Benzi pentru fabricile de încălțăminte
- Butoaie de vopsit
- Butoaie de tăbăcit
- Diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

INTREPRINDEREA FLARO

EXECUTĂ

- Stilouri.
- Un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrimioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

Profesorul Wassily Leontief despre

METODA CANTITATIVĂ ÎN ŞTIINŢA ECONOMICĂ

CU PRILEJUL VIZITEI făcute în România economistul american **Wassily Leontief,** *autorul metodei input-output (vezi „Viaţa economică" nr. 7/1968 şi nr. 21/1968) a prezentat în Aula Academiei o conferinţă despre unele aspecte generale ale folosirii matematicilor în cercetarea economică. Avînd în vedere actualitatea acestei teme ,prezentăm pentru cititorii Vieţii economice, cîteva extrase din această expunere.*

CÎTEODATĂ studenţii sau colegii mei care nu sînt matematicieni mă întreabă de ce să introducem acest lucru complicat — matematica — în economia politică. Răspunsul meu este că, pentru un geniu, matematica nu e importantă. Pentru o persoană care poate găsi soluţia unei probleme matematice prin intuiţie sau clarviziune, matematica nu e importantă. Dar pe oamenii obişnuiţi matematica îi ajută să ajungă la concluzii pe care nu le puteau descoperi pe altă cale.

Dacă o persoană căreia îi arăt trei ecuaţii obişnuite, liniare, îmi dă pe loc soluţia, fără efortul de a calcula, mă înclin. Dar majoritatea celor care critică introducerea matematicii în economia politică, cînd li se arată trei ecuaţii reprezentînd o anumită situaţie economică, nu cunosc soluţia. Atunci îi întreb cum pot găsi soluţia problemelor economice, care sînt mult mai complicate decît cele reprezentate prin ecuaţiile respective.

Amîndouă atitudinile faţă de folosirea matematicii — negarea şi utilizarea ei — pot fi împinse la extrem. Astfel cred că în ştiinţa economică preocuparea nonmatematică pentru definiţii teoretice a fost uneori exagerată. De exemplu volume întregi au fost scrise pe tema „ce este valoarea ?" alunecîndu-se nu o dată în metafizică. În schimb numeroşi economişti se ocupă prea mult cu deducţii formale, cu speculaţii matematice, fără a ajunge la rezultate interesante. Aceşti economişti uită adeseori că definiţiile lor trebuie să reflecte realitatea. Cred că relaţia între cele două aspecte — definirea realităţii şi deducţia matematică — trebuie reexaminată pentru fiecare situaţie în parte. Între ele există o legătură dialectică care domină dezvoltarea ştiinţei. A găsi îmbinarea justă este scopul nostru cînd abordăm problemele de metodologie şi filozofie a ştiinţei, în particular a ştiinţei economice.

● Scurtă retrospectivă

ÎNCEPUTURILE utilizării matematicii în economia politică sînt apropiate de momentul în care s-au formulat primele teorii economice. Încă atunci s-a recurs în unele cazuri şi la **limbajul** matematic.

Probabil Cournot a fost primul care a introdus sistematic matematica în economie. A urmat Walras şi Marshall, Pareto, Thünen şi Gossen şi, în Statele Unite, Irving Fisher *). Ei au construit teorii economice folosind simboluri matematice. Numai că ei nu făceau aproape de loc măsurători, observaţii empirice asupra cantităţilor la care se refereau formulele lor. Cantităţile folosite în formule erau simbolice. Formulele lor nu conţineau încă numere. Ei porneau ce-i drept de la unele vagi premise empirice, de la observaţii generale. De pildă, oricine ştie că există producători şi consumatori (nu e nevoie de un institut de cercetări pentru a descoperi acest lucru). Ei bine, o mare parte a primelor teorii se baza pe asemenea formulări generale, transpuse în relaţii matematice simple.

Pe de altă parte totuşi alţi cercetători, independenţi de primii, se ocupau de măsurare. Aceştia erau însă **statisticieni.** Dar între studiile empirice ale acestora şi teoriile matematice formulate nu exista nici o legătură. Existau descrieri cantitative şi analize matematice, dar fiecare ducea o existenţă separată.

Ceva mai tîrziu, la începutul secolului nostru, s-a încercat să se completeze simbolurile din formulele matematice cu numere reprezentînd cantităţi economice. S-a procedat în primul rînd la analiza cererii şi ofertei, la întocmirea curbelor cererii şi ofertei. Cournot şi-a bazat analizele sale teoretice pe ideea că există o anumită piaţă pentru mărfuri, un vînzător şi un cumpărător ; că există o funcţie care indică cantitatea pe care cumpărătorul este gata să o cumpere la un anumit preţ. Din punctul de vedere al vînzătorului există de asemenea un astfel de raport funcţional între preţ şi cantitate. Se puteau formula astfel două ecuaţii cu aceleaşi două cantităţi : cantitatea fizică şi preţul. Soluţia acestor două ecuaţii a fost dată în cazul existenţei unui punct de întretăiere între curbele lor. Aceasta era teoria cererii şi a ofertei transpusă în matematică. Timp de o jumătate de secol s-a discutat, dar nici o dată nimănui nu i-a venit ideea de a determina care sînt valorile statistice corespunzătoare acestor ecuaţii. Unul dintre primii care a încercat acest lucru a fost Henry Moore, un american, în 1905—1907. El a analizat preţurile de producţie ale unor bunuri, a determinat formulele şi parametrii curbelor lor de cerere.

Multă vreme aceasta a fost singura legătură între teoria matematică şi observaţia empirică. În acelaşi timp a existat o preocupare pentru o analiză matematică din punct de vedere al statisticii, mai ales al statisticii seriilor dinamice, de pildă, a evoluţiei preţurilor, a utilizării forţei de muncă, a producţiei. Se încerca să se dea o descriere analitică a formei curbelor care le corespund.

Trebuie remarcat totuşi că în acelaşi timp chiar în teoria pură a existat o preocupare pentru analiza fundamentală, pentru teoria matematică a aspectelor mai complexe ale economiei. S-a încercat chiar să se facă unele deducţii matematice fără să se neglijeze observaţiile empirice. De exemplu, s-a constatat că multe fenomene economice trebuie tratate analog cu problemele de maxim şi minim din analiza matematică. S-au interpretat economic astfel unele teoreme elementare. De exemplu, găsindu-se extrema minimă a unei curbe economice s-a „constatat" că a doua parte a curbei trebuie să fie ascendentă ; iar dacă s-a găsit punctul maxim, a doua parte a curbei urma să aibă o derivată negativă. Acesta este un fapt matematic extrem de simplu pe care unii economişti care nu cunosc destulă matematică îl uită adeseori.

Aş mai sublinia că nu savantul sau cercetătorul economist este acela care se străduieşte să găsească maximumul şi minimumul unei funcţii economice, ci obiectul studiilor parcurge aceste stadii. Acestor observaţii li s-au găsit forme matematice, întemeindu-se noi discipline de matematică economică.

● Specific pentru economie

SPRE DEOSEBIRE de fenomenele care sînt studiate de ştiinţele naturii, ca fizica de exemplu, fenomenul economic nu cunoaşte parametri ficşi, forme fixe. Avem fenomene a căror descriere matematică e posibilă, însă în decursul timpului lucrurile nu rămîn fixe. Există parametri, dar ei nu sînt constanţi, de aceea nu există legi analoge celor din fizică.

Modelul este o descriere a fenomenelor prin ecuaţii. Deseori nu se cunosc de la început cantităţile care intră în model, pentru că e necesar să se construiască modelul încă înainte de a începe cercetarea empirică. Totuşi modelul e deseori rezultatul cercetărilor anterioare : se observă fenomenul, se construieşte un model care să-i corespundă iar apoi, la rîndul său, modelul sugerează idei pentru noi observaţii care să ducă la elaborarea unui nou model. Are loc **o interacţiune permanentă între observaţie** şi **teorie,** ale cărei efecte necesare nu trebuie uitate, căci observaţia fără teorie, după părerea mea, este chiar mai dăunătoare decît teoria care nu e bazată pe observaţie.

S-a observat demult, aş putea spune încă de la începuturile economiei politice, că toate fenomenele economice sînt legate între ele. Economia naţională este un sistem foarte complicat, cu multe legături între sectoare. În analiza cererii şi ofertei recurgem de fapt la o simplificare, o izolare, o abordare parţială. Asemenea analize sînt interesante ; totuşi în ştiinţă interesant este mai ales studiul sistemului de ansamblu. Şi aici situaţia este cu totul specifică faţă de alte ştiinţe. În fizică, de pildă, există fenomene care pot fi explicate cu 1, 2, 3, 4, 5 variabile. Dar deja cînd avem de-a face cu trei variabile, lucrurile ni se par foarte complicate. În economie există în schimb fenomene care vădesc acţiunea a 1000 variabile sau chiar mai mult. Nici asemenea probleme nu sînt totdeauna prea greu de rezolvat, pentru că în anumite împrejurări se poate recurge la statistică. Variabilele, multe la număr, sînt astfel interpretate global şi devin anonime. Nu se dă o identificare individuală a fiecăreia dintre ele. Numărul variabilelor se reduce, recurgîndu-se la cifre medii. În loc să vorbim de mii de preţuri vorbim de «preţul mediu». În loc să vorbim de structura forţei de muncă, de mulţi muncitori de diferite feluri, dăm doar numărul «muncitorilor». De fapt, nivelul «preţului mediu» nu spune mult, nu arată **structura fenomenelor.** Astfel de «soluţii» sărăcesc studiul, chiar dacă e făcut în termeni matematici.

★

Keynes a recurs la astfel de cifre medii. Teoria lui încearcă să formuleze o descriere a întregului sistem economic în foarte puţine variabile. Cîteodată numai trei sau patru : se face statistica venitului naţional, a totalului forţei de muncă ocupate, a produsului global şi a investiţiilor globale şi se obţine o descriere a unui sistem economic. Este o metodă consistentă din punct de vedere logic şi chiar cu aparenţă de fundamentare empirică, din moment ce are totdeauna numere.

Pentru unele probleme putem într-adevăr proceda în acest fel, presupunînd că în sistemul analizat toate variabilele se modifică în acelaşi sens, păstrînd proporţiile dintre ele. Dacă avem un sistem dinamic şi un **„drum dominant"** guvernează sistemul, modificările raporturilor dintre toate variabilele incluse reprezintă doar simple schimbări de scară.

Dar, după cum ştiţi, sistemul economic nu e atît de simplu. Planificatorii ştiu acest lucru. Studiul structurii sistemului este foarte dificil. Cînd vorbesc de structura sistemului mă refer la lucruri foarte concrete. Consider că ansamblul parametrilor determină structura, el hotărăşte forma funcţiilor. Dar cum să se determine valoarea acestor parametri ? Dacă am o descriere foarte detaliată a sistemului economic cu mii de ramuri de producţie, cu mulţi factori, se poate afla raportul concret într-un anumit punct din sistem. Cînd vreau să ştiu cît cărbune se întrebuinţează pentru a produce energie electrică, pot să găsesc un specialist care îmi va furniza informaţia respectivă. Dacă vreau să ştiu cît bumbac se întrebuinţează pentru a produce o pînză de o grosime anumită există de asemenea un specialist care să mă poată informa. Dar cînd analizăm un fenomen cu multe variabile, acest lucru este greu, nu numai din punct de vedere teoretic, dar şi, mai ales, din punct de vedere empiric. Aceasta deoarece a realiza multe observaţii a numeroase variabile, mai ales cînd ele se schimbă tot timpul şi cînd se schimbă şi parametrii, este un lucru foarte complicat, necunoscut în alte ştiinţe. De obicei cînd economiştii încearcă să găsească o metodă de a aborda această problemă, **primul obiectiv** este acela de a elabora o metodă agregativă. Totuşi dacă avem o ecuaţie operînd cu astfel de elemente agregative, care ne spune că există o relaţie între totalul forţei de muncă folosite şi produsul total, această relaţie este oarecum artificială. Ea nu reprezintă structura primară a fenomenelor ; pentru studiul ei se foloseşte o metodologie statistică incomparabil mai elaborată. Interesant este că în aceste cazuri procedura statisticianului merge într-o direcţie contrară celei a analizei teoretice. Analistul teoretician spune : daţi-mi parametrii şi eu pot calcula valorile variabilelor necunoscute. Statisticianul spune : daţi-mi valorile necunoscutelor (ceea ce teoreticienii numesc necunoscute) şi eu pot calcula parametrii. Nu în toate ştiinţele situaţia se prezintă la fel.

Astăzi avem posibilitatea să construim sisteme largi din punct de vedere al numărului variabilelor şi al ecuaţiilor. Avem la dispoziţie maşinile de calcul care ne pot facilita aceste operaţiuni. Fără maşini de calcul treaba ar fi foarte dificilă. Îmi amintesc cînd am început prin 1931 să elaborez primele mele matrici, am calculat luni întregi cu nişte maşini mici. La Institutul de tehnologie din Massachusetts a existat un inginer, care de altfel era luat drept nebun şi care a construit o maşină mecanică de calculat. Nimeni nu s-a interesat de ea. Avea dimensiuni foarte mari. Eu eram primul şi cred că şi singurul client al acestui om de treabă ; pe vremea aceea construiam modele care aveau „multe" variabile, cred că vreo douăzeci.

În formulările matematice deseori avem de ales între folosirea unui număr mic de ecuaţii, fiecare foarte complicată, şi recurgerea la ecuaţii numeroase, fiecare din ele foarte simplă. Matematicienii ştiu că se poate trece de la o formă la alta. Sînt două metode pentru a descrie logic aceeaşi relaţie cantitativă. Dar alegerea multor ecuaţii — fiecare simplă — este o strategie preferabilă în ştiinţele empirice, mai ales cînd coeficienţii se schimbă şi desigur cînd dispunem de calculatoare de mare capacitate.

Dacă cineva mi-ar spune că există un singur model, o singură ecuaţie care corespunde realităţii, aş riposta că nu e adevărat. Matematicianul poate totdeauna să transforme un sistem de ecuaţii într-altul a cărui soluţie este echivalentă. De aceea nu se poate afirma că unul din modele este cel valabil, iar celălalt nu.

● Informarea — o investiţie rentabilă

DEOARECE PARAMETRII sînt în permanentă schimbare, noi sîntem confruntaţi cu un flux de informaţii asemănător unui fluviu. Spre deosebire de informaţiile despre natură care pot fi „conservate" multă vreme, informaţiile economice sînt perisabile. Sistemul de analiză, teoria, ne permite să utilizăm aceste informaţii, iar matematica este maşina logică care le prelucrează (...)

Aş dori să remarc că, după părerea mea, **acum e mult mai uşor să construim maşini de calculat, să avem maşini de calculat şi chiar să elaborăm teorii decît să avem informaţii. Acestea din urmă sînt lucrul cel mai costisitor.** Avem destule teorii ; economiştii tineri construiesc şi ei multe. Ştiinţa economică are multe echipe cu pregătire matematică, dar nu prea multe rezultate interesante tocmai deoarece lipseşte «materia primă». De aceea pericolul de a se lansa în speculaţii fără informaţii este foarte mare. Atunci cînd frunzăresc revistele Econometrica, Review of Economic Studies sau alte publicaţii de specialitate întîlnesc multe articole, unele cu matematică foarte complicată (complicată pentru economişti — pentru matematicieni sînt jocuri de copii), dar rezultatele sînt nule, pentru că se porneşte de la premise artificiale, neexistînd date. N-aş vrea ca prin aceasta să minimalizez metoda matematică. Ea este absolut indispensabilă. Dar chiar cea mai bună metodă poate fi folosită greşit.

Obţinerea informaţiilor este deci fundamentală. Trebuie explicat planificatorilor, conducătorilor industriei care ne cer să dăm soluţii problemelor lor că acest lucru costă foarte scump. Făcînd extrapolarea curbelor de cheltuieli pentru studiul input-output în S.U.A. rezultă că în zece ani ele se vor ridica la 25—50 milioane de dolari anual. În prezent nu numai guvernul, dar şi industria încep să facă asemenea investiţii, pentru că obţinerea datelor este o investiţie profitabilă. Cred, în acest sens, că toţi economiştii din lume au nevoie să dispună de o statistică economică mai bună, care să facă munca lor mai eficientă.

*) Vezi în această problemă şi consideraţiile făcute la pag. 7 de Costin Murgescu cu privire la rolul de precursor al lui Marx în utilizarea metodei matematice în economie. Nota red.

R. S. CEHOSLOVACĂ

Prof. Ota Sik despre CONDIŢIILE DEZVOLTĂRII ASCENDENTE A ECONOMIEI

ÎN CADRUL UNEI CONFERINŢE generale a Societăţii economice cehoslovace, ţinută recent la Praga, prof. Ota Sik, vicepreşedinte al guvernului şi preşedintele Societăţii a declarat, după cum informează CTK, că în Cehoslovacia s-a creat un puternic curent popular, care nu numai că ia poziţie în legătură cu toate dezvăluirile privind trecutul, dar îşi caută o cale nouă, proprie, pentru viitor. „Acest curent caută condiţiile unei dezvoltări sociale în care să nu existe o cale înapoi spre dominaţia capitalului asupra muncii altor oameni".

Avem satisfacţia, a subliniat vorbitorul, să constatăm că şi astăzi comuniştii se află la loc de frunte în cadrul discuţiilor cu caracter progresist şi pozitiv, chiar dacă nu este întotdeauna vorba de tovarăşi care deţin cele mai înalte funcţii în partid.

Trecînd la dezbaterea sarcinilor în domeniul economic, prof. Ota Sik a menţionat că una dintre cele mai urgente probleme economice este federalizarea, reglementarea constituţională a relaţiilor între cehi şi slovaci în cadrul statului. Aceasta va avea o puternică influenţă asupra dezvoltării economice viitoare a celor două popoare.

Ocupîndu-se de problemele conducerii întreprinderilor, vorbitorul a subliniat că rolul hotărîtor în procesul însănătoşirii economiei trebuie să-l aibă chiar întreprinderile şi iniţiativa lor independentă, stîrnită de presiunea adevăratelor relaţii comerciale socialiste reglementate. In acest scop este necesar să se desăvîrşească sistemul economic, să se acorde întreprinderilor drepturi necesare şi să se stabilească răspunderea lor.

Nu sînt de acord — a subliniat prof. Sik, — ca marile întreprinderi naţionalizate să le transformăm în întreprinderi de tip cooperatist. Trebuie să asigurăm dezvoltarea lor pe baza conducerii moderne. Principalul rol în întreprinderi trebuie să-l aibă un organ conducător foarte dezvoltat, care să fie însă supus controlului şi să fie dirijat de un alt organ în componenţa căruia să intre reprezentanţii oamenilor muncii. In afară de direcţiile întreprinderilor trebuie să se creeze consilii ale oamenilor muncii, alcătuite în raport cu mărimea întreprinderilor, din 10—30 membri. Majoritatea covîrşitoare a membrilor acestor consilii trebuie să fie alcătuită din reprezentanţi aleşi ai oamenilor muncii.

În cazul cînd statul, banca sau alte întreprinderi vor investi într-o întreprindere fondurile lor financiare, ele trebuie să aibă dreptul să includă în acest consiliu al oamenilor muncii pe reprezentanţii lor, spre a avea controlul eficienţei folosirii fondurilor lor şi garanţia recuperării acestora.

Consiliile oamenilor muncii trebuie să se pronunţe asupra hotărîrilor direcţiei, dar să nu absolve pe director de răspunderea pentru adoptarea hotărîrilor. Consiliul trebuie să rezolve probleme ca premii acordate lucrătorilor direcţiei, angajarea de noi directori şi concedierea acestora, problemele asocierii.

Întreprinderile industriale trebuie să aibă dreptul să se asocieze cu alte întreprinderi pentru folosirea avantajelor concentrării şi concurenţei. In ce priveşte problemele conducerii centrale, trebuie să se lichideze, o dată pentru totdeauna, povara conducerii birocratice. Firește că este vorba şi de ieftinirea, cît şi de raţionalizarea conducerii de către stat, de reglementarea macroeconomică, cu adevărat complexă, a dezvoltării economiei naţionale de la centru în condiţiile căreia să se urmărească nu numai interesele înguste ale oamenilor, ca realizatori ai producţiei, după cum a fost pînă în prezent, ci şi interesele consumatorilor.

Ocupîndu-se în ultima parte a raportului de sarcinile privind ridicarea nivelului de trai, prof. Ota Sik a arătat că în prezent, în ţară se exercită o presiune sporită asupra asigurării creşterii nivelului de trai. Dar nu este momentul să se facă distribuiri din fondurile bugetului de stat şi să se sporească, în acest mod, presiunea inflaţionistă. Totodată, a subliniat raportorul, economiştii ar trebui să găsească soluţia ca această creştere a nivelului de trai să devină o forţă dinamică puternică a economiei noastre.

Există o anumită primejdie potenţială că se vor emite cereri prea mari de investiţii şi de reglementare a salariilor. Ar fi însă nejust şi ireal să se rezolve aceste probleme cu ajutorul tendinţei de a întări elementele birocratice.

Referindu-se la sarcina orientării eficiente a economiei vorbitorul a arătat că trebuie să se pornească de la modificări microstructurale spre cele macrostructurale, de la piaţă spre plan, şi nu vice-versa. Este necesar să se creeze cît mai curînd posibil condiţii în care să-şi croiască drum numai munca eficientă şi utilă din punct de vedere social în toate sectoarele şi în toate întreprinderile, munca capabilă să concureze în condiţiile comerciale reale. Societatea va putea oferi avantaje şi acorda ajutor unor întreprinderi numai în mod temporar şi să le ceară cu fermitate ca ele să se adapteze cît mai curînd posibil la condiţiile existente de concurenţă şi de productivitate a muncii.

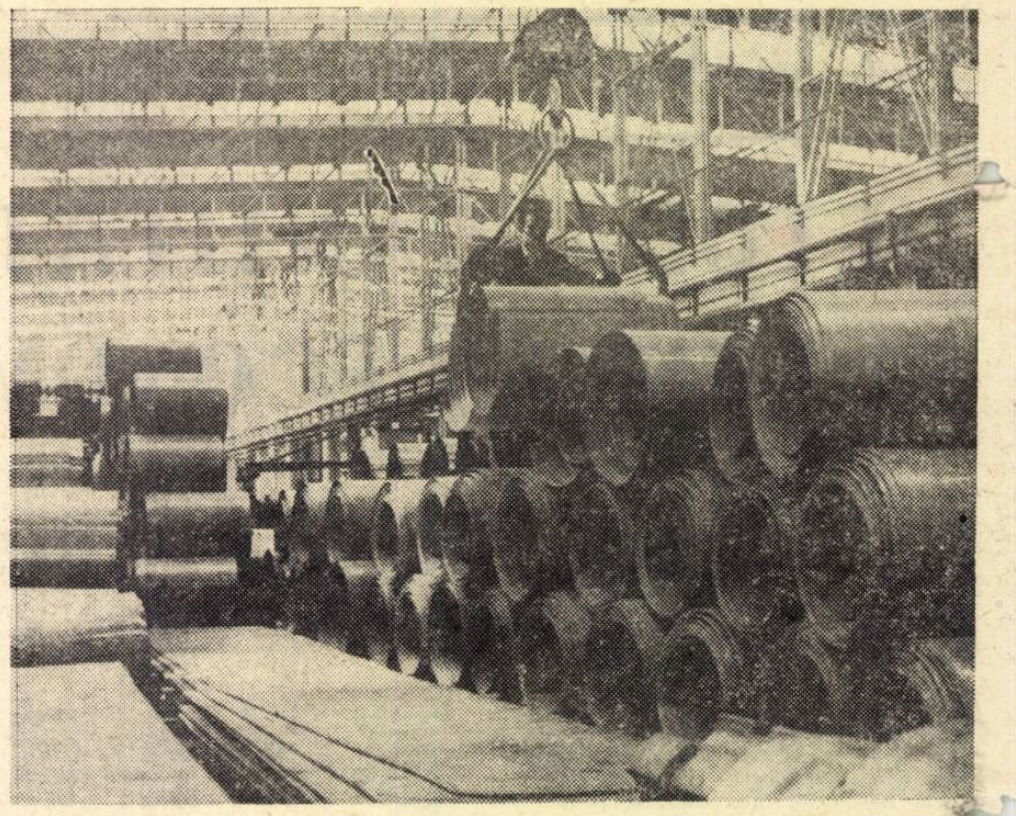

Prin transformarea cuprului şi aluminiului, în Iugoslavia se obţin diverse produse trefilate, laminate şi presate. În fotografie : **aspect din depozitul de tablă de cupru, al laminorului din Sevojno.**

INDUSTRIA DE ALUMINIU A IUGOSLAVIEI ÎN AVÎNT

INDUSTRIA MODERNĂ reclamă nevoi din ce în ce mai mari de metale neferoase. Între acestea, aluminiul este considerat, avînd în vedere proprietăţile sale — greutate specifică redusă, conductibilitate termică şi electrică ridicată — „metalul viitorului".

Iugoslavia se numără printre marile producătoare mondiale de minereu de bauxită : cu 2 milioane tone extrase în 1967, ea ocupă locul 6 în lume, după Jamaica, Surinam, Guiana, U.R.S.S. şi Franţa, deţinînd 5% din producţia totală mondială. Din acestea însă, numai 200 000 tone se folosesc, în prezent, pentru producţia proprie de aluminiu, restul de 1,8 milioane tone fiind exportate. Astfel, producţia de aluminiu iugoslavă reprezintă doar 0,57% din cea mondială. Această situaţie se va schimba însă radical în anii următori. Dezvoltarea impetuoasă a industriei iugoslave, industrializarea ei în ritm susţinut, solicită cantităţi sporite de aluminiu. Posibilităţile de creştere a producţiei sînt foarte mari, determinate fiind, în primul rînd, de imensele resurse de materii prime proprii. In acest sens, Vecea Executivă Federală a adoptat un decret-program privind dezvoltarea şi finanţarea acestei importante industrii. Alături de băncile de investiţii şi comerţ, cei mai importanţi producători de alumină şi aluminiu iau parte la finanţarea programului : Combinatul de aluminiu din Mostar, Fabrica de metale uşoare Boris Kidrici din Sibenik, Elektroprivreda Dalmacije. Potrivit prevederilor, producţia de aluminiu va ajunge pînă în 1970 la 100 000 tone, iar pînă în 1972 la 200 000 tone anual. Atingerea unui asemenea nivel va fi posibilă prin intrarea în funcţiune a unor noi şi importante fabrici. Alegerea amplasamentului acestora s-a făcut în funcţie de zonele unde se găsesc minereurile de bauxită precum şi resurse de energie electrică însemnate, deoarece este ştiut că producţia aluminiului reclamă cantităţi mari de energie. Astfel se vor construi, începînd de la mijlocul anului 1968, o fabrică de alumină la Mostar cu o capacitate de 200 000 tone anual şi una de aluminiu la Sibenik cu o producţie de 50 000 tone pe an ; acestea vor lucra cu întreaga capacitate în 1971. Construirea lor va fi finanţată, în principal, aşa cum arată publicaţia iugoslavă YUGOSLAVIA EXPORT de Fondul iugoslav pentru regiunile subdezvoltate şi în parte (40%) din credite externe. O altă importantă fabrică cu o capacitate anuală de 200 000 tone de alumină şi 100 000 tone aluminiu pur se va construi la Titograd şi va fi finanţată de Banca Iugoslavă de Investiţii.

Dezvoltarea industriei aluminiului se va răsfrînge favorabil asupra întregii economii, dînd răspuns necesităţilor sporite ale acesteia, dar va avea şi repercusiuni de ordin politic şi social, ea înscriindu-se în vastul program de ridicare a regiunilor mai slab dezvoltate ; în cazul de faţă este vorba de dezvoltarea Bosniei, Herţegovinei şi Muntenegrului.

S. I.

FRANŢA

CONFRUNTAREA CONTINUĂ

SCENA POLITICĂ FRANCEZĂ cunoaşte o frămîntare fără precedent în ultimul deceniu. Amploarea grevei generale şi a manifestaţiilor, în cadrul cărora şi-au afirmat solidaritatea aproape 10 milioane de oameni ai muncii de diferite profesii şi orientări politice, a paralizat practic activitatea economică, pulsaţia marilor centre urbane. Fapt care a determinat pe observatorii interni şi străini să aprecieze că Franţa trece în prezent printr-o serioasă criză politică şi socială, cu implicaţii ramificate în timp şi spaţiu.

Revendicările organizaţiilor sindicale, ale masei salariaţilor vizează atît unele aspecte imediate, cît şi măsuri de lungă durată, menite să îmbunătăţească condiţiile lor de muncă şi de viaţă. Se subliniază că, cu toată evoluţia relativ favorabilă a economiei franceze în ultimele luni, numărul şomerilor totali este în continuă creştere. El era apreciat la sfîrşitul primului trimestru la circa 450 000 — 500 000 de oameni, cifră la care se adaugă tinerii absolvenţi ai diferitelor şcoli în căutare de plasament. Pe de altă parte, ultimii ani au cunoscut o sensibilă creştere a costului vieţii care a amputat o parte din sporul salariilor nominale : după date oficiale, în ianuarie 1968 preţurile la bunurile de consum şi servicii au sporit în medie cu 8,5% faţă de sfîrşitul anului 1965. În plus, puterea de cumpărare a salariaţilor a fost afectată de măsurile de reorganizare a sistemului asigurărilor sociale, adoptate de guvern anul trecut.

Negocierile începute acum cîteva zile la propunerea primului ministru Georges Pompidou au reunit la masa tratativelor reprezentanţi ai guvernului, ai organizaţiilor patronale şi ai sindicatelor. Principalele organizaţii sindicale — C.G.T., C.F.D.T. şi F.O. — s-au situat, în linii mari, pe o platformă comună, programul de revendicări cuprinzînd în esenţă următoarele puncte : majorarea generală a salariilor, salariul minim lunar urmînd să fie de 600 de franci ; reducerea progresivă a duratei programului de lucru, fără micşorarea salariilor ; coborîrea limitei de vîrstă pentru pensionare ; garantarea locului de muncă şi a cîştigului ; extinderea drepturilor sindicale în întreprinderi pentru a se putea asigura aplicarea cuceririlor obţinute ; abolirea ordonanţelor privind asigurările sociale

Prima etapă a negocierilor între cei trei parteneri s-a încheiat în noaptea spre luni, 27 mai, cu un acord parţial. Au fost satisfăcute unele revendicări, printre care cea privind majorarea salariilor, în timp ce altele — cum este lărgirea drepturilor sindicale — au rămas nesoluţionate. La ora cînd închidem ediţia, greva continuă însă în majoritatea întreprinderilor, greviştii înţelegînd s-o folosească — în sensul formulării dintr-un comunicat al C.G.T. — ca „pîrghie decisivă pentru a constrînge patronatul şi guvernul să cedeze".

Primele comentarii asupra consecinţelor pe care le vor avea măsurile pentru satisfacerea revendicărilor greviştilor n-au întîrziat să apară. Evaluînd că majorarea salariului minim de care vor beneficia 3 milioane de salariaţi va reprezenta cheltuieli suplimentare pentru salarii, echivalente cu aproximativ 30% din venitul naţional, LE MONDE apreciază că ele vor atrage „facilitarea inflaţiei sau o modificare profundă a opţiunilor de plan şi bugetare". Alte surse apreciază că dezideratul planului economic francez în curs, de a realiza „o progresie rapidă a economiei naţionale, a bunăstării şi a puterii de cumpărare, trebuie considerat ca puternic compromis. Acelaşi lucru este valabil şi pentru proiectele militare, în privinţa cărora nu se vede din ce surse ar putea fi finanţate în noul cadru".

O viziune diferită adoptă THE TIMES. „Experţii O.C.D.E. — arată ziarul englez — sînt de părere că într-o perspectivă mai îndepărtată criza franceză ar putea furniza economiei europene un stimulent, tocmai în momentul necesar. Dacă se vor face concesii sindicatelor, acest lucru va duce la creşterea consumului în Franţa ceea ce ar contribui la contracararea recesiunii, aşteptată către sfîrşitul anului ca urmare a măsurilor americane şi engleze de susţinere a balanţelor lor de plăţi".

Evident, constatările şi pronosticurile care abundă în aceste zile nu pot avea decît o valoare relativă atîta timp cît nu sînt jucate toate cărţile pe scena politică şi economică a Franţei.

N. POPOV

CONTEXTUL NOULUI START

AUSPICIILE SUB CARE debutează economia italiană în cea de-a 5-a legislatură sînt, dacă consultăm principalii indicatori care caracterizează economia, mult mai favorabile decît cu 5 ani în urmă. Dacă atunci coaliția guvernamentală (creștin-democrații, socialiștii și republicanii) pornea să înfrunte o perioadă de recesiune, acum noul guvern găsește economia într-o fază de reinviorare, începută în 1965 și care nu pare încă să se apropie de sfîrșit. In acești ultimi ani au continuat modificările structurale din perioada postbelică, modificări care au transformat economia Italiei dintr-una predominant agricolă într-una predominant industrială. Aceasta grație unui ritm de dezvoltare care a clasat-o pe locul 2 în lumea capitalistă din acest punct de vedere și a adus-o pe locul 7 printre puterile industriale capitaliste.

Trecerile în revistă prilejuite de alegeri amintesc că, din 1950 încoace, Italia, progresînd într-un ritm mediu anual de 5,8%, nu a fost devansată din acest punct de vedere de nici o țară capitalistă europeană, iar din cele neeuropene numai de Japonia (11% anual). Ea a depășit Franța (5,4%), Canada (5%), R.F.G. (4,9%). Italia a reușit să-și creeze o siderurgie puternică; producția de oțel atinge în prezent 16 milioane tone. Au apărut ramuri industriale noi, ca de pildă, industria petrochimică, care a prelucrat anul trecut 80 milioane tone de petrol; inexistentă în 1950, producția de frigidere a ajuns în 1967 la 3 milioane unități; s-a dezvoltat foarte mult producția de automobile de la 250 000 în 1950 la 1,5 milioane anul trecut.

Dezvoltarea industriei a fost favorizată de creșterea rapidă a populației, al cărei spor este de 500 000 anual. Accelerarea urbanizării, o dată cu dezvoltarea industriei, a lărgit la rîndul său piața (peste 3/5 din populație locuiesc în orașe cu mai mult de 10 000 locuitori).

● „Un fluviu în revărsare"

PONDEREA AGRICULTURII în produsul național brut a scăzut considerabil (12% în 1967), numai în ultimii 5 ani populația agricolă reducîndu-se cu un milion; totuși agricultura ocupă încă 25% din totalul populației active, față de 17%, de pildă, în Franța.

Reflectînd deplasările în ponderile diverselor sectoare în economie, structura exportului s-a modificat și ea considerabil de-a lungul anilor. Dacă în 1958 produsele agricole reprezentau 24% din totalul exportului, în anul trecut ele furnizau doar 11% din acesta. Peste 50% din vînzările în străinătate constau din produse ale industriei constructoare de mașini și de utilaje.

Realizările incontestabile ale industriei italiene sînt explicate, în bună măsură, prin aceea că, în loc să încerce să facă totul deodată, producătorii italieni au știut să aleagă — implicit să renunțe —, concentrîndu-se asupra cîtorva direcții principale în care s-au și afirmat în export. Direcțiile de specializare țin mai ales de industria bunurilor de consum de folosință curentă și îndelungată. Producția aparatelor electrice de uz casnic este un exemplu în acest sens. In anul 1967 valoarea producției a depășit 308 miliarde lire, 60% îndreptîndu-se spre export. Frigiderele, mașinile de spălat rufe, mașiniie de gătit electrice au invadat piețele celorlalte țări vest-europene, determinînd reacții de apărare.

Încă în 1962, alarmați de invazia de frigidere italiene, producătorii francezi au obținut de la Comisia Pieței Comune autorizația de a aplica o taxă compensatorie temporară. Dar, după cum remarca în retrospectivă ziarul LE MONDE (23 aprilie), această măsură nu a avut rezultatele scontate deoarece „nu se putea îndigui un fluviu în revărsare cu un baraj de hîrtie". Succese similare au fost înregistrate de exportatorii italieni în domeniul confecțiilor, al încălțămintei, al automobilelor. Cu toate acestea, chiar în sectoarele de succes, concurența celorlalte țări vest-europene este un motiv de preocupare. Din 1958 pînă în 1967 exporturile franceze de automobile către Italia s-au multiplicat de 20 de ori.

● La ora Pieței Comune

UNA DIN FORMELE de apărare împotriva concurenței din partea partenerilor comerciali vest-europeni este considerată aceea a creării unor unități de producție mai mari, mai eficiente din punct de vedere economic.

Apropierea datei de 1 iulie 1968 găsește industria italiană mai pregătită din acest punct de vedere pentru Piața Comună, decît cu cinci ani în urmă. Sectorul de stat, care după unele estimații reprezintă 50% din economie, se caracterizează printr-un grad înalt de concentrare. Principalele organisme în care sînt grupate întreprinderile statului formează unități de producție de mari dimensiuni. Și în sectorul particular există cîteva societăți de talie internațională. Astfel grupul Montecatini-Edison, rezultat al fuziunii din 1966 (118 mii de salariați, peste 1 200 miliarde lire italiene cifră de afaceri) poate concura cu giganții industriei chimice americane sau în Europa cu Bayer ori cu Imperial Chemical Industries Bine plasate în competiția internațională sînt și Fiat (134 500 salariați, 1045 miliarde lire italiene), Pirelli, Olivetti și altele.

Totuși 43% din producția industrială a țării este încă realizată în întreprinderi mici și mijlocii, a căror pondere în numărul total al firmelor industriale se ridică la patru cincimi. Astfel, în preajma desființării tarifelor vamale în Comunitatea Economică Europeană, obiectivul concentrării rămîne pe prim plan. Aceasta cu atît mai mult cu cît larga răspîndire a întreprinderilor de talie mică și mijlocie este considerată o cauză a efortului național relativ redus de cercetare i dintre țările mari ale Europei apusene, Italia este cea care consacră cercetării ponderea cea mai scăzută din produsul național brut — circa 1%.

Favorizate de legea din 1965, în ultimii ani fuziunile s-au accelerat, dînd naștere unor noi întreprinderi de dimensiuni foarte mari. Astfel, de curînd, SNIA Viscosa, care furnizează 40% din producția națională de fibre artificiale și sintetice, a „înghițit" firma Bombrini-Parodi-Delfine, a cincea în ierarhia societăților din industria chimică. Fuziuni au avut loc și în domeniul bancar. Nu de mult, șase bănci mici particulare au format firma Bancario Italiano, cu un capital de 300 miliarde lire.

Printre căile adoptate de industria italiană în vederea întăririi competitivității în raport cu firmele vest-europene este și aceea a unor fuziuni cu firme americane. Fuziunea Olivetti-General Electric Corporation n-a constituit singurul caz: cea mai mare firmă italiană producătoare de materiale fotografice, Ferrania, a fuzionat și ea cu Minnesota Mining and Manufacturing Company.

● „Cele două Italii"

DACĂ PROCESUL CONCENTRĂRII a fost și va continua să fie probabil încurajat, fiind considerat indispensabil pentru asigurarea competitivității, efectele sale nu pot să nu facă mai dificilă în același timp rezolvarea unor probleme sociale care umbresc peisajul economiei italiene în expansiune. Este vorba, în primul rînd, de proporțiile șomajului — în prezent încă de ordinul a 600 000. Coordonatele problemei șomajului coincid cu acelea ale unei alte probleme spinoase și mult dezbătute, aceea a disparităților regionale între Nordul industrializat și Sudul agrar. Ultimele cifre disponibile nu sînt de loc încurajatoare: deocamdată rezultatele obținute grație eforturilor întreprinse de stat pentru dezvoltarea Sudului (4 500 miliarde de lire italiene investite de Casa del Mezzogiorno de la crearea sa, în 1951, pînă acum) au fost întrecute de dinamismul Nordului, în care nu numai că e concentrat peste jumătate din potențialul industrial al țării, dar se obțin și 2/3 din producția agricolă italiană. Uzinele implantate în Mezzogiorno duc lipsă de personal calificat, între altele pentru că analfabetismul atinge aici proporția cea mai ridicată din întreaga Europă occidentală. Venitul pe locuitor continuă să reprezinte în Sud jumătate din media lui pe țară. Toate acestea îl determină pe un comentator al revistei ENTREPRISE (6 aprilie 1968) să constate: „Există în realitate două Italii: cea din cîmpia Padului și cea din Sud".

★

Creșterea economică cea mai rapidă și venitul pe locuitor cel mai scăzut din Piața Comună, un ritm de creștere care trebuie menținut și un venit pe locuitor care trebuie grabnic depășit, definesc cercul larg de probleme pe care le va avea de abordat noul guvern.

I. VIANU
D. DRAGOMIRESCU

Să cunoaștem pe „adresant"

PATRONII întreprinderilor capitaliste se văd nevoiți a se ocupa din ce în ce mai mult de analiza schimbărilor ce survin în viața socială și familială a oamenilor și de mutațiile pe care acestea le determină în psihologia și mentalitatea lor atunci cînd ei apar pe piață în calitate de consumatori.

Președintele cunoscutului trust anglo-olandez „Unilever", lordul Cole, este frapat de chipul nou pe care l-a căpătat azi „gospodina". Cu 20 de ani în urmă, „Unilever" și-o închipuia mai ales ca pe o femeie aparținînd clasei muncitoare și mijlocii, legată de gospodărie, în vîrstă cam de 30 de ani, mamă a 2 sau 3 copii mici, probabil fără școală, dar stăpînă în casa ei. Azi „gospodina" e mai înstărită, mai educată, mai atrăgătoare, mai sănătoasă, mai apropiată de soț, mai înțelegătoare față de nevoile copiilor ei adolescenți, mai independentă și mai individuală în gusturile ei.

„Unilever" e o firmă care vinde detergenți, grăsime, articole alimentare și, evident, nu se poate dezinteresa de asemenea schimbări în profilul „gospodinei". Intreaga noastră strategie comercială, relatează lordul Cole, se întemeia pe una singură din calitățile gospodinei de altădată: era „fidelă mărcii de fabrică"; astăzi ea nu mai este în mod necondiționat; deosebește mai bine, și alege mai exact serviciile și produsele ce îi sînt convenabile. E necesară, zice lordul Cole, o adaptare față de fragmentarea din ce în ce mai accentuată a pieței, urmare a noii capacități de discriminare și alegere pe care o exercită gospodina. Desigur, constată el, a studia cererea și a urmări obiceiurile gospodinei moderne e un lucru foarte costisitor, dar dacă priceperea noastră de a o face se va dovedi la înălțime, cheltuielile vor merita să fie făcute.

De altfel, nu e vorba numai de femeie. Crește în importanță și faptul că soțul își însoțește azi adesea soția la cumpărături și că acesta nu mai socotește sub demnitatea lui faptul de a împinge un troliu către magazinul sau de la magazinul cu autoservire. Unii dintre soți, azi, își ajută vrînd-nevrînd nevestele și la gătit, sau la mașina de spălat. Noul rol al bărbatului pare să fie de o extremă semnificație pentru „Unilever", care vinde în primul rînd detergenți și produse alimentare. Un menaj în care soțul și soția vor să dispună amîndoi de timpul și energia necesară pentru a ieși „în lume", a conversa, a fi împreună, se va interesa în mod deosebit de „semipreparatele" sau „preparatele" de bucătărie, de alimentele înghețate etc. Copiii vor decide adesea ei în casă, asupra unora dintre cumpărături; de aceea mentalitatea lor trebuie de asemenea studiată. Funcția de alegere între o marcă și alta, exercitată de mai mulți, complică sarcinile comerțului și ale întreprinderilor. Preferințele multora dintre cumpărători merg spre „supermarket", tocmai pentru că acolo putința de alegere, între mii de articole și variate mărci, e mult mai mare. Iar dorința aceasta de alegere a consumatorului pune azi întreprinderilor probleme de cercetare, dezvoltare și deci de investiții, care se cer neapărat rezolvate.

În tot cazul, întreprinderea, pe oricare meridian s-ar afla, trebuie să știe cui îi este destinat, produsul său, ce gusturi are „adresantul". Ea trebuie să știe că unui consumator trebuie să i se asigure posibilitatea de a alege.

NOTE EXTERNE

A. E. L. S.: Dialectica unui eșec

POTRIVIT comentariilor pe care le fac unii observatori din Europa de vest, Asociația Europeană a Liberului Schimb (A.E.L.S.) s-ar afla în pragul unei crize grave. Desigur, desfășurarea lucrurilor nu confirmă întotdeauna previzirile comentatorilor, dar adesea motivele înfățișate nu sînt lipsite de temei. În fapt, de la momentul de răscruce la care fusese adusă cu vreo doi ani în urmă, — cînd Anglia așezase mult controversata taxă asupra importurilor și la care ea a renunțat între timp, — altă situație de criză, mai importantă în A.E.L.S. nu s-a mai produs. Acum însă, cînd, după trecerea unui timp destul de îndelungat, nici o schimbare hotărîtoare nu s-a petrecut în atitudinea Pieței Comune Europene față de cele 7 țări — știindu-se că acestea nu și-au conceput niciodată altfel existența organizației decît ca pe o formulă tranzitorie în vederea fuziunii — au apărut pare-se serioase pricini conflictuale.

E de înțeles că lipsa de perspectivă în rezolvarea contradicțiilor dintre cele două organizații economice ale Europei de vest exasperează și opoziția lăuntrică de interese din A.E.L.S. Așa, de pildă, intenția Angliei de a-și construi o industrie de topire a aluminiului a stîrnit recent proteste vehemente în Norvegia. Norvegienii consideră că alocarea unor fonduri de stat pentru a face o asemenea industrie viabilă din punct de vedere comercial contravine regulilor stabilite prin convenția A.E.L.S. Anglia însă socotește că încurajarea industriilor noi în acele locuri unde se urmărește o dezvoltare regională, reprezintă un lucru normal în oricare țară. Deocamdată, disputa care a marcat întreaga atmosferă a recentei reuniuni a Consiliului Ministerial al organizației a fost amînată, pentru a fi reluată mai tîrziu, în discuții bilaterale.

De mai mare amploare este însă problema pe care o ridică mai de mult Danemarca și anume aceea privind dorința de a obține concesii mai importante în comerțul cu produsele sale agricole, concesii de natură să contracareze avantajele tarifare stabilite pentru mărfurile manufacturate, și de care beneficiază, în primul rînd nu ea, ci celelalte țări membre ale Asociației. Situația este de așa fel, încît, pe de o parte, Danemarca nu poate profita de avantajele pe care i le-ar oferi eventual politica agricolă a Pieței Comune, iar pe de altă parte, accesul ei pe piața celui mai mare importator de produse alimentare al A.E.L.S.-ului, care este Anglia, îi este limitat prin cote.

Spre sfîrșitul lunii trecute, la reuniunea președinților de Consiliu de la Copenhaga, Danemarca, care ar fi dorit hotărîri esențiale în domeniul proiectelor anterioare, ce prevedeau o cooperare în A.E.L.S. de genul „celor șase", și-a văzut înșelate toate așteptările. Propunerile care s-au făcut în vederea instituționalizării colaborării, sub forma unei comisii după modelul celei de la Bruxelles, nu au fost reținute. S-a socotit că această instituționalizare ar zdruncina și mai tare punțile menite să ducă la o apropiere cu C.E.E., știindu-se că aceasta, și mai ales Franța, nu înțelege să negocieze decît cu fiecare postulant în parte.

Unindu-se în fața „septentrionalilor" mai strîns, calea intrării în C.E.E. a „meridionalilor" s-ar afla definitiv barată. După cum se vede, ceea ce par mai mult să obțină nordicii la reuniunile lor, sînt liniile nesigure ale unei politici de compromis. În aceasta și constă dialectica eșecului lor.

din bloc-notesul cronicarului

PROF. FOURASTIÉ DESPRE ROLUL COMERŢULUI

PROFESORUL francez Fourastié făcînd, cu ocazia unei conferinţe, o serie de reflecţii pe tema „*Progresul comercial*" sublinia că dacă în perioada revoluţiei industriale funcţia comercială era considerată ca avînd un caracter accesoriu, secundar, azi ea devine o funcţie fundamentală a economiei.

Cîteva din motivele care justifică această schimbare, după autor, sînt următoarele :

Creşterea considerabilă a efectivelor comerţului în epoca actuală. De exemplu, 18 ţări europene membre ale O.C.D.E. aveau în 1960 circa 16 milioane persoane active în comerţ, cifră importantă în cadrul efectivului sectorului terţiar de 30 milioane. Pentru anul 1970, se prevăd 20 milioane, iar pentru 1980 — 25 milioane.

Un alt element important este revalorizarea activităţilor comerciale : e vorba de dezvoltarea tehnicilor comerciale privind studiul pieţei, cercetarea operaţională, studiile motivaţionale etc.

În al treilea rînd, prin funcţia comercială, prin schimb, se va realiza o colaborare eficientă în Europa.

Funcţia comercială este aceea care face legătura între consumator şi producător informîndu-l pe acesta nu numai care sînt nevoile, ci şi care sînt dorinţele. Prin urmare comerţul nu are numai sarcina de a desface produsele ci de a da şi indicaţii în legătură cu ceea ce trebuie să se producă. Prin urmare — conchide Fourastié — atît în problemele de cantitate, cît şi în cele de calitate, comerţul va căpăta un rol considerabil de informare, de lămurire, de reflecţie, iar oamenii calificaţi în materie de distribuţie, de tehnici comerciale vor beneficia de un prestigiu egal cu al acelora din industrie şi agricultură.

MAREA — MAŞINĂ TERMODINAMICĂ

COMISIA INTERNAŢIONALĂ pentru explorarea ştiinţifică a mării Mediterane, organism în care sînt reprezentate 20 de ţări (în majoritatea lor riverane), a elaborat un vast proiect de studiu. Decalat pe o pedioadă de circa trei ani (începînd din 1969), ansamblul cercetărilor urmează a fi realizat în colaborare cu alte două foruri internaţionale : U.N.E.S.C.O. şi F.A.O.

După cum sublinia recent comandantul Jacques-Yves Cousteau, unul din promotorii şi animatorii cercetărilor submarine, „...această acţiune ştiinţifică oceanografică fără precedent va avea rezultate practice şi economice considerabile". Printre eventualele obiective ale cercetărilor, el a menţionat posibilitatea utilizării mării drept maşină termodinamică, exploatarea resurselor minerale (îndeosebi de hidrocarburi), a substanţelor aflate în suspensie în apa mării — şi acestea în proporţii greu de imaginat la ora actuală. De asemenea, vor fi extinse experienţele privind adaptarea organismului omenesc la viaţă în condiţiile scufundării îndelungate la adîncimi crescînde în zona pre-continentală.

CHIMIA CONTRA PLUGULUI

DUPĂ CE 2000 de ani a arat ogoarele omului, plugul se va retrage acum la muzeu ? Rezultatele bune ale unui erbicid — gramoxon — par să facă posibilă eliminarea plugului : el joacă acelaşi rol ca plugul şi, uneori, îl înlocuieşte avantajos. Descoperit în Anglia acum doi ani, gramoxonul cunoaşte o largă difuzare în lume. Cum lucrează acest produs ? Pulverizat pe cîmp, el elimină toate ierburile verzi, făcînd inutilă intervenţia plugului. După ce a pătruns în sol, el se descompune şi astfel se poate semăna imediat după aplicarea lui. Nu acţionează în nici un fel asupra respiraţiei solului, nici asupra mecanismului de nutriţie, pînă la o concentrare de 50 de părţi la milion. Alt avantaj : activitatea vieţii bacteriene în sol, bază a fertilităţii, creşte cu 20—30% în parcelele tratate.

Noua tehnică chimică suprimă eroziunea solurilor, acestea nemaifiind lucrate cu material mecanic greu şi furnizează pe de altă parte, economii substanţiale de forţă de muncă şi echipament. Studii biochimice detaliate au arătat că gramoxonul nu este transformat de plante, deci produsele recoltate nu sînt nocive.

Şi totuşi intervin şi cîteva restricţii în utilizarea lui : de-o parte, costă destul de scump (100 franci fr. pe hectar) ; pe de altă parte, unele soluri dau un randament mai mare cînd sînt lucrate cu plugurile. Utilizarea gramoxonului este deci potrivită mai ales terenurilor pietroase sau în pantă mare, greu de arat.

INSTALAŢIE DE DESALINIZARE ÎN MINIATURĂ

DESALINIZAREA apei marine şi prefacerea ei în apă potabilă (datînd ca experiment ştiinţific de numai un deceniu), a devenit astăzi un lucru practic. La expoziţia industrială internaţională de la Hanovra din anul acesta, o întreprindere vest-germană a prezentat prototipul unei instalaţii de desalinizare în „miniatură", pentru folosirea apei marine de către micul consumator. Aparatura, al cărei principal avantaj constă în mărimea transportabilă, extrage apei marine sarea prin imitarea procesului natural de evaporare sub influenţa căldurii solare, a formării norilor, răcirii şi ploii. Randamentul zilnic este de 100 pînă la 700 metri cubi de apă. Instalaţii de acest fel sînt deosebit de indicate pentru şantiere mobile. Partea superioară, dotată cu uşi şi ferestre, este demontabilă şi poate fi aşezată alături de aparat pentru a servi ca birou sau magazie.

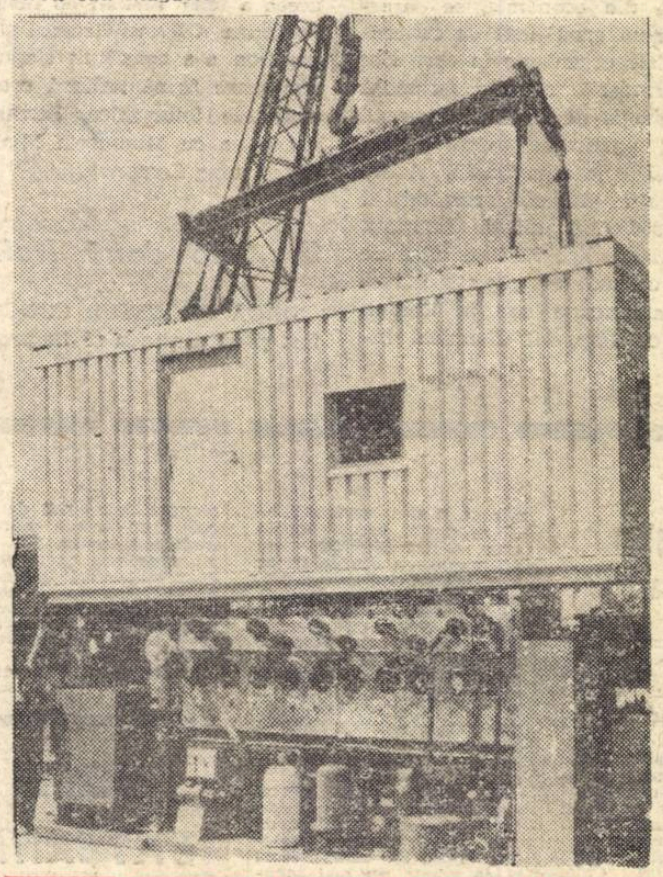

„VEDETELE" PATRUPEDE ŞI PUBLICITATEA

LA ORA ACTUALĂ Pipaluk, micuţul urs polar, (născut în luna februarie) are numărul cel mai mare de vizitatori şi este o bună sursă de venituri a grădinii zoologice din Londra. Pe lîngă sumele provenite din vînzarea biletelor, grădina a început să încaseze bani de la diferite industrii care se folosesc de numele lui Pipaluk pentru publicitatea produselor lor. S-au pus deja în vînzare păpuşi, bomboane, îngheţată, gumă de mestecat, toate Pipaluk.

Din păcate ursuleţul creşte, curînd va deveni un urs polar ca toţi ursii şi gloria sa va apune o dată cu vîrsta ; dar consecinţele indirecte ale reclamei se vor simţi încă mult timp .

În urmă cu 10 ani, în Anglia existau 22 grădini zoologice, iar în ultimii ani s-au mai deschis alte 45, datorită succesului de care s-au bucurat puii animalelor, născuţi în aceste grădini şi care au fost transformaţi, printr-o publicitate iscusită, în „vedete".

CU DIAMANTE INDUSTRIALE

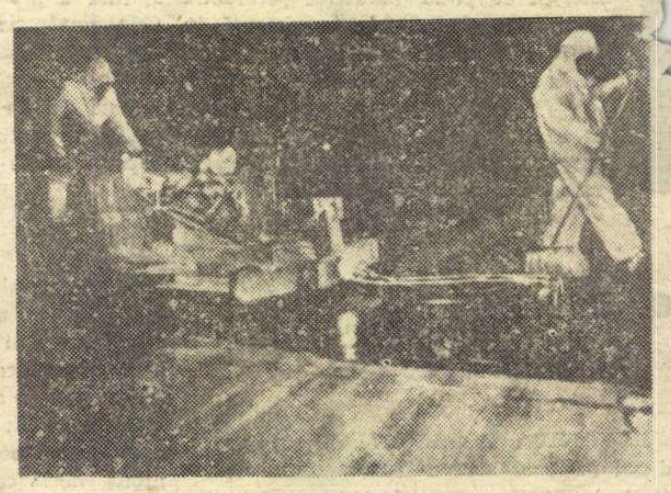

UN NOU UTILAJ pentru amenajarea pistelor aeroporturilor : maşina care polizează cu ajutorul diamantelor industriale. Ea a fost experimentată şi introdusă de curînd în S.U.A. Şapte din aceste maşini asigură întreţinerea (în condiţii perfecte pentru decolare şi aterizare) a principalelor piste ale aeroportului Washington. Norma de lucru a unei maşini — 405 mp pe oră. Discurile cu diamante, care realizează scarificarea, au lăţimea de 3 mm şi sînt montate pe un cilindru lat de 140 cm, întregul sistem comportîndu-se astfel ca un tăvălug care în loc să preseze, scarifică. Iată în fotografie (reprodusă după SCIENCE PROGRES) unul din utilajele despre care este vorba, la lucru, în orele de noapte, cînd traficul aerian este mai redus.

FACTORUL VITEZĂ

ELECTRONICA pătrunde tot mai larg şi în domeniul operaţiunilor bancare. Recent, conducerea uneia dintre marile bănci suedeze — Svenska Handelsbanken — a hotărît să construiască o reţea electronică pe scara naţională, care să permită efectuarea şi centralizarea instrantanee a tranzacţiilor în cele circa 500 de sucursale pe care le posedă pe teritoriul ţării.

În 1971, cînd va fi realizat sistemul, sucursalele sale (al căror număr se prevede să ajungă în acel an la 550) vor fi legate de sediul băncii din Stockholm printr-o reţea de 10 000 km de linii telefonice. Acest lucru va permite concentrarea tuturor informaţiilor la sediu şi transmiterea instantanee către sucursale a oricărei relaţii (sau aprobări) în legătură cu tranzacţiile sau operaţiunile efectuate. Se consideră că economiile de timp, muncă şi cheltuieli ce se vor realiza astfel, vor compensa din plin relativ importantele investiţii, necesare pentru realizarea proiectului — respectiv circa 100 milioane de coroane.

PE GLOB

• Un consorţiu de 12 bănci internaţionale au acordat celor două mari firme japoneze Mitsui şi Mitsubishi, un împrumut de 12 milioane de eurodolari. Acest împrumut, considerat în cercurile economice occidentale drept cea mai importantă tranzacţie privată efectuată de Japonia, este destinat finanţării participării japoneze la exploatarea unei noi mine de cupru în Zambia.

• Hotărîrea luată de guvernul australian în luna noiembrie 1967 de a menţine valoarea dolarului australian, a provocat un aflux de capitaluri străine în ţară. Astfel, în primele nouă luni ale anului fiscal australian care se încheie la 30 iunie a.c., afluxul de devize a atins suma de circa un miliard de dolari (aproape dublul celui al anului fiscal precedent).

• Cel de-al IV-lea Congres al otelului organizat de C.E.C.O. va avea loc în acest an la Luxemburg, între 9—11 iulie.

• Un grup de experţi ai O.N.U. a descoperit la Alio Ghelle din zona semiaridă a regiunii Bur din Somalia, importante zăcăminte de uraniu, toriu şi pămînturi rare. Numeroase societăţi străine au şi prezentat oferte pentru concesionarea de parcele în zona sus-amintită.

• La Geneva a fost inaugurat recent noul aeroport. Traficul anual de pasageri prin noul aeroport este apreciat a se ridica la 5 milioane de persoane.

• Bugetul actual brazilian de investiţii, calculat la 17,5 miliarde de cruziero, este destinat acoperirii cheltuielilor pentru bunuri de echipament în perioada 1968—1970. Din acest total, 42,2% va fi afectat transporturilor, 11,3% construcţiilor de centrale hidroelectrice, 6,1% agriculturii, 5,1% învăţămîntului, 3,8% industriei, iar restul altor sectoare.

• Exporturile vest-germane către S.U.A. s-au ridicat în primul trimestru al acestui an la 659,7 milioane de dolari (faţă de 437,7 milioane în aceeaşi perioadă a anului trecut), iar importurile la 510,4 milioane dolari (faţă de 477,5 milioane în primul trimestru 1967).

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor şef adjunct), C. Topor, S. Taigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia" str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 23 (250)
VINERI
7 iunie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINA 3

6 PAGINI 4 LEI — Duminică 9 Iunie — ANUL XVIII No. 5144
PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scânteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÂN

Cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința festivă a Marii Adunări Naționale — Cum s'a desfășurat ședința Marii Adunări Naționale — vezi în pag. III

La propunerea Partidului Muncitoresc Român

Consiliul de Miniștri a adoptat și Marea Adunare Națională a votat în unanimitate Legea pentru

Naționalizarea întreprinderilor industriale, miniere, bancare, de asigurări și de transport

PRIN ACEST MĂREȚ ACT REVOLUȚIONAR ÎNFĂPTUIT DE CLASA MUNCITOARE DUPĂ ZECI DE ANI DE LUPTĂ CONTRA JAFULUI, ASUPRIRII ȘI SUFERINȚEI ÎNDURATE DE OAMENII AI MUNCII

Întreprinderile smulse din mâinile lacome ale exploatatorilor devin bun comun al întregului popor

11 IUNIE 1948 -

MOMENT ISTORIC DE MARE IMPORTANȚĂ

ÎN CONSTRUCȚIA SOCIALISTĂ

DIN SUMAR

● *Pagina a 7-a :*
N. BĂLCESCU — IDEOLOG AL REVOLUȚIEI DE LA 1848

● *Paginile 8-9 :*
EXPERIMENTAREA UNOR MĂSURI DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE

● *Pagina a 13-a :*
CIRCUMSPECȚIE ÎN PROGNOZA PE 1968 PENTRU ȚĂRILE VEST-EUROPENE

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

URGENTAREA DIFUZĂRII ACTELOR NORMATIVE

PRIN ACTUALUL sistem de difuzare a actelor normative, nu se realizează o informare oportună a celor interesați. Astfel, în unele situații aceeași dispoziție primită de la organele tutelare, este concomitent cuprinsă și într-o serie de publicații periodice; uneori dispozițiile cu caracter normativ nu se primesc de loc și aflăm de acestea cu ocazia controalelor efectuate de forurile centrale; în fine, unele acte normative trec prin două-trei retransmiteri ceea ce înseamnă pierdere de timp, muncă și hîrtie consumată inutil. În majoritatea cazurilor, circulările Ministerului de Finanțe, Băncii Naționale și Băncii de Investiții ajung la întreprinderi la zeci de zile după emitere.

Pentru remedierea acestei situații, propun ca organele centrale să aibă cîte o publicație periodică în care se înscrie actele normative respective. Așa procedează, de exemplu, Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Petrolului.

Ștefan IOACHIM
contabil șef,
Trustul de extracție-București

NECONCORDANȚĂ ÎNTRE PRODUCȚIE ȘI CERERI

UMBLÎND prin magazine după cumpărături, mi-am dat seama că unele sortimente de țesături și confecții sînt produse în cantități mult mai mari decît cerințele pieței, iar altele în cantități prea mici. Astfel, unele țesături, dar mai ales unele confecții, stau luni de zile și chiar ani prin rafturi, iar alte produse textile ca, de exemplu, materialul de relon pentru impermeabile și confecții din acest produs nu se găsesc decît rareori și atunci în cantități insuficiente.

Același lucru se petrece și cu covoarele de tip oriental care apar rar prin magazine. Astăzi acest obiect de înfrumusețare a locuinței nu mai poate fi considerat de lux, ci unul la fel de necesar ca și mașina de spălat rufe sau televizorul. Cred că, industria noastră ușoară, poate să fie mai aproape de cerințele consumatorilor.

Ilie BERGHEZAN
tehnician
Uzina „Balanța"-Sibiu

„ANGAJAREA" ÎNTREPRINDERII

ÎN DECRETUL nr. 199/1949 privind organizarea și funcționarea întreprinderilor și organizațiilor economice ale statului la art. 17, se precizează că „întreprinderile sînt valabil angajate prin semnătura directorului" și că „acesta poate delega semnătura sa altor salariați în subordine".

Stadiul actual de dezvoltare a economiei țării noastre, volumul și complexitatea activității, impun conducerea colectivă care să permită cuprinderea și rezolvarea multiplelor probleme, înlăturarea arbitrariului și fructificarea experienței specialiștilor. Cum principiul conducerii colective trebuie să se îmbine cu răspunderea fiecăruia pentru sectorul încredințat, considerăm că dreptul de a angaja valabil unitatea respectivă să fie acordat chiar prin act normativ membrilor comitetului de direcție cu caracter permanent, respectiv directorului, directorului tehnic și directorului economic. La nivelul centralelor industriale, membrilor biroului executiv, fiecăruia în limitele atribuțiunilor stabilite, precum și a celor rezultate din hotărîrile adoptate în mod colectiv.

D. CORNEA
contabil șef
Ministerul Energiei Electrice

O PROPUNERE: CURSE AERIENE ÎN CIRCUIT

ÎN AFARA LINIILOR aeriene, existente, propun să se asigure și unele legături directe între diverse puncte extreme ale țării noastre. Astfel linia București-Timișoara-Arad poate fi prelungită pînă la Tîrgu Mureș-Iași-București; linia București-Tîrgu Mureș-Baia Mare să fie continuată la Iași-Constanța-București. Crearea unei linii extreme, în circuit, cu avioane care să zboare după-amiaza pe ruta București-Craiova-Arad-Baia Mare-Iași-Constanța-București — ar fi apreciată de călători.

V. FUNDUC
economist

ING. ALEXANDRU MACHE, Uzina mecanică „Poiana" Timpina — În legătură cu opinia exprimată de dv. în scrisoarea „Contribuția serviciului de organizare a producției la planificarea investițiilor", Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare și Salarizare arată:

„Elaborarea propunerilor privind toate secțiunile planului tehnic, industrial și financiar al întreprinderii este necesar să se facă de către serviciul Plan, pe baza unor studii și analize fundamentate de celelalte compartimente de muncă. În ceea ce privește întocmirea planului de investiții, compartimentului de organizare a producției și a muncii îi revine sarcina de a fundamenta propunerile de plan, studiind probleme în legătură cu calculul noilor capacități de producție ce sînt necesare a fi puse în funcțiune, modul de amplasare rațională a construcțiilor, eficiența economică a modernizării unor secții de producție etc. Pe baza acestor studii urmează ca, la rîndul lor, compartimentele tehnice să poată întocmi și propunerile privind necesarul de utilaje, pe diferite tipuri și capacități".

CONF. UNIV. DR. I. LUNGU, S. MICHEL., economist, Petroșeni — Iată ce ne scrie Direcția plan și organizarea muncii din Ministerul Minelor în legătură cu articolul intitulat „Probleme actuale ale perfecționării sistemului de salarizare" semnat de dv. în nr. 12 al revistei.

„Aspectele arătate vor fi luate în considerare în cadrul acțiunii de perfecționare a sistemului de salarizare în industria minieră conform reglementărilor ce se stabilesc pe economia națională. Problemele respective au fost analizate în cadrul ministerului fiind dezbătute și de către colegiu. S-au stabilit măsuri care vor putea fi aplicate după înființarea la nivelul conducerii superioare, întrucît necesită modificări ale unor reglementări existente. Propunerea referitoare la reducerea decalajului dintre salariile muncitorilor de la suprafață pe considerentul că în industria minieră «forța de muncă migrează de la suprafață în subteran», considerăm că este o propunere contrarie necesităților actuale cînd lipsa de forță de muncă, numeric și calitativ, se resimte, în primul rînd, în subteran și nu în activitățile de la suprafața minelor".

IOSIF DOBRA, I.I.L. „Mobila" — Sfîntu Gheorghe — Referindu-se la propunerea dv., tov. *Al. Ștefaniu*, șef de grupă la Comitetul pentru Prețuri de pe lîngă Consiliul de Miniștri răspunde: „Timpul folosit cu întocmirea documentațiilor nu poate fi considerat drept «ore pierdute». Comenzile speciale fac parte din activitatea normală a întreprinderii care le-a contractat, iar beneficiarului i se calculează în prețul cu amănuntul și cheltuielile efectuate cu plata salariilor pentru proiectarea comenzii și întocmirea antecalculațiilor de preț. Calculul prețurilor se face la cheltuieli efectuate în condiții normale de lucru. Executarea orelor suplimentare reprezintă o problemă internă a modului de organizare a activității întreprinderii care însă nu trebuie să se reflecte prin majorarea prețurilor stabilite pentru beneficiari, ci prin studierea și aplicarea măsurilor care să concure la reducerea timpului de lucru necesar documentațiilor. În cadrul măsurilor privind simplificarea și creșterea operativității muncii, în domeniul stabilirii prețurilor, Comitetul pentru prețuri va analiza și problema ridicată, în sensul studierii posibilităților de reducere a documentațiilor necesare pentru lucrările care fac obiectul comenzilor speciale".

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

Salvați lemnul, îl „mănîncă" ambalajele!

Primele ambalaje folosite au fost aproape exclusiv din lemn de rășinoase. Dată fiind valoarea acestui material și posibilitățile de desfacere la export, o dată cu creșterea nevoilor, s-a trecut la o mai largă producție de ambalaje din lemn de fag. Consumul de asemenea lăzi a crescut de la 80 600 mc în 1960, la 170 000 mc în 1967, dar va scădea la circa 127 000 în acest an, cu tendință de menținere la acest nivel și chiar de reducere.

Micșorarea consumului de masă lemnoasă în ambalaje — dezbătut într-un articol apărut în nr. 13 al revistei — se află în atenția noastră. Astfel, față de cererea sporită de ambalaje, M.E.F. a cerut sectoarelor beneficiare să ia măsuri pentru utilizarea cît mai rațională a ambalajelor, pentru mărirea durabilității acestora. În același timp, sînt necesare măsuri și în alte domenii de activitate. De pildă, în sectorul industriei chimice să se creeze capacități suplimentare pentru producția de carton ondulat (20 000 t/an, față de un necesar de 60 000 t/an este prea puțin). Eficiența utilizării lăzilor din carton este de 6300 lei/t, față de lăzile din lemn (după un calcul întocmit de Oficiul pentru ambalaje). La deficitul actual de 40 000 t lăzi de carton/an, s-ar realiza economii de circa 220 000 mc cherestea/an. Este necesar, de asemenea, să fie sporită producția de ambalaje din mase plastice presate în matrițe (lăzi pentru sticle-navete, pentru pîine etc.). Volumul acestor lăzi va duce la o economie de circa 20 000 mc lemn/an.

Butoaiele pentru unsori consistente și substanțe pulverulente s-ar putea executa din PFL, în care scop M.E.F., în colaborare cu M.I.Ch. și M.I.P., urmează să experimenteze asemenea tipuri. Alte măsuri, cum sînt: extinderea sistemului de manipulare paletizată și a sistemului de conteinerizare la beneficiari, ca și extinderea în sectorul M.E.F. a tăierii lamelelor la ferăstraie panglică, în locul ferăstraielor circulare, sînt de natură să contribuie la reducerea consumurilor de masă lemnoasă.

Oficiul pentru ambalaje ar putea elabora un îndreptar, cu indicarea tipurilor de lăzi și a celor mai corespunzătoare materiale, care să fie apoi dat ca sarcină sectoarelor pentru impulsionarea executării de ambalaje înlocuitoare.

ing. A. FUCHS
director,
Ministerul Economiei Forestiere

Din corespondența săptămînii

DE CE NU SE MUTĂ SCHELELE?

TOVARĂȘUL Gabor Geczó, maistru pe șantierul de construcție a locuințelor din orașul Miercurea-Ciuc, ne relatează:

„În cartierul din apropierea gării din Miercurea-Ciuc s-a construit un nou bloc pentru locuințe. Blocul are 20 de apartamente și este gata — la roșu — de cîteva luni. Apartamentele nu au fost date însă în folosință mai din timp pentru că mai sînt necesare unele lucrări exterioare. De ce nu s-au făcut mai din vreme, că timpul a fost doar prielnic pentru aceste lucrări tot de cîteva luni? Din cauză că n-au sosit schelele, atunci cînd am avut nevoie de ele. Acestea trebuiau aduse de pe alt șantier, de la secția de alcool etilic din Sînsimion. De ce nu s-au mutat schelele de pe un șantier pe altul la timpul stabilit inițial?".

Ca să găsim răspuns la întrebarea de mai sus vizităm șantierul de la Fabrica „Amilemn" din Sînsimion, județul Harghita. Aici se construiește o secție pentru alcool etilic, care are termen de intrare în funcțiune în trimestrul în curs. Ținînd seama de acest termen, constructorul a planificat mutarea schelelor pe șantierul din Miercurea-Ciuc pentru luna februarie. Aceste planuri s-au făcut însă în birouri. Pe șantier realitatea le-a contrazis. Lucrările sînt mult rămase în urmă. În primul trimestru s-a realizat pe șantierul fabricii „Amilemn" doar 4% din planul anual de investiții.

Cauzele? Nu le putem depista fără a face un scurt istoric al acestui obiectiv industrial.

...În 1966, M.I.A. a ajuns la concluzia că a greșit — cu ani în urmă — cînd a desființat o serie de mici unități, care, în condiții nu prea moderne, fabricau alcoolul etilic. Piața cere acest produs. Ca urmare, s-a hotărît în 1966 să se înființeze noi unități. Atunci s-a fixat ca aceste unități să intre în funcțiune în trimestrul II din 1968.

Au urmat însă discuții și paradiscuții. Să facem secția la Sînsimion sau în județul Suceava? După cîteva luni s-a hotărît ca secția să fie amplasată la Sînsimion. Discuțiile nu s-au terminat însă. Ele s-au purtat alte cîteva luni cu furnizorul de materii prime, care nu prea era de acord ca secția să fie la Sînsimion.

S-au întocmit apoi proiectele și documentațiile necesare. Era în trimestrul III din 1967. Secția, conform propunerii inițiale, trebuia să intre în funcțiune în trimestrul II/1968. S-a trecut la încheierea contractelor pentru lucrări și pentru utilajele necesare. Firește, nimeni nu s-a angajat să efectueze lucrările sau să livreze utilajele într-un termen atît de scurt. În această situație, M.I.A. a luat măsurile de rigoare. Iată-le:

- *Deși secția trebuia să înceapă producția în trimestrul II/1968, nu i s-a fixat plan de producție pentru acest an;*
- *S-a discutat la C.S.P. pentru decalarea termenului de punere în funcțiune. S-a obținut doar o promisiune verbală*
- *Pe baza acestei promisiuni s-au încheiat o serie de contracte cu furnizorii de utilaje, care au termen de livrare în trimestrele III și IV din acest an.*

Care e situația acum, cînd, conform planului, pînă la intrarea în producție a secției mai sînt doar cîteva săptămîni?

- *Termenul de intrare în funcțiune n-a fost aminat;*
- *Unul din principalele utilaje tehnologice — cazanul C.R. 9 — va fi livrat în trimestrul IV/1968;*
- *La începutul trimestrului în curs, aparatajele de automatizare necesare acestei unități nu erau încă contractate;*
- *Montajul îl va realiza Fabrica de bere „Rahova" din București. Termenul de execuție: trimestrul IV/1968.*
- *Pentru intrarea în funcțiune, noua secție are nevoie de importante cantități de apă industrială. Trebuie construită „Casa pompelor" și instalate conductele. Constructorul a și adus pe șantier mari cantități de țevi pentru această lucrare. Ele stau și așteaptă. Pentru neutilizarea lor se plătesc penalizări. Lucrarea nu poate începe din cauză că nu s-au făcut la timp forajele pentru depistarea sursei de apă.*

Iată, așadar, că acest obiectiv industrial a fost planificat să intre în funcțiune la o dată cînd pentru unele lucrări, absolut necesare, nu s-au făcut nici cele mai elementare pregătiri.

Iată de ce schelele de la Sînsimion nu s-au mutat pe șantierul de locuințe de la Miercurea-Ciuc la termenul fixat.

D. TĂRNĂUCEANU

NAȚIONALIZAREA DIN 11 IUNIE 1948 — MOMENT ISTORIC DE MARE IMPORTANȚĂ ÎN CONSTRUCȚIA SOCIALISTĂ

prof. univ. dr. Ervin HUTIRA

EXPERIENȚA ISTORICĂ a luptei pentru crearea societății socialiste confirmă teza marxist-leninistă după care trecerea la noul sistem social de producție — trecere determinată istoric de legile dezvoltării sociale — implică schimbarea esenței relațiilor de producție și înainte de toate socializarea mijloacelor de producție, prin instituirea proprietății socialiste. Concluzia înscrisă de către K. Marx și Fr. Engels în Manifestul Partidului Comunist și anume că: „proletariatul va folosi dominația lui politică pentru a smulge burgheziei, pas cu pas, întregul capital, pentru a centraliza toate instrumentele de producție în mîinile statului, adică în mîinile proletariatului organizat ca clasă dominantă și pentru a mări, cît se poate de repede, masa forțelor de producție“ [1]) adaptată situației concret-istorice date dintr-o țară sau alta, a constituit și constituie o prevedere programatică pentru partidele comuniste.

Formele, metodele, termenul de înfăptuire a naționalizării diferă de la o țară la alta, după cum arată experiența statelor socialiste, în funcție de condițiile istorice, în primul rînd, de nivelul dezvoltării economice, de natura formelor de economie și de raportul forțelor de clasă din fiecare țară. În unele cazuri naționalizarea se poate realiza printr-un singur act al puterii de stat, în alte cazuri prin mai multe acte în decursul unei perioade mai îndelungate; uneori ea poate fi înfăptuită prin confiscarea mijloacelor de producție, alteori prin răscumpărarea totală sau parțială a acestora de la proprietarii capitaliști etc. Conținutul naționalizării socialiste este însă întotdeauna același: desființarea proprietății capitaliste asupra principalelor mijloace de producție și trecerea acestora în proprietatea statului socialist, ca bunuri ale întregului popor.

Naționalizarea principalelor mijloace de producție apare ca o necesitate obiectivă a progresului social-economic nu numai ca urmare a nivelului, gradului înalt de concentrare și centralizare a producției materiale, ci și a agravării unor contradicții social-politice. Exemplul României, ca și al altor țări socialiste, demonstrează că și în țări cu un nivel mai scăzut de dezvoltare a forțelor de producție, cu o structură a economiei naționale mai puțin eficientă, naționalizarea principalelor mijloace de producție servește accelerării progresului economic și social-politic.

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, urmînd consecvent politica de trecere de la desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice la revoluția socialistă, a luat în prima etapă a revoluției populare măsuri care au îngrădit puterea economică a burgheziei și au pregătit condițiile pentru actul naționalizării. Printre acestea un rol însemnat au avut **controlul muncitoresc** efectuat în întreprinderi, **etatizarea Băncii Naționale, crearea oficiilor industriale,** precum și **inventarierea întreprinderilor industriale, comerciale și de transport.** (În anul 1947 au fost inventariate toate întreprinderile care foloseau mai mult de 5 muncitori salariați). Acțiunea de inventariere a întreprinderilor a întregit cunoașterea concretă a situației întreprinderilor în vederea elaborării legii naționalizării.

Actul revoluționar al naționalizării a fost pregătit și din punct de vedere **juridic.** În această direcție un rol deosebit de însemnat l-a avut adoptarea Constituției Republicii Populare Române în 1948. Constituția prevedea că bogățiile de orice natură ale subsolului, zăcămintele miniere, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicație ferate, rutiere, pe apă și aeriene, telegraful, telefonul, radio-ul, aparțin statului ca bunuri comune ale poporului. Prin acest act constituțional s-a realizat efectiv trecerea unor importante bogății și mijloace din proprietatea privată în proprietate socială. Constituția prevedea că bunurile comune ale poporului constituie temelia materială a propășirii economice și a independenței naționale a României, subliniind în același timp că atunci cînd interesul societății o cere, mijloacele de producție proprietate privată pot fi expropriate de către stat și trecute în stăpînirea poporului.

În vederea înfăptuirii naționalizării principalelor mijloace de producție, partidul a întreprins o seamă de măsuri organizatorice. Astfel, în întreaga țară au fost organizate **comisii județene de naționalizare** formate din cele mai bune cadre, precum și colective care să efectueze practic preluarea întreprinderilor, să asigure securitatea lor și continuarea în bune condițiuni a producției.

În zilele de 10—11 iunie 1948 s-au desfășurat lucrările Plenarei C.C. al P.C.R., care, analizînd situația politică și economică a țării, a trasat sarcina trecerii principalelor mijloace de producție în mîinile statului și transformarea lor în bun comun al întregului popor muncitor. **La 11 iunie 1948** Marea Adunare Națională a discutat și aprobat Legea naționalizării principalelor mijloace de producție industriale, bancare, miniere, de asigurare și de transport.

În expunerea de motive la proiectul de lege pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, miniere, bancare, de asigurări și de transport se sublinia că transformările revoluționare petrecute în perioada 23 August 1944—30 Decembrie 1947 cereau „o schimbare structurală în domeniul economiei naționale pentru a putea pune toate forțele productive ale țării în slujba ridicării nivelului politic, economic și cultural al poporului nostru. Această schimbare structurală este trecerea în mîinile statului, ca bun comun al poporului, a celei mai importante părți din mijloacele de producție... Înfăptuind acest act revoluționar, vom putea stimula toate energiile creatoare ale poporului nostru 'printr-o muncă conștientă și însuflețită. Prin consolidarea puterii economice a R.P.R. vom putea asigura un ritm necunoscut în dezvoltarea economică, politică și socială a republicii noastre populare“.

Tot la 11 iunie 1948, în întreaga țară și-au început activitatea comisiile județene de naționalizare, organe ale puterii populare. Au fost instituite colective care au preluat întreprinderile naționalizate, conducerea acestora fiind încredințată noilor directori, în majoritatea lor din rîndurile clasei muncitoare.

Ca urmare a naționalizării din 11 iunie 1948 au trecut în proprietatea statului socialist 20 de uzine metalurgice, 112 întreprinderi ale metalurgiei prelucrătoare, 20 de societăți pe acțiuni de construcții, 9 întreprinderi pentru producția sticlei, 76 fabrici de tîmplărie, 64 fabrici de bumbac, 108 întreprinderi textile, 84 de întreprinderi chimice, căile ferate particulare, șantierele navale, întreprinderi electrotehnice și uzine de construcții de aparate. În total au fost naționalizate 8 894 de întreprinderi, dintre care 3 560 întreprinderi de interes local, care au fost date în administrarea organelor locale de stat. Ulterior au fost naționalizate spitalele și cinematografele la 2—3 noiembrie 1948; resturile proprietăților moșierești la 2 martie 1949; farmaciile la 2 aprilie 1949; o parte din fondul de locuințe de la orașe aparținînd capitaliștilor la 20 aprilie 1950, întregindu-se astfel acest act revoluționar.

Actul naționalizării a fost stabilit în strînsă legătură cu modificările survenite în raportul de forțe între clase, cînd clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare cucerise deja întreaga putere politică de stat, revoluția populară intrînd în etapa construcției socialiste.

În înfăptuirea naționalizării, clasa muncitoare s-a dovedit la înălțimea sarcinii sale de clasă conducătoare în procesul revoluției. Ea a constituit principala forță care a efectuat preluarea întreprinderilor naționalizate, care a asigurat paza lor și continuarea normală a producției. Din prima zi a naționalizării, procesul de producție s-a desfășurat fără perturbări; clasa muncitoare, în frunte cu comuniștii, stăpînă pe fabrici, uzine, mine, a muncit cu abnegație și entuziasm pentru continua sporire a producției.

Analizînd prin prisma celor două decenii care au trecut, modul de înfăptuire, cît și urmările multiple pe care le-a avut naționalizarea mijloacelor de producție și a altor mijloace economice, se desprind numeroase concluzii de ordin teoretic și practic, unele avînd o valoare istorică, iar altele fiind de o mare actualitate.

ÎNFĂPTUIREA NAȚIONALIZĂRII principalelor mijloace de producție a fost rezultatul luptei împotriva burgheziei, dusă cu consecvență și pricepere de clasa muncitoare și aliatul ei — țărănimea muncitoare, sub conducerea partidului. În desființarea marii burghezii ca clasă au fost folosite metode relativ pașnice, asigurîndu-se, totodată, excluderea posibilității ca burghezia să provoace daune în starea mijloacelor de producție. În urma naționalizării, poporul român a devenit stăpîn pe bogățiile naturale ale țării și cele create prin muncă. Aceasta a constituit un factor hotărîtor în întărirea deplinei independențe și suveranități naționale. S-a deschis cale largă rezolvării problemelor fundamentale ale dezvoltării țării în interesul poporului.

Practica revoluționară din țara noastră în pregătirea și înfăptuirea naționalizării demonstrează încă o dată că, în lupta pentru lichidarea exploatării capitaliste, **rolul hotărîtor revine folosirii poziției politice pe care le dețin clasa muncitoare și aliații ei.** Naționalizarea constituie o metodă eficientă pentru crearea și dezvoltarea economiei socialiste în condițiile în care clasa muncitoare și aliații ei dispun de puterea politică în stat.

Naționalizarea principalelor mijloace de producție din 11 iunie 1948 marchează un moment istoric în lupta poporului român, condus de partid, împotriva exploatatorilor autohtoni și străini. Ea a însemnat pasul decisiv, după cucerirea puterii, spre realizarea mărețului țel — desființarea exploatării și a claselor exploatatoare și construirea economiei socialiste, a unei vieți cu adevărat libere și fericite.

„Naționalizarea — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — **a deschis o etapă nouă în istoria relațiilor de producție în țara noastră, a dus la lichidarea marii burghezii industriale și financiare, la crearea unui puternic sector socialist de stat în economie, a permis trecerea la conducerea planificată a economiei naționale“ [2]).**

Trecerea principalelor mijloace de producție din proprietatea capitalistă în proprietatea statului socialist, a însemnat o **schimbare fundamentală în esența și caracterul proprietății.** Marea proprietate capitalistă, care se întemeiază pe separația dintre mijloacele de producție și forța de muncă, a fost lichidată. Locul ei a fost luat de un nou tip de proprietate asupra mijloacelor de producție, proprietatea socialistă de stat, care se întemeiază pe unirea directă, nemijlocită a mijloacelor de producție cu forța de muncă.

Statornicirea proprietății socialiste de stat asupra principalelor mijloace de producție a determinat schimbări de importanță covîrșitoare în structura economiei naționale. **A luat naștere un puternic sector socialist caracterizat prin relații de colaborare și ajutor reciproc.** În 1948, imediat după naționalizare, mai mult de jumătate din producția industrială a țării (51,3%) era dată de sectorul socialist. În același timp, comerțul exterior în întregime, o parte din comerțul interior, căile de comunicație, întreprinderile de transport constituiau proprietate socialistă.

Naționalizarea socialistă a principalelor mijloace de producție a asigurat trecerea pozițiilor de comandă ale vieții economice din mîinile burgheziei în mîinile clasei muncitoare. Aceasta a constituit condiția primordială a lichidării contradicției dintre puterea politică și puterea economică. Statul socialist a căpătat o bază economică solidă, premisă materială esențială în vederea construirii depline a socialismului.

Socializarea principalelor mijloace de producție a descătușat forțele de producție din țara noastră, realizînd pasul hotărîtor pe calea înfăptuirii concordanței relațiilor de producție cu caracterul forțelor de producție.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție a determinat schimbări radicale în caracterul muncii sociale și apariția unei forme cu totul noi de repartiție a produselor.

PROCESUL DE FORMARE A RELAȚIILOR DE PRODUCȚIE socialiste este deosebit de complex. Negîndu-se vechiul tip de relații de producție se realizează un salt calitativ; se creează relații de producție de tip nou, cu un conținut nou, superior, radical opus vechilor relații de producție. Negarea nu este însă metafizică, ci dialectică. Continuitatea nu este exclusă, ci presupusă și necesară. Formarea noilor relații de producție are loc pe fondul și în contextul întregului complex de relații de proprietate, de repartiție etc., care sînt în mod necesar și inevitabil înlăturate, creîndu-se relații principial noi. Altele, cum sînt relațiile derivate din diviziunea muncii, din structura economiei și organizarea socială a producției, relațiile de schimb și cooperare etc. al căror conținut social-economic se înnoiește și el, tot atît de necesar și inevitabil sînt menținute, continuate și treptat dezvoltate și perfecționate corespunzător progresului economiei și nevoilor socialismului.

În rezolvarea acestor probleme complexe, alături de rezultatele pozitive obținute, au fost săvîrșite unele greșeli izvorîte mai ales din înțelegerea simplistă a unor trăsături specifice pe care trebuie să le aibă relațiile de producție socialiste. În organizarea procesului de producție nemijlocit, s-au introdus și menținut timp îndelungat asemenea practici care au dus la creșterea decalajului între nivelul de înzestrare tehnico-economică și rezultatele producției. Datorită unui complex întreg de factori, în primul rînd de ordin organizatoric, s-au manifestat multe fenomene de folosire incompletă a capacităților de producție,

(Continuare în pag. 4)

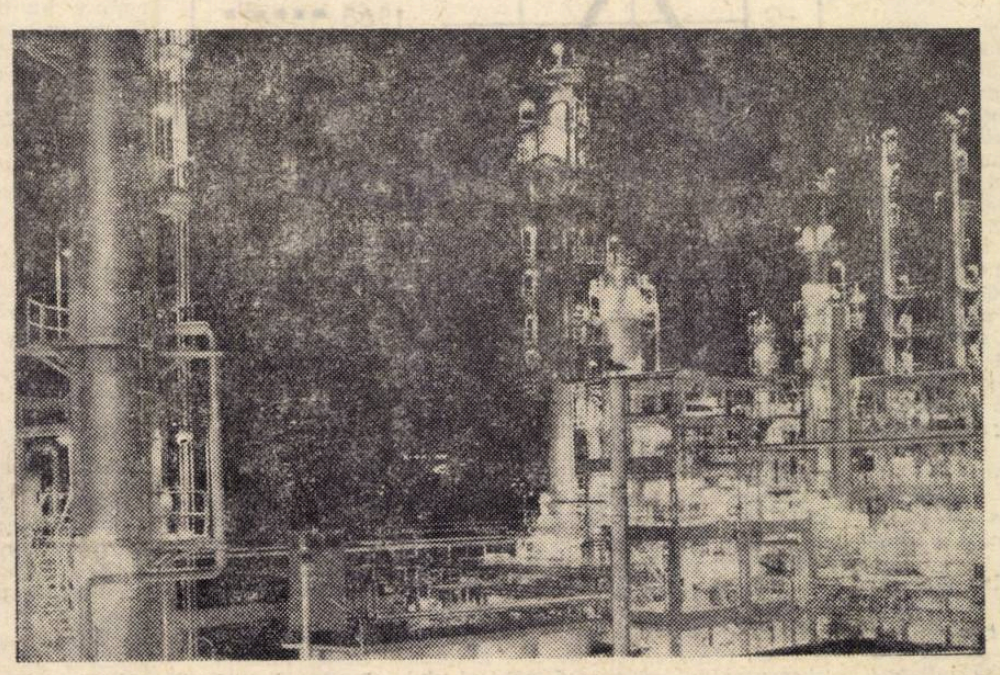

Luminile Brazilor

[1]) K. Marx și Fr. Engels — **Manifestul Partidului Comunist,** București, Editura Politică, 1962, ed. a VIII-a, pag. 54.

[2]) Nicolae Ceaușescu: **P.C.R. — continuatorul luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România.** Editura Politică, 1966, pag. 59—60.

NAȚIONALIZAREA DIN 11 IUNIE 1948

(Urmare din pag. 3)

consum sporit de muncă vie și materializată, fapt care a dus la obținerea în ultimă instanță a unei producții și productivități a muncii mult sub posibilitățile existente. Evident că o astfel de practică a avut multiple repercusiuni asupra vieții economice, acționînd în sensul frînării ritmului și amploarei progresului economic. Regretabil este faptul că asemenea stări de lucruri au persistat, iar pe planul teoriei economice s-a încercat prezentarea unora din ele — de exemplu nerentabilitatea unor întreprinderi — drept manifestare a superiorității relațiilor de producție socialiste. Înlăturarea unor practici greșite în organizarea și conducerea producției și a muncii, așezarea acestora pe temeiuri științific fundamentate așa cum s-a subliniat la Conferința Națională a P.C.R., au o deosebită importanță și implicații multiple asupra maturizării relațiilor de producție socialiste, asupra întregii activități economice. Trebuie să remarcăm faptul că aceste acțiuni inițiate de partidul nostru permit soluționarea unui alt domeniu important — insuficient promovat în trecut — folosirea din plin a pîrghiilor de cointeresare materială a lucrătorilor în activitatea economică.

Desigur, procesul de creare a relațiilor de producție socialiste se realizează în fiecare țară în condiții concrete, pe căi și cu metode adecvate condițiilor specifice. Ele conduc în final la statornicirea noului tip de relații de producție socialiste, a căror esență este aceeași în toate țările socialiste, îmbrăcînd însă în fiecare caz forme mai mult sau mai puțin variate.

Relațiile de producție socialiste determină o esență și o dinamică nouă proceselor economice, generează acțiunea unor legi specifice ce guvernează mecanismul vieții economice, legi diferite de cele proprii capitalismului. Reflectînd conținutul profund al proceselor și fenomenelor economice în orînduirea socialistă, legile generate de relațiile de producție socialiste, privite în esența lor sînt desigur aceleași în toate țările socialiste. Dar întrucît în fiecare economie națională relațiile de producție socialiste se realizează într-o formă particulară, se manifestă cu grade diferite de maturitate, în dependență de condițiile concrete, și modul de manifestare a legilor economiei socialiste în cadrul unei economii naționale date este dependent de condițiile respective, capătă trăsături și forme specifice. Țările socialiste sînt inegale în ce privește etapa istorică pe care o străbat, mărimea, forța, gradul de dezvoltare economică, structura economiei, structura și modul de utilizare a populației ocupate etc.

DEȚINÎND RAMURILE-CHEIE ale economiei naționale, sectorul socialist a devenit, încă de la începutul formării sale, **sectorul conducător** al economiei, dezvoltarea sa indicînd și determinînd direcția de dezvoltare a întregii economii naționale.

Naționalizarea principalelor mijloace de producție și crearea proprietății socialiste de stat au **deschis calea trecerii la conducerea planificată a economiei,** în interesul satisfacerii nevoilor materiale și culturale crescînde ale oamenilor muncii. Desigur, naționalizarea nu a creat dintr-o dată și automat toate condițiile necesare elaborării unui plan de perspectivă științific fundamentat. Întocmirea unui asemenea plan implica o cunoaștere amănunțită a situației economice. Se impuneau de asemenea executarea unor lucrări de prospecțiuni geologice, pentru cunoașterea zăcămintelor și rezervelor; întărirea economico-organizatorică a întreprinderilor socialiste, pregătirea lor pentru dezvoltarea în perspectivă; efectuarea unor studii temeinice privind direcțiile hotărîtoare ale dezvoltării economiei; formarea unor cadre de specialiști capabili să facă față sarcinilor complexe ale conducerii economice; cîștigarea unei anumite experiențe în planificarea și conducerea economiei etc. De aceea, trecerea la planificarea de perspectivă a economiei naționale a fost în mod necesar precedată în condițiile țării noastre de elaborarea și realizarea unor planuri pentru perioade mai scurte. Imediat după naționalizare a fost elaborat un plan de stat pe șase luni (iulie—decembrie 1948), care a fost urmat de planurile anuale de stat pe anii 1949 și 1950. Obiectivul principal al acestor planuri a fost consolidarea succeselor obținute în refacerea economiei naționale, asigurarea dezvoltării mai departe a economiei și îmbunătățirea condițiilor de trai. În același timp, planurile anuale de stat au pregătit trecerea la elaborarea unor planuri pe o perioadă mai îndelungată.

ÎN CEI 20 DE ANI care au trecut de la naționalizarea principalelor mijloace de producție, **proprietatea socialistă de stat din țara noastră s-a dezvoltat** în proporții mereu crescînde. Au fost făcute în acești ani mari investiții, au fost create forțe de producție calitativ noi. Industria țării noastre, proprietate socialistă de stat, nu mai seamănă cu ceea ce s-a preluat la data naționalizării de către statul democrat-popular. În locul industriei slab dezvoltate, existentă sub regimul burghezo-moșieresc, stăpînită în mare parte de capitalul străin, care subjuga țara din punct de vedere politic și economic, a fost creată o industrie nouă, proprietatea și rodul muncii poporului român. Sutele de întreprinderi nou create, lărgirea și modernizarea celor existente au determinat creșterea puternică a proprietății socialiste. O dată cu sporirea ei cantitativă, proprietatea socialistă de stat a înregistrat profunde schimbări calitative. Aceasta se oglindește înainte de toate în prefacerile mari petrecute în nivelul înzestrării tehnice a întreprinderilor.

Datorită condițiilor materiale concrete în care s-a înfăptuit revoluția socialistă (structura economiei naționale, gradul de concentrare a forțelor de producție în industrie și agricultură etc.), condiții care au impus modalități diferite de socializare a mijloacelor de producție în funcție de genul proprietății private și, în dependență de aceasta, și o organizare economică diferită a activității productive, **relațiile de producție socialiste, comune în esența lor pe întreaga economie, s-au statornicit în mod necesar sub două forme distincte: forma relațiilor de producție ale economiei de stat și forma relațiilor de producție ale economiei cooperatiste.**

Proprietatea socialistă în cele două forme constituie, după cum se știe baza relațiilor socialiste și a planificării. Aceasta nu înseamnă însă că numai aceste două forme ar fi compatibile cu socialismul. O astfel de absolutizare a dus, după cum se știe, la promovarea unei asemenea politici economice care a înlăturat pe seama unor măsuri administrative din viața economică micii producători — meseriași, reducînd substanțial inițiativa și activitatea unor factori atît de necesari societății noastre în domeniul serviciilor.

Una din sursele acestor greșeli o constituie și faptul că, cu toate succesele obținute în formarea de cadre — mai ales în primii ani ai revoluției — numărul și mai ales competența acestora erau insuficiente. Aceasta explică parțial și promovarea unor forme, metode, practici ce nu derivau din situații realmente existente, ceea ce făcea ca eficiența acestora să nu fie cea scontată.

Desigur în cei 20 de ani care au trecut, învățînd continuu din generalizarea propriei experiențe, din tot ce este înaintat din alte țări socialiste și din întreaga experiență mondială, sub îndrumarea partidului s-au format numeroase cadre cu înalte cunoștințe de specialitate și politice pentru toate domeniile de activitate.

Măsurile adoptate recent de Comitetul Central pe linia perfecționării tuturor formelor de învățămînt vor duce la asigurarea necesităților mereu crescînde ale economiei naționale cu cadre calificate, la înlăturarea deficiențelor ce mai există în acest domeniu.

Dacă pregătirea cadrelor calificate este o cerință constantă și vitală, tot atît de imperioasă este necesitatea perfecționării permanente a cunoștințelor de specialitate ale cadrelor deja formate. Aceasta este o premisă esențială pentru a realiza, în condițiile progresului tehnic contemporan, acea corelație dintre elementele forțelor de producție de care depinde dezvoltarea lor accelerată.

ÎN CURSUL CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE are loc o creștere a dimensiunilor mijloacelor de producție (sporirea fondurilor fixe și circulante ale întreprinderilor de stat și cooperatiste) și o adîncire a trăsăturilor lor calitative (nivelul și caracteristicile tehnice ale mijloacelor de producție, utilizarea noilor descoperiri ale științei, automatizarea, chimizarea, electronica etc.), crește gradul de concentrare a producției și de socializare a muncii, se adîncește diviziunea muncii, specializarea și se perfecționează relațiile de schimb și cooperare etc. Pe această bază **se ridică pe trepte superioare înseși raporturile dintre producători, dintre clasele sociale, dintre individ și societate, într-un cuvînt se lărgesc, se diversifică și se maturizează relațiile de proprietate și întregul complex de relații social-economice între membrii societății.**

O influență considerabilă exercită asupra evoluției relațiilor de producție în procesul desăvîrșirii construcției socialiste **sistemul de conducere și planificare — factor esențial al organizării legăturilor economice de producție, al relațiilor de schimb și cooperare între ramuri, unitățile producătoare, între producători și societate.**

Experiența de aproape două decenii a țării noastre, precum și a altor țări, evidențiază importanța majoră a perfecționării continue a formelor și metodelor de conducere a proceselor economice, pentru valorificarea cît mai deplină a potențelor inepuizabile ale relațiilor de producție socialiste. Pentru realizarea corelațiilor optime între diferite domenii și ramuri, a raporturilor de schimb și cooperare impuse de adîncirea diviziunii muncii, precum și a raporturilor dintre producători și societate, în scopul ridicării pe o treaptă superioară a funcționării întregului mecanism economic, formele și metodele de conducere trebuie să răspundă în fiecare etapă nevoilor reale, cerințelor obiective ale dezvoltării societății socialiste.

Marile avantaje pe care le prezintă relațiile de producție socialiste nu acționează însă de la sine, în mod automat. Pentru aceasta este necesară o linie politică clară, științific fundamentată, care să ofere un program concret de activitate organelor de partid, de stat și obștești, întregului popor, care să determine just direcțiile de dezvoltare și totodată să perfecționeze pe măsura dezvoltării forțelor și relațiilor de producție formele de organizare a vieții economice, metodele de conducere, astfel încît să faciliteze mersul ascendent al dezvoltării economiei, al întregii vieți sociale.

În ultimii trei ani, pe baza Directivelor Congresului al IX-lea, partidul și guvernul au adoptat o serie de măsuri privind: perfecționarea metodologiei de întocmire a planului cincinal; îmbunătățirea organizării, conducerii și planificării în agricultură; crearea premiselor organizatorice pentru coordonarea mai eficientă a activității de cercetare științifică; organizarea pe baze științifice a producției și a muncii în întreprinderile industriale etc. Complexul de măsuri cuprins în Directivele Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale finalizează activitatea stăruitoare a conducerii de partid îndreptată spre crearea unui sistem unitar, coerent, care să asigure, corespunzător condițiilor din economia noastră, corelarea activității tuturor sectoarelor, domeniilor și ramurilor economiei în scopul accelerării progresului multilateral al țării.

Ansamblul de măsuri adoptate de Conferința Națională constituie o dovadă grăitoare a capacității partidului nostru — exponentul intereselor întregii națiuni — de a sintetiza just experiența socială, a promova consecvent noul în toate domeniile activității, a stabili în fiecare etapă, căile de urmat pentru soluționarea problemelor complexe care apar în procesul dezvoltării sociale. Măsurile adoptate urmăresc să asigure dezvoltarea în continuare a economiei naționale în pas cu cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane, îmbunătățirea substanțială a structurii pe ramuri a industriei, participarea fiecărei unități în circuitul economic cu toate resursele și rezervele ei, creșterea, pregătirea și utilizarea forței de muncă, fundamentarea științifică și mărirea operativității în adoptarea și aplicarea deciziilor economice, ridicarea gradului de adaptabilitate a unităților productive la cerințele pieței, creșterea rolului pîrghiilor economice, perfecționarea relațiilor de schimb și cooperare dintre diferite unități economice.

Aplicarea în practică a acestor măsuri va permite valorificarea mai deplină a avantajelor oferite de relațiile de producție socialiste, accelerarea procesului desăvîrșirii socialismului.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

DINAMICA PREȚULUI DE COST ÎN CONSTRUCȚII

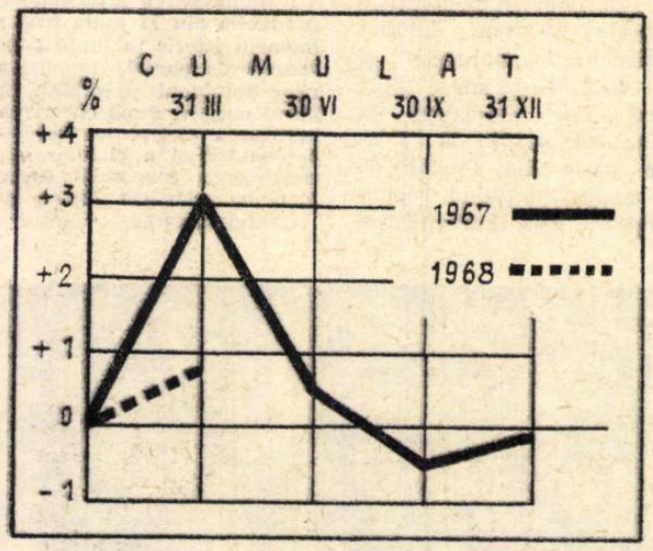

ÎN PRIMUL TRIMESTRU al anului 1968, ramura de construcții-montaj și-a încheiat activitatea cu o depășire a prețurilor de deviz de 0,8%, echivalînd cu 46,3 milioane de lei. Ținînd seama de condițiile specifice acestei perioade — dificultățile provocate de sezonul friguros, volumul restrins al fronturilor de lucru (deci, al producției realizabile) pe șantierele noi sau în curs de organizare, antrenarea unui mare număr de cadre tehnico-economice în operațiile legate de încheierea anului precedent și de începerea anului în curs — acest nivel al cheltuielilor apare satisfăcător dacă-l comparăm atît cu cel planificat (+1,4%), cît și cu cel realizat în aceeași perioadă din 1967 (+3,1%).

Principalele căi care au dus la scăderea prețului de cost sub cel planificat constau în: ritmul susținut al producției (s-au executat în cele 3 luni 20,4% din sarcina anuală, proporție fără precedent în primul trimestru al anilor anteriori); unele acțiuni de organizare științifică a producției și a muncii, care au avut drept efect mai buna folosire a forței de muncă și a utilajelor; diminuarea cheltuielilor neproductive. În ansamblu vorbind, se constată roadele unei preocupări mai susținute — fundamentate pe un plus de experiență — pentru creșterea eficienței economice a producției de construcții-montaj.

Analiza comparativă pe capitole a prețului de cost din trimestrele I/1967 și 1968 arată că s-au făcut pași însemnați în două direcții: la cheltuielile pentru utilaje, depășirea relativă a prevederilor din devize s-a redus de la 10,9% la 3,7%, fără ca aceasta să influențeze negativ nivelul de mecanizare a lucrărilor pe șantiere (dimpotrivă, la manoperă s-a înregistrat o scădere — de la +0,9% la —2,4%); iar la cheltuielile indirecte, care au o pondere importantă în construcții, evoluția a fost de la +21,2% la +12,4%. Firește, aceste progrese substanțiale nu au epuizat nici pe departe rezervele de încadrare în normal a celor două capitole deficitare.

Cu toate că între minimele și maximele din care rezultă aceste cifre medii există un decalaj destul de important (Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării —3,7%; Comitetul de Stat al Apelor +11%), toate ministerele și organele centrale constructoare (cu excepția Ministerului Căilor Ferate), precum și o mare parte din consiliile populare județene au redus prețul de cost al producției de construcții-montaj în antrepriză sub nivelul planificat.

Graficul alăturat ne ajută să înțelegem mai bine ce premise favorabile creează nivelul relativ redus al cheltuielilor suplimentare din trimestrul I/1968. Anul trecut, pierderile față de deviz însumau, la 31 martie, 3,1%. Cu toate acestea și mai ales dacă ținem seama că în trimestrul IV prețul de cost a fost influențat negativ atît pe timpul nefavorabil desfășurării lucrărilor, cît și de remedierile și completările legate de punerea în funcțiune a unui mare număr de obiective, precum și de reglementarea nepotrivirilor din bilanțurile anterioare, la 31 decembrie se consemna, pe întregul an, o economie de 0,1%. Oare o astfel de dinamică nu ilustrează trecerea de la o proastă gospodărire la o concepție judicioasă asupra eficienței economice a producției și la acțiuni corespunzătoare?

În lumina acestor cifre, se pare că, pentru unii constructori, s-a procedat cu prea multă larghețe și nerealist în stabilirea nivelului cheltuielilor pe trimestrul I/1968, comparativ cu sarcina anuală la prețul de cost. Iată cîteva exemple:

	Planificat	Realizat	
	1968	Trim. I	Trim. I
— Consiliul Superior al Agriculturii	—1,2%	+7,4%	+6,8%
— Ministerul Economiei Forestiere	+0,8%	+6,2%	+3,2%
— Ministerul Energiei Electrice	—4,0%	—1,0%	—1,8%
— Ministerul Minelor	+0,8%	+3,6%	+2,8%
— Ministerul Industriei Alimentare	—2,0%	+3,2%	+1,9%

După cum se vede din ultima coloană a tabelului, unii constructori au corectat, în practică, aprecierea insuficient fundamentată asupra fatalității unor cheltuieli suplimentare ridicate în primul trimestru, asupra inevitabilității situației ca trei luni să se facă risipă, iar alte nouă să se tragă ponoasele. Dacă se va acționa cu mai multă fermitate și în continuare, acțiunea de rentabilizare a activității de construcții-montaj se va solda cu rezultate pozitive.

DE CE CONTINUAREA ŞI EXTINDEREA ACŢIUNII SÎNT ATÎT DE LENTE?

STUDIILE ELABORATE în anul 1967 în cadrul acţiunii desfăşurate în întreprinderile industriale, din iniţiativa conducerii superioare de partid şi de stat, au relevat că printr-o analiză atentă a nivelului de organizare existent şi prin aplicarea largă a metodelor moderne de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii pot fi descoperite şi mobilizate importante rezerve interne de creştere a producţiei şi a productivităţii muncii.

În lumina hotărîrilor Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român, precum şi prin H.C.M. nr. 3220/1967 privind executarea Legii nr. 23/1967 pentru adoptarea planului de stat pe anul 1968, au fost trasate sarcini precise ministerelor şi celorlalte organe centrale pentru a asigura continuarea acţiunii de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii în industrie şi extinderea ei în celelalte ramuri ale economiei naţionale. Totodată, s-a prevăzut ca organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii să capete un caracter continuu şi sistematic.

Recent, la Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare şi Salarizare a avut loc o şedinţă de lucru cu participarea unor cadre de conducere din ministere şi alte organe centrale, la care a fost analizat stadiul îndeplinirii sarcinilor în acţiunea de organizare şi s-au stabilit măsurile necesare în continuare. Din ancheta întreprinsă în 114 întreprinderi, ca şi din dezbateri, s-au desprins o serie de concluzii importante pentru intensificarea acţiunii de organizare ştiinţifică, ca şi pentru extinderea ei în noi ramuri, pentru a i se asigura un caracter permanent şi eficace.

LA UNELE MINISTERE, printre care Ministerul Industriei Uşoare, Ministerul Industriei Alimentare, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Căilor Ferate, s-a dat în general atenţie asigurării continuităţii acţiunii de organizare ştiinţifică. Ele au orientat activitatea desfăşurată în întreprinderi, încă de la începutul anului, îndeosebi spre elaborarea de noi studii, precum şi spre valorificarea concluziilor desprinse din studiile întocmite în anul precedent. De pildă, numai în trim. I/1968, la Combinatul de fibre artificiale-Brăila au fost efectuate 7 studii, din care s-au aplicat 4, cu o eficienţă de 9 milioane lei spor la producţia globală ; la Uzina de autocamioane-Braşov s-au elaborat 26 de studii, descoperindu-se posibilităţi de sporire a producţiei globale cu 38 milioane lei şi de reducere relativă a numărului de salariaţi cu 202 ; la Combinatul chimic-Făgăraş s-au întocmit şi aplicat concluziile a 16 studii ; numai măsurile preconizate în studiul privind analiza capacităţilor de producţie va conduce la sporirea cu 3,4 milioane lei a producţiei globale ; la Uzina chimică „Colorom"-Codlea s-au efectuat 7 studii ; studiul privind analiza folosirii capacităţilor de producţie la fabricarea anilinei arată posibilitatea sporirii suplimentare a producţiei cu peste 9 milioane lei, ceea ce reprezintă 18,5% din planul anual de producţie.

● Colective doar pe... hîrtie

DATELE ANALIZEI ne indică însă faptul că **în primele luni ale acestui an s-a manifestat în unele întreprinderi o slăbire sensibilă a preocupărilor pentru organizarea producţiei şi a muncii.** În numeroase unităţi, colectivele care se ocupau de asemenea probleme au fost descompletate sau există doar pe hîrtie ; nu au mai fost elaborate noi studii, nu s-a mai urmărit aplicarea, extinderea sau generalizarea măsurilor preconizate în cele întocmite anterior. De pildă, la I.C.E.T.-Craiova, în trim. I/1968 nu s-a mai elaborat nici un studiu, la Întreprinderea de distribuţie a energiei electrice-Bucureşti nu s-au valorificat concluziile a 39 studii, la Uzina „Hidromecanica"-Braşov — a 10 studii, la Şantierul naval Galaţi — 14 studii, la Uzina „Timpuri noi" — 9 studii, la Fabrica de mase plastice „Viitorul"-Oradea — 10 studii, la Fabrica de ciment-Bicaz — 11 studii, la Combinatul chimic-Făgăraş — 55 studii etc.

De altfel, **o asemenea slăbire a preocupării s-a constatat şi la nivelul unor direcţii generale din ministere.** O insuficientă atenţie s-a dat în acest an realizării măsurilor, rezultate din studii, care depăşeau competenţa întreprinderilor, generalizării măsurilor cu mare eficienţă economică care se pretau la aceasta, precum şi îndrumării colectivelor din întreprinderi. La Întreprinderea poligrafică-Piteşti au fost întocmite anul trecut, cu sprijinul unui delegat al forului tutelar, 7 studii. Acestea au fost îndosariate şi nimeni nu s-a mai interesat de ele. Dacă se are în vedere că indicatorii de plan pe 1968 au fost stabiliţi luîndu-se în considerare şi rezervele descoperite prin studiile efectuate, este lesne de înţeles că se impune o grabnică înlăturare a deficienţelor semnalate.

O mare întîrziere s-a înregistrat şi în ceea ce priveşte extinderea acţiunii de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii în alte ramuri ale economiei naţionale. Deşi ministerele au primit sarcina să adapteze tematica la specificul ramurii lor în care acţiunea de organizare se extinde încă din luna ianuarie, majoritatea întreprinderilor au primit asemenea tematici abia în luna aprilie. De altfel, Ministerul Comerţului Interior nu adaptase tematica nici pînă la 15 mai şi, în consecinţă, unităţile subordonate, cît şi cele care prestează activităţi similare n-au putut s-o aplice. Dacă la aceasta adăugăm că unele tematici adaptate sînt sărace în indicaţii, îndeosebi metodologice, ca de pildă, cea elaborată de C.P.A.L., este explicabilă, dar nu justificabilă, situaţia din întreprinderi. Activitatea de analiză propriu-zisă a problemelor de organizare ce urmau a fi studiate, sau de elaborare de studii era în luna mai într-o fază de... început. Numeroase întreprinderi, printre care I.A.S. Murfatlar, Direcţia de gospodărie comunală şi locativă a judeţului Prahova, Întreprinderea de construcţii-montaj nr. 8-Bucureşti nu-şi întocmiseră nici planuri privind elaborarea de studii.

● Normarea muncii — o problemă neglijată

O PREMISĂ DE BAZĂ în organizarea producţiei şi a muncii o constituie elaborarea unor norme motivate ştiinţific. Fără a avea norme temeinic fundamentate din punct de vedere ştiinţific, orice încercare de a determina cantitatea de muncă şi necesarul real de cadre, volumul de muncă, în condiţiile de dotare tehnică existente, pentru fabricarea volumului de producţie stabilit, nu este posibilă.

Deşi în majoritatea întreprinderilor există grafice privind elaborarea normelor, în principal pentru muncitorii în acord şi pentru cei în regie, stadiul îndeplinirii lor este foarte diferit de la o întreprindere la alta. Întreprinderile din ramurile industriei uşoare şi alimentare, ca şi unele întreprinderi de industrie locală, în general, şi unele întreprinderi din alte ramuri, printre care Uzina de vagoane-Arad, Uzina „Rulmentul"-Braşov, Combinatul chimic-Făgăraş, Uzina „Colorom"-Codlea, Fabrica de bere „Griviţa"-Bucureşti, Direcţia regională de transporturi auto-Bucureşti au desfăşurat o rodnică activitate, acţiunea de elaborare a normelor pentru muncitori desfăşurîndu-se în concordanţă cu termenele prevăzute.

Cu toată importanţa deosebită ce revine asigurării unor norme de muncă fundamentate, mai ales acum cînd se va trece la aplicarea măsurilor de îmbunătăţire a salarizării — treptat, pe ramuri —, **în numeroase întreprinderi se constată însemnate rămîneri în urmă în respectarea planurilor de normare.** Asemenea întîrzieri s-au înregistrat, de pildă, la Întreprinderea de cariere şi balastiere din Arad, Complexul de Industrializare a Lemnului din R. Vîlcea, întreprinderile forestiere Cîmpina şi Vatra Dornei, Fabrica de hîrtie-Buşteni, Şantierul naval Galaţi etc.

Este cazul să relevăm faptul că acţiunea de normare necesită o atenţie deosebită şi un volum mare de muncă şi orice întîrziere are serioase implicaţii asupra aplicării noului sistem de salarizare. În legătură cu aceasta, sînt semnificative exemplele oferite de unele întreprinderi, care nu au putut începe experimentarea la timp a măsurilor prevăzute de H.C.M. nr. 1446/1967, deoarece au întîrziat elaborarea normelor de muncă (Întreprinderile miniere Ploieşti şi Deva, C.I.L.-Piteşti, Întreprinderea forestieră Stîlpeni, Întreprinderea reparaţii auto-Suceava).

Analiza a scos la iveală o serioasă rămînere în urmă în direcţia normării muncii personalului tehnico-administrativ, cu toate că prin H.C.M. nr. 3220/1967 se prevăzuse să se elaboreze norme „la toate activităţile şi locurile de muncă".

Este cazul să subliniem că nici ministerele şi celelalte organe centrale nu au dat suficientă atenţie acestui domeniu de activitate şi nu au ajutat întreprinderile cu îndrumările necesare. Nici chiar îndicaţiile metodologice sumare date de Comitetul de Stat pentru Probleme de Organizare şi Salarizare nu au fost peste tot valorificate, iar uneori nu au fost transmise celor interesaţi. De altfel, nici pregătirii cadrelor de normatori — cei chemaţi în primul rînd să stabilească normele de muncă — nu i s-a dat peste tot atenţia cuvenită. Rămîneri în urmă în activitatea de instruire a cadrelor de normare s-au constatat îndeosebi la M.I.C.M., M.E.E., Ministerul Petrolului, M.E.F., M.C.F., C.S.A., C.S.C.A. Dînd dovadă de formalism şi superficialitate, unele ministere în loc să se preocupe îndeaproape de această sarcină, au transmis-o direct uzinelor. Întrucît acestea nu au putut asigura nici cadre competente de instructori, nici materialul didactic necesar — nefiind pregătite pentru a îndeplini o asemenea sarcină — rezultatele sînt de slabă calitate, neeficiente.

Semnificativ pentru lipsa de interes pe care au manifestat-o unele întreprinderi ca şi forurile lor tutelare, pentru instruirea şi deci pentru elaborarea de norme cu fundamentare ştiinţifică este şi modul de participare la programul de specialitate de la CEPECA. Cum se poate explica — în condiţiile cînd pregătirea normatorilor este, aşa cum o ştim, deficitară — că la ciclul al doilea al programului pentru normatori au participat numai 38 din cei 62 de cursanţi prezenţi la primul ciclu ?

● Cîteva măsuri urgente

REZULTATELE ce se pot obţine impun cu stringentă acuitate să se ia măsuri pentru intensificarea acţiunii de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii, pentru extinderea ei în toate ramurile economiei, precum şi pentru grăbirea ritmului în care se îndeplinesc sarcinile de elaborare a normelor cu motivare tehnică. Este totodată necesar ca ministerele şi celelalte organe centrale să urmărească în mod permanent modul cum se efectuează în întreprinderi temele de studii propuse, să acorde tot sprijinul pentru a se obţine maximum de rezultate, să caute căile cele mai potrivite pentru extinderea şi generalizarea, pe ramură, a soluţiilor cu mare eficienţă economică.

Întrucît una din cauzele lipsei de preocupare în acest domeniu a fost şi întîrzierea cu care s-au creat compartimentele de organizare atît la întreprinderi, cît şi la nivelul ministerelor, este necesar să se acţioneze mai hotărît în această direcţie.

Nu de mică importanţă este şi mărimea acestor compartimente, structura personalului care va lucra în acest domeniu, ca şi competenţele ce li se stabilesc. Nu peste tot s-au înţeles însemnătatea acestui compartiment, sarcinile importante care îi revin. Neacordînd atenţia cuvenită, de pildă, conducerea Uzinei de vagoane-Arad, a constituit numai un birou de organizare încadrat cu 3 salariaţi ; conducerea Întreprinderii de construcţii-montaj nr. 8 Bucureşti, a numit... un responsabil. Faţă de mărimea întreprinderilor respective, de complexitatea activităţii acestora, de nivelul actual de organizare etc., se poate prevedea, fără îndoială, imposibilitatea respectivilor salariaţi de a cuprinde problemele complexe pe care le au de rezolvat. Evident, în asemenea cazuri, este necesar să se reanalizeze situaţia şi să se asigure compartimente corespunzătoare, în care să fie încadraţi salariaţi cu o bună pregătire de specialitate şi politică şi cu o bogată experienţă.

Pe baza analizei efectuată, s-au stabilit o serie de măsuri pentru intensificarea acţiunii de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii, care vizează atît întreprinderile, cît şi forurile lor tutelare, astfel încît, printr-o muncă asiduă, plină de conţinut, să se pună în valoare cît mai complet importantele rezerve de care dispun unităţile şi organizaţiile economice.

D. FLORESCU

PUNCTE DE VEDERE

În cooperativele agricole

PROFILAREA ŞI SPECIALIZAREA — REFLECTATE ÎNTR-UN SISTEM RAŢIONAL DE INDICATORI

PROCESUL DE PROFILARE a producţiei cooperativelor agricole cere o serie de eforturi complexe şi deosebit de competente începînd cu asigurarea premiselor menite să favorizeze desfăşurarea sa operativă şi raţională. Dintre premisele cele mai importante pot fi amintite următoarele: definitivarea zonării ştiinţifice a producţiei agricole, nu numai la nivelul întregului teritoriu al ţării, ci şi la nivelul diverselor microzone, precum şi respectarea strictă a indicaţiilor acesteia cu privire la repartizarea producţiei agricole, întocmirea unor planuri de perspectivă raţionale pentru amplasarea şi dezvoltarea diferitelor ramuri, culturi şi specii de animale, care au cele mai favorabile condiţii naturale şi economice; organizarea raţională a teritoriului, conjugată cu organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii în fiecare unitate; intensificarea ajutorului multilateral din partea statului prin intermediul S.M.T., al creditelor, contractelor şi al cadrelor de ingineri şi tehnicieni; cheltuirea eficientă a fondului de investiţii în fiecare cooperativă agricolă; dezvoltarea continuă a fondurilor fixe; intensificarea legăturilor de cooperare dintre unităţi; intensificarea relaţiilor cu organizaţiile de contractare ale statului etc.

Un rol deosebit de important în rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică acţiunea de profilare şi specializare a producţiei cooperativelor agricole revine cercetării ştiinţifice, analizei economice sistematice, care trebuie să-şi întemeieze concluziile pe un sistem raţional de indicatori.

Cu toate că în realitate indicatorii profilării producţiei se împletesc, iar uneori se suprapun chiar, cu indicatorii specializării, se poate preciza că primii reflectă situaţia orientării producţiei dintr-o unitate respectivă atît pe ansamblu, cît şi pe sectoare de activitate, iar secundii oglindesc importanţa uneia sau alteia dintre ramurile producţiei agricole şi neagricole, care este determinată de volumul producţiei-marfă pe care îl dă, de greutatea specifică pe care această ramură o deţine în cadrul structurii valorice a producţiei-marfă a unităţii. Gradul de reflectare a diverşilor indicatori nu este însă egal, fapt care impune categorisirea lor în principali şi secundari, sau în indicatori de bază şi indicatori complimentari ai profilării şi specializării. O asemenea subliniere este necesară, deoarece au existat şi mai există încă publicaţii de specialitate unde nu numai că se confundă profilarea cu specializarea, dar însăşi folosirea indicatorilor aferenţi acestor două procese economice se face fără un discernămînt riguros.

Indicatorii cei mai importanţi ai profilării ar putea fi categorisiţi astfel: a) **calculaţi în expresie bănească** — structura producţiei globale; structura producţiei-marfă; structura veniturilor băneşti; structura fondurilor fixe pe ramuri de producţie; b) **calculaţi în unităţi naturale** — modul de folosinţă a fondului funciar; structura suprafeţelor cultivate; structura şeptelului exprimat în U.V.M.; densitatea animalelor de producţie la 100 ha teren; c) **calculaţi în unităţi de muncă** — structura consumului de zile-muncă pe ramuri de producţie.

Dintre indicatorii menţionaţi mai sus, cel care poate îndeplini rolul de indicator de bază al profilării, întrucît reflectă în modul cel mai cuprinzător situaţia orientării producţiei dintr-o unitate agricolă cooperatistă, este structura producţiei globale. Ceilalţi indicatori nu fac altceva decît să completeze sau să aprofundeze imaginea de ansamblu, jucînd, prin urmare, un rol secund.

În ceea ce priveşte specializarea producţiei, indicatorul care reflectă în modul cel mai just un asemenea proces economic este tocmai structura valorică a producţiei-marfă, importanţa uneia sau alteia dintre ramurile de producţie fiind în fond determinată de volumul producţiei-marfă pe care îl dă, precum şi de greutatea specifică ce o deţine în cadrul acestei structuri.

Aprecierea gradului de specializare a unităţii cu ajutorul acestui indicator principal nu poate exclude însă necesitatea unei analize aprofundate pe această linie, clarificarea diferitelor probleme pe care le ridică însăşi realizarea indicatorului de bază — producţia-marfă. În acest scop, poate fi utilizată întreaga gamă de indicatori ai profilării, cu menţiunea că aceştia vor avea — firește — un rol secund, orientativ, în desprinderea concluziilor respective. Ca atare, substituirea indicatorului „structura producţiei-marfă" prin unul sau mai mulţi indicatori ai profilării nu poate fi considerată ca justă, întrucît imaginea specializării ar apare total sau parţial eronată. Folosind, de pildă, în exclusivitate, indicatorul structura suprafeţelor cultivate, ar rezulta concluzia nejustă că ramura care deţine cea mai mare suprafaţă este aceea care indică specializarea unităţii respective.

Prin urmare, ţinînd seama că diferitele ramuri de producţie agricolă sînt supuse unui grad diferit de intensificare a agriculturii socialiste, rezultă că **structura suprafeţelor cultivate nu poate fi indicatorul direct al specializării producţiei agricole.** În bună măsură, similar se pune problema şi în ceea ce priveşte folosirea indicatorilor structurii şeptelului şi densităţii animalelor la 100 ha teren. De asemenea, nici indicatorul structurii consumului de muncă pe ramuri nu ne poate oferi o imagine justă a specializării producţiei. În acest caz, după cum se ştie, intervine însăşi amprenta nivelului de mecanizare, a cărui creştere fiind mai rapidă tocmai în ramurile principale, atrage după sine o reducere absolută şi relativă a consumului de muncă în cadrul acestora, apărînd astfel pe prim plan tocmai ramurile care au importanţă mai mică în condiţiile date.

Nu trebuie pierdut însă din vedere că ponderea pe care o deţin diversele activităţi în cadrul producţiei-marfă şi globale, precum şi structura veniturilor băneşti suportă inevitabil o dublă influenţă. În primul rînd, mărimea acestor ponderi este legată de orientarea conducerii unităţii respective în ceea ce priveşte realizarea unei îmbinări cît mai armonioase, pe de o parte, între producţia agricolă şi cea neagricolă, iar pe de altă parte, între diversele ramuri ale producţiei agricole ca atare. În al doilea rînd, este vorba şi de influenţa producţiilor medii la hectar şi pe animal, care, la rîndul lor, oglindesc implicit rezultatele procesului de intensificare a producţiei agricole, precum şi modul concret de aplicare a căilor consolidării economico-organizatorice în fiecare unitate. Tocmai de aceea, pentru a înlătura într-o oarecare măsură acest neajuns, în munca de cercetare ştiinţifică este bine să se folosească orientativ şi indicatorul consumului de zile-muncă pe ramuri, atît în cifre absolute, cît şi în cifre relative.

Deoarece în practica agricolă sînt ramuri care dau un volum ridicat de producţie-marfă fără să fie nevoie de prea multe fonduri fixe, înseamnă că nici indicatorul structurii valorice a fondurilor fixe pe ramuri nu poate fi şi nu este utilizat ca indicator direct al specializării producţiei agricole.

În fine, avînd în vedere că indicatorul structurii valorice a producţiei globale, atît în cazul unei producţii complexe, cît şi a uneia specializate, reflectă mărimea unei anumite ramuri de producţie, înseamnă că, în ultimă instanţă, tocmai **structura producţiei-marfă constituie indicatorul cel mai reprezentativ al specializării** — acesta oglindind, de fapt, punerea în circuitul economic a producţiei obţinute, finalizarea activităţii economice din unitatea respectivă potrivit însăşi cerinţelor diviziunii sociale a muncii în agricultură.

Este necesar să menţionăm că dobîndirea celei mai concludente imagini cu privire la specializarea oricărei unităţi agricole cooperatiste trebuie să se bazeze, în exclusivitate, pe folosirea indicatorului structurii producţiei-marfă agricole, indicator din care s-a exclus, prin urmare, acea parte a producţiei-marfă care are un caracter neagricol. Folosirea unui asemenea indicator de către analiza economică permite cunoaşterea tocmai a celei mai reprezentative părţi din activitatea productivă a acestor unităţi, a măsurii în care acestea depun eforturi pentru satisfacerea anumitor nevoi de produse agricole ale economiei naţionale. Asemenea aspecte — şi în general orientarea adoptată de unităţile cooperatiste — sînt uneori denaturate prin includerea, în producţia-marfă, a produselor neagricole, care după cum se ştie, au preţuri de realizare cu mult mai mari decît produsele agricole.

Iată, prin urmare, temeiurile pentru care, în analiza profilării şi specializării producţiei în cooperativele agricole, este necesar să se manifeste discernămîntul corespunzător în folosirea întregului sistem de indicatori menţionaţi. În felul acesta este posibilă o clarificare cu adevărat ştiinţifică a diferitelor probleme pe care le ridică cu tot mai multă acuitate practica orientării raţionale a producţiei în aceste unităţi.

Const. C. COJOCARU
lector universitar

ANCHETA NOASTRĂ

Sezonul turistic a început

FUNCŢIONEAZĂ BINE SERVICIILE PENTRU AUTOMOBILIŞTI?

TURISMUL PE PNEURI a devenit de mulţi ani o formă de drumeţie internaţională. Numai anul trecut aproape 500 mii de turişti ne-au vizitat ţara deplasîndu-se cu vehiculele proprii. În anul acesta se prevede ca numărul lor să depăşească 700 mii, ceea ce reprezintă circa 40% din totalul turiştilor străini care îşi vor petrece vacanţa în România. La aceştia se adaugă cei peste 35 mii de turişti străini ce ne vor vizita în baza unei convenţii încheiate de Automobil Clubul Român cu cluburi similare din mai multe ţări (Franţa, Italia, Austria, Belgia, R.F. a Germaniei, Olanda, Danemarca, Republica Socialistă Cehoslovacă, Elveţia etc.). Trebuie să-i avem, de asemenea, în vedere pe posesorii de autoturisme din ţara noastră, din care o mare parte, nu ne îndoim, îşi vor petrece vacanţa colindînd ţara în lung şi în lat.

Pentru ca toţi turiştii pe pneuri — localnici sau oaspeţi de peste hotare — să găsească acele lucruri indispensabile acestui gen de drumeţie — carburanţi, autoservice, loc pentru parcare şi odihnă, o alimentaţie corespunzătoare — organizaţiile comerciale interesate au făcut unele eforturi. Se situează însă acestea la nivelul cerinţelor şi al posibilităţilor?

● Prima oprire — staţiile „Peco"

Turistul ia adesea contact, pe traseele sale, cu vînzătorul de la staţia de benzină. S-ar părea, un contact destul de banal, redus la alimentarea rezervoarelor cu carburanţi. În fapt, funcţiile acestor staţii sînt mai complexe. Automobilistul care a străbătut 100—300 de km oprindu-se lîngă aceste oaze moderne are nevoie de ceva mai mult. Bunăoară, ştergerea sau spălarea parbrizului, iar noaptea, şi a farurilor, este mai mult decît o atenţie — este o necesitate; din vina unor mici accidente deseori sînt solicitate: ventile, căpăcele, becuri, bujii, garnituri, manometre etc. Cu titlu informativ, este interesant de arătat că în unele ţări, la pompele de benzină, pe lîngă articole cum sînt cele enumerate mai sus se prevăd într-un sortiment obligatoriu: mănuşi, ochelari anticeaţă şi antifar, îmbrăcăminte din textile şi piele pentru volan etc.

Pentru a ne documenta în ce măsură staţiile „PECO" răspund cu un serviciu complet la cererea turiştilor, am vizitat mai multe asemenea staţii. Nu numai că nu am găsit decît izolat unele mici articole trebuincioase — dar nicăieri personalul de serviciu nu a avut iniţiativa să şteargă cel puţin parbrizul.

La atitudinea neconformă cu imperativele unei deserviri prompte şi plină de atenţie, se mai adaugă — uneori — chiar aprovizionarea necorespunzătoare cu benzină. De ce? Fiindcă: unele staţii au prea puţine pompe; de multe ori lipseşte benzina de 98 oct., foarte solicitată — în general, — şi cu predilecţie de turiştii străini; în multe cazuri înfiinţarea unei staţii este prea mult „gîndită". În această primăvară, de pildă, s-a dat în funcţiune un nou punct de frontieră — cu trecerea spre R.P.U. — la Nădlag. La acest punct nu există încă o staţie (!!), aprovizionarea cu benzină, uleiuri sau cu unele obiecte necesare pu-

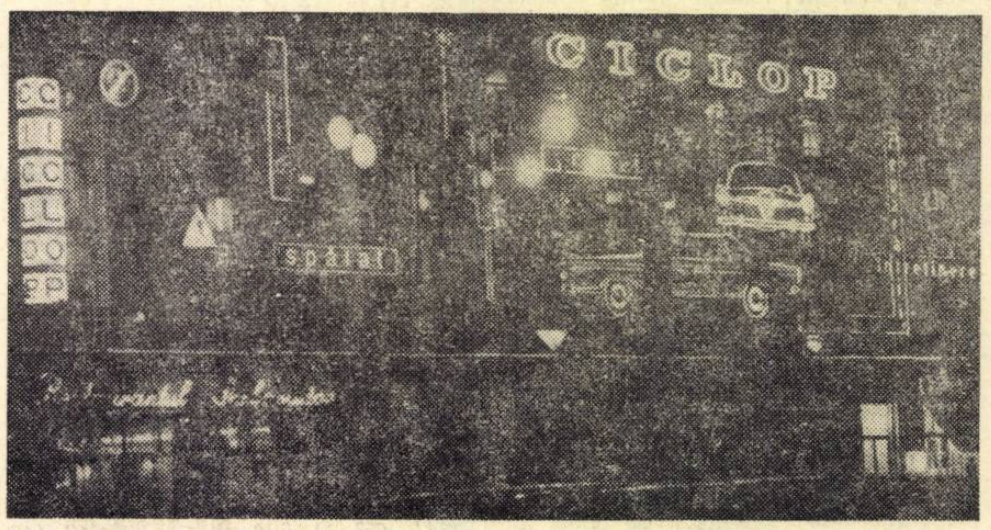

ţîndu-se face doar la Arad, situat la o distanţă apreciabilă de locul amintit. S-a făcut, deci, şosea, s-a dat în exploatare un punct de frontieră, numai „PECO" n-a reuşit să apară.

● Autoservice — „cu frîna pusă"

Grija pentru automobilişti trebuie să se manifeste şi prin preocuparea de a se asigura un autoservice corespunzător.

Vrînd să vedem cum se duce la îndeplinire această obligaţie, am constatat că „service"-ul din ţara noastră a pornit la drum. (S-au înfiinţat staţii moderne, personalul de bază a fost calificat în străinătate etc.). Totuşi, sînt multe indicii care dovedesc că el merge cu... frîna pusă. De pildă, la foarte multe centre de reparat lipsesc sculele de măsură, de precizie. Avem în vedere cheii dinamometrice, lere pentru tacheţi, lere pentru jiglere, scule mici etc. Şi atunci reglajul începe să se facă „după ochi" sau „după ureche", se folosesc scule mai bune sau mai rele, aşa cum reuşesc să-şi procure mecanicii pe contul lor. Şi acum mai sînt staţii în ţară unde unei maşini „Fiat" nu i se poate schimba filtrul de ulei pentru că nu au cheie pentru demontarea lui. La fel se prezintă situaţia şi în ceea ce priveşte utilajul mai mare ca, de exemplu, aparat de reglare a direcţiei, a farurilor ş.a. care nu se găsesc uneori nici în centrele oraşelor mari.

UCECOM se înscrie cu un minus şi în ce priveşte numărul unităţilor de reparaţii. Astfel, nu se asigură întreţinerea şi repararea decît în 36 de oraşe, în 10 judeţe lipsind asemenea unităţi.

Nici numărul şi nici activitatea staţiilor de spălat-gresat nu pot face obiectul unor aprecieri pozitive. Dimpotrivă, pentru spălatul şi gresatul unei maşini trebuie să-ţi dedici, neapărat, cam o jumătate de zi, iar serviciile pe care le prestează aceste unităţi nu se ridică la nivelul necesităţilor şi nici măcar al posibilităţilor existente. „Deşi, numai la Mamaia sînt zilnic spălate şi gresate peste 50 de autoturisme, nu dispunem, totuşi, de o linie automată de spălare" — ne relata tov. Nedelcu Ion, vicepreşedinte al Cooperativei „Prestarea" din Constanţa. La Bucureşti — staţia Băneasa — există un utilaj de spălare şi uscare care însă mai mult stă decît funcţionează. Tot aici s-a adus un utilaj special pentru care s-au alocat fonduri valutare. Prevăzut cu suluri de fire sintetice, acesta spală perfect. Dar din-

Al. DETEŞAN
Modesto FERARINI

(Continuare în pag. 10)

N. BĂLCESCU — IDEOLOG AL REVOLUȚIEI DE LA 1848

EPOCA DE MARI FRĂMÎNTĂRI SOCIALE din jurul anului 1848 este străbătută de aprige confruntări de clasă atît pe plan politic cît și în sfera ideologiei. Lupta împotriva feudalismului cu întregul său eșafodaj de relații social-politice, pentru împroprietărirea țăranilor și făurirea statului național unitar erau probleme cardinale ale acestei epoci de adînci prefaceri revoluționare. În jurul lor s-au înfruntat opinii, au fost emise idei progresiste sau retrograde, exprimînd poziția claselor și grupurilor sociale aflate în focul luptelor politice.

Gama pozițiilor ideologice era foarte largă, oglindind neomogenitatea structurii de clasă a societății românești din acea vreme. Democrați revoluționari, burghezi radicali sau moderați, conservatori sau liberali militau pentru un anumit curs al mișcării sociale, potrivit intereselor grupului sau clasei pe care le reprezentau.

În acest context istoric și-a desfășurat activitatea marele democrat revoluționar Nicolae Bălcescu, cea mai luminoasă figură a gîndirii noastre economice și social-politice a secolului trecut.

Scriitor talentat și istoric de certă valoare, N. Bălcescu își consacră întreaga sa activitate politică, științifică și literară luptei de emancipare socială și națională a poporului român. Pe plan ideologic opera lui Bălcescu reprezintă cea mai fidelă și elocventă expresie a marilor probleme ce frămîntau poporul român în mijlocul secolului trecut. În timpul revoluției depune o vie activitate publicistică și practică de ridicare a maselor împotriva rînduielilor perimate. Scrierile sale slujesc cauza revoluției și interesele vitale ale națiunii. Împreună cu alți revoluționari editează ziarul „Poporul suveran", care avea ca scop să lumineze masele asupra țelurilor revoluției dezlănțuite. Aici publică Bălcescu lucrarea „Drepturile românilor către înalta poartă", în care, pe bază de documente istorice incontestabile, demonstrează drepturile legitime ale poporului român asupra pămîntului strămoșesc și necesitatea de a dobîndi independența și suveranitatea țării umilită de jugul străin multisecular. Lui îi aparțin scrieri ca „Reforma socială la români", sau „Chestiunea economică a principatelor dunărene" și „Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul", cele mai bune lucrări ale vremii în țara noastră, care analizează problemele majore ale istoriei și economiei Țărilor Române. În întreaga sa operă Bălcescu militează pentru abolirea radicală a relațiilor iobăgiste de exploatare, pentru soluționarea problemei agrare în favoarea țărănimii, pentru crearea statului național unitar și independent.

● Critica severă a regimului feudal...

N. BĂLCESCU este primul gînditor român care, de pe pozițiile democratismului revoluționar, a supus unei critici vehemente relațiile iobăgiste de exploatare, dezvăluind contradicțiile de care acestea erau sfîșiate, prefigurînd totodată destinul lor istoric. Aprecierea locului pe care-l ocupă feudalismul pe scara istoriei, introspectarea raporturilor între clasele sociale nu sînt făcute pur și simplu pe baza unor criterii etico-morale, limitate la anatemizarea în numele unui popor asuprit a rînduielilor perimate. El încearcă să explice cum, în virtutea unor procese obiective, a apărut și s-a dezvoltat feudalismul, și cum, pe baza acelorași legi, trebuie să părăsească scena istoriei. În concepția lui Bălcescu feudalismul, deși reprezintă reeditarea sub o înfățișare nouă a robiei antice, constituie un pas înainte în mersul ascendent al omenirii. Astfel, referindu-se la regimul feudal din principatele române, el aprecia că această „robie, nouă transformație mijlocită sau pe alocurea nemijlocită a vechii robii romane fu cu toate acestea un progres **dans le fond**".

Dispariția procesului de înfeudare a țăranilor liberi, sublinia Bălcescu, presupune anumite condiții istorice favorabile. Chiar dacă unele personalități legate de popor ar fi întreprins măsuri de abolire a regimului feudal, n-ar fi reușit dacă aceste condiții lipseau. **„Dar printr-o lege necesară** (subl. ns.) ca acest rău să piară trebuia să se generalizeze". Corvinii, — precizează el în alt loc — „nu puteau face mai mult. Ei nu puteau chiar dacă ar fi avut acele idei și ar fi vrut să desființeze regimul feudal".

Analizînd rînduelile feudale din țările române, Bălcescu dezvăluie starea mizeră a populației rurale în contrast cu bogățiile naturale, conflictul ireductibil dintre țărani, care au numai obligații, și boierime — „aristocrația coruptă și egoistă" care se bucura de toate drepturile. Principala vinovată de înapoierea economică a țării și starea grea a țărănimii, „rana vie, cancerul care rodea inima poporului" era boierimea. El este convins „mai mult decît oricare că egoismului, mîrșavei ambiții și lașității ei țara a fost datoare toate suferințele ei".

Bălcescu arată, argumentat și convingător, că boierii n-au contribuit cu nimic la fertilizarea solului, la sporirea bogățiilor țării ; dimpotrivă, prin modul neomenos de exploatare, au dus la ruinarea țăranului și la secătuirea pămîntului. Cu deplin temei constată marele gînditor că ura boierului față de revoluție nu era generată de teama că „va pierde pămîntul dar că va pierde monopolul și privilegiul de a trăi în oisivitate din sudoarea țăranului".

În explicarea situației grele a țărănimii, Bălcescu pornește de la analiza conținutului și a formelor marii proprietăți moșierești de tip feudal, subliniind că adevărata ei origine trebuie căutată în „rînduiala economică" și nu în înstrăinarea domeniului public de către domnitori prin acte legislative. Alienarea domeniului public este doar una din căile extinderii marii proprietăți feudale și nu cea principală. Feudalismul, remarcă pe bună dreptate Bălcescu, exista cu mult înainte ca domnitorul să dispună de domeniul public ca de propria sa avere. Principala cale de formare a marii proprietăți funciare a constituit-o **deposedarea treptată și îndelungată a țăranului liber de pămîntul său de către boier.** Boierîmea, această castă privilegiată — scrie Bălcescu — „nu se mulțumește numai a concentra în mîinile sale toate drepturile politice, a organiza statul boieresc, dar încă preface rînduiala economică înghițind proprietățile mici ale țăranilor în proprietățile cele mari", răpind „o dată cu proprietatea și libertatea individuală a țăranilor, prefăcîndu-i în servi".

Potrivit părerii sale, căile de apariție a marii proprietăți moșierești pot fi multiple, însă originea ei în ultimă instanță, e unică — spolierea de veacuri a țăranului, singurul producător de bogăție în țară. Nu munca boierului, ci munca neplătită a țăranului este izvorul marii proprietăți feudale. **„Așadar,** arată Bălcescu, **nici munca nici rodul ei, ci un șir de spoliații succesive sînt origina proprietăților mari în țările noastre, sînt titlurile stăpînitorilor de azi ai pămîntului"** (subl. ns.). Răspunzînd acelora care, prin subterfugii teoretice încercau să legitimeze dreptul absolut al boierului asupra pămîntului, scrie : „Istoria stă de față atît trecută cît și contemporană ca să acuze cea mai mare parte din posesiunile de astăzi ca rău cîștigate și ca să ne spue toate vicleniile, toate mijloacele rușinoase ce au întrebuințat unii ca să se facă proprietari".

În opera sa, Bălcescu acordă o așa de mare importanță originii proprietății feudale deoarece aprecia că cea mai importantă chestiune a revoluției democratice și sociale era cea referitoare la relațiile de proprietate, starea plugarilor fiind dependentă de instituția proprietății. **Problema proprietății** — sublinia Bălcescu — **„era într-adevăr chestia cea mai principală a revoluției și izvorul tuturor relelor care bîntuie această societate a cărei bază este defectuoasă".** De remarcat că proprietatea în optica lui Bălcescu nu era o categorie încremenită, imuabilă, ci o relație socială „care trebuie a se modifica mereu după progresurile societății". Așadar, Bălcescu nu se limitează la observarea și descrierea proprietății ca instituție juridică, ci încearcă să dezvăluie conținutul social-economic al acestei categorii. El atrăgea atenția că proprietatea trebuie privită „comme un fait social", detașîndu-se astfel de interpretarea proprietății ca simplă relație între subiect și obiectul însușirii.

● ...și soluția problemei agrare

LA MIJLOCUL secolului trecut, conținutul principal al luptei economice și social-politice între clasele aflate în opoziție îl constituia problema agrară. Rezolvarea acesteia putea fi făcută prin lichidarea definitivă a relațiilor iobăgiste și transformarea țăranului iobag în proprietar de pămînt, liber. Era de fapt singura cale realistă, dar și cea mai grea de. înfăptuit, corespunzătoare condițiilor de dezvoltare a societății românești din etapa respectivă. **„Din toate chestiile care s-au discutat de la glorioasele evenimente din 11 iunie încoa.** *relevă Bălcescu,* **cea mai grea, cea mai delicată și totodată aceea care a iscat mai multe patimi în țară este fără îndoială chestia d-a face pe țăran proprietar".**

Ideea eliberării cu pămînt a țăranului și transformarea lui în proprietar de pămînt liber, susținută de Bălcescu, coincide cu punctul de vedere al lui Marx referitor la soluționarea problemei agrare în anii 1848—1849 în țările răsăritului european. În legătură cu aceasta, Marx arată că „aceste țări nu pot fi izbăvite de barbaria patriarhală decît cu ajutorul unei revoluții agrare care să-i transforme pe țăranii iobagi sau clăcași în proprietari de pămînt liberi".

Pentru a demonstra necesitatea împroprietăririi, Bălcescu aduce o serie de argumente de ordin juridic și economic. El alcătuiește o documentată pledoarie în sprijinul împroprietăririi, dovedind că dreptul boierului asupra pămîntului nu este cu nimic mai mare decît al țăranilor care sînt „coproprietari cu proprietarul nominal". Pe fiecare suprafață de pămînt există de fapt doi coproprietari : proprietarul nominal, adică boierul, și proprietarul real — țăranul, al cărui drept este chiar mai puternic, căci prin munca lui terenuri neproductive au fost transformate în cîmpii fertile, de ale căror roade el nu s-a bucurat niciodată. Împroprietărirea n-ar face decît să ateste dreptul țăranului asupra unei parcele de pămînt pe care o avea deja în posesiune. Iar acest drept este legitimat de munca neplătită prestată de țăran. Vorbind în numele țăranilor, Bălcescu sublinia: **„Așadar dacă voi ca proprietari aveți un drept asupra pămînturilor voastre, noi ca vechi lucrători, care de veacuri am întrebuințat puterile noastre la îmbunătățirea pămînturilor voastre și care am fost rău răsplătiți de ostenelele noastre, pentrucă astăzi sîntem încă în ticăloșia în care erau părinții noștri, avem dar ca și voi un drept asupra pămînturilor voastre : acel prisos de valoare care este numai rodul muncii noastre, care poate fi atribuit numai brațelor noastre și brațelor părinților noștri și fără care astăzi pămînturile voastre ar fi încă necultivate și în starea lor primitivă și ar aduce slabe venituri, acel prisos de valoare în veniturile voastre este averea noastră, proprietatea noastră".**

În același timp, Bălcescu a demonstrat că împroprietărirea este avantajoasă din punct de vedere economic nu numai pentru țărani, dar chiar pentru proprietari, sporindu-le veniturile prin caracterul mai productiv al muncii libere.

Bălcescu vede posibilitatea înfăptuirii impropietăririi țăranilor prin despăgubirea proprietarilor pentru pămîntul expropriat. Principial, el însă nu era împotriva exproprierii fără răscumpărare, considerînd că țăranul a plătit cu prisosință pămîntul cu care urmează să fie împroprietărit. Revoluția valahă din 1848, arăta Bălcescu, putea foarte bine să spună boierului : „Îți plătesc dar de secoli de fiecare an o rentă înzecită cel puțin decît cea cuvenită pentru pămîntul ce mi-ai dat în stăpînire. Am răscumpărat dar acest pămînt de o mie de ori. Acum nu-ți mai sînt dator nimic". Admiterea despăgubirii ca măsură practică de realizare a împroprietăririi pornea de la studierea realităților, a raportului de forțe pe plan social și nu dintr-o abordare abstractă. De altfel, această idee este similară punctului de vedere al deputaților țărani din comisia mixtă de proprietate condusă de I. Ionescu de la Brad.

Un rol important în soluționarea practică a problemei agrare revenea statului, dar nu statului birocratic feudal, ci unui stat bazat pe „instituții libere alegătoare republicane". Singura formă de organizare politică capabilă să transpună în viață revendicările maselor populare era, după Bălcescu, **republica democratică.** Forma de organizare politică viitoare trebuie să fie **„un stat de cetățeni liberi și egali sau deopotrivă unii cu alții, fără domnie și boierie".** Numai cu această condiție poporul român putea să treacă la înfăptuirea acelor reforme de care avea nevoie. De aceea, Bălcescu susținea că ar fi cea mai mare greșeală „ca românii după ce își vor cîștiga cu sînge libertatea lor, căci altfel nu poate fi căpătată libertatea, să meargă de bună voia lor să se dea pe vecinicie sau pe viață unui domn, crai sau împărat, care să-i joace, să-i chinuiască și să-i despoae după cum îi o fi voia și după firea cea rea a domnilor, a crailor și a împăraților care cred că țin stăpînirea de la Dumnezeu, că domnesc din voia lui, iar nu din voia poporului ; **...Așa dar de nevoe e ca Românii să se întocmească în republică democratică".**

● Revoluția — mijlocul practic de realizare a marilor deziderate

N. BĂLCESCU a fost un cercetător revoluționar, pasionat, ale cărui scrieri aveau un scop precis : să servească

poporului său în lupta antifeudală și împotriva jugului străin, să pregătească spiritele pentru înfăptuirea idealului național — **unirea tuturor românilor într-un singur corp politic.** El își punea mari speranțe în victoria revoluției ; de aceea rămîne constant susținător al ridicării maselor împotriva asupririi. Ca principal conducător al revoluției, s-a dăruit total transpunerii în viață a cerințelor ei, pronunțîndu-se hotărît împotriva oscilărilor, ambiguității și poltroneriei „oamenilor cu două fețe" care, după ce au servit slugarnic vechile regimuri, „se aruncă apoi în partea poporului și se făcură slugile și demagogii lui".

Rolul primordial în revoluție îl are puterea, forța maselor fără de care orice revoluție este supusă eșecului. Misiunea unui guvern cu adevărat revoluționar trebuie să constea în propagarea revoluției și înarmarea maselor, „să-i spună : acum ai o credință, fii gata să mori pentru ea".

Bălcescu nu considera Revoluția română de la 1848 ca un fenomen întîmplător, izvorît din voința unei minorități sau din mișcarea generală europeană, ci ca o necesitate organică, generată de condițiile social-economice interne. Ea reprezenta doar o etapă, o fază în dezvoltarea societății românești. Prin programul și scopul urmărit, Revoluția de la 1848, arăta Bălcescu, a avut un caracter democratic și social în sensul organizării democratice a statului și soluționării problemei agrare în favoarea țărănimii, după care va urma o altă revoluție, care va avea ca țel înfăptuirea unității și independenței naționale.

Pînă la sfîrșitul vieții sale, Bălcescu apără cu vigoarea și talentul ce-l caracterizau ideea revoluției ca mijloc de răsturnare a lumii vechi, feudale și de instaurare a egalității, libertății și democrației în patria sa. Din înfrîngerea Revoluției din 1848, el a tras concluzia că revoluția populară, cu idealurile ei înalte, nu se putea înfăptui cu sprijinul unor puteri străine care practicau despotismul împotriva propriului popor. „De aceea, e de datoria noastră să căutăm a trage din acea revoluție tot folosul putincios și să dăm aliați naturali, adecă pe popoare iar nu pe guvernuri". În acest scop era necesar „a întocmi o mare solidaritate revoluționară în Europa", care să pună capăt tiraniei, căci dobîndirea libertății națiunilor este posibilă numai prin lupta comună a tuturor popoarelor împilate.

● Unitatea națională

PUȚINI GÎNDITORI din trecutul țării noastre au militat cu atîta energie și dăruire de sine pentru unitatea națională a poporului român ca N. Bălcescu. Întreaga sa activitate este funciar legată de realizarea acestui măreț ideal. La el ideea păstrării ființei naționale n-avea nimic comun cu frazeologia patriotardă a naționaliștilor burghezi, ci era mesajul intim al unui popor dornic de libertate și demnitate.

conf. dr. Ion BULBOREA

(Continuare în pag. 10)

EXPERIMENTAREA UNOR MĂSURI DE

STRUCTURILE ORGANIZATORICE AU SERIOASE CARENȚE

O INTREPRINDERE, ca și o ființă vie, are o anumită structură internă a cărei funcționare presupune o multitudine de raporturi între părțile componente, ca și între diversele lor activități. Considerînd structura întreprinderii ca ansamblul serviciilor și secțiilor acesteia, prin care se realizează obiectul și funcțiunile proprii respectivului organism, ca și relațiile organice dintre acestea, de la șef la executant și invers — relații de autoritate și de informare — știința conducerii a definit **trei principii** *în alegerea unui anumit tip de structură și anume:* **individualizarea funcțiunilor, încărcarea echilibrată a personalului și economia de legături ierarhice.**

Aplicarea acestor principii implică, în fiecare caz în parte, luarea în considerare a mărimii întreprinderii, a obiectului ei, fondul de cadre de care poate dispune, ansamblul mijloacelor materiale pe care le are la dispoziție, elemente care se interferează și se condiționează reciproc. Apare evident că fiecărei unități economice îi corespunde o anumită structură organizatorică. Ea va fi cu atît mai rațională cu cît este mai bună funcționarea organismului în vederea atingerii unei eficiențe maxime pe ansamblul activității acestuia.

Este binecunoscut că pînă acum întreprinderile nu-și puteau stabili o structură organizatorică pe măsura lor proprie, fiind încorsetate în structura stabilită de regulamentele de organizare și funcționare, care prevedeau norme unice pe ramuri de producție. Tocmai pentru a înlătura efectele negative ale aplicării unor structuri-șablon, întreprinderile care **experimentează o serie de măsuri în vederea creșterii eficienței economice (H.C.M. 1404/1967) au căpătat posibilitatea să-și adapteze structura organizatorică în funcție de cerințele și particularitățile producției, să înființeze sau să desființeze compartimente de muncă, să creeze funcții noi și să stabilească pentru acestea nivelul de salarii, prin corelație cu funcții similare existente.** *Această competență primită a pus conducerile întreprinderilor în fața unor răspunderi sporite, oferindu-li-se totodată un puternic instrument pentru mai buna folosire a potențialului uman și tehnic de care dispun.*

Examinînd felul cum s-a acționat pînă acum, se constată că o serie de întreprinderi, deși destul de timid, au utilizat posibilitățile create. In general, însă, se poate spune că preocupările pentru aplicarea deplină și cît mai rațională a competențelor acordate au fost insuficiente. In această privință **vina o poartă nu numai conducerile întreprinderilor în experimentare, dar și ministerele, care nu au îndrumat în suficientă măsură întreprinderile, nu au controlat felul cum se desfășoară această acțiune, nu au stimulat inițiativa cadrelor din unitățile economice.**

Sensul profund al măsurilor adoptate de partid în ultimii ani, care și-au găsit încununarea în complexul de sarcini stabilite de Conferința Națională a partidului din decembrie 1967, este lărgirea competențelor cadrelor care conduc în mod nemijlocit producția. Fără îndoială că exercitarea acestor competențe cere din partea tuturor o largă inițiativă, spirit creator. Rezultatele dovedesc că pînă acum inițiativa, bazată pe o matură chibzuință, s-a manifestat destul de slab.

Analiza modului cum întreprinderile cuprinse în experimentare au uzat de drepturile acordate în vederea stabilirii unei structuri cît mai potrivite prilejuiește o seamă de concluzii.

● *La baza organigramei — necesitățile reale*

ÎN GENERAL, a existat o oarecare preocupare pentru îmbunătățirea structurilor, **constînd din comasări de compartimente, reorganizarea unor activități și înființarea de noi compartimente și funcții cerute de necesitățile producției, eliminarea de trepte intermediare de conducere, reduceri de personal** etc. O serie de întreprinderi au recurs la simplificarea verigilor, au comasat compartimente cu profil asemănător (la Uzina „Danubiana"-București, numărul compartimentelor s-a redus de la 36 la 19, la Fabrica de mașini-unelte și agregate-București de la 29 la 21). Au fost luate măsuri organizatorice de îmbunătățire a conducerii producției ca, de exemplu, la Fabrica de șuruburi-Brașov, unde activitatea de lansare a producției, dispersată mai înainte pe secții, a fost concentrată în cadrul serviciului de producție; la Uzina de țevi „Republica"-București, unde activitatea de întreținere și reparații a fost concentrată în cadrul serviciului mecanic șef.

Unele activități au fost reorganizate, înființîndu-se **compartimente noi,** corespunzător stadiului actual de dezvoltare a întreprinderilor respective. Astfel, la Uzina „Electronica"-București a fost înființat un al doilea serviciu tehnolog șef, cu sarcini de elaborare și coordonare a proiectelor de dezvoltare în perspectivă a capacităților de producție, precum și un serviciu de estetică a produselor; la Uzina „23 August"-București a fost reorganizată activitatea de concepție, creîndu-se un compartiment destinat să se ocupe cu problemele de dezvoltare a uzinei și un alt compartiment — cu pregătirea fabricației. La C.I.L.-Pitești a fost înființat un serviciu de cercetare, documentare și prospectare, prin comasarea serviciului tehnic cu laboratorul central și secția de prototipuri.

Dacă în unele întreprinderi elaborarea structurii organizatorice a constituit prilejul unor studii aprofundate, pe baza cărora s-a putut îmbunătăți activitatea de conducere, în numeroase altele aceasta s-a făcut în mod empiric, fără să se respecte criteriile și principiile cunoscute. Multe dintre organigramele stabilite conțin încă numeroase verigi intermediare, paralelisme de atribuții, fărîmițarea unor activități, compartimente fără un volum de muncă corespunzător, încărcarea neechilibrată a funcțiilor de conducere etc., ceea ce determină, în ultimă instanță, o utilizare nerațională a cadrelor, o organizare nejudicioasă a sistemului informațional și, implicit, a mecanismului de luare a deciziei.

● *Individualizarea funcțiunilor întreprinderii neagă dispersarea*

O PRIMĂ CERINȚĂ, care adesea este ignorată, este ca între funcțiunile întreprinderii și organismele care exercită sarcinile și atribuțiile acestor funcțiuni să existe o perfectă corespondență. Adeseori, activități caracteristice unei funcțiuni sînt dispersate între mai multe compartimente și grupate alături de activități ale altor funcțiuni. Serviciile sau birourile respective fiind subordonate unor cadre de conducere diferite, nu se asigură nici o coordonare unitară. În unele structuri organizatorice, de pildă, la Uzinele „Semănătoarea"-București, Uzina „1 Mai"-Ploiești, Uzina de construcții de mașini-Reșița, Combinatul de celuloză și hîrtie-Brăila, **atribuțiile funcțiunii de cercetare-dezvoltare și ale celei de producție sînt divizate între mai multe servicii, majoritatea dintre ele avînd sarcini corespunzătoare ambelor funcțiuni.** În consecință, funcțiunea de cercetare-dezvoltare este, sub aspectul coordonării, împărțită la aceste întreprinderi între directorul general, directorul tehnic, inginerul șef de concepție și chiar inginerii șefi de producție, iar funcțiunea de producție — îndeosebi între directorul tehnic și inginerii șefi de producție. Este clar că, în asemenea condiții, există paralelisme în exercitarea autorității și, implicit, verigi intermediare. După părerea noastră, la aceste uzine, precum și la altele care au un volum mare și complex de probleme, ar trebui grupate în compartimente distincte atribuțiile corespunzătoare fiecăreia din cele două funcții și subordonate astfel: cele privind funcția de cercetare-dezvoltare — directorului (general) —, iar cele privind funcția de producție — inginerului șef. Dacă se consideră că problemele pe care le ridică funcția de producție depășesc capacitatea de cuprindere a unui singur om, se pot prevedea două posturi de coordonatori. Sub acest aspect, ni se pare judicioasă divizarea sarcinii de coordonare de la Uzinele „Electronica" între un director de producție pentru piese de radio și televizoare și altul pentru montaj, sau la Uzinele „1 Mai"-Ploiești, între un director pentru instalațiile petroliere și altul pentru restul produselor.

În aproape toate structurile organizatorice elaborate, funcțiunea de personal nu este individualizată; de regulă, ea este mărunțită în activități ce sînt subordonate conducătorului întreprinderii, directorului adjunct sau directorului comercial. Importanța activităților care compun această funcțiune — asigurarea condițiilor optime de muncă, gestiunea personalului, alegerea și repartizarea cadrelor, educarea, formarea și promovarea acestora, cointeresarea materială — justifică, credem, pe deplin atenția care trebuie acordată de conducerea întreprinderilor dezvoltării și creării unui organism distinct pentru aceste probleme.

În ceea ce privește funcțiunile comercială și financiar-contabilă, se constată o mai bună individualizare. Cu toate acestea, în numeroase cazuri, funcțiunea comercială este divizată, în mod nejustificat, între mai multe compartimente: serviciu de aprovizionare, serviciu de desfacere, serviciu de export (de pildă, la U.C.M.-Reșița). În timp ce activitatea serviciului de export este coordonată de directorul general adjunct, restul activității comerciale se află în subordinea directorului comercial. La Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie"-București, ca și la altele, aprovizionarea cu materii prime și materiale este separată de activitatea de desfacere, deși volumul de muncă nu justifică această divizare. Coordonarea activității de aprovizionare este dată în competența inginerului șef (care se ocupă și de activitățile de cercetare-dezvoltare și de producție), iar activitățile de desfacere și de transport revin, spre coordonare, directorului adjunct. Este evident că asemenea fărîmițare a atribuțiilor nu este de natură să asigure o mai bună îndeplinire a sarcinilor, ci reprezintă de fapt

● *Încărcare inegală a cadrel*

UN ALT ASPECT NEGATIV, care se constată frecvent, este **încărcarea neechilibrată a cadrelor de conducere și a șefilor de servicii.** Fenomenul își are originea îndeosebi în insuficienta încredere a directorului în capacitățile colaboratorilor săi apropiați, în supraestima-

ÎN INTREPRINDERI SE AȘTEAPTĂ UN SPRIJIN REAL

MĂSURILE CE SE EXPERIMENTEAZĂ în 71 de întreprinderi industriale — reducerea numărului de indicatori obligatorii stabiliți întreprinderilor, mărirea competențelor în definirea structurii organizatorice și folosirea mai bună a potențialului uman, simplificarea finanțării și creditării unităților economice, sporirea cointeresării materiale etc. — prezintă o mare importanță pentru perfecționarea conducerii și planificării economice, întrucît ele permit o serie de concluzii utile pentru aplicarea Directivelor aprobate de Conferința Națională a partidului. Era de așteptat, de aceea, să se fi asigurat încă de la început toate condițiile pentru buna desfășurare a experimentului, ca și pentru urmărirea rezultatelor ce se obțin. În unele întreprinderi și ministere au fost luate o serie de măsuri importante în sprijinul acestei acțiuni.

În alte cazuri însă, așa cum arată analizele, nu s-au respectat sensul și spiritul prevederilor Hotărîrii cu privire la experimentare, nu a existat inițiativă din partea conducerii unităților economice și nu s-a dat un sprijin calificat din partea organelor centrale interesate și în primul rînd din partea ministerelor tutelare. Modul cum s-a desfășurat pînă acum acțiunea de experimentare la Intreprinderea de prefabricate din beton armat și precomprimat „Progresul"-București, aparținînd Ministerului Industriei Construcțiilor, atestă o serie de deficiențe manifestate în cadrul experimentării.

● *O dinamică normală a indicatorilor*

PRIVIND DATELE statistice referitoare la îndeplinirea indicatorilor de plan, ca și la nivelul lor față de o perioadă corespunzătoare precedentă (vezi tabelul) situația apare în general bună.

Fără a nega orice influență pozitivă a acțiunii de experimentare, nu se poate atribui nici acesteia tot „meritul". Rezultatele se înscriu evident pe linia dezvol-

	Sem. II.1967		ian.—mai 1968	
	Realizat față de plan	Realizat față de sem. II. 1966	Realizat față de plan	Realizat medie lunară față de media lunară sem. II. 1967
Producția-marfă vîndută și încasată (%)	106	127	108	87
Productivitatea muncii (%)	106	113	107,8	104
Reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată (în lei)	0,49	17,31	851,25*)	7,70**)
Fond salarii (%)	100	124	100***)	94***)

*) nivelul realizat în luna aprilie, maximum fiind 902,84 lei atins în luna ianuarie; pentru comparație arătăm că în sem. II. 1967 s-a înregistrat un nivel mediu de 847,39 lei.
**) scăderea ianuarie — aprilie față de sem. II.
***) media lunară ianuarie — aprilie față de sem. II.

SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE

o încărcare inutilă a schemelor, o folosire nerațională a capacității cadrelor, îndeosebi a celor cu sarcini de conducere.

Atunci cînd volumul de muncă nu necesită compartimente distincte, este posibil și recomandabil ca două funcțiuni cu profil asemănător să fie executate de un singur organism, iar mai multe asemenea compartimente cu profil apropiat să fie coordonate de un membru al conducerii întreprinderii. În acest fel se evită o dispersare a potențialului cadrelor, ca și existența unor verigi intermediare între conducătorii unității și șefii compartimentelor (servicii, secții etc.). Astfel de funcțiuni cu profil asemănător sînt cercetarea-dezvoltarea și producția, sau comercială și financiar-contabilă. Atari grupări sînt posibile, de pildă, la fabricile de produse lactate, de panificație, la întreprinderile producătoare de materiale de construcție. Or, pînă acum s-a făcut prea puțin în acest sens.

În orice caz **nu este recomandabil a uni în cadrul aceluiași serviciu sau birou activități foarte diferite** sau ca un cadru de conducere să coordoneze asemenea activități, asa cum este cazul la I. P. „13 Decembrie".

rea proprie, precum și în concepția, întru nimic justificată, că el trebuie să știe direct tot ce se întîmplă în unitate. De aceea, în cele mai dese cazuri, directorul întreprinderii este mult prea încărcat, iar ceilalți colaboratori apropiați sînt folosiți sub capacitate; el are în subordine 5—8 compartimente, în afara celor 3—4 funcții de conducere ale întreprinderii. De exemplu, la Uzina mecanică-Poiana, directorul întreprinderii coordonează 8 activități distincte, în timp ce ceilalți 3 membri ai colectivului de conducere răspund de cîte 4 compartimente fiecare; la Uzina „Semănătoarea"-București, directorul general coordona, în vechea structură, 8 compartimente, iar în prezent 7, pe cînd contabilul șef are în subordine doar două compartimente.

În unele întreprinderi, urmărindu-se o mai rațională folosire a salariaților tehnic-administrativi, s-au dimensionat mai bine serviciile, în funcție de necesitățile reale. Ca urmare, o parte din salariații acestor servicii au fost trecuți în alte locuri de muncă. Reduceri de personal tehnic-administrativ s-au înregistrat la Fabrica „Zorile noi"-Piatra Neamț (28%), Țesătoria de relon „Panduri"-București (6%), Rafinăria Brazi (5%) etc.

● *Funcții noi care să mărească doar treptele intermediare și numărul șefilor de serviciu?*

ÎN LEGĂTURĂ cu dreptul acordat întreprinderilor în experimentare de a stabili funcții noi, după părerea noastră, prea puține au folosit această posibilitate în mod judicios. Considerăm că au procedat bine întreprinderile care au înființat funcțiunile de matematician, fizician, psiholog, programator etc., cum este cazul Șantierului naval-Galați, al Uzinei „23 August"-București, al Combinatului chimic-Făgăraș și al altora. Majoritatea întreprinderilor însă au mers pe linia creării unor funcții intermediare de conducere, mărindu-și, fără nici o necesitate, numărul de posturi tehnic-administrative. Astfel au procedat Uzina „1 Mai"-Ploiești (cu 10%), Uzina „Danubiana" (cu 3%), Combinatul chimic-Făgăraș (cu 4%) ș.a.

Este adevărat că, pînă acum, asemenea probleme nu au intrat decît într-o măsură redusă în preocupările conducerilor întreprinderilor din țara noastră. Nu e mai puțin adevărat că lipsa unor norme de muncă pentru personalul tehnic-administrativ îngreunează foarte mult aprecierea necesităților de cadre. Dar tot atît de adevărat este că menținerea sau chiar crearea unor posturi, îndeosebi de nivel superior, este rezultatul încercării conducerii unităților de a asigura salarii mai bune unora din subalterni.

La multe întreprinderi s-a manifestat tendința de a crea funcții noi, în special de nivel superior, funcții de coordonare, ca și aceea de a menține sau chiar de a fărîmița unele servicii. De exemplu, la C.I.L.-Pitești, serviciul plan-preț de cost și prețuri este format din 3 salariați. Evident, în locul acestui „serviciu" se putea constitui un **birou** în cadrul serviciului contabilitate, sau chiar în serviciul plan; tot în aceeași întreprindere, formația P.C.I. — compusă din 4 salariați — și subordonată... inginerului șef mecanic, putea face parte din serviciul administrativ, care are numai 8 salariați; de asemenea, serviciul mecanic șef putea fi unit cu cel al energeticului-șef și noul serviciu subordonat directorului care coordonează producția. La Fabrica „Zorile noi" din Piatra Neamț, serviciul contabilitate cu 4 salariați și serviciul financiar cu 5 salariați puteau fi întrunite într-un singur serviciu.

În indisolubilă legătură cu principiul individualizării funcțiunilor și al încărcării echilibrate a salariaților este principiul economiei de legături. Menținerea unui număr mare de nivele ierarhice determină o lungire a circuitelor informaționale, lipsă de operativitate în luarea deciziilor, diluarea responsabilităților și îndepărtarea conducerii de producție. Acest adevăr, subliniat frecvent în literatura de specialitate, a fost însă trecut cu vederea în numeroase din organigramele elaborate. La Intreprinderea de reparații auto-Suceava, inginerul șef, care coordonează direct serviciul organizarea producției, C.T.C. și protecția muncii, are în subordine încă doi ingineri șefi adjuncți: unul coordonează două servicii, iar cel de-al doilea — un serviciu și trei secții de producție; la „Colorom"-Codlea, sînt doi ingineri șefi, din care unul coordonează numai un singur serviciu; cel de-al doilea, are în subordine și un inginer șef adjunct, care dirijează numai un serviciu cu 7 salariați. Tot la această uzină, contabilul șef coordonează două servicii a cîte 10 salariați fiecare; el este „ajutat" în această muncă de un contabil șef adjunct, care nu răspunde direct de nici o activitate. La Combinatul de celuloză și hîrtie-Brăila directorului economic îi sînt subordonați un director economic adjunct și contabilul șef!

Aspectele relevate, și care nu sînt singurele, dovedesc că este necesar să se acorde mai multă atenție stabilirii unor structuri organizatorice raționale și echilibrate, pe măsura necesităților reale ale întreprinderilor.

Anton ȘTEFĂNESCU

ării continuu ascendente a sectorului din are face parte și întreprinderea de prefabricate, pe linia eforturilor colectivului cestei unități de a satisface marile cerințe ale economiei naționale de a da roduse cît mai multe, de înaltă calitate i cu cheltuieli de producție tot mai mici.

Dacă examinăm realizările din lunile ulie, august și septembrie ale anului trecut nu se poate trage concluzia că acțiunea de experimentare a avut principalul efect finamizator pentru activitatea unității; și mai puțin concludentă ar fi comparația ntre realizările din aceste luni și nivelele tinse în lunile aprilie și mai din acest an, luni cînd condițiile atmosferice nu au influențat cu nimic desfășurarea procesului de producție.

Se putea realiza mai mult? Întrebare firească, la care ne-au răspuns Ivan Radu, șef contabil, și Vasile Turtureanu, economist principal la serviciul planificării.

„Pentru a judeca activitatea depusă în cele 10 luni, ne spune tovarășul Vasile Turtureanu, este necesar să se țină seama în primul rînd de particularitățile procesului de producție. Întrucît 40% din liniile tehnologice sînt în aer liber, producția noastră este puternic influențată de factorii climaterici; de aceea, iarna se planifică și se produce mai puțin, cu costuri mai mari, iar vara situația este inversă. În al doilea rînd, beneficiarii producției noastre sînt îndeosebi, anul acesta în exclusivitate, întreprinderi de construcții. Orice modificări în proiectele de execuție influențează direct asupra structurii producției pe care o fabricăm. Și, din păcate, se fac încă mult prea multe modificări în aceste proiecte. Ele nu se oglindesc direct în schimbări ale indicatorilor de plan, deoarece nu avem toată producția nominalizată. Indirect însă ele se reflectă în evoluția stocurilor de materii prime și materiale și mai ales în costuri și în productivitatea muncii. De aceea, în toată perioada de experimentare indicatorii din planul nostru nu au suferit nici o modificare".

„În unitate, a adăugat șeful contabil, sînt vizibile o serie de preocupări pentru sporirea producției și a laturii calitative a activității noastre. Ca urmare, sarcinile de plan au fost realizate, am primit mai puține refuzuri de calitate. Mai mult, rezultatele din semestrul al II-lea 1967 au fost influențate negativ prin înregistrarea sumei de circa 500 mii lei, reprezentînd refuzuri pentru calitate necorespunzătoare pe care le-am primit de fapt în semestrul I".

● *Îngrădiri neînlăturate*

EFECTELE MĂSURILOR ce se experimentează puteau fi mai mari dacă ar fi existat un mai mare sprijin din partea direcției generale din minister, a Băncii Naționale și a altor organe centrale, au menționat unii din lucrătorii cu care am stat de vorbă.

Deși se experimentează un număr mai mic de indicatori, **se raportează atît noii indicatori, cît și cei care sînt în uz în celelalte întreprinderi.** Raportarea este necesară, deoarece, utilizînd expresia tov. V. Turtureanu „nu se poate circula în general pe dreapta, iar cîțiva pe stînga". S-ar fi putut găsi însă modalitatea de a se simplifica sistemul de raportare, eventual de redus numărul indicatorilor și anume al celor ce pot fi deduși; dar este mult mai ușor să ceri decît să cauți căi și soluții pentru raționalizarea muncii. Mai important este însă faptul că **inițiativa întreprinderii a trebuit să se încadreze în limitele impuse de toți indicatorii,** atît cei obișnuiți, cît și cei ce se experimentează, toți constituind sarcini de plan, pentru a căror îndeplinire întreprinderea este „judecată". Și urmărirea tuturor indicatorilor ca și „judecarea" se face nu numai de către minister, ci și de către alte organe (Ministerul Finanțelor, Banca Națională).

În schimb, sprijinul acestor organe, în special al ministerului de resort, se face puțin simțit sau de loc. În ceea ce privește lipsa de preocupare din partea organului tutelar, este semnificativ că **în decursul celor peste 10 luni nu a venit nimeni să constate la fața locului felul cum decurge experimentarea, ce probleme se ridică, cum să fie acestea soluționate mai bine etc.** Se poate spune că direcția generală din minister a creat chiar unele greutăți unității, neacordîndu-i în timp util sporul de mijloace circulante, corespunzător sarcinilor sporite de plan. Din această cauză, Banca nu a asigurat la începutul acestui an finanțarea decît în limita fondurilor pe care unitatea le avea și anul trecut. Consecința logică este ușor de dedus: întreprinderea a avut nevoie de credite... restante, pentru care a plătit dobînzi penalizatoare. Abia după multe intervenții, s-a dat sporul de mijloace, ceea ce a condus la normalizarea situației financiare.

Întreprinderea nu s-a bucurat de sprijin nici din partea organului bancar. Pe baza unor instrucțiuni cu caracter general, inspectorul Băncii Naționale, Sectorul 5, controlează normativul de mijloace circulante pe elemente, deși el este acordat ca normativ global. Numeroase discuții s-au purtat și cu ocazia determinării efortului propriu, pentru a se constitui fondul de prime. Prea puțin interes se manifestă de asemenea pentru sprijinirea întreprinderii în vederea încasării facturilor. Cu toate că normativul pentru facturi este calculat pentru 7 zile, uneori trec și 20 de zile pînă la încasarea acestora! Unitatea bancară nu ține cont nici de necazurile întreprinderii cînd nu poate livra produsele din lipsă de vagoane.

Fără îndoială că **în asemenea condiții, competențele lărgite acordate au rămas în cea mai mare parte simple deziderate.**

● *Să modificăm, dar să nu schimbăm nimic*

LIPSA DE SPRIJIN din partea ministerului și a altor organe centrale justifică numai în parte modul cum a decurs experimentarea, conducerea întreprinderii avînd bineînțeles partea ei de vină.

Preocupată îndeosebi de realizarea curentă a sarcinilor de plan, s-a făcut prea puțin pentru a analiza diferitele laturi ale procesului de producție și de realizare a produselor, pentru a organiza aprovizionarea, depozitarea, manipularea materiilor prime și a materialelor, pentru determinarea științifică a numărului de salariați etc. Două exemple ni se par concludente. Primul. Beneficiind de dreptul de a crea funcții noi, au fost făcute cîteva modificări: un post de inginer șef adjunct cu relații a fost transformat în inginer șef adjunct... cu organizarea științifică a producției și a muncii, care are în subordine serviciile producție, tehnologic și tehnic; 4 posturi de economiști principali de secție au fost transformate în 4 posturi de... contabili șefi de secție; două posturi de șefi de sectoare au fost transformate în șef sector mecanic și șef sector producție. După cum ne spunea contabilul șef, au fost încadrați pe noile posturi vechii titulari. Adică, s-a modificat, dar nu s-a schimbat nimic. Al doilea exemplu: postul de șef al serviciului planificare este liber din februarie. De sarcinile serviciului răspunde tov. V. Turtureanu, dar nu i s-a dat nici delegație pentru aceasta (sau să se fi găsit o altă soluție). Or, nu se poate spune că este tot ce se putea face pentru perfecționarea structurii organizatorice a întreprinderii.

Experimentarea ce are loc cere tuturor cadrelor din economie să depună toate străduințele, să folosească un nou stil de muncă, în care rutina și șablonismul nu au ce căuta, să dea dovadă de inițiativă, de spirit de răspundere, să-și sporească exigențele față de munca pe care o prestează, să-și aducă întreaga contribuție la sporirea continuă a eficienței economice — principiu fundamental al activității în toate ramurile și unitățile economice. Numai prin studiul atent al practicii, prin aplicarea cuceririlor științei și tehnicii în activitatea curentă, prin eliminarea a tot ce este vechi și depășit, atît de către lucrătorii din întreprinderi cît și din ministere și alte organe centrale, se poate asigura reușita deplină a acțiunii de experimentare. Aceasta impune să se lichideze neîntîrziat carențele care persistă de atîta timp, să se treacă hotărît la examinarea tuturor rezultatelor obținute pînă acum și, pe baza concluziilor ce se degajă, să se ia măsuri pentru continuarea în bune condiții a experimentării. Numai astfel se va ajunge ca în final să se realizeze pe deplin scopul pentru care s-a făcut experimentul.

Florin DUCA

N. BĂLCESCU

(Urmare din pag. 7)

În concepția lui Bălcescu făurirea statului național unitar apare ca o condiție esențială pentru dobîndirea libertății poporului și rezolvarea problemelor sociale ale țării. Dacă pînă la Revoluția din 1848 el propaga ideea revoluției sociale ca punct de plecare pentru înfăptuirea ulterioară a revoluției naționale și a independenței de stat, după înfrîngerea ei, apreciază că nici o problemă social-economică de însemnătate majoră pentru poporul român nu poate fi soluționată fără înfăptuirea unității naționale. Referindu-se la revendicarea libertății de către „românii din toate părțile Românieî", Bălcescu scria: **„Nu poate fi fericire fără libertate, nu poate fi libertate fără putere, și noi românii nu vom putea fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic".**

Totodată Bălcescu milita pentru respectarea egalității. „O naționalitate — scrie Bălcescu — oricît de mică ar fi trebuie respectată",... „noi trebuie să profesăm respectul naționalităților și egalitatea lor".

Unirea țărilor române într-un singur organism politic nu putea fi opera unor individualități, fie chiar geniale, oricît de bine intenționate ar fi fost, și cu atît mai puțin rezultatul profesării unor simple pledoarii în favoarea idealului național. Singur poporul, cu forța uriașă de care dispune, era în măsură să înfăptuiască un act de asemenea grandoare și strălucire. „Patriotismul unui popor este mult mai puternic decît orice mare geniu individual. Cînd inima lui va fi aprinsă de acea mare idee a regenerației naționale și cînd el va fi hotărît de a o apăra cu sîngele lui nici-o putere din lume nu-l va putea birui".

Observînd rezistența puterilor străine interesate și a forțelor interne retrograde față de doleanțele legitime ale poporului român, Bălcescu nu-și făcea iluzii asupra termenului dispariției asupririi de clasă și asupra dobîndirii drepturilor sale ca națiune, considerînd că acesta este un proces îndelungat, care cere sacrificii și suferințe. Dar era convins că va veni ziua înlăturării definitive a tiraniei și va domni libertatea tuturor popoarelor lumii. Sensul vieții sale, încrederea nețărmurită în viitorul țării sale și al omenirii întregi, erau exprimate în cuvinte de rară plasticitate și inegalabilă sinceritate. Într-un manuscris, care poate fi apreciat ca un adevărat testament politic al marelui revoluționar, se arată: „Însumi cu o inimă sfîșiată de durere, mă lupt cu o boală crudă și neîmblînzită, caut a cîștiga timp asupră-i și a o întrece în iuțeală, ca să pot lăsa fraților mei aceste pagine din viața părinților, și cad sleit de puteri și mistuit. Cu toate aceste temeiuri de descurajare, sufletu-mi te slăvește încă **înzeită Libertate,** și crede că va veni ziua fericită, ziua izbîndirii, cînd omenirea întreagă se va scula și va sfîșia acest văl și dușmanii tăi se vor împietri la vederea chipului tău de lumină; atunci nu va mai fi nici om rob, nici nație roabă, nici om stăpîn pe altul, nici popor stăpîn pe altul, ci domnirea **dreptății și frăției.** Aceste cuvinte ce odată am dat de deviză nației mele, vor domni lumea. Vai! nu voi avea noroc a vede această zi, dar și eu asemenea am muncit și am pătimit pentru dreptate, și **cel din urmă al meu cuvînt va fi încă un imn ție țara mea mult dragă"** (Subl. ns.).

Bălcescu era conștient că transformări radicale, care să repună țara și poporul în drepturile sale, necesitau o perioadă de îndelungi pregătiri și acțiuni energice. De aceea afirma că: „Poate pînă cînd vom vedea nația noastră recăpătîndu-și toate drepturile, va trece chiar un secol".

Și într-adevăr visul lui Bălcescu de a vedea țara liberă și poporul stăpîn pe destinele sale a fost înfăptuit, pe un plan superior, abia după un secol, cînd la cîrma țării se află poporul însuși, condus de partidul clasei muncitoare. Evocînd lupta eroică a revoluționarilor de la 1848 consemnăm împlinirea, în zilele noastre, a idealului scump care nu s-a putut înfăptui atunci — adevărata libertate și independență națională. Socialismul a deschis cîmp larg afirmării forțelor creatoare ale națiunii, a permis ridicarea ei pe o treaptă nouă de dezvoltare. Sub conducerea partidului comunist clasa muncitoare a condus mai departe lupta pentru emancipare socială și libertate națională, desăvîrșind sarcinile revoluției burghezo-democratice, a asigurat victoria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră.

SEZONUL TURISTIC A ÎNCEPUT

(Urmare din pag. 6)

tr-un motiv care cu greu poate fi explicat, el a fost montat sub cerul liber, iar cînd se răcește vremea, nu mai poate fi folosit (fibrele înghețată și zgîrie mașina). Deci, încă de la bun început s-a acceptat ideea folosirii lui în proporție de 60—70% din timp, ceea ce, evident, nu este de loc economic.

● *Ospitalitatea locurilor de popas*

Eforturile depuse, mai ales în ultimii ani, în direcția amenajării și dotării locurilor de popas sînt lăudabile; tot mai multe unități de alimentație publică se construiesc de-a lungul șoselelor. Și multe din ele iau conturul unor hanuri de altădată, unde organizatorii urmăresc să asigure tradiționala ospitalitate românească. Apreciind realizările de pînă acum, ne-am pus, totuși, întrebarea: asigură aceste unități cerințele elementare — loc de parcare, odihnă și alimentație — ale automobiliștilor? Răspunsul pe care ni l-au dat faptele nu ne-au bucurat de loc. Cele mai multe unități comerciale nu satisfac decît parțial aceste deziderate. La prima vedere s-ar părea că toate arterele principale de circulație sînt împînzite de o rețea de camping-uri. Aceasta, dacă luăm ca exacte datele care ni s-au prezentat: 69 în funcțiune, alte 34 în construcție. O analiză mai atentă evidențiază însă faptul că în numai 15 din acestea s-au amenajat grupuri sanitare adecvate. Nici măcar un singur camping nu figurează în evidența O.N.T. cu mențiunea „rampă de spălarea automobilelor". Unele campinguri, indeosebi din rețeaua cooperației de consum, cum sînt cele de la Strunga, Albița, Sîrbi, Sîmbra oii și altele sînt departe de ceea ce vor și ar trebui să fie. Și acum, o mică socoteală: cele 15 camping-uri declarate de forurile competente drept corespunzătoare au posibilitatea să cazeze un număr de 300—500 automobiliști. Dar în timpul sezonului se află zilnic pe diverse artere de circulație 1 500—2 500 automobile. Între nivelul și volumul cerințelor și cel al satisfacerii lor este, evident, un decalaj mult prea mare. Pentru ca noțiunea de camping să nu fie denaturată, se impune ca nici un astfel de așezămînt de popas să nu poată fi pus în funcțiune fără o autorizare din partea unei comisii județene, din care să facă parte obligatoriu și un reprezentant al O.N.T.

La cele menționate pînă acum se adaugă necesitatea îmbunătățirii atît din punct de vedere cantitativ, cît mai ales sortimental și calitativ a aprovizionării hanurilor și camping-urilor cu produse alimentare.

Dar camping-ul nu este singura formă de asigurare a odihnei automobiliștilor. În diferite țări o dezvoltare deosebită o cunosc motelurile. În această direcție noi sintem, deocamdată, la început: în total funcționează sub acest nume, patru unități. Am menționat „sub acest nume", deoarece ele sînt simple hoteluri cărora li s-a schimbat numai firma.

Îmbunătățirile care se impun în domeniul serviciilor oferite turiștilor pe pneuri rezultă din însăși relatarea faptelor constatate cu ocazia anchetei noastre. Eforturile necesitate sînt minime dacă ținem — și trebuie să ținem — seama de substanțiala lor eficiență economică, de puternicul efect pozitiv pe care-l vor avea asupra dezvoltării turismului.

MARCA FABRICII

rămîne cel mai eficace reprezentant comercial al firmei dv.

Pentru crearea propriei dv.

MĂRCI DE FABRICĂ

vă stau la dispoziție serviciile celor mai valoroși artiști plastici din țară, asigurîndu-vă o

MARCĂ A FABRICII

simplă, sugestivă, la nivelul graficii mondiale,

Toate aceste condiții vi le garantează

ARTIS

AGENȚIA DE PUBLICITATE A FONDULUI PLASTIC

prin care puteți realiza, de asemenea la un nivel superior, orice fel de lucrări de grafică și tipărire ca:

AFIȘE • PLIANTE • PROSPECTE • ALBUME • CATALOAGE • CALENDARE • AGENDE etc.

ADRESA AGENȚIEI:

Str. Gării de Nord 6-8; Tel. 17.15.03, 17.11.53, 18.13.34, 18.33.74

Răspuns la întrebările despre Asigurările de Stat (V)

„ASIGURAREA DE ACCIDENTE «TURIST» POATE FI ÎNCHEIATĂ PENTRU PERIOADA DE CONCEDIU?"

O astfel de întrebare își pun mulți dintre cei care au aflat despre asigurarea „Turist", introdusă de Administrația Asigurărilor de Stat în dorința de a oferi posibilități cît mai variate pentru cei ce doresc să ia o măsură de prevedere.

Întrebarea este firească: în timpul concediului se pot întîmpla accidente, se pot ivi pagube la bunurile rămase în gospodărie. Asigurarea de accidente „Turist" este — în adevăr — absolut necesară, ca măsură de prevedere pentru cei care pleacă în concediu. Și nu numai pentru aceștia. La plecarea în delegații, în deplasări, în locuri de activitate situate în afara localității de domiciliu etc., este utilă o asigurare „Turist".

Iată cîteva amănunte despre această formă de asigurare, puse la dispoziție de tov. MARIN RECE, directorul Direcției asigurări de persoane din Direcția generală ADAS:

Asigurarea de accidente «Turist» se încheie pe timp de o lună, plătindu-se o primă de numai 15 lei. Persoana, care încheie contractul, se asigură astfel pentru urmările accidentelor.

În același timp, se ia o măsură de prevedere pentru bunurile gospodărești, asigurarea „Turist" avînd astfel un caracter complex.

Dăm, mai jos, sumele asigurate:

	Pentru invaliditate permanentă	Pentru deces
• Pentru accidente de circulație auto-moto:	25.000 lei	15.000 lei
• Pentru accidente, la domiciliul asiguratului, ca urmare a unui incendiu, trăsnetului, explozie etc.	20.000 lei	10.000 lei
• Pentru celelalte accidente:	10.000 lei	5.000 lei
• Pentru bunurile gospodărești:	20.000 lei	

Fără îndoială, amănuntele de mai sus constituie nu numai un răspuns la întrebarea dacă asigurarea de accidente „Turist" poate fi încheiată înainte de plecarea în concediu, ci o invitație pentru concretizarea dorinței justificate de a se lua o măsură de prevedere cu prilejul deplasărilor, concediilor, excursiilor etc.

Aurel CRIȘAN

ORIENTĂRI NOI IN COMERŢUL ROMÂNESC

Mircea BIJI

LITERATURA ŞTIINŢIFICĂ de specialitate din domeniul comerţului interior din ţara noastră a cunoscut o dezvoltare relativ mai lentă comparativ cu producţia de lucrări privind celelalte ramuri ale economiei naţionale. In ultimele luni constatăm însă cu plăcere apariţia unor volume în care se dezbat experienţe ale cercetărilor româneşti privind circulaţia mărfurilor sau chiar cărţi de politică economică, exprimînd puncte de vedere şi propuneri concrete pentru perfecţionarea comerţului nostru cum este cazul cu ultima carte publicată recent de prof. univ. Mihai Levente [1]).

Lucrarea tratează domenii majore ale comerţului, planificarea fondului de marfă şi a desfacerilor, relaţiile comerţului cu furnizorii, organizarea şi conducerea acestei ramuri, stabilirea preţurilor bunurilor de consum, raţionalizarea vehiculării mărfurilor etc. După cum arată în prefaţă autorul, modul de abordare a lucrării se deosebeşte de cel obişnuit. Despărţindu-se de problemele descrierii, explorării şi definirii teoretice a acestor probleme, volumul urmăreşte căutarea celor mai potrivite soluţii prin modele de gîndire neformalizate.

Nimic mai actual însă decît această preocupare de bază a lucrării şi anume problema optimizării rezultatelor activităţii comerciale pentru a maximiza satisfacerea nevoilor consumatorilor şi a minimiza costurile sociale ale circulaţiei mărfurilor. Această problemă constituie o centrală străduinţe a economiştilor contemporani întrucît de alocarea raţională a resurselor umane şi materiale — restrînse prin natura lor — depinde obţinerea celor mai bune randamente posibile.

Lucrarea expune o serie de măsuri a căror aplicare de altfel a şi fost iniţiată, fundamentează altele care sînt în curs de experimentare şi propune măsuri pentru a fi introduse fie imediat, fie atunci cînd se vor crea condiţii economice favorabile pentru aceasta. Ideile şi sugestiile autorului sînt stimulative cu deosebire în domeniul cointeresării şi comportării lucrătorilor din comerţ, organizării şi conducerii ştiinţifice a comerţului socialist, raporturilor operative şi eficiente între comerţ şi furnizori.

O PROBLEMĂ CARE RECLAMA O ATENŢIE deosebită este stabilirea de raporturi directe între furnizori şi organizaţiile comerciale. Autorul arată că prin planul de stat se nominalizează încă în prezent peste 150 de articole, iar Ministerul Comerţului Interior şi ministerele producătoare emit repartiţii unităţilor subordonate pentru aproximativ 1000 de grupe de produse şi articole. Astfel fondul de marfă destinat aprovizionării populaţiei se obţine în proporţie de 85% pe baza repartiţiilor date de organele centrale şi 15% prin relaţiile directe dintre producători şi întreprinderile, respectiv organizaţiile comerciale. Această situaţie semnalată de autor ilustrează importanţa directivelor Conferinţei Naţionale a P.C.R., privind nominalizarea unui număr restrîns de mărfuri, a celor care prezintă o importanţă deosebită pentru aprovizionarea populaţiei, cantităţile şi structura pe sortimente ale celorlalte produse urmînd a fi stabilite prin relaţii contractuale directe între unităţile industriale şi cele comerciale. Aceste directive demonstrînd pe deplin compatibilitatea planului de stat cu ideea de piaţă, sînt însoţite de o serie de măsuri de ansamblu care promovează o structură favorabilă iniţiativei creatoare a întreprinderilor şi centralelor. După cum a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul la Conferinţa Naţională a Partidului „întreprinderile vor elabora în mod nemijlocit planul de producţie" întrucît îşi cunosc mai bine resursele, bucurîndu-se de autonomie sporită în cadrul gestiunii economice proprii.

LUCRAREA RECENZATĂ analizează în mod detaliat funcţiile comerţului în domeniul ridicării calităţii producţiei. Pe lîngă formele cunoscute de împiedicare a pătrunderii în comerţ a mărfurilor necorespunzătoare calitativ, dezdăunarea cumpărătorilor care au achiziţionat produse cu defecte, se propun şi unele măsuri economice, ca de pildă, o diferenţiere mai accentuată a preţurilor potrivit ideii că sporul de calitate este rezultatul unor cheltuieli mai mari de muncă ce trebuie să se oglindească în nivelul preţurilor. Autorul priveşte însă problema calităţii într-o perspectivă mai largă, care include extinderea în producţie a sortimentelor de calitate superioară, îmbunătăţirea tehnico-economică a produselor, ridicarea generală a gradului de finisare şi prezentare estetică a mărfurilor, realizarea cerinţelor modei, îmbunătăţirea prezentării şi conservarea însuşirilor calitative, extinderea ambalării adecvate specificului mărfurilor.

Nici problema aprovizionării directe, atît de importantă pentru mobilizarea şi raţionalizarea circulaţiei mărfurilor, nu scapă preocupărilor analitice ale autorului care pledează hotărît pentru o serie de măsuri apte a favoriza dezvoltarea acestui tip de relaţii între industrie şi comerţ. Printre aceste măsuri un rol important îl au : acceptarea de către industrie a clauzei de livrare francostaţia de destinaţie indicată de comerţ, raţionala amplasare a întreprinderilor şi secţiilor producătoare de bunuri de consum pe teritoriul ţării, precum şi dimensionarea lor judicioasă etc. Alte măsuri se referă la înzestrarea staţiilor de cale ferată cu containere, extinderea preambalării mărfurilor la fabrici, utilizarea ambalajelor-navetă.

ÎN DOMENIUL PERFECŢIONARII SISTEMULUI DE COINTERESARE în comerţ autorul propune generalizarea celor mai stimulatorii forme de salarizare şi anume a acordului direct proporţional, completat cu atribuirea de tarife suplimentare, trimestriale, în funcţie de depăşirea planului pe unitate, ţinîndu-se seama şi de gradul de realizare a planului. Această formă de salarizare reprezintă în fapt remunerarea muncii în raport cu vînzările, ceea ce corespunde întru totul atît intereselor societăţii, cît şi celor personale ale salariaţilor din comerţ. În lucrare se arată însă că nivelul tarifelor atît pentru acordul proporţional, cît şi pentru cel cu

(Continuare în pag. 14)

[1]) **Mihai Levente, Orientări noi în comerţul românesc, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1968, 147 pagini.**

A CUNOAŞTE PENTRU A CONDUCE

ESEUL ce ni-l oferă cunoscutul economist şi statistician H. Guitton [1]) cuprinde o sumă de reflecţii prilejuite de confruntarea cu probleme contemporane majore, privind utilizarea unor vaste resurse puse azi la dispoziţie de ştiinţă şi tehnică, a unor forţe uriaşe care, după cum vom şti a le folosi, pot duce fie la anihilarea civilizaţiei noastre, fie la înflorirea fără precedent a acesteia. Omul, constată Guitton, „se simte strivit, apare ca o victimă" (pag. 11) în mijlocul uimitoarelor sale creaţii pe care a fost capabil să le plămădească, dar pe care nu ştie cum să le utilizeze ; de aceea el trebuie să se autoperfecţioneze, perfecţionîndu-şi cunoaşterea. Cunoaşterea devine astfel tot mai activă, ea tinde să se transforme într-un instrument de adaptare a structurilor, de control al realităţii.

Din întreaga lucrare emană, pe de o parte, profunda insatisfacţie faţă de starea de lucruri înconjurătoare şi, pe de altă parte, dorinţa ardentă de a modifica cadrul social capitalist, dorinţă pe cît de vie pe atît de pioasă şi sterilă căci autorul eseului se refuză de la început soluţiilor radicale, angajamentului faţă de o anume formă de organizare socială. El se va rezuma la a ridica grave probleme, cu inteligenţă şi profunzime, în termenii unui limbaj ştiinţific revelator, cărora nu le va căuta, în adîncime, răspunsul.

Este greu de semnificaţii faptul că un economist nemarxist de prestigiu ajunge spontan la unele probleme pe care marxismul le-a formulat şi rezolvat pe o bază ştiinţifică, cum ar fi aceea a transformării cunoaşterii din contemplare în acţiune sau aceea a sentimentului de alienare şi neputinţă resimţit în condiţiile capitalismului faţă de mijloacele materiale, sentiment însoţit de aspiraţia de a le stăpîni. Nu mai puţin semnificativă este şi incapacitatea de a da răspuns deplin acestor chestiuni, o dată situat în afara marxismului.

● *Economia şi informaţia*

DEGAJAŢI DIN TEORIA INFORMAŢIEI, termenii de probabilitate, informaţie, entropie vin să argumenteze necesitatea trecerii de la economia opacă, necunoscută, la economia transparentă, posibil a fi cunoscută.

Pe măsura evoluţiei unui sistem închis, indiferent de natura sa, în cadrul acestuia energia se conservă din punct de vedere cantitativ, dar se degradează dintr-unul calitativ. Energia potenţială utilizabilă se află în scădere, iar cea neutilizabilă în creştere. **Entropia** este suma energiilor de rebut, neutilizabile, suma „valorilor de transformare care se adaugă unui sistem material între starea iniţială şi cea actuală... Entropia este o mărime abstractă, invizibilă, constituită de spirit pentru a încarna ideea fundamentală a degradării energiei" (pag. 26). Creşterea entropiei înseamnă mersul către dezordine, către domeniul în care domneşte întîmplarea, **probabilul**.

Distrugerii energiei, secătuirii resurselor, dezordinii nu i se poate opune — arată Guitton — decît forţa umanităţii inteligente, expresia organizării şi creaţiei — **neg-entropia**. Neg-entropia este, prin excelenţă, intervenţia competentă şi avizată, acţiunea **informată** ce se finalizează într-o readucere la ordine, în eliminarea probabilului, ca urmare a desfăşurării unor acte cu rezultate certe, univoc previzibile.

În această lumină **informaţia** este o cantitate de cunoaştere pe care spiritul o introduce într-un sistem pentru a-i limita degradarea, pentru a reduce forţele de anihilare. Concluzia se desprinde limpede : prin utilizarea efectivă şi adecvată a informaţiei, omul limitează entropia ; informaţia este, prin urmare, vital necesară în momentul în care, cu acuitate, se pune problema stăpînirii unor resurse ce trebuie împiedicate să se transforme în forţe ale distrugerii sau dezordinii. Semnalînd, pe drept cuvînt, că informaţia nu poate fi transformată în decizie pertinentă decît de aceia ce-i înţeleg sensul şi semnificaţia, Guitton pledează pentru o cît mai completă şi cuprinzătoare educaţie economică, pentru dezvoltarea unui sistem informaţional naţional cît mai perfecţionat şi mai exhaustiv.

● *Creşterea economică şi problemele sale*

PROBLEMA CREŞTERII ECONOMICE este, din păcate, pusă de Guitton în afara oricărui context social. Este însă evident că reflecţiile asupra creşterii economice se referă la fenomene specifice capitalismului ; de altfel, exemplele oferite aparţin exclusiv ţărilor capitaliste. O dată relevat acest aspect ne vom opri asupra unor interesante observaţii.

Fenomenul creşterii economice, arată Guitton, ca şi alte fenomene economice are o natură contradictorie, dihotomică, căci exprimă fenomene absolut opuse : neg-entropia şi entropia. Ce fenomene de entropie generează creşterea economică în cadrul sistemului capitalist ? Este vorba, în primul rînd, despre **inflaţia** care, în capitalism însoţeşte inevitabil creşterea economică. Inflaţia este cu atît mai periculoasă cu cît nu conţine în sine mecanismul automat al opririi sale, reprezentînd deci o piedică artificială în calea dezvoltării economice.

În al doilea rînd, creşterea economică face ca **masivitatea** sistemului să crească, ceea ce are drept consecinţă scăderea capacităţii sale de responsivitate, creşterea inerţiei. Un sistem economic masiv este incapabil să răspundă prompt unor „apeluri", devine greu manevrabil. „Cum să ne mirăm că în aceste condiţii sistemul îşi pierde capacitatea de a răspunde ? Nu este însăşi ideea ocolului pe care o face producţia, prin care Böhm-Bawerk caracteriza economia capitalistă şi care, prin vulnerabilitatea sa a permis dezechilibrele ce generează ciclurile economice ?" (pag. 60).

Armand POPPER

(Continuare în pag. 14)

1) H. Guitton : Maîtriser l'économie. Fayard, Paris 1967.

CURIER

■ În cursul ultimelor luni, mai multe firme americane au inclus în structura lor organizatorică funcţia denumită **director de produs.** Aceasta reprezintă o oarecare extindere a unui experiment mai vechi, care pleacă de la ideea creării unei responsabilităţi unice pentru realizarea integrală — în sensul cel mai larg al noţiunii — a oricărei activităţi productive ; în acest sens „directorul de produs" răspunde de toate problemele, începînd cu prospectarea pieţei, alegerea sortimentului, proiectarea, fabricarea şi terminînd cu desfacerea respectivelor produse. În nr. 6/1967 al revistei DIRECTION ET GESTION Charles Ames arată că această funcţie este justificată numai la acele firme care au un program de producţie relativ diversificat. Drept premise absolut obligatorii ale introducerii acestei funcţii se consideră că sînt : 1. delimitarea cît mai precisă a rolului şi sferelor de răspundere ale „directorului de produs" ; 2. acordarea unei independenţe şi încrederii totale în cadrul limitelor stabilite ; 3. pregătirea şi testarea riguroasă a persoanei căreia urmează să i se încredinţeze această funcţie.

Autorul atrage atenţia că dacă aceste premise nu vor fi respectate sau dacă funcţia de „director de produs" va fi introdusă la întreprinderi în care există o strînsă interdependenţă tehnologică între diferitele produse fabricate, această structură organizatorică va duce în mod inevitabil la manifestări de „micro-patriotism" ce vor dăuna bunului mers al întregii întreprinderi.

■ În dezacord cu concluziile lui M. Barabanov, expuse în articolul **Produsul social final al S.U.A. şi structura lui** (MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIIE OTNOŞENIA nr. 4/1967), concluzii ce ar evidenţia o tendinţă de creştere pe o perioadă de lungă durată a cheltuielilor materiale în valoarea producţiei în S.U.A., S. Nikitin se întreabă în articolul **Probleme ale structurii valorice şi materiale ale producţiei sociale** (publicat în nr. 5/ 1968 al aceleiaşi reviste), dacă este justificată calcularea structurii producţiei sociale numai pe baza **produsului final** şi dacă rezistă criticii teza lui Barabanov — admisă pînă în prezent în statistica sovietică —, conform căreia indicatorul **produsul social brut** este lipsit de valoare ştiinţifică şi practică, datorită faptului că presupune introducerea repetată a valorii transmise. După Nikitin, greutatea specifică a contabilizării repetate a valorii transmise este destul de mică şi în prezent există metode statistice care permit eliminarea ei. În produsul final însă, dacă se evită calculul repetat, se elimină totodată şi toată sau cea mai mare parte a valorii obiectelor muncii.

Nikitin consideră că este necesară folosirea paralelă şi interdependentă a ambilor indicatori. Aplicînd aceste considerente la analiza dinamicii structurii producţiei cîtorva ţări capitaliste, autorul ajunge la concluzia că reproducţia lărgită impune o creştere mai rapidă a primei subdiviziuni în perioada industrializării, dar că în perioada următoare, date fiind posibilităţile de scădere a cheltuielilor materiale, este admisibilă nu numai dezvoltarea paralelă, dar chiar şi creşterea mai rapidă a celei de-a doua subdiviziuni.

■ Nu rar se confundă tehnica cu tehnologia. Iată cum distinge cele două noţiuni Bertrand Saint-Servin în PROGRES SCIENTIFIQUE nr. 112/1968 : „Tehnologia este arta de a produce tehnica. Poţi avea o bună competenţă tehnică, să fii un bun tehnician fără a fi pentru aceasta un tehnolog. Cunoaşterea tehnicii îi permite unui tehnician să facă faţă la situaţii prevăzute, dar nu şi la probleme inopinate, ce revendică soluţii noi. În schimb, tehnologia permite abordarea problemelor în originalitatea lor, de a le găsi o soluţie adecvată. Tehnologia presupune multă cultură, ştiinţă şi experienţă, care sînt, într-o mare măsură transmisibile, dar presupune şi ingeniozitate, capacitate de a sesiza specificul unei situaţii sau al unei dificultăţi practice şi a imagina o rezolvare nouă. Tehnologia este secretul tehnicii".

INTREPRINDEREA FLARO

EXECUTĂ

- Stilouri.
- Un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrimioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

FABRICA DE CUIE, SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

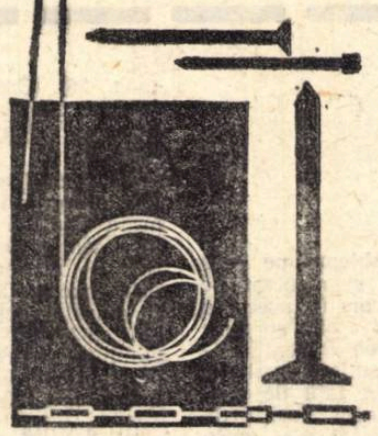

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ:

- Sîrmă arsă STAS 889-52
- Cuie construcții gama 1,8—4,00 mm
- Ținte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20-38 mm

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. — D.A.D. București, pentru obținerea repartițiilor

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

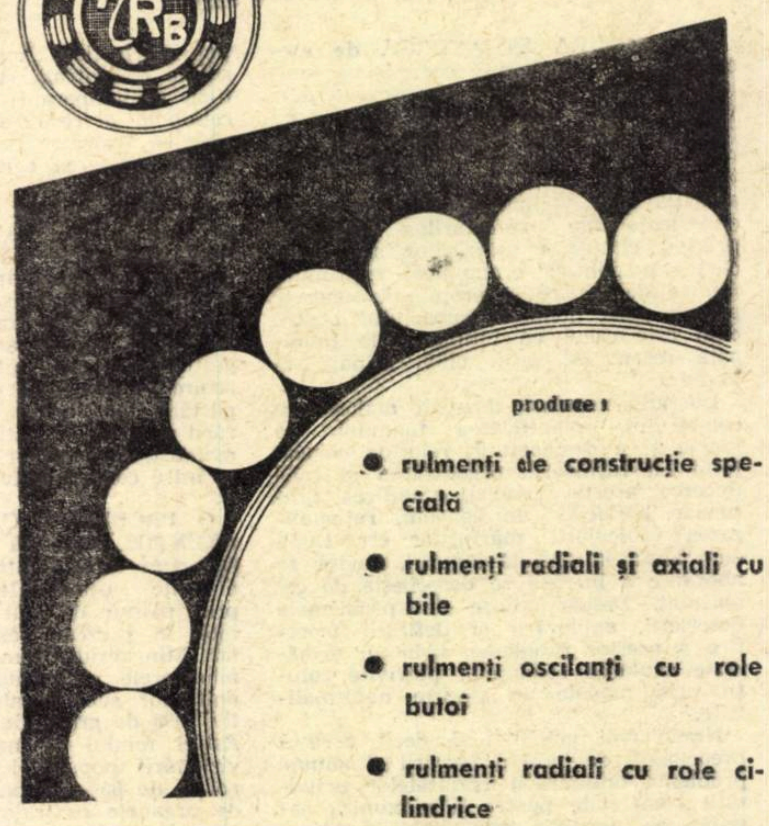

produce:

- rulmenți de construcție specială
- rulmenți radiali și axiali cu bile
- rulmenți oscilanți cu role butoi
- rulmenți radiali cu role cilindrice

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

- AUTO-TRACTOR a livrat recent în Iran, în cadrul contractului de durată încheiat cu această țară, 45 tractoare U-450, 48 tractoare U-650 și 51 tractoare U-651. Pentru efectuarea de probe au fost trimise în Kenya tractoare de tipul U-50 și U-650. S-au livrat în U.R.S.S. 389 remorci RM-1, iar în R.S. Cehoslovacă 100 autocamioane de 5 tone, tip SR-113.
- MINERALIMPORTEXPORT a exportat 31 000 t ciment în R. S. Cehoslovacă, Iugoslavia, R. D. Germană, Brazilia, Malta și Libia; circa 22 000 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, U.R.S.S. și R. P. Ungară; 11 000 mp geam laminat în R. S. Cehoslovacă; 46 000 mp carton asfaltat, 900 t piatră de gips, 21 000 uc cahle și 700 t var în R. P. Ungară; 1 800 mp dale din marmură concasată în R. S. Cehoslovacă; 27 000 ml capet semilavabil, 23 000 mp covor PVC pe suport textil și 30 t polietilenă în U.R.S.S.; folii și fețe de masă în valoare de 4 000 lei în Ghana; 664 t minereu de mangan în R.D.G.; 1 500 t sare în R. P. Ungară, R. S Cehoslovacă, R. P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia; 72 t cretă și 479 t bentonită „O" în R. S. Cehoslovacă; 942 t pirită în R.F. Germaniei și 278 t barită în U.R.S.S.
- MAȘINEXPORT a exportat recent strunguri de tip SN-400 și SN-320 în R. S. Cehoslovacă, Iran și Thailanda. In cadrul Tîrgului Internațional de la Milano au fost vîndute o serie de mașini-unelte românești, printre care mașina de alezat și frezat MAF 85.
- TEHNOIMPORT a exportat 385 t rulmenți către firme din R.D.G., R. S. Cehoslovacă R. P. Polonă, R. P. Bulgaria, U.R.S.S., Franța, R.F.G., India, Turcia și Belgia. A importat 17 t transformatoare de curent din R.D.G.; 29 t plăci poliuretan din Austria; 18 t aparatură cinematografică din U.R.S.S.; 11 t porțelan de menaj din R.P. Bulgaria; 7 t plăci filtrante din R.D.G.; 92 t rulmenți din U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, R.D.G. și R. P. Polonă.
- ROMTRANS. Au sosit din import în portul Constanța, printre altele, următoarele mărfuri: 1 500 t benzen, 2 500 t șrot de soia, 3 800 t antracit din Olanda; 2500 t pește sărat și congelat din R.P. Chineză; 2 250 t laminate din Franța; 1 200 t tumbac din Turcia și 47 450 t minereu de fier din India și Algeria. La export au fost livrate prin portul Constanța 1 875 mc cherestea cu destinația Libia; 67 autocamioane în R.P. Chineză, 10 000 t ciment în Brazilia; 2 750 mc cherestea în Franța; 2 924 t ciment în Libia; 3 326 t ulei de floarea-soarelui în Olanda.

fabrică anvelope pentru autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare într-o gamă variată de profile, care asigură o aderență sporită la sol și un randament kilometric ridicat.

— Anvelopele de autoturism cu carcasă din cord tip nylon asigură o viteză de rulaj de pînă la 170 km oră.

— Anvelopele de autocamion cu carcasă din cord tip nylon, asigură o capacitate de încărcare sporită.

Rețineți: DANUBIANA — marca tuturor timpurilor, tuturor meridianelor;

Telefon: 23.42.80 — Telex. 276.

M. I. C. M.
INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT

ELECTROMOTOR

TIMIȘOARA, BULEV. REPUBLICII Nr. 21 - TELEFON: 13856

ASPIRATORUL DE PRAF „PRACTIC"

- absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți;
- consum de numai 0,15 lei pe oră;
- preț de vînzare 785 lei.

VENTILATOARE DE MASĂ

- se utilizează în locuințe, birouri și magazine;
- se livrează în două variante:

VM 3 cu două viteze de rotație și suport din tablă;

VM 4 cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.

INTREPRINDEREA METALUL ROȘU CLUJ

STR T VLADIMIRESCU 12-14 - tel. 147.30

produce:

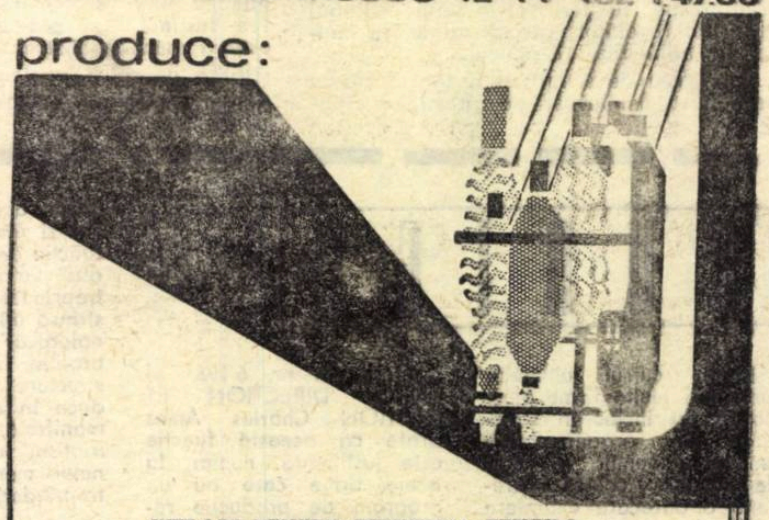

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:

- Mașini de tricotat degete de mănuși
- Mașini de uscat cu tamburi pentru fibre și tricoturi
- Mașini de tricotat cu comandă program
- Mașini de tricotat rectilinii
- Cuve pentru țesături grele
- Aparate de vopsit sculuri
- Diferite aparate de uscat și vopsit
- Aparate de vopsit sub presiune

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:

- Aparate de uscat pe plăci de sticlă
- Agregate pentru finisaj în tăbăcării
- Benzi pentru fabricile de încălțăminte
- Butoaie de vopsit
- Butoaie de tăbăcit
- Diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa

CIRCUMSPECŢIE IN PROGNOZA PE 1968 pentru ţările vest-europene

LUCRĂRILE celei de-a XXIII-a sesiuni a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E.O.N.U.), care s-au desfăşurat între 17 aprilie şi 3 mai 1968, s-au referit, ca şi în alţi ani, la numeroase probleme de mare actualitate. Printre cele examinate în actuala sesiune se remarcă : ritmul de creştere încetinit din ţările Europei occidentale ; continuarea dezvoltării în ritm ridicat a economiei ţărilor socialiste ; evoluţia ponderii Europei în cadrul economiei mondiale, comparativ cu S.U.A. ; comerţul dintre ţările europene cu sisteme economice şi sociale diferite, ca factor principal al creşterii comerţului mondial ; incidenţele cooperării industriale asupra relaţiilor economice viitoare între ţările europene etc.

La baza discuţiilor a stat un studiu elaborat de Secretariatul Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, care cuprinde o amplă analiză a situaţiei economice din Europa în anul 1967, în corelaţie cu evoluţia sa din anii precedenţi. In intervenţia sa, reprezentantul ţării noastre, Petre Tănăsie, a apreciat studiul prezentat de Secretariatul C.E.E. drept „rod al activităţii de înaltă calificare a economiştilor şi statisticienilor Secretariatului, ca un material de o valoare documentară deosebită, avînd în vedere că el reprezintă singura sinteză a realizărilor economice ale ţărilor europene cu sisteme economice şi sociale diferite".

Referindu-se la tendinţele economiei ţărilor europene, delegaţia română a evidenţiat că sporirea contribuţiei Europei la producţia mondială lărgeşte, implicit, şi posibilităţile sale de a participa la soluţionarea problemelor economice mondiale. Apreciind pozitiv prezentarea, pentru prima oară în cadrul C.E.E., a problemelor cooperării industriale, delegaţia română s-a asociat sugestiei altor delegaţii de a se extinde analiza şi la domeniul cooperării ştiinţifice şi tehnologice, întrucît — după părerea generală — viitorul relaţiilor economice intra-europene este strîns legat de această cooperare.

● „Recesiunea" vest-europeană: ultimul an?

EXPERŢII O.N.U. constată că în 1967 creşterea economică a înregistrat în ţările capitaliste europene o nouă încetinire, comparativ cu anii precedenţi: ritmul de creştere a scăzut, an de an de la aproape 6% în 1964, la 4% în 1965, 3% în 1966 şi 2% în 1967. Rezultatele au fost sub aşteptări nu numai în ceea ce priveşte evoluţia produsului naţional brut (în termeni reali), dar şi în domeniul comerţului exterior. Astfel, importurile ţărilor vest-europene din restul lumii au sporit şi ele numai cu 2% ; schimburile între ţările respective s-au extins cu 5%.

Evoluţia produsului naţional brut într-o serie de ţări din Europa occidentală în perioada 1964—1968 este prezentată în tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Dinamica produsului naţional brut
(în preţuri curente, creşteri în % faţă de anul precedent)

Ţara	1964	1965	1966	1967	1968 (previziuni)
Anglia	5,8	2,3	1,3	1,5	4,0
Austria	6,8	2,4	4,3	2,0	2,0—3,0
Belgia	6,9	3,5	2,7	2,0—2,5	3,0
Danemarca	8,1	4,5	2,4	3,1	...
Elveţia	5,1	4,3	2,8	1,7	2,0—2,5
Finlanda	6,4	5,1	2,3	2,6	3,5
Franţa	5,9	4,2	4,9	4,0	5,0
R.F.G.	6,6	5,6	2,3	—0,1	4,0
Italia	2,8	3,5	5,5	5,7	5,5—6,0
Norvegia	5,5	5,7	4,0	5,3	4,0—4,5
Olanda	8,9	4,7	2,5	5,0	3,5
Suedia	7,0	3,7	3,1	3,3	3,5

Sursa : Economic Survey of Europe in 1967, capitolul I, tabelul 1.

Autorii studiului califică conjunctura anului 1967 ca avînd un caracter de „recesiune", înţelegînd însă prin acest termen o încetinire a ritmului de creştere şi nu o scădere absolută a producţiei. In anumite perioade ale anului, într-o serie de ţări vest-europene au avut loc şi scăderi absolute ale producţiei. In a doua jumătate a anului s-a conturat o îmbunătăţire a conjuncturii în R.F.G., Franţa, Italia şi Anglia. In ţările occidentale mici semnele de redresare au fost mai puţin vizibile, deşi — într-o serie de cazuri — producţia lor industrială a cunoscut influenţa favorabilă a sporirii importurilor de către ţările în care s-a produs mai din vreme o înviorare a economiei.

In ceea ce priveşte ţările socialiste din Europa, studiul constată că dezvoltarea lor economică a continuat în ritm rapid şi în cursul anului 1967. Cele mai ridicate ritmuri de creştere a producţiei industriale au fost obţinute de România şi Bulgaria. Producţia industrială a sporit, pe ansamblul ţărilor socialiste europene (fără Iugoslavia), cu 9,5% faţă de 1966 (creştere superioară celei din anul precedent), iar productivitatea muncii cu 7%, faţă de un ritm mediu anual de 4,5% pentru perioada 1964—1966.

In studiu se relevă însemnătatea acestei evoluţii pentru întregul continent european. Examinînd evoluţia comparativă a economiei Europei şi a celei a S.U.A. pe o perioadă mai îndelungată (începînd din deceniul al şaselea), autorii constată o modificare a tendinţei în ceea ce priveşte ponderile acestor două zone în economia mondială. Dacă pînă în 1964 dezvoltarea mai rapidă a Europei a dus la mărirea importanţei ponderii acesteia în economia mondială, în ultimii ani ponderile relative tind să se stabilizeze. Autorii studiului relevă că anul 1967 ar fi cunoscut chiar o deteriorare a poziţiei Europei, dacă n-ar fi avut loc o accelerare a creşterii producţiei industriale în ţările socialiste europene.

Tabel nr. 2

Dinamica producţiei industriale
(creşteri în % faţă de anul precedent)

Ţara	1964	1965	1966	1967
Anglia	7,2	3,0	1,1	—0,8
Austria	7,8	3,8	4,1	0,2
Belgia	6,0	2,5	2,0	1,1
Danemarca	13,4	5,9	1,6	...
Elveţia	5,0	3,3	4,6	1,9
Finlanda	7,2	7,1	4,0	2,6
Franţa	7,6	1,6	6,8	2,2
R. F. a Germaniei	8,5	5,0	1,5	—2,5
Italia	0,3	5,5	11,6	8,4
Norvegia	9,1	5,9	5,5	4,7
Olanda	9,2	5,9	6,4	4,9
Suedia	5,0	3,3	4,6	1,9
Ţările Pieţei Comune, total	6,8	4,2	4,9	1,3
Ţările A.E.L.S., total	7,5	3,6	2,2	0,2
Europa industrială *)	7,0	4,0	3,8	0,9

Sursa : Economic Survey of Europe in 1967, capitolul I, tabelul 2.
*) Ţările Pieţei Comune şi ale A.E.L.S., inclusiv Finlanda, dar fără Portugalia.

Pe de altă parte, faptul că creşterea economică a continuat în 1967 în Statele Unite, deşi ceva mai lent, este apreciat ca un factor care a împiedicat ca recesiunea vest-europeană din 1967 să se transforme într-un „declin cumulativ". Pe baza înviorării intervenite în a doua jumătate a anului trecut, în studiu se apreciază că în cele mai multe ţări industriale vest-europene 1967 a fost, după toate probabilităţile, ultimul an al unei recesiuni care a durat aproximativ trei ani şi că perspectiva anului 1968 pare a fi mai favorabilă. Se aşteaptă o lărgire şi o intensificare a înviorării, extinderea ei şi asupra economiei ţărilor mici din Europa occidentală. Se estimează că creşterea producţiei în ţările industriale vest-europene va fi de ordinul a 4% ; după unele păreri, tendinţele favorabile în curs ar putea să ducă la o rată anuală a creşterii de 5%, comparativ cu 1967. Multe vor depinde însă de eficacitatea politicii economice prin care se urmăreşte înlăturarea fenomenelor recesive.

● Limitele intervenţiei

SLĂBIREA ACTIVITAŢII economice în 1967 în ţările vest-europene, mai accentuată decît se prevăzuse, a scos la iveală unele limite ale eficienţei măsurilor de politică economică. Sesizarea acestor limite sau, în orice caz, a decalajului dintre măsuri şi efecte în politica economică determină oarecare rezerve în pronosticurile asupra conjuncturii în 1968. Deşi datele disponibile par să indice existenţa condiţiilor unei reînviorări mai rapide, aprecierile experţilor O.N.U. ţin seama de faptul că politica deflaţionistă aplicată în majoritatea ţărilor vest-europene nu a înlăturat dezechilibrele interne sau externe din economia lor. A reieşit clar, de pildă, că politica de combatere a inflaţiei prin măsuri fiscale şi prin restricţii în domeniul creditului produce efectele scontate numai cu mare întîrziere şi cu preţul unor reduceri substanţiale ale producţiei ; adesea, se alunecă uşor într-o stagnare care depăşeşte intenţiile iniţiale ale „ucenicului vrăjitor". „Speranţele cu privire la vindecarea grabnică a inflaţiei prin restrîngerea cererii — în măsura folosită pînă acum — au fost de multe ori înşelate", remarcă autorii studiului C.E.E. (pag. 10), atrăgînd atenţia că aceasta este unul din motivele prudenţei cu care responsabilii politicii economice recurg acum la măsuri de stimulare a cererii.

Măsurile de politică economică nu au putut înlătura principalele dezechilibre nici pe plan extern. Astfel, în Anglia restrîngerea cererii nu a reuşit să amelioreze în măsura sperată situaţia balanţei de plăţi. Nemulţumirile partenerilor R.F.G. cu privire la excedentul balanţei comerciale şi de plăţi a acesteia nu au avut motive să dispară în ultimul an ; dimpotrivă, reducerea consumului intern, care a caracterizat recesiunea, a contribuit chiar la sporirea excedentului. In mod asemănător, în cazul Italiei, deşi soldul activ al balanţei de plăţi s-a micşorat în 1967, el se menţine la nivelul de 2/3 din cel vest-german.

Cele mai puternice perturbări au avut loc pe plan monetar şi tot aici persistă principalele incertitudini pentru economia ţărilor vest-europene. Criza celor două monede de rezervă nu pare să fi fost rezolvată nici de devalorizarea lirei sterline din noiembrie trecut, nici de instituirea celor două pieţe paralele ale aurului sau de acordul asupra creării drepturilor speciale de tragere în cadrul F.M.I. din martie 1968. Neîncrederea în stabilitatea monedelor de rezervă şi ezitările de a recurge la acestea în efectuarea schimburilor internaţionale au deci toate şansele să continue. Vor fi menţinute, de asemenea, măsurile restrictive ale Statelor Unite şi Angliei în vederea ameliorării balanţelor lor de plăţi. După evaluările experţilor C.E.E., aceste măsuri ar putea reduce, pe întreaga Europă occidentală, intrările de devize cu 2,5—3 miliarde de dolari, ceea ce ar avea drept efect o redistribuire a rezervelor şi ar afecta cursul politicii economice interne şi externe a ţărilor vest-europene continentale. Reducerea lichidităţilor de care dispun băncile ar putea crea dificultăţi în ce priveşte investiţiile şi producţia. „Există un anumit risc că micşorarea volumului lichidităţilor şi accesul mai redus la capitaluri vor avea drept urmare un nivel mai ridicat al dobînzilor şi o politică monetară mai austeră decît ar cere situaţia economică generală. Rezultatul ar putea prejudicia, mai tîrziu în 1968, reluarea incipientă a creşterii economice, îndeosebi a investiţiilor..." (pag. 13).

Un ultim factor de nesiguranţă — dar nu cel mai puţin important — este, cum se constată în studiul Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, faptul că unele din stimulentele principale ale expansiunii în perioada anterioară şi-au pierdut din vigoare. Efectul reducerii obstacolelor în calea schimburilor dinăuntrul Pieţei Comune şi A.E.L.S. s-a epuizat în mare măsură, iar influenţa reducerilor tarifare din cadrul „Rundei Kennedy" va fi probabil mai puţin importantă decît s-a crezut — opinează autorii studiului. Nu se pot aştepta nici noi impulsionări de felul celor din 1958-1961, din partea investiţiilor externe ale Statelor Unite. Iar concluzia cuprinsă în introducerea la studiu este semnificativă pentru evoluţia în perspectivă a conjuncturii vest-europene : „Ceea ce pare deosebit de important este că piaţa pentru bunuri de consum de folosinţă îndelungată ar putea să nu manifeste acelaşi dinamism ca în ultimii 20 de ani. Desigur, problema este legată strîns de noi progrese în tehnologie, îndeosebi de inovaţii în ceea ce priveşte produsele ; totuşi ne putem întreba dacă efectele tehnologiei şi ale creşterii veniturilor asupra sporirii cererii de consum pentru bunuri de folosinţă îndelungată nu vor fi supuse unui fel de lege a randamentului descrescînd".

I. STELIAN

SE DEZVOLTĂ COOPERAREA ECONOMICĂ ŞI TEHNICĂ DINTRE ROMÂNIA ŞI ALGERIA

NU DE MULT s-au semnat la Bucureşti Acordul de cooperare economică între Guvernul Republicii Socialiste România şi Guvernul Republicii Algeriene Democratice şi Populare, precum şi Protocolul suplimentar la Acordul de cooperare.

Acordul prevede ca cele două guverne, în baza raporturilor prieteneşti existente între poporele algerian şi român, conştiente de necesitatea extinderii relaţiilor economice între cele două ţări pe bază de egalitate şi interes mutual, să coopereze din punct de vedere economic şi tehnic, pe termen lung, în următoarele domenii :

— punerea în valoare în Algeria a terenurilor pentru culturi prin elaborarea şi aplicarea programelor în domeniul silviculturii şi irigaţiilor ;

— punerea în valoare a bogăţiilor subsolului prin executarea de studii, prospecţiuni, cercetări, şi exploatarea resurselor naturale ale Algeriei, în special în domeniul minereurilor şi hidrocarburilor ;

— elaborarea de studii şi realizarea proiectelor privind modernizarea întreprinderilor industriale existente în Algeria, prin livrarea de echipament, asistenţă tehnică pentru montarea acestui echipament şi punerea în exploatare a unităţilor ;

— formarea cadrelor naţionale algeriene care vor colabora la realizarea acţiunilor menţionate mai sus.

Realizarea proiectelor menţionate se va face prin contractele care se vor încheia între întreprinderile de comerţ exterior române şi organizaţiile corespunzătoare algeriene.

Plata livrărilor şi prestărilor de servicii efectuate de partea română se va face de către partea algeriană prin produse ale economiei algeriene şi prin produsele disponibile de la unităţile care vor fi create cu concursul României.

In afară de obiectivele incluse în Acordul de cooperare economică, Protocolul suplimentar prevede noi acţiuni privind creşterea capacităţii de producţie în exploatarea petrolului şi punerea în valoare a unor zăcăminte de minereuri din Algeria, precum şi organizarea de ateliere pentru reparaţia de utilaje.

R. P. MONGOLĂ

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI CARBONIFERE

REPUBLICA POPULARĂ MONGOLĂ are condiții deosebit de favorabile pentru dezvoltarea industriei carbonifere. În urma prospectărilor geologice efectuate pînă în prezent, Direcția geologiei de pe lîngă Consiliul de Miniștri a făcut următoarele evaluări ale rezervelor de cărbune din țară: zăcămintele sînt apreciate la 50 miliarde tone, dintre care 83% reprezintă huilă, iar 17% antracit. Aceste rezerve se găsesc în circa 20 bazine principale, cel mai important fiind bazinul carbonifer Nalaiha.

Producția de cărbune a cunoscut o creștere continuă în anii primelor două cincinale, ai planului trienal și ai celui de-al treilea plan cincinal (perioada 1948—1965). Au fost deschise 10 mine noi, printre care cele de lîngă orașele Muren și Dalanzadgad, iar în bazinul Nalaiha a fost deschisă o nouă mină carboniferă cu o capacitate de 600 000 de tone anual. În același timp a fost descoperit al doilea bazin carbonifer, format din exploatările la suprafață de la Șarîn-Gol. Se apreciază că rezervele de cărbune din această zonă, aflate la numai 30 de metri sub nivelul solului însumează 100 milioane tone. Avînd o capacitate de producție de 1,1 mil. tone pe an, exploatarea de la Șarîn-Gol oferă condiții dintre cele mai rentabile. Stratul compact de cărbune de circa 25—35 m grosime este încărcat cu ajutorul excavatoarelor direct în camioane. În vecinătate s-a construit o uzină de sortare a cărbunelui; după sortare, cărbunele este încărcat direct în vagoane, care-l transportă la termocentralele de la Darhan sau la alți beneficiari.

Creșterea numărului de mine, modernizarea și mecanizarea vechilor capacități de producție, sporirea investițiilor în perioada 1960—1965 cu 50% față de 1956—1960, au permis creșterea producției de cărbune de la 619 000 tone în 1960 la 1 250 000 tone în 1966.

Avînd în vedere faptul că în perioada 1966—1970 este prevăzută construirea a șase centrale termice cu o putere totală de 21 000 kW, precum și instalarea în cooperative și ferme de stat a unor noi capacități cu o putere de 15 000 kW, se prevede o creștere însemnată a extracției de cărbune pentru a atinge în 1970 cantitatea de 2 050 000 tone pe an.

S-a trasat totodată sarcina de a se cerceta posibilitatea deschiderii de noi mine cu o producție de circa 170 000 tone cărbune anual. Se prevăd măsuri în vederea utilizării mai raționale a capacităților de producție existente, mărirea productivității muncii, îmbunătățirea condițiilor de muncă ale minerilor.

Totodată, se recomandă utilizarea cărbunelui în vederea satisfacerii nevoilor populației urbane și rurale și pentru reducerea procentului de folosire a materialului lemnos în balanța de combustibil a țării. Pentru obținerea producției și productivității planificate se va extinde mecanizarea producției în exploatările miniere și se vor îmbunătăți indicii de utilizare a mașinilor.

Pe această bază cărbunele — importantă bogăție a subsolului țării — va fi valorificat într-o măsură tot mai mare, fapt care se va răsfrînge favorabil asupra dezvoltării forțelor de producție ale țării.

Lucian PETRESCU

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

R. P. POLONĂ: Se dezvoltă comerțul cu țările capitaliste

PUBLICAȚIA sovietică BIKI remarcă evoluția pozitivă a schimburilor Poloniei cu țările capitaliste dezvoltate. Astfel pe o perioadă de 6 ani (1961—1967) volumul schimburilor externe ale Poloniei a crescut de la 12,7 miliarde zloți la 19,6 miliarde zloți; în același timp schimburile cu țările capitaliste dezvoltate au crescut de la 3,8 miliarde zloți la 5,6 miliarde zloți, ceea ce evident arată un ritm de dezvoltare de aproximativ două ori mai mare decît cel general. De altfel, așa cum se remarca la plenara a XI-a a C.C. al P.M.U.P., din primul trimestru al acestui an, schimburile Poloniei cu țările capitaliste dezvoltate au crescut numai în 1967 cu 13,7%, creîndu-se un pasiv de 43 milioane zloți valută.

Principalii parteneri ai Poloniei în cadrul acestor țări sînt în primul rînd Marea Britanie și R. F. a Germaniei. În ceea ce privește R.F.G., schimburile cu aceasta sînt reglementate prin protocolul din 1963 și suplimentul la protocol din 1967. Structura schimburilor este în curs de modificare; ponderea produselor agroalimentare la export este încă mare, iar exportul de mașini polonez a acoperit în proporție de 68% în 1965 și respectiv 48% în 1966 importul de mașini în țările capitaliste dezvoltate.

Direcția de viitor a dezvoltării schimburilor comerciale cu aceste țări constă în creșterea exportului rentabil de produse industriale.

Un interes deosebit se manifestă de către cercurile economice poloneze în dezvoltarea cooperării cu aceste țări în domeniul investițiilor, al cercetărilor științifice și tehnicii bazate pe acorduri atît la nivel statal, cît și la nivel de întreprindere.

R.P. UNGARĂ: Colaborarea economică cu Franța

VIZITA în Franța a primului ministru Jenö Fock și comunicatul comun semnat cu această ocazie constituie o nouă etapă în dezvoltarea relațiilor economice cu această țară. S-a subliniat cu această ocazie că deși exportul francez către Ungaria a atins cuantumul valoric de 158 milioane franci francezi este necesar să se depună eforturi în special în direcția lărgirii nomenclatorului de mărfuri în comerțul reciproc. La 10 mai s-a semnat un protocol de comerț între cele două țări care prevede o creștere simțitoare a contingentelor cantitative de ambele părți. Astfel se prevede ca exportul de mărfuri ungare în Franța să atingă valoarea de 140—150 milioane forinți, astfel încît el să acopere importul de mărfuri franceze. Pentru dezvoltarea și a altor căi de colaborare economică s-a creat comisia mixtă de colaborare economică.

R. P. BULGARIA: Societăți mixte de comercializare a produselor pe piețele externe

SOCIETĂȚILE mixte pentru vinderea produselor proprii peste hotare sînt una din preocupările de bază ale comerțului exterior bulgar. Astfel pînă în prezent s-au creat peste 38 de societăți mixte în diferite țări ale lumii ca: R.F.G., Japonia, Grecia, Liban, Etiopia, Nigeria, Elveția, Spania etc. S-au obținut însemnate realizări economice. Astfel societatea „Transrodopa"-Geneva (la care Uniunea Rodopa-Sofia participă cu 50% din acțiuni) și-a amortizat mijloacele de transport și a obținut un beneficiu însemnat. La alte societăți ca de ex.: Litex (Beirut) participația bulgară a devenit totală, iar capitalul inițial a crescut de 20 de ori.

Se consideră că societățile mixte au dat rezultate bune și au sprijinit creșterea exporturilor de mărfuri bulgare pe piețele străine.

R. D. GERMANĂ: Călătoria de marketing a industriașilor britanici

DUPĂ CUM arată „Revue Economique" — editată în R.D.G., — un grup de 10 directori reprezentînd concerne industriale Guest, Keen și Nettlefolds s-au aflat în R.D.G. În cursul vizitei ei au luat cunoștință de rezultatele obținute în industria construcțiilor de mașini și a oțelului de la Zwickau, Karl Marx Stadt, Erfurt și alte orașe și au avut convorbiri cu reprezentanți ai organismelor de comerț. Se consideră că această vizită-marketing a industriașilor britanici în R.D.G. va contribui la promovarea schimburilor dintre cele două țări.

A CUNOAȘTE PENTRU A CONDUCE

(Urmare din pag. 11)

Și, în cele din urmă, trebuie remarată **uriașa risipă** ce se practică în societățile capitaliste dezvoltate. Este suficient să ne gîndim la sumele fabuloase afectate publicității sau la cantitățile uriașe de bunuri de tot felul abandonate fiindcă, dintr-un punct de vedere strict subiectiv, s-au „demodat". Țările bogate risipesc, arată Guitton, și aceasta este cutremurător într-o lume în care milioane de oameni suferă cronic de foame.

● De la cunoaștere la acțiune — cîteva condiții

CALEA PERFECȚIONĂRII cunoașterii economice apare azi, fără doar și poate, în utilizarea **modelelor** cu funcții cognitive, adică în reprezentarea și dezvoltarea, în termeni simbolici și analogi unei reflectări, a unor teorii și ipoteze. Modelul creat devine el însuși obiect de studiu și experiment, complinind unul din marile deziderate ale științelor sociale, acela al experimentării.

Teoria economică și, cu atît mai mult, modelul formalizat apare ca o economie de gîndire; prin transmiterea unei experiențe sociale se evită reluarea tatonărilor și încercărilor. O dată integrată acțiunii, teoria devine o economie de energie, de forță. Pentru a fi eficace, teoria trebuie să reflecte, fidel și în liniile ei definitorii, realitatea la care se referă, ea trebuie să adopte un sistem de categorii care să surprindă esența fenomenelor, să fie potrivită scopului pentru care a fost elaborată. În această ordine de idei, Guitton remarcă caracterul inconsistent al unor concepte ale economiei politice nemarxiste, ce stau la baza modelului pieței, cum ar fi: monopolul, oligopolul, concurența perfectă — ce păcătuiesc prin abstracție forțată, prin estomparea esențialului. El propune o redefinire, pe baza „teoriei influenței" formulată de R. Frisch și Rasmussen; aceștia preconizează un model al pieței care să aibă în vedere capacitatea de **responsivitate** (elasticitatea de repercusiune) a unităților ce o compun la diverse categorii de apeluri (de cantitate, de calitate, de preț).

Epoca noastră este considerată de Guitton ca **epoca previziunii și a deciziilor.** Între previziunea economică pe care economiștii o făceau acum cîteva zeci de ani și cea pe care o încearcă azi, există substanțiale deosebiri. Dacă, în trecut, previziunea era **conjuncturală**, ea tinde să devină **conjecturală.** Prin previziune conjuncturală se înțelege un procedeu de aproximare a viitorului prin extrapolarea unor date cunoscute, în cadrul unei structuri considerată invariabilă, constantă. În cazul previziunii conjecturale, însăși structura în cadrul căreia extrapolăm datele cunoscute este un element variabil și nu pur și simplu variabil, ci susceptibil de modificări conștiente și avizate. Previziunea conjecturală se caracterizează tocmai prin legătura ei strînsă cu deciziile ce afectează structurile. Găsim aici un aspect de prim plan al trecerii de la cunoaștere la acțiune: „Se prevede atunci cînd ceea ce se va întîmpla se petrece fără participarea noastră. Dar, o dată ce lucrurile se fac cu participarea noastră și noi le proiectăm în viitor, începem a înțelege cum ideea de previziune face progresiv loc celei de construcție și, la limită, celei de creație" (pag. 99).

● Progresul și efortul de adaptare

PROGRESUL ECONOMIC, și nu numai acesta, este un fenomen relativ și contradictoriu în cadrul unui sistem social sclerozat, osificat, cum este cel capitalist.

Este semnificativ, observă Guitton, că economiștii denumesc bunăstarea „bien-être" (folosind deci verbul îndeobște rezervat filozofilor) cînd, de fapt, se referă exclusiv la satisfacția materială cuantificabilă; ei ar trebui să spună de fapt „bien-avoir". Această intervertire între „être" și „avoir" reflectă carențele unei concepții economice mecaniciste, care refuză să vadă problemele omului, ale alienării și reduce bunăstarea la posedarea unui automobil sau frigider.

În societățile bazate pe alienare, chiar atunci cînd se dobîndesc sporuri notabile în domeniul bunăstării materiale, acestea sînt adesea însoțite de fenomene negative în domeniul bunăstării spirituale. Putem oare, într-un asemenea caz, vă vorbim despre „bien-être", despre progres?

Cînd ne gîndim la progres trebuie să ținem seama că „progresul uman se referă la omul întreg și nu la omul disociat" (pag. 114). Creșterea economică nu se identifică, ca atare, cu progresul, ea trebuie canalizată într-un asemenea mod încît să contribuie la realizarea cît mai deplină a celor mai variate aspirații umane.

Ce trebuie să facem? Surprinzător pentru cititorul neavizat, Guitton — referindu-se amplu la Marx — răspunde fără ezitare: să adaptăm structura socială și, în primul rînd, cadrul instituțional, juridic, în așa fel încît să concorde cu roadele tot mai bogate ale efortului economic. Această recunoaștere, ce merită a fi subliniată, căci reflectă o dată mai mult influența crescîndă a gîndirii marxiste asupra gînditorilor burghezi contemporani, este dublată de refuzul unor schimbări radicale, revoluționare și de căutarea unor amendamente, de fapt mediocre, ce nu pot rezolva problemele fundamentale pe care autorul le ridică de-a lungul întregului său eseu.

ORIENTĂRI NOI ÎN COMERȚUL ROMÂNESC

(Urmare din pag. 11)

tarife diferențiate trebuie adaptat nu numai la posibilitățile de desfacere, care diferă în funcție de vadul comercial, ci și în raport de caracteristicile fondului de marfă pe grupe și subgrupe de produse, în raport cu sezonalitatea unor desfaceri, cu răspunderea salariaților etc. Autorul propune o serie de soluții în ceea ce privește cointeresarea personalului tehnico-administrativ, o mai bună utilizare a fondului premial, introducerea sporului de vechime în comerț, atribuirea beneficiilor peste plan pentru cointeresarea lucrătorilor din comerț etc.

Lucrarea **Orientări noi în comerțul românesc** este fructul unor analize și preocupări sistematice ale autorului de a găsi soluții într-o serie de importante probleme legate de perfecționarea circulației mărfurilor în țara noastră. Întemeiate pe o bună cunoaștere a proceselor care au loc în sistemul comerțului nostru de stat, ideile, sugestiile și propunerile sale au menirea să aducă o contribuție la înfăptuirea Directivelor Conferinței Naționale a P.C.R. în acest domeniu.

Nu putem decît să subscriem la încheierea din prefața autorului însuși: „Măsurile pe care le adoptăm trebuie să fie rezultatul unei îndelungi perioade de studiu, de consultări, experimentarea și aplicarea urmînd să se facă fără grabă, în mod treptat, după verificarea lor în practică...".

IN TUNISIA

DEZVOLTAREA ECONOMICĂ ÎN „DEMARAJ“

ÎNREGISTRÎND UN RITM MEDIU DE CREȘTERE de 6% pe an — unul din cele mai rapide de pe continentul african —, Tunisia se găsește în prezent dincolo de pragul celor 200 de dolari produs național brut pe locuitor, în condițiile unui spor natural galopant al populației de 35—40‰. Țară prin excelență agricolă în 1956, la obținerea independenței, ea și-a creat între timp o industrie aflată azi pe drumul diversificării. Agricultura însăși se află într-un proces de reorganizare și modernizare (vezi „Viața economică“ nr. 5/1967), căutînd să se elibereze din strînsoarea dependenței de condițiile climatice, adesea nefavorabile. Și pentru că „o independență clădită de arhitecți străini n-ar avea decît o semnificație foarte relativă“ („Jeune Afrique“), Tunisia este angajată într-un mare efort de școlarizare a populației, cu un deceniu în urmă la proporție de trei sferturi analfabetă.

● „Edificarea industrială a națiunii“

PRACTIC INEXISTENTĂ în momentul eliberării, industria prelucrătoare tunisiană urmărește în primul rînd valorificarea resurselor naturale naționale : fosfați (cu o producție de ordinul a 3 milioane tone anual), minereu de fier și, mai recent descoperite și capabile încă de extindere, zăcăminte de țiței. Spre deosebire de alte țări africane, chiar vecine, nici una dintre aceste resurse nu se găsește în asemenea cantități încît să devină singură locomotiva dezvoltării economice. Totuși, punerea lor în valoare asigură de pe acum substituirea unei părți crescînde a importului, de altfel sever contingentat, al unor produse necesare industriei sau populației. Astfel, oțelăriile El Foulah și Menzel Bourguiba furnizează armăturile pentru fierul-beton cerut tot mai mult în construcții, iar filaturile și țesătoriile acoperă în prezent două treimi din consumul intern.

Cît privește exportul acestor bogății naturale, după acoperirea cererii interne, guvernul urmărește ca el să se facă după un anumit grad de prelucrare. Așa cum declara recent Ahmed Ben Salah, ministrul planului și al economiei naționale, „materiile prime vor trebui prelucrate în țară și exportate sub formă de produse semifinite sau finite“. Pe linia acestei preocupări se situează și proiectul uzinei de îngrășăminte azotoase pe bază de fosfați, a cărui realizare începe în acest an la Gabès, în sudul țării. Sectorul industrial cuprinde și cîteva uzine care montează tractoare, mașini agricole, televizoare, radiouri cu tranzistori. Cu toate aceste realizări, Tunisia numără încă 300 000 șomeri, la o populație de 4,5 milioane de oameni ; atragerea lor imediată în industrie ar presupune investiții de 3 miliarde de dinari — de 7 ori actualul P.N.B.

Caracteristică economiei tunisiene de azi este apartenența la sectorul de stat a celor mai importante întreprinderi industriale : mine, rafinării de petrol, oțelării, centrale electrice, fabrici de îngrășăminte chimice, ca și a rețelei de căi ferate.

În sectorul privat rămîn întreprinderile mai mici și atelierele meșteșugărești, cărora guvernul le facilitează obținerea de credite pe termen mijlociu. Luînd pe seama sa dezvoltarea ramurilor-cheie ale industriei, guvernul urmărește totodată delimitarea precisă a activităților industriale între stat și sectorul privat, „pentru a-i întări (acestuia din urmă) încrederea și a-i fixa responsabilitățile în edificarea industrială a națiunii“.

Sursele interne nefiind suficiente pentru atingerea obiectivelor propuse, s-a recurs și la finanțarea externă, sub forme ca : acordarea de credite pe termen lung pentru cumpărarea de mărfuri, participarea la societăți (mixte) de investiții etc. În planul de patru ani 1965—1968 o treime din investiții provin de la țări ca : S.U.A., R.F.G., Italia, U.R.S.S., Polonia și altele, ca și de la organizațiile financiare internaționale. Îndatorarea externă excesivă a determinat însă F.M.I. să ceară Tunisiei adoptarea unui plan de stabilizare prin care au fost restrînse într-o oarecare măsură cheltuielile publice, inclusiv investițiile, și a fost limitată acordarea de credite. Efectele aplicării, chiar parțiale, a acestui plan s-au suprapus cu consecințele nefavorabile ale secetei din ultimii trei ani. Or, produsele agroalimentare (ulei de măsline, vin, citrice, cereale) alcătuiesc încă aproape jumătate din exportul țării în consecință dependent în mare măsură de capriciile vremii.

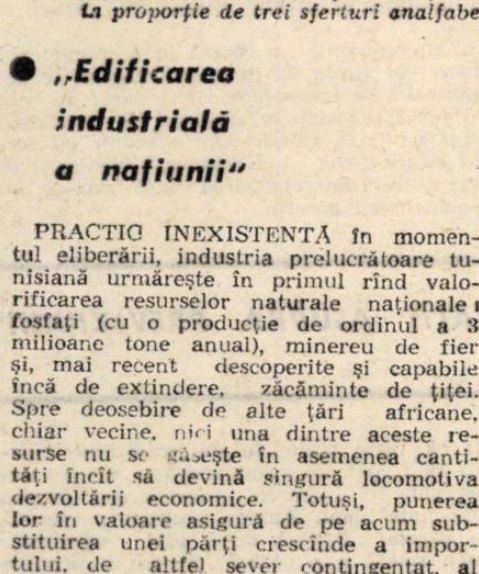

Valorificarea turistică a litoralului mediteranean constituie premisa unor venituri viitoare relativ importante și constante, care vor putea contribui la micșorarea deficitului cronic al balanței de plăți.

În fotografie : o vilă din „satul de vacanță“ Skanes.

● Constanța necesară a apei

ÎN ACESTE CONDIȚII redresarea și sporirea producției agricole prezintă interes în primul rînd pentru acoperirea în întregime a nevoilor interne : produsele alimentare reprezintă încă — chiar în anii cu condiții climatice normale — 15% din importul tunisian. Căile prin care se urmărește atingerea acestui obiectiv sînt de ordin extensiv și intensiv, dar ambele strîns legate de eforturile întreprinse pentru cooperativizarea treptată a sectorului agricol tradițional (circa 4 milioane de hectare). Alături de introducerea în circuitul agricol a noi suprafețe de pămînt fertil, de ordinul unui milion de hectare, o rezervă care — pusă în valoare — ar amplifica de cîteva ori recoltele actuale și le-ar asigura constanța necesară sînt irigațiile. De aceea au fost efectuate cîteva sute de foraje pentru întrebuințarea în acest scop a apei subterane. Sînt avute în vedere și alte posibilități, mai moderne, de obținere a apei. Între acestea menționăm proiectul construirii unui reactor nuclear la Gabès, care nu numai că ar furniza energie electrică, dar ar servi și pentru desalinizarea apei de mare (capacitate 20 000 mc pe zi).

● Cadrele de mîine

UNA DIN DIFICULTĂȚILE resimțite în procesul reorganizării și modernizării agriculturii tunisiene este lipsa de cadre naționale calificate. De fapt, situația nu este specifică numai agriculturii. Pentru remedierea ei Tunisia alocă de mai mulți ani un sfert din cheltuielile sale bugetare învățămîntului (în 1968 chiar 28%), acesta situîndu-se pe primele locuri în Africa din punct de vedere al fondurilor pe locuitor consacrate acestui scop. În același timp, ponderea cheltuielilor militare în buget — 6% — este una din cele mai reduse între țările în curs de dezvoltare. Drept urmare, 90% din băieții și 50% din fetele de vîrstă școlară urmează diferite forme de învățămînt, față de numai 15% din copii cu zece ani în urmă. Pentru 1973 se prevede un grad de școlarizare a populației de 100%. Dar, după cum se afirmă în Tunisia, învățămîntul nu este un scop în sine, ci un instrument în slujba dezvoltării economice. Eficacitatea lui se află în raport nu numai cu gradul de cuprindere, ci și cu calitatea lui. Pe aceasta se și pune acum în primul rînd accentul.

● Diversificarea comerțului exterior

STRUCTURA COMERȚULUI EXTERIOR tunisian nu este prea deosebită de cea a altor țări în curs de dezvoltare. Ea include în măsură crescîndă exportul de petrol, de la care se așteaptă o contribuție la diminuarea deficitului balanței comerciale (de trei ani acesta oscilează în jurul a 60 milioane de dinari). Valoarea exporturilor nu se ridică decît la 56% din cea a importurilor, în care echipamentul industrial formează un sfert, iar materiile prime și semifabricatele 40%.

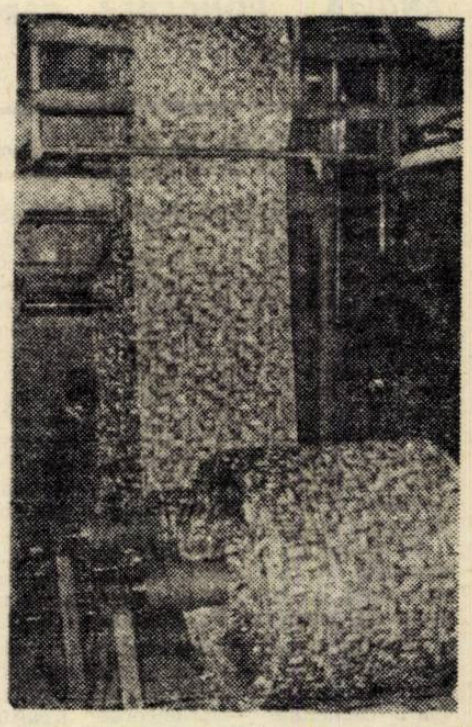

Perspectivele industriei textile se vor lărgi odată cu introducerea — proiectată — pe scară largă a culturii bumbacului.

Fotografia noastră prezintă un aspect din țesătoria de la Bir Kassaa.

În schimb repartiția geografică a acestor schimburi are un aspect mult diferit de cel de acum zece ani. Principala modificare este scăderea importanței relative a comerțului cu țările Pieței Comune (în care Franța ocupă de departe primul loc), de la 75% în 1957 la mai puțin de jumătate anul trecut, deși ca volum el a sporit de 3,5 ori. S.U.A. reprezintă de asemenea un partener important, dar numai la import — 16%. Comerțul cu țările socialiste înregistrează un curs ascendent, ponderea sa depășind în prezent 11%. Posibilitățile lui de dezvoltare sînt însă departe de a fi epuizate.

Diversificarea sferei și formelor relațiilor economice este de natură să potențeze eforturile poporului tunisian, însuflețit de voința tenace de a recupera rămînerea în urmă față de țările de pe celălalt țărm al Mediteranei.

D. DRAGOMIRESCU

AȘTEPTÎND PLOAIA...

ADMINISTRATORII monedelor-cheie ale sistemului financiar interoccidental continuă să respire greu. Orizontul e mereu ascuns sub neguri și atmosfera apăsătoare. Dar ploaia eliberatoare pe care o așteaptă — ploaia aurului — întîrzie. De unde ar putea să vie norii care să stingă seceta ?

Din noiembrie 1967 și pînă la 17 martie 1968, — dată la care **Gold-Pool**-ul a fost nevoit să-și înceteze intervenția în favoarea cursului oficial al aurului — particularii, întreprinderi și indivizi, tezaurizaseră metal prețios în valoare de 2,5 miliarde de dolari. Să-l vîndă și astfel să-l reintroducă în circuitul pieței, încă nimeni nu-și propune. Neîncrederea în viitorul dolarului și al lirei se menține. Pe de altă parte, în Africa de Sud — principalul furnizor de aur nou al pieței — Banca Centrală nu a mai pus de mult în vînzare nici o cantitate, cît de mică.

În lipsa aurului, dificultățile S.U.A. și ale Angliei continuă. Numai în săptămîna 20—25 mai aurul american se împuținase cu o valoare de 100 milioane de dolari. De la 1 aprilie, cum o arată cifrele Băncii Federale a Rezervelor de la New York, a scăzut cu 300 de milioane. Posesorii de lire sterline, străini și englezi, continuă, de asemenea, cu înfrigurare, să se debaraseze de ele.

Dl. Otmar Emminger, unul din conducătorii Băncii Centrale a R.F.G., care s-a pronunțat pentru o grabnică intrare în vigoare a sistemului „Drepturilor speciale de tragere“, declara recent că mult timp încă instituțiile de emisiune vor prefera totuși aurul oricărui alt tip de rezerve.

Nimeni, așadar, nu contestă aurul și nici în S.U.A. nu s-a anunțat încă demonetizarea aurului. Deși, de mult, din aur nu se mai bate monedă, el rămîne singura „lichiditate“ care face posibilă reglementarea definitivă a datoriilor între națiuni.

La 17 martie, cînd la Washington se adunaseră reprezentanții băncilor de emisiune din Anglia, Italia, R.F.G., Olanda, Belgia și Elveția, aceștia au acceptat declarația sugerată de reprezentanții S.U.A. prin care se arăta că stocul de aur monetar este deocamdată suficient și că astfel nu vor fi necesare achiziții suplimentare. În fapt se urmărea ca țările partenere ale S.U.A. să se angajeze să nu-și mai preschimbe depozitele de dolari în aur și să influențeze pe această cale nu numai stabilitatea rezervelor, dar și prețul aurului pe piețele particulare. Fabula cu vulpea și cu strugurii prea era însă la îndemîna tuturor. Prețul aurului a continuat să crească, ajungînd pînă la aproximativ 42 dolari uncia. Iar din situația rezervelor de aur publicată zilele acestea în presa americană, rezultă că partenerii nu prea și-au respectat angajamentele luate.

Diferența dintre cursul oficial al aurului (35 dolari uncia) și prețul lui pe piața liberă (42) fiind importantă, experții opinează că sistemul bivalent, instituit de S.U.A., nu poate fi viabil. Desigur atitudinea Africii de Sud e pîndită cu priviri intense. Ministrul sud-african al finanțelor, Diedrichs, declarase nu de mult că 2 000 de tone aur ar putea fi vîndute în orice moment. Dacă Africa de Sud și-ar desface băierile și ar face vînzări de aur pe piața oficială, rezervele S.U.A. și ale Angliei ar putea profita de ele. Dacă l-ar vinde chiar pe piața liberă, faptul ar avea de asemenea o influență binefăcătoare, prin scăderea cursului, asupra balanțelor de plăți ale celor două țări. Dar ministrul de finanțe Diedrichs declara că „binele umanității este mult mai important decît menținerea prestigiului dolarului“. De altfel, Banca Africii de Sud își rezervă de o bună bucată de vreme întreaga producție de aur a minelor naționale — ea reclamînd o reevaluare a prețului. Greu, așadar, de spus, de unde ar putea să apară norul care să aducă ploaia !

DECALAJUL TEHNOLOGIC NU EXPLICĂ TOTUL

ÎN EUROPA DE VEST mulți împărtășesc punctele de vedere ale lui J.J. Servan-Schreiber, autorul cărții „Le Défi Americain“, cu privire la cauzele rămînerii în urmă economice față de S.U.A. Subliniindu-se importanța „dimensiunii“ întreprinderilor, a volumului de cheltuieli afectate cercetării și dezvoltării, și a nivelului de pregătire al conducătorilor de întreprindere, problema nu pare însă a se epuiza prin aceasta. Lucrul e dovedit, între altele, de un studiu elaborat recent de către societatea belgiană pentru industrie și finanțe „Lambert“, care abordează pricinile decalajului dintr-un alt unghiu : profitul. În S.U.A. sînt mult mai mari profiturile societăților, scriu autorii, decît cele ale firmelor din Europa de Vest. Un tabel comparativ al celor mai mari 100 companii americane și vest-europene, folosind cele mai autorizate date statistice, demonstrează că, în cazul Statelor Unite, profiturile nete se ridică la 13,1% în raport cu capitalurile proprii, față de numai 7,62% în Europa occidentală. Iar acest lucru — se subliniază — își are originea în factori ținînd mai mult de organizarea mai eficientă a producției și afacerilor.

O analiză a costului muncii, pe unitate de produs, în industriile de automobile, petrol, electricitate și electronică, de pildă, arată că acesta e mult mai redus în S.U.A. decît în Anglia, în Franța, R.F.G., Italia, și chiar decît în Japonia. În Anglia, costul muncii în automobile, chimie, metalurgie, este de două ori mai mare ca în S.U.A. Deci, se va remarca, o problemă de productivitate a muncii. Da, dar studiul „Lambert“ respinge, de pildă, o asemenea idee, adesea emisă, ca aceea că toate relele în Anglia se datoresc „pauzei de ceai“ sau comodității lucrătorilor. Deosebirea de productivitate a muncii se datorează, după acesta, mai puțin calității muncitorilor cît utilizării și combinării eficiente în S.U.A. a factorilor de producție. Raportul capital-muncă în întreprinderile americane și mobilitatea forței de muncă între firme și regiuni, oferă în S.U.A. deosebiri mult mai mari decît în Europa de Vest. În timp ce în S.U.A. salariile cresc în același ritm cu productivitatea, în Europa ele cresc mult mai rapid.

Studiul consideră foarte important faptul că în S.U.A. nivelul profiturilor este mai mare și că astfel autofinanțarea investițiilor e continuu stimulată. Țările din Piața Comună, permanent lipsite de surse, sînt nevoite să apeleze la piața capitalurilor. Pentru vest-europeni și împrumuturile sînt mult mai scumpe, tocmai din cauza profiturilor reduse pe care le recoltează.

Alte elemente care contribuie la decalaj : cheltuielile de administrație, în cele mai multe întreprinderi americane, supuse unui control mai riguros, sînt mai mici. Impozitele indirecte sînt și ele mai scăzute în S.U.A. față de cele europene. În 1964, arată studiul, impozitele indirecte în S.U.A. reprezentau 11,2% din venitul național, în timp ce în Franța, de pildă, ele reprezentau aproape dublul acestui procent.

Nu toate marile întreprinderi sînt în mod necesar eficiente, replică studiul „Lambert“ argumentelor lui J.J. Servan-Schreiber. În ciuda unui înalt grad de concentrare în industria chimică a Europei, întreprinderile din acest sector dau profituri mult mai mici decît cele din S.U.A. Aceasta în principal din cauza conducerii birocratice, metodelor administrative folosite după realizarea fuziunilor, insuficientei raționalizări a producției.

Firmele americane mai reușesc să-și stabilizeze profiturile și pe calea reducerii riscurilor față de piață, recurgînd la o diversificare mult mai mare a producției decît acea care se obișnuiește în Europa de Vest. Din 1948 pînă în 1964 procentul fuziunilor pe orizontală în S.U.A. a scăzut de la 31 la 12 în timp ce procentul fuziunilor urmărind o mai mare diversificare, a sporit de la 52 la 64. O întreprindere diversificată, care produce adică mărfuri de tip diferit, pare, în condițiile pieței capitaliste, mai apta de o politică suplă, în stare să-i asigure stabilitatea profiturilor, decît una specializată la maximum.

Într-adevăr, decalajul tehnologic încă nu pare să explice totul.

NOTE EXTERNE

din bloc-notesul cronicarului

ANGLIA : PONDEREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

ȚARĂ cu tradiție științifică și tehnologică, Anglia se află și astăzi în acest domeniu pe unul din primele locuri în lume.

În lumea capitalistă, Anglia se situează pe locul doi — la distanță după S.U.A., în ceea ce privește atît ansamblul investițiilor pentru cercetare și dezvoltare, cît și greutatea specifică pe care o dețin aceste investiții în cadrul produsului național brut : 3,4% pentru S.U.A., 2,3% pentru Anglia, 0,5—2% pentru celelalte țări industriale din Occident. Raportată la 1000 de locuitori de vîrstă activă, ponderea personalului ocupat în domeniul cercetării și dezvoltării depășește 10 în S.U.A., fiind de peste 6 în Anglia, de 4,5 în Olanda, de circa 4 în R.F.G. și Franța, de 3,5 în Belgia etc. Aceeași constatare este valabilă și în privința înzestrării cu tehnologia și aparatura modernă ; Angliei îi revin, de pildă, circa 30% din numărul total al calculatoarelor electronice instalate în Europa occidentală.

Se apreciază că industria engleză dispune de poziții avansate în construcția de centrale termonucleare, de aparatură electrică și electronică, de motoare, de mijloace de transport, în cercetarea spațială etc.

Este cunoscută colaborarea între industria engleză și cea a unor țări europene continentale în domeniul aeronauticii : proiectul avionului supersonic de pasageri, de mare capacitate — „Concorde" (realizat împreună cu Franța), cel al „Airbus"-ului (în colaborare cu Franța și R.F.G.), al construirii de elicoptere etc. De reținut, că cheltuielile totale numai pentru realizarea prototipurilor „Concorde" sînt evaluate la 500 milioane de lire, în această muncă fiind antrenat, de partea engleză, un efectiv de 27 000 de persoane. Avioanele, motoarele și piesele detașate reprezintă un important capitol al exportului britanic (peste 200 milioane de lire sterline, în 1967) ; la începutul lunii aprilie cercurile de afaceri internaționale au reținut succesul repurtat de societatea engleză Rolls-Royce pe piața S.U.A. : comenzi de motoare de avioane pentru suma totală de 179 milioane de lire.

Paralel cu acțiunile de cooperare în diferite ramuri industriale din țările occidentale, guvernul englez și cercurile de afaceri din Anglia promovează în ultimii ani o politică deschisă colaborării tehnologice și economice cu țările socialiste.

UN FILTRU NATURAL: STUFUL

EFORTURILE ce se depun în lumea întreagă pentru combaterea poluării apelor, îmbinate cu cercetările asupra metodelor optime de purificare a acestora, conduc uneori la descoperiri promițătoare. O asemenea descoperire, bazată pe folosirea unui factor natural, a rezultat dintr-o serie de experiențe efectuate în cadrul Institutului Max Planck din R. F. a Germaniei, la stațiunea sa limnologică de pe cursul inferior al Rhinului. Lăsînd apa poluată să se scurgă printr-o plantație de stuf, cercetătorii au observat că stuful acționează ca un filtru, absorbind substanțele chimice și distrugînd bacterile patogene. Planta utilizează aceste substanțe, inclusiv hidrocarburile, drept... îngrășăminte, ceea ce face ca stuful să se dezvolte mai bine în ape poluate, iar în apa filtrată să nu rămînă reziduuri.

Pornind de la aceste experiențe, la Krefeld (pe Rhin) a fost creată o stație-pilot de filtrare. Pe o serie de iazuri s-a plantat stuf, care a permis obținerea unui debit de 400 mc de apă potabilă pe oră. Specialiștii din diferite țări prevăd posibilitatea extinderii largi a acestei metode atît pentru obținerea de apă potabilă la preț scăzut, cît și pentru prevenirea poluării rîurilor și lacurilor existente.

NOI CABLURI TELEFONICE SUBMARINE

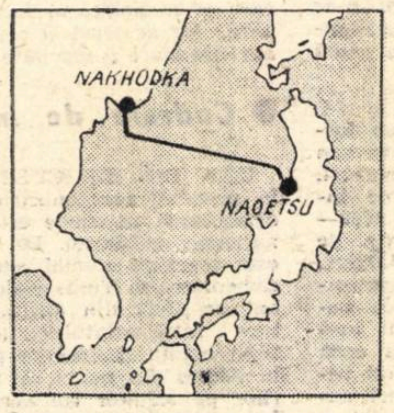

Apariția sateliților artificiali în complexul sistemelor de telecomunicații a pus sub semnul întrebării viitorul cablurilor submarine, cărora li se prezicea, cu certitudine, „scoaterea la pensie". Constructorii de cabluri au fost însă de altă părere ; ei și-au continuat activitatea nestînjeniți și comenzile n-au întîrziat să vină. În întîmpinarea creșterii considerabile de convorbiri telefonice intercontinentale — pentru anul 2000 sînt prevăzute un miliard, față de o sută de milioane cît se realizează astăzi — se iau în considerație mai întîi posibilitățile cablurilor submarine și după aceea ale sateliților. Montarea cablurilor continuă într-un ritm sporit. Pentru anul în curs, lucrările cele mai mari cuprind instalarea cablului Canada —insulele Bermude (1500 de km) și Japonia — U.R.S.S. Acesta din urmă va funcționa paralel cu vechiul cablu submarin instalat în anul 1871 și va avea 120 de căi telefonice simultane.

PREMIUL NOBEL PENTRU ȘTIINȚE ECONOMICE

LA STOCKHOLM a fost sărbătorită recent împlinirea de către Banca centrală a Suediei — Riksbank — a respectabilei vîrste de 300 de ani. Cu această ocazie guvernatorul băncii, Per Aasbrink, a anunțat crearea premiului Nobel în domeniul științelor economice. Riksbank s-a angajat să pună la dispoziția Fundației Nobel fondurile necesare pentru atribuirea, în fiecare an, a unui premiu special, menit să recompenseze cele mai valoroase studii și cercetări în științe economice. Premiul (în valoare de circa 300 mii de franci francezi) urmează a fi decernat de Academia suedeză de științe, conform regulamentului de atribuire a celorlalte premii Nobel.

Declarînd că înființarea noului premiu este conformă intențiilor exprimate de Alfred Nobel în testamentul său, respectiv de a recompensa realizări în slujba evoluției și progresului omenirii, Nils Stahle, directorul Fundației, a precizat că „noul născut" va purta titulatura de „Premiul pentru științe economice în memoria lui Alfred Nobel".

A OBSERVA, A IMAGINA, A PRODUCE

OCUPÎNDU-SE de problemele studierii pieței, O. G. de Vera, profesor la Institutul superior de marketing din Paris, sublinia recent :

Omul de marketing ne dovedește că cel mai bun colaborator e cel ce știe întîi să *observe*, apoi să *imagineze și numai după aceea să producă*. Cu toate acestea marketing-ul nu este predat sistematic în învățămînt. Se fac la întîmplare experiențe fracționate, rar duse pînă la capăt în cadrul întreprinderilor care nu sînt special organizate pentru a preda această disciplină. Ea comportă niște reflexe noi ce pot fi formate numai în condiții adecvate și care se pot greu asimila în întreprindere unde mai dăinuie false probleme, cînd e vorba de a privi lucrurile din unghiul și de la nivelul consumatorului. Însă, de notat că mediul în care se pot forma aceste reflexe noi nu poate fi acela în care comunicarea se transmite prin coerciție simplist ierarhică. Asimilarea noilor reflexe nu este posibilă cînd cunoașterea vine pe canalul puterii administrative. Este necesară o ambianță stimulatoare în care numărul cursanților să fie relativ restrîns, de preferință să nu treacă de 20. Acesta pare să fie numărul optim : destul de mare pentru a crea efervescența de grup, limitat însă, pentru a evita inconvenientele aglomerațiilor din amfiteatre unde numai cei dotați cu o mare putere de concentrare pot înțelege și urmări cursurile. De altfel, în această problemă trebuie mers dincolo de simplul efort de comprehensiune pentru a resimți într-un fel „epidermic" fenomenele în ebuliție la nivelul publicului, pentru a cîștiga reflexe noi.

Fiindcă, în final, problema nu constă în a spune : voi crea, voi produce, voi vinde. Ci în a ne întreba : *ce așteaptă consumatorul ? Se poate fabrica produsul pe care îl dorește ? Produsul respectiv e singurul de acest gen pe piață ? Costul va fi în raport corespunzător cu serviciul pe care-l aduce ? etc.* Cînd acestor întrebări li se dau răspunsuri juste, comercializarea unui produs nu mai e o problemă, susține autorul.

CONSIDERAȚII ASUPRA PREVIZIUNII

SUBLINIIND că toate metodele de previziune existente suferă în principal de necunoașterea *naturii* fenomenului observat, în lucrarea „Considerații asupra cercetării previzionale" Jean Amado propune o metodă nouă, la baza căreia axează două idei esențiale : 1) orice fenomen social este *global ;* pentru a înțelege un element, el trebuie privit deci în contextul total de care aparține ; 2) această globalitate este *instabilă ;* ea nu este decît produsul temporar al unei *cristalizări* fortuite. Aprecierea cauzei și duratei acestei cristalizări, constituie actul esențial al previziunii.

Corespondență din Spania

PAVILIONUL ROMÂNIEI LA TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE LA BARCELONA

LA 1 IUNIE s-a inaugurat cea de-a 36-a ediție a Tîrgului internațional de la Barcelona, la care țara noastră participă anul acesta pentru a treia oară. Pavilionul românesc, amplasat pe o suprafață de 800 mp. din care 300 mp. spațiu în aer liber, prezintă într-o formă sugestivă de expunere, mostre ale produselor de export specifice întreprinderilor de comerț exterior din țara noastră : Industrialexport, Autotractor, Mașinexport, Petrolexport, Tehnoforestexport, Tehnoimport, Chimimport, Exportlemn, Cartimex, Mineralimportexport, Prodexport și Romănoexport.

Ponderea principală, în cadrul pavilionului românesc, o ocupă la acest tîrg produsele industriei constructoare de mașini. Se expun, între altele, instalații de forat puțuri de apă, agregate frigorifice, mașini-unelte, mașini pentru prelucrarea lemnului, tractoare, mașini agricole, mașini pentru industria textilă și alimentară, utilaj electrotehnic, mijloace auto, instrumente de măsură și control, armături industriale, bunuri metalice de consum, rulmenți. De asemenea sînt expuse machetele unei instalații de foraj petrolier și a unui cargou. Un stand de produse chimice și petroliere ilustrează posibilitățile mereu sporite ale industriilor românești de specialitate. Un spațiu corespunzător este rezervat mobilei și produselor din lemn, produselor textile și articolelor alimentare.

Remarcăm că prezența unei expoziții românești la Tîrgul internațional de la Barcelona este primită cu mult interes de cercurile de afaceri spaniole, cu atît mai mult cu cît ultimii ani au cunoscut o sensibilă înviorare a schimburilor de mărfuri dintre cele două țări. După înființarea reciprocă de reprezentanțe consular-comerciale — spaniolă la București și românească la Madrid — o altă acțiune favorabilă pentru dezvoltarea schimburilor reciproce a reprezentat-o semnarea la București, la sfîrșitul anului trecut, a acordului comercial pe termen lung, precum și a acordului de plăți pe perioada 1968—1970.

În baza acestui acord comercial, România livrează în Spania tractoare, material mecanic, țevi și radiatoare, rulmenți, produse chimice și mase plastice, produse petroliere, anvelope, produse din lemn, produse ale industriei ușoare, produse agroalimentare, în schimbul unor mărfuri spaniole ca : produse siderurgice, laminate, metale neferoase, mașini, țesături, piei, măsline, colofoniu etc.

Barbu RĂDULESCU
directorul pavilionului românesc

PE GLOB

● Potrivit informațiilor Departamentului american al muncii, în primul trimestru al anului 1968 au fost pierdute în S.U.A., în urma celor 1130 greve, 9,9 milioane ore de lucru

● Circa 300 de oameni de știință din toată lumea (dintre care 10 laureați ai Premiului Nobel) și-au anunțat participarea la viitorul simposion al Agenției internaționale pentru energia atomică, care va avea loc la Trieste între 7—28 iunie. Pentru prima dată, după mulți ani, se vor pune în discuție cu ocazia lucrărilor problemele întregii fizici moderne — de la structura fundamentală a vieții și materiei, pînă la fizica plasmei și nașterii universului.

● Rezervele valutare ale Japoniei s-au ridicat la 30 aprilie, la 1894 milioane de dolari, reprezentînd nivelul cel mai scăzut din 1964 încoace. Față de luna precedentă, ele s-au soldat cu o scădere de 69 milioane. La sfîrșitul lunii aprilie 1967, rezervele valutare japoneze se ridicau la 2092 milioane dolari.

● Ministerul britanic al comerțului a anunțat că în cursul lunii aprilie a fost scoasă din Anglia o cantitate de aur în valoare de circa 223 milioane lire sterline, aparținînd unor deținători străini. Totalul cantității de aur scos de acești deținători în primele patru luni ale acestui an se ridică la valoarea de 664 485 000 lire sterline (față de numai 146 392 000 lire sterline în aceeași perioadă a anului trecut).

● Potrivit datelor publicate de Institutul de statistică al Universității naționale din Montevideo, în primele patru luni ale acestui an, costul vieții a crescut în Uruguay cu 34,1%.

● Recent a fost inaugurată în Senegal prima uzină de îngrășăminte chimice din țară. Realizată la nivelul tehnicii celei mai moderne, uzina va produce o largă varietate de îngrășăminte.

● Între 3 și 8 iunie își desfășoară la Tunis lucrările un colocviu internațional cu tema „Bilanțul primilor ani de planificare economică în Africa". În cadrul colocviului sînt examinate o serie de probleme privind îmbunătățirea sistemului de planificare economică în țările continentului african și modalitățile de intensificare a cooperării dintre aceste țări.

● La 1 iunie a fost inaugurată prima uzină de prelucrare a diamantelor din Japonia. Construită de compania japoneză „Sumitomo Shoji Kaisha Ltd.", în colaborare cu firma „Engelhard Industries of the United States", noua uzină urmează să prelucreze în actualul an fiscal (care se încheie în martie 1969), circa 250 carate de diamante pe lună, urmînd ca ulterior capacitatea ei să fie extinsă la 1000 carate.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 24 (251)
VINERI
14 iunie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 16
16 PAGINI • 2 LEI

ȘANTIERELE ȘI TEHNICA NOUĂ

ÎN PAGINILE 8-9

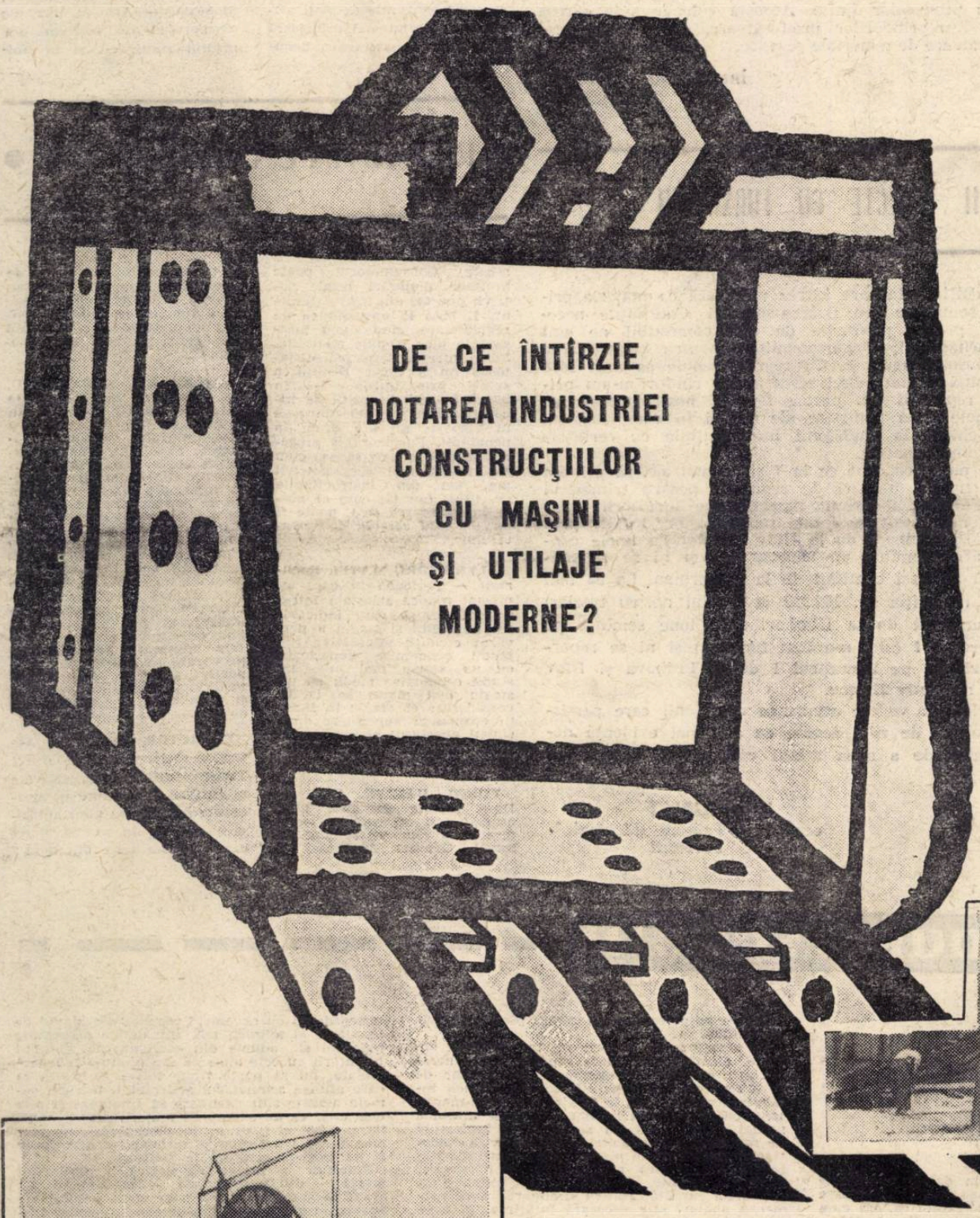

DIN SUMAR

● *Pagina a 3-a*

Indicatorii cei mai reprezentativi să devină sarcini de plan

● *Pagina a 10-a*

Karl Marx și previziunea economică

● *Pagina a 13-a*

Interviu cu Anthony Wedgwood Benn, ministrul tehnologiei al Marii Britanii

● *Pagina a 15-a*

Japonia între „dualism" și gigantism

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

SOLUȚII PREARBITRALE

UNELE ÎNTREPRINDERI economice privesc cu ușurință obligațiile lor contractuale, pe care nu le consideră acte juridice cu putere de lege în relațiile economice cu partenerii, ci simple „convenții". Acest mod de a gîndi aduce evident pagube atît părților contractante, cît și economiei naționale.

Să urmărim, bunăoară, cum au luat naștere unele litigii. Între I.V.F.L.-Craiova și I.A.S.-Cetate s-a încheiat un contract pentru 130 tone carne de rață. Potrivit metodologiei în vigoare, trebuia întocmit un grafic de eșalonare a livrării în timp. Acest lucru nu s-a făcut, marfa fiind preluată după aprecierea beneficiarului. Deși pe piața Craiovei este solicitată carnea de rață și I.V.F.L.-Craiova o avea asigurată la I.A.S.-Cetate, au rămas neridicate 20 429 kg rațe vii. Sesizînd situația, conducerea I.A.S.-Cetate a invitat pe beneficiar să se prezinte pentru a ridica cantitatea restantă. Partea contractuală nu a luat în considerație invitația și de aici a luat naștere litigiul. I.A.S.-Cetate a pretins I.V.F.L. Craiova suma de 80 786 lei, reprezentînd cheltuieli suplimentare pentru întreținerea peste termenul contractual a păsărilor neridicate. Din expertiza făcută, am constatat că aceste cheltuieli au depășit între timp suma de 105 000 lei. Pe lîngă aceste cheltuieli, s-au mai făcut și altele cu taxe de arbitraj, onorarii pentru expertiza contabilă, deplasarea delegaților etc., plus timpul pierdut.

Sînt alte situații cînd unitățile pretind să li se deconteze costuri ce nu sînt reale. De pildă: Întreprinderea comercială a cooperației de consum din Turnu Severin a pretins de la D.R.T.A.-Dolj să-i restituie 6635 lei, drept taxe de locații încasate nejust. Expertiza efectuată a dovedit că reclamantul formulase pretenții eronate, confundînd reducerile de taxe de transport de pe scrisorile de trăsură cu orele de staționare.

De asemenea, necunoașterea temeinică a legislației în vigoare poate da loc la litigii. De exemplu: Întreprinderea de industrializare a cărnii din Craiova a acționat la arbitraj Autobaza-Băilești pentru că a calculat greșit și încasat contravaloarea unor transporturi. Din datele de la dosar s-a stabilit că autobaza a taxat transporturile în funcție de capacitatea mașinilor și nu de cantitățile efectiv realizate, încasînd în plus 20 726 lei. La această greșeală au contribuit și salariații beneficiarului care au confirmat foile de parcurs în funcție de tonajul mașinilor. Reclamantul n-a știut că acțiunile privitoare la contractele de transport trebuie introduse la arbitraj în termen de 6 luni. Dacă se respecta această prevedere nu mai era necesar să se constituie litigiul, deoarece suma de 19 364 lei intrase în prescripție și nu mai putea fi pretinsă.

Pentru prevenirea unor astfel de situații, cred că ar trebui studiată problema penalizării celor care încalcă obligațiile contractuale, la nivelul daunelor ce le provoacă. Folosirea procedurii prearbitrale ar duce, de asemenea, la înlăturarea unui mare număr de litigii.

Carol BORA
expert contabil, Craiova

COLECȚIE DE STANDARDE ÎN DOMENIUL MATERIALELOR PLASTICE

ÎN INDUSTRIA de materiale plastice se face simțită lipsa unor standarde privind terminologia proceselor de prelucrare, a produselor etc. Circulă o mulțime de termeni tehnici care, depășind cadrul strict al specialistului, tind să devină de circulație largă.

În limbajul curent sînt mai mulți termeni pentru aceeași noțiune, unii din ei fiind chiar improprii sau greșit adoptați din literatura tehnică străină.

Pentru unificarea și precizarea noțiunilor, propunem continuarea colecției de standarde generale pentru materiale plastice, cu elaborarea altora care să cuprindă terminologia producerii, a prelucrării și a produselor finite. Această colecție s-ar adresa atît întreprinderilor producătoare, cît și celor prelucrătoare de materiale plastice.

ing. Radu MARCU
București

RELAȚII DIRECTE CU FURNIZORII

FABRICA la care lucrez utilizează ca materie primă semințele din floarea-soarelui. Cantitățile necesare pentru producția de ulei comestibil ne sînt repartizate de Departamentul pentru valorificarea produselor agricole. Cu regret trebuie să arăt însă că pînă la data cînd scriu aceste rînduri n-am primit repartiții din partea forului nostru tutelar pe primele două trimestre ale anului în curs. Asistăm în schimb la ciudățenii incompatibile cu cerințele economiei noastre.

Se poate concepe ca la 7 și 23 mai a.c. să primim repartiții și anulări de repartiții pentru trimestrul I? Fără să fi primit repartiții pe furnizorii județeni, ne-a sosit la 7 mai repartiția nr. 101 647 prin care se anulează de la Ilfov și Ialomița unele cantități de semințe pe trimestrul I și ni se repartizează aceleași cantități de la Teleorman. La 23 mai prin repartiția nr. 102 222 (a forului nostru tutelar) se anulează de la Dîmbovița 55 tone semințe pe trimestrul I (nici n-a fost furnizor) și ni se repartizează tot pe trimestrul I de la Prahova și Ilfov 33 și respectiv 22 tone.

Avînd în vedere asemenea ciudățenii care persistă de ani de zile, devine cu atît mai evidentă necesitatea de a avea relații contractuale directe cu furnizorii.

Luca IGNAT
economist, Fabrica „Muntenia"-București

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

ACHIM BERDAC, Uzina chimică „Carbosin" Copșa Mică — Banca Națională, Direcția creditării industriei grele și a transporturilor, răspunde la întrebările dv.:

„În cazul decontărilor prin plăți planificate a energiei electrice, furnizorul nu mai poate emite alte documente de decontare în afara celor emise în cadrul convenției încheiate între părți. Potrivit art. 511 din Instrucțiunile nr. 1/1964, documentele privind plăți pentru unele livrări și prestări de serviciu, între care și energia electrică, se decontează plătitorilor fără acceptare. În circulara nr. 20/20/1965, s-a prevăzut, de comun acord cu Ministerul Energiei Electrice, ca plățile pentru energia electrică livrată marilor consumatori să se facă numai prin plăți planificate. În consecință, furnizorul respectiv a emis factura în mod abuziv, deși avea încheiată o convenție de plăți planificate, iar unitatea bancară, din eroare, a primit spre decontare acest document. În cazul cînd, totuși, astfel de documente au fost decontate, cumpărătorul are dreptul de refuz ulterior și poate cere băncii ca, atîta timp cît este valabilă convenția de plăți planificate, să nu mai primească spre încasare asemenea documente. Consumatorul poate pretinde majorări legale potrivit pct. 642 din instrucțiunile nr. 1, pînă la operațiunea de regularizare, cînd suma încasată în plus trebuie restituită. Dacă întreprinderea consumatoare nu a cerut restituirea sumei prin introducerea în bancă a unei dispoziții de încasare cum prevăd normele în vigoare, nu are drept la penalități. Furnizorul a procedat în mod abuziv și, așa cum s-a arătat mai sus, potrivit pct. 642 din instrucțiunile nr. 1/1964 (nu 462 cum se arată în scrisoarea dv.), poate fi penalizat la cererea consumatorului".

ALEXANDRU MATEI, București — Perioada în care ați prestat muncă salariată într-o funcție pentru care indicatorul de studii și stagiu a prevăzut condiții alternative (fie studii economice superioare cu un stagiu mai mic, fie studii economice medii cu un stagiu mai mare) se ia în considerare ca stagiu în funcții economice superioare dacă sînteți absolvent al învățămîntului superior economic cu examen de stat.

VIRGIL BĂICAN, Carei — Dacă înainte de anul 1962, atunci cînd ați încheiat contractul la care vă referiți cu fostul Comitet Executiv al Sfatului popular regional Maramureș ați avut calitatea de angajat și vi s-a asigurat plata bursei în condițiile prevăzute de dispozițiile normative atunci în vigoare, perioada de ridicare a calificării prin frecventarea cursurilor universitare se ia în calculul vechimii în muncă pe baza căruia se stabilește durata concediului de odihnă acordat în temeiul legii nr. 26.

ION TINCU, Uzina de superfosfați și acid sulfuric, Năvodari. — Potrivit art. 3 din H.C.M. nr. 328/1967, în cazul că în cadrul serviciilor tehnice și al secțiilor de producție, cadrele cu studii superioare universitare (geologi, chimiști, fizicieni sau alte categorii de specialiști cu studii echivalente) prestează aceeași muncă pe care o îndeplinesc și inginerii, conducătorii organelor centrale pot aproba ca la salarizarea acestor cadre să se utilizeze limitele salariilor tarifare stabilite pentru funcțiile de ingineri. Dacă în unitatea dv. nu se aplică această prevedere, vă puteți adresa organului ierarhic superior pentru precizarea drepturilor cuvenite.

FLORIAN POSTELNICU, Slobozia. — Atît în unitățile cooperației de consum din mediul rural, cît și în unitățile cu amănuntul sau de gross ale comerțului de stat, funcția de merceolog se consideră funcție economică. Pentru ocuparea ei este necesară absolvența studiilor medii economice.

GHEORGHE SCRADEANU, Întreprinderea județeană de industrie locală, Gorj. — În primul an de la absolvirea învățămîntului superior economic, angajatul primește salariul tarifar prevăzut pentru funcția de economist la limita inferioară. Dacă, după un an de la absolvire, cel în cauză n-a promovat examenul de stat, este reîncadrat într-o funcție economică pentru care sînt prevăzute studii medii. Salariatul, care beneficiază de aprobarea de menținere în funcție fără a îndeplini condițiile de studii prevăzute de indicatorul de studii și stagiu, este încadrat între limitele micșorate de salarizare prevăzute pentru funcția respectivă, pînă la data absolvirii învățămîntului superior și a promovării examenului de stat.

E. VICTOR, Craiova — Așteptăm răspunsul Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene în legătură cu scrisoarea inutilitatea unor autorizații apărută în nr. 20, după care vă vom scrie din nou.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

OPINII PE MARGINEA UNOR PROPUNERI

LA ARTICOLUL cu titlul „Îmbunătățiri necesare în finanțarea tehnicii", apărut în cadrul rubricii Puncte de vedere („Viața economică" nr. 4), am primit următoarele răspunsuri:

Comitetul de Stat al Planificării

Sesizarea că la Uzina de pompe din București imobilizările de fonduri în producția neterminată de obiective din planul tehnic ajunseseră (la 31 octombrie 1967) să fie de 3 ori mai mari decît suma finanțării primite în anul respectiv, nu poate fi concludentă. Se mai arată, de pildă, că acordarea automată — prin redistribuirea sumelor din fondul pentru finanțarea tehnicii noi, ar constitui sursă de finanțare a deficiențelor interne din întreprinderi. Dacă sumele primite în perioada 1964—1967, diminuate cu cele aferente obiectivelor soluționate, sînt comparate cu soldul final al producției neterminate, reiese o insuficiență a acoperirii financiare a acesteia cu circa 7,1 milioane lei și nu un surplus de finanțare așa cum se arată în articol.

Creșterea într-o măsură atît de mare a stocului de producție neterminată aferentă obiectivelor din planul tehnic în comparație cu producția finită duce la concluzia că întreprinderea nu și-a realizat sarcinile fizice prevăzute în planul tehnic în perioada menționată. În această situație, organul tutelar al Uzinei de pompe — București trebuia să acționeze.

Posibilitatea folosirii unei părți din sumele primite, pentru finanțarea unor obligații ce privesc activitatea de bază, poate fi posibilă numai în cazul cînd organul tutelar pune la dispoziția întreprinderilor sumele respective, în neconcordanță cu necesarul real pentru realizarea obiectivelor prevăzute în planul de finanțare a tehnicii noi. Din datele prezentate în articol, nu se poate trage concluzia la care a ajuns autorul. În afară de faptul că, așa cum s-a arătat mai sus, finanțările primite de întreprinderea în cauză nu acoperă nici stocul din producția neterminată, trebuie să se țină seama că din aceste sume se finanțează și cheltuielile aferente obiectivelor de plan tehnic. Acestea sînt localizate în alte elemente ale normativului mijloacelor circulante, pentru care nu primește fonduri normate și n-au fost decontate pe comenzile respective. Separarea gestiunii acestor fonduri, așa cum se propune, ar duce la amplificarea evidențelor și a volumului de muncă, ceea ce socotim că nu este indicat.

Considerăm necorespunzătoare concluzia la care a ajuns autorul referitor la propunerea de a fi excluse obiectivele de plan tehnic din planul de producție, pe considerentul că ar constitui o dublă înregistrare și că, în condițiile actuale, întreprinderile își majorează în mod fictiv volumul indicatorilor care le caracterizează activitatea de bază. Crearea fondului de finanțare a tehnicii noi nu a fost de natură să ducă la majorarea prețurilor cu ridicata ale întreprinderii și, deci, nici a producției-marfă. Acest fond s-a creat în cadrul prețului de cost ca sursă de finanțare (element al venitului net). Activitatea de realizare a obiectivelor ce se finanțează din acesta, care au caracterul de producție industrială (asimilarea de produse noi, de procese tehnologice noi etc.), trebuie să se reflecte în producție ca atare. Scopul urmărit este de a se măsura efortul suplimentar depus pentru realizarea unor astfel de sarcini. Neevidențierea în cadrul producției ar avea urmări negative, întreprinderile abținîndu-se să realizeze astfel de lucrări cu mijloacele puse la dispoziție numai pentru producția curentă, fapte ce se petreceau, de altfel, pînă la apariția H.C.M. nr. 121/1963.

Pe marginea semnalării că, în condițiile actuale, există posibilitatea raportării sau neraportării ca producție-marfă a obiectivelor de plan tehnic în vederea asigurării realizării indicatorului cheltuieli la 1000 lei producție-marfă, menționăm că acest fenomen se poate întîmpla numai atunci cînd nu se respectă indicațiile de raportare a producției și, respectiv, a obiectivelor prevăzute în planul tehnic finanțate din fondul de tehnică nouă. Aceste fenomene, după cît se știe, se întîmplă de altfel și la producția curentă. Pentru eliminarea unor asemenea abateri este necesară întărirea, în continuare, a controlului și tragerea la răspundere a celor care încalcă normele stabilite.

St. BACIU
vicepreședinte

Ministerul Finanțelor

În prima parte a materialului publicat, autorul ridică unele probleme în legătură cu imobilizările de fonduri în stocuri de producție neterminată aferentă planului tehnic. Într-adevăr din dinamica soldului acestei producții, prezentată în exemplul dat, rezultă o creștere a soldului respectiv, de unde s-ar putea deduce că la Uzina de pompe există o insuficientă preocupare pentru finalizarea ei. Ținînd însă seama de faptul că obiectivele de plan tehnic au un ciclu mai lung decît producția curentă, această creștere (într-o proporție mai mare ca a producției curente) este — sub acest aspect — justificată. De altfel, realizarea fizică, pe faze, a producției din planul tehnic se urmărește și se raportează separat, cu care ocazie se constată eventualele rămîneri în urmă, în vederea luării măsurilor de rigoare.

În ce privește sesizarea că întreprinderile ar putea folosi o parte din sumele virate de ministerul tutelar pentru finanțarea producției de plan tehnic, ca sursă de acoperire a unor deficiențe interne, menționăm că ea este posibilă în cazul în care ministerul pune la dispoziția întreprinderilor sumele respective în concordanță cu necesarul rezultat din planul de finanțare al tehnicii noi. Din datele prezentate în tabel și anume din compararea soldului finanțării cu cele ale soldului producției neterminate, nu se poate trage totuși concluzia la care ajunge semnatarul articolului, întrucît sumele alocate sînt destinate să finanțeze și alte cheltuieli ca de exemplu: materii prime, auxiliare, SDV etc., ce se localizează la alte elemente ale normativului mijloacelor circulante și pe care autorul nu le tratează.

Referitor la majorarea fictivă a producției marfă — dublă raportare, — credem că s-a ajuns la această concluzie în urma unei interpretări eronate a conținutului indicatorului respectiv. Cota procentuală cuprinsă în prețul de cost, din care se formează sursele de finanțare a tehnicii noi, a fost introdusă în baza H.C.M. nr. 121/1963, fără să modifice prețul cu ridicata de întreprindere (preț la care se evaluează și raportează producția respectivă).

În articol se mai arată că există posibilitatea raportării ca producție-marfă a unor obiective neterminate, sau ca altele terminate să nu fie raportate ca atare. Referitor la acestea menționăm că din constatările unor organe de control ale ministerelor tutelare și ale Ministerului Finanțelor, a reieșit că se petrec fenomene similare și la producția curentă. Asemenea practici reprezintă însă abateri de la normele stabilite pentru care s-au aplicat și se vor aplica sancțiunile cuvenite.

Introducerea în practică a separării gestiunii sumelor primite pentru finanțarea producției de tehnică nouă de cea a fondurilor destinate producției curente, ar duce la o serie de decontări interne și la calcule aproximative, întrucît în plățile ce se fac cu aprovizionarea de materii și materiale, combustibil, energie electrică, amortizare, salarii etc., se cuprind atît cele aferente producției curente, cît și cele cuvenite planului tehnic. Determinarea părții cuvenite fiecărei gestiuni în momentul efectuării plății, este practic imposibilă. De altfel, obiectivele de plan tehnic fac parte integrantă din volumul producției globale și marfă al întreprinderilor. Din aceste motive, propunerea respectivă nu poate fi aplicată.

Gh. POPESCU
director general

INDICATORII CEI MAI REPREZENTATIVI SĂ DEVINĂ SARCINI DE PLAN

FABRICA DE MEDICAMENTE „Terapia"-Cluj se numără printre cele 71 de întreprinderi desemnate să experimenteze o serie de măsuri de îmbunătățire a planificării și conducerii unităților industriale. Pe baza rezultatelor obținute în decursul a 10 luni de experimentare — semestrul II/1967 și primele 4 luni din acest an — se desprind o serie de concluzii, dintre care unele au fost relevate în coloanele presei de specialitate.

Măsurile care se experimentează au condus la rezultate economice mai bune, după cum se poate vedea și din exemplul unității noastre (tabelul alăturat).

Indicatorii	Semestrul II/1967		ian.—aprilie 1968	
	% față de plan	% față de sem. II/966	% față de plan	% față de primele 4 luni 1967
Producția marfă vîndută și încasată	114	116, 9	115,5	127,7
Livrări de mărfuri la export	215, 2	225, 1	140,3	460,3
Volumul investițiilor	100, 0	384, 3	128,4	526,6
Scăderea nivelului cheltuielilor la 1000 lei producție marfă vîndută și încasată (în lei)	45,11	27,47	48,8	62,9
Fondul de salarii	100, 4	110, 2	109,8	108,9
Productivitatea muncii pe salariat	110,4	115, 4	109,4	121,9

Sporirea cointeresării materiale, ca și competențele lărgite se dovedesc pîrghii puternice în folosirea mai eficientă a resurselor materiale și financiare ale întreprinderilor. Experimentarea sistemului redus de indicatori prilejuiește o seamă de reflecții de ordin teoretic.

● Contribuția substanțială a pîrghiilor economice

PRACTICA arată că reducerea numărului de indicatori ca sarcini obligatorii de plan la cei mai reprezentativi dă putință conducerii întreprinderii să-și axeze întreaga atenție spre organizarea activității, spre fabricarea de produse de calitate superioară, cu cheltuieli cît mai reduse, asigură o mai largă mobilitate și flexibilitate pentru manifestarea inițiativei creatoare a colectivului.

Privind prin această prismă indicatorii care sînt supuși experimentării, considerăm că indicatorul producție marfă vîndută și încasată stimulează într-o oarecare măsură colectivul de muncă să găsească soluții și mijloace tot mai eficiente pentru mobilizarea rezervelor interne, pentru îndeplinirea integrală și în termen a tuturor angajamentelor contractuale.

În decursul perioadei de experimentare, urmărind mai îndeaproape îndeplinirea acestui indicator, am constatat însă o serie de lacune în desfășurarea producției. În vederea eliminării acestora, am îmunătățit sistemul de programare în secțiile și atelierele de fabricație, am organizat o conlucrare armonioasă între sectoarele de producție și serviciul de aprovizionare.

Pentru ca indicatorul producție marfă vîndută și încasată să reflecte cît mai real efortul întreprinderii dintr-o perioadă dată, este necesar, între altele, așa cum s-a mai arătat în presă (de pildă, în nr. 13 și nr. 16 din „VIAȚA ECONOMICĂ") **să se găsească de către bancă forme mai operative de decontare.**

După părerea noastră, indicatorul producție marfă vîndută și încasată prezintă însă o serie de neajunsuri, între care, **capacitatea lui limitată de mobilizare a efortului întreprinderii în vederea valorificării resurselor interne.** Întreprinderea se preocupă de realizarea sarcinii de plan — stabilită pe baza resurselor cunoscute la o anumită dată, a întocmirii planului — dar nu mai este mobilizată de acest indicator să caute noi mijloace pentru depășirea nivelului atins. De aceea, în acest scop s-a impus folosirea altor pîrghii, dintre care rolul principal în întreprinderile cuprinse în experimentare îl au stimulentele acordate pentru reducerea nivelului cheltuielilor la 1000 lei producție marfă vîndută și încasată; stimulentele prevăzute pentru depășirea sarcinii de export; îmbunătățirea sistemului de creditare. Ca atare, depășirea sarcinii privind producția marfă vîndută și încasată este doar **o consecință** a folosirii acestor pîrghii.

Ținînd seama de limitele pe care le are indicatorul producție marfă vîndută și încasată, considerăm că va putea să fie folosit pînă cînd se va găsi un indicator mai adecvat pentru măsurarea producției. În acest scop, **se impune atenției indicatorul producția netă, deși nu este, nici el, în forma preconizată pînă în prezent complet satisfăcător.** Avantajele lui incontestabile față de indicatorii folosiți în prezent îl recomandă a fi folosit.

● Stimulente... stimulatorii. Dar nu le-am primit nici după cinci luni

AL DOILEA INDICATOR supus experimentării este cel referitor la **livrările de mărfuri la export.** Folosirea lui a sporit simțitor preocuparea colectivelor pentru studierea și punerea în valoare a noi rezerve în vederea măririi producției destinate exportului. În cazul nostru a fost posibilă contractarea suplimentară la export în semestrul II/1967 a unor produse în valoare de peste 2 milioane lei valută, asigurîndu-se depășirea substanțială a sarcinii de plan. Rezultatele bune obținute au declanșat un puternic proces de dinamizare a inițiativei și capacității creatoare a colectivului, ceea ce a condus în 1968 la angajarea de către fabrică a unui volum de produse pentru export de aproape 5 ori mai mare decît în 1967. Întrucît folosirea cointeresării materiale s-a dovedit a avea un rol deosebit de important în această direcție, este necesar să se asigure o mai mare operativitate în acordarea stimulentelor prevăzute. **Faptul că cei ce și-au adus contribuția la depășirea planului de export nu au primit drepturile ce li se cuvin nici după cinci luni de la încheierea anului, nu este de natură să stimuleze inițiativa și efortul.** De asemenea, ar trebui, după părerea noastră, **să se prevadă stimulente nu numai pentru obținerea de valută suplimentară, ci și pentru economisirea de valută,** ca urmare a diminuării importului de materii prime pe seama reducerii consumurilor specifice și mai ales prin folosirea de produse ce se fabrică în țară. Sînt cazuri, destul de frecvente, cînd cu eforturi minime, dar cu mai multă preocupare, s-ar putea înlocui prin producție proprie importante importuri. Dacă ar fi stimulate asemenea preocupări, economia națională ar avea evident numai de cîștigat.

Lărgirea competenței întreprinderii în folosirea fondului de salarii a permis luarea unor măsuri de repartizare și utilizare mai bună a forței de muncă, determinînd creșterea productivității muncii, iar fondul de timp disponibil a fost valorificat mai eficient.

Astfel, în 1967 a crescut ponderea muncitorilor direct productivi cu 10%, au fost revizuite și îmbunătățite o serie de norme de muncă. Au fost redistribuiți 11 ingineri din producție în sectorul de cercetare și îmbunătățirea tehnologiilor, sarcinile lor fiind încredințate unor cadre cu pregătire medie. În această privință mai avem încă multe de făcut. Este necesar să utilizăm din plin și cu maximă pricepere competențele acordate în cadrul experimentării.

Includerea în plan a lucrărilor de investiții și reparații capitale a sporit interesul întreprinderii în direcția desfășurării lucrărilor conform graficelor, astfel ca planul să fie realizat nu numai valoric ci și fizic. Prin includerea în plan a acestui indicator nu se diminuează cu nimic răspunderea constructorului, ci **se mobilizează întreprinderea în a-i acorda tot sprijinul și a-l impulsiona în realizarea lucrărilor angajate.**

● Indicatorul „livrări la fondul pieței" nu are atribuții proprii

LA ÎNTREPRINDERILE unde sarcina de livrări la export sau pentru consumul industrial reprezintă mai mult de 50% din producție, ca și la unitățile a căror producție se livrează pe bază de repartiții ale forurilor tutelare, indicatorul **livrări de mărfuri către fondul pieței nu poate avea o influență deosebită asupra activității acestora.** În mod normal, o dată cu satisfacerea angajamentelor contractuale întreprinderile își realizează implicit și sarcinile de livrare către fondul pieței. De aceea, **considerăm că în aceste condiții indicatorul respectiv nu are atribuții proprii și s-ar putea renunța la el** (mai ales în condițiile întăririi răspunderii materiale pentru respectarea riguroasă a disciplinei contractuale).

Introducerea în plan a indicatorului **cheltuieli maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată** a fost determinată de necesitatea oglindirii într-un indicator sintetic a rentabilității producției, plecîndu-se probabil de la ideea că orice economie la aceste cheltuieli înseamnă de fapt beneficiu.

Fără îndoială că prin introducerea în plan a acestui indicator a fost stimulată în mai mare măsură preocuparea pentru reducerea cheltuielilor de producție. Faptul că se constituie un fond de premii echivalent cu pînă la 50% din economiile realizate din efort propriu, peste volumul planificat, constituie o pîrghie importantă, care, folosită eficient, aduce rezultate deosebite. În unitatea noastră, ca urmare a eforturilor făcute, au fost obținute beneficii suplimentare de peste 6 milioane lei în semestrul II/1967 și de peste 3 milioane lei în trimestrul I/1968. Prevăzîndu-se dreptul de a se folosi, în cursul anului, pînă la 20% din fondul de premiere excepțională, s-au creat condiții pentru stimularea imediată a unor acțiuni ce aduc o contribuție substanțială la realizarea indicatorilor de plan.

Cu toate acestea, **considerăm că acest indicator nu este suficient de mobilizator, în unele situații fiind chiar o frînă în obținerea de rezultate bune.**

El și-ar putea îndeplini atribuțiile numai în condițiile menținerii strict riguroase, în tot timpul anului, a structurii planificate. Or, sînt puține unități, dacă sînt, unde structura de producție planificată se poate realiza întocmai. De regulă, pe parcursul îndeplinirii planului de producție apar o serie de elemente noi, necunoscute în momentul stabilirii acestuia, care determină modificări în structura producției și, în consecință, în nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție marfă vîndută și încasată, întrucît ponderea cheltuielilor în prețul de vînzare diferă de la produs la produs. În cazul fabricilor de medicamente, astfel de modificări sînt destul de frecvente, determinate de schimbările ce intervin în consumul de produse medicamentoase. Ca urmare, colectivul întreprinderii este avantajat în cazul cînd sortimentele solicitate suplimentar au un nivel de cheltuieli sub sar-

Aurelian NIȚU
economist, director adjunct al Fabricii de medicamente „Terapia"-Cluj

(Continuare în pag. 4-a)

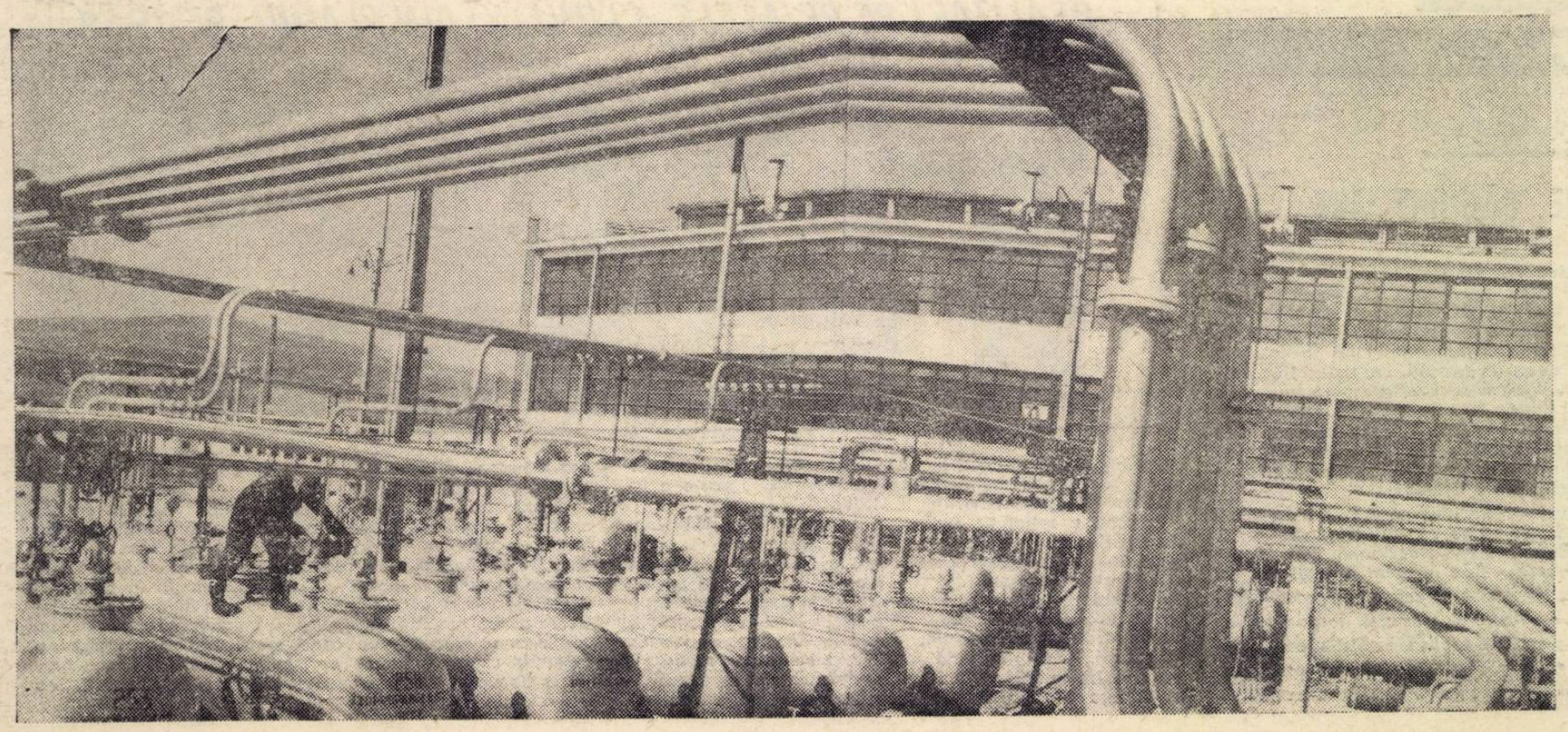

Fabrica „Terapia"-Cluj (depozitul de materie primă): între materialele toxice păstrate aici și produsul finit — medicamente — se interpune un lanț întreg de procese tehnologice

PUNCTE DE VEDERE

FORME SPECIALIZATE ÎN ACTIVITATEA DE DESFACERE A PRODUSELOR I.A.S.

OBȚINEREA unor rezultate economice superioare de către întreprinderile agricole de stat necesită, printre altele, o bună valorificare a producției. Tocmai în acest scop Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967 preconizează extinderea desfacerii produselor prin magazine proprii. Lărgirea rețelei unor asemenea magazine nu trebuie înțeleasă însă, după părerea noastră, ca o fărîmițare a activității de valorificare, mai ales dacă ținem seama de faptul că nu fiecare întreprindere agricolă de stat își poate desface eficient producția pe această cale. Iată de ce optăm pentru **crearea unor întreprinderi și sectoare comerciale specializate în desfacerea produselor unităților agricole de stat.** Acolo unde este posibil să se organizeze întreprinderi comerciale tutelate de trusturile zonale I.A.S. În rest, să se organizeze sectoare comerciale, fiecare dintre ele aparținînd unei întreprinderi agricole de stat. În felul acesta, în fiecare mare oraș va exista numai o întreprindere sau un sector comercial, față de actuala situație cînd într-un oraș funcționează mai multe magazine, care aparțin mai multor întreprinderi agricole de stat. Această fărîmițare, pe lîngă greutățile și neajunsurile ce le creează în organizarea și conducerea activității comerciale respective, determină o slabă folosire a cadrelor calificate și a spațiilor comerciale.

În sprijinul sugestiei de mai sus pledează rezultatele obținute de către Întreprinderea „Magazinul de prezentare I.A.S."-București, de la data înființării (1 ianuarie 1966) și pînă în prezent (vezi tabelul).

— mii lei —

Indicatori	Anul	Plan	Realizat	Depășirea valorică	%
Volum de desfacere	1966	76 900	98 348	21 448	128
	1967	75 905	99 229	23 324	130
Beneficii	1966	697	3 233	2 536	471
	1967	1 000	2 363	1 363	236

Superioritatea întreprinderii specializate, față de secțiile de magazine care funcționează pe lîngă întreprinderile agricole de stat, este relevată de nivelul mai ridicat al eficienței economice. Aceasta se desprinde, în primul rînd, din comparația indicelui de rentabilitate obținut. Dacă în anul 1965, secțiile de magazine ale întreprinderilor agricole de stat „30 Decembrie" și „Popești-Sere" au obținut un indice de rentabilitate de 3,03, în anul 1966, Întreprinderea de magazine GOSTAT realizează un indice de 3,29. Concomitent, față de plan s-au înregistrat și importante economii la cheltuielile de circulație: circa 1 400 000 lei în 1966 și aproape 800 000 lei în 1967.

Rezultate deosebite s-au obținut și în privința disciplinei gestionare. În 1966, economiile la perisabilități, de exemplu, s-au cifrat la 250 mii lei, iar în 1967 la 300 mii lei. Indici calitativi superiori s-au realizat și în ce privește respectarea regulilor de comerț, aprovizionarea și deservirea consumatorilor.

Organizarea întreprinderilor și sectoarelor comerciale necesită crearea unor condiții care să asigure o bună desfășurare a activității. Astfel, ar fi utilă și posibilă înființarea în cadrul Direcției generale A.D.T. din Departamentul I.A.S., a **unui serviciu care să se ocupe și să rezolve operativ problemele legate de buna desfășurare a activității magazinelor**. Menționăm că pentru aceasta nu este nevoie de un aparat administrativ suplimentar.

Satisfacerea cît mai bună a cerințelor consumatorilor este organic legată de existența unor cantități corespunzătoare de produse lactate și preparate din carne. Din activitatea noastră zilnică rezultă posibilitatea de a desface — dacă am fi aprovizionați — o cantitate dublă din aceste produse, față de cea vîndută în prezent. Or, nu totdeauna cererile consumurilor sînt acoperite de volumul de mărfuri primite de la întreprinderile agricole de stat, care au secții de industrializare. De exemplu, pe trimestrul I/1968, planul de desfacere la cîrnați afumați a fost realizat în proporție de numai 80%, la salam „Muntenia" 60%, la spată de porc afumată — 34%, telemea de vacă — 35%, smîntînă — 33% etc. Iată de ce propunem ca Departamentul I.A.S. să studieze modalitatea **extinderii și măririi numărului de fabrici** de mezeluri, produse lactate și semiconserve din cadrul întreprinderilor agricole de stat, concomitent cu **diversificarea sortimentelor.**

Mult mai mult s-ar putea face și în ceea ce privește localurile de desfacere a produselor, care în bună parte nu sînt corespunzătoare, deoarece nu dispun de instalații frigorifice, spații de depozitare etc. Tocmai aceasta determină ca, în bună parte, mărfurile să se desfacă numai în sezonul de recoltare (legume, fructe — cu excepția merelor). În consecință, este necesară **construirea unor magazine comerciale** înzestrate cu aparataj modern (instalații frigorifice, spații de depozitare, însilozare, ambalare etc.), paralel cu **modernizarea celor existente.**

Probleme deosebite se ridică și în ce privește **pregătirea cadrelor,** dată fiind, mai ales, lipsa acută de gestionari. Înființarea în cadrul Departamentului I.A.S. a unor cursuri de școlarizare cu durată scurtă, ar fi binevenită.

V. TĂNASE
contabil șef,
Întreprinderea „Magazinul de prezentare I.A.S."-București

INDICATORII

(*Urmare din pag. 3*)

cina de plan pe întreprindere; de aici și reținerile pentru satisfacerea cererii suplimentare la sortimente care, deși se realizează cu beneficii, au un nivel de cheltuieli peste sarcina întreprinderii. Așa, de exemplu, în acest semestru s-au înregistrat mari goluri în aprovizionarea unităților farmaceutice cu faringosept tbl, fiobilin tbl, naposim tbl, razebil tbl, romparkin tbl, vitamina K etc. Peste 70% din sortimentele ce se livrează unităților Ministerului Sănătății, deși sînt produse rentabile, au costuri peste nivelul mediu de cheltuieli la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată. Este evident că fabricarea unor produse cu nivel mai ridicat al cheltuielilor de producție micșorează posibilitățile de stimulare a colectivului. Mai mult, cu cît se fac eforturi mai mari — deci cu cît se mărește producția — cu atît se micșorează și mijloacele destinate cointeresării colectivului.

Dăunătoare sînt asemenea reținere și în cazul cînd produsul solicitat suplimentar servește ca materie primă sau material auxiliar la fabricarea unor produse deosebit de rentabile pe piața internă sau externă. Pentru a se realiza nivelul unui indicator din planul unei întreprinderi și deci pentru a se constitui fondul de stimulare respectiv se împiedică alte întreprinderi să obțină beneficii cu mult mai mari, deci la nivelul economiei naționale importante acumulări, valută suplimentară etc.

Se crede că o nouă reașezare a prețurilor cu ridicata ale întreprinderii va elimina acest neajuns. Dar, oricît de bine ar fi făcută o reașezare, ea poate rezolva doar parțial această problemă și pentru o perioadă foarte scurtă. Se știe că progresul tehnic, cît și alte îmbunătățiri de ordin organizatoric nu afectează deopotrivă și simultan toate produsele și, deci, la scurt timp după reașezare vor reapărea diferențieri.

Pe de altă parte, **condiționarea acordării unor stimulente suplimentare în funcție de acest unic indicator** — facem abstracție aici de respectarea sortimentelor, de care am vorbit — creează o stare de inechitate pentru lucrătorii din întreprinderile în care ponderea salariilor în cheltuielile de producție este mai mare, fără a mai socoti că îndreaptă eforturile întreprinderii numai în anumite direcții. La același fond de premiere, presupunînd eforturile depuse egale, cu cît întreprinderea are mai mulți salariați, cu atît fondul mediu de premiere pe salariat va fi mai mic. Evident, va trebui găsită soluția cea mai potrivită.

Avînd în vedere cele arătate, **propunem înlocuirea indicatorului de plan cheltuieli la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată cu un alt indicator mai concludent și anume beneficiul net.**

Se spune că indicatorul cheltuieli la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată are o puternică influență asupra reducerii cheltuielilor de producție. Nu negăm acest lucru; se uită însă că toate elementele economice reflectate în acest indicator se regăsesc și în beneficiul net. Întreprinderile vor fi stimulate în continuare în direcția reducerii continue a cheltuielilor de producție, întrucît cu cît acestea vor fi mai mici cu atît se vor obține beneficii mai mari. Numai că beneficiul este mult mai cuprinzător. Întreprinderile sînt într-o mai mare măsură cointeresate să-și pună în valoare rezervele, preocupîndu-se și de activități care, deși implică un nivel de costuri peste media pe întreprindere, aduc totuși beneficiu. La urma urmei din venitul național nu se repartizează valori relative, ci absolute.

★

PE BAZA REZULTATELOR OBȚINUTE pînă acum se poate trage concluzia că măsurile ce se experimentează au deschis noi perspective pentru mobilizarea și valorificarea resurselor existente în întreprindere.

Experiența a demonstrat că se poate renunța la unii indicatori și să se introducă în experimentare alții, mai reprezentativi și mai mobilizatori. După părerea noastră, ar trebui să se transmită ca indicatori de plan obligatorii numai producția netă, livrări la export, beneficiul net și fondul de salarii. Evident, alături de aceștia, se impune menținerea și chiar perfecționarea celorlalte măsuri ce se experimentează.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Pe șantierul Fabricii de bere-Pitești

O EȘALONARE PĂGUBITOARE

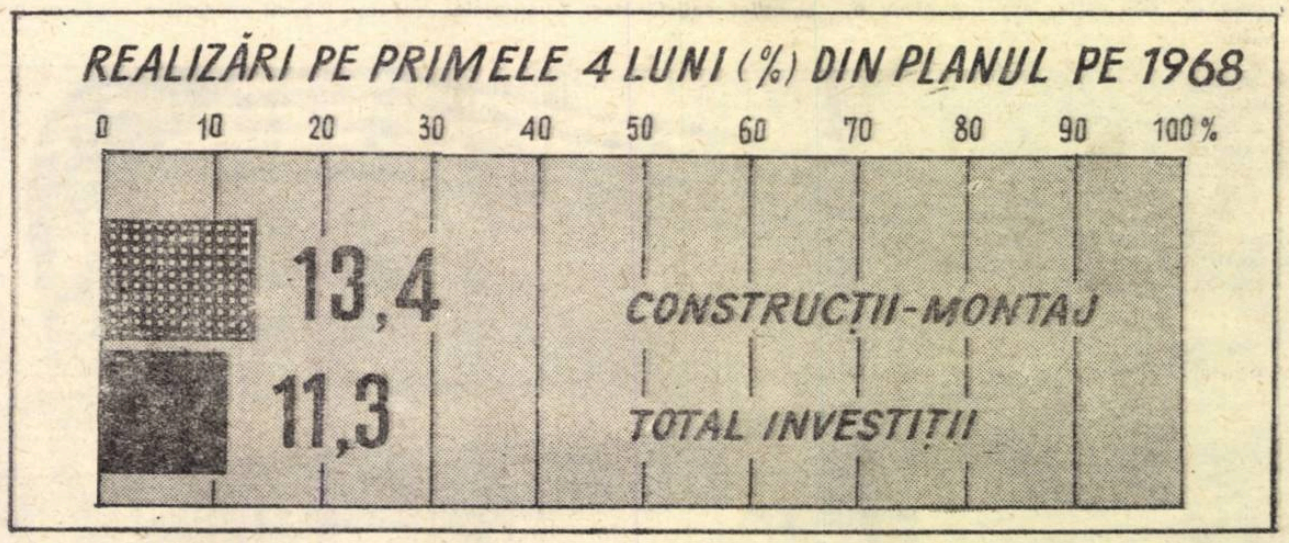

ÎN GRAIUL LAPIDAR AL CIFRELOR, graficul alăturat consemnează o stare de fapt negativă existentă pe șantierul Fabricii de bere de la Pitești, în ceea ce privește ritmul și proporțiile de realizare a planului de investiții și a celui de construcții-montaj. Pînă la sfîrșitul lunii aprilie a.c., planul anual de investiții era realizat în proporție de numai 11,3%, iar cel de construcții-montaj — de 13,4%. Desigur, ritmul foarte lent în care se execută diferitele stadii fizice ale acestei fabrici, prevăzută să intre în funcțiune cu o capacitate de 400 000 hl bere în trimestrul I. 1969, pune serios sub semnul întrebării posibilitatea de a se respecta acest termen.

Ce împiedică desfășurarea în ritmul necesar a lucrărilor? Cauza principală rezidă în aceea că Întreprinderea nr. 8 de construcții-montaj-București — executantul de bază al lucrărilor de construcții — nu asigură frontul de lucru necesar pentru ca și celelalte unități de construcții-montaj (Întreprinderea III—izolații, Trustul II instalații, Automatica și altele) să-și poată realiza lucrările ce le revin conform graficelor de execuție. În loc ca ponderea cea mai mare a lucrărilor pe care le are de executat să fie planificată în trimestrele I și II din acest an, întreprinderea și-a propus să realizeze cea mai mare parte a lucrărilor (59%) în semestrul II, 1968.

Evident, o astfel de eșalonare a realizării principalelor stadii fizice la lucrările de bază are repercusiuni serioase: pune în imposibilitate executarea în trimestrele III și IV din acest an a operațiilor de montaj, finisaj și a probelor tehnologice, ceea ce nu este de natură să ducă la recuperarea rămînerilor în urmă înregistrate pînă în prezent, periclitează, în ultima instanță, darea în funcțiune la termen a fabricii. Cine răspunde însă de pierderea avantajelor pe care le oferă verificarea modului de comportare în exploatare a utilajelor în perioada de garanție sub supravegherea directă a furnizorului extern, care începe o dată cu livrarea lor?

În fața acestei situații, se cere în mod imperios ca Ministerul Industriei Construcțiilor să ia măsuri urgente pentru o reeșalonare judicioasă a sarcinilor de plan la acest obiectiv de investiții, să suplimenteze șantierul cu utilajele necesare extinderii lucrului în două schimburi la punctele-cheie, pentru a impulsiona predarea în termen a spațiilor necesare montării mașinilor și utilajelor. De asemenea, se impune aducerea pe acest șantier a unor maiștri și ingineri, care au lucrat pe șantierul Fabricii de bere de la Bacău pentru a-și aduce contribuția la îmbunătățirea activității.

In unele întreprinderi ploieștene, producția marfă și beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe productive arată că:

POTENȚIALUL TEHNIC ESTE INSUFICIENT FOLOSIT

RIDICAREA CONTINUĂ A EFICIENȚEI ECONOMICE a activității fiecărei întreprinderi presupune, între altele, utilizarea deplină a fondurilor fixe, în primul rînd a mașinilor și utilajelor. Sporirea producției, pe această bază, prezintă o serie de avantaje economice de cea mai mare însemnătate. Comparativ cu calea de mărire a potențialului productiv prin investiții, utilizarea din plin a tehnicii existente în întreprinderi permite, pe de o parte, obținerea unui spor de producție cu aceleași fonduri fixe, precum și reducerea prețului de cost; pe de altă parte, ea dă posibilitatea statului să îndrepte fondurile de investiții economisite spre alte sectoare, în vederea dezvoltării economiei naționale și ridicării nivelului de trai al populației.

Rezultatele dobîndite în primul trimestru al anului 1968 reflectă pe deplin valorificarea, în fiecare întreprindere, a resurselor existente în domeniul folosirii fondurilor fixe productive? *Pentru a răspunde la această întrebare, redacția „Vieții economice", cu sprijinul comisiei economice a Comitetului municipal Ploiești al P.C.R., a organizat recent în cîteva unități industriale analize privind modul de folosire a fondurilor fixe ale unor întreprinderi ploieștene.*

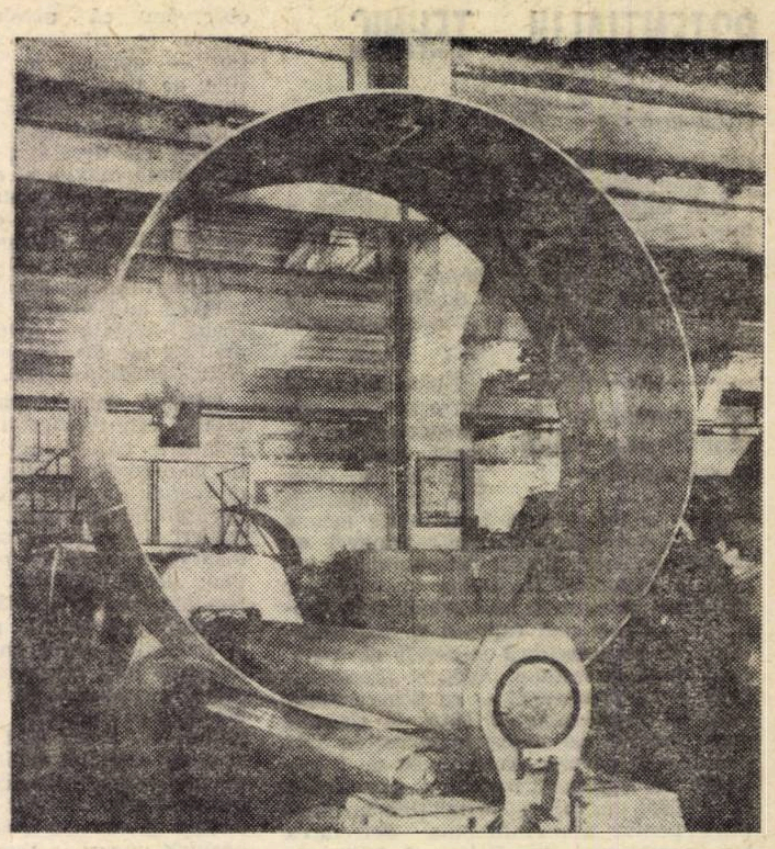

Uzinele de utilaj chimic Ploiești — **Mașina de vălțuit table pentru virole dă o productivitate înaltă ca urmare a exploatării și îngrijirii ei corecte de către muncitorii care o deservesc.**

Tabel nr. 2

Folosirea intensivă a utilajelor în perioada ianuarie — aprilie 1968 (cumulat), caracterizată pe baza randamentului exprimat prin producția globală (lei) pe oră-mașină

Întreprinderea	Planificat	Realizat	%
Uzina „1 Mai"	91,8	99,1	107,9
Uzina de utilaj chimic	160,4	170,7	106,4
Uzina „24 Ianuarie"	106,0	125,6	118,5

Tabel nr. 3

Indicele de folosire a fondului de timp al mașinilor și utilajelor din secțiile de bază, în trim. I/1968

Întreprinderea	Indicele de utilizare (%)		Timp de întreruperi neplanificate (ore)	
	a fondului de timp calendaristic	a fondului de timp planificat	Total	din care: datorită reparațiilor accidentale
Uzina „1 Mai"	65,0	93,4	46 391	9 845
Uzina de utilaj chimic	68,4	98,3	2 591	1 509
Uzina „24 Ianuarie"	54,5	92,3	6 161	3 707
I.I.S. „Feroemail"	42,5	86,9	993	333
Fabrica textilă „Dorobanțul"				
— mașini de filat *)	61,3	75,6	6 226 824	350 124
— mașini de răsucit *)	61,1	74,7	3 768 780	231 960
— mașini de țesut tip lînă	39,5	84,0	344	152
— mașini de țesut automate	73,2	91,3	12 124	394,5

*) La mașinile de filat și răsucit, raportarea se face în ore-fuse.

De ce niveluri diferite?

Pentru transpunerea în viață a indicației partidului, de ridicare a eficienței activității economice, în întreprinderile municipiului Ploiești s-au desfășurat și continuă largi acțiuni pe linia organizării științifice a producției și a muncii, urmărindu-se, în principal, utilizarea mai bună a fondurilor fixe productive. Ca urmare, în multe cazuri s-a reușit să se obțină, pe această cale, însemnate sporuri de producție și economii. Semnificativă în această privință este situația din 5 întreprinderi. (Vezi tabel nr. 1).

Așa cum rezultă din tabel, cu excepția Uzinei „1 Mai", care nu și-a îndeplinit planul pe primul trimestru al acestui an privind beneficiul la 1000 lei fonduri fixe productive, celelalte întreprinderi amintite au înregistrat depășiri substanțiale. Privite în dinamică însă, realizările trimestriale din anul trecut nu prezintă la acești indicatori o evoluție continuu ascendentă, marcînd fluctuații apreciabile. Mai mult, realizările obținute în trimestrul I a.c. de Uzina „24 Ianuarie", I.I.S. „Feroemail" atît la producția-marfă, cît și la beneficiul la 1000 lei fonduri fixe productive, sînt inferioare celor înregistrate în perioada corespunzătoare a anului trecut. Acesta este și un rezultat direct al unei planificări cu mult sub posibilități, ținînd seama de nivelele atinse mai ales în ultimul trimestru din 1967.

Randamente sporite pe unitatea de capacitate

Nivelul și evoluția în timp a producției-marfă și a beneficiului la 1000 lei fonduri fixe productive sînt influențate de o multitudine de factori complecși atît interni, cît și externi (nivelul diferit al prețurilor de la o perioadă la alta, modificările ce survin în structura producției etc.). Analiza întreprinsă s-a axat numai pe identificarea rezervelor existente în cîmpul de acțiune al factorilor interni.

O cale care oferă rezerve mari și practic nelimitate, este aceea a folosirii intensive a utilajului. Caracteristica dominantă a acesteia o constituie reliefarea folosirii eficace a utilajului, cuantumul producției realizate pe totalul mașinilor și utilajelor, pe unitățile de utilaj instalate în cadrul unei linii de fabricație etc. Multitudinea genurilor de mașini și utilaje existente în secțiile întreprinderilor, nu ne permite o analiză exhaustivă a aspectelor care caracterizează randamentul tehnic. De aceea, ne vom axa doar pe reliefarea randamentului exprimat în valoarea producției globale obținută pe oră-mașină. (Vezi tabel nr. 2).

Sporurile de producție pe oră-mașină sînt un rezultat direct al măsurilor de ordin tehnic și organizatoric luate de întreprinderile respective pentru modernizarea parcului de mașini și utilaje, pentru raționalizarea organizării fabricației etc. Astfel, la Uzina de utilaj chimic, prin modernizarea constructivă a unor mașini de rectificat exterior, echiparea a 3 strunguri S3 cu dispozitive de strunjit conic și a unei mașini de găurit G 25 cu un cap de găurit cu două broșe cu distanță reglabilă de la 60—180 mm, s-a reușit ca, o dată cu sporirea numărului de piese prelucrate în unitatea de timp, să crească și precizia de lucru și să se lărgească gama de prelucrări executate pe acestea. De asemenea, ca urmare a aplicării metodei PERT la fabricarea rezervoarelor pentru propan, s-a putut trece la organizarea în flux tehnologic a procesului de fabricație, ceea ce a permis reducerea ciclului de lucru de la 175 ore la 93. Completată cu unele îmbunătățiri tehnologice, aceasta a permis realizarea cu aceleași utilaje a unei producții zilnice suplimentare de 4 rezervoare, adică un spor în valoare de 132 000 lei.

La Uzina „24 Ianuarie", datorită transformării unor strunguri de tipul TDA 1, astfel încît să se poată executa cu ajutorul lor și prelucrări la interior, a sporit producția pe unitatea de timp, creîndu-se, totodată, posibilitatea încărcării lor în trei schimburi.

Concomitent cu aceasta, **promovarea unor procedee tehnologice moderne a permis utilizarea mai eficientă a mașinilor-unelte.** Pe baza studiilor efectuate la Uzina „1 Mai", de exemplu, s-au elaborat noi tehnologii de prelucrare la o serie de repere în stația de aparataj pneumatic, s-a trecut la turnarea elementelor de asamblare în cochile, înlocuindu-se astfel vechea tehnologie de prelucrare direct din material brut a acestora. De asemenea, la Uzina „24 Ianuarie" s-a extins forjarea în matriță a reperelor care se forjau liber în scopul asigurării unei încărcări raționale a utilajelor din atelierul de prelucrări mecanice. Toate acestea au permis reducerea timpului de executare a operațiilor respective, sporirea producției pe aceste mașini și utilaje în unitatea de timp, creșterea indicelui de folosire intensivă.

Fără îndoială, mai pot fi enumerate și alte realizări. Analiza efectuată a reliefat, totodată, însemnate rezerve care pot și trebuie să fie valorificate prin extinderea tehnologiei moderne. La Uzina „1 Mai", de exemplu, în primul trimestru al acestui an, norma de consum de material la remorcile basculante de 5 tone a fost depășită cu 1,8%, consumîndu-se astfel în plus 45 tone de metal. Aceste depășiri sînt o urmare directă a faptului că piesele turnate din oțel și fontă se realizează cu adaosuri mari de prelucrare, peste cele prevăzute în norme. In afară de faptul că marile cantități de metal folosite în plus duc la scumpirea prețului de cost al reperelor respective, se utilizează inutil mașini și utilaje în secțiile de prelucrare care, în loc să realizeze piese bune, produc o bună parte din timpul lor de funcționare doar așchii.

Indici de utilizare a fondului de timp sub posibilități

Dezvoltînd mai departe analiza s-au conturat o serie de probleme de a căror rezolvare depinde gradul de utilizare a fondurilor fixe productive. Un prim aspect care se desprinde din analiza datelor comparative privind numărul unităților de utilaj aflat în diverse stadii (instalat, neinstalat, în funcțiune), este acela că la unele întreprinderi, — Uzina de utilaj chimic, Uzina „24 Ianuarie" de pildă — întregul parc de mașini existent la sfîrșitul lunii aprilie a.c. era instalat și pus în funcțiune. În altele însă, existau în acest domeniu rezerve importante. La Uzina „1 Mai" din totalul utilajelor existente, nu erau instalate 1,1%, iar din cele instalate nu funcționau 0,5%. La Fabrica textilă „Dorobanțul" din mașinile instalate nu funcționau 2,99%. Analiza a mai reliefat că din fondul de timp calendaristic s-a afectat un număr prea mare de ore — întreruperi planificate — pentru efectuarea reparațiilor și reviziilor tehnice.

Evident, atunci cînd planificarea timpului necesar efectuării reparațiilor și reviziilor se face pe bază de studii temeinic fundamentate, se poate evita, din capul locului, stabilirea nerațională a acestuia. Din păcate, nu peste tot se are în vedere acest lucru. Bunăoară, la Uzina „24 Ianuarie", pentru repararea utilajelor din secțiile de bază, au fost afectate în trimestrul I a.c. 5 936 ore/mașină, ceea ce reprezintă peste 4% din fondul de timp calendaristic. Este, după părerea noastră, o risipă. Faptele au dovedit că, în perioada amintită, timpul prevăzut nu a fost în întregime consumat. A umfla prin planificare timpul destinat unor ac-

I. BUMBEA
S. POPESCU

(Continuare în pag. 6)

EFICIENȚA FOLOSIRII FONDURILOR FIXE PRODUCTIVE

Tabel nr. 1

INDICATORI	ÎNTREPRINDEREA	Realizări în 1967				Trim. 1/1968		În % față de	
		Trim. I	Tr. II	Trim. III	Trim. IV	Plan	Realizat	Realizări trim. I 1967	Planul trim. I 1968
Producția-marfă la 1000 lei fonduri fixe	Uzina „1 Mai"	345	367	325	391	357	375	108,70	105,00
	Uzina de utilaj chimic	586,38	586,95	627,23	775,69	549,84	581,49	99,16	105,75
	Uzina „24 Ianuarie"	1012	947	793	797	614	712	70,35	115,96
	I.I.S. „Feroemail"	842,30	834,25	798,21	979,34	816,34	827,98	98,30	101,43
	Fabrica textilă „Dorobanțul"	857,42	911,63	953,80	1116,18	1344,32	1350,87	157,50	100,40
Beneficiu din realizarea producției la 1000 lei fonduri fixe	Uzina „1 Mai"	56	65	56	57	65	57	101,80	87,70
	Uzina de utilaj chimic	97,61	125,04	142,02	108,23	154,79	170,78	174,96	110,33
	Uzina „24 Ianuarie"	262	226	193	221	146	173	66,03	118,49
	I.I.S. „Feroemail"	72,24	92	47,40	66,37	27,76	44,73	61,92	161,13
	Fabrica textilă „Dorobanțul"	30,53	40,63	55,17	58,28	79,04	87,91	287,94	111,09

POTENȚIALUL TEHNIC

(Urmare din pag. 5)

tivități, duce la dezorganizări, la cheltuieli suplimentare de fonduri bănești.

Iată cum arată indicele de utilizare a fondului de timp al mașinilor și utilajelor (vezi tabelul nr. 3).

Ponderea cea mai mare în totalul timpului de întreruperi neplanificate au avut-o staționările provocate de reparațiile accidentale.

Să renunțăm la planificarea rigidă a reparațiilor

Referindu-se la întreținerea, exploatarea și repararea utilajelor — domeniu în care, așa cum demonstrează faptele, există încă multe lacune — **unii specialiști din întreprinderi au criticat actualul sistem de planificare rigidă a reparării mașinilor și utilajelor existente în dotarea întreprinderilor, subliniind că este mai rațional și mai avantajos să se introducă sistemul de reparații după necesitate.** Aceasta presupune însă — au precizat ei — ca fiecare muncitor să îngrijească cu simț de răspundere utilajul pe care-l deservește; totodată, este necesar ca echipele de întreținere să supravegheze atent, permanent și calificat mașinile și instalațiile în funcțiune pentru a preîntîmpina defectarea lor prematură. La Uzina „1 Mai", de exemplu, examinarea în fiecare zi a stării tehnice a mașinilor (și nu la o dată fixă, ca în sistemul rigid), intervenția promptă în eliminarea defecțiunilor ivite — acțiuni conjugate cu sporirea simțului de răspundere pentru o exploatare și îngrijire atentă a acestora de către muncitorii care le deservesc — au permis reducerea numărului de întreruperi și a orelor de staționare provocate de defecțiuni mecanice și electrice și îmbunătățirea indicilor de folosire a parcului de mașini și utilaje (față de aceeași perioadă a anului trecut și ținînd seama de mărimea numărului total de ore la care se raportează).

Pe lîngă stagnările determinate de reparațiile accidentale, la cheltuirea nerațională a fondului de timp al mașinilor și utilajelor au mai contribuit, într-o măsură însemnată, **întreruperile provocate de lipsa de comenzi și materiale, consecință a carențelor care mai persistă în unele unități industriale în domeniul încărcării optime a capacităților de producție, a sistemului de aprovizionare și de încheiere a contractelor de desfacere.** Astfel de fenomene negative au apărut la I.I.S. „Feroemail", Uzina „1 Mai", Fabrica textilă „Dorobanțul".

Este corespunzător coeficientul de schimb?

Caracterizarea generală a modului de utilizare extensivă a capacităților de producție poate fi întregită prin analiza, în continuare, a unui alt aspect și anume acela privind **coeficientul de schimb.**

La cele cinci întreprinderi ploieștene observăm că nivelul înregistrat de acesta se situează în perioada martie — aprilie, la utilajele din secțiile de bază, între 1,50 și 2,07. Majoritatea au înregistrat la acest indicator valori mai mici decît 2,07. Faptul demonstrează că **decalajul dintre coeficientul de schimb maxim și cel efectiv reprezintă o sursă suplimentară de creștere a gradului de folosire extensivă a mașinilor și utilajelor existente în parcul întreprinderilor.** Mai mult, analizînd situația coeficientului de schimb pe secții, observăm că la Uzina „1 Mai", la secția construcții metalice, nivelul acestuia a fost de 1,32, iar la „Feroemail" la secția mecanică-emailaj — 1,83.

Desigur, datorită varietății tipurilor de utilaje, este explicabil că, în multe întreprinderi, coeficientul de schimb diferă de la o secție la alta. Ținînd însă seama de condițiile specifice de fabricație ale fiecărei întreprinderi, este nevoie să se inițieze asemenea măsuri încît **să se evite disproporțiile** ce se pot ivi prin crearea unor „locuri înguste". Disproporția de capacitate ivită, de pildă, la Uzina de utilaj chimic între secțiile prelucrări mecanice și montaj a făcut ca prima secție, deși lucrează în trei schimburi, să nu poată asigura necesarul de piese și subansamble pentru montaj decît pentru două schimburi. Acest fapt se explică prin aceea că cele trei schimburi de la secțiile de prelucrări mecanice nu sînt omogene, numărul muncitorilor care lucrează după amiază și noaptea fiind mai mic; în plus, neavînd uneori la timp materialul debitat sau neprimind la vreme piesele turnate sau forjate, ele nu pot, la rîndul lor, să alimenteze cu piese secția de montaj. Asemenea situații mai pot fi întîlnite — sub diferite forme — și la alte uzine constructoare de mașini din Ploiești.

Pentru punerea în valoare a rezervelor existente în acest domeniu, se impune o mai bună sincronizare a activității secțiilor, în primul rînd, pe calea echilibrării judicioase a schimburilor.

În legătură însă cu mărirea coeficientului de schimb se ridică o problemă mult controversată de specialiști și anume: **este util și, mai ales, economic schimbul III în întreprinderi?** Majoritatea au opinat că întrucît în cursul schimbului I se fac intervenții la mașini, se programează o serie de revizii etc., se creează condiții mai bune de lucru în schimburile II și III, putîndu-se obține o producție pe muncitor și mașină la nivelul schimbului de dimineață. În acest mod — au arătat ei — se îmbunătățește indicele de folosire extensivă a mașinilor, se utilizează mai complet potențialul parcului din dotarea întreprinderilor.

Alții au scos în relief o serie de aspecte privind neeconomicitatea schimbului III în unele condiții. La Uzina „1 Mai", de pildă, unde ponderea cea mai mare în totalul producției o au unicatele și produsele de serie mică, unde există deci o mare varietate de produse pentru fabricarea cărora este necesară o multitudine de repere, s-a întocmit un studiu care a scos la iveală faptul că munca în schimbul III, la anumite secții, nu este avantajoasă. Cheltuielile de prelucrare (inclusiv cotele de amortisment, cheltuielile pentru energie etc.) ale unei tone de produse cresc de la circa 30 lei la aproximativ 212 lei.

În lumina opiniilor exprimate, este, desigur, greu să se stabilească o rețetă unică. În tot cazul, schimbul III poate și trebuie organizat în funcție de condițiile specifice existente în fiecare întreprindere, de profilul producției, numărul și calificarea muncitorilor, de numărul mașinilor și gradul lor de încărcare.

Coordonate importante: disciplina și calificarea

Gradul înalt de utilizare extensivă a fondurilor fixe productive implică aplicarea în întreprinderi a unor astfel de măsuri, elaborate pe baza unor studii minuțioase, care să asigure **o folosire cît mai deplină a fondului de timp de lucru al muncitorilor.**

În urma aplicării Hotărîrii partidului și guvernului cu privire la reglementarea programului de muncă și întărirea disciplinei în producție, s-au lichidat în bună măsură abaterile de la conduita profesională, ameliorîndu-se sensibil gradul de folosire a fondului de timp de muncă. O folosire bună a timpului de muncă a fost obținută în trim. I a.c. la Uzinele „1 Mai", Uzinele de utilaj chimic și „24 Ianuarie", unde indicele de utilizare a fondului de timp s-a situat între 94,8 și 95,2%. O cheltuire nerațională a timpului de muncă s-a manifestat la I.I.S. „Feroemail" și la Fabrica textilă „Dorobanțul". Acești indicatori scăzuți de folosire a timpului de muncă maxim disponibil s-au datorat mai ales întreruperilor (stagnărilor), învoirilor și concediilor fără plată, precum și absențelor nemotivate de o zi întreagă și în cadrul schimbului. Toate aceste pierderi au însumat, în această perioadă, la I.I.S. „Feroemail" 11 506 ore-om, iar la Fabrica textilă „Dorobanțul" 5 016 ore-om, timp în care se putea obține o producție-marfă de 2 700 000 lei și, respectiv, 877 800 lei.

O mare contribuție la folosirea din plin a fondurilor fixe productive aduc calificarea și specializarea cadrelor de muncitori. Și în această privință se pot spune unele lucruri bune aproape de la fiecare uzină.

Din păcate, în multe întreprinderi constructoare de mașini din raza orașului Ploiești (Uzina „24 Ianuarie", „Feroemail" etc.), nu s-a acționat cu perseverență pe baza unui program minuțios elaborat și bine gîndit pentru calificarea unor categorii de muncitori, pentru lichidarea penuriei de strungari, rectificatori, frezori etc. Măsurile sporadice caracterizate printr-o eficacitate redusă, pe care le-au luat unele întreprinderi, nu sînt de natură să lichideze această lacună.

Firește, orice întreprindere trebuie să constituie o pepinieră de creștere a cadrelor, dar nu trebuie de loc ignorate școlile profesionale care au un rol important în pregătirea unor cadre de specialiști. De aceea, asemenea școli impun nu numai existența unor cadre didactice recrutate dintre inginerii cu o înaltă pregătire tehnică, ci și înzestrarea cu ateliere, care să permită cursanților să asimileze, chiar de la început, o serie de cunoștințe teoretice și practice de bază în raport cu **nivelul progresului tehnic.**

MARCA FABRICII

rămîne cel mai eficace reprezentant comercial al firmei dv.

Pentru crearea propriei dv.

MĂRCI DE FABRICĂ

vă stau la dispoziție serviciile celor mai valoroși artiști plastici din țară, asigurîndu-vă o

MARCĂ A FABRICII

simplă, sugestivă, la nivelul graficii mondiale,

Toate aceste condiții vi le garantează

ARTIS

AGENȚIA DE PUBLICITATE A FONDULUI PLASTIC

prin care puteți realiza, de asemenea la un nivel superior, orice fel de lucrări de grafică și tipărire ca:

AFIȘE • PLIANTE • PROSPECTE • ALBUME • CATALOAGE • CALENDARE • AGENDE etc.

ADRESA AGENȚIEI:

Str. Gării de Nord 6-8; Tel. 17.15.03, 17.11.53, 18.13.34, 18.33.74

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **AUTO-TRACTOR a exportat 200 tractoare pe șenile S-650 în Egipt, 15 tractoare U-450 și 5 tractoare U-650 în Irak, 390 semănători SPC-6 și 63 cultivatoare tip CPU-4.2 în R.P. Bulgaria.**

● **TEHNOIMPORT a contractat importul de la firma „Groz și Beckert" din R.F. a Germaniei a 940 000 bucăți ace pentru mașini de tricotat; de la firma „Jeolco" (Europe) S.A. din Franța — 4 colectoare fracțiuni și analizatoare pentru aminoacizi; de la firma „Eerste Nederlandes Fariek van Manometers"-Olanda, manometre, manovacumetre și piese de schimb; de la firma „Honeywell GmbH" din Austria, diverse aparate electrice de măsură și control și piese de schimb. S-a contractat livrarea către firmele „Kirchfeld" din R.F.G., „Teknatex" din Danemarca și „Soco Clabecq" din Belgia a 522 000 bucăți rulmenți.**

● **AGROEXPORT a livrat către firme din Austria, Franța, Grecia, Liban și R.F. a Germaniei 2 300 t semințe de sorg, cînepă, dovleac, floarea-soarelui, mac, fenicol și 38 000 maldăre de stuf pentru construcții către firme din Olanda și R.F.G.**

● **CHIMIMPORT a livrat anvelope pentru autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare către firme din Irak, Sudan, Liban și Grecia; a încheiat contracte pentru a livra către firme din Liban și din Malaya a 485 t carbură de calciu.**

● **TEHNOFORESTEXPORT a încheiat contracte pentru export de mobilă către firme din Belgia, Austria, R.F.G., Olanda și S.U.A.; a livrat la export 2542 vagoane cu mobilă în U.R.S.S., R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, R.D. Germană, Anglia, Suedia, Franța, S.U.A., R.F.G., Olanda, Italia, Norvegia, Belgia, Elveția, Danemarca, Austria, Izrael și Irlanda. În R.S. Cehoslovacă s-au livrat 22 735 mp uși și ferestre. De asemenea, s-au livrat în numeroase țări obiecte de artizanat, obiecte de uz casnic, articole sportive, chibrituri.**

● **MINERALIMPORTEXPORT a livrat 29 560 t ciment în R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R.D.G., Turcia și Liban; 42 500 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, U.R.S.S. și S.U.A.; 25 422 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă; 1550 t minereu de mangan în R.D.G., 9000 t sare în R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă, R.P. Bulgaria și R.S.F. Iugoslavia; 270 t cretă și 450 t bentonită în R.S. Cehoslovacă; 2500 t pirită în R.F.G. și 700 t barită în R.P. Ungară și U.R.S.S.; 57 000 mp carton asfaltat, 1800 t piatră de gips, 1300 t ipsos, 21 000 uc cahle și 1130 t var în R.P. Ungară; 2200 mp dale marmură concasată în R.S. Cehoslovacă; 46 000 bucăți cărămizi dialit în R.D.G. și 13 000 mp plăci azbociment în R.S. Cehoslovacă și R.P. Ungară; 29 000 mp covor P.V.C. pe suport textil în U.R.S.S.; 230 t P.V.C. prelucrat în U.R.S.S. și R.S. Cehoslovacă; 100 t polietilenă în U.R.S.S. și R.D. Vietnam.**

● **ROMTRANS a livrat la export prin portul Constanța: 3400 mc cherestea cu destinația Siria, 5500 t ciment cu destinația Libia și Turcia și 23 000 t fontă cu destinația Japonia. Din import au sosit în portul Constanța: 35 400 t minereu de fier din Algeria, 2 700 t minereu de crom din Albania, 1500 t laminate din Anglia, 8150 t fosfați din Izrael, 1100 t caolină din Grecia, 1200 t cacao din Brazilia, 1750 t bumbac din Sudan.**

În construcțiile pentru comerț

SOLUȚII MAI SIMPLE, EFICIENȚĂ MAI MARE

CA ÎN ORICARE ALT SECTOR al economiei naționale, și în comerț investițiile trebuie să răspundă unor cerințe de bază: **adoptarea în proiectare și construcție a celor mai corespunzătoare și economice soluții; realizarea lor în termene cît mai scurte; asigurarea unor eficiențe cît mai ridicate.**

SE ÎNSCRIU PE LINIA ACESTOR CERINȚE CONSTRUCȚIILE CARE SE REALIZEAZĂ PENTRU UNITĂȚILE COMERȚULUI?

La această întrebare ne-au răspuns tovarășii **Ștefan Baciu**, *vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării,* **ing. Ioan Bucșa**, *secretar general și* **ing. Traian Popescu**, *directorul Direcției investiții și construcții din Ministerul Comerțului Interior, în cadrul unei convorbiri organizate de* **Al. Deteșan.**

● RED.: — Am dori să începem cu o privire de ansamblu asupra realizărilor în domeniul construcțiilor comerciale în primele 5 luni din acest an. Este satisfăcător ritmul lucrărilor?

ȘT. BACIU: — Pînă la sfîrșitul lunii mai a.c. s-a realizat de către Ministerul Comerțului Interior numai 27% din planul anual de investiții, ceea ce este mult sub media înregistrată pe economie. Cum realizările pe primul trimestru reprezentau circa 13%, rezultă că în lunile aprilie și mai, luni de vîrf pentru investiții, s-a realizat numai circa 14% din planul anual, deci, în loc de a se recupera din rămînerile în urmă ale trimestrului I, decalajul a fost mărit. Remarcăm că aceste rămîneri în urmă sînt mai mari la lucrările din sistema M.C.I., unde în primul trimestru s-a realizat numai 7% din planul anual. Rezultatele mai bune obținute în primul trimestru la lucrările din sistema locală (16% din planul anual) se datoresc relațiilor mai strînse existente între beneficiari și organizațiile locale de construcții. Consider că atenția principală va trebui să fie acordată în continuare — îndeosebi de către constructori — îmbunătățirii sistemului de realizare a lucrărilor de construcții și respectării termenelor de dare în folosință a obiectivelor comerciale.

Serioase rămîneri în urmă se constată îndeosebi la următoarele obiective: Depozitul alimentar-București (constructor M.I.C. — Întreprinderea de construcții-montaj nr. 8), depozitul alimentar-Brașov (constructor Ministerul Industriei Construcțiilor pentru Industria Chimică și Rafinării), precum și la construcțiile comerciale din județele Bihor, Brăila, Hunedoara, Vrancea și Vaslui.

● RED: Cum apreciați aportul proiectării și al constructorilor la dezvoltarea spațiilor comerciale?

Ing. I. BUCȘA: — Concepția de proiectare a spațiilor comerciale pentru desfacerea mărfurilor cu amănuntul și pentru depozitele de mărfuri cu ridicată are la bază atît cerințele tehnologice, cît și cele economice care impun gruparea lor. Astfel, gruparea unităților comerciale în mari complexe (cu suprafețe construite pînă la 6000 mp) a facilitat utilizarea în comun a spațiilor sanitare, de recepție a mărfurilor, pentru depozitarea ambalajelor, realizînd totodată, în ansamblul urbanistic, puncte de atracție în centrele de microraion și cartier. Mai trebuie să menționez că soluțiile constructive adoptate în realizarea complexelor comerciale au urmărit asigurarea unor spații utile cît mai mari, care să permită o rațională organizare a celor mai avansate forme de vînzare (autoservire, alegere liberă etc.), precum și o ușoară reprofilare sau extindere a unităților din cadrul complexelor respective. În același scop, mobilierul aferent acestor spații a fost conceput în așa fel încît să permită schimbarea profilului comercial, realizîndu-se mobilier intersanjabil.

Ing. T. POPESCU: — Soluțiile constructive pentru realizarea complexelor de depozite au ținut seama de cerințele tehnologiei specifice (operații mecanizate de recepție, stivuire și expediție), determinate de volumul și unitățile de mărfuri depozitate. Astfel, condițiile de mecanizare au impus înălțimi utile de 6 m, care corespund posibilităților de ridicare a utilajelor utilizate (electrostivuitoare).

Dezvoltarea impetuoasă a orașelor, necesitatea de a se respecta planurile de sistematizare, precum și necesitatea de a se utiliza cît mai rațional terenurile, au dus la adoptarea unor soluții de construcții pe mai multe nivele.

● RED.: — Printre factorii care influențează eficiența economică a construcțiilor se numără și ritmul de realizare, respectiv termenele de dare în folosință. În construcțiile comerciale sînt satisfăcătoare aceste termene?

ȘT. BACIU: — Scurtarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor comerciale a stat în atenția organelor care se ocupă de problemele de comerț, la elaborarea planului pe anul 1968 analizîndu-se împreună cu Ministerul Comerțului Interior fiecare obiectiv de investiții și stabilindu-se termenele reale de executare a lucrărilor. Pe această linie se mai întîmpină încă rezistență din partea unor constructori care solicită perioade nepermis de lungi. În anul 1967 termenele de realizare a unor obiective comerciale au fost depășite așa cum este cazul Complexului comercial „Podgoria"-Arad, realizat în 19 luni, al Complexului comercial din Hunedoara, realizat în 22 luni etc., față de 8 luni cît era prevăzut inițial în proiect. Durate mari de execuție sînt și la diversele lucrări de amenajare, modernizare și chiar la lucrările de întreținere și reparații.

Ing. I. BUCȘA: — Într-adevăr, situația aceasta este cel puțin stranie. În timp ce un obiectiv industrial în valoare de minimum 100 milioane lei se construiește și se dă în folosință în aproximativ 24 de luni, un obiectiv comercial, în valoare de circa 3 milioane lei s-a executat pînă în prezent în 14 luni. Acest fapt se datorește constructorilor care dau prioritate altor obiective, unde planul global poate fi mai ușor îndeplinit, în detrimentul obiectivelor comerciale. De asemenea, constructorii nu urmăresc o executare ritmică a planului de construcții-montaj pe fiecare beneficiar în parte, ci numai îndeplinirea planului propriu (global), atacînd și executînd în prima etapă a fiecărui an, lucrări cu un volum mare de investiții.

În prezent, se depun eforturi ca durata executării construcțiilor comerciale cu valoare pînă la 3—5 milioane lei, să nu depășească 12 luni.

● RED.: — Desigur, la adoptarea soluțiilor de proiectare și construcție se are în vedere obținerea unei eficiențe economice cît mai ridicate. Metodologia actuală de calcul a eficienței în acest sector este corespunzătoare?

ȘT. BACIU: — În fundamentarea investițiilor din comerț calculul privind eficiența economică a acestora este încă insuficient studiat. A existat o preocupare mai intensă în acest sens pentru industrie, aplicîndu-se, cu unele adaptări, metodologia determinării eficienței economice a investițiilor din industrie și în comerț. Consider că această problemă ar trebui să constituie o preocupare mai serioasă pentru cercetătorii și specialiștii care cunosc bine particularitățile bazei tehnico-materiale în ramura circulației mărfurilor. Un pas serios în acest sens îl constituie întocmirea normativelor pentru durate de recuperare.

Din păcate, legislația privind urmărirea realizării indicatorilor tehnico-economici din proiecte nu prevede cuprinderea obiectivelor comerciale în sistemul de raportare și urmărire statistică. Ar fi util ca această problemă să fie analizată la nivelul organelor centrale, cu consultarea specialiștilor din M.C.I.

La unele obiective puse în funcțiune costurile realizate au depășit cu mult investiția specifică avută în vedere pentru construirea de unități comerciale cu amănuntul (1700 lei/mp.) și depozite (1100—1700 lei/mp.). Astfel, la complexele comerciale nr. 1 din Gheorghieni-Cluj, A2 și A6 din Balta Albă și nr. 4 din B-dul Poporului din București s-au realizat peste 2700 lei/mp., iar la depozitele alimentare din Arad și Brașov peste 1800 lei/mp. Aceasta s-a datorat și unor exagerări în construcțiile realizate, care nu condiționau buna funcționare a unităților, cum sînt finisaje interioare și exterioare (cu placaje de marmură, mozaic de marmură în anexele magazinelor, panouri decorative etc.). Pentru construcțiile în curs de realizare Ministerul Comerțului Interior a luat măsuri pentru evitarea acestor exagerări, care în unele cazuri influențează negativ chiar asupra vînzărilor de mărfuri. Tendințele pe plan mondial arată că construcțiile comerciale trebuie să fie cît mai simple, pentru ca marfa (și nu construcția propriu-zisă), să fie cea care atrage pe cumpărător.

Ing. I. BUCȘA: — Pentru examinarea eficienței economice a investițiilor s-au stabilit elementele care o caracterizează, pe baza analizei critice a obiectivelor comerciale realizate în ultimii ani.

În acest fel s-a determinat „investiția specifică plafon", care a fost amintită.

Pentru reducerea costurilor de investiții, s-a examinat fondul de marfă în structura acestuia, în funcție de proprietățile fizico-chimice ale mărfurilor, determinîndu-se grupele de produse care pot fi depozitate în construcții ușoare (platforme, șoproane, baracamente), construcții care se realizează cu un volum de investiții scăzut (500—600 lei/mp).

Lărgirea competențelor de aprobare a documentațiilor tehnico-economice adoptate de Ministerul Comerțului Interior, obligă organele administrației locale la o examinare prealabilă atentă a acestora, pentru a se încadra cu valorile obiectivelor comerciale din județ în limitele fixate de M.C.I.

Ținîndu-se seama și de rentabilitatea medie pentru diferite categorii de obiective, obținută la sfîrșitul anului 1967, s-au determinat termene plafon de recuperare a investițiilor comerciale, astfel: a) depozite cu ridicata: 12 ani pentru cele alimentare; 5 ani pentru cele de textile-încălțăminte; 7 ani pentru depozitele de produse metalochimice; b) spații comerciale destinate desfacerii cu amănuntul: 6 ani pentru sectorul alimentar; 3 ani pentru sectorul nealimentar; 5—8 ani pentru alimentația publică.

Aceste durate normative de recuperare a investițiilor comerciale vor fi folosite cu caracter experimental pe o durată de 3 ani, iar pentru a putea fi realizate și îmbunătățite, este necesar, ca noile unități date în folosință să capete sarcini de desfacere și de beneficii la nivelul avut în vedere la inițierea obiectivului și aprobarea fondului respectiv. Acești indicatori pot fi îmbunătățiți printr-o mai rațională utilizare a spațiului, prin folosirea judicioasă a utilajelor și mobilierului, prin creșterea desfacerilor.

Ing. T. POPESCU: — La cele relatate mai sus, trebuie să adaug că au fost și cazuri cînd la unele obiective comerciale nu s-au realizat în totalitate parametrii stabiliți o dată cu aprobarea lucrărilor, majorîndu-se termenul de recuperare a investițiilor. Astfel de situații au fost la punctul comercial Aleea „Carpați"-Tg. Mureș, Centrul comercial „Steagul roșu"-Brașov, restaurantul „Palace"-Timișoara, barul „Melody"-Cluj, restaurantul „Bolta rece"-Iași etc.

Dintre cauzele principale care au dus la mărirea termenelor de recuperare fac parte: depășirea duratelor normate de execuție a lucrărilor de construcții-montaj, de către constructori; necesitatea unei perioade care uneori durează chiar 12 luni, ca un nou centru comercial să devină un „vad comercial" în adevăratul sens al cuvîntului. Măsurile care se impun sînt evidente.

FERALUX

ÎNTREPRINDERILE UNGARE PENTRU PRODUSE TEHNICE

FERUNION HUNGARIA

FÉMMUNKÁS și FERUNION

întreprindere producătoare — întreprindere exportatoare

prezintă expoziția

STRUCTURI DE CONSTRUCȚII DIN ALUMINIU

pentru clădiri, pavilioane, construcții mici etc.

între 18—25 iunie a. c.

în pavilionul D din cadrul Complexului Expozițional din Piața Scînteii București

Vizitarea zilnic între orele 9 — 13 și 16 — 18

PUBLICOM

RĂSFOIND PRIN DOSARE

CUI AȚI ÎNCREDINȚAT BANII STATULUI?

CA ÎN ORICE NOUĂ GESTIUNE cu remiză, primul document îl constituie un contract. În luna mai 1967, Constantina Nathan a fost angajată de conducerea Trustului local de cofetării și răcoritoare nr. 2-București ca gestionară a centrului de răcoritoare din Vatra Luminoasă nr. 41. La prima vedere totul pare în regulă. Trustul avea nevoie de gestionari, iar numita, împreună cu familia sa, de un loc de muncă. Așa se explică faptul că în contractul de angajare a fost înscris, alături de titulară și soțul ei — Aron Nathan, precum și fiica lor — Elena Nathan.

Angajarea și contractul ar fi în perfectă regulă, dacă la o analiză mai atentă nu ar fi ieșit la iveală unele... fisuri care au dus la o pagubă de peste 50 000 lei în avutul obștesc. Printre acestea mai grave sînt următoarele:

● Prima „scăpare" a conducerii trustului în cauză a constat în aceea că a semnat contractul de angajare fără o verificare prealabilă a cunoștințelor profesionale ale candidatei. O cît de sumară preocupare pe această linie i-ar fi convins repede pe semnatarii contractului — directorul Gh. Oprea și contabilul șef Aurel Constantin — nu numai de faptul că viitoarea angajată nu avea nici cele mai elementare cunoștințe profesionale, dar că, de fapt, era literalmente analfabetă.

● Un alt cusur al contractului, care nu poate avea nici o explicație — să nu mai vorbim de una legală, — este faptul că după semnarea lui a fost completat (de către un salariat de la serviciul personal — tov. Ion Trandafir) cu o nouă clauză: dreptul numitului Aron Nathan de a „lucra" alături de soție și fiică. Fapt legitim, dacă înlăturăm împrejurarea că acest soț, dornic de a activa „în cîmpul muncii" nu ar fi posesorul unui certificat de care cei de la trust trebuiau să țină necondiționat seama: Aron Nathan, are la activ o condamnare de 6 ani, tot pentru delapidare.

● Din dosar mai rezultă și alte aspecte. Pentru a salva aparențele, abilul Aron Nathan a reușit să se aranjeze ca angajat al trustului în poziția minoră de încărcător-descărcător, cu un salariu corespunzător acestei funcții. Faptul că în realitate nu îndeplinea această funcție rezultă din împrejurarea că în toată această perioadă s-a ocupat de gestiunea soției sale (care, așa cum am arătat, este analfabetă), semnînd acte de recepție, situații de monetar privind depunerile încasărilor (după ajustare!) etc.

Acestea sînt „fisurile" în angajare. Și pentru că s-ar putea spune: „Ce nevoie este de o examinare minuțioasă a gestionarilor care lucrează într-un centru de răcoritoare?", demonstrăm această necesitate cu ajutorul următoarelor date: în timp de numai nouă luni, cei la care ne-am referit au vehiculat și comercializat produse de aproape 1 800 000 lei!

În asemenea condiții, se nasc mai multe întrebări: Cum se numește atitudinea celor care încredințează asemenea sume, din avutul statului, fără un riguros control preventiv referitor la capacitatea și cinstea viitorilor gestionari? Dacă antecedentele penale ale celui în cauză au fost cunoscute, de ce și ce anume a determinat includerea lui Aron Nathan în contract? Ce a făcut serviciul de control al gestiunilor în perioada în care s-a produs delapidarea?

Nu ne îndoim că cei vinovați își vor primi pedeapsa meritată. Considerăm însă că este mai mult decît util să fie întărită și răspunderea materială și eventual și cea penală a celor ce se abat de la actele normative care obligă la verificarea temeinică a angajaților — sub toate aspectele — pe mîna cărora se dau valori aparținînd avutului obștesc.

C. CRISTEA

DE CE ÎNTÎRZIE DOTAREA INDUSTRIEI

SUFICIENTE MOTIVE, legate atît de necesitatea sporirii ritmului de execuție a construcțiilor, cît și de reducerea prețului de cost, pledează pentru mărirea gradului de mecanizare a lucrărilor pe șantiere. Și poate mai mult ca oricînd, ținînd seama că în acest domeniu de activitate s-au făcut pași însemnați în toate țările avansate, se cuvine să se valorifice din plin experiența acumulată, să se abordeze cu maximum de răspundere problemele complexe ale introducerii perseverente a progresului tehnic. De altfel, trebuie spus că pentru dotarea întreprinderilor de construcții cu utilaje și instalații moderne, statul nostru pune la dispoziție, an de an, însemnate fonduri bănești. **Ministerul Industriei Construcțiilor a primit pentru anul 1968, numai în scopul achiziționării de mașini și utilaje, investiții de peste 270 milioane lei.**

Cum se cheltuiesc aceste fonduri? De unde se achiziționează mașinile și utilajele respective, cine poartă răspunderea pentru nivelul tehnic al acestora? Întrebări care, firește, suscită un deosebit interes, dacă avem în vedere faptul că, pe multe șantiere de construcții, diferite activități care puteau și pot fi mecanizate se efectuează manual, că multe lucrări care se pretează a fi industrializate se execută, în continuare, după metode clasice care datează de zeci de ani, în condițiile menținerii unor forțe de muncă numeroase și a unei productivități scăzute. Avem de-a face, așadar, pe de o parte, cu condiții create, iar pe de altă parte, cu menținerea unui grad scăzut de mecanizare și industrializare a lucrărilor. Care sînt cauzele?

LA CONSFĂTUIRILE PE ȚARA ce au avut loc în anul 1966 atît cu lucrătorii din construcții, cît și cu cei din industria constructoare de mașini, organizate de conducerea de partid și de stat, au fost stabilite sarcini și răspunderi concrete în ce privește însușirea și executarea de mașini și utilaje necesare șantierelor de construcții-montaj. Industriei construcțiilor de mașini, cît și industriei construcțiilor le revenea în acest sens îndatorirea primordială de a stabili termene precise pentru toate mașinile și utilajele ce urmau să fie realizate în țară, de a crea toate condițiile, încît tehnica nouă să-și găsească prezența grabnică și în pondere mare în procesele de execuție a construcțiilor industriale și de locuințe.

De la sarcini au urmat, firesc, planuri de măsuri. În răstimpul de aproape doi ani, s-a rezolvat și cîte ceva. Pe șantiere, de pildă, și-au înscris tot mai mult prezența excavatoarele de 0,3 și 0,5 mc, rulourile compresoare și screperele tractate fabricate la Uzinele de utilaj greu „Progresul"-Brăila; betonierele de 250 și 500 l, fabricate de Uzina „Steaua roșie"-București; autocamioane și basculante realizate de Uzinele „Steagul roșu"-Brașov etc. Oare aceste mijloace acoperă larga gamă de lucrări ce pot fi mecanizate? Departe, foarte departe, rămîn încă posibilitățile față de stadiul actual de valorificare. **Lipsesc de pe șantiere buldozere, pompe pentru epuisment, autobasculante cu benzi pentru beton, maiuri mecanice, vibratoare pneumatice de cofraje, utilaje pentru lucrări de finisare etc., etc. Și lista cerințelor poate fi mult amplificată.**

Există, ce-i drept, planuri. Bunăoară, cu privire la finalizarea, în anii 1966—1967, a programului de însușire în fabricație a unor produse noi, printr-un ordin comun al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și al Ministerului Industriei Construcțiilor, se prevedea asimilarea unui număr de 35 utilaje. Pentru fabricarea lor, au fost create condițiile tehnice și organizatorice la producători, pentru ca 29 tipuri de utilaje asimilate să fie produse în serie. În prezent, din acestea se realizează abia 10, pentru rest uzinele constructoare de mașini nu acceptă, din diferite motive, comenzi din partea beneficiarilor. Rămîn astfel neangajate, din imposibilitate de a se găsi furnizori interni de utilaje, numai în acest an, peste 70 milioane lei fonduri de investiții. Unde duce o asemenea situație?

Pentru a-și realiza planul de investiții, întreprinderile de construcții-montaj achiziționează diferite obiecte de inventar care nu intervin direct în procesul de producție (utilaj și echipament pentru cantine, remorci-dormitor, dulapuri metalice etc.). Asemenea situații continuă de cîțiva ani în șir. La toate acestea se adaugă o serie de alte lucruri, care vădesc lipsă de răspundere pe o întreagă filieră.

În prezent, uzinele dispun de unele prototipuri de utilaje care așteaptă de 2—3 ani să fie experimentate la beneficiari, pentru a fi avizate și omologate. Din lipsa unei colaborări strînse între furnizori și beneficiari, perioadele de la prototip la producția de serie se lungesc la infinit, unele produse noi ajungînd pînă la urmă la uzură morală (ex.: instalația automată de tăiat și transportat cărămizi, a cărei perioadă de asimilare a durat peste 3 ani).

Introducerea cu întîrziere în producția curentă a utilajelor asimilate de către întreprinderi, este determinată și de alți factori. Unele utilaje, după terminarea fazelor de asimilare, sînt trecute în sarcinile uzinelor producătoare numai ca tonaj (un anacronism de neînvins?), fără a fi nominalizate în planul departamental sau în nomenclatorul produselor M.I.C.M. În acest fel, organizațiile de construcții nu cunosc multe din aceste produse și, în consecință, nu transmit comenzile, care condiționează punerea acestora în fabricația de serie. Tot ca o frînă în valorificarea asimilărilor acționează și faptul că există tendința la uzinele amintite de a-și acoperi sarcinile de plan în tone cu produse tradiționale, a căror fabricație fiind organizată, le dă mai puțină bătaie de cap. Iată cum se prezintă situația introducerii în producție a unor utilaje cuprinse în planul de asimilare:

Utilaje ce urmau să fie produse în serie în 1967

● Centralele de beton de 30 000 mc/an și 60 000 mc/an, asimilate de Uzinele „Progresul"-Brăila. **Centralele au fost omologate la finele anului 1966 în regim de funcționare cu comandă individuală. Comisia de omologare a stabilit însă necesitatea introducerii unor îmbunătățiri (funcționarea în regim complet automat). Aceste îmbunătățiri sînt în curs de definitivare. Față de programul inițial realizarea în serie a acestor produse de către U.M. Nicolina-Iași are o întîrziere de un an și jumătate.**

● Troliu cu 2 tamburi montat pe tractorul S-1300. **Utilajul a fost asimilat de Uzinele „Progresul"-Brăila în anul 1966, dar nici în cursul anului 1968 nu s-a trecut la fabricația de serie. Există cereri pentru circa 100 bucăți numai din partea Consiliului Superior al Agriculturii.**

● Vibratorul pneumatic de cofraj tip VPC-2000. **Deși a fost asimilat în anul 1966, Uzina „Independența" Sibiu nu l-a produs în anul 1967 și, din lipsă de capacitate și pe motive de rentabilitate, refuză comenzile și în 1968.**

● Compresor rotativ de aer pentru transportul cimentului în vrac. **Deși asimilat în 1966, Uzina „Hidromecanica"-Brașov continuă să refuze comenzile de fabricare în serie, motivînd „lipsă de capacitate".**

● Transportorul mobil cu bandă (cu electromotor înglobat). **Asimilat în anul 1966, nu se fabrică încă în serie, datorită neorganizării producției.**

Utilaje prevăzute să se producă în serie în 1968

● Echipament de săpat gropi și plantat stîlpi montat pe tractorul U-650. **Executat de Uzinele „Progresul"-Brăila pe baza documentației greșite elaborată de I.C.T.C.M., prototipul nu a realizat parametrii proiectați și, ca urmare, nu a fost omologat. Lucrările de remediere sînt în curs, urmînd ca, pînă la sfîrșitul lui 1968, să se finalizeze asimilarea. Întîrzierea la producția de serie este de peste un an.**

● Troliu mecanic reversibil de 3,2 tone, **asimilat în 1967, nu s-a trecut pînă în prezent la producția de serie.**

● Încălzitor mobil de apă — 1600 l apă/oră, **varianta cu arzător automat, nu se livrează încă în producția de serie, datorită întîrzierilor în asimilarea arzătorului automat T.I.C.L.-20 de către Uzina „Tehnofrig" Cluj.**

● Mai mecanic de 180 kg **(cu acționare electrică). Nu se produce în cantități suficiente, deoarece pînă în prezent arcurile realizate de Uzina „Elastic"-Sibiu, sînt necorespunzătoare calitativ.**

● Echipament special (turlă de montaj) pentru sarcină de ridicare de 1,5 t.f. montat pe automacarale de 5 t.f. **asimilat în anul 1967, nu se produce în serie, deși este insistent solicitat de organizațiile de construcții.**

● Benă basculantă pentru beton tip I.A.E.S.-116 **(montat pe șasiu de autocamion de 5 t). Din producția anului 1968, nu s-a repartizat pînă în prezent nimic organizațiilor de construcții-montaj. Sînt cereri aproximate la circa 400 bucăți.**

● Instalație de sudat mase plastice. **Prototip omologat. Nu s-a organizat încă producția de serie.**

● Vibrator electric de cofraj de 1 k. **Nu s-a trecut la producția de serie, omologarea seriei „0" fiind în experimentare.**

● Trusă electrică de montat mînă curentă din mase plastice. **Omologarea utilajului s-a făcut în trim. IV 1967, pregătirea și punerea în fabricație de serie este abia în curs de organizare.**

Așadar, o situație cu totul nefavorabilă care atestă lipsă de răspundere atît din partea furnizorilor de utilaje, cît și din partea beneficiarilor. **Dacă în anul trecut s-ar fi executat, de pildă, cele 10 centrale de beton automate prevăzute în plan la U.M.N.-Iași, în 1968 s-ar fi realizat un volum de circa 500 000 mc beton. Aceasta ar fi condus, pe de o parte, la sporirea producției și la grăbirea punerii în funcțiune a unor obiective industriale sau civile, iar pe de altă parte, s-ar fi economisit un volum mare de muncă manuală, care putea fi folosit în alte scopuri productive.** Sînt oare de neînlăturat carențele ivite în această importantă problemă a dotării industriei construcțiilor cu tehnica nouă?

● *Concepție unitară în stabilirea noilor produse*

PARE STRANIU, DE NECREZUT că pentru o ramură, a cărei dezvoltare a luat mari proporții, există și astăzi nerezolvată concepția unitară asupra necesarului cantitativ și calitativ de utilaje, răspunderea unică în cercetarea, proiectarea și execuția acestora. La ora actuală, de astfel de probleme se ocupă: Direcția tehnică din Ministerul Industriei Construcțiilor, Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor (I.N.C.E.R.C.), Întreprinderea de aprovizionare cu utilaje și piese de schimb (I.A.U.P.S.), trei direcții generale din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Institutul de cercetări tehnologice pentru procese tehnologice specifice industriei construcțiilor de mașini (I.C.T.C.M.), diferite întreprinderi, din care în mod deosebit Uzinele de utilaj greu „Progresul"-Brăila, „Steaua roșie"-București și Uzina mecanică „Nicolina"-Iași. Fiecare concepe și proiectează utilaje pe baza unui sistem informațional insuficient, punînd adesea uzinele producătoare în situații de incertitudine, să execute diferite utilaje cu serioase deficiențe tehnice. Bunăoară, prototipul de utilaj de săpat gropi și plantat stîlpi, ca și cel al echipamentului de excavare, încărcare și ridicare pe tractorul U-650, realizate în 1967 de Uzinele „Progresul" după proiectele elaborate de I.C.T.C.M., supuse probelor de anduranță, nu au dat rezultatele scontate (unele subansamble erau supradimensionate, sistemul hidraulic era greșit conceput etc.). S-au cheltuit totuși bani pentru cercetare și proiectare, pentru execuția prototipurilor. Acum, treburile se iau de la capăt. Se fac proiectări și reproiectări, pregătiri pentru noi faze de asimilare. Alte încercări, alte fonduri cheltuite. Și totul pare firesc și nu deranjează pe nimeni, institutul respectiv motivînd că a proiectat pentru prima oară asemenea utilaje, că nu a avut suficientă documentație de referință. Cercetări și proiecte insuficient fundamentate a elaborat și I.A.U.P.S.: (cazul troliului cu 2 tamburi, care avea manșonul greșit proiectat, instalația automată de tăiat și transportat cărămizi cu parametri prevăzuți chiar în proiect mult sub cei ai instalațiilor moderne).

Reiese clar din exemplele date că **dispersarea forțelor în cercetare și proiectare nu oferă posibilități de documentare și informare suficiente, diminuează răspunderea pentru proiectele elaborate. NECESITATEA CREĂRII UNUI INSTITUT SPECIALIZAT PENTRU CERCETAREA ȘI PROIECTAREA UTILAJELOR DE CONSTRUCȚII NU PREZINTĂ O NOUTATE, CI SE IMPUNE CU ACUITATE DE CÎȚIVA ANI.** Problema însă s-a tergiversat. În 1967, de pildă, s-au inițiat unele acțiuni de a se organiza un astfel de institut pe lîngă Uzinele „Progresul"-Brăila. Argumentul folosit pentru această variantă: cercetarea și proiectarea s-ar fi găsit alături de cea mai mare uzină din țară producătoare de utilaje de construcții. S-a renunțat însă ușor la aceasta. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, motivînd că la Brăila nu s-ar găsi cadre suficiente de specialiști, a preconizat alte variante — și anume: să organizeze institutul respectiv la București, avînd cîte o filială la Iași și Brăila. Se vorbește în prezent chiar de organizarea institutului la Iași. Variatne sînt, măsurile practice însă lipsesc.

Faptul că nu există o concepție unitară în cercetarea și proiectarea utilajelor de construcții, conduce la realizarea de proiecte care nu țin în bună măsură pasul cu noutățile tehnice mondiale; unele din ele sînt greșit întocmite și livrate cu mari întîrzieri întreprinderilor; nu s-a realizat o conlucrare strînsă între proiectanți și uzinele producătoare etc. De aici, consecințe economice nefavorabile, tergiversare în asimilarea diferitelor utilaje, rămîneri în urmă în însușirea celor mai moderne

ONSTRUCȚIILOR CU TEHNICĂ NOUĂ ?

utilaje, cheltuieli nejustificate din fondurile de tehnică nouă etc. În același timp, șantierele de construcții sînt lipsite de aportul tehnicii noi, în unele faze de execuție continuînd să se folosească munca manuală, care atrage după sine o productivitate scăzută și cheltuieli mari de manoperă.

Din analizele efectuate, rezultă că marea parte a produselor noi realizate în ultimii ani au parcurs, de la proiectare și pînă la producția de serie, un drum de 2—3 ani, timp suficient ca unele utilaje realizate să rămînă mult în urmă față de progresul tehnic. Iată de ce crearea grabnică a unui institut de specialitate, indiferent de localitatea în care i se va fixa sediul, este justificată pe deplin. **Acest institut, conlucrînd strîns cu uzinele specializate, va putea** — așa cum apreciază mulți specialiști **— să reducă la jumătate termenele de asimilare față de situația actuală, iar nivelul cheltuielilor s-ar micșora între 30—40%.**

● *Uzine cu sau fără profil și dotație corespunzătoare ?*

CĂ ORGANIZAREA PRODUCȚIEI DE UTILAJE de construcții realizată în țară este încă departe de a fi soluționată, ne-o relevă și felul nu mai puțin edificator în care s-a „rezolvat" profilarea, specializarea unor întreprinderi pentru o asemenea producție. Din informațiile primite de la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, rezultă că uzinele „Progresul"-Brăila, „Steaua roșie"-Buc. și „Nicolina"-Iași sînt întreprinderi profilate, care execută ponderea cea mai mare de utilaje de construcții. Firesc se poate trage concluzia că avem trei uzine specializate, capabile să satisfacă gama largă de utilaje necesare atît pentru sectorul de construcții-montaj, cît și pentru industria materialelor de construcții.

La fața locului lucrurile se prezintă însă cu totul altfel. În planul de producție pe acest an al Uzinelor „Progresul", figurează drept sarcină fabricarea a 23 000 tone utilaje de construcții și piese de schimb, din cele 93 000 tone de alte mașini și utilaje destinate diferitelor ramuri industriale. Analizînd structura producției, rezultă mai degrabă că uzina este specializată pe realizarea de utilaje metalurgice, pentru construcția de nave, pentru industria minieră, chimică etc. Diversitatea largă a producției nu îngăduie specialiștilor de aici să se concentreze cu toate forțele spre rezolvarea, în principal, a sarcinilor ce le au pentru industria construcțiilor.

Cît despre Uzina mecanică „Nicolina"-Iași, trecerea acesteia de la activitatea de reparații a vagoanelor la producția specializată de utilaje de construcții — măsură luată în ultimii doi ani — cere timp pentru adaptarea la noile sarcini de producție, pentru achiziționarea de utilaje corespunzătoare și pregătirea de cadre de specialitate.

Deși depune eforturi susținute, colectivul uzinei este handicapat în obținerea unor succese mai evidente, tocmai de trecerea de la un anumit gen de producție la altul de mai înaltă tehnicitate. Uzina se află în pragul organizării producției pentru o gamă limitată de produse.

Uzinele „Steaua roșie"-București au în totalul producției o pondere mai însemnată de utilaje pentru construcții (78%). Multe utilaje din nomenclatorul industriei construcțiilor se realizează în alte 10 uzine, direct sau prin colaborare.

În toate aceste unități realizarea în termen a noilor produse este îngreunată și de deficiențele existente în aprovizionarea cu oțeluri speciale și, mai ales, cu elemente de asamblare standardizate (garnituri de cauciuc, șuruburi, șaibe etc.). Lipsa acestora, în sortimentele cerute, face ca uzinele să le realizeze cu eforturi proprii, ocupînd spațiile de producție ale sculăriilor, mărindu-și astfel volumul de cheltuieli cu sume foarte mari. **Va trebui găsită soluția,** în sensul ca **uzinele specializate în producția de elemente de asamblare să producă și să satisfacă cerințele uzinelor care realizează utilaje de construcții.**

Se resimt în același timp, și consecințele nedorite ale faptului că nici în privința coordonării activității de execuție nu există o concepție unitară. Ținînd seama de ponderea producției lor, fiecare întreprindere are coordonator o altă direcție generală. Uzinele „Progresul" aparțin de Direcția generală utilaj energetic, metalurgic și de construcții ; Uzina mecanică „Nicolina"-Iași aparține de Direcția generală construcții navale și material rulant ; Uzinele „Steaua roșie" sînt coordonate de Direcția generală de mașini agricole. Este limpede că răspunderile fiind atît de divizate, nici activitatea întreprinderiior nu poate fi coordonată și urmărită operativ și eficient.

Așa stînd lucrurile, se poate pune întrebarea : avem la ora actuală fabrici specializate în domeniul amintit ? După părerea noastră, sîntem încă departe de o asemenea organizare. Și curios este faptul că deși se apreciază că în viitorii ani greul Uzinei „Progresul" îl va prezenta producția de utilaje de construcții, în planurile de perspectivă întocmite se menține proporția amintită, unitatea respectivă producînd, în continuare, mașini și utilaje pentru 5—6 ramuri de producție.

Solicitările tot mai mari de utilaje de construcții au determinat Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să întreprindă unele studii pentru a găsi soluții care să facă față cerințelor. Mai întîi, s-a preconizat dublarea capacităților de producție la „Progresul". Apoi, într-o altă variantă, s-a înscris ideea construirii în țară a trei noi fabrici de utilaje de construcții, Uzinele „Progresul" urmînd să-și dezvolte producția de excavatoare și rulouri compresoare. Despre studiu ca atare, despre oportunitatea construirii unor noi uzine, nu ne îngăduim să facem încă o apreciere. Ne întrebăm totuși : **de ce nu se găsesc soluții pentru ca în producția uzinelor așa-zis specializate să crească ponderea utilajelor de construcții, redistribuindu-se celelalte sarcini la întreprinderi cu profil corespunzător ?** S-au manifestat, ce-i drept, mai ales în întreprinderile respective, și asemenea păreri. Dar inerția și-a spus în continuare cuvîntul, lucrurile fiind lăsate să-și urmeze de la sine cursul.

Dar asimilarea în termene mai scurte a utilajelor noi este îngreunată și de gradul scăzut de utilare cu mijloace tehnice și de control a întreprinderilor. Uzinele „Progresul", de pildă, care execută utilaje grele, au un minuscul atelier de prototipuri (cu un efectiv total de 17 oameni), nu dispune de bancuri de probă și nici de poligoane de încercări a prototipurilor. Nici celelalte uzine nu fac excepție. Existînd nenumărate neajunsuri în organizarea condițiilor pentru obținerea unor produse de calitate superioară, se neglijează concepțiile și ideile proprii, recurgîndu-se aproape în exclusivitate la licențe străine, pentru care statul plătește sume mari sub formă de devize. Astăzi, un prototip e plimbat luni de zile pe diferite șantiere de construcții, așteptînd bunăvoința unui beneficiar de a-l supune încercărilor, probelor de anduranță și a-i atesta calitățile sau eventualele defecțiuni. Cheltuieli inutile, oameni scoși din uzină pentru asemenea treburi. Încărcarea utilajelor noi asimilate cu cheltuieli de fabricație mari a condus, în multe cazuri, la depășirea prețului avizat inițial prin studiile tehnico-economice. În raport cu utilajele similare din import, sau chiar comparativ cu altele din producția internă, multe din produsele realizate pentru industria construcțiilor au un preț de cost mai ridicat (exemplu : macaralele-turn, macaralele-portal, centralele de beton, mașina transportabilă de filetat țevi, dumperul pitic, buldozerul pe tractor S-1300). Aceasta face ca fondurile de investiții pentru dotarea cu utilaje a organizațiilor de construcții să fie folosite cu slabă eficiență.

● *Studiile și sugestiile specialiștilor — mai bine valorificate !*

PENTRU CA EFORTURILE ce se vor depune în scopul organizării și dezvoltării producției de utilaje de construcții să se soldeze cu o mai bună eficiență, am desprins din părerile și sugestiile multor interlocutori de specialitate și cu experiență cîteva, pe care le redăm :

● Este necesar ca, pentru o perioadă de 2—3 ani după realizarea seriei zero, toate utilajele prevăzute în programul de asimilare să fie nominalizate în planul de producție (de stat sau departamental) și în nomenclatoarele de produse. Deoarece nomenclatoarele publicate pentru anii 1969—1970 cuprind un număr redus de utilaje asimilate sau în curs de asimilare, rezultă necesitatea completării lor corespunzătoare.

● Pentru cunoașterea de către beneficiari (peste 40 organizații de construcții-montaj) a noilor utilaje ce urmează să intre în producția curentă, ar fi necesar ca atît M.I.C.M. cît și C.S.C.A.S. să facă o popularizare mai susținută a acestora. Totodată, ar fi oportun și de un real folos să se organizeze anual expoziții în cadrul cărora să se facă demonstrații practice cu prototipurile omologate.

● Întrucît legislația în vigoare prevede termene lungi de avizare a fiecărei faze de asimilare — indiferent de gradul de complexitate a noilor produse — ar fi necesară revederea acestora, în scopul scurtării perioadelor de realizare a utilajelor.

● Ținînd seama de situația actuală, se impune organizarea unui poligon central de încercări de utilaje de construcții, dotat cu aparatura necesară, cu ajutorul căruia să se efectueze probele și verificările necesare alegerii și fabricării unor utilaje cu performanțe superioare.

● Se impune organizarea, pe plan național, a realizării echipamentelor hidraulice și pneumatice pentru unicate sau seria zero. În prezent, unele din aceste echipamente se execută în cadrul sculăriilor întreprinderilor producătoare de utilaje de construcții, cu cheltuieli mari și în detrimentul dotării producției cu S.D.V.-uri.

● Să se introducă și în planurile tehnice ale beneficiarilor sarcinile privind asimilarea produselor noi. În acest fel, ei vor fi direct interesați în crearea condițiilor de experimentare a prototipurilor și în acordarea către uzinele producătoare a asistenței tehnice cuvenite.

Consultarea specialiștilor, analizarea din toate punctele de vedere a diferitelor variante propuse trebuie să constituie pentru toate comitetele de direcție, centralele industriale și ministere, metoda de bază în luarea oricăror hotărîri și decizii. De aceea, considerăm util ca organele de specialitate din M.I.C.M. să întreprindă toate demersurile, în așa fel încît dezideratul industriei construcțiilor de a introduce larg tehnica nouă pe șantiere, în scopul scurtării perioadelor de execuție a construcțiilor și al reducerii prețului de cost, să poată fi cît mai repede înfăptuit. Sînt condiții ca, prin eliminarea deficiențelor semnalate, întreprinderile constructoare de utilaje să dea un aport mai substanțial la echiparea cu tehnica nouă a industriei construcțiilor.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

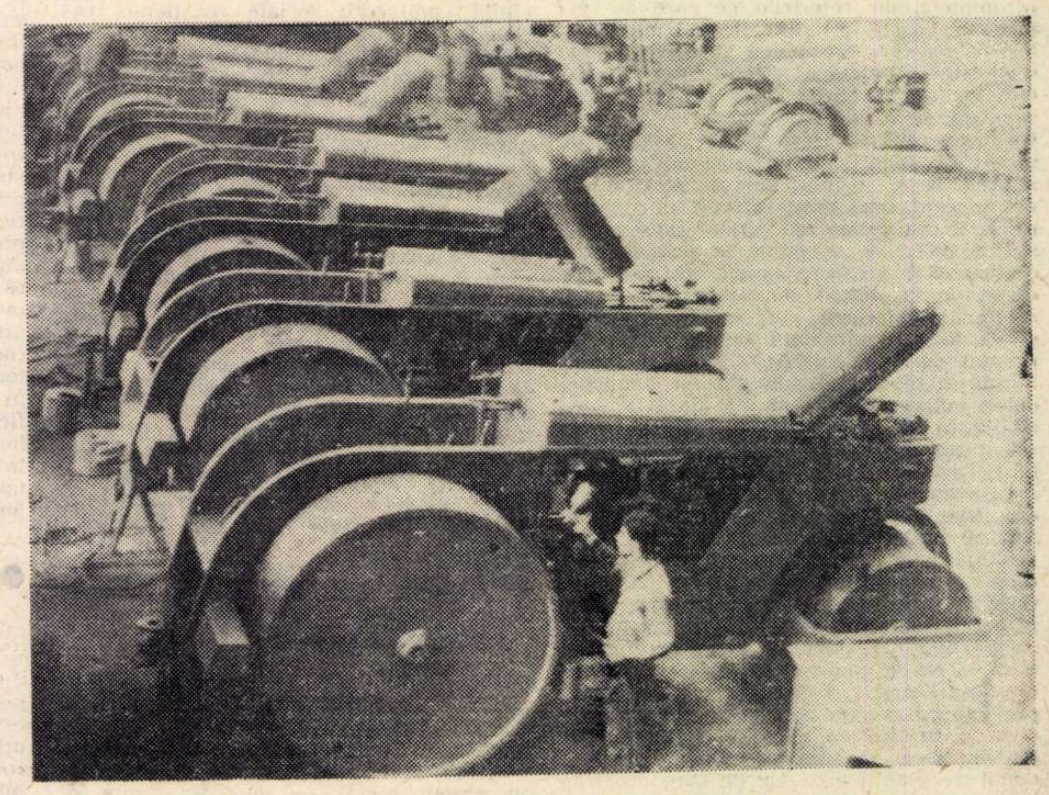

Ruloul compresor — unul din produsele de serie fabricate de Uzinele „Progresul" Brăila. Prin performanțele tehnico-economice pe care le realizează, produsul se situează la nivelul celor similare de pe piața externă.

Karl Marx și Fr. Engels

KARL MARX ȘI PREVIZIUNEA ECONOMICĂ

PREVIZIUNEA ECONOMICĂ la Marx este de natură filozofică, istorică, materialist-dialectică; ea nu ar putea fi identificată cu știința previzională modernă; dar între aceasta din urmă și știința economică marxistă există, totuși, o relație fundamentală, și asupra acesteia aș vrea să mă opresc un moment.

Inevitabilitatea transformării societății capitaliste în societate socialistă, ideea clară a acestui proces istoric constituie, fără îndoială, rezultatul principal al analizei științifice a producției capitaliste și, totodată, și previziunea fundamentală a lui Marx. Importanța ei pentru destinele umanității, subliniată de caracterul veridic, nu a putut fi depășită de nici o altă previziune a nici unui alt economist.

● Planificarea economiei

ACEEAȘI ANALIZĂ a procesului de producție capitalist, ale cărei concluzii s-au impus sub forma previziunii transformării inevitabile a capitalismului în socialism, precum și întreg ansamblul metodologic utilizat de Marx în analiza lui, îmi îngăduie să afirm că Marx este și creatorul bazelor științifice și metodologice ale științei previzionale economice moderne, adică a acelei științe care își propune ca obiect reprezentarea cantitativă și calitativă a unui viitor posibil, determinat în timp. S-ar putea ca această definiție să fie imperfectă sau incompletă, iar referirile pe care le voi face la bazele ei științifice și metodologice marxiste ar putea fi utilizate în scopurile completării și perfecționării ei. Oricum, aș fi tentat încă de pe acum să stabilesc o asociație foarte strînsă între conceptul de previziune economică și cel de planificare economică. Într-un anumit sens, ultimul mi se pare a fi un concept mai larg, întrucît el îl implică, îl presupune pe primul. Dacă ar fi să mă refer, de exemplu, la planificarea economică franceză, aș spune că, pornindu-se de la datele cunoscute ale experienței unui trecut mai îndepărtat, dar și de la cele ale unui trecut foarte apropiat de anul inițial al planului, evaluîndu-se efectele tendințelor și fenomenelor noi, sînt determinate limitele posibilului, iar acestea — în măsura, mai mică sau mai mare, în care pot fi stabilite acțiuni de politică economică corespunzătoare — sînt transformate în obiective. Pe scurt, planul (sau proiecția finală) este o reprezentare cantitativă **posibilă** a viitorului, care implică și impune o organizare adecvată a prezentului. Tocmai această organizare a prezentului, adecvată determinărilor posibilului viitor, ar constitui sfera suplimentară — ca să spun așa — a conceptului de planificare. Într-un alt sens însă, previziunea are un conținut mai profund, dacă o privim ca știință a determinării limitelor posibilului viitor, independentă de planificare, dar de care aceasta din urmă nu s-ar putea dispensa.

Oricum, acesta este tipul de previziune economică pe care îl am în vedere atunci cînd vorbesc de Marx ca despre creatorul bazelor ei științifice și metodologice. Nu am pretenția de a-mi înfățișa argumentele, în sprijinul acestei teze, într-o ordine de însemnătăți: poate că am utilizat mai curînd o ordine logică, dacă nu cumva am confundat-o cu una a intuițiilor mele economice.

Marx este cel care ne-a înfățișat, într-o formă mai mult sau mai puțin completă, dacă nu definitivă, mecanismul reproducției capitaliste, care a dezvoltat metoda relațiilor cantitative și calitative dintre fenomenele economice, care a ridicat pe treapta supremă rigurozitatea raționamentului economic, care a aplicat la știința economică legea dialectică a conexiunilor: Marx este, totodată, cel care — cu mult timp înaintea lui Keynes — a negat, pe baza cunoașterii mecanismului reproducției, principiul autoreglării armonioase a producției capitaliste și, iarăși primul, care a emis principiul conducerii sociale conștiente, rționale, a proceselor economice în societatea socialistă, principiu a cărui forță de contagiune, dacă se poate spune așa, a cuprins astăzi, prin mijlocirea principiului general al planificării economice, întreaga noastră planetă. Deși extrem de complexă, filiațiunea ideilor este, totuși, directă: de la analiza mecanismului reproducției capitaliste la planificarea socialistă, adică la previziunea economică strictă. Dacă știința economică contemporană nu i-ar datora lui Marx decît demonstrația nonvalabilității teoriei autoreglării armonioase capitaliste, datoria noastră față de el ar fi enormă. Marx este însă prezent printre noi și prin demonstrația posibilității și necesității planificării. Și această realitate științifică, ea singură, ar fi suficientă pentru a îndreptăți teza despre Marx — creator al bazelor științifice ale previziunii economice moderne. Dar, relația nu este unică.

● Legile economice obiective

DACĂ ADMITEM că, în orice tip de societate, reproducția se desfășoară într-o formă corespunzătoare unui mecanism și că mecanismul funcționează ca un sistem reglat — sau, din timp în timp, dereglat — de anumite forțe, trebuie să admitem că există anumite regularități, anumite legi ale mișcării acestor forțe. Ceea ce este valabil pentru toate celelalte științe — existența legilor obiective — este valabil și pentru știința economică. Nu acesta este adevărul pe care vreau să-l amintesc; dar vreau să amintesc relația care există între conceptul de **lege economică obiectivă** și știința modernă a previziunii economice și să subliniez rolul lui Marx în elaborarea conceptului însuși. Nu am intenția să subapreciez importanța cercetării inductive — inducția și deducția constituie o unitate dialectică — și nici pe aceea a studiilor empirice — atît de numeroase, astăzi, și uneori deosebit de interesante — dar aș dori să atrag atenția că previziunea — în măsura în care ea are caracter științific — nu se poate dispensa de deducțiile generalizatoare și de conceptul de lege economică obiectivă, inseparabil de orice teorie.

Chiar dacă nu am considera „previziunea" decît ca o metodă, și „extrapolarea judecată" a tendințelor trecute — ca instrument principal al ei, ar trebui, totuși, să recunoaștem că instrumentul extrapolării nu este altceva decît mișcarea legică a unui fenomen, fracționată în timp, imobilizată într-o mărime medie și care se poate abate de la realitatea viitoare, în măsura în care, nefiind decît expresia parțială, trunchiată a unei legi, ea omite tendința reală și profundă, pe care numai legea „totală" o poate dezvălui. „Coeficientul capitalului" al lui Roy Harrod — utilizat de cele mai multe ori ca mărime constantă — nu este altceva decît o asemenea expresie parțială a legii care guvernează raportul dinamic dintre compoziția tehnică a capitalului și productivitatea muncii. Raportul este valabil și rămîne constant atîta timp cît progresul tehnic își păstrează caracterul „neutru", cum îl denumește Harrod, dar el își pierde valabilitatea, devenind variabil, dacă, de pildă, productivitatea muncii crește mai repede decît compoziția capitalului, iar progresul tehnic încetează de a mai fi neutru. Pentru ca să-și păstreze, și în aceste condiții, valabilitatea, ar trebui formulată legea care reglementează — în epoca noastră de revoluție tehnico-științifică — mișcarea productivității muncii, mișcare care, deocamdată, nu poate fi evaluată pentru viitor decît ca ipoteză, prin extrapolarea mișcării trecute, sau prin calcule directe pentru investiții în anumite întreprinderi sau ramuri. Necesitatea determinării **legii** rămîne, și ea se face tot mai mult simțită în planificarea macroeconomică.

Putem defini „coeficientul capitalului" și toată seria de coeficienți cu care operăm, astăzi, în elaborarea de previziuni sau de planuri economice ca **„legi** tehnico-economice", dacă le atribuim sensul de reflexii parțiale, pentru că sînt imobile, ale unor legi economice obiective care sînt deja descoperite sau care rămîn să fie descoperite. „Proiecțiile fizice" ale planificării franceze se întemeiază, tocmai, pe utilizarea unor asemenea legi tehnico-economice. In aceasta constă și valoarea, dar, totodată, și insuficiența lor. „Proiecțiile valorice", pe care planificatorii francezi le dezvoltă acum, sînt menite, parcă, să înlăture insuficiența, prin adoptarea și utilizarea unor legi de altă natură, legi social-economice. Volumul investițiilor planificate nu poate fi aflat numai cu ajutorul tehnico-economic al coeficienților capitalului, ci și prin formularea „relațiilor de comportare", a ratei acumulării și a raportului dintre profituri și salarii, în primul rînd. Și, aceasta pare să fie direcția în care se îndreaptă planificarea previzională franceză. Indiferent de forma pe care o îmbracă astăzi, va trebui să fie formulată legea obiectivă a acumulării capitaliste și va trebui să fie utilizată legea plusvalorii. Altminteri, comportările sau înclinările întreprinzătorilor capitaliști vor rămîne încremenite în formele cunoscute ale unor coeficienți ficși și incerți. Meritul „proiecțiilor valorice" constă tocmai în încercările de înlocuire a acestora prin expresii cantitative mai adecvate, mai conforme legilor economice obiective.

● Reproducția capitalului social

CEEA CE PREVIZIUNEA macroeconomică modernă îi datorează lui Marx este și conceptul însuși, și modul lui de utilizare, și unele dintre expresiile lui concrete, care își păstrează și astăzi valabilitatea.

Am asociat mai înainte, în treacăt, noțiunii de previziune adjectivul „macroeconomică", pentru că, în definitiv, aceasta este tipul de previziune în legătură cu care vreau să evidențiez rolul lui Marx. Nu va fi nevoie să insist, pentru că mi se pare că adevărul a devenit incontestabil: analiza macroeconomică modernă îi datorează lui Marx temeiurile ei științifice și metodologice. Aș aminti, totuși, de teoria și schemele marxiste ale reproducției capitalului social total; am, pentru aceasta, cel puțin trei motive.

Primul este acela că numeroase state folosesc astăzi, printre principalele lor instrumente de planificare, schemele marxiste ale reproducției. Firește, ele au fost dezvoltate de la două la zeci de sectoare, beneficiind de tehnica matricială modernă și de tabloul lui Leontief al relațiilor interindustriale. „Proiecțiile fizice" ale planificării franceze sînt tocmai asemenea tablouri input-output, iar formele „semiglobale" ale acestora nu depășesc patru ramuri. Dacă am vrea să evidențiem soluția adevărată a modelului previzional francez, am putea încerca o aplicație simplificată a acestuia la schemele reproducției lărgite ale lui Marx. Am verifica, prin aceasta, originea metodologică a „proiecțiilor fizice" franceze, adică influența lui Marx, și am putea face și o apreciere cu privire la limitele acestor proiecții: ele sînt mai curînd modele ale reproducției capitaliste lărgite decît modele ale creșterii economice. Principiul alocării optime a resurselor este absent și la Marx, și în modelul francez, ceea ce nu înseamnă că ultima absență ar putea fi justificată prin prima. Dar, aceasta înseamnă că, în planificarea franceză, modelul echilibrului fizic nu a depășit încă — dacă facem abstracție de tehnica matricială, necunoscută pe vremea lui Marx — baza metodologică a modelului marxist. Și, totuși, principiul planificării își pierde din conținutul lui esențial dacă alocarea optimă a resurselor este absentă și dacă el se limitează la **echilibrul** dintre „utilizări" și „resurse". Ceea ce a fost preluat de la Marx — condițiile abstracte ale echilibrului reproducției — este utilizat astăzi în scopul — care nu putea figura printre obiectivele analizei marxiste — al determinării previzionale a optimului economic.

Al doilea motiv, pentru care amintesc de teoria marxistă a reproducției capitalului social total, trebuie să fie pus în legătură cu ceea ce mi se pare a fi necesitatea unor comparații, care pare să fie cu atît mai imperioasă cu cît semnificația lor se înscrie în actualele tendințe ale planificării occidentale. Este vorba de compararea celor două relații de echilibru — a lui Marx și a lui Keynes. Poate că deosebirea cea mai importantă dintre ele ar putea fi expusă în felul următor: relația lui Keynes înfățișează o condiție de echilibru a reproducției care, într-un tablou matricial de tipul Leontief, se situează pe rîndurile **„utilizării"** venitului, în sensul cunoscut că întreaga valoare care rămîne din venitul național după ce a fost scăzut consumul este (sau trebuie să fie) investită (S=I, sau economiile sînt identice cu investițiile). În schemele marxiste ale reproducției, această identitate există și în mod implicit, și în mod explicit, pentru că muncitorii consumă întregul capital variabil, iar capitaliștii acumulează întreaga masă de plusvaloare care rămîne după satisfacerea propriului lor consum. Dacă, la Marx, economiile nu ar fi fost identice cu investițiile, atunci procesul reproducției ar fi intrat în criză, iar schemele și-ar fi pierdut caracterul lor abstract. Nu înțeleg, prin aceasta, să minimalizez importanța acestei redescoperiri a lui Keynes, pentru că ea a îndeplinit sarcina de a aduce confirmarea, de pe poziții ideologice opuse, a tezei lui Marx despre evoluția ciclică a capitalului și despre incapacitatea autoreglării armonioase. Relația de echilibru a lui Marx se extinde, de la utilizarea venitului, la coloanele **resurselor** din același tablou matricial, fiind, prin aceasta, mai completă și mai profundă. „Valoarea adăugată" prin munca muncitorilor productivi este descompusă în cele două mărimi esențiale ale ei, salariile și profiturile, iar echilibrul rezultă dintr-o anumită relație între consumul capitaliștilor și consumul muncitorilor, adică și dintre investițiile celor două sectoare. Mi se pare că — dacă avem în vedere „proiecțiile valorice" — aceste elemente ale relației de echilibru a lui Marx sînt incluse printre noile orientări științifice și metodologice ale planificării franceze. De aceea și spuneam că compararea celor două tipuri de relații de echilibru se înscrie în actualele tendințe ale planificării occidentale.

În sfîrșit, **al treilea** motiv pentru care m-am referit la teoria și schemele marxiste ale reproducției este acela al mobilurilor posibile ale producției. Schemele abstracte ale lui Marx sînt valabile, după cum se știe, și pentru societatea capitalistă și pentru societatea socialistă. Aceasta înseamnă că ele includ două mobiluri posibile ale producției: mobilul profitului și mobilul salariului. Lărgirea producției este subordonată, în aceste scheme, creșterii masei de plusvaloare, dar ea este, în același timp, subordonată creșterii masei de capital variabil. Acumularea la capitalul constant din sectorul II depinde nu numai de creșterea consumului capitaliștilor din sectorul I, dar și de creșterea capitalului variabil din sectorul I. Socialismul a înlocuit mobilul profitului cu mobilul creșterii salariului, care, pe lîngă avantajul superiorității sociale, îl prezintă și pe acela al

dr. Iosif ANGHEL

(Continuare în pag. 11)

CURIER

■ Într-un articol, apărut în ETUDES ET DOCUMENTS DU CNBOS, nr. 301/1968, Geneviève Rahier se ocupă de activitatea consilierilor de organizare și de unele aspecte ale formației lor profesionale. Citindu-l pe Louis Armand, autoarea subliniază întîrzierea organizării față de echiparea tehnică actuală. Din 1943 pînă în 1964 viteza maximă a mașinilor conduse de om s-a mărit de 40 ori, atingînd astăzi 30 000 km pe oră. Siguranța și precizia funcționării aparatelor electronice a crescut de 10 ori; timpul necesar pentru prelucrarea informațiilor a trecut în ultimii 30 ani de la o sutime de secundă la o miliardime de secundă. Cantitatea de informație transmisibilă pe un singur canal s-a mărit de 1000 de ori în 20 ani

Consilierul organizator are misiunea de a adapta structura întreprinderilor la echiparea lor tehnică. În îndeplinirea ei, acesta trebuie să țină seama nu numai de necesitatea echipării industriale moderne, dar și de comportamentul oamenilor din întreprindere. Ajutînd pe director în organizare — spune G. Rahier — consilierul trebuie să aibă în vedere că tehnica este dirijată de oameni și productivitatea depinde în mare măsură de ei.

■ O anchetă limitată la un număr mic de întreprinderi, în general importante, și avînd ca scop să pună în lumină amploarea și natura participării întreprinderii private la activitățile de asistență tehnică în țările în curs de dezvoltare, este relatată în lucrarea **Enquête pilote sur les activités d'assistance technique menées par l'entreprise privée** (Anchetă pilot asupra activităților de asistență tehnică desfășurate de întreprinderea particulară), publicată de O.C.D.E., 1967, Paris, 69 pag. Ancheta conchide că numărul persoanelor cărora întreprinderile particulare le-a asigurat o formație profesională cu propriile lor cheltuieli este superior celor a căror formație industrială sau comercială este finanțată de sectorul public. După aprecierea anchetatorilor, motivele economice, precum și grija pentru o impresie favorabilă în opinia publică joacă un rol predominant în instituirea programelor de formație profesională, urmărindu-se, printre altele, să se pareze inițiativele țărilor mai puțin dezvoltate de a-și mări controlul național asupra industriei locale. Societăți puternic descentralizate vizează ca întreprinderile din grupul lor situate în străinătate să fie considerate ca „depinzînd" riguros de țara unde ele își exercită activitatea.

■ Sub titlul **Delegarea deciziilor** într-un articol publicat de revista DIRECTION DE PERSONNEL (nr. 112 din ianuarie 1968) sub semnătura lui D. Pernin și axat în principal pe problemele psihologice ale delegării deciziilor se precizează noțiunea ce constituie obiectul studiului în felul următor : delegarea de decizii există atunci cînd un șef, după ce a fixat un obiectiv unui subordonat, îi lasă acestuia libertatea de alegere a mijloacelor ce i se par cele mai bune pentru atingerea obiectivului stabilit ; delegarea de decizii se opune abandonării acestora — șeful care deleagă, conservînd responsabilitatea deciziilor subordonatului său. Autorul se oprește asupra următoarelor condiții psihologice de delegare a dreptului de decizie : numai un șef care are încrederea în sine poate delega; înainte de a cere unui șef să delege, trebuie să ne asigurăm de concepția pe care el o are despre noul său rol ; a lăsa celui ce deleagă libertatea de alegere a persoanei căreia i se deleagă este condiția fundamentală pentru reușita acțiunii.

■ O contribuție interesantă în tehnica elaborării și aplicării modelelor cibernetice ne este furnizată de profesorul Teodor Oniga de la Universitatea Catolică din Rio de Janeiro. Din lucrarea sa intitulată **Cibernetică și creație**, din păcate destul de puternic influențată de idealism, desprindem modul în care concepe și clasifică fenomenul de feedback (conexiune inversă). Prof. Oniga consideră că la elaborarea modelului — deci încă în faza concepерii lui — pot apărea fenomene de **„feedback de laborator"**, pe care le definește și le încadrează în noțiunea de **„buclă de reglare anticipată"**, iar abia perturbațiile înregistrate și transmise cu ocazia aplicării practice a modelului le consideră **feedback propriu-zis** (conexiune inversă), adică acceptiunea generală de pînă acum a acestei noțiuni. După părerea sa, un model cibernetic științific elaborat, nici nu poate fi conceput fără o „buclă de reglare anticipată, care corectează și apropie de optimul dorit modelul inițial, încă înaintea punerii lui în practică.

■ În lucrarea **Les données et les conditions de la croissance économique** (Datele și condițiile creșterii economice), Memorandum prezentat de șase instituții și centre de cercetare economică din Franța, Belgia, Anglia, R.F.G., Elveția și Austria (Paris, 1968, 117 pag.), se consideră, printre altele, că dacă cheltuielile de cercetare și dezvoltare a noilor produse industriale sînt recuperate din prețul produselor stabilite pe baza cererii exprimate pe piață, ritmul de apariție al acestor noi produse industriale se limitează rapid. Cînd costul inovației poate fi prelevat pe cale fiscală, această finanțare, de origine publică, ar fi susceptibilă de a imprima progresului tehnic o viteză care, după autori, nu mai are nici o bază economică. Pornind de la constatarea că în lumea capitalistă a apărut o formă nouă de concurență „pur tehnică", se apreciază fenomenul ca alarmant, pentru că impune intervenția statului în vederea stimulării progresului tehnic sub forme care ar altera caracterul „concurențial de piață" al economiei țărilor capitaliste.

■ Prin **legi empirice** L. J. Zimmerman (S.U.A.), înțelege relații invariante între variabile obținute pe baza generalizării observațiilor empirice. Prin **progres economic** este postulată situația unei economii în care procentul de creștere pe termen lung a venitului național depășește procentul de creștere a populației, presupunînd prezente condițiile ce permit o creștere pe termen lung în venitul per capita. O dată formulate aceste definiții, „în dorința de a stimula interesul pentru cercetări cantitative" utile „în planificarea de perspectivă", Zimmerman expune în studiul **Are there laws of progress ?** (Există legi ale progresului ?), publicat în volumul **On Political Economy and Econometrics. Essays in honour of Oskar Lange**, P.W.N., Varșovia, 662 pag., patru **legi empirice ale progresului** pe care le consideră ca presupunînd schimbări sociale fundamentale pe termen lung și pe care le sintetizează astfel : „O descreștere în ocuparea brațelor de muncă în sectorul primar de 0,4% împreună cu o creștere în consumul de energie per capita de 1,8% vor determina o creștere de 1% în venitul per capita. În același timp, sporul per capita al consumului va fi de 1,8%. Dacă venitul per capita crește cu 1%, durata săptămînii de lucru va descreste cu 0,4%. Totalul impozitelor în raport cu venitul național va crește cu 0,5%, în timp ce impozitele directe vor crește în raport cu totalul impozitelor cu 0,6%".

KARL MARX

(Urmare din pag. 10)

înlăturării caracterului ciclic al reproducției, precum și pe acela al unei considerabile facilitări a previziunilor și planificării macroeconomice, în sensul că acestea pot să se sprijine, cu deplin temei, pe ipoteza unei creșteri economice stabile și armonioase.

Această posibilitate pare să exercite o anumită atracție asupra unora dintre teoreticienii occidentali ai planificării. Într-adevăr, în teoria „efectului de antrenare" a prof. F. Perroux — teorie cu aplicabilitate la tehnica de planificare — găsim și ideea a ceea ce acesta numește „antrenarea prin venituri". Se pot considera, spune prof. Perroux, două tipuri extreme de antrenare, între care se situează numeroase tipuri intermediare. Profitul capitalist este cel care provoacă investiția adițională care va ridica productivitatea și va permite să fie ridicat salariul ; în acest caz, **profitul este motorul** și într-o largă măsură — continuă prof. Perroux — acesta este fenomenul care se observă în societățile occidentale. O cu totul altă formulă „este aceea a salariilor ridicate și a profiturilor joase. Munca fiind pe deplin utilizată, **motorul creșterii este ridicarea regulată a nivelului salariilor...**" Și : „...motorul este creșterea masei salariale controlată de intervenția statului, intervenție care se exprimă printr-o **politică a veniturilor.** Atunci cînd opunem, în felul acesta, formula «clasică» unei formule care este mult mai puțin clasică, ajungem la unul dintre **resorturile profunde ale economiei contemporane**" [1]). Am putea să nu recunoaștem rolul analizei macroeconomice a lui Marx în elaborarea, în zilele noastre, a unor asemenea idei avansate ?

● *Legea plusvalorii*

AR TREBUI, poate, să adăugăm la cele spuse pînă acum în legătură cu teoria marxistă a reproducției, că știința modernă a previziunii economice nu a valorificat încă pe deplin resursele pe care ni le oferă analiza macroeconomică a lui Marx. Avem în vedere **posibilitatea** construirii unor modele previzionale care să combine principiul creșterii economice cu principiul creșterii instabile a capitalismului. Ar putea fi înlocuită, astfel, ipoteza incertă și mai mult sau mai puțin arbitrară a stabilității — utilizată astăzi, de pildă, în planificarea franceză — cu ipoteza mult mai sigură a instabilității, ale cărei manifestări ar putea fi prevăzute în timp și cuantificate.

Este, însă, adevărat, că pentru obținerea unor asemenea rezultate, ar trebui să fie recunoscute și adoptate nu numai conceptul în sine de lege economică obiectivă, ci și una sau alta dintre expresiile concrete pe care Marx le-a dat acestuia. Am în vedere, în primul rînd, **legea plusvalorii.** Mă grăbesc să adaug că aceasta nu este cu totul ignorată în Occident. În modelele elaborate de Joan Robinson, de Harrod, Kaldor sau Champernowne, găsim, într-un fel sau altul, influența repartiției sociale a venitului și chiar aceea a raportului dintre profituri și salarii, adică, în limbaj marxist, a ratei plusvalorii. Și, ceea ce mi se pare deosebit de interesant și, totodată, încurajator este că rata plusvalorii poate fi regăsită nu numai în unele dintre modelele moderne ale creșterii economice, dar și într-un asemenea instrument de analiză cum este „coeficientul capitalului" — astăzi, în mod universal adoptat — al prof. R. Harrod și care este, de altfel, și o parte componentă a modelului său.

Mă opresc aici, nu fără a-mi exprima speranța că voi fi reușit, cel puțin, să atrag atenția asupra relației — pe care o consider fundamentală — dintre gîndirea economică a lui Marx și știința modernă a previziunii economice.

---

[1]) François Perroux, **Les techniques quantitatives de la planification**, P.U.F., Paris, 1965, pag. 48—49, 52—53 ; (subl. noastră).

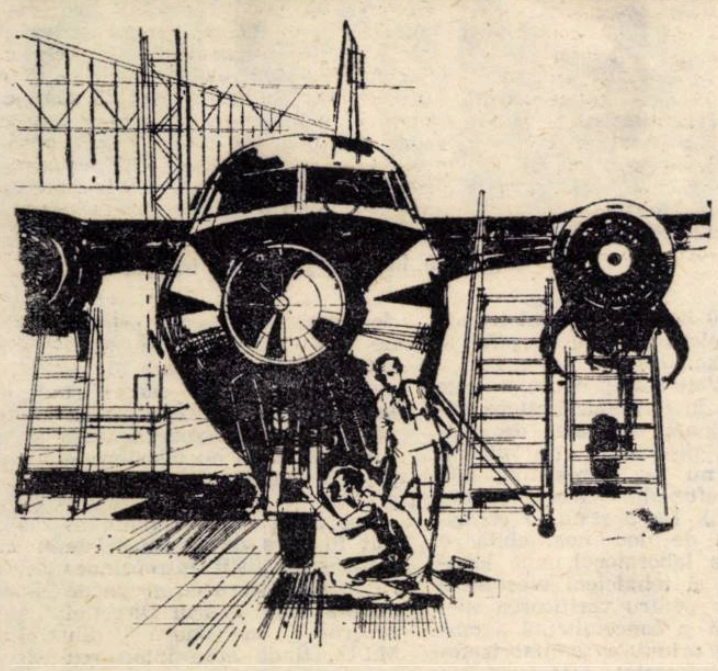

UN EXEMPLU DIN MULTE:

CONSTRUIREA ELECTRONICĂ A AVIOANELOR

SIEMENS

Societatea „N. V. Kon. Ned. Vliegtuigenfabriek Fokker", din Olanda, utilizează multilateral instalația ei SIEMENS de prelucrare a datelor :

Calcule tehnico-matematice, prelucrarea integrată a datelor din desene, planificarea și conducerea producției și gospodărirea materialelor ușurează și accelerează construcția și fabricarea avioanelor. La acestea se adaugă vînzarea pieselor de schimb și alcătuirea cataloagelor de piese de schimb, calculul salariilor, precum și sarcinile pentru contabilitate și statistică.

Un exemplu care ilustrează cum se poate utiliza lucrativ un calculator în toate sectoarele unei întreprinderi.

Decizia societății „Vliegtuigenfabriek Fokker" pentru o instalație de prelucrare a datelor de tip SIEMENS a fost influențată, în mare măsură, de buna servire a clienților casei SIEMENS. La centrul de calcul SIEMENS, din Haga, toate programele au fost testate însă înaintea montării instalației. La amenajarea centrului de calcul, asistența tehnica a fost competentă și temeinică, iar programatorii instruiți universal.

Instalațiile SIEMENS de prelucrare a datelor lucrează în multe țări din Europa. De pildă : în Finlanda la un centru de calcul de deservire sau în Suedia, la o fermă de prelucrare a laptelui; în Danemarca, ele rezolvă sarcini de rezervare a locurilor, calculează necesarul de avioane în Olanda și comandă circulația vagoanelor de marfă în Belgia. În Elveția, aceste instalații calculează generatoare, fiind folosite și la desfășurarea traficului de călători în Spania. În Austria și în România, ele controlează conducerea procesului de producție într-o uzină metalurgică LD și lucrează în administrația poștelor din Italia.

În performanțele instalațiilor SIEMENS de prelucrare a datelor se oglindesc experiențele îndelungate ale unei mari întreprinderi. Casa SIEMENS are un rol conducător în participarea la dezvoltarea instalațiilor electronice de prelucrare a datelor.

Experiențe îndelungate în multe domenii de utilizare și branșe sînt colectate în uzina noastră de prelucrare a datelor. Aici a luat naștere și prima serie, complet tranzistorizată, de calculatoare electronice și tot aici devin utile pentru clienții noștri cunoștințele mai multor mii de specialiști, matematicieni, ingineri, organizatori și analiticieni.

Ce doriți să știți ? Vă trimitem bucuroși informații detaliate.

Societatea Anonimă SIEMENS
Uzina pentru prelucrarea datelor,
Sectorul de desfacere Europa I
A 1025 Viena
Obere Donaustrasse 45/51

PUBLICOM

Siemens- PRELUCRAREA DATELOR

FABRICA DE POSTAV — BUHUŞI

Pe vremea aceea şoseaua care leagă oraşele Piatra Neamţ de Bacău era tot mai frecventată, iar linia ferată se construia. Bistriţa trecea pe aproape, aşa că era lesne de deviat un braţ, ori de trasat un canal prin care să se aducă apa industrială şi să se procure „materia primă" pentru energie ieftină, construindu-se o mică hidrocentrală, care şi astăzi mai există, şi care pe vremuri servea totodată pentru îndepărtarea apelor uzate şi a deşeurilor.

Fondatorii din 1885 ai fabricii care poartă acelaşi nume pînă în zilele noastre, au contat deopotrivă pe materia primă ieftină, lîna indigenă zbîrlită pe spinările oilor răspîndite pe marile întinderi de la poalele Ceahlăului, şi nu în ultimul rînd pe comenzile militare, ce asigurau neîndoielnic desfacerea produselor, chiar de calitate îndoielnică.

La început au fost două clădiri, în care erau ampiasate birourile, locuinţele personalului tehnic, secţiile de fabricaţie, filatura, spălătoria de lînă, piua, boiangeria, ţesătoria, iar mai sus, într-o mansardă, maşinile uşoare de bobinat, răscucit, năvădit, curăţit bucăţi. Se lucra stofă ţărănească (de suman), stofe militare, pături.

După un timp, proprietarul, văzînd că „nu iese la socoteală", a vîndut-o unei societăţi elveţiene, care, la rîndul ei, nerealizînd profiturile scontate, a cedat-o Băncii de Credit Român în 1904. Aşa că Fabrica de postav-Buhuşi a devenit societate pe acţiuni. Îndată după aceea, B.C.R., fiind afiliată la una din marile bănci vieneze, a început un proces de modernizare şi reorganizare pe măsura noilor interese. Pentru proaspătul personal tehnic adus din afară s-au construit locuinţe speciale care au înconjurat fabrica — în permanentă extindere. În perioada aceea, paralel cu şoseaua, a apărut şi un alt şir de locuinţe căruia localnicii vîrstnici îi mai zic şi acum „colonia nouă".

În 1913 în această fabrică lucrau cîteva sute de muncitori şi tehnicieni cu maşini mai bune decît cele de la înfiinţare, cu lînă indigenă amestecată cu aceea de import, trecîndu-se treptat de la producţia de sumane şi postavuri soldăţeşti, la articole de stofă pentru costume bărbăteşti. Conjunctura economică din timpul războiului, ca şi cea postbelică, favorizează şi încurajează continua dezvoltare a întreprinderii şi creşterea beneficiilor. Se adaugă noi clădiri, fie direct pentru scopuri de producţie, fie auxiliare, fie de locuit. se instalează maşini noi, de randament mai ridicat, iau fiinţă alte secţii, se extind cele existente. În anii imediat următori primului război mondial, numărul salariaţilor creşte, iar preţul acţiunilor S.A.R. „Buhuşi" urcă vertiginos. Se fabricau pe atunci aici, în continuare, postavuri ţărăneşti şi militare, dar şi stofe fine (kamgarn, cheviot), ţesături de bumbac, pături fine şi altele.

Anul 1928 marchează o epocă de stagnare a afacerii — destul de scurtă, de altfel — şi, după o serie de manevre de bursă şi adaptări la situaţie, conjugate cu un şir de sistematizări şi înnoiri mai mult sau mai puţin eficace, întreprinderea parcurge şi anii celui de-al doilea război mondial, ieşind în 1945 cu încă o hală pentru finisaj, magazii noi pentru materiile prime şi alte amenajări. În anul premergător naţionalizării, 1947, capitalul şi respectiv acţiunile întreprinderii din Buhuşi erau astfel repartizate: 3.116.740.000 lei (778.185 acţiuni), adică peste 87% erau în mîini străine, în timp ce 483.260.000 lei (120.815 acţiuni) adică ceva mai mult de 12%, aparţineau unor capitalişti din ţară.

Aşa arăta fatada corpului principal al fabricii în anul 1923

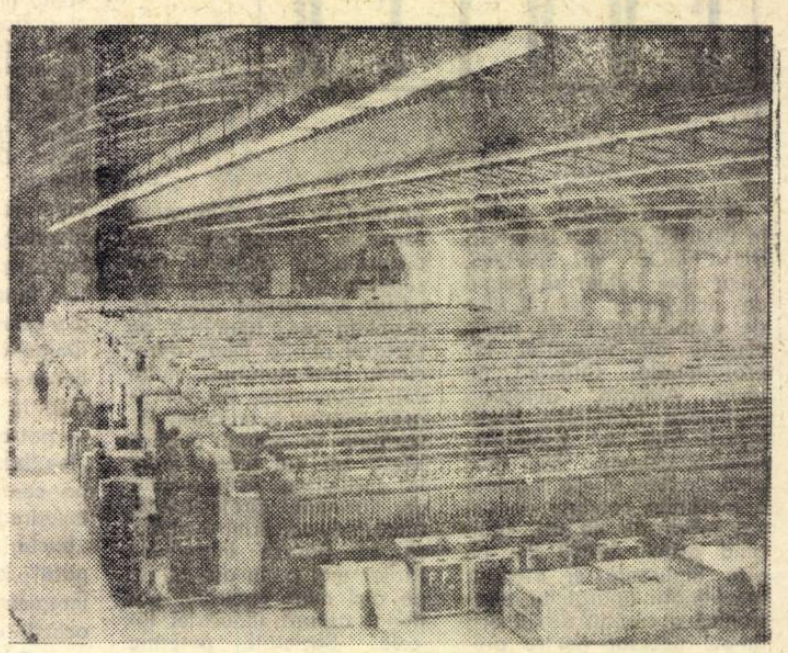

Aspect din secţia de filatură tip lînă pieptănată

După naţionalizare, dezvoltarea fabricii cunoaşte un real avînt. În 1949 se mai construieşte o filatură, producţia mărindu-se cu o treime. În cursul anilor s-au produs aici o serie de modernizări, s-au pus în funcţiune secţii noi, printre care: o filatură de lînă pieptănată cu o capacitate de 1 000 tone fire pe an, înzestrată cu maşini furnizate de către firma franceză Societé Alsaciene des Machines; o filatură de celofibră pe sistem prescurtat (pentru prelucrarea celofibrei ondulate se combină procedeele de filare a lînii şi bumbacului) cu o capacitate anuală de 430 tone; în 1966 au intrat în producţie 50 de războaie automate pentru ţesături tip lînă, cu o capacitate de 860 000 mp pe an importate din Italia. În toată această perioadă au avut loc completări de capacităţi în scopul eliminării strangulărilor în procesul tehnologic, ca şi numeroase reutilări în mai toate secţiile de producţie.

Tot în aceşti ani s-au ridicat cîteva construcţii noi, printre care: o vopsitorie de bucăţi ţesute (înainte se practica numai vopsitul lînei ori al firelor), încă un atelier de filatură cardată, atelierul mecanic etc.

Toate aceste secţii şi ateliere, mai vechi şi mai noi, concură împreună la realizarea unor produse de largă diversitate şi ridicată calitate, ceea ce face ca denumirea întreprinderii — „Fabrica de postav-Buhuşi", — să pară improprie, deşi păstrarea ei este justificată de o bogată şi veche tradiţie.

VĂ PREZENTĂM • VĂ PREZENTĂM • VĂ PREZENTĂM • VĂ PREZENTĂM • VĂ PREZENTĂM

INTREPRINDEREA „NĂVODUL" — GALAŢI

Pe strada Traian, una dintre cele mai vechi şi mai cunoscute din Galaţi, fiinţează încă din 1908 o întreprindere care poartă şi astăzi aceeaşi firmă „Năvodul". Consecvenţa aceasta în privinţa păstrării unei firme nepotrivite cu sortimentele pe care le produce este completată de un amănunt pitoresc: de atunci, de la înfiinţare, şi pînă astăzi, întreprinderea are acelaşi număr de telefon.

Pe această linie, a reconstituirii istorice, ca să zicem aşa, ar mai fi de amintit că de atunci, din 1908, la „Năvodul" nu s-a mai construit nici o clădire nouă, ci s-au făcut numai o serie de amenajări ale celor vechi, şi că, din 1962, s-a trecut la mecanizarea principalelor operaţii ale procesului de producţie.

Numărul de salariaţi n-a crescut, ci dimpotrivă a scăzut, cu patru: erau 224 în 1952, sînt 220 în 1968. Valoarea producţiei-marfă a sporit însă de la 13 464 000 lei în acelaşi an, la 31 000 000 lei în 1967, producîndu-se 337 tone de fire groase pentru sfori şi frînghii în 1952 şi respectiv 1 250 tone în 1967. Este edificatoare evoluţia beneficiilor realizate de această întreprindere:

Anul	Beneficii
1963	838 000 lei
1964	1 728 000 „
1965	2 661 000 „
1966	4 200 000 „
1967	4 494 000 „
1968 (plan)	5 400 000 „

Cum în fiecare an prevederile planului au fost depăşite e de presupus că şi anul acesta se va întîmpla la fel. Aceste realizări au fost posibile datorită mecanizării treptate şi continue a producţiei — în ultimii ani au intrat în funcţiune o maşină nouă de răsucit, o linie de laminare, maşini de tors ş.a. — dar mai cu seamă datorită creşterii productivităţii muncii, în condiţiile unei tot mai eficace organizări a procesului de producţie.

Profilul Întreprinderii „Năvodul"-Galaţi, una dintre cele mai vechi din ţară în ramura in-cînepă, nu s-a schimbat prea mult: şi astăzi, ca şi în urmă cu 50—60 de ani tot sfori şi frînghii se fabrică, numai că se folosesc alte materii prime, alte mijloace de producţie, cu alt randament, iar produsul are alte destinaţii şi alţi clienţi.

Materiile prime de bază sînt cînepa (se prelucrează cam 1000 de tone pe an pentru sfori şi frînghii) şi cam 420 tone anual de sisal (fibră importată din Brazilia).

După ce a fost îmbibată cu o emulsie specială, care-i dă o anume supleţe şi flexibilitate, cînepa este supusă cardării (un proces de destrămare şi rupere la lungimea necesară prelucrării), apoi este laminată în vederea obţinerii unei benzi din care apoi se face firul, ce urmează a fi răsucit pentru a deveni sfoară şi apoi apretat, lustruit şi strîns în gheme. Un proces de prelucrare asemănător suportă şi sisalul, din care se fabrică anual cam 470 tone de sfori pentru seceriş, în vreme ce din cînepă se produc vreo 870 tone de sfori cu un număr metric (care reprezintă greutatea unui metru de sfoară) între 1,2 g şi 9,2 g. Frînghiile se măsoară în diametru — au între 6 şi 60 mm — rezistă la o sarcină de rupere între 140—11 600 kg forţă şi sînt livrate în colaci grei de 50 pînă la 300 kg.

În secţia de împletit şi răsucit frînghii

Solicitarea produselor este şi ea în continuă creştere, determinată mai ales de calitatea produselor (în ultimii ani nu s-a înregistrat nici un refuz din partea vreunui client). La aceasta, o contribuţie de loc neglijabilă o aduce laboratorul, unde laboranţi şi tehnicieni efectuează probe pentru verificarea succesivă şi concomitentă a materiei prime, a semifabricatelor (controlul interfazic pe sector) şi a produselor (în ceea ce priveşte numărul metric, sarcina de rupere, conţinutul de umiditate, numărul de fire, umiditatea etc.).

În cadrul acţiunii de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii s-au întreprins în ultimul timp două studii. Cel dintîi priveşte fabricarea de sfoară din viscoză primită de la Combinatul de fibre artificiale-Brăila, care înlocuieşte cu deplin succes şi la un preţ redus fibra de cînepă. Faza experimentală s-a terminat şi au fost livrate primele cantităţi din noul produs.

Cel de-al doilea studiu, aflat în curs de efectuare de către specialiştii întreprinderii în colaborare cu grupa de cercetare din cadrul Direcţiei generale In-Cînepă din M.I.U., tinde spre înlocuirea fibrelor de sisal de import necesare fabricării unor sorturi de frînghii şi sfori, cu polipropilenă livrată de către Întreprinderea „Viitorul"-Oradea. Experimentele de pînă acum arată că o nouă reuşită se va adăuga celor anterioare.

Printre maşinile noi cu care este dotată întreprinderea sînt şi flyerele de frînghii

S.U.A.: „DE LA BOGĂȚIE LA SĂRĂCIE" ÎN NUMAI 20 DE ANI

Desigur că acest titlu, sub care revista a publicat, în numărul său din 27 mai, articolul de mai jos, nu este lipsit de exagerări. Statele Unite au fost și rămîn cea mai bogată țară a lumii capitaliste.

În ultimul timp, însă, multe articole apărute în presa americană atrag atenția asupra faptului că s-au acumulat numeroase elemente care fac ca economia S.U.A. să sufere, să dea — cum afirmă unii comentatori — semne de îmbolnăvire. Articolul publicat de U.S. NEWS & WORLD REPORT reprezintă și el un asemenea semnal de alarmă.

Redăm ample extrase din acest articol:

Nu cu mult timp în urmă, Statele Unite au fost în culmea puterii mondiale. Aurul era stocat în rezerve mari. Dolarul era puternic. Acum dolarul este atacat, jumătate din aur s-a dus, iar S.U.A. sînt pe cale de a pierde respectul lumii. Iată mai jos ce anume s-a întîmplat și de ce. Abia cu 20 de ani în urmă preocuparea o constituia faptul că Statele Unite au devenit Cresus al lumii — fiind foarte bogate. America era pe atunci invidiată de toți — bucurîndu-se de bunăvoința lumii, dispunînd de dolari mai mult decît în orice vis, aparatul său de producție stîrnind uimirea tuturor. Aspirațiile oamenilor de pretutindeni erau de a copia această țară. Aproape întreaga lume era pe atunci îndatorată Statelor Unite. Majoritatea Europei era la pămînt. Japonia era slăbită. Marile întrebări păreau a fi următoarele: cum se va repune lumea din nou pe propriile picioare? Vor continua oare americanii să înainteze, luînd în S.U.A. bogăția lumii?

Iar acum, cu două decenii mai tîrziu...

America își vede dolarul atacat, nedorit de țările pe care acest dolar le-a salvat în multe cazuri. O lume care nu de mult era îngrijorată din cauza unei lipse de dolari este acum alarmată de un exces de dolari. Americanii, care puteau învinge orice concurenți, găsesc acum că S.U.A. sînt incapabile să-și mențină poziția în lumea competitivă de astăzi.

Țările învinse se numără acum printre cele mai puternice. Germania (Republica Federală a Germaniei — **n.r.**) și Japonia sînt mari puteri industriale. Marea care era șterasă după 1945, este calificată azi ca avînd aceeași putere ca dolarul S.U.A. Chiar și francul francez... este acum mai puternic decît dolarul.

În loc să fie unica mare țară creditoare a lumii, S.U.A. se văd azi ele însele datoare în fața lumii cu 34 miliarde de dolari, sumă pentru care creditorii lor, pe o cale sau alta pot cere în schimb aur. Rezervele de aur de care dispun S.U.A pentru a face față oricărui atac din partea creditorilor s-au redus deci de la 25 la aproximativ 10,7 miliarde dolari.

Cum au reușit Statele Unite să ajungă de pe culmea pe care o ocupau cîndva la actuala situație? Cum au risipit ele o mare parte din prosperitatea materială și stabilitatea financiară și, totodată, cum au pierdut o mare rezervă din respectul și în aceeași măsură din încrederea lumii?

Referindu-se la opinia unor bancheri și economiști, autorul articolului consideră că răspunsul la aceste întrebări este dat de politica uriașelor cheltuieli în străinătate, practicată de S.U.A. în perioada postbelică. Acest lucru a făcut ca din 1950 încoace balanța de plăți a S.U.A. să fie echilibrată numai într-un singur an — 1957. Alături de multele miliarde de dolari acordate sub formă de credite rambursabile sau nerambursabile, Statele Unite au efectuat uriașe cheltuieli militare.

Această povară a implicat două războaie, desfășurate în mare măsură cu oameni și bani americani în Coreea și Vietnam. Ea a însemnat, de asemenea, staționarea unor importante forțe armate americane terestre, navale și aeriene — aproape un milion de oameni — la instalațiile și bazele aflate în multe puncte ale globului. Furnizarea de armament pentru aceste forțe, precum și asumarea apărării cu rachete a Occidentului a costat o importantă sumă de bani — aproximativ 915 miliarde dolari în ultimii 20 de ani.

Poporul american a făcut multe sacrificii. Impozitele au trebuit să fie menținute la un nivel ridicat. Chiar și în acest caz, cheltuielile pentru implicațiile globale erau atît de mari, încît această țară a trebuit să facă serioase datorii acasă pentru a putea face față cheltuielilor. În 1948 guvernul federal dispunea de un excedent bugetar de aproape 9 miliarde dolari. De atunci, în ciuda impozitelor ridicate, el s-a aflat în deficit timp de 14 ani, ieșind numai de șase ori din acest deficit. Apoi, tineretul american a avut de suportat în toată această perioadă un serviciu militar de doi ani. Acest serviciu a inclus și război, declarat sau nedeclarat, în două perioade — între 1950 și 1953 și din 1965 încoace. Această povară a apăsat greu și inegal asupra Statelor Unite.

Sînt însă puține indicii că ceea ce S.U.A. au făcut sau fac s-ar bucura de o mare apreciere. Antiamericanismul, mai ales în ultimii ani, s-a dovedit a fi intens în multe țări din Occident. Se pare că o mare parte din respectul și bunăvoința manifestată față de S.U.A. imediat după cel de-al doilea război mondial s-a șters.

În tot cursul acestor 20 de ani de cînd S.U.A. au început să ajute lumea, dolarul american și-a pierdut treptat din valoare. În prezent, inflația, cauzată în cea mai mare parte de război, mușcă adînc în ceea ce a mai rămas din valoarea dolarului...

Această inflație constituie unul din importanții factori ai declinului puterii financiare a S.U.A. și a capacității țării de a face față concurenței industriilor unora din chiar acele țări pe care S.U.A. le-au ajutat să se redreseze.

Un avertisment răsunător privind situația gravă a dolarului a fost înregistrat recent cînd călătorii americani au constatat că multe hoteluri din străinătate nu acceptă dolarii ca mijloc de plată. Într-un interval de timp scurt dolarul, cîndva puternic, a fost respins într-un fel care pentru mulți americani a constituit o experiență traumatică pe care niciodată nu ar fi crezut-o posibilă. Săptămînă după săptămînă bancherii Europei informează Washington-ul că nu mai doresc să stocheze dolari. Preferința lor netă este acum pentru alte devize sau pentru aur. Avînd de făcut față unei neîncrederi mereu crescînde în dolar, S.U.A. au fost obligate să adopte o serie de măsuri în țară care, în mod uzual, sînt luate de țări de mîna a doua aflate pe calea declinului.

U.S. News & World Report

Controalele impuse asupra îmbelșugării crescînde tulbură peisajul, ele fiind un rezultat al eforturilor oficiale în vederea stăvilirii scurgerii dolarului și a pierderii de aur. Întîi a fost fixată o taxă pe împrumuturile făcute de străini pe piața capitalului din S.U.A. Apoi Statele Unite au impus un program voluntar de limitare a investițiilor făcute în străinătate de companiile americane și a împrumuturilor acordate de băncile americane peste graniță. Aceste măsuri severe au intrat în vigoare la 1 ianuarie a.c. — fiind prima ocazie cînd S.U.A. au impus asemenea restricții asupra a ceea ce business-ul poate cheltui sau opera în afara țării. O încercare de a închide „prăpastia turistică" — cheltuirea unor sume mai mari de către turiștii americani în străinătate, decît de către călătorii străini în țară — a făcut să apară cerința pentru o nouă măsură: fixarea unui impozit asupra turiștilor din Statele Unite care călătoresc în Europa. Cu toate acestea este aproape sigur că Congresul va respinge proiectul taxei de călătorie prezentat de Administrație.

În ciuda controalelor, scurgerea dolarului a continuat totuși. Se cerea adoptarea unor acțiuni mai severe, iar S.U.A. nu au dus lipsă de dovezi în acest sens din partea Europei. Avertismentele din străinătate au fost mereu mai serioase în sensul că Statele Unite trebuie să reducă cheltuielile guvernamentale și să sporească impozitele, în caz contrar avînd de făcut față unei noi curse a dolarului spre alte valute sau spre aur.

Oficialitățile americane, participînd la întruniri internaționale, s-au obișnuit să-i audă pe europeni vorbind despre „disciplină financiară" și „rentabilitate". Cu 20 de ani în urmă, oficialitățile americane erau acelea care vorbeau despre aceste lucruri. Tot mai mult, dolarul american a fost categorisit ca o devizã „slabă", alături de lira sterlină britanică. Atacurile speculative asupra lirei sterline s-au extins și asupra dolarului. De la devalorizarea lirei sterline, din noiembrie anul trecut, o serie de atacuri furioase la adresa dolarului au dus la scurgerea a aproape 2,5 miliarde dolari în aur de la Fort Knox. Considerația față de dolar a scăzut atît de mult, încît numeroși bancheri din țară și de peste hotare vorbesc deschis despre necesitatea ca S.U.A. să „devalorizeze" sau să ieftinească dolarul, în raport cu aurul — lucru pe care această țară l-a făcut doar o singură dată în istoria sa de 179 de ani.

Ce rămîne de făcut, în vreme ce S.U.A. se deplasează pe calea de la bogăția sa de odinioară spre un viitor nesigur? De aici încolo, spun previzioniștii Statele Unite trebuie să scape de o supraîncărcare de responsabilitate. Aceasta va avea implicații de perspectivă pentru țară, pentru economia sa și poporul său. Există indicii potrivit cărora războiul din Vietnam odată terminat, S.U.A. vor începe să-și reducă angajamentele în lume. Chiar și acum, ajutorul pentru străinătate este din ce în ce mai nepopular în Congres. Un început urmează a fi făcut anul acesta, prin reducerea forțelor S.U.A. din Europa occidentală. Tot mai mulți membri ai Congresului insistă în vederea unor asigurări în sensul că de acum încolo S.U.A. nu se vor mai angaja atît de rapid în războaie în străinătate. În țară, de asemenea, Statele Unite vor trebui să trăiască mai mult în limita propriilor mijloace. Impozitele mai mari vor lovi în veniturile oamenilor, reducînd sumele de bani disponibile pentru ridicarea standardului de viață. Cheltuielile guvernamentale, care au crescut într-o măsură aproape imposibil de controlat, urmează a fi restrînse — reducîndu-se multe programe care înseamnă contracte de afaceri și beneficii de diferite feluri pentru populație, de la eradicarea slums-urilor pînă la proiecte de mare amploare.

Analizînd condițiile care determină creșterea prețurilor la produsele industriale, autorul ajunge la concluzia că industria Statelor Unite va dispune în viitorul apropiat, de posibilități mai reduse de concurență pe pietele mondiale. În continuare revista adaugă:

Nu se întrevede o rezolvare rapidă nici în ce privește cheltuielile excesive ale Statelor Unite în străinătate. Oficialitățile S.U.A. vorbesc despre aducerea în 1971 sau 1972 a cheltuielilor țării la același nivel cu veniturile din străinătate.

Contracararea exceselor multor ani, spun previzioniștii, nu poate fi înfăptuită peste noapte.

Toate acestea, prezic unii, vor duce la o deteriorare a poziției S.U.A. în lume. Se prevede că această țară va avea de jucat un rol mai mic în problemele mondiale în anii care urmează.

S.U.A din anul 1968, din punctul de vedere al situației financiare și al prestigiului lor, nu se mai află în vîrful piramidei, la fel ca acum 20 de ani. O altă autoritate vorbește despre S.U.A. ca o țară care a trecut de la bogăție la sărăcie. Pentru Statele Unite s-au aprins semnalele de alarmă. Atenție, spun cei care urmăresc cursul evenimentelor, pentru ca bogăția S.U.A. să nu se transforme într-adevăr în sărăcie.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

U.R.S.S.: Evoluția relațiilor economice în ultimii 20 de ani cu țările capitaliste dezvoltate

REVISTA sovietică „Mejdunarodnaia Jizni" nr. 3/1968 se ocupă de relațiile economice ale U.R.S.S.-ului cu țările capitaliste dezvoltate, prezentînd în tabelul de mai jos evoluția valorică a acestora în ultimii 20 de ani (în milioane ruble):

Țara	1946	1966
Finlanda	62	427
Anglia	36	449
Franța	35	261
Italia	1	226
R.F.G.	—	292
Suedia	14	104
Norvegia	5	37
Danemarca	11	50
Belgia	7	96
Olanda	1	107
Austria	1	107
Elveția	1	35
S.U.A.	304	99
Canada	6	325
Japonia	0	417
Australia	0	35
Totai	491	3181

În decurs de două decenii comerțul U.R.S.S.-ului cu aceste țări a crescut de 6,5 ori. Un loc de frunte în schimburile economice ocupă acele țări care au avut realizări deosebite în industrie sau în cercetare cum ar fi Anglia, R.F.G., Franța, Italia, Canada și Japonia. Se consideră că volumul actual nu epuizează toate posibilitățile.

R. P. Ungară: Credite acordate de sindicate bancare internaționale

AMINTIND că un sindicat bancar, în frunte cu Banca Rotschild, a acordat Băncii Naționale a Ungariei un împrumut de 15 milioane dolari, pe termen de patru ani, și subliniind că acesta este primul împrumut direct oferit unei țări socialiste de un consorțiu bancar internațional, ziarul „NEPSZABADSAG" din 5 iunie arată că Banca Națională a Ungariei a mai primit un împrumut de 10 milioane dolari, pentru un termen de trei ani, de la un sindicat bancar britanic, în frunte cu banca Lazard Brothers.

„Cele două tranzacții de credit — subliniază ziarul — constituie o parte integrantă a politicii Băncii Naționale a Ungariei, avînd drept scop stimularea dezvoltării diviziunii internaționale a muncii, din care motiv în interesul dezvoltării economiei maghiare, în condiții corespunzătoare recurgem la credite din străinătate".

Interviul nostru cu dl. ANTHONY WEDGWOOD BENN, ministrul tehnologiei al Marii Britanii

TEHNOLOGIA – PROBLEMĂ VITALĂ A ZILELOR NOASTRE

LA INVITAȚIA vicepreședintelui Consiliului de Miniștri, Alexandru Bîrlădeanu, președintele Consiliului Național al Cercetării Științifice, între 3 și 8 iunie dl. Anthony Wedgwood Benn, ministrul tehnologiei al Marii Britanii, a vizitat țara noastră. Cu acest prilej domnia sa a avut amabilitatea să împărtășească redactorilor „Viețiieconomice" Irina Vianu și Dinu Dragomirescu o serie de opinii în legătură cu rolul și problemele tehnologiei în condițiile progresului tehnico-științific contemporan.

Convorbirea s-a purtat mai întîi în jurul importanței tehnologiei în lumea modernă și a strînsei interdependențe între aceasta și politică. „Tehnologia este mult mai importantă decît mașinile care o simbolizează. Ea dezlănțuie o adevărată revoluție, care este nu numai mecanică, dar și umană și politică, *afirmă oaspetele nostru.* Tehnologia este acum factorul principal în determinarea balanței puterii în lume. Pe plan industrial împărțirea între țări dezvoltate și în curs de dezvoltare rezultă din și este măsurată prin diferitele nivele de tehnologie... Chiar și relațiile între Statele Unite și Europa au fost descrise în termeni care se concentrează asupra decalajului tehnologic care se afirmă că le-ar despărți. Politica europeană gravitează și ea din ce în ce mai mult în jurul căilor și mijloacelor prin care continentul nostru ar putea să-și dezvolte tot mai bine potențialul tehnologic...".

Referindu-se la efectul pe care tehnologia îl are asupra mijloacelor de asigurare a nivelului de trai, dl. Wedgwood Benn consideră că „vor trece probabil încă 100 de ani pînă cînd aplicarea tehnologiei va aduce belșug întregii omeniri. Dar știm de pe acum că acest lucru este posibil. Faptul însuși că știm aceasta este un factor important în politica lumii...".

● Vaste programe de recalificare

— Dacă tehnologia promite un viitor îmbelșugat, introducerea ei nu este lipsită de dificultăți, mai întîi privitoare la folosirea resurselor umane...

— „Într-adevăr, pe lîngă perspectivele favorabile pe care le deschide omenirii, introducerea tehnologiei celei mai noi implică o amenințare la adresa condițiilor de existență ale unor oameni, *afirmă ministrul englez.* În Anglia avem de făcut față unor serioase probleme umane rezultînd din evoluția tehnologiei. Dezvoltarea rapidă a energiei nucleare pentru producerea de energie electrică, de pildă, necesită închiderea în masă a minelor de cărbuni și mii de mineri, mulți prea bătrîni pentru a se recalifica ușor, sînt nevoiți să-și schimbe profesiunea. Același lucru se petrece cu căile ferate secundare care au devenit neeconomice în raport cu transporturile rutiere. În docurile noastre introducerea containerelor va avea ca efect reducerea numărului de docheri cu 50%. Și atunci cînd calculatoarele electronice vor fi folosite mai mult în birouri, personalul acestora va scădea vertiginos. Asemenea probleme au și început să se pună și ele vor necesita modificări fundamentale în planificarea mîinii de lucru, elaborarea unor programe de recalificare și planificare regională..."

● Decalajul — un fenomen complex

Discuția noastră s-a îndreptat apoi asupra conținutului noțiunii de decalaj tehnologic. L-am întrebat pe oaspetele nostru dacă consideră că este vorba de un decalaj numai în domeniul cercetării sau sfera noțiunii este mai largă.

— „Sînt de acord că fenomenul este mai complex. Aș spune chiar că de fapt în știință nu există încă un decalaj între S.U.A. și Europa occidentală. Este drept că americanii cheltuiesc mai mult pentru cercetare și au savanți foarte buni, dar în Europa, în domeniile avansate ale tehnologiei, activitatea științifică este la un nivel foarte ridicat. Avansul american este vizibil însă în domeniul instruirii cadrelor de conducere și al marketing-ului ; cred că el se manifestă și în sistemul de învățămînt. Termenul de decalaj tehnologic s-a încetățenit, dar în realitate avem de-a face mult mai mult cu o rămînere în urmă în domeniul management-ului, al scării producției, al planificării de perspectivă, al structurii profesiunilor în industrie, al legăturii dintre universitate și industrie.

Ne-am convins că nu este suficient să acordăm o atenție mai mare numai cercetării științifice cu prilejul comparării performanțelor Angliei cu cele ale Japoniei, de pildă. Dîndu-ne seama de devansarea noastră de către Japonia, am accelerat ritmul investițiilor pentru cercetare. În curs de zece ani am alocat în acest scop, procentual din P.N.B., de trei ori mai mult decît japonezii ; în aceeași perioadă aceștia din urmă și-au sporit însă producția de trei ori mai repede. Un exemplu : fără a întreprinde prea multe cercetări proprii, japonezii au studiat metodele de construcție din șantierele navale engleze și le-au aplicat la ei. În cîțiva ani ponderea Angliei în construcțiile navale mondiale a scăzut de la 60% la 6%, în timp ce ponderea Japoniei a depășit 50%. Cu acest prilej am constatat că, deși cercetarea este foarte importantă, ea nu e suficientă în sine".

● Universitățile și industria

— Printre componentele decalajului ați menționat legăturile slabe între industrie și universități. Ce căi preconizați pentru strîngerea acestor legături ?

— „Aceasta este o problemă de mare actualitate în Anglia. Una din dificultăți provine din tradiția de izolare într-un turn de fildeș a universităților și tendința de a efectua cercetări independent de nevoile industriei. Discuțiile evidențiază în ultimul timp o reevaluare a acestei poziții. Industria reprezentînd «consumatorul» cercetării, ministerul tehnologiei este bine plasat pentru a întreprinde ceva în direcția apropierii cercetării de industrie. Astfel, noi am numit un număr de «ofițeri de legătură» ai industriei în universități și facultăți tehnice. Rolul lor este să pună în contact firmele industriale locale cu cercetătorii din institutele de învățămînt superior. Urmărim pe de o parte valorificarea muncii de cercetare din universități, iar pe de alta, mai buna cunoaștere de către universități a necesităților industriei. Experimentăm și alte căi de apropiere, pentru a le găsi pe cele mai bune".

La întrebarea noastră despre modalitățile de a încuraja cercetarea în domeniile hotărîtoare ale progresului tehnic, dl. Wedgwood Benn a menționat sistemul încheierii de contracte de cercetare între guvern și firmele producătoare de mașini-unelte, din microelectronică, aeronautică, cercetări nucleare. Acest sistem dă rezultate bune.

Referindu-se la dezvoltare (activitatea urmînd cercetării, din faza de proiectare pînă la cea a omologării) interlocutorul nostru este de părere că „locul ei este în industrie și nu în institutele de cercetare. Aceasta și deoarece industria poate finanța mai ușor cheltuielile de dezvoltare — de obicei de zece ori mai mari decît cele pentru cercetare. Industria are în plus și posibilități mai bune de cunoaștere a pieței, lucru necesar în faza dezvoltării. În circuitul cercetare-industrie-piață, ultima fază este cea mai dificilă. Este elocventă zicala englezească : oricine poate face o invenție, este nevoie de un om deștept pentru a o introduce în fabricație, dar de un geniu pentru a o vinde".

● Azi trebuie să învățăm toată viața

— Spuneați că un aspect al decalajului ține de organizarea și conducerea întreprinderii...

— „Organizarea constituie o preocupare importantă a noastră, afirmă dl. Wedgwood Benn. Acțiunile în vederea reducerii decalajului includ regruparea industriei, formarea de unități mai mari, mai rentabile. În acest scop am creat Corporația pentru reorganizarea industrială. O importanță deosebită o capătă însă modul în care noile întreprinderi sînt organizate și conduse. Exercitarea conducerii a devenit mult mai complicată. Noua tehnologie face posibilă și inevitabilă participarea oamenilor de rînd la adoptarea hotărîrilor, descentralizarea răspunderii. Această necesitate ridică, la rîndul său, o altă problemă — aceea a lărgirii educației. Pentru o participare la decizie într-o întreprindere modernă este nevoie de oameni culți, de specialiști. Prin această prismă noi reexaminăm acum și sistemul nostru de învățămînt. Vîrsta de școlarizare de fapt ar trebui să ajungă la 65 de ani. Pentru a fi la curent astăzi, trebuie să învățăm toată viața..."

În încheierea discuției, referindu-se la perspectivele cooperării economice cu România, ministrul englez a declarat : „În ultimii ani relațiile englezo-române au devenit mult mai strînse. Semnarea tratatului de cooperare tehnologică în anul trecut, cu prilejul vizitei profesorului Roman Moldovan la Londra, vizita d-lui Ilie Verdeț, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, în ianuarie anul acesta și convorbirile purtate acum arată că există neîndoielnic posibilități de cooperare foarte bune. Mă gîndesc nu numai la cercetare, deși acest lucru este important, nu numai la comerț, deși și acest lucru este important, dar la posibilitățile unui schimb real de opinii, de idei și experiență... Sînt convins că importanța politică a acestui lucru pentru pace va fi foarte mare. Sînt încîntat că am venit în România, am văzut o mulțime de lucruri pe care doream să le văd și am fost foarte impresionat de primirea prietenească".

Corespondență din Poznan

TÎRGUL INTERNAȚIONAL ȘI-A DESCHIS PORȚILE

ÎN STRĂVECHIUL oraș polonez de pe Wartha are loc cea de-a 37-a ediție a Tîrgului internațional la care România participă pentru a 14-a oară. 46 de țări expun pe o suprafață de 130 000 mp produsele lor realizate în ultima vreme. Pavilioanele cuprind exponatele unui număr de 5 500 de firme, dintre care 2 500 străine și 3 000 poloneze. O scurtă trecere în revistă a standurilor țărilor expozante pune în evidență ponderea sporită de instalații, mașini și utilaje de diferite tipuri, lucru ce se observă și în pavilionul românesc.

În afară de țările socialiste, pentru care Poznanul a devenit un tîrg tradițional, se remarcă prezența sporită a R.F.G și a Japoniei, precum și prezențe noi : Australia, Ghana, Iordania, Columbia, Noua Zeelandă, Maroc. Spațiul de expunere față de anul trecut al Japoniei și al R.F.G. a crescut de 9 ori și respectiv de 5 ori. Aceasta se resimte în structura exponatelor, cît și în prezența unor firme binecunoscute în special din R.F.G. (Krupp, M.A.N.), ceea ce reflectă fără îndoială interesul în evoluția mereu ascendentă a comerțului dintre R.F.G. și Polonia ; numai într-o perioadă de 15 ani volumul schimburilor a crescut de la 15 milioane dolari la 200 milioane dolari — cu o medie anuală de 34%.

În pavilionul țării noastre se remarcă prezența utilajelor petroliere, dintre care instalația de foraj F-200 pentru adîncimi pînă la 4000 m domină ansamblul expozițional al tîrgului. O pondere importantă o dețin de asemenea mașinile unelte, mașinile de prelucrare a lemnului, mașini pentru industria textilă și alimentară. Un spațiu apreciabil ocupă tractoarele și mașinile agricole, mijloacele de transport, armături industriale și sanitare, rulmenți, strunguri și alte produse. Pe linia de garaj a tîrgului se aliniază locomotiva Diesel electrică de 2100 CP — încetățenită pe căile ferate poloneze, precum și un tip de locomotivă Diesel hidraulică de 1250 CP.

Pavilionul țării noastre a fost vizitat de Zenon Nowak, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, de W. Trampczynski, ministrul comerțului exterior, precum și de o numeroasă delegație formată din miniștri și specialiști polonezi.

Participarea noastră la ediția 1968 a tîrgului de la Poznan va da un nou impuls intensificării schimburilor comerciale între cele două țări.

Radu HRISTODORESCU
directorul pavilionului
Republicii Socialiste România

NOTE EXTERNE

AVATARURILE LIBERALISMULUI

DIN PUNCT DE VEDERE teoretic, pozițiile liberale continuă desigur să fie apărate în Occident. Asta nu însemnează însă că se face apel azi mai puțin ca altădată la măsurile protecționiste. Chiar adversarii lor recurg la ele de cîte ori este „nevoie". În legătură cu ultimele evenimente din Franța, în presa occidentală se amintește că autoritățile financiare de la Paris, în pofida rezervelor monetare franceze considerabile, au restabilit „temporar" controlul asupra schimburilor.

Pentru lămurirea perspectivelor de comerț se pot ce asemenea adăuga observațiile unor economiști din Vest, care, în legătură cu șansele aplicării hotărîrilor luate în cadrul tratativelor rundei Kennedy, prevăd riscuri de revenire la inflație în economia franceză și seamănă pesimismul în ceea ce privește accelerarea convenită a reducerilor tarifare.

Oricum, însă, grăbirea dezarmării vamale a fost acceptată în Europa de Vest numai cu prețul abrogării sistemului American Selling Price — care, după cum se știe, conferă industriei chimice a S.U.A. o considerabilă protecție tarifară — iar acest preț încă n-a fost plătit. Mesajul adresat zilele trecute de președintele Johnson Congresului, prin care cere suprimarea legislației protecționiste în domeniul chimicalelor, a trezit, în unele cercuri, speranțe. Președintele a condamnat chiar, cu asprime, propunerile, în număr mare, venite din partea senatorilor și parlamentarilor americani, în vederea adoptării unor noi măsuri protecționiste. Dar președintele este în același timp autorul cunoscutului plan restrictiv de la 1 ianuarie, încă în vigoare, la care, între timp, cercurile conducătoare au tins să adauge noi restricții la circulația mărfurilor și mișcarea capitalurilor.

E greu de spus în momentul de față care tendințe vor învinge. Observatorii economici nu sînt însă lipsiți de motive să se arate pesimiști cu privire la liberalizarea schimburilor. Atîta timp cît nu se vor găsi modalități de acord pentru o ordine monetară internațională stabilă, șansele măsurilor antiprotecționiste nu vor putea în nici un caz spori.

Libera circulație a bunurilor între națiuni, scrie ziarul LE MONDE, chiar dacă nu e singura condiție, este totuși o condiție necesară pentru ajustarea politicilor economice urmate de fiecare dintre ele și pentru asigurarea celui mai înalt grad de prosperitate posibilă. Frontierele militare, mai găsește oportun să avertizeze ziarul, dublează de obicei barierele economice și tarifare.

Dar chiar dacă asemenea avertismente s-ar înmulți, ele încă nu ar fi de ajuns pentru a transforma un sistem de relații care nu depinde numai de aspirațiile pozitive ale unora sau altora dintre economiștii bine intenționați din Vest. O pledoarie pentru înlăturarea piedicilor din calea comerțului, nu numai între anumite zone, ci între toate națiunile lumii, pe baza avantajului mutual, reprezintă însă o

JAPONIA ÎNTRE „DUALISM" ȘI GIGANTISM

PRIMELE DOUĂ GRUPURI SIDERURGICE JAPONEZE — „Yawata" și „Fuji Iron and Steel Co." — s-au decis să fuzioneze. Cu o producție anuală de 22 milioane tone de oțel brut și o cifră de afaceri de 2 200 milioane de dolari, noul gigant japonez se va situa pe locul doi în lume, după concernul american „U.S. Steel Co." (29 milioane de tone). Știrea a provocat o vie emoție în cercurile de afaceri din Occident și este comentată pe larg la Tokio, unde se apreciază că această fuziune va exercita o influență considerabilă asupra siderurgiei țărilor capitaliste și mai ales va accentua mișcarea de concentrare a producției industriale a Japoniei, care s-a făcut tot mai simțită în ultimii ani.

Concentrare în valuri succesive

UN PRIM VAL DE REGRUPARE a siderurgiei nipone a început în anul 1964 și a cuprins în general societățile de talie medie care s-au plasat în orbita „celor șase mari": „Yawata", „Fuji", „Nippon Kokan", „Kawasaki", „Sumitomo" și „Kobe Steel". În iulie 1966, patronatul din această ramură a propus Ministerului Economiei un plan de restructurare a marilor oțelării nipone în jurul a numai două sau trei ansambluri. Fuziunea „Yawata" - „Fuji" constituie o principală etapă a acestui program, urmînd ca și celelalte patru grupuri siderurgice să pășească pe aceeași cale. Din acest al doilea val de regrupare ar rezulta concentrarea a 70% din producția de oțel a Japoniei.

Industria siderurgică este un sector „de virf", care domină de departe majoritatea ramurilor economiei nipone. Productivitatea muncii a sporit aici cu 23% în 1967, față de 16% pe ansamblul industriei. Producția s-a mărit în același an cu aproape 30%, în timp ce într-o serie de ramuri ale industriei ușoare procentul de creștere s-a situat sub 5%. Al treilea „oțelar" al lumii după anul 1963, Japonia produce azi circa 63 milioane de tone și se așteaptă să ajungă la 80 de milioane pînă în 1975. În acest sens, se contează pe o sporire a investițiilor în 1968 cu 50% în comparație cu anul trecut și pe construirea a încă 12 furnale înalte în perioada 1968—1971.

Cursa foarte rapidă a investițiilor, întreținută de marile grupuri industriale, nu numai din domeniul siderurgic, este rezultatul politicii urmate de monopolurile japoneze în perioada postbelică. Această politică scoate în evidență dubla mișcare ce le animă: în exterior o mișcare de expansiune continuă, care a dat naștere unei concurențe acerbe între grupurile rivale — în interior, un proces de raționalizare și de consolidare a fiecărui grup.

Trăsătura cea mai frapantă a comportării monopolurilor nipone este dorința de a-și întinde imperiul asupra unui evantai cît mai larg posibil de activități industriale și îndeosebi de a pătrunde în forță în sectoarele unde progresul tehnic este cel mai rapid. Metodele folosite în scopul realizării acestor obiective au determinat creșterea excesivă a volumului investițiilor și, implicit, apariția capacităților de producție excedentare. Problema coordonării investițiilor a devenit astfel una dintre principalele preocupări ale cercurilor interesate din Japonia. Din toamna lui 1961, o puternică presiune se exercită asupra patronatului pentru ca acesta să consimtă o serie de fuzionări. Succesiv, organisme influente cum sînt: Comitetul japonez pentru dezvoltarea economică, Federația japoneză a asociațiilor patronale sau Banca Japoniei au îmbrățișat ideea accelerării procesului de concentrare în industrie.

Principiul cartelării investițiilor, precum și a pieței interne de desfacere, a fost admis și în sfere care îi erau cele mai ostile. Comisia de reglementare a concurenței, de pildă, a anunțat în februarie 1965 că își va schimba atitudinea cu privire la „armonizarea" investițiilor și că nu va avea nici o obiecție dacă întreprinderile particulare doresc să stabilească, în acest scop, o cooperare cu Ministerul Industriei și Comerțului Internațional (M.I.T.I.). Era un prim semnal ce vestea sporirea în mod oficial a rolului statului în organizarea industriei, rol care nu a încetat niciodată, dar care s-a aflat mai mulți ani în limitele legislației antitrust.

Marile întreprinderi japoneze — nu numai din industria textilă, dar și din cea minieră, siderurgică, a construcțiilor navale — s-au născut din inițiativa și sub protecția statului. Primele grupuri industriale au fost fondate de stat și apoi vîndute în pierdere particularilor într-un moment cînd ele deveniseră rentabile. Această practică a dat naștere zaibatsu-urilor, adică marilor trusturi familiale, care, pînă la cel de-al doilea război mondial, au avut o influență determinantă asupra evoluției economice a țării.

Autoritățile americane de ocupație au destrămat imperiile familiale antebelice și în aprilie 1947 au promulgat legea antitrust. Dar, trei ani mai tîrziu, grupurile industriale, financiare și comerciale ale Japoniei au început să se refacă, fie și într-o structură diferită de aceea a zaibatsu-urilor. Numeroasele amendamente aduse legii antitrust au deschis treptat poarta fuzionărilor. Dacă în perioada 1950—1959 se înregistrau 371 de fuzionări în medie pe an, numărul lor a sporit la 864 în 1964 și s-a apropiat de 1 300 anul trecut. Această evoluție face să se vorbească tot mai insistent despre formarea unei „noi ordini industriale" în Japonia.

Invadarea „celor mici"

STRUCTURA SPECIFICĂ a industriei japoneze se caracterizează printr-un „dualism" profund: un sector al marilor întreprinderi cu o înaltă productivitate, comparabile cu firmele americane sau vest-europene, și un sector de întreprinderi mici și mijlocii, pe care lipsa de capital, abundența mîinii de lucru, severitatea condițiilor de muncă și modestia salariilor îl fac să apară ca o veritabilă enclavă subdezvoltată într-o țară al cărei potențial industrial este printre primele în lume. La începutul acestui deceniu, din numărul total al întreprinderilor, cele mici și mijlocii reprezentau 99% și foloseau 85% din forța de muncă. În actuala fază a evoluției structurii industriale are loc o erodare continuă a „dualismului" tradițional. Cifre publicate recent la Tokio evidențiază o creștere îngrijorătoare a numărului falimentelor în sectorul întreprinderilor mici și mijlocii. Numărul falimentelor anuale, sub 2 000 acum șase ani, depășea 6 000 în 1965, 8 000 în 1966 și era, anul trecut, de circa 10 000. Tendința s-a accentuat și mai mult de la începutul acestui an datorită incertitudinilor monetare pe plan internațional și restricțiilor la credite impuse de guvern în scopul moderării tendințelor inflaționiste.

Schimbările care intervin în structura industrială a Japoniei pot genera fenomene economice și sociale deosebit de complexe. Aceasta și datorită faptului că „dualismul" economic japonez s-a dovedit a fi un factor favorabil competitivității produselor nipone, că, într-o oarecare măsură, evoluția spectaculoasă a economiei în perioada postbelică s-a întemeiat pe coexistența unui sector modern cu unul arhaic. Cum se explică acest fapt?

O serie de economiști occidentali, ca de pildă profesorul francez Hubert Brochier, disting printre întreprinderile mici și mijlocii din Japonia două categorii, a căror geneză și evoluție istorică au fost diferențiate și care s-au integrat în economia niponă contemporană după două scheme diferite. Prima categorie acoperă așa-numita „industrie indigenă", adică producția bunurilor de consum care au un caracter tradițional și corespund persistenței vechiului mod de viață japonez. Pînă nu de mult, acest sector cuprindea întreaga producție de bunuri alimentare, de băuturi, de țesături pentru kimonouri etc. „Industria indigenă" datează din epoca feudală și a supraviețuit după introducerea tehnicii moderne datorită mai multor factori. Este vorba, mai întîi, de natura activității întreprinderilor din acest sector: majoritatea lor sînt ateliere pentru care dimensiunile optime ale producției sînt dintre cele mai scăzute. O oțelărie, de pildă, nu poate fi rentabilă dacă nu produce o cantitate mare de oțel; altfel stau însă lucrurile în cazul unui atelier în care se produc tatami (împletituri de paie folosite în casele japoneze), umbrele de hîrtie sau de mătase, ulei de soia etc. Pentru o bună parte din aceste articole, producția de serie mare joacă un rol slab. Între altele, articolele de consum indigene sînt extrem de numeroase și de diversificate, ceea ce face deosebit de dificilă standardizarea lor; iar procedeele de producție sînt fixate prin tradiție, ele neputînd evolua decît într-un cadru foarte restrîns. Un alt factor este modul de viață nipon, care a suferit transformări foarte lente pînă în ultimii ani. În viața cotidiană a Japoniei a continuat deci să se mențină o îndelungată perioadă de timp cererea de bunuri de consum tradiționale, în ciuda sporirii capacităților de producție în anumite ramuri industriale. Astfel, „industria indigenă" a jucat un dublu rol. Pe de o parte, ea a aprovizionat populația cu bunuri de consum, la prețuri reduse, datorită abundenței mîinii de lucru și salariilor scăzute din acest sector; pe de altă parte, ea a furnizat țării, grație în special întreprinderilor textile, devizele de care avea nevoie pentru a importa tehnica modernă.

A doua categorie de întreprinderi mici include atelierele din sectoarele producției moderne, în special din domeniul mecanicii de precizie. În timp ce menținerea „industriei indigene" s-a datorat mai ales izolării sale de contextul economic în evoluție, întreprinderile din a doua categorie se află integrate perfect în sistemul marii industrii. De aici și cauzele diferite ale supraviețuirii celor două categorii de întreprinderi mici. Profesorul Ryutaro Komiya, de la Universitatea din Tokio, consideră că unul din principalii factori care au favorizat menținerea și proliferarea întreprinderilor mici din industria modernă este refuzul marilor firme de a-și adapta rapid capacitățile de producție în perioadele de conjunctură susținută, cum a fost aceea de după primul război mondial, sau perioada ce a urmat anului 1931, caracterizată prin sporirea comenzilor militare. Dacă monopolurile nipone au socotit creșterea comenzilor în aceste perioade ca un fenomen efemer, întreprinderile mici din sectorul tradițional au fost tentate să-și lărgească sfera de activitate și să se aventureze în domeniile industriei moderne. Acest fapt a favorizat integrarea întreprinderilor mici într-un sistem paternalist, în cadrul căruia firma „mamă" încredințează atelierelor subordonate fabricarea unor piese, urmînd ca asamblarea lor și vinderea produsului să fie făcute de către „compania protectoare". Sistemul paternalist nu numai că explică persistența întreprinderilor mici, dar lasă să se înțeleagă avantajele pe care economia japoneză în ansamblu și marile monopoluri, îndeosebi, le pot avea de pe urma sa. Reducerea costului producției este unul dintre principalele avantaje care sporesc profiturile monopolurilor și, în același timp, mărește competitivitatea produselor japoneze. Atelierele subordonate execută comenzile firmei „mamă" la un preț foarte scăzut, deoarece cheltuielile lor de producție sînt reduse.

Erodarea „dualismului"

DECI, departe de a-și fi pierdut rolul în evoluția economică a Japoniei, sectorul întreprinderilor mici și mijlocii se află, totuși, într-un proces crescînd de dezagregare, erodarea „dualismului" tradițional devenind tot mai evidentă. Doi factori mai importanți întrețin acest proces: schimbările care survin în structura consumului populației și transformările în curentele de schimburi internaționale, sau mai precis, în cererea externă.

Într-adevăr, venitul pe cap de locuitor în Japonia este încă relativ redus: 740 de dolari pe an, ceea ce situează această țară pe locul al 21-lea în lume. Dar, 96% din locuințele urbane dispun de televizoare, 81% de mașini de spălat și 75% de frigidere. Noua orientare a cererii bunurilor de consum pune în pericol întreaga „industrie indigenă", limitînd considerabil perspectivele ei de creștere. Este puțin probabil ca întreprinderile din această categorie să poată să se readapteze pentru a supraviețui noilor condiții ce favorizează întreprinderile cu o producție de serie mare și care au posibilitatea să-și sporească investițiile. De altfel, așa cum am mai amintit, monopolurile japoneze s-au angajat într-o adevărată cursă a investițiilor, iar acest fapt se răsfrînge negativ și asupra întreprinderilor mici integrate în sectoareie industriei moderne. Acestea au început să formeze obiectul unei concurențe puternice din partea monopolurilor, unele dintre marile grupuri industriale tinzînd să invadeze domenii rezervate pînă acum „celor mici".

Referitor la factorul extern, trăsătura cea mai marcantă a transformărilor în curentele de schimburi internaționale este creșterea foarte rapidă a comerțului dintre țările industrializate, în timp ce schimburile tradiționale între statele în curs de dezvoltare și cele industrializate înregistrează ritmuri mult mai scăzute. Acest fenomen este legat mai ales de apariția unor zone comerciale foarte active, cum este Piața Comună vest-europeană. Evident, deplasarea geografică a curentelor de schimburi a determinat o schimbare în natura produselor importate și exportate. Căci, dacă țările în curs de dezvoltare vînd materii prime statelor industrializate, acestea din urmă schimbă între ele în special produse cu un înalt grad de tehnicitate. Evoluția cererii externe influențează astfel considerabil structura industrială a Japoniei, stimulînd creșterea ponderii industriei chimice și a celei constructoare de mașini.

Cercurile politice și de afaceri din Japonia sînt conștiente de faptul că distrugerea „dualismului" tradițional au zdruncina însăși temelia economiei nipone, iar noua „ordine" industrială va trebui să facă față dificultăților pricinuite de dispariția celei vechi. La Tokio se mizează însă pe succesul politicii economice japoneze, care are în vedere lărgirea debușeelor externe. Specialiștii japonezi sînt unanimi în a aprecia că lărgirea continuă a comerțului lor exterior va favoriza dezvoltarea industrială a Japoniei.

Gh. CERCELESCU

---

contribuție la promovarea realismului atît de necesar epocii noastre.

NEÎNTRERUPTELE OSCILAȚII

ECONOMIA vest-germană pare să penduleze, în continuare, între refuzul „recesiunii" și teama de „supraîncălzire". De cîteva luni, după o perioadă mai lungă de stagnare, conjunctura se anunță favorabilă. Tîrgul industrial de la Hanovra, care tocmai s-a încheiat, a dovedit-o în bună măsură. Și aceasta e cu atît mai semnificativ cu cît efortul vînzărilor s-a realizat spre piața internă. Exportul are însă și el perspective favorabile. În pofida faptului că previziunile privind comenzile fuseseră considerate optimiste, acestea au fost întrecute de realitatea cifrelor.

Se înțelege, așadar, de ce curentul de investiții se menține. Mai e încă de adăugat, firește, faptul că se realizează și investițiile de înlocuire și reconstituire a stocurilor, care rămăseseră neefectuate în perioada de stagnare. Prognoza institutelor de cercetări economice arată că, în 1968, beneficiile ar putea crește cu cel puțin 20%.

În privința salariilor oamenilor muncii, nesiguranța mai dăinuie, dar se afirmă că, pentru stimularea cererii de bunuri de consum, ele ar putea fi ameliorate. Sînt optimiste și așteptările privind comerțul cu amănuntul, deși încă nu e de observat o creștere a cifrei de afaceri. Tabloul diferențelor privind situația pe ramuri de activitate nu este nici el de natură să liniștească pe deplin pe responsabilii vest-germani ai economiei. Termenele de livrare în industria de mașini sînt și acum foarte lungi. În timp ce în chimie avîntul care a început la finele lui 1967 continuă, în industria electronică se așteaptă o creștere a cifrei de afaceri de numai 5%. Industria automobilelor încă ezită să se lanseze. Oțelăriile, care au suferit cel mai mult în siderurgie urmările recesiunii, prevăd acum, cu toate acestea, importante comenzi pe piața internă din partea industriei bunurilor de investiții.

În ciuda curentului de neîncredere care se ivise pe piața externă în 1965 și 1966 față de produsele vest-germane — cînd se înmulțiseră plîngerile față de defectele de fabricație — prestigiul acestora acum se reface.

Și totuși, ministrul vest-german al economiei, Schiller, s-a pronunțat pentru o înaintare măsurată, prudentă. Decalajul în timp, care apare între momentul luării deciziilor și efectele acestora în economie, îi îngrijorează pe mulți. Astfel încît, înainte de a se fi restabilit complect, sectoarele echipament minier, cuptoare înalte, mașini agricole, se și tem de eventualele măsuri de frînare pe care le-ar putea lua guvernul pe ansamblul economiei și de care se și pomenește de altfel în discuțiile cu privire la politica economică de urmat. Date fiind comenzile și investițiile, care au fost reluate în chip ferm, se consideră că încetinirea ar putea interveni din nou numai pe calea unor măsuri economice sau monetare.

Toate acestea, ca și măsurile și discuțiile în curs privitoare la exercitarea în viitor a drepturilor sindicale, fac ca, în căutarea stabilității, barometrul economiei să-și continue încă viile sale oscilații.

NOTE EXTERNE

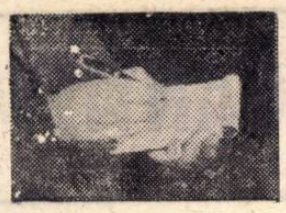

Din bloc-notesul cronicarului

REGULI ALE CONDUCĂTORULUI DE ÎNTREPRINDERE

POTRIVIT opiniilor lui N. Pouderoux, președintele Consiliului general de organizare științifică din Franța (CEGOS), trei sînt principiile care guvernează acțiunea conducătorilor de întreprinderi cu performanțe deosebite: **continua cercetare a adevărului faptelor și cifrelor, constituirea unei echipe sudate de direcție și desemnarea precisă a obiectivelor expansiunii și rentabilității.**

„Cercetarea faptelor și cifrelor — susține el — respectul față de aceste cifre, controalele și raționamentele sprijinite pe aceste cifre și fapte, creează în cadrul întreprinderilor și în afara lor, o morală a preciziei și onestității. Numai doi sau trei ani sînt necesari — după aprecierea sa — pentru ca majoritatea colaboratorilor să se convingă de valoarea acestei noi «reguli de joc», și pentru ca actele îndeplinite să demonstreze că ea este admisă, adoptată și aplicată".

În ceea ce privește cel de-al doilea principiu, Pouderoux consideră că o întreprindere cu oarecare prestigiu nu se poate sprijini pe un singur om, politica sa de conducere trebuind să constituie o **operă colectivă.** În sfîrșit, aplicarea acestor două principii face posibilă determinarea unor obiective realiste (cel de-al treilea principiu) antrenînd rentabilitatea și expansiunea. „Aceste obiective proiectează în viitor echipa de direcție și întreaga întreprindere; este ceea ce americanii numesc P.P.B. (planning, programming, budgeting)".

IMPORTANT ESTE SĂ VINZI

Publicația LA MACHINE-OUTIL FRANÇAISE făcea recent considerații interesante în legătură cu corelația producție-comerț. Se arată astfel că, din păcate, în Franța s-a acordat întotdeauna prioritate producției față de comercializarea rezultatelor ei. Acest neajuns se reflectă în slaba dezvoltare a structurii comerciale a întreprinderilor. Or, important este să și vinzi, nu numai să produci. Revista face referire la rezultatele unei anchete întreprinse de Federația națională a directorilor comerciali din Franța în 650 de întreprinderi. Acest document arată că „majoritatea acestora au rămas la stadiul de artizanat în ce privește comercializarea produselor". Subdezvoltarea serviciilor comerciale — se susține —, nu se referă numai la numărul de salariați folosiți, ci și la activitatea și răspunderea ce le este încredințată în cadrul întreprinderilor. Ei se ocupă de cele mai multe ori numai de vînzare și de administrație. Rare sînt cazurile în care în departamentul comercial, specialiștii se ocupă de export, de studiul pieței, organizarea în mod științific a desfacerii.

Aceasta explică și așa-numitul „marketing gap" de care se ocupa recent și cotidianul economic LES ECHOS, citînd părerile unor experți americani în materie.

CEL MAI MARE ?

ÎN LUNA MARTIE, anul acesta, șantierele navale franceze au lansat și dat în exploatare noul petrolier, Magdala, pe care l-au prezentat presei ca fiind cel mai mare din lume. (Foto 1). O lună mai tîrziu șantierele

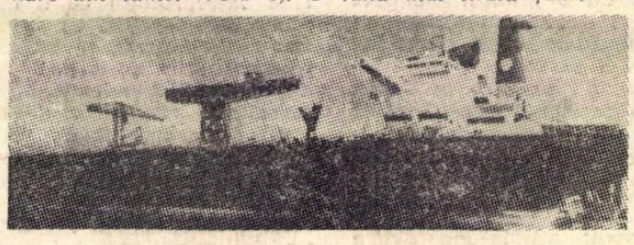

din Kiel (R.F.G.) au lansat petrolierul Murex, pe care revistele vest-germane îl socotesc, de asemenea, ca fiind cel mai mare din lume.

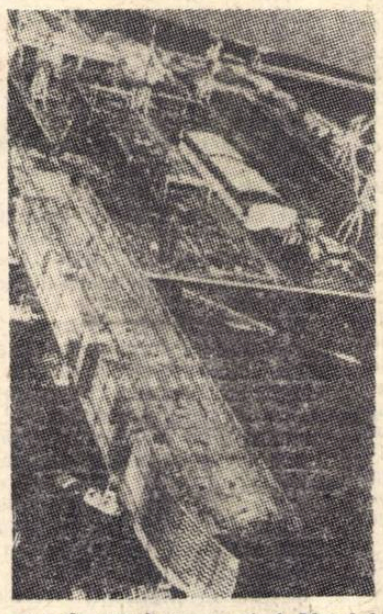

În „conflictul" iscat a intervenit Japonia, cu pretenția că cel mai mare petrolier care circulă în prezent, în apele globului este Idemitsu-Maru. Care este adevărul ? Magdala are 213 000 tone și 325 de metri lungime. Murex are numai 212 500 tone, dar e mai mare în volumul încărcăturii (249 000 mc). Idemitsu-Maru este cel mai lung — are 342 de metri, dar nu are decît 209 302 tone. Îl întrece Magdala și în lățime avînd 50 de metri (față de 47 de metri ai „rivalului"), dar Idemitsu-Maru transportă numai 245 000 mc de produse pe cînd Magdala ajunge la 248 000 m c În aceste condiții disputa rămîne deschisă, pretenția de întîietate a fiecăruia fiind combătută cu înverșunare. Se spune însă că peste două luni — în august — problema va fi soluționată radical; japonezii vor lansa un nou petrolier, care se află acum în finisare la șantierele din Yokohama și care va fi cel mai mare din lume: 312 000 tone, 346 metri lungime, 394 600 mc încărcătură. (Foto 2). Pentru cît timp însă, va fi cel mai mare ?

„BOOM-UL CONGLOMERATULUI"

ÎN STATELE UNITE au loc în prezent discuții în legătură cu perspectivele menținerii valului de concentrări din ultimul deceniu — al treilea în ordine cronologică (primul val s-a situat în pragul secolului nostru, iar următorul în anii '20). În cercurile de afaceri, se pune deseori întrebarea dacă el n-a atins cumva culmea în 1967, cînd s-au înregistrat un număr record de 2975 de fuziuni.

Aprecieri diferite atrage forma cea mai „modernă" de concentrare — crearea așa-numitelor conglomerate. Prin acestea se înțeleg „imperii" economice cu rentabilitate ridicată, care se extind rapid prin absorbirea unor societăți mai puțin prospere din diverse sectoare sau ramuri (de regulă, din cel puțin 8—10 sectoare) și reorganizarea radicală a activității întreprinderilor absorbite.

Satirizînd oarecum practicile, mai ales propaganda, folosite în acest domeniu, săptămînalul financiar american BARRON'S oferă cititorilor săi cîteva sfaturi asupra modului în care ar putea acumula avere și crea un asemenea conglomerat. Astfel, el recomandă, printre altele: alegeți pentru societate o denumire incomprehensibilă, ținînd de domeniul tehnologiei; afirmați că fiecare achiziționare a unei societăți a fost precedată de refuzul a 20—30 de alte oferte; mențineți alături un director, care să explice tuturor că dv. lucrați douăzeci de ore pe zi și dormiți numai patru.

„CROITORUL" DE ARMURI

INCEPUTUL a fost făcut cu o aripă de automobil ușor ruginită, pe care a ciocănit-o într-o seară în bucătărie Heinz Schneider, din Würzburg (R.F.G.), de profesie vînzător. În mîinile lui indeminatice, piese aruncate la cimitirul de automobile s-au transformat în 40 de armuri cu platoșe, apărătoare pentru brațe și picioare, precum și încălțăminte — toate copiate fidel după ilustrații vechi. Pentru coifuri frumos împodobite, Schneider utilizează faruri vechi. Comenzi pentru alte cincizeci de zile așteaptă să fie executate, cumpărătorii fiind, în majoritatea cazurilor, anticari și colecționeri din Europa și Statele Unite. O armură completă necesită însă circa 200 de ore de lucru, iar „croitorul de fiare vechi" nu vrea să renunțe la profesia sa principală, deși cîștigă mult mai bine de pe urma marotei sale. Ilustrația noastră îl înfățișează la „probarea" unei armuri de turnir pedestru din secolul XVI, în greutate de 27,5 kilograme, pe care soția lui o încearcă cu multă răbdare.

CEAIUL — VIRTUȚI ȘI EXPANSIUNE

SE BEA multă cafea în lume, dar puțini sînt aceia care știu că totuși ceaiul este mai răspîndit pe glob decît cafeaua. În timp ce originea cafelei trebuie căutată în Africa și cea a rudei sale apropiate cacaoa, în America, originea ceaiului trebuie căutată în Asia. El se cultiva aici încă din secolul al III-lea înaintea erei noastre.

În secolul XVII, cînd ceaiul este adus în Europa, el provoacă cele mai teribile controverse. Unii îl considerau un adevărat panaceu universal, în timp ce alții îl acuzau a fi una din cele mai groaznice și nocive ierburi. Nici una din păreri nu e însă justificată. Ceaiul nu e nici o „iarbă miraculoasă", dar nici o licoare dăunătoare. Prin elementele stimulative pe care le conține, ceaiul este o băutură complet nedăunătoare. Găsim în ceai puțină cofeină, teofilină, tanin, vitamine, oligo — elemente minerale printre care fluor, substanțe aromatice ș.a. Ceaiul are proprietatea de a facilita concentrarea intelectuală și constituie un tonifiant, atît pentru omul de carte, cît și pentru muncitor.

Dacă francezii nu sînt băutori de ceai (ei consumă pe cap de locuitor numai 50 g pe an), în schimb englezii sînt mari consumatori de ceai (4,5 kg consum anual pe cap de locuitor).

Producția ceaiului în lume și deci practic și consumul său se ridică la peste 1 milion tone. După cifrele publicate de FAO în 1965 producția mondială de ceai s-ar fi ridicat la 1 085 000 tone, dar această cifră este aproximativă căci nu sînt luate în considerație date certe cu privire la producția și consumul în U.R.S.S. și China, țări mari producătoare și consumatoare de ceai. Cele mai mari țări producătoare din lumea capitalistă sînt India și Ceylon-ul.

Patru cincimi din ceaiul vîndut în lume provin din India și Ceylon (în 1965 India a exportat 212 000 tone, iar Ceylon-ul 218 000 tone de ceai).

Este cu atît mai interesant de remarcat poziția fruntașă a acestor țări în producția și exportul de ceai, cu cît în India primele încercări de introducere a culturii ceaiului au avut loc abia în 1834, iar Ceylon-ul a sărbătorit în 1967 o sută de ani de la introducerea ceaiului în insulă. Într-un secol, așadar, în aceste țări cultura ceaiului a devenit ramura economică dominantă (60% din exporturile Ceylon-ului reprezintă ceaiul, iar în India ceaiul este ca volum la export al doilea produs după iută).

După datele F.A.O. această licoare, cu „virtuți admirabile și misterioase", este într-adevăr mereu mai solicitată; producția ceaiului înregistrînd totodată și creșteri importante în țări ca India, Ceylon-ul, U.R.S.S., China, Indonezia ș.a.

I. M.

PE GLOB

● **Institutul de cercetări economice aplicate al Universității din Melbourne a făcut cunoscut că produsul național brut al Australiei ar putea să crească numai cu 5,3% în exercițiul fiscal curent față de 9,4% în exercițiul precedent. Această diminuare s-ar datora secetei de care este bîntuită Australia sud-orientală și scăderii simțitoare a prețului lînii pe piața mondială. În condiții climaterice normale, această creștere ar putea reprezenta 9,5% în exercițiul fiscal următor.**

● **Guvernatorul statului Florida (S.U.A.), Claude Kirk, a declarat în cadrul unei conferințe de presă că statul Florida va fi legat de Europa prin viitoarele avioane supersonice de tipul „Concorde". Ele vor face posibilă parcurgerea rutei Miami—Roma în numai 3 ore de zbor.**

● **Potrivit informațiilor publicate în presa occidentală, Japonia își va modifica începînd cu anul acesta, restricțiile vamale privind importurile de tehnologie. În baza noilor dispoziții, guvernul japonez susține că linia adoptată va liberaliza asemenea importuri, cu excepția acelora care fac parte din sectoarele energiei atomice, spațiale, calculatoarelor electronice, armament, explosivi și petrochimie. În aceste sectoare, importurile vor fi supuse unui examen de la caz la caz, efectuat de comisia pentru investiții (F.I.C.) — organism alcătuit din reprezentanți ai diferitelor societăți nipone.**

● **Datoriile societății petroliere nord-americane „International Petroleum" față de statul peruvian se ridică — potrivit declarațiilor procurorului general al Republicii Peru — la 883 milioane de dolari, ca urmare a exploatării ilegale a unor zăcăminte în această țară. Procurorul general a făcut cunoscută această cifră în momentul în care autoritățile peruviene și-au manifestat intenția de a intenta un proces societății sus-menționate, filială a lui „Standard Oil of New Jersey".**

● **Potrivit unor date publicate de Consiliul național al economiei și muncii, aproximativ un sfert din întreprinderile Italiei se află sub controlul capitalului străin. Investițiile străine directe și mai ales cele americane se remarcă îndeosebi în sectoarele industriale importante și mai dezvoltate din punct de vedere tehnic.**

● **Dacă prețul cafelei va scădea pe piața mondială cu 1% pe pfund, America Latină va pierde 500 milioane de dolari — se arată într-o declarație a Consiliului executiv al Organizației internaționale a cafelei. În prezent — se menționează — cafeaua reprezintă 2 miliarde de dolari din totalul exporturilor țărilor în curs de dezvoltare (apreciat la 35 miliarde de dolari).**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 25 (252)
VINERI
21 iunie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
24 PAGINI • 2 LEI

DIN SUMAR

● Paginile 6–7 :

La masa rotundă
DETERMINAREA CORECTĂ A EFORTULUI PROPRIU – cerință a stimulării întreprinderilor

● Paginile 8–9 :

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI ION IONESCU DE LA BRAD

● Pag. a 11-a :

Dezbateri
RETRIBUIREA MUNCII ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE

● Paginile 12–13 :

PIATRA UNGHIULARĂ A ÎMBUNĂTĂȚIRILOR FUNCIARE

● Pag. a 19-a :

Documentar
Europa occidentală – POLITICA ECONOMICĂ ȘI CICLICITATEA DEZVOLTĂRII

ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 1971-1980

PAGINA A 3-A

HOTĂRÎRILE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

O VIE EXPRESIE A VIRTUȚILOR SOCIALISMULUI

ÎNCĂ O DATĂ partidul nostru comunist a dovedit, prin hotărîrile adoptate de recenta plenară a Comitetului Central, capacitatea de a oglindi în politica sa cerințele actuale ale dezvoltării societății noastre, neabătută consecvență în urmărirea idealurilor socialismului, în aplicarea angajamentelor asumate față de clasa muncitoare, față de întregul popor. Măsurile stabilite se încadrează armonios în programul vast de perfecționare a întregii vieți sociale, constituie o expresie a vitalității orînduirii noastre socialiste.

Dezvoltarea socialistă, potrivit opțiunilor politicii P.C.R., a asigurat economiei românești un dinamism care de mult a căpătat o largă recunoaștere internațională. Socialismul înseamnă în România ritmuri înalte de creștere a producției, pătrundere sistematică a tehnicii și tehnologiei moderne în toate ramurile, modernizarea continuă a structurii economiei. Și, bineînțeles, la activul socialismului, politica partidului nostru înscrie tot mai viguros efectele preocupării pentru laturile calitative ale activității economice — comprimarea costurilor, sporirea productivității, ridicarea nivelului tehnic, a gradului de complexitate, a calității produselor. Toate acestea ar putea fi exprimate succint în ideea succesului cu care în România sînt dezvoltate forțele de producție în toate componentele și aspectele lor esențiale — tehnice și umane, cantitative și calitative. Dar, oricît de mari, de spectaculoase chiar, ar fi succesele noastre în dezvoltarea producției materiale, ea nu a fost și nu este un țel în sine, ci numai un mijloc pus în slujba ridicării omului. Bunăstarea materială a poporului, sporirea nivelului de cultură, înflorirea multilaterală a personalității umane, constituie unicul țel al socialismului, al politicii partidului nostru comunist. O dezvoltare care ar ignora acest țel fundamental, oricît ar fi de mari rezultatele ei, și-ar diminua însuși conținutul său socialist.

La plenara Comitetului Central au fost evocate unele din rezultatele obținute în ultimii 17 ani în ridicarea nivelului de trai al salariaților, al țărănimii. Sînt rezultate cu care ne putem mîndri mai ales dacă le comparăm cu nivelul de la care am pornit. Și dacă le privim în perspectiva obiectivelor viitoare. Față de 1950 numărul de salariați este de 2,2 ori mai mare, salariul real de 2,5 ori, veniturile reale ale țărănimii de aproape 3 ori. În 1967 s-a realizat cu un an mai devreme majorarea salariilor mici și trecerea a un milion de salariați în categorii de salarizare superioară. Majorările de salarii care urmează să fie efectuate vor asigura îndeplinirea obiectivului trasat de Congresul al IX-lea ca salariile reale să crească cu 20—25%. Substanțial și în măsură crescîndă contribuie la creșterea nivelului de trai cheltuielile statului pentru acțiuni social-culturale. Trăind de atîția ani într-o societate socialistă, ne-am obișnuit cu drepturile de care beneficiem, aceste drepturi au ajuns să ni se pară ceva normal. Dar ele nu sînt rezultate automate ale oricărei evoluții social-economice, ci rezultate ale unei politici socialiste conștiente. Marile sume alocate de stat pentru învățămînt, pensii, pentru îmbunătățirea condițiilor locative și edilitare, pentru cultură, sînt instrumente ale unei politici deliberate de asigurare a unei vieți demne pentru cei ce muncesc potrivit idealurilor socialismului.

Desigur, într-un regim socialist o importanță capitală are nu numai problema cît se împarte, ci și problema **cum** se împarte. Socialismul este o orînduire care instituie primatul muncii și trebuie să asigure recompensarea corespunzătoare a contribuției cantitative și calitative a fiecăruia la progresul general, la făurirea prosperității comune, o orînduire a echității și dreptății, care nu numai că desființează exploatarea omului de către om, dar trebuie să vegheze și să prevină apariția unor diferențe nejustificat de mari între veniturile diferitelor categorii de cetățeni. Fiind o lege obiectivă a socialismului, repartiția după muncă exclude uniformizarea veniturilor dar, în același timp, spiritul de echitate propriu so-

(Continuare în pag. 2)

O VIE EXPRESIE A VIRTUȚILOR SOCIALISMULUI

(Urmare din pag. 1)

cialismului cere ca diferențele în retribuție și venituri să fie menținute în anumite limite.

După cum se știe una din direcțiile de perfecționare a mecanismului economic stabilite de Conferința Națională a P.C.R. este îmbunătățirea sistemului de salarizare. Principiile stabilite reprezintă o îmbunătățire radicală a modului de repartiție, prin sporirea cointeresării materiale și răspunderii personale în îndeplinirea sarcinilor, prin eliminarea decalajelor nejustificate între salariile diverselor categorii de oameni ai muncii. Măsurile stabilite de plenară adaugă noi elemente de o covîrșitoare semnificație menite să asigure aplicarea cu mai multă fermitate a principiului socialist al repartiției. Plenara a constatat acumularea pe parcursul dezvoltării noastre a unor anomalii în aplicarea sistemelor de remunerare care conțin în sine tendința creșterii exagerate a diferențierii între venituri, determină apariția unor categorii restrînse de persoane privilegiate, ale căror venituri nu sînt corelate corespunzător nici cu cantitatea și calitatea muncii depuse și nici cu posibilitățile actuale ale economiei naționale.

Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu **„în condițiile cînd întregul nostru popor depune eforturi mari pentru dezvoltarea continuă a economiei, științei și culturii, cînd resursele fondului de consum, deși în continuă creștere, sînt limitate, nu poate fi admisă existența unor venituri care depășesc în mod exagerat nivelul general de trai, posibilitățile actuale ale țării noastre. Aceasta este o problemă socială deosebit de importantă, căreia dacă nu-i acordăm întreaga atenție poate genera fenomene negative în viața societății noastre socialiste“.** Veniturile excesive pot duce la deformarea opticii unor persoane asupra realităților noastre sociale și economice, cu consecințe negative asupra muncii, modului de viață și comportamentului lor în societate. Profund străină oricăror tendințe de uniformizare a retribuției, a veniturilor, orînduirea noastră socială, instaurînd egalitatea socială și politică a tuturor cetățenilor, impune asigurarea unui raport echitabil între veniturile personale, eliminarea contrastelor izbitoare, nejustificate în nivelul de trai.

O sursă de diferențiere nejustificată care va fi pe viitor suprimată este sistemul cumulului de funcții remunerate. De regulă, obligațiile funcției cumulate sînt îndeplinite în timpul orelor de program presupuse de funcția de bază pentru care salariatul respectiv este retribuit integral. Rezultă că cel puțin în parte, societatea retribuie de două ori un anumit efort, ceea ce e contrar principiului socialist al repartiției după cantitatea și calitatea muncii. În plus, așa cum arată experiența, sistemul cumulului de funcții este prin el însuși o sursă de deficiențe în îndeplinirea sarcinilor atît în funcția de bază, cît și în funcția cumulată. Evident că astăzi, la un sfert de veac de la victoria insurecției armate și începutul revoluției populare, după două decenii de dezvoltare socialistă în care au crescut numeroase cadre valoroase în toate domeniile activității materiale și spirituale, sistemul cumulului nu mai poate fi justificat prin penuria de specialiști. Ba mai mult chiar, el devine o frînă în calea promovării cadrelor tinere dornice de muncă și afirmare a capacităților lor. Desființarea sistemului cumulării de funcții remunerate nu exclude dreptul de a efectua în afara orelor de program activități retribuite cu ora sau în acord, dar în general se va aplica cu consecvență principiul ca fiecare persoană să fie retribuită pentru o singură funcție.

O altă anomalie constatată de plenara Comitetului Central și care urmează să fie înlăturată este remunerarea cu indemnizații fixe pe viață a unor titluri și distincții științifice, didactice, artistice și sportive. Desigur aceste titluri au fost și sînt dobîndite prin muncă și constituie consacrarea unor merite cîștigate în mod evident. Este echitabil ca de aceste titluri să se țină seama la ocuparea unor funcții întrucît ele oglindesc capacitatea de a presta activități de o calitate superioară. Dar remunerarea lor cu indemnizații fixe înseamnă de fapt o retribuție căreia nu-i corespunde nici un efort în slujba societății, contrazicînd ca atare principiul socialist al repartiției după muncă. Intelectualitatea țării se bucură de o înaltă prețuire în statul nostru. Este o prețuire meritată care se reflectă în largile posibilități asigurate creației științifice și culturale, în antrenarea largă a intelectualității științifice, tehnice, artistice, didactice la rezolvarea problemelor progresului social-cultural al țării, în grija pentru asigurarea unor condiții de viață și creație corespunzătoare pentru toate categoriile de intelectuali. Ei sînt o parte integrantă a societății noastre socialiste, oameni ai muncii și bineînțeles li se aplică aceleași principii de repartiție, ca și făuritorilor nemijlociți de bunuri materiale. Vor trebui găsite forme pentru ca în retribuția după muncă a oamenilor de știință și cultură, în stabilirea pensiilor lor să se oglindească și mai bine valoarea contribuției și efortului personal.

În scopul lichidării disproporțiilor prea mari în sistemul veniturilor, Comitetul Executiv și guvernul au hotărît luarea unor măsuri de reducere a cîștigului din salariu al unor cadre cu munci de răspundere în organele și instituțiile de partid și de stat centrale și locale.

Plenara a stabilit de asemenea o serie de măsuri pentru ca pîrghia impozitelor să fie mai bine folosită în vederea unei mai echitabile repartiții a veniturilor. Se va aplica cu consecvență principiul după care la sume similare veniturile sînt supuse unor impozite similare și se va asigura o mai judicioasă progresivitate a impunerii care să țină seama de toate veniturile obținute de o persoană și să acționeze eficient la toate nivelele de venituri.

Socialismul este incompatibil cu obținerea de venituri pe altă cale decît prin muncă. Din păcate însă mentalitățile înapoiate, rămășițele orînduirii burgheze în comportamentul unor oameni n-au dispărut cu totul. Există încă persoane, care, sfidînd majoritatea covîrșitoare a poporului nostru, realizează venituri ilicite prin păgubirea avutului obștesc, frustrarea sau înșelarea cetățenilor, prin folosirea abuzivă a anumitor poziții administrative. Asemenea persoane provoacă indignarea justificată a cetățenilor. Iată de ce nu poate determina decît satisfacție măsura instituirii controlului averilor dubioase și veniturilor dobîndite pe căi ilicite, ca și sancțiunile fiscale ce urmează a fi aplicate veniturilor nejustificabile. Bineînțeles, stîrpirea profitorilor, a elementelor care urmăresc îmbogățirea pe căi necinstite nu poate fi un rezultat automat al adoptării unor legi. Aceasta presupune o intoleranță activă din partea cetățenilor, o vigilență sporită față de orice tendință de parazitism social, de incorectitudine și necinste.

Pătrunse de un înalt umanism, de un adînc spirit de echitate, măsurile adoptate de plenara Comitetului Central pun și mai puternic în valoare virtuțile socialismului, principiile de dreptate și echitate socială, proprii orînduirii noastre, ele sînt întîmpinate cu o deosebită satisfacție și mîndrie de muncitori, țărani, intelectuali, de întregul nostru popor.

Plin de adînci semnificații este conținutul informării prezentate în plenară asupra măsurilor adoptate de partid și guvern pentru asigurarea îndeplinirii planului de stat, în condițiile speciale ale secetei care s-a abătut asupra țării noastre. Înainte de toate, trebuie subliniat succesul deplin al măsurilor pentru combaterea efectelor secetei. În condițiile organizării socialiste a agriculturii, ale premiselor materiale și organizatorice create în ultimii ani, eforturile pline de abnegație ale țărănimii noastre, ale industriei socialiste au permis să se limiteze efectele secetei. Agricultura noastră va acoperi și în acest an nevoile de consum ale populației, nevoile de materii prime ale industriei. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceasta dovedește superioritatea agriculturii noastre socialiste, capacitatea ei de a face față unor situații grele. Rezultatele obținute ar fi fost și mai bune dacă în cadrul șesenalului ar fi fost atinse nivelele prevăzute în ceea ce privește extinderea suprafețelor irigate și sporirea producției de îngrășăminte.

Producția agricolă va fi în acest an sub nivelele planificate. Totuși ca urmare a descoperirii de noi rezerve pentru sporirea producției industriale și majorarea exporturilor, minusurile provocate în venitul național și în încasările din importuri prin micșorarea producției agricole vor putea fi în întregime compensate. Vom putea continua astfel realizarea programului de investiții prevăzut și urmări cu succes atingerea obiectivelor finale ale cincinalului.

În împrejurări mai dificile, economia noastră face astfel dovada resorturilor interne solide din care izvorăște dinamismul său. Descoperirea rapidă a posibilităților de a contracara urmările economice ale secetei, de a le pune în valoare demonstrează justețea liniei generale a partidului nostru, entuziasmul cu care ea este sprijinită în mase, capacitatea organizatorică a partidului, valoarea cadrelor noastre economice.

Prin ansamblul lucrărilor sale, prin hotărîrile adoptate, plenara Comitetului Central adaugă noi elemente importante la desăvîrșirea socialismului în societatea noastră, furnizează noi premise progresului social-economic continuu al României.

ÎMBUNĂTĂȚIREA PLANIFICĂRII ȘI FINANȚĂRII MIJLOACELOR CIRCULANTE

LECTURA ARTICOLULUI cu titlul de mai sus („Viața economică“ nr. 21) mi-a atras atenția în mod deosebit. Tov. C. Duțu, director general adjunct în Ministerul Finanțelor a ridicat unele probleme legate de creșterea eficienței mijloacelor circulante și de simplificarea metodologiei de planificare a acestora.

În legătură cu această problemă aș dori să exprim și eu unele păreri.

După cum este știut, în condițiile calculării manuale, stabilirea normativului mijloacelor circulante după metodologia actuală, necesită un volum mare de muncă. Este evident că, aplicarea unui coeficient (viteza de rotație) la valoarea producției globale este o operație foarte simplă și va asigura o economie de timp față de modul de calcul utilizat în prezent. Cum va putea însă întreprinderea să desfășoare o activitate economică corespunzătoare, conducîndu-se numai după acest normativ global ?

În orice moment suma mijloacelor circulante aflate în sectoarele aprovizionării, producției neterminate și desfacerii (inclusiv produsele expediate), trebuie să fie egală cu valoarea normativului. Activitatea acestor sectoare este coordonată însă de salariați diferiți. Apare deci necesară calcularea — pentru uz intern — a normativului pe aceste trei sectoare de activitate, iar în cazul producției neterminate și pe secții de fabricație. Dacă nu vom face acest calcul ar însemna că la orice apariție de greutăți în activitatea economică, marcată prin lipsă de disponibil în contul de decontare, să nu se poată răspunde la întrebarea : **unde s-a produs imobilizarea ?** Neputîndu-se deci stabili precis cauza, neputîndu-se identifica deci sectorul (aprovizionare, desfacere etc.) și elementul unde s-a produs imobilizarea temporară, nu se vor putea lua măsuri de remediere. Urmează deci a se face defalcarea normativului total, pe elemente, eventual după metoda indicată în articol.

Dacă în situația existenței unor supranormative, din analiza făcută pe cele trei sectoare, le-am localizat în sectorul desfacerii, cum se poate conduce analiza mai departe ? Cred că nu ar fi lipsit de interes să se pună sub semnul întrebării, în primul rînd, metoda de defalcare a normativului total. Dar să considerăm că această metodă a rezistat oricărei critici, că normativul stabilit pentru sectorul desfacerii este just delimitat și că avem în depozitele întreprinderii produse peste normativ. Urmează întrebarea logică : asupra căror produse trebuie să acționăm ? Care din aceste cîteva sute (sau poate mii) de sortimente se găsesc într-o cantitate mai mare decît ar trebui ? Existentul îl avem pe sortimente ; dar cu ce îl comparăm ? **Apare deci obligatorie defalcarea normativului pe produs (sortiment).**

Desigur că se poate face acest calcul luînd numărul de zile din anul de bază, diferența dintre normativul total pe sectorul desfacere reieșit din acest calcul analitic și normativul reieșit prin defalcarea făcută inițial. Se pare deci că am ajuns la aproape aceeași muncă : astăzi înmulțim producția unei zile cu intervalul mediu dintre două expedieri conform contractului, mîine vom înmulți la fel, producția unei zile cu același interval din anul de bază.

Situația este aceeași și în cazul aprovizionării, bineînțeles cu un volum diferit de muncă. Și aici întreprinderea are nevoie de un calcul analitic pe obbiect, pe fiecare material în parte, pentru a urmări o bună utilizare a mijloacelor circulante în acest sector, pentru a preîntîmpina o depășire a normativului.

Dar și în această situație se vor găsi formule mai simple de calcul. Trebuie însă să se aibă în vedere că aplicarea automată a unor coeficienți, ce se referă la anul de bază, urmează a fi făcută cu prudență atît în cazul acestor calcule analitice, cît și în calculul normativului total, întrucît exactitatea lor va fi influențată negativ în situația în care în anul de plan avem de-aface cu condiții diferite : structura sortimentelor, sursa de aprovizionare, modificări în tehnologie etc.

Cele de mai sus nu trebuie să lase impresia că sînt împotriva metodei de calcul a normativului propusă în articol. **Am vrut să arăt numai că dacă pentru organele financiar-bancare calculul normativului se reduce foarte mult, această micșorare a volumului de muncă este parțial relativă pentru întreprindere,** aceasta fiind nevoită a face mai mult decît o simplă înmulțire, și anume o serie de calcule pentru stabilirea normativului pe elemente și sortimente de materiale și produse.

Cu aceste rezerve, consider că metoda propusă va ușura munca întreprinderilor. Repet, nu în măsura în care s-ar părea că rezultă din materialul publicat, însă în orice caz va reprezenta o simplificare de mult așteptată de economiști. Dacă nu este importantă prin volumul de muncă economisit, este extrem de valoroasă dintr-un alt punct de vedere, ce nu a fost subliniat în material, acela de a feri întreprinderea de aspectul destul de des întîlnit de a fi criticată pentru un supranormativ apărut temporar la un element, deși concomitent avea subnormativ la un altul.

Ioan PAULIAN
contabil șef,
Întreprinderea „Dîmbovița“-
București

ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 1971-1980

AUTOMATIZAREA — DIRECȚIE PRINCIPALĂ A PROGRESULUI TEHNIC

REVOLUȚIA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ contemporană se caracterizează printr-o mare complexitate, condiționînd principalele orientări ale progresului tehnic modern — electrificarea, chimizarea și automatizarea — și afectînd toți factorii producției — sursele de energie, obiectele muncii și uneltele de muncă. Dacă descoperirea energiei nucleare a deschis posibilitatea reconstruirii radicale a bazei energetice actuale, iar chimia modernă oferă economiei o varietate largă de materii prime și materiale sintetice, **automatizarea modifică însăși structura industriei și reprezintă o fază superioară în dezvoltarea producției mașiniste.**

Necesitatea trecerii la această fază înaintată s-a pus cu acuitate în ultimii ani și în țara noastră, avîndu-se în vedere cerințele creșterii productivității muncii sociale și reducerii cheltuielilor de producție.

Combinatul Siderurgic Galați : **sala de comandă a instalațiilor automatizate de la furnalul de 1700 mc, de unde se urmărește întreg procesul tehnologic de elaborare a șarjelor de fontă**

● Retrospectivă

PÎNĂ ÎN 1960, elaborarea de elemente și echipamente de automatizare s-a efectuat în țara noastră în diferite institute și întreprinderi cu profil electrotehnic din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și din alte organizații economice. Uzinele au produs o serie de relee electromagnetice, contactoare, chei, butoane, elemente clasice, folosite în general pentru automatizări secvențiale, circuite de comandă sau semnalizare.

În aceeași perioadă, proiectarea instalațiilor de automatizare s-a făcut la diferite institute tehnologice, folosindu-se aparatură de automatizare din import. S-au obținut unele realizări în domeniul rafinăriilor de petrol și al siderurgiei.

Cercetările și experimentările din cadrul institutelor Academiei au avut un caracter teoretic fiind orientate spre elaborarea de materiale de școlarizare a viitorilor specialiști în automatică. În această perioadă, elaborarea și fabricarea elementelor și a echipamentelor de automatizare se caracteriza prin lipsa unei concepții unitare privind proiectarea, execuția și organizarea acestui sector, întreaga activitate fiind orientată în funcție de anumite cerințe stringente ale diferitelor ramuri ale economiei naționale.

Pornind de la această stare de lucruri, în 1960, printr-o hotărîre a Consiliului de Miniștri se creează întreprinderea cu profil complex de proiectare, execuție montaj „Automatica" care, neavînd o bază de execuții fizice, fuzionează cu întreprinderea „Termotehnica", sub denumirea de „Automatica". În cadrul acestei noi întreprinderi — primul nucleu profilat și stabil de acest fel — s-a trecut la elaborarea documentațiilor pentru elemente, echipamente și instalații de automatizare.

În scopul dezvoltării bazei materiale a domeniului automatizărilor, s-a organizat în martie 1962 Grupul de uzine de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare (GUAEIA), iar pe scheletul sectorului de proiectare din „Automatica" s-a înființat Institutul de proiectări aparataj electrotehnic și instalații de automatizare (IPA), ca unitate independentă, funcționînd pe principiul gestiunii economice proprii. Apare deci, pe de o parte, un institut în scopul elaborării elementelor și instalațiilor de automatizare necesare ramurilor industriale — atît pentru nevoi interne, cît și pentru export — iar pe de altă parte un grup de uzine profilate, care concură la fabricarea diferitelor elemente și echipamente de automatizare.

Pînă în 1963, unele elaborări de elemente și echipamente de automatizare se efectuau în IPA pe regim de proiectare cu experimentare și de ICET în regim de cercetare. În scopul lichidării paralelismului, secția de automatică și telemecanică de la ICET a fost transferată la IPA, creîndu-se astfel un nucleu unic, mai puternic, de cercetare.

Iată în linii mari, etapele principale ale dezvoltării, pînă în prezent, a sectorului de automatizare. Cu toate schimbările de forme organizatorice intervenite pe parcursul ultimilor ani de la început activitatea s-a desfășurat pe două căi : cercetarea și elaborarea de elemente și echipamente de automatizare ; întocmirea documentațiilor pentru instalațiile de automatizare necesare principalelor ramuri ale economiei naționale. Acest profil mixt, apărut de la început, se menține și astăzi, ca o necesitate obiectivă a stadiului actual de dezvoltare a automatizărilor în țara noastră.

● Sisteme moderne în automatica industrială

LA CAPĂTUL UNEI PERIOADE DE TIMP relativ scurte, în cadrul sectorului de cercetare-proiectare s-au înregistrat o serie de realizări importante. Încă în 1960, s-a întocmit un studiu tehnico-economic de orientare a asimilării elementelor de automatizare. Pe baza acestuia, **în perioada 1961—1963 s-a elaborat sistemul de elemente de comutație statică pentru frecvențe joase UNILOG, cu tranzistoare fabricate în țară, sistem similar ca performanțe cu cele pe plan mondial.**

Cu elementele din sistemul UNILOG s-au elaborat de către I.P.A. sau alte instituții diferite echipamente unicat sau în serie mică, care funcționează în bune condițiuni în exploatare : echipamente pentru comanda program numerică mașini-unelte și diferite agregate, programatoare, ascensoare de persoane, telemecanică și prelucrarea automată a datelor, precum și diferite aparate de reglare discontinuă. De asemenea, s-a elaborat un sistem unificat pentru acționări electrice reglabile UNIDIN, sistem tot cu semiconductoare din țară. Cu elemente din sistemul UNIDIN s-au realizat o serie de echipamente pentru industria siderurgică, ușoară, pentru alimentarea stațiilor de radio-releu, substații electrice de cale ferată, mașini-unelte și alte procese rapide.

În afara celor două sisteme și a echipamentelor cu elementele componente din cadrul lor, **în sectorul de cercetare I.P.A. s-au elaborat diferite elemente și aparate ca : relee de timp tranzistorizate, programatoare, traductoare inductive de poziție** etc. O activitate intensă s-a depus în vederea integrării și perfecționării sistemului electronic de reglare a proceselor tehnologice. De asemenea, s-au abordat studii cu caracter general de identificare a proceselor tehnologice, pentru mărirea siguranței în funcționare a elementelor și schemelor de automatizare, metode de transmitere a informațiilor, procedee de protejare la perturbații a canalelor de transmitere a informațiilor și altele.

Paralel cu activitatea desfășurată în domeniul cercetării, s-a dezvoltat și sectorul de proiectare a instalațiilor de automatizare Perioada 1960—1965 s-a caracterizat prin aceea că, aparatura de automatizare introdusă în proiecte (pneumatică, electrică și electronică), a fost achiziționată din import. Începînd cu anul 1966, I.P.A. a căutat, pe de o parte, ca în proiectele elaborate să introducă aparatura electronică asimilată în țară sau prevăzută spre asimilare, iar pe de altă parte, prin avizele date, a îndrumat și alte institute pe această linie.

În ultimii ani, s-au elaborat proiecte pentru industria materialelor de construcții, metalurgică, industria ușoară și alimentară, prepararea minereurilor și extracție, industria chimică, pentru alimentări cu apă și irigații în agricultură. În vederea asimilării de mașini-unelte, s-au executat proiecte de automatizare pentru familiile de mașini de alezat și frezat, strunguri Carusel, mașini portal de frezat longitudinal, o serie de proiecte pentru mașini-unelte specifice industriei lemnului, precum și unele echipamente pentru diferite familii de cazane.

Concomitent cu proiectarea elementelor de automatizare necesare echipării diferitelor mașini, utilaje sau pentru automatizarea unor procese tehnologice din diverse domenii industriale, au fost elaborate o serie de proiecte pentru export.

● Consecințele tergiversării unor studii

ACTIVITATEA automatizării proceselor de producție a prezentat în perioada amintită și unele lacune, mai ales în direcția orientării cercetării, proiectării și execuției elementelor de automatizare, ceea ce a frînat dezvoltarea la limitele posibilităților existente ale elaborării elementelor și echipamentelor de acest gen. O bună perioadă de timp, conducerea I.P.A. s-a orientat spre elaborarea de studii și proiecte pentru a acoperi capacitatea de proiectare și cercetare, neglijînd realizările fizice. Aceasta și pentru faptul că atelierul de prototipuri, în decurs de peste 6 ani de existență, s-a dezvoltat foarte puțin.

Orientarea în finalizarea unor cercetări și sistarea lor la momentul oportun, n-a fost întotdeauna satisfăcătoare. Aparatura de radio telecomandă pentru mașini de ridicat, de pildă, lucrare care s-a cercetat cîțiva ani la I.C.E.T., s-a transferat în 1963 la I.P.A., o dată cu personalul și a fost finalizată abia în 1967. La terminarea lucrării, s-a ajuns la concluzia că ea trebuie „conservată" pînă cînd vor apare cereri de utilizare. Aparatura de telemecanică în cod de impulsuri, pentru conducte magistrale de gaze, transferată de la I.C.E.T. la I.P.A. în 1963, sub formă de model de laborator, se pune în funcțiune abia în acest an. De asemenea, echipamentul de comandă program SNA-400 s-a cercetat cîțiva ani la I.C.E.T. a venit în 1963 la I.P.A. și s-a prevăzut ca abia în trimestrul I/1969 să fie gata ca echipament tranzistorizat.

În timp ce pe plan mondial cercetarea aplicativă se finalizează foarte repede, timpul fiind în unele cazuri de cîteva luni, la noi se tergiversează ani de zile, ceea ce duce la uzarea morală a rezultatelor cercetării, la irosirea de fonduri și de energie. În acest fel, se creează un decalaj nedorit între nivelul de realizare tehnică și al economicității, înregistrate în acest domeniu la noi în țară, față de cel atins pe plan mondial.

Întîrzierilor care au avut loc în sfera cercetării, proiectării și a finalizării soluțiilor li s-au adăugat — nu de puține ori — și cele din domeniul asimilării. **Între elaborarea studiilor și asimilarea unor produse trece o perioadă prea mare de timp, care afectează, în momentul cînd sînt trecute în fabricație de serie, modernitatea — sub aspect constructiv-funcțional și al eficacității economice — a elementelor de automatizare.** În loc ca Întreprinderea „Electroaparataj", de exemplu, să înceapă imediat asimilarea seriilor de contactoare AC-3, automate tip compact, blocurilor de relee termice și microîntrerupătoarelor de precizie, elaborate pe baza studiilor finalizate în 1962 de I.P.A., a abordat numai o parte din acestea, abia în 1967. De asemenea, alte elemente de automatizare — siguranțele cu mare putere de rupere, întrerupătoarele automate tip AMT etc — au fost abandonate, fără să existe temeiuri de ordin tehnic sau renunțări din partea beneficiarilor, imediat după ce au fost omologate și definitivată fabricația.

Finalizarea diferitelor faze ale asimilării este condiționată, între altele, și de calitatea îndrumării tehnice acordată pe parcursul realizării fiecărei etape de însușire a unui anumit produs, atît în ceea ce privește detaliile constructive prevăzute în proiect, cît și cele care se referă la rețetele tehnologice. Nu peste tot însă, în compartimentul fabricației de elemente de automatizare, serviciile constructor și tehnolog-șef sînt dotate cu cadre de specialiști sau organizate în mod adecvat.

Mai mult, unele întreprinderi — „Automatica", I.M.I.A. etc. — nu și-au format nuclee de specialiști care să poată asigura verificarea finală și punerea în funcțiune a unor instalații cu blocuri și subansamble electronice. Din această cauză, la punerea în funcțiune a unor asemenea instalații fabricate în diferite întreprinderi profilate, sînt solicitați cercetătorii.

Paralel cu conturarea mai precisă a profilului întreprinderilor, prin comasarea elementelor de automatizare înrudite constructiv și tehnologic, se pune cu acuitate problema tipizării lor. În acest fel, acolo unde este posibil acest lucru, se pot mări seriile de fabricație, crește economicitatea producției etc. Tipizarea unor construcții de panouri și dulapuri metalice întreprinsă la „Automatica", în scopul unei mai judicioase organizări a fabricației, care a dat rezultate bune, poate constitui o experiență valoroasă și pentru alte întreprinderi de producție cu specific electronic.

O uzină cu profil bine determinat, care poate să treacă imediat și cu mai mult curaj la această acțiune, este F.E.A. Se impune, pe viitor, ca specialiștii din această uzină să se preocupe, cu seriozitatea care se cere, de unificarea și modernizarea cît mai urgentă a elementelor constructive.

Livrarea la timp și pe sortimente a componentelor electrice și electronice, duce la finalizarea cercetărilor și la execuția la timp a aparaturii electronice. Dacă o serie de componente electronice au fost produse la timp și pe sortimente de către I.P.R.S.-Băneasa, tranzistoarele necesare aplicațiilor industriale au constituit o „povară" pentru aceasta și un motiv de nerealizare la timp a unor sarcini pentru diferiții beneficiari. Într-adevăr, această întreprindere nu a fost construită pentru a produce componente profesionale. Dar, **metoda sortării** din producția curentă de semiconductoare pentru nevoi industriale au aplicat-o toate firmele producătoare de elemente și echipamente cu semiconductoare din străinătate pînă la apariția fabricației celor profesionale.

Pornind de la experiența pozitivă acumulată în acest domeniu pe plan mondial, și cercetătorii din I.P.A. și-au început lucrările în perioada 1961—1963, folosind tranzistoarele produse în țară pentru elementele de comutație statică UNILOG. În acest scop, în 1964, I.P.R.S.-Băneasa a și elaborat o normă internă care s-a pus în discuție abia în 1967 și nici pînă la ora actuală tranzistoarele nu se pot obține conform acestei norme. Această situație a frînat foarte mult introducerea comutației statice în echipamente.

ing. Stelian TOADER
secretar științific,
Institutul de proiectări aparataj electrotehnic și instalații de automatizare

(Continuare în pag. 17)

PENTRU PLANIFICAREA PRODUCȚIEI — UN SINGUR INDICATOR

*INTRE MĂSURILE privind perfecționarea conducerii și planificării economici naționale prevăzute de Conferința Națională a partidului un loc important revine stabilirii unui sistem de indicatori mai simplu, dar cu o putere mai mare de caracterizare a proceselor și fenomenelor, capabil să reflecte cît mai exact și multilateral principalele laturi ale activității economice. De aceea, considerăm că reluarea discuției din „Viața economică" privind indicatorii folosiți pentru reliefarea activității întreprinderilor și a eficienței lor economice este binevenită *).*

Pentru a se stabili un sistem de indicatori care să satisfacă pe deplin cerințele ce se pun în fața planificării economiei naționale și a activității fiecărei întreprinderi în parte, o primă condiție este examinarea critică a indicatorilor folosiți în prezent, atît sub raportul necesității lor, cît și al capacității de a oglindi diferitele laturi ale reproducției sociale. Pornind de la un atare punct de vedere, vom face cîteva observații numai asupra unora din indicatorii economico-financiari utilizați în practică.

Astăzi, mai mult ca oricînd, devine evident că nu mai putem opera cu puzderia de indicatori, folosiți pînă acum. Aceasta cu atît mai mult cu cît o serie dintre ei reflectă numai unele aspecte parțiale, ce pot fi regăsite în conținutul unor indicatori sintetici; ei au fost creați îndeosebi pentru necesități de fundamentare a planului, de analiză sau pentru a obliga întreprinderile să îndeplinească anumite sarcini. După cum se știe în viitor întreprinderilor li se vor stabili ca sarcini de plan un număr limitat de indicatori și anume cei mai reprezentativi. In acest fel, ele vor căpăta o mai mare mobilitate în adaptarea producției la cerințele pieței, respectînd totodată direcțiile principale de dezvoltare stabilite la nivelul întregii economii naționale. Desigur că pentru nevoile proprii de analiză, fundamentare etc. fiecare unitate ar urma să folosească o seamă de indicatori, după trebuință.

● Este suficient „producția globală"

PENTRU A CARACTERIZA volumul producției, după părerea noastră, **indicatorul producția globală își justifică pe deplin existența.** Într-adevăr, el evidențiază întreaga activitate productivă desfășurată de o întreprindere într-o perioadă anumită; totodată, constituie un element de apreciere a contribuției fiecărei întreprinderi la formarea produsului social total. Producția globală constituie, de altfel, singurul indicator care dă posibilitatea evidențierii muncii încorporate în producția finită și nefinită, asigurînd o bază de calcul pentru stabilirea fondului de salarii. Discuțiile purtate în presa de specialitate cu privire la modul de calcul a fondului de salarii pe altă bază decît producția globală nu au fost convingătoare, iar diversele propuneri s-au dovedit neviabile.

În practica actuală se folosește concomitent și un al doilea indicator, respectiv **producția marfă.** După cum este cunoscut, el exprimă o componentă a producției globale. În asemenea condiții, se pune întrebarea: dacă producția marfă constituie un indicator de sine stătător, de ce bunăoară nu ar constitui un indicator și producția neterminată, care, pe lîngă faptul că este componentă a producției globale, este destinată să îmbrace forma producției marfă? Transformarea diferitelor părți componente ale unui indicator în indicatori de sine stătători nu este justificată. Existența ca indicator a producției marfă nu poate fi susținută nici prin argumentul că ar servi drept condiție pentru acordarea premiilor personalului tehnic-administrativ. Producția marfă — așa cum este definită în momentul de față — nu face altceva decît să ateste că unul sau mai multe produse, de o anumită valoare, au fost terminate la o anumită dată. Mai mult. Inutilitatea folosirii acestui indicator rezultă și din faptul că întrucît nu poate să reflecte situația reală a îndeplinirii sarcinilor de producție, a fost nevoie de o divizare a conținutului său în părțile componente, respectiv în sortimente nominalizate prin plan și în valoarea contractelor încheiate cu beneficiarii.

Este evident că un atare indicator nu servește necesităților întreprinderii și nici celor ale economiei naționale. De aceea, noi opinăm pentru folosirea unui singur indicator privind volumul producției și anume producția globală. **O atare opinie se întemeiază și pe considerentul că s-au conturat deja suficiente elemente care permit perfecționarea metodologiei de calcul a acestui indicator, în sensul eliminării așa-numitelor duble înregistrări.** Desigur că în măsura în care se consideră oportun să se oblige întreprinderile să producă anumite produse sau sortimente — în funcție de cerințele economiei naționale — este necesar să se utilizeze și indicatorii respectivi, în expresie naturală.

● Rezultatele financiare sînt reflectate cel mai bine de beneficiu

O ALTĂ CATEGORIE de indicatori — care derivă unul din altul sau reliefează în esență același fenomen — este formată din beneficiu, nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, sarcina de reducere a prețului de cost al producției marfă comparabile. Pentru necesitățile analizei, adăugăm la aceștia și producția marfă vîndută și încasată.

Criteriul esențial pentru aprecierea activității economice a unei întreprinderi — subliniat în mod deosebit la Conferința Națională a partidului — este realizarea de beneficii, respectiv rentabilitatea fabricării fiecărui produs. Este de la sine înțeles că **menținerea beneficiului ca indicator este pe deplin justificată.**

Dacă analizăm conținutul **indicatorului cheltuieli la 1000 lei** (producție marfă, sau producție marfă vîndută și încasată), constatăm că nu este altceva decît rezultatul raportării valorii producției respective, în preț de cost, la același fel de producție în preț de vînzare. Se vede clar că **el nu face altceva decît să stabilească într-o altă formă tot beneficiul** (care este diferența dintre prețul de vînzare și prețul de cost). Dacă mai adăugăm că de cele mai multe ori stabilirea nivelului cheltuielilor la 1000 lei (producție marfă) se face nu în funcție de cheltuielile necesitate pentru realizarea unor produse bine stabilite ca număr și valoare, ci pe bază de date statistice, de realizări anterioare etc., rezultă credem cu prisosință inutilitatea lui practică.

Aproape identic se petrec lucrurile și cu „sarcina de reducere a prețului de cost al producției marfă comparabile". Din moment ce beneficiul este acela care arată în principal nivelul eficienței activității întreprinderii, este clar că prezintă puțină importanță dacă acesta este realizat la o producție fabricată și în anii precedenți sau la o producție ce se fabrică pentru prima dată în anul de plan. De altfel, progresul tehnic impune modernizarea permanentă a producției și respectiv a produselor, asimilarea de noi și noi produse și sistarea fabricării produselor învechite, depășite. În condițiile unei economii dinamice, mobile, însăși noțiunea de producție comparabilă devine tot mai perimată.

Pe de altă parte, modul cum se stabilește în prezent „sarcina de reducere a prețului de cost..." împinge la concluzia absurdă că ar fi posibilă fabricarea unor produse — a celor care se află în nomenclatorul unei uzine de foarte mulți ani — chiar fără nici un fel de cheltuieli; prin simpla însumare a sarcinilor de reducere a prețului de cost, de exemplu, pe timp de 20 de ani, se ajunge la un preț de cost egal cu zero. Absurditatea este evidentă.

Dacă se ține seama și de imperfecțiunile metodologiei de stabilire a producției comparabile — nivelul acesteia putînd fi „calculat" mai mare sau mai mic, potrivit necesităților impuse de coeficientul de reducere a prețului de cost, rezultă că pentru menținerea acestui indicator nu există prea multe argumente. Mai trebuie arătat că în momentul cînd forul coordonator stabilește sarcina de reducere a prețului de cost nu este în posesia tuturor elementelor care să-i permită să facă aceasta în mod științific pentru toate întreprinderile. În cele mai multe cazuri nu se cunoaște decît nivelul aproximativ al producției comparabile, respectiv numărul de produse și cantitatea ce se va executa din fiecare. Apare evident că „sarcina" nu se stabilește pe o bază reală și nici printr-o metodă de calcul fundamentată științific.

Din cele de mai sus, se poate vedea că beneficiul poate concretiza eficiența economică a unei întreprinderi, fără a mai fi nevoie de alți indicatori suplimentari de genul celor despre care s-a vorbit.

În ceea ce privește **indicatorul producției marfă vîndută și încasată,** chiar dacă lăsăm la o parte faptul că metodologia de calcul, așa cum este definită în prezent, comportă discuții, elementul de apreciere fiind preponderent, se pune problema dacă el poate oglindi just activitatea unei întreprinderi. Acest indicator are menirea de a obliga întreprinderile să mărească viteza de rotație a mijloacelor circulante și să aibă lichidități financiare conform unor normative stabilite. Ca atare, el este deci destinat „să impulsioneze" întreprinderile să-și valorifice în mod operativ producția marfă fabricată. De reținut că îndeplinirea acestui indicator nu atrage după sine realizarea în mod automat a sarcinii privind beneficiul. Este posibil ca o întreprindere să-și depășească planul la beneficii și să nu atingă nivelul stabilit la producția marfă vîndută și încasată și invers. Pe de altă parte, realizarea sau nerealizarea acestui indicator este influențată nu numai de factori dependenți de întreprindere, ci și de factori externi, printre care: încasarea facturilor (refuzuri neîntemeiate îndeosebi din lipsa fondurilor de investiții și a plafoanelor de credite), circuitul documentelor de decontare (în special depășirea termenului „normal" pentru livrările la distanțe mari), condițiile specifice de livrare prevăzute în contracte, posibilitățile de expediție în diferite perioade (neprimirea la timp a mijloacelor de transport) etc. Nici o întreprindere nu fabrică produse numai de dragul de a le vinde și a încasa contravaloarea lor, așa cum vrea să spună acest indicator. Scopul final al oricărei producții este ca prin valorificarea produselor — necesare pieței — să se poată acoperi cheltuielile de producție și să se obțină un beneficiu cît mai mare.

După opinia noastră, **în cazul menținerii beneficiului ca singur indicator financiar, acesta trebuie corelat cu producția globală și nicidecum cu producția marfă,** care, așa cum am arătat, este numai una din componentele producției globale. Necorelarea beneficiului cu producția globală facilitează creșterea producției neterminate, scăzînd interesul întreprinderilor pentru transformarea unei cantități cît mai mari a producției nefinite în producție finită. Acest lucru este demonstrat și de faptul că în producția nefinită se găsesc uneori „comenzi" cu ciclu de fabricație depășit, sistate sau abandonate de mai mulți ani.

Experiența arată că prin stabilirea unui număr mai mic de indicatori — cei sintetici — și prin condiționarea cointeresării materiale de realizarea acestora, colectivele din întreprinderi au posibilitatea să-și manifeste din plin spiritul creator, să adapteze în mod operativ producția la cerințele pieței.

Ion BUNEA
Vasile N. DUMITRIU

*) Vezi „Viața economică", nr. 22/1967 și 16/1968.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

RECORDURI SUI-GENERIS

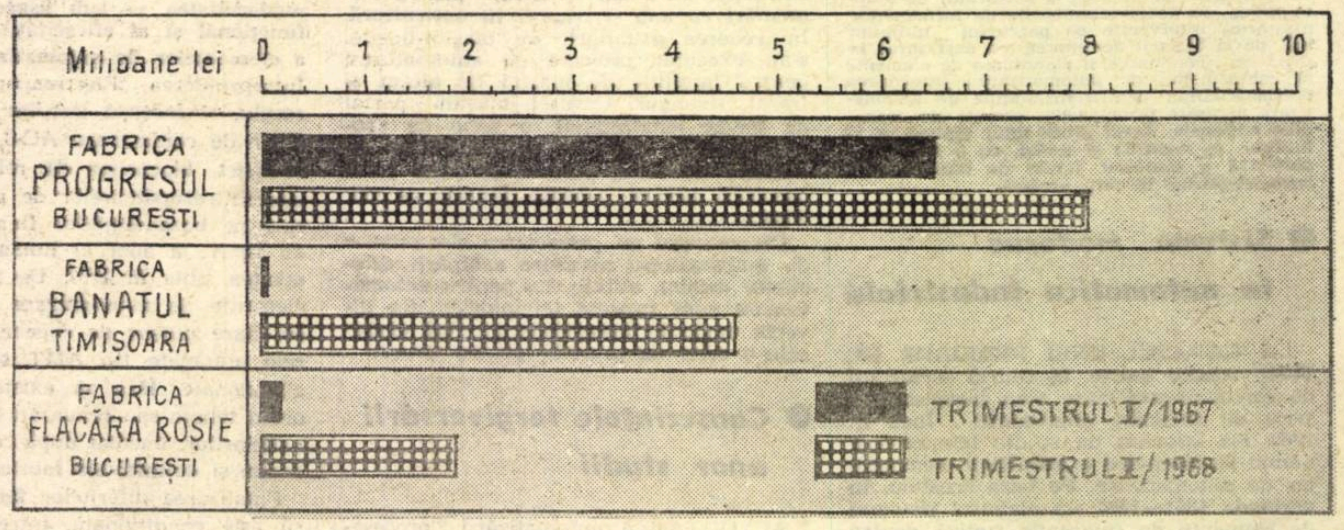

REITERÎND OBLIGAȚIA PERMANENTĂ a tuturor întreprinderilor — îmbunătățirea calității produselor — nu spunem nimic nou. Cu toate acestea, datele statistice reliefează că în subramura industriei de încălțăminte, la o producție puțin diferențiată în trimestrul I.1968, față de trimestrul corespunzător al anului trecut, refuzurile comerțului la recepțiile calitative au crescut de aproape trei ori.

Din graficul nostru se vede că printre întreprinderile care și-au doborît propriul „record" se numără, în primul rînd, fabrica bucureșteană „Progresul" care, de la 6,5 milioane lei în trimestrul I.1967, a ajuns în trimestrul I al acestui an la respingeri în valoare de 8 milioane lei, ceea ce reprezintă mai mult decît a treia parte din total.

Oglindind respingerile la control, documentele încheiate de organele comerțului mai atestă un fapt semnificativ: marea majoritate a acestor respingeri se datorează nu materiei prime care, de regulă, este de bună calitate, ci unor defecțiuni de execuție, „scăpări" ce nu au fost observate de controlul tehnic de calitate, încălțămintea respinsă purtînd, candid, ștampila C.T.C.

În industria alimentară

DIVERSIFICAREA ȘI CALITATEA — COORDONATE DE BAZĂ ALE EFICIENȚEI

prof. Bucur ȘCHIOPU
ministrul industriei alimentare

PRINCIPALA FUNCȚIUNE a industriei alimentare este satisfacerea tot mai deplină a nevoilor populației cu produse de calitate, în sortimente variate și prezentate cît mai igienic și atrăgător. Producția alimentară trebuie să asigure baza energetică și de nutriție necesare menținerii și reproducerii lărgite a forței de muncă a societății. O alimentație rațională presupune un echilibru perfect între conținutul rației în ceea ce privește caloriile și factorii nutritivi, pe de o parte, și nevoile organismului, pe de altă parte. Substanțele alimentare, care formează rațiile zilnice, se cer fundamentate științific, pe baza normelor fiziologice raționale de consum. Nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că, pe lîngă factorii obiectivi care determină rația în alimentația omului, intervin și factorii subiectivi, adică obiceiurile și gusturile cu caracter național sau regional.

În producția de mărfuri alimentare, calitatea se manifestă într-un mod specific. Ele trebuie să nutrească, să placă și să nu dăuneze. Cu alte cuvinte, **noțiunea de calitate în domeniul produselor alimentare se referă, în principal, la valorile nutritive, la proprietățile organoleptice, la o riguroasă igienă și la o prezentare cît mai plăcută.** Modul în care se realizează conservarea alimentelor, menținerea factorilor nutritivi și a proprietăților organoleptice inițiale, constituie o latură foarte importantă a calității. De asemenea, traseul produselor alimentare de la locul de producție pînă la cel de consum, trebuie să se desfășoare în condiții de igienă desăvîrșită, ambalarea asigurînd protecția lor.

Documentele de partid au pus, în repetate rînduri, accentul pe ridicarea nivelului calitativ al produselor, au atras atenția asupra pagubei pe care o suportă consumatorul prin cumpărarea unor mărfuri de slabă calitate, datorită valorii lor scăzute de întrebuințare.

În ultimii ani, pe măsura asigurării necesarului cantitativ, organizarea producției industriei alimentare a fost orientată spre diversificare și, mai ales, spre îmbunătățirea continuă a calității produselor.

Materia primă, factor determinant

Sporirea producției industriei alimentare a determinat necesitatea asigurării unor cantități sporite de materii prime agricole animale și vegetale. Prin volumul, calitatea cît și prin varietatea materiilor prime pe care le pune la dispoziția industriei, agricultura exercită o influență hotărîtoare asupra sporirii și diversificării producției alimentare, asupra valorificării superioare a materiilor prime. De aceea, crearea unor relații economice comerciale trainice și reciproc avantajoase între industrie și agricultură, folosirea judicioasă a instrumentelor de cointeresare materială a producătorilor în ridicarea calitativă și cantitativă a producției agricole, sînt elemente esențiale, care au preocupat și vor preocupa, în continuare, lucrătorii din cele două ramuri.

Pîrghiile economice stabilite de partid, au contribuit puternic la stimularea producătorilor pentru a livra produse agroalimentare de calitate, corespunzătoare cerințelor industrializării. Astfel, prețurile de cumpărare pentru animale sînt stabilite în raport cu greutatea și calitatea acestora ; s-au fixat prețuri diferențiate pe calități pentru semințe de floarea-soarelui, ceea ce a stimulat cultivarea unor soiuri valoroase cu conținut bogat în ulei : prețul de achiziție a laptelui, destinat industrializării, este în funcție de conținutul de grăsimi ; pentru struguri, prețurile practicate favorizează cultivarea de soiuri superioare, cu concentrație ridicată de zahăr.

Paralel cu măsurile de stimulare a producătorilor și a unei mai juste repartizări a culturilor, au fost inițiate și o serie de acțiuni în scopul menținerii calității materiilor prime agroalimentare la recoltare, pe parcursul transportului și în timpul depozitării la întreprinderi : centre de colectare și de răcire a laptelui, precum și cisterne pentru transport de la centre la fabrici ; autobuze izoterme pentru transportul cărnii de la abatoare la fabricile de preparate și conserve ; silozuri speciale pentru depozitarea fructelor ș.a.

Tehnica nouă și organizarea superioară a producției

Ca și în celelalte ramuri productive, o atenție deosebită a fost acordată în industria alimentară introducerii tehnicii moderne și organizării superioare a liniilor de fabricație — factori hotărîtori în obținerea unei producții de calitate superioară. **Începînd din 1960, procesul de înnoire a fondurilor fixe a căpătat un ritm accentuat, ponderea principală, a investițiilor fiind destinată construirii unui număr de cca. 85 unități noi, printre care : 50 de fabrici de pîine, 4 combinate mari de morărit-panificație, 6 fabrici de zahăr, 2 fabrici de ulei, 6 fabrici de conserve de legume și fructe, fabrici de produse lactate, de vinificare, precum și pentru dezvoltarea și modernizarea a numeroase unități existente.**

În întreprinderile noi, ca și în cele reconstruite, care în prezent dispun de echipament tehnic modern, se aplică procese de fabricație continue, în cea mai mare parte mecanizate și automatizate, ceea ce asigură obținerea unor produse de calitate superioară atît pentru piața internă, cît și pentru export. La îmbunătățirea proceselor tehnologice și introducerea unor noi procedee, la lărgirea gamei de sortimente și la îmbunătățirea calității produselor alimentare, **un aport important a adus și aduce activitatea de cercetare tehnico-științifică desfășurată în cadrul institutelor de cercetări și în laboratoarele uzinale.** Lucrările de cercetare au fost orientate, de asemenea, spre unificarea metodelor de analiză și de control pe fază a proceselor tehnologice.

Ca urmare a dotării întreprinderilor cu mașini de ambalat și cu linii de îmbuteliere, s-a extins ambalarea produselor. Din totalul producției se ambalează în prezent 75% din cantitatea de unt, 68% lapte de consum și lapte praf, peste 60% paste făinoase și biscuiți, 40% orez și produse zaharoase, peste 30% zahăr, 20% ulei, 50% bere etc.

Introducerea tehnicii noi a avut efecte importante asupra îmbunătățirii calității produselor și prin posibilitățile create privind concentrarea producției, cu toate limitele pe care aceasta le are pentru subramurile ce asigură produsele de fiecare zi : pîine, lapte, carne, precum și în ceea ce privește organizarea, planificarea și urmărirea unitară a procesului de producție.

De la 1000 la 4000 de sortimente

Specializarea și profilarea unităților s-a făcut în așa fel, încît lărgind gama de sortimente pe ansamblul fiecărei subramuri, nomenclatorul de produse la nivel de întreprindere să fie cît mai restrîns. **La un număr de 300 de întreprinderi se realizează în prezent circa 4000 sortimente de produse alimentare, față de numai circa 1000 produse în anul 1948.**

Numărul sortimentelor crește an de an. **Numai în 1967 au fost omologate și fabricate peste 150 noi sortimente** (38 în industria conservelor, 29 în industria cărnii, 17 în industria panificației, 12 în industria laptelui, 9 în industria băuturilor ș.a.). Au fost luate măsuri pentru sporirea producției și lărgirea gamei de sortimente la produsele pentru alimentația copiilor. Desigur, în comparație cu alte țări, numărul de sortimente realizat în țara noastră nu este încă satisfăcător și pentru înlăturarea acestei rămîneri în urmă se depun strădanii în continuare.

Dezvoltarea, an de an, a producției industriei alimentare, asigură crearea de disponibilități pentru export. **În prezent, România exportă produse alimentare în peste 50 de țări.** Atenția acordată îmbunătățirii continue a calității mărfurilor produse, ridică tot mai mult nivelul competitivității acestora pe piața mondială, concretizat în aprecierile pozitive date de țările importatoare.

Refuzurile de calitate

Este cunoscut faptul că produsele de bună calitate asigură întregirea rapidă a fondurilor materiale și bănești încorporate în ele, pe cînd cele de calitate necorespunzătoare sînt respinse de organele comerțului, își depreciază valoarea și reprezintă pagube bănești. În unele întreprinderi se produc însă încălcări ale normelor de calitate, se manifestă lipsă de exigență în ce privește controlul de calitate. Aceasta determină refuzuri de mărfuri care, deși în anul 1967 au fost în scădere față de 1966 — se mențin încă destul de ridicate în industria laptelui, industria conservelor, industria mezelurilor, a băuturilor și tutunului.

Efectele negative ale lipsurilor care se manifestă încă în întreprinderile noastre în domeniul asigurării unei producții de calitate — lipsuri resimțite de consumatori — se răsfrîng direct și asupra activității economice a întreprinderilor respective. Este evident că întreprinderile a căror producție pierd chiar parțial încrederea consumatorilor au mari greutăți în desfacerea produselor, ceea ce atrage după sine serioase consecințe negative economice și financiare.

Pentru întreprinderile din industria conservelor de legume și fructe trebuie să fie un serios semnal de alarmă faptul că, în 1967, produse în valoare de aproape 1 milion lei au fost refuzate de clienți. Întreprinderile respective și lucrătorii din minister, care răspund de activitatea acestora, trebuie să vadă legătura directă ce există între lipsurile din domeniul asigurării unei producții de calitate și faptul că sectorul conser-

(Continuare în pag. 6)

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• TEHNOIMPORT a contractat importul unor extensiometre electroacustice, cu accesorii, de la firma „Officine Galileo Sp. A"-Italia și a unor aparate pentru măsurarea deformațiilor, pe principiul corzii vibrante, de la firma „H. Maihac" din R.F. a Germaniei. De asemenea, s-a contractat importul a 470 000 bucăți ace pentru mașini de tricotat de la firma „Groz & Beckert" din R.F.G.

Conform contractelor încheiate, s-au importat 14 t plăci poliuretan de la firma „Semperit"-Austria, 15 t articole de cristal și porțelan de la firma „Glassexport" din R.S. Cehoslovacă, 10 t articole de menaj de la firma „Glas-Keramik" din R.D. Germană.

• AUTO-TRACTOR a livrat 60 semănători SPC-6 în R.S. Cehoslovacă și U.R.S.S., 362 autocamioane de 3 tone tip SR-132 în R.P. Chineză, 398 autoturisme de teren M. 461 în R.S. Cehoslovacă.

• CHIMIMPORT a livrat anvelope pentru autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare, în R.F.G., Iordania, Anglia, R.P.D. Coreeană și Cipru, 270 t uree tehnică în Suedia, R.A.U., India și Siria și 60 t azotat de amoniu tehnic în Franța. S-a contractat exportul de 45 000 t uree granule în R.F.G., R.A.U. și Elveția și a 40 t de îngrășămînt compus de tipul 16.48.0 în R.P. Polonă.

• METALIMPORT a achiziționat, de la firmele austriece „Montanore", „Eisenexport" și „Voest", 50 t ferowolfram, 766 t bandă laminată la rece și 193 t tablă groasă ; de la firmele italiene „Siderexport", „Falck" și „G. Fratello", 400 t tablă subțire, 2050 t țevi pentru construcții, 50 t țevi oțel inoxidabil și aliat, 2630 t sîrmă beton precomprimat și 390 t sîrmă oțel arc.

• TEHNOFORESTEXPORT a încheiat contracte cu firme din R.D.G., R.F.G., S.U.A. și Japonia pentru export de mobilă ; a livrat în U.R.S.S., R.P. Polonă, R.P. Ungară, Anglia, Franța, S.U.A., Italia, R.F.G., Danemarca, Norvegia, Elveția, Belgia, Suedia și Olanda, 985 vagoane convenționale cu mobilă.

• ROMTRANS a livrat la export, prin portul Constanța : 8596 t ciment în Arabia Saudită, Ghana și Libia, 8434 mc cherestea în Arabia Saudită, 5372 t toluen și xilen în Olanda, 4270 t fontă în Egipt și Italia și 15 autoturisme IMS în Ghana. Din import au sosit în portul Constanța : 50 600 t minereu de fier din Algeria și India, 19 000 t cărbuni cocsificabili din S.U.A., 10 000 t fosfați din Izrael și 3000 t laminate din Italia. În portul Brăila au sosit : 1620 t laminate din Italia și 1000 t orez din Egipt. În portul Galați au sosit : 2250 tone laminate din R.F.G.

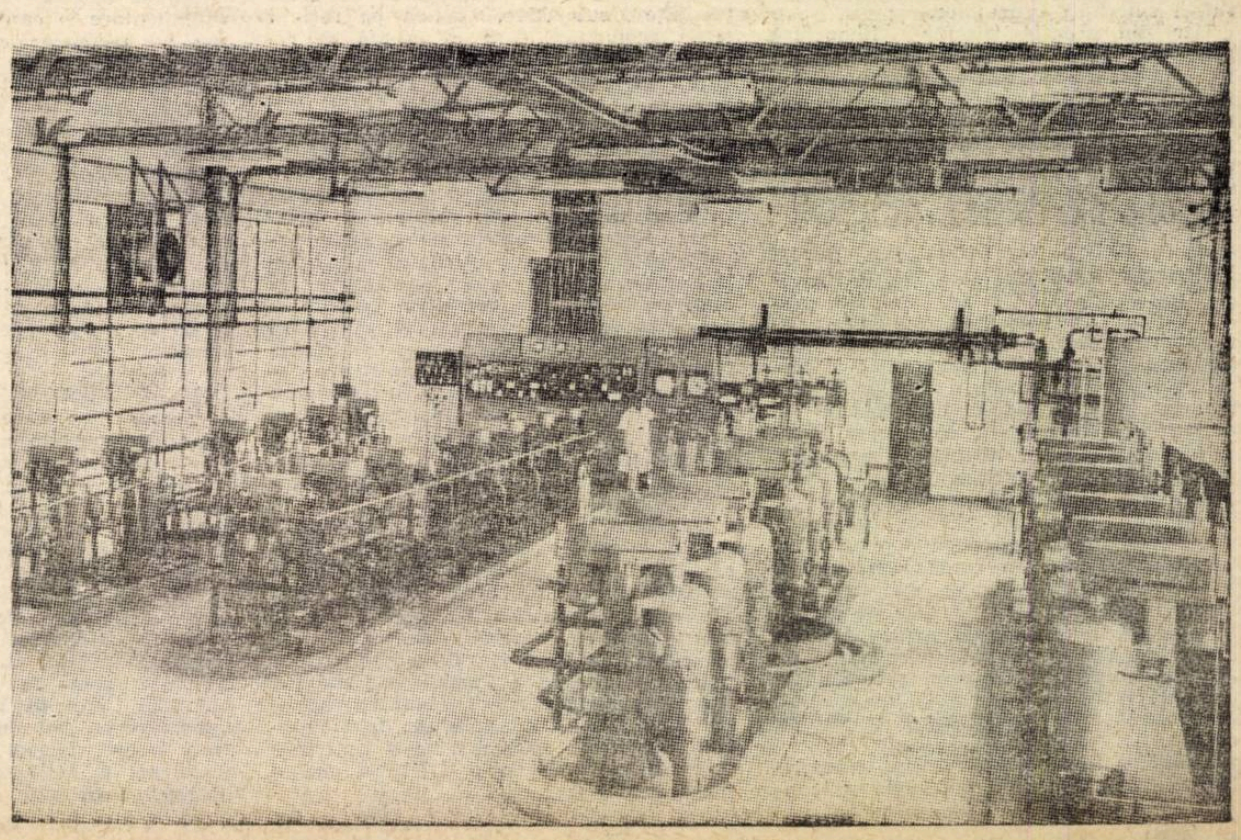

Fabrica de ulei comestibil-Iași : una din modernele secții în care procesul de producție se desfășoară automatizat.

LA MASA ROTUNDĂ

DETERMINAREA cerință a ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ

EXPERIMENTAREA UNOR MĂSURI pe planul perfecționării conducerii și planificării economiei naționale, printre care un sistem de indicatori și de cointeresare suplimentară menit să stimuleze întreprinderile și pe fiecare membru al colectivului de salariați ai acestora în ridicarea eficienței întregii activități economice etc., fac cu deosebire actuală comensurarea riguroasă a contribuției proprii a întreprinderilor la înfăptuirea sarcinilor de plan.

Ținînd seama de numeroasele aspecte și implicații practice în definirea și, de aici, în determinarea exactă a **efortului propriu** *— noțiune cu care se operează pentru stabilirea beneficiilor peste plan care stau la baza creării fondurilor de premiere — revista „Viața economică" a inițiat un dialog pe această temă între specialiști. La „masa rotundă", organizată în acest scop, au luat parte: E. Alabegovici, șef de serviciu la Ministerul Finanțelor, M. Alexandru, contabil șef la Uzina „Policolor", Al. Damian, contabil șef la Fabrica de bere Rahova, P. Drăgan, economist principal la Uzina de mașini agricole „Semănătoarea", conf. univ. Al. Gheorghiu, doctor în economie, de la Academia de studii economice, S. Stănică, contabil șef la Uzina de pompe. Din partea redacției au participat Florin Duca, șef de secție și Florence Costin, redactor.*

● În plină actualitate — elementele definitorii

REDACȚIA: Noțiunea de efort propriu face parte din limbajul curent al lucrătorilor din economie; ea a căpătat la ora actuală o nouă tinerețe, generînd ample discuții de ordin teoretic și practic. Au apărut chiar și controverse între unități și instituții economice centrale (întreprindere, for tutelar, Banca Națională și Ministerul Finanțelor). Evident, resorturile interioare ale unui asemenea interes deosebit trebuie căutate în importanța pe care o capătă beneficiile peste plan din efort propriu ca sursă de formare a unor fonduri destinate cointeresării materiale a salariaților și a întreprinderilor, precum și în insuficiențele actualei legislații în această problemă. Întrebarea se impune de la sine: ce trebuie făcut pentru definirea corectă a noțiunii de efort propriu, ca și pentru stabilirea unei metodologii cît mai clare și mai precise de determinare a beneficiilor peste plan din efort propriu?

AL. DAMIAN: — Determinarea precisă a efortului propriu este astăzi deosebit de actuală, ba chiar urgentă. În cadrul măsurilor de aplicare a directivelor Conferinței Naționale, **beneficiul peste plan din efort propriu va deveni sursa principală pentru acoperirea stimulentelor materiale suplimentare.** De altfel, în cadrul experimentării unor măsuri în vederea creșterii eficienței economice (H.C.M. nr. 1404 și 2140/1967), constituirea fondului suplimentar de premiere este intim legată de realizarea de beneficii peste plan din efort propriu ca urmare a reducerii cheltuielilor de producție la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată. Este evident că, în aceste condiții, determinarea justă a efortului întreprinderii în realizarea beneficiului peste plan, precum și stabilirea precisă a condițiilor în care se acordă stimulentele suplimentare, apare cu atît mai necesară.

E. ALABEGOVICI: — Insuficienta înțelegere a conținutului noțiunii în legislația actuală, impreciziunile existente în definirea și delimitarea efortului propriu au facilitat unele interpretări diferite, au dat naștere unor elemente de ordin subiectiv în aprecierea contribuției proprii a întreprinderilor la realizarea și depășirea planului. „Divergențele" apărute cu ocazia constituirii fondului suplimentar de premiere în întreprinderile care aplică H.C.M. nr. 1404 și 2140/1967 reflectă tocmai carențele actualei reglementări cu privire la determinarea acestui efort propriu.

P. DRĂGAN: — Datorită acestor impreciziuni, rare au fost cazurile în care punctul de vedere inițial, exprimat de întreprindere, să coincidă cu cel al Băncii și ulterior cu cel al Ministerului Finanțelor. Și aceasta, îndeosebi datorită inexistenței unei concepții unitare în materie de efort propriu. Practic, inconsecvențele metodologice, concretizate în instrucțiunile în vigoare, au împiedicat în unele cazuri ca întreprinderile să intre în întregime în posesia fondurilor ce li se cuveneau, sau, mai rar, au primit sume mai mari decît corespundeau efortului suplimentar depus.

M. ALEXANDRU: — Problema are două laturi: una, care se referă la **definirea conceptului** ca atare, și a doua, subordonată, privind tehnica propriu-zisă de **separare a beneficiului peste plan din efort propriu de cel datorat altor cauze.**

Poate tocmai pornindu-se de la greutatea definirii efortului propriu, unii lucrători din practică au emis ideea de a se renunța la determinarea beneficiului peste plan din efort propriu și de a lega cointeresarea suplimentară de totalul beneficiilor peste plan. Desigur că un asemenea punct de vedere este inacceptabil și vor trebui depuse toate străduințele pentru clarificarea conținutului conceptului de efort propriu.

Definirea conținutului noțiunii de efort propriu necesită o largă confruntare de idei și nu putem pretinde o rezolvare definitivă la această „masă rotundă". Cîteva delimitări totuși am putea încerca, care să servească ca punct de plecare unei discuții mai ample.

Conf. univ. AL. GHEORGHIU: — În literatura de specialitate — destul de săracă de altfel — se întîlnesc definiții ale efortului propriu care, după aprecierea mea, nu sînt pe deplin satisfăcătoare. În **Dicționarul statistic-economic,** de exemplu, noțiunea de efort propriu este definită ca „totalitate a măsurilor tehnico-organizatorice înfăptuite cu posibilități proprii de colectivul întreprinderilor, în vederea îndeplinirii sarcinilor de plan". Deși cuprinde o serie de elemente esențiale, definiția este prea largă și neprecisă, dînd naștere la numeroase interpretări.

Aceeași lipsă de preciziune a noțiunii de efort propriu se observă și în instrucțiunile emise de unele organe de stat. De pildă, în indicațiile metodologice privind analiza prețului de cost și determinarea abaterilor, factorii externi sînt confundați cu factorii independenți de activitatea întreprinderii. Prin analogie cu aceasta, factorii interni, care sînt dependenți de activitatea întreprinderii, apar ca sinonimi cu efortul propriu al întreprinderii, ceea ce de fapt nu este adevărat. Iată un exemplu în această privință: schimbarea structurii producției în cadrul întreprinderii poate avea efecte favorabile — un spor de economii, de beneficii. Schimbarea în structura producției poate fi dependentă de activitatea întreprinderii, dar rezultatele obținute în plus nu pot fi considerate ca ținînd de efortul propriu.

Trebuie avut în vedere de asemenea că, în condițiile actuale, pentru caracterizarea activității folosim pe scară largă indicatorii valorici. Problema se deplasează inevitabil către aceștia. În genere, **efortul real al întreprinderii în obținerea anumitor rezultate nu este relevat de către indicatorii sintetici, în expresie bănească.** Se poate demonstra, teoretic și practic, că indicatorii pot să exprime o depășire a planului în expresie bănească, o neîndeplinire în expresie naturală și o îndeplinire sau neîndeplinire de altă proporție dacă sînt exprimați în norme-oră. Or, reflectarea efortului propriu este legată în mod nemijlocit de măsurarea consumului de muncă vie care s-a depus în întreprinderea respectivă ținînd seama și de calitatea muncii.

Problema în ce măsură indicatorii valorici pot oglindi efortul propriu capătă noi dimensiuni, dacă avem în vedere că în funcție de gradul de îndeplinire a unora se acordă stimulente materiale suplimentare și care, de fapt, pot să fie sau nu meritate de întreprinderi.

E. ALABEGOVICI: — Definirea efortului propriu se impune cu atît mai mult cu cît termenul folosit nu corespunde, după părerea mea, cu ceea ce vrem să exprime. Socotesc că ar trebui găsită chiar o altă denumire. În activitatea întreprinderii se pot distinge: un **efort normal** pe care trebuie să-l depună întreprinderea pentru a-și îndeplini indicatorii de plan și un efort în plus pentru obținerea de rezultate peste plan și pe care l-aș denumi **efort suplimentar.**

AL. GHEORGHIU: — Consider că o asemenea clasificare în efort normal și efort suplimentar nu este indicată, întrucît nu este de natură să clarifice în ce măsură anumite rezultate exprimă activitatea proprie a întreprinderii, bazată pe efortul său (indiferent dacă acest efort este normal sau suplimentar) pentru punerea în valoare a unor rezerve, sau reflectă influența unor factori străini de efortul întreprinderii. **Ceea ce interesează este dacă anumite rezultate obținute de întreprindere, peste cele prevăzute în plan, sînt rezultatul efortului său de punere în valoare a unor rezerve, sau sînt consecința influențelor unor factori străini de aceasta (care pot fi independenți de activitatea întreprinderii sau chiar dependenți de ea). Țin să subliniez că noțiunea de „dependent de activitatea întreprinderii" nu se suprapune cu noțiunea de „dependent de efortul propriu".**

● Aprecieri orientative sau criterii stricte?

REDACȚIA: — Ținînd seama de dificultățile elaborării unei definiții atoteuprinzătoare, în stare să îmbrățișeze întreaga gamă de situații existente în practică, rămîne de discutat criteriile și procedeele metodologice care să permită o delimitare corectă a efortului propriu.

M. ALEXANDRU: — Sînt de părere că beneficiul peste plan din efort propriu trebuie determinat numai în funcție de activitatea de bază din perioada considerată. Beneficiul peste plan din activitatea totală este influențat de o serie de rezultate ale anilor precedenți sau de diferite operațiuni financiare și comerciale și care nu exprimă un spor al avuției naționale. Mă refer, de pildă, la influența stocurilor de produse finite și facturi neîncasate la sfîrșitul anului, care se realizează în perioada următoare; înregistrări contabile ale unor cheltuieli legate de prețul de cost, exprimînd devieri favorabile pentru perioadele precedente; cîștiguri de cauză la arbitraj în anul în curs pentru anul precedent. O serie de astfel de influențe nu au un corespondent real în creșterea masei de valori de întrebuințare, ci sînt rezultatul unor procese anterioare sau artificii de ordin juridic sau financiar.

AL. GHEORGHIU: — Eu cred că trebuie să ne punem mai întîi următoarea întrebare: **în ce măsură criteriul de comparație pe care îl folosim în determinarea efortului propriu al întreprinderii constituie o bază justă, prezintă temei?** Am fost obișnuiți să folosim planul drept criteriu de comparație pentru aprecierea rezultatelor și să judecăm efortul propriu în raport cu sarcinile ce figurează în plan. În ce măsură constituie el o reală bază de comparație? El poate servi acest scop dacă reflectă posibilitățile reale, dacă este elaborat în raport cu condițiile reale ale întreprinderii. Se poate însă ca în plan să fie ascunse o serie de rezerve, în mod conștient sau dintr-o necunoaștere a tuturor posibilităților. În măsura în care apreciem rezultatele în funcție de un criteriu care nu este temeinic fundamentat, este evident că rezultatele nu reflectă în mod real efortul depus de întreprindere. După părerea mea, **accentul trebuie să se deplaseze mai mult pe folosirea drept criteriu de comparație a rezultatelor din perioada precedentă.** Atenția trebuie îndreptată asupra mobilizării și cuprinderii în plan a rezervelor și pentru lichidarea practicii — destul de răspîndită astăzi — de ascundere a lor. Este ușor ca în cursul executării planului, pe baza rezervelor ascunse, să se obțină depășirea sarcinilor și, în consecință, să se primească stimulente suplimentare.

O a doua cerință este să se asigure o permanentă corelare a secțiunilor planului tehnic, industrial și financiar al întreprinderii. În prezent, apar în timpul realizării planului numeroase decorelări și de aici dificultăți în determinarea efortului propriu al întreprinderii. Desigur că modificări ale unor sarcini, fie de producție, fie pe linie financiară etc., vor mai fi făcute și în viitor. Pentru a determina în aceste cazuri efortul propriu al întreprinderii, practica a reliefat **două metode.** Una constă în a modifica pe parcurs indicatorii pentru a menține corelațiile dintre ei.

A doua metodă presupune să nu se modifice toți indicatorii în cursul anului — deci să se formeze decorelări — iar, pe baza analizei rezultatelor să se separe efectele care se datoresc unor factori independenți de întreprindere, restul considerîndu-se ca obținute pe baza efortului propriu.

În ceea ce privește delimitarea între activitatea de bază a întreprinderii și alte activități și rezultate și eu sînt de părere că atenția trebuie concentrată în primul rînd către primul fel de activitate, care este determinantă.

(Urmare din pag. 5)

velor are volumul cel mai mare de stocuri supranormative de produse finite și volumul de dobînzi din credite restante cel mai însemnat. Toate acestea au dus la o încetinire a vitezei de rotație a mijloacelor circulante de 12 zile față de plan. Este de netolerat ca statul să suporte pierderi datorate lipsei spiritului gospodăresc, incompetenței, slabei activități economice.

Dar din această situație financiară grea nu poate exista decît o singură ieșire: **realizarea unei producții de calitate, producerea unor sortimente cît mai variate, în conformitate cu cerințele pieței și asigurarea, pe această cale, a unui ritm de desfacere viu, eliminarea stocurilor și a imobilizărilor de mijloace financiare.**

Să producem ceea ce se vinde

Pentru ridicarea, în continuare, a calității produselor alimentare, este necesară orientarea forțelor spre acele obiective care o condiționează, respectiv spre respectarea disciplinei tehnologice, îmbunătățirea standardelor și a normelor de calitate, extinderea sistemelor de desfacere directă la produsele ușor perisabile, folosirea justă a spațiilor de depozitare și conservare ș.a. O atenție deosebită trebuie acordată prezentării și ambalării produselor, luîndu-se măsuri, în continuare, pentru înlăturarea greutăților ce mai persistă în aprovizionarea cu materiale de ambalaj. În acest context de preocupări, nu pot fi neglijate nici aspectele legate de asigurarea calității materiei prime agricole, de ridicarea calificării lucrătorilor, de îmbunătățirea controlului tehnic de calitate.

Hotărîtor însă în activitatea lucrătorilor pentru a realiza o producție de calitate ireproșabilă, care să satisfacă exigențele mereu sporite ale consumatorilor, este aplicarea în practică a măsurilor stabilite de Directivele C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. Lărgirea atribuțiilor centralelor și întreprinderilor industriale și sporirea răspunderii acestora în domeniul producției și al desfacerii produselor, va impune o activitate dezlegată de orice tendințe subiective, axată pe rațiuni strict economice, care în esență se rezumă la: **„să producem ceea ce se vinde și nu să desfacem numai ceea ce producem".** Întreprinderea și centrala care nu va putea sau nu va ști să dea răspuns favorabil acestei cerințe, nu va putea să-și justifice existența. De altfel, succesul în activitatea economică indică în mod neîndoios că, alături de utilizarea materiilor prime de calitate superioară și a tehnicii înaintate, un rol hotărîtor în diversificarea producției și realizarea unor produse de calitate îl are **organizarea judicioasă a activității pe toate verigile.** Asigurarea unei structuri organizatorice corespunzătoare — factor esențial în întreaga activitate a întreprinderilor — are, de asemenea, un rol important în obținerea unei producții de bună calitate, într-o gamă largă de sortimente, care să satisfacă gusturile consumatorilor.

De aceea, în această perioadă, fără a neglija celelalte laturi ale activității tehnico-economice, lucrătorii din industria alimentară își îndreaptă atenția spre studierea temeinică a unor forme și structuri organizatorice care, axate pe principiile de bază ale Directivelor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, să satisfacă necesitățile specifice industriei alimentare din țara noastră, în scopul asigurării unei activități care să conducă la o eficiență economică cît mai mare.

CORECTĂ A EFORTULUI PROPRIU — stimulării întreprinderilor

E. ALABEGOVICI: — Pentru ca beneficiul peste plan, rezultat ca urmare a efortului suplimentar, să-şi îndeplinească cu adevărat funcţia de stimulent material, este necesar ca el să fie **determinat faţă de un plan real.**

Pentru a se determina beneficiile peste plan obţinute prin efortul suplimentar al întreprinderii se studiază în momentul de faţă mai multe metode. Mai indicată mi se pare metoda de a se deduce din beneficiul peste plan efectiv realizat elementele nedatorate efortului colectivului întreprinderii. Este, în fapt, cea de-a doua metodă relevată de tov. Al. Gheorghiu, dar într-o formă îmbunătăţită. Se preconizează ca influenţele următoarelor **trei categorii** de factori să fie considerate ca neefort al întreprinderii:

a) Influenţe ca urmare a unor măsuri intervenite pe parcursul executării planului, cum ar fi modificări de preţuri şi tarife, modificări de norme de amortizare, modificări de tarife de salarizare, de impozit pe circulaţia mărfurilor etc. Întrucît asemenea măsuri pot afecta beneficiile peste plan (majorîndu-le sau diminuîndu-le), influenţele respective se scad sau se adaugă.

b) Influenţe ce pot interveni tot pe parcursul executării, care însă în toate cazurile se scad din beneficiile peste plan realizate şi anume: schimbarea sortimentelor planificate; beneficiile evidenţiate direct în rezultate, cum ar fi beneficii din amenzi şi penalizări, plusuri de inventar, din vînzarea materialelor şi produselor cumpărate şi altele asemănătoare.

c) Rezerve constituite la elaborarea planului care au condus la diminuarea artificială a beneficiilor planificate: prevederea în plan a unor consumuri specifice mai mari decît cele aprobate de către organul tutelar; includerea în planul cheltuielilor de producţie a unui fond de salarii şi respectiv contribuţia la asigurări sociale mai mare decît cele aprobate prin plan; prevederea prin plan a unor preţuri de vînzare mai mici sau a unor preţuri de cumpărare mai mari decît cele legale; amortizarea fondurilor fixe într-un volum mai mic decît cel prevăzut în plan (cu excepţia sumelor reprezentînd amortizarea fondurilor fixe eliberate ca urmare a măsurilor luate pentru mai buna folosire a capacităţilor de producţie).

În mod normal, dacă planul se întocmeşte cu respectarea dispoziţiilor legale, aceşti factori nu trebuie să aibă influenţe la determinarea beneficiilor peste plan. Ca atare, se cere ca direcţiile generale (centralele industriale) să verifice temeinic planul întreprinderilor în subordine cu ocazia definitivării acestuia şi să elimine influenţele de această natură.

Se vor deduce de asemenea influenţele unor factori specifici diferitelor ramuri sau categorii de întreprinderi, care nu reprezintă efort propriu (de exemplu, influenţele favorabile rezultate din conţinutul mai mare de ulei în seminţele de floarea-soarelui decît cel prevăzut în plan, influenţele favorabile din resortarea pe alte calităţi a pieilor brute decît cele avute în vedere la achiziţionare etc.).

S. STĂTICĂ: — Aplicarea acestei metode în practică este extrem de dificilă, întreprinderea nedispunînd de volumul de date pentru determinarea şi evidenţierea efortului propriu.

Personal cred că este necesară o **nouă metodologie, ale cărei principii să pornească nu de la eliminarea influenţelor factorilor independenţi de intreprindere, ci de la luarea în considerare a influenţelor factorilor interni, din intreprindere.** Desigur că aceştia variază de la o întreprindere la alta, în funcţie de specificul întreprinderii. Pentru garanţia exactităţii volumului de beneficiu peste plan din efort propriu este necesar ca întreprinderea să nu fie obligată să demonstreze influenţele tuturor factorilor, ci să aibă libertatea de a determina numai pe cele pe care le poate calcula cu precizie şi pe care oricine le poate constata. În întreprindere există mulţi factori care concură la obţinerea beneficiului peste plan; nu se pot comensura influenţele tuturor, ci numai a celor principali. Să mi se dea voie să determin beneficiul peste plan din efort propriu numai pe baza acestor influenţe, iar restul să se considere ca datorate neefortului. În acest fel aş avea o bază mai sigură de calcul, iar diferenţa nu ar fi atît de mare faţă de o determinare strict matematică.

AL. DAMIAN: — Mi se pare mai folositor să se stabilească o metodologie generală, de principiu, şi să se dea competenţă direcţiilor generale (viitoarelor centrale) să elaboreze instrucţiuni proprii, specifice ramurii şi întreprinderilor în subordine. S-ar putea astfel evita formulările prea generale — şi în instrucţiuni valabile pentru întreaga economie nici nu s-ar putea face altfel —, s-ar ţine seama mai bine de condiţiile în care-şi desfăşoară activitatea diferitele unităţi economice. Dacă ar fi să dăm numai un exemplu, într-un fel trebuie judecate economiile rezultate prin eforturile pentru reducerea consumurilor specifice în industria alimentară şi altfel cele obţinute în industria chimică, unde în general avem de-a face cu procese de aparataj. Deci adoptarea de criterii în funcţie de specificul ramurilor mi se pare mai justă, servind la determinarea efortului propriu cît mai aproape de realitate.

Stimulentele suplimentare în funcţie de mai mulţi indicatori

REDACŢIA: După cum ştim, la determinarea efortului propriu este necesară analizarea factorilor cu acţiune directă care condiţionează beneficiul şi anume: volumul producţiei marfă realizate, structura producţiei realizate, preţul de cost şi preţul cu ridicata de întreprindere (fără impozitul pe circulaţia mărfurilor). Actuala metodologie nu dă indicaţii satisfăcătoare în legătură cu structura producţiei. Beneficiile peste plan datorate schimbării structurii sortimentale pot fi apreciate ca rod al efortului propriu? Este suficientă depăşirea unui singur indicator pentru a se acorda stimulentele suplimentare?

AL. GHEORGHIU: — Desigur **există** greutăţi în elaborarea unor criterii pentru a lua în considerare influenţele respective, mai ales la întreprinderile cu un sortiment foarte complex. Dar aceste greutăţi nu sînt insurmontabile.

Pentru a depista influenţele schimbării structurii producţiei trebuie să vedem mai întîi felul cum au fost respectate cîteva cerinţe ce stau în faţa producţiei şi anume:

— planul să fie îndeplinit la toate sortimentele;

— depăşirea sarcinilor de plan — prima cerinţă fiind îndeplinită — să se facă la sortimentele care satisfac în mai mare măsură necesităţile economiei naţionale. În acest scop, se poate folosi pîrghia rentabilităţii, respectiv beneficiul, stimulînd obţinerea unui ritm mai ridicat de producţie la acele sortimente care sînt mai importante. Dacă se urmăreşte stimularea întreprinderii în respectarea unei anumite structuri a producţiei, se poate stabili ca o cotă-parte din rezultate să fie trecută la efortul propriu.

Una din metodele mai practice pentru stabilirea consecinţelor schimbărilor structurale este **analiza comparativă a structurii sortimentelor,** exprimată în unităţi naturale, în norme-oră sau în unităţi natural-convenţionale şi apoi determinarea valorică a influenţelor asupra indicatorilor valorici.

E. ALABEGOVICI: — Atîta vreme cît nu sînt produse absolut toate sortimentele — în cantităţile prevăzute — care se dau ca sarcini prin planul de stat, consider nejust ca salariaţii întreprinderii să fie recompensaţi prin premii. Desigur, trebuie să se precizeze care sînt produsele absolut necesare economiei naţionale şi a căror fabricare trebuie considerată absolut obligatorie. În acest scop, organul tutelar trebuie să fixeze, cred, de la începutul anului, o listă de sortimente obligatorii. În ceea ce priveşte celelalte sortimente, trebuie ca întreprinderea să fie penalizată, dar nu să i se ia în întregime dreptul de a-şi constitui fonduri de stimulare suplimentară. De aceea, în continuarea experimentării măsurilor prevăzute în H.C.M. 1404 preconizez că pe lîngă indicatorul cheltuieli la 1000 lei producţie marfă vîndută şi încasată, să se introducă drept condiţie de bază şi realizarea producţiei marfă şi a producţiei în expresie naturală sau valorică pentru un număr de sortimente, produse sau grupe de produse date prin plan de organul tutelar. Astfel întreprinderile vor fi mai bine mobilizate să satisfacă necesităţile economiei naţionale.

S. STĂTICĂ: — Întrucît una dintre sarcinile majore în etapa actuală este sporirea producţiei de bunuri de consum, precum şi lărgirea gamei sortimentale, pentru a se lichida rămînerea în urmă existentă, propun drept condiţie şi livrările către comerţul socialist.

E. ALABEGOVICI: — În ce priveşte cheltuielile de producţie, consider mai indicat să se înlocuiască indicatorul privind „sarcina de reducere a preţului de cost" (care se referă numai la producţia comparabilă) şi „cheltuielile maxime la 1000 lei producţie marfă vîndută şi încasată (care se aplică în prezent la întreprinderile în experimentare), cu **indicatorul „reducerea cheltuielilor maxime la 1000 lei producţie marfă",** întrucît acesta reflectă mai corect efortul desfăşurat în anul de plan pentru reducerea preţului de cost şi creşterea rentabilităţii şi nu este influenţat de rezultatele anului anterior, sau de partea care se raportează pentru anul următor.

AL. GHEORGHIU: — Părerea mea este că mai util din punctul de vedere al urmăririi gospodăririi resurselor este **indicatorul beneficiu în funcţie de fondurile puse la dispoziţia întreprinderilor** (beneficiul raportat la totalitatea fondurilor — fixe, circulante, de circulaţie) decît indicatorul cheltuieli la 1000 lei producţia marfă realizată. Şi este firesc să fie aşa, dacă vrem să ştim cum au fost gospodărite fondurile atribuite întreprinderii.

P. DRĂGAN: — Pentru început, în întreprinderea noastră, care experimentează măsurile preconizate prin H.C.M. nr. 1404, producţia marfă vîndută şi încasată a fost un indicator deosebit de apreciat, care a fost urmărit cu interes, întrucît de realizarea de economii la cheltuielile la 1000 lei producţie marfă vîndută şi încasată depindea crearea fondului de premiere. În fiecare lună s-a putut constata la toate serviciile o preocupare pentru urmărirea realizării producţiei, încasarea facturilor etc. Pentru a se asigura realizarea acestui indicator s-au întocmit grafice speciale, care au fost îndeplinite nu numai lunar, ci şi în fiecare decadă.

Desigur că pot fi găsite şi alte căi — mai bune — de stimulare a iniţiativei întreprinderii. Propunerile făcute în cadrul discuţiei pledează în acest sens.

★

DIALOGUL, fără a pretinde să ofere soluţii definitive, a prilejuit un schimb util de păreri, din care se pot desprinde o serie de aprecieri şi opinii susceptibile de a fi studiate şi adîncite în continuare. Pentru a contribui la studierea acestor probleme de deosebită importanţă teoretică şi practică, redacţia „Viaţa economică" invită şi pe alţi specialişti să-şi exprime punctele de vedere în coloanele revistei.

Pagini realizate de
Florence COSTIN

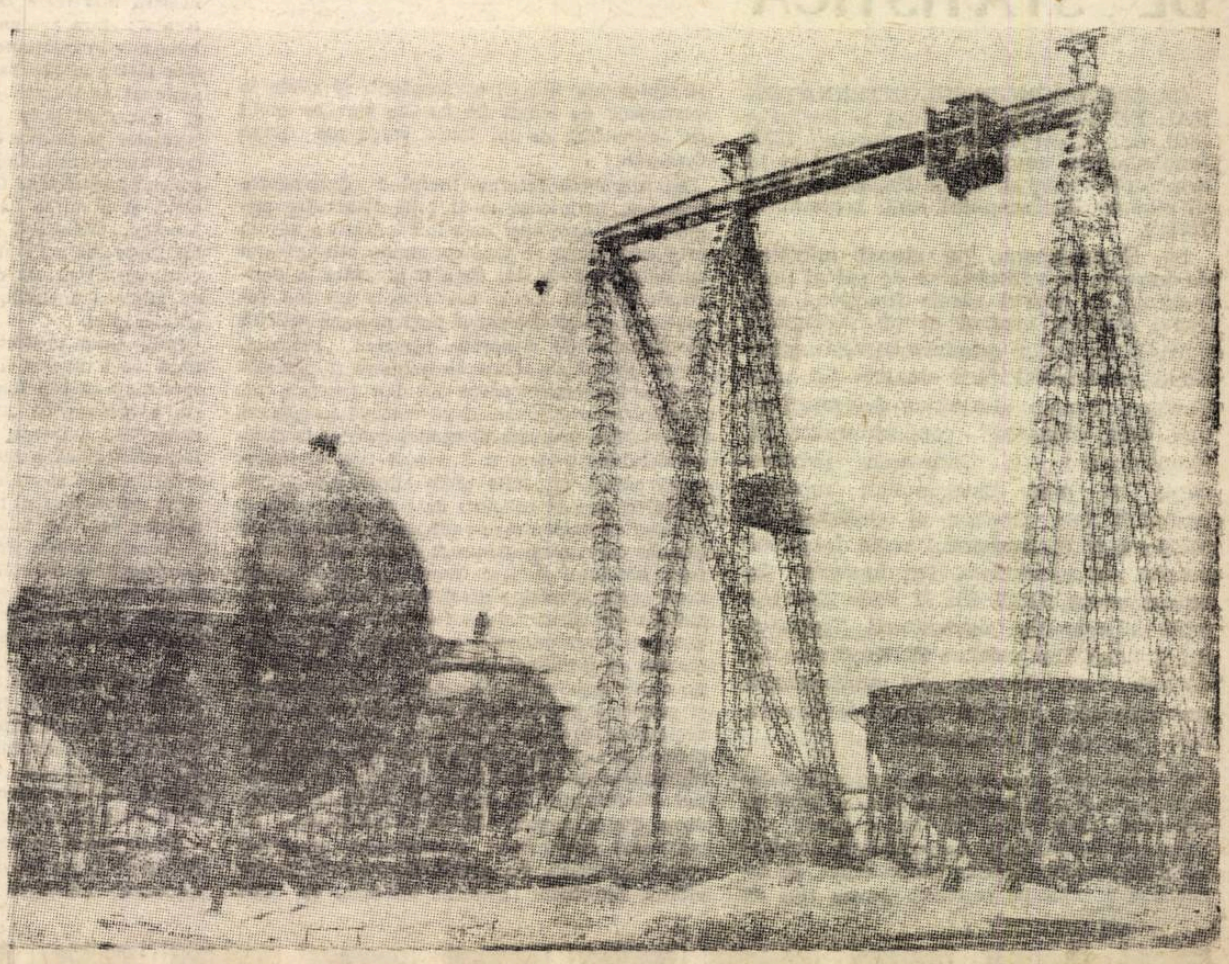

Pe şantierul Combinatului chimic-Piteşti

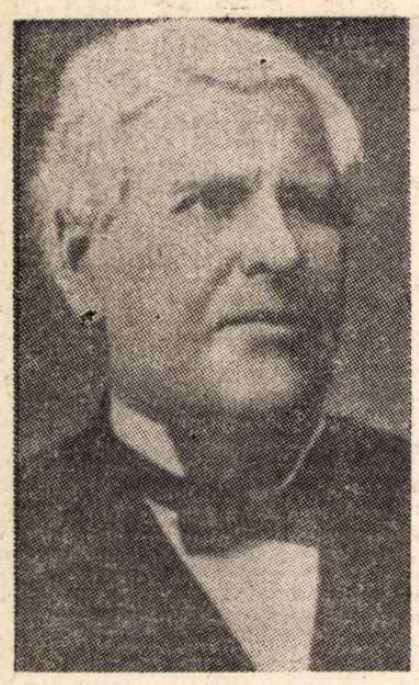

ION IONESCU DE LA BRAD

Gh. ZANE
membru corespondent al Academiei

ION IONESCU DE LA BRAD este considerat, şi cu drept cuvînt, întemeietorul ştiinţei agricole româneşti. El trebuie considerat, totodată, unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai ştiinţelor economice din ţara noastră, fondatorul unei adevărate şi mari şcoli de gîndire economică. Cercetarea întregii sale opere ne arată că nu este domeniu al ştiinţelor economice în care să nu fi intervenit ; în economia politică, economia naţională sau finanţele publice, ca şi în documentarea şi informarea economică, prin statistică şi monografie.

Ion Ionescu este un învăţat militant, lipsit de orice înclinaţie către erudiţia de cabinet, un luptător care a pus ştiinţa şi puterea sa de muncă, cu ardoare şi dezinteres, în serviciul naţiunii române. Om din popor, el trăieşte în mijlocul poporului şi luptă pentru interesele acestuia. Crede în ştiinţă, în binefacerile ei, de aceea a căutat să-şi însuşească tot ce era mai de seamă în ştiinţa epocii lui, să-i folosească învăţăturile şi să o răspîndească în popor. Dar nu ştiinţa uscată a cărţii, ci ştiinţa pe care viaţa a cerut-o, iar istoria şi experienţa au arătat-o ca adevărată.

Trăind într-o epocă de tranziţie, în care poporul român îşi construia o nouă economie şi o nouă organizaţie de stat, el şi-a dat seama că reformele pe care le impunea momentul istoric trebuiau să fie călăuzite de o concepţie generală, şi să aibă o ordine de prioritate, iar lupta pentru a le înfăptui să fie dusă sub egida unui principiu. Ca toţi contemporanii săi înaintaţi, N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, I. Ghica, el a preconizat calea burgheză, adică reforme în direcţia de dezvoltare asemenea popoarelor occidentale : „dacă ne simţim în puteri a eşi din regimele feudal... n-avem decît să urmăm calea trasă de popoarele ce ne-au devansat în civilizaţie". Era, la acea dată singura cale de progres a României.

Drumul nou era confruntat de o multitudine de probleme, care impuneau o ordine de prioritate ; însăşi această ordine însemna o poziţie : „regenerarea noastră trebuie să înceapă cu reformele sociale, cu emanciparea poporului şi mai ales cu îmbunătăţirea stării ţăranilor" spunea el la 1861, afişîndu-şi încă o dată poziţia principală. De aceea, s-a situat în cercetarea ştiinţifică ca şi în lupta politică pe poziţii corespunzătoare cu interesele maselor, a pus în centrul preocupărilor ţărănimea. „Ridic sus numele de ţăran", spune ca o sfidare la adresa vechii societăţi stăpînită de boierime. În ceea ce priveşte tactica de luptă, el, revoluţionar de la 1848, n-a ezitat să dea contemporanilor săi următorul sfat : „să păstrăm cu legare obiceiurile cele vechi şi bune a ţării şi să propăşim cu înţălepciune în lucrările cele nouă pe care sîntem nevoiţi ca să le introducem în ţară" ; în faţa grabei de imitaţie, de import cu orice preţ a unor instituţii străine, spunea altădată : „în starea de tranziţie se cere mai multă cumpănire şi mai multă lumină, decît cînd merge cineva pe un făgaş vechi şi adînc... căci nu toate cele vechi sînt răle, dar nici iarăşi nu poate (cineva) să se hazardeze a merge înspre progresurile industriale (economice) luînd de bun orice mijloc îi pică în mînă".

★

„LUMINA" a căutat-o în ştiinţă. „Progres cu înţelepciune, practică cu ştiinţă" a fost deviza sa. Problema reformelor sociale l-a dus la **Economia Politică.**

La Academia Mihăileană din Iaşi a urmat cursurile lui Ion Ghica ; în Franţa, frecventase cursurile marilor maeştri ai epocii. Şi-a format o concepţie proprie de orientare eclectică, cu elemente din economia politică burgheză şi din socialismul critico-utopic şi socialismul mic burghez, concepţie înaintată pentru epoca sa, dar mai ales utilă în lupta politică şi socială. A fost atît de preocupat de economia politică încît, în 1847, avea depuse, la tipografia **Albina** din Iaşi, două volume manuscrise, ambele rămase netipărite, o prelucrare şi o traducere de curs : primul **Economia politică a lui J. B. Say,** al doilea **Note de economie politică** industrială luate la cursul Ad. Blanqui (industrială în sens de economie generală). Ulterior, pe o nouă bază, dar tot sub influenţa şcolii franceze, publica o serie de articole consacrate unor probleme generale, cu caracter introductiv în teoria economică. Importanţa pe care a acordat-o Economiei politice, încrederea în tezele şi principiile ei l-au făcut ca la 1848, la Bucureşti, în plină revoluţie, să deschidă un **Curs de economie politică,** din care, din păcate, nu a putut ţine decît cîteva lecţii. Mai tîrziu, la Iaşi, în 1859, a ţinut scurt timp, un curs special de **Economie politică, finanţe şi contabilitate.**

În lucrările sale apelează de multe ori la autoritatea unor nume cunoscute : A. Smith, D. Ricardo, J. B. Say, P. Rossi, Ad. Blanqui, Saint-Simon, Fourier, Proudhon, dar n-a luat pe nimeni de model. În fapt, Economia politică era pentru el un mare arsenal de teze şi argumente în lupta pentru reforme. Din economia politică burgheză a preluat teza însemnătăţii muncii şi a libertăţii economice ; din doctrinele socialiste a asimilat tendinţele umanitare şi democratice ; a pus în circulaţie la noi teza dreptului la muncă, a exploatării omului de către om, într-un moment dat a luptei de clasă dar şi a armoniei dintre clase care în urma reformelor ar trebui, după părerea sa, instaurată. De o importanţă deosebită în gîndirea şi orientarea sa au fost tezele cu privire la muncă şi libertate, ambele folosite în lupta contra vechiului regim. Încă din 1844 scria : „prin muncă omul cîştigă şi a cîştigat toată averea sa". Ca întreaga sa generaţie, el crede în puterea ideii de libertate şi a unui regim social economic bazat pe instituţii liberale, dar nu fără anumite limitări impuse de interesele maselor.

În centrul preocupărilor sale în domeniul **economiei naţionale** a stat problema agrară ; el a înţeles problema agrară ca o problemă a ţărănimii, şi rezolvarea ei însemna îmbunătăţirea stării ţăranilor. A consacrat acestei probleme cea mai mare parte a activităţii sale ştiinţifice şi politice. A fost cel mai de seamă cunoscător al ei. A luptat pentru a o rezolva, cu o absolută consecvenţă, fără să şovăie vreodată, prin scris şi practică, în revoluţie sau în parlament. **Ion Ionescu este economistul ţărănimii, întemeietorul şcolii care în România a pus în centrul preocupărilor sale economia ţărănimii.**

De pe poziţiile economistului, Ion Ionescu a cercetat problema agrară din două puncte de vedere, **1. al relaţiilor de producţie, respectiv al proprietăţii funciare şi 2. al organizării producţiei agricole.** Pînă la 1864 a fost în prima linie în lupta penru reforma agrară, în sensul emancipării şi împroprietăririi cu despăgubire a clăcaşilor. Formula sa de reformă a fost : **desfiinţarea boierescului,** consecinţă a concepţiilor sale cu privire la natura şi caracterul relaţiilor dintre stăpînul de moşie şi clăcaş. Este binecunoscut rolul său în revoluţia munteană, ca vicepreşedinte al Comisiei proprietăţii, instituită pentru a elabora proiectul de lege al reformei agrare. După 1864, a lucrat pe teren la aplicarea reformei şi a putut să-i cunoască direct foloasele şi neajunsurile. A continuat să studieze noile realităţi şi a fost printre primii care au sesizat instalarea relaţiilor de producţie capitaliste în cadrul unei economii cu puternice rămăşiţe de tip feudal. A denunţat şi a stigmatizat noua formă de aservire „robia banului" care luase locul vechii aserviri a ţărănimii „robia pămîntului". A consacrat acestei etape din istoria agrară românească o atentă analiză şi a formulat un nou program de reforme, din nefericire, mult prea limitat şi mult mai puţin eficient decît cel din prima perioadă. Aplicarea integrală a reformei agrare din 1864 şi crearea unui credit ţărănesc erau doar paleative.

Ion Ionescu este un partizan declarat

150 DE ANI DE LA NAŞTEREA

LA UN CONGRES INTERNAŢIONAL DE STATISTICĂ

CA ŞI LA CONGRESUL INTERNAŢIONAL DE STATISTICA, ţinut la Berlin în 1863, sau la cel de la Florenţa din 1867, România este invitată să participe şi la următorul Congres de la Haga, prevăzut să aibă loc la începutul lunii septembrie 1869 [1]).

M. Kogălniceanu, pe atunci ministru de interne, în calitatea sa de şef al unei instituţii în cadrul căreia funcţiona serviciul statistic central al ţării, dispune, potrivit normelor administrative, organizarea participării ţării noastre la acest Congres. Pentru alcătuirea delegaţiei şi, mai ales, alegerea conducătorului M. Kogălniceanu îşi îndreaptă privirea către un prea binecunoscut luptător paşoptist, fost director al statisticii în Moldova şi în momentul acela inspector general de agricultură, Ion Ionescu. În adresa cu nr. 11676 din 31 iulie 1869 trimisă Ministerului Agriculturii, Comerţului şi Lucrărilor publice M. Kogălniceanu declara că are credinţa „c-a putut nemeri pre om, care va şti să reprezinte ţara în acel Congres cu demnitate".

În momentul desemnării sale în fruntea delegaţiei române Ion Ionescu se afla la Craiova, unde datorită funcţiei sale fusese trimis de Ministerul Agriculturii, Comerţului şi Lucrărilor Publice, sub auspiciile căruia activa, să organizeze o expoziţie regională pentru ziua de 14 septembrie 1869 şi, concomitent, să asiste la examenele de sfîrşit de an ale elevilor şcolii de agricultură de la Balta verde (de lîngă Craiova).

Ministerul de Interne, începînd demersurile necesare, înaintează la 31 iulie 1869 către ministerul de care aparţinea Ion Ionescu o adresă prin care, după ce face cunoscută atît intenţia administraţiei de stat de a fi prezentă la Congresul amintit, cît şi desemnarea lui Ion Ionescu ca şef al delegaţiei ţării noastre, solicită permisiunea de a aproba plecarea acestuia. Avînd avizul favorabil al ministrului agriculturii pentru participarea lui Ion Ionescu, M. Kogălniceanu dispune să se înceapă pregătirea materialelor necesare delegaţiei noastre la Congres. În acest scop, la 1 august 1869, el înaintează adresa nr. 11777 către Ministerul de Finanţe în care se solicitau date despre comerţul exterior al României pe anul 1866 [2]). Ministrul de interne cere telegrafic la 7 august 1869 prefectului judeţului Dolj să întrebe pe Ion Ionescu dacă poate să amîne deschiderea expoziţiei regionale din Craiova pentru 1 octombrie 1869, aprobarea trimiterii sale la Congres, fiind condiţionată de ministrul agriculturii, comerţului şi lucrărilor publice de acest răspuns. În aşteptare şi pentru a cîştiga timp M. Kogălniceanu grăbeşte pregătirea formalităţilor, prezentînd problema participării României la Congresul internaţional de statistică de la Haga, în Consiliul de Miniştri. În referatul înfăţişat la şedinţa din 8 august 1869 M. Kogălniceanu îşi motivează propunerea arătînd că : guvernul **român „pururea s-a grăbit a răspunde la invitarea diferitelor guverne străine... ca să-l reprezinte în Congresuri internaţionale de statistică" ; ţara are un învederat interes „de-a primi cu recunoştinţă graţioasa invitare a guvernului Neerlandez, mai cu seamă acum cînd oficiul nostru statistic este în ajunul d-a se organiza..." ; „chestiunele economice sînt în ţara noastră mai toate la ordinea zilei d-a se dezlega..." ; „ţara are un serviciu statistic care trebuie pus în relaţiune cu serviciile (similare) din alte ţări" ; „a lua parte în acest concert internaţional al ştiinţei, dovedeşte interesul ce are şi guvernul ţării noastre pentru progresul ştiinţelor şi pentru ori şi care îmbunătăţire".** (sublinierea ns.). După o atare argumentare se solicită : aprobarea trimeterii unei delegaţii oficiale, şi numirea ca şef al delegaţiei pe Ion Ionescu, „eminentul nostru economist şi actualul Inspector general al agriculturii". Prin procesul-verbal nr. 12 din 8 august 1869 Consiliul de Miniştri încuviinţează cererile lui M. Kogălniceanu [3]).

Între timp prefectul judeţului Dolj telegrafiază la 9 august 1869 Ministerului de Interne, raportînd că Ion Ionescu, aflat la Turnu Severin a răspuns că „Domnia sa primeşte cu recunoştinţă a merge la Congresul statistic din Holanda" şi că poate amîna deschiderea expoziţiei în fapt şi amînînd-o pentru 14 octombrie 1869 ; totodată Ion Ionescu roagă Ministrul de interne să i se trimită actele necesare direct la Turnu Severin, împreună cu : „o colecţiune complectă de Analele statistice, cartea prinţului Şuţu de statistica Moldovei, o carte de agricultură a Dorohoiului şi Mehedinţului şi catalogul expoziţiei Române din Paris".

La 12 august 1869 este emis actul nr. 12413 (în limba franceză), prin care Ion Ionescu, conducătorul delegaţiei şi Al. Pencovici, secretarul ei, sînt împuterniciţi de guvernul român să reprezinte România la Congresul internaţional de statistică de la Haga.

În aceeaşi zi se comunică lui Ion Ionescu că i s-a trimis cu poşta documentele necesare călătoriei şi un pachet cu lucrările cerute : **„Studiul judeţului Mehedinţi ; Studiul judeţului Dorohoi ; Expoziţia română din Paris ; Legea sistemului metric ; Idées-mères ou plan motivé d'un programme pour la septième session du Congrès international de statistique ; Analele statistice ale României şi în vo-lume ; Statistica Moldovei de Principele Şuţu ; Congresul internaţional statistic din Florenţa"** ; în continuare i se dădeau instrucţiuni cu privire la plecare.

Delegaţia a ajuns la timp la Haga. Congresul a durat de la 4 la 11 septembrie, în total 7 zile [4]). La 4, 10 şi 11 septembrie au avut loc şedinţe plenare ale Congresului. În celelalte zile s-au ţinut şedinţe în cele cinci secţii constituite în timpul acestei reuniuni internaţionale.

Delegaţia română a fost prezentă la toate şedinţele plenare ale Congresului.

Potrivit uzului şi programului Congresului dinainte anunţat, Ion Ionescu, în calitate de conducător de delegaţie, pregătise un raport asupra situaţiei statisticii româneşti de la Congresul din Florenţa pînă la cel de la Haga, care ca şi rapoartele celorlalte delegaţii prezente la Congres a fost depus spre consultare la biroul Congresului [5]).

Ion Ionescu scrisese raportul, probabil, în timpul călătoriei sale, sau chiar în ajunul deschiderii Congresului la Haga [6]).

Redactat sub formă de discurs, raportul, prin problematica sa, depăşeşte limitele circumscrise în titlu. În cuprinsul lui se arăta, mai întîi, însemnătatea ce o au congresele internaţionale de statistică pentru activitatea teoretică şi practică în domeniul statisticii din fiecare ţară. Apoi se expun considerentele de care

ȘI ȘTIINȚELE ECONOMICE DIN ROMÂNIA

LUI ION IONESCU DE LA BRAD

al micii proprietăți țărănești, dar el recunoaște necesitatea și a marii proprietăți, pentru că era singura pe care putea avea loc o mare cultură, formă superioară de exploatare agricolă. Dar nu o exploatare bazată pe munca silită, ci pe munca liberă, organizată după regulile exploatării moderne, așadar o întreprindere agricolă de tip capitalist.

Rezolvarea problemei agrare avea pentru Ion Ionescu și alt aspect decît al relațiilor sociale ; astfel el punea simultan și chestiunea producției agricole. O trata și ca economist și ca agrotehnician. Independent din ce punct de vedere o cerceta era călăuzit de o idee, că o organizare superioară a agriculturii nu poate fi obținută decît prin folosirea științei. El este astfel un promotor al agriculturii științifice. Criteriul prin care aprecia superioritatea unui tip sau altul de agricultură era beneficiul : „dacă știința agricolă — spunea el — nu va fi în stare a ne face să dobîndim venitul cel mai mare cu cheltuiala cea mai mică, apoi cultivatorii noștrii n-au nevoie de ea...". Plecînd de la această premisă era firesc să acorde o deosebită importanță răspîndirii științei, învățămîntului agricol și altor mijloace, pentru promovarea ridicării nivelului tehnic agricol al României.

Pentru Ion Ionescu ramura de căpetenie a producției românești este, *in epoca sa*, agricultura. De aceea, pentru el nu se pune alternativa agricultură-industrie, și nici măcar problema adoptării unei politici cît mai moderate pentru protejarea industriei. Totul pentru agricultură ! Combate politica de protecțiune a industriei mari, căci o considera dăunătoare agriculturii ; fără a se erija într-un campion al liberului schimb, este un liberschimbist. În Adunarea deputaților, la 1882, cu prilejul dezbaterii proiectului pentru industria zahărului își reafirmă păreri mai vechi și combate politica de protecțiune invocînd interesele agricole. „În momentul în care noi nu vom cumpăra de la streini, nici ei nu vor cumpăra de la noi păpușoi și grîu" ; nici un fel de subsidii : „dacă ași avea ceva de dat, ași da cu toată inima la îmbunătățirea agriculturii". Era influențat probabil de criza europeană a agriculturii, dar e clar că nu sesizase însemnătatea unei mari industrii pentru agricultura înseși.

FINANȚELE PUBLICE sînt o altă ramură a științelor economice care a intrat în preocupările lui Ion Ionescu de la Brad. Ca și în alte domenii, el tratează în scrierile sale problemele de ordin teoretic și probleme românești. La 1860, publica traducerea unui cunoscut manual francez **Elemente de finance** de Joseph Garnier, cu scopul vădit de a răspîndi în țară cunoștințe despre finanțele publice. Temele sale despre finanțele românești privesc două grupe de probleme, asigurarea resurselor financiare pentru organizarea statului român modern și mai ales repartizarea sarcinilor fiscale.

Cercetarea problemelor financiare îi dă prilej să reafirme democratismul său. Critică viguros sistemul financiar existent, bazat încă pe privilegii și reclamă democratizarea întregii organizări fiscale. A susținut cu multă tărie aplicarea în fiscalitate a ideii de justiție ; „dreptatea cere ca cel ce are mult, mult să dea, cel ce are puțin, puțin să dea, și cel ce n-are nimic să nu dea nimic", era teza sa favorită. A pus în circulație marea teză a impozitului consimțit, lansată de doctrinarii revoluției franceze din '89. Interesul lui Ion Ionescu pentru finanțele publice se încadrează astfel în preocupările sale de reformă socială și de organizarea instituțiilor statului român pe baze democratice.

Evocarea activității științifice a lui Ion Ionescu de la Brad pe terenul științelor economice ar fi incompletă dacă nu am menționa și alte două direcții din preocupările sale și nu am sublinia semnificația lor, și anume în **statistică** și în **cercetarea monografică de teren.** Reforme bine gîndite și serios organizate nu sînt posibile fără cunoașterea realităților. Astfel, statistica, ca observație de masă, și monografiile pe bază de observații pe teren, trebuiau să întregească sistemul de științe economice din România. În domeniul statisticii ca și în celelalte domenii de cercetare își însușește concepții și metode moderne. Discută în scrierile sale chestiuni de teorie, metodologie și organizare. Ca director al secției de statistică, înființată în cadrul Ministerului „din lăuntru" al Moldovei, unde a funcționat din păcate, un timp prea scurt (1 iulie — 28 octombrie 1859) a dovedit competență și inițiativă. Din această epocă ne-a lăsat o excelentă lucrare de metodologie. În 1869 reprezenta România la Congresul internațional de la Haga. Ca întodeauna, de orice se preocupă se ocupă serios și lasă realizări în urma lui.

Monografiile reprezintă în istoria gîndirii economice românești una dintre cele mai de seamă contribuții ale lui Ion Ionescu. Lucrările sale sînt studii complexe asupra realității sociale ; ele se caracterizează nu numai printr-o informație bogată și inedită, obținută prin constatări pe teren, dar și prin analiza faptelor și aprecierea stărilor de lucruri. De aceea, monografiile sale au o valoare inegalabilă. A început cercetările de teren în exil și cea dintîi regiune pe care a studiat-o a fost Brussa, localitatea din Asia Mică, în care fuseseră internați de către turci revoluționarii români de la 1848. A continuat cu Dobrogea, Tesalia și alte regiuni, pentru a-și relua activitatea de monografist în țară după reforma agrară, reușind să dea, după o istovitoare muncă, compacte monografii de județe : Dorohoi, Mehedinți, Putna, și în parte Tecuci.

În istoria gîndirii economice românești, Ion Ionescu de la Brad rămîne una dintre cele mai reprezentative personalități. Timpul nu i-a perimat prestigiul. Dimpotrivă, credem că i l-a mărit. Prin opera sa vastă și multilaterală a contribuit la dezvoltarea întregului sistem de științe economice din România, a îmbogățit gîndirea economică românească cu o nouă și fecundă orientare, călăuzită de ideea generoasă a ridicării economice și sociale a țărănimii, a creat o adevărată **școală** în cercetarea economică, situînd în centrul preocupărilor ei economia țărănească, a introdus prin cercetarea pe teren metode noi de cunoaștere a realității. În cadrul culturii europene de la mijlocul secolului al XIX-lea, prin problematica și amploarea operei sale, prin contribuțiile noi pe care le-a adus în cultura economică el poate fi considerat ca o personalitate de nivel european.

SESIUNE FESTIVĂ

ÎN AULA Academiei Republicii Socialiste România va avea loc luni 24 iunie 1968, orele 10, sub egida Academiei, a Ministerului Învățămîntului și a Consiliului Superior al Agriculturii, sesiunea festivă cu prilejul celei de-a 150 aniversări a nașterii marelui agronom, economist și patriot Ion Ionescu de la Brad. Programul cuprinde :

— **Cuvînt de deschidere** *de acad.* **Miron Nicolescu,** *președintele Academiei ;*

— **Ion Ionescu de la Brad, agronom român de înalt prestigiu** *de acad.* **Amilcar Vasiliu,** *acad.* **Eugen Rădulescu,** *prof. dr. docent* **Nicolae Giosan,** *membru corespondent al Academiei, prof. dr. docent* **David Davidescu,** *membru corespondent al Academiei ;*

— **Ion Ionescu de la Brad, economist agrar** *de acad.* **Vasile Malinschi ;**

— **Ion Ionescu de la Brad, primul îndrumător științific al zootehniei românești** *de prof. dr. docent* **N. Teodoreanu,** *membru corespondent al Academiei, prof. dr. docent* **Virgil Gligor,** *membru corespondent al Academiei ;*

— **Contribuția lui Ion Ionescu de la Brad la întemeierea și dezvoltarea silviculturii românești** *de prof. dr. docent* **I. Popescu-Zeletin,** *membru corespondent al Academiei ;*

— **Ion Ionescu de la Brad — patriot progresist român** *de* **N. Adăniloaie,** *șef sector la Institutul de Istorie „N. Iorga" al Academiei.*

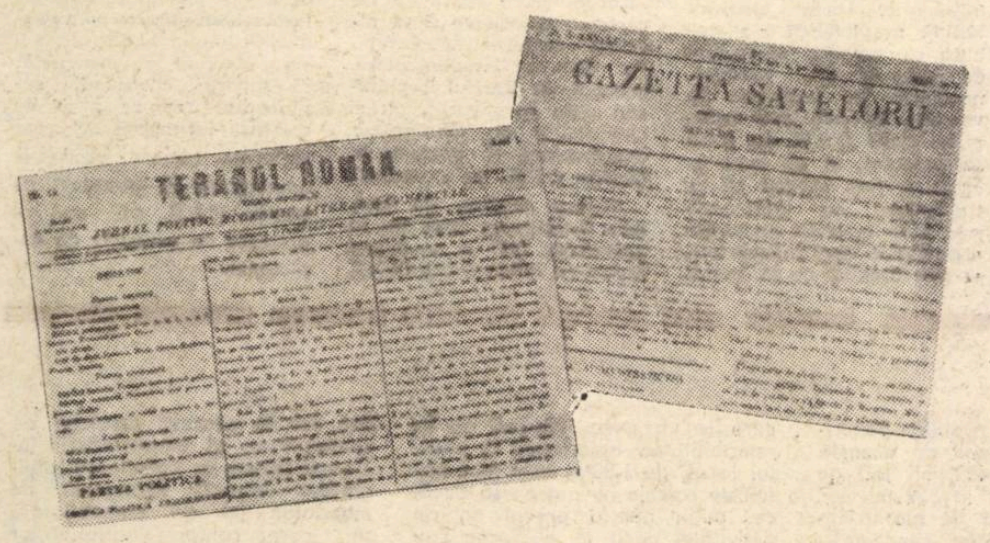

s-a călăuzit guvernul român în elaborarea unei apropiate legislații referitoare la reorganizarea serviciului statistic central al țării [7]). Referitor la activitatea teoretică și practică desfășurată în România pe tărîmul statisticii, Ion Ionescu vorbește, în raportul său, de marile acțiuni și lucrări efectuate la noi în țară, începînd cu recensămîntul populației de la 1859 și cu opera lui N. Șuțu „Notions statistiques sur la Moldavie" (1849) și terminînd cu propriile sale monografii asupra agriculturii din județele Dorohoi, Mehedinți (deja apărute) și Putna (pe atunci în curs de tipărire). Cu acest prilej el face comentarii și formulează aprecieri menite să atragă atenția membrilor Congresului asupra realizărilor pozitive obținute în țara noastră în acest domeniu de activitate și să afirme, prin aceasta, România la reuniunile științifice internaționale. Menționăm că la acea dată, în condițiile cînd țara noastră încă nu-și cîștigase independența de stat, această afirmare avea o însemnătate politică valoroasă.

În mod nemijlocit delegația noastră a luat parte activă la lucrările secțiunii a III-a unde s-au discutat, între altele, problemele legate de efectuarea cadastrului în diferite țări [8]). În ședința acestei secțiuni din 7 septembrie (dimineața) — ședință, pe cît de bogată în propuneri și recomandări, pe atît de controversată în ceea ce privește găsirea soluțiilor necesare — Ion Ionescu alături de cunoscuții statisticieni de renume mondial ca Buschen și Bachiene, este desemnat să facă parte dintr-o grupă de lucru, care avea ca scop să ajungă la o concluzie, în problema luată în dezbatere [9]). În ședința plenară a Congresului din 11 septembrie Bachiene, în numele secțiunii a III-a, a și prezentat încheierile grupei respective, iar Congresul le-a adoptat [10]).

Membrii delegațiilor prezente la Congres, în timpul desfășurării lucrărilor au avut prilejul să se întîlnească cu oficialitățile politice de cel mai înalt nivel [11]) (organizatorii congresului au facilitat, bunăoară, o întîlnire a conducătorilor de delegații cu șeful statului olandez la care, a fost prezent și Ion Ionescu) și cu personalitățile științifice din domeniul statisticii.

În cursul unei întrevederi cu președintele Societății Statistice din Londra, Newmarch, acesta i-a propus lui Ion Ionescu să fie de acord a fi ales membru corespondent al Societății Statistice din Londra, propunere care a fost acceptată [12]).

După încheierea lucrărilor Congresului, Ion Ionescu folosește prilejul nimerit de a face o călătorie de studii și documentare prin Olanda și Belgia. În Belgia el mai fusese cu 30 de ani în urmă, cînd terminase școala de agricultură de la Roville (Franța) și cînd, conform programului școlii, fiecare absolvent trebuia să studieze timp de 3 luni agricultura unei țări [13]). În timpul călătoriei sale din 1869 Ion Ionescu a vizitat regiuni întregi din țările amintite [14]).

Trimiterea lui Ion Ionescu în fruntea delegației române la Congresul Internațional de Statistică de la Haga a reprezentat, fără îndoială, un moment de seamă în viața acestuia. I se recunoștea și cu acest prilej meritele sale reale în viața științifică a țării și se evidențiia, încă o dată, prestigiul și autoritatea de care se bucura în țară. În același timp, participarea sa la Congresul amintit a constituit pentru el o împrejurare extrem de favorabilă în a-și confrunta propria experiență cu experiența altor oameni de știință și practicieni în domeniul statisticii și a-și îmbogăți această experiență.

Prin această participare, România și-a făcut simțită prezența activă la manifestațiile științifice internaționale, care a mărit interesul față de țara noastră.

dr. Gh. DOBRE

1) Informația documentară folosită la întocmirea articolului de față se bazează, în afară de documentele oficiale tipărite, pe materialele inedite consultate la Arhiva Istorică Centrală din București.

2) În raportul la Congres, delegația noastră n-a putut prezenta date decît pentru anul 1865.

3) Cîteva zile mai tîrziu, la 11 august, atît referatul ministrului de interne, cît și procesul-verbal al ședinței amintite a Consiliului de Miniștri sînt trimise cu adresa nr. 12.324 direcției Monitorului Oficial spre publicare. Ele au fost tipărite în nr. 177 din 13/25 august 1869 pag. 829. Decretul domnesc de numire a fost semnat sub nr. 1479 la 24 august și publicat în Monitorul Oficial nr. 196 din 6/18 sept. 1869 pag. 903.

4) O ședință prealabilă cu membrii delegaților prezenți la Haga, avusese loc la 3 sept. 1869, cînd a fost adus de Ministrul de interne olandez, salutul de bun venit.

5) Cf. A. Quetelet, **Congrès international de statistique,** Bruxelles, 1873, pag. 83.

6) Plecarea lui precipitată la Congres nu i-a mai dat posibilitatea să-l redacteze în țară. A fost tipărit, împreună cu o succintă dare de seamă asupra participării delegației țării noastre la Congresul amintit, în Monitorul Oficial nr. 195 din 5/17 sept. 1869.

Există și un text identic cu cel publicat în Monitorul Oficial, tipărit în formă de broșură și care are ca titlu : **Rapport du délégué officiél du gouvernement roumain au septieme congrès international de statistique sur les progrès statistiques accomplis en Roumanie depuis le dernier Congrès Florence jusqu'a celui de la Haye. (f.l.) 1869.** Broșura nu poartă numele autorului ei.

7) Înfăptuită în 1871/72.

8) În succinta dare de seamă publicată în M.O. nr. 195 se arată că Ion Ionescu a făcut parte și din „secția financiară".

9) Cf. A. Quetelet op. cit. pag. 88.

10) Ibidem pag. 104—105.

11) M.O. nr. 195 și A. Quetelet, op. cit. pag. 83.

12) M.O. nr. 195.

13) **Gazetta satelor I,** nr. 10 din 1869 pag. 156.

14) Asupra celor văzute el a scris un interesant ciclu de articole în publicația sa lunară **Gasetta satelor** nr. 10, 11 și 12 din 1869.

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

ACTE NORMATIVE NOI

● H.C.M. nr. 1190 din 31 mai stabilește reorganizarea, de la 1 iulie a.c., a stațiunilor de mașini și tractoare în **întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii — organizații economice de interes republican — care vor funcționa pe principiul gestiunii proprii,** sub îndrumarea și controlul Consiliului Superior al Agriculturii.

● Prin H.C.M. nr. 1148 din 27 mai s-a stabilit trecerea activității de achiziție, preluare, prelucrare și livrare a penelor și părului destinate pentru export, de la Ministerul Comerțului Exterior la Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum.

● H.C.M. nr. 1061 din 15 mai **stabilește criteriile de încadrare a locurilor de muncă în grupele I și II prevăzute de Legea nr. 27** privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară.

● H.C.M. nr. 1049 din 15 mai 1968 autorizează vînzarea de mărfuri și prestarea de servicii cu plata în rate către pensionari. Printr-o altă hotărîre (nr. 1060 din 15 mai 1968) se stabileste că pensionarii și beneficiarii de ajutor social încadrați în gradul I de invaliditate au dreptul în cursul unui an calendaristic în mod gratuit, la două călătorii dus și întors pe calea ferată.

● **Prin H.C.M. nr. 1057 din 15 mai, s-a aprobat** Regulamentul privind compunerea, organizarea și funcționarea Comisiei pentru soluționarea litigiilor privind mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu **din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții.**

● **H.C.M. nr. 1036 din 15 mai stabilește** măsuri privind organizarea evidenței centralizate a traducerilor științifice și tehnice. **Evidența centralizată se ține la Institutul central de documentare tehnică al D.G.M.S.I. și se referă la traduceri de la 10 pagini, a 2000 semne fiecare, în sus.**

● **Prin H.C.M. nr. 635 din 16 martie s-a aprobat** editarea, o dată la două luni, a buletinelor oficiale ale consiliilor populare județene și al municipiului București.

SOLUȚII DE INTERES GENERAL

● Lipsa prețului constituie un impediment la livrare.

Principiul subliniat prin Decizia nr. 1461/1967 a Primului Arbitru de Stat este acela că livrarea — la intern — a produselor care nu au preț legal fixat este interzisă, fiind exceptate produsele noi, fabricate pentru prima oară în țară.

Pentru a nu lipsi de eficiență actele administrative de planificare, întreprinderile nu pot refuza îndeplinirea obligațiilor ce le revin pentru contractare, chiar în lipsa prețului legal aprobat, urmînd a interveni la organele competente pentru fixarea prețului, contractul completîndu-se de drept cu prețul legal stabilit. Rezultă, deci, că lipsa prețului constituie un impediment numai în ce privește livrarea produselor (la intern), nu și referitor la punerea în fabricație pentru a se putea livra ulterior, cînd va fi fixat prețul.

Dispozițiile normative care justifică soluția sînt: Decretul nr. 265/1949 și H.C.M. nr. 524/1951, precum și art. 17 din Decretul nr. 172/1953 — text care statuează că „vînzarea cu clauza postcalculației este interzisă".

În ce privește contractele de livrare la export, situația este diferită — H.C.M. nr. 587/1952 stabilind posibilitatea livrării pe bază de preț informativ cu precizarea în contract a unor termene fixe în care prețurile să fie stabilite conform normativelor legale, și cu indicarea penalităților de care este culpabil furnizorul pentru depășirea acestor termene din cauza sa.

● Neprimirea repartiției de materie primă nu constituie caz de forță majoră în executarea contractelor reglementate.

În principiu, neprimirea repartiției de materie primă necesară furnizorului pentru executarea contractelor încheiate este considerată de practica arbitrală drept caz de forță majoră, în situația în care se dovedește că s-au făcut la timp demersurile necesare către organele competente pentru obținerea acelei repartiții.

Soluția dată, arată Decizia nr. 2860/1967 a Primului Arbitru de Stat, se referă numai la contractele planificate. În materia contractelor reglementate, a căror încheiere se face prin simplul acord de voință al părților contractante, nu se pot recunoaște aceleași efecte, furnizorul avînd latitudinea de a contracta sau nu, în funcție de posibilitățile sale concrete și în măsura în care sînt create condiții de aprovizionare și execuție corespunzătoare.

● Lipsa de eficiență a contractelor încheiate după executarea prestațiilor.

Potrivit Condițiilor fundamentale pentru livrarea produselor din metal, mașini și utilaje — unitatea furnizoare efectivă este obligată a transmite beneficiarului proiectul de contract în termen de 10 zile de la primirea comenzii, sau în cazul în care aceasta nu a fost primită în termen și se poate totuși emite proiectul de contract, acesta va fi trimis în termen de 3 zile de la expirarea termenului prevăzut pentru transmiterea comenzii.

O precizare de principiu în această materie aduce Decizia P.A.S. nr. 112/1967, care arată că încheierea contractului ulterior executării prestației apare ca un act formal, contractul neputînd îndeplini în asemenea condiții rolul ce îi revine ca instrument în realizarea sarcinii de plan.

Consecințele unor asemenea livrări sînt limitate astfel: furnizorul este răspunzător de calitatea produselor conform normativelor în vigoare; beneficiarul este obligat numai la plata prețului și — dacă este cazul — restituirea ambalajelor.

● În cazurile neadmiterii la încărcare în stațiile C.F.R. cele mai apropiate de sediul furnizorului a lemnului de rășinoase, beneficiarul suportă cheltuielile de transport, manipulare și predare pînă la stațiile C.F.R. mai îndepărtate.

Prin Catalogul 52/L M 1 s-au stabilit prețurile cu ridicata ale întreprinderii la lemnul de rășinoase pentru celuloză, atît în condiția de livrare „franco vagon-stația de încărcare", cît și în condiția „franco fabrica de hîrtie și celuloză".

Ținînd seama că unele stații nu admit la încărcare lemne și alte produse lemnoase, și că furnizorul trebuie să le încarce în vagoane în alte stații mai îndepărtate, prin Ordinul M.E.F. nr. 108/1967 s-a stabilit că pentru cantitățile de lemn și alte produse, neadmise la încărcare în vagoane în cele mai apropiate stații C.F.R. de locul furnizorului, și pe care acesta a fost obligat să le transporte cu mijloacele sale auto la stații de încărcare C.F.R. mai îndepărtate, el are dreptul ca la prețul „franco vagon stația de încărcare" să adauge și să încaseze costul transportului pe distanța suplimentară, calculat la Tariful republican auto în vigoare, cît și cheltuielile de manipulare, transbordare și predare în stațiile C.F.R. de expediere.

Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 2900 din 10 noiembrie 1967 a confirmat hotărîrea Arbitrajului Galați, care, într-un litigiu precontractual, a făcut aplicațiunea Ordinului M.E.F. de mai sus, obligînd pe beneficiar să suporte cheltuielile suplimentare ce ar avea de efectuat furnizorul de lemn rășinoase pentru produsele neacceptate la transport de stațiile C.F.R. cele mai apropiate de parcelele de exploatare.

Plata transportului unor subproduse livrate C.A.P.

PRINTRE AVANTAJELE care se acordă contractanților de lapte, H.C.M. nr. 415/1965 prevede și acordarea de furaje concentrate (tărițe, porumb), la preț cu amănuntul, în limita unei cantități de pînă la 0,400 kg pentru fiecare litru de lapte predat. Pentru cooperativele agricole de producție contractante de lapte sarcina aprovizionării cu tărițele ce li se cuvin pentru laptele livrat a trecut, în anul 1965, de la Centrocoop la Ministerul Industriei Alimentare care o efectuează prin întreprinderile de morărit. Aceste întreprinderi livrează tărița fie loco-moară, fie la stația de destinație cea mai apropiată de beneficiar, de unde C.A.P. le ridică cu mijloace proprii de transport.

Întrucît conform reglementărilor în vigoare, C.A.P. plătesc tărițele ce li se cuvin la prețul cu amănuntul, care cuprinde toate cheltuielile cu aducerea produsului pînă la beneficiar, o dată cu modificarea sistemului de aprovizionare a apărut necesitatea compensării cheltuielilor pe care cooperativele agricole de producție le efectuează în plus, peste prețul cu amănuntul, pentru transportul tărițelor pînă la comuna de reședință.

Pentru remedierea acestei situații printr-o recentă reglementare **cheltuielile cu transportul tărițelor, efectuat de cooperativele agricole de producție cu mijloace proprii, fie de la morile furnizoare, fie de la stația de destinație, vor fi suportate de mori după cum urmează:**

1. În situațiile în care tărițele se ridică de la mori, cooperativelor agricole de producție li se vor bonifica cheltuielile de transport calculate astfel:

a) **la tarifele C.F.R.** *pentru distanțe mai mari de 20 km, în cazul în care în zona respectivă există cale ferată.*

b) **la tarifele auto în vigoare:**

— pentru distanțe sub 20 km, cînd în zonă există cale ferată;

— pentru întreaga distanță de transport cînd în zona respectivă nu există cale ferată.

2. În situațiile în eare tărițele se ridică de către C.A.P. din stația de destinație, morile vor bonifica acestora cheltuielile de transport la tarifele în vigoare corespunzător mijlocului de transport folosit, pe distanța de la stația de destinație la sediul C.A.P.

Reglementîndu-se acoperirea cheltuielilor efectuate de C.A.P. cu transportul tărițelor, s-au creat condiții similare pentru toți producătorii contractanți, de lapte, întrucît membrii C.A.P. și producătorii individuali contractanți de lapte primeau deja tărițe prin Centrocoop în comuna de reședință la prețul cu amănuntul.

ZOE ANTONIU

RĂSFOIND PRIN DOSARE

CINE PLĂTEȘTE CONSECINȚELE LICITAȚIEI?

ACUM CITEVA LUNI, bufetul „Bucegi" din B-dul Gh. Dimitrov nr. 102 a fost trecut în administrarea unei formații de comandatari. Zilele trecute, am dorit să stau de vorbă cu ei. „Nu se poate, ne-a spus un chelner. Comandatarii au fost dați afară. Nu și-au plătit datoriile către stat".

Și pentru că acesta era primul „caz" de reziliere a contractului unui mandatar de care am luat cunoștință, l-am analizat mai îndeaproape. Constatările sînt surprinzătoare și dezvăluie, din păcate, nu atît încălcarea obligațiilor asumate de mandatar, cît mai ales nerespectarea actelor normative de către întreprinderea contractantă. Iată de ce.

Prin ordinul ministrului comerțului interior nr. 300 din 22 august 1967, se stabilesc următoarele principii pentru predarea unor unități comerciale în administrarea mandatarilor: recrutarea mandatarilor să se facă din rîndul celor mai experimentați, angajați în activitatea de restaurante; „să fie bun organizator, capabil profesional și bun gospodar"; prin contractul ce se încheie, aceștia să asigure un beneficiu egal cu al unei unități similare, majorat cu cel puțin 10 la sută.

Cum s-a procedat în cazul de față?

După multiple și complexe calcule economice — în care s-a ținut seama de realizările anterioare și de potențialul în perspectivă al unității — economiștii întreprinderii au stabilit beneficiul global realizabil de această unitate la circa 439 mii lei, pe care l-au majorat la 539 mii lei, sumă ce urma să fie plătită întreprinderii, în cote chenzinale, de către viitorul mandatar.

Dar iată că după anunțarea intenției de a fi predat și acest local către mandatari — în luna martie a.c. — s-au prezentat două echipe de comandatari. În loc să se facă o apreciere a capacității profesionale și organizatorice a candidaților pentru a avea garanția unei bune administrări, conducerea Trustului de alimentație publică-București a găsit formula „ingenioasă" să organizeze o licitație publică, formulă însă care nu este prevăzută în actul normativ amintit. Și astfel a început cursa supralicitațiilor: 560, o dată, de două ori... 600, o dată... 650... 700 mii, și tot astfel pînă la impresionanta sumă de... 850 000 lei.

„Urmărind disputa adversarilor — îmi spunea zilele trecute tov. Leon Constantinescu, contabilul șef al I.A.P.L. „Ialomicioara" — mă îngrozeam de urmările pe care le va avea. Plecînd de la rentabilitatea anterioară a acestui local, de 1,30%, cele mai optimiste calcule nu puteau să ducă, cel puțin pentru primul an de activitate, decît la dublarea sau triplarea ei. Or, în urma licitației, am ajuns la situația paradoxală să încheiem un contract în care mandatarii trebuiau să realizeze o rentabilitate de 12,91 la sută, — deci de zece ori mai mare ca aceea din anul trecut — pentru a-și putea îndeplini obligațiile, ceea ce, firește, este imposibil".

Recurgînd la formula licitație, pe lîngă că nu s-a ținut seama de calculele economice, s-a mai produs un fapt negativ: localul a fost acordat spre administrare unui mandatar — Gheorghe Neculce — care în calitate de fost șef de unitate nu a dat dovadă de nici un talent organizatoric și gospodăresc deosebit — ba, mai mult, la acea dată era încurcat și cu o lipsă în gestiune de circa 11 000 lei.

Rezultatul final: la mai puțin de două luni de la încheierea contractului, acesta a fost reziliat, iar în prezent serviciul de contabilitate al întreprinderii lucrează intens la calcularea obligațiilor bănești neonorate de mandatar (și de comandatarii săi), care, conform afirmațiilor șefului contabil, reprezintă multe zeci de mii de lei.

După reluarea unității în administrarea directă a întreprinderii tutelare — I.A.P.L. „Ialomicioara" — beneficiul global, planificat a fi realizat în decurs de un an a fost redus de la 850 000 lei la 430 000 lei, ceea ce corespunde unei rentabilități de 2,30 la sută și nu 12,91 la sută, cît se impusese comandatarilor.

Credem că acest exemplu ar trebui să constituie prilej de reflecție pentru organele de resort din Ministerul Comerțului Interior și, în consecință, să dea indicații asupra felului cum trebuie să se procedeze în cazul în care, pentru aceeași unitate ce urmează a fi predată în administrarea mandatarilor, se prezintă mai mulți solicitanți.

Al. DETEȘAN

DEZBATERI

RETRIBUIREA MUNCII ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE

PRIMATUL CRITERIILOR FUNDAMENTATE

EVOLUȚIA ECONOMICĂ a cooperativelor agricole pe o bază tot mai largă și mai eficientă, creșterea aportului lor la progresul general al societății noastre socialiste se realizează printr-un complex de factori dintre care pe prim plan se situează dezvoltarea proprietății obștești, îmbunătățirea planificării, organizării și conducerii producției, perfecționarea formelor de cointeresare materială a membrilor cooperatori. Între acești factori amintiți — ca și între alții — există o interdependență și condiționare reciprocă, a căror rezultantă este și trebuie să fie dezvoltarea economiei cooperativei agricole și creșterea veniturilor membrilor săi.

Întărirea și perfecționarea relațiilor de producție socialiste din aceste unități cooperatiste, pe fondul dezvoltării forțelor de producție, nu este și nu poate fi un factor conjunctural, ci reprezintă cheia de boltă a progresului general al cooperativelor agricole, care se realizează, bineînțeles, printr-un amplu proces de evoluție. Una din coordonatele sale de bază este îmbunătățirea retribuirii muncii, al cărui rol hotăritor în sistemul cointeresării materiale este bine cunoscut.

De-a lungul anilor, sistemul de retribuire a muncii din cooperativele agricole a cunoscut o seamă de îmbunătățiri care și-au confirmat viabilitatea prin contribuția adusă la creșterea cointeresării materiale a membrilor cooperatori. Acestea se cer însă conjugate cu altele care să cuprindă, îndeosebi, fundamentarea criteriilor și formelor de retribuire a muncii membrilor cooperatori. Ne referim, mai ales, la acest domeniu deoarece, pînă în prezent criteriile de retribuire a muncii n-au fost suficient fundamentate din punct de vedere economic, iar, pe de altă parte, pentru că ele sînt acelea care hotărăsc conținutul și eficiența cointeresării materiale.

Fără îndoială că îmbunătățirea criteriilor de retribuire a muncii, care izvorăște din cerințele generale ale dezvoltării cooperativelor agricole și ale creșterii cointeresării materiale a membrilor cooperatori, nu este și nu poate fi de loc o problemă ușoară. Ea presupune efectuarea unor studii temeinice și multilaterale fundamentate asupra experienței acumulate în acest domeniu. Tocmai de aceea, o dată cu preocuparea susținută pentru aplicarea cu fermitate a prevederilor statutului, este util să se organizeze pe scară largă studierea posibilităților de îmbunătățire a sistemului de retribuire a muncii.

Dezbaterea organizată de revista „Viața economică" pe tema sus-amintită urmărește să contribuie, prin largul concurs al specialiștilor din activitatea practică, de cercetare și învățămînt, la conturarea unor măsuri în vederea perfecționării sistemului de retribuire a muncii din cooperativele agricole, astfel încît aceasta să răspundă cerințelor dezvoltării agriculturii cooperatiste din țara noastră.

I. Întărirea rolului retribuirii de bază

ÎN SISTEMUL cointeresării materiale personale a membrilor cooperatori, retribuirea de bază are funcția hotărîtoare, ea realizîndu-se în prezent prin intermediul calculării zilelor-muncă. Așa stînd lucrurile, nu este de loc lipsită de importanță PERFECȚIONAREA FUNCȚIILOR PE CARE LE ARE ZIUA-MUNCĂ ÎN CALITATEA EI DE UNITATE DE MĂSURĂ ȘI RETRIBUIRE A MUNCII.

În ultima vreme, presa de specialitate a abordat mai puțin rolul retribuirii de bază în cointeresarea materială, deși prin această formă membrii cooperatori primesc — pentru munca depusă — partea covîrșitoare a veniturilor. Unii economiști se limitează numai la a critica „ziua-muncă" pentru faptul că ea nu reflectă în măsură suficientă cantitatea și, mai ales, calitatea muncii membrilor cooperatori. Oare de vină este ziua-muncă, sau sistemul metodologic de calcul al ei? S-a făcut oare tot ce se putea pentru ca ziua-muncă să reflecte cantitatea și calitatea muncii depuse? Iată întrebări care cer un răspuns clar, înainte de a demonstra, dacă se poate vorbi de neeficiența zilei-muncă.

Reflectarea complexității muncii

În sistemul de calcul al zilelor-muncă, complexitatea muncii, respectiv greutatea ei, pregătirea ce se cere, condițiile în care se efectuează o lucrare sau alta, se reflectă prin **coeficienții de prețuire a normelor în zile-muncă,** prin tarifarea diferitelor munci. În prezent, pentru împărțirea și respectiv prețuirea muncilor există, după cum se știe, 5 categorii de încadrare, de la 0,75 zile-muncă, pînă la 1,75 zile-muncă, pentru o normă.

Oare, în condițiile actuale de producție, aceste categorii de încadrare mai corespund? Considerăm că nu, deoarece producția agricolă cooperatistă, ca și cea a întregii agriculturi, cunoaște un proces complex și rapid de intensificare și diversificare. O dată cu aceasta, crește și complexitatea muncilor pe care membrii cooperatori le execută, cresc cerințele de calificare și îndemînare pentru efectuarea diverselor lucrări agricole. Iată de ce este necesar să se **studieze posibilitatea diversificării numărului de categorii de încadrare și prețuire în zile-muncă a lucrărilor agricole ce se execută de către membrii cooperatori.**

Necesitatea unei asemenea măsuri este demonstrată de unele tendințe manifestate deseori în practică de a se stabili norme mai mici la anumite lucrări, care, depășindu-se cu ușurință, determină calcularea unui număr sporit de zile-muncă. Această cale nu este, desigur, cea normală. Normele trebuie să reflecte cît mai exact posibilitățile medii pentru executarea unei lucrări, iar complexitatea muncii trebuie să fie exprimată prin categoria de încadrare a lucrării respective. Prin urmare, perfecționarea sistemului de retribuire pe bază de zile-muncă este organic legată de **stabilirea judicioasă, fundamentată, a normelor.**

Criteriu unitar în retribuirea de bază

După cum se cunoaște, în cooperativele agricole se folosesc două criterii în calcularea zilelor-muncă pentru retribuirea de bază: unul are în vedere **volumul lucrărilor efectuate** (sectorul vegetal), iar altul **volumul producției realizate** (sectorul creșterii animalelor). Această diferențiere în criteriile de retribuire a muncii nu este însă de natură să cointereseze în măsura cuvenită pe toți membrii cooperatori, deoarece nu în toate sectoarele de activitate retribuirea se face în funcție de rezultatele finale ale producției. În timp ce membrii cooperatori din sectorul vegetal participă la repartiția fondului de consum în raport cu lucrările efectuate, indiferent de efectul acestor lucrări asupra producției, cei din sectorul zootehnic participă în funcție de rezultatele concrete obținute în producție.

Desigur că o asemenea inechitate nu poate, în mod practic, să contribuie la întărirea rolului retribuirii de bază. Tocmai de aceea **considerăm necesară aplicarea unui criteriu unitar.** În acest scop se impune studierea și experimentarea posibilității de extindere și în sectorul vegetal a procedeului de calcul al zilelor-muncă după producția obținută. Considerăm că este posibil ca și în sectorul vegetal, la o anumită cantitate de produse obținute la hectar, să se stabilească un anumit număr de zile-muncă ce urmează a fi atribuit.

Retribuirea — reflectare a cantității și calității muncii

Atribuirea zilelor-muncă în funcție de rezultatele obținute leagă mai direct retribuirea muncii de producție, se stabilește astfel mai just măsura în care fiecare membru cooperator participă la repartiția fondului de consum al cooperativei agricole, în funcție de aportul său la obținerea producției obștești. Bineînțeles că, pentru a fi fundamentată, stabilirea zilelor-muncă după producția realizată, precum și oricare retribuire în raport cu producția obținută trebuie să țină seama de consumul de muncă efectuat pentru obținerea producției respective. Este firesc acest lucru deoarece criteriul principal, fundamental, al retribuirii trebuie să fie cantitatea și calitatea muncii depuse.

Calcularea zilelor-muncă după producția obținută presupune o analiză temeinică a cantității și calității muncii depuse pentru obținerea producției respective. Se știe că asupra nivelului producției realizate influențează, în afară de cheltuielile de muncă vie, un complex de factori legați de progresul tehnic (materializarea muncii trecute) și organizatoric al procesului de producție, la care, mai ales în agricultură, se adaugă factorii pedoclimatici. Astfel, dacă la determinarea numărului de zile-muncă (pe baza cărora cooperatorul respectiv participă la împărțirea fondului de consum individual al cooperativei), nu s-ar ține seama de activitatea depusă de cooperatorul respectiv pentru realizarea producției, ar putea avea loc o încălcare a principiului repartiției după muncă. De aceea, condiția de bază a unei judicioase retribuiri, indiferent de forma ei, este determinarea cît mai exactă, mai precisă a cantității și calității muncii depuse de fiecare membru cooperator în producția cooperativei agricole.

Nivelul retribuirii și corelația ei cu productivitatea muncii

O problemă de prim ordin a sistemului de cointeresare materială a membrilor cooperatori este nivelul retribuirii muncii. În mod obiectiv acesta depinde de nivelul producției și îndeosebi de cel al productivității muncii. În cooperativele agricole a avut loc creșterea eficienței muncii efectuate de membrii cooperatori și, paralel cu aceasta, sporirea nivelului retribuirii. În favoarea acestei aprecieri pledează corelația dintre eficiența cheltuielilor de zile-muncă (determinată prin raportarea producției globale la numărul de zile-muncă) și retribuirea medie pe o zi-muncă. În perioada de după încheierea cooperativizării, această corelație a evoluat în felul următor (vezi tabelul 1):

Tabel nr. 1

Dinamica producției globale și a retribuirii pe o zi-muncă în perioada 1963—1967

Indicatori	1963	1964	1965	1966	1967
Producția globală pe o zi-muncă	100,0	103,6	111,9	119,7	129,5
Retribuirea pe zi-muncă	100,0	104,0	121,8	122,4	125,6

După cum observăm, eficiența cheltuielilor de zile-muncă a crescut an de an. Aceasta s-a reflectat, cum este normal, și în creșterea nivelului retribuirii zilei-muncă. Saltul înregistrat îndeosebi în ultimii doi ani în ceea ce privește creșterea eficienței utilizării zilelor-muncă, cît și în retribuirea muncii arată existența unui proces de ridicare continuă a activității economice în cooperativele agricole, pe măsura dezvoltării bazei lor tehnico-materiale și a experienței cîștigate.

Analiza corelației dintre eficiența cheltuielilor de zile-muncă și retribuirea pe zi-muncă, în afară de faptul deosebit de pozitiv al creșterii lor continue, scoate în evidență și un fenomen negativ. Astfel, în dinamica corelației amintite, retribuirea pe o zi-muncă, în perioada respectivă, a crescut (cu excepția anului 1967) mai repede decît eficiența cheltuielilor de zile-muncă. Aceasta nu este și nu poate fi o corelație normală.

În mod necesar, în virtutea cerințelor dezvoltării, ale realizării reproducției lărgite, eficiența trebuie să crească mai repede decît retribuirea. Numai așa se asigură sporirea continuă a acumulărilor pentru consolidarea economică a cooperativelor agricole și, pe această bază, creșterea retribuirii muncii.

În concluzie, sursa sigură pentru ridicarea nivelului retribuirii muncii constă în creșterea productivității muncii, ridicarea eficienței economice a producției. Pe această bază se pot asigura corelații optime pentru dezvoltarea economică a cooperativei agricole, concomitent cu ridicarea nivelului retribuirii.

Schimbări în structura veniturilor: creșterea ponderii veniturilor bănești

O dată cu dezvoltarea intensivă și multilaterală a producției cooperativelor agricole, s-a îmbunătățit și structura veniturilor primite drept retribuire de către membrii cooperatori. Caracteristica schimbărilor în această structură este creșterea ponderii veniturilor bănești. În anii 1966—1967, de exemplu, ponderea veniturilor bănești în totalul retribuirii zilei-muncă a fost de peste 50%. Pe lîngă aceasta se evidențiază faptul că retribuirea în bani pe zi-muncă înregistrează o creștere mai rapidă decît retribuirea totală. De pildă, în timp ce retribuirea totală a zilei-muncă a crescut în anul 1967 față de 1962 cu 19,9%, partea în numerar din retribuire a sporit cu 41,9%.

Pe baza creșterii producției, cooperativele agricole au mărit cantitățile de produse vîndute statului, a sporit producția-marfă în general. Aceasta le-a asigurat venituri bănești mai mari, care au fost folosite atît pentru nevoile producției, cît și pentru plata muncii membrilor cooperatori. Acționînd în direcția creșterii producției-marfă, cooperativele agricole vor fi în măsură să sporească substanțial sumele bănești atribuite membrilor cooperatori, întărind astfel rolul zilei-muncă.

Apropierea momentului retribuirii de cel al efectuării lucrărilor

Se remarcă, de asemenea, în ceea ce privește veniturile bănești ale cooperativelor agricole, tendința de regularizare, de ritmicizare a încasărilor în tot timpul anului, inclusiv în primele luni. Drept urmare, o dată cu satisfacerea

Traian LAZĂR
șef de sector la Institutul de cercetări pentru economia agrară

(Continuare în pag. 14)

PIATRA UNGHIULARĂ A ÎMBUNĂTĂȚIRILOR FU

● Concepție unitară ● Baza tehnică-materială perfecționată ● Exploa

REDACȚIA REVISTEI *„Viața economică" a organizat recent o masă rotundă a cărei problematică a fost activitatea în domeniul îmbunătățirilor funciare. Au participat:* MARIN STANCU — *consilier la Consiliul de Miniștri;* ENACHE SÎRBU — *secretar general în Departamentul îmbunătățirilor funciare;* IULIU LUCA — *directorul Direcției de hidroameliorații din Departamentul întreprinderilor agricole de stat;* FILIP GHINEA — *director în Direcția generală fond funciar și organizarea teritoriului;* VIRGIL GAVRILESCU — *consilier la Institutul de studii și proiectări agricole;* LUCIAN POPEA — *proiectant șef la Institutul de studii și proiectări agricole;* ION GEORGESCU — *directorul Institutului de proiectări pentru îmbunătățiri funciare;* GHEORGHE POPESCU — *consilier la Institutul de proiectări pentru îmbunătățiri funciare;* MARCU BOTZAN — *directorul Institutului de cercetări pentru îmbunătățiri funciare și pedologie; prof univ.* GHEORGHE VALUȚĂ; VASILE BAGHINSCHI — *șef de sector la Institutul de cercetări pentru economia agrară;* GHEORGHE LUȚĂ — *inspector general în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini;* CORNEL ZGAVÎRDICI — *șef de serviciu în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini;* ALEXE BOCANCEA — *director tehnic în Mnisterul Industriei Construcțiilor;* ZOLTAN KASZONI — *director general în Ministerul Industriei Alimentare;* MIHAI CÎMPEANU — *director general adjunct în Ministerul Industriei Alimentare;* PETRU NEGOIESCU — *director în Ministerul Industriei Alimentare;* VASILE BĂNICĂ — *inginer șef la Institutul de cercetări și proiectări piscicole.*

Din partea redacției au participat: N. Simionescu, I. Chirculescu și V. Otopeleanu.

Schimbul de păreri purtat pe o gamă largă de probleme și îndeosebi cele privind organizarea, execuția și exploatarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare s-a soldat cu o suită de sugestii valoroase, cu exprimarea unor opinii judicios fundamentate, care-și vor găsi locul în paginile revistei. Începînd cu acest număr și în continuare publicăm sinteza acestor discuții. Redacția revistei invită specialiștii care lucrează în acest domeniu să participe la dezbatere, aducîndu-și astfel contribuția la ridicarea nivelului activității în sectorul îmbunătățirilor funciare.

IN AGRICULTURA MODERNĂ, lucrările de îmbunătățiri funciare — indeosebi irigațiile, prevenirea inundațiilor și înlăturarea excesului de umiditate, precum și combaterea eroziunii solului — **se înscriu prin eficiența și importanța lor economică în centrul procesului complex al intensificării producției agricole.** *Extinderea lor pe scară largă în multe țări ale lumii confirmă, o dată în plus, aportul substanțial pe care-l au îmbunătățirile funciare în creșterea producției dar mai ales în stabilitatea acesteia, indiferent de condițiile climatice. Semnificativă este dinamica evoluției suprafețelor amenajate pentru irigații în unele țări (tabelul nr. 1).*

Tabel nr. 1

	anii			
	1963		1967	
	hectare amenajate (în mil.)	% din suprafața agricolă	hectare amenajate (în mil.)	% din suprafața agricolă
S.U.A.	13,4	10,0	14,0	10,4
U.R.S.S.	12,7	6,0	14,0	6,6
Italia	2,6	14,0	3,3	17,7
Franța	2,5	6,0	2,5	6,0
Spania	1,8	27,0	2,5	37,5
R.P. Bulgaria	0,8	20,0	1,0	25,0
R.S.F. Iugoslavia	0,5	8,0	0,6	9,6
Republica Socialistă România	0,2	1,6	0,45	3,3

Condițiile naturale existente în țara noastră atestă rolul deosebit pe care-l au lucrările de îmbunătățiri funciare pentru progresul general al întregii agriculturi. Acțiunea factorilor climatici, coroborată cu diversitatea condițiilor de relief și sol, determină ca pe aproximativ 2/3 din suprafața agricolă a țării să se manifeste influența negativă a secetei, inundațiilor și eroziunii solului, care an de an se soldează cu însemnate prejudicii pentru agricultură. Potrivit datelor statistice, în Cîmpia Dunării și în Dobrogea, din 100 de ani 50 sînt secetoși; în aceste zone sînt frecvente intervalele de 20—30 de zile complet lipsite de ploi, iar în anii foarte secetoși ele durează trei și chiar patru luni. Nu mai puține sînt prejudiciile aduse agriculturii de către inundații, excesul de umiditate și eroziunea solului. Aceasta din urmă — după cum arată calculele — diminuează anual producția cu circa 2 milioane de tone, numai la cereale; totodată, apa duce cu ea 160 milioane tone de sol, cu un conținut de 320 000 tone de azot și 240 000 tone de fosfor substanță activă, adică echivalentul producției anuale a două mari combinate chimice.

Studiile efectuate au relevat marile posibilități pe care le avem în ridicarea gradului de valorificare rațională a pămîntului. Astfel, din suprafața afectată de secetă se poate amenaja pentru irigații, în condiții tehnice și economice avantajoase, o suprafață de circa 5,3 milioane hectare, din care peste 2 milioane se pot iriga cu apă din Dunăre. Terenurile care necesită lucrări de înlăturare a inundațiilor și a excesului de umiditate ocupă aproximativ 2,5 milioane hectare, fără a mai lua în calcul pe cele din Delta Dunării. Suprafețele de teren erodate totalizează aproximativ 4 milioane hectare, iar cele sărăturate, nisipoase și cu soluri podzolice acide, circa 2,5 milioane hectare.

Acest tablou succint exprimă nu numai amploarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, dar și rezervele importante pe care le are agricultura în creșterea producției agricole. Punerea lor în valoare poate asigura — luînd ca bază rezultatele obținute pînă în prezent pe terenurile ameliorate — un spor de producție de circa 15 milioane tone anual, calculat în echivalent porumb, adică mai mult decît întreaga cantitate de cereale obținută astăzi pe tot teritoriul țării.

Drept urmare a politicii partidului, lucrările de îmbunătățiri funciare au căpătat o extindere tot mai largă, impunîndu-se tot mai mult ca un puternic instrument al progresului agriculturii noastre (vezi tabelul nr. 2)

Tabel nr. 2

	Anii				
	1950	1955	1960	1965	1967
1. Suprafața amenajată pentru irigații (ha)	42 500	93 100	199 700	230 000	450 000
2. Suprafața îndiguită în această perioadă (ha)	10 000 *)	26 000	72 900	252 000	392 000

*) se referă la anul 1951

În perioada 1966—1970, lucrările de îmbunătățiri funciare cunosc o și mai mare extindere, lor fiindu-le afectate peste 9,5 miliarde lei din fondurile de investiții ale statului; acestea sînt de patru ori mai mari decît sumele investite în anii șesenalului și de două ori și jumătate mai mari decît fondurile cheltuite în întreaga perioadă 1951—1965. Prin executarea acestor investiții, la sfîrșitul planului cincinal suprafața amenajată pentru irigații va ajunge la un milion hectare, ceea ce reprezintă 1% din potențialul irigabil și 10% din suprafața arabilă a țării. O dată cu terminarea lucrărilor de îndiguiri și desecări din Lunca Dunării, precum și cu extinderea acestora pe văile riurilor interioare, suprafața apărată de inundații va ajunge la 1,5 milioane ha; în același timp se vor efectua lucrări de combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 750 000 ha și se vor extinde acțiunile de ameliorare a altor terenuri slab productive. Realizarea acestor obiective va însemna un serios aport la ridicarea potențialului de producție a solurilor din țara noastră; potrivit calculelor, se apreciază că, în echivalent porumb, sporul de producție va reprezenta 4,4 milioane tone anual, adică 54% din cantitatea totală de porumb prevăzută să se obțină anual în actualul cincinal.

Amploarea luată de lucrările de îmbunătățiri funciare, amploare care în anii următori va cunoaște coordonate de și mai mare anvergură, ridică o serie de probleme de natură tehnică și social-economică, probleme nodale însă, prin caracterul lor, pentru succesul activității din acest domeniu. Ele se referă, pe de oparte, **la conținutul concepției despre organizarea, executarea și exploatarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare.**

Imperativul actualelor condiții și al celor de perspectivă **este promovarea unei concepții unitare, care să fie fundamentată economic și tehnic.** *Atingerea acestui scop — esențial pentru creșterea gradului de eficiență a îmbunătățirilor funciare —* **cere stabilirea și fundamentarea unor coordonate de bază cum sînt: ritmul anual al lucrărilor, corelarea acestuia cu baza tehnică-materială, proiectarea complexă a lucrărilor, promovarea sistemelor moderne de irigații, locul sistemului agricol și a celui agropiscicol în cadrul îmbunătățirilor funciare, termenul de recuperare a investițiilor.**

Rezolvarea acestui grup de probleme care țin de promovarea unei concepții unitare, se cere a fi conjugată, pe de altă parte, cu **soluționarea unor aspecte legate de baza tehnică-materială și de exploatarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare.** *Din acest punct de vedere se impun atenției* **creșterea gradului de înzestrare tehnică, aplicarea pe scară largă a științei, concomitent cu asigurarea cadrelor calificate.** *În ce privește exploatarea, aceasta va trebui* **să fie așezată temeinic pe o bază rațională,** *mult superioară celei existente. În prezent nu sînt puține cazurile cînd incintele îndiguite și desecate, precum și unele suprafețe irigate nu sînt exploatate la maximum, ceea ce prejudiciază eficiența acestor lucrări cît și recuperarea în perioada optimă a investițiilor.*

PROMOVAREA CONCEPȚIEI UNITARE, FUNDAMENTATĂ ECONOMIC ȘI TEHNIC

PRECIZAREA unei concepții unitare, care să se sprijine pe o amplă fundamentare economică și tehnică, formează linia directoare ce determină sensul economic și certitudinea eficienței lucrărilor de îmbunătățiri funciare. Linia directoare, deoarece prin natura și importanța lor lucrările de îmbunătățiri funciare îmbracă un caracter complex; pe de o parte, ele asigură recuperarea de noi terenuri pentru agricultură, conservarea și ridicarea fertilității solului, iar, pe de altă parte, creează condiții optime pentru valorificarea eficientă a factorilor agricoli esențiali: pămînt, apă, plante, animale.

Așa stînd lucrurile, este limpede de ce participanții la masa rotundă au subliniat și au susținut necesitatea **imprimării unei concepții unitare în activitatea de îmbunătățiri funciare.**

MARIN STANCU: — „Este timpul să ajungem la o concepție unitară asupra lucrărilor de îmbunătățiri funciare. Aceasta o cere amploarea pe care au luat-o lucrările de îmbunătățiri funciare în țara noastră, complexitatea executării lor și efectele pozitive multiple ce le au asupra producției. În asemenea condiții, fără o concepție unitară bazată pe cuceririle științei, pe experiență și calcule economice, atît în proiectare cît și în execuție și exploatare, nu putem vorbi de o eficiență corespunzătoare a acestor lucrări. Încă avem specialiști, unii cu titluri academice, profesori universitari, cercetători științifici, care și astăzi se mai îndoiesc de eficiența lucrărilor de redare în circuitul agricol al unor terenuri, îndeosebi a celor situate pe fundul lacurilor, cum este cazul la Iezerul-Călărași, Mahîru, Greaca ș.a. Acestor specialiști nu le imput decît faptul că nu s-au învrednicit pînă acum să se deplaseze în zonele unde s-au executat asemenea lucrări pentru a aprecia dacă sînt sau nu eficiente. Amintesc că pe terenurile situate pe fundul lacurilor Iezer și Paţiu (unde se cultivă grîu, porumb, floarea soarelui), s-au obținut producții de 6000—7000 kg proumb la hectar".

IULIU LUCA: — „Într-adevăr, aceasta-i realitatea. Realitate pe care, de altfel, nu o putem trece cu vederea, cu atît mai mult cu cît ea vine să confirme necesitatea executării în complex a lucrărilor de îmbunătățiri funciare".

N. SIMIONESCU: — „S-au remarcat aici rezultatele bune obținute în domeniul îndiguirilor, desecărilor și irigațiilor. Și faptele așa se prezintă. Cred că ar fi util să ne referim și la problemele economice și tehnice pe care le ridică îndiguirea Dunării din amonte în aval, precum și la modul în care se pot folosi eficient terenurile situate pe fundul lacurilor".

ENACHE SÎRBU: — „Cunoașterea **tetizarea experienței acumulate** are portanță covîrșitoare pentru întreag activitate. Aceasta cu atît mai mu în sectorul îmbunătățirilor funciare rienta noastră proprie nu este încă atît bogată. Se știe că lucrările de mare anvergură au fost organizate abia din anul 1962, cînd s-a trecut practic la îndiguiri de incinte și la amenajarea terenului din Lunca Dunării. Iată de ce consider necesar ca toți lucrătorii din acest sector, atît cei din domeniul cercetării și al proiectării, cît și cei din practică, să studieze atent și multilateral experiența acumulată, deoarece — așa

CIARE

e rațională ●

dovedit — ea este un bogat izvor de și concluzii".

IN STANCU : — „Nu numai s-o studiar să și o aplicăm în mod creator. ceasta deoarece deși avem o serie de valoroase, ele au fost, mai mult sau țin, date uitării. Mă refer în special area „Amenajarea pe bazine hidroloteritoriului" — lucrare care, avînd la tudii aprofundate de hidrologie, agro-, geologie, agrotehnică (care, după im, nu se fac bătînd din palme), poate un real folos în adîncirea studiilor lucrările de îmbunătățiri funciare. ă lucrare, la elaborarea căreia au con- peste 10 000 de persoane, va trebui vină cartea noastră de căpătîi în acti- respectivă. Ea ne va ușura întreaga de proiectare și organizare a activine va da posibilitate să eșalonăm în lucrările, și mai cu seamă să le amplan zonele unde este asigurată cantitatea ră de apă".

● Proiectarea complexă — condiție principală și obligatorie a finalizării întregii acțiuni

ACHE SÎRBU : — „Experiența pe care cumulat-o, studiile pe care le avem la ziție ne oferă temeiul necesar **pentru a sidera** — potrivit noilor condiții — **ul sistem de proiectare a lucrărilor** de nătățiri funciare. În această ordine de locul actualei practici de proiectare care aracterizează prin unilateralitate, **va trebui să fie luat de proiectarea complexă.** e ? Este lesne de înțeles. După cum se lucrările de îmbunătățiri funciare comă investiții inițiale importante. Prin urme, ele trebuie să fie astfel fundamentate punct de vedere economic încît să ofere ntregime certitudinea eficienței lor. Unde stim, cum cheltuim fondurile și care sînt ltatele economice ale acestor investiții, sînt simple întrebări, ci dimpotrivă, adete principii majore de rezolvarea cărora înde rentabilitatea îmbunătățirilor fune. Or, în prezent, prin proiectare nu se orează decît sistemul sau lucrarea ca a- (irigații, îndiguiri, desecări), lăsîndu-se parte astfel de probleme cum sînt : prorea și îmbinarea ramurilor de producție, anizarea teritoriului, dezvoltarea creșterii malelor, a construcțiilor ș.a.

Trecerea la proiectarea complexă, înlătud asemenea aspecte, precum și irosirea fonduri, va mări gradul de eficiență al estițiilor și **va da totodată un sens unitar regii activități de producție".**

VIRGIL GAVRILESCU : — „Țin să prez un fapt deosebit de important și anu- că lucrările de îmbunătățiri funciare nu t un scop în sine, ci un mijloc eficient ntru creșterea producției agricole. Or tocai din acest punct de vedere proiectarea ntru îmbunătățirile funciare este deficita-. Cu alte cuvinte, ea nu asigură continuitea și mai ales finalizarea investițiilor pe ate planurile producției agricole.

În alte țări, cum este exemplul Olandei, iectarea nu cuprinde numai lucrările de ecare, ci tot complexul. Acesta este de pt un proiect de ansamblu pentru punea în valoare a terenului respectiv care prinde : sistemul de exploatare agricolă, otehnia, înzestrarea cu mașini agricole și imale, mijloacele de circulație, drumule, casele de locuit etc. Prin urmare, aem de-a face cu finalizarea investițiilor, in stabilirea tuturor obiectivelor care pot ura eficient la fructificarea investiției sată în lucrările de desecare.

Un asemenea principiu de proiectare este til să-l îmbrățișăm și noi. **Eficiența îmbunătățirilor funciare nu trebuie trunchiată, tratată și rezolvată pe felii.** Nu aș putea spune în proiectele noastre finalizarea — în sensul în care m-am referit — lipsește cu desăvîrșire. Ea este prezentă, dar într-o formă ncompletă, din care motiv nu dă rezolvarea ecesară în ce privește structura culturilor, a creșterii animalelor, mai ales în sistem industrial, a valorificării depline a pămîntului".

IULIU LUCA : — „Nu trebuie scăpat din vedere faptul că **agricultura irigată, în sisteme mari, schimbă total, sau aproape total, criteriile de exploatare, față de cultura neirigată.** În noile condiții suferă modificări nu numai structura și rotația culturilor, dar se schimbă însăși sistemul de creștere a animalelor, sistemul de construcții ș.a. Și aceasta o confirmă experiența întreprinderilor agricole de stat. Prin urmare, încă de la proiectarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare trebuie să se aibă în vedere toate aspectele care privesc dezvoltarea intensivă și multilaterală a producției agricole în zonele îndiguite și desecate sau irigate".

I. CHIRCULESCU : — „Este evidentă necesitatea trecerii la proiectarea complexă. Sînt create însă condiții pentru aceasta ? Mai ales dacă ținem seama că rezolvarea problemei enunțate vizează o sferă largă de aspecte materiale și organizatorice".

N. SIMIONESCU : — „Cum să se înfăptuiască, de exemplu, din punct de vedere organizatoric acest lucru ? Cine să-l coordoneze ? Cred că aceasta-i esența problemei".

VIRGIL GAVRILESCU : — „Desigur că trecerea la proiectarea complexă necesită crearea unor condiții materiale ; una dintre acestea este **organizarea teritoriului,** o adevărată condiție sine qua non a eficienței îmbunătățirilor funciare.

Noi am trecut la executarea unor lucrări de mare amploare de irigații, îndiguiri și desecări, fără a avea însă reglementată problema destul de complexă a organizării teritoriului. Or, rațional este ca irigațiile sau îndiguirile să fie precedate de organizarea teritoriului, care să cuprindă sistematizarea unităților agricole socialiste, a parcelelor de teren, a drumurilor ș.a. Pe acest fond se vor putea amplasa apoi lucrările de îmbunătățiri funciare, evitîndu-se astfel refacerea sau corectarea unor lucrări, într-un cuvînt, irosirea fondurilor și mijloacelor materiale.

În final, consider necesar ca **proiectele de lucrări să fie îmbunătățite, adică să fie completate cu elementele care conduc la finalizarea investițiilor, elemente despre care am amintit atît eu cît și ceilalți colegi".**

MARCU BOTZAN : — „Cred că în problema proiectării complexe trebuie pus punctul pe i. Toți simțim necesitatea și eficiența ei. Dar pentru a deveni un adevărat instrument real, practic, este nevoie **să se asigure coordonarea întregii activități de proiectare.** Iată de ce sînt de părere să se **studieze posibilitatea unificării activității de proiectare din domeniul agriculturii.** Pe această cale — unica rațională — se creează **premisele concentrării eforturilor materiale și umane spre un scop precis, armonizarea tuturor factorilor care concură la executarea și exploatarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, la orientarea și dezvoltarea intensivă și multilaterală a producției agricole".**

● Prioritate sistemelor moderne de irigații

ENACHE SÎRBU : — **„Promovarea sistemelor moderne de irigație, potrivit condițiilor concrete din fiecare zonă,** și-a demonstrat din plin, în practică, eficiența economică. Aceste sisteme, care cunosc o extindere tot mai mare și în țara noastră (circa 400 000 ha pînă în 1970), asigură folosirea rațională a apei, creșterea productivității muncii și, în final, eficiență economică ridicată.

Pînă nu de mult, în țara noastră amenajările pentru irigații erau de tipul tradițional și anume pe rețea de canale executate din pămînt, de regulă neimpermeabilizate. Acest tip de amenajare s-a extins, atît la noi cît și în alte țări, datorită simplității în execuție și investiției specifice reduse. În condițiile creșterii intensificării agriculturii, folosirea pe scară largă în sisteme mari de irigație a tipului de amenajare cu canale din pămînt neimpermeabilizate nu se mai justifică economic, deoarece conduce la o gospodărire nerațională a pămîntului și a resurselor de apă. Astfel, la fiecare 1000 de hectare amenajate, sînt scoase din cultură 40 pînă la 60 ha de teren ; pierderile de apă prin infiltrație în rețeaua de canale ajung uneori la 50% din cantitatea pompată, ele putînd duce și la înlăștinarea terenurilor

Stația de pompare a Sistemului de hidroameliorații Drăgănești, județul Olt irigă peste 500 ha culturi de cîmp și peste 700 ha de orez. Ea are 30 de motopompe a cîte 12 țoli cu un debit de 3 mc pe secundă. Stația funcționează în permanență.

Acest sistem alimentează cu apă 11 beneficiari (cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat).

În fotografii : canalul magistral și stația de pompare.

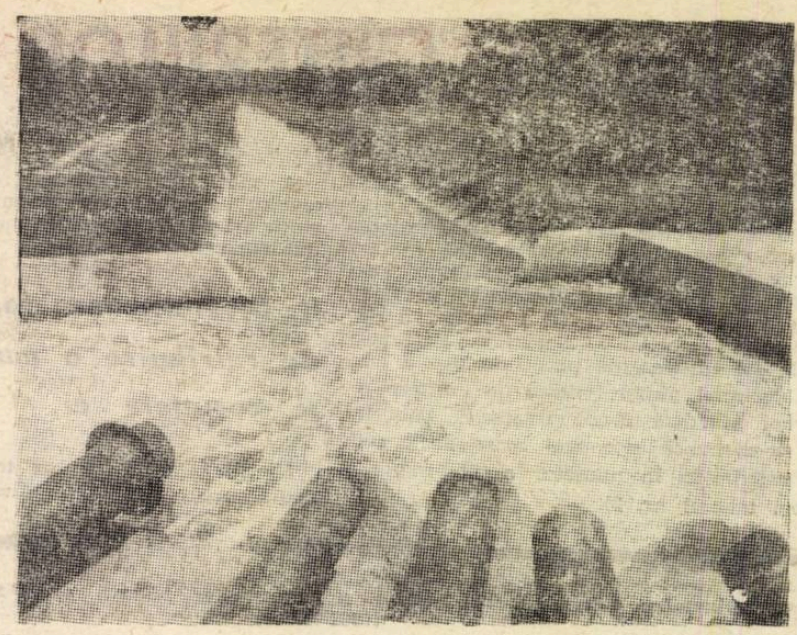

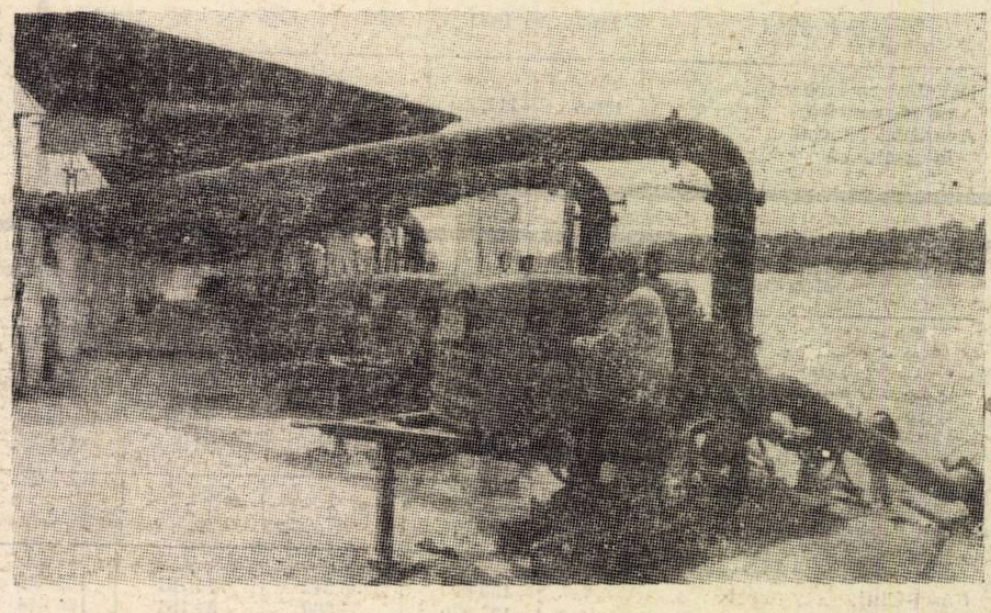

din jur ; de asemenea, acest tip de amenajare are o durabilitate scăzută și antrenează, pe lîngă o serie de dificultăți, mari cheltuieli de întreținere și exploatare".

N. SIMIONESCU : — „V-ați referit la inconvenientele sistemelor mari. Cred că este nevoie de o precizare. Studiile efectuate au relevat ce sistem este mai economic ? Gigant, mic sau mijlociu ? S-au toate variantele ?"

ENACHE SÎRBU : — „Nu încape îndoială că amenajarea sistemelor moderne de irigație cu conducte îngropate sub presiune, cu canale căptușite și jgheaburi, nu este deloc ușoară. Ea necesită eforturi susținute pentru asigurarea bazei materiale și organizarea ritmică a execuției. Și întrucît asupra acestor aspecte voi reveni mai pe larg în cadrul discuției, țin să-mi spun părerea asupra **mărimii sistemelor moderne de irigații.**

Rețete general-valabîle în această direcție nu se pot da, deoarece amenajarea unui sistem pe o suprafață mai mare sau mai mică depinde de o suită de factori concreți cum sînt : sursele de apă, posibilitățile tehnice, organizatorice și economice de conducere a apei pe terenurile amenajate ș.a.

Esențialul este, prin urmare, **aprofundarea studiilor de teren, în funcție de condițiile specifice fiecărei zone și de posibilitățile materiale, pentru a se stabili cele mai raționale soluții.**

Militînd pe această cale, am stabilit mărimea diferitelor sisteme, precum și eșalonarea execuției lor. Astfel, sistemul de irigație Carasu-Dobrogea va cuprinde în final circa 170 mii hectare. Aceste limite economice și tehnice de conducere a apei pe o asemenea suprafață au reieșit din posibilitatea pe care o oferă stația de pompare cu un debit de 120 m/sec., pentru distribuirea apei pînă la Mangalia. La fel se prezintă lucrurile la sistemele Jegălia, Calafat și Băilești. La Băilești am calculat inițial posibilitatea de a se amenaja 10 mii hectare. După studii topografice mai temeinice, am văzut că este economic să amenajăm 40 mii hectare. La sistemul de pe Ialomița, pe care îl vom începe în 1970, s-a stabilit că se pot iriga peste 60 de mii de hectare. Avem convingerea însă că putem amenaja 80 de mii de hectare, deoarece la această suprafață sursa de apă este mai economic folosită".

● Termenul de recuperare a investiției să se bazeze pe un complex de criterii economice

MARIN STANCU : — „Nu greșesc atunci cînd afirm că **termenul de recuperare a investițiilor** are un rol deosebit de important în dezvoltarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, precum și în aprecierea oportunității și eficienței unei investiții în acest domeniu.

Așa cum se calculează în prezent, termenul de recuperare a investiției nu poate oferi o imagine reală despre eficiența economică a îmbunătățirilor funciare. Și dacă în acest sector se manifestă o serie de deficiențe, unele se datoresc tocmai carențelor pe care le are indicatorul amintit. Iată de ce consider absolut necesară **reconsiderarea acestui indicator pe o bază fundamentată, prin îmbunătățirea metodologiei lui de calcul".**

I. CHIRCULESCU : — „Aici cercetarea științifică trebuie să-și spună cuvîntul operativ și fundamentat, deoarece aprecierea greșită, unilaterală a oportunității unei investiții hidroameliorative sau a nivelului ei de eficiență economică poate prejudicia întreaga concepție despre necesitatea îmbunătățirilor funciare, despre valorificarea în special a terenurilor slab productive sau degradate".

VASILE BAGHINSCHI : — „Îmbunătățirea metodologiei de calcul **atît a eficienței** economice a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, cît și a celei privind determinarea termenului de recuperare a investițiilor comportă, bineînțeles, discuții. Dar aceasta nu înseamnă să rămînem sclavii unor indicatori depășiți de practică, de posibilitățile noastre de investigație și sinteză.

A proceda astfel, prejudiciem foarte mult întreaga activitate de îmbunătățiri funciare, de la proiectare și pînă la exploatare, diminuînd efectul economic real al lucrărilor. Ce se poate face în mod concret ? În primul rînd, pentru a exprima totalitatea efectelor economice ale îmbunătățirilor funciare **este bine să folosim o suită de indicatori** care ar fi de pildă : sporul de creștere a suprafeței agricole, sporul de producție, sporul valorii producției (cu influențe negative sau pozitive determinate de prețul produselor agricole), venitul net ș.a. Un astfel de procedeu va contribui substanțial la stabilirea echilibrului absolut necesar ce trebuie să existe între gradul de mecanizare și intensificarea agriculturii, capacitatea productivă a pămîntului, prețul produselor agricole și industriale. În al doilea rînd, pentru a fundamenta pe o bază temeinică termenul de recuperare este util să se ia în calcul atît investițiile directe hidroameliorative, cît și cele care privesc dotarea cu mijloace de producție suplimentare ce participă direct la sporirea producției".

(Continuare în numărul viitor)

PRIMATUL CRITERIILOR

(*Urmare din pag. 11*)

nevoilor curente ale producției, cooperativele agricole sînt în măsură să acorde țăranilor cooperatori avansuri bănești pentru munca efectuată. Aceasta este o cale de apropiere a retribuirii de momentul efectuării lucrărilor. Fenomenul este ilustrat, de pildă, de faptul că, în decursul anilor, ritmul de creștere a sumei acordate drept avansuri bănești la o zi-muncă este mai mare decît cel al retribuției în numerar a zilei-muncă. (vezi tabelul nr. 2).

A sporit, de asemenea, numărul cooperativelor agricole care au acordat în mod regulat avansuri bănești membrilor cooperatori.

II. Diversificarea formelor de retribuire a muncii și cerințele ei

ÎN PRACTICĂ **devine tot mai stringentă necesitatea diversificării formelor de cointeresare materială a membrilor** cooperatori. **Un fapt deosebit de pozitiv**, în această direcție, este extinderea și perfecționarea retribuirii suplimentare, în funcție de depășirea planului de producție. Scopul principal care se urmărește prin diversificarea formelor de retribuire a muncii este găsirea celor mai bune formule de legare a retribuirii de rezultatele obținute în producție.

După părerea noastră, însă, acest corespondent între retribuire și rezultate nu se poate realiza numai prin diversificarea formelor de retribuire și nu poate fi expresia unei legături formale, **ci a uneia esențiale, de conținut, al cărui izvor este corelația retribuirii cu productivitatea muncii.** Iată de ce legătura dintre retribuire și rezultate nu trebuie privită în mod simplist, ci ca o reflectare a acestei corelații, rezultată din condițiile concrete existente în fiecare cooperativă agricolă.

În ceea ce privește conceptul de „rezultate", sînt necesare, de asemenea, unele precizări. De obicei, la aprecierea retribuirii suplimentare se au în vedere numai rezultatele cantitative, respectiv cantitatea de produse obținută (depășirea producției planificate), și nu se iau în considerare indicatorii calitativi, indicatorii eficienței producției, **indicatorii economici de rezultate.**

După cum se știe, retribuirea suplimentară se consideră o formă deosebită de legare a retribuirii de rezultatele obținute în producție. Dar este oare suficient, este fundamentat din punct de vedere economic să se acorde retribuirea suplimentară în mod exclusiv după criteriul depășirii planului de producție, fără a se analiza care este **nivelul eficienței producției respective, cît costă producția în general și cît costă producția peste plan în special?** Răspunsul fiind, bineînțeles, negativ, considerăm că atribuirea retribuției suplimentare **are suportul economic necesar numai dacă sporul de producție peste plan s-a realizat în condițiile creșterii productivității muncii și nu este un rezultat al cheltuirii suplimentare de muncă trecută și vie.** În caz contrar, retribuirea suplimentară diminuează posibilitățile de acumulare ale cooperativei agricole.

Lipsa unor criterii de fundamentare economică a retribuirii suplimentare, cu ajutorul cărora să se poată aprecia efortul propriu al fiecărui cooperator, face ca în practica aplicării ei să apară diferite situații, așa cum rezultă din datele tabelului nr. 3.

Retribuirea suplimentară s-a acordat în procente diferite din depășirea planului de producție. Dar, ce ne arată analiza, sub prisma costurilor producției, a eficienței acesteia? La toate cooperativele agricole indicate, valoarea producției peste plan este mai mare decît cheltuielile de producție efectuate pentru aceasta, obținîndu-se un venit net; la acordarea retribuirii suplimentare, însă, nu s-a ținut seama de venitul net. Venitul net n-a fost considerat a fi sursa (unica sursă) retribuirii suplimentare. În aceste condiții, la cooperativele agricole Cărpinișteа și Movileni, cuantumul retribuirii suplimentare a depășit cu mult nivelul venitului net. La cooperativele agricole Căsei și Ciurea, retribuirea suplimentară a cuprins aproape tot venitul net, rămînînd sume foarte mici pentru acumulări, iar la cooperativele agricole Comana, Izvorul Dulce și Ion Roată, numai o mică parte a venitului net, obținută ca urmare a depășirii planului de producție cu cheltuieli minime, a fost alocat retribuirii suplimentare. Toate acestea subliniază, de fapt, inexistența legăturii între retribuire și rezultate în cazul aplicării retribuirii suplimentare numai după criteriul depășirii producției la hectar.

Recomandările în vigoare privind acordarea retribuirii suplimentare (în cazul în care munca este organizată pe brigăzi sau echipe), prevăd ca partea din producția obținută peste plan care se acordă drept retribuire suplimentară să se repartizeze între membrii brigăzii sau echipei în funcție de numărul de zile-muncă efectuate de fiecare membru cooperator la cultura respectivă. După părerea noastră, în condițiile aplicării unui astfel de criteriu retribuirea suplimentară devine o formă a retribuirii de bază.

Scopul introducerii retribuirii suplimentare este acela de a completa cu noi stimulente sistemul retribuirii de bază în scopul creșterii cointeresării membrilor cooperatori în efectuarea lucrărilor de calitate și, ca atare, în creșterea producției. De aceea, considerăm necesar ca în acordarea retribuirii suplimentare, **criteriul să fie altul decît zilele-muncă efectuate de către membrii cooperatori.**

Nici prin retribuirea cu o parte din producție nu se înfăptuiește automat legătura cu rezultatele obținute. Legarea retribuirii de rezultate presupune, și în acest caz, o adîncă fundamentare economică.

Stabilirea cotei-părți din producție pentru retribuirea muncii incumbă, deci, o analiză concretă **a costurilor producției, a volumului cheltuielilor materiale, a necesităților de acumulare și de consum etc.** Fără a lua în considerare aceste criterii, retribuirea suplimentară nu-și poate atinge scopul urmărit și poate deveni o frînă în calea creșterii eficienței producției.

În concluzie, fiecare formă de retribuire a muncii trebuie judicios fundamentată astfel încît să reflecte legitatea repartiției după cantitatea și calitatea muncii, să asigure respectarea corelației economice, îmbinarea intereselor obștești cu cele personale ale membrilor cooperatori.

Tabel nr. 2

Dinamica retribuirii în bani și a avansurilor bănești pe zi-muncă (1962—1967)

— în % —

Indicatori	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Retribuirea în bani pe zi-muncă	100,0	111,3	112,4	126,8	127.4	141,9
Avansuri bănești la zi-muncă	100,0	112,8	116.1	128,8	130.5	144,1

Tabel nr. 3

Retribuirea suplimentară la cultura porumbului într-o serie de cooperative agricole (anul 1967)

Cooperativa agricolă	Producția peste plan (kg)	Retribuirea suplimentară (lei)	Costul producției peste plan (lei)	Valoarea producției peste plan (lei)	Venitul net (col. 4—col. 3) (lei)	Diferența (col. 5—col.2) (lei)	Ponderea chelt. cu forța de muncă (%)
0	1	2	3	4	5	6	7
Căsei-Cluj	136 620	38 342	114 761	159 845	45 084	+ 6 742	57,0
Băilești-Dolj	137 970	32 800	84 161	166 944	82 783	+ 49 983	67,0
Cărpinișteа-Buzău	4 300	51 820	4 859	5 031	172	— 51 648	57,0
Ion Roată-Ilfov	359 775	52 090	215 865	370 355	154 490	+102 400	59,5
Izvorul Dulce-Buzău	464 000	98 000	296 960	593 920	297 060	+199 060	62,8
Ciurea-Iași	244 764	128 080	146 858	281 479	134 621	+ 6 541	47,1
Movileni-Bacău	72 000	64 320	57 600	95 040	37 440	— 26 880	52,1
Comana-Constanța	407 360	60 951	191 459	439 949	248 490	+187 539	72,7

LABORATORUL ECONOMIC

CA SURSĂ de cadre de înaltă calificare, învățămîntul economic superior este solicitat să înarmeze pe viitorii lucrători din economie cu cunoștințe temeinice, de un înalt nivel științific, legate de procesele și fenomenele ce au loc în viața economică, să depisteze și să favorizeze dobîndirea deprinderilor de cercetare științifică. Măsurile întreprinse pînă acum la indicația conducerii de partid și de stat privind organizarea și conținutul învățămîntului economic superior au avut în vedere tocmai aceste considerente. Îmbunătățirea formelor și metodelor de predare rămîne în continuare o sarcină actuală și de mare importanță, căreia cadrele didactice îi consacră o preocupare constantă.

O contribuție importantă la ridicarea nivelului calitativ al învățămîntului, în sensurile menționate, poate aduce organizarea și funcționarea unor **laboratoare economice** în cadrul catedrelor de ramură. Constituirea acestora va crea un cadru organizatoric adecvat pentru dezvoltarea activității catedrelor, diversificarea formelor lor de activitate, dinamizarea tuturor forțelor de care dispun acestea în momentul de față și în perspectivă.

În contextul unui învățămînt modern, laboratoarele economice au menirea să constituie un puternic centru de gravitație pentru toți studenții dornici să aprofundeze problemele actuale ale diferitelor discipline economice de ramură și, în același timp, un forum de dezbatere la un înalt nivel științific a problemelor teoretice și practice pe care le pune în țara noastră desăvîrșirea construcției socialismului.

În cadrul Academiei de studii economice (ca și în alte institute superioare economice) se pot crea asemenea instrumente de lucru pe lîngă astfel de catedre ca: economia industriei, economia agriculturii, conducerea planificată a economiei naționale, calculul economic și cibernetică economică, statistică teoretică și economică, finanțe, evidență contabilă (ramuri), analiza activității economice, economia comerțului interior, economia comerțului exterior.

UN OBIECTIV PRINCIPAL al activității laboratoarelor economice va trebui să-l constituie perfecționarea procesului de învățămînt, îmbunătățirea continuă în conținut și formă a diferitelor laturi ale procesului instructiv-educativ (a prelegerilor, seminariilor, lucrărilor practice, a proiectelor tehnico-economice și a proiectelor pentru examenul de stat); introducerea și promovarea celor mai noi metode de predare sau seminarizare folosite pe plan mondial, ca și a celor mai recente cuceriri ale ramurii științifice respective. Astfel, în planul lor de activitate, pot figura lecții experimentale în întreprinderi, organizarea unor lecții urmate de discuții, predarea în cadrul unei anumite discipline, la care există cursuri scrise, numai a acelor capitole și probleme care pot fi dezbătute pe baza noutăților apărute sau care prezintă dificultăți în înțelegere ș.a.

Urmărind procesul de perfecționare a seminariilor teoretice, laboratorul economic va trebui să experimenteze și să generalizeze metoda cazurilor, să stimuleze elaborarea referatelor, să selecteze, pentru a putea fi puse în discuție, cele mai interesante probleme ale disciplinei, să organizeze schimburi de experiență etc. În cadrul laboratorului economic se pot elabora, de asemenea, modele de proiecte de diplomă reprezentative cu o problematică actuală, fapt cu atît mai important azi cînd examenul de stat se bazează exclusiv pe această lucrare. Totodată se poate asigura acestor lucrări un grad sporit de originalitate și de eficiență practică.

CREAREA CADRULUI și a condițiilor necesare pentru **intensificarea activității de cercetare a cadrelor didactice și a studenților** constituie o a doua mare direcție a activității laboratoarelor economice.

Pentru început, ni se pare util ca activitatea laboratorului să se desfășoare pe anumite compartimente, stabilite în raport cu cele mai actuale și importante probleme legate de disciplinele catedrei. De pildă, în cadrul laboratorului de pe lîngă catedrele de economia industriei și economia agriculturii, activitatea se poate desfășura pe domenii cum sînt: organizarea științifică a producției, conducerea științifică a producției, studiul muncii, economia aprovizionării etc. După o structură particularizată la specificul catedrei se pot crea compartimente și ia celelalte laboratoare economice. Astfel, în cadrul laboratorului de pe lîngă catedra de economia comerțului interior, se poate crea un compartiment de studiu al cererii populației, de amplasare a rețelei comerciale: la cel de conducere planificată a economiei naționale — un compartiment de studiu al posibilității de perfecționare a metodelor și formelor de planificare a economiei naționale s.a.m.d.

PENTRU A ASIGURA activității laboratoarelor economice gradul de eficiență scontat, este necesară găsirea celor mai adecvate forme de lucru și de legătură cu munca specialiștilor din practică. Activitatea laboratoarelor ne apare de aceea indisolubil legată de utilizarea unor astfel de procedee ca: **stabilirea organizată, pe bază de contracte de colaborare, a unor legături permanente cu diferite întreprinderi prin care să se acorde asistență reciprocă** pentru soluționarea diferitelor probleme, **organizarea unor cicluri de conferințe pe teme de mare actualitate, cu concursul unor specialiști din producție sau institute de cercetare, organizarea de simpozioane periodice** cu o tematică bine stabilită, schimburi de experiență în cadrul și între diferitele catedre.

Considerăm de asemenea util ca în sfera de preocupări a laboratoarelor economice să intre și organizarea unor **excursii cu caracter documentar-științific.** Înființarea de muzee, elaborarea unor lucrări practice, întocmirea unor machete, planșe etc. Buna funcționare a laboratoarelor economice depinde însă și de crearea unei baze materiale corespunzătoare. În acest scop, în funcție de specificul catedrelor, laboratoarele economice se cer dotate cu utilajele necesare — mașini de calcul de diferite tipuri, aparate de proiecție cu filme corespunzătoare, magnetofon, machete, planșe, lucrări de specialitate etc.

O problemă deosebit de importantă, menită să impulsioneze activitatea acestor laboratoare, o constituie găsirea unor forme potrivite de stimulare și de încurajare a muncii științifice. Printre acestea pot fi amintite încheierea de contracte pentru acordarea de asistență, cu plată, diferitelor întreprinderi, pentru rezolvarea anumitor teme date de întreprinderi, publicarea materialelor elaborate de membrii laboratorului, luarea în discuție a anumitor capitole din lucrările de doctorat, prezentarea celor mai merituoase lucrări ale studenților în sesiuni științifice etc.

Organizarea și întărirea continuă a laboratoarelor economice poate contribui în acest fel la stimularea activității didactice și științifice în învățămîntul superior.

lector univ. ing.
C. BĂRBULESCU
prodecan al Facultății de economia producției, Academia de studii economice

Reportaj-anchetă în comerțul sătesc

OFERTA ÎN CONTRATIMP CU CEREREA... NECUNOSCUTĂ

PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA APROVIZIONĂRII populației sătești s-au făcut în ultimii ani eforturi deosebite. Înființarea de noi magazine — universale și specializate — lărgirea și diversificarea rețelei de alimentație publică, introducerea unor forme moderne de comerț au făcut ca volumul desfacerilor de produse prin comerțul cooperatist să sporească an de an.

Din sesizările primite la redacție și din constatările făcute pe teren rezultă însă că unele unități comerciale sătești nu reușesc să satisfacă integral cererile populației din mediul rural cu o serie de produse. Minusurile în buna aprovizionare a satelor au la bază deficiențe în cercetarea cererii de consum, în contractarea și repartizarea fondului de marfă pentru fiecare unitate comercială din mediul rural. Această situație ne-a fost confirmată de numeroși lucrători din comerțul sătesc.

Căciuli în loc de... lame

RESPONSABILII de la depozitele de confecții, tricotaje și încălțăminte ale cooperației de consum din județul Tulcea ne-au declarat: „Nu ne lipsește nimic din depozite. Avem produse în sortimente variate de toate mărimile, modele diferite de toate culorile...".

Sînt în magazii! Ce se găsea însă, la data cînd am organizat ancheta noastră, în magazinele cooperatiste de la sate? În comuna Cataloi: doar trei perechi de sandale pentru femei. Încălțăminte de vară pentru copii: nici o singură pereche. În comuna Nicolae Bălcescu: lipsesc sandalele, pantofii de vară, costumele bărbătești. Există însă... paltoane. În comuna Horia: lipsesc confecțiile ușoare pentru femei, există doar două modele de sandale pentru femei și două modele pentru copii. Există, de asemenea..., paltoane și mesade.

Exemple asemănătoare am întîlnit în multe ale magazine cooperatiste din alte județe ale țării. De ce lipsesc o serie întreagă de produse cînd — precum am constatat — stocurile de mărfuri au sporit considerabil atît în magazine cît și în magazii? Iată opinia unui gestionar de la magazinul din comuna Picior de Munte, județul Dîmbovița: „În ultima notă de comandă am cerut de la depozitul Întreprinderii comerciale din Găești: maiouri bărbătești, elastic, lame pentru bărbierit, chiloți pentru copii. Am primit: 20 de căciuli, 30 de saci și o mare cantitate de pulovere!"

Să reproducem și un fragment din darea de seamă prezentată la sesiunea Consiliului popular din comuna Tulgheș, județul Harghita: „Anul trecut, unitățile comerciale cooperatiste din comună au primit mărfuri în valoare de 22 428 000 lei; au realizat o desfacere în valoare de 21 344 000 lei; stocul de produse a crescut cu 1 084 000 lei. Aceasta din cauză că gestionarii magazinelor și voiajorii comerciali primesc de la depozite tot ce li se dă și nu insistă să capete mărfurile care se cer în comună".

Dispunem de multe alte exemple asemănătoare. Rezultatul? Creșterea stocurilor. În județul Bacău, bunăoară, la începutul acestui an stocul de produse era cu 35 000 000 lei mai mare decît în 1966; în județul Satu-Mare stocul a crescut în 1967 cu 27,8% față de 1966, în vreme ce desfacerile au sporit cu 14,8%; în județul Buzău stocul planificat a fost depășit cu 3 856 000 lei; în județul Harghita în rețeaua comerțului cooperatist se găsesc produse nevandabile în valoare de circa 2 000 000 lei. În ultimii doi ani stocurile de produse din rețeaua comerțului cooperatist din întreaga țară au crescut cu circa 40%, iar — drept urmare — viteza de circulație a produselor din acest sector a scăzut cu 12 zile.

Criterii fără... criterii

CREȘTEREA PESTE MĂSURĂ a stocurilor de mărfuri din comerțul cooperatist, urmare a necunoașterii cererii reale de consum, n-a contribuit la îmbunătățirea aprovizionării populației cu produsele solicitate. Dimpotrivă! În unele locuri, buna aprovizionare este stînjenită tocmai din cauza existenței stocurilor prea mari. Un singur exemplu: gestionarul magazinului din satul Negoiești, județul Ilfov, n-a comandat în sezonul trecut nici un fel de imprimeuri pentru rochii de primăvară pe motiv că dispunea de peste 1000 m de „Florela" și „Zina", stoc care zace în magazin de cîțiva ani de zile. Așa după cum se știe, stocurile prea mari, formate din cauză că angajarea fondului de marfă nu are la bază studii aprofundate asupra cererii de consum, blochează spațiile de depozitare și mijloacele financiare, împiedică aprovizionarea ritmică cu produse noi care se produc și se cer, generînd, în același timp, cheltuieli neeconomicoase (păstrarea și manipularea produselor, penalizări, deteriorarea unor produse, recartarea altora etc.).

În legătură cu existența stocurilor de produse care produc pagube și dereglări în buna aprovizionare, numeroși interlocutori — între care Ștefan Barkoczi, vicepreședinte al Uniunii cooperativelor de consum din județul Harghita — au ridicat o problemă de principiu și anume: care e mărimea optimă a stocului de produse ce trebuie să se formeze la un magazin sau la o întreprindere comercială cu ridicata? Și încă ceva: produsele care se fabrică într-un anumit sezon (zahărul, conservele de legume și fructe) și care se consumă în tot timpul anului, ca și produsele care se fabrică în tot timpul anului, dar se desfac într-un anumit sezon (încălțăminte, îmbrăcăminte) unde trebuie să fie stocate: la întreprinderile producătoare sau la cele comerciale?

E greu de dat un răspuns la aceste întrebări. Practica îl solicită însă. Și iată de ce: pînă acum în comerțul cooperatist nu s-au stabilit încă norme științifice pentru formarea stocurilor optime. Acestea se planifică la un anumit nivel — se ține seama în general de desfacerile anterioare — fără a avea la bază criterii care ar trebui să izvorască din concluziile desprinse din studiul cererii în perspectivă. S-au stabilit doar criterii de depășire sau de diminuare cu 10—15% a stocului planificat, fără ca acestea să aibă o fundamentare științifică. La aceasta trebuie adăugat faptul că planificarea stocurilor se referă la grupe mari de produse; nu se au în vedere modelele, mărimile, coloritul etc., etc. Rezultatul?

Produse sînt, dar nu din cele solicitate

● **La cooperativa din comuna Titu, județul Dîmbovița:** *Plafonul stocului la încălțăminte e depășit, cumpărătoarele se plîng însă că de timp îndelungat nu găsesc pantofi cu numerele cel mai mult solicitate.*

● **La unele cooperative din județul Satu Mare:** *Există cantități mari de pînză albită de 0,80 m lățime. Se cere însă pînză albită de 1,40 m lățime. Sînt stocuri importante și de ciorapi, lipsesc însă ciorapii mercerizați de 14,50 lei perechea.*

● **La magazinul cooperativei din Valea Călugărească, județul Prahova:** *Există cacao mai multă decît necesarul, ambalată în pachete mari. Cumpărătorii solicită însă pachete de 50 grame.*

Exemplele citate ilustrează o practică defectuoasă în constituirea stocurilor: nu se ține seama de toate elementele cererii. În această privință se lucrează încă după metode empirice, care duc la rezultate surpriză. E cazul, bunăoară, cu tradiționala „metodă" bazată pe principiul „comandăm puțin mai mult decît s-a vîndut în perioada precedentă".

Aprovizionare rațională, stocuri optime

FAȚĂ DE ACEASTĂ situație se impun, în afară de acțiunile menite să ducă la lichidarea stocurilor nevandabile, o seamă de măsuri care să bareze calea formării în continuare a stocurilor de produse greu vandabile. În acest scop este necesar ca organele comerțului cooperatist să acorde o atenție deosebită studierii cererii de consum. Deosebită importanță prezintă în comerțul sătesc specificul și tradițiile diferitelor zone, elemente care trebuie luate în seamă în cadrul studiului cererii. Cu ajutorul Institutului, de cercetări comerciale, organele comerțului cooperatist ar trebui să treacă la studierea cererii de consum în perspectivă, avînd în vedere toate elementele care pot produce în viitor modificări în cererea de produse în mediul rural.

Dar problema formării stocurilor cu produse lent vandabile nu poate fi rezolvată numai prin studiul cererii. Alte măsuri se impun de urgență. E necesar, de exemplu, să se stabilească criterii științifice pentru formarea stocurilor optime la fiecare unitate comercială, criterii care să țină seama de specificul anumitor unități și zone, astfel ca să se asigure aprovizionarea unităților de desfacere cu produsele solicitate în fiecare sezon. O mare importanță în această privință o prezintă respectarea contractelor de furnizare și rezolvarea operativă a cererilor privind reducerile sau suplimentările de produse, care se fac de către întreprinderile comerciale înainte de începerea fiecărui trimestru.

În același timp, nu trebuie omise posibilitățile pe care le oferă soldările de mărfuri, redistribuirea operativă a stocurilor între magazinele cooperativei etc. Pentru folosirea acestor mijloace este necesară adoptarea unei legislații corespunzătoare. În același sens, un rol important ar putea să-l aibă simplificarea sistemului de indicatori folosiți în planificarea comerțului cooperatist, menținîndu-se numai cei mai reprezentativi și cu mare capacitate de mobilizare a eforturilor lucrătorilor din acest sector de comerț spre sporirea desfacerilor și micșorarea cheltuielilor de circulație.

Aplicarea acestor măsuri va fi facilitată prin stabilirea de relații directe — așa cum prevăd Directivele adoptate la Conferința Națională a P.C.R. — între întreprinderile comerțului cooperatist și întreprinderile producătoare, înlăturîndu-se verigile paralele care prelungesc drumul produselor de la producător la vînzător.

Sînt necesare, de asemenea, măsuri care să ducă la sporirea răspunderii factorilor din comerțul cooperatist în acțiunile de contractare, achiziționare și desfacere a produselor. Un sistem care să prevadă penalizări pentru cei ce comandă produse fără o bază reală de desfacere și de stimulare a preocupărilor pentru cunoașterea cererii, ar contribui la perfecționarea comerțului sătesc. Nu trebuie neglijată nici desfășurarea unei intense și eficiente acțiuni publicitare pentru popularizarea mărfurilor cu caracteristici noi, care înlocuiesc unele produse cunoscute.

Conjugarea tuturor eforturilor va înlesni cooperației de consum să asigure aprovizionarea populației de la sate, în condiții din ce în ce mai bune, cu produse specifice consumului în mediul rural.

D. TĂRNĂUCEANU

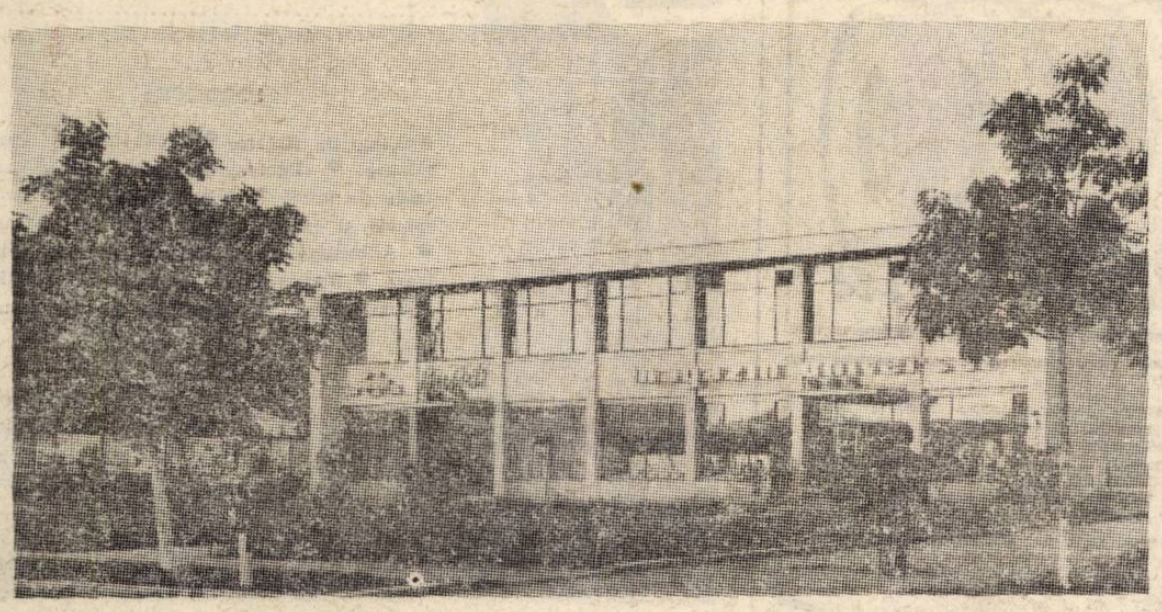

În tot mai multe sate au fost construite magazine universale moderne

SMT

ÎNTREPRINDEREA „6 MARTIE" — TIMIȘOARA

calea Circumvoluțiunii nr. 8—12

PRODUCE:

- Aparat pentru găurit și frezat în zidării;
- Clupă pentru tăiat filet la țevi 1/4" — 2";
- Foarfecă manuală pentru tăiat SBP;
- Trusă pentru aplicarea placajelor ceramice;
- Dispozitiv mecanic pentru îndoit țevi de instalații pe șantier;
- Trusă pentru montarea dalelor din PVC la pereți și pardoseli;
- Cofraje metalice și accesorii;
- Roabă basculantă;
- Tomberon basculant;
- Grinzi telescopice cu zăbrele;
- Popi extensibili filetați pentru construcții înalte;
- Popi triunghiulari 18 tf. — 5,5 m;
- Capre pentru lucrări de finisaje;
- Stîlpi suporți pentru corpuri de iluminat, precum și alte scule și dispozitive pentru mecanizarea lucrărilor pe șantiere de construcții.

TRADIȚII PRELUATE ȘI ÎMBOGĂȚITE

Pentru multă lume, din toate colțurile țării, numele orașului Buhuși se identifică adesea cu acela al fabricii, și, în orice caz, asociația de idei se produce automat. În ceea ce-i privește pe localnici și despre însemnătatea pe care o are această întreprindere în viața lor cotidiană, ne putem da seama mai bine gîndindu-ne la faptul că din vreo 19 000 de locuitori, cît însumează Buhușul, împreună cu satele învecinate și înglobate orașului din punct de vedere administrativ, aproape 7000 lucrează la Fabrica de postav (în trei schimburi). Printre aceștia se numără 38 de ingineri, 160 de maiștri și tehnicieni, economiști, cadre medii economice. Așadar, mai mult de o treime din buhușeni sînt salariații întreprinderii, iar dintre aceștia aproape jumătate — mai exact 3200 — sînt femei, așa cum se întîmplă adesea în întreprinderile textile.

Peste 70% din totalitatea muncitorilor — mai ales a celor tineri — și-au căpătat calificarea în școala profesională de ucenici textiliști din localitate, tutelată de fabrică, și care pregătește cadre și pentru alte întreprinderi similare din țară. În această școală, înființată în 1959, primesc temeinică învățătură și instruire tehnică 350 de elevi, meniți să împrospăteze și să întărească rîndurile textiliștilor. Calificarea lor este diversă, după cum diferite sînt secțiile și mașinile cu care vor lucra, continuînd o veche tradiție și preluînd îndeletnicirile înaintașilor.

În această importantă unitate a industriei noastre ușoare sînt cinci secții principale: spălătoria și filatura cardată (unde se prelucrează fibrele scurte, cu fire groase), filatura pieptănată, țesătoria de lînă, cea de bumbac (în fabrică funcționează 675 războaie de țesut), și, în sfîrșit, secția de finisaj. Mai sînt apoi secțiile auxiliare, mecanic șef, energetic șef, centrala industrială care produce energie electrică și aburi pentru uz intern.

Mai ființează, de asemenea, secția de creație și laboratorul. Se poate spune că, într-un fel, procesul de producție începe în amintita secție de creație. Aici, pe calc și hîrtie milimetrică, creatori de modele trasează liniile, culorile, desenele viitoarelor stofe și țesături, pe care apoi țesători anume specializați le transformă în mostre.

— Imaginația proprie are o mare însemnătate în munca aceasta, arăta locțiitorul șefului secției, David Ștefan, dar nu ne mulțumim cu atît. Ne documentăm după publicații străine la care sîntem abonați, după mostre primite de la Camera de Comerț sau de la diferite firme străine cu care avem relații de schimb, cum este firma „Fred Karlen" din Franța. Noi dăm anual pe piață cîteva sute de modele noi, în cadrul diferitelor articole, pe care ulterior, fie că le producem noi, fie că le cedăm spre executare altor întreprinderi din țară. Anul acesta, de pildă, colecțiile și albumele noastre cuprind 280 de modele noi țesute din fibre de poliester în amestec cu celofibră și 150 de desene inedite pentru stofe de tergal (poliester combinat cu lînă).

Copii de pe noile modele ce urmează a intra în fabricație sînt prezentate reprezentanților comerțului cu prilejul contractărilor, dar sînt totodată trimise și fiecărui beneficiar în parte.

Actualmente, principalele produse ale întreprinderii sînt: stofe pentru costume confecționate din lînă și amestecuri, (5 800 000 mp anual), stofe pentru rochii de damă, de asemenea din lînă pură și amestecuri (1 430 000 mp), stofe pentru paltoane bărbătești (900 000 mp) și stofe pentru pardesie (120 000 mp). Iată de ce apare ca îndreptățită afirmația că denumirea întreprinderii este oarecum improprie, avînd în vedere calitatea și diversitatea produselor de către „Fabrica de Postav-Buhuși", ale căror sortimente au crescut an de an, după cum an de an au sporit cantitățile de fabricate, valoarea producției marfă ca și beneficiile realizate.

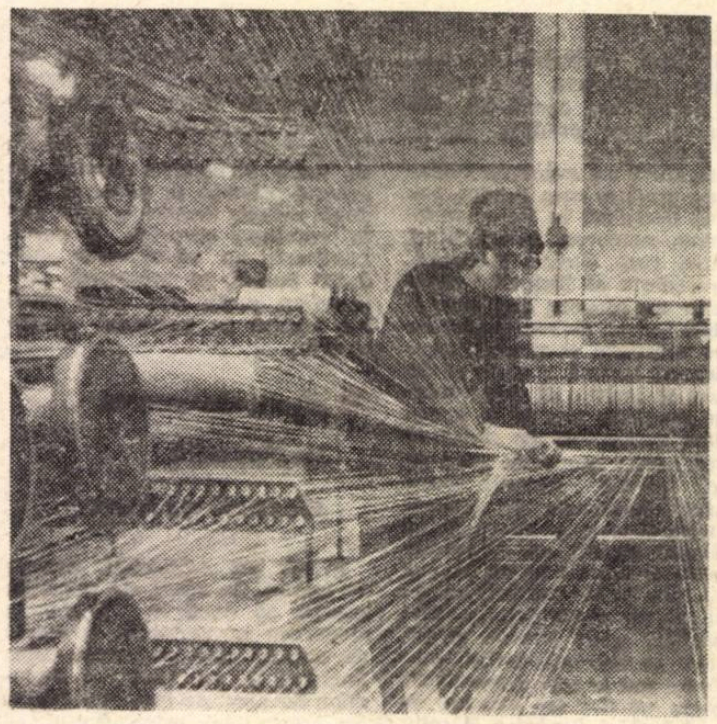

Cele 675 războaie de țesut, dintre care obiectivul fotografic a înregistrat numai cîteva, constituie o parte însemnată din zestrea fabricii

	1950	1967
Valoarea producției-marfă	187 986 000 lei	847 192 000 lei
Beneficii	14 421 000 lei	47 793 000 lei

GAZETA FINANȚELOR

organ al Ministerului Finanțelor și al Băncii Naționale

publică :

● *Articole, consultații, reportaje, interviuri, convorbiri colective, raiduri-anchetă, rubrici speciale ca: Schimburi de experiență, Răspunsuri la întrebările cititorilor, Poșta redacției, Tribuna specialistului, Discuții. De prin rapoarte adunate etc. pe probleme în legătură cu finanțarea, creditarea, decontările, evidența contabilă, controlul în economie, respectarea disciplinei financiare, relațiile întreprinderilor și instituțiilor din economie cu unitățile financiare și bancare.*

● *Indrumări privind aplicarea noilor acte normative emise pentru aplicarea măsurilor pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale și îmbunătățirea împărțirii administrativ-teritoriale a țării, precum și în legătură cu interpretarea justă a legislației în vigoare.*

Costul unui abonament semestrial este de 26 lei.

ABONAȚI-VĂ DIN TIMP PE SEMESTRUL II/1968

fabrică anvelope pentru autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare într-o gamă variată de profile, care asigură o aderență sporită la sol și un randament kilometric ridicat.

— Anvelopele de autoturism cu carcasă din cord tip nylon asigură o viteză de rulaj de pînă la 170 km oră.

— Anvelopele de autocamion cu carcasă din cord tip nylon, asigură o capacitate de încărcare sporită.

Rețineți: DANUBIANA — marca tuturor timpurilor, tuturor meridianelor;

Telefon: 23.42.80 — Telex. 276.

UZINA DE VAGOANE ARAD

PRODUCE:

- **Vagoane de călători cl. I — 54 locuri**
- **Vagoane de călători cl. II — 80 locuri**
- **Vagoane de călători cl. II — necompartimentate 110 locuri**
- **Vagoane gondolă cu autodescărcare pe 4 osii pentru 60 t**
- **Vagoane de marfă descoperite pe 4 osii tip OOR**
- **Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii ,60 t, tip GVA**
- **Vagoane de marfă acoperite pe 4 osii, 60 t, tip GG**
- **Vagoane de marfă descoperite, 50 t, 4 osii tip ITA**
- **Vagoane pentru transportat transformatori 110 t**
- **Vagoane basculante 40 m³ (80 t)**
- **Vagoane basculante 25 m³, ecartament 900 mm**
- **Vagoane platformă siderurgice 80 t.**
- **Vagoane container pentru negru de fum**
- **Vagoane autodescărcător pentru minereu de 60 t.**
- **Vagoane refrigerente pe 2 osii tip ORE**
- **Vagoane marfă pentru transportat ciment, 30 t, ecartament 1 067 mm.**
- **Vagoane autodescărcător 30 t, ecartament 1 067 mm**
- **Vagoane autodescărcător 50 t, 4 osii, ecartament 1 000 mm**
- **Vagoane de marfă acoperite 15 t, pentru transportat sare.**

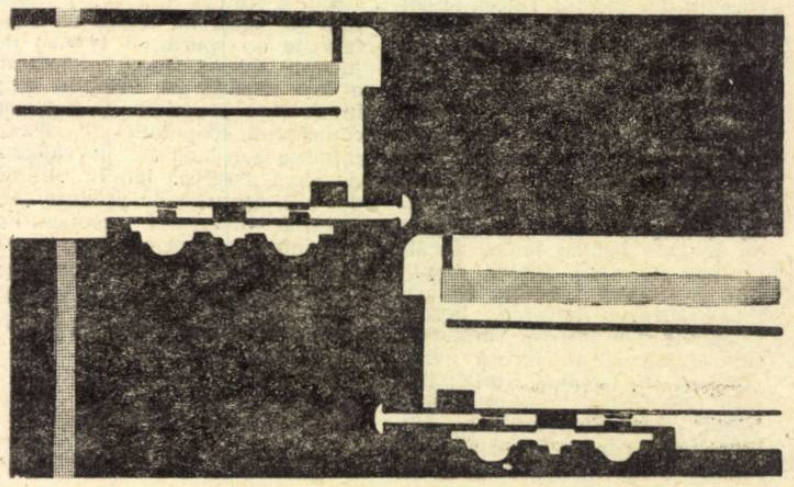

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER

Baia Mare

PRODUCE:

● Celule de flotare ● Agitatoare ● Îngroșătoare ● Pompe de tulbureală și antiacide de mină ● Filtre de vid ● Clasoare spirale și cu greblă ● Colivii de extracție ● Alimentatoare diferite ● Ciururi vibratoare ● Vagonete de funiculare ● Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului.

Adresa: Baia Mare, str. Baia Sprie nr. 170, tel. 2412

(Urmare din pag. 3)

● Paralelisme dăunătoare

CREAT CU SCOPUL de a promova dezvoltarea sistematică — după o concepție teoretică și practică unitară — a industriei elementelor de automatizare, în pas cu cele mai recente și valoroase cuceriri dobîndite pe plan mondial, GUAEIA dispune de un potențial de cercetare-proiectare și de execuție corespunzător. În componența sa există un institut de concepție, uzine producătoare de elemente și echipamente de automatizare și o întreprindere de montaj, ceea ce îi dă posibilitatea să contracteze și să elaboreze lucrări de automatizare de la faza de concepție pînă la darea în funcțiune (la „cheie"). Deși condițiile sînt create, pe această linie s-a pornit foarte timid și de o perioadă scurtă de timp. Grupul de uzine de automatizare, după părerea mea, a fost mai mult un element de înregistrare a rezultatelor, rolul său de coordonator tehnic, de organizare și promovare a noului reducîndu-se la acela de „tampon" între minister și fiecare unitate subordonată în parte.

O frînă în calea operativității finalizării unei cercetări sau a realizării ei fizice o constituie și paralelismul care mai există în coordonarea atît de către GUAEIA, cît și de către DGEA și MICM, a institutului de cercetări și a uzinelor profilate pe elemente de automatizare. I.P.A., ca institut mixt, de pildă, primește sarcini pe linie de cercetare de la Direcția generală tehnică M.I.C.M., iar de la Direcția generală de electronică și automatizări ca for coordonator, primește dispoziții prin GUEAEIA. Această înlănțuire de „superiori" nu face decît să întîrzie anumite dispoziții și unitatea subordonată să transmită cît mai multe situații.

● Liniile directoare axate pe cerințele majore ale economiei

TEHNICA AUTOMATIZARII și electronicii înaintează într-un ritm uluitor, nemaiîntîlnit în istoria dezvoltării altor ramuri industriale. Principalele direcții (concepția constructivă, tehnologiile de fabricație, gabaritele, domeniile de aplicabilitate etc.) spre care se orientează în prezent pe plan mondial cercetarea, proiectarea și fabricația propriu-zisă a elementelor și echipamentelor de automatizare pot fi schițate, în linii mari, astfel :

— elaborarea de elemente și sisteme unificate, folosind componente electronice microminiaturâ și circuite integrate ;

— elaborarea de aparatură de automatizare specializată funcțional pe proces ;

— studierea proceselor tehnologice și elaborarea de elemente specifice, în vederea introducerii calculatoarelor electronice de proces ;

— elaborarea calculatoarelor electronice specifice conducerii dinamice a proceselor ;

— introducerea comenzii-program numerice la mașini-unelte (poziționare, prelucrare liniară, conturare) și acționări electrice reglabile continui.

În țara noastră, sarcinile cercetării, precum și ale fabricației de elemente de automatizare, care se cer rezolvate în perspectiva deceniului 1971—1980 se înscriu, prin profilul lor, pe coordonatele progresului tehnic și ale cercetării științifice ce se conturează în prezent în acest domeniu. Astfel, pînă în 1970 se vor crea premisele materiale necesare trecerii la abordarea unui număr de teme de cercetare. Dintre acestea amintim : sisteme de reglare numerică pentru procese lente și rapide ; realizarea de regulatoare specializate funcțional și pe aplicații ; elaborarea de noi sisteme folosind tehnica microelectronică ; sisteme de excitație moderne de reglaj rapid al tensiunii pentru turbo și hidrogeneratoare, pînă la puteri de 600 MW.

Soluțiile rezultate din procesul de cercetare vor fi aplicate în toate domeniile de activitate ale economiei — de la industria grea pînă la activitatea de deservire a populației.

Studiile tehnico-economice de fundamentare a cercetării elementelor și echipamentelor de automatizare demonstrează că prin aplicarea rezultatelor cercetării se va reduce importul și achiziționarea de licențe, iar exportul agregatelor complexe se va face cu aparatură fabricată în țară, competitivă pe plan mondial. De asemenea, producția elementelor de automatizare, luînd ca bază regulatorul — va fi mai mare.

O mare importanță va trebui acordată în perioada 1971—1980 introducerii calculatoarelor electronice de proces.

● Sînt necesare unele reconsiderări

PE LÎNGĂ DEZVOLTAREA potențialului de cercetare-proiectare și de fabricație existent, pentru atingerea acestor obiective se impune, după părerea mea, reconsiderarea critică a actualei optici privind diverse aspecte ale compartimentului activității de automatizare din țara noastră. Astfel, pentru a ține pasul cît mai aproape cu tehnica mondială în domeniul automatizărilor, se impune ca I.P.A. să treacă de urgență la elaborarea într-un interval de timp cît mai scurt a elementelor, sistemelor unificate electronice și a întregii aparaturi pe componente electronice profesionale, într-o primă fază pe siliciu, iar în perspectivă pe circuite integrate. Pentru aceasta este necesară punerea de urgență în stare de funcționare a liniilor tehnologice de fabricație a semiconductorilor și a altor componente profesionale. Fără o bază stabilă, suficientă cantitativ și diversificată sortimental, de componente electrice și electronice, cercetările vor fi tergiversate mulți ani, ceea ce va face ca aplicarea lor în practică să nu mai fie justificată nici din punct de vedere tehnic și nici economic.

Deoarece se constată o rămînere în urmă a automatizărilor la mașini-unelte și cazane de aburi mari, industria noastră de elemente de automatizare trebuie să-și orienteze eforturile spre **elaborarea de aparatură specializată pentru agregate turbo și hidrogeneratoare, cazane de aburi, cît și a echipamentelor de programare numerică pentru mașini-unelte.**

Concomitent cu aceasta, **este absolut necesară găsirea unor forme de aprovizionare a institutelor de cercetări cu materiale și aparatură de laborator atît din import, cît și din țară, care să asigure primirea lor în termene cît mai scurte, în cantitățile și în sortimentele cerute.** Înlăturarea lacunelor care persistă de ani de zile, se va reflecta pozitiv atît în calitatea rezultatelor finale ale cercetării, cît și în operativitatea aplicării soluțiilor elaborate.

În privința studierii proceselor industriale, în scopul introducerii calculatoarelor electronice de proces, trebuie dezvoltat un colectiv puternic la I.P.A., cu care să colaboreze celelalte organizații interesate. Acest lucru este cu atît mai necesar, cu cît în etapa actuală și de perspectivă imediată I.P.A. este singurul institut care posedă forțele necesare abordării acestor probleme sub toate aspectele, ceea ce conferă siguranța necesară rezolvării în timpul util a aspectelor menționate.

● Stimularea cercetării

ACTUALUL STADIU de dezvoltare cere în mod imperios ca **elaborarea aparaturii și echipamentelor de telemecanică să fie concentrată într-un singur loc — la I.P.A. — pentru evitarea paralelismului.** Împrăștierea forțelor în diferite unități, duce la lungirea excesivă a termenelor de cercetare și executare.

Această măsură se cere extinsă și în domeniul proiectării instalațiilor de automatizare pe baza fondurilor de investiții. Se impune ca I.P.A. în special să elaboreze toate proiectele instalațiilor de automatizare pentru obiective mari, deoarece posedă cadre bine pregătite de automatiști. Funcționarea grupelor de automatiști în institutele tehnologice este necesară însă numai pentru proiecte de mai mică amploare, pentru cele care se repetă și pentru ținerea legăturii cu I.P.A. Este necesar să se studieze dacă nu ar fi util ca, în cadrul viitoarei Centrale de electronică și automatizări, să fie un singur institut de electronică și automatizare și nu trei. Existența a trei institute cu spații separate duce la o împrăștiere a aparaturii de laborator, la existența paralelă a trei rînduri de servicii funcționale și a altor mijloace materiale. Un singur institut, într-un spațiu corespunzător, cu 3 sectoare mari, cu un atelier de prototipuri puternic, ar duce la o folosire rațională a aparaturii de laborator, eliminarea totală a paralelismului, folosirea rațională a personalului ajutător și chiar cu studii superioare în perioadele de vîrf sau mai puțin încărcate într-un anumit domeniu, precum și la micșorarea cheltuielilor de regie.

După părerea mea, ar fi util ca noua centrală industrială, paralel cu dezvoltarea și perfecționarea elementelor și echipamentelor de automatizare, să se preocupe și de găsirea a noi forme de cooperare cu firme străine. În domeniul instalațiilor de automatizare pentru investiții, centrala industrială să fie singurul partener în încheierea contractelor de la concepție pînă la darea în funcțiune. În acest fel se elimină o serie de intermediari și se scurtează termenul de punere în funcțiune.

O dată cu sporirea volumului activității, se impune ca centrala industrială, ca for coordonator în automatizări, să-și creeze o echipă „Service", care să aibă sarcina de a remedia deranjamentele propriilor instalații și echipamente, cît și ale celor achiziționate din import sau proiectate de terți. La ora actuală, o serie de echipamente și instalații, în special importate, ori nu funcționează, ori nu sînt acordate pe proces. De asemenea, centrala industrială să formeze specialiști de întreținere și exploatare a instalațiilor de automatizare. Această problemă să fie o clauză contractuală și înainte de livrarea echipamentelor, beneficiarii să fie obligați să-și trimită personalul la școlarizare. Problema nu prezintă noutate, ea fiind practicată cu succes de toate firmele străine.

Elaborarea unei legislații de stimulare materială a cercetătorilor, similară la ora actuală, sub raportul cuantumului, cu cea practicată la institutele de proiectări, ar fi de natură să ușureze recrutarea și menținerea personalului de cercetare, mai ales într-un institut mixt, cînd alături de acesta, personal cu o pregătire mai slabă sau egală realizează un cîștig mediu mai mare. Această situație împinge pe cercetători să găsească alte forme de cîștig (cumul, recenzii de articole și cărți, scrieri de articole și cărți într-o măsură mai mare decît propriile lor lucrări etc.), care dăunează timpului efectiv de cercetare.

Pentru a ține o strînsă legătură cu tot ce apare nou și valoros în domeniul automatizărilor, ar fi indicat ca C.N.C.S. și M.I.C.M. să asigure specializarea cadrelor tehnice prin diferite forme, ca : simpozioane, congrese, expoziții, cursuri de specializare și burse în străinătate. Față de alte domenii de activitate, în automatizări și electronică acest lucru se impune mult mai acut, deoarece ritmul de dezvoltare este cel mai rapid și experiența proprie este mult mai redusă.

AUTOMATIZAREA

CURIER

■ Deschizînd o dezbatere organizată de revista PROBLEME ECONOMICE nr. 5/1968 pe tema **Raporturilor dintre plan și piață,** conf. univ. Ștefan Arsene combate, ca situîndu-se în afara esenței economiei planificate, afirmațiile unor economiști care susțin că soluția ideală pentru dezvoltarea armonioasă a economiei socialiste ar constitui-o autoreglarea economică prin mecanismul pieței. Acești economiști, spune autorul, înlocuiesc scopul cu metoda. După părerea sa, pentru îmbinarea și coordonarea acțiunii legii dezvoltării planice cu cea a legii valorii la nivel macroeconomic este posibil și necesar ca, la alcătuirea planurilor, să se țină seama atît de cerințele pieței cît și de criteriile ei, **fără a se recurge la folosirea mecanismului spontan al pieței.** Alcătuirea planului pornind de la necesitățile determinate de acțiunea legilor economice — spune Ștefan Arsene —, înseamnă, de fapt, prevederea organizată a mecanismului pieței, prospectarea acesteia, un sistem planificat al relațiilor de piață. În această privință, problema constă în perfecționarea metodologiei de determinare a necesităților, a metodologiei studiului cererii, a prognozei de consum. **La nivel microeconomic,** însă, **mecanismul pieței poate,** după părerea autorului, **să acționeze în anumite limite.** Chiar la acest nivel, mecanismul pieței nu trebuie absolutizat. În același timp, Șt. Arsene consideră că nu trebuie respinsă ideea posibilității concurenței în economia socialistă, ale cărei efecte ar fi limitate, în condițiile planificării, la elementele sale pozitive.

■ Mărimea medie a celor mai mari 20 de întreprinderi ale industriei prelucrătoare din Franța, Japonia, Italia, Canada și India este cu 60—75% mai mică decît mărimea medie a întreprinderilor corespunzătoare americane. Este una din concluziile lucrării **International Differences in Industrial Structure** (Deosebiri internaționale în structura industrială) de Joe S. Bain, Yale University Press, New Haven and London, 1966, 209 pag. Lucrarea analizează un material statistic foarte bogat. Grupul de țări comparate cu S.U.A. mai include și Anglia, pentru care datele arată o diferență mult mai mică — de 21% — și Suedia, în cazul căreia diferența este mult mai mare — de circa 85%.

■ Preocupat de găsirea unui instrument de lucru care să faciliteze reprezentarea cît mai fidelă a realității, J. Petithory încearcă, într-un articol publicat în numărul 3/1968 al revistei GESTION, să asimileze unitatea economică cu un automatism. Unitatea economică este definită printr-o **activitate,** declanșată de o **cerere** de activitate. Transformarea cererii în activitate presupune existența anumitor **mijloace** care, la rîndul lor, sînt definite de niște **norme.** Modificările intervenite în cerere, în mijloace și necesitatea însușirii **progresului** dau naștere la trei **circuite** de intervenție distincte, cărora le corespund **decizii** specifice : un circuit de **corectare** (menținerea funcțiunilor în regimul stabilit pe termen scurt sau lung fără schimbarea cererii) ; un circuit de **adaptare** (asigurarea perenității întreprinderii — în termen lung — cu schimbarea cererii și a mijloacelor) ; un circuit de **îmbunătățire** (însușirea elementelor de progres, cînd acestea apar, cu schimbarea unuia sau altuia dintre mijloace).

■ În cartea sa **The Common Market** (Piața Comună), Hamish Hamilton, London, 1967, 210 pag., dr. Stephen Holt de la Universitatea Sheffield descrie modul în care Piața Comună a luat naștere, cum s-a dezvoltat și cum „lucrează" ea în momentul de față. El subliniază, așa cum o arată și subtitlul cărții, „The conflict of theory and practice" (Conflictul dintre teorie și practică). În ciuda restricțiilor de ordin general, o firmă engleză poate, după autor, să încheie afaceri și să întemeieze întreprinderi în țările C.E.E., dacă ține seama de numeroasele diferențe și particularități naționale. Cel mai ilogic aspect al actualei structuri a Comunității ar fi faptul că reprezentanții diferitelor guverne „ar purta două pălării" : pe de o parte, ei trebuie să acționeze ca legislatori ai Pieței Comune și să considere deci interesele comunității ca un întreg ; pe de altă parte, fiind membri ai guvernelor țărilor respective, ei nu pot să nu țină seama de felul cum sînt privite acasă hotărîrile ce le iau. Interesele reale ale unei federații sau comunități de state pot să nu corespundă sumei intereselor părților.

■ Volumul DIN GÎNDIREA ECONOMICA PROGRESISTĂ ROMÂNEASCĂ. **Studii despre : D. P. Martian, Al. D. Xenopol, Mihail Kogălniceanu, Al. G. Golescu, George Barițiu, B. P. Hașdeu, Kóváry László, Enric Winterhalder, Ion Ionescu de la Brad,** Editura Științifică, București, 1968, 536 pag., apărut zilele acestea în librării, este o culegere de studii axate pe cercetarea gîndirii economice progresiste din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Lucrarea s-a realizat sub îndrumarea și coordonarea conf. univ. dr. Nicolae Ivanciu.

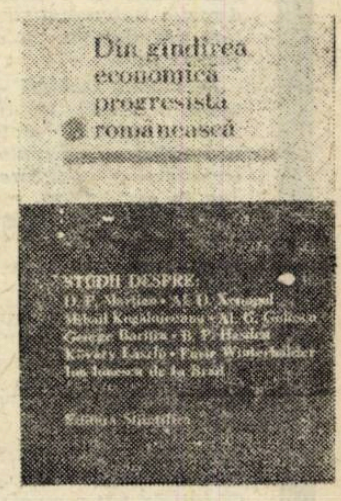

U.R.S.S.

INTERSECȚIA PROGNOZĂ — PLANIFICARE

CINE NU ȘTIE ce este mașina timpului ? Există zeci de descrieri, dintre cele mai diferite, ale aspectului ei exterior și interior se cunosc diferite sisteme de conducere a ei. Dar mașina aceasta e rodul literaturii științifico-fantastice. Nimeni n-a reușit încă să ajungă cu un dispozitiv mecanic în viitor sau în trecut. Credem că acest lucru este, în general, imposibil. Și totuși, mașina timpului există Am văzut-o cu ochii mei și am încercat chiar să ajung cu ea în anul 1980. Numai că această „mașină" nu arată de loc așa cum au descris-o scriitorii de literatură fantastică. Ca aspect ea seamănă mai degrabă cu un îndreptar statistic — o carte cu multe cifre și puține cuvinte. Dar nu se numește mașina timpului, ci model social-matematic, sau, tradus în limbajul obișnuit, modelul viitorului.

Am examinat cîteva clipe această „mașină" transpunîndu-mă cu 20 de ani în viitor și am văzut că în U.R.S.S. trăiesc 274 milioane de oameni, că lucrează 137 milioane, din care 2/3 sînt ocupați în sfera producției materiale, iar 1/3 creează valori spirituale. În numărul total al locuitorilor țării a crescut considerabil ponderea oamenilor în vîrstă ; ei se simt mai bine decît în prezent și ies la pensie mai tîrziu. Ziua de lucru s-a scurtat ; se creează mai multe produse alimentare decît în prezent...

De fapt, nu sînt primul om din țara noastră care „a călătorit" cu mașina timpului. Încă în 1922, S. G. Strumilin a calculat numărul de oameni care vor locui în U.R.S.S. în anul 1941, a stabilit care va fi vîrsta lor, cîți dintre ei vor fi bărbați și cîte vor fi femei. După 20 de ani, examinînd tabelele și graficele lui Strumilin, cu toții ne-am putut convinge că previziunea lui a coincis aproape exact cu realitatea.

O autentică mașină a timpului se elaborează în prezent detaliat de către noua știință — prognoza (futurologia). Unul din capitolele ei este prognoza economică, sau, cu alte cuvinte, prevederea, bazată pe metode științifice, a schimbărilor esențiale din viața economică a societății. Primele prognoze economice s-au făcut în U.R.S.S. încă în deceniul al 3-lea.

La elaborarea teoriei și metodologiei prognozei economice a contribuit practica planificării, în special legat de alcătuirea planurilor de dezvoltare în perspectivă a economiei naționale pe 5, 10, 15 și 20 de ani. Este adevărat că planificarea și prognoza nu sînt același lucru, dar acestea sînt procese legate între ele ; perfecționarea planificării nu e posibilă fără îmbunătățirea calității prognozelor, iar creșterea preciziei prognozei depinde, în mare măsură, de caracterul realist al planurilor. Vorbind în limbajul matematicii, planul și prognoza economică sînt mulțimi intersectate din care primul conține sarcini de directivă pentru dezvoltarea economiei și cea de-a doua — ipoteze ale dezvoltării economice.

Esența prognozei constă în evidențierea, în dezvoltarea socială, a unor asemenea procese obiective care au urmări economice și în elaborarea variantelor situației viitoare a economiei naționale.

Luînd cuvîntul în 1965, cu puțin înainte de aplicarea reformei economice, la o ședință a Gosplan (Comitetul de Stat al Planificării) al U.R.S.S., A. N. Kosîghin a spus : „Putem noi oare, în proiectele de plan ale economiei naționale, să ignorăm prognozele fundamentate asupra viitorului ? Nu, nu putem. Planificarea este o știință care trebuie să cuprindă toate realizările tehnice, științifice și ideile înaintate... De aceea, dezbaterea prognozelor științifice trebuie să preceadă elaborarea planurilor de dezvoltare a ramurilor economiei naționale... Noi trebuie să dispunem de prognoze științifice privind dezvoltarea fiecărei ramuri industriale, pentru a promova la timp tot ce e înaintat, progresiv, pentru a ști în ce direcție să se elaboreze planul".

● O profesie

ÎN ACTUALELE proporții ale producției, o greșeală cît de mică în dezvoltarea economiei, tolerată în prezent, ar putea avea în viitor asemenea urmări, pentru înlăturarea cărora vor fi necesare mijloace uriașe, un consum foarte mare de timp și de muncă.

De aceea, prognozele economice în timpul nostru devin o necesitate. Dar nu e deloc suficient ca ele să rămînă, ca în trecut, previziunea diferiților oameni de știință remarcabili. **Acțiunea de prognoză trebuie să devină o profesie, iar prognozele propriu-zise — rezultatul muncii zilnice a specialiștilor — cercetători ai viitorului.** Această sarcină poate fi rezolvată în două feluri. Primul — crearea unei instituții științifice specializate, care să monopolizeze și pregătirea cadrelor și toate cercetările în domeniul prognozei economice. Al doilea este organizarea de subdiviziuni specializate în instituțiile deja existente și coordonarea activității lor. A doua variantă se prezintă, pentru condițiile actuale, mai potrivită. Existența cîtorva celule de prognoză trebuie să contribuie la dezvoltarea întrecerii creatoare și să asigure controlul reciproc asupra calității prognozelor economice.

În afară de aceasta, prognoza economică este o parte a științei economice și ruptura lor organizatorică ar putea avea urmări nedorite.

În Uniunea Sovietică, tocmai cel de-al doilea procedeu este însușit pentru crearea bazelor sistemului de prognoză economică. Cercetări nemijlocite desfășoară numeroase sectoare, secții, laboratoare ale institutelor științifice și instituții cu activitate practică. Dintre acestea, cea mai mare este secția de prognoză de la Institutul de cercetări economice al Gosplan al U.R.S.S., sectorul metodelor matematice de prognoză de la Institutul central economico-matematic al Academiei de Științe din Ucraina, laboratorul de cercetări economico-matematice al secției siberiene a Academiei de Științe a U.R.S.S. Coordonarea generală a tuturor cercetărilor în domeniul prognozei economice o face Consiliul științific al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Au început cercetări practice în domeniul prognozelor economice : se elaborează perspectivele de dezvoltare a ramurilor energetică și de combustibil ale industriei sovietice, se determină viitorul căilor de transport ale țării, se fac cercetări în legătură cu schema generală a amplasării forțelor de producție ale U.R.S.S. În pregătirea calculelor privind dezvoltarea economiei sovietice pînă în 1980, instituțiile științifice au creat peste 80 diferite prognoze de ramură, între ramuri și prognoze ale economiei naționale.

Dar cum se pregătesc cadrele ? Studenții cursurilor superioare ai unui șir de institute și facultăți economice și filozofice urmează **un curs special de prognoză.** Prognoza economică devine tema dizertațiilor de candidat și de doctorat. Se publică lucrări științifice în care se descrie experiența activității de prognoză în U.R.S.S. și în care se comunică cele mai noi rezultate în acest domeniu. Se traduc în limba rusă, cele mai remarcabile lucrări ale unor specialiști din străinătate.

Nu încape îndoială că nu va trece multă vreme pînă cînd prognoza economică va permite să se obțină o asemenea precizie în prezicerea viitorului, cu care astronomia contemporană a făcut posibilă determinarea principalilor parametri ai planetei Venus cu mult înaintea trimiterii unei nave cosmice pe această planetă.

● De la metoda normativă la modelare

ÎN U.R.S.S., cea mai mare dezvoltare a cunoscut pînă în prezent metoda normativă de prognoză economică. Iată în ce constă esența ei. Se propune un țel general oarecare, de atins în viitor, de la care se revine înapoi, la prezent, arătîndu-se „pe parcurs" care ramuri de producție trebuie dezvoltate în primul rînd, încotro să fie îndreptată masa principală a resurselor de muncă, spre care probleme trebuie concentrate cele mai bune forțe de muncă etc.

Avantajele metodei normative de prognoză sînt incontestabile. Dar ea are și dezavantaje serioase. Concentrarea principalelor forțe și resurse pentru atingerea unui singur țel, deși foarte important, duce de obicei la o oarecare unilateralitate în dezvoltarea economiei, la încetinirea creșterii unui șir de producții necesare pentru menținerea proporționalității optime în economia națională. În anumite perioade, o asemenea dezvoltare a economiei este pe deplin legitimă, dar în prezent, în U.R.S.S. există cerința obiectivă spre o dezvoltare mai armonioasă a economiei naționale. **De aceea, metoda normativă de prognoză trece în prezent, treptat, pe planul doi cedînd locul modelării economice.**

Esența acestei metode constă în faptul că din realitatea obiectivă se scoate un sistem independent, perfectat, de legături și relații obiective, descriindu-l în simbolurile respective și determinînd corelațiile și legitățile esențiale de dezvoltare a acestui sistem. Ca exemplu se poate da modelul reproducției socialiste lărgite, descris de acad. V. Nemcinov. Baza acestui model o constituie schema reproducției, care cuprinde trei subdiviziuni principale ale producției sociale — uneltele de muncă, obiectele muncii, bunurile de consum — și trei fonduri sociale — înlocuirea fondurilor materiale, plata muncii și plusprodusul. Coeficienții de fonduri și de muncă la unitate de producție, coeficienții de capital ai sporului producției și alte corelații au un rol important în model.

Modelul lui Nemcinov permite descoperirea și efectuarea prognozei schimbărilor în corelațiile dintre ritmurile de creștere a produsului social (sau a venitului național) și proporțiile structurale ale economiei naționale, printr-o corelare între fondul de acumulare și fondul de consum, investiții productive și neproductive, producție materială și spirituală, muncă necesară și supramuncă etc. În continuare, oamenii de știință sovietici au făcut o serie de calcule economice după acest model, completîndu-l cu cifre reale. O parte considerabilă a calculelor reprezenta prognoza pe 15 ani a economiei sovietice, în diferite variante.

Există diferite feluri de modele economice, de pildă, modele abstracte-cifrice, statistice, grafice, mecanice.

Cele mai răspîndite sînt modelele economico-matematice în care parametrii economici sînt reprezentați sub formă de simboluri matematice, iar corelațiile și proporțiile acestor parametri se exprimă în sisteme de ecuații și inegalități. Superioritatea modelelor economico-matematice constă în special în faptul că ele reprezintă în primul rînd un cerc considerabil mai larg de proporții economice decît oricare din metodele anterioare și, în al doilea rînd, oferă posibilitatea prelucrării, cu ajutorul mașinilor electronice de calcul, a unei asemenea cantități de informații, care în trecut nici nu puteau fi culese.

În același timp, prin folosirea modelelor economico-matematice în scopul prognozei, apar unele dificultăți. Aceste modele se bazează cel mai frecvent pe informațiile referitoare la ziua de azi. De aceea, ele reprezintă viitorul ca o simplă continuare a prezentului. Dar, o asemenea reprezentare poate coincide cu realitatea numai în cazul cînd în cursul perioadei supuse prognozei nu vor avea loc nici un fel de evenimente care să exer-

Lev GLAZER
candidat în științe economice

(Continuare în pag. 22)

PRIMA REUNIUNE F.A.O. ÎN ROMÂNIA

De vorbă cu dl. JEAN DE VAISSIÈRE, prim-vicepreședintele sesiunii a III-a a grupului de lucru pentru structurile agrare din Europa și dl. P. LAMARTINE YATES, reprezentantul regional al F.A.O. pentru Europa.

ÎNTRE 3 ȘI 8 IUNIE 1968, a avut loc la București cea de a treia sesiune a grupului de lucru pentru structurile agrare din Europa. Creat sub auspiciile Comisiei europene de agricultură a F.A.O., grupul de lucru își polarizează activitatea în jurul examinării și evaluării măsurilor îndreptate în direcția îmbunătățirii structurii agrare în diferitele țări din Europa și a evoluției politicii agrare în fiecare țară.

În cursul sesiunii — primă manifestație importantă a F.A.O. ținută în România — grupul de lucru a analizat probleme de importanță majoră, ca : valoarea pămîntului în cadrul măsurilor de comasare și reașezare a gospodăriilor, intrajutorarea în agricultură, modernizarea satelor în cadrul programelor legate de structurile agrare, tendințe recente în legislația privind structurile agrare în Europa și investițiile în agricultura din țările europene.

Sesiunea s-a bucurat de o participare largă, reunind 48 de personalități de înaltă competență din domeniul economiei agrare, care reprezentau 17 țări europene, organizația F.A.O. și observatori din partea altor organizații internaționale.

Cu acest prilej, ne-am adresat domnilor Jean de Vaissière care a prezidat sesiunea de la București și Lamartine Yates, cu rugămintea de a împărtăși cititorilor noștri unele aspecte ale problemelor tratate în cursul sesiunii de la București.

— Am dori să ne împărtășiți părerea dv asupra unor aspecte cu privire la țările în curs de dezvoltare, ca de exemplu influența posibilă a schimbărilor care intervin în general în structurile agrare asupra capacității de asimilare a progresului tehnic.

JEAN DE VAISSIÈRE : — Trebuie să remarc că această întrebare a fost pusă grupei de lucru, la inițiativa domnului Lamartine Yates, pentru a ști în ce măsură lucrările care au tratat despre Europa pot servi țărilor în curs de dezvoltare. Răspunsul unanim al delegațiilor și al secretariatului F.A.O. a fost afirmativ, căci, deși problemele nu se aseamănă întru totul, experiența obținută în Europa este extrem de utilă ; ea va permite, poate, țărilor în curs de dezvoltare să evite unele erori sau să grăbească obținerea unor succese. Cred că dl. Yates ar putea confirma acest lucru.

P. L. YATES

P. L. YATES : — Desigur, în special în acest domeniu, al structurilor agrare, cea mai mare parte a țărilor în curs de dezvoltare dispun de structuri nefavorabile, care nu sînt potrivite pentru viața modernă și nici măcar pentru starea actuală a producției lor agricole. Ameliorarea acestor structuri este deci o problemă foarte actuală. Cred că putem aduce un serviciu acestor țări dacă vom arăta cum în Europa s-au găsit soluții, nu întotdeauna aceleași, pentru a ameliora structurile existente în conformitate cu evoluția economiei în general.

— Care au fost, după părerea dv., în ultimii ani rezultatele teoretice și practice ale lucrărilor desfășurate de grupul de lucru ?

J. DE VAISSIÈRE : — Urmăresc de mult lucrările acestei grupe. În primul rînd, pe plan european contactele personale sînt foarte utile, căci dau naștere unei încrederi reciproce care face să nu evităm să vorbim deschis despre dificultăți și eșecuri, pentru a ajunge la soluții. După părerea mea, din acest punct de vedere sesiunea din România este una din cele mai interesante pe care le-am avut. A existat realmente posibilitatea de a face nu un schimb de monologuri, ci de a angaja un dialog care a permis să descoperim dificultățile și să găsim problemele comune... Ne întrunim pentru prima oară într-o țară din Europa de Est, o țară cu planificare centralizată. Am constatat în acest dialog că există mult mai multe lucruri care ne apropie, decît care ne separă.

— Ați putea să ne spuneți care este programul viitor al lucrărilor și rezultatele așteptate ?

J. DE VAISSIÈRE : — În linii generale am văzut că există un număr de teme care constituie o preocupare comună a tuturor țărilor europene. Am avut de exemplu un lung

J. DE VAISSIÈRE

schimb de opinii în ce privește „agricultura de grup", fie că este vorba de agricultura în cooperativele de producție, fie de formula grupărilor agricole din Franța. Există aici o convergență care face posibil să întreprindem studii privind atît structurile cooperativelor, cît și structurile acelor grupuri comune care se dezvoltă în Franța. Am discutat și despre alte teme, de exemplu, despre investiții, pe care le studiază și țările cu planificare centralizată, precum și o altă organizație internațională — OCDE. Sperăm că aceste studii și informațiile pe care le-am culeș aici vor permite comparații utile la viitoarele reuniuni.

dr. L. BUIA

DOCUMENTAR

Europa occidentală

POLITICA ECONOMICĂ ȘI CICLICITATEA DEZVOLTĂRII

PE MĂSURĂ CE TREC ANII, se înmulțesc încercările de a studia și evalua dezvoltarea economiei țărilor capitaliste pe perioade mai lungi, pentru a-i desluși mai bine caracteristicile durabile. O asemenea încercare se face și în ultimul raport al experților Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa [1]). Pe lîngă constatări documentare asupra economiei europene în 1967 (vezi „Viața economică" nr. 23/1968), raportul conține un capitol intitulat „Anul 1967 în perspectivă : Europa occidentală".

Pornind de la cifrele cu privire la dinamica produsului național brut al țărilor industriale vest-europene în perioada 1950—1967, autorii relevă existența unei succesiuni regulate a perioadelor de accelerare și de încetinire a activității. Perioadele de activitate maximă și cele de activitate minimă au loc la intervale de 4—5 ani (vezi graficul)

Unui vîrf de 8,5% în 1950 îi urmează în 1952 o creștere de numai 2,5%; evoluția șerpuiește apoi între 6% în 1955 și 2% în 1958, 7% în 1960 și 4% în 1962 și 1963, 6% în 1964 și 2% în 1967. „Anul 1967 întregește un ciclu de 5 ani, care a început în 1962—1963; în țările industriale ale Europei occidentale producția a crescut cel mai rapid în 1964 — cu 6%, ritmul încetinindu-se la 4% în 1965, la 3% în 1966 și 2% în 1967" (pag. 59).

Severitatea și durata „recesiunii" — termen folosit în raport pentru perioadele de creștere încetinită — nu s-au deosebit prea mult de coborîrea de la vîrful atins în 1955 la ritmul de 2% anual din 1958, în timp ce în 1962—1963 fenomenul recesiv a fost mai puțin intens și este apreciat de autori ca reprezentînd în cîteva țări doar „o ezitare minoră într-o tendință de creștere prelungită".

„Asemănător ciclurilor anterioare, se constată de asemenea în raport, durata și intensitatea fluctuațiilor din ultimii cinci ani nu sînt identice în diversele țări membre, și cîteva țări au fost foarte puțin afectate. Totuși, există destule similitudini în evoluție pentru a justifica căutarea unor concluzii comune, care să poată fi luate în considerare atunci cînd se examinează măsurile în vederea fazei de reluare a activității care se așteaptă acum să înceapă" (pag 59). După cum specifică autorii, constatările lor se referă la 9 din 13 țări vest-europene analizate. Toate aceste 9 țări — Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Elveția, Finlanda, R.F. a Germaniei, Olanda și Suedia — au cunoscut o creștere accelerată în 1964 (variind între 5% și 9%) și o încetinire a ritmului în 1966—1967, mergînd chiar pînă la reducerea absolută (cu 0,5%) a produsului național brut în R.F. a Germaniei, față de anul 1966.

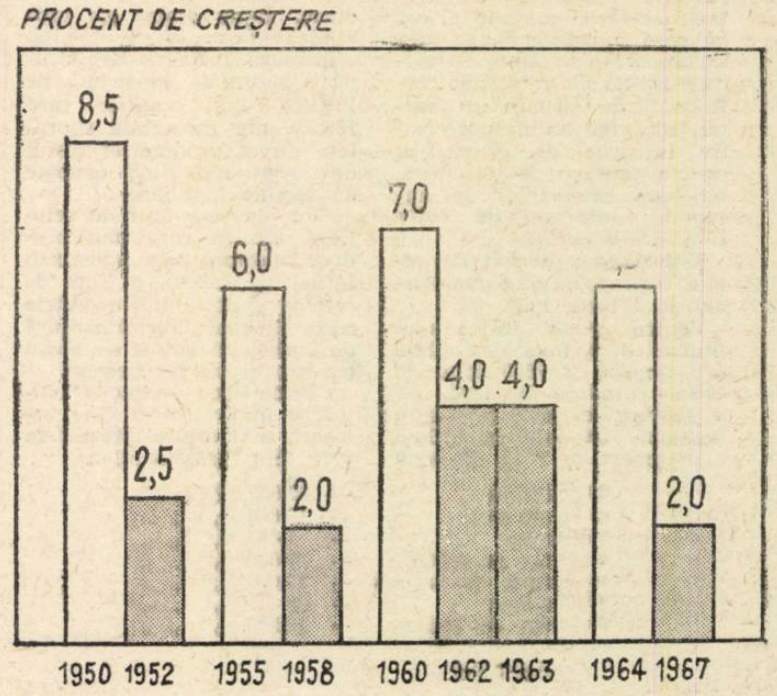

Factori „exogeni"

ÎN OPINIA EXPERȚILOR, declinul activității a fost determinat în măsură importantă de măsurile restrictive de politică economică, prin care s-a urmărit să se oprească înrăutățirea balanței de plăți sau să se frîneze creșterea costurilor și a prețurilor. Asemenea măsuri au fost introduse în Belgia și Elveția în 1964, în Anglia în 1965 și intensificate apoi în 1966, în Danemarca în 1965 ; în R.F.G s-a recurs pentru prima oară la o politică restrictivă în 1965, care a fost accentuată în 1966. Același gen de măsuri au fost aplicate în Finlanda și Suedia în 1967.

Dar, „încetinirea creșterii în ultimii trei ani nu poate fi atribuită în întregime măsurilor de restringere a cererii : unele scăderi ale ritmului de creștere al cererii pot fi atribuite reacțiilor spontane ale economiei și efectului lor asupra comerțului exterior" (pag. 62).

Analizînd factorii care au influențat conjunctura în ultima perioadă, se remarcă faptul că o trăsătură aproape generală a expansiunii rapide din 1964 a fost accelerarea bruscă și netă a investițiilor în capital fix. Acestea au crescut mult mai repede decît produsul național brut aproape în toate țările industriale vest-europene (în Belgia, Danemarca, Franța, R.F.G., Irlanda, Olanda, Anglia și Elveția — aproximativ de două ori mai repede). Acest spor al investițiilor a fost îndreptat mai ales spre infrastructura economică și socială, și nu nemijlocit spre industrie. Au sporit investițiile în energetică, transporturi (inclusiv drumurile) și servicii, de asemenea în construcția de locuințe, mai puțin însă în industria prelucrătoare. Amploarea investițiilor în infrastructură pare să denote că un rol important l-au jucat fondurile publice. O dată cu adoptarea cursului deflaționist, investițiile, deși în majoritatea cazurilor n-au scăzut, nu au mai furnizat totuși un stimulent major pentru dezvoltare. În 1966 și 1967 contribuția investițiilor la creșterea cheltuielilor totale a fost relativ redusă, deși ele au fost menținute prin finanțare de la buget.

Al doilea factor „exogen" principal — „exogen" desigur în raport cu reacțiile spontane ale pieței — care a exercitat o influență majoră asupra fluctuațiilor produsului național brut, l-a constituit evoluția exporturilor. În țările mai mici ca Belgia Olanda, Elveția, Irlanda și Danemarca, unde exportul reprezintă un element mai important în produsul intern brut decît investițiile, el a determinat adesea ritmul activității. În Danemarca, de pildă, reducerea vînzărilor în străinătate este considerată a fi jucat un rol însemnat în încetinirea din 1966. Și în alte țări, de pildă în Franța, performanțele mai slabe la export în 1967 au contribuit la reducerea ritmului de creștere a producției. În R.F.G. și Italia, însă, exporturile mai curînd au contracarat fluctuațiile conjuncturii interne, decît le-au accentuat. Astfel, în 1964—1965 accelerarea exportului a fost principalul factor care a determinat în Italia inversarea tendinței anterioare și obținerea unei creșteri moderate a producției ; apoi, pe măsură ce investițiile au reluat cursul ascendent, creșterea exportului s-a încetinit.

În R.F.G. creșterea continuă a exportului a contracarat de asemenea, într-o oarecare măsură, scăderea investițiilor în ultimii trei ani. În timp ce în cazul Angliei autorii nu constată o corelație directă pe termen scurt între evoluția exporturilor și cea a ritmului activității economice, în Suedia ea apare ca factorul cu influența cea mai susținută asupra fluctuațiilor producției.

În ceea ce privește consumul de stat, după cum se afirmă în raport, „nu se poate spune despre variațiile sale că ar contracara prea des variațiile altor forme de cheltuieli, deci că ar îndeplini într-adevăr funcția anticiclică așteptată. Printre variațiile mari ale consumului public care sînt destul de puțin frecvente, exemplele de creștere accelerată sau încetinită, paralel cu o creștere în același sens a altor cheltuieli, sînt cel puțin la fel de numeroase ca și exemplele de creștere în sensuri opuse. Ambele genuri de variații pot fi găsite în diferiți ani în aceeași țară" (pag. 64).

Din toate cele arătate, autorii studiului conchid că „influența dominantă asupra variațiilor în creșterea producției și a cererii a revenit — în majoritatea cazurilor — fluctuațiilor în volumul investițiilor în capital fix, ea fiind completată, în deosebi în țările mai mici, prin influența variațiilor în creșterea exportului".

„Reacții perverse"

EXAMINÎND comportamentul prețurilor și al balanței comerciale în diferitele faze ale ciclului de 4—5 ani pe care îl analizează, experții Comisei Economice a O.N.U. pentru Europa constată că măsurile de politică economică nu au avut în toate cazurile efectele scontate. De obicei, se consideră că o încetinire a expansiunii cererii interne, fie că are loc spontan, fie că este rezultatul unor măsuri de politică economică, trebuie să frîneze creșterea prețurilor și să corecteze deficitul balanței de plăți. În perioada examinată, balanța comercială s-a conformat în linii generale așteptărilor. În perioadele de încetinire ea s-a ameliorat considerabil în Danemarca, Italia, Olanda și Elveția, ceva mai puțin în Austria, Finlanda, Franța, R.F.G. și Anglia ; în Belgia, Norvegia și Suedia a avut loc o deteriorare a balanței de plăți în perioadele de încetinire, dar în aceste trei țări echilibrarea ei n-a constituit obiectivul principal al politicii deflaționiste.

În ce privește prețurile, însă, se constată în repetate rînduri existența unei așa-numite „reacții perverse". Inflația monetară este măsurată în raport prin depășirea creșterii produsului real de către creșterea cheltuielilor interne în prețurile curente, depășire denumită „efectul inflaționist". Acest „efect inflaționist" a fost prezent în perioada 1960—1966 pentru care se dau date privind 12 țări fără vreo legătură cu ritmurile de creștere înregistrate în economie. Dintre țările cu cel mai puternic „efect inflaționist", Finlanda și Olanda au înregistrat ritmuri rapide, iar Danemarca și Suedia ritmuri relativ lente, în timp ce Austria a cunoscut o creștere medie. Această analiză poate fi continuată în cadrul aceleiași țări pentru perioade cu ritmuri diferite de creștere. În patru țări se constată astfel „reacția perversă" amintită : „efectul inflaționist" este mai puternic în perioadele de creștere mai lentă.

Compararea perioadelor de creștere rapidă și lentă, conchid autorii raportului, arată că în opt țări din totalul de douăsprezece (Belgia, Danemarca, Anglia, Finlanda, Italia, Austria, Suedia, Norvegia) „ritmul creșterii prețurilor nu s-a conformat evoluției așteptate ; creșterea a fost cel puțin la fel de pronunțată în anii de dezvoltare lentă ca și în anii de dezvoltare rapidă" (pag. 66). În primele trei țări ritmul creșterii prețurilor a fost chiar considerabil mai rapid — cu cel puțin 2% — în anii de încetinire.

În ce privește Franța, R.F.G., Olanda și Elveția situația este diferită, reacția prețurilor la scăderea consumului fiind aici mai apropiată de cea scontată, dar și în aceste țări ritmul creșterii prețurilor este doar cu puțin mai lent în perioadele de conjunctură nefavorabilă decît în cele de conjunctură ascendentă.

Toată această analiză este limitată la efectele variațiilor creșterii asupra prețurilor și a balanței de plăți în cadrul aceluiași an. Se poate obiecta, arată experții O.N.U., că efectul unei creșteri mai lente asupra prețurilor ar fi mai pronunțat dacă ar fi urmărit după un anumit interval de timp. De exemplu, nu se poate demonstra concludent dacă schimbările de prețuri într-un anumit an sînt reacția imediată la modificarea ritmului de creștere din același an sau o reacție întîrziată la o modificare din anul precedent. „Totuși, încetinirea generală a ritmurilor de creștere de-a lungul a doi sau trei ani, din 1964 încoace, a dus în cele din urmă la o anumită încetinire a creșterii prețurilor deși nu este universală" (pag. 67).

O analiză mai detaliată se încearcă de asemenea prin folosirea unor indici de prețuri specifici și prin urmărirea dinamicii trimestriale. Rezultă astfel că în Franța, de pildă, un motiv principal al politicii restrictive l-a constituit faptul că în perioada de creștere rapidă a economiei 1962—1964 s-a înregistrat o urcare accelerată atît a prețurilor cu amănuntul (4% anual) cît și a celor cu ridicata (3% anual). În cursul încetinirii din 1967, prețurile cu ridicata au cunoscut o scădere, dar cele cu amănuntul au continuat să crească, în mare parte ca urmare a majorărilor de prețuri pentru servicii publice. În Belgia, R.F.G. și Anglia evoluția a fost asemănătoare în faza de încetinire, fiind urmată însă de o încetinire și în domeniul prețurilor cînd s-a ajuns la scăderea efectivă a producției industriale de la începutul anului 1966.

Diferențe de amplitudine

DUPĂ CUM AM MAI MENȚIONAT, nu toate țările vest-europene au cunoscut aceleași oscilații ale activității economice în ultimii cinci ani. În Franța, Italia, Norvegia și Irlanda nu se constată o fază de expansiune deosebit de rapidă și nici încetinirea de-a lungul a trei ani înregistrată în majoritatea țărilor. În Italia, de pildă, ultima fază de creștere rapidă s-a situat în 1959—1962 (cu 7—8% anual) ; după această perioadă, datorită politicii de stabilizare, au urmat doi ani de creștere lentă (1964—1965), iar în 1966 expansiunea a fost reluată, într-un ritm mai lent decît în primii ani ai deceniului. În Franța, în cei cinci ani examinați oscilațiile nu au fost puternice, creșterea menținîndu-se între 4% și 6%. Politica de stabilizare introdusă în 1963 a urmărit în primul rînd să prevină creșterea prețurilor care amenința să anuleze avantajele la export obținute prin devalorizarea din 1958. După încetinirea modestă din 1965, a urmat o accelerare din 1966. În 1967 activitatea a rămas însă în urma ritmului planificat, ca efect în parte, al deteriorării conjuncturii unor parteneri comerciali externi ai Franței, care a redus posibilitățile sale de export.

În Norvegia, creșterea economică s-a desfășurat destul de lin, ritmul anual variind între 4% și 5,5%. Nu s-a recurs la deflație pentru a remedia efectul variațiilor considerabile în balanța comercială și s-a preferat să se apeleze la împrumuturi în străinătate.

În sfîrșit în Irlanda recesiunea a fost resimțită puternic în 1965, după cîțiva ani de dezvoltare cu un ritm în jur de 4% pe an. În 1965 și 1966 creșterea a fost printre cele mai lente din Europa occidentală, ritmul asemănîndu-se cu cel al Angliei. Deși 70% din exportul Irlandei se îndreaptă spre Anglia, autorii studiului consideră că motivul principal nu trebuie căutat în această direcție, ci în politica economică restrictivă în domeniul fiscal și al creditului care a fost aplicată începînd din 1965 pentru a reduce cererea internă și a remedia situația balanței de plăți. Ameliorarea în acest domeniu în 1966 și 1967 a permis reluarea, în ritm de circa 4,3% în anul 1967.

Repetăm, aceste patru țări sînt considerate de experții O.N.U. excepții, nu în sensul că nu ar fi înregistrat fluctuații — acestea sînt vizibile și din cele spuse aici —, ci în sensul că limitele în timp ale acestor fluctuații nu au corespuns acelui „model" ciclic pe care îl constată autorii raportului.

În ceea ce privește perspectivele economiei țărilor vest-europene pe 1968, acest an ar trebui să marcheze începutul unui ciclu de patru sau cinci ani, deci ar trebui să se caracterizeze printr-o evoluție mai mult sau mai puțin net ascendentă. Nu există însă deocamdată materiale statistice care să permită vreo apreciere în această privință. Unele elemente, ca de pildă dificultățile valutare ale lumii capitaliste și frămîntările sociale dintr-un șir de țări, creează în orice caz obstacole suplimentare în calea unei creșteri economice mai susținute.

I. VIANU

---

[1]) Economic Survey of Europe in 1967, cap. I, Recent Economic Developments in Western Europe.

Vă prezentăm

COMBINATUL DE FIBRE ARTIFICIALE - BRĂILA

Pe șoseaua Brăila — Vizíru, la kilometrul 8, alături de fratele său mai mare, Combinatul de celuloză și hîrtie, care-i furnizează și o parte însemnată din materia primă pe care o utilizează, se află Combinatul de fibre artificiale-Brăila. Și-a căpătat certificatul de naștere în martie 1962, cînd au început efectiv lucrările de construcții pentru fabrica de celofibră, pe baza proiectului de ansamblu întocmit de către I.P.C.F.S.-București.

Construcția fabricii de rețele cord a început mai tîrziu, la 1 iunie 1962.

Pentru prima fabrică s-au utilizat 3500 tone de utilaje din import și 7500 tone de utilaje produse în țară, iar în fabrica de rețele cord s-au înglobat 7200 tone de utilaje din import și 2000 de tone din producția autohtonă. Specificul utilajelor este corespunzător celor din industriile chimice moderne, predominînd o mare cantitate de conducte, multe dintre ele protejate anticoroziv cu ebonită.

Întreaga întreprindere ocupă o suprafață construită de 189 102 mp, dintre care 156 518 mp reprezintă suprafețe direct productive, restul de 32 584 mp fiind ocupate de secțiile auxiliare.

Sînt aci șase linii de celofibră (dintre care una produce celofibră pale, adică sub formă de cablu), o linie de celofan și două linii de rețele cord. Se mai fabrică sulfură de carbon și sulfat de sodiu (ca produs de recuperare).

Cifrele de producție cuprinse în proiect și care urmează a fi atinse integral în 1970 sînt următoarele :

celofibră	—	35 000 tone pe an
rețele cord	—	10 000 „ „ „
celofan	—	1 450 „ „ „
sulfat de sodiu	—	20 000 „ „ „
sulfură de carbon	—	14 000 „ „ „
fire bast	—	60 „ „ „
sulfat de sodiu (ca produs de recuperare)	—	12 500 „ „ „

Aceasta înseamnă că în fiecare zi se vor produce 62 tone de celofibră de tip bumbac, 29 tone de celofibră tip lînă, 15 tone celofibră pale, 5 tone de celofan, 43 tone de sulfură de carbon și altele.

La ambele fabrici ale combinatului, procesul tehnologic este în mare parte automatizat, comenzile făcîndu-se centralizat pe secții, pe unul sau mai multe pupitre ; pentru nivele, temperaturi, debite etc. sînt folosite regulatoare tranzistorizate KAPA-PID și regulatoare pneumatice MINIMEC—Kp ; la fabrica de sulfură de carbon și recuperarea sulfurii, la baia de filaj și la maturația viscozei sînt comenzi centralizate pe secții, iar la sulfurări și cîntăriri există comenzi-program. Aparatura de măsură și control este de gabarit redus, la nivelul tehnicii mondiale.

În secțiile de fabricație se produc emanații de gaze sub formă de hidrogen sulfurat, pentru a căror anihilare s-au prevăzut instalații de captare și eliminare la mare înălțime, prin două coșuri înalte de cîte 120 m fiecare. Alimentarea cu apă industrială — consumul normal e de 6 000 mc pe oră — se face prin rețeaua proprie și priza de apă de la Combinatul de hîrtie și celuloză. Apele reziduale sînt, la rîndul lor, eliminate sub formă de ape acide și alcaline, pentru care este prevăzută o stație de neutralizare înainte de deversarea în Dunăre.

Cifrele consumului de energie electrică proiectat sînt și ele impresionante : 107 275 MWh pe an fabrica de celofibră și 57 500 MWh pe an fabrica de rețele cord.

Materiile de bază utilizate de fabrica de celofibră : celuloză furnizată de către C.C.H. (26 000 tone pe an), celofibra de fag din import (15 000 tone pe an), materiale filtrante pentru viscoză-molton, calmuc, barchet, batist (260 000 mp) ; printre materialele auxiliare se numără zincul granul, produsele de avivare (săpunuri speciale). Pentru fabricarea rețelelor de cord se folosește celuloza de molid importată din Suedia și S.U.A. (11 000 tone anual), ca și o parte din cele 39 000 tone de leșie și 59 000 tone de acid sulfuric întrebuințate anual în întregul combinat.

Pentru completarea registrului cifric și întregirea tabloului dimensional, sînt de amintit cantitățile de materiale pentru ambalaje ce trec anual prin secțiile de expediție ale tînărului combinat : 1 252 000 mp pînză de sac, 142 tone folii polietielenă, 350 tone sîrmă de balot.

Muncitorii, tehnicienii, maiștrii și inginerii combinatului, se străduiesc să realizeze cît mai curînd parametrii planificați. Pentru anul în curs cifrele de plan s-au apropiat și mai mult de cele prevăzute pentru anul 1970 (se vor produce 33 200 tone de celofibră, 9000 tone de rețele cord, 1350 tone de celofan, 24 300 tone de sulfat de sodiu și 13 300 tone de sulfură de carbon). Realizările din primele două luni ale trimestrului II privind producția globală, producția-marfă vîndută și încasată, ca și faptul că, pentru prima oară în istoria întreprinderii, prețul de cost a fost redus sub nivelul planificat pentru respectiva perioadă, îndrituiește previziunile specialiștilor din combinat care afirmă că, începînd cu trimestrul acesta, al doilea din 1968, unitatea lor va intra „în rîndul lumii" — în privința prețului de cost și a rentabilității.

...Este, fără îndoială, interesant de urmărit procesul de metamorfozare treptată și succesivă a celulozei în alcaliceluloză (printr-o tratare cu diverse soluții chimice), apoi de dezfibrare a acesteia, de xantogenare (alcaliceluloza este inhibată cu sulfură de carbon), după aceea de dizolvare a xantogenatului pentru a produce viscoza, care, la rîndul ei, suferă un proces de maturare și dezaerare. Dar toate acestea se petrec undeva în băi, rezervoare, recipiente, pompe, instalații de transport și filtrare în care ochiul nu poate pătrunde, ci numai aparatele anume create pot sesiza fenomenele și evoluția lor. Există, de pildă, atît de spectaculosul moment în care se produce filarea viscozei. La mașina de filat cord este fixată o filieră de aur de mărimea unei monede de 25 bani, care are 1100 de orificii cu un diametru de 0,055 mm prin care trec niște firișoare aproape invizibile de viscoză.

La celofibră, unde mediul este și mai coroziv, filiera este executată dintr-un aliaj de aur-platină, are ceva mai multe orificii, 3400, dar mai mari, de 0,09 mm. Urmează cele două procese succesive de fixare, spălarea (unde este neutralizat acidul care încă se mai păstrează pe fir), acela de răsucire (cablare), și, în continuare, urzirea și țesutul. Apare rețeaua de cord care se livrează beneficiarilor în suluri lungi de 2 m cu diametrul de 0,80 mm. Celofibra este expediată în baloți de 250—270 kg, iar celofanul în coli împachetate în lăzi, în role sau sub formă de diferite confecții : pungi, etichete, imprimate.

Uzinele „Danubiana"-București, „Victoria"-Florești, întreprinderi textile ca : „Dacia" și „7 Noiembrie" din București, „Moldova"-Botoșani, „Bucegi"-Pucioasa, „Industria liniî"-Timișoara, „Țesătura"-Iași, Uzinele textile-Cisnădie și „Dumbrava Sibiului", Fabricile de postav din Buhuși și Brașov — iată numai cîteva din întreprinderile care solicită și utilizează produsele combinatului brăilean. Printre clienții străini se numără firme din Austria, R.D.G., Elveția, Italia, Turcia, Bulgaria, Liban, Siria, Izrael.

Și acum o știre recentă : La Combinatul de fibre artificiale din Brăila a început construcția unei noi fabrici de celofibră, care va fi înzestrată cu utilaje și instalații pentru o producție anuală de 15 000 tone celofibră tip bumbac, în condițiile unei tehnologii moderne de fabricație. Materia primă este asigurată de Combinatul de celuloză și hîrtie aflat pe aceeași platformă industrială. Fabrica va intra în funcțiune la jumătatea anului 1970.

Iată dar chimia, în neîntrerupt progres, evidențiindu-și și verificîndu-și miraculoasele virtuți.

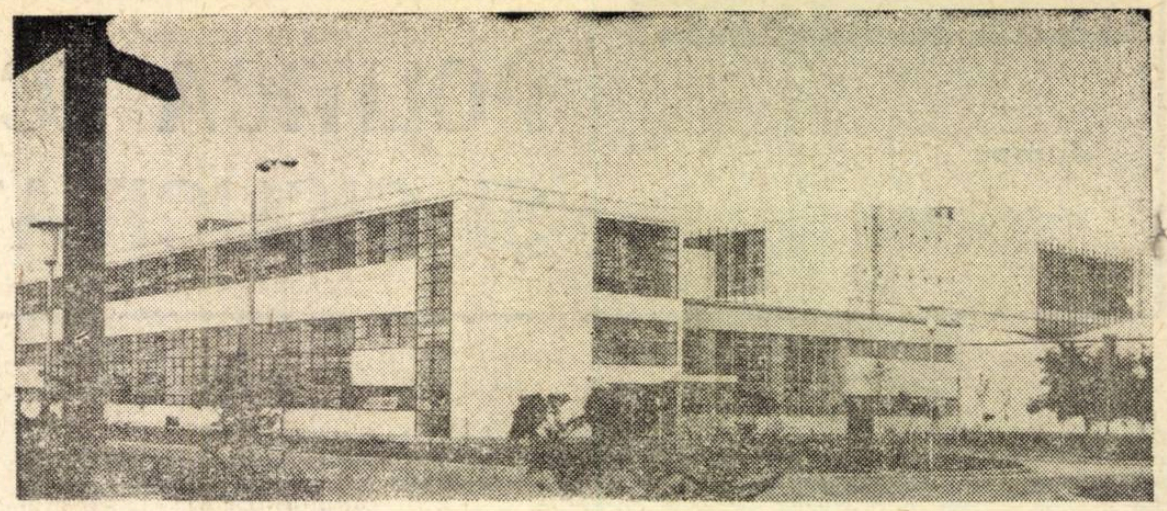

Vedere generală exterioară

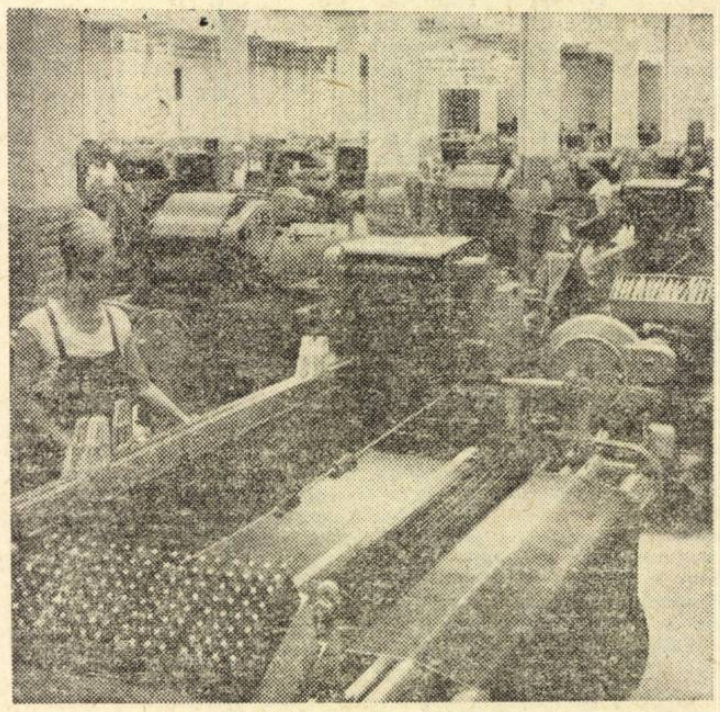

În secția textile cord

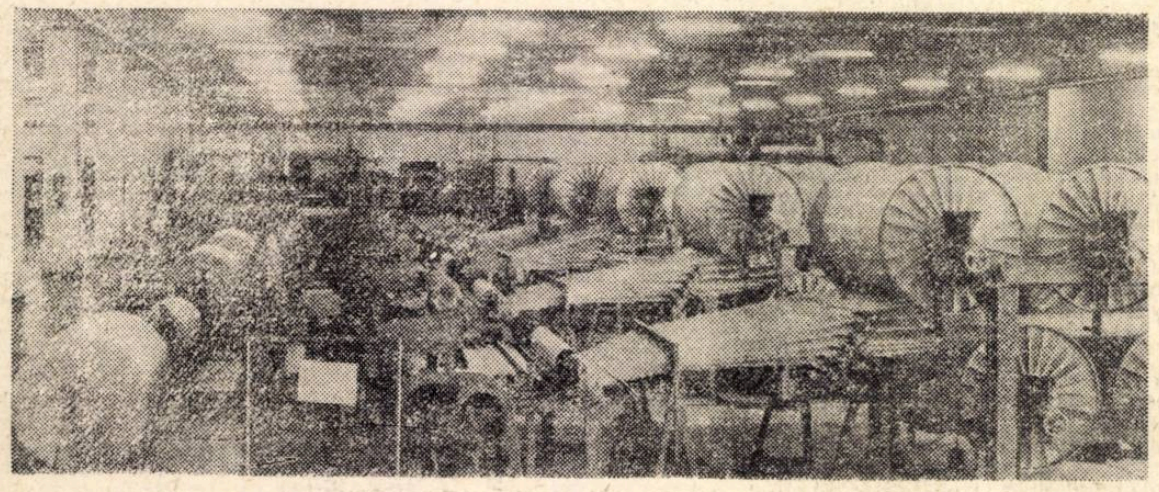

În țesătoria de supercord

Răspuns la intrebările despre Asigurările de Stat (VI)

ASIGURAREA FACULTATIVĂ DE ABONAMENT A CULTURILOR AGRICOLE ȘI A RODULUI VIILOR

CONDUCERILE CÎTORVA COOPERATIVE agricole de producție ne-au solicitat amănunte în legătură cu noua asigurare facultativă de abonament a culturilor agricole și a rodului viilor. Iată cîteva dintre acestea.

Asigurarea facultativă de abonament se încheie pe o perioadă nedeterminată, deci fără a fi prevăzut un termen de expirare, fiind valabilă an după an agricol, dacă nu este denunțată de unitatea asigurată. Contractul de asigurare se încheie fie pentru una, fie pentru mai multe sau pentru toate felurile de culturi asigurabile, de pe întreaga suprafață cultivată a fiecărei culturi în parte, pentru producția medie planificată pe ha a culturilor respective, la sumele maxime prevăzute la asigurările facultative obișnuite.

Faptul că în asigurarea facultativă de abonament se cuprinde întreaga suprafață cultivată a fiecărei culturi asigurate aduce după sine un important avantaj: obținerea despăgubirilor pînă la valoarea reală a pagubelor suferite (din riscuri asigurate), fără ca despăgubirile respective să fie diminuate, cum se întîmpla la asigurarea facultativă obișnuită în cazul cînd în momentul producerii daunei nu erau asigurate toate suprafețele însămînțate.

Un alt avantaj al acestei asigurări constă în aceea că primele de asigurare (calculate pentru fiecare an agricol în funcție de suprafețele efectiv însămînțate) se plătesc în 4 rate (față de cel mult 3 rate la asigurările facultative obișnuite), iar cea mai mare parte a primelor de asigurare urmează a fi plătite în perioadele în care cooperativele agricole de producție recoltează culturile, deci cînd au într-o măsură mai mare disponibilități bănești. S-a prevăzut acordarea unei reduceri de 5% la plata primelor în situațiile cînd cooperativele agricole de producție au încheiat asigurarea respectivă pentru toate felurile de culturi asigurabile.

Caracterul continuu al asigurării de abonament creează pentru cooperativele agricole de producție și alte avantaje și anume : evitarea situațiilor de rămînere în afara asigurării a acelor culturi care înainte de data încheierii contractului suferiseră daune, precum și faptul că, pentru aceste unități, nu mai este necesară preocuparea de a încheia noi contracte în fiecare an agricol.

Pentru ca cooperativele agricole de producție să poată beneficia cît mai curînd de avantajele acestei forme de asigurare, s-a prevăzut ca, la cererea unităților interesate, asigurările facultative obișnuite de culturi agricole, care sînt în curs, să poată fi înlocuite cu asigurări de abonament, răspunderea Administrației Asigurărilor de Stat continuînd fără întrerupere.

Această formă de asigurare facultativă constituie un nou sprijin ce se acordă — pe calea asigurărilor — cooperativelor agricole de producție, care astfel vor avea posibilitatea de a obține mai avantajos o acoperire în asigurare a culturilor agricole și a rodului viilor și de a completa în mai bune condiții asigurarea prin efectul legii.

A. CRIȘAN

CATALIZATORUL MIŞCĂRII TURISTICE: TRANSPORTURILE

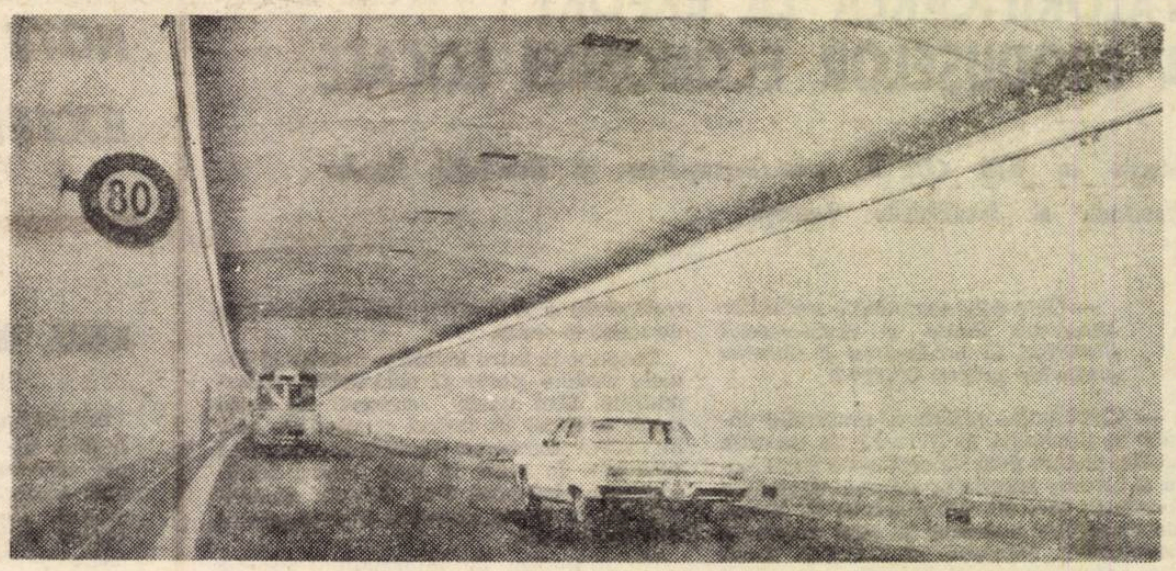

ACTIVITATEA TURISTICĂ presupune în mod necesar două componente indispensabile, fără de care nu poate fi concepută: prima — mobilă (călătoria), iar a doua — statică (cazarea). Nici un efort pentru promovarea turismului intern sau internațional nu poate începe decît prin luarea în considerare a acestor componente, prin dezvoltarea corespunzătoare a căilor de comunicație și a mijloacelor de transport, precum și a posibilităților de cazare.

Analizînd interdependența dintre turism și transport, economistul elvețian dr. C. Kaspar a reliefat contribuția substanțială adusă de turism la evoluția și dezvoltarea mijloacelor de transport (contribuție subliniată de altfel și de cea de-a XX-a Adunare Generală a Uniunii Internaționale a Organizațiilor Oficiale de Turism — U.I.O.O.T. — ținută la sfîrșitul anului trecut la Tokio).

● De la diligență...

LA ÎNCEPUTUL secolului al XIX-lea calul servea fie ca mijloc de transport individual, fie ca transport colectiv — diligența. Lipsa de confort a acestui mijloc de locomoție a rămas proverbială, deplasările — după expresia lui Victor Hugo — „departe de a fi agreabile, erau mai degrabă penibile".

Inventarea locomotivei cu abur și construcția căilor ferate a însemnat pentru turism o adevărată revoluție. Încă din 1841 englezul Thomas Cook pune în mișcare primul tren turistic, făcînd și prima încercare de voiaj în grup, (în 1855 inițiind și primul tur circular european). În același an se pune în mișcare și primul tren francez „de plăcere", pe linia Paris-Dieppe. Într-un timp relativ scurt, importanța căilor ferate devine atît de mare (mai ales prin reducerea tarifelor) încît unii sociologi încep să aprecieze gradul de dezvoltare a societății după desimea acestora. Modernizarea permanentă a căilor și mijloacelor de transport a impulsionat și activitatea stațiunilor turistice ajungînd la dimensiunea lor de astăzi. În secolul al XIX-lea căile ferate și navigația erau singurele mijloace menite să satisfacă nevoia de a călători a turiștilor. Astăzi însă, ponderea transportului feroviar s-a diminuat în cadrul mișcării turistice, bineînțeles diferit de la țară la țară (cu toate că deține o importanță deosebită în transportul de mărfuri), datorită concurenței crescinde din partea automobilului, avionului și, într-o oarecare măsură, chiar a autocarului.

Companiile căilor ferate au adaptat continuu transportul feroviar la cerințele turismului modern, fie printr-o reducere substanțială a tarifelor pe piața turistică, paralel cu modernizarea utilajului, fie prin organizarea de voiajuri circulare etc. Construcția locomotivelor Diesel și electrice, dar mai ales introducerea diferitelor tipuri de monoraiuri cu viteze foarte mari, va contribui, desigur, la avîntul turismului de masă și la reconsiderarea drumului de fier.

Evident că în rîndul mijloacelor clasice de transport nu trebuie uitate transporturile maritime și fluviale care deși în continuă scădere (concurate fiind puternic de aviație), dețin totuși o pondere însemnată în cadrul mișcării turistice. Între 1961 și 1965 de exemplu, numărul călătorilor transportați peste Atlantic (în ambele sensuri) de către liniile maritime regulate s-a redus cu 17%, în timp ce liniile aeriene regulate au înregistrat în același interval o creștere de 88%, iar transporturile aeriene „charter" — de 87%. Ponderea transporturilor maritime peste Atlanticul de nord s-a redus de la 33% în 1960, la numai 14% în 1965. Din această cauză un rol deosebit revine croazierelor maritime și fluviale, apreciate în mod deosebit de o anumită categorie de turiști (persoane în vîrstă) ca fiind confortabile, odihnitoare și agreabile.

În 1965 numai, companiile membre în „Atlantic Passenger Steamship Conference" au înregistrat un număr de 173 000 turiști, ceea ce înseamnă o creștere de 22% față de 1964 și de 35% față de 1963.

● ...la era automobilului

O DATĂ ÎNSĂ cu inventarea automobilului și mai ales cu extinderea folosirii acestuia, turismul cunoaște și el o nouă orientare: începe astfel, am putea spune, „era automobilului" și a turismului automobilistic, deosebit de dezvoltat astăzi, în special în Europa și America de Nord. În S.U.A., bunăoară, automobilele asigură 90% din totalul deplasărilor, iar în Europa numărul kilometrilor parcurși s-a triplat în ultimii zece ani (în 1963 de exemplu, circa 70% din turiștii europeni au călătorit cu mijloace auto, 15% cu trenul, 10% cu avionul și 5% cu vaporul).

După datele prezentate de cel de-al XII-lea Congres de comunicații, în lume circulă astăzi peste 150 000 000 autoturisme pe o rețea de circa 36 000 000 km. Repartiția automobilelor pe continente este însă foarte inegală (în 1964 la o mie de locuitori revenea un număr de autoturisme după cum urmează: Africa — 8, America de Nord — 364, America Latină — 16, Asia — 3, Europa — 113, Oceania — 200). În ultimii trei ani s-a constatat o dezvoltare rapidă a turismului automobilistic spre țările din răsăritul Europei.

Datorită mobilității, posibilității de a se deplasa spre orice punct de interes turistic, efectului psihologic asupra cetățenilor, automobilul joacă rolul de catalizator în cadrul mișcării turistice continentale. Sporirea rapidă a numărului de automobile a impus însă modernizarea infrastructurii, construirea unor drumuri noi, a autostrăzilor și tunelelor. Numai în 1965 s-au dat în folosire în Europa de Vest autostrăzi cu o lungime de circa 680 km, lungimea totală a autostrăzilor europene depășind 8 000 km. În iulie 1965, s-a deschis cel mai lung tunel rutier din lume sub Mont-Blanc (12 km). S-a remarcat că numai în primele 6 luni au străbătut acest tunel un număr de 350 000 autovehicule.

Construcția, modernizarea și îngrijirea autostrăzilor se bucură de o atenție specială din partea multor state. După unele estimări oficiale, pînă în 1970, R.F.G. va poseda autostrăzi cu o lungime totală de 6 000 km, Italia — de 4 700 km, iar R.S.F. Iugoslavia — de circa 5 000 km.

Evoluția cheltuielilor anuale pe ani și continente destinate construcției de drumuri, rezultă din tabelul de mai sus.

Ritmul construirii șoselelor și drumurilor moderne rămîne, totuși, inferior sporirii mijloacelor de circulație rutieră, care cresc mult mai rapid de la un an la altul.

(în milioane de dolari)

Regiunile	1960	1965	Creșterea în % (1965/1960)	Creșterea în cifre absolute (1965/1960)
Africa	383	581	+ 52%	+ 198
Asia și Orientul Mijlociu	1 107	2 722	+ 146%	+ 1 615
Europa	3 812	7 705	+ 102%	+ 3 893
Emisfera occidentală fără S.U.A.	2 098	2 198	+ 4,7%	+ 100
Oceania	422	540	+ 28%	+ 118
Total mondial fără S.U.A.	7 822	13 746	+ 76%	+ 5 924
S.U.A.	11 178	13 250	+ 18%	+ 2 072
Total cheltuieli destinate drumurilor	19 000	26 996	+ 42%	+ 7 996

Sursa: Étude Économique du Tourisme Mondial (XX-ème Assemblée Générale UIOOT, Tokio 5—11 oct. 1967).

● Pe magistralele aeriene

DAR DACĂ AUTOMOBILUL a urcat vertiginos treptele gloriei sale, promovînd turismul familial sau în grupuri restrînse, avionul este acela care astăzi se impune ca cel mai rapid mijloc de transport, și care a înlăturat din calea turismului internațional și ultimele obstacole. Aflat abia la primele începuturi în ajunul celui de-al doilea război mondial, turismul aviatic deține în prezent peste 50% din totalul mijloacelor de transport folosite de către turiști.

În mod deosebit aviația a acționat asupra evoluției și intensității fluxurilor turistice intercontinentale, prin scurtarea distanțelor și reducerea prețurilor voiajurilor. În perioada 1958—1961 traficul global al curselor aeriene a crescut anual cu 11,9%, iar în perioada 1961—1964, creșterea a fost și mai mare, ajungînd la 13,6%. Caracteristica principală a transporturilor aeriene este creșterea fără precedent, în perioada 1950—1963 a vitezei de zbor — de la 285 km/h la 440 km/h, ca urmare a introducerii aparatelor ultramoderne, care dețineau în 1964 o pondere de 3/4 din numărul total al celor existente.

Potrivit estimărilor companiilor aeriene, numai în anul 1967, de exemplu, aproximativ 230 000 000 pasageri au fost transportați pe liniile aeriene în peste 110 țări.

La triumful deplin al aviației în cadrul mișcării turistice au contribuit mai mulți factori ca, de exemplu, rapiditatea deplasărilor, mărirea securității zborului, creșterea gradului de confort și, în special, reducerea tarifelor prin introducerea călătoriilor turistice pe cursele de linie, numite „INCLUSIVETOUR" (I.T.) — (cu perioadă de ședere prestabilită, inclusă în preț) și a zborurilor speciale numite „charter" (cu devieri de rută). Dacă la început transportul turiștilor pe cursele „charter" se făcea cu aparate care prezentau o anumită uzură, astăzi se utilizează cele mai moderne avioane, ceea ce a permis creșterea numărului de turiști transportați de la 213 000 în 1964 la peste 800 000 în 1966.

Revoluția ce se săvîrșește sub ochii noștri, pe magistralele aeriene ale lumii, prin intrarea în funcțiune a prototipurilor supersonice „Boeing-2 707" (S.U.A.), „Concorde" (anglo-francez), „Tupolev 144" (U.R.S.S.) etc., cu capacități sporite și viteze de pînă la 3 000 km/h, sau a aerobuzelor în proiect, va contribui la creșterea traficului de pasageri de la 180 000 000 în 1965, la circa 520 000 000 în 1975 și la 1 000 000 000 în 1980. Așa cum releva Pierre Satre, directorul companiei franceze „Sud-Aviation", suprajeturile de pasageri vor marca „un nou pas înainte" iar înzestrarea liniilor regulate cu aparatele „Jumbo-Jets" și „Super-sonic" vor permite companiilor aeriene să reducă tarifele cu 15—20%.

Ioan T. AVRAM

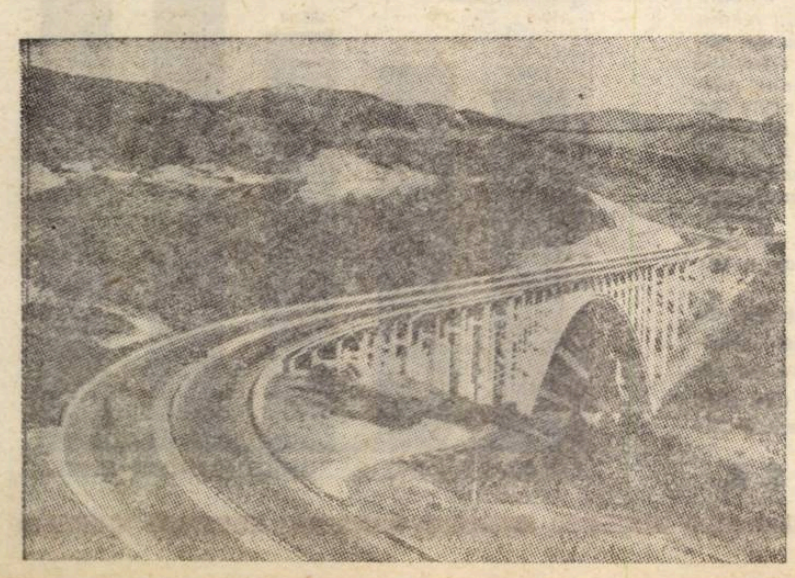

ORMIG

MECANIZAREA PREGĂTIRII FABRICAȚIEI

- raționalizează producția, contribuie la creșterea productivității și micșorează costurile de fabricație;
- confecționează în numărul de exemplare dorit documente clare, certe și ușor sortabile pentru decontarea salariilor, materialelor și pentru postcalcul;
- accelerează sistemul de informare;
- preîntîmpină erori, timp de așteptare și timpi morți în ateliere;
- crează condițiile pentru introducerea unei planificări raționale în ateliere, pentru încărcarea justă a mașinilor și pentru combaterea rebuturilor.

În combinație cu fișele perforate, sistemul se aplică de peste 30 de ani în multe țări

Peste 10 000 întreprinderi industriale din toate continentele sînt înzestrate cu aparate ORMIG pentru pregătirea mecanizată a fabricației.

Rugăm cereți prospectul gratuit nr. 202 Ro.

ORMIG Organisation-Mittel GmbH
Berlin 42, Wolframstr, 87—91

PUBLICOM

VALORIFICAREA LA EXPORT A PRODUSELOR ECONOMIEI LOCALE

Interviu cu ION COZMA, prim-vicepreşedinte al Consiliului Popular Provizoriu al Municipiului Bucureşti

— Care este contribuţia unităţilor economiei locale a municipiului Bucureşti la producerea şi livrarea prodselor pentru export ?

— Contribuţia activă a economiei locale la producţia şi livrarea de produse pentru export prin valorificarea superioară a tuturor resurselor de care dispunem constituie una din preocupările de seamă ale consiliilor populare în mod concret a Comitetului Executiv al C.P.M.B. Desigur, aportul principal în acest domeniu îl aduce industria locală. Consiliul nostru şi-a concentrat eforturile materiale şi băneşti pentru dezvoltarea capacităţilor de producţie din întreprinderile din industria locală care fabrică produse destinate exportului, pentru creşterea gradului lor de dotare tehnică, care să asigure executarea produselor la un asemenea nivel de calitate şi preţ încît să ie facă competitive pe piaţa externă.

Măsurile luate au condus la creşterea an de an a volumului exportului, la diversificarea sortimentelor cît şi la creşterea numărului de ţări unde se desfac aceste produse. Astfel, faţă de anul 1965 volumul livrărilor la export realizate în 1967 s-a dublat, iar numărul produselor a crescut de la 9 în anul 1965 la circa 50 în anul 1968 ; numărul ţărilor pe pieţele cărora ajung produsele noastre a crescut în aceeaşi perioadă de la 9 la 23.

În etapa actuală acordăm o deosebită atenţie oferirii la export a unor noi produse şi servicii şi executării în străinătate de construcţii la cheie prin unităţile noastre de construcţii montaj, în antrepriză, sau în colaborare cu alte firme, mai ales în ţările Orientului Apropiat.

— Consideraţi că actuala modalitate de desfacere la export a produselor economiei locale stimulează pe deplin valorificarea tuturor posibilităţilor existente în acest sector ?

— Apreciem că actuala formă de desfacere pe piaţa externă a produselor economiei locale nu stimulează suficient valorificarea deplină a posibilităţilor de care se dispune în acest sector. Dacă ne am referi numai la industria locală o comparaţie este semnificativă. Ponderea producţiei industriei locale în ansamblul producţiei industriale globale este de 5,9%, în timp ce participarea ei la export este de numai 0,6%. Sectoare ca cel al prelucrării lemnului, al materialelor de construcţii, al industriei alimentare, — în general bine reprezentate în industria locală — participă insuficient la export. Dacă la aceasta am adăuga şi alte produse şi activităţi ale economiei locale care în prezent se desfac prin 10 întreprinderi de comerţ exterior (numai produsele de metal se desfac prin 4 I.S.C.E.-uri) ne dăm seama cît de dispersată este această activitate

Se resimte lipsa unei prospectări largi a pieţei externe pentru produsele economiei locale. Există tendinţa în prezent ca fiecare întreprindere de comerţ exterior să se concentreze asupra acelor produse care au o pondere valorică mare — în special a celor din industria republicană — sau sînt bine reprezentate cantitativ sub aspectul contingentelor ; sînt tratate cu mai puţină atenţie mărfurile oferite de economia locală care au valori mici, se prezintă într-o varietate mare de sortimente şi sînt influenţate de condiţiile de modă şi sezon.

Cooperarea între unităţile noastre şi firmele străine poate fi substanţial îmbunătăţită. Sînt unele comenzi de serie mică, propuse în cadrul cooperării, care în cadrul industriei republicane nu sînt rentabile. În cazul în care pentru un asemenea sortiment s-ar cumula comenzile, ele ar putea prezenta interes pentru industria locală.

Nu dispunem de informaţiuni precise asupra locului şi datei la care se fac licitaţii pentru adjudecarea unor lucrări de construcţii.

Lipsa unei colaborări eficiente cu întreprinderile de comerţ exterior, în special cu cele subordonate ministerelor cu caracter economic, fac ca unele aspecte ce reies din tratative cu partenerii străini şi care ar putea prezenta interes pentru noi, să se reflecte cu întîrziere sau să nu ajungă de loc la producător.

— Care sînt posibilităţile de viitor ale unităţilor economiei locale şi cum vedeţi dv. participarea ei în mai mare măsură la schimburile economice externe ?

— Economia locală oferă un larg cîmp de activitate ; ea poate, ţinînd cont de faptul că dispunem de mînă de lucru calificată şi de posibilitatea executării în termen scurt a produselor în funcţie de cererile clienţilor externi, să dea mărfuri care să fie competitive pe piaţa externă. Produsele realizate înglobează un volum ridicat de manoperă ce variază între 40 şi 85% din valoarea produsului. Eficienţa unor operaţiuni cu produse ale industriei locale este ridicată. Un exemplu este grăitor : o tonă de împletitură de răchită aduce un aport valoric egal cu 78 tone păcură sau cu 22 mc cherestea.

În contextul noii organizări teritorial administrative a ţării şi al măsurilor ce se întrevăd privind comerţul exterior, organizarea relaţiilor directe producător-client extern capătă o deosebită importanţă care poate influenţa asupra comenzilor şi încheierii contractelor. Dacă în trecut aceste legături erau făcute prin 18 titulari regionali de plan la export, în prezent ele se amplifică prin apariţia a 40 de organisme judeţene.

Apropierea dintre producător şi clientul extern reclamă eliminarea verigilor intermediare existente în prezent, prin crearea unui organism specializat în desfacerea pe piaţa externă a produselor economiei locale ceea ce ar determina o adaptare mai rapidă a producţiei acesteia la calitatea, volumul şi preţurile practicate în competiţie. Un asemenea organism ar putea aduce o contribuţie mai însemnată la prospectarea şi cunoaşterea pieţei, la modificările ce survin pe această piaţă pentru produsele noastre, ar putea efectua o reclamă, o propagandă mai susţinută pentru ele, ar orienta producţia spre sortimentele cele mai solicitate. S-ar putea ca acest organism să aibă un profil mixt de export şi import ceea ce ar duce la creşterea rentabilităţii activităţii

O atenţie deosebită trebuie să se acorde în continuare calităţii produselor care se livrează la export de economia locală, introducerii de noi sortimente solicitate pe piaţa externă.

E. GEORGESCU

NOTE EXTERNE

BUNELE INTENŢII

ÎN ULTIMUL TIMP, neliniştea în faţa infiltraţiei crescinde a capitalului străin creşte în Argentina. Lucrul este înfederat şi de un memoriu pe care, nu de mult, importanta organizaţie a cercurilor industriale, numită Confederación General Economica, l-a înaintat Ministerului Economiei. În acest memoriu se protestează împotriva „absorbirii" băncilor argentiniene de către băncile străine, proces ce se extinde, după cum se arată, şi la „importante industrii ale ţării". Cerînd măsuri de „apărare eficientă", memoriul critică legea actuală cu privire la capitalurile străine şi reclamă schimbarea ei.

Realitatea însă este în fapt mai elocventă decît cuvintele care o desemnează. Din cele mai mari 25 de societăţi în Argentina, 15 sînt americane. Iar din celelalte 10 ce mai rămîn, 6, sau chiar 7, sînt europene.

In influenta revistă Primera Plana" Mariano Grondona scrie : O societate argentiniană, care s-ar dezvolta pe baza unor mari investiţii străine, ar pierde controlul propriului său destin şi, ceea ce e încă mai grav, ar hrăni resentimentele latente, care — precum s-a întîmplat cu două decenii în urmă în legătură cu pătrunderea capitalului englez — ar putea provoca, în numai cîţiva ani, un val de reacţie naţională. Grondona este de părere că pentru a crea „o contrapondere naţională la marile întreprinderi străine" ar fi nimerit să se înfiinţeze „entităţi de stat organizate în mod corect".

Dacă se ţine seama de faptul că argentinienii care lucrează pentru firmele străine, şi în special avocaţii argentinieni ai firmelor străine, sînt numiţi în patria lor „Cipayos" (versiune spaniolă a cuvîntului **sepoys** care-i indica pe băştinaşii indieni folosiţi altădată ca mercenari de către puterile europene) se poate constata că resentimentele de care vorbeşte revista citată nu sînt în fapt numai o chestiune de viitor.

În timp ce companiile americane atrag atenţia asupra eficienţei lor, asupra asistenţei tehnologice pentru Argentina, a contribuţiei lor la tezaurul ţării şi la utilizarea braţelor de muncă, argentinienii, în polemica care se intensifică, nu se sfiesc să arate că firmele străine nu contribuie cu nimic la cheltuielile sociale, culturale, de educaţie, că filialele locale ale băncilor de peste graniţe colectează banii de la publicul argentinian pentru a-i împrumuta tot firmelor străine etc. etc.

Resentimentul public se traduce dealtfel şi prin unele măsuri de stat. Cererea firmei americane „U. S. Steel" de a cumpăra 30% din acţiunile oţelăriilor particulare argentiniene ACINDAR, a fost de curînd blocată de Ministerul Forţelor Armate, ca fiind „prea ambiţioasă". Iar Banca Centrală a refuzat trustului „Morgan Guaranty" să investească capital într-o bancă argentiniană şi să-şi implanteze în Argentina o filială proprie.

Ingrijorate, firmele străine, mai ales cele nord-americane, au înfiinţat un „Comitet civic de acţiune" din care fac parte reprezentanţii firmelor Duponf, Ford, Gilette, National City Bank şi încă ai multor altora, cu scopul de a-şi apăra „bunele intenţii".

Dar cine nu ştie că cu bune intenţii e pavat pînă şi iadul ?

NOTE EXTERNE

PROGNOZA

(Urmare din pag. 18)

cite o influenţă sensibilă asupra obiectului prognozei. Cu toate acestea, în timpul nostru se poate spune numai despre foarte puţine domenii economice că ele se dezvoltă relativ calm. Revoluţia tehnico-ştiinţifică, creşterea impetuoasă a populaţiei, deplasările fundamentale în cerinţele sociale — toate aceste procese obiective exercită o influenţă hotărîtoare asupra economiei naţionale, exclud posibilitatea dezvoltării ei planice.

Aceeaşi particularitate a economiei contemporane face puţin eficientă aplicarea altei metode de prognoză — extrapolarea. Esenţa ei constă în următoarele : se studiază istoricul obiectului supus prognozei şi, legităţile scoase în evidenţă ale dezvoltării lui în trecut trec asupra viitorului. De aceea în ţările socialiste, folosirea extrapolării e limitată în prognoza economică.

Dificultăţile care se ridică în faţa modelării şi extrapolării ca metode de prognoză economică, sînt provocate de faptul că ele reprezintă dezvoltarea economiei sub forma unei curbe line, în timp ce în realitate ea este „frîntă" din cînd în cînd sub influenţa diferitelor acţiuni exterioare. Înlăturarea acestor dificultăţi presupune găsirea punctelor şi direcţiilor „frînturilor", sau, cu alte cuvinte, determinarea acelor evenimente şi fenomene care pot exercita o influenţă asupra mersului dezvoltării economice în cursul perioadei supuse prognozei ; a elucida cînd pot ele influenţa asupra economiei, a stabili forţa posibilă şi durata fiecărei influenţe ; pe baza acestor date să se aducă corective modelului sau să se facă calcul de extrapolare.

Se înţelege că acest lucru nu e atît de simplu de făcut. Cum să se lămurească, de pildă, că „se maturizează" o descoperire, în stare să accelereze dezvoltarea economiei ? Aici se aplică diferite procedee. Iată unul dintre ele : se cercetează patentele eliberate în ultimul timp pe baza descoperirilor şi invenţiilor şi, pe această bază se trasează dezvoltarea acelor domenii ale ştiinţei şi tehnicii, în care se aşteaptă un salt calitativ. Apoi, specialiştilor din domeniul respectiv, li se împart nişte formulare, pe baza răspunsurilor cărora se va putea elucida esenţa descoperirii, termenul aproximativ al perfecţionării ei, urmările economice posibile ş.a.

EXPANSIUNE ECONOMICĂ ŞI ŞOMAJ

„EXPANSIUNEA economică puternică... a redus considerabil şomajul... dar acesta rămîne ridicat pentru unele categorii" de oameni ai muncii. Aceste trei grafice, împreună cu cel care prezintă tendinţa ascendentă a preţurilor, sînt reproduse după BUSINESS IN BRIEF, editat de Chase Manhatan Bank. Ele ilustrează caracterul contradictoriu al dezvoltării economice în condiţiile capitalismului monopolist de stat şi oferă o cheie pentru înţelegerea frămîntatei realităţi sociale americane.

În perioada 1963—1966 expansiunea a fost într-adevăr susţinută. Şi dacă reducerea ratei şomajului este sensibilă, nivelul lui, probabil din cauza creşterii accelerate a compoziţiei organice a capitalului ca urmare a progresului revoluţiei tehnico-ştiinţifice, rămîne încă destul de ridicat. În cazul de faţă incompatibilitatea dintre expansiune şi stabilitatea preţurilor este imputabilă nu numai expansiunii şi metodelor monopoliste de stat prin care ea este stimulată, ci şi, fără îndoială, efectelor războiului agresiv din Vietnam.

Atrage în mod deosebit atenţia graficul al treilea, care înfăţişează o situaţie de-a dreptul dramatică. După cum se vede, în rîndul populaţiei de culoare şomajul întrece de aproape două ori nivelul mediu pe ţară, o persoană din 12—13 fiind lipsită de posibilitatea de a munci. În ceea ce priveşte tineretul între 16—19 ani, curbele sînt în scădere, dar plafoanele şomajului rămîn impresionante. La şapte-opt tineri, iar în rîndul populaţiei de culoare la patru tineri — unul este şomer. În acest context şi ţinînd seama de prezenţa instituţionalizată a rasismului devin mai lesne de înţeles şi fenomenele antisociale care însoţesc inevitabil îngroşarea zonelor periferice ale lumpenilor şi izbucnirile spontane de deznădejde şi mînie populară cu care America a început să obişnuiască lumea.

Aceste grafice elegante proiectează un fascicol de lumină şi asupra bogăţiei şi asupra sărăciei Americii. Asupra unei mizerii cu atît mai tragice cu cît există în interiorul unei societăţi înzestrate din plin cu mijloacele de a o lichida. Dar aceasta este o societate capitalistă.

Ş. B.

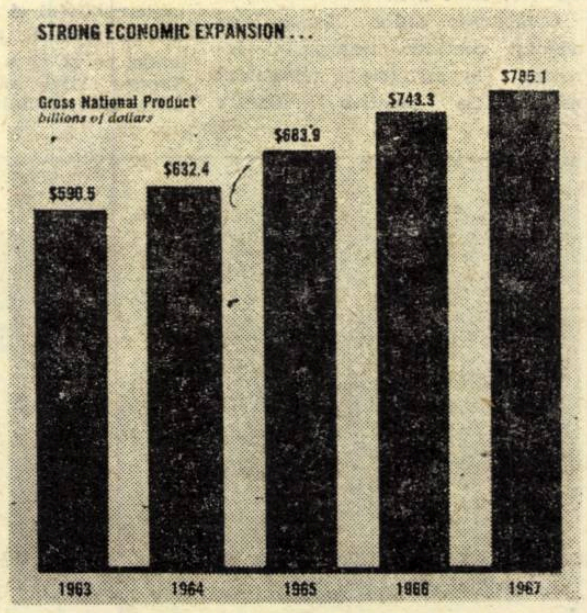

DEFLAŢIA ŞI CONTEXTUL SOCIAL

Corespondenţă din Londra de la DENNIS OGDEN

AU TRECUT ŞASE LUNI de la devalorizarea lirei sterline cu 14,3%. Aceasta, plus faptul că în Camera Comunelor a fost adoptată o lege cu privire la preţuri şi venituri, fac ca momentul să fie potrivit pentru a se trece în revistă strategia guvernului precum şi perspectivele sale de succes sau de eşec.

● Teorie şi politică

DUPĂ CUM SE ŞTIE, alături de devalorizarea monetară menită să favorizeze exporturile, reducerea consumului intern este o direcţie cheie a strategiei guvernului laburist în vederea rezolvării crizei balanţei de plăţi britanice. Legea preţurilor şi veniturilor este destinată să devină una din armele principale ale guvernului pentru a menţine consumul intern neschimbat. Această lege introduce reglementarea de către guvern a acordurilor cu privire la salarii, încheiate între patroni şi sindicate, în vederea unui control asupra a ceea ce guvernul consideră creşteri „excesive" ale salariilor. În cuvintele folosite de d-na Barbara Castle, numită recent ministru al productivităţii şi folosirii forţei de muncă, atunci cînd a prezentat legea în dezbaterea din Camera Comunelor, salariile „sînt prea ridicate în raport cu ceea ce producem şi ceea ce reuşim să vindem în ţară şi străinătate". Intervenţia guvernului în procesul tradiţional de negociere colectivă între patroni şi sindicate va fi întărită prin sancţiuni legale care vor penaliza pe sindicaliştii care sfidează dispoziţiile guvernamentale. Deputaţii laburişti de stînga s-au opus legii şi au cerut respingerea ei deoarece ea se bazează pe teoria profund greşită că nivelul salariilor este cauza dificultăţilor economice ale ţării, distrăgînd astfel atenţia de la cauzele reale ale acestor dificultăţi şi de la măsurile care ar fi necesare pentru înlăturarea lor şi pentru că „legiferează sancţiuni penale împotriva liderilor sindicali atunci cînd fac lucrul pentru care au fost aleşi sau numiţi". Împotriva legii s-a pronunţat şi Emmanuel Shinwell, un vechi deputat laburist şi fost ministru, care nu s-a asociat pînă acum opoziţiei de stînga faţă de politica laburistă oficială.

Guvernul, spunea E. Shinwell, va obţine majoritatea în sprijinul legii sale, dar mulţi deputaţi laburişti au serioase îndoieli cu privire la această lege. S-au exercitat presiuni pentru a obţine votul deputaţilor respectivi. Shinwell a obiectat în continuare faţă de clauzele legii care ameninţă cu persecuţii, cu amenzi şi cu arestări. Dacă guvernul va proceda în acest mod, lucrul va nemulţumi pe mulţi sindicalişti, a mai afirmat el, atrăgînd atenţia că guvernul laburist va pierde sprijinul de care se bucură în partidul laburist şi în mişcarea sindicală, de care depinde în ultimă instanţă.

În pofida opoziţiei, legea preţurilor şi veniturilor a fost adoptată (cu 290 voturi pentru şi 255 voturi contra). Totuşi se poate afirma că, din multe puncte de vedere, aceasta a fost o victorie a la Pyrrhus. Majoritatea obişnuită a guvernului laburist, de 70, a fost redusă la jumătate, oponenţii refuzînd să voteze pentru o lege care, după părerea lor, ameninţă interesele celor care i-au ales. Dintr-un alt punct de vedere, nu mai puţin important, victoria guvernului se poate dovedi fictivă. Într-adevăr, conducătorii laburişti au reuşit să obţină adoptarea legii în Camera Comunelor, dar vor reuşi ei să o aplice?

● Reacţie promptă

LA NUMAI DOUĂ ZILE după votul din Camera Comunelor politica guvernului în ce priveşte veniturile a fost atacată de liderii a două sindicate mari. Frank Cousins, de la puternicul sindicat al muncitorilor din transporturi, care are un milion şi jumătate de membri, şi Hugh Scanlon, preşedintele sindicatului muncitorilor din industria constructoare de maşini, cu peste un milion de membri. F. Cousins a amintit guvernului că a fost ales pentru a ameliora nivelul de viaţă, şi nu pentru a-l reduce. Politica salariilor şi a veniturilor trebuie să ducă la o ridicare a nivelului de viaţă şi la obţinerea de către muncitori a unei părţi mai mari din venitul naţional în creştere. În nici un caz ea nu trebuie să însemne reducerea părţii pe care clasa muncitoare o primeşte în prezent. H. Scanlon a cerut guvernului să-şi modifice politica atît timp cît nu e prea tîrziu: „Drumul actual nu poate duce decît la înfrîngerea guvernului în viitoarele alegeri — înfrîngere care ar fi un dezastru" — a prevenit el. „Avem nevoie de o modificare drastică a politicii, nu de o schimbare de guvern. Dacă semnalul nostru de alarmă va fi luat în seamă, mai este timp de a acţiona".

Continuîndu-şi politica de restricţii obligatorii asupra salariilor, într-un moment în care nivelul de viaţă a fost deja coborît pentru a asigura efectele devalorizării, guvernul riscă să piardă simpatia sindicaliştilor. Conferinţe sindicale succesive au respins politica sa; chiar şi versiunea mai atenuată a aceleiaşi politici, prezentată de conducerea sindicatelor (T.U.C.) întîmpină o opoziţie puternică.

În timp ce caută să obţină împuterniciri legale pentru a împiedica creşterea salariilor, guvernul nu a adoptat aproape nici o acţiune eficientă pentru a opri urcarea preţurilor. De fapt aceste urcări constituie o parte integrantă a politicii de reducere a consumului intern în vederea sporirii exporturilor. Ultimele cifre oficiale arată că costul vieţii a crescut cu 3,6% de la devalorizarea din noiembrie trecut, dar, după cum ştie orice gospodină britanică, cifrele oficiale nu oferă o imagine exactă a situaţiei. Pentru a întregi imaginea putem examina de pildă paginile publicaţiei THE GROCER, aparţinînd comerţului cu coloniale, al cărei număr curent anunţă 124 de urcări de preţuri. Cu acestea numărul total al urcărilor de preţuri de după devalorizare ajunge la 4747.

Afirmaţiile oficiale că se exercită un control nu numai asupra salariilor, dar şi asupra preţurilor, sînt clar infirmate de faptul că unele din cele mai mari sporuri au avut loc la produse şi servicii furnizate de industriile naţionalizate, pe care le controlează chiar guvernul — anume la gaze, electricitate, transportul rutier şi feroviar, serviciile poştale şi telefoane. În plus, toate indiciile arată că creşterea costului vieţii va continua în viitoarele săptămîni şi luni. În discursul în care a prezentat legea cu privire la preţuri şi salarii, Barbara Castle a fost nevoită să recunoască faptul că „în acest an este inevitabilă o creştere a preţurilor cu 5%".

De aceea nu este surprinzător că aproape nouă milioane de muncitori englezi (aproximativ o treime din populaţia activă a ţării) revendică sporiri de salarii. În fruntea lor se află sindicatul muncitorilor din industria constructoare de maşini, cu două milioane şi jumătate de membri, care au făcut grevă timp de o zi, la mijlocul lunii mai, în sprijinul cererii lor pentru o creştere substanţială a salariilor, condiţii mai bune de muncă şi concedii mai îndelungate. Urmează cei un milion şi jumătate de muncitori din construcţii, care cer o sporire a salariilor cu 15%. Majorări de salarii mai sînt revendicate de peste jumătate de milion de funcţionari din aparatul de stat, între care salariaţii poştei, 400 000 de lucrători din comerţul alimentar cu amănuntul, 340 000 de lucrători din comerţul cu textile, 360 000 de mineri, 63 000 de marinari. În acelaşi timp, 300 000 de oţelari cer o revizuire completă a sistemului de salarizare. O revendicare similară formulează şi 327 000 de feroviari.

În condiţiile unei atît de ample mişcări revendicative, THE FINANCIAL TIMES, vocea marelui business englez, apreciază că „mărimea sporurilor pe care le revendică cei mai mulţi lideri sindicali, combativitatea militanţilor din industria constructoare de maşini, de la căile ferate şi din alte cîteva ramuri, precum şi starea de spirit a membrilor de rînd ai sindicatelor vor duce inevitabil la cîteva breşe majore în normele stabilite de politica veniturilor".

Lunile care urmează vor cunoaşte bătălii decisive pe frontul salariilor, care ar putea să hotărască evoluţia viitoare nu numai a standardului de viaţă al muncitorilor englezi, dar şi a mişcării muncitoreşti engleze.

● Optimismul nu se confirmă

ÎNTRE TIMP, toate indiciile arată că devalorizarea nu produce rezultatele promise cu atîta optimism de purtătorii de cuvînt oficiali cu 6 luni în urmă. A avut loc o oarecare creştere a exportului. În cele 6 luni de după devalorizare acesta a totalizat aproximativ 2862 milioane lire sterline, faţă de 2767 milioane lire în perioada corespunzătoare a anului precedent. Importurile au crescut însă şi ele, ceea ce a dus la un deficit global al balanţei comerciale de aproximativ 506 milioane lire. Cifră impresionantă, dacă se compară, pentru aceeaşi perioadă a anului precedent, cu un excedent de 10 milioane lire.

Institutul naţional de cercetări economice şi sociale, instituţie neoficială, dar influentă, prevede acum pentru 1968 un deficit al balanţei de plăţi de circa 350 milioane lire, ceea ce reprezintă o cifră substanţial mai mare decît estimările guvernului şi în contrast puternic cu evaluările optimiste — un excedent de 100 milioane lire sterline — făcute chiar de institut în luna februarie a acestui an.

Pentru anul viitor institutul prevede un excedent de numai 300—400 milioane lire, faţă de estimările sale anterioare de 450—500 milioane lire. O parte din această discrepanţă rezultă din metode noi de calcul, dar ea reflectă de asemenea pesimismul din ce în ce mai răspîndit în cercurile economice şi de afaceri — pesimism reflectat la rîndul lui în presiunile continue asupra lirei sterline pe pieţele valutare străine.

● Cauzele rămîn

DESIGUR că eşecul strategiei guvernamentale nu este surprinzător dacă ne gîndim că ea nu se deosebeşte decît prin anumite accente şi prin gradaţie de aceea adoptată — cu tot atît de puţin succes — de guvernele conservatoare succesive în încercările lor de a rezolva crizele similare care au afectat Anglia în anii postbelici. Această strategie a eşuat deoarece ea nu elimină cauzele de bază ale dificultăţilor persistente ale balanţei de plăţi. Prima din aceste cauze şi cea mai importantă, este continuarea cheltuielilor guvernamentale ridicate în străinătate, îndeosebi a celor militare. Trebuie amintit că cea mai mare parte a reducerilor de cheltuieli anunţate cu atît de mare publicitate de dl. Wilson în discursul la buget din luna martie, nu vor intra în vigoare de fapt decît după doi ani. În realitate, ca urmare a devalorizării, o mare parte din cheltuielile în străinătate au sporit chiar. De asemenea, nu s-a făcut nimic pentru a opri exportul capitalului de care Anglia însăşi are nevoie dacă vrea să-şi reutileze şi să-şi modernizeze industria în vederea sporirii competitivităţii sale.

Numeroşi comentatori atrag atenţia de mai multă vreme asupra necesităţii unei reevaluări fundamentale a rolului lirei ca monedă de rezervă. Acest rol face lira deosebit de vulnerabilă la speculaţii. Este interesant şi revelator de amintit că la începutul acestui an dl. Wilson a afirmat că cea mai mare greşeală a guvernului laburist, de la venirea sa la putere în 1964 încoace, a fost subaprecierea capacităţii reale a speculatorilor de a periclita situaţia lirei şi de a sili astfel guvernul să adopte măsuri imediate, dăunătoare intereselor Angliei.

Cu toate acestea, guvernul preferă să recurgă la metodele învechite şi discreditate pe care le recomandă teoria economică capitalistă şi încearcă să iasă din criză pe seama muncitorilor, impunînd preţuri mai ridicate şi salarii mai scăzute, reduceri în serviciile de ocrotire socială şi un şomaj sporit. Consecinţa a fost o micşorare bruscă a sprijinului acordat laburiştilor, care s-a manifestat în înfrîngerile suferite de ei în alegerile pentru organele locale ale administraţiei de stat şi în alegerile parţiale. Printre membrii de rînd ai partidului laburist şi ai sindicatelor, există sentimentul unei abandonări a intereselor lor. Se afirmă că dacă partidul laburist nu va purcede la o schimbare drastică a politicii sale, este neîndoielnic că viitorul nu îi promite nimic bun.

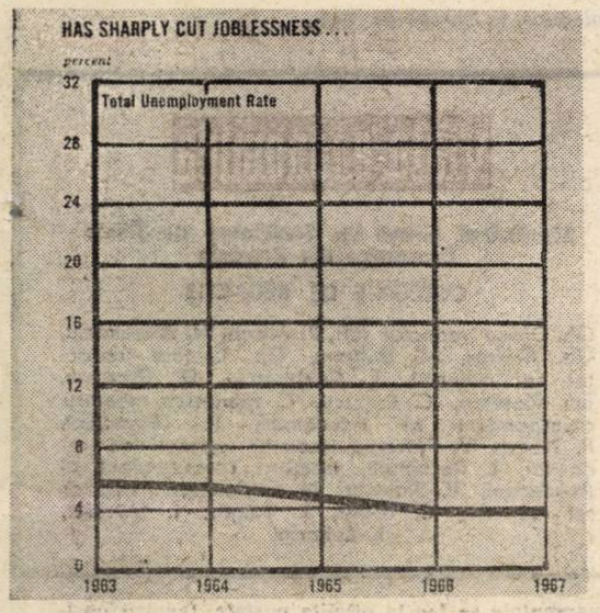

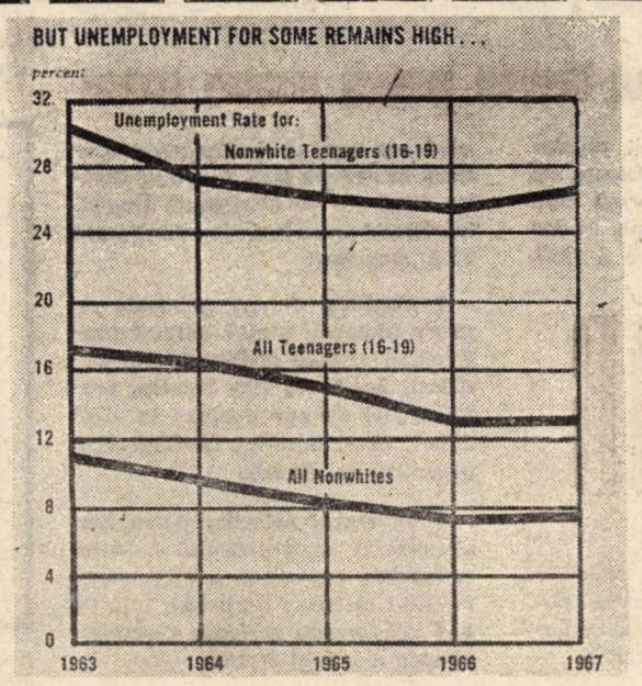

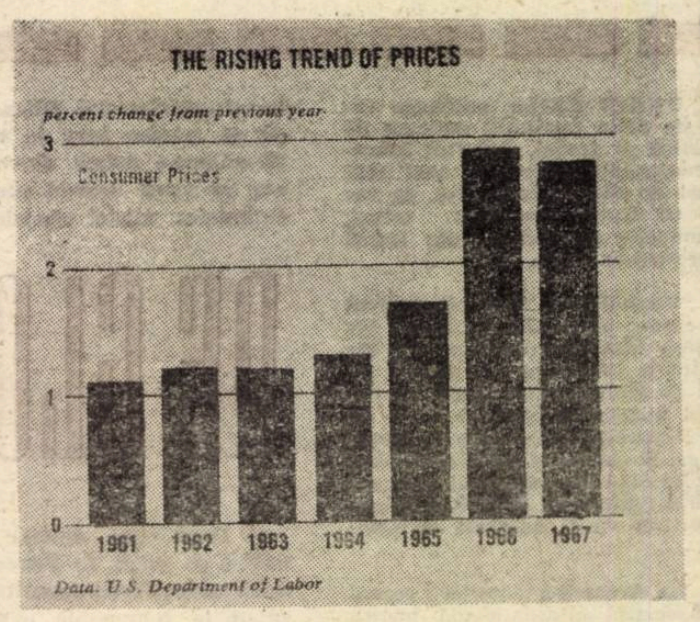

din bloc-notesul cronicarului

PONDEREA SECTORULUI PUBLIC

ÎNTR-O SERIE de țări capitaliste — scrie J. L. Sampedro în cartea sa „Les forces décisives dans l'économie mondiale" (Hachette-Paris, 1967), poziția de neutralitate economică a statului a fost abandonată, activitatea sa

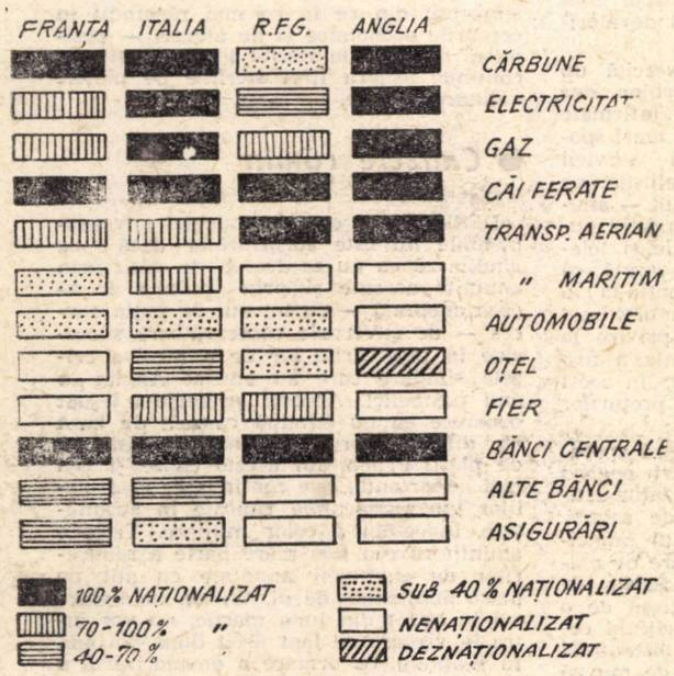

caracterizîndu-se prin intervenția tot mai largă în economie.

Statul își exercită prezența economică între altele prin intermediul sectorului public. Către anul 1960, căile ferate erau naționalizate în principalele țări vest-europene ; au urmat băncile centrale, energia atomică și transporturile aeriene. Graficul reprodus din cartea citată, arată situația din ultimii ani a sectoarelor naționalizate în cîteva țări capitaliste occidentale.

„MAISTRUL DE SUNET" SE AFLĂ ÎN CARCASĂ

ACESTA este primul microfon pentru reporteri cu „maistrul de sunet" electronic instalat în aparat. Indiferent că se șoptește sau se țipă, rezultatul este întotdeauna perfect din punct de vedere tehnic. Un sistem electronic introdus în microfon reglează în mod independent perfecta modulare pe banda de magnetofon. Aparatul „TD 30 Automatic", fabricat de firma AEG-Telefunken și cuplat cu „Magnetofonul 300", în greutate de numai 3,1 kg, a stîrnit mare interes la Tîrgul internațional industrial de la Hanovra. Nenumărați vizitatori ai expoziției au făcut testul de vorbire-cîntare-șoptire-strigare și s-au lăsat convinși de redarea impecabilă, lipsită de tulburări și perfect modulată. Caracteristica de directivitate a microfonului „TD 30 automatic" elimină orice zgomot nedorit, ca cele provocate de vînt sau respirație.

CONSUMUL DE ELECTRICITATE

POTRIVIT unui studiu întreprins de săptămînalul *La Vie Française* privind evoluția consumului de electricitate pe plan mondial, s-a ajuns la concluzia că el s-a dublat la fiecare zece ani. S-a constatat de asemenea o tendință din ce în ce mai pronunțată în direcția electrificării activităților sectorului așa-zis terțiar (în care economiștii occidentali includ în general transporturile, serviciile, comerțul, administrația, instituțiile financiare etc.). Pe de altă parte, ritmul de dezvoltare al consumului domestic de electricitate în principalele țări industrializate se menține la 8% anual, cu excepția Franței unde atinge 11,5%.

Redăm mai jos, după aceeași publicație, consumul de electricitate în unele țări capitaliste în anul 1966.

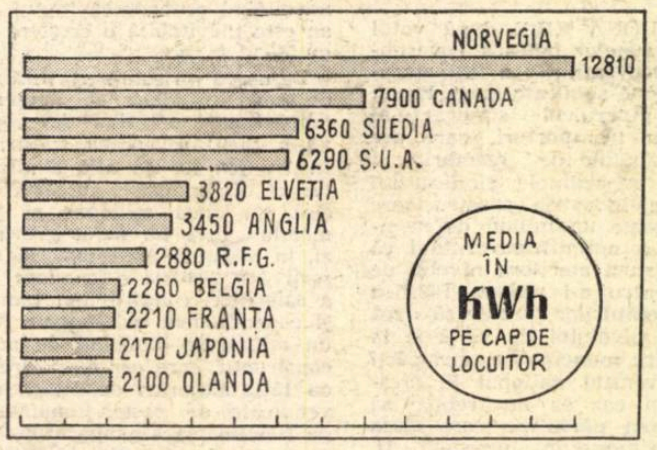

MARKETING-UL ȘI TEORIA SISTEMELOR

ESTE NEÎNDOIELNIC că interacțiunea unor „obiecte" ca : produsele, stabilirea prețurilor, promovarea vînzărilor, depistarea clienților, distribuirea produselor etc. se încadrează perfect în definiția dată de Webster categoriei de **sistem.** După ce argumentează această reprezentare pe exemplul practicii companiei „Carborundum" într-un articol publicat de revista DIRECTION ET GESTION, L. Adler insistă asupra elaborării unui **sistem de serviciu informațional** care trebuie să înlocuiască ceea ce astăzi este cunoscut prin noțiunea de **studiul pieței.** Principalele sarcini ale acestui sistem ar trebui să fie : supravegherea permanentă a pieței, constituirea de echipe de tehnicieni de cercetare utilizate în tandem, crearea unei rețele de surse de informații, analiza combinată a datelor care provin din diferite surse, folosirea efectivă a echipamentelor de prelucrare automată a informațiilor pentru a exploata rapid masa de date brute (atenția urmînd a fi puternic axată nu numai asupra informațiilor, ci și asupra propunerilor practice, orientate spre acțiune).

SHINJUKU — NOUL CENTRU AL METROPOLEI

ÎN CAPITALA Japoniei au fost terminate lucrările de amenajare a noului centru — SHINJUKU — situat pe o suprafață de 96 de hectare, în locul unei mari zone industriale care a fost mutată departe de oraș. În acest centru a fost amplasată gara terminală Tokio și, între altele, cel mai mare magazin din Japonia — ODAKIU—, a cărui suprafață utilă este de 54 000 mp (pe 40 de etaje). În afară de imobilele de locuit, centrul este înzestrat cu : școli, magazine, săli de spectacole, parcuri, birouri, în număr suficient pentru nevoile unui milion de locuitori ; dar nu s-au rezervat locuri de parcare decît pentru 500 de automobile. Cauza — acuta nevoie de descongestionare a orașului. Prin adaptarea noii gări și a rețelei de autobuze (50 de linii) la volumul zilnic de deplasare — 1 500 000 de călători — se tinde la suprimarea folosirii automobilelor personale, devenite ineficiente prin însăși aglomerația pe care o provoacă.

CASCA ANULUI... 2000

LA EXPOZIȚIA cu tema „Protecția și medicina muncii" care a avut loc recent la Düsseldorf (R.F.G.) pe cei mai mulți vizitatori i-a atras... o cască.

Este vorba de o cască de protecție, destinată muncitorilor din întreprinderile complet automatizate ale viitoarelor decenii. Ea a fost concepută nu numai să protejeze capul doar de lovituri puternice, ci și de eventualele nevroze provocate de activitatea monotonă (la butoane, tablouri de comandă și aparate de control). În acest scop, casca este prevăzută cu : microaparate de audiție pentru recepționarea fără fir a muzicii, o instalație de masaj a capului și duze de aerosolizare pentru îngrijirea corpului. Un ceas introdus în cască dă în același timp și semnalul acustic de încetare a lucrului.

CU UN PLUS DE 1 DOLAR

LA LOS ANGELES se află în curs de amenajare cel mai costisitor aeroport din lume. Proiectele lucrărilor respective totalizează suma de 500 000 000 de dolari, sumă în care sînt cuprinse și cheltuielile de insonorizare a tuturor imobilelor din zona înconjurătoare. Finanțarea acestor vaste lucrări se face însă din fondurile orașului și din taxele „benevole" pe care le plătesc actualii călători. Este vorba de un plus de un dolar, care se adaugă la fiecare bilet de călătorie și la fiecare colet tranzitat prin aeroportul aflat acum în funcție la Los Angeles. În anul 1967 s-au colectat în felul acesta, 17 000 000 de dolari de la călători și 23 000 000 din taxarea coletelor. Pentru anul în curs previziunile evaluează numărul călătorilor care vor trece prin aeroportul din Los Angeles, la 25 000 000, iar al coletelor, la 250 000 de tone.

PE GLOB

• Potrivit datelor publicate recent de către Institutul național de statistică al Italiei, deficitul balanței comerciale italiene în anul 1967 a fost de 622 miliarde lire. În raport cu anul precedent, totuși, schimburile comerciale ale Italiei au crescut cu 12,9%.

• Președintele Biroului federal de rezerve al S.U.A., William Mc Chesney Martin, a declarat la o întrunire a cercurilor de afaceri ținută la Universitatea Yale, că deficitul bugetar al Statelor Unite pe anul financiar 1968—1969 ar putea ajunge la peste 24 miliarde dolari dacă cererea președintelui Johnson privind majorarea cu 10% a impozitelor nu va fi adoptată în Congres.

• La Accra s-a anunțat recent că Asociația internațională pentru dezvoltare a acordat Ghanei un credit pe termen lung în valoare de 10 milioane dolari. Guvernul ghanez va aloca această sumă pentru extinderea rețelei electrice a țării.

• După cum anunță agențiile străine de presă, în Venezuela continuă concedierile muncitorilor angajați la companiile petroliere americane care-și desfășoară activitatea în această țară. Conform datelor furnizate de Ministerul Muncii, în ultimul an au fost concediați peste 3500 muncitori.

• Conform datelor publicate de presa franceză, prețul aurului continuă să crească la bursele din Occident. La bursa din Londra, prețul unciei de aur a ajuns la 42,10 dolari, nivel apreciat ca fiind fără precedent în Anglia.

• În cursul primelor patru luni ale acestui an, excedentul balanței comerciale canadiene a atins suma de 289,1 milioane de dolari, față de 87,1 milioane în perioada corespunzătoare a anului trecut.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL VI nr. 26 (253)
VINERI
28 iunie 1968
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

REALIZĂRI ÎN 5 LUNI DIN SARCINA ANUALĂ PE JUDEȚE (%)

RITMUL CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE RĂMÂNE NESATISFĂCĂTOR

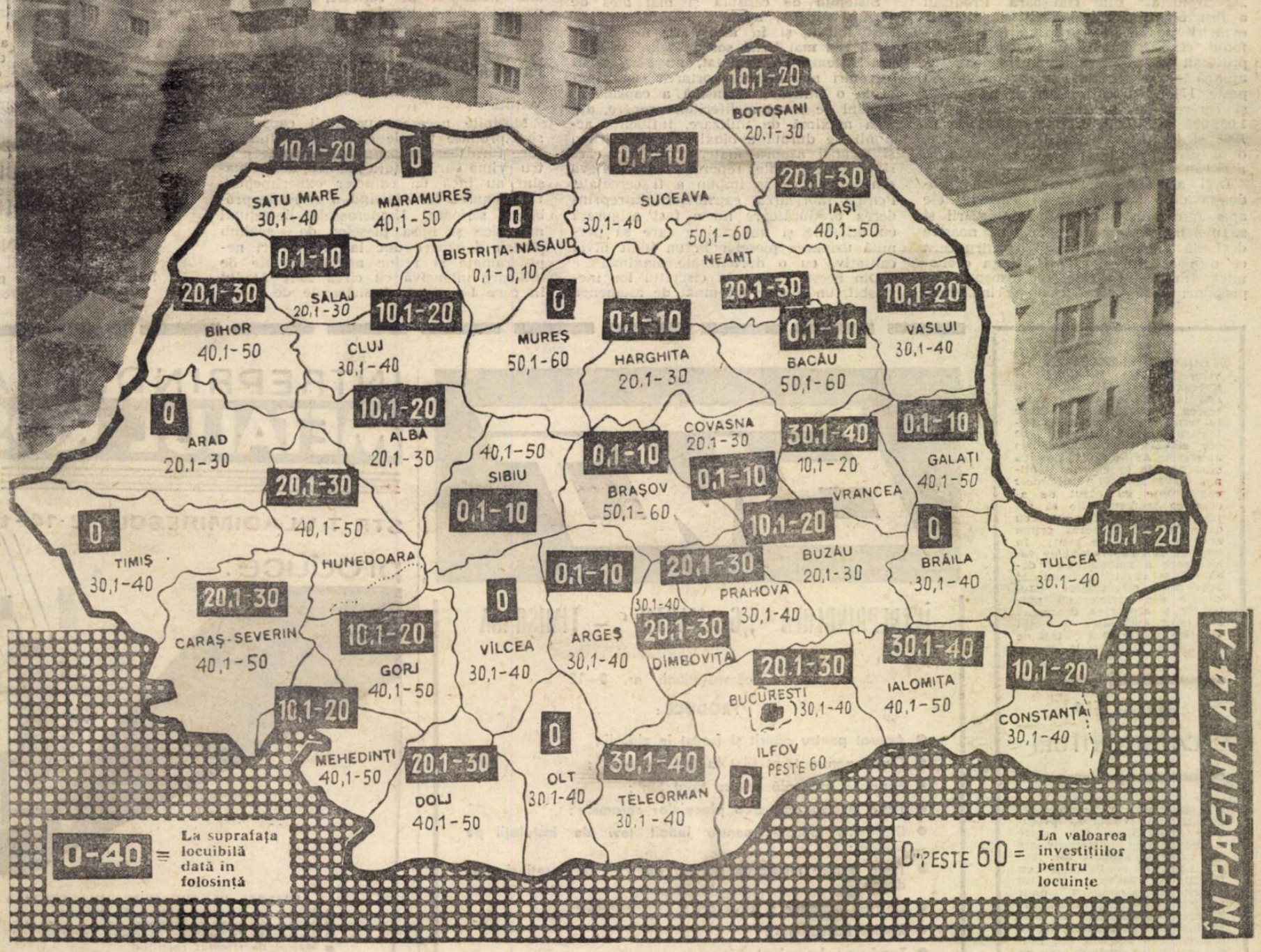

ÎN PAGINA A 4-A

DIN SUMAR

PE MARGINEA LUCRĂRILOR PLENAREI C.C. AL P.C.R. ȘI A SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

CONTROLUL AVERILOR NEDOBÎNDITE LICIT (pag. 3) • PROGRESIVITATEA IMPOZITELOR – INSTRUMENT DE ECHITATE SOCIALĂ (pag. 3) • UNITATEA DE SCOP ȘI DE INTERESE – CARACTERISTICĂ FUNDAMENTALĂ A SCHIMBULUI SOCIALIST DE ACTIVITĂȚI (pag. 5) • RESPECTAREA CLAUZELOR CONTRACTUALE (pag. 5) • LEGEA PRIVIND ÎNFIINȚAREA, ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA BĂNCII ROMÂNE DE COMERȚ EXTERIOR (pag. 6)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

AUTORIZAȚIILE ÎNTÎRZIE, AUTOBASCULANTELE AȘTEAPTĂ

DIN paginile „Vieții economice" (nr. 20) am aflat că mai sînt și alte unități care au greutăți în rezolvarea sarcinilor de producție de pe urma unor ordine și instrucțiuni ale Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene.

Unitatea noastră, datorită profilului și zonei de acțiune, a fost dotată cu o serie de mijloace de transport începînd de la tractoare pînă la autoturisme, incluzînd și autobasculante. Aceste mijloace de transport, după cum este și firesc, au fost puse la dispoziția subunităților pentru a efectua transporturile necesare și a fi exploatate în modul cel mai rațional. Dar, pentru a mișca o mașină dintr-un loc într-altul, trebuie să apelăm la bunăvoința organelor D.R.T.A., care, în cele mai multe cazuri, nu ne eliberează autorizațiile. Iată un caz : D.R.T.A.-Iași, respectiv Autobaza-Huși, nu a eliberat autorizații ca basculantele unității noastre și ale C.S.A. să transporte materiale descărcate în gara Crețești pentru șantierul de hidroameliorații Albița-Fălciu. De aproape o lună stă nefolosit un parc de 15 autobasculante, așteptînd autorizațiile de transport. Dacă unele din ele au mai circulat, Autobaza-Huși a aplicat prompt amenzile respective.

Tovarășii de la șantierul Porțile de Fier au dreptate cînd susțin că sistemul actual al autorizațiilor este perimat, și că este necesar ca fiecărei unități care dispune de asemenea mijloace de transport să i se dea dreptul de a le folosi așa cum crede de cuviință în interesul producției. Organelor D.R.T.A., să li se rezerve dreptul de a verifica dacă aceste mijloace sînt folosite rațional, la întreaga lor capacitate, în interesul producției și nu în alte scopuri.

Mihai BEREANU
economist, DIFOT-Iași

DECALAJE EVITABILE

ÎN ACȚIUNEA DE ATRAGERE a plusului de numerar existent în circulație, organele bancare întîmpină serioase dificultăți din partea organizațiilor comerciale și a întreprinderilor prestatoare de servicii. Actuala reglementare nu stimulează cointeresarea lor în depășirea corespunzătoare a sarcinilor de plan. Îndeosebi, aparatul tehnic-administrativ al acestor unități — în cazul cînd este evident că sarcinile date vor fi îndeplinite — manifestă o tendință de slăbire a străduințelor ce trebuie depuse pentru aprovizionarea cu mărfuri suficiente și pentru valorificarea imediată a posibilităților existente. Se merge chiar pînă la stocarea unor mărfuri solicitate de populație, stocare făcută cu scopul evident de a crea rezerve pentru îndeplinirea planului în perioadele viitoare.

Ca urmare a acestui fapt, se produc decalaje între datele cînd se realizează veniturile bănești ale populației și cînd se cheltuiesc. Uneori se ajunge la perioade îndelungate, mărindu-se astfel volumul monetar aflat în circulație, în mod nejustificat și necorespunzător intereselor economiei naționale. Prin acest procedeu au de suferit și consumatorii care, deși sînt în posesia unor sume de bani, nu găsesc totdeauna mărfurile de care au nevoie.

Dat fiind volumul mare de încasări ce se realizează prin organizațiile comerciale și unitățile prestatoare de servicii, propun ca sarcina de plan dată, care stă la baza calculării unor drepturi să fie majorată cu procentul cu care s-au depășit plățile efectuate prin casieriile Băncii. Aceasta în vederea cointeresării aparatului tehnic-administrativ. Asemenea majorări ar urma să fie progresive și să se opereze numai în situația cînd unitățile teritoriale ale Băncii n-au realizat circulația bănească planificată. Propun, de asemenea, ca salarizarea personalului tehnic-administrativ din unitățile comerciale să fie făcută în raport cu îndeplinirea planului de desfacere a mărfurilor cu amănuntul către populație. Această reglementare este necesară mai ales cînd plățile stabilite prin planul de casă al Băncii se realizează și cînd s-a asigurat fondul de marfă centralizat planificat, iar cu toate acestea sarcinile de desfacere n-au fost îndeplinite.

Benone GH. POPA
director adjunct,
sucursala Băncii Naționale — Argeș

ECOURI · ECOURI

„AUTOCRITICA" AUTOSIFONULUI...

ÎN ANUL 1964, a fost lansat pe piață autosifonul fabricat de Întreprinderea „Electrometal" din Timișoara. Produsul a fost bine primit, datorită avantajelor evidente pe care le prezintă față de sifonul clasic. Numai în București este prevăzut ca numărul autosifoanelor să ajungă — la sfîrșitul acestui an — la peste 171 000 bucăți. Paralel, a crescut și cererea de capsule încărcate de la 1 052 000 bucăți în 1965, la 4 875 000 în 1966 și la 12 343 000 în 1967, cifră care, după estimările noastre, se va dubla în acest an.

Deși aspectele negative privesc producția de autosifoane și capsule, ele apar numai în momentul reîncărcării și se răsfrîng asupra întreprinderii noastre devenită țintă a criticilor și pentru ceea ce nu-i aparține (vezi și „Viața economică" nr. 9). În cele ce urmează, ne propunem să prezentăm principalele greutăți care apar în producția încărcării capsulelor.

Sistemul de capsulă și mai ales de ventil (supapă) adoptat de constructor, deși folosit și în alte țări, nu reprezintă cea mai bună soluție tehnică. Asupra sistemului adoptat, nu s-au făcut cercetări privind comportarea în timp și la o utilizare intensivă a capsulelor. Gradul de uzură a diferitelor repere, durata maximă de utilizare, influența acțiunii de durată a bioxidului de carbon și a apei asupra materialelor din care sînt confecționate reperele, sînt cîteva din temele ce se impun a fi cercetate. Pentru fabricarea capsulelor, întreprinderea producătoare nu a fost asigurată cu utilajele și materialele care să permită uzinarea pieselor la un înalt nivel calitativ, cu o durabilitate maximă.

Din aceste cauze, în circuitul lor inevitabil, un număr însemnat de asemenea produse se defectează. Dereglările se constată numai după trecerea capsulelor prin mașinile de umplere și de sortare. Repararea celor defecte necesită cheltuieli însemnate. De pildă, numai în 1967 au fost reparate 800 000 bucăți, cheltuindu-se nu mai puțin de 586 000 lei (Procentul defecțiunilor este în creștere, ajungînd pînă la 16%). Din păcate, foarte multe dintre capsulele care revin la umplere nu mai pot fi recondiționate, grevîndu-se astfel și mai mult costurile. Tot din motivele arătate, un număr însemnat de capsule, deși nu se prezintă după umplere cu defecte, au totuși vicii ascunse care provoacă scurgerea lentă a bioxidului de carbon. Cu toate măsurile luate, situații de felul celor menționate se vor ivi dacă nu se va reconsidera actualul sistem de ventil.

Mașinile necesare umplerii capsulelor sînt produse tot de către întreprinderea care furnizează autosifonul. Fabricate pentru prima oară în țara noastră, aceste mașini au încă un caracter experimental, funcționarea lor ridicînd o serie de probleme serioase. Numeroasele defecțiuni mecanice și lipsa pieselor de schimb pentru depanare duc la întreruperi neprogramate și reduc astfel indicele de utilizare intensivă cu circa 25%. Modul în care funcționează sistemele de injectare provoacă o mare risipă de bioxid de carbon, produs deficitar tocmai în sezonul călduros. Față de cele 7 grame pe care le conține o capsulă, se folosesc, în prezent, pentru încărcare circa 16 grame, iar la mașinile de tip mai vechi, chiar pînă la 26 grame. La producția realizată anul trecut — în București — diferența de bioxid de carbon a reprezentat circa 110 tone. Nici mașinile de selectare-sortare nu dau cele mai bune rezultate.

Din cele arătate mai sus, se desprind cîteva probleme deosebite : reconsiderarea și îmbunătățirea sistemului de ventil, fără de care nu se va asigura calitatea corespunzătoare a capsulelor umplute ; îmbunătățiri concepționale și funcționale la utilajele ce deservesc stațiile de umplere, pentru a fi eliminată risipa de bioxid de carbon ; se impune corelarea contractării de autosifoane cu capacitatea de producție a stațiilor de umplere.

T. SEULEAN
director
Ion MOLDOVAN
inginer șef
Sp. DANILOV
contabil șef
Întreprinderea de produse alimentare-București

GHEORGHE BADELITA, revizor contabil, U.J.C.C. — Suceava. — În H.C.M. 2335/1967 (art. 25) se arată că intrarea în vigoare se va face în termen de 90 zile de la publicare (termen în care se vor elabora instrucțiunile de aplicare). Avînd în vedere că scadența de 90 zile se împlinea la 23.XII.1967, organele competente au căzut de acord ca instrucțiunile să intre în vigoare începînd cu data de 1.I.1968, adică prima zi a noului an de plan. În ceea ce privește modul de valorificare a ambalajelor declasate și casate, precum și acoperirea diferențelor rezultate din reducerea prețurilor și scoaterea din activ a acestor ambalaje, punctul 48 din instrucțiuni trebuie interpretat astfel : la unitățile comerciale, diferențele rezultate din reducerea prețurilor și scoaterea din activ a ambalajelor nevalorificate sau uzate se acoperă din fondul creat în conformitate cu H.C.M. nr. 966/1963 privind reglementarea soldării unor mărfuri ; la întreprinderi, organizații economice de stat și instituții bugetare, aceste diferențe se acoperă din fondul creat în conformitate cu H.C.M. nr. 771/1962 pentru aprobarea regulamentului privind declasarea și casarea bunurilor aflate în administrarea operativă a lor. În cazul în care diferențele rezultate depășesc limitele prevăzute în B.V.C., întreprinderea în cauză va solicita organului tutelar care a aprobat reducerea prețurilor, să-i asigure fondurile necesare pentru acoperirea diferenței.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

EMT

ÎNTREPRINDEREA „6 MARTIE" — TIMIȘOARA

calea Circumvalațiunii nr. 8—12

PRODUCE :

- Aparat pentru găurit și frezat în zidării ;
- Clupă pentru tăiat filet la țevi 1/4" — 2" ;
- Foarfecă manuală pentru tăiat SBP ;
- Trusă pentru aplicarea placajelor ceramice ;
- Dispozitiv mecanic pentru îndoit țevi de instalații pe șantier ;
- Trusă pentru montarea dalelor din PVC la pereți și pardoseli ;
- Cofraje metalice și accesorii ;
- Roabă basculantă ;
- Tomberon basculant ;
- Grinzi telescopice cu zăbrele ;
- Popi extensibili filetați pentru construcții înalte ;
- Popi triunghiulari 18 tf. — 5,5 m ;
- Capre pentru lucrări de finisaje ;
- Stîlpi suporți pentru corpuri de iluminat, precum și alte scule și dispozitive pentru mecanizarea lucrărilor pe șantiere de construcții.

INTREPRINDEREA METALUL ROSU CLUJ

STR T VLADIMIRESCU 12-14 - tel. 1.47.30

produce:

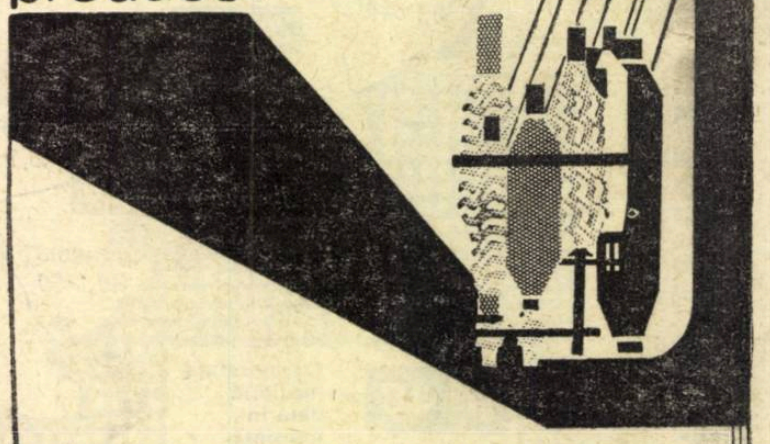

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILA :
- Mașini de tricotat degete de mănuși
- Mașini de uscat cu tamburi pentru fibre și tricoturi
- Mașini de tricotat cu comandă program
- Mașini de tricotat rectilinii
- Cuve pentru țesături grele
- Aparate de vopsit sculuri
- Diferite aparate de uscat și vopsit
- Aparate de vopsit sub presiune

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELARIE
- Aparate de uscat pe plăci de sticlă
- Agregate pentru finisaj în tăbăcării
- Benzi pentru fabricile de încălțăminte
- Butoale de vopsit
- Butoale de tăbăcit
- Diverse alte aparataje de uz gospodăresc.

O MĂSURĂ DE MARE ÎNSEMNĂTATE

CONTROLUL AVERILOR NEDOBÎNDITE LICIT

Emil HATOS
secretar general în Ministerul Finanțelor

RECENTA PLENARĂ a C.C. al P.C.R. a dezbătut un complex de măsuri de o deosebită importanță legate de aplicarea unor principii de bază care guvernează societatea noastră socialistă. Între acestea se situează și măsura adoptată de Marea Adunare Națională prin legea privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice, care nu au fost dobîndite în mod licit. Ea are o semnificație social-politică deosebită, avînd rolul de a combate fenomenele de parazitism și de necinste, a speculei și mai ales a infracțiunilor în dauna avutului obștesc.

La baza orînduirii noastre stă munca, remunerarea fiecărui cetățean făcîndu-se după cantitatea și calitatea muncii depuse în folosul societății.

Un fenomen negativ apărut în viața socială, străin orînduirii noastre, este acela al disproporțiilor în venituri ca urmare a fraudelor în avutul obștesc comise de unii indivizi, ori a înșelătoriei sau a speculei în dauna cetățenilor. Există oameni — se spune în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la recenta plenară — ce provoacă indignarea îndreptățită a cetățenilor prin aceea că cheltuiesc incomparabil mai mult decît pot cîștiga prin muncă cinstită, decît le oferă funcția pe care o ocupă în ierarhia societății.

La I.C.R.M.-Oradea, o bandă de delapidatori au sustras din avutul obștesc în perioada 1960—1966 circa 1,5 milioane lei prin falsificarea documentelor primare (avize de expediție, facturi etc.), profitînd de carențele în modul de ținere a evidențelor, de efectuarea necorespunzătoare a controlului preventiv și a celui ulterior. Desigur că cei în cauză și-au primit pedeapsa meritată.

Problema care se ridică este aceea de a găsi căile pentru a bara pofta unor asemenea elemente descompuse spre căpătuială, spre înavuțire prin orice mijloace. Pentru lichidarea surselor de îmbogățire necinstită, organele de stat specializate vor avea în viitor posibilitatea să folosească un instrument eficace și anume legea în baza căreia să se poată exercita controlul asupra averilor dubioase.

Măsura adoptată de plenară va avea fără îndoială efecte pozitive în combaterea goanei după o viață de huzur, fără muncă. Ea trebuie însă privită in contextul general al măsurilor privind dezvoltarea, consolidarea și paza avutului obștesc.

O primă problemă care se ridică se referă la necesitatea ca organele de stat și cu deosebire organele economice să-și perfecționeze activitatea de control pe toate treptele și la toate nivelele. Mă refer cu deosebire la organele de control financiar intern și la revizorii de gestiune care, după cum se știe, au obligația de a verifica cel puțin o dată pe an fiecare gestiune.

Experiența a demonstrat că aceste organe își fac datoria, efectuează verificări riguroase și trag la răspundere cu toată fermitatea pe cei care, sub o formă sau alta, păgubesc avutul obștesc, încalcă legalitatea socialistă.

În același timp însă se cere din partea acestor organe să-și perfecționeze permanent pregătirea profesională, să dea dovadă de principialitate și intransigență în efectuarea controlului. Spun asta deoarece sînt încă situații cînd se fac verificări superficiale, de către oameni necompetenți, unii lipsiți chiar de probitate profesională. Așa se explică că unii au putut să delapideze ani în șir fără să fie demascați, fără să fie trași la răspundere.

La cooperativa Hațeg din județul Hunedoara, gestionara Eliza Pădureanu a sustras în perioada ianuarie 1961 — aprilie 1966 suma de 588.775 lei într-un fel care trebuia să fie descoperit de la prima inventariere. Gestionara depozita în spatele lăzilor și bidoanelor pline, ambalaje goale care, la inventar, erau luate drept pline ; înlocuia chimicalele din conținutul unor bidoane cu apă ; substituia unele articole de valori mari cu altele, falsificînd sigiliile fabricilor producătoare etc. Așadar, a fost posibilă o delapidare de mari proporții sub ochii organelor de conducere și de control sau cu complicitatea acestora timp de peste 5 ani de zile.

O a doua problemă privește controlul preventiv ce se exercită de către aparatul financiar contabil, înainte de efectuarea operațiunilor patrimoniale.

Pagubele odată produse, sînt greu de recuperat. Așa fiind se cere o organizare cît mai bună a controluiui preventiv, care să oprească cazurile de încălcare a legii. Documentele Conferinței Naționale a P.C.R. acordă o mare însemnătate acestei probleme și măsurile ce se preconizează în vederea perfecționării controlului preventiv vor avea un efect pozitiv pentru paza proprietății socialiste.

O a treia problemă se referă la modul în care se conduce evidența economică în general și evidența contabilă în special. Pentru ca să se poată face un control complet, fără dificultăți, evidența trebuie să fie ținută la zi și în strictă conformitate cu dispozițiile legale.

Viața a demonstrat că în întreprinderile și instituțiile la care nu există o evidență clară, bine pusă la punct, mai tîrziu sau mai devereme apar cazuri de abateri, ilegalități sau chiar sustrageri din avutul obștesc.

În sfîrșit, o problemă de o deosebită importanță, mai ales în ramura circulației mărfurilor, este aceea a regularității și modului de efectuare a inventarierilor.

Inventarierea reprezintă de fapt o operațiune de control care trebuie să fie astfel organizată și efectuată încît să fie imposibilă camuflarea eventualelor lipsuri în gestiune. În felul acesta inventarierea capătă un accentuat rol de prevenire.

Uneori s-a exprimat părerea că inventarierile sînt prea frecvente, că durează un timp prea îndelungat și deci unitățile respective sînt închise, creîndu-se greutăți în aprovizionarea populației etc. Toate acestea sînt în bună parte întemeiate. Soluția însă — după părerea mea — nu trebuie căutată în reducerea numărului de inventarieri sau în efectuarea formală a acestora, ci în organizarea bună, temeinică, rapidă, a operațiunilor de inventariere.

Desigur aspectele legate de dobîndirea ilicită a bunurilor, de apărarea avutului obștesc sînt multipie. Important ni se pare faptul de a se crea o opinie de masă îndreptată împotriva acelora care-și permit să nesocotească legile statului.

Legea adoptată recent de Marea Adunare Națională creează cadrul corespunzător pentru traducerea în viață a măsurilor stabilite la plenara partidului privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice care nu au fost dobîndite pe calea muncii cinstite.

PROGRESIVITATEA IMPOZITELOR — INSTRUMENT DE ECHITATE SOCIALĂ

Marin VIDROIU
director în Ministerul Finanțelor

DOCUMENTELE recentei plenare a Comitetului Central al Partidului Comunist Român au fost primite cu deplină satisfacție de către întregul nostru popor care vede în aplicarea măsurilor privind perfecționarea sistemului de retribuție socialistă, în înlăturarea disproporțiilor nejustificate apărute în nivelul unor venituri și a privilegiilor de care beneficiau unele categorii de salariați, precum și în instituirea unui control social asupra averilor care n-au fost dobîndite pe căi licite, o dovadă grăitoare de înaltă echitate socială, de principialitate socialistă, precum și o incontestabilă semnificație de ordin etic.

Lichidarea cumulului de funcții remunerate și a indemnizațiilor acordate pe viață pentru diferite titluri, legarea retribuției nemijlocit de cantitatea, calitatea și răspunderea socială a muncii sînt măsuri care, înlăturînd unele anacronisme de ordin economic, vor duce la consolidarea principiilor de echitate socială, la înflorirea materială și spirituală a societății noastre.

Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenară, în consolidarea măsurilor legate de perfecționarea sistemului de retribuție, echilibrarea veniturilor realizate de diferite categorii de cetățeni, evitarea constituirii unor venituri exagerate și înlăturarea unor disproporții nejustificate în nivelul veniturilor, un aport mai eficace poate și trebuie să-l aducă folosirea mai deplină a pîrghiei impozitelor.

Criticile formulate în recentele documente de partid cu privire la neutilizarea cu eficiență a pîrghiei impozitelor în prevenirea și lichidarea anomaliilor apărute în nivelul unor venituri — critică ce este pe deplin justificată — consider că se referă tocmai la unele lipsuri legate de exercitarea unor funcții ale impozitelor.

Iată, de pildă, în legătură cu cumulul de funcții remunerate — ale cărui consecințe negative sînt astăzi amplu analizate — prin impunerea veniturilor realizate, separat pe fiecare loc de muncă în parte, acestea erau sustrase progresivității și ca atare cei care realizau venituri substanțiale plăteau impozite mai reduse decît puterea lor contributivă.

În lumina indicațiilor desprinse din lucrările recentei plenare a Comitetului Central, din dezbaterile actualei sesiuni a Marii Adunări Naționale și din adeziunea unanimă exprimată de masele largi de oameni ai muncii față de măsurile preconizate, de eliminare a unor anacronisme din sistemul de retribuție, apare pe deplin necesar să fie înlăturate și unele privilegii de ordin material, nejustificate, acordate pe calea unor scutiri sau reduceri de impozite.

În această situație sînt scutirile premiilor ocazionale acordate salariaților și ale premiilor acordate personalului tehnic-administrativ din instituții — deși cea mai mare parte a premiilor personalului productiv sînt incluse în venitul impozabil — ; ale premiilor de stat și ale recompenselor care depășesc un anume plafon, acordate inventatorilor care posedă certificate de inventator, inovatorilor și raționalizatorilor ; ale salariilor și sporurilor plătite salariaților permanenți care activează în străinătate ; reducerea impozitului cu 30% pentru salariații care întrețin mai mult de trei persoane și care se acordă în prezent fără a se ține seama de nivelul salariilor respective.

Înlăturarea inechităților în impunerea veniturilor, necesită și unele corelări ale impozitelor, care să țină seama — în mod just — de natura venitului și mărimea acestuia.

Astfel, veniturile realizate de moștenitorii oamenilor de știință, litere și artă se impun astăzi cu aceleași cote de impozit ca și veniturile realizate de autorii operelor remunerate, deși pentru primii, veniturile respective, **care nu provin din munca proprie,** au un caracter ocazional și ar trebui impuse cu cotele, mai mari, existente pentru acest fel de venituri.

În același timp, însă, este necesar ca și impunerea veniturilor oamenilor de știință, litere și artă, realizate din valorificarea operelor lor să se facă corespunzător, în funcție de mărimea veniturilor obținute și de corelarea progresivității cu veniturile celorlalte categorii de oameni ai muncii.

În vederea asigurării unui raport rațional între cîștiguri apare necesară și revizuirea normelor de retribuire și a celor de valorificare a operelor respective. Este cazul, de pildă cu unele lucrări care se valorifică prin Fondul Plastic, pentru care ar trebui să existe criterii mai juste în ceea ce privește multiplicarea lucrărilor, angajarea colaboratorilor etc.

Pentru prevenirea constituirii unor venituri exagerate, o atenție corespunzătoare trebuie acordată promovării juste a progresivității impozitelor. Deși în prezent, în cea mai mare parte impozitele sînt așezate progresiv, pe tranșe de venit, în raport de mărimea acestora, progresivitatea va trebui să fie extinsă și la acele venituri care astăzi sînt impuse după alte criterii și totodată îmbunătățită și pusă în concordanță cu condițiile, diversitatea și mărimea veniturilor realizate de diferite categorii de cetățeni. Chiar la impozitul pe salarii, care este progresiv în funcție de mărimea venitului, apare necesară o mai bună așezare a progresivității, astfel că aceasta să fie mai redusă la salariile mici și mijlocii și mai ridicată la salariile depășind un anume nivel.

Echitatea sistemului de impozite necesită, de asemenea, ca la aceleași surse de venit sau obiecte impozabile, impozitul să fie același pentru toți plătitorii. Este cazul proprietarilor de clădiri care astăzi au un regim diferit, unii dintre aceștia (pensionarii, cetățenii situați în comune) fiind scutiți de impozit în timp ce alții sînt plătitori de impozit.

Realizarea deplină a efectelor impozitelor depinde în mare măsură și de aplicarea corectă a dispozițiilor legale, de controlul exercitat de către lucrătorii din aparatul financiar al consiliilor populare, care activează în acest domeniu, precum și de fermitatea cu care sînt combătute unele tendințe evazioniste.

Practica a ilustrat că apariția cazurilor în care unele persoane realizează venituri exagerate se datoresc unor activități ilicite. Uneori asemenea activități sînt posibile și datorită unor lipsuri de reglementare sau exercitării unui control insuficient asupra respectării legilor. Așa a fost cazul unor afaceriști, care prin intermediul unor cooperative agricole de producție, organizînd așa-zise secții anexe de producție, cu un profil străin de specificul și posibilitățile acelor unități, realizau însemnate venituri care nici nu erau impuse în mod corespunzător.

Instituirea controlului social asupra averilor dobindite în mod dubios apare ca un act de dreptate cetățenească, de etică socialistă, menit să ducă la stîrpirea unor deprinderi străine de profilul moral al societății noastre socialiste. În sfera impozitelor, combaterea unor asemenea aspecte trebuie împletită cu munca de prevenire a lor, înainte ca acestea să capete extindere. **În acest scop este necesară o mai bună identificare a materiei impozabile în vederea cuprinderii în impunere a tuturor veniturilor ce se realizează de diferite persoane.** După părerea mea, apare astăzi nejustificat — în raport cu realitatea existentă — ca unele venituri care se obțin cu ușurință și în mod constant de unele persoane care activează în sfera deservirii populației, în alimentația publică și în alte sectoare, să nu fie impuse înainte ca aceste venituri să ia proporții și să constituie obiect al controlului social al averilor.

Folosirea mai deplină a pîrghiei impozitelor, alături de celelalte măsuri ce se iau pe linia perfecționării retribuției socialiste, poate și trebuie să-și aducă contribuția sa pozitivă la vasta operă de perfecționare a societății socialiste și de aplicare în viață a principiilor de dreptate și echitate socială, proprii orînduirii noastre socialiste.

Cu 38,2% realizări valorice și 14,3% suprafață locuibilă dată în folosință în 5 luni

RITMUL CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE RĂMÎNE NESATISFĂCĂTOR

CU O REALIZARE, în cinci luni, de 53,7% din sarcina valorică anuală, județul Mureș se situează pe unul din primele locuri din țară în ce privește îndeplinirea planului de investiții la locuințe. Consemnînd această realizare însemnată, ne punem însă în mod firesc întrebarea: care a fost aportul constructorilor din acest județ la îmbunătățirea condițiilor de locuit ale populației? Răspunsul este aproape incredibil: **deși s-au consumat mai mult de jumătate din fondurile alocate pe întregul an, nu a fost dat în folosință nici un apartament din planul pe 1968!**

Explicația: frontul de lucru din iarnă — format în majoritate din blocuri cu durată mare de execuție — a fost, pe de o parte, destul de limitat, iar pe de altă parte, stadiul fizic atins nu permitea eșalonarea judicioasă a predării locuințelor.

Primirea cu întîrziere a documentațiilor a pus Trustul de construcții locale-Cluj în situația de a nu putea asigura de lucru, în primul trimestru, unui număr important de muncitori din meseriile care, de regulă, sînt cele mai căutate în anotimpul friguros pentru executarea lucrărilor de interior: zugravi, parchetari, mozaicari, instalatori. De crearea unor condiții optime de lucru au dus lipsă și constructorii de locuințe din Arad, din Timișoara (ansamblul de pe Calea Șagului), din Constanța (blocurile din zona Abator), din Satu Mare

În linii mari, aceeași cauză a determinat situația cu totul nesatisfăcătoare a realizării planului de punere în funcțiune și în județele Ilfov, Maramureș, Brăila, Vîlcea, Olt ș.a. **Dacă în perioada ianuarie—mai s-au executat, în ansamblu pe țară, lucrări de locuințe în valoare de circa 1,3 miliarde de lei (adică 38,2% din suma prevăzută pe 1968), suprafața locuibilă dată în folosință a reprezentat doar 14,3% din sarcina anuală.** *Faptul că la această ultimă cifră se adaugă prea rar peste două mii de apartamente restante din planul pe anul trecut, constituie o compensare tîrzie a unor nerealizări mai mult sau mai puțin justificate la vremea lor.*

● Subiectivismul unor criterii de gradație

NOUA ÎMPĂRȚIRE administrativ-teritorială a țării creează un cadru mai bun pentru dezvoltarea echilibrată a construcției de locuințe, asigurînd o mai justă corelare între repartizarea pe localități a fondurilor alocate și necesitățile reale impuse de evoluția economică și demografică din diferitele județe, municipii, orașe. Proiectarea și execuția locuințelor au rămas însă, deocamdată, în sarcina organizațiilor locale existente la nivelul fostelor regiuni. Acestea lucrează acum nu numai pentru județul de reședință, căruia îi sînt subordonate, ci și pentru unul sau două județe limitrofe. De aici decurge o responsabilitate deosebită: aceea de a trata cu egală atenție realizarea planului de investiții a fiecăruia din acești beneficiari.

De bună seamă, volumele de lucrări nu sînt echilibrate pe județe, ci țin seama de actualele nevoi reale. La aceasta se adaugă și faptul că la unele consilii populare județene noile organe de urmărire a investițiilor proprii sînt încă lipsite de experiență, iar perioada ce s-a scurs de la constituirea lor este deocamdată prea scurtă pentru a se putea trage concluzii. Datele statistice privind situația la 31 mai a.c. atrag totuși atenția asupra unor diferențieri nejustificate ale realizărilor. **Trustul de construcții locale-Brașov, de pildă, activează în județele Brașov și Sibiu prin două subunități puternice. În primele cinci luni, ele au realizat 52%, respectiv 44,7% din sarcina valorică anuală la locuințe. În schimb, în județul Covasna coeficientul de realizare este de numai 26,1%. Aceasta se explică și prin faptul că trustul respectiv nu a luat operativ măsuri pentru întărirea și dotarea grupului său de șantiere din orașul Sf. Gheorghe.**

Lucrurile nu se prezintă bine nici în alte județe. De pildă, **simpla mutare la Bistrița a grupului de șantiere de la Dej al Trustului de construcții locale-Cluj nu a rezolvat rămînerea în urmă a lucrărilor de locuințe — reduse ca volum — din județul Bistrița-Năsăud** (cu realizări, în ianuarie—mai, de numai 8% din planul anual!). **În raza de activitate a Trustului de construcții locale-Ploiești, proporția suprafeței locuibile date în folosință din sarcina pe 1968 reprezintă, în județul Buzău, mai puțin de jumătate din cea înregistrată în județele Prahova sau Dîmbovița.**

Actuala fază de tranziție în organizarea proiectării și execuției locuințelor constituie o piatră de încercare a obiectivității cu care conducătorii unităților respective își înțeleg și îndeplinesc îndatoririle. În fața tentației de a da preferință — în ciuda planului — lucrărilor din județul de reședință, în fața perspectivei de a diviza și ceda parțial zestrea de cadre și de dotare tehnico-materială, se impune o atitudine fermă, principială, care să se ridice deasupra intereselor înguste.

La nivelul fiecărui județ se cere o asemenea dimensionare a eforturilor și de dirijare a atenției, încît să se realizeze exemplar programul — mai larg sau mai redus — de dezvoltare a fiecărei localități de tip urban. Deși reduse ca număr, asemenea exemple există. Trustul de construcții locale-Timișoara a predat, de pildă, 74 de apartamente deși nu avea sarcina de a da în folosință pe trimestrul I (din planul Ministerului Minelor) la Oțna de Fier și Moldova Veche, iar trustul din Oradea — 56 de apartamente în orașele Dr. Petru Groza și Marghita. Desigur, cifrele sînt mici, dar în comparație cu nevoile urgente ale unor astfel de localități, ele înseamnă mult. În schimb, la pregătirea investițiilor pentru noile locuințe de la Ștefănești (jud. Argeș), Găești (jud. Dîmbovița), Dărmănești și Băile Slănic (jud. Bacău), nu s-au asigurat la timp condițiile — amplasamente, finanțare — pentru începerea lucrărilor.

● Dacă ar exista peste tot inițiativă

O SERIE DE ORGANIZAȚII de construcții locale justifică rezultatele slabe pe șantierele de locuințe prin insuficiența forței de muncă și a unor materiale. Într-adevăr, balanțele fiind destul de strînse, se impune o gospodărire judicioasă, eliminarea oricăror cazuri de risipă, indiferent de forma în care s-ar manifesta ele. Dar lucrurile nu se petrec peste tot așa. În decurs de trei luni, la trustul de la Baia Mare, de exemplu, s-au înregistrat numai datorită defecțiunilor organizatorice, peste 75 000 ore-om de întreruperi, neutilizîndu-se aproape 8% din fondul total de timp de lucru. Din aceeași cauză, la trustul din Suceava nu s-a îndeplinit sarcina de creștere a productivității muncii.

Sînt, ce-i drept, și altfel de situații, care atestă că spiritul de inițiativă, introducerea unor procedee tehnice și organizatorice înaintate, determină o bună folosire a materialelor, creează condiții pentru utilizarea din plin a timpului de lucru. Exemplele nu lipsesc. Trustul de construcții locale-Brașov a extins folosirea panourilor mari prefabricate — procedeu de înaltă productivitate — și în localități mici, ca Săcele și Codlea; iar la Mediaș, unde se înregistrau rămîneri în urmă din lipsa fișiilor prefabricate cu goluri pentru planșee, a introdus preturnarea pe șantier a plăcilor de mărimea unei camere. În condițiile unui deficit substanțial al forței de muncă, trustul din Oradea a recurs la producția cu posibilități proprii a fișiilor de planșeu, a trecut la prefabricarea unor elemente mici (plinte, trepte, trafoare), a nodurilor de instalații sanitare, depășind astfel productivitatea planificată pe muncitor. Trustul de construcții locale-Ploiești, care conta pe aportul noului poligon de prefabricare a panourilor mari, n-a putut beneficia de el din cauză că defecțiunile de proiectare și de producție nu asigură o calitate corespunzătoare a elementelor. În aceste condiții, a inițiat executarea cu cofraje glisante a clădirilor cu 5 nivele, reușind să scurteze durata de construcție a unui bloc cu 45 de zile față de normă, rezolvînd totodată lipsa de zidari și de cărămidă.

În condițiile rămînerii în urmă a planului fizic la construcțiile de locuințe, asemenea inițiative se cer larg extinse, constituind un mijloc important nu numai pentru accelerarea ritmului lucrărilor, dar și pentru obținerea unei înalte eficacități economice.

● Două probleme de acută actualitate

PE ȘANTIERELE DE LOCUINȚE perioada actuală se caracterizează prin aglomerarea sarcinilor de punere în funcțiune scadente la 30 iunie a.c. Este de mare importanță ca, pe parcurs, **să se asigure toate condițiile necesare menținerii și bunei utilizări a capacității create**

C. DAMIAN

(Continuare în pag. 13)

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **MAȘINEXPORT a livrat: în Anglia, un lot de 3000 aparate de radio tranzistorizate; noi loturi de mașini-unelte: în R.F. a Germaniei — 8 freze universale de sculărie FUS 200 P; în U.R.S.S. — 15 mașini pentru rectificat și lepuit bile MA-10 C și 2 strunguri Carusel cu diametrul de 2500 mm; în R. P. Polonă — un strung Carusel cu diametrul de 2000 mm. Alte 40 strunguri universale de tip SN-400 și SN-630 au fost exportate în R. D. Germană, Iran și Algeria; 15 strunguri SN-320 și SN-800 — în R. P. Chineză și 20 strunguri SN-320 în Turcia.**

● **TEHNOIMPORT a încheiat contracte pentru livrarea a 24 000 rulmenți unor firme din Austria, Pakistan și Argentina. Un alt contract, încheiat cu firma „Soc. Misr. Mehala El Koubra" din Pakistan, prevede livrarea a 150 000 bile pentru rulmenți.**

Contractele de import, încheiate de Tehnoimport prevăd importul a 330 000 rolfilme de la firma „Fotokemika" din R.S.F. Iugoslavia, diverse materiale foto de la firma „Gevaert Agfa" din Belgia, aparatură electrică de măsură și control de la firma „Foss Electric" din Danemarca.

● **METALIMPORT a încheiat contracte care prevăd livrarea a 470 t profile I și U către firmele „Ishung & Co." și „Iron Marketing" din Izrael și 2640 t tablă groasă către firma „Kirchfeld" din R.F.G.**

Contractele pentru import prevăd cumpărarea: din Austria a 2 360 t oțel arc de la firma „Stiria" și 80 t țevi de oțel inoxidabil de la firma „Shöller-Bleckmann"; din Franța — 1 500 t bandă laminată la rece de la firma „Klöckner", 60 t bandă oțel arc de la firma „Secosar", 90 km cablu de forță și cablu pentru sudură de la firma „Centrocommerce", 360 t tablă groasă de la firma „Cogefra", 11 t țevi de oțel inoxidabil de la firma „Vallourec"; din Belgia — 730 t oțel cornier de la firmele „Belgofer" și „Tousaint et Lengele", 126 km cablu de forță de la firma „Manufactures Elec. et. de Coutchouc" și 563 t țevi construcții de la firma „Chemimetal"; din Japonia — 8140 t tablă decapțată de la firma „Tokyo Boeki".

● **ROMTRANS a livrat prin portul Constanța: 10 000 t ciment și 2450 t parafină în Brazilia; 42 autocamioane în R. P. Chineză.**

Din import au sosit în portul Constanța: 1500 t benzen petrolier din Italia; 24 800 t minereu de fier din Brazilia și Algeria; 2200 t bumbac din Sudan; 10 100 t fosfați din Izrael, 5 t șroturi soia din Olanda și Izrael; 1000 t cafea boabe din Columbia. În portul Galați au sosit 1200 t laminate din Italia.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

FABRICA DE CIMENT Tg. JIU RESTANȚIERĂ FAȚĂ DE CERINȚELE BENEFICIARILOR

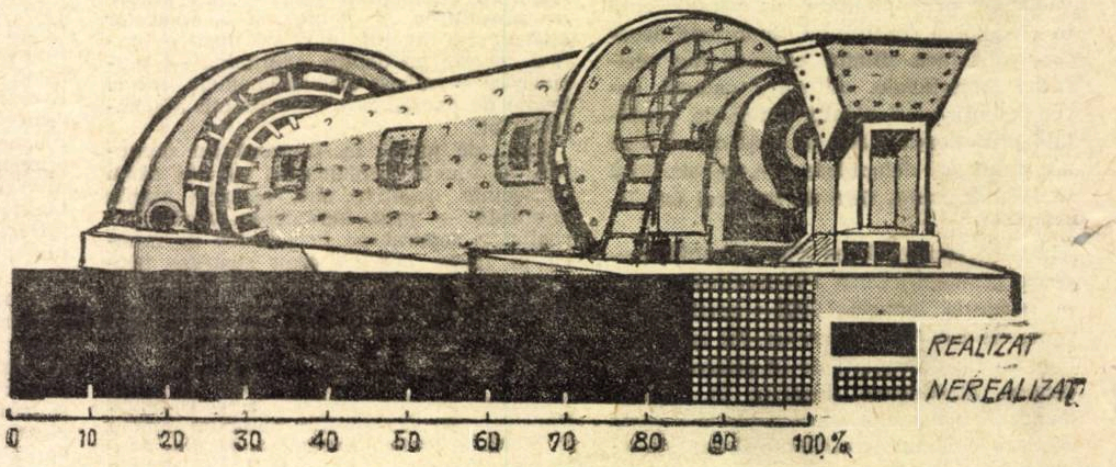

Îndeplinirea planului la producția de ciment în primele 5 luni (cumulat) ale anului 1968

MINUSUL DE PRODUCȚIE înregistrat în primele 5 luni ale anului — așa cum rezultă din grafic — echivalează cu o pierdere de 81 300 tone ciment — cantitate care putea acoperi multe din cerințele șantierelor de construcții.

Au existat oare cauze obiective care au împiedicat îndeplinirea planului, greutăți care nu puteau fi biruite? Nicidecum. Totul se datorește carențelor tehnice și organizatorice. În primul trimestru — ca urmare a prelungirii duratei reparațiilor — au fost irosite peste 2 600 ore-mașini întreruperi neplanificate în funcționarea cuptoarelor — ceea ce a provocat o pierdere de producție de 85 950 tone de clinker — semifabricat de bază în producția de ciment. Indicele de folosire extensivă a utilajelor amintite a fost, din această cauză, mai mic cu 20% decît cel planificat.

Nici timpul de lucru maxim disponibil n-a fost utilizat corespunzător: 96% în trimestrul I, 95,8% în aprilie și 96,1% în luna mai. În primele 4 luni absențele nemotivate, învoirile și concediile fără plată au însumat 14 700 om-ore. Așadar, irosirea unor importante capacități de producție și timp de lucru.

Deficiențele de la fabrica din Tg. Jiu stăruie de mai mult timp. Și anul trecut ea a rămas datoare cu 127 400 tone ciment. De ce conducerea întreprinderii și Direcția generală coordonatoare din Ministerul Industriei Construcțiilor n-au luat măsuri eficiente pentru a preîntîmpina reeditarea situației în acest an? Este o întrebare care necesită un răspuns urmat de fapte convingătoare.

UNITATEA DE SCOP ȘI DE INTERESE — CARACTERISTICĂ FUNDAMENTALĂ A SCHIMBULUI SOCIALIST DE ACTIVITĂȚI

OAMENII — spunea Marx — „...nu produc decît cooperînd într-un fel anumit și făcînd între ei schimb de activități. Pentru a produce, ei intră în anumite legături și relații între ei, și numai în cadrul acestor legături și relații sociale are loc acțiunea lor asupra naturii, are loc producția“ [1]). Aceste raporturi reciproce care se formează între oameni, între grupuri sociale, fiind o parte integrantă a bazei economice a societății, poartă în totalitatea lor trăsăturile și caracteristicile acesteia. În socialism, unde producția materială — sfera hotărîtoare a activității omenești — a fost smulsă de sub influența forțelor spontane, stihinice, a antagonismelor și crizelor periodice, schimbul de activități capătă, cum este firesc, un conținut cu totul și cu totul nou ; el se realizează pe baza acțiunii legilor obiective proprii socialismului și în primul rînd a legii dezvoltării planice, proporționale a economiei, fiind constituit, totodată, din relații de colaborare și ajutor reciproc între oamenii muncii liberi de orice exploatare și asuprire socială.

Victoria socialismului în țara noastră, crearea bazei economice a noii orînduiri sociale, au însemnat totodată și făurirea unui schimb socialist de activități în întreaga economie : între diferitele ramuri ale economiei — industrie, agricultură etc — între unitățile socialiste de stat și cooperatiste, în cadrul acestor unități etc.

Etapa desăvîrșirii construcției socialismului pe care o parcurgem în prezent, cere în mod necesar **dezvoltarea și perfecționarea neîncetată a schimbului de activități,** astfel încît acesta să-și mărească aportul său la progresul rapid al producției materiale, la creșterea eficienței muncii sociale în toate ramurile de activitate. Tocmai acestui scop îi răspunde ansamblul de măsuri ce se aplică în prezent pe baza Directivelor Congresului al IX-lea și ale Conferinței Naționale a partidului cu privire la perfecționarea conducerii economiei naționale.

În cadrul schimbului socialist de activități, un rol important, îl au relațiile de schimb dintre industrie și agricultură, dintre oraș și sat. Aceasta întrucît de eficiența activității economice din aceste principale ramuri ale producției materiale, cît și de gradul în care sînt armonizate legăturile lor reciproce, depind în cea mai mare măsură ritmul de dezvoltare a întregii economii naționale, creșterea avuției naționale.

Prin înfăptuirea consecventă a politicii partidului de industrializare a țării au fost create condițiile materiale pentru reorganizarea socialistă a agriculturii, pentru angrenarea ei multilaterală pe baza creșterii producției și a productivității muncii sociale în ansamblul legăturilor economiei naționale. În acest fel agricultura și-a mărit și își mărește neîncetat contribuția la creșterea întregii producții materiale, oferind îndeosebi o temeinică bază internă pentru dezvoltarea și diversificarea industriei.

Expresie a politicii partidului, a eforturilor statului este trecerea agriculturii noastre pe o bază tehnică modernă, în continuă perfecționare. Dacă în 1938 existau numai 4049 de tractoare, la începutul acestui an numărul lor a ajuns la 92 800 ; de la numai 10,3 kg îngrășăminte substanță activă folosită în medie pe hectarul de teren arabil în 1939, s-a ajuns anul trecut la peste 45 kg. Suprafața amenajată pentru irigații va însuma la sfîrșitul acestui an peste 600 000 hectare.

Socialismul nu a schimbat numai fizionomia producției agricole. Țărănimea a devenit o clasă nouă, eliberată de exploatare, aliată de nădejde a clasei muncitoare, care participă cu entuziasm la edificarea noii orînduiri. Datorită sprijinului multilateral pe care-l primește, țărănimea muncitoare și-a schimbat radical modul de viață. În perioada 1951—1967, țăranii și-au construit din fonduri proprii peste 1 200 000 de case noi. La sfîrșitul anului trecut, existau 9 572 sate electrificate, adică 62% din numărul acestora.

Profundele schimbări înnoitoare petrecute în viața satelor și a țărănimii sînt strîns legate de alianța muncitorească-țărănească, făurită sub conducerea partidului, alianță care în condițiile victoriei depline a socialismului în patria noastră s-a ridicat pe o treaptă superioară. Interesele economice și politice ale celor două clase fundamentale ale societății noastre — caracterizate printr-o unitate deplină, a cărei bază materială de afirmare este proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție — converg către un țel suprem, general și anume : desăvîrșirea construcției socialismului în patria noastră și trecerea treptată la comunism.

Unitatea de scop și de interese dînd un conținut nou alianței muncitorești-țărănești, își pune în același timp amprenta și pe relațiile de schimb care au loc între aceste două sectoare ale producției materiale. Aceasta își găsește expresia **în lărgirea posibilităților de valorificare a esenței schimbului socialist de activități, esență care, după cum știm, constă în cooperarea tovărășească a oamenilor muncii în procesul producției sociale, pentru dezvoltarea continuă, armonioasă, a economiei naționale și creșterea bunăstării celor ce muncesc.** Astăzi, mai mult ca oricînd, **avîntul întregii economii, aprovizionarea populației cu produse industriale și agroalimentare pot fi realizate în bune condiții numai în măsura în care atît clasa muncitoare, cît și țărănimea muncitoare produc eficient și livrează economiei naționale, populației, produsele necesare.**

Eforturile eroice, pline de abnegație ale clasei muncitoare, ale inginerilor și tehnicienilor, se oglindesc lună de lună în îndeplinirea și depășirea planurilor de producție. De pe urma acestor realizări beneficiază nu numai economia națională în întregul ei, toată populația de la orașe, dar și țărănimea, care este în măsură să se aprovizioneze cu bunurile de consum necesare, utilajele agricole, substanțele chimice ș.a. Este firesc, prin urmare, ca **întreaga țărănime să răspundă în aceeași măsură efortului făcut de stat, sprijinului dat de clasa muncitoare, participînd substanțial la sporirea acumulărilor, la aprovizionarea tot mai bună a populației din orașe și centrele muncitorești cu produse agroalimentare.**

Una din pîrghiile principale prin care acest aport se materializează este sistemul de contractare. Această formă a relațiilor de schimb, care se bazează pe angajamente liber consimțite, are o importanță economică deosebită, deoarece reprezintă o parte integrantă a planului de stat a cărui realizare este obligatorie pentru toți. În același timp, pentru producători sistemul de contractare este o formă avantajoasă, oferind posibilitatea obținerii unor avansuri bănești pentru desfășurarea producției și preluarea întregii producții obținute, la prețurile fixate.

Practica a confirmat pe deplin eficiența sistemului de contractare. De pildă, la legume, deși anul acesta au existat condiții climaterice mai puțin favorabile, producția a fost mai timpurie ; astfel, în comparație cu anul trecut, pînă în a doua decadă a lunii iunie, cooperativele agricole au furnizat cu 22 000 tone mai multe legume.

Eficiența sistemului de contractare nu se realizează însă de la sine. **Este nevoie de asigurarea și întărirea disciplinei contractuale,** fără de care contractul este golit de conținutul său economic, de rolul său major : schimbul de activități. Dacă marea majoritate a cooperativelor agricole respectă prevederile contractuale, sînt încă unități care încalcă obligațiile ce le revin. Tendința care s-a manifestat în această direcție a fost desfacerea produselor legumicole direct la piață, fără a onora în primul rînd contractele, așa cum este nu numai firesc, dar și obligatoriu. Așa au procedat mai multe cooperative agricole cum sînt cele din Oltenița, Crîngu, Bălăceanca, Domnești, județul Ilfov, Cetate, Slobozia-Mîndra județul Teleorman și altele din restul țării. Din această cauză, din cantitatea de 11 000 tone spanac cît era contractat, s-a preluat numai 7 000 tone, iar din 20 000 tone ceapă verde, numai 9 500 tone.

Această practică dăunătoare, care neagă sensul economic al contractului, pe lîngă faptul că a produs perturbații în aprovizionarea ritmică a populației, a influențat negativ formarea prețurilor pe piață în defavoarea consumatorilor. Avem de-aface, astfel, cu încălcarea principiului economic și social al schimbului de activități, ceea ce conduce la apariția fenomenelor de speculă, la obținerea unor avantaje materiale, în anumite conjuncturi economice, în detrimentul veniturilor populației de la orașe.

Asemenea practici, care contravin spiritului de unitate de interese ale alianței dintre clasa muncitoare și țărănime, intereselor generale ale societății, nu au nimic comun cu concepția nouă a țărănimii cooperatiste despre rolul ei în societatea socialistă. Or, ridicarea nivelului de trai al țărănimii se realizează nu în opoziție cu interesele celorlalte categorii ale populației și, în primul rînd, ale clasei muncitoare, ci numai prin armonizarea intereselor acestora în cadrul efortului general de creștere a bunăstării întregului popor.

Pîrghia economică prin care fiecare țăran cooperator își ridică bunăstarea o constituie nu sporirea artificială a **prețurilor, ci creșterea producției agricole, a productivității muncii.** Eliminarea tendințelor dăunătoare manifestate în comerțul cu legume și fructe cere, printre altele, întărirea **rolului contractului prin respectarea riguroasă a prevederilor sale.** Cooperativele agricole au datoria contractuală să-și onoreze **în primul rînd obligațiile ce le revin,** după care își pot desface produsele la prețurile-plafon. **Desigur, respectarea disciplinei contractuale are aceeași importanță și pentru organele de valorificare.**

Subliniem aceasta, deoarece mai sînt cazuri cînd unele organe de valorificare nu iau măsurile cuvenite pentru a ridica și transporta la timp produsele.

În această lumină apare evidentă necesitatea întăririi rolului contractului în procesul de schimb dintre industrie și agricultură. Util ar fi să se prevadă sancțiuni economice pentru ambele părți — producător, valorificator — în cazul cînd contractele nu sînt respectate.

Prin importanța ei, îmbunătățirea relațiilor de schimb dintre oraș și sat se înscrie, printre condițiile de bază care determină satisfacerea nevoilor generale ale societății, armonizarea intereselor producătorilor cu cerințele consumatorilor, avîntul întregii economii naționale.

I. CHIRCULESCU

[1]) **Karl Marx, Fr. Engels :** Opere alese în două volume. Vol. I, ed. a II-a, pag. 72—73.

O condiție majoră în aprovizionarea populației cu legume și fructe

RESPECTAREA CLAUZELOR CONTRACTUALE

PENTRU A ASIGURA o aprovizionare corespunzătoare a populației cu legume și fructe, în județul Ilfov — important bazin legumicol — s-au luat o serie de măsuri, atît la nivel central, cît și în cadrul fiecărei unități de producție. Astfel, în acest an, cooperativele agricole și-au planificat să obțină o producție totală de 215 000 tone legume. Din această cantitate, circa 78% va fi livrată către stat, pe bază de contract. Pentru îndeplinirea acestor sarcini, cooperativele agricole din județul Ilfov vor cultiva în acest an o suprafață de 15 058 ha cu legume în ogor propriu și 5 600 ha — culturi succesive.

În vederea materializării unor astfel de obiective, unitățile de producție au primit un sprijin substanțial din partea statului în asigurarea bazei tehnico-materiale.

Au fost livrate cooperativelor agricole peste 12 000 mc cherestea, 18 000 mc lemn C.R., 450 tone polietilenă, 1200 mc prefabricate, peste 150 000 bucăți rame răsadnițe.

Toate aceste măsuri fac posibil ca în anul în curs producția de legume și fructe să poată asigura satisfacerea în mai bune condiții a cerințelor de consum ale populației (vezi tabelul).

Cu toate acestea, în activitatea de aprovizionare a populației cu legume și fructe au apărut o serie de carențe, care își au izvorul atît în nerespectarea contractelor de către unele cooperative agricole, cît și în activitatea necorespunzătoare a unor întreprinderi de valorificare.

Cantitățile intrate în Capitală la principalele produse pe perioada 1—23.VI.1968, comparativ cu aceeași perioadă a anului 1967

(în tone)

	1—23.VI. 1967	1—23.VI. 1968
I. Total legume	12 007,9	12.828,0
din care :		
— tomate	103,3	1 054,4
— varză timpurie	2 146,0	2 891,5
— fasole păstăi	184,8	249,1
II. Cartofi timpurii	2 234,3	2 474,5
III. Total fructe	911,9	1 597,5

(Creșterea cantităților este o urmare directă a măririi suprafețelor cultivate, precum și a coacerii mai timpurii din acest an).

Este bine știut faptul că prin încheierea contractelor între cooperativele agricole și întreprinderile de valorificare a legumelor, unitățile de producție își pot valorifica cel mai bine produsele deoarece în acest fel se asigură desfacerea la prețuri stabile și remuneratorii. Un avantaj deosebit îl prezintă și primirea de avansuri bănești, ceea ce favorizează desfășurarea în mai bune condiții a procesului de producție. Nu trebuie scăpat din vedere că, pe baza contractelor încheiate, organele de stat planifică aprovizionarea populației cu produsele legumicole necesare. Este astfel lesne de înțeles ce perturbații poate provoca în mecanismul aprovizionării populației neonorarea clauzelor contractuale.

Din analizele efectuate de Uniunea județeană a C.A.P. Ilfov a reieșit că o serie de cooperative agricole nu și-au respectat cu rigurozitate obligațiile contractuale. În unele unități s-a manifestat tendința ca, înainte de a-și onora prevederile contractuale, să desfacă produsele agricole pe piață la prețuri mari. Astfel, Cooperativa agricolă „30 Decembrie“ trebuia să livreze conform contractului cantitatea de 114 tone legume (în cinci luni) ; în realitate contractul a fost onorat numai cu 42 tone, pe piață desfăcîndu-se 32 tone. Cooperativa agricolă-Dobroești, față de 211 tone legume prevăzute a se desface prin întreprinderile de valorificare, a livrat numai 150 tone, vînzînd însă direct pe piață cantitatea de 82 tone. La Cooperativa agricolă-Măgurele, față de 93 tone prevăzute în grafic s-au livrat numai 54 tone, direct pe piață desfăcîndu-se 45 tone.

Nu e mai puțin adevărat că, în unele cazuri, asemenea situații au fost generate și de faptul că întreprinderile pentru valorificarea legumelor și fructelor nu preiau în totalitate produsele contractate.

O asemenea practică de a vinde produse cu prețuri ridicate pe piață, sustrase de la obligațiile contractuale, trebuie combătută cu toată tăria. Ea contravine unității de interese dintre țărănime și clasa muncitoare, intereselor generale ale societății în înfăptuirea politicii partidului de ridicare a nivelului de trai al poporului.

Creșterea puterii economice a cooperativelor agricole nu poate și nici nu trebuie să aibă loc pe seama sporirii artificiale a prețurilor, ci datorită creșterii producției agricole, concomitent cu continua reducere a costurilor de producție.

Obținerea unor producții mici în unele cooperative agricole de producție se datorește tocmai neaplicării în aceste unități a unei agrotehnici corespunzătoare. Bunăoară, în cooperativele agricole Dărăști-Ilfov, Ștefănești, Afumați, Daia, Sintești, Letca Veche, Aprozi, nu s-au executat la timp și de bună calitate lucrările de întreținere (copilit, arăcit, aerisit).

Diminuarea producției de legume se datorește în mare măsură și practicii greșite existente în unele cooperative agricole de a cultiva legume pe terenuri neirigate, fără surse de apă. Or, în condițiile de secetă din acest an, urmările unei asemenea practici nu au întîrziat să apară. Astfel, la cooperativele agricole Oncești, Stănești, Dascălu, Creața, Crivăț, Budești, Stoenești și altele neirigarea culturii de ceapă semănată direct în cîmp (ceaclama) a dus la compromiterea producției în proporție de 50%. În unele unități nu s-au aplicat în mod corespunzător și la timp udările ca, de pildă, în cooperativele agricole Piteasca, Brănești, Radovanu, Aprozi, Cornetu, Căldăraru.

Îmbunătățirea aprovizionării populației cu legume și fructe este condițio-

Marin ARGINT
Președintele Uniunii județene Ilfov
a Cooperativelor agricole de producție

(Continuare în pag. 13)

LEGEA PRIVIND ÎNFIINŢAREA, ORGANIZAREA ŞI FUNCŢIONAREA BĂNCII ROMÂNE DE COMERŢ EXTERIOR

Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I

Dispoziţii generale

Art. 1. — Se înfiinţează, pe data de 1 iulie 1968, Banca Română de Comerţ Exterior, instituţie centrală de stat, prin reorganizarea ca bancă socializată a Departamentului operaţiilor externe din cadrul Băncii Naţionale a Republicii Socialiste România.

Banca Română de Comerţ Exterior realizează, în cadrul atribuţiilor sale, politica partidului şi statului în domeniul plăţilor, creditării şi controlului bancar valutar, privind operaţiile cu străinătatea.

CAPITOLUL II

Atribuţii

Art. 2 — Banca Română de Comerţ Exterior are următoarele atribuţii :

a) organizează şi efectuează încasările şi plăţile privind operaţiile de comerţ exterior, prestările de servicii şi orice alte operaţii cu străinătatea, inclusiv operaţiile de schimb valutar ;

b) cumpără şi vinde, în ţară şi în străinătate, valute străine, efecte de comerţ emise în valută străină şi în lei, precum şi titluri de valoare străine, potrivit dispoziţiilor legale ;

c) poate autoriza alte organizaţii socialiste să efectueze, potrivit normelor legale, operaţii de schimb valutar şi încasări în valută străină pentru prestări de servicii, pentru vînzări de mărfuri şi alte operaţii asemănătoare ;

d) primeşte şi acordă credite, din şi în străinătate, în care scop încheie convenţiile corespunzătoare;

e) acordă credite în valută străină întreprinderilor şi organizaţiilor române cu activitate economică în relaţiile cu străinătatea ;

f) organizează şi efectuează creditarea în lei a activităţii economice în relaţiile cu străinătatea ;

g) administrează disponibilităţile în mijloace de plată străine ; autorizează importul, exportul şi transmiterea de titluri de valoare ;

h) încheie aranjamente bancare în aplicarea acordurilor de plăţi, convenţiilor de credit şi a altor aranjamente financiare încheiate de Republica Socialistă România cu statele străine ; încheie cu bănci şi instituţii financiare străine aranjamente de corespondent ;

i) emite efecte de comerţ în favoarea unor beneficiari din străinătate şi acceptă efecte de comerţ emise asupra sa ; avalizează şi girează efecte de comerţ în valută străină emise de terţi ; primeşte şi emite garanţii pentru angajamentele de plată în străinătate proprii sau ale terţilor sau în favoarea acestora ;

j) păstrează mijloacele băneşti ale întreprinderilor şi organizaţiilor de comerţ exterior şi ale altor organizaţii, pentru activitatea lor privind operaţiile cu străinătatea, care au conturile la Banca Română de Comerţ Exterior şi exercită controlul bancar asupra realizării veniturilor de stat şi utilizării fondului de salarii, potrivit dispoziţiilor legale ;

k) emite, în aplicarea dispoziţiilor legale, cu acordul Băncii Naţionale, cînd acesta este necesar potrivit legii, instrucţiuni cu caracter obligatoriu privind efectuarea operaţiilor de creditare, decontări, de casă şi a altor operaţii bancare ;

l) prezintă Consiliului de Miniştri proiecte de acte normative privind domeniul său de activitate şi avizează proiecte de acte normative pe care le primeşte în acest scop ;

m) poate participa la organizaţiile internaţionale cu caracter financiar şi bancar ; poate realiza acţiuni de cooperare pe linie financiar-bancară şi participă la finanţarea operaţiilor de cooperare economică sub diferite forme ; colaborează cu instituţii de specialitate din ţară şi străinătate în probleme bancare specifice activităţii sale şi editează publicaţii în acest domeniu ;

n) îndeplineşte orice alte atribuţii date prin dispoziţii legale.

Art. 3 — Banca Română de Comerţ Exterior exercită, cu privire la operaţiile cu străinătatea, controlul bancar asupra îndeplinirii sarcinilor de plan, folosirii mijloacelor materiale şi băneşti, precum şi asupra respectării disciplinei operaţiilor bancare de către organizaţiile socialiste ; exercită controlul valutar privind operaţiile care se desfăşoară prin intermediul său.

CAPITOLUL III

Organizare şi funcţionare

Art. 4 — Banca Română de Comerţ Exterior este condusă de Consiliul de administraţie al băncii, format din preşedinte, vicepreşedinţi şi membri.

Consiliul de administraţie este organ deliberativ şi se întruneşte periodic pentru dezbaterea şi adoptarea de hotărîri în principalele probleme din domeniul de activitate al băncii.

Consiliul de administraţie lucrează în prezenţa a cel puţin două treimi din numărul membrilor săi şi ia hotărîri cu jumătate plus unu din numărul total al membrilor ce îl compun.

Atribuţiile Consiliului de administraţie şi ale preşedintelui se stabilesc prin statutul băncii.

Membrii consiliului răspund în faţa Consiliului de administraţie şi a preşedintelui pentru îndeplinirea însărcinărilor ce le sînt date.

Consiliul de administraţie al băncii în întregul său şi fiecare membru în parte răspund în faţa Consiliului de Miniştri pentru întreaga activitate a băncii.

Pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrilor Consiliului de administraţie şi pentru exercitarea atribuţiilor acestuia în intervalul dintre şedinţe se constituie Biroul executiv al băncii, format din 3—5 membri, în componenţa căruia intră preşedintele, vicepreşedinţi şi conducătorii unor direcţii desemnaţi de către Consiliul de administraţie dintre membrii săi.

Biroul executiv supune ratificării Consiliului de administraţie hotărîrile luate, răminînd răspunzător faţă de acesta, în întregul său şi fiecare membru în parte.

Preşedintele ajutat de vicepreşedinţi exercită conducerea operativă a activităţii băncii.

Preşedintele îndrumează şi coordonează întreaga activitate a Consiliului de administraţie şi a Biroului executiv.

Preşedintele Consiliului de administraţie se numeşte prin decret al Consiliului de Stat.

Stabilirea numărului vicepreşedinţilor şi numirea acestora se fac de Consiliul de Miniştri.

Normele de funcţionare a Consiliului de administraţie şi a Biroului executiv, precum şi atribuţiile vicepreşedinţilor, se stabilesc de Consiliul de administraţie.

Stabilirea numărului membrilor Consiliului de Administraţie şi numirea acestora se fac de Consiliul de Miniştri. Membrii Consiliului de administraţie se numesc dintre conducătorii unor compartimente importante din structura organizatorică a Băncii Române de Comerţ Exterior, Băncii Naţionale a Republicii Socialiste România, Ministerului Finanţelor, Ministerului Comerţului Exterior şi ai altor ministere economice cu activitate importantă în comerţul exterior, la propunerea preşedintelui Consiliului de administraţie al Băncii Române de Comerţ Exterior, de acord cu conducerile ministerelor şi organelor centrale interesate.

Art. 5. — Structura organizatorică a Băncii Române de Comerţ Exterior este formată din direcţii, oficii, servicii şi alte compartimente organizatorice, care se stabilesc prin hotărîre a Consiliului de Miniştri.

Banca Română de Comerţ Exterior poate înfiinţa în ţară sucursale şi filiale, iar cu aprobarea Consiliului de Miniştri poate înfiinţa în străinătate sucursale sau reprezentanţe.

CAPITOLUL IV

Dispoziţii speciale şi finale

Art. 6 — Banca Română de Comerţ Exterior este persoana juridică titulară de plan, funcţionînd pe principiul gestiunii economice proprii şi are sediul în Bucureşti.

Banca Română de Comerţ Exterior şi unităţile sale folosesc sigiliul cu stema statului.

Banca Română de Comerţ Exterior îşi desfăşoară activitatea potrivit statutului său aprobat prin hotărîre a Consiliului de Miniştri.

Fondurile proprii ale băncii sînt cele prevăzute în statutul său.

Art. 7 — Directorii sucursalelor, filialelor şi reprezentanţelor din străinătate reprezintă banca în faţa organelor de stat, precum şi în raporturile cu persoanele juridice sau fizice, în legătură cu activitatea unităţilor pe care le conduc.

Art. 8. — Actele de împrumut, indiferent de denumirea lor, şi extrasele de cont de împrumut privind creanţele neachitate la termen sau creanţele pe care banca este îndreptăţită să le recupereze înainte de termen de la organizaţiile socialiste din Republica Socialistă România au putere de titlu executoriu, fără îndeplinirea altor formalităţi.

Realizarea creanţelor băncii se face pe seama mijloacelor băneşti din conturile beneficiarilor de credite.

În caz de lipsă de disponibil, urmărirea realizării creanţelor se poate face, pe baza hotărîrii Consiliului de administraţie al băncii, asupra mărfurilor şi a altor valori materiale ce aparţin organizaţiilor socialiste din Republica Socialistă România, cu excepţia bunurilor care, potrivit dispoziţiilor legale, nu pot fi urmărite.

Actele de împrumut de orice fel încheiate cu persoane fizice din Republica Socialistă România, în caz de neplată la una din scadenţe, au putere de titlu executoriu pentru întreaga creanţă rămasă de plată, fără îndeplinirea altor formalităţi.

Art. 9. — Pentru eventualele erori în eliberarea de mijloace băneşti sau în înregistrări în conturile clienţilor, banca răspunde numai pînă la limita sumei eronat eliberate sau înregistrate, precum şi de plata penalităţilor la bugetul de stat, în cazurile prevăzute de dispoziţiile legale, dacă nu se dovedeşte că erorile respective s-au produs din culpa clienţilor.

Răspunderea băncii încetează la expirarea termenului stabilit pentru titularii de cont de a aduce la cunoştinţa unităţilor băncii neînregistrarea sau înregistrarea eronată a operaţiilor în conturi.

Pretenţiile faţă de bancă sînt supuse prescripţiei prevăzute de dispoziţiile legale.

Art. 10. — Fondul statutar al Băncii Române de Comerţ Exterior este în sumă de 300 000 000 lei şi se constituie din excedentele bugetare ale anilor precedenţi, pe data înfiinţării băncii.

ÎN LICHIDAREA STOCURILOR SUPRANORMATIVE

PÎRGHIILE ECONOMICE, MAI LARG FOLOSITE

ÎN LEGĂTURĂ CU FACTORII care conduc la formarea stocurilor supranormative în întreprinderi şi, mai ales, despre multiplele posibilităţi ce există pentru preîntîmpinarea şi lichidarea acestora, revista „Viaţa economică" a publicat mai multe articole. Am reţinut, datorită propunerilor lor contradictorii, două din ele. Socot că părerile exprimate, de pildă, în articolul intitulat : **„Încasări nejustificate"** („Viaţa economică" nr. 11/1968), semnat de Corneliu Badea din Ministerul Finanţelor, pot aduce o contribuţie la îmbunătăţirea situaţiei economico-financiare a întreprinderilor. În schimb, îmi exprim dezacordul faţă de opinia susţinută în articolul : **„În dezacord cu încasări nejustificate"** (Viaţa economică" nr. 14/1968), semnat de B. Schächter. Aceasta, deoarece găsesc neverosimilă aprecierea potrivit căreia crearea, creşterea şi valorificarea stocurilor de orice fel ar apărea ca o necesitate firească.

Justificările economice pentru deficienţele organizatorice interne, care generează aceste stocuri, prezentate în articol, sînt neconcludente, deoarece o întreprindere, a cărei activitate este organizată raţional, deţine permanent numai stocul ce îi este strict necesar şi îl valorifică normal sub formă de produse finite.

Cauzele formării stocurilor supranormative sînt clasificate adeseori în subiective (nejustificate) şi obiective (justificate). Printre cele obiective, frecvent invocate, se numără reducerea normelor de consum, modificarea constructivă a produselor, înlocuirea materialelor deficitare sau scumpe, schimbarea soluţiilor tehnice — adică factorii care provoacă modificări în structura stocurilor de materii şi materiale. Asemenea factori sînt folosiţi pentru a se susţine teza cu totul falsă — şi anume că măsurile de îmbunătăţire şi de raţionalizare a producţiei duc, în mod inevitabil, la formarea şi creşterea stocurilor supranormative.

Ceea ce se omite însă, de regulă, la analiza stocurilor supranormative, sînt deficienţele organizatorice interne din activitatea întreprinderilor, cum ar fi, de pildă, lipsa de colaborare dintre serviciile constructor-şef, tehnolog-şef, producţie şi aprovizionare. Serviciul de aprovizionare este cel care are responsabilitatea stocurilor. Datorită faptului că în unele întreprinderi nu este sesizat la timp de modificările ce vor interveni, ca urmare a aplicării unor măsuri de raţionalizare, serviciul de aprovizionare este pus adesea în imposibilitate de a corela contractele şi comenzile de furnituri cu nevoile reale apărute în diferite perioade.

Stocurile supranoramative sînt, deci, numai în aparenţă consecinţa măsurilor de raţionalizare. În realitate, nivelul lor depinde de mărimea deficienţelor interne din întreprinderi, de cauzele subiective, care nu-şi au nici o justificare economică.

Imobilizarea unor materii prime şi materiale, peste necesarul normat, constituie una din sursele permanente ale cheltuielilor neeconomicoase, generînd pagube materiale, chiar atunci cînd sînt creditate cu dobînzi normale (mici). Analiza acestui aspect, conduce la necesitatea reactualizării reglementărilor în vigoare privind pagubele materiale, prin instituirea şi aplicarea consecventă a unor măsuri coercitive asupra întreprinderilor cu stocuri supranormative.

Valorificarea la terţi a acestor stocuri, constituie un mijloc important de lichidare a lor, folosit de unele întreprinderi. Citeodată apare chiar o tendinţă de creştere de la o perioadă la alta a volumului valorificărilor, fapt care face ca întreprinderile aflate în această situaţie să se substituie, în parte, bazelor de aprovizionare şi desfacere. Reglementarea corespunzătoare a valorificării stocurilor supranormative a devenit în prezent o necesitate evidentă, întrucît legislaţia în vigoare permite formarea şi transferul de cheltuieli neeconomicoase din aprovizionare, de la o întreprindere la alta. **Ar fi binevenită**, de pildă, **prevederea ca orice valorificare să aibă loc numai la preţul de catalog, fără nici un fel de adaos de cheltuieli suplimentare din partea întreprinderii ce efectuează livrări din stocurile sale.**

În prezent, stocurile de materii prime şi materiale sînt creditate de filialele Băncii Naţionale pe măsura formării lor. Dacă iniţial aceste stocuri sînt în întregime curente, o parte din ele devin ulterior supranormative, încadrîndu-se adesea în stocurile fără mişcare sau cu mişcare lentă. Sistemul actual de creditare bancară permite, deci, apariţia şi creşterea stocurilor supranormative. De aceea, **consider că ar fi oportun să fie revizuite atît condiţiile de creditare, cît şi mărimea dobînzilor. Ar trebui, de exemplu, să se acorde credite bancare cu dobînzi mici numai acelor aprovizionări suplimentare reclamate de depăşirea planului fizic de producţie sau a majorării lui de către forul coordonator.**

Ar fi indicat ca, în actuala perfecţionare a conducerii întreprinderilor prin constituirea comitetelor de direcţie, **să se prevadă o clauză privind premierea şi în funcţie de nivelul stocurilor supranormative, indiferent de natura lor şi cauzele care le-au generat.** În acest mod, comitetele de direcţie vor fi cointeresate să evite imobilizările de fonduri financiare, să accelereze viteza de rotaţie a mijloacelor circulante şi să mărească beneficiile pe seama reducerii cheltuielilor neeconomicoase.

Vasile N. DUMITRIU
economist principal,
Uzina de pompe-Bucureşti

DISCUȚII

Determinarea efortului propriu

PLEDOARIE PENTRU METODA DIRECTĂ

STABILIREA CORECTĂ a beneficiului peste plan din efort propriu reprezintă o problemă de mare importanță și actualitate în contextul măsurilor prevăzute pentru creșterea eficienței activității economice, pentru stimularea energiilor maselor, fapt pentru care schimbul de opinii inițiat de „Viața economică" (nr. 25) pe această temă nu poate fi apreciat decît ca binevenit și de mare utilitate pentru activitatea practică.

Este știut că în aplicarea metodologiei existente pentru determinarea beneficiului peste plan realizat prin efort propriu s-au întîmpinat unele greutăți, reliefate mai pregnant în evidență la cele 71 de întreprinderi care, începînd cu 1 iulie 1967, experimentează o serie de măsuri pentru creșterea eficienței economice (H.C.M. 1404/1967). De aceea, considerăm că în cadrul preocupării pentru îmbunătățirea metodologiei de determinare a beneficiului peste plan realizat prin efortul propriu al întreprinderii **trebuie pornit, în primul rînd, de la greutățile întîmpinate în prezent și, prin analizarea cauzelor acestora, să se găsească mijloacele de înlăturare a lor.**

● Condiție obligatorie — numai principalele sortimente

POTRIVIT reglementărilor în vigoare, analizarea beneficiului peste plan și stabilirea destinației acestuia este condiționată de îndeplinirea planului de producție marfă (vîndută și încasată)* în volumul și sortimentele stabilite prin plan de organul tutelar și a sarcinii de reducere a prețului de cost (reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă vîndută și încasată)*. În cazul neîndeplinirii cumulative a acestor indicatori, întregul beneficiu peste plan primește destinația proprie beneficiului peste plan realizat fără efortul întreprinderii, respectiv se varsă la buget.

În situația cînd pînă și îndeplinirea sortimentelor rezultate din defalcarea internă a sarcinilor de producție primite de la organul tutelar — făcută de întreprindere și vizată de organul tutelar — se consideră condiție obligatorie, **sancțiunea** arătată mai sus, **ce se aplică pentru neîndeplinirea vreunui sortiment, apare, în unele cazuri, ca fiind prea severă. Ea poate deveni, chiar, demobilizatoare,** mai ales cînd este vorba de nerealizări de sortimente de valoare sau importanță minime și din cauze a căror înlăturare nu depinde de întreprindere. Replica ce se servește de regulă întreprinderilor este că, în astfel de situații, organul tutelar, apreciind cauzele obiective care împiedică realizarea sortimentelor respective, are posibilitatea ca, în cursul anului de plan, să le scoată din sarcina întreprinderii. Or, în fapt, cînd e vorba de un sortiment din planul de stat la care nerealizarea e neînsemnată, organul tutelar se decide greu tocmai din acest motiv să inițieze un proiect de hotărîre a Consiliului de Miniștri necesar pentru modificarea planului. În cazul sortimentelor stabilite prin planul departamental, adesea se omite scoaterea din timp a sortimentelor respective din sarcină, iar cînd nerealizarea este sesizată de organele bancare după expirarea perioadei, întreprinderea și organul său tutelar constată cu surprindere că modificarea planului nu mai poate fi efectuată, fiind tardivă.

Acest neajuns poate fi înlăturat prin adoptarea și în industrie a procedeului practicat în agricultura de stat, unde, printre altele, se cere îndeplinirea cantitativă a planului de livrare **numai la principalele produse stabilite de organul tutelar ca atare. În acest sens, și în industrie organul tutelar ar putea să stabilească, în mod anticipat, care anume din totalitatea sortimentelor, primite de întreprindere ca sarcină, constituie condiție obligatorie pentru utilizarea unei cote din beneficiile peste plan în scopul stimulării suplimentare.**

Prin adoptarea acestui procedeu s-ar acorda mai multă mobilitate în realizarea sarcinilor de plan, atît întreprinderii, cît și organului ei tutelar și, în plus, s-ar înlătura și greutățile pe care, în prezent, le întîmpină uneori organele de control în precizarea sarcinii pe sortimente, dat fiind că, în aceste condiții, ar exista o singură comunicare din partea organului tutelar din care să rezulte, fără posibilitate de dubiu, sortimentele pe care acesta le-a stabilit drept condiție.

S-ar putea ca față de adoptarea acestui procedeu să existe unele rezerve, izvorîte din teama îndreptățită ca în condițiile actualelor diferențieri de rentabilitate pe sortimente, unele întreprinderi să fie tentate să producă în mai mare măsură alte sortimente mai rentabile, în dauna celor mai puțin rentabile, dar necesare economiei.

Considerăm că acestor tentații li se poate pune stavilă prin considerarea beneficiilor peste plan, obținute prin acest procedeu, ca fiind realizate fără efortul întreprinderii, ceea ce ar avea și un efect mobilizator în planificarea beneficiului.

O altă modalitate de atenuare a consecințelor măsurii severe ce se aplică în cazul neîndeplinirii sortimentelor date prin plan de organul tutelar, este aceea de a se acorda dreptul organelor tutelare ca, în anumite situații excepționale, în cazul nerealizării în mică proporție a unor sortimente și numai din cauze absolut obiective, să poată reduce, într-o proporție stabilită, stimulentele materiale ale întreprinderii.

● Practica n-a confirmat metoda indirectă

CALCULAREA BENEFICIULUI peste plan realizat prin efort propriu este o operațiune complexă, care necesită un volum mare de muncă calificată. Principalul neajuns în determinarea lui exactă provine din faptul că, în cea mai mare parte, influențele factorilor independenți de efortul întreprinderii nu sînt urmărite și evidențiate în contabilitatea întreprinderii ca atare și, în consecință, la fiecare sfîrșit de perioadă, ele trebuie calculate extracontabil după ce în prealabil, pe bază de analiză, se constată că factorii respectivi au acționat.

Identificarea acționării în perioada respectivă a fiecăruia dintre factorii independenți de efortul întreprinderii implică o analiză aprofundată a cauzelor care au determinat realizarea beneficiului peste plan, iar în ce privește cauzele realizării economiilor din reducerea prețului de cost (cheltuielilor la 1000 lei producție marfă vîndută și încasată), reflectate în beneficiul peste plan — o examinare atentă a tuturor cheltuielilor, atît a celor planificate, cît și a celor efectiv realizate.

Tocmai în dorința de a se micșora volumul de muncă necesitat de această operațiune s-a recurs, potrivit reglementărilor în vigoare, nu la stabilirea directă a beneficiului peste plan din efort propriu, ci la determinarea lui indirectă, prin scăderea din beneficiul peste plan total a beneficiului stabilit ca realizat fără efortul întreprinderii.

S-a apelat la această metodă pe considerentul că factorii independenți de efortul întreprinderii sînt mai puțin numeroși, influența lor este mai ușor de identificat și calculat, respectiv mai ușor de precizat prin reglementări. **Practica n-a confirmat însă întru totul valabilitatea acestor considerente.**

Identificarea și calcularea influențelor respective necesită în ultimă instanță un volum apreciabil de muncă. Să ne referim, de exemplu, la un factor independent de efortul întreprinderii cum este modificarea prețurilor de cumpărare a materiilor prime și materialelor. Se știe că din multitudinea materiilor prime și materialelor folosite de întreprindere, modificări de prețuri survin în cursul unui an doar la cîteva din acestea. Se susține de obicei că e ușor de stabilit pentru aceste cîteva materii și materiale cantitățile consumate în producție și suma influenței modificării prețului reflectată în beneficiul peste plan. Se omite, însă, faptul că întreprinderea nu are organizată evidența modificărilor de prețuri și că, pentru a identifica cele cîteva materii și materiale la care au survenit modificări de prețuri, este necesar să se examineze prețurile din facturile furnizorilor (comparativ cu prețurile din plan) pentru toate felurile de materii și materiale utilizate în producție, operațiune care reclamă volum mare de muncă.

În ce privește susținerea că factorii independenți de efortul întreprinderii ar fi mai ușor de stabilit, întrucît sînt mai puțin numeroși decît cei dependenți de efortul acesteia, considerăm că și aceasta trebuie privită cu oarecare rezervă.

În prezent sînt precizați doar factorii comuni tuturor ramurilor al căror număr a fost, în mai multe rînduri, restrîns tocmai în dorința de a realiza o simplificare. Dar eliminarea unor factori din categoria celor nominalizați nu înseamnă că influența acestora urmează a nu mai fi considerată ca independentă de efortul întreprinderii.

Aceasta presupune doar că întreprinderea nu mai are obligația să declare influența factorului respectiv; în schimb, organul tutelar are datoria să diminueze suma beneficiului peste plan din efort propriu stabilită de întreprindere, cu influența respectivului factor. De altfel, organul tutelar are această sarcină ori de cîte ori constată că realizarea beneficiului peste plan a fost influențată de oricare factor independent de efortul întreprinderii.

Practica a demonstrat că organul tutelar s-a achitat de această obligație în foarte rare cazuri și aceasta atît din motive de ordin subiectiv, cît și din imposibilitatea de a cunoaște acțiunile tuturor factorilor independenți de efortul întreprinderii, darea de seamă contabilă, depusă de întreprindere, neoferind date și elemente în acest sens.

Problema unei eficiente valorificări a influenței factorilor independenți de efortul întreprinderii, dar necuprinși în instrucțiuni prezintă însă importanță, întrucît are o pondere însemnată în totalul beneficiului peste plan realizat. **Astfel, dintr-o analiză efectuată recent asupra beneficiilor peste plan realizate în sem.II/1967 de un număr de 45 întreprinderi care experimentează măsurile pentru creșterea eficienței economice, a rezultat că din totalul beneficiilor peste plan realizate fără efortul întreprinderilor, numai o treime este pe seama factorilor nominalizați, restul de două treimi fiind pe seama altor factori, de asemenea independenți de efortul întreprinderii, dar nenominalizați.**

Chiar dacă se aduc unele corecturi care să atenueze proporția de mai sus (din cauza unei prudențe exagerate au fost considerați ca fără efort și unii factori care, după părerea noastră, sînt dependenți de efortul întreprinderii), ponderea influenței factorilor independenți de efortul întreprinderii, nenominalizați, rămîne totuși apreciabilă.

Desigur, **este foarte important ca operațiunea de determinare a beneficiului peste plan din efort propriu să fie cît mai simplă, să necesite muncă puțină, dar și mai important este ca prin această operațiune să se reușească a se stabili suma din beneficiu peste plan care să se fi realizat cu adevărat prin efortul întreprinderii. Ca o primă măsură, considerăm că va trebui completată lista factorilor independenți de efortul întreprinderii cel puțin cu acei factori ale căror influențe apar în evidența contabilă calculate ca atare** ca, de exemplu, beneficiile din anii precedenți sau beneficiile din amenzi și penalizări și a căror luare în considerare nu necesită muncă suplimentară.

● Nu numai instrucțiuni generale, ci și pe ramuri

DEOSEBIT DE FACTORII cu aplicație generală, nominalizați în instrucțiunile Ministerului Finanțelor și ale Băncii Naționale, **organele tutelare ar trebui să fie obligate să dea instrucțiuni de ramură prin care să stabilească factorii independenți de efortul întreprinderii specifici ramurii respective.**

De asemenea, **ar trebui îmbunătățită și modalitatea de valorificare a influenței altor factori decît cei din listă sau instrucțiuni, fie prin arbitrajul unui organ ce nu este parte în problemă, fie prin rezolvarea sesizărilor organelor bancare în ședința conducerii colective a organului tutelar al întreprinderii,** ceea ce ar conferi soluției mai multă obiectivitate.

Metoda indirectă de stabilire a beneficiului peste plan realizat prin efort propriu mai prezintă și un **alt neajuns,** nu mai puțin important. Această metodă conduce la o situație paradoxală; ea obligă întreprinderea să cheltuiască un volum mare de muncă pentru a dovedi că beneficiul peste plan realizat de ea este obținut în cît mai mare măsură fără efortul ei. Cu cît munca de stabilire a efortului propriu se cheltuiește cu mai multă conștiinciozitate, cu atît suma beneficiului peste plan ce se consideră realizată prin efort propriu — din care se plătesc stimulentele materiale — va fi mai mică.

În această situație, unele întreprinderi ajung să declare că întrucît n-au acționat factori independenți de efortul lor, întregul beneficiu peste plan, sau cea mai mare parte din acesta, a fost realizat prin efort propriu.

Acest procedeu pune în dificultate organele de control bancar care, dată fiind complexitatea operațiunii, cu greu reușesc să determine beneficiul peste plan din efort propriu și pe care întreprinderea nu l-a stabilit corect. În plus, cum controlul se poate extinde pe o perioadă de 18 luni în urmă, întreprinderea care din capul locului nu a stabilit complet suma beneficiului peste plan realizat din cauze independente de efortul ei, în toată această perioadă nu poate avea certitudinea că sumele stabilite nu vor fi modificate la un eventual control ce se va efectua în viitor.

● Mai simplu și cu cheltuieli de muncă mai mici

ACESTE NEAJUNSURI ale metodei indirecte, relevate și de unii participanți la „masa rotundă", **ar putea fi evitate dacă s-ar adopta o metodă directă de stabilire a beneficiului peste plan realizat prin efort propriu.**

În acest caz, în loc să se determine, ca în prezent, factorii care nu depind de efortul întreprinderii, **s-ar stabili factorii principali care depind de efortul ei. În funcție de aceștia, s-ar calcula direct suma beneficiului peste plan realizat prin efort propriu.**

Astfel, de exemplu, economiile din reducerea cheltuielilor planificate cu materii prime pot proveni din reducerea consumurilor specifice și din modificarea prețurilor de achiziție. Potrivit metodei indirecte, se stabilește mai întîi suma influenței modificărilor de prețuri, care apoi se scade din totalul economiei, restul considerîndu-se că e economie realizată prin efortul propriu al întreprinderii. **Potrivit metodei directe s-ar stabili suma economiei realizate din reducerea consumurilor specifice, aceasta considerîndu-se ca fiind realizată prin efort propriu.**

Acest mod de stabiiire nu ridică probleme deosebite, întrucît întreprinderea dispune de evidența necesară (ea urmărește și raportează periodic modul de realizare a consumurilor specifice). **El ar situa întreprinderile pe un teren mai sigur în ce privește stabilirea sumei beneficiului peste plan din efort propriu și, în plus, le-ar oferi și criterii mai obiective de care să țină seama la repartizarea stimulentelor materiale suplimentare pe salariați** (aceleași care au stat la baza stabilirii beneficiului peste plan din efort propriu pe întreaga întreprindere).

Referitor la volumul de muncă necesitat de aplicarea metodei directe, avem în vedere că, în ce privește prețul de cost, va trebui verificat, și în acest caz, dacă influența factorilor dependenți de efortul întreprinderii n-a fost afectată de nerespectarea normelor de planificare. Referindu-ne la exemplul de mai sus, la stabilirea economiilor realizate prin efort propriu din reducerea cheltuielilor cu materii prime, în cazul metodei indirecte, este necesar să se stabilească influența nerespectării normelor cu privire la prețuri și consumuri specifice pe cînd, în cazul metodei directe, este deajuns să se stabilească numai influența nerespectării normelor de planificare a consumurilor specifice.

Considerăm, deci, că volumul de muncă necesitat de aplicarea metodei directe, deși apreciabil, este totuși mai mic decît cel solicitat de aplicarea metodei indirecte.

Trebuie să ținem seama că și munca organelor de control s-ar ușura mult, ele urmînd să verifice numai elementele cuprinse în calculul întocmit de întreprindere și nu ca în prezent, cînd în lipsa unei determinări complete a beneficiului peste plan din efort propriu, sînt nevoite să adîncească analiza, să refacă toate calculele și să stabilească beneficiile peste plan nedatorate efortului întreprinderii.

Concomitent cu avantajele arătate, este posibil ca metoda directă să aibă și unele dezavantaje ce ar rezulta din aplicarea ei. De aceea, considerăm recomandabil ca, în prealabil, metoda directă să se experimenteze în paralel cu aplicarea celei indirecte, la un număr restrîns de întreprinderi, în scopul precizării metodologiei și a cunoașterii tuturor implicațiilor la care poate da loc.

O. STUSIAC
șeful Serviciului venituri de stat din Centrala Băncii Naționale

*) Condițiile prevăzute pentru cele 71 întreprinderi care experimentează măsurile stabilite prin H.C.M. 1404/1967.

FORMAREA MESERIILOR DE PROFIL LARG ÎN RAMURA CONSTRUCȚIILOR

ANALIZA ACTIVITĂȚII ÎNTREPRINDERILOR DE CONSTRUCȚII pune în evidență caracterul legic al procesului mobilității meseriilor și faptul că acest proces conduce cu necesitate la lărgirea profilului profesional al muncitorilor constructori. Calea practică cu efect economic neîntîrziat este cumularea meseriilor și specialităților existente.

Viața arată că specializarea îngustă a muncitorilor constructori concură la ivirea și persistența unor fenomene (incompleta utilizare a timpului de lucru, neconcordanța nivelului calificării cu categoria lucrărilor, fluctuația muncitorilor etc.) ale căror efecte nedorite asupra productivității muncii, cîștigurilor muncitorilor și asupra duratei de execuție a construcțiilor sînt bine cunoscute.

Examinarea schimbărilor ce s-au produs în structura meseriilor din țara noastră și studierea acelorași procese în activitatea de construcții a altor țări oferă posibilitatea desprinderii mijloacelor, modalităților ce trebuie folosite pentru proiectarea unor meserii de profil mai larg în această ramură a producției materiale. Un prim studiu asupra posibilităților de cumulare a meseriilor muncitorilor constructori s-a efectuat la INCERC de către un colectiv de cercetători din care a făcut parte și autorul acestui articol. Pentru a obține un caracter mai omogen al cunoștințelor ce intră în conținutul noilor meserii ce vor rezulta din cumulare și a înlesni astfel rezolvarea problemelor legate de pregătirea muncitorilor de profil larg consider utilă soluția proprie expusă în cele ce urmează, justificată și prin fundamentare economică.

MODUL DIFERIT de formare a conținutului meseriilor din diversele tipuri de întreprinderi de construcții (civile și industriale, hidrotehnice, căi ferate, poduri, drumuri etc.) constituie o realitate de care trebuie să ținem seama. Există anumite raporturi, bine determinate, între profilul meseriilor și profilul întreprinderilor, care pot fi evidențiate prin analiza frecvenței folosirii meseriilor pe ansamblul ramurii și pe profiluri de întreprinderi. Făcînd această analiză vom constata că volumul cel mai mare de construcții revine întreprinderilor de construcții civile și industriale ; și că ele folosesc și cel mai mare număr de meserii. Aceste considerații conduc spre două posibilități de rezolvare :

a) Să se ia în considerație numai multimea meseriilor existente în întreprinderile de construcții civile și industriale, iar soluția obținută să se aplice și meseriilor din celelalte întreprinderi cu corectivul pe care îl impune specificul meseriilor și specialității necesare numai profilurilor acestor întreprinderi.

b) Să se stabilească profilul meseriilor cumulate și noi, diferențiat, pe categorii de întreprinderi, grupate în mod avantajos, în funcție de folosirea acelorași meserii.

Prima soluție ar prezenta avantajul că rezultă un nomenclator unic pentru alcătuirea profilului meseriilor pe întreaga ramură, însă muncitorii formați în astfel de meserii și utilizați în întreprinderile specializate nu ar fi solicitați în aplicarea întregului bagaj de cunoștințe dobîndit. De aceea optăm pentru al doilea mod de rezolvare.

Rezultă că primul criteriu care se cere respectat la proiectarea conținutului meseriilor cumulate și de profil larg este ca **determinarea să se facă pe categorii de întreprinderi, în funcție de profilul activității lor.**

● Conținutul cunoștințelor

ANALIZÎND CUNOȘTINȚELE necesare formării muncitorilor calificați, pentru întreprinderile de construcții civile și industriale, observăm că le putem categorisi în patru grupe: grupa I — cunoașterea materialelor ; grupa II — cunoașterea uneltelor de prelucrare și punere în operă a materialelor ; grupa III — cunoașterea procedeelor tehnologice de trasare, croire și fasonare (prelucrare) a materialelor ; grupa IV — cunoașterea tehnologiei de executare a lucrărilor.

Un grafic astfel întocmit încît să exprime în ore cunoștințele necesare calificării muncitorilor pe cele 4 grupe și meseriile folosite de întreprinderile de construcții civile și industriale arată că la grupele I. II și III sînt mai multe meserii care au cunoștințe comune, în timp ce în grupa IV cunoștințele se diferențiază foarte mult. Rezultă că muncitorul de o anumită calificare va avea de făcut un efort mai mic dacă își va însuși cunoștințele necesare calificării în meserii la care cunoștințele din primele trei grupe sînt aceleași, sau aproape aceleași, cu cunoștințele necesare meseriei sale, de bază, față de efortul necesar în cazul însușirii unei meserii la care cunoștințele sînt diferențiate la mai multe sau la toate capitolele.

Se desprinde astfel un al doilea criteriu pentru determinarea conținutului meseriilor cumulate și de profil larg : **cumularea meseriilor și specialităților actuale care au cunoștințe comune la trei sau cel puțin două dintre grupele de cunoștințe menționate.** Potrivit acestui criteriu rezultă posibilitatea ca 19 dintre actualele meserii să alcătuiască în perspectivă 5 meserii de profil larg, după cum urmează : dulgher, tîmplar de șantier și parchetar — meseria constructor în lemn ; fierar beton, sudor și lăcătuș — meseria lăcătuș constructor ; zidar rosar construcții civile, zidar industrial, zidar tencuitor, mozaicar-faianțar, montator prefabricate și ipsosar de șantier — meseria zidar montator ; izolator hidrofug, izolator termic și fonic, izolator pentru lucrări speciale și asfaltator — meseria izolator constructor ; instalator tehnico-sanitar, instalator gaze și instalator încălziri centrale — meseria instalator pentru instalații cu conducte.

Următoarele meserii nu au putut fi cuprinse în alcătuirea meseriilor cumulate și de profil larg, în baza criteriului cunoștințelor comune : geamgiu, zugrav-vopsitor, tinichigiu, electrician, instalator ventilații-condiționare, linolist (finisor mase plastice).

Dintre acestea, meseriile de **electrician** și de **instalator ventilații-condiționare,** necesită un volum mai mare de cunoștințe evident diferențiate de celelalte meserii .De aceea urmează ca aceste meserii **să rămînă independente, alături de meseriile cumulate și de profil larg,** lucru ce constituie al treilea criteriu de cumulare a meseriilor și determinare a conținutului meseriilor de profil larg.

Celelalte meserii, specificate mai sus, întrucît presupun un volum de cunoștințe mai reduse, unele chiar foarte reduse, cum este cazul meseriilor de geamgiu și linolist, nu se justifică a fi menținute ca meserii de sine stătătoare. Cumularea meseriilor de geamgiu și linolist cu alte meserii actuale se va face pe baza **criteriului înlănțuirii logice în cadrul procesului tehnologic.** Se constată că meseria de geamgiu se corelează logic cu meseria de tîmplar, lucru confirmat și de practica de pe șantier (pe șantiere se pot găsi adesea tîmplari care montează și geamuri). Meseria de linolist, exercitîndu-se prin executarea de pardoseli din covoare și dale din polimeri, a fost pînă în prezent însușită în foarte multe cazuri, de parchetari. Deci ținînd seama de aceste realități, meseriile de geamgiu și linolist ar intra în alcătuirea profesiei de profil larg — constructor în lemn.

Tabel nr. 1

Denumirea meseriei actuale	Volumul de cunoștințe de asimilat pentru calificarea actuală (ore)	Volumul de cunoștințe suplimentar necesar calificării în meseria de profil larg (ore)					Denumirea propusă pentru profesia de profil larg	Volumul de cunoștințe necesare meseriei de profil larg (ore)	% col. 7/9
		Grupa							
		I	II	III	IV	Total			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
— dulgher	228	42	31	65	239	377			62,8
— tîmplar de șant.	206	42	31	65	261	399			66,0
— parchetar	166	42	29	65	303	439			72,5
— linolist (finisor mase plastice)	51	100	43	96	315	554	constructor în lemn	605	91,5
— geamgiu	26	109	43	96	331	579			95,7
— zugrav vopsitor	233	89	20	57	206	372			61,5
— fierar beton	123	85	24	26	103	238	lăcătuș		66,0
— sudor	143	62	19	26	111	218	constructor	361	60,5
— lăcătuș	146	65	24	26	100	215			59,6
— tinichigiu	301	—	5	—	55	60			16,6
— zidar rosar construcții civile	409	15	—	—	197	212			34,1
— zidar industrial	410	15	—	—	196	211			33,9
— zidar tencuitor	359	21	—	—	241	262	zidar montator	621	42,2
— mozaicar-faianțar	354	16	—	—	251	267			42,9
— montator prefabricate	343	21	—	—	257	278			43,7
— ipsosar șantier	283	41	8	—	289	338			54,4
— izolator hidrofug	390	39	7	18	163	227			36,8
— izolator termofonic	372	26	20	44	155	245			39,7
— izolator pentru lucrări speciale	357	38	15	18	189	260	izolator	617	42,1
— asfaltator	228	52	22	13	302	389			63,0
— instalator tehnico-sanitar	451	28	—	—	52	80	instalator pentru instalații cu conducte	531	15,0
— instalator gaze	388	41	—	—	92	143			39,9
— instalator încălziri centrale	428	43	—	—	60	103			19,4
— electrician	377	—	—	—	—	—	electrician	377	—
— instalator ventilații condiționate	409	—	—	—	—	—	instalator ventilații condiț.	409	—

● Echilibrarea volumului de cunoștințe

ANALIZÎND VOLUMUL DE CUNOȘTINȚE cerut de fiecare din noile meserii, rezultă că se impune un ultim criteriu și anume : **profesiunile de profil larg ce se vor proiecta să necesite volume de muncă oarecum echilibrate, astfel ca să se poată stabili una, cel mult două, categorii privind durata de pregătire a cadrelor de muncitori.**

În baza ultimelor două criterii, meseria de **tinichigiu** se cere a fi cuprinsă în profesia de profil larg — lăcătuș -constructor.

Cu privire la meseria de **zugrav-vopsitor** se prezintă două soluții.

a) Pe baza criteriului **cunoștințelor comune** aceasta meserie poate fi inclusă în cea de izolator, meseria urmînd a se numi : **izolator-vopsitor.**

b) Pe baza criteriului **înlănțuirii logice,** meseria de zugrav-vopsitor se poate include în meseria de constructor în lemn, asigurînd prin aceasta o mai largă folosire a muncitorilor calificați pe acest profil în faza de finisaj a construcțiilor de clădiri.

Ca rezultat al lărgirii profilului meseriilor prin aplicarea ultimelor trei criterii se obțin două variante de cumulare a meseriilor și formare a profesiilor de profil larg pentru muncitorii întreprinderilor ce execută construcții civile și industriale din care reținem pe aceea dată în tabelul nr. 1, întrucît prezintă avantajul că :

- includerea meseriei de zugrav-vopsitor în cea de constructor în lemn asigură o mai bună folosire a muncitorilor calificați în această meserie pe toată durata executării obiectelor de construcții ;
- realizează o echilibrare a volumelor de muncă necesare însușirii meseriei.

● De la 23 de meserii la numai 5

TRECEREA LA MESERII de profil larg impune luarea de măsuri pentru organizarea formării viitorilor muncitori constructori prin școli profesionale și a cadrelor de muncitori existenți în producție pe atare meserii, precum și pentru cointeresarea materială a muncitorilor în extinderea calificării și a sferei de atribuții potrivit profilului noilor meserii. Evident, toate acestea presupun **reconsiderarea indicatoarelor tarifare de calificare.**

În privința organizării calificării muncitorilor de profil larg, aci se impune doar precizarea că în concepția soluției elaborate, ridicarea calificării muncitorilor existenți în producție la nivelul profilului meseriilor din tabelul nr. 1 **ar urma să se efectueze pe parcursul celor trei etape, după cum se propune în grafic în mod treptat prin însușirea la început a specialităților apropiate și apoi a celor mai diferențiate.**

Propunerile de cumulare a meseriilor apropiate au în vedere ca activitățile corespunzătoare cunoștințelor ce urmează a se cumula să se înlănțuiască logic în cadrul procesului de execuție a lucrării astfel ca să se asigure folosirea muncitorului respectiv în mai multe faze de execuție a clădirii. Exemplu : „Dulgherul-vopsitor" execută lucrări de dulgherie în fazele infrastructură și structură, iar zugrăveli și vopsitorii în faza de finisaj a clădirii.

Cumularea cunoștințelor propuse pentru etapa I reprezintă modul de grupare pe care-l considerăm ca fiind cel mai logic, dar gruparea poate fi modificată fie în funcție de nevoile imediate ale fiecărei organizații de construcții, fie în funcție de tendințele manifestate de muncitori. O anumită dirijare a acestor tendințe va fi totuși necesară pentru atingerea obiectivului final prevăzut în etapa a III-a.

Etapa a II-a de cumulare este concepută ca o fază intermediară la care se va

trece după ce s-a acumulat o anumită experienţă în activitatea de cumulare a meseriei. În această etapă cumularea urmăreşte să lărgească mai mult sfera de atribuţii a muncitorilor. De aceea în această etapă se va acorda atenţie deprinderii acelor variante de cumulare care vor corespunde cel mai bine asigurării unui flux continuu în desfăşurarea procesului de construcţii. Meseriile cumulate în această etapă sînt de tipul dulgher-tîmplar-vopsitor care cumulează cunoştinţe de dulgher, tîmplar, geamgiu, zugrav-vopsitor. **Ca efect al etapei a doua numărul meseriilor se restrînge de la 23 la 10.**

În etapa finală se preconizează să se ajungă la 5 meserii de profil larg : constructor în lemn ; lăcătuş-constructor ; zidar-montator ; izolator ; instalator pentru instalaţii cu conducte.

În structura pe care o oferă profesiunile de larg profil propuse, o seamă de muncitori vor avea asigurat front de lucru în toate cele trei faze de execuţie a clădirii : infrastructură, structură şi finisaje, iar muncitorii instalatori vor găsi ocupaţie la mai multe feluri de instalaţii, ceea ce creează condiţii favorabile pentru organizarea formaţiilor complexe de lucru pentru producţia finită.

❶ Efectul industrializării construcţiilor

METODELE INDUSTRIALE de executare a obiectelor de construcţii se caracterizează prin faptul că o mare parte a proceselor tehnologice ce se desfăşoară în prezent pe şantiere cum sînt cofrarea, fasonarea şi montarea armăturii, prepararea şi turnarea betoanelor, montarea tîmplăriei, executarea tencuielilor şi a placajelor pe pereţi etc. se transferă în fabricile sau atelierele de prefabricate. Activitatea de construcţii civile şi industriale se axează în această situaţie pe folosirea într-o pondere mare a prefabricatelor plane sau spaţiale, care se primesc pe şantiere cu un grad avansat de finisare.

Întrucît industrializarea construcţiilor este o problemă a perspectivei în ramura construcţiilor din ţara noastră, am socotit ca fiind util să analizăm care ar fi **efectul industrializării pe scară largă a executării construcţiilor, asupra conţinutului meseriilor de profil larg** şi asupra productivităţii muncii.

Procesele tehnologice ce urmează a se executa pe şantiere, în cazul folosirii prefabricatelor se micşorează simţitor, ele putîndu-se grupa în trei categorii :

a) Executarea **infrastructurii** care comportă executarea aceloraşi procese tehnologice, ca şi la sistemele constructive clasice — săpături, cofraje pentru betoane în elevaţie, armare şi betonare, izolarea fundaţiilor iar uneori şi ziduri. Toate aceste procese necesită formaţii de muncitori cu calificare corespunzătoare lucrărilor de executat, dar al căror mod de calificare este de obicei de categoria 3 şi 4, uneori cel mult 5.

b) Executarea **structurii de rezistenţă** din elemente prefabricate care constă în montarea prefabricatelor şi comportă următoarele procese de lucru : trasarea şi pozarea montării, montarea prefabricatelor, sudarea legăturilor, betonarea legăturilor.

Efectuarea acestor procese implică folosirea muncitorilor calificaţi pe meseria de profil larg „montator prefabricate".

c) **Executarea finisajelor** care impune efectuarea următoarelor operaţii : rostuirea şi izolarea îmbinărilor (rosturilor), executarea izolaţiilor de acoperiş, remedierea unor finisaje sau tîmplării deteriorate pe timpul montării, iar la folosirea panourilor de prefabricate (plane) şi executarea pardoselilor.

Pentru lucrările de **instalaţii** în cazul folosirii elementelor prefabricate, conductorii pentru instalaţia de lumină şi o parte din conductele pentru alimentarea cu apă, canalizare şi încălzire se înglobează în elementele prefabricate. Deci o dată cu montarea elementelor prefabricate se pune problema racordării elementelor de instalaţii, iar în paralel cu faza C a construcţiilor, montarea obiectelor şi recipientelor de instalaţii care n-au putut fi montate din fabrică.

În aceste condiţii, construcţiile ar trebui să fie executate pe cele trei faze, de către organizaţii sau subunităţi specializate, care să folosească muncitori de calificare corespunzătoare conţinutului proceselor tehnologice ce au de executat. În consecinţă conţinutul meseriilor de profil larg trebuie să satisfacă aceste necesităţi, să se profileze după fazele de execuţie.

Infrastructura construcţiilor ar urma să se execute de subunităţi specializate cu muncitori formaţi pentru două meserii de profil larg :

1) **dulgheri-izolatori**, al căror profil ar trebui să cuprindă : cunoştinţe de dulgher de la grupele I—III de cunoştinţe integral şi parte din cunoştinţele grupei IV (50%), cunoştinţe de izolator hidrofug de la grupa I, numai materialele bituminoase şi materialele pentru hidroizolaţii de la grupa II integral, de la grupa III fasonarea materialelor, în foi şi în suluri şi prepararea misturilor asfaltice şi circa 25% din cunoştinţele necesare executării hidroizolaţiilor şi turnării asfalturilor de la grupa IV.

2) **Zidari pentru fundaţii** al căror profil ar trebui să cuprindă : cunoştinţe de zidar roşar integral pentru grupele I—III de cunoştinţe, iar de la grupa IV executarea zidăriilor şi betoanelor, cunoştinţe de fierar beton, în totalitate, de la toate grupele.

Structura de rezistenţă ar urma să se execute de subunităţi de montatori cu muncitori formaţi tot pentru două meserii de profil larg.

3) **Montator de prefabricate** avînd profilul care îl are în prezent această meserie.

4) **Instalator pentru instalaţii cu conducte** avînd profilul propus în grafic.

Finisajele ar urma să se execute de subunităţi de finisaje cu muncitori formaţi pentru două meserii.

5) **Finisor-prefabricate** — al cărui profil ar trebui să cuprindă cunoştinţe de mozaicar-faianţar pentru grupa I urmînd să cunoască agregatele, lianţii şi materialele ceramice integral cunoştinţele grupei II şi III, iar pentru grupa IV placarea pereţilor şi turnarea pardoselilor şi scărilor ; cunoştinţe de zugrav vopsitor în totalitate.

6) **Electrician instalator** avînd profilul actual.

Volumul de cunoştinţe al acestor meserii este determinat în tabelul nr. 2.

Tabel nr. 2

Meseria de profil larg propusă	Meseriile ale căror cunoştinţe se cumulează	Volumul de cunoştinţe (ore)					Total cunoştinţe profil larg (ore)
		gr. I	gr. II	gr. III	gr. IV	Total	
Dulgher izolator pentru infrastructură	dulgher	73	14	44	47	178	350
	hidroizolator	54	28	22	68	172	
zidar-fundaţii	zidar-roşar	44	23	18	172	257	380
	fierar beton	47	16	30	30	123	
montator prefabricate	montator prefabricate	35	23	18	264	340	340
finisor-prefabricate	faianţar mozaicar	28	23	18	198	267	500
	zugrav-vopsitor	26	25	52	130	233	

Cumularea meseriilor şi formarea meseriilor de profil larg ridică o serie de probleme de ordin economic dintre care cea mai importantă ni se pare a fi însăşi **fundamentarea economică a variantei de cumulare a meseriilor** ce se preconizează.

Pentru a da o orientare asupra ordinului de mărime al efectului economic oferit de varianta de cumulare a meseriilor manuale vom admite organizarea executării lucrărilor de finisaj ale unui bloc de locuinţe în două ipoteze : **ipoteza întîi** — şantierul X dispune de muncitori calificaţi în meserii înguste aşa cum se găsesc astăzi pe majoritatea şantierelor **şi ipoteza a doua** — şantierul X dispune de muncitori calificaţi în meserii complexe la nivelul cumulărilor considerate în prezentul studiu.

Analizînd în paralel graficele întocmite pentru executarea aceluiaşi volum de lucrări, se poate stabili că posedarea de către muncitori a meseriilor de profil larg prezintă următoarele avantaje :

1. Durata executării lucrărilor în prima ipoteză este de 72 zile lucrătoare, iar în ipoteza a 2-a — de 60 zile, obţinîndu-se **o reducere simţitoare a duratei de execuţie — 16,66%.**

2) Consumul de muncă realizat este de 5013 om-zile în prima ipoteză şi de 4800 om-zile în ipoteza a doua, rezultînd **o reducere a consumurilor de muncă de** 4,25%.

(5013 — . 4800) . 100/5013 = 4,25%),

ceea ce înseamnă **o creştere a productivităţii muncii cu 4,44%.**

3) În prima ipoteză şantierul X trebuie să trateze executarea lucrărilor cu 135 de muncitori (persoane fizice), pe cînd în ipoteza a doua numai cu 80 de muncitori, **deci o reducere cu 40% a forţei de muncă folosite** ceea ce reprezintă o economie importantă în munca de normare şi chiar de conducere, precum şi economii importante la cheltuielile de regie (cazare şi asigurarea condiţiilor de lucru).

4) Numărul mediu de muncitori pentru faza de execuţie a finisajelor în ipoteza întîi este 69,6 oameni, iar în ipoteza a doua 80 de oameni.

În ipoteza întîi deşi numărul mediu de muncitori (al fazei) este mai mic, totuşi datorită variabilităţii diagramei forţei de muncă există perioade în care efectivul mare de muncitori suprasolicită cadrele tehnice, şi perioade în care efectivul mic exercită o solicitare incompletă. În ipoteza a doua curba este complet aplatizată, efectivul constant solicitînd cadrele tehnice la eforturi continui, de intensitate egală pe toată durata, nivelul eforturilor fiind corespunzător capacităţii, ceea ce înseamnă o utilizare mai judicioasă a personalului tehnic de pe şantiere.

5) Un efect favorabil este şi numărul mai redus de zile de muncă — întreruperi produse prin trecerea de la un obiect la altul, care, în cazurile cele mai favorabile, este de o zi pentru fiecare om. Admiţînd această ipoteză — cea mai favorabilă — fiecare muncitor folosit la un obiect are o zi de stagnări la intrarea în procesul de execuţie a obiectului şi alta la terminare — în total două zile.

În consecinţă, în prima ipoteză, muncitorii suportă 270 zile stagnări, pe cînd în a doua 160 zile, ceea ce înseamnă **o reducere a stagnărilor cu peste 40%.**

La rezultatele estimative pe care le oferă calculul trebuie adăugate o seamă de efecte economico-sociale nu mai puţin importante cum sînt **asigurarea stabilităţii cadrelor de muncitori pe o durată mai mare în aceeaşi organizaţie de construcţii,** direcţie în care ar acţiona asigurarea ocupării complete pe întregul parcurs de execuţie a produsului finit, creşterea cîştigului care ar cointeresa pe muncitori în ridicarea calificării şi îmbunătăţirea calităţii lucrărilor executate.

prof. ing. Miron BELEA

ETAPIZAREA REALIZĂRII MESERIILOR DE PROFIL LARG PENTRU MUNCITORII AFLAŢI ÎN PRODUCŢIE

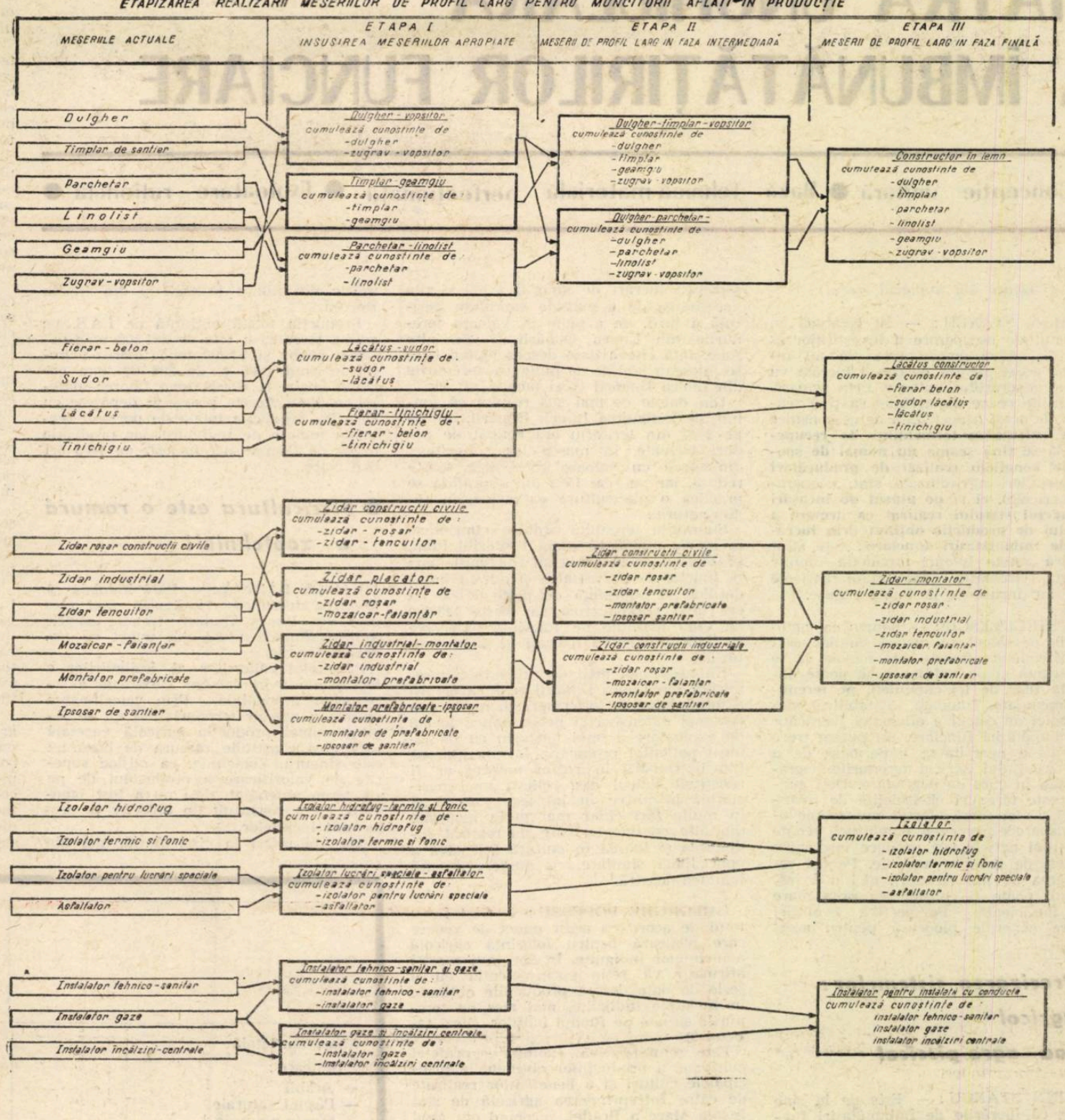

PIATRA UNGHIULARĂ A ÎMBUNĂTĂȚIRILOR FUNCIARE

● Concepție unitară ● Bază tehnică-materială perfecționată ● Exploatare rațională ●

(Urmare din numărul trecut)

MARIN STANCU: — În legătură cu termenul de recuperare a investițiilor aș vrea să adaug următoarele. Să nu uităm că acest pămînt pe care-l lucrăm va fi și al generațiilor viitoare. Prin urmare, investițiile ce se fac trebuie să țină seama și de acest aspect. Iată de ce consider ca **la calcularea termenului de recuperare să se țină seama nu numai de sporul de beneficiu realizat de producători** (întreprinderi agricole de stat, cooperative agricole), **ci și de plusul de încasări la bugetul statului realizat ca urmare a plusului de producție obținut prin lucrările de îmbunătățiri funciare**; este știut că fără aceste lucrări producția rămîne limitată, circulația produselor agricole mică, iar încasările la buget reduse.

I. CHIRCULESCU: — Pentru ca metodologia de calcul să devină cu adevărat un instrument eficient este nevoie să se țină seama și de **valuta ce se poate obține la 1000 de lei cheltuieli, pe terenurile amenajate.** Totodată, la stabilirea metodologiei de calcul a eficienței lucrărilor de îmbunătățiri funciare, nu putem trece cu vederea necesitatea imperioasă de a reda circuitului agricol terenurile degradate sau în curs de degradare. Deși pentru aceste terenuri cheltuielile de investiții sînt mai mari, efortul nu trebuie oprit, deoarece asemenea pămînturi, redate circuitului agricol, vor produce însemnate cantități de produse agricole. Pentru recuperarea de noi terenuri, nici o investiție nu poate fi considerată prea mare sau ineficientă. Perspectiva evoluției noastre generale pledează pentru acest lucru.

● Precizarea sistemelor: agricol sau agro-piscicol

MARIN STANCU: — Este de la sine înțeles că lucrările de îmbunătățiri funciare nu sînt un scop în sine. Iată de ce noi trebuie să știm din timp, încă din faza de proiectare, ce folosință vom da terenurilor pe care se execută lucrări de îmbunătățiri funciare.

N. SIMIONESCU: — Discuțiile au relevat, printre altele, o problemă mult dezbătută, dar și controversată, anume: dacă pe anumite terenuri îndiguite din Lunca Dunării este bine să organizăm exploatarea piscicolă sau să le dăm o folosință agricolă. Cum considerați că este mai bine, mai eficient? Să organizăm sistem agricol sau sistem agropiscicol?

MARIN STANCU: — De cînd este lumea, în toate orînduirile sociale, pămînturile cele mai bune au fost folosite pentru agricultură. Așa cum arată îndelungata experiență a omenirii, scara folosinței pămînturilor a fost următoarea: plante tehnice, legume, vie și pomi. Apoi vin cerealele, ierburile (pășunile naturale) și în final silvicultura. Numai după ce aceste folosințe au fost epuizate și, deci nu merge nici silvicultura, terenurile respective sînt atribuite pisciculturii. Aceasta fiindcă s-a dovedit că piscicultura valorifică cel mai puțin economic pămîntul.

MIHAI CÎMPEANU: — Poate este vorba de pescuitul natural, nu de cel organizat pe principii industriale.

MARIN STANCU: — Nu, nicidecum, Este vorba de piscicultură, unde pentru fiecare tonă de pește trebuie să alocăm producția de pe un hectar cultivat. Iată de ce consider că piscicultura se poate face cu bune rezultate în toate bălțile pe care le avem, dar pe care însă nu le amenajăm cum se cuvine pentru a servi acestui scop. Numai bălțile interioare din toată țara însumează o suprafață de circa 70 000 ha.

VIRGIL GAVRILESCU: — În terenurile îndiguite este bine să organizăm exploatarea agricolă a terenurilor, iar acolo unde condițiile o impun, să aplicăm sistemul agropiscicol. Aceasta o consider a fi calea rațională de folosire a terenurilor din incintele îndiguite.

IULIU LUCA: — Țin să subliniez un fapt care aici a fost menționat și care cred că dă adevăratul sens rațional lucrărilor de îmbunătățiri funciare. Acestea nu sînt un scop în sine. Noi nu facem asemenea lucrări de amorul artei, ci din necesitatea de a extinde suprafața agricolă a țării, de a pune în valoare terenurile din Lunca Dunării și din alte zone. Iată cîteva date despre modul cum se foloseau înainte de îndiguire terenurile din Lunca Dunării (vezi tabelul nr. 1).

Din datele de mai sus rezultă că înainte de îndiguirea Luncii Dunării, aproape 20% din teritoriu era ocupat de păduri formate, în marea lor majoritate, din specii cu valoare economică foarte redusă, iar pe cca. 15% din suprafață se practică o piscicultură extensivă, în regim natural.

Suprafața terenului arabil cuprindea, în medie numai 35% din teritoriul total, prezentînd de la an la an fluctuații mari în funcție de intensitatea și durata inundațiilor. O suprafață de peste 64 000 ha era total neproductivă, iar peste 143 000 ha erau deținute de folosințe extensive și slab productive (pășuni și fînețe naturale).

Un asemenea mod de utilizare a terenurilor din Lunca Dunării și de structură a folosințelor de teren agricol, reprezenta cea mai extensivă și neeconomică formă de exploatare a unui teritoriu cu un ridicat potențial productiv. Iar menținerea Luncii Dunării în regim natural ar fi constituit unicul caz, relicva unei agriculturi primitive în întreaga Europă și în multe țări chiar mai puțin avansate din alte continente, care au realizat îndiguirea și luarea în cultură intensivă a unor lunci similare, cu multe decenii înaintea noastră.

GHEORGHE POPESCU: — Sînt întru totul de acord cu acest punct de vedere care pledează pentru folosința agricolă a incintelor îndiguite. În sprijinul acestei afirmații vă rețin puțin atenția cu o serie de date despre producțiile obținute în incintele îndiguite, mai ales pe terenurile situate pe fundul bălților. (Vezi tabelul 2).

Este semnificativă evoluția suprafeței cultivate, a producțiilor obținute la principalele culturi și a beneficiilor realizate de către Întreprinderea agricolă de stat Insula Mare a Brăilei, începînd din anul 1964, cînd s-a trecut la dezvoltarea agriculturii în spatele digurilor ce începuseră a se construi.

Beneficiile realizate sînt deosebit de favorabile ținîndu-se seama că în primii ani de la luarea în cultură a terenurilor ameliorate sînt necesare lucrări agrotehnice numeroase și de mare amploare, care necesită un volum mare de cheltuieli.

Așadar, în Insula Mare a Brăilei, pe 14 500 ha, s-a obținut în 1967 o cantitate totală de porumb boabe de 62 000 tone, deci cca. 35% din întreaga producție medie totală care se obținea înainte de îndiguire, de pe întregul teritoriu al Luncii Dunării. În următorii 2 ani — adică pînă la terminarea lucrărilor de desecare, suprafața arabilă a Insulei Mari a Brăilei va crește la cca. 55 000 ha, obținîndu-se o producție totală de cca. 220 000 tone porumb boabe.

Alte numeroase întreprinderi agricole de stat au realizat producții mari la principalele culturi și au obținut beneficii apreciabile, pe terenurile îndiguite și desecate din Lunca Dunării și din Insula Borcea.

Producția totală obținută de I.A.S. pe aceste terenuri a fost de 334 500 tone porumb boabe și 52 800 tone floarea-soarelui în anul 1966 și de 308 200 tone porumb boabe și 60 000 tone floarea-soarelui în 1967. Aceste producții depășesc cu 60—75% producția totală de porumb realizată înainte de îndiguire, iar producția totală de floarea-soarelui este de 4—5 ori mai mare.

● Piscicultura este o ramură a zootehniei!

VASILE BĂNICĂ: — Fără îndoială că folosirea terenurilor îndiguite, mai ales cele din Lunca Dunării trebuie să fie judicios fundamentată din punct de vedere economic.

Principiul călăuzitor al îndiguirilor a fost punerea în valoare maximală a terenurilor inundabile. Prin valorificarea optimă a acestor terenuri însă nu se înțeleg numai producția agricolă vegetală care deși constituie ramura de bază nu este singura. Zootehnia, ca mijloc superior de valorificare a produsului de pe un teren amenajat, deși nu a fost ignorată, nu a constituit un obiectiv la proiectarea incintelor.

Mă voi referi la piscicultură, una din ramurile zootehnice, proprie terenurilor mlăștinoase, cum sînt cele din Lunca Dunării și care putea contribui la o mai eficientă valorificare a unui ansamblu hidroameliorativ agropiscicol.

În incintele unde piscicultura a primit teritoriu de producție, indicatorii tehnico-economici ai întregii amenajări s-au îmbunătățit asigurînd totodată folosirea în comun a unor lucrări și condiții mai bune de exploatare atît pentru agricultură, cît și pentru piscicultură.

Astăzi, cînd problema valorificării complexe a incintelor îndiguite apare ca o necesitate firească în evoluția acestora, zootehnia va trebui să-și primească locul cuvenit, iar dintre ramurile zootehnice, piscicultura va trebui să-și aducă contribuția sa la sporirea eficienței economice a incintelor îndiguite.

Amenajările piscicole fac parte din lucrările de îmbunătățiri funciare cu deosebirea că în timp ce îmbunătățirile funciare au ca scop punerea în valoare a terenurilor degradate sau slab productive prin agricultură, amenajările piscicole, ca un caz particular al hidroameliorației, valorifică terenurile respective prin piscicultură. Mijloacele ameliorative sînt aceleași și ele constau din diguri, canale, stăvilare, stații de pompare etc., iar specialiștii sînt de cele mai multe ori exponenți ai acelorași facultăți de agronomie.

În aceste condiții, amenajările piscicole se plasează în mod firesc în cadrul lucrărilor de îmbunătățiri funciare, chiar dacă organizarea departamentală le situează în ministere diferite.

Ținînd seama de posibilitatea pisciculturii de a valorifica terenurile cele mai joase dintr-o incintă îndiguită (care sînt în general terenuri cu un potențial ridicat de sărăturare) apare rațional ca aceste terenuri să fie atribuite pisciculturii, cu avantaje importante atît pentru agricultură, cît și pentru piscicultură.

Avînd în vedere faptul că folosința agricolă și piscicultura se completează în mod armonios, locul acestora pe linia concepției, a realizării lucrărilor și a exploatării nu poate fi decît împreună, aceasta cu atît mai mult cu cît beneficiile incintelor sporesc, iar terenurile care ridică probleme tehnice pot fi valorificate superior prin carne de pește.

Tabel nr. 1

	Total Lunca Dunării (ha)	BENEFICIARI		
		Agricultură (ha)	Piscicultură (ha)	Silvicultură (ha)
Suprafața totală	552 400	366 000	80 800	105 600
din care:				
— Arabil		168 000	—	—
— Pășuni naturale		118 860	—	—
— Fînețe naturale		7 800	—	—
— Vii hibride		1 280	—	—
— Livezi		1 700	—	—
— Teren neproductiv (mlaștini și stufăriș)		64 340	—	—
— Teren construit		4 020	—	—

Tabel nr. 2

Specificare	U.M.	1964	1965	1966	1967	1968
Suprafața cultivată	ha	2764	12 301	20 251	23 172	37 687
Însămînțată cu porumb	ha	2000	6074	12 066	14 484	28 000
Producția medie	kg/ha	2016	2771	3580	4290	—
Însămînțată cu floarea-soarelui	ha	—	1000	4050	4359	7700
Producția medie	kg/ha	—	2036	2067	1906	—
Beneficiu total	mii lei	—	5375	10 530	16 035	—
Beneficiu	lei/ha	—	437	520	692	—

Un instantaneu de sezon: strîngerea recoltei de păioase

PUNCTE DE VEDERE

CALCULUL MARGINAL — UN INSTRUMENT PE NEDREPT IGNORAT

SE ȘTIE că derivata unei funcții măsoară ritmul instantaneu de creștere a unei mărimi față de alta și aproximează ritmul mediu real de creștere cînd variația considerată este mică. Or, faptul că derivarea permite exprimarea matematică corectă și precisă a unei variații infinit de mici în analiza evoluției unui fenomen sau proces este evident că nu poate fi trecut cu vederea în studiul fenomenelor economice. În esență, semnificația economică pe care școala economiei matematice o dă derivatei este următoarea : utilitățile marginale (adică ale variațiilor finale mici ale cantităților consumate sau posedate) sînt derivatele parțiale ale funcțiilor integrale de plăcere (sau de satisfacție) pe care un individ le extrage din consumul unor bunuri combinate. Este evident caracterul subiectivist al concepției economice care stă la baza acestei interpretări.

Eșecul marginalismului și calculul infinitezimal

Folosirea noțiunilor analizei matematice de către reprezentanții școlii economiei matematice la determinarea valorii și a prețurilor **pe fundamentul teoriei utilității marginale a pus însă într-o lumină nejustă tehnica matematică a calculului „marginal"**. Or, calculul marginal nu trebuie confundat cu marginalismul economic, el nu este o doctrină economică, ci un instrument matematic de măsurare a influenței unei creșteri minime în dinamica unei variabile asupra altor variabile dependente de ea, care poate fi aplicat în studiul unor fenomene din economie, ca și din alte domenii ale științelor naturii și sociale. Deși teoria utilității marginale a fost abandonată chiar în occident în mare parte și limitată, în general, la studiul comportării consumatorului, calculul marginal este aplicat pe scară largă în analiza economică.

Perioada de după cel de-al doilea război mondial este caracterizată printr-o accentuare a tendinței de matematizare a științei economice. Un impuls sensibil în această direcție l-a dat descoperirea programării matematice și a teoriei jocurilor, dezvoltarea ciberneticii economice. Dintre multiplele aspecte generate de matematizarea științei economice, aplicarea principiilor calculului diferențial la determinarea maximului și minimului funcțiilor economico-matematice — cunoscută sub denumirea de calcul marginal [1] — suscită un interes deosebit, fiind obiect de controversă în literatura economică.

Poziția economiștilor este departe de a fi unitară în această problemă. Nu lipsesc nici luările de poziții extreme. Schumpeter, de pildă, a considerat că din domeniile matematicii, doar analiza infinitezimală, iar din capitolele acesteia îndeosebi teoria maximei și minimei este de o mare importanță în cercetarea economică, însușindu-și caracterizarea dată acesteia de Edgeworth ca fiind „limba maternă a economiei" [2]. O poziție oarecum opusă au adoptat autorii „Teoriei jocurilor" [3] și, de curînd, economistul englez J. R. Hicks [4], fără însă să anuleze rolul calculului infinitezimal în știința economică. Economistul sovietic M. Kolganov afirmă că pentru calculele exacte în economie cea mai mare perspectivă o are algebra superioară și nu analiza matematică. Mai puțin justificată — considerăm noi — este negarea aproape totală a utilizării analizei matematice în calculele de optimizare [5].

Fiind cu totul de acord cu teza că în cazul optimizării în condiții de liniaritate este de prisos să se recurgă la calculul diferențial, sîntem de părere că studiile fenomenelor economice complexe obligă la părăsirea prezumției de liniaritate. De altfel, programarea matematică a evoluat spre forme superioare în care se recurge și la noțiunile analizei matematice. În esență, nici o metodă matematică nu poate fi fetișizată ; optimizarea calculelor economice implică utilizarea metodelor... optime.

Utilizarea calculului marginal în analiza economică este condiționată, în primul rînd, de însușirea noțiunii de funcție matematică, ca un element constitutiv în sistemul categoriilor de bază ale metodei în știința economică. Orice relație între cantități poate fi reprezentată printr-o funcție matematică. Ideea de funcție implică, atît existența unei legături între valorile a cel puțin două variabile, cît și dependența unei variabile de alta. Aplicarea noțiunii de funcție în analiza economică presupune stabilirea legăturilor reciproce dintre mărimi economice variabile : pentru o anumită valoare a uneia sau a mai multor variabile economice independente (alese sau date) se poate calcula valoarea funcției economico-matematice respective, adică mărimea valorii economice dependente. Pentru a înlătura caracterul formal al unei asemenea operațiuni este indicat ca utilizarea funcțiilor matematice să fie obiectul unei analize economice complexe și multilaterale. În primul rînd, să se evidențieze faptul că, de regulă, ele exprimă o legătură de la cauză la efect. Aceasta nu exclude posibilitatea studierii unor legături funcționale din activitatea economică, formalizabile matematic, care să nu oglindească în mod nemijlocit relații cauzale, ci de altă natură, de pildă : de structură, de intercondiționare, de interacțiune, de variație concomitentă etc. Studiul funcțiilor nu se poate baza însă pe ignorarea cauzalității proceselor economice. Trebuie, de asemenea, evitate exagerările în tendința de a stabili funcții economico-matematice universal valabile.

În ilustrarea importanței analizei economice marginale ne vom limita la cîteva considerente despre funcția producției și funcția prețului de cost al producției.

Funcția producției

stabilește legătura dintre rezultatele producției și elementele (factorii) producției. Econometricianul Lawrence Klein definește funcția producției ca o relație tehnică sau inginerească între cheltuieli (input) și producție (output) [6]. S-a determinat matematic existența unei funcții a producției care leagă între ele diversele cheltuieli de producție și produsele respective și a cărei formă generală este :

$$f(q_1, q_2 \ldots\ldots, q_i, \ldots\ldots q_n) = 0,$$

q_i fiind cantitatea din bunul i produsă sau consumată ; q_i va fi pozitiv dacă este vorba de producție (i este un produs) și negativ dacă este vorba de un consum (i este un factor de producție). O mare răspîndire în literatura econometrică occidentală o au funcțiile producției de tip Cobb-Douglas de forma generală $x = Al^{\alpha} K^{\beta} u$ unde : x = producția, l = cheltuiala de muncă, k = cheltuiala de fonduri fixe și u = perturbarea aleatoare.

Derivata parțială a funcției producției în raport cu cheltuiala de producție i se numește productivitatea sau, mai corect, **randamentul marginal** al elementului (sau factorului) de producție i.

Utilizarea noțiunii „randament marginal" în știința economică îmbogățește analiza fenomenelor și proceselor economice cu un instrument de cercetare **ignorat în mod nejustificat**. De pildă, aplicarea calculului randamentului marginal s-a dovedit eficientă în unele cercetări de economie agrară ; în vederea creșterii rentabile a animalelor și păsărilor este posibilă determinarea rațiilor optime de furajare a animalelor și păsărilor, determinarea momentului optim de tăiere a porcilor și vitelor îngrășate pentru carne, a greutății optime de piață a păsărilor ; pentru utilizarea rațională a îngrășămintelor s-au elaborat variante economice optime de folosire a lor.

Funcția prețului de cost al producției

Spre deosebire de funcția producției, care este o relație multivariată care asociază producția cu mai multe cheltuieli, funcția prețului de cost este, de regulă, o relație bivariată care asociază producția cu prețul de cost total. Ea este o expresie matematică a variației prețului de cost total față de creșterea producției : $\pi = f(x)$. Variabilele x și π sînt în mod necesar restrînse la valori pozitive.

În calculele economice din țara noastră se folosește, de regulă, **prețul de cost mediu**. Aplicarea analizei matematice a dat naștere la noțiunea de **preț de cost marginal**, prin derivarea funcției prețului de cost total. Dacă considerăm funcția prețului de cost total $\pi = ax^2 + bx + c$, atunci obținem : a) prețul de cost mediu $\pi = ax + b + \frac{c}{x}$, prin divizarea prețului de cost total cu cantitatea x ; b) prețul de cost marginal $\frac{d}{dx} = 2ax + b$, prin derivare ; prețul de cost marginal este prima derivată a funcției prețului de cost total.

În analiza economică se pot folosi ambele noțiuni ale prețului de cost, urmînd ca, ținînd seama de specificul fenomenului examinat, să se ia în considerație fie prețul de cost mediu, fie cel marginal. După părerea noastră, utilizarea în analiza economică a prețului de cost marginal prezintă un interes deosebit în domeniul industriilor extractive, adică acolo unde intervine caracterul limitat al resurselor. Rezerva **totală** față de utilizarea prețurilor marginale nu este justificată din punct de vedere teoretic. Noțiunea de rentă diferențială, de pildă, este o noțiune marginală deoarece cuprinde ideea de limită (a nu se confunda marginal cu marginalist) fată, de pildă, dona citate din Marx : „Prețul de producție pe cel mai prost pămînt, care nu dă nici o rentă, este întotdeauna prețul care regleză piața" [7] ; „...renta diferențială este determinată de diferența dintre produsul capitalului investit în pămîntul cel mai prost, care nu dă rentă, și cel al capitalului investit în pămînt mai bun" [8].

Extinderea utilizării prețurilor marginale nu o găsim însă justificată deoarece limitarea resurselor nu are un caracter general, așa încît prețul trebuie să aibă la bază cheltuielile de muncă mijlocii.

Nu există o incompatibilitate în privința folosirii concomitente în analiza economică a mărimilor medii și a celor marginale. Crearea unor noi capitole ale matematicii moderne, consacrate în mod special calculului economic nu poate constitui un motiv pentru neglijarea unui instrument matematic a cărui semnificație economică nu a fost încă pe deplin epuizată.

dr. M. HOROVITZ

[1] Vezi Oscar Lange. **Political Economy, vol. I, General Problems, The Macmillan Company, New York, 1963, pag. 234.**

[2] Joseph A. Schumpeter : „Aufsätze zur Ökonomischer Theorie".

[3] John von Neumann and Oskar Morgenstern : „Theory of Games and Economic Behaviour" Princeton, 1953, pag. 6.

[4] J. R. Hicks — Linear Theory in Surveys of Economic Theory, volumul III, Resource Allocation, Macmillan London, Melbourne, Toronto, St. Martin's Press, New York, pag. 75—76.

[5] Vezi M. Kolganov, Economia politică și matematica. Voprosî ekonomiki nr. 12/1964, pag. 112—113.

[6] Lawrence R. Klein : An Introduction to Econometrics, Prentice Hall, Inc. 1962, pag. 84.

[7] K. Marx : Capitalul, vol. III, partea a II-a, pag. 627.

[8] Karl Marx : Capitalul, vol. III, partea a II-a, pag. 641.

CURIER

■ În zilele de 29 și 30 iunie 1968 va avea loc la Timișoara sesiunea de comunicări pe tema **Organizarea științifică a producției**, inițiată și coordonată de Institutul politehnic și Universitatea din Timișoara, cu sprijinul Institutului de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România.

■ Nimeni nu se mai îndoiește astăzi de avantajele metodelor moderne de optimizare a proceselor și fenomenelor economice. Totuși, uneori noțiunea optimului economic este împinsă spre anumite limite care duc la rezultate negative. Asupra acestor aspecte atrage atenția Yves Mainguy în articolul său intitulat deosebit de sugestiv **L'optimum économique et ses pièges** (Optimul economic și capcanele sale), publicat în numărul pe martie al revistei GESTION. Yves Mainguy consideră că, deși trebuie să ne orientăm permanent spre perfecțiune, nu trebuie să pierdem din vedere realitatea și aceasta cu atît mai mult cu cît aceasta se desfășoară în timp, iar timpul nu așteaptă. Aceste puneri în gardă nu trebuie în nici un caz să fie înțelese ca o pledoarie pentru întoarcerea la empirism, dar trebuie să se aibă în vedere dinamismul deciziilor luate. Astfel, deseori o soluție mai puțin bună, dar aplicabilă imediat, poate duce la rezultate economice superioare unei soluții optime, dar a cărei introducere necesită mai mult timp. Autorul atrage atenția asupra faptului că această opinie nu este rezultatul unor deducții speculative, ci constituie o sinteză a diferitelor cerințe stipulate de mai multe firme și întreprinderi care — mai ales în ultima vreme — solicită din partea ordinatoarelor nu o soluție optimă, ci din contra o familie de soluții plasate în jurul optimului absolut.

■ În ziua de 24 iunie 1968, la Academia de studii economice din București a avut loc ședința festivă consacrată aniversării a 150 de ani de la nașterea lui Ion Ionescu de la Brad, personalitate marcantă a științei românești din veacul al XIX-lea. Au fost prezentate comunicările : **Ion Ionescu de la Brad — clasic al gîndirii economice românești** de conf. dr. N. Ivanciu ; **Problema agrară în Principatele Române în opera lui Ion Ionescu de la Brad** de conf. dr. O. Parpală ; **Ion Ionescu de la Brad și contribuția sa la știința agricolă românească** de prof. dr. Bujor Mănescu ; **Statisticianul Ion Ionescu de la Brad** de conf. N. Marcu ; **Contribuția lui Ion Ionescu de la Brad la istoria contabilității** de prof. dr. doc. I. Mărculescu ; **Ion Ionescu de la Brad — militant pentru progresul economic** de prep. Șerban Stelu.

■ N. I. Șehet afirmă în articolul **Obșcestvenno neobhodimîe zatraty truda** (Cheltuielile de muncă socialmente necesare), apărut în revista VESTNIK MOSKOVSKOGO UNIVERSITETA nr. 3/1968, că cheltuielile de muncă socialmente necesare reprezintă o categorie generală a tuturor formelor de producție. Făcînd abstracție metodică de relațiile marfă-bani, abstracție posibilă doarece socialismul nu ar reprezenta în esența sa o formă a producției de marfă, ci o formă nemijlocit socială de producție, în cadrul căreia relațiile de marfă-bani au loc datorită unor împrejurări exogene, autorul afirmă și pentru socialism valabilitatea categoriei timp de muncă socialmente necesar. Cu următoarea deosebire : în timp ce în producția de marfă se consideră normale condițiile obiective luate ca o medie, în producția socială nemijlocită sînt normale toate condițiile incluse în planul determinat în mod obiectiv în ce-i privește pe producători, socialismul presupune ca aceștia să aibă, în condiții de producție deosebite, condiții egale de remunerare materială. Reintroducînd relațiile marfă-bani, N. I. Șehet ajunge la concluzia că, datorită naturii duble a formei de producție în socialism, sînt socialmente necesare atît cheltuielile diferite, cît și cele socialmente mijlocii. Cînd cauzele obiective și subiective ale deosebirilor în cheltuielile pentru producția unei unități de marfă sînt greu de separat, predomină prețurile unice (de ex. în industria prelucrătoare) ; cînd o astfel de separare este posibilă, predomină prețuri diferențiate (în agricultură, în industria extractivă).

■ În Editura Științifică a apărut de cîteva zile lucrarea PROGRAMAREA PĂTRATICA. **Introducere în programarea convexă**, de Mihai Dragomirescu și Mircea Malița (394 pag.). Autorii au considerat că cititorul care s-a familiarizat cu programarea liniară,

tratată într-o serie de lucrări în limba română, este pregătit să facă pasul următor — studierea programării pătratice — oferindu-i metode și modele matematice pentru o clasă întreagă de probleme ireductibile la cazul liniar.

U.M.M.U.M. — BAIA MARE ŞI CÎTEVA DIN PRODUSELE SALE

Uzina mecanică de maşini şi utilaj minier din Baia Mare s-a născut în 1952. Era pe atunci, ca şi în primii ani care au urmat, un atelier mai mare de reparaţii a utilajelor aparţinînd exploatărilor miniere din fosta regiune Maramureş. La 1 ianuarie 1960, ea a devenit întreprindere constructoare de utilaj minier, cu profil special pentru instalaţiile de preparare.

Între timp au avut loc o serie de modificări şi completări, printre care cea mai importantă a constat în transformarea treptată, în două etape, a turnătoriei de fontă în turnătorie de oţel, înzestrată cu două cuptoare, fiecare cu o capacitate de 1,5 tone.

Principalele secţii ale uzinei sînt:

- Turnătoria de oţel (împreună cu modelăria), cu o capacitate de producţie anuală de 4 500 tone;
- forja, cu o capacitate de producţie de 5 400 tone pe an;
- secţiile de prelucrări şi montaj;
- secţia de confecţionat scule pentru lucrul în mină, ca burghie şi capete detaşabile pentru perforare.

Principalii furnizori ai uzinei sînt unele dintre marile întreprinderi din ţară; cele 16—17 000 tone de oţeluri sînt primite de la Combinatele din Reşiţa şi Hunedoara, de la Combinatul siderurgic Galaţi (mai ales tablă groasă), „Laminorul"-Brăila (laminate şi benzi). Motoarele electrice mici sînt aduse de la Fabrica „Electroprecizia" - Săcele, cele mijlocii de la „Electromotor"-Timişoara, iar cele mari de la Uzina de maşini electrice-Bucureşti. Motoarele cu benzină pentru dumpere sînt fabricate de către Uzina „Timpuri noi"-Bucureşti. Din import (Franţa, Republica Federală a Germaniei) sînt procurate motoarele speciale şi o serie de întrerupători.

Uzina produce circa cinci sute de tipuri de utilaje miniere şi cu alte utilizări. Cei mai mulţi muncitori şi-au obţinut calificarea în şcolile profesionale din localitate ori în întreprinderi metalurgice din alte oraşe ca: „Unio"-Satu Mare, „Steagul roşu"-Braşov, „Laminorul"-Brăila.

Printre beneficiarii Uzinei se numără în primul rînd numeroase întreprinderi aparţinînd Ministerului Minelor (Combinatul minier Baia Mare, exploatările din Valea Jiului, întreprinderile miniere din Suceava, Deva, Bălan, Aghireş, Teliuc, Dobreşti etc.), dar nu numai ele. Pentru că, în afară de utilaj minier, se mai produc aici utilaje pentru întreprinderile de prefabricate din beton — ciururi vibratoare, lanţuri transportoare, alimentatoare de diverse tipuri, miezuri, cărucioare pentru miezuri, diferite tipuri de funiculare pentru transportul de minereu, balast şi altele. Aici s-au fabricat, de pildă, piesele necesare marelui funicular de la Porţile de Fier (în afară de cabluri) şi tot aici s-au executat două linii complete de funicular pentru transportul carbidului, necesare Combinatului chimic Craiova. De asemenea, s-au fabricat benzi transportoare pentru exploatarea carboniferă de la Rovinari.

Cele mai recente produse ale uzinei sînt dumperele pitice, cu o capacitate de 0,75 mc, folosite pe şantierele de construcţii şi pentru transporturi uzinale. Anul acesta se vor fabrica 120 de bucăţi, urmînd ca în 1969 numărul lor să se ridice la 360. Prezentate şi la tîrgurile de la Brno şi Poznan, dumperele băimărene au fost bine apreciate şi sînt tot mai solicitate.

★

Pentru viitorul apropiat sînt prevăzute o serie de extinderi şi reutilări ale uzinei, care vor contribui la mărirea capacităţii de producţie şi la lărgirea sortimentelor.

În curînd va intra în funcţiune curăţătoria de oţel, cu care prilej se va degaja turnătoria care, la rîndul ei, urmează a fi extinsă şi înzestrată cu un cuptor de 3 tone (în locul unuia dintre cele existente) şi amplificată pentru o producţie de 5 500 tone oţel pe an.

În cadrul uzinei se va ridica pînă în 1970 o hală de montaj pentru dumpere şi construcţii metalice de susţinere pentru benzi transportoare de mare capacitate. Tot acolo va fi integrată şi secţia de debitare generală a uzinei. În prima etapă — 1970 — hala va avea 3 000 mp urmînd să fie extinsă, fără însă a se depăşi cu nimic arealul industrial actual. Se prevede, bineînţeles, şi o creştere corespunzătoare a numărului de salariaţi şi a gradului lor de calificare, spre realizarea unor produse de calitate mereu sporită.

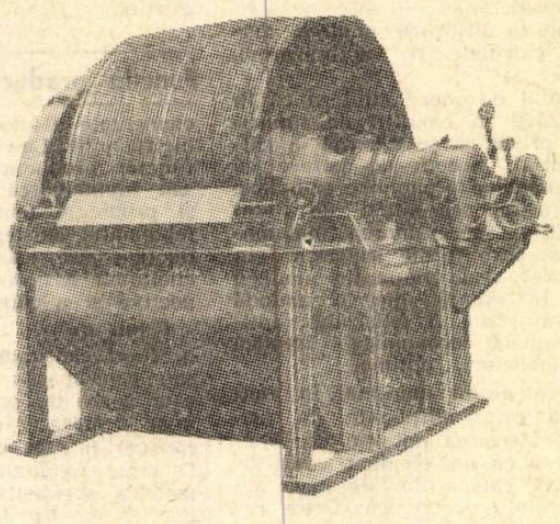

FILTRU DE VID CU TAMBUR — De 5 mc şi 10 mc, este utilizat în industria de preparare a minereurilor, pentru absorbţia lichidelor din soluţiile concentrate de minereuri, obţinute prin procesul de flotare. Prin intermediul capului de distribuţie, în timpul unui ciclu de filtrare (pentru o tură completă a tamburului) se stabilesc zone de funcţionare, măsurate în grade pe discul de distribuţie.

Filtrul de vid este prevăzut cu un dispozitiv de agitare care nu permite depunerea materialului pe fundul bazinului. Legătura filtrului cu pompa de vid se face prin intermediul a două conducte din cauciuc armat, plasate în partea de jos a capului de distribuţie. Suflarea depunerilor se face fără presiune suplimentară de aer. Desfundarea porilor pînzei se face prin intermediul unei suflante cu presiunea de două atmosfere.

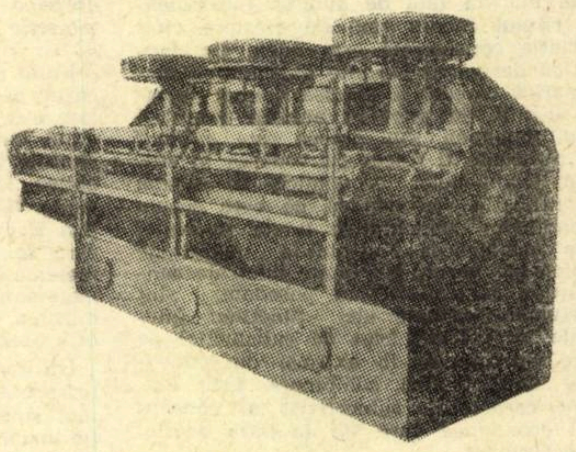

CELULE PENTRU FLOTARE cu volumul util de 2,8 mc sînt utilizate în industria de preparare a minereurilor neferoase, la extragerea concentratelor de metal pe cale umedă prin metoda flotării cu reagenţi. Ele se montează în liniile tehnologice cu prelucrare de 250 pînă la 500 tone/zi.

Celulele sînt construite în aşa fel, încît antrenarea agitatoarelor să se poată face individual şi cu patru posibilităţi de reglare a turaţiei, în funcţie de cerinţele tehnologice.

Antrenarea curăţitorului de spumă se face cu un grup electromotor-reductor, cu două posibilităţi de reglare a turaţiei. Celulele pentru flotare se execută în două variante: celule în grup de 2 × 2,8 mc şi celule în grup de 3 × 2,8 mc.

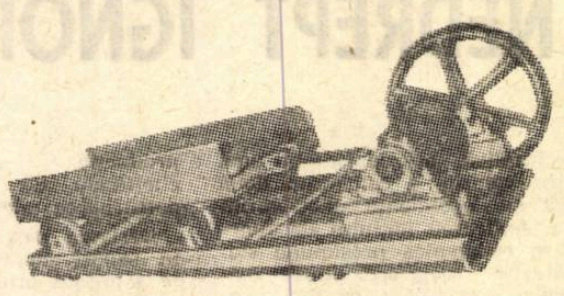

ALIMENTATOARE CU SANIE — Sînt folosite în industria preparării minereurilor, la alimentarea uniformă şi continuă a agregatelor de sfărîmare. Alimentatoarele sînt construite în aşa fel, încît să se poată obţine turaţiile de regim 10—30 rot/min.

Reglarea debitului se poate face, fie prin variaţia excentricităţii bilei, obţinută prin schimbarea poziţiei piesei de reglare cu care este prevăzut excentricul, fie prin variaţia deschiderii sertarului cu care este prevăzut jgheabul de deasupra saniei.

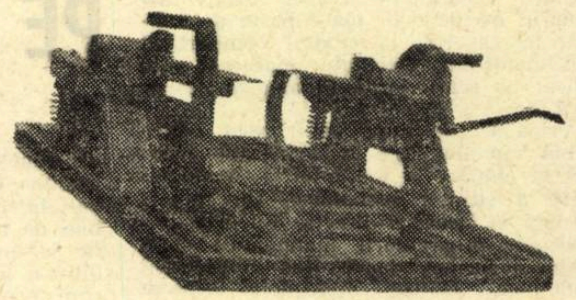

CULBUTOR FRONTAL — Este întrebuinţat în industria minieră (extractivă şi de preparare a minereurilor), la descărcarea vagonetilor de mină prin răsturnare frontală. Vagonetul pentru descărcare este împins în culbutorul frontal, care se învîrteşte în jurul unui ax plasat excentric. Axul culbutorului fiind excentric, masa vagonetului şi a încărcăturii, provoacă momente de răsturnare frontală, care roteşte colivia culbutorului cu vagonetul spre descărcare la 160°. Colivia culbutorului după descărcare este adusă în poziţia iniţială prin intermediul a două spirale.

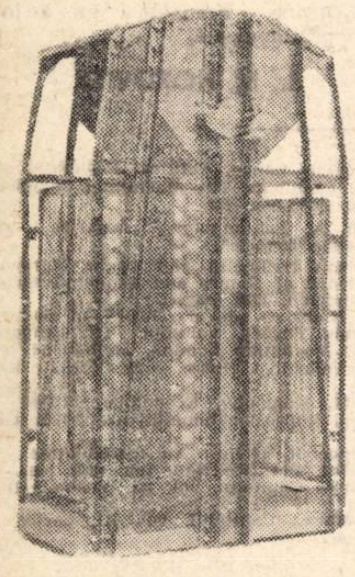

COLIVIE EXTRACTIE TIP A C — Utilizată în industria minieră pentru transportul pe verticală a vagonetilor de mină, de la un orizont la altul, prin puţuri de extracţie; colivia este o construcţie metalică din laminate, asamblată prin nituri de rezistenţă şi şuruburi. Ea este prevăzută cu o tijă principală paracăzători cu patru gheare, adiţionaţi, în caz de nevoie, prin patru arcuri spirale.

Eficienţa paracăzătorilor este verificată săptămînal, lăsînd colivia să cadă liber dintr-un dispozitiv şi încercînd astfel funcţionarea paracăzătorilor. Cele patru arcuri se extind, acţionînd asupra pîrghiilor care provoacă rotirea axelor cu cele patru gheare, făcîndu-le să se apropie şi să pătrundă în glisierele din lemn ale puţului.

Pătrunderea celor patru gheare în glisierele puţului provoacă oprirea bruscă a coliviei, evitîndu-se prin aceasta accidentele.

Se mai fabrică colivii de extracţie de 1 mc şi 1,5 mc tot pentru transportul pe verticală a vagonetilor de mină.

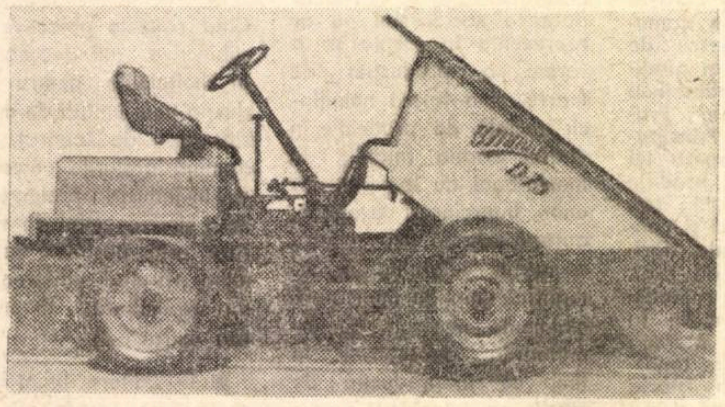

Dumper pitic

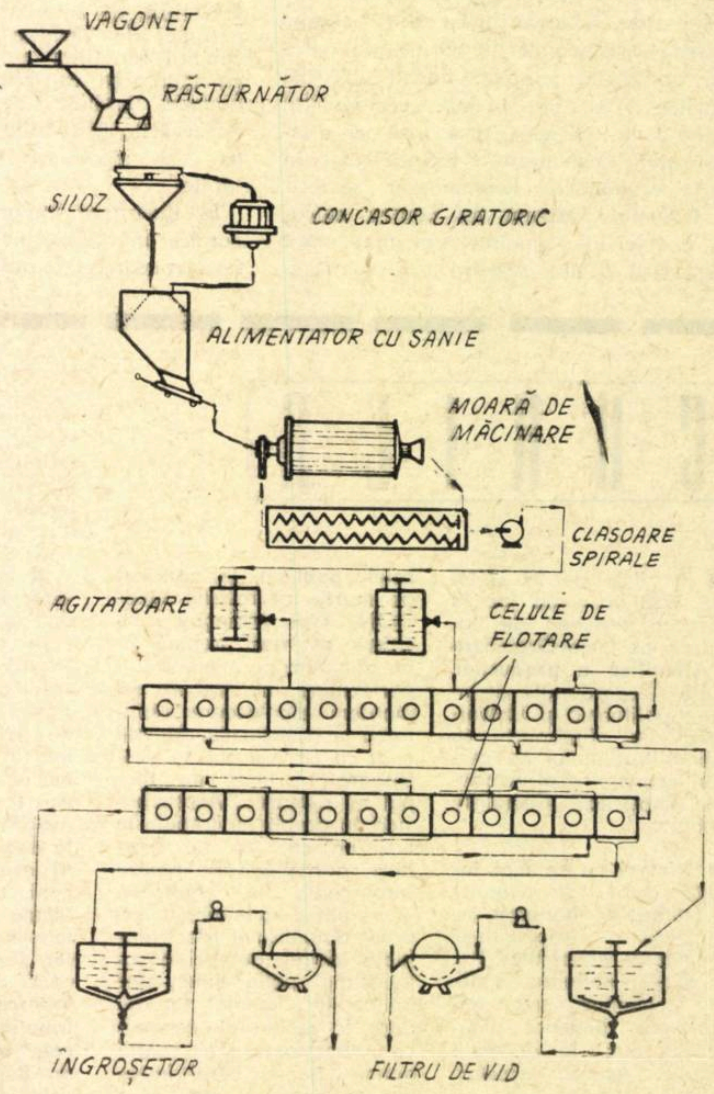

Schema dispunerii utilajelor într-o întreprindere de preparare a minereurilor neferoase. În afară de concasorul giratoric şi moara de măcinare, toate sînt fabricate la U.M.M.U.M.-Baia Mare

PUBLICITATE

POSIBILITĂȚI LARGI DE COOPERARE ECONOMICĂ

între România și Kenya, Zambia, Tanzania

prof. dr. ing. Bujor ALMĂȘAN
ministrul minelor

Semnarea Acordului comercial și de colaborare tehnico-științifică dintre România și Tanzania

MAREA MAJORITATE a țărilor din Africa și-au cucerit independența, eliberîndu-se de jugul colonial abia după cel de-al doilea război mondial. În aceste țări are loc un proces intens de consolidare a independenței naționale sau, cum a apreciat conducătorul unei țări africane, de „construire a națiunii". Procesul este complex și îmbracă toate laturile vieții economice și sociale. Deși cu imense bogății naturale, țările din Africa, pînă nu de mult colonii, au o industrie slab dezvoltată sau dezvoltată unilateral, o agricultură practicată cu mijloace rudimentare.

România are față de țările africane o atitudine de simpatie, înțelegere și prietenie. Țara noastră acordă sprijin politic tinerelor state, luptei lor pentru independență, sprijin concretizat prin pozițiile adoptate atît în cadrul sesiunilor O.N.U. cît și în orice alte ocazii. De asemenea, țara noastră dezvoltă relații economice și caută ca prin acțiuni de cooperare economică, reciproc avantajoase, să contribuie la dezvoltarea lor. Relații de acest fel avem cu R.A.U., Algeria, Guineea etc. Sînt în curs de perfectare acțiuni de cooperare cu Tunisia și cu alte țări.

Recent, o delegație guvernamentală română a vizitat trei țări africane : Kenya, Zambia și Tanzania, vizită care s-a încadrat în politica noastră generală de sprijinire a țărilor africane în năzuința lor spre independență politică și economică. O caracteristică comună a celor trei țări este faptul că ele și-au cucerit independența relativ recent, cu mai puțin de un deceniu în urmă. De asemenea, toate se găsesc antrenate într-o luptă susținută nu numai pentru consolidarea lor politică, dar mai ales pentru căutarea căilor și mijloacelor ca să devină și sub aspect economic de sine stătătoare.

Dacă în Kenya și Tanzania industria este slab dezvoltată, în Zambia, în schimb, există o puternică industrie minieră. Este adevărat că, și într-un caz și în altul, industria nu este diversificată ; o oarecare dezvoltare cunoaște numai industria de prelucrare primară a bogatelor resurse naturale existente în aceste țări. Situate între ecuator și tropice, cele trei țări, au o climă care a creat o mare bogăție naturală : pădurile. Pe crestele celor mai înalți munți africani — Kilimanjaro, Kenya, pe întinderi nesfîrșite, se găsesc mari masive păduroase, începînd cu lemnul de esență moale și pînă la abanos, mahon, tek etc. Practic, lemnul nu este industrializat ; există numai cîteva exploatări forestiere de dimensiuni reduse, care livrează lemnul sub formă de bușteni, la export. În general, produsele finite din lemn de tîmplărie, ca mobilă etc., se importă. Punerea în valoare a pădurilor necesită lucrări mari : crearea de căi de acces în junglă și savană, construirea de fabrici de cherestea etc.

Subsolul Africii este bogat în zăcăminte minerale, explorate încă în mod inegal. În Zambia, de pildă, există zăcăminte imense de minereu de cupru, concentrate masiv într-o zonă cunoscută sub denumirea de „Copper-boit" (Brîul de cupru). Această zonă începe în Zambia și se întinde pînă în Congo. Pe o distanță de sute de kilometri sînt concentrate zăcăminte mari de minereuri de calitate foarte bună, care conțin între 3 și 15% cupru (în România, de exemplu, conținutul în cupru al zăcămintelor în exploatare variază între 0,6—1,5%). Tot în Zambia, zăcămîntul de plumb și zinc de la Broken-Hill are un conținut de 50% Pb+Zn. Concentrarea mare a zăcămintelor a permis crearea de mine noi, moderne, cu capacități de 10—20 000 tone de minereu pe zi, iar existența lor aproape de suprafață a oferit condiții pentru exploatarea la zi, prin cariere întinse. Pe teritoriul Zambiei se găsesc și alte zăcăminte, unele în curs de explorare, altele abia detectate. Pe lîngă zăcămintele în explorare sistematică, există și zăcăminte de calitate excepțională, încă nevalorificate sau exploatate cu mijloace primitive de populația locală.

În Kenya se execută primele lucrări de cercetare sistematică a subsolului. După executarea hărților geologice, lucrare care este în curs, vor urma lucrările de prospectare. O echipă de geologi, trimisă de O.N.U., activează pe acest teritoriu, obținînd rezultate încurajatoare în ceea ce privește explorarea minereurilor neferoase, de fier etc. În Tanzania, de asemenea, lucrările geologice sînt abia la început, dar primele rezultate sînt foarte pozitive. Au și fost puse în evidență zăcăminte de aur, de diamante aflate în exploatare și de fosfați, în curs de deschidere. Avînd convingerea că subsolul lor tăinuie importante zăcăminte, țările respective acordă o mare atenție explorării sistematice și punerii în valoare cît mai neîntîrziată a bogățiilor respective.

Industria din țările vizitate este foarte slab dezvoltată și, în general, se caracterizează prin lipsă de varietate și integrare. În Zambia, țară bogată în cupru, acest metal se livrează sub formă de bare ; aici nu există o industrie de prelucrare (cabluri, motoare electrice etc.). În celelalte țări, cu excepția cîtorva ateliere și uzine de prelucrare primară a materiei prime, abia acum începe procesul de industrializare. Din acest punct de vedere țările africane trec printr-o situație dificilă. Capitalul privat, de care depinde majoritatea industriilor, nu investește în obiective noi din cauza incertitudinii, iar statul încă nu are mijloace să construiască și să-și dezvolte industria.

Dar cea mai grea moștenire lăsată de colonialism țărilor din Africa o constituie lipsa de cadre naționale. Unul din mijloacele țărilor colonialiste de a ține subjugate coloniile a fost și dezinteresul total pentru formarea de cadre naționale. În Zambia, de exemplu, în industria cuprului care are circa 50 000 de salariați, nu există decît un inginer localnic și vreo zece maiștri. De aici și preocuparea pentru „africanizarea" întreprinderilor și instituțiilor, ceea ce înseamnă antrenarea și formarea unui număr din ce în ce mai mare de cadre locale.

Deși în această țară sînt condiții climaterice excepționale, totuși localnicii practică o agricultură rudimentară. Toate uneltele agricole se importă — de la tractor pînă la sapă. Îngrășăminte nu se folosesc, iar lucrările de irigații, în zonele mai aride, abia au început.

Probleme deosebite ridică și lipsa căilor de comunicații. Astfel Zambia, care în 1967 a produs 730 000 tone de cupru metal, este nevoită să-l transporte pe șosea circa 1600 km, sau să folosească avioane grele de transport. Din motive politice binecunoscute această țară are relații nesatisfăcătoare cu Rhodezia de Sud. Calea ferată peste fluviul Zambezi nu poate fi folosită, nici autostrada care făcea legătura cu oceanul. În prezent au început lucrările la o cale ferată care trece peste teritoriul Tanzaniei ; conducta de petrol va intra în curînd în funcțiune, iar șoseaua existentă este în curs de modernizare. În Tanzania, unele zăcăminte importante de substanțe minerale utile vor putea fi puse în exploatare numai atunci cînd calea ferată va trece prin apropierea lor.

În timpul vizitei în cele trei țări, delegația noastră a avut posibilitatea să stabilească multe contracte și să poarte discuții cu personalități de seamă. Cu aceste prilejuri s-a degajat pregnant stima pe care o au conducătorii țărilor respective față de politica internațională a țării noastre, aprecierea lor pozitivă față de dezvoltarea României și dorința de a colabora pe toate tărîmurile cu țara noastră.

Discuțiile cu ministrul de stat pentru probleme externe al Kenyei, C. M. Argwings-Kodhek ne-au permis să constatăm identitatea de păreri asupra multor probleme ale vieții internaționale. Fiind de acord asupra necesității de strîngere a relațiilor diplomatice, s-a convenit stabilirea unor astfel de relații, acțiune care s-a perfectat de curînd. Găsind în dezvoltarea noastră economică multe domenii care ar putea ajuta la dezvoltarea Kenyei, conducătorii economiei acesteia, printre care Tom Mboia, ministrul planului și economiei naționale, s-au referit la domeniile în care doresc să coopereze cu noi. S-a semnat un protocol în acest sens, care stabilește posibilitatea de a coopera în domeniul industriei miniere la zăcămintele identificate pînă în prezent ; în domeniul industriei lemnului s-a manifestat interesul pentru construirea, împreună cu România, a unei fabrici de mobilă. Alimentarea cu apă în vederea irigării zonelor aride din nord constituie un alt domeniu în care s-ar putea colabora, ținînd seama de experiența țării noastre în forajele pentru apă și fabricarea pompelor necesare. În prezent, tractoarele românești sînt încercate pentru condițiile din Kenya, fiind posibilă livrarea de asemenea produse către această țară.

În Zambia, unde delegația a fost primită cu multă căldură și simpatie, din discuțiile cu ministrul de externe C. Reuben Kamanga a reieșit necesitatea stabilirii de relații diplomatice, semnîndu-se documentele respective.

Colaborarea în domeniul industriei miniere a fost unul din subiectele mult discutate, dată fiind experiența noastră în acest domeniu, precum și existența în Zambia a multor zăcăminte neexploatate. Interlocutorii au găsit interesant principiul pe care îl aplică țara noastră și care stă la baza cooperării economice cu alte state. De exemplu în domeniul industriei miniere, pe baza unui credit, țara noastră poate executa lucrări geologice, proiectarea de mine, poate acorda asistență tehnică la construcția lor, livra utilaje, instrui personalul și acorda asistență tehnică în conducerea unității, pînă la formarea personalului de conducere autohton. Rambursarea creditului acordat se face prin livrare de mărfuri din obiectivul construit, sau alte mărfuri disponibile. De altfel, pe baza acestui principiu urmează să se analizeze, în continuare, posibilitățile de cooperare și cu celelalte țări și în alte domenii industriale, de exemplu, al industrializării lemnului etc.

Avînd un export excedentar, Zambia dispune de surse financiare care îi permit, mai mult decît celorlalte țări, să promoveze un vast program de construcții ale statului, mai ales construcții de locuințe. Este paradoxal, dar în momentul de față, deși țara dispune de materiile prime necesare, ea importă în întregime, în afară de ciment, care se produce în țară, toate celelalte materiale de construcție, ca oțel-beton, tîmplărie, cherestea, azbociment etc. necesare construcțiilor de locuințe. Și în acest domeniu, experiența țării noastre a trezit interes și o cooperare economică este posibilă.

Interesantă este și situația energetică a Zambiei. Fiind o mare consumatoare de energie (pentru industria minieră și metalurgică), ea se aprovizionează în principal de la Hidrocentrala Kariba de pe fluviul Zambezi, de pe teritoriul Rhodeziei de Sud, țară care are o atitudine dușmănoasă față de Zambia. Deci întreaga industrie a cuprului, este practic dependentă de Rhodezia de Sud. În mod firesc, conducătorii Zambiei doresc să creeeze un sistem energetic propriu, care să se bazeze pe resursele energetice de care țara dispune din abundență (căderi de apă, zăcăminte de cărbuni) în așa fel ca, în perspectivă, să se asigure energia electrică necesară. Dată fiind experiența pe care țara noastră o are în acest domeniu, există și aici posibilități de cooperare economică.

Tanzania are o suprafață de patru ori mai mare decît țara noastră, dar numai 10 milioane de locuitori. Ea se găsește, de asemenea, în plin efort pentru a-și consolida independența și dezvolta economia. Partenerul nostru în discuție, ministrul de finanțe Iamal, reputat economist al Africii, ne-a arătat căile prin care Tanzania urmează să-și asigure dezvoltarea economică. Relații economice cu toate statele, acțiuni de cooperare reciproc avantajoase, dar, în primul rînd, efortul propriu sînt coordonatele principale ale acestei dezvoltări. Și aici s-au găsit subiecte comune de discuții. Mai multe zăcăminte de minerale utile așteaptă să fie puse în exploatare ; lemnul de calitate excepțională și nevoia mare de mobilă cer o fabrică modernă etc. Relațiile diplomatice fiind deja stabilite, în centrul discuției noastre au stat strîngerea relațiilor economice cu Tanzania și măsurile concrete care s-ar putea lua în acest domeniu.

Ca urmare a discuțiilor purtate în Tanzania, s-a semnat un acord comercial în care se stabilesc mărfurile care se vor schimba, precum și modalitățile de plată ; de asemenea s-a semnat un acord de colaborare tehnico-științifică, în care se stabilesc principiile și modalitatea de acordare a asistenței tehnice.

Acordînd o deosebită atenție relațiilor sale economice cu țările lumii a treia, România dezvoltă legăturile sale cu țările Africii, care încep să se manifeste tot mai activ în circuitul valorilor materiale.

RESPECTAREA CLAUZELOR

(Urmare din pag. 5)

nată în mare măsură și de perfecționarea activității întreprinderilor de valorificare a legumelor și fructelor. Menționăm acest lucru deoarece din datele existente rezultă că unele întreprinderi de valorificare nu-și respectă sarcinile și obligațiile ce le revin ca parte contractuală. Următoarele exemple sînt cît se poate de edificatoare. La C.A.P.-Tunari în săptămîna de la 6—12 mai a.c. Centrul de recepționare-Obor a confirmat salata primită numai la calitatea a II-a, cu toate că salata era de calitatea I. Cooperativa a acceptat o asemenea situație datorită „argumentului" recepționerului : „că altfel nu iau nici-o salată de la această unitate".

Centrul de valorificare a legumelor și fructelor-Buftea nu a ridicat pe data de 17.VI.1968 întreaga cantitate de cartofi prevăzută în grafic (20 tone), motivînd că nu are mașini suficiente. Cooperativei agricole de producție „Flacăra"-Răsuceni i s-au refuzat pe data de 13 iunie 500 kg mazăre păstăi, cu toate că era prevăzută în grafic.

În ziua de 17 iunie 1968, Oficiul nr. 14-Brănești nu a ridicat de la C.A.P.-Brănești 4000 kg varză, 1000 kg roșii, 500 bucăți dovlecei.

Unele deficiențe s-au ivit și în modul de recepționare a produselor de către întreprinderile de valorificare. Bunăoară, la C.A.P.-Frătești, s-au trimis recepționeri care nu cunoșteau nici măcar prețurile zilei. La C.A.P.-Ghizdaru, cu avizul de expediție nr. 19/1968, se recepționează 4450 bucăți salată a 0,35 lei, iar Centrul de valorificare-Giurgiu confirmă cooperativei agricole numai 0,12 lei bucata, deși recepția s-a făcut loco-C.A.P. Sînt și situații în care plata produselor livrate nu se face la timp, creînd goluri în fondurile financiare ale unităților. Astfel, Cooperativa agricolă-Sintești pentru un vagon de roșii livrate la export a primit numai o parte din bani, și aceasta după două săptămîni de la livrare.

Cele prezentate demonstrează o dată în plus că satisfacerea în mai bune condiții a necesarului de consum al populației cu legume și fructe este condiționată în primul rînd de respectarea riguroasă a prevederilor contractuale.

RITMUL CONSTRUCȚIILOR

(Urmare din pag. 4)

pentru lucrările de finisaje, astfel încît la meseriile respective să nu intervină ulterior goluri de lucru, ci să se asigure fluxul capabil să determine ritmicitatea predărilor. Totodată, este necesar ca organele de investiții din județe, direcțiile de arhitectură, sistematizare și proiectarea construcțiilor și trusturile de construcții locale **să urgenteze deschiderea frontului de lucru 1968—1969.** Întrucît blocurile înalte (care dețin o pondere mare în plan, datorită cerințelor de mărire a densității suprafeței construite) se execută în 9—12 luni, atacarea lor de pe acum devine indispensabilă, pentru a permite lucrul la interioare în perioada de iarnă și echilibrarea pe trimestre a punerilor în funcțiune din anul viitor.

Cu toată disproporția dintre realizările valorice și cele fizice (în apartamente predate), există condiții ca planul de construcții de locuințe pe acest an să fie îndeplinit în întregime. În rîndul acestor condiții, un loc important ocupă însă rezervele interne, care trebuie depistate și puse în valoare cu discernămînt și consecvență.

PE AGENDA CELEI DE-A 44-a SESIUNI A ECOSOC

Interviu cu președintele Consiliului Economic și Social Manuel Perez Guerrero

TIMP DE PATRU SĂPTĂMÎNI la cartierul general al Națiunilor Unite din New York s-a desfășurat cea de-a 44-a sesiune a Consiliului Economic și Social. Sesiunea s-a preocupat îndeosebi de probleme sociale și numai parțial de aspectele economice ale activității acestui organism, cărora le va fi dedicată următoarea întrunire de la Geneva (8 iulie-2 august). Consiliul a examinat proiectul Declarației privind dezvoltarea socială, al cărei text a fost remis guvernelor membre ale O.N.U. pentru a-și expune poziția, urmînd ca să fie luat în dezbaterea celei de-a 23-a sesiuni a Adunării Generale. Textul proiectului a fost pus la punct în Comisia dezvoltării sociale din care face parte și România. După aprobarea sa de către Adunarea Generală, Declarația privind dezvoltarea socială își va ocupa locul cuvenit în rîndul documentelor de însemnătate similară — declarațiile solemne privind drepturile omului, decolonizarea, eliminarea discriminării rasiale, tineretul, femeia.

În domeniul drepturilor omului, Consiliul a adoptat două rezoluții privind sclavia, în care a cerut tuturor guvernelor să sprijine eradicarea practicilor discriminatorii, ca apartheid-ul și colonialismul, și a condamnat practicarea comerțului cu sclave. În același domeniu al drepturilor omului sesiunea s-a preocupat de combaterea discriminării rasiale în sudul Africii, de situația deținuților politici din Republica Sud-Africană și nerespectarea drepturilor sindicale în această țară, de continuarea activității unor grupuri și organizații care propagă nazismul.

Au fost adoptate și o serie de recomandări privind controlul narcoticelor.

Situația femeilor a format, de asemenea, obiectul dezbaterii.

La această sesiune membrii Consiliului au ales în unanimitate România în Comisia pentru situația femeilor.

În domeniul economic Consiliul a adoptat propuneri în legătură cu desfășurarea recensămîntului industrial din 1973.

La încheierea lucrărilor sesiunii, am avut o convorbire cu Manuel Perez Guerrero, președintele Consiliului Economic și Social. Ales în această înaltă funcție la începutul sesiunii Consiliului Economic și Social, el este o personalitate binecunoscută în viața internațională, nu numai în calitate de reprezentant permanent al Venezuelei la O.N.U., dar și prin participarea sa îndelungată în diferite funcții de mare răspundere în cadrul activității secretariatului și altor organisme ale Organizației Națiunilor Unite.

Domnul Manuel Perez Guerrero este un binecunoscut specialist în probleme economice și a ocupat funcții înalte în guvernul Venezuelei, fiind ministru de finanțe între anii 1946 și 1948 și ministru al minelor și hidrocarburilor între 1963 și 1967. De altfel, în această ultimă funcție, el a vizitat și România.

— Cum apreciați rezultatele actualei sesiuni a Consiliului Economic și Social și care sînt în continuare principalele preocupări pentru anul în curs ale acestui organism ?

— „În primul rînd țin să vă mulțumesc pentru faptul că mi-ați solicitat acest interviu.

Mai întîi aș vrea să spun că de curînd s-a terminat a 44-a sesiune a Consiliului Economic și Social. Nu pot să fac încă bilanțul complet al acestei etape, pînă ce nu va lua sfîrșit cealaltă etapă din acest an — sesiunea din cursul verii la Geneva. Într-o oarecare măsură, ambele etape formează un tot. În această primă etapă am rezolvat toate problemele sociale de pe agendă și unele dintre problemele economice, ca și dintre cele de coordonare, întrucît, după cum se știe, acest Consiliu are de rezolvat sarcini importante în domeniul coordonării, de exemplu, a problemelor pe care le abordează Organizația Națiunilor Unite și organismele sale specializate în domeniul economic, social și al drepturilor omului.

Toți membrii acestui organism au colaborat pentru ca să fie o sesiune rodnică. S-au tratat probleme de ordin social mai ales, abordate înainte de comisiile funcționale ale Consiliului Economic și Social. Eu cred că a fost o sesiune pozitivă și utilă pentru toate țările noastre, fie că este vorba de țări dezvoltate fie de cele incomplet dezvoltate, — cum le numim noi — țări în curs de dezvoltare".

— V-am ruga să vă referiți la importanța unor teme de pe agenda Consiliului Economic și Social, cum ar fi utilizarea și valorificarea resurselor umane, cooperarea tehnico-științifică în vederea dezvoltării, proiectul de declarație asupra dezvoltării sociale, domenii la care și delegațiile române și-au adus contribuția.

— „Este într-adevăr deosebit de importantă tema resurselor umane. Este cunoscut faptul că o țară poate dispune de toate resursele naturale, ca în cazul României și Venezuelei (una dintre aceste resurse ne leagă, și anume petrolul), dar aceste resurse nu ar servi la nimic dacă nu există resursele umane în stare să le folosească pentru progresul economic și social al respectivelor țări. Noi facem tot ce ne stă în putință — și în acest sens primim ajutorul Organizației Națiunilor Unite — pentru ca aceste resurse umane să fie la înălțimea necesităților. Este necesar să formăm asemenea resurse și în acest proces de formare avem, neîndoios, multe de învățat de la țările mai dezvoltate.

În ceea ce privește domeniul social, este evident că avem încă multe de făcut în acest sens, dar nu numai noi, ci chiar și țările dezvoltate. Este clar că unele țări trebuie să facă față unor grave probleme sociale. Trebuie să semnalăm acest lucru, nu pentru a acuza pe cineva, ci pentru a încerca să obținem o colaborare internațională care să permită guvernelor suverane să dispună de toate mijloacele necesare pentru urgența și binevenita lor rezolvare. Nici unii, nici alții nu am putea rezolva această problemă fără a avea la îndemînă cunoștințele tehnico-științifice necesare. Este evident că astăzi țările mai puțin dezvoltate din Africa, America Latină, Asia sau Europa trebuie să fie la curent cu noutățile din domeniul științific sau tehnic; însuși tineretul nostru trebuie să cunoască aceste noutăți, fiind necesar ca în timpul formării lui să apelăm la cunoștințele tehnico-științifice din anumite părți ale lumii, care să ne ajute la rezolvarea problemelor economice și sociale. Se impune să avem și noi acces la aceste cunoștințe tehnico-științifice, dar obținerea lor să nu ne coste peste măsură, pentru că atunci, probabil, n-am putea să le folosim în măsura în care ne-ar fi trebuincioase. În concluzie, cred că Organizația Națiunilor Unite poate contribui ca țările în curs de dezvoltare să atingă nivele de viață corespunzătoare, respectîndu-se demnitatea umană, acest lucru fiind valabil pentru țările din lumea întreagă. Este necesar pentru aceasta ca viața internațională să fie mai echilibrată, mai puțin distorsionată, decît în prezent".

În cursul convorbirii, ambasadorul Manuel Perez Guerrero a apreciat activitatea desfășurată în anii 1965—1968 în Consiliu de către România, țară „care face progrese evidente pe tărîm economic și social".

Eugen PREDA

New York — iunie

EXPERȚI ȘI POLITICIENI ÎN FAȚA SCADENȚELOR COMUNITARE

DACĂ ÎNCERCI să afli deosebirea ce există între cei care în fiecare dimineață în jurul orei 9 pătrund grăbiți prin poarta clădirii Pieței Comune din Avenue de la Joyeuse-Entrée și cei care fac același lucru în strada Ravenstein, ți se va răspunde pe scurt că primii sînt în esență experții, tehnocrații, funcționarii „internaționali", și ultimii sînt oamenii politici, pentru că unii lucrează pentru Comisie, „păzitoarea Tratatului de la Roma", și ceilalți pentru Consiliul ministerial, singurul organ care poate adopta decizii. În practică clivajul nu este chiar atît de riguros determinat de topografie. Vei întîlni adeseori experți în rue Ravenstein și oameni politici în Avenue de la Joyeuse-Entrée, indicatorul cel mai sigur fiind modul în care se desfășoară conversația. Politicienii vor fi totdeauna gata să-ți sublinieze nu numai avansul primei etape a Pieței Comune — lichidarea barierelor vamale între „cei șase" și stabilirea unui tarif exterior comun de la 1 iulie 1968 — dar și elementele care, de pe acum, ar asigura al doilea mare pas — integrarea economiilor și politicii. Tehnocrații vor fi mai prudenți, vor furniza datele care arată nu numai posibilitățile, dar și obstacolele. Atît pentru unii cît și pentru ceilalți o preocupare dominantă rămîne comună: temerea ca nu cumva tot ce a fost făcut să fie repus în discuție. De aici insistențele de a pune pe roate un mecanism care să oblige la un drum fără întoarcere: votul cu majoritate simplă în Consiliul ministerial, nici o derogare de la barierele vamale lichidate, măsuri de natură să impună o politică economică comună. Teza lor fundamentală, susținută de mulți observatori, a fost și este că o piață liberă internă a celor șase țări membre, îmbinată cu o uniune vamală față de țările terțe, poate fi oricînd dizolvată dacă nu se trece de la Piața Comună la o politică generală comună.

În nenumărate convorbiri mi s-a explicat că nimeni nu are interesul să reînvie barierele protecționiste interne eliminate, numai că la tribunalul internațional și la Comisie abundă plîngerile în care o țară membră semnalează practicile protecționiste ale alteia, sau se cere aprobarea unor măsuri de apărare, ținînd seamă că subsidiile ascunse ale părții în litigiu „falsifică libera concurență". Cel mai notoriu este cazul produselor electro-menajere italiene împotriva cărora Franța a cerut aprobarea unor contramăsuri. Însuși Tratatul de la Roma este plin de clauze de „apărare" care permit suspendarea regulamentelor. Articolul 26 al Tratatului precizează: „Comisia poate autoriza un stat membru care are de făcut față unor dificultăți speciale să amîne reducerea sau eliminarea unor tarife vamale", autorizație care poate fi acordată pe „timp limitat".

Numai că acest articol este invocat de Franța exact în momentul cînd urmează să fie lichidate ultimele bariere vamale și să fie stabilit tariful exterior comun, care pentru Paris înseamnă (concomitent cu reducerile din cadrul rundei Kennedy) o dezarmare considerabilă, ținînd seamă de nivelul actual. Franța invocă în sprijinul său consecințele economice ale ultimelor frămîntări sociale. La Bruxelles și în rîndul unor parteneri, cererile Franței au produs nervozitate. Se aduc acuzații că, pe baza situației actuale, Franța dorește să-și asigure avantaje mult mai largi pe o lungă perioadă, care nu ar fi cerute de realitate și ar putea amîna însăși scadența de la 1 iulie. Ministrul italian al comerțului exterior, Tolloy, a declarat că este justificat apelul Franței la ajutorul comunitar, dar că „cererea poate fi luată în considerație numai pe baza programului pe care guvernul francez îl va elabora pentru a face față consecințelor evenimentelor". El a adăugat totodată că este cu totul „de neînțeles și de nejustificat de ce guvernul francez se folosește de această ocazie pentru a propune din nou de la excepțare sectoare cum este cel electro-menajer" și alte sectoare industriale. Și, în timp ce scadența este fixată pentru 1 iulie, experții statelor membre se întrunesc încă înainte de 1 iulie pentru a lua în discuție situația. Ultimele ore promit de pe acum să fie agitate, dacă nu chiar explozive.

Politicienii din ambele clădiri îmi dădeau ca exemplu neîndoielnic al progresului Pieței Comune faptul că în domeniul agrar s-ar fi mers mult mai departe decît în domeniul industrial, că s-ar fi ajuns la o politică agrară comună. O discuție cu unul din experții de frunte în probleme agrare a fost edificatoare. „E o eroare, mi-a precizat el, să se spună că sectorul agricol e mai avansat. Din cauza situației în acest sector a fost necesară o altă metodă, pentru a ajunge doar la un rezultat asemănător: circulația liberă a produselor. Situația e de fapt aceeași, ca în sectorul industrial. O politică agrară comună înseamnă cu totul altceva și, dacă lucrurile merg bine, ne mai trebuie 10—15 ani de acum încolo". Or, episodul laptelui și cărnii, care încă nu este încheiat (deși și acest sector își are scadența tot la 1 iulie) demonstrează că măsurile care se iau, dacă se iau, sînt inspirate mai mult de oportunități electorale decît de nevoile restructurării moderne a agriculturii. Același expert prevede că, pe această cale, se va ajunge în cîțiva ani la stocuri nevandabile de 500 000 tone unt.

Am constatat de asemenea, că politicienii comunității economice vest-europene vorbesc mult de iminența unei politici comerciale comune, ca instrument al „drumului fără întoarcere". Or, un expert din Direcția generală a relațiilor externe îmi arăta că pînă cînd se va elabora o politică comercială comună față de țările terțe, relațiile se bazează pe o decizie adoptată la 9 octombrie 1961 care prevede consultarea Comisiei de către țările membre.

Anuarele editate de Oficiul de statistică al comunităților europene au drept motto următoarea reflecție a lui La Rochefoucauld: „Adevărul nu poate să facă în lume atîta bine cît rău pot să producă aparențele sale". Cine a avut ideea să o pună în capul statisticilor? Tehnocrații sau politicienii? Oricum, ideea e bună mai ales în preajma unei scadențe care pînă în ultimul moment stă sub semnul întrebării.

Nicolae LUPU

Bruxelles, iunie

COMERȚUL EXTERIOR AL ROMÂNIEI

Cîteva trăsături caracteristice în anul 1967

În *„Breviarul statistic al Republicii Socialiste România"* editat de către Direcția Centrală de Statistică, recent apărut, se găsesc ca în toți anii, o serie de date privind și comerțul nostru exterior.

Din examinarea atentă a acestor date pe anul 1967, în comparație cu anul precedent și în comparație și cu datele din 1967 privind comerțul mondial, rezultă cîteva trăsături caracteristice activității noastre de comerț exterior, de un interes deosebit.

Reiese astfel, că pe cînd comerțul mondial a înregistrat în 1967 o creștere de numai 6%, volumul comerțului exterior al României a sporit cu 22,8%, ceea ce situează dinamica schimburilor noastre comerciale, printre cele mai ridicate.

Datorită însă acestui spor atît de ridicat, rezultă că ponderea comerțului nostru exterior în totalul comerțului mondial a sporit de asemenea în mod considerabil în anul 1967 comparat cu anul precedent. Din calculele făcute, reiese că această pondere a sporit în 1967 cu 14,3%.

Semnificative rezultate obținem și din calcularea coeficientului și a indicelui de concentrare merceologică, derivate din structura pe marfă a exportului nostru în 1967.

Luînd ca bază ponderile celor 9 grupe de mărfuri ale nomenclatorului din totalul exportului nostru, aflăm că între 1966 și 1967 coeficientul de concentrare a scăzut de la 39,9 la 37,5%, ceea ce reflectă o continuă diversificare a categoriilor de mărfuri, o mai armonioasă distribuție a produselor noastre la export. De altfel, dacă ținem seamă că acel coeficient de concentrare s-a redus continuu, de la aproape 50% în 1950 la 37,5% în 1967, avem sintetic exprimat rezultatul în export al diversificării continue a producției naționale. Ce poate fi mai semnificativ decît faptul că mașinile și utilajele au avut în 1950 o pondere în export de numai 4,2%, iar în 1967 o pondere de 19,0%, sau grupa de produse chimice a căror pondere a crescut de la 1,7% la 6%, sau grupa de mărfuri industriale de larg consum, care și-a sporit ponderea de la 1,3% la 11,1%?

Din tabelul nr. 12, privind principalii indicatori ai dezvoltării economiei noastre naționale, la pag. 36—37 din Breviar, rezultă că în 1967 față de 1965, ritmul de creștere cel mai ridicat aparține volumului comerțului exterior (+35%), în devansare cu 8,2% față de producția globală industrială, cu 14,4% față de produsul social și cu 11,6% față de volumul investițiilor.

Sub raportul distribuției teritoriale a schimburilor noastre comerciale, este interesant de relevat faptul că în 1967 au înregistrat o creștere deosebit de accentuată schimburile noastre comerciale cu țările în curs de dezvoltare. Aceste schimburi au crescut față de 1966 cu 38,2%, ponderea acestor țări în comerțul nostru exterior sporind astfel cu 12%. Sporuri însemnate au fost obținute și în schimburile noastre comerciale cu țările socialiste, precum și cu unele țări capitaliste dezvoltate.

dr. T. CRISTUREANU

BELGIA

LOC PENTRU CREŞTEREA INTERVENŢIEI STATULUI

DE PATRU LUNI ÎNCOACE, de la demisia cabinetului Vanden Boeynants, ziarele belgiene dădeau parcă impresia adoptării unui nou calendar: la 17 iunie, cînd Gaston Eyskens, profesor de economie politică la Universitatea din Louvain, reuşea în cele din urmă să formeze un guvern, ele ar fi consemnat pe prima pagină cea de-a 133-a zi de criză ministerială.

● Conjunctura iese din letargie

RELANSAREA, aflată în stadiul de deziderat la începutul acestui an (vezi „Viaţa economică" nr. 4/1968), n-a aşteptat formarea unui nou guvern pentru a se manifesta. Factorul decisiv care a amorsat şi susţine actuala înviorare a activităţii economice este însă, potrivit unuia din ultimele buletine săptămînale editate de Kredietbank, cererea externă decurgînd din reînviorarea în R.F.G. şi Olanda. Aceste două ţări absorb 40% din exportul belgian, iar împreună cu Franţa — mărfuri echivalente cu un sfert din produsul naţional brut al Belgiei. Intensificarea cererii externe, pe fondul sensibilităţii deosebite a economiei belgiene faţă de conjunctura internaţională în general şi comunitară în special se conjugă cu sporirea cererii de consum interne, care „pare să iasă din letargia care o caracteriza de un an şi jumătate". Deşi evoluţia comenzilor interne de bunuri de echipament este încă mai degrabă ezitantă, în contextul general al creşterii cererii se aşteaptă o ameliorare. Deocamdată, pe ansamblul industriei, carnetele de comenzi nu asigură, în medie, mai mult de trei luni de activitate.

După o stagnare de doi ani, producţia industrială marchează, începînd din septembrie 1967 o creştere lentă, dar continuă. Avansul cel mai însemnat îl cunoaşte siderurgia, în care darea parţială în funcţiune a combinatului Sidmar explică în mare măsură sporul de 21% al producţiei de oţel în primele trei luni din 1968 în comparaţie cu trimestrul I/1967. Înviorarea producţiei se reflectă şi în cererea sporită de import. În cazul minereurilor ea a crescut în primul trimestru în proporţia-record de 35%. Acest import reapare însă în bună parte la export sub formă de produse industriale finite. Spre deosebire de siderurgie şi în ciuda evoluţiei ei, declinul industriei carbonifere continuă implacabil.

Curba în ansamblu ascendentă a producţiei industriale determină acum pe experţii de la Kredietbank să sconteze o creştere mai accentuată a P.N.B. decît cu 8 luni în urmă cînd se discuta bugetul, respectiv 4% în loc de 3%. Evoluţia aceasta nu a stăvilit totuşi, după cum se poate observa în grafic, creşterea numărului şomerilor totali, deşi a sporit numărul ofertelor de serviciu nesatisfăcute care se adresează în bună măsură muncitorilor calificaţi. Creşterea producţiei fără resorbirea paralelă a şomajului evidenţiază creşterea productivităţii muncii şi realizarea unui grad mai mare de utilizare a capacităţilor de producţie decît în trecut.

● „Problema economică se complică cu una lingvistică"

PENTRU A PUTEA FORMA un nou guvern pe baza rezultatelor ultimelor alegeri, partidele participante la coaliţia guvernamentală trebuiau să schiţeze de comun acord soluţii acceptabile atît celor comunităţi din Belgia — flamandă, majoritară pe ansamblul ţării, şi valonă majoritară în capitală, — într-o serie întreagă de probleme complexe. Puţini oameni politici contestă însă faptul că între divergenţele de ordin lingvistic-cultural — care au apărut deseori în avanscena unor înfruntări zgomotoase — şi cele de ordin economic şi social, acestea din urmă se situează pe primul plan al preocupărilor. Mai precis, după expresia lui Joseph Merlot, acum vicepremier şi ministru al afacerilor economice, „problema economică se complică cu una lingvistică".

Pierderea de viteză a industriei în sudul ţării, în speţă în regiunea locuită de valoni, este în acest sens unul din principalele motive de preocupare pentru cercurile economice şi politice belgiene. Declinul acesta se reflectă în diminuarea constantă a numărului locurilor de muncă în Valonia. La efectele închiderii unor mine de cărbuni (din acest motiv în provincia Liège, de exemplu, şomajul a ajuns să reprezinte 9% din populaţia activă), se adaugă cele ale raţionalizării şi modernizării industriei siderurgice: în 1962 siderurgia belgiană furniza 7 milioane tone de oţel, utilizînd 54 000 de muncitori, pentru ca patru ani mai tîrziu să obţină 9 milioane de tone cu numai 49 000 muncitori. „Totuşi — declara J. Merlot cu ocazia unei mese rotunde reunind oameni politici valoni, organizate de ziarul LA LIBRE BELGIQUE (redată în numărul din 16 mai) — nu închiderea unei uzine este lucrul cel mai important, ci faptul că nu se prevede nimic pentru a compensa pierderile de locuri de muncă... Numărul locurilor de muncă noi, create sau promise, nu compensează nici pe departe pierderile de posturi din închiderea sau raţionalizarea unor întreprinderi". Statisticile oficiale evalucază la peste 100 000 locurile de muncă desfiinţate — şi neînlocuite — în ultimii zece ani.

Cu toate eforturile întreprinse, ramurile industriale de vîrf nu sînt prea dezvoltate în Valonia. O cauză este şi „îmbătrînirea" infrastructurii, dată fiind industrializarea foarte timpurie a regiunii. Infrastructura actuală nu este de natură să constituie un „cuib" prea atrăgător pentru investiţii. Folosind exprimarea plastică şi cu valoare mai generală a lui Jos Van Eynde, vicepreşedinte al partidului socialist şi deputat de Anvers, cu ocazia unei alte mese rotunde organizată de acelaşi ziar (30 aprilie) de astădată cu politicieni flamanzi, „ei (valonii) aveau drumuri pavate pe vremea cînd flamanzii nu aveau decît drumuri de ţară. Cînd s-a creat o infrastructură în Flandra, n-au mai fost utilizate pavelele, ci betonul, care se inventase între timp".

Una din măsurile reclamate în cursul amplelor discuţii care au precedat formarea noului guvern, măsură menită să contribuie la redresarea economică a sudului ţării, este ● iniţiativă proprie sporită a statului în industrie. Citîndu-se ca exemplu activitatea organizaţiei de stat italiene I.R.I. în Mezzogiorno, în discuţii s-a cerut ca statul, prin Societatea naţională de investiţii (S.N.I.), să depăşească rolul de organism care acordă subsidii, consemnat să poarte responsabilitate numai pentru întreprinderile nerentabile, devenind un investitor direct, care să conducă efectiv întreprinderi. S.N.I. urmează să realizeze şi o parte din iniţiativele ce vor fi reţinute de recent preconizatul Oficiu de promovare industrială.

Acordul intervenit între partidele actualei coaliţii guvernamentale conţine noi măsuri faţă de cele adoptate toamna trecută pentru dinamizarea activităţii de cercetare ştiinţifică finanţată de stat. În afara unei noi creşteri a alocaţiilor destinate acestui scop, se prevede regruparea lor într-un buget unic al ştiinţei şi elaborarea unui plan cincinal de dezvoltare a cercetării.

● Un plan pentru întreaga ţară

O DIRECŢIE ESENŢIALĂ în care este reclamată sporirea rolului statului o constituie planificarea. „O planificare este indispensabilă — susţine J. Merlot —, nu neapărat una autoritară, dar cu condiţia ca puterile care-i vor fi atribuite să reprezinte mai mult decît o simplă rugăminte". În sprijinul acestei teze se citează cazul unor laminoare moderne de tablă subţire, dintre care unul, cel de la Jemeppe, va trebui închis în curînd. Acest fenomen ar fi putut fi prevenit, afirmă noul ministru al afacerilor economice, dacă în locul planului individual şi al prospectării pieţei în mod separat de către fiecare întreprindere ar fi existat un plan de ansamblu.

Pe linia acestor preocupări, planul economic de cinci ani ar urma să conţină, potrivit acordului intervenit între partidele social-creştin şi socialist, trei secţiuni: una pentru sectorul public — obligatorie, alta „contractuală" — pentru întreprinderile subvenţionate de stat, şi o a treia, indicativă, pentru toate celelalte întreprinderi. El va putea fi corectat („adaptat") în fiecare an. Planul economic va fi regionalizat, considerîndu-se că în felul acesta el ar răspunde mai bine preocupărilor celor două comunităţi lingvistice. Se preconizează în acelaşi sens să fie organizat şi cadrul instituţional necesar, consiliile economice regionale urmînd să fie interlocutorul valabil al puterii centrale la nivelul regiunii. În concepţia lui J. Merlot, ● dată cu transferarea unor competenţe regiunilor, trebuie ca decizia finală să aparţină totuşi, în continuare, puterii centrale, care va fi chemată să integreze şi nu să adiţioneze planurile regionale.

În dezbaterile din presă chiar partizani fervenţi ai descentralizării economice — „problema cea mai explozivă dintre toate" — au criticat punctul de vedere care, pornind de la existenţa a două regiuni în care se vorbesc limbi diferite, cu culturi diferite, consideră că în Belgia ar exista „două economii" şi că ar trebui concepute două politici economice, în loc de una singură, naţională.

„Trăim într-o ţară mică şi nu vrem ca această ţară să devină şi mai mică", afirmă adversarii izolaţionismului. Tot ei susţin şi recunoaşterea şi garantarea în fapt a unor şanse egale populaţiei celor două comunităţi.

D. DRAGOMIRESCU

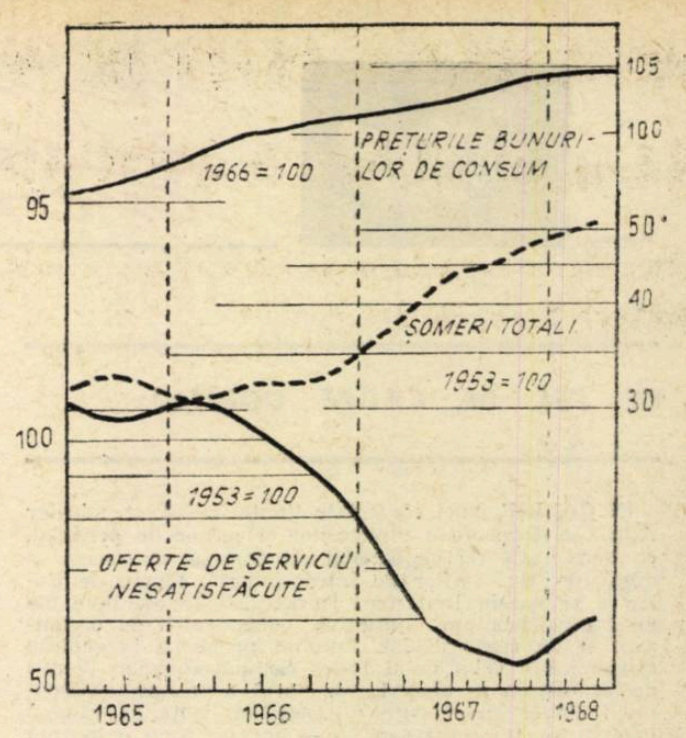

SURSA: Buletin hebdomadaire de la Kredietbank, nr. 21, 25 mai 1968.

STATISTICĂ ŞI ORGANIZARE

IN MATERIE DE ECONOMIE, multe circumstanţe pot solicita cu precădere atenţia forurilor responsabile. Problemele informaţiei şi statisticii nu pot fi însă nici un moment scăpate din vedere. Calitatea politicii economice depinde în mare măsură de calitatea informaţiei, a prelucrării ei. Nu din alte pricini desigur se arată şi Anglia în ultima vreme atît de preocupată de reorganizarea activităţii sale statistice. Recent, a fost numit la Londra un nou director al Oficiului Central. Despre intenţionatele reforme imediate noul director informează publicul în STATISTICAL NEWS, o publicaţie proaspătă, prefaţată la primul ei număr de premierul Wilson.

Intre cusururile cele mai supărătoare ale sistemului în vigoare este considerat acela că diferitele departamente, în număr mare, dispun fiecare de proprii lor statisticieni. Ministerul Comerţului şi Ministerul Muncii, de pildă, ţin evidenţe şi statistici separate privind aceleaşi instituţii, din surse diferite. Cifrele cu privire la forţa de muncă şi la producţie se bazează de multe ori pe prezentări deosebite ale uneia şi aceleiaşi industrii; iar comparaţiile sînt de puţin folos pentru o apreciere în legătură cu productivitatea. Puţine state, ca Anglia, mai au în prezent un asemenea sistem descentralizat şi se citează exemplul Canadei, Australiei, Suediei, Norvegiei, unde activitatea statistică centrală, naţională, este realizată de un singur oficiu.

Argumentul avut în vedere anterior, în Anglia, fusese acela că într-un sistem descentralizat, statisticienii — lucrînd pe ministere, în chip separat, — se află mai aproape de politica acestora şi îşi pot forma astfel o idee mai precisă asupra semnificaţiei datelor prelucrate. În practică însă, lucrurile nu s-au dovedit a fi aşa. La 22 mai încă nu existau în Anglia cifre cu privire la cheltuielile de consum, sau cu privire la balanţa de plăţi în primul trimestru al anului.

Un compromis va reglementa în prezent problema în aşa fel, încît, în timp ce secţiile separate de statistică vor rămîne, Oficiul Central se va ocupa el de activitatea lor, prin crearea unor unităţi de coordonare.

In ceea ce priveşte statisticile industriale, intenţia este de a se înfiinţa un registru comun. Desigur, în condiţiile întreprinderii particulare, lucrul este mai greu realizabil. Sînt 100.000 de întreprinderi de manufactură în Anglia, iar registrul care-şi propune să înscrie numele şi adresele lor — folosind un cod pentru dimensiune, aşezare, situaţie, proprietate — nu ar putea fi alcătuit peste noapte.

Noul program al Oficiului Central de Statistică englez, include măsurarea procesului de creştere economică şi a forţelor subiacente, ajustările sezoniere şi tehnicile previzionale. Va trebui asigurată, pentru oameni deosebit de ocupaţi, posibilitatea de a găsi repede şi în mod convenabil, noile date statistice. In acest scop se propune şi revizuirea conţinutului publicaţiilor specializate şi a felului în care ele sînt tehno-redactate. Va fi editat un raport anual, care să centralizeze cifrele necesare pentru o evaluare temeinică a serviciilor sociale. S-a hotărît şi un studiu special care să examineze în ce fel ar putea fi folosită în mai mare măsură informaţia confidenţială, fără a se periclita interesele celor ce o pun la dispoziţie.

In economia modernă se generalizează aplicarea metodelor matematice, fluxul continuu de informaţii şi organizarea unei statistici operative. Acesta constituie, evident, un proces de importanţă primordială — singurul care poate asigura, la toate nivelurile, o analiză eficientă şi o neîntreruptă optimizare a deciziilor.

NOTE EXTERNE

PRINCIPALUL PERSONAJ

De curînd în Uruguay s-a decretat „starea de urgenţă". Dificultăţile izvorăsc din situaţia economică a ţării. Suprescitarea publică are la bază creşterea accentuată a costului vieţii şi refuzul autorităţilor de a spori salariile. Numeroase greve au loc cu deosebire în rîndurile funcţionarilor guvernului şi din instituţiile publice, care, în număr mare, sînt puşi în disponibilitate. Turbulări s-au produs şi în mediul universitar, unde se cere majorarea salariilor pentru profesori şi alocări sporite pentru învăţămînt. Marţea trecută Convenţia Naţională a Muncitorilor a lansat greva generală a muncitorilor şi funcţionarilor.

Să recapitulăm cîteva date. În luna aprilie, pentru a obţine „o stabilitate monetară de durată" guvernul a procedat la o devalorizare a pesoului în raport cu dolarul nord-american, de la 200 la 250. In noiembrie 1967 se făcuse o primă devalorizare, de la 100 la 200 pesouri dolarul.

Ultima operaţiune de devalorizare a fost făcută în condiţii de neîncredere, care au ascuţit polemica politică între partidul Colorado la putere şi partidul Blanco în opoziţie. Unii membri ai partidului Colorado au fost învinuiţi că, la curent dinainte cu operaţia de devalorizare, au tras, prin intermediul caselor de schimb din Buenos Aires, profituri de 6 milioane de dolari. Se arăta, pe de altă parte, că devalorizarea a fost făcută „sub presiune din afara ţării". Predecesorul la Finanţe al actualului ministru Charlone, senatorul Amilcar Vasconcellos, de altfel din acelaşi partid Colorado, protesta recent împotriva faptului că „suveranitatea ţării a fost predată în mîna F.M.I.-ului". Dardo Ortiz, şi el fost ministru de finanţe, declara că scopul urmărit prin devalorizare fusese stăvilirea creşterii preţurilor dar această încercare a dat faliment. In fapt, inflaţia a sporit. Cu 138% în 1967 şi cu 58% între cele două operaţii de devalorizare.

Un proiect de lege, care urmărea instituirea unui control asupra salariilor, a trebuit să fie retras din Parlament. A fost creat în schimb un Comitet tripartit (întreprinderi-sindicat-guvern), care să încerce a mări intervalul de ajustare a salariilor, astfel încît aceasta să se facă la şase luni o dată.

De fapt, angajamentul pe care guvernul şi-l luase la începutul anului în faţa F.M.I., de a face să crească rezervele ţării cu 2 milioane de dolari, a fost ţinut şi depăşit. Se mai angajase ca în primul trimestru al lui 1968, să nu permită nici un deficit bugetar. Cum la instalarea sa, în martie 1967, guvernul moştenise un deficit colosal, promisiunea sa părea destul de riscantă. Totuşi şi acest „mic miracol" a fost înfăptuit.

Cînd au izbucnit tulburările, ministrul de finanţe Charlone anunţase tocmai o nouă creştere a rezervelor şi un buget cu un deficit neînsemnat în 1968. Dar acestea nu s-au reflectat în standardul de trai al oamenilor muncii. „Criza cu masca ei hidă — scrie ziarul EL PAIS din Montevideo — este acum principalul personaj pe scena naţională".

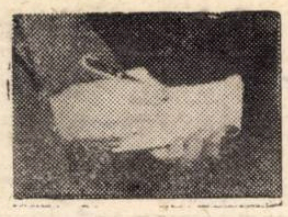

din bloc-notesul cronicarului

CE FEL DE CADRE DORIȚI?

ÎN CADRUL unei conferințe ținute în fața membrilor Asociației franceze a directorilor și șefilor de personal, cu tema: „Ce fel de oameni ați dori să vă punem la dispoziție, dv., șefilor de întreprinderi", Pierre de Calan a schițat în linii mari caracteristicile esențiale ale unui asemenea om: inițiativă, curaj, spirit de organizare și de risc calculat. Reluînd problema în ședința academică a celui de-al 14-lea Seminar belgian pentru perfecționarea în afaceri, vorbitorul a relatat următoarele: „Visez tineri care întreaga lor viață să rămînă hotăriți să-și încerce șansele — aceasta fiind o dorință justificată, dar care nu înseamnă ambiția de a merge cu tot dinadinsul numai către vîrf, ci capacitatea de a cuceri puțin cîte puțin vîrful către care tind. Visez cadre care, chiar dacă sînt de formație — ca și mine — mai mult literară sau juridică, să întrunească caracteristicile unei mari rigori în gestiune și a unui foarte mare spirit de risc calculat".

PONDERI...

ÎN ELVEȚIA a fost publicat de curînd un studiu cu privire la ponderea exporturilor față de produsul național brut al principalelor țări capitaliste. Potrivit acestui studiu, valoarea exporturilor elvețiene atinge un sfert din produsul național brut. Acest procent este depășit numai în Benelux și Olanda. În schimb în R.F.G. procentul exporturilor față de produsul național brut este de 20%, în Italia de 17%, în Anglia de 17%, în Franța de 14% și în S.U.A. de 5%.

Pe cap de locuitor, Elveția exportă de 1,5 ori mai mult decît Marea Britanie, de 2,5 ori mai mult decît Austria și Franța, de 3,5 ori mai mult decît Italia și S.U.A. și de 6 ori mai mult decît Japonia.

AUTOMOBILIȘTI, LINIȘTIȚI-VĂ!

NU ESTE multă vreme de cînd, proprietarii de automobile au observat, foarte contrariați, că la prezentarea mașinii pentru control, mecanicii perforează tabla în partea inferioară a vehiculului. Aceste perforări nu sînt însă întîmplătoare, ele avînd aprobarea specialiștilor ca fiind necesare pentru protejarea anticorosivă a mașinii. Recent la Köln, firma „Valvoline Oel GmbH" a deschis chiar și o stațiune specială de protecție contra ruginei. Prin orificiile sus-menționate se introduce în cavitățile amenințate de rugină un lichid special, incolor, care are proprietatea de a se răspîndi în toate direcțiile și de a se solidifica imediat. Stratul format, „sigilează" suprafața tablei, împiedicînd astfel răspîndirea ruginei, îndeosebi la automobilele de o anumită... vîrstă. La sfîrșitul operației, găurile se astupă cu cauciuc — tratamentul fiind eficace timp de 2—3 ani, după care se repetă.

INDUSTRIALIZAREA BAMBUSULUI

LA CELE peste o sută de întrebuințări ale bambusului, s-a adăugat una nouă: fabricarea fibrelor sintetice. La Chittagong în Pakistan, a fost pusă în funcțiune, de curînd, o mare fabrică — prima din lume de acest gen — care va folosi ca materie primă numai bambusul, pentru a produce, în fiecare zi, 18 tone de pastă pentru hîrtie și 5 tone de pastă pentru celofan. Fabrica a fost instalată de o companie japoneză și a costat cinci miliarde de yeni. Din ianuarie anul acesta ea lucrează cu întreaga sa capacitate.

TRANSPORT ÎNCHIRIAT

REVISTA HOMMES ET TECHNIQUES a publicat recent un studiu economic privind închirierea automobilelor. Închirierea turismelor, se afirmă în studiu, ca și aceea a vehiculelor industriale se justifică pe planul economiei generale a transporturilor, deoarece ea contribuie la utilizarea deplină a materialului, concurînd astfel la scăderea prețului de cost al transporturilor și îndeplinind un rol de regulator între diversele nevoi de transport. Închirierea, pe de altă parte, mărește productivitatea globală a transporturilor. Ea nu este numai o soluție rentabilă pentru cei ce folosesc ocazional automobilul, ci în transportul mărfurilor întreprinderii apare ca o aplicare a principiului diviziunii muncii și specializării sarcinilor, fiind un factor de organizare și de progres în tehnica transporturilor.

LA 75 DE ANI

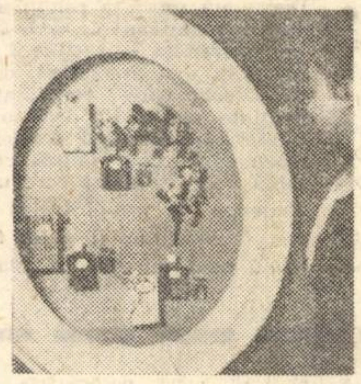

INDUSTRIA bulgară de parfumuri a împlinit 75 de ani. În 1893, o mică întreprindere numită Papazov producea, cu instalații primitive, cîteva sorturi de apă de colonia, creme, pomade și praf de dinți. După naționalizarea industriei, în 1947, această întreprindere a fost modernizată, procedeele de fabricație fiind automatizate și putîndu-se astfel lărgi gama produselor. Alen Mak — acesta este numele de astăzi al întreprinderii — produce cîteva zeci de sortimente de cosmetice și parfumuri, care se bucură de un bun renume internațional, ele fiind exportate în diferite țări.

PE GLOB

● În prezent în Japonia funcționează un reactor nuclear, iar cinci sînt în construcție, urmînd ca pînă în 1975 să mai înceapă construirea altor 21. Concomitent cu tendința de a spori ponderea instalațiilor realizate în țară pentru această industrie-cheie, se prevede scutirea de taxe vamale a echipamentului importat.

● Banca Națională a Danemarcei a hotărît să reducă rata scontului de la 7% la 6,5%.

● Indicele prețurilor la bunuri și servicii pentru populație a înregistrat în Canada o ușoară creștere în cursul lunii mai, la 154,2, de la 154,1 în aprilie (1949 = 100). Creșterea se datorează îndeosebi majorării chiriilor și sporirii cheltuielilor pentru îngrijire corporală și igienă, ca și scumpirii tutunului.

● Din 212 fabrici aparținînd trustului alimentar elvețian „Nestlé", cu o cifră de afaceri de 1,7 miliarde de dolari, numai 4 fabrici se află pe teritoriul țării.

● Deficitele comerciale însumate ale celor șase țări constituite în Piața Comună a Americii Centrale (Guatemala, Costa Rica, El Salvador, Honduras, Nicaragua și Panama) au atins, în 1967, nivelul record de 359 milioane de dolari. Pentru a face față situației, ele vor majora cu 30% taxele asupra importurilor provenind din țări terțe.

● Premiile ce vor fi atribuite la ediția din acest an a turului ciclist al Franței se ridică la 570.000 franci, cu 6% mai mult decît la ediția precedentă.

● Polonia, care își satisface în prezent numai 15% din nevoile de cupru din producția națională, va deveni exportatoare spre sfîrșitul deceniului viitor, prin punerea în valoare a rezervelor de care dispune.

● Importurile de produse franceze în Marea Britanie au progresat net în primele patru luni ale anului în curs. În această perioadă ele reprezintă 114,7 milioane lire față de 79,5 milioane lire pentru aceeași perioadă a anului trecut, marcînd o creștere de 44,3%. În același interval de timp, exporturile britanice spre Franța, în creștere cu 16,7%, au totalizat 88,6 milioane lire sterline.

● La 17 iunie, 14 țări au început la Geneva consultările asupra problemelor ce vor face obiectul viitoarei Conferințe privind cacaua, avînd ca sarcină negocierea unui nou acord mondial. Problema principală este crearea unui mecanism care să împiedice scăderea prețurilor sub 20 de cenți americani pentru 1 livră de cacao (circa 500 g). O tentativă asemănătoare făcută la finele anului trecut a eșuat. Cu acea ocazie Brazilia a cerut adoptarea unui sistem generalizat de reduceri tarifare.

PIPERUL

DEȘI OCUPĂ un loc secundar în comerțul de produse agricole, piperul reprezintă, pentru unele țări în curs de dezvoltare, o principală sursă de devize. Exportul mondial al acestui condiment însumează peste 50 000 000 de dolari anual. În fruntea țărilor producătoare de piper se află India cu 23 000 de tone pe an, urmată de Indonezia, cu 20 000 de tone. Totalul mondial al producției a fost de 80 000 de tone în 1967. Principalii importatori: S.U.A. — 17 000 de tone și R.F.G. — 5 000 de tone. Cei mai mari consumatori de piper (anual, pe cap de locuitor) sînt: 1) marocanii — 135 g; 2) nord-americanii — 102 g; 3) cehoslovacii — 96 g; 4) tunisienii — 95 g și danezii — 88 g. În ultimii zece ani, cererile la export s-au menținut la un nivel aproape constant, prețurile fluctuînd ușor, în funcție de calitatea recoltelor.

BALANȚE: DEFICITE ȘI EXCEDENTE

REFERINDU-SE la situația balanțelor de plăți ale țărilor capitaliste, revista ENTREPRISE remarca într-un număr recent că „geografia acestora este foarte schimbătoare, poziția a numeroase țări modificîndu-se de la un an la altul, în proporții considerabile, potrivit ampioarei fenomenelor conjuncturale și capriciilor capitalurilor private".

Iată situația balanțelor de plăți din unele țări (calculată pe baza cifrelor din 1966 publicate de F.M.I.):

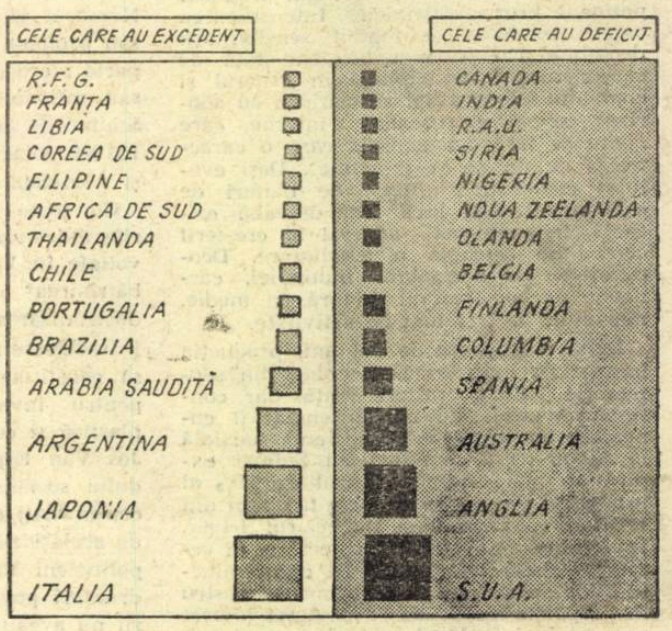

BLOCURILE SINTETICE

UN DULGHER norvegian a brevetat un original procedeu de confecționare a unui nou material de construcții. Este vorba de blocuri din spumă poliuretanică acoperite cu un amestec de fibre de sticlă și rumeguș. Ca substanță liantă se folosește o rășină poliesterică.

Se consideră că această invenție va fi folosită pe scară largă în construcțiile rurale. Blocurile sintetice sînt frumoase, au proprietăți izolatoare excelente și, ceea ce este principalul, sînt extrem de ușoare. Un element de construcție cu dimensiuni de 2,4×2,14 m cîntărește numai 45 kg, iar o casă cu suprafața utilă de 28 mp cîntărește 1 360 kg. În încăperile acestor case, iarna este cald, iar vara răcoare. Casa poate fi asamblată în numai cîteva ore.

Costul unei asemenea case este cu mult mai mic decît costul caselor din beton din zgură.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470